SLOVENSKI PRAVOPIS

SPOMINU FRANA RAMOVŠA

SLOVENSKI PRAVOPIS

IZDALA

SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI
IN UMETNOSTI

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

LJUBLJANA 1962

Novo izdajo je pripravila

PRAVOPISNA KOMISIJA

pri

SLOVENSKI AKADEMIJI ZNANOSTI IN UMETNOSTI

PO SLOVENSKEM PRAVOPISU 1950

Uredniški odbor

ANTON BAJEC, RUDOLF KOLARIČ, LINO LEGIŠA, JANKO MODER, MIRKO RUPEL, ANTON SOVRE, MATEJ ŠMALC, JAKOB ŠOLAR, FRANCE TOMŠIČ

NAVODILA ZA UPORABO

Nova izdaja Slovenskega pravopisa sloni na načelih Slovenskega pravopisa iz leta 1950, le da še bolj izčrpno obravnava vsa tri področja: slovar, pravorečje in pravopis.

1. Slovarski del obsega nad 27.500 gesel z več ko 100.000 besedami in okoli 200.000 zvezami, dvojnicami in pomenskimi odtenki. Vanj je razen sodobnega slovenskega besedišča zajetih še precej tujk ter domačih in tujih krajevnih in osebnih imen. Od strokovnih izrazov so upoštevani predvsem tisti, ki jih srečujemo v vsakdanji rabi. To velja tudi za lokalizme.

Da bi tako obsežna knjiga še ohranila potrebno priročnost, so navedki kratki in besede večinoma združene v etimološko sorodne skupine; kjer bi bilo zaradi obilne frazeologije ali zaradi številnih izpeljank geslo preobširno in s tem nepregledno, smo ga razdelili ali pa za posamezne besede istega korena, a z bolj oddaljeno pisno podobo dodali kazavke.

2. Pravorečni del je v načelih obdelan v uvodu, v slovarju pa je vsaka domača beseda zapisana s poudarkom; ta seveda ne sodi k njeni obvezni pisni podobi. S tem je zaznamovano mesto poudarka, podana pa tudi dolžina ali kračina, širina ali ožina samoglasnika, in to v osnovni obliki besede, v sklanjatvi in spregatvi. Intonacija ni zaznamovana.

Nakazan je tudi izgovor črke l pred soglasnikom in na koncu besede, kjer pa je potreba, tudi izgovor polglasnika.

Če se tujka ali tuje ime izgovarja, kakor se piše, izgovor ni posebej naveden, poudarek pa je vključen že kar v geslo. Pri tujih imenih in pri tujkah z nefonetično pisno obliko sta izgovor in poudarek dodana neakcentuiranemu geslu. Izgovor je zapisan samo z domačimi črkovnimi znamenji po nekoliko poenostavljenem fonetičnem ključu. Tako se imena v splošni rabi tudi največkrat izgovarjajo.

Pri besedah, kjer ima poudarjeni samoglasnik že svoje posebno diakritično znamenje, je poudarek zapisan ob samoglasniku.

Pravorečni del SP je zelo sproščen: vanj je zajetih kar največ akcentskih dvojnic, utemeljenih bodisi v zgodovinskem razvoju ali v knjižni rabi.

3. Pravopisni del obsega v uvodu najnujnejša pravila, v slovarju pa daje pisno obliko besede. Ker segajo naloge našega SP čez meje golega pravopisa,

je več poudarka na duhu jezika in na vzgoji dobrega sloga. Zato je kar največ besed podanih v njihovem živem in naravnem okolju, v zvezah in frazah; mrtve, zgolj slovarske besede pa so precej izločene.

Pomenski odtenki besed so ponekod razen z zvezami nakazani še z navedbo stroke. Leksikonske razlage so redke.

Posebej je opozorjeno na morebitno zastarelost ali samo literarno ali papirnato rabo nekaterih besed.

Pri redkeje rabljenih, pomensko manj znanih ali le krajevno živih izrazih so po navadi dodani tudi splošno razumljivi in rabljeni sinonimi.

Izrazito ljudske izposojenke imajo stilistično opozorilo (*), da sodijo predvsem v pogovorni jezik in v realistično pripoved.

Marsikdaj je napotilo za rabo tudi že v tem, če ima kakšna beseda ob sebi v kurzivi po enega ali več izrazov z istim pomenom.

Če pa je beseda ali zveza nepotrebna ali nelepa ali v nasprotju z duhom slovenskega jezika, ji je dodana puščica (→); ta pomeni, da rajši uporabljajmo boljši ali bolj domač izraz, ki sledi v kurzivi. Še večje besedne in slogovne spake in najhujše nebodijihtreba so zaznamovane z ničlo (°).

Podobno so obravnane tudi tujke, vendar je pri teh upoštevana njih posebna vloga v jeziku, zato imajo manj slogovnih in pravopisnih napotkov.

4. Na koncu SP je dodanih nekaj kratic in korekturnih znamenj, ker je tak dodatek nujen za potrebe današnjega časa.

Tisk

Geslo v slovarju je natisnjeno polkrepko; za njim so uvrščene sorodne besede, tako da sta bolje razvidni moč družine in pomenska barva posameznih obrazil.

V pokončnem tisku je v uvodu tekoče besedilo, v slovarju pa razen gesel vse obravnavane besede s potrebnimi oblikami, poudarki, zvezami in frazami.

V ležečem tisku so v uvodu zgledi, v slovarju pa slovnične kategorije, razlage in navedbe izgovora in stroke.

Podpičje predvsem olajšuje preglednost, sicer stoji v slovarju — ne glede na večjo ali manjšo oddaljenost v pomenu — med posameznimi izvedenkami in navedki vejica.

Dvopičje za besedo pomeni, da sledijo zveze ali zgledi s to besedo. Če so ti navedeni po številkah, je dvopičje pred prvo številko opuščeno, npr.: perút -i *ž* 1. *perutnica*, 2. *del kljuca*.

Vezaj nadomešča korenski del besede pri oblikah pred dvopičjem, npr.: jáma -e *ž*; járem -rma *m*; natánčen -čna -o; jezíti -ím, jézi *in* jêzi -íte! jezíl -a -o; ponújati -am, ponújaj -te *in* -ájte! ponújal -a -o *in* -ála -o, ponújanje -a *s in* ponujánje -a *s*.

Klicaj stoji na koncu velelnih oblik pri glagolu, na koncu izrazito velelnih izrazov v navedkih in pri nekaterih medmetih in vzklikih.

Vijuga (~) pomeni, da je treba v zgledih za dvopičjem namesto nje brati 1. pri glagolih dosledno nedoločnik, 2. pri drugih besednih vrstah pa osnovno ali s črkami ob vijugi dopolnjeno pregibno obliko, npr.: izvozíti -vózim, izvôzil -íla -o: srečno jo ~ = izvoziti; izvôžen -a -o: ~a cesta = izvožena.

Enačaj (=) označuje pomensko enakost besed.

V okroglem oklepaju ( ) so besede, deli besed ali dopolnila, kadar je obojna raba mogoča in enakovredna, npr.: abstinént(ov)ski = abstinéntski *in* abstinéntovski; jokati -am (se) = jokati -am *in* jokati -am se; Orést(es) = Oréstes *in* Orést; cúkati ga *piti (vino, žganje)*. V okroglem oklepaju so tudi nekatere nedovoljene besede ali zveze, kadar niso navedene po abecedi, temveč ob domačem izrazu, npr.: dŕzen -zna -o (°drzek).

V kurzivnem oglatem oklepaju *[ ]* je naveden izgovor, včasih za celo besedo, včasih le za nje del. Kadar je takoj ob geslu (zlasti pri tujih imenih), velja s poudarkom vred za vso skupino izvedenk, če ni pri njih posebej zapisan.

V pokončnem ravnem oklepaju || je razlaga, ki ne pomeni sinonima, npr.: jábolčnica -e *ž* |*mošt*| = vrsta mošta; izvóšček -čka *m* |*človek in voz*| = eden od voznikov ali vrsta voza; chartist -a *m* |*privrženec*| = privrženec chartizma. Kadar ima beseda več pomenov in so ti našteti po številkah, so pokončni oklepaji iz tehničnih razlogov opuščeni, npr.: kášnica -e *ž* 1. *klobasa*, 2. *voda*, 3. *sad* = 1. vrsta klobas, 2. voda, v kateri se je kuhala kaša, 3. neki sadež.

Obkrožene številke (①) so uporabljene v dolgih odstavkih zaradi boljše preglednosti.

Znamenje > pomeni, da izgovor, ki sledi v oglatem oklepaju, velja za vso skupino besed iste vrste pred njim, npr.: mezdà -è *ž*, mèzden -dna -o, mezdník -a *m*, mezdníški -a -o *>[məz-]* = v vseh teh besedah je treba v korenu izgovarjati polglasnik.

Poševna črtica (/) pomeni dvojnico v pisavi ali izreki, npr.: predlog s/z = predlog s ali z; odmakníti odmáknem, odmaknì -íte! odmaknil -íla -o, odmáknjen -a -o *in* odmákniti -nem *s stal. poud. >[-mak-/-mək-]* = vselej, kadar -a- ni poudarjen, lahko namesto njega beremo tudi polglasnik, torej: *[odməknite!]*.

Akcenti so v slovarskem delu samo ´ ` in ^. O njih pomenu glej v § 2—8.

Polkrožec pod *i̯* in *u̯* nakazuje samoglasniško prvino pri izgovoru j in v, zlasti še v dvoglasnikih, npr.: prav *[prau̯]*, zdaj *[zdai̯]*.

Ob koncu odstavkov so ponekod še opozorila:

a) *povsod tudi*, npr.: bébast -a -o, bébav -a -o, bébavost -i *ž*; *povsod tudi* bêb- = vse te besede je mogoče izgovarjati tudi s širokim ê v korenu;

b) *tudi*, npr.: izmalíčiti -im...; *tudi* zmaličiti = tudi obrušena predložna oblika ima isti pomen kakor neobrušena, tako da ju pisec lahko uporablja po svojem preudarku in okusu;

c) *gl. tudi*, npr.: izliti izlíjem...; *gl. tudi* zliti = daljša oblika glagola je v nekaterih zvezah enakega pomena kakor krajša, v drugih pa različen predlog bistveno spreminja ali dopolnjuje pomen; *gl. tudi* opozarja še na podobno

pisavo iste besede ali na sorodno besedno družino, npr.: cíbora -e *ž*; *gl. tudi* cimbora; cépanica -e *ž poleno*; *gl. tudi* cepiti; chianti -ja *m*; *gl. tudi* kjantarica;

č) *vendar*, npr.: iznájti iznájdem...; *vendar* znajti se = z rahlo pisno spremembo se besedi popolnoma spremeni pomen.

Kratica *gl.* opozarja;

a) na osnovno besedo, kjer je mogoče dobiti natančnejše podatke o oblikah in poudarku, npr.: izlizáti *in* izlízati izlížem *gl.* lizati = vse glagolske oblike so razvidne iz osnovnega glagola lizati;

b) na geslo, v katerem je beseda doma in kjer je mogoče tudi natančneje dokumentirana, npr.: izméček -čka *m gl.* izmetati.

Zvezdica (*) kaže, da je beseda ljudska izposojenka; v nekaterih podobnih primerih jo nadomešča tudi kratica *lj.*

Puščica (→) opozarja, da beseda ali zveza ni najbolj domača in najboljša in da jo je v večini primerov mogoče nadomestiti s pripisanimi ali tem podobnimi izrazi.

Ničla (°) pomeni, da beseda ali zveza za knjižno rabo ni dovoljena.

Pri samostalnikih sta navedena rodilniško obrazilo in spol, po potrebi tudi sklonske oblike.

Pri glagolih s premičnim poudarkom so navedene temeljne oblike (nedoločnik, sedanjik, velelnik, opisni in trpni deležnik). Če imajo glagolniki in zlasti deležniki samostojne zveze in odtenke v pomenu, so posebej navedeni.

Pridevniki so zapisani v nedoločni obliki, tudi taki, ki se večinoma uporabljajo le v določni. Dodani so jim prislovi in stopnjevanje.

Razvrstitev poudarnih dvojnic je iz tehničnih razlogov večkrat mehanična.

Dvojnice so zvezane najpogosteje z veznikom *in* ali pa *ali*, včasih tudi z enačajem.

SEZNAM KRATIC V SLOVENSKEM PRAVOPISU

agr.: agronomija
alp.: alpinistika
amer.: ameriški
anat.: anatomija
angl.: angleški
antr.: antropologija
ar.: arabski
arh.: arhitektura
arheol.: arheologija
astr.: astronomija
atom.: atomski, atomistika
avstr.: avstrijski
avt.: avtomobilizem

bakt.: bakteriologija
belg.: belgijski
biol.: biologija
biz.: bizantinski
bot.: botanika

cerk.: cerkven, cerkveno

č.: čas
čeb.: čebelarstvo
češ.: češki
čl.: členek

daj.: dajalnik
del.: deležnik
den.: denarstvo
dij.: dijaški
dipl.: diplomacija
dol.: določen
dom.: domače, po domače
dop.: dopusten
dov.: dovršnik
dv.: dvojina
dvozl.: dvozložen

edn.: ednina
egipt.: egiptovski
ekon.: ekonomija
el.: elektrotehnika
etnogr.: etnografija
etnol.: etnologija

farm.: farmacija
fil.: filozofija
filat.: filatelija
film.: filmska umetnost
fin.: finance
fitop.: fitopatologija
fiz.: fizika
fiziol.: fiziologija
fon.: fonetika
fot.: fotografija
franc.: francoski
frig.: frigijski
fuž.: fužinarstvo

gastr.: gastronomija
geod.: geodezija
geogr.: geografija
geol.: geologija
geom.: geometrija
germ.: germanski
gl.: glej
glas.: glasba
glav.: glaven
gled.: gledališče
gozd.: gozdarstvo
gr.: grški

hebr.: hebrejski
hrv.: hrvaški
hum.: humoristično, humoristično

i.: ime
im.: imenovalnik
inž.: inženirstvo
ipd.: in podobno
iron.: ironično, ironično
it.: italijanski

itd.: in tako dalje
izg.: izgovóri!

juž.: južen

kaz.: kazalen
kem.: kemija
kit.: kitajski
knjig.: knjigovodstvo
količ.: količinski
kor.: koroški
kozm.: kozmetika
kr.: krajeven
kr. i.: krajevno ime

l.: lasten
lat.: latinski
les.: lesna stroka
let.: letalstvo
l. i.: lastno ime
ling.: lingvistika
lit.: literaren, literarno
lj.: ljudski, ljudsko
loč.: ločilen
log.: logika
lov.: lovstvo
ltg.: liturgija

m: moški spol
madž.: madžarski
mat.: matematika
med.: medicina
medm.: medmet
meh.: mehanika
mest.: mestnik
met.: metalurgija
meteor.: meteorologija
metr.: metrologija
min.: mineralogija
mit.: mitologija
mn.: množina
množ.: množilen

nač.: način
nam.: namesto
namen.: namenilnik
nar.: naroden
nasl.: naslonka
nav.: navaden, navadno
ned.: nedoločen
nedov.: nedovršnik
nem.: nemški
nepop.: nepopoln
nepoud.: nepoudarjen
nepreh.: neprehoden
neskl.: nesklonljiv
nik.: nikalen, nikalnica
niz.: nizozemski
norv.: norveški
npr.: na primer
nrsl.: naravoslovje

obl.: oblika
odv.: odvisen
okr.: okrajšan
okult.: okultizem
onom.: onomatopoetičen
opt.: optika
or.: orodnik
os.: oseba, oseben
os. i.: osebno ime
otr.: otroški, otroško
oz.: oziralen

pal.: paleontologija
ped.: pedagogika
perz.: perzijski
poet.: poetika
polit.: politika, političen
polj.: poljski
port.: portugalski
poud.: poudarek, poudaren
pr.: pravo, praven
prazg.: prazgodovina
predl.: predlog
predp.: predpona
preh.: prehoden
prenes.: prenesen, preneseno
pres.: presežnik
prid.: pridevnik
pril.: prilastek
prim.: primernik
prisl.: prislov, prisloven
prot.: protiven
psih.: psihologija

ret.: retorika
rib.: ribištvo
rim.: rimski
rod.: rodilnik
rud.: rudarstvo
rus.: ruski

s: srednji spol
sadj.: sadjarstvo
sam.: samostalnik
sed.: sedanjik
sev.: severen
sk.: skupen
sk. i.: skupno ime
skl.: sklon
sl.: slovenski
slov.: slovnica
soc.: sociologija
SP: Slovenski pravopis
spl.: splošen
s stal. poud.: s stalnin poudarkom
stal.: stalen
star.: starinski, starinsko
stegipt.: staroegiptovski
sten.: stenografija
stgr.: starogrški
str.: stran
strim.: starorimski
stroj.: strojništvo
stvb.: stavbarstvo
svoj.: svojilen

šp.: šport
špan.: španski
štev.: številnik
štud.: študentovski
švic.: švicarski

teh.: tehnika
tekst.: tekstilstvo
tel.: telovadba
teol.: teologija
tisk.: tiskarstvo
tož.: tožilnik
trg.: trgovina, trgovstvo
tur.: turški

um.: umetnost, umetnosten
um. zg.: umetnostna zgodovina
usnj.: usnjarstvo

vel.: velelnik
vet.: veterina
vez.: veznik
voj.: vojaštvo
vpr.: vprašanje, vprašalen
vrst.: vrstilen
vulg.: vulgaren, vulgarno

z.: zaimek
zastar.: zastarel izraz, zastarelo
zg.: zgodovina
zn̈č.: zaničljivo
zool.: zoologija

ž: ženski spol
žarg.: žargon

Splošne kratice in okrajšave glej na str. 1037—1044.

UVOD

GOVOR IN PISAVA

Govor in pisava sta pri omikanem jeziku tesno povezana, saj govor 1
zapisujemo in zapise z branjem spet prenašamo v govor. Zato moramo poznati razmerje glasov (fonemov) do ustreznih znamenj (črk). V slovenščini je to toliko potrebnejše, ker osnova pisanja sega že štiristo let nazaj, izgovor pa se je medtem v marsičem spremenil.

Slovenščino pišemo danes z gajico, to je z latinico, kakor jo je za hrvaščino priredil Ljudevit Gaj in smo jo pred dobrimi sto leti sprejeli tudi Slovenci. Obsega 25 črk v temle abecednem redu: a b c č d e f g h i j k l m n o p r s š t u v z ž. Nekatere črke zaznamujejo po več glasov, npr. *e* glasove *é ê è e ə*; nasprotno pa dvojici *lj nj* izražata po en sam glas. Pisava ne zapisuje natanko vseh glasovnih tančin — teh bi bilo veliko preveč — ločiti pa mora glasove, ki spreminjajo pomen; ti so pravi nosivci jezikovne stavbe, pravimo jim fonemi. Ker je slovenska pisava pomanjkljiva, si v nujnih primerih pomagamo z različnimi pomožnimi znamenji.

Po 25 črkah lahko porazdelimo foneme na tele skupine:

1. samoglasniki	i e a o u	zmeraj zveneči
2. zvočniki	l r m n v j	zmeraj zveneči
3. soglasniki	b d g z ž	zveneči
	p t k f s š c č h	nezveneči

Vsaka teh skupin ima svoje zakonitosti v vezanju, svoje posebnosti v govoru in pisavi; te moramo poznati, če hočemo prav pisati in govoriti.

Knjižni jezik je po besedju, oblikah in skladnji sad dolgotrajnega razvoja in bogatenja z najrazličnejšimi domačimi in tujimi vplivi, zato je samostojna umetna stavba in se nadrobno ne ujema z nobenim živih narečij. Osnovan je na osrednjih govorih. Kakor pisana tako mora biti določena tudi govorjena oblika, da bo knjižni govor po vsem slovenskem območju kolikor mogoče enoten. Zato je knjižnemu jeziku poleg pravopisne oblike določena tudi enotna izreka. Ta se ne sklada docela z nobenim narečnim govorom, vendar raste iz vseh. Tako raste tudi besedišče knjižnega jezika iz različnih narečnih in tujih kulturnih vplivov, njegov stavek iz domačih ljudskih zvez in iz stavbe stavkov v omikanih jezikih. Táko obliko govora imenujemo zborni ali knjižni govor. Določila za zborni govor so

vzor, kateremu se moramo bližati, nočejo pa biti toga postava, ki bi ubijala neprisiljenost in živost jezika. Pri javnih nastopih, v šoli in gledališču, v radiu in filmu smemo in moramo okolju primerno gojiti kar se dá živ jezik, vendar imejmo pri tem zmerom pred očmi merilo zbornega govora!

V vsakdanjem pogovoru pa poskušamo s čim manjšim trudom doseči kar največji učinek; zato govorimo manj skrbno, prilagajamo glasovje, besedje in stavke okolju, v katerem govorimo. To je pogovorni jezik. Ustrezno obliko mu lahko iščemo šele ob dognani zborni izreki. To nista dva jezika, marveč en sam v dveh stopnjah, kakor jih imajo vsi omikani narodi.

Samoglasniki

2 Samoglasniki so čisti zveni ob različno oblikovanem odzvočnem prostoru. Ta jim daje različno glasovno osnovo. Za slovenske samoglasnike uporablja pisava črke *i e a o u*. Z njimi pa zaznamuje veliko več glasov: ločimo poudarjene in nepoudarjene, dolge in kratke, ozke in široke samoglasnike. V pisavi jim dajemo posebna znamenja le tedaj, kadar hočemo preprečiti dvoumnost. Tako torej ločimo v zbornem govoru:

visoki	í ú é ó	ì ù	i u
srednji		ə̀	ə
nizki	ê ô á	è ò à	e a o
po trajanju	dolgi	kratki	
po poudarku	poudarjeni		nepoudarjeni

Preglednica nam kaže tri odzvočne prostore v shematični podobi, ki naj ponazarja govor in akustični vtis v našem jeziku.

Dolgo poudarjeni samoglasniki so se ustalili v izrazito visokih in izrazito nizkih legah. Pri kratko poudarjenih se odzvočni prostor znatno zmanjša, zato so manj izraziti; *è* in *ò* sicer ostaneta v območju nizkih glasov, vendar ju glasovno okolje, zlasti *v* in *j*, priteguje v srednji pas: *imej, jej — nov, kol.* Nepoudarjeni samoglasniki imajo še manjši odzvočni prostor, njihov nastavek je še manj jasen in napet, zato se zgrinjajo proti sredini okoli polglasnika.

Slovenski zborni govor uporablja le ustne samoglasnike. Ti so zmeraj zveneči in enotni, ne cepijo se v dvoglasnike kakor po mnogih narečjih.

Govorimo jih z mehkim nastavkom, to se pravi, da se začenjajo brez eksplozije glasivk; če sledita dva samoglasnika drug za drugim, npr. *poapniti, oaza*, se *o* preliva v *a* brez jasno zaznavne meje.

i

1. *i* je visok sprednji glas z majhnim razmikom čeljusti: 3

a) pri *í* so ustnice ozko razasto odprte, sprednji del jezika je vzdignjen visoko proti trdemu nebu; zven je oster in svetal: *žíto, zíd, číst, sín, píti, njíva, potíti, popustí, ní, naredí, ígra, ízba, íšče* ipd.; pred *r* se *i* zniža skoraj na stopnjo *é*: *štíri, ozír*, tako da je čista rima: *večér — mír*;

b) *ì* je znatno nižji in širši glas kakor *í*; v zbornem govoru ohrani sicer odzvočno osnovo glasu *i*, vendar brez ostre višine: *ptič, miš, bik, psi, slabič, mladič*; razloček med *ì* in *í* izrazito čutimo pri različnih oblikah iste besede: *spì — spí, trpì — trpí*; v zbornem govoru nahajamo *ì* le v zadnjem zlogu. Kratkega *ì* ne smemo daljšati v *í [°míš]*, pa tudi ne krčiti v *ə [°məš]*;

c) *i* brez poudarka izgovarjamo še nekoliko niže kakor *ì* in manj napeto: *prosim, palica, prineseš, vozimo, misliti [°prosəm, palca, pərneseš, vozmo, misəlt]*.

Nepoudarjeni *i* smemo spajati s samoglasnikom pred njim v dvoglasnik: *[mora imeti, dete se je rado igralo, mu ima povedati, rad bi imel, priigral je, zaigram, neimenovan, poiskati, poimenovanje]* ali pa *[moraịmeti, radoịgralo, muịma, rad biịmel, priịgral je, zaịgram, neịmenovan, poịskati, poịmenovanje]*.

2. Med *-i* na koncu osnove in domačimi obrazili, ki se začenjajo s samoglasnikom, zapiramo zev z *j*: *Mali — Malija, s Šorlijem, Minatijev, Marconija, Verdijev, Galsworthyja, Sullyja, Lotijev*.

Pri tujkah zeva pred samoglasnikom v pisavi ne zapiramo z *j* (izjeme so nekatere udomačene besede), čeprav zaradi mehkega nastavka samoglasnikov v izgovoru ni določne meje med samoglasnikoma; tako vezanje dela slušni vtis vmesnega *j*:

ii: *aliirati, asociirati, variirati*;

ie: *abiturient, avdienca, bienale, dieta, hieroglif, higiena, kariera, kvocient, orient, pieteta, polietilen, dielektrik, Siena, trieder*; vendar: *Gabrijel, Danijel, hijena*;

ia: *amoniak, diadem, dialekt, dialog, diamant, hiat, Iliada, inicialka, material, olimpiada, ordinariat, plagiat, potencial, socializem, terciar, teritorialen*; vendar: *hijacinta, milijarda, tercijalka*.

Pomni 1. V priponi *-ija* zmeraj zapiramo zev: *akcija, arterija, biblija, delegacija, demokracija, divizija, filozofija, harmonija, legija, materija, mobilije, avskultacija, genitalije, operacija*.

2. O priponi *-ian, -ijan, -jan* gl. § 73, 8!

io: *aksiom, ambiciozen, biograf, ion, melodiozen, nacionalen, pionir, prior, radio, sociolog, stacionaren, stadion, viola, Antiohija, perioda, trio*; vendar: *milijon, misijon, karfijola.*

iu: *diurnist, atrium, triumf, Livius.*

e

4 1. V slovenščini sta se za zborni govor izoblikovala dva dolga poudarjena *e*: ozki *é* in široki *ê*; sicer imata oba isto glasovno osnovo, vendar sta različna po izgovoru in slušnem vtisku; po tem ločimo pomene besedam in oblikam, kakor kažejo nasprotja: *méča — mêča, péta — pệta, sédi — — sêdi, séli — sêli, téle — têle, žélo — žêlo*, zato nam veljata za prava fonema;

a) *é* je visok sprednji glas, le malo nižji od *i*: *lés, jéd, lesenéti, vejévje, sedé, stezé, veséla*; razvil se je tudi v tujkah: *ép, étika, estét, portrét, diné, katéder, méter, refléks*; pred *r* se tako zoži, da se približa *i*: *méra, véra, béra, térjati, pérje, čér*;

b) *ê* je nizek sprednji glas; izgovarjamo ga z nezaokroženimi ustnicami in s precej razprtimi čeljustmi; sprednji del jezika je rahlo vzdignjen proti trdemu nebu: *êden, jêzik, pêlin, mêtla, žêna, sêstra, têta, čêlo, vêslo, nêsti, dêrem*; v tujkah ga nahajamo večinoma le pred *r*: *amatêr, metêr, afêra, êra, ekspêrt, Homêr, Sevêrus*;

c) *è* je sicer še nizek sprednji glas, le da je zaradi kračine manj izrazit: *čèp, vèč, mèč, cvèk, otročè, trepèt, obèd*; nahajamo ga navadno le v zadnjem zlogu; v dvoglasniku *eị* se znatno zoži: *jèj, njèj, imèj, povèj*;

č) *e* brez poudarka je sredni glas; izgovarja se z rahlo vzdignjenim sprednjim delom jezika in je manj izrazit kakor poudarjeni *e*: *enak, edin, veselje, peresa, zelje, nesrečneže.*

Za vse te različne glasove pišemo *e* brez razločevalnih znamenj; ta postavljamo le takrat, kadar se hočemo izogniti dvoumnosti.

2. Med *e* na koncu tuje osnove in domačim obrazilom, ki se začenja s samoglasnikom, zapiramo zev z *j*: *kupé — kupéja, diné — na dinéju, bifé — za bifêjem, Dánte — z Dántejem.*

Tujkam ne zapiramo zeva med *e* in samoglasniki razen v poudarjeni končnici *-éja*:

ei: *reinkarnacija, deizem, kofein*; izvirni dvoglasnik izgovarjamo *-eị-*: *kaleidoskop, pleistocen, seizmograf*; vendar pišemo: *fidejkomis*;

ee: *reelekcija, preeksistenca*;

ea: *alinea, ideal, kreacija, oleander, realen*; vendar: *diarcja, epopeja, ideja, livreja, matineja*;

eo: *geograf, neonski, areopag, paleograf, reostat, teolog, teorija, leopard, arheolog, neologizem*;

eu: *tedeum, Aleuti*; izvirni grški dvoglasnik pišemo *-eu-* in izgovarjamo *-eu̯-*: *Eukleides, Euripides, Euridike.*

Pomni. Če grško ime podomačimo, pišemo *-ev-*: *Evklid, Evripid, Evridika.* Občna imena pišemo z *-ev-*: *bazilevs, evfemizem, evgenika, evhologij, korevtika, revma.*

a

1. Glas *a* je izrazito nizek samoglasnik s sorazmerno največjim razmikom čeljusti; ustnice niso zaokrožene, jezik pa je zravnan po spodnji čeljusti; v zbornem govoru imamo samo čisti *a* (brez ejevske ali ojevske barve); 5

a) *á* ima med samoglasniki največji in najbolj odprt odzvočni prostor in traja najdlje: *ápno, brána, pás, vás, mást, dá, obá, končá, ravná, tálec, státi, káča, svátba, páčiti, omára*;

b) *à* je izrazito kratek, nekoliko višji od *á*; nahajamo ga v zbornem govoru redno na koncu besed ali v enozložnicah: *čàs, pàč, šlà, končàl, dàj, stezà, bràt, mràz, po gorà̀h*; tudi v dvoglasniku ohrani čisto osnovo: *pràv, zdàj [°pròu̯, zdèi̯]*;

c) *a* brez poudarka je manj izrazit, pa vendar razločen: *Alenka, zahod, reka, planina, delala, zabava*; čisto osnovo ohrani tudi v dvoglasniku: *delavci, plačaj [°délou̯ci, pláčei̯]*.

V nekaterih besedah se nepoudarjeni *a* lahko izgovarja *a* ali *ə*: *bacníti, dahníti, ganíti, premakníti, pahníti, sahníti, iztakníti*; v besednjaku je pri takih primerih dostavljeno: *>[-a- / -ə-]*; to se pravi: nepoudarjeni *a* lahko izgovarjamo kot *a* ali *ə*.

2. Med poudarjenim *á* na koncu tuje osnove in domačim obrazilom, ki se začenja s samoglasnikom, zapiramo zev z *j*: *abonmá — abonmája, amandmá — z amandmájem, departmá — v departmáju.*

V tujkah med *a* in samoglasnikom ne zapiramo zeva:

ai: *laicizem, naiven*; izvirni dvoglasnik izgovarjamo *-ai̯-*: *Aishilos, aitiologija*; vendar pišemo: *Kajfež, Kajn*;

ae: *aeroplan, Rafael, Izrael, anaeroben*;

aa: *Baal, Čaadajev*;

ao: *aorta, aorist, kaos, Laokoon*;

au: *ekstrauterin*; izvirni dvoglasnik izgovarjamo *-au̯-*: *Paulus, Faust.*

o

1. Odzvočni prostor za *o* je podobno obsežen kakor za *e*; v slovenščini sta se za zborni govor razvila dva dolgo poudarjena *o*, različna po izgovoru in slušnem vtisku: ozki *ó* in široki *ô*; 6

a) *ó* je visok glas z majhnim razmikom čeljusti; ustnice so zaokrožene v dulec, jezični koren pa vzdignjen visoko proti mehkemu nebu; glas zveni temno: *kós, pót, móž, kóža, móre, gospód, norést, ózek, peró, takó, nesó, lepó*; nahajamo ga tudi v tujkah: *lógika, nórma, akórd, kór, sólo, ópera, sakó*; v nekaterih primerih ni tako izrazito ozek: *šport, porta, korzo, domina, borza, lord*;

b) *ô* je nizek glas blizu *a*; izgovarjamo ga z zmerno zaokroženimi ustnicami, jezični koren je rahlo vzdignjen: *ôkno, ôče, ôsel, kôza, gôra, grdôba, dôl, grdôb, lepôt*; razloček med *ó* in *ô* večkrat odloča o pomenu besed ali oblik, kakor nam pričajo tale nasprotja: *móra — môra, róka — rôka, vódi — vôdi, tóči — tôči, gospóda — gospôda, kósec — kôsec*;

c) *ò* je kratek širok *o*, blizu tako odprt kakor *ô*, le manj izrazit; nahajamo ga v enozložnicah in v zadnjem zlogu: *pròč, shòd, gòzd, mòšt, òn, pòd, otròk, polòm, razkòl, gredò*; v dvoglasniku *oụ* se znatno zoži: *lòv, pokròv, vòl, kòl*;

č) *o* brez poudarka je kratek srednji glas; izgovarja se z rahlo zaokroženimi ustnicami; jezični koren je le malo privzdignjen: *osat, obraz, opomin, gospodujem, pogovoriti, leto, mesto, rodovina.*

2. Med *-ó* na koncu tuje osnove in domačim obrazilom, ki se začenja s samoglasnikom, zapiramo zev z *j*: *sakó — sakója, trikó — trikója, rondó — z rondójem, biró — v birója.*

V tujkah ne zapiramo zeva med *o* in drugim samoglasnikom:

oi: *aneroid, koitus, stoičen*; izvirni dvoglasnik izgovarjamo *-oi̯-*: *koine, oinolog*; vendar pišemo: *Mojzes*;

oe: *koeksistenca, poet*;

oa: *boa, koagulat, koalicija*;

oo: *kooperacija, Laokoon*;

ou: *prounionist*; izvirni dvoglasnik izgovarjamo *-ou̯-*: *Olomouc.*

u

7 1. Glas *u* je visok, zaokrožen mehkonebni samoglasnik z več odtenki:

a) *ú* izgovarjamo z močno zaokroženimi ustnicami; jezični koren je visoko privzdignjen; zato je glas teman: *ústa, úm, úk, múči, súnem, súknja, šúm, zúnaj, z gradú, od godú*;

b) *ù* je znatno nižji in širši in zaradi kračine manj izrazit kakor *ú*: *kùp, krùh, na dnù, po dežjù, temù*; nahajamo ga le v končnem zlogu ali v enozložnicah; kratkega *ù* v zbornem govoru ne smemo daljšati *[ˇkrúh]* in tudi ne krčiti v polglasnik *[kràh]*;

c) *u* brez poudarka se izgovarja še nekoliko niže kakor *ù*, vendar manj napeto: *umeti, učim, ljubujoč, utruditi, na vrhu, pri domu.*

Nepoudarjeni *u* smemo spajati s samoglasnikom pred njim v dvoglasnik: *[za učitelja, neugnan, ni ušel, bo udaril, dobremu učeniku]* ali *[zaụčitelja, neụgnan, niụšel, boụdaril, dobremuụčeniku]*.

2. Med *-u* na koncu tuje osnove in domačim obrazilom, ki se začenja s samoglasnikom, zapiramo zev z *j*: *emu — emuja, Zulu — Zuluja, Baku — Bakuja, gnu — gnuja, tabu — tabuja.*

V tujkah ne zapiramo zeva med *u* in drugim samoglasnikom:

ui: *altruizem, anuiteta, fluid, jezuit, kazuist, kazuistika*;

ue: *Suez, Samuel*;

ua: *aktualen, seksualnost*;

uo: *fluor, duodecimalen*;

uu: *individuum, vakuum, perpetuum.*

Polglasnik

Slovenski zborni govor ima poseben samoglasnik, ki mu pravimo 8
polglasnik; svoje črke nima, čeprav njegova glasovna osnova ne ustreza nobenemu drugemu vokalu. Največkrat ga pišemo z *e*; kadar ga hočemo posebej zaznamovati, pišemo *ə*.

Polglasnik je po izreki in slušnem vtisu zelo neizrazit zven v skoraj neoblikovanem in majhnem odzvočnem prostoru; jezik je nenapet v rahlo odprti ustni votlini kakor pri dihanju skoz usta; ustnice se ne udeležujejo izgovora. Polglasnik je kratko poudarjen ali nepoudarjen: *pə̀s, kə̀s, və̀s, stəzà, təmà, məglà, pésək, têpəc, nôrəc, ózək.*

Bistvena za polglasnik je njegova nestalnost: kakor hitro dobijo soglasniki oporo v drugem samoglasniku, polglasnik utihne: *pəs — psa*; *ə* je torej najmanjša samoglasniška vrednost; z njo olajšujemo izgovorljivost soglasniške zveze. Če je ta brez *ə* težko izgovorljiva ali slabo razumljiva, *ə* ostane: *stəza, jazbəca, səsati, səšiti.*

Polglasnik je tesno zvezan z zvočniki, saj so ubrani nanj. Sama odprtost, ki zvočnike loči od zvenečih soglasnikov, je odzvočni prostor za polglasnik; ta se v nekaterih zvezah pred zvočniki tako močno oglaša, da ga občutimo kot samostojen samoglasnik in ga večinoma tudi pišemo.

Zvočniki

Zvočniki družijo samoglasniško prvino čistega zvena s soglasniško 9
prvino šuma. Po načinu izgovora ločimo v zborni izreki tri skupine zvočnikov: jezičnike *l, lj, r*, nosnike *m, n, nj* in glasova *v, j.*

Zaradi svoje narave se zvočniki vežejo po posebni zakonitosti: v zvezi s samoglasniki uveljavljajo soglasniško, v zvezi s soglasniki pa samoglasniško osnovo po tehle poglavitnih načelih:

1. Pred samoglasnikom se uveljavlja samo soglasniška osnova: *sila, pero, sama, žena, siva, saje, lep, rad, med, noč, veda, jesti.*

2. Pred soglasnikom ali zvočnikom se zvočniki tesno vežejo s samoglasnikom pred seboj: *šil-ce, skal-nat, gor-ski, gor-je, sam-ček, slam-nat, sen-ca, pon-ve, kav-ka, rav-nati, maj-hen.*

3. Zvočniki nimajo ne nezvenečih parov ne nezvenečih premen; prilikovanja z nezvenečimi soglasniki jih varuje samoglasniška osnova, zato ostanejo zveneči tudi pred nezvenečimi soglasniki: *valček, norci, zimski, lanski, savski, pajki.* Ravno tako pa se nezveneči soglasniki po zvenu ne prilikujejo pred zvočniki, tako da imamo pred njimi pomensko razločevalne zveneče in nezveneče soglasnike: *tlaka — dlaka, treti — dreti, smeti — zmeti, posneti — pozneti, krošnja — grožnja, svit — zvit, latje — ladje, satje — sadje.*

4. Za soglasnikom uveljavljajo zvočniki na koncu besede ali zloga samoglasniško osnovo: *osel, veter, pisemski, plesen, setev, poslopij.*

Jezičniki

10 Zvočnike èlove in èrove skupine imenujemo jezičnike, ker pri njihovi izgovarjavi odločilno sodeluje jezik: pri *l* z obstransko odporo in sredíščno zaporo, pri *r* pa s tresenjem.

l

11 Črka *l* nam danes zaznamuje: 1. tako imenovani srednji *l*, zlasti pred samoglasniki, 2. zvočnik *u̯*, zlasti na koncu zloga. Za izgovor srednjega *l* je značilna sredíščna zapora z jezično konico za zgornjimi zobmi.

1. Pred samoglasnikom nam *l* zaznamuje sprednji obstranski glas: *siliti, veleti, skala, golob, liti, lačen; poslati — pozlati, tlaka — dlaka, platno — blatno, plača, sluh, mlad.*

2. Na koncu besede ali zloga pred soglasnikom ali zvočnikom se *l* tesno veže s samoglasnikom pred seboj in nam zaznamuje glasova *u̯* in *l*.

Splošno pravilo, da v domačih besedah in oblikah govorimo *u̯*, velja:

a) za domače ljudske besede: *bel, belkast, zelnik, golša, jelša, bolnik, dolg, poln, tolst, bolha, molčati*;

b) za opisni deležnik domačih in tujih glagolov: *bral, trpel, podil, obul, delal, videl, hodil, telefoniral, organiziral.*

Pomni. V nasprotju s tem splošnim pravilom se je za zborni govor uveljavil srednji *l* v tehle primerih:

a) v rod. mn. samostalnikov na *-la -lo* in v izpeljankah iz njih: *skal, daril, zdravil, čebel, bul, kril; skalnat, čelni, silno, darilce, krilce, deželski*;

b) pred obrazilom *-mi* v or. mn.: *z volmi, z živalmi, s piščalmi*;

c) v knjižnih besedah in tujkah: *glagol, spal, stolp; vokal, kultura, palma, alkohol, maršal*; v imenih: *Milko, Rudolf, Ciril, Karel, Cilka, Malka, Zalka, Rafael, Baltik, Baltimore.*

Če se beseda udomači, se še zmeraj lahko uveljavi splošna zakonitost z izgovorom *u̯*: *skakalnica, stiskalnica, hladilnik*; ponekod izgovor omahuje, tako dobivamo besede z dvojno izreko *l* in *u̯*. V besednjaku je v takem položaju izreka *l* povsod zaznamovana. Tudi v ljudskih izposojenkah se izgovarja *u̯*: *malta, koralda.*

3. Na koncu besede ali zloga za soglasnikom ali zvočnikom se uveljavi samoglasna osnova do bolj ali manj slišnega polglasnika; pišemo *-el*, izgovarjamo pa:

a) *-əu* ali *-u*: *kozel, misel*; *mrzel, kisel, votel, debel*; *padel, pekel, rekel, pasel*; *pekèl, prišèl*; v sredi besede samo *-əu-*: *oselnik, maselnik*;

b) *-əl* v rod. mn. samostalnikov na *-la -lo*: *dekel, metel, gesel, žezel, debel, igel*; v izvedenkah iz njih: *debelce, dekelski, obsotelski*; v imenih: *Karel, Pavelček, Savel.*

Pomni 1. Za samoglasnim *r* pišemo samo *-l* (nam. *-el*) in izgovarjamo:
a) *-ərə*: *drl, umrl, odprl, strl, požrl*;
b) *-ərəl-*: *grl, grlce.*
2. Uveljavila se je pisava *Pavel, Karel*, vendar pa *favl, kravl, avl, Pavl* (rod. mn. od *avla, Pavla*), *emajl, detajl.*
3. V besedah *holm, holmec, holmček, holmski* je *l* onemel.

lj

Slovenščina ne pozna pravega palatalnega *l'*; namesto tega sta se 12
v zbornem govoru *l* in *j* strnila v enoten glas; pišemo ga z *lj* in je nedeljiv kakor enojna črka (digram).

1. Pred samoglasnikom sta obe sestavini jasno zaznavni, in sicer začetek *l* in konec *j*, v sredini pa se stapljata, da meja med njima ni zaznavna: *želja, polje, nedelja, veljati, Ljubljana, zemlja, mravlja, raglja.*

2. Za samoglasnikom na koncu besede ali zloga prav tako pišemo *lj*, v izgovoru pa *j* ne izzveni do konca, marveč je samo nastavljen, tako da napravlja *lj* slušni vtis zelo jasnega *l*: *dalj, polj, valj, poljski, boljši, daljši, valjček, oljnat, željno.*

3. Za soglasnikom ali zvočnikom na koncu besede ali zloga je *lj* uveljavil samoglasnost, da pišemo *elj* in izgovarjamo *əlj*: *kapelj, zemelj, mravelj*; *čevelj, smrkelj, krempeljček, zemeljski, trboveljski, Francelj, tempelj.*

Pomni 1. Za samoglasnim *r* pišemo samo *-lj*, govorimo pa *-əlj*: *krlj, čmrlj.*
2. V knjižnih besedah, kakor *naselje, pročelje, okolje*, sta *l* in *j* samostojna glasova, zato v rod. mn.: *naselij, pročelij, okolij.*
3. Raba je uveljavila pisavo pripone *-eljc*: *krempeljc, parkeljc* >*[-əljc]*.

r

V zbornem govoru velja kot pravilo sprednji *r*, to je tisti, pri katerem 13
se trese jezična konica; mehkonebni *r* je individualna posebnost.

1. Pred samoglasnikom se uveljavlja soglasniška osnova tresljajev: *riba, rak, ruša, peresa, poroka*; *prati — brati, kriva — griva, trobiti — drobiti, priti — briti, igra — ikra.* Zaradi samoglasnosti pred tresljaji ne nastane prilikovanje po zvenu; *r* se torej pomensko razločevalno veže z zvenečimi in nezvenečimi soglasniki.

2. Za soglasnikom ali zvočnikom uveljavi *r* samoglasnost, in sicer na koncu besede ali zloga in pred soglasnikom ali zvočnikom; na koncu besede pišemo *-er*, drugače samo *r*, izgovarjamo pa v obeh primerih *-ər-*: *oder, veter, december, Koper*, v rod. mn. *jeter, juter, reber, iker, maver*; sicer pa: *krt, vrt, grm, trn, prst; odrski, vetrc, decembrski, jetrca, rebrca.*

3. Tudi na začetku besede pred soglasnikom *r* uveljavi samoglasnost in ga izgovarjamo *ər-*, pišemo pa samo *r-*: *rž, ržen, rt, rtič, rdeč, rkelj*; tako tudi pred zvočnikom: *rja, rvati.* Če se v govorni celoti prejšnja beseda konča na samoglasnik, se *r* tesno veže z njim: *kruh je ržen, bo rdeč, ni rjav [jeržén, bordèč, nirjàu].*

Nosniki

14 Značilnost nosnikov je odtekanje zraka skozi nosno votlino ob zapori v ustih; soglasnost je v ustni zapori in daje zvenu poseben zvok, samoglasnost pa v odzvočnosti nosne votline. Ločimo tri nosne zvočnike: *m, n, nj.*

m

15 Pri nosniku *m* delamo zaporo z ustnicami.

1. Pred samoglasnikom se uveljavlja soglasniška osnova: *seme, sama, ponoč; kmet, s pestmi, z zobmi, palma, trma, s sanmi, sejmišče, smeti — zmeti, otmem, odmev.*

2. Na koncu besede ali zloga za soglasnikom ali zvočnikom se okrepi samoglasniška osnova; pišemo *-em* in izgovarjamo *-əm*: *pesem, osem, kosem, jarem, pójem*; v rod. mn. in izpeljankah: *pisem, tekem, dogem, dogemski, sejemski.*

Pomni. Vendar je raba odločila, da pišemo *-m*:
a) za samoglasnim *r*: *grm, strm, grmski*; v rod. mn. *trm, krm*;
b) v tujkah za zvočniki: *film, filmski, psalm, šarm, parmski*; v rod. mn.: *palm, farm, revm.*

n

16 Pri nosniku *n* delamo zaporo s konico jezika za zgornjimi zobmi, pred *k* in *g* pa z jezičnim korenom na mehkem nebu.

1. Pred samoglasniki ima *n* soglasniško osnovo: *giniti, ledeneti, rana, konec, sunek*; *nič, noč, naš, večno, vedno, prasniti — prazniti, trtna — trdna.*

2. Na koncu besede ali zloga za soglasnikom ali zvočnikom pride do veljave samoglasniška osnova; pišemo *-en*, izgovarjamo pa *-ən*: *bolezen, kazen, gruden, locen*; *priden, siten, lačen, praktičen, kalen, nesramen, uren, moderen, normalen, željen, voljen, daven, vpliven, trajen, idejen*; v rod. mn. in v izpeljankah: *oken, okence, okenski, vlaken, stegen, brezen.*

Pomni. Raba je uveljavila, da pišemo samo *-n*:

a) za samoglasnim *r*: *črn, črnski, drn, strn, trn, nečimrn, srebrn, srebrnkast, zoprn, zrnce*; v rod. mn.: *zrn, srn*;

b) za nekdanjim samoglasnim *l*: *poln, čoln*; za *-əl-, -əlj-*: *smiseln, vogeln, brezposeln*; *sabeljn, zemeljn*;

c) v tujkah za zvočniki: *favn, klovn, Kajn*;

č) v rod. mn. in izpeljankah za zvočniki: *gostiln, prodajaln, brizgaln, pisarn, mlekarn, tovarn, pozavn, cajn, tajn, vojn; postojnski, kavarnski.*

nj

17 Slovenščina ne pozna pravega palatalnega *ń*; namesto tega imamo v zbornem govoru *n* in *j* strnjena v enoten glas; pišemo ga z *nj* in je nedeljiv kakor enojna črka (digram).

1. Pred samoglasnikom sta obe sestavini jasno zaznavni, in sicer začetek *n* in konec *j*, v sredini pa se stapljata, da meja med njima ni zaznavna: *poganjati, menjava, sinjina, sanje, cunja, krošnja — grožnja, marnja, konjugacija, konjunkcija.*

2. Za samoglasnikom na koncu besede ali zloga prav tako pišemo *nj*, v izgovoru pa *j* ne izzveni do konca, marveč je samo nastavljen, tako da napravi *nj* slušni vtis zelo jasnega *n*: *manj, nanj, konj, panj, manjši, sanjski.*

Pomni. V zbornem govoru ne smemo izgovarjati *màjn, kòjn.*

3. Za soglasnikom ali zvočnikom na koncu besede ali zloga okrepi *nj* samoglasniško osnovo; pišemo *-enj* in izgovarjamo *-ənj*: *ogenj, pedenj, gleženj, povodenj, škorenj*; v rod. mn. *prošenj, groženj, češenj, stopenj, oporenj, glavenj, sumenj.*

Zvočnika v in j

18 Bistvene lastnosti zvočnikov imata tudi *v* in *j*, zraven pa še skupno posebnost, da se njuna samoglasnost stika z *u* in *i*, kakor se nepoudarjena *u* in *i* v govoru pogosto vežeta s samoglasnikom pred seboj v dvoglasnik. Zato bi ju lahko imenovali tudi dvoglasniška zvočnika.

v

19 Za zborni govor je *v* zvočnik z ustnično-zobno priporo kot soglasniško in z ujevskim odzvočnim prostorom (z zaokroženostjo ustnic) kot samoglasniško prvino. Po raznih zvezah se uveljavlja zdaj pripomiški izgovor kot *[v]*, zdaj kot na pol samoglasniški *[u̯]*, zdaj spet kot ujevski nosivec zloga *[u]*.

1. Pred samoglasniki se uveljavi soglasniška pripora *[v]*: *živina, seveda, glava, povodenj, plavuti, vas, vedeti, ves, vidim, voziti, vrt, svit — zvit, svest — zvest, svariti — zvariti, sveča — zveča, tvoj — dvoj, švrka — žvrka.*

2. Za samoglasniki na koncu besede ali pred soglasniki in zvočniki se uveljavlja ujevska samoglasniška osnova z bežno zaokrožitvijo ustnic

brez pripore; kadar hočemo to glasovno premeno posebej označiti, jo pišemo *ụ*, v izgovoru jo pa slišimo kot dvoglasniški privesek k prejšnjemu samoglasniku: *živ, hlev, pav, prav, lov, nov, kočljiv, pozitiv, korektiv, objektiv; pivski, skrivši, pevci, revščina, davki, avto, ovca; revma, Pevma, ravnilo, pravnik, davno, kravji, divjak, Pavle, avla, mravlja, zabavlja, pravljica, smrdokavra, mavrica, avreola, tezavrirati.*

Tako se veže tudi začetni *v-* pred soglasnikom ali zvočnikom s samoglasnikom pred seboj v zloženkah in govornih enotah: *zavpiti, povsod, navkreber, zavzeti, povzdigniti, dovzeten, ovdoveti, navzdol, za vsak dan, po vseh štirih, za včasih, na vprašanje; zavladati, prevleči, nevljuden, nevreden, sovražnik, zavreti, prevnet, nevmešavanje, povnanjiti, zavraten, na vlak, za vljudnost, za vrata, po vratu, ne vnašaj, za vmes.* Vendar pred *l, lj* in *r* v takih primerih govorimo tudi priporniški *v [-vl-, -vlj-, -vr-].*

Pomni. V zbornem govoru pred nezvenečimi soglasniki *v* ne smemo izgovarjati kot *f*: *[°ofca, kafka, žif, kolektif, praf, datif].*

3. Samoglasniška prvina se popolnoma uveljavi:

a) za soglasniki in zvočniki na koncu besede ali pred drugim soglasnikom ali zvočnikom; pišemo ga *-ev*, govorimo pa *-əụ* (na koncu besede tudi *-u*): *žetev, kletev, plitev, trezev, mrtev*; rod. mn. *redkev, breskev, bukev, letev, Ponikev, bačev, lagev, kotev, posestev, kraljestev, hudodelstev*; v izvedenkah: *letevca, posestevce, društevce, britevca, kletevca*; samo *-v* pišemo, govorimo pa *-əụ/-u* za zvočniki: *barv, želv, brv, brvca, drvcà, drv*;

b) pred soglasniki na začetku besede ali zloga; v taki zvezi pišemo *v-*, govorimo pa *ụ-*: *vprašaj, vpis, vpelji, včasih, vdan, vtis, vsak, vstati, vzeti, vžgati, všeč, vse, vsiliti*; tako je tudi pred zvočniki: *vmes, vmešavati se, vnanji, vnašati, vnet; vlak, vleči, vljuden, vrata, vreti, vriskati, vrag.* Vendar pred *l, lj* in *r* izgovarjamo tudi priporniški *v.*

Pomni. V takih primerih za zborni govor ni dovoljeno izgovarjati *f* pred nezvenečimi soglasniki: *[°fprašanje, fčasih, fčeraj, fstati, fsak].*

Kadar v zloženkah ali govornih enotah pride *v* med soglasnike ali zvočnike, izgovarjamo *u/ụ*: *odvzeti, predvsem, predvčerajšnjim, izvzeti, iz vseh kotov, od vsepovsod, od včeraj naprej, z vztrajnostjo, brez vzroka; razvneti, z vmesnim členom, brez vmešavanja.* Pred *l, lj* in *r* izgovarjamo *v* ali *ụ*: *z vlakom, skupaj zvleči, izvleči izpod razvalin, razvlečen, z vljudnostjo, z vrati, odvraten, odvreti kolo, razvrat, od vrednosti.*

V zvočniških skupinah *-rvm-* in *-rvn-* izgovarjamo *v* kot komaj nakazan *ụ*: *z drvmí, s postrvmí, nad obrvmí, pred brvmí, krvna (skupina), krvnik, drvnica.* V skupini *-rvj-* izgovarjamo *v* kot *ụ* ali kot *v*: *z vrvjó, s krvjó, pod brvjó, s postrvjó.*

Predpono *v-* pred *v* zmeraj pišemo in govorimo kot *u*: *uvod, uvesti, uvoz, uveljaviti, uvideti.*

6. Za izgovor predloga *v* veljajo tale pravila:

a) pred samoglasniki in pred *r, l, lj* se govori ustnično-zobni *v* ali dvoustnični *u̯*: *v igri, v eni roki, v ajdi, v ognju, v ustih, v rž, v rji*; *v rani, v rogu, v risu, v lesu, v lice, v ljubezni*;

b) pred soglasniki in pred zvočniki *m, n, nj, j* se govori *u̯*: *v peči, v krogu, v trgu, v žrelu*; *v mestu, v mleku, v nosu, v njem, v jezi, v jajcu*; pred *v* se govori *u*: *v vas, v veži, v vročini, v vlaku*;

c) v govornih enotah se veže s samoglasnikom pred seboj v dvoglasnik: *voda v kotlu, je že v hiši, dela v temi, hiša v mestu, dano v najem, dlaka v jajcu, do brade v vodi*;

č) med soglasniki ali zvočniki se lahko govori kot zelo kratek *u* in se s tem govorna enota podaljša za zlog: *pot v gozd, naravnost v hrbet, zrak v pljučih, zatopljen v misli, kot v nebesih, prav v jami, maček v vreči; ptiček v logu, nemir v ljudeh, tema kot v rogu*; pred *l, lj, r* se lahko izgovarja tudi rahlo zobno-ustnično.

j

Za zborni govor je *j* zvočnik s priporo ob trdem nebu kot soglasno 20
in z ijevskim odzvočnim prostorom kot samoglasno prvino.

1. Pred samoglasnikom se razločno sliši soglasna prvina *j*, ko jezik zdrkne skozi nebno priporo in s tem povzroči soglasniški šum: *sije, veje, hoja, huje, vaja, moja*; *jed, jezik, jata, jod, juha, jima*; *satje — sadje, latje — ladje, morje, gorovje, grje, snopje.*

2. Za samoglasnikom na koncu besede ali zloga se *j* tesno nasloni na samoglasnik pred seboj in se kot *i̯* zveže z njim v dvoglasnik: *pijte, jejte, vojska, kajža, lajna, sprejmi, dajva, rujmo*; *lij, saj, boj, kuj.*

3. Za soglasnikom ali zvočnikom na koncu besede ali zloga se samoglasnost uveljavi v ijevskem odzvočnem prostoru; pišemo *-ij*: *ladij, ladijski, bitij, bitijce, obličij, kopij, okrasij, okrožij, morij, zarij, gorovij.*

Pomni. To nikoli ne velja za *nj* in le v prav redkih primerih za *lj*: *naselij, pročelij, okolij.*

Soglasniki

Čisti soglasniki so šumi brez zvena. Šum je različen po vrstah ovir, 21
skozi katere mora izdihnjeni zračni tok. Včasih zadene ob zaporo, včasih ob priporo.

Zaporniki

Kadar naleti zračni tok na zaporo v ustih, se za njo zgosti, ob nagli 22
odpori pa plane naprej; slušni vtis je najprej kratka pavza, nato pa nekakšen pok. Zaradi nagle odpore se zdijo ti glasovi hipni. Če delata zaporo ustnici, slišimo *p*, če jo dela jezična konica za zgornjimi zobmi, slišimo *t*, če pa jezični hrbet na mehkem nebu, slišimo *k*. Take glasove imenujemo

zapornike, po kraju zapore pa jih ločimo v ustnične, zobne in mehkonebne. Slovenski zaporniki so brez pridiha in prehajajo neposredno v prihodnji glas.

Pripornіki

23 Kadar mora zračni tok skozi priporo, povzroča drugačne glasove, pripornike. Te lahko poljubno daljšamo, so pa ves čas enako slišni, zato nam veljajo za trajne glasove. Če gre zračni tok skoz ozko priporo zgornjih zob ob spodnji ustnici, slišimo *f*. Z jezično konico ob dlesni in sprednjem trdem nebu delamo priporo za glas *s*, ki je zanj značilno ostro sikanje (sičniki). Če dela sprednji del jezika žlebičasto priporo ob trdem nebu, slišimo šum glasu *š* (šumevci). Če pa dela priporo jezični hrbet ob mehkem nebu, nastane glas *h*. Glasova *s* in *š* lahko spajamo z začetno zaporo, kakor jo imamo pri *t*; vendar se zaporni del ne končuje z naglo odporo, marveč prehaja brez poka v pripornik *s* ali *š*; tako dobimo glasova *c* in *č*, spojena iz prvin dveh glasov v enojen glas (zlita glasova).

Soglasniki po zvenu

24 Čisti soglasniki so nezveneči, lahko pa se družijo tudi z zvenom; tako dobimo zveneče soglasnike. Za soglasnike je torej značilno, da so nezveneči in zveneči. Čeprav se zven lahko druži z vsemi šumi, je slovenščina uveljavila le nekatere zveneče foneme, kakor nam kažejo nasprotja: *papa — baba, peta — beda, tepe — tebe, tá — dá, kita — kida, kaj — gaj, teka — tega, mika — miga, trta — trda — drta*. Zaporniki imajo zveneče pare *p — b, t — d, k — g*. Zveneči zaporniki imajo zaporo ravno tam kakor nezveneči, le pok je šibkejši in zapora navadno krajša. Slovenski zveneči zaporniki zvenijo od začetka zapore do konca eksplozije. Na koncu govorne enote zven onemi; tam se zveneči zaporniki skoraj ne ločijo od nezvenečih: *rob — rop, sad — sat, rog — rok*. Izmed pripornikov sta samo *s* in *š* dobila zveneče pare v fonemih: *kosa — koza, sine — zine, sanka — zanka, šiva — živa, srna — zrna, slepa — zlepa*.

Prilikovanje

25 Soglasniki se vežejo v govoru po zakonu prilikovanja: sprednji se po zvenu izenači s prihodnjim. Tako postanejo zveneči pred nezvenečimi tudi sami nezveneči in narobe: *redko, klobčič, gibka, gladka, nagci, zvezki, božček, obrezki, grozdki, obrazci*; *kdo, svatba, prerokba, resda, izvršba, šestdeset*. Tako se prilagajajo tudi nezveneči priporniki, ki nimajo ustreznega zvenečega fonema: *določba, stric gre, h godu, Afganistan*. Po zvenu se prilikujejo le soglasniki med seboj (tudi v govornih enotah), ne pa soglasniki z zvočniki. Prilikovanje je samodejno, brez zavestnega oblikovanja. Pisava takih premen navadno ne zaznamuje.

Če v govorni enoti zadeneta skupaj dva enaka soglasnika, se večinoma strneta v en sam nekoliko daljši in ostrejši glas. Pri zapornikih daljšamo zaporo in ostrimo odporo, ne delamo pa dvakratne eksplozije: *ob poti, ob boku, odtekati, oddati, nadte : nate, tak konj, tak gozd.* Predlog *k* pred *k* pišemo in govorimo *h*: *h kruhu, h konju*; pred *g* pišemo *h* in govorimo zvenečo premeno: *h gori, h grobu.* Priporniki daljšajo priporo: *s sinom, z zeljem, izza, s soljo, iz sobe, boš šel : bo šel, boš žel : bo žel, jih hoče : ji hoče.* Zlite glasove podvajamo: *konec ceste, veččlenski, nič čeden.*

Soglasniški sklopi

Soglasniških sklopov v zbornem govoru ne olajšujemo kakor pogosto v ljudskem govoru, izgovarjamo jih po vseh črkovnih členih. 26

Največ imamo dvočlenskih. Pri izpeljankah s priponami pa se lahko nabere še več soglasnikov, vendar več ko treh navadno ne srečujemo, ker si jih jezik rad olajša. Na začetku besede imamo redke sklope zapornikov: *ptič, tkati.* Največ začetnih sklopov se začenja z glasovoma *s*/*z* in *š*/*ž*: *spati, stati, skočiti, zgaga, zdraha, zbegan, shod, scela, sčasoma, sfrleti, Špela, škoda, šteti, ščip, žbica, ždeti, žgati.* Redki so z začetnim *h*: *hči, hkrati.* S predlogi se začetni soglasniški sklop lahko pomnoži, vendar le prav redko nad tri člene: *k ptiču, stkati, k skali, obžgati, odšteti, obstopiti, odzdraviti : ozdraviti.* Sklop *šč* izgovarjamo razločno v obeh delih in ga ne olajšujemo v *š*. Na začetku besede pišemo in govorimo v sestavi *sč*-: *sčista, sčečkati, sčasoma*; pred pripono pišemo *šč* ali *žč* in izgovarjamo *šč*: *dreveščck, zvežček, obražček.*

O POGOVORNEM JEZIKU

Pogovorni jezik je neposrednejši in manj izbran kakor knjižni jezik, preprostejši v izbiri besed in manj umeten v gradnji stavkov. Določajo ga tele značilnosti: 27

Rabi se v manjši družbi in prostoru, zato je tempo govora hitrejši od zbornega; glasove izrekamo manj izrazito, govorni organi so dosti manj napeti.

Pogovorni jezik je bolj ali manj krajevno barvan, ne da bi bil narečen. Tudi v območju istega krajevnega govora se pogovorni jezik lahko loči po posameznih družbah; o tem odloča stopnja izobrazbe, vzgoja, značaj, okolje, delo, rod, večja ali manjša domačnost.

Pogovorni jezik ni poseben jezik, marveč je le v zasebno rabo prenesen zborni govor; njegova domačnost in neprisiljenost je ravno v tem, da ni priučen po ostro določenih pravilih. Pogovornega jezika torej ne smemo razvijati v nasprotje z zbornim ali ne glede nanj. Plemenit in vsem

razmeram prilagojen pogovorni jezik more zrasti samo iz negovanega in utrjenega zbornega govora.

Pri nas se pogovorni jezik šele oblikuje. Ustvarja si ga vsako kulturno središče zase in skuša najti pravilno razmerje med knjižno izreko in govorom v kraju. Zato ni mogoče dati nadrobnih napotkov, ki bi bili za vse veljavni.

Vsak narod skrbno goji svoj zborni govor, poroštvo enotnosti. Zgrešeno bi bilo, če bi Slovenci s prehudo redukcijo vokalov svoj pogovorni jezik oddaljili od knjižne izreke in ga tako potisnili na raven narečja ali celo žargona, namesto da bi ga povzdignili in oplemenitili.

POUDAREK

28 Slovenski poudarek je prost in zato ni vezan na določen zlog: *jágoda, planína, končám, trèm, temà.* Mesto poudarka v besedi ima včasih tudi ločevalen pomen, npr. *dróbnica* : *drobníca*, 3. oseba edn. *prodá* : rod. edn. *próda, pečí* : *pêči, bežî* : *béži!* Raba je razvila tudi dvojnice pri besedah z istim pomenom: *plačáti* in *pláčati, strojím* in *strójim, grábljišče* in *grabljíšče.* V notranjosti besede je poudarjeni samoglasnik praviloma dolg; izjem ni veliko, npr. *prècej, odvèčen, mègla, stèbroma, tèmnega* ipd. V zadnjem ali edinem zlogu je poudarek dolg: *svét, žên, mlád, jesén, obá,* ali kratek: *ràk, poštèn, prodàj.*

Slovenščina je vrhu tega v dolgih zlogih ohranila razloček med padajočo *[â]* in rastočo *[á]* intonacijo: *lêp, pomlâd, golôb, dêlam*; *vrána, léto, céna, družína, mísliti*; kratko poudarjeni zlogi so zmeraj padajoči: *brȁt, stȁr, stezȁ, umrȉ.* Ponekod intonacija med seboj ločuje sicer enako se glaseče besede, npr. *nogô si bo zlomil* : *z nogó ga suje*; *ima močne kostî* : *je močnih kóstí*; *fantje so še mladî* : *leto se mladí*; *na stara lêta* : *po zraku léta*; *sneg nalêta* : *otrok se naléta*; *ga prime za vrât in nese do vrát.* Ker veliko narečij ne loči več obeh intonacij, za zborni govor nista ukazani in v našem besednjaku zato nista zaznamovani. Kdor pa ju govori po domačem narečju, ju seveda uporablja tudi v zbornem govoru.

Posebnosti

Samostalniki

29 1. Samostalniki ženskega spola na *-a* s premičnim poudarkom se sklanjajo lahko tudi po zgledu s stalnim poudarkom na osnovi, torej *gôra -é -ó* in *gôre -o.* Samostalniki s polglasnikom v korenu imajo navadno končni poudarek; končnici *-e* in *-o* sta ali dolgi ali kratki: *stəzé -ó in stəzȅ -ò*, vendar samo *təmȅ -ò.* Dovoljen je tudi poudarek na osnovi; ta je zmeraj kratek: *stȁza -e.*

2. Nekateri samostalniki ženskega spola na soglasnik obdrže naglas na istem zlogu v vsi sklanjatvi, premaknejo ga pa lahko tudi na obrazilo: *oblást -i* in *-í*; tako še *postrv, obrv, nozdrv, pomoč, kokoš.*

3. Vrednost poudarjenega *-e-, -o-* se pri nekaterih samostalnikih moškega spola v mestniku edn. spremeni, npr. *stròp strôpa* : *na strópu, žèp žêpa* : *v žépu*, vendar so v navadi tudi oblike z *ê ô*: *na strôpu, v žêpu.* Zelo malo samostalnikov menja vrednost poudarjenega samoglasnika še v drugih sklonih, npr. *kònj kônja* : *na kónju*, (rod. mn.) *kónj na kónjih s kónji*; *otròk otrôka* : *pri otróku*, (rod. mn.) *otrók pri otrócih z otróki*; razen v rod. mn. imamo povsod že tudi oblike s širokim samoglasnikom: *na kônjih, pri otrôcih, s kônji, z otrôki.* Nekateri samostalniki spremenijo v mestniku edn. in po njem tudi v dajalniku *-ó-* v *-ô-*, npr. *nós, móst, ród* : *v nôsu, na môstu, v rôdu*; tudi tukaj so v rabi, dasi manj pogosto, oblike s poenotenim samoglasnikom: *v nósu, na móstu, v ródu.* Tako tudi pri nekaj samostalnikih srednjega spola: *v prôsu, v srêbru* in *v prósu, v srébru.*

4. Večzložni moški samostalniki s polglasnikom v korenu obdrže v sklanjatvi poudarek na obrazilu, samo pri dvozložni končnici (daj., or. dv.) ga navadno premaknejo na osnovo: *stàbroma, skàdnjema.* Če pri samostalnikih, ki poudarjajo obrazilo, v osnovi ni polglasnika, je bolj v navadi poudarek na osnovi: *kôšek* in *košèk*. Tudi pri samostalnikih s polglasnikom v osnovi je dovoljen stalni poudarek na prvem zlogu, poudarjeni polglasnik ostane seveda kratek: *stàber stàbra.*

5. Nekateri redki samostalniki srednjega spola z *-ê-, -ô-* v osnovi ju v množini zožijo; tako zmeraj *rêbro — rébra, plêče — pléča*, včasih tudi *ôkno — ókna* (in *ôkna*), *bêdro — bédra* (in *bêdra*), *rešêto — rešéta* (in *rešêta*). Samostalnika *polje* in *morje* dajeta prednost poudarku na osnovi, zato *pólje -a, mórje -a* in *poljé -á, morjé -á.*

6. V nekaj primerih potegne predlog poudarek k sebi: *na véčer, na prímer, na pómlad, pod jésen, s póti, za láse, v zóbe*; *-ê-, -ô-* v osnovi se pri tem zožita: *na góro, v zémljo, na nóge, na péte.* Takšna raba je bila v starem jeziku veliko obsežnejša, danes pa že močno peša in se velikokrat drži le še pri krajevnem pomenu, npr.: *jezik za zóbe* : *ščetka za zobé (= zobna ščetka)*; *za róke se primeta* : *milo za roké.*

Pomni. Razen pri ženskih samostalnikih na soglasnik je takšna raba omejena samo na tožilnik; torej: *sonce gre za góro, za goró je oblak.*

7. Samostalniki na *-aj* radi posplošujejo končniški poudarek; od tod dvojnice, kakor so: *grížljaj — grižljáj, náhljaj — mahljáj, mígljaj — migljáj, primánjkljaj — primanjkljáj, spotíkljaj — spotikljáj, vzdihljaj — vzdihljáj.*

8. Snovnim imenom s pripono *-ina* se poudarek seli z osnove na pripono, tako da imamo že pogosto dvojnice: *lípovina* in *lipovína, hrástovina* in *hrastovína, kúretina* in *kuretína, írhovina* in *irhovína.*

9. Izpeljanke na *-išče* se čedalje pogosteje poudarjajo na priponi; od tod dvojnice: *répišče — repíšče, krompírišče — krompiríšče, zélišče — zelíšče, grábljišče — grabljíšče, lopátišče — lopatíšče.*

10. Priponi *-et, -ot* poudarjamo: *trepèt trepéta, drgèt drgéta, šepèt šepéta; ropòt ropôta, klopòt klopôta, živòt živôta.*

11. Tujke na *-ènt* imajo v stranskih sklonih srednji *e* (v besednjaku ga pišemo *é*): *abiturièn -énta, prezidènt -énta, abstinènt -énta, koncipièn -énta.* Redke izjeme so nekatere ljudske tujke, npr. *cemènt -ênta, testamènt -ênta.*

Pridevniki

30 1. Enozložni pridevniki imajo povečini premični poudarek, vendar samo v nedoločni obliki: *oba sta še mladá : mláda dva sta gospodarja*; poudarek se premika samo v im. in tož. vseh števil. Poleg oblik s premičnim poudarkom so v navadi tudi oblike s stalnim poudarkom: *mlád mláda -ó -í -é -á* in *mlád -a -o*; *stàr stára -o -i -e -a* in *staró -í -é -á.* Številni so tudi dvozložni pridevniki s premičnim poudarkom; to so pridevniki na *-en, -ek*. Večina med njimi poudarja oblike na trojen način:

a) *drobán drôbna drobnó, grenák grênka grenkó*;

b) *drobèn drobnà drobnó, grenèk grenkà grenkó*;

c) *drôben drôbna drôbno, grênek grênka grênko.*

2. Pridevniki s polglasnikom v korenu imajo končniški poudarek: *təmàn təmnà -ó* ali *-ò, mədàl mədlà -ó* ali *-ò*. V stranskih sklonih se poudarek navadno premakne na osnovo: *tàmnega.* Korenski poudarek se je po tej poti že precej uveljavil v vseh sklonih, zato se ti pridevniki lahko sklanjajo, kakor da bi imeli stalni poudarek na osnovi: *tàmən tàmna -o -ega.* Ta je zmeraj kratek.

3. Kadar so pridevniki na *-iv* in *-ljiv* poudarjeni na priponi, imajo v SP v im. edn. m dolg poudarek: *lažnív, črvív, plesnív, ušív*; *ubogljív, nezaupljív, pohujšljív, zamerljív.*

4. Poudarjena *i* in *u* v zadnjem zlogu zloženk sta dolga: *lahkokríl, lahkožív*; *dolgoúh, trdokljún.*

Zaimki

31 Kazalni zaimek *ta ta to* ima dvojno poudarjanje: *téga tému tém téh* ali pa *tegà temù tèm tèh.*

Glagoli

32 1. Glagoli četrte vrste so glede poudarjanja zelo različni. Razmeroma malo je takšnih, da v vseh oblikah brez izjeme obdržijo poudarek na osnovi: *mísliti, mériti, obésiti, škóditi, práviti.* Močna je skupina glagolov, ki imajo obojno poudarjanje: ali premični poudarek ali pa poudarek na

osnovi; pri tem ni važno, kakšen je bil prvotni poudarek, npr. *grábiti -im, grábi -te! grábil -a -o* in *grabíti grábim, grábi -íte! grábil -íla -o*; *vlačíti vláčim, vláči -íte! vláčil -íla -o* in *vláčiti -im* s stalnim poudarkom. Včasih zajame tako izenačevanje vse oblike, včasih pa ne; npr. *cvíliti -im, cvíli -te! cvílil -a -o* in *-íla -o*. Nikdar nimajo stalnega poudarka na osnovi glagoli, ki imajo v opisnem deležniku moškega spola v im. edn. *-ê-* ali *-ô-*: *prosíti prósim, prôsi -íte! prôsil -íla -o*; *ženíti ženim, žêni -íte! žênil -íla -o*.

2. Z glagoli četrte vrste so v oblikah nedoločniške osnove izenačeni glagoli druge vrste; od tod dvojnice: *potegníti potégnem, potégni -íte! potégnil -íla -o* in *potégniti -nem* s stalnim poudarkom; *vrníti, planíti* in *vŕniti, plániti*. Tudi tukaj samo *toníti tónem, tôni -íte! tônil -íla -o, zakleníti zaklénem, kreníti krénem*.

3. Pri glagolih četrte vrste s poudarkom na priponi v nedoločniku in sedanjiku, npr. *grešíti grešim, kosíti kosim*, je predpona v opisnem deležniku zloženk razen v ednini ž sprva povsod potegnila poudarek k sebi: *zgrêšil zgrešíla zgrêšilo -i -e*; *pognójil pognojíla pognójilo*. V knjižnem jeziku tako poudarjanje ni več živo; razen v edn. m je poudarek zmeraj na obrazilu: *zgrêšil -íla -o, pognójil -íla -o*.

4. Podobno kakor v četrti vrsti je z glagoli pete vrste. Ob glagolih, ki imajo stalni poudarek na osnovi, npr. *délati, pádati, rézati, kúhati*, jih je veliko z dvojnim poudarjanjem: *stréljati* in *streljáti, mázati* in *mazáti, klícati* in *klicáti*. Vendar dajejo zlasti ponavljalni glagoli v nedoločniku radi prednost poudarku na osnovi: *pokúšati pokúšajte* in *pokušájte! pokúšal -a -o* in *-ála -o*. Tudi v tej vrsti nimajo stalnega poudarka na osnovi glagoli, ki imajo v opisnem deležniku za m edn. *-ê-* ali *-ô-*, npr. *peljáti, klesáti, česáti, kopáti*.

5. Glagoli šeste vrste imajo poudarek ali na osnovi, npr. *škódovati škódujem*, ali na priponi, npr. *kupováti kupújem*. Danes se tudi pri prvih raba nagiblje k poudarjanju na predzadnjem zlogu: *škodováti škodújem*; takšne dvojnice imamo še pri glagolih *dédovati, kmétovati, molédovati, nadlégovati, naprédovati, obédovati, pohájkovati, poménkovati se, popótovati, posrédovati, svétovati, vérovati, zaznámovati*.

6. Deležniki sedanjega časa na *-č* imajo v prislovni rabi končnico *-óč* ali *-éč*: *tako rekóč*; *misléč, da ga nihče ne vidi*; *rjovéč se je bližal vihar*; *deróč po melini, voda odnaša mivko*; *moža pa množica kropi, želéč mu večnega pokoja*; *gredóč ga je sunil*; *bojéč se plohe, je stopil pod streho*.

V pridevniški rabi poudarek omahuje: *mogòč* in *mogóč primer, rdèč obraz, bojèč* in *bojéč otrok, vròč* in *vróč lonec, deróč* in *deròč hudournik, rjovèč* in *rjovéč lev*. Takšni primeri so v slovarju posebej omenjeni.

7. Namenilnik na *-t* ali *-č* ima redno poudarek na istem zlogu in iste dolžine kakor opisni deležnik za moški spol ednine: *jagode je brál — gre jagode brát*; *kure je podíl — gre kure podít, vároval — várovat, délal —*

délat, rínil — rínit. Zato slovar ne navaja namenilnika pri vseh glagolih, marveč samo pri tistih, kjer se poudarka ločita po dolžini, npr. *bríl : brít, cvrét, krít, mlét, nèst, pèč, plést* in *plèst, rít, tèpst, vpít, žrét, štét, živét.*

Namenilniška oblika dovršnikov je enaka kratkemu nedoločniku; izjemi sta *sést* in *léč.*

8. Končnica *-enje* v glagolnikih se izgovarja pod poudarkom *-ênje*: *trpljênje, življênje, mišljênje, hotênje, grmênje, gorênje, vrênje, vrtênje, gnojênje, soljênje.*

Pomni. Vsaka poudarjena beseda ima praviloma samo en poudarek. Včasih pa dobivajo nekatere zložene besede še stranski poudarek, npr. *nèverjéten, nàjlépši, górnjeavstrijski.* (Tak poudarek v slovarju večinoma ni zaznamovan.) V govoru so se utegnile izoblikovati dvojnice: *kilográm* in *kilogram, deciliter* in *déciliter.* Nekatere novejše, knjižne zloženke imajo dva prava poudarka: *pánôga : pánoga, pásónce.*

DELJENJE

33 Deljenje ni zmerom zlogovanje. Besede delimo na koncu vrste, kadar jih ne moremo v celoti izpisati. Deljenju se radi izognemo, posebno, kadar bi bilo treba deliti kratke dvozložnice. Samega vokala rajši ne puščamo v prejšnji vrsti in ga ne prenašamo v prihodnjo. Zložene besede najbolje delimo po sestavinah.

1. Nesestavljene besede delimo takole:

a) Soglasnik ali zvočnik med samoglasnikoma (dvoglasnikoma) jemljemo k prihodnjemu zlogu: *de-lo-va-ti, do-mo-vi-na, kr-ti-na, ve-tr-ni-ca; maj-hen, no-coj-šen, kraj-šaj [maį-hən, no-coį-šən, kraį-šaį]; prav-da, po-šev-na, slav-čev [praų-da, po-šeų-na, slaų-čeų]; bol-ha, dr-hal, pol-zel [boų-ha, dr-haų, poų-zeų].*

b) Soglasniški sklop, ki se dá brez sile izgovoriti, lahko ves vzamemo k prihodnjemu zlogu, lahko pa tudi pridržimo prvi soglasnik pri prejšnjem zlogu: *do-bra, pre-kla, go-dlja, mi-šljen, če-šplja, ja-sna, pra-žnji, pe-smi, te-sto, ra-skav, me-zga, pi-škav, ko-sci, plo-šča, pra-ksa, si-tnost, se-stra, dru-štvo, ku-štrav,* pa tudi lahko: *dob-ra, prek-la, god-lja, miš-ljen, češ-plja, jas-na, praž-nji, pes-mi, tes-to, ras-kav, mez-ga, piš-kav, kos-ci, ploš-ča, prak-sa, sit-nost, ses-tra, druš-tvo, kuš-trav.*

Pomni. Ne delimo *lj, nj*: *ko-nja, dla-njo, kra-lja, so-ljo, vese-lje.*

c) Od težko izgovorljivega soglasniškega sklopa jemljemo izgovorljivi del k naslednjemu žlogu: *jer-bas, var-stvo, Kser-kses, stol-ni, s kol-mi, valj-čast, val-čki, gum-bi, gan-ljiv, son-ce, z dlan-mi, klan-ček, sfin-ga, ljud-stvo, povest-ca, gost-ba, rob-ček, klob-ko, klop-ca, krož-ci, peč-ca, pod-kve, tež-ko.*

Pomni. Kjer se zdi izgovorljivost dvomljiva, delimo po občutku: *son-čna* in *sonč-na, Fran-cka* in *Franc-ka, maj-čken* in *majč-ken.*

č) Zaporedna samoglasnika lahko delimo: *Le-on, Di-ana, ide-al, te-orija, Rafa-el.*

2. V sestavljenkah delimo predpono od osnovne besede: *brez-glav, čez-meren, do-stopen, iz-daja, med-vojen, na-brati, nad-morski, ob-ležati, od-biti, pa-glavec, po-drezati, po-drobiti, pod-rezati, pod-robiti, pre-sledek, pred-ložek, pri-smoda, pro-račun, proti-slovje, raz-veza, so-meščan.*

Domače in tuje zloženke najbolje delimo po sestavinah: *vino-grad, kolo-voz, trdo-glav, vroče-krven, vsako-leten, prida-nič, vse-mogočen; avto-strada, areo-pag, aero-plan, leo-pard, arheo-log, ideo-grafija, peri-oda.*

3. Pri deljenju tujih lastnih imen ne smemo trgati samoglasniških ali soglasniških sklopov, ki zaznamujejo en glas: *Coo-per, Bour-geoi-sov, Jea-na Pau-la, Gree-na, Goe-the, Hei-ne, Hey-se, Shake-spea-re, Fran-çoi-se; Mar-shall, Bae-de-cker, Má-cha, Blü-cher, Fou-ché, Ha-cquet, Ri-chard, Fi-scher, Smi-thov, Mic-kie-wi-cza.*

Dva enaka soglasnika med samoglasnikoma delimo: *Schil-ler, Grim-ma, Man-nov, Rob-bov, Les-sing, Gras-sel-li, Rous-seau, Scot-tov, Boc-cac-cio, Cor-reg-gio, Maz-zi-ni.*

Pomni. Tudi v domačih imenih, pisanih v bohoričici, dvojnega znamenja za enojen glas ne delimo: *Bla-she, Ne-shi-za, Ju-ri-zhizh.*

O RABI VELIKIH IN MALIH ČRK

V pisavi uporabljamo vélike in male črke po posebnih pravilih. Samo 34
vélike črke uporabljamo v tiskanih, risanih ali vklesanih besedah, kadar jih hočemo posebej poudariti ali jih napraviti vidnejše. Z roko pišemo same vélike črke le v kraticah, v kemičnih obrazcih ipd.: *FLRJ, LRS, SAZU, CO, H_2O.* Drugače rabimo vélike črke le posamez kot začetnice.

Z véliko začetnico se pišejo: 1. prve besede v stavku, 2. lastna imena oseb, živali in stvari.

Prve besede v stavku

Prvo besedo v stavku za piko, vprašajem in klicajem ter za dvopičjem 35
v premem govoru pišemo z véliko začetnico.

Pri navajanju del s celotnim naslovom so nam s piko ločene enote okrajšani samostojni stavki in jih začenjamo z véliko črko: *Slovenski pravopis. Založila Državna založba Slovenije. Natisnila tiskarna Ljudske pravice. V Ljubljani 1950.*

Pomni 1. V premem govoru se začenja napovedni stavek za klicajem ali vprašajem z malo začetnico: »*Nikoli!*« *so odgovorili kakor iz enega grla.* »*Ali ste dolgo čakali?*« *je rekla s tihim glasom.* »*Stoj!*« *je zavpil.* »*Kam greš?*« Če je premi govor pretrgan sredi stavka, nadaljujemo z malo začetnico: »*Saj veš,*« *začne Smrekar,* »*da te nisem še nikdar napak učil.*«

2. Za vrstilnimi števniki, pisanimi s številkami in piko, pišemo v naslovih in v začetku stavka z malo začetnico: *4. šolska naloga, 5. člen ustave, 3. pregledana izdaja.* Za številkami ali črkami, ki prislovno (prvič, drugič, tretjič) zaznamujejo točke v razvrstitvi, pišemo z malo, kadar so to le deli stavka (npr. točke pri naštevanju v § 3 našega uvoda na strani 15), z veliko začetnico pa, če zaradi preglednosti postavljamo ta znamenja pred naslove (npr. v čitankah) ali pred samostojne odstavke.

3. Kadar stoji vprašaj ali klicaj v stavku namesto vejice, nadaljujemo za njim z malo črko: *Kaj? da bi mene žalil! Tresk! so se zaloputnila vrata. Lej! torej je bledo njih cvetje velo.*

Lastna imena

36 Lastna imena zaznamujejo določene posamezne osebe, živali, kraje ali stvari: *Anton, Marija, Prešeren, Tito, Župančič; Šarec, Luca, Sultan; Ljubljana, Triglav, Slovenija, Jugoslavija; planeta Venera, Mars; Litostroj, društvo Partizan, ladja Galeb.*

Pomni. Imena, ki ne zaznamujejo posameznih oseb, živali ali stvari, temveč njih vrsto, so občna imena in se pišejo z malo začetnico: *delavec, kmet, pesnik; serec, dimka, belka; časopis, obzornik, mesto, gora, vas, trg, potok, reka, voda, jezero, dolina, zveza, društvo.*

Če so lastna imena vzeta iz občnih imen za poznamenovanje posameznih določenih oseb, živali ali stvari, jih pišemo z veliko začetnico: *Dimka, Čada, Volk; Potok, Gorica, Log.* Zato tudi pomensko ločimo: *prebiram novice* in *prebiram Novice*, ker imam v prvem primeru v mislih novice v kakem listu, v drugem primeru pa list z imenom Novice. *Pšenično polje dobro kaže*, vendar: *V Polje vozi avtobus.*

Osebna imena

37 1. Osebe imajo danes navadno po dve imeni: osebno in družinsko, ime in priimek. Obe sta pravi lastni imeni in se pišeta z veliko začetnico: *France Prešeren, Ivan Cankar, Fran Ramovš, Slavko Osterc.*

2. Včasih si kdo nadene izmišljeno ime (psevdonim): *Tito, Sperans, Koseski, Podlimbarski, Prežihov Voranc.* Tudi taka imena so prava lastna imena in jih pišemo z veliko začetnico.

3. Za osebnimi imeni dodajamo včasih prilastke po krajih ali drugih značilnostih; kot stalni pridevki so sestavina lastnega imena in se pišejo z veliko začetnico: *Dušan Silni, Aleksander Veliki, Ivan Grozni, Ljudevit Posavski, Herman Celjski, Friderik Rdečebradec, Friderik s Praznim žepom, Janez Svetokriški, Janez Evangelist.* Sem spadajo tudi plemiški prilastki: *dr. Janez Bleiweis pl. Trsteniški, Andrej Lušin vitez Ravnodolski.*

Pomni. Z malo začetnico pišemo prilastke pred lastnim imenom, in sicer:

1. prilastke, ki zaznamujejo poklic, položaj, čast, svetost ipd.: *doktor (dr.), profesor (prof.), magister (mr.), inženir (inž.), predsednik, sekretar, maršal, general,*

gospod (g.), gospa (ga.), tovariš, tovarišica (tov.), mister (mr.), mistres (mrs.), monsieur (m.), oče (o.), pater (p.), plemeniti (pl.), sveti (sv.) ipd.: *dr. France Prešeren, prof. Ivan Prijatelj, arh. Josip Plečnik, o. Stanislav Škrabec, tov. Tito, ga. Curie.* Z malo pišemo tudi razločevalne dodatke za imenom, kakor *mlajši (ml.), starejši (st.)* ali *junior (jun.), senior (sen.)*: *Plinij st.* ali *Plinij starejši, Plinij ml.* ali *Plinij mlajši, Dumas oče, Dumas sin*;

2. prilastke v stalnih zvezah: *kralj Matjaž, kraljevič Marko, dedek Mraz, lepa Vida, zeleni Jurij, starka Zima, sirota Jerica, lisica Zvitorepka, medved Brundo.*

4. Pri veroslovnih in poosebljenih bitjih pišemo z véliko prava lastna imena posameznih bitij, kakor: *Jupiter, Venera, Donar, Perun, Živa, Buda, Alah, Jahve, Bog.* Pri poosebitvi postanejo občna imena stvari prava lastna imena: *oče Hrast, zlatolaska Breza, Poezija, Sreča, Dobrota, Luč* ipd. Podobno včasih pišemo z véliko tudi besede, ki jih hočemo posebej poudariti ali jim dati poseben pomen, npr. *Človek, Umetnik* ipd.

Pomni. Občna imena, ki zaznamujejo le vrsto bitij, pišemo z malo: *bog, bogovi, polbogovi, duhovi, vile, rojenice, sojenice, vedomec, povodni mož, deseti brat, muze, erinije, furije* ipd.

5. Prava lastna imena so tudi tista, ki označujejo osebe po narodnosti, državljanstvu ali kraju; zato jih pišemo z véliko začetnico: *Slovenec, Slovenka, Srb, Jugoslovan, Poljak, Anglež, Malajec, Indijanec; Belorus, Gornjelužičan; Indoevropejec, Severnoameričan, Južnoafričani; Gorenjci, Tržačani, Celjani, Belokranjci, Lužiški Srbi*; vendar *koroški Slovenec, beneški Slovenec, vzhodni Got, zahodni Nemec, severni Korejec* (ker so del istega naroda).

Pomni 1. Z malo začetnico pišemo občna imena: *hribovci, dolinci, meščani* ipd. Ravno tako tudi imena, ki označujejo osebe po rasni pripadnosti: *mongolid, mulat, mestic, kreolec, arijec, semit, hamit, črnec, rdečekožec.*

2. Imena, ki pomenijo pripadnike raznih gibanj, nazorov, listov, društev, strank, oseb, redov, narečij ipd., so občna imena in jih pišemo z malo začetnico: *ilirec, staroslovenec, liberalec, komunist, socialist, protestant, vajevec, čbeličar, metelkovec, mahničevec, heglovec, kantovec, hitlerjanec, frančiškan, klarisinja, čakavec, kajkavec, ijekavec.*

3. Kadar osebno ime zaznamuje predmet in ne več določene osebe, postane občno ime in se piše z malo začetnico: *Volta — volt, Röntgen — rentgen |aparat|, Ford — ford |avtomobil|, Furlanka — furlanka |sekirica|, Tolminec — tolminec |nož|, liter vipavca, bizeljca, mariborčan |vlak|, jur |denar|, jurček |goba|, štefan |posoda|, bodeča neža |rastlina|, nežica |denar|, kajfež |orodje|.*

6. Svojilne pridevnike od osebnih lastnih imen na *-ov -ova -ovo (-ev -eva -evo)* ali *-in -ina -ino* pišemo z véliko začetnico: *Vodnikov, Župančičev, Julijin.* Sem gredo tudi samostalniško rabljeni pridevniki: *Jurjevo, Gregorjevo, Silvestrovo* ipd.; vendar pa svojilne pridevnike v rastlinskih in podobnih imenih pišemo lahko tudi z malo začetnico: *salomonov pečat, marijini laski* ipd.

Pomni. Pridevniki od osebnih lastnih imen, ki niso svojilni, se pišejo z malo začetnico: *cankarski, mahničevski, heglovski, voltairski, salomonski, marksističen.*

Zemljepisna imena

38 Zemljepisna lastna imena zaznamujejo posamezne kraje, vode, gore, pokrajine, celine, zvezde, svetovja. Pišemo jih z veliko začetnico: *Vrba, Laško, Trst, Beograd, Zagreb, Jadran, Triglav, Pohorje, Slovenija, Koroško, Savinja, Drava, Drina, Jugoslavija, Evropa, Venera, Mars.*

Pomni. V astronomski terminologiji lahko pišemo *Sonce, Zemlja, Mesec, Danica, Veliki voz, Rimska cesta, Kozorog* z veliko začetnico; v vsakdanji rabi so to občna imena: *sonce, zemlja* ipd.

Krajev z enakim imenom je lahko več, zato jih včasih natančneje določamo z dostavkom bolj znanega bližnjega kraja, npr. *Dolina pri Lendavi, Dolina pri Trstu, Hrib pri Koprivniku, Hrib pri Cerovcu, Dobrava pri Kropi, Dobrava pri Konjicah, Planina pri Sevnici, Planina pri Rakeku.*

Sestava z občnim imenom

39 1. Če je ime naselja sestavljeno iz določilnega pridevnika in občnega imena, pišemo pridevnik z veliko, samostalnik pa praviloma z malo začetnico. Vendar je kljub znanemu korenu občutek za občno ime pogosto zamrl, včasih zaradi narečnih sprememb, še večkrat pa zato, ker je jezik tisto občno ime opustil. To velja npr. za imena *Bela, Bistrica, Brezovica, Brnik, Dolič, Gradec, Javornik, Kapla, Konjice, Pólana, Preska, Škofije, Štifta, Tabor.* Zatorej pišemo *Koroška Bela, Slovenska Bistrica, Blatna Brezovica, Slovenj Gradec, Slovenski Javornik, Železna Kapla, Slovenske Konjice, Nova Štifta.*

Pomni. Občna imena *boršt, brod, cerkev, cesta, čelo, dob, dveri, dvor, glava, gora, górca, graba, grad, grič, grm, jama, jarek, kal, križ, luža, marof, mesto, mlaka, mlin, most, njiva, peč, polica, pot, reber, rtič, rupa, selo, turn, vas, voda, vrata, vrh, vrt, žaga, žleb* zmeraj pišemo z malo začetnico: *Vojvodin boršt, Hrvaški brod, Bela cerkev, Stara cesta, Toško čelo, Lepi dob, Železne dveri, Stari dvor, Konjska glava, Kranjska gora, Trška gora, Nemška graba, Gornji grad, Drenov grič, Višnji grm, Volčja jama, Morski jarek, Črni kal, Beli križ, Mrzla luža, Grajski marof, Novo mesto, Čučja mlaka, Pečniški mlini, Zidani most, Dolga njiva, Šavna peč, Bloška polica, Novi pot, Brezova reber, Debeli rtič, Mrzla rupa, Opatja sela, Šenkov turn, Stara vas, Dobrla ves, Težka voda, Bele vode, Grajska vrata, Črni vrh, Babni vrt, Stara žaga, Jelenov žleb.*

2. Kadar določilni pridevnik *Stari, Novi, Gor(e)nji, Zgornji, Dol(e)nji, Spodnji, Srednji, Véliki, Mali, Notranji, Vnanji* ločuje bližnja naselja enakega imena (na vprašanje *kateri -a -o?*), ohrani osnovno ime svojo veliko začetnico (vendar to ne velja za ravnokar v opombi naštete zglede): pod vasjo *Log* je zaselek *Spodnji Log*, vas *Gaber* se deli v *Mali* in *Véliki Gaber.* Torej se drugi del še zmerom čuti za lastno ime in se piše z veliko: *Stara Loka, Nova Gorica, Gornji Log, Gorenje Gradišče, Zgornja Draga, Dolenje Brdo, Spodnje Blato, Srednja Dobrava, Véliki Trn, Mali Otok, Notranje Gorice,*

Vnanje Gorice. To velja tudi, kadar je ime določeno s svojilnim pridevnikom bližnjega kraja: *Blejska Dobrava (Dobrava pri Bledu), Kanalski Lom, Rogaška Slatina.*

Pomni 1. Od tod v ustaljeni rabi razloček v pisavi *Golo brdo, Medvedje brdo, Lesno brdo,* vendar *Srednje Brdo, Dolenje Brdo, Spodnje Brdo, Zgornja Brda, Velika Brda; Volčja draga : Zgornja Draga; Hudi graben : Zgornji Graben; Kamna gorica : Spodnja Gorica, Nova Gorica, Vnanje Gorice; Zali log : Srednji Log, Mali Log, Gornji Log; Mrzlo polje, Pusto polje, Zlato polje : Dolenje Polje, Gorenje Polje; Travni potok, Volčji potok, Črni potok : Srednji Potok, Gorenji Potok.* Kadar našteti pridevniki ničesar ne ločujejo, tudi ni napačna pisava občnih imen z malo začetnico.

2. V navado je prišla pisava *Škofja Loka, Dolenjske Toplice, Rimske Toplice.*

3. Vsem drugim sestavljenim zemljepisnim imenom pišemo občno ime v drugem delu z malo črko. Sem štejemo npr. imena: *ulica, cesta, jezero, morje, dolina, ledina, planina, gora* ipd.: *Gosposka ulica, Gosposvetska cesta, Dravsko polje, Ziljska dolina, Tržaški zaliv, Cerkniško jezero, Jadransko morje, Postojnska jama, Kamniške planine, Šmarna gora, Balkanski polotok, Kvarnersko otočje, Ljubljansko barje, Ljubljanski grad (= hrib; poslopje je ljubljanski grad).*

Tako pišemo tudi zemljepisna imena zunaj naše domovine, kadar jih slovenimo: *Zlati rog, Železna vrata, Skalne gore, Zeleni rt, Rdeče morje, Ledeno morje, Bodensko jezero, Michigansko jezero, Veliki ocean, Daljni vzhod, Češko sredogorje, Sudetsko gorstvo, Hanaško višavje, Apeninski polotok.*

4. Ker ima prva beseda sestavljenega zemljepisnega imena veliko začetnico, pišemo *Ulica stare pravde, Cesta dveh cesarjev, Trg revolucije, Rtič dobrega upanja, Božični otok, Viktorijin otok* ali *Viktorija, Azorski otoki* ali *Azori, Baffinova zemlja, Zemlja princa Alberta.*

Sestava z lastnim imenom

1. Če je ime sestavljeno iz določilnega pridevnika in samostalnika, ki ni 40
zemljepisno občno ime, se pišeta pridevnik in samostalnik z veliko začetnico: *Stara Vrhnika, Dolenji Logatec, Mala Nedelja, Dolnja Lendava, Mala Ligojna, Dolnji Suhadol, Velike Lašče.* Tako pišemo tudi tuja zemljepisna imena, če imajo slovensko obliko: *Spodnja Avstrija, Mala Azija, Prednja Indija, Velika Britanija, Visoke Ture, Mali Karpati, Avstralske Alpe, Moravska Ostrava, Nova Zelandija, Severna Amerika,* državi *Zahodna Nemčija, Južna Afrika,* vendar pa v občnem pomenu *severna Nemčija, južna Afrika.*

2. Če so imena sestavljena iz treh ali več besed, se pišejo lastna imena z veliko, občna imena pa z malo črko: *Dunajsko Novo mesto, Spodnja Nova vas, Bohinjska Srednja vas, Gornja Topla reber, Mala Dolga noga, Spodnji Šentjakobski dol, Dinarski obmorski kras, Južne apneniške Alpe, Beli Gozdni Karpati, Severno Ledeno morje.*

To velja zlasti za naslove držav: *Federativna ljudska republika Jugoslavija, Ljudska republika Slovenija, Zveza sovjetskih socialističnih republik, Združene države Amerike.* Seveda jih lahko pišemo tudi okrajšano z velikimi začetnicami: *FLRJ, LRS, ZSSR, ZDA.*

Pomni. Če stoji občno ime kot prilastek in ne kot del lastnega imena pred zemljepisnim imenom, se piše z malo, lastno ime pa z véliko črko: *mesto Ptuj, kopališče Portorož, otok Krk, otok Sv. Helena, polotok Istra, pristanišče Reka, najvišji vrh Triglav, gora Krim, reka Mura, potok Črna.*

V predložni zvezi

41 Imena zaselkov, ulic, gostiln, zlasti pa ledinska imena imajo večkrat občno ime v predložni zvezi. V osnovni (imenovalniški) obliki imena, kakor ga je potrdila oblast, pišemo predlog z véliko, občno ime z malo črko: *Na bregu, Ob cesti, Pod lipo, Pod skalco, Pod trančo, Pod vrhom, Pod srednjim vrhom, Pri slepem Janezu, V vasi, Za vodo, Za vrhom.* Brž ko sodi predlog k stavčni zvezi in ne k imenovalniški obliki krajevnega imena, ali če se spremeni, ga pišemo z malo, občno ime pa z véliko. Kadar pa je predlog tako vezan na občno ime, da se ne dá spremeniti, obravnavamo krajevno ime tudi kot zloženko: *Prihajam z Brega, od Ceste, pije pod Lipo, pod Skalco, stanuje pod Trančo, zavil je proti Podlipi, vrača se od Podskalce, Podtranča dela prometu velike težave, blizu pri Podtranči, tik pred Podtrančo, pripeljal je do pred Podtranče, doma je izpod Vrha = iz Podvrha, do pod Srednjega vrha, sedi pri Slepem Janezu, prihaja iz Vasi, od Zavode, izza Vrha.* Če se hočemo izogniti nejasnosti, pristavljamo določilo: *v gostilni Pod lipo, v ulici Za vodo.*

Stvarna lastna imena

42 Nekatera stvarna imena so prava lastna imena in se pišejo z véliko začetnico: *Mladinska knjiga, Telekomunikacije.* Druga imajo poleg lastnosti lastnih imen, da označujejo določeno stvar, tudi še močan pomen občnih imen, tako da pomenijo poleg enkratnosti določene stvari hkrati tudi vrsto tiste stvari; taka imena so torej pravzaprav vrstna lastna imena in se pišejo z malo začetnico: *železniška postaja Celje, pošta Sežana, okrajni ljudski odbor Maribor, okrožno sodišče v Ljubljani.* Ločevalno znamenje pri njih ni velika začetnica, temveč kraj njihovega sedeža. Z malo začetnico pisana vrstna lastna imena so v stavku pomensko jasna in prav nič dvoumna.

Z véliko začetnico se pišejo tale stvarna lastna imena:

a) naslovi listov, knjig, zbornikov, literarnih izdelkov, skladb, kipov in slik: *Delo, Naša sodobnost, Jezik in slovstvo, Biološki vestnik, Slovenski biografski leksikon; Sosedov sin, Požganica, Samogovori, Duma, Beethovnova Deveta, Pietà, Groharjev Sejavec;*

b) naslovi društev: *Društvo slovenskih književnikov, Rdeči križ Slovenije, Planinsko društvo, Ljudska mladina Slovenije, Zveza sindikatov Slovenije, Slovenska matica;*

c) naslovi podjetij: *Državna založba Slovenije, Triglavska tiskarna, Umetniška zadruga, Grafični nabavni zavod.* Če je v naslovu podjetja po-

sebno ime, se vrstno določilo pred njim piše z malo začetnico: *hotel Turist, kavarna Slon, drogerija Majda, ilustrirana revija Tovariš, časopisno podjetje Delo, industrijsko podjetje Toplovod, trgovsko podjetje Volna, atelje za reklamo in dekoracijo Aranžer, pogrebni zavod Žale.* Vrstno določilo se piše v tekočem besedilu z malo začetnico tudi, če v naslovu ni posebnega imena, temveč ga nadomestuje ime kraja, kjer je sedež podjetja: *tobačna tovarna Ljubljana, železarna Ravne, rudnik rjavega premoga Zagorje, obnovitvena zadruga Dražgoše, gozdno gospodarstvo Postojna.*

Da se izognemo dvoumnosti, pišemo: *rekonstrukcija mestnega vodovoda (= ocevja) v Ljubljani*, pa: *reorganizacija Mestnega vodovoda (= podjetja) v Ljubljani.* Včasih zahteva zveza v stavku veliko začetnico, npr.: *Ponudbe pošljite na (naslov) Gradbeno podjetje Slovenija ceste v Ljubljani.*

Pomni 1. Imena za oblastvene in upravne organe, šole, inštitute, seminarje, laboratorije, učne predmete, domove, internate, zdravstvene ustanove, prazničnе dneve, zgodovinske dogodke, vojaške enote, zakone, uredbe, odločbe, pravilnike, navodila, odlikovanja ipd. so vrstna imena in se zanje priporoča pisava z malo začetnico: *državni sekretariat za pravosodno upravo, svet za šolstvo, tajništvo za notranje zadeve, zvezni zbor, republiška volilna komisija, obrtna zbornica; ekonomska srednja šola v Ljubljani, vajenska šola kovinske stroke, gimnazija Vič, filozofska fakulteta univerze v Ljubljani, rudarski inštitut na odseku za rudarstvo, laboratorij za mehaniko tal, knjižnica inštituta za tehnično fiziko, asistent za predmet ekonomika in organizacija podjetij, seja univerzitetne uprave, rektorat univerze v Zagrebu; internat tehniške srednje šole v Ljubljani, dom gostinskega šolskega centra, ambulanta zdravstvenega doma Ljubljana-Center, šolska poliklinika v Mariboru, splošna bolnišnica v Novem mestu, centralna lekarna v Ljubljani; praznik dela, dan mladosti, teden tehnike, oktobrska revolucija, jaltski sporazum, renska zveza, sveta aliansa; beneška četa, pohorski bataljon; zakon o pokojninskem zavarovanju, uredba o ustanovitvi zvezne komisije za telesno kulturo, odlok o stopnjah dohodnine, red dela, partizanska spomenica.*

2. Imena podjetij, kakor *Pod lipo, Pri slepem Janezu*, in ulic, kakor *Na klancu, Za gradom*, so v bistvu krajevna imena. O njih pisavi in rabi gl. § 41.

RABA DOMAČIH LASTNIH IMEN

Zaradi bistvene povezanosti z določenimi osebami in stvarmi so lastna 43
imena tudi oblikovno pogosto zelo samosvoja, prikrojena po krajevnih jezikovnih posebnostih, političnozgodovinskih in družbenih okoliščinah, pa tudi po osebnem okusu. Zapisana so ali čisto po krajevnem izgovoru (fonetično), npr. *Séjanci (pri Ormožu)*, ali vsaj deloma po izgovoru, npr. *Sévnica (ob Savi)*, ali pa etimološko, npr. *Sélnica*; to izgovarjajo domačini ob Savi *séynca*, ob Muri pa *séanca*, čeprav so vsa imena iz iste osnove *séln-*. Podobno je s priimki; tako imamo fonetično pisavo *Prevc* (Gorenjsko), *Preac* (v Slovenskih goricah) poleg etimološke *Prelec* ali *Prelc*, čeprav so vse iz iste oblike *prelec*. Zatorej lastnim imenom ne iščemo skupne pravopisne oblike, marveč jih sprejemamo v njihovih posamezno razločenih

oblikah, kakor so se uveljavile (v uradu, knjigi, splošni rabi). Za priimke je odločilna matična knjiga, za imena naselij in upravnih enot določba upravnih oblasti, za bolj znana imena gorá in vodá pa splošna raba v knjigi in govoru.

Lastna imena vseh vrst so samostalniki in ločimo tudi pri njih spol, število, sklon in sklanjatev. Pri uporabi lastnih imen v knjižnem jeziku je treba imeti pred očmi dve načeli, ki včasih vodita do različnih oblik:

1. sprejeti je treba krajevno ali uradno določeno obliko; te ne smemo spremeniti tako, da bi je v kraju samem ne razumeli: npr. *Voje (°Loge)*, *Prisank (°Prisojnik)*;

2. knjižni jezik ima pravico, da lastna imena sklanja in izpeljuje po splošnih slovničnih pravilih, čeprav včasih razvije s tem drugačne oblike, kakor se govore in uporabljajo v kraju samem. Pogosto so v kraju samem pri veččlenskih imenih pridevniki izpeljani le iz enega dela: *Škofja Loka — loški — Ločani*, za vse slovensko območje pa sta izpeljani imeni premalo določeni, saj se lahko nanašata na več drugih *Lok*; zato je za knjižno rabo upravičena tudi redna slovniška oblika *škofjeloški*, *Škofjeločani*. V *Kamni gorici* so prebivavci *Kamničani*; to na splošno velja za prebivavce mesta *Kamnika*; zato je upravičena tudi oblika *Kamnogoričani*. Po istem načelu tudi *višnjegorski* in *Višnjegorci* proti domačemu *Višnjani*, *višenjski* ali *višnjanski*. Podobno *Gornji grad — Gorogranci*, *gorogranski*; *Polhov Gradec — Pograjci*, *pograjski*; v knjižnem jeziku pa *gornjegrajski*, *polhograjski*, *Gornjegrajci*, *Polhograjci*. Kdor domačo obliko pozna, jo seveda lahko uporablja tudi v knjižnem jeziku, če je jasno, kam se nanaša.

Zemljepisna imena

Imena naselij

44 Imena naselij so najpogostejša, saj jih uporabljamo v javni upravi in prometu vseh vrst. Ker se po njih ugotavlja istovetnost ljudi, je v pisavi in rabi potrebna stalnost in enotnost. Zato velja za uradno ime vsakokratni zapis pri upravni oblasti; čeprav ta kdaj ne ustreza obliki in rabi v kraju samem, ga je treba upoštevati, dokler se uradno ne popravi.

Spol pri imenih naselij ni zmeraj jasno razviden iz krajevnih oblik, zato se pogosto mešajo v sklanji oblike različnih sklanjatev. Za knjižno uporabo določamo spol slovnično po obrazilu v imenovalniku in po spolu ustreznega občnega imena; zelo pogosto se zamenjavajo oblike imen za srednji in za množinski ženski spol, toliko bolj, ker je na znatnem ozemlju izginil čut za srednji spol. Tako imamo npr. naselja z imenom *Sela* s mn. in jih sklanjamo kot samostalnike srednjega spola, poleg njih pa tudi

Sele ž mn. in jih sklanjamo kot samostalnike ženskega spola v množini. Tudi število ni zmeraj razvidno iz osnovne oblike. Veliko imen se uporablja samo v množini.

Imena naselij razvrščamo po sklanjatvah:

Rádgona, iz Rádgone, v Rádgoni, pred Rádgono
Lókev, iz Lókve, v Lókvi, pod Lókvijo
Jesenice, z Jesenic, na Jesenicah, nad Jesenicami

Péč, iz Peči, v Pêči, nad Pečjó
Peči, s Peči, na Pečéh, nad Pečmí

Bléd, z Bléda, na Blédu, nad Blédom
Črnómelj, iz Črnómlja, v Črnómlju, za Črnómljem
Ádlešiči, iz Ádlešičev, v Ádlešičih, nad Ádlešiči

Bŕdo, z Bŕda, na Bŕdu, nad Bŕdom
Gradišče, iz Gradišča, v Gradišču, nad Gradiščem
Bŕda, iz Bŕd, v Bŕdih, pod Bŕdi (pri Gorici)

Če hočemo imena prav razvrščati po sklanjatvah, je treba upoštevati več stvari.

1. Ime je edninsko ali množinsko; to iz končnice pogosto ni razvidno, posebno ne pri *-e*; tako so:

a) ž mn.: *Brežice v ~ah, Domžale v ~ah, Lašče v ~ah, Ruše v ~ah, Dražgoše v ~ah, Borovlje iz Borovelj v ~ah, Cerklje iz Cerkelj* ali iz *Cerkljan* (krajevno) *v Cerkljah, Gorje iz Gorij* ali *iz Gorjan v Gorjah; Sele na ~ah;*

b) s edn.: *Središče iz ~a v ~u, Šmarje (Sap) iz ~a v ~u, Mozirje iz~a v ~u;* v nekaterih primerih se napačno uporablja množina, čeprav se v kraju samem govori ednina, npr. *Grosuplje iz ~ega v ~em (°iz Grosupelj v ~ah), Želimlje iz ~ega v ~em, Dovje z ~ega na ~em, Kozje iz ~ega v ~em.*

2. Ime se sklanja pridevniško ali samostalniško; nekatera imena so nekdanji pridevniki in se tako tudi sklanjajo: *Hudo s ~ega na ~em; Globoko iz ~ega v ~em, Razdrto z ~ega na ~em, Jezersko z ~ega na ~em, Trnovo iz ~ega v ~em, Grahovo iz ~ega v ~em, Trebelno s ~ega na ~em; Šmartno iz ~ega v ~em;* največ omahovanja je pri imenih na *-je*; nekatere končnice so pridevniške: *Trebnje iz ~ega v ~em,* druge so izraz skupnih imen (kolektiv): *Trnje iz ~a v ~u, Preserje iz ~a v ~u;* tretje so množinske: *Dobrunje v ~ah, Trbovlje iz ~velj v ~ah.* Ponekod raba omahuje med pridevniško in samostalniško obliko celo pri istem imenu, npr. *na Teznu* ali *na Teznem, z Vrsna, na Vrsnem* ipd.

3. Pogostna množinska imena na *-ci* na vzhodnem ozemlju in v Beli krajini imajo doma rod. mn. na *-ec*: *Beltinci iz Beltinec, Bratonci iz ~ec, Ivanjkovci iz ~ec, Bojanci iz ~ec v ~ih; Radenci iz Radinec.* To posebnost smemo pisati tudi v knjižnem jeziku, če jo dobro poznamo; splošno pa

taka imena sklanjamo kakor druge samostalnike m mn.: *Beltinci iz ~ev, iz Bratoncev, iz Ivanjkovcev, iz Bojancev, iz Radencev.*

4. Imena s pridevniškim prilastkom sklanjamo v vseh delih: *Novo mesto, iz Novega mesta; Kamniška Bistrica, v Kamniški Bistrici; Višnja gora, za Višnjo goro.* Če sta besedi strnjeni v enoten izraz, se sklanja seveda le celota: *Globodol iz ~a v ~u, Suhadole v ~ah, Goropeke v ~ah.*

Pomni. Če je pridevniški prilastek okamnel, se ne sklanja: *Ruperč vrh, na Ruperč vrhu.* Ponekod raba omahuje: *Slovenj Gradec, iz Slovenjega Gradca* in *iz Slovenj Gradca.*

5. Ponekod se v kraju predlog loči od imena in uporablja kot pravi predlog: *grem pred Dvor, sem bil pred Dvorom, grem izpred Dvora*; v knjižnem jeziku se ime glasi *Preddvor* in se je predlog strnil z imenom kot njegov sestavni del; zato ga tako uporabljamo tudi v vseh drugih sklonih: *grem v Preddvor, je v Preddvoru, gre iz Preddvora*; tako: *Podpeč v Podpeči iz Podpeči, Podlipa v Podlipi iz Podlipe.*

6. Predlogi na vprašanja *kam? kje? od kod?* so si med seboj v stalnem razmerju: *v — v — iz, na — na — z/s, k — pri — od.* Dosti določno lahko opredelimo rabo le za zadnjo trojico; ta se uporablja, kadar v krajevnem imenu živo čutimo osebno ime, npr. *grem k Lenartu — sem bil pri Lenartu — grem od Lenarta*; *k Cajnarjem — pri Cajnarjih — od Cajnarjev*; tako redno pri imenih s prilastkom *sveti (Sv.)*, ne pa pri *Šent-*: *k Sv. Ivanu (pri Trstu) — pri Sv. Ivanu — od Sv. Ivana*; vendar: *v Štivan — v Štivanu — iz Štivana*; *k Sv. Jakobu (ob Savi) — pri Sv. Jakobu — od Sv. Jakoba*; vendar: *v Šentjakob (v Rožu) — v Šentjakobu — iz Šentjakoba.* Veliko manj je določena uporaba predlogov *v/iz* in *na/z(s)*; tu nimamo trdnih opor: *v Kranj v Kranju iz Kranja, v Gorico v ~i iz ~e, v Planino v ~i iz ~e, v Konjice v ~ah*; *na Bled na ~u z ~a, na Jesenice na ~ah, na Vrhniko na ~i z ~e.* Še pri enakem imenu v različnih krajih ne uporabljajo istega predloga: *na Češnjico na ~i s ~e*, drugod *v Češnjico v ~i iz ~e.*

Pomni. Rabo predlogov bo natančneje določil krajevni leksikon.

Imena pokrajin

45 Imena pokrajin, dežel in držav so 1. pravi samostalniki ali pa 2. samostalniško rabljeni pridevniki.

1. Samostalniki so večinoma ženskega in srednjega spola: *Istra v ~i iz ~e;* zelo pogostna je pripona *-ija: Slovenija v ~i iz ~e, Jugoslavija v ~i iz ~e*; za srednji spol je zelo pogostna kolektivna pripona *-je*: *Prekmurje v ~u iz ~a, Zasavje v ~u iz ~a.* V takih primerih uporabljamo na vprašanja *kam? kje? od kod?* večidel predloga *v/iz.* To velja tudi za podobna imena tujih dežel, pokrajin ipd. Pri otokih pa dosledno uporabljamo predloge *na/z(s)*: *na Korčuli s ~e, na Krku s ~a*, tako tudi pri nekaterih pokrajinah: *na Krasu s ~a, na Barju z ~a.*

2. Pridevniška imena nahajamo v dveh oblikah:

a) v ženskem spolu (po naslonitvi na samostalnik *dežela*) s pripono *-ska/-ška*: *Koroška v ~i iz ~e, Primorska v ~i iz ~e, Štajerska v ~i iz ~e*; pri teh oblikah imen zmeraj uporabljamo predloga *v/iz*;

b) predvsem v sklonih s predlogi v srednjem spolu s pripono *-sko/-ško* (včasih *-čko*): *na Kranjskem s ~ega, na Notranjskem z ~ega, na Goriškem z ~ega, na Koroškem s ~ega, na Goričkem (v Prekmurju) z ~ega*; pri teh oblikah imen zmeraj uporabljamo predloga *na/z(s)*.

3. Pogosto uporabljamo sestavljena imena: *Savinjska dolina, v Poljanski dolini, iz Selške doline; v Panonski nižini, na Krško polje, s Sorškega polja.* Ta imena so s krajevnimi pridevniki določeni splošni zemljepisni pojmi in nimajo na sebi nič posebnega v oblikovju in vezanju; s predlogi se vežejo kakor sicer občni pojmi.

Imena gora in pogorij

46 1. Vrhovi so navadno edninska imena moškega in ženskega spola: *Triglav, Jalovec, Krn, Grintovec, Stol, Špik, Krim, Kum, Nanos, Snežnik; Golica, Kepa, Planjava, Ojstrica, Kočna, Črna prst, Velika planina, Kofce* mn. Na vprašanje *kje? kam? od kod?* uporabljamo redno predloge *na/z(s)*: *na Triglavu — s Triglava, na Matajurju — z Matajurja, na Brani — z Brane, na Šmarni gori — s Šmarne gore.*

2. Pogorja in gorske enote imajo edninska in množinska imena: *Pohorje s Pohorja na Pohorju*; množinska so npr.: *Alpe v Alpah iz Alp, Karavanke v Karavankah iz Karavank, Haloze v Halozah iz Haloz, Gorjanci na Gorjancih z Gorjancev*, vendar tudi *v Gorjancih iz Gorjancev*. Posamezne pokrajine v pogorjih, visoke planote ipd. veljajo splošno za »hribe«, zato: *Pokljuka na Pokljuki s Pokljuke, Jelovica na Jelovici z Jelovice*, čeprav domačini pravijo le *v Jelovici iz Jelovice, Voje na Vojah z Voj*. Sestavljena imena so povečini občna imena s krajevnim pridevnikom in se tako tudi vežejo: *na Banjški planoti.*

3. Prelazi in prevali veljajo za vrhove, zato: *Ljubelj na Ljubelju z Ljubelja, Koren na Korenu s Korena, na Kamniškem sedlu.* Vendar: *Vrata v Vratih iz Vrat, v Jermanovih vratih.* Gorske doline se vežejo s predlogom *v/iz*: *Trenta v Trenti iz Trente, Krma v Krmi iz Krme, Vintgar v Vintgarju iz Vintgarja.*

Imena vodá

47 1. Imena večjih domačih rek in pritokov so domala vsa ženskega spola: *Sava, Savica, Savinja, Drava, Mura, Soča, Krka, Sora, Kokra, Bača, Črna, Meža, Pesnica, Ščavnica, Mirna, Kolpa, Lahinja, Bistrica, Bela, Sotla, Bregana, Božna.* Moškega spola so poleg bolj znanega *Raka* samo imena manjših voda.

2. Imena za jezera in morja so navadno sestavljena iz občnega imena in krajevnega določila (pridevnika): *Blejsko jezero, Bohinjsko jezero, Triglavska jezera, Vrbsko jezero, Osojsko jezero; Jadransko morje — Jadran, Sredozemsko morje, Črno morje.*

3. Lego naselij ob rekah zaznamujemo največ s predlogom *ob/na*: *Zagorje ob Savi, Cerklje ob Krki, Šmartno ob Savi, Šmartno ob Paki, Šmartno ob Dreti, Rečica na Paki, Kostanjevica na Krki, Most na Soči.*

Pridevniki iz krajevnih imen

48 Velikanska večina krajevnih imen dela svojilni pridevnik s pripono *-ski -ska -sko*; ta se ob srečanju z nekaterimi glasovi na koncu osnove spreminja. Pri tem delujeta dve težnji: ena bi rada glasovno spajanje dosledno uveljavila, druga bi rada ohranila razvidnost prvotne osnove; zato pri enakem imenu tu zmaga prva, tam druga. Tako si moremo razlagati različne oblike od enakih imen po različnih krajih.

Pripona *-ski* se s končnimi glasovi osnove veže takole:

1. Nespremenjena ostane:

a) v zvezi z zvočniki *r, l/lj, m, n/nj, v, j*: *Šenčur — šenčurski, Mura — murski; Horjul — horjulski, Ljubelj — ljubeljski, Polje — poljski; Fram — framski, Piran — piranski, Kranj — kranjski, Savinja — savinjski; Sava — savski, Triglav — triglavski, Kal — kalski; Ptuj — ptujski*; če pride zvočnik med dva soglasnika, oživi samoglasni element *ə* pred njim; tega pišemo z *e*, razen pred *r*: *Sotla — sotelski, Uršlja gora — uršeljski, Dravlje — draveljski; Videm Vidma — videmski, Šmartno — šmartenski, Prečna — prečenski; Slivno — slivenski, Zabrekve — zabrekevski*; vendar: *Koper — koprski, Grm — grmski, Krn — krnski*;

b) v zvezi z ustničniki *b p f*: *Hrib — hribski, Podlipa — podlipski, Marof — marofski.*

2. Z drugimi soglasniki se spaja v *-ški* (narečno na vzhodu *-čki*):

a) *č, ž, š*: *Vič — viški, Soča — soški, Adlešiči — adlešiški, Rače — raški; Čatež — čateški, Lož — loški; Dražgoše — dražgoški, Letuš — letuški; Ormož — ormoški; Miklavž — miklavški*;

b) *k, g, h*: *Izlake — izlaški, Prosek — proseški, Trstenik — trsteniški, Loka — loški; Breg — breški, Draga — draški, Log — loški, Zapoge — zapoški; Črni vrh — črnovrški, Suha — suški, Sv. Urh — Šenturška gora*;

c) *c, z, s*: *Brežice — brežiški, Gorica — goriški, Selca — selški, Celovec — celovški; Koseze — koseški, Zaplaz — zaplaški; Kras — kraški, Nanos — nanoški; Ambrus — ambruški*;

č) *t*: *Blato — blaški, Čret — čreški, Pšata — pšaški, Razdrto — razdrški, Novo mesto — novomeški, Sobota — soboški, Šmarjeta — šmarješki.*

3. *d* + *-ski* se ni razvil enotno; včasih se je razvil v *-jski*, včasih pa v *-ški*: *Grad — grajski*, vendar tudi: *Grad — graški (Bled), Bežigrad — bežigrajski, Brod — brojski, Bled — blejski, Hudo — hujski* in *huški, Zavod — zavojski (Muljava), Medvode — medvoški, Pogled — pogleški; Brdo — brški; Kobarid — kobariški, Gozd — goški.*

Pomni 1. Narečne oblike *adlešički, ločki, rački, sobočki* se glase v splošni knjižni rabi *adlešiški, loški, raški, soboški*, vendar *Goričko (v Prekmurju).*

2. Odkar se je od kraja tega stoletja začela uveljavljati pisava takih pridevnikov na *-tski* in *-dski*, npr. *bratski, hrvatski, gradski, brodski*, srečujemo tudi (zlasti po uradih) pisavo: *lenartski, blatski, pšatski* ipd.; to je v nekaterih primerih povsem nemogoče, npr. *razdrtski.* Zato smemo take oblike imeti samo za pomoč v sili, če se o resničnem pridevniku ne moremo poučiti.

4. Težnjo po zakonitem glasoslovnem spreminjanju pa ovira druga, ki bi rada ohranila v osnovi prvotne glasove, zlasti pri kratkih imenih, saj sicer nekateri pridevniki skoraj niso uporabni, ker služijo več osnovam, npr. *loški* k imenom: *Loka, Log, Lož, Loče* ipd. Za razvidnost osnov si jezik pomaga z vtikanjem novih pripon, zlasti *-ov-* in *-ən-* med osnovo in pripono *-ski*; zato imamo poleg *koški* iz *Kot* tudi *kotenski*, poleg *podloški* iz *Podlog* tudi *podlogovski*; tako še *blatenski, vrhovski* ipd. Včasih si jezik pomaga tudi tako, da pridevnik na *-ski* izvaja iz prebivavskega imena ali iz njegove osnove: *Ig —Ižanci — ižanski, Rovte — Rovtar — rovtarski, Podlog — Podlogar — podlogarski.*

5. Pred *-ski* imena pogosto odpahujejo nekatere pripone:

a) *-ec*/*-ci*, kadar zaznamuje prebivavce (osebo); npr. imena na *-ci*: *beltinski, bojanski, radenski* ipd.; tako tudi pri majhnih naseljih, ki so dobila ime po posamezni osebi: *Trnovec — trnovski*; kjer osebne zveze ne čutijo, *trnovški*; tako tudi tam, kjer *-əc* ni pomenil osebe: *Celovec — celovški, Bovec — bovški, Homec — homški, Golovec — golovški*;

b) *-ija* pri imenih dežel: *Slovenija — slovenski, Makedonija — makedonski, Grčija — grški, Španija — španski, Nemčija — nemški*;

c) *-je* kot pripona zbirnih imen redno odpada; *Brezje* ima po različnih krajih pridevnike *breški, brezovski, brezenski, brezarski, brezjanski*, samo *brezijski* nikjer; *Javorje — javorski, Hrastje — hraški, hrastovski, hrastenski*; *Kočevje — kočevski*; *Dutovlje — dutovski*;

č) *-ek* pogosto odpada: *Olševek — olševski, Orehek — oreški* ali *orehovski, Rakek — rakovski*;

d) imena, ki so že sama narejena s pripono *-ski*, imajo pridevnik na *-ski*, včasih pa tudi na *-ški*: *Gabrsko — gabrski* in *gabrški, Jezersko — jezerski, Pragersko — pragerski, Vransko — vranski*;

e) nekatere oblike so nastale po odpahnitvi pripon, kakor:

-nik: *Smlednik — smlejski* ali *smleški, Rakovnik — rakovski*, za knjižni jezik seveda tudi *smledniški* in *rakovniški*;

-ina: *Stična — stiški, Skaručina — skaruški, Ajdovščina — ajdovski.*

6. Sestavljena imena delajo pridevnike na dva načina:

a) da strnejo oba dela v eno besedo s pripono *-ski*: *Mala Loka — malološki, Mokro polje — mokropoljski, Stara vas — starovaški*;

b) da pritikajo *-ski* samo enemu izmed sestavnih delov: *Grajska vas — grajski, Potoška graba — potoški, Črni vrh — črnovski.*

Za knjižni jezik jih delamo redno po prvem načinu, toliko bolj, ker se pri ljudskem oblikovanju pogosto osnova hudo spremeni.

Osebna imena

49 Z osebnimi imeni poznamenujemo ljudi: vsakega posebej v družini z rojstnim imenom, da se loči od drugih; s priimkom, da se vključi v rodovino, ki nosi skupno družinsko ime; z imeni za prebivavce kraja, pokrajine, dežele, naroda, države pa je vključen v narodno in državno skupnost. Tako je bil pri *Ribiču* v Vrbi *France* iz družine z imenom *Prešeren*, po domu *Vrbnjan*, po pokrajini *Gorenjec*, po narodnosti *Slovenec*.

Rojstna imena in priimki

50 1. Rojstna imena izhajajo največ iz tujih svetniških imen. Uradno so tudi v domači obliki ostajala blizu tuji osnovi, zasebno pa so dobivala vse mogoče ljubkovalne oblike: krajšali so jih, manjšali in lepšali po okusu časa, kraja in domišljije. Zato imajo ista imena vrsto različnih oblik, ki venomer nastajajo in odmirajo s spreminjajočim se okusom. Tako je uradni *Frančišek* dal: *Franc, Fronc, France, Francelj, Franci, Franček, Aci, Ačko, Fran, Frane, Franjo, Franta, Ferenc, Frenk*; *Franca, Franja, Fani, Fanči* ipd.; *Marija*: *Mara, Marica, Marička, Marja, Maruša, Mina, Minka, Mimi, Mimica, Mica, Mici, Micka, Mojca, Mari, Mirijam, Meri* s celo vrsto izvedenk.

V novejšem času se močno uveljavljajo slovanska in fantazijska imena ali prevodi: *Stojan, Grozdana, Jagoda, Travica, Srečko, Zmaga, Cvetka.*

2. Priimki so manj osebni kakor rojstna imena, pa mnogo pomembnejši za ugotavljanje istovetnosti; zato jih ne smemo prenarejati po osebni volji in okusu, marveč morajo ohraniti kar se dá stalno obliko iz rodu v rod in pri selitvah iz kraja v kraj. Uradna oblika priimka je zapisana v matični knjigi. Te so po naših krajih uradno uvedli šele pred dobrimi 200 leti, prej so jih zasebno vodili cerkveni uradi. Zaradi jezikovne neurejenosti, neizšolanosti zapisovavcev in pogostnih tujih vplivov so imena in priimki po različnih krajih in v različnih časih na slovenskem ozemlju zapisani dokaj nedosledno in pomanjkljivo.

V pravopisnem in pravorečnem pogledu moramo priimke sprejeti take, kakor so nam sporočeni iz prejšnjih časov; v njih odseva pravopis

različnih dob in ljudi: *Tkalec, Tkavec, Tekavec, Kavec, Kavc, Kalec* ipd.; *Hervat, Hrovat, Horvat, Hrvat, Crobath*; *Premrl, Premerl, Premru, Premrov*; *Kastelic, Kastelec, Kastelc, Kostevc* ipd.

Priimki so samostalniki moškega spola ne glede na pomen in spol, ki ga ima morda ravno táko občno ime: *Ovca, Sonce, Trdina.* Danes v imenovalniku uporabljamo iste oblike priimkov za moške in ženske, pregibljemo in vežemo jih pa drugače. Zato moramo obravnavati vsake zase. O spolu priimkov torej ne odločata njih oblika in pomen, marveč nosivec, ali je moški ali ženska. To pa vpliva na sklanjatev nekaterih priimkov.

3. Za določanje oseb uporabljamo ime in priimek; ime pišemo redno pred priimkom: *Janez Kovač, Marija Lončar*, samo v abecednih seznamih pride priimek na prvo mesto.

Pri moških imenih sklanjamo oba dela: *potrdilo za Janeza Kovača (°za Janeza Kovač, °za Kovač Janeza).* Če iz drugih sklonov ni razvidna oblika v imenovalniku, jo v uradnih spisih pristavljamo v oklepaju: *v zadevi Martina Kavca (Kavec).*

Pomni. Oblike kakor *Debevka, Ovnovka, Mahnéčka, Poznéla, Smrekarica* uradno niso več v rabi.

Imena za moške

1. Imena in priimki na soglasnik se vsi sklanjajo kot samostalniki moškega spola; tako tudi tedaj, če se ime kot občno ime sklanja po ženski sklanjatvi na soglasnik: *Noč Noča Noču Noča pri Noču z Nočem, Miš Miša, Misel Misla* ipd.; priimki, ki kot občna imena delajo rod. na *-u* in mn. na *-ovi*, ne dobivajo nikoli teh končnic: *Grad Grada, vsi Gradi so se zbrali, Duh -a -i, Klas -a -i* ipd. 51

2. Imena in priimke za moške, ki se končujejo na *-a*, sklanjamo bodisi po moški ali po ženski sklanjatvi, kakor je prišlo v rabo: *Miha -a* ali *-e*; tako: *Jaka, Matija, Luka, Legiša, Colja, Godina, Rustja, Bratina, Ovca, Muha, Suša* ipd.

3. Imena na *-e*:

a) če je končni *-è* kratko poudarjen, sklanjamo zmeraj s podaljšano osnovo *-et-*: *Francè Francéta Francétov, Čude Čudeta Čudetov, Cigale Cigaleta Cigaletov*;

b) če se ime končuje na nepoudarjeni *-e*, navadno podaljšuje osnovo z *-et-*: *Jože Jožeta Jožetov, Mile Mileta, Tóne Tóneta, Víde Vídeta, Kandáre Kandáreta Kandáretov.*

Pomni 1. Oblike *Tóneja Tónejev, Ožbeja, Ožbejev* ipd. so iz imenovalnika *Tónej, Ožbej* s pripono *-ej.*

2. Po sklanjatvi za imena iz tujih jezikov so oblike *Jonke Jonkeja Jonkejev, Kette Ketteja Kettejev.*

3. Priimke, kakor *Sonce, Zdravje, Seme*, še čutimo kot občna imena, zatorej: *Sonca Sončev, Zdravja Zdravjev, Semena Semenov.*

4. Večzložna imena na *-o* se pregibljejo kakor samostalniki moškega spola brez obrazila: *Marko Marka Markov, Murko Murka Murkov, Metelko Metelka Metelkov.*

Pomni. Sklanjatev *Marko Markota* je omejena na pogovorno rabo.

5. Moška imena na *-i* in *-u* se pregibljejo z veznim *-j-*: *Edi Edija Edijev, Tonkli Tonklija Tonklijev; Premru Premruja Premrujev.*

6. Imena s polglasnikom v priponi se pregibljejo kakor občna imena: *Lukec Lukca Lukčev, Slomšek Slomška Slomškov, Japelj Japlja Japljev.* V težko izgovorljivi soglasniški skupini polglasnik ostane: *Pavlek Pavleka Pavlekov, Jazbec Jazbeca, Grmek Grmeka.*

Pomni 1. *Franček Frančeka Frančekov* so narečne oblike, sicer pišemo in govorimo: *Frančka Frančkov.*

2. Imena, kakor so *Jakac Jakca Jakčev*, obravnava jezik, kakor da imajo v priponi polglasnik.

3. Imena, kakor so *Hafner, Kozler, Hicinger*, nimajo polglasnika, marveč čisti *e* in se pregibljejo *Hafnerja, Kozlerja, Hicingerja.*

4. Pri nekaterih rojstnih imenih na *-elj* se je udomačila in je dovoljena tudi daljša oblika na *-eljna*: *Franceljna, Venceljna.*

7. Pri nekaterih priimkih na *-ic -ik* z ijem pisani polglasnik v sklanji obdržimo, v drugih pa izpuščamo: *Dimic Dimica, Modic -a, Vidic -a, Krivic -a, Skubic -a, Levstlk -a, Bucik -a,* vendar *Čandik Čandka, Ipavic -vca, Lajovic -vca, Sajovic -vca, Leskovic -vca, Kastelic -lca, Primic -mca Primčev.*

Pridevniki v vlogi priimkov se sklanjajo kakor samostalniki: *Vesel Vesela, Meden -a, Truden -dna*; tako tudi priimki (po ruskem zgledu) na *-ov*: *Doksov -a, Vojanov -a, Andrejev -a, Aleksandrov -a.*

Če pa ne gre za priimek, marveč samo za svojilni pridevnik na *-ov* ali *-ev* kot pridevek k rojstnemu imenu, sklanjamo pridevniško: *Andrejčkov Jože Andrejčkovega Jožeta*; tako še *Prežihovega Voranca, Matajevega Matija, Klusovega Jožeta.*

Priimki na *-ski, -ški, -čki* se sklanjajo pridevniško: *Koseski Koseskega, Griški Griškega, Rački Račkega.* Svojilnega pridevnika nimajo, torej: *povesti Podlimbarskega, pridige Svetokriškega.*

Imena za ženske

52 1. Rojstna imena in priimki na *-a* se sklanjajo kakor občna imena: *Ivana Kobilca Ivane Kobilce, Marije Štupice, Reze Ovce, Marije Andrejke.*

2. Če se priimek ob rojstnem imenu končuje drugače kakor na *-a*, tedaj v odvisnih sklonih ostane nespremenjen in sklanjamo le ime: *Julija Primic, Julije Primic, obisk pri Ilki Vašte, berem Zofko Kveder, Pavlino Pajk* ali pa: *Julije Primčeve, Ilki Vaštetovi, Zofko Kvedrovo, Pavlino Pajkovo.*

3. Priimek brez imena po navadi že v imenovalniku zaradi jasnosti podaljšujemo z obrazilom *-ova/-eva*: *Danilova, Bulovčeva, Trdinova*; v odvisnih sklonih pa to obliko moramo uporabljati: *zapuščina Bulovčeve, smrt Černejeve.*

Pridevniki iz imen

Svojilni pridevniki iz rojstnih imen in priimkov se delajo za moške 53
izključno s pripono *-ov/-ev*: *Petrov -a -o, Blažev, Pregljev, Premrlov, Detelov, Zverov, Lukov, Ovčev, Nočev.*

Ženska rojstna imena na *-a* imajo redno pridevniško pripono *-in*: *Ivankin, Nežin*; pri priimkih moremo delati neposredno pridevnik na *-in* le od takih, ki se končujejo na *-a*: *Kobilčin, Trdinin*, pri drugih uporabljamo rodilnik: *pesmi Jerajeve, smrt Novyjeve, spisi Kvedrove.*

Kadar uporabljamo ime in priimek, ne delamo svojilnega pridevnika, marveč postavljamo oboje v rodilnik: *dela Ivana Tavčarja, pesmi Otona Župančiča, spomenik Ivana Cankarja (°Ivan Cankarjev), ulica Janeza Trdine* ali *Trdinova ulica (°Janez Trdinova).*

Pomni. Oblike pogovornega jezika, kakor *mojster Plečnikova šola*, v knjižnem jeziku niso dovoljene.

Imena za prebivavce

Imena za prebivavce delamo iz imen naselij, pokrajin, dežel, držav in 54
narodov. Najpogostnejše so tele pripone:

1. *-ec, -ka, -ica*: *Slovenec, Slovenka, Slovenci, Slovenke, Štajerec, Bohinjka, Vipavci, Blejke, Korošica, Kranjice*;

2. *-an, -anka, -ani, -anke*: *Celjan, Celjanka, Celjani, Celjanke, Goričan, Kamničanka, Novomeščani, Ločanke, Mengšan, Dvorjan*;

3. *-ar, -arica (-arka), -arji, -arice (-arke)*: *Kočevar, Kočevarica, Kočevarji, Kočevarke, Kropar, Beltinčarji*;

4. sestavljene pripone: *Gradiščanec (Gradišče), Hribovec (Hrib), Ježenci (Ježica), Ljubljančanke.*

TUJA LASTNA IMENA

Pisava

Vsak jezik ima v izreki in pisavi posebnosti, ki delajo drugim večje 55
ali manjše težave. Pri navajanju tujih tekstov, zlasti še imen, se zato ravnamo po tehle načelih:

1. Strogo znanstveni zapis največkrat upošteva izvirne pisave (cirilica, latinica, grške, arabske črke), pri prepisu pa z vso grafično natančnostjo prenaša črke z vsemi diakritičnimi znamenji.

2. V poljudni rabi:

a) pišemo lahko samo osnovne črke brez diakritičnih znamenj: *Palacký* ali *Palacky*;

b) zapis približujemo tujemu izgovoru: *Dąbrowska* ali *Dombrowska*.

3. Pri prepisu imen upoštevamo tujo rabo v pisavi velikih in malih začetnic.

Latinica

56 Latinica ima pri posameznih narodih razne posebnosti; če le moremo, jih pri prepisu obdržimo, če ne, se jim poskušamo vsaj približati.

1. Raba je uzakonila, da latinico pri prepisu latinskih imen fonetično prilagajamo, čeprav imamo vse njene črke.

a) Črke *ch, ph, q, th, x, y* transkribiramo v *h, f, kv, t, ks, i*: *Chiruchus* = *Hiruhus*, *Phormio* = *Formio*, *Quirinus* = *Kvirinus*, *Thorius* = *Torius*, *Sextilius* = *Sekstilius*, *Lycurgus* = *Likurgus*.

b) Črko *c* pišemo in izgovarjamo kot *k*, pred *e* in *i (ce, ci)* pa kot *c*: *Capua* = *Kapua*, *Curculio* = *Kurkulio*, *Cythera* = *Kitera*; vendar *Ceres*, *Cicero*.

c) Diftonga *ae* in *oe* nadomestuje slovenski *e*: *Laelius* = *Lelius*, *Phoebus* = *Febus*; diftonga *au* in *eu* ostaneta nespremenjena pri imenih, ki imajo v nominativu izvirno obrazilo, v poslovenjenih oblikah pa ju zamenjujeta *av* in *ev*: *Plautus*, *Teukrus*, vendar *Aurelius* in *Avrelij*, *Eutropius* in *Evtropij*.

č) Podvojene soglasnike pišemo z enojnimi: *Dolabella* = *Dolabela*, *Commodus* = *Komodus*, *Mamurra* = *Mamura*, *Crassus* = *Krasus*.

2. Hrvaški *ć* in *đ* ohranjamo: *Boranić*, *Dakovo* (tudi *Djakovo*).

3. Pri češčini in slovaščini ohranjamo diakritična znamenja, ker na vokalih označujejo dolžine *(á é í)*; resica ob *ť ď* pomeni mehčanje; lahko jo izpisujemo tudi z *j*: *Kať a* ali *Katja*. Pišemo tudi *ě, ň, ř* in *ů*: *Mariánské Lázně*, *Němcová*, *Plzeň*, *Jiří*, *Dvořák*, *Kroměříž*, *Můstek*, *Dvůr*. Šele če ne gre drugače, opuščamo diakritična znamenja in pišemo: *Marianske Lazne*, *Nemcova*, *Plzen(j)*, *Jirži*, *Dvoržak*, *Kromeriž*, *Mustek*, *Dvur*. Za *b p d t m v f* včasih *ě* razvezujemo v *je*: *Budějovice* ali *Budjejovice*. (Poudarek je zmeraj na prvem zlogu.)

4. Če poljskih imen ne moremo pisati v izvirni obliki: *Dąbrowska*, *Dębicki*, *Oświęcim*, *Łódź*, *Żeromski*, *Zamość*, *Wrocław*, *Poznań*, *Gdańsk*, se približujemo izgovoru in pišemo: *Dombrowska*, *Dembicki*, *Oswiencim*, *Lodz* ali *Lodž*, *Żeromski*, *Zamošč*, *Wroclaw*, *Poznanj*, *Gdansk*. (Diakritična znamenja nad vokali govorijo o kvaliteti vokala; poudarjen je zmeraj predzadnji zlog.)

5. Pri lužiški srbščini, zlasti dolnji, imajo številni soglasniki znamenja mehčanja; pri prepisu lahko znamenja izpuščamo (razen pri končnem *ń*, tega po navadi izpisujemo z *nj*): *Słoṁeń* ali *Slomenj*.

6. Italijanski, nizozemski in angleški črkopis ves ohranjamo v izvirniku; nemški *ß* v sili lahko pišemo tudi z dvema *s*: *Gauß* ali *Gauss*.

7. Francoska diakritična znamenja ohranjamo, ker bistveno vplivajo na izreko: *Étienne*, *Héloïse*, *Barrême*, *Rivière*. Če nimamo *ç*, ga nadomeščamo s *c*: *Académie française* ali *Académie francaise*.

8. Če nimamo španskega *ñ*: *España*, *Ibáñez*, *Zúñiga*, *Ñuble*, ga bodisi izpisujemo z *nj* ali pa opuščamo mehčanje: *Espanja*, *Ibánjez* ali *Ibánez*, *Zúnjiga* ali *Zúniga*, *Njuble*.

9. Pri portugalskih in brazilskih *ç*, *ã* in *õ* bodisi izpuščamo diakritična znamenja: *Eça de Queiroz*, *Bragança*, *São Paulo*, *Maranhão* ali *Eca de Queiroz*, *Braganca*, *Sao Paulo*, *Maranhao*, ali pa se približujemo izgovoru: *Camões [kamóịnš]* ali *Camoens*, *Guimarães [gimaráịnš]* ali *Guimaraens*.

10. Vsa tri nenavadna znamenja v romunskem alfabetu *(ă, ş in ţ)* pri prepisu približujemo izgovoru: *Băcau* ali *Bacau*, *Braşov* ali *Brašov*, *Ploeşti* ali *Ploešti*, *Bistriţa* ali *Bistrica*, *Galaţi* ali *Galaci*.

11. Albanski *ç* se izgovarja kot *č* in tako ga lahko tudi pišemo: *Çaçi* ali *Čači*. Tudi *sh*, *x*, *xh* in *zh* po navadi približujemo izgovoru in namesto *Shkodra*, *Xoxa*, *Hoxha* in *Rrogozhina* pišemo *Škodra*, *Dzodza*, *Hodža* in *Rogožina*.

12. Turški *ç* pišemo kar s *č*, kakor se izgovarja: *Çorum* = *Čorum*, *Çanakkale* = *Čanakkale*; namesto *ş* pišemo (po izgovoru) *š*: *Alaşehir* = *Alašehir*. Polkrožec nad *ğ* izpuščamo, ravno tako tudi strešice na *â*, *î* in *û*.

13. Madžarščina ima dolga *ő* in *ű* in kratka *ö* in *ü*. Če znamenj za dolžino nimamo, pišemo kračino.

14. Švedski *å (Ångström, Småland)* se izgovarja kot *o*, vendar se je ne glede na izgovor udomačila pisava brez krožca: *Angström*, *Smaland*.

15. Norveško in dansko ligaturo *æ* pišemo z *ae (Skaerbaek*, *Faeri)*, prečrtani *ø* pa po izgovoru z *ö*: *København* ali *Köbenhavn*; *å* izgovarjamo kot *o*, pišemo ga pa z *aa*, kakor so ga prej tudi sami pisali: *Kierkegård* ali *Kierkegaard*.

Cirilica

Ker s cirilico pišejo fonetično, moramo pri prepisu imen upoštevati izvirni zapis, od koder so imena vzeta. 57

1. Pri srbski cirilici prepisujemo ћ, ђ in џ s *ć*, *đ* ali *dj* in *dž*: Ћопић *Ćopić*, Ђаковица *Đakovica* ali *Djakovica*, Санџак *Sandžak*.

2. Makedonski ќ pišemo bodisi *k'* ali *ć*: К'осев *K'osev* ali *Ćosev*; ѓ pa *g'* ali *đ* ali *dj*: Ѓорче *G'orče* ali *Đorče* ali *Djorče*; namesto *s* pišemo *dz*: Сивгаров *Dzivgarov*.

3. Bolgarski trdi polglasnik ъ pišemo z *a*: Гълъбина *Galabina*, Дъбник *Dabnik*, Кънчев *Kančev*. Zvezo ър in ръ med soglasniki pišemo samo z *r*: Търново *Trnovo*, Кръстев *Krstev*; podobno tudi zvezo ъл: Вълко *Vlko*,

Вълсков *Blskov*; -ър na koncu besede pišemo *-er*: Димитър *Dimiter*, Искър *Isker*. V neslovanskem končniku -лък pišemo ъ z *e*: Казанлък *Kazanlek*. Mehki polglasnik ь pred samoglasnikom nadomeščamo z *j*: Ганьо *Ganjo*, Кольо *Koljo*, Кьорарийа *Kjorarija*. Pismenko щ prepisujemo po izgovoru s *št*: Градище *Gradište*, Пещера *Peštera*.

4. Za rusko cirilico veljajo tale pravila:

a) Nekatere cirilske črke pišemo v latinici s po dvema črkama: Щербаков *Ščerbakov*, Тютчев *Tjutčev*, Федя *Fedja*.

b) Ločimo г v ruskih besedah od г, ki z njim Rusi nadomeščajo tuji *h*, zato pišemo Горький *Gorki*, Олег *Oleg*, Онегин *Onjegin*, pa Герцен *Hercen*, Гофман *Hofman* (redko tudi *Gercen*, *Gofman*).

c) Mehki *e* v začetku besede, za samoglasniki in za jerom pišemo z *je*: Ермилов *Jermilov*, Евреинов *Jevrejinov*, Достоевский *Dostojevski*, Андреевич *Andrejevič*, Запорожье *Zaporožje*. Ravno tako tudi za nekaterimi soglasniki, zlasti v zvezi z *-ev-*: Игнатевич *Ignatjevič*, Афанасев *Afanasjev*, Тургенев *Turgenjev*. Ustalila se je tudi pisava Совети *Sovjeti*, Онегин *Onjegin*. Sicer pa pišemo samo *-e-*: Ленин *Lenin*, Державин *Deržavin*, Сергей *Sergej*, Петрович *Petrovič*.

č) Preglašeni, poudarjeni ruski *ё* za *č*, *ž* in *š* pišemo z *o*: Черни *Čorni*, Хрущев *Hruščov*, Пугачев *Pugačov*, Куташев *Kutašov*, Стриженов *Strižonov*, sicer pa z *jo*: Елкино *Jolkino*, Семен *Semjon*, Федор *Fjodor*, Алеша *Aljoša*, Буденный *Budjonnij*, Огонек *Ogonjok*, Теркин *Tjorkin*, Потемкин *Potjomkin*.

d) Dvojni и in starejši *i* s piko pred samoglasnikom (zlasti v začetku besede) pišemo z *j*: Иаков *Jakov*, Иосиф *Josif*, za samoglasnikom in za jerom pa z *ji*: Алексеич *Aleksejič*, Ильин *Iljin*, sicer le z *i*: Иван *Ivan*, Василий *Vasilij*; й s krajšavo pišemo z *j* (razen v nekaterih končnicah, kjer ga izpuščamo: Минский *Minski*, Горький *Gorki*): Корнейчук *Kornejčuk*, Дмитрий *Dmitrij*, Толстой *Tolstoj*.

e) Trdi in mehki polglasnik ъ ь po navadi izpuščamo, le v znanstvenih zapisih ju nadomeščamo z opuščajem: Горький *Gorki*, Кольцов *Kolcov*, Подольск *Podolsk*; mehki polglasnik zapisujemo z *j* v zvezah z *-ev-* in na koncu nekaterih imen: Васильев *Vasiljev*, Григорьевна *Grigorjevna*, Гоголь *Gogolj*, Рязань *Rjazanj* in *Rjazan*, vendar Керчь *Kerč*, Кубань *Kuban*.

f) Jeri ы pišemo samo v znanstvenem zapisu z *y*: Крылов *Krylov*, Безыменский *Bezymenski*, Быкова *Bykova*, v poljudnem zmeraj z *i*: *Krilov*, *Bezimenski*, *Bikova*.

g) Trdi ə uporabljajo Rusi le v tujih imenih, zato ga transkribiramo s črko ali s črkami iz vsakokratnega izvirnika, od koder je posamezno ime vzeto: Эмил *Emil*, Рубэ *Roubaix*.

h) Podvojene samoglasnike in soglasnike v priimkih ohranjamo: Чаадаев *Čaadajev*, Аненков *Annenkov*; v znanih rojstnih in krajevnih imenih pa jih lahko pišemo tudi enojno: Савва *Sava* ali *Savva*, Анна *Ana* ali *Anna*, Филипп *Filip* ali *Filipp*, Кирилл *Kiril* ali *Kirill*, Одесса *Odesa*.

i) Ruska imena tujega vira pri prepisu zvesto prenašamo: Эренбург *Erenburg*, Кронштадт *Kronštadt*, Мейергольд *Mejergold*, Айхенвальд *Ajhenvald*; pri nekaterih imenih je v rabi tudi pisava v jeziku, od koder je ime vzeto: Эйзенштейн *Eisenstein*. Raba je ustalila obliko *Hercen* za Герцен.

Druge pisave

1. Glede transkripcije starogrških imen so se uveljavila tale pravila: 58

a) Črke ζ, ϑ, ξ, υ, φ, χ, ψ transkribiramo z *dz* ali *z*, *t*, *ks*, *i*, *f*, *h*, *ps*: Ζήνων *Dzenon* ali *Zenon*, Θαλῆς *Tales*, Ξάνθος *Ksantos*, Κῦρος *Kiros*, Σαπφώ *Sapfo*, Ἀρχίλοχος *Arhilohos*, Ὀψίγονος *Opsigonos*.

b) Soglasnik σ (ς) se piše in izgovarja kot *s*, v poslovenjenih imenih pa po latinski izreki kot *z*: Λάχεσις *Lahesis*, Διόνυσος *Dionisos* in *Dionîz*, Ἔφεσος *Efesos* in *Efez*.

c) Dvojne konzonante pišemo z enojnimi: Ἄμμων *Amon*, Καλλιῤῥόη *Kalíroe*, Κνωσσός *Knosos*; vendar Ἀγγαῖος *Angaios*; podobno tudi Ἄγκυρα *Ankíra*, Ἀγχίσης *Anhises*.

č) Diftongi αι, ει, οι, αυ, ευ obdržijo izvirno obliko *ai*, *ei*, *oi*, *au*, *eu* povsod, kjer se imenovalnik piše z izvirnim obrazilom: Λακεδαίμων *Lakedaimon*, Πειρίθοος *Peiritoos*, Ποίας *Poias*, Βαύτισος *Bautisos*, Ζεύς *Dzeus* ali *Zeus*. Imena, ki imajo poleg izvirne tudi podomačeno obliko, spreminjajo v ηji αι in οι v *e*, ει v *i*, αυ in ευ pa v *av* in *ev*: Αἴολος *Aiolos*, vendar *Eol*; Κροῖσος *Kroisos*, vendar *Krez*; Πεισίστρατος *Peisistratos*, vendar *Pizistrat*; Αὐλίς *Aulis*, vendar *Avlida*; Εὐκλείδης *Eukleides*, vendar *Evklid*. Diftong ου se piše in izgovarja kot *u*: Μουνιχία *Munihija*, Οὖτις *Utis*.

Ostri pridih pišemo s *h*, blagega pa opuščamo; η in ε pišemo z *e*, ο in ω z *o*: Ἥρα *Hera*, Ἔρως *Eros*.

2. Novogrški β pišemo in izgovarjamo kot *v*: Βαρβάρα *Varvara*; za glas *b* si novogrščina pomaga s soglasniško skupino μπ: Μπέκιος *Bekios*; ζ = *z*: Ζίρνοβον *Zirnovon*; η = *i*: Δημήτριος *Dimitrios*; ϑ = *th*: Θήρα *Thira*; ξ = *ks*: Ἀξάριον *Aksarion*; σ = *s*: Σιβρισάριον *Sivrisarion*; υ = *i*: Κέρκυρα *Kerkíra*; φ = *f*: Καβάφης *Kavafis*; χ = *h*: Χοταχόβα *Hotahova*; ψ = *ps*: Λίψος *Lipsos*; ω = *o*: Ἀχελῶος *Ahelóos*. Enoglasni diftong ου prepisujemo z *u*, dvoglasna αυ in ευ pa z *au* in *eu*: Κούτουπας *Kutupas*, Μαυροβοῦνι *Maurovuni*, Εὐρωστίνα *Eurostina*. Pridihov in akcentov ne pišemo.

3. Arabska in druge afriške in azijske pisave so v glavnem fonetične, zato jih prenaša vsak jezik po svojih fonetičnih zapisih. Pri nas opuščamo

transkripcijske ovinke prek francoščine in angleščine in pišemo *Džebel, Džidda, Kolombo, Bejrut, Džakarta, Cejlon, Čang, Sečuan, Šantung* (namesto *Djebel, Djidda, Colombo, Beyrut, Jakarta, Ceylon, Chang, Setchouan, Shantung*).

Pri arabščini podvojene soglasnike ohranjamo, ne označujemo pa posebej tako imenovanih emfatičnih soglasnikov, zato pišemo *Akaba, Irak, Faruk, Istiklal, Kairo* (le v strogo znanstvenem zapisu tudi: *Aqaba, Iraq, Faruq, Istiqlal, Qahira*).

Pri indijskih imenih je *h* znamenje podaljšanega samoglasnika ali pa rahlega pridiha, zato ga ohranjamo tudi v pisavi: *Nehru, Delhi, Brahmaputra*.

Pregibanje

59 Ker tudi tuja lastna imena pregibljemo in izpeljujemo iz njih pridevnike, jih zlasti v končnicah le približujemo izvirnemu izgovoru. Tako na primer nepoudarjeno angleško končnico *-on* govorimo s čistim *o*: *Johnson [džónson]*, ne s polglasnikom, da nam je lahko za izhodišče pri pregibanju: *Johnsona [džónsona], Johnsonov [džónsonǫ]*. Tudi francoska imena na nosniški samoglasnik približujemo domači izreki: *Rostand -a -ov [rostán -a -oǫ], Lebrun -a -ov [lebrên -a -oǫ]*. Ravno tako tudi ne upoštevamo ruskega akanja: *Boris [boris], Onjegin [onjégin]*.

Podomačena imena

60 Bolj ko je ime v splošni rabi, bolj je podomačeno, tako v pisavi kakor v izgovoru. Samo v domači, dostikrat prevedeni obliki pišemo:

a) imena držav, pokrajin in otokov: *Anglija, Rusija, Nemčija, Češka, Poljska, Švica, Cejlon, Koreja, Kongo, Egipt, Alzacija, Burgundija, Nova Zelandija, Nova Fundlandija, Ciper, Filipini, Kikladi*;

b) imena prebivavcev: *Francozi, Estonci, Baski, Angleži, Španci, Madžari, Hotentoti, Bušmani, Culukafri, Buri, Italijani, Grki, Turki, Berlinčani, Parižani, Rimljani, Napolitanci, Benečani*;

c) občne pojme v sestavljenih zemljepisnih imenih: *Beringovo morje, Ženevsko jezero, Bengalski zaliv, Kapverdski otoki, Sueški prekop, Tevtoburški les, Libijska puščava, Rokavski preliv, Otrantska vrata, Mesinska ožina*;

č) imena nekaterih vladarjev: *Kristijan, Viljem, Elizabeta, Katarina*; po navadi slovenimo tudi vladarske vzdevke in prilagajamo imena vladarskih rodov: *Henrik Pomorščak, Aleksander Véliki, Ivan Grozni, Anžujci* ali *Anžuvinci, Burboni* in *Burbonci, Habsburžani, Stuartovci*;

Pomni. Sicer priimke in osebna imena puščamo v izvirni obliki: *John, Jacques, Michal, Jeanne* (ne v fonetičnem zapisu: *Džon, Žak, Mihav, Žan*, ne v domači prilagoditvi *Janez, Jakob, Miha, Ivanka* ali celo *Janezek, Jakec, Mihec, Ivica*).

Ohranjamo tudi izvirne ljubkovalnice: *Miša, Johnnie, Jeanette.* Izjema so le imena v lokaliziranih prevodih *(Dundo Maroje = Boter Andraž)* in kadar hočemo s podomačenimi fiktivnimi imeni doseči kakšen poseben namen *(Leihopinaks = Skledoliz, Hipsiboas = Tankokvak; Starveling = Trlica, Sir Andrew Aguecheek = vitez Andrej Bledica).*

d) posebno pogosto rabljena osebna imena: *Luter* ali *Luther, Kalvin* ali *Calvin, Petrarka* ali *Petrarca, Avgija* ali *Augias, Ezop* ali *Aisopos, Mojzes, Izak, Frančišek Asiški, Janez Damaščan, don Kihot*;

Pomni. Nekateri pojmi, izpeljani iz osebnih ali zemljepisnih imen, so se tako udomačili, da jih v pisavi nič več ne naslanjamo na prvotno ime, temveč jih obravnavamo kakor druge udomačene tujke in pišemo fonetično: *Luther : lutrski, lutrovski, luteranec, luteranski; Calvin : kalvinec, kalvinski, kalvinizem; Darwin : darvinist, darvinizem; Diesel : dizel, dizelski; Basedow : bazedovka; Schaffhausen : šafhavznerica; Baumann : bavmanka; Cardano : kardanski; Chianti : kjantarica; Carrara : kararski; Coventry : koventrirati; Daguerre : dagerotipija; Gironda : žirondist; Ypres : iperit; Yorkshire : jorkširski; Wertheim : verthajmovka; Watt : vat; Mac Adam : makadam.*

e) imena večinoma vseh večjih rek: *Donava, Laba, Odra, Aniža, Adiža, Tisa, Pad, Ren, Temza, Loara, Mozela, Garona, Rodan* ali *Rona, Sena, Nil, Misisipi*;

f) imena skoraj vseh gorovij: *Alpe, Pireneji, Karpati, Vogezi, Krkonoši, Sudeti, Kavkaz, Himalaja, Kordiljere*;

g) imena nekaterih bolj znanih krajev: *Pulj, Skoplje, Bitolj, Solun, Gradec, Videm, Oglej, Čedad, Dunaj, Dunajsko Novo mesto, Milan, Turin, Pariz, Lurd, Lizbona, Rim, Padova, Benetke, Neapelj, Florenca, Carigrad, Praga, Bruselj, Kremelj, Budimpešta*;

Pomni. Prisilnih slovenitev znanih evropskih krajev se rajši izogibljemo, zato pišemo *Frankfurt, Innsbruck, München, Salzburg (°Frankobrod, Inomost, Monakovo, Solnograd).*

h) imena zemljepisnih pojmov, ki jih v celoti in skoraj redno prevajamo: *Tihi ocean, Velikonočni otok, Ognjena zemlja, Rtič dobrega upanja, Reka sv. Lovrenca, Sv. Helena, Črno morje, Mrtvo morje, Rokavski preliv* ali *Rokav, Skalne gore, Pasja jama, Daljni vzhod*;

i) imena ulic, kadar jih prevajamo: *Nevsko nabrežje, Rdeči trg, Tretja avenija, Bulvar revolucije.*

Pomni 1. Sicer imena ulic radi ohranjamo v izvirnem zapisu in jih
a) sklanjamo: *na Downing Streetu, na Quai d'Orsayu*;
b) ne sklanjamo: *pred rue des Écoles, na Herrenstraße, na Champs Élysées.*

2. Naslove listov in ustanov pišemo po navadi v izvirni obliki in jih
a) sklanjamo: *v Timesu, v Tagesposti, v Literaturni gazeti*;
b) ne sklanjamo: *v Novoje vremja sem videl, v Humanité piše, pri Académie française je izšlo, na Tour de France je zmagal.*

3. Naslove umetniških del po navadi prevajamo, če jih pa navajamo v izvirni obliki, jih — po občutku — bodisi sklanjamo: *v Divini commedii*, ali pa ne: *v Dickensovih Pickwick Papers.*

4. Imena ladij v glavnem ohranjamo v izvirni obliki in jih sklanjamo le, kjer gre brez škode za nazornost: *na Kontikiju, na Great Easternu.* Zaradi razumljivosti radi pristavljamo določilno besedo: *na splavu Kontikiju, na trijambornici Great Easternu.* Spol določamo po mehaničnem načelu končnic. V posameznih izrazitih primerih imena ladij tudi slovenimo, vendar večidel samo v leposlovju: *vozi se z Letečim Holandcem, z Jutranjo zarjo.*

Spol in število

61 Pri krajevnih imenih se glede spola ravnamo po mehaničnem načelu domačih končnic:

a) ženskega spola so nam samo imena na *-a*: *Praga, Verona, Salamanca, Gotha, Varšava, Moskva, Smirna, Havana*; imenom rek radi dodajamo *-a*: *Odra, Vezera, Tibera*;

b) srednjega spola je samo nekaj slovanskih krajevnih imen na *-o* in *-e*, ki jih občutimo domače: *Sarajevo, Belje, Brno, Carsko selo, Rožde-stvenno*;

c) vsa druga zemljepisna imena so pri nas moškega spola, čeprav so nekatera v izvirnih jezikih ženskega *(Tver, Ob, Kuban, Kerč, Rjazan, Łódź, Plzeň, Lausanne, La Rochelle)*.

Zemljepisna imena na splošno jemljemo kot edninske samostalnike; izjema so samo nekatera krajevna (predvsem slovanska) imena in imena gorovij in otočij, ki jim ohranjamo množinsko obliko: *Karlovy vary -ih -ov, Pompeji -ev, Apenini -ov, Aleuti -ov.*

Sklanjatev

62 V načelu vsa tuja krajevna imena sklanjamo, pri osebnih pa vsa moška; pri nekaterih ženskih, ki se ne končujejo na *-a*, ravnamo po občutku: včasih jih sklanjamo, še večkrat pa puščamo v prvem sklonu. Pri pregibanju jemljemo za podlago prvi sklon ali pa rodilniško osnovo in potem z domačimi obrazili izpeljujemo druge sklone in pridevnik, ne glede na oblike v izvirnih jezikih.

Pomni. Pišemo in sklanjamo torej: *Pjotr Pjotra Pjotrov*, čeprav Rusi zaradi preskoka poudarka izgovarjajo *pjótr pitrá pitrov*. Tako pišemo tudi *Ljov Ljova Ljovov* namesto *Ljov Lva Lvov*, kadar ne pišemo podomačene oblike: *Lev Leva Levov.*

Imena iz modernih jezikov

63 1. Imena na soglasnik sklanjamo kakor domača: *Gogolj -a -ev, Tolstoj -a -ev, Svatopluk -a -ov, Karadžić -a -ev,* (poljski) *Piotr -a -ov, Petr -a -ov, Lessing -a -ov, Noah -a -ov, Nkrumah -a -ov, Sibelius -a -ov, Laskaris -a -ov.*

2. Pri imenih na *-r* ločimo tri skupine:

a) *Luter Lutra, Weber Webra, Gloucester Gloucestra, Dnester Dnestra, Piter Pitra;*

b) *Tver Tvera, Hvar Hvara, Kazimir Kazimira, Bahr Bahra, Saint-Victor Saint-Victora, De Boor De Boora;*

c) *Igor Igorja, Fjodor Fjodorja, Kollár Kollárja, Vardar Vardarja, Wagner Wagnerja, Pasteur Pasteurja, Bojer Bojerja, Cavour Cavourja, Saphir Saphirja.*

Pomni. Francoska imena na govorjeni končni *-r* navadno sklanjamo brez podaljšane osnove: *Flaubert Flauberta [flobêr flobêra], Bernard Bernarda [bernár bernára], Thiers Thiersa [tjêr tjêra], Cherbourg Cherbourga [šerbúr šerbúra].* Imena na nemi *-r* gredo v govoru po zgledih na samoglasnik: *Chenier Cheniera [šenjé šenjéja].*

3. Imen na *-ov/-ev* ne občutimo pridevniško, zato jih sklanjamo kakor samostalnike: *Čehov Čehova s Čehovom (°s Čehovim), Afanasjev Afanasjeva z Afanasjevom, Burow Burowa, Gutzkow Gutzkowa*; vendar ta imena zaradi blagoglasja navadno nimajo svojilnega pridevnika na *-ov*, nadomeščamo ga z rodilnikom: *Čehovove drame → drame Čehova (°Čehovlje, °Čehove, °Čehovljeve drame).*

4. Pri imenih na soglasnik, kjer se razhajata pisna in izgovorna oblika, pritikamo slovenska obrazila v pisavi, kakor jih zahteva tuja pisna oblika imena, izgovarjamo jih pa tako, kakor zahteva glasovna zveza: *Descartes Descartesa [dekárt dekárta], Dumas Dumasa [dümá dümája], Faguet Fagueta [fagé fagéja], Flaubert Flauberta [flobêr flobêra], Chenier Cheniera [šenjé šenjéja], Malraux Malrauxa [malró -ja].*

5. Imena na nepoudarjeni *-o* sklanjamo brez podaljšane osnove: *Tasso Tassa Tassov, Palermo -a, Ebro -a, Unamuno -a -ov, Santiago -a, Oslo -a, Chamisso -a -ov*; sem sodijo tudi romunska imena na *-u*: *Petrescu Petresca Petrescov.*

6. Imena na poudarjen samoglasnik sklanjamo s podaljšano osnovo: *Zola Zolaja Zolajev, Santa Fé Santa Féja, Spaa Spaaja, Loti -ja -jev, Hugo -ja -jev, Mirabeau -ja -jev, Vigny -ja -jev, Vogüé -ja -jev, Saint-Malo -ja.*

Pomni. Izjema so imena, ki se v pisavi končujejo na samoglasniško skupino s končnim *-i* ali *-y*; ta sklanjamo v pisavi brez podaljšane osnove, v izgovoru pa jim jo dodajamo, kadar je potrebno: *Cambrai Cambraia cambraiski [kambré -ja kambréjski], Péguy Péguya Péguyev [pegí -ja -jeu̯], Bloy Bloya Bloyev [bloá -ja -jeu̯].*

7. Imena na nepoudarjen samoglasnik: *Dante -ja -jev, Goethe -ja -jev, Gödölö -ja -jev, Sillanpää -ja -jev, Marconi -ja -jev, Farmakonisi -ja -jev, Hardy -ja -jev, Nehru -ja -jev; Evensmo -ja -jev [évensmù -ja -jeu̯].*

Pomni 1. Izjema so imena, ki se končujejo na dvoglasniško skupino ali govorjeni *i j u̯*; tem v pisavi ne podaljšujemo osnove, temveč samo v izgovoru,

kadar je potrebno: *Broadway Broadwaya broadwayski [brôdvej brôdveja brôdvejski]*, *Macaulay -a -ev [mekôli -ja -jeu]*, *Nestroy -a -ev [néstroj néstroja néstrojeu]*, *Disney -a -ev [dízni -ja -jeu]*, *Passau Passaua*, *Lenau -a -ov*, *Dachau -a dachauski*.

2. Za večzložna romanska lastna imena na nepoudarjeni *-e* ni ustaljenih pravil; sklanjamo *Giuseppe Giuseppa Giuseppov*, *Pantalone Pantalona Pantalonov*, pa *Silone Siloneja Silonejev*, *Felice Feliceja*. Zemljepisna imena na končni nepoudarjeni *-e* na splošno sklanjamo po zgledu: *Pordenone Pordenona*. Nekaj teh imen je prešlo v množino: *Mestre Mester*, *Firence Firenc*.

8. Moška osebna imena na nepoudarjeni *-a* sklanjamo lahko po moški ali po ženski sklanjatvi: *Mácha -a* ali *-e*, *Uglješa -a* ali *-e*, *Spinoza -a* ali *-e*.

9. Nemi *-e* za soglasnikom na koncu imena v odvisnih sklonih

a) izpuščamo, kadar ne vpliva na izgovor: *Taine Taina [tên têna]*, *Morse Morsa [môrs môrsa]*, *Lille Lilla [líl líla]*, *Newcastle Newcastla [njukásəl njukásla]*;

b) izpuščamo za samo pisnim samoglasnikom: *Doumergue Doumergua [dumêrg dumêrga]*, *Dunquerque Dunquerqua [denkêrk denkêrka]*;

c) pišemo, kadar odloča o izreki soglasnika pred seboj: *Laplace Laplacea [laplás laplása]*, *Lesage Lesagea [lesáž lesáža]*, *Wallace Wallacea [vôləs vôləsa]*, *Coleridge Coleridgea [kólridž kólridža]*, *Orange Orangea [oránž oránža]*, *Cambridge Cambridgea [kèmbridž kèmbridža]*;

č) pišemo v samoglasniški skupini: *Poe Poeja [pó pója]*, *Coppée Coppéeja [kopé kopéja]*, *Attlee Attleeja [ətli ətlija]*, *Bellevue Bellevueja [belvü' belvü'ja]*, *Bourdaloue Bourdaloueja [burdalú burdalúja]*, *Mackenzie Mackenzieja [mekènzi mekènzija]*.

Pomni. Angleška in francoska imena na *-re* pri sklanjatvi omahujejo: *Baudelaire Baudelaira* ali *Baudelairja [bodlêr bodlêra / bodlêrja]*, *Voltaire Voltaira* ali *Voltairja [voltêr voltêra / voltêrja]*, *Shakespeare Shakespeara* ali *Shakespearja [šékspir šékspira / šékspirja]*; pri nekaterih pa so v rabi samo ene oblike: *Molière Molièra [moljêr móljêra]*, *Moore Moora [mór móra / múr múra]*, *Sartre Sartra [sártr sártra]*, *Montmartre Montmartra [monmártr monmártra]*.

10. Slovanska pridevniška imena na *-ski* sklanjamo kot pridevnike: *Đalski Đalskega*, *Glowacki Glowackega*, *Dobrovský Dobrovskega z Dobrovskim*, *Čajkovski Čajkovskega*, *Dostojevski Dostojevskega*, *Đesnicki Desnickega*, *Gorki Gorkega*, *Bedni Bednega*. Ta imena nimajo pridevnikov, pomagamo si z rodilnikom: *romani Dostojevskega*, *Gorkega*.

Pomni 1. Pri nekaterih podobnih imenih se izgublja občutek za pridevniško obliko, zato jih sklanjamo samostalniško in ohranjamo končni *j* v imenovalniku: *Šalij Šalija*, *Teplý Teplýja*, *Budjonnij Budjonnija*. Taka imena imajo tudi svojilni pridevnik: *Šalijev*, *Teplýjev*, *Budjonnijev*.

2. Pri ruskih pridevniških imenih sicer izpuščamo v prvem sklonu končni *-j*: Достоевский *Dostojevski*, Горький *Gorki*.

3. Pri neslovanskih imenih na *-ski*, *-sky*, *-cky* in podobno dostikrat ne občutimo več pridevniške oblike, zato jih lahko sklanjamo samostalniško: *založba Karla Lipskyja v Ameriki*, ali pridevniško: *založba Karla Lipskega*.

Grška in latinska imena

64 1. Za sklanjatev grških lastnih imen veljajo v slovenščini tale pravila:

Imenovalnik ednine ima načeloma izvirno obliko: *Menon, Mentor, Nausikaa, Nemea, Asteropeia, Kloto, Kronos, Aristoteles, Damas, Gorgias, Nemesis, Ramnus, Troi(d)zen.* Le imena na *-andros* privzemajo rajši latinsko končnico *-ander -dra*: *Aléksandros — Aleksánder, Lísandros — Lisánder.*

Splošno znana imena imajo v nominativu poleg izvirne lahko tudi domačo obliko: *Homeros* in *Homer, Herodotos* in *Herodot, Parnasos* in *Parnás, Ahiles* in *Ahil, Odiseus* in *Odisej, Euripides* in *Evripid, Aristarhos* in *Aristarh, Plutarhos* in *Plutarh, Polibios* in *Polibij, Palinuros* in *Palinúr, Tukidides* in *Tukidid, Orestes* in *Orest, Aisópos* in *Ezóp.*

Odvisni skloni pritikajo obrazila ali imenovalniku ali izvirni osnovi ali obema.

2. Imenovalniku pritikajo obrazila:

a) imena na *-ōn (-onos)* in *-ōr*: *Solon -a, Solonov; Platon -óna, Platonov; Agamemnon -a, Agamémnonov; Nestor -ja, Nestorjev*;

b) eno- in dvozložna imena na *-os (-ios)* in *-es*: *Kos -a, koški, Košàn*; *Delos -a, deloški* (tudi *delski*), *Delošàn; Rodos -a, rodoški, Rodošàn; Kiros -a* (tudi *Kira*), *Kirov*; *Foibos -a* (tudi *Foiba*), *Foibov*; *Laios -a* (tudi *Laia*), *Laiov*; *Hios -a, hiótski* ali *hioški, Hiót* ali *Hiošàn*; *Lahes -a, Lahesov*; *Hermes -a, Hermesov*; *Ares -a, Aresov*;

c) imena na *-ks* in *-ps*: *Stiks -a, stiksovski*; *Antraks -a, Antraksov*; *Pelops -a, Pelopsov.*

3. Osnovi pritikajo obrazila:

a) tri- in večzložna imena na *-os (-aos, -ios)* in imena na *-es*: *Ténedos -da, tenedski, Tenedčan; Sísifos -fa, Sísifov; Eusebios -ia, Eusebiov* in *Evzebijev*; *Dareios -ia, Dareiov* in *Darejev; Menelaos -aa, Menelaov* in *Menelajev; Ahiles -la, Ahilov; Temistokles -la, Temistoklov; Sofokles -la, Sofoklov; Damokles -la, Damoklov; Sokrates -ta, Sokratov; Demostenes -na, Demostenov; Pílades -da, Píladov; Euripides -da, Evripidov; Tukidides; -da, Tukididov; Aristoteles -la, Aristotelov, aristotelski;*

b) moška imena na *-as (-ias)*: *Leonidas -da* in *-de, Leonidov; Epaminondas -da* in *-de, Epaminondov; Gorgias -ia* in *-ie, Gorgiov; Augías -ia* in *-ie, Augíov* in *Avgíjev;*

c) moška imena na *-eos* in *-eus*: *Sosíteos -ea, Sosíteov; Peleus -ea, Peleov; Orfeus -ea, Orfeov* in *Orfejev; Prometeus -ea, Prometeov* in *Prometejev, prometejski;*

č) moška imena na *-ōn (-ontos)*: *Ksenofon -ta, Ksenófontov*; *Anakreon -ta, Anakreontov*; *Aheron -ta, aherontski*;

d) ženska imena na *-o*: *Argo -ge, Argin; Klio -ie, Kliin; Leto -te, Letin; Erato -te, Eratin; Sapfo -fe, Sapfin;*

e) krajevna imena na *-ŏn* (v grščini srednjega, v slovenščini moškega spola): *Falêron -ra, falêrski*; *Tíason -sa, tiaški*; *Téanon -ana, teanski*; *Sunion -ia, sunijski*; *Tragurion -ia, tragurski*; *Pitaion -ia, pitajski.*

Pomni. Imena, ki imajo poleg izvirne oblike v nominativu tudi poslovenjeno dvojnico, delajo pridevnike navadno iz domače oblike, zato: *Gorgias -iov, Peleus -eov*, vendar *Orfeus — Orfej Orfejev, Augías — Avgija Avgijev, Prometeus — Prométej Prometejev, Eukleides — Evklíd Evklídov.*

4. Imenovalniku ali osnovi pritikajo obrazila nekatera moška imena na *-as* in *-us*: *Damas -a* in *Damanta, Damasov* in *Damantov; Aias -a* in *Aianta, Aiasov* in *Aiantov*; *Flius -a* in *Fliúnta, fliúntski*; *Ramnus -a* in *Ramnúnta, ramnúntski.*

5. Pri ženskih imenih na *-is* rabimo v imenovalniku tujo in domačo obliko: *Akropolis -le* ali *Akropola -le, akropolski; Artemis* in *Artemida -de, Artemidin; Alkestis* in *Alkestida -de, Alkestidin; Aulis* in *Avlida -de, avliški*; *Tauris* in *Tavrida -de, tavriški*; *Salamis* in *Salamína -ne, salamínski*; *Eleusis -síne* in *Elevzína -ne, elevzinski; Palas* in *Pálada -de, Paladin.*

Ženska osebna imena na *-ia (-aia, -eia, -oia)* ohranijo v imenovalniku izvirno obrazilo: *Artemisia -ie, Artemisiin; Talía -le, Talíin; Astraia -ie, Astraiin; Maia -ie, Maiin; Medeia -ie, Medeiin; Periboia -ie, Periboiin.*

Pomni. Nekatera teh imen so se tako udomačila, da jim lahko dajemo slovensko obrazilo: *Talíja -jin, Maja -jin, Medeja -jin.*

6. Zemljepisna imena na *-ia, -aia, -eia, -oia* zamenjujejo izvirno obrazilo za slovensko *-ija, -aja, -eja, -oja*: *Ambrakija -je, ambrakijski; Aleksandrija -je, aleksandrijski, aleksandrinski; Akarnanija -je, akarnanski, Akarnanec; Frigija -je, frigijski, Frigijec; Bitinija -je, bitinski, Bitinec; Poteidaja -je, poteidajski; Haironeja -je, haironejski; Troja -je, trojanski.*

7. Ženska imena na *-e* imajo v slovenskem nominativu ali tuje ali domače obrazilo: *Kalíope* in *Kaliopa -pe, Kaliopin*; *Sémele* in *Semela -le, Semelin*; *Melpómene* in *Melpomena -ne, Melpomenin*; *Mnemósine* in *Mnemosina -ne, Mnemosinin*; *Isméne* in *Ismena -ne, Ismenin, Niobe* in *Nioba -e, Niobin*, pač pa samo *Atena -ne, Atenin, Nike Nike, Nikin, Ate, Ate, Atin.*

8. Pluralia tantum: *Delfi -fov, delfski*; *Aige Aig, aigovski*; *Platáje -taj, platajski; Tebe Teb, tebanski, Tebanec; Aharne -arn, Aharnjan, aharnjanski; Atene -en, atenski, Atenec; Sarde -rd, Sardijci, sardski; Ekbatana -tan, ekbatanski; Arbela -el, arbelski; Gadara -ar, gadarski; Leuktra -ter, leuktrski.*

9. Za sklanjatev novogrških imen veljajo tale pravila:

Imenovalnik ednine ima pri vseh izvirno obrazilo, odvisne sklone pa delamo tako, da obrazila pritikamo ali imenovalniku ali osnovi.

Imenovalniku pritikamo obrazila pri *eío-* in dvozložnih imenih na *-(i)os*, pri imenih na *-ης* in *-ις* = *is*, na *-ας*, *-ες* in *-ι*: *Kos -a, Leros -a,*

Hios -a, Makris -a, Laskaris -a, Hatzidakis -a, Valaoritis -a, Triandafilidis -a, Megas -a, Karatzas -a, Vukoles -a, Farmakonisi -ja.

Osnovi pritikajo obrazila tri- in večzložna imena na *-(i)os*, imena na *-(i)on* in ženska imena na *-a* ali *-ia*: *Delmuzos -za, Venizelos -la, Petropulos -la, Papandopulos -la, Arsakios -ia, Sofikon -ka, Sunion -ia, Iraklion -ia, Larisa -se, Kiparisia -ie.*

Ženska družinska imena podaljšujemo z domačim obrazilom *-ova*: Βίλμα Κίρου *Vilma Kirova.*

Pomni. Ženska imena, znana iz starogrščine, pišemo in izgovarjamo po pravilih za starogrščino: *Sparta -te, Kreta -te, Leto -te, Atene Aten.*

10. Za sklanjatev rimskih lastnih imen velja v splošnem pravilo, da imenovalnik obdrži izvirno končnico. Le splošno znana imena na *-us* in *-ius* imajo poleg izvirne lahko tudi domačo obliko, na primer: *Tibulus* in *Tibúl, Katulus* in *Katul, Tacitus* in *Tacit, Merkurius* in *Merkurij* in *Merkur, Markus Aurelius* in *Mark Avrelij* in *Mark Avrel, Enius* in *Enij.*

Pomni. Imena na *-ianus* privzemajo poleg izvirnega obrazila lahko tudi podomačeno končnico *-iján*: *Hadrianus* in *Hadrijáп, Tertulianus* in *Tertulijáп, Diokletianus* in *Dioklecijáп, Justinianus* in *Justinijáп, Julianus* in *Julijáп.*

Odvisni skloni pritikajo obrazila ali imenovalniku — teh je bolj malo — ali izvirnikovi osnovi.

Imenovalniku pritikajo obrazila imena na *-al, -ar, -or, -ur*: *Hanibal Hanibala, Hanibalov; Hasdrubal Hasdrubala, Hasdrubalov; Hamilkar -ja, Hamilkarjev; Salinator -ja, Salinatorjev; Tibur -a, tiburski.*

Osnovi pritikajo obrazila:

a) moška imena na *-us*: *Aulus -la, Aulov; Plautus -ta, Plautov; Katulus -la, Katulov; Varus -ra, Varov; Sekstus -ta, Sekstov; Brutus -ta, Brutov; Faunus -na, Faunov; Sevêrus -ra, Sevêrov; Marcélus -la, Marcelov; Lukúlus -la, Lukulov*;

b) moška imena na *-ius* in *-eius*: *Vergilius -ia* in *Vergilij -a* in *Vergil -a, Vergilijev* in *Vergilov; Ovidius -ia* in *Ovidij -a* in *Ovid -a, Ovidijev* in *Ovidov; Horatius -ia* in *Horacij -a* in *Horac -a, Horacijev* in *Horacov; Emilius -ia, -iov; Pompeius -ia* in *Pompej -a, Pompejev; Apulêius -ia, -iov*;

c) moška imena na *-o (-io)*: *Cicero -óna, -onov, ciceronski, ciceronijanski, ciceronijanec, ciceronianizem; Kato -óna, -onov; Maro -óna, -onov; Scipio -óna, -onov*;

č) moška imena na *-a*: *Agrikola -la* in *-le, Agrikolov; Jugurta -ta* in *-te, Jugurtov; Katilina -na* in *-ne, Katilinov; Seneka -ka* in *-ke, Senekov; Sula -la* in *-le, Sulov*;

d) moška imena na *-is*: *Martialis -la* in *Marciál -a, Marcialov;* za reko *Tiberis* se je v slovenščini udomačila ženska oblika *Tibera -re*;

e) ženska osebna imena na *-ia*: *Livia -ie, Liviin; Kalpurnia -ie, Kalpurniin*;

Pomni. Nekatera ženska imena na *-ia* so se udomačila, tako da morejo poleg izvirne oblike imeti tudi slovensko: *Livija Livijin, Avrelija Avrelijin, Evzebija Evzebijin.*

f) ženska zemljepisna imena: *Petovija, petovijski; Ostija, ostijski; Feltrija, feltrinski; Lukanija, lukanski; Apulija, apulski; Ligurija, ligurski; Numidija, numidijski; Sicilija, sicilski*;

g) imena mest in pokrajin srednjega spola: *Tarentum -ta* in *Tarent -a, tarentski, tarentinski*; *Mediolanum -na, mediolanski*; *Latium -tia* in *Lacij -a, lacijski, latinski.*

Nekatera ženska imena imajo poleg krajšega izvirnega tudi daljši domači nominativ; sklanja se samo ta: *Juno* in *Junona -ne, Junonin, junonski; Ceres* in *Cerera -re, Cererin; Venus* in *Venera -re, Venerin; Kartago* in *Kartagina -ne, kartaginski* in *kartažanski.*

Pluralia tantum: *Fésule -sul, fesulski; Karséoli -lov, karseolski; Volsinii -iov, volsinijski; Kane Kan, kanski; Leontini -nov, leontinski.*

Bog vojne je *Mars -rta, Martovo polje.*

Posebnosti v sklanjatvi

65 1. Pri sklanjatvi osebnih imen moškega spola upoštevamo pravila o mehčanju; ravno tako tudi pri svojilnem pridevniku:

a) pišemo in govorimo *-om -ov* za trdimi soglasniki: *z Lutrom Lutrov, z Janáčkom Janáčkov, z Balzacom Balzacov*;

b) pišemo *-om -ov*, govorimo pa *-em -ev* za govorjenimi mehkimi soglasniki: *s Fochom Fochov [s fóšem fóšeų], s Coleridgeom Coleridgeov [s kólridžem kólridžeų], z Nagyom Nagyov [z nádžem nádžeų], s Patriziom Patriziov [s patrícijem patrícijeų], z Boccacciom Boccacciov [z bokáčem bokáčeų], z Raspailom [z raspájem].*

Pomni. Ponekod pisava omahuje in tudi pišemo *-em -ev*: *s Fochem Fochev, z Radicsem Radicsev [z rádičem rádičeų], z Bartschem Bartschev [z bárčem bárčeų], z Macaulayem Macaulayev [z mekólijem mekólijeų].*

c) pišemo in govorimo *-em -ev*: *s Palmotićem Palmotićev, s Kozarcem Kozarčev, z Bezručem Bezručev, z Gogoljem Gogoljev, z Dantejem Dantejev, z Nestroyem Nestroyev.*

Pomni. Pri nekaterih imenih na govorjen mehki soglasnik raba omahuje: *s Franzom [s fráncem / s fráncom], Franzov [fráncoų].*

2. Samoglasnik (iz polglasnika) v zadnjem zlogu pri nekaterih imenih v sklanjatvi izpada: *Šabac -bca, Zadar -dra, Čapek -pka, Dneper -pra, Kremelj -mlja, Vovčok -čka.*

Polglasnik v zadnjem zlogu germanskih imen izpada, če to dopušča izgovorljivost: *Luter -tra, Beethoven -vna, Dehmel -mla, Hegel -gla, Basel -sla, Manchester -tra, München -chna, Brueghel -ghla.*

Pomni. Pravilo ne velja za severna imena: *Ibsen Ibsena, Andersen Andersena,* pa tudi za težko izgovorljiva nemška: *Göttingen Göttingena, Derendingen Derendingena.*

3. Kadar navajamo ime v dvojinski ali množinski obliki, ga sklanjamo kakor podobna domača imena: *oba Dumasa, ni več Romanovov, tudi Homerjem se zapiše slab verz, premalo je Shakespearov*; tudi hišna imena v povestih uporabljamo po domačih zgledih: *pri Gogoljevih, pri Čehovovih, pri Dumasovih.*

Pomni. Rusi ženske priimke spreminjajo: mož je Каренин, žena Каренина, mož Чехов, žena Чехова, mož Садовский *Sadovski*, žena Садовская *Sadovskaja*. V slovenščini mehanično prevzemamo za žene rusko obliko imen (*-aja* skrajšujemo v *-a*): *Karenina -e, Čehova -e, Sadovska -e, Dostojevska -e, Trubecka -e.* Ta imena nimajo svojilnih pridevnikov, nadomeščamo jih z rodilnikom: *nastopi (igravke) Čehove.*

4. Če imamo ob priimku tudi po eno ali več rojstnih imen, sklanjamo kakor v slovenščini vsako ime: *Jean Jacques Rousseau, pri Jeanu Jacquesu Rousseauju* (v takih primerih tudi francoski vezaj med rojstnimi imeni izpuščamo). Svojilni pridevnik delamo samo iz priimka: *Rousseaujevi spisi (°Jean Jacques Rousseaujevi spisi), Vernove povesti, povesti Julesa Verna (°Jules Vernove povesti).*

5. Psevdonime in podobne priimke, priključene moškemu osebnemu imenu in zvezane z vezajem, sklanjamo takole:

a) pri večini slovanskih moških imen sklanjamo oba dela: *skladbe Rimskega-Korsakova, satire Saltikova-Ščedrina, romani Elina-Pelina*;

b) pri neslovanskih moških imenih sklanjamo samo zadnjo besedo: *Sainte-Beuve Sainte-Beuva Sainte-Beuvov, Abdul-Hamid Abdul-Hamida Abdul-Hamidov*;

c) pri ženskih dvojnih imenih sklanjamo samo imena na *-a*: *roman Kossak-Szczucke.*

Pomni. Nekatera imena, sestavljena iz po dveh priimkov, pišemo po izvirnem zapisu brez vezaja in sklanjamo vse sestavine: *učil se je pri Federicu Garclu Lorcu, bere Vicenta Blasća Ibáñeza.*

6. Pri priimkih, sestavljenih iz več besed, pisanih brez vezaja,

a) sklanjamo lahko oba dela: *slike Leonarda da Vinci* ali *Leonarda da Vincija, humor Cyranoja de Bergerac* ali *Cyranoja de Bergeraca, spisi Baudouina de Courtenay* ali *Baudouina de Courtenaya, pri Alasiu da Sommaripa* ali *Alasiu da Sommaripi*;

b) sklanjamo samo prvi del, pristavek pa puščamo nepregiben: *pridige Abrahama a Santa Clara, pesmi Walterja von der Vogelweide*;

c) delamo pridevnik ali iz vsakega dela posebej: *Leonardove* ali *da Vincijeve slike, Cyranojev* ali *de Bergeracov humor*, ali pa samo iz prvega dela: *Abrahamove pridige, Walterjeve pesmi.*

7. Razne krajšave in naslove ob imenih

a) sklanjamo, in sicer: *z lordom Byronom, z mistrom Chipsom, z abbéjem Prévostom, z monsieurom Jacquesom, s signorom Paolom; brez signorine Beatrice, s signoro Lauro, z donno Claudio, z doño Diano*;

b) puščamo nepregibne: *z miss Smithovo, z lady Macbethovo, z madame Bovaryjevo, pri Herr Fritzu*; *s fra Diavolom, pri Fra Angelicu, van Beethovnova simfonija, don Kihotovi boji, Ben Gurionova politika, De Amicisova dela, Ibn Saudova domovina, baronica von Huttenova, Du Campovi potopisi, O'Flahertyjev roman, O'Neillova drama, Dos Passosov življenjepis, Mac Orlanova novela*;

c) pritikamo na konec imena (brez vezaja); potem sklanjamo samo ta privesek: *Hasanbeg Hasanbega Hasanbegov, Smailaga Smailaga Smailagov, Alipaša Alipaša Alipašev, Džingiskan Džingiskana Džingiskanov.*

8. Pri kitajskih osebnih imenih se je ustalila dvodelna pisava; v prvem delu zapišemo družinski priimek *(Sun)*, v drugem pa z vezajem rojstno ime *(Jat-sen)*. Sklanjamo

a) samo drugi del: *pri Sun Jat-senu, Sun Jat-senova politika*; pod tem vplivom pišemo imena tudi kar skupaj: *pri Sunjatsenu, Sunjatsenova politika, Čankajškov zastopnik*;

b) oba dela: *pri Sunu Jat-senu*, ker dostikrat uporabljamo samo družinsko ime: *pri Sunu, Sunova politika.*

9. Pri korejskih, vietnamskih, burmanskih in indonezijskih osebnih imenih je v rabi pisava vseh delov z véliko začetnico in vsaksebi (brez vezaja): *Ho Ši Minh, U Nu*; sklanjamo samo zadnjo besedo: *pri Ho Ši Minhu, z U Nujem, Ho Ši Minhove čete, U Nujevi govori.*

Ženska osebna imena

66 Pri ženskih osebnih imenih

a) zmeraj sklanjamo samo priimke in imena na *-a*: *Ida -e -in, Lia -e -in, Lea -e -in, Lena -e -in, Deledda -e -in, Sejfulina -e -in*;

Pomni. Pri imenih na *-ia* in *-ya* se dostikrat zev zapolni z *j*, če to ne moti v zvezi z drugimi imeni: *Maria Marii* ali *Mariji, Mario* ali *Marijo*; še posebej pa v pridevniku: *Mariin* ali *Marijin.*

b) včasih sklanjamo imena na nemi ali nepoudarjeni *-e*: *z Marguerite* ali *z Marguerito, Margueritin, z Josephine* ali *z Josephino, Josephinin, pri Charlotte* ali *pri Charlotti, Charlottin*;

c) večinoma nikoli ne sklanjamo imen na soglasnik: *pri Carmen, z Maud, pri Mildred, z Ruth, z Nives*; svojilni pridevnik pa imajo: *Carmenin, Maudin, Mildredin, Ruthin, Nivesin*;

č) ne sklanjamo imen na *-i* in *-y*: *pri Jussi, s Kari, pri Mary, z Dolly*; ravno tako ne imen na *-ie*: *pri (Angležinji) Marie [mêri], pri (Francozinji) Marie [marí]*; svojilni pridevnik delamo po navadi s podaljšano osnovo: *Jussijin, Karijin, Maryjin, Dollyjin, Mariejin*, pri nekaterih pa lahko tudi v skrajšani obliki: *Jussin, Karin, Maryn* ali *Marin, Dollyn* ali *Dollin*;

d) ne sklanjamo priimkov (razen na *-a*): *z gospo Curie, pri Pearl Buck*: zaradi večje razumljivosti radi dodajamo obrazilo *-ova* ali *-eva*: *z gospo Curiejevo, pri Pearl Buckovi, Ammers-Küllerjeva, Huchova, Bernhardtova, Sandova, Handel-Mazzettijeva, de Staëlova.*

Pomni. Pri imenih, zlasti romanskih, kjer bi slovenska obrazila za posamezne sklone utegnila moteče vplivati na izgovor, se včasih odločimo tudi za fonetični zapis: *pri Bianci* ali *pri Bianki*; pri nekaterih drugih se izogibljemo posameznih sklonov: *Dantejeva Beatrice, brez Beatrice, pri Beatrici, z Beatrice*, vendar *srečal je Beatrice.*

Zemljepisna imena

67 Pri sestavljenih zemljepisnih imenih

a) slovanska večidel sklanjamo v vseh delih: *Malá Strana Male Strane, Bačka Palanka Bačke Palanke, Nižni Novgorod Nižnega Novgoroda, Nowy Dwór Nowega Dwóra*;

Pomni. Če je ime preveč zapleteno za sklanjatev, ga ali povsem poslovenimo: *Gottwaldovo nábřeží*: *na Gottwaldovem nabrežju*, ali pa pustimo v prvem sklonu in mu v sklonu dodamo določilno besedo: *v kraju Trebarjevo Desno.*

b) neslovanska imena v glavnem sklanjamo le v zadnjem delu: *Buenos Aires Buenos Airesa, Rio de Janeiro Rio de Janeira*; nekatera, predvsem kitajska, pišemo kar skupaj: *Jangcekjang Jangcekjanga, Hoanho Hoanhoja.*

Pomni. Pri nekaterih imenih sklanjamo tudi samo prvi del: *Santiago de Chile, v Santiagu de Chile*, pri nekaterih na *-a* pa tudi oba dela: *v Sierri Nevadi.*

c) ker je marsikakšno zloženo ime v celoti skoraj nesklonljivo, ga sklanjamo brez določila: *Chalon-sur-Marne, v Chalonu* ali *v Chalonu na Marni*, vendar *Aix-les-Bains, v Aix-les-Bainsu.*

Pridevniki

68 Pridevnike iz krajevnih imen delamo v glavnem po slovenskem občutku, po krajevni rabi pa samo v najbolj znanih primerih: *Šabac, šabski, Kragujevac kragujevški, Kremelj kremeljski, Malá Strana malostranski, Karlovy Vary karlovarski, Carsko selo carskoselski.* Ravno tako delamo tudi imena

za prebivavce: *Praga Pražani, Beograd Beograjčani, Varšava Varšavci.* Kjer to ne gre, se ravnamo po tuji rabi, če je povedna in izvedljiva, drugače moramo opisovati: *prebivavci Carskega sela.* Z opisom si včasih pomagamo tudi namesto pridevnika na *-ski* ali *-ški*: *lepote Krivega roga.*

Pridevnike na *-ski* delamo po slovenskih glasovnih zakonih. Pri tem podvojene zvočnike in soglasnike pred pripono pišemo enojno: *Bonn bonski, Lille lilski.*

a) Če se osnova končuje na samoglasnik, jo podaljšujemo z *-j-*: *Pavia pavijski, Nancy nancyjski, Bari barijski, Campo Formio campoformijski, Mackenzie mackenziejski, Dundee dundeejski; Santa Fé santafejski, Corte cortejski, Borneo bornejski; Spaa spaajski, Bilbao bilbajski; Saint-Malo saintmalojski, Waterloo waterloojski; Baku bakujski, Bellevue bellevuejski.*

Pomni. V nekaterih večzložnih imenih na *-i* imajo pridevniki skrajšano obliko: *Assisi asiški, Brindisi brindiški, Rimini riminski, Helsinki helsinški, Galipoli galipolski.*

b) Če se osnova končuje na zvočnik, se pripona *-ski* neposredno dodaja: *Sinaj sinajski, Gvineja gvinejski, Pistoia pistojski, Sydney sydneyski; Vezuv vezuvski, Varšava varšavski, Glasgow glasgowski, Dachau dachauski; Kiel kielski, Uppsala uppsalski, Tula tulski, Halle halski, Basel baselski, Newcastle newcastelski, Oslo oselski, Sevilla seviljski, Ventimiglia ventimiljski; Alcazar alcazarski, Ankara ankarski, Münster münstrski, Kairo kairski, Le Havre lehavrski, Basra basrski; Potsdam potsdamski, Bergamo bergamski, Hirošima hirošimski, Parma parmski; Abadan abadanski, Barcelona barcelonski, Bonn bonski, Lausanne lausanski, Livorno livornski, Melbourne melbournski, Bern bernski, Emden emdenski, Plzen(j) plzen(j)ski, Brno brnski, Köln kölnski, Kladno kladenski, Foligno folinjski, Boulogne boulonjski, Etna etenski.*

c) Če se osnova končuje na *p b t d* ali *f*, dodajamo *-ski* brez sprememb: *Alpe alpski, Alep alepski, Dieppe diepski; Akaba akabski, Cheb chebski, Tebe tebski; Jafa jafski, Cardiff cardifski, Krf krfski; Tibet tibetski* ali *tibetanski, Kreta kretski, Frankfurt frankfurtski, Bizerta bizertski, Otranto otrantski, Jalta jaltski; Arad aradski, Oxford oxfordski, Fulda fuldski.*

Pomni. Če se osnova končuje na težko izgovorljivo soglasniško skupino, jo podaljšujemo z *-ov-*: *Brest brestovski.* V rabi je *Nazaret nazareški, Lurd lurški, Leningrad leningrajski, Carigrad carigrajski.*

č) Če se osnova končuje na *k g h, c z s* ali *č ž š*, se ti glasovi z začetnim *s* iz pripone spajajo v *š*: *Narvik narviški, Maroko maroški, Korzika korziški, Salamanca salamanški, Mont Blanc montblanški, Innsbruck innsbruški, Malacca malaški; Praga praški, Haag haaški, Edinburgh edinburški, Chicago chicaški; Zürich züriški; Abruci abruški, Nizza niški, Biaritz biariški, Pfalz pfalški, Olomouc olomouški, Katowice katowiški, Koblenz koblenški, Siedlce siedlški; Pariz pariški, Formoza formoški, Toulouse touloušk,*

Sirakuze sirakuški, Manresa manreški; Laos laoški, Ars arški, Odesa odeški, Larissa lariški, Vis viški, Cadiz cadiški; Drač draški, Bydgoszcz bydgoški, Zamošč zamoški, Kalocza kaloški, Greenwich greenwiški; Cluj [klúž] cluški, Adiža adiški, Limoges limoški, Liège liéški; Marakeš marakeški, La Manche lamanški, Brescia breški ali *brescianski.*

Pomni 1. Imena na *-sk* navadno ne delajo pridevnika: *Tomsk, Gdansk*; pomagamo si z rodilnikom.

2. Nekatera nemška imena na množinski *-en* imajo krajšo obliko pridevnika: *Göttingen göttinški, Tübingen tübinški.*

3. Če bi se pridevniška oblika preveč oddaljila od osnove, si pomagamo s podaljševanjem osnove: *Pisa pisanski, Togo togovski, Kongo kongovski.*

4. Pri imenih na pisno dvoglasniško skupino, ki v izgovoru daje en sam samoglasnik, ravnamo v pisavi, ko da gre za dvoglasnik, in pripisujemo samo *-ski*, v izgovoru pa ravnamo, ko da gre za en sam samoglasnik, zato podaljšujemo osnovo z *-j-*: *Cambrai cambraiski [kambré kambréjski], Pau pauski [pó pójski].*

5. Pri pridevnikih iz romanskih imen na *-glia, -lla, -gna, -gne* in podobno se nagibljemo k fonetični pisavi: *Ventimiglia ventimiljski, Boulogne boulonjski, Marseille marsejski, Sevilla seviljski, Foligno folinjski, Bologna bolonjski.*

6. Pri imenih (zlasti francoskih) na nemi *-s* v pisavi pritikamo *-ski* (vendar *s* ne podvajamo), izgovarjamo pa s podaljšano osnovo: *Calais calaiski [kalé kaléjski], Poitiers poitierski [poatjé poatjéjski], Troyes troyeski [troá troájski],* vendar *Arles arleski [árl árlski]* ali *arležánski, Nantes nanteski [nánt nántski].* Pri imenih na nemi *-x* se nagibljemo k delno fonetični, v končnici podomačeni obliki: *Lisieux lisieujski [lizjé lizjéjski], Montreux montreujski [montré montréjski], Chamonix chamonijski [šamoni šamonijski].*

7. Pri imenih dežel delamo pridevnik na razne načine: *Sicilija sicilski, Arabija arabski, Španija španski, Brazilija brazilski, Trakija traški, Turčija turški, Nemčija nemški, Libija libijski, Avstrija avstrijski, Rusija ruski, Evrazija evrazijski, Italija italijanski, Anglija angleški, Francija francoski.*

Pridevniško obrazilo *-ski* pritikamo tudi na osebna imena, in sicer

a) na golo ime: *Diesel dieselski, Čehov čehovski, Cézanne cézanski*;

b) na osnovo, podaljšano z *-ov*: *Balzac balzacovski, Dürer dürerjevski, Carducci carduccijevski*;

c) na osnovo, podaljšano z *-jan-*: *Wagner wagnerjanski.*

O PISAVI IN RABI TUJK

Tujke pišemo v slovenščini na dva načina, v tuji obliki ali po domači izgovarjavi. 69

V tuji obliki

V tuji obliki jih pišemo, če so omejene le na ozek krog strokovnjakov ali družbe. To so predvsem prislovi, medmeti, pritrdilnice, ki nam veljajo kot kratki citati: *adagio [adádžo], capriccioso [kapričózo], à propos [apropó], all right [olrájt],* pa tudi samostalniki, ki jih rabimo navadno samo v prvem sklonu: *deus ex machina [déus eks máhina] m, don* v zvezi z imenom: *don* 70

Kihot don Kihota m, baisse [bés] ž, fait accompli [fetakomplí] m, faux pas [fopá] m, hausse [ós] ž, madame [madám] ž, lady [lédi] ž. V tujih besednih zvezah sklanjamo ali tudi v pisavi podomačimo samo tisti del, ki se dá brez sile zložiti s slovenskimi slovničnimi pravili: *corpus delicti corpusa delicti m, arterija karotis interna arterije karotis interne ž, arterija komunikans posterior arterije komunikans posterior ž, inflamnatio (vnetje) mucupurulenta chronica, pri inflammatio mucupurulenta chronica, Submarginula destefanii Submarginule destefanii ž, Smilax aspera pri Smilax aspera* (tudi *asperi*) *ž, commedia dell'arte [komédia delárte] commedie dell'arte ž.*

Sicer pa se samostalniki pregibljejo po zgledu tujih lastnih imen: *curriculum vitae [kurikulum víte] curriculuma* ali *curricula vitae m, belcanto [belkánto] -ta m, capriccio [kapríčo] capriccia m, cicerone [čičeróne] -na m, conte [kónte] -ja m, duce [dúče] duceja m, donna donne ž, doña [donja] doñe ž, gaucho [gáu̯čo] gaucha m, cercle [sêrkl] -la m, collège [kolêž] -gea m, conférencier -a [konferansjé -ja] m, fin de siècle [fendəsjèkl] fin de siècla m, findesièclovski -a -o, menu [meníü'] -ja m, leader [líder] -ja m, college [kòlidž] -gea m, knockout [nókau̯t] -a m, rugby [ràgbi] -ja m, city [síti] -ja m.* Ker so to občna imena, jih pišemo vselej z malo začetnico (prav tako zdravila ali druge kemikalije): *fiat -a m, mercedes -a m, volkswagen [fólksvagən] -gna m, führer [fü'rer] -ja m, gauleiter [gáu̯laɪ̯ter] -ja m, volksdeutscher [fólksdoɪ̯čer] -ja m, ohm [óm] -a m, vat -a m.* Pogosto se namreč take besede udomačijo in jih pišemo po domači izgovarjavi: *žanr -a m (genre), žanrski -a -o, osa -e ž (hausse), kros -a m (cross-country [kroskàntri]), lider -ja m (leader), larpurlartizem -zma m (l'art pour l'art)*; le na pol je podomačen *surrealizem [sürrealízəm] -zma m.*

Po domači izgovarjavi

71 Po domači izgovarjavi pišemo tujke, če so v splošni rabi. V takem primeru dá jezik besedi domače lice. Ni pa pri tem dosleden, ker sprejema tujke iz različnih virov.

Besede, ki se v izvirnem jeziku končujejo na nemi *-e* in so tam povečini ženskega spola, dobijo v slovenščini navadno *-a*: *afera -e (affaire), antanta -e (entente), anketa -e (enquête), brošura -e (brochure), matineja -e (matinée), renesansa -e (renaissance)* ali *renesanca -e (Renessanz), reportaža -e (reportage), šarža -e (charge).*

Tujke, ki se v izgovarjavi končujejo na samoglasnik, zlasti na poudarjen, se na splošno ravnajo po pravilih za lastna imena: *abonma -ja m (abonnement), angažma -ja m (engagement), aranžma -ja m (arrangement), komite -ja m (comité), tempo -pa m, breve -va m, finale -la m.*

Samostalniki, ki se končujejo na soglasnik, so nam povečini moškega spola in jih tako tudi pregibljemo: *ansambel -bla m (ensemble), refren -a m*

(refrain), amper -a m (ampère), bulvar -ja m (boulevard), budoar -ja m (boudoir), resor -a m (ressort), sufler -ja m (souffleur), šofer -ja m (chauffeur), reporter -ja m (reporter), budžet -a m (budget), kavboj -a m (cowboy), kravl -a m (crawl), rostbif -a m (roastbeef), rajh -a m (Reich).

Tujke iz latinščine in grščine

Pri tujkah iz latinščine in grščine pazimo zlasti na tele posebnosti: 72

1. Samoglasniške skupine *-ia- -io- -ie- -ii- -ea-* ipd. pišemo brez vmesnega *-j-*, če besedo čutimo kot tujko, z vmesnim *-j-* pa, če jo čutimo kot domačo; zato pišemo *dialektični materializem, socializem, denunciant, diagonala, diagram, diagnoza, biblioteka, biolog, orient, dieta, higiena, avdienca, variirati, oleander*, vendar *milijon, milijarda, misijonar, špijon* in tako tudi vselej končniško pripono *-ija* in *-éja*: *kemija, materija, asociacija, denunciacija*; *ideja, orhideja, epopeja.*

Latinski *ae* in *oe* (tudi iz gr. *ai, oi*) pišemo z navadnim *e*: *prezident, sekularen, hemofilija; ameba, ekonom* ipd.; vendar imamo tudi dvojnice: *aitiologija, oinolog* po grški izreki, *etiologija, enolog* pa po latinski; dvoglasnika *au* in *eu* pišemo z *av, ev*: *avgment, evfemizem.*

2. Prav tako pišemo soglasnike fonetično po slovenski izgovarjavi; za *x* in *xs* pišemo *ks*: *tekstilen, maksimum, fiksirati, seksualen, eksudat.*

Latinski *c* pišemo po izgovarjavi *k* ali *c* (pred *i* in *e*): *koncept, konkurz, kustos, faktum, cirkulirati, koncesija, koncil*; včasih se ravnamo tudi po grškem izvirniku: *kiklop* (in *ciklop*), *avtokefalen, dolihokefalija, kibernetika.*

Po latinščini pišemo grški χ s *k: kromatičen, kromosom*, vendar *anahronizem, sinhroničen* in *sinkroničen, hiazem, hiromant, hrestomatija.*

S *ci* pišemo latinski *-ti-* pred samoglasnikom: *inicialka, akcija, tradicija* ipd.; po grški izgovarjavi pišemo *ohlokratija*, vendar pa *demokracija*; pri nekaterih grških tujkah sta v rabi obe obliki, grška in ustrezna latinska: *aristokracija* |*družbeni razred*|, *aristokratija* |*vladavina*|.

Kadar se latinski ali grški *s* izgovarja zveneče, ga pišemo kot *z*: *cezura, muzika, filozofija, fiziologija, iluzija, rezistenca*, vendar (posebno pri ozko strokovno rabljenih ali v novejšem času prevzetih besedah): *disjunkcija, disartrija, resolucija, resonanca, resorbirati; precizen, kozmos, plazma*, vendar *osmoza; kurz, cenzura, konzonant*, vendar *konsonanca, konzul, konzultacija, konzerva* (ljudsko) in *konserva, konservirati, konservativec.*

Skupini *sp* in *st* govorimo in pišemo v tujkah, kakor: *inspiracija, specifičen, spektrum, spekulacija* (v filozofiji), *konstelacija, konstrukcija, instruktiven, instrukcija* (navodilo), *restrikcija, instanca, restitucija, restavrirati, stacionaren* ipd.; v udomačenih sposojenkah prek nemščine pa pišemo in govorimo *št* in *šp*: *študent, špijon, špekulant, štacuna, špecerija, špirit, štipendija, inštruktor, inštrukcija* (dijaška) ipd.

Dvojne soglasnike pišemo z enojnim: *iluminacija, ilustracija, aplikacija, aberacija, apelacija, komunikacija, asanacija, komisija, asesor, teror, koneks, anulirati, adenda, abreviatura* ipd., vendar *superrevizija.*

3. Nekatere v novejšem času prevzete grške in latinske tujke ohranijo prvotno obliko pripone vseskozi, medtem ko so jo starejše navadno zgubile. Če se končujejo na soglasnik, so razen redkih izjem moškega spola: *stadion -a, protozoon -a, album -a* in tako tudi *datum, forum, plenum, referendum, serum, spektrum, vakuum;* vendar: *balzam, dokument, ferment, instrument, sediment, filtrat, regulativ, rigoroz, skalpel, tanin, delirij, imperij, kolokvij, provizorij, sanatorij, princip* (principium), *mikrob; antibiotikum -a* in *antibiotik -a, mn. antibiotiki*; nekateri samostalniki imajo v osnovni obliki tujo pripono, v sklanjatvi pa jo lahko opuščajo: *spektrum spektruma* in *spektra, minimum minimuma* in *minima, individuum individuuma* in *individua*; v množini imajo nekateri teh samostalnikov na *-um* še latinsko obliko na *-a* in so srednjega spola: *aktiva, pasiva, máksima, skripta, slavika* ipd. Taki samostalniki na *-ia* so prevzeli žensko obrazilo *-ije*: *genitalije*, tako tudi *materialije, mobilije*; tudi v ednini je ženskega spola *bakterija (bacterium), spirila (spirillum)* ali *epizoda (epeisodion).*

Podobno še:

specimen -a, vendar *volumen -mna; kolon -a, ureter -ja;*

kaos -a, kozmos -a, abortus -a in tako tudi *cirkus, korpus, lapsus, minus, plus, seksus, sinus, tetanus, turnus, uzus, virus*, vendar *obolos* in *obol obola, tropus tropa*, mn. *tropi*; *ciklus -a* in *cikel cikla*; druge tujke pa so v rabi brez prvotnih pripon: *bacil, tuberkul -a, furunkel -kla, impulz, intelekt, katar, kompleks, konkurz, parazit, proces, produkt, radij, refleks, sarkazem, absolutizem, vokalizem*;

agens -a, reagens -a m, mn. reagencije -cij ž;

biceps -a, tako tudi *apendiks, indeks, kodeks, toraks* zraven starejše sposojenke: *falanga -e ž*;

pankreas -a, trias -a;

diabetes -a, karies -a, lues -a;

bronhitis -a in tako *meningitis, plevritis, rahitis, sifilis* ipd.

Žensko obrazilo *-a* so dobili grški samostalniki na *-sis* in *-xis*: *analiza, baza, diagnoza, doza, hipnoza, kriza, sepsa, praksa, profilaksa, sintaksa.*

Ženski spol so ohranili nesklonljivi samostalniki, ki se končujejo na soglasnik: *mater, species.*

Latinski samostalniki na *-io (ž)* spreminjajo pripono po naših jezikovnih pravilih, vendar ne zmerom z enakim poudarkom: *agitácija, ákcija, deklarácija, bifurkácija, degenerácija, diskusíja, fúnkcija, légija* (vendar *legijon*), *obligácija, pórcija, transfuzíja, vêrzija, vizíja.* Ti samostalniki večinoma delajo pridevnik na *-ski* s prenosom poudarka na *-íj-*: *agitacíjski, akcíjski* ipd.

Latinska pripona *-itas -itatis (ž)* se je spremenila po francosko-nemških zgledih v *-iteta -e (ž) (franc. -ité, nem. -ität)*: *avtoriteta (auctoritas), digniteta, ekstremiteta, fakulteta, integriteta, kapaciteta, kontinuiteta, pariteta, puberteta, saniteta, specialiteta.*

Po pridevnikih so nekatere take besede udomačene s pripono *-ost -osti ž*: *acidnost, aktivnost (activitas), animoznost, integralnost, kurioznost, morbidnost, nervoznost* (vendar tudi *nervoza*), *pasivnost, perverznost, specialnost, stabilnost, sterilnost* ipd.

Grški samostalniki na *-e (ž)* dobivajo v slovenščini žensko pripono *-a*: *flegmona, psiha.*

Ženskega spola so tudi samostalniki na *-ma* (ti so sicer v grščini srednjega spola): *astma -e ž* in tako *drama, flegma, sperma, tema*, drugi pa se v slovenščini končujejo na soglasnik in so zato moškega spola: *aksiom, ekcem, granulom, sarkom, simptom, sistem, teorem, trahom.*

Latinski samostalniki na *-tia (ž)* se v slovenščini končujejo na *-ca*: *abstinenca, asistenca, evidenca, inteligenca, koeksistenca, kvintesenca, potenca, sentenca.*

Latinske besede na *-e* so v slovenščini moškega spola: *faksimile -la (v lat. s), mizerêre -ra*, prav tako samostalniki na *-o*: *libido -da, lumbágo -ga (v lat. ž).*

4. Pridevniki so latinsko pripono *-is* in *-us* izgubili: *imun -a -o, obscen, spontan*, ali jo zamenjali z domačo *-en*: *mineralen -lna -o, molekularen, pozitiven.*

Tako pripono so dobili tudi latinski pridevniki na *-ans -antis* in *-ens -entis*: *konstanten, potenten*, zlasti pridevniki na *-icus [-ikus]*: *láičen* in tako tudi *logičen, rahitičen, sistematičen, tehničen.*

Pri nekaterih tujkah so se razvili pridevniki na *-ski (-ški)*: *akademski -a -o, filozofski, platonski, vulkanski, kirurški.*

5. Glagoli, med katerimi jih je precej novejšega kova, so po romansko-germanskem zgledu posplošili pripono *-irati -iram*: *definirati, ignorirati, konfiscirati, rekognoscirati, telefonirati* ipd. Nekateri imajo poleg pripone *-irati* tudi *-izirati*, vendar včasih s pomenskim razločkom: *substantivirati* : *substantivizirati, aktivirati* : *aktivizirati* ipd. Po vidu so dovršni in nedovršni, nekateri tudi v isti obliki prehodni in neprehodni: *kristalizirati sladkorno melaso, melasa kristalizira.*

Nekateri že dobivajo predpone, da se jim tako spreminja pomen in je dovršnost očitna: *zmasirati, prekontrolirati, podminirati, poagitirati, pofilozofirati, zbombardirati, skombinirati, skonstruirati, izkomplimentirati koga, skoncentrirati, zdecimirati, zadeklamirati, izkristalizirati se, zainteresirati koga* ipd.

Zaradi pomenskega razločevanja imamo poleg glagolov s tako pripono tudi nekatere z domačo: *žica elektrizira koga, elektriti ebonitno palico.*

O RABI IN PISAVI PRIPON

73 1. *-avec, -ivec, -avka, -ivka.* Iz nedovršnih glagolov ali iz njih glagolskih pridevnikov izpeljani samostalniki, ki zaznamujejo delujoča bitja (osebe in živali), se pišejo s pripono *-avec, -ivec* za moški spol, *-avka, -ivka* za ženski spol:

a) *bahavec, bravec, bravka, čakavec, česavka, dajavec, dajavka, darovavka, delavec, delavka, dremavec, glasovavec, glodavec, glodavka, gospodovavka, hiravec, igravec, igravka, izdajavec, izdajavka, jecavec, jecavka, kimavec, kimavka, klavec, kljubovavka, kmetovavec, kopavec, kopavka, kujavec, letavec, majavec, metavec, moledovavka, ocenjevavka, očiščevavec, odlašavec, odlašavka, opazovavka, pohajkovavec, poročevavka, posredovavka, prebivavec, pregledovavka, sejavec, sejavka, sesavec, sestavljavec, skakavec, smejavec, stradavec, svetovavka, škripavec, zajedavec, zalezovavka, žvižgavec;*

b) *branivec, branivka, brivec, čistivka, delivec, kadivec, kadivka, krotivec, morivec, morivka, nosivec, pačivka, pivec, pivka, plazivec, prosivec, prosivka, selivec, selivka, snaživec, snaživka, tajivec, volivec, volivka.*

Tako pisavo podpira tudi množica izvedenk iz pridevnikov na *-av* ali *-iv*: *grbavec, krmežljavec, kruljavec, lažnivka, nagajivka, prepirljivec, smrkavec, škodljivec, ušivec, vsiljivka, zapeljivka, žaljivka.*

Seveda pišemo z *-av-* ali *-iv-* tudi izpeljanke iz teh samostalnikov s priponama *-ski* in *-stvo*: *brivski, delavstvo, igravski, izdajavski, izdajavstvo, kadivski, morivski, pivski, poslušavstvo, prebivavstvo, svetovavstvo, volivski.*

Imena za priprave in podobno pišemo z *-av-* ali *-iv-*, če pri njih zmaguje občutek posebljene stvari, vendar pa z *-al-* ali *-il-*, če je beseda izpeljana izključno iz imena za orodje: *drobivec za kamenje, sesavec za prah, proživec pri aparatu, zajemavka, škropivka (ker drobi, sesa, proži, zajema, škropi)*, vendar *slušalka* (iz *slušalo*), *kotalke, kopalke* |*hlačke*|.

Pisava na *-avec, -ivec* je enotna, dosledna, preprosta in po velikanski večini edina zgodovinsko upravičena, predvsem pa ima to prednost, da ne zavaja v elkanje. Morda se bo nekaterim skraja zdela nenavadna, vendar se ji bomo zaradi velikih prednosti sčasoma vsi zlahka privadili.

2. Manjšalne pripone *-ica, -ca, -ce*:

a) *-ica* je manjšalna pripona za samostalnike ženskega spola, ki se končujejo na *-a*: *krava — kravica, lipa — lipica, gora — gorica, žena — ženica;*

b) *-ca* je manjšalna pripona za samostalnike ženskega spola, ki se končujejo na soglasnik ali zvočnik: *klop — klopca, luč — lučca, stvar — stvarca, žival — živalca, postrv — postrvca, duri — durce.* V nekaterih primerih se je uveljavila tudi tukaj pripona *-ica*: *britevca* in *britvica, brvca* in *brvica, cerkevca* in *cerkvica, kadca* in *kadica, pečca* in *pečica, pesemca* in *pesmica, redkevca* in *redkvica, vrvca* in *vrvica*, a samo *vasica.*

c) *-ce* je manjšalna pripona za samostalnike srednjega spola; pritika se rodilniški osnovi: *dekle — dekletce, dete — detece* (iz *detetce*), *drevo — drevce* in *drevesce, kladivo — kladivce, kolo — kolesce, korito — koritce, ogledalo — ogledalce, oko — očesce, polje — poljce, sito — sitce, uho — ušesce, zelje — zeljce*; v množini *-ca*: *črevo — črevca, kola — kolca, vrata — vratca.*

Če se osnova končuje na dva soglasnika ali na zvočnik + soglasnik, pišemo pred pripono *e* in izgovarjamo polglasnik: *gnezdo — gnezdece, jajce — jajčece, mesto — mestece, srce — srčece, usta — usteca.*

Če se osnova končuje na soglasnik + zvočnik, tedaj zvočnik uveljavi svojo samoglasno osnovo *əl, əm, ən, əv, ij*: *deblo — debelce, pismo — pisemce, okno — okence, posestvo — posestevce (°posestvece), kopje — kopijce (°kopjice, °kopjece)*; pred *-rce* sicer ne pišemo *e*, vendar izgovarjamo polglasnik: *jedro — jedrce.*

Kadar se osnova končuje na *r* + zvočnik, pišemo oba zvočnika pred *-ce* brez *e*, govorimo pa ju samoglasno: *drvca, grlce, zrnce [dȁruca, gȁrəlce, zȁrənce].*

3. Z *-in -ina -ino* delamo svojilne pridevnike ženskih oseb: *nevesta — nevestin, mati — materin, žena — ženin, soseda — sosedin, Ančka — Ančkin, cesarica — cesaričin, kraljična — kraljičnin.* Moški samostalniki na *-a* imajo ta pridevnik na *-ov*: *Detela — Detelov, Šenoa — Šenoov.*

Za živali ženskega spola delamo svojilne pridevnike rajši s pripono *-ji -ja -je*: *krava — kravji, koza — kozji, miš — mišji, lastovica — lastovičji, žaba — žabji, riba — ribji, muha — mušji.* Kadar hočemo poudariti edninsko last, je dovoljena raba: *gazeline noge, dropljino gnezdo, bubin zapredek.*

Za stvari delamo svojilne pridevnike od ženskih samostalnikov z obrazilom *-en [-ən] -na -o*: *cvetlica — cvetličen, hiša — hišen, zveza — zvezen, država — državen, voda — vôden, vlada — vladen, knjiga — knjižen, roka — ročen*, ali pa opisujemo: *žep pri suknji, krma ladje* ali *ladijska krma, pobočje gore (°gorino).*

Vendar se je v nekaterih primerih tudi pri stvareh uveljavila oblika na *-in -ina -ino*, zlasti pri samostalnikih na *-ka*, pri nekaterih imenih za tuje rastline in pri personifikacijah: *puškino kopito, šivankino uho, strankin odbor, soseskin pašnik*; *limonin sok, endivijino seme, potonikin cvet*; *lunin svit, branin zob, iglino uho.*

4. Z *-ov -ova -ovo* ali *-ev -eva -evo* delamo svojilne pridevnike

a) iz moških osebnih imen: *bratov, sinov, možev, stričev, vojvodov, Janezov, Trdinov, Kidričev*;

b) iz moških živalskih imen: *gadov, koštrunov, petelinov, rakov, konjev, polžev*;

c) iz imen za rastline, za blago ali snov sploh ne glede na spol: *hrastov, smrekov, bezgov, brezov, lipov, irhov, žametov, sirov, kruhov, cukrov, lojev, ocvirkov, smetanov*;

č) v znanstvenem izrazju (kemija, matematika, slovnica): *bakrove spojine, železov sulfat, ogljikova kislina, metilov alkohol, žveplov dioksid; krogov obod, ulomkova črta, trikotnikova višina; prilastkov stavek, povedkovo določilo.*

Od samostalnikov moškega in srednjega spola, ki pomenijo stvari, navadno ne delamo pridevnikov s to pripono, marveč si pomagamo kako drugače: *lega gradiča (°gradičeva), udarci biča* ali *z bičem, modrina neba* ali *nebesna modrina, bolezen v ušesu* ali *ušesna bolezen* ipd.

Pomni. Vendar so med ljudstvom domače številne oblike z *-ov* ali *-ev*: *sodovo dno, noževa konica, križev pot, petkova jed, marčev prah, suščev sneg, jugovo vreme, jutrova dežela, mlajeva luna, odborova seja, narodov blagor, popkova žila, bičev ročnik, glavnikovi zobje, ključeva brada, loparjev ročaj, kolovratovo vreteno, stolova noga, uljevo žrelo, tramova peta.* V njih gre za nekakšno poosebljenje.

5. S *-ski -ska -sko* delamo pridevnike, ki pomenijo občo lastnino ali splošno pripadnost ne glede na spol, vtem ko z *-ov -ova -ovo, -in -ina -ino* zaznamujemo last posamezne moške ali ženske osebe: *delavski -a -o* (ne glede na to, ali pripada delavcem ali delavkam, pač pa *delavčev -a -o, delavkin -a -o*).

Pri zemljepisnih imenih pridevniki na *-ski -ska -sko* nadomeščajo svojilni pridevnik: *ljubljanski, dravski, kraški.* Zato moramo paziti, da tega obrazila ne posplošimo tudi na imena, vzeta po kaki osebi; tam moramo rabiti pripono *-ov*: *Baffinova zemlja, Beringovo morje (°Berinško).*

6. Pripona *-ast* pomeni najprej podobnost: *lopataste roke, mizasta gora, polžasto zavite stopnice*; drugotno pomeni tudi obilico: *mozoljast obraz, muhast konj, slinast gobec,* in snov (zlasti ob tujkah): *aluminijast, bronast, gumijast, glinast* (poleg *glinen*), *žametast* (poleg *žameten, žametov*).

7. S pripono *-ičen* delamo pridevnike iz tujk: *dinamičen, metodičen, političen, septičen.* Pogosto nastopajo ob nji tudi sporedne pripone, navadno brez pomenskega razločka: *alfabetičen — alfabetski, analogičen — analogen, heroičen — herojski, kirurgičen — kirurški.* V redkih primerih so si take pripone izoblikovale samosvojo pomensko tančino: *dramatičen konec : dramatski sedanjik; alkoholičen bolnik : alkoholni derivati; ekonomičen lonec : ekonomske cene : ekonomijske naprave; kemične spremembe : kemijska knjiga; magnetičen nož : magnetni tečaj.*

Če je potrebno, razločujemo tisto, kar se nanaša na abstrakta, od tistega, kar se nanaša na osebe: *demokratična ustava — demokratska stranka, tehnična šola (za tehniko) — tehniška šola (za tehnike).*

8. Tuja pripona *-ian(us)* ostane v znanstveni transkripciji: *Diokletianus, Justinianus, Oktavianus, meridian, prešerniana, trubariana.* Tako tudi v primerih, kjer nadaljnja tuja pripona podpira občutek tujke: *italianizem, italianist, maltuzianizem, mesianizem.*

Sicer pišemo pripono v na pol podomačeni obliki *-ijan*: *Dioklecijan, Justinijan, Oktavijan; Damijan, Fabijan, Felicijan, Maksimilijan, Valerijan; baldrijan, encijan.* Tako tudi v nadaljnjih izvedenkah z domačimi priponami: *ambrozijanski, arijanec, cecilijanstvo, ciceronijanec, cistercijanec, gregorijanski, julijanski, kartuzijanec, mesijanstvo, pretorijanski, prezbiterijanka, salezijanec, vegetarijanec, viktorijanski.*

V docela podomačeni obliki se pripona glasi *-jan.* Rabimo jo

a) v izpeljankah iz podaljšane osnove na *-j-*: *cankarjanec, hitlerjanstvo, keplerjanski, ničejanec, stritarjanstvo, wagnerjanka*;

b) v nekaterih ljudskih besedah: *kristjan, Boštjan, Škocjan*; od tod včasih dvojnice *Damjan, Florjan, Marjan* poleg *Damijan, Florijan, Marijan.*

9. Poleg doslej uzakonjenih oblik za prislovni primernik in presežnik lahko rabimo tudi edninski imenovalnik za srednji spol pridevniškega primernika in presežnika; od tod dvojnice *bliže — bližje, bolje — boljše, najhuje — najhujše, manje — manjše, niže — nižje, najslaje — najslajše, tanje — tanjše, teže — težje, veče — večje, najviše — najvišje, gladkeje — gladkejše, mehkeje — mehkejše, najtopleje — najtoplejše.*

PISAVA SESTAVLJENIH BESED

Samostalniki

74 Zloženi samostalniki so nastali iz dveh ali več besed, katerih samostojni pomen še čutimo, vendar ima zloženka nov, od sestavin različen pomen: *póldne* ni isto kakor *pól dné.* Prave zloženke imajo samo en poudarek. Sestavini sta zvezani z veznim vokalom *o/e* ali z velelniškim *i.* Pišemo jih skupaj: *vinógrad, srakopèr, hudoúrnik, volkodlák, samoúk, svojeglávec, rdečerépka, črvojédina, jajcevòd, poljedélec, konjedérec; cvílimožek, kážimed, kážipot, zahvalibógca, trinóg.*

V sklopu so besede postavljene druga ob drugo in niso spojene z veznim vokalom prvega dela. Če ima ves sklop samo en poudarek, ga pišemo skupaj: *neprídiprav, prídanič, bognasváruj (hudič), nebodigatréba, nímanič, bógpomagaj, vbógajme, vnébohod, očenàš, posíliživ.*

Pomni. Če imajo sestavine še svoj poudarek, pišemo sklope narazen (ne z vezajem): *péš pót, fíga móž, móž beséda, žàl beséda, mójster skáza, možícelj vstajáč, pédenj človek, láket bráda, žár ptíca.* Včasih je sklop že na meji med obema vrstama, zato pišemo *dólgčas* in *dólg čàs.*

Besede, ki so v obeh delih tujke in smo jih sprejeli kot zvarjeno celoto, pišemo skupaj: *avtogaraža, avtostrada, elektrotehnika, fotoaparat, kinostudio, kinooperater.*

Pomni. Sklope, sestavljene iz domače besede in tujke ali narobe, pišemo narazen. V novejšem času nastopa množica takih sklopov z določilno besedo

pred osnovno: *alfa žarki, avto cesta, avto promet, kino dvorana, krep papir, Triglav film.* Prvi del je nekakšen okamnel, nesklonljiv prilastek.

Sem sodijo tudi sklopi, ki imajo v prvem delu znamko: *H bomba, B vitamin, I železo*; če se znamka piše z malo latinsko črko, se zaradi preglednosti veže z vezajem: *h-mol, o-debla, a-sklanja.*

Sklope z določilno besedo pred osnovno sta rodila tuji vpliv in želja po kratkem izražanju. Preveč takih sklopov bi jeziku kazilo podobo. Navadno se jim ognemo tako, da postavimo določilno besedo za osnovno *(žarki alfa, vitamin B)* ali pa opišemo s pridevnikom *(avtomobilski promet, celofanski papir).*

Pridevniki

75 Zloženke, katerih sestavine so spojene z veznim vokalom *o/e* ali s sklonskim obrazilom, imajo en sam poudarek in jih pišemo skupaj: *bistroglàv, bledolíčen, bosonòg, dobrovóljen, golobràd, hudoúren, rdečelàs, svojeglàv, vročekŕven; bojažêljen, ukažêljen, častihlépen, častilákomen, častiljúben, samótežen, peterokràk.*

Ravno tako pišemo skupaj sklope z enim poudarkom: *vsakdánji, vsakoléten, vse(ga)mogóčen, vse(ga)véden, vseóbčen, vsesplôšen, vsevíden, osemléten, stonòg.*

Skupaj pišemo pridevnike, izpeljane iz sklopov, tudi če imajo več poudarkov: *velikonôčen, zlatopóljski, škofjelóški, južnoslovánski, literarnozgodovínski, narodnogospodárski, narodnoosvobodílen, poljudnoznánstven, socialnodemokrátičen* iz sklopov: *velika noč, Zlato polje, Škofja Loka, južni Slovani, literarna zgodovina* itd.

Pomni 1. Narazen pišemo zveze, kjer je prva beseda načinovni prislov (velja tudi za barve!): *čudno spačen, rajsko lep, kapljivo tekoč, splošno veljaven, smrtno nevaren, visoko kvalificiran, kričeče rdeč, črno lisast, belo obrobljen, prisiljeno duhovit, temno rjav, živo rdeč, škrlatno rdeč, rjavo rumen, bledo moder, svetlo sivo rumenkast, temno svinčevo moder.*

2. O pisavi *črno-žolt, belo-modro-rdeč* gl. § 95!

Zaimki

76 Skupaj pišemo:

a) enozložne predloge z naslonskimi tožilniki osebnih zaimkov, kadar je poudarek na predlogu: *náme, náte, náse, nánj, nánjo, nánju, nánje, čézte, médse, nádenj, óbnjo, pónju, pódnje, prédse, skózme, váme, zánjo*;

Pomni. Narazen pišemo predloge in osebne zaimke, če poudarek ni na predlogu: *na sêbe, čez têbe, za mêne, pred njêga, za máno, nad njím, nad njó, čez njé.*

b) sklope z zaimensko osnovo in z enim glavnim poudarkom, kakor: *màrsikdo, màrsikaj, màrsikateri, màrsikak, rédkokdo, vsákdo, vsaktéri, málokdo, málokaj, málokateri* ipd.

Pomni 1. Kadar stopi predlog pred drugi del sestavine, jo pišemo narazen: *málo s čim je zadovoljen = z maločim; redko pri kom je našel razumevanje = pri redkokom.*

2. Narazen pišemo tudi sklope, kadar so jim sestavine ohranile samostojen poudarek: *kdór si bódi, kàr si bódi, kàr môči, kàr se dá, nlč kàj.*

Števniki

1. Če pišemo glavne številke s črkami, pišemo skupaj številke od 11 do 99; tako tudi stotice: *enajst, petindvajset, sedeminsedemdeset, dvesto, devetsto, tristo šest, šeststo triintrideset, devetnajststo šestdeset.* 77

Pomni. Glavne številke *tisoč, milijon, milijarda, bilijon* ločimo od drugih številkov: *tisoč ena, dva tisoč osemsto štiriinpetdeset, pet milijard dvesto šestindvajset milijonov tristo petinosemdeset tisoč dvesto šestinsedemdeset.*

2. Vse druge številke, številske prislove in sklope pišemo skupaj: *sedemnajsti, oseminštirideseti, dvestoti, štiristopeti, sedemstopetinpetdeseti, dvatisoči, tisočprvi, dvatisočpetstotretji, trimilijonti, poltretji; štiriindvajseter, petstoteren, desettisočer; šestindevetdesetkrat, tristotikrat, pettisočkrat, stomilijonkrat; dvainpolkrat, stopetnajstič, dvatisočdrugič, petmilijontič; na desettisoče, na stotisoče, stotisočica, dvestotisočin(k)a, stomilijonina, šestmilijonski, petmilijarden, petinosemdesetletnik, tisočpetstoletnica.*

Pomni. Glede pisave številkov s številkami gl. § 84!

Sestava z nikalnico *ne*

Skupaj pišemo z besedno nikalnico *ne* zanikane samostalnike, pridevnike, pridevno rabljene deležnike in prislove: *nemóč, nevólja, nevojàk, neslovénec, nekovina; negotóv, neslán, neúmen; nezaslíšan, nedorásel, nerjavèč; nedávno, nemálo, nevédoma.* 78

Pomni 1. Stavčna nikalnica *ne* se piše narazen in terja zanikan povedek; od tod razločki: *Ne volja in ne moč ga ne opravičujeta : nevolja in nemoč ga ne opravičujeta; ne mir in ne red jih ne rešita : nemir in nered jih ne rešita; ne bojéč se psa : nebojèč otrok.*

2. Od osebnih glagolskih oblik pišemo skupaj sedanjik *nísem, nímam, nóčem, nèčem.*

Prislovi

Skupaj pišemo, kadar so sestavine okamnele v prislov z enim poudarkom: *bógve, bŕžčas, bŕžda, bŕžkone, čedálje = čezdálje, dándanašnji, dándanes, kajnè, kajnèda, kájpa, kájpada, kájpak, katérikrat, kdóve, kóli(č)kaj, málone, málodane, málokdaj, málokje, málokod, mordà, morebíti, nemára, obákraj, obénož, obéroč, óndan, ondód, ónkraj, onód, ónkrat,* 79

ónstran, pràvkar, pràvzaprav, préjkone, rávnokar, résda (= zares), sevé, sevéda, skôrajda, táčas (= tedaj), takísto, takràt, tjavdán, tókrat, tólikodane (= skoraj), tólikokrat, tóstran, véčidel, véšda (=seveda), vsaksêbi (= narazen), vseêno, vsèkakor, vsèkdar, vsèpovsod, vseskózi, vsevdílj, vsevprék.

Pomni 1. Kadar imajo sestavine prvotni pomen, jih seveda pišemo narazen: *kajpada pride : kaj pa (je to), da ga ni; ni kdove kako priden : kdo ve, kako je priden; malone vsi so tu : ne bojim se te, še malo ne; večidel polega : večji del dneva polega; vešda pridem : saj veš, da pridem; šli so vsaksebi : vsak sebi streže.*

2. Narazen pišemo tudi, kadar so besede ohranile prvotni pomen in poudarek: *bòlj in bòlj, bòlj ali mànj, dán na dán, gôr in dôl, krátko (in) málo, málo po málo, málo mànj, málo préj, málo vèč, napréj in napréj, nóč in dán, okóli in okóli, pràv takó, pràv tàm, pràv tód, préj ali sléj, rávno takó, rávno tàm, skóz bòlj, skóz vèč, sléj ko préj, takó rekóč, tjà in sèm, vèč ali mànj, zdàj pa zdàj, žé šè, žé žé* ipd.

Če je prvotni pomen zabrisan in dobi sklop samo en poudarek, lahko pišemo tudi skupaj: *sèmtertja (= včasih) ga srečam : otroci skačejo sem ter tja.*

3. Soodnosnici *čim — tem* pišemo narazen: *čim več bo sovražnika, tem več slave se obeta; čim bolj si prizadeva, tem manj uspeha ima; čim (= kar se dá)* lahko pišemo skupaj z enozložnicami: *čimdàlj, čimdlje, čimvèč, čimbòlj, čimpréj, čimbrž.*

Predložne zveze

80 Če je predložna zveza okamnela v predlog, jo pišemo zmerom skupaj, tudi takrat, kadar je prislov: *izmed, iznad, izpod, izpred, izza, kljub, namesto, nasproti, navzlic, spričo, vpričo, zaradi, zastran, zavoljo, zraven.*

Večina predložnih zvez izraža prislovno določilo: *voz stoji na (poljski) poti.* Po rahlem pomenskem premiku nastane iz te zveze prislov, ki zaznamuje samo oviro: *otroci so v kuhinji napoti.* Kadar imajo sestavine svoj pravi pomen, jih pišemo narazen, če pa so se strnile v prislov z novim pomenom, jih pišemo skupaj.

Raba je uveljavila tale pravila:

1. zmeraj skupaj pišemo:

do: *docéla, dočísta, dodóbra, dokàj* in *dôkaj, dokléj, dokoréj, domála, dopóldan, dopóldne, dosléj, dosihdôb, dosihmál, dosíta, dosoréj, dôsti, dotehmál, dotléj, dovòlj*;

h: *hkráti*;

iz: *izcéla, izčísta, izhúda, izláhka, izlépa, izmláda, iznenáda, iznóva, izpŕva, iztéžka, iztíha*;

k: *kmálu, kvéčjemu, kvíšku*;

med: *medtém*;

na: *nadálje, naênkrat* in *naenkràt, nagódoma, nahítroma, na(v)kljúb, nakràt, nakrížem, nakvíšku, naláhno, nalášč* in *nálašč, nanágloma, naokóli, naokróg, napósled, napósodo, napošév, napóti, napréj, napróti, narávnost, nárazen* in *narázen, naréd* in *náred, narédkoma, naróbe, naskrivàj, naskrívoma, nasplòh, naspól, naspróti, natésnoma, natíhoma, nató, navdán, navdílj,*

nav(z)dól, navkréber, navzkríž, navpík, navprék, navh, navsezádnje, navsezgódaj, navšév, navzdólž, navzgòr, navznóter, navzpréd, navzvèn, nazádnje, na(v)znák;

nad: *nadvsè*;

o(b): *obênem, obkléj, obkoréj, o(b)soréj, o(b)toréj, opólnoči, opóldan, opóldne*;

od: *oddávnaj, odkàr, odkléj, odsihdôb, odsihmál, odsléj, odtléj, odvèč*;

po: *poblíže, pocéni, počási, počemú, počéz, podnévi, podólgoma, pogódu, pogósto, pojútrišnjem, pokáj (čemu), pokônci, poláhko, poléti, pomládi, ponájveč, ponekód, ponevédoma, ponôči, popóldan, popóldne, popréd, popréj, poprék, porédko, porédkoma, posámič, posihmál, posihdôb, poslédnjič, posléj, pošév, potehmál, potém* in *potèm, potemtákem, pôtlej, povprék, povrh, povsèm, povšéč(i), pozími*;

pred: *predlánskim, predpóldne, predsinóčnjim, predtém* in *predtèm (= poprej), predvčérajšnjim, predvsèm*;

s: *scéla, sčásoma, sčísta, shúda, shúdo, skônca, skôncema, skrája, skrájema, skrátka, skúpaj, spároma, spét, spôdaj, spomládi, spótoma, spróti, spŕva, stéžka, stíha*;

v: *vbógajme, včási(h) = časi(h), vdrúgič, védno, vênomer, vkljúb, vkréber, vkùp, vnapréj, vnémar, vníc, vnóvič, vóbče, vprék, vpríčo, vrèd* in *vréd, všév, vštríc, vtém* in *vtèm, vtrétjič, (v)znák*;

z: *zbógom, zdáleč, zdávnaj, zdôlaj, zgódaj, zgòlj, zgôraj, zgŕda, zgŕdo, zjútraj, zláhka, zlásti, zlépa, zlépo, zmérom, zméraj, zmláda, znótraj, znóva, znóvič, zráven, zvečér, zvečíne, zvíška, zvíškoma, zvŕhoma*;

za: *začása (= zgodaj), zadósti, zakáj, zamàn, zámož, zanalàšč* in *zanálašč, zanič, zapóred, zapovrstjó, zarána, zastónj, zatégadelj, zatém* in *zatèm, zató, zatórej*;

2. zmeraj narazen pišemo:

do: *do čístega, do dôbrega, do kdáj, do kônca, do krája, do málega, do sèm, do sítega, do tjà*;

iz: *iz célega, iz nóvega, iz pŕvega, iz véčjega*;

k: *k létu*;

na: *na čísto, na dólgo, na gósto, na góstem, na hítro, na lépem, na móč, na pámet, na rédko, na sámem, na skrívnem, na súho, na širôko, na tésno, na tésnem, na tíhem, na vídez, na znótraj, na zúnaj*;

ob: *ob krátkem, ob svôjem*;

od: *od blízu, od dánes, od kdáj, od kônca, od krája, od nékdaj, od nekód, od rók, od tedàj, od včéraj*;

po: *po čém, po dólgem, po góstem, po krívem, po málem, po nesréči, po pólnoči, po právem, po pravíci, po právšnjem, po resníci, po véčjem, po vsèm tém*;

pod: *pod kràj, pod nóč, pod véčer*;

pred: *pred krátkim, pred nedávnim*;

pri: *pri kráju, pri príči, pri vsèm tém*;
v: *v nič* devati, *v pustív* iti;
za: *za čàs, za čúdo, za zdàj*;

3. skupaj ali narazen pišemo glede na pomen:
nadróbno (= natančno) popisati : prodajati *na drobno* in na debelo;
natánko (= natančno) razložiti : *na tanko* razrezati;
oddáleč nisi tako priden kakor on, samo *oddáleč* (= površno) ga poznam : prihajam *od daleč, od daleč* ga ne bi spoznal;
odspôdaj, odsprédaj, odzádaj, odzgôraj, odznótraj, odzúnaj je lepo (na vprašanje *kje?*) : prihaja *od spodaj, od spredaj, od zadaj, od zgoraj, od znotraj, od zunaj* (na vprašanje *od kod?*);
zdóma biti *(kje?)* : *z doma* oditi *(od kod?)*;
zanapréj bo drugače : plačal je *za naprej* in za nazaj;
zarés je priden : vse vzameš *za res* (= resnico);

4. skupaj ali narazen pišemo ne glede na pomen:
do: *dokód, dotód, dokóder* in *do kód, do tód, do kóder*;
na: *naglás, naláhko, namàh, nanáglo, nanóvo, napól, napródaj, naráhlo, nastrán* in *na glás, na láhko, na màh, na náglo, na nóvo, na pól, na pródaj, na ráhlo, na strán*;
od: *odkód, odtód* in *od kód, od tód*;
po: *ponavádi, posíli, postráni, povečíni, pôzlu* in *po navádi, po síli, po stráni, po večíni, po zlù*;
s: *sčásom, spóti* in *s čásom, s poti*;
v: *vkràj, vkráju* in *v kràj, v kráju*;
za: *zagotóvo, zamálo, zatŕdno* in *za gotóvo, za málo, za trdno.*

Vezniki

81 Skupaj pišemo: *akorávno, bódisi, čepràv, čerávno, četúdi, dàsi, dasipràv, dasirávno, dasitúdi, doklèr* in *dòkler, nàjsi, zatórej.*

Pomni. Narazen pišemo: *nè lè — ámpak túdi, nè samó — tèmveč (márveč) túdi, mànj ko, bòlj ko, dàlj ko, brž ko, medtém ko, hítro ko, vtém ko.*

Členki

82 Skupaj pišemo: *tále, tákle, tístile, tùle, tàmle, préjle, šelè, vèndarle, takóle, tjàle, sèmle, tákšenle, àli, jèli.*

Pomni 1. Narazen pišemo: *jè li rés? véš li? kdór si bódi, kàr si bódi, kjér si bódi, kámor si bódi, kàkor si bódi, kóder si bódi, gorjé si ga človeku.*
2. Z vezajem pišemo: *le-tá, le-óni, le-tàm.*
3. Členek *koli* pišemo skupaj ali narazen: *kdorkóli, karkóli, kjerkóli, kamorkóli, kadarkóli, kakršenkóli, katerikóli* ali pa *kdór kóli, kàr kóli, kjér kóli, kámor kóli, kàdar kóli, kákršen kóli, katéri kóli.*

LOČILA

Modulacijo glasu in presledke, s katerimi v govoru ločimo pomenske enote, zaznamujemo v pisavi z ločili. Potrebna so za lažje in zanesljivo razumevanje pisanega jezika, zato so določena s pravopisnimi pravili. 83

Pika

1. Piko (.) pišemo: 84

a) na koncu prostega ali zloženega pripovednega stavka: *Dolgost življenja našega je kratka. Kosilo se je zavleklo, primanjkovalo je posode.*

b) na koncu odvisnih vprašalnih, velelnih in želelnih stavkov, če jo terja glavni stavek: *Ne vem, zakaj je tako žalosten. Ukazal mu je, naj se spravi od hiše. Želel je, da bi se zjasnilo.*

c) v bibliografskih zapisih za posameznimi deli naslova, npr.: *Milko Kos: Srednjeveška Ljubljana. Topografski opis mesta in okolice. Ljubljana 1955.*

Pomni. Za naslovi in podpisi ne pišemo pike.

2. Pika nam rabi tudi za pomožno pravopisno znamenje:

a) za kraticami: *str. (stran), ipd. (in podobno), l. (leta), gl. (glej).*

Pomni. Brez pike se pišejo kratice za denar, mere, uteži, kemične prvine in take kratice, ki se pišejo z velikimi začetnicami: *din (dinar), m (meter), km (kilometer), hl (hektoliter), g (gram), kg (kilogram), S (žveplo), Fe (železo), H_2O (voda); LRS (Ljudska republika Slovenija), FLRJ (Federativna ljudska republika Jugoslavija).*

b) za vrstilnimi števniki: *na 15. strani, v 3. vrsti, v 75. letu starosti, 29. XI. 1945. leta je bila razglašena Jugoslavija za federativno ljudsko republiko; 12. sedež v XV. vrsti; IV. a razred; Jožef II.; marčna revolucija 48. (oseminštiridesetega) leta.*

Pišemo: *60. (šestdeseta) leta prejšnjega stoletja, v 80. (osemdesetih) letih 19. stoletja.*

Če pri naštevanju številske prislove na *-ič (prvič, drugič, tretjič)* pišemo s številkami, postavljamo za njimi piko.

Pomni 1. Kadar glavne številke pišemo s številko, ostanejo v vseh sklonih brez pike: *čez 15 minut je nameril 38° vročine; pri 75 (petinsedemdesetih) letih je bil še korenjak; od doma je šel z 20 (dvajsetimi) leti; plačuje po 5%.*

2. Kadar je številnik znamka, uporabljamo glavni številnik v imenovalniku: *Avto 2411 se je ustavil pred hišo. S trolejbusom 23 se je pripeljal v mesto. Z odločbo 345 je bil nameščen. Pred sobo 89 so zarožljali ključi.*

3. Kadar stoji številnik za samostalnikom, rabimo glavne številnike kot znamke in jih pišemo brez pike: *poglej zvezek XI, stran 123, opomba 4; v členih 6—8 govori ustava o ljudski oblasti; leta 1939 se je vnel svetovni požar.*

4. Kadar naznanjamo uro s številko, pristavljamo glavnemu številniku zgoraj mali ^{h} (to je latinska kratica za *hora = ura*): *ob 8^{h}, ob 10^{h}, ob 12^{h} = ob osmih, ob desetih, ob dvanajstih*, ali pa uporabljamo vrstilne številnike pred samostalnikom *ura*: *ob 8. uri, ob 12. uri, ob 20. uri*; tako pišemo tudi z decimalno piko ali vejico: *ob 8.15, 9.30, 10.45 = ob osmih* ali *osem petnajst, ob devet(ih) trideset, ob deset(ih) petinštirideset, ob četrt na devet, ob pol desetih, ob tri četrt na enajst.*

3. S tremi pikami (...) zaznamujemo nedokončano misel ali izpuščene dele navedkov: *Beži... vse beži... Grobovi tulijo... Tja bomo našli pot... Sem videl, ... da le petica dá ime sloveče.*

Pomni. Namesto treh pik, ki zaznamujejo nedokončano misel, lahko postavimo tudi pomišljaj.

Vprašaj

85 Vprašaj (?) pišemo:

a) za samostojnimi vprašalnicami: *Kje? Kdo? Kdaj? Kako? Čemu? A? Tu? Tam?*

b) za neodvisnimi vprašalnimi stavki: *Veš, poet, svoj dolg? Nimaš nič besed? Kaj me ne vidiš, sin? Kaj pojete pomlad? Kaj vriskate prostost?*

Pomni. Na koncu odvisnih vprašalnih stavkov stoji ločilo, kakršno terja glavni stavek: *Prevzetnost in napuh ne vesta, kako se kruh služi. Povpraševala sva ga, ali je videl našo mater. Ne sprašuj, kaj smeš, česa ne! Zakaj me vprašuješ, kaj mi je?*

Klicaj

86 Klicaj (!) pišemo:

a) za samostojnimi medmeti, vzkliki in zvalniki: *Hej! Joj, prejoj! O, skaženo vino! O, vi počeni vrči! Moj Mate, jo, moj Mate! Krasna si, bistra hči planin!*

b) na koncu neodvisnih velelnih in želelnih stavkov: *Le ne uči pevcev peti! Kuj me, življenje, kuj! Naj čuje zemlja in nebo!*

Pomni 1. Na koncu odvisnih velelnih in želelnih stavkov stoji ločilo, kakršno terja glavni stavek: *Naročil nam je, da bodimo oprezni. Ali je res ukazal, da pojdi od hiše? Piši mu, naj se oglasi!*

2. V želelnih in velelnih stavkih, izrečenih brez poudarka, lahko izpuščamo klicaj: *Daj mi, prosim, knjigo.* *Gl. tretji odstavek na str. 15.*

3. Za nagovorom v pismih postavljamo klicaj in nadaljujemo z véliko začetnico ali pa postavljamo vejico in nadaljujemo z malo.

Podpičje

87 Podpičje (;) loči posamezne stavke krepkeje kakor vejica, a šibkeje kakor pika. Pišemo ga:

a) med skupinami stavkov, ki pa so miselno vendarle celota, npr.: *Dokler je človek mlad in krepak, je ves svet njegov; kamor položi trudno glavo, tam je doma; vse mu je prijazno, vse mu vrata odpira in srce.*

b) v daljših stavkih, zlasti v protivnih, vzročnih ali sklepalnih priredjih, npr.: *Stara slovenščina le imej svoje pravice; naši zato ne jemljimo njenih! Ali bi sprejel tudi moj odgovor, ne vem; vem pa, da ga nisem utegnil pisati.*

c) v mnogočlenski periodi loči miselne odstavke: *To srce ustvarjeno je za ljubezen, a vdano sprejme, kar mu čas odmeri; sedaj v sovraštvo hip ga kliče jezen; le malo naj počije v lepi veri: da je človeštvo vse ena družina, da vse narode en sam up preveva; da blagoslovljena mi domovina v svobodi dela, sanja in prepeva; da je na tleh nasilja in napuha objest; laž, rop, krivica in prevara na brzdi; da pravica ni več gluha, poštenje po temnicah se ne stara; da ni poniglavost povsod na vrhu, da se ne mora klanjati ji čednost; da je malik trinoštva, znotraj trhel, na zunaj zgubil ves blesket, vso vrednost.*

Vejica

Vejica (,) nam rabi za razčlenjevanje stavka po sestavinah na pomenske in oblikovne enote. Opozarja na smiselno povezavo besed in s tem na stavčno melodijo ter olajšuje branje. Večinoma nakazuje kratek odmor, pred njim pa zvišanje glasu; zato jo zapisujemo tam, kjer v govoru delamo odmore. V slovenščini stavimo vejico nekaj po pomenu, nekaj pa po oblikovni zgradbi stavka. Drugačno vlogo ima v nezloženem, drugačno v zloženem stavku. 88

Vejica v nezloženem stavku

1. Ločuje samostojne izraze, ki niso pravi stavčni členi; taki so: 89

a) zvalniki: *Oče, od medu mi dajte sat prelep! Pojdi, moj sinko, na pot! Naprej, zastava slave! Ti, pozabil sem povedati... Batjuška, nesreča te išče. Prosim, gospod, kar po domače. Ná, Tonček, pojdi sem!*

b) samostojni miselni prislovi in vprašalnice: *Dà, vse je čisto. Ne, to ni samo površje. Tako je rekel, dà. Pàč, še ena rešitev je. Nikar, ne bo prav. Seveda, tega ne tajim. Vsekakor, jutri bodi pripravljen. Nikakor, tega si ne dam vzeti. Je spet pijan, kajpak. Čez mesec dni ti vrnem, prav gotovo. Zares, take drobne reči me motijo. Kaj, tudi ti? Je bilo lepo, kaj? Kako, še tajil boš?* V takih zgledih prislov meri na pomen vsega stavka.

Pomni. Če ti izrazi niso miselno samostojni, ne pišemo vejice: *Tega si nikakor ne dam vzeti. Čez mesec dni ti prav gotovo vrnem. Tega seveda ne tajim.*

c) izrazi, ki izrečeno misel povzemajo, popravljajo, dopolnjujejo ali pojasnjujejo: *Skratka, uspeh je presegel vsa pričakovanja. Knjiga, ali bolje brošura, je povzročila veliko razburjenje. Sicer pa, kaj bi vam še naprej govoril. Najprej, tole mora ostati med nami. Kratko in malo, do konca tedna mora biti rokopis pripravljen. Predava dvakrat na teden, in sicer v torek in petek. Največji dramatiki, kakor Aishilos, Sofokles, Euripides, Shakespeare, so še zmeraj živi. Nekateri ptiči, npr. (recimo, denimo) vrabci, ščinkavci in sinice, se na jesen ne selijo.*

č) samostojno rabljeni medmeti: *Joj, kam bi del! Ostrigli, oh, so mi peruti! Bum bum bum, je zagrmelo po vratih. No, pa naj bo. O, saj vemo, kako je! In udri udri, klop klop klop, se urno spustita v kolop.*

Pomni. Sem sodijo tudi medmeti iz glagolov: *lej, lejte* (iz *glej, glejte*), *viš* (iz *vidiš*): *Lej lej, pa je le prišel.*

2. Ločuje pristavek od besede, katero pojasnjuje, če stoji za njo: *Pri Prešernu, največjem slovenskem pesniku, so se učili vsi kasnejši pesniški rodovi. Od mene, svojega prijatelja, tega vendar ne pričakuješ. V nedeljo, dne 9. maja, bo obletnica osvoboditve.*

Pomni. Kadar stoje taka pojasnila pred samostalnikom, ne pišemo vejice: *Pri največjem slovenskem pesniku Prešernu so se učili vsi kasnejši pesniški rodovi.*

3. Ločuje istovrstne prirejene stavčne člene:

a) kadar naštevamo stvari, lastnosti ali določila brez vezalnega veznika: *Polje, vinograd, gora, morje, ruda, kupčija tebe redé. Iglica gre skozi oplen, blazino, soro in os. Bila je močna, bistra, oblastna ženska. Naši ljudje so padali v Krškem, v Dragi, v Dachauu, v Celju, na Rabu. Oglašali so se ptiči tukaj, tamkaj, vsepovsod. Tisti živi stržen veže pri drevesu korenino z vrhom, pri človeku rojstvo s starostjo, pri narodu preteklost z bodočnostjo.*

b) kadar z veznikom izražamo nasprotno, dopustno ali kako drugo razmerje: *Lepa, vendar nevarna pot ga je mikala. Fant je malo počasen, pa zanesljiv delavec. Za odkrito, čeprav ostro besedo je bil hvaležen.*

Pomni 1. Kadar so istovrstni stavčni členi zvezani z vezalnimi vezniki *in, pa, ter, ali, ne — ne, niti — niti, tako — kakor* ne pišemo vejice: *Oče in mati sta mu že davno umrla. Ivan in Pavla sta brat pa sestra. Stopi ven ali noter! Ni ga ne v šoli ne doma. Slana je bila (tako) včeraj kakor danes.*

2. Ravno tako ne pišemo vejice pred primerjalnima *kakor* in *kot = ko*, če ne vežeta popolnih stavkov: *Skrbel je zanj kakor pravi oče. Sinoči je pela ko slavček ljubo. Letos je razstava bogatejša kakor lani. Zdaj vem toliko kakor prej. Zdrav ko riba. Več je pojedel kakor zaslužil.*

c) kadar ponavljamo iste besede ali cele izraze, npr.: *O, bratje, bratje, prišel je dan. O vi, vi z našim pismom, vi z našo besedo možje — kam, kam ste pahnili sebe in nas? A danes, danes... kako je nam?*

Pomni. Vejice ni, kadar s ponavljanjem le stopnjujemo: *zdaj zdaj bo tu, koj koj pridi, brž brž moram na pot, zelo zelo rad, hudó hudó te pogreša, kmalu kmalu bi me bil zgrabil, hitro hitro beži, veliko veliko ti imam povedati.*

č) kadar zaradi poudarka izpostavimo stavčni člen in ga v stavku ponovimo z zaimkom ali prislovom: *Sin, ta ti bo šele zagodel. Povprašam ga, nevernika. V Parizu, tam se je ustavil za dalj časa. V mojih mladih letih, takrat je bilo vse drugače.*

d) v datumu, kadar dokumentarno ugotavljamo kraj in čas: *V Ljubljani, (dne) 8. januarja 1961. Ljubljana, (dne) 8. januarja 1961.* Datum sam lahko pišemo: *8. januarja 1961 = 8. 1. 1961 = 8. I. 1961 = 8/I-1961.*

Pomni. Vendar: *Prišel je v Ljubljano (dne) 8. januarja.*

Vejica v zloženih stavkih

1. V priredju vejica loči: 90

a) stavke brez veznika: *Na nebu zvezde sevajo, na vasi fantje pevajo, pojó glasno, pojó lepo. Trubar je bil prvi, Prešeren je edini.*

b) stavke protivnega, sklepalnega in vzročnega priredja z vezniki: *Vse ima, vendar ni zadovoljen. Od nekdaj lepe so Ljubljanke slovele, al' lepši od Urške bilo ni nobene. Oči imajo, pa ne vidijo, ušesa imajo, pa ne slišijo. Dobra kritika ne podira samo, ampak tudi zida. Gaj še ni svatovsko odet, le črni trn cvetè bahati. Iz koče sem slišal ječanje, pa sem stopil noter. Ne dam je rad, zakaj težko sem jo dobil. Pojdi, saj veš kam. Nikoder ni bil varen, metalo ga je namreč božje. Sami ste videli, torej poznate zadevo. Hotel se je zavarovati, zato se je obrnil do vas.*

Pomni. Če so v vezalnem priredju stavki zvezani z vezniki *in, pa, ter, ne — ne, niti — niti* ne pišemo vejice: *Sem dolgo upal in se bal. Zavriskaj v lepi svet in utrgaj kresni čarni cvet in praprotnih semen nastrezi in na mah pod bukev lezi! Poiskal je vžigalice ter prižgal svečo. Zeblo me je pa lačen sem bil. Nisem ne prosil ne odklonil.*

Vendar *in* ni zmeraj vezalni veznik; zlasti v stavkih z različnimi osebki ima po navadi protivni, vzročni, sklepalni (posledični) pomen; zato v takem primeru lahko pišemo vejico tudi pred *in*: *Mimo si šel, in se nisi oglasil. Velikim pevcem so nekdanje dni zidala se mesta na strune zvok, in danes moji struni dano ni siroti êni utolažiti jok. Toplo je bilo, in sneg se je tajal na strehah. Potem je zazvonilo, in iz šole so se usule gruče. Zapišem ti zemljo, in prost boš vojaščine. Zatri mi knjigo, in tema se zgrne nad nami.*

Pomni. V ločnem priredju ne pišemo vejice: *Ali delaj doma ali pojdi v svet! Ali bom pastir v Korotanu na Gosposvetskem polju ali bom še nadalje študent.*

2. V podredju vejica loči:

a) odvisnik od glavnega stavka: *Kdor za smolo prime, se osmoli. Največja sreča za človeka je, če je zdrav. Ni jasno, kaj misli s tem. Strašna mu je bila misel, da bo tepen. Poberi se, od koder si prišel! Kakor hitro prideš domov, se oglasi! Pri tebi ostanem, dokler ne zaspiš. Namesto da bi zmoto priznal, še laže. Kolikor jezikov znaš, toliko mož veljaš. Kjer hodi, mu je s trnjem pot posuta. Povej mi, s kom občuješ, in povem ti, kdo si.*

Če je odvisnik v sredi nadrednega stavka, ga ločimo na obeh straneh z vejico: *Novica, da bomo kmalu rešeni, nam je vlila novih moči. Radovednost, kdo je v hiši, jo je prignala na obisk. Strah, ali se mi stvar posreči, mi je jemal spanec.*

b) Z vejico ločimo odvisnike različnih stopenj med seboj: *Ne vedel bi, kako se v strup prebrača vse, kar srce si sladkega obeta. Cesarična je bila žalostna, ko ji nihče ni mogel razložiti, kdo je vitez, ki je zbil jabolko. Praviš, da ti je pismo o smrti mojega ujca zbudilo željo, da bi kaj več zvedel o stra-*

hotah in nezgodah, ki sem jih prebil, ko sem bil ostal v Mizenu. Ali sedaj razumete, kateri je tisti »svet«, ki se je Prešernu tako tožilo po njem, da si je v dnu srca zmeraj želel nazaj?

c) Med odvisniki iste stopnje pišemo vejico kakor v priredju: *In vedela sva, kje kosi mladijo, kje drozdi, kod divji mož hodi, kje vile se skrivajo v gozdi. Milo se mu je storilo, ko je premišljeval, kako ga ima rada, kako skrbi zanj, kako mu streže, kadar je doma.*

Pomni. Zato ne stavimo vejice, kadar take stavke vežejo vezalni *in, pa, ter*: *To priča, da imate tenak sluh in da čutite, kaj pomeni igravcu jezik. Samo to vem, da pred obličje nje ne smem in da ni mesta vrh zemljé, kjer bi pozabil to gorje.*

č) Kadar v podredju zadeneta skupaj veznik nadrednega in podrednega stavka, postavljamo vejico pred oba: *Živé naj vsi narodi, ki hrepené dočakat' dan, da, koder sonce hodi, prepir iz sveta bo pregnan. Le piši materi, da, če ne bo denarja do sobote, ne boš več stanoval pri nas. Skusili ste, da, kdor se iz prvega prenagli, se kmalu upeha.*

3. Z vejico ločimo tudi **vrinjene in okrajšane stavke** od stavčne celote; zato jo pišemo:

a) pred vrinjenimi stavki in za njimi: *Daleč, ne vem kje, se je oglasil žvižg ptička. »Poglejte,« mi pravi Tevža, »tistole skalo tam spredaj!« Č'mu bo nam, prašam, prazno pogorišče? Jurko, ne bodi ga len, je pobral kost in jim namlatil rebra. Regionalizem, to je čut za krajevne posebnosti, je v literaturi spet oživel. Prešeren je bil, kakor je splošno znano, po poklicu odvetnik.*

b) pred okrajšanimi stavki ali za njimi; taki primeri so zlasti:

α) deležniške zveze, kadar ima deležnik poleg sebe daljše dopolnilo: *Prijazno meketaje vrh skale, sta kozi vabili k sebi ovce. Želeč jim lahko noč, so se poslovili. Slednjič ga je zavrnil, rekoč: »Kaj pa to tebi mar!« Hodil je po sobi, pogledujoč na vse strani.*

Pomni. Ne ločimo pa deležnikov z vejico, če so prilastki ali prosti prislovi: *Preteči prej oblak na polja ulije dež krotak. Opotekaje se je hodil po izbi.*

β) okrajšana priredja: *Danes človek, jutri črna zemlja. Meni luč, tebi ključ. Oba bova dala, nekaj ti, nekaj jaz. Rad ima družbo, a še rajši lepo knjigo. Če velja to zanj, kaj šele zate. Saj ni le neumen, ampak tudi hudoben. Nekaj pa vam obljubim, namreč, da kmalu spet pridem.*

γ) okrajšana podredja: *Čeprav že v letih, še zmeraj kaj dela. Plačal bom, kadar ti. Kolikor bo dal on, toliko jaz. Pomeniva se prijateljsko, če ne, takoj odidem. Sosedje so hodili k nam, pa ne zato, ker je bila naša hiša lepša, ampak zato, ker je babica znala toliko lepega povedati.*

Pomni 1. Sestavljeni vezniki so dobili pomen enotnih izrazov, zato med njimi ne pišemo vejice. Take zveze so: *in ko, in ker, (še) prej ko, namesto da, toliko da, kljub temu da, brž ko, medtem ko, potem ko, vtem ko, tako da, še preden, že ko, še ko, s tem da* ipd.: *Pridem sam, in če bo le mogoče, pripeljem še koga.*

Votlina je suha, in ker je ne doseže nobena sapica, tudi topla. Moj čas je potekel, in da odkrito povem, moja volja tudi. Medveda je priklenil k skladovnici, in ko je spet prišel divji mož, sta se spoprijela. Namesto da bi se bil učil, je lenaril. Lenaril je, namesto da bi se bil učil. Že ko sem ga prvič videl, sem ga spregledal. Kljub temu da je bil bolan, je šel v službo.

2. Kadar veznik *in* veže stavčni člen in istovrstni odvisnik, med njima ne pišemo vejice: *Pozimi in kadar je mraz, kurimo. Po pobočjih in kjer se sonce upre, sneg hitro skopni. Kače, škorpijoni in kar je še podobne golazni.*

3. V zvezi *češ da* ne pišemo vejice: *To smo odložili, češ da je še čas.*

4. Z vejico ne ločimo nedoločnika, pa naj nadomešča osebkov, predmetni ali prilastkov stavek: *Po toči zvoniti je prepozno. Branil se je hoditi v šolo. Imel je trdno voljo poboljšati se. Nikdar več se mu ne bodo povrnile želje po Dunaju razsajati.*

Dvopičje

1. Dvopičje (:) opozarja na to, kar pride, bodisi na besedo ali na stavek, zato ga pišemo: 91

a) pred naštevanjem, npr.: *Imel je tri iskre konjiče: vranca, rjavca in šarca. Vse od kraja je delal: oral, sejal, kosil in drvaril.*

b) pred razlaganjem, npr.: *Ivan je kakor ura: nikoli ne bo zamudil. Ptič na veji se ti smeje: jaz sem pred teboj na sveti! Glej to drevo: za usodo nič ne vpraša, a večno se bori za svoj namen.*

c) po napovednem stavku pred premim ali dobesednim govorom ali pred navedkom, npr.: *Ženska je vprašala: »Kaj bi radi?« Vsi so odgovorili: »Da!« Prešeren poje: »Dolgost življenja našega je kratka.«*

č) sredi periode, da se loči prorek od poreka: *Ko bi se sklicali narodi pred sodni stol, naj se izkažejo, kako so gospodarili z izročenimi talenti; kako se je vsak po svoje udeležil vesoljne človeške omike: bi se smel mali slovenski narod brez strahu pokazati med drugimi z drobno knjigo, kateri se pravi Prešernove Poezije. Ko izgublja jeseni priroda svojo lepoto, mineva cvetica za cvetico in pada list za listom: tedaj se začno zbirati po ledinah in zvonikih ptičja krdela.*

2. Dvopičje nam rabi tudi za pomožno pravopisno znamenje s pomenom »proti«, npr.: 3 : 1 *[tri proti ena]*.

Pomišljaj

1. Pomišljaj (—) nam rabi: 92

a) da loči vrinjeni stavek od celotnega stavka: *S prijateljem — tudi jaz imam prijatelja — sva šla počasi po drevoredu. Komaj je zatisnil oči — človek bi mislil, da je minila le minuta — se je zbudil, in dan je bil.*

Pomni. Če bi morala stati vejica med obema deloma oklepajočega stavka, jo postavimo za drugi pomišljaj: *Komaj je zatisnil oči — človek bi mislil, da je minila le minuta —, se je zbudil, in dan je bil.* Vendar to vejico po navadi izpuščamo.

b) da poudarja nasprotje: *Jezik lepo govori — prazno je tvoje srce. Rastel sem in dorastel — spoznanja ni bilo. Glej, rojstvo — smrt, en pomišljaj je vmes.*

c) kadar hočemo kako besedo ali misel posebej poudariti: *Prijatelj — to je beseda vseh besed. Kar je lepo, je lepo — vse druge besede so odveč.*

Pomni. Včasih pišemo v teh primerih namesto pomišljaja tudi vejico.

č) da izrečeni misli dodaja razlago z okrajšano primero, z eliptičnim stavkom: *Imeli smo ljudi — v poljani cvet, imeli smo jih — vrhu gore hrast.*

d) da nakaže neizrečeno misel: *Takoj tiho, če ne —! Bratu bi povedala, pa —.* Pika za pomišljajem lahko odpade.

Pomni. Namesto končnega pomišljaja se lahko pišejo tudi tri pike.

2. Pomišljaj lahko stoji namesto narekovaja pred premim govorom:
— Kje si bil? vpraša oče.
— V mestu.
— Počemu?
— Moral sem, odgovori Martin, klicali so me.

3. Vezalni pomišljaj nam rabi tudi kot pomožno pravopisno znamenje: *postavljen je bil pred ali—ali; proga Ljubljana—Trst, tekma Triglav—Ljubljana; knjiga bo stala 300—350 din; str. 125—135; v letih 1850—1870.*

Narekovaj

93 Narekovaj („ ali »«) nam rabi:

a) da zaznamuje premi ali dobesedni govor: *In sto in sto glasov grmi: »Rešitelj Jefte naj živi!« »Kaj se me dotikaš?« je vzkliknil Jernej. »Ne brani se, Jernej, ne brani se pravici!« je rekel mladi sodnik. »Vaš sosed,« odgovori sodnik, »ni kriv.«*

Pomni. V takih primerih stavimo drugi narekovaj zmeraj za ločilom.

b) da zaznamujemo navedke: *V Zgodovini slovenskega slovstva piše Kidrič: »Najtehtneje so posegli protestantje v kulturni razvoj slovenskih dežel z likanjem slovenščine.« Po njem je Dalmatinova Biblija naš »prvi literarni vzorec trajne vrednosti«.*

c) da zaznamuje naslove, kadar bi ti brez narekovajev zavajali v dvoumnost: *»Partizanka« je priplula zgodaj zjutraj v pristanišče. Bival je v (hotelu) »Moskvi«. Ali si že videl »Tugomera«?*

č) da dajemo posameznim besedam poseben pomen: *Divji petelin jame »skrtati«, potem »poči« in »prevrže« in nazadnje »zabrusi«. »Prijatelj« senci tvoji je enak, ki zvesto za teboj se vije, dokler ti sreče sonce sije. Kateri je letošnji »bestseller«?*

Pomni 1. Kadar stojijo med narekovaji posamezne besede ali stavčno nesamostojni deli navedkov, pišemo drugi narekovaj pred ločilom.

2. Navedke lahko stavimo v ležečem tisku brez narekovajev.

3. Kadar je treba med besedami v narekovajih navajati kake druge besede z narekovajem, tedaj uporabljamo ali apostrofni (polovični) narekovaj (,') ali pa narekovaj izpuščamo: *Janez pripoveduje: »Bil sem za pričo; sodnik me je vprašal: ‚Kaj veš o tatvini pri sosedu?' Povedal sem po pravici: ‚Videl sem samo pete.'« »Čuješ živ-živ? To je ‚živio' — zdaj starešina je mladi napil.«*

Oklepaj

94 1. V okrogle ( ) ali poševne / / oklepaje devljemo:

a) besede, stavke, letnice ipd., ki natančneje pojasnjujejo: *Participi (deležniki) so v ljudskem govoru zelo redki. Prešeren (1800—1849) velja še dandanes za največjega slovenskega pesnika. Med najboljše Jakopičeve slike gre Zeleni pajčolan (nastal nekako 1917).*

b) vrinjenje stavke: *S prijateljem (tudi jaz imam prijatelja) sva šla počasi po drevoredu.* Namesto oklepaja lahko stoji tudi pomišljaj ali vejica.

2. Strokovna raba pozna še druge oklepaje, npr. oglatega [ ] in lomljenega < >.

Vezaj

95 Vezaj (-) pišemo:

a) na koncu vrste, kadar delimo besede;

b) med dvema različnima besedama, če sta tesno povezani: *postaja Šmarje-Sap, Videm-Krško, Breznik-Ramovšev Slovenski pravopis, Karel Destovnik-Kajuh, Zofka Kveder-Jelovšek, občina Ljubljana-Center, občina Ljubljana-Šiška, rusko-slovenski slovar, črno-belo, belo-modro-rdeča zastava* ipd.;

c) za členkom *le*, če je pred kazalnim zaimkom ali prislovom: *le-ta, le-to, le-tega, le-oni, le-onemu, le-sem, le-tu* ipd.;

Pomni. Pišemo pa *tale, tegale, tamle, jeli, jelite,* vendar *ka-li.*

č) med sestavine zloženk, če je prvi del znamka (številka ali črka), drugi pa s črkami pisana beseda, npr. *25-letnica, 4-urna seja, 48-kilometrska proga, 12-kratna premoč, d-dur, r-ovo znamenje.*

Pomni. Pišemo navadno: *dvo- in večzložne besede, paleo-, mezo- in neolitik, prvo- in drugošolci, severo- in jugozahod,* vendar: *toliko in tolikokrat, sto in stokrat.*

d) v slovnični in slovarski rabi: *žena -e, žen-a žen-e, pre-, po-, na-, od-trgati.*

Opuščaj

96 Opuščaj (') pišemo namesto izpuščene črke: *Da b' uka žeja me iz tvoj'ga sveta speljala ne bila, golj'fiva kača! D'Alembert, commedia dell'arte.*

KRATICE

97 1. Hitri tempo življenja nujno narekuje kratko izražanje, po drugi plati pa velika razčlenjenost in specializacija vsiljujeta dolga opisna imena, da ne nastanejo zamenjave. Iz te stiske nas rešujejo kratice, okrajšave, dogovorjena znamenja, simboli in šifre, ki ponekod preraščajo že v poseben jezik. Njihova vrednost je v kratkosti, njihova slaba stran pa v nenazornosti, ker so rade večini bravcev nerazumljive. Kratica pa more doseči svoj namen le, če je zadosti jasna, razumljiva in nedvoumna.

2. Ločimo jih več vrst:

a) mednarodne, predvsem za mere, uteži, prvine, države: *m (meter)*, *kg (kilogram)*, *l (liter)*, *Fe (železo)*, *YU (Jugoslavija)*, *l. c. (loco citato, na navedenem kraju)*, *UNESCO (Organizacija Združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo)*;

b) domače

za naše liste, društva, ustanove in vsakdanjo rabo: *LZ (Ljubljanski zvon)*, *DIT (Društvo inženirjev in tehnikov)*, *SAZU (Slovenska akademija znanosti in umetnosti)*, *DZS (Državna založba Slovenije)*, *LRS (Ljudska republika Slovenija)*, *t. m. (tega meseca)*, *npr. (na primer)*, *gl. (glej)*;

prevedene: *ZDA (Združene države Amerike)*, *ZAR (Združene arabske republike)*;

c) priložnostne po raznih strokah, strokovnih knjigah, slovarjih in podobno: *um. (umetnost)*, *Lj. (Ljubljana)*, *roj. (rojen)*.

Pomni. V leposlovnih knjigah se kraticam kar najbolj izogibljemo, v strokovnih jih je sicer več, vendar naj bi bilo zlasti v šolskih knjigah kar se da malo priložnostnih kratic, da ne trpita lepota in razumljivost. Manj motijo krajšave imen, če niso dvoumne; te sproti lahko prilagajamo: *dr. A. Breznik*, *Fr. Stele*, *Jos. Wester*.

3. Mednarodne kratice in tudi domače krajšave imajo povsem ustaljene oblike; treba se jih je do pike držati, da ne nastanejo zamenjave in nejasnosti: *l* = *liter*, *l.* = *leta*, *L* = *lira*, *L.* = *Linné*.

4. Pri oblikovanju kratic in krajšav pazimo na prikladnost in zgovornost odbranih črk, na ločevanje od že ustaljenih kratic in včasih tudi na zvočnost. Ko krajšavo prvič uporabimo, jo moramo razložiti ali pa knjigi priložiti seznam.

5. Pri branju kratic

a) izgovarjamo celotne besede, ki jih z nekaj črkami nakazuje kratica, in jih sklanjamo, kakor narekuje zveza: *pri 5 km [pri petih kilometrih]*, *7. t. m. [sedmega tega meseca]*, *v LZ [v Ljubljanskem zvonu]*;

b) izgovarjamo samo navedene črke in celotne skupine ne sklanjamo: *v H_2O [v ha dve o]*, *na MLO [na em el o]*, *pri FAO [pri fao]*, *pri AFŽ [afežé]*;

c) jemljemo krajšave kot nove besede in jih tudi pregibljemo; v tem primeru pišemo z véliko samo začetnico, čeprav se nesklanjana kratica piše z verzalkami: *pri AVNOJ = pri Avnoju, pri UNICEF = pri Unicefu.*

Pomni. Drugače kraticam v pisavi ne dodajamo obrazil: *z AFŽ (°z AFŽ-jem)*, in tudi ne delamo iz njih zloženk in izvedenk: *metrska drva (°m-drva), uredništvo JiS (°JiSovo uredništvo), pisarna ObLO (°ObLO-pisarna).*

6. Kratice in krajšave so sestavljene:

a) iz samih malih črk: *t (tona), kg (kilogram), dm (decimeter)*;

b) iz samih vélikih črk: *FLRJ (Federativna ljudska republika Jugoslavija), ZDA (Združene države Amerike),*

c) iz malih in vélikih črk: *Na (natrij), ObLO (občinski ljudski odbor),*

č) še iz drugih znamenj (sem štejemo tudi piko): *m^3 (kubični meter), t. i. (tako imenovan), del. (deleatur), N° (številka), ± e (pozitivni ali negativni elektron).*

Pomni. Nekaj najbolj pogostnih kratic gl. na str. 1037—1044.

OPOZORILO

O pisavi na -alec, -ilec je izdala SAZU dne 1. XII. 1963 sklep, da pišemo l in ne v, kakor je po utrjeni tradiciji določil že Ramovš-Župančičev Slovenski pravopis leta 1950. Svoj sklep je SAZU izdala tudi v skladu s konferenco slavistov in javnih delavcev, ki jo je sklicala po izidu pravopisa l. 1962. Na njej je večina odklonila pisavo na -avec, -ivec in sprejela, da se držimo v tem primeru določil Ramovš-Župančičevega Slovenskega pravopisa iz l. 1950. Z okrožnico sekretariata za šolstvo SRS z dne 13. XII. 1963, s katero je sklep SAZU potrdila tudi za to odločilna prosvetna oblast SRS, je pisava -alec, -ilec obvezna tudi za vse šole. V skladu s tema dvema okrožnicama je tudi na pobudo SAZU sestavil prof. Stanko Bunc Mali slovenski pravopis, ki je kot priročnik in učilo izšel leta 1966 pri mariborski založbi Obzorja. Prav tako pa se v skladu z navedenima okrožnicama ravna tudi Slovar slovenskega knjižnega jezika, ki ga je začela izdajati SAZU (gl. v uvodu I. knjige str. XXIII).

Slovenska akademija znanosti
in umetnosti

SLOVAR

A

a *m neskl. in* á ája *m* 1. *črka*: od a do ž; pri aju je obstal; 2. *mat.*: 3a + 5a, množimo z a; 3. *glas.*: vseh a ni zadel; 4. *splošno*: vitamin A, III. a razred; le razredi A imajo pouk dopoldne; 5. *nekatere zveze pišemo tudi z vezajem*: a-dur, a-osnova *ajevska*

á *ali* **à** *medm. ločimo z vejico*: A, čudovito! Aaa, to se prileže! A, kaj še!

a 1. *samostojno vprašalnico [á] ločimo z vejico*: A, to je rekel? Kaj si rekel, a? 2. *kadar nadomešča* ali, *ne pišemo vejice*: A takó? A nisem rekel? A jè? A ni?

a *protivni veznik pišemo z vejico*: govori tako, a dela drugače

°à *po, za*: znamka °à 15 din *po, za 15 din*

Aachen *[áhən]* Aachna *m* |*nem. mesto*|, aachenski *[áhənski]* -a -o: ~i mir

Ábadon -a *m* |*angel pokončevavec*|, Ábadonov -a -o, ábadonski -a -o

abalienácija -e *ž pr. odtujitev*, abalienacíjski -a -o: ~i postopek

abbé *[abé]* -ja *m franc.* |*duhovnik*|

Abdêra -e *ž* |*mesto v stari Trakiji*|, Abderít -a *m prebivavec Abdere*, abderít -a *m omejenec*, abderítski -a -o *omejen*, abderítstvo -a *s omejenost*

abdicírati -am *odpovedati se (prestolu)*, abdikácija -e *ž odpoved*, abdikacíjski -a -o: ~a listina, ~o pismo

abdómen -a *m trebuh*, abdominálen -lna -o *[-ln-] trebušen*

Ábdul-Hámid Ábdul-Hámida *m* |*turški sultan*|, Ábdul-Hámidov -a -o: ~a vlada

abecéda -e *ž*: po ~i urediti, klicati, napisati; brzojavna ~, abecéden -dna -o: ~o kazalo, ~i seznam, abecédar -ja *m*, abecédarica -e *ž*, abecédarski -a -o, abecédarstvo -a *s začetništvo, preprostost*; abecedár -ja *m* = abecédnik -a *m*, abecédnica -e *ž*, abecédniški -a -o, abecedováti -újem, abecedovánje -a *s*

Ábel *[-el]* -a *m os. i.*, Ábelov -a -o

aberácija -e *ž opt., astr. odklon*: kromatična ~, sferična ~, aberacíjski -a -o *odklonski*: ~i pojav

abiogenéza -e *ž biol.*

abiótičen -čna -o *med.*

abiturient -énta *m*, abituriéntka -e *ž*, abiturién(ov)ski -a -o

ablácija -e *ž geol. odnašanje*

áblativ -a *m lat.* |*sklon*|, áblativen -vna -o

abnormálen -lna -o *nepravilen, nenavaden*: ~o razvit, abnormálnost -i *ž* > *[-ln-]*

abnórmen -mna -o *nenavaden, silen*: ~o število, ~o velik, ~o razvit, abnórmnost -i *ž* = abnormitéta -e *ž med.*

abolírati -am *pr. odpraviti, razveljaviti, zatreti*, abolitíven -vna -o: ~i zakon, ~a uredba, ~a moč, abolícija -e *ž odprava, razveljavitev, razveljavljenje*, abolicíjski -a -o *abolitiven*

abonírati -am *naročiti*: ~ se na dnevnik; aboníran -a -o: ~ sedež *oddan, naročen, plačan*, ~a večerja *naročena*, abonènt -énta *m naročnik*, abonmá -ja *m*: gledališki ~; abonmájski -a -o: ~a predstava

abórtus -a *m med. splav, vet. izvrg, izvrga*, abortírati -am *splaviti, odpraviti*, abortíven -vna -o *splaven*, abortív -a *m splavilo*

ábota -e *ž smešnost, norost*, áboten -tna -o, ábotnež -a *m*, ábotnica -e *ž*, ábotnost -i *ž*

ab ovo *[abóvo] od vsega začetka, znova*

Ábraham -a *m*: ~a videti *50 let doživeti*, oditi k ~u *umreti*, Ábrahamov -a -o: ~ sin *potomec judovskega rodu*, v ~em naročju *na onem svetu*; Ábraham a Santa Clara, Ábrahama a Santa Clara *m*: pridige ~a a Santa Clara

abrakadábra -e *ž* |*zagovor, čvekanje*|

ábranek -nka *m* 1. *na dlaki prisušeno blato*, 2. *cvetna mačica*, ábrankast -a -o

abrazíja -e *ž teh., geol., med.*, abrazíjski -a -o: ~a poškodba

abreviatúra -e *ž okrajšava, kratica,* abreviatúren -rna -o: ~a znamenja
abrogácija -e *ž pr.,* abrogacíjski -a -o
Abrúci -ov *m mn.* |*pokrajina v Italiji*|, abrúški -a -o: ~i roparji
abrúpten -tna -o *odtrgan, brez zveze*; ex abrúpto *brez priprave*: govoriti ~
abscés -a *m ognojek,* abscésen -sna -o
abscísa -e *ž mat.,* abscísen -sna -o: ~a os
absénca -e *ž odsotnost, nenavzočnost, med. trenutna nezavest,* absénčen -čna -o; absentírati -am se *oditi, iti proč, ne iti zraven, odtegniti se*
absínt -a *m pelinkovec*
absolúcija -e *ž ltg. odveza, odpuščanje, obrazec za odvezo,* absolucíjski -a -o: ~i obred, ~a moč
absolúten -tna -o *neomejen, brezpogojen, neodvisen, sam na sebi, popoln*: ~a večina *nadpolovična večina,* ~i alkohol, ~i merski sestav, ~i pritisk, ~a višina, ~a vlaga; absolútno *prisl. nujno, čisto, popolnoma, vseskozi, brezpogojno,* absolútnost -i *ž*
absolutízem -zma *m samovlada, nikomur odgovorno ravnanje, ukrepanje,* absolutíst -a *m pripadnik absolutizma,* absolutístičen -čna -o
absolutórij -a *m razrešnica, odpust, odpustnica*: predlagati, dati odboru ~ *razrešiti odbor*
absolvírati -am *dokončati, predelati (snov), rešiti (vlogo), opraviti,* absolvènt -énta *m,* absolvéntka -e *ž* >*[-lv-]*
absorbírati -am *kem., fiz. vsrkati, vpijati, vsesati, používati*: ~ svetlobo, tekočino, plin; poklic, urad, strast jo vso absorbira *izčrpava*; absorbíranje -a *s vsrkavanje, vpijanje, vsesavanje,* absórpcija -e *ž*: ~ plinov, žarkov, absorpcíjski -a -o: ~i dinamometer, hladilnik, ~a konstanta = ~i koeficient, ~i spektrum, trak, absorptívnost -i *ž*
abstinénca -e *ž zdržnost*: ~ od alkohola, od mesa, od spolnosti, seksualna ~, abstinénčen -čna -o *zdržnosten*: ~o gibanje, ~a politika, abstinènt -énta *m,* abstinéntka -e *ž,* abstinént(ov)ski -a -o
abstinírati -am se *zdržati se*: ~ se od alkohola, od pijače, od mesa, ~ se od političnega dela *ob strani se držati*
abstrahírati -am *fil. odmisliti, posplošiti, odmišljati, posploševati*: ~ od česa *ne upoštevati, ne računati s čim, ne gledati, ne se ozirati na kaj,* abstrákcija -e *ž fil. odmišljanje splošnih pojmov od posameznih,* abstrákten -tna -o 1. *fil. odmišljen, splošen, pojmoven*: ~a filozofija, 2. *mat. neimenovan*: ~o število; 3. *obče: splošen, nejasen, neživ, brez podlage, v zraku*: ~o izražanje, ~o umovanje; abstráktnost -i *ž,* abstráktum -a *m, mn.* abstrákta -ákt *s slov. miselne besede*
abstrúzen -zna -o *zmeden, zverižen, nejasen, zavit, pust*: ~o izražanje, ~ jezik, ~o pisanje, abstrúznost -i *ž*
absúrden -dna -o *nesmiseln,* absúrdnost -i *ž nesmiselnost*; prignati kaj ad absúrdum *pokazati nesmiselnost česa*
abulíja -e *ž fil. brezvoljnost, med. duševna bolezen, ko je človek brez volje*
abúzus -a *m zloraba, kriva raba,* abuzíven -vna -o *po zlorabi*
accelerando *[ačelerándo] prisl. glas. pospešeno*
acetál *[-ál]* -a *m kem.,* acetaldehíd -a *[-ld-] m kem.*; acetanhidríd -a *m kem.,* acetanilíd -a *m kem.*
acetát -a *m kem.*: bakrov, bazični, etilni ~, svinčev ~, acetáten -tna -o: ~a svila, ~i laki
acetíl *[-íl]* -a *m kem.,* acetílen -lna -o *[-ln-]*: ~a celuloza = acetílceluloza -e *[-lc-] ž,* acetílklorid -a *[-lk-] m acetilni klorid,* acetílsalicílen -lna -o *[-ls-, -ln-]*: ~a kislina *kem.*; acetilírati -am *kem. uvajati acetile v organske spojine,* acetilíranje -a *s*
acetilén -a *m kem.* |*ogljikov vodik*|, acetilénski -a -o: ~i gorilnik, ~a razsvetljava, ~i razvijalnik, ~a svetilka = acetilénka -e *ž*
acetométer -tra *m* = acetiméter -tra *m kem.*
acetón -a *m kem.*
acíden -dna -o *kisel,* acidnost -i *ž kislost,* acidóza -e *ž zastrupitev s kislimi snovmi*
a conto *[akónto] na račun*
adagio *[adádžo] prisl. glas. počasi*; adagio -gia *m* |*del skladbe*|: od ~a, v ~u, s svojim ~om
Ádam -a *in* Adáma *m os. i.,* Adámov -a -o: ~o jabolko, ~a obleka *nagota,* ~i potomci *ljudje,* ~ sin *slaboten, zmotljiv človek*; adamít -a *m*
Adámič -a *m os. i.,* Adámičev -a -o
adamsít -a *m voj. bojni strup kihavec*
adaptírati -am *prilagoditi, prirediti, pripraviti,* adaptácija -e *ž,* adaptacíjski -a -o

adekváten -tna -o: ~ čemu *skladen s čim, ujemajoč se s čim, enak čemu*; ~o se izraža *izraz se mu ujema, zlaga, krije, sklada z mislijo in čustvom*; adekvátnost -i *ž*: ~ s čim *skladnost, ujemanje s čim*
adenóm -a *m med. žlezna bula, žleznjak*
adépt -a *m učenec, vpeljan v skrivnosti nauka*
adhezíja -e *ž fiz. sprijemnost, med. zaraslina, zlepek*, adhezíjski -a -o: ~a moč, teža, adhezíven -vna -o: ~i proces zraščanja, *stroj.* ~a mast za mazanje strojev, adhezívnost -i *ž*
ad hoc *[adhók] lat. nalašč za to, za ta namen*: ~ narejen
adiabáta -e *ž fiz.*, adiabátičen -čna -o = adiabáten -tna -o, adiabátski -a -o: ~a sprememba, ekspanzija, kompresija
adíjo *zbogom*: ~ pa zdrava ostani! adíjo *m neskl.*
adipózen -zna -o *zamaščen, tolst, debelušen*, adipóznost -i *ž zamaščenost*
adírati -am *seštevati, prištevati, dodajati*, adíranje -a *s*, adícija -e *ž mat., kem.*, adicíjski -a -o: ~i stroj *seštevalnik*, aditíven -vna -o *prišteven*: ~a konstanta, aditívnost -i *ž*
Ádis Abéba, Ádis Abébe *ž kr. i.*
Adíža -e *ž |reka|*, adíški -a -o
ádjektiv -a *m pridevnik*, ádjektiven -vna -o *pridevniški*, adjektiv(iz)írati -am, adjektivácija -e *ž*, adjektivizácija -e *ž*
adjúnkt -a *m pristav*, adjúnktovski -a -o, adjúnktovstvo -a *s*
adjustírati -am *pripraviti (stroj, aparat ipd.), opraviti (vojaka)*, adjustíran -a -o, adjustíranje -a *s*
adjutánt -a *m pribočnik*, adjutántski -a -o *pribočniški*: ~o mesto, adjutantúra -e *ž*
adjútum -a *m pomoč, podpora, prispevek v denarju*
adlátus -a *m pomočnik*
Ádlešiči Ádlešič *in* Ádlešičev *m mn. kr. i.*, v ~ih, ádlešiški -a -o
ad libitum *prisl. na izbiro, po volji*
administrácija -e *ž oskrbništvo, uprava, upravništvo*, administracíjski -a -o *upraven*: ~i urad, administratíven -vna -o: ~i aparat, ~o ukrepanje, ~o osebje; administratívno-operatíven -vna -o: ~ organ; administrátor -ja *m oskrbnik, upravnik, upravitelj*, administrátorka -e *ž* = administrátorica -e *ž oskrbnica, upravnica, upraviteljica*, administrátorski -a -o *oskrbniški, upravniški, upraviteljski*, administrátorstvo -a *s oskrbništvo, upravništvo, upraviteljstvo*
admirál *[-ál]* -a *m* 1. mornariški ~, 2. *zool. metulj*, admirálski -a -o *[-ls-]*: ~a stopnja, obleka, ladja; admirálstvo -a *[-ls-] s funkcija admirala*; admiralitéta -e *ž vrhovni urad bojnega ladjevja, zbor admiralov*; admiralitéten -tna -o
admisíja -e *ž stroj.*, admisíjski -a -o: ~a para, ~i ventil
admitánca -e *ž el. |prevodnost|*
adolescénca -e *ž mladostna doba*, adolescènt -énta *m mladostnik*, adolescéntčen -čna -o: ~a doba
Adónis -a *m mit.*, adónski -a -o: ~i stih; adónis -a *m* 1. *lepotec*, 2. *bot.*, 3. *metulj*
adoptírati -am *posinoviti, pohčeriti, posvojiti, za svojega vzeti*, adoptíran -a -o *posinovljen, posvojen*, adoptíven -vna -o, adópcija -e *ž posvojitev, posinovljenje*, adopcíjski -a -o, adoptánt -a *m kdor koga posvoji*, adoptíranec -nca *m posvojenec, posinovljenec*, adoptíranka -e *ž posvojenka, pohčerjenka*
adorácija -e *ž češčenje*, adoracíjski -a -o
adrenalín -a *m kem., med.*
adrésa -e *ž naslov, spomenica*, adresírati -am *nasloviti*, adrésen -sna -o: ~a listina, adresát -a *m naslovljenec*, adresár -ja *m seznam naslovov*
Adrija -e *ž Jadran*
adsorbírati -am *fiz. prisrkavati*, adsorbíranje -a *s*, adsórpcija -e *ž*, adsorpcíjski -a -o: ~o zgoščanje, ~a lastnost, adsorptíven -vna -o: ~a moč oglja, adsorptívnost -i *ž*
a-dur *[ádúr]* -a *m*: skladba v ~u
adút -a *m pri kartah barva, ki jemlje*
advènt -ênta *m*, v advéntu *in* advêntu, advênten -tna -o: ~i čas, ~a nedelja
adventíven -vna -o *bot. nadomesten*: ~a korenina
adventízem -zma *m |verska ločina|*, adventíst -a *m*, adventístka -e *ž*, adventístičen -čna -o
advêrb -a *m prislov*, adverbiálen -lna -o *[-ln-] prisloven*
adverzatíven -vna -o *protiven*: ~i veznik, ~o priredje, adverzatívnost -i *ž*
advokát -a *m odvetnik*, advokátov -a -o, advokátinja -e *ž odvetnica* = advokátka -e *ž*, advokátkin -a -o, advokátski -a -o *odvetniški*, advokatúra -e *ž odvetništvo*

aero- *v sestavi*: aerodín -a *m letalo, težje od zraka*, aerodinámika -e *ž*, aerodinámičen -čna -o: ~a oblika prometnih sredstev, ~i vzgon, ~i zakoni; aerodróm -a *m letališče*, aerodrómski -a -o; aerofagíja -e *ž med. požiranje zraka*; aerofotografíja -e *ž*; aerohidroplán -a *m*; aeroklúb -a *m*; aerolínija -e *ž zračna proga*; aerolít -a *m min.*; aerologíja -e *ž meteor., let.*, aerolóški -a -o: ~a merilna priprava; aeromehánika -e *ž fiz.*, aeromeháničen -čna -o = aeromehánski -a -o, aeromehánik -a *m*; aerométer -tra *m fiz. zrakomer*; aeromíting -a *m*; aeronávtika -e *ž zrakoplovstvo*, aeronávtičen -čna -o *zrakoploven*, aeronávt -a *m*; aeroplán -a *m letalo*, aeroplánski -a -o; aeroskóp -a *m*; aerostát -a *m* 1. *priprava za raziskovanje zraka*, 2. *letalo, lažje od zraka*; aerostátika -e *ž*; aeroterapíja -e *ž*
aeróben -bna -o: ~i mikrob
afazíja -e *ž med. nezmožnost govorjenja*
afebrílen -lna -o [-ln-] *brez vročine*
afékt -a *m čustvo, strast*: primarni ~, afektíven -vna -o *čustven, strasten*, afektívnost -i *ž čustvenost, strastnost*; afektácija -e *ž nenaravno, prisiljeno vedenje, govorjenje, spakovanje*, afektíran -a -o *nenaraven, spačen, narejen, prisiljen, izumetničen*, afektíranost -i *ž*
afêra -e *ž zadeva, spor, pravda*
aferéza -e *ž slov. opuščanje začetnega zloga*
Afgánistan -a *m* |*država*|, afgánistanski -a -o, Afgánec -nca *m*, Afgánka -e *ž*, afgánski -a -o, afgánščina -e *ž*
aficírati -am *zadeti, ganiti, napasti, okužiti*, aficíran -a -o *prizadet, napaden, bolezensko spremenjen*, afékcija -e *ž*
afinitéta -e *ž kem., agr. sorodnost*, afinitéten -tna -o 1. *soroden*, 2. *mat.*: ~a transformacija
afirmácija -e *ž trditev, utrditev, zatrditev, potrditev*, afirmírati -am *potrditi, utrditi*: ~ svoj položaj, nazor, ~ se *uveljaviti se*, afirmatíven -vna -o *trdilen, pritrdilen*: ~i stavek, odgovor, članek
afišírati -am → *nabiti, nabijati, nalepiti, izobesiti, izobešati, objavljati*, afíša -e *ž* → *naznanilo, objava, lepak*
afoníja -e *ž med. brezglasnost*
aforízem -zma *m izrek, resnica v jedrnati, kratki obliki, domislica*, aforíst -a *m*, aforístičen -čna -o, aforístičnost -i *ž*: ~ sloga
Áfrika -e *ž*: osrednja ~, Južna ~ |*država*|, áfriški -a -o, Afričàn -ána *m* = Afrikánec -nca *m*, Afričánka -e *ž* = Afrikánka -e *ž*, afričánski -a -o = afrikánski -a -o
afrikáta -e *ž slov. zlit glas*, afrikáten -tna -o
Afrodíta -e *ž* |*grška boginja*|
afrónt -a *m nasprotovanje, žalitev*: ~ proti oblasti
ága -a *in* -e *m*, ágov -a -o
Agamémnon -a *m* |*homerski junak*|, Agamémnonov -a -o, agamémnonski -a -o
ágar -ja *m* = agarágar -ja *m biol., kem., med. želatina iz alg*
agáva -e *ž bot.*: stoletna ~
agénda -e *ž* 1. *obred*, 2. *obrednik*
agénde agénd *ž mn. poslovanje, delo, zapisnik, dnevnik*
ágens -a *m gibalo, činitelj, duša česa*; *med. delujoča snov ali moč*
agènt -énta *m opravnik, posrednik, zastopnik, potnik, hujskač, plačanec*, agéntka -e *ž*, agéntovski -a -o; agencíja -e *ž posredovalnica, zastopstvo, poročevalni urad*; agentúra -e *ž*; agencíjski -a -o, agéncije -ij *ž mn. med.*
agílen -lna -o [-ln-] *delaven*, agílnost -i [-ln-] *ž delavnost*
agírati -am 1. *delati*, 2. *igrati na odru*, 3. *delati gibe, mahati z rokami med govorjenjem*
agitírati -am: ~ za koga *razgibavati, delati, vplivati, pritiskati na koga, naganjati, hujskati, buriti*, ~ med ljudmi, agitácija -e *ž* 1. *nemirnost*, 2. *med. premetavanje*, agitacíjski -a -o: ~i govor, shod; agitátor -ja *m kdor agitira, kem. valjasta posoda s stožčastim dnom v industriji*, agitátorica -e *ž* = agitátorka -e *ž*, agitátorski -a -o: ~i nastop, ~a beseda; agítka -e *ž* |*propagandna igra*|
aglomerát -a *m geol.*, aglomerácija -e *ž (na)kopičenje*
aglutinácija -e *ž* 1. *med. sprimek, sprijemanje*: ~ celic, krvničk, 2. *slov.*: ~ besed; aglutiníni -ov *m mn. med. snovi v sokrvci, ki povzročajo aglutinacijo*, aglutinírati -am *med. povzročiti zlepitev, zlepiti se*; aglutinirajóč -óča -e = aglutinatíven -vna -o *slov.*: ~i jeziki
agnát -a *m pr. sorodnik po očetovi plati*, agnátski -a -o: ~o pravo
agnoscírati -am *prepozna(va)ti*
agnosticízem -zma *m fil.*, agnóstik -a *m*
agnozíja -e *ž med.*: optična, akustična ~

agógika -e *ž glas.*, agógičen -čna -o
agón -a *m*: gimnični ~
agonija -e *ž smrtni boj, umiranje, pojemanje*: biti, ležati v ~i, ~ nastopi, traja, agonijski -a -o: ~i stadij bolezni
agráren -rna -o *poljedelski, kmetijski, zemljiški*: ~o vprašanje, ~a reforma, politika, ~i maksimum; agrárec -rca *m pripadnik agrarne politike*, agrárski -a -o
agregát -a *m* 1. *mat. mnogočlenski izraz, vsota*, 2. *min. skupek več snovi v celoto*, 3. *stroj. skupek dveh ali več strojev*, 4. *kem. zmes*, agregáten -tna -o: trdno, tekoče, plinasto ~o stanje; agregírati -am, agregácija -e *ž*
agresná -ja *m privolitev vlade, da se kdo pri njej imenuje za diplomatskega zastopnika*
agresíven -vna -o *napadalen, nasilen, bojevit*, agresívnost -i *ž napadalnost*, agresíja -e *ž napad*, agrésor -ja *m napadavec*
Agríkola -a *in* -e *m* |*rimski vojskovodja*|, Agríkolov -a -o
agrikultúra -e *ž poljedelstvo, kmetijstvo*, agrikultúren -rna -o
Agrípa -a *in* -e *m os. i.*, Agrípov -a -o, Agripína -e *ž os. i.*, Agripínin -a -o
agrokemija -e *ž*
agromelioracíjski -a -o: ~i ukrepi
agronóm -a *m strokovnjak za poljedelstvo, kmetijstvo*, agronómka -e *ž*, agronómski -a -o: ~a fakulteta, ~i izpit, agronomija -e *ž veda o poljedelstvu, kmetijstvu*
agrotéhnika -e *ž*, agrotéhničen -čna -o: ~i minimum, ~i ukrepi
agrúmi -ov *m mn.* |*(kiselkasto) južno sadje*|
àh, ahà *medm.*
Ahácij -a *m os. i.*, Ahácijev -a -o; Ahác -a *m*, Aháčov -a -o *in* Aháčev -a -o; Ahèc *[-àc]* Ahcà *m os. in kr. i.*, Ahčèv -éva -o
Ahája -e *ž*, Ahájec -jca *m*, ahájski -a -o
Áhasver -a *m os. i.*, áhasver -a *m večni popotnik*, Áhasverov -a -o: ~ članek, áhasverski -a -o: ~i značaj, ~a narava
ahát -a *m* |*drag kamen*|, aháten -tna -o
Áheron -énta *m mit.* |*reka v podzemlju*|, aheróntski -a -o
Ahíl(es) -la *m* |*grški junak*|, Ahílov -a -o: ~a peta, ahílski -a -o *[-ls-]*: ~a zamerljivost, ~o občutljiv
Áias -a *in* Aiánta *m* |*homerski junak*|, Áiasov -a -o *in* Aiántov -a -o
Áishil(os) -la *m* |*grški tragik*|, Áishilov -a -o: ~e tragedije; áishilski -a -o *[-ls-]*: ~a resnost, ~i vzor, ~o vzvišen
Aisópos -pa *m* |*gr. basnik*|, Aisópov -a -o: ~e basni; *gl. tudi* Ezop
aitiológija -e *ž* |*preučevanje vzrokov*|, aitiológski -a -o: ~a pravljica
ájbiš -a *m bot. slez*
ájd ájda *m pogan, velikan, mn.* ájdi *in* ájdje, ájdinja -e *ž poganka*, ájdovski -a -o: ~a deklica, ájdovstvo -a *s poganstvo*
ájda -e *ž*, ájdov -a -o: ~ cvet, med; ájdovec -vca *m ajdov kruh*; ájdovka -e *ž* |*potica, slama, goba*|; ájdovica -e *ž* |*slama*|, ájdovščnica -e *ž* |*hruška*|, ájdovček -čka *m* |*goba*|, ájdišče -a *s in* ajdíšče -a *s*
Ájdovec -vca *m*, iz ~a, v ~u, ájdovski -a -o, Ájdovčan -a *m*, Ájdovčanka -e *ž*; Ájdovščina -e *ž*: ~ pri Vipavi, iz ~e, v ~i, ájdovski -a -o, Ájdovec -vca *m*, Ájdovka -e *ž*; Ájdovščina -e *ž*: ~ v Ljubljani, na ~i, z ~e
ájevski -a -o: ~e osnove *a-osnove*
akácija -e *ž*, akácijev -a -o: ~ les = akácijevina -e *ž in* akacijevína -e *ž*
akadémija -e *ž* 1. Slovenska ~ znanosti in umetnosti, biti v ~i *biti član*, akadémijski -a -o: ~i odbor, besednjak, ~a uprava, hiša; 2. *visoka šola*: glasbena, trgovska ~, biti na ~i, iti na ~o, z ~e; akadémijski -a -o: ~a predavalnica, ~a učilnica; 3. *prireditev*: biti pri ~i, iti k ~i, od ~e; biti na ~i, iti na ~o, z ~e; Academia operosórum = Akademija operózov
akadémik -a *m*, akadémičarka -e *ž*, akadémičen -čna -o, akadémski -a -o: ~a četrt, debata
akánt -a *m bot.*, akántov -a -o: ~ list
akataléktičen -čna -o *polnoštevilen*: ~ verz
akcelerácija -e *ž pospeševanje, pospešitev, pospešek*, akcelerátor -ja *m teh.*
akcènt -énta *m poudarek, naglas*: govori s primorskim ~om; akcéntski -a -o *poudaren, naglasen*: ~a znamenja; akcentuírati -am *poudariti, naglasiti*, akcentuíranje -a *s*, akcentuácija -e *ž naglaševanje, poudarjanje*, akcentuacíjski -a -o *naglaševalen, poudarjalen*; akcentológ -a *m*, akcentológski -a -o: ~a razprava
akceptírati -am *sprejeti*, akceptácija -e *ž sprejetje, sprejem*, akceptacíjski -a -o: ~a banka, akcépt -a *m*, akceptánt -a *m*
akcesíja -e *ž ekon.*, akcesíjski -a -o: ~a knjiga, akcesóren -rna -o *postranski, dodaten*; akcesíst -a *m pripravnik*

akcidénca -e *ž prigodek, nebistvena, stranska lastnost*: tisk ~e, akcidénčen -čna -o: ~i tisk, akcidénčnost -i *ž*, akcidentálen -lna -o *[-ln-] prigoden, nebistven, stranski*; akcidentálnost -i *[-ln-] ž nebistvenost, prigodnost*

ákcija -e *ž delnica*, akcíjski -a -o *delniški*: ~a družba; akcionár -ja *m delničar*, akcionárski -a -o *delničarski*

ákcija -e *ž delo, delovanje*: ~ za bolnišnico, partizanska ~, stopiti v ~o *začeti delati*, akcíjski -a -o *deloven*: ~i odbor, polmer, ~o področje, ~i radij (ladje, letala) *vozno območje*

aklamírati -am: ~ koga *ploskati komu, s ploskanjem pritrjevati, soglasno voliti*; aklamácija -e *ž ploskanje, pritrjevanje*, biti izvoljen per acclamationem *[per aklamacionem] soglasno, s ploskanjem*

aklimatizírati -am se: ~ se kraju *privaditi, prilagoditi se novemu podnebju, okolju, razmeram*, aklimatizácija -e *ž prilagajanje, prilagoditev, privajanje*, aklimatizacíjski -a -o: ~e razmere

ákna -e *ž med. mozoljavost*

ako *vez., uvaja pogojne odvisnike*: ~ spava, naj bo zdrava; sadje je les, ~ ni kruha vmes; akorávno, akotúdi, akopràv

akomodírati -am *privaditi, prilagoditi, prilagajati, priravnati, privajati*, akomodácija -e *ž prilagoditev, privajanje, naravnava, med. prilagodljivost očesne leče*

akontácija -e *ž naplačilo, predjem, plačilo na račun*, akontacíjski -a -o

akórd -a *m glas. sozvok, ekon. metoda obračunavanja zaslužka po storjenem delu*: delati na ~, vzeti delo na ~, akórden -dna -o: ~a mezda, ~o delo *od kosa plačano delo*; akordánt -a *m delodajavec, ki odda delo na akord*; akordêr -ja *m delavec, ki dela na akord*; akordêrski -a -o: ~e skupine; akordêrstvo -a *s*

akreditírati -am *poveriti, pooblastiti*, akreditíran -a -o *pooblaščen*: ~i poslanik pri vladi; akreditív -a *m*, akreditíven -vna -o *poverilen, pooblastilen*: ~o pismo *poverilnica*

akribíja -e *ž natančnost, skrbnost*: delo je pisano z veliko ~o

akridín -a *m kem.*

akrílen -lna -o *[-ln-] kem.*: ~a smola

akrobácija -e *ž*, akrobát -a *m*, akrobátski -a -o: ~i nastop

akromátičen -čna -o

Akrópolis *in* Akrópola -e *ž |atensko zgornje mesto, zlasti grad|*, akrópolski -a -o *[-ls-]*; *prenes.* akrópola -e *ž |grad, umetnostno središče|*: ljubljanska ~

akróstih -a *m posvetilo z začetnimi ali končnimi črkami verzov*

Aksákov -a *m |ruski slovanofil|*: ostrina, duh ~a, aksákovski -a -o: ~a svobodoljubnost, ~o svobodoljuben

aksiológija -e *ž veda o vrednotah*, aksiológ -a *m*, aksiológški -a -o

aksióm -a *m*, aksiómski -a -o; aksiomátika -e *ž nauk o aksiomih, aksiomski sistem*; aksiomátičen -čna -o *kar je aksiomsko gotovo*, aksiomátik -a *m*

akt -a *m dejanje*: zgodovinski, zadnji ~, ~ v drami, na odru; spolni ~; *um. kip, podoba, model golega telesa*; *pr. uradni spis, listina*; ad acta *[adákta] lat. med (stare) spise, stvar je končana*

aktêr -ja *m* → *igravec*

aktínij -a *m |element|*, aktíničen -čna -o: ~i žarki

áktiv -a *m slov. tvorni glagolski način*; áktiven -vna -o *slov. tvoren*: ~i način, ~a oblika, ~o izražanje

aktív -a *m soc. |skupina|*: ~ žená, delovni ~, aktíven -vna -o *kem.*: ~i kisik *ozon*, ~o oglje; *soc. delaven, podjeten, priden, živahen, prizadeven, v službi*; aktívnost -i *ž delavnost, podjetnost, pridnost, prizadevnost*; aktivírati -am *v delo, službo sprejeti*; *kem. regenerirati katalizatorje*; aktivíranje -a *s*, aktivizírati -am *razgibati*, aktivizíranje -a *s* = aktivizácija -e *ž*; aktivíst -a *m*, aktivístka -e *ž*, aktivízem -zma *m*; aktivístičen -čna -o, aktivístovski -a -o: ~i zbor

aktíva -iv *s mn. in* aktíve aktív *ž mn. ekon.*, aktíva -e *ž službujoča vojska*

áktovka -e *ž*

aktuálen -lna -o *[-ln-] sodoben, času primeren, pereč, nujen*, aktuálnost -i *[-ln-] ž važnost, sodobnost, nujnost, živost, pomembnost, potreba*; aktualizírati -am *sprožiti, načeti, oživiti*: ~ vprašanje, zadevo, aktualizácija -e *ž oživitev, sprožitev zadeve, vprašanja*

aktuár -ja *m pisarniški uradnik, računar rentabilnosti v zavarovalnicah*, aktuárka -e *ž*, aktuárski -a -o: ~a služba

akumulátor -ja *m nabiralnik, zbiralnik, hranilnik energije*: električni ~, Edisonov ~ = alkalni ~, svinčev ~, hidravlični, parni ~, akumulátorski -a -o: ~a baterija, lokomotiva, plošča; akumulácija -e *ž nabiranje, zbiranje, kopičenje*: družbena ~, akumulacíjski -a -o *zbiralen, nabiralen*: ~i urad, bazen, sklad, ~a pisarna; akumulírati -am *zbirati, nabirati, nabrati, zbrati, kopičiti, nakopičiti, delati, narediti zalogo*

akústika -e *ž* 1. *nauk o zvoku*, 2. ~ prostora, akústičen -čna -o *slušen, zvočen, posluhu ugoden*: ~i pojavi, ~a zaznava, ~a dvorana, akústik -a *m kdor se z akustiko ukvarja*

akút -a *m ostrivec*, akútov -a -o: ~o znamenje, akutírati -am *zaznamovati z ostrivcem*, akutíran -a -o *rastoče poudarjen*

akúten -tna -o *nujen, silen, pereč, hud, nagel, hiter, oster*: ~o vprašanje, ~o vnetje slepiča, ~a zastrupitev, bolezen, akútnost -i *ž nujnost, silnost, ostrina, naglica*

akuzatív -a *m tožilnik, četrti sklon*, akuzativen -vna -o *tožilniški*: ~a zveza

ákva fórtis ákve fórtis *ž kem.* |*solitrna kislina*|; ákva régis ákve régis *ž kem. zlatotopka*; ákva destiláta -e -e *ž prekapana, čista voda*

akvamarín -a *m min.*

akvaplán -a *m šp.*

akvarél *[-él]* -a *m* |*slika z vodnimi barvami*|, akvarélen -lna -o *[-ln-]*: ~a slika, ~i portret, akvarelíst -a *m*, akvarelístka -e *ž*

akvárij -a *m posoda za hranjenje vodnih živali ali rastlin v sobi*, akvárijski -a -o

akvatínta -e *ž* |*bakrorez*|

akvedúkt -a *m vodovod*

Akvilêja -e *ž kr. i. Oglej*, akvilêjski -a -o *oglejski*: ~i patriarh, ~a zgodovina

akvirírati -am *pridobivati, pridobiti, nabirati*; akvizícija -e *ž pridobitev, prirastek, nabiranje*, akvizitêr -ja *m zbiravec, nabiravec naročnikov, odjemavcev*, akvizitêrka -e *ž*, akvizitêrski -a -o: ~i uspeh, ~a spretnost

°à la *slovenimo*: burke à la Nestroy *burke, kakor ali kakršne so Nestroyeve*; *burke Nestroyevega kova, Nestroyeve vrste*; tragedija à la Shakespeare *shakespearska tragedija*; drama à la Ibsen *ibsenovka ipd.*

alabáster -tra *m min.* |*žlahtna vrsta sadre*|, alabástrov -a -o, alabastrovína -e *ž* |*izdelki*|, alabástrn -a -o: ~a vaza

à la carte *[alakárt] po jedilniku*

Álah -a *m*, Álahov -a -o: ~ blagoslov

à la mode *[alamód] po modi*

alanín -a *m kem.*

Álarih -a *m* |*gotski kralj*|, Álarihov -a -o

alárm -a *m klic k orožju, k pazljivosti, k pripravljenosti*, alármen -mna -o: ~a naprava, piščalka, sirena, ~i signal, zvonec, ~o znamenje, stanje; alarmánten -tna -o *razburljiv, vznemirljiv*: ~a novica, ~o poročilo; alarmírati -am *pokonci spraviti, preplašiti, vznemiriti, razburiti*, alarmíran -a -o

Alaródi -ov *m mn. skupno ime za stara predindoevropska plemena*, alaródski -a -o: ~i jeziki, alaródščina -e *ž*

Alasia da Sommaripa *[alázia da somarípa]* Alasia da Sommaripa *ali* Alasie da Sommaripa *ali* da Sommaripe *m*, Alásiov -a -o: ~ slovar *ali* slovar Alasia da Sommaripa

álba -e *[-lb-] ž ltg.* |*oblačilo*|: čipke pri ~i, platno za ~e

Albánija -e *ž*, Albánec -nca *m*, Albánka -e *ž*, albánski -a -o: ~i jezik = albánščina -e *ž* >*[-lb-]*

álbatros -a *m zool.* |*ptica*|, álbatrosov -a -o >*[-lb-]*

Álbert -a *m os. i.*, Álbertov -a -o, Albêrta -e *ž*, Albêrtin -a -o, Albertína -e *ž*, Albertínin -a -o >*[-lb-]*

Álbi -ja *m* |*mesto v južni Franciji*|; Albižàn -ána *m*, Albižánka -e *ž*, albižánski -a -o: ~a vojska; albižàn -ána *m* |*pripadnik verske ločine*| >*[-lb-]*

Albín -a *m os. i.*, Albínov -a -o, Albína -e *ž os. i.* >*[-lb-]*

albín(ó) -na *m biol. beličnik*, albína -e *ž*, albinízem -zma *m beličnost* >*[-lb-]*

Álbreht -a *m*, Álbrehtov -a -o >*[-lb-]*

álbum -a *m* |*knjiga s slikami, spominska knjiga*|, álbumski -a -o: ~i verzi >*[-lb-]*

albúmen -a *[-lb-] m beljakovina*

albumín -a *m kem.*, albuminát -a *m kem.*, albuminoíd -a *m kem.* >*[-lb-]*

aldehíd -a *m*, aldehídov -a -o, aldehídski -a -o: ~e smole, ~i sladkorji >*[-ld-]*

aldína -e *[-ld-] ž tisk.*

alegorija -e *ž prilika, podoba*, alegóričen -čna -o: ~a pesem, alegóričnost -i *ž*,

alegórika -e *ž izražanje s prilikami*, alegorizírati -am *v alegoriji kaj povedati, izraziti*, alegorizácija -e *ž*

aléja -e *ž drevored*

Aleksánder -dra *m os. i.*: ~ Makedonski, ~ Véliki, Aleksándrov -a -o; Aleksándra -e *ž*, Aleksándrin -a -o; Aleksandríja -e *ž ¡mesto v Egiptu*, Aleksandrínec -nca *m*, Aleksandrínka -e *ž*, aleksandrínka -e *ž |slovenska dekla v Egiptu|*, aleksandrínski -a -o: ~i rokopis, ~a filozofija, šola; aleksandrínec -nca *m dvanajsterec, franc. verz z 12 zlogi*

Aléksandros -ra *m gr. mit.*

Aleksándrov -a *m pesniško ime Josipa Murna*: pesmi ~a

Aléksij -a *m os. i.*, Aléksijev -a -o, Aléksija -e *ž*, Aléksijin -a -o

Alékto -e *ž mit.*, Aléktin -a -o

alelúja -e *ž* 1. *vzklik veselja, naslov skladbe*, 2. voščiti veselo ~o *veliko noč*; 3. *velikonočna jed*: skleda ~e

Alemán -a *m*, alemánski -a -o, alemánščina -e *ž*, Alemánija -e *ž*

Alénka -e *ž*, Alénkin -a -o, Alénčica -e *ž*, Aléna -e *ž*, Alénin -a -o

alergíja -e *ž preobčutljivost*, alêrgičen -čna -o, alergén -a *m snov, ki zbuja alergijo*

Alèš Aléša *m os. i.*, Aléšev -a -o

Aléšovec -vca *m |pisatelj|*, Alešovčev -a -o; aléšovčevski -a -o: ~o pisanje

Aleúti -ov *m mn. |otočje|*, aleútski -a -o

álfa -e *ž in* álfa *m neskl.*: od ~ do omega; kot ~, v kotu ~, žarki ~ *ali* ~ žarki, ~ privativum *>[-lf-]*

alfabét -a *m abeceda*: grški, hebrejski ~, po ~u, alfabétičen -čna -o = alfabétski -a -o *abeceden*: ~i seznami, ~a urednitev; alfabetírati -am *po abecedi urediti*, alfabetíranje -a *s >[-lf-]*

Alfíeri *[alfiêri]* -ja *m |it. pesnik|*, Alfierijev -a -o: ~e tragedije

Álfonz -a *m in* Alfónz -a *m os. i.*, Álfonzov -a -o *in* Alfónzov -a -o *>[-lf-]*

Álfred -a *m*, Álfredov -a -o *>[-lf-]*

álga -e *ž*, álgin -a -o *>[-lg-]*

álgebra -e *ž mat.*, algebráičen -čna -o = algebrájski -a -o: ~a analiza, enačba, funkcija, ~i izraz, ~o število *>[-lg-]*

ali *[ali | àli]* ① *vez.* a) *loč. (brez vejice)*: prinesi vina ~ piva; jaz ~ ti, eden mora iti; ~ delaj ~ pojdi! b) *prot. (z vejico)*: veliko sem videl, ~ kaj takega še ne; saj je res, ~ vse nič ne pomaga; ② *prisl.* a) *vpr.*: ~ je res? ~ veš, ~ je doma? b) *poudarni*: àli bo gledal! àli nas je bilo! àli smo jih!

aliánsa -e *ž zveza, zaveza*, aliánsen -sna -o; *gl. tudi* aliirati

álias *prisl. drugače, po domače*: Matija Valjavec, ~ Kračmanov

álibi -ja *m, nav. neskl. drugje*: dokazal je svoj ~ *da ob določenem času ni bil na kraju dejanja*, z ~ *ali* z ~jem se je hitro rešil suma

alicíkličen -čna -o: ~e spojine *kem.*

alifátičen -čna -o = alifátski -a -o: ~e spojine *kem.*

aligátor -ja *m zool.*, aligátorjev -a -o

alíirati -am *zavezati, zvezati*; aliíran -a -o *zavezan, zvezan (po pogodbi)*: ~i narodi; aliíranec -nca *m zaveznik*; *gl. tudi* aliansa

alimênti -ov *m mn. stroški za vzdrževanje, preživnina, vzdrževalnina*, alimentácija -e *ž vzdrževanje, plačevanje preživnine*, alimentacíjski -a -o, alimentáren -rna -o: ~a obolelost

a limine *pri priči, kratko malo*: ~ zavrniti

alínea -nee *ž tisk. nova vrsta, odstavek*: z ~o, od ~e, pri ~i

Álipaša -a *ali* -e *m os. i.*, Álipašev -a -o: ~ most

aliterácija -e *ž |glasovna pesniška figura|*, aliteracíjski -a -o: ~i ukras; aliterírati -am *ponoviti isti soglasnik*

alizarín -a *m kem.*: naravni, sintetični ~, alizarínov -a -o: ~a barva, ~o barvilo, črnilo, ~ lak

Aljáska -e *ž |država|*, aljáški -a -o

Aljáž -a *m os. i.*, Aljážev -a -o: ~ dom, stolp

Alkáios Alkáia *m in* Alkáj -a *m |gr. pesnik|*, Alkájev -a -o: ~e pesmi; alkájski -a -o: ~a kitica, ~i verz *>[-lk-]*

alkali- *v sestavi*: alkalialbumíni -ov *[-lb-] m mn. kem.*; alkalicelulóza -e *ž kem.*; alkalimetrija -e *ž kem.*, alkaliméter -tra *m kem.*, alkalimétričen -čna -o *>[-lk-]*

alkálije -ij *ž mn. kem. lugi, lužnine*, alkáličen -čna -o, alkálen -lna -o *[-ln-] kem. lugov, lužen*: ~i akumulator, ~e kovine, prsti, ~a reakcija, ~e slatine, mineralne vode, alkáličnost -i *ž*, alkálnost -i *[-ln-] ž*, alkalizírati -am, alkalizíranje -a *s*, alkaloíd -a *m >[-lk-]*

Alkibíad(es) -da *m |gr. državnik|*, Alkibíadov -a -o *>[-lk-]*

alkimija -e *ž*, alkimíst -a *m*, alkimístičen -čna -o *>[-lk-]*
Alkmán -a *[-lk-] m |gr. pesnik|*
alkohól *[-ól]* -a *m kem. čisti vinski cvet*: etilni ~ *etilalkohol*, absolutni ~, denaturirani ~ *napravljen neužiten*; alkoholát -a *m*, alkohólov -a -o: ~a spojina, alkohólen -lna -o *[-ln-]*: ~i firnež, ~a pijača, raztopina, ~i sladkor, ~o vrenje, ~a industrija, ~i termometer; alkohólnat -a -o *[-ln-] kar vsebuje alkohol*: ~a pijača; alkoholízem -zma *m*, alkohólik -a *m*, alkohóličen -čna -o: ~ bolnik, alkoholizírati -am; alkoholométer -tra *m*, alkoholometrija -e *ž* *>[-lk-]*
alkóva -e *[-lk-] ž vdolbina v zidu, prikot, pregradek z ležiščem, pristenek*
allegretto *[alegréto] prisl. glas. nekoliko živahno*: ~ igrati, peti; allegretto -a *m |del skladbe|*: začenja se z ~om, od ~a naprej
allegro *[alégro] prisl. glas. hitro, živahno, veselo*: ~ igrati, peti; allegro -a *m |del skladbe|*: značilnosti v ~u, od ~a naprej, skladba se konča z ~om
almanáh -a *m koledar, letopis, zbornik*, almanáhovec -vca *m sodelavec almanaha*, almanáhovski -a -o = almanáški -a -o: ~a poezija, doba *>[-lm-]*
áloa -e *ž aloja, rod. mn.* áloj
alódij -a *m |svobodno posestvo|*, alodiálen -lna -o *[-ln-]*: ~o posestvo, ~a državica
alogamíja -e *ž bot.*, alogámen -mna -o
alógičen -čna -o *nelogičen, nedosleden*, alogíčnost -i *ž*
alója -e *ž bot.*, alójin -a -o: ~ cvet, alójev -a -o: ~ čaj
Alójzij -a *m os. i.*, Alójzijev -a -o; Alójzija -e *ž*, Alójzijin -a -o, alójzijski -a -o; Alojzijevíšče -a *s |dijaški zavod|*, alojzijevíški -a -o: ~i gojenec = alojzijeviščník -a *m*
alokúcija -e *ž nagovor*
alopatíja -e *ž med.*, alopátičen -čna -o = alopátski -a -o
alotropíja -e *ž kem.*, alotrópen -pna -o, alotrópičen -čna -o
alpáka -e *[-lp-] ž zool. |lama, njena volna in blago iz nje|*: perilo ~ *in* ~ perílo
alpáka -e *[-lp-] ž met. novo srebro*: ~ srebrnina *in* srebrnina ~
Álpe Álp *ž mn.*, álpski -a -o: ~i svet, ~a flora, ~o podnebje; alpinski -a -o *planinski, gorski*, alpínec -nca *m |gorski vojak|*; alpínizem -zma *m planinstvo*, alpinístika -e *ž planinstvo, praktično uveljavljanje planinstva*, alpinístičen -čna -o, alpiníst -a *m*, alpinístka -e *ž*; alpínum -a *m*, alpinétum -a *m* = alpinét -a *m skalnjak >[-lp-]*
ált -a *m*, áltovski -a -o: ~i solo, ~a melodija, altístka -e *ž >[-lt-]*
altána -e *[-lt-] ž arh.*
alterácija -e *ž sprememba, menjava (glasu, utripanja)*, alterírati -am *spremeniti, menjati (glas) >[-lt-]*
alternatíva -e *ž izbira med dvojim*, alternatíven -vna -o: ~a odločitev, postaviti vprašanje ~o *>[-lt-]*
alternátor -ja *[-lt-] m el. |generator za izmenični tok|*
alternírati -am *[-lt-] menjati (se), izmenjavati (se)*, alternácija -e *ž*
altiméter -tra *[-lt-] m let. višinomer*
altruízem -zma *m nesebičnost*, altruístičen -čna -o *nesebičen*, altruíst -a *m nesebičnež*, altruístovski -a -o *>[-lt-]*
aludírati -am *gl.* aluzija
aluminát -a *m kem.*: barijev, natrijev, kalijev ~
alumínij -a *m kem. |prvina|*, alumínijev -a -o: ~e spojine, alumínijski -a -o: ~a pločevina, posoda, žica, ~e plošče, rude, zlitine, alumínijast -a -o: ~a kovina, posoda
alumnát -a *m |vzgojni zavod, malo semenišče|*
alúvij -a *m |geološka plast, naplavina|*, aluviálen -lna -o *[-ln-]*: ~a tla
aluzíja -e *ž namig, namigavanje*, aludírati -am: ~ na kaj *namigniti, namigovati*
alveoláren -rna -o *[-lv-]*: ~i glasovi
Alzácija -e *ž*, Alzáčan -a *m*, Alzáčanka -e *ž*, alzáški -a -o *>[-lz-]*
Alžír -a *m |mesto in okrožje|*, Alžírec -rca *m*, Alžírka -e *ž*, Alžírija -e *ž |dežela|*, alžírski -a -o: ~a vstaja *>[-lž-]*
Amadís -a *m |junak viteških romanov|*, Amadísov -a -o, amadísovski -a -o
amalgám -a *m*, amalgámski -a -o: ~a plomba, amalgamírati -am, amalgamíran -a -o, amalgamíranje -a *s >[-lg-]*
Amálija -e *ž os. i.*, Amálijin -a -o
amandmá -ja *m dopolnilni, spreminjevalni predlog*, amandmájski -a -o
amanuénsis *[-zis]* -a *m pomočnik*: ~ v knjižnici

amarílis -a *m bot.*
amatêr -ja *m kdor se nepoklicno (iz ljubezni) ukvarja s čim*, amatêrka -e *ž*, amatêrski -a -o: ~i fotograf, klub, amatêrstvo -a *s*: ~ v umetnosti, športu, fotografiji
amazonít -a *m min. zeleni kalijev glinenec*
Amazónka -e *ž* |*grško bajeslovno bitje*|, amazónka -e *ž bojevita, huda ženska*, amazónski -a -o *bojevit, hud, oster*
Amazónka -e *ž* |*reka*|, amazónski -a -o
ámba -e *ž*: ~ pri tomboli
ambasáda -e *ž poslaništvo*: sprejem na ~i, ambasáden -dna -o: ~o poslopje, ambasádor -ja *m poslanik*, ambasádorski -a -o *poslaniški*
ambícija -e *ž častiljubnost, častihlepje, prizadevnost*, ambiciózen -zna -o, ambiciózност -i *ž*
ambiènt -énta *m okolje*
ámbra -e *ž* |*dišeča smola*|
Ambrózij -a *m os. i.*, Ambrózijev -a -o; Ambrózija -e *ž*, Ambrózijin -a -o; ambrozijánski -a -o: ~i obred, ~o petje; Ambróž -a *m*, Ambróžev -a -o
ambrózija -e *ž* |*bajeslovna jed bogov*|, ambrózijski -a -o
Ambrús -a *m kr. i.*, iz ~a, v ~u, ambrúški -a -o, Ambrúšanje -ov *m mn.*, Ambrúšanke -ank *ž mn.*
ambulánca -e *ž pošta na vlaku*, ambulánčen -čna -o: ~i voz *poštni voz pri vlaku*
ambulánta -e *ž kraj za prvo zdravniško pomoč, vojna bolnišnica, voz za prevažanje bolnikov in ranjencev*, ambulánten -tna -o: ~o zdravljenje, ~ bolnik; ambulatórij -a *m zavod za zdravljenje neležečih bolnikov*, ambulatórijski -a -o
améba -e *ž zool. menjačica*, amében -bna -o: ~a griža
ámen *m neskl.* 1. končal je z običajnim ~; 2. *konec*: tako bo, pa ~!
amenoréja -e *ž med.*, amenoróičen -čna -o
Amêrika -e *ž*: Južna, Severna, Latinska ~; Američàn -ána *m*, Američánka -e *ž*, Amerikánec -nca *m*, Amerikánka -e *ž*, amêriški -a -o, amerikánski -a -o; amerikanízem -zma *m amer. jezikovna posebnost, duh praktičnosti in pridobitnosti*; amerikanizírati -am, amerikanizácija -e *ž ustvarjanje enotne ameriške kulture, mehanizacija življenja*
ametíst -a *m* |*drag kamen*|, ametístov -a -o, ametísten -tna -o
amfíbija -e *ž dvoživka*, amfíbijski -a -o: ~o letalo *za kopno in morje*
amfiból *[-ól]* -a *m min.*, amfibólov -a -o: ~ azbest
amfíbrah -a *m in* amfibráh -a *m* |*metrična stopica*|, amfibráhičen -čna -o
amfiteáter -tra *m polkrožen prostor s stopničasto se vzdigujočimi sedeži*, amfiteátrski -a -o, amfiteatrálen -lna -o *[-ln-] kar ima obliko amfiteatra*
Amfitríta -e *ž gr. mit.*
ámfora -e *ž* |*antičen vrč z dvema ročema*|
amfotêren -rna -o *kem. kar ima lastnosti baze in kisline*
amíd -a *m kem.*, amidopirín -a *m*
Amiens *[amjén]* -a *m* |*franc. mesto*|, amienski *[amjénski]* -a -o: Peter Amienski
amigdalín -a *m kem.*
amíl *[-íl]* -a *m* = amílum -a *m* |*škrob*|, amílen -lna -o *[-ln-]*; amilacetát -a *m*, amilacetáten -tna -o: ~a svetilka, amilalkohól *[-lk-, -ól]* -a *m amilni alkohol, pentanol*; amiláza -e *ž*, amiloíd -a *m*, amilóza -e *ž*, amilodekstrín -a *m*; *vse kem.*
amín -a *m*, amínski -a -o: ~e kisline; aminobenzén -a *m*, aminofenól *[-ól]* -a *m*; *vse kem.*
amitóza -e *ž* |*delitev celice*|
amnestíja -e *ž pomilostitev*, amnestíjski -a -o *pomilostitven*: ~i odlok; amnestírati -am *pomilostiti*: ~ koga, amnestíranec -nca *m pomiloščenec*, amnestíranka -e *ž*
amnezíja -e *ž izguba spomina*, amnezíjski -a -o: ~i pojav
a-mol *[ámól]* -a *m*: skladba v ~u
amóniak -a *m*, amóniakov -a -o: ~ cvet, amónij -a *m*, amónijev -a -o: ~ bikarbonat
Ámor -ja *m rimski bog ljubezni*, Ámorjev -a -o: ~a puščica, ~ kip; ámorski -a -o; ámor -ja *m* 1. *ljubezen*, 2. *amoret*, amorét -a *m um. okrasni kipec*, ámorček -čka *m*
amorálen -lna -o *[-ln-] brez morale, brez čuta za nravnost*, amorálnost -i *[-ln-] ž*, amoralíst -a *m* = amorálnež -a *[-ln-] m*
amórfen -fna -o *brezličen, brez oblike, brez lastne podobe, neizrazit*; *min.*: ~a ruda, ~a snov; amórfnost -i *ž*
amortizácija -e *ž odplačevanje, poravnavanje dolga*, amortizacíjski -a -o: ~i stroški, skladi; amortizírati -am: dolg se amortizira
amortizêr -ja *m stroj. blažilnik*

ampak *[àmpak / ampak] vez.*: ne oče, ~ mati; nisi pomagal, ~ nagajal; ne samo *ali* le neumen, ~ tudi hudoben; *brez adverzativnega pomena je »ampakovanje« razvada*

Ampère *[ampêr]* Ampèra *m* |*franc. fizik*|, Ampèrov -a -o: ~ zakon, ~o pravilo; ampêr -a *m enota za merjenje električnega toka*, ampêrski -a -o: ~a ura (°amperura), amperméter -tra *m*

amplificírati -am *razširiti*, amplifikácija -e *ž razširitev*

amplitúda -e *ž fiz., mat., geogr., meteor.*

ampúla -e *ž* 1. *med. hruškasta stekleničica za zdravila*, 2. *mehurjasto razširjeni del votlega organa*

amputírati -am *odrezati, odstraniti*: ~ ud, kos ozemlja, amputácija -e *ž*, amputacíjski -a -o: ~i nož, štrcelj, ~a štula, politika

Ámsterdam -a *m* |*nizozemsko mesto*|, ámsterdamski -a -o

amulét -a *m vražni obesek v obrambo proti zlim silam, nesrečam, boleznim ipd.*, amuléten -tna -o: ~i obesek, ~a svetinjica

Ámundsen -a *m* |*raziskovavec polarnih krajev*|, Ámundsenov -a -o: ~a pot v Antarktiko, ámundsenski -a -o: ~i značaj

amúzičen -čna -o *brez čuta za umetnost*, amúzičnost -i *ž*

an- *kot predpona v tujkah iz gr. namesto* a- *pred samoglasniki pomeni* brez-, ne-: analfabet, anarhija, anemija

Ána -e *ž os. i.*, Ánin -a -o, Ánica -e *ž*, Áničin -a -o, Áncka -e *ž*, Áncin -a -o, Ánka -e *ž*, Ánkin -a -o

anabaptíst -a *m prekrščevavec*, anabaptízem -zma *m*, anabaptístovski -a -o

Anábaza -e *ž* |*grški popis bojnih pohodov*|: Ksenofontova ~, anábaza -e *ž* |*pohod*|: ~ Aleksandra Vélikega

anadiplóza -e *ž* |*govorniška figura*|

anaeróben -bna -o *brez kisika živeč*: ~e bakterije

anáfora -e *ž* 1. *ponavljanje iste besede*, 2. *pesniška figura*, anafóričen -čna -o *ali* anáforski -a -o: ~i slog

anagráf -a *m register stalnega prebivavstva*, anagráfski -a -o: ~i urad

anagrám -a *m* |*uganka*|

anahorét -a *m* |*puščavnik*|, anahorétski -a -o: ~o življenje

anahronízem -zma *m časovna neskladnost, zaostalost, pogrešek zoper čas*, anahronístičen -čna -o

anakolút -a *m neskladnost v stavčni zvezi*, anakolútski -a -o: ~o vezanje

Anákreon -ónta *m os. i.*, Anakreóntov -a -o: ~a poezija, anakreónt(ov)ski -a -o: ~a poezija, anakreóntik -a *m kdor Anakreonta posnema in anakreontsko pesni*, anakreóntika -e *ž poezija v Anakreontovem slogu*

anakrúza -e *ž uvodni takt v glasbi in poeziji, prvi nepoudarjeni zlog v verzu s padajočim ritmom*

Anakságoras -ra *in* -re *m* |*gr. filozof*|, Anakságorov -a -o

Anaksimánder -dra *m* |*gr. filozof*|, Anaksimándrov -a -o

Anaksímenes -na *m* |*gr. filozof*|, Anaksímenov -a -o

analfabét -a *m nepismen človek, neizobraženec*, analfabétski -a -o: ~i tečaj; analfabetízem -zma *m* >*[-lf-]*

análi -ov *m mn. letopis*, analíst -a *m letopisec*, analístičen -čna -o: ~ spis, slog

analítičen -čna -o, analítski -a -o *ločilen, razčlenjujoč, razčlenjevalen, razbirajoč, razločevalen* 1. *mat.*: ~a funkcija, ~i postopek, ~a rešitev, ~a tehtnica; 2. *fil.*: ~a metoda, psihologija; 3. *slov.*: ~a sintaksa

analítika -e *ž nauk o analizi*, analítik -a *m*

analíza -e *ž razčlenjevanje, razčlenitev, razkrajanje, razkroj, razstavljanje*: slovnična, kemična, matematična, filozofska ~; analizírati -am, analiziranje -a *s*

analizátor -ja *m fiz., stroj., metr.*, analizátorski -a -o

analogíja -e *ž podobnost, nalika, izenačevanje*; analógen -gna -o = analógičen -čna -o, analógnost -i *ž*

Ánam -a *m*, ánamski -a -o: ~i breg, ~o podnebje, Anamít -a *m prebivavec Anama*, anamítski -a -o, anamítščina -e *ž*

anamnéza -e *ž zbirka podatkov o bolniku, navedbe o nastanku bolezni*, anamnéstičen -čna -o: ~i podatki

ánanas -a *m* |*tropski sad*|, ánanasov -a -o

anapést -a *m* |*stopica*|, anapéstovski -a -o

anarhíja -e *ž brezvladje, nered, brezpravnost*, anárhičen -čna -o, anarhízem -zma *m nazor, ki ne priznava nobene oblasti*, anarhíst -a *m prevratnež*, anarhístičen -čna -o, anarhístovski -a -o

anastátičen -čna -o: ~ ponatis
Anastázij -a *m os. i.*, Anastázijev -a -o, Anastázija -e *ž*, Anastázijin -a -o
anastigmát -a *m fotografski objektiv ali sestav leč, pri katerem je odpravljen astigmatizem*, anastigmátičen -čna -o: ~a leča, anastigmátičnost -i *ž*
anátema -e *ž prekletstvo*: izreči ~o nad kom *koga slovesno prekleti, izobčiti iz verskega občestva* = anatematizírati -am
anatomíja -e *ž razteležénje, razčlenitev, veda ali knjiga o ustroju telesa*, anatomíjski -a -o, anatómičen -čna -o, anatómski -a -o: ~a ugotovitev, metoda, anatóm -a *m*, anatómka -e *ž*
Andalúzija -e *ž* |*pokrajina v Španiji*|, Andalúzijec -jca *m*, Andalúzijka -e *ž*, andalúzijski -a -o
andánte *prisl. glas* : ~ igrati, peti; andánte -a *m*: pri ~u, od ~a naprej; andantíno *prisl. glas. rahlo razgibano*, andantíno -a *m* |*del skladbe*|: v njegovem ~u, začne se z ~om
Ándechs-Merán -a *m*, ándechs-meránski -a -o, Ándechs-Meránci -ev *m mn.* >*[andeks-]*
Andersen *[ándersen]* -a *m* |*danski pisatelj*|, Andersenov -a -o: ~e pravljice; ándersenovski -a -o
andezít -a *m min.* |*vulkanska kamnina*|
Ándi -ov *m mn.* |*južnoameriško pogorje*|
Andóra -e *ž kr. i.*, andórski -a -o
Andreáš -a *m os. i.*, Andreášev -a -o: ~e pesmi
Andrée *[andré]* -ja *m os. i.*, Andréejev -a -o: ~ dnevnik, ~a ekspedicija
Andréj -a *m os. i.*, Andréjev -a -o, Andréjevo -ega *s*: na ~, od ~ega sèm; Andréjec -jca *m*, Andréjčev -a -o, Andréjček -čka *m*, Andréjčkov -a -o, Andréjče -ta *m*, Andréjčetov -a -o; Andráž -a *m*, Andrážev -a -o; Andréja -e *ž*, Andréjin -a -o
Andréjčkov Jóže Andréjčkovega Jóžeta *m* |*pisatelj*|: spisi ~ega ~ta
Andréjev -a *m* |*ruski pisatelj*|: drame Leonída ~a
Andréjka -a *in* -e *m os. i.*, Andréjkov -a -o: ~i spisi (°Andréjkini)
Andrióli -ja *m os. i.*, Andriólijev -a -o: ~i prevodi
androgamét -a *m biol. semenčica*
Ándrokles -kla *m* |*starogrški politik*|, Ándroklov -a -o
Ándroklos -kla *m* |*starogrški suženj*|, Ándroklov -a -o
Andrómaha -e *ž os. i.*, Andrómahin -a -o: ~o slovo od Hektorja
Andrómeda -e *ž astr.*
anekdóta -e *ž zgodbica*, anekdótičen -čna -o = anekdóten -tna -o, anekdótski -a -o: ~i čut, ~o pripovedovanje
anéks -a *m dodatek, pritiklina*
aneksíja -e *ž politična priključitev, prilastitev ozemlja*, aneksíjski -a -o: ~a kriza; anektírati -am *priključiti, prilastiti si (ozemlje)*, anektíranec -nca *m*
anemíja -e *ž malokrvnost*, anémičen -čna -o *malokrven, slaboten*: ~o pisanje, anemíjski -a -o: ~i šumi
anemográf -a *m meteor.*, anemométer -tra *m vetromer*, anemométrski -a -o
anemóna -e *ž bot. vetrnica*
aneroíd -a *m tlakomer brez živega srebra*, aneroíden -dna -o
anestezíja -e *ž omrtvičenje*, anestezírati -am *omrtvičiti*, anestezíran -a -o *omrtvičen*, anestezíjski -a -o, anestezíst -a *m* |*zdravnik*|, anestezístka -e *ž*, anestétikum -a *m*, *mn.* anestétika -tik *s mrtvičila*
angažírati -am *v službo sprejeti, vzeti, najeti koga*: ~ koga za kaj, gledališče angažira igravca, ~ se *v službo stopiti, zavezati se*; angažmá -ja *m pogodba za službo, najetje, obveza*
ángel *[-el]* -a *m*, ángelov -a -o: ~o češčenje; ángelski -a -o *[-ls-]*: ~a milina, čistost, ~o petje; Angelski grad; ángelc -a *[-lc-]* *m*, ángelček -čka *m*, ángelčkov -a -o; Ángelček -čka *m*, Ángelčkov -a -o: ~ urednik >*[-lč-]*; Ángel -a *m os. i.*, Ángelov -a -o, Ángela -e *ž*
Angéla -e *ž os. i.*, Angélin -a -o, Angélica -e *ž*, Angéličin -a -o
angína -e *ž*, anginózen -a -o: ~e težave; angína péctoris *[pék-]* angíne péctoris *ž*
anglezít -a *m min.* |*svinčeva ruda*|
Angléž -a *m*, Anglézev -a -o, Angléžinja -e *ž*, Angléžinin -a -o, angléški -a -o: ~i ključ, ~a bolezen, angléščina -e *ž*, Angléško -ega *s*, na ~em, z ~ega; Anglija -e *ž*, v ~i, iz ~e
anglikánec -nca *m*, anglikánski -a -o: ~a vera, anglikánka -e *ž*, anglikánstvo -a *s*
anglíst -a *m*, anglístka -e *ž*, anglístika -e *ž veda, ki preučuje angleški jezik in književnost*, anglístičen -čna -o; anglicízem -zma *m posebnost angleščine*

anglo- *v sestavi*: Angloameričàn -ána *m*, angloamêriški -a -o: ~a izreka; *vendar* ánglo-amêriški -a -o: ~o sodelovanje, ~a zasedba; anglofil *[-il]* -a *m*, anglofílski -a -o *[-ls-]*; anglofób -a *m*, anglofóbski -a -o; anglomán -a *m*, anglománski -a -o; Anglosás -a *m*, anglosáški -a -o *in* anglosaksónski -a -o, anglosáščina -e *ž in* anglosaksónščina -e *ž*

Angóra -e *ž kr. i.*, angórski -a -o: ~a koza, mačka, ~i kunec, angórka -e *ž* |*koza*|, angóra -e *ž* |*volna*|

Ångström *[ångström]* -a *m* |*švedski fizik*|, ångström -a *m* |*mera za svetlobne valove*|

anhidrid -a *m kem.*: ~ fosforne kisline

anhidrít -a *m*, anhidrítov -a -o: ~ kristal

Ánhovo -ega *s kr. i.*, iz ~ega, v ~em, ánhovski -a -o: ~i cement, Ánhovci -ev *m mn.*

anilín -a *m*, anilínski -a -o: ~e barve

animáličen -čna -o *živalski*, animáličnost -i *ž živalskost*, animálen -lna -o *[-ln-]*: ~a hrana

animírati -am: ~ koga za kaj *spodbujati, navdušiti, razživiti, vneti*, animíran -a -o: ~a družba, animátor -ja *m*: ~ pri lutkah

animízem -zma *m vera v dušo kot počelo sveta*, animístičen -čna -o, animíst -a *m*

animózen -zna -o *sovražen, hud, nejevoljen*, animóznost -i *ž nenaklonjenost*

anión -a *m el.*, aniónski -a -o

anizotrópen -pna -o *fiz.*, anizotropíja -e *ž*: ~ kristalov

Aníža -e *ž* |*reka*|, aníški -a -o

Ánkara -e *ž kr. i.*, ánkarski -a -o

ankéta -e *ž poizvedovanje, zbiranje podatkov*: ~ o srednji šoli, ankéten -tna -o: ~i odbor, ~a metoda, anketírati -am, anketíranje -a *s*, anketíranec -nca *m*, ankétnik -a *m*

anóda -e *ž*, anóden -dna -o: ~a baterija, ~a karakteristika, izguba, napetost

anófeles -a *m* |*malarijski komar*|

anomalíja -e *ž izjemnost, nepravilnost*, anomálen -lna -o *[-ln-] izjemen, nepravilen*, anomálnost -i *[-ln-] ž*

anonímen -mna -o *brezimen, neimenovan, nepodpisan*, anonímnost -i *ž brezimnost*, anoním -a *m*, anonímnik -a *m*, anonímnica -e *ž*

anónsa -e *ž oglas, naznanilo*, anónsen -sna -o *oglasen, naznanilen*: ~i urad, anonsírati -am, anonsíranje -a *s*: ~ kaj *oglašati, naznaniti*: ~ po časnikih

anorgáničen -čna -o *in* anorgánski -a -o: ~a kemija, ~a kislina

anormálen -lna -o *poseben, nenavaden*, anormálnost -i *ž >[-ln-]*

anortít -a *m min.*

ansámbel *[-əl]* -bla *m igravska družina, pevski zbor, godbeniki*, ansámbelski -a -o: ~i nastop, ~a povezanost, ~o prizadevanje *>[-bəl-]*

antagonízem -zma *m nasprotovanje, tekmovanje*; *med. nasprotno delovanje dveh mišic, zdravil*, antagoníst -a *m nasprotnik, tekmec*, antagonístka -e *ž*, antagonístičen -čna -o

antánta -e *ž sporazum, zveza*, antánten -tna -o: ~e čete

Antárktika -e *ž*, antárktičen -čna -o

antedatírati -am *zapisati starejši datum*, antedatíranje -a *s*

anténa -e *ž*: okvirna, smerna, sobna, visoka ~, anténski -a -o: ~e naprave

Ánteus -tea *m in* Ántej -a *m gr. mit.*, Ántejev -a -o

ánti *prisl. menda že, pač, saj*: ~ veš

Ánti -ov *m mn.*, ántski -a -o

anti- *v sestavi pomeni* proti-: antialkoholízem -zma *[-lk-] m*; antibárbarus -a *m jezikovni svetovavec v boju proti spačenkam*: Tominškov Antibarbarus; antibiótik -a *m in* antibiótikum -a *m, mn.* antibiótiki, antibiótičen -čna -o: ~a zdravila, ~i pripomočki; anticiklón -a *m meteor.*; antidemokrátičen -čna -o; antidetonátor -ja *m kem.*; antidinástičen -čna -o; antifašíst -a *m*, antifašístičen -čna -o; antifebrín -a *m*; antifeminíst -a *m*, antifeminízem -zma *m*; antifrikcíjski -a -o *trenje zmanjšujoč*: ~e kovine; antigén -a *m biol.*; antiimperialístičen -čna -o; antikatóda -e *ž el.*; antiklinála -e *ž geol.*; antiklór -a *m kem.*; antikomuníst -a *m*, antikomunístičen -čna -o; antikorodál *[-dl]* -a *m*; antikríst -a *m hudoben človek*; antilogarítem -tma *m mat.*; antinacíst -a *m*; antinikotinist -a *m*; antipasáti -ov *m mn.* |*vetrovi*|; antipatíja -e *ž zoprnost, odpor, nasprotje*; antipátičen -čna -o *zoprn*: ~ biti komu; antipirín -a *m med.*; antipód -a *m protinožec, (pravo) nasprotje*; antirežímski -a -o; antisemít -a *m nasprotnik Židov*, antisemítski -a -o: ~o mišljenje, antisemitízem -zma *m*; antisépsa -e *ž*, antiséptičen -čna -o *protiprisaden, proti-*

kužen: ~i ukrep, ~i pripomočki, antiséptikum -a *m*, *mn.* antiséptika -séptik *s razkužila*, antiséptika -e *ž* |*oddelek v bolnišnici*|; antitéza -e *ž nasprotje*, antitétičen -čna -o *nasproten*: ~a figura, pesnitev, ~o izražanje, antitétik -a *m kdor pogosto rabi antitezo, kdor v antitezah misli, govori*; antitoksín -a *m nasproten strup*, antitóksičen -čna -o

anticipírati -am *naprej, prej narediti, vzeti*, anticipácija -e *ž*

antifóna -e *ž glas.*, antifónski -a -o: ~i napev, ~o besedilo, antifonírati -am *naprej peti pri koralu*, antifonárij -a *m zbirka antifon*

Antígona -e *ž* |*Oidipova hčerka, naslov drame*|, Antigonin -a -o: ~a krivda, antígonski -a -o: ~i motiv

antika -e *ž grško-rimski stari vek*, antičen -čna -o *kar je iz antike*, antičnost -i *ž* [*°ántika, °ántičen*]

antikva -e *ž tisk.*

antikvár -ja *m prodajavec starih knjig, starinar*, antikváren -rna -o, antikvariát -a *m zaloga in prodajalna starih knjig*, antikváričen -čna -o: ~a knjiga, antikvitéta -e *ž starina*

Antílje -ílj *ž mn.* |*ameriško otočje*|: Vélike in Male ~; *tudi* Antíli -ov *m mn.*, antílski -a -o [*-ls-*]

antilópa -e *ž zool.*, antilópin -a -o: ~ trup; antilópji -a -e: ~i skok

antimón -a *m kem.* |*prvina*|, antimónov -a -o: ~ spoj, oksid, antimónast -a -o: ~a kislina, antimónski -a -o: ~i cvet, sijajnik *min.* = antimonít -a *m*, antimoniáti -ov *m mn. kem.*

Antiohíja -e *ž* |*mesto v Mali Aziji*|, antiohíjski -a -o, Antiohíjec -jca *m*, Antiohíjka -e *ž*

antologija -e *ž izbor, cvetnik (pesmi, črtic, del)*: ~ iz Župančiča, ~ Cankarjevih črtic, ~ slovenske lirike, antológški -a -o: ~i izbor

Antón [*°ánton*] -a *m os. i.*: ~ Puščavnik, ~ Padovanski, Antónov -a -o; Ánte -ta *m*, Ántetov -a -o; Antónija -e *ž*, Antónijin -a -o; Marija Antoinetta [*antoanéta*] -e -e *ž*

Antónius -ia *m in* Antónij -a *m* |*rimsko ime*|, Antónijev -a -o

antracén -a *m kem.*, antracénov -a -o = antracénski -a -o *kar vsebuje antracen*

antracít -a *m*, antracítov -a -o

ántraks -a *m vranični prisad*

antropo- *v sestavi*: antropocéntričen -čna -o *s človekom kot središčem*; antropofág -a *m ljudožerec*, antropofagija -e *ž ljudoženstvo*; antropofób -a *m kdor se ljudi boji*, antropofobija -e *ž strah pred ljudmi*; antropogeografija -e *ž geografija s posebnim ozirom na človeka*; antropoíd -a *m človečnjak*, antropoíden -dna -o: ~e opice; antropologija -e *ž nauk o človeku*, antropológičen -čna -o, antropológ -a *m*, antropológinja -e *ž*, antropológški -a -o; antropometrija -e *ž*, antropométričen -čna -o; antropomorfizem -zma *m človeška poteza, prenašanje človeških lastnosti na druga bitja*, antropomórfen -fna -o, antropomorfizírati -am; antropozofija -e *ž fil.*

Antwerpen [*antvêrpən*] -pna *m kr. i.*, antwerpenski -a -o [*-pən-*]

anuitéta -e *ž letni znesek ali obrok po dogovoru, letnina*, anuitéten -tna -o

anulírati -am *uničiti, razveljaviti*, anulácija -e *ž razveljavitev*, anulacíjski -a -o *razveljavitven*

anžuvínski -a -o, Anžuvínec -nca *m*, anžuvínka -e *ž* |*trta*|; Anžújci -ev *m mn.*

aorist -a *m*, aorístov -a -o: ~ pomen, ~a oblika

aórta -e *ž glavna telesna utripalnica, žila odvodnica*, aórten -tna -o

Ápače Ápač *ž mn. kr. i.*, v ~ah, ápaški -a -o

apanáža -e *ž letna vzdrževalnina vladarske hiše*, apanážen -žna -o

aparát -a *m priprava, stroj, organizacija*: fotografski, kopirni, brivski ~, varilni, fizikalni ~, strankin ~, aparatúra -e *ž*

apárten -tna -o *izbran, poseben, mikaven, nevsakdanji*

apartmá -ja *m stanovanje z več sobami*, apartmájski -a -o

Apáši -ev *m mn.* |*indijansko pleme*|, apáški -a -o; apáš -a *m*: pariški ~i

apatíja -e *ž otopelost, brezbrižnost*, apátičen -čna -o *brezčuten, top*; apátik -a *m*

apatít -a *m min.*, apatítov -a -o

apél [*-él*] -a *m* 1. *klic, poziv*, 2. *zbor s sklicevanjem*, apelírati -am: ~ na koga *sklicevati se, obrniti se na koga*; apelácija -e *ž priziv, prizivno sodišče*, apelacíjski -a -o: ~o sodišče

apelatív -a *m občno ime, mn.* apelatívi -ov *m in* apelatíva -iv *s*

Apél(es) -la *m* |*grški slikar*|, Apélov -a -o

apéndiks -a *m* *privesek, dodatek, med. slepič*; apendicítis -a *m vnetje slepiča*
Apenini -ov *m mn.*, apenínski -a -o: Apeninski polotok
apercipírati -am: ~ kaj *razbirati zaznave, dojemati, spoznavati*, apercépcija -e *ž dojemanje, spoznavanje*, apercepcijski -a -o *doznaven, spoznaven, razbiralen*: ~a zmožnost
aperiódən -dna -o *kar se ne ponavlja redno*: ~o nihanje, aperiódnost -i *ž*, aperiódičen -čna -o
aperitív -a *m* |*pijača*|
apetít -a *m tek, slast, okus, poželenje*: imeti ~ *biti lačen, tek imeti*; apetiten -tna -o *slasten, okusen, mikaven*
apicítis -a *m med.*
Ápius Ápia *m in* Ápij -a *m os. i.*, Ápijev -a -o: ~a cesta
aplanát -a *m fiz.* |*fotografski objektiv*|, aplanáten -tna -o = aplanátičen -čna -o
aplanírati -am: ~ kaj *zravnati, poravnati*
aplavdírati -am *ploskati, pritrjevati*: ~ govorniku, besedam; aplávz -a *m ploskanje, pritrjevanje s ploskanjem*
aplicírati -am *uporabiti, prilagoditi, pomeriti po*: ~ pravilo na zgled; *med.* ~ ovitek; aplikácija -e *ž uporaba, prilagoditev, med. nameščanje ovitka*, aplikacíjski -a -o: ~o delo
apnár -ja *m in* ápnar -ja *m kdor apno žgè ali prodaja*, apnárski -a -o *in* ápnarski -a -o; apnáriti -im *apno žgati, z njim trgovati*, apnárjenje -a *s*; apnarija -e *ž* = apnárstvo -a *s*
apnáti -ám *gl.* apniti
apnénec -nca *m min.*: jurski, koralni ~; apnénčev -a -o, apnénčast -a -o; apnénik -a *m*, apnéniški -a -o: Južne ~e Alpe; *tudi kr. i.* Apnénik -a *m*, v ~u, iz ~a, apnéniški -a -o, Apnéničani -ov *m mn.*
apnénica -e *ž peč za žganje apna*, apnéničar -ja *m lastnik apnenice*
apnéti -ím *nepreh.*, apnèl -éla -o, apnênje -a *s*: žile apnijo; *tudi* apnenéti -ním
apnica -e *ž apnena voda*, ápnica -e *ž apnena jama*, apníšče -a *s*
apníti -ím *z apnom posipati (travnik), obdelovati (kožo)*, ápni -íte! apnil -a -o, apnjênje -a *s in* ápniti -im *s stal. poud.*; apnítev -tve *ž*; *tudi* apnáti -ám, apnàj -ájte! apnàl -ála -o, apnánje -a *s*
ápno -a *s*: belilno, klajno, klorovo ~, žgano, gašeno, živo ~; ápnat -a -o *umazan od apna, bogat z apnom*, ápnast -a -o *apnu podoben, umazan od apna*, apnén -a -o: ~ kamen, ~a jama, zemlja, apnénka -e *ž* = apnenína -e *ž*; apnjáča -e *ž apnena voda*
apodiktíčen -čna -o: ~a sodba *samozavestna, ne trpi ugovora, odrezana, odsekana*, ~o trditi kaj *z vso gotovostjo in odločnostjo, kakor da je trditev neizpodbitna, nujna*, apodíktičnost -i *ž*; apodíktik -a *m*
apogéj -a *m astr.*
Apokalípsa -e *ž Skrivno razodetje*, apokalíptičen -čna -o *skrivnosten, preroški, strahoten, grozen*: ~i jezdeci
apókopa -e *ž izpuščanje končnega samoglasnika (npr. v verzu)*, apokopírati -am *odrezati, izpustiti*
apokrífen -fna -o *podtaknjen, nepristen, ponarejen*, apokríf -a *m apokrifen spis*, apokrífnost -i *ž*
apokromát -a *m fiz.*, apokromátičen -čna -o = apokromátski -a -o
apolítičen -čna -o, apolítičnost -i *ž*
apológija -e *ž obramba, obramben spis ali govor, zagovor, utemeljitev, opravičenje*: Platonova Apologija Sokrata; apologét -a *m branivec, zagovornik, kdor se ukvarja z apologetiko*; apologétika -e *ž*, apologétičen -čna -o *obramben*
Apólon -a *m gr. bog sonca*, Apólonov -a -o; apolíničen -čna -o: ~a lepota, ~ človek *skladen, harmoničen*; apólon -a *m* |*metulj*|
Apolónija -e *ž os. i.*, Apolónijin -a -o
apopleksíja -e *ž kap, božjast*, apopléktičen -čna -o: ~i napad
apórt -a *m ekon.*
aposiopéza -e *ž* 1. *zamolk*, 2. *pesniška figura*
apostazíja -e *ž odpad*, apostazírati -am *odpasti*; apostát -a *m odpadnik*: Julianus Apóstata Juliana -a *in* -e *m*
aposteriórən -rna -o: ~o dokazovanje, aposteriórnost -i *ž*; a posterióri *po izkušnji*
apóstol *[-ol]* -a *m in* *apóstelj -na *m*, apóstolov -a -o, apósteljski -a -o *[-təlj-]*: ~a vloga v igri, apostólski -a -o *[-ls-]*: ~a vera, gorečnost, apostólstvo -a *[-ls-]* *s*: ~ molitve, apostolát -a *m*
apostróf -a *m opuščaj*; apóstrofa -e *ž* 1. *nagovor, ogovor*, 2. *pesniška figura*; apostrofírati -am: ~ koga *nagovoriti koga, obrniti se na koga*

apotéka -e *ž lekarna*, apotéčen -čna -o *lekarniški*, apotékar -ja *m lekarnar*, apotékarica -e *ž*, apotékarski -a -o *lekarnarski*
apoteóza -e *ž povzdigovanje v božanstvo*
apozícija -e *ž slov. pristavek*, apozicíjski -a -o = apozicionálen -lna -o *[-ln-]*: ~ stavek, ~a raba
apretírati -am, apretíranje -a *s*, apretíren -rna -o: ~o sredstvo, ~i stroj, apretêr -ja *m*; apretúra -e *ž tekst., usnj.*
april *[-il]* -a *m mali traven*: ~a = v ~u, po ~ poslati koga *po žabjo dlako*; aprílov -a -o: ~ sneg, ~o vreme je bilo suho; aprílski -a -o *[-ls-]*: sredi poletja, pa je čisto ~o vreme, ~a šala
aprióren -rna -o *fil.*: ~e sodbe, ~a trditev, ~o dokazovanje; a prióri *ne glede na izkušnjo, vnaprej, samo razumsko*, apriórnost -i *ž*; apriorízem -zma *m*, apriorístičen -čna -o
aprobírati -am: ~ kaj *potrditi, odobriti*, aprobácija -e *ž potrditev, odobritev*, aprobacíjski -a -o: ~a listina, ~i odlok
aproksimatíven -vna -o *približen*, aproksimatívnost -i *ž približnost*
à propos *[apropó] prisl. mimogrede, ob ti priložnosti, saj res*
aprovizácija -e *ž preskrba, prehrana*, aprovizacíjski -a -o: ~i urad, odbor
ápsida -e *ž polkrožni prostor okrog velikega oltarja*, ápsiden -dna -o
ár ára *m* |*ploskovna mera*|, árski -a -o
ára -e *ž nadàv*: ~o plačati, dati, vzeti
ára -e *ž* |*papiga*|
Arábija -e *ž* |*azijski polotok*|, arábski -a -o: ~i jezik, konj; Arábec -bca *m*, Arábka -e *ž*; arábščina -e *ž*; arábec -bca *m* |*konj*|, arabéska -e *ž* |*okrasek*|
Aragónija -e *ž* |*španska pokrajina*|, aragónski -a -o, Aragónec -nca *m*, Aragónka -e *ž*; aragónec -nca *m min.* = aragonít -a *m*; aragónščina -e *ž*
árak -a *m destilat iz riževega slada*
Aramêjec -jca *m*, Aramêjka -e *ž*, aramêjski -a -o, aramêjščina -e *ž*
aranžírati -am *urediti, prirediti*, aranžêr -ja *m*, aranžêrski -a -o: ~i tečaj; aranžmá -ja *m pogodba, dogovor, poravnava*
arbitráža -e *ž razsodništvo, razsodba, izravnava denarnih vrednot*, arbitrážen -žna -o; árbiter -tra *m razsodnik*
arborétum -a *m gozd. študijski nasad*
arborikultúra -e *[-lt-] ž gojenje drevja*
arborín -a *m* |*tekočina za škropljenje drevja*|
Ardéni -ov *m mn.* |*pogorje*|, v ~ih, ardénski -a -o: ~i vrhovi
área -e *ž prostor, površina*: v ~i = na ~i; areál *[-ál]* -a *m površina*
aréka -e *ž* |*palma*|
aréna -e *ž torišče*: cirkuška ~
areométer -tra *m fiz. gostomer*, areométrski -a -o: ~i podatki
areopág -a *m* |*najvišje (atensko) sodišče*|, areopáški -a -o
Áres -a *m gr. mit.*, Áresov -a -o
arêst arêsta *m zapor*, arestánt -ánta *m jetnik*, arestántovski -a -o: ~a hrana
aretírati -am *ustaviti, prijeti, zapreti*; *teh. nepremično pritrditi, podpreti, opreti, pripeti, zaustaviti gibljivi del priprave*, aretíranje -a *s*, aretácija -e *ž prijetje, zapiranje*, aretíranec -nca *m*
Arezzo *[aréco]* -a *m* |*it. mesto*|, aretínski -a -o, Aretínec -nca *m*
argentán -a *m met. novo srebro, pakfon*
Argentína -e *ž* |*južnoameriška država*|, Argentínec -nca *m*, argentínski -a -o
argentít -a *m min. srebrova ruda, kem. srebrov sulfid*
argilít -a *m min.* |*glinasti skrilavec*|
Árgo -ge *ž ladja v bajki o argonavtih*, argonávt -a *m*, argonávtski -a -o
argó -ja *m* |*cehovski jezik, latovščina*|
argón -a *m kem.*
Argóni -ov *m mn.* |*pogorje v sev. Franciji*|, argónski -a -o
Árgos -a *m* |*stgr. mesto*|, árgoški -a -o, Argólida -e *ž* |*grška pokrajina*|
argumènt -énta *m dokaz*, argumentírati -am *dokazovati, utemeljevati*, argumentácija -e *ž dokazovanje, utemeljevanje*, argumentacíjski -a -o *dokazen, dokazilen*: ~i postopek
Árgus -a *m*, Árgusov -a -o: ~o oko
arháičen -čna -o *starovešči, pradaven, prvoten*, arhaízem -zma *m slov. starinski, zastarel izraz*; arhaizírati -am *posnemati staro (v jeziku, v umetnosti)*; arhaístičen -čna -o *po starem posnet, starinski*
arhángel *[-el]* -a *m nadangel*: ~ Mihael; Arhángelsk -a *[-ls-] m* |*rusko mesto*|, arhángelski -a -o *[-ls-]*
arheológija -e *ž starinoslovje*, arheológičen -čna -o = arheológški -a -o *starinoslovski*, arheológ -a *m starinoslovec*, arheológinja -e *ž*

arhi- *v sestavi*: arhidiakonát -a *m*, arhidiákon -a *m prvi diakon*; arhiepiskop -a *m pravoslavni nadškof*; arhimandrít -a *m samostanski predstojnik na vzhodu*; arhiprézbiter -ja *m prvi v družbi duhovnikov*

Arhimédi(an) -da *m* |*grški matematik*|, Arhimédov -a -o: ~ izrek, zakon, ~a spirala; arhimédovski -a -o

arhipélag -a *m in* arhipél *[-él]* -a *m otočje*

arhitektúra -e *ž stavbarstvo, umetnost stavbarstva*; arhitékt -a *m*, arhitéktka -e *ž*, arhitéktovski -a -o: ~o zborovanje; arhitektónika -e *ž*: ~ Prešernovih pesmi; arhitektónski -a -o

arhitráv -a *m nosilni tram, prečnik*

arhív -a *m* (°arhiva -e *ž*) 1. *zbirka listin*, 2. *prostor za shrambo listin*, arhívski -a -o: ~i prostor, študij *v arhivu*; arhiválije -lij *ž mn. listine, ki se hranijo v arhivu*, arhiválen -lna -o *[-ln-]*: ~a razprava *razprava, oprta na arhivalije*, ~i študij *študij arhivalij*; arhivár -ja *m*, arhivárka -e *ž*, arhivárski -a -o

Ariádna -e *ž mit.*, Ariádnin -a -o: ~a nit

Arij -a *m gl.* Arius

árija -e *ž posamezen napev ob spremljavi v operi*, árijski -a -o: ~i vložek, napev; ariózen -zna -o *peven*: ~a opera

árijec -jca *m pripadnik indoevropskega plemena*, árijka -e *ž*, árijski -a -o: ~i rod

Arion -a *m* |*grški pesnik in glasbenik*|, Arionov -a -o

Arióst(o) -sta *m* |*it. pesnik*|, Arióstov -a -o: ~ Orlando furioso, arióstovski -a -o

Aristárh(os) -ha *m* |*aleksandrinski slovničar*|, Aristárhov -a -o: ~e opombe k Homerju; aristárh -a *m veljaven (jezikovni) kritik*

Aristídes -da *in* Aristíd -a *m* |*grški državnik*|, Aristídov -a -o, aristíd(ov)ski -a -o: ~o pošten

Aristófan(es) -na *m* |*grški komik*|, Aristófanov -a -o: ~a satira, komedija, aristófanski -a -o: ~a šala, ~o grob, jedek

aristokrát -a *m plemič, plemenitaš*, aristokrátinja -e *ž plemkinja*, aristokrátski -a -o, aristokrátičen -čna -o *plemiški, plemenitaški*; aristokratíja -e *ž vlada, ustava, oblast plemstva*; aristokracíja -e *ž plemiški stan*, aristokracíjski -a -o *plemski*, aristokratízem -zma *m domišljava oholost*

Aristótel(es) -la *m* |*gr. filozof*|, Aristótelov -a -o: ~ nauk, ~a filozofija, šola, aristótelski -a -o *[-ls-]*: ~a filozofija, šola; aristotelízem -zma *m*

aritmétika -e *ž*, aritmétičen -čna -o: ~o zaporedje, ~a sredina; aritmétik -a *m*, aritmétikarica -e *ž*, aritmetizírati -am: ~ geometrijske izdelke

aritmíja -e *ž med. nepravilno utripanje srca*, aritmíčen -čna -o

Arius Arija *m in* Arij -a *m*, Arijev -a -o: ~ nauk, arijánec -nca *m Arijev pripadnik*, arijánski -a -o: ~i nauk, razkol, ~a ločina, arijánstvo -a *s*, arianízem -zma *m*

arkáda -e *ž* 1. *obokano stebrišče*, 2. *med.*: žilna ~; arkáden -dna -o

Árktika -e *ž področje okoli severnega tečaja*, árktičen -čna -o: ~a raziskovanja, ekspedicija

árkus -a *m lok*

Árlberg -a *m kr. i.*, árlberški -a -o: ~i predor, ~a železnica *>[-lb-]*

Arles -a *[árl -a] m* |*franc. mesto ob Roni*|, arleški -a -o *ali* arležánski -a -o; Arležàn -ána *m*, Arležánka -e *ž*

armáda -e *ž vojaštvo, vojska*, armáden -dna -o: ~i zbor, ~i general

armatúra -e *ž stvb., stroj., el.*: ~ kondenzatorja, tovarna armatur, armatúren -rna -o: ~a plošča; armírati -am, armíranje -a *s*, armíran -a -o: ~a betonska cev, ~o steklo; *el.* ~ kabel

Arménija -e *ž*, Arménec -nca *m*, Arménka -e *ž*, arménski -a -o, arménščina -e *ž*

Arnávt -a *m*, arnávtski -a -o

árnika -e *ž* |*zdravilna rastlina in zdravilo*|, árnikov -a -o: ~ cvet, ovitek

Árno -na *m* |*reka v Italiji*|

arogánca -e *ž predrznost, ošabnost*, arogánten -tna -o *objesten, predrzen, ošaben*, arogántnost -i *ž*

aróma -e *ž vonj, duh*, aromátičen -čna -o *lepo dišeč*, aromatizírati -am *odišaviti*, aromatizíranje -a *s*

Aromúni -ov *m mn.*, aromúnski -a -o

arondírati -am *zaokrožiti*: ~ posestvo, arondácija -e *ž*

aršín -a *m* |*ruska mera*|

Artakserks(es) -ksa *m* |*perz. kralj*|, Artakserksov -a -o

Ártemis *in* Artémida -e *ž* |*gr. boginja*|, Artémidin -a -o; artémija -e *ž zool.*

artêrija -e *ž žila utripalnica*, artêrijski -a -o: ~a stena; arteriálen -lna -o *[-ln-]* = arteriózen -zna -o: ~a kri; arterializácija -e *ž presnova venozne krvi v arterialno v pljučih*

arterioskleróza -e *ž zapnjenje, zapnelost žil*, arteriosklerótičen -čna -o, arteriosklerótik -a *m*, arteriosklerótinja -e *ž*

artéški -a -o *in* artézijski -a -o: ~i vodnjak

artičóka -e *ž bot.*

artikel *[-əl]* -kla *m* 1. *slov.* → *člen*; 2. *ekon.* → *predmet, blago*

artikulírati -am *izrekati, izgovarjati, izreči*, artikuliranje -a *s*; artikuliran -a -o: ~ glas *zavestno izgovorjen*, artikulácija -e *ž izreka, izgovarjava, med. sklep*; artikulacíjski -a -o: ~a napaka, ~o mesto

artilerija -e *ž topništvo*, artilerijski -a -o *topniški*: ~i oddelek, ~a vojašnica; artilerist -a *m topničar*, artilerístovski -a -o *topničarski*: ~a uniforma

artíst -a *m*: cirkuški ~, artístičen -čna -o: ~a obdelava, artízem -zma *m*: ~ v umetnosti

artrítis -a *m vnetje sklepov*, artrítičen -čna -o

arzén -a *m*, arzénov -a -o: ~ kršec, ~ vodik, ~e spojine, ~i hlapi, arzénast -a -o: ~a kislina; arzenát -a *m*: svinčev ~, arzenít -a *m kem.*, arzenít -a *m kem.*; arzenopirit -a *m min.* |*arzenova ruda*|, arzenovodíkov -a -o

arzenál *[-ál]* -a *m orožnica, orožarna, tovarna za orožje*, arzenálen -lna -o *[-ln-]*, arzenálski -a -o *[-ls-]*

arzénik -a *m*, arzénikov -a -o: ~ prah *mišnica*

ás -a *m* 1. *igralna karta*, 2. *šp.*: letavski ~

asanácija -e *ž zdravitev, izboljšanje razmer*, asanacíjski -a -o: ~i ukrepi; asanírati -am: ~ okolico mesta

ascendénca -e *ž sorodstvo po prednikih*, ascendènt -énta *m prednik*, ascendénten -tna -o, ascendénčen -čna -o: ~o znamenje

asépsa -e *ž*, aséptičen -čna -o: ~a vročina *nekužna*, aséptika -e *ž* 1. *način razkuževanja, varovanje pred okužitvijo*, 2. *oddelek v bolnišnici*

asésor -ja *m prisednik*

asfált -a *m zemeljska smola*, asfálten -tna -o: ~ tlak; asfaltírati -am *z zemeljsko smolo zalivati cesto, tlakovati*, asfaltíran -a -o, asfaltíranje -a *s*; asfaltêr -ja *m kdor asfaltira* >*[-lt-]*

asignát -a *m* 1. *papirnati denar prve francoske revolucije*, 2. *fin. naslovljenec denarnega nakazila*

asimetrija -e *ž nesomernost*, asimétričen -čna -o *nesomeren*; asiméter -tra *m el.*

asimilírati -am: ~ kaj *priličiti, prienačiti, prilagoditi*, asimilácija -e *ž prilikovanje, usvajanje, prilagoditev, presnova*: ~ rastlin, asimilacíjski -a -o: ~i produkt, proces, pojav; asimilát -a *m*

asimptóta -e *ž mat.* |*črta*|: ~ hiperbole, krivulje, asimptótičen -čna -o

asíndeton -a *m* 1. *brezvezje*, 2. *stavčna figura*, asindétičen -čna -o *brezvezen*

asinhronízem -zma *m in* asinkronízem -zma *m neistočasnost, nesočasnost, raznočasnost*, asinhróničen -čna -o *in* asinkróničen -čna -o = asinhrónski -a -o *in* asinkrónski -a -o: ~i motor *el.*

Asírija -e *ž*, Asírec -rca *m*, Asírka -e *ž*, asírski -a -o, asírščina -e *ž*; asiriológ -a *m*, asiriológija -e *ž*

asisténca -e *ž navzočnost, pomoč*, asisténčen -čna -o: ~o osebje; asistírati -am: ~ komu *zraven biti, pomagati, ob strani stati komu*, asistènt -énta *m kdor asistira*, asisténtka -e *ž*, asisténtski -a -o: ~a služba, ~o mesto

askéza -e *ž vaja v kreposti, ostrost, zdržnost, zatajevanje*; askét -a *m*, askétski -a -o: ~i obraz, ~a volja, ~o življenje, ~o živeti, askétika -e *ž nauk, pouk, knjiga o askezi*, askétičen -čna -o: ~i nauk, ~o slovstvo

Asklépios -pia *m in* Asklépij -a *m gr. bog zdravilstva*, Asklépijev -a -o; *gl. tudi* Eskulap

asociácija -e *ž druženje, vezanje*, asociacijski -a -o: ~i zakoni; asocíirati -am *družiti, vezati (sorodne pojme in predstave)*; asociatíven -vna -o: ~ duh

asociálen -lna -o *[-ln-] nesocialen, sebičen, netovariški, brez čuta za skupnost*, asociálnost -i *[-ln-] ž*

asonánca -e *ž* 1. *glasovna figura*, 2. *ponavljanje istega samoglasnika*: španska ~, asonánčen -čna -o, asonírati -am

asortimènt -énta *m*: ~ blaga; asortírati -am *porazdeliti blago v skladišču*

aspáragus -a *m in* asparágus -a *m bot.*

aspékt -a *m* 1. *videz, podoba, vidik*, 2. *slov. vid*: glagolski ~

aspirín -a *m* |*zdravilo*|, aspirínov -a -o: ~ prašek

aspirírati -am 1. *slov.*: ~ glas *pridihniti*, 2. ~ na kaj *gledati, prizadevati si za kaj, potegovati se za kaj*; aspiráta -e *ž pridihnjen, aspiriran glas* (p^h, t^h, k^h); aspirácija -e *ž* 1. *slov. pridih*, 2. *med.*

vdihavanje, 3. *stroj. izsesavanje*, 4. *prizadevanje, potegovanje za kaj*; aspiracíjski -a -o; aspiránt -a *m kdor se za kaj poteguje*, aspirántka -e *ž*, aspirántski -a -o; aspirantúra -e *ž aspirantsko mesto*; aspirátor -ja *m* 1. *sesavec*, 2. *stroj. naprava za izsesavanje zraka, plinov, tekočin*, 3. *agr. naprava za čiščenje žita*

Assemani *[asemáni]* -ja *m os. i.*, Assemanijev -a -o: ~ evangelistar

Assisi *[asízi]* -ja *m* |*it. mesto*|, Asízijec -jca *m*, asíški -a -o: Frančišek Asíški

astátičen -čna -o: *el.* ~i merilni sistem, ~a igla

astenija -e *ž nemoč, šibkost, ošibelost, brezmočnost*, asténičen -čna -o *brez moči*, asténik -a *m*

asterísk -a *m tisk. zvezdica*

asteroídi -ov *m mn. astr. majhne premičnice, planeti*

astigmatízem -zma *m fiz.* |*napaka očesa ali optične priprave*|, astigmátičen -čna -o: ~o oko

ástma -e *ž naduha, težka, kratka sapa*; astmátičen -čna -o *nadušljiv, nadušen*, astmátik -a *m nadušljivec*, astmátinja -e *ž nadušljivka*

ástra -e *ž bot.* |*vrtna cvetlica*|

Ástrahan -a *m* |*kraj ob Kaspijskem morju*|, Ástrahanec -nca *m*, Ástrahanka -e *ž*, ástrahanski -a -o; ástrahan -a *m* |*volna in blago*|, ástrahanka -e *ž* |*pokrivalo iz ovčje kožuhovine*|

astro- *v sestavi*: astrofízika -e *ž nauk o kemičnem in fizikalnem sestavu zvezd*, astrofizikálen -lna -o *[-ln-]*; astrofotografíja -e *ž*, astrofotográfičen -čna -o: ~i aparat, ~i objektiv; astrologíja -e *ž zvezdarstvo, razbiranje in napovedovanje prihodnosti iz zvezd*, astrológ -a *m zvezdar*, astrológški -a -o *zvezdarski*; astrometeorologíja -e *ž*: ~ razlaga vremenske pojave z vplivom zvezd; astronávt -a *m*, astronávtika -e *ž*; astronomíja -e *ž zvezdoslovje*, astronóm -a *m zvezdoslovec*, astronómski -a -o, astronómičen -čna -o; astrostátika -e *ž nauk o gibanju zvezd*

astroída -e *ž mat. hipocikloida, podobna četverokraki zvezdi*

Aškerc *[áškərc]* -a *m* |*sl. pesnik*|, Aškerčev -a -o: ~e balade

áta áta *m*, átov -a -o, átek átka *m*, átkov -a -o, átej -a *m*, átejev -a -o, áte -ta *m*, átetov -a -o

atakírati -am: ~ koga → *napasti*, atáka -e *ž* → *napad*

Átalos -la *m* |*pergamski kralj*|, Átalov -a -o

atamán -a *m* |*kozaški načelnik*|

Atanázij -a *m os. i.*, Atanázijev -a -o, atanazijánski -a -o: ~a veroizpoved, atanazijánec -nca *m*; Atanázija -e *ž os. i.*

ataše -ja *m* |*uradnik na poslaništvu*|: vojaški, trgovinski ~, atašéjev -a -o, atašéjski -a -o: ~a služba

atavízem -zma *m obnavljanje posebnosti, ki so jih imeli predniki*, atavístičen -čna -o

Áte Áte Áti Áto *ž* |*gr. boginja*|, Átin -a -o

ateízem -zma *m brezboštvo, brezbožje*, ateíst -a *m brezbožec, bogotajec*, ateístičen -čna -o *brezbožen*

ateljé -ja *m delavnica*: umetniški, fotografski, modni ~, ateljéjski -a -o: ~o delo

Aténa -e *ž grška boginja modrosti*, Aténin -a -o; Atenéj -a *m Atenino svetišče*, atenéj -a *m* |*visoka šola*|

Aténe -én *ž mn.* |*grško mesto*|, v ~ah, Aténec -nca *m*, Aténka -e *ž*, aténski -a -o: ~o pristanišče, ~a ustava

atentát -a *m napad*, atentátor -ja *m napadavec*, atentátorka -e *ž*

atést -a *m med. pismeno potrdilo, zdravniško spričevalo*, atestírati -am: ~ kaj *potrditi z atestom, pismeno potrditi, izdati atest o čem*

Átika -e *ž* |*grška dežela*|, átiški -a -o: ~a sol, Atičàn -ána *m*, Atičánka -e *ž*

Átila -a *in* -e *m* |*hunski poglavar*|, Átilov -a -o: ~ pohod, átilski -a -o *[-ls-]*: ~o ropanje

atípičen -čna -o *neznačilen*

Atlántida -e *ž* |*pravljični pogreznjeni del sveta*|

atlántski -a -o: ~a karta |*listina*|, Atlantski ocean = Atlántik -a *m*

átlas -a *m in* atlánt -a *m zemljevid, zemljevidna knjiga*, átlasov -a -o *in* atlántov -a -o: ~e platnice

Átlas -ánta *m mit.* |*velikan*|; atlánt -a *m nosivec pri stavbah*, Atlántov -a -o: ~a moč; atlántovski -a -o: ~a moč

Átlas -a *m* |*pogorje v severni Afriki*|, átlaški -a -o: ~o gorovje

átlas -a *m* |*svetlo blago*|, átlasen -sna -o: ~i blesk, átlasast -a -o *atlasu podoben*

atlétika -e *ž* |*telesne vaje*|: lahka, težka ~; atlét -a *m*, atlétski -a -o: ~a postava

atmosfêra -e *ž ozračje, zračni pritisk, prenes. okolje*, atmosfêričen -čna -o = atmosfêr-

ski -a -o: ~e motnje, atmosfêrnica -e *ž meteor.*, atmosferílije -ij *ž mn. meteor.*

atól *[-ól]* -a *m geol.* |*koralni greben*|

atóm -a *m*, atómski -a -o: ~a energija, ~a lepotica; atomizem -zma *m* |*nazor*|, atomíst -a *m kdor se z atomizmom ukvarja*; atomizírati -am 1. *stroj. razprševati trdno ali tekoče gorivo za boljše zgorevanje*, 2. *agr. drobiti parcele*

atonálen -lna -o *[-ln-] glas. brez določenega tonovnega načina, breztonski*; átonon átona *m slov. beseda brez poudarka*

atonija -e *ž med. ohlapnost*, atóničen -čna -o *ohlapen*

Átos -a *m* 1. *Sveta gora*, 2. *pogorje na polotoku Halkidiki*, na ~u, z ~a, átoški -a -o: ~i samostan, ~a knjižnica

atrákcija -e *ž privlačnost, vaba, zanimivost*

atribút -a *m* 1. *slov. prilastek*, 2. *lastnost, vzdevek*; atribúten -tna -o *in* atributíven -vna -o *prilasten, prilastkoven*: ~a raba

átrium -a *m in* átrij -a *m* 1. *rimsko predverje, veža*, 2. *med. preddvor*

atrofíja -e *ž med. suhotina*, atrofírati -am *sušiti se, (u)manjšati se*: ud atrofira *gine*, atrófičen -čna -o: ~ ud

atropín -a *m kem.*

Áuersperg -a *m* |*turjaški graščak*|, Áuerspergov -a -o: ~ grad Turjak

Augías -gía *in* -gie *m Avgija*

Áugsburg -a *m* |*nemško mesto*|, iz ~a, v ~u, áugsburški -a -o: ~a veroizpoved, Augsburžàn -ána *m*, Augsburžánka -e *ž*

Augústus -sta *m Avgust*

Áulis Áulide *ž Avlida*

avantgárda -e *ž prednja četa, straža, izbrana četa, prva vrsta*, avantgardíst -a *m prvobojevnik, vodnik*, avantgardístka -e *ž prvobojevnica, vodnica*, avantgárden -dna -o, avantgardístičen -čna -o *vodilen*: ~a vloga delavstva

avantúra -e *ž pústolovščina*, avanturíst -a *m pustolovec*, avanturístka -e *ž*, avanturístičen -čna -o *pustolovski*: ~i roman

avanzírati -am → *napredovati (v službi)*, avanzíranje -a *s* = avanzmá -ja *m* → *napredovanje*

Avár -a *m Ober*, avárski -a -o *obrski*

ávba -e *ž*, ávbica -e *ž*

avdícija -e *ž presluška (v gledališču)*

avdiénca -e *ž sprejem*: biti v ~i, iti v ~o h komu; dati, dovoliti komu ~o *sprejeti koga*; avdiéncen -čna -o: ~a dvorana

ávdio -a *m slušni del televizijskega prenosa*, ávdijski -a -o

ávdion -a *m* |*sprejemnik z eno elektronko*|

avdítiven -vna -o: ~a preiskava, ~ tip

avdítor -ja *m vojaški sodnik*, avdítorski -a -o: ~o mesto; avdítórij -a *m poslušavstvo, dvorana s poslušavci*

áve *m neskl.*: večerni ~, pred ~ bodi doma, po ~ ne hodi ven; avemarija -e *ž*: ~o zvoni, ob ~i bom doma

avenija -e *ž*, avenijski -a -o

averzija -e *ž odpor, zoprnost*: ima ~o do branja → *branje se mu upira*

Avgija -a *in* -e *m mit.*, Avgíjev -a -o: ~ hlev

avgmènt -énta *m slov. obrazilo*, avgmentatív -a *m večalna beseda*

ávgur -a *m in* avgúr -ja *m napovedovavec usode iz ptičjega leta, starorimski vedež, svečenik*, ávgurski -a -o *in* avgúrski -a -o

avgúst -a *m véliki srpan*: ~a = v ~u, avgústov -a -o: ~o vreme je bilo suho, avgústovski -a -o: ~o vreme *kakor v avgustu*

Avgúst -a *m* |*rimski cesar*|, Avgústov -a -o

Avgústa -e *ž os. i.*, Avgústin -a -o; Avgúst -a *m os. i.*, Avgústov -a -o

Avguštín -a *m os. i.*, Avguštínov -a -o, avguštínski -a -o: ~i slog, ~a misel; avguštínec -nca *m* |*redovnik*|: bosonogi ~ Pohlin, avgustinízem -zma *m fil.* |*smer platonsko-avguštinskih vplivov*|

aviácija -e *ž letalstvo*, aviacíjski -a -o: ~i urad; aviátika -e *ž*, aviátičen -čna -o: ~a šola, ~i strokovnjak; avión -a *m letalo*, aviónski -a -o: ~a pošta; aviátik -a *m letavec*, aviátiški -a -o: ~i poklic

Avignon *[avinjón]* -a *m* |*mesto v juž. Franciji*|, Avignónec -nca *m*, avignónski -a -o: ~o pregnanstvo

avitaminóza -e *ž med.*, avitaminózen -zna -o

avivírati -am *tekst. poživiti barve tkanin*, avivíranje -a *s*

avízo -a *m* = avíza -e *ž naznanilo, sporočilo, opozorilo (prometno)*; avizírati -am: ~ koga *naznaniti komu kaj, opozoriti koga*

ávla -e *ž velika lepa veža, slavnostna dvorana*

Ávlida -e *ž kr. i.*, ávliški -a -o

Avogádro -a *m os. i.*, Avogádrov -a -o: ~o število, ~ zakon

Avrélij -a *m os. i.*, Avrélijev -a -o; Avrélija -e *ž os. i.*, Avrélijin -a -o

avréola -e *ž žar, sij, svetniški sij (pri podobah in kipih), žarni venec, slava, sijaj*

avripigmènt -énta *m rumeni arzenik; min. arzenova ruda; kem. arzenov trisulfid*
avromicín -a *m med.*, avromicínski -a -o
avskultánt -a *m sodni pripravnik*, avskultácija -e *ž med. osluškovanje organa*, avskultírati -am *med. osluškovati organ*; avskultatóričen -čna -o: ~o dognanje; avskultátor -ja *m osluškovavec*, avskultátorski -a -o >*[-lt-]*
Avstrálija -e *ž*, Avstrálec -lca *[-lc-] m*, Avstrálka -e *[-lk-] ž*, avstrálski -a -o *[-ls-]*: ~a favna
Avstrija -e *ž*, Avstríjec -jca *m*, Avstríjka -e *ž*, avstríjski -a -o; Ávstro-Ógrska -e *ž*, v ~i, ávstro-ógrski -a -o: ~a monarhija; avstrijakánt -ánta *m pripadnik avstrijske miselnosti in državnosti*, avstrijakántski -a -o, avstrijakántstvo -a *s*; avstroslavíst -a *m*, avstroslavízem -zma *m*
avtarkíja -e *ž samozadostnost*, avtárkičen -čna -o *samozadosten*, v *vsem neodvisen*: ~a država
avténtičen -čna -o *verodostojen, pristen, pravi*: ~o poročilo *iz prve roke*, avtentičnost -i *ž verodostojnost*
ávto -a *m*, ávten -tna -o: ~a cesta, ~o olje *avtomobilsko*
avto- *v sestavi*: avtocistêrna -e *ž*; avtodrezína -e *ž*; *zveze z domačimi besedami pišemo narazen*: avto promet → *avtomobilski promet*, avto cesta → *avtomobilska cesta*; avto podjetje → *avtomobilsko podjetje*
avtobiografíja -e *ž lastni življenjepis*, avtobiográf -a *m*, avtobiográfski -a -o: ~i roman
ávtobus -a *m*, ávtobusen -sna -o: ~i voz, promet, ~a proga, postaja, vožnja, ~o podjetje
avtodafé -ja *m sodba in sežiganje krivovercev*
avtodidákt -a *m samouk*, avtodidáktičen -čna -o
avtogaráža -e *ž avtomobilska garaža*
avtogén -a -o = avtogénski -a -o: ~o varjenje
avtográf -a *m*, avtográm -a *m* 1. *lastnoročna pisava*, 2. *podpis*: loviti ~e, avtográfski -a -o: ~i posnetek
avtohtón -a *m praprebivavec, domačin*; avtohtón -a -o = avtohtónski -a -o *samonikel, prvoten, med. samorašč*; avtohtónost -i *ž prvotnost, samoniklost*
avtoindustríja -e *ž*, avtoindustríjski -a -o
avtokefálen -lna -o *samostojen*: ~a cerkev; avtokefálnost -i *ž samostojnost, neodvisnost* >*[-ln-]*
avtokláv -a *m |industrijski kotel|*
avtokrát -a *m samovladar, nasilnik*, avtokratíja -e *ž samovlada, samovolja*, avtokrátičen -čna -o, avtokrátski -a -o: ~i način vladanja, vladar, ~a narava
avtomácija -e *ž teh.*
avtomát -a *m*: prodajni ~i po postajah, avtomátski -a -o = avtomátičen -čna -o *samodejen*: ~i stroji, gibi, ~a ključavnica, avtomátičnost -i *ž mehaničnost, nesamostojnost*; avtomatízem -zma *m psih.*: motorični, senzorični ~
avtomátika -e *ž*: inštitut za ~o
avtomatizácija -e *ž*: ~ podjetij, avtomatizírati -am
avtomehánika -e *ž*, avtomeháničen -čna -o: ~a delavnica, avtomehánik -a *m*, avtomehániški -a -o: ~i poklic
avtomobíl *[-íl]* -a *m*, avtomobílski -a -o *[-ls-]*: ~i promet, ~a vožnja, industrija, ~o olje; avtomobilíst -a *m*, avtomobilístovski -a -o, avtomobilízem -zma *m*
ávto-móto *neskl.*: ~ dirke, društvo, klub
avtonomíja -e *ž* 1. *polit. samouprava*, 2. *fil. samozakonje*, avtonómen -mna -o: ~a oblast, ~o spoznanje; avtonomíst -a *m privrženec politične avtonomije*, avtonomízem -zma *m*, avtonomístičen -čna -o
avtopilót -a *m mehanična in električna naprava, ki deloma ali popolnoma nadomešča pilota*
avtopsíja -e *ž ogled na lastne oči, mrliški ogled, obdukcija*, avtóptičen -čna -o: ~o dognanje
ávtor -ja *m*, ávtorica -e *ž*, ávtorski -a -o: ~i zakon, ~a centrala, pravica, ávtorstvo -a *s*; avtorizírati -am *pooblastiti koga*; avtorizíran -a -o: ~ prevod *prevod z avtorjevim ali založnikovim pooblastilom*, avtorizácija -e *ž pooblastilo*, avtorizacíjski -a -o: ~a listina
avtoritéta -e *ž veljava, oblast, moč, ugled, veljak*, avtoritatíven -vna -o *z veliko močjo, veljavo, ugledom*: ~a izjava, sodba, oseba, odločba; *včasih tudi*: *oblasten, samovoljen*; avtoritatívnost -i *ž*; avtoritáren -rna -o *samovoljen*: ~ režim, avtoritárnost -i *ž samovoljnost*
ávtoservis -a *m*
ávtostop -a *m*: potovati z ~om

ávtostrada -e *ž avtomobilska cesta*
avtosugestíja -e *ž samovplivanje, samoprepričevanje*, avtosugestíven -vna -o
avtotipíja -e *ž tisk.*
azbést -a *m*, azbésten -tna -o: ~a obleka, ~a mrežica
ázbuka -e *ž abeceda*: cirilska ~, ázbučen -čna -o
Ázija -e *ž*: Mala ~, Ázijec -jca *m*, Ázijka -e *ž*, ázijski -a -o; aziát -a *m*, aziátski -a -o
azíl *[-íl]* -a *m zavetišče*, azílski -a -o *[-ls-]*: ~o pravo
ázo *neskl.*: ~ spojine *kem.*
Azóri -ov *m mn.* |*otočje*|, azórski -a -o
azóvski -a -o: Azovsko morje
Aztéki -ov *m mn.* |*staroindijansko ljudstvo*|, aztéški -a -o
azúr -a *m nebesna modrina, modro nebo, jasnina, sinjina*, azúren -rna -o; azurít -a *m min. modri bakrenec*
Ažbè -éta *m os. i.*, Ažbétov -a -o: ~a slikarska šola
ážija -e *ž nadav, tudi* ážio -ia *m*, ažiotáža -e *ž* |*borzna igra*|
ažúr -a *m* |*vezenje*|, ažurírati -am
ažúren -rna -o *na tekočem*, ažúrnost -i *ž*

B

b *[bə / bé] m neskl. ali* bé béja *m* 1. *črka*: véliki in mali b, z vélikim B začni, 2. *mat.*: a . b *[a krat. bé]*, x^b *[iks na (potenco) bé]*; 3. *splošno*: učenci iz razreda B (b) so béjevci, vitamin B
bá *medm. začudenja*
Báal -a *m* |*božanstvo v Tiru*|
bába -e *ž* 1. *ženska*, 2. *stara mati*, 3. *etnogr.*: divja ~ |*duplinsko bajno bitje*|, Jága ~, kvatrna ali zlata ~ 1. *pehtra*, 2. *čarovnica*; 4. *kar je zadnje*: pšenično, rženo ~o pobiti *zadnji nasad snopov omlatiti*; senena ~ *zadnja kopica posušenega sena na zadnjem vozu*; prosena ~ *zadnja ometa kopica in prigrizek pod njo*; predpustna ~, ~o žgati, žagati; 5. *del orodja ali naprave, ki rabi za podložek*: ~ za kalanje viter, klepalna ~, ~ pri kozolcu *vanjo vdenejo gornji del stebra*; 6. *pri zaponah del, kamor se zatika dedec*; 7. *bot. goba, figa*
babaríje -ij *ž mn. babje čenče*
Babbítt *[bábit]* -a *m os. i.*, Babbíttov -a -o: ~a kovina = bábit -a *m* |*zlitina*|
Babenberžàn -ána *m*, bábenberški -a -o
Babeuf *[babǒ'f]* -a *m os. i.*, Babeufov -a -o: ~ komunizem; babuvízem -zma *m Babeufov nauk*, babuvíst -a *m*, babuvístičen -čna -o
bábica -e *ž* 1. *stara mati*, 2. *pomočnica pri porodu*: diplomirana, zakotna ~; 3. *zool. samica*, 4. durne ~e, ~e za štedilniške okvire, kljuke za okna z dvema ~ama; ~ za klepanje kose; ~ pri vijaku; zapeti zaponke in ~e pri stezniku; 5. *ribica*; 6. *bakt. zankica za jemanje kužila*; bábička -e *ž*, bábičast -a -o: ~a ajda *prazno zrno*; babičeváti -újem; bábiški -a -o: ~a služba, ~a diploma; bábištvo -a *s nauk o pomoči pri porodu*
Bábilon -a *m*, babilónski -a -o: ~a zmešnjava, ~i stolp, Babilónec -nca *m*, Babilónka -e *ž*, Babilónsko -ega *s* = Babilónija -e *ž*; babilónščina -e *ž* 1. *jezik*, 2. *zmešnjava*; bábilon -a *m zmešnjava*: saj to je cel ~
bábin -a -o: ~a starost; *pogosto v kr. i., tu se redno piše v ljudski obliki*: Bábni -a -o: ~i vrt, ~a gora, gorica, polica, reka, ~o polje; bábenski -a -o *[-bən-]*
bábina -e *ž* 1. *pr. dediščina po materi*, 2. *znč. ženska*, bábnica -e *ž*; babè -éta *s*, babétina -e *ž*, babšè -éta *s*, babéla -e *ž*, bábišče -a *s*, babúra -e *ž*, babúza -e *ž*; babóvje -a *s sk. i.*; *vse znč.*
bábji -a -o: ~i jeziki, ~a vera, ~e pšeno, ~e leto, ~e čenče *babarije*; ~i gregor = bábjak -a *m*, bábjaški -a -o: ~a narava; bábež -a *m*: ta človek je velik ~; babjevéren -rna -o, babjevérnost -i *ž*, babjevérec -rca *m*, babjevérski -a -o, babjevérstvo -a *s*, babjevérnež -a *m*
bábka -e *ž* |*otroška igra*|
babljáti -ám *jecljati*, babljàj -ájte! babljàl -ála -o, babljánje -a *s*
babún -a *m* |*pasjeglava opica*|
babúni -ov *m mn.* |*bogomilska verska ločina v Srbiji in Makedoniji*|
babuvízem -zma *m gl.* Babeuf
bác -a *m*, bácek -cka *m*, bácka -e *ž*, báckast -a -o: ~i oblaki; backovína -e *ž* |*meso*|
°**bacáč** -a *m minomet*

Bach *[báh]* -a *m os. i.*, Bachov -a -o: ~i huzarji, ~ zakon *mat.*, ~e fuge; báchovski -a -o: ~a polifonija

bacíl *[-íl]* -a *m paličast mikrob*, baciláren -rna -o; bacilonósec -sca *m*, bacilonóska -e *ž*, bacilofobíja -e *ž*

bacníti bácnem, bacnì -íte! bacnìl -íla -o *in* bácniti -nem *s stal. poud.*: ~ kaj, ~ koga kam >*[bac- / bəc-]*

Bacon *[béjkon]* -a *m |angl. filozof|*, Baconov -a -o: ~a filozofija, baconski -a -o: ~i materializem

Báča -e *ž |kraj in voda|*, na ~i, z ~e, báški -a -o: Baško sedlo; Báčar -ja *m*

Báče Báč *ž mn. kr. i.*, v ~ah, báški -a -o: Baško jezero, Bačáni -ov *m mn.*

Báčka -e *ž |pokrajina|*: moka iz ~e, báčvanski -a -o: ~i nasadi, ~a pšenica

báčva -e *ž*, báčvast -a -o: ~ obok; *gl. tudi* bečva

Báden Bádna *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, bádenski -a -o, Bádensko -ega *s*, na ~em, z ~ega >*[-dən-]*

Badéni -ja *m os. i.*, Badénijev -a -o

bádenj -dnja *m sod, čeber*; *gl. tudi* bedenj

Badjúra -a *in* -e *m os. i.*, Badjúrov -a -o: ~i vodniki

bádminton -a *m igra perjanka*

bádnik -a *m etnogr.*, bádnji -a -e: ~i večer *bedenji večer*

Badoglio *[badóljo]* -glia *m os. i.*, Badogliev -a -o, badóljevec -vca *m*, badóljevski -a -o

Baedecker *[bédeker]* -ja *m os. i.*, Baedeckerjev -a -o: ~ vodnik = bédeker -ja *m*, bédekerski -a -o: ~i opis

Baffin *[bèfin]* -a *m |angl. pomorščak|*, Baffinov -a -o: ~ zaliv, ~o otočje

bága -e *ž gošča v pipi*, báguš -a *m*

bagatéla -e *ž majhna stvar, malenkost, malost, nepomembnost*, bagatélen -lna -o *[-ln-]*; bagatelizírati -am *omalovaževati*, bagatelizíranje -a *s*

Bágdad -a *m*, bágdadski -a -o: ~a železnica, ~i pakt, kalif; bágdad -a *m in* bagdalín -a *m |tkanina|*

báger -gra *m grabež, tehnična priprava za zemeljska dela*: ~ na vedra, ~ s praskali, bágrski -a -o, bagríst -a *m*, bagrovína -e *ž otrebina*; bagráti -ám, bagràj -ájte! bagràl -ála -o, bagránje -a *s*

báger -gra *m škrlat*, bagrén -a -o: ~o rdeč; bágrc -a *m |škrlatna barva|*, bágrast -a -o: ~i oblaki; bágrov -a -o, bagrovína -e *ž* = bagrenína -e *ž*; bagríti -ím, bágri -íte! bagríl -a -o, bagrênje -a *s*, bagrívec -vca *m*

baháč -a *m*, baháča -e *ž* = baháčka -e *ž*, baharíja -e *ž*; baháški -a -o: ~o vedenje, bahášტvo -a *s*

bahàt -áta -o: ~a obleka, ~o govoriti, bahátost -i *ž*

baháti -ám, bahàj -ájte! bahàl -ála -o, bahánje -a *s in* báhati -am *s stal. poud.*: ~ se s čim, fant rad baha

bahàv -áva -o: ~o vedenje, ~ značaj, bahávost -i *ž*; báhavec -vca *m*, báhavka -e *ž* = bahúlja -e *ž*, bahún -a *m*; bahávs -a *m*, bahljív -a -o *malce bahav*

bahljáti -ám *plapolati*, bahljàj -ájte! bahljàl -ála -o, bahljánje -a *s*: ogenj bahlja

baisse *[bés] ž neskl. besa, padanje cen na borzi*

bájalica -e *ž* = bájanica -e *ž* = bájanka -e *ž šiba, s katero iščejo studence*, bájaničar -ja *m*: ~ išče vodo, bájaništvo -a *s*

***bájar** -ja *m ribnik, v kr. i.*: Suhi ~, na Suhem ~ju, bájarski -a -o

bájati -am, bájanje -a *s* 1. *basni praviti*, 2. *prerokovati*, 3. *čarati*; bájen -jna -o *kakor v bajki*: ~o bitje, ~i dogodki, bájnost -i *ž*; bájeven -vna -o, bajálen -lna -o *[-ln-] čaroven*: z ~o besedo; bájec -jca *m* = bájavec -vca *m*, bájavka -e *ž*; bájiti -im, bájenje -a *s*, bajílen -lna -o *[-ln-]*, bajílo -a *s*: ~ zoper krogle iz puške, ~ zoper bese

Bájazit -a *m |turški sultan|*, Bájazitov -a -o

Báje Báj *ž mn. |strim. letovišče|*, bájski -a -o

bajè *prisl. kakor pravijo, menda*

bajeslóvje -a *s mitologija*, bajeslóven -vna -o, bajeslóvec -vca *m*, bajeslóvski -a -o

bájka -e *ž*, bájkar -ja *m*; bájčica -e *ž*, bájčen -čna -o: ~i motivi

bajonét -a *m*, bajonéten -tna -o

bájram -a *m |muslimanski post|*, bájramski -a -o: ~i post

bájta -e *ž lesena koča*: drvarska, pastirska ~; stara ~ *štud. žarg. kdor čez mero dolgo študira na vseučilišču*; bájtar -ja *m*, bájtarica -e *ž*, bájtarski -a -o, bájtarstvo -a *s*, bájtica -e *ž*, bájten -tna -o: ~a streha, ~o korito, ~a teta

bájtati -am *stvb.*; bájtanje -a *s stvb. začasno opiranje, razpiranje in podpiranje, tudi paženje stavbne jame*

bakaláver -vra *m |akademski naslov|*, bakalavreát -a *m prva stopnja akademskega dostojanstva*

bakanálije -lij *ž mn. gl.* Bakhos
Bákar -kra *m kr. i.*, v ~u, bákrski -a -o
bakarát -a *m* |*igra*|
bakelít -a *m* |*plastična snov*|, bakeliten -tna -o: ~i izdelki; bakelitírati -am |*prepojiti z raztopino umetne smole*|, bakelitíran -a -o, bakelitíranje -a *s*
báker bákra *m kem.* |*prvina*|: čisti, elektrotehniški, katodni, talilniški ~
Bákhos Bákha *m mit. bog vinske trte*, Bákhov -a -o: ~ praznik, bákhovski -a -o: ~o veseljačenje; bakanál *[-dl]* -a *m ali* bakanálije -lij *ž mn. razuzdano veseljačenje*; bakanálen -lna -o *[-ln-]*; bakhánt -a *m*, bakhántka -e *ž in* bakhántinja -e *ž* |*razuzdana ženska*|, bakhánt(ov)ski -a -o
bákla -e *ž plamenica, astr.*: sončne ~e; bakláč -a *m* = baklonósec -sca *m*, bakláda -e *ž*; bákelnik -a *[-kəln-] m železen držaj za baklo*; bakláti -ám *močno goreti*, baklàj -ájte! baklàl -ála -o, baklánje -a *s*: luč bakla
bakologíja -e *ž nauk o sviloprejkah*, bakológ -a -o, bakológ -a *m*
bakrár -ja *m*, bakrárna -e *ž*, bakrárski -a -o, bakrárstvo -a *s*
bákrast -a -o: ~a snov, ~ nos, ~o rdeč
bakrén -a -o: ~a kopel, žica, pločevina, streha, ~ kotel, ~ nos; bakrenína -e *ž izdelki iz bakra*, bakrénec -nca *m min. bakrova ruda*, bakrenica -e *ž bakrova voda*; bakrenéti -ím *postajati bakren*
bakreno- *v sestavi*: bakrenobárven -vna -o; bakrenokóžen -žna -o; bakrenopólt -a -o *[-ụt-]*; *vendar*: bakréno-apnén -a -o: ~a brozga *sadj.*; bakréno rdeč
bakríti -ím, bakríl -a -o, bakrênje -a *s*
bakro- *v sestavi*: bakropís -a *m*, bakropísen -sna -o, bakropísec -sca *m*; bakroréz -a *m*, bakrorézec -zca *m*, bakroréznica -e *ž*, bakroréštvo -a *s*, bakrorézen -zna -o; bakrorís -a *m*, bakrorísen -sna -o: ~a umetnost; bakrotísen -sna -o, bakrotísk -a *m*: Dürerjevi ~i, mrežasti ~; bakrotiskár -ja *m*
bákrov -a -o: ~a ruda, voda; ~ kršec, rudnik, sijajnik; ~ sulfat *modra galica*, ~e zlitine; bakrovína -e *ž čisti baker*
***bákšiš** -a *m napitnina*
baktêrija -e *ž*, *nav. mn.* baktêrije *gliva cepljivka*, baktêrijski -a -o, bakteriálen -lna -o *[-ln-]*; baktericiden -dna -o *bakterije ubijajoč*: ~i prašek
bakterio- *v sestavi*: bakteriofág -a *m*; bakteriolíza -e *ž*, bakteriolítičen -čna -o; bakteriologíja -e *ž*, bakteriológ -a *m*, bakteriológ -a *m*, bakteriológ -a -o: ~i zavod, laboratorij; bakteriopurpurín -a *m bot.*; bakterioterapíja -e *ž*; bakteriotoksín -a *m*
bakterióza -e *ž*: stebelna ~ *črna noga (pri okopavinah)*
Báktra Bákter *s mn.* |*glavno mesto nekdanje srednjeazijske države*|, v ~ih, Báktrija -e *ž*; Báktri -ov *m mn. ali* Baktráni -ov *m mn.*, báktrski -a -o: ~a dvogrba kamela
bákula -e *ž* 1. *stvb. štukaturno gradivo*, 2. *agr. preproga iz trstike*
Bakúnin -a *m* |*ruski revolucionar*|, Bakúninov -a -o, bakúninovski -a -o: ~i nazori, bakúnin(ov)ec -n(ov)ca *m*
bál *[bál]* -a *m ples*: otroški ~, kravji ~ v Bohinju
bála -e *ž* 1. *nevestina oprava*: ~o napraviti, za ~o dati, imeti, ~o voziti; 2. *določena količina*: ~ platna, slame, ~ papirja = 10 risov; bálica -e *ž rešetarska krošnja*; bálar -ja *m kdor balo vozi*
baláda -e *ž*, baláden -dna -o: ~a pesnitev, ~o občutje, baládnost -i *ž*, baládnik -a *m pesnik balad*; baládika -e *ž*: slovenska ~
balalájka -e *ž* |*glasbilo*|, balalájkar -ja *m*
balánsa -e *ž in* balánca -e *ž vzvod, ravnotežje, nihalo*: ~ pri kolesu, balánsen -sna -o *in* balánčen -čna -o: ~e osi, ~a tehtnica; balansírati -am *in* balancírati -am *v ravnotežju (se) držati, ravnotežje loviti*, balansiranje -a *s in* balancíranje -a *s*; balansêr -ja *m stroj.*; balansírka -e *ž drog plesavcev na vrvi*
Bálant -a *m os. i.*, Bálantov -a -o
balást -a *m obtéž, napota, breme*
baldahín -a *[-ld-] m nebo nad posteljo, nad prestolom, nad monštranco*
Báldomir -(j)a *m os. i.*, Báldomirov -a -o *in* Báldomirjev -a -o >*[-ld-]*
báldrijan -a *m kozlik, špajka*, báldrijanov -a -o: ~ čaj, ~e kapljice >*[-ld-]*
Bálduin -a *m os. i.*, Bálduinov -a -o >*[-ld-]*
bàle *in* bàli bálite! *medm. pridi(te) sem!*
Baleári -ov *m mn.*, na ~ih, baleárski -a -o: Balearski otoki
balét -a *m*, baléten -tna -o: ~i mojster, ~a prireditev, balétka -e *ž*, balerína -e *ž*, balétnik -a *m*
balíla -e *ž* |*it. fašistična otroška organizacija*|; balílski -a -o *[-ls-]*: ~a čepica

balín -a *m*: ostrižen na ~ *na čisto*; balínati -am, balínanje -a *s*, balínar -ja *m*, balínarski -a -o: ~a tekma; balínec -nca *m*, balíncati -am, balíncanje -a *s*, balíncar -ja *m*, baliníšče -a *s*, balínski -a -o: ~e krogle

balístika -e *ž nauk o gibanju izstrelkov*, balístičen -čna -o: ~a krivulja

balíž -a *m* = balíšče -a *s in bálišče* -a *s bala, nevestina oprava*, balížen -žna -o: ~i voz = balížar -ja *m*

Balkán -a *m* |*polotok in gorovje*|, Balkánec -nca *m*, Balkánka -e *ž*, balkánski -a -o: Balkanski polotok; balkanizírati -am, balkanizácija -e *ž*, balkánstvo -a *s*; balkaniáda -e *ž* |*športne prireditve balkanskih narodov*|, balkanízem -zma *m* |*balkanska posebnost*|, balkanologíja -e *ž* = balkanístika -e *ž* = balkanoslóvje -a *s*, balkanológ -a *m*, balkanológški -a -o: ~i kongres >*[-lk-]*

balkón -a *m*: ~ v gledališču, stanovanje z ~om, balkónski -a -o: ~a loža, dvorana; balkónček -čka *m* >*[-lk-]*

balneologíja -e *ž preučevanje zdravilnih vod*, balneológ -a *m*, balneológški -a -o, balneoterapíja -e *ž zdravljenje s kopelmi*, balneoterapíjski -a -o >*[-ln-]*

balón -a *m* 1. *zrakoplov*: vodljivi, zaporni, registrirni ~; 2. *velika trebušasta steklenica*: ~ žganja; 3. stekleni ~ za varstvo žarnic; balónast -a -o: ~o napihnjen, ~i rokavi, balónski -a -o: ~a svila, balónček -čka *m*: poskusni ~, ~e spuščati

balót -a *m* 1. *posoda za razpošiljanje hmelja*, 2. *zavojček, balica*

balotáža -e *ž glasovanje s črnimi in belimi kroglicami, izbira*

bálsa -e *ž* |*južnoameriški les*|, bálsov -a -o: ~ les = balsovína -e *ž* >*[-ls-]*

Bált -a *m*, báltski -a -o: ~i jeziki, Baltsko morje = Báltik -a *m*, báltiški -a -o: ~i breg; baltíd -a *m* |*človek baltskega plemena*|; báltovec -vca *m* |*mornar na Baltiku*|; baltoslovánski -a -o: ~i prajezik >*[-lt-]*

Báltazar -ja *m*, Báltazarjev -a -o >*[-lt-]*

Baltimore *[báltimor]* -a *m kr. i.*, iz ~a, v ~u, baltimorski -a -o

Balúčistan -a *m* |*azijska pokrajina*|, balučístánski -a -o, Balúči -ev *m mn.*, Balučáni -ov *m mn.*, balučánski -a -o, balúči -ja *m jezik Balučev*, balúčijski -a -o

balustráda -e *ž ograja*, balustráden -dna -o, balúster -stra *m stebriček v ograji*

balván -a *[-lv-] m tatarski izraz za kamnitno klado, skalo, pečino*

Balzac *[balzák]* -a *m*, Balzacov -a -o, balzacovski -a -o: ~i humor, ~a korektura

bálzam -a *m* |*mazilo, kadilo*|: peruanski, naravni ~; bálzamov -a -o: ~ vonj, balzámičen -čna -o *blago dišeč* = bálzamski -a -o: ~i vonj, zrak; bálzamovec -vca *m bot.*, balzamovína -e *ž balzamov les*; balzamírati -am, balzamíranje -a *s*, balzamírij -a *m*: ~ v grobu >*[-lz-]*

balzamína -e *[-lz-] ž bot.*

bámbus -a *m*, bámbusov -a -o: ~a palica = bámbus(ov)ka -e *ž*, bámbusovje -a *s*, bambusovína -e *ž*

bán -a *m*, bánski -a -o, banovína -e *ž*, banovínski -a -o, bánica -e *ž*, bánstvo -a *s*; banováti -újem, banovánje -a *s*

banálen -lna -o *vsakdanji, obrabljen, plehek*, banálnost -i *ž* >*[-ln-]*

banána -e *ž* 1. *rastlina in njen sad*: sladka ~, 2. radijska ~; banánov -a -o: ~ list, cvet, ~o meso; banánovec -vca *m* |*drevo*|, banánski -a -o: ~e revolucije v Južni Ameriki

Banát -a *m* |*pokrajina*|, banáški -a -o: ~a moka = banáčanka -e *ž*, Banáčan -a *m*, Banáčanka -e *ž*

banávz -a *m neotesanec, prostak, zarobljenec* = banávzar -ja *m*, banávzarski -a -o = banávzičen -čna -o, banávzarstvo -a *s*

bánčen -čna -o: ~i račun, direktor, ~o pravo; bančnopráven -vna -o; bánčnik -a *m*, bánčništvo -a *s*, bánčniški -a -o

bánda -e *ž* 1. *četa, drhal, tropa*: rokovnjaška ~, 2. *godba*: vojaška ~

***bándati** -am *potepati se*, ***bándanje** -a *s*: ~ po mestu

bandáža -e *ž obveza*, bandážen -žna -o: ~a tkanina, bandažíst -a *m*, bandažírati -am *obvezati*, bandažíranje -a *s*

bandêro -a *s in* bandêra -e *ž*, bandêrski -a -o: ~a podoba, ~o blago, bandêrce -a *s in* bandêrica -e *ž*, bandêrovec -vca *m kdor nosi bandero*, bandêrast -a -o: ~a zastava

banderóla -e *ž trak*: trošarinska, carinska ~, napisna ~ na bakrorezih

bandít -a *m ropar, razbojnik*, bandítka -e *ž*, bandítski -a -o, bandítstvo -a *s* = bandítizem -zma *m*

bandúra -e *ž* |*godalo*|, banduríst -a *m*
Bángkok -a *m kr. i.*, bángkoški -a -o
bánja -e *ž*: kopalna ~, bánjica -e *ž*, bánjičen -čna -o: ~a doga, ~o uho, bánjast -a -o: ~ obok, ~a oblika
Bánjaluka -e *ž kr. i.*, v ~i, iz ~e, bánjski -a -o, Bánjci -ev *m mn.*
Banjalúka -e *ž kr. i.*, banjalúški -a -o
bánjka -e *ž* |*ploščata posoda*|: ~ vina, olja, rib, bánjkar -ja *m kdor nosi v banjki*
bánjo *[bánjo / béndžo]* -a *m* |*glasbilo*|
Bánjščice -ščic *ž mn. kr. i.*, v ~ah, bánjški -a -o: Banjška planota, Bánjščičani -ov *m mn.*
bánka -e *ž* |*denarni zavod*|: državna, narodna, hipotekarna, emisijska ~, v ~o vlagati; imeti ~o pri igri; bankír -ja *m*, bankírka -e *ž*, bankírstvo -a *s*, bankírski -a -o, bánkar -ja *m*, bánkarski -a -o, bánkarstvo -a *s*; bankokracija -e *ž*, bankokrát -a *m*, bankavál *[-dl]* -a *m pr. poroštvo banke*
bankét -a *m* 1. *slovesen obed*: prirediti ~, vabiti na ~, 2. *obkrajek, hodnik ob robu ceste ali mostu*; bankéten -tna -o: ~i nagovor; banketírati -am, banketíranje -a *s*
bankíva -e *ž*: divja kura ~ velja za vir domačih kurjih vrst, bankívski -a -o: ~a kura
bánkovec -vca *m*: plačati v ~ih, ~ za sto dinarjev
bankrót -a *m*: državni, denarni, moralni, politični ~, napovedati, narediti ~, iti v ~; bankróten -tna -o: ~o gospodarstvo; bankrótnost -i *ž*, bankrótnik -a *m* = bankrotêr -ja *m*, bankrotêrski -a -o: ~a psihoza; bankrotírati -am, bankrotíranje -a *s*, bankrótstvo -a *s*, bankrotêrstvo -a *s*
bántam -a *m* 1. *pritlikavo kurje pleme*, 2. *šp. teža športnika*; bántamski -a -o: ~a kura, kategorija
Bántu -ja *m*: plemena ~, črnci ~, bántujski -a -o: ~a plemena, ~i črnci, jeziki; bantuíd -a *m* |*pripadnik plemena*|
báobab -a *m bot. kruhovec*
Baptíst -a *m os. i. Krstnik*: Janez ~, Baptísta -e *ž*; baptíst -a *m* |*član verske ločine*|, baptístinja -e *ž*, baptístovski -a -o, baptístičen -čna -o; baptistêrij -a *m krstilnica, krstni kamen*
bár -a *m* |*nočno zabavišče, točilnica*|, bárski -a -o: ~a plesavka, bárman -a *m*
bár -a *m* |*rastlina*|, bárov -a -o: ~a kaša = bárovec -vca *m*
bár -a *m fiz.* |*enota tlaka*|
Bár -a *m* |*mesto*|, v ~u, iz ~a, bárski -a -o: ~o pristanišče
barába -e *ž*, barábica -e *ž*, barábski -a -o, barábstvo -a *s*, barabíja -e *ž*, barabón -a *m*, barabónstvo -a *s*, barabín -a *m*, barabínski -a -o, barabínstvo -a *s*, barábež -a *m*
Bárac -rca *m os. i.*, Bárčev -a -o: ~a literarna zgodovina
Báraga -a *in* -e *m*, Báragov -a -o
baráka -e *ž lesenjača*, barákar -ja *m*, barákarica -e *ž*, barákarski -a -o: ~o življenje, barákica -e *ž*
barakúda -e *ž* |*riba*|
Baránja -e *ž* |*pokrajina*|, v ~i, baránjski -a -o, Baránjci -ev *m mn.*
barantáti -ám = barantáti -ám, bara(n)tàj -ájte! bara(n)tàl -ála -o, bara(n)tánje -a *s*, bara(n)tíja -e *ž*, baráten -tna -o: ~a trgovina; barantáč -a *m*, bara(n)távec -vca *m*, barantáški -a -o
***bárati** -am *vprašati*
baráža -e *ž zajezitev, zapora*, barážen -žna -o: ~i ogenj, balon
barbár -a *m*, barbárski -a -o, barbárstvo -a *s*, barbarízem -zma *m*: jezikovni ~, barbarizírati -am, barbarizíranje -a *s*, barbarizácija -e *ž*
Bárbara -e *ž os. i.*, Bárbarin -a -o, Bárba -e *ž*, Bárbin -a -o, Bárb(i)ka -e *ž*, Bárb(i)kin -a -o; Bára -e *ž*, Bárin -a -o; bárbara -e *ž log.* |*sklepanje*|
Barbarôssa -a *in* -e *m os. i. Rdečebradec*, Barbarôssov -a -o
Bárbo -a *m os. i.*, Bárbov -a -o: ~a politika, ~ roman, *v mn.* pri grofih Bárbo, pri Bárbovih
barbón -a *m* |*riba*|
Barbusse *[barbü's]* -ssa *m* |*franc. pisatelj*|, Barbussov -a -o: ~ Ogenj
Barcelóna -e *[-cel- / -sel-] ž kr. i.*, barcelónski -a -o, Barcelónec -nca *m*
bárčica -e *ž gl.* barka
bárd -a *m* |*keltski pevec*|, bárdov -a -o, bárd(ov)ski -a -o, bárdovstvo -a *s*
bárda -e *ž* |*sekira*|
barél *[-él]* -a *m* |*železen sod za tekočine*|
barét -a *m*, baréta -e *ž*, barétka -e *ž* |*pokrivalo*|
baréž -a *m* |*blago*|, barážast -a -o: ~a obleka

bárhant -a *m*, bárhantast -a -o = bárhantov -a -o: ~o perilo; *gl. tudi* porhant
Bári -ja *m* |*it. mesto*|, bárijski -a -o: ~o pristanišče
báribal *[-al]* -a *m zool. črni ameriški medved*
barîêra -e *ž pregraja, ovira*
barígla -e *ž*, baríglast -a -o, baríglica -e *ž*
bárij -a *m kem.* |*prvina*|: jedki, kavstični ~, bárijev -a -o: ~ hidroksid, ~a kaša
barikáda -e *ž ulična zagrada*, barikáden -dna -o: ~i boji, barikadírati -am
baríl *[-íl]* -a *m sodec*, barílec -lca *[-lc-]* *m*, barílček -čka *[-lč-]* *m sodček*
barírati -am *prečrtati*: ~ ček
barisfêra -e *ž geol. jedro zemlje*
barít -a *m kem.* |*barijeva spojina*|, *min. težec*, barítov -a -o: *kem.* ~a voda = barítovica -e *ž*
báriton -a *m*: lirski, junaški, dramatični ~, báritonski -a -o: ~i vložek, ~i solo, baritonist -a *m*
bárje -a *s*: Ljubljansko ~, na ~u, bárski -a -o: ~a prst, ~a tla, ~o blato, barjàn -ána *m*, barjánski -a -o, bárjevec -vca *m min.* |*železna ruda*|
bárka -e *ž*: ~o voziti *pijan se opotekati*, bárkin -a -o: ~ rilec, bárkar -ja *m*, bárčica -e *ž*; barkáča -e *ž*, barkása -e *ž*, barkéta -e *ž* |*barka*|
barkaróla -e *ž* |*pesem beneških čolnarjev*|
Bárkovlje Bárkovelj *ž mn.*, v ~ah, barkovljánski -a -o, Barkovljáni -ov *m mn.*
Barlè -éta *m os. i.*, Barlétov -a -o: ~o narodopisje, ~i gasivci
Bárnaba -a *in* -e *m os. i.*, Bárnabov -a -o; Bárnaba -e *ž os. i.*, Bárnabin -a -o; barnabít -a *m* |*menih*|, barnabítski -a -o
barográf -a *m meteor.*, barográm -a *m*, barográfski -a -o: ~i zapis, ~a krivulja
barók -a *m* |*umetnostni slog*|, baróčen -čna -o: ~i slog, baróčnost -i *ž*: čista ~; barokizírati -am: gotske stavbe so barokizirali; barokíst -a *m*
baróka -e *ž* → *lasulja*
barométer -tra *m fiz.*: aneroidni, živosrebrni ~, politični, gospodarski ~; barométrski -a -o: ~i kondenzator
barón -a *m*: živeti, nositi se ko ~, barónica -e *ž* = barónovka -e *ž* = barónka -e *ž*, baronésa -e *ž*; barón(ov)ski -a -o: ~i stan; baronát -a *m* = barónstvo -a *s*: ~ podeliti, dobiti; baronija -e *ž*; barónček -čka *m*, barónič -a *m*, baronét -a *m*
baroskóp -a *m fiz.*, baroskópski -a -o
***bàrt** bárta *m*: samo še ta ~ *tokrat, to pot*, en sam ~ *enkrat samkrat, en sam pot*, pet ~ov na en dan *pet kratov*, za ta ~ naj bo *za tokrat*
Bártel *[-əl]* -tla *m os. i.*, Bártlov -a -o: ~ slovar
Bártol *[-ol]* -a *m os. i.*, Bártolov -a -o; Marica Bártol-Nadlíšek
barúsa -e *ž kocina, kosmatina na obrazu*, barúse barús *mn. brki*, barúsast -a -o, barusáč -a *m* = barúsnik -a *m* = barúselj -slja *m brkač*
bárva -e *ž*, *mn.* bárve bárv: igra barv; žive, prstene, nasičene, zamolkle, kričeče, mirne, vsiljive, tople, mrzle, osnovne, temeljne ~e; oljnate, vodne, obstojne, trpežne, varovalne, kritne, mavrične, tiskarske ~e; ~e nanašati na platno, na omet; ~e mešati; ~e se zlivajo, se bijejo, se ujemajo; ~e oživé, zbledé, se zabrišejo, se razlezejo; ~e ga spreletavajo, ~e spreminja od jeze; pokazati pravo ~o; priti z ~o na dan; nazadnjaki vseh barv; ~ pri kartah; ~ v mišljenju, v politiki; tekmovati za klubske ~e; ~ glasu; bárvica -e *ž*: šolske ~e
bárvar -ja *m*, bárvarski -a -o: ~i pomočnik, bárvarstvo -a *s*, barvárna -e *ž*
bárvast -a -o: ~o steklo, ~e kovine *pisane*
bárvati -am, bárvanje -a *s*; bárvan -a -o: ~o steklo, bárvanost -i *ž*
bárven -vna -o *kar izhaja od barve ali je z njo v zvezi*: ~i svinčniki, odtenki, ~i film, ~i tisk (°barvotisk), ~a lestvica, ubranost; bárvnost -i *ž* = bárvenost -i *[-vən-]* *ž*, bárvnik -a *m* |*svinčnik*|, bárvnica -e *ž tisk.*
barvílo -a *s*: tiskarsko, očesno ~, krvno ~ *hemoglobin*, naravna in umetna ~a, ~ za ustnice, barvílen -lna -o *[-ln-]*, barvílnik -a *[-un-]* *m tisk.* |*valjek*|
barvína -e *ž barvna snov, pigment*
barvít -a -o *bogat barv*: ~a pokrajina, barvítost -i *ž kolorit*
barvljív -a -o *kar se dá barvati, s čimer se dá barvati*: ~a snov, ~ predmet
barvno- *v sestavi*: barvnokožen -žna -o, barvnokožec -žca *m*, barvnokožnost -i *ž*; barvnopólt -a -o *[-ut-]*; *vendar* bárvno vzórčast
barvo- *v sestavi*: barvomér -a *m kolorimeter*; barvoslóvje -a *s*, barvoslóven -vna

-o: ~a razprava, barvoslóvec -vca *m*, barvoslóvski -a -o

barzemín -a *m* |*istrsko vino*|

baržún -a *m žamet*, baržúnast -a -o: ~a obleka, ~o mehak, ~o rdeč, ~ glas, baržúnov -a -o

bás -a *m* |*glas in godalo*|: peti ~, ~ buffo, pritiskati ~; básov -a -o, básovski -a -o: ~a struna, ~i ključ; basíst -a *m*, basístovski -a -o, basírati -am, basíranje -a *s*; básek -ska *m*: slaboten, rahel ~; básklarinet -a *m*

Básar -ja *m os. i.*, Básarjev -a -o: ~e pridige

basáti bášem, báši -íte! básal -ála -o, basánje -a *s in* básati -šem *s stal. poud.*: baše me delo, bolezen, skrb *daje me*; ~ puško *nabijati, polniti*, ~ pipo, žep *tlačiti*, ~ klobase *nadevati*, ~ vrečo, koš *trcati, polniti*; ~ se z jedjo, ~ se na voz *kobacati se*; basálen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj za klobase, basálnik -a *[-un-] m*: ~ za nabijanje puške; basáč -a *m*: ~ pri topu

basebal *[bésbol]* -a *m šp.* |*igra z žogo*|, basebalist *[besbolíst]* -a *m*, basebalski *[bésbolski]* -a -o: ~i kij

Basel *[bázəl]* -sla *m* |*mesto v Švici*|, báselski -a -o: ~i koncil

básen -sni *ž* |*pesniška zvrst*|, básenski -a -o *[-sən-]*: ~o pesništvo = básništvo -a *s*, básnik -a *m* |*pesnik*|, básniški -a -o; básenca -e *[-sən-] ž*; básna -e *ž govorica, marnja*: prazne ~e *prazne marnje*; básnica -e *ž*; básniti -im, básnjenje -a *s*

Báski -ov *m mn.* |*narod v Španiji in Franciji*|, báskovski -a -o: ~a čepica = báskovka -e *ž*; báskovščina -e *ž* |*jezik*|

basno- *v sestavi*: basnopísec -sca *m*, basnopísen -sna -o, basnopísje -a *s*; basnoslóvje -a *s*, basnoslóven -vna -o, basnoslóvec -vca *m*

basrelief *[bareljéf]* -a *m plosko izdolbena podoba, ploski relief*, basreliéfen -fna -o

bastárd -a *m mešanec, križanec, pankrt*, bastardírati -am *križati različne vrste*, bastardácija -e *ž križanje, mešanje*, bastárden -dna -o: ~a kri, ~i cvet, bastárdka -e *ž bastardirana čebela*

bastíja -e *ž utrdba*, bastíjski -a -o: ~o zidovje; bastión -a *m* |*del utrdbe*|; Bastí(l)ja -e *ž* |*ječa v Parizu*|

bastonáda -e *ž šibanje po podplatih*

basúlja -e *ž svinja*, basúljec -ljca *m prašič*

báš *star. prav, ravno*

Báška -e *ž* |*mestece na otoku Krku*|, iz ~e, v ~i, baščánski -a -o: ~o kopališče; ~a plošča |*glagolski spomenik*|

bát báta *m stroj.*: parni, tlačni ~, ~ brez batnice, ~ za golf, ~ pri strojih; bátec -tca *m*, bátek -tka *m majhen bat in rastlinski popek*, bátov -a -o: ~ sunek *fiz.*, bátast -a -o: ~ zamašek; bátovje -a *s*; *gl. tudi* bet

báta -e *ž vata*, batén -a -o *iz vate*, batírati -am, batíranje -a *s*, batíranka -e *ž* 1. *batirana gaza*, 2. *lj. spodnje krilo, jopa*

bataljón -a *m*, bataljónski -a -o: ~a pisarna

batáta -e *ž* |*tropsko korenje*|

báten -tna -o *kar je opremljeno z batom*: ~a črpavka, ~i parni stroj, ~o nalivno pero; bátnica -e *ž* = bátnik -a *m stroj. drog, ki veže bat s križnikom*

baterija -e *ž*: topniška, akumulatorska, žepna, električna, atomska ~, ~ žarnic, steklenic; baterijski -a -o: ~i sprejemnik, ~o vžiganje *avt.*, ~i poveljnik; baterijec -jca *m*

báti bojím se, bój -te se! bojéč -a -e se, bál -a -o 1. *v zvezi z objektom*: ~ se očeta, kače, hudega jezika, lastne sence (°~ se pred kom, čim); ~ se za sina, za človeka, za knjigo, za zdravje, za glavo, za kožo; ~ se ga kot kuge, ko hudega vraga, kakor vrag križa, kakor kokoš lisice; bal se je premikati, stopiti pred očeta; 2. *v podredni stavčni zvezi*: a) *uresničenje bojazni ni zaželeno*: bojim se, da bo *ali* da ne bi jutri deževalo *najbrž bo dež, a želel bi, da bi ga ne bilo*; bojim se, da se ti bo *ali* da se ti ne bi kaj pripetilo; bojimo se, da se utegnejo *ali* da bi se utegnili spopasti; bal se je, da mi bo *ali* da bi mi bil *ali* da bi mi ne bil *ali* da mi utegne biti *ali* da bi mi utegnil biti nadležen; b) *uresničenje bojazni je zaželeno*: bojim se, da bi ti tej stvari ne bil kos *ali* da ji nisi bil *ali* da ji ne boš kos; bati se je, da jutri še ne bo dežja *najbrž ga ne bo, a želeti je, da bi bil*; otrok je obstal, bojéč se psa; bojéč -éča -e *prid.*: otrok je bil ves ~, gleda ~e

bati- *v sestavi*: batigráf -a *m*, batigráfski -a -o: ~a priprava, ~i zapis; batiméter -tra *m globinomer*, batimétrski -a -o, batimétričen -čna -o: ~a karta, ~

zemljevid, batimetrija -e ž *globinomerstvo*; batisfêra -e ž; batiskáf -a *m krogla za opazovanje življenja v morskih globinah*

bátik -a *m* 1. *malajski način ornamentiranja tkanin, papirja, usnja ipd.*, 2. *tako okrašena tkanina*

bátina -e ž 1. *palica*, 2. *udarec s palico*, bátinati -am, bátinanje -a *s*, batináš -a *m*

batíst -a *m* |*platno*|, batístov -a -o: ~ robec, batísten -tna -o: bele ~e obleke

bátjuška -a *in* -e *m očka*, bátjuškov -a -o *očkov*; bátko -a *m*, bátkov -a -o

bato- *v sestavi*: batolít -a *m strjena magma, vrinjena v zemeljsko skorjo*; batométer -tra *m batimeter*

batoglávec -vca *m zool.*, batoglávica -e ž

Batúm -a *m kr. i.*, batúmski -a -o: ~o pristanišče

Baudelaire *[bodlêr]* -r(j)a *m*, Baudelairov -a -o *in* Baudelairjev -a -o, baudelair(jev)ski -a -o *in* baudelairovski -a -o

Baudouin de Courtenay *[boduên dəkurtəné]* Baudouina de Courtenay(a) *m* |*poljski jezikoslovec*|, Baudouinov -a -o *ali de* Courtenayev -a -o: ~i zapisi rezijanščine

Báukis -ide ž *gr. mit.*, Báukidin -a -o, *tudi* Báucis -ide ž

Báumann -a *m os. i.*, Báumannov -a -o: ~a reneta; bávmanka -e ž |*češnja*|

Baumé *[bomé]* -ja *m os. i.*, Bauméjev -a -o: ~a stopinja, ~a lestvica

Bavárec -rca *m*, Bavárka -e ž, bavárski -a -o, bavárščina -e ž, Bavárska -ega *s*, na ~em, Bavárska -e ž, v ~i

bavbáv -a *m*, bavbáv(ov)ski -a -o

báviti -im se → *ukvarjati se (s čim)*

bávkati -am *in* -čem, bávkanje -a *s*: lisjak bavka, bávkniti -nem: pes bavkne

bávta -e ž |*sekira*|, bávtica -e ž

bávtara -e ž *zaklop, zaklopna vrata (npr. v svinjaku nad koritom)*: hlače na ~o, bávtarice -ric ž *mn.*

báza -e ž *osnova, izhodišče, podlaga, temelj*: ~ stebra *podstavek, noga*; surovinska, tehnična, avionska, operacijska ~ *oporišče*; ~ potence *mat.*; lobanjska ~ *dno*; báze báz ž *mn. kem. lugi*; bazálen -lna -o *[-ln-]*: ~i metabolizem *temeljna presnova*; bázičen -čna -o: ~e kisline *kem.*, ~e rudnine imajo veliko magnezija in železa: ~a industrija *ključna, temeljna*; ~a barvila usnja; ~e obloge *el.*; bázičnost -i ž; bazírati -am: ~ na čem *sloneti, biti oprt, stati, ležati na čem, izvirati iz česa*; *imeti korenine, biti zakoreninjen v čem*; ~ na kaj *opirati, staviti, nasloniti na kaj*; bazoíd -a *m kem.*

bazált -a *m*, bazáltov -a -o: ~i skladi, bazálten -tna -o *>[-lt-]*

bazár -ja *m* |*tržišče*|, bazárski -a -o: ~o blago

bázedovka -e ž *bolezen, kakor jo je opisal Basedow*

bazén -a *m* 1. *geogr. kotlina, kotel*, 2. *šp.*: plavalni ~, bazénski -a -o

bazídij -a *m bot.*

Bazílij -a *m os. i.*, Bazílijev -a -o, bazilijánec -nca *m*, bazilijánski -a -o: ~i obred

bazílika -e ž |*cerkev*|, bazilikálen -lna -o *[-ln-]*: ~a stavba, bazíliški -a -o: ~i slog

bazílika -e ž *bot. baziljka*, bazílikov -a -o

bazílisk -a *m kuščar*; *mit. bajeslovna krilata kača, ki njen pogled ubija*, bazilískov -a -o: ~ pogled

Bazovica -e ž *kr. i.*, na ~i, bazovíški -a -o: ~e žrtve

báža -e ž *bira, vrsta*: enake, vsake ~e

bažíljka -e ž *bazilika*

Bčéla -e ž |*list*|, Bčélin -a -o: ~ urednik

b-dur *[bédúr]* -a *m*: skladba v ~u

beatificírati -am *razglasiti za blaženega*, beatifikácija -e ž, beatifikacíjski -a -o: ~i postopek

Beatrice *[beatríče]* ž *os. i.*, 2. Beatrice, 3. Beatrici, 4. Beatrice, 5. pri Beatrici, 6. z Beatrice, Beatricin -a -o; Beatríka -e ž, Beatríkin -a -o

Beaufort -a *[bofór -a] m os. i.*, Beaufortov -a -o: ~a lestvica za hitrost vetra in ladij

Beaumarchais -a *[bomaršé -ja] m* |*franc. dramatik*|, Beaumarchaisov -a -o: ~ slog, beaumarchaisovski -a -o: ~i humor

béba -e ž *omejenec, mevža, tepec, teslo*, bébica -e ž; bébka -e ž: ~ od rojstva, bébec -bca *m*: ~a se delati, za ~a koga imeti; bébiti -im *begati, mésti, mešati, vleči koga (za nos)*; *povsod tudi* bêb-

béba -e ž *otrok, punčka*, bébica -e ž

bébast -a -o = bébav -a -o, bébavost -i ž; *povsod tudi* bêb-

bebljáti -ám *momljati, jecljati, nerazumljivo govoriti*, bebljàj -ájte! bebljàl -ála -o, bebljánje -a *s*, bebljàv -áva -o, bebljávec -vca *m*, bebljávka -e ž *>[bəb-]*

becáti -ám, becàj -ájte! becàl -ála -o, becánje -a *s*: ~ kamenje, ~ koga kam; krava beca *>[bəc-]*; *gl. tudi* cebati

beckáti -ám, beckàj -ájte! beckàl -ála -o, beckánje -a *s*: ~ po zobeh *>[bəc-]*

bèč *[bə̀č]* -à *m* |*sod, kotanja, kjer se nabira voda iz tal*|, bečèk -čkà *m*, bečkà -è *in* -é *ž* |*posoda*|

bečáti -ím, béči -íte! béčal -ála -o, bečánje -a *s*: otrok, ovca, jelen beči

bečvà -è *in* -é *ž* |*kadca*|, bečvár -ja *m*, bečvarína -e *ž* |*davek*|, bečvíca -e *ž* *>[bəč-]*; *gl. tudi* bačva

béda -e *ž* *revščina*, béden -dna -o *ubog, boren, klavrn*, bédnost -i *ž*, bédnosten -stna -o: ~i fond, bédnež -a *m*, bédnik -a *m*, bédnica -e *ž*

bedáček -čka *m*, bedačíca -e *ž*; bedáčiti -im, bedáčenje -a *s*

bedák -a *m*: koga za ~a imeti, saj nisem tvoj ~; bedáški -a -o, bedáštvo -a *s*, bédast -a -o *in* bêdast -a -o, bedastóča -e *ž* → *neumnost*, bedarija -e *ž neumnost*, bedáriti -im *neumnost delati, govoriti*

bédeker -ja *m gl.* Baedecker

bedénec -nca *m* 1. *izpuščaj*, 2. *lj. kožna zbrst*, bedéncast -a -o *med.*

bedenica -e *ž bot. narcisa*

bedènj -dnjà *m in* bêdenj -dnja *m sod, velika kad, škaf, panj*, bednjár -ja *m*, bednjárski -a -o *>[bəd-]*; *gl. tudi* badenj

bedéti -ím, bedì -íte! bedéč -a -e, bedèl -éla -o, *namen.* bedét, bedênje -a *s*: vso noč ~ pri bolniku, mrliču, ~ nad siroto, nad premoženjem; bedéč -éča -e *prid.*: bil sem čisto ~, v ~em stanju; na ~em sanjati; bedéčnost -i *ž*; bedénji -a -e: ~i dan *vigilija ltg.*, bedljív -a -o: ~o spanje *rahlo*, bedljívost -i *ž* *>[bəd-]*

bêdro -a *in* -ésa *s*, *mn.* bédra *in* bêdra, *tudi* bedrésa -és *s hum.*, bêdrce -a *s in* bedrésce -a *s*, bêdrn -a -o *in* bédrn -a -o: ~i živec; ~a kost = bêdrnica -e *ž stegnenica*, bédrnat -a -o *in* bêdrnat -a -o, bêdrnik -a *m in* bédrnik -a *m*

Beduín -a *m* |*Arabec*|, beduín -a *m* |*puščavski pastir*|, beduínka -e *ž*, beduínski -a -o

Beethoven *[betóvən]* -vna *m os. i.*, Beethovnov -a -o, beethovenski -a -o

bég -a *m*: v ~ pognati, zapoditi koga, v ~ se spustiti; ~ s kmetov, z dežele v mesta, ~ z grude, ~ od pluga, ~ kapitala; na ~u; bégoma *prisl.*

bég -a *m* |*plemič pri Turkih*|, bégov -a -o, bégovski -a -o: ~a oblast, bégovstvo -a *s*, béginja -e *ž* = bégovica -e *ž* = bégica -e *ž*; bégič -a *m*; béglerbeg -a *m*: bosenski ~; bégluk -a *m*

begálnica *[-ųn-]* -e *ž čeb.*: medišča imajo zaprta žrela in ~e

begánica *[bəg-]* -e *ž* |*hutara na cvetno nedeljo*|

bégati -am, begajóč -a -e, béganje -a *s*: ~ sem ter tja, od kraja do kraja; ~ otroka s strahovi, ~ mladini duha, glavo; ~ delavca pri delu *ali* v delu; ~ za modo, za uspehom; oči, misli begajo; z očmi, z mislimi ~ po sobi, po preteklosti; misli mu begajo od knjige do knjige; ne daj se ~; kaj te že spet bega? z neurejenim branjem se samo begaš

bégav -a -o *kdor je nagnjen k beganju*, bégavost -i *ž*, bégavec -vca *m*

bégniti -nem: oči so mu begnile

begónija -e *ž*, begónijev -a -o *in* begónijin -a -o: ~ cvet

begôten -tna -o: ~ spomin, ~a misel, ~a srna, begôtnost -i *ž*

begún -a *m*: vojaški ~ *dezerter, uhajač*, begúnec -nca *m*: vojni, politični ~i, begúnka -e *ž*, begúnski -a -o: ~o taborišče, begúnstvo -a *s*: ljudje v ~u, begúnček -čka *m*

Bégunje Bégunj *ž mn. kr. i.*, v ~ah, begúnjski -a -o, Begúnjec -njca *m*, Begúnjka -e *ž*; Begúnjščica -e *ž*: živina, koča na ~i

behaviorízem -zma *m fil.* |*smer*|, behaviorist -a *m*, behaviorístičen -čna -o

béj -a *m*: tuniški ~, béjev -a -o, béjevski -a -o: ~a oblast, bejevína -e *ž*

béjevec -vca *m učenec iz b razreda*

Béjrut -a *m* |*libanonsko mesto*|, béjrutski -a -o: ~e ulice

béka -e *ž bot.*, békov -a -o: ~e trte, šibe; békovje -a *s*, békovina -e *ž in* bekovína -e *ž*, bekúlja -e *ž*, bekovnjáča -e *ž* |*košara*|

bekasína -e *ž zool. kozica*

bekáti -ám *in* békati -am, bekánje -a *s in* békanje -a *s*: dróbnica beka; békniti -nem: za hip je beknila ovca; béka -e *ž* |*ovca*|

beketáti -ám *in* -éčem *meketati*, beketàj -ájte *in* bekéči -te! beketàl -ála -o, beketánje -a *s*: ovce, koze beketájo *ali* bekéčejo, bekèt -éta *m*, beketáč -a *m*

bekón -a *m* |*prašič*|

bél *[béu]* -í *ž*: mozgovna, očesna ~, ~ hloda, ~ na listih |*plesen*|

bél *[béu]* -a -o *in* -ó -í -é -á, *prim.* bolj bél -a -o: ~a uš, vrana, obleka, ~a galica *cinkov sulfat*, ~i premog, grodelj, ~a kovina, ruda, pločevina, ~i rudar *naftar*, ~i žar *met.*, ~a kopel *tekst.*, ~a figura pri šahu, ~e klobase, ~i teden v trgovini, ~a nedelja, ~i svet, ~a cesta; ~o perilo, ~a kuga, ~i tok; ~e noči; ~a Ljubljana; o ~em *ali* pri ~em dnevu; veliki ~i molk, ~a garda, trgovina z ~im blagom; ~ kakor sneg, kakor zid, kakor češnjev cvet; ni zinil ne ~e ne črne; črno na ~em; z ~im gledati, ~o gledati; ~o opran, ~o oblečen; ~o pikčast, progast; *vendar* bélo-zelèn -ėna -o: zastava je ~a; *pogosto v vodnih in krajevnih imenih*: Bela cerkev, Bela peč, belopéški -a -o: Belopeško jezero; Beli kamen, Bele vode; Belo brdo, belobŕdski -a -o: ~a kultura; Belo morje, belomôrski -a -o: ~a pristanišča; Béla Rúsija, belorúski -a -o, belorúščina -e *ž*, Belorúsi -ov *m mn. ali* Béli Rúsi -ih -ov *m mn.*

béla -e *ž* 1. *sladkovodna riba*, 2. *med. bolezen bledica*

Béla -e *ž* |*voda in kraj*|; *večinoma*: na ~i, z ~e, bélski -a -o *[-us-] ali* beljánski -a -o, Beljàn -ána *m*, Beljánka -e *ž*

Béla -a *in* -e *m os. i.*, Bélov -a -o

beláč -a *m*: ~ beli koruzo, belačica -e *ž*, beláški -a -o

beladóna -e *ž bot. volčja češnja*, beladónin -a -o: ~ strup

belák -a *m zool. bel prašič*, *min. bel kamen*, belàn -ána *m belolasec*, belánski -a -o: ~a pasma krav

Béla krájina -e -e *ž*, iz ~e ~e, v ~i ~i *ali* Belokránjsko -ega *s*, z ~ega, na ~em; belokránjski -a -o: ~a noša, Belokránjec -njca *m ali* Béli Kránjec -ega -njca *m*, Belokranjíca -e *ž ali* Béla Kranjíca -e -e *ž*, belokránjščina -e *ž*

belár -ja *m kdor beli*, belarica -e *ž*, belárski -a -o, belárstvo -a *s tekst.*, belárna -e *ž*; Belár -ja *m os. i.*, Belárjev -a -o: ~e skladbe, ~ potresni aparat

belcanto *[belkánto]* -a *m glas. belkanto*

bélčkan -a -o *[-ųč-] otr.*

Bélcebub -a *[-lc-] m* |*hudobni duh*|: izganjati hudiča z ~om, Bélcebubov -a -o

bélec -lca *[-ųc-] m človek bele polti*, *žival*, *uš*, *sad bele barve*, *beljeno platno*; *min. albit*, *polit. desničar*, *nasprotnik socializma*; bélka -e *[-ųk-] ž*, bélček -čka *[-ųč-] m*, bélče -ta *[-ųč-] s*

beléti -ím *postajati bel*, belèl -éla -o, belênje -a *s*: lasje mu belijo *ali* belé

beletrija -e *ž leposlovje* = beletristika -e *ž*, beletrist -a *m leposlovec*, beletrističen -čna -o: ~o slovstvo

bélež -a *m*: apneni ~, pod ~em

beléžiti -im *zapisati*, *zapisovati*, beléžen -žna -o: ~a knjiga, beléžnica -e *ž notes*, beléžka -e *ž notica*

Bélgija -e *ž*, v ~o, Bélgijec -jca *m*, Bélgijka -e *ž*, bélgijski -a -o >*[-lg-]*

Bélial *[-al]* -a *m* |*malik*|, Bélialov -a -o

belíca -e *ž bela češnja*, *hruška*, *klobasa*, *belo jajce ipd.*: riba ~, kuna ~, konoplja ~; moka ~; belíčar -ja *m ribič na belice*; belíček -čka *m lov.* |*ribica*|

belič -íča *m* |*droben novec*, *denar*|: še prebitega ~a nima

beličen -čna -o, belíčnost -i *ž biol. albinizem*, belíčnik -a *m* 1. *albino*, 2. *jabolko*, belíčnica -e *ž* 1. *albina*, 2. *moška konoplja*; **beličenje** -a *s dobivanje dlake*, *perja*

belílo -a *s*: kremško, svinčeno, cinkovo ~; belílen -lna -o *[-ln-]*: ~o apno *klorovo*, ~i prašek, stroj, ~a sol, kad, kopel

belín -a *m bel pes*, *metulj*, *vol*, *biol. albino*, *zool.*: kapusov, glogov, repni, repični ~; belínov -a -o: ~ zarodek, ~a buba; belínček -čka *m*, belínka -e *ž* |*hruška*|, belínstvo -a *s albinizem*

belína -e *ž* 1. ~ snega, ~ zidov, očesna ~, 2. *trta*, *vino*, 3. *prvo žganje*, 4. *siva mrena*

Belínski -ega *m* |*ruski kritik*|: ~ega kritike

belíšče -a *s kjer platno belijo*

beliti bélim, béli -íte! beléč -a -e, bélil -íla -o, béljen -a -o, béljenje -a *s in* béliti -im *s stal. poud.*: hišo, zid, sobo ~, danes bélimo, platno ~, glavo si ~ s čim, železo ~, peč ~, jed ~ z mastjo, z mlekom, ~ jih komu *grenke resnice komu praviti*, krompir, palico, šibo, le~, obroče ~; gore se bélijo, dan se béli; belítev -tve *ž*: ~ platna, žgancev; belívec -vca *m*, belívka -e *ž*, belívski -a -o: ~o orodje; bélja -e *ž beljenje*

beljàk -a *m*, beljakovína -e *ž*, beljakovínski -a -o, beljakovínast -a -o: ~a snov

Beljàk -a *m kr. i.*, v ~u, Beljáčani -ov *m mn.*, beljáški -a -o: ~o križišče
Beljáni -ov *m mn. gl.* Bohinj *in* Bela
beljáva -e *ž* 1. *beljenje, belež*: zid izgublja ~o; 2. *žganje prvega teka*: zdaj še ~ teče; 3. *mlad, svetel les* = beljavína -e *ž*; beljávec -vca *m drevo s svetlim lesom*
belkánto -a *m glas.*: italijanski ~, belkantístičen -čna -o *>[-lk-]*
bélkast -a -o *[-ųk- / -lk-]*: ~ prah, ~a tekočina; ~o zelen
Bell *[bél]* -a *m os. i.*, bél *[bél]* -a *m* |*fizikalna enota*|
Bellevue *[belvü']* -ja *m*, bellevuejski -a -o
bélo -a *s lov. jelenova tolšča*
belo- *v sestavi*: belobràd -áda -o, belobrádec -dca *m*; belobŕdski -a -o *gl.* bel; belobŕk -a -o, belobŕkec -kca *m*; belodlàk -áka -o, belodlákec -kca *m*; belogardízem -zma *m*, belogardíst -a *m*, belogardístka -e *ž*, belogardístičen -čna -o, belogardístovski -a -o; beloglàv -áva -o, beloglávec -vca *m*, beloglávček -čka *m*, beloglávka -e *ž*; belogrív -a -o, belogrívec -vca *m*; belokôžen -žna -o, belokôžec -žca *m*, belokôžka -e *ž*, belokôžnik -a *m*; belokránjski -a -o *gl.* Bela krajina; belokríl *[-íl]* -a -o, belokrílka -e *[-lk-]* *ž*, belokrílec -lca *[-lc-]* *m*; belokŕven -vna -o, belokŕvnost -i *ž*; belolàs -ása -o, belolásec -sca *m*, belolàska -e *ž*; belolíčen -čna -o, belolíčnost -i *ž*, belolíčnež -a *m*, belolíčnica -e *ž*; belomôrski -a -o *gl.* bel; belopérka -e *ž bot.*; belopéški -a -o *gl.* bel; belopólt -a -o *[-ųt-]*; belorèp -répa -o, belorépec -pca *m*, belorépka -e *ž*; belorít -a -o, belorítec -tca *m*, belorítka -e *ž*; beloròk -óka -o, belorókec -kca *m*; belorúski -a -o *gl.* bel; beloúh -a -o, beloúška -e *ž*, beloúškin -a -o; beložáren -rna -o; *vendar* belo žareč, belo bleščeč se, belo cvetoč, belo črtkan, belo oblečen, belo obrobljen, belo pogrnjen, belo razbeljen; belo-modro-rdeča zastava
belóčnica -e *ž*, belóčničen -čna -o
belôta -e *ž* = belôba -e *ž*
bélski -a -o *[-ųs-] gl.* Bohinj *in* Bela
bélša -e *ž bela krava*, bélšast -a -o *>[-ųš-]*
Béltinci -nec *in* -cev *m mn. kr. i.*, v ~ih, iz Béltinec *in* iz Béltincev, béltinski -a -o, Béltinčarji -jev *m >[-lt-]*
belúg -a *m* = belúgec -gca *m bel prašič*, belúga -e *ž* 1. *bela krava*, 2. *riba*
belúh -a *m zn. bel človek*
belúš -a *m špargelj*, belúšev -a -o: ~a juha
belvedêre -ra *m grad ali palača z lepim razgledom*, belvedêrski -a -o
bencín -a *m*: ~ iz nafte, sintetični ~, bencínski -a -o: ~i motor, tank, vžigalnik, pogon; ~a svetilka, bencínov -a -o: ~i hlapi; *gl. tudi* benzin
bencino- *v sestavi*: bencinométer -tra *m*, bencinovòd -óda *m*
bencól *[-ól]* -a *m*, bencólski -a -o *[-ls-]*, *tudi* benzól *[-zól]* -a *m*, benzólski -a -o *[-ls-]*; *gl. tudi* benzin
Benečija -e *ž kr. i.*, iz ~e, v ~i; benéški -a -o: ~o narečje, Beneška Slovenija, beneškoslovénski -a -o: ~i rokopis; Benéško -ega *s* |*dežela*|, na ~em, z ~ega; benéščina -e *ž* |*narečje*|; Benečàn -ána *m*, Benečánka -e *ž*, benečánski -a -o
Benedíkt -a *m os. i.*, benediktínec -nca *m* |*redovnik, liker*|, benediktínka -e *ž* |*redovnica*|, benediktínski -a -o: ~i red
benefica -e *ž predstava v prid kakega igravca*, benefíčen -čna -o: ~a predstava; beneficírati -am *leta šteti v pokojnino*
beneficíj -a *m nadarba, dohodek*, beneficiát -a *m ustanova in uživavec*, beneficiátov -a -o: ~i (osebni) dohodki; beneficiáten -tna -o: ~i dohodki *iz ustanove*
Benétke Benétk *ž mn.* |*it. mesto*|, v ~ah, iz Benétk, benéški -a -o: ~a gondola, ~i jarmenik *les.*, ~o steklo; Benečàn -ána *m*, Benečánka -e *ž*; benečán -ána *m* |*kovan denar*|, benečánka -e *ž* |*benečijanka, žaga samica*
benevolénca -e *ž naklonjenost, dobrohotnost*, benevolénten -tna -o
Bengálija -e *ž* |*dežela*|, Bengálec -lca *[-lc-]* *m*, Bengálka -e *[-lk-]* *ž*, bengálski -a -o *[-ls-]*: ~i tiger, Bengalski zaliv, bengáličen -čna -o: ~i ogenj; bengálščina -e *[-lš-]* *ž* |*jezik*|; bengalín -a *m* |*tkanina*|
benígen -gna -o: ~ človek *dobričina*, ~ tumor. ~a bula *nenevarna*
Bénjamin -a *m os. i.*, Bénjaminov -a -o, Benjamínček -čka *m*, Benjamínčkov -a -o; Béno -a *m*, Bénov -a -o; bénjamin -a *m in* benjamínček -čka *m najmlajši*
Benson *[bénson]* -a *m os. i.*, Bensonov -a -o: ~ kotel *stroj*.
bentíti -ím, bénti -ite! bentíl -a -o, bentênje -a *s*: ~ nad konjem, ~ na živino, ~ zoper sodnike; bentíl se je, da jih ne bo več poslušal *rotil se je*

benz- *v sestavi*: benzalkohól *[-lk-, -ól]* -a *m*, benzalkohólov -a -o *[-lk-]*; benzamín -a *m*; benzanilíd -a *m*

benzal- *v sestavi*: benzalklorid -a *[-lk-] m*; benzalacetón -a *m*; benzalanilín -a *m*

benzén -a *m kem.*, benzénov -a -o: ~i ogljikovi vodiki

benzen- *v sestavi*: benzensulfamíd -a *m*; benzensulfinát -a *m*; benzensulfón -a *m* >*[-lf-]*; *vse kem.*

benzidín -a *m kem.*, benzidínov -a -o: ~a transpozicija

benzíl *[-íl]* -a *m*, benzílov -a -o: ~a kislina; benzilát -a *m*; benzilíd -a *m*; benzilbromíd -a *[-lb-] m*, benzilklorid -a *[-lk-] m* |*plin solzivec*|

benzín -a *m in* benzól *[-ól]* -a *m*; *gl. tudi* bencin, bencol

benzo- *v sestavi*: benzodiazín -a *m*; benzodiazól *[-ól]* -a *m*; benzofluorén -a *m*; benzofenól *[-ól]* -a *m*

benzóa -zóe *ž kem.* |*dišeča smola z Jave*|, benzóin -a -o: ~a kislina

benzoíl *[-íl]* -a *m*, benzoílov -a -o: ~i nitrati; benzoilacetát -a *m*, benzoilacetón -a *m*, benzoilferoksíd -a *m*, benzoilklorid -a *[-lk-] m kem.*

Beócija -e *ž* |*grška pokrajina*|, beóški -a -o, Beočáni -ov *m mn.*; *tudi* Boiotija

Béograd -a *m kr. i.*, v ~u, Beográjčan -a *m*, Beográjčanka -e *ž*, beográjski -a -o

bér -í *ž*: ajdova ~ kliče čebele, ~ zdravilnih zeli, teloh je prva pomladna ~ čebelam

béra -e *ž*: ~ besedí; ~o dajati, priti po ~o

beráč -a *m* 1. *kdor zbira ali prosi, bere ob trgatvi*, 2. *orodje, priprava*: z ~em obirati jabolka, 3. *košara*, beračica -e *ž*; beračè -éta *s*, beračék -čkà *m ali* beráček -čka *m*, beračón -a *m zn̄č.*; beráški -a -o: na ~o palico priti, spraviti koga, ~a malha, sedeti na ~i klopi, ~o okence; beračija -e *ž*, beráštvo -a *s*

beráčiti -im, beráčenje -a *s*: ~ po mestu, brata *ali* pri bratu ~ za denar

Béranger -a *[beranžé -ja] m* |*franc. pesnik*|, Bérangerov -a -o

Berbêri -ov *m* |*narod v severni Afriki*|, berbêrski -a -o, berbêrščina -e *ž*, berbêrec -rca *m* |*konj*|

Berdjájev -a *m*: spisi ~a, z ~om, berdjájevski -a -o: ~i nazori

Bereníka -e *ž* |*egiptovska vladarica*|, Bereníkin -a -o: ~i lasje *astr.*

Berezína -e *ž* |*ruska reka*|: most čez ~o, bitka pri ~i

Bergamo *[bêrgamo]* -ma *m* |*it. mesto*|, bergamski -a -o; bêrgamo -ma *m* |*tkanina*|

Bergen *[bêrgen]* -a *m* |*norv. in niz. mesto*|, bergenski -a -o

bérgla -e *ž*: o(b) ~ah *ali* po ~ah, z ~ami hoditi, bérglica -e *ž*, bérglast -a -o

Bergson *[bergsón]* -a *m* |*franc. filozof*|, Bergsonov -a -o: ~a filozofija, šola, bergsonski -a -o: ~i nazori; bergsonízem -zma *m*, bergsonist -a *m ali* bergsónovec -vca *m*

beriberi -ja *m med.* |*avitaminoza*|: nasledki ~ja, z ~jem

berîl *[-íl]* -a *m min.*, berílov -a -o: ~i kristali, ~e barve, ~ sijaj

berílij -a *m kem.* |*kovina*|, berílijev -a -o: ~a kislina *glucin*

berílo -a *s* 1. *odlomek, namenjen branju*, 2. *knjiga z berili*, berílen -ina -o *[-ln-]*: ~i sestavki

Bering *[bêring]* -a *m* |*danski raziskovavec*|, Beringov -a -o: ~a ožina, ~o morje, ~ otok

berívka -e *ž* |*solata*|

berívo -a *s snov za branje*: imate kaj ~a zame? domače ~

Berkley -a *[bêrkli -ja] m os. i.*, Berkleyev -a -o: ~a filozofija

Berlín -a *m kr. i.*: vzhodni ~, v ~u, berlínski -a -o: ~o modrilo *kem.*; Berlínčan -a *m*, Berlínčanka -e *ž*, berlínščina -e *ž*

Berlioz *[berlióz]* -a *m* |*franc. skladatelj*|, Berliozov -a -o: ~a simfonija

Bernárd -a *m os. i.*: Máli in Véliki Sv. ~ |*prelaza v Alpah*|, Bernárdov -a -o, Bernárd(k)a -e *ž*, Bernárd(k)in -a -o; bernardínec -nca *m* |*redovnik, pes*|, bernardínski -a -o

Bernardín de Saint Pierre *[bernardên dəsenpjêr]*, Bernardina de Saint Pierre *m os. i.*, Bernardinov -a -o *ali* de Saint Pierrov -a -o: ~ roman Paul et Virginie

Bernini *[bernîni]* -ja *m* |*it. arhitekt*|, Berninijev -a -o: ~o stebrišče

bérnja -e *ž bera*: napraviti ~o, vinska ~, piškava ~; *tudi mera* (2½ *mernika*)

bernjáti -ám, bernjàj -ájte! bernjàl -ála -o: ~ po vaseh; bernjáva -e *ž*; bernjávs -a *m*, bernjávslja -e *ž*, bernjávsati -am

Bernoulli *[bernúli]* -ja *m* |*flamsko-švicarska družina*|: rod ~jev, matematiki Ber-

noulliji; Bernoullijev -a -o: ~a funkcija, ~o načelo

Beromünster *[beromü'nstər]* -stra *m* |*švic. mesto*|, beromünstrski -a -o: ~a radijska postaja

bérsa -e *ž* *plesnoba na vinu*, bérsiti -im se = bérsati -am se *kvariti se*: vino se bersa, bérsast -a -o, bérsnat -a -o: ~o vino

bersaljêr -ja *m* |*it. vojak*|, bersaljêrski -a -o: ~i klobuk

Berthelot -a *[bertəló -ja]* *m* |*franc. kemik*|, Berthelotov -a -o: ~a bomba, ~o načelo največjega dela, ~ kalorimeter

bés *in* bès bésa *m*: ~ te lôpi! ~ te plántaj! ~i naj ga jašejo! bésji -a -e; bésen -sna -o, bésnost -i *ž*, besnôba -e *ž*, bésnež -a *m*, besnív -a -o: ~ bik, ~ človek = besnják -a *m*

bésa -e *ž* *gl.* baisse

Besarábija -e *ž* |*dežela*|, besarábski -a -o, Besarábci -ev *m mn.*

beséda -e *ž*, *rod. mn.* besedí *in* beséd: domača, govorjena, pisana, tiskana, živa ~; vezana, nevezana ~; trda, ostra, žaljiva, žal ~; lepa, dobra, topla ~; sladka, prilizljena, hinavska, laž-niva ~; slovesna, resna, prazna ~; častna, moška, mož ~; v pravem, prenesenem pomenu ~e; uvodna, sklepna ~; s svojimi ~ami povedati, z drugimi ~ami; lepa ~ lepo mesto najde; z eno ~o, v dveh ~ah; ~ ni konj; od ~e do ~e tako je rekel; po ~ah tako je povedal; do ~e zna; mir, konec ~í! ni vredno ~e; z ~o na dan! ~o imeti, izgubiti, dobiti; prvo ~o imeti, nobene ~e nima; ~o dati *obljubiti*; ~o dati, vzeti govorniku; častno ~o dati; dati, privoščiti komu dobro ~o; ~ dá ~o; ~o držati, snesti, požreti, prelomiti, izpolniti; ~ (s)teče, se zatika, ne gre z jezika, se razveže, zastaja; ~ velja, zaleže, drži; prijeti, držati koga za ~o; ~o zastaviti za koga; v ~o seči, segati komu (°padati, °vpadati); do ~e priti, komu *ali* koga do ~e pustiti; biti, ostati s kom v ~i; oglasiti se k ~i; ~ nanese na kaj; ~ je o čem; ~ je meso postala *se je uresničila*; opletati z ~ami; za ~e se loviti; ~e izbirati, tehtati, obračati, zavijati; ~e moško postavljati; ~ leti na koga, meri kam; potrditi z ~o in dejanjem; ~o mu je vzelo; prišle so neke ~e vmes

béseda -e *ž* |*čitalniška prireditev*|

besedávelj -vlja *m* *zgovornež*, besedáveljstvo -a *[-vəlj-]* *s* *zgovornost*

beséden -dna -o: ~i pomen, red, zaklad, ~i dvoboj; ~a analiza, igra, uganka; ~a umetnost, besédnost -i *ž* *zgovornost*

besédica -e *ž*: tudi ~e ne več!

besedíčiti -im *tjavdan govoriti*, besedíčenje -a *s* *prazno govorjenje*, besedíčen -čna -o *zgovoren*, *gostobeseden*, *klepetav*, *prepirljiv*, besedíčnost -i *ž*

besedílo -a *s* *tekst*

beséditi -im *govoriti*, besédenje -a *s*: ~ se *prepirati se*; besédovati -ujem *in* besedováti -újem, besedovàl -ála -o, besedovánje -a *s*, besedovávec -vca *m*

besédje -a *s* *besedni zaklad*; besedíšče -a *s* *besedni zaklad*, *slovar*

besedljív -a -o *zgovoren*, *klepetav*, *ujedljiv*, besedljívec -vca *m*, besedljívka -e *ž*, besedljívost -i *ž*

besedník -a *m* *in* besédnik -a *m* *govornik*, *odvetnik*, *zagovornik*, besednica -e *ž* *in* besédnica -e *ž* *odvetnica*, *zagovornica*; Besédnik -a *m* |*Janežičev list*|

besednják -a *m* *slovar*, besednjákar -ja *m*, besednjákarski -a -o: ~o delo, besednjákarstvo -a *s*

besedo- *v sestavi*: besedolómen -mna -o, besedolómnost -i *ž*, besedolómec -mca *ž*, besedolómstvo -a *s*; besedoslóvje -a *s* *nauk o besedah*, besedoslóven -vna -o, besedoslóvec -vca *m*, besedoslóvski -a -o; besedotvórje -a *s*, besedotvóren -rna -o, besedotvórec -rca *m*

besedún -a *m* *znč. kdor veliko govori* = besedúh -a *m* *znč.*

bésen -sna -o *gl.* bes

besežírati -am, besežíranje -a *s*, besežé -ja *m* |*cepivo zoper jetiko*|

Beskídi -ov *m mn.* |*gorstvo*|, beskídski -a -o

besnéti -ím, *namen.* besnét, bésni -íte! besnéč -a -e, besnèl -éla -o, besnênje -a *s*: vso noč je besnel

Bésnica -e *ž* *kr. i.*, iz ~e, bésniški -a -o, Bésničani -ov *m mn.*

besníti -ím *v* *besnost spravljati*, bésni -íte! besníl -a -o, besnílo -a *s*

bésnost -i *ž* *gl.* bes

Bessemer *[bésemer]* -ja *m* *os. i.*, bésemerski -a -o: ~a hruška = bésemerka -e *ž*; bésemeriti -im *met. pridobivati jeklo iz surovega železa v besemerki*, bésemerjenje -a *s*

béstija -e *ž živina, zver*, bestiálen -lna -o *[-ln-] živinski, zverinski, surov*, bestiálnost -i *[-ln-] ž živinstvo, poživinjenost (vse le za moralno označbo človeka)*
bestseller *[béstseler]* -ja *m najbolj kupovana knjiga*
béšter -tra -o *buden, živahen, lep*: ~i otroci, ~ dan, ~a pšenica
bêštija -e *ž*: ti ~ ti!
bèt *[bə̀t]* -à *m*: danes z ~om, jutri s psom; koruzni ~, sodarski ~; betèc -tcà *m*; *gl. tudi* bat
béta *m neskl. in* béta -e *ž* |*grška črka*|: mali ~, pri ~i, v kotu ~, sinus ~, žarki ~ *in* ~ žarki
Béta -e *ž os. i. Elizabeta*, Bétin -a -o, Bétka -e *ž*; *tudi* Bêta -e *ž*
bétatron -a *m fiz.*
bétel *[-el]* -a *m bot.*, bételov -a -o: ~ list
Betetto *[betéto]* -a *m os. i.*, Betettov -a -o: ~ bas, ~a šola
bétev -tve *ž betva*, bétevca -e *ž*: lasna ~ |*steblo*|; *tudi*: bétvo -a *s in* bétevce *[-təv-]* -a *s*; bétviti -im
betéžen -žna -o, betéžnost -i *ž*, betéžnik -a *m*, betéžnica -e *ž*, bétež -éža *m*
betica -e *ž* 1. *kol, cepec, kembelj pri zvonu ipd.*; 2. *zn̆č. glava*: ~ stori pravico; dati komu po ~i; betič -íča *m* 1. *leseno kladivo*, 2. vonjalni ~ hroščev, 3. *bot.* |*klas*|; betičar -ja *m*, betičast -a -o: ~ predmet *ima betič, je na koncu zadebeljen*; betíček -čka *m glavica*: palica s srebrnim ~om; betíčen -čna -o *svojeglav*, betíčna -e *ž* = betíčnica -e *ž* 1. *bucika*, 2. *bot.*; betíčnik -a *m bučman* >*[bət-]*; *tudi* butica
betón -a *m*: armirani, komprimirani *ali* stisnjeni ~, liti ~, nabiti, phani ~, napeti ~; ojačeni ~; betónski -a -o: ~a cev, ~i pilot, most, ~a plošča, ~i mešalnik; betonírati -am, betoníranje -a *s*; betonárna -e *ž*, betónar -ja *m* = betonêr -ja *m*, betónarski -a -o
bétva -e *ž deblo, veja, bilka, malenkost*, bétvica -e *ž*; *gl. tudi* betev
Beuron *[bȏjron]* -a *m kr. i.*, beuronski -a -o: ~a umetnostna šola
bèv *medm.*: ni rekel ne ~ ne mèv
Bévk -a *m*, Bévkov -a -o
bévkati -am *in* -čem, bévkanje -a *s*, bèvk bévka *m*; bévskati -am *in* bêvskati -am, bévskanje -a *s in* bêvskanje -a *s*; bévs(k)niti -nem: ovca, pes, lisica bevs(k)ne
bezáti -ám, bezàj -ájte! bezàl -ála -o, bezánje -a *s*, bezálo -a *s*, bezálnik -a *[-un-] m* >*[bəz-]*
bezèg *[bəzə̀g]* -zgà *m*: španski ~; bezgóv -a -o: ~o cvetje, ~ izgovor; bezgovína -e *ž*, bezgóvec -vca *m* |*grm, mezga iz jagod, čaj*|; bezgóvje -a *s*, bezgóvka -e *ž* |*puška*| >*[bəzg-]*
Bézenšek -ška *m os. i.*, Bézenškov -a -o: ~a stenografija
bezgáti -ám, bezgàj -ájte! bezgàl -ála -o, bezgánje -a *s*: ~ pipo, cevko; bezgálo -a *s*; bezgálica -e *ž* = bezgálnica -e *[-un-] ž* >*[bəzg-]*
bezgávka -e *ž*, *mn.* bezgávke, bezgávčen -čna -o: ~ vrat, vrat je ves ~, bezgávkast -a -o: ~ človek, bezgavkovína -e *ž* >*[bəzg-]*
Bezják -a *m*, *mn.* Bezjáki -ov |*prebivavci med Dravo in Savo*|, bezjáški -a -o, bezják -a *m tepec*; bezjáščina -e *ž*; bezjáča -e *ž*: tesarska ~ |*sekira*|
bezljáti -ám, bezljàj -ájte! bezljàl -ála -o, bezljánje -a *s*: krave bezljajo; bezljàv -áva -o, bezljávec -vca *m*, bezljávka -e *ž*, bezljív -a -o >*[bəz-]*
beznica -e *ž*, bezníčen -čna -o: ~i prostori, bezníški -a -o: ~e navade, bezníčar -ja *m lastnik in obiskovavec beznice*
bežáti -ím, béži -íte *in* bežíte! bežé, bežéč -a -e, bežál -ála -o, bežánje -a *s*: beži, beži, kaj boš govoril!
béžec -žca *m tekst.* |*del predilnega stroja*|: ~ z ušesom
Béžek -žka *m os. i.*, Béžkov -a -o: ~o uredništvo
béžen -žna -o: ~ pogled, vtis, en sam ~ trenutek; béžnost -i *ž*
Béžigrad -a *m kr. i.*, za ~om, iz ~a; béžigrajski -a -o *in* Bežigrájski -a -o, Bežigrájčani -ov *m mn. in* Bežigrájci -ev *m mn.*
bežíšče -a *s geom.*, bežíščnica -e *ž*
bi- *v sestavi pomeni dvo- (lat.)*: bíduum -a *m dvodnevje*; biénij -a *m dvoletje*, bienálen -lna -o *[-ln-] dvoleten*; *zlasti pogosten v kemiji*: bikarbonát -a *m ogljikov dvokis*; bikromát -a *m*, bivalénten -tna -o
biandrija -e *ž dvomoštvo*
biánko: ~ menica, ~ indosament, ~ ček; podpisati in bianco *podpisati nepopisan, bel list, vnaprej, na slepo podpisati*
Bias -a *ali* Biánta *m* |*gr. modrijan*|, Biasov -a -o *in* Biántov -a -o

biatlon -a *m šp.*
bíba -e *ž*: ~ leze, bíbin -a -o
bibavica -e *ž plima in oseka*, bíbavičen -čna -o
biblija -e *ž sveto pismo*: Dalmatinova Biblija; biblijski -a -o: ~i papir *tanek*, bíbličen -čna -o: ~o besedilo, biblicíst -a *m*, biblicístka -e *ž*, biblicístika -e *ž*, biblicístičen -čna -o
bibliofíl *[-il]* -a *m knjigoljub, zbiravec knjižnih redkosti*, bibliofílski -a -o, bibliofílstvo -a *s* >*[-ls-]*
bibliografija -e *ž popisovanje, seznam knjig*, bibliográf -a *m*, bibliográfski -a -o: ~i list, inštitut, ~a metoda
bibliotéka -e *ž knjižnica*, bibliotéčen -čna -o: ~a polica, bibliotéški -a -o, bibliotekár -ja *m*, bibliotekárka -e *ž*, bibliotekárski -a -o *knjižničarski*
bíca -e *ž ovca*, bícek -cka *m jarec*
bícelj -clja *m bincelj*
biceps -a *m med. dvoglava upogibavka*
bicíkel *[-al]* -kla *m kolo*, bicíkelski -a -o *[-kal-]*, biciklíst -a *m kolesar*, biciklístka -e *ž*, biciklístovski -a -o *kolesarski*, biciklízem -zma *m kolesarstvo*, biciklístika -e *ž*, biciklístičen -čna -o
bíč *in* bíč -a *m*: ~ okusiti, vihteti; ~ zapoje; z ~em pokati; bíčev -a -o: ~ ročnik = bíčevnik -a *m* = bíčnik -a *m*; bíčati -am, bíčanje -a *s*: burja bíča valove, ~ napake; bíčar -ja *m*, bíčarski -a -o: ~a sekta; bíčevnica -e *ž* |*trava, kača*|, bičeglávec -vca *m zool.*
bíček -čka *m*, bičevje -a *s in* bíčje -a *s*, bíčkast -a -o 1. *bičku podoben*, 2. *iz bička, bičevja*, bíčnat -a -o 1. *poln bičevja*: ~ travnik, ~o seno, 2. *iz bičevja*: ~a košara; bíčji -a -e: ~a trstenica *zool.* |*ptič*|; bíčkovec -vca *m* 1. *pražival, alga*, 2. *lov. ribji zajedavec*
bíček -čka *m gl.* bik
Bíčje -a *s kr. i.*, iz ~a, v ~u, bíški -a -o, Bičáni -ov *m mn.*, bičánski -a -o; Bíčevje -a *s kr. i.*, iz ~a, bíčevski -a -o, Bíčevljani -ov *m mn.*
bidé -ja *m* |*izplakovalnik*|
bídermajer -ja *m človek predmarčne dobe 1815—1848 po Nemcu Biedermeierju, brezgrajen, a malce omejen meščan, filister*, bídermajerski -a -o: ~i slog, bídermajerstvo -a *s*
bienále -a *m* |*razstava vsako drugo leto*|: beneški ~
bífé -ja *m točilnica, okrepčevalnica*
bifiláren -rna -o *dvoniten, dvožičen*: ~o obešanje, ~o navitje
bíftek -a *m dušen goveji zrezek*
bifurkácija -e *ž viličenje, razcep*, bifurkacíjski -a -o
bíga -e *ž* |*pecivo*|
bigamíja -e *ž dvozakonstvo*, bigamist -a *m*, bigámen -mna -o
bíglica -e *ž* 1. *iver*, 2. *žveplenka*
bigóten -tna -o *preveč pobožen, pobožnjaški*; bigotérija -e *ž* = bigótnost -i *ž pobožnjaštvo*
Bíhać -a *m kr. i.*, bíhaški -a -o
bik bíka *m*: plemenski, moškatni ~, v znamenju ~a *astr.*, z ~om se bosti; gleda kakor ~ nova vrata; bíkec -kca *m* = bíček -čka *m in* bičék -čká *m*; bíkov -a -o, bíkovski -a -o = bíčji -a -e: ~i vrat, bikast -a -o; bíkovka -e *ž* = bíkovica -e *ž*: z ~ami tepsti koga; bíkovina -e *ž in* bikovína -e *ž* |*meso*|; bikárna -e *ž*, bikàn -ána *m*: ta človek je pravi ~; bíkar -ja *m* |*pastir, pes*|
bikarbóna -e *ž*: soda ~, bikarbónski -a -o; bikarbonát -a *m kem.*: amonijev, kalcijev, kalijev, natrijev ~
Bikíni -ja *m* |*otoček*|: atomski poskusi na ~ju; bikínke bikínk *ž mn.* |*kopalke*|
biko- *v sestavi*: bikobórba -e *ž*, bikobórec -rca *m*, bikobórski -a -o, bikobórstvo -a *s*; bikoglàv -áva -o; bikoréja -e *ž reja bikov*, bikoréjec -jca *m*, bikoréjski -a -o: ~a postaja
bikóničen -čna -o *dvostožčast*, bikóničnost -i *ž fiz.*
bikonkáven -vna -o, bikonkávnost -i *ž*
bikonvéksen -sna -o, bikonvéksnost -i *ž*
bikromát -a *m kem.*: kalijev ~
°bíks -a *m leščilo*: ~ za čevlje, za pod; °bíksati -am *leščiti*, °bíksanje -a *s*: ~ pod, čevlje; ~ ga *vulg. lomiti ga*
bikvadráten -tna -o *mat.*, bikvadrátičen -čna -o: ~a enačba, ~i koren
bil *[bíl / bíu]* -i *in* bílí *ž*: žito gre v ~ *dela koleno*; bílnat -a -o *[-ln- / -un-]*: ~a trava, bílnice -ic *[-ln-] ž bot.*; bílast -a -o; bíliti -im: žito bíli *žene bili*; bílka -e *[-lk- / -uk-] ž*; bílje -a *s*; bíljarica -e *ž ženska, ki bilje nabira*
bilabiál *[-dl]* -a *m dvoustničnik*, bilabiálen -lna -o *[-ln-] dvoustniški*
bilánca -e *ž računski zaključek*: trgovinska, plačilna, aktivna, surova ~, ~o delati;

bilancíst -a *m*; biláncen -čna -o: ~a nagrada, bilancírati -am *delati bilanco*, bilancíranje -a *s*, bilančnína -e *ž*

bilaterálen -lna -o *dvostranski, obojestranski*: ~a pogodba, ~a somernost, bilaterálnost -i *ž* >*[-ln-]*

Bílc -a *m os. i.*, Bílčev -a -o: ~e pesmi, ~o slovarsko gradivo >*[-il-]*

bilijón -a *m milijon milljonov*, bilijónski -a -o, bilijónti -a -o: ~i del

bilína -e *ž rastlina*

bílma -e *ž*: ruske ~e |*ljudske pesmi*|

bílja -e *ž lj. vigilija, mn.* bílje bílj *ž mrtvaško opravilo*

biljárd -a *m*, biljárden -dna -o: ~a miza, palica, biljárdnica -e *ž*; biljardírati -am, biljardíranje -a *s*, biljardíst -a *m*, biljardístovski -a -o: ~a družba

biljetêr -ja *m*, biljetêrka -e *ž*, biljetárna -e *ž*

bílo -a *s* 1. *utrip žile*, 2. *priprava za bitje*: ura z ~om, 3. *tekst. del statev*

biltén -a *[-lt-] m sporočilo, objava, razglas*: zdravniški ~

***bímbo** -ta *m* |*omejen človek*|: ti ~ ti! takega ~ta še nisem videl

bimetál *[-ál]* -a *m*, bimetálen -lna -o *[-ln-]* 1. *met. dvokovinski (iz dveh kovin ali zlitin sestavljen)*; 2. *fin.*: ~i denarni sestav; bimetalizem -zma *m*, bimetalíst -a *m*

bináren -rna -o *dvojen*: ~i zvezdi, ~e spojine

bíncelj -clja *m*: konjski ~ |*del noge nad kopitom*|; bíncati -am *brcati, poskakovati*, bíncanje -a *s*; bincljáti -ám, bincljàl -ála -o, bincljánje -a *s*; bincljív -a -o: ~a živina rada brca, bínceljnica -e *ž* |*kost*|, bíncniti -nem

Bíne -ta *m os. i.*, Bínetov -a -o; Bínca -e *ž os. i.*, Bínčin -a -o

bingljáti -ám, bingljàj -ájte! bingljajóč -a -e, bingljáje, bingljàl -ála -o, bingljánje -a *s*; bíngelj -glja *m kar bingljá*, bíngeljc -a *[-gəlj-] m bot. zvonček, nesamostojen človek*; bíngola -e *ž velik človek, dolga noga, kar na vse strani opleta*

Biničáki -ega *m* |*skladatelj*|: ~ega opere (°Biničkijeve)

bínkošti bínkošti *ž mn.*, bínkošten -tna -o: ~i praznik, bínkoštnica -e *ž potonika*

binókel *[-əl]* -kla *m dvoočnik*, binokuláren -rna -o *z obema očesoma, na obe očesi*: ~o gledanje, ~i mikroskop

binóm -a *m mat. dvočlenik*, binómen -mna -o = binómski -a -o: ~i koeficient, binómičen -čna -o, binominálen -lna -o *[-ln-]*: ~a enačba, ~i obrazec

binormála -e *ž mat.* |*premica*|

bio- *v sestavi pomeni zvezo z življenjem*: biocenóza -e *ž gozd. življenjska skupnost*; biocéntričen -čna -o *z življenjem v središču*, biocentrízem -zma *m*; biogén -a -o, biogenéza -e *ž*, biogenétičen -čna -o: ~i zakoni; biogeografija -e *ž nauk o zemljepisni razširjenosti bitij*, biogeográf -a *m*, biogeográfski -a -o; biografija -e *ž življenjepis*, biográf -a *m življenjepisec*, biográfinja -e *ž*, biográfski -a -o *življenjepisen*: ~i podatki, Slovenski ~i leksikon; biokemija -e *ž*, biokémičen -čna -o, biokemijski -a -o: ~a skripta, biokémik -a *m*; biologija -e *ž*, biológski -a -o, biológ -a *m*, biológinja -e *ž*; biometrija -e *ž matematično-statistično preiskovanje bitij*, biométričen -čna -o, biométer -tra *m*; bionomija -e *ž gozd. način življenja in razvoja žuželk*; biosfêra -e *ž območje bitij*, biosfêričen -čna -o; bioskóp -a *m*, bioskopija -e *ž*, bioskópski -a -o; biotéhnika -e *ž tehnika življenja*, biotéhničen -čna -o; biotóp -a *m biol. življenjski prostor*

bipiramída -e *ž dvojna piramida*, bipiramidálen -lna -o *[-ln-]*

bipoláren -rna -o *dvopolen*, bipolárnost -i *ž dvopolnost*, bipolaritéta -e *ž*

bíra -e *ž vrsta*: vino dobre ~e, blago je ene ~e, človek Ivaničeve ~e

birét -a *m* |*duhovniško liturgično pokrivalo*|

biréta -e *ž kem.* |*steklena merilna cev*|

birič -iča *m*, biríški -a -o, biríštvo -a *s*

bírma -e *ž*, bírmati -am, bírman -a -o, bírmanje -a *s*, bírmanec -nca *m*, bírmanka -e *ž*, bírmanski -a -o: ~a botra, birmovávec -vca *m*

Bírma -e *ž Burma*

biró -ja *m* → *pisarna, urad*; birokrát -a *m*, birokracíja -e *ž*, birokrátstvo -a *s* = birokratízem -zma *m ozkosrčno uradniško poslovanje*, birokrátski -a -o = birokrátičen -čna -o, birokratizácija -e *ž*

***bírt** -a *m krčmar*, *bírtinja -e *ž*, *bírtovski -a -o, *birtija -e *ž*

bisága -e *ž, tudi mn.* biságe, biságast -a -o, biságar -ja *m*, biságica -e *ž*

biseksuálen -lna -o *dvospolen, dvospolno razpoložen*, biseksuálnost -i *ž* >*[-ln-]*

bíser -a *m*: lov na ~e, bíserček -čka *m*, bíseren -rna -o: ~a matica, bisérnina -e

ž blago z biseri, bisernják -a *m*, bísernat -a -o, bíserast -a -o, bíserje -a *s*, bísernik -a *m* |*metulj*, *riba*|, bíserka -e *ž* |*kokoš*, *kuščar*|, Biserka -e *ž os. i.*, Bíserkin -a -o, bísernica -e *ž* 1. *riba*, 2. *šoljka*, 3. *glasbilo*, 4. *vet. jetična bolezen pri govedi*, 5. gumb iz ~e; biserovína -e *ž* |*snov*|, biserovínast -a -o

biserno- *v sestavi*: biserno**bárven** -vna -o, biserno**mátičen** -čna -o

bísero- *v sestavi*: biserolóvski -a -o; biseromášnik -a *m*; biseronôsen -sna -o, biseronôsnost -i *ž*

bísfenoid -a *m min. sfenoeder*

biskájski -a -o: Biskajski zaliv

biskvít -a *m piškot. prepečenec*, *porcelan*, biskvíten -tna -o: ~a torta

Bismarck *[bísmark]* -a *m os. i.*, Bismarckov -a -o: ~a politika; bísmarckovski -a -o: ~a brezobzirnost, bismarckovstvo -a *s*

bísmut -a *m*, bísmutov -a -o, bismutín -a *m min.*, bismutít -a *m min.*

bísovnica -e *ž zool.*

bístahor *medm.*

bíster -tra -o: ~a voda, glava, ~ vid, um, ~a misel, ~o misliti; bístrc -a *m bister vid*, *um*, *človek*; bístrost -i *ž*, bistrína -e *ž*; Bístra -e *ž kr. i.*, bístrski -a -o, Bístran -ána *m*

Bístrica -e *ž kr. i.*: Bohinjska, Kamniška, Ilirska, Slovenska ~; *povsod* bístriški -a -o; Bístričani -ov *m mn. ali* Bístrci -ev *m mn. ali* Bístričánci -ev *m mn.*

bístríti -im, bístri -íte! bistríl -a -o, bistrênje -a *s*, bistrílo -a *s*, bistrílen -lna -o *[-ln-]*

bístro- *v sestavi*: bistroglàv -áva -o, bistroglávec -vca *m*; bistroglèd -éda -o, bistroglédec -dca *m*, bistroglédost -i *ž*, bistrogléden -dna -o, bistroglédnost -i *ž*; bistromíseln -a -o, bistromíselnost -i *ž* >*[-səln-]*; bistroòk -óka -o, bistroókec -kca *m*; bistroúmen -mna -o, bistroúmnost -i *ž*, bistroúmnež -a *m*; bistrovíden -dna -o, bistrovídnost -i *ž*, bistrovídnež -a *m*; *vendar* bistro čuteč, bistro šumeč

bístvo -a *s*: to je v ~u zgrešeno *v jedru*, *samo na sebi*, bístven -a -o, bístvenost -i *ž* >*[-stvən-]*

bisulfát -a *[-lf-] m kem.*: natrijev ~

bisulfít -a *[-lf-] m kem.*: amonijev ~

bísus -a *m* |*tkanina*, *ribja plesen*|

bít -i *ž*, bíten -tna -o: ~i svet, bítnost -i *ž*, **bítek** -tka *m*: tukaj mi ni ~a

bitangénta -e *ž*, bitangenciálen -lna -o *[-ln-]* = bitangénten -tna -o: ~a ravnina

bíti sèm *[sàm]* sì jè, svà stà, smò stè sò *(lahko s poud. ali nasl.)*, bódi bódite *in* bodíte! bórn bóš bó, bóva bósta *in* bóta, bómo bóste *in* bóte bódo *in* bójo; *star. tudi* bódem, bódeš, bóde, bódeva -ta, -mo -te -jo; bíl *[bíu]* -à -ò *in* -ó, *mn.* -i *in* -í -è *in* -é -à; bi; *nikalno*: ne biti: ~ ali ne ~, nísem nísi ní, nísva nísta, nísmo níste níso; nê bi *ali* bi nè: sem za predlog, ~ proti (čemu), prav mu je! *(privoščljivost)*, mêni je prav *po volji*, klobuk mi je pràv; pridi, če te je kàj! treba je, navada je, konec je, govor je o čem, je že tako, komaj bi bilo, da bi ...; sam jezik ga je, ~ dobre volje, istih misli; hudó mu je, dobro mu je; iz tega še nekaj bo; ves iz sebe je; ~ zakaj; ~ komu za petami, ~ za norca komu, ~ za posrednika; za malo mu je; ~ ob vse; kje si pa s pametjo? po njem je; vsak dan je nad menoj; na tem je, da bo vse izgubil; vse je na njem; ~ na vrsti, na čistem, na jasnem, na boljšem, na očeh komu, ~ pri sebi, pri môči, pri roki, pri pameti; pri čem smo? do tega mi je

bíti bíjem, *namen.* bít, bíj -te! bìl bíla -o, bít -a -o: žogo, rihtarja, svinjko, klinec ~, na plunko ~, v obraz ~, plat zvona ~, žila, srce, ura bije; vem, koliko je ura bíla; večkrat bita kakor sita; bíli so se kakor levi; bíli so se na prsi; barve se bijejo, to v oči bije; bítje -a *s*: ~ žile = bílo -a *s pulz*

Bitínija -e *ž* |*dežela*|, Bitínec -nca *m*, Bitínka -e *ž*, bitínski -a -o

bítje -a *s*, *rod. mn.* bítij: ~ in žitje; vsako živo ~ se razvija; vsako ~ ima posebno ~ *način bivanja*; bítek -tka *m fil.*, bitijce -a *s majhno bitje*

bítka -e *ž*, *rod. mn.* bitk, bítva -e *ž lit.*, *rod. mn.* bítev *[-əu]*

bitúmen -a *m* |*zemeljska smola*|, bitúmenski -a -o: ~i omaz zidu, bituminózen -zna -o: ~i skrilavci

bivák -a *m* |*taborjenje pod milim nebom*|, bivakírati -am *šotoriti*, bivakíranje -a *s*

bivalénca -e *ž kem.*, bivalénten -tna -o *dvomočen*

bívati -am, bívanje -a *s*: ~ doma, pri starših; bivalíšče -a *s*, biválnica -e *[-ln-] ž*: soba ~ *dnevna soba*

bívij -a *m razpotje*
bívol *[-ol]* -a *m*, **bívolica** -e *ž*, **bívolov** -a -o, bívolski -a -o *[-ls-]*, bívolji -a -e: ~e meso; bívolar -ja *m* |*pastir*|
bivši -a -e *nekdanji, prejšnji*
Bizánc -nca *m*, Bizantínec -nca *m*, Bizantínka -e *ž*, bizantínski -a -o, bizantinízem -zma *m klečeplazna podložnost, hlapčevstvo* = bizantínstvo -a *s*; bizantológija -e *ž*, bizantológški -a -o, bizantológ -a *m*
bizáren -rna -o *čuden, nenavaden*, bizárnost -i *ž nenavadnost*
bízec -zca *m bizgec*
bizelj bízlja *m muha, ki draži živino k bezljanju, siten človek*
Bizéljsko -ega *s* |*pokrajina*|, na ~em, Bizeljánec -nca *m*, Bizeljánka -e *ž*, bizéljski -a -o, bizéljčan -a *m* = bizéljec -ljca *m* |*vino*|
Bizet -a *[bizé -ja] m* |*franc. skladatelj*|, Bizetov -a -o: ~a opera Carmen
bízgec -a *[-gəc-] m* 1. *mešanica kislega zelja in repe na Gorenjskem*, 2. *ječmenova kaša*, 3. *pust, zoprn človek*, 4. *repnik* = bízec -zca *m*
bízon -a *m ameriški zober, tur*, bízonski -a -o: ~e ceste
Bizovík -a *m kr. i.*, na ~u, bizovíški -a -o: ~e perice; Bizovíčani -nov *m mn.*
bižú -ja *m* → *dragotina, dragulj*, bižuterija -e *ž* → *draguljarna*
Björnson *[bjö'rnson]* -a *m* |*norveški pripovednik in dramatik*|, Björnsonov -a -o, björnsonski -a -o
blág -a -o, blážji -a -e, *prisl.* bláž(j)e: ~ človek, biti ~e volje, ~a smrt *evtanazija*, ~o sredstvo, zdravilo, ~a vzpetina
blagájka -e *ž* = blagajána -e *ž bot. volčin, igalka*
blagájna -e *ž*: plačati pri ~i *ali* v ~i, blagájniški -a -o, blagájništvo -a *s*; blagájnik -a *m*, blagájničarka -e *ž in* blagájnica -e *ž*, blagájničarski -a -o: ~i tečaj
blagínja -e *ž* (°blagobít): na občo ~o
blagó -á *s*, *mn.* blága *s ali tudi* blagóvi -óv *m*: razkazal mi je vsa ~a *ali* vse ~ove, grmadno, luksusno ~, volneno ~ *volnina*; mešano, galanterijsko, uvozno, izvozno, manufakturno, tihotapsko ~; v ~u plačati, zamenjava ~a; živo ~, belo ~ *ljudje*; ~ *živina*; blagoznánstvo -a *s* → *nauk o blagu*
blago- *v sestavi*: blagočúten -tna -o, blagočútje -a *s*; blagodát -i *ž lit. blagor, blaginja*; blagodéjen -jna -o, blagodéjnost -i *ž*; *blagoglásen* -sna -o, blagoglásnost -i *ž*, blagoglásje -a *s*; blagohôten -tna -o, blagohôtnost -i *ž*; blagomíseln -a -o, blagomíselnost -i *ž* >*[-səln-]*; blagonráven -vna -o → *blage nravi*; °blagopokójen -jna -o *rajni*; blagoróden -dna -o, blagoródnost -i *ž*, blagoródje -a *s*; blagosŕčen -čna -o, blagosŕčnost -i *ž*; °blagostánje -a *s blaginja*; blagovést -i *ž*, blagovéstnik -a *m*; blagovóljen -ljna -o → *blage volje*; *vendar* blaga dišava, blago dejanje, blaga volja, blago čuteč, blago dišeč
blágor -gra *m blaginja*: za ~ očetnjave, telesni, narodni ~, javni ~, lovski ~, Petrov, ribiški ~, božji ~ *blagoslov*, osem ~ov, ~ vam! ~ si ga tistemu; blagrováti -újem, blagrúj -te! blagrovàl -ála -o, blagrovánje -a *s*
blagoslòv -óva *m*, blagoslóven -vna -o: ~i obred; blagoslovíti -ím, blagoslôvi -íte! blagoslóvil -íla -o, blagoslovljèn -ênа -o; blagoslovítev -tve *ž*, blagoslovítelj -a *m*, blagoslovílen -lna -o *[-ln-]*; blagoslávljati -am, blagoslavljajóč -a -e, blagoslávljanje -a *s*
blagóst -i *ž in* blágost -i *ž*; blagôta -e *ž*, blagôten -tna -o
blagóven -vna -o: ~i promet, ~a borza; blagóvnica -e *ž magazin*, blagóvničen -čna -o *ali* blagóvniški -a -o: ~a uprava, ~o osebje
Blagóvica -e *ž kr. i.*, iz ~e, v ~i, blagóviški -a -o, Blagóvičani -ov *m mn.*
blagovnica -e *ž dedična (nav. brez bratov)*
blagovóliti -ólim, blagovôli -íte! blagovôlil -íla -o: blagovolite izročiti pozdrave! blagovolil je sporočiti
blamírati -am, blamíranje -a *s*: ~ koga *(o)sramotiti, (o)smešiti*, ~ se s čim pred svetom, blamáža -e *ž sramota*: v ~o spraviti, ~o si nakopati
blánja -e *ž stropna deska, debela deska*
blankét -a *m golica, neizpolnjena tiskovina*, blankéten -tna -o
blankít -a *m kem.*
blánkverz -a *m peterostopni jambski verz*: pesem v ~ih
Blasco Ibáñez *[blásko ivánjes]* Blasca Ibáñeza *m* |*španski pisatelj*|, Blascov -a -o *ali* Ibáñezov -a -o: ~i romani
blasfemija -e *ž bogokletstvo*, blasfémičen -čna -o *bogokleten*

Blátnik -a *m kr. i.*, blátniški -a -o, Blátničan -a *m*, Blátniki -ov *m mn.*, blátenski -a -o, Blátenci -ev *[-tən-] m mn.*

bláto -a *s*: iti na ~, ~ gre od njega, blátnat -a -o, blátnik -a *m*: ~ pri avtu, blátnica -e *ž zool.*, blátnost -i *ž*, blátarica -e *ž* |*ščet*|; blátiti -im, bláten -a -o, blátenje -a *s*; bláten -tna -o: ~a obleka; *tudi v kr. i.*: Blátni vrh, blátenski -a -o *in* blatnovŕški -a -o; Blátno jézero

Bláto -a *s pogostno kr. i.*, iz ~a, v ~u, bláški -a -o *in* blátenski -a -o *[-tən-]*; Bláčani -ov *m mn. in* Blátenčani -ov *[-tən-] m mn.*

blázen -zna -o, bláznost -i *ž*

blazína -e *ž*: pernate, žimnate ~e, hrastove ~e *legnarji*, blazínast -a -o, blazínica -e *ž*: ~ na dlani, ~ pri kopitu in prstih mesojedov; blaziják -a *m zofa*, blazíniti -im, blazínjenje -a *s*

blazíran -a -o *otopel*, *brezčuten*, blazíranec -nca *m*, blazíranka -e *ž*, blazíranost -i *ž*

blaznéti -ím, blázni -íte! blaznèl -éla -o, blaznênje -a *s*; bláznež -a *m*, bláznica -e *ž* |*ženska in zavod*|

blázniti -im, bláznjenje -a *s*: ~ koga s čim *motiti*, *begati mu voljo in razum*, misel na dom ga je blaznila, ne blazni ga s praznimi obljubami, blaznív -a -o, blaznívec -vca *m*, blaznívka -e *ž*

Bláž -a *m os. i.*, Blážev -a -o: ~ žegen, **Blažè** -éta *m*, Blažétov -a -o, Blážek -žka *m*, Blážka -e *ž*

blážen -a -o, bláženost -i *ž*, bláženec -nca *m*, bláženka -e *ž*

blažíti -ím, bláži -íte! blažíl -a -o, blažênje -a *s*, blažítev -tve *ž*; blažílo -a *s*, blažílen -lna -o *[-ln-]*: ~a moč, ~ pripomoček *blažilo*, blažílnost -i *[-ln-] ž*, blažílnik -a *[-ųn-] m stroj. amortizer*, *dušilnik*, *prestreza in duši sunke*: oljni ~; blažívec -vca *m kdor blaži*, blažívka -e *ž*

blebetáti -ám *in* -éčem, blebetàj -ájte *in* blebéči -te! blebetajóč -a -e, blebetàl -ála -o, blebetánje -a *s*; blebèt -éta *m*, blebetàv -áva -o, blebetávec -vca *m*, blebetávka -e *ž*, blebetávost -i *ž*; blebetúlja -e *ž*, blebêtec -tca *m*, blebetálo -a *s klepetec*

bléd -a -o *in* -ó -á -í -é, *prisl.* bledó, *prim.* bolj bléd: ~ ko zid, ko smrt

Bléd -a *m kr. i.*, na ~u, z ~a; Bléjec -jca *m*, Bléjka -e *ž*, bléjski -a -o: ~i grad, Blejsko jezero; Bléjska Dobráva *kr. i.*

bledéti -ím, bledèl -éla -o, bledênje -a *s*: barve hitro bledé

bledéž -a *m delirij*

bledíca -e *ž*: ~ lic, polti, bledíčen -čna -o, bledíčnik -a *m*, bledíčnica -e *ž*, bledíčnost -i *ž*; bledíkast -a -o, bledíkav -a -o, bledíkavost -i *ž*

bledo- *v sestavi*: bledolíčen -čna -o, bledolíčnost -i *ž*, bledolíčnica -e *ž*, bledolíčnik -a *m*; *vendar* bledo rumen, bledo cvetoč

Blégoš -a *m* |*gora*|, z ~a, na ~u, blégoški -a -o: ~e utrdbe

Bleiweis *[bláivajs]* -a *m os. i.*, Bleiweisov -a -o: ~e Novice, ~a doba, bleiweisovski -a -o: ~a politika, bleiweisovec -vca *m Bleiweisov privrženec*

bléjati -am *in* -em, bléjal -a -o, bléjanje -a *s*

blékniti -nem *ali* blekníti bléknem, blékni -íte! blèknil -íla -o *in* blekníti -nem

blén bléna *m bot. zobnik*

blésk *in* blésk -a *m*, blesketáti -ám *in* -éčem se, blesketajóč -a -e se, blesketàl -ála -o, blesketánje -a *s*

blestéti -ím se → *bleščati se*

blésti blêdem, bledóč -a -e, blédel *in* blêdel blédla -o, bledênje -a *s*: bolnik blede, bolniku se blede

blestívka -e *ž rib.*

blestník -a *m min.* |*kamnina*|

bleščáti -ím se, bleščéč -a -e se, bléščal -ála -o, bleščánje -a *s*: blešči se mi; bleščèč -éča -e *prid.*: ~ novec; bleščáva -e *ž*, bleščíca -e *ž* 1. plesna obleka z ~ami, z ~ami in žeblji obito jermenje, 2. *les. radialno žagana deska*; bléščiti -im, bléščenje -a *s*: platno ~, sonce me bléšči

blindírati -am *prikriti*, *zastreti*, blindíranje -a *s prikrivanje*, *kritje*; blindíran -a -o: ~ vlak, ~o vozilo = blínda -e *ž*

blísk -a *m*: kroglasti, ploskovní, progasti ~; ~ se vžge, švigne, se potegne po nebu; oči mečejo ~e; hiter ko ~; čokoladni ~ |*slaščica*|; blískov -a -o: ~ zamah, ~a hitrost, sablja mu gre po ~o; blískoven -vna -o: ~a luč = blískovica -e *ž*, blískoma *prisl.*: bliskovít -a -o: ~o mine čas, bliskovítost -i *ž*, bliskovína -e *ž*: oblak, poln ~e; blískovnik -a *m el. naprava za posnemanje bliska v gledališču*

bliskati -am, bliskaj -te *in* -ájte! bliskal -a -o *in* -ála -o, bliskanje -a *s in* bliskánje -a *s*: ~ z očmi; bliska se; kolne, da se kar

bliska; blís(k)niti -nem, blisketáti -ám (se), blisketàl -ála -o, blisketánje -a *s*, bliskèt -éta *m*

blískav -a -o: ~e oči, ~a posoda, blískavica -e *ž*, blískavičen -čna -o: ~i oblaki; blískavičast -a -o: ~i večeri

blístavec -vca *m zool.* |*riba*|, blístavka -e *ž zool.* |*gož*|

bližč -a *m* 1. *lesket*, 2. *tekst. videz*, *lice tkanine*, bližčív -a -o *slepljiv*, bližčôba -e *ž*, bližčílo -a *s*; bližčívka -e *ž* |*svetilka*|

blítva -e *ž bot. pesa*, blítvin -a -o: ~a stebla

***bliz** *prisl. menda*, *pač*, *že*: na doto ti ~ ne bo treba gledati, ~ se ti sanja

blízu ① *prisl.*: ne hodi ~; ta človek, misel, sklep mi je ~; ne morem mu ~ (priti); saj sta ~ enakih let *nekako*, govoril je ~ takole; prišli so od ~ in daleč, poznam ga od ~; *prim.* blíže *in* blížje: pridi ~; njegova misel mi je ~ ko tvoja; poznam ga od ~, glas je prihajal ~ in ~, zmeraj ~ se oglašajo; ② *predl. z rod.*: ~ vasi, ~ polnoči, ~ smrti, ~ konca; *tudi* blíže *in* blížje: njegova hiša je ~ vasi ko moja; sedi ~ ognja

bližáti -am, bližajóč -a -e, bližanje -a *s*: kroglo ~ (k) balinu; ~ se vasi, ~ se koncu leta, ~ se drug drugemu, ~ se h kraju, k bregu

bližáva -e *ž*: v ~i mesta, nekje v ~i živi

bližína -e *ž*: njegova ~ jo je spravljala v zadrego, iz take ~e boš vendar zadel, v ~i mesta; na tako ~o se avto ne splača, bližínski -a -o: ~i poleti, ~i oglednik *let.*

bližíšče -a *s najbližja točka*, *ki jo oko še natanko vidi*

bližji -a -e, *pres.* najbližji -a -e: Tone mi je ~ (sosed) kakor Janez

bližnji -a -e, *prid. k prisl.* blizu: ~i in daljni sorodniki, ~i in daljni sosedje; med ~imi sorodniki mi je brat bližji od bratranca; Bližnji vzhod, bližnjevzhóden -dna -o: ~a politika, ~o vprašanje; bližnji -ega *m*: vsak človek je moj ~, bližnjost -i *ž*, bližnjik -a *m*

bližnjica -e *ž*: po ~ah hoditi

bljúšč -a *m bot.*, bljúščec -a *[-čəc-] m*

bljuváti bljújem *in* bljúvam, bljúj -te *in* bljúvaj -ájte! bljuvál -a -o, bljuvánje -a *s in* bljúvati -am *s stal. poud.*; bljúvek -vka *m*, bljuválen -lna -o *[-ln-]*: ~i prašek, bljuválo -a *s* |*pripomoček*|

blóden -dna -o *in* blôden -dna -o: ~a misel, ~o vedenje; blodnomíseln -a -o *[-səln-]*; blódnost -i *ž in* blôdnost -i *ž*

blodíti blódim, blôdi -íte! blodéč -a -e, blôdil -íla -o, blojênje -a *s in* blodênje -a *s in* blóditi -im *s stal. poud.*: ~ po morju, po gozdu; ta človek čudno blodi; ~ koga s čim *begati*, *vznemirjati*; hudič ti blodi kri; uroki jo blodijo; to (se) mu blodi po glavi; ~ v mrzlici; vede se, kakor da se mu blodi

blódnja -e *ž*: te misli so njegove ~e, mrzlične ~e, iz ~e porojene misli, blodnjáv -áva -o *deliriozen*, blodnjáva -e *ž*; blodnják -a *m labirint*, blodíšče -a *s*: ušesno ~, blodník -a *m*, blodníca -e *ž*, blodníški -a -o: ~a narava, blodníštvo -a *s hotništvo*, blódnež -a *m*, blodívec -vca *m*

blók -a *m* 1. *skupina*: stanovanjski ~, ~ hiš, pisalni ~ *speti listi*, *beležnica*, protifašistični ~; 2. *klada*, *čok*, *panj*: ~ marmorja; 3. *zveza*: strniti se v ~, ~ z marksisti; 4. *zapora*, *ovira*: mesto obdati z ~om, iti čez ~, pregled na ~u; 5. *železniška postavljalnica kretnic*; 6. *stroj.*: ~ motorja; 7. *tisk.*

blokáda -e *ž zapora*, *tisk. slepa črka*, blokáden -dna -o: ~e naprave, čete, ~a varianta pri šahu

Blóke Blók *ž mn. kr. i.*, na ~ah, z Blók, blóški -a -o: ~e vasi, Bloška planota, Blóčan -a *m*, Blóčanka -e *ž*

blokírati -am *zapreti*, *ustaviti gibanje*, *pritrditi*, blokíranje -a *s*: ~ mesto, pristanišče, državo, pot, figuro pri šahu, progo, stroj, ~ črko *tisk.*

blókoven -vna -o: ~i način zidanja

blónd *neskl.* → *plavolas*, blondínec -nca *m plavolasec*, blondínka -e *ž plavolaska*

blúf -a *m spretno beganje*, *varanje*, blufírati -am, blufíranje -a *s*

blúnk *medm.*, blúnk -a *m*, blúnkati -am, blúnkanje -a *s*; blúnkniti -nem: kamen blunkne v vodo

blúza -e *ž*: vojaška ~, blúzica -e *ž*, blúzen -zna -o

b-mol *[bémól]* -a *m*: skladba v ~u

bóa bóe *ž*, bói, bóo, ña bói, z bóo *[vse dvozl.]*, *rod. dv. in mn.* bój 1. *udav*, 2. *kači podoben ovratnik iz kožuhovine*, bóin -a -o: ~a glava

bòb bôba *m* 1. *rastlina in sad*: vse je ~ ob steno *ali* v steno; iz ~a se zdreti *izčaj-*

mati se, 2. *pecivo*, bôbov -a -o *ali* bobóv -a -o: ~ cvet, ~a juha, moka, slama, ~o korenje, rešeto; bôbek -bka *m in* bobèk -bkà *m* 1. *droben bob*, 2. kozji, zajčji ~i; bôbast -a -o

bób -a *m* |*angl. športne sanke, sankanje*|: prvak v ~u

bóben -bna *m*: na ~ tolči, na ~ priti, sit ko ~, prašilni ~ *tekst.*, zavorni ~ *avt.*, ~ pri mlatilnici, beraški ~, na to se razume ko zajec na ~; pognati, spraviti koga na ~; bóbenski -a -o *[-bən-]*; bóbenček -čka *[-bən-] m*, bóbnič -a *m*: ~ v ušesu, ~ pri strojih, revolver na ~, otroški ~

bóber -bra *m*, bóbrov -a -o: ~ rep, ~a mast, bobrovína -e *ž* |*koža*|, bóbrovec -vca *m* |*strešna opeka*|; bóbrovica -e *ž* |*mast*|, bóbrovka -e *ž* 1. *samica*, 2. *kapa*; bóbrovski -a -o: ~o jezero

bobíka -e *ž pilula, draže, zdravilo v kroglici*

bobljáti -ám *oddaljeno grmeti, nerazločno doneti, govoriti*, bobljàl -ála -o, bobljánje -a *s*: voda boblja, kadar vre

bóbnar -ja *m kdor bobna, zool.* |*riba*|: morski ~, bóbnarica -e *ž* |*riba, ptica*|: mala, vélika ~; bóbnarček -čka *m*, bóbnarski -a -o

bóbnati -am, bóbnanje -a *s*: ~ s prsti po mizi, kaplje bobnajo po oknih, povsod bobna njegovo hvalo *razglaša*

bobnéti -ím, bobnéč -a -e, bobnèl -éla -o, bobnênje -a *s*: glas bobni v votlini, tla bobné, v prsih mu bobni, prsi bobnijo; bobnèč -éča -e *prid.*: ~ smeh, bas, ~e grmenje, ~ ogenj, ~e fraze

bobnica -e *ž* 1. *glas.*: bíti na ~e, 2. *vet. ovčja bolezen*

bobòt -ôta *m*, bobotáti -ám *in* bobóčem, bobotàl -ála -o, bobotánje -a *s*

bobóvec -vca *m min. rjavi železovec, bot.* |*rastlina*|, bôbovec -vca *m* |*jabolko*|; bobovína -e *ž* = bobóvka -e *ž* |*slama*|: z ~o za kom pokaditi; bobovíšče -a *s* = bobíšče -a *s* |*njiva*|; bobovnják -a *m bot.*

Boccaccio *[bokáčo]* -cia *m* |*it. pisatelj*|, z ~om *[bokáčem]* *in* z ~em, Boccacciov *[bokáčeu]* -a -o: ~ slog, ~e novele; boccácciovski -a -o: ~e novele

Böcklin *[bö'klin]* -a *m* |*švic. slikar*|, Böcklinov -a -o: ~a slika; böcklinski -a -o: ~a pokrajina, ~o razpoloženje

bòč bóča *m bokata gora, gorovje*, bóčen -čna -o, bočína -e *ž*, bóčnat -a -o

Bóč -a *m* |*vrh nad Poljčanami*|, na ~u, bóški -a -o

bóčen -čna -o: ~a stena, opora, bóčnica -e *ž* 1. *stranska stena, deska, krajnik, stranica*, 2. *stroj. mejna stena ali obris zoba na boku*, 3. *kost*; bóčnik -a *m meso z boka*

bóčiti -im, bóčenje -a *s*: deska, čelo, trebuh, bula se boči

Bóčna -e *ž*, iz ~e, v ~i, bóški -a -o: ~i fantje, Bočáni -ov *m mn.*

bòd bôda *m zbodljaj, ubod z nožem, z zobmi*, bodáč -a *m*: jelen, srnjak ~, bodák -a *m* 1. *ost*: meso sneti z ~a, 2. *zool. riba*

bodálo -a *s*, bodálce -a *[-lc-] s*, bodálast -a -o: ~ rilček; bodálnica *[-ln-]* -e *ž zool.*: komarjem so čeljusti podaljšane v ~e

bódcati -am: trava bódca izpod krtin, bódcek -cka *m popek, brst*

bódec -dca *m in* bôdec -dca *m* 1. *bodica*: ježevi ~i, 2. *iglice pri drevju*, 3. *nastavki ptičjega perja*, 4. *bodljaj*: s tremi smrtnimi ~i; 5. *zbadanje v prsih, pljučnica*; bodečija -e *ž*: našo njivo prerašča ~

bódelj -dlja *m bodec*: ježevi ~i, bódeljka -e *ž [-dəlj-] zool.* |*riba*|

bódenski -a -o *[-dən-]*: Bodensko jezero

bóder -dra -o → *buden*; bodríti -ím → *spodbujati*, bodrílo -a *s* → *spodbuda*; bódrost -i *ž* → *budnost*

bódež -a *m nož za prebadanje, bodenje*

bodílj -a *m pljučnica*

bodílo -a *s šilast tujek*

bódi(si) — bódi(si) *in* bódi(si) — ali *loč. vez.*: velja za vse, ~ domačine, ~ tujce; samostalnik stoji ~ sam ali s predlogom

bodljàk -a *m bot. osat, glog*, bodljíka -e *ž bot. bodica*, bodljíkav -a -o, bodljíkovje -a *s*, bodljíkast -a -o, bodljíkovina -e *ž*

bodljáti -ám *kratko in zapored zbadati*, bodljàj -ájte! bodljàl -ála -o, bodljánje -a *s*, bodljáj -a *m*: prsni ~i

bodljív -a -o: ~ vol, ~a odeja, smreka, bodljívec -vca *m*, bodljívka -e *ž*

bodóčnost -i *ž prihodnost*, bodóč -a -e *prihodnji*: v ~e *za naprej, v prihodnje*

bodóni -ja *m tisk.*

boém -a *m bohem*

bóg -á *m ali* (*poosebljeno*) Bóg -á *m*, bógu *in* bogú, bogóvi bogóv: ~u čas krasti, kakor ~a te prosim, ~u bodi potoženo, ~ ne zadeni! pod milim ~om zanič; belega kruha nimamo, še ~, da imamo

črnega; še ~, da bi hotel; ~u za hrbtom *daleč od sveta*, ~ z vami! drži se ko lipov ~; (sam) ~ (si) ga vedi, kakšen je; vedi si ga ~, kaj bo iz tega; (sam) ~ ve, kam pojde; ~ ve, kaj bo rekel; bogóvski -a -o: ~o smo se zabavali, ~a pijača; bogóvje -a *s*: grško, germansko ~, bogóvstvo -a *s*

bog- *v sklopu*: bógdaj -a *m*: še ~a ni vreden; *boglónaj -a *m*: od samega ~a se ne živi, *boglónčkaj -a *m otr.*: prav lep ~; bógnasvaruj *m neskl. hudič*: bil je sam ~; bógpomagaj *hudó*: če človeka denar obsede, je tudi ~; bogváruj: ~ nesreče, ~ dotakniti se; bógve *in* bogvé: ~ kdo, kam, kod, kdaj, kaj

bogabojèč -éča -e, bogabojéčen -čna -o, bogabojéčnost -i *ž*, bogabojéčnež -a *m*

bogástvo -a *s*: ~ rud, žita, ~ v premogu, v živinoreji, v industriji (°na premogu *ipd.*), naravna ~a; bogatíja -e *ž*: pri tej hiši je velika ~; bogátost -i *ž*: ~ žita, sadja, ljudi

bogàt -áta -o: ~ česa *all* s čim, ruda je ~a zlatá *ali* z zlatom (°na zlatu); °~a rosa *obilna*; žito je ~o zrnja *ali* z zrnjem, pridelek pa je obilen (°~); drevje je ~o sadja, trta je ~a grozdja, trgatev pa je obilna (°~a), natrgalo se je obilo (°~o)

bogatáš -a *m*, bogatášinja -e *ž*, bogatáški -a -o: ~e družine, bogatáška -e *ž*: oženil se je z ~o, bogatáštvo -a *s*

bogatéti -ím, bogáti -íte! bogatèl -éla -o, bogatênje -a *s*: ~ z delom, z izkoriščanjem, ~ v denarju, v znanju, v kreposti (°na denarju)

bógati -am, bóganje -a *s*: ~ koga *slušati, ubogati*, ~ se s kom *poravnavati se, spravljati se s kom*; bóga se ti *prav ti je*

bogatín -a *m*, bogatínec -nca *m*, bogatínka -e *ž*, bogatínski -a -o; bogátec -tca *m*, bogátej -a *m*

bogatíti -ím, bogáti -íte! bogatíl -a -o, bogatênje -a *s*: industrija bogati vso okolico; ~ se z delom, z izkoriščanjem; ~ se v znanju; bogatítev -tve *ž*

Bógdan -a *m os. i.*, Bógdanov -a -o, Bógdanček -čka *m*, Bógdančkov -a -o

bógec bógca *m*: roke v ~a skleniti, ~a držati *sklenjene roke*; bógek bógka *m*, bógkov -a -o: ~ kotiček

Bôgenšperk -a *[-gən-] m kr. i.*, na ~u, bôgenšperški -a -o

bogínja -e *ž*, boginjin -a -o: ~o darilo

Bógo -a *m os. i.*, Bógov -a -o; Bóga -e *ž os. i.*, Bógin -a -o

bogo- *v sestavi*: bogočástje -a *s*, bogočásten -tna -o: ~ človek; bogohválen -lna -o *[-ln-]*; bogoiskátelj -a *m*, bogoiskáteljski -a -o, bogoiskáteljstvo -a *s*; bogokléten -tna -o, bogoklétnost -i *ž*, bogoklétje -a *s*, bogoklétnik -a *m*, bogoklétniški -a -o, bogoklétništvo -a *s*, bogoljúben -bna -o, bogoljúbnost -i *ž*, Bogoljúb -a *m os. i.*; Bogomíl *[-íl]* -a *m os. i.*, Bogomíla -e *ž*; bogomíl *[-íl]* -a -o, bogomíl *[-íl]* -a *m*, bogomílstvo -a *[-ls-] s |ločina|*, bogomílski -a -o *[-ls-]*; Bógomir -(j)a *m os. i.*, Bogomíra -e *ž*; bogomólec -lca *[-lc-] m*, bogomólka -e *[-lk-] ž |kobilica|*, bogomólen -lna -o *[-ln-]*; bogomŕzen -zna -o, bogomŕznost -i *ž*, bogomŕznež -a *m*; bogoróden -dna -o, bogoródica -e *ž*, Bogoródica -e *ž os. i.*; bogoskrúnec -nca *m*, bogoskrúnstvo -a *s*, bogoskrúnski -a -o; bogoslóven -vna -o, bogoslóvec -vca *m*, bogoslóvski -a -o, bogoslóvje -a *s*, bogoslóvnica -e *ž*; bogoslúžen -žna -o, bogoslúžje -a *s*, bogoslúžnost -i *ž*; bogotáj -a *m*, bogotájstvo -a *s*, bogotájec -jca *m*, bogotájen -jna -o; bogovládje -a *s*, bogovládən -dna -o; bogoznánec -nca *m*, bogoznánstvo -a *s*, bogoznánski -a -o, bogoznánstven -a -o; *vendar* bogumil, bogu podoben, bogu odtujen

Bogojína -e *ž kr. i.*, v ~i, bogojínski -a -o, Bogojínčarji -ev *m mn.*

bogováti -újem *vedeževati*, bogovàl -ála -o, bogovánje -a *s*; bógovec -vca *m vedeževavec, protestantovski duhovnik*, bógovski -a -o *vedeževavski*, bógovstvo -a *s vedeževavstvo*; bogúlja -e *ž vedeževavka*

bógstvo -a *s boštvo, božanstvo*

bógve *in* bogvé *gl.* bog-

bôh bôha *m*: ~ slanine

bohém -a *m nadarjen, a neurejen človek, umetnik, dijak*, bohémski -a -o: ~a natura, bohémstvo -a *s*, bohémka -e *ž*; *tudi* boem

Bohémija -e *ž lat. ime za Češko*, bohemístika -e *ž nauk o češkem jeziku in književnosti*, bohemíst -a *m*, bohemístičen -čna -o: ~a razprava

Bôhinj Bohínja *m kr. i.*, iz ~a, v ~u, bohínjski -a -o: ~e planine, ~i sir, ~e kobile; Bohínjsko jezero, Bohínjska Bela, bélski -a -o *[-eų-]*, Beljáni -ov *m*

mn., Bohinjec -jca *m*, Bohínjka -e *ž*: Sava ~, bohínjka -e *ž* 1. *ruda*, 2. *kobila*, bohínjščina -e *ž* |*narečje*|

Bôhor Bohórja *m* |*hrib pri Sevnici*|, bohórski -a -o: ~i gozdovi

Bóhorič -a *m*, Bóhoričev -a -o: ~ črkopis, ~a slovnica, bohoríčica -e *ž*, bohoríčičar -ja *m privrženec bohoričice*

bohotáti -ám *hitro, bohotno rasti*, bohotàj -ájte! bohotàl -ála -o, bohotánje -a *s*; bohotéti -ím, bohotênje -a *s*; bohotíti -ím se, bohôti -íte! bohotíl -a -o, bohotênje -a *s*; bohôta -e *ž*, bohòt -ôta *m*, bohôten -tna -o, bohôtnost -i *ž*; bohotívka -e *ž* |*poganjek iz debla*|

Boileau *[boaló]* -ja *m* |*franc. pesnik*|, Boileaujev -a -o: ~a poetika; boileaujevski -a -o: ~i okus, ~a šola

Boiótija -e *ž* |*grška pokrajina*|, boiótski -a -o, **Boiočáni** -ov *m mn.*; *tudi* Beocija

bòj bôja *m*, v bóju *in* bôju: ~ na življenje in smrt; smrtni ~ *agonija*; krvav, nekrvav ~, duševni ~, politični, verski ~i, volilni, besedni, gospodarski ~, ~ na nož, na pesti; razredni, kulturni ~, ~ za ljubi kruhek, za obstanek, ~ s kapitalom, z naravnimi silami; hud, vroč ~, ~ za svobodo, ~ zoper fašizem; ~ napovedati, sprejeti, začeti, iti v ~, poseči v ~, klicati na ~

bója -e *ž* |*plavajoča priprava, plovka*|: svetilna ~

bojár -ja *m*: ruski ~ji, bojárka -e *ž*, bojárski -a -o, bojárstvo -a *s*; *tudi* boljar

bojázen -zni *ž*: ~ pred čim, bojazljív -a -o, bojazljívec -vca *m*, bojazljívka -e *ž*, bojazljívost -i *ž*

bojažêljen -ljna -o, bojažêljnost -i *ž*

bójda *prisl. bajè, mendà*

bojèč *in* bojéč -a -e = bojéčen -čna -o: ~ otrok, bojéčnež -a *m*, bojéčnik -a *m*, bojéčnost -i *ž*, bojéčnica -e *ž*

bôjen -jna -o: ~i krik, metež, duh, ~a vihra, poljana, ~i red, ples, ~a sreča, ~o stanje; bojnik -a *m*, bojnica -e *ž*, bojnína -e *ž bojni davek*, bojíšče -a *s* (°bojno polje)

bojeváti -újem, bojeval -ála -o, bojevánje -a *s*: ~ se za domovino, s sovražnikom, zoper fašizem, z orožjem; bojevávec -vca *m*, bojeválen -lna -o *[-ln-]*; bojévnik -a *m*, bojévnica -e *ž*, bojevít -a -o, bojevítost -i *ž*

bojkót -a *m*: gospodarski, družbeni ~; bojkotírati -am *zavračati, ogibati se česa*, bojkotíranje -a *s*, bojkotíst -a *m*

bójler -ja *m*: električni ~, plinski ~ |*grelnik za vodo*|

bòk bôka *m*, v bóku *in* bôku: stati z ~om ob ~u, postaviti se komu ob ~, stati komu ob ~u, pozibavati se v ~ih, naspati se na enem ~u; pasti komu v ~, napasti koga z ~a, roke v ~, upreti se v ~e; ~ ladje, gore; bókoma *prisl. z boka*

Bóka Kótorska -e -e *ž kr. i.*, bokéljski -a -o: ~a luka, Bokélji -ev *m mn.*

bokál *[-ál]* -a *m*: ~ vina

bokálnica *[-ln-]* -e *ž* 1. *koparska prekla*, 2. *agr.*: hrastova ~ za stiskanje sadja in grozdja

bôkast -a -o, bokàt -áta -o, bokátost -i *ž*

bókati -am, bókanje -a *s*: ~ kopo *delati bok*, ~ dogo *bočiti*; *lov.* srnjak bóka srno *stopi srni ob bok*, les se boka na soncu, čelo se boka; poševno, prečno ~ hišo

boklína -e *ž*, bókel bôkla bôklo: ~a posoda, ~ les

boko- *v sestavi*: bokokrílci -ev *[-lc-] m mn. zool.*; bokoplavútarice -ric *ž mn. zool.*; bokoplóvke -óvk *ž mn.*; bokoplúte -plút *ž mn.* |*ribe*|; bokoživčniki -ov *m mn. zool.*

bókovka -e *ž lov.* |*puška*|

bòks bôksa *m* |*usnje*|: čevlji iz ~a, bôksast -a -o: ~i čevlji

bóks -a *m šp.*, bôksar -ja *m* |*športnik, rokavica, orožje*|, bôksarski -a -o: ~i dvoboj, ~e rokavice, ~a vstaja na Kitajskem; bôksati -am, bôksal -a -o, bôksanje -a *s*; bôksniti -nem, bôksnil -a -o: ~ koga v trebuh

bòks bôksa *m* → *celica, predelek, staja, pregrada*

boksít -a *m* |*ruda*|, boksíten -tna -o: ~i rudnik, ~a ruda, boksítov -a -o: ~ rudnik

ból *[ból]* -i *ž lit. bolečina*: srčna ~

bolán bólna -o *in* bolnó -i -é -á (°bolána -o -i), *prim.* bòlj bolán, *prisl.* bolnó: hudo ~, za smrt, na smrt ~; na srcu, na jetrih ~, za sušico, za rakom, za pljučnico, za vodenico ~; *prenes.*: ~e ambicije, ~a ljubezen; ~ó se smejati, ~ó mi je pri srcu; bólnost -i *ž*, bólni -ega *m* >*[-ln-]*; bolánčkan -a -o *otr.*

boléč -éča -e *prid.*: ~e roke, ~a dlan, ~e vprašanje, boléčnost -i *ž*

bolečína -e *ž*: huda, rahla, ostra, topa ~, ~o (u)blažiti; ~o čutiti, prenašati, bolečínski -a -o; bolečnína -e *ž odškodnina za bolečine*

boléhati -am, bolehajóč -a -e, boléhal -a -o, boléhanje -a *s*: ~ na srcu, na jetrih, ~ za sušico, za jetiko

boléhav -a -o, boléhavost -i *ž*, boléhavec -vca *m*, boléhavka -e *ž*; bolêhen -hna -o *in* boléhen -hna -o, bolêhnost -i *ž in* boléhnost -i *ž*

bolén -a *m* |*rečna riba roparica*|, bolénov -a -o: ~ plen, ~o meso

bolêro -ra *m* |*španski ples, pokrivalo, jopič*|

Bóleslav -a *m os. i.*, Bóleslavov -a -o

bolést -i *ž lit. bolečina, bolezen*, bolésten -tna -o: ~ občutek *boleč*, ~o razpoloženje *bolno*, ~a misel *boleča*, ~a umetnost *bolna*, bolêstnost -i *ž*

boléta -e *ž*: finančna ~, davčna, carinska ~

boléti -í, bôlel -éla -o: roka, noga, glava, srcé, rana me bolí; ušesa me bolé; vaše solze me bolé; bolí me

bolézen -zni *ž*, z boleznijo: kužna, nalezljiva, nevarna lahka, huda, zahrbtna ~, morska, spalna, otroška, spolna ~; ~ se me loteva, ~ napade, se razvije, se vleče, odneha, popusti, se unese; bolézenski -a -o *[-zən-]*: ~e kali, ~i nasledki, ~i dopust

Bólfenk -a *m* 1. *os. i.*, 2. *kr. i.*: k ~u, od ~a; bólfenški -a -o, Bólfenčani -ov *m mn.* >*[-lf-]*

Bolgár -a *m*, Bolgárka -e *ž*, bolgárski -a -o, Bolgársko -ega *s*, z ~ega, na ~em, Bolgárija -e *ž*, iz ~e, v ~i, bolgárščina -e *ž* >*[-lg-]*

bólha -é *ž ali* bólha -e *s stal. poud.*: pasja, povodna, repna ~; ~e obirati; bólšji -a -e: ~i pik; bolhàt -áta -o, bolhátost -i *ž*, bolhàv -áva -o; bolšják -a *m bot.*, bolháč -a *m* |*hrošč, prah*|; bolhobér -a *m*, bolholôvec -vca *m*, bolholóvka -e *ž* >*[-ou-]*

bolíd -a *m* |*meteorski utrinek*|

Bolívija -e *ž kr. i.*, Bolívijec -jca *m*, Bolívijka -e *ž*, bolívijski -a -o

bòlj *prim. k prisl.* zeló; *z* bòlj *opisujemo primernik in z* najbolj *presežnik pri pridevnikih in ustreznih prislovih*: 1. *ki pomenijo barve*: ~ bel, ~ črno; 2. *ki so po obliki deležniki*: ~ pekoč, vroč, učen, znan, gnilo; 3. *ki imajo samo določno obliko*: ~ divji, moški, pravi, ~ levo, desno; 4. *pri mnogih pridevnikih in njihovih prislovih na* -én: ~ lesén, vodén; -ən: ~ jézen; -av: ~ zdrav; -ast: ~ lisast, ~ resasto; -at: ~ kosmàt, ~ bahàt; ~ in ~, vse ~, zmeraj ~, ~ ali manj priden

boljár -ja *m bojar*

bóljšati -am, bóljšanje -a *s*, boljšáva -e *ž*

boljševík -a *m*, boljševíški -a -o, boljševíštvo -a *s* = boljševízem -zma *m*, boljševizírati -am, boljševizíranje -a *s*, boljševizácija -e *ž*

bóljši -a -e *in* bólji -a -e *prim. od* dober; *prisl.* bólj(š)e

bólnica -e *ž bolnišnica*, bólničar -ja *m*, bólničarka -e *ž*, bólničarski -a -o >*[-ln-]*

bolník -a *m*, bolníkov -a -o, bolníca -e *ž* |*oseba*|, bolníčin -a -o, bolníček -čka *m*, bolníčkov -a -o; bolníški -a -o: ~a postelja; bolnîšnica -e *ž*, bolnîšničen -čna -o = bolnîšniški -a -o: ~i objekti >*[-ųn-]*

Bologna *[bolónja]* -e *ž* |*it. mesto*|, iz ~e, bolónjski -a -o, Bolónjec -njca *m*, bolónjec -njca *m* |*pes*|

bolométer -tra *m fiz. priprava za merjenje toplotnega sevanja*

°bolováti -újem *bolehati, bolan biti*; °bolovánje -a *s bolehanje, bolezen*: °biti na ~u *imeti bolezenski dopust, biti na bolezenskem dopustu*

bolščáti -ím, bólšči -íte! bolščéč -a -e, bólščal -ála -o, bolščánje -a *s*: oči mu bolšče iz glave; bolščáj -a *m kdor bolšči*, bolščáv -áva -o: ~o oko, bolščávost -i *ž* |*bolezen*| >*[-uš-]*

bólšji -a -e *gl.* bolha

Bóltežar -ja *m os. i.*, Bóltežarjev -a -o, Bólte -ta *m in* Boltè -éta *m*, Bóltetov -a -o *in* Boltétov -a -o >*[-lt-]*

bólus álba bólus álbe *ž min. čista naravna glina, kaolin*; bólus rúbra bólus rúbre *ž min. naravna rdeča glina*

bómba -e *ž*: ročna, letalska, zažigalna, rušilna, dimna, plinska, atomska ~, vulkanska ~, čokoladna ~; ~o vreči, delovati kot ~; bombáš -a *m*, bombáški -a -o; bómbica -e *ž*: pasja ~

bombardírati -am *zasipati, obsipati*, bombardíranje -a *s*: ~ mesto z bombami, ~ urad z dopisi; bombardíranec -nca *m*; bombárda -e *ž*, bombardír -ja *m* |*vojak*|,

bombardirski -a -o: ~a četa; bombardêr -ja *m* |*bombnik*|

bombardón -a *m glas.*

bombást -a *m nabuhlost*, bombástičen -čna -o *nabuhel, našopirjen*: ~ slog, bombástičnost -i *ž* = bombástika -e *ž nabuhlost, našopirjenost*

Bombay *[bómbej]* -a *m kr. i.*, bombayski -a -o

bombáž -a *m*, bombážev -a -o, bombážen -žna -o: ~a preja, predilnica, ~a industrija, tkanina, ~a polja, ~i nasadi, ~e statve; bombážast -a -o: ~a srajca, ~o blago; bombáževec -vca *m* |*rastlina*|; bombaževína -e *ž*, bombaževínast -a -o: ~o platno

bómben -bna -o: ~i napad, lijak; bómbnik -a *m letalo z bombami*, bómbniški -a -o: ~o letalo, ~a posadka

bombírati -am *izbočiti ali vbočiti*; bombíran -a -o *izbočen ali vbočen*: ~a konserva *pokvarjena*, ~a posoda, ~o dno

bombón -a *m bonbon*

bón -a *m vrednostni papir*, bónski -a -o: ~a vrednost

bona fide *lat. prisl. izraz*: ~ kaj storiti *v dobri veri, z dobrim namenom*

Bonapárte -rta *m os. i.*, Bonapártov -a -o; bonapártovec -vca *m*, bonapártovski -a -o, bonapártovstvo -a *s*; bonapartíst -a *m*, bonapartístičen -čna -o, bonapartízem -zma *m*

bonbón -a *m*, bonbónček -čka *m*, bonboniéra -e *ž*, bonbónski -a -o

bónec -nca *m* 1. *budistični menih, duhovnik*, 2. *znč. višji funkcionar stranke*: nacistični ~i

Bonifácij -a *m os. i.*, Bonifácijev -a -o, Bonifác -a *m os. i.*, Bonifácov -a -o

bonifikácija -e *ž odškodnina, povračilo, izboljšava*, bonifikacíjski -a -o: ~i dohodek, strošek; bonificírati -am, bonificíranje -a *s*

bonitáren -rna -o: ~a lastnina *pr.*

bonitéta -e *ž ugodnost, korist*, bonitéten -tna -o

bonitírati -am, bonitíranje -a *s*: ~ gozd *ocenjevati kakovost*

Bónn -a *m* |*nem. mesto*|, iz ~a, v ~u, bónski -a -o: ~a vlada, univerza

Bonómo -a *m os. i.*, Bonómov -a -o: ~i nazori

bontón -a *m lepo vedenje*, bontónski -a -o: ~a pravila

bonviván -a *m lahkoživec*, bonvivánski -a -o

bór -a *m kem.* |*prvina*|, bórov -a -o: ~ klorid, vodik (°borovodik), ~a kislina, bóraks -a *m*, bóraksov -a -o; boracít -a *m min.*, borán -a *m*, borát -a *m* |*sol borove kisline*|, boráten -tna -o: ~o steklo, borid -a *m* |*spojina bora s kovino*|; borvazelín -a *m farm.*

bòr bôra *m* |*drevo*|: alpski, beli, črni, zeleni ~, borov -a -o *in* bôrov -a -o: ~ prelec, ~a drva; borovec -vca *m*, borovčev -a -o: ~ cvet, ~ nasad; borovje -a *s*, borovína -e *ž*; bórka -e *ž*, borovnjáča -e *ž boru podoben iglavec*

bòr bôra *m droben denar, novec*: brez ~a in božjaka, vse ~e so mu pobrali iz žepa, bôrež -a *m*

bórba -e *ž boj*, Bórba -e *ž* |*list*|, bórben -a -o *[-bən-]*, bórbenost -i *[-bən-] ž*, bórec -rca *m*, bórčevski -a -o, bórka -e *ž*: partizanska ~

Bordeaux -a *[bordó -ja] m* |*franc. mesto*|, bordójski -a -o: ~a brozga *agr.*; bordójec -jca *m* |*vino*|

bordél *[-él]* -a *m*, bordélski -a -o *[-ls-]*

bordonál *[-ál]* -a *m les. na kvadraten prerez tesan ali žagan les*

bordúra -e *ž obšiv, obkrajek, obrobek, pas* (*npr. pri sobnem slikanju*), bordúrica -e *ž*, bordúren -rna -o: ~i okras (v obliki pasu); bordírati -am, bordíranje -a *s*

bóre *poud. prisl.*: ~ malo, ~ siromak; bóri -a -o: za ~o kronico je prodala; tistih ~ih pet dinarjev ji ne dá miru, za tisto ~o siroto živi; bóren -rna -o: ~ z denarjem, bórnost -i *ž ubožnost*

boreálen -lna -o *[-ln-] severen, severnjaški, arktičen*: ~i kit *zool.*

Borgia *[bórdža]* -a *in* -e *m*, Bórgijci -ev *m mn.* |*rodovina*|, bórgijski -a -o

bórgis -a *m* |*stopnja tiskarskih črk*|, bórgisen -sna -o: ~i tisk

bóriti -ím se *bojevati se*, bôri -íte se! boréč -a -e se, boríl -a -o, borjênje -a *s*: ~ se s sovražnikom, ~ se zoper sovražnika, ~ se z napakami, zoper napake; ~ se s tovariši zoper kaj, ~ se z orožjem za svobodo, za mir; borílen -lna -o *[-ln-]*, borílnica -e *[-ln-] ž*, boríšče -a *s*; borívec -vca *m*, borívka -e *ž*, borívski -a -o: ~a spretnost

borják -a *m* = borjáča -e *ž* = borják -a *m* 1. *zaprto kraško dvorišče*, 2. *ograjen prostor*

bórjica -e *ž* = bórovica -e *ž cvetoči brin za butare v Prekmurju*
Bórneo -nea *m*, z ~a, na ~u, bórnejski -a -o: ~i uporniki
borníran -a -o *duševno omejen*, borníranost -i *ž omejenost*, borníranec -nca *m*
bornít -a *m min. bakrova ruda*
borovčica -e *ž zool.* |*ptica*|
Borovec -vca *m kr. i.*, borovški -a -o, Borovčani -ov *m mn.*, Borovci -ev *m mn.*; Bôrovci -ev *m mn. kr. i.*: ~ nad Ptujem, iz Borovec *in* iz ~cev, bôrovski -a -o, Bôrovci -ev *m mn.* |*prebivavci*|
Borôvlje -velj *ž mn. kr. i.*, v ~ah, iz Borôvelj *ali* Borôvljan; boróveljski -a -o *[-vəlj-]*: ~e puške; Borovljáni -ov *m mn.*
borovníca -e *ž*, borovníčev -a -o, borovníčevje -a *s* = borovníčje -a *s*, borovníčar -ja *m* = borovníčevec -vca *m*, borovníčast -a -o
Borovnica -e *ž kr. i.*, v ~i, iz ~e, borovniški -a -o: ~i most, Borovničani -ov *m mn.*
borovnják -a *m zool. brinovka*
borsalíno -a *m* |*klobuk*|
bórš̌č -a *m* |*ruska juha*|
***bòršt** bôršta *m gozd, gošča*, v bórštu *in* bôrštu
Bórštnik -a *m os. i.*: Zofija ~, Bórštnikov -a -o: ~a igra, nastop Zofije ~e
bórza -e *ž*, na ~i: črna, blagovna ~, ~ dela, igrati na ~i, bórzen -zna -o: ~i tečaj, senzal, posredovavec; ~i papirji, ~o pravo; borzijánec -nca *m* = bórznik -a *m*, borzijánka -e *ž*, borzijánski -a -o
bós bôsa -o *in* -ó -í -é: ~a noga, obuti na ~o nogo, ta je ~a *brez podlage*, ~ konj, ~e sani *nepodkovane*, ~ voz *z neokovanimi kolesi* = bosáč -a *m*, bosáča -e *ž*, bósec -sca *m*, bosják -a *m*, bosjáčiti -im *beračiti*, bosjáštvo -a *s*, bosjáški -a -o: ~o življenje; bosíti -ím, bôsi -íte! bosíl -íla -o: kovač konja bosi; bosáti -ám *hum. in znč. bos okoli hoditi*, bosàj -ájte! bosàl -ála -o, bosánje -a *s*; bosôta -e *ž*
Bósna -e *ž* |*dežela*|, iz ~e, bósenski -a -o *[-sən-] in* bosánski -a -o; Bošnják -a *m*, Bošnjákinja -e *ž*, bošnják -a *m* |*konj*|, bošnjáški -a -o; Bosánec -nca *m*, Bosánka -e *ž*, Bosánček -čka *m*, bosánec -nca *m* |*konj*|, bosánček -čka *m*; bosánčica -e *ž*: begovska ~ *bosenska cirilica ali bukvica*
boso- *v sestavi*: bosoglávec -vca *m zool. mlada žaba*; bosonòg -óga -o, bosonóžec -žca *m*, bosonóštvo -a *s*; bosopèt -éta -o, bosopétec -tca *m*, bosopétnik -a *m*, bosopétka -e *ž*
Bossuet -a *[bosüé -ja]* *m* |*franc. pridigar*|, Bossuetov -a -o: ~a perioda
bôsti bôdem, *namen.* bòst, bôdi -íte! bodéč -a -e, bódel *in* bôdel bôdla -o *in* bòl bóla -o, bodèn -êna -o, bodênje -a *s*: v oči, v nos me bode; v prsih me bode, z očmi bode v temo, besede so ga bodle, cvetje bode iz tal, sonce bode skozi listje, ta krava rada bode; v tla bode; živina se bode, soseda se venomer bodeta; z bikom se ~; bodèč -éča -e *prid.*: ~a žica, neža, ~ osat, jezik
bóston -a *m* |*igra na karte, ples*|
Boštánj -a *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, boštánjski -a -o, Boštánjci -ev *m mn.* = Boštánjčani -ov *m mn.*
Boštján -a *m os. i.*, Boštjánov -a -o; Boštè -éta *m os. i.*, Boštétov -a -o
bóštvo -a *s bogstvo, božanstvo*
bòt *prisl.*: zdaj sva (si) ~, ~ za ~, bótati -am se, bótanje -a *s*
botánika -e *ž rastlinstvo*, botánik -a *m*, botániški -a -o, botaníčarka -e *ž*, botaníčen -čna -o: ~i vrt; botanizírati -am, botanizíranje -a *s*
bóter -tra *m*: biti komu ~ *ali* za ~a, bótrov -a -o, bótrc -a *m*, bótrček -čka *m*, bótra -e *ž*, bótrin -a -o, bótrica -e *ž*, bótričin -a -o, bótričen -čna -o: ~a nedelja, bótrski -a -o, bótrstvo -a *s*, bótrovski -a -o: ~a gostija, botrína -e *ž*: v ~i smo si; botrínja -e *ž* |*gostija*|, *tudi mn.* botrínje -ínj *ž*
botulizem -zma *m med.* |*zastrupitev s hrano*|
bouillon *[bujón]* -a *m bujon*
Boulogne *[bulònj]* -gna *m* |*franc. mesto*|, iz ~a, v ~u, boulónjski -a -o: ~o letališče
Bourges *[búrž]* -a *m* |*franc. mesto*|, bourški -a -o
Bourget -a *[buržé -ja]* *m* |*franc. pisatelj*|, Bourgetov -a -o: ~i romani
Bóvec -vca *m kr. i.*, iz ~a, v ~u, bóvški -a -o, Bóvčani -ov *m mn.* = Bovčáni -ov *m mn.*, Bóvško -ega *s*, na ~em
bóvla -e *ž*: jagodova ~
boy *[bój]* -a *m deček*: hotelski ~
božánski -a -o, božánstvo -a *s*, božánstven -a -o, božánstvenost -i *ž* >*[-tvən-]*

bóžati -am, bóžanje -a *s*: ~ z očmi, besede božajo uho, sapa boža lica; trdó so se božali *tepli*; bóžkati -am *otr.*

bóžček -čka *m*, bóžčkov -a -o; bóžec -žca *m*, bóžčev -a -o, bóžica -e *ž*

bóžica -e *ž lit. boginja*: ~ Fortuna

bóžič -iča *m*, na ~, o ~u 1. *praznik*, 2. *razni predmeti v zvezi s praznikom (kruh iz vseh vrst žita, panj za v peč, božično drevo v Prekmurju)*; božiček -čka *m otr.*, božičen -čna -o: ~i dan, ~a noč, ~e navade, ~i večer, Božični otok, božíčnica -e *ž*, *tudi bot.*; božičeváti -újem, božičúj -te! božičeval -ála -o, božičevánje -a *s*; božičnik -a *m poprtnjak*

Bóžidar -ja *m os. i.*, Bóžidarjev -a -o; Bóžo Bóža *m*, Bóžov -a -o

božják -a *m* |*novec, droben denar*|

božjást -i *ž*, božjásten -tna -o, božjástnost -i *ž*, božjástnik -a *m*, božjástnica -e *ž*

bóžje -ega *s*: ~ ga meče *božjast*, ~ ga je prizadelo, udarilo *kap*

božje- *v sestavi*: božjepóten -tna -o, božjepótnik -a *m*, božjepótnica -e *ž*, božjepótniški -a -o; božjepráven -vna -o; božjeróden -dna -o, božjeródnost -i *ž*; božjerópen -pna -o, božjerópnik -a *m*

bóžji -a -e: ~i prst, v ~ih rokah, za ~o voljo, pod ~im sòncem, ves ~i dan, v ~em imenu, strah ~i, na tem ~em svetu, ~i vôlek, človek ~i! ~i vrt *pokopališče* = ~a njiva, ~a dekla *smrt*, ~a kapljica, služba ~a, ~a sodba, sloga; šiba ~a, ~i mlini, ~e drevce *bot.*, ~a minica; kdo (si) ~i? po ~e častiti; fantje brez ~ega *denarja*, nimam ga ~ega v žepu; z njim ni vse po ~em, strela ~a! *tudi* bóžji -a -e *v zvezah*: ~i grob, ~a pot

Brabánt -ánta *m*, brabánt(ov)ski -a -o

bráč -a *m glas.* |*tamburica*|: igrati ~; prvi, drugi ~, bráčev -a -o: ~a struna; bračíst -a *m*: prvi, drugi ~

Bráč -a *m* |*otok*|, z ~a, na ~u, bráški -a -o, Bráčani -ov *m mn.*

bráda -e *in* -é *ž* 1. *spodnji del obraza*: z ~o migati, 2. *kocine*: gola ~, siva, črna, rjava ~, močna, redka ~, dolga, kratka ~; zmršena, razčesana ~; kopasta = francoska ~; kozja, cesarska ~; 3. ~ pri ključu, pri tramu, pri panju, pri sekiri, 4. gamsova ~ → *gamsov čop, šop gamsove dlake s hrbta*, 5. na ~o komu kaj dati *na upanje*

bradáč -a *m človek z dolgo brado*, bradáčev -a -o

Bradáška -a *in* -e *m os. i.*, Bradáškov -a -o: ~e slike

bradàt -áta -o: ~ človek, ~o drevje, bradátost -i *ž*, bradátec -tca *m* = brádovec -vca *m*, bradovína -e *ž bot.*

bradavíca -e *ž*: prsna ~, predilne ~e *pri pajkih*, bradavičen -čna -o, bradavíčast -a -o, bradavíčnat -a -o; bradavíčica -e *ž* = bradavíčka -e *ž*, bradavíčar -ja *m* |*kuščar*|, bradavičarica -e *ž* |*kača*|, bradavíčav -a -o, bradavíčavost -i *ž*; bradavíčnik -a *m* 1. *anat. bradavični podaljšek*, 2. *bot. rastlina*

brádelj -dlja *m*: ~ pri živini, pri panju, pri sekiri, mesarica ima sprednji in zadnji ~; brádlja -e *ž tesarska sekira*, brádljast -a -o: ~a sekira, ~o rezilo; brádljišče -a *s in* bradljíšče -a *s toporišče pri bradlji*; brádva -e *ž bradlja*

bráden -dna -o: ~a kost

brádica -e *ž in* bradíca -e *ž*: ~ na panju, bradíčka -e *ž*

brádina -e *ž kos mesnine pri bradi*

brádlja -e *ž* |*telovadno orodje*|; brádeljnica -e *[-dalj-] ž*: obe ~i sta se zlomili

bradnica -e *ž helebarda*, bradníčen -čna -o: ~o rezilo, bradníčar -ja *m helebardir*

brahi- *v sestavi*: brahidaktílen -lna -o *[-ln-] kratkoprst*; brahigrafija -e *ž pisava z okrajšavami*; brahikefálen -lna -o *[-ln-] s kratko glavo*, brahikefálnost -i *[-ln-] ž* = brahikefalija -e *ž kratkoglavost*; brahilogija -e *ž kratko izražanje*, brahilogizem -zma *m sentenca, rek, aforizem*

brahiálen -lna -o *surov, nasilen*: ~a sila, brahiálnost -i *ž* >*[-ln-]*

brahio- *v sestavi*: brahiopód -a *m zool.* |*lupinarica*|; brahiotomija -e *ž med. odrez roke*, brahiozáver -vra *m zool.* |*starodavni plazivec*|

Bráhma -a *in* -e *m* |*indijsko božanstvo*|, brahmán -a *m* |*duhovnik*|, brahmánec -nca *m* |*vernik*|, brahmánka -e *ž*, brahmanízem -zma *m* = brahmánstvo -a *s Brahmov verski nauk*; bráhmi -ja *m stara indijska pisava*

Brahmapútra -e *ž* |*indijska reka*|, brahmapútrski -a -o: ~i bregovi

Brahms *[bráms]* -a *m* |*skladatelj*|, Brahmsov -a -o: ~a simfonija

Braille -la *[bráj -a] m os. i.*, Braillov -a -o: ~a pisava za slepe

brájda -e *ž*, brájden -dna -o: ~i kol = brájdnik -a *m*, brájdica -e *ž*

brák -a *m* |*lovski pes*|, bráka -e *ž* = brákovka -e *ž*; brakírati -am *loviti s psi*, brakír -ja *m gonjač* = brakádar -ja *m*, brakáda -e *ž lov s psi*

brálen -lna -o *[-ln-]*: ~o društvo, ~a vaja, ~i večer; brálnica -e *[-ųn-]* *ž*

Bramánte -ja *m* |*it. stavbenik*|, Bramántejev -a -o

brámba -e *ž*: poziv na ~o dežele, oddelek deželne ~e, požarna ~, brámben -bna -o; brámbovec -vca *m*, brámbovski -a -o: ~e pesmi; brámbovstvo -a *s*

brámor -ja *in* bramórja *m zool., med., vet.*: ~ pokončuje sadike, ~ na čeljustih, brámorka -e *ž in* bramórka -e *ž bramor*; bramórav -a -o *in* bramorȁv -áva -o: junec je ~

brán -ú *m jez, mn.* branóvi, brán -í *ž*: v ~ se postaviti, brána -e *ž okop*

brána -e *in* -é *ž*: z ~o njivo povleči, kozolec ima štiri ~e, most na pet bran; na močvirju zidajo na ~e; hiša, koča na ~e; bránica -e *ž*; bránin -a -o: ~ zob

brána -e *ž anat. mrena*, bránica -e *ž prepona*, bráničen -čna -o: ~o vnetje

branáč -a *m*, branávec -vca *m*, branávka -e *ž*, branávski -a -o

branáti -ám, branȁj -ájte! branȁl -ála -o, branán -a -o, branánje -a *s in* bránati -am *s stal. poud.*: ~ njivo, travnik, deteljo, pšenico

brancín -a *m zool.* |*riba*|

Brándenburg -a *m kr. i.*, brándenburški -a -o, Brandenburžáni -ov *m mn.*

brandy *[brèndi]* -ja *m* |*žganje*|

braník -a *m zob pri brani*

braník -a *m*: pred mostom je močan ~; čelada ima ~; na ~u stati, biti

braníka -e *ž letnica pri lesu ali rogovju*

Bránimir -a *m os. i.*, Bránimirov -a -o, Bránko -a *m*, Bránkov -a -o, Bráne -ta *m*, Bránetov -a -o

braníti bránim, bráni -íte! branéč -a -e, brànil -íla -o, bránjenje -a *s in* brániti -im *s stal. poud.*: mati brani otroka muh *ali* muham *ali* pred muhami *ali* zoper muhe; mati brani otroku pijačo, strah mi brani govoriti resnico; ~ se bolezni, pred boleznimi; ~ se ko kmečka nevesta; ~ se na vse kriplje

branívec -vca *m*, branívka -e *ž*, branívstvo -a *s*; branílo -a *s*: mreža je ~ zoper muhe, branílen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave; branítelj -a *m*, braníteljica -e *ž*, braníteljstvo -a *s*; braníšče -a *s*

bránje -a *s*: ~ mu dela težave; pri hiši je veliko ~a *knjig*; povabil ga je na ~ *trgatev*; ~ smole, gob, češenj, jagod, ~ knjig

bránjevec -vca *m*, bránjevka -e *ž*, bránjevski -a -o; bránjar -ja *m*, bránjarica -e *ž*, bránjarski -a -o, branjarija -e *ž*, branjáriti -im, branjárjenje -a *s*

branovlèk -éka *m zanka na brani, pri jaslih*

bránša -e *ž in* bránža -e *ž* → *veja, panoga, stroka, sorta, vrsta*

Bráslovče -ovč *ž mn. kr. i.*, iz Bráslovč, v ~ah, bráslovški -a -o, Bráslovčan -a *m*, Bráslovčanka -e *ž*

bráška -e *ž zdrobljeno oglje za v kopo*, braškáti -ám *dosuti braške v kopo*, braškȁj -ájte! braškȁl -ála -o, braškánje -a *s*, braškávec -vca *m*

brášno -a *s*: ~ za na pot *živež*

brát bráta *m, mn.* bráti *in* brátje: rodni, mlečni ~; šolski ~, usmiljeni ~, deseti ~; med ~i vreden; brát(ov)ski -a -o: ~a skladnica; brát(ov)stvo -a *s*; brátovščina -e *ž*: ~o piti, zelena ~, cerkvena ~; brátovščinar -ja *m*, brátovščinski -a -o; brátec -tca *m*: vinski ~

bráti bȇrem, bêri -íte! beróč -a -e, brál -a -o, bránje -a *s*: ~ grozdje, jagode, češnje, gobe, smolo; ~ knjige, pesmi, pisma; ~ komu na nosu, v očeh, z obraza; ~ v zvezdah, v znamenjih na roki; komu levite ~ *koga oštevati, kozlih molitvic učiti*; mašo ~ *maševati*; brátev -tve *ž*, brátva -e *ž trgatev*

bratíč -íča *m bratranec*, bratíčna -e *ž sestrična*

Brátislava -e *ž*, v ~i, brátislavski -a -o

brátiti -im, brátenje -a *s*: ~ koga s kom, ~ se s kom

brato- *v sestavi*: bratoljúbje -a *s*, bratoljúben -bna -o, bratoljúbnost -i *ž*; bratomóren -rna -o, bratomórnost -i *ž*, bratomòr -óra *m*, bratomorívec -vca *m*, bratomorívka -e *ž*

Brátonci -nec *in* -cev *m mn. kr. i.*, v ~ih, brátonski -a -o, Brátončarji -ev *m mn.*

brátranec -nca *m in* bratránec -nca *m*: mrzla ~a sva si = mala ~a, brátrančev -a -o *in* bratránčev -a -o, brátran(k)a -e *ž in* bratrán(k)a -e *ž*, brátranski -a -o, brátranček -čka *m in* bratránček -čka *m*

bráv -í *ž*: med skalovjem je pasel svojo ~, brávec -vca *m oven*, brávka -e *ž ovca*, brávski -a -o, bravina -e *ž ovčje meso*

brávec -vca *m*, brávčev -a -o, brávka -e *ž*, brávkin -a -o, brávski -a -o: ~i krožki, brávstvo -a *s*

brávo *medm. sijajno, izvrstno, dobro, lepo, prav*

bravúra -e *ž pogum, hrabrost, drznost, spretnost*

brázda -e *ž*: zastaviti prvo ~o, rezati ~e, vodna ~, ~e na čelu, na obrazu; ritnična ~ *anat.*, škržne ~e; brazdàt -áta -o: ~ obraz; brázdast -a -o: ~e vdolbine v lesu, ~a kovina *vlečena*, ~a njiva; brázdica -e *ž*, brázdar -ja *m* |*oblič*|; brazdozòb -óba -o: ~e strupenice, brazdozóbci -ev *m mn.* |*goži*|

brazdáč -a *m agr.* |*grebenalo, grebenalni plug*|

brazdáti -ám, brazdàj -ájte! brazdàl -ála -o, brazdánje -a *s*: z rokami po vodi ~, ~ po posodi *mazati jo*, že spet brazdá s svojim umazanim jezikom *grdo govori*

brázditi -im *brazde delati*, brázdenje -a *s in* brázdati -am: oplojeno jajce se brazda *ali* se brazdi *se cepi v brazde*; brazdálen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj *les.*, brazdálnik -a *[-un-] m agr.* |*priprava*|

brazgotína -e *ž*, brazgotínast -a -o; brazgotíniti -im se: rana se brazgotini

Brazílija -e *ž*, v ~i, iz ~e, brazílski -a -o *[-ls-]*, Brazílec -lca *[-lc-] m*, Brazílka -e *[-lk-] ž*, brazílka -e *[-lk-] ž* |*cigara*|

bražíljka -e *ž* 1. *barvilo*, 2. *bot. bazilika*

bŕbati -am *in* bŕbljem, bŕbanje -a *s*: ~ po nosu, ~ nos

brbljáti -ám, brbljàj -ájte! brbljajóč -a -e, brbljàl -ála -o, brbljánje -a *s*, brbljàv -áva -o, brbljávec -vca *m*, brbljávost -i *ž*, brbljív -a -o, brbljívec -vca *m*, bŕblja -e *ž*

brbónec -nca *m*, brbónčica -e *ž*: okušalna ~, tipalne ~e; *gl. tudi* brbunec

brbòt -ôta *m*, brbotáti -ám, brbotàj -ájte! brbotàl -ála -o, brbotánje -a *s*, brbotávec -vca *m* = brbotálo -a *s znč.*

bŕbra -e *ž*, brbráti -ám, brbràj -ájte! brbràl -ála -o, brbránje -a *s*, bŕbrast -a -o, brbràv -áva -o, brbrávec -vca *m*, brbrávost -i *ž*, brbráč -a *m* = brbrálo -a *s*

brbúnec -nca *m mozoljec na obrazu*, brbúnček -čka *m*, brbúnek -nka *m*, brbúnkati -am: voda brbunka, mehurčki brbunkajo na vodi

bŕc -a *m*, bŕca -e *ž*, bŕcati -am, bŕcanje -a *s*, bŕcniti -nem, bŕcnjen -a -o

bŕčáti -ím, bŕčal -ála -o, bŕčánje -a *s*: hrošči so bŕčali, bŕčanje bobnov

brdávs -a *m velik, neroden, surov človek*, brdávsast -a -o

bŕdek bŕdka -o *in* brdèk brdkà -ò *in* -ó: ~o dekle, bŕdkost -i *ž in* brdkóst -i *ž*; *gl. tudi* brhek

bŕdo -a *s*, na ~u, z ~a: Dolgo ~; *tekst. glavnikast greben pri tkalnih statvah*: oba sta na eno ~ tkana, *mn.* bŕda bŕd *s* |*stroj za pletenje vrvi*|; bŕdce -a *s*: ~ za tkanje trakov; bŕdje -a *s*, brdóvje -a *s*; brdína -e *ž*: sedel sem na mahovito ~o; bŕdar -ja *m* |*prebivavec*|; brdár -ja *m* |*izdelovavec brd*|; bŕdnica -e *ž* 1. *slemenica*, 2. *črta gorskega grebena*; bŕdnja -e *ž arnika*, bŕdast -a -o, brdàt -áta -o

Bŕdo -a *s pogostno kr. i.*, na ~u, z ~a, *pridevniki so po raznih krajih različni*: bŕški -a -o, bŕski -a -o, bŕdovski -a -o, bŕdarski -a -o; Brjáni -ov *m mn.*, Brjánke Brjánk *ž mn.*, Brdjáni -ov *m mn.*, Brdjánka -e *ž*, Bŕjec -a *[-jəc-] m*; *v mn.* Bŕda Bŕd *s*, v ~ih, iz Bŕd: ~ pri Gorici; Bríci -ev *m mn.*, Bríke Bŕík *ž mn.*, bríški -a -o: ~o vino = bríc -a *m*

brecílo -a *s organ, ki z navalom krvi nabrekne*

bréča -e *ž geol.*: eruptivne ~e in grohi, bréčen -čna -o: ~i grohi; brečíja -e *ž*: apnene ~e; bréčkast -a -o: ~ obraz

brečáti -ím, bréči -íte! bréčal -ála -o, brečánje -a *s*: živina breči

bréda -e *ž* |*strojnica*|: težka ~

Bréda -e *ž os. i.*, Brédin -a -o

bŕeg -a *in* -á *m*, *dv.* bŕéga, bregá, bregóva, *mn.* bŕégi, bregóvi, po bŕégih, po bregóvih, po bregéh: hiša v ~u, hiša na ~u, v ~ iti, voda čez ~ove stopi, kaj za ~om imeti; tiha voda ~ove dere; bŕégar -ja *m* |*prebivavec*|; bŕégast -a -o, bregovít -a -o: ~ svet, ~a pokrajina; bregóvje -a *s*, bŕégec -gca *m* = bŕéžec -žca *m*, bregóvnica -e *ž* = bregúlja -e *ž* |*lastovka*|, *mn.* bregúlje -gúlj *zool.* |*ribe*|

Bregenz *[bŕégenc]* -a *m kr. i.*, bŕégenški -a -o

bregéše -éš *ž mn.* |*platnene hlače*|, bregéšnica -e *ž* |*hlačnica*|

bréhati -am *močno kašljati*, bréhanje -a *s*; bréhav -a -o, bréhavt -a *m kašljavec*; *gl. tudi* krehati

bréj -a -e: ~a krava, bréjost -i *ž*; brejíti -ím, brejênje -a *s*: dobra krava vsako leto breji; brejati -am, brejanje -a *s*: ~ govejo živino, brejnica -e *ž breja žival*
brék -a *m* |*voz*|: z ~om se peljati
brék -a *m ali* bréka -e *ž bot.*, brékov -a -o: ~ les, brékovec -vca *m breka*
brême -éna *s*: ~ naložiti, nositi, preložiti, prevaliti, lajšati; javna ~ena, biti komu v ~, knjižiti komu v ~, ~ sena; *meh.* namembno, premično, uporabno ~; breménski -a -o: ~a črta, ~i pas, ~a ploskev, ~i pritisk; breménce -a *s*, bremenàt -áta -o: biti ~ česa; bremeníti -ím, bremêni -íte! bremenil -a -o, bremenjênje -a *s*: ~ koga s čim; bremenílen -lna -o *[-ln-]*: ~e priče, ~e pravice
Brémen -a *m* |*nem. pristanišče*|, brémenski -a -o: ~o pristanišče
bréncelj -clja *m*: Alešovčev list Bréncelj
brenčáti -ím, brénči -íte! brenčéč -a -e, *prisl.* brenčé, brénčal -ála -o, brenčánje -a *s*: hrošči brenčijo mimo ušes; fant je brenčal pesem; dekle je brenčalo za njim; brenčáv -áva -o, brenčáva -e *ž*, brenčálo -a *s*; brenčávka -e *ž* |*muha*|, brenčávec -vca *m*: kolibriji ~i
brènk *medm.*: ~ po strunah, brénkati -am, brénkanje -a *s*: ~ na isto struno, ~ na kitaro; brenkáč -a *m*, brenkálo -a *s*; brénkniti -nem, brènk brénka *m*, brenkòt -ôta *m*; brenketáti -ám, brenketàj -ájte! brenketàl -ála -o, brenketánje -a *s*; brenkljáti -ám, brenkljàj -ájte! brenkljàl -ála -o, brenkljánje -a *s*, brenkljáč -a *m*
Brénner -ja *m* |*alpski prelaz*|, brénnerski -a -o: ~i predor, ~a cesta
brénta -e *ž*, bréntica -e *ž*, brentáč -a *m*, bréntar -ja *m*
Brentáno -a *m os. i.*, Brentánov -a -o: ~i spisi
Brescia *[bréša]* -scie *ž* |*it. mesto*|, iz ~e, v ~i, bresciánski -a -o *ali* bréški -a -o
bréskev -kve *ž in* bréskva -e *ž*, bréskevca -e *ž in* bréskvica -e *ž*, bréskov -a -o: ~ cvet, ~a koščica
brèst *in* brést -a *m*, brestič -íča *m*, brestov -a -o, brestovína -e *ž*, brestje -a *s* = brestovje -a *s*, brestovke -ovk *ž mn. bot.*
brêsti brêdem, bredóč -a -e, brêdi -íte! brédel *in* brêdel brêdla -o, bredênje -a *s*: ~ vodo, ~ po pesku
Bretánja -e *ž* |*franc. pokrajina*|, v ~i, iz ~e = Bretónsko -ega *s*, na ~em, z ~ega, Bretónec -nca *m*, Bretónka -e *ž*, bretónski -a -o: ~i granit, ~a trma
bréve -va *m* |*papeška listina*|
brévi mánu *kar brž, na kratko, meni nič tebi nič*
brevír -ja *m*, brevírski -a -o: ~e molitve, brevírjev -a -o: ~e platnice
brez *predl. z rod. pomeni, da tega, kar zaznamuje samostalnik za njim, v tisti zvezi ni*: hiša ~ vrta *hiša nima vrta*; ~ nje, ~ njega, ~ njih (°brež nje, njega, njih); brez *je v zvezi s samostalnikom to, kar je v zvezi s povedkom nikalnica* ne, *zato se ne veže z odvisnikom*: šel je ~ ugovora *ali* šel je, ne da bi bil ugovarjal (°brez da bi bil ugovarjal); *zato se tudi ne veže z nikalnico*: ~ °nobene škode *kakršne koli*; ~ °nič je šel na pot *čisto prazen*; ~ nadaljnjega → *takoj, neutegoma, nemudoma, brez težave*
brez- *v sestavi s samostalnikom iz predložnih zvez*: brez glave = brezglàv -áva -o, brezglávost; brez úpa = brezúpen -pna -o; brez zób = brezzòb -óba -o; brez srcá = brezsŕčen -čna -o *ipd.*; *včasih imamo z večjim ali manjšim pomenskim razločkom iz iste osnove sestavo z* brez- *in z* ne-, *kakor jo pač izvajamo iz samostalniške predložne zveze z* brez *ali iz povednega glagolskega izraza z nikalnico* ne: kdor je brez uma, je brezúmen, kdor pa ne úme, je neúmen; kdor je brez skrbi, je brezskrben, kdor pa ni skrben (= ne skrbi), je neskrben; kdor je brez vere, je brezverec, kdor ne véruje, je nevéren; neverni Tomaž ni bil brezverec; *včasih sta dobri obe obliki v približno enakem pomenu, čeprav izvedeni iz različnih zvez*: kar je brez koristi, je brezkoristno ali nekoristno, ker ne koristi; kdor je brez čuta, je brezčuten ali nečuten, ker ne čuti; *pridevnikov ne smemo zanikavati z* brez, *temveč le s povedno ali stavčno nikalnico* ne: neslišen (°brezslišen) *ipd.*; *ob obojnih možnostih in enakem pomenu so se novejši čas uveljavile bolj sestave z* ne-: neznačájen (brezznačájen) *ipd.*; brez- *nam izraža privativni* a- an- *ali* in-(im-) *v tujkah*; *sestave z* brez- *venomer nastajajo, vendar niso vse dobre in še manj potrebne, ker večkrat brez sestave lahko povemo bolj po domače*: brezvôdna puščava = puščava brez vode

bréza -e *ž* 1. *bot.*, 2. *krava*, brézov -a -o: ~o olje, ~a trta, brézast -a -o: ~a krava *pisana*, ~ človek *siten*, *nadležen*, ~o gledati *pisano*; brézje -a *s*, brezínje -a *s*, brézovec -vca *m brezova šiba*, *sitnež*, brézovka -e *ž*, brézovček -čka *m konopljičica* |*ptič*|

brezalkohólen -lna -o *[-lk-, -ln-]*: ~a pijača

brezbárven -vna -o, brezbárvnost -i *ž*, brezbárvnež -a *m*

brezbóžen -žna -o, brezbóžnež -a *m* = brezbóžnik -a *m*, brezbóžnica -e *ž*, brezbóžnost -i *ž*, brezbóžniški -a -o, brezbóštvo -a *s*, brezbóžništvo -a *s*, brezbóžje -a *s*, brezbóžec -žca *m*

brezbréžen -žna -o: ~a voda, brezbréžnost -i *ž*, brezbréžje -a *s*

brezbrížen -žna -o: ~ do česa, nasproti čemu, brezbrížnost -i *ž*, brezbrížnež -a *m*, brezbrížnica -e *ž*

°brezbrójen -jna -o *neštet*, *brezštevilen*

brezcíljen -ljna -o, brezcíljnost -i *ž*

brezcvéten -tna -o, brezcvétnica -e *ž bot.*

brezčásen -sna -o, brezčásnost -i *ž*, brezčásje -a *s*

brezčásten -tna -o, brezčástnost -i *ž*, brezčástnež -a *m*, brezčástnik -a *m*, brezčástnica -e *ž*, brezčástje -a *s*

brezčrepinjci -ev *m mn.* |*razred vretenčarjev*|

brezčúten -tna -o, brezčútnost -i *ž*, brezčútnež -a *m*, brezčútje -a *s*

brezdánji -a -e, brezdánjost -i *ž*

brezdélen -lna -o *[-ln-]*, brezdélica -e *ž*, brezdélje -a *s*, brezdélnost -i *ž*, brezdélnež -a *m* = brezdélnik -a *m*, brezdélnica -e *ž* >*[-ln-]*

brezdímen -mna -o: ~i smodnik

brezdlák -áka -o, brezdlákec -kca *m*

°brézdno -a *s brezno*

brezdómen -mna -o, brezdómec -mca *m*, brezdómka -e *ž*, brezdómski -a -o, brezdómnost -i *ž*

brezdomovínec -nca *m*, brezdomovínski -a -o, brezdomovínstvo -a *s*

brezdržáven -vna -o: ~a družba, brezdržávnost -i *ž*

brezdúšen -šna -o, brezdúšnik -a *m*, brezdúšnost -i *ž*, brezdúšje -a *s*

brezdvómno → *brez dvoma*

brézen -zna *m marec*, bréznov -a -o *marčev*: ~ sneg

brezglásen -sna -o, brezglásje -a *s*, brezglásnost -i *ž*

brezglàv -áva -o, brezglávost -i *ž*, brezglávec -vca *m*, brezglávci -ev *m mn. zool.*, brezglávka -e *ž*, brezgláven -vna -o

brezgotovínski -a -o: ~i plačilni promet

brezgrájen -jna -o: ~o živ'jenje → *življenje brez graje*, brezgrájnost -i *ž*

brezgŕb -a -o: ~a kamela *zool.*

brezgrebénci -ev *m mn. zool.*

brezhíben -bna -o, brezhíbnost -i *ž*

brezidéjen -jna -o, brezidéjnost -i *ž*

brezímen -mna -o *anonimen*, brezímnost -i *ž*, brezímnež -a *m* = brezímnik -a *m*; brezimén -a -o, breziménski -a -o, brezimènost -i *ž*

°brezizgléden -dna -o *brezupen*, °brezizglédnost -i *ž brezupnost*

brezizhóden -dna -o: ~ položaj → *položaj brez izhoda*, brezizhódnost -i *ž*

brezizjémen -mna -o → *brez izjeme*

brezizrázen -zna -o *brez izraza*, brezizráznost -i *ž*

Brézje -a *s pogostno kr. i.*, *ponekod ž mn.*: na ~ah, z Brézij; drugod *s edn.*: v ~u, iz ~a; *prid. največkrat* bréški -a -o, brézovski -a -o, brezjánski -a -o, brézarski -a -o

brezjezíčen -čna -o, brezjezíčniki -ov *m mn* |*žabe*|

brezklásen -sna -o: ~o žito

brezkompromísen -sna -o, brezkompromísnost -i *ž*, brezkompromísnež -a *m*

brezkonfesionálen -lna -o *[-ln-] brez konfesije*, *veroizpovedi*, brezkonfesionálnost -i *[-ln-] ž*, brezkonfesionálec -lca *[-lc-] m*

brezkrájen -jna -o, brezkrájnost -i *ž*

brezkrémpeljčar -ja *[-pəlj-] m* |*gekon*|

brezkríl *[-íl]* -a -o, brezkrílec -lca *[-lc-] m zool.*, *let.*, brezkrílen -lna -o *[-ln-]*: ~o letalo

brezkŕven -vna -o, brezkŕvnost -i *ž*, brezkŕvnež -a *m*

brezlàs -ása -o: ~a koža

brezlíčen -čna -o, brezlíčje -a *s*, brezlíčnost -i *ž*, brezlík -a -o *amorfen*

brezlíst -a -o = brezlísten -tna -o

brezmádežen -žna -o, brezmádežnost -i *ž*, Brezmádežna -e *ž*

brezmátičen -čna -o: ~i panj → *panj brez matice* = brezmátičnik -a *m*

brezmẹ́jen -jna -o, brezmẹ́jnost -i *ž*

brezmésečen -čna -o: ~a noč

brezmẹ́sen -sna -o: ~ dan, ~a hrana

brezmíseln -a -o: ~o početje, brezmíselnost -i *ž* >*[-səln-]*

brezmotóren -rna -o: ~o letalo, brezmotórnik -a *m*
breznačêlen -lna -o, breznačêlnost -i *ž*, breznačêlnež -a *m* >*[-ln-]*
breznačŕten -tna -o *brez načrta*: ~o delo, breznačŕtnost -i *ž*
bréznati -am se, bréznanje -a *s*: v breznu se mačke breznajo, bréznik -a *m marec*
Bréznica -e *ž kr. i.*, na ~i, z ~e, brézniški -a -o, Brézničani -ov *m mn.*
Bréznik -a *m os. i.*, Brézníkov -a -o: ~a slovnica, Bréznik-Ramóvšev pravopis
brêzno -a *s*, *mn.* brêzna -zen (°brezdno): kraško ~, peklensko ~, ~ zija, strmoglaviti v ~
breznòg -óga -o: ~a žival, breznóžen -žna -o, breznóžnik -a *m*, breznóžnost -i *ž*
breznóhtnik -a *m* |*prst pri želvah*|
brezoblâčen -čna -o: ~o nebo, ~o vreme, brezoblâčnost -i *ž*
brezoblíčen -čna -o *brez oblike, amorfen*, brezoblíčnost -i *ž*, brezoblíčje -a *s*
°**brezobrázen** -zna -o *nesramen, predrzen*, °brezobráznost -i *ž nesramnost*
brezobrésten -stna -o: ~o posojilo, brezobréstnost -i *ž*
brezobstréten -tna -o *fot.*: ~a slika, brezobstrétnost -i *ž*
brezobvézen -zna -o *kar je brez obveze*: ~o dedovanje, brezobvéznost -i *ž*
brezobzíren -rna -o, brezobzírnost -i *ž*, brezobzírnež -a *m*
brezòk -óka -o: ~ berač
brezosében -bna -o: ~i stavek, ~o izražanje
brézov -a -o *gl.* breza
Brézovački -ega *m os. i.*: drama Tita ~ega
Brézovica -e *ž kr. i.*, na ~i, z ~e: Blatna ~, brézoviški -a -o, Brézovičani -ov *m mn.*, Brézovičanke -ank *ž mn.*
brezpálčen -čna -o: ~e rokavice, brezpálčnik -a *m* >*[-ųč-]*
brezperspektíven -vna -o: ~a slika, ~a prihodnost, brezperspektívnost -i *ž*
brezpetelínka -e *ž* |*puška*|
brezpéten -tna -o, brezpétnik -a *m opanek, copata*, brezpétnice -nic *ž mn. zool.*
brezpláčen -čna -o
brezpljúčar -ja *m* |*močerad*|
brezplódən -dna -o, brezplódnost -i *ž*
brezpogójen -jna -o, brezpogójnost -i *ž*
brezpôseln -a -o: podpora za ~e, brezpôselnost -i *ž*, brezpôselnež -a *m*, brezpôselnik -a *m* >*[-səln-]*
brezposésten -tna -o *pr. brez posesti*, brezposéstnost -i *ž*
brezpóten -tna -o: ~o hribovje, brezpótje -a *s*: planinska ~a
brezpráven -vna -o: ~o stanje, brezprávnost -i *ž*, brezprávje -a *s*
brezpredméten -tna -o, brezpredmétnost -i *ž*
brezprimêren -rna -o: ~a nesreča → *brez primere*, ~i uspehi → *brez primere*
brezprizíven -vna -o: ~a sodba → *brez priziva*
brezprostórje -a *s*, brezprostóren -rna -o, brezprostórnost -i *ž*
brezpŕst -a -o, brezpŕsten -tna -o: ~a rokavica = brezpŕstnik -a *m*
brezrazrédən -dna -o: ~a družba, brezrazrédnost -i *ž*
brezrébrn -a -o
brezrèp -épa -o, brezrépec -pca *m* 1. *žaba*, 2. *krastača*, 3. *letalo*
brezròg -róga -o: ~a koza
brezròk -róka -o, brezrókec -kca *m*; brezrokávec -vca *m* = brezrokávnik -a *m*, brezrokáven -vna -o: ~a obleka
brezsemênka -e *ž* |*jabolko*|
brezsénčen -čna -o: ~a drevesa, ~a luč, brezsénčje -a *s*, brezsénčnost -i *ž*
brezskŕben -bna -o, brezskŕbnost -i *ž*, brezskŕbnež -a *m*, brezskŕbnica -e *ž*
brezsnóven -vna -o, brezsnóvnost -i *ž*
brezsónčen -čna -o: ~o poletje, ~i dnevi
brezspôlen -lna -o: ~o bitje, brezspôlnost -i *ž* >*[-ln-]*
brezsrájčen -čna -o, brezsrájčnik -a *m*
brezsŕčen -čna -o, brezsŕčnost -i *ž*, brezsŕčnež -a *m*, brezsŕčnik -a *m*, brezsŕčnica -e *ž*
brezstrástnost -i *ž*, brezstrástje -a *s*
brezšíven -vna -o: ~e cevi
brezštevílen -lna -o: ~a množica *nešteta, brez števila*, brezštevílnokrat *prisl.*; brezštevílnost -i *ž* >*[-ln-]*
breztákten -tna -o *brezobziren, nevljuden, neolikan*, breztáktnost -i *ž*
breztálen -lna -o, breztálnost -i *ž* >*[-ln-]*
breztečnost -i *ž med. pomanjkanje teka*
breztelésen -sna -o, breztelésnost -i *ž*
breztéžen -žna -o: ~ prostor, breztéžnost -i *ž*: vitki stebri dajejo prostoru vtis ~i *lahkotnosti*
breztónski -a -o
breztváren -rna -o: ~a bitja
brezúh -a -o, brezúšec -šca *m*, brezúšnost -i *ž* = brezúhost -i *ž*

brezúmen -mna -o, brezúmnost -i *ž*, brezúmnež -a *m*, brezúmnik -a *m*, **brezúmnica** -e *ž*, brezúmje -a *s*
brezúpen -pna -o, brezúp -a *m*, **brezúpnost** -i *ž*, brezúpnež -a *m*
brezuspéšen -šna -o, **brezuspéšnost** -i *ž*
brezustáven -vna -o: ~a država, ~o vladanje *brez ustave*, **brezustávnost** -i *ž*
brezvéjen -jna -o: ~i jelovci → *brez vej*
brezvénčen -čna -o: ~i cvet *bot.*, **brezvénčnost** -i *ž*, **brezvénčnica** -e *ž bot.*
brezvérec -rca *m*, **brezvérka** -e *ž*, **brezvéren** -rna -o, **brezvérnež** -a *m*, **brezvérnost** -i *ž*, **brezvérje** -a *s*, **brezvérski** -a -o, **brezvérstvo** -a *s*
brezvésten -stna -o, **brezvéstnež** -a *m* = brezvéstnik -a *m*, **brezvéstnica** -e *ž*, **brezvéstnost** -i *ž*
brezvétrje -a *s*, **brezvétren** -a -o, **brezvétrnost** -i *ž*
brezvézje -a *s asindeton*, **brezvézen** -zna -o, **brezvéznost** -i *ž*, **brezvézniški** -a -o: ~i stavki → *brez veznikov*
brezvládje -a *s*, **brezvláden** -dna -o, **brezvládnost** -i *ž*
brezvóljen -ljna -o *brez volje*: ~a topost, **brezvóljnost** -i *ž abulija*, **brezvóljnež** -a *m*
brezvretenčar -ja *m zool.*
brezvzróčen -čna -o: ~a zveza, **brezvzróčnost** -i *ž*
brezzakónje -a *s anarhija, razmere, čas brez zakonov*
brezzòb -zóba -o: ~a čeljust, ~o kolo, **brezzóbka** -e *ž zool.* |*školjka*|
brezzráčen -čna -o: ~ prostor *fiz.*, **brezzráčnost** -i *ž*
brezzvézden -dna -o: ~a noč *noč brez zvezd*, ~o nebo *nebo brez zvezd*
brezzvézen -zna -o, **brezzvéznost** -i *ž*
brezzvočen -čna -o, **brezzvočnost** -i *ž*
brezžičen -čna -o: ~a telegrafija
brezžívčen -čna -o *med brez živcev*: ~o področje, **brezžívčnost** -i *ž*
brežánka -e *ž* |*vino z Brega pri Trstu*|
Bréže Bréž *ž mn. kr. i*, v ~ah, iz Bréž, **bréški** -a -o *in* **bréženski** -a -o *[-žən-] in* **brežánski** -a -o, **Brežáni** -ov *m mn.*
brézen -žna -o: imeti njive v ~em, ~i nasadi; **brézič** *in* **brežič** -íča *m*, **brežíček** -čka *m*, **brežína** -e *ž kar je na bregu*, **brežnína** -e *ž*, **brežán** -ána *m prebivavec na obrežju*, **brežánka** -e *ž* 1. *oseba*, 2. *vino*
brežénka -e *ž zool.* |*polž*|
Bréžice -ic *ž mn.*, v ~ah, **bréžiški** -a -o, **Bréžičani** -ov *m mn.*
bŕglez -a *m zool.*, **bŕglezov** -a -o: ~ žvižg
brglún -a *m* |*riba*|
brhék -hká -ó *in* -ó *in* **bŕhek** -hka -o *brdek*
Bríc -a *m prebivavec Brd*, **bríc** -a *m* |*vino*|, **bríški** -a -o: ~a rebula, ~a vina; *gl. tudi* Brdo
bridek -dka -o, *prim.* **bridkéjši** -a -e, *prisl.* bridkéj(š)e: ~ okus, ~o spoznanje, ~a martra, ~ meč *oster*, ~o se držati, ~o obžalovati, ~o se motiš, ~o se nasmehniti; **bridkóst** -i *ž*, **bridkósten** -tna -o; **bridkôba** -e *ž*
bridge *[brídž]* -gea *m* |*igra*|: igrati ~
bridína -e *ž oster rob*: greben ima ~o
bríga -e *ž skrb, pazljivost*: devêta ~; brígati -am: ~ se za kaj *meniti se za kaj, skrbeti za kaj*, briga me! *mar mi je*! me nič ne briga! *mi nič ni mar*! dom ga nič ne briga *za dom se nič ne meni*
brigáda -e *ž*, **brigáden** -dna -o, **brigadír** -ja *m*, **brigadírka** -e *ž*, **brigadírski** -a -o, **brigadírstvo** -a *s*, **brigádnik** -a *m*, **brigádnica** -e *ž*
***bríht** -i *ž*: z ~jo se postavljati, *bríhta -e *ž*: biti pri ~i *pri pameti, zavesti*, *bríhten -tna -o *buden, prebujen, pri zavesti, nadarjen, bister*: ~a glava, kakšno ~o povedati; *bríhtnost -i *ž prebujenost, nadarjenost, bistrost*; *bríhtnež -a *m*; *bríhtati -am *učiti, bistriti, prebujati, uriti*, *bríhtanje -a *s*
brikét -a *m stisnjeni premog*, **brikéten** -tna -o: *stroj.* ~a mast; **briketírati** -am, **briketíranje** -a *s*, **briketárna** -e *ž*
Bríksen -sna *m kr. i.*, **bríksenski** -a -o *[-ksən-]*: ~i škofje, ~e posesti
briljánt -a *m brušen diamant*, **briljántov** -a -o: ~ prah, **briljánten** -tna -o *sijajen, bleščeč, iskriv*: ~a preja *tekst.*, ~o iskalo *fot.*; **briljantína** -e *ž* |*maža za lase*|; **briljírati** -am *bleščati se, odlikovati se*, **briljíranje** -a *s*: ~ v znanju
brin brína *m*: pritlikavi, smrdljivi ~; **brína** -e *ž*; **brínov** -a -o: ~ grm, ~a jagoda, ~o žganje = **brínovec** -vca *m*, **brínovka** -e *ž* |*živa meja, ptič*|, **brínovína** -e *ž in* **brinovína** -e *ž*, **brínje** -a *s*
Brindísi *[brindizi]* -ja *m*, **brindíški** -a -o
brinelírati -am *teh.*, **brinelíranje** -a *s*; *tudi* brunelírati
brinétka -e *ž rjavolaska*, **brinéten** -tna -o *rjavolas*

briniráti -am *kem. prevleči kovinske dele s tanko rjavo ali črno plastjo kovinskega oksida, porjaviti*; *tudi* brunirati
briologíja -e *ž nauk o mahu*, briológ -a *m*, briolóški -a -o
Brióni -ov *m mn.*, na ~ih, briónski -a -o: Brionski otoki
brís -a *m med.*: žrelni ~
brisáti bríšem, bríši -te! brišóč -a -e, brísal -ála -o, brisánje -a *s in* brísati bríšem *s stal. poud.*: ~ kaj s čim, ob kaj, v kaj, ~ okno, prah s cunjo, ~ čevlje ob predpražnik, vsak si briše prste óbme; ~ roke v brisačo, v predpasnik; ~ jo kam *hiteti*; strojnica briše prostor pred sabo; nebo se briše *se jasni*, vino se briše *se čisti*; ~ si čelo, roke, lase; brisáč -a *m*, brisáča -e *ž* = brisávka -e *ž* = bríslja -e *ž*, brisálo -a *s*, brisálnik -a *[-ųn-] m*: mehanični ~ *avt.*; brísavica -e *ž sapica*
briskírati -am: ~ koga *(na)hruliti, (u)žaliti*
bríški -a -o *gl.* Brdo, Bric
Británija -e *ž*: Velika ~, Británec -nca *m*, Británka -e *ž*, británski -a -o, británika -e *ž |cigara|*
bríti brijem, *namen.* brít, bríj -te! brìl -íla -o: norce ~ *norčevati se*; brado, brke (si) ~; burja brije; britje -a *s*, brítev -tve *ž*, brítva -e *ž*, brítven -a -o *[-vən-]*, brítevca -e *ž*, brítvica -e *ž*
***brítof** -a *m ograjen prostor, pokopališče*, na ~u, z ~a: *kurji ~; *pogostno kr. i.* Brítof -a *m*
brívec -vca *m*, brívčev -a -o, brívka -e *ž*, brívski -a -o, brívnica -e *ž*, brívniški -a -o: ~i prostori
brizánca -e *ž kem. razdiralna sila razstreliv*, brizánten -tna -o: ~a razstreliva, brizánčen -čna -o: ~e bombe, brizántnost -i *ž*: ~ razstreliva
brizgálen -lna -o: ~i tisk *tekst.*, ~o orodje, ~e cevi, brizgálna -e *ž*, brizgálnica -e *ž >[-ln-]*
brízgati -am, brízganje -a *s*, brizgávec -vca *m*, brizgávka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *riba*, 3. *priprava*; brízgan -a -o: ~ omet, ~a preja, ~o pecivo; brízganec -nca *m |pijača|*, brízganka -e *ž*; brizgáči -ev *m mn. zool. |iglokožci|*
brízglja -e *ž* = brízga -e *ž*, brízgalica -e *ž*
brizgljáti -ám, brizgljàj -ájte! brizgljajóč -a -e, brizgljàl -ála -o, brizgljánje -a *s*, brízgljaj -a *m in* brizgljàj -a *m*
brízgniti -nem, brízgnjen -a -o; brízniti -nem, bríznjen -a -o; brízg -a *m*
brižínski -a -o: ~e posesti, ~i škofje, spomeniki; *tudi* frisinški *ali* freisinški
Bŕje Brij *[bə̀rij] ž mn. kr. i.*
bŕk -a *m*: v ~ se smejati, povedati, v ~ se lagati komu *naravnost, v obraz, predrzno*; meni v ~ *pod nos*; bŕki -ov *m mn. in* bŕke bŕk *ž mn.*, bŕkice -ic *ž mn. in* bŕčice -ic *ž mn.*, bŕkci -ev *m mn.*, brkáč -a *m*, brkón -a *m*, brkàt -áta -o: ~i som, bŕkast -a -o
bŕkati -am, brkajóč -a -e, bŕkal -a -o, bŕkanje -a *s*
Brkíni -ov *m mn. |pokrajina in prebivavci|*, brkínski -a -o
bŕklja -e *ž*, *nav. mn.* bŕklje -kelj *ž |roka, noga, brki| znč.*: kam pa moliš te ~e?
brkljáti -ám, brkljàj -ájte! brkljáje, brkljàl -ála -o, brkljánje -a *s*; brkljaríja -e *ž*, brkljáča -e *ž*, bŕkljast -a -o, brkljàt -áta -o, bŕklječ -a *m*; brkljáriti -im, brkljárjenje -a *s*
brléti -ím, brléč -a -e, brlèl -éla -o, brlênje -a *s*: luč brli; brlèč -éča -e *prid.*: ~ plamenček, brlivka -e *ž*, brlévka -e *ž*
brlízgati -am, brlízganje -a *s*
brljáti -ám, brljàl -ála -o, brljánje -a *s*: kaj brlja tod *stiče, išče*
brljàv -áva -o, brljávost -i *ž*, brljávec -vca *m*, brljávka -e *ž*: lisasta ~, črvasta ~ *|kača|*, brljávski -a -o
brljúzga -e *ž*, brljuzgáti -ám, brljuzgàj -ájte! brljuzgàl -ála -o, brljuzgánje -a *s in* brljúzgati -am *s stal. poud.*: otrok po blatu brljuzga; brljúzgniti -nem
brlòg -óga *m*, brlóžina -e *ž*; brlógar -ja *m*: medved ~; brlóžiti -im, brlóženje -a *s*
bŕna -e *ž* = bŕnja -e *ž* = bŕnje -a *s črna zemlja, mn.* bŕnje bŕnj *ž |nesnaga na životu|*; brnén -a -o *prsten*: ~ lonec = brníca -e *ž*
brnéti -ím, bŕni -íte! brnéč -a -e, brnèl -éla -o, brnênje -a *s*; brnèč -éča -e *prid.*: ~ bron, brnìč -íča *m*: električni ~
bŕnja -e *ž capa, cunja, maškara, ki predstavlja kakšno žival*, bŕnjav -a -o, bŕnjavec -vca *m*
Bŕno -a *s |moravsko mesto|*, bŕnski -a -o
Broadway *[brôdvej]* -a *m*, na ~u, broadwayski -a -o
brǫ̀č bróča *m bot.*, bróčev -a -o: ~o barvilo; bróčiti -im, bróčenje -a *s*; bróčnice -ic *ž mn. bot.*

bród -a *in* brodú *m*, na brôdu *in* bródu, *mn.* brodóvi -óv, *tudi* brodém brodé na brodéh z brodmí *plitvina na reki, prevozen kraj čez reko, prevozni pripomoček*, brodnína -e *ž*, brodóvje -a *s ladjevje*

Bród -a *m pogostno kr. i., povečini*: na ~u, z ~a; brôjski -a -o, brojánski -a -o, bródovski -a -o

brodár -ja *m brodnik*, brodárjev -a -o: ~a plača, ~o opravilo, brodárski -a -o: ~o delo, ~o življenje, brodárstvo -a *s*; brodáriti -im, brodárjenje -a *s*

brodíti bródim, brôdi -íte! brodéč -a -e, brôdil -íla -o, brodênje -a *s in* brôdenje -a *s*: ~ po vodi, po lužah, ~ z žlico po kavi, juhi; ~ (si) po laseh, ~ po svetu, ~ po krvi; po glavi mi brodi; brôden -dna -o *koder se dá brodíti, koder je mogoče vodo prebrodíti*: tu voda ni ~a, reka je ~a; brodíšče -a *s*; brodljáti -ám *na drobno brodíti po čem*, brodljàj -ájte! brodljàl -ála -o, brodljánje -a *s*

brodník -a *m* 1. *kdor brodi, vozi brod*, 2. *zool.*, brodníkov -a -o: ~a hišica, brodníški -a -o, brodnica -e *ž*, brodníčin -a -o, brodníštvo -a *s*

brodo- *v sestavi*: °brodográdnja -e *ž ladjedelstvo, izdelovanje ladje*; brodolòm -lôma *m prenes. pogin, nesreča, poguba, zlom*: doživeti ~ v življenju, brodolómec -mca *m ponesrečenec (z ladje), rešenec iz nesreče*, brodolómski -a -o

brogovíta -e *ž* |*okrasni grm*|

brokát -a *m z zlatom in srebrom pretkana svila*, brokáten -tna -o: ~ plašček

°**brókoli** -ov *m mn. brstični ohrovt*

brólica -e *ž in* brolica -e *ž zool.* |*taščica*|

bróm -a *m kem.* |*prvina*|, brómov -a -o; bromát -a *m*, bromíd -a *m*; bromacetón -a *m*, brometíl *[-íl]* -a *m*, bromkálij -a *m fot.*, bromkrezól *[-ól]* -a *m kem.*; bromírati -am, bromíranje -a *s*; brómovica -e *ž bromova voda*

brón brôna *m*, brônec -nca *m*, brônast -a -o: ~a doba, bronén -a -o: ~a žica, brončén -a -o: ~ lok; bronína -e *ž* = bronovína -e *ž* |*snov*|

bronasto- *v sestavi*: bronastolàs -ása -o, bronastopólt -a -o *[-ụt-]*; *vendar* bronasto rjav, bronasto zveneč

brónhij -a *m in* brónhus -a *m sapnica*, bronhiálen -lna -o *[-ln-]*: ~i katar, bronhítis -a *m vnetje sapnic*; bronhopnevmonija -e *ž*

bronsírati -am *prevleči kaj z bronćeno barvo*, bronsíranje -a *s*; brónsa -e *ž bronast lesk*, brónsen -sna -o: ~a barva

bróša -e *ž in* bróška -e *ž* |*naprsna zaponka*|

brošírati -am *sešíti, spenjati, mehko vezati*, brošíranje -a *s*; brošíren -rna -o: ~i čolniček, votek, ~o bilo; brošúra -e *ž sešítek, zvezek*, brošúrica -e *ž*

brózning -a *m*, brózningov -a -o

brózga -e *ž*: apnena ~; brozgáti -ám, brozgàj -ájte! brozgàl -ála -o, brozgánje -a *s in* brózgati -am *s stal. poud.*; brózgast -a -o, brózgalica -e *ž*

bŕskati -am, bŕskanje -a *s*: ~ pesek, ~ po prsti, po papirjih, po knjigah, po spominu; bŕskáč -a *m*, bŕskav -a -o: ~ zgodovinar; bŕskljáti -ám *drobno bŕskati*, bŕskljàj -ájte! bŕskljàl -ála -o, bŕskljánje -a *s*; bŕsniti -nem

bŕst -a *m*, bŕst -í *ž*, bŕstje -a *s*, bŕsten -tna -o, bŕstít -a -o = bŕstén -a -o = bŕščén -a -o = bŕstnàt -áta -o; bŕstéti -ím, bŕstéč -a -e, bŕstèl -éla -o, bŕstênje -a *s*; bŕstěč -éča -e *prid.*: ~ cvet; bŕstíti -ím, bŕsti -íte! bŕstíl -a -o, bŕstênje -a *s*: drevo se bŕsti, koza bŕsti grm; bŕstič -íča *m*, bŕstíčje -a *s*, bŕstíčen -čna -o, bŕstnice -ic *ž mn. bot.*, bŕstník -a *m zool.* |*ptič*|

bŕščˇ -a *m bot.*: divji ~, bŕšček -ščka *m*, bŕščika -e *ž bot.*, bŕščina -e *ž* |*vinska trta*|

bršlján -a *m*, bršljánov -a -o, bršljánovec -vca *m*, bršlín -a *m*, bršlínov -a -o, bršlínovec -vca *m*, bršlín(ov)je -a *s*, bršlínka -e *ž bot.*

brtávs -a *m* 1. ~ kruha odrezati, 2. *debel, zavaljen človek*, 3. *tnalo, klada*; brtávsati -am, brtávsniti -nem

brtvílo -a *s tesnilo*, brtvílen -lna -o *[-ln-]*, brtvíti -ím, bŕtvi -íte! brtvíl -a -o, brtvênje -a *s tesnjenje*

brúc·-a *m*, z brucem, brúcov -a -o, brúcovski -a -o: ~i večer; brúcka -e *ž* = brúclja -e *ž* = brucúlja -e *ž*

brucelóza -e *ž med.* |*bolezen*|

Brueghel *[brö'hal]* -hla *m* |*niz. slikar*|, Brueghlov -a -o

brúhati -am, brúhanje -a *s*: ognjenik bruha, človek bruha, kri ~; voda bruha na dan, na plan, plameni bruhajo; ~ ogenj in žveplo; bruhálnik -a *[-ụn-] m*; brúhniti -nem, brúhnjen -a -o: ~ v smeh, v jok, ~ na dan

°**brúmen** -mna -o *hum. pobožen, goreč*: ~o se držati, °brúmnost -i *ž*

brúndati -am, brúndanje -a *s*, brúnda -e *ž*, brundáč -a *m*
brunelírati -am *brinelirati*
brunírati -am *brinirati*
brúno -a *s*, brúnovje -a *s*, brúnast -a -o, brúnec -nca *m*; brúncati -am *z brunci pot tlakovati*, brúncanje -a *s*, brúnčevje -a *s*, brúnce -a *s*
Brúno -a *m os. i.*, Brúnov -a -o
brús -a *m*: deti na ~, jezikovni ~; ~ diamantov, ~ kose, ~ divjega petelina; brúsen -sna -o: ~i kamen, brúsar -ja *m kdor bruse prodaja*
Brúselj -slja *m kr. i.*, brúseljski -a -o: ~a razstava; Brúseljčan -a *m* >*[-səlj-]*
brusíti brúsim, brúsi -íte! brúsil -íla -o, brúšenje -a *s in* brúsiti -im *s stal. poud.*: ~ nož, škarje; ~ jezik 1. *likati, čistiti jezik*, 2. *jezikati, zabavljati*; pete ~ *letati okoli*; zobe si ~, debele komu ~, nazaj jih komu ~, škarjice ~ |*igra*|; divji petelin brusi; brúšen -a -o: ~o steklo, ~ diamant; brusívec -vca *m*, brusílen -lna -o *[-ln-]*: ~i kamen, ~a plošča, ~i stroj = brusílnik -a *[-ųn-] m*; brusílo -a *s*, brusílnica -e *[-ųn-] ž*, brusína -e *ž*: ~ mlinskega kamna *klep*, brusáč -a *m*, brusáški -a -o: ~o delo; brusárna -e *ž*, brusárstvo -a *s*
brusníca -e *ž* 1. *ostra praprot*, 2. *voda za brus*, 3. *podstavek za brus*, brusník -a *m* 1. *brusilni kamen*, 2. *peščenjak*
brúsnica -e *ž bot.*, brúsničen -čna -o: ~a marmelada, omaka, brúsničje -a *s*
Brusníce Brusníc *ž mn. kr. i.*: Male ~, brusníški -a -o, Brusníčani -ov *m mn.*
brutálen -lna -o *surov*, brutálnost -i *ž*, brutálnež -a *m* >*[-ln-]*
brúto *neskl.*: ~ teža *kosmata*, ~ dohodki *kosmati*, ~ cena *kosmata*, ~ bilanca *surova*; ~ obrazec *kem., med., fiziol.*; brutoregístrski -a -o: ~a tona; brutotónski -a -o: ~i kilometer
Brút(us) -ta *m os. i.*, Brútov -a -o: ~a zarota; brútovski -a -o: ~a zvestoba
bŕv -í *ž*, bŕven -vna -o: ~a ograja, ~o bruno; bŕvca *[bə̀ruca]* -e *ž in* brvíca -e *ž*
bŕz -a -o *hiter, prisl.* bŕzo *brž*, bŕže *hitreje*: ~i vlak *brzovlak*, bŕzec -zca *m* 1. *vlak*, 2. *hrošč*, 3. *glas. trilček*; brzíca -e *ž*: ~ v strugi; brzína -e *ž hitrost*, brzinomér -a *m*; *gl. tudi* brž
bŕzda -e *ž*: imeti konja na ~i, imeti se na ~i *in* na ~ah; nadeti konju, človeku ~o, ~o nategniti; brzdáti -ám, brzdàl -ála -o *in* bŕzdati -am *s stal. poud.*: ~ jezik, strasti, glas, konja, ne zna se ~
brzéti -ím, brzèl -éla -o, brzênje -a *s*
brzo- *v sestavi*: brzojádrnica -e *ž*; brzojàv -áva *m*, brzojáven -vna -o, brzojáviti -im, brzojávljati -am, brzojávljanje -a *s*, brzojávka -e *ž*; brzokràk -áka -o; brzokríl *[-íl]* -a -o: ~a lastovica; brzonòg -óga -o: ~i Ahil; brzoparílen -lna -o *[-ln-]*, brzoparílnik -a *[-ųn-] m agr.*; brzopèt -éta -o, brzopétec -tca *m*, brzopétka -e *ž*; brzoplóven -vna -o, brzoplóvec -vca *m*, brzoplóvka -e *ž*; brzopotézen -zna -o: ~i šahovski turnir; brzorézen -zna -o: ~o jeklo; brzostrélen -lna -o *[-ln-]*: ~a puška = brzostrélka -e *[-lk-] ž*, brzostrélec -lca *[-lc-] m*, brzostrélski -a -o *[-ls-]*; brzostrúžen -žna -o: ~o jeklo; brzoturnír -ja *m*, brzoturnírski -a -o: ~a ura; bŕzovlak -a *m brzec*; brzovôzen -zna -o: ~o blago
bŕž *prisl. hitro*: ~ pojdi, ~ ko *hitro ko, kakor hitro*, ~ ko ~, ~ ko bo mogoče; na ~ še kaj povedati; bŕžkone, bŕžda, bŕžčas *menda, najbrž*
bržóla -e *ž* |*praženo in dušeno meso*|, *tudi mn.* bržóle bržól *[-ól] ž*, bržólen -lna -o *[-ln-]*: ~a omaka; bržólica -e *ž*, bržóličen -čna -o
búba -e *ž*, búbin -a -o: ~ zapredek, búbičar -ja *m zool.*
búbati -a *otr. boleti*: glava me buba
bubón -a *m oteklina pri kugi*, bubónski -a -o: ~a kuga
bubúj -a *m zool. velika uharica*
búc *medm. v otr. govoru pomeni zbadanje, trkanje z glavo*, búcek -cka *m popek, brst, poganjek*, búcelj -clja *m konec prsta*; búcati -am *zbadati, trkati z glavo*, búcanje -a *s*; búckati -am, búcniti -nem: ~ koga z glavo
Buchenwald *[búhənvald]* -a *m* |*nem. nacistično taborišče*|, buchenwaldski -a -o: ~o taborišče
buckinghamski *[bə̀kingemski]* -a -o: ~a palača
búcika -e *ž*: z ~o pripeti, búcikin -a -o: ~a glava; bucikáriti -im *z buciko ribe loviti*, bucikárjenje -a *s rib.*
búča -e *ž*: piti iz ~e, trda, zvita ~, búčen -čna -o: ~o olje, búčka -e *ž*, búčnica -e *ž*, búčast -a -o, búček -čka *m* = búčman -a *m*; bučeglàv -áva *m* |*riba*|

bučáti -ím, búči -íte! bučéč -a -e, búčal -ála -o, bučánje -a *s*, búčen -čna -o = bučéč -éča -e *prid.*: ~ smeh
bučéla -e *ž lit. čebela*; bučélar -ja *m zool.*
Búda -a *in* -e *m*, Búdov -a -o: ~o svetišče, budízem -zma *m*, budíst -a *m*, budístičen -čna -o: ~a vera, budístovski -a -o
budálo -a *s*, budálast -a -o, budálost -i *ž*; budáliti -im, budáljenje -a *s*
búdati -am, búdanje -a *s*: ~ strgane cunje *brez uspeha šivati, bosti in prebadati, a cunje ne drže vboda*; ~ v knjige, papirje *tiščati, bosti v kaj kakor vol, kadar tišči v jasli*
Budějovice *[búdjejovice]* -ic *ž mn. kr. i.*, v ~ah; budějoviški -a -o: ~o pivo
búden -dna -o, *prim.* bolj búden, búdnost -i *ž*, búdnica -e *ž* |*pesem, koračnica*|, budník -a *m*, budníški -a -o: ~o slovstvo
Búdimpešta -e *ž kr. i.*, iz ~e, v ~i, búdimpeški -a -o *ali* budimpeštánski -a -o, Budimpeštánec -nca *m*
budíti -ím, búdi -íte! budíl -a -o, bujèn -ênа -o, bujênje -a *s*, budítelj -a *m* = budívec -vca *m*, budílo -a *s*, budívka -e *ž* |*oseba in ura*|, budílnik -a *[-ụn-] m budilo na uri*
búdla -e *ž nadev*, budláti -ám *nadevati*, budlàl -ála -o, budlánje -a *s*
budoár -ja *m* |*damska soba*|
búdra -e *ž morski prašiček*
budžét -a *m proračun*, budžéten -tna -o: ~a razprava; budžetírati -am, budžetíranje -a *s*
Buenos Aires *[bụenosdȃires]* -a *m*, v ~u, iz ~a, buenosaireški -a -o
bugárija -e *ž glas.*: igrati (na) ~o
búh -a *m*: ~ vetra, búhljaj -a *m in* buhljáj -a *m*; búhati -am, buhajóč -a -e, búhal -a -o, búhanje -a *s*: veter buha; búhniti -nem: burja buhne, kri buhne v glavo, ogenj buhne; búhoma *prisl.*: ~ se je vnel ves avto; *gl. tudi* bušiti
buhtáti -ám, buhtàl -ála -o, buhtánje -a *s*: ogenj, plamen buhtá; buhtéti -ím, buhtèl -éla -o, buhtênje -a *s*
búhtelj *[-təlj]* -na *m*; búhta -e *ž*: češka ~
Buick *[bújk]* -a *m* |*ameriški tovarnar*|, bújk -a *m avt.*: vozi se z ~om
bújen -jna -o *bohoten*: ~a rast, ~o cvetje, ~a domišljija, bújnost -i *ž*
bujno- *v sestavi*: bujnocvéten -tna -o; bujnolàs -ása -o, bujnolásec -sca *m*, bujnoláska -e *ž*; *vendar* bujno lep
bujón -a *m čista goveja juha, biol. cedivo*: bakterije gojimo v ~u
bukáč -a *m zool.* |*ptica*|
Búkarešta -e *ž kr. i.*, iz ~e, v ~i, búkareški -a -o; Bukareščàn -ána *m*, Bukareščánka -e *ž*
búkati -am se, búkanje -a *s*: svinje se bukajo; búk -a *m*, búka -e *ž*
Bukéfal(os) -la *m konj Aleksandra Velikega*
bukét -a *m vonj pri vinu*; bukéten -tna -o: ~a vina
búkev -kve *ž in* búkva -e *ž bot.* |*drevo*|, búkov -a -o: ~ les, ~a drva; vede se, kakor da je ~, ves ~ je *štorast, neroden, neotesan*, ~a srajca *groba*, ~o sukno = búkovec -vca *m*; búkovje -a *s*, búkovina -e *ž in* bukovína -e *ž* 1. *les*, 2. *gozd*, 3. *žir*, 4. *sukno*, búkovica -e *ž* |*žir*|; bukováča -e *ž* |*bukova palica*|
búkniti -nem: plamen, ogenj bukne; *gl. tudi* buhniti
bukóličen -čna -o *pastirski, idiličen, preprost*: ~a poezija; bukólski -a -o *[-ls-]*: ~a cezura; bukólik -a *m* |*pesnik preprostih, pastirskih, idiličnih pesmi*|, bukóličnost -i *ž*
búkovčica -e *ž bot.* |*goba*|
Búkovec -vca *m kr. i.*, búkovški -a -o *ali* búkovski -a -o, Búkovčani -ov *m mn. ali* Búkovci -ev *m mn.*
Búkovica -e *ž kr. i.*, z ~e *ali* iz ~e, búkoviški -a -o, Búkovičani -ov *m mn. ali* Bukovljáni -ov *m mn.*
Búkovje -a *s kr. i.*, Bukovljáni -ov *m mn.*, bukovljánski -a -o, búkovski -a -o
búkva -e *ž zool.* |*riba*|
búkve búkev *ž mn. knjiga*, búkvica -e *ž bosančica*, búkvice -ic *ž mn. knjižica*; búkovski -a -o *učen, šolan, knjižen*: ~i jezik *latinščina, mrtev jezik*, ~i človek, ~a učenost; búkovnik -a *m*, búkovniški -a -o: ~o pismenstvo, ~i pevci; bukvár -ja *m knjigar*, bukvárna -e *ž knjigarna*, bukvárniški -a -o, bukvárnar -ja *m*
bukvo- *v sestavi*: bukovéz -a *m knjigovez*, bukovéški -a -o, bukovéznica -e *ž*, bukovéštvo -a *s*; bukvožér -a *m knjigožer*, bukvožérski -a -o, bukvožérstvo -a *s*
búla -e *ž* |*listina*|: papeška ~
búla -e *ž* |*nabreklina, oteklina*|: na nogi se mu dela ~, gnojna ~, ves je v ~ah, búlast -a -o: ves je ~, bulàt -áta -o; búlica -e *ž*, búlav -a -o
búla -e *ž*: turška ~ *žena*

buláva -e *ž hetmansko žezlo*
búldog -a *m* |*pasja pasma*|, búldoški -a -o: ~i pogled >*[-ld-]*
buldózer -ja *m, tudi* búldožer -ja *m rinež, razrivač* >*[-ld-]*
búliti -im, búljenje -a *s*: živina buli *muka*, búlec -lca *[-lc-] m vol*: ~ buli
búljiti -im: ~ oči; ~ v sliko, v noč, v ogenj
bulvár -ja *m* |*cesta z nasadi v mestu*|, bulvárski -a -o: ~a literatura *plehka, plitva, pocestna* >*[-lv-]*
búm *medm., tudi* búmf: ~! je počilo
búmerang -a *m* |*avstralsko lovsko orožje*, búmeranški -a -o
búna -e *ž* |*kavčuk*|; búna *neskl.*: ~ kavčuk *ali* kavčuk ~
búnčica -e *ž* |*kožna zbrst*|: jetična ~
búnda -e *ž*: obleči si ~o, búndica -e *ž*
búngalov -a *m* |*stavba*|
Búnjevci -ev *m mn.*, búnjevski -a -o
búnk *medm., tudi* búnkate búnkate *medm.*
búnkati -am, búnkanje -a *s*: kovač bunka železo; posoda se bunka *boči, trebuši*; búnkniti -nem: ~ koga pod rebra s pestjo *suniti*, kamen bunkne v vodo *težko pade*; búnka -e *ž*: dati komu ~e, ~e bodo pele; od udarca se mu naredi ~, ~e so že zrele *hruške*, debela ~ *zn̄c.*, búnkast -a -o, búnkica -e *ž*
búnker -ja *m prostor za premog, betonska utrdba v tleh, zakloníšče*
Búnsen -a *m*, Búnsenov -a -o: ~ gorilnik
Burbóni -ov *m mn.*, Burbónci -ev *m mn.*, burbónski -a -o
burdigál *[-dl]* -a *m min. zeleni peščenjak*
búren -rna -o: ~o vreme, morje, ~a seja, búrnejši -a -e; búrnost -i *ž*; búrnica -e *ž zool.* |*ptica*|
Búrgenland -a *m Gradiščansko*
Bürger *[bü'rger]* -ja *m* |*nem. pesnik*|, Bürgerjev -a -o: ~a Lenora, bürgerski -a -o: ~a balada
Burgúndija -e *ž* |*dežela*|, v ~i, iz ~e, burgúndski -a -o, Burgúndec -dca *m*, burgúndec -dca *m* |*trta in vino*|
Búri -ov *m mn.*, Búrsko -ega *s*, búrski -a -o
búriti -im *burno se gibati, razburjati*, búrjenje -a *s*: veter buri okoli hiše, voda buri v predrto ladjo *vdira*, strast buri po človeku *ali* človeka; ves dan se (vreme) buri *je vetrovno*
búrja -e *ž*: ~ vleče, piha; ~ ima mlade *je huda*; vse rdeče je ~e *sleča bot.*; búrjast -a -o = búrjav -a -o: ~o vreme, ~ človek = búrjavec -vca *m burja*, búrjevka -e *ž burnica zool.*; burjáti -ám, burjàj -ájte! burjàl -ála -o: brez pomisleka burjá naprej *drvi*
búrka -e *ž*: ~e uganjati; búrk -a *m*: kakšen ~ si pa spet pognal; búrkast -a -o, búrkav -a -o: ~ človek = búrkež -a *m* = burkáč -a *m*, burkáštvo -a *s*
búrkati -am, búrkal -a -o, búrkanje -a *s*: ~ vodo
búrkle -kel *[-kəl] ž mn.* |*kuhinjsko orodje*|, búrklišče -a *s in* burklíšče -a *s*, búrklast -a -o: ~ človek *neroden, nepripraven* = búrklež -a *m* = búrkla -e *ž neroda*; burkláti -ám *nerodno hoditi*, burklàj -ájte! burklàl -ála -o, burklánje -a *s*
burkljáti -ám, burkljàl -ála -o, burkljánje -a *s*: voda burklja iz posode; búrkelj -klja *s vodni mehur*, búrkeljc -a *[-kəlj-] m*
burléska -e *ž norčija, burka, šaljivka*, burlésken -kna -o *burkast, nagajiv, nabrit, šaljiv, norčav*, burlésknost -i *ž norčavost, šaljivost, nabritost, nagajivost*
Búrma -e *ž*, Burmánec -nca *m*, Burmánka -e *ž*, burmánski -a -o
búrnik -a *m zatikalo pri vratih, pri oknu*: zapah se zatakne v ~, búrnič -a *m*, búrniček -čka *m*
burnonít -a *m min.* |*rudnina*|
búrnus -a *m* |*beduinski plašč*|
búrovž -a *m* 1. *kravji zvonec*, 2. *neroden, vihrav človek*, 3. *astr. véliki voz*
Burow *[búroy]* -a *m* |*zdravnik*|, búrovski -a -o: ~i obkladki, búrov -a -o: ~e tablete
búrš -a *m* |*nem. študent*|, buršák -a *m*, búrševski -a -o, búrševstvo -a *s*, buršikózen -zna -o *predrzen, razposajen, razgrajaški*, buršikóznost -i *ž*
buržoazija -e *ž meščanski srednji stan*, buržoázen -zna -o; buržúj -a *m*, buržújstvo -a *s*, buržújski -a -o
business *[biznis]* -a *m kupčija*
busóla -e *ž kompas*
búša -e *ž zool.* |*krava*|: hrvaška ~
búšel *[-əl]* -šla *m* |*angl. votla mera, nekako naš mernik*|: ~ pšenice
búšiti -im: ~ v smeh, kri buši v lica, veter je bušil v vrata; *gl. tudi* buh
búška -e *ž bunka*: lasna ~, ~ se mi dela, mi steče, ves je v ~ah, búškast -a -o: ves je ~; búškati -am, búškanje -a *s*: ~ koga; búškniti -nem: ~ koga, kam si se pa bušknil?

Búšmani -ov *m mn.* |*afriško ljudstvo*|, búšmanski -a -o
butadién -a *m* |*kemična snov*|
Butále -ál *[-ál] ž lit. kr. i.*, Butálci *[-lc-]* -ev *m mn. butci*, butálski -a -o *[-ls-]*
bután -a *m kem.* |*plin*|, butánov -a -o, butánski -a -o
bútara -e *ž*: ~ drv, ~o nesti, kmečka ~ *znč.*, bútarica -e *ž*
bútati -am, bútanje -a *s*: ~ ob vrata, po oknih, ~ koga ob tla, ~ se ob kaj; ~ bajto iz blata; bútan -a -o: ~a hiša, bútiti -im, butniti -nem: ~ z besedo na dan, ~ koga
bútec -tca *m*, bútast -a -o; bútelj -na *[-təl-] m*, búteljnast -a -o; butoglávec -vca *m*
butéljka -e *ž* |*vinska steklenica*|, butéljčen -čna -o: ~i zamaški, ~o vino
butíca -e *ž betica*
butirométer -tra *m maslomer*
buzakljúna *medm.*, buzakljúnec -nca *m*, buzakljúnski -a -o; buzaráca *medm.*, buzaráda *medm.*, buzaróna *medm.*, buzarónski -a -o: ~i smrkavec, ~a mrha
búzdovan -a *m kij*
Byron *[bájron]* -a *m os. i.*, Byronov -a -o, byronski -a -o: ~i slog, byronízem -zma *m*, byronovski -a -o, byronovec -vca *m* = byroníst -a *m*, byronovstvo -a *s*
bzíkati -am, bzíkaj -te! bzíkanje -a *s*; bzíkniti -nem, bzíklja -e *ž* = bzíkalica -e *ž* |*priprava*|

C

c *[cə / cé] m neskl. in* cé·céja *m* 1. *črka*: mali c, od c naprej, s c začni; 2. *glas.*: zapeti visoki C, 3. *mat.*: a + b + c; 4. *splošno*: vitamin C *in* C vitamin, izpit, oddelek c *ali* C
cáca -e *ž mevža, prismoda*, cácek -cka *m*: ti si jima za ~a *tepčka*; cácati -am *capljati, stopicati*
Cadix *ali* Cadiz *[kádis]* -a *m* |*špan. mesto*|, cádiški -a -o: Cadiški zaliv
cafúta -e *ž zanikrna ženska, vlačuga*
***cágav** -a -o *plah, boječ*, *cágavec -vca *m mevža, neodločnež*
cágelj -glja *m fuž.*: železni ~ *ulita klada*
***cájg** -a *m hlačevina*, *cájgast -a -o: ~e hlače *iz hlačevine*
cájna -e *ž locanja*, cájnica -e *ž*
cájnati -am *fuž. železni cagelj kovati v tanke palice*, cájnanje -a *s*, cájnar -ja *m*, cájnarica -e *ž*
Calais -a *[kalé -ja] m kr. i.*, calaiski *[kaléjski]* -a -o: Calaiska vrata
calando *[kalándo] glas. pojemajoče*
Calderon de la Barca *[kalderón dela bárka]* Calderona de la Barca *m* |*dramatik*|, Calderonov -a -o, calderónski -a -o
Cambrai -a *[kambré -ja] m* |*franc. mesto*|, v ~u, cambraiski *[kambréjski]* -a -o
Cambridge -gea *[kémbridž -a] m* |*angl. mesto*|, cambriški *[kèmbriški]* -a -o
cámelj -mlja *m kembelj, bat pri zvonu*
Camões *[kamóinš]* -a *m* |*port. pesnik*|, Camõesov -a -o: ~a pesnitev
Campagna *[kampánja]* -e *ž* |*it. pokrajina*|, campanjski -a -o; *tudi* kampanjski
camping -a *m kamping*
Campo Formio *[kampofórmio]* Campo Formia *m* |*it. mesto*|, iz ~a, v ~u, campofórmijski -a -o: ~i mir
cánder -dra *m*: od srajce vise pisani ~i in zaplate, cándra -e *ž cunja, vlačuga*, cándrav -a -o *raztrgan, cunjast*, cándravec -vca *m*, cándrati -am *trgati, vlačiti se*, cándravost -i *ž*
Cánkar -ja *m os. i.*, Cánkarjev -a -o: ~ slog, ~a dela, cánkarski -a -o: ~i slog; cankarjánec -nca *m posnemovavec Cankarja*, cankarjánski -a -o, cankarjánstvo -a *s*; cankariána -án *s mn. Cankarjevi spisi in literatura o Cankarju*; cánkarjevec -vca *m vojak Cankarjeve brigade*, cánkarjevski -a -o
Cannes *[kán]* -a *m* |*franc. mesto*|, canneski *[kánski]* -a -o
Canossa *[kanósa]* -e *ž* |*it. mesto*|: iti v ~o *ponižati se*
cantabile *[kantábile] prisl. glas. pevno*
Canterbury *[kèntərberi]* -ja *m* |*angl. mesto*|, canterburyjski -a -o
cápa -e *ž cunja, šleva, taca*, cápica -e *ž*, cápje -a *s*, cápav -a -o, cápavec -vca *m*, cápast -a -o, cápar -ja *m kdor cape zbira*; capín -a *m* = capè -éta *m*, capínka -e *ž*, capínast -a -o, capinski -a -o; capájdra -e *ž cipa, flenča*: omrežila ga je tista bajtarska ~

capáti -ám, capàj -ájte! capàl -ála -o, capánje -a *s*: otroci capajo po blatu; capljáti -ám, capljàj -ájte! capljàl -ála -o, capljánje -a *s*: ~ za kom, capljáč -a *m*: možicelj ~; capkáti -ám: ~ okrog koče

capovóznik -a *m zool. klopotač*

Capri *[kápri]* -ja *m* |*it. otok*|, caprijski -a -o: belo ~o vino

capriccio *[kapríčo]* capriccia *m glas.*; capriccioso *[kapričózo]* -sa *m glas.*

Capua *[kápua]* -e *ž* |*it. mesto*|; *gl. tudi* Kapua

cár -ja *m*: ruski ~, zeleni ~, cárjev -a -o, cárski -a -o: ~i rez, cárstvo -a *s*; cárica -e *ž*, cáričin -a -o, caríčna -e *ž*, caríčnin -a -o; cárjevič -a *m* 1. *oseba*, 2. *jabolko*, carjevína -e *ž*; carováti -újem, carovàl -ála -o, carovánje -a *s*; carízem -zma *m*, caríst -a *m*, carístičen -čna -o = carístovski -a -o

cárar -ja *m zool.* |*drozg*|

Cardano *[kardáno]* Cardana *m* |*it. matematik*|, Cardanov -a -o: ~a formula; *gl. tudi* kardanski

Carducci *[kardúči]* -ja *m* |*it. pesnik*|, Carduccijev -a -o: ~i verzi; carduccijevski -a -o: ~i zanos

Cárigrad -a *m*, cárigrajski -a -o

carína -e *ž*: ~ na kavo, določiti ~o za blago, plačati ~o od avtomobila, iti na ~o, biti v službi pri ~i; carínski -a -o: ~i pregled, urad, carínar -ja *m* = carínik -a *m*, carínarski -a -o: ~a služba, carinárna -e *ž*, carinárniški -a -o, carínstvo -a *s*, caríniti -im, carínjenje -a *s*: ~ blago

Carinthia *[karíntia]* -ie *ž* |*kor. list*|, Carinthiin -a -o: ~ urednik

Carlyle *[karláil]* Carlyla *m* |*angl. zgodovinar*|, Carlylov -a -o: ~a zgodovina

Carmen *[kármen]* *ž neskl. os. i.*: od ~, h ~, Carmenin -a -o; *gl. tudi* Karmen

Carnegie *[karnégi]* Carnegieja *m* |*amer. mecen*|, Carnegiejev -a -o: ~a ustanova

Carniola *[karníola]* -e *ž* |*zg. časópis v Ljubljani*|, Carniolin -a -o: ~ urednik, Carniolia *[karniólia]* -e *ž* |*lit. časopis*|

Carrara *[karára]* -e *ž* |*it. mesto*|, carrarski -a -o: ~i marmor; *gl. tudi* kararski

Cárskoje sélo Cárskega sêla *s kr. i.*, carskosêlski -a -o

Cartesius *[kartézius]* -a *m* |*franc. filozof*|, Cartesiusov -a -o; *gl. tudi* Kartezij, Descartes

Caruso *[karúzo]* -a *m* |*it. tenorist*|, Carusov -a -o, carusovski -a -o: ~i glas

Casablanca *[kasablánka]* -e *ž* |*pristanišče v Maroku*|, casablanški -a -o

Casanova *[kazanóva]* -a *in* -e *m* |*it. pustolovec*|, Casanovov -a -o

Cavour *[kavúr]* -ja *m* |*it. državnik*|, Cavourjev -a -o

c-dur *[cédúr]* -a *m*: skladba v ~u

cebáti -ám *brcati, suvati*, cebàj -ájte! cebàl -ála -o, cebánje -a *s*; cebníti -nèm, cebni -íte! cebnil -íla -o, cebnjèn -ena -o >*[cəb-]*; *gl. tudi* becati

cébra -e *ž* → *zebra*

céce *neskl., nav. samo v zvezi*: muha ~ *ali* ~ muha, z muho ~ *ali* s ~ muho

cécelj -clja *m ježiček, uvula*

Cecílija -e *ž os. i.*, Cecílijin -a -o, cecilijánski -a -o: ~o petje, cecilijánec -nca *m* |*pripadnik*|, cecilijánstvo -a *s*

cécniti -nem: voz je cecnil čez prag; cécati -am *klecati, opotekati se*, cécanje -a *s*

cedíka -e *ž gumi*, cedíkov -a -o *gumijev*, cedíkast -a -o *gumijast, gumast*

cedílo -a *s*, cedílce -a *[-lc- / -ųc-] s*, cedílček -čka *[-lč- / -ųč-] m*; cedílen -lna -o *[-ln-]*: ~a mrežica, ~a priprava; cedílnik -a *[-ųn-] m*, cedílnica -e *[-ln- / -ųn-] ž*

cedína -e *ž min.*

cedírati -am *odstopiti, predati komu kaj*; cedíran -a -o: ~a menica; *gl. tudi* cesija

cedíti -ím, cédi *in* cêdi -íte! cedé, cedéč -a -e, cedíl -a -o, cejèn -ena -o, cejênje -a *s*: sline se mu cedijo po čem, kar cedi se od prijaznosti; cedljív -a -o: ~a smola; cedívec -vca *m*, cedívka -e *ž kdor cedi*; cedívo -a *s*: bakterije gojimo v mesnem ~u *bujonu*

cédra -e *ž*, *rod. mn.* céder, cédrov -a -o: ~ les = cedrovína -e *ž*, cédrovje -a *s*

cefalopód -a *m zool. glavonožec*; *gl. tudi* kefalopod

cefedráti -ám, cefedràj -ájte! cefedràl -ála -o, cefedrán -a -o, cefedránje -a *s* |*delo in izdelek*|, cefedráč -a *m*, cefédra -e *ž capa* >*[cəf-]*

cefír -ja *m* |*tkanina*|, cefírka -e *ž* |*volnena preja*|, cefírjast -a -o: ~a volna; *gl. tudi* zefir

cefráti -ám, cefràj -ájte! cefràl -ála -o, cefrán -a -o, cefránje -a *s*: ~ volno, perje, blago; cefrávec -vca *m*, cefrávka -e *ž*, cefrálnik -a *[-ųn-] m* >*[cəf-]*

Cégnar -ja *m*, Cégnarjev -a -o: ~i prevodi

céh -a *m*, céhovski -a -o: ~i mojster; céhovstvo -a *s*; cehovína -e *ž cehovska pristojbina*, céhovščina -o *ž*
***céha** -e *ž zapitek*: kdo bo pa ~o plačal, ~o odnesti, za ~o dati, danes je ~ moja
***céhmešter** -štra *m ali* ***céhmošter** -štra *m cerkveni ključar*
Céjlon -a *m* |*otok*|, céjlonski -a -o: ~i čaj, Céjlonec -nca *m*, Céjlonka -e *ž*
cékar -ja *m*, cékarček -čka *m*, cékarski -a -o
cékas -a *m met.*: žica ~ *in* ~ žica
cekín -a *m*, cekínček -čka *m* |*denar in metulj*|, cekínast -a -o: ~a barva, ~o vino; cekínski -a -o: ~o zlato, ~a vrednost, podoba
cél *[cẹ́y]* -a -o *in* -ó -á -í -é, *pomeni celoto, nevkrnjenost in polnost stvari*: miza je iz ~ega *iz enega kosa, ne zbita iz več kosov*; ~ hleb *še nerazrezan*; prinesi ~i hleb *tistega, ki še ni načet*; ~a suknja *še ne razirgana*; ~o število *ne ulomljeno*, rana je ~a *zaceljena*; hodil je ~ dan in ~o noč; hodil je en ~ dan, za ~ razred vas je; za ~o skledo žgancev bi snedel; v ~o, na ~o, po ~em je gazil; na ~em je počila steklenica; na ~em se je zlagal *mahoma*; to ti je ~ modrijan, junak, bedak; *pogosto lahko rabimo ali* cél -a -o *ali pa* vès vsà vsè, *kakor imamo bolj pred očmi vsoto delov ali celoto stvari*: ves dan — cel dan, ves čas — cel čas, vsa vas — cela vas, vse mesto — celo mesto
céla -e *ž sobica*
celebrírati -am *opravljati, opraviti slovesen obred*, celebríranje -a *s*, celebránt -a *m kdor celebrira*, celebrácija -e *ž slovesno opravljanje obreda*
célec -lca *[-ųc-] m žrebec, nepregažen sneg, nepoškodovan pirh, tisk.*, celák -a *m*
célek -lka *[-lk-] m*: dom ima zemljo v ~u *vso skupaj*
celésta -e *ž* |*glasbilo*|
Celestín -a *m os. i.*, Celestínov -a -o; Celestína -e *ž os. i.*, Celestínin -a -o
celéti -í, celéč -a -e, celèl -éla -o, celênje -a *s*: rana celí, roke celíjo
celibát -a *m samski stan*, celibátski -a -o = celibáten -tna -o
célica -e *ž*: samostanska ~, organska, fotoelektrična, sušilna ~, plinska ~, céličen -čna -o: ~o jedro, céličje -a *s skupek celic*, celičnína -e *ž celična snov*
celín -a *m mehanizem za vžig naboja v puški*
celína -e *ž*: evropska ~, ~o orati, celínski -a -o: ~a zapora; celínec -nca *m cel sneg*; celínka -e *ž glas.* |*nota*|
celíti célim, céli -ite! célil -íla -o, céljen -a -o, céljenje -a *s in* céliti -im *s stal. poud.*: ~ rano, rana se lepo céli; celítev -tve *ž*, celílo -a *s* |*pripomoček*|, celílen -lna -o *[-ln-]*: ~o zelišče, ~a maža, **celílnost** -i *[-ln-] ž celilna moč*; celívec -vca *m kdor celi*, celívka -e *ž*
Cêlje -a *s kr. i.*, v ~u, cêljski -a -o: ~i grofje = Cêljski = Celjáni = grofje Cêljski, Celjàn -ána *m*, Celjánka -e *ž*
celó *prisl.* 1. *nepoud. še, tudi*: ~ meso je imel, ~ ljubezniv zna biti, ~ on je te misli, ~ uči se, ~ danes je bil tu; 2. *poud. prav, nikakor*: ~ nič ne zna, že ~ ne, jutri pa ~ ne morem
celo- *v sestavi*: celodnéven -vna -o; celokúpen -pna -o → *celoten, v celoti*, celokúpnost -i *ž* → *celotnost, vse skupaj*; celoléten -tna -o; celomésečen -čna -o; celorób -a -o = celoróben -bna -o: ~ list *bot.*; celostránski -a -o: ~a slika; celovečéren -rna -o: ~i film
celobílca -e *ž kem.*
celofán -a *m*, celofánski -a -o: ~i ovoj
célost -i *ž*, célosten -tna -o: ~o gledanje na kaj, celovít -a -o → *celoten, iz celega*
celôta -e *ž*, celôten -tna -o, celôtnost -i *ž*
Celóvec -vca *m kr. i.*, v ~u, celóvški -a -o: ~e ulice, *vendar* Celovška cesta v Ljubljani, Celóvčan -a *m*, Celóvčanka -e *ž*
Célsius -a *m* = Célzij -a *m* |*švedski astronom*|: sto stopinj ~a, Célzijev -a -o: ~a stopinja >*[-lz-]*
celuláren -rna -o *celičen*: ~a teorija
celulóza -e *ž kem.* |*fermenti*|
celulóid -a *m*, celulóiden -dna -o: ~ ovratnik, ročaj
celulózа -e *ž celičnina, lesovina*, celulózen -zna -o: ~a kaša, ~i les
Célzij -a *m gl.* Celsius
cemènt -ênta *m*, na ceméntu *in* cemêntu: zobni ~, cemênten -tna -o: ~a dela, ~a zmes, vreča, cementárna -e *ž*, cementár -ja *m in* cemêntar -ja *m*, cementnína -e *ž*, cementnínar -ja *m*; cementíren -rna -o = cementacijski -a -o *teh.*: ~o jeklo, ~a posoda, ~i prašek; cementírati -am *s cementom prevleči*, cementácija -e *ž*
cementít -a *m met. železov karbid*
cempèr -éra *m ceper, trščica, košček, troha*

cemprín -a *m bot.* |*bor*|
cemún -a *m tolmun, bruhalnik in požiralnik (na Cerkniškem jezeru)*
céna -e *ž*: nizka, visoka ~, kupna, odkupna, prodajna ~, lastna, zadnja ~, ~ raste, pada; blago nima ~e, ~e navijati, za ~o se pogajati s kom; v slepo *ali* pusto, mrtvo ~o prodajati; za vsako ~o, za nobeno ~o ne, pod ~o prodati; cenén -a -o *poceni*, cenénost -i *ž*; *prim.* cenéjši -a -e, *prisl.* cenó, cenéj(š)e; cenljív -a -o; ceník -a *m*, ceníški -a -o
Céne -ta *m in* Cêne -ta *m os. i. Vincencij*, Cénetov -a -o *in* Cênetov -a -o; Cénček -čka *m in* Cênček -čka *m*
ceníti cénim, céni -íte! cénil -íla -o, cénjen -a -o, cénjenje -a *s in* céniti -im *s stal. poud.*: to kravo previsoko ceniš, očeta so zaradi njegove pridnosti zelo cenili, sam sebe zelo ceni, premalo ~ kaj; cenívec -vca *m*, cenívka -e *ž*, cenílo -a *s*, cenílen -lna -o *[-ln-]*: ~a vrednost; cenítev -tve *ž*: ~ na oko, cenítven -a -o *[-tvən-]*: ~i postopek
ceníti -ím *ceno nižati, zbijati*, céni -íte! cenil -a -o: blago se ceni, kaj mi ceníš blago; cenítev -tve *ž*
cènt cénta *m*: blaga na ~e, stari ~ *56 kg*, novi ~ *100 kg*
cènt cénta *m* |*denarna enota*|; centím -a *m*, centézim -a *m*; centezimálen -lna -o *[-ln-]*: ~a tehtnica
centáurus -ra *m gr. mit. kentauros*; centáver -vra *m*
céntər -tra *m središče, sredina*: možganski ~, upravni ~, občina Center, ~ za napredek gospodinjstva, céntrski -a -o: ~a pisarna; céntrum -a *m središče, sredina*; centrumáš -a *m sredinec*, centrumáški -a -o: ~a politika; centrírati -am, centríranje -a *s*: *teh.* ~ kolo, valjar *poiskati natančno središče kolesu, valjarju, usrediti ju*, centríranost -i *ž usredenost*, centríren -rna -o *sredílen*: ~i obroč, ~i rob, ~a izvrtina, céntričen -čna -o *središčen*: ~a obremenitev
centi- *v sestavi*: centigrám -a *m in* céntigram -a *m*; centilíter -tra *m in* céntiliter -tra *m*, centilítrski -a -o: centiméter -tra *m in* céntimeter -tra *m*, centimétrski -a -o
centrála -e *ž*, v ~i, na ~i *na sedežu centrale*: telefonska ~; centrálin -a -o: ~ tajnik → *tajnik centrale*, ~e naprave → *naprave centrale ali v centrali*
centrálen -lna -o *[-ln-] osrednji*: ~a kurjava, centrálnost -i *[-ln-] ž*, centralízem -zma *m*, centralíst -a *m*, centralístičen -čna -o: ~a ureditev države; centralizírati -am, centralízacija -e *ž*: ~ upravljanja, centralizacíjski -a -o: ~i postopek
centri- *v sestavi*: centrifúga -e *ž*, centrifugálen -lna -o *[-ln-] sredobežen*, centrifugálnost -i *[-ln-] ž*, centrifugírati -am *ločiti s centrifugo*; centripetálen -lna -o *[-ln-] sredotežen*, centripetálnost -i *[-ln-] ž*
centúrija -e *ž strim. četa stotih mož, stotnija*, centúrijski -a -o, centúrion -a *m stotnik*, centúrionski -a -o
cenzúra -e *ž*: časopisna ~; cenzúren -rna -o: ~i urad, postopek; cénzor -ja *m*, cénzorka -e *ž*, cénzorski -a -o: ~i izvod; cenzurírati -am, cenzuríran -a -o, cenzuríranje -a *s*
cénzus -a *m*: premoženjski, davčni ~
cép -a *m*, *mn.* cépi cépov *in* cepóvi cepóv, *tož.* cépe *in* cepé *in* cepóve 1. *razcep, precep*: vrv v štiri cepe, v dva cepa se maje, žvižgati v dva cepa, v dva cepa govoriti *dvoumno*: 2. *cepec* |*orodje*|; 3. *cepljenka*
cép -í *ž*, po cépi, s cepjó, *mn.* cepí, cepí, cepém, cepé, o cepéh, s cepmí |*orodje*|: ~i so sestavljene iz ročnika, kobilice, goži in cepca; cépov -a -o: ~ ročnik; cépec -pca *m* 1. *krepelec, orodje za mlačev*, 2. *bedak, neotesanec*, cépčev -a -o: ~a betica; cepič -íča *m*, cepíka -e *ž*, cepník -a *m* = cepíšče -a *s cepov ročnik*
cèp *medm.*
cépanica -e *ž poleno*; *gl. tudi* cepiti
cépati -am, cépanje -a *s*: hruške cepajo z drevesa, ljudje cepajo ko muhe; cépniti -nem, cépnil -a -o *in* cêpniti -nem, cêpnil -íla -o: cepnil je v šoli, pri skušnji, na ledu je cepnil
cépek -pka -o = cepljív -a -o *kar se dá cepiti ali se rado cepi*, cépkost -i *ž* = cepljívost -i *ž*
cepél *[-éu]* -i *ž* = cepelíga -e *ž znč. noga*
cepelín -a *m let.* |*vodljiv zrakoplov*|; *gl. tudi* Zeppelin
cepèr -éra *m trščica, trohica, cemper*
cepetáti -ám *in* cepéčem, cepetáj -ájte *in* cepéči -te! cepetáje, cepetajóč -a -e, cepetàl -ála -o, cepetánje -a *s*: ~ od jeze, ~ za kom; cepèt -éta *m*, cepêtec -tca *m*: če jo drži že tak ~ za moškim, pa naj se omoži; cepetín -a *m*, cepetínka

-e *ž kdor cepeče*, cepetljív -a -o = cepetàv -áva -o: ~ star strežaj, cepetávček -čka *m*: možiček ~; cepetúlja -e *ž bot. kukavica*

°**cepidláčiti** -im *dlako cepiti*, °cepidláčenje -a *s* = °cepidláštvo -a *s dlakocepstvo*, °cepidlačen -čna -o *dlakocepski*

cepílo -a *s* |*orodje*|, cepílen -lna -o *[-ụn-]*: ~i nož, ~i vosek, ~a žaga, cepílnik -a *[-ụn-] m* |*nož*|, cepílnica -e *[-ụn-] ž* |*sekira*|; *gl. tudi* cepivo

cepín -a *m*, cepínov -a -o: ~a konica

cepíti cépim, cépi -íte! cépil -íla -o, cépljen -a -o, cépljenje -a *s in* cépiti -im *s stal. poud.* 1. drva, les ~, dlako ~, ~ moči, cesta se cepi; 2. drevje ~; 3. ~ koze, ~ koga zoper tifus; cepítev -tve *ž*, cépljenec -nca *m*, cépljenka -e *ž* |*oseba in rastlina*|; cépanka -e *ž cepanica, poleno*, cépavka -e *ž* |*sekira*|; cepljív -a -o, cepljívka -e *ž* |*gliva*|

cepívec -vca *m* = cepljáč -a *m*, cepívčev -a -o; cepívka -e *ž* |*oseba, bakterija*|, cepívkin -a -o, cepívski -a -o: ~a praksa

cepívo -a *s* |*snov, serum*|, cepíven -vna -o: ~i serum

ceponóžci -ev *m zool.* |*raki*|

ceptèc -à *m in* céptec -a *[-tə̀c-] m bot.* |*kukavica*|

cèr cêra *m* |*hrast*|, ceróv -a -o: ~ les, ~e deske, ceróvec -vca *m* |*gozd*|, cerovína -e *ž* |*les*|, cerovje -a *s* |*grmičevje*|; Cerovec -vca *m kr. i.*, cerôvški -a -o, Cerôvčan -a *m*, Cerôvčanka -e *ž*

Cêrber(us) -ra *m mit. pes stražar pri vhodu v podzemije*, Cêrberov -a -o, cêrberski -a -o; cêrber -ja *m hud vratar, hišnik*; *gl. tudi* Kerberos

cercle *[sêrkl]* cercla *m krožek, ožja družba*

cereálije -ij *ž mn.* 1. *strim. praznik žetve*, 2. *poljski pridelki, zlasti žito*

cerebrálen -lna -o *[-ln-] možganski*; cerebrospinálen -lna -o *[-ln-]*: ~a tekočina

ceremónija -e *ž obred*: ne delaj ceremonij, to je bila dolga ~; ceremoniálen -lna -o *[-ln-]*, ceremoniál *[-ál]* -a *m predpis o zunanjostih kakega obreda, dejanja*: dvorni, sprejemni ~, ~ promocije, ceremoniálnost -i *[-ln-] ž*; ceremoniár -ja *m kdor obrede vodi*: dvorni ~; ceremoniózen -zna -o; ceremóniti -im *delati ceremonije s čim, opravka si dati*

Cêres *in* Cêrera -e *ž mit.*, Cêrerin -a -o: ~i darovi

cerezín -a *m kem.*

cêrij -a *m kem.* |*prvina*|, cêrijev -a -o: ~ oksid, ~o železo

cerít -a *m kem.* |*zlitina*|, cerítov -a -o

cérkev -kve *ž*, pod cérkvijo, *mn.* cérkve -kev *[-kəu] s stal. poud. in* cerkvé cerkvá -ám -é -áh -ámi, cerkvén -a -o: ~ človek, ~i zbor, vernik, ključar; cerkóven -vna -o: ~ človek *kdor rad hodi v cerkev*, cerkóvnik -a *m*, cerkóvnica -e *ž*, cerkóvniški -a -o; cerkvénec -nca *m cerkovnik*; cérkvica -e *ž*, cérkevca -e *ž*

Cerkljè Cerkèlj *[-əlj] in* Cerklján *ž mn.*, v ~àh, cerkljánski -a -o: ~i klanec, Cerkljàn -ána *m*, Cerkljánka -e *ž*

Cérknica -e *ž* |*potok in kraj*|, iz ~e, v ~i, cérkniški -a -o: Cerkniško jezero, Cérkničan -a *m*, Cérkničanka -e *ž*

Cérkno -ega *s kr. i.*, v ~em, iz ~ega, cerkljánski -a -o, Cerkljánsko -ega *s*, na ~em

cerkveno- *v sestavi*: cerkvenopráven -vna -o, cerkvenoslovánski -a -o: ~i jezik *cerkvena slovanščina*

cerníti -am *obkoliti*, cerníran -a -o, cerníranje -a *s obkoljevanje, obkolitev*, cerníranec -nca *m obkoljenec*

cerolát -a *m kem.* |*sol cerotinske kisline*|, cerotínski -a -o: ~a kislina

certifikát -a *m spričevalo, potrdilo*, certifikáten -tna -o, certifikatíst -a *m*

cerúmen -a *m ušesno maslo*

ceruzít -a *m* |*svinčeva ruda*|

Cervantes *[servántes]* -a *m* |*špan. romanopisec*|, Cervantesov -a -o: ~ Don Kihot

cêsar cesárja *m*, cesárjev -a -o, cesárjevič -a *m*, cesarica -e *ž*, cesaríčin -a -o, cesaríčna -e *ž*, cesaríčnin -a -o; cesárski -a -o: ~i rez, cesárstvo -a *s*, cesaróst -i *ž*; cesarováti -újem, cesarovàl -ála -o, cesarovánje -a *s*

cesíja -e *ž odstop, predaja*, cesíjski -a -o: ~a listina; cesionár -ja *m prevzemnik*, cedènt -énta *m odstopnik*

césta -e *ž*, *mn.* céste cést *s stal. poud. ali* cesté -á -àm -é -àh -ámi: na ~o koga postaviti, vreči; po ~i hoditi, delo na ~i, vélika ~, cesarska ~, enosmerna, glavna, stranska, državna, avtomobilska ~, asfaltirana ~; rimska ~; césten -tna -o: ~i prah, kamen, preval, odbor, ~o križišče; céstica -e *ž*; céstar -ja *m*, céstarica -e *ž*, céstarjev -a -o, céstarski -a -o: ~a služba, ~o delo; céstnik -a *m*

kdor je zmeraj na cesti, voznik; cestišče -a *s*, cestnína -e *ž* |*davek*|, cestnínski -a -o: ~e dajatve; cestnínar -ja *m svetopisemski mitničar*, cestnínarica -e *ž*, cestnínarski -a -o

Cétinje -a *s* |*mesto*|, na ~u, cétinjski -a -o: Cetinjsko polje

cév cevi *ž*: jeklena, svinčena, gumijeva, steklena ~, vodovodna, plinska ~, topovska ~, brezšivna ~, mrzla ~ je v dimniku od kleti do kurišča, od tod navzgor topla ~; céven -vna -o: ~i povezki *bot.*, cévnat -a -o, cévast -a -o; cévka -e *ž*, cévkast -a -o; cévkarji -ev *m mn. zool.*, cevkáši -ev *m mn.*; cévčica -e *ž*; cevnják -a *m zool.*, cévnik -a *m* |*strugarsko orodje*|, cévnica -e *ž bot.*, cévje -a *s sistem cevi*, cevína -e *ž*: voziček je iz ~e; cevovòd -óda *m*, cevovóden -dna -o: ~i načrt; cevozóbci -ev *m mn. zool.*; cévčnica -e *ž tekst. stojalo za cevke*; cevárna -e *ž izdelovalnica cevi*; cevokljún -a *m zool.*

Cézanne *[sezán]* Cézanna *m* |*franc. slikar*|, Cézannov -a -o: ~a razstava, cézanski *[sezánski]* -a -o: ~a tehnika

Cézar -ja *m os. i.*, Cézarjev -a -o: ~ pohod v Galijo, cézarji -ev *m mn.* |*vladarji*|: v dobi ~ev; cézarski -a -o: ~i značaj, nastop; cezarízem -zma *m*: Napoleonov ~; cezaropapízem -zma *m podreditev cerkve cesarju*

cézij -a *m kem.* |*prvina, kovina*|

cezúra -e *ž zareza, odmor sredi stopice*: ~e delati, postavljati, cezúren -rna -o: ~o mesto

Chaplin *[čéplin]* -a *m* |*amer. filmski komik*|, Chaplinov -a -o, chaplinski -a -o: ~i humor

charter *[čárter]* -ja *m čarter*

chartizem *[čartízəm]* -zma *m* |*angl. delavsko gibanje*|, chartist -a *m* |*privrženec*|, chartističen -čna -o

Chateaubriand *[šatobrián]* -a *m* |*franc. pisatelj*|, Chateaubriandov -a -o

Chénier *[šenjé -ja]* -a *m* |*franc. pesnik*|, Chénierov -a -o

chianti *[kjánti]* -ja *m* |*it. rdeče vino*|; *gl. tudi* kjantarica

Chicago *[čikágo]* Chicaga *m* |*amer. mesto*|, chicaški -a -o; *gl. tudi* čikaški

Chopin *[šopén]* -a *m* |*poljski pianist*|, Chopinov -a -o: ~ valček, chopinski -a -o: ~a igra

Churchill *[čérčil]* -a *m* |*angl. državnik*|, Churchillov -a -o, churchilski -a -o

cián -a *m kem.*, ciánov -a -o: ~a kislina, ~ vodik, cianovodíkov -a -o; ciánski -a -o: ~e spojine; ciankálij -a *m kalijev cianid*, ciankálijev -a -o; cianíd -a *m*, cianóza -e *ž modrikavost, posinjelost, višnjevost kože*, cianótičen -čna -o: ~ obraz, ~e lise na koži

cianírati -am, cianíranje -a *s*: ~ jeklo; cianizírati -am, cianizácija -e *ž*

cíba -e *ž kokoška*, cíb(i)ka -e *ž putka*; cíb *medm.*

cibetovka -e *ž zool.*

cíbora -e *ž* |*sliva*|; *gl. tudi* címbora

cibórij -a *m* |*obredna posoda*|

cíc -a *m* |*tkanina*|, cícast -a -o: ~a ruta

cícati -am *s topim nožem rezati, mečkati pri delu*, cícanje -a *s*

cícek -cka *m ciza, sesek*

Cícero -óna *m* |*rim. govornik*|, Cicerónov -a -o: ~ govor, cicerónski -a -o: ~i slog; ciceronijánec -nca *m*, ciceronijánski -a -o, ciceronianízem -zma *m*, cicerónščina -e *ž uglajen jezik*

cícero -a *m tisk.*: staviti na ~, cícerski -a -o

cicerone *[čičeróne]* -na *m vodnik za tujce*

Cíciban -a *m*, cíciban -a *m*, cícibanov -a -o: ~ rod, cícibanski -a -o, cícibanček -čka *m*, cícibančkov -a -o

Cigalè -éta *m os. i.*, Cigalétov -a -o: ~ slovar, ~a ulica

cigàn -ána *m*: se smeje ko ~ belemu kruhu, cigánka -e *ž*, cigánček -čka *m*, cigánče -ta *s*, cigánski -a -o, ciganíja -e *ž*, cigánstvo -a *s*, cigánščina -e *ž*; cigániti -im, cigánjenje -a *s*

Cigáni -ov *m mn.* |*ljudstvo*|

cigára -e *ž*, cigáren -rna -o: ~i tobak, cigárar -ja *m*, cigárarica -e *ž delavka v tobačni tovarni*, cigárnica -e *ž tok za cigare*, cigárast -a -o: ~a oblika, cigárnik -a *m ustnik za cigare*

cigaréta -e *ž*, cigaréten -tna -o: ~i papirček, tobak, cigarétnica -e *ž doza za cigarete*, cigarétka -e *ž*

cigumigu *medm. in m neskl.*

cíjáziti -im *vleči*, cijázenje -a *s*: ~ sadje v mesto, cijazi se ko megla

cík -a *m* = cíkavt -a *m zool. drozg*

cíka -e *ž* = ciklja -e *ž* |*krava*|, cíkin -a -o, cík -a *m* |*bik*|, cikast -a -o = cíkljast -a -o

cíkati -am, cíkanje -a *s* 1. *vleči na kaj*: vino cika *ima cik, kisel okus*, barva cika

na rdeče; 2. *meriti, leteti, namigovati na kaj*: to cika name, cík -a *m kisel okus, vonj*: vino ima ~, cíkniti -nem: vino cikne, vino je ciknilo *se je skisalo*, ~ na koga *namigniti na koga*

cikcák *prisl.*: stezà se vije ~, hoditi ~ *sem in tja, v ovinkih, v okljukih, v ključih, križem kražem*, cikcák -a *m*: plesti v ~u, cikcákast -a -o: ~e brane, ~a črta

cikláma -e *ž*, ciklámen -mna *m korček, kokorik*, ciklámnov -a -o: ~ duh, ~a barva, ciklámov -a -o

cikličen -čna -o *gl.* ciklus

cikloída -e *ž* |*krivulja*|, cikloíden -dna -o: ~o ozobljenje *stroj.*, ~o nihalo *fiz.*

ciklón -a *m* 1. *vihar, zračni vrtinec*, 2. *stroj. posoda*, 3. *meteor. področje nizkega zračnega pritiska*; ciklónski -a -o: ~a burja

ciklón -a *m kem.* |*plin*|, ciklonizírati -am *razkuževati*, ciklonizíranje -a *s*

Ciklóp -a *m mit.* |*velikan*|, Ciklópov -a -o, ciklóp -a *m velikan*, ciklópski -a -o: ~i zid; *gl. tudi* Kiklop

ciklostíl *[-íl]* -a *m* |*razmnoževalni stroj*|: razmnožiti na ~; ciklostílen -lna -o *[-ln-]*, ciklostílski -a -o *[-ls-]*: ~i papir, ~a barva, matrica; ciklostilírati -am, ciklostilíran -a -o, ciklostilíranje -a *s*

ciklotrón -a *m atom. fiz.*, ciklotrónski -a -o

cíklus -a *m in* cíkel *[-əl]* -kla *m krog, vrsta, venec, zbirka*: ~ pesmi, cíkličen -čna -o *ponavljajoč se, krožen, obročast*: ~e spojine *kem.*

cikórija -e *ž* 1. *bot. potrošnik*, 2. *dodatek za kavo*, cikórijen -jna -o: ~a škatla, cikórijast -a -o: ~a snov

***cílarica** -e *ž zelenka*

Cílenšek -ška *m os. i.*, Cílenškov -a -o: ~i botanični spisi

cílija -e *ž* 1. *vejica na trepalnicah*, 2. *resica na celicah in bakterijah, biček*, 3. *migetavka na nekaterih organih*

cilínder -dra *m* 1. *valj, valjasta posoda*: ~ na petrolejki; 2. *pokrivalo*; cilíndrski -a -o: ~o olje, cilíndričen -čna -o: ~a žaga, cilíndrast -a -o

cilj -a *m*: priti na ~, doseči ~ *uspeti*; cíljen -ljna -o: ~a črta; *cíljati -am *meriti*, *cíljanje -a *s*

Cílka -e *ž os. i.*, Cílkin -a -o *>[-lk-]*

címa -e *ž kal, brst, poganjek*: repa žene ~o, címast -a -o: pšenica je že ~a, šop ~ih las, címnat -a -o; címavica -e *ž ledene rože na vlažnih tleh*

Cimabue *[čimabúe]* -ja *m* |*it. slikar*|, Cimabuejev -a -o

cimáza -e *ž* |*ferment vrenja*|

címbale -bal *[-al] ž nav. glas.*

cimbelí(n)kati -am *zvoniti z malim zvonom*, cimbelí(n)kanje -a *s*

címbora -e *ž cibora*

cimentírati -am, cimentíran -a -o, cimentíranje -a *s*: ~ mero *uradno preskusiti, potrditi*, ~ utež; cimentíren -rna -o: ~i urad *merosodni urad*, cimentnína -e *ž* |*pristojbina*|; *vendar* cementirati

címet -a *m*, címetov -a -o: ~ duh, ~a kislina, címetovec -vca *m* |*drevo*|, címetast -a -o: rep je ~e barve, ~o krilo; címeten -tna -o

címiti -im (se) *kaliti, odganjati*: repa (se) cimi; cimívka -e *ž*: glive ~e

cimól *[-ól]* -a *m kem.*

cín -a *m kem., met. kositer*, cínov -a -o, cínast -a -o: ~a posoda, cínar -ja *m*; cíniti -im, cínjenje -a *s*

cín *medm.*: zvonček poje ~ ~ ~

cinabarít -a *m cinober*

Cincarji -ev *m mn.* |*veja Aromunov na Balkanu*|, cíncarski -a -o

cíncati -am *obotavljati se*, cíncanje -a *s*, cincáriti -im, cincárjenje -a *s*, cíncav -a -o *in* cincàv -áva -o, cíncavec -vca *m*, cíncavka -e *ž*, cíncavski -a -o, cíncavost -i *ž*, cíncar -ja *m*

cincljáti -ám, cincljàj -ájte! cincljàl -ála -o, cincljánje -a *s*: otroka ~ *pozibavati*

cínek cínka *m maščobna sraga na juhi*: na njem ni za ~ dobrega; cínkast -a -o: ~a juha

cinemaskóp -a *m*, cinemaskópski -a -o

cinerárij -a *m stebrišče z žarami*

cinerárija -e *ž bot. volnati grint, pepeluška*

cingetáti -ám *ali* -éčem *cingljati*, cingetàj -ájte *in* cingéči -te! cingetàl -ála -o, cingetánje -a *s*

cingljáti -ám, cingljàj -ájte! cingljàl -ála -o, cingljánje -a *s*; cíngelj -glja *m* |*zvonček in cvetica*|, cíngeljček -čka *m*, cíngeljc -a *m >[-gəlj-]*

cíngulum -a *in* cíngula *m* 1. *pas*, 2. *anat. kostni obroč*; *mn.* cínguli -ov *m*

cínija -e *ž bot.* |*rastlina*|

cínik -a *m*, cíničen -čna -o, cinízem -zma *m*

cínjav -a -o *poledenel*; cínjavica -e *ž poledica, žled po drevju*

cink -a *m met.*, cínkov -a -o: ~o belilo, ~a ruda, ~ okis; cinkovína -e *ž*;

cínkast -a -o, cínkovnat -a -o; cinkárna -e ž, cinkárniški -a -o: ~i delavec; cínkati -am, cínkanje -a s, cinkár -ja m; cinkográf -a m, cinkografija -e ž, cinkográfski -a -o

cinkít -a *m min.*

cinóber -bra m, cinóbrski -a -o, cinóbrov -a -o: ~a barva, cinóbrast -a -o

cíp *medm.*

cípa -e ž |*ptica*|, cípar -ja *m lovec na cipe*, cípnica -e ž *uta za ciparje, piščalka za klicanje cip*, cíparski -a -o; *prenes.* cípa -e ž *vlačuga*, cípica -e ž

cípati -am *in* cípljem 1. *utripati*: žila ciplje, 2. *težko, nerodno hoditi*; cíp -a *m bitje, utripanje žile*, cípen -pna -o: ~a žila, cíplja -e ž *žila utripalnica*

Cíper -pra *m*, cíprski -a -o; Cíprčan -a *m*, Cíprčanka -e ž; cíprčan -a *m* |*vino*|

cíper -pra *m bot.*, cíprje -a *s bot.*

ciprésa -e ž, ciprésov -a -o: ~ nasad, les, duh, ciprésovec -vca *m* |*gaj*|, ciprésen -sna -o: ~i venec, cipresovína -e ž, ciprésast -a -o: ~i mleček, ciprésica -e ž, ciprésje -a *s*

cípro cípra *m* |*fižol*|

circa *[círka] prisl. nekako, približno, okoli*

circulus vitiosus *[církulus viciózus]* circulusa vitiosusa *m zmotni kolobar, začaran krog*

Ciríl *[-íl]* -a *m os. i.*, Cirílov -a -o; Cirílček -čka *[-lč-] m*; Ciríla -e ž, Cirílin -a -o; Ciríl-Metódova družba, ciríl-metódovec -vca *m*, ciríl-metódijski -a -o: ~a misel

cirílica -e ž, cirílski -a -o *[-ls-]*: ~a pisava

církas -a *m* |*tkanina*|

cirkónij -a *m kem.* |*prvina*|, cirkónijev -a -o: ~ klorid

cirkulár -ja *m okrožnica*; cirkulándum -a *m okrožnica*; cirkuláren -rna -o: ~o obvestilo

cirkulárka -e ž *krožna žaga*, cirkularíst -a *m delavec pri krožni žagi*

cirkulírati -am *krožiti*, cirkulíranje -a *s*, cirkulácija -e ž *kroženje, obtok*: ~ krvi, denarja, cirkulacíjski -a -o: ~a motnja *motnja v cirkulaciji*

cirkumfléks -a *m*, cirkumfléksen -sna -o: ~i poudarek, ~a intonacija, ~o znamenje; cirkumflektírati -am, cirkumflektíran -a -o, cirkumflektíranje -a *s*

církus -a *m*: v mesto je prišel ~, to ti je ~, církuški -a -o: ~i igravec, ~a arena; církusen -sna -o: ~i prostor

ciróza -e ž *uskočenje, sfrknjenje*, cirótičen -čna -o: ~a jetra *sfrknjena*

círus -a *m* |*oblak*|, cirokúmulus -a *m*

cís -a *m glas.*: od ~a naprej, s ~om začni, císov -a -o: ~o znamenje, cís-dúr -a *m*, cís-mól *[-ól]* -a *m*

cis- *v sestavi*: cisalpínski -a -o, cispadánski -a -o, Cislitvánija -e ž, cislitvánski -a -o

cisoída -e ž *mat. inverzna krivulja parabole*

císta -e ž *vodena bula*, cistoskóp -a *m* |*priprava za preiskavo mehurja*|; cistítis -a *m vnetje sečnika*, cístičen -čna -o: ~i tumor; cistoskopíja -e ž

cisterciján -a *m* = cistercijánec -nca *m*, cistercijánski -a -o; cistêrca -e ž: ~ Stična

cistêrna -e ž 1. *vodnjak*, 2. *posoda, ladja*, cistêrnski -a -o

citadéla -e ž *mestna utrdba*, citadélski -a -o *[-ls-]*: ~i okopi

citát -a *m navedek*; citírati -am, citíran -a -o, citíranje -a *s* 1. *navesti, navajati besede koga drugega*: ~ Horaca, 2. *koga poklicati predse*: ~ koga pred sodišče, citácija -e ž *navajanje*, citacíjski -a -o; citatomanija -e ž *nagnjenje k obilnemu citiranju*, citatomán -a *m*; citatológija -e ž, citatológški -a -o: ~i dokazi; citatográf -a *m*

citológija -e ž *anat. nauk o celicah*, citológški -a -o: ~a reakcija

citoplázma -e ž *pratvorivo krog jedra celice*

citrát -a *m kem. sol citronove kisline*

cítre cíter *[-ər] ž mn.*: umetnik na ~e, cítrice -ic ž *mn.*: igrati (na) ~, cítrar -ja *m*, cítrarica -e ž = cítrarka -e ž, cítrarski -a -o: ~i zbor; cítrati -am *igrati na citre*, citranje -a *s*

citrín -a *m min., kem.*

citróna -e ž, citrónov -a -o: ~ grm, cvet, ~a kislina; citrónin -a -o, citrónast -a -o: ~a barva, ~ okus, citrónovec -vca *m* |*drevo*|, citronovína -e ž |*les*|; citrónček -čka *m* |*metulj*|; citronáda -e ž |*pijača*|; citronát -a *m kandirana limonova lupina*, citronáten -tna -o: ~a voda; citrónka -e ž *bot.*; citronín -a *m kem.*

city *[siti]* -ja *m* |*del mesta*|

civíl *[-íl]* -a *m*: biti v ~u *ne v uniformi, ne v vojaški službi*, civilen -lna -o *[-ln-]*: ~o pravo, ~a lista, ~i zakon, civilíst -a *m* 1. *nevojak*, 2. *strokovnjak za civilno pravo*; civilístovski -a -o; civilnopráven -vna -o: ~i postopek

civilizírati -am *omikati, obrusiti*, civilizíran -a -o: ~ narod, civilizíranec -nca *m*, civilizíranka -e *ž*, civiliziranost -i *ž*, civilizácija -e *ž omika, izobrazba*, civilizacíjski -a -o: ~e prednosti
cíza -e *ž* |*samotežni voziček*| = cízovnik -a *m*, cízati -am *cizo vleči*
cíza -e *ž sesèk, cicek* = cízek -zka *m*; cízast -a -o *seskast*, cízati -am *sesati*
cízara -e *ž bot. čičerka*
cizelírati -am *vrezovati v kovino*, cizelíran -a -o, cizeliranje -a *s*; cizelêr -ja *m vrezovavec*, cizelêrski -a -o: ~o delo, cizelíren -rna -o: ~o orodje
cizéti -ím, cizèl -éla -o, cizênje -a *s*: povsod cizi voda iz tal *se solzi*; *gl. tudi* cuzeti
clearing *[klíring]* -a *m kliring*
Cleveland *[klívlend]* -a *m* |*amer. mesto*|, clevelandski -a -o: ~i Slovenci
Cluny *[klüni]* -ja *m* |*franc. mesto*|, clunyjski -a -o: ~i samostan, vpliv
cmákati -am *cmokati*, cmákanje -a *s*, cmakljáti -ám, cmákniti -nem
cmáriti -im *znč. smoditi, žgati, cvreti*, cmárjenje -a *s*
cmér -a *m žmetki, pinjeno mleko*
cmér -a *m jok*, cméra -e *ž jokavec*, cmérav -a -o *in* cmeràv -áva -o, cméravec -vca *m in* cmerávec -vca *m*, cméravka -e *ž in* cmerávka -e *ž*, cméravost -i *ž in* cmerávost -i *ž*; cmerálo -a *s*, cmerávt -a *m cmera*; cmériti -im se, cmérjenje -a *s*; cmérati -am se, cméranje -a *s*; cmérgati -am se, cmerîkati -am se, cmerîkav -a -o
cmévati -am, cmévanje -a *s*, cmévkati -am, cmévkanje -a *s*: pes cmevka *pridušeno cvili*; cmévec -vca *m*, cméva -e *ž kdor cmeva*, cmévek -vka *m*; cmévkniti -nem
cmíhati -am se *kremžiti se, kisati se, cmeriti se*, cmíhanje -a *s*, cmíhavec -vca *m*, cmíhavka -e *ž*, cmíhavski -a -o; cmíh -a *m*: na ~ mu gre
cmíziti -im se *po sili jokati, samo z glasom, brez solz*, cmízenje -a *s*; cmíz -a *m jok po sili, cmerjenje*, cmízec -zca *m kdor po sili joka, cmerljivec*; cmizéti -ím: voda je cmizela po kolesnicah
cmòk *medm.*
cmòk cmôka *m*: krompirjevi ~i; govori, ko da bi imel ~ v ustih: cmôček -čka *m* = cmôkec -kca *m*, cmôkast -a -o: ~a govorica, cmokàt -áta -o, cmokáč -a *m* |*oseba, ptič*|, cmokávec -vca *m*, cmokávz -a *m*, cmokávzar -ja *m*
cmokáti -ám, cmokàj -ájte! cmokàl -ála -o, cmokánje -a *s*: ~ z usti, ~ pri jedi, cmôkniti -nem, cmôkni -te! cmôknil -a -o: ~ v lužo, ~ koga na usta; cmokotáti -ám, cmokotàj -ájte! cmokotàl -ála -o, cmokotánje -a *s*; cmokútati -am, cmokútanje -a *s*; cmokljáj -a *m*, cmokljáti -ám, cmokljánje -a *s*
c-mol *[cémól]* -a *m*: skladba v ~u
cmŕk -a *m* |*vodni vrtinec*|, cmŕkati -am, cmŕkanje -a *s*: voda cmrka, ko teče v požiralnik, cmŕkniti -nem
Cmurék -a *m kr. i.*, cmuréški -a -o: ~a posestva
coca-cola *[kokakóla]* -e *ž* |*pijača*|
cocktail *[kòkteil]* -a *m* |*alkoholna mešanica*|, cocktailski -a -o *[-ls-]*: ~a mešanica
côf côfa *m*: ~ pri laseh, pri obleki, pri prtih, pri zastavah, pri zavesah, pri trakovih *čop, obesek, šop*, cofât -áta -o, côfast -a -o, côfek -fka *m*
cójzla -e *ž bot.* |*ajda*|
còk *medm.*, còka *medm.*, còkate *medm.*, côkati -am *s težko nogo hoditi*
cókla -e *ž* 1. *leseno obuvalo*: v ~ah hoditi, 2. *zavora*: s ~o zavirati, ti si ~ za ves razred; cókelski -a -o *[-kəls-]*: ~i podplat, sekanec; cóklica -e *ž*, cóklast -a -o: ~i parklji, cóklar -ja *m*, cóklarica -e *ž*, cóklarski -a -o; cokláti -ám, coklàj -ájte! coklája, coklàl -ála -o, coklánje -a *s*, coklarija -e *ž*, cokláriti -im
cól *[cól]* -a *m* = cóla -e *ž* |*dolžinska mera, palec*|: po ~i (debel) *pocolski*, cólski -a -o *[-ls-]*: ~a deska *colo debela deska* = cólarica -e *ž*, cólen -lna -o *[-ln-]*: ~o merilo
Colbert -a *[kolbêr -a] m* |*franc. državnik*|, Colbertov -a -o
Coleridge *[kólridž]* -gea *m* |*angl. pesnik*|, Coleridgeov -a -o
Collège de France *[kolêž də fráns] m neskl.* |*znanstveni zavod v Parizu*|: laboratorij na ~; collège *[kolêž]* -gea *m franc. učni zavod*, college *[kòlidž]* -gea *m anglosaški učni zavod*
***colnína** -e *ž mitnina, carina*, *cólnar -ja *m*, *cólnarski -a -o: ~i paznik >*[-ln-]*
Comédie-Française *[komedi fransêz] ž neskl.* |*franc. gledališče*|
commedia dell'arte *[komédia delárte]* commedie dell'arte *ž*
Como *[kómo]* Coma *m* |*it. mesto*|, comski -a -o: Comsko jezero

còmp *medm.*
Compiègne *[kompjêenj]* -ègna *m* |*franc. mesto*|, compiènjski -a -o: Compiènjski gozd
cóna -e *ž pas, vmesna pokrajina*: ~ A, ~ B, cónski -a -o: ~a uprava
con brio *[konbrio] glas. ognjevito*
conférencier -a *[konferansjé -ja] m napovedovavec, povezovavec*; *tudi* konferansje
con moto *[konmóto] glas. gibčno*
Cooper *[kúpər]* -pra *m* |*amer. romanopisec*|, Cooprov -a -o: ~ roman
copáta -e *ž* = copát -a *m*: biti pod ~o, je šel po ~ah, copática -e *ž*, copátka -e *ž*, copáten -tna -o: ~a zaponka, ~i gumb; copátar -ja *m*, copátarica -e *ž*, copátarski -a -o: ~e navade, copátast -a -o, copátarstvo -a *s*
copòt -ôta *m*, copotáti -ám *in* copóčem, copotàj -ájte *in* copóči -te! copotàl -ála -o, copotánje -a *s*, copotálo -a *s*
***cóprati** -am *čarati*, *cópranje -a *s čaranje*, *cóper -pra *m čar*: ~ ~ hudi čar, *coprnja -e *ž čarovnija*, *cóprnica -e *ž čarovnica*, *cóprničin -a -o *čarovničin*, *cóprnik -a *m čarovnik*, *cóprnikov -a -o *čarovnikov*, *copriján -a *m*, *cóprniški -a -o *čarovniški*, *cóprn -a -o: ~a baba
copyright *[kòpiraıt]* -a *m založniška pravica*
Corneille *[kornéj]* -eilla *m* |*franc. dramatik*|, Corneillov *[kornéjev]* -eva -o: ~e tragedije, corneillovski -a -o: ~a tragedija
corpus delicti *[kórpus délikti]* corpusa delicti *m pr.*
Correggio *[korédžo]* -gia *m* |*it. slikar*|, Correggiov -a -o: ~e slike
Costa *[kósta]* -a *in* -e *m os. i.*, Costov -a -o
Coulomb *[kulón]* -a *m* |*franc. fizik*|, Coulombov -a -o: ~ zakon; coulomb *[kulón]* -a *m el. enota elektrenine*
Courbet -a *[kurbé -ja] m* |*franc. slikar*|, Courbetov -a -o
Coventry *[kóventri]* -ja *m* |*angl. mesto*|, coventryjski -a -o; *gl. tudi* koventrirati
Cowper *[kúpər]* -pra *m*, Cowprov -a -o: ~ grelnik *met.*
credo *[krédo]* -a *m kredo*
crescendo *[krešéndo] prisl. glas. naraščajoče, zmeraj močneje*, crescendo -a *m*: z lepim ~om, mojster v ~u
crét -a *m rušje*, crétje -a *s*, crétovje -a *s*
Creusot *[krózó -ja]* -a *m* |*franc. metalurško središče*|, creusotski *[krózójski]* -a -o: ~e tovarne, jeklarne
cŕkati -am, cŕkanje -a *s*; crkováti -újem, crkávati -am, crkávanje -a *s*; cŕka -e *ž*, crkovina -e *ž*; cŕkniti -nem; cŕkel -kla -o = cŕknjen -a -o: ~a kljusa, cŕknjenec -nca *m*, crklína -e *ž*
***cŕkljáti** -ám, crkljàj -ájte! crkljàl -ála -o, crklján -a -o, *cŕkljánje -a *s*, *cŕkljánček -čka *m*
Crobath *[króbat]* -a *m os. i.*, Crobathov -a -o: ~a pisarna
Croce *[króče]* -ja *m* |*it. filozof*|, Crocejev -a -o: ~a estetika
Cro-Magnon *[kromanjón]* -a *m* |*kraj v Franciji*|, cromagnonski -a -o: ~a rasa; *tudi* kromanjonski
Cromwell *[krómvel]* -a *m* |*angl. državnik*|, Cromwellov -a -o, cromwelski -a -o
cross-country *[kroskàntri]* -ja *m kros*
Crusoe *[krúso]* -ja *m os. i.*, Crusoejev -a -o
cúcati -am *sesati*, cúcanje -a *s*, cúcelj -clja *m*, cucálo -a *s*, cúc -a *m bradavica na sesku*, cucljáti -ám, cucljàj -ájte! cucljàl -ála -o, cucljánje -a *s*
cúcek -cka *m (mlad) pes*; cúckovec -vca *m*, cúckovina -e *ž in* cuckovína -e *ž slabo vino*
cucorámo *prisl.*: ~ nesti *štuporamo*
cúfati -am → *kosmati*
cúk *medm. za kratek, oster potegljaj*; cúkati -am, cúkal -a -o, cúkanje -a *s*: ~ koga za lase, ~ ga *piti (vino, žganje)*, v rami me nekaj cuka *trga, zbada*, trda trava koso cuka *ustavlja v teku*; cúkniti -nem: ga rad cukne *srkne, popije, potegne*; cukljáti -ám, cukljàl -ála -o, cukljánje -a *s*
cúker -kra *m sladkor*, cúkrov -a -o *sladkoren*: ~ trst, cukrén -a -o *sladkoren*: ~a voda, pesa, ~ kruh; cúkrast -a -o, cúkrnat -a -o *sladkornat*, cúkrc -a *m* = cúkrček -čka *m sladkorček*, cukrár -ja *m*, cukrárna -e *ž*, cukrárstvo -a *s*, cukrárski -a -o, cukrarija -e *ž slaščičarna*; cukrovína -e *ž*; cúkrovka -e *ž sladkorna bolezen, diabetes*, cukrénka -e *ž sladkana voda, sladka hruška*, cukrenína -e *ž*
cúla -e *ž*: poveži ~o in pojdi; cúlica -e *ž*
Cúlukafer -fra *m* |*pripadnik plemena v Afriki*|, cúlukafrski -a -o: ~i jezik
cúnja -e *ž* 1. *kos blaga*: ~ za brisanje prahu, za pomivanje, za čiščenje; 2. *nesamostojen človek*, 3. *mn.* cúnje cúnj *zn̄č. blago in obleka sploh*: same ~e ji rojijo po glavi, vse vtakne v cunje;

4. raztrgana, oguljena in ponošena obleka: po hiši se valjajo ~e, ležal je na kupu cunj, od njega so visele ~e; cúnjica -e *ž*; cúnjav -a -o: obleka je že vsa ~a *povaljana, zmečkana*; cúnjavec -vca *m*, cúnjavka -e *ž kdor ima cunjavo obleko*; cúnjast -a -o: blago je ~o *se rado mečka*; cúnjar -ja *m*, cúnjarica -e *ž*, cúnjarski -a -o: ~i zaslužek, cúnjarstvo -a *s*, cunjarija -e *ž*; cunjáriti -im *cunje zbirati*, cunjárjenje -a *s*, cunjárna -e *ž*

cúrek -rka *m*: tanek, debel ~ vode, pare; cúrkoma *prisl. s curkom*: kri ~ teče; cúrček -čka *m*; curéti -ím, curèl -éla -o, curênje -a *s*: voda curi iz soda, sod curi, iz rane še curi; curljáti -ám, curljàl -ála -o, curljánje -a *s*; cúrniti -nem: curni mi malo olja na stroj

Curie *[kürí]* -ja *m* |*franc. fizik*|, oba ~ja, Curiejev -a -o: ~i zakoni, ~a ustanova; Marie ~jeva *ali* Marie Curie *[marí küri]*; curie *[kürí]* -ja *m* |*merska enota*|, curiejski -a -o

curriculum vitae *[kurîkulum víte]* curriculuma *ali* curricula vitae *m popis življenja, potek življenja*

cúzati -am *sesati*, cúzanje -a *s*, cúzek -zka *m*; cuzéti -ím, cuzéč -a -e, cuzèl -éla -o, cuzênje -a *s*; cuzljáti -ám, cuzljàj -ájte! cuzljàl -ála -o, cuzljánje -a *s*, cuzljávec -vca *m*, cuzljávka -e *ž*

cváriti -im *počasi cvreti*: ocvirke, meso ~

cvéba -e *ž* |*rozina*|, cvébov -a -o: ~a potica

cvèk cvêka *m*, na cvéku *in* cvêku *žebelj, slab red v šoli*, cvêkast -a -o, cvekàt -áta -o: stelja je ~a *polna štrcljev*; cvêkec -kca *m ali* cvekèc -kcà *m*, cvečič -íča *m*; cvêkar -ja *m učenec s slabimi redi*, cvêkarica -e *ž*

cvéliti -im *lit.*: ne cveli matere *ne žalosti, ne sili je v jok*

cvènk cvénka *m*: zadnji ~ bo šel po grlu; cvénkati -am, cvénkanje -a *s*: denar cvenka; cvenketáti -ám, cvenketàj -ájte! cvenketàl -ála -o, cvenketánje -a *s*; cvenkèt -éta *m*, cvénkniti -nem

cvesti *in* cvèsti cvetèm -èš -è -êva -êta -êmo, -ête -êjo *ali* cvetó, cvetì -íte! cvetóč -a -e, cvetèl -tlà -ò *in* cvèl cvelà -ò: rokav cvete, nohti cvetó, nos cvete *je višnjev >[cva-]*; *gl. tudi* cveteti

cvét -a *in* -ú *m*, *mn.* cvetóvi -óv *in* cvéti cvétov: ~ naroda, v ~u mladosti, to ti je ~, *bot.* moški ~, *kem.* vinski ~, lesni, železov, bakrov ~; cvéten -tna -o: ~i prah, listi; cvetèn *in* cvetán -tnà -ó: travnik je ves ~, ~a nedelja; cvétnat -a -o, cvétnice -ic *ž mn. bot.*; cvétast -a -o; cvétek -tka *m*, cvétka -e *ž*: to ti je prava ~, kje pobiraš take ~e *besede*; cvétnik -a *m vrt, antologija*, cvetnják -a *m*, cvétje -a *s*: bezgovo, lipovo ~, cvétjiče -a *s*, cvetóvje -a *s*, cvetíšče -a *s*

cvetáča -e *ž karfijola*, cvetáčen -čna -o: ~a juha

cvetéti -ím, cvêti -ite! cvetéč -a -e, cvetèl -éla -o, cvetênje -a *s*: nos cveti *je višnjev >[cve-]*; *gl. tudi* cvesti

Cvétko -a *m*, Cvétkov -a -o; Cvéta -e *ž*, Cvétin -a -o; Cvétka -e *ž*, Cvétkin -a -o; Cvéto -a *m*, Cvétov -a -o

cvet(l)ica -e *ž*, cvet(l)íčen -čna -o: ~i med, cvetlíčnat -a -o: travnik je ~; cvetlíčnik -a *m cvetlični vrt*, cvetličnják -a *m*, cvetlíčar -ja *m*, cvetlíčarica -e *ž*, cvetličarski -a -o, cvetličárna -e *ž*, cvetličarija -e *ž*, cvetličarstvo -a *s*, cvetlíčje -a *s*, cvet(l)ičica -e *ž*

cvetožér -a *m zool.*: jabolčni ~

cvičáti -ím, cvíčal -ála -o, cvičánje -a *s*: lastovka cviči, cvíč -a *m* |*ptičji glas*|, cvíčkati -am: vrabci cvičkajo, cviketáti -ám *in* -kéčem, cviketánje -a *s*, cvikèt -éta *m*, cvíka -e *ž cviljenje, cvrčanje*

cvíček -čka *m*, cvíčkast -a -o: ~o vino, cvíčkar -ja *m*, cvíčkarski -a -o

***cvílh** -a *m tekst. dvonitnik*

cvíliti -im, cvílil -a -o *in* -íla -o, cviljenje -a *s in* cviljênje -a *s*: pes cvili, veter cvili, vrata cvilijo; cvílež -a *m*, cvílja -e *ž kdor cvili*, cvílkati -am *[-lk-]*; cvílimožek -žka *m*

cvinglijánstvo -a *s* |*protestantovska verska ločina*|, cvinglijánec -nca *m*, cvinglijánski -a -o: ~a ločina; *gl. tudi* Zwingli

°**cvíren** -rna *m nit, sukanec, konec*

***cvírnati** -am *mencati, teči*: kako jo je cvirnal čez vrte; to boš cvirnal pri izpitu

c-vitamínski -a -o: ~e injekcije

cvrčáti -ím, cvŕči -íte! cvrčé, cvrčéč -a -e, cvŕčal -ála -o, cvrčánje -a *s*, cvŕček -čka *m*; cvŕkati -am, cvrketáti -ám *in* -kéčem

cvréti -èm, *namen.* cvrét, cvrì -íte! cvróč -a -e, cvŕl -a -o, cvŕt -a -o, cvŕtje -a *s in* cvrtjè -à *s*, cvrênje -a *s*, cvrtnják -a *m* = cvrtník -a *m* |*jed*|, cvrtína -e *ž praženec*

cvŕkati -am: mast v ponvi cvrka, čevlji, težki vozovi cvrkajo; cvŕkniti -knem:

sveča cvrkne, koga za uho ~, list cvrkne zaradi suše; cvŕka -e *ž zaušnica*; cvŕkalo -a *s škripalo, drdralo*, cvŕk -a *m*: čevlji na ~ škripljejo

cvrkút -a *m*: ptičji ~; cvrkútati -am, cvrkútanje -a *s*, cvrkútniti -nem

cvrléti -ím *drobiti pri hoji, stopicati, žvrgoleti*, cvrlèl -éla -o, cvrlênje -a *s*: čriček je cvrlel v travi

cvŕlíti -ím: vročina listje cvrli, listje se cvrli; cvrlína -e *ž kar je scvrljeno*

Cyrano de Bergerac *[siranó dəberžərák]* Cyranoja de Bergerac *ali* Cyranoja de Bergeraca *m*, Cyranojev -a -o *ali* de Bergeracov -a -o

Czartoryski *[čartorîski]* -ega *m os. i.*: ~i (poljsko-litovska družina) so imeli zveze z južnimi Slovani

Č

č *[čə / čé] m neskl. ali* čê čêja *m* |*črka*|: mali č, véliki Č, strešice na čejih

Čábar -bra *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, čabránski -a -o, Čabránec -nca *m*, Čabránka -e *ž*

čáčka -e *ž*, čáčkast -a -o: ~a pisava

čád -a *m gost dim, mrč, saje*: v hiši je ~ od peči; po hribih stoji ~, čáda -e *ž* |*krava*|, čadè -éta *m* = čádež -a *m vol temne dlake*, čádast -a -o *sajast, zakajen*, čádav -a -o = čáden -dna -o *zagorelo rjav*: ~ lešnik; čadéti -ím *temneti, črneti*, čadèl -éla -o, čadênje -a *s*; čadíti -ím, čadéč, čadíl -a -o: po hribih se čadi, orehi se še ne čadijo; čádavec -vca *m min. dimasti kremen*

čáj -a *m mrč, kolobar okoli lune*

čáj -a *m*: ruski, kamilični, lipov, bezgov ~, zavojček, skodelica ~a, čájen -jna -o: ~a žlička, mešanica, kuhinja, ~o maslo, pecivo, čájnik -a *m*: pristaviti ~, čájnica -e *ž* 1. *škatla, v kateri se hrani čaj*, 2. = čajárna -e *ž*; čajánka -e *ž*, čájev -a -o: ~i nasadi, ~ grm = čájevec -vca *m*, čajevína -e *ž tein*

čáj -te *medm.*: ~ no, ~; čajte, da pogledam

Čajkóvski -ega *m* |*skladatelj*|, pri ~em, skladbe ~ega

čájmati -am se *počasi se dramiti, zavedati*

čáka -e *ž* |*pokrivalo*|: papirnate so naše ~e

čakáti čákam, čakajóč -a -e, čakáje, čákal -ála -o, čakánje -a *s in* čákati -am *s stal. poud.*: ~ sestro, smrti, pisma, ~ na soseda, na priložnost; sreča, delo te čaka; za plotom, s kolom ~ koga *ali* na koga; čakalíšče -a *s lov.*, čakávec -vca *m*, čakálnica -e *[-ln-] ž*, čákalica -e *ž*: pajek na ~i

čákavec -vca *m*, čákavski -a -o, čákavščina -e *ž* |*hrv. narečje*|

čakljáti -ám *čekljati, klepetati*, čakljàj -ájte! čakljàl -ála -o, čakljánje -a *s*, čakljávec -vca *m jecljavec*; *gl. tudi* čeketati

Čákovec -vca *m kr. i.*, v ~u, Čákovčan -a *m*, Čákovčanka -e *ž*, čákovski -a -o

čámpelj -pja *in* -peljna *m*: puranov ~

Čándik *in* Čándek -dka *m os. i.*, Čándkov -a -o: ~ katekizem

čánkar -ja *m* |*spolna bolezen*|

čáplja -e *ž*, čápljin -a -o: ~o pero, čápljevec -vca *m bot.*

čapljáti -ám *po vodi čofotati*, čapljàj -ájte! čapljàl -ála -o, čapljánje -a *s*

čár -a *m*, čáren -rna -o: ~ nasmeh; čárati -am, čáranje -a *s*; čarôben -bna -o: ~i vrč, čaróven -vna -o: ~a pijača, čarôvnica -e *ž*, čarôvnik -a *m*, čarôvniški -a -o, čarôvništvo -a *s*

čárdaš -a *m* |*madžarski ples*|, čárdaški -a -o

čaro- *v sestavi*: čarodéj -a *m čarovnik*, čarodéjka -e *ž*, čarodéjen -jna -o, čarodéjstvo -a *s*, čarostrélec -lca *[-lc-] m*

čaršíja -e *ž* |*tržišče, balkanski trgovski svet*|, čaršíjski -a -o: ~e metode

čárter -ja *m najemna listina za tovorno ladjo ali transportno letalo*

čàs čása *m*: astronomski, zemljepisni ~, sedanji, pretekli, prihodnji ~, letni ~i, zimski, poletni ~, božični, pustni ~, delovni, prosti ~, stari, novi, slabi, dobri, zlati ~i, zadnje ~e ga ne vidim, zadnji ~ je, da začnemo; zdaj je pravi ~ za delo, dolg ~ mu je *dolgčas*, dolgo ~a ga ni, kratek ~ delati = malo ~a delati, ~ presti; čez ~ = čez malo ~a pride, do ~a narediti, na vsake svete ~e enkrat, ~ se dopolni, o svojem ~u pride na vrsto, poravnati obroke ob ~u; od ~a do ~a, pred ~om je prišel

1. *prezgodaj*, 2. *nekoč*, *nekdaj*, pred malo ~a *in* ~om, v ~ih turških napadov, za ~a priti = o pravem ~u; za božji ~! postavljen je samo za ~, za nekaj ~a; radio ima za kratek ~, radio ima za malo ~a, za ~a žetve → *ob žetvi*, za ~a vojske → *med vojsko*, ta ~ predsednik, vsak ~ bo tukaj, svoj ~ je bilo drugače, bolnik ima svoje ~e (zmedenosti, napadov), prišel je njen ~ = ~ poroda; zdaj ni ~ za to = ~ ni primeren; zdaj ni ~a za to = manjka ~a; nimam ~a za neumnosti, nimam ~a pisati *ne utegnem*

časar -ja *m kdor čas prodaja*, *postopač*, *počasnè*, *mečkač*

časek -ska *m hipec*: ~ veselja

časen -sna -o: ~a sreča, kazen, časnost -i *ž*: živi samo za ~, ne za večnost

časi *in* časih *prisl.*: ~ je bilo lepo

časnik -a *m*, časniški -a -o: ~o poročilo, časnikar -ja *m*, časnikarjev -a -o: ~ poklic, časnikarica -e *ž*, časnikarski -a -o: ~o delo, ~i poklic, časnikarstvo -a *s*, časnikáriti -im *biti časnikar*, časnikárjenje -a *s*

časomér -a *m*, časomérstvo -a *s*, časomérec -rca *m* = časomerívec -vca *m šp.*, časomérnica -e *ž ura stoparica*

časopís -a *m revija*, *list*, časopisje -a *s*, časopísen -sna -o: ~a agencija, ~i oddelek, papir

časoven -vna -o *in* časóven -vna -o: ~i presledki, ~i diagram, ~a vrsta, mezda, konstanta, ~a stiska *pri šahu*, časovnost -i *ž in* časóvnost -i *ž*

část -i *ž*: osebna, stanovska, božja ~, poveljniška ~, človek brez ~i, komu ~ dajati, jemati, krasti, ~i lačen, želján; čez ~ *ali* zoper ~ kaj reči komu, ~ komur ~ (gre), ~i iskati, s ~mi obsipati, to ti je v ~, njemu v ~ povedano, slavnost pesniku na ~, v ~eh imeti, v ~ si šteti, ~ mi je (°čast imam)

částen -tna -o: ~a beseda, ~a straža, ~i doktor, meščan, ~i gol zabiti, částnost -i *ž*

časti- *v sestavi*: častihlépen -pna -o, častihlépje -a *s*, častihlépnež -a *m*, častihlépnica -e *ž*, častihlépnost -i *ž*; častilákomen -mna -o, častilákomnež -a *m*, častilákomnost -i *ž*; častiljúben -bna -o, častiljúbnost -i *ž*, častiljúbje -a *s*; častivréden -dna -o; častižéljen -ljna -o, častižéljnost -i *ž*; *nam. sestavljenk pišemo lahko* časti lakomen, vreden, želján *ali* lakomen, vreden, želján časti

častít -a -o: ~ starček, ~i gospod *|naslov|*, ~e žene *mit.*, častítost -i *ž*, častitljiv -a -o: ~a starost, častitljivost -i *ž*

°**častítati** -am *čestitati*

častíti -ím, části -íte! častéč -a -e, častíl -a -o, častčen -ena -o, častčenje -a *s*: ~ može zaradi zaslug, častívec -vca *m*, častívka -e *ž*, častítev -tve *ž*

částnik -a *m*, částnica -e *ž*, částniški -a -o: ~i namestnik, ~i zbor

čáša -e *ž*, čášica -e *ž*: obistna, bedrna ~ *med.*, čášast -a -o: ~ cvet, čášen -šna -o: ~i listi *bot.*

Čátež -a *m kr. i.*, na ~u, s ~a, čáteški -a -o: ~a okolica, Čateške Toplice, Čátežani -ov *m mn.*

čátež -a *m mit.* *|škrat|*

čávelj -vlja *m*, čáveljc -a *[-vəljc-] m*, čávljič -a *m*, čávljar -ja *m kdor čavlje kuje*

Čbélica -e *ž*: Kranjska čbelica, čbéličarji -ev *m mn.*, čbéličarski -a -o; *sicer* čebelica, čebela

če *vez.*; *kadar je pogoj uresničljiv*: ~ bo dež, ne pojdem; ~ bi bil moral koga srečati, se je rajši umaknil; ~ bi iskal, bi našel; *kadar pogoj ni uresničljiv*, *rabimo* ko, *vendar v novejšem času zelo pogosto tudi* če; *v odv. vpr. stavkih*: poglej, če je prišel *ali*; *pazi na vejico*: ubogaj, če ne (boš ubogal), bo šiba pela

čebéla -e *[čəb-] ž*: lesna, divja, slovenska ~, ~ delavka, ~ zidarica, roparica, ~ piči, umrje; čebélen -lna -o *[-ln-]*: ~i vosek, čebélji -a -e: ~i panj, čebélin -a -o: ~ pik, čebelnják -a *m*, čebélast -a -o, čebelák -a *m trot*, čebélica -e *ž*

čebelár -ja *m*, čebelarica -e *ž*, čebelárski -a -o: ~o društvo, čebelárstvo -a *s*, čebeláriti -im, čebelárjenje -a *s*; čebélar -ja *m |ptič|*

čebèr *[čəbər]* -brà *m*, *dv.* čebrà -óv -omà *in* čébroma, *mn.* čebrì -óv -òm -è -ih *in* -éh -í; čebŕc -à *m*, čebrica -e *ž |škaf|*, čebrič -íča *m*, čebríček -čka *m*, čebróv -a -o: ~o dno, čebrár -ja *m |izdelovavec|*

čebljáti -ám, čebljàj -ájte! čebljáje, čebljajóč -a -e, čebljàl -ála -o, čebljánje -a *s*, čebljáč -a *m*, čebljàv -áva -o, čebljávec -vca *m*, čebljávka -e *ž*

čebrnjáti -ám *čebljati*, čebrnjàj -ajte! čebrnjàl -ála -o, čebrnjánje -a *s*

čebúla -e *ž*, čebúlov -a -o = čebúlen -lna -o *[-ln-]*: ~a omaka, čebúlovec -vca *m* |*seme in jabolko*|, čebúlast -a -o: ~a streha, čebúlček -čka *[-lč-] m*, čebúlčkov -a -o *-lč-]*, čebúlar -ja *m* |*pridelovavec in jabolko*|, čebúlarstvo -a *s*, čebúlica -e *ž*: lasna ~, čebúlnik -a *[-ln-] m* |*greda*|, čebúlnice -ic *[-ln-] ž bot.*, čebúlnat -a -o *-ln-]*: ~o leto

čéča -e *ž in* čéča -e *ž deklica, punčka iz cunj*, čéčica -e *ž in* čéčica -e *ž* = čéčka -e *ž in* čéčka -e *ž*

čečkáti -ám, čečkàj -ájte! čečkajóč -a -e, čečkáje, čečkàl -ála -o, čečkán -a -o, čečkánje -a *s*: ~ po zidu; čečkáč -a *m*, čečkarija -e *ž* >*[čəč-]*

Čedád -a *m kr. i.*, iz ~a, v ~u, čedádski -a -o: ~i rokopis; čedájec -jca *m* |*trta in vino*|

čedálje *prisl. čezdalje*: ~ bolj, več, manj

čéden -dna -o: ~a obleka, zunanjost, ~e postave, ~o dekle, čédnost -i *ž*, čédnosten -tna -o: ~o življenje

čéditi -im, čédi -te! čédil -a -o, čéjen -a -o *in* čéden -a -o, čéjenje -a *s in* čédenje -a *s*: laz ~, ~ po tleh; čédnica -e *ž deska, na kateri čelijo žaganice*

čédra -e *ž kratka lesena pipa*: gorjuška ~, čédrn -a -o: ~i pokrovček, čédrast -a -o *čedri podoben*: ~o izrezljan

Čéh -a *m*, Čéhinja -e *ž*, čéški -a -o: ~i granat, sladkor, ~o steklo, Češko sredogorje, Češka koča nad Jezerskim, Céška -e *ž*, v ~i; Češko -ega *s*, na ~em, s ~ega, čéščina -e *ž*, čehízem -zma *m*

čéh čéha *m deček, kravji pastir*

čéhelj -hlja *m češelj*

čehljáti -ám, čehljàj -ájte! čehljàl -ála -o, čehljánje -a *s*: živina se čehlja

čehníti čéhnem, čéhni -íte! čéhnil -íla -o, čéhnjen -a -o *in* čéhniti -nem *s stal. poud.*

Čehoslovák -a *m*, Čehoslovákinja -e *ž*, čehoslováški -a -o, Čehoslováška -e *ž* = Češkoslovàško -ega *s* |*država*| = Češkoslováška -e *ž*, češkoslovàški -a -e: ~i državljan; *vendar* céško-slovàško kulturno sodelovanje

Čéhov -a *m* |*rus. pisatelj*|: črtice ~a, čéhovski -a -o: ~a črtica

čéja -e *ž čedenje*

čék -a *m* |*nakaznica za denar*|: s ~om, po ~u plačati, (na) ~ izplačati, čekóven -vna -o: ~i urad, račun, ~a knjiga

čekàn -ána *m* — čékelj -klja *m*

čeketáti -ám *in* -éčem, čeketàj -ájte *in* čekéči -te! čeketàl -ála -o, čeketánje -a *s*: srake čeketajo, čekèt -éta *m*; *gl. tudi* čakljati

čekljáti -ám *klepetati*, čekljàj -ájte! čekljàl -ála -o, čekljánje -a *s*: kraljiček čeklja, čekljávec -vca *m jecljavec*

čeláda -e *ž*, čeládar -ja *m*, čeládast -a -o, čeláden -dna -o: ~i jermen

čelák -a *m gl.* čelo

Čelakovský *[čélakovski | čelakóuski]* -ega *m* |*češki pesnik*|: pisma ~ega

čélek -lka *[-lk-] m odpadek pri čeljenju hlodov in desk*

čelésnik -a *m* 1. *ograja okoli kmečke peči*: po ~u perilo obešajo, 2. *držalo za svetilno trsko*

čelílnik -a *[-ɯn-] m žaga za žeIjenje*

čelíti čélim *delati čelo, gladko prisekovati ali prirezovati*, čêli -íte! čêlil -íla -o, čéljen -a -o, čéljenje -a *s*: ~ snop, trame

čeljúst -i *ž*: gornja, spodnja ~, ~ pri kleščah, vpenjalna ~ pri ključu za vijake, ~ primoža, ~ koša, ~ na grabljah, pri kopalnem stroju; čeljústen -stna -o: ~a zavora, sklopka, ~a kost = čeljústnica -e *ž*, čeljústnik -a *m* 1. *človek*, 2. *spona*, 3. *hrošč*; čeljústka -e *ž*: vrtalna ~, čeljústkar -ja *m* |*sveder*|, čeljústkarice -ic *ž mn.* |*klešče*|, čeljústniti -nem, čeljustáti -ám, čeljustàj -ájte! čeljustàl -ála -o, čeljustánje -a *s*, čeljustáč -a *m*, čeljustáčka -e *ž* = čeljustéla -e *ž*, čeljustálo -a *s*, čeljustàv -áva -o, čeljústiti -im se *hvaliti se*, čeljústenje -a *s*

čélo -a *s*, *mn.* čêla čêl *[čél]*: vedro ~, na ~u biti, stati, ~ grbančiti, na ~u ima zapisano, ~ hiše, vala, vojske, knjige, svedra, kladiva; sekire, zagozde; čélen -lna -o *[-ln-]*: ~i čep, ~a stran, ploskev, plošča, ~i stik, zobnik, list, vojak; čêlnik -a *[-ln-] m* |*jermen*|, čêlnica -e *[-ln-] ž* 1. *čelna plošča*, 2. *kost*, čelák -a *m* |*človek, žival, opeka*|, čelàt -áta -o *kdor ima veliko čelo*, čelóvnik -a *m gozd.* |*del posekanega debla*|, čêlce -a *[-lc-] s*

čélo -a *m* |*glasbilo*|, čelist -a *m*, čelístka -e *ž*

čem čêš čè, čêva čêta, čèmo čête čejo *in* čevà četà, čemò četè čejò: kaj čem s teboj, káj čе to, kaj se če

čémbalo -a *m* |*glasbilo*|

čemér -a *[čəm-] m strup, gnoj, vnetje, jeza, žolč, bridkost, nadloga*: ima hude ~e *jezljiv je*, čeméren -rna -o, čemérnik

-a *m*, čemérnež -a *m*, čemérnost -i *ž*, čeméríti -ím se *gnojiti se, jeziti se*, čemérjenje -a *s in* čemeríti -ím, čemeríl -a -o; čemerljív -a -o, čemeríka -e *ž* 1. *bot.*, 2. *oseba*, čemeríkav -a -o *jezen, siten*, čemeríkavec -vca *m*; *povsod tudi* čmer-

čemétiti -ím *[čəm-]*, čeméč -a -e, čemèl -éla -o, čeménje -a *s*: rak čemi pod korenino

čemú? *počemú? vprašuje po namenu*: ~ mi bo? ~ si me prišel še ti budit? ~ si to naredil? *ne zamenjuj z* zakáj *(vzrok)*

čénča -e *ž klepet, klepetav človek*: ~ marína, *mn.* čénče čénč *govorice*: to so prazne ~e, čenčarja -e *ž*; čenčáti -ám, čenčaj -ájte! čenčàl -ála -o, čenčánje -a *s*; čénčast -a -o, čenčàv -áva -o, čenčávost -i *ž*

čẹp čépa *m lesen zamašek*, pri čépu *in* čépu: s ~om zamašiti, pri ~u pušča, pogonski, vezni ~; pijan kakor ~, čépec -pca *m in* čépec -pca *m*, čépek -pka *m* = čépek -pka *m*: vešni ~, čepínec -nca *m sveder za izdiranje čepov*, čepár -ja *m |izdelovavec|*, čépar -ja *m |sveder|*

čépec -pca *m |avbica|*

čepéríti -ím se, čepéri -te se! čepéril -a -o, čepérjenje -a *s*: petelin se čeperi na dvorišču

čepéti -ím, čépi -íte! čepé, čepéč -a -e, čepèl -éla -o, čepénje -a *s*: doma ~, maček hodi na zapeček čepét, čẹp čépa *m*

čépica -e *ž*, čépičar -ja *m*, čépičarski -a -o, čépičast -a -o: ~o pokrivalo

čepíč -íča *m* 1. *majhen čep*, 2. *mali jeziček*, 3. ~i pri kolovratu

čepíti čépim *mašiti*, čépi -íte! čépil -íla -o, čépljenje -a *s*

čépljec -a *[-ljəc-] m*: beli ~ *zlati koren*

čépnica -e *ž luknja za čep, fuž. majhna por ev za ogle*; *stroj. žaga za izdelovanje čepov*, čépnik -a *m |sveder|*

čepón -a *m in* čepún -a *m in* čepúr -ja *m oselnik*

čepràv *vez. za dopustne odvisnike*: naredil je, ~ pozna tvojo voljo *proti tvoji volji*; *vendar*: rekel je, da boš hud, če prav pozna tvojo voljo *pravilno, dobro*

čẹr -í *ž*, čéri, pri čéri, za čerjó, čerí -ém, na čeréh, za čermí, čeróven -vna -o = čerén -a -o, čeróvje -a *s*

čerávno *vez. za dopustne odvisnike*: pridem, ~ želiš drugače *čeprav*; *vendar*: pridem, če ravno želiš tako *če že*

čérfa -e *ž globoka latvica z dulcem*, čérfen -fna -o: ~a šoba

Čerkéz -a *m*, Čerkézinja -e *ž*, čerkéški -a -o, čerkéska -e *ž |oblačilo|*

červónec -nca *m |denar|*

čẹs čẹsa *m* = čẹsec -sca *m iver, trska*

česa, *v vezani besedi tudi* česà: °ne morem si česa *ne morem si kàj*; *gl.* kaj

česáti čẹšem, čẹši -íte! čẹsal -ála -o, česán -a -o, česánje -a *s*: ~ (si) lase, konja, predivo, volno, česávec -vca *m*, česávka -e *ž*, česálo -a *s* = česálnik -a *[-ųn-] m glavnik, češelj, tekst. mikalnik*, česánka -e *ž česana volna, kamgarn*

čẹsen -sna *m*, čẹsnov -a -o: ~ strok, ~a glavica, ~o olje, čẹsnovka -e *ž*

česmín -a *m*, česmínje -a *s*, česmínov -a -o: ~a šiba, česmínovec -vca *m |grm|*, česmínovke -ovk *ž mn. bot. |družina|*; *povsod tudi* čeśm-

česnáti -ám, česnàj -ájte! česnàl -ála -o, česnánje -a *s*: ~ neumnosti *govoriti*, česnáč -a *m*, česnálo -a *s*

česníti čẹsnem, čẹsni -íte! čẹsnil -íla -o, čẹsnjen -a -o *in* čẹsniti -nem *s stal. poud.*: ~ koga po glavi

čestítati -am, čestítanje -a *s*: ~ komu za god, za uspeh, za prvi maj, za novo leto (°na uspehu, °na zdravju), čestítka -e *ž* (*povsod* °častit-)

čẹsto *prisl. lit. pogosto, prim.* čẹśče

čẹš *prisl., za* ~ *ne pišemo vejice*: odhajajo iz dvorane, ~ zdaj je vse končano; vsi berači hodijo k meni, ~ da imam vsega dosti; prijatelji so svetovali previdnost, ~ da ni varno; vprašal je, ~ zakaj tako

češárek -rka *m*: smrekov ~

češčẹn -ẹna -o, češčẹnje -a *s v cerk. jeziku, sicer* čaščen

češčẹnamarija -e *ž*: ~o zmoliti, pet češčenamarij; *danes nav.* zdravamarija

češẹlj -šlja *m*: konjski ~, češljast -a -o: ~e tipalnice, češljak -a *m |tkavsko orodje|*

češẹrika -e *ž med.*

čẹški -a -o *gl.* Čeh, Čehoslovak

češljáti -ám, češljàj -ájte! češljàl -ála -o: listje ~ *obsekavati*

češljika -e *ž bot.*, češljíkov -a -o, češljikovina -e *ž in* češljikovína -e *ž*

češmín -a *m česmin*

češnja -e *ž |drevo in sad|*: ~ hrustavka, belica, drobnica, srčíca; divja, pasja, volčja, kozja ~; z njim ni dobro ~e

zobati; čẽšnjev -a -o: ~o rdeč, ~ les = čẽšnjevinə -e *ž in* češnjevína -e *ž*, čẽšnjevec -vca *m* |*sadovnjak, žganje in ptič*|, čẽšnjevka -e *ž zool.*, čẽšnjevica -e *ž* |*voda*|, čẽšnjarka -e *ž zool.*, čẽšnjica -e *ž*: kurja ~ *bot.*

Čẽšnjévek -vka *m*, v ~u, češnjévski -a -o, Češnjévci -ev *m mn.*

Čẽšnjica -e *ž*, s ~e, na ~i, čẽšnjiški -a -o, Čẽšnjičani -ov *m mn.*

čẽšplja -e *ž* |*drevo in sad*|, čẽšpljev -a -o: ~i cmoki, ~o žganje, ~ les = čẽšpljevina -e *ž in* češpljevína -e *ž*, čẽšpljevec -vca *m* 1. *žganje*, 2. *čežana*, čẽšpljevje -a *s*, čẽšpljast -a -o, čẽšpljar -ja *m kdor se s češpljami ukvarja*, čẽšpljarica -e *ž*, češpljáriti -im, češpljárjenje -a *s*; *tudi* čẽšpa -e *ž*, čẽšpov -a -o

češpljáti -ám *klobasati, pleteničiti*, češpljàj -ájte! češpljàl -ála -o, češpljánje -a *s*, češpljáč -a *m*, češpljálo -a *s*

češúlja -e *ž* 1. *odkrhnjena vejica*, 2. *odtrgan šop*, 3. *obran grozd* = češúljek -ljka *m*, češúljka -e *ž*, češúljica -e *ž*, češúljevje -a *s*, češúljast -a -o, češúljati -am = češúljiti -im *češulje od vej trgati*

čẽta -e *ž*: častna, prednja ~, čẽten -tna -o: ~i poveljnik, čẽtnik -a *m*, čẽtniški -a -o: ~o vojskovanje, četovódja -a *in* -e *m*

četŕt -i *ž*: zadnja ~ vola, vsako ~ ure, pri treh ~ih vina, z mestno ~jo, *geom. četrtina kroga, kvadrant*; četŕt *m neskl.*: vsak ~ ure, vsakega ~ leta, z vsakim ~ letom, pri vsakem ~ vina zasluži; ob ~ na dve, ob tri ~ na pet; četŕten -tna -o: ~a pisarna, četrtnják -a *m kdor ima četrt grunta*, četrtník -a *m tetrarh*; četŕtiti -im: vola ~

četrt- *v sestavi*: četrtfinále -a *m*; četrtléten -tna -o, četrtlétje -a *s*, četrtlétnik -a *m*; četrtmétrski -a -o; četrtúren -rna -o: prišel je s ~o zamudo; četrtzemljàk -a *m*

četrták -a *m* 1. *žagan les kvadratnega prereza*, 2. *vol štiriletnik*, 3. *star novec*

četŕtek -tka *m*: debeli ~, v ~, ob ~ih, praznik pride na ~, četŕtkov -a -o: ~ večer

četŕti -a -o *vrst. štev.*: ~i dan, ~a vrsta, ~o leto, v ~o = četŕtič *prisl.* = četŕtikrat *prisl.*; četrtnica -e *ž mrzlica kvartana*; četrtolétnik -a *m kdor je v četrtem letu*

četrtína -e *ž*: ~ prejemkov, četrtínka -e *ž* 1. ~ vina, ~ papirja, 2. *glas. nota*, četrtínski -a -o: ~a vožnja, ~i takt, četrtínec -nca *m tisk.*

četúdi *vez. čeprav, čeravno, v dop. odvisnikih*: tako bo, ~ ti ne soglašaš *kljub tvoji volji*; *vendar*: tako bo, če tudi ti soglašaš *s tvojo voljo*

četvér -a -o *loč. štev.*; *rabimo ga* ① *pridevno, kadar hočemo poudariti različnost vrst ali skupin, ne glede na število posameznih stvari*: ~i delavci bodo potrebni: težaki, vozniki, zidarji in tesarji; ② *samostalno kot nepregiben izraz količine, kadar napoveduje število in različnost stvari*: ~o delavcev je postopalo okoli hiše; ③ *kadar štejemo množinske samostalnike*: ~a vrata *ali* ~o vrat, ~i čevlji *ali* ~o čevljev *štirje pari čevljev ali štirje različni čevlji*; ④ *za označevanje v stalne skupine povezanih stvari*: sesavci imajo ~o nog, zato jim pravimo četveronožci; ⑤ *pred abstraktnimi in skupnimi imeni za izražanje mnogoterosti*: ~a krivica je v tem napadu; ~o vin je postavil na mizo; ⑥ *kot izraz količine*: prerezal je jabolko na ~o; ~o je gnal, dvoje prodal, dvoje pripeljal nazaj domov

četvér: v ~ so ga raztrgali, v ~ se voziti, četvériti -im *na štiri dele razkosavati, pomagati s priprego*, četvérjenje -a *s*, četvérček -čka *m*, *nav. mn.* četvérčki -ov: roditi ~e; četvérica -e *ž*: ~ ljudi, po ~i hoditi, četvérka -e *ž* 1. *številka*, 2. *format knjige*

četvéren -rna -o *množ. štev.*: ~o oje, ~a nit, ~o povrniti, četvérnat -a -o, četvérec -rca *m* 1. *geom. tetraeder*, 2. trohejski ~, 3. *čoln na štiri vesla*: ~ s krmarjem, četvérnica -e *ž agr.* |*priprežna veriga*|, četvérnik -a *m agr.*, četverína -e *ž* |*vprega*|

četvero- *v sestavi*: četveročlénci -ev *m mn.* |*hrošči*|; četveroglásen -sna -o; četverokóten -tna -o, četverokótnik -a *m geom.*; četverokrátnik -a *m*; četverolísten -tna -o; četveronòg -óga -o: ~a žival, četveronóžec -žca *m*, četveronóžen -žna -o; četveroógeln -a -o *[-ə,n- / -əln-]*, četverooglàt -áta -o; četveroróben -bna -o, četveroróbnik -a *m*; četveroròk -óka -o: ~e opice; četverospèv -éva *m*; četverostòp -ópa *m*: korakati v ~ih; četverostrán -a -o; četveroškfgarji -ev *m mn. zool.*; četverovprẽžen -žna -o, četverovprẽga -e *ž*; *večino sestavljenk*

lahko delamo tudi s štiri: štirinogàt -áta -o, štiriglásno *ipd.*

četvorka -e *ž* |*ples*|

čevápčič -a *m*: postreči s ~i in ražnjiči

čévelj -vlja *m* 1. zvrhnji, nizki, visoki, plesni, telovadni ~i, ~i na zaponko; že ve, kje ga ~ žuli; 2. *dolžinska mera*: angleški, dunajski, kvadratni ~; čéveljc -ljca *m* = čéveljček -čka *[-vəlj-] m, tudi bot.*, čévljev -a -o: ~a kapica, čéveljski -a -o: ~a mera

čevljár -ja *m*, čevljárjev -a -o, čevljárček -čka *m*, čevljarica -e *ž čevljarjeva žena*, čévljarica -e *ž krpa za čevlje*, čevljárski -a -o: ~o orodje; čevljáriti -im, čevljárjenje -a *s*, čevljárstvo -a *s*, čevljárna -e *ž*, čevljarija -e *ž*

čez *predl. s tož.*; *kaže* ① *kraj*: ~ cesto priti *na drugo stran ceste*; ~ reko plavati, ~ okno vreči, ~ pol prerezati; ~ gozd leti ptica, skoz gozd gre popotnik, iti v Gorico ~ Jesenice; ② *čas*: ~ malo časa, ~ noč, ~ leto in dan, vsako nedeljo ~ vse leto; ③ *mero*: žalost je bila ~ moč, ~ mero piti, kralj ~ kralje vse, postavil ga je ~ vso deželo; ④ *proti*: ~ čast komu kaj reči, ~ gospodo zabavljati, velike tožbe čezte gredo

čéz *prisl.*: ~ priti, sem že ~, tam ~ je lepo, ~ jemati pri petju, vzeti delo na ~, *~ dati sinu posestvo *prepisati na sina*, °~ dajati *bruhati*

čez- *v sestavi*: čezdálje *prisl.*; čezhŕbten -tna -o: ~i jermen = čezhŕbtnik -a *m*; čezméren -rna -o; čezmórnik -a *m*, čezmôrski -a -o: ~e posesti; čezrámnica -e *ž*; čezróbnik -a *m* |*gumb na pisalnem stroju*|; Čezsóča -e *ž kr. i.*; čezúren -rna -o: ~o delo; *pri nepoud. z.*: čézme, čézte, čézenj, čéznjo, čéznju

čézinčez *prisl.*: ~ dovolj, *tudi* čéz in čéz

čežána -e *ž*: jabolčna ~, čežánast -a -o, čežániti -im *čvekati*

čiba -e *ž kokoš*, čib(i)ka -e *ž*

čibuk -a *m* |*turška pipa*|

Čič Čiča *m*: se dere kakor ~, Čička -e *ž*, Čičarija -e *ž*, čičarski -a -o *in* čičevski -a -o *in* čiški -a -o, čič čiča *m kis*: daj na solato dosti laha *olja*, pa malo ~a

číčati -am *otr. sedeti*, čičanje -a *s*, čič čiča *m sedenje, lenarjenje*: ~ ne dá nič; číčkati -am *otr. sedeti*, čičkanje -a *s*, číčniti -nem

čičerka -e *ž* = čiček -čka *m bot.*

číčkati -am *lišpati, gizdati*, čičkanje -a *s*, čičkast -a -o: vsa je ~a

čifut -a *m jud, goljuf, oderuh*, čifutski -a -o: ~i ptič, ~e metode, čifutarija -e *ž znč. judovstvo*

čigar *rod. oz. z.* kdor *in svoj. oz. z. za moške osebe*: gospodar, ~ hišo vidiš; ~ kruh jela, tega prejo prela; *vendar*: gospodinja, katere kruh ješ; drevo, katerega sad uživaš; oreh, katerega lupina je trda; čigar si bódi

čigáv -a -o, čigáver *[-vər] čigar*: po ~ njivah je toča požela, nima skrbi za skedenj, čigávosten -stna -o → *svojilen*

čígra -e *ž zool.* |*ptič*|

čík -a *m* 1. *ogorek cigare ali cigarete*, 2. *žveček tobaka*, 3. *dij. nezadostna ocena*, číkati -am, číkanje -a *s*, číkar -ja *m*, číkarica -e *ž*, číkarski -a -o; číkniti -nem *pasti*

čikáški -a -o: ~e klavnice; *gl. tudi* Chicago

čil *[čil [čilu]* -a -o: ~ in zdrav, ~o zrno, čilák -a *m* 1. *močan konj*, 2. *človek*, čílost -i *ž*

Čile Čila *m*, v ~u, čílski -a -o *[-ls-]*: ~i soliter, Čilénec -nca *m*, Čilénka -e *ž*, čilénski -a -o

čim ... tem: čim dalje ... tem bolje, čim bliže ... tem huje, čim več ... tem bolj; čim bolj so sinovi doraščali, tem manj je bilo dela *bolj ko so ... manj je bilo* ...; čim prej prideš, tem bolje *prej ko prideš, bolje bo*; *v pomenu* kar se dá *lahko pišemo dvozložne besede skupaj*: čimbólj: car je skušal Poljsko ~ zenačiti z vso državo; čimbŕž = čimpréj *kar se dá hitro*: ~ pridi; *vendar*: stopi čim hitreje po zdravnika; °čim se privadimo kraju *kakor hitro, (brž) ko*; čimpréjšnji -a -e

čímža -e *ž tekst.*, čímžati -am *močiti s čimžo, lužiti*, čímžanje -a *s*, čímžen -žna -o: ~a barvila

°čín -a *m dejanje*, °činjenica -e *ž dejstvo*, činítelj -a *m faktor*

čín -a *m*: predsednik vrhovnega sodišča ima ~ ministra

činčíla -a *ali* -e *m zool.*: zajec ~, činčíli -a -e: ~i plašč

činéle činél *[-él] ž mn. glas.*: nabijati s ~ami

činíti -ím, čini -íte! činíl -a -o *z rešetom žito čistiti, obravnavati*

činklja -e *m zool.*, činkljica -e *ž* |*riba*|

činkvantin -a *m* |*koruza*|

činkvín -a *m zadetek petih številk*
čipke čipk *ž mn.*, čipkast -a -o: ~ trak, čipkar -ja *m*, čipkarica -e *ž*, čipkarski -a -o: ~a zadruga, čipkarstvo -a *s*
čir -a *m*: ~ na želodcu, čirav -a -o, čiravost -i *ž* |*bolezen*|
čirečáre čirečár *ž mn.*: te ~, te čudne kljuké!
čiribíriščina -e *ž jezikovna zmeda*
čiríček -čka *m čriček*
čiríkati -am, čiríkanje -a *s*
číslati -am, číslan -a -o, číslanje -a *s*: ~ koga = imeti koga v číslih *ali* v číslu, číslanost -i *ž*
číst -a -o *in* čístó -i -é, *prim.* čistéjši -a -e, *prisl.* čistéj(š)e: ~ zrak, papir, glas, ~a posoda, teža, juha, vest, ~o zlato, nebo, življenje, ~i dobiček, računi, na ~o prepisati, ostriči, na ~o si priti s čim *ali* o čem, imeti ~e roke, biti si na ~em, toča je polje v ~o, do ~ega potolkla *dočísta*; čisto *poud. prisl.*: ~ sam, ~ preplašena, ~ srečen, ~ nič; čístost -i *ž*: deviška ~, čistóča -e *ž*: paziti na snago in ~o, čistôta -e *ž*: ~ kovine, čistína -e *ž* 1. ~ zlatá, 2. *jasa v gozdu*, 3. *očíščeno platno*
čístiti -im, čistéč -a -e, číščen -a -o, číščenje -a *s*: ~ njivo plevela, ~ gozd, rudo, plin, blago, obleko, jezik; vino se čisti; čistílo -a *s* 1. *pripomoček za číščenje*, 2. *odvajalo*, čistílen -lna -o *[-ln-]*: ~i boben, stroj, ~i bombaž, čaj, čistílnica -e *[-ųn-] ž*, čistílnik -a *[-ųn-] m*, čistívec -vca *m*, čistívka -e *ž*, čístka -e *ž*: politična ~, čístec -tca *m bot.*, čístnica -e *ž bot.*, čístnik -a *m bot.*
čísto- *v sestavi*: čistoglásen -sna -o, čistokŕven -vna -o: ~a pasma, čistopís -a *m*
číščа -e *ž*: mesečna ~
čítati -am *brati*, čítan -a -o, čítanje -a *s*, čítanka -e *ž*, čítankar -ja *m* |*prirejevavec*|, čitljív -a -o: ~a pisava, čitljívost -i *ž*, čitálnica -e *[-ųn-] ž*, čitálničen -čna -o *[-ųn-]*: ~o pohištvo, čitálniški -a -o *[-ųn-]*: ~a doba, čitálničar -ja *[-ųn-] m*; čitátelj -a *m* → *bravec*, čitáteljica -e *ž* → *bravka*, čitateljski -a -o → *bravski*: ~i krog → *krog bravcev*, čitateljstvo -a *s* → *bravstvo*
čívčiv *medm.*
čívkati -am, čivkajóč -a -e, čívkal -a -o, čívkanje -a *s*; čivkljáti -ám *nalahno čívkati*, čivkniti -nem
čížek -žka *m zool.*: ~ repnik
čížem -žma *m in* čížma -e *ž* |*čevelj*|, čížmice čížmic *ž mn.*, čížemček -čka *[-əm-] m*, čížmar -ja *m kdor izdeluje čížme*
člán -a *m ud*, článica -e *ž*, článski -a -o: ~a izkaznica, článstvo -a *s*, članarína -e *ž udnina*
článek -nka *m*, článčič -a *m*, článkar -ja *m*, článkarjev -a -o, článkarica -e *ž*, článkarič in -a -o, článkarski -a -o, článkarstvo -a *s pisanje člankov*
člèn *in* člén -a *m*: stavčni, določni, stavbni, galvanski ~, ~ polinoma, vere, ~ v verigi, člénast -a -o: ~e noge, člénarji -ev *m mn. zool.*, člénica -e *ž slov. partikula*; člèniti -im, člénjenje -a *s*; členovít -a -o *razčlenjen*: ~o obrežje, členovítost -i *ž*; členonóžec -žca *m*
člének -nka *m* 1. *sklep*: ~ si izviniti, potrkati s ~om; 2. *slov. partikula*, 3. *stroj.*: kroglasti ~, valjasti ~ *tečaj*, člénček -čka *m*, člénkast -a -o: ~a brana, ~ ud, člénkovje -a *s*
človèk človéka *m, dv.* človéka, ljudí, človékoma, človéka, pri ljudéh *in* človékih, s človékoma, *mn.* ljudjé ljudí: ~ bi rekel, da ni tako; človéče -ta *s znč.*, človéček -čka *m*, človéčjak -a *m* |*govno*|, človéčen -čna -o *po človeško čuteč*, človečnják -a *m antr.*, človéčnost -i *ž humanost*, človéčiti -im: Prometej je človečil ljudi, človékov -a -o: ~ sin, človéški -a -o: ~i rod, ~a ribica, ~e pravice, biti ~i s kom, človéštvo -a *s*
človeko- *v sestavi*: človekoljúb -a *m filantrop*, človekoljúben -bna -o, človekoljúbje -a *s*, človekoljúbnost -i *ž*; človekoznánstvo -a *s antropologija*
čmeren -rna -o *čemeren*; *gl. tudi* čemer
čmŕkati -am *srebaje piti*, čmŕkanje -a *s*, čmŕkniti -nem *srkniti*
čmŕlj -a *m*: ~ mahovnik, listnar, zemljar, luknjavec, pasanec; ti ~ ti; čmŕljevka -e *ž zool.* |*dvokrilec*|, čmŕljček -čka *m*
čobódra -e *ž*, čobodráti -ám, čobodrál -ála -o, čobodránje -a *s*, čobódrast -a -o
čòf *medm.*, čofáti -ám, čofàj -ájte! čofàl -ála -o, čofánje -a *s*: ~ po vodi; ~ otroka po zadnji plati, ~ perilo ob skalo; čôfniti čôfnem *in* čófnem, čôfnil -a -o *in* -íla -o, čofòt -ôta *m*; čofotáti -ám, čofotàj -ájte! čofotajóč -a -e, čofotàl -ála -o, čofotánje -a *s*: otroci čofotajo po mlaki

čóhati -am, čóhanje -a *s*: glavo si ~, krava se ob deblu čoha, konja ~, čohálo -a *s* = čohálnik -a *[-ųn-] m*, čohljáti -ám *nalahno praskati*, čohljàl -ála -o, čohljánje -a *s*, čóhlja -e *ž*: s ~o krovci čohajo slamnato streho

čòk čôka *m* 1. *hlod*: stoji kakor ~, 2. *štor, panj*, čôkec -kca *m*, čôkast -a -o, čokàt -áta -o: ~ možak, čokátost -i *ž*

čokoláda -e *ž*, čokoláden -dna -o: ~i bonboni, ~a torta, čokoládast -a -o, čokoládar -ja *m*

čóln -a *m*: ~ na jezeru, neskončni ~ *tisk.*, čólnov -a -o: ~o dno, čólnast -a -o: ~o korito, čolnič -íča *m*: tkavski ~, čolníčast -a -o: ~a kost, čolníček -čka *m* 1. *tekst.*, 2. *posoda*, čólnek -nka *m*, čolnár -ja *m* |*izdelovavec in voznik*|, čolnárjev -a -o: ~a žena, čolnárski -a -o: ~i drog, čolnárna -e *ž*, čolnáriti -im, čolnárjenje -a *s*, čolníčnik -a *m omarica ali skrinjica za čolničke*, čolnína -e *ž*: ~o plačati >*[-ųn-]*

čòp čôpa *m*, na čópu *in* čôpu, čópa -e *ž* = čóplja -e *ž* |*kura*|, čôpast -a -o: ~a kura, ~i škrjanec, čóparica -e *ž* |*sinica*|, čopàt -áta -o, ččpka -e *ž* |*kokoš in škrjanec*|, čopèk -pka *m in* čôpek -pka *m*, čôpič -a *m in* čópič -a *m*: pleskarski ~, čopíček -čka *m*, čópičar -ja *m* |*izdelovavec*|, čopnica -e *ž streha na čop*

Čòp Čôpa *m os. i.*, Čôpov -a -o

čopljáti -ám, čopljàj -ájte! čopljàl -ála -o, čopljánje -a *s*: ~ po vodi

čórba -e *ž neokusna redka jed, plehka juha, zbroja*, čórbast -a -o

čovínek -nka *m čuk in piščalka za klicanje sov*, čovínkati -am

črčáti -ím, črčal -ála -o, črčánje -a *s*: kobilice črčijo, črč -a *m*; *gl. tudi* cvrčati

črčkáti -ám *čečkati*

čréda -e *ž*: ~ ovac, volov, čréden -dna -o: ~i zvonec, ~i nagon, ~a žival, črédnik -a *m*: vpije ko ~, črédnica -e *ž črednikova žena*, črédniški -a -o: ~o življenje, črédoma *prisl.*; črédinski -a -o: ~i pašnik, črédinstvo -a *s skupno gospodarstvo, zapovrstno oskrbovanje*: biti v ~u; črédiniti -im *biti črédinski pastir*

črémoš -a *m in* črémoš -a *m bot.*

črémsa -e *ž bot.*, črémsov -a -o: ~a vejica, *tudi* črénsa -e *ž*, črénsov -a -o

črép -a *m* = črépa -e *ž*, črepína -e *ž* = črepínja -e *ž* 1. *kos razbite posode, dom. posoda sploh*: moram ~e pomiti, 2. *lobanja*; črépati -am *in* -ljem 1. *zajemati*, 2. *srebati*, črépanje -a *s*, črepálo -a *s* |*posoda za zajemanje*|, črepíca -e *ž* |*strešna opeka*|, črepínski -a -o: ~a sodba

črepáha -e *ž* |*želva*|

črepínjak -a *m bot. graden*

črêslo -a *s*, črešlén -a -o: ~a kislina, črešlenína -e *ž*, črêslov -a -o, črešlovína -e *ž*, črêslati -am *črešlo delati*, črêslanje -a *s*, črêslar -ja *m* |*strojar*|

črêta -e *ž močvirnat svet* = čretína -e *ž*, črétje -a *s* |*pritlično grmičje, ruševje*|, čretén -a -o *močviren, barjanski*, črétovec -vca *m bot.*

Črêta -e *ž kr. i.*, na ~i *ali* v ~i, črêški -a -o *in* črétenski -a -o *[-tən-]*

črevó črevésa *s*, *mn.* čréva črév črévom v črévih s črévi: debelo, slepo, ovčje ~, črevésje -a *s in* črévje -a *s*, črévce -a *s*: kurja ~a *bot.*, črévnica -e *ž* |*kost*|, črevésen -sna -o: ~i katar, črevésce -a *s*; črevoškŕgarji -jev *mn. zool.*

črh -a *m* |*kratek glas*|: še ~a ni dal od sebe, črhniti -nem: še črhnil ni

čríček -čka *m*: že ~ prepeva, čríčkov -a -o: ~o petje; čričáti -ím, čričánje -a *s*

čŕka -e *ž*: mala, vélika ~, slepa, krepka, ležeča, pokončna ~, razumeti, vzeti po ~i, čŕkica -e *ž*, čŕkóven -vna -o: ~i material, čŕkóvnica -e *ž*: ~ pisalnega stroja, čŕkar -ja *m*, čŕkarski -a -o: ~a pravda; čŕkováti -újem, čŕkúj -te! čŕkováje, čŕkovàl -ála -o, čŕkovánje -a *s*, čŕkoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a metoda branja, čŕkovnják -a *m tisk.*

čŕko- *v sestavi*: čŕkolívec -vca *m in* čŕkolívar -ja *m*, čŕkolívnica -e *ž*; čŕkopís -a *m*; čŕkorézec -zca *m*, čŕkoréški -a -o: ~e priprave, čŕkoréznica -e *ž*; čŕkoslíkar -ja *m*; čŕkostávec -vca *m*, čŕkostáven -vna -o: ~i stroj, čŕkostávnica -e *ž*

čŕm -a *m prisad*, čŕmast -a -o: ~a pika *prisadna*, čŕmnica -e *ž vranični prisad*

čŕmljak -a *m in* čŕmnják -a *m rumenjak*

Čŕnošnjice -ic *ž mn. kr. i.*, v ~ah, čŕnošnjíški -a -o

čŕn -a -o *in* čŕnó, čŕní -é -á, *dol.* čŕni -ega; *prim.* bolj čŕn, *prisl.* čŕno *in* čŕnó: ~o se dela pred očmi; boš plačeval, da boš ~, vse ~o jih je bilo, ne ~e ne bele ni rekel, v ~o oblečen, v ~o zadeti, ~ dan, ~a roka, ~e misli; Črno morje,

Črna prst; črna -e *ž črna krava ali koza*; črn -i *ž* 1. *črnina*, 2. *smod na žitu, grozdju*, črnè -éta *m črn vol*, črni -ega *m vrag, hudič*

Črna gôra -e -e *ž*, v ~i ~i, črnogórski -a -o: ~i knez, Črnogórec -rca *m*, Črnogórka -e *ž*

črnàv -áva -o: od udarca je ~ po čelu, črnávka -e *ž podplutba, buška*, črnávkast -a -o *modrasast*

črnec -nca *m zamorec, črn kruh, bot.*, črnček -čka *m*, črnski -a -o, črnka -e *ž zamorka ali črna žival samica*, črnkast -a -o, črnklja -e *ž črna kobila, krava*, črnkljast -a -o *nekoliko črn*, črnko -a *m vranec*

Črnélo -ega *s kr. i.*, na ~em, črnélski -a -o *[-ụs-]*: ~o posestvo

črnéti -ím, črnèl -éla -o, črnênje -a *s*, črníti -ím, črnjen -a -o, črnjenje -a *s*: ~ plot, ~ snaho pri tašči, črnítev -tve *ž*, črnívec -vca *m* 1. *denunciant*, 2. *bot.*, črnílo -a *s*: tiskarsko ~, črnílen -lna -o *[-ln-]*: ~i svinčnik *tintni*, črnílnik -a *[-ụn-] m*

črnica -e *ž |žival, rastlina, sadež, zemlja|*, črníč(ev)je -a *s borovničevje*, črničast -a -o, črníčnica -e *ž agr., bot. konoplja črnica*, črníčevec -vca *m |zganje|*

črníka -e *ž bot. |hrast in druge rastline|*, črníkast -a -o: ~ obraz

Črni kál *[káụ]* -ega -a *m kr. i.*, črnokálec -lca *[-ục-] m |vino|*, črnokálščina -e *[-ụš-] ž |vino in trta|*

črnína -e *ž* 1. *črna barva*, 2. *črno blago*, 3. *črno ali rdeče vino*, 4. ~ za nohtom *umazanija*

črnjáva -e *ž kar je črno, gozd. temnejši jedrni les, agr. snet ali rja v žitu*; črnjávec -vca *m drevo s črnim lesom*

črno- *v sestavi*: črno-bél *[-éụ]* -a -o; črno-borzijánec -nca *m*; črnobrád -áda -o, črnobrádec -dca *m*; črnočélec -lca *[-lc-] m |srakoper|*; črnoglàv -áva -o, črnoglávec -vca *m*, črnoglávka -e *ž*; črnoglèd -éda -o, črnoglédec -dca *m*, črnoglédost -i *ž*; črnokljún -a -o; črnokóžen -žna -o, črnokóžec -žca *m*; črnokríl *[-íl]* -a -o, črnokrílec -lca *[-lc-] m zool.*; črnolàs -ása -o, črnolásec -sca *m*, črnoláska -e *ž*; črnoók -óka -o; črnorèp -épa -o: ~a pšenica, črnorépost -i *ž*; črnorókec -kca *m*, črno-rumèn -ėna -o; črnosúknjež -a *m*; črnošólec -lca *[-lc-] m*, črnošólski -a -o *[-ls-]*; črnovójnik -a *m*, črnovójniški -a -o; črno-žólt -a -o *[-ụt-]*: ~o obrobljen, ~a zastava

črnôba -e *ž črnina*, črnógelj -glja *m črn človek*, črnôta -e *ž črnina, črnoba*, črnobína -e *ž bot.*, črnóga -e *ž |svinja|*

črnólica -e *ž*, *nav. mn.* črnólice črnólic *črne grčice v lesu*

Črnómelj -mlja *m kr. i.*, iz ~a, v ~u, črnomáljski -a -o, Črnomáljci -ev *m mn.*

Črnúče -úč *ž mn.*, črnúški -a -o: ~i most, Črnúčani -ov *m mn.*

črnúh -a *m* 1. *črn človek in hrošč*, 2. *zn. duhovnik*, črnúha -e *ž bot.*

črpati -am, črpáje, črpajóč -a -e, črpanje -a *s*, črpávec -vca *m*, črpávka -e *ž*, črpálo -a *s*, črpališče -a *s kjer se črpa*, črpálen -lna -o *[-ln-]*: ~a naprava, ~i vod, črpálnica -e *[-ụn-] ž stavba s črpavkami in pogonskimi stroji*, črpálnik -a *[-ụn-] m |stroj|*

čŕstev -tva -o *čvrst*

čŕt -a *m*: gozd na ~ posekati, *mn.* črtóvi -óv: po črtóvih *ali* črtéh *ali* čŕtih berejo jagode

čŕta -e *ž*: mejna, stavbna, ulomkova ~, opomba pod ~o, ~o potegniti, čŕtast -a -o: ~o blago, čŕtica -e *ž kratka črta, pripoved*, čŕtičar -ja *m*, čŕtež -a *m* → *načrt*, čŕtnik -a *m |svinčnik|*; čŕtati -am, čŕtanje -a *s*: ~ papir, dolg, iz seznama, ~ smreke *da se smola cedi*, čŕtanka -e *ž tabela, razpredelnica*, čŕtanec -nca *m črtani podložek za pisanje*; čŕtka -e *ž*, čŕtkati -am *šrafirati*, čŕtkanje -a *s*, čŕtkast -a -o; čŕtilo -a *s ravnilo*, čŕtálo -a *s* 1. ~ pri plugu, 2. *pisalo*, 3. *ravnilo*, čŕtálen -lna -o *[-ln-]*: ~o orodje, čŕtálnik -a *[-ụn-] m pisalo*: prinesi tablico in ~, ~ na pisalnem stroju, čŕtovnják -a *m tisk.*

čŕti -ov *m mn. mit.*

čŕtiti -ím *sovražiti*, čŕtéč -a -e, čŕtil -a -o, čŕtênje -a *s in* čŕtiti -ím *s stal. poud.*, čŕt -a *m sovraštvo*, čŕtívec -vca *m*, čŕtívka -e *ž*, čŕtéžen -žna -o *poln sovraštva*, čŕtéžnost -i *ž*

Čŕtomir -a *m os. i.*, Čŕtomirov -a -o: ~ meč, čŕtomirski -a -o: ~o dejanje

čŕv *[čə̀ru]* čŕva *m*: ~ na prstu, zakožni ~, čŕvec -vca *m*: škrlatni ~, čŕvič -íča *m*, čŕvíček -čka *m*, čŕvíčiti -ím, čŕvíčenje -a *s*: čŕviči me po trebuhu, čŕvád -i *ž*, čŕvénka -e *ž bot.*, čŕvínjak -a *m |praprot|*

črvavéti -ím *črviv postajati*, črvavèl -éla -o, črvavênje -a *s*; črviv -a -o: ~ les, črvívec -vca *m črviv sad* = črvívek -vka *m*, črvívnik -a *m bot.*, črvivost -i *ž* = črvína -e *ž*, črvíviti -i se: sadje se črvivi
črvojéd -éda -o: ~a miza, ~o pohištvo, črvojéd -i *ž*: ~ je zašla v les, vse sama ~, črvojéden -dna -o *črviv*: ~i tramovi, črvojédina -e *ž*, črvojédinast -a -o: ~ sad, ~a lipa
čtívo -a *s* → *berilo, berivo*
čúčniti -nem *početi*
čúd -i *ž* *naravna lastnost, narava, temperament*
čudák -a *m*, čudákinja -e *ž*, čudáški -a -o: ~i ljudje, čudáštvo -a *s*
čúden -dna -o: ~a je ta, danes si nekam ~, ~o lep, ~o opojen, čúdnost -i *ž*
čúdež -a *m*, čúdežen -žna -o: ~a zgodba, čúdežnik -a *m*, čúdežnost -i *ž*
čudíti čúdim se, čudéč -a -e se, čudé se, čúdil -íla -o, čudênje -a *s in* čúditi -im se *s stal. poud.*: temu, nad tem se čudim (°to me čudi)
čúdo -a *s*, *mn. tudi* čudésa čudés: svetovno ~, ~a narave; *prisl.*: ~ zlata, ~a močan, za ~ tiho, čez ~ lepo, ~ ljudi je bilo; ni ~, da je zbolel; ni ~a, da je bolan, čúdoma *prisl.*, °čudapóln -a -o *[-ųn-] čudovit, prečuden*; čudovít -a -o, čudovítost -i *ž*
čudodélec -lca *m*, čudodélka -e *ž*, čudodélen -lna -o, čudodélnost -i *ž*, čudodélnik -a *m*, čudodélnica -e *ž*, čudodélstvo -a *s* >*[-él-]*
čujéč -éča -e *gl.* čuti
čúk -a *m zool.*, čúkec -kca *m*, čúkati -am: skovir čuka
čumáti -ím *čemeti*, čumênje -a *s*
čúmnata -e *ž izba*, čúmnaten -tna -o: ~a vrata
čústvo -a *s*, čústven -a -o *[-stvən-]*, čústvenost -i *ž*, čustvováti -újem, čustvúj -te! čustvujóč -a -e, čustvovàl -ála -o, čustvovánje -a *s*
čút -a *m*: ~ za lepoto, ~ odgovornosti, čúten -tna -o: ~a narava, ~o poželenje, ~a predstava, ~i rožički, ~a bradavica, čútnica -e *ž živec*, čútnost -i *ž poltenost*, čutílo -a *s organ za čut*, čutílen -lna -o *[-ln-]*
čútara -e *ž*, čútarica -e *ž*
čúti čújem, čujóč -a -e *in* čujéč -a -e, čúl -a -o 1. *slišati*; 2. *bedeti*: ~ pri mrliču, gremo k mrliču čut; čujèč -éča -e *prid.*: ~ pes, čujéčen -čna -o, čujéčnost -i *ž*
čutílo -a *s gl.* čut
čutíti čútim, čúti -íte! čutéč -a -e, čútil -íla -o, čutênje -a *s in* čútiti -im *s stal. poud.*: ~ bolečino, ~ za koga, ~ s kom; boš že čutil, kaj se to pravi! pes čuti tatu, ~ v sebi moč, ~ se močan, bolan *ali* močnega, bolnega; čutljív -a -o: ~ človek, čutljívost -i *ž*; čutéč -éča -e *prid.*: ~ človek
čúvati -am, čuvajóč -a -e, čúval -a -o, čúvan -a -o, čúvanje -a *s*: ~ nad kom → *varovati, paziti, braniti koga*, ~ se koga (°pred kom) → *varovati se*; čuváj -a *m*: nočni, lovski, poljski ~, čuvájka -e *ž*, čuvájski -a -o, čuvájnica -e *ž*, čuvár -ja *m varuh*
čvekáti -ám, čvekàj -ájte! čvekáje, čvekajóč -a -e, čvekàl -ála -o, čvekánje -a *s*; čvèk -éka *m*, čvekáč -a *m* = čvekálo -a *s* = čvekávt -a *m*, čvekáv -áva -o, čvekávost -i *ž*, čvéka -e *ž*
čvrlíti -ím, čvrléč -a -e, čvrlèl -éla -o, čvrlênje -a *s*: ptice so veselo čvrlele
čvŕst -a -o *in* -ó -í -é -á, *prim.* čvrstéjši -a -e, *prisl.* čvŕsto *in* čvrstó: ~ človek, ~a voda, ~ les *jeder*, čvrsták -a *m krepak mož*, čvŕstost -i *ž* = čvrstôta -e *ž*; čvrstíti -ím, čvrstéč -a -e, čvrstíl -a -o, čvrstênje -a *s*
čvŕš -a *m grča v lesu*, čvŕšast -a -o *grčav*

D

d *[də | dé] m neskl. in* dé déja *m* |*glas in črka*|: mali d, véliki D, od d naprej, začni z dejem
dà *pritrdilni prisl.*: ~, tako je bilo domenjeno; tako, ~, je bilo domenjeno; tako je bilo domenjeno, ~
da *vez. nasl.* ① *v osebkovih odvisnikih*: res je, ~ ni zdrav; *v predmetnih odvisnikih*: pričuj zanamcem, ~ smo padli za svobodo; *v prilastkovih odvisnikih*: strašno je spoznanje, ~ si zapravil mladost; *v časovnih odvisnikih*: sam je

zadrževal napadavce, ~ je prišla pomoč *dokler ni*; *v načinovnih odvisnikih*: ne ~ bi črhnili besedico, sedejo za mizo; *v primerjalnih odvisnikih*: drži se, kakor ~ ne zna do pet šteti; *v posledičnih odvisnikih*: bilo je mraz, ~ je drevje pokalo; *v pogojnih odvisnikih*: ~ ni bilo tebe, bi se bil utopil; ~ sem močan kakor ti, bi se nikogar ne bal; danes pije vino, kar leze in gre, ~ ga le ima; *v namenilnih odvisnikih*: nisem prišel, ~ bi lenobo pasel; ② *v okr. vpr. stavku*: čudim se, kako ~ ga ni *kako je to, da* ...; *kadar* da *pomensko ni utemeljen s takim okrajšanim stavkom, ga ne stavimo*: ne vem, kje tiči (°kje da tiči); *pomenski razloček je včasih zelo očiten*: povedal je, kako je zažgal *(način)*; povedal je, kako ~ je zažgal *(vzrok in nagib)*; *v eliptičnem stavku*: ~ mi ne prideš več pred oči! res, razžalil sem ga, ~ bi tako ne! jaz ~ sem njega prosil?! še videl ga nisem, ne pa, ~ sem *ali* ~ bi bil z njim govoril; ~ te, kako si lepa! ③ *v velelnem in želelnem stavku pred* naj *lahko izpuščamo* da: pravi, (~) naj pridem; hočemo, (~) naj se otrok uči; *pač pa ga stavimo včasih pred velelnikom*: rečem ti, ~ molči! ne slišiš, ~ pojdi? ④ *stava pred* li *v odvisnih vprašanjih ni domača*: ne vèm, °~ li misli resno *ali*; ⑤ *v sestavah*: češ ~, komaj ~, namesto ~, s tem ~, zato ~, kakor ~, tako ~, le ~; samo ~ spravim otroka spat, pa pridem; toliko ~ ni utonil

dàc dáca *m*: vinski ~, dácar -ja *m*, dácarjev -a -o, dácarski -a -o, dacarija -e *ž*

da capo *[dakápo] prisl. glas. od začetka*

Dachau *[dáhau̯]* -a *m |mesto v Nemčiji|*, iz ~a, v ~u, za ~om, dachauski -a -o: ~o taborišče; dáhavec -vca *m |jetnik|*

Dácija -e *ž Dakija*

dadaízem -zma *m |literarna in umetnostna smer|*, dadaist -a *m*, dadaístka -e *ž*, dadaističen -čna -o

Dáfne -e *ž |grška nimfa|*, Dáfnin -a -o

Daguerre *[dagêr]* -rra *m |franc. slikar|*, dagerotipíja -e *ž fot.*

dáhija -a *in* -e *m*, dáhijski -a -o: ~o nasilje

dahníti dáhnem, dahnì -íte! dahnìl -íla -o, dáhnjen -a -o *in* dáhniti -nem *s stal. poud.*: ~ besedo, meso že dahne, dáhni vame! dahlína -e *ž*: ~ na steklu >*[dah- / dəh-]*

Dáidalos -la *m mit. |gr. stavbenik|*, Dáidalov -a -o; *tudi* Dedal

dajálnik -a *m dativ*, dajálniški -a -o: ~i predmet >*[-u̯n-]*

dajátev -tve *ž pr.*: javna, vojna, naturalna ~, ~ iz roke v roko, oproščen ~e, k ~i zavezan; izpolniti, prikrajšati ~e, ~ dospe; dajátven -a -o *[-tvən-]*: ~a pravda

dajáti dajèm -èš -è -êva -êta -êmo -ête -êjo *in* dajó, dajajóč -a -e *in* dajóč -a -e, dajàj -ájte! dajál -a -o, dajánje -a *s in* dájati dájam *in* dájem *s stal. poud.*: delo ga daje, petelina se dajeta, takt ~, drva dajejo toploto; dajávec -vca *m*, dajávka -e *ž*: ~ krvi, dajávski -a -o, dajálen -lna -o *[-ln-]*

Dájnko -a *m os. i.*, Dájnkov -a -o: ~ črkopis, ~a slovnica, dájnkovec -vca *m*, dájnčica -e *ž*, dájnčičar -ja *m pripadnik dajnčice*, dájnčičarski -a -o

Dakár -ja *m |pristanišče v Senegalu|*, dakárski -a -o: ~e utrdbe

Dákija -e *ž |rimska provinca ob Črnem morju|*, dákijski -a -o; Dakoromún -a *m*, dakoromúnski -a -o, dakoromúnščina -e *ž*; Dáki -ov *m mn.*

dáktil *[-il]* -a *m*, dáktilski -a -o *[-ls-]*: ~i verz, ~a stopica, daktiloíden -dna -o, daktiloídnost -i *ž*

daktilográf -a *m strojepisec*, daktilográfka -e *ž*, daktilográfski -a -o *strojepisen*, daktilografírati -am, daktilografíran -a -o, daktilografíranje -a *s*; daktilografíja -e *ž strojepisje*

daktilologíja -e *ž govorica s prsti*

daktiloskopíja -e *ž znanost, ki se ukvarja z razbiranjem prstnih odtisov*, daktiloskópski -a -o, daktiloskopírati -am

dálajlama -a *in* -e *m |verski poglavar lamaizma|*, dálajlamov -a -o

dáleč *prisl.*: ~ biti, iti, vreči, imeti (v šolo, domov); sto metrov ~, kako ~? puška ~ nese, ~ od, ~ do, ~ tam, ~ narazen, ~ gôr(i), ~ po svetu, ~ nazaj; od ~ videti, spoznati, slišati, pozdraviti; na ~ videti, slišati; še ~ ne *še oddaleč ne, še zdaleč ne, še malo ne*; ~ najboljši, največji, najlepši; *gl. tudi* dalje

°daléko *prisl. v zvezi s primernikom*: °~ boljši *veliko*; *v zvezi s presežnikom*: °~ najboljši *daleč*; °daleko- *daljno-*

D'Alembert *[dalambêr]* -a *m |franc. enciklopedist|*, D'Alembertov -a -o

dálija -e *ž bot. georgina*
Dalíla -e *ž Samsonova ljubica*, Dalílin -a -o
dàlj *prisl., prim. od* daleč *in* dolgo; *gl.* dalje
dálja -e *ž*: na tako ~o iti, se vidi na vso ~o, daljáva -e *ž*: v ~i se vse manjše vidi, skok v ~o, daljáven -vna -o: *fot.* ~i proživec → *proživec na daljavo*
dálje *prisl.* 1. *prim. od* daleč *in* dolgo = dàlj, dljè: ~ ga vržem ko ti; daleč imaš, a jaz imam še ~; ~ ko delaš, bolje je; 2. *naprej*: govôri ~! in tako ~ *in tako naprej*; doslej sem delal jaz, ~ boš ti
dáljen -ljna -o *kar je daleč, prim.* dáljnejši -a -e: ~e planine, ~i kraji, časi, spomini, ~o sorodstvo, ~i vzrok, ~a misel, Daljni vzhod, dáljnost -i *ž*
daljíca -e *ž*: krajišče ~e, daljíčen -čna -o: ~a simetrala → *simetrala daljice*
daljína -e *ž*: ~ delovanja *akcijski radij*, daljínski -a -o: ~e pristojbine; ~o ogrevanje, krmarjenje, *fot.* ~i posnetek → *na daljavo*, daljinomér -a *m*, daljínar -ja *m* |*števec*|
daljíšče -a *s opt.*
daljno- *v sestavi*: daljnoglèd -éda *m*: astronomski, zemeljski, zrcalni ~, daljnogléden -dna -o; daljnosežen -žna -o, daljnosežnost -i *ž*; daljnostrélen -lna -o *[-ln-]*: ~o orožje; daljnovíden -dna -o, daljnovídnost -i *ž*: starostna ~; daljnovòd -óda *m*, daljnovóden -dna -o
dáljšati -am, dáljšanje -a *s*: ~ si življenje, dan se dalja, dáljša, dáljšáva -e *ž*
dáljši -a -e *prim. od* dolg: je ~i ko ti, dáljšnica -e *ž*: hoditi po ~ah
Dalmácija -e *ž*, iz ~e, v ~o, Dalmatínec -nca *m*, Dalmatínka -e *ž*, dalmatínski -a -o; dalmatínec -nca *m* |*vino*| >*[-lm-]*
dalmátika -e *[-lm-] ž ltg.* |*oblačilo*|
Dálmatin -a *m os. i.*, Dálmatinov -a -o: ~a Biblija, ~ prevod biblije, dálmatinovec -vca *m* >*[-lm-]*
Dalton *[dálton]* -a *m* |*angl. kemik in fizik*|, Daltonov -a -o, daltonízem -zma *m slepota za barve*
dáma -e *ž* 1. *gospa*, 2. *igra*, 3. *figura pri šahu*, 4. *karta*, dámica -e *ž*, dámin -a -o: ~ gambit, dámski -a -o: ~i salon, dámstvo -a *s*: ljubljenec vsega ~a, damóvnica -e *ž deska za igranje dame*
Damásk -a *m* |*mesto v Siriji*|, iz ~a, v ~u, Damaščàn -ána *m*, Damaščánka -e *ž*, damaščánski -a -o
damást -a *m* |*tkanina*|, damástov -a -o = damásten -tna -o; damástiti -im, damáščen -a -o: ~ jeklo
damaščánka -e *ž* |*sablja*|
Dam(i)ján -a *m os. i.*, Dam(i)jánov -a -o
dámjak -a *m zool.*, dámjakovina -e *ž in* damjakovína -e *ž* |*koža in usnje*|
Dámokles -kla *m* |*dvorjan sicilskega tirana Dioniza*|, Dámoklov -a -o: ~ meč
dán dné *in* dnéva *m*, 3. dnévu, 4. dán, 5. pri dnévu dné, 6. z dném dnévom; *dv.* 1. dnéva, 2. dní, 3. dnévoma, 4. dní dnéva, 5. v dnéh dnévih, 6. z dnéma dnévoma; *mn.* 1. dnévi, 2. dní, 3. dném dnévom, 4. dní dnéve, 5. v dnéh dnévih, 6. z dnémi dnévi: prišel je še pri dne, za dne; ~ na ~, ~ za dnem; iz dneva v ~, tega dne, dne 1. maja, odločba z dne 10. maja, prej ta ~, danes ta ~ je vse drugače; tega ne pozabim svoj živi ~; na stare dni se ženi; njega *ali* svoje dni se je živelo; živeti tja v tri dni; vse bo prišlo na ~; jasno kakor beli ~; knjiga zagleda beli ~; svetiti pri belem dnevu; ~ se dela, poka, sivi; ~ se je storil; lep ~ se je naredil; ~ zvoniti, k dnevu zazvoniti; vstati pred dnem, z dnevom; vstani, saj je že velik ~! še je dosti dne, noč je še daleč; o sv. Vidi se ~ skoz noč vidi; na sveti ~; sodni, rojstni, tepežni ~; za božji ~; pasji dnevi; *v pomenu uradnega dne*: jutri bosta imela pravdarja ~, ~ opraviti, *pr.* sodni, uradni ~; oskrbni ~ (v bolnišnici), praznični ~, ~ dospelosti, izpolnitve, nastopa, plačila; začetni, zadnji ~ roka; ~ dati
dán -a -o: ~i podatki ne zadostujejo, v ~ih razmerah; iz ~ega sklepati na neznano; to mu ni bilo ~o; ~o v našem stolnem mestu; *mat.* ~o število, ~e mere; dánost -i *ž fil.*
dána -e *ž doga za dno soda*: sodar dela doge in ~e
Dána -e *ž os. i.*, Dánin -a -o; Dánica -e *ž os. i.*, Dáničin -a -o
Dánaa -e *ž gr. mit.*, Dánain -a -o
Danaída -e *ž*, Danaídin -a -o, danaídski -a -o: ~o delo, ~i sod
Danájec -jca *m lit. Grk*, danájski -a -o: ~i dar
dánce -a *s majhno dno, dencè*
dancing *[dánsing]* -a *m plesišče, plesna zabava*

dandy *[dêndi]* -ja *m* *gospošček, gizdalin,* dandyjevski -a -o, dandízem -zma *m*

dánes *[-nəs] in* danès *[dan- / dən-] prisl.*: ~ teden, ~ leto, ~ ta dan, ~ ponoči *nocoj*, ~ zjutraj *davi*, ~ zvečer *drevi*; današnji -a -e, današnjost -i *ž*; dándanes *prisl.*, dándanašnji -a -e, *tudi prisl.*: ~i se drugače živi

daníca -e *ž* |*zvezda*|, *v astr.* Daníca -e *ž* *Venera*; Dánica ilirska |*Gajev list*|, dáničar -ja *m* *sodelavec tega lista,* dáničarski -a -o; Zgodnja daníca |*Jeranov list*|, Daníčin -a -o: ~ urednik, daníčar -ja *m* *somišljenik Zgodnje danice,* daníčarski -a -o: ~i nazori, daníški -a -o: ~a poezija

Dáničić -a *m* |*jezikoslovec*|, Dáničićev -a -o

Dánijel *[-el]* -a *m os. i.*, Dánijelov -a -o; Danílo -a *m*, Danílov -a -o; Dáne -ta *m*

daníti daní se, danílo se je

dánji -a -e: ~a voda, dánjski -a -o: ~o kamenje

dánjko -a *m* = dánjščak -a *m desetine prost kmet*, dánjski -a -o: ~i posestnik, ~o zemljišče *pr. zg.*

dánka -e *ž* |*črevo, klobasa*|: razširina ~e, rak na ~i

Dánska -e *ž*, v ~i, iz ~e, Dánsko -ega *s*, z ~ega, na ~em, dánski -a -o, Dánec -nca *m*, Dánka -e *ž*, dánščina -e *ž*

Dánte -ja *m* |*it. pesnik*|, Dántejev -a -o, dántejevski -a -o; dantologíja -e *ž*, dantológ -a *m*, dantológški -a -o

dár -ú *in* dára *m*, *mn.* daróvi: božji, pitni, žgalni ~i, ~ besede, govora, preroštva, v ~ *ali* za ~ dati, dobiti (°kot dar), k ~u zvati (na ženitovanju); dárek -rka *m*, dárček -čka *m*; darí -í *ž* *mn.* *drugi del kolednice*

Dardanéle -nél *[-él] ž mn.*, dardanélski -a -o *[-ls-]*: ~i promet, ~a uprava, Dardanelska ožina

Daréios -éia *m* *in* Daréj -a *m* |*perzijski kralj*|, Daréjev -a -o: ~ zlatnik

darežljív -a -o, darežljívost -i *ž*

darílo -a *s*: carine prosto ~, ~ za primer smrti, davek na ~a *ali* od daril, za ~ veljati; darílce -a *[-lc-] s*, darílen -lna -o *[-ln-]*: ~a pošiljka, *pr.* ~a listina, pogodba, pristojbina, ~o pismo

darítev -tve *ž*: prošnja, spravna, zahvalna ~, darítven -a -o *[-tvən-]*: ~i obred

daríti -ím, daréč -a -e, daríl -a -o, darjênje -a *s*: ~ koga; darník -a *m* = darívec -vca *m*, darníca -e *ž*: ~ veselja, darílnik -a *[-ųn-] m oltar*, daríšče -a *s kraj daritve*

Dárko -a *m*, Dárkov -a -o; Darínka -e *ž*, Darínkin -a -o; Dáre -ta *m*, Dárček -čka *m*

darováti -újem, darujóč -a -e, darovàl -ála -o, darován -a -o, darovánje -a *s*, darovánjski -a -o: ~i spev; darovávec -vca *m* = darovník -a *m*, darovávka -e *ž* = darovnica -e *ž*; daroválnik -a *[-ųn-] m oltar*, daroválnica -e *[-ųn-] ž svetišče*, darovališče -a *s*; darovnica -e *ž* |*listina*|

°**darovít** -a -o *nadarjen*, °darovítost -i *ž* *nadarjenost*

Darwin *[dárvin]* -a *m os. i.*, Darwinov -a -o: ~ nauk, dárvinski -a -o, darvinízem -zma *m*, darvinist -a *m*, darvinístičen -čna -o

dàsi *dop. vez.* = dasirávno, dasitúdi, dasiprav: ~ nerad, je vendar privolil; strah **ga** je, ~ se kaže pogumnega

daščíti dáščim *kalati doge ali skodle*, dášči -íte! dáščil -íla -o, dáščen -a -o, dáščenje -a *s*: ~ na ploh, ~ na ščetino; *gl. tudi* deska

dátelj *[-təlj]* -na *in* dátlja *m*, dáteljnov -a -o *in* dátljev -a -o: ~a palma = dáteljnovec -vca *m in* dátljevec -vca *m*

dáti dám dáš dá, dáva dásta, dámo dáste (°date) dájo *in* dajò *in* dadó, dáj dájte, dájmo! dál -a -o, dán -a -o; *v 3. os. edn.* *se piše po navadi z ostrivcem* dâ: ~ koga učit, delat *poslati*; ~ kaj delat, šivat; dam perilo prát; dam hišo postaviti *ukažem*, dam prinesti vina, je dal sklicati vse moške, dal mi je razumeti, daj vedeti; mrtvih ni dal pokopati, ni ga dal poklicati, hčeri ni dala spati materina bolezen, úči svoje dete in ne daj mu praznovati, ne dajo mu ziniti; *nedoločniški osebek je izražen kot dajalniški predmet*: odposlancem ne dá oditi = ne dá, da bi odposlanci odšli; *varovati se moramo dvoumnosti*: dal je vaščanom razglasiti a) *ukazal je vaščanom, naj razglasé*, b) *ukazal je, naj vaščanom razglasé*; sam sicer ni dal gasiti, pa je vsaj pustil (gasiti); te je dal pozdraviti (°te je pustil pozdraviti); tebi se ne dam tepsti, zakaj se ne daš ostriči? tu se dá govoriti *je mogoče*, se ne dá nič napraviti *ni mogoče*, se ne dá povedati; kar se dá lepo *kar najlepše, čim lepše*, kar se dá velik kos, hitim kar se dá; dajmo ga piti, dajte ga

pregovoriti! le dajmo ga! ne dajte se! tak daj no! daj, povej že! dajte, nikar ne nagajajte! dajta, dajta, kdo vaju bo poslušal! ~ kruha, ~ jesti; v dar, naposodo, na upanje, na roko, po glavi, na voljo, na izbiro ~; prav ~ sinu; za ženo ~; glas od sebe ~, glas ~ kandidatu, je dal glas *sporočil*; račun, dobro jutro, na znanje ~; roko, prsi, glavo, življenje ~; ~ svoje ime za kaj; v rejo, na svetlo, v vojake, na pošto, v nauk ~; vse iz sebe ~, vetra ~ peticam; ti bom dal vetra; duška ~; račun dá tak rezultat; dvakrat pet dá deset; srce mi ne dá, da bi to storil; to smo jim dali! na to nič ne dam, na to ne dam veliko; ne dá se mi, nič se mi ne dá; ne dá se mi spati; *pr.* ~ dovoljenje, pooblastilo, poroštvo, posojilo, potrdilo, ~ v zastavo, ~ izvedensko mnenje, podatke, pravni pouk, pravno pomoč, ~ pritožbo na zapisnik, ~ v preudarek; krivda se ne dá dokazati; na mizo ~ *postaviti*; *~ odpor *upreti se, po robu se postaviti, ustaviti se*; noče posestva sinu *čez ~ *prepisati*

dátiv -a *m dajalnik*, dátiven -vna -o *dajalniški*: ~a raba

dátum -a *m*: današnji ~, z včerajšnjim ~om *dnem*; dátumski -a -o: ~a meja; dáta dát *s mn. podatki*: naša ~ niso zanesljiva; datírati -am, datíran -a -o, datíranje -a *s*: pismo je datirano s 1. majem; naprej ~, nazaj ~

Daudet -a *[dodé -ja] m |franc. pisatelj|*, Daudetov -a -o

dauphin *[dofɛ̃n]* -a *m dofen*

dávčen -čna -o: ~i kataster, sistem, opomin, popust, rubež, zavezanec, ~a doklada, politika, lestvica, napoved, občina, osnova, prostost, tarifa, ugodnost, knjižica

davčno- *v sestavi*: davčnokázenski -a -o *[-zən-]*: ~i postopek; davčnopolítičen -čna -o: ~a utemeljitev takse; davčnopráven -vna -o; davčnotéhničen -čna -o: predpisati dajatev v ~i obliki

dávek -vka *m*: neposredni, posredni ~i, krvni ~, poslovni, prometni, samski, uslužbenski, zemljiški ~; ~ na žganje *ali* od žganja, ~ od dobička, od prirastka vrednosti; oprostitev od ~a, pobiranje ~a, pribitek k ~u, ~u zavezan; ~ odmeriti, pobirati

dáven -vna -o, *prim.* dávnejši *in* bòlj dáven: ~i časi, ~a leta, davnína -e *ž*, davnínski -a -o: ~i plazivci; dávnost -i *ž*; dávno *prisl.*: to je bilo že ~, ~ je tega *ali* temu *ali* od tega

dávi *prisl.*, dávišnji -a -e: ~e mleko

dávica -e *ž difterija*; dávičen -čna -o *in* davíčen -čna -o: ~ otrok

Dávid -a *m |izraelski kralj|*, Dávidov -a -o

David *[davíd]* -a *m |franc. slikar|*, Davidov -a -o: ~e slike

Davis *[dévis]* -a *m*, Davisov -a -o: ~ pokal

dáviti -im, dávljenje -a *s*: kašelj me davi; pes se davi s kostjo; davítev -tve *ž*

dávkar -ja *m*, dávkarica -e *ž*, dávkarski -a -o, dávkarstvo -a *s*, davkarija -e *ž*, dávkovstvo -a *s davčni sistem*, dávščina -e *ž*; davkoplačevávec -vca *m*, davkoplačevávka -e *ž*, davkoplačevávski -a -o

davorija -e *ž |bojna pesem|*

Dávorin -a *m os. i.*, Dávorinov -a -o; Davorína -e *ž*, Davorínin -a -o

Davy *[dévi]* -ja *m |angl. kemik|*, Davyjev -a -o: ~a rudarska svetilka

Dáždbog -a *m |slovansko sončno božanstvo|*

d-dur *[dédúr]* -a *m*: skladba v ~u

Deauville *[dovíl]* -lla *m |kopališče ob Rokavskem prelivu|*, deauvílski -a -o *[-ls-]*

Débar -bra *m kr. i.*, débrski -a -o

debáta -e *ž pretres, obravnava*: načelna, proračunska ~, ~ o predlogu, v posameznostih; v ~i, med ~o; udeležiti se ~e, sprožiti ~o, poseči v ~o; dati, staviti kaj v ~o (°na ~o) *sprožiti pogovor, obravnavo, pretres*; debáten -tna -o: ~i večer, ~a pisava *sten.*; debatírati -am: ~ o predlogu *pretresati, obravnavati predlog*; debatêr -ja *m*, debatêrka -e *ž*, debatêrski -a -o

débel *[-ɛ̨]* -éla -o; *dol. obl.* debéli -a -o, *prim.* debelêjši -a -e *in* déblji -a -e: ~ sneg, ~e bukve, ~i četrtek, ~o črevo, ~o sukno, ~ denar, ima ~o kožo, na ~o prodajati, ~o gledati, ~ glas *nizek*, ~a ušesa *naglušna*, ~o uro hoda, ~a laž, ta je pa ~a, ~o se zlagati, ~a šala; debélkast -a -o *[-ụk-]*: ~o stolčen

debeláča -e *ž debeljača*, debelák -a *m debeljak*

debelẽti -ím, debelèl -éla -o, debelênje -a *s*: korenje letos lepo debelí

debelica -e *ž debel sad, debela zemlja*; debelíka -e *ž* 1. *hruška*, 2. *zadebelina kože*, 3. *med.*

debelína -e *ž*: ~ pločevine, zidu, žice, plasti; ~ zoba *stroj.*; *tisk.* ~ črk, črt, vrste; *gozd.* posekati ~o *debel les*; debelínski -a -o: ~i skobeljnik

debelíti -ím, debêli -íte! debelíl -a -o, debeljênje -a *s*: ~ živino; lesa ne posekam, ga še debelim; živina se debeli

debelíž -a *m debel denar*

debeljáča -e *ž koruza*, debeljáčen -čna -o: ~i žganci; debeljačina -e *ž* = debeljačevína -e *ž* = debeljáčnica -e *ž koruzna slama*: ~o rezati; *povsod tudi* debela-

debeljàk -a *m* = debélec -lca *[-ųc-] m*; debélka -e *[-ųk-] ž*; debelín -a *m*, debelínko -a *m*: sinko ~; debélko *[-ųk-]* -a *m*

debelo- *v sestavi*: debeloglàv -áva -o, debeloglávec -vca *m*, debeloglávka -e *ž*, debeloglávski -a -o, debeloglávost -i *ž*; debelokljún -a -o, debelokljúnast -a -o, debelokljúnec -nca *m*, debelokljúnski -a -o; debelokóžen -žna -o, debelokóžnost -i *ž*, debelokóžec -žca *m*; debelolíčen -čna -o, debelolíčnost -i *ž*, debelolíčnik -a *m*, debelolíčnica -e *ž*, debelolíčnež -a *m*; debelolísten -tna -o, debelolístnica -e *ž*; debeloníten -tna -o; debelonòg -óga -o, debelonóžec -žca *m*; debelonòs -ósa -o, debelonósec -sca *m*, debelonóska -e *ž*; debelorít -a -o, debelorítost -i *ž*, debeloríten -tna -o, debelorítnik -a *m*, debelorítnica -e *ž*, debelorítnež -a *m*; debelosténski -a -o, debelostén -a -o: ~ lonec, ~a posoda; debelovéjnat -a -o; debelovráten -tna -o, debelovrátnik -a *m*, debelovrátnež -a *m*; debelozírn -a -o; debeložílnat -a -o *[-ln-]*

debelóst -i *ž*: ~ mu ne dá dihati, ~ zrna, debelósten -tna -o

debelúh -a *m*, debelúhar -ja *m*, debelúharica -e *ž*, debelún -a *m*, debelúnec -nca *m*

debelúšast -a -o, debelúšen -šna -o, debelúšnost -i *ž*, debelúša -e *ž*, debelúšnik -a *m*, debelúškast -a -o, debelúška -e *ž*, debelúšček -čka *m*, debelúšnat -a -o

debèr *[dəbə̀r]* -brì *ž soteska*, v ~i, za debrjó, v ~éh, za debrmí; *tudi* déber -bri *ž*, za débrijo

débet -a *m knjig. dolg*, débeten -tna -o: ~i saldo, ~a postavka, stran; saldo je ~, ~a vknjižba = debitíranje -a *s*, débitor -ja *m dolžnik*

debí -ja *m prvi nastop*, debitírati -am *prvič nastopiti, začeti*, debitánt -a *m*, debitántka -e *ž*; *tudi* debut

debílen -lna -o *šibak, slaboumen*, debílnost -i *ž slabotnost, slaboumnost* >*[-ln-]*

dêblo -a *s*, *mn.* débla débel *[-bəl]*: izžlebljeno ~, ~ vrste *tisk.*; *avt.* ~ ojnice, dêbelce -a *[-bəl-] s*, débeln -a -o *[-bəl-]*; deblàt -áta -o, dêblast -a -o; deblovína -e *ž*, deblóvje -a *s*; deblomér -a *m dendrometer*, deblomérstvo -a *s*

deblokírati -am *odgraditi, odpreti, dopolniti tisk.*, deblokíranje -a *s*: ~ akreditiv, premoženje, deblokácija -e *ž*: ~ terjatev

Debussy *[dəbüsí]* -ja *m |franc. skladatelj|*, Debussyjev -a -o, debussyjevski -a -o

debut -a *[debi -ja] m debi*

déca -e *ž otroci, otročad*, déčji -a -e: ~i dom, déčica -e *ž*

decêmber -bra *m gruden*, decêmbrski -a -o

decémvir -a *m |strim. oblastnik|*, decemvirát -a *m deseterica vladajočih*, decemvirálen -lna -o *[-ln-]*: ~a ureditev

decénij -a *m desetletje*

decénten -tna -o *spodoben*, decéntnost -i *ž*, decénca -e *ž spodobnost*

decentralizírati -am, decentralizácija -e *ž*, decentralizacíjski -a -o, decentralíst -a *m*, decentralístičen -čna -o: ~a uprava

déci -ja *m*: pri enem ~ju

deci- *v sestavi*: decigrám -a *m*; decilíter -tra *m*; deciméter -tra *m*, decimétrski -a -o; *povsod tudi* déci-

decidírati -am *odločiti, odločati*; decidíran -a -o *odločen*: ~ odgovor

décima -e *ž |kitica|*, décimski -a -o: ~e rime, ~a mera; décimen -mna -o *glas.*: ~a pasaža na violi

decimálen -lna -o *[-ln-] desetinski*: ~a tehtnica, ~i sistem, decimálka -e *[-lk-] ž*

decimírati -am *zdesetkati*, decimíranje -a *s*

decizíven -vna -o *odločilen, odločujoč*: *pr.* ~a prisega, decizívnost -i *ž*

decrescendo *[dekrešéndo] glas. pojemáje*; decrescendo -a *m*: iz ~a v crescendo

dêček -čka *m*, déški -a -o: ~i zbor, dečák -a *m*, dečáški -a -o; dečárski -a -o, dečarija -e *ž*; déčko -a *m*

déčla -e *ž*, déčlica -e *ž*, déčelski -a -o *[-əl-]*: ~a obleka, déčelstvo -a *[-əls-] s*; *tudi* déčva -e *ž*

dèd *in* déd déda *m*, *mn.* dédje *in* dédi, dédov, dédov -a -o, dédek -dka *m*: ~ Mraz, dédček -čka *m*, dédej -a *m*, déda -a *in* -e *m*, dedčeváti -újem, dédji -a -e: po ~e hodi *po dedovo*, dédovski -a -o: ~e šege

Dédal *[-al]* -a *m Daidalos*
dédec -dca *m* 1. ~ se ga je napil, 2. ~ pri vijaku, pri zaponi, pri grozdni stiskalnici, 3. *tisk. patrica*
déden -dna -o: *pr.* ~i delež, fevd, upravičenec, zakupnik, ~a listina, monarhija, pravica, ~o nasledstvo, dédnost -i *ž*: ~ poklica; dédnosten -tna -o: ~i faktor, ~a teorija, *med.* ~a obremenitev; dedljiv -a -o *kar se dá dedovati*, dedljívost -i *ž*: ~ zasebne tožbe
dedícija -e *ž pr. izročitev, predaja*
dedicírati -am *posvetiti*, dedikácija -e *ž posvetitev*, dedikacíjski -a -o: ~i izvod knjige *s posvetilom*
dédič -a *m*: *pr.* glavni, nujni, oporočni, zakoniti ~, postaviti za ~a, priglasiti se za ~a, dédična -e *ž* = dédinja -e *ž*; dédiščina -e *ž*: ~o sprejeti, odkloniti, ~i se odpovedati, dédiščinski -a -o: ~a tožba, razprava, ~i davek, delež, dédiščinar -ja *m*; dédiški -a -o
dédina -e *ž* 1. na ~i ostati, ~o opravljati, 2. *očinski delež*, dédinski -a -o
dedno- *v sestavi*: dednopráven -vna -o: ~i interdikt, upravičenec, ~a pogodba, ~o razmerje; dednozakúpen -pna -o
dédovati -ujem *in* dedováti -újem, dédovanje -a *s in* dedovánje -a *s*: ~ po enakih delih
deducírati -am *izvajati, izvesti, sklepati iz splošnega na posamezno*; dedúkcija -e *ž*, dedukcíjski -a -o: ~i dokaz, deduktíven -vna -o: ~a metoda
de facto *[defákto] dejansko, stvarno, resnično (ne glede na pravo)*
defašizírati -am *očistiti fašizma*, defašizácija -e *ž*
defatigácija -e *ž med. utrujenost, izmučenost*
defekácija -e *ž med. iztrebljanje*
defékt -a *m hiba, napaka, okvara*, defékten -tna -o: ~o blago, ~a mladina, defektnost -i *ž*, defektnosten -tna -o
defektíven -vna -o *slov.*: ~i glagoli
defenzíva -e *ž obramba*, defenzíven -vna -o *obramben*: ~i boji, defenzívnost -i *ž*
defetízem -zma *m malosrčnost*, defetíst -a *m obupanec, črnogled*, defetístičen -čna -o *malodušen, obupan, razkrajalen*
defibrírati -am *les. cefrati les*, defibrátor -ja *m cefralnik, stroj za cefranje lesa*
déficit -a *m primanjkljaj*, deficíten -tna -o: ~o podjetje
defilé -ja *m*: vojaški ~, defilírati -am, defilíranje -a *s*
definírati -am *opredeliti, določiti pojem*, definícija -e *ž opredelitev, določitev*: legalna, pravna, zakonska ~, definícijski -a -o *mat.*: ~a enačba; definitíven -vna -o *stalen, končen, dokončen*: ~i obračun, uslužbenec, ~a namestitev, redakcija zakona, definitívnost -i *ž*
definítor -ja *m |redovna služba|*
deflácija -e *ž ekon. upad, zmanjšanje denarnega obtoka, geol. odpihovanje (prsti, peska)*, deflacijski -a -o, deflacionístičen -čna -o: ~a politika
deflagrácija -e *ž teh.*, deflagránten -tna -o: ~a razstreliva
defléktor -ja *m el., teh., avt.*
deflorírati -am *devištvo vzeti*, deflorácija -e *ž*
Defoe *[defó]* -ja *m |angl. pisatelj|*, Defoejev -a -o: ~ Robinzon
deformácija -e *ž*: elastična, linearna, radialna, tangencialna ~, deformacíjski -a -o: ~o delo, ~i tenzor
deformírati -am *zmaličiti, popačiti, spačiti, skaziti (obliko)*: ~ kopito, deformatíven -vna -o, defórmen -mna -o *skažen, popačen, spačen*, defórmnost -i *ž zmaličena oblika*
defravdírati -am *poneveriti, poneverjati*, defravdánt -a *m*, defravdántski -a -o, defravdácija -e *ž poneverba*
deftín -a *m |tkanina|*
De Gaule *[dəgól]* -la *m |franc. državnik|*, De Gaulov -a -o, degolíst -a *m*, degolističen -čna -o = degolístovski -a -o: ~i župani, degolízem -zma *m*; dególovec -vca *m*, dególovski -a -o
degazírati -am *razpliniti*: ~ bojišče *odstraniti pline*, degaziran -a -o: ~o jeklo
degažírati -am 1. *obljube odvezati*, 2. *šp.*: vratar degažira *zbije žogo v polje*
degenerírati -am *izroditi se, izpridíti se*, degeneríran -a -o, degeneríranje -a *s*, degeneriranec -nca *m izrodek, izrojenec*, degeneríranka -e *ž*, degeneríranost -i *ž izrojenost, popačenost*, degenerácija -e *ž izrajanje, izroditev*, degeneracíjski -a -o: ~a znamenja, degenerativen -vna -o
degradírati -am: ~ koga *vzeti komu službeno stopnjo, postaviti ga na nižjo stopnjo*, degradácija -e *ž* 1. *voj.*: ~ upornih častnikov, 2. *bot.*: ~ gozdnih tal
degumírati -am *odpraviti lepljive sestavine*, degumíranje -a *s*: *tekst.* ~ naravno svilo
degustácija -e *ž*: ~ vin *pokušnja*, degustátor -ja *m pokušavec*

dehidrírati -am *vzeti vodo snovi*, dehidríran -a -o, dehidríranje -a *s*, dehidríren -rna -o: ~a aparatura, dehidrácija -e *ž med. odtegnitev vode*

Dehmel *[démәl]* -mla *m* |*nem. pesnik*|, Dehmlov -a -o: ~ vpliv, ~a lirika, dehmlovski -a -o

dehtéti -ím *duhteti*, dehtéč -a -e, dehtì -íte! dehtèl -éla -o, dehtênje -a *s*, dehtív -a -o, dehtívost -i *ž* >*[dəh-]*

de iure *lat. po pravu*

deízem -zma *[de-í-] m* |*fil. nazor*|, deíst -a *m*, deístičen -čna -o

dèj, déjva, déjta, déjmo, déjte! *pozivalnica*: déjte, vzdignite ga! dèj no, vzemi, če ti ponujajo! dèj, zgrabi ga!

dejánje -a *s*: v besedi in ~u, družbi nevarno, kaznivo, naklepno, pravno ~, ~ in nehanje *delo in nedelo*, ~ iz malomarnosti, *gled.* ~ drame *akt*

dejánski -a -o: ~i kes, napad, ~i stroški *resnični*, ~a razžalitev, ~a škoda *resnična*, ~o stanje → *resnično*

dejáti déjem, dèj déjte! dejál -a -o, dejánje -a *s* 1. *delati (raba že peša)*: dobro ~, to mi hudo deje; 2. *praviti, reči*: dejal je, da pride; to je dejala in šla; *gl. tudi* dejati denem *in* deti dem

dejáti dénem, dêni deníte! dejál -a -o *in* dèl déla -o; *nav. dovršnik, večinoma v pomenu postaviti, položiti, storiti*: denem psa na verigo; iz kože ~, ob glavo ~; denimo, da je tako *recimo, vzemimo, postavimo*; joj, kam bi del; *gl. tudi* dejati dejem *in* deti dem

dejáven -vna -o, dejávnost -i *ž*: družbena, državna, zakonodajna ~, dejávnosten -tna -o: ~a teorija

déjstvo -a *s faktum*: dokazano, inkriminirano, obče znano ~, zavijanje ~ev → *resnice*; to je ~ *to je res, gotovo, drži*, °dejstvováti -újem *delovati*

déka -e *ž*: tri ~e moke

dekabrist -a *m upornik v decembrski vstaji 1825 v Rusiji*, dekabrístovski -a -o: ~a vstaja

dekáda -e *ž desetka*, dekádičen -čna -o *desetinski*: ~i način štetja, ~i sistem; dekáden -dna -o: ~a enota

dekadénca -e *ž* 1. *um. smer*, 2. *prepad(anje), padanje*, dekadénčen -čna -o, dekadènt -énta *m*, dekadéntski -a -o, dekadéntstvo -a *s*, dekadénten -tna -o, dekadéntnost -i *ž*

dekagrám -a *m*, dekagrámski -a -o

dekalóg -a *m deset zapovedi*, dekalóški -a -o: ~e norme

Dekámeron -óna *m* |*Boccacciovo delo*|, dekamerónski -a -o: ~a lagodnost pripovedi

dekàn *in* dekán -a *m*: ~ fakultete, dekánov -a -o, dekánski -a -o, dekanát -a *m* |*urad in čast*|, dekanátski -a -o: ~a pisarna, dekanija -e *ž področje dekana*, dekanijski -a -o: ~a konferenca

dekantírati -am *kem. odcejati, odlivati (tekočino od usedlin)*, dekantíran -a -o, dekantíranje -a *s*, dekantátor -ja *m posoda za dekantiranje*

Dekápolis -le *ž Deseteromestje*

dekarbonizírati -am *odpraviti ogljik*, dekarbonizácija -e *ž kem.*

dekatírati -am *tekst.*: ~ blago

dékla -e *ž, rod. mn.* dékel *[-kəl]*, déklin -a -o: ~a plača, ~o delo, dékelski -a -o *[-kəls-]*: ~e plače

deklamírati -am, deklamíranje -a *s*, deklamácija -e *ž*, deklamacíjski -a -o: ~i večer, deklamátor -ja *m*, deklamátorica -e *ž*, deklamátorski -a -o: ~e vaje, deklamatóričen -čna -o

deklarírati -am *razglasiti, izjaviti, priglasiti*: ~ blago pri carinarnici, ~ vrednost pošiljke; deklarácija -e *ž razglas, izjava*: ~ o pravicah človeka in državljana, carinska ~, deklaracíjski -a -o, deklaránt -a *m*: carinski ~, ~ poslovnega prometa, deklarátor -ja *m*, deklarátorski -a -o, deklaratíven -vna -o: ~i stavek, ~a odločba, deklaratívnost -i *ž*

deklasírati -am *za razred niže postaviti, ponižati*, deklasíranec -nca *m zavržènec, ponižani*, deklasíranka -e *ž*, deklasácija -e *ž odvzem družbenih pravic*

deklè -éta *s, ž, včasih tudi* dêkle -éta *s, ž*, deklétce -a *s, mn.* deklétca -tec *[-tәc]*

déklica -e *ž*, dékličin -a -o, dekličji -a -e, deklíški -a -o: ~o ime, deklíčica -e *ž*, deklíč -íča *m*, deklíček -čka *m*, deklíčev -a -o, deklíštvo -a *s*; deklíčiti -im, deklíčeváti -újem, deklíčnik -a *m*

deklína -e *ž*, deklínica -e *ž*, deklínji -a -e, deklínski -a -o, deklínstvo -a *s*

deklinírati -am *slov. sklanjati, astr. in fiz. odkloniti se, odklanjati se*, deklíniranje -a *s*, deklinácija -e *ž slov. sklanjatev, sklanja, astr. in fiz. odklon, odklanjanje*, deklinacíjski -a -o: ~i kot

dekókt -a *m*, dekóktum -a *m med. zvarek, prevretek*
dekoltê -ja *m*, dekoltírati -am *razgaliti vrat in prsi, globoko izrezati obleko na vratu*, dekoltíranost -i *ž* >*[-lt-]*
dekompenzírati -am *med.*, dekompenzácija -e *ž med. neizravnanost*, dekompenzacíjski -a -o: ~o znamenje
dekomponírati -am *razstavljati*, dekompozícija -e *ž* 1. *razstavljanje, razpadanje*, 2. *slov.*: napačna ~
dekompresíja -e *ž stroj.*, dekompresíjski -a -o: ~i ventil, dekomprésor -ja *m avt.*
dekoncentrírati -am *razredčiti, odpraviti koncentracijo*, dekoncentrácija -e *ž*: ~ uprave, dekoncentracíjski -a -o
dekorírati -am *krasiti, okrasiti*, dekorácija -e *ž |delo in izdelek|*, dekorativen -vna -o *okrasen*, dekoracíjski -a -o: ~o risanje, slikanje, dekoratêr -ja *m*, dekoratêrka -e *ž*, dekoratêrski -a -o, dekór -a *m okras*; dekórum -a *m dostojanstvo, ugled*: varovati svoj ~
dekrepíden -dna -o = dekrepiten -tna -o *izžit*, dekrepídnost -i *ž* = dekrepítnost -i *ž izžitost, onemoglost*
dekrét -a *m odlok*: namestitveni, upokojitveni, ustanovni ~, ~ o državljanstvu, odpustu, upokojitvi, dekretírati -am *predpisati z dekretom*, dekretíranje -a *s*; dekretál *[-ál]* -a *m*: knjiga ~ov
dekstrín -a *m kem.*: kislinski ~, praženi ~; dekstróza -e *ž škrobni sladkor*, dekstrínski -a -o: *fot.* ~a raztopina
dekúrion -óna *m desetar v strim. konjenici*
dél *[dẹ́ų / dél]* -a *m*: ~i sveta, sestavni ~ *sestavina*; prinesti svoj ~ k hiši *delež*; večji, manjši ~; nadomestni ~ stroja; *pr.* razpoložljivi ~ zapuščine, sestavni ~ sodbe, dediči po enakih ~ih; délček -čka *[-lč-] m*, délec -lca *[-lc-] m*, délen -lna -o *[-ln-]*; délno *prisl.*: ~ zmožen; déloma *prisl.*: ~ — ~ *nekaj — nekaj, nekoliko — nekoliko*; ~ bukov, ~ hrastov les; ~ tu, ~ drugje; ~ seka, ~ žaga
dela- *v sestavi*: delavóljen -jna -o *volján za delo*, delavóljnost -i *ž*; delazmóžen -žna -o *dela zmožen, zmožen za delo*, delazmóžnost -i *ž*; delažêljen -ljna -o *dela želján*, delažêljnost -i *ž*; *gl. tudi* delo-
Delacroix -a *[dəlakroá -ja] m |franc. slikar|*, Delacroixov *[dəlakroájeu]* -a -o
délanec -nca *m delano vino*
délati -am, délan -a -o, délanje -a *s*: ~ na to, da bi prišel do oblasti (°na tem); ~ pri slovarju, za slovar (°na slovarju); °še dela na rokopisu *ima opravka z rokopisom, ima rokopis v delu*, ~ na róko, na stroj; ~ z roko, z glavo, z nogo, s strojem; ~ za denar, za napredek; tlako ~; gnezdo, gaz, klobase ~; silo, škodo, čudeže, krivice, pokoro ~; ~ po urah, čez uro; kratek čas ~; senco ~; iz mušice konja ~; prepir, škodo, napoto, zdraho, zgago, skrb, sramoto ~; grdo s kom ~; norca se *ali* si ~ iz vseh; stroj dela; stroj ne dela *je pokvarjen*; mleko smetano dela; dela z obleko kakor svinja z mehom; les dela; noč se dela, dan se dela, krasta se dela, k dežju se dela; tema se mi dela pred očmi; dela se bolan, lep, priden *ali* dela se bolnega, lepega, pridnega; ni bolan, samo dela se; dela se, kakor da ne zna do pet šteti
delátor -ja *m ovaduh*, delátorski -a -o
Delavári -ov *m mn. |indijansko pleme v Severni Ameriki|*, delavárski -a -o: ~i poglavar
délavec -vca *m*: ~e najeti, odpustiti, délavčev -a -o, délavka -e *ž*, délavkin -a -o; délavski -a -o: ~i zaupnik, svet, razred, ~a knjižica, stranka, organizacija, zakonodaja, zbornica, ~o (samo)upravljanje, gibanje, zavarovanje; Delavska pravica *|list|*
délaven -vna -o: ~ človek rad dela, je priden, ~a žena, délavnost -i *ž*: neizmerna ~ *pridnost*, délavnik -a *m*: osemurni ~, délavniški -a -o: ~a obleka
Delavigne -gna *[dəlavínj -a] m |franc. pesnik in dramatik|*, Delavignov *[dəlavínjeu]* -a -o
delávnica -e *ž*: prisilna, avtomehanična ~, delávniški -a -o: ~o orodje
delegírati -am: ~ koga *pooblastiti, poslati koga kot zastopnika*, delegíranje -a *s*: ~ poslanca, ~ pristojnosti *pr.*; delegát -a *m zastopnik, odposlanec*, delegátka -e *ž zastopnica, odposlanka*, delegátski -a -o, delegácija -e *ž zastopstvo, odposlanstvo, prenos pristojnosti*, delegacíjski -a -o: ~i svetnik, mandat, sklep, ~a pravica; delegánt -a *m kdor delegira, pooblastnik*
délen -lna -o *[-ln-]*: ~i indosament, uspeh, ~i odpis davka, ~a pomilostitev, po-

ravnava, sodba, ~o plačilo, ~o nezmožen za vojaško službo

délež -a *m*: dedni, dolžni, nujni ~, materinski ~ *babina*, očinski ~ *dedina*, ~ vplačati, déležen -žna -o: ~i ključ, ~a pravica; deléžen -žna -o: ~ biti amnestije, ugodnosti, deležnína -e *ž tantiema*, deléžnik -a *m* 1. ~ pri dediščini, prispevek ~ov, obračun med ~i, 2. *slov. particip*: ~ sedanjega časa, deléžniški -a -o 1. ~a knjiga, pristojbina, 2. *slov.*: ~a konstrukcija, deléžništvo -a *s*: ~ v podjetju, pri kaznivem dejanju, deléžnost -i *ž*

Délfi -ov *m mn.* |*mesto v Grčiji*|, délfski -a -o *in* délfijski -a -o: ~o preročišče, Délfijec -jca *m*: Apolon ~ >*[-lf-]*

delfín -a *m pliskavica*, delfínski -a -o, delfínov -a -o: ~o meso >*[-lf-]*

Délhi -ja *m* |*mesto v Indiji*|, v ~ju, iz ~ja, délhijski -a -o >*[-lhi- / -li-]*

delikáten -tna -o *občutljiv, nežen, rahločuten, rahel, kočljiv*: ~a afera *kočljiva zadeva*, ~a stvarca *nežna, občutljiva*, delikátnost -i *ž*

delikatésa -e *ž sladkarija, posladek, poslastica, okusna jed*: trgovina z ~ami, delikatésen -sna -o: ~a trgovina

delikt -a *m pregrešek, hudodelstvo, kaznivo dejanje*: davčni, tiskovni ~, ~ iz koristoljubja, delikten -tna -o: ~a odgovornost, ~o ravnanje

delílen -lna -o: ~i jermen, ~a plošča, ~i stroj; delílnost -i *ž*; delílnik -a *m stroj.* >*[-ln- / -ɥn-]*

delimitácija -e *ž razmejitev*, delimitacíjski -a -o *razmejitven*

delinkvènt -énta *m hudodelec, grešnik*: mladoletni, poklicni ~, delinkvéntnost -i *ž*, delinkvénca -e *ž*

delírij -a *m med. bledež*, delírijski -a -o, deliránt -a *m*, deliránten -tna -o, delirírati -am *blesti*; delírium trémens delíriuma trémensa *m*, v delíriumu trémensu; deliriózen -zna -o *blodnjav*

delítev -tve *ž*: ~ spriceval, nagrad, ~ oblasti, zapuščine; tipološka ~ hudodelcev; dedinska, sodna ~

delíti -ím, deléč -a -e, dêli *in* déli -íte! delíl -a -o, deljèn -êna -o, deljênje -a *s*: ~ s kom kruh, delo, zaslužek; ~ žalost in veselje; ~ rastline na razrede; ~ število s številom; °~ s kom mnenje, usodo, srečo *biti s kom istega mnenja, iste usode, sreče*; 10 deljêno z 2 je 5; mnenja so °deljena *različna, se ne skladajo*, deljênec -nca *m*, delívec -vca *m*, delívka -e *ž*, delívski -a -o, delítev -tve *ž*: ~ dela, delítven -a -o *[-tvən-]*, deljív -a -o, deljívost -i *ž*

Della Bella *[delabéla]* Della Bella *in* Della Belle *m* |*jezikoslovec*|, Della Bellov -a -o: ~ slovar

délnica -e *ž*: imenska, lastna ~, délničen -čna -o: ~i odrezek, délniški -a -o: ~a banka, glavnica, družba, délničar -ja *m*, délničarka -e *ž*, délničarski -a -o >*[-ln-]*

délo -a *s, mn.* déla dél *[dél]*: težko, poljsko ~, nočno, obdnevno, priložnostno ~, nujno ~, ročno, umsko ~, knjižno ~, dobro ~, akordno, strojno ~, hlapčevska, težaška ~a, zemeljska ~a, ~ na tekočem traku, hudičevo ~, ~ teče, gre od rok, se odseda; na ~ hoditi, na ~u biti, ~ čez uro, po urah; v ~u imeti, ~ dajati, za ~om iti, ~a se lotiti, obleka je v ~u, s hišo bo še dosti ~a; to ni moje ~; ~ ga priganja, zasačiti pri ~u (samem) *in flagranti*, vse ~ in nedelo današnjega dne, ~ za slovar (°na slovarju), ~ za izboljšanje (°na izboljšanju); délce -a *[-lc-] s*: prvo njegovo ~

delo- *v sestavi*: delodajávec -vca *m*, delodajávka -e *ž*; delojémnik -a *m* = delojemávec -vca *m*; °delokróg -a *m področje, torišče*; delomŕzen -zna -o, delomŕznost -i *ž*, delomŕznež -a *m*; delopúst -a *m*, delopústen -tna -o; delovódja -a *in* -e *m*, delovóden -dna -o, delovódkinja -e *ž*, delovódski -a -o: ~i tečaj, delovódstvo -a *s*, delovódstven -a -o *[-tvən-]*, delovódnik -a *m zapisnik*; delovŕšen -šna -o: ~a pogodba *delovna*; *gl. tudi* dela-

Délos -a *m* |*otok v Egejskem morju*|, délski -a -o *[-ls-] in* déloški -a -o

delováti -újem, delujóč -a -e, delovàl -ála -o, delovánje -a *s*: ~ kot učitelj

déloven -vna -o: ~i dan, ~i čas *čas dela*, ~a norma, moč, doba, dolžnost, ura, ~o vodstvo ni zadosti delavno *vodstvo dela*, ~o razmerje, ~a metoda, mezda, akcija, ~i stroški, ~i prostor (°delovišče), ~o področje *področje dela*, ~o ljudstvo, ~a soba, skupina, zadruga, ~o torišče *torišče dela*; ~i potek *potek dela*; délovnik -a *m načrt dela*

delovnopráven -vna -o: ~i akt, spor

deložírati -am *izseliti koga, na cesto postaviti*, deložácija -e *ž*, deložíranec -nca *m*, deložíranka -e *ž*
délta *m neskl. in* délta -e *ž* |*grška črka*|: v kotu ~, od ~ naprej, z ~; ~ mišica *med.*; délta -e *ž* |*ustje reke*|: Nilova ~, déltast -a -o, deltoíd -a *m*, deltoíden -dna -o: ~a mišica >*[-lt-]*
demagogíja -e *ž zavajanje ljudstva, slepljenje ljudi*, demagóg -a *m*, demagóginja -e *ž*, demagógičen -čna -o, demagóški -a -o, demagóštvo -a *s*
démant -a *m*, démanten -tna -o: ~i jubilej, démantov -a -o: ~ sijaj, démantovec -vca *m min.*; *gl. tudi* diamant
demantírati -am *preklicati, oporeči kaj, zanikati*, demánti -ja *m preklic, zanikanje*
demarkácija -e *ž razmejitev*, demarkacíjski -a -o: ~a črta *razmejitvena*
demárša -e *ž korak, ukrep*: napraviti ~o *dipl. napraviti korak, posredovati za določen namen*; izročiti ~o; diplomatska, prijateljska ~
demaskírati -am *razkrinka(va)ti*, demaskíranje -a *s razkrinka(va)nje*, demaskíranec -nca *m*, demaskíranka -e *ž*
deménca -e *ž med. bebavost*, deménten -tna -o *bebav*
Demétra -e *ž grška boginja rodovitnosti in poljedelstva*, Demétrin -a -o
demilitarizírati -am *odpraviti vojaški značaj in moč*: ~ Nemčijo, demilitarizácija -e *ž*
demimóndka -e *ž*, demimóndski -a -o
déminutiv(um) -a *m manjšalni izraz, mn.* déminutiva -tiv *s*, déminutiven -vna -o, déminutivnost -i *ž*
demisíja -e *ž odstop, umik*: podati ~o *odstopiti, umakniti se, odložiti (čast, službo, odgovornost)*, demisíjski -a -o, demisionírati -am *odstopiti, umakniti se*
demiúrg -a *m stvarnik sveta, stvarilni duh*
demobilizírati -am, demobilizácija -e *ž*, demobilizacíjski -a -o, demobilizíranec -nca *m*
demografíja -e *ž popis ljudi*, demográfski -a -o, demográf -a *m*
demokracíja -e *ž vlada ljudstva*: ljudska, socialistična, parlamentarna ~, demokrátičen -čna -o, demokrátičnost -i *ž*, demokrát -áta *m*, demokrátka -e *ž*, demokrátski -a -o, demokrátstvo -a *s*; demokratízem -zma *m*: socialistični ~, demokratizírati -am, demokratizácija -e *ž*: ~ ljudski i odborov
demokratíja -e *ž* |*stgr. oblika države*|
demokristján -a *m*, demokristjánski -a -o
Demókrit(os) -ta *m* |*gr. mislec*|, Demókritov -a -o
demolírati -am *razbiti, podreti, uničiti, razdejati*, demolíranje -a *s*
démon -a *m* |*bog, duh, zli duh*|, démonski -a -o *božanski, skrivnosten, iz neznanih dušnih globin*, demonízem -zma *m*, démonstvo -a *s*; demóničen -čna -o = demónski -a -o: ~a ženska, demóničnost -i *ž*
demonstrácija -e *ž* 1. *množični nastop*, 2. *pokaz*; demonstrátor -ja *m*: ~ v laboratoriju, demonstránt -a *m*, demonstrántka -e *ž*, demonstrántski -a -o, demonstracíjski -a -o: ~i nastop
demonstratíven -vna -o *kazalen*: ~i zaimek, ~o dejanje, delegati so ~o odšli
demonstrírati -am *nazorno pokazati*, demonstríranje -a *s*: ~ voljo (z množičnim nastopom), ~ pravilo (s poskusi), ~ za kaj *in* zoper kaj *in* proti čemu
demontírati -am *razstaviti na dele, razdreti, narazen vzeti (stroj)*, demontáža -e *ž*, demontážen -žna -o: ~i načrt, ~a skupina
demoralizírati -am, demoralizíran -a -o, demoralizácija -e *ž*
Demósten(es) -na *m* |*grški govornik*|, Demóstenov -a -o, demóstenski -a -o
demótski -a -o: ~a pisava
denacifícirati -am *očistiti nacizma*, denacifikácija -e *ž*
denár -ja *m*: zlat, kovan, papirnat, gotov, debel, javni ~, veliki ~ji, v ~ spraviti, to ni noben ~, je svojega ~ja vreden, ob ves ~ sem, za noben ~, trda je za ~, pri ~ju biti, zamenjava ~ja, dajatev v ~ju; denáren -rna -o: ~i pas, ~i dolg, ~a borza, dajatev, enota, renta, globa, knjiga, nakaznica, odškodnina, ustanova, vloga, ~o gospodarstvo, pismo, posojilo; denárci -cev *m mn.*, denárček -čka *m*, denárnica -e *ž*, denárničen -čna -o, denárnost -i *ž*, denárstvo -a *s*, denárstven -a -o *[-tvən-]*, denárništvo -a *s*, denárnik -a *m*
denaturalizírati -am *vzeti državljanske pravice*, denaturalizácija -e *ž*
denaturírati -am *spremeniti naravo, napraviti neuživno*; denaturíran -a -o: ~i špirit, denaturíren -rna -o: ~i pripomoček

dencè *[dancè]* -à *s majhno dno, pokrovček*: dva soda z ~i; *tudi* dance
dendrít -a *m min. drevnik, med. razvejen podaljšek živčne celice*
dendrografíja -e *ž gozd.*, dendrologíja -e *ž*, dendrológ -a *m*, dendrológški -a -o; dendrometrija -e *ž*, dendrométer -tra *m deblomer*
denominatív -a *m, mn. tudi* denominatíva -tív *s*, denominatíven -vna -o *imenski*
dentál *[-ál]* -a *m slov. zobnik*, dentálen -lna -o *[-ln-] zoben, zobniški*, dentálnost -i *[-ln-] ž*
dentícija -e *ž med. zobljenje, dobivanje zob*
dentíst -a *m zobar*, dentístka -e *ž*, dentístičen -čna -o, dentístovski -a -o *zobarski*
denudácija -e *ž geol. ogoljenje, ogolelost tal*; denudíran -a -o: ~a tla
denuncírati -am *ovaditi, ovajati*, denuncíranje -a *s*, denunciácija -e *ž ovadba*, denunciánt -ánta *m ovaduh*, denunciántka -e *ž*, denunciántski -a -o *ovaduški*, denunciántstvo -a *s*
denziméter -tra *m fiz. gostotomer*; denzitométer -tra *m fot.*
depandánsa -e *ž pristava, stranska stavba, oddelek*
departmá -ja *m oddelek, okraj, okrožje*, departmájski -a -o *okrajen, deželen*
depéša -e *ž brzojavka*, depéšen -šna -o: ~o sporočilo, depešírati -am *brzojaviti*, depešíranje -a *s*
depilácija -e *ž med. odprava las in dlak*
deplasíran -a -o *ne na pravem kraju, zgrešen, neprimeren*, deplasíranost -i *ž neprimernost, zgrešenost*
depolarizírati -am *fiz., opt.*, depolarizácija -e *ž*, depolarizacíjski -a -o, depolarizátor -ja *m*
depolitizírati -am *napraviti neodvisno od politike*, depolitizácija -e *ž*: ~ uprave
deponénten -tna -o *slov.*: ~i glagol = deponéntnik -a *m glagol s trpno obliko in tvornim pomenom*
deponírati -am *položiti, shraniti, založiti (za koga)*, deponíranje -a *s odlaganje*: ~ črnico, *pr.* ~ blago, dokumente; depozít -a *m zaloga vrednotnic, listin*: davčni, finančni, sodni ~; depozitánt -a *m kdor dá blago shraniti*, depozitár -ja *m hranivec pologa*, depozíten -tna -o: ~a banka, ~a listina, deponènt -énta *m kdor deponira*; depó -ja *m polog, skladišče, zaloga*, depóten -tna -o
depopulácija -e *ž izumiranje, krčenje prebivavstva*, depopulacijski -a -o: ~i pojavi
deportírati -am *odpeljati, odvažati v pregnanstvo*, deportíranje -a *s*, deportácija -e *ž*, deportacíjski -a -o: ~i ukaz, deportíranec -nca *m izgnanec*, deportíranka -e *ž izgnanka*
depozít -a *m gl.* deponírati
depravírati -am *popačiti, pokvariti, spriditi, skaziti*, depravácija -e *ž pokvarjenost, skaženost (predvsem nravna), izprijenost*
depresíja -e *ž* 1. *med. potrtost, pobitost*; 2. *geogr. ozemlje, nižje od morske gladine*; 3. *nizek zračni pritisk*, 4. *gospodarsko pešanje, padanje*; 5. *fiz.*: kapilarna ~; depresíjski -a -o, depresíven -vna -o; deprésor -ja *m rud.*
deprimírati -am *potreti, potlačiti, duševno utrujati, pobiti*; deprimíran -a -o *potrt, malodušen*, deprimíranec -nca *m*
depurácija -e *ž prečiščenje, izbris iz knjig*: ~ davčnih zaostankov
deputácija -e *ž odposlanstvo*, deputacijski -a -o; deputát -a *m* 1. *delež, prejemek v naravi*: vinčarski ~; 2. *odposlanec, pooblaščenec*; deputáten -tna -o: ~o zemljo je dobil vinčar v obdelovanje zase
déra -e *ž* 1. *podič za sušenje prosa, koruze, žita*; 2. *voz s plohom*; 3. v ~o iti *na dnino ob svoji hrani*; dérica -e *ž*; *gl. tudi* dira
deráč -a *m*, dérec -rca *m* 1. *konjederec*, 2. *zob*, dérež -a *m kdor. dere, kdor se dere*
déranka -e *ž* |*krznarska priprava*|
deranžírati -am *motiti, nadlegovati*, deranžmá -ja *m motenje, nadloga*
déravica -e *ž*: ~o ima, kogar zgaga dere
dêrbi -ja *m* |*pomembna, odločilna tekma*|
derečína -e *ž* = derečina -e *ž kraj, kjer voda dere*; derečica -e *ž* 1. *derečina*, 2. *driska*, 3. *zgaga*
derenica -e *ž treska za svečavo*
deréze deréz *ž mn.*, derézen -zna -o: ~i jermen, ~i zobje
dêrik -a *m stroj. žerjav, imenovan po Derricku*
derivácija -e *ž izpeljava*, derivát -a *m kem.*: alkoholovi, halogenski, katranski ~i; *med. iz druge izpeljana snov*; derivatíven -vna -o: *pr.* ~i zahtevek, ~o pridobiti, derivacíjski -a -o: ~i produkt; derivírati -am

dermatologija -e *ž med. nauk o kožnih boleznih*, dermatológ -a *m*, dermatológški -a -o; dermatól *[-ól]* -a *m* |*zdravilo*|; dermatitis -a *m vnetje kože*

deróč -a -e *in* deréč -a -e *in* derôč -óča -e *in* derèč -éča -e *prid.*, deróčen -čna -o *ki se rad dere*: ~ otrok; *gl. tudi* dreti

derogácija -e *ž pr. odprava, razveljavitev*: ~ pravnih določb, derogacíjski -a -o: ~i učinek, ~a klavzula, derogírati -am: ~ prejšnje zakone

derúten -tna -o: cesta je v ~em stanju → *popolnoma razdrta*

dêrviš -a *m* |*muslimanski menih*|, dêrvišev -a -o, dêrviški -a -o, dêrvištvo -a *s*

desánt -a *m voj.*: vojaški ~, desánten -tna -o: ~e čete

Descartes *[dekárt]* -a *m* |*franc. filozof*|, Descartesov -a -o: ~ stavek; descartesovski *[dekártoụski]* -a -o: ~i duh; *gl. tudi* Cartesius *in* Kartezij

descendénca -e *ž vir, potomstvo*, descendénčen -čna -o: ~a teorija, descendénten -tna -o, descendènt -énta *m potomec*

desenzibilizírati -am: ~ film *filmu zmanjšati občutljivost za svetlobo*

desêrt -a *m posladek po obedu, pokosilce*, desêrten -tna -o: ~i nožiček, servis, ~o pecivo, sadje, vino

desét desêtih *glav. štev.*: ob ~ih, proti ~ém pridem = proti ~im, pred ~émi me ne bo *pred deseto (uro)*; ena proti ~, ulomljeno z ~, ob ~ petdeset

deset- *v zvezah*: desetdnéven -vna -o, desetdnévnica -e *ž*; desétkrat, desétkraten -tna -o, desétkratnost -i *ž*; desetléten -tna -o, desetlétje -a *s*, desetlétnica -e *ž*; desetodstóten -tna -o; deséttisoči -ev *m mn.*: na ~e jih je, deséttisoči -a -e: vsak ~i kupec, desettisočér -a -o, desettisočéren -rna -o, desettisočkrat, deséttisočkraten -tna -o, desettisočíca -e *ž*, desettisočína -e *ž*, desettisočtónski -a -o: ~a ladja; desetvédrn -a -o: ~a posoda

deseták -a *m* 1. *denar*, 2. *naboj*: nabiti cev z ~om, desetákar -ja *m*: jelen ~

desetár -ja *m*, desetárka -e *ž*, desetárski -a -o: ~a služba

desetér -a -o *loč. štev. (o rabi gl. pod* četvér*)*, desetéren -rna -o: ~ sad, ~o povračilo, desetérnost -i *ž*; desetérica -e *ž*: ~ mož, desetérka -e *ž*, deseterák -a *m*: jelen ~

desetérec -rca *m*: ~ narodne pesmi

desetero- *v sestavi*: deseterobój -ója *m*, deseterobójen -jna -o, deseterobójec -jca *m*; deseterocvéten -tna -o; deseterokóten -tna -o, deseterokót(nik) -a *m*; *zool.* deseterolóvkarji -ev *m mn.*; Deseteroméstje -a *s Dekapolis*; deseteronòg -óga -o, deseteronóžec -žca *m*; deseterovŕsten -tna -o; deseterozlóžen -žna -o, deseterozlóžnost -i *ž*; deseterozŕn -a -o

desêti -a -o *vrst. štev.*: ~a ura še ni odbila, ~i brat, ~a sestra; v ~o te vprašam; desêtič, desêtikrat

desetica -e *ž* 1. šteti po ~ah, 2. dal sem mu čisto novo ~o, desetíčen -čna -o, desetíški -a -o: ~i sistem

desetína -e *ž* 1. na ~e pogumnih mož; 2. ~o plačati, vinska ~; 3. posestvo meri pet desetin; desetínka -e *ž*: za ~o sekunde prepozen, desetínski -a -o: ~a dajatev, ~a vejica, desetínec -nca *m tisk.*, desetínar -ja *m kdor izterjava desetino*

desetíniti -im *desetino pobirati*, desetínjenje -a *s*: ~ žito, vino = desétiti -im: ~ meto in poper; desetínstvo -a *s*

desétka -e *ž* 1. *številka*, 2. *deseterica*

desétkati -am = desetkováti -újem, desetkovàl -ála -o *decimirati*

desétnik -a *m* 1. *deseti brat*, 2. *vodja desetnije*, desétnica -e *ž deseta sestra*, desétniški -a -o; desetnija -e *ž*

desiderátum -a *m deziderat, mn.* desideráta -át *s zaželene stvari*

designírati -am *določiti, označiti*, designíran -a -o, designíranje -a *s*, designácija -e *ž določitev za imenovanje*

deskà -é *in* -è *[dəs-] ž, mn.* deské *in* deskè desák *in* dèsk *[dàsk]* deskàm, *tudi* dèska *[dàska]* -e *ž s stal. poud.*: razglasna, občinska, uradna ~; risalna ~; *tisk.* odlagalna, nakladalna, vlagalna ~, ~ za stavljenje; *avt.* stikalna ~; deskóvnik -a *m tisk.*, deskáti -ám, deskàj -ájte! deskàl -ála -o *z deskami ali skodlami pokrivati*; deščíca -e *ž*, deščíčast -a -o, deščíčen -čna -o: ~a tla *parket*, deščén -a -o: ~a streha, deščílnica -e *[-ụn-] ž rezilo za doge* >*[də-]*; *gl. tudi* daščiti

deskriptíven -vna -o *opisen*: ~a slovnica, ~a geometrija = deskriptíva -e *ž*, deskriptívnost -i *ž opisnost*, deskripcija -e *ž opis, opisovanje*

deskvamácija -e *ž med. luščenje kože*

désni -a -o: ~a matica, ~i navoj, ~i vijak, ~o vrtenje; na moji ~i, iti na ~o, fant je mojstrova ~a roka; desníca -e *ž* 1. *desna roka*, 2. *desno usmerjeni politiki*, desníčen -čna -o, desníčar -ja *m*, desníčarka -e *ž*, desníčarski -a -o, desníčarstvo -a *s*; desnosúčen -čna -o *kem.*: ~e snovi

desoláten -tna -o *brezupen, obupen*: ~e razmere, položaj je ~

desperáten -tna -o *obupen, brezupen*; desperádo -áda *m desperaten človek, obupanec*

despót -a *m samovladar, nasilnik, samodržec*, despótski -a -o, despótičen -čna -o, despotízem -zma *m* = despótstvo -a *s*; despotovína -e *ž* = despotíja -e *ž*; despótka -e *ž* = despótinja -e *ž*; déspojna -e *ž bizantinska cesarica*

destilácija -e *ž kem. prekap, prehlap*: frakcionirana, mokra, suha ~, destilacijski -a -o: ~i proces; destilát -a *m prekapina, po destilaciji dobljena snov*; destilírati -am *prekapati, prehlapiti*, destilíran -a -o, destilíranje -a *s*; destilatêr -ja *m*, destilatêrski -a -o, destilátor -ja *m* |*priprava*|, destilátorski -a -o, destilárna -e *ž*; destilírka -e *ž* |*steklena cevka*|, destilíren -rna -o

destinácija -e *ž namemba, usoda*; destinatár -ja *m ekon.*: davčni ~

destruktíven -vna -o *razdiralen*, destruktívnost -i *ž razdiralnost*, destrúkcija -e *ž razdiranje*, destrúktor -ja *m razdiravec*, destrúktorski -a -o *razdiravski*

deščica -e *ž gl.* deska

dešifrírati -am, dešifríranje -a *s*: ~ pismo, dešifríren -rna -o: ~i ključ

detájl *[-áj]* -a *m posameznost, nadrobnost, del*, detájlen -lna -o *[-ln-] nadroben, delen, posamezen*; detajlírati -am *nadrobno razložiti, navajati, izdel(ov)ati nadrobne načrte*, detajlíran -a -o, detajlíranje -a *s*, detajlíst -a *m*

detaninírati -am *izlužiti čreslovino*; detaniníran -a -o: ~ les

detašírati -am *oddeliti*

déte -ta *s*, détece -a *s*, détečji -a -e, detínski -a -o, detínstvo -a *s*

dète *medm.*: ~, kako si lep! ~ šentaj!

detektív -a *m tajni policist*, detektívka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *knjiga*, detektívski -a -o: ~i roman

detéktor -ja *m* |*radijski sprejemnik*|, detéktorski -a -o: ~i aparat

détel *[détəu]* -tla *m*: mali, troprsti ~, détlov -a -o, détlast -a -o, détlovski -a -o: ~i nos

Détela -a *in* -e *m os. i.*, Dételov -a -o: ~i spisi

dételja -e *ž*: nemška, turška, laška, španska, šmarna, medena ~, dételјen -ljna -o: ~a sol, ~i cvet, luščílnica ~ega semena; dételјica -e *ž*: štiriperesna ~, zajčja ~; dételјišče -a *s in* detelјišče -a *s njiva, kjer je rasla detelja*; dételјičast -a -o: ~i vzorci; dételјina -e *ž* 1. *mešanica črne detelje*, 2. *njiva z detelјo*, dételјnica -e *ž detelji podobna rastlina*, dételјnik -a *m* |*metulj*|

deténcija -e *ž pr. zapor, hramba*: ~ papirjev, zastave, deténtor -ja *m*, detencíjski -a -o: ~a pravica

detergènt -énta *m kem.* |*čistilo*|

determinírati -am *naprej določiti, odločiti*, determiníranje -a *s*, determinácija -e *ž*; determinízem -zma *m* |*fil. nauk*|, determiníst -a *m pripadnik determinizma*, determinístka -e *ž*, determinístičen -čna -o; determinánta -e *ž mat.*, determinánt -a *m biol.*

deti dém déš dé dejó, dèj déjte! dèl **déla** -o *in* dénem -eš 1. dim mu hudo dé, nič ne dé, ob glavo ~; 2. joj, kam bi del? le kam se je dela ta ženska? 3. *praviti, reči*: kaj déš k temu? *gl. tudi* dejati

deto- *v sestavi*: detoljúb -a *m*; detomòr -ôra *m*, detomorívka -e *ž*, detomorívec -vca *m*, detomorívski -a -o

detonácija -e *ž močan pok pri eksploziji*, detonacíjski -a -o: ~a hitrost, detonátor -ja *m*, detonírati -am

detrákcija -e *ž sprostitev mišičnih vlaken*

detronizírati -am *vreči s prestola*, detronizácija -e *ž*

Deukálion -a *m gr. mit.*, Deukálionov -a -o

deus ex machina *[déus eks máhina] m neskl.* 1. *božanstvo, ki v antični tragediji nepričakovano razvozla dramatski zaplet*; 2. *nepričakovan razplet*

déva -e *ž lit. deklica*

devalorizácija -e *ž z zakonom določeno znižanje denarne vrednosti*, devalorizírati -am, devalorizíranje -a *s*

devalutácija -e *ž ekon.*, devalutírati -am

devalvácija -e *ž razvrednotenje, znižanje vrednosti*, devalvírati -am *razvrednotiti*

devastírati -am *opustošiti*, devastácija -e *ž opustošenje*

dévati dévam *in* dévljem *nedov. od* dejati, deti; deváje, devajóč -a -e, déval -a -o *in* -ála -o, dévanje -a *s*: v nič ~, v red ~, iz kože ~, na stran ~, na kveder ~

deverbatíven -vna -o *glagolski*

deverika -e *ž* |*riba*|

devét devêtih *glav. štev.*: ob ~ih, ob ~ dvajset, pridem proti ~ém *ali* ~im *proti deveti (uri)*, pred ~émi *ali* ~imi me ne bo nazaj; pet proti ~, ena deljeno z ~, vseh ~ih se ne bojim

devet- *v zvezah*: devetdánski -a -o, devetdnéven -vna -o, devetdnévnica -e *ž*; devétkrat, devétkraten -tna -o, devétkratnost -i *ž*; devetléten -tna -o, devetlétnica -e *ž*; devetodstóten -tna -o: ~e obresti; devettónski -a -o: ~i voz

deveták -a *m z devetimi prsti*

devétdeset *glav. štev.*: učákal je ~ let, pri ~ih letih življenja; **devétdeseti** -a -o: ~a leta prejšnjega stoletja = 90. leta, v ~ih letih prejšnjega stoletja = v 90. letih; devetdesetér -a -o; devetdesetéren -rna -o; devetdesetína -e *ž*, devetdesetínka -e *ž*, devetdesetica -e *ž*, devétdesetka -e *ž*; devétdesetič; **devétdesetikrat**; devetdesetérica -e *ž* = devetdesetérka -e *ž*

devetdeset- *v zvezah*: devétdesetkrat, devétdesetkraten -tna -o; devetdesetléten -tna -o: ~ starček, devetdesetlétnik -a *m*, devetdesetlétnica -e *ž* |*starka, obletnica*|; devetdesettónski -a -o

devetér -a -o *loč. štev. (o rabi gl. pri* četver*)*; devetéren -rna -o, devetérnost -i *ž*, devetérka -e *ž*; devetérica -e *ž*

devetero- *v zvezah*: deveterogúb -a -o, deveterogúb -a *m*; deveterokóten -tna -o, deveterokót(nik) -a *m*; deveterolásen -sna -o: ~i žamet *tekst.*; deveterolísten -tna -o; deveterovrstíčen -čna -o

devêti -a -o *vrst. štev.*: ~a dežela, ~a vas, za ~o goro, v ~ih nebesih, ~a skrb; pridem pred ~o (uro), možili so jo ~emu kralju v ~i deželi; devetína -e *ž*, devetínka -e *ž*; devêtič, devêtikrat

devetica -e *ž* 1. *številka*, 2. *deveterica*

devétindevetdeset, devétindevetdeseti -a -o, devetindevetdesetér -a -o, devetindevetdesetéren -rna -o, devetindevetdesetína -e *ž*, devetindevetdesetínka -e *ž*, devetindevetdesetica -e *ž*, devétindevetdesetka -e *ž*, devetindevetdesetérka -e *ž*, devetindevetdesetérica -e *ž*, devétindevetdesetič, devétindevetdesetkrat, devétindevetdesetkraten -tna -o

devétindvajset, devétintrideset, devétinštirideset, devétinpetdeset, devétinšestdeset, devétinsedemdeset, devétinosemdeset; *oblike, zveze, sestavo in akcent gl. pri* devet, devetdeset, devetindevetdeset, devetnajst

devétka -e *ž* 1. *številka*, 2. *deveterica*; devétkati -am, devétkanje -a *s* |*otroška igra*|

devetkáti -ám *čvekati*, devetkáč -a *m* = devetkálo -a *s*, devetkéla -e *ž*

devétnajst *in* devetnájst *glav. štev.*, devétnajsti -a -o *in* devetnájsti -a -o, devetnajstér -a -o, devetnajstéren -rna -o, devetnajstérka -e *ž*, devetnajstína -e *ž*, devetnajstínka -e *ž*, devétnajstka -e *ž in* devetnájstka -e *ž*, devetnajstica -e *ž*; devétnajstič *in* devetnájstič, devétnajstikrat *in* devetnájstikrat

devetnajst- *v zvezah*: devétnajstkrat *in* devetnájstkrat, devétnajstkraten -tna -o *in* devetnájstkraten -tna -o, devétnajstkratnost -i *ž in* devetnájstkratnost -i *ž*; devetnajstlétен -tna -o, devetnajstlétnik -a *m*; devétnajststoti -a -o *in* devetnájststoti -a -o: leta ~ega

deveto- *v sestavi*: devetodánka -e *ž burja, ki piha devet dni*, devetodežel(j)án -ána *m*, devetodežel(j)ánka -e *ž*; devetogúbnik -a *m*; devetovížnik -a *m* |*drozg*|

deviácija -e *ž odklon*

devíca -e *ž*: zarjavela, stara ~, ~ Marija, devíštvo -a *s*; devíčen -čna -o = devíški -a -o; devičeváti -újem; devíčka -e *ž*, devíčica -e *ž* 1. *devica*, 2. *cvetlica*; devíčnica -e *ž neoplojena matica*, devíčnik -a *m* 1. ostal bo ~; 2. *jabolko*, 3. *čebelji roj*, 4. *predporočni večer*; devíčar -ja *m šmarni dukat*

Devín -a *m kr. i.*, devínski -a -o: ~i grad, gospodje Devinski *grofje*, Devínčani -ov *ž mn.*

devínkulácija -e *ž odprava vinkulacije*, devinkulírati -am: ~ hranilno knjižico

devíza -e *ž* 1. *geslo*: njegova ~ je bila zmagati; 2. *tuja valuta*: proste ~e, z ~ami kriti bankovce, ~e odvajati; devízen -zna -o: ~a politika, ~i prekršek, dinar, fond, ~o kritje; devízno-práven -vna -o

devocionálije -álij *ž mn. nabožni predmeti*, devocionálen -lna -o *[-ln-]*

devójka -e *ž lit.*, devójčica -e *ž lit.*
devón -a *m geol.*, devónski -a -o: ~a formacija
devóten -tna -o *vdan, klečeplazen, pobožen, pobožnjaški*, devótnost -i *ž vdanost, pobožnjakarstvo*
devtêrij -a *m fiz. izotop težkega vodika*; dévteron -a *m fiz. jedro devterija, sestavljeno iz protona in nevtrona*
dezavuírati -am *preklicati, na laž postaviti, izneveriti se*, dezavuíranje -a *s*
dezertírati -am *pobegniti (od vojakov)*, dezertêr -ja *m (vojaški) begun*, dezertêrski -a -o *ubežniški*, dezertêrstvo -a *s*
dezidérat -a *m zaželena stvar*
dezinficírati -am *razkužiti, razkuževati*, dezinfékcija -e *ž razkužitev, razkuževanje*, dezinfekcijski -a -o *razkuževalen*, dezinfektor -ja *m* 1. *človek*, 2. *priprava*, dezinféktorica -e *ž*, dezinféktorski -a -o *razkuževavski*; dezinficiens -a *m razkužilo*
dezinsékcija -e *ž uničevanje mrčesa*, dezinsekcijski -a -o
dezintegrátor -ja *m stroj. drobivec, luščivec*, dezintegrácija -e *ž drobljenje celote*
dezinteresírati -am se *ne se zanimati, ne se meniti za kaj*, dezinteresíran -a -o *brez zanimanja*
dezodorírati -am *duh vzeti*, dezodorácija -e *ž*
dezoksidírati -am *odvzeti kisik kemični spojini*, dezoksidát -a *m*
dezorganizírati -am *razkrojiti, razkrajati*, dezorganizíran -a -o, dezorganizácija -e *ž*, dezorganizátorski -a -o
dezorientírati -am se *zgubiti smer, zmesti se*, dezorientíran -a -o *zmeden, zgubljen, nepoučen*, dezorientíranost -i *ž nepoučenost, zmedenost*, dezorientácija -e *ž*
dèž -já *m*: ~ gre, pada, k ~ju se pripravlja; govori ko ~; priti z ~ja pod kap; ne stoj na ~ju; ne hodi v takem ~ju; ne hodi po ~ju; lasje, brki na ~; dežèk -žká *m in* dèžek -žka *m*: pohleven ~ >*[dəž-]*
dêža -e *ž* |*posoda, posebno za maslo*|, dêžen -žna -o: ~i pokrov, dêžica -e *ž*, dêžast -a -o
dežêla -e *ž, mn.* dežêle dežêl *[-êl] in* deželé deželá deželàm 1. *upravna enota*: ~ Kranjska; 2. *pokrajina v nasprotju z mestom*: grem na ~o *iz mesta na kmete*; sem bil na ~i, prihajam z ~e; 3. deveta ~; krtova ~; pomlad prihaja v dêžel, ~e ljudske demokracije
dežel(j)àn -ána *m*, dežel(j)ánka -e *ž*, dežel(j)ánski -a -o, dežel(j)ánstvo -a *s*
dežêlski -a -o *[-ls-]*: ~i pridelki *kmečki*, ~a gospoščina, dežêlni -a -o *[-ln-]*: ~i zbor, poslanec, ~o pravo, ~a vlada
deželno- *v sestavi*: deželnoknêžji -a -e; deželnostanóvski -a -o; deželnozbórski -a -o: ~e volitve, ~o zasedanje
deželoznánstvo -a *s*, deželoznánski -a -o
dežemér -a *m*, dežemérski -a -o: ~a postaja, ~a naprava >*[dəž-]*
dêžen -žna *m bot.*
dèžen -žna -o *[də̀ž-]*: ~i plašč
deževáti -úje, deževánje -a *s*: venomer dežuje; dežíti -í >*[dəž-]*
deževen -vna -o: ~o vreme, ~i oblaki, ~a doba, ~ veter, dežévje -a *s*: o(b) ~u; dežévnik -a *m* 1. *ptič*, 2. *črv*, dežévnica -e *ž* 1. *voda*, 2. *goba*, 3. *črv* >*[dəž-]*
Dêžman -a *m os. i.*, Dêžmanov -a -o, dêžmanski -a -o: ~i duh, dêžmanstvo -a *s*: ~ v politiki
dežnica -e *ž*, dežníčen -čna -o >*[dəž-]*
dežník -a *m*, dežníkov -a -o: ~a palica, ~a kljuka, dežníček -čka *m*, dežníkar -ja *m*, dežníkarica -e *ž*, dežníkarski -a -o: ~a obrt >*[dəž-]*
dežúren -rna -o: ~a služba, ~i uradnik, zdravnik, dežúrni -ega *m*; dežúrati -am *imeti dežurno (službo)*, dežúrstvo -a *s*
dia *neskl.*: ~ plošča *diapozitivna plošča*; *gl. tudi* diapozitiv
diabáz -a *m geol.* |*vulkanska kamnina*|
diabétes -a *m med. sladkorna bolezen*, diabétičen -čna -o: ~ bolnik, diabétik -a *m*: hrana za ~e
diabóličen -čna -o *hudičev, zloben*, diabólik -a *m*, diabolízem -zma *m*, diabólika -e *ž*
diábolo -la *m* |*igra*|
diacetilén -a *m nenasičen vodikov ogljik*
diadém -a *m načelek*, diadémski -a -o
diadóh -a *m zg.*, diadóški -a -o: ~a doba
diafán -a -o *presojen*: ~i papir, diafánost -i *ž presojnost*; diafanoskóp -a *m priprava za preskušanje ječmena in pšenice*
diafrágma -e *ž med., fiz. prepona, zaslonka*, diafrágemski -a -o *[-gəm-]*: ~a črpavka
diagnóza -e *ž razpoznava in označba bolezni*: ~o napraviti, narediti = diagnosticírati -am; diagnóstika -e *ž nauk o določanju bolezni*, diagnóstik -a *m*: dober, slab ~; diagnóstičen -čna -o: ~a postaja

diagonál *[-ál]* -a *m* |*tkanina*|
diagonála -e *ž prekotnica*, diagonálen -lna -o *[-ln-]*: ~i prerez; *stvb.* ~a armatura; *tekst.* ~i zlagalni aparat
diagrám -a *m naris, ponazoritev s črto*: hitrostni ~, delovni ~, krmilni ~, toplotni ~, ~ sil, diagrámski -a -o
diákon -a *m*, diakonísa -e *ž*, diákonski -a -o: ~a služba, ~i red, diakonát -a *m*, diakonátski -a -o: ~i obred
diakritíčen -čna -o *razločevalen*: ~o znamenje pri zapisovanju glasovnih tančin
dialékt -a *m narečje*, dialékten -tna -o *in* dialéktičen -čna -o *narečen*: ~ naglas, izgovor, dialektologija -e *ž znanost o narečjih*, dialektológ -a *m*, dialektológški -a -o: ~a karta
dialéktika -e *ž nauk o mišljenju, govorniška umetnost, zgovornost, znanstvena metoda ostro opredeljenih pojmov*, dialéktičen -čna -o *miseln, govorniški*: ~a metoda, ~i materializem *nauk o splošnih zakonih razvoja v naravi, človeški družbi in mišljenju*, dialéktik -a *m mislec, govornik, debatér*: oster, dober ~
dializa -e *ž kem.*, dializátor -ja *m*, dializírati -am *ločiti koloide od kristaloidov*
dialóg -a *m dvogovor*: pisati v ~u, dialógičen -čna -o: ~a oblika spisa
diamagnetízem -zma *m fiz.*, diamagnétik -a *m diamagnetna snov*, diamagnéten -tna -o = diamagnétičen -čna -o
diamánt -a *m* 1. črni ~ *premog*, 2. *tisk. stopnja črk*, diamánten -tna -o: *stroj.* ~i prah, ~a krona; *gl. tudi* demant
diámeter -tra *m premer*, diametrálen -lna -o *[-ln-]*: ~o nasprotje, ~o nasproten, diametrálnost -i *[-ln-] ž*
Diána -e *ž* |*rim. boginja*|, Diánin -a -o: ~ tempelj
diaobjektív -a *m objektiv za projiciranje diapozitivov na kinoprojektorju*
diapazón -a *m oktava, obseg glasu, glasbene vilice*; *osnova za presojo*
diapozitív -a *m fotografski posnetek (za projekcije)*, diapozitíven -vna -o: ~ posnetek *dia posnetek*
diaréja -e *ž driska*, diaróičen -čna -o
diárij -a *m* 1. *dnevnik*, 2. *poslovna knjiga*, diárijski -a -o
diaskóp -a *m aparat za predvajanje diapozitivov*, diaskópski -a -o = diaskópičen -čna -o, diaskopija -e *ž rentgensko presvetljevanje*
diaspór -a *m min.* |*aluminijeva rudnina*|
diáspora -e *ž razsejanost po krajih*: Slovenci v ~i *raztreseni po svetu*
diastáza -e *ž kem.* |*ferment*|, diastátičen -čna -o
diatermíja -e *ž med. pregrevanje z elektriko*: kratkovalovna ~, diatermométer -tra *m*
diatónika -e *ž lestvica z naravno razdelitvijo tonov in poltonov*, diatóničen -čna -o
Dickens *[díkens]* -a *m* |*angl. romanopisec*|, Dickensov -a -o, dickensovski -a -o: ~o pripovedovanje
dičíti -im → *lepšati*: ~ se → *ponašati se, hvaliti se*; dičen -čna -o *lit.*: ~i junaki, ~a gospoda
didáktičen -čna -o *poučen, po načelih didaktike*: ~o pesništvo, didáktika -e *ž nauk o poučevanju*, didáktik -a *m kdor se z didaktiko ukvarja*, didáktičnost -i *ž poučnost*
dideldú *in* dideldúm *in* dideldáj *medm.*; dideldájček -čka *m žvrklja >[-žld-]*
Diderot -a *[didró -ja] m* |*franc. filozof*|, Diderotov -a -o
dídlti -ja *m* |*prašek za uničevanje mrčesa*|: potresti z ~jem
Dído *in* Didóna -e *ž*, Didónin -a -o
diecéza -e *ž škofija*, diecezánski -a -o *škofijski*
dielektrik -a *m fiz.*, dielektričen -čna -o, dielektričnost -i *ž*
Dieppe *[djèp]* -ppa *m* |*franc. kopališče*|, diepski -a -o
dieréza -e *ž razloka, premolk med dvema stopicama*
Diesel Diesla *[dizəl dizla] m* |*nem. inženir*|, Dieslov -a -o: ~ motor, dieselski -a -o *[-zəl-]*: ~a lokomotiva, ~o gorivo, olje, ~i motor = dízel *[-əl]* -zla *m*
diéta -e *ž* 1. *bolniška hrana*: lahka, tekoča, postna, neslana, ledvična, suha, stroga, rahla ~, 2. *dnevnica*; diéten -tna -o *in* diétičen -čna -o *in* dietétičen -čna -o: ~a prehrana, diétik -a *m človek, ki se drži diete*, dietétika -e *ž nauk o zdravem življenju, o posebni prehrani*
difamírati -am *jemati ali vzeti dobro ime, (o)črniti, grditi, obrekovati*, difamácija -e *ž blatenje, obrekovanje*
diferénca -e *ž razloček*, diferéncen -čna -o: ~i kvocient, ~i manometer, diferencírati -am *ločiti, razločiti*; *mat. računati diferencial funkcije, odvajati*: diferenciran -a -o: *mat.* ~a funkcija, diferen-

ciranje -a *s razločevanje*; diferenciál *[-dl]* -a *m mat., teh.*, diferenciálen -lna -o *[-ln-]*: ~a carina, ~i izpit, ~e enačbe; diferenciácija -e *ž*: napraviti ~o

diferírati -am *ločiti se, biti narazen, ne soglašati*

difrákcija -e *ž fiz. lomljenje žarkov, uklon svetlobe*

difterija -e *ž davica, grlovka*: epidemija ~e, difterîčen -čna -o: ~a obloga, ~ otrok, difterijski -a -o: ~i bacil, serum

difténg -a *m dvoglasnik*, difténgičen -čna -o *dvoglasniški*, diftongizácija -e *ž sprememba v dvoglasnik*, diftong(iz)írati -am *spremeniti (se) v dvoglasnik*, diftong(iz)íranje -a *s*

difuzija -e *ž razprševanje, razpršitev*: *fiz.* ~ molekul, ~ plinov, difúzen -zna -o *fot. razpršèn, razsut*: ~a svetloba, *med. razširjen*: ~o vnetje, difúzor -ja *m fiz.*

digáma *m neskl.* |*glas in črka v stari grščini*|

digerírati -am *kem.*, digeríranje -a *s*, digestíja -e *ž učinkovanje topila*; *med. prebava*; digestórij -a *m zastekljena omara za odvajanje škodljivih plinov*

digésta digést *s mn. in* digéste digést *ž mn. pr.*

digitális -a *m bot. naprstec, peteroprstnik, zdravilo za krepitev srca*, digitálisov -a -o: ~i listi

dignitéta -e *ž dostojanstvo, častitljivost*, dignitár -ja *m dostojanstvenik, visok funkcionar*

digresíja -e *ž odmik*

díh -a *m*: ~ pomladi, vetrca, usode, smrti, ~ zastane, ~ pridrževati, do zadnjega ~a, v globokih ~ih, v poslednjih ~ih je; díhljaj -a *m in* dihljáj -a *m*

dihálo -a *s*: bolezni dihal *[-ál]*, dihávke -ávk *ž mn. škrge*, dihálen -lna -o *[-ln-]*: ~a tehnika, ~e vaje, ~i organi, ~i centrum

díhati -am *in* díšem, **díhaje**, dihajóč -a -e, díhal -a -o, díhanje -a *s*: težko ~, veter diše; dihljáti -ám, dihljàj -ájte! dihljàl -ála -o; dihetáti -ám, dihetàl -ála -o; **díhavica** -e *ž težka sapa*, díhavičen -čna -o *nadušljiv*

díhnik -a *m bot.*: nežnobrstni ~ *žabji koprc*

díhniti -nem, dihnjen -a -o: vame dihni! ~ na šipo; besedo je komaj dihnil

dihtéti -ím *močno sopsti, gnati se za čim*, dihté, dihtèl -éla -o, dihtênje -a *s*: ~ kakor kovaški meh, ptica dihti po vodi, ta človek dihti za častmi; dihtív -a -o *poželjiv, hrepeneč*, dihtívost -i *ž*

dihúr -ja *m*, dihúrjev -a -o: ~a koža, dihúrski -a -o: ~i smrad; ti tat ~i; dihúrnica -e *ž* |*past*|

dijàk -a *m*, dijákov -a -o, dijákinja -e *ž*, dijáček -čka *m*, dijáški -a -o, dijáštvo -a *s*

dijo *medm. voznikov*

díka -e *ž* → *čast*

díkastêrij -a *m sodni dvor, sodni kolegij*

díkcija -e *ž izražanje, izgovarjava, besedilo, govor*: prvotna ~ zakona, díkcijski -a -o: ~a hiba

díkcionár -ja *m besednjak, slovar*, dikcionárski -a -o *slovarski*: ~i doneski

Díke *in* Díka -e *ž gr. boginja pravice*

diktafón -a *m avtomatični zapisovavec nareka*, diktafónski -a -o

diktírati -am *narekovati, zapovedati, zapovedovati*, diktíranje -a *s narekovanje*, diktát -a *m narek, samovoljen ukaz*, diktátor -ja *m*, diktátorica -e *ž*, diktátorski -a -o: ~e metode, ~i nastop, diktatúra -e *ž*: ~ proletariata, večine, vojaška ~, diktátorstvo -a *s*

***díla** -e *ž deska*, *dílca -e *[-lc-] ž*: pa smo na ~i; koga na ~o dejati; *dílce dí'c *[-lc-] ž mn. smuče*; *díllast -a -o *deščen, deščičast*: ~a noga *ploska*; °díle d.l *[dl] ž mn. podstrešje*: stanovati na ~ah, na ~ah suše zelišča

dilatácija -e *ž fiz. toplotna razteznost, toplotni raztezek*; *med. razširjenost*, dilatírati -am *raztezati se, raztegniti se*, dilatacíjski -a -o: *stroj.* ~a rega, ~a cev, ~a tesnivka; *fiz.* dilatométer -tra *m*

dilatóren -rna -o *odlagalen*: *pr.* ~i rok, dilatórij -ə *m odkladna odločba, razsodba*

dilêma -e *ž*: biti pred ~o *pred odločitvijo*, biti v ~i → *v škripcih, v zadregi*, dilemátičen -čna -o, dilémski -a -o

diletánt -a *m samouk, nestrokovnjak*, diletántka -e *ž*, diletántski -a -o, diletantízem -zma *m*, diletántstvo -a *s*

dilúvij -a *m geol. ledena doba*, diluviálen -lna -o *[-ln-]* = dilúvijski -a -o

dím díma *m*: vse je v ~u, meso v ~ obesiti, gospostvo je štelo okoli sto ognjišč ali ~ov, potegniti, narediti nekaj ~ov; iz ~a v ogenj *z dežja pod kap*; dímček -čka *m*

díma -e *ž* = dímka -e *ž* = dímlja -e *ž* = dímša -e *ž* |*krava*|, dimè -éta *m* = dimek -mka *m* = dímec -mca *m* |*vol*|

dímast -a -o
dímek -mka *m bot.*: navadni ~, strešni ~, drobnoglavi ~
dímeljnica -e *[-məlj-] ž gl.* dimlje
dímen -mna -o: ~i steber, ~a maska, cev, ~o je, slabo se vidi; dímnat -a -o: ~a kuhinja, ~a soparica, ~i oblaki
dimenzíja -e *ž razsežnost, mera*, dimenzíjski -a -o: ~i preskus, ~a analiza, dimenzionálen -lna -o *[-ln-]*, dimenzionírati -am, dimenzioníranje -a *s*
dimetil- *kem. v zloženkah*: dimetilamín -a *m*, dimetilaminoantipirín -a *m*
dímlje -ij *ž mn.* |*široke ženske hlače*|: muslimanske ~, deklica v ~ah
diminuéndo *prisl. glas.*
dímiti -im: ~ meso; smodnik, ki se ne dimi
Dímitz *[dímic]* -a *m* |*zgodovinar*|, Dimitzov -a -o: ~a zgodovina
dímlje dímelj *[-məlj] ž mn.*, dímeljski -a -o *[-məlj-]*: ~a kila, dímljice -ic *ž mn.*, dimljáča -e *ž kužna bula v dimljah, v koraku*, dímeljnica -e *ž* |*kost*|, dímeljničen -čna -o >*[-əlj-]*
dímnica -e *ž izba z odprtim ognjiščem, prekajevalnica*, dímničen -čna -o: ~a loputa, dimnjáča -e *ž izba za prekajevanje*
dímnik -a *m*: klobukasti ~, lokomotivski, tovarniški ~, dímnikov -a -o: ~o žrelo, dímniški -a -o, dímnikar -ja *m*, dímnikarček -čka *m*, dímnikarica -e *ž*, dímnikarski -a -o: ~a obrt, ~i okoliš, dímnikarstvo -a *s*, dímnikarščina -e *ž*
dimolôvec -vca *m klobuk na dimniku*
dimórfen -fna -o *min. dvolíčen*, dimorfízem -zma *m*: spolni ~, dimorfíja -e *ž dvoličnost*
dína -e *ž* |*merska enota*|
dinámika -e *ž fiz.*, dinámičen -čna -o: ~ značaj, ~i pritisk, ~i vzgon, dinámičnost -i *ž*, dinámik -a *m človek z dinamičnim značajem*, dinamízem -zma *m fil.* |*smer*|, dínamo -a *m stroj za enosmerni tok* (°dínamo stroj): ~ pri kolesu, dínamski -a -o
dinamít -a *m* |*razstrelivo*|, dinamíten -tna -o: ~i naboj, dinamítar -ja *m*, dinamítarstvo -a *s*
dinamo- *v sestavi*: dinamométer -tra *m stroj. silomer*; dinamográf -a *m*
dínar -ja *m*, dínarski -a -o: ~a vrednost, ~a veljava, dínarček -čka *m*
Dínara -e *ž* |*pogorje v Dalmaciji*|, dínarski -a -o: ~o pleme
dinást -a *m vladar*, dinastíja -e *ž vladarska hiša, rodovina*, dinástičen -čna -o, dinástičnost -i *ž*
diné -ja *m* |*obed, večerja*|
díngač -a *m* |*vino*|
díngo -a *m* |*avstralski pes*|
dínja -e *ž*, dínjin -a -o: ~e pečké, dínjišče -a *s* |*greda*|
dinozáver -vra *m* |*plazivec*|
dióda -e *ž el. elektronka z dvema elektrodama*
Diodór(os) -ra *m* |*gr. zgodovinar*|, Diodórov -a -o
Diofánt(es) -ta *m* |*gr. matematik*|, Diofántov -a -o: ~e enačbe, diofántski -a -o
Diógen(es) -na *m* |*gr. filozof*|, Diógenov -a -o, diógenski -a -o
Diokletiánus -na *m in* Dioklecián -a *m* |*rim. cesar*|, Dioklecijánov -a -o: ~a palača v Splitu
dioksíd -a *m kem.*: dušikov ~, ogljikov ~ *ogljikova kislina*, silicijev ~ *kremenica*
Dioméd(es) -da *m* |*gr. junak pred Trojo*|, Diomédov -a -o
Diónisos Diónisa *m in* Dioníz -a *m gr. bog vina*, Diónisov -a -o *in* Dionízov -a -o: ~ kult, dionízičen -čna -o *neumerjen, nemiren, strasten, duševno razrvan*: ~a narava, dionízičnost -i *ž*; dionízije -zij *ž mn.*: praznik vélikih dionizij
Dionízij -a *m os. i.*, Dionízijev -a -o; Dionízija -e *ž*, Dionízijin -a -o
dioptríja -e *ž* |*optična merska enota*|, dioptríjski -a -o; diópter -tra *m fot.*, dióptričen -čna -o
dioráma -e *ž* |*slika*|
diorít -a *m min.* |*magmatska kamnina*|; dioríten -tna -o
Dioskúra -ov *m dv. dvojčka Kastor in Poluks*
díple dípel *[-pəl] ž mn. mehovi*, díplati -am *igrati na mehove*, diplár -ja *m*
diplóma -e *ž listina, spričevalo o doseženi časti, usposobljenosti ipd.*: doktorska ~, veljavnost, priznanje ~e, diplómen -mna -o: ~i obrazec, diplómski -a -o: ~i izpit; diplomírati -am; diplomíran -a -o: ~a babica, ~ zdravnik, odvetnik, diplománt -a *m*, diplomántka -e *ž*
diplomát -a *m*, diplomátka -e *ž*, diplomátski -a -o: ~i zbor, jezik, korak, kurir, potni list, ~a akcija, pošta, ~i stiki; diplomacíja -e *ž* 1. *mednarodno občevanje*, 2. *zbor diplomatov*, 3. *uglajenost, previd-*

nost, zapetost, zvijačnost, diplomátičen -čna -o; diplomatizírati -am: znal je spretno ~; diplomátika -e *ž preučevanje zgodovinskih listin*

dípol *[-ol]* -a *m el.*

díptih -a *m* 1. *pri Rimljanih sklopna tablica za pisanje*, 2. *dvodelna oltarna podoba*; *tudi* díptihon -a *m*

dír -a *m*: v ~ se spustiti, iti; v ~u se ustaviti; konj ima težek ~; mir, če ne, bo ~! dírjati -am, dirjáje, dirjajóč -a -e, dírjanje -a *s in* dirjánje -a *s*; dirjáč -a *m* |*konj*|, dirjávec -vca *m*, dirjálen -lna -o *[-ln-]*: ~i konj; dirjíhati -am, dirjástiti -im *težko, nerodno dirjati*

díra -e *ž voz s plohom*, dírica -e *ž dvokolesna ciza, kimpež*; *tudi* dera

direkcíja -e *ž ravnateljstvo, vodstvo*: železniška ~, direkcíjski -a -o: ~a pisarna

dirékten -tna -o *neposreden, prem*: ~i govor *premi*, ~ dokaz, ~ pogon, ~o proporcionalen *premo sorazmeren*, ~i davki, ~a volilna pravica; dobiti ~o iz tovarne *naravnost*; ~o podivjal je → *kar*; diréktnost -i *ž neposrednost*

direktíva -e *ž napotek, smernica, navodilo*: splošne ~e, dati ~e, ravnati se po ~ah, direktíven -vna -o: ~ članek, ~a razvrstitev, ~o navodilo

diréktor -ja *m ravnatelj*, diréktorjev -a -o, diréktorica -e *ž*, diréktoričin -a -o, diréktorski -a -o, diréktorstvo -a *s*, direktorát -a *m ravnateljstvo*; direktórij -a *m* 1. *upravni odbor*, 2. *cerk. koledar z liturgičnimi navodili*, 3. *franc. vlada peterice po revoluciji*

diréktor -ja *m* |*trta in vino*|

direktrísa -e *ž*: ~ elipse, hiperbole, parabole

direndáj -a *m*: to je bil ~, kjer so pele Kurentove gosli

dirigírati -am *ravnati, voditi*, dirigíranje -a *s*; dirigíran -a -o *naravnan, vóden*: ~i izstrelki, ~o gospodarstvo, dirigènt -énta *m*, dirigéntka -e *ž*, dirigéntski -a -o

dirimírati -am *odločiti ob enakem številu glasov*, dirimíranje -a *s*

dirjástiti -im *gl.* dir

dírkati -am, dirkáje, dirkajóč -a -e, dírkanje -a *s*, dírek -rka *m* |*dir*|, dírka -e *ž*, dirkáč -a *m*, dirkávec -vca *m*, dirkálen -lna -o *[-ln-]*: ~i konj; dirkališče -a *s*, dirkališčen -ščna -o

°**dírniti** -nem *ganiti, zadeti*

disakórd -a *m glas.*

disážio -a *m ekon. razloček med resnično in naslovno ali nominalno vrednostjo*

disciplína -e *ž pravila, red, ostrost, panoga*: vojaška, šolska, cerkvena ~; akustika je ~ fizike; disciplínski -a -o: ~a pravila, ~i red, ~o zasledovanje; disciplináren -rna -o: ~a preiskava; disciplínati -am *reda navaditi, urediti, ustrahovati (tudi s kaznijo)*; disciplíniran -a -o *reden, urejen, poslušen, ustrahovan*: ~ razred, ~a družba, ~o članstvo, disciplíniranost -i *ž*

disertácija -e *ž znanstvena razprava*, disertacíjski -a -o

disfúnkcija -e *ž med. motena funkcija*

disgustírati -am *vznejevoljiti, v slabo voljo spraviti, vzeti veselje do česa*, disgustíran -a -o *vznejevoljen, slabe volje, zagrenjen*

disharmónija -e *ž nesoglasje, neubranost*, disharmóničen -čna -o *neubran, neskladen*

disidènt -énta *m*: ~ stranke, disidéntski -a -o: ~i glasovi

disimilácija -e *ž* 1. *slov. razlikovanje*, 2. *med.*; disimilacíjski -a -o: ~i pojavi; disimilírati -am

disjúnkcija -e *ž ločnost, sodbe in sklepi z ali—ali*, disjunktíven -vna -o: ~o priredje *ločno*

dísk -a *m*: metanje ~a

diskalcéat -a *m* |*redovnik*|, diskalcéatski -a -o: ~i red, samostan *>[-lc-]*

diskánt -a *m glas. visoki pevski ali instrumentalni glas, gornja polovica klaviature*, diskantírati -am, diskantíst -a *m*

diskónt -a *m ekon.*, diskónten -tna -o: ~i kredit, ~a mera, diskontírati -am: ~ menične terjatve

diskotéka -e *ž zbirka gramofonskih plošč*

diskreditírati -am: ~ koga *komu vzeti, jemati zaupanje*, diskreditíran -a -o *brez zaupanja, brez ugleda*, diskreditíranost -i *ž*

diskrepánca -e *ž nesoglasje, nasprotje, neskladnost*, diskrepánten -tna -o *neskladen*

diskréten -tna -o *obziren, nevsiljiv, molčeč*, diskrétnost -i *ž obzirnost*, diskrecíja -e *ž*

diskriminácija -e *ž delanje razločkov, zapostavljanje*: rasna ~, diskriminacíjski -a -o: ~o ravnanje s tujci, diskriminátorski -a -o: ~a politika, ~i ukrepi, diskriminánta -e *ž*: *mat.* ~ kvadratne enačbe

diskúrz -a *m pogovor, fil. sklepanje, razčlenjevanje*, diskurzíven -vna -o *raz-*

členjujoč: ~o spoznavanje *po sklepanju*, ~a obravnava *v obliki pogovora*

diskusíja -e *ž obravnavanje, obravnava, pretres*, diskusijski -a -o: ~i večer, ~a snov; diskutírati -am *obravnavati, pretresati*, diskutánt -a *m razpravljavec*

diskvalificírati -am *onemogočiti*; diskvalificiran -a -o: ~ igravec; diskvalifikácija -e *ž šp. prepoved nastopanja na tekmah*

dislokácija -e *ž razmestitev, razmeščanje, premaknitev iz prvotne lege*; dislokacíjski -a -o: ~i ključ; dislocírati -am *razpostaviti, porazdeliti (po vasi)*

Disney -a *[dízni -ja] m |amer. filmski risar|*, Disneyev -a -o

disociácija -e *ž kem. razcep, razkroj, razpad*: elektrolitična ~, toplotna ~

disolúcija -e *ž razkroj, razpad*

disonánca -e *ž razglasje, nesoglasje, neubranost*, disonánčen -čna -o, disonánten -tna -o: ~i zvoki, disonírati -am, disoníranje -a *s*

dispanzêr -ja *m*: protituberkulozni ~, dispanzêrski -a -o

disparáten -tna -o *nezdružljiv, čisto drugačen, različen*: ~i pojmi; disparátnost -i *ž*: ~ nazorov

dispéčer -ja *m → razpečevavec, razpošiljavec, razdeljevavec*

dispénza -e *ž spregled, odveza, oprostitev od kake obveznosti*, dispenzírati -am *spregledati, odvezati, med. pripraviti in oddati zdravilo*; dispenzátor -ja *m*

dispepsíja -e *ž slaba prebava*

disperzíja -e *ž razpršitev*: *fiz.* ~ svetlobe, ~ elektromagnetnih valov, disperzíjski -a -o: ~i pripomoček = dispêrgens -a *m*

dispnóa -e *ž med. kratka sapa*, dispnóičen -čna -o *kratke sape*

disponírati -am *razpolagati s čim, razvrščati kaj, odločevati, urejati*, disponènt -énta *m ekon. opolnomočenec, vodja poslovnega oddelka s posebnimi pooblastili*

dispozícija -e *ž* 1. *razpoloženje*, 2. *nagnjenost*: ~ za jetiko, 3. *načrt*, dispozicíjski -a -o: ~i fond, dispozicionálen -lna -o *[-ln-]*; dispozitíven -vna -o: ~o določilc, pravo, dispozitívnost -i *ž*

dispopórc -a *m nesorazmerje*

disputírati -am *razpravljati, doganjati z razlogi in ugovori*, dispút -a *m* = disputácija -e *ž razprava z dokazi in ugovori*, disputacíjski -a -o: ~i način, ~a obramba, ~o napadanje

dissous -a *[disú -ja] m teh., nav.*: plin ~ *v jeklenkah pod pritiskom v acetonu raztopljen acetilen*

distánca -e *ž razdalja*: °varovati ~o *ne dati do sebe*, distancírati -am 1. *odmakniti, teh. določiti razdaljo*; 2. *šp. pustiti pri tekmovanju za seboj, zadaj*, distáničen -čna -o: *fot.* ~a lestvica; *ekon., pr.* ~i ček, ~i delikt, ~a kupčija, ~a menica

dístih(on) -ha *m*: ~ je zveza heksametra in pentametra

distingvírati -am *razločiti*, distingvíran -a -o *izbran, odličen, imeniten*, distingvíranost -i *ž odličnost*; distínkcija -e *ž odlika, odlikovanje*; *razločevanje, razločevalno znamenje*

distonírati -am *glas. ne čisto prav peti ali igrati*

distribúcija -e *ž razdelitev, razdeljevanje*, distribucíjski -a -o *razdelitven*, distribútor -ja *m razdeljevavec*, distributíven -vna -o *(raz)delilen*: ~i števniki

distrikt -a *m okrožje, okraj*

distrofíja -e *ž med. motnja v prebavi*, distrofíčen -čna -o

dišáti -ím, dišéč -a -e, díši -íte! díšal -ála -o: lepo ~, ~ po šmarnicah, vino po sodu diši, denar mu diši, delo jim ne diši, ~ po snegu, to diši po goljufiji, lačnemu tudi nezabeljena jed diši, kruh diši, kruh mu ne diši; dišéč -éča -e *prid.*: lepo ~

dišáva -e *ž*, dišávar -ja *m parfumar*, dišávarica -e *ž*, dišáven -vna -o *aromatičen*, dišávnica -e *ž steklenička za parfum, puša za dišave, žleza z dišečo izločino*, dišávski -a -o: Dišavski otoki; dišáviti -im: gospodične se rade dišavijo

dišéčevina -e *ž in* dišečevína -e *ž dišeče zažimbe*, dišéčnost -i *ž*; dišéčka -e *ž* 1. *trta*, 2. *hruška*

díšek -ška *m*: vino ima ~ po sodu; ~ po smešnem, omlednem

díti díjem *lit.*: sapica dije; cvetlice dijejo; kar žije in dije

ditirámb -a *m (obredna) hvalnica*, ditirámbski -a -o = ditirámbičen -čna -o

diurníst -a *m dnevničar*, diurnístka -e *ž dnevničarka*, diurnístovski -a -o

díva -e *ž*: filmska ~ *zvezdnica*

Diváča -e *ž kr. i.*, v ~i, diváški -a -o, Diváčani -ov *m mn.*

dívan -a *m blazinjak*, dívanček -čka *m*

divergírati -am *iti narazen, razhajati se*: ~ v mišljenju, črti divergirata *se raz-*

hajata, divergénca -e *ž raznosmernost, razloček*, divergénčen -čna -o, divergénten -tna -o *razhoden*: ~i kanal

diverzíja -e *ž postranska operacija, nezakonito uporno delovanje ali vojskovanje*, diverzíjski -a -o: ~a organizacija; diverzánt -a *m*, diverzántstvo -a *s*, diverzántski -a -o: ~a akcija

dividénd -énda *m deljenec*; *število, ki ga delimo*; dividénda -e *ž delež od letnega dobička*, dividénden -dna -o; dividírati -am *deliti*, dividíranje -a *s deljenje*

divinácija -e *ž slutnja prihodnjih dogodkov, vedeževanje*

Divina commedia *[divína komédia]* -e -e *ž Božanska komedija |Dantejev ep|*

°díviti -im se *čuditi se*, °divôta -e *ž čudovitost, čudo*, °díven -vna -o *čudovit, prelep, sijajen*

dívíz -a *m tisk. vezaj*

divízija -e *ž voj.* |*oddelek, večja skupina*|, divizíjski -a -o: ~o poveljstvo, divizionár -ja *m poveljnik divizije*

divízor -ja *m mat. delivec*

divjáčina -e *ž* 1. *meso divjadi*, 2. *divja žival*, 3. *divjak*, divjád -i *ž divje živali*, divjáden -dna -o

divják -a *m neukročena žival, necepljeno drevo, neomikan, neorganiziran, surov človek*, divjákinja -e *ž*, divjáček -čka *m*, divjáški -a -o, divjáštvo -a *s*, divjáčnost -i *ž*; divjáka -e *ž in* divjáča -e *ž necepljeno drevo*: češnja ~

divjákovec -vca *m bot.*

divjáti -ám, divjàj -ájte! divjajóč -a -e, divjáje, divjàl -ála -o, divjánje -a *s*: bik divja po pašniku; rastlina divja; kam divjaš? divjávec -vca *m*, divjávka -e *ž*; divjálo -a *s človek nagle jeze*

dívji -a -e, bolj dívji: ~a zver, ~i lovec, živeti v ~em zakonu, ~a jeza, ~a češnja, ~i ogenj, ~e gledati, raste mu ~e meso, Divji potok; divjína -e *ž*, divjáva -e *ž*, divjóst -i *ž*, dívjast -a -o *plašen, boječ*, divjínec -nca *m divje živeč človek*, divjica -e *ž prebohotno žito*

dívnik -a *m* = divnjak -a *m lit. park*

dízel *[-əl]* -zla *m* |*motor*|; *gl. tudi* Diesel

dizenterija -e *ž griža*, dizentêričen -čna -o *grižav*: ~ bolnik, dizenterijski -a -o: ~i bacil

Djékše Djékš *ž mn. kr. i.*, djéški -a -o

dláka -e *ž*: mišja ~ *ptičji puh*, pasja ~ |*kletvica*|, ~o cepiti; tudi za ~o se ne umaknem; do ~e vse je povedal; ~o puščati *goliti se*; take ~e ljudje; po žabjo ~o poslati *po april*; dláčica -e *ž*; dláčen -čna -o *kosmat*, dlákast -a -o, dlákav -a -o: ~ čopič, dlákavost -i *ž*, dláčnica -e *ž* |*celica*|, dlákarica -e *ž*: uš ~ *krvosesna uš*

dlako- *v sestavi*: dlakocépec -pca *m*, dlakocépski -a -o, dlakocépen -pna -o, dlakocépstvo -a *s*; dlakojéden -dna -o: ~i mrčes

dlán -í *ž*, na dláni, z dlanjó; dve dlani; *mn.* dlaní: ~ širok; na dlani je *očitno, jasno je*; dlánski -a -o, dlánast -a -o, dlánčnica -e *ž* |*kost*|; dlanastolísten -tna -o

dlèsk dlêska *m* |*ptič*|: zeleni ~

dlèsk *medm.*, dlés(k)niti -nem = dléščiti -im; dlèsk dlêska *m* |*glas*|, dlèskati -am *in* dleskáti -ám, dleskèt -éta *m*, dleskàv -áva -o, dleskávec -vca *m*, dleskávka -e *ž*

dlêsna -e *ž*, *nav. mn.* dlêsne dlêsen *[-sən]* (°dlesno *s*), dlêsenski -a -o *[-sən-]*

dlétiti -im, dlétenje -a *s*

dléto -a *s*: prečno ~, dléten -tna -o, dlétast -a -o, dlétce -a *s*; dletílo -a *s stroj.*

dljè *prim. prisl. dalje*

d-mol *[démól]* -a *m*: skladba v ~u

dnén -a -o *dnov*: ~a doga

Dnéper -pra *m*, dnéprski -a -o; Dneprostròj -ôja *m*, dneprostrójski -a -o

Dnéster -tra *m*, dnéstrski -a -o

dnéven -vna -o 1. ~a luč, ~i kop *kop na prostem*, odstaviti z ~ega reda, na ~i red dati, priti; ~o delo *podnevi*; 2. *vsakdanji, na dan*: ~i zaslužek, ~o delo, ~a hrana; dnévno *prisl.* → *na dan, vsak dan*

dnévnica -e *ž* = dnevnína -e *ž* = dnévščina -e *ž*; dnévničar -ja *m*, dnévničarka -e *ž*, dnévničarski -a -o

dnévnik -a *m*: današnji ~i poročajo; list iz mojega ~a; davčni, plačilni, ladijski ~; ~ o nabavah, dnévniški -a -o

dníka -e *ž dnjača*, dníčen -čna -o *na dnu ležeč*: ~ les, ~ svet, ~ travnik

dnína -e *ž delo in zaslužek enega dne*: po ~ah hoditi, dnínski -a -o, dnínar -ja *m*, dnínarica -e *ž*, dnínarski -a -o, dníniti -im

dníšče -a *s* 1. *temelj*, 2. *veje na dnu senene kope*, 3. *odritek pri deblu*, 4. *usedlina, gošča*, 5. *tisk.*: jedkalno, vrezovalno ~

dníti dním *dno vlagati*, dnì dníte! dnil -a -o, dnjênje -a *s*: ~ sod

dnjáča -e *ž dnika, sódolica, travnat dolec, na dnu ležeč svet*

dnò dnà *s*, dnù dnò na dnù z dnòm, *dv.* dnì dnóv *in* dán dnôma dnì na dnéh z dnôma, *mn.* dnà dnóv *in* dán dnòm dnà pri dnéh z dní: dvojno, izbočeno ~, ~ kotla, sitasto ~; *anat.* medenično ~, lobanjsko ~; do ~a izprazniti, spremeniti; ladja zadene na ~, priti resnici na ~ *ali* do ~a, iz ~a srca se zahvaliti, iz ~a hišo sezidati, sodu ~ izbiti; na ~u življenja, za ~om pobirati *spodaj, pri tleh*

dno *predl. z rod.*: ~ potoka leži velika riba

dnóv -a -o *dnen*: ~a doga, ~a debelina *debelina dna*

do *prisl. nekako, okoli, skoraj*: ~ sedem ur hodá, ~ tri dinarje na uro, ~ dvajsetkrat so napadli

do *predl. z rod.* ① *krajevna raba*: od vzhoda ~ zahoda, ~ strmih nebes, šel bi ~ konca sveta, od hiše ~ hiše hodimo, od veselja ~ veselja leta; ~ starševpisati, ~ matere pride list poslan, obrniti se ~ prijateljev; v dvorani je bila glava ~ glave; zrno ~ zrna pogača, kamen ~ kamna palača; ~ kod, ~ vrh glave; ② *časovna raba*: delati ~ tŕde noči, spati ~ belega dne, ~ sivih las, ~ polnoči svatovati, ~ tistih dob, ~ konca dni, od zore ~ mraka, ~ zadnjega so tajili, ~ tretjega gre rado, ~ pred kratkim, ~ takrat, ~ zdaj, ~ blizu božiča; ③ *način ali količina*: ~ krvi se urezati, ~ golega sleči, ~ mrtvega pretepsti, ~ blaznosti ljubiti, ~ solz ganiti, najesti se ~ ljube volje, ~ pike izpolniti povelje, ~ besede vse je res, kuhati ~ mehkega, ~ celega opleta njiva, ~ živega priti, ~ vrha poln, ~ ušes zaljubljen, ~ grla sit, ~ dna spregledati, nimamo kruha ~ ostajanja, ~ čuda čedno dekle, ~ hudiča močan fant, od pet ~ sedem stopinj, spremenljivo ~ oblačno vreme; zasluži od 200 ~ 300 din; ④ *smer dejanja*: ~ tega mi je (°na tem), malo mu je ~ življenja, nič mu ni ~ zabave, trd ~ ubogih; prijazen, dober ~ vseh, ljubezen ~ domovine, odnos ~ dela, zvestoba ~ prijateljev, prošnja ~ vas, čast ~ srca ima oblast; kar pa je ~ skoposti, ga nima para *kar se tiče*; kar je ~ mene, bom storil *v moji moči*; *kadar bi bilo izražanje dvoumno*, do *lahko zamenjamo s predlogom* razen: zapravil je ves denar ~ zadnjega kovača; sprejemam to pravilo vse ~ neznatnih izjem; podkupljivo je bilo vse ~ sodnikov; vsi ~ enega so odšli

do- *v sestavi*: I. *z glagoli pomeni* ① *dopolnitev in konec dejanja*: je že doslužila, za letos smo dodelali, revež je dotrpel, ogenj dogori, dokončati; ② *priti do določene stopnje*: dokopati se do bogastva, doiti popotnika, otrok se domore žveplenk, fant je dorastel vrha, dobiti, dohiteti, dospeti, doseči; ③ *dosego zaželenega*: dočakati konca, dognati resnico, dokazati laž, dopovedati komu, doklicati dekle k oknu; ④ *dodajanje*: doliti vode, doplačati razliko, dokupiti njivo, doložiti, dosuti, dostaviti, dopisati; II. *imenske sestavljenke so* ① *iz glagolov*: dobitek, dodatek, dogovor, dokaz, doklada, doliv, doprega, dozdeven, doživljaj; ② *iz predložnih zvez*: dokolenke, hlače dopetače, dobeseden, doleten, dosmrten, doprsen; *predložne zveze so rade okamnele v prislove*: doslej, dokorej, dosihdob, dopoldne, dosti, dovolj, dodobra, dočista

dób -a *m*, dóbec -bca *m*, dóbov -a -o: gladek kot ~a skorja, dobovína -e *ž*, dóbje -a *s*, dóbovje -a *s*

dób -a *m*: biti na ~u *na dobičku*

Dób -a *m kr. i.*, v ~u, dóbski -a -o *in* dobóvski -a -o, Dóbljani -ov *m mn. ali* Dobóvci -ev *m mn.*

dôba -e *ž*: zlata ~, življenjska ~, ~ trpežnosti, junaška ~, *pr.* pogodbena, preskusna, službena, zavarovalna, karenčna ~; bronasta ~; do te ~e, po ti ~i, do tistih dob

dobávíti -im *preskrbeti, nakupiti, oskrbeti, poslati*, dobavítelj -a *m*, dobavíteljica -e *ž*, dobavíteljski -a -o; dobávljati -am, dobávljanje -a *s*; dobáva -e *ž*, dobáven -vna -o: ~i rok, list, ~i stroški; dobavljáč -a *m*, dobávnik -a *m*, dobávnica -e *ž*, dobavítev -tve *ž*, dobavítven -a -o *[-vən-]*; dobavljiv -a -o

Dobêno -ega *s kr. i.*, na ~em

dóber dôbra -o, *dol. obl.* dôbri -a -o, *prim.* bóljši -a -e: ~ dan! ~o srečo! ~ tek! ~ človek, ~e volje biti, kaj bo ~ega? ~i ljudje so mu vse na nos nesli, žito je ~ kup *poceni*, ~a ušesa imaš, pes

ima ~ nos, fant ni na ~em glasu, ~ glas seže v deveto vas, ~o ime izgubiti, otrok je ~e glave, dekle je iz ~e hiše, ~o delo boš napravil, ~o blago se samo hvali, ~ jezik imeti, ~ prevodnik toplote, ~a letina, kupčija, mera, paša, v ~i veri, iz ~e volje kaj storiti, bil je ~a duša; ta je pa ~a! z ljudmi je treba po ~em; ta stvar mu bo še k ~emu; ~ ko kruh, kakor med, kakor ~ dan; veter ni bil ~, midva sva si zelo ~a, zdaj sem pa ~! če te zasačijo, boš ~; komaj ~, da bi krompir lupil; za biriča bo kar ~, suknja je še ~a, ~a sta si kakor pes pa mačka; ~a dva metra visok, od tega je že ~ mesec, ~o uro hoda, ~ kos kruha, ~ se delati *dobrikati se*; °~ stati *porok, za poroka biti*; dôbro *prisl.*: ~ kaže, ~ mu gre, ~ si se ga nalezel, ~ živeti, ~ mi dé, ~ se mi zdi; ni še ~ zinil, že mu je bilo žal; ~ tema je že bilo, ~ pozno, ~ dosti; dôbro -ega *s*: boljše je sovražnik ~ega, na dóbrem biti, imeti; do ~ega preverjen *dodobra*, v ~ pisati, šteti komu; svetujem ti za tvoje ~; ima vsaj to ~, da ni hinavec; *včasih zamenja primernik dol. obliko osnovnika*: boljše vino prinesi, boljši klobuk vzemi

Doberdób -a *m kr. i.*, v ~u, doberdóbski -a -o, Doberdóbci -ev *m mn.*

dóberman -a *m* |*pasja pasma*|

dobeséden -dna -o, *prisl.* dobesédno *od besede do besede, natančno po besedah (za način), do besede vse, do pike, do črke vse (za mero izčrpnosti in natančnosti)*: ~ prepis, ~ prevod; ~o povedati, ~o navesti kaj; dobesédnost -i *ž*

dobíček -čka *m*: čisti, vojni, tržni, masten ~; imeti, spraviti ~ od prodaje, kovati ~ iz pravd; račun zgube in ~a; na ~u biti; prvi ~ ne gre v mošnjiček; dobíčkar -ja *m*: vojni ~, dobíčkarija -e *ž*, dobíčkáriti -im, dobíčkarski -a -o: ~i duh, dobíčkarstvo -a *s*

dobíčkažêljen -ljna -o *dobíčka žêljan, žêljen dobíčka*, dobíčkažêljnost -i *ž*, dobíčkažêljnež -a *m*

dobíčko- *v sestavi*: dobíčkolôvec -vca *m*, dobíčkolóvstvo -a *s lov za dobíčkom*; dobíčkonôsen -sna -o *donosen*, dobíčkonôsnost -i *ž donosnost*

dobíti -ím -íš -í, 3. *os. mn.* dobíjo *in* dobé, *poleg* dobóm -óš -ó -óva -ósta -ómo -óste -ódo *in* dobójo; dôbi -íte! *ali* dobôdi -te! dóbil *in* dobíl -íla -o, dobljèn -êna -o: službo ~, za ženo ~, imam ~ toliko; stavo, pravdo ~; trdnjavo ~, v pest ~; noč me je dobila; bolezen, zobe ~; doma ~ koga; ~ po glavi; v glavo ga je dobil; ~ v mrežo, na muho; ~ po nosu, po grbi, ~ jih; ~ proste roke, besedo, zadoščenje, vtis, bitko; ~ na laži; ~ na limanice, v posest, pred oči; ~ ribo na trnek; ~ na svojo stran, zase; ~ veselje, zaupanje, povelje; ~ dekle, moža, ženo; ~ pismo, denar, igro; ~ pri kom streho; ~ pomoč, pouk, delo, stanovanje, prostor; ~ trebuh, mlade; ~ v kremplje, v roke, kaj za pod zob; ~ naposodo, v zameno, v oblast, veter v hrbet; vse se dobi, vsaka stvar dobi noge, dobimo se na postaji, tudi taki ljudje se dobé, dež dobimo

dobítje -a *s*, dobit -i *ž kem.* (°izplen), dobítek -tka *m*: glavni ~; dobíten -tna -o: ~a zadolžnica, dobítnik -a *m*: srečni ~, dobítnica -e *ž*, dobítniški -a -o; dobljív -a -o, dobljívost -i *ž*

dobívati -am, dobíval -a -o *in* -ála -o, dobívanje -a *s*: ~ ugled, težo, zaupanje, pri ugledu (°na ugledu), zobe ~, pri igri ~; dobivávec -vca *m*, dobivávka -e *ž*

dóboš *neskl.*: ~ torta, ~ torte

dobráva -e *ž*, dobrávica -e *ž*, dobrávec -vca *m*, dobrávka -e *ž* |*prebivavka in rastlina*|, dobrávski -a -o; dobrávina -e *ž* |*seno*|

Dobráva -e *ž*, na ~i *in* v ~i: Blejska ~, dobrávski -a -o, Dobrávci -ev *m mn.*

dobrcí -èv *m mn.*, -èm -è -ìh -ì *ošpice*, dobrčàv -áva -o

Dobrépolje Dobrépolj *ž mn. kr. i.*, dobrépoljski -a -o

dobréti -ím, dobrèl -éla -o *dobro deti*: zrak mi tu dobri

dobríčnik -a *m dobrodušen človek* = dobríčina -e *ž in m*, dobríčinski -a -o

dobríka -e *ž bot.* = dobríkovina -e *ž in* dobrikovína -e *ž dobrovita, hudika*

dobríkati -am se, dobríkanje -a *s*: ~ se komu, dobríkav -a -o: ~ glas *sladek*, dobríkavec -vca *m*, dobríkavka -e *ž*, dobríkavski -a -o, dobrikáč -a *m*

Dobríla -a *in* -e *m*, Dobrílov -a -o; Dobríla -e *ž*, Dobrílin -a -o

dobrína -e *ž*: porazdelitev dobrin, zemeljske, kulturne ~e; ~ pridelka, vino ni posebne ~e; dobrínski -a -o

Dóbrna -e *ž kr. i.*, na ~i, dóbrčanski -a -o, Dóbrčani -ov *m mn.*

dóbro -ega *s gl.* dober

dobro- *v sestavi*: °dobrobít -i *ž blaginja, blagor*; dobrodéjen -jna -o, dobrodéjnost -i *ž*; dobrodélen -lna -o *[-ln-]*, dobrodélnost -i *[-ln-] ž*, dobrodélnik -a *[-ln-] m*, dobrodélnica -e *[-ln-] ž*; dobrodôšel -šla -o, dobrodôšlica -e *ž*; dobrodúšen -šna -o, dobrodúšnež -a *m*, dobrodúšnost -i *ž*; dobrohôten -tna -o, dobrohôtnost -i *ž*, dobrohôtnež -a *m*; °dobroimétje -a *s imetje, dobro*: imeti °~ *imeti v dobrem ali na dobrem*; dobrojédec -dca *m gastronom*, dobrojédka -e *ž*; dobrolét(ov)ina -e *ž bot. dobrika*; dobromíseln -a -o *[-səln-]*, dobromíselnost -i *[-səln-] ž*; dobronaméren -rna -o, dobronamérnost -i *ž*; °dobropís -a *m vpis v dobro*; dobrosŕčen -čna -o, dobrosŕčnost -i *ž*, dobrosŕčnež -a *m*; dobrovíta -e *ž bot. dobrika*, dobrovítje -a *s*, dobrovítovina -e *ž in* dobrovitovína -e *ž*; dobrovóljen -ljna -o, dobrovóljnost -i *ž*, dobrovóljec -ljca *m*, dobrovóljček -čka *m*, dobrovóljnež -a *m*, dobrovóljiti -im *zabavati*; °dobrovóljec -ljca *m prostovoljec*, °dobrovóljka -e *ž prostovoljka*, °dobrovóljstvo -a *s prostovoljstvo*, °dobrovóljski -a -o *prostovoljski*; dobrožêljen -ljna -o, dobrožêljnost -i *ž*; dobrožívec -vca *m*, dobrožívka -e *ž*, dobrožíven -vna -o, dobrožívnost -i *ž*

dobrót -i *ž*: žeja po ~i je v njem, človek z vsemi ~mi in slabostmi, dobrósten -tna -o

dobróta -e *ž*: ~ vinskega pridelka, blago posebne ~e; srčna ~, sama ~ ga je, ~ je sirota, biti za župana ni taka ~, tudi nesreča ima svojo ~o, sprejemati ~e, živeti na ~i *od miloščine*, na mizo so prinesli vsakovrstnih dobrot; *pr.* pravna ~; dobróten -tna -o, dobrótnost -i *ž*, dobrótnik -a *m*, dobrótnica -e *ž*, dobrótniški -a -o; dobrotljív -a -o, dobrotljívost -i *ž*

Dóbrova -e *ž kr. i.*: na ~i pri Ljubljani, dóbrovski -a -o

Dobrovský *[dóbrovski | dobróuski]* -ega *m |češki lingvist|*: slovnica ~ega

dóbršen -šna -o *precèj velik*: ~ kos kruha, dušo si ~o privezati

Dobrúdža -e *ž krajina ob ustju Donave*, dobrúški -a -o: po ~ih vaseh

docéla *prisl. čisto, prav, popolnoma*

docènt -énta *m učitelj na univerzi*, docéntka -e *ž*, docéntski -a -o, docentúra -e *ž*; docírati -am, docíranje -a *s*

docvestì docvetèm *[-cvə-] gl.* cvesti = docvetéti -ím *gl.* cveteti: te rože pri nas ne bodo docvelè, docvetéle; docvitati -am = docvétati -am: lepota deklici docveta

dočakáti dočákam, dočákaj -ájte! dočákal -ála -o *in* dočákati -am *s stal. poud.*: velike starosti ~, kaj sem morala ~, ne boš se dočakal mirnih časov; sin je dočakal mater; dočakováti -újem

°**dočím** *vez.* 1. *časovno*: *medtem ko, vtem ko*; 2. *protivno*: *a, ali, pa*

dočísta *prisl. popolnoma, do kraja*

dodájati -am, dodájanje -a *s*, dodájen -jna -o, dodajálen -lna -o *[-ln-] kar se dá dodajati, kar je namenjeno za dodajanje*

dodáti -ám *gl.* dati, 2. *mn.* dodá(s)te; dodátek -tka *m*: družinski, otroški, funkcijski ~, ~ k dogovoru, zakonu; dodáten -tna -o: ~i predpisi, zaslužki, krediti; *teh.* ~i postopek, ~a napetost; *pr.* ~i davek, dogovor, ~a plača; dodátno *prisl.*: ~ k razglasu

dodejáti dodénem *gl.* dodeti *in* dejati: krivici je dodejal še žalitev

dodekádičen -čna -o: ~i sistem *dvanajstinski*; dodekaéder -dra *m min. dvanajsterec*, dodekaédrski -a -o: ~i lik, kristal; dodekagón -a *m dvanajsterokotnik*; Dodekanéz -a *m*, dodekanéški -a -o

dodélati -am, dodeláva -e *ž*, dodélanost -i *ž*; dodelávati -am, dodelávanje -a *s*; dodelováti -újem *gl.* delovati, dodelovánje -a *s*: ~ načrt

dodelíti -ím, dodêli *in* dodéli -íte! dodélil -íla -o, dodeljèn -êna -o; dodelítev -tve *ž*: ~ kredita, stanovanja, ~ na službovanje, dodelítven -a -o *[-tvən-]*: ~i dekret; dodelívec -vca *m avt.*: tokovni, vžigalni ~

dodeljeváti -újem, dodeljúj -te! dodeljeval -ála -o, dodeljevánje -a *s*; dodeljevávec -vca *m*, dodeljevávka -e *ž*

dodéti *in* dodejáti dodénem, dodêni -íte! dodèl -éla -o *in* dodejál -a -o: na ogenj ~, dodenite še malo masti; dodèv -éva *m*, dodévek -vka *m*

dodévati -am *in* dodévljem *gl.* devati, dodévanje -a *s*

dodóbra *prisl. do dobrega, čisto, popolnoma, docela*

Dodóna -e *ž* |*mesto v starem Epiru*|, dodónski -a -o: ~o svetišče, ~i hrast
dofên -a *m franc. prestolonaslednik*; Dofinéja -e *ž* |*franc. pokrajina*|
dóga -e *ž*: ~ za sode, dógar -ja *m kdor doge dela*, dóžica -e *ž*, dóžen -žna -o: ~a širina, dožína -e *ž*, dogovína -e *ž* |*les*|, dogóvnik -a *m* |*oblič*|
dóga -e *ž* |*pasja pasma*|, dógin -a -o: ~a glava
dogájati -a se, dogájanje -a *s*: velike reči se dogajajo, dogajališče -a *s*
dogánjati -am, dogánjanje -a *s*: ~ živino na semenj, ~ besedam pomene; doganjív -a -o: ~ duh; doganjívost -i *ž*; *tudi* doganljív -a -o, doganljívost -i *ž*
doglédati -am: te planjave ne moreš ~; doglèd -éda *m*: biti na ~u, volitve so na ~u; dogléden -dna -o: v ~em času
dogléžnjica -e *ž* |*obutev*|
dógma -e *ž*, *mn.* dógme dógem *[-gəm] nedokazana trditev, opredeljen verski nauk*: juridična ~; dógemski -a -o *[-gəm-]*: ~a zgodovina; dogmátika -e *ž nauk o dogmah*, dogmátski -a -o = dogmátičen -čna -o *postavljen kakor dogma, brez dokazovanja*: ~a trditev, kritika, dogmátik -a *m kdor se ukvarja z dogmatiko, kdor dogmatično postavlja trditve*, dogmatízem -zma *m* |*način mišljenja in nastopanja*|; dogmatizírati -am, dogmatizácija -e *ž*
dognáti doženem *gl.* gnati, dognánje -a *s*: ~ živino do hleva; možakar jo je visoko dognal, pravdo ~ do srečnega konca, *pr.* ~ krivdo, škodo, resnico, istovetnost; dognán -a -o: to je ~a stvar, ta človek je čisto ~, dognánost -i *ž*
dogodíti -í se, dogôdi -íte se! dogódil -íla -o; dogódek -dka *m*: pravni ~, dogódba -e *ž*, dogódbica -e *ž*, dogodívščina -e *ž*, dogodljáj -a *m*
dogòn -ôna *m*: ~ živine
dogoréti -ím *gl.* goreti: sveča je dogorela; dogórek -rka *m*; dogorévati -am, dogorévanje -a *s*
dogotávljati -am, dogotávljanje -a *s*, dogotavljáč -a *m*, dogotavljávec -vca *m*, dogotavljávka -e *ž*, dogotavljávski -a -o
dogotovíti -ím, dogotôvi -íte! dogotóvil -íla -o, dogotovljèn -ena -o, dogotovítev -tve *ž*
dogovárjati -am se, dogovárjanje -a *s*: ~ se s ponesrečencem o odškodnini, ~ se za kupnino; dogovarjávec -vca *m*, dogovarjávka -e *ž*, dogovarjávski -a -o
dogóvor -a *m*: diplomatski, tarifni ~; ~ potrditi, ratificirati; cena po ~u
dogovoríti -ím, dogovôri -íte! dogovóril -íla -o, dogovorjèn -ena -o: je že dogovoril, ~ kup; ~ se o prihodnjih ukrepih; ~ se za skupen nastop; dogovorjênost -i *ž*, dogovórno *prisl.*: delati ~ s tovariši
dogradíti -ím *dozidati*, dográdi -íte! dográdil -íla -o, dograjèn -ena -o, dograjênost -i *ž*; dograjeváti -újem, dograjevánje -a *s*
dohájati -am, dohájanje -a *s*: poročila dohajajo z veliko zamudo; težko te dohajam; živina dohaja; srajca dohaja *se trga*; dohajáč -a *m*, dohajáški -a -o
dohítéti -ím *gl.* hiteti: ~ pešca, ~ sosede v delu; dohitévati -am, dohitévanje -a *s*: ~ koga pri čem
dohòd -óda *m*, dohóden -dna -o: ~a vrata
dohódek -dka *m*: katastrski, čisti, monopolni, republiški, zvezni ~, prijava ~ov, dohodnína -e *ž*: osebna ~, dohodnínski -a -o: ~i davek, ~a lestvica
doigráti -ám *gl.* igrati, doigrán -a -o; doigrávati -am, doigrávanje -a *s*
doíti doídem *in* dójdem, doídi *in* dójdi! doídite *in* dójdite! došèl -šlà -ó *in* dôšel -šla -o: ~ popotnika, v šolstvu smo došli napredne države, ta ura je došla; dôšel dôšla -o: ~a pošta *dospela*; dôšlec -a *[-ləc-] m*
dôjem -jma *m* → *vtis, občutek, zaznava*
dojémati -am *in* dojémljem, dojémaj -te! dojémanje -a *s*, dojemljiv -a -o: fant je ~ za uk, dojemljívost -i *ž*
dojéti dojámem, dojêmi -íte! dojél -a -o, dojét -a -o, dojétje -a *s*, dojéten -tna -o, dojétnost -i *ž*
dojíti -ím, dôji -íte! dojil -a -o, dojênje -a *s*: krava doji *daje mleko*, ~ kravo *molsti*, dojítev -tve *ž*, dójen -jna -o: ~i lonec, ~a doba, mati; dojílja -e *ž*, dojníca -e *ž*, dojníški -a -o, dojníštvo -a *s*; dojênec -nca *m*, dojênče -ta *s*, dojênček -čka *m*, dojênka -e *ž*, dojênski -a -o; dójka -e *ž*: ta svinja je dobra ~, kravje ~e, prsna žleza ali ~, namesto matere ga je dojila ~; dojílnik -a *[-ųn-] m posoda, kamor molzejo mleko* = dojnják -a *m* = dojílnica -e *[-ųn-] ž* = dojáča -e *ž*; dojnišnica -e *ž*, dojnína -e *ž*

°dôjmiti -im se *pretresti, ganiti, zadeti*
dojúžnik -a *m malica*
dók -a *m*: ladijski, suhi, plavajoči ~
dokàj *in* dôkaj *prisl.*, dokàjkrat *prisl. pogosto*, dokàjšnji -a -e *in* dôkajšnji -a -e, *tudi* dôkajšen -šna -o
dokàz -áza *m*: ~ za trditev, ~ nedolžnosti; ~, da ima prav; dobiti, predložiti, imeti, navesti ~e, priti z ~i na dan; *pr.* formalni, nasprotni, obrambni ~; ~ resničnosti; presoja ~ov; ~ se je posrečil, drži, se je izjalovil; *mat.* aritmetični, geometrični, neposredni, posredni ~; dokázen -zna -o: ~i postopek, ~a moč, listina, ~o gradivo
dokazáti dokážem, dokáži -íte! dokázal -ála -o *in* dokázati dokážem *s stal. poud.*: ~ obtožencu krivdo; neovrgljivo ~; ~ s pričami, s pismom, z dejstvi; dokazljiv -a -o, dokazljívost -i *ž*, dokáznica -e *ž*; dokazilo -a *s*, dokazílen -lna -o *[-ln-]*: ~o gradivo
dokazovàti -újem, dokazujóč -a -e, dokazovàl -ála -o, dokazovánje -a *s*, dokazovávec -vca *m*, dokazovávka -e *ž*; dokazoválen -lna -o *[-ln-]*: ~i postopek
dokládati -am, dokládanje -a *s*, dokláda -e *ž*: osebna, funkcijska, draginjska, otroška ~; samoupravna, cestna ~; ~ ljudskega odbora; odmera, plačilo ~e; ~o naložiti, izterjati; dokládek -dka *m*, dokládek -dna -o: ~i obrok, rok, zavezanec; ~a pristojbina, stopnja; ~o kritje
dokléj *vpr. prisl. kako dolgo? do kdaj?*
dokler *in* dòkler *oziralno časovni prisl.* ① *kakor dolgo z nedov.*: ~ prosi, zlata usta nosi; ~ piše; ② ~ ne *tako dolgo, da ..., dotlej, da ...; z dov.*: čakajte, ~ ne pride; išče, ~ ne najde; tekel je, ~ se ni sesedel; držal bo, ~ ne umrje; ne dam, ~ ne plačaš; ni spregovoril, ~ ni Janez odšel; *včasih nam ni pred očmi začetek dejanja v odvisniku, marveč bolj stanje po začetku; v takih primerih rabimo tudi nedov.*: ni miru, ~ vse ne spi; vse je lepo, ~ njega ni; podira, ~ ne leži vse na tleh; *arhaično zveni* dokler da: čakata, ~ da truma Ahajcev primakne se bliže
doklícati -íčem, doklíči -te! doklícal -ála -o *in* doklícati -íčem *s stal. poud.*; doklíc -a *m*: je ni več na ~u; doklicáj -a *m*: na ~ oddaljen
dokód *prisl. do kod*, dokóder *prisl. do koder*
dokolénka -e *ž*, *nav. mn.* dokolénke -lénk *nogavica, gamaša* = dokolenica -e *ž*: škornji z ~ami, suknja ~, hlače ~e; *tudi* dokolénčnica -e *ž in* dokolénčnik -a *m*; dokolénski -a -o: *med.* ~i mavčev škorenj; *fot.* ~a slika
dokomólčnica *[-ųč-]* -e *ž* 1. *rokavica do komolca*, 2. *med.*: mavčeva ~, dokomólčen -čna -o *[-ųč-]*
dokončáti -ám *gl.* končati; dokônčen -čna -o: ~a montaža; ~i obračun, sklep, ~a sodba, ~o besedilo, stvar je ~o urejena
dokončeváti -újem, dokončeválm -ála -o, dokončevánje -a *s*, dokončevávec -vca *m*, dokončevávka -e *ž*, dokončevávski -a -o; *tudi* dokončávati -am, dokončávanje -a *s*
dokopáti dokópljem *in* dokopám, dokôplji -íte *in* dokôpaj -ájte! dokôpal -ála -o, dokopán -a -o: dokopali so do srede njive, dokopali so *končali so kopanje*, dokopali so še precéj jarka, dokopal se je do velike časti; dokopávati -am, dokopávanje -a *s*; dokopováti -újem, dokopovánje -a *s*
dokoréj *vpr. prisl. časa doklej? do katere ure?*
dóktor -ja *m* 1. ~ Prešeren, Poezije dr. *[doktorja]* Franceta Prešerna; 2. *zdravnik*: ~ vsega zdravstva, ~ medicine, s tovarišico ~ Petričevo; dóktorica -e *ž zdravnica*, dóktorček -čka *m*, dóktorjev -a -o, dóktoričin -a -o, dóktorski -a -o; doktorát -a *m |čast, skušnja|*: delati ~, pred ~om; doktorànd -a *m kdor je pred doktoratom*, doktorírati -am *napraviti skušnje za dosego doktorske časti*
doktrína -e *ž nauk, miselni sistem*: občepravna, uradna ~; ~ naravnega prava; trdovratno se držati ~e; doktrináren -rna -o *kdor preveč poudarja nauk, teorijo, »knjižno modrost«*, doktrinárec -rca *m*, doktrinár -ja *m*, doktrinárnost -i *ž*, doktrinárski -a -o, doktrinárstvo -a *s*
dokumènt -énta *m pismena priča, listina, dokaz*: osebni, potni, pravni, uradni, ladijski ~i, dokuménten -tna -o: ~i papir, dokumentácija -e *ž*, dokumentáren -rna -o: ~i film = dokumentárec -rca *m*, dokumentárnost -i *ž*, dokumentirati -am, dokumentiranje -a *s*: ~ prošnjo, vlogo; dokumentiranost -i *ž*,

dokumentáričen -čna -o: ~i viri, dokumentáričnost -i *ž*

dokupíti *in* dokúpiti -im *gl.* kupiti, dokúpljen -a -o: ~ zemlje, dokúp -a *m*: ~ službenih let; dokupováti -újem, dokupovánje -a *s*, dokupovávec -vca *m*, dokupovávka -e *ž*, dokupovávski -a -o, dokupávati -ávam, dokupávanje -a *s*

dôl *[dôl] prisl. na vprašanje kam*: gôr in ~, pridi ~! jejhata, vsi križi so bili ~, tako so se oče razjezili, ~ ž njim!

dól *[dóu]* -a *m*, v dólu, *mn. tož. tudi* dolé: po ~éh: čez tri gore, čez tri ~é; vsak ~ se bo napolnil; dólek -lka *[-u̯k-] m*, dólček -čka *[-u̯č-] m*, dólec -lca *[-u̯c-] m*, dólski -a -o *[-u̯s-]*; dolíč -íča *m*, dolica -e *ž*, doláča -e *ž*; dólar -ja *m*, dólarica -e *ž*, dólarski -a -o; doljàn -ána *m*, doljánka -e *ž*, doljánski -a -o

Dól *[dóu]* -a *m kr. i.*, v ~u *in* na ~u, dólski -a -o *[-u̯s-]*, Doljáni -ov *m mn. in* Dólčani -ov *[-u̯č-] m mn.*; Dólsko -ega *[-u̯s-] s*, v ~em, dólški -a -o *[-u̯š-]*, Dólščani -ov *[-u̯š-] m mn.*; Dóle Dól *ž mn.*, v ~ah, doljánski -a -o, Doljáni -ov *m mn. (različno po krajih)*

dolágati -am, dolágan je -a *s*, dolága -e *ž*

dólar -ja *m in* dolár -ja *m |amer. denarna enota|*, dólarček -čka *m*, dólarski -a -o *in* dolárski -a -o: ~a valuta, vrednost

dólbsti dólbem, dólbi -íte! dólbel -bla -o (°dólbil -a -o), dólbenje -a *s*: ~ les, ~ v les; dólbec -bca *m kdor dolbe*, dolbník -a *m |delavec in orodje|*, dolbáč -a *m*, dolbílo -a *s*: mizarsko ~, *tisk.* punktirno, šilasto, ploskorezno ~, dolbnják -a *m |nož|*: kolarski ~; dólb -a *m |vdolbina|*: ~ pri stopi, dolbína -e *ž*; kipi v ~ah, dolbínica -e *ž*, dolbínast -a -o, dolbínski -a -o; dolbeníca -e *ž* = dólbenka -e *ž čoln drevak*, dolbílen -lna -o *[-ln-]*: ~o dleto >*[-u̯b-]*

dolce *[dólče] prisl. glas. nežno*; dolcissimo *[dolčísimo] prisl. glas. zelo nežno*

dolénjec -njca *m* 1. *prebivavec v dolnjih krajih*, 2. *vino*, 3. *vlak*, dolénjka -e *ž* 1. *prebivavka v dolnjih krajih*, 2. *dolnje žensko krilo*

dolénji -a -e *spodnji, zlasti v kr. i.*: Dolénji -a -e: ~a vas, ~i Logatec

dolénjski -a -o: ~o vino; Dolénjska -e *ž*, iz ~e, Dolénjsko -ega *s*: z ~ega, na ~em, na ~o; Dolénjec -njca *m*, Dolénjka -e *ž*, dolénjščina -e *ž |govorica|*

dolerít -a *m geol. |bazalt|*

doléten -tna -o *polnoleten*: ~ sin, postati ~ po zakonu, dolétnost -i *ž*

doletéti -ím, dolêti -íte! dolêtel -éla -o: ~ do morja; doletela jih je nesreča, usoda, čast, smrt, kazen; dolèt -éta *m*, doletíšče -a *s*; dolétati -am, doletávati -am, doletávanje -a *s*

Dólfe -ta *[-lf-] m os. i.*

dólg *[dóug]* -á *m*, *mn.* dolgóvi -óv -óvom, dolgóve *in* dolgé, v dolgóvih *in* v dolgéh, z dolgóvi: državni, vojni, menični, viseči ~; ~ kriti, v ~ove lesti, tičati v ~ovih, do vratu v dolgéh; ~ plačati, ~ove delati, izkopati se iz ~ov; ~ovi požro posestvo; na ~u biti, imeti; ~á prost; na ~ jemati, dati; dolgováti -újem, dolgovánje -a *s*, dolgóven -vna -o: prodan v ~o sužnost >*[dou̯g-]*; *gl. tudi* dolžan

dólg -a -o *in* -ó -í -é -á, *prim.* dáljši -a -e: ~a palica, bolezen, spoved; po ~em pasti, na ~o in široko razlagati, čez ~o (časa), tega *ali* temu je že ~o; ~a plovba, cesar ima ~o roko; ima ~ obraz; z ~im nosom oditi; ~ kakor žrd; *prisl.* dólgo hodíš *(časovno)*, dolgó režéš *(načinovno)* >*[-ug-]*; *gl. tudi* dalje, dalj, dlje

dólgčas -a *m in* dólg čàs dólgega časa *m*: od ~a ga bo konec *ali* od dolgega časa; dolgočásen -sna -o, dolgočásnost -i *ž*, dolgočásnež -a *m*, dolgočásnica -e *ž*, dolgočásje -a *s*; dolgočásiti -im, dolgočásenje -a *s*: ~ poslušavce s statistiko, dolgočásovati -ujem, dolgočásovanje -a *s in* dolgočasováti -újem, dolgočasovánje -a *s*: sama boš dolgočasovala >*[-ug-]*

dolgín -a *m dolg človek*, dolgínka -e *ž*, dolgínski -a -o; dolgáč -a *m*, dolgàn -ána *m*, dolgánja -e *ž*, dólgež -a *m* >*[-ug-]*

dolgo- *[dougo-] v sestavi*: dolgobràd -áda -o, dolgobrádec -dca *m*; dolgobŕk -a -o, dolgobŕkec -kca *m*, dolgobŕkast -a -o; dolgocéven -vna -o, dolgocévka -e *ž*: pipa ~, puška ~; dolgodlàk -áka -o, dolgodlákec -kca *m*; dolgoglàv -áva -o, dolgoglávec -vca *m*, dolgoglávka -e *ž*; dolgogrív -a -o, dolgogrívec -vca *m*; dolgojezíčen -čna -o, dolgojezíčnež -a *m*, dolgojezíčnik -a *m*, dolgojezíčnica -e *ž*; dolgohlàč -áča -e, dolgohláčnik -a *m*, dolgohláčnež -a *m*; dolgoklásen -sna -o; dolgokljún -a -o, dolgokljúnec -nca *m*;

dolgokràk -áka -o; dolgokríl *[-il]* -a -o, dolgokrílec -lca *[-lc-]* *m*; dolgolàs -ása -o, dolgolásec -sca *m*, dolgoláska -e *ž*; dolgoléten -tna -o; dolgolíčen -čna -o, dolgoličnik -a *m*, dolgoličnica -e *ž*; dolgolíst -a -o; dolgometrážen -žna -o: ~i film; dolgoníten -tna -o; dolgonòg -óga -o, dolgonóžec -žca *m*, dolgonóžen -žna -o; dolgonòs -ósa -o, dolgonós -a *m* = dolgonósec -sca *m*, dolgonóska -e *ž*; dolgopêceljn -a -o, dolgopecljàt -áta -o: ~i brest; dolgopérnat -a -o: ~e palme; dolgc pestíčen -čna -o: ~i cvet; dolgopèt -éta -o, dolgopétnik -a *m*, dolgopétec -tca *m*, dolgopétka -e *ž*, dolgopétnost -i *ž*; dolgopétlja -e *ž* |*trta*|; dolgoprogáš -a *m šp.*; dolgopŕst -a -o, dolgopŕsten -tna -o, dolgopŕstnež -a *m*, dolgopŕstnik -a *m*, dolgopŕstnica -e *ž*; dolgorèp -épa -o, dolgorépec -pca *m zool.* |*rak*|, dolgorépka -e *ž* |*ptica, hruška, jabolko, trta*|, dolgorépnica -e *ž* |*hruška*|, dolgorépen -pna -o; dolgorès -ésa -o; dolgoríl *[-il]* -a -o, dolgorílec -lca *[-ɥc-]* *m*; dolgoróčen -čna -o: ~o posojilo; dolgoròg -óga -o, dolgoróžec -žca *m* |*hrošč*|, dolgoróžka -e *ž*; dolgoròk -óka -o = dolgoróčen -čna -o, dolgorókec -kca *m*, dolgoróčnost -i *ž*; dolgosúknjež -a *m*; dolgotrájen -jna -o, dolgotrájnost -i *ž*; dolgotŕpen -pna -o, dolgotŕpnost -i *ž*; dolgoúh -a -o, dolgoúh -a *m* = dolgoúšec -šca *m*; dolgovalóven -vna -o; dolgovéjnat -a -o; dolgovézen -zna -o, dolgovéznost -i *ž*, dolgovéznež -a *m*; dolgovláknat -a -o: ~i bombaž; dolgovrât -áta -o, dolgovrátnež -a *m*; dolgozòb -óba -o; dolgožív -a -o: ~e čebele, dolgožívost -i *ž*

dolgóst -i *ž*: ~ življenja, dolgósten -tna -o: ~a mera >*[-ɥg-]*

dolgovàt -áta -o *[-ɥg-]*: obraza je bil ~ega, dolgljàt -áta -o *[-ɥg-]*

dôli *prisl. na vpr. kje?*: tam ~, tu ~

dolihokefálen -lna -o *[-ln-]* *dolgoglav*, dolihokefálnost -i *[-ln-]* *ž dolgoglavost*, dolihokefalíja -e *ž*; dolihokrán -a -o *z dolgo lobanjo*, dolihokranija -e *ž*

dolína -e *ž*: čez hribe in ~e, solzna ~, dolínica -e *ž*, dolínski -a -o, dolínast -a -o, dolínec -nca *m*, dolínka -e *ž*: Sava Dolinka, dolínar -ja *m*, dolínarica -e *ž*, dolínarski -a -o; dolínje -a *s*; Dolina -e *ž kr. i.*, v ~i, dolínski -a -o, Dolinci -ev *m mn.*; Dólina -e *ž kr. i.*, v ~i, dólinski -a -o, Dólinčarji -ev *m mn.*

dolíti -íjem, dolíj -te! dolít -a -o: ~ vode v lonec; dolítek -tka *m*, dolív -a *m*, dolíven -vna -o, dolívek -vka *m*, dolívka -e *ž posoda za dolivanje, vino za doliv*

dolívati -am, dolívaj -te *in* -ájte! dolival -a -o *in* -ála -o, dolívanje -a *s in* dolívanje -a *s*, doliváč -a *m* |*posoda*|, dolivávec -vca *m*, dolivávka -e *ž*, dolivávski -a -o, doliválnik -a *[-ɯn-]* *m*

dólman *[-lm-]* -a *m huzarski suknjič*

dólmen *[-lm-]* -a *m keltski spomenik*, dólmenski -a -o *[-lm-]*: ~i grobovi

dolnje- *v sestavi*: dolnjebistriški -a -o; dolnjeléndavski -a -o; dolnjelúžiški -a -o; dolnjenémški -a -o; dolnjepanónski -a -o; dolnjerénski -a -o

dólnji -a -e *[-ln-]*: ~i del; Dolnja Bistrica, Dolnja Lendava

dolóčati -am, dolóčanje -a *s*: ~ cene; določeváti -újem, določevánje -a *s*, določeválen -lna -o *[-ln-]*, določevávec -vca *m*, določevávka -e *ž*

dolóčba -e *ž*: zakonita, izjemna ~, spadati pod ~o, ~o razveljaviti

dolóčilo -a *s*: dodatno, pravno ~; ~ uredbe, zakona; veljavnost ~a; določílen -lna -o *[-ln-]*, določílnost -i *[-ln-]* *ž*

določítev -tve *ž*: ~ plač, dnevnic, davčne mere, pristojnosti, naslednika

določíti *in* dolóčiti -im *gl.* ločiti, dolóčen -a -o: ~ vrstni red, ~ integral, število, vrednost; ~ čas, dan, pristojnost; določènost -i *ž*, dolóčen -čna -o *kar se dá določiti ali kar določa*: ~a oblika pridevnika, dolóčnost -i *ž*, dolóček -čka *m*; določljiv -a -o, določljívost -i *ž*; dolóčnik -a *m indikativ*, dolóčniški -a -o *indikativen*: ~e oblike

dolomít -a *m min.*, dolomítski -a -o, dolomítov -a -o, dolomítovec -vca *m*; Dolomíti -ov *m mn.* |*gorska skupina*|: Polhograjski ~

Dolóres *ž neskl.*, Dolóresin -a -o

doloroso *[dolorózo]* *prisl. glas. žalostno, z bolečino*

dolózen -zna -o *pr. naklepen*: ~o dejanje, ravnanje; dolóznost -i *ž*

doložíti -ím, dolôži -íte! dolóžil -íla -o, doložèn -ena -o: ~ nekaj polen v peč; dolóžek -žka *m glas.* |*okrasek*|

dólus -a *m pr. protipraven namen, naklep, nakana*: neposreden, premišljen ~

dólž -í *[-ųž-] ž* 1. v šir in ~ hoditi po sobi; v ~ meri dva metra; 2. *poslikana čelnica panja*

dolžán *in* dolžèn -žnà -ó -í -é *in* dólžen -žna -o: ~i delež, ~i izvodi; biti komu hvalo ~, ne ene ne ostane ~, ~ ostati odgovor; je ~ škodo povrniti, ~ v šolo hoditi; koliko si mu ~? *>[-ųž-]*

dólžica -e *[-ųž-] ž podolgasta njiva*

dolžína -e *ž*: ~ njive, róka, ~ blaga, črte; zemljepisna ~; valovna ~; ~ pilota, žeblja, vijaka; *tisk.* ~ črke, rezí, sponke *>[-ųž-]*

dolžíti -ím, dolžéč -a -e, dólži -íte! dolžèn -ena -o, dolžénje -a *s*: ~ žensko tatvine, dolžívec -vca *m*, dolžívka -e *ž >[-ųž-]*

dolžník -a *m*: davčni, hipotečni, menični ~, dnevnik, knjiga ~ov, dolžníca -e *ž*, dolžniški -a -o: ~o razmerje, vpisati v ~o knjigo *>[-ųž-]*

dolžnóst -i *ž*: vršivec ~i; državljanska, delovna, naborna, službena ~; ~ se začne, preneha; ~ imeti, opravljati, kršiti, prelomiti, storiti, zanemarjati; ~i se zavedati, ~i zadostiti, ~ nase vzeti, v ~ si šteti; dolžnósten -tna -o: ~i izvod, delež, obisk *>[-ųž-]*

dóm dóma *m*, pri dômu *in* dómu, *dv.* dóma *in* domóva, *mn.* po domóvih *in* doméh: ~ v ključu, v štirikotniku, v gruči, na vogel; stegnjeni, ločeni, gručasti, dvoriščni ~; telovadni, kulturni, prosvetni, mladinski, dijaški, gasivski, zadružni, kmečki, planinski, narodni ~; trgovski ~ *veleblagovnica*; rodni ~; ~ za onemogle; zgornji ~ *senat*, spodnji ~ *poslanska zbornica*; na ~u ostati; kruh je samo ob košnji pri ~u; urediti si ~; z ~a iti; dómec -mca *m*, dómček -čka *m*, dómek -mka *m in* domèk -mkà *m*: dober je domèk, čeprav ga je le za bobèk; domár -ja *m*: za ~ja biti *za varuha biti*, domáriti -im, domarína -e *ž |davek|*, dómovski -a -o: ~a vzgoja

domá *prisl. (kje?)*: očeta ni ~; fant je ~ v računanju; dománji -a -e *domač*: ~i človek, ~e platno

domáč -áča -e, *prisl.* domáče *in* po domáče: ~a dežela, občina, ~i ljudje, ~e ime, ognjišče, platno, ~i trg, ~a naloga, obrt, zdravila, halja, govorica; ~ praznik, ~i zapor; ~ biti s kom; mož je bil ~ v naravoslovju; le kar po ~e; domáči -ih *m mn.*: naši ~

domáčen -čna -o, domáčnost -i *ž*, domáčnosten -tna -o

domačeváti -újem *hišo varovati, ko so drugi zdoma*, domačevánje -a *s*

domačíja -e *ž*: kmečka ~, na ~i živeti, ~o prevzeti, domačíjica -e *ž*, domačijski -a -o: ~a povest

domačín -a *m* = domačínec -nca *m*, domačínka -e *ž*, domačínski -a -o, domačínstvo -a *s*

domála *prisl. skoraj, do malega*

Dômen -mna *m os. i.*, Dômnov -a -o

doména -e *ž posest, področje, pr. zg. gospoščina*: to je moja ~, doménski -a -o: ~a uprava

domeníti doménim se, doméni -íte se! doménil -íla -o, doménjen -a -o *in* doméniti -nim se *s stal. poud.*: ~ se s kom za delo, ~ se z dekletom za izlet; domének -nka *m*: obojestranski ~, skleniti ~, domémba -e *ž*, domenítev -tve *ž*; doménkovati -ujem se *in* domenkováti -újem se

doméríti -im: to je slaba mera, domerite! geometer je včeraj domeril, domérek -rka *m*; domérjati -am

domèt -éta *m*: na ~u sovražnikovih topov

domícil *[-íl]* -a *m bivališče*: ~ delniške družbe, ~ zapustnika; ~ prenesti; določiti prisilni ~; ~ menice; domicílski -a -o *[-ls-]*, domiciliánt -a *m*, domicilírati -am, domicilíran -a -o: ~ menico, v tujini ~ vozilo, kreditno pismo

dómina -e *ž |igra in igrača|*: ~o narediti, dobiti, imeti, ~e skladati; ~e komu izbiti *zobe vulg.*; dóminati -am se, dóminanje -a *s*

dominánta -e *ž* 1. *glas. gospodovalna harmonija*; 2. *vodilna misel(nost)*; *gl. tudi* dominirati

domínij -a *m posest, gospostvo*, domínijski -a -o

Domínik -a *m os. i.*, Domínikov -a -o; dominikánec -nca *m*, dominikánka -e *ž*, dominikánski -a -o: ~i red

dominikálen -lna -o *[-ln-] pr. graščinski, zemljiškogosposki*: ~i davek, dohodek, ~a zemlja, dajatev, ~e mlinske pravice, ~o posestvo, zemljišče

domínion -a *m samoupravna država v britanskem imperiju*, domínionski -a -o

dominírati -am *vladati, gospodovati, obvladovati, biti nad kom ali čim*: grad dominira nad mestom, dominánten -tna

-o *prevladujoč*: ~ položaj, dominántnost -i *ž*, dominácija -e *ž gospodovanje, gospostvo*

dómino -a *m širok maškeradni plašč, maska*

Dóm in svét Dóm(a) in sveta *m*, v Dóm(u) in svétu, Dom in sveti se še dobe; Dóm in svétov -a -o, dominsvétovski -a -o, dominsvétovec -vca *m*

domísliti -im, domíšljen -a -o: domislil sem ga njegove dolžnosti *ali* na njegovo dolžnost; ~ se nekdanjih dni *ali* na nekdanje dni; misel do kraja ~; domísel *[-sǝ̨]* -sli *ž*, domíseln -lna -o *[-sǝln-] iznajdljiv*, domíselnost -i *[-sǝln-] ž iznajdljívost*, domíslek -a *[-lǝk-] m*: dober ~, domíslica -e *ž*

domíščarica -e *ž hči, ki deduje dom*

domíšljati -am si *in* se, domíšljanje -a *s*: domišlja si, da je bolan; domišlja si na svojo moč; domíšljàv -áva -o, domíšljávost -i *ž*, domišljávec -vca *m*, domišljávka -e *ž*, domišljáva -e *ž*; domišljeváti -újem si *in* se, domišljevánje -a *s*

domíšljija -e *ž*, domišljíjski -a -o, domišljív -a -o *domíseln, domíšljav*, domišljívost -i *ž*, domišljívec -vca *m*, domišljívka -e *ž*

domlatíti *in* domlátiti -im *gl.* mlatiti, domlačeváti -újem; domlát(k)i -ov *m mn. pojedina po končani mlačvi*

domnévati -am, domnévanje -a *s*, domnéva -e *ž*: to ni gotovost, marveč samo ~; domnévek -vka *m*: opreti sodbo na ~; domnéven -vna -o: ~i avtor, domnévnost -i *ž*

domo- *v sestavi*: domobránec -nca *m*, domobránski -a -o, domobránstvo -a *s*; domoljúb -a *m*, domoljúben -bna -o, domoljúbnost -i *ž*, domoljúbje -a *s*; domorodec -dca *m* 1. *domačin*, 2. *domoljub*; domoródən -dna -o, domorodnost -i *ž*; domotóžen -žna -o, domotóžje -a *s*, domotóžnost -i *ž*; domoznánstvo -a *s*, domoznánski -a -o

domóči domórem se, domógel domógla -o: Jonci se niso domogli do sloge; ~ se bogastva; kajžar se je domogel do dveh krav

domolíti -ólim, domôli -íte! domôlil -íla -o, domóljen -a -o

domóv *prisl.*: ~ grem, na poti ~

domováti -újem, domovánje -a *s*, domovališče -a *s pr.*: davčno, dolžnikovo, prisilno, stalno ~; domovávec -vca *m*, domovávka -e *ž*, domovávski -a -o, domóven -vna -o: ~a občina, domóvje -a *s*, domóvnica -e *ž*, domóvnik -a *m*, domóvniški -a -o

domovína -e *ž*: nova, stara ~, obramba ~e, vrnitev v ~o, na ~i ostati *na domu*; domovínski -a -o: ~a občina, država, pripadnost, ~o pravo; dobiti ~o pravico; domovínstvo -a *s*: ~ ladje; spremémba, podelitev ~a; domovínec -nca *m rojak*, domovínka -e *ž rojakinja*; domovinoznánstvo -a *s*, domovinoznánski -a -o, domovinskopráven -vna -o

Domžále Domžál *[-ál] ž mn. kr. i.*, v ~ah, domžálski -a -o *[-ls-]*, Domžálčani -ev *[-lc-] m mn.*, Domžálčan -ov *[-lč-] m mn.*

dón -a *m*; *v zvezi z imenom neskl.*: pri ~ Kihotu, ~ Bulićev; dónov -a -o

Dón -a *m* |*ruska reka*|, dónski -a -o

doña *[dónja]* -e *ž špan. gospa*: ~ Diana; *tudi* donja

donácija -e *ž pr. dar*, donátor -ja *m darovavec*, donátorica -e *ž darovavka*, donátorski -a -o: ~i portreti

Dónar -ja *m germanski bog groma*

donášati -am, donášanje -a *s*, donašávec -vca *m*, donašávka -e *ž*, donašávski -a -o: ~a služba; donašáč -a *m*

Donatéllo -a *m* |*it. kipar*|, Donatéllov -a -o, donatélski -a -o *[-ls-]*

Dónava -e *ž*, dónavski -a -o: ~i bazen

dónda -e *ž*: saj si že cela ~, dóndica -e *ž*, dóndka -e *ž*

dóndarica -e *ž* |*ptica*|

donebésen -sna -o: ~o vpitje, donében -bna -o, donébnik -a *m nebotičnik*

Dónec -nca *m* |*ruska reka*|, Dónčev -a -o: ~a kotlina

donêsti -em *še prinesti, nehati nesti gl.* nesti, donesèn -ena -o, donések -ska *m prispevek*: ~i k zgodovini *ali* za zgodovino

donéti doním, dôni -íte! donéč -a -e, dônel *in* donèl -éla -o, donênje -a *s*; donéčnost -i *ž*, dón -a *m*: zvon ima lep ~; donèč -éča -e *prid.*: ~ bron

Donizetti *[donicéti]* -ja *m* |*it. komponist*| Donizettijev -a -o

dónja -e *ž doña*

don Juan *[don huán]* don Juana *m*, don Juanov -a -o; donhuán -a *m zapeljivec*, donhuánski -a -o, donhuánščina -e *ž*

don Kihót don Kihóta *m*, don Kihótov -a -o: ~e pustolovščine; donkihót -a *m fantast*, donkihót(ov)ski -a -o: ~i boj, donkihótovščina -e *ž*

donna *[dóna]* -e *ž it. gospa*
donòs -ôsa *m pridelek, izkupiček*: hektarski ~ → *pridelek*, čisti ~ → *izkupiček*, donôsen -sna -o: ~a kupčija, ~o podjetje, donôsnost -i *ž*
donosíti donósim *gl.* nositi, donóšen -a -o: žena je donosila; obleka je donošena; donóšenček -čka *m*, donóšenka -e *ž*
dopásen -sna -o: ~a figura
***dopásti** dopádem (se) *ugajati, všeč biti, pogodu ali po volji biti*, *dopadênje -a *s veselje, ugodje*; *dopadljív -a -o *všeč(en), pogodu, prikupen*; *dopadljívost -i *ž*, *dopádati -am (se), *dopádanje -a *s*
dopéten -tna -o: ~a suknja, dopétnik -a *m*, dopétnica -e *ž*, dopetáča -e *ž*: srajca ~, hlače ~e
dóping -a *m šp.* |*pripomoček za kratkotrajen napon moči*|
dopisáti *in* dopisati -išem *gl.* pisati; dopís -a *m*: službeni, uradni ~, dopísen -sna -o: ~i tečaj, ~a knjiga, dopísnica -e *ž*: poštna ~, ~ Dela, dopísnik -a *m*, dopísniški -a -o, dopisníštvo -a *s*, dopísje -a *s*, dopísek -ska *m*
dopisováti -újem, dopisovàl -ála -o; dopisovánje -a *s*: službeno ~, svoboda ~a, dopisovávec -vca *m*, dopisovávka -e *ž*, dopisovávski -a -o
doplačáti *in* dopláčati -am *gl.* plačati, doplačan -a -o: ~ povišek pristojbine; doplačílo -a *s*: ~ takse, davčno ~, dovoliti ~ iz javnih skladov; doplačílen -lna -o *[-ln-]*: obvezna ~a znamka; ~a knjiga; doplačník -a *m*, doplačnica -e *ž*, doplačniški -a -o
doplačeváti -újem, doplačevánje -a *s*, doplačevávec -vca *m*, doplačevávka -e *ž*, doplačevávski -a -o
dopočéti -čnem, dopočnì -íte! dopočél -a -o: kaj vse dopočno nocoj; dopočénjati -am
dopóldan dopóldne, dopoldnéva *in* dopóldneva *m*: ves ~; od dopóldne *ali* dopoldnéva *ali* dopóldneva do večera; dopóldne -éva *in* dopóldneva *s*: vse ~, od dopoldneva do večera; *na vprašanje kdaj? je prisl.*: dopóldan *in* dopóldne: ~ ne pridem, dopoldánji -a -e, dopoldánski -a -o, dopoldnéven -vna -o, dopoldánec -nca *m kdor hodi dopoldne v službo, v šolo* >*[-ud-]*
dopolnílen -lna -o *[-ụn-]*: ~i izpit, predlog, ~a odredba, plača, ~o določilo, ~e volitve; dopolnílo -a *[-ụn-] s*
dopolníti *in* dopólniti -nim *gl.* polniti, dopólnjenje -a *s*: ~ sod, ~ deset let, čas se dopolni, ~ podatke, dopolnjeno je; dopolnítev -tve *ž*, dopolnítven -a -o *[-tvən-]*: ~i postopek >*[-ụn-]*
dopolnjeváti -újem, dopolnjujóč -a -e, dopolnjevánje -a *s*, dopolnjevávec -vca *m*, dopolnjevávka -e *ž* >*[-ụn-]*
dopomágati -am: ~ si do česa
dopomôči dopomórem, dopomógel -môgla -o: ~ k uspehu
doposláti dopóšljem *gl.* poslati, doposlán -a -o; dopošíljati -am
dopótovati -ujem, dopótuj -te! dopótoval -a -o *in* dopotováti -újem, dopotúj -te! dopotovàl -ála -o: ~ z vlakom, ~ v mesto
dopovédati dopovém *gl.* povedati: nič si ne daš ~, dopóved -i *ž*, dopóveden -dna -o: ~i stavek, dopovéden -dna -o, dopovedljív -a -o, dopovédnost -i *ž*, dopovedljívost -i *ž*, dopovédek -dka *m*, dopovédkov -a -o
dopovedováti -újem, dopovedovánje -a *s*: ~ komu kaj, ~ si kaj, dopovedovávec -vca *m*, dopovedovávka -e *ž*
dopréči dopréžem, doprézi -te *in* -íte! doprégel -gla -o: ~ par konj; dopréga -e *ž*, dopréžen -žna -o: ~a živina
doprinêsti -em *gl.* nesti → *pomagati, prispevati, pristoriti, pripomoči*, doprinôs -ôsa *m* → *prispevek, pomoč*, doprinášati -am → *prispevati, pomagati, žrtvovati*, doprinášanje -a *s* → *prispevanje, pomoč*
dopŕsen -sna -o: ~a podoba, dopŕsje -a *s*, dopŕsnik -a *m* |*kip, zid*|
dopúst -a *m*: redni, letni, bolezenski, študijski ~, ~ dati, vzeti, dobiti, dopústnik -a *m*, dopústnica -e *ž* |*oseba, listina*|, dopústniški -a -o
dopustíti -ím, dopústi -íte! dopústil -íla -o, dopuščèn -ênа -o, dopuščênje -a *s*: ~ mladini zabavo, ~ dokaz, rubež; dopuščênost -i *ž*; dopústen -tna -o: ~i pritísk, ~i stavki, ~a obtežba, ~ dokaz, ~a izjema, pritožba, ~i zaslužek; dopústnost -i *ž*, dopustljív -a -o, dopustljivost -i *ž*; dopustilo -a *s*, dopustílen -lna -o *[-ln-]*, dopustítev -tve *ž*, dopustítven -a -o *[-tvən-]*; dopúščati -am, dopúščanje -a *s*: ~ dvoboj, razlago, izjeme
dorámen -mna -o, dorámnice -mnic *ž* |*hlače*|

dorásti dorás(t)em, dorás(t)el -(t)la -o *in* doráščen -a -o: ~ do vrha, ~ vrha; Janez bo kmalu doras(t)el Marka; dorasel človek, les; °dorás(t)el čemu *biti kos čemu*; dorástlost -i *ž* = doráščenost -i *ž*, dorástek -tka *m*, doráščati -am, doráščanje -a *s*

Dóre -ta *m*, Dóretov -a -o, Dórči -ja *m*, Dórčijev -a -o, Dórček -čka *m*, Dórčkov -a -o; Dóra -e *ž*, Dórin -a -o, Dórica -e *ž*, Dóričin -a -o

Dorotéja -e *ž os. i.*, Dorotéjin -a -o

dórski -a -o: ~i slog, steber, ~o narečje, Dóris *ali* Dórida -e *ž* |*stgr. pokrajina*|, Dórec -rca *m*

dorzálen -lna -o *[-ln-] hrbten, hrbtiščen*

doséči doséžem, dosézi -te *in* -íte! doségel -gla -o, doséžen -a -o: ~ namen, ~ do mize, ~ jabolko; ~ boljše pogoje, ~ dvajseto leto starosti, ~ ravnotežje v proračunu, ~ stabilizacijo financ, razveljavljenje sodbe, večino pri volitvah, kompromis, višjo plačilno stopnjo; doséžen -žna -o, doséžnost -i *ž*, dosèg -éga *m*: na ~u biti, na ~ priti, zunaj ~a; doséžek -žka *m*, doséga -e *ž*, dosegljáj -a *m*, dosegljiv -a -o: z ~o natančnostjo, dosegljívost -i *ž*

dosedánji -a -e, dosedánjost -i *ž*; **dosedájšnji** -a -e

dosegamál *[-máu] prisl. doslej*

doségati -am *in* dosézati -am, doséganje -a *s* *in* dosézanje -a *s*

doselíti dosélim *gl.* seliti, doséljen -a -o, doséljenec -nca *m*, doséljenka -e *ž*, doséljenski -a -o, doselítev -tve *ž*, doselítven -a -o *[-tvən-]*

doseljeváti -újem, doseljevánje -a *s*, doseljevávec -vca *m*, doseljevávka -e *ž*, doseljeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a politika

dosézati -am *gl.* dosegati

dosihdòb = dosihmál *[-máu] prisl. doslej*

dosíta *prisl. do sitega*

dosjé -ja *m sveženj spisov*

doskakáti *in* doskákati doskáčem *in* doskákam *gl.* skakati, doskakováti -újem, doskakovánje -a *s*, doskakovávec -vca *m*, doskakovávka -e *ž*

doskočíti doskóčim *gl.* skočiti, doskòk -óka *in* doskôka *m*, doskókoma *prisl.*, doskóčen -čna -o, doskočíšče -a *s*

dosléden -dna -o, doslédnejši -a -e, *prisl.* doslédno, doslédnej(š)e; doslédnost -i *ž*, doslédnež -a *m*

doslediti -ím, doslédi -íte! doslédil -íla -o *lov.*: ~ žival; dosledováti -újem

doslej *prisl.*, doslejšnji -a -e

doslíšati -im *lov.*: ~ jelena, doslíšen -šna -o: v ~i bližini

°**doslóven** -vna -o *dobeseden*, °doslóvno *prisl. do besede*

doslúh -a *m razdalja, na katero je mogoče kaj slišati*: *lov.* žival je na ~u

doslutíti *in* doslútiti -im *gl.* slutiti, doslúten -a -o: ~ se do pravega vzroka; intuitivno ~; doslúten -tna -o: v ~em času

doslužíti *in* doslúžiti -im *gl.* služiti, doslužen -a -o: doslúženost -i *ž*, doslúženec -nca *m*, doslúženka -e *ž*; doslúžen -žna -o, doslužítev -tve *ž*, doslúžek -žka *m*

dosmŕten -tna -o: ~o zavarovanje (°doživljenjsko); ~i član društva, ~i užitek, ~a ječa, kazen, pravica; dosmrtnína -e *ž*, dosmŕtnik -a *m dosmrtni ud*

dosodíti *in* dosóditi -im *gl.* soditi, dosójen -a -o: tak sodnik je za zmeraj dosodil; pravda še ni dosojena, *šp.* ~ enajstmetrovko → *prisoditi*; dosójati -am, dosója -e *ž*

dosoréj *prisl. do te ure, do zdaj, doslej*

dospéti dospèm, dospì -íte! dospèl -éla -o: ~ vrhá, ~ do vrat, ~ na vrh, v bližino, ~ v plačilo; dospélost -i *ž*: ~ menice, dajatve, dolgá, posojila; dospétek -tka *m*: ~ roka; dospétje -a *s*; dospévati -am, dospévanje -a *s*: ~ obresti, terjatve

dostájati -am *in* -jem 1. ~ vojaščino, kazen, udarce; 2. kar se mene dostaja *tiče*, kar se dela dostaje; 3. bodi pogumen, kakor se vojaka dostaja

dostáti dostojím *in* dostánem *vzdržati, vztrajati*, dostój -te *in* dostáni -íte! dostál -a -o *in* dostàl -ála -o 1. kateri do konca dostoje, bodo ohranjeni; 2. *dotrajati*: kozolec je dostál, treba bo novega; revež je dostal *umrl*

dostáviti -im, dostávljen -a -o 1. ~ besedo, ~ nov člen v uredbi; 2. *prinesti, poslati, pripeljati*: ~ vagon opeke; *pr.* ~ plačilni nalog, pozivnico, dopis; dostáva -e *ž*: rok za ~o; dostáven -vna -o: ~a knjiga, ~i rok; *fot.* ~a leča; dostávek -vka *m*, dostavljív -a -o, dostavljívost -i *ž*, dostávnost -i *ž*, dostávnica -e *ž*, dostavnína -e *ž*; dostávljati -am, dostávljanje -a *s*, dostavljávec -vca *m*, dostavljávka -e *ž*, dostavljávski -a -o

dôsti *prisl.*: ~ ljudi, kruha; od ~ strani, ~ mi je tega, ima vsega ~, na ~ krajih, z ~ stvarmi; ~ dober, ~ blizu, ~ natančno, ~ premalo, ~ nad sto, ~ kupuje, ~ piše; °z dostimi ljudmi *z dosti ljudmi*; dôstikrat *prisl.*: ~ govori, ~ ne zna; dôstikraten -tna -o: ~ gost

dostojánstvo -a *s*: podelitev ~a, zoper ~ človeka, enak po ~u, dostojánstven -a -o *[-tvən-]*, dostojánstvenik -a *[-tvən-] m*, dostojánstvenica -e *[-tvən-] ž*, dostojánstvenost -i *ž*

dostójen -jna -o *spodoben*: ~ fant, ~a učenka; debata je bila na ~i višini; dostójnost -i *ž*

Dostojévski -ega *m* |*ruski pisatelj*|: romani ~ega (°Dostojévskijevi)

dostòp -ópa *m*: prost ~ do sodišča, ~ v državno službo, nimam ~a do pisarne, ~ k razpravi, na ta prostor; dostópen -pna -o: splošno ~ kraj, vsakomur ~a listina; dostópnost -i *ž*: ~ vseh mest v civilni službi, ~ kraja

dostoríti -ím, dostôri -íte! dostóril -íla -o, dostorjèn -ena -o: kar smo zamudili, bo treba ~

dosúha *prisl. do suhega*

dôšlec -a *[-šləc-] m*, dôšlica -e *ž*; *gl. tudi* doiti

doštéti doštéjem, doštèj -éjte! doštèl -éla -o, doštét -a -o: ~ do sto, ~ dobiček h kupnini; doštétje -a *s*, doštéva -e *ž*, doštévek -vka *m*, doštéven -vna -o, doštévnost -i *ž*, doštévati -am, doštévanje -a *s*, došteválnica -e *[-ln-] ž*

doštudírati -am: fant je hitro doštudiral

dóta -e *ž*: tožba za ~o, zavarovanje ~e, ~o dobiti, za ~o je dobila hišo; dótar -ja *m kdor gleda samo na doto*, dótarica -e *ž hči z veliko doto*, dótarski -a -o: ~i snubci, dótica -e *ž*: kar čedna ~; dotálen -lna -o *[-ln-]*: ~o zemljišče, ~o premoženje

dotácija -e *ž odmerjeni znesek, podpora*: državna, proračunska, izredna ~, dotacíjski -a -o: ~i znesek, ~a vsota; dotírati -am *dajati (letno) podporo*; dotíranje -a *s*: ~ državnih podjetij, rezerv, skladov

dotákati -am *gl.* dotočiti

dotaknîti dotáknem se, dotaknî -íte se! dotaknìl -íla -o, dotáknjen -a -o *in* dotákniti -nem se *s stal. poud.*: ~ se kruha, rane, bolečine, vprašanja; dotáknjenost -i *ž*, dotakljiv -a -o, dotakljivost -i *ž* >*[-tak- / -tək-]*

dotakráten -tna -o: ~i nazori

dotálen -lna -o *[-ln-]*: ~ poklon, ~a obleka

dotêči -čem *gl.* teči, dotečèn -ena -o: vaščani so dotekli cigana; voda kmalu doteče do korita; vino je doteklo; čas je dotekel; mandat je dotekel, dotekla menica; dotèk -éka *m*, dotêklost -i *ž*; dotékati -am, dotékanje -a *s*

dotedánji -a -e: ~i običaj; dotedàjšnji -a -e

dotegníti dotégnem, dotégni -íte! dotégnil -íla -o *in* dotégniti -nem *s stal. poud.*: te zamude ne boš nikoli dotegnil; to mi ne dotegne *s tem ne prebijem*

dotehdôb *prisl.* = dotehmál *[-máu] prisl. do zdaj, doslej*

°**dotíčnik** -a *m tisti*, °dotíčni -a -o *tisti*

dotíkati -am *in* dotíčem se, dotíkanje -a *s*: ne dotikaj se žice, poštenja, tujega blaga; kar se mene dotiče, mu ne grem s poti; dotik -a *m*: ~ žice, ~ z žico; priti v ~ s kom; dotíka -e *ž*: priti v ~o s kom, dotíčen -čna -o *dotikalen*: ~a ploskev, dotíčnica -e *ž*: črta ~, dotikálen -lna -o *[-ln-]*: ~a ravnina, ~e količine, ~i četverokotnik, dotikálnica -e *[-ln-] ž tangenta*; dotikalíšče -a *s*, dotikalíščen -čna -o: ~a razdalja; dotikálo -a *s*; dotíkljaj -a *m in* dotikljáj -a *m*

dotípati -am *in* dotípljem se: s težavo se je dotipal (do) vrat

dotískati -am, dotískan -a -o: knjiga bo kmalu dotiskana

dotistíhmál *[-máu] prisl. do takrat, dotlej*

dotléj *prisl.*, dotléjšnji -a -e: ~e delo

dotočíti dotóčim *gl.* točiti, dotóčen -a -o: ~ vina v sod; dotòk -óka *m*, dotóčen -čna -o: ~a cev, dotočítev -tve *ž*; dotákati -am, dotákanje -a *s*

dotód *prisl. do tod*

dotólči dotólčem *gl.* tolči, dotólčen -a -o: reveža so čisto dotolkli >*[-ou-]*

dotórej *prisl. tako*: udaril ga je ~, da je obležal

dotrájati -am, dotrájan -a -o: stroj je dotrajal

dotrpéti -ím, dotŕpel *in* dotrpèl -éla -o: bolnik je davi dotrpel

dotúkajšnji -a -e: ~a pot

doúčen -čna -o: ~o pismo, doučíti -ím se, doúči -íte! doúčil -íla -o, doučèn -ena -o: fant je doučen krojač *izučen*

douméti doumẹ́jem *in* doumém *in* doúmem, doumẹ̀j -éjte *in* doúmi -te! doumẹ̀l *in* doúmel -éla -o; doumétje -a *s*, doúmen -mna -o = doumljív -a -o, doumljívost -i *ž* = doúmnost -i *ž*; doúmiti -im se, doúmljen -a -o, doumítev -tve *ž*; doumévati -am, doumévanje -a *s*

dovájati -am, dovájanje -a *s*, dovajávec -vca *m*, dovajávka -e *ž*, dovajálen -lna -o *[-ln-]*: *tisk.* ~e sani, ~i jermenček, dovajálnik -a *[-ụn-] m*: ~ za svinec

dovážati -am, dovážanje -a *s*

dovčérajšnji -a -e: ~i sovražniki so danes prijatelji

dovẹ́deti dovẹ́m se, dovẹ́di -te! dovẹ́del -a -o: ~ se svoje moči; ~ se novic

Dover *[dóvər]* -vra *m* |*angl. pristanišče*|, dóvrski -a -o

dovẹ̑sti dovẹ́dem *gl.* vesti → *pripeljati, privesti*

Dóvje -ega *s kr. i.*, z ~ega, na ~em, dóvški -a -o, Dovžáni -ov *m mn.*

dovlačíti *in* dovláčiti -im *gl.* vlačiti; dovlačen -čna -o = dovlačílen -lna -o *[-ln-]*: ~i tir, dovlačílnica -e *ž* = dovlačílnica -e *[-ụn-] ž* |*železnica, mehanična priprava za vlačenje lesa*|; dovlačeváti -újem, dovlačevánje -a *s*; dovléči -em *gl.* vleči, dovléčen -a -o: komaj se je dovlekel do doma

dovọ̀d -óda *m*: ~ goriva, dovóden -dna -o: ~a cev, ~i kanal, kabel, dovódnost -i *ž*, dovódnica -e *ž* |*žila, cev*|, dovódničen -čna -o: ~e stene

dovolílen -lna -o *[-ln-]*: ~o pismo, ~i list = dovolílnica -e *[-ln-] ž*: potna ~; dovolílo -a *s*: dobavno, izvozno, obrtno, potno ~

dovolítev -tve *ž*: ~ kredita, prireditve, prodaje; dovolítven -a -o *[-tvən-]*: ~i pristavek na gradbenih načrtih

dovolíti dovólim, dovọ̑li -íte! dovọ̑lil -íla -o: ~ dopust, kredit, ~ si šalo; dovóljen -a -o: ~ dostop, prevoz, ~a igra, z vsemi ~imi pripomočki; dovoljẹ́nje -a *s*: ~ za bivanje, za lov; potno, pismeno ~; izdaja, odvzem ~a; biti brez ~a; ~ imeti, vzeti; dovoljeváti -újem, dovoljevánje -a *s*: ~ doklade, posojila

dovọ̀lj *prisl. dosti*, dovóljen -ljna -o *zadosten*: ~o poroštvo, dovóljnost -i *ž zadostnost*, dovóljšen -šna -o, dovọ̀ljkrat *prisl.*

dovozíti dovózim *gl.* voziti, dovóžen -a -o; dovọ̀z -ôza *m*: ~ na postajo, dovôzen -zna -o *kar in kjer se dá dovažati*, dovôznost -i *ž*; dovózen -zna -o: ~o dovoljenje; dovozník -a *m*, dovozníca -e *ž* |*oseba*|, dovóznica -e *ž* |*listina*|; dovozníški -a -o; dovozíšče -a *s*

dovprašáti *in* dovprášati -am se *z vprašẹvanjem kam priti gl.* vprašati

dovršíti -ím *končati, dopolniti*, dovŕši -íte! dovŕšil -ila -o, dovršèn -ėna -o, dovršẹ̑nost -i *ž*, dovršen -šna -o: ~i glagoli, dovršnost -i *ž*, dovršítev -tve *ž*; dovršnik -a *m*, dovršníški -a -o; dovršílo -a *s*, dovršílen -lna -o *[-ln-]*; dovrševáti -újem, dovrševánje -a *s*, dovrševálen -lna -o *[-ln-]*: ~a dela

dovtíp -a *m šala*, dovtípen -pna -o *šaljiv*, dovtípnost -i *ž šaljivost*, dovtípnež -a *m*

dovzẹ́ten -tna -o: ~ za vse dobro in plemenito; dovzẹ́tnost -i *ž*

Downing Street *[dáuning strit]* Downing Streeta *m* |*londonska ulica*|, downingstreetski -a -o

doyen *[doajẹ̃n]* -a *m starešina*

dóza -e *ž* 1. ~ za cigarete *cigaretnica*; 2. *med. odmerek*: zdravilna, smrtna ~; 3. *teh.*: priključna ~; dozírati -am *odmeriti*, dozíranje -a *s*: pravilno ~; dozẹ̑r -ja *m priprava za doziranje*

dozdàjšnji -a -e: ~a prizadevanja, dozdánji -a -e

dozdẹ́vati -am se, dozdévanje -a *s*, dozdéva -e *ž*, dozdéven -vna -o: ~i tat, ~a smrt, dozdévnost -i *ž*, dozdévek -vka *m*; dozdẹ́ti -ím se, dozdẹ̀l -éla -o

dozidáti *in* dozídati -am *gl.* zidati: hišo ~, dozidáva -e *ž*, dozídanost -i *ž*; dozidávati -am, dozidávanje -a *s*

doznáva -e *ž fil.*, doznáven -vna -o, doznávnost -i *ž*

dozoréti -ím *gl.* zoreti: žito dozori, tur je dozorel, vsota dozori do izplačila, pravda je dozorela za končno sodbo; dozorélost -i *ž*; dozorévati -am, dozorẹ́vanje -a *s*, dozorétje -a *s*: spolno ~

dozoríti -ím, dozọ̑ri -íte! dozóril -íla -o, dozorjèn -ėna -o: sv. Jakob žito dozori, je dozóril, vročina ga je dozorila; prehitro dozorjeno zrno je drobno; dozorjẹ́nost -i *ž*, dozorítev -tve *ž*: ~ sadja

dozréti dozrẹ̀m *gl.* zreti: ~ človeka, oko ni dozrlo (do) dna prepada; ne dozrejo bregov pogledi megleni

dóž -a *m*: beneški ~, dóžev -a -o: ~a palača, žena, dóževski -a -o: ~a čast, dóževka -e *ž*

dožéti dožánjem, dožnji -íte *in* dožánji -te! dožél -éla -o, dožét -a -o: danes bomo doželi; dožela je še tri snope; dožétje -a *s*, dožétev -tve *ž*, dožétki -tkov *m mn.* = dožetvína -e *ž* = dožétnica -e *ž praznovanje žetve*, dožetnják -a *m kruh ob žetvi*

dóžica -e *ž gl.* doga

doživéti -ím *gl.* živeti: ~ sto let, doživélost -i *ž*, doživét -a -o *in* dožívljen -a -o: ~a igra, doživétje -a *s*: zavarovanje za ~, veselo ~; doživétost -i *ž*; dožíti -íjem *lit.*, dožítje -a *s lit.*, dožítek -tka *m lit.*; dožívljati -am, dožívljanje -a *s*, doživljáj -a *m*, doživljájski -a -o; °doživljénjski -a -o *dosmrten*

Drabosnják -a *m* |*sl. ljudski pesnik*|, Drabosnjákov -a -o, Drabosnjakovína -e *ž njegov dom*

Dráč -a *m* |*albansko mesto*|, dráški -a -o: ~o pristanišče, Dráčan -a *m*

dráčje -a *s trnje, suhljad, plevel, drač*, dráč -a *m*: žabji ~ *žabji okrak*: pridite, dobite žabjega ~a; dráčen -čna -o *trnov*: ~a steza, dráčnat -a -o *plevelnat*

drág -a -o *in* -ó -í -é -á, *prim.* drážji -a -e, *prisl.* dragó, dráž(j)e: ~ spomin, kamen, ~a šola, ~e kovine, ~e volje, milo za ~o, za ~e denarje, kakor vam ~o, celo ~o noč; moj ~i, ~i moj, moja ~a; ~a mati; dajte me, komur ~o *komurkoli*; ~ega se delati *sprenevedati se*

drága -e *ž struga, jarek, kotanja, soteska, dolinica*: studenec teče po zeleni ~i; drážica -e *ž dolinica*, dražévka -e *ž kotanjica*, drážiti -im *delati odtočne jarke*; drágast -a -o = dražínast -a -o *kotanjast*; drážnica -e *ž odvodni jarek na močvirnem svetu*; *v kr. i.*: Drága -e *ž*, v ~i, dráški -a -o, Dražáni -ov *m mn.*

drága -e *ž železen drog za vrtanje*

drága -e *ž večja vlačilna mreža za ribolov*, drágar -ja *m ribič z drago*

drágec -gca *m*, drágčev -a -o, drágica -e *ž*, drágičin -a -o

dragína -e *ž dragotina*

dragínja -e *ž*, dragínjski -a -o: ~i razred, dodatek, ~a doklada, dragóst -i *ž* = dragôta -e *ž* 1. *dragocenost*, 2. *draginja*, dragôten -tna -o

drago- *v sestavi*: dragocén -a -o, dragocénost -i *ž*; dragolétnik -a *m verižnik*, dragolétniški -a -o *verižniški*, dragolétništvo -a *s verižništvo*, dragolétiti -im *verižiti*; dragomástnik -a *m bot.*; dragoljúb -a *m bot.*, dragoljúbec -bca *m bot.*, °dragovóljno *prisl. rade volje*

drágoman -a *m turški tolmač*, drágomanov -a -o, drágomanski -a -o

dragónar -ja *m*: ~ na plašču

dragónec -nca *m*, dragónski -a -o: ~i polk, dragonáda -e *ž prisilno nastanjevanje vojaštva kot kazenski ukrep*

Drágotin -a *m*, Drágotina -e *ž*, Drágo -a *m*, Drágov -a -o, Drága -e *ž*, Drágica -e *ž*, Drágičin -a -o

dragotína -e *ž*, dragotínar -ja *m*, dragotínarica -e *ž*, dragotinárna -e *ž*, dragotínarstvo -a *s*, dragotínje -a *s*

dragováti -újem *ljubkovati, božati*, dragúj -te! dragovàl -ála -o, dragovánje -a *s*

dragúlj -a *m* 1. ~i in biseri, 2. *zool.*, dragúljar -ja *m*, dragúljarica -e *ž*, dragúljarna -e *ž*, dragúljarski -a -o, dragúljarstvo -a *s*; dragúljec -ljca *m*, dragúljček -čka *m*; dragúljast -a -o: ~a krona

dragúša -e *ž bot.*: poljska, rumena, smrdeča ~

dráhma -e *ž*, *mn.* dráhme dráhem *[-həm]* |*denarna enota*|, dráhemski -a -o *[-həm-]*

drájna -e *ž* 1. *poulična popevka*: kar naprej so gonili tisto ~o, 2. *vlačuga*: opravljiva ~, 3. *razuzdano početje*: to bo ~, 3. *kraj takega početja*: dežela bo turška ~; drájnati -am, drájnanje -a *s*: celo noč so drajnali

drájsati -am, drájsanje -a *s*: ~ hlače po stolu

Drákon -ónta *m* |*atenski postavodajavec*|, Drakóntov -a -o; drakónski -a -o = drakóničen -čna -o *oster, trd, okruten*: ~e odredbe, ~i ukrepi

dráma -e *ž*, drámski -a -o: ~o gledališče, ~i igravci, ~a uprizoritev; dramátski -a -o, dramátičen -čna -o: ~o slovstvo, ~i prizori, nastopi; dramátika -e *ž* |*pesništvo*|, dramátik -a *m*, dramatizírati -am, dramatizíranje -a *s*, dramatizácija -e *ž*; dramatúrg -a *m*, dramatúrški -a -o, dramaturgíja -e *ž*, dramolét -a *m kratka drama*

dramíti drámim, drámi -íte! drámil -íla -o, drámljenje -a *s in* dramíti -im *s stal. poud.*, dramílo -a *s*, dramílen -lna -o *[-ln-]*, dramívec -vca *m*, dramívka -e *ž*, dramívski -a -o

dráp *neskl. prid.*: ~ nogavice; dráp -a *m* |*tkanina*|
drápati -am *in* -pljem *praskati*, drápaj -te *in* dráplji -te! drápanje -a *s*: ta kislica kar čreva draplje; drápavec -vca *m*, drápniti -nem *prasniti*: konj ga je s kopitom drapnil po nartu; drápa -e *ž strgana cunja*
drapé -ja *m* |*tanko sukno iz česane volne*|
drapírati -am *v gube nabrati, zastreti*, drapíranje -a *s*, draperíja -e *ž nabran zastor, zavesa*; draperíjski -a -o
drásati -am *razvezati, raztrgati, razparati*; dráska -e *ž praska na koži, razporek*; dráskav -a -o; drásniti -nem
dráslja -e *ž geogr. kotel v rečni strugi*
drástičen -čna -o *nazoren, izrazit, oster, grob*: ~o zdravilo *krepko*, ~o pripovedovanje; drástičnost -i *ž*
drástiti -im *dražiti*, drástenje -a *s*, drástnik -a *m hujskač*, drastílen -lna -o *[-ln-]*: ~a pijača; drastílo -a *s*, drastljív -a -o
***drát** -a *in* -ú *m žica, dv.* dratóva, *mn.* dratóvi -óv; dratén -a -o *žičen*: ~o sito, drátast -a -o *žičast*; draténka -e *ž* 1. *trta*, 2. *krtača*
Dráva -e *ž* |*reka*|, dráva -e *ž*, *nav. neskl.* |*cigareta*|: deset ~, imam še eno ~ *ali* ~o, postregel mi je z ~; drávski -a -o: ~i breg, most, Dravska dolina
Dravínja -e *ž* |*reka*|, dravínjski -a -o
Drávograd -a *m kr. i.*, iz ~a, dravográjski -a -o, Dravográjčani -ov *m mn.*
dráž -i *ž* → *mik*, drážest -i *ž* → *mik, mikavnost, milina, čar*, drážesten -tna -o → *mikaven*, drážestnost -i *ž* → *mikavnost, milina*
drážba -e *ž*: javna, prisilna, prostovoljna ~, ~ lovišč; oddati delo na ~i; drážben -a -o *[-bən-]*: ~i narok; drážbeništvo -a *[-bən-] s*: lotil se je ~a; drážbar -ja *m kdor vodi dražbo*, drážbati -am *na dražbi prodajati*
dražé -ja *m*: zdravilo v ~jih
Drážgoše Drážgoš *ž mn. kr. i.*, v ~ah, drážgoški -a -o, Dražgošáni -ov *m mn.*
drážica -e *ž gl.* draga
dražíti drážim, dráži -íte! dražéč -a -e, drážil -íla -o, dráženje -a *s in* dražiti -im *s stal. poud.*: psa ~ s klobaso; otroci se dražijo med sabo; dražílo -a *s*, dražílen -lna -o *[-ln-]*: ~e dišave, dražílnost -i *[-ln-] ž*; dražljiv -a -o: ~ bolnik, ~e pijače, dražljívost -i *ž*, dražljívec -vca *m*, dražljívka -e *ž*; dražljáj -a *m*: ~i se prenašajo, selijo, dražljájski -a -o
dražíti -ím, dráži -íte! dražil -a -o, dražéč -a -e, dráženje -a *s*: ~ blago, vse se draži; dražívec -vca *m*, dražívka -e *ž*; dražítev -tve *ž*: ~ blaga
drčáti -ím, dŕči -íte! drčé, drčéč -a -e, dŕčal -ála -o, drčánje -a *s*; dŕč -a *m*: v ~ se spustiti; dŕča -e *ž*: po ~ah spuščajo les; drčàv -áva -o: ~a strmina; drčáva -e *ž*: na ~i spolzniti; drčljív -a -o: ~ svet; dŕčen -čna -o *in* -ó: danes je zelo ~o; dŕčalica -e *ž* = drčálnica -e *[-ųn-] ž*; drčáj -a *m*; dŕčar -ja *m*, dŕčarski -a -o; drčálnik -a *[-ųn-] m*
drdráti -ám, drdrâj -ájte! drdrȁl -ála -o, drdránje -a *s*: voz drdra po cesti; drdraje so bežali polhi v dupla; dŕdra -e *ž*: velikonočna ~; to dekletce je prava ~; *teh.* vrtalna ~; drdrálo -a *s*, drdrâč -a *m*; drdrȁv -áva -o, drdrávec -vca *m*, drdrávka -e *ž*, drdrávski -a -o
drégati -am *drezati*, dréganje -a *s*: ~ v ogenj; drégavt -a *m*; drégniti -nem, drégnjen -a -o: ~ v osir, v sršenovo gnezdo, dreglják -a *m*
drèk drêka *m*, v dréku *in* drêku, drêkec -kca *m*; drekáti -ám, drekȁj -ájte! drekȁl -ála -o: po stari šegi ~, drekáč -a *m*, drêkast -a -o: drekobŕbec -bca *m zool.*
dréka -e *ž bot.*
dremáti drémam *in* drémljem, drémaj -ájte *in* drémlji -te! drémal -ála -o, dremánje -a *s in* drémati *s stal. poud.*; dremȃv -áva -o, dremávec -vca *m* |*oseba in cvetlica*|, dremávka -e *ž* |*oseba in cvetlica*|, dremávica -e *ž*, dremávičen -čna -o, dremávost -i *ž*; drémavt -a *m*, dremávs -a *m*, dremávh -a *m*, dremávhati -am; dremálo -a *s*; drémec -mca *m* = drémež -a *m*: ~ ga je premogel; dremljáti -ám, dremljánje -a *s*, dremljȃv -áva -o, dremljávec -vca *m*, dremljávka -e *ž*; dremljív -a -o, dremljívost -i *ž*; dremôta -e *ž*, *tudi bot.*, dremôten -tna -o, dremôtnost -i *ž*, dremôtec -tca *m*, *tudi bot.*, dremôtica -e *ž*, dremôtičen -čna -o; dremúh -a *m*, dremúša -e *ž*; dremúckati -am; *v bot. imena za cvetlice*: drémalica -e *ž*, dremúljica -e *ž*, drémlja -e *ž*, dremávčica -e *ž*, dremolès -ésa *m*
drémelj -mlja *m* okleščék
drèn dréna *m bot.*: beli, rdeči, rumeni, pasji, divji ~; zdrav, trden ko ~; pust

ko ~; drži se, kakor bi ~ jedel; na ~u obsedeti *ploh vleči*; drénček -čka *m bot*, drének -nka *m*: mlečni ~; drénovina -e *ž in* drenovína -e *ž drenov les*; drénovje -a *s* |*grmovje*|: jabolka ne rasto na ~u; drénovka -e *ž* = drenováča -e *ž* = drenjáča -e *ž drenova palica*; drénovec -vca *m vino ali žganje iz drenulj*; drenák -a *m* |*grozdje*|; drénást -a -o: ~o se držati

drenáža -e *ž*, drenážen -žna -o, drenírati -am *odvajati vodo pod zemljo*, drenìranje -a *s*; drén -a *m med. odvodilo za izcedke*: stekleni ~

dréncati -am, dréncanje -a *s*: vrtela se je in drencala okoli gostov; drencljáti -ám *poskakovati*, drencljàj -ájte! drencljàl -ála -o, drencljánje -a *s*

***drènj** drénja *m gneča, vrvež, prerivanje*; *drénjati -am se *gnesti se, treti se, prerivati se, tlačiti se*; *drénjanje -a *s prerivanje, gneča, stiskanje*

drénov -a -o: ~a jagoda, ~ les, grm, ~a palica, pot; trmast ko ~a korenina; beseda drži kakor ~ klin; to drži kakor ~a kljuka; prej bi ~ klin vodo dal; danes je spet ~e volje *slabe*; pozimi bo za zajčke ~a; *v kr. i.*: Drénov grič -ega -iča *m*, v ~em ~u, drénovski -a -o, Drénovci -ev *m mn.*

drenúlja -e *ž drenova jagoda*: pust ko ~

drés -a *m* |*oblekà*|: športni ~, v smučarskem ~u

drésen -sna *m* 1. *bot.*: ajda gre v ~; 2. *plevel*, drésen -sni *ž*

dresírati -am *vaditi, uriti*, dresíranje -a *s*, dresúra -e *ž*, dresêr -ja *m*, dresêrka -e *ž*, dresêrski -a -o

dreskáč -a *m zool.* |*drozg*|

dréta -e *ž* |*čevljarska nit*|: ~o vleči *smrčati*; drétar -ja *m*

dréti dêrem *in* drèm, drl dríte *in* dêri -íte! deróč -a -e, deréč -a -e, dŕl -a -o, drênje -a *s*: zobe, šoto ~; vitre dere in koše plete, kravo s svedrom ~; zgaga me dere; na meh ~; oderuh dere kmeta; tiha voda globoko dere; solze d(e)ró po licu; ljudje so drli za njim; to sta jo drla po klancu; sraka, šoja, mačka, otrok se dere; ~ se nad kom; ~ se kot jesihar, na vse grlo, na vse pretege, na vse pomaganje; deráč -a *m*, dérec -rca *m konjederec*, dérež -a *m*, derúh -a *m*; dŕtje -a *s in* drtjè -à *s*

dreváča -e *ž* |*sekira*| = drevnjáča -e *ž*

drevák -a *m iz debla iztesan čoln*

drevárìti -im *držati za drevo (pri oranju)*, drevárjenje -a *s*, drevár -ja *m*, drevarica -e *ž oračka*

drévce -a *s* 1. *drevesce*, 2. ptičarsko ~ z limanicami, 3. *bot.*: božje, blaženo, blagoslovljeno ~; drévček -čka *m* = drévče -ta *s*; drévčast -a -o, drévcast -a -o: ~a vrba

drevenéti -ím, drevenèl -éla -o, drevenênje -a *s*: steblo dreveni; roka dreveni od mraza; drevén -a -o *lesen*: ~a repa, od mraza ~i prsti, ~o gledati, drevénost -i *ž*; drevénec -nca *m okamnelo drevo*; *gl. tudi* drven

drevénka -e *ž mernik, drvenka*

drevésce -a *s*: *bot.* malo ~; drevéščck -čka *m*

drévi *prisl. danes zvečer*: ~ bo koncert; drévišnji -a -e

drevíti -ím, drevél -a -e, drêvi *in* drévi -íte! drevíl -a -o: pes drevi divjačino, vihar drevi valove, pred seboj drevi sovražnike, nesreča drevi človeka; oblaki so se drevili; *gl. tudi* drviti

drevnica -e *ž drevača*

drevó -ésa *s* 1. *bot.*: sadno ~, mamutovo, Judeževo, božje, kruhovo ~; 2. jadrno ~ *jambor*; 3. *plug*: orati z ~esom; je bolj okreten pri plesu kakor pri ~esu; drévje -a *s*: sadno ~, senčno ~; *gozd.* podraslo ~ *podrast*, drévjiče -a *s*, drévnat -a -o *bogat z drevjem*; drevésen -sna -o, drevésnica -e *ž*: gozdna, sadna, parkovna ~; drevésničar -ja *m*, drevésničarski -a -o, drevésničarstvo -a *s*; drevésast -a -o: ~a praprot; drevésarica -e *ž* |*kača*|; drevník -a *m sadni vrt, min. dendrit*; drevnína -e *ž gozd.* 1. *gmota drevesa (panja, debla, vej, vrhovine, lubja)*; 2. *vse rastoče drevje in grmovje*: to je pregosta ~

drevo- *v sestavi*: drevomér -a *m dendrometer*; drevoréd -a *m*, drevoréden -dna -o; drevoréja -e *ž*; drevosék -éka *m*

Dreyfus *[dréfu's | dráifus]* -a *m* |*franc. častnik*|, Dreyfusov -a -o: ~a afera, dreyfusovci -ev *m mn.*

drézati -am *dregati*: ~ v osir, v sršenovo gnezdo, v nos, s komolci; dolgo smo drezali vanj; menda ga je sam vrag drezal, da je zinil; drezljáj -a *m*

drezína -e *ž* |*tirnično vozilo*|: motorna ~

dréža -e *ž bot.*: rdeča ~ |*češnja*|; drežica -e *ž bot.*: alpska, švicarska ~
drežnjáti -ám, drežnjàj -ájte! drežnjàl -ála -o: ~ v koga *siliti v koga, vmešavati se v govorjenje*; drežnjálo -a *s siten človek, sitnež*; dréžnja -e *ž*; dréžnik -a *m*
drgájsati -am *drajsati*, drgájsanje -a *s*
drgál *[-ȃu]* -i *ž*, *nav. mn.* drgáli drgáli *tonzile*, drgálke -álk *[-ȗk-]* *ž mn.*, drgálica -e *ž* |*vnetje*|
dŕgati -am, dŕganje -a *s*, drgálo -a *s* = drgálnik -a *[-ụn-]* *m* |*orodje*|, drgálen -lna -o *[-ln-]*; drgúlja -e *ž*: postrgati sneg ob ~e; drgávka -e *ž* |*motika*|, drgáč -a *m*
drgetáti -tám *in* drgéčem, drgetàj -ájte *in* drgéči -te! drgetáje, drgetàl -ála -o, drgetánje -a *s*, drgèt -éta *m*, drgétec -tca *m*; drgetàv -áva -o, drgetávec -vca *m*, drgetávka -e *ž*, drgetávski -a -o, **drgetálo** -a *s*
drgníti dŕgnem, dŕgni -íte! dŕgnil -íla -o, dŕgnjenje -a *s in* dŕgniti -nem *s stal. poud.*
drhál *[-ȃu]* -i *ž* (°druhal)
drhtéti -ím, dŕhti -íte! drhté, drhtéč -a -e, drhtèl -éla -o, drhtênje -a *s*; drhtàv -áva -o, drhtávica -e *ž*, drhtávec -vca *m*; drhtáj -a *m* = drhtljáj -a *m*: lice spreletavajo kratki ~i; plamen je v zadnjih ~ih; drhtljív -a -o, drhtljívost -i *ž*
driáda -e *ž gr. mit. drevesna nimfa*
dríbling -a *m šp.* |*preigravanje z žogo*|, dríblati -am, dríblanje -a *s*
dričati -am (se), dričanje -a *s*, dríča -e *ž* = dričálnica -e *[-ụn-]* *ž*; dričkati -am se *otr.*; dričen -čna -o: ~a tla
drífter -ja *m ladja, ki lovi z mrežami*
dríl *[-íl]* -a *m brezdušno, mehanično urjenje, učenje*; drílati -am
dríska -e *ž*, drískav -a -o, drískavica -e *ž*, drískavec -vca *m*, drískavka -e *ž*
dŕstavec -vca *m bot.*: lasasti, alpski ~
dristíti -ím *klistirati*, drísti -íte! dristíl -a -o; dríslja -e *ž*, dristílo -a *s*, dristílen -lna -o *[-ln-]*, dristljívka -e *ž bot.*
dristljáti -ám, dristljàj -ájte! dristljàl -ála -o, dristljánje -a *s*, dristljàv -áva -o, dristljávec -vca *m*, dristljávka -e *ž*
dŕkati -am (se) *drsati se*, dŕkanje -a *s*, dŕkalica -e *ž*, *nav. mn.* dŕkalice -lic *ž drsalice*, drkálnica -e *[-ụn-]* *ž drsalnica*, drkališče -a *s*, drkávec -vca *m*, drkávka -e *ž*, drkávski -a -o; drkáč -a *m črednikov pomagač*; drkljáti -ám, drkljánje -a *s*: ~ se v grapo; drkálen -lna -o *[-ln-]*
dŕkelj -klja *m krepelo*
drkotáti -ám *in* drkóčem, drkotàj -ájte *in* drkóči -te! drkotàl -ála -o, drkotánje -a *s*: voz drkota po trdi cesti; drkòt -ôta *m*
drlèsk -éska *m*, drléskati -am, drléskanje -a *s*; drlés(k)niti -nem *in* drlés(k)niti -nem: ~ z vrati
dŕma -e *ž zmes živinske klaje, slabega žita, raznega nastila*
drmástiti -ím, drmástenje -a *s*: medved po hosti drmasti; drmášča -e *ž goščava*
dŕmati -am *in* dŕmljem *stresati*, dŕmanje -a *s*; drmljáti -ám, drmljàj -ájte! drmljàl -ála -o: voziček po cesti drmlja
dŕmež -a *m* |*ljudski ples*|
dŕn -a *m trata, ruša*: čez ~ in strn; drnàt -áta -o, drnáten -tna -o, drnást -a -o, drnína -e *ž*, drnínast -a -o, dŕnje -a *s* = drnóvje -a *s*; drnováti -újem, drnár -ja *m* = drnorézec -zca *m kdor drn reže*; dŕnovec -vca *m min.*
dŕnec -nca *m*: v ~ jahati; dŕncati -am *poskakovati, stresati*
drnjóhati -am *smrčeč trdno spati*, drnjóhanje -a *s*, drnjóhavec -vca *m*
drnóselj -slja *m* |*sliva, jagoda*|
drób -a *in* -ú *m*, v dróbu *in* dróbu; drobén -a -o: ~e klobase; dróbje -a *s in* drobóvje -a *s*, drobovína -e *ž*, drobovínski -a -o, drobóven -vna -o: ~e mišice
drób -a *m in* drób -í *ž drobir*: seneni ~, čebelji ~ *izjedi, voščenik*
drôbcen -a -o *[-cən-]*, drôbčken -a -o *[-kən-]* *in* drôbčkan -a -o
dróbec -bca *m*: v ~u sekunde, ~ granate; dróbčec -a *[-čəc-]* *m*, dróbček -čka *m*, dróbelj -blja *m*, drobìč -íča *m*, dróbež -a *m*; drobljánec -nca *m otrok, drobtina*: ~ kruha, drobljánček -čka *m*, drobljáncast -a -o; drobljáj -a *m*, drobljáč -a *m* |*orodje*|
drôben -bna -o *in* drobèn -bnà -ó *in* drobán drôbna -ó; *dol. obl.* drôbni -a -o; *prisl.* drobnó, drobnéj(š)e: ~ glasek, dež, smeh, ~o blago, ~a dela, ~i koraki, ~o slikarstvo, ~a obrt, ~e skrbi, ~ denar, ~o sito; vse bo ~o, vse gre na dróbno, na dróbno prodajati; *les.* ~i tehniški les; *stroj.* ~e grablje, ~i navoj; *tekst.* ~o presti, ~o pisati, gledati, drôbnost -i *ž in* drobnóst -i *ž*, drobnína -e *ž*
drobencljáti -ám *drobno stopicati*, drobencljàj -ájte! drobencljàl -ála -o, drobencljánje -a *s* >*[-bən-]*

drobentéti -ím *drobno hoditi*, drobentèl -éla -o, drobentênje -a *s* >*[-bən-]*

drobír -ja *m*, drobíren -rna -o, drobíriti -im; drobírje -a *s*, drobírjast -a -o

drobíti -ím, drôbi -íte! drobé, drobéč -a -e, drobil -a -o, drobljèn -ena -o, drobljênje -a *s*: ~ kamenje, kruh, žgance, okove; ~ korake, laži, šale, sladke besede, pesmi; okrogle ~, pod nos ~; v zvoniku drobijo k delopustu; ura drobi sekunde; dež drobi; dete drobi za materjo; ~ merske enote; drobítev -tve *ž*; drobívec -vca *m* = drobáč -a *m* |*človek in stroj*|, drobívka -e *ž* |*jabolko*|, drobílen -lna -o *[-ụn-]*: ~e čeljusti, ~i valjar, mlin; drobílnica -e *[-ụn-] ž kraj, kjer drobijo*; drobílnik -a *[-ụn-] m* |*stroj*|, drobínčiti -im

drobíž -a *m* |*otroci, denar*|, drobížiti -im *drobtinčiti*, drobíženje -a *s*, drobížek -žka *m šibak otrok*; drobížen -žna -o: ~o delo, ~e vojske; drobížarski -a -o: ~o polemiziranje; kako si ~i

drobnéti -ím *droban postajati, drobno hoditi*, drobnèl -éla -o, drobnênje -a *s*

dróbnica -e *ž sk. i.* |*ovce in koze*|, dróbniški -a -o; drobníca -e *ž* |*necepljeno drevo in sad*|, drobníčen -čna -o: ~ sad, ~a veja, drobníčevec -vca *m* |*mošt*|

drobnik -a *m* |*kamen*|, drobniški -a -o: ~i apnenec

drobnják -a *m bot., min.*: skrilavec ~; drobnjákov -a -o: ~a omaka

drobnjákar -ja *m*, drobnjákarski -a -o: ~e pripombe, drobnjákarstvo -a *s*: gubiti se v ~u

drobnjáva -e *ž* = drobnják -i *ž*, drobnjarija -e *ž*, drobnjád -i *ž*

drobno- *v sestavi*: drobnoblagóven -vna -o: ~o gospodarstvo; drobnocvéten -tna -o: ~a potočnica; drobnoglàv -áva -o: ~i dimek, drobnoglávec -vca *m*, drobnoglávka -e *ž*, drobnoglávost -i *ž*; drobnoglèd -éda *m nikroskop*, drobnogléden -dna -o; drobnolastníški -a -o; drobnoličen -čna -o; drobnolíst -a -o: ~a močvirnica; drobnomér -a *m*, drobnoméren -rna -o; drobnonòg -óga -o; drobnoòk -óka -o; drobnopŕst -a -o; drobnoréznica -e *ž teh. mikrotom*; drobnoròk -óka -o; drobnovláknat -a -o; drobnovzórčast -a -o: drobnozŕn -a -o, drobnozŕnat -a -o: *fot.* ~i razvijavec; drobnožívka -e *ž mikrob*

droboléti -ím, drobôli -íte! drobolèl -éla -o: slavček droboli

drobtína -e *ž*: krušna ~, zgodovinska ~; drobtínov -a -o: ~ štrukelj; drobtínovka -e *ž* |*juha*|, drobtínje -a *s*, drobtíniti -im, drobtínjenje -a *s*, drobtínčiti -im, drobtínčenje -a *s*; drobtínčar -ja *m kdor se zadovolji z drobtinicami*, drobtínčarski -a -o, drobtínčarstvo -a *s*; drobtínica -e *ž*: Slomškove Drobtinice; materine ~e *bot.*, krušne ~e

dróčiti -im, dróčkati -am, dróčniti -nem, dróčnik -a *m* 1. *možnar*, 2. *avt.*: ventilni ~; *gl. tudi* drok

dróg -a *in* -á *in* -ú *m, mn.* drogóvi *in* drógi -óv -óvom, po drogóvih *in* drogéh, z drógi, drogóvi *in* drogmí: zastava je na pol ~a; telovadni, brzojavni ~; gonilni, batni, krmilni, premikalni, spojni, vodilni, zobati ~; drožíček -čka *m majhen drog*; drogóvje -a *s*: zavorno, pogonsko, spojno, vrtalno ~; drógati -am *z drogom poganjati splav*

dróga -e *ž*: opojne ~e, drogerija -e *ž*, drogerijski -a -o, drogíst -a *m*, drogerístka -e *ž*

drók -a *m tolkač*, drokálnik -a *m in* drókalnik -a *[-ụn-] m*, drókati -am, drókanje -a *s*, drókniti -nem; *gl. tudi* dročiti

dromedár -ja *m enogrba kamela*, dromedárjev -a -o, dromedárski -a -o

drómlja -e *ž* |*glasbilo*|, drómljati -am: ~ s prsti po mizi; čmrlji dromljajo

drónta -e *ž* |*ptica*| = dróntarica -e *ž*

dróplja -e *ž, rod. mn.* dróplj *[-pəlj]*: vélika, mala ~; dróplji -a -e *in* dróplji -a -o

drózg -a *m in* drózd -a *m*: beli, črni ~, drózgov -a -o *in* drózdov -a -o, drozgáč -a *m* |*ptica*|

drózgati -am *stiskati, tlačiti, mečkati*, drózganje -a *s in* drozgáti -ám, drozgánje -a *s*; drózga -e *ž zmečkano sadje*; drózgalica -e *ž*: ~ kipi; drózgalnik -a *m in* drozgálnik -a *[-ụn-] m pivovarska kad za drozgo*

droži droží *ž mn. domač kvas, gošča po vinu, pivu*, -ém -i -éh -mi; *tudi* drôže drôž *ž mn.*, drožjé -á *ž mn.*, -àm -é -àh -ámi: bo že za ~; drôžen -žna -o: ~e glivice, ~o vino; drožén -a -o, drožénka -e *ž žganje iz drožja* = drožénec -nca *m* = dróževec -vca *m* = drožník -a *m*: drózci -ev *m mn.*: vino meče ~e; drožjár -ja *m kdor drožje prodaja*, dro-

žárna -e *ž*; drožíca -e *ž*: olovne ~e *kravajci*; drožnàt -áta -o, drôžast -a -o

drožíti -ím *drogati*, drôži -íte! drožíl -a -o, drožênje -a *s*

drpáliti -im *hitro, neugnano delati, sem in tja hoditi*, drpáljenje -a *s*, drpálast -a -o, drpálež -a *m*

dŕsati -am (se), drsáje, dŕsanje -a *s*, dŕsa -e *ž*: ~ za les, bele ~e na obleki, ~e na cesti; ~ mu poje *podrsava z nogami (od oslabelosti)*; drsáč -a *m*; drsávec -vca *m oseba, ptič, žuželka*|, drsávka -e *ž* |*oseba, priprava*|, drsálica -e *ž* |*priprava*|; dŕsalica -e *ž* = drsálnica -e *[-ųn-] ž*, drsališče -a *s*; drsálen -lna -o *[-ln-]*: ~i šport, *fot.* ~i poklop; drsàv -áva -o: ~ korak, ~i vzlet letala; drsljáj -a *m*; drsáj -a *m* |*ples*|; drsálo -a *s tisk.*

dŕsen -sna -o *in* drsèn -snà -ó: ~o je, pot je ~a; ~i let; ~a obremenitev, ~i ležaj, ~o trenje, ~o vodilo, ~i moznik, ~a ploskev, ~o okno, ~i stik *avt.*, ~e ploščice pri kosilniku, ~a plošča *stroj.*, ~i čevelj; dŕsnost -i *ž*, drsljív -a -o, drsljívost -i *ž*; drsína -e *ž drsna ploskev*

drséti -ím, drsì *in* dŕsi -íte! drsèl -éla -o, drséč -a -e, drsênje -a *s*

dŕska -e *ž lov. vtiski parkljev ranjene živali*

dŕskati -am *prasketati*, dŕskanje -a *s*, drsketáti -ám, drsketánje -a *s*, drskèt -éta *m*, dŕskec -a *[-kəc-] m bot.* = drskôtec -tca *m*; drskljáti -ám, drskljánje -a *s*

drskóvnica -e *ž*: ~ na točo |*stara lovska puška*|

drsník -a *m* 1. *zavora pri vozu*, 2. *lov.*: ~ na vratu brezpetelinke; 3. *stroj.*: obračalni, valjasti, vrtilni, batni, sukalni ~; 4. ~ pri trolejbusu; 5. *tisk.*: ~ na matričnici; drsníca -e *ž tisk.*

drstíti -i se, drstênje -a *s*, drstítev -tve *ž* = drstílo -a *s*, dŕst -í *ž*: ribji vlaki potujejo na ~; dŕsten -tna -o: ~e vode, ~a riba = drstnica -e *ž*, drstívka -e *ž riba, ki jo umetno osmukajo*; drstíšče -a *s*; drstník -a *m* = drstílnica -e *[-ųn-] ž*: umetna ~

drtínščica -e *ž bot.*

drúg -a *in* -á *m, mn.* drugóvi -óv: biti komu za ~a na svatbi; Koman in ~ *trgovski družabnik*; drúga -e *ž*: priložnost je nevarna ~; drúgov -a -o: ~a skrb; drugováti -újem, drugovánje -a *s*: ~ komu na svatbi, pri delu

drúg -a -o *ned. z.*: ~ veter vleče, to je ~a stvar, ves ~ je, nobeden ~ ne pojde z mano, nič ~ega, kdo ~, kaka ~a, kaj ~ega; ~ ~emu pomagata, *tudi* eden ~emu, ~ ~ega vlečeta, ~ za ~im odhajajo; hiteli sta ~a čez ~o; v ~em stanu; ~o *ali* eno k ~emu *povprečno, počez*

drugáčen -čna -o: znatno, zelo, malo, veliko, nekoliko, čisto, popolnoma ~, vse ~ *ali* ves ~, vsa ~a, vse ~o; *prisl.* drugáče: ni tako, ~ je; tako govori, ~ dela; mólči, ~ boš tepen *sicer*; drugáčnost -i *ž*; drugáčica -e *ž varianta, inačica*; drugáčiti -im: svet ~

drugám *prisl. na vpr. kam?*: grem ~

drúgec -gca *m* 1. *drugi roj*, 2. ta slika je ~ sliki v Parizu, 3. ~ v glavnikarstvu

drúgi -a -o *vrst. štev. ima samo določno obl.*: ti si prvi, on je ~i, ~i naj stopijo iz vrste, ne prvi; ~i pot *drugič*; ~i izvod računa, ~a instanca; *mat.* ~i koren; ~i plan pri filmu; v ~o *drugikrat*, ~e krati; drugokráten -tna -o

drúgič *prisl. v drugo*, drúgikrat

druglé *prisl na vpr. kje?*: živi ~

drugo- *v sestavi*: drugobárven -vna -o; drugobíten -tna -o: ~i element; drugoinstánčen -čna -o: ~a sodba *na drugi instanci*; drugojezíčen -čna -o, drugojezíčnost -i *ž*; drugokategórnik -a *m*: ~ pri šahu; drugokóžec -žca *m*; drugolétnik -a *m* |*človek, žival, panj*|; drugonároden -dna -o: ~e brigade; drugopís -a *m*, drugopísen -sna -o; drugoplasíran -a -o; drugopólten -tna -o *[-ųt-]*: ~a plemena; drugopoténčen -čna -o *na drugo potenco*; drugorazréden -dna -o; drugoróden -dna -o, drugoródec -dca *m*, drugoródnost -i *ž*; drugorôjen -ênа -o, drugorojênec -nca *m*, drugorojênka -e *ž*; drugosméren -rna -o; drugospôlen -lna -o *[-ln-]*, drugospôlnost -i *ž*; drugostôpen -pna -o: ~i potomci, ~a razsodba; drugostránski -a -o, drugostránstvo -a *s*; drugošólec -lca *[-lc-] m*, drugošólski -a -o *[-ls-]*; drugovérec -rca *m*, drugovérski -a -o, drugovérka -e *ž*, drugovérstvo -a *s*; drugovŕsten -tna -o

drugód *prisl. na vpr. kod?*: ~ hoditi, od ~ priti, drugódnji -a -e: ~i izdelki

drugôten -tna -o *sekundaren*: stvar je ~ega pomena *ni v ospredju*, drugôtnost -i *ž sekundarnost*

druíd -a *m keltski duhovnik*, druídski -a -o; druidízem -zma *m*

Drúsus -a *m in* Drúz -a *m sin cesarja Tiberija*, Drúzov -a -o
drúščina -e *ž*: dobra, prijetna ~, ~o delati komu, biti komu za ~o, drúščinski -a -o
drúštvo -a *s*: bralno, gasilno, izobraževalno, konzumno ~; Društvo narodov, drúštven -a -o *[-tvən-]*: ~o pravo, ~a pravila, svoboda, drúštvenik -a *m*, drúštvenica -e *ž*, drúštvenina -e *ž* >*[-tvən-]*; društvováti -újem, društvovánje -a *s*; drúštevce -a *[-təv-] s*
družábən -bna -o: ~ človek, ~i ples, ~o bitje, družábnik -a *m*: slab ~, očarljiv ~, trgovski, tihi ~; družábnica -e *ž*: grlica mi je ljuba ~, ~ pri odličnı gospe; ~ v podjetju; družábnost -i *ž*: čut za ~, rastlinska ~
drúžba -e *ž*, *mn.* drúžbe drúžb: vaša ~ je prijetna; visoka, slaba, dobra, zaključena, vinska ~, delati ~o, delati v ~i s kom; Prešernova ~; razredna ~; delniška ~, ~ z omejeno zavezo; drúžbica -e *ž*
drúžben -a -o *[-bən-]*: ~a stvarnost, lastnina, organizacija, funkcija, problematika, ~a akumulacija, intervencija, kontrola, ~i položaj, ~a pogodba, ~i prispevek, davek; Drúžbeni otoki; ~o (samo)upravljanje, drúžbenik -a *m*: ~i Prešernove družbe; drúžbenica -e *ž*
družbeno- *v sestavi*: družbenoekonómski -a -o: ~a struktura: družbenogospodárski -a -o; družbenopráven -vna -o, družbenorazvójen -jna -o >*[-bən-]*
družbo- *v sestavi*: družboslóvje -a *s sociologija*, družboslóven -vna -o *sociološki*, družboslóvec -vca *m*, družboslóvski -a -o; družboznánstvo -a *s*; družbotvóren -rna -o, družbotvórnost -i *ž*
drúže -ta *m in s star.*: moj zakonski ~, ona je tvoje ~; drúžej -a *m*; družíca -e *ž*: zakonska, poročna ~, družíčin -a -o: ~a obleka; družíčeváti -újem; družbánj -a *m nevestin drug*
drúžec -žca *m drugi roj čebel, drugec*
družína -e *ž*: oče z vso ~o, gospodar večerja z ~o, igravska, lovska, strelska, črkovna, besedna ~, družinica -e *ž*, družínski -a -o: ~o življenje, ~i poglavar, upokojenec, ~a mati, pokojnina, skupnost, sreča, družínče -ta *s posel* = družínec -nca *m*, družinčád -i *ž*
družíti drúžim, drúži -íte! drúžil -íla -o, drúženje -a *s in* drúžiti -im *s stal. poud.*: volk se z volkom druži; drúžen -žna -o: ~o živeti, ~o bitje, mravlje so ~e živali; drúžnost -i *ž*; družljiv -a -o: lastovka je ~a ptica; družljivost -i *ž*; družílen -lna -o *[-ln-]*, družílnik -a *[-ųn-] m* |*sklon*|, družílo -a *s*: delo v brigadah je izvrstno ~; družník -a *m*: čolnarski ~i, družnica -e *ž*, družníški -a -o
drvà dŕv *s mn.*, drvòm drvà na drvéh z drvmí: mehka, trda ~; skladanica drv; naši so danes v drvéh *drvarijo*; dŕvca dŕvc *s mn.*, drvárnica -e *ž*
drváča -e *ž* |*sekira*| = drvaríca -e *ž* = drvnjáča -e *ž* = drveníca -e *ž* = drvnica -e *ž drevnjača*
drvár -ja *m*, drvárski -a -o: ~a sekira, drvárstvo -a *s*, drvárıti -im, drvárjenje -a *s*, drvarija -e *ž*
drvárina -e *ž* |*pristojbina*| = drvnína -e *ž*
drváščina -e *ž sečna pravica*: v tem gozdu ima ~o
drvčè -éta *s polence*
drvén -a -o *lesen*: ~e noge, ~a posoda; drvenéti -ím, drvenèl -éla -o, drvenênje -a *s*; drvénka -e *ž* |*mera za žito*|
drvéti -ím, drvì *in* dŕvi -íte! drvèl -éla -o, drvênje -a *s*: srna drvi mimo, drvel je naravnost v pogubo, drvite v prepad; *gl. tudi* drviti
drvíšče -a *s prostor v gozdu, kjer sekajo* = drvník -a *m* = drvnják -a *m*
drvíti -ím *poditi*, dŕvi -íte! drvéč -a -e, drvíl -a -o, drvênje -a *s*: ~ koga, ~ se kam; *gl. tudi* dreviti
drvo- *v sestavi*: drvojèd -éda -o, drvojédec -dca *m*, drvojédka -e *ž hišna goba*; drvolàz -áza *m* = drvolázec -zca *m* |*kača*|: sivi, zeleni, nočni, dnevni ~; drvosèk -éka *m* = drvóšec -šca *m* = drvoséč -éča *m* = drvoséčina -e *ž*
dŕzati -am *in* -žem *strgati, praskati*, dŕzanje -a *s*: ~ blato s ceste, ~ lan, ~ obroče *beliti*, drzáj -a *m greben, mikalnik, graḍaše*; dŕzalica -e *ž* = drzálnica -e *[-ųn-] ž* = drzálo -a *s* = drzálnik -a *[-ųn-] m* 1. *smukalo za lan*, 2. *orodje za drzanje lesa*; drzávec -vca *m mikač*; drzúlja -e *ž*: cestarjeva ~; drzálen -lna -o *[-ln-]*: ~e strguljke; dŕzniti -em *prasniti*
dŕzen -zna -o (°dŕzek), dŕznost -i *ž* (°dŕzkost); dŕzniti -nem si *ali* se, dŕznež -a *m*, drzovít -a -o, drzovítež -a *m*
drzno- *v sestavi*: drznoglèd -éda -o; drznoòk -óka -o

dŕža -e *ž*: ~ telesa, spoštljiva ~, počepna ~ pri telovadbi

držáj -a *m*: stopnice z ~i; v skalo zabiti ~i; ~ za vrata, svetilko, dežnike; vitica zadene ob ~ in se ga oklene; ~ žlice, zavorni ~; ~ za rezila; *fot.* obročasti ~; *avt.* ~ za žaromet, držájen -jna -o: ~i nastavek, ~o kolesce

držálo -a *s*: ~ vesla, bodala; ~ za bakle, za pero, za roletne drogove, za filmsko vreteno, za rokopise, za papir; *tisk.* oporno ~; držálce -a *[-lc-] s*: dušica lučke je v ~u; *tekst.* ~ za ovratnike; držálen -lna -o *[-ln-]*: *stroj.* ~i zatič

držáti -ím, dŕži -íte! držéč -a -e, držál -ála -o, držánje -a *s*: ~ besedo = ~ se besede, ~ koga za besedo; pot drži; ~ otroka v naročju, v rokah, za roko; križem roke ~; svečo ~ umirajočemu; bolezen ga drži v postelji; krč me drži, v križu me drži; otroka trdo, v trdem, v strahu ~; v zaporu ~; pijanca noge ne drže; ~ z močnejšim; to ne drži; vodo, barvo ~; glas ~ pri petju; zdaj bo pa držalo; fant se drži *je užaljen*; vreme bo držalo; led drži, posoda ne drži; sod drži sto litrov; ~ se za vejo; smola se me drži, drži se nas kakor klop; ~ se pametnih ljudi, postav, starih navad; trdnjava se še drži; sadje se ne bo držalo; kislo, moško, pokonci se ~; drži se, kakor da ne zna do pet šteti; °~ na čast, na obleko, nase *dati na čast, na obleko, nase*; °~ koga za poštenjaka *imeti*; °~ zalogo, avto, psa, pomočnika *imeti*; °~ gostilno, trgovino *voditi, imeti*; °~ govor, šolo, predavanje *imeti ali govoriti, učiti, predavati*

držáva -e *ž*: zvezna, matična, ustavna, mestna ~; Združene ~e Amerike; državica -e *ž*

državen -vna -o: ~i zbor, pečat, jezik, aparat, udar, toživec, kapitalizem; ~a tajnost, zastava, oblika, banka, intervencija, kontrola, lastnina, blagajna, himna, korist, oblast, ~o pravo, ~a cesta; Državna založba Slovenije; državnost -i *ž*: izbojevati si ~

državljàn -ána *m*, državljánka -e *ž*, državljánstvo -a *s*: ~ po opciji, po rojstvu, državljánski -a -o: ~a vojska, zavest; ~e pravice in dolžnosti, ~o pravo, ~i pouk; državljanskopráven -vna -o: ~i red

državnik -a *m*, državniški -a -o: ~i opravki, državnica -e *ž*, državništvo -a *s*

državno- *v sestavi*: državnofinančen -čna -o; državnogospodárski -a -o; državnokapitalističen -čna -o; državnopolitičen -čna -o: ~o življenje; državnopráven -vna -o: ~i nauk, ukrep, ~a oblika, državnoprávnost -i *ž*; državnosocialističen -čna -o; državnoupráven -vna -o; državnozbórski -a -o: ~e volitve, ~o zasedanje

državo- v *sestavi*: državotvóren -rna -o, državotvórnost -i *ž*; državoznánski -a -o, državoznánstvo -a *s*, državoznánstven -a -o *[-tvən-]*

držénica -e *ž* = držúlja -e *ž* |*breskev koščenica*|

duál *[-ál]* -a *m dvojina*, duálen -lna -o *[-ln-] dvojinski, dvojen*: ~a oblika, ~a narava, duálnost -i *ž dvojnost*

dualízem -zma *m* 1. *fil. nazor*, 2. *polit. ureditev*: upravni ~ *dvotirni sistem*, dualističen -čna -o: ~a ureditev, ~i svetovni nazor; dualíst -a *m*

dúbel *[-əl]* -bla *m*: ~ pri tenisu

dubiózen -zna -o *dvomljiv*, dubióze dubióz *ž mn. dvomljivę terjatve*

dublẹ́ta -e *ž* 1. *(beseda) dvojnica*, 2. *dvojnik, duplikat, drugi izvod*: izmenjava knjižnih dublet

dublírati -am *(po)dvojiti*: ~ vložek pri igri; dublíren -rna -o: ~i stroj = dublírka -e *ž tekst.*

dublón -a *m* |*zlatnik*|

Dúbrovnik -a *m kr. i.*, iz ~a, dúbrovniški -a -o, Dúbrovčan -a *m*, Dúbrovčanka -e *ž*

dúcat -a *m dvanajsterica*: ~ robcev; človek, kakor jih gre dvanajst na ~; dúcaten -tna -o: ~i ljudje *povprečni*

dúcati -am *trkati*, dúcanje -a *s* |*igra*|, dúcniti -nem

duce *[dúče]* -ja *m*, ducejev -a -o

dúda -e *ž cucelj* = dúdek -dka *m* = dúdka -e *ž* = dúdica -e *ž*

dúde dúd *ž mn. piščali na meh*: škotske ~e; dúdati -am, dúdanje -a *s*; dudáč -a *m* = dúdar -ja *m*

dúdla -e *ž* 1. *piščalka*, 2. *cucelj*; dúdlati -am, dúdlanje -a *s*: fant se dudla na vse pretege *guli, pili*, dúdlež -a *m*, dúdlar -ja *m*

duél *[-él]* -a *m dvoboj*, duelírati -am se *dvobojevati se*, duelíranje -a *s*, duelánt -a *m dvobojevavec*, duélski -a -o *[-ls-] dvobojen*

dueña *[dúenja]* -e *ž špan. gospa, družabnica*; dueñin -a -o
duét -a *m dvospev*, duéten -tna -o: ~i vložek, ~a skladba
duglázija -e *ž bot.*
dúgong -a *m zool. morska krava*
dúh duhá *m, mn.* duhóvi duhóv: ima ~ po žganju, noč temna tare ~a; ima posvetnega ~a; vinski ~ovi, véliki ~ovi; ~ nove družbe, v ~u zakona, podpirati svobodnega ~a mladine, ustvariti novega ~a v vojski, greh zoper ~a časa, slovstvo razodeva ~a svoje dobe, greši zoper ~a slovenščine, pesem kaže čudnega ~a; ni ne dúha ne slúha po njem, vino se navzame ~á po sodu, ~ udari v nos; nečisti, zli, hudi, hudobni, gorski ~; ~ se omrači, bolan na ~u; ob uri ~ov; klicanje ~ov; preroški, pesniški ~; zdrav ~ v zdravem telesu; ~ovi se krešejo, ločitev ~ov; vsi smo enega ~á; v ~u vidim nizko sobo; razburiti ~ove, svoboda ~á, ubijati ~á; °prisotnost ~á *prisebnost*; ~ božji, sv. Duh; dúhovo -ega *s binkošti*: o ~ovem
°**duhaprisóten** -tna -o *priseben*
dúhati -am, dúhanje -a *s*: ~ čebulo, ~ smodnik, ~ nevarnost; duhálo -a *s*, duhálen -lna -o *[-ln-]*
dúhniti -nem: veter duhne
duho- *v sestavi*: duhobórec -rca *m*, duhobórstvo -a *s* |*ločina v Rusiji*|; duhomóren -rna -o *moreč*, duhomórnost -i *ž* (°duha-) *morečost*
duhóven -vna -o: ~i svet, ~e vrednote, ~a revščina, ~e vaje, ~o opravilo, ~i gospodje; duhóvnost -i *ž*
duhovín -a *m hudič, demon*, duhovína -e *ž strah, prikazen*, duhovínski -a -o
duhovít -a -o, duhovítost -i *ž*, duhovítež -a *m*, duhovíčiti -im, duhovíčenje -a *s*
duhóvnik -a *m* = duhóven -vna *m*, duhóvniški -a -o, duhóvništvo -a *s*, duhóvščina -e *ž*, duhóvstvo -a *s*, duhóvski -a -o; duhovníja -e *ž*, duhovnijski -a -o; duhóvnica -e *ž*: vélika ~; duhovnikováti -újem
duhtéti -ím *dehteti*, duhtéč -a -e, duhtèl -éla -o, duhtênje -a *s*
dukát -a *m zlatnik*
dúktor -ja *m tisk.*
dúktus -a *m* 1. ~ pisave izdaja pisca, 2. *med. vod*
Dulcinea *[dulsinéa]* -e *ž don Kihotova oboževanka*; dulcinéja -e *ž ljubica*
dúlec -lca *[-lc-] m*: jantarni ~ na ustniku; sveča je vtaknjena v ~ steklenice; usta nabrati v ~, na ~ se držati; dúlček -čka *[-lč-] m*, dúlčast -a -o *[-lč-]*: ~o se držati; dúla -e *ž* |*cevasta izboklina*|; dúlo -a *s klobučna štula*, dúlce -a *[-lc-] s*; dúliti -im *delati dulo*; kruh se duli, deska se duli *se veži*
Dulong-Petit -a *[dülónpəti -ja] m*, Dulong-Petitov -a -o: ~ zakon *kem.*
dúma -e *ž* 1. *carski državni zbor*, 2. *pesem*; dúmka -e *ž*: kozaške ~e
Dumas -a *[dümá -ja] m* |*franc. pisatelj*|: ~ oče, ~ sin; Dumasov -a -o
dumdúm *neskl.*: ~ krogla, ~ krogle, dumdúmka -e *ž*
dúmping -a *m prodaja blaga pod proizvodno ceno*, dúmpinški -a -o
Dúnaj -a *m kr. i.*, z ~a, na ~u, dúnajski -a -o: Dunajsko Novo mesto, Dúnajčan -a *m*, Dúnajčanka -e *ž*, dúnajščina -e *ž* |*narečje*|; dúnajka -e *ž* |*češnja*|
dunít -a *m* |*kamnina*|
Duns Scotus *[dúns skótus]* Dunsa Scot(us)a *m* |*filozof*|: filozofija ~a ~a
dúo -a *m glas.*
duodéc -a *m* |*format*|
duodécima -e *ž glas.* |*interval*|
duodénum -a *m med. dvanajstnik, dvanajsternik*, duodenálen -lna -o *[-ln-]*: ~a sonda
duodióda -e *ž el. dvojna dioda*
duóla -e *ž glas. dvojnica*
dúpa -e *ž votlina*, dúpati -am *tolči na kaj votlega*
dúpelj -plja -e *votel*
dupión -a *m tekst.* |*blago iz surove svile*|
dúpleks -a *m stroj.*: črpavka ~
Dúplica -e *ž kr. i.*, na ~i, dúpliški -a -o, Dúpličani -ov *m mn.*
duplikát -a *m dvojnik, dvojnica*: delati v ~u *ali* in duplo, duplikáten -tna -o: ~i vozni list, ~i negativ; duplikátor -ja *m*
duplírati -am *(po)dvojiti*
dúplja -e *ž votlina*, dúpljica -e *ž*, dúplje -a *s*, dupljén -a -o: ~e čebele; dúpljast -a -o, dúpeljnik -a *[-pəlj-] m kdor prebiva v duplji*; dupljenica -e *ž votlo drevo*
dúplo -a *s, mn.* dúpla -pel *[-pəl]*; dúpelce -a *[-pəl-] s*, dúplast -a -o, duplina -e *ž*: ustna, prsna ~; duplínast -a -o; dúplar -ja *m* |*golob*|; dúplati -am *lov. po duplih polhe loviti*

dúr -a *m glas.*: v ~u, dúrov -a -o: ~a lestvica, ~ trozvok, dúrovski -a -o: ~i tonski način
dúra -e *ž* |*afriško proso*|
dúrak -a *m* 1. *igra na karte*, 2. *žaljivka*
duralumínij -a *m* |*zlitina*|, duralumínijev -a -o
duratíven -vna -o: ~i glagoli *trajni*, duratívnost -i *ž*
Dürer *[dü'rer]* -ja *m* |*nem. slikar*|, Dürerjev -a -o
dúrgelj -glja *in* dúrgeljna *m* |*sveder*|: ključavničarski ~, sredobežni ~
dúri dúri *ž mn.*, dúrce dúrc *ž mn.*, dúrcam pri dúrcah z dúrcami: hlače na ~e; vsak paragraf ima skrivne ~e, dúrnica -e *ž*: vrata so imela dvoje ~e *vratnice*, dúren -rna -o: ~e babice, dúrje -a *s*
duról *[-ól]* -a *m kem.*
dúša -e *ž*: dobra, zlata, črna, prodana, kosmata, izgubljena, pasja ~; verne ~e; to ti je ~, ljudje široke ~e; žive ~e ni; mirne ~e ti to povem; zraven bom z vso ~o; on je ~ upora; ~ ruskega ljudstva; fara ima sto duš; pri moji ~i! na mojo ~o! komaj se me še ~ drži; na ~o pihati komu; krivica mu bo na ~i gorela; odprl mu je svojo ~o; tako sem lačen, da imam ~o na jeziku; ~o privezati; spremememba mi je po ~i; kako ti je pri ~i? (i)z dna ~e; to mi leži na ~i; človeka pri ~i zazebe; v ~o seči; teči na vso ~o; voz stresa ~o iz telesa; od straha mu je ~ zlezla v pete; jedel je, kolikor mu je dala ~; ~ sili na jezik; *v posebnih pomenih*: ~ nogometne žoge; ~ pri lučki; zapel je srajco z domačo, iz preje narejeno ~o; ~ pri goslih; ~ v likalniku; ~e so vpahnjene letve pri vaški hiši; z ~o *glas. con anima*; dúšica -e *ž in* dušica -e *ž*: *bot.* materina, planinska, babja, svinjska ~ *kristavec*; prišiti ~o k srajci; na olju plavajoča ~; ~e *prešce*; ~ ljuba moja!
Dúšan -a *m os. i.*, ~ Silni, Dúšanov -a -o: ~ zakonik
dúšati -am se, dúšanje -a *s*
duše- *v sestavi*: dušebrížnik -a *m*, dušebrížništvo -a *s*; dušeslóvje -a *s*, dušeslóven -vna -o, dušeslóvec -vca *m*
dúšek -ška *m*: ~ mi jemlje, zapira; na ~ izpiti, v ~u požreti, dobiti ~a, priti k ~u, močna pijača kar ~e zapre, uživati na vse ~e, dihati z globokimi ~i; sod nima ~a, ~a dati komu ali čemu; dúškati -am, dúškanje -a *s*: riba na suhem duška; zamrzle ribnike ~, malo se je ustavil, da bi duškal; dúška -e *ž sapa*; dúšec -šca *m*: vino se navzame ~a
dúšen -šna -o: ~i mir, ~a paša, ~i pastir, dušnopastírski -a -o
duševen -vna -o: ~o obzorje, ~a veličina, ~a reva, ~e oči, ~a zmeda; dušévnost -i *ž*
dušík -a *m*: apneni, solitrni, zračni ~, dušíkov -a -o: ~a spojina, ~ dioksid, klorid, dušíčen -čna -o: ~e soli, ~o gnojilo, dušíčnat -a -o: ~a gnojila, dušikovodíkov -a -o: ~a kislina
dušíti -ím, dúši -íte! dušéč -a -e, dušíl -a -o, dušèn -ena -o, dušênje -a *s*: ~ se od smeha, v grlu me duši; ~ jok, ropot, vstajo, ogenj; preproga duši korake; ~ jed; dušica -e *ž naduha*, dušíčar -ja *m astmatik*; dušílen -lna -o *[-ln-]*: ~e priprave, ~a obojka *tekst.*; dušívec -vca *m*, dušívka -e *ž*, dušílnik -a *[-un-] m* |*priprava*|: hidravlični, torni, oljni ~, dušljív -a -o: ~i kašelj, dušljívost -i *ž*, dušljívec -vca *m* |*dušljivi plin*|
dušník -a *m* |*cev za zračenje*, *dimna cev*|; dušníca -e *ž* |*luknja pri sušilnici*|, dušnice dušníc *ž mn.*: kopenske živali dihajo s pljuči ali pa z ~ami
dúti dújem *in* dmèm, dúj -te *in* dmì -íte! dúl -a -o: veter duje; testo se duje; srce se dmè
Dútovlje Dútovelj *in* Dútovljan *ž mn. kr. i.*, v ~ah, dútovski -a -o, Dútovci -ev *m mn.*
duúmvir -a *m eden dveh vladajočih mož*, duúmvirski -a -o, duumvirát -a *m vlada dveh mož*
dvá *m* dvé *ž in s glav. štev.*, dvéh, dvéma, dvá — dvé, ob dvéh, z dvéma; *za* dva — dve *stoji sam. v dv.*: pred dvema letoma (°dvemi leti), pred dvema dnevoma (°dvemi dnevi); tá dvá, téh dvéh; tista dvá, tístih dvéh; dva milijona, stopali so po dva in dva; dvákrat, dvákraten -tna -o, dvákratnost -i *ž*, dvainpólkrat *[-uk-]*, dvainpólkraten -tna -o *[-uk-]*
dvaindevetdeset -ih, dvaindevetdeseti -a -o, dvaindevetdesetič, dvaindevetdesetikrat, dvaindevetdesetkrat, dvaindevetdesetér -a -o, dvaindevetdesetéren -rna -o; dvaindevetdesetína -e *ž*, dvaindevetdesetínka -e *ž*; dvaindevetdesetčlánski -a -o: ~i parlament

dváindvajset -ih, dváintrideset, dváinštirideset, dváinpetdeset, dváinšestdeset, dváinsedemdeset, dváinosemdeset; *za izvedenke in zveze gl. pri* dvaindevetdeset, devetindevetdeset

dvájset -ih *glav. štev.*: ~ minut pred tretjo, ura je ~ do tretje, ob ~ih *ob 20^h*, ~ móž, ~ žená, ~ vrát; dvajsetíca -e *ž* 1. *številka*, 2. *star kovanec*, dvajseták -a *m* |*bankovec*|; dvájsetka -e *ž* |*številka*|

dvajset- *v sestavi*: dvajsetdnéven -vna -o, dvajsetdnévnica -e *ž*; dvájsetkrat, dvájsetkraten -tna -o; dvajsetléten -tna -o, dvajsetlétnica -e *ž 20-letnica*, dvajsetlétnik -a *m*

dvajsetér -a -o, dvajsetéren -rna -o, dvajsetérica -e *ž*, dvajseterák -a *m*: jelen ~; dvajsetérec -rca *m geom. ikozaeder*

dvájseti -a -o: ~i maj *20. maj*, ~ega maja ob ~ih *20. maja ob 20. uri*; dvájsetič, dvájsetikrat

dvajsetína -e *ž*, dvajsetínka -e *ž* |*mera*|, dvajsetínski -a -o

dvánajst -ih *in* dvanájst -ih: ob ~ih *ob 12^h*; dvanajstják -a *m* 1. *član dvanajstije*, 2. *jelen*; dvanajstíja -e *ž* |*sodišče*|; dvanájstnik -a *m med.*

dvanajst- *v sestavi*: dvánajstkrat *in* dvanájstkrat, dvánajstkraten -tna -o *in* dvanájstkraten -tna -o; dvanajstléten -tna -o, dvanajstlétnik -a *m*, dvanajstlétnica -e *ž*; dvanajstpólen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj; dvanajstréden -dna -o: ~a koruza

dvanajstér -a -o, dvanajstéren -rna -o: ~ sad; dvanajstérica -e *ž*: velika ~ *gros*, dvanajstéri -ih *m mn. apostoli*, dvanajsterák -a *m* 1. *sodnik dvanajstije*, 2. *jelen*; dvanajstérka -e *ž* |*format knjige*|, dvanajstérnik -a *m med.*, dvanajstérec -rca *m* |*verz in dodekaeder*|

dvanajstero- *v sestavi*: dvanajsterogúben -bna -o; dvanajsterokóten -tna -o, dvanajsterokótnik -a *m*; dvanajsteronóžen -žna -o; dvanajsterostrán -a -o

dvánajsti -a -o *in* dvanájsti -a -o: ob ~i (uri) *ob dvanajstih*, *ob 12. uri*, *ob 12^h*; ~ega tega meseca *12. t. m.*; dvánajstič *in* dvanájstič, dvánajstikrat *in* dvanájstikrat

dvanajstica -e *ž* |*številka*, *ducat*|

dvanajstina -e *ž*: proračunske ~e, dvanajstínka -e *ž*, dvanajstínski -a -o

dvatisočák -a *m* |*vrh*|

dve- *v sestavi*: dveléten -tna -o, dvelétje -a *s*, dvelétka -e *ž*; dveníten -tna -o: ~a volna; dveúren -rna -o; dvetretjínski -a -o: ~a večina

dvéri dvéri *ž mn. duri*, dvérnica -e *ž*, dvérce dvérc *ž mn.*, dvércam

dvésto, dvéstokrat, dvéstokraten -tna -o, dvéstoti -a -o, dvéstotikrat, dvéstotisoči -a -e, dvéstotisočkrat

dvígati -am, dvíganje -a *s*: cene se dvigajo *rastejo*, *skačejo*, ~ uteži *vzdigovati*; dvigálo -a *s*: ~ za avtomobile, za les; osebno, tovorno, hidravlično ~; dvígalice -ic *ž mn. lov. zanke na lok*; dvigávec -vca *m vzdigovavec*, dvigátelj -a *m*: ~i hranilnih vlog; dvigálen -lna -o *[-ln-]*: ~i mehanizem, drog, koš, bat, ~o stojalo pri žičnici, ~e naprave, črpavke, vrvce; dvigálnik -a *[-ln-] m avt.*; dvíg -a *m*: ~ cen *naraščanje*, *(z)višanje*, ~ zavesti *povzdiga*, ~ proizvodnje *(po)večanje*; dvížen -žna -o *vzdižen*, *vzdigljiv*; dvígniti -nem: ~ pošto *prevzeti*, ~ moralo *(po)vzdigniti*, nagrado lahko dvignete vsako dopoldne *dobite*, *prevzamete*; *gl. tudi* vzdigniti

dvo- *v sestavi*: dvonožec, dvoživka; *v redkih sestavljenkah tudi* dva- *in* dve-

dvobárven -vna -o: ~i tisk

dvobóčen -čna -o: ~a somernost

dvobój -ója *m*: besedni, šahovski, športni ~, poklicati na ~, dvobójen -jna -o: ~a pravila, dvobojeváti -újem se, dvobojevávec -vca *m*

dvobratínski -a -o: ~i prašnik

dvobrázden -dna -o: ~i plug

dvocéven -vna -o, dvocévka -e *ž* |*puška*|

dvocilíndrski -a -o: ~a lokomotiva, ~i motor, ~a preja

dvocvéten -tna -o: ~ klas

dvočeljústen -tna -o: ~a zavora

dvočetrtínski -a -o: ~i takt

dvočlánski -a -o: ~a delegacija

dvočlénski -a -o: ~i izraz, ~a enačba; dvočlénik -a *m binom*

dvočŕtje -a *s glas.*

dvodêbeln -a -o *[-bəln-]*: ~a smreka

dvodejánka -e *ž*

dvodélen -lna -o *[-ln-]*: ~a klop okoli peči, ~o okno, veslo, ~a nota, arija, ~i bat, takt; dvodélnost -i *[-ln-] ž*: ~ kompozicije

dvodíhávka -e *ž* |*riba*|

dvodimenzionálen -lna -o *[-ln-] dvorazsežen*, dvodimenzionálnost -i *[-ln-] ž dvorazsežnost*

dvodnéven -vna -o: ~i izlet, dvodnévje -a *s*
dvodôben -bna -o: ~i ples
dvodómen -mna -o: ~a rastlina, ~i parlament, dvodómnica -e *ž bot.*
dvofázen -zna -o: ~i tok
dvoglásen -sna -o: ~o petje, dvoglásnost -i *ž*, dvoglásje -a *s*: terčno ~, dvoglásnik -a *m diftong*, dvoglásniški -a -o
dvoglàv -áva -o: ~i orel, ~a mišica
dvogóvor -a *m dialog*
dvogŕb -a -o: ~a kamela
dvoimênski -a -o: ~a oznaka rastlin
dvój -a -e: ~i podplati *ali* ~e podplatov, ~i čevlji *ali* ~e čevljev, ~a vrata *ali* ~e vrat; ~e naziranj; na ~e, v ~e iti, vladati v ~e, veslanje v ~e; igrati v ~e, že dolgo sta na ~e; dvójstvo -a *s*
dvojáča -e *ž* |*denar*|, dvojak -a *m* 1. *denar*, 2. *hermafrodit*, dvojáčen -čna -o, dvojáčnost -i *ž*
dvojájčen -čna -o: ~a dvojčka
dvojámborka -e *ž* = dvojámbornica -e *ž* = dvojámbornik -a *m*
dvojármen -mna -o: ~a žaga = dvojármenik -a *[-mən-] m*
dvójček -čka *m*: sonce je v znamenju ~ov; dobila je ~e, Tone in Tine sta ~a, pevski ~ *glas.*, ~ pri domini, trnek ~ *lov.*; kristal ~ *min.*; hiša ~; telefonski ~; dvójčica -e *ž*: bili sta ~i; ~ figurice iz muzeja; dvójčič -a *m*, dvójče -ta *s*, dvójec -jca *m lov. dvojni strel*, dvójčen -čna -o: ~o drevo, *min.* ~i šiv
dvojémka -e *ž glas.*: ~ na violini
dvójen -jna -o: ~i podplat, ~a vrata, ~a okna; ~a igra, ~o krilo hiše, ~i kmet na šahovnici, ~i tisk, ~a vejica, ~o koleno *sifon*, ~a matica, žerjav z ~im prenosom; *kem.*: ~a vez, ~a reakcija, ~a sol, ~o kisli kalij; *el.* ~i stik; *med.* ~i šiv; ~o knjigovodstvo, ~o delo, *fot.* ~a osvetlitev, ~a kaseta, ~i objektiv; *pr.* ~i državljan, lastnik; dvójnat -a -o *tekst* : ~a nit, tkanina, ~i votek; ~a pentlja; ~i kozolec; dvójnost -i *ž*
dvojezíčen -čna -o: ~ človek, ~a šola, dvojezíčnost -i *ž*
dvójica -e *ž par*: zakonska ~, čedna ~ je to, dvojiški -a -o: ~a številka, dvojíčen -čna -o, dvojína -e *ž*, dvojínski -a -o; dvójka -e *ž*: kako grdo piše ~e, dobiti ~o v matematiki; ~a s krmarjem *šp.*; pikova ~; dvójklja -e *ž dvojno sito*
dvojíti -ím *duplirati*, *dublirati*, dvôji -íte! dvojíl -a -o, dvojèn -êna -o, dvojênje -a *s*; dvojílen -lna -o *[-ln-] tekst.*: ~i otepalnik, ~o raztezalo, ~i stroj *dublirni* = dvojílnik -a *[-ɣn-] m*, dvojívka -e *ž dublirka*
°**dvojíti** -ím *dvomiti*
dvojník -a *m in* dvójnik -a *m*: filmski zvezdniki imajo ~e; napisati pismo v ~u; *el. dvojni drog*, *bot. dvojno cvetno odevalo*, ~ pri šahu *dvojni kmet*, kozolec, plug ~ = dvojnják -a *m*; dvójništvo -a *s razklanost*; dvojnica -e *ž in* dvójnica -e *ž* 1. igravka ima svojo ~o, 2. beseda, knjiga ~ *dubleta*, 3. *glas. duola*, 4. *bot. rastlina z dvojnim odevalom*
dvokalíčen -čna -o: ~a rastlina = dvokalíčnica -e *ž*, dvokalíčnost -i *ž*
dvokápen -pna -o: ~a streha = dvokápnica -e *ž*
dvokís -a *m*: žveplov ~
dvokljúk -a -o *lov.*: ~ trnek
dvokljún -a -o: ~ plod *bot.*
dvoklópniki -ov *m mn. zool.* |*raki*|
dvokólen -lna -o *[-ln-]* = dvokolésen -sna -o, dvokólnica -e *[-ln-] ž*, dvokolésnik -a *m*, dvokólica -e *ž*
dvokolónski -a -o: ~i stavek
dvokônčen -čna -o: ~ žerjav, vzvod
dvokoníčen -čna -o: ~ kramp
dvokorâčen -čna -o: ~a polka
dvokóten -tna -o
dvokovínski -a -o: ~a valuta
dvokrâk -áka -o: ~a lestev
dvokrílen -lna -o *[-ln-]*: ~a streha, vrata, ~o ogledalo, ~o letalo = dvokrílnik -a *[-ln-] m*, dvokrílci -ev *[-lc-] m mn. zool.*
dvokróven -vna -o: ~a ladja, turbina, dvokróvnik -a *m* |*letalo*|
dvokrôžen -žna -o: ~i šahovski dvoboj, ~i žig *filat.*
dvokŕp -a -o: ~a plavut
dvolastník -a *m*, dvolastniški -a -o, dvolastníštvo -a *s*
dvoléčen -čna -o *fot.*
dvolémežen -žna -o: ~ plug
dvolíčen -čna -o: ~o vedenje, dvoličnež -a *m* = dvoličnik -a *m*, dvoličnica -e *ž*, dvoličnost -i *ž*: spolna ~ *zool.*, dvoličníštvo -a *s*
dvolísten -tna -o: ~a čaša, ~ vijak, dvolístnica -e *ž bot.*
dvolómec -mca *m min.*: islandski ~, dvolómnost -i *ž min., mat.*

dvolopáten -tna -o: ~o veslo
dvolopúten -tna -o: *bot.* ~a glavica, ~a noga *zool.*
dvomatríčnik -a *m tisk.*
dvoměsečen -čna -o: ~ tečaj, dvoměsečnik -a *m* |*revija*|
dvoměsten -tna -o: ~o število *mat.*
dvométrski -a -o, dvometráš -a *m šp.*
dvomikálnik -a *[-ụn-] m tekst.*
dvomíseln -a -o *[-səln-]*: ~a beseda, dvomíselnost -i *[-səln-] ž*: ~ izraza
dvomiti dvómim, dvômi -íte! dvoméč -a -e, dvômil -íla -o *in* dvómiti -im *s stal. poud.*: ~ o sebi, ~ o uspehu (°v uspeh); dvòm dvóma *in* dvôma *m*: ~ me muči, obide, se razkadi; ~ zbuditi, razpršiti, pobijati; zvišen nad vsak ~; brez ~a; metodični ~ *fil.*; *pr.* pravni ~, ~ o verodostojnosti, dvómba -e *ž*, dvómen -mna -o: ~a terjatev, dvómnost -i *ž*, dvomívec -vca *m*; dvomljiv -a -o: ~a določba, terjatev, dvomljivost -i *ž*, dvomljivec -vca *m*, dvomljivka -e *ž*, dvomljívski -a -o, dvomljívstvo -a *s*
dvomôčen -čna -o: ~i prašniki
dvomóštvo -a *s biandrija*
dvomotóren -rna -o: ~o letalo = dvomotórnik -a *m*
dvonadstrópen -pna -o: ~a hiša = dvonadstrópnica -e *ž*
dvoníten -tna -o: ~ trak, ~o platno = dvonítnik -a *m *cvilh*
dvonòg -óga -o = dvonóžen -žna -o, dvonóžec -žca *m*
dvonóhtnica -e *ž* |*želva*|
dvoobrázen -zna -o: ~i bog Janus; dvoobráznost -i *ž*: psihološka ~
dvoobróčen -čna -o: ~i naftol *kem.*
dvooddélčen -čna -o *[-lč-]*: ~a šola
dvoognjíščnica -e *ž*: hiša ~
dvoòk -óka -o: ~a kamera *fot.*, dvoóčen -čna -o: ~o gledanje rib, dvoóčnica -e *ž*, dvoóčnik -a *m binokel*
dvookvíren -rna -o: ~e brane
dvoósen -sna -o: ~ vagon
dvoosmínski -a -o: ~i takt
dvopárkljast -a -o, dvopárkljar -ja *m zool.*
dvopásen -sna -o: ~e pletenine
dvopérnat -a -o: ~e mišice
dvopíčje -a *s*
dvoplásten -tna -o: ~a pločevina, *fot.* ~i film, dvoplástnik -a *m* |*plug*|
dvopláten -tna -o: ~o veslo
dvoplázi -ov *m mn.* |*kuščarji*|
dvoplôščen -čna -o: ~a sklopka *avt.*
dvopólen -lna -o: ~i električni stroji, dvopólnica -e *ž tisk.* >*[-ln-]*
dvopóljen -ljna -o: ~o kolobarjenje
dvopotézen -zna -o: ~i šahovski problem = dvopotéznik -a *m*
dvopredálen -lna -o *[-ln-]*: ~a plodnica *bot.*
dvopréjen -jna -o: ~i sukanec
dvoprekáten -tna -o: ~e zavore
dvòr dvóra *m*, na dvóru *in* na dvôru: cesarski, sodni, računski ~, ~ in plemstvo; dvôrec -rca *m*: gosposki, poletni, zimski, strelski, lovski ~; dvóren -rna -o: ~a dama, pisarna, spletka, ~i dobavitelj, ples, svétnik; dvórski -a -o: ~e šege; dvorovína -e *ž civilna lista*
Dvòr Dvóra *m kr. i.*, na ~u, dvórski -a -o: Dvorska vas
Dvořák *[dvóržak]* -a *m* |*češ. skladatelj*|, Dvořákov -a -o
dvorámen -mna -o: ~ svečnik, vzvod, križ, ~a lestva, ~e stopnice
dvoràna -e *ž*: koncertna, sodna, plesna ~, operacijska ~, dvoránica -e *ž*, dvoránski -a -o: ~o svetišče
dvorazréden -dna -o: ~a šola = dvorazrédnica -e *ž*
dvorazsẹ́žen -žna -o: ~a ploskev, ~a filmska risanka, dvorazsẹ́žnost -i *ž*
dvoréčje -a *s*: ~ Evfrata in Tigrisa
dvoréd -a *m*, dvorédec -dca *m bot.*: vejnati ~; dvoréden -dna -o: ~ jopič, ~ ovojni list *bot.*, ~ kozolec, sejalnik, ~a pšenica, dvorédnik -a *m*: ječmen ~
dvorézen -zna -o: ~ meč, dvoréznik -a *m* |*dvojni oblič*|, dvoréznost -i *ž*
dvoríšče -a *s*, dvoríščen -čna -o: ~a stran, vrata, stavba, ~i muzikant; dvoríščnik -a *m*, dvoríščece *[-ače]* -a *s*
dvóriti -im, dvóri -te! dvóril -a -o, dvórjenje -a *s*, dvorívec -vca *m*, dvorljiv -a -o, dvorljívost -i *ž*
dvorjàn -ána *m*, dvorjánka -e *ž*, dvorjánski -a -o, dvórnik -a *m*, dvórnica -e *ž*, dvórniški -a -o, dvorjániti -im
dvoròb -óba -o
dvoróčen -čna -o: ~a igra, ~i meč, dvoròk -óka -o: ~e klešče, dvoróčka -e *ž arheol.* |*posoda*|
dvoròg -óga -o: ~o nakovalo, dvoróg -a *m morsko tele*; dvorôgljast -a -o: ~ klobuk = dvorôgeljnik -a *m* = dvoróžnik -a *m*, dvorogljàt -áta -o: ~e vilice, ~a infula, dvorogljičast -a -o: ~i jezik žab

dvoséčen -čna -o: ~ travnik
dvosèd -éda *m* = dvosédežnik -a *m* |*letalo*|
dvosméren -rna -o: ~a cesta
dvosmúški -a -o: ~e sani
dvosmóven -vna -o: ~i papir
dvosôben -bna -o: ~o stanovanje
dvospèv -éva *m*
dvospôlen -lna -o *[-ln-]*: ~i cvetovi, dvospôlnik -a *[-ln-] m hermafrodit*, dvospôlnica -e *ž*: riba ~, dvospôlništvo -a *s*, dvospôlnost -i *[-ln-] ž hermafroditizem*
dvostáven -vna -o: ~o knjigovodstvo
dvostèzen -zna -o *[-stə̀z-]*: ~o kegljišče
dvostíčen -čna -o: ~e kitice
dvostíh -a *m* = dvostíšje -a *s*
dvostôlpen -pna -o *[-lp-]*: ~a cerkev, ~ članek
dvostópen -pna -o: ~i menjalnik *avt.*, ~e jermenice *tekst.*; dvostôpenjski -a -o *[-pənj-]*: ~i kompresor, navoj, študij
dvostrán -a -o: ~i konti, ~o čelo hiše, dvostránski -a -o: ~a pogodba, ~o veslo, dvostránost -i *ž*, dvostránstvo -a *s*
dvostránkarski -a -o: ~i sistem
dvostrók -óka -o: ~e zvezde, ~i portal
dvoškfgarji -ev *m mn. zool.*
dvoštevílčen -čna -o *[-lč-]*: ~o število
dvotákten -tna -o: ~i motor
dvotíren -rna -o: ~a proga, politika, dvotírnost -i *ž*
dvotráčen -čna -o: ~i okraski
dvoúh -a -o, dvoúšec -šca *m*
dvoúmen -mna -o: ~ položaj, odgovor, ~a vloga, dvoúmnost -i *ž*, dvoúmnež -a *m*, dvoúmje -a *s*
dvoústničnik -a *m bilabial*, dvoústniški -a -o; dvoústen -tna -o: ~a čaša *bot.*, dvoústka -e *ž metljaj, metilj*
dvovalénten -tna -o: ~a skupina *kem.*
dvovàljen -ljna -o: ~i motor, ~ pralni stroj
dvovišínski -a -o: ~a bradlja
dvovládje -a *s duumvirat*
dvovprége -e *ž*, dvovprẽžen -žna -o: ~i vitel, ~ voz = dvovprẽžnik -a *m*
dvovráten -tna -o: ~a limuzina
dvovŕh -a -o = dvovŕšen -šna -o, dvovŕšnost -i *ž*
dvovŕsten -tna -o: ~i ječmen, ~a harmonika, ~i suknjič, dvovŕstnik -a *m bot.*: divji ~ |*ječmen*|
dvozaklópen -pna -o: *fot.* ~a kamera
dvozbórničen -čna -o: ~o narodno zastopstvo
dvozemljàk -a *m*
dvozlóžen -žna -o: ~a rima; dvozlóžnica -e *ž* |*beseda*|
dvoznáčen -čna -o, dvoznáčnost -i *ž*, dvoznák -a *m*
dvozóben -bna -o: ~a motika, dvozóbka -e *ž* |*riba*|, dvozóbnik -a *m*: obračalni ~ *tekst.*
dvozŕn -a -o: ~a pira, ~a pšenica = dvozŕnica -e *ž*
dvozvéza -e *ž*
dvozvézdje -a *s*
dvoženec -nca *m bigamist*, dvoženstvo -a *s*
dvožíven -vna -o, dvožívka -e *ž* |*žival, letalo, tank*|, dvožívkarstvo -a *s*
dvožlébен -bna -o: ~i škripec, ~i trakovi
Dzéus -a *m Zeus*
Džakárta -e *ž kr. i.*, džakártski -a -o
džámija -e *ž turška molilnica*, džámijski -a -o: ~a veža
džém -a *m* |*marmelada*|
džézva -e *ž*, džézvica -e *ž*: ~ za kavo
Džingiskan -a *m* |*mongolski osvajavec*|, Džingiskanov -a -o, džingiskanski -a -o: ~a krutost
džíp -a *m* |*motorno vozilo*|: ameriški ~
džúngla -e *ž*, džúngelski -a -o *[-gəl-]*
džúnka -e *ž* |*kitajska jadrnica*|

E

e *m neskl. ali* é éja 1. *črka, znamenje za razne vrste ejev in za polglasnik*: mali e, véliki E; pri eju se ustavi; široki ê, ozki é, z éjem začni, 2. *glas.*, 3. *oblika izdelka*: železo E *ali* E železo
è *medm. izraža nejevoljo*: è, pusti me!
é *medm. izraža začudenje*: é, to pa, to
ê *medm. za ustavljanje konj*

ében -a *m bot.*, ébenov -a -o: ~ les = ebenovína -e *ž*; ébenovec -vca *m* |*drevo*|
ebonít -a *m*, eboníten -tna -o: ~a palica, ~a plošča
ebuliométer -tra *m fiz., kem.*, ebulioskóp -a *m fiz., kem.*, ebulioskopíja -e *ž*
édafon -a *m bot. talna favna in flora*, edáfski -a -o: ~e razmere

edém -a *m med. zabuhlina*; *bot. vodenica*
êden *edn.* 1. êden *ali* èn *m* ênо *s*, 2. ênega, 3. ênemu, 4. ênega *ali* èn ênо, 5. pri ênem, 6. z ênim; êna -e *ž* -i -o pri -i z -o; *v mn.* êni êne êna *se rabi pri množinskih samostalnikih*: imel je troje čevlje, ~i so bili še čisto novi; ~a vrata so držala na hodnik, ~a na stopnice, ~a na verando; preštel sem vilice in opazil, da ~e manjkajo; êden *rabimo le samostalno*, èn êna -o *pa pridevno kot pravi številnik, če je poudarjen*: vsi kakor en mož; vsi za enega, eden za vse; en cvet ne naredi pomladi; ena se tebi je želja spolnila; grob se za grobom vrsti, eden med njimi še ni bilke zelene rodil; *namesto* prvi -e — drugi -e *lahko uporabljamo tudi*: êden, ení enė́: oba sta kriva: eden, ker je dražil, drugi, ker je udaril; ení so dejali, da je siromak, drugi, da je skopuh; *če* èn êna -o *ni poudarjen, rabimo namesto njega nedoločne zaimke ali pa ga popolnoma opustimo, ker že ednina pove število*: za °en tisočak se že nekaj dobi *za tisočak*; recimo °eno pametno *kakšno*; vsaka pesem je le °en čas lepa *nekaj časa*; včeraj je bila pri nas °ena ženska *neka*; *napačna je raba ned. z.* neki *namesto številnika*: napletel je zvezo z enim izmed njih *ali z nekom izmed njih* (°z nekim); *za označevanje časa*: ura je ena; pravkar je odbilo eno; *v zvezi s predlogi se poleg ednine rada uporablja množina*: do ene *ali* do enih sem ga čakal; ob eni *ali* ob enih pride; *v tožilniku se množina ne rabi*: na eno gre že ura; čez eno ga nikar ne čakaj
éden -a *m raj*, édenski -a -o
edícija -e *ž izdaja*: ~ knjig, vrednostnih papirjev, edicíjski -a -o: ~i kurz
edíkt -a *m razglas, odredba, odlok, ukaz*
edíl *[-íl]* -a *m |rim. uradnik|*
edín -a -o: v tem smo si vsi ~i, tudi mi smo ~i z vami v tem vprašanju; odbor je ~ v tej točki; edínost -i *ž enotnost*: ~ naroda, mišljenja; edíniti -nim, edínjenje -a *s*: ~ ljudi k skupnemu delu; ljudje se edinijo v misli na obrambo
Edínburgh *[édinburg]* -a *m kr. i.*, edinburški -a -o
edíni -a -o: ~i svojega rodu, ~i izvod tega dela; ~i sin = edínec -nca *m*, edínček -čka *m*, edínka -e *ž*
edínica -e *ž* → *enota, četa, skupina, oddelek*
edíno *prisl.*: ~ mogoč; vse je prav, ~ spi preveč → *samo, le*; edinole *prisl.*
edíno- *v sestavi*: edinorôjen -ena -o, edinorojênec -nca *m*, edinorojênka -e *ž*; *vendar* edíno mogóč, edíno zveličáven
edinól *[-ól]* -a *m fot.*, edinólen -lna -o *[-ln-]*
edínstvo -a *s* → *edinost*, edínstven -a -o *[-tvən-]*: ~ primer v zgodovini, ~ dogodek; edínstvenost -i *[-tvən-] ž*; edínščina -e *ž osamelost, siromaščina, beda*
Édip -a *m*, Édipov -a -o: ~ kompleks; *gl. tudi* Oidipus
Édison -a *m os. i.*, Édisonov -a -o: ~ akumulator, édisonski -a -o: ~a ideja
Édit *ž neskl.*, Éditin -a -o
ednína -e *ž*, edníнski -a -o: ~i samostalnik
e-dur *[édúr]* -a *m*: skladba v ~u
Édvard -a *m*, Édvardov -a -o; Édi -ja *m*, Édijev -a -o
efékt -a *m učinek, vtis, uspeh, posledica*; efékti -ov *m mn. vrednostni papirji*; efékten -tna -o: ~ govor, ~a borza, ~a reklama; efektíven -vna -o *resničen, dejanski*: ~a službena leta, ~a moč; efektuírati -am *trg. opraviti naročilo*, efektuíranje -a *s*
efemêren -rna -o *enodneven, kratkoživ, bežen*, efemerída -e *ž muha enodnevnica*, efemeríde -íd *ž mn. preglednica za preračunavanje položaja nebesnih teles*
eféndi -ja *m tur. gospod*
Éfesos -esa *m in* Éfez -a *m kr. i.*, éfeški -a -o, Efežáni -ov *m mn.*
Efiált(es) -ta *m izdajavec pri Termopilah*, Efiáltov -a -o; efiált -a *m izdajavec*, efiált(ov)ski -a -o, efiált(ov)stvo -a *s izdajavstvo >[-lt-]*
efuzíja -e *ž izliv*, efuzíjski -a -o: ~e kamnine *predornine*
egéjski -a -o: ~a kultura, Egejsko morje
egída -e *ž ščit, varstvo*
Egídij -a *m Tilen*, Egídijev -a -o
Egípt -a *m*, egíptovski -a -o: ~a očesna bolezen *trahom*, Egipčáni -ov *m mn.*, egipčánski -a -o, egipčánka -e *ž in* egipčánska -e *ž |pisava| tisk.*
égo *m neskl. jaz*: pozna le svoj ~, egoíst -a *m sebičen človek, sebičnež*, egoístka -e *ž sebičnica*, egoízem -zma *m sebičnost*, egoístičen -čna -o *samopriden*, egocéntričen -čna -o *kdor postavlja sebe vsenu za središče, sqmoljuben*
èh *medm. izraža nejevoljo in podcenjevanje*: ~, pusti me! ~, kaj še

éha *medm. za ustavljanje živine*
ehinokókus -a *m pasja trakulja*
Eiffel -a *[efèl -éla] m in* Eiffel -ffla *[áifəl -fla] m os. i.*, Eifflov -a -o: ~ stolp
Einstein *[áinštajn]* -a *m os. i.*, Einsteinov -a -o: ~a relativnostna teorija, einsteinski -a -o
èj *medm.* 1. *èh*: ~, vrag, pa že blodi kdo tod okoli; 2. *izraža začudenje*: èj, èj, kako lepo
ejakulácija -e *ž izliv*
ejéktor -ja *m teh.*, ejicírati -am *ven vreči*
Ekbátana -tan *s mn. zimska prestolnica perzijskih kraljev*
ekcém -a *m med.* (°ekscem) *izpuščaj*, ekcémski -a -o
ekípa -e *ž moštvo, posadka*: igravska ~ *družina*, ekípen -pna -o: ~o tekmovanje *moštveno*
eklatánten -tna -o *bleščeč, jasen, očiten*: ~ primer, ~a zmaga
eklèktik -a *m filozof, ki izbira nauke po svojem okusu*, eklekticízem -zma *m*, eklèktičen -čna -o: ~ duh
eklimèter -tra *m |geodetska merilna priprava|*, eklimétrski -a -o
eklípsa -e *ž astr. mrk*; eklíptika -e *ž astr.*, eklíptičen -čna -o: ~o soredje
ékloga -e *ž pastirska pesem, idila*
eklogít -a *m min.*
ekologíja -e *ž biol.*, ekológski -a -o: ~i faktorji
ekonóm -a *m gospodar*, ekonómski -a -o: ~i tečaj, ~a baza, kontrola, politika, blokada, pomoč, odgovornost, ~e cene, ekonomíja -e *ž gospodarstvo, posestvo*: v ~i *|vedi|*, na ~i *|posestvu|*, zadružna ~; ekonomíjski -a -o: ~a uprava → *uprava ekonomije*, ~i stroški, ekonómičen -čna -o *gospodaren*: ~o ravnanje, ~a izraba, posoda, ekonómičnost -i *ž*, ekonomát -a *m gospodarski, upravni urad*; ekonómika -e *ž nauk o gospodarstvu*, ekonomíst -a *m*
ekonomizèr -ja *m teh. grelnik za parne kotle*
ekrán -a *m*: ~ pri televizorju, ~ pri rentgenu *zaslon*, filmski ~ *platno*
ekrazít -a *m |razstrelivo|*, ekrazíten -tna -o: ~i naboj
éks *medm.*: ~! to se pravi do dna; éks *prisl.*: izpiti ~ = éksati -am
eksákten -tna -o *natančen*: ~e znanosti, eksáktnost -i *ž natančnost*
eksaltíran -a -o *prenapet*, eksaltíranost -i *ž prenapetost*, eksaltácija -e *ž povišanje, povzdiga, draženje, razdražitev* >*[-lt-]*
eksámen -mena *m izkušnja, izpit*; eksaminírati -am *izpraševati, preskušati*; eksamináND -a *m izpraševanec*, eksaminátor -ja *m izpraševavec*, eksaminátorski -a -o
eksantém -a *m med. izpuščaj*, eksantemátičen -čna -o: ~i tifus
eksárh -a *m* 1. *v biz. cesarstvu državni namestnik*, 2. *pravoslavni nadškof*, eksarhát -a *m |urad in področje|*
ekscelénca -e *ž vzvišeni (v naslovih), vzvišenost, visokost*
ekscénter -tra *m teh. izsrednik*: kolutni ~; ekscéntričen -čna -o *zunaj središča, izsreden, prenapèt, neuravnovešen, čudaški*: ~a gred, ~a rast, ~o vedenje; ekscéntričnost -i *ž*; ekscéntrov -a -o: ~a gred, ~ obroč; ekscéntrski -a -o *izsredniški, na ekscentre*: ~o gonilo, ~a stiskalnica
ekscêrpt -a *m izpisek, izvleček*, ekscêrpten -tna -o, ekscerpírati -am *izpis(ov)ati* ekscerpíranje -a *s*, ekscêrptor -ja *m*, ekscêrptorski -a -o
ekscés -a *m pretiravanje, nezmernost, izgred*, ekscesíven -vna -o *pretiran, čezmeren*
ékscitans -a *m, mn.* ekscitáncije -ij *ž med. dražilo, poživilo*
eksegéza -e *ž razlaga, tolmačenje*, eksegét -a *m tolmač, razlagavec*, eksegétika -e *ž*, eksegétičen -čna -o, eksegétski -a -o
eksekúcija -e *ž izvršitev sodbe, izterjatev*, eksekucíjski -a -o: ~i stroški; eksekútor -ja *m*: ~ izvršuje sodne ali davčne odločbe, eksekútorski -a -o; eksekutíva -e *ž izvršna pravica, izvršna oblast, izvršni odbor*, eksekutíven -vna -o *izvršen, izvršilen*
***eksêmpel** *[-əl]* -pla *m primer, zgled*; eksemplificírati -am *na zgledih pokazati*, eksemplifikácija -e *ž pojasnilo z zgledi*
eksemplár -ja *m izvod, primerek*, eksemplárničen -čna -o *drugim v zgled, zastrašilen*: ~a kazen
eksercírati -am *vaditi se v vojaških spretnostih*, eksercíren -rna -o: ~a pravila
ekshalácija -e *ž izdih, izdihavanje, geol. uhajanje plinov in par*, ekshalacíjski -a -o; ekshalírati -am *izdihniti, izdihavati*, ekshalíranje -a *s*
ekshávstor -ja *m teh. |ventilator|*

ekshibít -a *m vloga, vložišče*, ekshibíten -tna -o: ~a knjiga *vložna*; ekshibírati -am *izročiti, vložiti, vpisati v vložno knjigo*; ekshibicija -e *ž razstava*, ekshibicíjski -a -o; ekshibicionízem -zma *m med. sla po razgaljanju, razkazovanju*

ekshumírati -am *truplo izkopati*, ekshumíranje -a *s*, ekshumácija -e *ž izkop*, ekshumacíjski -a -o: ~o dovoljenje

eksikátor -ja *m kem. izsuševavec*

eksil *[-íl]* -a *m izgon, pregnanstvo*, eksulánt -a *m pregnanec*

eksisténca -e *ž bivanje, obstoj*: ima dobro ~o *dobro služi*; eksisténčen -čna -o: ~i minimum, boj, dokaz, eksistírati -am *biti, živeti*; eksistenciálen -lna -o *[-ln-]*, eksistencializem -zma *m [fil. smer]*, eksistencialíst -a *m*, eksistencialístičen -čna -o

éksitus -a *m med. izid, smrt*

ekskluzíven -vna -o *sam zase, izključen*: ~a družba; ekskluzívnost -i *ž*

ekskomunicírati -am *izobčiti*, ekskomunikácija -e *ž izobčenje*, ekskomunikacíjski -a -o *izobčitven*: ~i odlok

ekskrecíja -e *ž izločanje*; ekskrét -a *m izloček (navzven)*; ekskretóren -rna -o *izločevalen*: ~a žleza

ekskreménti -ov *m mn. iztrebki*

ekskúrz -a *m govor o postranskih rečeh, skok v stran*; ekskúrzija -e *ž izlet, med. obseg gibanja (uda)*; ekskurzíjski -a -o: ~i vlak

eksléks -a *m pr. brezzakonje*

eksli̇bris -a *m lastniško znamenje v knjigi*

eksmatrikulácija -e *ž izbris iz matične knjige*, eksmatrikulacijski -a -o, eksmatrikulírati -am

eksminíster -stra *m bivši minister*

éksodus -a *m odhod, izstop*: napraviti ~ *demonstrativno oditi*; Éksodus -a *m [svetopisemska knjiga]*

eksogén -a -o *kar deluje od zunaj*

eksorcízem -zma *m zarotovanje, izganjanje hudiča*

eksotêričen -čna -o: ~ nauk *splošno razumljiv*

eksotêrmen -mna -o *kem.*, eksotêrmičen -čna -o: ~i postopek

eksótikum -a *m, mn.* eksótika -ik *s iz tujih dežel prineseno, nenavadnost*; eksótičen -čna -o *nenavaden, tuj*: ~ človek, ~o vedenje; eksótičnost -i *ž* = eksótika -e *ž*, eksót -a *m*

ekspanzíja -e *ž širjenje*, ekspanzíjski -a -o: ~a politika, ekspanzíven -vna -o *kar se širi, raztezen*, ekspanzívnost -i *ž*

ekspatriírati -am *izgnati iz domovine, odvzeti državljanstvo*, ekspatriácija -e *ž*, ekspatriacíjski -a -o: ~i odlok

ekspedírati -am *odpraviti, poslati*, ekspedícija -e *ž odprava*: ~ blaga, ~ na severni tečaj; v ~i je pet uradnic; ekspedicíjski -a -o; ekspedít -a *m oddelek, od koder se kaj pošilja, odpravništvo*, ekspeditíven -vna -o *uren, ročen, spreten*; ekspedítor -ja *m*, ekspedítorica -e *ž*, ekspedítorski -a -o

ekspektorácija -e *ž med. odkašljanje, izbruh*; ekspéktorans -a *m pripomoček za lažje izkašljevanje*

eksperimènt -énta *m poskus*, eksperimentálen -lna -o *[-ln-] poskusen*: ~a fizika, fonetika *na poskuse oprta*; eksperimentírati -am *delati poskuse*, eksperimentátor -ja *m*, eksperimentátorka -e *ž*

ekspêrt -a *m izvedenec*, ekspêrten -tna -o: ~a komisija *komisija izvedencev*; ekspertíza -e *ž izvedensko poročilo, mnenje*

ekspirácija -e *ž izdihavanje*, ekspiracíjski -a -o, ekspírij -a *m izdih*, ekspiratóren -rna -o: ~i poudarek; ekspiratíven -vna -o

eksplicírati -am *razviti, razvijati, razložiti, razlagati, pojasniti, pojasnjevati*; eksplikácija -e *ž*, eksplikacíjski -a -o; eksplicíten -tna -o *razvit*: ~a funkcija *mat.*

eksploatírati -am *izrabljati, izkoriščati*, eksploatácija -e *ž*, eksploatacíjski -a -o: ~i načrt za rudnike, eksploatátor -ja *m*, eksploatátorski -a -o: ~e tendence

eksplodírati -am *razpočiti se, razleteti se*, eksplozija -e *ž*, eksplozíjski -a -o, eksplozíven -vna -o *razpočen, kar se rado razpoči, nagnjen k hitremu razburjenju*: ~a snov, ~a plinska mešanica, ~ značaj, eksplozívnost -i *ž*; eksplozív -a *m razstrelivo*, eksplozíva -e *ž slov. zapornik*

eksplorácija -e *ž med. izpraševanje*; *preiskava trebušnih organov*

eksponírati -am *izpostaviti, fot. osvetliti*; eksponíran -a -o: ~ položaj, človek, eksponènt -énta *m pooblaščen zastopnik, poverjenik, mat. vzmnožitelj*, eksponénten -tna -o: ~a enačba, ~a funkcija; eksponát -a *m razstavljeni predmet*; ekspozícija -e *ž osnutek, zasnova, razstava, fot. osvetlitev*; ekspozitúra -e *ž*

izpostava, podružnica; ekspozít -a *m* |*duhovnik*|; ekspozé -ja *m poročilo, obrazložitev, spomenica*; ekspoziméter -tra *m fot.*, eksponométer -tra *m fot. merilnik osvetlitve*

ekspórt -a *m izvoz*, ekspórten -tna -o: ~a akademija, ~o podjetje, eksportírati -am *izvažati*, eksportêr -ja *m izvoznik*

eksprés -a *m* 1. *vlak*, 2. kava ~, eksprésen -sna -o: ~i vlak, ~o pismo

ekspresíja -e *ž izraz, med. iztisnjenje*, ekspresíjski -a -o, ekspresíven -vna -o *izrazen, izrazit*, ekspresívnost -i *ž*; ekspresionizem -zma *m* |*umetnostna smer*|, ekspresioníst -a *m*, ekspresionístičen -čna -o: ~a umetnost

ekspropriírati -am *razlastiti*, ekspropriácija -e *ž razlastitev*: ~ zemlje, ekspropriacíjski -a -o *razlastitven*: ~i postopek

ekspulzíja -e *ž izgon*, ekspulziven -vna -o *med.*, ekspulzívnost -i *ž*

ekstabulírati -am *izbrisati iz zemljiške knjige*, ekstabulácija -e *ž izbris*

ekstáza -e *ž zanos, zamaknjenost*, ekstátičen -čna -o *zamaknjen, zanesen*, ekstátik -a *m zanesenec, zamaknjenec*

ekstemporírati -am *nepripravljen govoriti*

ekstenzíven -vna -o *razsežen*: ~o poljedelstvo *na široko*, ekstenzívnost -i *ž*, **ekstenzija** -e *ž natezanje zlomljenega uda, natega za zlomljen ud*, ekstenzométer -tra *m teh.*: optični ~

ekstêren -rna -o *zunanji*, eksternist -a *m zunanji učenec*, eksternístka -e *ž*, eksternát -a *m*

eksteriêr -a *m* 1. → *zunanjost, videz*, 2. *filmski posnetek v naravi*

eksteritoriálen -lna -o *ne podložen oblasti države, kjer biva*, eksteritoriálnost -i *ž* >*[-ln-]*

ekstirpírati -am *z operacijo odstraniti, izluščiti, iztrebiti, izrvati, izkoreniniti*, ekstirpácija -e *ž*

ékstra *poseben, posebno*: °~ soba *posebna*, ~ trd papir *posebno trd*

ekstrahírati -am *izvleči, izrvati, izdreti*; ekstrákt -a *m izvleček*, ekstrákcija -e *ž izdrtje*, ekstrakcijski -a -o: ~i aparat, ekstrákten -tna -o, ekstráktor -ja *m*

ekstraordinárij -a *m izredni (vseučiliški) profesor*

ekstravagánca -e *ž posebnost, čudaštvo*, ekstravagánten -tna -o *nenavaden, čudaški*

ekstrém -a *m skrajnost*, ekstrémen -mna -o *skrajen*, ekstrémnost -i *ž*, ekstremitéta -e *ž končina*; ekstremízem -zma *m nagnjenje k skrajnosti*, ekstremíst -a *m skrajnež, prenapetež*, ekstremístičen -čna -o: ~i elementi

eksudát -a *m med. izcedek (pri vnetju)*, eksudácija -e *ž*

ektodêrm -a *m biol. vnanji klični list, zunanja zarodna plast*

ektomíja -e *ž med. izrez(anje)*

ekuménski -a -o *vesoljni*: ~i zbor

Ekvadór -ja *m* |*republika v Južni Ameriki*|, ekvadórski -a -o, Ekvadórec -rca *m*

ekvátor -ja *m ravnik, polutnik*, ekvátorski -a -o, ekvatoriálen -lna -o *[-ln-]*: ~a Afrika

ekvilibríst -a *m umetnik ravnotežja, vrvohodec*, ekvilibrístika -e *ž*

ekvinókcij -a *m enakonočje*, ekvinókcijski -a -o = ekvinokciálen -lna -o *[-ln-]*: ~i viharji

ekvipáža -e *ž kočija, vprega (voz in konji)*

ekvivalènt -énta *m enaka vrednost*, ekvivalénten -tna -o *enakovreden*, ekvivalénca -e *ž*, ekvivaléntnost -i *ž*

elaborát -a *m izdelek*

elán -a *m zanos, polet*

elástika -e *ž*, elástičen -čna -o *prožen, gibčen, gibek, raztegljiv*: ~a vlakna, ~ povoj, elástičnost -i *ž* = elasticitéta -e *ž prožnost, gibčnost, gibkost*, elástikar -ja *m pripadnik Šukljetove politične frakcije*

elatív -a *m slov.*

Elbrús -a *m* |*gora v Kavkazu*|, elbrúški -a -o

eldorádo -a *m* »*zlata*«, *obljubljena dežela*, eldorádski -a -o

eleáti -ov *m mn.*, eleátski -a -o: ~i filozofi, ~a filozofska šola

elefantíaza -e *ž med. huda nabreklost*

elegán -a *m zalo oblečen moški*, elegánten -tna -o: ~o oblečen *izbrano*, ~a postava, elegánca -e *ž*

elegíja -e *ž otožna, mila pesem*, elégičen -čna -o: ~a pesem, ~i distih, ~a vsebina, elégik -a *m pesnik elegij*

Eléktra -e *ž* |*hči Agamemnona in Klitaimnestre*|, Eléktrin -a -o

eléktrika -e *ž*, eléktrikar -ja *m*, eléktričen -čna -o: ~a energija, peč, razsvetljava, ~i števec, tok, zvonec, ~a železnica = eléktrična -e *ž*, eléktriški -a -o: ~o gospodarstvo, ~a merska enota, ~o

podjetje; eléktričnost -i *ž*, elektrína -e *ž*; eléktriti -im, eléktrenje -a *s*: ~ ebonitno palico; elektrizírati -am: žica elektrizira; elektrizíren -rna -o: ~i aparat; elektrificírati -am: ~ železnice; elektrifikácija -e *ž*: ~ države, elektrifikacíjski -a -o: ~i načrt; elektrárna -e *ž*, *rod. mn.* elektrárn, elektrárnski -a -o, elektrárniški -a -o

elektro- *v sestavi*: elektroanalíza -e *ž*; elektrodinámika -e *ž*, elektrodinámičen -čna -o, elektrodinamométer -tra *m*; elektroencefalográm -a *m zarisek, zapisek možganskega toka*; elektroenergíja -e *ž*; elektroerozíja -e *ž*; elektrofílter -tra *[-lt-] m*; elektrofór -a *m*, elektroforéza -e *ž*; elektroindustríja -e *ž*; elektroinstalatêr -ja *m*; elektroinženír -ja *m*; elektrokapilárnost -i *ž*; elektrokár -a *m voz s pogonom na električne akumulatorje*; elektrokardiográm -a *m zarisek, zapisek srčnega utripa*; elektrokemíja -e *ž*; elektrokoagulácija -e *ž*; elektrolít -a *m*, elektrolíten -tna -o, elektrolítski -a -o: ~i kondenzator, elektroliza -e *ž*, elektrolízen -zna -o: ~i baker; elektromagnét -a *m*, elektromagnéten -tna -o: ~o polje, ~i valovi, elektromagnétski -a -o: ~e enote, ~i merski sistem, elektromagnétika -e *ž*, elektromagnetízem -zma *m*; elektrometalurgíja -e *ž*, elektrometalúrški -a -o; elektrométer -tra *m*; elektromobíl *[-íl]* -a *m avto na akumulatorski pogon*; elektromotór -ja *m*; elektrorubín -a *m umetni korund*; elektroskóp -a *m*, elektroskópski -a -o; elektrostátika -e *ž*, elektrostátičen -čna -o: ~a energija, ~i stroji; elektroténhnik -a *m*, elektroténhnika -e *ž*, elektroténhničen -čna -o: ~i baker, elektroténiški -a -o: ~i inštitut, ~i slovar; elektroterapíja -e *ž zdravljenje z elektriko*; elektrotêrmika -e *ž*; elektrotomíja -e *ž*; *vendar* eléktro gospodárstvo, eléktro várjenje, eléktro vòd → *električni*

elektróda -e *ž*, elektróden -dna -o

elektrón -a *m*, elektrónski -a -o: ~i računski stroj; elektrónika -e *ž el.*, elektrónka -e *ž*

elemènt -énta *m prvina, osnova, sestavni del sploh*: temni ~i *|ljudje|*, elementáren -rna -o *prvoten, osnoven, začeten, naraven*: ~a resnica, ~o znanje, ~e sile, funkcije, nezgode

elémi -ja *m |tropska smola|*, elémijev -a -o: ~a smola, ~o olje

Eléusis -usíne *ž in* Elevzína -e *ž kr. i.*, elevzínski -a -o: ~i misterij

elídirati -am *slov. izpahniti (glas)*

Elíja -a *in* -e *m os. i.*, Elíjev -a -o: ~ ogenj, voz

eliksír -ja *m sok, napoj, zdravilna pijača*

eliminírati -am *izločiti*: ~ neznanko *mat.*, eliminácija -e *ž*, eliminacíjski -a -o: ~i postopek, eliminátor -ja *m el.*

elípsa -e *ž pakrog, slov. izpust*, elípsen -sna -o: ~a os, ~o središče, ~i tir kakega telesa, elíptičen -čna -o *pakrožen, nepopoln*: ~ stavek, elipsoíd -a *m pakrožno telo*, elipsoíden -dna -o; elipsográf -a *m aparat za risanje elips*

Élis *in* Élida -e *ž |grška pokrajina|*

elíta -e *ž izbrana družba, izbranci*, elíten -tna -o: ~i ples, ~a družba

Elizabéta -e *ž os. i.*, Elizabétin -a -o, elizabetínski -a -o: ~a doba

elízij -a *m mit. raj pri Grkih*, elízijski -a -o; elizéjski -a -o: Elizéjska palača *sedež predsednika francoske republike*

elízija -e *ž slov. izpah glasu*

élkati -am, élkanje -a *s*

eluvíj -a *m geol. izplavina, izpralina*; eluviálen -lna -o *[-ln-]*: ~i horizont

élzevir -ja *m tisk.*

emájl *[-áj]* -a *m posteklina, lošč, (zobna) sklenina*, emajlírati -am *postekliti, (po)loščiti*, emajlíran -a -o, emajlíranje -a *s*; emájlen -lna -o *[-ln-] kar zadeva emajl*: ~a barva, ~o slikarstvo, ~a plast; emajlêr -ja *m*

emanácija -e *ž izžarevanje, iztekanje*, emanacíjski -a -o: ~i proces; emanírati -am; emanatíven -vna -o

emancipácija -e *ž osamosvojitev*, emancipacíjski -a -o: ~o gibanje; emancipírati -am se *osamosvojiti se*, emancipíranka -e *ž*, emancipíranost -i *ž*

embaláža -e *ž zavoj, zavitek, omot, zavijanje (blaga za prevoz)*, embalážen -žna -o: ~i stroški

embárgo -rga *m pridržanje, ustavitev, zaplemba ladij in blaga v pristanišču*

emblém -a *m znamenje, podoba*

embolíja -e *ž začepitev žile*

émbrio -ia *m*, z émbriom, *rod. mn.* émbriov *zarodek, plod*, embrionálen -lna -o *[-ln-]*: ~o stanje, znamenje, embriológija -e *ž nauk o embriih*

émentalec -lca *[-lc-] m* |*sir*|, émentalski -a -o *[-ls-]*: ~i sir, ~a pasma
emfáza -e *ž zanos, pretiravanje, poudarjanje*, emfátičen -čna -o: ~ izraz
emfizém -a *m med. napihnjenost (pljuč), nakiplost, napih*, emfizemátičen -čna -o: ~a pljuča *napihnjena, nakipla*
emigrácija -e *ž izseljevanje, izseljenci*, emigracíjski -a -o: ~o gibanje; emigránt -a *m izseljenec*, emigrántski -a -o *izseljenski*, emigrírati -am *izseliti se*
Émil *[-il]* -a *m os. i.*, Émilov -a -o; Emilija -e *ž*, Emílijin -a -o; Emílijan -a *m*, Emílijanov -a -o
eminénca -e *ž prevzvišeni (naslov), prevzvišenost*: siva ~, eminénten -tna -o *zvišen, odličen, izreden*
emír -ja *m ar. knez*; *tudi* émir -ja *m*
emisár -ja *m poslanec, oglednik*
emisíja -e *ž (radijska) oddaja, izdaja bankovcev in drugih vrednostnih papirjev*, emisijski -a -o: ~a banka, ~i kurz, količnik, spektrum; emitírati -am *izdati vrednostne papirje, teh. odpošiljati, izmetavati, oddajati*; emitènt -énta *m*
emócija -e *ž čustvena razgibanost, ginjenost*, emocionálen -lna -o *[-ln-]*
e-mol *[émól]* -a *m*: skladba v ~u
Emóna -e *ž kr. i.*, v ~i, Emónec -nca *m*, Emónka -e *ž*, emónski -a -o: ~i zid
empír -a *m |klasicistični slog napoleonske dobe|*: pohištvo v ~u, empírski -a -o: ~a oprava
empiréj -a *m mit. ognjeno nebo, bivališče blaženih*
empírija -e *ž izkušnja*, empíričen -čna -o, empírik -a *m*, empirízem -zma *m nazor, ki mu je izkušnja edini vir spoznanja*; empirist -a *m privrženec empirizma*, empirístičen -čna -o; empiriokriticízem -zma *m*
empóra -e *ž*: ~ v cerkvi, empórski -a -o
empórij -a *m tržišče, trgovska baza*
ema -ja *m zool. |noj|*
emulzija -e *[-lz-] ž kem.*, emulzíjski -a -o *[-lz-]*: ~a mrena, emulzíven -vna -o *[-lz-]*; emulgírati -am *[-lg-] napraviti emulzijo*, emulgíranje -a *[-lg-] s*, emulgátor -ja *[-lg-] m* = emúlzor -ja *[-lz-] m*
èn ěna -o *gl.* eden
enáčiti -im, enáčen -a -o, enáčenje -a *s*: ~ kaj s čim; enáčba -e *ž*, enáčben -a -o *[-bən-]*; enačáj -a *m*, enáček -čka *m ekvivalent*, enáčica -e *ž pendant*
ênaindevetdeset, ênaindevetdeseti -a -o, ênaindevetdesetič, ênaindevetdesetkrat, ênaindevetdesetikrat; *povsod tudi* enaindevét-; enaindevetdesetér -a -o, enaindevetdesetéren -rna -o; enaindevetdesetléten -tna -o
ênaindvajset, ênaintrideset, ênainštirideset, ênainpetdeset, ênainšestdeset, ênainsedemdeset, ênainosemdeset; *za zveze, poudarek in sestavo gl.* enaindevetdeset
enainpolóren -rna -o: ~a vožnja
enájst *štev.*, enajstér -a -o, enajstéren -rna -o, enajstérec -rca *m*: laški ~; enájsti -a -o, enajstica -e *ž*, enájstič, enajstína -e *ž*, enájstka -e *ž |številka|*; enájstkrat, enájstkraten -tna -o; enajstléten -tna -o; enajstérica -e *ž*: nogometna ~
enák -a -o: nihče mu ni ~ v teku, enákost -i *ž*: ~ pred zakonom; enákšen -šna -o, enákšnost -i *ž*
enako- *v sestavi*: enakobárven -vna -o; enakoglásje -a *s*; enakokóten -tna -o: ~ lik; enakokràk -áka -o; enakokrílec -lca *[-lc-] m zool.*; enakoléžen -žna -o: ~i koti, ~i stranici; enakoličen -čna -o, enakoličnost -i *ž*; enakoméren -rna -o, enakomérnost -i *ž*; enakomóčen -čna -o; enakonóčje -a *s*; enakonóžci -ev *m mn. zool. |mokrice|*; enakoósen -sna -o: ~a hiperbola; enakopráven -vna -o: žena je ~a z možem, enakopravnost -i *ž*; enakorámen -mna -o: ~ vzvod, ~a tehtnica; enakoròb -óba -o, enakoróben -bna -o: ~a piramida; enakostráničen -čna -o: ~i trikotnik; enakotláčen -čna -o: ~a turbina; enakovréden -dna -o, enakovrédnost -i *ž*; enakovísten -stna -o, enakovístnost -i *ž*
enciján -a *m sviščˇ, svedrc*, encijánov -a -o: ~o žganje
enclíklika -e *ž papeževa okrožnica*
enciklopédija -e *ž pregledno delo iz vseh znanosti*, enciklopédičen -čna -o, enciklopedíjski -a -o: ~i obseg, enciklopedíst -a *m*, enciklopéd -a *m*
encím -a *m kvasina*
endecasíllabo *[endekasílabo]* -ba *m poet. enajsterec*
endemíja -e *ž bolezen, ki je udomačena v kakem kraju*, endémičen -čna -o: ~a golša, ~e živalske vrste
endívija -e *ž*, endívijin -a -o: ~o seme
endogamija -e *ž*
endogén -a -o: ~e sile, ~a melanholija

endokrín -a -o *kar se nanaša na notranje izločanje*: ~e žleze, endokrinologija -e *ž nauk o žlezah z notranjim izločanjem*
endoskóp -a *m* |*priprava*|, endoskopíja -e *ž med.*
endotêrmen -mna -o = endotêrmičen -čna -o: ~a reakcija
Enéas Enéa *m in* Enéj -a *m* |*trojanski junak*|, Enéjev -a -o, enéjski -a -o, Eneída -e *ž*
energija -e *ž moč, krepkost*, energíjski -a -o: ~e vrednosti, enêrgičen -čna -o *krepek, odločen*; energétika -e *ž nauk o energiji*, energétski -a -o: ~i sistem, ~o gospodarstvo
en gros *[angró] prisl. na debelo*
enica -e *ž mat.*, ênka -e *ž* |*številka*|
enigmátičen -čna -o *skrivnosten*
enigmatít -a *m kipovec*
enjambement -a *[anžambmá -ja] m prestop stavka iz verza v verz*
enkefalítis -a *m med.*
enkláva -e *ž v državnem ozemlju obkoljena zemlja tuje države, gozd. osredek, tuj svet sredi lastnega sveta, min. tujek v kamnini*
enklítika -e *ž naslonka*, enklítičen -čna -o: ~a raba, enklíza -e *ž slov. naslonitev*
ênkrat *in* enkràt *prisl. mere*: ~ sem že bil vaš bebec, ali drugo pot ne bom več; ~ za vselej; ~ ni nobenkrat; še ~ več, toliko *dvakrat več, toliko*; *kot prisl. časa*: jutri se dobiva; no, vendar ~; *enkrat *nekoč, nekdaj, kdaj*; za ~ → *za zdaj*; ênkraten -tna -o *in* enkráten -tna -o
eno- *v sestavi*: enobárven -vna -o, enobárvnost -i *ž*; enobóžec -žca *m*, enobóštvo -a *s*; enocéličen -čna -o: ~o bitje, enocéličar -ja *m zool. protist*; enocéven -vna -o: ~a puška = enocévka -e *ž*; enočlénik -a *m mat. monom*, enočlénski -a -o; enodêben -a -o *[-bən-]*; enodejánka -e *ž*; enodnéven -vna -o, enodnévnica -e *ž*; enodómen -mna -o: ~a rastlina; enodúšen -šna -o; enofázen -zna -o: ~i tok; enoglásen -sna -o: ~o petje, °~a izvolitev *soglasna*; enoglásnik -a *m monoftong*, enoglásniški -a -o; enoimén -a -o, enoiméniski -a -o; enojámboren -rna -o, enojámbornica -e *ž*; enokalíčen -čna -o: ~a rastlina = enokaličnica -e *ž*; enokápen -pna -o: ~o poslopje, enokápnica -e *ž* |*streha*|; enokítičen -čna -o: ~a pesem; enokolésen -sna -o; enokràk -áka -o: ~a lestev; enokrílnik -a *[-ln-] m* |*letalo*|; enoléten -tna -o, enolétnik -a *m*; enoličen -čna -o, enoličnost -i *ž*; enolisten -tna -o: ~a žaga, enolístka -e *ž bot.*; enolônčnica -e *ž*; enomatríčnik -a *m tisk.*; enoménsečen -čna -o; enoménsten -tna -o: ~o število; enonadstrópen -pna -o: ~a hiša = enonadstrópnica -e *ž*; enonòg -óga -o, enonóžen -žna -o: ~o stojalo; enoòk -óka -o; enookvíren -rna -o: ~a brana; enoósen -sna -o *z eno osjo*; enopérka -e *ž bot.*; enoplásten -tna -o: ~ film; enopláten -tna -o; enoplóden -dna -o; enopólen -lna -o *[-ln-]*; enorámen -mna -o: ~ vzvod; enorazréden -dna -o: ~a šola = enorazrédnica -e *ž*; enorézen -zna -o; enoróčen -čna -o: ~o igranje; enoróden -dna -o; enoròg -óga -o; enoròk -óka -o; enospôlen -lna -o *[-ln-]*: ~e rastline, enospôlnik -a *m zool.*; enostôlpen -pna -o *[-lp-]*: ~ tisk; enostránski -a -o: ~o zanimanje, ~a pogodba, enostránost -i *ž*; enoštevíičen -čna -o *[-lč-]*: ~o število; enotíren -rna -o: ~a železnica; enoveljávnost -i *ž*: ~ računske operacije; enovêseln -a -o *[-səln-]*; enovprežen -žna -o, enovprežnik -a *m*; enovŕsten -tna -o; enozlóžen -žna -o: ~a beseda = enozlóžnica -e *ž*; enozòb -óba -o; enozŕn -a -o: ~a pira = enozŕnica -e *ž*; enozvóčen -čna -o; enoženstvo -a *s*
enój -a -e *loč. štev.*: ~i čevlji = ~e čevljev *par*, enójka -e *ž* |*številka*|
enójen -jna -o *množ. štev.*: ~i podplati, enójnost -i *ž*
enológ -a *m agr.*, enológija -e *ž vinarstvo*, enológški -a -o: ~i izvedenci; *tudi* oino-
enonóž *prisl. tel.*
enórmen -mna -o *velikanski, neizmeren, silen*, enórmnost -i *ž*
enostáven -vna -o *nesestavljen, preprost*: izba je opravljena zelo ~o *preprosto*, to ti °~o prepovem *kratko in malo*; ~o knjigovodstvo
enôta -e *ž*: ~ časa = časovna ~, ~ dela; dolžinska, tipografska ~, ~ moči, enôten -tna -o, enôtnost -i *ž*: ~ snovi, enôtnosten -tna -o: ~o gibanje
enotér -a -o *loč. štev.*: ~a rudnina, enotéren -rna -o, enotérnost -i *ž*
enovít -a -o: sončna svetloba ni ~a, enovítost -i *ž*
enterítis -a *m med. vnetje črevesa, črevesni katar*

éntlati -am *koncáti, koncljati, na omético šivati*, éntlanje -a *s*
entodêrm -a *m biol. notranja zarodna plast*
entomologíja -e *ž nauk o žuželkah*, entomológ -a *m*, entomolóški -a -o
entropíja -e *ž fiz.*
entuziázem -zma *m navdušenje*, entuziást -a *m navdušenec*, entuziástičen -čna -o
eocén -a *m* |*geološka doba*|, eocénski -a -o: ~a glina
Éol(us) -la *m grški bog vetrov*, Éolov -a -o: ~a harfa, ~a krogla *fiz.*, éolski -a -o [*-ls-*]: ~a erozija
eozín -a *m kem.* |*rdečilo*|; eozinofílen -lna -o [*-ln-*] *kar se rado barva z eozinom*; eozínski -a -o: ~a plošča *fot.*
eozóik -a *m geol.*, eozójski -a -o
ép -a *m gl.* epos
epákta -e *ž astr. lunino število*
Epaminóndas -da *in* -de *m* |*grški vojskovodja*|, Epaminóndov -a -o
eparhíja -e *ž pravoslavna škofija*
epicénter -tra *m potresno središče*, epicéntrski -a -o
epicikloída -e *ž mat.* |*krivulja*|, epicikloíden -dna -o
epidemíja -e *ž množična nalezljiva bolezen*, epidémičen -čna -o; epidemiológ -a *m*, epidemiologija -e *ž*, epidemiolóški -a -o
epidêrmis -a *m kožna vrhnjica, pokožnica*
epidiaskóp -a *m* |*priprava za projiciranje*|
epifíza -e *ž med.* 1. *češerika*, 2. *kostni okrajek*
epífora -e *ž* |*govorniška figura*|
epigón -a *m učenec, posnemavec v umetnosti*, epigónski -a -o: ~a lirika, epigónstvo -a *s*
epigráf -a *m napis*, epigráfika -e *ž nauk o starih napisih*, epigráfik -a *m kdor se ukvarja s starimi napisi*, epigráfski -a -o
epigrám -a *m pesniški napis, puščica*, epigrámski -a -o: ~i slog; epigramátik -a *m*, epigramátičen -čna -o
épika -e *ž gl.* epos
Epiktét(us) -ta *m* |*gr. filozof*|, Epiktétov -a -o
Epikúr(os) -ra *m* |*grški materialistični filozof*|, Epikúrov -a -o; epikuréjec -jca *m privrženec Epikurovega nauka*, epikuréjski -a -o, epikuréjstvo -a *s*
epilepsíja -e *ž božjast*, epiléptik -a *m božjastnik*, epiléptičen -čna -o *božjasten*
epilóg -a *m sklepna beseda*
Epír -a *m* |*grška pokrajina*|, Epírec -rca *m*, epírski -a -o
epirogénski -a -o *geol.*: ~a gibanja *vzdigovanje in pogrezanje velikih delov kopnega*
epískop -a *m pravoslavni škof*, episkopálen -lna -o [*-ln-*]: angleška ~a cerkev; episkopát -a *m škofovstvo, zbor škofov*
episkóp -a *m* |*aparat za projiciranje*|
epístola -e *ž pesniška poslanica*, epistolár -ja *m zbirka nedeljskih listov*
epitáf -a *m nagrobni napis, nagrobnik z napisom*
epitél [*-él*] -a *m in* epitélij -a *m vrhnja plast celic, vrhnjica*; epitélski -a -o [*-ls-*] *in* epitélijski -a -o
epíteton -a *m pridevek*: ~ órnans *ukrasni pridevek*, *mn.* epíteta -et *s*: ~ ornantia [*ornáncia*] *s neskl.*
epizóda -e *ž prizor*, epizóden -dna -o = epizódičen -čna -o *postranski, vmesen*
epóda -e *ž sklepni spev v grških tragiških zborih*
epóha -e *ž* (*velika*) *doba, vek, razdobje*, epohálen -lna -o [*-ln-*]: ~ izum
epoléta -e *ž naramnik*: generalske ~e
épos -a *m in* ép -a *m*, épski -a -o: ~i verz, ~a širina; epopéja -e *ž epos*; épika -e *ž pripovedništvo*, épičen -čna -o: ~a širina; épik -a *m pripovednik*
epruvéta -e *ž steklena cevka* (*za preiskovanje*), epruvéten -tna -o: ~o steklo
epsomít -a *m min. grenka sol*
êra -e *ž doba, vek*
erár -ja *m državna blagajna*, eráričen -čna -o: ~o blago
erátičen -čna -o: ~a skala *samotnjak*
Eráto -te *ž muza ljubezenskega pesništva*, Erátin -a -o
Eratósten(es) -na *m* |*starogrški zemljepisec*|
Erázem -zma *m os. i.*: ~ Rótterdamski, Erázmov -a -o
êrbij -a *m* |*kemična prvina*|
Erdéljsko -ega *s*, z ~ega, Erdéljska -e *ž*, iz ~e, erdéljski -a -o: Erdeljsko višavje; Erdélj -a *m*
Erehtéus -téa *m in* Erehtéj -a *m* |*mit. atenski kralj*|, Erehtéjev -a -o; Erehtéion -a *m Erehtejevo svetišče*
eremít -a *m puščavnik*, eremítski -a -o *puščavniški*, eremitáža -e *ž puščavniška naselbina*
êrg -a *m fiz. enota dela*
ergosterín -a *m kem. provitamin*
ergotín -a *m kem. izvleček iz rženih rožičkov*
erínija -e *ž*, *nav. mn.* erínije erínij *starogrške boginje maščevanja*

Êris Êride *ž* |*boginja prepira*|, Êridin -a -o: ~o jabolko
Eritréja -e *ž* |*pokrajina*|, eritréjski -a -o
eritroblást -a *m celica kostnega mozga*; eritrocít -a *m rdeča krvnička*
eritrozín -a *m kem.*, eritrozínski -a -o: ~a kopel *fot.*, ~a plošča
erizipél *[-él]* -a *m med. šen*
Erjávec -vca *m* |*sl. pisatelj*|, Erjávčev -a -o: ~a Mravlja
Êrnest -a *m*, Êrnestov -a -o; Ernestína -e *ž*, Êrna -e *ž*
Êros -a *m grški bog ljubezni*, êros -a *m ljubezen*; erótika -e *ž*, erótik -a *m*, erótičen -čna -o *ljubezenski*, erótičnost -i *ž*; erotomán -a *m*, erotomanija -e *ž bolezensko zvečani spolni nagon*; erót -a *m*, *nav. mn.* eróti -ov *m amoreti*
erozíja -e *ž delovanje vode, ledu in vetra na zemeljsko površino, med. odrgnina, razjeda*; erodírati -am, erozíven -vna -o
erudícija -e *ž izobrazba, učenost, znanje*, eruditíven -vna -o *izobrazen, poúčen*, erudít -a *m učenjak*
eruírati -am *izslediti*, eruíranje -a *s*
erúpcija -e *ž izbruh, med. izpuščaj (na koži, sluznici)*, eruptíven -vna -o: ~o kamenje, erupcíjski -a -o: ~a f za
èsast -a -o: ~ zavoj
eséj -a *m* |*razprava*|, esejist -a *m*, esejístka -e *ž*, esejístika -e *ž*, eséjski -a -o = esejístičen -čna -o: ~o pisanje, ~a obdelava
esénca -e *ž bistvo, kem. alkoholna raztopina hlapljivega olja*, esenciálen -lna -o *[-ln-] bistven*
esêsovec -vca *m*, esêsovski -a -o: ~o divjanje
eskádra -e *ž oddelek ladjevja, letal*, eskadríja -e *ž oddelek letal*; eskadrón -a *m oddelek konjenice*
eskalátor -ja *m teh.*
eskamotírati -am *rokohitrsko izmakniti*; eskamotáža -e *ž slepilna igra*, eskamotêr -ja *m rokohitrc*
Éskim *in* Éskimo -a *m*, Éskimka -e *ž*, éskimski -a -o
eskómpt -a *m popust*, eskómpten -tna -o: ~a banka, eskomptírati -am
eskórta -e *ž (vojaško) spremstvo, straža*, eskortírati -am, eskortíranje -a *s*
Eskulâp -a *m bog zdravstva*, Eskulápov -a -o: ~a palica; eskuláp -a *m prenes. zdravnik*; *gl. tudi* Asklepios
esparzéta -e *ž bot.* |*detelja*|
esperánto -a *m* |*umeten jezik*|, esperántski -a -o: ~i jezik; esperantíst -a *m*, esperantístovski -a -o: ~i kongres
espri -ja *m bistrc, duhovitost*
Éssen Éssna *m* |*zahodnonemško mesto*|, éssenski -a -o *[-ən-]*
éster -tra *m kem.*
estét -a *m*, estétka -e *ž*, estétika -e *ž*, estétski -a -o = estétičen -čna -o; estetizírati -am, estetiziranje -a *s*
Estónska -e *ž*, iz ~e, Estónsko -ega *s*, na ~em, Estónec -nca *m*, Estónka -e *ž*, estónski -a -o, estónščina -e *ž*
estráda -e *ž podstenje, oder*
etablírati -am → *urediti, ustanoviti*
etamín -a *m* |*tkanina*|, etamínski -a -o
etán -a *m kem.*; etanól *[-ól]* -a *m vinski cvet*; etén -a *m kem.*
etápa -e *ž stopnja, zaledje, oskrbovališče v zaledju*: v ~ah *postopoma*; etápen -pna -o: ~o poveljstvo
etát -a *m gozd. letni posek*; etatizírati -am *podržaviti*; etatízem -zma *m*, etatíst -a *m pripadnik etatizma*
etáža -e *ž nadstropje*, etážen -žna -o *nadstropen*: ~a lastnina, ~a kurjava
etažêra -e *ž* → *knjižna polica, stojalo s policami*
éter étra *m*, étrski -a -o: ~i valovi; etêričen -čna -o: ~a olja, ~o bitje
eternít -a *m*: streha je krita z ~om, eterníten -tna -o: ~a streha
etézijski -a -o: ~o podnebje *subtropsko*
étika -e *ž nravoslovje*, étičen -čna -o: ~o dejanje, étik -a *m učitelj etike*, étos -a *m nravnost, morala*
etikéta -e *ž* 1. *listek z napisom, nalepka*, 2. *običaj, strogi predpisi za vedenje*: dvorska ~; etiketírati -am *oblepiti z etiketami*; etikéten -tna -o: ~i predpisi, ~i lak *fot.*
etíl *[-il]* -a *m kem.*, etílen -lna -o *[-ln-]*: ~i alkohol = etílalkohol *[-ol]* -a *[-lk-] m* = etanól *[-ól]* -a *m*; etilén -a *m* |*plin*|, etilenbromíd -a *m*, etilenglikól *[-ól]* -a *m*; etilácija -e *ž* = etilíranje -a *s*
etimológ -a *m*: ~ išče vir besed, etimologija -e *ž*, etimológški -a -o: ~o delo, ~i slovar; etimologizírati -am, etimologizíranje -a *s*
etiológija -e *ž veda o vzrokih (zlasti pri bolezni)*, etiológški -a -o: ~a pravljica, ~o zdravljenje; *gl. tudi* aitiologija

Etiópija -e *ž*, Etiópec -pca *m*, Etiópka -e *ž*, etiópski -a -o
Étna -e *ž* |*ognjenik na Siciliji*|
étničen -čna -o *naroden, kar zadeva ljudstvo, narod*: ~i značaj, ~e značilnosti, ~a meja, ~o ozemlje, ~o pravo; etnográf -a *m narodopisec*, etnografija -e *ž*, etnográfičen -čna -o, etnográfski -a -o; etnológ -a *m*, etnologija -e *ž narodoslovje*, etnológški -a -o
étos -a *m gl.* etika
Etrúrija -e *ž* |*italska pokrajina*|, Etrúrec -rca *m*, etrúrski -a -o; Etrúski -ov *m*, etrúški -a -o, Etruščàn -ána *m*, etruščánski -a -o, etruščína -e *ž*
etúda -e *ž glasbena vaja*
etuí -ja *m* → *tok, tulec*
Evklídes -da *m Evklid*
Evrídike -e *ž Evridika*
Evripides -da *m Evripid*
Evrópa -e *ž gr. mit.*
Evtêrpe -e *ž Evterpa*
Éva -e *ž os. i.*, Évin -a -o: ~a hči *ženska*
evakuácija -e *ž izpraznitev, odstranitev*, evakuacíjski -a -o, evakuírati -am, evakuíranje -a *s*
evalvácija -e *ž določitev vrednosti*, evalvírati -am, evalvíranje -a *s*
evangélij -a *m*, evangéljski -a -o, evangelíst -a *m*, evangelístovski -a -o, evangeličàn -ána *m*, evangeličánski -a -o, evangeliár -ja *m* = evangeliárij -a *m* = evangelistár -ja *m knjiga z nedeljskimi evangeliji*
evaporácija -e *ž izparevanje*, evaporacíjski -a -o: ~i postopek, evaporírati -am, evaporíranje -a *s*, evaporiméter -tra *m*, evaporátor -ja *m*
Evbója -e *ž* |*grški otok*|, evbójski -a -o: Evbojsko morje
evcerín -a *m kem.*
evdiométer -tra *m kem.* |*cevka za analizo plinov*|
eventuálen -lna -o *[-ln-]* → *morebiten* (°eventuelen), eventuálnost -i *[-ln-]* *ž* → *morebitnost*
Éverest -a *m najvišja gora v Himalaji*
evfemízem -zma *m milejši izraz namesto pravega*, evfemístičen -čna -o
evfonija -e *ž blagoglasje, ubranost*, evfóničen -čna -o
evforija -e *ž med. dobro počutje*, evfóričen -čna -o
Évfrat -a *m* |*reka v Prednji Aziji*|, évfratski -a -o
evfuízem -zma *m nabrekel slog*, evfuístičen -čna -o: ~ slog
Évgen -a *m os. i.*, Évgenov -a -o, Evgénij -a *m*, Evgénijev -a -o, Evgénija -e *ž*, Evgénijin -a -o
evgénika -e *ž nauk o telesnem in moralnem zboljšanju prihodnjih rodov*, evgénik -a *m kdor se ukvarja z evgeniko*, evgéničen -čna -o: ~e metode
evharistíja -e *ž*, evharistíčen -čna -o
evhológij -a *m obrednik*
evidénca -e *ž razvid*: imeti v ~i; evidénčen -čna -o *kar je v razvidu, očiten*: ~a tablica *spoznavna*; evidénčnik -a *m* (°evidéntičar), evidénten -tna -o *razviden*, evidentírati -am *vzeti, postaviti v razvid*
evkain -a *m kem.*
evkalíptus -a *m bot.*, evkalíptusov -a -o: ~i bonboni
Evklíd -a *m grški učenjak, začetnik geometrije*, Evklídov -a -o: ~ zakon, evklídski -a -o: ~a geometrija
evmenide -níd *ž mn.* |*boginje maščevanja*|
evnúh -a *m skopljenec, varuh žen v Orientu*, evnúški -a -o
evolúcija -e *ž razvoj*, evolucíjski -a -o: ~a teorija, evolucionízem -zma *m*, evolucioníst -a *m*, evolucionístičen -čna -o; evolvírati -am *razvi(ja)ti*; evolúta -e *ž mat.*: ~ krivulje; evolvénta -e *ž mat. ravninska krivulja*, evolvénten -tna -o: ~o nazobčanje
Evrázija -e *ž skupno ime za Evropo in Azijo*, Evrázijec -jca *m*, Evrázijka -e *ž*, evrázijski -a -o
Evrídika -e *ž Orfejeva žena*, Evrídikin -a -o
Evrípid -a *m* |*grški dramatik*|, Evrípidov -a -o: ~a Medeja
Evrópa -e *ž*, Evropéjec -jca *m*, Evrópec -pca *m*, Evropéjka -e *ž*, evrópski -a -o, evropeizírati -am, evropeizácija -e *ž*; evrópij -a *m* |*kem. prvina*|
Evstáhij -a *m os. i.*, Evstáhijev -a -o
evtanazíja -e *ž blaga smrt, pospešitev smrti iz usmiljenja*, evtanazíjski -a -o
Evtêrpa -e *ž* |*muza*|, Evtêrpin -a -o
ex abrupto *[eksabrúpto] brez priprave*
ex offo *[eksófo] uradno*
ex voto *[eksvóto] po zaobljubi*
ezófagus -a *m med. požiralnik*
Ezóp -a *m* |*grški pisec basni*|, Ezópov -a -o; *gl. tudi* Aisopos
ezotêričen -čna -o *skrivnosten, kar je samo za izbrance*

F

f *[fə / èf] m neskl. ali* èf èfa *m* 1. *črka*: véliki F, z malim f, začni z efom, do f sem napisal; 2. *glas.*: zapoj f, začni pri f; 3. kos F *fasonski kos v obliki črke F*

Fabián -a *m os. i.*, Fabiánov -a -o

Fábius -ia *m in* Fábij -a *m* |*strim. državnik*|, Fábijev -a -o, Fábijec -jca *m član Fabijevega rodu*, fábijec -jca *m Fabijev somišljenik*

fábrika -e *ž in* fabríka -e *ž tovarna*, fábriški -a -o *in* fabriški -a -o *tovarniški*, fábričan -a *m tovarniški delavec*, fábričanka -e *ž*, fabrikánt -a *m tovarnar*, fabrikát -a *m tovarniški izdelek*, fabricirati -am *izdelovati, izdelati, znč. na debelo, na hitrico in površno izdelovati*, fabriciranje -a *s*, fabrikácija -e *ž izdelovanje*, fabrikacijski -a -o: ~a napaka, ~i postopek

fábula -e *ž poet. basen, zgodba romana ipd., spl. izmišljena zgodba*; fabulírati -am *pripovedovati, plesti zgodbo*, fabulíranje -a *s*, fabulíst -a *m kdor fabulira*, fabulístka -e *ž*, fabulístika -e *ž*

faciális -a *m med. gibalni obrazni živec*

fácija -e *ž*, *nav. mn.* fácije -ij *geol.*

fácka -e *ž*: ~o primazati komu

faerski *[fêrski]* -a -o: ~o podnebje, Faerski otoki = Faeröri *[ferö'ri]* -ov *m mn.*, Faerci -ev *m mn.* |*prebivavci*|

Fáeton -ónta *m gr. mit.*, Faetóntov -a -o, faetónt(ov)ski -a -o, fáeton -a *m lahka visoka kočija* >*[fa-e-]*

fafljáti -ám, fafljàj -ájte! fafljàl -ála -o, fafljánje -a *s*

fagocít -a *m med. celica požiravka*, fagocitóza -e *ž*

fagót -a *m* |*glasbilo*|, fagótski -a -o: ~i solo, fagotíst -a *m*

Faguet -a *[fagé -ja] m* |*franc. literarni zgodovinar*|, Faguetov -a -o: ~i nazori, faguetovski -a -o: ~a kritika

Fahrenheit *[fárenhajt]* -a *m* |*nem. fizik*|, Fahrenheitov -a -o: ~ termometer

Fáidon -a *m* |*Sokratov učenec*|

Fáidra -e *ž in* Fédra -e *ž gr. mit.*, Fáidrin -a -o *in* Fédrin -a -o

fair *[fêr] neskl.*: ~ igra

fajánsa -e *ž* |*porcelan*|, fajánsen -sna -o

***fájfa** -e *ž pipa, dvojka v šoli*, *fájfen -fna -o: ~i tobak, ~a cev, *fájfica -e *ž pipica*, fajfúr -ja *m* |*pipa*|, *fájfar -ja *m kdor pipe dela, pipar, tudi strasten kadivec*

fájgelj -glja *in* fájgeljna *[-gəlj-] m*, fájgeljček -čka *m* |*lončna cvetica*|

fákcija -e *ž opozicijska skupina, stranka*, fakciózen -zna -o *rovarski, strankarski, hujskaški*, fakciózност -i *ž*

fakín -a *m težák, postopač, falot*, fakínski -a -o, fakínstvo -a *s*, fakináža -e *ž*

fakír -ja *m* |*orientalski asket in čarovnik*|, fakírski -a -o, fakírstvo -a *s*

faksímile -a *m posnetek*: ~ podpisa, rokopisa, faksimilírati -am *posneti*, faksimiliranje -a *s*: ~ podpis, rokopis

fákt -a *m in* fáktum -a *m dejanje, resnica, dejstvo*; *mn.* fákta fákt *s in* fákti -ov *m*, fáktičen -čna -o *dejanski*

fáktor -ja *m činitelj, delovodja, opravnik, mat. množitelj in množenec*: obrestovalni ~, varnostni ~, ~ v tiskarni, fáktorski -a -o, fáktorstvo -a *s*

faktorija -e *ž trgovska naselbina v kolonijah*

faktótum -a *m za vse pripraven, desna roka, duša*: on je ~ v odboru, v hiši, pri delu

faktúra -e *ž*: trgovska ~, ~ pesmi, faktúren -rna -o: ~i seznam, fakturírati -am, fakturíranje -a *s*, fakturíst -a *m*, fakturístka -e *ž*

fakultatíven -vna -o *[-lt-] po izbiri, izbiri prepuščen*: ~i predmeti, fakultativnost -i *[-lt-] ž*

fakultéta -e *[-lt-] ž oddelek vseučiliških študij*: medicinska ~, fakultéten -tna -o *[-lt-]*: ~a izobrazba, ~i urad

falánga -e *ž bojni red, bojna vrsta, med. prstni člen*, falangíst -a *m španski desničarski bojevnik*, falangístičen -čna -o

falêrnski -a -o: ~o vino = falêrnec -nca *m*

falírati -am → *iti po zlu, propasti*; falíran -a -o *propadel*: ~ študent, falíten -tna -o: ~o podjetje, falítnost -i *ž*

fálos -a *m in* fálus -a *m med., poet., um. zg. moški spolni ud*, fáličen -čna -o: ~i kult

falót -a *m nagajivec, navihanec, slepar, hudobnež*, falótski -a -o *nagajiv, navihan, sleparski, hudoben*, falotarija -e *ž*

Fálstaf -a *m* |*Shakespearov junak*|, fálstafovski -a -o, fálstafovščina -e *ž* >*[-ls-]*
falzét -a *m*: peti s ~om, falzéten -tna -o: ~i glas >*[-lz-]*
falzificírati -am *ponarediti, popačiti*, falzificíranje -a *s ponarejanje, pačenje*; falzifikácija -e *ž*, falzifikát -a *m ponarejeno, ponaredek*, falzifikátor -ja *m ponarejevavec*, falzifikátorski -a -o *ponarejevavski*, falzifikátorstvo -a *s* >*[-lz-]*
familija -e *ž* → *družina, rodovina, rodbina*, familiáren -rna -o *družinski, domač*, familiárno *prisl. zaupno, (po) domače, neprisiljeno*: ~ občevati; familiárnost -i *ž zaupnost, neprisiljenost, domačnost*
famózen -zna -o *znamenit, razvpit*, famóznost -i *ž znamenitost, razvpitost*
fámulus -a *m oproda, sluga, učenec*
fanál*[-ál]* -a *m znamenje z ognjem, svetilnik*
fanátik -a *m strasten, slep privrženec*, fanátičen -čna -o, fanatizem -zma *m*, fanatizírati -am, fanatizíranje -a *s*
fandángo -ga *m* |*španski ples*|
fanfára -e *ž kratka, učinkovita skladba za začetek slovesnosti, pihalo za izvajanje take skladbe*, fanfarist -a *m*
Fáni *ž neskl. gl.* Franica
fánt fánta *m, mn. tudi* fántje -ov: ~ od fare, star ~, je še ~, fántovski -a -o, fantič *in* fántič -íča *m*, fantíček -čka *m*, fantè -éta *m*, fántek -tka *m in* fantèk -tkà *m*, fántovstvo -a *s*, fántovščina -e *ž*: ~o piti, fantín -a *m*, fantína -e *m*, fantováti -újem, fantovánje -a *s*, fantalín -a *m*, fantalínski -a -o, fantalínstvo -a *s*
fantazíja -e *ž domišljija*, fantazíjski -a -o *domišljijski*: ~e podobe; fantást -a *m sanjač, zanesenjak*, fantástika -e *ž*, fantástičen -čna -o *umišljen, neresničen, čudovit*; fantazírati -am *v domišljiji si predstavljati, sanjariti*, fantazíranje -a *s*
fantázma -e *ž prikazen, dozdevek, sanjarija*; fantazmagorija -e *ž blodnja, prikazen*
fantóm -a *m* 1. *prikazen, slepilo*, 2. *med. model telesnega dela za učne namene*
fára -e *ž župnija*, fáren -rna -o *župnijski*, faràn -ána *m župljan*, faránka -e *ž župljanka*, fár -ja *m zn̄č. duhovnik*; *fárovž -a *m župnišče*, *fárovški -a -o, *fárman -a *m župljan*, *fármanka -e *ž*
Faraday *[fáradej]* -a *m* |*angl. fizik in kemik*|, Faradayev -a -o; fáraday -a *m* |*merska enota*|; farád -a *m fiz. merska enota za el. kapaciteto*
fáraon -a *m naslov egiptovskih vladarjev*, fáraonov -a -o, fáraonski -a -o: ~e stavbe, faraónka -e *ž zool.*
fárinks -a *m med. žrelo, golt*, faringálen -lna -o *[-ln-]*: ~ glas, ~a stena
farizéj -a *m privrženec stare judovske verske stranke, hinavec*, farizéjski -a -o, farizéjstvo -a *s hinavstvo*
fárma -e *ž kmetija (zlasti amer.)*, fármski -a -o: ~o obdelovanje; fármar -ja *m*, fármarica -e *ž*, fármarski -a -o
farmacíja -e *ž nauk o pripravljanja zdravil, lekarna*, farmacévt -a *m*, farmacévtka -e *ž*, farmacévtski -a -o, farmacíjski -a -o
farmako- *v sestavi*: farmakognozija -e *ž nauk o razpoznavanju drog*; farmakologija -e *ž nauk o zdravilih*, farmakológ -a *m*, farmakológški -a -o; farmakopéja -e *ž uradno predpisana lekarniška knjiga o zdravilih*; farmakoterapija -e *ž*
farónika -e *ž*: riba ~ *mit.*
Fáros -a *m* |*otok ob izlivu Nila*|, fáros -a *m svetilnik*
fársa -e *ž burka, gluma*, fársen -sna -o
Farsálos -la *m*: bitka pri ~u
fasáda -e *ž ospredje, načelje, čelo, čelna, sprednja stran, očelje, pročelje*, fasáden -dna -o: ~i vhod
fascikel *[-kəl]* -kla *m sveženj, snop, zavoj listin, med.*: ~ živcev, fascikelski -a -o *[-kəls-]*: ~a znamka; fascikulírati -am *(po)vezati v svežnje*
fascinírati -am *očarati, omamiti, prevzeti*, fascinirajóč -a -e, fasciníranje -a *s*, fascinácija -e *ž*; fascinátor -ja *m kdor očara, omami*, fascinátorski -a -o, fascinánten -tna -o
faséta -e *ž posnet rob pri kamnitih ali steklenih ploščah*, faséten -tna -o: ~i rob, fasetírati -am: ~ klišeje; fasetíren -rna -o: ~a priprava, fasetèr -ja *m*
fasíja -e *ž napoved*: davčna ~, fasíjski -a -o; *gl. tudi* fatírati
fasóna -e *ž* → *oblika, kroj*, fasonírati -am *dati obliko, kroj čemu*; fasónski -a -o: ~i kos, del, nož, rezkar
fásti -ov *m mn. starorimski koledar*
fašína -e *ž stvb. butara protja*: ~e za jez
fašírati -am → *sesekljati*, fašíran -a -o → *sesekljan*
fašízem -zma *m*, fašíst -a *m*, fašístka -e *ž*, fašístovski -a -o, fašístičen -čna -o
fatálen -lna -o *[-ln-] usoden, nesrečen*, fatálnost -i *[-ln-] ž usodnost*; fatalízem

-zma *m vera v usodo*, fatalističen -čna -o, fatalíst -a *m*; fátum -a *m usoda*

fatamorgána -e *ž zračna optična prevara, slepilo, privid*, fatamorgánski -a -o

fatírati -am *napovedati*; *gl. tudi* fasija

Fáunus Fáuna *m strim. božanstvo, varuh čred*, fávn -a *m obče ime za sátire*, fávnovski -a -o: ~i tip; fávna -e *ž živalstvo kakega kraja*

Fáust -a *m tip iščočega, nemirnega duha*, Fáustov -a -o: ~o iskanje resnice; fáustovski -a -o: ~i duh, nemir, fáustičen -čna -o, fáustovstvo -a *s*

fávl *[fáu̯l]* -a *m šp.*, fávlati -am

favorizírati -am, favoriziranje -a *s*: ~ koga *dajati komu prednost, koga podpirati, komu pomagati naprej*; favorít -a *m miljenec, ljubljenec, pričakovani prvak*, favorítinja -e *ž* = favorítka -e *ž*, favoríten -tna -o

fáza -e *ž* 1. *lunina mena*; 2. *razvojna stopnja, smer, v kateri deluje orodje pri obdelavi gradiva*: dela so šele v začetni ~i; 3. *el.*; fázen -zna -o

fazán -a *m zool.*, fazánka -e *ž*, fazánov -a -o, fazánji -a -e: ~i rep, fazánski -a -o, fazanerija -e *ž*

Feáki -ov *m mn. Fejaki*

febrílen -lna -o *[-ln-] med. vročinski*, febrílnost -i *[-ln-] ž*

fébruar -ja *m svečan*, fébruarski -a -o

Fébus -a *in* Féba *m Apolon*, Fébusov -a -o *in* Fébov -a -o; *gl. tudi* Foibos

federácija -e *ž zveza*, federacíjski -a -o, federativen -vna -o: ~a država, federativnost -i *ž*, federálen -lna -o *[-ln-]*: ~a vlada; federírati -am, federalízem -zma *m*, federalístičen -čna -o, federalíst -a *m*, federalístka -e *ž*, federalizírati -am, federalizácija -e *ž*

féding -a *m začasna oslabitev brezžično prenesenega signala, radijski mrk, premolk*

Fédra -e *ž gl.* Faidra

Fédrus -dra *m* |*pisec basni*|, Fédrov -a -o

fégec -gca *m klopotcu podobno vreteno*

Féidias -dia *in* -die *m gl.* Fidias

fèj *medm. gnusa*: ~ te bodi! ~, tak značaj!

Fejáki -ov *m mn.* |*mitološki narod*|, fejáški -a -o *brezskrben*: ~o življenje

fekálije **fekálij** *ž mn. blato, odpadki iz stranišč*

feláh -a *m kmet na Srednjem vzhodu*, **feláški** -a -o

Feliciján -a *m os. i.*, Felicijánov -a -o

Féliks -a *m os. i. Srečko*, Féliksov -a -o, Féle -ta *m*, Félče -ta *[-lč-] m*, Félčetov -a -o *[-lč-]*

feljtón -a *m podlistek, listek*, feljtónski -a -o, feljtonist -a *m podlistkar*, feljtonístka -e *ž podlistkarica*, feljtonístičen -čna -o *podlistkarski*, feljtonízem -zma *m* |*način pisanja*|, feljtonístika -e *ž* |*literarna vrsta*|

femínilen -lna -o *[-ln-] ženski, ženskega videza*: ~ tip

femíninum *in* femínínum -a *in* -ina *m slov. beseda ženskega spola*: iz nevtra smo dobili ~; *mn.* féminina -nin *s*: vsa ~a, pri ~ih; femínínski -a -o: ~i samostalniki

feminízem -zma *m* 1. *boj za žensko enakopravnost*, 2. *ženskost*, feminístka -e *ž*, feminístičen -čna -o: ~o gibanje, feminizácija -e *ž*

fén -a *m suh, topel veter*; *aparat, iz katerega piha topel zrak*

Fenícija -e *ž kr. i.*, feníški -a -o, Feničàn -ána *m*, Feničánka -e *ž*, feničánski -a -o: ~o steklo, feničánščina -e *ž*

féniks -a *m* |*bajeslovni ptič*|, féniksov -a -o

fenológija -e *ž biol.*, fenológški -a -o

fenomén -a *m pojav, nenavadna prikazen*, fenoménski -a -o, fenomenálen -lna -o *[-ln-] čudovit, sijajen, nenavaden*: ~ glas, ~ spomin; fenomenalízem -zma *m fil.* |*smer*|; fenomenológija -e *ž*, fenomenológ -a *m*, fenomenológški -a -o

fenoplást -a *m* |*plastična masa*|

Fêrdinand -a *m os. i.*, Fêrdinandov -a -o, Fêrdo -a *m*, Fêrdov -a -o; Ferdinánda -e *ž*, Ferdinándin -a -o

fêredža -e *ž* |*ogrinjalo*|

feri- *v sestavi kem. izrazov*: feriacetát -a *m*; fericianíd -a *m*

feriálen -lna -o *[-ln-] počitniški*, feriálec -lca *[-lc-] m*, fêrije -rij *ž mn. počitnice*

ferít -a *m min., met.*, feríten -tna -o: ~o jeklo, ~a struktura, antena

fêrman -a *m odlok, ukaz*

fermènt -énta *m kvasina, snov, ki sproži kemične presnove*, fermentácija -e *ž kvašenje*, fermentirati -am

fero- *v sestavi*: ferokarbonát -a *m*; feroóksid -a *m*; ferosulfát *[-lf-]* -a *m zelena galica*; feroalumínij -a *m met.*

fés -a *m* |*muslimansko pokrivalo*|

festivál *[-ál]* -a *m slavnostna prireditev*: glasbeni ~, festiválen -lna -o *[-ln-]*, festiválski -a -o *[-ls-]*

fétiš -a *m predmet, ki mu pripisuje kdo čarovno moč, malik*, fetišizem -zma *m vera v fetiše, tudi med.*, fetišist -a *m*, fetišistka -e *ž*, fetišističen -čna -o

fétus -a *m zarodek sesavcev, embrio, človeški plod*, fétusen -sna -o, fetálen -lna -o *[-ln-]*

févd -a *m*: v ~ dati, fevdálen -lna -o *[-ln-]*: ~a posest, févden -dna -o: ~i gospod, fevdálec -lca *[-lc-] m*, fevdalízem -zma *m*, févdnik -a *m*, févdniški -a -o

fiásko -a *m neuspeh, polom*: doživel je hud ~, s tem ~om je nehal, takega ~a še ni doživel

fiat -a *m*: pripeljal se je s ~om

fibrín -a *m med. (krvna) vlaknina*, fibrózen -zna -o *vlaknat*

fibula -e *ž arheol. sponka*; *med. mečnica (kost)*

fícek -cka *m nekdaj najmanjša denarna enota*: tudi ~a nimam *čisto nič*; fičnik -a *m |denar|*

fičafáj -a *m lok, puščica, prača, žaga na lok*

fičfiríč -a *m gizdalinček, lahkoživček*, fičfiríčevski -a -o, fičfiríčiti -im

fíčko -a *m |avto|*

fidejkomís -a *m rodovinsko posestvo, ki se ne sme prodati*, fidejkomísen -sna -o: ~o posestvo

Fides *ž neskl.*, Fídesin -a -o

Fídias *ali* Fídija, *rod.* Fídia *ali* Fídija *in* Fídie *ali* Fídije *m |grški kipar|*, Fídijev -a -o: ~a šola, fídijski -a -o; *gl. tudi* Fcidias

fíga -e *ž smokva*: ~o napraviti, tiščati, pokazati, držati; to ti je ~o mar; ~o, če češ; za vsako ~o se joka, konjska ~, fígov -a -o: ~o pero; fígovec -vca *m* 1. *drevo*, 2. *žganje*, 3. *strahopetec, neznačajnež*, fígovka -e *ž*, fígovski -a -o, fígovstvo -a *s*; fíga móž, fíga možá *m kdor se ne drži besede, mevža*, fígar -ja *m*, fígarski -a -o, fígarstvo -a *s*

Fígaro -a *m*, Fígarov -a -o: ~a svatba

figúra -e *ž*: pesniška, retorična, letavska, jezikovna ~, šahovska ~; to ti je ~! biti samo za ~o; figurálen -lna -o *[-ln-]*: ~o slikarstvo, ~o petje; figurírati -am *predstavljati, biti samo figura*; figuránt -a *m kdor figurira*; figurácija -e *ž*, figuratíven -vna -o, figuratívnost -i *ž*, figuríran -a -o *okrašen*

fijákar -ja *m |voz in voznik|*, fijákarjev -a -o, fijákarski -a -o: ~i konj, fijakáriti -im, fijakárjenje -a *s*

fikcija -e *ž izmislica, izmišljaj, izmišljenina*; fiktíven -vna -o *varav, izmišljen, umišljen, navidezen*, fiktívnost -i *ž izmišljenost, namišljenost*; *gl. tudi* fingirati

fiksácija -e *ž*: *gozd.* ~ lesa, fiksacijski -a -o: ~i pripomoček; fiksíren -rna -o: *fot.* ~a doba, ~i vijak, fiksír -ja *m*; fiksírati -am *določiti, utrditi*, fiksíranje -a *s*: ~ dan, uro, ~ v spominu, ~ koga *nepremično gledati, meriti koga*; *fot.* ~ sliko; fíksen -sna -o *trden, stalen, nepremičen*: ~a ideja *uprta misel*; ~o stojalo, fiksatív -a *m fot., kem.*

fíkus -a *m bot.*

filantróp -a *m človekoljub*, filantropíja -e *ž človekoljubje*, filantrópski -a -o, filantrópičen -čna -o

filatelíja -e *ž zbiranje znamk*, filatelist -a *m*, filatelístka -e *ž*, filatelístičen -čna -o: ~o društvo, filatelístika -e *ž*

filé -ja *m gastr., tekst.*

Filémon -a *m gr. mit.*: ~ in Baukis

filharmonija -e *ž*, filharmóničen -čna -o: ~i orkester, filharmónik -a *m >[-lh-]*

filiála -e *ž in* filiálka -e *[-lk-] ž podružnica*; filiálen -lna -o *[-ln-] podružničen*

filigrán -a *m drobno (zlatarsko) delo, vodeni znaki v papirju*, filigránski -a -o: ~o delo

Filip -a *m os. i.*, Filípov -a -o; Filípa -e *ž*

Filipíni -ov *m mn. |otočje|*, filipínski -a -o

Filípos -pa *m |makedonski kralj|*; Filipi -ov *m mn. kr. i.*: bitka pri ~ih; filípika -e *ž oster napadalni govor*

filíster -tra *m omejen, malomeščanski, ozkosrčen človek*, filístrski -a -o, filístrstvo -a *s*; *tudi* filistéjec -jca *m*, filistéjski -a -o, filistéjstvo -a *s*

filít -a *m min. glinasti skrilavec*

film -a *m kožica, mrenica*: barvni, celovečerni, kratki, nemi, zvočni ~, Viba ~, tridimenzionalni ~; filmski -a -o: ~i aparat, ~a kamera, ~i posnetek, filmati -am, filmanje -a *s*, filmar -ja *m >[-lm-]*

filodéndron -a *m bot.*

filogenéza -e *ž biol. razvoj rodu*, filogenétičen -čna -o

filológ -a *m jezikoslovec*, filologija -e *ž jezikoslovje*, filológski -a -o: ~a analiza, filológinja -e *ž*; filologizírati -am, filologizíranje -a *s*

Filoméla -e *ž gr. mit.*, filoméla -e *ž slavček*

filozóf -a *m modrijan, modroslovec, študent filozofije*, filozófinja -e *ž*, filozófka -e *ž*,

filozófski -a -o *modroslovski, modrosloven*, filozofija -e *ž modroslovje*, filozófičen -čna -o; filozofírati -am, filozofiranje -a *s*

filter -tra *m teh. cedilo*: svetlobni ~, cigareta s ~om, filtrírati -am *precediti, precejati*, filtríranje -a *s precejanje*, filtrski -a -o; filtríren -rna -o: ~i papir; filtrácija -e *ž*, filtrát -a *m kar pride skozi filter, precedek* >*[-lt-]*

fin -a -o *tanek (nos, sluh, okus, čut, blago, prst, črta), dober (uho, oko, okus, roka, delavec), droben (prah, pesek, trn, poteza), rahel (čut, kruh, prst), živ (prah, pesek, moka), natančen (mehanika, ura, izdelava), uglajen, olikan (vedenje, nastop, govor, človek), plemenit (čut, okus, značaj, pogled, človek, obraz, čutenje, mišljenje), umetelen (vezenina, tkanina, slikarija); pomensko ohlapni tujki je včasih težko določiti pravi pomen*; finésa -e *ž nežnost, rahlost, tančina, odlika, plemenitost*; finost -i *ž*: ~ agregata, mletja, ~ peska

Fína -e *ž os. i.*, Fínin -a -o

finále -la *m*: *glas.* v ~u povzema začetni motiv; *prenes.* z obrambo Stalingrada je prešel boj v ~; *šp.* v ~u za evropsko prvenstvo; finalíst -a *m športnik v finalu*; finálen -lna -o *[-ln-] slov.*: ~i stavek *namerni, šp. zaključen, sklepen*; ~i izdelki → *končni*, finálnost -i *[-ln-] ž*

finánce -ánc *ž mn. denarstvo, denarno gospodarstvo*, finánčen -čna -o: ~a politika, finánčnik -a *m denarnik*; finánčar -ja *m*, finánčarski -a -o; financírati -am, financíranje -a *s in* finansírati -am, finansíranje -a *s*

fin de siècle *[fendəsièkl]* fin de siècla *m dekadenca, um. smer ob koncu 19. stoletja*, findesiéclovski -a -o

fingírati -am *hliniti, izmisliti*, fingíranje -a *s hlinjenje*; fingíran -a -o *izmišljen, hlinjen, ponarejen, zlagan*: ~ vlom; *gl. tudi* fikcija

finíš -a *m šp.*; finišer -ja *m teh.*

finomehánika -e *ž*→ *precizna, fina mehanika*, finomehánik -a *m precizijski mehanik*

Finska -e *ž*, v ~i, Fínsko -ega *s*, na ~em, Fínec -nca *m*, Fínka -e *ž*, fínski -a -o, finščina -e *ž*

fínta -e *ž zvijača, prevara*

fíola -e *ž |steklenička|*

Firdúzi -ja *m |perz. pesnik|*

Firénce Firénc *ž mn. gl.* Florenca

fírkelj -klja *in* -keljna *m |stara mera|*; *fírkeljc -a *m četrt*, *fírkeljček -čka *m*, *fírkeljčkar -ja *m četrtinkar* >*[-kəlj-]*

firma -e *ž ime (podjetja), podpis, trgovsko ime, podjetje*

firnež -a *m*: laneni ~, duh po ~u, s ~em prevleči

fískus -a *m državno premoženje, državna blagajna*, fiskálen -lna -o *[-ln-] proračunski*: ~o leto

fístula -e *ž* 1. *med. (odtočni) rov, rovček*, 2. *vet. pijavka kopitnega hrustanca*

fístra -e *ž med. poka, poklina kosti*

fitopatológija -e *ž nrsl. nauk o rastlinskih boleznih*; fitopatológ -a *m*

fízika -e *ž*, fizikálen -lna -o *[-ln-]*: ~a kemija, fizičen -čna -o *naraven, telesen*: ~o delo, obračunavanje, ~a oseba; fízik -a *m kdor se s fiziko ukvarja, zdravnik*: slaven ~, mestni ~; fizikarka -e *ž*; fizikát -a *m*: mestni ~; fíziški -a -o

fiziognomíja -e *ž zunanji izraz*, fiziognómika -e *ž preučevanje fiziognomije*, fiziognómičen -čna -o, fiziognóm -a *m*, fiziognómski -a -o

fiziokrát -a *m*, fiziokrátski -a -o *in* fiziokrátičen -čna -o, fiziokratízem -zma *m ekon.*, fiziokratíja -e *ž*

fiziológija -e *ž nauk o življenjskih dogajanjih v telesu*, fiziológ -a -o: ~i pojavi

fizkultúra -e *ž telesna vzgoja, šport, telovadba*, fizkultúren -rna -o *telesnovzgojen, športen*: ~a organizacija, ~o društvo, fizkultúrnik -a *m*, fizkultúrnica -e *ž*, fizkultúrniški -a -o: ~i izlet

fížlti -im se *izmikati se dani besedi, cmeriti se, kisati se*; *gl. tudi* figa

fížól *[-óu]* -a *m*: ~ v stročju; stročji, preklasti, natiški ~, fižólov -a -o: ~a juha; fižólček -čka *[-ųč-] m*; fižólovec -vca *m*, fižólar -ja *m*, fižólovka -e *ž* = fižólarica -e *ž* 1. *natič, prekla za fižol*, 2. *juha*, fižólovina -e *ž in* fižolovína -e *ž*, fižólka -e *[-ųk-] ž in* fižolíca -e *ž |fižol|*; fižólčkati -am se *[-ųč-] igrati se s fižolovimi zrni*, fižólčkanje -a *[-ųč-] s*; fižólišče -a *s in* fižolíšče -a *s |kraj, slama, prekle|*

fjórd -a *m ozek morski zaliv s strmimi stenami*: norveški ~i; fjórdski -a -o: ~a pokrajina

flackáti -ám *mazati, packati*, flackàj -ájte! flackàl -ála -o, flackánje -a *s*, flácka -e *ž packa, umazanec*

flafoláti -ám, flafolàj -ájte! flafolàl -ála -o = flafotáti -ám *in* -óčem, flafotàj -ájte *in* flafóči -te! flafotàl -ála -o, flafotánje -a *s*, flafòt -ôta *m mahanje s perutmi*, flafóta -e *ž perut*

flagelánt -a *m bičar*, flagelánt(ov)ski -a -o, flagelánt(ov)stvo -a *s bičarstvo*

flageláti -ov *m mn. enoceličarji, bičkarji*

flájer -ja *m* |*tekstilni stroj*|

flám -a *m* |*govedina*|

flamíngo -a *m* |*ptica*|, flamíngov -a -o: ~o perje

Flámsko -ega *s*, s ~ega, na ~em, Flámska -e *ž*, v ~i, Flámec -mca *m*, Flámka -e *ž*, flámski -a -o, flámščina -e *ž*

fláncat -a *m*, *nav. mn.* fláncati -ov *m cvrtnik, zmedenec*

Flándrija -e *ž*, v ~i, Flándrsko -ega *s*, na ~em, flándrski -a -o, Flánder -dra *m*

flanéla -e *ž* |*blago*|, flanélast -a -o, flanélen -lna -o *[-ln-]*: ~o blago

flánša -e *ž prirobek za sklop na koncu cevi*: četverokotna, okrogla ~; flánšati -am

Flaubert -a *[flobêr -a] m* |*franc. pisatelj*|, Flaubertov -a -o, flaubertovski -a -o

Flávius -ia *m in* Flávij -a *m*, Flávijev -a -o, Flávijec -jca *m*: rod ~ev, flávijski -a -o

flávta -e *ž*, flávten -tna -o, flavtíst -a *m*, flavtístka -e *ž*, flávtica -e *ž*

flažolét -a *m glas.*

Flégeton -ónta *m ognjena reka v gr. podzemlju*

flégma -e *ž hladnokrvnost, hladnokrvnež*, flegmátičen -čna -o: ~ značaj, flegmátik -a *m hladnokrvnež*

flegmóna -e *ž med. razsežno gnojno vnetje (mehkih delov)*

fleksíja -e *ž* 1. *slov. pregibanje*, 2. *med. upogib(anje)*, fleksíjski -a -o, fleksíven -vna -o, flektírati -am, flektíranje -a *s*: ~ imena in glagole

flénča -e *ž nemarna ženska*

***flétən** -tna -o *ljubek, čeden, srčkan*, *flétkan -a -o, *flétnost -i *ž*

flíč -a *m gozd. okrogel hlod z eno obtesano ali obžagano stranico*

flík *medm. izraža visok glas in hitrost premikanja*, flíkniti -nem *z bičem ali s tanko šibo mahniti, šiniti, skočiti, pasti (v šoli)*; flíkati -am, flíkanje -a *s*: ~ z bičem

***flíka** -e *ž krpa*

flínt -a *m kresilni kamen*, flínten -tna -o: ~o steklo za optične leče

flírt -a *m dvorjenje, ljubimkanje*, flírtati -am, flírtanje -a *s*

fliš -a *m geol.* |*apnenčasta formacija*|, flíšen -šna -o: ~a tla

flóbert -a *m* |*puška*| = flóbertovka -e *ž*

flokulácija -e *ž kosmičenje*, flokulacíjski -a -o: ~i pripomoček; flokulát -a *m kosmičast izloček*, flokulánt -a *m*

flór -a *m tekst.* |*tanka tkanina*|: črn ~, flórast -a -o: ~e nogavice

flóra -e *ž rastlinstvo kakega kraja*; Flóra -e *ž strim. boginja cvetja in rastlinstva*; florálije -ij *ž mn. Florin praznik*; florilégij -a *m cvetnik, izbor najboljših spisov, čitanka*; floríati -am *cvesti, uspevati, odlikovati se*, floríranje -a *s*

Florénca -e *ž* |*it. mesto*|, Florentínec -nca *m*, Florentínka -e *ž*, florentínski -a -o, florentínščina -e *ž*; *tudi* Firénce Firénc *ž mn.*, v ~ah, iz Firénc, firénški -a -o

Flor(i)ján -ána *m os. i. Cvetko*, Flor(i)jánov -a -o, Flerè -éta *m*

Flórus -a *in* Flóra *m* |*rim. zgodovinar*|

***flós** -a *m splav*, *flósar -ja *m splavar*, *flósarski -a -o: ~i običaji, *flósarstvo -a *s splavarstvo*

flóskula -e *ž besedno lepotičje*; *lepa, a prazna beseda*

flóta -e *ž ladjevje*: letalska ~, flotílja -e *ž majhno ladjevje*

flotácija -e *ž met. priprava rud z uporabo tekočin*

flúid -a *m in* flúidum -a *m nevidna snov, po kateri naj bi se pretakala energija*, flúiden -dna -o *fiz., kem., tudi* fluíden -dna -o: v fluídnem stanju *tekočem*; fluidiméter -tra *m priprava za merjenje tekočnosti*

flúks -a *m fiz. pretok*: električni ~

fluktuírati -am *valovati*, fluktuíranje -a *s*: cene fluktuirajo; fluktuácija -e *ž valovanje, naraščanje in pojemanje*: ~ prebivavstva

flúndra -e *ž cunja, vlačuga, candra*

flúor -(j)a *m*, flúorjev -a -o *in* flúorov -a -o, fluorescírati -am *svetlikati se*, fluorescíranje -a *s*, fluorescénca -e *ž*, fluorescénten -tna -o, fluorescénčen -čna -o *ki uporablja fluorescenco*: ~a luč, ~i mikroskop; fluoríranje -a *s* 1. *preprečevanje zobne piškavosti s fluorom*, 2. *dodajanje fluora (pitni vodi)*

fluorografija -e *ž množično rentgensko pregledovanje*, fluorografírati -am

fobija -e *ž strah (pred čim)*
fofotáti -ám *in* -óčem, fofotàj -ájte *in* fofóči -te! fofotàl -ála -o, fofotánje -a *s*
Fóibos -a *in* -ba *m gr. mit.*, Fóibov -a -o; *gl. tudi* Febus
Fokíon -a *m* |*gr. vojskovodja*|
Fókis *in* Fókida -e *ž* |*gr. pokrajina*|, fókiški -a -o, Fókijec -jca *m*, Fókijka -e *ž*
foksteriêr -ja *m* |*pes*|
fókus -a *m fiz. gorišče, med. bolezensko kotišče, lêglo*, fókusen -sna -o = fokálen -lna -o *[-ln-] kar izhaja iz gorišča ali kotišča*: ~a osvetlitev, infekcija
fólij -a *m list*: zlati ~ *tisk.*; fólio -a *m samo enkrat preganjena pola*: izdaja v ~u, foliánt -a *m knjiga iz takih pol*; foliírati -am *oštevilčiti liste*; fólija -e *ž tanek kovinski list*: ~ za ozadje, ~ za temnico; fólijski -a -o: *fot.* ~i svetlobni filter
folíkel *[-əl]* -kla *m med. mešiček*
folklór -a *m in* folklóra -e *ž narodopisje*, folklóren -rna -o *narodopisen*: ~a skupina, folklórnost -i *ž*, folklorist -a *m*, folklorístka -e *ž*, folklorístika -e *ž*, folklorístičen -čna -o *>[-lk-]*
fón -a *m merska enota za glasnost*, fóničen -čna -o
fónd -a *m sklad*: rezervni ~, ~i hrane, blaga
foném -a *m glasovna prvina jezika*, fonémski -a -o
fonétika -e *ž nauk o glasovih, glasoslovje*: opisna, eksperimentalna ~, fonétičen -čna -o, fonétik -a *m*
fono- *v sestavi*: fonologija -e *ž nauk o glasovih jezika*, fonológ -a *m*; fonografija -e *ž akustično zapisovanje glasov*, fonográf -a *m* |*priprava*|, fonográfski -a -o
fontologija -e *ž nauk o virih*
Fórd -a *m* |*amer. industrijec*|, Fórdov -a -o; fórd -a *m avtomobil iz Fordovih tovarn*: voziti se s ~om; fordízem -zma *m* |*gospodarska in socialnopolitična načela*|
forénzičen -čna -o *soden, sodnijski*: ~a medicina, ~ primer
forint -a *m* |*denar*|
fórma -e *ž oblika, šp.*: biti v ~i; formálen -lna -o *[-ln-] oblikoven, zunanji, izréčen, določen*; formálnost -i *[-ln-] ž vnanja oblika, zunanjost, predpis*; formalízem -zma *m pretiravanje v zunanji obliki*, formalíst -a *m*, formalístičen -čna -o
formánt -a *m slov. obrazilo, pripona, končnica*
formát -a *m knjižna oblika, razsežnost, velikost*: žepni ~, človek velikega ~a, formátnica -e *ž tisk.*
formírati -am *oblikovati*, formíranje -a *s*, formácija -e *ž*, formacíjski -a -o
fórmula -e *ž obrazec, besedilo*, formulár -ja *m vzorec, golica*, formulárski -a -o; formulírati -am *oblikovati, izraziti, dati obliko čemu*, formulíranje -a *s*, formulácija -e *ž izraz, izražanje, oblikovanje*, formulacíjski -a -o
forsírati -am → *tiščati, vsiljevati, siliti, prenapenjati*, forsíranje -a *s*
fórt -a *m utrdba*, fortifikácija -e *ž utrjevanje*: ~ meje, fortifikacijski -a -o: ~i načrt
fórte *prisl. glas. glasno, močno*, fortíssimo *prisl. glas. zelo močno*
Fortunát -a *m os. i.*, Fortunátov -a -o
fórum -a *m javni trg pri starih Rimljanih (Forum Romanum), sodišče, pristojno mesto, pristojna oblast*: to ni pravi ~
fósfor -(j)a *m* |*kem. prvina*|, fósforov -a -o *in* fósforjev -a -o, fósforen -rna -o: ~o kisel, fósfornat -a -o; fosforescírati -am, fosforescíranje -a *s*, fosforescénca -e *ž*, fosforescénten -tna -o *svetlikajoč se*, fosforescénčen -čna -o: ~ pojav; fosfát -a *m*, fosfáten -tna -o
fosíl *[-il]* -a *m okamnina*, fosílen -lna -o *[-ln-] iz zemlje izkopan, predpotopen, starodaven*; fosílije -ij *ž mn. izkopanine iz pradavnih časov, okamnine*
fotélj -a *m naslanjač*, fotéljski -a -o
Fótios -ia *m in* Fótij -a *m* |*cerkveni učenik*|, Fótijev -a -o, fotianízem -zma *m*
foto- *v sestavi*: fotoamatêr -ja *m*, fotoamatêrski -a -o, fotoamatêrstvo -a *s*; fotoaparát -a *m*, fotoaparatúra -e *ž*; fotoeléktričen -čna -o; fotogéničen -čna -o: ~ obraz; fotográf -a *m*, fotográfinja -e *ž*, fotográfski -a -o: ~a plošča, fotografíja -e *ž* |*slika in delo*|: barvna ~; fotografírati -am, fotografíranje -a *s*; fotogrametríja -e *ž*; fotokemíja -e *ž*, fotokémičen -čna -o; fotokópija -e *ž*; fotolitografija -e *ž*; fotomehánika -e *ž*, fotomeháničen -čna -o; fotometríja -e *ž*, fotométer -tra *m*, fotométrski -a -o: fotomontáža -e *ž*, fotomontážen -žna -o; fotoreklâma -e *ž*, fotoreklámen -mna -o; fotoreportáža -e *ž*, fotorepôrter -ja *m*, fotorepôrterski -a -o, fotoreportážen -žna

-o; fotoséter -tra *m tisk.*; fotosfêra -e *ž astr.*; fotosintéza -e *ž*; fototéhnika -e *ž*, fototéhničen -čna -o; fototerapija -e *ž*; fototipija -e *ž*; fototropizem -zma *m*; *vendar*: fóto célica, fóto papir

fotón -a *m elementarna količina sevane energije*

foul *gl.* favl

fóvč -a *m vinjek, zakrivljen nož*

foyer *[foajé]* -ja *m*: gledališki ~

fráča -e *ž*, fráčar -ja *m*; *gl. tudi* prača

fračkáti -ám *tratiti, trošiti, razsipati*, fračkàj -ájte! fračkàl -ála -o, fračkánje -a *s*, fračkáč -a *m*

fragmènt -énta *m odlomek, drobec*, fragmentáren -rna -o *odlomkoven, nedokončan*, fragmentárnost -i *ž*

frák -a *m* |*suknja*|: za ~ se obesiti komu; frákar -ja *m gizdalin*, frákarski -a -o, frákarstvo -a *s*, frakarija -e *ž*

frákcija -e *ž odlomek, del kake skupnosti*, frakcionist -a *m kdor cepi, lomi skupnost*, frakcionístičen -čna -o

frakcionírati -am *fiz., kem., med.*

frákelj -klja *in* -keljna *[-kəlj-] m*, frákeljc -a *m*, frákeljček -čka *[-kəlj-] m*

fraktúra -e *ž* |*pisava*|: gotska ~; *med. prelom*: ~ kosti; fraktúren -rna -o: ~e črke

framasón -a *m prostozidar*, framasónski -a -o, framasónstvo -a *s*, framasonerija -e *ž prostozidarstvo*; *gl. tudi* mason

Fránc Fránca *m*, s ~em, Fráncev -a -o *in* Fráncov -a -o; Francè -éta *m*, Francétov -a -o; Fráncelj -clja *in* -celjna *[-cəlj-] m*, Fráncljev -a -o *in* Fránceljnov -a -o *[-cəlj-]*; Frančíšek -ška *m*, Frančíškov -a -o; Fránci -ja *m*, Fráncijev -a -o; Fràn -ána *m*, Fránov -a -o; Fránček -čka *m*, Fránek -nka *m*; Fránjo -a *m*, Fránjev -a -o; Fráncek -cka *m in* Francèk -ckà *m*, Fránckov -a -o *in* Franckóv -a -o; Fráne -ta *m*, Fránetov -a -o

France *[fráns]* Francea *m* |*franc. pisatelj*|, Franceov *[fránsou]* -a -o: ~ jezik, ~a dela *dela Anatola Francea*

Fráncija -e *ž*, iz ~e, v ~i; Francóz -a *m*, Francózinja -e *ž*, francóski -a -o, Francósko -ega *s*, na ~em, francóščina -e *ž*, francóz -a *m* |*orodje, ključ za odvijanje vijakov*|; francozováti -újem *vpletati francoske besede v slovenščino*, francozovánje -a *s*; francózi -ov *m mn.* |*bolezen*|

frančíškán -a *m*, frančiškánski -a -o

Frán(i)ca -e *ž*, Fráničin -a -o; Frančíška -e *ž*, Frančíškin -a -o; Fráncka -e *ž*, Fránc(k)in -a -o; Fán(i)ka -e *ž*, Fán(i)kin -a -o; Fáni *ž neskl.*: od ~, k ~, Fánin -a -o, Fánči *ž neskl.*, Fánčin -a -o; Fán(i)čka -e *ž*, Fán(i)čkin -a -o

Fránk -a *m* |*hrv. politik*|, fránkovec -vca *m*, fránkovski -a -o, fránkovstvo -a *s*

fránk -a *m* |*denarna enota*|: tečaj ~a, plačati v ~ih

Fránki -ov *m mn.* |*germ. pleme*|, fránkovski -a -o: ~a država

fránkinja -e *ž* |*trta in vino*|

frankírati -am *plačati poštnino, nalepiti znamko*, frankíranje -a *s*, fránko -a *m*, fránko *prisl. brez poštnine, prevoznine*: ~ vagon

franko- *v sestavi meri na Francoze*: frankofíl *[-íl]* -a *m*, frankofílka *[-lk-]* -e *ž*, frankofílski -a -o *[-ls-]*, frankofílstvo *[-ls-]* -a *s*; frankofób -a *m*, frankofóbski -a -o, frankofóbstvo -a *s*

***fránža** -e *ž vlakno, resica, resa kot okras pri blagu*: °iti v ~e *razpadati, trgati se, iti v nič*; *fránžati -am se *trgati se v nitke, nitkati se*, *fránžast -a -o *nitkast, razcapan, prenes. okrašen*

frapírati -am → *presenetiti*; frapánten -tna -o → *presenetljiv, nenavaden*

fráta -e *ž gozdna poseka, sečnja na golo, črt, laz, goličava, dračje*: na ~o posekati; fratáti -ám *vse od kraja sekati v gozdu*, fratàj -ájte! fratàl -ála -o, fratánje -a *s*, frátje -a *s*, frátovje -a *s*

fráter -tra *m samostanski brat*, frátrski -a -o, frátrstvo -a *s*, frátrček -čka *m*

fraternizírati -am *bratiti se*, fraternizíranje -a *s bratenje*

fráza -e *ž* 1. *reklo, puhla, prazna beseda, puhlica*, 2. *glas.*, frázast -a -o *puhel, prazen*; frazeológija -e *ž nauk o frazah*, frazeológski -a -o: ~i slovar; frazêr -ja *m kdor veliko govori, pa malo pove, kvasač*, frazêrski -a -o, frazêrstvo -a *s besedičenje, pleteničenje*; frazáriti -im *puhličiti, kvasiti*, frazárjenje -a *s*; frazírati -am *glas.*

ffcati -am, ffcanje -a *s*: ~ fižol, drobtine z mize; ffcniti -nem, ffcnjen -a -o; *tudi* frkati

frčáti -ím, ffči -íte! ffčal -ála -o, frčánje -a *s*, frčálo -a *s*

ffček -čka *m mótek, ki je nanj navit sukanec*; *majhen otrok*

frčkáti -ám *fračkati*

fregáta -e *ž* |*bojna ladja*|, **fregáten** -tna -o: ~i poveljnik
Freising *[fráizing]* -a *m* |*nem. mesto*|, freisinški -a -o; *staro ime* Frising -a *m*, *od tod* brižinski
frekvénca -e *ž* *obisk*, *fiz. število ponovitev*, *ponavljanje*, frekvénčen -čna -o; frekventírati -am *obiskovati*, frekventácija -e *ž* *obisk*, *obiskovanje*, *udeleževanje*, frekventacíjski -a -o: ~o spričevalo, frekventánt -a *m* *obiskovavec*, frekvénten -tna -o *pogosten*, frekventatíven -vna -o *slov. ponavljalen*: ~i glagoli, števniki, frekventatívnost -i *ž*
frenétičen -čna -o *buren*, *viharen*, *navdušen*: ~o ploskanje
frenológija -e *ž* *nauk o obliki lobanje in možganov v razmerju do duševnih lastnosti*, frenológ -a *m*, frenológški -a -o; frenoskopíja -e *ž*
fréska -e *ž* *podoba*, *slikana na presni omet*, freskánt -a *m*
Freud *[frôjd]* -a *m* |*nem. psihoanalitik*|, freudovec -vca *m*, freudovski -a -o, freudízem -zma *m*
frézati -am *rezkati*, frézanje -a *s*; frézar -ja *m*, frezálen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj = frezálnik *[-un-]* -a *m* = fréza -e *ž*
frfljáti -ám, frfljàj -ájte! frfljàl -ála -o, frfljánje -a *s*, fŕflja -e *ž* *kdor frfljá*, frfljáč -a *m*, frfljast -a -o
frfoléti -ím, frfôli -íte! frfolèl -éla -o, frfolênje -a *s*, frfolič -íča *m*, frfolévati -am, frfolévanje -a *s*
frfotáti -ám *in* frfóčem, frfotàj -ájte *in* frtóči -te! frfotàl -ála -o, frfotánje -a *s*, frfòt -ôta *m*, frfotálo -a *s*, frfotáč -a *m*, frfôtniti -nem
frfráti -ám, frfràj -ájte! frfràl -ála -o, frfránje -a *s*, frfrálo -a *s*, fŕfra -e *ž*, fŕfrast -a -o, frfràv -áva -o, frfrávec -vca *m*, frfrávka -e *ž*, frfrávski -a -o
Friderik -a *m* *os. i. Miroslav*, *Mirko*, Friderika -e *ž* *os. i. Miroslava*, *Mirka*; Fric -a *m*, s ~em, Frícov -a -o; Frída -e *ž*, Frídin -a -o
frigíden -dna -o *spolno hladen*, frigídnost -i *ž* *spolna hladnost*, *brezčutnost*
Frígija -e *ž* |*antična pokrajina v Mali Aziji*|, Frígijci -cev *m mn.*, frígijski -a -o: ~a čepica
frikandó -ja *m* |*del telečjega stegna*|
frikatíven -vna -o *slov.*: ~i glasovi *priporniki*, frikatíva -e *ž* *pripornik*
frikcíja -e *ž* *trenje*, frikcíjski -a -o: *fot.* ~a mrena
Frína -e *ž* |*sloveča grška hetera*|
Frísing -a *m* *gl.* Freising
°frîšen -šna -o *presen*, *surov*, *oster*, *nov*, *opran*, *spočit*, *močan*, *okreten*, *hiter*, *zelen*, *hladen (zrak*, *vreme)*, *čvrst*, *čil*, *isker*, *bister ipd.*; *kadar ne ustreza nobeden od teh izrazov*, *rabimo* svež
frivólen -lna -o *lahkomišljen*, *nespoštljiv*, *nesramen*, *objesten*, frivólnost -i *ž*, frivólnež -a *m* >*[-ln-]*
fríz -a *m* *in* fríza -e *ž* *arh. okrasna proga*: partenonske ~e
frizêr -ja *m*, frizêrka -e *ž*, frizêrski -a -o: ~i salon, frizírati -am, frizíranje -a *s*, frizúra -e *ž*, frizúren -rna -o
frižidêr -ja *m* → *hladilnik*, frižidêrski -a -o → *hladilniški*
fŕk *medm.*, frkôten -tna -o, fŕkati -am: ptiči frkajo, fŕkniti -nem: ~ čez cesto, ~ koga; *gl. tudi* frcati
fŕkati -am: nos ~, lasje se frkajo *kodrajo*, frkolàs -ása -o
fŕkavec -vca *m*, frkolín -a *m*, frkolínček -čka *m*, frkolínski -a -o, fŕklja -e *ž*
frléti -ím, fŕli -íte! frlèl -éla -o, frlênje -a *s*: lasje frlé na vse strani, vse frli od nje; fŕliti -im, fŕljenje -a *s*, frljàv -áva -o, frljávec -vca *m*, frljávka -e *ž*
frlínka -e *ž* |*goba*|
frnikola -e *ž* *kroglica za igračo*, frnikolati -am se *in* frnikati -am se, frnikolanje -a *s in* frnikanje -a *s*; *gl. tudi* nika
frónda -e *ž* *odpor*, *nezadovoljstvo*, frondêr -ja *m* *nezadovoljnež*, *rovar*, *hujskač*, frondêrstvo -a *s* *rovarjenje*
frónta -e *ž* *čelo poslopja*, *bojna črta*, *strnjena vrsta trdno povezane organizacije*: Osvobodilna ~, iti na ~o, frontálen -lna -o *[-ln-]* *čelen*: ~ napad, frónten -tna -o, fróntovec -vca *m*, fróntar -ja *m*, fróntovski -a -o
frotírati -am *treti*, *drgniti*, frotíranje -a *s* *utiranje*, frotírka -e *ž* |*brisača*|, frotíren -rna -o: *tekst.* ~o blago
frúla -e *ž* *piščalka*, frúliti -im, frúljenje -a *s*, frúlar -ja *m*, frúlež -a *m*
ftíza -e *ž* *med. sušica*, ftizičen -čna -o *sušičen*: ~ človek, ~o obolenje; ftiziólog -a *m* *strokovnjak za pljučno tuberkulozo*, ftiziologíja -e *ž* *nauk o pljučni tuberkulozi*, ftiziológičen -čna -o, ftiziológški -a -o

fúcati -am, fúcanje -a *s* |*igra z gumbi ali z denarjem*|; fúckati -am, fúckanje -a *s*
fúga -e *ž glas.* |*skladba*|, fugáten -tna -o, fugíran -a -o: ~i slog; fugáto -a *m glas.*
führer -ja *m*, führerjev -a -o >*[fü'rer-]*
fùj *medm.*: fej in ~
fúksija -e *ž* |*okrasna cvetlica*|, fúksijin -a -o
fuksín -a *m* |*barvilo*|
fulár -ja *m tekst.* |*apretirni stroj, blago*|
fulminánten -tna -o *bleščeč, vžigajoč*
fumaróla -e *ž, nav. mn.* fumaróle -ól *geol.*
fundamènt -ênta *in* -énta *m podlaga, temelj*, fundamentálen -lna -o *[-ln-] osnoven, temeljen*; fundírati -am *utemeljiti, ustanoviti*, fundácija -e *ž ustanova*, *način polaganja temeljev*, fundátor -ja *m ustanovnik*, fundátorica -e *ž ustanoviteljica*, fundátorski -a -o *ustanovniški*
fungírati -am *opravljati funkcijo*, fungíranje -a *s*
fúnkcija -e *ž delovanje, opravilo*: ~e telesnih organov, ~ v organizaciji, ~ besede v stavku, matematična ~, funkcijski -a -o: ~a doklada, funkcionálen -lna -o *[-ln-]*, funkcionálnost -i *[-ln-] ž*, funkcionár -ja *m*, funkcionárka -e *ž*, funkcionárski -a -o, funkcionírati -am, funkcioníranje -a *s*: naprava dobro funkcionira *dela, deluje*
fúnt -a *m* 1. *utežna mera*, 2. *denar*, fúnten -tna -o, fúntnik -a *m*, fúntnica -e *ž funt težka sveča, tehtnica na funte*
furgón -a *m tovorni voz za prtljago pri osebnem vlaku, mrliški voz, avto*
fúrija -e *ž burjast človek, vihravost, neučakanost, razburjenost*, fúrijast -a -o
Furlanija -e *ž*, v ~i, Furlánsko -ega *s*, na ~em, furlánski -a -o, furlánščina -e *ž*, Furlàn -ána *m*, Furlánka -e *ž*; furlánka -e *ž* |*sekirica za obsekovanje drevja*|
furnír -ja *m oplatica, oplat*, furnírski -a -o *oplaten*, furnírati -am *platiti, oplatiti*, furníranje -a *s platenje, oplatitev*, furníren -rna -o: ~a plošča
furúnkel*[-əl]* -kla *m med. tvor, tur*, furunkulóza -e *ž med. tvoravost, turavost*
futurízem -zma *m* |*um. smer*|, futurístičen -čna -o: ~o slikarstvo, futuríst -a *m*
futúrum -a *m in* futúr -a *m prihodnjik*, futúren -rna -o: ~a oblika
fuzíja -e *ž strnitev, zlitje, spojitev*, fuzionírati -am, fuzioníranje -a *s*
fužína -e *ž*, fužínski -a -o, fužínar -ja *m*, **fužínarski** -a -o, fužínarstvo -a *s*

G

g *[gà | gé] m neskl. in* gé géja *m* 1. *črka*: mali g, véliki G; 2. *glas.*
ga *členek*: ta ~ pa pihne, to so ~ lomili, še ~ bomo pili, dosti ~ nese, to smo ~
gabardén -a *m* |*blago*|
Gábelsberger -ja *m os. i.*, Gábelsbergerjev -a -o: ~a stenografija >*[-ls-]*
gáber -bra *m*: beli ~ = gabríka -e *ž*, črni ~ = gábrovec -vca *m*: kraški ~; gábrov -a -o: ~ les = gábrovina -e *ž in* gabrovína -e *ž*; gábrc -a *m* = gábrček -čka *m* = gabrič -íča *m*, gábrje -a *s* = gábrovje -a *s*, gabrínje -a *s* = gabríčje -a *s*; gabrína -e *ž mlad gabrov gozd*: zelenje ~e, gábrik -a *m gabrov gozdič*; gabríca -e *ž* = gábrovica -e *ž* |*sad*|; gábrast -a -o *raskav* = gábrnat -a -o: ~ zid, ~a bombaževina, doza iz ~ega lesa; gábrščica -e *ž* |*jabolko*|
gábez -a *m bot.*, gábezov -a -o: ~ čaj
gábiti -im: ne gabi mi jedi, ta jed se mi gabi; gabljív -a -o
Gábrijel *[-el]* -a *m*, Gábrijelov -a -o, Gabrijéla -e *ž*, Gabrijélin -a -o
gábro -a *m geol.* |*kamnina*|
gáča -e *ž* 1. *alp. globel, tokava*, 2. *drevesna rogovila, rogelj*, 3. *teh. brtvilo, tesnilo*; gáčast -a -o = gáčnat -a -o *rogovilast*, gačína -e *ž rogovila*, gáčen -čna -o: *alp.* ~i greben
gáče gáč *ž mn. belokranjske bele hlače*
gàd gáda *m*: črni, kraški ~; piha kakor ~, britev reže ko ~, to so sami stari ~je; odskočil je, kakor da ga je ~ pičil; ~a rediti na prsih, ima ~a v žepu *prazen žep*; vsega ~a vé povedati; gádov -a -o: ~a mast, ~ les *bot.*; Gadova peč; gádji -a -e: ~a zalega, ~e seme, gnezdo, ~i pik; ~i zob, ~i koren *bot.*; gádast -a -o: ~ blisk; gadíca -e *ž*, gádovec -vca *m bot.*, gadíšče -a *s* = gádovina -e *ž* = gádina -e *ž gadja luknja*; gádovnat -a -o: ~i kraji; gadolôvec -vca *m*, gadolàs -ása -o

gadolínij -a *m kem.* |*prvina*|
gága -e *ž raca*, gágati -am, gagáje, gáganje -a *s*: gos gaga, kopavec gaga v vodi, od žeje ~; gagljáti -ám, gagljál -ála -o, gagljánje -a *s*: kokoš gaglja; gágniti -nem *črhniti, poginiti*; gágica -e *ž*, gágin -a -o = gagínji -a -e: ~i puh
gagát -a *m min.*, gagáten -tna -o: ~e zenice, gagátov -a -o
gáj -a *m mlad gozd*: oljkov ~, gájec -jca *m* = gájek -jka *m* = gajič -íča *m*; gajevína -e *ž* = gajína -e *ž*: skrit v smrekovi ~i
Gáj -a *m*: ~ Julij Cezar
Gáj -a *m*: Ljudevit ~, gájica -e *ž* |*črkopis*|, gájičen -čna -o, gájičar -ja *m pripadnik gajice*
gájba -e *ž kletka*, gájbica -e *ž*: otroška ~ *posteljica*, ~ za sadje
gájiti -im *in* gajíti -ím, gajíl -a -o, gájenje -a *s in* gajênje -a *s*: ~ vinograd, ~ živino; gájnik -a *m logar, gojitelj*
gála -e *ž dvorna, praznična obleka, oprava*: oblekel se je v ~o, v ~i je prišel; gála *prid. neskl.*: ~ predstava, ~ ples, ~ uniforma
Galácija -e *ž* |*maloazijska provinca*|, Galačan -ána *m*
Galaksija -e *ž astr. rimska cesta*, galáktičen -čna -o: ~o osvetje
galaktít -a *m* |*rudnina*|, galaktítov -a -o
galaktométer -tra *m*: z ~om merimo gostoto mleka
galaktóza -e *ž* |*sestavina mlečnega sladkorja*|
galalít -a *m* |*trda umetna snov iz mleka*|, galalíten -tna -o: ~i gumbi
galán -a *m*, galánten -tna -o *vljuden, viteški, udvorljiv*, galántnost -i *ž*; galanterija -e *ž* 1. *vljudnost, udvorljivost*, 2. *drobno blago*: trgovina z ~o; galanteríjski -a -o: ~o blago, galanterist -a *m*
galéb -a *m tonovščica*: sivi, navadni, srebrni ~; galébček -čka: japonski ~, galébov -a -o, galébji -a -e
Gálec -lca *[-lc-] m*, Gálija -e *ž*, gálski -a -o *[-ls-]*: ~i petelin; galomanija -e *ž*, galomán -a *m kdor se navdušuje za Francijo*
galéja -e *ž* 1. *bojna ladja v srednjem veku*: na ~i; *tudi* galêra -e *ž*; 2. *neroden voz*: vpregati Pegaza v ~o; 3. *velik, neroden prostor ali predmet*, galeót -a *m suženj (veslač) na galeji*; galjót -a *m* |*žaljivka*|, galeása -e *ž* |*velika galeja*|
galenít -a *m svinčev sijajnik*
Galén(us) -na *m* |*gr. zdravnik v Rimu*|, Galénov -a -o, galénski -a -o: ~a farmacija, galenízem -zma *m*, galénika -e *ž*, galeníčen -čna -o, galeníst -a *m*, galenístovski -a -o
galerija -e *ž* 1. *ozek, dolg hodnik, na eno stran odprt, mostovž*, 2. *stebriščna dvorana*, 3. *najvišji prostor v gledališču*, 4. *občinstvo s tega prostora*, 5. *umetniška zbirka (muzej)*: Narodna ~, galeríjski -a -o: ~i sedež
galêrta -e *ž* |*želatinirana snov, hladetina, živica, zdriz*|, galêrten -tna -o: ~a snov, galêrtast -a -o *zdrizast*: ~a mrest, ~ ovoj
gálica -e *ž*: modra, bakrena, železna, zelena ~, gáličen -čna -o: ~a barva, voda, gáličiti -im *z galico škropiti*, galičnják -a *m min.*
Galícija -e *ž* |*dežela*|, galíški -a -o: ~i Judje, Galičan -ána *m in* Galicián -a *m*
galicízem -zma *m franc. jezikovna posebnost*, galikanízem -zma *m franc. samosvojost v cerkveni politiki*, galikánec -nca *m*, galikánski -a -o: ~e svoboščine, ~a cerkev
gálij -a *m kem.* |*prvina, bela kovina*|
Gálija -e *ž gl.* Galec
Galiléi Galiléia *m os. i.*: Galileo ~, Galilea ~a, Galiléiov -a -o *in* Galiléjev -a -o
Galiléja -e *ž kr. i.*, Galiléjec -jca *m*, Galiléjka -e *ž*, galiléjski -a -o
galimatías -a *m nesmiselno govorjenje, vezanje otrobov*
galináč -a *m rib* |*morska sloka, cevokljun*|
Galípoli -ja *m* |*polotok in mesto ob Helespontu*|, galípolski -a -o *[-ls-]*
Gállus -a *m* |*sl. komponist*|, Gállusov -a -o: ~e skladbe
galóna -e *ž* |*angl. votla mera*|
galonírati -am; galoníran -a -o: ~ strežaj
galòp -ôpa *m drnec, skok*, v galópu *in* galôpu,. galopírati -am *v splav in skok jahati, dirjati, skokoma jezditi*, galopáda -e *ž*, galopên -a *m sel, tekač, kurir*
galóša -e *ž, nav. mn.* galóše -óš *ž*
Galsworthy *[gálsvorsi]* -ja *m* |*angl. pisatelj*|, Galsworthyjev -a -o
galún -a *m*, galúnov -a -o: ~ prah, ~a raztopina, galúnovec -vca *m* |*kamen*|, galúnovica -e *ž galunova voda*, galúnski -a -o: ~o strojenje, ~a fiksirna kopel *fot.*

Galváni -ja *m* |*naravoslovec in anatom*|, Galvánijev -a -o; galváničen -čna -o = galvánski -a -o: ~i tok, člen, galvánika -e *ž*, galvanizem -zma *m*, galvanizírati -am, galvanizíranje -a *s*, galvanizácija -e *ž*, galvanizacíjski -a -o, galvanizêr -ja *m* >*[-lv-]*

galvano- *v sestavi*: galvanografija -e *ž*; galvanokávstika -e *ž*; galvanometalurgija -e *ž*; galvanométer -tra *m*; galvanoplástika -e *ž*, galvanoplástičen -čna -o; galvanoskóp -a *m*; galvanotéhnika -e *ž*; galvanotipija -e *ž* >*[-lv-]*

gáma *m neskl. in* gáma -e *ž* |*grška črka*|: kot ~, žarki ~ *in* ~ žarki

Gáma -a *in* -e *m*: Vasco *[vásko]* da ~, *rod.* Vasca da ~ *ali* -e, z Vascom da ~ *ali* -o, Vascov -a -o *ali* da Gámov -a -o

gamáša -e *ž* → *dokolenka, golenica, ovojka, ogležnjica*

gambír -ja *m usnj.* |*rastlinsko strojilo*|

gambít -a *m*: damin ~ *pri šahu*, gambíten -tna -o: ~i kmet

gámbovec -vca *m* |*jabolko*|, gámbovček -čka *m*

game *[gém]* gama *m šp., tudi* gem

gamét -a *m in* gaméta -e *ž tros, klična, spolna celica*, gametotít -a *m*, gametogonija -e *ž*

gáms -a *m divji kozel*, gámsovka -e *ž* 1. *divja koza*, 2. *izdelek*; gámsar -ja *m* |*lovec*|, gamsíšče -a *m gamsje lovišče*, gámsovina -e *ž in* gamsovína -e *ž* |*meso ali koža*|, gámsov -a -o: ~a brada *šop dlak* → ~e rese, gámsji -a -e

Gánd(h)i -ja *m* |*indijski narodni voditelj*|, Gánd(h)ijev -a -o, gandízem -zma *m*

Gánges -a *m* |*indijska reka*|, gángeški -a -o

gánglij -a *m*, gánglijski -a -o; *med.* gánglion -a *m* 1. *živčna zadebelina, živčna krtica, živčni vozel*, 2. *zolčnjak, kitnjak, mrtva, morska kost*; gánglionski -a -o

gangréna -e *ž snet, prisadna mrtvina*, gangrenózen -zna -o *snetljiv, mrtvinski, gniloben*

gángster -ja *m*, gángsterski -a -o, gángsterstvo -a *s*

Ganiméd(es) -da *m Zeusov točaj*, ganiméd -a *m mlad lepotec, točaj, strežaj*, ganimédski -a -o: ~a lepota

ganíster -tra *m min.* |*glina*|

ganíti gánem, ganì -íte! ganìl -íla -o, gánjen -a -o, gánjenje -a *s in* gániti -nem *s stal. poud.*: s prstom ~, ~ se z mesta, do solz ~; gánjenost -i *ž ginjenost* (°ganótje); ganljív -a -o, ganljívost -i *ž* >*[gan-/gən-]*; *gl. tudi* ginjen

gànk gánka *m etnogr.*: ~ pri gorenjski kmečki hiši

gántar -ja *m tram za sode v kleti*

gáramond -a *m tisk.*

garancija -e *ž poroštvo*, garantírati -am *porok biti, zagotoviti*, garancíjski -a -o: ~o pismo, garánt -a *m porok*, garánten -tna -o: ~o pismo

***gárati** -am *goliti*: ~ prašiča, krava steber gara *drgne se ob steber*, živina se gara, srajca me gara

garáti -ám *težko delati*, garàj -ájte! garàl -ála -o, garánje -a *s*, garáč -a *m*, garáčka -e *ž*, garáštvo -a *s*

garáža -e *ž*, garážen -žna -o: ~a vrata, garažírati -am

garcínija -e *ž bot.*

gárda -e *ž telesna straža, izbrani vojaki*: stara ~, bela ~; gárden -dna -o: ~a konjenica, gardíst -a *m*, gárdedama -e *ž nadzornica nad dekleti*

gardénija -e *ž bot.*

garderóba -e *ž* 1. *prostor za odlaganje obleke ali prtljage*, 2. *obleka*; garderóben -bna -o: ~i listek, garderobêr -ja *m*, garderobêrka -e *ž*, garderobêrski -a -o

gardína -e *ž zastor pri oknu, zagrinjalo, zavesa*

gárdski -a -o: Gardsko jezero

gáre gár *ž mn. ročni voz na dveh kolesih*, gárice gáric *ž mn.*

Garibáldi -ja *m* |*it. bojevnik za neodvisnost*|, Garibáldijev -a -o, garibaldínec -nca *m*, garibaldínski -a -o: ~a srajca >*[-ld-]*

gárje gárij *ž mn., daj.* gárjam, gárjast -a -o = gárjav -a -o: ~a ovca, gárjavec -vca *m*, gárjavka -e *ž*, gárjavost -i *ž* (°garjev-)

gármond -a *m* |*stopnja tiskanih črk*|: v ~u staviti, borgis na ~

garnírati -am *opraviti, opremiti, obložiti*, garnírranje -a *s*

garnitúra -e *ž*: strojna ~, ~ orodja, priprav; pisalna, kadilna ~ *oprema*, železniška ~ *sestav vlaka*; stranka sodeluje v vladi s svojo prvo ~o, klub je nastopil z drugo ~o *postavo*

garnizija -e *ž posadka*, garnizíjski -a -o: ~a bolnišnica, ~i dežurni častnik; garnizêr -ja *m*: za kazen so kmetom dali v hišo ~je; garnizêrski -a -o: ~a nadloga

Garóna -e *ž* |*reka v Franciji*|, garónski -a -o
garsonjêra -e *ž* |*samsko stanovanje*|, garsonjêrski -a -o: ~o stanovanje
gasíti -ím, gási -íte! gaséč -a -e, gasíl -a -o, gašèn -ena -o, gašênje -a *s*: ~ požar, apno, žejo; z oljem ogenj ~
gasívec -vca *m*, gasívka -e *ž*, gasívski -a -o: ~o društvo, gasívstvo -a *s*, gasílen -lna -o *[-ln-]*: ~o orodje, gasilo -a *s*: kemično ~; gasílnik -a *[-ųn-] m* 1. *kajfež*, 2. *kad za kaljenje*: kovač ugasi železo v ~u; gasílnica -e *[-ųn-] ž*
Gaskónja -e *ž* |*franc. pokrajina*|, Gaskónjec -njca *m*, Gaskónjka -e *ž*, gaskónjski -a -o: ~i kadeti, gaskónjščina -e *ž* |*narečje*|, gaskonáda -e *ž*
gásniti gásnem *nepreh.*, gasnóč -a -e (°gasneč): oči, zvezde, luči gasnejo; dan gasne
gastáld -a *m župan*, gastaldija -e *ž*: tolminska ~ >*[-ld-]*
gástričen -čna -o *kar se nanaša na želodec, želodčen*, gastrítis -a *m vnetje želodca*, gastrologíja -e *ž nauk o želodcu*
gastronóm -a *m dobrojedec, sladokusec*, gastronómski -a -o = gastronómičen -čna -o, gastronomíja -e *ž*
gáščerica -e *ž*, gáščeričin -a -o
Gášper -ja *m os. i.*, Gášperjev -a -o; gášperček -čka *m*: pavlihe in drugi ~i
gášper -ja *m in* gášperček -čka *m* |*železna pečica*|: zakuriti ~ *ali* ~a *ali* v ~u
gát -a *m* = gáta -e *ž jez, nasip*; *gl. tudi* gatiti
gáte gát *ž mn. spodnje hlače*
gáter -tra *m* |*strojna žaga*|, gateríst -a *m*
gátiti -im *mašiti, jeziti*, gáčen -a -o, gáčenje -a *s* = gátenje -a *s*: v grlu se mi gati, ovce se gatijo pri staji; gatílo -a *s tesnilo, brtvilo*; gatívec -vca *m*, gatívka -e *ž* |*oseba in priprava*|, gatína -e *ž*
Gauß *[gáųs]* -a *m* |*nem. matematik*|, Gaußov -a -o: ~a krivulja odstopkov; gauß -a *m in* gáus -a *m merska enota za gostoto magnetnega pretoka*
Gavgaméla -él *[-él] s mn.*: bitka pri ~ih, gavgamélski -a -o *[-ls-]*
gaviál *[-ál]* -a *m indijski krokodil*
gavóta -e *ž* |*ples*|
gavrán -a *m lit. krokar*, gavránji -a -e *lit.*: ~e pero, krakanje
gávzniti -nem *poginiti vulg.*
Gay-Lussac *[gelüsák]* Gay-Lussaca *m os. i.*, Gay-Lussacov -a -o: ~ zakon
gáz -í *ž*: ~ delati, narediti si ~ med gnečo, stopil je v njegovo ~; **gáz** -a *m*: ~ ladje
gáza -e *ž med.* |*mrežasta tkanina*|: sterilna ~, obveza iz ~e, gázen -zna -o: ~a obveza
***gázda** -a *in* -e *m gospodar*, *gázdarica -e *ž gospodinja*
gazéla -e *ž* 1. *žival*, 2. *lirska pesem*, gazélji -a -e: ~i skok, gazélin -a -o: ~i rogovi, gazélski *[-ls-]* -a -o: ~a oblika pesmi, gazélica -e *ž*
gazíti gázim, gázi -íte! gázil -íla -o, gážen -a -o, gáženje -a *s in* gáziti -im *s stal. poud.*: ~ sneg, skozi sneg, po blatu, po travi; °~ morálo *teptati*; gážnja -e *ž*: čoln s pol metra globoko ~o, gáža -e *ž sled, ki jo pušča divjačina v snegu*
gazolín -a *m kem.*, gazolínski -a -o: ~i pogon, ~e luči
gazométer -tra *m plinomer, plinski zbiralnik*, gazométrski -a -o
gáža -e *ž plača*, gažíst -a *m nameščenec s stalno plačo*
Gdánsk -a *m* |*polj. mesto*|, gdánski -a -o: ~o pristanišče
g-dur *[gédúr]* -a *m*: skladba v ~u
Géa -e *ž grška boginja zemlje*, Géin -a -o
Geiger *[gáiger]* -ja *m os. i.*, Geigerjev -a -o: ~ števec
géjša -e *ž japonska plesavka in pevka*, géjšin -a -o
géjzir -ja *m geol.*, géjzirski -a -o
gekón -a *m* |*kuščar*|
gél *[gél]* -a *m kem.*, gelóza -e *ž kem.*
gém -a *m šp. game*
géma -e *ž*: grška ~ z vrezano podobo
geminácija -e *ž slov., poet. podvojitev*: ~ glasov, besed; geminírati -am *podvojiti*, geminíran -a -o, gemináta -e *ž slov. podvojen soglasnik*
gén -a *m dedna zasnova*: ~i so nosivci lastnosti spolnih celic
genealóg -a *m*, genealogíja -e *ž*, genealóški -a -o *rodopisen, rodosloven*: ~a debla
generácija -e *ž rod, zarod, med. ploditev*, generacíjski -a -o, generatíven -vna -o *ploditven*, genêričen -čna -o: ~i pojmi *vrstni*, genêričnost -i *ž*
generál *[-ál]* -a *m*, generálica -e *ž generalova žena*, generálov -a -o: ~ osebni sluga, generálski -a -o: ~a čast, stopnja, generalísim -a *m vrhovni general*, generalitéta -e *ž*, generálen -lna -o *[-ln-]*:

~i ravnatelj, tajnik, štab, zemljevid, ~o pooblastilo, ~a skušnja = generálka -e *[-lk-] ž zadnja skušnja pred nastopom*, generalizírati -am *posplošiti, posploševati*, generalizíranje -a *s*, generalizácija -e *ž*; generálštaben -bna -o *[-lš-]*, generálštabovec -vca *[-lš-] m*, generálmajor -ja *[-lm-] m*, generállajtnant -a *[-ll-] m*

generálije -lij *ž mn. splošni osebni podatki*

generátor -ja *m |stroj ali naprava|*: električni, plinski ~, generátorski -a -o: ~a jermenica, ~i plin

generózen -zna -o *velikodušen, plemenit*, generóznost -i *ž velikodušnost*

genétika -e *ž nauk o nastanku živalskih in rastlinskih vrst*, genétičen -čna -o *razvojen* = genétski -a -o, genétik -a *m*

genéza -e *ž nastanek, razvoj*, Géneza -e *ž |svetopisemska knjiga stare zaveze|*

génij -a *m* 1. *veleum*, 2. *um. krilat angel kot poosebitev duha*, geniálen -lna -o *[-ln-]*, geniálnost -i *[-ln-] ž*; génius lóci géniusa lóci *m*

genín -a *m kem.*

genitálen -lna -o *[-ln-]*: ~a žleza, genitálije -lij *ž mn. spolovila*

génitiv -a *m in* génetiv -a *m rodilnik*, génitiven -vna -o *in* génetiven -vna -o

genocíd -a *m zator rodu, pomor, rodomor*, genociden -dna -o: ~a politika

genotíp -a *m rodovna označba; gozd. notranja podoba živega organizma*, genotípičen -čna -o

Genova *[génova | dženova]* -e *ž |mesto v Italiji|*, génovski -a -o: ~o pristanišče, Genovski zaliv, Genovežàn -ána *m*, Genovežánka -e *ž*

genre *[žánr]* genra *m* 1. *vrsta, slog*, 2. *slika iz življenja*, genrski *[žánrski]* -a -o: ~a oblika; *gl. tudi* žanr

gentleman *[džéntəlmen]* -a *m človek s pravo izobrazbo in odličnim vedenjem, poštenjak, vrl mož*, gentlemanski -a -o: ~o vedenje, gentlemanstvo -a *s*

genuín -a -o *pristen, naraven, neponarejen, samorasel*, genuínost -i *ž*

génus -a *m* 1. *slovniški spol*, 2. *nrsl. vrsta, rod*; genêričen -čna -o; *gl. tudi* generacija

geo- *v sestavi*: geocéntričen -čna -o: ~i sestav, ~a višina, geocéntričnost -i *ž*; geodét -a *m zemljemerec*, geodétka -e *ž*, geodétski -a -o: ~i oddelek, geodezija -e *ž zemljemerstvo*; geodinámika -e *ž*, geodinámski -a -o = geodinámičen -čna -o; geofág -a *m med.*; geofízika -e *ž nauk o fizikalnih lastnostih zemlje*, geofizičen -čna -o, geofizikálen -lna -o *[-ln-]*: ~o leto, geofízik -a *m*; geognozíja -e *ž zemljeznanstvo, nauk o sestavi zemeljske skorje*, geognóstičen -čna -o, geognóst -a *m*; geogonija -e *ž nauk o nastanku zemlje*; geográf -a *m zemljepisec*, geografija -e *ž zemljepis, zemljepisje*, geográfski -a -o = geográfičen -čna -o: ~a milja; geoizotêrma -e *ž geol.*; geokemija -e *ž*, geokémičen -čna -o; geológ -a *m*, geologija -e *ž nauk o zemeljski skorji in njenem nastanku*, geológški -a -o: ~a doba; geomagnetízem -zma *m*, geomagnéten -tna -o, geomagnétski -a -o; geomehánika -e *ž*, geomehánik -a *m*, geomehánski -a -o = geomeháničen -čna -o; geométer -tra *m merjevec*, geométrski -a -o, geometrija -e *ž nauk o telesih*: analitična, opisna ~, geometrijski -a -o: ~a knjiga, geométričen -čna -o: ~i lik, geometrizírati -am: ~ figure; geomorfologija -e *ž*, geomorfológški -a -o = geomorfológičen -čna -o; geoplástika -e *ž reliefno prikazovanje zemlje*; geopolítika -e *ž nauk o zemljepisni pogojenosti politike*, geopolítičen -čna -o; geopsihologija -e *ž*; geosinklinála -e *ž geol.*; geoskóp -a *m periskop na kupoli tanka*; geosociologija -e *ž*; geostátika -e *ž*, geostátičen -čna -o; geotéhnika -e *ž*, geotéhnik -a *m*, geotéhniški -a -o, geotéhničen -čna -o; geotektónika -e *ž nauk o legi kamnin*; geotêrmičen -čna -o: ~a energija; geotropízem -zma *m teženje k tlom*

George Georgea *[žôrž -a | džôrdž -a]* *m*, Georgeov -a -o

Geórgija -e *ž |zvezna republika v SZ|*, Geórgijec -jca *m*, geórgijski -a -o

georgína -e *ž bot. dalija*, georgínin -a -o

gepárd -a *m zool.*, gepárdov -a -o

gépelj -plja *m vitel*, gépeljski -a -o *[-pəlj-]*, gepljáti -ám

geránija -e *ž bot.*, geránijin -a -o

gerènt -énta *m*, geréntski -a -o: ~i svèt

Germán -a *m*, Germánka -e *ž*, Germánija -e *ž*, germánstvo -a *s*, germánski -a -o: ~i jeziki, germanizem -zma *m*, germanizírati -am, germanizíranje -a *s*, germanizácija -e *ž*, germanizátor -ja *m*, germanizátorski -a -o = germanizatóričen

-čna -o; germanist -a *m*, germanístka -e *ž*, germanístika -e *ž*, germanističen -čna -o, germanofil *[-il]* -a *m*, germanofilski -a -o *[-ls-]*, germanofób -a *m*, germanofóbski -a -o, germanofobija -e *ž*

germánij -a *m kem.* |*prvina*|, germánijev -a -o: ~ oksid, germanid -a *m* |*germanijeva spojina*|, germanit -a *m min.*

geront -a *m član svéta starih v Sparti*, geróntski -a -o, geruzija -e *ž svèt starešin v Sparti*, geruzijski -a -o

gerontologija -e *ž nauk o starostnih pojavih in o starih ljudeh*, gerontológški -a -o, geriatrija -e *ž zdravljenje starostnih bolezni*, geriáter -tra *m*

gerúndij -a *m slov. glagolnik*, gerúndijski -a -o: ~a oblika

gerundív -a *m slov.*, gerundíven -vna -o: ~a raba

gêslo -a *s*, *mn.* gêsla gêsel *[-səl]*: volilno ~, gêselski -a -o *[-səl-]*: ~i slog, ~i katalog

gésta -e *ž gib*, *poteza*: to je bila lepa ~ od njega → *to je lepo naredil*, gestikulírati -am, gestikulíranje -a *s*, gestikulácija -e *ž gibi z rokami*

gestápo -a *m*, gestápovec -vca *m*, gestápovka -e *ž*, gestápovski -a -o

Géti -ov *m mn.* |*traško ljudstvo*|, gétski -a -o

géto -a *m judovska mestna četrt*, gétovski -a -o

gíb -a *m*: samovoljen ~, gíben -bna -o, gíbnost -i *ž*, gíbek -bka -o: ~o telo, gíbkost -i *ž*, gíbec -bca *m*, gíbčen -čna -o: ~i prsti, ~ duh, ~ ko vrtavka, gíbčnost -i *ž*, gibljáj -a *m*, gibljív -a -o: ~ prst, gibljivost -i *ž*

gibánica -e *ž* |*pogača*|, gibáničar -ja *m*: ~ dela gibanice, gibáničnik -a *m jerbas*

gíbati gíbljem *in* gíbam, gíbaj -te *in* -ájte *in* giblji -te! gibajóč -a -e, gibáje, gíbal -a -o *in* -ála -o, gibánje -a *s*; gíbanje -a *s*: mezdno, osvobodilno ~; gibálo -a *s*: ~ vesoljstva, življenja; gibálen -lna -o *[-ln-]*: ~i živec, ~a moč

gíbelin -a *m pripadnik gibelinske stranke*, gibelínski -a -o, gibelínstvo -a *s*

gíbon -a *m* |*opica*|

Gíbraltar -ja *m kr. i.*, gíbraltarski -a -o: Gibraltarska ožina >*[-lt-]*

gíg -a *m* 1. *lahek enovprežen voz na dveh kolesih*, 2. *čoln*

gigánt -a *m velikan*, gigántski -a -o: ~a prikazen; Gigánti -ov *m mn. gr. mit. sinovi Zemlje*; gigantografija -e *ž reprodukcijska tehnika za tiskanje lepakov*

gílbert *[-lb-]* -a *m el. mərska enota za magnetno napetost*

gílda -e *ž obrtno združenje*, *ceh*, gíldski -a -o: ~i socializem >*[-ld-]*

giljotína -e *ž* |*priprava za obglavljanje*|, giljotinírati -am, giljotiníranje -a *s* *[°žiljotina]*

gilsonít *[-ls-]* -a *m* |*trd asfalt*|

gimnástika -e *ž telovadba*, gimnástičen -čna -o: ~e vaje, gimnást -a *m telovadec*

gimnázij -a *m*: ~ za telesne vaje v Atenah

gimnázija -e *ž*, gimnazíjec -jca *m*, gimnazíjka -e *ž*, gimnazíjski -a -o: ~o poslopje

gímničen -čna -o: ~i agoni *gr. športne tekme*

gimnosofíst -a *m brahman*

gín *[džin]* -a *m* |*brinovec*|

ginekokratíja -e *ž vlada žensk*

ginekológ -a *m zdravnik za ženske bolezni*, ginekologija -e *ž nauk o ženskih boleznih in njih zdravljenju*, ginekológški -a -o

gíngam -a *m* |*tkanina*|, gíngamski -a -o: ~a delovna obleka

gíniti -nem, ginjenje -a *s*: od žeje ~, ~ za svobodo; ginévati -am, ginévanje -a *s*

gínjen -a -o *ganjen*: do solz ~ se je zahvaljeval, gínjenost -i *ž*, ginljív -a -o: ~ prizor, ~a zgodba = ginljívka -e *ž*, ginljívost -i *ž*; *gl. tudi* ganiti

ginogamét -a *m ženska spolna celica*

Giordano *[džordáno]* -a *m*: ~ Bruno |*it. mislec*|

Giotto *[džóto]* -a *m* |*it. slikar*|, Giottov -a -o, giottovski -a -o, giottovec -vca *m posnemavec Giottovega slikanja*

gíps -a *m mavec*, *sadra*, gípsati -am, gípsanje -a *s*, gípsar -ja *m*, gípsast -a -o

gírica -e *ž* |*morska riba*|: ocvrte ~e

girl *[gö'rl]* *ž neskl.*: kabaretne ~

girlánda -e *ž venec*, *cvetna kita*, girlánden -dna -o

giro- *v sestavi*: girokompás -a *m*; giroskóp -a *[°žiroskop] m*, giroskópen -pna -o = giroskópski -a -o

Gironda *[žirónda]* -e *ž ustje franc. reke Loare*; *gl. tudi* žironda

gízda -e *ž ošabnost*, *lišpanje*, *lišp*: šopiriti se v ~i, sleci to ~o, gizdáč -a *m* = gizdalín -a *m* = gízdavec -vca *m*, gizdáča -e *ž* = gizdalínka -e *ž* = gízdavka -e *ž*, gizdalínski -a -o, gízdaven -vna -o, gízdav -a -o: ~o dekle, ~e tančice,

gizdávost -i *ž*, gízdati -am se *lišpati se*, gízditi -im se: ~ se z oblačili

Gizéla -e *ž os. i.*, Gizélin -a -o; Gízika -e *ž*

glaciálen -lna -o *[-ln-] ledeniški, iz dobe ledenikov*: ~a doba; glaciológija -e *ž*, glaciológ -a *m*, glaciológinja -e *ž*, glaciológ -a -o

glád -a *in* -ú *m in* glád -i *ž*: od ~a umreti, ~ potolažiti, trpeti; ~ trka na vrata, pritiska; ~ je z medom stric; gládež -a *m* 1. *kdor gladuje*, 2. *gladovanje*: ~ kradež, ~ in stradež; gláden -dna -o: ~ pravice, dolg kakor ~o leto; gládov -a -o *lačen*; gládnež -a *m* = gladúh -a *m* = gladún -a *m*; gládnost -i *ž*; gladóven -vna -o 1. *lačen*, 2. *nenasiten, lakomen*: ~a krava, ~o leto, ~ na denar, ~a stavka; gladóvnik -a *m* = gladovnják -a *m nenasitnež*, gladóvnost -i *ž lakotnost, pohlep*

gládek -dka -o *in* gladák, gladkó -i -é -á, *prim.* gladkéjši -a -e *in* glájši -a -e: ~ led, človek, dialog, ritem, jezik, ~a cesta, koža, moka, ~a živina *rejena*, ~o testo, blago, ~ ko miza, ko kača, ko gabrova skorja, gruntarska hči ne pojde ~a izpod strehe *brez dote*; iz ~ega *zgladka*; *prisl.* gládko *in* gladkó, *prim.* gladkéj(še) *in* gláj(še): ~ počesana, ~ govoriti, ~ se je izteklo, beseda ~ teče, to je šlo ~ izpod rok, učenje gre ~, ~ znati, ~ obrit, ostrižen, ~ tekoč, ~ odbriti strnje, ~ preskočiti potok; gladčína -e *ž*: svinčena ~; gladkóča -e *ž*, gladkóst -i *ž in* gládkost -i *ž*, gladkósten -tna -o: ~a apretura *tekst.*

gládež -a *m gl.* glad

gládež -a *m bot.*, gladnica -e *ž bot.*, gladíšnik -a *m bot.*

gládež -a *m |orodje|*: suknarski ~, skozi ~ navijajo volneno nit

gladiátor -ja *m borivec v areni*, gladiátorjev -a -o, gladiátorski -a -o: ~e igre

gladílo -a *s* 1. *orodje*: zidarsko ~, 2. *glajenje*: spis je potreben ~a; gladílnik -a *[-ųn-] m* 1. *likalnik*, 2. sodarski ~, 3. ~ v papirnici; gladílnica -e *[-ųn-] ž*, gladílen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj *usnj.*, *tisk.* ~i kamen, ~a kost, ~o kladivo; gladílce *[-lc-]* -a *s*: stekleno ~, gladič -iča *m |oblič|*

gladína -e *ž*: vodna, morska ~, ~ vaškega življenja, gladinski -a -o

gladíola -e *ž in* gladióla -e *ž bot. meček*, gladíolin -a -o *in* gladiólin -a -o: ~ cvet

gládíti -im *s stal. poud. in* gladiti -ím, gladéč -a -e, gladíl -a -o, glajèn -ena -o, **glajênje** -a *s*: ~ s sekiro grče, ~ britev, ~ perilo *likati*, ~ lase, parket, pot; ~ brado, po laseh; ~ papir *tisk.*, sreča ga ni gladila, dobra misel gladi lice

gladívec -vca *m* 1. *oseba*, 2. *tisk.*, gladívka -e *ž*: čevljarska ~

gladko- *v sestavi*: gladkocéven -vna -o: ~a kremenjača = gladkocévka -e *ž |puška|*; gladkodlàk -áka -o, gladkodlákar -ja *m*; gladkojezíčen -čna -o: ~i škrici; gladkolàs -ása -o, gladkolásec -sca *m*; gladkolíc -a -e; gladkolúsk -a -o: ~i kuščar; gladkorèp -épa -o; gladkorún -a -o: ~a vidra; gladkozóbec -bca *m |gož|*; gladkozrn -a -o: ~a turščica

gladník -a *m gladilna kost*

gladováti -újem *lit. stradati*, gladovàl -ála -o, gladovánje -a *s*

glágol *[-ol]* -a *m slov.*: prehodni, dovršni, pomožni, brezosebni ~i, glágolski -a -o *[-ls-]*: ~e oblike, ~i vid; glágolnik -a *[-ln-] m*, glágolniški -a -o *[-ln-]*

glagólica -e *ž*, glágolski -a -o *[-ls-]*: ~i rokopisi, glagoljáš -a *m* = glagolít -a *m*, glagoljáški -a -o, glagoljáštvo -a *s*, glagolitízem -zma *m*

gláj -a *m kem.*: svinčev ~, glája -e *ž politura*, glájenka -e *ž svinčev oksid*, glájevec -vca *m nož za suho robo*

glájt -a *m* 1. *bruno, ki nosi lemeze*, 2. *podstrešje na skednju*: na ~ se deva detelja in boljše seno; glájta -e *ž |predal|*

glás -a *in* -ú *m, dv.* glása *in* glasóva, *mn.* glási *in* glasóvi 1. *splošno*: ~ vesti, krvi, vpijočega v puščavi; notranji ~, v en ~ zavpiti, na ves ~, ljudski ~, božji ~; ~ povzdigniti, znižati; zlogi so zloženi iz ~ov; artikulirani ~ovi; po ~u spoznati; struna, pes dá ~; 2. *sloves*: na ~u biti, imeti slab ~, dober ~ seže v deveto vas; 3. *novica*: ~ je počil, gre po deželi, se je raznesel; ~ zagnati, dati od sebe, o sebi; pustil je ~, kje bo; ~ poslati prijateljem; 4. *v glasbi*: pevski, osnovni ~, visok, nizek, moški, ženski, basovski ~; ~ spreminjati *mutirati*; ubit, počen ~; pesem za štiri ~ove; 5. *pri volitvah*: ~ dati, dobiti, pridobiti; ~ove šteti, posvetovalni ~; 6. poznal je vsaki reči svoj ~ *spoznal se je na vsako reč*, čebelam ~ vedeti; **glásek** -ska *m*, **gláska** -e *ž nota*

glásba -e *ž*: cerkvena, filmska, folklorna, plesna, lahka, poskočna, instrumentalna, vokalna ~, glásben -a -o *[°glasbén]*: ~a šola, ura, kultura, ~i vložek, Glasbena matica, ~a skrinjica, glásbenik -a *m*, glásbenica -e *ž* >*[-bən-]*

glasbeno- *v sestavi*: glasbenokritičen -čna -o; glasbenokultúren -rna -o; glasbenopedagóški -a -o; glasbenoprosvéten -tna -o; glasbenovzgójen -jna -o; glasbenozgodovínski -a -o >*[-bən-]*

glasbílo -a *s*, glasbílar -ja *m*, glasbílarstvo -a *s*, glasbílen -lna -o *[-ln-]*

glasbo- *v sestavi*: glasboslóvec -vca *m*, glasboslóven -vna -o, glasboslóvje -a *s muzikologija*; glasbotvóren -rna -o

glasé *neskl. gl.* glazé

glásen -sna -o *in* glasèn *[-sən]* *in* glasán -snà -ó -í -é -á, glasnéjši -a -e, *prisl.* glasnó, glasnéj(š)e: ~o mišljenje, fantje so precej ~i

glasíja -e *ž glazija*

glásiti -im *in* glasíti -ím, glási -ite! glaséč -a -e, glasíl -a -o, glašênje -a *s*: ura glasi tudi četrti; pesem se glasi, izkaznica se glasi na ime; glasívec -vca *m*, glasívka -e *ž* 1. *oseba*, 2. raza ~, vnetje glasivk; glasílo -a *s*: ~ stranke, politično, literarno ~

glaskováti -újem *črkovati*, glaskovàl -ála -o, glaskovánje -a *s*, glaskoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a metoda branja

glasník -a *m in* glásnik -a *m*: Slovenski ~, glasnica -e *ž*, glasníški -a -o, glasništvo -a *s*, glásnikovec -vca *m sodelavec Glasnika*

glaso- *v sestavi*: glasomér -a *m*; glasoslóvje -a *s fonetika*, glasoslóvec -vca *m*, glasoslóven -vna -o: ~i zakoni; glasotvóren -rna -o; °glasovír -ja *m klavir*

°glasom *predl. po*: °~ zadnjih uradnih poročil *po zadnjih uradnih poročilih*

glasováti -újem, glasovàl -ála -o, glasovánje -a *s*: ~ za koga, z večino, glasovávec -vca *m*, glasovávka -e *ž*, glasoválen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj, ~a pravica

glasóven -vna -o *in* glásoven -vna -o: ~i organi, ~e spremembe; ~i obseg *obseg glasu*, ~a lestvica, ~a višina, ~i govor; glasóvnica -e *ž*, glasóvje -a *s glasovni sistem*; glasovnogóvoren -rna -o: ~a metoda pri pouku gluhonemih

glasovít -a -o → *sloveč, na glasu*

Gláuber -ja *m*, Gláuberjev -a -o: ~a sol

Gláukos -ka *m* |*gr. kípar*|, Gláukov -a -o

gláva -e *in* -é *ž*: bistra, puhla, prazna, učena, modra, zvita, trda, zmešana, mrtvaška ~; ~ me boli, ~o mi bo razneslo, na ~o dati klobuk, ~o položiti na blazino, ~o povesiti, vzdigniti; vino gre v ~o, od nog do ~e nov, ta nima ne ~e ne repa, na ~i ima rut ›; ob ~o dejati, z ~o plačati, ~o vzeti, ~o na prodaj nositi *tvegati*, gre mu za ~o, ~o stavim, ~o izgubiti; ~e stikati; kolikor glav, toliko misli; ima dela čez ~o, čez ~o zrasti, ~o si razbijati, ~o si treti → *beliti*; na ~o pasti, v ~o vtepati, v ~o si vtepsti, dela z ~o, biti svoje ~e, to mu ne gre v ~o; z ~o skozi zid; kdor nima v ~i, ima v petah; ~o zmešati, brez ~e biti; ne ve, kje se ga ~ drži; za živo ~o ne; dobre ~e je, biti odprte ~e, biti počasne ~e, imeti ~o za računstvo, na pravem koncu (nasajeno); iz ~e znati, on je ~ zarote; pet glav živine; zelnata ~, solata gre v ~e, dela ~e; dve ~i čebule; ~ pisma, kladiva, stebra, žeblja, vijaka, sladkorja; ~ lista *tisk.*; pasja, petelinova, kačja, kurja, adamova ~ *bot.*

glavàč -a *m*: ~ ima veliko glavo, neugnani prekucijski ~i; tisti rklji so presneti ~i; metulj ~, kit ~; *tudi nakovalo, odsekana veja z grčo na koncu*; ~ je ptič iz družine dleskov in rastlina iz družine osatov; prod ~ je iz okroglega debelega kamenja; glavača -e *ž*: ~ je velika glava ali ženska s tako glavo, tudi želva; glavačica -e *ž* |*vinska trta*|; glavačevski -a -o: ~a betica

glavàn -ána *m velika glava in človek s tako glavo*; *škis pri taroku*; glavána -e *ž ženska z veliko glavo*: sova sinici ~ pravi; glavanica -e *ž* |*lasulja*|; glavánja -e *ž poleno z debelim koncem*

glavár -ja *m*: deželni, okrajni ~, glavárjev -a -o: ~a žena = glavarica -e *ž*, glavárski -a -o: ~i opravki, glavárstvo -a *s*: okrajno ~, glavárити -im *biti glavar*

glavarína -e *ž davek na glavo*

glavàt -áta -o: ~o zelje, ~i vijak, glavátec -tca *m*: lan ~, glavática -e *ž* 1. *sadika solate*, 2. *postrv*; glavátost -i *ž*

gláven -vna -o 1. ~a uš; 2. *poglaviten*: v ~em, to je ~o, ~i dobitek, problem, dedič, ravnatelj; ~i stan, ~i številk,

~a beseda, kontrola, ~o mesto, ~a napaka; *ekon.* ~a knjiga; *glas.* ~a melodija; ~a vrata → *vélika*, ~i oltar → *véliki*

gláveži -ev *m mn.* |*kačje pleme klopotač*|

glávica -e *ž*: dobro ~o imeti; *prenes. tudi* glavica -e *ž*: lan je šel v ~e, koruzna, semenska ~; ~ bucike, ~ česna, sklepna ~ *med.*, ~ črkovnice *stroj.*, ~ vijaka, dežnika, pipe, predalnika, žebljice; glavičica -e *ž*

glavič -iča *m*: ~i kislice, palica s srebrnim ~em, sedelni ~, ~ pri cepu, ~ je kapitél stebra, ~i so vrsta morskih rib; glavičar -ja *m*: ~ dela glavice za bucike; glavičarica -e *ž* 1. *bucika*, 2. glavičarka -e *ž glavnata solata*; glavičast -a -o: ~i lan, ohrovt, ~a plesen, ~e brazde; glavičevína -e *ž omlačene lanene glavice*, glavičen -čna -o: ~e ščipalnice, ~e osi, glavičati -am *trte privezovati h kolju*; glavičiti -im: ~ bucike, mak se glaviči

glavína -e *ž* 1. *velika glava*: lanove ~e, 2. *meso ali koža z glave*, 3. ~ pri kolesu, 4. ~ pri klobuku, 5. *deblo drevesa*; glavínje -a *s glavice lana*, glavínec -nca *m bot.*: modri ~ *plavica*

gláviti -i se *in* glavíti -i se: zelje se glavi

glavkóm -a *m med. zelena mrena*

glavkonít -a *m* |*mineral*|

glávnat -a -o: ~a solata, ~o zelje; ~a vzgoja vinograda

glávnica -e *ž kapital*: osnovna, delniška, obratna ~; glávničen -čna -o: ~i dolg, glávničar -ja *m kdor dá glavnico*

glavnica -e *ž glavni del postelje*

glavník -a *m*: redek, gost ~; ~ na goslih, pri kolovratu, pri grozdni stiskalnici; vse na isti ~ ostriči *izenačiti*, na ~ piskati; glavníkov -a -o: ~i zobje; glavníček -čka *m*, glavníkar -ja *m* |*izdelovavec*|, glavníkarski -a -o: ~a pila; glavníkarstvo -a *s* = glavnikarija -e *ž* |*obrt*|

glávnik -a *m* 1. *ruta*, 2. *konec grede*, 3. *opresno zelje iz glav*; glavníčnica -e *ž bot.*: ~e so pri lanu vršiči

glavnína -e *ž jedro*: ~ vojske; ~ brez kosti |*meso*|

glávnja -e *ž tleče poleno, nezgoreli del lesa na pogorišču, panjač*

glavnják -a *m* = glavnják -a *m bot.*

glavno- *v sestavi*: glavnosklépen -pna -o = glavnostíčen -čna -o: ~i motorji

glavo- *v sestavi*: glavobòl *[-òl]* -óla *m*; glavonóžec -žca *m zool.*; glavopŕsje -a *s zool.*; glavorèp -épa *m* = glavorépec -pca *m* |*kača*|; glavorézec -zca *m*; glavosèk -éka *m* 1. *sekanje*, 2. *sekač*; glavotrésice -ic *ž mn.* |*bolezen ovac*|

glavúra -e *ž velika glava*

glazé *in* glasé *neskl.*: ~ rokavice, v ~ rokavicah

glazíja -e *ž brežina trdnjavskega okopa*

glazúra -e *ž* lošč, glazírati -am *loščiti, prevleči s steklovino*, glazíran -a -o, glazíranje -a *s*: ~ pečenko, ponev, opeko

***gláževina** -e *ž črepinje*, *glažúta -e *ž steklarna in steklenina*

gledališče -a *s*: dramsko, operno, letno ~; gledališčen -ščna -o, gledališki -a -o: ~i list, ~a predstava, gledalištvo -a *s*, gledališčnik -a *m*

gledálo -a *s čutilo za vid*

glédati -am, gléj -te *in* glédi -te! gledajóč -a -e, gledáje, glédanje -a *s*: poprek, postrani, pisano, resasto, osinasto, grdo, izpod čela, debelo, zviška, težko, s koncem očesa ~; črno, z belim ~, veselo v svet ~, križem ~ *škiliti*, križem se ~; ~ v tla, v oči, pod noge, v zrak, s prostim očesom; prst gleda iz čevlja, časopis gleda iz žepa; na obleko, nase, na leta, na ljudi ~; ~ v kom hinavca, slepar gleda iz tega človeka, ves oče gleda iz njega, ~ po dobičku, po opravkih; na vsak dinar ne bom gledal, zase ne gledam, vse za njim gleda, ~ resnici v obraz; glej, da prideš! sam glej! na prste, skozi prste ~ komu, ~ skozi prizmo idealizma; okno gleda na vrt; pod kožo, v kozarec ~; ~ se kakor pes in mačka, ~ kakor tele nova vrata, ~ kakor zaboden vol, ~ kakor hudo vreme, ~ kakor miš iz moke, ~ kot lačen pes obrano kost, ~ ko sršen, ko ris, ~ kakor žaba jajce; gleda jo, kakor bi jo hotel kupiti; *raba z rod. zveni arhaično*: svojega opravila ~

gledávec -vca *m*, gledávka -e *ž*, gledávski -a -o: ~i prostor, gledávstvo -a *s*

gledé: ~ česa, ne ~ na to

gledíčevec -vca *m* = gledíčevka -e *ž bot.*

gledíšče -a *s*: s tega ~a, splezati z ~a na drevesu

Glembájevi -ih *m mn.*, glembájevski -a -o: ~a natura, glembájevščina -e *ž*

glén -a *m* 1. *sluz, madež, blato,* 2. *obloga na jeziku,* 3. *živalska bolezen*; glénav -a -o: ~a ovca, **glénast** -a -o: ~a voda, ~a zemlja, glénavice -ic *ž mn.* |*ribji rod*|; glenotrósovka -e *ž* |*pražival*|

gléna -e *ž sipa, mivka,* **glénovec** -vca *m iz glene nastal kamen*

***gléštati** -am, *gléštanje -a *s*: živino ~

gléviti -im *žvečiti*: cigaro ~; *gl. tudi* žleviti

glẹ́ženj -žnja *m*: močan, tanek ~, do ~a seže, do ~ev se mu je udrlo; **glẹ́ženjski** *[-žənj-]* -a -o: ~i sklep

glíbánja -e *ž bot. užitni goban, jurček,* **glibánjev** -a -o: ~a juha = glibánjevica -e *ž* = glibánjevka -e *ž*

glicerín -a *m,* **glicerínski** -a -o, **glicerínov** -a -o: ~ preparat

glicín -a *m kem.*, **glicínski** -a -o: ~i razvijavec *fot.*

glicínija -e *ž bot.*

glikemija -e *ž med.*

glikogén -a *m živalski škrob*, **glikogénski** -a -o: ~a snov

glikóza -e *ž grozdni sladkor, glukoza*

glína -e *ž*: rumena, rdeča, žgana, lončarska, porcelanska ~; **glínje** -a *s*, **glínov** -a -o *iz gline*: ~ lonec, **glínovec** -vca *m min.*, **glinovína** -e *ž glinasta tla*, **glínast** -a -o: ~ vrč, ~o rjav, **glinén** -a -o: ~a posoda, **glinénica** -e *ž* = **gliníca** -e *ž* |*jama*|, **glinenína** -e *ž blago iz gline*, **glínica** -e *ž* = glínovica -e *ž*: predelava boksita v ~o; **glinàt** -áta -o *bogat gline*, **glinárstvo** -a *s keramika*; **gliníčast** -a -o: ~e primesi; **glínarica** -e *ž zool.*

Glínica -e *ž kr. i.*, na ~i, **gliníški** -a -o, **Gliničani** -ov *m mn.*; **Glínce** Glínc *ž mn.*, **Glínščica** -e *ž*

Glínje Glínj *ž mn. kr. i.*, v ~ah, **glínjski** -a -o, **Glínjščiči** -ev *m mn.*

glióm -a *m med. bula iz živčnega opornega tkiva*

gliptotéka -e *ž zbirka kiparskih del in oblikovanih kamnov*, **glíptika** -e *ž*, **glíptičen** -čna -o

glísta -e *ž*: otrok ima ~e, ~e zagovoriti komu, ~ gosposka; **glístav** -a -o *in* **glistàv** -áva -o: ~ otrok = **glístavec** -vca *m*, **gliščav** -a -o *in* **gliščàv** -áva -o, **glístavka** -e *ž*, **glistávke** -ávk *ž mn.* |*zdravilo*|, **glístavost** -i *ž in* **glistávost** -i *ž*, **glístast** -a -o: ~ jezik, **glístar** -ja *m* |*ribič*|, **glísten** -tna -o, **glístnica** -e *ž bot.*, **glistnik** -a *m bot.*, **glistovnica** -e *ž bot.*

glísti glísti *ž mn. leseni drogovi v kmečki hiši, oder nad ognjiščem*: na ~ih se suše drva, vzame brezovko z ~, obleka visi na ~ih, **glístnica** -e *ž drog glisti*

glíva -e *ž*: ~ brstnica, cepljivka, **glívica** -e *ž*: kvasna ~, **glívičen** -čna -o: ~e kulture, **glívičast** -a -o: ~i trosi, **glívar** -ja *m* 1. *kdor se ukvarja z glivami*, 2. *hrošč*; **glívarica** -e *ž* |*muha*|, **gliváča** -e *ž*: korala ~, **glívec** -vca *m štorovka*, **glívičarica** -e *ž bot.*, **glivoslóvje** -a *s*

glób -í *ž globočina*: čez rob in ~

glóba -e *ž denarna kazen*: plačati ~o, **globíti** -ím: ~ koga *naložiti komu globo*

globáča -e *ž soteska, globel, brezno*, **globáčast** -a -o

globálen -lna -o *[-ln-] hkraten, celoten*: ~a metoda branja; **globalíst** -a *m*, **globalízem** -zma *m*

globánja -e *ž kadunja v dolinski dragi*

globánja -e *ž jurček, goban, glibanja*, **globánjevica** -e *ž* |*gobova juha*|

glóbati -am *in* -ljem *poglabljati* 1. kruh ~, voda globa strugo, 2. *tuhtati, vrtati*

globél *[-éu]* -i *ž* = **globéla** -e *ž*, **globélica** -e *ž*, **globélnik** -a *[-ụn-] m* |*stanovavec*|

globéti -ím, **globênje** -a *s*: na močvirnih tleh globi *se udira*

globín -a *m* |*maža za čevlje*|, **globínski** -a -o: ~a škatla

globína -e *ž globočina, globokost*: morske ~e, **globínski** -a -o: ~i relief, ~o tiskanje, ~e ribe, ~o krmilo podmornice, ~o merilo, ~a ladja *batiskaf*, ~i film, ~o igranje lutk, ~o obsevanje |*rentgen*|, ~o vrtanje; **globinomér** -a *m*

globíti -ím *poglabljati*, **glôbi** -íte! **globíl** -a -o, **globljênje** -a *s*, **globílo** -a *s* |*orodje*|, **globník** -a *m* |*kladivo*|, **globílnik** -a *-ụn-] m* |*ribiško orodje*|

globóček -čka *m* |*riba*|

globočína -e *ž*: iz ~e srca, največja ~ morja, **globočáva** -e *ž*, **globnják** -a *m* = **globočnják** -a *m globoka draga*, **globočnína** -e *ž geol.*: pohorska ~

globódnica -e *ž tolmun, rupa*

globòk -óka -o, **glóbli** -a -e = **globóčji** -a -e = **globokéjši** -a -e, *prisl.* **globôko**, **glóblje** = **globóč(j)e** = **globokéj(š)e**, *dol. obl.* **globóki** -ega; **globòk** -óka -o *rabimo le, kadar se nanaša zares ali preneseno na globočino, drugače ne*: ~ prepad, ~a voda, ~o morje, ~o dihati, ~ krožnik; ~ pogled, ~a misel, ~o

ponižanje *hudo*; °~o v gozdu *daleč*, °~a temà *trda*, *gosta*, sredi °~e zime *trde*, °~o prepričan *trdno*, °~o spanje *trdno*

Globóko -ega *s in* Globôko -ega *s kr. i.*, v ~em, globóški -a -o

globoko- *v sestavi*: globokogázen -zna -o: ~a ladja, globokomíseln -a -o *[-səln-]*, globokomiselnost -i *[-səln-]* *ž*; globokomôrski -a -o: ~e živali; globokoséžen -žna -o, globokoséžnost -i *ž*; globokoúmen -mna -o, globokoúmnost -i *ž*, globokoúmje -a *s*; globokovôden -dna -o: ~e ribe; *vendar* globôko segajóč, globôko zorán

globokóst -i *ž*: ~ posode, čustva, misli

globulín -a *m kem.*

glóbus -a *m zemeljska krogla*, glóbusen -sna -o: ~o stojalo

glodáti glódam *in* glójem, glodajóč -a -e, glôdaj -ájte! glôdal -ála -o, glodánje -a *s in* glódati -am *s stal. poud.*: kosti ~, miš gloda, stradež ~, skrb gloje srce, črv gloda v srcu; **glója** -e *ž glodanje*, glodàv -áva -o, glodávec -vca *m*, glodávka -e *ž*, glodávs -a *m*, glodáč -a *m* |*zob*|, glodálen -lna -o *[-ln-]*: ~a moč ledenika; glodína -e *ž alp. v apnencu izjeden žlebič*, glodíšče -a *s alp. z glodinami pokrit prostor*

glóg glóga *m* = glógovec -vca *m beli trn*, glogínja -e *ž* |*jagoda*|, glogováča -e *ž* |*palica*|, glógovina -e *ž in* glogovína -e *ž* |*les*|, glógovje -a *s* |*grmovje*| = glôžje -a *s*, glógovka -e *ž* 1. *šiba*, 2. *jagoda*, 3. *umetna muha za športni ribolov*; glógov -a -o: ~ les, grm, belin, ~a meja, ~a zima *zadnji pomladanski sneg*

gloksínija -e *ž* |*cvetlica*|

glórija -e *ž slava*, *veličastvo*: ~o komu peti *slaviti koga*, ~ sončnega zatona v planinah; glorificírati -am *slaviti*, *povzdigovati*, glorifikácija -e *ž slavljenje*, *veličanje*; gloriáda -e *ž*: ~ na soncu, gloriéta -e *ž uta*, *vrtna hladnica*

glorióla -e *ž in* glorióla -e *ž svetniški sij*, *obstret*: z ~o koga obdati

glósa -e *ž* 1. *opomba*, *pripisek*; 2. *lirska pesem*; glosírati -am, glosíranje -a *s*: ~ **šahovsko** partijo, glosátor -ja *m*, glosátorski -a -o: ~e pripombe; glosográf -a *m*, glosár -ja *m* = glosárij -a *m besednjak*, *slovar*, **glosáričen** -čna -o, glosém -a *m tekstna razlaga*

glót -i *ž* = glóta -e *ž* 1. *plevel*, 2. *izmeček pri žitu*, 3. *sodrga*; glóten -tna -o: ~o žito, ~o zrnje = glotína -e *ž*, glótnat -a -o *plevelnat*

glúh -a -o *in* gluhó -í -é -á, *prim.* bolj glúh: ~ na eno uho, najti ~a ušesa, ~ za pametno besedo, za prošnje, ~ in slep za vse; ~ kakor kamen, zid, bukva, čok, klada, zemlja, kanon; ~a tema, noč, loza, ~i teden *tihi*, ~o zrnje, seme, kamenje *jalovo*, ~ cvet *bot.*, ~o okno *slepo*, ~a zemlja *nerodovitna*, ~e roke, noge, ~ prst *neobčutljiv*

gluhonéma -a -o, gluhonémec -mca *m*, gluhonémka -e *ž*, gluhonémost -i *ž*, gluhonémnica -e *ž*

gluhôta -e *ž*: ~ prstov, glúhost -i *ž in* gluhóst -i *ž*, gluhôba -e *ž*, glúhec -hca *m*, gluháč -a *m*, gluháča -e *ž znč. gluha ženska*

glukóza -e *ž grozdni sladkor*, *glikoza*, glukózen -zna -o

glúma -e *ž šala*, *norčija*, *igra*, glúmec -mca *m*, glúmski -a -o, glumáč -a *m*, glumáški -a -o: ~i voz *cirkuški*, glumáčka -e *ž*, glumáštvo -a *s*: odpovedati se vražam in ~u; glúmiti -im, glúmljenje -a *s*, glumíšče -a *s*: svetišče so spremenili v ~; glumáček -čka *m bot.*

glúšec -šca *m* 1. *gluh človek*, 2. *bot.*, glušica -e *ž* = glúška -e *ž gluha ženska*

glušéti -ím *gluh postajati*, glušèl -éla -o, glušênje -a *s*

glušíti -ím *sluh jemati*, *nadlegovati*, glušênje -a *s*: ropot gluši ušesa, vest ~; ves čas ga je glušil s svojimi prošnjami; glušljiv -a -o: ~ hrup; glušílen -lna -o *[-ln-]*: ~a naprava = glušník -a *m* = glušílo -a *s teh.*, glušivec -vca *m*

glutín -a *m klej iz kosti*, glutínski -a -o: ~i klej

gmájna -e *ž*: pasti na občinski ~i; le vkup, uboga ~! vsi fantje so šli v ~o; gmájnski -a -o, gmájnar -ja *m stanovavec na gmajni*

g-mol *[gémól]* -a *m*: skladba v ~u

gmôta -e *ž nasa*, *masiv*: ledena, kamnitna, gorska ~; papirnata ~ *tisk.*, tonska ~ *glas.*; gmôten -tna -o: ~a škoda, ~o podpirati; gmotnína -e *ž geol.*, gmôtnost -i *ž masivnost*

***gnáda** -e *ž milost*: vaša, grofovska ~, sonce še ni šlo za božjo ~o *ali* v božje ~e *še ni zašlo*

gnájs -a *m kristalinski skrilavec*, gnájsov -a -o: ~e plošče

gnáti žênem, žêni ženíte! gnàl -ála -o, gnánje -a *s*: ~ živino na vodo, na pašo, v planino; ~ koga pred sodnijo, na prisego; v smrt ~; morje žene valove, voda žene mlinsko kolo, dekle žene kolovrat; pravdo naprej ~, kašelj ga žene, radovednost ga je gnala, gnalo me je na lov, k njej me žene, zmeraj svojo žene; ~ na boben, v obup, ~ si k srcu, najhuje ženejo ženske *udelujejo*; bolnika žene, na vodo ga žene; ~ vik in krik; ~ popke, korenine, žito žene v klas; ~ se za denar, za družino, ~ se ko črna živina; krdelo psov se žene za zajcem, preveč se žene

gnécati -am *počasi in okorno se vesti*, gnécalo -a *s počasen, okoren človek*, gnéc -a *m cmok, debelušen otrok*, gnécav -a -o = gnécast -a -o: ~ kruh

gnéča -e *ž*: ne hodi še ti ~o delat

gnéd -a *m in* gnéd -í *ž* |*trta*|

gnêsti gnêtem, gnêtejo *in* gnetó, gnêti -íte! gnetóč -a -e, gnétel *in* gnêtel -tla -o *in* gnèl gnêla -o, gnetèn -êna -o, gnetênje -a *s*: ~ ilovico, kruh; besede se gnetejo na ustnice, ~ se krog koga; ~ pri delu *počasen biti*; gnéda -e *ž*, gnédast -a -o; gnétec -tca *m počasnè*, gnéten -tna -o = gnetljív -a -o: ~a ilovica, gnetljívost -i *ž*; gnétalnik -a *[-ųn-] m* = gnétalo -a *s* = gnetílo -a *s palica za gnetenje*; gnetílnik -a *[-ųn-] m* |*stroj*|, gnetívo -a *s*

gnèv gnéva *m* → *jeza*

gnézdo -a *s*: toplo, mirno, ptičje, sračje, gadovo, sršenovo, tatinsko, kukavičje ~; podeželsko ~, strojnično ~; ~ plesti, znašati, razdreti; speljati se iz ~a; ptički iz drugega ~a, prodal je celo ~ psičkov; saditi mladike v ~a, mleko dela ~ *sirno grudo*; besednjak je urejen po ~ih *besednih skupinah*; ~ pri jabolku *peščišče*, ~ pri plugu; gnézdece -a *[-dəc-] s*, gnézdast -a -o; gnézditi -im, gnézdenje -a *s*, gnezdítev -tve *ž*: v času ~e, gnézdnik -a *m* |*golič*| = gnezdáč -a *m*, gnezdívec -vca *m* 1. naši ptiči ~i, 2. *lubadar*, gnezdivka -e *ž*: ptica ~; gnezdílnica -e *[-ųn-] ž umetna duplina*, gnezdíšče -a *s*: ~ koloradarja, ~ okužbe

gnída -e *ž*: ušna ~, ~ gosposka, gnídica -e *ž*, gnídast -a -o, gnídav -a -o, gnidavec -vca *m*, gnídavka -e *ž*, gnídavski -a -o, gnídavost -i *ž*

gníl *[-íų]* -a -o: ~ les, ~o sadje, ~ sneg, ~a bolezen *metljaji*, ~a družba, nekaj ~ega je v državi Danski, ~ kompromis; gnílôba -e *ž*: kostna, zobna, ustna ~, strelna ~ *vet.*, bela ~ *peronospora*, zelena ali mokra ~ lesa, rdeča ~ na smreki, čebelna ~ *kuga*, gnílôben -bna -o: ~ panj, ~e bakterije; gnílost -i *ž*, gnílád -i *ž* = gniljáva -e *ž*, gniláv -i *ž gnilo sadje*, gnílec -lca *[-ųc-] m* 1. *gniloba*, 2. *november*, 3. *hrast*, 4. *rdeči skrilavec*, 5. *vino iz podbranega grozdja*; gnilážen -zni *ž*, gnílovica -e *ž črna zemlja*, gnílovičen -čna -o: ~a zemlja, gnílast -a -o = gnílav -a -o *nagnit*

gnilo- *v sestavi*: gniloplóden -dna -o: ~ čebelji roj; gnilozòb -óba -o; gniložívka -e *ž saprofit* |*bakterija*|

gníti gníjem, gnijóč -a -e, gníl -a -o, gnítje -a *s*: sadje, meso, kost gnije

gnját -i *in* -í *ž*: morska ~ *zool.*, gnjáten -tna -o: ~a omleta, gnjátnica -e *ž* |*kost*|

gnjáviti -im *moriti, mrcvariti*

gnócati -am, gnócanje -a *s*: kaj gnocaš *mečkaš, se obotavljaš*; gnócalo -a *s počasnež*

gnój -á *in* gnója *m*, na gnôju *in* na gnóju: hlevski, zmesni ~; ti ~ ti tak! drži se ko petelin na ~u, ~ kidati, trositi; ~ iz rane; gnôjen -jna -o *in* gnoján, gnojèn -jnà -ó: tvor je ~, njiva je ~a, ~i koš, voz; gnójevka -e *ž* |*gnojilo*|; gnójast -a -o, gnójnat -a -o

gnojáč -a *m* |*delavec*| = gnojár -ja *m*, gnojáča -e *ž kloaka*; gnojáriti -im, gnojárjenje -a *s*, gnojárstvo -a *s*, gnoják -a *m topla greda*; gnojáv -áva -o

gnojílo -a *s*: umetno ~

gnojíšče -a *s*, gnojíščen -čna -o: ~a jama

gnojíti -ím, gnôji -íte! gnojéč -a -e, gnojil -a -o, gnojèn -ênа -o, gnojênje -a *s*: ~ njivo, ~ drevju, ~ za krompir, rana se gnoji; gnojitev -tve *ž*: dušična ~, ~ njive; gnojílen -lna -o *[-ln-]*: ~a vrednost; gnojítven -a -o *[-tvən-]*: ~i koki, gnojílnik -a *[-ųn-] m gnojilni lemež*

gnójnica -e *ž in* gnojníca -e *ž* 1. *tekočina*, 2. *jama*, gnójničast -a -o: ~a zemlja, gnójničen -čna -o *in* gnojníčen -čna -o: ~a jama, gnoják -a *m* = gnójnik -a *m topla greda*, gnojnják -a *m gnojni voz*

gnóm -a *m škrat*

gnóma -e *ž izrek*, gnómik -a *m avtor gnom*, gnómičen -čna -o = gnómski -a -o: ~o pesništvo, ~i aorist; gnomologíja -e *ž*, gnomológ -a *m*, gnomológ -a -o

gnómon -a *m kazavec na sončni uri*, gnomónika -e *ž nauk o sončnih urah*

gnóstik -a *m pripadnik gnosticizma*, gnóstičen -čna -o, gnosticizem -zma *m fil.*

gnú -ja *m afriška antilopa*

gnús -a *m*, gnúsen -sna -o, gnúsnik -a *m*, gnúsnica -e *ž*, gnúsnost -i *ž*; gnusôba -e *ž*, gnusôben -bna -o, gnusôbnost -i *ž*, gnusôta -e *ž*, gnúsa -e *ž*, gnúsast -a -o

gnúsiti -im, gnúšenje -a *s*: ne gnusi mu jedi, ~ roke s krvjo, greh se jim gnusi, gnusi se mi nad lažmi

Góa -e *ž* |*dežela v Prednji Indiji*|, Goánci -ev *m mn.*, goánski -a -o

góba -e *ž*: užitna, strupena, hišna, bukova, morska, šolska, kresilna, drevesna, mlečna, pasja, jelenova ~; živa ~ v nosu *polip*, ~ na maternici; ~ pijana! rastejo kakor ~e po dežju, suh kakor ~, po ~e iti *umreti vulg.*, ~ se napije, imeti ~o v želodcu, iti v ~e *nabirat gobe*; góbe gób *ž mn. lepra* |*bolezen*|; góbica -e *ž*: otroška ~ *cucelj, med. popivka*; ~ za podpletanje, krpanje, ~ za mečkanje krompirja; kisle, vložene ~e; ~e v ustih |*bolezen*|, góbičast -a -o

gobàn -ána *m*: užitni, vražji, svinjski ~, gobánja -e *ž goban*

góbar -ja *m* 1. *nabiravec, poznavavec gob*, 2. *metulj*, góbarica -e *ž*, góbarjev -a -o: ~a jajčeca, góbarski -a -o: ~i okoliš, góbarstvo -a *s*

góbast -a -o: ~a lica, ~ sneg se oprijemlje smuči, ~ kruh

góbav -a -o: ~ les, človek, góbavec -vca *m*: ogibljejo se ga kakor ~a, góbavka -e *ž*, góbavski -a -o: ~o naselje, góbavost -i *ž*, gobavéti -ím *gobav postajati*, gobavèl -éla -o, gobavênje -a *s*: kostanj gobavi

góbec -bca *m*: konj je trdega ~a, krava pri ~u molze, biti dobrega ~a; za en ~ trave; ~ držati, zamašiti, otresati, brusiti, po ~u jo dobiti *vulg.*; ~ pri obuvalu, pri žlebu, žabji ~ *bot.*; hlače na volovski ~; góbček -čka *m*, *tudi bot.*, góbčič -a *m*, góbčen -čna -o: ~a gniloba, góbčar -ja *m gobčat pes*, góbčast -a -o: ~ pes, gobčàt -áta -o; gobčnják -a *m nagobčnik*, góbčnica -e *ž* 1. *slinavka*, 2. *živalska lapa*; gobcáti -ám *neumno, drzno govoričiti*, gobcàj -ájte! gobcàl -ála -o, gobcánje -a *s*, góbčkati -am se *hum. poljubljati se*

gobelín -a *m* |*stenska preproga*|, gobelínski -a -o: ~a slika, gobelínka -e *ž* |*preja*|

gobezdáti -ám, gobezdàj -ájte! gobezdàl -ála -o, gobezdánje -a *s*; gobezdáč -a *m*, gobezdáški -a -o, gobezdálo -a *s*, gobezdúlja -e *ž*, gobezdàv -áva -o, gobezdávost -i *ž*, gobezdávec -vca *m*

Góbi -ja *m*, *nav. neskl.* |*puščava v osrednji Aziji*|, góbijski -a -o

gobo- *v sestavi*: goboróden -dna -o; goboznánec -nca *m*, goboznánski -a -o, goboznánstvo -a *s*

góbov -a -o = góbji -a -e, góbovica -e *ž gobova juha*, góbovec -vca *m* |*metulj, rastlina*|, góbovka -e *ž* |*žaba, hruška*|

gód -a *in* godú *m*, *mn.* godóvi -óv: o velikih ~ovih, danes je tvoj ~; pasji ~ *pasji dnevi*; v ponvi so spekli ~ *pogačo*; gódov -a -o: jutri bo mati ~a, godóven -vna -o: ~i dan, ~o darilo; godóvnik -a *m* = godovnják -a *m*, godóvnica -e *ž* = godovnjákinja -e *ž*, godóvniški -a -o; godováti -újem, godovánje -a *s*; godovnò -à *s praznik*: nove maše ~, za ~ kaj dati; godovína -e *ž god*, godník -a *m patron*, godnica -e *ž pesem za god*

godálo -a *s*: koncert za ~a; kdor resnico gode, ga z ~om tepó, godálen -lna -o *[-ln-]*: ~i kvintet

gódba -e *ž*, *rod. mn.* gódb: ~ na pihala; gódben -a -o *[-bən-]*: ~o društvo, gódbenik -a *m*, gódbenica -e *ž*, gódbeniški -a -o

gódec -dca *m*: potujoči ~i, gódčev -a -o, gódčevski -a -o: ~a pesem, godčêváti -újem *po godčevsko se vesti*; gódež -a *m piskač, godrnjač*

góden -dna -o *in* góden -dna -o, *tudi* godán, godèn -dnà -ó: ~ lan, ~e hruške, ~a za možitev, ~ za jarem, za pleme, ptiči so ~i, gams je ~ za strel; gôdnost -i *ž in* gódnost -i *ž*, godnják -a *m goden ptič*; godnjáti -ám se, godnjàl -ála -o: ptiči se godnjajo *postajajo godni*

gódeži -ev *m mn.* = gódeže -dež *ž mn. vrhnja obleka narodne noše*

godílo -a *s rosilo, močilo*, godítev -tve *ž*: ~ lanu; godíšče -a *s*: ~ lanu; godílnica *[-gn-]* -e *ž*: ~ za ptiče, za lan

goditi -ím, godéč -a -e, gôdi -íte! godíl -a -o, godênje -a *s*: ~ lan, sir, gnoj, mlade;

~ prijateljem z vinom, sapica mi godí, *tudi* gódi; čudne reči se godé po svetu

gódlja -e *ž*: v ~i biti, gódljast -a -o: ~o vino; godljáti -ám *mešati, godrnjati, brbrati*, godljàj -ájte! godljajóč -a -e, godljáje, godljàl -ála -o, godljánje -a *s*

godnéti -ím, godnèl -éla -o, godnênje -a *s*: ptiči godnijo; godníti -ím, godníl -a -o, godnjênje -a *s*: ~ lan *goditi, mladiti*

godráti -ám, godràj -ájte! godràl -ála -o, godránje -a *s*: puran godrá

godrnjáti -ám, godrnjáje, godrnjajóč -a -e, godrnjàl -ála -o, godrnjánje -a *s*: ~ čez usodo, na očeta, nad bratom; samo godrnjal bi zmeraj, godrnjáč -a *m*, godrnjálo -a *s*, godrnjálast -a -o; godrnjàv -áva -o, godrnjávec -vca *m*, godrnjávka -e *ž*, godrnjávost -i *ž*, godrnjávs -a *m*, godrnjávsati -am, godrnjávsanje -a *s*

goeléta -e *ž* |*ladja*|

Goethe *[gö'te]* -ja *m*, Goethejev -a -o: ~a pesem, goethejevski -a -o: ~i slog

***góflja** -e *ž vulg. velika usta, gobezdač, širokoustnež*: ~o otresati, zamašiti, *gofljáti -ám *gobezdati, ustiti se*, *gofljánje -a *s ustenje, gobezdanje*, *gofljáč -a *m širokoustnež, gobezdač*

gofré -ja *m* |*tkanina*|, gofrírati -am *z vročim železom vtisniti vzorec*

gognjáti -ám *skozi nos govoriti*, gognjajóč -a -e, gognjáje, gognjàl -ála -o, gognjánje -a *s*, gognjávec -vca *m*, gognjávka -e *ž*, gognjáč -a *m*; *gl. tudi* hohnjati

Gógolj -a *m* |*rus. pisatelj*|, Gógoljev -a -o, gógoljevski -a -o: ~i tipi

gogotáti -ám *in* gogóčem, gogotàj -ájte *in* gogóči -te! gogotàl -ála -o, gogotánje -a *s*: gosi gogotajo; gogòt -ôta *m*

gojíti -ím, gôji -íte! gojé, gojéč -a -e, gojíl -a -o, gojên -ênа -o, gojênje -a *s*: ~ gozd, živino, breskve, šport, glasbo, željo, ljubezen, prijateljstvo; mati goji dete; miši in podgane se gojé v hiši; gója -e *ž*: ~ sadnega drevja, gojênec -nca *m*, gojênčev -a -o, gojênka -e *ž*, gojênkin -a -o, gojívec -vca *m*, gojívka -e *ž*, gojítev -tve *ž*, gojítven -a -o *[-tvən-]*: ~i odstrel *lov.*, gojílen -lna -o *[-ln-]*: ~a vrsta rastlin; gojíšče -a *s* (°gojilíšče): ~ fazanov, bakterij, gojíščen -čna -o: ~a preiskava → *preiskava z gojiščem*

gójzar -ja *m*, *nav. mn.* gójzarji -ev = gójzarice -ic *ž mn.*

gól *[gól]* -a *m šp. vrata pri nogometu, zadetek pri nogometu*: ~ dati, zabiti, dobiti; vodilni ~, streljati na ~; gólman -a *[-lm-] m vratar*

gól *[góu̯]* -í *ž obsekano mlado deblo listavcev, drva iz obsekanih vej*: bukova ~, voz ~i je pripeljal, iz lučne ~i so delali trske za svečavo, žlice ne boš delal iz cele ~i; golóvje -a *s*

gòl *[gòu̯]* gôla -o -i -e *in* goló -í -é -á, *dol.* gôli -ega, *prim.* bolj gòl: ~ pod nosom, ~ ptič, ~a resnica, glava, ~o naključje, ~o življenje odnesti, v ~o napoto biti, ~e stene, na ~o obrit, na ~o ostrižen, do ~ega sleči, z ~imi rokami, priti na ~o in nago *docela obubožati*, gozd na ~o posekati, ~a sečnja, na ~ih tleh klečati, po ~ih kolenih, ~i meč, z ~im očesom, pod ~im nebom, ~ kakor miš

goláč -a *m* = golák -a *m* = golják -a *m raztrganec*, goláčina -e *ž* 1. *dlaka živali, kadar se goli*, 2. ~ na koruznem storžu; goljáv -i *ž*

golázen -zni *ž*, golázenski -a -o *[-zən-]*: ~a nadloga

gólaž -a *m* (°gulaž): telečji, krompirjev, segedinski ~, mali, veliki ~, gólažev -a -o: ~a juha

golčáti -ím, gólči -íte! golčéč -a -e, gólčal -ála -o, golčánje -a *s*, gólč -a *m govorjenje >[-u̯č-]*

goldínar -ja *m* 1. *zlatnik*, 2. *dvokronski srebrnik*, goldínarski -a -o: ~a vrednost, veljava *>[-ld-]*

gôlec -lca *[-u̯c-] m* 1. *golobradec*, 2. *ptič, ki še nima perja*, 3. *žitno zrno, golenec*, 4. *gol hrib*: v naših ~ih je malo novega, iz ~ev doma, 5. *nagec*, 6. na ~ obrušen *na gladko*; golčè -éta *[-u̯č-] s golo pišče*, golečina -e *ž goljava*

golên -ênа -o *nezrel*: ~e hruške, golénec -nca *m nezrel sadež*

golén -i *ž*, golénji -a -e, golenják -a *m oklep za golen ali kolena (pri nogometu, hokeju)*: Ahajci v lepih ~ih, golenica -e *ž golenja kost, gorenji del škornjev*: v škornjih s podvihanimi ~ami, zafrkniti ~e; goleníčen -čna -o, golénka -e *ž nogavica brez stopala*, goleníšče -a *s zgornji del škornja*

golén -a -o: ~ kruh *iz pšenice in rži, soržičen*, ~o zrno = golénec -nca *m pšenično, rženo zrno*, golenína -e *ž golo*

zrnje, goleno žito, golenják -a *m kruh brez ovsa*, golénka -e *ž* |*breskev*|
goléti -ím *postajati gol*, golèl -éla -o, golênje -a *s*
gólež -a *m gola, neporasla gora*
gólf -a *m* |*športna igra*|, golfíšče -a *s igrišče za golf* >*[-lf-]*
Gólgota -e *ž*, z ~e; gólgota -e *ž težka, trpljenja polna pot*; gólgotski -a -o: ~a pot >*[-lg-]*
Gólia -lia *in* -lie *m os. i.*, Góliov -a -o: ~a drama; Gólja -a *in* -e *m*, Góljev -a -o
golica -e *ž* 1. *gola strmina, kjer so gozd posekali*; 2. *neizpolnjena tiskovina*, 3. *drevesce brez listja in vej*, 4. *tifus*, 5. *pšenica brez res*; golíč -íča *m* 1. *negoden ptič*, 2. *golobradec*, 3. *gol hrib*, 4. *goli ječmen*; golíčnik -a *m golič*, golíček -čka *m*: ~ v gnezdu, golíčka -e *ž*: račke ~e, golíčast -a -o: ~a globel, golíčje -a *s*
Golica -e *ž* |*gora*|, na ~i, golíški -a -o
goličáva -e *ž*, goličávast -a -o, goličávje -a *s goličje*: v ~u se pasejo krave, goličávarica -e *ž planika*
golíčiti -im *gozd na golo posekati*: gozd se goliči; goličeváti -újem *gozd trebiti*, goličevánje -a *s*
golída -e *ž*: ~ mleka, golídica -e *ž*, *tudi zool.*, golíden -dna -o: ~i rep
golína -e *ž* = golíš -a *m kar je golo*, golinar -ja *m prebivavec na golini*, golínka -e *ž* |*breskev*|
golíti -ím *in* gólim, gôli -íte! goléč -a -e, golíl *in* gôlil -íla -o, goljèn -ênа -o *in* góljen -a -o, góljenje -a *s in* goljênje -a *s*: ~ perutnino, debla, reveža; glava se goli; kokoš, kožuh se goli, golítev -tve *ž*, golílnik -a *[-ųn-] m krznarsko strgalo*; golíšče -a *s kraj, kjer drevje golijo*, goljáva -e *ž neporasel svet*
Góljat -a *m os. i.*, Góljatov -a -o; góljat -a *m močan človek, velikan*: turški ~ je stopil pred tabor; afriški ~ |*hrošč*|
gólje -a *s veje brez listja*
goljúf -úfa *m* 1. *kdor goljufa*, 2. *nogavica brez stopala*, 3. ~ pri srajci, goljufica -e *ž*, goljufáti -ám, goljufáj -ájte! goljufàl -ála -o, goljufán -a -o, goljufánje -a *s*, goljufija -e *ž*, goljúfen -fna -o, goljúfnost -i *ž*, goljufív -a -o, goljufívec -vca *m*, goljufívka -e *ž*, goljufívost -i *ž*
gólk -a *[-ųk-] m govor*: boljši molk kakor ~; gólkati -am *[-ųk-] in* gólčem *[-ųč-] gruliti*, gólkanje -a *s*
Golník -a *m kr. i.*, z ~a, na ~u, golníški -a -o: ~o zdravilišče, Golníčan -a *m* >*[-ųn-]*
Gólo -ega *s kr. i.*, na ~em, z ~ega, gólski -a -o *[-ųs-]*
golo- *v sestavi*: golobéder -dra -o; golobrád -áda -o, golobrádec -dca *m*, golobrádost -i *ž*; golobúčen -čna -o, golobúčnik -a *m*, golobúčman -a *m*; gologlàv -áva -o, gologlávec -vca *m*, gologlávka -e *ž*, gologlávost -i *ž*; golojájčar -ja *m bot.*; golokóžen -žna -o, golokóžnica -e *ž zool.*; golokrák -áka -o: ~a in bosa reva; golokrílci -ev *[-lc-] m mn. zool.*; gololèd -éda -o, gololédica -e *ž*, gololédnica -e *ž bot.*; gololíčen -čna -o, gololíčnost -i *ž*; gololíst -a -o; goloméč -a -e: ~i dečki; golomíšiti -im: ves čas golomiši tod okoli; golomràz -áza -o *mraz brez snega*: ~a zima, golomrázica -e *ž*, golomráziti -im, golomrázec -zca *m* = golomráznica -e *ž*: ~i *ali* ~e prše po zraku; golonág -a -o; golonòg -óga -o; golopétiti -im; golopléč -éča -e: ~ malhar; goloplóden -dna -o; golopŕst -a -o: ~i gekon; golorépec -pca *m* = golorépka -e *ž zool.*; golorít -a -o, golorítec -tca *m*, golorítka -e *ž*, golorítiti -im; golorôk -óka -o: ~ sedeti; golosèk -éka *m sečnja na golo*; golosemén -a -o, golosemênka -e *ž bot.*; golosrájčnik -a *m*; gološkŕga -e *ž zool.*; golotŕba -e *ž zool.*; goloúst -a -o; golovrát -áta -o, golovrátka -e *ž* |*kura*|
golób -a *m*, *mn.* golóbi *in* golóbje: domači, divji, skalni ~, ~ selec, pismonoša; pečeni ~i ne letijo v usta; golóbček -čka *m* = golóbec -bca *m* = golóbič -a *m* = golóbče -ta *s*; golóbov -a -o, golóbji -a -e: ~e jajce, ~a narava; golóbast -a -o; golobica -e *ž* 1. *samica*, 2. *goba*, golobíčica -e *ž* = golobíčka -e *ž*, golobíčji -a -e; golóbar -ja *m* 1. *rejec*, 2. *kragulj*, golóbarica -e *ž*, golóbarstvo -a *s*, golóbarski -a -o; golobnják -a *m*, golobina -e *ž* |*meso*|, golóbjak -a *ž* |*odpadek*|, golóbčkati -am se = golóbcati -am se; golobíčar -ja *m* |*fižol*|
golôta -e *ž*, golôten -tna -o, golôtnost -i *ž*, golotína -e *ž gola površina*; golóst -i *ž in* gôlost -i *ž*
gólovec -vca *m gol hrib*; Gólovec -vca *m* |*hrib*|, gólovški -a -o: ~i sprehodi; golovíca -e *ž suha veja*, golovína -e *ž* |*trta*|

gólsniti -nem *ziniti*: ni golsnil ne žugnil, le eno mi še golsni! >*[-ụs-]*

gólša -e *ž*, gólšav -a -o, gólšavost -i *ž*, gólšavec -vca *m*, gólšec -šca *m bot.*, gólšar -ja *m* |*človek, golob*|, gólšavka -e *ž* |*ženska, riba*|, golšíšče -a *s* = golšavína -e *ž* |*meso*|, gólšast -a -o, gólšen -šna -o: ~a žleza = gólšnica -e *ž* >*[-ụš-]*

gólt -a *m in* gólt -í *ž* 1. ustna votlina prehaja po ~i v žrelo, ~ mazati, na ves ~ kričati; 2. *pogoltnost*: tvoja ~ ti bo še v pogubo; gólta -e *ž žrelo, požeruh, mn.* gólte gólt *angina*; gólten -tna -o: ~ človek, ~a stena *stena golta*; góltnež -a *m požeruh*, góltnost -i *ž požrešnost*, góltnik -a *m slov. mehkonebnik*, góltniški -a -o: ~i razred; góltniti -nem, góltati -am, góltanje -a *s*, goltáč -a *m kdor golta*: konj ~ požira zrak, goltljáj -a *m* = goltáj -a *m požirek*, goltàn -ána *m* = goltánec -nca *m*, goltàv -áva -o = goltljív -a -o: ~ na žganje, goltávec -vca *m*, goltávka -e *ž*, *tudi bot.*, goltávost -i *ž*; góltec -tca *m bot.*, goltljívec -vca *m rib.* |*trnek*|; góltnica -e *ž žrelnica* >*[-ụt-]*

góltnik -a *m stvb.*: ostrešje z ~i *goltniško ostrešje*, góltniški -a -o >*[-ụt-]*

golžún -a *m* 1. *kurja golša*, 2. *rastlina*, golžúnast -a -o: ~i golobi >*[-ụž-]*

gomázen -zna -o: mravelj, ljudi je vse ~o, gomázen -zni *ž gomazeč mrčes* = gomáz -i *ž*: strupena ~

gomazéti -ím, gomazì -íte! gomazéč -a -e, gomazèl -éla -o, gomazênje -a *s*: vse gomazi (od) mušic, gomazi mi po roki >*[-maz- / -məz-]*; gomezíce -íc *ž mn.* 1. *kurja polt*, 2. *mehurčki v kipeči tekočini*, gomezljáti -ám, gomezljàj -ájte! gomezljàl -ála -o, gomezljánje -a *s*: črvad gomezlja, vino gomezlja; gomezljív -a -o = gomezljàv -áva -o >*[-məz-]*

gomíla -e *ž* 1. ~ zemlje, kamenja, 2. *grob*; 3. °~ ljudstva *množica, kopica, truma*, gomílast -a -o, gomílica -e *ž*, gomílje -a *s dolga peščina*; gomíliti -im, gomíljenje -a *s*, gomílnoma *prisl.*; Gomíla -e *ž kr. i.*, Gomílsko -ega *[-ls-] s kr. i.*, na ~em

gomôla -e *ž skrilasta glina*

gomoléti -ím *gomazeti*, gomôli -íte! gomoléč -a -e, gomôlel -éla -o, gomolênje -a *s*, gomolívka -e *ž bot.* |*trava*|

gomólj -ôlja *m*: čebulni ~, gomôlja -e *ž*: ~ sira, gomôljast -a -o: ~a bula *med.*, gomôlje -a *s*: krompirjevo ~, gomôljec -ljca *m*, gomôljica -e *ž*, gomôljčast -a -o; gomoljíčar -ja *m* 1. *pes*, 2. *hrošč*; gomoljíka -e *ž* 1. *gomolj*, 2. *goba*, gomoljíčen -čna -o: ~a pasteta, gomoljíti -ím se, gomoljênje -a *s*: mleko se gomolji; gomôljnica -e *ž rastlina z gomolji*, gomôljčnica -e *ž*: bakterije ~e, gomoljávka -e *ž strupeni kukmak*, gomôljnat -a -o: ~ nos, ~e cvetice

gomotáti -ám (se), gomotàj -ájte! gomotàl -ála -o, gomotánje -a *s*: kače se gomotajo, gomòt -ôta *m gneča*: kačji ~ *klobko*

gòn gôna *m*: ~ žene ptice v tople kraje, plodilni ~, gônski -a -o: ~o bitje

gonáda -e *ž spolna klična žleza*

góndola -e *ž* |*beneški čoln*|, góndolski -a -o *[-ls-]*: ~i drog, gondoljêr -ja *m*, gondoljêrski -a -o: ~a pesem

gondráti -ám *godrnjati*, gondràj -ájte! gondràl -ála -o, gondránje -a *s*: medved gondra; góndra -e *ž godrnjava ženska*, gondráč -a *m*, gondrálo -a *m godrnjav človek*, gondràv -áva -o: ~ človek, gondrávec -vca *m*, gondrávka -e *ž*

gônec -nca *m* = gonič -iča *m*: ~ na lovu, psi ~i; gônič -iča *m* |*sodarsko orodje*|

góng -a *m*: bíti na ~, ob udarcu na ~

Gongóra -a *in* -e *m* |*zastopnik špan. baroka*|, gongorízem -zma *m prenatrpan slog*

gonílo -a *s*: srce je ~, ki poganja kri; ~ avtomobila, živalnega stroja; vodno, parno, mehanično ~, kretno, diferencialno, polžasto ~; gonílen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave, ~i jermen, ~o kolo = gonílnik -a *[-ụn-] m*

goniométer -tra *m kotomer*, goniométrski -a -o, goniometríja -e *ž*, goniometríjski -a -o = goniométričen -čna -o: ~a enačba, funkcija

gonîti gónim, gôni -íte! gônil -íla -o, gónjen -a -o, gónjenje -a *s*: ~ živino, divjačino, kolo, meh, lajno, šterno, vodo, motor, stroj, lopato in kramp; zmerom svojo, isto pesem, eno ~, jezik ~; gonila sta drug drugemu na dražbi, ne goni tako praznih! krava, žival se goni; gonívec -vca *m*, gonívka -e *ž*, gonítev -tve *ž*: ~ zajcev, goníšče -a *s drajna*

gónja -e *ž*: ~ živine, otroci imajo zmeraj ~o med seboj, ~ divjačine, huda ~ zoper poslanca; začeti, vzdigniti ~o zoper načrt; ta ženska je prava ~

vlačuga; *mn.* gónje gónj *ž stagne*, gonjáč -a *m*: ~ na lovu, ~ živine, gonjáčka -e *ž*, gonjáški -a -o, gonjáj -a *m*

gonôba -e *ž uničenje*, gonôben -bna -o: ~ potres, gonobíti -ím: konje je gonobila smrkavost, gonobívec -vca *m*, gonobívka -e *ž*: smrt ~

gonokókus -a *m in* gonokók -a *m med. povzročitelj kapavice*, gonokókusen -sna -o: ~a infekcija

gonoréja -e *ž kapavica*, gonoróičen -čna -o, gonoróik -a *m kapavičar*

gónta -e *ž skodla*, góntar -ja *m skodlar*

gónte gónt *ž mn. hribi*, góntarski -a -o: ~i pastir

gôr *prisl. na vpr. kam?*: hoditi ~ in dôl; le ~, le ~, brodniki! *gl. tudi* gori

gôra -é *ž*, -ó -é *in* gôra -e *s stal. poud.*: ledena ~, sonce gre za góro, v ~ah, obetati zlate ~e, star ko ~, kopičiti ~e laži, naše ~e list, ~e papirja, velik kakor ~, vera ~e prestavlja, venec ~á, je že čez vse ~é; bil je taka ~, da ni mogel skozi vrata; za deveto ~ó, čez tri ~é; iti v góro po drva *gozd*; iti v góro *vinsko gorico*, iti na góro, z goré; Gôra nad Sodražico, z Gore; Višnja gôra, Črna gôra

gorák *gl.* gorek

gorât -áta -o: ~a dežela, gorátost -i *ž*; gôrast -a -o: ~ slon, človek

Gorčakóv -a *m* |*ruski državnik*|: okrožnica (Aleksandra) ~a

gorčica -e *ž*: hrenovka z ~o, gorčičar -ja *m*, gorčičnica -e *ž* |*posoda*|, gorčičen -čna -o: ~o zrno, ~i obliž, gorčičast -a -o

Gordiánus -na *m in* Gordián -a *m* |*rimski cesar*|, Gordiánov -a -o

górdijski -a -o: ~i vozel

gôrec -rca *m prebivavec na gori*

goréč -éča -e, *prisl.* goréče: ~ ogel, ognjenik, ~a sveča, ~i jeziki; ~ privrženec, ~ za narod, ~a želja, molitev; *tudi* goréčen -čna -o; goréčnež -a *m* = goréčnik -a *m*, goréčnica -e *ž* 1. *ženska*, 2. *pelargonija bot.*, gorčnost -i *ž*; gorečica -e *ž* 1. *notranja vročina*: ~ se je razlivala po licu, 2. *zgaga*, 3. *encijan*; gorečina -e *ž vročina*, goréčka -e *ž bot. pelargonija*

gôrek -rka -o *in* gorák, gorèk *[-ȁk]* -rkà -ó -í -é -á, gôrki -ega, gorkéjši -a -e, *prisl.* gorkéj(š)e: na górkem biti, ~e vode *toplice*, par ~ih komu naložiti, povedati, sosedu sem ~, to mu bo še ~o na uho prinesel; pojde še ~ v nebesa; to si ~, ko si tako malo napravljen; gorkóta -e *ž*, gorkóten -tna -o

gorélec -lca *[-ɣc-]* *m*, *nav. mn.* gorélci -ev *m debelo vejevje*

gôren -rna -o: ~o pravo, posestvo, ~a pravica, ~i gospod, mož, list

gorénji -a -e *gornji*: na ~em koncu; gorénjec -njca *m* 1. *stanovavec na gorenjem koncu*, 2. *veter*, 3. *vlak*, 4. *nagelj*; gorénjka -e 1. *stanovavka na gorenjem koncu*, 2. *oblačilo*; Gorénjec -njca *m*, Gorénjka -e *ž*, gorénjski -a -o: ~i fantje, Gorénjsko -ega *s*, z ~ega, na ~em; Gorénjska -e *ž*, gorénjščina -e *ž* |*govorica*|, gorénjstvo -a *s*: Finžgarjevo ~

gorést -i *ž lit. grenkoba*, gorésten -tna -o

goréti -ím, gôri -íte! goréč -a -e, gôrel -éla -o, gorênje -a *s*: ~ s plamenom, na ves ogenj; srce za drugega gorí, vrhovi goré v zarji, čelo mu kar gorí, vsa je gorela v lice, ~ od sramu, oči gore od jeze, rože goré po gredah; to mu na duši gori; pod nogami mu tla goré, gorí mu za petami, saj ne gori voda, ~ za šah; gorel je, da bi ga spet srečal; gorljív -a -o: ~e snovi, gorljívost -i *ž*; gorilen -lna -o *[-ln-]*: ~i plin, špirit, ~a vrednost premoga

Górgo *in* Gorgóna -e *ž gr. mit.*, gorgónski -a -o: ~i obraz

gorgonzóla -a *in* -e *m* |*sir*|, gorgonzólski -a -o *[-ls-]*: ~i sir

gôri *prisl. na vpr. kje?*: tam ~ je lepo; *gl. tudi* gor

gorica -e *ž* 1. *nizka gora*, *hribček*, *grič*: Slovenske ~e, 2. vinska ~ = *lj.* górca -e *ž*, 3. ovčja ~ *dvorišče pred stajo*; goríčica -e *ž*, goríčast -a -o: ~ svet; goríčen -čna -o, goríčevje -a *s*, goríški -a -o, goríčan -ána *m prebivavec na gorici*, goríčanka -e *ž*, goríčanski -a -o

Gorica -e *ž*, iz ~e: Nova ~, goríški -a -o, Goríčan -ána *m*, Goríčanka -e *ž*, Goríška -e *ž*, v ~i, iz ~e, Goríško -ega *s*, na ~em, z ~ega, goriščina -e *ž* |*govorica*|

goríčánec -nca *m* = goríčar -ja *m vinogradnik*, *viničar*, goríčánka -e *ž*, goríčánski -a -o, goríčarski -a -o

Goríče Goríč *ž mn. kr. i.*, v ~ah, goríški -a -o, Goríčani -ov *m mn.*

goríčevec -vca *m* |*trta*|

Goričko -ega *s* |*štajerska pokrajina*|: borovi gozdovi po ~em, goríčki -a -o, goričánski -a -o: ~o naréčje, ~i fantje, Goričánec -nca *m*, Goričánka -e *ž*

gorila -e *ž*, gorílski -a -o *[-ls-]*: ~i samci, gorílji -a -e: ~e roke

gorílnik -a *[-ln-] m*: ~ na špirit, plinski ~, Bunsenov ~

gorína -e *ž* 1. *gorski pridelek, zlasti vino*, 2. *pogorje*

goríšče -a *s*: vrečí dračja na ~, štedílnik na tri ~a, ~ leče; goríščen -čna -o: ~a razdalja, goríščnica -e *ž*

gorívo -a *s*: tekoče, pogonsko ~, gorivovòd -óda *m* → *vod za gorivo*

gorjáča -e *ž*, gorjáčar -ja *m*, gorjáčarski -a -o: ~o berilo

gorják -a *m* 1. *vinogradnik, ki je plačeval gornino*, 2. *gorski potok*, 3. *zahodni veter*

gorján -ána *m prebivavec v gorah* = gorjánec -nca *m*: v ~ih živeti = med ~i, iz ~ev priti, gorjánka -e *ž*, gorjánski -a -o, po ~o jo zarobi

Gorjánci -cev *m mn.*: senožeti so na ~ih, v ~ih so še divji prašiči, gorjánski -a -o: ~i medved

gorjé -á *s*, gôrju, v gôrju, z gorjém: človéško ~; gorjé! *medm.*: ~ si ga nam!

Gôrje -rij *ž mn. kr. i.*, iz Gorján *ali* iz Gôrij, gorjánski -a -o, Gorjáni -ov *m mn. in* Gorjánci -ev *m mn.*

gorjúp -a -o: ~a jed, ~o maslo, ~i pelin, ~ biti komu; gorjúpost -i *ž*, gorjupína -e *ž grenkoba*, gorjúpiti -im *greniti*, gorjúpast -a -o *grenkljat*

Gorjúše -júš *ž mn. kr. i.*, gorjúški -a -o: ~o piparstvo, gorjúša -e *ž čedra, kratka pipica*

Górki -ega *m* |*rus. pripovednik*|, črtice (Maksima) ~ega; górkovski -a -o

górman -a *m pr. gorski župan*

górna -e *ž pr. dajatev od vinograda*, gornína -e *ž*: plačal je ~e deset veder mošta = górno -a *s*

górnica -e *ž gorjanka*

górnica -e *ž* 1. *vinska gorica*, 2. *gorski travnik*, 3. *gorna*; gorníčnik -a *m kdor je plačeval gorno*

górnija -e *ž pr. gorniški urad*

górnik -a *m* 1. *pr. gorski župan, pred 1848 graščinski zaupnik za vinograde*: ~i pazijo na vinograde; 2. *manjši vinogradnik*: ubogim ~om gornino pobirati; górniški -a -o: ~i urad

górnik -a *m* 1. *gorjanec*, 2. *alpinist, planinski vodnik*, 3. *ptič*, 4. *bot.*, 5. *gorski duh*; górniški -a -o *alpinski*, górništvo -a *s alpinizem*

górnják -a *m in* górnjak -a *m* 1. *gorjanec*, 2. *gornji veter*, 3. *plug*, 4. *pr. kdor je pred 1848 plačeval gornino ali gornico*

górnje- *v sestavi*: górnjeavstrijski -a -o; górnjegrájski -a -o, Górnjegrájci -ev *m mn.*; górnjeitalijánski -a -o, górnjesávski -a -o; górnještájerski -a -o; górnjetriádni -a -o: ~a nahajališča, górnjeústničen -čna -o: ~a mišica

górnji -a -e *gorenji*: ~e usnje, ~a veža *mostovž*, ~i svet, ~a zbornica, ~i paleolitik, Górnje jezero, Górnja Itálija, Górnji grad

górnjica -e *ž zgornje nadstropje v kmečki hiši, gornja izba*; górnjik -a *m najvišji rogelj na srnjakovem rogu, veter od zgornje strani*

goro- *v sestavi*: gorolázec -zca *m hum.*; goropís -a *m orografija*, goropísec -sca *m*, goropísen -sna -o, goropísje -a *s*; °gorostásen -sna -o *velikanski*; gorotvóren -rna -o: ~e moči; goroznánstvo -a *s nauk o gorah*

gorogránski -a -o *lj. gornjegrajski*, Gorogránci -ev *m mn.*

gorogránščica -e *ž* |*trta*|

górovje -a *s*, *rod. mn.* górovij

gôrski -a -o: ~i kraj, duh, vodnik, lan, mah, top, greben, velikan; ~a skupina, mrzlica, reševalna služba, ~o jezero; *pr.* ~i gospod, zbor, ~e bukve, ~a gospoščina, pravda, davščina, ~a gospóska *rudarska*, ~o pravo; Gôrski kótar, Gôrski vênec

gôrstvo -a *s*: Dinarsko ~

górščak -a *m gornik*, górščina -e *ž* 1. *pr. dajatev*: kmet daje desetino in ~o, 2. *pr. gorsko pravo*, 3. *gorato ozemlje*, 4. *pridelek*: Dolenjsko preživljata poljščina in ~; 5. *pr. zg. skupnost podložnih vinogradnikov*

górščnik -a *m zool. gorska sinica*

górši -a -e 1. *slabši, hujši*, 2. *zaljši, lepši*: ona je ~a od tebe, ~i fant, ~e dekle, sredi ~ega boja; góršati -am (se) *slabši postajati*, góršanje -a *s*: zdravje se mu gorša

gós gosí *ž*, pri gôsi: siva, divja, lisasta ~; zaljubljena, provincialna ~; góska -e *ž*, góskica -e *ž*; gosák -a *m*; gosè -éta *s* =

gosìč -íča *m*; gosár -ja *m gosji pastir*, gosarica -e *ž*, gosaríčica -e *ž*; gósjak -a *m* |*iztrebek*|; gosínjak -a *m* |*kurnik*|, gósji -a -e: ~i red, ~a trava, jetra, noga *med.*, ~e pero, meso, jajce; gosjenóg -a *m* |*trta*|

gosénica -e *ž*: svilna ~, ~e obirati, ~e pri tanku, varilna ~, ~ je bolezen na parkljih; goséničav -a -o *poln gosenic*; kapus je ves ~; goséničast -a -o: ~i sukanec, ~a čelada; goséničen -čna -o: ~i pogon; gosénički -a -e: ~i mešički, ~a preja, zalega; goséničar -ja *m*: kapusov ~ *zool.*, traktor ~; goséničarka -e *ž zool.*, goséničarica -e *ž* |*osa*|; gosénični̯k -a *m bot., zool.*, gosénična -e *ž rib. umetna muha*

gósli gósli *ž mn.*, z góslimi: (na) ~ igrati, v ~ dati *plačati*, fant ~ kaže *ima razgaljene prsi*, pečenka mu gre najbolje v ~; góslice -ic *ž mn.*, goslíšče -a *s strune in lok*; góslati -am, góslanje -a *s*; gosláč -a *m*, goslár -ja *m*, goslárstvo -a *s*, goslàriti -im; góseln -a -o *[-səln-]* = góselski -a -o *[-səls-]*: ~i lok, góselnik -a *[-səln-] m škatla za gosli*; gosláši -ev *m mn.* |*ribji rod*|

gospá -é *ž*, pri -é, *dv.* gospé -á -éma -é -éh -éma, *mn.* gospé -á -ém -é -éh -émi: gospodje in ~é, ~ vsega svetá *vladarica*, ~ mati, milostljiva ~, ~ zdravnica, profesorica, odvetnica, doktorica; *tudi* ~ profesor, ~ doktor |*poklic*|, ~ doktorjeva *doktorjeva žena*; gospénji -a -e *in* gospéjin -a -o

Gospá svéta Gospé svéte *ž kr. i.*, gospovétski -a -o: Gosposvetsko polje

gospíca -e *ž* 1. *metulj*, 2. *kačji pastir*

gospínjščica -e *ž* |*trta*|

gospód -a *m*, *mn.* gospódje *in* gospódi -ov: velik ~, sam svoj ~; sodni, desetinski ~ *pr.*; ~a se delati, igrati; po ~a poslati *po duhovnika*, v Gospodu zaspati; gospódov -a -o: angel Gospodov; gospódnji -a -e: ~a služba, v letu ~em, gospódek -dka *m* = gospódič -a *m*, gospodljív -a -o *gospodovalen*; gospodíčiti -im se *delati se gospoda*

gospôda -e *ž*: zemljiška ~, mestna, jara ~; ~ pije vino in jé bel kruh *ali* pijejo vino in jedó bel kruh

gospodár -ja *m*: hišni, trden, dober ~, sam svoj ~; ~ položaja, ~ nad svojim telesom, ~ čez premoženje, ~ sveta; podložnikom krut ~; takrat ni bil ~ samega sebe; če je količkaj ~ja v njem; *ekon.* narodni ~, kovni ~; gospodarica -e *ž*, gospodáren -rna -o: ~a žena, gospodárnost -i *ž*: to veleva ~

gospodárček -čka *m etnogr. duh*|

gospodáriti -im, gospodaréč -a -e, gospodárjenje -a *s*: slabo ~ z denarjem, ~ čez vso deželo, ~ nad živalmi; okupator je pri nas hudo gospodaril

gospodárski -a -o: ~i stroj, sistem, instrumenti, ~a fakulteta, politika, razstava, kriza, geografija, ~o poslopje; deželo ~o povzdigniti; oče ni ~i *gospodaren*; gospodarskopolitičen -čna -o, gospodársko-socialni svet, gospodársko urejen

gospodárstvo -a *s*: kmečko, gozdno, umno, zgledno, narodno ~, prevzeti ~; gospodárstven -a -o *[-stvən-]*, gospodárstvenik -a *[-stvən-] m*

gospodíčna -e *ž*, gospodíčnin -a -o, gospodíčnica -e *ž bot.*

gospodínja -e *ž*, gospodinjin -a -o, gospodínjiti -im, gospodínjenje -a *s*, gospodínjstvo -a *s*, gospodínjski -a -o: ~o delo, ~i tok, tečaj

gospodováti -újem, gospodujóč -a -e, gospodovàl -ála -o, gospodovánje -a *s*: ~ nad deželami, ~ čez hlapce, ~ živim; ~ čez vero, misli, delo; gospodovávec -vca *m*, gospodovávka -e *ž*, gospodovávski -a -o; gospodoválen -lna -o *[-ln-]*, gospodoválnost -i *[-ln-] ž*

gospójnica -e *ž* 1. vélika, mala ~ *véliki, mali šmaren*; 2 *jabolko*

gospóska -e *ž oblast*: posvetna ~, gospóskin -a -o: ~i ukazi → *ukazi gosposke*

gospôški -a -o, *prim.* bolj ~i: po ~o se oblačiti, ~e šege, ~a zbornica; gospôškost -i *ž*

gospóstvo -a *s* 1. *oblast*: njegovo ~ je omajano; 2. *stan*: nasproti sta si stala kmetstvo in ~; 3. *področje*: po vsem ~u so trepetali pred njim; 4. *naslov*: to zapoveduje vaše ~; gospóstven -a -o *[-tvən-]*; gospostvažêljen -ljna -o *gospostva željan*, gospostvažêljnost -i *ž*

gospóšček -čka *m kdor se gospodiči*, gospóškovec -vca *m*

gospóščina -e *ž* 1. *gosposko življenje*: tudi nji je dišala ~, naveličal se je ~e; 2. *oblast*: deželska ~ nalaga davke; 3. *dominij*: razsežna ~; gospóščinski -a -o: ~i gozd

góst -a -o *in* -ó -í -é: ~ glavnik, les, ~i lasje, ~a trava, megla, pentlja, juha, kri, ~o drevje, olje, platno, sito; ~o dihati, govoriti, šivati, mož je ~ih besed; ~e službe, redke suknje; gostôta -c *ž*, góstost -i *ž in* gostóst -i *ž*: ~ plinov, ~ osnove *tekst.*, ~ rumenice *fot.*, gostôten -tna -o: ~a stopnja; gostôtnice -ic *ž mn. el.*, gostljàt -áta -o *nekoliko gost*: ~a omaka

gòst gôsta *m*, *mn.* gôsti *in* gôstje -ov 1. imamo ~e, nepovabljeni ~je, v ~ih biti, v ~e iti; kot ~ je nastopil tenorist; *tudi* v ~éh biti, v gósti *in* gosti iti; 2 *gostač*; gôsten -tna -o: ~o pravo

gostáč -a *m*, gostáčev -a -o: ~ gostač *podnajemnik*, gostáčka -e *ž* = gostačica -e *ž*, gostáčkin -a -o, gostáški -a -o: ~a bajta, gostáščina -e *ž*, gostáštvo -a *s*, gostáčiti -im *biti gostač*, *živeti na gostiji*

gostí -í *ž mn. pojedina*: ~ napraviti, z ~ priti, biti v ~eh *ali* na ~eh, na ~ povabiti; gostína -e *ž gostija*

gósti gódem, gódi -te! gódel -dla -o, gódenje -a *s*: ~ na gosli, zmeraj svojo, eno ~; kdor resnico gode, temu gosli zbijejo; mladim ljudem nebesa godejo; plešeš, kakor kdo gode; gre ribam, žabam gost; mačka gode, sitnež ves dan gode nad otroki

gostija -e *ž* 1. *pojedina*, 2. *gostaštvo*: oženiti se na ~o; gostijica -e *ž*

gostílna -e *ž*, 2. *mn.* gostíln, gostílniški -a -o: ~a hrana, gostilničar -ja *m*, gostílničarka -e *ž*, gostílničarstvo -a *s*, gostílničarski -a -o: ~o društvo >*[-ųn- / -ln-]*

gostílo -a *s brtvilo*, *tesnilo*, *kondenzacijska priprava*, gostívec -vca *m* |*priprava*|

gostína -e *ž gošča*, gostíčje -a *s podrast*, *seč*

gostínski -a -o *kar pripada gostom*: ~a soba, ~a zveza, ~a dolžnost, ~o pravo, podjetje; gostínstvo -a *s*; gostínec -nca *m*, *nav. mn.* gostínci -ev *m*: tekmovanje ~ev, v gosteh pri ~ih

gostíti -ím *gosto delati*, gôsti -íte! gostéč -a -e, gostíl -a -o, goščèn -ena -o, goščènje -a *s*: jug gosti oblake, mrak se gostí v temo; gostílo -a *s*, gostítev -tve *ž*; gostéti -ím *gostiti se*, *gost postajati*; jesenska noč gostí

gostíti -ím, gôsti -ite! gostéč -a -e, gostíl -a -o, goščèn -ena -o, goščènje -a *s*: tri dni nas je gostil, ~ se s pečenko; gostítev -tve *ž*, gostíšče -a *s*, gostitelj -a *m*, gostíteljica -e *ž*, gostíteljski -a -o: ~a prijaznost, gostívec -vca *m*, gostívka -e *ž*, gostník -a *m*, gostnica -e *ž*, gostljív -a -o *gostoljuben*, gostljívost -i *ž*

gôstja -e *ž* 1. *gostiteljica*, 2. *ženski gost*, 3. *gostačka*, gôstjin -a -o

gôstje -a *s*: v ~ iti, vabiti; kikla v ~ hodi, če se zapleta; hlače v ~ hodijo, če so preširoke; v ~ mi hodi *peha se mi*

gosto- *v sestavi*: gostobeséden -dna -o, gostobesédnost -i *ž*, gostobeséditi -im; gostocvéten -tna -o *bot.*; gostodlàk -áka -o; gostokŕven -vna -o, gostokŕvnost -i *ž*; gostolàs -ása -o; gostoléten -tna -o: ~ les; gostolíst -a -o; gostomér -a *m*; gostonóga -e *ž stonoga*; gostopèt -éta -o: ~o stopicati; gostorózen -žna -o: ~o trsje; gostosévci -ev *m mn. plejade*; gostorún -a -o: ~i ovni; gostorúšnat -a -o; gostovéjen -jna -o: ~a smreka; gostozòb -óba -o: ~ glavnik; gostozŕn -a -o: ~a koruza; gostožévci -ev *m mn. gostosevci*

gostoléti -ím, gostôli -íte! gostoléč -a -e, gostolèl -éla -o, gostolênje -a *s*, gostolévati -am, gostolévek -vka *m*

gostoljúben -bna -o, gostoljúbnost -i *ž*, gostoljúbje -a *s*, gostoljúbnež -a *m*, gostoljúbnica -e *ž*

gostotomér -a *m*

gostovánje -a *s* 1. napraviti imenitno ~; 2. ~ športnega kluba; 3. ~ v baraki

gostováti -újem, gostujóč -a -e, gostovàl -ála -o, gostovánje -a *s*: pri ti hiši zmerom gostujejo; gledališče gostuje v Kopru; ta čas še gostujemo v sosedovi bajti; gostovávec -vca *m*, gostovávka -e *ž*, gostoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a turneja

gostŭvanje *[-ŭ-]* -a *s etnogr. svatovščina*

góščа -e *ž*: brezova ~, to črnilo je sama ~; góščnat -a -o, goščáv -i *ž*, goščáva -e *ž*, goščávje -a *s*, goščávka -e *ž bot.*, goščávski -a -o, góščar -ja *m*, *tudi partizan*, góščarski -a -o

Gót -a *m*, *mn.* Góti *in* Gótje -ov, gótski -a -o: ~i jezik = gótščina -e *ž*, gótica -e *ž* |*pisava*|, gótika -e *ž* |*slog*|, gotizírati -am, gotizácija -e *ž*: ~ cerkve

gotóv -óva -o, *prim.* bolj ~: zmage ~ biti, zmaga je ~a, ~ denar, ~a obleka → *storjena*; ~ sem z delom → *dodelal*, *naredil sem*; ~ sem s pisanjem → *spisal sem*, *končal sem pisanje*; suknja je ~a → *suknja je narejena*, *sešita*, °~ sem za na

pot *pripravljen sem*, °~e ovire *neke*, °~i ljudje *nekateri*, °do ~e mere *do neke mere*; dogodek na ~o postaviti, *prisl.* gotóvo: ~ pridem, za ~ vem, ~ je zelo priden; gotóvost -i *ž*, gotovíti -ím, gotôvi -íte! gotovíl -a -o

gotovína -e *ž*, gotovínski -a -o: ~i stroški, ~i sklad

Göttingen *[gö'tingen]* -a *m*, göttingenski -a -o *in* göttinški -a -o

Gounod -a *[gunó -ja] m* |*franc. skladatelj*|, Gounodov -a -o

govédo -a *s*: dvoje, troje govéd, *mn.* govéda; govéd -i *ž sk. i.*; govédče -ta *s*, govédina -e *ž*; govédast -a -o: ti govedo ~o, govéden -dna -o *zagoveden*, govédnost -i *ž*, govédnik -a *m*, govédar -ja *m*, govédarica -e *ž*, govedarína -e *ž* |*pastirjeva mezda*|, govédarski -a -o, govédarstvo -a *s*; govéjak -a *m* = govéjščak -a *m* = govédnjak -a *m* |*govno*|; govedoréja -e *ž*, govedoréjec -jca *m*, govedoréjski -a -o; govedáriti -im *pasti govedo*

govéji -a -e: ~i pastir, hlev, ~a juha, kuga, ~e meso

góvno -a *s*, góvnat -a -o, góvnast -a -o, govnáč -a *m*, govnobŕbec -bca *m*, govnáčka -e *ž* |*ptica*|, govnják -a *m gnojni voz*

góvor -a *m* 1. pozdravni, poslovilni, nagrobni, slavnostni, obrambni ~; ~ z mesta; svoboda, dar ~a; ~ imeti (°držati), ~ napeljati, zasukati na kaj, ~ se plete o vojski, seči v ~, o tem ni ~ *se zdaj ne govori*, o tem ni ~a *se sploh ne govori*; o tem je bilo °~a *je bil govor, s(m)o govorili*; 2. *govorica*: rožanski ~; góvoren -rna -o: ~a napaka, tehnika, ~i organi, ~e vrste

govoránca -e *ž*, govoráncar -ja *m*, govoráncarstvo -a *s*, govoráńčiti -im, govoráńčenje -a *s*

govorica -e *ž*: živa, domača ~; nepotrjene ~e; ujeti ~o o čem, ~ se raznese, gre, teče, kroži; trositi ~e; ~ ji ne poide tako naglo, ~ se mu je zmešala; govoríčiti -im, govoríčenje -a *s*: ~ brez konca in kraja, v prazno, brezglavo ~

govorílo -a *s* 1. *govorni organ*, 2. *govorjenje*: ~ je zdravilo, ~a zmanjka, 3. *megafon*; govorílen -lna -o *[-ln-]*: ~i organi, ~a ura; govorílnica -e *[-ln-] ž*: telefonska, samostanska ~; govorílnik -a *[-ln-] m*: telefonski ~ *govorilo*

govoríti -ím, govôri -íte! govoréč -a -e, govóril -íla -o, govorjênje -a *s*: ~ v radiu, po telefonu; ~ pred publiko; (po) slovensko ~ = slovenski ~ *star.*; gladko, razločno, po naše ~, resnico, na vsa usta, brez ovinkov, v obraz, na pamet ~, drug čez drugega, skozi nos, na dušo, v soseda, sam sebi, zase, sam s seboj, sam pri sebi ~, na štiri oči, okrog vogala, (v)stran (na odru), tjavdan, od srca, na dolgo in široko ~, v veter, v podobah, z znamenji, nepripravljen ~, ~ zoper brata, čez soseda, za obtoženca, proti predlogu, prijatelju v prid, o dogodkih; govori, kakor mu je kljun zrasel; govori, kakor bi rožice sadil, kakor bi med lizal, kakor bi otrobe vezal, kakor bi orehe trl, kakor knjiga, ko strgan doktor (*dohtar), kakor bi iz rokava stresal; govori, kar mu pride na jezik; tako se ne govori; tebi je lahko ~; govori se, da bo vojska; o tem ni da bi govoril, to govori zanj, vse govori proti njemu; srce je govorilo, topovi bodo govorili, številke govoré, iz njega govori skrb; fant že dolgo govori z dekletom *ima ljubezen z njo*; govoréč -éča -e *prid.*: ~i film; govorjèn -ěna -o: ~a beseda

govorljív -a -o 1. *kar se dá govoriti*: prevod drame je zelo ~, 2. *zgovoren*; govorljívost -i *ž*: ~ teksta

govórnik -a *m*, govórnica -e *ž* 1. *ženska*, 2. *govorniški oder*, govórniški -a -o, govórništvo -a *s*; govôrec -rca *m*: dober ~, ~ v imenu vseh, govoráč -a *m kdor rad govori*, govorčín -a *m*: ~ na svatbi, govorún -a *m znč.*, govorúnstvo -a *s*

gòzd gôzda *m*, v gózdu *in* gôzdu, *mn.* gôzdi *in* gozdóvi: črni, borov, bukov, smrekov, mešan ~; nizki, srednji, čisti, jasasti, panjevski, semenski, prebiralni, grmasti ~; prepovedan ~; imela je tri sinove v ~u v *partizanih*; ~ zastav, ~ zarediti, zredčiti; gózdje -a *s* = gozdóvje -a *s*; gôzden -dna -o: ~i čuvaj, ~i sadeži, ~a postava, zadruga, drevesnica, jagoda, košeničica, ~e vile, ~o gospodarstvo; gozdár -ja *m*, gozdárica -e *ž*, gozdárski -a -o: ~a šola, gozdárstvo -a *s*; gozdáriti -im, gozdárjenje -a *s*; gôzdek -dka *m* = gozdíč -íča *m*, gozdíček -čka *m*, gozdíčevje -a *s*; gózdnat -a -o: ~a pokrajina, gózdnatost -i *ž*; gozdnína -e *ž* |*pristojbina*|; gozdník -a *m* 1. *gozdar*, 2. *stezo-*

sledec; gozdóvnik -a *m* 1. ***prebivavec gozdov***, 2. *skavt*

gozdíti -ím *zagozdo zabijati*, gôzdi -íte! gozdíl -a -o, gozdênje -a *s*: mali stavek ~ v vélikega; les se gozdí pri vodnih grabljah

gozdno- *v sestavi*: gozdnogospodárski -a -o; gozdnovárstven -a -o *[-tvən-]*

gozdo- *v sestavi*: gozdomérec -rca *m*; gozdoznánec -nca *m*, gozdoznánstvo -a *s*

góž -a *m zool.*, gôžev -a -o

góž -í *ž usnjena vez ali trta, ki spaja dele raznega orodja, npr. cepec z ročnikom*; gožník -a *m okrogla zareza na koncu ročnika, okoli katere se suče kobilica z gožjo in cepcem*; gôžva -e *ž* 1. *trta, vitra*: z ~o privezane rakle; 2. *med. sklepna ovojnica*; gožíca -e *ž vitra*

***grában** -bna *m jarek*, *grábenček -čka *m*, grábnarica -e *ž rib.* |*mreža*|, grábničar -ja *m skoblič za brazdanje lesa*, grábničarica -e *ž* |*žaga*|

grábež -a *m* 1. *človek, ki grabi k sebi*, 2. *rop*, 3. *pravica grabljenja*: v tem gozdu imam ~, 4. *priprava*: ~i zgrabijo kabel, ~ zajema zemljo, 5. *zgrabljeno seno*: sestra mu je znašala ~ na vilę; grabežljív -a -o, grabežljívec -vca *m*, grabežljívka -e *ž*, grabežljívost -i *ž*, grábežnica -e *ž zool.*: noge ~e

grabíti grábim, grábi -íte! grabéč -a -e, grábil -íla -o, grábljen -a -o, grábljenje -a *s in* grábiti -im *s stal. poud.*: listje, travo ~, kradli so in grabilí *ropali*, ~ denar na kup; ~ pot pod noge, konj grabi cesto podse; ~ za vrat, po kruhu; ribe grabijo *prijemljejo*, Hunov pogled je grabil po Ljubinici; jeza me grabi; grabljív -a -o, grabljívec -vca *m*, grabljívost -i *ž*; grabívec -vca *m* 1. *kdor grabi, ropar*, 2. *hrošč*, 3. *priprava*; grabúlja -e *ž* = grábežnica -e *ž zool.*; grabílo -a *s*: prijemavka z ~om *med.*; grábek -bka *m*: ~ sena, grabljínje -a *s zgrabljeno seno*; grabílen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj = grabílnik -a *[-ųn-] m*

grabljáč -a *m* = grabljávec -vca *m* = grabljíč -íča *m*; grabljíca -e *ž* = grabljačica -e *ž* = grabljávka -e *ž*

grabljáti -ám, grabljáj -ájte! grabljàl -ála -o, grabljánje -a *s*, grabljáj -a *m*: z enim ~em

gráblje grábelj *[-bəlj] ž mn.*: travne, gnojne, senene, gramozne ~, seno na ~ah, imeti pašo za ~ami *po košnji*; ~ ima, vil pa ne *samo grabi*; rečne, vodne ~; drobne ~ *goste*; grábljice -ic *ž mn.*: mlinske, kirurške, tkavske ~; grábljar -ja *m kdor dela grablje*, grábljarstvo -a *s*; grábeljnik -a *m* = grábeljščak -a *m sveder za vrtanje lukenj za zobe na grabljah*; grábljišče -a *s in* grabljíšče -a *s* |*držaj*|; grábeljn -a -o = grábeljski -a -o *[-bəlj-]*: ~i zobje; grábljast -a -o: ~e klešče

Graciján -a *m* |*rimski cesar*|, Gracijánov -a -o; *gl. tudi* Gratianus

grácije -cij *ž mn. starorimske boginje lepote in miline*, grácija -e *ž* 1. *lepotica*: na plesu so bile vse mestne ~e, 2. *milina*, graciózen -zna -o *mil, ljubek*, gracióznost -i *ž ljubkost*

gracílen -lna -o *tanek, vitek, nežen*: *med.* ~e kosti; gracílnost -i *ž* >*[-ln-]*

grád -a *in* -ú *m, mn.* gradóvi: ~i v oblakih, Ljubljanski ~ |*hrib*|, ljubljanski ~ |*poslopje*|, grem na Grád *Ljubljanski grad*, arheološka izkopavanja na Ptujskem ~u; grájski -a -o, gradič -íča *m*, gradíček -čka *m*

°grád -a *m stopnja, stopinja, vrsta, red*; graduírati -am; graduíran -a -o: ~a cevka, ~ zdravnik, graduíranec -nca *m kdor ima akademske stopnje*; graduálen -lna -o *[-ln-] postopen, po stopnjah*; graduále -la *m stopniški spev*; gradácija -e *ž stopnjevanje*, gradacíjski -a -o: ~i diagram *fot.*, ~a krivulja

Grádac -dca *m kr. i.*, iz ~a, **grádaški** -a -o, Grádčani -ov *m mn.*

gradánica -e *ž pasji ogrljak z bodicami*, gradáničen -čna -o

gradáše -áš *ž mn. mikalnik, greben*, gradášati -am, gradášanje -a *s* = gradáširi -im *mikati, grebenati*, gradášenje -a *s*: ~ volno; gradášavec -vca *m*, gradášavka -e *ž*, gradášar -ja *m kdor dela gradaše*; gradašáj -a *m*: trebiti iz volne ~

grádba -e *ž stavba, zidava*, grádben -a -o *stavben*: ~i material, ~o podjetje, grádbenik -a *m stavbenik [°gradbénik]*, grádbenica -e *ž*, grádbeniški -a -o >*[-bən-]*; gradbínec -nca *m stavbni delavec*, gradbišče -a *s in* gradíšče -a *s* (°gradilíšče) *stavbišče, stavba*

Grádec -dca *m kr. i.*, v ~u: Polhov, Slovenj, Nemški ~, gráški -a -o, Grádčan -a *m*, Grádčanka -e *ž*; grácarica -e *ž Grazer Tagespost*

grádelj -dlja *m* |*platno*|, gradljevína -e *ž*
gráden -dna *m* = gradnják -a *m hrast črepinjak*, grádnov -a -o: ~a veja
Grádež -a *m* |*kopališče pri Ogleju*|, v ~u, grádeški -a -o
gradiènt -énta *m*: *fiz.* ~ hitrosti, potenciala
gradína -e *ž* 1. *plot, ograja*, 2. *grad, gradišče, kastel*, 3. *grajske razvaline*: stara ~ *mirišče*; gradínast -a -o *v razvalinah*
Gradiščánsko -ega *s Burgenland*, na ~em, z ~ega, gradiščánski -a -o: ~i Hrvatje
gradíšče -a *s* 1. *s koli zagrajen prostor, kolišče*, 2. *grajski okop, zid*: ostanki starega ~a; gradiščnica -e *ž ograja iz priostrenih kolov, palisada*; gradíščnik -a *m* = gradíščar -ja *m stanovavec v gradišču*, gradiščàn -ána *m grajski gospod*; Gradíšče -a *s kr. i.*, z ~a *ali* iz ~a *(različno po krajih)*, gradíški -a -o
gradíti -ím, grádi -íte! gradéč -a -e, gradíl -a -o, grajênje -a *s* 1. ~ vrt, travnik, pašnik, njivo *z ograjo obdati*, 2. ~ reko *jez postaviti*, 3. ~ hišo *zidati*; srakoper gradi gnezdo *dela, znaša*, mladina bo spet gradila cesto *delala*, ~ nade na koga → *zidati na koga, zanašati se na koga*, ~ na ljudski motiviki → *snovati glas.*; gradítev -tve *ž*: ~ ladje, stavbe, ceste, nazora, socializma; gradítven -a -o *[-tvən-]*: ~i polet; gradílen -lna -o *[-ln-]*: ~i nagon; gradívec -vca *m*, gradívka -e *ž*, gradítelj -a *m*, gradíteljica -e *ž*, gradíteljski -a -o, gradíteljstvo -a *s*
gradívo -a *s*: ~ za stavbo; znanstveno, učno, dokazno ~, črkovno ~; gradíven -vna -o
grádnja -e *ž stavba, zidava*: visoka ~
gráfika -e *ž risalna, pisalna in tiskarska umetnost*, gráfičen -čna -o: ~i račun, ~a šola, statika, ~o podjetje, gráfik -a *m risarski umetnik*, gráfiški -a -o: ~i sindikat, gráfičar -ja *m*, gráfičarka -e *ž*, gráfikon -a *m*
grafít -a *m*: kosmičasti ~, grafíten -tna -o, grafítov -a -o: ~a kislina, grafítnik -a *m grafitni svinčnik*, grafitírati -am, grafitíran -a -o
grafológ -a *m*, grafologíja -e *ž*, grafológški -a -o: ~a analiza, ugotovitev
grȁh gráha *m* 1. stročji, pritlični, sladki ~; smeje se, kakor bi ~ stresal; 2. *fižol*: kakor ~ debela toča; solze kakor ~; gráhek -hka *m* = gráhec -hca *m grah, grašek*, gráhov -a -o: ~a juha, gráhast -a -o: ~ kamen, ~a kokoš; ves je ~ od mraza; gráhovíšče -a *s in* grahovíšče -a *s* |*njiva*|; gráhovica -e *ž* = gráhovina -e *ž in* grahovína -e *ž* |*slama*|; gráhka -e *ž grahasta kokoš*, gráhar -ja *m* |*hrošč*|, gráhlja -e *ž* |*galeb*|, gráhovka -e *ž* |*školjka*|, gráhovec -vca *m* 1. *premog*, 2. *oolitski apnenec*, 3. *bot.*
Gráham -a *m os. i.*, Gráhamov -a -o: ~ kruh = gráham -a *m*
gráhor -ja *m*: pomladanski, dišeči ~ = gráhorica -e *ž* = gráhorka -e *ž grašica*; gráhornica -e *ž* |*slama*|, gráhorišče -a *s in* grahoríšče -a *s* |*njiva*|, grahornják -a *m* |*kruh*|
Grahóvo -ega *s kr. i.*, iz ~ega, v ~em, grahóvski -a -o, Grahóvci -ev *m mn.*
grahút -a *m kremenčev pesek debelega zrnja*, grahútast -a -o: ~a zemlja
grája -e *ž*: vitez brez ~e, ~o si nakopati, ~e željen, grájati -am, grájanje -a *s*, grajáč -a *m*, grájav -a -o *kdor rad graja*: ~ značaj, grájavec -vca *m*, grájavka -e *ž*, grájavost -i *ž*, grajálen -lna -o *[-ln-]*: ~a beseda
grája -e *ž* 1. mlinska ~ je vodna naprava, 2. *plot*; grajeník -a *m ograda, ovčja staja*
grajèn -êna -o: stavki so lepo ~i, grajênost -i *ž*; *gl. tudi* graditi
grájski -a -o: ~a vrata, gospa; Grajska vas
grákati -am, grákanje -a *s*: kavke grakajo, grákniti -nem, graktáti -ám; *gl. tudi* krakati
Grákhus -ha *m*: Tiberij ~ in Gaj ~, rímska tribuna; brata ~a
grám -a *m*, grámski -a -o: ~a tehtnica, ~a molekula, ~i ekvivalent
gramátika -e *ž* 1. *slovnica*, 2. *prvi razredi nekdanje gimnazije*, gramátičen -čna -o: ~o pravilo, gramatikálen -lna -o *[-ln-]*, gramátik -a *m slovničar*, gramatíst -a *m študent gramatike na nekdanji gimnaziji*
gramofón -a *m*, gramofónski -a -o: ~a plošča
grámoz *in* gramòz -óza *m gruš*č: tolčeni, kopani ~, gramózen -zna -o: ~a tla, ~a jama = gramóznica -e *ž*, gramózar -ja *m*, gramóznat -a -o: ~ svet
grámpa -e *ž* 1. *sesedek*: oljna, vinska ~, 2. *raskavost*; grámpast -a -o, grámpav -a -o *raskav*
grán -a *m* |*stara lekarniška utež*|

grána -e *ž bot.* |*plevel*|
granát -a *m*: češki ~, granátov -a -o, granáten -tna -o: ~o jabolko, granátovec -vca *m bot.*
granáta -e *ž*: ročna ~, granáten -tna -o: ~i naboj
Gran Chaco *[gančáko]* Gran Chaca *m* |*južnoameriška pokrajina*|
gránd -a *m*: španski ~i, grandéca -e *ž* 1. *špansko velikaštvo*, 2. *dostojanstvenost*
grandiózen -zna -o *veličasten*, grandióznost -i *ž veličastnost*
grandomanija -e *ž samoveličje*, grandomán -a *m*, grandománski -a -o *samoveličen*
grandseigneur *[gransenjö'r]* -a *m velik gospod*, grandseigneurski -a -o: ~o vedenje, nastopanje, bahanje, grandseigneurstvo -a *s*
gránica -e *ž*: Vojna ~ *Vojna krajina*, gráničar -ja *m obmejni vojak*, gráničarski -a -o: ~i polk, ~a koča
granít -a *m*, graníten -tna -o, granítast -a -o, granitolòm -ôma *m*, granitolómec -mca *m*
granulírati -am *zrnéti, zrniti*, granulíranje -a *s*, granulácija -e *ž*, granuláren -rna -o *zrnčast*, granulacíjski -a -o: ~o tkivo, granulóza -e *ž*, granulózen -zna -o *zrnat*; granulóm -a *m med.*, granulít -a *m min.*
grápa -e *ž od dežja izdolbena pot, soteska, jarek*; grápica -e *ž*, grápast -a -o: ~ hrib, ~a cesta, grápnica -e *ž voda po jarkih*, grápina -e *ž od hudournikov razrit svet*, grápar -ja *m stanovavec v grapi*, gráparica -e *ž*, gráparski -a -o
graptolít -a *m okamnela praživalca*
grása -e *ž goste iglaste veje za pokrivanje kop*; grásati -am *in* grasáti -ám *kopo pokrivati*; grásanje -a *s in* grasánje -a *s*
grasírati -am: bolezen grasira → *razsaja*
graščák -a *m*, graščákovski -a -o, graščákinja -e *ž*, graščína -e *ž*, graščínski -a -o, graščínstvo -a *s*: podložniki so bežali iz ~a
grášek -ška *m*: ~ pletenec; grášec -šca *m* |*školjka*|; *gl. tudi* grah
gráševec -vca *m* |*kamnina*|
graševína -e *ž* |*trta in vino*|
grášica -e *ž grahor, grahorka*: ptičja, obplotna ~, grášičen -čna -o: ~a moka, grášičnjak -a *m kruh iz grašice*, grášičnica -e *ž* |*slama*|
Gratiánus -na *m Gracijan*
gratifikácija -e *ž nagrada, častni dar*
grátis *neskl. zastonj*: ~ dobiti, ~ eksemplar *zastonjski, brezplačni izvod*
gratulírati -am *voščiti, čestitati*, gratulácija -e *ž voščilo*: ~ za god, ob napredovanju, gratulacíjski -a -o: ~o darilo, gratulánt -a *m voščivec*, gratulántka -e *ž voščivka*
gravámen -a *m obdolžitev, očitek, pritožba, mn. nav.* gravámina -in *s*
gráve *prisl. glas. tehtno, resno*
gravíden -dna -o *noseč, vet. brej*, gravídnost -i *ž nosečnost, vet. brejost*
gravírati -am *vrezati, vrezovati*, gravêr -ja *m vrezovavec*, gravêrski -a -o: ~o delo, gravêrka -e *ž*, gravêrstvo -a *s*, gravúra -e *ž vrez*
grávis -a *m krativec* |*poudarek*|
gravitírati -am *težiti k čemu*, gravitíranje -a *s*: ~ proti čemu, kraj gravitira na Ljubljano, gravitácija -e *ž težnost*, gravitacíjski -a -o: ~i zakon
grazioso *[graciózo] prisl. glas. ljubko*
grb -a *m*: državni ~, grboven -vna -o: ~i ščit, pečat, ~o plemstvo, grbovnik -a *m* |*knjiga*| = grbovnica -e *ž*; grboslóvec -vca *m*, grboslóven -vna -o, grboslóvje -a *s*; grborézec -zca *m*, grboznánec -nca *m*, grboznánstvo -a *s*
grba -e *ž* 1. naložiti na ~o, po ~i jih dobiti, ~o ustrojiti komu, 2. *guba*, 3. *gosenica*, 4. *riba*; grbav -a -o, grbavec -vca *m*: kit ~, grbavček -čka *m*, grbavčev -a -o, grbavka -e *ž*, grbavost -i *ž*; grbast -a -o: ~a kamela, ~a tkanina *tekst.*; grbec -bca *m*: labod ~, cvrček ~; grbáč -a *m* |*zob pri zvereh*|, grbáča -e *ž zool.*, grbež -a *m* |*ptica*|, grbúljec -ljca *m zool.*, grbúša -e *ž* |*riba*|; grbica -e *ž*, grbičast -a -o, grbičav -áva -o: *lov.* rogovje je ~o, grbičávost -i *ž*; grbiti -im, grbljenje -a *s*: čelo ~, mačka se grbi, koža se grbi; grbati -am, grbanje -a *s*; grbavéti -ím *grbast postajati*, grbavênje -a *s*
grbánec -nca *m gubanec*: ~ ali golša, grbánja -e *ž guba*, grbánjast -a -o: ~o čelo, grbáncast -a -o *gubast*, grbánciti -im, grbáncenje -a *s*: ~ čelo; grbàn -ána *m bot.*
grbína -e *ž* 1. ~ kamele, 2. *valovit svet*: ledeniške ~e, grbínast -a -o; grbavína -e *ž*, grbavínast -a -o: ~ tlak
grča -e *ž*: bela ~ = živa ~; črna ~ = mrtva ~; stara, trda, kmečka, kraška ~, trden kakor gabrova ~; ~e na prstih, kolenih |*bolezen*|, grčica -e *ž*, *tudi*

bolezen, grčast -a -o, grčav -a -o: ~ les, ~ značaj, grčavost -i *ž*; grčavína -e *ž grčav les*, grčavka -e *ž* |*palica*|; grčnica -e *ž luknja grče*; grčiti -im se: breza se grči *dela grče, žile*

grčáti -ím, grči -íte! grčéč -a -e, grčal -ála -o, grčánje -a *s*: pes, medved grčí, v spanju ~; grčín -a *m godrnjač*

Grčija -e *ž*, iz ~e, v ~o; *gl. tudi* Grk, grški, grecist

grd -a -o *in* -ó -í -é -á, *prim.* grši -a -e *in* gŕji -a -e, *prisl.* grdó, gŕše *in* gŕje: ~ obraz, ~ jezik *bolan, strupen*, ~a pot, navada, ~o vreme; ~ó gledati, se držati, ~ó delati s kom, je bil ~ z mano, ~ó govoriti, pasti; ~ó je videti; ~a se nam obeta, ~a ko smrtni greh; ne bodi ~ó rečeno, do ~ega se spreti, v ~em sta šla narazen; grdôba -e *ž*, gŕdost -i *ž*, grdóča -e *ž*, grdôta -e *ž*; gŕdež -a *m*, grdín -a *m*, grdínka -e *ž*, grdávs -a *m*, grdávž -a *m*, grdúh -a *m*, grdúha -e *ž*, grdún -a *m*, grdúnski -a -o, grdína -e *ž* 1. *grdoba*, 2. *grdež*, 3. *pošast, zmaj*; grdávščina -e *ž grda reč, grd človek*

grdíti -ím, gŕdi -íte! grdéč -a -e, grdil -a -o, grdèn -êna -o, grdênje -a *s*: ~ obraz, ~ bližnjega, ~ se s sosedom *prepirati se*, grdí se mi *gabi se*; grdílen -lna -o *[-ln-]*: ~ spis, ~a pesem, grdívec -vca *m*, grdívka -e *ž*

grdo- *v sestavi*: grdobeséden -dna -o, grdobesédnost -i *ž*; grdoglèd -éda -o, grdoglédec -dca *m*, grdoglćden -dna -o, grdoglédnica -e *ž*, grdogléd(n)ost -i *ž*

grdôba -e *ž*: večje ~e ni, v ~e naj strela trešči; lenoba, vseh grdob ~; grdôbec -bca *m*, grdôben -bna -o, grdobín -a *m*, grdobínstvo -a *s*, grdobíja -e *ž*, grdobíján -a *m*, grdobijánka -e *ž*

gréba -e *ž kos, gruda, kepa*: ~ surovega masla, grébica -e *ž*: rastlino posadimo z ~o okoli koreninic; grébiti -im se: prst se grebi

grebáča -e *ž* 1. *stroj.*, 2. *drezalo za žerjavico*, 3. *zool. sprednja noga*, 4. *kožokrilec*

grébati -am *in* grébljem, grébanje -a *s*: sneg ~; grebálo -a *s*: kovaško ~, grebálen -lna -o *[-ln-]*: ~i krempljі

grebén -a *m*: ~ zraste, upade; česalni, tkavski, pasji, petelinov ~; gorski, koralni ~; ~ na čeladi, penasti ~i valov, ~ za lan; z železnimi ~i so trupla trgali; njiva se obdela v ~e; na ~ koga dejati *mučiti, kaznovati*; ~ je kolesce pri uri in železno zobato kolo pri žagi; zmajev, petelinov, modrasov ~ *bot.*; grebénček -čka *m*: majski ~ *rib. umetna muha*; grebénje -a *s*: ~ Alp, grebenják -a *m čelada z grebenom*; grebénski -a -o: ~a smer plezanja *alp.*, grebenàt -áta -o, grebénast -a -o: ~i kuščarji, ~o zobčanje znamk, ~e gore; grebéniti -im se *s stal. poud. in* grebeníti -ím se, grebêni -íte! grebenîl -a -o, grebenjèn -ênа -o: valovi se grebenijo, žito se grebení; grebénčiti -im: ~ nos, ~ se *jezen biti*; grebénec -nca *m bot.*, grebeník -a *m bot.*, grebeníka -e *ž bot.*, grebénčica -e *ž bot*, grebenúša -e *ž bot.*, grebénovec -vca *m min.*, grebenátka -e *ž* |*školjka*|

grebénati -am *grebeníti*, grebénanje -a *s*: ~ volno, prejo, grebénar -ja *m* 1. *kdor grebena volno*, 2. *kdor dela gradaše*, 3. *ptič*, 4. *kameleon*; grebenáča -e *ž kolo*, grebenîšče -a *s tkavsko vratilo*, grebenálo -a *s* 1. *tkavsko orodje*, 2. sodarsko ~, 3. *na traktor pritrjeni okvir za napravljanje in zasipanje jarkov*

grebenica -e *ž* 1. *česalnik za volno*, 2. *usnjat pasji ovratnik, gradanica*, 3. razmnoževanje trte z ~ami *potaknjenci*, 4. *bot.*; grebeníčiti -im, grebeníčenje -a *s*: ~ trte, sadike, grebeníčar -ja *m* 1. *kdor trte grebeníči*, 2. *pes z grebenico*; grebeník -a *m bot.*

gréblja -e *ž*, grébljica -e *ž* 1. ~ za žerjavico, 2. *motika*, 3. *polkrožna deščica, nasajena pravokotno na lesen ročaj*; grêblo -a *s*; grebljáti -ám *z grebljo čistiti*, grebljàj -ájte! grebljáje, grebljàl -ála -o, grebljánje -a *s*

grébulk -a *m bot.*

grêbsti grêbem, grêbi -íte! grebóč -a -e, grébel grêbla -o, grebênje -a *s*: ~ prst, pesek, drobtine na kup; ~ za zrnjem; ~ po košari, po laseh, po preteklosti; kokoši grebejo v pesku; v grlu me grebe, hudo ga je greblo, ~ vase

grecist -a *m kdor se ukvarja z grščino*, grecizírati -am *pogrčiti*, grecizem -zma *m starogrška jezikovna posebnost*

gréd -í *ž drog*: kure gredo na ~, spijo na ~i; telovadne vaje na grêdi; odmična motorska, kardanska, gonilna, transmisijska ~; grédje -a *s*, grédnica -e *ž deska, stopnice na gredi*; grédca -e *ž*

grêda -e *in* -é *ž* 1. *gred*, 2. *tram*, 3. vrtna ~, topla ~; gredíca -e *ž*: ~ na vrtu, grêden -dna -o *in* gréden -dna -o: ~a krivina, grêdast -a -o; gredína -e *ž alp. polica, terasa*

gredé 1. domov ~, iz šole, na delo ~, 2. to bo kar ~ narejeno; *gl. tudi* grem, iti

grédelj -dlja *m*: ~ pri plugu, leseni ~ za kolo, viličasti, kljukasti ~, nosni ~, ladijski ~; ~ je bruno, na katero je nasajeno mlinsko kolo; konji so suhi kakor ~; grédljast -a -o = gredljàt -áta -o = gredljàv -áva -o; grédeljnica -e *[-dəlj-] ž*: ~ pri plugu, tehtnica z ~o; grédeljnik -a *[-dəlj-] m klin, s katerim se pripenja gredelj na plužne*

gredóč -a -e: ~ kaj opraviti *spotoma*; *gl. tudi* grem *in* iti

Greenwich *[grínič]* -a *m* |*mesto pri Londonu*|, greenwiški *[griníški]* -a -o: ~a zvezdarna

Grêgor -órja *in* Gregôrja *m os. i.*, Gregórjevo -ega *s in* Gregôrjevo -ega *s*: na ~o, o ~em; Gregórij -a *m*, Gregórijev -a -o, gregorijánski -a -o: ~i koledar, koral, Grégec -gca *m in* Grêgec -gca *m*, Grégčev -a -o *in* Grêgčev -a -o; Gréga -a *in* -e *m in* Grêga -a *in* -e *m*, Grégov -a -o *in* Grêgov -a -o; grêgor -órja *m*: babji ~; Grêgor -órja *m kr. i.*, pri ~ju, od ~ja; gregórski -a -o, Gregórci -ev *m mn.*

Gregórčič -a *m*, Gregórčičev -a -o: ~a pesem, gregórčičevski -a -o: ~o občutje

gréh -a *m*: izvirni, mutasti, mali ~, ~ zoper bližnjega, zoper naravo; je grda ko smrtni ~; ~ oprati, odpustiti, storiti, delati; v ~ šteti, zabresti; gréhek -hka *m* = gréhec -hca *m grešek, majhen greh*; grehôta -e *ž*, grehôten -tna -o; *gl. tudi* grešiti

grejáča -e *ž*: ~ za noge; *gl. tudi* greti

grekomán -a *m gl.* Grk

grém *in* grèm, 2. gréš *in* grèš, 3. gré *in* grè; *dv.* 1. gréva *in* grevà *in* grêva, 2. 3. grésta *in* grestà *in* grêsta; *mn.* 1. grémo *in* gremò *in* grêmo, 2. gréste *in* grestè *in* grêste, 3. gredó *in* grejó *in* grejò *in* grêjo: kar léze ino gréde *star.*, °gre se za kaj *gre za kaj*, (dež) gre, kakor bi iz škafa lilo; šèl šlà -ò *in* -ó; *gl. tudi* iti, grede, gredoč

grémij -a *m okrilje, društvo, zbor*, grémijski -a -o, gremiálen -lna -o *[-ln-]*: ~a šola

grén -í *ž in* grèn gréna *m*: vino je v ~i *ali* v ~u, grenjáva -e *ž*: vso ~o izpiti, grenôba -e *ž*, greníca -e *ž* 1. *zelena orehova lupina*, 2. *bot.*, greník -a *m bot.*

grenadín -a *m tekst.* |*blago*|

grenadír -ja *m* |*vojak*|, grenadírski -a -o

grenák *in* grenèk *[grenȁk]* grenkà -ó -í -é -á *ali* grênek -nka -o, *dol.* grênki -ega: ~a sol, beseda, smrt, ~ spomin, nasmeh, pelin, marsikatero ~o požreti, preslišati; ~o razočaranje, ~e solze točiti, ~ ko pelin, natočiti kozarček ~ega; grénkast -a -o = grenkljàt -áta -o: ~ okus; grenkôba -e *ž*, grenkôben -bna -o, grenkôbnost -i *ž*, grenkóst -i *ž*, grenkôta -e *ž*, grenkôten -tna -o

grenčák -a *m pezdirek* |*riba*|

grênec -nca *m*: mošt se letos dolgo ~a brani; grenčíca -e *ž* 1. izpiti kozarec ~e, 2. legla je v dušo trpka ~, 3. *zgaga*: ~ me dere, 4. *češnja*, 5. *encijan*; grenčína -e *ž*: vzeti pijači ~o, ~a trpljenja

grenéti -ím *imeti, dobivati grenek okus*, grêni -íte! grenéč -a -e, grenèl -éla -o, grenênje -a *s*: v samoti je zmeraj bolj grenel; greniti -ím *delati kaj grenko*, grêni -íte! grenéč -a -e, grenîl -a -o, grenjèn -êna -o, grenjênje -a *s*: ~ komu veselje, življenje, to me grení; grenítev -tve *ž*, grenívec -vca *m*, grenívka -e *ž*

grenko- *v sestavi*: grenkokôžen -žna -o: ~i orehi; grenkosládk -áda *m bot.*

grenkúlja -e *ž bot.*, grenkúljica -e *ž bot.*

Grénlandija -e *ž*, grénlandski -a -o, Grénlandec -dca *m*

Grenoble *[grənóbəl]* Grenobla *m* |*franc. mesto*|, grenóbelski -a -o, Grenóbelčan -a *m*, Grenóbelčanka -e *ž* >*[-bəl-]*

°**grés** -a *m zdrob*, °grésov -a -o *zdrobov*

grêšen -šna -o: ~o življenje, ~a duša, grêšnik -a *m*: zastaran, zakrknjen, očiten ~, grêšnica -e *ž*: očitna ~, grêšnost -i *ž*

grešíti -ím, gréši -íte! grešèč -a -e, grešíl -a -o, grešênje -a *s*: ~ zoper postavo, človeka, ~ nad materjo, ~ z nečistostjo; pameti, uma ~ *grešati, iz uma biti*; grešljív -a -o; °gréška -e *ž napaka*; grêšek -ška *m*; grêšati -am, grêšanje -a *s*

gréti grejem, grét, grej -te! grejóč -a -e, grèl -éla -o, grét -a -o: sonce, peč, vino, jeza greje; ~ gada na prsih, ~ komu prostor, ~ se na soncu, v sijaju, ob spominih; grétje -a *s*: električno ~, grétev -tve *ž*, grévec -vca *m*, grélnik -a *[-ln-] m ekonomizêr*, grélo -a *s*: ~ je

del grelne naprave; grélen -lna -o *[-ln-]*: ~a površina, ~a steklenica

gréz -i *ž in* gréz -a *m mastno blato, močvirje*; grézast -a -o, gréznat -a -o = grézen -zna -o *močviren*: ~a zemlja, preslica; grezína -e *ž* = grezovína -e *ž* = grezetína -e *ž močvirna tla*; gréznica -e *ž in* greznica -e *ž*, grézničen -čna -o *in* grezničen -čna -o, grézniški -a -o: ~a nesnaga; grézovica -e *ž bot.*, grezúlja -e *ž bot.*

grezíti -ím *spuščati navpično*, grézi -íte! grezíl -a -o: skale se grezijo v dolino; grézniti -nem: tla greznejo; grézati -am se, grézanje -a *s*: plasti se grezajo *geol.*, grezílo -a *s svinčnica*: svinčeno ~, vreči ~ v morje, grezílen -lna -o *[-ln-]*: ~i sveder

Grgár -ja *m kr. i.*, iz ~ja, grgárski -a -o

gŕgavec -vca *m Adamovo jabolko*

grgotáti -ám *in* -óčem *grgrati, gruliti*, grgotàl -ála -o, grgotánje -a *s*, grgòt -ôta *m*, grgotàv -áva -o; grgljáti -ám: voda izpod skale grglja; grgútati -am: grlica grguta

grgráti -ám, grgràj -ájte! grgrajóč -a -e, grgráje, grgràl -ála -o, grgránje -a *s*: ~ vodo, kamilice, v grlu mu grgra; grgràv -áva -o, grgrávec -vca *m kdor grgra*, grgráč -a *m*, grgrávka -e *ž*

Gribojédov -a *m |rus. dramatik|*: drama ~a

grič -íča *m*, gríček -čka *m*, gričevje -a *s in* gričévje -a *s*, gríčar -ja *m*, gríčarica -e *ž*, gríčast -a -o, gričevnat -a -o *in* gričévnat -a -o = gríčnat -a -o = gričàt -áta -o: ~ svet, gričátost -i *ž*; gríčevnik -a *m bot. dlakavi sleč*

grif -a *m* = grifón -a *m lev s ptičjo glavo in perutmi*

***gril** *[-il]* gríla *m ščurek, muren, cvrček*: rad ga ima kakor ~a v zelju, grílec -lca *[-lc-]* *m* 1. *murenček*, 2. *fižol*, grílček -čka *[-lč-]* *m murenček*

°grimása -e *ž skremžen obraz*: delati °~e *mrdati se, zmrdovati se, spukovati se, pačiti se*

grinja -e *ž |pajkovec|*, grinjavost -i *ž*: ~ čebel

grint -a *m bot.*: masleni ~

grinta -e *ž gnida, krasta*, grínte grint *ž mn. gnide, garje*; grintav -a -o, grintavost -i *ž*, grintavec -vca *m* 1. *grintav človek*, 2. *kamen dolomit*, 3. *rastlina*, grintavica -e *ž bot. spomladanska volna*

Grintovec -vca *m |gora|*, Grintovci -cev *m mn.*, grintovški -a -o

griót -a *m |liker|*

grípa -e *ž*, grípen -pna -o: ~a obolelost, gripózen -zna -o: ~ bolnik

grísti grizem, grízi -te! grizóč -a -e, grízel -zla -o, grizen -a -o, grizenje -a *s*: ~ skorje, pes grize, ~ nohte, kolena, besede; vest, skrb, zavist ga grize, sam sebe ~ za rep, mraz grize v oči in nos, ~ se zaradi sramote, zmeraj sta se grizla, to me grize; Ančke pa že ne boš grizel; grízen -zna -o: ~a ploskev zoba; grizljáti -ám, grizljàj -ájte! grizljàl -ála -o, grizljánje -a *s*: ~ brčice; grizljív -a -o

gríva -e *ž* 1. konjska ~, ~ na čeladi, ječmen je gost kakor ~, ostrigel si je svojo ~o, 2. *ruša, trata*: leči na ~o pod oreh, 3. *goba*: rumena ~; grívar -ja *m*: golob ~; grívec -vca *m oven z močno volno*; grivína -e *ž* 1. *trata*, 2. jeklena ~ po sredi čelade; grívnik -a *m* 1. *z grivo, rušjem poraslo zemljišče*, 2. *travnat otoček v močvirju*; grivnják -a *m*: fazan ~; grívast -a -o: ~a glava, trava, grivàt -áta -o: ~i valovi, ~a divja ovca, grívnat -a -o

grívna -e *ž arheol. |ovratna verižica|*

gríz -a *m* 1. *ugriz, grizenje, trebušna kolika*, 2. *grižljaj*: ~ kruha, 3. *želodčna kaša*; **gríza** -e *ž*; grízek -zka *m grižljaj*; grízavica -e *ž trebušna kolika*; grízica -e *ž mizarska skoba*; grízek -zka -o: ~ veter, mraz, obup; grizálo -a *s zool. |organ|*, grízlica -e *ž zool.*: borova, smrekova, repna ~

grizéta -e *ž koketno dekle*: pariška ~, grizétka -e *ž*

grízli -ja *m |medved|*, grízlijev -a -o: ~ objem

gríža -e *ž*: ~o imeti, krvava ~, ~ ga žene, imeti ~o na jeziku, bacil ~e, ~ gosposka! ti ~ grížasta! grížav -a -o: ~i otroci, grížavec -vca *m*, grížast -a -o, grížnat -a -o: ~ otrok, grížen -žna -o: siten kakor ~a rit, grížnica -e *ž bot.*, gríževec -vca *m bot.*, gríževka -e *ž bot.*, grížnik -a *m bot.*

gríža -e *ž kup kamenja, pust kamnit svet, peščen plaz*: groblje ali ~e v planinah; grížast -a -o = grížnat -a -o: ~ svet, grížnik -a *m modras*

Gríže Gríž *ž mn. kr. i.*, v ~ah, gríški -a -o, Grížani -ov *m mn.*

grížljaj -a *m in* grižljáj -a *m*: ~ kruha

Gŕk -a *m*, Gŕkinja -e *ž*, gŕk -a *m*: v šoli je bil dober ~ in latinec; grekomán -a *m*, grekomanija -e *ž*; *gl. tudi* grški, Grčija, grecist

gŕkati -kam *in* -čem, gŕkaj -te! grkajóč -a -e, gŕkanje -a *s*: grlica grka, gŕkavec -vca *m kdor pogrkuje*, gŕkniti -nem

grléti -im, gŕli -ite! grléč -a -e, grlèl -éla -o, grlênje -a *s*: grlica grlí

gŕlica -e *ž*: laška ~, gŕličji -a -e, gŕličin -a -o, gŕlec gŕlca *[-lc-] m |samec|*, grlič -iča *m |mladič|*; grlíček -čka *m bot.*

grlína -e *ž koža in meso ob grlu*, grlínka -e *ž |hruška|*

gŕlj -a *m* 1. *grča v deski*, 2. *smrekova ali jelova veja, ki se uporablja za baklo*, grljevíca -e *ž smolnata borovina*, grljévec -vca *m smreka z grlji*, grljíca -e *ž treska za baklo*

grljánec -nca *m*: ~ steklenice; grljánka -e *ž |buča|*; grlják -a *m steklenica z dolgim vratom*

gŕlo -a *s*: ~ cveta, steklenice, lijaka, vreče, škornja, čevlja, violine, vodne naprave, kotla; ozko ~ v obratu; *med.* maternično ~; lepo ~ ima *glas*, pesem na tri ~a; ~ poplakniti, po ~u pognati, ~u streči; voda mi je do ~a, do ~a sit, na vse ~, iz vsega ~a, beseda ne gre iz ~a, strah stiska ~, srce skoči v ~, nož na ~ nastaviti, gŕlce -a *[-lc-] s*, gŕlje -a *s*; gŕlen -lna -o *[-ln-]*: ~i glas, ~a žila; grlàt -áta -o: ~ smeh; gŕlast -a -o: ~a posoda; gŕlovka -e *ž med. huda davica*

grlo- *v sestavi*: grlonóžec -žca *m zool.*; grloplúta -e *ž zool.*; grlorézec -zca *m*

gŕm -a *m*, *mn.* gŕmi *in* -óvi, po -ih *in* po -éh: rožni, trnov, zlati ~, goreči ~ *japonska kutina*, čez ~ in strm, v tem ~u tiči zajec, pod ~om rojen; vinotoč pod ~om → *pod vejo*; gŕmek -mka *m grmič*; grmàt -áta -o, gŕmast -a -o: ~e obrvi, gŕmski -a -o: ~a opica; grmúša -e *ž |ptica|*; grmáriti -im: lovski pes grmari *išče po grmovju*; *gl. tudi* grmič *in* grmovje

Gŕm -a *m kr. i.*, z ~a, na ~u, gŕmski -a -o: ~a kmetijska šola

grmáča -e *ž* 1. *goščava, grmada*; 2. *min.*, grmáč -a *m*: izrval je hrastov ~, grmáčast -a -o, grmášča -e *ž gosto grmovje, gošča, goščavje*

grmáda -e *ž* (°gromada): ~ drv, knjig, oblakov, gorska ~a, obsoditi na ~o; grmáden -dna -o: ~i kol, ~o gorovje, ~o zapiranje *množično*, grmádnost -i *ž*; grmáditi -im, grmádenje -a *s*: ~ blago, ~ žalitve, bale blaga se grmadijo

grméti -im, gŕmi -íte! grmé, grméč -a -e, grmèl -éla -o, grmênje -a *s*: ~ zoper razvade, proti alkoholizmu, nad hlapcem, na vlado; voda grmi v prepad, topovi grmé, kri grmi v ušesih; grméč -éča -e *prid.*: ~ bas, slap, ~ega boga se ne boji; grmljáva -e *ž*, grmljávica -e *ž*: nevihta z bliski in ~o, grmljavína -e *ž*, grmévec -vca *m* 1. *kdor grmi*, 2. *dež z nevihto*; grmòt -ôta *m*, grmôten -tna -o

grmič -íča *m*, grmíček -čka *m*: zlati ~ *bot. tavžentroža*, grmíčje -a *s* = grmíčevje -a *s*, grmíčar -ja *m* = gŕmar -ja *m*: pri ~jih v puščavi Kalahari, grmíčarka -e *ž*, grmíčarski -a -o: ~a umetnost; grmíšče -a *s pašnik z grmovjem*; grmíčast -a -o: ~ breg, ~i lišaji, ~e obrvi, gobe; grmíčav -a -o: ~ gozd; grmíčen -čna -o: ~i pas v Alpah; grmíčiti -im se *dobivati vejice in listje*

grmóvje -a *s*, grmóvjiče -a *s*, grmóvnica -e *ž*: rastline ~e, grmóvnik -a *m |polž|*, gŕmovka -e *ž |kača|*, grmóvščica -e *ž |ptica|*; grmóven -vna -o: ~a vegetacija, grmóvnat -a -o: ~i kraji

grmúča -e *ž kup, kepa, prgišče*: ~ moke, kamenja, sira

grmúšek -ška *m* = grmúšelj -šlja *m*: ~ ključev, las

grníti *in* gŕniti -nem se, gŕnil -a -o *in* -íla -o: ljudstvo se je grnilo okrog njega

grób -a -o *in* -ó -i -é, *dol.* gróbi -ega, *prim.* bolj grób -a -o: ~a rjuha, volna, ~e napake; ~a bilanca, v ~ih obrisih, ~o obdelovanje lesa; ~o govoriti, nastopati, ravnati s kom *surovo*, ~o se vesti *surovo*, grobóst -i *ž*, *grobiján -a *m surovež, surovina, brdavs*, *grobijánski -a -o *surov, surovinski*; grobozín -a -o, grobozínatost -i *ž fot.*; grobolétinast -a -o: ~o drevo

gròb grôba *m*, v grôbu *in* v grôbu, *mn.* grôbi, grôbje *in* grobóvi, po grôbih, grobóvih *in* grobéh, z grôbi, grobóvi *in* grobmí: ~ neznanega vojaka, pobeljeni ~ovi, ~ kopati komu, v ~u se obrniti, molčati kakor ~, z eno nogo v ~u, v ~ spraviti, iz ~a vstati; izkopati nekaj

~ov krompirja; grôbec -bca *m* = grôbek -bka *m* = grobič -iča *m*; grôben -bna -o: ~ glas, ~a tišina; grôbje -a *s* = grobóvje -a *s*, grobíšče -a *s*, gróbnica -e *ž*, grôbniški -a -o: ~i duh; grobár -ja *m*, *tudi hrošč*, grobárka -e *ž*, grobárski -a -o, grobárstvo -a *s*; grobokòp -ópa *m* → *grobar*

gróbati -am, gróbanje -a *s*: trte ~, grobáč -a *m* = gróbar -ja *m*, gróbanica -e *ž* = gróbanka -e *ž*: razmnoževanje z ~ami

gróblja -e *ž*: grad je sedaj ena sama ~, talna ~, ~ kosti, ledeniška ~; grobljíšče -a *s*; grôbeljnik -a *[-bəlj-] m bot.*

gród -a *m lijak, v katerega se žito usiplje*: mlin na pet ~ov, zasuti ~ z zrnjem; gródek -dka *m majhna samokolnica*; *gl. tudi* grot

grôdelj -dlja *m taljeno železo*: sivi, beli ~

grôdje -a *s ogrodje*, grôdnica -e *ž kost prsnica*, gróden -dna -o: ~a rebra

grôf grôfa *m*, *mn.* grôfje *in* grôfi: celjski ~i, ~je Celjski, mejni ~; grofič -íča *m*, grôfinja -e *ž*, grofica -e *ž*, grofičin -a -o, grofična -e *ž*, grofóvski -a -o, grofóvstvo -a *s*, grofija -e *ž*, grofijski -a -o

grôg -a *m mešanica kropa, ruma in sladkorja*

Grôga -a *in* -e *m ali* Grôga -a *in* -e *m*, Grógov -a -o *in* Grôgov -a -o, Grógec -gca *m in* Grôgec -gca *m*, Grógčev -a -o *in* Grôgčev -a -o

grôh grôha *m geol. sprimek*: vulkanski, bazaltni, apnenčev ~; grôhast -a -o: ~a kamnina, grôhov -a -o: ~e plasti

Grôhar -ja *m |sl. slikar|*, Grôharjev -a -o: ~a tehnika, grôharski -a -o: ~i motiv

grohòt -ôta *m krohot*

grôm grôma *m*: bojni ~, grómski -a -o: ~a strela! gromovít -a -o: ~o ploskanje, gromóvnik -a *m*: ~ Jupiter, gromóvnica -e *ž*, gromóvniški -a -o, grômov -a -o: ~ voz, gromóven -vna -o: ~ glas; gromòt -ôta *m*, gromôten -tna -o: ~o zaloputniti vrata; grômek -mka -o: ~ smeh, ~o se zasmejati; gromoglásen -sna -o *iron.*, gromonôsen -sna -o: ~i oblaki, gromonósec -sca *m*

gromáča -e *ž* → *grmača*

gromozánski -a -o: ~o vpitje

grós -a *m véliki ducat*

gros -a *[gró -ja] m* → *jedro, glavni del, večina, glavnina*; en gros *[angró] na debelo*, grosíst -a *m trgovec na debelo*, grosístičen -čna -o

grosulár -ja *m min. granat|*

Grosúplje -ega *s kr. i.*, iz ~ega, v ~em, grosúpeljski -a -o, Grosúpeljci -ev *m mn. ali* Grosúpeljčani -ov *m mn.* >*[-pəlj-]*

gròš gróša *in* grôša *m |star denar|*, po grôšu *in* grôšu: je brez ~a, ima zadosti ~a, za gotov ~ prodati, ti beraški ~i, Judeževi ~i, imeti pod palcem ~, zapraviti očetove ~e, še počenega ~a ni vredno, to je kakor pet krav za en ~; grošèk -ška *m*, grošič -iča *m*: nekaj ~ev

grót -a *m* 1. *lij za žito nad mlinskim kamnom*, 2. *leseni okvir nad vodnjakom*, 3. skozi ~ mečejo seno s poda v hlev, 4. *alp. zaprt kamin*; *gl. tudi* grod

grotéska -e *ž*, grotésken -kna -o *nenavaden, čuden, smešen*, grotésknost -i *ž*

grôza -e *ž*: smrtna ~, strah in ~; matere *ali* mater je ~; od ~e otrpniti, ~ me je vojske, ~ me obhaja, spreletava, z ~o navdati; ljudi, da je ~; od ~e ljudi je bilo, ~ huda leta so *grozno*; grôzen -zna -o: ~ človek, ~o lep, ~o ljudi je prišlo, grôznost -i *ž*, grozánski -a -o; grôzica -e *ž zona, zdrznjenje zaradi groze ali gnusa*; grozàv -áva -o: ~a nervoza; grozovít -a -o *in* grozovíten -tna -o, grozovít(n)ež -a *m*, grozovitnica -e *ž*, grozovít(n)ost -i *ž*; °grozepóln -a -o *grozen*

gròzd grôzda *m*, *mn.* grôzdi: sestavljen ~, čebele se stisnejo v ~, sv. Martina ~ *nedozorel*; grôzdek -dka *m* = grozdič -íča *m*; grôzden -dna -o: ~i sladkor, ~a jagoda, plesen, kislina, ~o zdravljenje → *z grozdjem*; grôzdast -a -o: ~ cvet, ~i kapniki; grozdàt -áta -o *z velikimi grozdi*, grozdnàt -áta -o: ~a zvončnica; grozdóvnica -e *ž priprava za prevoz|*; grozdník -a *m min.*; grozdíče -a *s*

grózdje -a *s*: suho ~, trgati, stiskati ~, kislo ~; kačje, pasje ~ *bot.*, morsko ~ *zool.*; grózdjiče -a *s*: rdeče ~ = kresno ~ *ribez*, bodeče ~ =. kosmato ~ *kosmulja*; grozdjíčevec -vca *m |vino|*, grozdjičnica -e *ž |grm|*

grozíti -ím, grôzi -íte! grozéč -a -e, grozíl -a -o, grožèn -ena -o, grožênje -a *s*: ~ s pestmi, ~ se komu z nasilnostjo, ~ otroka *plašiti*, ni se grozil umora, grozila se je pred prihodnostjo, ~ se nad očetovo skopostjo, še ob spominu se mi grozi, grozi se mi v temi po gozdu hoditi; grôžnja -e *ž*, grozítev -tve *ž*; grozílen -lna

-o *[-ln-]*: ~o pismo, grozívec -vca *m*, grozívka -e *ž*; grozljív -a -o 1. *grozeč*, 2. *grozen*: ~ dogodek, postalo mu je nekam ~o pri duši, grozljívost -i *ž*

grozo- *v sestavi*: grozodéjstvo -a *s*; grozovláda -e *ž* = grozovládje -a *s teror, terorizem*

grozôta -e *ž*: vojne ~e, grozôten -tna -o: ~ prizor, grozôtnost -i *ž*

grozovit -a -o *gl.* groza

gŕst -í *ž pest*: ~ slame

gŕški -a -o: ~i ogenj, ~a ljubezen *pederastija*, gŕščina -e *ž*, gŕštvo -a *s*: takratno ~ je propadalo, Gŕško -ega *s*, z ~ega, Gŕška -e *ž*, iz ~e; gŕško-rímski -a -o: ~i bogovi; grškokatóliški -a -o; *gl. tudi* Grčija, Grk, grecist

grtàn -ána *m* = grtánec -nca *m goltanec*, grtánčen -čna -o: ~a kost

Grúber -ja *m os. i.*, Grúberjev -a -o: ~ kanal v Ljubljani

grúča -e *ž*: ~ masla, zlata; granitna ~, v ~e se lomiti; ~ ljudi, lešnikov; grúčica -e *ž*; grúčast -a -o: ~ kruh, ~i oblaki, ~e vasi *etnol.*, ~i domovi *etnol.*; gručàt -áta -o: ~a cesta, grúčav -a -o: kamena sol je največ ~a; grúčiti -im se: oblaki se gručijo; grúčema *prisl.*: ljudje hité ~

grúda -e *ž*: rodna ~, ~ zlata, soli, kruha; krvna ~; pod ~o spraviti, spati; ~ umira; grúden -dna -o *gručav*: božič lužen, velika noč ~a; grúdast -a -o: ~ sladkor, ~a gorovja, grúdav -a -o: ~a pot, grúdnat -a -o = grúdovnat -a -o, grudàt -áta -o: Troja, zemlja ~a; grúdica -e *ž*, grúdičast -a -o; grúdje -a *s*: tolči ~; grúdoven -vna -o: ~i potresi *tektonski*

grúden -dna *m december*, grúdnovec -vca *m decembrski sneg*

°**grúdi** grúdi *ž mn. prsi, nedra, nedrje*

grúditi -im, grúdenje -a *s*: ~ kruh, suhe skorjice, kost; ~ besede, trdo cesto; spanec, lakota, dolgčas, skrb, žalost me grudi; revež je vse leto lakoto grudil; prst se grudi pod plugom; množica se grudi na kolena, ~ se pod težo

grúj -a *m* |*riba*|

grulíti grúlim, gruléč -a -e, grúlil -íla -o, grúljenje -a *s in* grúliti -im *s stal. poud.*: golob gruli

grundírati -am *podbarvati (pri slikanju), obarvati z osnovno barvo*

grúnt grúnta *m zemljišče, zemlja, kmetija*: ~ ima korenine do pekla, graščina ima sedem ~ov, grúntar -ja *m zemljak, kmet*, grúntarski -a -o: ~a hči, grúnten -tna -o: ~e bukve; grúntec -tca *m* = grúntič -a *m*; gruntováti -újem, gruntovánje -a *s*

***grúntati** -am *(miselno) vrtati, razglabljati, premišljevati*, *grúntanje -a *s vrtanje, premišljevanje, mozganje*

grúpa -e *ž* → *skupina*, grúpen -pna -o *skupinski*: ~i vodja, ~o vodstvo, grupírati -am *v skupine razvrščati, urejati*, grupíranje -a *s*, grupácija -e *ž*, grupáški -a -o: ~i elementi, grupáštvo -a *s*

grúst -a *m stud*, grústen -stna -o = grustljív -a -o *ostuden*, grústiti -im: ~ veselje komu, grústi se mi delo

grúšč -a *m*: savski ~, grúščast -a -o: ~a tla, grúščev -a -o, grúščen -čna -o, grúščnat -a -o: trda ~a pot, gruščevína -e *ž*, grúščevje -a *s*, grúščarica -e *ž groblja na gorskem pobočju*; grúščevnica -e *ž bot.*; grúščati -am *tolči v grušč*: ~ rudo

grúšec -šca *m prod, gramoz*

Grúzija -e *ž*, Gruzínec -nca *m*, Gruzínka -e *ž*, gruzínski -a -o, gruzínščina -e *ž*

gúba -e *ž in* gubà -é *in* -è *ž*, dvé gúbi *in* gubé, *mn.* gúbe *in* gubé, gúb *in* gubá: kolenčasta, leževa, pokončna, poševna ~ *tekst.*, v ~e nabran obraz, obleka dela ~e, držati se v dve ~é, kar v ~e leze, na tri ~é plesti *trojno*, v tri ~é pleteno vlakno; v dve ~é *dvojno*, gúbast -a -o = gúbav -a -o = gubàt -áta -o; gúbica -e *ž in* gubíca -e *ž*, gúbičast -a -o; gubóven -vna -o: ~e luske *geol.*, gubóvje -a *s*, gúbar -ja *m kdor guba, zgiblje*; gúboma *prisl.*: ~ nabrati; guboličen -čna -o: ~a starka

gubánec -nca *m* 1. *guba na obleki, na koži*, 2. *bot.*, gubáncast -a -o: ~o čelo; gubánica -e *ž* 1. *guba*, 2. *potica*

gúbati -am, gubajóč -a -e, gubáje, gúban -a -o, gúbanje -a *s in* gubáti -ám, gubáj -ájte! gubàl -ála -o, gubán -a -o, gubánje -a *s*: ~ čelo, čelo se guba, plasti se gubajo; gubálen -lna -o *[-ln-]*: ~i pasovi (pri potresu)

Gúbec -bca *m* |*vodja kmečkega upora*|, Gúbčev -a -o: ~a brigada; gúbec -bca *m*: v vas so prišli ~i *partizani* = gúbčevci -ev *m mn.*

gubêrnij -a *m vlada, oblast*, gubêrnijski -a -o, guberniálen -lna -o *[-ln-]*, gubêrnija -e *ž*, gubernátor -ja *m*, gubernátorski -a -o
gubíti -ím, gúbi -íte! gubéč -a -e, gubíl -a -o: bolezen ga gubi; kura gubi perje, čas ~, voda se gubi pod zemljo, glas se gubi, ~ se v množici, gúba -e *ž izguba*: sem na ~i; gubívec -vca *m*, gubívka -e *ž*
gúdek -dka *m pujsek*
gudrón -a *m*: asfaltni ~ *bitumen*, gudronízirati -am: ~ cesto
gúgati -am *in* gúgljem, gugáje, gugajóč -a -e, gúganje -a *s*: miza se guga; gúgast -a -o: ~ voziček, gúgav -a -o: ~a hoja, omara; gúgavec -vca *m* 1. *kdor se guga*, 2. *zool.*, gúgavka -e *ž*; gugálnica -e *[-ųn-] ž* = gúgalica -e *ž*, gugálnik -a *[-ųn-] m |stol|*, gugálen -lna -o *[-ln-]*: ~i stol, ~a mreža; gúgniti -nem *zagugati*
gugljáti -ám, gugljàj -ájte! gugljajóč -a -e, gugljàl -ála -o, gugljánje -a *s*, gúglja -e *ž*, gúgljav -a -o: ~a zibel; gúgljavec -vca *m |ptič|*, gúgelj -glja *m*: postelja na ~ih
guliti gúlim, gúli -íte! guléč -a -e, gúlil -íla -o, gúljen -a -o, gúljenje -a *s in* gúliti -im *s stal. poud.*: ~ hlače po šolskih klopeh, zmerom svojo ~, osla s palico ~, reveža ~, študent se guli; gulívec -vca *m*, gúlež -a *m* 1. *kdor druge guli*, 2. *kdor se guli*; gúla -e *ž človek trde glave*, gúlast -a -o *trd, zabit*
Gúliver -ja *m*, Gúliverjev -a -o: ~a popotovanja
gúma -e *ž*, gumén -a -o: ~i izdelki, gúmi -ja *m cedika*: žvečilni ~, gúmijev -a -o: ~i izdelki, gúmijevec -vca *m* = gúmovec -vca *m |drevo|*, gúmijevka -e *ž |palica|*, gúmijast -a -o: ~i podplati, gúmast -a -o: ~e smole, gúmarice -ic *ž mn. |čevlji|*, gumovína -e *ž blago iz gumija*, gumóza -e *ž smolika*, gumózen -zna -o *smolikav*: ~o tkivo *med.*; gumírati -am, gúmiranje -a *s*; gúmica -e *ž*: ~ za radiranje, za pete; gumovít -a -o *bogat gume*; gumiarábikum -a *m*, gumi(e)lástika -e *ž*, gúmigut -a *m posušen mlečni sok garcinij*
gúmb -a *m*: ~e zapeti, na ~ pritisniti; gúmben -bna -o: ~a luknja, gúmbnica -e *ž*, gúmbar -ja *m* 1. *izdelovavec gumbov*, 2. *srnjak*, gúmbarstvo -a *s*, gumbárna -e *ž*, gúmbast -a -o: ~o rogovje *lov.*; gúmbič -a *m* = gúmbek -bka *m*: zaskočni ~; gúmbniški -a -o: ~i vbod pri kvačkanju; gumbélica -e *ž bot.*
gúmno -a *s*, gúmence -a *[-mən-] s*, gúmenski -a -o *[-mən-]*: ~a vrata, gumníšče -a *s*: mlatiti, sedeti na ~u, gúmniški -a -o: ~i prah
gúmpa -e *ž neumna ženska*, gúmpast -a -o, gúmpec -pca *m*, gúmpež -a *m*
gúncati -am *gugati*, gúncanje -a *s*, gúncalica -e *ž* = gúncalnica -e *[-ųn-] ž* = gúncnica -e *ž*
gurmán -a *m sladokusec*, gurmánski -a -o, gurmánstvo -a *s*
°gúrta -e *ž in* °gúrtna -e *ž pas, pasica, oprta, podproga, obramnica*
gúsar -ja *m morski ropar*, gúsarstvo -a *s*, gúsarski -a -o; gusáriti -im, gusárjenje -a *s*
gúsle gúsel *[-səl] ž mn.*, gúslar -ja *m*, gúslarski -a -o: ~e pesmi
Gústav -a *m os. i.*, Gústavov -a -o; Gústelj -tlja *in* -eljna *[-əlj-] m*; Gústa -e *ž*, Gústin -a -o, Gústi *ž neskl.*
Gúštanj -a *m kr. i.*, iz ~a, gúštanjski -a -o, Gušťánjčani -ov *m mn. in* Gúštanjci -ev *m mn.*
gutácija -e *ž bot. izločanje vodnih kapljic skozi reže*
gutapêrča -e *ž*, gutapêrčen -čna -o
Gútenberg -a *m*, Gútenbergov -a -o
guturál *[-ál]* -a *m slov. mehkonebnik*, guturálen -lna -o *[-ln-]*: ~i glas *slov.*, guturálnost -i *[-ln-] ž*
guvernánta -e *ž vzgojiteljica*
guvernêr -ja *m*, guvernêrski -a -o
gúza -e *ž zadnjica*, gúzast -a -o: ~a baba
gúzniti -nem *vulg. poginiti, crkniti*
Gvadálkivir *[-lk-]* -a *m |reka na Španskem|*
gvájak -a *m bot.*, gvájakov -a -o: ~a smola, kislina, ~ les
Gvajána -e *ž |kolonialna posest v Južni Ameriki|*, Gvajánec -nca *m*, Gvajánka -e *ž*, gvajánski -a -o
gvanák -a *m zool. |južnoameriška kamela|*
gváno -a *m gnoj od morskih ptic*
gvardíjan -a *m*, gvardijánski -a -o: ~a čast
gváš -a *m |slikanje z vodnimi barvami|*, gvášen -šna -o: ~a tehnika
Gvatemála -e *ž |amer. država|*, gvatemálski -a -o *[-ls-]*, Gvatemálec -lca *m*
gveríla -e *ž |vojskovanje|*, gverílec -lca *[-lc-] m*, gverílski -a -o *[-ls-]*
Gvído -a *m in* Gvidon -a *m os. i.*, Gvídov -a -o *in* Gvídonov -a -o
Gvinéja -e *ž kr. i.*: Nova ~, gvinéjski -a -o: Gvinejski zaliv; gvinéja -e *ž |angl. denar|*

H

h *[hà / há] m neskl. ali* há hája *m* 1. *črka*: mali h, z velikim H; 2. *glas in nota [ha] m neskl.*: pri h si zgrešil

h *predl. pred g in k* (°k): h glavi, h gozdu, h kovaču, h konju, h Croceju *[h króčeju]*

há *medm.*; *zaznamuje tudi smeh*: haha! hahaha!

Haag *[hág]* -a *m* |*nizozemsko mesto*|, iz ~a, v ~u; haaški -a -o: ~a konferenca, ~o razsodišče

Hábakuk -a *m* |*svetopisemski prerok*|, Hábakukov -a -o

habanêra -e *ž* |*ples*|; *gl. tudi* Havana

habát -a *m smrdljivi bezeg*, habátov -a -o, habátovje -a *s* >*[hab- / həb-]*

habáti -ám *pehati*, habàj -ájte! habàl -ála -o, habánje -a *s*: z rogovi, s pestjo, s komolcem ~; habníti hábnem, habnì -íte! habnìl -íla -o, hábnjen -a -o *in* hábniti -nem *s stal. poud.*, habálo -a *s*, habáč -a *m* >*[hab- / həb-]*

habilitácija -e *ž usposobitev za predavanja na visokih šolah*, habilitacijski -a -o: ~o delo, habilitírati -am: ~ se za kaj

hábit -a *m* |*služben, zlasti redovna obleka*|

hábiti -im, hábljenje -a *s*: bolezen me habi; habéti -ím *star. pešati*

habituálen -lna -o *[-ln-] navaden, pogost, občasen, ponavljajoč se*: ~e bolezni; habituálnost -i *[-ln-] ž privajenost*, hábitus -a *m fil. stalno duševno razpoloženje, med. telesni ustroj*

Hábsburg -a *m*, hábsburški -a -o, Habsburžàn -ána *m*, Habsburžánka -e *ž*; Hábsburgovec -vca *m*, hábsburgovski -a -o

hacáti -ám *težko, okorno hoditi*, hacàj -ájte! hacàl -ála -o, hacánje -a *s*: medved haca; hacálo -a *s znč.*

haciénda -e *ž* |*špansko*| *posestvo, kmetija, farma*

Hacquet -a *[aké -ja] m* |*naravoslovec*|, Hacquetov -a -o: ~a ulica

Hádes -a *in* -da *m grški bog podzemlja in podzemlje*; Hádov -a -o: ~o kraljestvo, hád(ov)ski -a -o

Hadriánus -na *m in* Hadriján -a *m* |*rimski cesar*|, Hadrijánov -a -o

hádži -ja *m romar v sveto mesto (Meko pri muslimanih, Jeruzalem pri kristjanih)*

Háfis -a *m* |*perzijski pesnik*|, Háfisov -a -o

hagiografija -e *ž življenjepisje svetnikov*, hagiográf -a *m*, hagiográfski -a -o

hahljáti -ám, hahljàj -ájte! hahljàl -ála -o, hahljánje -a *s*: voda hahlja iz luknje, ~ se *glasno se smejati*, hahljàv -áva -o, hahljávec -vca *m*, hahljávka -e *ž*, hahljálo -a *s*; *gl. tudi* kahljati

Haironéja -e *ž* |*gr. mesto*|, haironéjski -a -o: ~i lev

Haíti -ja *m* |*država in otok v Velikih Antilih*|, haítski -a -o

hájdi, hájdiva -ita -imo -ite! *medm.*: ~ na delo! ~ z menoj!

hajdúk -a *m*: ~ Véljko, ~a Véljka, hajdúkov -a -o, hajdúški -a -o, hajdukováti -újem, hajdukovánje -a *s*

hájka -e *ž gonja, pogon, lov, napad*; hájkati -am *goniti, preganjati, loviti, podити*, hájkanje -a *s*

hála -e *ž*: tovarniška ~ *dvorana*

hálja -e *ž*: domača ~, ~ do petá, zavit v ~o, ogrniti ~o, háljica -e *ž, tudi bot.*, háljast -a -o

Halkídika -e *ž* |*gr. polotok*|, halkídiški -a -o: ~i breg

hall *[hól]* -a *m hotelska veža*

Halley *[hálej]* -a *m* |*astronom*|, Halleyev -a -o: ~ komet

Hallstatt *[hálštat]* -a *m* |*mesto*|, hallstatski -a -o = hálštatski -a -o: ~a doba

haló *medm.*; haló -ja *m hrup, direndaj*: takega ~ja pa še ne!

halogén -a -o *kem.*: ~e prvine = haloídi -ov *m mn.*, haloíden -dna -o, halogéni -ov *m mn.*

halóza -e *ž goščava, gost plevel*, halóžje -a *s*, halóga -e *ž bot.*

Háloze -oz *ž mn.*, v ~ah; háloški -a -o: ~o vino; Háložan -a *m*, Háložanka -e *ž*, háložan -a *m vino iz Haloz*

halucinácija -e *ž čutna prevara, privid*, halucinírati -am *imeti halucinacije*, halucinatóričen -čna -o

hálva -e *[-lv-] ž turški med*

Hám -a *m* |*svetopisemska oseba*|, Hámov -a -o: ~ potomec = hamít -a *m*, hamítski -a -o: ~i jeziki, ~a jezikovna skupina, hamítščina -e *ž* |*jezik*|

hàm *medm. izraža popad z usti*: hàm hàm *otr. jesti*; hámati -am *jesti, popadati*, hámanje -a *s*

Hámburg -a *m* |*severnonemško mesto*|, hámburški -a -o, Hamburžàn -ána *m*, Hamburžánka -e *ž*

Hámlet -a *m* |*junak iz Shakespearove drame*|, Hámletov -a -o, hámletovski -a -o: ~a narava

Händel *[hêndəl]* -dla *m* |*nem. skladatelj*|, Händlov -a -o: ~i oratoriji

hándikap -a *m šp. izravnava prednosti, ovira*; handikapíran -a -o *oviran, prikrajšan*

hándžar -ja *m zakrivljen orientalski nož*, hándžarjev -a -o: ~ ročaj, hándžarski -a -o: ~a krivina *krivina handžarja*

hángar -ja *m lopa za letala*, hángarski -a -o

Hánibal *[-al]* -a *m* |*kartaginski vojskovodja*|, Hánibalov -a -o: ~ pohod, hánibalski -a -o *[-ls-]*

Hannóver -vra *m* |*nem. mesto*|, hannóvrski -a -o: ~e ulice

Hánsa -e *ž trgovska zveza mest*; hanzeáti -ov *m mn. člani Hanse in prebivavci njenih mest*, hanzeátski -a -o: srednjeveška ~a mesta

hàp *medm. izraža naglo popadanje z roko ali z usti*

haplografíja -e *ž* |*pisna napaka*|; haplologija -e *ž slov.*

haploíden -dna -o *biol.*, haploídnost -i *ž*

harakíri -ja *m japonski samomor s preparanjem trebuha*

harambáša -a *in* -e *m hajduški poglavar*, harambášev -a -o

hárem -a *m*, háremski -a -o

hárfa -e *ž*: igrati na ~o; hárfen -fna -o, harfíst -a *m*, harfístka -e *ž*, harfístovski -a -o; *tudi* harpa

Haríbda -e *ž gr. mit. Karibda*

hárite -it *ž mn. gr. boginje miline, gracije*

harlekín -a *m* 1. *burkež, pavliha*, 2. *odrska zavesa*, harlekínski -a -o, harlekínstvo -a *s*, harlekináda -e *ž*

harmonija -e *ž soglasje, skladnost*, harmoníjski -a -o: ~e funkcije; harmóničen -čna -o *ubran, skladen*; harmonírati -am: ~ s kom v čem *razumeti se, ujemati se, skladati se, soglašati*; harmonizírati -am *dodati spremljavo napevu*, harmonizácija -e *ž glas. spremljava*, harmónij -a *m glas.*: igrati na ~, harmónijski -a -o: ~i registri; harmoníst -a *m*

harmónika -e *ž*: klavirska, diatonična ~, °ustna ~ *orglice*; igrati (na) ~o, ~o vleči, glas ~e, vrata na ~o; *tudi mn.* harmónike -ik *ž*: igrati na ~e, harmónikar -ja *m*, harmónikarica -e *ž*, harmónikarski -a -o: ~i nastop

Háron -a *m gr. mit.*, Háronov -a -o, háronski -a -o: ~a služba; *gl. tudi* Karon

hárpa -e *ž harfa*

harpíje -ij *ž mn. mit. krilate pošasti z ženskimi obrazi in s kremplji*; harpíja -e *ž* 1. *pošastna ženska, pošast*, 2. *zool. ptica roparica*

harpúna -e *ž ost na vrvi za lov na kite, priprava za podvodni lov*; harpúnski -a -o: ~i top; harpunírati -am, harpuníranje -a *s*, harpúnar -ja *m*, harpúnarski -a -o

Hárun al Rášid Hárun al Rášida *m* |*kalif v Bagdadu*|, Hárun al Rášidov -a -o

Hásdrubal *[-al]* -a *m* |*kartaginski vojskovodja*|, Hásdrubalov -a -o

hásniti -nem → *koristiti*, hásek -ska *m* = hásen -sni *ž* → *korist*, hásen -sna -o → *koristen*

háši -a *m mamilo iz indijske konoplje*, hášišev -a -o: ~ opoj

hausse *[ós]* *ž neskl. skok vrednostnih papirjev na borzi, visok tečaj, ósa*

Haváji -ev *m* |*polinezijsko otočje*|, havájski -a -o: ~a kitara, ~i plesi

Havána -e *ž glavno mesto Kube*, havána -e *ž* |*cigara*|, havánski -a -o: ~i tobak

havarija -e *ž poškodba vozila ali tovora*, havaríran -a -o: ~a ladja, ~ avto

havbica -e *ž* |*top*|, havbíčen -čna -o

hávelok -a *m* |*plašč*|

Havre *gl.* Le Havre

Haydn -a *[háidən háidna] m* |*nem. skladatelj*|, Haydnov -a -o: ~a simfonija

hazárd -a *m tvegana, samo od naključja odvisna igra*, hazárden -dna -o: ~a igra, hazardírati -am, hazardíranje -a *s*, hazardêr -ja *m*

hazéna -e *ž šp. rokomet*, hazenášica -e *ž*, hazénski -a -o

H bomba *[hábómba]* -e *ž vodikova bomba*

hčí hčére *ž*, hčéri hčér o hčéri s hčérjo, *dv.* hčéri hčerá hčérama *in* -áma hčérah *in* -àh, *mn.* hčére *in* hčeré hčerá hčéram *in* -àm hčére o hčérah *in* -àh s hčérami *in* -ámi *in* hčermí: to je njena ~ (°hčer), vzemi njeno hčer (°hči), hčérin -a -o, hčérii -a -e, hčérski -a -o: po ~o; hčérka -e *ž*, hčérkica -e *ž*

h-dur *[hádúr]* -a *m*: skladba v ~u
hé *medm.*: ~, ti tam!
Hébe *in* Héba -e *ž gr. mit.*, Hébin -a -o
Hebréjci -ev *m mn. staro ime za Jude*, hebréjski -a -o, hebréjščina -e *ž*, hebraístika -e *ž hebrejsko jezikoslovje*, hebraístičen -čna -o, hebraíst -a *m*, hebraízem -zma *m*
Hebrídi -ov *m mn.* |*otočje v Tihem oceanu*|, hebrídski -a -o: Hebridsko otočje
hedonízem -zma *m* |*fil. nazor*|, hedonístičen -čna -o, hedoníst -a *m*, hedonístka -e *ž*, hedonístovski -a -o; hedónika -e *ž hedonizem*
Héfaist(os) -ta *m gr. mit.*, Héfaistov -a -o, héfaistovski -a -o
Hegel *[hégəl]* -gla *m* |*nem. filozof*|, Heglov -a -o, héglovski -a -o, héglovec -vca *m*, héglovstvo -a *s*, hegeljánec -nca *m*, hegeljánski -a -o, hegeljánstvo -a *s*, hegeljánščina -e *ž*
hegemonija -e *ž voditeljstvo, prevlada, gospodovanje*; hegemón -a *m*, hegemónski -a -o, hegemonízem -zma *m*, hegemoníst -a *m*, hegemonístičen -čna -o
hehetáti -ám se, hehetàj -ájte! hehetàl -ála -o, hehetánje -a *s*, hehèt -éta *m*, hehetálo -a *s*, hehetàv -áva -o, hehetávec -vca *m*, hehetávka -e *ž*, hehetávski -a -o
Heine *[háinə]* -ja *m* |*nem. pesnik*|, Heinejev -a -o, heinejevski -a -o, heinejevec -vca *m*, heinejevstvo -a *s*; heinejánski -a -o, heinejánec -nca *m privrženec, posnemavec*|, heinejánstvo -a *s*
héj *medm. izraža klicanje, ogovor, priganjanje*: ~, Slovani! hejslovánstvo -a *s*, hejslován -a *m*, hejslovánski -a -o
hekatómba -e *ž gr. mit. žrtev sto goved, prenes. pomor, pokol*, hekatómben -bna -o: ~e žrtve
heksaéder -dra *m min., geom. šesterec, kocka*, heksaédrski -a -o
heksagón -a *m šesterokot*, heksagónski -a -o = heksagonálen -lna -o *[-ln-] šesterokoten*, heksagonálnost -i *[-ln-] ž*
héksakord -a *m glas.*
heksámeter -tra *m daktilski šesterec, šestomer*, heksámetrski -a -o
hektár -(j)a *m sto arov*, hektárski -a -o: ~i pridelek
hektográf -a *m tisk.*, hektográfski -a -o: ~a tehnika, hektografirati -am, hektografija -e *ž*
hektográm -a *m* |*utež*|
hektolíter -tra *m*, hektolítrski -a -o: ~a posoda; hékto *in* hékt -a *m*: vzemi tri ~e terana
Héktor -ja *m* |*trojanski junak*|, Héktorjev -a -o: ~o slovo
Hékuba -e *ž gr. mit.*, Hékubin -a -o
Héla -e *ž gr. mit.*, Hélin -a -o
Heláda -e *ž stara Grčija*
helebárda -e *ž robilnica, bradača*, helebárden -dna -o, helebárdnik -a *m*, helebardíst -a *m*
Helén -a *m prebivavec stare Helade*, helénski -a -o
Hélena -e *ž gr. os. i.*: lepa ~, Hélenin -a -o
Heléna -e *ž os. i.*, Helénin -a -o
helenízem -zma *m* |*obdobje v gr. zgodovini*|, helenístičen -čna -o: ~a doba, umetnost; heleníst -a *m*, helenístovski -a -o, helenizírati -am, helenizácija -e *ž*
Hélen(os) -na *m* |*trojanski vedež*|
Helespónt -a *m staro ime za Dardanele*, helespóntski -a -o
hélij -a *m kem.*, hélijev -a -o
hélikon -a *m glas.* |*instrument*|
Hélikon -a *m* |*hrib v Grčiji*|, hélikonski -a -o: ~a pobočja
helikópter -ja *m* |*letalo*|, helikópterski -a -o
helio- *v sestavi*: heliocéntričen -čna -o *s soncem v središču*; heliográf -a *m*, heliografija -e *ž* 1. *nauk o soncu*, 2. *način jedkanja*, 3. *signaliziranje*; heliogravúra -e *ž tisk. način jedkanja*; helioskóp -a *m* |*astr. priprava*|, helioskópski -a -o; heliostát -a *m* |*priprava za naravnavanje sončnih žarkov*|; helioterapija -e *ž zdravljenje s sončno svetlobo*; heliotipija -e *ž tisk.*; heliotróp -a *m* |*kamen, zemljemersko orodje*|, heliotropizem -zma *m bot. fototropizem*
Hélios -ia *m gr. bog sonca*, Héliov -a -o
helmintíaza -e *ž med. glistavost*
helóti -ov *m mn. zasužnjeni kmetje v Lakoniji*, helótski -a -o, helótstvo -a *s*
Hélsinki -ov *m mn. glavno mesto Finske*, hélsinški -a -o
Helvécija -e *ž*, helvétski -a -o *in* helvéški -a -o, Helvečan -ána *m*, Helvečánka -e *ž*
hematít -a *m* |*železna ruda*|, hematítov -a -o, hematítski -a -o
hematologija -e *ž med. nauk o krvi*, hematológ -a *m*, hematológinja -e *ž*, hematológki -a -o: ~i laboratorij
hematóm -a *m med. izliv krvi pod kožo*
hematurija -e *ž kri v seču*

hémber *in* hémbraj, hémbrajte! *medm. izraža rahlo nejevoljo, začudenje*; hémbran -a -o: ~i tepec, ~a osa, ~o drag; *gl. tudi* šember
hemisfêra -e *ž polobla, poluta*, hemisfêrski -a -o: ~a nasprotja
hemo- *v sestavi*: hemofilija -e *ž krvavičnost*, hemofílik -a *m krvavičnik*, hemofílen -lna -o *[-ln-] krvavičen*; hemoglobin -a *m krvno barvilo*; hemográm -a *m krvna slika*; hemoragija -e *ž krvavitev*, hemorágičen -čna -o; hemoroídi -ov *m mn. med. zlata žila* (°hemeroidi), hemoroíden -dna -o: ~a krvavitev
hénri -ja *m enota električne samoindukcije*
Hénrik -a *m os. i.*, Hénrikov -a -o; Henrika -e *ž os. i.*, Henrikin -a -o
hènt, héntaj, héntajte! *medm. izraz nejevolje, začudenja*; héntan -a -o: ~a šema, ~o debela hrastova vrata, héntanski -a -o; *gl. tudi* šent
heptagón -a *m sedmerovogelnik*
Hêra -e *ž gr. mit.*, Hêrin -a -o
Heráklejtos -ta *m in* Heraklít -a *m |gr. filozof|*, Heraklítov -a -o
Hêrakles -kla *m gr. mit.*: ~ na razpotju; Hêraklov -a -o: dvanajst ~ih del; hêraklovski -a -o
heraklít -a *m*, heraklíten -tna -o: ~e plošče
heráldika -e *ž grboslovje, nauk o grbih*, heráldik -a *m*, heráldičen -čna -o *>[-ld-]*
herbárij -a *m bot. zbirka posušenih rastlin*, herbárijski -a -o: ~a rastlina, ~a zbirka, herbarizírati -am
hêrc -a *m fiz. hertz*
Hercegovína -e *ž*, hercegovínski -a -o, Hercegóvec -vca *m*, Hercegóvka -e *ž*, hercegóvski -a -o
Hêrder -ja *m |nem. filozof|*, Hêrderjev -a -o: ~i nazori; hêrderski -a -o, herderjánec -nca *m Herderjev pripadnik*, herderjánski -a -o, herderjánstvo -a *s*
hereditáren -rna -o *deden*: ~a obremenitev, hereditárnost -i *ž dednost*
herétik -a *m krivoverec*, herétičen -čna -o *krivoveren, krivoverski*; herétičnost -i *ž krivovernost*, herezíja -e *ž kriva vera*
Herkulánum -a *m |staro mesto pod Vezuvom|*, herkulánski -a -o
Hêrkul(es) -la *m lat. oblika imena za Herakla*, Hêrkulov -a -o; hêrkul *[-ul]* -a *m* 1. *močan človek*, 2. *zool. hrošč*, hêrkulski -a -o *[-ls-]*: ~a moč
hêrma -e *ž steber z doprsnim kipom*
hermafrodít -a *m dvospolnik*, hermafrodítka -e *ž*, hermafrodít(ov)ski -a -o, hermafroditízem -zma *m dvospolnost*
hermelín -a *m* 1. *zool.*, 2. *krzno*, hermelínski -a -o: ~i plašč, hermelínast -a -o
hermenévtika -e *ž nauk o tolmačenju tekstov*, hermenévtičen -čna -o, hermenévtik -a *m*
Hêrmes -a *m gr. mit., pri Rimljanih Merkur*, Hêrmesov -a -o
hermétičen -čna -o *neprepusten, nepredušen*: ~o zaprt, hermétičnost -i *ž neprepustnost, nepredušnost*; hermétik -a *m poet.*
hêrnija -e *ž med. kila*
Hêro -re *ž mit.*, Hêrin -a -o
Heród -a *m |judejski oblastnik|, lj.* Heródež -a *m*, Heródežka -e *ž*; Heródov -a -o, Heródežev -a -o, heródeštvo -a *s*; Herodiáda -e *ž os. i.*, Herodiádin -a -o: ~ ples
Heródotos -ta *m in* Hêrodot -a *m |gr. zgodovinar|*, Heródotov -a -o *in* Hêrodotov -a -o: ~a zgodovina
heroín -a *m med. |manilo|*, heroínski -a -o
herój -a *m junak*: narodni ~, herójski -a -o: ~a smrt, heroína -e *ž*, herójstvo -a *s junaštvo*; heroízem -zma *m*, heróičen -čna -o: ~a smrt, heroizírati -am
hêros -a *m mit. polbog*
Heróstrat(os) -ta *m Grk, ki je iz slavohlepja zažgal Artemidin tempelj v Efezu*, Heróstratov -a -o; herostrát -a *m uničevavec kulturnih vrednot*, herostrátski -a -o: ~o dejanje, herostrátstvo -a *s*
Herschel *[hêršəl]* -schla *m |nem. astronom|*, Herschlov -a -o: ~ vremenski ključ
Hersonéz -a *m kr. i.*, hersonéški -a -o
hêrtz -a *m fiz. enota za merjenje frekvence, herc*
Hesíod(os) -da *m |stgr. pesnik|*, Hesíodov -a -o, hesíodski -a -o
hesperíde -íd *ž mn. gr. mit.*, hesperídski -a -o: ~a jabolka
hetêra -e *ž |stgr. ljubica|*, hetêrski -a -o
hetero- *v sestavi*: heterodóksen -sna -o *drugoverski*, heterodóksnost -i *ž*; heterogámen -mna -o *bot. raznospolen*, heterogámnost -i *ž raznospolnost cvetov*; heterogén -a -o *raznovrsten, drugoroden, raznoter*, heterogénost -i *ž*; heterogonîja -e *ž zool. plodilna izmena rodov*; heterôklita -it *s mn. slov. samostalniki, ki se sklanjajo po dveh sklanjatvah*; hetero-

mórfen -fna -o *različnih oblik*, heteromórfnost -i *ž*; heterosilábičen -čna -o *slov. drugemu zlogu pripadajoč, raznozložen*; heterozigót -a *m biol. križanec*, heterozigóten -tna -o

heterózen -zna -o *drugačen, drugoten*, heteróza -e *ž*

Hetíti -ov *m mn.* |*starodaven narod*|, hetitski -a -o, hetitščina -e *ž*

hétman -a *m*: poljski ~, hétmanov -a -o, hétmanski -a -o: ~a oblast, hétmanstvo -a *s*: kozaško ~

hevrístika -e *ž znanost o metodah raziskovanja, nauk o virih spoznanja*, hevrístičen -čna -o

hí *medm. za poganjanje konj*

hiát -a *m slov. zev*

hiázem -zma *m* |*pesniška, stilistična figura*|

híba -e *ž*: telesna, srčna ~, híbav -a -o, híbavost -i *ž slabost, slaba stran*, hiben -bna -o, hibnost -i *ž*

hibríd -a *m križanec*, hibriden -dna -o *mešan, križan*: ~e trte, ~a koruza; hibridnost -i *ž*, hibridizácija -e *ž mešanje, križanje*

hidálgo -a *m* 1. *španski plemič*, 2. *denar*, hidálgov -a -o >*[-lg-]*

Hídra -e *ž mit. vodna kača, ozvezdje*; hídra -e *ž zool. sladkovodni polip*

hidránt -a *m*: gasilni ~, hidrántski -a -o

hidrát -a *m kem.* |*spojina z vodikom*|, hidrátov -a -o

hidrávlika -e *ž nauk o vodni moči*, hidrávličen -čna -o: ~a stiskalnica

hidro- *v sestavi*: hidroaviácija -e *ž vodno letalstvo*, hidroavión -a *m vodno letalo*; hidrobiológija -e *ž*; hidrocentrála -e *ž*; hidrodinámika -e *ž*; hidroelektrárna -e *ž*; hidroenergétski -a -o: ~i kombinat; hidrofobíja -e *ž strah pred vodo*; hidrogén -a *m vodik*, hidrogénski -a -o *vodikov*: ~a bomba *H bomba*; hidrografija -e *ž vodopisje*, hidrográfski -a -o; hidrokefálnost -i *[-ln-] ž vodenoglavost*; hidroksíd -a *m kem. kisik*, hidroksílen -lna -o *[-ln-]*; hidroliza -e *ž*, hidrolítičen -čna -o; hidrologija -e *ž nauk o vodah, vodoznanstvo*; hidromehánika -e *ž*; hidromelioracíjski -a -o: ~i sistem; hidrométer -tra *m*; hidroplán -a *m vodno letalo*; hidrostátika -e *ž*, hidrostátičen -čna -o; hidrotéhnika -e *ž*, hidrotéhničen -čna -o: ~i zavod; hidroterapija -e *ž zdravljenje z vodo*

hierarhija -e *ž*: cerkvena ~ 1. *vladajoča duhovščina*, 2. *razvrstitev po stopnjah*, upravna ~, vojaška ~, hierárh -a *m oblastnik, prvak*, hierárhičen -čna -o: ~a pot, ~i red, ~e stopnje

hierátičen -čna -o *svečeniški*: egipčanska ~a písava

hieroglíf -a *m, nav. mn.* hieroglífi -ov *m staroegipčanska pisna znamenja*, hieroglífski -a -o, hieroglífen -fna -o, hieroglífika -e *ž nauk o hieroglifih*

Hierónim -a *m os. i.*, Hierónimov -a -o

higiéna -e *ž nauk o zdravem življenju, snaga*: mentalna ~ *skrb za ohranitev zdravega duha;* higiénski -a -o: ~i zavod, higiéničen -čna -o: ~ prostor, ~e razmere, higiénik -a *m izvedenec za higieno*: veterinarski ~

higro- *v sestavi*: higrofilen -lna -o *[-ln-] bot.*: ~e rastline uspevajo v vlagi; higrográf -a *m*; higrologija -e *ž nauk o vlagi v zraku*; higrométer -tra *m vlagomer*, higrométrski -a -o, higrometrija -e *ž*, higrométričen -čna -o; higroskóp -a *m*, higroskópski -a -o = higroskópičen -čna -o: ~i papir

hihí *medm. za droben smeh*

hihitáti -ám se, hihitàj -ájte! hihitàl -ála -o, hihitánje -a *s*, hihitávec -vca *m*, hihitávka -e *ž*, hihitávski -a -o

hijacínta -e *ž bot.*, hijacínt -a *m bot.*, hijacíntov -a -o

hijéna -e *ž*: progasta, lisasta ~, *prenes. ropar, mrhovinar*; hijénski -a -o, hijénin -a -o: ~ smeh

híkori -ja *m* |*les*|, híkorijev -a -o: ~ les za smuči, híkorijski -a -o: ~e smuči, híkorice -ic *ž mn.* |*smuči*|

hílus -a *m med. vboklina, prehod*, hílusen -sna -o: ~e bezgavke

Himalája -e *ž* |*gorovje v Aziji*|, himalájski -a -o, himalájec -jca *m* |*član ekspedicije*|

Hímen -a *m stgr. bog svatbe, poroke*; hímen -a *m poroka, deviška kožica*

Himêra -e *ž mit. pošast (lev, koza in kača v enem bitju)*; himêra -e *ž* 1. *spaka, izrodek domišljije*, 2. *zool. riba*; himêričen -čna -o *pošasten, izmišljen, slepilen, fantastičen*

himna -e *ž hvalnica, mn.* himne -men *[-mən]*: zapeti komu ~o; himnus -a *m*, himničen -čna -o: ~o pesništvo; himničnost -i *ž*, himnológija -e *ž*, himnológ -a *m*, himnológški -a -o

hinávec -vca *m*, hinávčev -a -o, hinávka -e *ž*, hinávček -čka *m*, hinávski -a -o, hinávstvo -a *s*, hinávščina -e *ž*, hinavčeváti -újem, hinavčevánje -a *s*, hinávčiti -im, hinávčenje -a *s*

hindijščina -e *ž* |*jezik*|, híndi -ja *m*

Hindustán -a *m* |*del severne Indije*|, hindustánski -a -o: ~i jezik, Híndu -ja *m* = Híndujec -jca *m* |*prebivavec*|, hinduízem -zma *m* |*indijska vera*|, híndujski -a -o

híniti -im *hliniti*

Hínje Hínj *ž mn.*, v ~ah, hínjski -a -o, Hínjci -ev *m mn.*

Hínko -a *m*, Hínkov -a -o

Hios -a *m* |*otok v Egejskem morju*|, Hiót -a *m* |*prebivavec*|, hiótski -a -o, Hiošàn -ána *m* |*prebivavec*|, híoški -a -o: ~o vino, ~i hribi

híp -a *m*: vsak ~ *zdaj zdaj*, ta ~ *takoj, pravkar*, tisti ~ *tedaj*, na ~ = v ~u *takoj*, na ~e *včasih*; hípec -pca *m*, hípček -čka *m*, hípen -pna -o: ~a slabost, hipnost -i *ž*; hípoma *prisl. mahoma, v hipu*

hiper- *v sestavi*: hiperemíja -e *ž preobilje krvi*; hiperestezíja -e *ž preobčutljivost čutov*, hiperestétičen -čna -o, hiperestétski -a -o; hiperfúnkcija -e *ž povečana funkcija*; hiperglikemíja -e *ž med. preveč sladkorja v krvi*; hiperkataléktičen -čna -o *nadštevilen*: ~i verz; hiperkritíčen -čna -o *prekritičen, pikolovski*; hiperkultúra -e *ž pregnana, življenju odmaknjena kultura*, hiperkultúren -rna -o *preomikan, prerazvit* >*[-lt-]*; hipermangán -a *m*, hipermangánov -a -o; hipermodêren -rna -o, hipermodêrnost -i *ž*; hiperplazíja -e *ž bohotnost (po številu sestavin)*, hiperplástičen -čna -o *bohoten*; hiperpopulácija -e *ž*; hiperprodúkcija -e *ž prevelika proizvodnja*; hipertenzíja -e *ž med.* = hipertonija -e *ž povečan napon, povečan krvni pritisk*, hipertónik -a *m*; hipertrofija -e *ž odebelelost, povečanje, razširitev*, hipertrófičen -čna -o: ~ organ *prerazvit*, hipertrofírati -am: ud hipertrofira *čez mero raste*

hipérbola -e *ž mat. krivulja, slov. figura pretiravanja, prispodoba*; hipêrbolski -a -o *[-ls-]*, hiperbóličen -čna -o, hiperbóličnost -i *ž*, hiperbólika -e *ž*

Hípias -ia *in* -e *m ali* Hípija -a *in* -e *m* |*atenski tiran*|, Hipíjev -a -o

hipnóza -e *ž*, hipnótičen -čna -o: ~o stanje, hipnotízem -zma *m*, hipnótikum -a *m uspavalo, mn.* hipnótika -tik *s*; hipnotizírati -am, hipnotizíranje -a *s*, hipnotizêr -ja *m*, hipnotizêrka -e *ž*, hipnotizêrski -a -o, hipnotizíranec -nca *m*, hipnotizíranka -e *ž*

hipo- *v sestavi*: hipocénter -tra *m žarišče potresa*; hipocikloída -e *ž mat.* |*krivulja*|; hipofíza -e *ž anat. možganski privesek*; hipofúnkcija -e *ž zmanjšana funkcija*; hipohondrija -e *ž umišljanje bolezni*, hipohónder -dra *m* |*bolnik*|, hipohóndrski -a -o = hipohóndričen -čna -o; hipokorístikon -a *m ljubkovalno ime, mn.* hipokorístika -ik *s*, hipokorístičen -čna -o *ljubkovalen*; hipokrízija -e *ž hinavščina*, hipokrít -a *m hinavec*, hipokrítski -a -o *hinavski*; hipoplazíja -e *ž slaba razvitost*, hipoplástičen -čna -o *slabo razvit*; hipostáza -e *ž fil.*, hipostátičen -čna -o; hipotáksa -e *ž podredje*, hipotáktičen -čna -o *podreden*; hipotéka -e *ž zastava, poroštvo v nepremičninah*, hipotekáren -rna -o: ~a banka, hipotéčen -čna -o: ~o posojilo; hipotenúza -e *ž*, hipotenúzen -zna -o *mat.*; hipotéza -e *ž domneva, podmena*, hipotétičen -čna -o *pogojen*: ~i stavki, ~e trditve; hipotonija -e *ž* = hipotenzíja -e *ž med. zmanjšan napon, zmanjšan krvni pritisk*; hipovitaminóza -e *ž med. pomanjkanje vitaminov*

Hipódamos -ma *m* |*grški arhitekt*|, Hipódamov -a -o, hipodámski -a -o: ~i sistem ulic

hipodróm -a *m konjsko dirkališče*, hipodrómski -a -o

Hipókrat(es) -ta *m* |*stgr. zdravnik*|, Hipókratov -a -o, hipokrátski -a -o = hipokrátičen -čna -o

Hipokréna -e *ž mit. studenec muz na Helikonu*

hipologíja -e *ž veda o konjih*, hipológ -a *m*, hipológški -a -o

hipopótamus -a *in* -ama *m povodni konj*

hipsométer -tra *m višinomer*, hipsométrski -a -o: ~a priprava

hírati -am, híranje -a *s*; hírav -a -o, híravost -i *ž in* hirávost -i *ž*, hiravec -vca *m in* hirávec -vca *m*, híravka -e *ž in* hirávka -e *ž*; hirávski -a -o, hirálnica -e *[-ųn-]* *ž*, hirálničen -čna -o *[-ųn-]*, hirálniški -a -o *[-ųn-]*: ~a uprava, ~o osebje

hiromántika -e *ž napovedovanje sreče iz črt na dlani*; hiromantíja -e *ž*, hirománt -a *m*, hiromántski -a -o

Hirošíma -e *ž* |*mesto na Japonskem*|, hirošímski -a -o
Hispánija -e *ž* |*rim. provinca*|, hispánski -a -o: ~o ozemlje
histeréza -e *ž fiz.*: magnetna, dielektrična ~, histerézen -zna -o: ~e izgube
histerija -e *ž* |*duševna bolezen*|, histêričen -čna -o, histêričnost -i *ž*, histêrik -a *m*
histologija -e *ž nauk o tkivih*, histológ -a *m*, histológški -a -o: ~a slika
históríja -e *ž zgodba*; históričen -čna -o *zgodovinski*: ~i materializem, ~i dogodki, ~a gramatika, ~i sedanjik *slov.*; históríkinja -a *m zgodovinar*, históriški -a -o *zgodovinarski*; históríziram -zma *m*, historizírati -am; historiát -a *m opis dogodka, zgodovinski potek*; historiografija -e *ž zgodovinopisje*, historiográf -a *m*, historiográfski -a -o
híša -e *ž*: stanovanjska, enodružinska, večnadstropna, božja, kmečka, lovska, letoviška, mestna, trgovska, javna, poljeva ~; rojstna, očetna ~; ~ žalosti; družina večerja v ~i; stanovati v ~i, hoditi od ~e do ~e; hoditi po ~ah, priti k ~i, ostati pri ~i, oditi od ~e; spoditi koga od ~e; ne grem iz ~e; varovati ~o *ostati doma*; dolg na ~i; lepo doto je prinesla k ~i; je iz boljše ~e; gostoljubna ~, híšica -e *ž*: vremenska, vrtna, pasja ~, híška -e *ž*
híšen -šna -o: ~i prag, posestnik, zdravnik, svèt, red, davek, ~o ime, ~a oprava, številka, preiskava, vrata; híšna -e *ž* |*dekla*|; hišnína -e *ž hišni davek*, híšnik -a *m*, híšnica -e *ž*, híšniški -a -o: ~e dolžnosti, híšništvo -a *s*
hiševáti -újem *gospodariti, gospodinjiti*, hiševàl -ála -o, hiševánje -a *s*, hiševávec -vca *m*, hiševávka -e *ž*
híštrna -e *ž*: posli spijo v ~i
híter -tra -o, *prim.* hitréjši -a -e, *prisl.* hitréj(š)e: ~i sel, ~a hoja, jetika, ~i koraki, ~ ko strela, ko veter, kakor misel, ~ih misli biti, biti ~ v računanju; ~o priti, teči, govoriti, se odločiti; čas ~o mine; na ~o odpraviti; kakor ~o = ~o ko; kakor ~o prideš, oglasi se pri meni; pridi čim ~eje, kar najhitreje; hítrica -e *ž naglica, driska, zgodnje proso*, hitrôst -i *ž*: začetna, končna, navadna, normalna, lastna, fazna, métna, padalna, rezna, vrtalna, obodna ~, ~ dela, bata, toka, leta, vožnje, obratov; hitrósten -tna -o: ~a dirka; hítrc -a *m kdor hitro dela*
hitéti -ím, hitéč -a -e, bíti -íte! hítel -éla -o, hitênje -a *s*: ~ naprej, mimo, za kom, na pomoč, z delom; čas hiti; hití jesti, hití mu praviti; hitim kositi *hitro kosim*, hitim kosit *hitro grem, tečem kosit*; hitévati -am
hítin -a *m zool.*, hitínast -a -o, hitinjáča -e *ž pokožnica*
Hítler -ja *m os. i.*, Hítlerjev -a -o, hítlerski -a -o, hitlerízem -zma *m*; hítlerjevec -vca *m*, hítlerjevka -e *ž*, hítlerjevski -a -o; hitlerjánec -nca *m*, hitlerjánka -e *ž*, hitlerjánski -a -o, hitlerjánstvo -a *s*
hitón -a *m* |*stgr. oblačilo*|
hítrondž -ôga -o
hkráti *prisl.*, hkráten -tna -o, hkrátnost -i *ž*
hláčar -ja *m kdor hlačá ali nosi hlače*, hláčarica -e *ž*, hláček -čka *m*, hláčman -a *m kdor ima široke hlače*, hláčmanka -e *ž ženska v hlačah*
hlačáti -ám, hlačáj -ájte! hlačàl -ála -o, hlačánje -a *s*
hláče hláč *ž mn.*: par hlač, ene ~, dvoje, troje ~ *ali* hláč; kratke, dolge, prtene, usnjene, jahalne, telovadne, mavčne, kopalne, petelinčkove *kratke*, spodnje ~; ~ obleči, strgati; koliko te je v ~ah, ga je nekaj v ~ah, premalo te je v ~ah; trgati ~ na šolskih klopeh; žena ~ nosi *gospodari*; komu ~ nategniti, izprašiti *nabiti ga*; petelin ti bo ~ umeril; srce mu je padlo v ~; ~ se mu tresejo *strah ga je*; *vulg.* v ~ spustiti, v ~ napraviti, (ga) ima polne ~ *strah ga je, popušča, odnehuje*
hláčen -čna -o: ~i žep, gumb; hláčnik -a *m hlačni pas, naramnice*; hláčnica -e *ž*: leva, desna ~, ~e zavihati; hlačevína -e *ž blago za hlače*
hláčice hláčic *ž mn.* = hláčke hláčk *ž mn.*: kopalne ~, čebele imajo ~ *cvetni prah*
hlád -ú *in* -a *m*: jutranji, večerni ~, v ~u, na ~u, za ~a *zgodaj zjutraj*, hládec -dca *m prijeten hlad*
hláden -dna -o *in* hladèn *ali* hladán -dnà -ó -í -é -á, *prim.* hladnéjši -a -e, *prisl.* hladnó, hladnéj(š)e: ~ veter, dan, ~a voda, jed, sapa, soba, klet, ~o vreme, vino; ~ sprejem, pozdrav, odgovor, človek, računar, ~a lepota, ~o srce, biti ~e krvi; na ~o postaviti koga; je že na ~em; hládnost -i *ž*: spolna ~;

hladnôta -e *ž*, hladníca -e *ž vrtna uta*, *hladna klet*, hladetina -e *ž* → *živica*

hladíti -ím, hládi -íte! hladéč -a -e, hladil -a -o, hlajênje -a *s*: jed, pivo, kri, glavo ~, bolečino, strast, jezo ~, ~ se v senci; ~ z vodo, z ledom, z zrakom; hladílo -a *s*: ~ ubogemu srcu, rana brez ~a; hladilen -lna -o *[-ln-]*: ~a moč besed; hladílnik -a *[-ln- / -ųn-] m*: električni, celični, cevni ~; hladílnica -e *[-ln- / -ųn-] ž*, hladívec -vca *m*, hladívka -e *ž*, hladíšče -a *s*

hladnéti -ím *ohlajati se*, hladnéč -a -e, hladnèl -éla -o, hladnênje -a *s*

hladnokŕvеn -vna -o, hladnokŕvnost -i *ž*, hladnokŕvnež -a *m*

hlamudráti -ám: prešíroka obleka hlamudrá; hlamúdra -e *ž človek v mahedravi obleki*, hlamudrâv -áva -o, hlamudrávost -i *ž*, hlamudráče -áč *ž mn. pumparice*: dolge hlače ~

hlápec -pca *m*: véliki, mali, konjski, mlinarski ~, ~ na latah v kozolcu, zlesti na drevo po ~u *po lestvi z enim lestvenikom*, ~ za sezuvanje čevljev; mizarski, sodarski ~ |*orodje*|, modrasov ~ *zool.*; hlápčev -a -o, hlápčevski -a -o: ~o delo, hlápčevstvo -a *s*, hlápček -čka *m*: setveni, zlati ~ *bot.*, hlápčič -a *m*, hlapčè -éta *m znč.*, hlapčón -a *m znč.*; hlapčeváti -újem, hlapčevàl -ála -o, hlapčevánje -a *s*: ~ komu za kaj, hlapčevávec -vca *m*, hlapčevávski -a -o

hlapéti -ím, hlápi -íte! hlapéč -a -e, hlapèl -éla -o, hlapênje -a *s*: mošt hlapi, pot hlapi iz njega; hláp -a *m*, *mn.* hlápi -ov *in* hlapóvi -óv, hlapóvje -a *s*, hlapljív -a -o, hlapljívost -i *ž*; hlapílo -a *s*, hlapílen -lna -o *[-ln-]*, hlapílnica -e *[-ųn-] ž*, hlapílnik -a *[-ųn-] m*; hlápnica -e *ž odprtina*, *skozi katero uhajajo hlapi*, hlapomér -a *m*; hlapón -a *m hum. lokomotiva*; hlapíti -ím: ~ tekočino

hlastáti -ám, hlastàj -ájte! hlastàl -ála -o, hlastánje -a *s*: ~ po muhah, po jedi, ~ za zrakom, hlastáč -a *m* 1. *bahač*, *čvekač*, 2. *zool. ptica*, hlastáški -a -o, hlastálo -a *s gobezdalo*, hlastàv -áva -o *gobezdav*; hlastávost -i *ž bahavost*, hlastávec -vca *m*, hlastávka -e *ž zool.* |*želva*|, hlastávski -a -o, hlástež -a *m*, hlásten -tna -o: ~ po mesu, ~o jesti; hlástnost -i *ž*, hlástnež -a *m*, hlástniti -nem: pes hlastne po muhi

hlastína -e *ž* = hlastovína -e *ž obran grozd*: vino iz jagod brez hlastin

hlèb *in* hléb -a *m*: ~ kruha, sira, hlébov -a -o, hlébec -bca *m*, hlébček -čka *m*: ~i na nebu, hlébčič -a *m*, hlébast -a -o, hlébč(k)ast -a -o, hlében -bna -o, hlébnica -e *ž* |*prtič*|, hlébnik -a *m krušnjak*, hlébčar -ja *m* |*jabolko*|, hlébovec -vca *m*: delavec je ~

hlepéti -ím, hlêpi -íte! hlepéč -a -e, hlepèl -éla -o, hlepênje -a *s*: ~ po časti *ali* za častjo, po maščevanju *ali* za maščevanjem; hlepljív -a -o, hlepljívost -i *ž*

hlév -a *m*: konjski, kozji, kravji, ovčji ~, Avgijev ~; njegovo stanovanje je pravi ~; hlévski -a -o: ~i gnoj, ~a vrata; hlévar -ja *m*, hlévarica -e *ž* |*dekla*|, hlévarski -a -o, hlevarína -e *ž* = hlévščina -e *ž* |*plačilo*|; hlévec -vca *m* = hlévček -čka *m*

hlíniti -im, hliníč -a -e, hlinjen -a -o, hlínjenje -a *s*: ~ ljubezen, žalost; hlímba -e *ž*, hlímben -bna -o

hlíp -a *m zračni tok*, *puh*, *veter*: ~ gre od peči; hlipéti -ím, hlipéč -a -e, hlipèl -éla -o, hlipênje -a *s*: vročina hlipi od skal

hlípati hlipam *in* hlípljem *težko dihati*, *poihtevati*, hlípanje -a *s*: ~ po sapi, hlipa se mi *kolca se mi*; hlípavica -e *ž kolcanje*, *poihtevanje*; hlípec -pca *m*: imam ~ *kolca se mi*; hlípavec -vca *m* = hlípavnik -a *m perunika*; hlípkati -am; hliptáti -ám, hliptàj -ájte! hliptàl -ála -o, hliptánje -a *s*: nadušljivec hlipta po zraku; hliptâv -áva -o *nadušljiv*; hlípniti -nem *zajokati*

hlód -a *m*: ~e pripravljati za na žago, na ~e razžagati, neroden kakor ~; hlódec -dca *m*, hlódček -čka *m*, hlódje -a *s* = hlodóvje -a *s*, hlodovína -e *ž*: deset kubikov ~e, hlodíšče -a *s*

hm *medm. izraža dvom*, *zadrego*; hmkati -am, hmkanje -a *s*, hmkniti -nem *>[-hə̀m-]*

hmèlj *in* hmélj -a *m*: divji, samorasli, gluhi, ženski ~; v ~ iti, v ~u biti; obirati, sušiti ~; hméljski -a -o = hméljen -ljna -o: ~i nasadi; hméljev -a -o: ~ sad, ~o olje; hmeljevína -e *ž* = hmeljina -e *ž hmelj*; hmélje -a *s* = hmeljínje -a *s*; hmeljár -ja *m*, hmeljárski -a -o, hmeljarija -e *ž*, hmeljárstvo -a *s*, hmeljáriti -im, hmeljárjenje -a *s*; hméljnat -a -o *bogat hmelja*, hméljnatost -i *ž*; hmeljník -a *m*

= hmeljišče -a *s* |*polje*|, hméljevec -vca *m* = hmeljnják -a *m hmeljno pivo*; hméljarica -e *ž* = hméljevka -e *ž* |*kol*|; hméljevica -e *ž* |*voda*|, hmeljnica -e *ž* |*sušilnica*|

h-mol *[hámól]* -a *m*: skladba v ~u

hò *medm. začudenja*

hobótnica -e *ž zool. polip*: navadna, moškatna ~

Hóče Hóč *ž mn. kr. i.*, v ~ah, hóški -a -o

hóčem *gl.* hoteti

hôd hóda *m in* hód hodá *m*: tri ure hodá; hôden -dna -o *in* hodán -dnà -ó: ~ konj rad teče, po ~i poti se dá hoditi; hôdnost -i *ž*, hôdec -dca *m pešec*, hodník -a *m koridor, pločnik*: križni, obokani ~; hódoma *prisl.*; hodarína -e *ž* = hodnína -e *ž plačilo za pot*

hôden -dna -o: ~o plátno, ~a srajca, ~a obleka; hodník -a *m domače platno*, hodníčen -čna -o: ~a rjuha, srajca, hodníkovje -a *s* |*platno*|

hodíti hódim, hôdi -íte! hodéč -a -e, hôdil -íla -o: hitro, težko, pokonci, upognjeno, ob palici, po vseh štirih, po prstih, bos ~, peš (°k nogam) ~; gor in dol, sem ter tja ~; ~ v svili, v črnem; po svetu, po deželi ~; ~ po svojih potih = ~ svoja pota, po opravkih ~; ~ po vodo; zmeraj hodi za njim; že tri leta hodi z njo; ~ v vas, ~ na vas pet, ~ v šolo, na univerzo, v službo, v dnino *ali* na dnino, v najete, na delo, na seje, na sprehod, v družbo, na lov, na zajce, na počitnice, med ljudi, v góre, v gledališče; ~ zgodaj spat; ~ komu v škodo, v zelje; ~ okoli koga *ali* česa ko maček okoli vrele kaše; ta reč mi po glavi hodi; na misel mi hodi; to mi hodi navzkriž, hôdi k vragu!

hodúlje -úlj *ž mn.*: hoditi po ~ah *ali* na ~ah *ali* s ~ami; hodáki -ov *m mn. hodulje*; hodálje -álj *ž mn. otroška stajica za vajo v hoji*

hódža -a *in* -e *m muslimanski duhovnik, duhovni učitelj*, hódžev -a -o

hohnjáti -ám *nosljati*, hohnjàj -ájte! hohnjàl -ála -o, hohnjánje -a *s*, hohnjàv -áva -o, hohnjávec -vca *m*, hohnjávka -e *ž*, hohnjávski -a -o, hohnjáč -a *m*; *gl. tudi* gognjati

hohòt -ôta *m*, hohotáti -ám *in* -óčem se, hohotàj -ájte *in* hohóči -te se! hohotàl -ála -o, hohotánje -a *s*

°hóhštapler -ja *m nastopač, gospôšček*, °hóhštaplerski -a -o *nastopaški*, °hohštaplerija -e *ž nastopaštvo*

hòj *medm.*, hójkati -am, hójkanje -a *s*

hója -e *ž*: težka, lahka ~, tri ure dobre ~e, trden za ~o, od ~e truden, koga po ~i spoznati; hojévati -am *večkrat hoditi*, hojévanje -a *s*

hója -e *ž* = hójka -e *ž jelka*, hójev -a -o *in* hójkov -a -o: ~ med; hójevina -e *ž in* hojevína -e *ž in* hójkovina -e *ž in* hojkovína -e *ž* |*les*|, hójevje -a *s* = hójkovje -a *s* |*gozd*|; hójica -e *ž*; hójkovka -e *ž* |*goba*|

hókej -a *m šp.*: ~ na ledu, na travi; hókejski -a -o: ~a tekma, hokejíst -a *m*

holá *medm.*

Holándska -e *ž*, v ~i, Holándsko -ega *s*, na ~em, s ~ega, Holándija -e *ž*, v ~i, iz ~e, holándski -a -o: ~i goldinar, ~o platno, ~i šiv; Holándec -dca *m*, Holándka -e *ž*, holándščina -e *ž*; holándec -dca *m cevni spojnik pri vodovodu, trgalni stroj v papirnici*

Hollywood *[hólivud]* -a *m* |*mesto v Kaliforniji*|, *sedež ameriške filmske industrije*, hollywoodski -a -o: ~e zvezde

hólm -a *m*, hólmec -mca *m*, hólmček -čka *m*, hólmast -a -o, hólmčast -a -o >*[hóm-]*; *povsod tudi* hom-

Hóm -a *m kr. i.*, na ~u, hómski -a -o; Hômec -mca *m kr. i.*, na ~u pri Kamniku, hômški -a -o, Homčáni -ov *m mn.*

homatíja -e *ž*, *nav. mn.* homatíje -ij *ž zmede*

homeopatíja -e *ž med.*, homeopátičen -čna -o = homeopátski -a -o, homeopát -a *m*, homeopátinja -e *ž*

Homêr -ja *m os. i.*, Homêrjev -a -o: ~a Iliada, Odiseja; homêrski -a -o: ~a primera, ~i smeh, homêrščina -e *ž Homerjev jezik*

homilétika -e *ž nauk o cerkvenem govorništvu*, homilétičen -čna -o, homilét -a *m*, homilija -e *ž govor z razlago evangelija*

hominíd -a *m antr.*

homofonija -e *ž glas. enoglasje*, homofón -a -o *enoglasen*

homogén -a -o *istovrsten, enoten, enakšen, istega rodu, istega kova*, homogénost -i *ž enovitost*

homonim -a *m enakozvočnica*, homonímen -mna -o *enakozvočen, a pomensko različen*, homonímnost -i *ž enakozvočnost*

homoseksuálen -lna -o *[-ln-] nagnjen k istemu spolu*, homoseksuálec -lca *[-lc-] m*, homoseksuálnost -i *[-ln-] ž*
homotáti -ám *zamotavati*, homotàj -ájte! homotánje -a *s*, homòt -ôta *m*
homúlica -e *ž bot.*: skalna, planinska, španska, debelolistna, zdravilna ~
homúnkulus -a *m (umetni) človeček*
honéten -tna -o → *spodoben, pošten*, honétnost -i *ž* → *spodobnost*
honorár -ja *m plačilo, nagrada*: ~ za delo, za pesem; pisateljski, avtorski ~, honoráren -rna -o: ~i predavatelj, honorírati -am: ~ koga za kaj, ~ koga od ure, ~ po storjenem delu
hónved -a *m madžarski vojak domobranec*, hónvedski -a -o
hòp *medm.*; hòpati -am *skakati, krasti*, hòpanje -a *s*; hòpniti -nem *skočiti, vzeti, zasačiti*; hòpkati -am *otr.*; hòpla *medm.*, hòpsasa *medm.*
hóplit -a *m težko oborožen pešec stare grške vojske*, hoplítski -a -o
Hór -a *m |egipčanski bog|*
Horátius -ia *m in* Horácij -a *m in* Horác -a *m |rimski pesnik|*, Horácov -a -o *in* Horácijev -a -o, horácovski -a -o
hórda -e *ž divjaška četa, drhal*: Hitlerjeve ~e, Džingiskanove ~e
horénden -dna -o → *grozanski, strašanski, velikanski, silen*
horizónt -a *m obzorje*: duševni ~; horizontálen -lna -o *[-ln-] vodoraven*: ~a projekcija, horizontála -e *ž*
Horjúl -a *m kr. i.*, iz ~a, v ~u, horjúlski -a -o *[-ls-]*, Horjúlci -ev *[-lc-] m mn.*
hormón -a *m med. pobudilo*, hormónski -a -o
horníst -a *m glas. kornist*
horoskóp -a *m napoved usode po zvezdah*: rojstni ~, postaviti ~
horténzija -e *ž bot. |okrasna cvetlica|*, horténzijin -a -o
hortikultúra -e *ž vrtnarstvo*, hortikultúren -rna -o: ~o društvo *>[-lt-]*
hosána *medm. poveličevanja*
hospíc -a *m gostišče*
hospitírati -am *biti zraven (kot gost)*, hospitíranje -a *s*: ~ pri pouku, hospitácija -e *ž*, hospitánt -a *m*, hospitántka -e *ž*, hospitánt(ov)ski -a -o
hósta -e *ž goščava, gozd, vejevje*: na vrtu je prava ~, iti v ~o po drva, napraviti butaro ~e; hósten -tna -o: ~i med; hóstnat -a -o, hóstast -a -o: ~e obrvi; hóstje -a *s* = hóstovje -a *s*; hóstar -ja *m stanovavec v hosti, goščar*, hóstnik -a *m stanovavec v hosti, divji mož*; hóstarica -e *ž*, hóstnica -e *ž*, hóstarski -a -o; hostnína -e *ž |pristojbina|*; Hósta -e *ž kr. i.*, iz ~e, v ~i, hóški -a -o, Hóstarji -ev *m mn.*
hóstija -e *ž*, hóstijski -a -o
Hotávlje -velj *ž mn.*, v ~ah, hotáveljski -a -o, Hotáveljčani -ov *m mn.*, hotáveljčan -a *m |kamen| >[-vəlj-]*
Hotédršica -e *ž kr. i.*, iz ~e, v ~i, hotédrški -a -o *ali* hoténjski -a -o, Hotédršičani -ov *m mn. ali* Hoténjci -ev *m mn.*
hotél *[-él]* -a *m*, hotélski -a -o *[-ls-]*, hotelír -ja *m*, hotelírka -e *ž*, hotelírski -a -o, hotelírstvo -a *s*
hôten -tna -o *pohoten*, hôtnost -i *ž pohotnost*, hotník -a *m*, hotnica -e *ž*, hotniški -a -o, hotníštvo -a *s*, hotljiv -a -o, hotljivost -i *ž*, hotljívec -vca *m*, hotljívka -e *ž*
Hotentóti -ov *m mn. |južnoafriški rod|*, hotentótski -a -o, hotentótščina -e *ž*
hotéti hóčem, hotéč -a -e, hoté, hôti -íte! hôtel -éla -o, hotèn -êna -o, hotênje -a *s*: hoče jesti, hoče kruha, kam hoče? hoče domov z njim, v hišo, stran, kaj hoče od mene? kaj mi hoče? hoče mu dobro; naj se zgodi, kar hoče; hoče se mi spati, hoče se mu širokih ravnin; *gl. tudi* čem; *nikalno*: nečem in néčem *in* nóčem -eš -e: to mu noče v glavo, ni se mu hotelo *ljubilo*; hôti ne hôti, hóčeš nočeš; hôtel ne hôtel, moraš
Hótimir -a *m |vojvoda karantanskih Slovencev|*, Hótimirov -a -o
hotúljski -a -o: ~a slatina; *gl.* Kotlje
hòv *medm.*: psiček laja ~ ~ ~
hráber -bra -o *pogumen*: ~i vojščaki, ~o se bojevati, se držati; hrábrost -i *ž*, hrabríti -ím, hrabréč -a -e, hrábri -íte! hrabríl -a -o, hrabrênje -a *s*: ~ koga; kakor se že pes hrabri, pa mačka le ne beži
Hrádčani -ov *m mn. |del Prage z gradom|*
hrákati -am *in* -čem, hrákanje -a *s*, hrákelj -klja *m gost izpljunek*; *gl. tudi* hrkati
hrám *in* hrâm -a *m*: božji, vinski ~; *mn.* hrámi *in* hramóvi; hrámski -a -o, hrámec -mca *m*, hrámček -čka *m*, hramíč -íča *m*
hrámba -e *ž*: dati v ~o; hrámbica -e *ž*
hrána -e *ž*: tečna, presna, mlečna, mesna, rastlinska, domača, gostilniška, bolniška,

dietična, telesna, dušna ~; ~o uživati, na ~i biti pri kom, na ~i imeti koga; na ~o vzeti, ob svoji ~i; hranarína -e ž |*prispevek*|; hranodajávec -vca *m*, hranodajávka -e ž, hranojemávec -vca *m*, hranojemávka -e ž

hranílo -a *s*: komu kaj na ~ dati, hranílen -lna -o *[-ln-]*: ~a knjižica, ~a jed; hranílnica -e *[-ln-]* ž: mestna, poštna ~; hranílničen -čna -o *[-ln-]*; hranílnik -a *[-ųn-] m* = hranílček -čka *[-ųč-] m*: vsak dinar spravlja v ~

hraníti hránim, hraněč -a -e, hráni -íte! hránil -íla -o, hránjen -a -o, hránjenje -a *s in* hrániti -im *s stal. poud.* 1. komu denar ~, to hranim zate, ~ listine v blagajni, 2. starka mladiče hrani, bolnika umetno hranijo, ~ se s sadjem; hránjenec -nca *m*, hránjenka -e ž, hranítev -tve ž, hranítven -a -o *[-tvən-]*; hranívec -vca *m varčevavec*, *rednik*, hranívka -e ž, hranívski -a -o; hranljív -a -o *redilen*: ~a jed, hranljívost -i ž, hranívo -a *s hrana*, hraníšče -a *s kraj*, *kjer se kaj hrani*: ~ knjig, rokopisov

hrápa -e ž, hrápav -a -o: ~ les, papir, ~a koža, križema ~; hrápavost -i ž, hrápast -a -o; hrapotína -e ž

hrást -a *m*: črni, poletni, zeleni ~, trden ko ~; hrástov -a -o: ~ les; hrástje -a *s* = hráščevje -a *s* = hrástovje -a *s* |*gozd*|; hrástek -tka *m* = hrastič -íča *m*; hrastíčje -a *s* = hrastíčevje -a *m*: mlado ~; hrastína -e ž = hraščína -e ž = hrástovina -e ž *in* hrastovína -e ž |*gozd in les*|; hrastíšče -a *s hrastova goščava*; hrástovka -e ž |*goba*, *jabolko*|, hrástar -ja *m* 1. *kdor kupčuje s hrasti*, 2. *zool. hrestač*

Hrást -a *m kr. i.*, hrástovski -a -o, Hrástovci -ev *m mn.*; Hrástje -a *s kr. i.*, hráški -a -o *in* hrástovski -a -o *in* hrástenski -a -o, Hráščani -ov *m mn. in* Hrástovci -ev *m mn. in* Hrástenci -ev *m mn.*; Hrástnik -a *m kr. i.*, iz ~a, v ~u, hrástniški -a -o: ~i rudnik, Hrástničani -ov *m mn.*

hrást -í ž *dračje* = hrášča -e ž = hráščje -a *s* = hráščevje -a *s*

hrbèt -btà *m in* hrbet -bta *m*, *mn.* po hrbtih, po hrbtih *in* po hrbtéh: širok, gorski, nožev, srnin ~, ~ knjige; pokazati, obrniti komu ~, kriviti ~, na ~u nositi, na ~u plavati, po ~u jih dobiti, spreletelo ga je po ~u, z rokami na ~u, skrivati se komu za ~, priti komu za ~, komu za ~om kaj delati, pogajali so se za njegovim ~om; °pasti komu v ~ *napasti koga od zadaj*, *zahrbtno*; hŕbten -tna -o: ~i mozeg, ~e plavuti, ~a stran roke, akta, ~o plavati; hrbtoma *prisl.*; hrbtíček -čka *m*, hrbtóvje -a *s gorski hrbet*; hrbtník -a *m* 1. ~ pri stolu, 2. *jermen za na hrbet*; hrbtíšče -a *s hrbtna stran*, *hrbtni del*; hrbtína -e ž = hrbtovína -e ž *meso*, *koža s hrbta*; hrbtíca -e ž *gredelj pri ladji*; hrbtoplóvka -e ž *zool.* |*kljunata žuželka*|; hrbtorésa -e ž *bot.*

hrbtenica -e ž: človek brez ~e *neznačajnež*, *nestanovitnež*, hrbteníčen -čna -o: ~o vretence, hrbteníčar -ja *m zool. vretenčar*; hrbtenjáča -e ž *hrbtni mozeg*

hrčáti -ím *smrčati*, hŕči -íte! hrčéč -a -e, hŕčal -ála -o, hrčánje -a *s*

hŕček -čka *m zool.*, *bot.*, hŕčkov -a -o, hrčíca -e ž *zool.* |*rovka*|, hŕčkovski -a -o: ~a narava, hrčkovína -e ž *hrčkova koža*

hrécati -am = hrékati -am *kašljati*, hrécanje -a *s*; hrécniti -nem *in* hrékniti -nem; *gl. tudi* krehati

hrèn hréna *m*: ~ gre v nos, dáti komu ~a *povedati kaj zoprnega*; hrénov -a -o, hrénišče -a *s in* hreníšče -a *s* |*njiva*|, hrénovica -e ž *hrenova omaka*, hrénovina -e ž *in* hrenovína -e ž |*ščavje*|, hrénovka -e ž |*klobasica*|

Hrénovice -ic ž *mn. kr. i.*, v ~ah, hrénoviški -a -o, Hrénovičani -ov *m mn.*

hrepenéti -ím, hrepéni -íte! hrepenéč -a -e, hrepené, hrepenèl -éla -o, hrepenênje -a *s*: ~ po čem, hrepeník -a *m bot.*

hrèst hrésta *m* |*zvok*|, hréstati -am, hréstanje -a *s*, hrestáti -ám, hrestàj -ájte! hrestàl -ála -o, hrestánje -a *s*: skorja hresta pod zobmi; hrestljáti -ám, hrestljàl -ála -o, hrestljánje -a *s*: pesek hrestlja pod čeveljčki; hrestníti hréstnem, hréstni -íte! hréstnil -íla -o *in* hréstniti -nem *s stal. poud.*: suha veja je hrestnila pod nogo; hrestáč -a *m* |*ptič*|

hrestomatíja -e ž *cvetnik*, *izbor beril*, hrestomátičen -čna -o

hreščáti -ím, hréšči *in* hrêšči -íte! hreščéč -a -e, hreščé, hréščal -ála -o, hreščánje -a *s*; hreščèč -éča -e *prid.*: ~ glas; hreščávec -vca *m*, hreščávka -e ž

hŕga -e ž *grča*, hŕgast -a -o, hŕgav -a -o *grčav*

hríb -a *m*: v ~ iti *navzgor, v gozd*, v ~e iti *na planine*, ~e in doline obetati, čez ~e in doline, hríbec -bca *m* = hríbček -čka *m*, hríbski -a -o, hríbast -a -o, hribàt -áta -o *poln hribov*, hribčast -a -o; hribóvje -a *s* = hríbje -a *s*, hribina -e *ž kamnina*, hribovít -a -o, hribovítost -i *ž*, hríbovnat -a -o; hríbovec -vca *m*, hríbovka -e *ž*, hríbovski -a -o

Hríb -a *m kr. i.*, hríbski -a -o, hríbovski -a -o, hríbarski -a -o, Hríbarji -ev *m mn.*, Hríbovci -ev *m mn.*

Hríbarice -ic *ž mn. kr. i.* |*prelaz*|

hríbolázec -zca *m*, hribolázka -e *ž*, hribolážčev -a -o, hribolášk -a -o, hribolàštvo -a *s*

hrija -e *ž pismen sestavek po dani osnovi*

hrípa -e *ž* = hrípavica -e *ž*, hrípav -a -o, hripast -a -o, hrípavost -i *ž in* hripávost -i *ž*, hrípavec -vca *m*, hrípavka -e *ž*, hrípati -am *in* hripljem, hrípanje -a *s*

hrípelj -plja *m nosni pretin*

hripéti -ím *hripav postajati*, hripèl -éla -o, hrípênje -a *s*

hŕkati -am *in* hŕčem, hŕkanje -a *s*; hŕkav -a -o, hŕkavec -vca *m*, hŕkež -a *m*, hŕkavka -e *ž*, hŕkelj -klja *m gost izpljunek*, hŕkniti -nem; *gl. tudi* hrakati

hròm hrôma -o *in* -ó -í -é -á: ~ na obe nogi, ~ v križu, ~a noga; *prisl.* hrômo *in* hromó; hrômec -mca *m*, hrômast -a -o, hrômav -a -o, hromóst -i *ž*, hromôta -e *ž* |*telesna hiba*|, hromôten -tna -o, hromôtnik -a *m*

hromátičen -čna -o *kromatičen*

hrométi -ím, hroméč -a -e, hromèl -éla -o, hromênje -a *s*: ud hromi, *prenes.* življenje hromi; hromíti -ím, hrômi -íte! hroméč -a -e, hromíl -a -o, hromljênje -a *s*: bolezen mu hromi roke, lenuh hromi delavnost tovarišem, hromítev -tve *ž*, hromílo -a *s*

hromosóm -a *m kromosom*

Hrónos -a *m mit. čas kot božanstvo*, Hrónosov -a -o

hrôpsti -em, hrôpi -íte! hropéč -a -e, hrópel hrôpla -o, hropênje -a *s*; hropéti -ím, hrôpi -íte! hropéč -a -e, hrôpel -éla -o, hropênje -a *s*, hrôpec -pca *m*: suhi ~i v pljučih, hropòt -ôta *m*

hrôšč hrôšča *m*: poljski, gozdni, žitni, rjavi, majski ~; koloradski ~ *krompirjevec*, ~ grabljivec; hrôščev -a -o: ~o leto; hrôšček -čka *m*, hrôščec -a *[-čəc-] m*

hŕsk *medm.*, hŕskniti -nem

hŕst -a *m onom. izraz*, hrstéti -ím, hŕsti -íte! hrstéč -a -e, hrstèl -éla -o, hrstênje -a *s*; hrstljáti -ám, hrstljàj -ájte! hrstljàl -ála -o, hrstljánje -a *s*

hŕt -a *m* |*pes*|, hrtíca -e *ž* |*psica*|, hrtič -íča *m*

hrulíti hrúlim, hrúli -íte! hrúlil -íla -o, hrúljenje -a *s in* hrúliti -im *s stal. poud.*, hrúlba -e *[-lb-] ž*

hrúm -a *m*: bojni ~, hrúmen -mna -o, hrúmnost -i *ž*, hrumẽti -ím, hrúmi -íte! hrumẽč -a -e, hrumé, hrumèl -éla -o, hrumênje -a *s*: ljudje hrume okoli hiše, voda hrumi čez jez

hrúp -a *m*: ~ nastane, veliko ~a za nič; delati, zagnati ~; hrúpen -pna -o: ~ človek, pogovor, ~a družba, hrupẽti -ím, hrúpi -íte! hrupẽč -a -e, hrupèl -éla -o, hrupênje -a *s*: mesto hrupi, množica hrupi, hrupòt -ôta *m*

hrúst -a *m velik, močan človek*: premagal je takega ~a, hrústiti -im se *bahati se*

hrustánec -nca *m*: ščitasti ~, hrustáncen -čna -o, hrustáncast -a -o, hrustáncnat -a -o *z veliko hrustanca*, hrustančevína -e *ž* |*snov*|, hrustáncnice -ic *ž mn. zool.*

hrústati -am, hrústanje -a *s*: živina hrusta deteljo, otrok hrusta žemljo, stroj hrusta kamenje, skorja hrusta pod zobmi; hrustàv -áva -o, hrustávec -vca *m kdor hrusta*, hrustávka -e *ž*: škarjice ~e, (češnje) ~e, hrustljáti -ám, hrustljàj -ájte! hrustljàl -ála -o, hrustljánje -a *s*: konj hrustlja oves, hrustljávka -e *ž* |*solata*|, hrustljàv -áva -o, hrustljív -a -o, hrustljívost -i *ž*, hrústnica -e *ž* |*riba*|, hrústniti -nem: enkrat hrustne, pa ga ni več; pesek hrustne pod nogami, med zobmi

hrústec -a *[-təc-] m bot.*

hrúšč -a *m*: ~ in trušč, strašanski, peklenski ~, delati ~; hruščáti -ím, hrúšči -íte! hruščéč -a -e, hrúščal -ála -o, hruščánje -a *s*: veter hrušči, velike reke hrušcijo; hruščàv -áva -o

hrúšev -a -o: ~a voda, hrúšast -a -o: ~a posoda, hrúševec -vca *m* |*mošt, žganje*|, hrúševka -e *ž* |*mošt, voda, goba*|, hrúševica -e *ž hruševa voda*, hrúševje -a *s* |*drevje, nasad*|, hrúševina -e *ž in* hrušcvína -e *ž* |*les*|

hrúšica -e *ž bot.*: čopasta, grozdnata ~

hrúška -e *ž*: zimska, medvedova, suha ~, zna več ko ~e peči; hrúškov -a -o,

hrúškast -a -o: ~a žarnica, **hrúškovec** -vca *m* |*mošt, žganje*|, **hrúškovka** -e *ž* |*mošt, voda*|, **hrúškovica** -e *ž* |*voda*|, **hrúškovje** -a *s*, **hrúškovina** -e *ž in* **hruškovína** -e *ž* |*les*|, **hrúškica** -e *ž*

hrúti -jem, hrujóč -a -e, hrúl -a -o: veter, voda hruje, v oblakih hruje; **hrútje** -a *s*

Hrvàt -áta *m, mn.* Hrváti *in* Hrvátje -ov, Hrvatica -e *ž*, hrváški -a -o *in* hrvátski -a -o, Hrváška -e *ž in* Hrvátska -e *ž*, iz ~e, v ~i, Hrváško -ega *s*: s ~ega, na ~em; hrváščina -e *ž*, hrvátar -ja *m*, hrvàt -áta *m* |*rastlina, živina s Hrvaškega*|; hrvatáriti -im *mešati hrvaške besede v slovenščino*, **hrvatárjenje** -a *s*, hrvátiti -im, **hrvátenje** -a *s*

hŕzati -am *in* hŕžem, **hŕzanje** -a *s*, **hŕzav** -a -o, **hŕzavec** -vca *m*, **hŕzniti** -nem

hržíca -e *ž zool.* |*dvokrilec*|, **hrženíca** -e *ž* |*žaba*|

hú *medm. izraža bolečino, mraz, začudenje*

húba -e *ž pr. kmetija*

Húbert -a *m os. i.*, **Húbertov** -a -o

hubêrtus -a *m* |*plašč*|

húd -a -o *in* -ó -í -é -á, *prim.* **húji** -a -e, *prisl.* hudó, húj(š)e: ~ mož, pes, ocet, poper, mraz, kašelj, namen, jezik, pogled, prepirljivec; ~i duh, ~a ura, zima, suša, kopriva, kri, žeja, beseda, misel, mast je ~a; ~o delo |*zločin*|; ~ udarec, boj, polom, očitek, čas; ~a bolezen, rana, bula, bitka, nesreča, slutnja, beda, izguba, krivica, krivda, kazen; ~ biti na koga; ~e krvi, jeze biti; ~ó gledati, delati, pretepsti, ~ó se držati; ~ó potreben, lep, učen, priden *zelo*; ~ó boli, ~ó rad uboga, ~ó mu je postalo; ~a mu prede *ali* gre, ~ó *ali* ~a je za denar, za vodo; ~ó mi je po njem, ~ó mi je zanj; ~ó se mu godi; húdi -ega *m hudič*; húdo -ega *s*; húdost -i *ž*

hudenície -ic *ž mn. mit.*

hudéti -ím *hujšati*, hudèl -éla -o; hudíti -ím se, hudíl -a -o: mast se hudi *postaja prevroča*, ~ koga *dražiti*

hudíca -e *ž údnica, skrnina*: prijela ga je ~

hudíč -a *m*: za ~a, od ~a, ta človek je s ~em; se ne boji ne ~a ne biriča; ni ~! ~! = ~a! hudíčev -a -o: ~o delo, ~ človek, ~ kamen *lapis*, ~o lep; hudíček -čka *m*, hudíčevka -e *ž*, hudíčéla -e *ž*; hudíčevstvo -a *s*; hudičeváti -újem *kleti*, hudičeválа -ála -o, hudičevánje -a *s*, hudičevávec -vca *m*, hudičevávka -e *ž*, hudičevávski -a -o; hudíčati -am *kleti*, hudíčanje -a *s*

hudík -a *m*: ~a! hudíkov -a -o; hudník -a *m*, hudníkov -a -o; hudíman -a *m*, hudímanov -a -o, hudímanski -a -o; hudímar -ja *m*, hudímarski -a -o

hudíka -e *ž bot.* = hudobíka -e *ž* = hudovíta -e *ž* = hudovitovína -e *ž hudolesovina* = hudolétovina -e *ž in* hudoletovína -e *ž jerebika*

hudína -e *ž*: ~ gre iz bolnika, se mu ne pozna ~ *dobro mu gre, med. huda bula*

hudír -ja *m*: za ~ja, od ~ja, ni ~! ~ja, da res! hudírjev -a -o, hudírski -a -o, hudírstvo -a *s*, hudírjevec -vca *m*

hudo- *v sestavi*: hudodélec -lca *m*, hudodélka -e *ž*, hudodélski -a -o, hudodélstvo -a *s*: ~ umora, tatvine; hudodélen -lna -o, hudodélnik -a *m*, hudodélnica -e *ž*, hudodélniški -a -o, hudodélništvo -a *s* >*[-dél-]*; hudoglèd -éda -o, hudogléden -dna -o; hudoléten -tna -o *mršav*, hudolétnica -e *ž bot.*; hudomúšen -šna -o, hudomúšnež -a *m*, hudomúšnica -e *ž*, hudomúšnost -i *ž*; hudoúren -rna -o: ~i oblaki, hudoúrnik -a *m* 1. *potok*, 2. *ptič*, hudoúrniški -a -o: ~o področje; hudozímci -ev *m mn. sredozimci*

hudôba -e *ž*: sama ~ ga je, íz ~e kaj storiti, ti ~ ti! hudôbec -bca *m*, hudobija -e *ž*: storiti ~o; hudobiján -a *m*; hudôben -bna -o: ~ namen, ~i jeziki; hudôbnost -i *ž*, hudôbnež -a *m*, hudôbnica -e *ž*

hudolésovina -e *ž in* hudolesovína -e *ž hudika*

hudováti -újem se, hudovánje -a *s*: ~ se na koga *ali* čez koga *ali* nad kom, ~ se zavoljo česa

hugenót -a *m, mn.* hugenóti *in* hugenótje -ov, hugenótski -a -o

Hughes *[hjúz]* -a *m* |*angl. fizik*|, Hughesov -a -o: ~ aparat

Hugo *[ügó]* -ja *m* |*franc. pesnik*|, Hugojev -a -o, hugojevski -a -o

hújskati -am, hújskanje -a *s*: ~ koga k čemu, ~ koga na kaj, ~ enega zoper drugega, hujskáč -a *m*, hujskáčka -e *ž*, hujskáški -a -o, hujskáštvo -a *s*, hujskarija -e *ž*

hújšati -am, hújšanje -a *s*: bolnik hujša, bolezen se hujša, hujšálen -lna -o *-ln-]*: ~o zdravljenje; hujšálo -a *s*

húkati -am, húkanje -a *s*: v roke (si) ~, húk -a *m*, húkniti -nem
húligan -a *m* |*mladoleten malopridnež, izgubljenec*|, huligánstvo -a *s*
húliti -im *sklanjati, pripogibati*, húljenje -a *s*: konj huli ušesa, mačka se huli, húlež -a *m*, hulívec -vca *m*
humán -a -o *človeški, plemenit, blag*: ~o ravnanje, ~a medicina; humánost -i *ž* = humanitéta -e *ž človečnost*, humanitáren -rna -o *človekoljuben*: ~a ustanova, humanitárnost -i *ž*
humanízem -zma *m*: socialistični ~, humaníst -a *m*, humanístka -e *ž*, humanističen -čna -o: ~a doba, ~a izobrazba, gimnazija
húmbug -a *m* → *prevara, slepilo, sleparstvo, goljufija*
Hume *[hjúm]* Huma *m* |*angl. filozof*|, Humov -a -o
humór -ja *m*: zdrav ~, obešenjaški ~; humoríst -a *m*, humorístka -e *ž*, humorístičen -čna -o, humoréska -e *ž*
húmus -a *m rodovitna prst, sprstenina, črnica*; húmusen -sna -o: ~a plast, humózen -zna -o: ~a zemlja ima veliko humusa
Húni -ov *m mn.* |*mongolsko pleme*|, húnski -a -o: ~i vpadi
hunt -a *m* |*voziček v rudniku*|
húpa -e *ž troblja pri avtomobilu*, húpati -am, húpanje -a *s*, hupkáč -a *m zool.*
hurá *medm.*: sprejeli so ga s trikratnim ~
huríska -e *ž mit. devica v muslimanskem raju*
Hurónci -ev *m mn.* |*severnoameriški indijanski rod*|, hurónski -a -o: Huronsko jezero, ~o vpitje *divje, divjaško*
Hús -a *m* |*češ. reformator*|, Húsov -a -o: ~e črke; husít -a *m*, *mn.* husíti *in* husitje -ov, husít(ov)ski -a -o: ~e vojske, husit(ov)stvo -a *s*
húš(k)niti -nem *prhniti, šiniti*: ~ mimo okna
huzár -ja *m* |*konjik*|: služiti pri ~jih, huzárski -a -o: ~i polk
hvála -e *ž*: lastna ~ se pod mizo valja; ~! ~ lepa! ~ vam! še ~ mi ni rekel, ~o peti, dajati komu, ~o vedeti komu za kaj, ~o dolžan biti komu; sama ~ ga je, v ~o šteti komu kaj; hvalevréden -dna -o → *hvale vreden, hvalen*, hvaležêljen -ljna -o → *hvale željen*, hvaležêljnost -i *ž* → *hvale željnost*; °hvalospèv -éva *m hvalnica*
hválen -lna -o: ~a prizadevnost; hválnost -i *ž*; hválnica -e *ž hvalilna pesem*, hválničen -čna -o >*[-ln-]*
hvaléžen -žna -o: ~ človek, ~o blago *dobro, trpežno*, ~ega *ali* ~ se pokazati, ~ biti komu za kaj, hvaléžnost -i *ž*
hvalíčiti -im, hvalíčenje -a *s*, hvalíčav -a -o, hvalíčavec -vca *m*, hvaličavka -e *ž*, hvalíčavski -a -o
hvalísati -am, hvalísanje -a *s* → *hvaličiti*
hvalíti hválim, hváli -ite! hvaléč -a -e, hválil -íla -o, hváljen -a -o, hváljenje -a *s in* hváliti -im *s stal. poud.*: ~ koga čez mero, na moč, ~ koga za kaj, ~ učenca zaradi vztrajnosti, ne hvali dneva pred večerom, ~ komu kaj, vsak berač svojo malho hvali, ~ se s čim, dobro blago se sámo hvali; hvalívec -vca *m*, hvalívka -e *ž*, hvalívski -a -o, hvalílen -lna -o *[-ln-]*, hvalílnost -i *[-ln-] ž*
Hvár -a *m* 1. *otok*: na ~u, s ~a, 2. *mesto*: v ~u, iz ~a, hvárski -a -o
hvóšč -a *m bot.*
Hyde Park *[hájd párk]* Hyde Parka *m* |*park v Londonu*|

I

i *m neskl. in* í íja *m* |*črka*|: z malim i *ali* ijem, z vélikim I; íjevski -a -o: ~e osnove *osnove na -i*; postaviti piko na i *dokončati, do konca dognati*
ì *medm. nejevolje, razburjenosti*: ì, saj ni vredno! ì, zdaj pa še to! ì, kjer si vzel!
í *nasl. medm. radovednosti in začudenja*: i káj pa delaš? i kám pa greš! i nò, pa naj bo!
í *medm. slutnje, suma in dvoma*: í, ti nekaj skrivaš! í, tole pa ne bo res! í, ne vem
i *nasl. vez. ali poud. prisl.* → *in, celó, tudi*; i — i *nasl. vez. (brez vejice) lit.* → *tako — kakor*
íbar -bra *m* |*reka*|, íbrski -a -o: ~i bregovi; íbar -bra *m* = íbarica -e *ž* |*cigareta*|
Ibêri -ov *m mn. ali* Ibêrci -ev *m mn.* |*nekdanji narod na Pirenejskem polotoku*|,

ibêrski -a -o: ~a kultura, ~i jezik = ibêrščina -e ž, Ibêrija -e ž, iberíst -a *m*

ibídem *lat. prisl. ravno tam, prav tam, na isti strani, v istem delu*

Íbikos -ka *m* |*gr. pesnik*|, Íbikov -a -o: ~i žerjavi

íbis -a *m afriška štorklja*, íbisov -a -o

***iblájtar** -ja *m vulg. finančni paznik*, *iblájtarski -a -o

Íbrahim -a *m os. i.*, Íbrahimov -a -o

Íbsen -a *m* |*norv. dramatik*|, Íbsenov -a -o: ~a drama, ~ vpliv, íbsen(ov)ski -a -o: ~a tehnika v drami, íbsenovka -e ž |*drama*|

íca -e ž *kravica*, ícek **ícka** *m teliček*, ícika -e ž *telička*: božja ~ *polonica, božji volek*

Ída -e ž *os. i.*, Ídin -a -o

Ída -e ž |*pogorje*|, idájski -a -o

íde íd ž *mn. strim. ime za 13. ali 15. dan v mescu*: id marčevih se boj!

ideál *[-ál]* -a *m vzor, stopnja popolnosti*: vsak ima svoj ~, ideálen -lna -o *[-ln-]*: ~a vrednost *namišljena*, ~e barve, ~o življenje, ~i ljudje, ~a pola, ideálnost -i *[-ln-]* ž, idealizírati -am *olepševati*, idealizíranje -a *s*: ~ resnico; idealízem -zma *m* 1. *fil. nazor*, 2. *nesebično delo, želja po popolnosti*, idealíst -a *m* 1. *kdor se nesebično vnema za kak vzor in se zanj žrtvuje, zanesenjak, sanjač*, 2. *privrženec idealizma*, idealístka -e ž, idealístičen -čna -o: ~a filozofija, umetnost

idéja -e ž 1. *misel, pójem, načrt, vodilna misel*: biti brez idej, ~o uresničiti, *med.* fiksna ~ *uprta misel*; 2. *fil. prapodoba*; idéjen -jna -o *miseln*: ~a skica *arh.*, ~i načrt za list, ~i svet *pojmovni*, idéjnost -i ž

idéntičen -čna -o *istoveten, (popolnoma) isti*: biti ~ s kom, s čim, ~a oseba, stvar, identíčnost -i ž *istovetnost, istost*: ugotoviti ~ koga, česa, identitéta -e ž: načelo ~e; identificírati -am: ~ koga *dognati, kdo je*, identifikácija -e ž *ugotovitev, ugotavljanje istovetnosti*; identifikacíjski -a -o: ~i postopek

ideo- *v sestavi*: ideografíja -e ž *pisava s pojmovnimi znamenji*, ideográfski -a -o: ~i sistem, ~o znamenje; ideográm -a *m pojmovno znamenje*; ideológ -a *m miselni vodja kakega nazora, smeri*, ideologíja -e ž *miselni sestav, nazor, miselne osnove*: socialistična ~, ideológki -a -o: ~i vodja, ideológko-političen -čna -o

idíla -e ž *polepšana podoba zadovoljnega življenja, mirno sožitje*: ~ v slikarstvu, pesništvu, glasbi, življenju, idíličen -čna -o: ~ prizor, idíličnost -i ž: ~ življenja, slik, idilika -e ž *ljubezen do idiličnega*

idio- *v sestavi*: idiolatrija -e ž *oboževanje samega sebe*; idiopatíja -e ž *med.*, idiopátičen -čna -o; idioplázma -e ž *dedna zasnova v semenčici in jajčecu*; idiosinkrazija -e ž *med. preobčutljivost za nekatere dražljaje, odpor do česa*: ~ za kaj *ali* do česa, idiosinkrátičen -čna -o

idióm -a *m posebnost govora, govor*, idiomátičen -čna -o: ~ izraz, idiomátika -e ž; idiotízem -zma *m slov.* |*jezikovna posebnost*|, idiótikon -a *m besednjak krajevnih jezikovnih posebnosti*

idiót -a *m bebec, tepec*, idiótka -e ž, idiótski -a -o: ~o vedenje, ~o govoriti, idiótstvo -a *s*, idiotíja -e ž, idiotízem -zma *m neumnost, nespamet, nesmisel*

idól *[-ól]* -a *m malik*, idolatrija -e ž = idololatrija -e ž *malikovavstvo*

Idrija -e ž *kr. i.*, v ~i, idrijski -a -o: ~i rudnik, Idrijčan -a *m*, Idrijčanka -e ž; *dom.* Idrc -a *m*, Idrčan -a *m*, idrski -a -o, Idrijca -e ž |*reka*|, idrijški -a -o

Ifigenía -e ž *in* Ifigenija -e ž *hči kralja Agamemnona*: Goethejeva ~ na Tavridi, Ifigenijin -a -o: ~ brat, ~a žrtev

Íg -a *m kr. i.*, z ~a, na ~u, iški -a -o: ~o polje, Iški Vintgar, Ižánec -nca *m*, Ižánka -e ž, ižánski -a -o: ~e navade, ~i fantje, Ižánsko -ega *s*, na ~em

igálka -e *[-ųk-]* ž *bot. volčin*

ígla -e ž, *rod. mn.* ígel *[igəl]* 1. ~ za šivanje, za podpletanje, ~ severnica; lasna, jelova, pletilna, naprsna, kravatna, magnetna, kompasna, cepilna, injekcijska, zdravniška ~, suha ~ |*slika*|, *tisk.* črtalna, prerisovalna, strgalna ~, vdeti ~o, sedeti na ~ah; 2. ~ pri nožu, kosi, sekiri *ostrina, ki se zbrusi*, rezilu ~o vzeti, 3. ~ pri vozu, vpregi: ~ gre skozi oplen, blazino, soro in os; jarmove ~e so lesene ali železne; 4. *zool., bot.*; iglica -e ž, íglica -e ž, iglén -a -o *in* ígeln -a -o *[-gəl-]*: ~a konica, ost, ~o uho, iglíčen -čna -o, íglast -a -o: ~o drevje, iglíčast -a -o *in* ígličast -a -o: ~a ježica, trščica, ~ cvek; iglàt -áta -o, iglavec -vca *m iglasto drevo*, iglíčje -a *s*, iglíčevje -a *s*: po tleh je na debelo ~a, po gorah raste gosto ~ *iglasto drevje*, iglár -ja *m in*

iglar -ja *m* 1. *pušica*, 2. *izdelovavec igel*, **iglarica** -e *ž*, **igličar** -ja *m in* **igličar** -ja *m* |*izdelovavec*|, **iglarski** -a -o *in* **iglárski** -a -o, **igličarski** -a -o *in* **igličarski** -a -o: ~a obrt, industrija, **iglárna** -e *ž* |*tovarna*|, **iglárstvo** -a *s izdelovanje igel*, **igelnica** -e *[-gəln-] ž* = igelnják -a *m in* **iglenják** -a *m* |*tok*|; **iglokóžci** -ev *m mn. zool.*

iglu -ja *m* |*eskimska hiša*|

Ignácij -a *m os. i.*, **Ignácijev** -a -o, **Ignác** -a *m*, **Ignácov** -a -o; **Ígo Íga** *m*, **Ígov** -a -o; **Ignácija** -e *ž*, **Ignácijin** -a -o; **ignacijánski** -a -o

ignoránt -a *m nevednež*, **ignorántski** -a -o, **ignoránca** -e *ž nevednost*

ignorírati -am, **ignoríranje** -a *s*: ~ koga *ne meniti se za koga, namenoma ne poznati, prezreti koga*

igó ižésa *s jarem*, **igóvec** -vca *m vol za v jarem*, **igésarica** -e *ž verížica, ki veže igo in jarem*, **igelj iglja** *m*, **igeljc** -a *[-gəlj-] m jarmič*

Ígor -ja *m os. i.*, **Ígorjev** -a -o

ígra -e *ž*: otroška, pastirska ~, ljubezenska ~, ~ narave, usode; olimpijske, družabne, viteške ~e, nogometna, športna, šahovska ~; odigrati ~o *partijo*, mojstrska ~, gledališka, zvočna, lutkovna, slušna, filmska ~; besedna ~, vesela ~ *komedija*, žalna ~ *tragedija*; ~ s petjem; ~ s kartami *kvartanje*, ~ s kockami *kockanje*, ~ z žogo *žoganje*; ~ na klavir, na gosli, na orgle, na flavto, na harmoniko, na srečo; hazardna ~; poučna, vzgojna, prepovedana, umazana ~; ~ za denar, za zabavo; to je vse le ~ *šala, videz, slepilo*; ~ barv, žarkov, valov, glasov *vrvenje, prelivanje, spreminjanje*

igráča -e *ž*: otroška ~, to je ~ *je lahko*, to ni ~ *ni lahko*; bila mu je le ~, **igráčka** -e *ž*, **igráčica** -e *ž*, **igráčast** -a -o = **igráčkast** -a -o: ~ otrok bi se samo igral, **igráčar** -ja *m* = **igráčkar** -ja *m*, **igráčarica** -e *ž*, **igráčarstvo** -a *s*; **igráčkati** -am se 1. *otr. igrati se*, 2. *neresno delati*, **igráčkanje** -a *s*

igráti -ám, **igráje**, **igrajóč** -a -e, **igràj** -ájte! **igràl** -ála -o, **igrán** -a -o, **igránje** -a *s*: ~ domino, šah, tarok, nogomet, odbojko; ~ na odru; ~ vlogo (na odru, v življenju, pri kakem delu), Oidipa, Antigono; ~ skladbo, ~ (na) klavir, (na) gosli, (na) violino, (na) harmoniko, (na) pihala; ~ na srečo, na up; ~ za denar, za prvenstvo, za zabavo; ~ na pamet, po posluhu; ~ ž odprtimi kartami; srce mi igra od veselja; ~ prvo violino v življenju; solze mu igrajo v očeh; igraje kaj narediti; delo igra veliko vlogo; stroški ne igrajo nobene vloge; ~ karte s prijateljem; zarnice igrajo *pobliskava se*; ~ se z življenjem, ~ se vojake, slepe miši; ~ se z žogo, s puncko, z vozičkom; **igráč** -a *m*, **igrálen** -lna -o *[-ln-]*: ~e karte, ~i prostor = **igrálnica** -e *[-ųn-] ž*, **igrálnik** -a *[-ųn-] m manual*

igráv -áva -o: otrok je ~, **igrávost** -i *ž*; **igrív** -a -o: ~ maček, ~e sapice, **igrívost** -i *ž*: ~ v besedi

igrávec -vca *m*: strasten, hud ~ *kvartopirec*, gledališki ~, ~ na klavir, na harmoniko, v orkestru; **igrávka** -e *ž*, **igrávski** -a -o: ~i poklic, talent, ~a šola, družba; **igrávčev** -a -o, **igrávkin** -a -o: ~ nastop, ~a vloga, **igrávstvo** -a *s*

igrc **igrcà** *m in* **igrc** -a *m godec*, **igrčev** -a -o, **igrski** -a -o

igrica -e *ž*, **igríšče** -a *s*: športno, otroško ~; **igríški** -a -o, **igríščen** -čna -o: ~e naprave

igumán -a *m predstojnik pravoslavnega samostana*, **igumanov** -a -o, **igumanski** -a -o, **igumanstvo** -a *s*

íhaha *medm. konjsko rezgetanje*, **íhaha** *m neskl. prenes.*: iz kuhinje je zadišal ~ *konjsko meso*

Ihán **Ihána** *m kr. i.*, iz ~a, **ihánski** -a -o, **Ihánec** -nca *m*, **Ihánka** -e *ž*

ihnévmon -a *m zool.* |*afriška in maloazijska mačka*|

íhta -e *ž*: ~ ga trese, razganja, prime; ne bodi taka ~; **íhten** -tna -o: ~ človek; **ihtav** -a -o: biti ~e narave, ~o jokati, **ihtavec** -vca *m*, **ihtavka** -e *ž*; **íhtiti** -im se *silovito se jeziti*, **íhtenje** -a *s*; **ihtéti** -ím *krčevito jokati*, **ihté, ihtéč** -a -e, **íhti** *ali* **ihtì ihtíte! ihtèl** -éla -o, **ihtênje** -a *s*

ihtio- *v sestavi*: ihtiodónt -a *m okamnel ribji zob*; **ihtiól** *[-ól]* -a *m* |*mazilo proti vnetju*|, **ihtiólov** -a -o = **ihtiólen** -lna -o *[-ln-]*: ~o mazilo, **ihtiolít** -a *m okamnela riba*, **ihtiologíja** -e *ž*, **ihtiológski** -a -o, **ihtiológ** -a *m*; **ihtiozáver** -vra *m* |*pradaven reptil*|

íjevski -a -o: ~e osnove

Íkar(os) -ra *m gr. mit.*, **Íkarov** -a -o, **Ikárija** -e *ž* |*otok*|, **ikárski** -a -o: Ikarsko morje

ikavščina -e *ž*, ikavski -a -o: ~o narečje, ikavec -vca *m*, ikavka -e *ž*

ikóna -e *ž svetniška podoba*, ikónica -e *ž*

ikono- *v sestavi*: ikonobórec -rca *m*, ikonobórstvo -a *s*; ikonodulíja -e *ž češčenje podob*; ikonográf -a *m*, ikonografíja -e *ž*, ikonográfski -a -o; ikonoklázem -zma *m razbijanje ikon*, ikonoklást -a *m ikonoborec*; ikonológija -e *ž*; ikonoskóp -a *m fiz.*; ikonostás -a *m pregraja z ikonami pred pravoslavnim oltarjem*

ikozaéder -dra *m min. dvajseterec*, ikozaédrski -a -o: ~i kristali

íkra -e *ž*, *nav. mn.* íkre íker *ž*: ribje ~e, íkrast -a -o *ikri podoben*, íkrn -a -o: ~o jedro, íkrnat -a -o, íkrnica -e *ž* |*riba*|, íkrnik -a *m* |*kamen*|, ikríti -ím se *drstiti se*, ikrênje -a *s*: ribe se ikrijo

íkrica -e *ž ličinka trakulje*, íkričav -a -o: ~o meso, íkričavost -i *ž* |*bolezen*|

íks -a *m in neskl. črka x*: mali, véliki ~, operira s samimi ~i, noge na ~, od ~ naprej, z ~ ljudmi, íksov -a -o, íksast -a -o: ~e noge; íkskrat: ~ sem mu že rekel; íksti -a -o: na ~o potenco

Iksíon -a *m mit.* |*kralj Lapitov*|, Iksíonov -a -o: ~o kolo

íkterus -a *m zlatenica*, iktêričen -čna -o *zlateničen*

íktus -a *m poudarek (posebno v prozodiji)*, *med. nepričakovan nastop, udar bolezni*

íl *[íl]* -a *m in* ílo -a *s glina*: posoda iz ~a, ílen ílna -o *[-ln-]* = ílov -a -o, íloven -vna -o: ~a posoda, opeka, hiša; ílnat -a -o *[-ln-]* = ílovnat -a -o: ~ svet, ~a zemlja, ílast -a -o = ílnast -a -o *[-ln-]*: ~a tla, prst, voda

ilegála -e *ž skrivno, nezakonito, podtalno delovanje in ustrezna organizacija*: biti, delati v ~i, ilegálen -lna -o *[-ln-] nezakonit*: ~o delovanje, ~a propaganda, ~i listi, tisk, ilegálnost -i *[-ln-] ž*: ~ dejanja, lista; ilegálec -lca *[-lc-] m*, ilegálka -e *[-lk-] ž*, ilegálski -a -o *[-ls-]*

ilegitímen -mna -o *nezakonski*: ~ otrok, ilegitímnost -i *ž*

ileus -a *m med. neprehodno črevo, zapora vetrov in blata*

Iliáda -e *ž* |*Homerjev ep*|, Ílion Ília *m Troja*, Ílijski -a -o: ~o obzidje

Ilír -a *m in* Ilírec -rca *m* |*član starega naroda na Balkanu, državljan Napoleonove Ilirije*|, ilír -a *m ali* ilírec -rca *m pripadnik ilirskega gibanja*; Ilírija -e *ž*: Napoleonova ~, ilírski -a -o: stari ~i rodovi, ~e naselbine, ~e dežele; ~o gibanje za združitev južnih Slovanov = ilirízem -zma *m* = ilírstvo -a *s*

Ilírska Bístrica -e -e *ž kr. i.*, iz ~e ~e, bístriški -a -o, Bístričan -a *m*, Bístričanka -e *ž*

ílka -e *[-lk-] ž bot.*

Ílka -e *[-lk-] ž os. i.*, Ílkin -a -o *[-lk-]*

Ilóna -e *ž in* Ilónka -e *ž*, Ilónin -a -o, Ilónkin -a -o

ílovica -e *ž* = ílovka -e *ž*, ílovina -e *ž in* ilovína -e *ž*, íloviček -čna -o: ~a barva, ílovičnat -a -o: ~a zemlja, ílovičast -a -o: ~a snov, ílovičnica -e *ž gnila voda na ilovnatem svetu*, ílnik -a *[-ɯn-] m* = ilovnica -e *ž* |*jama*|, ilovíšče -a *s prostor, kjer pridobivajo ilovico*, ílovje -a *s*

ilovščica -e *ž zool.*

iluminát -a *m*, *nav. mn.* iluminâti -ov *m* 1. *ud skrivnega društva*, 2. *razsvetljenec*

iluminírati -am *razsvetliti, okrasiti s slikami*: ~ dvorano, mesto, ~ kodeks z inicialkami, podobami, iluminácija -e *ž razsvetljava, okras in slike*, iluminátor -ja *m kdor iluminira*

ilustrírati -am *razjasniti, ponazoriti, poslikati*: knjigo, besedilo ~, ~ trditev z zgledom; ilustríran -a -o: ~ list, ~a izdaja; ilustrácija -e *ž slika, ponazoritev*: za ~o razmer, ilustrátor -ja *m*, ilustrátorka -e *ž*, ilustratíven -vna -o: primer je zelo ~, ~a stran knjige

iluzíja -e *ž videz, slepilo, varanje čutov*: optična, akustična, odrska, slikarska ~; ~e si delati *prazne upe, slepiti se, zidati gradove v oblake*, iluzóren -rna -o *varljiv, navidezen, slepilen*: vsaka misel na to je ~a, iluzionízem -zma *m* 1. *fil. nazor*, 2. *um. smer*, iluzionist -a *m pripadnik iluzionizma, sanjač*, iluzionístičen -čna -o: ~i oder, ~a slikarija, ~i nazori

imagináren -rna -o *dozdeven, namišljen, nestvaren, navidezen*: ~i svet, prostor, ~o število, imaginárnost -i *ž namišljenost, nestvarnost*, imaginácija -e *ž predstavna zmožnost, zmožnost umišljanja, nestvarnost*: pesnik ima čudovito ~o, zamisel je čista ~, imaginatíven -vna -o = imaginacíjski -a -o: ~a moč *predstavna moč*

Imakuláta -e *ž Brezmadežna*

imám -a *m* 1. *prvi molivec v mošeji*, 2. *vrhovni cerkveni poglavar muslimanov*, imamát -a *m*, imámski -a -o

imanénca -e *ž obseženost znotraj kakšnega območja*: ~ vzroka, Kantova ~ zavesti, imanénčen -čna -o: ~a filozofija, imanénten -tna -o *v sebi obsežen, bistven, neločljiv*, imanentizem -zma *m na imanenci sloneča metoda*, imanentíst -a *m*

imatrikulírati -am *vpisati v imenske sezname*, imatrikulácija -e *ž vpis, vpisovanje*, imatrikulacíjski -a -o: ~i rok, ~e knjige, ~o potrdilo

imbecílen -lna -o *slaboumen*, imbecílnost -i *ž slaboumnost* >*[-ln-]*

imé -na *s*: družinsko, rojstno, krstno, dekliško, redovno, pravo, pesniško, partizansko, izmišljeno, tuje, domače, ljubkovalno ~; lastno, skupno, občno, snovno, osebno, stvarno, krajevno, hišno, vôdno ~, komu ~ dati, vzdeti, obesiti; koga po ~u klicati, poznati, vprašati; ~ mi je Tone; pod tujim ~om bivati, živeti, nastopati; pes sliši na ~ Sultan; na njegovo ~ dela; prosi v očetovem ~u: podpisati se s celim ~om; naredil je dolg na moje ~, v ~u ljudstva, postave; delati čast svojemu ~u; poznati samo po ~u; to je samo po ~u, ne v resnici; v božjem ~u, naj ti bo; napraviti si ~; slikar ima že nekaj ~a; dobiti, imeti (dobro) ~ *(za)sloveti*, v ~ priti *zasloveti*; v ~u biti; komu ~ kratiti; (dobro) ~ zgubiti; ob (dobro) ~ priti, spraviti koga; ni ~a vredno *ni vredno omeniti*; iménje -a *s skupno ime za vsa imena kakšne stroke, terminologija*

imeník -a *m seznam imen*: članski, telefonski, trgovski ~, imeniški -a -o

imeníten -tna -o *veljaven, kar ima ali zasluži veliko ime*: ~ človek, ~a gospa, ~o delo, ~o se držati, nositi, imenítnik -a *m*, imenítnica -e *ž*, imenítniški -a -o: ~o vedenje, imenítnost -i *ž*: razkazovati svojo ~ *veljavo, moč* = imenítiti -im se, imenítenje -a *s*

imenják -a *m*: midva sva ~a *istega imena*

iménoma *prisl. po imenu, z imenom, posebej, zlasti*

imenoslóvje -a *s onomastika*

imenoválnik -a *[-ụn-] m nominativ, prvi sklon*, imenoválniški -a -o *[-ụn-]*: ~a oblika

imenováti -újem, imenovàl -ála -o, imenovánje -a *s*: obtoženec ni hotel nikogar ~; ~ stvar s pravim imenom; ~ koga lažnika, ~ koga za tajnika, ~ koga pri šolski konferenci *oceniti ga s slabim redom*; kako se imenuješ? ~ koga na ravnateljsko mesto; imenován -a -o: takó ~, prej ~i igravci *našteti*, biti ~ za upravnika, biti ~ v šoli *opominjan*

imenovávec -vca *m*: ulomek ima števec in ~, najmanjši skupni ~, poiskati čemu skupni ~ *skupno podlago*, imenovávski -a -o

iménski -a -o: ~i seznam, ~o kazalo, ~a vrednost denarja, ~a sklanja *samostalniška*

iméti imám, imèj iméjte! imèl -éla -o, imajóč -a -e; *nik. v sed.* nimam -š: ~ hišo, dom, družino, pamet; ~ kaj soli v glavi; ~ dolžnost, skrb; ~ na sebi obleko; ~ pri sebi denar, orožje, družino; to ima nekaj v sebi; na, zdaj pa imaš, ko nič nimaš; kaj pa imam od tega; že imam *sem že uganil*; ~ mlade, otroka; ~ srečo, nesrečo, smolo, bolezen, delo, zaslužek, službo, kruh; ~ opravek, pot, naročilo, pošto; ~ besedo, moč, močan glas, vpliv, oblast, veljavo, vrednost; ~ čas, zmožnost, voljo, priložnost; ~ oko za koga; ~ koga na stanovanju, na hrani, na skrbi, na glavi; ~ veliko opraviti, povedati, govoriti, terjati; ~ vojsko, prepir, mir, sovraštvo s kom; ~ ga pod kapo, v glavi; ~ koga *ali* kaj v mislih, na jeziku, na očeh; ~ kaj na rovašu, na računu s kom; ~ kaj za bregom; ~ kaj zoper koga *ali* proti komu; imaš kaj proti? ~ v dobro, v dobrem, na dolgu; ~ za resnico, za krivico, za tatvino; za norca ~ koga; za poštenjaka, za nedolžnega, za starejšega ~ koga; ~ koga pod seboj; za svojega ~ koga; oko, čut, nos ~ za kaj; prav ~, ~ svoj prav; ~ govor, sejo, skušnjo, šolo; rad, trdo ~ koga; v strahu, v číslih ~ koga; ~ dan, rok (na sodišču); hudó me ima *zelo rad bi*; bolezen ga ima *ga tare*; tebi se imam zahvaliti za to; imaš priti o pravem času; imate drugačni biti! imate govoriti resnico! *morate*; mi imaš posoditi nekaj denarja? mi imaš kaj očitati? *moreš*; kako se imate? dobro, za silo, slabo se ~; radi se imejte!

imétje -a *s premoženje* = imétek -tka *m*, imétnik -a *m*: ~ legitimacije, odlikovanja, menice, imétnica -e *ž* (°imejítelj, °imejiteljica)
imigrácija -e *ž priseljevanje, priselitev*, imigríranje -am *priseliti, priseljevati se*, imigránt -a *m vseljenec, priseljenec*, imigrántski -a -o: ~i zakon
iminénten -tna -o: ~a nevarnost → *grozeča, neposredna, bližnja*
imitírati -am *posneti, posnemati, oponašati*, imitíranje -a *s*: ~ koga v nastopu, ~ glas, ~ sliko, imitácija -e *ž posnetek*: ~ slike, marmorja, nakita; imitatíven -vna -o, imitátor -ja *m posnemovavec*, imitátorski -a -o, imitacíjski -a -o
imobílen -lna -o *[-ln-] nepremičen, negiben, nepremakljiv*: ~a posest, ~ bolnik se težko giblje, imobílnost -i *[-ln-] ž negibnost, nepremičnost, togost*, imobílje -lij *ž mn. nepremičnine*; imobilizírati -am: ~ bolniku nogo, imobilizácija -e *ž*
imorálen -lna -o *[-ln-] nenraven*, imorálnost -i *[-ln-] ž nenravnost*
imortéla -e *ž bot. suhocvetka*
imovína -e *ž* → *imetje, premoženje*, imovínski -a -o → *premoženjski*, imovít -a -o → *premožen, bogat*, imovítost -i *ž* → *premožnost*
imperatív -a *m slov. velelnik*: kategorični, življenjski ~ *dolžnost, ukaz, nujnost*, imperatíven -vna -o: ~o govorjenje *ukazovalno, oblastno*
imperátor -ja *m cesar, vladar najvišje stopnje*, imperátorski -a -o: ~i nastop, ~a oblastnost, imperátorstvo -a *s*
imperfekt -a *m nedovršni pretekli čas*, imperfekten -tna -o: ~a oblika, imperfektíven -vna -o *nedovršen*: ~i glagol *nedovršnik*, imperfektívnost -i *ž nedovršnost*
impêrij -a *m cesarstvo, vladarstvo*: rimski, britanski ~, imperiálen -lna -o *[-ln-]*: ~a ureditev, ~a ustava, imperializem -zma *m hlepenje po moči nad drugimi deželami, osvajalna politika*, imperialističen -čna -o: ~a politika *osvajalna*, imperialíst -a *m*
impersonálen -lna -o *[-ln-] slov. brezoseben*: ~o izražanje, impersonálnost -i *[-ln-] ž brezosebnost*
impertinénten -tna -o *nesramen, predrzen*, impertinénca -e *ž nesramnost, predrznost, nadutost*
impetuóso *[-u-ózo] prisl. glas. burno, silovito*
implantácija -e *ž vsaditev, vstavitev*: ~ žleze *med.*, implantírati -am *med. vsaditi, vstaviti*, implantát -a *m med. vsadek*
implicírati -am *vplesti, vključiti*, implícite *prisl. hkrati, vključno*: s tem je ~ rešeno tudi prvo vprašanje, implikácija -e *ž vključitev*
imponderábilije -ij *ž mn. netehtljive, nepreračunljive okoliščine*
imponírati -am: imponira mi njegov nastop, imponira mi s svojim znanjem *zbuja mi spoštovanje, sili me k spoštovanju, priznanju, občudovanju*; imponira mi zaradi možatosti; impozánten -tna -o *veličasten, mogočen, občudovanja vreden*: ~a stavba, prireditev
impórt -a *m uvoz blaga, uvoženo blago*, impórten -tna -o: ~o blago *uvozno*, importírati -am *uvažati*: ~ blago
impoténten -tna -o *(spolno) nezmožen*, impoténtnost -i *ž spolna nezmožnost* = impoténca -e *ž*, impoténčen -čna -o
impregnírati -am *prepojiti*, impregníranje -a *s*, impregnácija -e *ž*, impregnacíjski -a -o: ~i pripomočki
impresárij -a *m podjetnik ali vodja gledaliških družin*
impresíja -e *ž vtis*, impresionízem -zma *m |um. smer|*, impresioníst -a *m*, impresionístičen -čna -o: ~o slikarstvo, pesništvo, impresíven -vna -o *izrazit, nazoren, prepričljiv, vpliven*: ~ obraz, ~e besede
imprésum -a *m tisk.*
imprimátur -ja *m dovoljenje za natis*
impromptu *[empromptü']* -ja *m glas.*
improvizírati -am *narediti kaj brez priprave, sproti, v naglici*; *stresati iz rokava*: ~ sprejem, nastop, govor; ~ na klavirju, na orglah, improvizácija -e *ž*, improvizátor -ja *m*
impúlz -a *m podnet, spodbuda*: dati komu ~ *spodbuditi ga*; dati ~ za kaj *sprožiti kaj*, impulzíven -vna -o: ~ človek se rad vname in vnema druge, ~a moč *podnetna, gonilna*, impulzívnost -i *ž silnost, vnema, vnetost, vročekrvnost* >*[-lz-]*
imputírati -am: ~ komu kaj *prisojati, koga po krivici česa dolžiti*, imputácija -e *ž*
imún -a -o *izvzet, zavarovan pred čim*: ~ za bolezen, imunitéta -e *ž*: poslanska ~, imúnost -i *ž med. zavarovanost pred boleznijo*, imunizírati -am, imunizácija

-e ž: ~ s cepljenjem, imunizacijski -a -o: ~i postopek, imunitéten -tna -o: ~a izkaznica

in *vez.* ① *tesno druži pojme v višjo pomensko enoto; ta zveza pomeni govorno enoto in jo včasih pišemo skupaj;* a) *seštevanje*: ena ~ dvajset je enaindvajset; b) *stopnjevanje in poudarjanje*: zvonim ~ zvonim, pa se nihče ne oglasi; čez ~ čez stoji voda, čezinčez dovolj ima, skoz ~ skoz, bolj ~ bolj, čez drn ~ strn, staro ~ mlado, nikdar ~ nikoli, nikjer ~ nikoli, kratko ~ malo; c) *primerjanje zaradi poudarka*: to ~ pa nič *je isto*, ti ~ pa poštenjak *je dvoje, daleč vsaksebi*; ② *tesno veže istovrstne stavčne člene*: a) *proste*: živa ~ čista beseda; *ta zveza je tako ozka, da v predložnih členih za* in *ne ponavljamo istega predloga*: brez ravnila ~ vodila; *ne smemo pa vezati z* in *dveh predlogov pred istim samostalnikom*: v hiši ~ okoli nje (°v in okoli hiše), na strehi ~ pod njo (°na in pod streho), pred uporabo ~ po nji (°pred in po uporabi); *kadar je več istovrstnih stavčnih členov, vežemo z* in *po navadi le zadnja dva, stavčna melodija pa raztegne vezalno moč na vso vrsto*: govori brez spotike, stvarno ~ nazorno; *tudi več povedkov z istim osebkom čutimo kot istovrstne stavčne člene; v taki zvezi po navadi ne ponavljamo pomožnega glagola ali kakega prislova za* in: razumeli te bomo ~ sočustvovali s teboj; *včasih zaradi večje učinkovitosti vežemo vse člene naštevanja z* in *(mnogovezje ali polisindeton)*: imeli bomo jesti vi ~ jaz ~ pes ~ mucek; b) *izražene z odvisniki; tudi ta zveza je tako tesna, da za* in *po navadi ne ponavljamo istega veznika, zaimka ali prislova*: preprost človek ne ve kaj prida o besedi, ki ga spremlja od kraja do konca ~ se ga tesno ovija; *včasih je en člen prost, drug pa odvisnik*: saj cesar dá pol hleba ~ kar je treba; ③ *ohlapnejša je vezalna vloga veznika* in, *kadar veže glavne stavke z različnimi osebki; pogosto ima protivni, dopustni, posledični, sklepalni, vzročni ali pa časovno zaporedni pomen; v govoru delamo pred* in *odmor, v pismu pa lahko pišemo vejico*: zatri nam knjigo, ~ temà se zgrne nad nami; *to velja tudi za nepopolne stavke*: trenutek še, ~ odločeno bo; *prav tako pišemo vejico, če z* in *uvajamo kake dodatke, naštevanja, poudarke*: bal se nas je, ~ po pravici; imeli so eno samo vrv, ~ še to prekratko; *to velja zlasti pred* in sicer, in to; ④ *še ohlapnejša je vezalna moč veznika* in *na začetku stavka, odstavka ali celega dela; tedaj meri le splošno na prej povedano ali nakazuje neizraženo misel, da tako označi novost, nasledek, sklep, nasprotje, vzrok; zato ga pogosto srečujemo v vprašanjih, pogovoru, izrazih presenečenja*: ~ šel je boj boj'vat brez upa zmage; ~ zdaj k vam, vi živi; tako dolgo nisem videl krosen, da se mi je vse razpuhtelo, podoba in beseda. In to mêni, ki nosim v sebi toliko podob in besed! ⑤ *v tej ohlapni vlogi se* in *veže v ozko enoto z drugimi vezniki, prislovi in zaimki, ne da bi jim spreminjal pomen, le splošno povezuje njihove stavke s potekom misli*: ~ kadar preteče let' in dan, spet k materi pride bolj bolan; ~ ko si se vračal, te je dohitel Martin; ~ če padem, kaj zato; votlina je suha, ~ ker je ne doseže nobena sapica, tudi topla; človek bi ne verjel, ~ vendar je res; pridem sam, ~ če bo le mogoče, pripeljem še koga; sredi mostu se ustavi, ~ kakor bi bil iz uma, skoči v strugo pod seboj

ináčica -e ž → *različica, varianta*

inadekváten -tna -o *neskladen, neustrezen, neprimeren, neprikladen*: ~ izraz, prevod, inadekvátnost -i ž

ináko *prisl.*: ~ se mu stori *milo se mu stori, na jok mu gre*

inavgurácija -e ž *slovesno ustoličenje*, inavgurírati -am, inavgurálen -lna -o *[-ln-]*: ~a disertacija

incést -a *m krvoskrunstvo*, incestuózen -zna -o: ~o druženje, incésten -tna -o

incidènt -énta *m pripetljaj, vmesni dogodek*

incízija -e ž *vrez, rez*: kožna ~

inč -a *m palec, cola*

indantrén -a *m |barvilo|*, indantrénski -a -o: ~e barve

indecénten -tna -o *nespodoben*: ~a noša, ~o vedenje, indecéntnost -i ž = indecénca -e ž *nespodobnost, nenravnost*

indefiníten -tna -o *slov. nedoločen*: ~i zaimki, števniki, indefinítnost -i ž

indeklinábile -la *m nesklonljiva beseda, mn.* indeklinabília -ij *s nesklonljive besede,*

indeklinabílen -lna -o *[-ln-]*, indeklinabílnost -i *[-ln-] ž*

índeks -a *m med., mat. seznam, kazalo, merilo*: ~ cen, barvni ~, ~ na univerzi, knjiga je na ~u; priti na ~, dati na ~, índeksen -sna -o: ~o število

indeterminízem -zma *m fil.* |*smer*|, indeterminíst -a *m*, indeterminístičen -čna -o

indíc -a *m, nav. mn.* indícije -ij *ž sum zbujajoča znamenja*: po ~ah koga zasledovati, obsoditi, indicírati -am *namigniti, napotiti, naznačiti*; *gl. tudi* indikacija, indikator

indiferénten -tna -o *neopredeljen, nezavzet, brezbrižen, mlačen*: biti ~ v čem, ~ za kaj, do česa; versko ~, indiferéntnost -i *ž*, indiferénca -e *ž*, indiferentízem -zma *m mlačnost, brezbrižnost*, indiferentíst -a *m*, indiferentístka -e *ž*

indigníran -a -o → *razdražen, razkačen, užaljen, jezen, prizadet*, indignácija -e *ž* → *užaljenost*

índigo -a *m* 1. *indijsko modro barvilo*, 2. (papir) ~ *prepisni papir*; índigov -a -o: ~ papir, índigovec -vca *m bot.*; *gl. tudi* indika, intka

índij -a *m kem.* |*prvina*|, índijev -a -o

Índija -e *ž*: Prednja, Zadnja ~, ~ Koromandija, Índijec -jca *m*, Índijka -e *ž*, indijski -a -o: Indijski ocean, índijščina -e *ž*, indológ -a *m*

Indijánec -nca *m*, Indijánka -e *ž*, indijánski -a -o: ~a plemena v Ameriki, indijánarica -e *ž* |*povest*|

índika -e *ž indigo*, índikast -a -o

indikácija -e *ž med.*: socialna ~, indicíran -a -o *potreben, primeren*: ~a je operacija; *gl. tudi* indic, indikator

indikatív -a *m slov. povedni naklon*, indikatíven -vna -o: ~a oblika

indikátor -ja *m stroj. kazalo na strojih, kem. snov, ki pokaže kisle in bazične lastnosti, kazavec*, indikátorski -a -o: ~i diagram; *gl. tudi* indic, indikacija

indirékten -tna -o *posreden*: ~i davki, ~i govor *slov. odvisni*, ~a svetloba

indiskréten -tna -o *klepetav, nepreviden, brezobziren, preradoveden, prezaupen*, indiskrecíja -e *ž*, indiskrétnost -i *ž*

indisponíran -a -o *slabe volje, nejevoljen*, indispozícija -e *ž*

indivíduum -a *m ali* -dua *m posameznik, mn.* indivídui -duov, individuálen -lna -o *[-ln-] posamezen, oseben*: ~o gospodarstvo, ~a vzgoja, psihologija, ~o zdravljenje, ~o vzgajati, individuálnost -i *[-ln-] ž osebnost*: ta človek je močna ~, individualizírati -am: ~ zdravljenje, individualizácija -e *ž*: ~ vzgoje, individualízem -zma *m fil.*, individualístičen -čna -o: ~o mišljenje, ~a vzgoja, individualíst -a *m*

Indoevropéjci -ev *m mn. skupno ime za narode od Indije do Evrope s skupno jezikovno osnovo*, indoevrópski -a -o: ~a jezikovna skupnost, indoevrópščina -e *ž*, indoevropeíst -a *m*, indoevropeístika -e *ž*

Indogermáni -ov *m mn. nemško ime za Indoevropejce*, indogermánski -a -o, indogermánščina -e *ž*, indogermaníst -a *m*, indogermanístka -e *ž*, indogermanístika -e *ž* |*znanost*|

Indokína -e *ž* |*polotok med Indijo in Kitajsko*|, indokínski -a -o: ~e države; Indokitájci -ev *m*, indokitájski -a -o

indolénten -tna -o *nemaren, brezbrižen, med. neboleč*: ~a bezgavka, indoléntnost -i *ž*, indolénca -e *ž brezbrižnost, brezčutje*

Indonézija -e *ž* |*otočje med Azijo in Avstralijo*|, Indonézijec -jca *m*, Indonézijka -e *ž*, indonézijski -a -o

indosamènt -énta *m den. prenosni zaznamek na hrbtni strani menice*, indosírati -am *napraviti zaznamek*: ~ menico, indosánt -a *m kdor indosira*, indosát -a *m ali* indosatár -ja *m na kogar je menica prenesena*

indúkcija -e *ž fil. sklepanje iz posameznih primerov na splošnost, fiz. navod*, indukcíjski -a -o: ~i aparat, ~o sklepanje, induktíven -vna -o: ~a metoda, ~o sklepanje, induktívnost -i *ž*, indúktor -ja *m* |*stroj*|, indúktorski -a -o, inducírati -am

Índus -a *m* |*reka v Prednji Indiji*|, índuški -a -o: ~i bregovi

industrija -e *ž*: lahka, težka, tekstilna ~, industrijski -a -o: ~a šola, ~i izdelek, center, ~a revolucija, kultura, industrijec -jca *m* = industriálec -lca *[-lc-] m*, industriálen -lna -o *[-ln-]*, industrializírati -am: ~ deželo, mesto, industrializácija -e *ž*: ~ države, industrializem -zma *m*, industrialístičen -čna -o

inêrcija -e *ž lenivost, fiz. vztrajnost*: načelo ~e, inêrten -tna -o *nedelaven, negiben, len*, inêrtnost -i *ž*

inervácija -e *ž med.*, inervírati -am

Ínes *ž neskl. os. i.*, Ínesin -a -o
infámen -mna -o *na slabem glasu, brez časti, nesramen, nizkoten, sramoten*, infámnost -i *ž* = infamíja -e *ž*
infánt -a *m naslov španskih in portugalskih princev*, infántinja -e *ž*
infanterija -e *ž pehota*, infanterijski -a -o: ~i oddelki, infanterist -a *m vojak pešec, kdor služi pri pehoti*
infantílen -lna -o *[-ln-] otročji, nerazvit, zaostal*: ~o vedenje, govorjenje, ~a maternica, infantílnost -i *[-ln-] ž*, infantilízem -zma *m otročjost, duševna zaostalost*
infárkt -a *m med.*, infárkten -tna -o: ~o vnetje, infárkcija -e *ž*
infékcija -e *ž okužitev, okužba*: kapljična ~, infekcijski -a -o: ~i oddelek, ~e bolezni, infekciózen -zna -o *kužen, nalezljiv*, infekciózност -i *ž*; inficírati -am *(o)kužiti*: en sam primer inficira vso okolico, rana se inficira *okuži, prisadi*
inferióren -rna -o *manjvreden, podrejen*: biti ~ nasprotniku, inferiórnost -i *ž manjvrednost*: občutek ~i
infêrno -a *m pekel*, infernálen -lna -o *[-ln-] peklenski*: ~i načrti, ~a gonja, hudobija
infiks -a *m slov.*, infíksen -sna -o, infigíran -a -o: ~ zlog
infiltrírati -am *prepojiti, vtihotapiti, prepajati, vtihotapljati*, infiltríranje -a *s*, infiltrácija -e *ž prepojitev, prenikanje, prepajanje*, infiltracíjski -a -o: ~a anestezija, infiltrát -a *m prepojina >[-lt-]*
infinitezimálen -lna -o *[-ln-]*: ~i račun *mat.*, infinitezimálnost -i *[-ln-] ž*
infinitiv -a *m nedoločnik*, infinitíven -vna -o *nedoločniški*: ~a osnova, ~o obrazilo, infiníten -tna -o *neomejen, nedoločen*
inflácija -e *ž poplava bankovcev in padec njih vrednosti*, inflacíjski -a -o: ~i denar
inflamácija -e *ž med. vnetje*, inflamacíjski -a -o *vneten*: ~o znamenje, inflamíran -a -o: ~ organ *vnet*
influénca -e *ž* 1. *vpliv*, 2. *bolezen*, influéncen -čna -o: ~i nasledek, *el.* ~i stroj *elektrostatični generator*
informbíro -ja *m*, informbirójevski -a -o, informbirójevec -vca *m*
informírati -am: ~ koga o čem *poučiti koga, poročati komu*, ~ se o čem *poučiti se, poizvedovati, povpraševati*, informácija -e *ž poročilo, obvestilo*: ~e iskati, dajati, dobi(va)ti, informacíjski -a -o: ~i urad, ~a pisarna, informatíven -vna -o *poúčen*: ~ članek, ~a predavanja; informátor -ja *m obveščevavec, poročevavec*
infra *neskl.*: ~ žarki, ~ rdeč, ~ rdeči žarki
infula -e *ž mitra*, infulírati -am: ~ koga *podeliti mu pravico do mitre*; infuliran -a -o: ~i prošt
infúzija -e *ž vlivanje*, infuzíjski -a -o: ~i aparat, ~a tekočina, infúzum -a *m poparek, čaj*
infuzórije -rij *ž mn. zool. močelke*
ingerénca -e *ž vmešavanje, vpliv*: imeti ~o nad čim, pri čem
íngot -a *m palica (zlata, srebra), šibika*
ingrediénca -e *ž pridatek, primes*
íngver -ja *m |rastlina in začimba|*
inhalírati -am *vdihniti, vdihavati*, inhalíranje -a *s*, inhalácija -e *ž vdih, vdihavanje*, inhalacíjski -a -o: ~i aparat = inhalátor -ja *m teh.*
inherénca -e *ž naravna, neločljiva zvezanost*, inherénten -tna -o
inhibírati -am *prepovedati, zaseči, ustaviti*: ~ spis, inhibícija -e *ž prepoved, ustavitev*, inhibítor -ja *m*
inhoatíven -vna -o *inkohativen*
iniciálen -lna -o *[-ln-] začeten, na začetku*: ~a črka = iniciál(k)a -e *[-lk-] ž začetna vélika črka*
iniciatíva -e *ž podnet, spodbuda*, iniciatíven -vna -o: ~i odbor, iniciátor -ja *m pobudnik*, iniciátorka -e *ž*
ínje -a *s ivje*, ínjast -a -o, ínjavica -e *ž*
injékcija -e *ž vbrizg*: dati komu ~o česa, injekcíjski -a -o: ~a igla, injicírati -am: ~ komu kaj *vbrizgniti*
Ínk -a *m, nav. mn.* Ínki -ov *m*, ínkovski -a -o, ínka -a *in* -e *m inkovski vladar*
inkarnácija -e *ž utelešenje, učlovečenje*; inkarníran -a -o *utelešen*: ~a hudobija; inkarnát -a *m barva živega mesa*, inkarnátka -e *ž rdeča detelja*
inkasánt -a *m kdor inkasira*, inkáso -a *m*: ~ vsakega dne; inkasírati -am
inklinírati -am *nagibati se, nagnjen biti*, inkliníranje -a *s*: ~ k bolezni, k jetiki, inklinácija -e *ž nagnjenje, fiz. naklon*, inklinacíjski -a -o: ~i kot
inkluzívno *prisl.* = *lat.* inclusive *[inkluzíve] prisl.*: do ~ 15. maja *do vštetega*

inkógnito *prisl. pod tujim imenom*: potoval je ~; inkógnito -a *m*: v popolnem ~u
inkohatíven -vna -o *slov. začeten*: ~i glagoli = inkohatíva -iv *s mn. inhoativa, začetno dovršni glagoli*
inkoherénten -tna -o *nepovezan, brez zveze, zmeden, neurejen*, inkoherénca -e *ž nepovezanost*: miselna ~
inkomenzurabílen -lna -o *nemerljiv, neprimerljiv*, inkomenzurabílnost -i *ž >[-ln-]*
inkomodírati -am → *nadlegovati, motiti, sitnosti povzročati*, inkomodácija -e *ž* → *nadlega, motnja*
inkompatibílen -lna -o *[-ln-] nezdružljiv*, inkompatibílnost -i *[-ln-] ž nezdružljivost, nestrpljivost*
inkongruénten -tna -o *neskladen*, inkongruénca -e *ž neskladnost, neujemanje*
inkonsekvénten -tna -o *nedosleden*, inkonsekvénca -e *ž nedoslednost*
inkorporírati -am *vključiti, pripojiti, pridružiti, strniti*: ~ v zadružno posest, inkorporácija -e *ž vključitev*
inkrecíja -e *ž notranje izločanje*, inkrét -a *m izloček žleze z notranjim izločanjem*, inkretóričen -čna -o *notranje izločevalen* = inkretóren -rna -o
inkriminírati -am *obtožiti, obdolžiti*: ~ spis, besede, govor, inkriminácija -e *ž obdolžitev, obtožba*
inkrustácija -e *ž*, inkrustirati -am *s skorjo (se) obdati, obložiti s čim*
inkubácija -e *ž med. razvojna doba bolezni od okužbe do izbruha*, inkubacíjski -a -o: ~a doba, ~i stadij, inkubátor -ja *m valilnik, grevec*, inkubus -a *m môra*
inkunábula -e *ž ime za prve tiskane knjige do 1500*, inkunabulístika -e *ž |veda|*
inkvizícija -e *ž srednjeveško cerkveno sodišče*, inkvizicíjski -a -o, inkvizítor -ja *m izpraševavec, preiskovavec, sodnik inkvizicije*, inkvizítorski -a -o: ~e metode, ~i postopki
inlet -a *m |tkanina, blago za blazine|*
Innsbruck *[insbruk]* -a *m kr. i.* (°Inomost), innsbruški -a -o
Inocéncij -a *m in* Inocènc -énca *m os. i.*, Inocéncijev -a -o, Inocéncev -a -o; Inocéncija -e *ž*, Inocéncijin -a -o
inokulácija -e *ž vcepitev, cepljenje*, inokulírati -am *komu kaj vcepiti*
inoportún -a -o *neprimeren, neprikladen, ne na pravem mestu, ne o pravem času*, inoportúnost -i *ž*
inovácija -e *ž obnova, nov pojav, novotarija, prenovitev*, inovacíjski -a -o: ~a dela
inozémec -mca *m tujec, zamejec*, inozémka -e *ž tujka, zamejka*, inozémski -a -o *tujski, tuj, zamejski*, inozémstvo -a *s tujina, zamejstvo*
inscenírati -am *uprizoriti*, inscenácija -e *ž zunanja oprema uprizoritve, uprizoritev*
insékt -a *m mrčes, žuželka*, insekticíd -a *m pripomoček za pokončevanje mrčesa*, insekticiden -dna -o, insektológ -a *m*
inseminácija -e *ž umetno osemenjevanje*, inseminacíjski -a -o
inserát -a *m oglas, naznanilo v časniku*: ~ plačati, naročiti, dati v ~e, inseráten -tna -o: ~i oddelek, inserírati -am *oglasiti, oglašati v časnikih*, inserènt -énta *m kdor oglaša v časnikih*
insígnije -ij *ž mn. znamenja časti in oblasti*: kraljevske ~
insinuácija -e *ž namigavanje, podtikanje*, insinuírati -am *namigavati, podtikati*
insistírati -am *vztrajati pri čem, pritiskati na kaj*
inskripcija -e *ž vpis, vpisovanje*, inskripcíjski -a -o *vpisen*: ~i rok, ~a pristojbina *vpisnina*, inskribírati -am *vpisati*: ~ se na univerzo, ~ brata, ~ predavanje
insolácija -e *ž sončenje, sončarica*, insolacíjski -a -o: ~i ekcem
insolénten -tna -o → *predrzen, ošaben, nadut, bahav*, insoléntnost -i *ž*, insolénca -e *ž predrznost, nadutost*
insolvénten -tna -o *nezmožen plačila*, insolvéntnost -i *ž*, insolvénca -e *ž nezmožnost plačila >[-lv-]*
inspékcija -e *ž med. ogled, ogledovanje*; *gl. tudi* inšpekcija
inspirácija -e *ž* 1. *vdih, vdihavanje*: ~ zraka; 2. *navdih, navdihnjenje, navdihovanje*: umetniška ~, inspiracíjski -a -o: ~i zračni tok, *med.* ~a pljučnica, inspirírati -am *vdihniti, navdihniti*, inspirátor -ja *m navdihovavec*, inspiratóričen -čna -o *med.*
instalácija -e *ž* 1. *umestitev, umeščanje na službeno mesto*; 2. *napeljava, namestitev vodovoda, toka ipd.*; instalacíjski -a -o, instalírati -am *umestiti, napeljati, namestiti, postaviti*, instalatêr -ja *m*, instalatêrski -a -o: ~o orodje; *lj. tudi* inštalater
instánca -e *ž stopnja pri oblasti*: v zadnji ~i, instáncen -čna -o: ~a pot

instínkt -a *m gon, nagon*: delati po ~u, instinktíven -vna -o *nagonski*: ~ gib, ~o dejanje, ~o se zdrzniti, zavpiti
insritúcija -e *ž ustanova, zavod*; *naredba, postava*; institút -a *m*; *gl. tudi* inštitut
instrúirati -am *dati, dajati navodila, napotke*, instruíranje -a *s*, instrúkcija -e *ž navodilo, napotek*, instrukcijski -a -o, instrúktor -ja *m*, instrúktorica -e *ž*, instruktíven -vna -o *poúčen*: ~ članek, ~o branje; *vendar* inštruirati
instrumènt -énta *m* 1. *med.*, 2. *glas. orodje*, 3. *dipl. listine mednarodnih pogodb*: gospodarski ~i, instrumentárij -a *m med. skupno ime za vse orodje*, instrumentár -ja *m med. kdor streže z instrumenti*, instrumentárka -e *ž*, instrumentírati -am *glas. uglasbiti skladbo za glasbila, orkester*, instrumentíranje -a *s*, instrumentácija -e *ž glas. uglasbitev za instrumente, nauk o instrumentiranju*, instrumentálen -lna -o *[-ln-]*: ~a glasba; *gl. tudi* inštrument
instrumentál *[-ál]* -a *m slov. orodnik, 6. sklon*, instrumentálen -lna -o *[-ln-] orodniški*: ~a zveza, ~e oblike
insuficiénca -e *ž nezadostnost, med. zmanjšana zmožnost, nezadostna dejavnost*: ~ srca, ledvic, insuficiénten -tna -o *premalo zmožen, nezadostno dejaven*: ~ organ
insulín -a *m inzulin* 1. *hormon trebušne slinavke*, 2. *zdravilo zoper sladkorno bolezen*, insulínski -a -o: ~i preparat
insúlt -a *m napad*: *med.* epileptični ~ *božjastni napad*, insultírati -am *napasti, napadati, grditi, sramotiti* >*[-lt-]*
insurgènt -énta *m upornik*
inšpékcija -e *ž*: sanitarna ~, inšpekcijski -a -o: ~o potovanje, inšpéktor -ja *m*, inšpéktorski -a -o: ~o poročilo, inšpektorát -a *m*, inšpicírati -am, inšpicíranje -a *s*, inšpicíent -énta *m nadzornik, preglednik, režiserjev pomočnik*, inšpiciéntski -a -o *nadzorniški*; *gl. tudi* inspekcija
inštalatêr -ja *m lj. instalater*, inštalatêrski -a -o; *gl. tudi* instalater
inštitút -a *m znanstveni zavod*, inštitútski -a -o: ~a uprava; *gl. tudi* institucija
inštruírati -am *poučevati zunaj šole (dijake)*, inštruíranje -a *s poučevanje |delo|*, inštrúkcija -e *ž dijaški pouk*: imeti ~e, živeti od ~ij, inštrúktor -ja *m kdor inštruira*, inštrúktorica -e *ž*, inštrúktorski -a -o; *vendar* instruirati
inštrumènt -énta *m lj. orodje, glasbilo*; *gl. tudi* instrument
intabulírati -am *vpisati, vknjižiti*: ~ se na hišo, intabulácija -e *ž vknjižba*, intabulacíjski -a -o: ~i postopek
intákten -tna -o *nedotaknjen, cel*, intáktnost -i *ž nedotaknjenost, nepoškodovanost*
intárzija -e *ž vložek, vložno delo*, intárzijski -a -o: ~o slikarstvo, mizarstvo
integrál *[-ál]* -a *m mat.*: računati z ~i, integrálen -lna -o *[-ln-] celosten, nerazdelen*: Slovenija je ~ del Jugoslavije, integrálnost -i *[-ln-] ž celotnost*, integrírati -am *računati z integrali, združiti s celoto*, integriranje -a *s*, integrácija -e *ž strnjevanje, povezovanje v celoto*: ~ Evrope, ~ gospodarstva, integritéta -e *ž neokrnjenost, popolnost, celost*
intelékt -a *m um, razum*, intelektuálen -lna -o *[-ln-] umstven, razumski*: ~o delo, ~i poklic, intelektuálec -lca *[-lc-] m razumnik, duševni delavec*, intelektuálka -e *[-lk-] ž*, intelektualízem -zma *m fil.*
inteligènt -énta *m izobraženec, razumnik*, inteligénca -e *ž* 1. *razumnost, intelekt*, 2. *izobraženstvo*, inteligénten -tna -o *izobražen, bister*: ~ dijak, ~ odgovor, inteligénčen -čna -o *razumski*: ~a preskušnja
inténcija -e *ž namen*
intendánca -e *ž uprava*: vojaška ~, intendánčen -čna -o: ~i uradnik, intendánt -a *m upravnik*: gledališki ~, intendántski -a -o: ~a služba, intendantúra -e *ž* 1. *mesto intendanta*, 2. *urad*
intenzíven -vna -o *močan, hud, napet, oster*: ~o delo, kmetovanje, ~a pažnja, *med.* ~a bolečina, intenzívnost -i *ž* = intenzitéta -e *ž*, intenzivirati -am *okrepiti*, intenziviranje -a *s*, intenzifikácija -e *ž*
interdentálen -lna -o *[-ln-] medzoben*
interdíkcija -e *ž prepoved*, interdikt -a *m |cerkvena kazen|*: izreči ~ nad kom
interégnum -a *m medvladje*
intêren -rna -o *notranji*: ~a zadeva, medicina, ~o zdravljenje, obolenje, ~i oddelek, intêrna -e *ž* 1. *nauk o notranjih boleznih*, 2. *oddelek za notranje bolezni v bolnišnici*: leži na ~i, internist -a *m* 1. *zdravnik za notranje bolezni*, 2. *gojenec internata*, internístka -e *ž*
interès -ésa *m prid, korist, zanimanje, povpraševanje*: ~ skupnosti terja *korist*, v ~u države je = v državnem ~u

je *državi v prid, korist je*, interésen -sna -o: ~o območje, ~a sfera
interesánten -tna -o *mikaven, zanimiv*: ~a knjiga, ~o piše, interesántnost -i *ž mikavnost, zanimivost*: ~ kraja, dela
interesírati -am *mikati, zanimati*: nobena reč ga ne interesira *mika, vleče*, ~ se za kaj *zanimati se*; interesíran -a -o: °niso ~i na vodovodu *jim ni do vodovoda*, interesènt -énta *m*: ~ za službo *prosivec*, ~ za blago *kupec, odjemavec, popraševavec*, ~i za stanovanje
interférénca -e *ž fiz. medsebojno vplivanje sovpadajočih valov*, interférénčen -čna -o: ~i valovi, ~e barve, motnje, interférénten -tna -o *med. sovplivajoč*
interfolírati -am *vložiti, uvezati v knjigo prazne liste*
interiêr -a *m* 1. → *notranjščina, notranja oprava*, 2. *film. notranji posnetek*
interim -a *m začasna rešitev*, interímen -mna -o = interímski -a -o *vmesen, začasen*: ~i odbor, interimístičen -čna -o
interjékcija -e *ž slov. medmet*, interjekcíjski -a -o: ~e posebnosti
interkaláren -rna -o *vmesen*: ~e obresti, ~i račun, ~o leto *prestopno*
interkonfesionálen -lna -o *[-ln-] medverski*
interkontinentálen -lna -o *[-ln-] medcelinski*: ~e zveze, ~i promet
interlineáren -rna -o *medvrstičen*: ~i prevod
interlúdij -a *m poet. kratka vmesna igra v srednjeveški drami, glas. medigra*
intermezzo *[-mèdzo]* -a *m vmesna igra, vmesni dogodek, odmor*
intermiténten -tna -o *prenehujoč, pretrgan, v presledkih*: ~a mrzlica
internacionálen -lna -o *[-ln-] mednaroden*: ~a zveza, tekma, internacionála -e *ž*: zapeti ~o, prva, druga, tretja ~, internacionálnost -i *[-ln-] ž mednarodnost*, internacionálec -lca *[-lc-] m*, internacionálka -e *[-lk-] ž*, internacionalízem -zma *m*, internacionalíst -a *m*, internacionalístka -e *ž*, internacionalističen -čna -o, internacionalizírati -am *spraviti kaj pod mednarodno upravo*, internacionalizácija -e *ž*: ~ produkcije
internát -a *m zavod s šolo in vso oskrbo za gojence*, internátski -a -o: ~a vzgoja, oskrba, ~i red, interníst -a *m gojenec, zavodar*, internístka -e *ž*, internátka -e *ž gojenka internata*
internírati -am *zapreti, omejiti svobodo gibanja*, interníranje -a *s*, internácija -e *ž kraj in čas zapora*: biti v ~i, poslati v ~o, med ~o v taborišču, internacíjski -a -o: ~o taborišče, interníranec -nca *m*, internírанka -e *ž*
internist -a *m gl.* interen, internat
interogatív -a *m, mn. tudi* interogativa -iv *s vprašalni zaimki, vprašalnice*, interogatíven -vna -o *vprašalen*: ~i zaimki
interparlamentáren -rna -o *medparlamentaren*: ~a komisija
interpelácija -e *ž vprašanje med razpravo*: staviti ~o, odgovarjati na ~o, interpelírati -am: ~ koga o čem *ali* zaradi česa, interpelánt -a *m*
interplanetáren -rna -o *medplaneten*
interpoláren -rna -o *kar je med pólonia, med elektrodama*
interpolírati -am *vriniti, vložiti, vstaviti, mat. vstavljati vmesne vrednote v matematično zaporedje, slov. dodajati besedilu tuje stavke*, interpolácija -e *ž*
interpretírati -am *razlagati, tolmačiti, podajati*, interpretíranje -a *s*, interpretácija -e *ž*: ~ besedila, uredbe, ~ drame na odru, vloge, interpretacíjski -a -o, interprét -a *m razlagavec, tolmač, igravec, izvajavec*, interprétinja -e *ž*
interpúnkcija -e *ž* 1. *slov. ločilo*, 2. *postavljanje ločil*, interpunkcíjski -a -o: ~a znamenja *ločila*
interurbán -a *m medkrajevni telefon*: ~ kliče, interurbánski -a -o: ~i telefonski pogovor
intervál *[-ál]* -a *m razmik, presledek, meddobje*: *med.* luciden ~ *svetel trenutek, čas umske bistrosti, preblisk, glas. višinski presledek med dvema glasovoma*, interválen -lna -o *[-ln-]*
intervenírati -am *poseči vmes, posredovati, pomagati, zavzeti se za koga, vplivati na koga*: ~ pri kom v kaki zadevi, intervéncija -e *ž*: vojaška, državna ~, valutna, blagovna ~, zdravniška ~ *poseg, pomoč, vpliv, posredovanje*, intervencíjski -a -o: ~a politika, trgovina, intervencionízem -zma *m [poseganje v tuje zadeve]*, intervencionist -a *m*
intervjú -ja *in* -va *m pogovor za javnost*: imeti ~ s kom, dovoliti komu ~ o čem, intervjúvati -am: ~ koga o čem
intervokálen -lna -o *[-ln-] medsamoglasniški*: ~i soglasniki

intímen -mna -o *prisrčen, domač, zaupen*: ~ sprejem, prijatelj, biti s kom ~, ~o razmerje s kom, ~o govoriti s kom *na samem, zaupno*, intímnost -i *ž*, íntimus -a *m najožji zaupnik*

íntka -e *ž lj. indigo, modrilo, plavilo*, íntkast -a -o; *gl. tudi* indigo

intoksikácija -e *ž zastrupitev, zastrupljenje*: *med.* alimentarna ~ *prebavno zastrupljenje, prebavna motnja*

intoleránca -e *ž nestrpnost, med. neodpornost*: ~ proti alkoholu, intoleránten -tna -o 1. *nestrpen*: ~ šovinist, 2. *med. neodporen*: ~ bolnik

intonírati -am *dati začetni glas, začeti, ub(i)rati*, intonácija -e *ž glas. začetni glas, akord, slov. način poudarjanja po višini in moči*: padajoča, rastoča ~

intra- *v sestavi*: intramuskulâren -rna -o: ~a injekcija *v mišico*, intravenózen -zna -o: ~a injekcija *v žilo, veno*

intransigénten -tna -o *nespravljiv, nepopustljiv, nedostopen, trdovraten*, intransigéntnost -i *ž*, intransigénca -e *ž*

intranzitíven -vna -o *slov. neprehoden*: ~i glagoli, intranzitívnost -i *ž*

intríga -e *ž spletka*, intrigírati -am: ~ proti komu *spletkariti, rovariti*, intrigánt -ánta *m zdražbar, spletkar*, intrigántka -e *ž*, intrigántski -a -o, intrigántstvo -a *s*

introdúkcija -e *ž uvod*

intronizácija -e *ž ustoličenje vladarja na prestol*, intronizacíjski -a -o: ~i obred, intronizírati -am

introspékcija -e *ž pogled v lastno notranjost*, introspektíven -vna -o: ~ duh

intruzíja -e *ž geol. vdor*

intuícija -e *ž neposredna notranja spoznava*: delati z ~o, imeti ~o, spoznati kaj po ~i, intuitíven -vna -o: ~ duh, ~o ugotavljanje, ~o spoznati, zadeti, pogoditi, intuitívnost -i *ž neposrednost spoznanja*, intuicionízem -zma *m fil.*

invalíd -a *m*: vojni, delovni, mirovni ~, invalídka -e *ž*, invalíden -dna -o: ~ delavec, invalídski -a -o: ~a komisija, ~i dom, invalídnina -e *ž*, invalídnost -i *ž*

invazíja -e *ž vdor*, invazíjski -a -o: ~e čete, ~a armada

invektíva -e *ž napadalna, sramotilna izjava, sramotilen spis*

invéncija -e *ž najdba, domiselnost*: pesniška, umetniška ~, invenciózen -zna -o *domiseln, iznajdljiv*, invenciózност -i *ž*

inventár -ja *m premično premoženje, popis imetja*: živi, mrtvi ~, inventáren -rna -o = inventárski -a -o: ~i zapisnik, inventarizírati -am *delati, napraviti inventar, popis(ov)ati imetje*, inventarizíranje -a *s*, inventarizácija -e *ž*

inventúra -e *ž popis zalog*: imeti, opravljati, delati ~o, inventúren -rna -o

invêrten -tna -o: ~i sladkor

invertírati -am *preobrniti, prevreči*; invertíran -a -o: spolno ~, ~ besedni red, inverzíja -e *ž obrat, sprevrženost, slov. obrnjen besedni red*, invêrzen -zna -o: ~a krivulja

investírati -am *vložiti denar v kaj*, investíranje -a *s vlaganje*, investícija -e *ž vloga*: zanesljiva ~, ~e v kmetijstvo, ~e v vaški zadrugi, investicíjski -a -o: ~o posojilo, ~a politika, ~i načrt, sklad, investítor -ja *m*

investitúra -e *ž |umestitev na (duhovske) službe|*: boj za ~o, investitúren -rna -o: ~i obred

invokácija -e *ž poet. prošnja, nagovor*

involúcija -e *ž* 1. *med. zakasnitev*, 2. *geom.*, involucíjski -a -o, involvírati -am

inzulín -a *m insulin*

inženír -ja *m*: strojni ~, inženírka -e *ž*: ~ kemije, inženírski -a -o: ~o delo, ~e čete, inženírstvo -a *s*

ión -a *m fiz. naelektren delec*, ionizírati -am, ionizácija -e *ž*, ionizátor -ja *m*, ionosfêra -e *ž najzgornja plast ozračja >[i-on-]*

Íos -a *m |gr. otok|*, íoški -a -o: ~i bregovi, Iošáni -ov *m mn.*

iperít -a *m |strupen bojni plin|*

ípsilon -a *m ali neskl. |gr. črka|*

iracionálen -lna -o *[-ln-]* 1. *fil. nerazložljiv, nedoumljiv*, 2. *mat. neizračunljiv*: ~o število, iracionálnost -i *[-ln-] ž*, iracionalízem -zma *m fil.*, iracionalíst -a *m*, iracionalístka -e *ž*, iracionalístičen -čna -o: ~i nazori

iradiácija -e *ž fiz. izžarevanje, osoj, med. obsevanje z rentgenom, žarčenje*

Irák -a *m |azijska država|*, iráški -a -o: ~i petrolej, Iračáni -ov *m mn.*

Irán -a *m Perzija*, iránski -a -o: ~i jezik = iránščina -e *ž*, Iránec -nca *m*, Iránka -e *ž*, iraníst -a *m*, iranístika -e *ž |veda|*

ireálen -lna -o *[-ln-] nerealen, neresničen, nestvaren*: *slov.* ~i pogojni stavek, ireálnost -i *[-ln-] ž*

Írec -rca *m*, Írka -e *ž*, Írsko -ega *s*, z ~ega, Írska -e *ž*, v ~i, irski -a -o: ~i boj za samostojnost, írščina -e *ž*

iredénta -e *ž zg. gibanje za osvoboditev narodnega ozemlja*, iredentízem -zma *m*, iredentist -a *m*, iredentístka -e *ž*, iredentístičen -čna -o: ~o gibanje, ~e demonstracije

ireguláren -rna -o *nepravilen, nepravi, nereden*: ~ lik *geom.*, ~e čete, ~ postopek, iregulárnost -i *ž*

irelevánten -tna -o *nepomemben, neznačilen, neznaten*, irelevántnost -i *ž*

Iréna -e *ž os. i.*, Irénin -a -o

írh -a *m* = írha -e *ž |usnje|*, írhovina -e *ž in* irhovína -e *ž* 1. *usnje*, 2. *neotesanec*, írhast -a -o = írhov -a -o: ~e hlače = írhovice -ic *ž mn.*, írhovec -vca *m kdor nosi irhovice*, írhar -ja *m kdor na irh stroji*, írharski -a -o: ~a obrt, írharstvo -a *s*, írharica -e *ž bot.*

iridíj -a *m kem.* |*prvina*|, iridíjev -a -o

irigácija -e *ž namakanje (zemljišča), med. izpiranje, izplakovanje*, irigátor -ja *m agr. namakalna naprava, med. priprava za izpiranje*, irigírati -am *agr. namakati (zemljo), med. izpirati*

Íris *in* Írida -e *ž |gr. boginja|*, Íridin -a -o, írida -e *ž šarenica v očesu*, írisen -sna -o: ~a slepica pri mikroskopu, irítis -a *m vnetje šarenice*, irizácija -e *ž lesketanje v mavričnih barvah*

iritírati -am *(raz)dražiti, vznemiriti, vznemirjati*, iritíranje -a *s*, iritácija -e *ž*, iritabílen -lna -o *[-ln-] (ra)zdražljiv*, iritabílnost -i *[-ln-] ž*, iritatíven -vna -o *drážeč, dražljiv*

ironíja -e *ž posmeh*: romantična ~, ironíčen -čna -o: ~ poudarek, ironizírati -am: ~ koga *smešiti koga, posmehovati se komu*, ironizíranje -a *s*

Írska -e *ž gl.* Irec

ishias -a *m vnetje živca v križu, vnetje bednega živca*, ishiátičen -čna -o: ~e bolečine, ishiádičen -čna -o: ~i živec; *lj. tudi* išias

Ísis Íside *ž |egiptovska boginja|*, Ísidin -a -o: ~ kult

iskáti iščem, išči -te *in* -ite! iskáje, iščóč -a -e, iskàl -ála -o, iskán -a -o, iskánje -a *s*: ~ sobo, besede, resnico, zaklad, pravico, rešitev, dlako v jajcu; ~ kruha, vode, rude, priložnosti, dela, zabave; tu nimaš nič ~, iščem svojo družbo, iščem družbe (kakršne koli); ~ po knjigi, po svetu, iskálen -lna -o *[-ln-]*: ~i list, iskálo -a *s sonda*, iskávec -vca *m kdor išče*, iskávka -e *ž*, iskávski -a -o: ~a vnema, iskálnik -a *[-ųn-] m*: radijski, fotografski ~

isker -kra -o: ~ konj, ~e oči, iskrost -i *ž živost, gibčnost*

iskra -e *ž, rod. mn.* isker *[-ər]*: ~ ognja, ~ življenja, ~ upanja, ~ pod pepelom, ~o ukresati, na brusu ~e letijo, se utrinjajo, švigajo, odletavajo; človek kakor ~, iskrast -a -o: ~ pesek, iskrnice -ic *ž mn. zool.* |*živali, ki se ponoči svetijo, fosforescirajo*|, iskrínje -a *s šop isker*, iskrica -e *ž*: ~ življenja, ~ upanja je še; *tudi bot.*; iskrolòv -óva *in* -ôva *m*: ~ pri dimniku, iskríšče -a *s fiz.*, iskrílo -a *s*

iskrén -a -o, *prisrčen, odkrit, odkritosrčen*, iskrénost -i *ž odkritost*

iskríti -ím se, iskrì *in* ískri -íte se! iskréč -a -e se, iskríl -a -o, iskrênje -a *s*: iskri se ogenj, sneg v soncu, solza v očesu, vino v kozarcu; knjiga se kar iskri od duhovitosti; iskréč -éča -e se *prid.*: ~ se plamen, ~e se ivje

islam -a *m Mohamedovo verstvo, muslimanstvo*, íslamski -a -o, islamíst -a *m*, islamízem -zma *m*

Islándija -e *ž*, v ~i, Islándec -dca *m*, Islándka -e *ž*, islándski -a -o: ~i dvolomec, islándščina -e *ž*, Islándsko -ega *s*, na ~em

Isméne *in* Isména -e *ž Antigonina sestra*, Isménin -a -o

Isókrates -ta *m |grški učitelj retorike|*, Isókratov -a -o

ispa -e *ž podstrešje, podstrešna izbica, podstrešnica*: spati na ~i, pod ~o

istéje -éj *ž mn. predpečje* = ístje ístij *ž mn.* = ístje -a *s*: meso obešajo v ~ prekajat, ístnice -ic *ž mn.*: drva sušijo na ~ah, ístnik -a *m luknja nad pečjo, mn.* ístniki -ov *m isteje*

isti -a -o *kaz. z. prav tisti, ravno tisti*: vsi ti krogi imajo ~o središče; voda prihaja iz ~ega vira; *v prenes. pomenu izraža podobnost*: ves je očetov: ~a usta, ~o visoko čelo *dom. prav tista usta, prav tisto visoko čelo*; midva sva ~ih let *dom. enih*; zmeraj eden in ~ človek → *isti, popolnoma isti*; *po tujem vplivu se rabi*: podpisani prosi odbor, ⌀da bi mu °~ dovolil *da bi mu dovolil*; najdena je

bila torbica, °~a se dobi *dobi se*; istost -i *ž identiteta*: ~ ukradenih stvari je dokazana; istiti -im *imeti, razglašati za isto*, ístenje -a *s*: ta človek vse stvari isti s svojimi

isto- *v sestavi izraža istost, ne samo enakost*: istočásen -sna -o → *sočasen, hkraten*, istočásno *prisl.* → *hkrati, obenem, v istem času*; istoiménski -a -o: *mat.* ~o število; istoléžen -žna -o: ~i koti *geom.*; istomésten -tna -o *mat.*; istoplóden -dna -o *izogamen*; istoréčje -a *s slov. tavtologija*; istoróden -dna -o, istoródnost -i *ž izogenija*; istosmérnost -i *ž*, istosméren -rna -o: °~i tok *enosmerni*; °istotàm *prisl. prav tam, ravno tam*; °istotakó *prisl. prav tako, ravno tako*; °istoták -a -o *prav tak, ravno tak, čisto tak*; istovéten -tna -o *isti, identičen*, istovétnost -i *ž istost*, istovétiti -im *istiti, identificirati*, istovétenje -a *s istenje, identifikacija*; istovŕsten -tna -o *iste vrste*

Istra -e *ž* |*polotok*|, istrski -a -o, Istrán -ána *m*, Istránka -e *ž*, istrán -ána *m vino iz Istre*

išias -a *m lj. ishias*

Iškarijót -a *m*, Iškarijótov -a -o, iškarijótski -a -o, iškarijót -a *m izdajavec*

itacízem -zma *m slov.*

itak *prisl.* → *tudi tako, že tako, brez tega, tako in tako*

Ítaka -e *ž* |*grški otok*|, ítaški -a -o, Itačáni -ov *m mn.*

itala -e *ž najstarejši prevod biblije v latinščino*

Ítali -ov *m mn. in* Itálci -ev *[-lc-] m mn.* |*nekdanji rodovi v Italiji*|, itálski -a -o *[-ls-]*: ~i jeziki, narodi

Itálija -e *ž*, v ~o, iz ~e, Italijánsko -ega *s*, na ~em, z ~ega; Italiján -a *m*, Italijánka -e *ž*, italijánka -e *ž* |*pšenica*|, italijánski -a -o, italijánščina -e *ž*, italijánčiti -im *uporabljati italijanske besede*, italianizírati -am *poitalijančevati*, italianízem -zma *m slov. jezikovna posebnost pod it. vplivom*; italianístika -e *ž* |*veda*|, italianíst -a *m*, italianístka -e *ž*, italianístičen -čna -o: ~i seminar; italofíl *[-il]* -a *m Italijanom naklonjen človek*, italofílski -a -o *[-ls-]*, italofílstvo -a *[-ls-] s*; italofób -a *m Italijanom gorak*, italofóbski -a -o, italofóbstvo -a *s*

iterativen -vna -o *ponavljalen*: ~i števniki, ~i glagoli, iterativnost -i *ž ponavljalnost*; iteratív -a *m* = iterativum -a *m, nm. tudi* iteratíva -ív *s ponavljalni glagoli*; iterácija -e *ž poet. ponavljanje, figura ponavljanja*

itêrbij -a *m kem.* |*element*|, itêrbijev -a -o

íti, *sed.* grém *in* grèm, pójdi -te! gredé, gredóč -a -e, šèl *[šəu]* šlà šlò *in* šló; bom šèl *in* pójdem -eš -e ① *premikanje z nogami*: ~ peš, mimo, naprej, ven, prek česa, ~ pred kom, ~ vsaksebi, ~ na pot, na sprehod, na lov, na tuje, na semenj, na morje, na góro, na vódo, na stran, na vlak, na avto, ~ na svatbo, na pogreb, na obisk, na koline, na kosilo, h kosilu, na večerjo, k večerji, na koncert, na ples, na kozarec vina, na trgatev, na delo, na zborovanje, na zrak, na sonce, na vas, na potok, na vojsko; ~ nad koga, nad sovražnika, ~ k pogrebu, k poroki, k maši, ~ od pogreba, od seje; ~ za kom, za čim, za sledjo, za pogrebom, za delom, s trebuhom za kruhom, za zaslužkom, ~ komu naproti, nasproti, ~ za kom, ~ za nosom; ~ za hlapca, za šoferja, ~ po kaj, po zdravnika, po očeta; ~ po opravkih, po vasi; ~ v gozd, v hribe, v šolo, v svet, v vojake *in* k vojakom, v kolobar, ~ čez rob, čez mejo, čez most, čez brv, čez cesto, čez polje, čez goro, čez lužo, čez vodo; ~ s hriba, z doma; ~ s palico, ob palici, ~ lovit, spat; ② *drugačno premikanje ali predstava o njem*: ura, stroj, vlak, avto, voz gre; ~ z vlakom, z vozom, z avtom; ključ gre v ključavnico, noga gre v čevelj, vse knjige ne gredo v omaro; ~ s prstom čez stran, v usta; vse gre skozi njegove roke; ~ v podrobnosti, stvarem do dna; cesta gre čez polje, stroški gredo v milijone; dež, sneg, toča gre; sonce gre za góro, ~ komu na živce, na jetra *dražiti, razburjati, motiti ga*; ~ čemu do živega, do dna; mleko gre čez *prekipeva*; denar mu ne gre rad iz rok, vino gre v glavo, sapa gre po vejah, glas gre po mestu, glas gre o kom; čas, razvoj gre svojo pot, kam gre tvoja pot? cene gredo kvišku, jed mu gre v slast, vse gre rakovo pot *nazaduje*, vse gre narobe, navzkriž, narazen; kako že gre tista pesem? prvega gre (iz službe), blago ne gre več, uk mu ne gre, delo gre od rok *se odseda*, vse gre kakor po maslu, po loju *gladko, z lahkoto*; trgo-

vina dobro, slabo gre; na bolje, na smeh, na jok mu gre; na pomlad gre, na polnoč gre, vse gre podenj *ne drži več vode in blata*, blato gre od njega, klada gre na dvoje; ~ v zgubo, v nič, po zlu, pod pot; vse je šlo *je zapravljeno*; žito gre v klasje, solata gre v cvet, zelje gre v glave; to mu ne gre v glavo, mu gre za nohte *v stiskah, v težavah je*; to gre predaleč, vrata gredo na cesto; ③ kako ti gre? tako ne gre več naprej, gre za denar (°gre se za denar), za trud mi gre plača, za glavo mu gre, za življenje gre, hvala mu gre; čast, vera mu gre; za stvar mi gre, to pa ne gre, gre zares, po sreči, z lahkoto, zlahka gre; ne gre lahko, pa le gre; ④ ~ vase, up je šel po vodi, ~ rakom žvižgat, ribam gost, ~ po gobe, ~ komu na limanice, v past, ~ pod rušo, po riti k maši; ~ se mance, slepe miši; pojdi se solit, pojdi k vragu, pojdi nekam, ~ pod kožo gledat; ~ zamož, ~ v Rim; trda, tesna mi gre za čas, za denar, ~ z glavo skoz zid

itinerár -ja *m* = itinerárij -a *m potopis, načrt za pot*

ítrij -a *m kem.* |*element*|, ítrijev -a -o

íva -e *ž* |*vrba*|, ivák -a *m bot.*, ívov -a -o: ~e šibe, ívovina -e *ž in* ivovína -e *ž*

Ívan -a *in* Iván *m os. i.*, Ívanov -a -o *in* Iványov -a -o, Ívanček -čka *m in* Ivánček -čka *m*, Ívančkov -a -o *in* Iváčkov -a -o; Ívek Ívka *m*, Ívko -a *m*, Ívkov -a -o, Ívo Íva *m*, Ívov -a -o; Ivána -e *ž*, Ivánin -a -o, Ivánka -e *ž*, Ivánkin -a -o, Ívica -e *ž*, Ívičin -a -o, Íva -e *ž*, Ívin -a -o

ivánjka -e *ž* |*hruška in češnja*|

ivánjščica -e *ž zool., bot. kresnica*, ivánovka -e *ž bot.*

ivér -a *m in* ivér -i *ž trščica, troha*, ivérje -a *s*, ivérast -a -o, ivéren -rna -o: ~a plošča, ivériti -im *zaznamovati debla za posek*

ívje -a *s* = ívnik -a *m*, ívnat -a -o

iz *predl. z rod. izraža, od kod kaj izvira*: ① *po kraju (od kod?)*: pride ~ hiše, ~ jame, ~ Gorice, ~ Maribora, to prihaja ~ srca, piti ~ kozarca, ~ mlake v lužo priti *z dežja pod kap*, stric ~ mesta, pismo ~ Pariza, vino ~ soda; ② *po času (od kdaj? odklej?)*: ~ prve šole, ~ leta v leto, spomin ~ nekdanjih časov; ③ *po načinu (kako? kakšen?)*: ~ srca odpustiti, ~ srca rad ustrežem, ~ glave povedati, znati; ~ dobre volje storiti, beseda ~ šale; biti ~ uma, ves ~ sebe, suknja je ~ celega; ④ *po vzroku (zakaj? čemu?)*: ~ obupa, ~ žalosti hira, ~ navade delati, ~ strahu bežati; laž ~ zadrege, ~ lakomnosti si ne privošči, dejanje ~ maščevanja; ⑤ *po snovi, predmetu (iz česa, iz koga?)*: ~ prsti narediti, ~ lesa rezljati, ~ kamna klesati, verižica ~ čistega zlata, kruh ~ domače moke; ~ muhe napraviti konja, norca se delati ~ koga, kaj bo ~ tega otroka? ⑥ *v časovnem in načinovnem pomenu se večkrat veže z oblikami, ki same zase niso več v rabi; zato se je tudi čut za predlog sam zgubil; ta se je obrusil v* z/s *in se strnil v enoten izraz*: ~ mladega *zmlada*, ~ prvega *sprva*, ~ novega *znova*; ⑦ *s predlogi* med, nad, pod, pred *in za se na vprašanje od kod? veže v enoten predlog z rod.*: prihajam izmed ljudi, vzamem iznad vrat, poberem izpod klopi, pometem izpred vrat, kukam izza vogla

iz- *v sestavi*: I. *z glagoli daje dejanju pomen smeri iz česa (od kod?); ta smer je* ① *krajevno določena*: izpeljati voz *(iz blata)*, izbiti klin *(iz tnala)*, izpiti vino *(iz kozarca)*, izliti vodo *(iz škafa)*, izročiti ključ *(dati iz rok)*; ② *samo umiščena, preneseni pomen*: izdihniti dušo, izreči besedo, izdati denar, beseda nič ne izdá; *kadar hočemo glagolu dati ta prvotni pomen predpone, moramo pisati* iz-; ③ *uperjena zlasti na konec dejanja, tako da daje glagolom predvsem pomen dovršnosti*: izboljšati, izpraznити, izmisliti si, izprositi; *v taki rabi prvotni pomen predpone* iz- *ni več občuten, samo dovršnost nam pa enako dobro izraža tudi predpona* z-/s-, *zato se* iz- *pogosto obrusi v* z-/s- *in lahko pišemo eno ali drugo; pri tem se radi oziramo na blagoglasje, da neposredno za samoglasnikom pišemo* z-/s-, *za soglasniki pa* iz-: je kozarec izpil : je vino spil; je pot izhojena? : dobro shojena; ④ *pri novih knjižnih besedah dajemo predponi* iz- *po tujem vplivu prvotni pomen, zato pišemo samo* iz-: izraziti, izobraziti, izbojevati, izbriti, izigrati; II. *pri pridevnikih in samostalnikih je* iz- *narejen največ po tujih predlogah*: izreden, izvrsten, izhod; *iz predložnih zvez se je včasih obrušen*

v z-/s- *strnil v prislovni izraz*: izvečine *zvečine*, izdavna *zdavna*; *pri pisavi predpone* z-/s- *moramo paziti, da ne nastanejo dvoumnosti*

Izabéla -e *ž os. i.*, Izabélin -a -o

izabéla -e *ž* |*trta in vino*|

Izaíja -a *ali* -e *m* |*svetopisemski prerok*|, Izaíjev -a -o

Ízak -a *m os. i.*, Ízakov -a -o

izárati -am *gl.* izorati

ízba -e *ž*, ízbica -e *ž*, ízben -bna -o: ima izgovorjen ~i kot *kot v izbi*

izbarantáti -ám *gl.* barantati: od njega je izbarantal čedne denarce

izbasáti *in* izbásati -bášem *gl.* basati: ~ se iz avta; *vendar* zbasati

izbecáti -ám *gl.* becati: ~ kamen iz veže, koga iz gostilne; izbacníti *in* izbácniti -nem *gl.* bacniti, izbacnjèn -ênа -o *in* izbácnjen -a -o >*[-bac- / -bəc-]*

°izbegávati -am *bežati pred čim, izmikati se čemu, ogibati se česa*

izbér -i *ž izbira*: na ~ je dano, na ~ imaš

izberáčiti -im: ~ denar od koga *ali* iz koga; *vendar* zberačiti

izbérsati -am se *pokvariti se, postati bersa*: vino se je izbersalo, otrok se je izbersal; izbérsiti -im se; *tudi* zbers-

izbesnéti -ím se *gl.* besneti: slednjič se je le izbesnel; nevihta se je izbesnela; *vendar* zbesneti

izbezáti -ám *z bezanjem spraviti iz česa gl.* bezati: ~ smet (iz ušesa), murna (iz luknje) >*[-bəz-]*; *tudi* zbez-

izbíčati -am: ~ si mehkužnost

izbíjati -am, izbíjanje -a *s in* izbijánje -a *s*: ~ klin (iz tnala), komu kaj (iz glave) ~, klin s klinom ~; resnica °izbija na dan *se kaže, prihaja, udarja na dan*; izbijáč -a *m*, izbijávec -vca *m*, izbijálnik -a *[-ụn-] m*; *vendar* zbijati

izbíra -e *ž*: velika, obilna, majhna ~ blaga, na ~o dati, imeti na ~o, vse ti je na ~o; čas, kraj, blago po ~i, ni nobene ~e; izbírek -rka *m*: kdor dolgo izbira, ~ dobi *najslabše*, izbírčen -čna -o *z ničimer zadovoljen*, izbírčnost -i *ž*, izbírčnež -a *m*, izbírčnica -e *ž*, izbíren -rna -o: ~e tekme, ~i turnir

izbírati -am, izbíranje -a *s*: ~ fižol, grah, besede, tekmovavce, ~ po okusu, po svoji volji; izbiráč -a *m* |*priprava*|, izbirávec -vca *m*, izbirávka -e *ž*, izbirálen -lna -o *[-ln-]*; *vendar* zbirati

izbístriti -ím, izbístri -íte! izbístril -íla -o, izbistrèn -ênа -o: dež je izbistril razgled; izbistri se kalna voda, megleno ozračje, boleča, zmedena glava, moten um, nejasna, meglena misel, nedoločen pojem, spoznavni čut, okus; izbistrítev -tve *ž*: ~ pojmov; *tudi* zbistriti

izbíti -bíjem *gl.* biti: ~ komu zob, oko, ~ sodu dno, ~ komu kaj (iz rok, iz glave); ~ si kaj iz glave; *vendar* zbiti

izblebetáti -ám *in* -éčem *gl.* blebetati: ~ komu kaj, si že izblebetal; *tudi* zblebetati

izblekníti *in* izblékniti -nem *in* izblêkniti -nem *gl.* blekniti, izbléknjen -a -o *in* izblêknjen -a -o

izbliskáti -am se *gl.* bliskati: izbliska se

izbliza *prisl. zbliza*

izbljuváti *in* izbljúvati -am *in* -bljújem *gl.* bljuvati: ~ iz želodca, ~ jed, kri, gnoj; izbljúvek -vka *m*, *mn.* izbljúvki -ov *m*; izbljúniti -nem, izbljúnjen -a -o

izbóbnati -am: ~ čebele (iz panja); *vendar* zbobnati

izbóčiti -im: ~ prsi; vrata, tla se izbočijo; izbóčen -a -o: ~i kot, ~ hrbet, ~a leča *konveksna*; izbóčenost -i *ž*, izbočína -e *ž*; *gl. tudi* izbokati *in* zbočiti

izbohátі -ám *razklati, razplatiti*, izbohàj -ájte! izbohàl -ála -o: marelice, češplje se izbohajo

izbojeváti -újem *gl.* bojevati: ~ zmago nad kom, ~ pravico, ~ nove pokrajine, ~ si mir, ~ komu kaj

izbókati -am: ~ lonec, peč, kopo, strop, most; zidovi so se izbokali; izbókniti -nem: stena se izbokne; izbókel -kla -o *in* izbóknjen -a -o *konveksen*: ~a leča, dvakrat ~a leča *bikonveksna*, izboklina -e *ž kar je izboklo*, izboklínast -a -o; *gl. tudi* izbočiti *in* zbokati

izbôksati -am, izbôksniti -nem, izbôksnjen -a -o: ~ žogo

izbóljšati -am: ~ način dela, postopek, pot, hrano, razmere, vreme, bolezen, življenje se izboljša; izboljšáva -e *ž*, izbóljšek -ška *m*; izboljševáti -újem, izboljševàl -ála -o, izboljševánje -a *s*, izboljševálen -lna -o *[-ln-]*: ~i poskusi, ~a dela, ~e naprave, izboljševávec -vca *m*, izboljševávka -e *ž*; *tudi* zboljš-

izbòr -bóra *m*: ~ slovenske lirike *antologija*, po svobodnem ~u → *izbiri, izbiranju*, izbóren -rna -o → *imeniten, odličen, izbran*

izbositi -ím *zbositi*
izbôsti -bôdem *gl.* bosti, izbodèn -ena -o: ~ komu oči, ~ oči, polž izbode rožičke, ~ vzorec iz papirja; izbódkati -am, izbódkan -a -o: z buciko ~ papir; *vendar* zbosti
izbráti izbêrem *gl.* brati: ~ kaj izmed česa, ~ najlepše pesmi, ~ si kaj; dobro, slabo ~, ~ koga za poslanca; izbrán -a -o: ~ fižol, ~o grozdje, sadje, ~a družba, ~e pesmi, ~o delo, ~a vina, ~ spored, ~o vedenje, ~ nastop *eleganten*; ~o se oblačiti, se vesti, nastopati, govoriti; izbránec -nca *m*, izbránka -e *ž*, izbránost -i *ž*; *vendar* zbrati
izbrbljáti -ám *gl.* brbljati, izbrbljân -a -o
izbrbráti -ám *izblebetati gl.* brbrati, izbrbrán -a -o: otrok vse izbrbra; *vendar* zbrbrati
izbŕcati -am: ~ koga iz hiše, iz odbora, iz družbe; izbŕcniti -nem, izbŕcnjen -a -o: ~ iz društva; *vendar* zbrcati
izbrisáti *in* izbrísati -bríšem *gl.* brisati, izbrísan -a -o: ~ madež, dolg, mošt se izbriše *ubriše*; izbris -a *m*: ~ dolgov, kazni, izbrísen -sna -o: ~o znamenje, izbrisljiv -a -o *kar se dá izbrisati*; izbrisováti -újem, izbrisovàl -ála -o, izbrisovánje -a *s*, izbrisovávec -vca *m*, izbrisovávka -e *ž*; izbrisávati -am, izbrisávanje -a *s*; *tudi* zbrisati
izbríti -brîjem *gl.* briti: obriti in ~, gladko ~, izbrítje -a *s*
izbrízgati -am, izbrízgan -a -o: ~ vodo; izbrízgniti -nem, izbrízgnjen -a -o
izbŕskati -am, izbŕskan -a -o: ~ zrno, ~ krompir iz žerjavice, izbŕsniti -nem, izbŕsnjen -a -o; *vendar* zbrskati
izbrúhati -am: ~ pijačo, bolnik izbruha jed, kri; ~ jezo, žalost, kletve; človek, ognjenik se izbruha; izbrúhniti -nem 1. *preh.*: bolnik izbruhne kri, jed, ognjenik izbruhne pepel in lavo; *prenes.* ~ kletev, umazanijo; 2. *nepreh.*: epidemija, bolezen, vojska, vihar izbruhne; izbrúh -a *m*: ~ jedi, krvi, lave, kletve, jeze; ~ Vezuva, človeka, ognjenika, viharja, vetra, vojne, prepira, bolezni
izbrusíti *in* izbrúsiti -im *gl.* brusiti: ~ jed (iz ust)
izbrusíti *in* izbrúsiti -im *gl.* brusiti: ~ koso, nož *z brušenjem izrabiti*; ~ čevlje, peto, škrbino; *tudi* zbrusiti
izbúh -a *m*, izbúhniti -nem se, izbúhel -hla -o = izbúhnjen -a -o: deske se na soncu izbuhnejo, izbuhlína -e *ž kar je izbuhlo*, izbúhlost -i *ž* = izbúhnjenost -i *ž*
izbúljiti -im: ~ oči
izbúnčiti -im se, izbúnčen -a -o: omet se je čez in čez izbunčil
izcedíti -ím *gl.* cediti, izcédil -íla -o, izcejèn -ena -o: ~ med iz kozarca, gnoj se izcedi iz rane, vino iz posode; rana naj se izcedi; izcédek -dka *m*: ~ iz rane, ~ iz sadja, iz jagod; izcéden -dna -o: ~a cev, ~i vod = izcedílo -a *s*; izcéjati -am, izcéjanje -a *s*: ~ sok iz jagod; sokrvca, slina, seč se izceja; *tudi* sceditì
izcéla *prisl. scela*
izcéliti *in* izcéliti -im *gl.* celiti, izcéljen -a -o: ~ rano; *tudi* sceliti
izcigániti -im, izcigánjen -a -o: ~ kaj od koga
izcímiti -im se *pognati cimo*, izcímljen -a -o: repa, krompir se izcimi; *prenes. pognati, vzkliti, razviti se*: iz besed se je izcimila pravda; izcímek -mka *m poganjek*; *tudi* scimiti se
izcizelírati -am, izcizelíran -a -o
izcúcati -am *izcuzati*
izcurêti -ím *gl.* cureti: veliko pijače je izcurelo; izcurljáti -ám *gl.* curljati
izcúzati -am *izsesati*, izcúzan -a -o: ~ mleko iz steklenice, sok iz pomaranče, ~ rano; ~ denar iz koga
izcvrêti -rèm, izcvŕt -a -o: ~ mast iz mesa, iz kože; izcvírati -am, izcvíranje -a *s*: ~ ocvirke; *vendar* scvreti
izčájmati -am se *sčajmati se*
izčakováti -újem se, izčakúj -te! izčakovàl -ála -o, izčakovánje -a *s*: dolgo sta se izčakovala; *tudi* sčakovati
izčéditi -im, izčéjen -a -o *in* izčéden -a -o: ~ madeže, ~ žito z obravnavanjem, ~ se *iztrebiti se*; ~ divjačino *iztrebiti*; izčéjati -am, izčéjanje -a *s*
izčeljustáti -ám *izblebetati, izklepetati gl.* čeljustati, izčeljustán -a -o
izčenčáti -ám *gl.* čenčati, izčenčán -a -o
izčesáti -čêšem *gl.* česati, izčesán -a -o: ~ volno, prejo, uši, ~ si prah iz las; izčések -ska *m*; izčesávati -am, izčesávanje -a *s*; *vendar* sčesati
izčímžati -am *izžeti, izčrpati, izmozgati*: bolezen človeka izčimža, ~ njivo *izčrpati gnojilne snovi*, sčasoma se vsaka reč izčimža; izčímžiti -im, izčímžen -a -o

izčíniti -ím *obravnati gl.* činiti, izčínil -íla -o, izčínjen -a -o: ~ žito skozi rešeto; izčínjati -am, izčínjanje -a *s*; izčínek -nka *m* = izčínka -e *ž podrešetina*

izčísta *prisl. sčista*

izčístiti -im, izčíščen -a -o, izčíščenje -a *s*: ~ primesi iz železa, ~ črevo, ~ zlato, žito, ~ jezik; vino, mošt se izčisti; izčíščati -am = izčíščeváti -újem, izčíščevàl -ála -o, izčíščevánje -a *s*; *tudi* sčistiti

izčŕpati -am: ~ vodnjak *vodo iz vodnjaka*; ~ moči (iz človeka) = ~ človeka; ~ vse dokaze, ~ knjigo *pobrati iz nje misli, besede*, ~ se z delom; izčŕpanost -i *ž*: duševna in telesna ~; izčŕpen -pna -o *popoln, natančen*: ~o poročilo, ~a preiskava, ~a pravila; izčŕpnost -i *ž*: ~ obravnave; izčrpávati -am, izčrpávanje -a *s*: duševno in telesno se ~

izčŕtati -am, izčŕtan -a -o: ~ besedilo, ~ nepotrebno; *tudi* sčrtati

izčvekáti -ám *gl.* čvekati, izčvekán -a -o; izčvékniti -nem *in* izčvêkniti -nem, izčvéknil -a -o *in* izčvêknil -a -o, izčvéknjen -a -o *in* izčvêknjen -a -o; *vendar* sčvekati

izdahníti *in* izdáhniti -nem *gl.* dahniti: ~ sapo, ~ dušo *umreti*; izdahnil je *umrl* >*[-dah- | -dəh-]*; *vendar* zdihniti

izdája -e *ž*: posebna, redna, jutranja, večerna ~lista; prva, druga, bibliofilska, ljudska, šolska, žepna ~ knjige; ~ izkaznic, vstopnic, potrdil, bankovcev; ~ skrivnosti, domovine; izdájen -jna -o: ~i urad

izdájati izdájam *in* -em, izdájanje -a *s*: ~ denar, blago, menice; ~ potrdila, izkaznice, dovoljenja; ~ knjige, liste, poročila; ~ prijatelje, skrivnosti, domovino; ~ se za profesorja, prijatelja; njegov obraz izdaja skrbi; jezik ga izdaja; izdajátelj -a *m*: ~ lista, menice, izdajáteljica -e *ž*, izdajáteljski -a -o: ~i odbor, izdajávec -vca *m*, izdajávka -e *ž*, izdajávski -a -o, izdajávstvo -a *s*

izdajáti -dájem *in* -dajèm *gl.* dajati, izdajál -a -o, izdajáti -a -o: izdajal je ves denar, vse knjige; ves se je izdajal za organizacijo

izdáleč *prisl. zdaleč* (°izdáleka)

izdáti -dám, 2. *os. dv.* izdá(s)ta, 2. *os. mn.* izdá(s)te: ~ ukaz, naročilo, povelje, ~ članek, denar, knjigo, ~ skrivnost, podatke sovražniku, domovino; ~ se z govorjenjem, ~ se za nasprotnika; *nepreh.* ta hrana veliko izdá *zaleže*; njegova beseda nič ne izdá; izdán -a -o: ~o povelje, ~ zakon, ~a knjiga; izdáten -tna -o: ~a podpora, hrana, ~o zdravilo, izdátnost -i *ž*: ~ hrane, zdravljenja; izdátek -tka *m*: ~ za knjige, za hrano

izdáviti -im, izdávljen -a -o: ~ besedo

izdávna(j) *prisl. zdavnaj*

izdehtéti -im se, izdehtèl -éla -o, izdehtèn -êna -o >*[-dəh-]*

izdélati -am: ~ kaj za koga, ~ iz česa; komu ~ kaj po naročilu, po želji, po meri, po načrtu, po dogovoru, ~ okusno, trdno, površno, na pol, na hitro; ~ šolo *stavbo ali šolanje*, ~ razred; izdelávati -am = izdelováti -újem *gl.* delovati, izdelovánje -a *s*: ~ pohištvo, obleko, stavbo, šole; naš je odlično izdeloval v šolah; izdeláva -e *ž*: skrbna, površna, ročna, strojna, obrtna, tovarniška ~, ~ pismenih nalog; izdélek -lka *[-lk-] m*: obrtni, ročni, strojni, tovarniški, postranski, domači, tuji ~i; ~ iz lepenke; izdelovávec -vca *m*: ~ gumbov, izdelovávka -e *ž*, izdeloválen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroški, izdeloválnica -e *[-ųn-] ž*; *gl. tudi* zdelati

izdeževáti -úje se *gl.* deževati: izdeževalo se je; izdežíti -í se >*[-dəž-]*

izdíh -a *m*: ~ zraka, izdíhljaj -a *m in* izdihljáj -a *m*: ob vsakem ~u ga zbode v prsih; zadnji ~; izdíhniti -nem, izdíhnjen -a -o: ~ zrak (iz pljuč), ~ *umreti*; izdihováti -újem, izdihovàl -ála -o, izdihovánje -a *s*, izdihávati -am, izdihávanje -a *s*: počasi zrak ~ med govorjenjem, izdíhati -am, izdíhanje -a *s*; *gl. tudi* zdihniti, vzdihniti

izdírati -am, izdíranje -a *s*: kdor meč izdira, pod mečem umira, ~ zobe

izdíšati -díšim se *zgubiti duh gl.* dišati; kava se izdiši, če ni zaprta; *tudi* zdišati se

izdívjati -ám se *gl.* divjati: ~ se nad kom, včasih se mora ~, če ne, ni zdrav; nevihta se je izdivjala; *vendar* zdivjati

°izdobáviti -im *dobaviti*, °izdobáva -e *ž dobava*

izdólbsti -dólbem, izdólben -a -o (°izdolbljen -a -o): ~ jamico, luknjo v les, kamen; *med.* ~ kost, lečo; izdólbenost -i *ž*: ~ leče *konkavnost*, izdolbenína -e *ž*

izdolbena snov, izdolbína -e *ž izdolbeni del*: ~ v kosti, v plošči, v leči; izdólbek -bka *m* >*[-ųb-]*

izdražíti -ím, izdráži -íte! izdrážil -íla -o, izdražèn -êna -o: ~ komu kaj z višjo ponudbo *iztrgati*, izdražítev -tve *ž*

izdrégati -am, izdrézati -am: ~ sršene iz dupla, ~ komu kaj iz rok; izdrégniti -nem, izdrégnjen -a -o

izdréti -dêrem *in* -drèm *gl.* dreti: ~ zob, las, meč, trn, ~ nož iz roke, iz rane; kamen se izdere, od kod si se pa izdrl? iz boba se je izdrl *posvetilo se mu je*; izdŕt -a -o: ~ zob, meč, izdŕtje -a *s*

izdristíti -ím, izdrístil -íla -o: ~ črevo *izčistiti*

izdúhati -am *izvohati, iztakniti*: vse izduha, naj bo še tako skrito; *tudi* zduhati

°**izdvojíti** -ím *izločiti*

ízem ízma *m*: navdušuje se za okultizem in podobne ~e

izenáčiti -im, izenáčenje -a *s*: ~ vrednosti, oblike, prejemke, pravice in dolžnosti, oblike so se med sabo izenačile; ~ v nogometni tekmi; izenáčenost -i *ž*: ~ pred zakonom; izenačítev -tve *ž*, izenačeváti -újem, izenačevàl -ála -o, izenačevánje -a *s*, izenačeválen -lna -o *[-ln-]*, izenačevávec -vca *m*; *tudi* zenačiti

izfrčáti -ím *gl.* frčati: ~ iz gnezda; *gl. tudi* sfrčati

izgánjati -am, izgánjanje -a *s*: ~ koga iz hiše, ~ hudobijo, hudiča, lenobo iz koga; izganjávec -vca *m*, izganjávka -e *ž*, izganjávski -a -o; izganjálen -lna -o *[-ln-]*: ~e metode; *vendar* zganjati

izgaráti -ám se *gl.* garati: pri tem delu se boš hitro izgaral; izgaránost -i *ž*; *tudi* zgarati

izgíniti -nem: ~ izpred oči; izgini mi! *poberi se*, izgine kakor kafra, kakor duh, kar na tihem; izginil je neznano kam; *prid.* izgínul -a -o: puške ~ih vojakov; izginitev -tve *ž*, izginjati -am, izginjanje -a *s*: vse izginja pred njo; *tudi* zginiti

izgladíti -im, izgládil -íla -o *in* izgladiti -im: ~ gube, les, nasprotja, ~ komu pot do česa, ~ jezik, verze; izglajênost -i *ž in* izglájenost -i *ž*; *tudi* zgladiti

izgladováti -újem *lit. gl.* gladovati: ~ bolnika, hoja jih je izgladovala *izčrpala*

izglágolski -a -o *[-ls-] glagolski*

izglasováti -újem *gl.* glasovati, izglasován -a -o, izglasovánje -a *s*: ~ komu zaupnico

°**izglèd** -gléda *m upanje, podoba, videz ipd.*: °za to službo ni ~a *ni upanja, nič ne kaže*, °prošnja nima ~a *ali* ~ov *nima upanja, ne kaže na uspeh*; °sem brez ~ov *za kaj brez upanja, slabo mi kaže*, °~ mesta *videz, lice, podoba mesta*

***izglédati** -am: *dobro izgledaš *imeniten, zdrav si videti*; *slabo izgledaš *slab si videti*; *kako pa izgledaš *kakšen pa si*; *izgleda, da bo dež *na dež kaže*; *kaže, podobno je, videti je, zdi se, da bo dež*; *kako bo pa to izgledalo *kakšno pa bo to, čemu bo pa to podobno, kazno*

izglóbati -am *in* -ljem, izglóban -a -o: ~ cesto, ~ krajec kruha; izglobíti -ím, izglôbi -íte! izglóbil -íla -o, izglobljèn -ênа -o

izglodáti *in* izglódati -am *in* -jem *gl.* glodati, izglódan -a -o: ~ luknjo v omaro, v pod; *tudi* zglodati

izgnáti izžênem *gl.* gnati, izgnán -a -o: ~ koga iz dežele; izgnánec -nca *m*: politični ~, izgnánka -e *ž*, izgnánstvo -a *s*: iti v ~, v ~u umreti; izgòn -ônа *m*: ~ iz kraja, ~ v Sibirijo; *vendar* zgnati, segnati

izgnojíti -í se, izgnôji -íte! izgnójil -íla -o, izgnojèn -ênа -o: rana se je izgnojila *iz nje je iztekel gnoj*; *vendar* zgnojiti se

izgoditi -ím, izgôdi -íte! izgódil -íla -o, izgodèn -ênа -o: lan ~, ptič se izgodi

izgóltati -am, izgóltan -a -o: ~ koščico; ~ opravičilo >*[-gt-]*

izgoníti -gónim *gl.* goniti, izgónjen -a -o: ~ vodo iz vodnjaka, živina se izgoni *izpója*; *vendar* zgoniti

izgoréti -ím *gl.* goreti, izgorévati -am, izgorína -e *ž ostanki zgorevanja*; *tudi* zgoreti

izgósti -ódem se *gl.* gosti: godci so se izgodli

izgotovíti -ím, izgotôvi -íte! izgotóvil -íla -o *dodelati, opraviti, izdelati, narediti, (do)končati*, izgotávljati -am, izgotávljanje -a *s izdelovati*; *tudi* zgotoviti

izgovárjati -am, izgovárjanje -a *s*: ~ besede, glasove; nerazločno ~, ~ se komu *ali* pred kom zaradi česa, ~ se na koga, ~ se z boleznijo: izgovarjáva -e *ž* (°izgovorjava): razločna, nerazločna ~, izgovarjálen -lna -o *[-ln-]*: ~a tehnika; *vendar* zgovarjati se

izgóvor -a *m* 1. *izgovarjava*: nerazločen, jasen, izrazit ~; 2. *opravičilo*: ~e

iskati, naštevati, navajati; prazen, slab, piškav, šepav, jalov, brezov, iz trte zvit ~; vsak ~ je dober, pa če ga pes na repu prinese; opravičil se je z ~om, da je bolan; 3. *dogovor*: po ~u je to moja pravica

izgovoríti -ím *gl.* govoriti, izgovorjèn -ênа -o 1. besedo ~; 2. pusti ga, naj izgovori! 3. ~ koga pri kom *opravičiti*; ~ se pred kom *ali* komu zaradi česa; ~ se na koga; 4. ~ si kót, souporabo, priboljšek; vnaprej si kaj ~; izgovorljív -a -o: težko ~a glasovna skupina, izgovorljivost -i *ž*; *vendar* zgovoriti se

izgozdíti -ím, izgôzdi -íte! izgózdil -íla -o: zagozdo ~, klin se izgozdi; *med.* izgózdek -dka *m*

izgradíti -ím, izgrádi -íte! izgrádil -íla -o, izgrajèn -ênа -o *izdelati, sezidati, postaviti, ustvariti, organizirati, izpolniti, vzgojiti, urediti*; izgrádnja -e *ž graditev*: kapitalna ~, ~ nove družbe; hiša je še v ~i → *v zidavi, hišo še zidajo, postavljajo*; izgrajeváti -újem, izgrajúj -te! izgrajeval -ála -o, izgrajevánje -a *s*; *gl. tudi* zgraditi

izgŕda *prisl. zgrda*

izgrdíti -ím, izgŕdi -íte! izgŕdil -íla -o, izgrdèn -ênа -o: komu ~ obraz, izgrdítev -tve *ž*

izgrêbsti -grêbem *gl.* grebsti, izgrebèn -ênа -o: ~ krompir iz žerjavice, ~ kaj iz svojih papirjev, iz spomina; izgrébati -am, izgrébanje -a *s*; *vendar* zgrebsti

izgrèd -éda *m nered, razgrajanje, divjanje, eksces*: pouličnі, delavski, dijaški ~i, izgrédnik -a *m*

izgrgráti -ám *gl.* grgrati, izgrgrán -a -o: ~ sline, pene, ~ nerazločen glas

izgrísti -ízem, izgrízen -a -o: ose so izgrizle luknjo v hruško, ~ koga iz službe; *vendar* zgristi

izgubíti -ím, izgúbi -ite! izgúbil -íla -o: ~ denar, službo, dom, starše; ~ pravdo, stavo, igro, pamet, živce, glavo; ~ ime, čast, vero, pogum, upanje, ugled, vpliv, zaupanje, vero vase; *v takih zvezah raba predloga* na (°~ na časti, ugledu, teži, vplivu, veljavi) *ni domača*: ~ barvo, dlako, lase, (nekaj) teže, ugleda, ~ pri teži, ~ veliko krvi; ~ pri igri, pri kupčiji, pri stavi; ~ sled za kom, koga spred oči; ~ vojsko, nedolžnost, potrpežljivost, poštenje, zavest, življenje; ~ se na poti *zaiti*, ~ se v mestu; včasih se kar izgubi *je duševno odsoten*; izgúbi se (mi)! *poberi se, izgini!* izgubljèn -ênа -o: biti ~, ~ denar, ~a vera, mladost, ~a bitka, igra, stava; večkrat je čisto ~ *duševno odsoten, zblojen*; izgubljênec -nca *m*, izgubljênka -e *ž*, izgubljênost -i *ž*: duševna ~, bolezenska ~ in omamljenost; izgúba -e *ž*: biti na ~i, ~ krvi, teže, časa, ugleda, denarja (°na krvi, teži); ~ v gotovini, pri igri; izgúbljati -am, izgúbljanje -a *s*: ~ čas za prazen nič, ~ živce, moč, pogum, voljo; *tudi* zgubiti

izhájati -am, izhájanje -a *s*: časopis izhaja vsak dan, nesreča izhaja iz zmote; dobro, slabo ~ s čim, s kom *dobro, slabo živeti, biti zadovoljen s čim*; *razumeti se s kom*; s tem za silo izhajam *prebijem, se pretolčem*; z majhnim ~ *malo porabiti, z majhnim se zadovoljiti*; izhajališče -a *s*: ~ dokazovanja, ~ časnikov; *gl. tudi* shajati, vzhajati

izhírati -am *shirati*

izhlapéti -ím *gl.* hlapeti: eter hitro izhlapi, izhlapévati -am, izhlapévanje -a *s*: tekočine na zraku izhlapevajo, izhlapíti -ím, izhlápil -íla -o, izhlapljèn -ênа -o: ~ tekočino, izhlapítev -tve *ž*, izhlapljív -a -o, izhlapljívost -i *ž*, izhlapína -e *ž*, izhlápek -pka *m*; *tudi* shlapeti

izhlípati -am, izhlípan -a -o

izhòd -óda *m*: véliki, mali, stranski, glavni ~ iz dvorane, ~ v sili, za silo; zasilni ~, iz te zadrege ni ~a; izhóden -dna -o: ~a točka; izhodíšče -a *s*: ~ izleta, dokazovanja, postopka; izhodíščen -čna -o: ~a točka; *vendar* shod

izhodíti -hódim *gl.* hoditi, izhójen -a -o: ~ stopala, ~ pot *s hojo utreti*; *gl. tudi* shoditi

izhomotáti -ám *gl.* homotati, izhomotán -a -o: ~ koga iz neprijetnosti, ~ se iz cunj, iz zadreg

izhŕkati -am *in* -čem *gl.* hrkati: ~ sluz iz grla; težko se izhrka; izhŕkniti -nem

izhúda *prisl. shuda*

izíd -a *m konec, uspeh*: ~ pravde, bolezni, ~ preiskave je pomemben, ~ te knjige je velik dogodek; končni ~ volitev

Ízida -e *ž Isis*

Ízidor -ja *m os. i.*, Ízidorjev -a -o, Ízo Íza *m os. i.*, Ízov -a -o; Ízidora -e *ž os. i.*, Ízidorin -a -o

izigráti -ám *gl.* igrati, izigrán -a -o: ~ asa, pagata, zadnjo karto; ~ koga *prevarati, ukaniti*, ~ enega proti drugemu; izigrávati -am, izigrávanje -a *s*: ~ predpise

iziménski -a -o *imenski*

íziti -ídem *gl.* iti: časopis izide zvečer; vse se po sreči izide, kako se je izšla zadeva? *mat.* deljenje se ne izide; izšèl -šlà -ó (°izíšel -šla -o): pravkar ~a knjiga vzdiguje veliko prahu

izjalovíti -ím se, izjalôvi -íte! izjalóvil -íla -o, izjalovljèn -êna -o: breja kobila se izjalovi *izvrže*; načrt se izjalovi *se ne uresniči*; izjalovítev -tve *ž*; izjalovéti -ím, izjalovèl -éla -o: junica je izjalovela *postala nerodovitna*

°**izjásniti** -im se *povedati, izreči se, povedati svoje mnenje*

izjáva -e *ž*: osebna, slovesna, pristopna, uradna, vladna ~, ~o odreči; ne dam nobene ~e; izjáviti -im, izjávljen -a -o: ~ komu kaj, ~ se za koga → *izreči se za koga, postaviti se na njegovo stran*, izjávljati -am, izjávljanje -a *s*: slovesno kaj ~

izjecljáti -ám *gl.* jecljati, izjeclján -a -o: komaj izjeclja besedo; *tudi* zjecljati

izjéd -i *in* izjedí *ž*, *nav. mn.* izjédi -i *in* izjedí -í *ž ostanki hrane, zdrobljena krma*: mišje ~i; izjésti -jém *gl.* jesti, izjéden -a -o: osa izje hruško; izjédati -am, izjédanje -a *s*: črv izjeda tram, voda izjeda bregove; izjéda -e *ž*, izjédina -e *ž vdolbina po izjedi*: *med.* ~ v želodcu; *tudi* zjed

izjédkati -am, izjédkan -a -o: ~ sliko; izjedkanína -e *ž med.*

izjéma -e *ž*: ni pravila brez ~e, pravilo ima več izjem, vsi z ~o enega → *vsi do enega, razen enega*; izjémen -mna -o: ~ primer, ~o stanje; izjémoma *prisl.*: jutri začnemo ~ opoldne, izjémnost -i *ž*

izjokáti *in* izjókati -am *in* -óčem *gl.* jokati: ~ oči; ~ si oči; ni se mogla ~; *vendar* zjokati se

izkadíti -ím, izkádi -íte! izkádil -íla -o, izkajèn -êna -o: ~ lisico (iz luknje); zakajena soba se izkadi, vsi lepi načrti so se mi izkadili kakor sanje, težka glava se mu je izkadila, mladostne norčije so se mu izkadile; *gl. tudi* skaditi

izkápati -am *in* -pljem, izkápal -a -o: krompir ~; *gl. tudi* izkopati

izkápati -am *in* -pljem: vino je izkapalo iz posode, sveča se je izkapala; izkapljáti -ám *gl.* kapljati: ~ zdravila iz stekleničke; voda se je izkapljala; *gl. tudi* skapati

izkášljati -am, izkášljan -a -o: ~ pljunek, kri, ~ se nad kom *olajšati si jezo, znesti se, povedati jih komu*; izkášljek -a *[-ljək-] m med.*: krvav, gnojen ~; izkašljeváti -újem, izkašljúj -te! izkašljeválà -ála -o, izkašljevánje -a *s*: ~ iz pljuč; *gl. tudi* skašljati se

izkávsati -am: ~ komu oči; *vendar* skavsati

izkáz -áza *m listina*: plačilni ~, šolski ~ *spričevalo*, računski ~; izkázen -zna -o: ~a pola, izkáznica -e *ž*: osebna, delavska ~, članska, obmejna ~; izkazílo -a *s izkazno potrdilo*

izkazáti *in* izkázati -kážem *gl.* kazati: ~ pravico, prijateljstvo, ~ komu čast, spoštovanje, milost, dobroto, uslugo; pravica se je izkazala; izkazalo se je, da je slep *pokazalo se je*; ~ se pošten *in* poštenega, mož *in* moža; ~ se v čem *odlikovati se, postaviti se, odrezati se*; izkazováti -újem, izkazúj -te! izkazovàl -ála -o: ~ komu milost; izkazovánje -a *s*: ~ izgube, dobička, ~ hvaležnosti; *gl. tudi* skazati, razkazati

izkazíti -ím *skaziti*, izkázil -íla -o

izkídati -am *skidati*

izkíhati -am, izkíhnití -nem, izkíhnjen -a -o

izkládati -am, izkládanje -a *s*: ~ iz skrinje; *vendar* skladati

izklepetáti -ám *in* -éčem *gl.* klepetati: ne zna molčati, vse izklepeta; *tudi* sklepetati

izklesáti -klésem *gl.* klesati, izklesán -a -o: ~ kip iz marmorja, ~ luknjo v skalo, ~ si značaj; *gl. tudi* sklesati

izklícáti *in* izklícati -klíčem *gl.* klicati: ~ dražbo, ~ uredbe *razglasiti*, izklíc -a *m oglas, razglas*; izklícen -cna -o: ~a cena, taksa; izkliceváti -újem, izklicúj -te! izklicevàl -ála -o, izklicevánje -a *s*: včasih so uredbe izklicevali; izklicevávec -vca *m*; *vendar* sklicati

izključíti -im, izključúči -te! izključíl -a -o: ~ učenca iz šole, ~ koga iz družbe, ~ vsako možnost za kaj; izključèn -a -o: ~ dijak, ~a možnost uspeha; ~o, da bi uspel *ni mogoče*; izključen -čna -o: ~a pravica, izključljív -a -o: ta tok ni ~; izključljívost -i *ž*; izključítev -tve *ž*;

izključeváti -újem, izključújˈ -te! izključeválˈ -ála -o, izključevánje -a *s*, izključeválen -lna -o *[-ln-]*; *vendar* sključiti

izkljuváti *in* izkljúvati -újem *in* -úvam *gl.* kljuvati, izkljúvan -a -o *in* izkljúvan -a -o: komu oči ~; *tudi* skljuvati

izklopíti -ópim, izklópi -íte! izklópil -íla -o, izklópljen -a -o *in* izklópiti -im *s stal. poud.*: ~ tok, radio, luč; izklopítev -tve *ž*, izklòp -ópa *in* -ópa *m*, izklópka -e *ž*, izklopílo -a *s*; *vendar* sklopiti

izknjížiti -im, izknjíženje -a *s*: ~ dolg; izknjížba -e *ž*

izkobácati -am se *in* izkobacáti -ám se *gl.* kobacati: težko se je izkobacal iz avta; *gl. tudi* skobacati se

izkobáliti -im se, izkobáljen -a -o: ~ se iz postelje; *gl. tudi* skobaliti se

izkólčiti -im se, izkólčen -a -o, izkólčenje -a *s*: *med.* noga se izkolči; izkolčítev -tve *ž* >*[-ųč-]*

izkomplimentírati -am: ~ koga *na lep način postaviti koga pred vrata*

izkonstruírati -am *skonstruirati*

izkopáti -kópljem *in* -kopám *gl.* kopati: ~ jamo, truplo, krompir, zaklad, ~ komu oči, ~ se iz dolgov, težav, zadreg, skrbi; izkopanína -e *ž*, izkòp -ópa *m*: enodnevni ~ premoga; izkopína -e *ž*, izkópen -pna -o; izkopávaˈi -am, izkopávanje -a *s*; *gl. tudi* skopati

izkopŕnéti -ím *skoprneti*

izkoreníniti -im *s korenino izruvati, iztrebiti*, izkorenínienje -a *s*; izkoreníjen -a -o: ~ človek *izrvan iz domačih tal in navad*, izkoreníjenec -nca *m*, izkoreníjenka -e *ž*, izkoreníjenost -i *ž*

izkorístiti -im *porabiti, izrabiti*, izkoríščen -a -o, izkoríščenje -a *s*: ~ priložnost, ~ človeka, ~ novo pridobitev, ~ stroj, naravno silo, pogonsko moč; izkorístek -tka *m teh.*: ~ razsvetljave; izkoríščati -am; izkoríščanje -a *s (u)poraba, izraba*: družbeno ~ proizvajalnih sredstev; kapitalistično ~ delovnega ljudstva; izkoriščeváti -újem, izkoriščújˈ -te! izkoriščevàlˈ -ála -o, izkoriščevánje -a *s*, izkoriščevávec -vca *m*, izkoriščevávka -e *ž*, izkoriščevávski -a -o: ~a politika, izkoriščeválen -lna -o *[-ln-]*

izkotíti -ím, izkôti -íte! izkótil -íla -o, izkotèn -ėna -o: mačka izkoti mlade, kaj se bo iz tega izkotilo? izkotítev -tve *ž*; izkòt -ôta *m*: ti ~ ti; *tudi* skotiti

izkozláti -ám *gl.* kozlati: ~ jed, ~ se; *prenes.* tak zdaj si se izkozlal; izkozlán -a -o: ~a jed, ~ človek; izkozlánost -i *ž*; *tudi* skozlati

izkŕcati -am: ~ blago na suho, ~ se na breg; izkŕcan -a -o: ~i ljudje, ~o blago; izkrceváti -újem, izkrcújˈ -te! izkrcevàlˈ -ála -o, izkrcevánje -a *s*; izkrceválen -lna -o *[-ln-]*: ~e priprave, čete, izkrcevališče -a *s*; izkrcávati -am, izkrcávanje -a *s*

izkŕčiti -im: ~ grmovje, gozd, ~ si pot skozi goščo; izkrčítev -tve *ž*; *vendar* skrčiti

izkresáti -kréšem *gl.* kresati: ~ iskro iz kamna; *gl. tudi* skresati

izkričáti -ím *gl.* kričati: pojdi in izkriči po vasi! otroci se izkričijo

izkristalizírati -am se: mnenja so se izkristalizirala

izkrivíti -ím, izkrívi -íte! izkrívil -íla -o, izkrívljenje -a *s*; izkrívljen -a -o: ~a resnica, ~e besede; izkrívljati -am, izkrívljanje -a *s*: ~ resnico; *vendar* skriviti

izkrtáčiti -im: ~ klobuk, obleko; *prenes.* ~ človeka *ošteti, izpovedati ga, povedati mu resnico*; *tudi* skrtačiti

izkrvavéti -ím *gl.* krvaveti, izkrvavèl -éla -o: bolnik je izkrvavel; seme izkrvavelega naroda; izkrvavitev -tve *ž*, izkrvavélost -i *ž*; *tudi* skrvaveti

izkúhati -am: meso se izkuha; izkúhan -a -o: ~a klobasa ni okusna; izkuhávati -am; *vendar* skuhati

izkupíti *in* izkúpiti -kúpim *gl.* kupiti: veliko ~ iz česa; *prenes.* pošteno jo je izkupil; izkúpljen -a -o: ~ denar = izkupiček -čka *m*, izkupnína -e *ž*, izkúp -a *m*; *gl. tudi* skupiti

izkúsiti -im: ~ na vse strani; izkúšen -a -o: v svoji stroki ~, izkúšenost -i *ž*, izkúšnja -e *ž*: ~o delati, napraviti; izkúšati -am, izkúšanje -a *s*: ~ koga, ~ se v čem; izkuševávec -vca *m*, izkuševálen -lna -o *[-ln-]*; *tudi* skusiti

izkústvo -a *s skušnja, izkušnja, preskušnja, empirija*; izkústven -a -o *[-stvən-] empiričen*

izkušnjáva -e *ž skušnjava*

izláčniti -im, izláčnjen -a -o: ~ koga *izpostiti*, dolga pot me je izlačnila, ves sem se izlačnil; izláčnjenost -i *ž*; *tudi* zlačniti

izlágati -am, izláganje -a *s*: ~ blago (iz zabojev, omar), izlagávec -vca *m*, izlagávka -e *ž*, izlagálen -lna -o *[-ln-]*, izlagálnik -a *[-ųn-] m*; *vendar* zlagati

izláhka *prisl. zlahka*

izlájati -am: nazadnje se je pes le izlajal, ~ komu vse priimke

izlákati -am *izlačniti*, izlákan -a -o; *tudi* zlakati

izléči -lézem *gl.* leči, izléžen -a -o: ptiči mlade izležejo; piščanci se izležejo; izlégati -am: mladiči se drug za drugim izlegajo; *tudi* zleči

izléčiti -léčim *lit. ozdraviti*

izlépa *prisl. zlepa*

izlét -éta *m*: napraviti ~, iti na ~, ~ na hrib, biti na ~u, šolski, poučen, družaben ~; izléten -tna -o: ~a pisarna, ~a točka; izlétnik -a *m*, izlétnica -e *ž*, izlétniški -a -o: ~i avtobus

izletéti -letím *gl.* leteti: ptiči izletijo (iz gnezda), izletíšče -a *s*: ~ pri panju; izlétati -am: otroci se pošteno izletajo; ptiči drug za drugim izletajo iz gnezda; izletávati -am, izletávanje -a *s*: vrabci izletavajo (izpod strehe); izletálnik -a *[-ųn-] m brada pri panju*; *gl. tudi* zleteti

izlevíti -ím se, izlévi -íte se! izlévil -íla -o, izlevljèn -ênа -o: izlevi se kača, ko zleze iz stare kože; izlevítev -tve *ž*

izlíti -líjem: ~ vodo (iz posode), izlilo se je = dež se je izlil; izlít -a -o: ~o oko, izlítje -a *s*, izlítek -tka *m*; izlív -a *m*: ~ prekipevajočih čustev, *med.* ~ seča, semena; izlívek -vka *m med.*; izliven -vna -o: ~a šoba, cevka; izlívati -am *gl.* dolivati: ~ kaj iz česa; reka se izliva v morje; *gl. tudi* zliti

izlízáti *in* izlízati -lížem *gl.* lizati: ~ rano; denar, os, podplat, žlica se izliže; ~ se (iz bolezni); *tudi* zlizati

izlóčati -am: ~ sokove, seč, duh, smrad, kislino; žolč se redno izloča; izlóčanje -a *s*: notranje ~, ~ žolča; izločeváti -újem, izločeválen -ála -o, izločevánje -a *s*, izločevávec -vca *m*, izločevávka -e *ž* |*oseba in priprava*|, izločeválo -a *s*, izločeválen -lna -o *[-ln-]*: ~i organi; izločeválnik -a *[-ųn-] m*

izločíti *in* izlóčiti -lóčim *gl.* ločiti: ~ plevel (iz zrnja), ~ koga iz družbe, ~ iz telesa vodo, gnoj; izlóčen -a -o: ~ iz skupnosti, izlóčenec -nca *m*, izlóčenka -e *ž*; izločitev -tve *ž*, izločljív -a -o, izločljívost -i *ž*, izločitven -a -o *[-tvən-]*: ~i postopek *pr.*; izločílen -lna -o *[-ln-]*: ~e tekme; izločílo -a *s*, *nav. mn.* izločíla -il *[-il]*, izlóček -čka *m*, izločína -e *ž*

izlóžba -e *ž okno*: lepo urejena ~, postaviti v ~o, imeti v ~i *v oknu*, napraviti ~o; izlóžben -a -o *[-bən-]*: ~o okno

izložíti -ím, izlôži -íte! izlóžil -íla -o, izložèn -ênа -o: ~ blago (iz zabojev), iz trgovine v okno; *vendar* zložiti

izluknjáti -ám *in* izlúknjati -am *gl.* luknjati, izluknján -a -o *in* izlúknjan -a -o: ~ papir, obleko, čevlje

izluščíti *in* izlúščiti -im *gl.* luščiti: ~ zrno (iz stroka), jedro (iz lupine), ~ pomen (iz besed), vsebino (iz knjige); izlúščen -a -o: ~ strok, ~o zrno, ~a resnica, izlušćljiv -a -o

izlúžiti -im, izlúžen -a -o: ~ pepel, les, kože; izlužítev -tve *ž*, izluževálnica -e *[-ųn-] ž*

izmaknîti izmáknem, izmakni -íte! izmaknil -íla -o *in* izmákniti -nem *s stal. poud.*: ~ komu denar, knjigo, ~ se čemu, izmakljív -a -o: ~o pero, ~ človek, izmakljívec -vca *m*, izmakljívka -e *ž*, izmakljívost -i *ž* >*[-mak-/-mək-]*; *tudi* zmakniti

izmála *prisl. zmala*

izmaličíti -im: vse izmaliči *pokvari, skazi, spači*; izmaličen -a -o: od bolezni ~ obraz, ~a podoba *skažena, spačena*; ~a resnica *pokvarjena*, izmaličènost -i *ž*; *tudi* zmaličiti

izmamíti *in* izmámiti -im *gl.* mamiti: ~ komu kaj, ~ iz koga kaj, ~ koga (iz hiše), izmáma -e *ž*, izmamítev -tve *ž*; *vendar* zmamiti

izmazáti *in* izmázati -mážem *gl.* mazati: ~ koga iz česa, ~ se na sodišču; *vendar* zmazati

izméček -čka *m gl.* izmetati

izmed *predl. z rod.*: ~ hiš se je slišal jok, ~ ljudi je planil, ~ vseh najboljši *od vseh, med vsemi, vseh*; eden, kdo, nekdo ~ vaščanov

izména -e *ž*: delati v dveh ~ah, po ~i = izménoma *prisl.*; izmenljív -a -o, izmenljívost -i *ž*, izméničen -čna -o: ~i tok, ~o nastopati, ~a kopel *topla in mrzla*; izméničnost -i *ž*

izmencáti -ám *gl.* mencati: ~ umazanijo iz perila; izmencán -a -o: ~o perilo >*[-mən-]*; *gl. tudi* zmencati

izmenjáti *in* izménjati -am *gl.* menjati, izménjan -a -o: ~ denar; straže se izmenjajo; ~ pisma; izmenjálen -lna -o *[-ln-]*: ~a gred, izmenjálnik -a *[-ųn-] m stroj.*, izmenjáč -a *m*; izmenjeváti -újem, izmenjúj -te! izmenjevàl -ála -o, izmenjevánje -a *s*, izmenjevávec -vca *m*, izmenjevávka -e *ž*; izmenjávati -am, izmenjáva -e *ž*: ~ misli, pisem, not, izmenjáven -vna -o: ~i rok, izmenjeválnica -e *[-ųn-] ž*; *tudi* zmenjati

°**izméra** -e *ž*: miza take °~e *takih mer*; škoda v °~i nekaj milijonov *škoda nekaj milijonov*, *nekajmilijonska*; gozd v °~i petdesetih hektarov *gozd petdesetih hektarov*

izmériti -im, izmérjen -a -o: ~ dolžino, cesto, posodo, ~ vročino, stopnjo alkohola, mastnost mleka, pritisk krvi, ~ na oko, na korake, s pripravo; izméren -rna -o = izmerljív -a -o, izmérnost -i *ž* = izmerljívost -i *ž*, izmérek -rka *m* *rezultat merjenja*; *gl. tudi* zmeriti

izmésti -mêtem *gl.* mesti: ~ saje (iz dimnika); izmetèn -êna -o: ~ dimnik, ~a peč, ~e saje; izmétati -métam, izmétanje -a *s*: ~ saje (iz dimnika); *vendar* zmesti

izmetáti -méčem *gl.* metati: ~ iz sebe, mošt izmeče goščo iz sebe in se učisti; ovce in koze izmečejo zobe; bolnik je izmetal veliko krvi; izmèt -éta *m*, izméček -čka *m*: krvav, gnojen ~ *med.*, ~ človeške družbe; izmetávati -am, izmetávanje -a *s*: ~ denar; *vendar* zmetati

izmíkati -am *in* -íčem, izmíkanje -a *s*: ~ glavo udarcem, ~ roko komu, ~ se komu, ~ se delu, odgovornosti; ~ komu denar; *tudi* zmikati

izmírati -am *izumirati*

izmísliti -im si *ali* se: ~ si kaj o čem; na celem si kaj ~; izmíšljen -a -o: ~o ime *psevdonim*, ~a zgodba, to je vse ~o *neresnično*; izmíslek *[-ləк-] m*; *gl. tudi* zmisliti se

izmíšljati -am si *ali* se, izmíšljanje -a *s*: ~ si izgovore, izmišljáva -e *ž*; izmišljeváti -újem, izmišljúj -te! izmišljevàl -ála -o, izmišljevánje -a *s*, izmišljevávec -vca *m*, izmišljevávka -e *ž*, izmišljíja -e *ž*, izmišljotína -e *ž* *izmislek*, *izmišljava*, *izmišljija*; *tudi* zmišljati si

izmíti -míjem, izmìl -íla -o, izmít -a -o: ~ sod, maroge, rane; izmítje -a *s*, izmítek -tka *m*, izmívati -am, izmíval -a -o *in* -ála -o, izmívanje -a *s*; *tudi* zmiti

izmláda *prisl. zmlada*

izmlátiti *in* izmlátiti -im *gl.* mlatiti, izmlačen -a -o: ~ zrnje, ~ iz koga lažnivost; *tudi* zmlatiti

izmodríti -ím, izmódri -íte! izmódril -íla -o: nesreča ga ni izmodrila, z leti se boš izmodril, izmodrítev -tve *ž*; izmodrováti -újem, izmodrúj -te! izmodrovàl -ála -o: kaj si pa ti izmodroval *modrega nasnoval*, *izvrtal*; *tudi* zmodriti

izmolédovati -ujem *in* izmoledováti -újem *gl.* moledovati: ~ od koga kaj

izmolíti -mólim *gl.* moliti, izmóljen -a -o: mati izmoli otroka, ~ komu kaj; *vendar* zmoliti

izmólsti -mólzem *gl.* molsti, izmólzen -a -o (°izmólžen -a -o): kravo je treba dobro ~; ves denar je izmolzel iz njega; izmólzek -zka *m* *[-oų-]*; *tudi* zmolsti

izmotáti -ám *in* izmótati -am *gl.* motati: ~ se iz hudih zadreg; izmotávati -am, izmotávanje -a *s*; *vendar* zmotati

izmózgati -am *posrkati mozeg iz kosti*: tako življenje ga mora ~; izmózgan -a -o *izčrpan*, *izžet*: ves je že ~ od norije; izmozgávati -am, izmozgávanje -a *s*

izmréti -mr(j)èm *in* -mŕjem *gl.* mreti

izmúčiti -im, izmúčen -a -o: pot me je izmučila; *tudi* zmučiti

izmúzati -am se: drug za drugim so se izmuzali (iz hiše); izmúzniti -nem: mučevno mladiko ~ *posneti skorjo*; riba se mu je izmuznila iz roke; izmuznilo mi je; danes se mi ne izmuzneš; ~ se od dela *ali* z dela, iz družbe; cepin se izmuzne, ~ se brez kazni; v hudi zagati se je še zmeraj izmuznil; *tudi* zmuzati se

iznad *predl. z rod. na vpr. od kod?*: kamen je priletel ~ pečine; oče je vzel britev ~ vrat; *napačno na vprašanje kje? kod?*: polica je pribita °~ vrat *nad vrati*, °~ pečine so se pasli gamsi *nad pečino*

iznájti -nájdem *gl.* najti, iznájden -a -o: ~ nove stroje, priprave, načine dela, iznájdek -dka *m*, iznajdljiv -a -o: ~ duh, razum, človek; iznajdljívec -vca *m*, iznajdljívost -i *ž*: dar ~i; iznajditelj -a *m*, iznajdíteljica -e *ž*; iznajdíteljski -a -o: ~e pravice; *vendar* znajti se

iznakaziti -ím *pohabiti, spačiti gl.* nakaziti; iznakažèn -ena -o: ~ človek *spaček, pohabljenec*, iznakažênec -nca *m*, iznakažênka -e *ž*, iznakažênost -i *ž*; *tudi* znakaziti

iznášati -am, iznášanje -a *s*: ~ pohištvo (iz hiše), ~ lan na travo; °~ očitke proti komu *nastopati z očitki, očitati*; °~ predloge *predlagati, staviti predloge*; *vendar* znašati

iznebíti -ím se *znebiti se*, iznébil -íla -o

iznejevériti -im *izneveriti*

iznemôči -mórem *obnemoči gl.* moči; iznemógel -mógla -o *onemogel, brez moči*: ~ bolnik, ~o srce; iznemôglost -i *ž*; *tudi* znemoči

iznenáditi -im *presenetiti*, iznenáden -a -o, iznenádenje -a *s*: ~ koga z obiskom; iznenáda *prisl. nepričakovano, kar na lepem, nanagloma, naenkrat*

iznêsti -nêsem *gl.* nesti: ~ obleko (iz omar) na sonce; °~ očitke zoper koga *očitati komu*; na sestanku je °iznesel vprašanje *je načel, sprožil, postavil*; °~ predlog *predložiti, predlagati, staviti predlog*; *vendar* znesti

iznevériti -im, iznevérjen -a -o: ~ komu prijatelja, ~ se komu, ~ se dolžnosti, poklicu, nalogi; iznevéra -e *ž*, iznevérjati -am, iznevérjanje -a *s*

iznîčiti -im *zničiti*

iznikníti -nem *priti na dan*: voda iznikne

iznoréti -ím se *gl.* noreti: otroci so se iznoreli; ko se iznori, je spet dober; *vendar* znoreti

iznosíti -nósim *gl.* nositi: vse so mi iznosili (iz hiše); blago se iznosi *obrabi*; iznòs -ôsa *m*: °~ vseh dohodkov *znesek*; *vendar* znositi

iznóva *prisl. znova*

izobára -e *ž črta na zemljevidu, ki veže kraje z enakim zračnim pritiskom*

izobáta -e *ž črta na zemljevidu, ki veže kraje, kjer je morje enako globoko*

izóbčiti -im, izóbčen -a -o, izóbčenje -a *s*: ~ koga iz družbe, iz cerkve, izóbčenec -nca *m*, izóbčenka -e *ž*; izobčeváti -újem, izobčújoč -te! izobčeváł -ála -o, izobčevánje -a *s*

izobésiti -im, izobéšen -a -o: ~ zastavo, oklic, razglas; izobések -ska *m*; izobéšati -am, izobéšanje -a *s*: ~ zastave

°izobílje -a *s obilje, obilica, blaga na pretek, udobje, bogastvo, potrata*

izobličiti -im, izoblíčen -a -o: ~ iz gline obraz

izoblikováti -újem *gl.* oblikovati, izoblikován -a -o, izoblikovánje -a *s*: ~ človeka, družbo, ~ klobuk *dati mu pravo obliko*; *tudi* zoblikovati

izóbliti -im, izóbljen -a -o: zgornji del je lepo izoblil, plošča se je izoblila; *tudi* zobliti

izobráziti -im *omikati, olikati*, izobrážen -a -o: ~ duha, jezik, ~ mladi rod, izobráženost -i *ž*, izobráženec -nca *m*, izobráženka -e *ž*, izobráženstvo -a *s*; izobrázen -zna -o: ~o delo, ~e možnosti, izobrázba -e *ž*: domača, šolska, strokovna, umska, višja, nižja, srčna, teoretična, praktična ~; izobraževáti -újem, izobražúj -te! izobraževáł -ála -o, izobraževánje -a *s*; izobraževálen -lna -o *[-ln-]*: ~o društvo, izobraževálnica -e *ž [-ln-]*, izobraževávec -vca *m*, izobraževávka -e *ž*

izogámen -mna -o *biol. istoploden, istoroden*, izogamija -e *ž razplajanje z istorodnimi spolnimi celicami*

izogén -a -o *biol. istoroden*, izogenija -e *ž istorodnost, isti genotip*

izogíbati -am *in* -ljem se *gl.* ogibati se, izogíbanje -a *s*: ~ se dela, v družbi se mu izogibajo ko gobavcu; izogibálíšče -a *s*; izogibálen -lna -o *[-ln-]*; izogíb -a *m*: pri ~u sta vozova trčila; °v ~ posledic(am) *da se izognemo posledicam*; izogníti -ógnem se *gl.* ogniti: bolj se ne morem ~; izógnjen -a -o: avto je dovolj ~; *tudi* zogibati se

izoglósa -e *ž črta na zemljevidu, ki veže kraje z enakimi jezikovnimi pojavi, zlasti glasovnimi in sintaktičnimi*

izogón -a -o *geom. enakokoten*: ~ lik *z enakimi koti*, izogónost -i *ž enakokotnost*; izogóna -e *ž črta na zemljevidu, ki veže kraje z enakim magnetnim odklonom*

izohípsa -e *ž črta na zemljevidu, ki veže točke z enako nadmorsko višino*

izoklína -e *ž črta na zemljevidu, ki veže kraje z enakim magnetnim naklonom*

izokrogliti -im *in* izokrógliti -im *gl.* okrogliti; *tudi* zokrogliti

izokrožíti *in* izokróžiti -im *gl.* krožiti, izokrožen -a -o, izokrožitev -tve *ž*, izokroževáti -újem, izokrožúj -te! izokroževáł -ála -o, izokroževánje -a *s*

izolírati -am *osamiti*, izolíran -a -o, izolíranje -a *s*: ~ žico, bolnika, izolíranost -i *ž*, izolíren -rna -o *osamilen*: ~i trak, *med.* ~i oddelek = izolírnica -e *ž*, izolácija -e *ž*, izolacíjski -a -o: ~e priprave, ~a politika, izolacionízem -zma *m*, izolátor -ja *m teh.*, izolátorski -a -o: ~a veriga, izolánt -a *m teh.*

izomêren -rna -o *kem.*, izomerija -e *ž kem.*

izométričen -čna -o *kar je enakih mer*: *min.* ~i kristali, *geom.* ~a perspektiva

izomórfen -fna -o *enake oblike*: *min.* ~e snovi, izomorfija -e *ž*

izonegáviti -im *in* izonégati -am *zonegati*

izoráti -órjem *in* -ôrjem *gl.* orati: sredi brazde je izoral mišje gnezdo; ~ brazdo na globoko; izorávati -am, izorávanje -a *s*: ~ krompir, izárati -am, izáranje -a *s*; *vendar* zorati

izostáti izostánem *gl.* ostati → *ne priti, manjkati*: danes je izostal (iz šole, od seje) → *ga ni bilo (v šolo, na sejo)*, *ni prišel*; izostánek -nka *m*: šolski ~ *zamuda*, ~ klorofila *manjkanje*; izostájati -am, izostájanje -a *s*

izostríti -ím, izôstri -íte! izóstril -íla -o: ~ konico, rez; ~ čut, okus, ~ sliko *fot.*; izostrèn -ênа -o: ~ sluh, vid, ~a slika; izostrítev -tve *ž*; *tudi* zostriti

izotêrma -e *ž črta na zemljevidu, ki veže kraje z enako povprečno letno temperaturo*

izotóp -a *m fiz.*: uranovi ~i, izotópen -pna -o, izotópski -a -o

izpád -páda *m*: napraviti ~ iz trdnjave, *med.* ~ maternice, črevesa, ~ zoper koga → *napad na koga*; izpádati -am: lasje izpadajo; izpádanje -a *s*: ~ polglasnika; tekme na ~; *vendar* spadati

izpáhati -am, izpáhan -a -o: ~ prah iz odeje, ~ pleve, ~ iz koga lenobo, komu hlače ~; *tudi* spahati

izpahníti *in* izpáhniti -páhnem *gl.* pahniti: ~ koga (iz sobe, iz družbe), ~ (si) roko, nogo (iz členka, kolka, gležnja); mehurji, ošpice, mozolji se izpahnejo; izpáhnjen -a -o: ~a noga, ~i mozolji; izpàh -áha *m*, izpahováti -újem, izpahúj -te! izpahovàl -ála -o, izpahovánje -a *s*: (iz želodca) se mu izpahuje, mozolji se mu izpahujejo >*[-pah- / -pəh-]*; *gl. tudi* spahniti

izparéti -ím *gl.* pareti: vrela voda hitro izpari, izparévati -am, izparévanje -a *s*: voda izpareva

izpáriti -im, izpárjen -a -o: vodo ~, voda se izpari, izparílen -lna -o *[-ln-]*: ~i postopek, izparílnica -e *[-ųn-] ž*, izparílnik -a *[-ųn-] m*; izparína -e *ž*, izparívati -am, izparívanje -a *s*: ~ tekočine; *gl. tudi* spariti

izpásti -pádem *gl.* pasti: zob, las izpade, beseda mi izpade (iz spomina), vsako leto izpade kak odbornik (iz odbora); igra je lepo °izpadla *uspela, se posrečila*; naloga je slabo °izpadla *je slaba, ni uspela, se ni posrečila, je ponesrečena*; *vendar* spasti

izpásti -pásem, izpášnik -a *m*; *gl. tudi* spasti spasem

izpeljáti -péljem *gl.* peljati: ~ gnoj (iz hleva), ~ ptičke (iz gnezda), ptički se izpeljejo, ~ načrt; kako boš le to izpeljal? izpeljánec -nca *m* |*mladič*|, izpeljánček -čka *m*, izpeljáva -e *ž*, izpeljávati -am, izpeljávanje -a *s*; izpeljeváti -újem, izpeljúj -te! izpeljevàl -ála -o, izpeljevánje -a *s*: ~ načrte, besede, dokaze, nasledke iz vzrokov; izpeljív -a -o: načrti so ~i, ta rešitev ni ~a, izpeljivost -i *ž*; *tudi* speljati

izpéti -pnèm *gl.* peti se: ~ vpeto kljuko; izpét -a -o: ~ kaveljček *iztaknjen*; izpénjati -am, izpénjanje -a *s*; *vendar* speti

izpéti -pôjem *gl.* peti: ~ pesem do kraja, ta se bo hitro izpel; izpét -a -o: ~a melodija *oguljena*, ~ glas *hripav, hreščeč, utrujen*

izpháti izphám *in* izpšèm *gl.* phati; *tudi* sphati

izpíhati -am *in* -pišem *gl.* pihati: ~ prah iz luknje, ušesa ~, izpíh -a *m*; izpíhniti -nem, izpíhnjen -a -o: ~ smet (iz knjige); izpihováti -újem, izpihúj -te! izpihovàl -ála -o, izpihovánje -a *s*; *vendar* spihati

izpíkčati -am, izpíkčan -a -o, izpíkčanje -a *s*: vrstico, kazalo ~ *tisk.*; izpikčeváti -újem, izpikčevánje -a *s*

izpíliti -im: ~ žago, ~ zobce pri kolesu; ~ pesem, besedilo, govor; izpíljen -a -o: ~a žaga, ~ govor; izpíljenost -i *ž*; *tudi* spiliti

izpípati -am *in* -pljem, izpípan -a -o: ~ zob, ~ denar iz koga, novico iz ljudi

izpírati -am, izpíranje -a *s*: ~ usta, rano, želodec, uho *med.*, ~ cesto; ~ fotografsko ploščo, film *fot.*; ~ zlato *min.*; izpírálo -a *s*, izpírálen -lna -o *[-ln-]*,

izpirálnik -a *[-ụn-] m*, izpiralíšče -a *s*, izpirávec -vca *m*: ~ zlata; *tudi* spirati
izpisáti *in* izpísati -píšem *gl.* pisati: izpiši, ne okrajšuj! ~ si prste, pisatelj se je izpisal *izčrpal*; ~ si kaj (iz knjige); izpísan -a -o: ~o besedilo, ~a pisava; izpis -a *m*, izpísek -ska *m*: ~ iz zemljiške knjige; izpísováti -újem, izpisúj -te! izpisoválˈ -ála -o, izpisovánje -a *s*: ~ besede, misli, napake *ekscerpirati*; črke lepo ~, izpisovávec -vca *m*, izpisovávka -e *ž*, izpisnína -e *ž*; *vendar* spisati
izpíšiti -im se, izpíšen -a -o: mozolji se izpišijo; izpíšilo se mi je, izpíš -a *m*: ustnični ~, izpíšek -ška *m*
izpít -a *m skušnja, izkušnja*: diplomski, zrelostni, sprejemni, popravni, dopolnilni, strokovni, mojstrski, pomočniški ~, ~ iz matematike, *iz* čevljarstva, iz babištva; ~ napraviti, opraviti, narediti (°položiti), ~ delati (°polagati), iti k ~u, biti pri ~u (°na ~u), imeti ~, pri ~u (°na ~u) pasti, izpíten -tna -o *izpraševalen*: ~a komisija, snov
izpítati -am, izpítan -a -o: ~ purana, prašiča; *tudi* spitati
izpíti -píjem *gl.* piti: ~ vodo, vino, ~ vso modrost, ~ na dušek, do dna, ~ komu na zdravje, ~ komu mozeg; izpít -a -o: ~o vino, ~ kozarec, ~a zemlja, ~ obraz, ~ človek; izpítost -i *ž*, izpítek -tka *m*; *gl. tudi* spiti
izplačáti *in* izpláčati -am *gl.* plačati: ~ vlogo, doto, denar, ~ delavcem plačo = ~ delavce, pošteno ga je izplačal; saj se ne izplača delati *saj ni vredno*; izpláčan -a -o: biti ~, sestre ima že ~e, dobiti ~o; izplačílo -a *s*, izplačílen -lna -o *[-ln-]*: ~i dan; izplačljiv -a -o: ~o v treh obrokih, izplačljívost -i *ž*; izplačeváti -újem *gl.* plačevati, izplačevánje -a *s*, izplačevávec -vca *m*; *gl. tudi* splačati
izplakníti izpláknem, izpláknì -íte! izpláknil -íla -o, izpláknjen -a -o *in* izplákniti -nem *s stal. poud.*; izplàk -áka *m*: stranišče na ~, izpláka -e *ž*: tovarniške ~e, izplakováti -újem, izplakovàl -ála -o, izplakovánje -a *s*, izplakoválnik -a *[-ụn-] m*; *tudi* splakniti
izpláti -póljem *gl.* plati, izplán -a -o: ~ vodo (iz čolna), ~ žito; *tudi* splati
izplávati -am: ~ iz vrtinca, iz slabih redov; *gl. tudi* splavati
izplavína -e *ž eluvij*
izplaziti *in* izpláziti -im *gl.* plaziti se, izplázen -a -o: ~ jezik; *vendar* splaziti se
°**izplén** -a *m dobit*
izplésti -plêtem *gl.* plesti: ~ komu kaj iz rok, ~ se iz zadrege; *vendar* splesti
izplésti -plévem *gl.* pleti, izplét -a -o: ~ korenje, repo
izplézati -am: ~ (iz stene); *gl. tudi* splezati
izpljúniti -nem, izpljúnjen -a -o: ~ slino, kri; izpljúnek -nka *m*; izpljuváti *in* izpljúvati -pljújem *in* -pljúvam *gl.* pljuvati
izplúti -plôvem *in* -plújem *gl.* pluti: ladja izplove, izplútje -a *s*; *vendar* spluti
izplúžiti -im: ~ cesto, ~ pri smučanju; *tudi* splužiti
izpod *predl. z rod. na vpr. od kod?*: voda teče ~ skale; riba je šinila ~ skale; pes leži °~ mize *pod mizo*, °~ te cene ne dam *pod to ceno*; otroci °~ enega leta *pod enim letom*
izpodbádati -am, izpodbádanje -a *s*: ~ konja, ~ koga k čemu; *tudi* spodbadati
izpodbíti -bíjem *gl.* biti, izpodbit -a -o: ~ komu noge, podlago, ~ predlog, dokaz, trditev; izpodbíjati -am *gl.* izbijati, izpodbíjanje -a *s*; *tudi* spodbiti
izpodbôsti -bôdem *gl.* bosti, izpodbodèn -êna -o: ~ konja, ~ koga k delu; *tudi* spodbosti
izpodbríti -bríjem *gl.* briti, izpodbrít -a -o, izpodbrítje -a *s*
izpodbúda -e *ž*: ~ k čemu, izpodbúden -dna -o: ~e besede; izpodbudíti -ím, izpodbúdi -íte! izpodbúdil -íla -o, izpodbujèn -êna -o; izpodbújati -am, izpodbújanje -a *s*; *tudi* spodbu-
izpodgrísti -ízem *spodgristi gl.* gristi
izpodjédati -jédam: ~ bregove, korenine, službo, tovariša; izpodjésti -jém *gl.* jesti, izpodjéden -a -o, izpodjèd -éda *m bramor*; *tudi* spodjedati
izpodkopáti -kópljem *in* -kopám *gl.* kopati: voda izpodkoplje temelje, ~ si ugled, prihodnost; izpodkopávati -am, izpodkopávanje -a *s*: nočno delo mu izpodkopava zdravje; izpodkopováti -újem, izpodkopovàl -ála -o, izpodkopovánje -a *s*; *tudi* spodkopati
izpodlésti -lézem *gl.* lesti, izpodlézen -a -o: ~ koga; izpodlézovati -ujem *in* izpodlezováti -újem, izpodlézovanje -a *s in* izpodlezovánje -a *s*; *tudi* spodlesti
izpodletávati -am *spodletavati*

izpodletéti -ím *gl.* leteti: človeku izpodleti pri hoji, pri delu; izpodlétel -éla -o: ~i načrti, izpodlétati -am, izpodlétanje -a *s*; izpodlétovati -ujem *in* izpodletováti -újem, izpodlétovanje -a *s in* izpodletovánje -a *s*; *tudi* spodleteti

izpodmakníti izpodmáknem, izpodmaknì -íte! izpodmaknìl -íla -o *in* izpodmákniti -nem *s stal. poud.*: ~ komu stol, desko >*[-mak- / -mək-]*; izpodmíkati -am, izpodmíkanje -a *s*; *tudi* spodmakniti

izpodnêben -bna -o: ~o kamenje

izpodnêsti -nêsem *gl.* nesti, izpodnesèn -ena -o: ~ komu nogo, desko, načrte; kamen se mu je izpodnesel; izpodnášati -am, izpodnášanje -a *s*; *tudi* spodnesti

izpodrásti -s(t)em *gl.* rasti: mladi so ga izpodrasli; izpodrás(t)el -s(t)la -o *in* izpodráščen -a -o: ~ gozd; izpodráščati -am, izpodráščanje -a *s*; izpodrástek -tka *m*, izpodráščina -e *ž*; *tudi* spodrasti

izpodrécati -am: ~ (si) krilo = ~ se, ~ koga *trdo ga prijeti, našteti mu jih*; izpodrécan -a -o: ~o krilo, ~a ženska; izpodrèc -éca *m in* izpodréc -a *m trak za izpodrec(av)anje*; izpodrecávati -am, izpodrecávanje -a *s*; *tudi* spodrecati

izpodrêditi -ím, izpodrédi *in* izpodrêdi -ite! izpodrédil -íla -o, izpodrejèn -ena -o: ~ veliko živine; izpodréja -e *ž*; izpodréjek -jka *m*, izpodréjati -am, izpodréjanje -a *s*; *tudi* spodrediti

izpodrépiti -im, izpodrépljen -a -o: ~ koga s krepelom *nagnati ga*; *tudi* spodrepiti

izpodrézati -rézem: ~ komu žilo, peruti, ~ čebele, ~ dotok (živil, novic) komu, ~ rob rane; izpodrézan -a -o: ~a krila, ~ polet; izpodrézek -zka *m*, izpodrezílo -a *s*, izpodrezína -e *ž*, izpodrezílnik -a *[-ụn-] m |orodje|*; izpodrezávati -am, izpodrezávanje -a *s*; izpodrezováti -újem, izpodrezúj -te! izpodrezovàl -ála -o, izpodrezovánje -a *s*; izpodrezovávec -vca *m*; *tudi* spodrezati

izpodríniti -nem, izpodrínjen -a -o: ladja izpodrine vodo, ~ koga z njegovega prostora, iz službe, ~ koga pri zaslužku, napredovanju; izpodrívati -am, izpodrivanje -a *s*: prašiči se pri koritu izpodrivajo; izpodriváč -a *m*; *tudi* spodriniti

izpodvezáti *in* izpodvézati -vézem *gl.* vezati: ~ žilo, bradavico, polipa; ~ krilo *izpodrecati*; izpodvézan -a -o: ~a bradavica; izpodvéza -e *ž*, izpodvéznja -e *ž*; izpodvezováti -újem, izpodvezúj -te! izpodvezovàl -ála -o, izpodvezovánje -a *s*; *tudi* spodvezati

izpodžágati -am, izpodžágan -a -o: ~ desko, mostnico, vejo; izpodžagováti -újem, izpodžagovàl -ála -o, izpodžagovánje -a *s*, izpodžagovávec -vca *m*; *tudi* spodžagati

izpójati -am se *gl.* pojati, izpójan -a -o: krava se izpoja; *tudi* spojati se

izpolníti *in* izpólniti -pólnim *gl.* polniti: ~ nastalo vrzel, ~ obljubo, ukaz, željo, ~ ček, načrt, ~ 70 let, sanje se izpolnijo; izpólnjen -a -o: ~o deseto leto, ~a dolžnost; izpólnjenost -i *ž*, izpolnítev -tve *ž*, izpolnljív -a -o, izpolnjeváti -újem, izpolnjúj -te! izpolnjevàl -ála -o, izpolnjevánje -a *s*: ~ dolžnosti, izpolnjevávec -vca *m*, izpolnjevávka -e *ž* >*[-ụn-]*; *tudi* spolniti

izpopolníti *in* izpopólniti izpopólnim *gl.* polniti: ~ odbor, stroj, ~ način dela, izpopólnjen -a -o: ~o število odbornikov; ~ izvod; druga, ~a izdaja; izpopolnítev -tve *ž*, izpopolnílen -lna -o *[-ln-]*; izpopolnjeváti -újem: ~ letnike revije, ~ svoj značaj, ~ se v stroki, izpopolnjeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a delavnica, izpopolnjevávec -vca *m*, izpopolnjevávka -e *ž* >*[-ụn-]*; *tudi* spopolniti

izposlováti -újem *oskrbeti, dobiti gl.* poslovati: ~ komu kaj, ~ pri kom podporo za koga; ~ dovoljenje

izposodíti *in* izposóditi -sódim *gl.* posoditi: ~ komu denar, ~ si denar, knjigo pri kom, ~ si koga *privoščiti si ga, prijeti ga*; izposójen -a -o: ~ denar, ~a beseda *slov.* = izposójenka -e *ž*, izposojnína -e *ž*; izposójati -am, izposójanje -a *s*; izposojeváti -újem *gl.* posojevati, izposojevánje -a *s*, izposojevávec -vca *m*, izposojevávka -e *ž* 1. *kdor si izposoja*, 2. *kdor izposoja*, izposojeválen -lna -o *[-ln-]*, izposojeválnica -e *[-ụn-] ž*; *tudi* sposoditi si

izpostáviti -im 1. ~ koga nevarnosti, ~ se za koga, 2. *mat., ltg., fot. eksponirati*; izpostávljen -a -o: ~ biti *viden vsakomur*, biti ~ napadom; izpostávljati -am *gl.* postavljati, izpostávljanje -a *s in* izpostavljánje -a *s*; izpostáva -e *ž*

izpostíti -póstim *in* -ím *gl.* postiti, izpósten -a -o: ~ jetnika, izpostítev -tve *ž*; *tudi* spostiti

izpotíti -potím, izpôti -íte! izpótil -íla -o: ~ prehlad; izpotênost -i *ž*; *tudi* spotiti
izpóved -i *ž izjava*: ustna, pismena ~, ~ pred sodiščem, pred pričami; ~ prič, ~ vere, ~ o dogodku, ~ preklicati; izpóveden -dna -o: ~o besedilo; *vendar* spoved
izpovédati -povém *gl.* povedati: ~ kaj o čem, ~ komu ljubezen; izpovedováti -újem, izpovedúj -te! izpovedovàl -ála -o, izpovedovánje -a *s*: ~ vero v kaj, ~ prepričanje o čem, ~ ljubezen do koga, ~ čudne nazore; izpovedovávec -vca *m*, izpovedovávka -e *ž*; *vendar* spovedati
izpráskati -am *gl.* praskati: komu oči ~, *med.* maternico ~; izpraskanína -e *ž*; *tudi* spraskati
izprašáti *in* izprášati -am *gl.* vprašati: ~ koga o dogodkih, o novicah, ~ dijaka matematiko, iz geometrije; ~ si vest; izprášan -a -o: ~ filozof, ~a babica; ~ iz matematike; izpraševáti -újem, izprašúj -te! izpraševàl -ála -o: ~ dijaka matematiko, ~ v šoli, ~ pred sodiščem, ~ koga o čem, po čem; izpraševálen -lna -o *[-ln-]*: ~a komisija, izpraševávec -vca *m*, izpraševávka -e *ž*, izpraševánec -nca *m*, izpraševánka -e *ž*; *tudi* sprašati
izprášiti -ím, izpráši -ite! izprášil -íla -o, izprašèn -êna -o: ~ obleko, čebele se izpraše, ~ komu hlače *našeškati ga*; *tudi* sprašiti
izpráti -pêrem *gl.* prati: ~ madež iz srajce, ~ rjuhe, rudo, *med.* ~ usta, rano, *fot.* ~ ploščo, film; izprán -a -o: ~a cesta, ~ želodec; izpránost -i *ž*, izpralína -e *ž eluvij*; *tudi* sprati
izprazníti *in* izprázniti -nim *gl.* prazniti: ~ hišo, posodo, kozarec, žep, puško, ~ glavo, srce; do dna ~, želodec se izprazni; izpráznjen -a -o: ~ sod, žep, ~a soba, ~o mesto; izpraznítev -tve *ž*: ~ prestola, sob; izpraznjeváti -újem, izpraznjúj -te! izpraznjevàl -ála -o, izpraznjevánje -a *s*; *tudi* sprazniti
izprebístriti -ím se, izprebístril -íla -o: zmeden človek se včasih izprebistri; izprebístrek -a *[-rək-] m*; *tudi* sprebistriti se
izprêči -prêžem, izprézi -te *in* -ite! izprégel -gla -o: po napornem delu je treba malo ~; konje ~; izprežèn -a -o: ~i konji, ~ voz; izprégati -am, izpréganje -a *s*; *vendar* spreči
izpred *predl. z rod. na vpr. od kod? od kdaj?*: odpeljal je ~ hiše, ~ nosa jo je ukradel, spominjam se besed ~ treh let; voz je stal °~ hiše *pred hišo*, °~ novega leta me ne bo *pred novim letom*
izpreglédáti -am *gl.* gledati: dolgo ni videl, pa je le izpregledal; tedaj šele je izpregledal zmoto; do dna ga je izpregledal, ~ opozorilo *prezreti*; ~ komu kaj *odpustiti, ne šteti v zlo, prezreti*; izpreglèd -éda *m*: nič ga ni na ~, dovoliti ~ oklicev, let, starosti; izpregledováti -újem, izpregledovàl -ála -o, izpregledovánje -a *s*; *tudi* spregledati
izpregovoríti -ím *spregovoriti gl.* govoriti
izprehòd -óda *m*: iti na ~, biti na ~u; izprehóden -dna -o: ~a obleka, izprehodíti -hódim se *gl.* hoditi, izprehójen -a -o; izprehájati -am se, izprehájanje -a *s*, izprehajávec -vca *m*, izprehajávka -e *ž*; izprehajališče -a *s*; *nav.* sprehod
izpremeníti -ím *spremeniti gl.* premeniti, izpreminjati -am *spreminjati*
izpreobrníti *in* izpreobŕniti -nem *gl.* obrniti, izpreobrnjénje -a *s*: ~ koga, ~ se, izpreobrnítev -tve *ž*, izpreobŕnjenec -nca *m*, izpreobŕnjenka -e *ž*; izpreobráčati -am, izpreobráčanje -a *s*; *tudi* spreobrniti
izpreplésti -plétem *gl.* plesti, izprepletèn -ena -o, izpreplétati -am, izpreplétanje -a *s*; *tudi* spreplesti
izprésti -édem *in* izprêsti -êdem *gl.* presti; *vendar* spresti
izpréti -prèm, izpri -ite! izpŕl -a -o, izpŕt -a -o: ~ koga od dela, iz organizacije, izpŕtje -a *s*; *vendar* spreti
izprevídeti -vídim *sprevideti*
izprevrášati -am *pačiti, zavijati, presukavati*: ~ besede, resnico, dogodke; *tudi* sprevračati
izprevréči -vržem *gl.* vreči: vse je izprevrgel od vrha do tal; vreme, bolezen se izprevrže; izprevŕženec -nca *m izrojenec*, izprevŕženka -e *ž*; *tudi* sprevreči
izpríčati -am: ~ resničnost podatkov, ~ alibi; izpričeváti -újem, izpričúj -te! izpričevàl -ála -o; *tudi* spričati
izpridíti -im: ~ koga *pokvariti, pohujšati*; meso se hitro izpridi; izprîjen -a -o: ~a jed, ~ človek; izprîjenec -nca *m*, izprîjenka -e *ž*, izprijenost -i *ž*; *tudi* spridíti
izprišćiti -i se: po životu se izprišči

izprositi -prósim *gl.* prositi: ~ si kaj od koga; *tudi* sprositi
izpŕva *prisl.* *sprva*
izpúh -a *m*: avtomobilski ~, izpúhniti -nem, izpúhnjen -a -o, izpúhati -am, izpúhan -a -o; izpúšen -šna -o: ~a cev
izpuhtéti -ím *gl.* puhteti: duh hitro izpuhti; naj se mu pijača malo izpuhti; izpuhtévati -am: iz močvirja izpuhteva vlaga, tovarna izpuhteva smrad v okolico; izpuhtína -e *ž*; *tudi* spuhteti
izpúkniti -nem, izpúknjen -a -o: ~ pero; izpúkati -am: ~ žimo, perje
izpulíti *in* izpúliti -im *gl.* puliti: ~ las, zob, korenje; s korenino ~, komu kaj iz rok ~
izpúst -a *m*: začasni, pogojni ~, izpústen -tna -o: ~o potrdilo, izpústnica -e *ž*
izpustíti -ím *gl.* pustiti: ~ koga (iz hiše, iz ječe, iz seznama, iz števila); ~ lepo priložnost, ~ puščico, ~ kaj iz rok; ~ vodo (iz bazena); ~ krave (iz hleva); mozolji se izpustijo po roki; izpuščèn -ěna -o: ~a beseda, ~o ime; izpúščati -am, izpúščanje -a *s*: ~ iz jame vsakega posebej, mozolji se izpuščajo; izpuščáj -a *m*: vročinski ~; *gl.* *tudi* spustiti
izpúšen -šna -o *gl.* izpuh
izrabíti *in* izrábiti -im *gl.* rabiti: ~ čas, priložnost, do kraja ~; izrábljen -a -o: zelo ~ stroj, dobro ~ čas; izrába -e *ž*: ~ rudnika, stroja; izrában -bna -o, izrabljív -a -o, izrabljívost -i *ž*; izrábljati -am: ~ delavce, ~ pogonsko moč
izračúnati -am: ~ poprečni znesek, stroške; °izračún -a *m* *izračunanje, račun*; izračunávati -am, izračunávanje -a *s*; *gl.* *tudi* zračunati
Izrael *[-el]* -a *m* |*narod in deželа*|, iz ~a, v ~u, Izraelov -a -o: ~ih dvanajst sinov, izraélski -a -o *[-ls-]*, Izraélci -ev *[-lc-]* *m mn.*
izrájati -am se *degenerirati*, izrájanje -a *s*
izrásti -s(t)em *gl.* rasti: ~ iz česa; izrás(t)el -s(t)la -o *in* izrášče n -a -o; izráslek -a *[-lak-]* *m*, izrástek -tka *m*: kostni ~; *vendar* zrasti
izravnáti -ám *gl.* ravnati: ~ svet, ~ neenakosti, nazadnje se vse izravna; izravnán -a -o: vas je bila ~a z zemljo, izravnánost -i *ž*: notranja ~; izravnálen -lna -o *[-ln-]*: *med.* ~e snovi: izravnálnik -a *[-ųn-]* *m* |*orodje*|; izravnávati -am, izravnávanje -a *s*, izravnaválen -lna -o *[-ln-]*: ~a dela na stavbnem zemljišču; izravnáva -e *ž*: ~ pritiska, mehanična ~; športna ~; *gl.* *tudi* zravnati
izràz -áza *m*: imeti vesel, žalosten, bolan ~ v obličju; odločen, oster, sladek ~ v glasu; delati z ~om obupa, nejevolje; priti do ~a → *izkazati se, pokazati se*; °dati ~a veselju *izraziti veselje*, sprejeti ~ *ali* ~e sočutja, spoštovanja, sožalja; strokovni ~ *término*; izrázen -zna -o: ~i pripomoček = izrazílo -a *s*: umetnost ima različna ~a; izráznost -i *ž*: ~ besede je drugačna kakor ~ podobe; izrazit -a -o: ~ obraz, ~a poteza, pisava, ~o nasproten, izrazitost -i *ž*; izrázje -a *s*; izrazoslóvje -a *s*: pravno, zdravstveno, tehniško ~
izráziti -im, izrážen -a -o: ~ misel, željo, sožalje, ~ se za kaj, proti čemu; napačno se ~, ugodno se ~ o kom; izrážati -am: njegovo pismo izraža veselje, slabo se izraža v slovenščini; izbrano se ~; izrazljív -a -o *kar se dá izraziti*: čustvo je ~o na več načinov; izrazljívost -i *ž*
izréčen -čna -o: njegova ~a želja, ~o je naročil; *tudi* izrécen -cna -o
izréči -em *gl.* reči: ~ besedo, željo, voljo, sodbo, sožalje, ~ se za koga, ~ komu kaj; izrečèn -ěna -o: beseda, sodba je ~a, izrèk -éka *m*: sodni ~, ničnostni ~; izrékati -am, izrékanje -a *s*: ~ besede, ~ se zoper koga, izréka -e *ž*: odrska, zborna ~; izreklív -a -o: ~a soglasniška skupina, izreklívost -i *ž*: lahka, težka ~; *gl.* *tudi* zreči
izréden -dna -o (°izvanréden -dna -o): ~i občni zbor, ~i profesor, ~o bister, nevaren, izrédnost -i *ž*
izrèz -éza *m*: ~ iz obleke, obleka z velikim ~om, ~ iz slike, ~ ledvice, otroka *med.*; izréza -e *ž* *izrez*; izrézek -zka *m*: ~i iz listov, ~ iz slike; izrezáča -e *ž* *izrezovavka, žaga za izrezovanje*
izrézati -rézem, izrézan -a -o: ~ kip iz lesa, ~ koga iz zadrege, dobro se je izrezal; *vendar* zrezati
izrezljáti -ám *gl.* rezljati, izrezlján -a -o: ~ podobo iz papirja, ~ obraz iz lesa; izrezljávati -am, izrezljávanje -a *s*; *vendar* zrezljati
izrezováti -újem, izrezovàl -ála -o, izrezovánje -a *s*: ~ podobe iz lesa, papirja;

izrezovávec -vca *m*, izrezovávka -e *ž*, izrezovánka -e *ž*, izrezoválen -lna -o *[-ln-]*: ~o orodje, ~a tehnika

izrígati -am: ~ jed *izbrusiti*, osel se je izrigal, izrígniti -nem, izrígnjen -a -o

izríniti -nem, izrínjen -a -o: ~ koga iz hiše, iz službe; mehurci se izrinejo; vrsta se izrine *tisk.*; izrínek -nka *m*; *vendar* zriniti

izrísati -ríšem, izrísan -a -o: načrt nadrobno ~, izrisováti -újem, izrisovàl -ála -o, izrisovánje -a *s*, izrisovávec -vca *m*; *tudi* zrisati

izríti -ríjem *gl.* riti, izrít -a -o: krt je izril prst; izrívati -am, izríval -a -o *in* -ála -o, izrívanje -a *s*: ~ koga iz službe, mozolji se mi izrivajo; izriváč -a *m agr., tisk.*; izrivávka -e *ž tisk.*; *gl. tudi* zriti

izróčati -am: ~ komu kaj, ~ se komu v varstvo, izročeváti -újem, izročevàl -ála -o, izročevánje -a *s*, izročevávec -vca *m*, izročevávka -e *ž*

izročílo -a *s*: družinsko, narodno, ustno ~, zadnje ~ = ~ zadnje volje; izročílen -lna -o *[-ln-]*: ~o potrdilo, pismo

izročíti -ím, izróči -íte! izróčil -íla -o, izročèn -êna -o: ~ komu pozdrave, ~ komu v roke, osebno, ~ se oblasti, ~ koga policiji, ~ komu oblast, ~ se valovom, ~ se na milost in nemilost; izročítev -tve *ž*: ~ posestva, pravic, ~ oblasti komu; izročník -a *m*, izročníca -e *ž*

izròd -óda *m degeneracija*: ~ rakavih celic, izróden -dna -o: ~a znamenja, izródek -dka *m kar je izrojeno*: ~ bolne domišljije, človeški ~

izrodíti -ím se, izrôdi -íte se! izródil -íla -o, izrojèn *in* izrôjen -êna -o, izrojênje -a *s* 1. drevo se je izrodilo *je nehalo roditi*; 2. *izprevreči se, degenerirati*: krompir se izrodi, seme se izrodi; izrodítev -tve *ž*, izrojênec -nca *m*, izrojênka -e *ž*

izrópati -am, izrópan -a -o: ~ trgovino, deželo

izropotáti -ám *in* -óčem *gl.* ropotati: ~ koga iz razreda, ~ čebele iz dupla; *vendar* zropotati

izrúžiti -im *gl.* ružiti, izrúžen -a -o: ~ koruzo

izrváti *in* izruváti -rújem *gl.* rvati: ~ repo, sadiko, ~ zob, las, ~ s korenino; izr(u)ván -a -o: ~o drevo, ~ rod, človek, izr(u)vánec -nca *m*

izsahníti *in* izsáhniti -sáhnem *gl.* sahniti: vlaga je čisto izsahnila iz zemlje; izsahèl -hlà -ò *in* izsáhel -hla -o: ~a zemlja; izsáhnjen -a -o: ~a zemlja *>[-sah-/-səh-]*

izsékati -am: ~ veliko lesa iz gozda; ~ grobnico iz kamna; izsékan -a -o: močno ~ gozd; izsèk -éka *m*: ~ lesa, *geom.* krogelni ~; izsekávati -am, izsekávanje -a *s*; izsekováti -újem, izsekovàl -ála -o, izsekovánje -a *s*, izsekoválen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj = izsekoválnik -a *[-ɣn-] m*; izsekovávec -vca *m*, izsek(ov)álo -a *s*

izselíti -sélim *gl.* seliti, izséljen -a -o: ~ koga iz hiše, ~ se iz kraja, iz dežele; izséljenec -nca *m*, izséljenka -e *ž*, izséljenski -a -o (°izseljeniški); izselítev -tve *ž*, izselítven -a -o *[-tvən-]*: ~i stroški

izseljeváti -újem, izseljevàl -ála -o, izseljevánje -a *s*, izseljeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a politika

izsesáti -ám *gl.* sesati: ~ rano, ~ mozeg iz kosti, ~ komu kri, ~ iz koga ves denar, ~ si kaj iz prstov *izmisliti si*; izsesán -a -o. ~a limona, ~e prsi, ~ obraz; izsesávati -am, izsesávanje -a *s*: ~ dolžnike *>[-səs-]*

izsévati -am, izsévanje -a *s*, izsévnost -i *ž*

izsíliti -im, izsíljen -a -o: ~ kaj iz koga *ali* od koga, ~ komu kaj; izsiljív -a -o; izsiljeváti -újem, izsiljevàl -ála -o, izsiljevánje -a *s*: ~ denar od ljudi *ali* iz ljudi, ~ ljudi; izsiljeválen -lna -o *[-ln-]*: ~e metode, izsiljevávec -vca *m*, izsiljevávka -e *ž*, izsiljevávski -a -o: ~i nastop, ~o predrzen

izsípati -am *in* -ljem: ~ pesek iz zaboja, moko iz vreče; izsipávati -am, izsipávanje -a *s*; *gl. tudi* izsuti

izskočíti -skóčim *gl.* skočiti, izskóčen -a -o: kost izskoči (iz sklepa), pero (iz napete lege)

izsledíti -ím, izslédi -ite! izslédil -íla -o, izsledèn -êna -o: ~ zajca, rudo, ~ kaj novega, ~ zakonitost; izslédek -dka *m*: znanstven ~, izsledník -a *m*, izsledníca -e *ž*; izsledováti -újem, izsledovàl -ála -o, izsledovánje -a *s*, izsledovávec -vca *m*: sodni ~

izslepáriti -im, izslepárjen -a -o: ~ kaj od koga

izsmodíti -smodím, izsmôdi -íte! izsmódil -íla -o, izsmojèn -êna -o: ~ jazbeca iz luknje

izsôpati -sôpem *gl.* sopsti: ~ besedo
izsrébati -am *in* -bljem *gl.* srebati, izsrében -a -o: malo juhe ~ (iz skodelice)
izsréden -dna -o *ekscentričen*: kolesi sta ~i, sučeta se ~o; izsrédnost -i *ž*; izsrédniti -im, izsréden -a -o: ~ os *premakniti jo iz središča*, os se je izsredila
izsŕkati -am, izsŕkan -a -o: ~ med; izsrkávati -am, izsrkávanje -a *s*: ~ vlago iz tal, kisik iz zraka
izstáviti -im *do konca postaviti*: ~ kratico, številko *tisk.*; °~ potrdilo, podatek *izdati*, izstávljen -a -o: °~ račun *izdan, dan, napisan*
izstopíti *in* izstópiti -stópim *gl.* stopiti: ~ (iz vrste, vlaka, avtomobila), kost mu v členku izstopi, oči od strahu izstopijo, ~ iz službe, društva; izstòp -ópa *m*: ~ iz vlaka, ~ iz šole, ~ danke, izstópen -pna -o: ~a postaja; izstópati -am: potniki izstopajo (iz voz), ta barva preveč °izstopa *je prevsiljiva, prekričeča*; *vendar* sestopati
izstrádati -am *gl.* stradati, izstrádan -a -o, izstrádanje -a *s*: ~ koga, izstrádanec -nca *m*, izstrádanka -e *ž*, izstrádanost -i *ž*; *tudi* sestradati
izstreliti -ím, izstréli *in* -êli -íte! izstrélil -íla -o, izstreljèn -ena -o: ~ satelit; izstrél *[-él]* -a *m*: poskusni ~, izstrélen -lna -o *[-ln-]*, izstrélek -lka *[-lk-] m*: vódeni ~, izstrelína -e *ž* |*rana*|, izstrelítev -tve *ž*; *vendar* sestreliti
izstŕgati -am *in* -žem, izstŕgan -a -o: *med.* ~ gnilobo iz kosti
izstríči -ížem *gl.* striči, izstrížen -a -o: ~ šop las, ~ članek iz časnika, podobo iz papirja; izstrížek -žka *m*
izstrúgati -am *in* -žem *in* izstrúžiti -im, izstrúgan -a -o *in* izstrúžen -a -o: ~ vijak
izsušíti -ím, izsúši -íte! izsúšil -íla -o: ~ perilo, sonce izsuši zemljo, kožo; posoda se izsuši; izsušèn -ena -o: ~ bolnik; izsušènost -i *ž*; izsuševáti -újem, izsuševánje -a *s*: ~ barje, izsuševálen -lna -o *[-ln-]*: ~a dela, izsuševávec -vca *m*
izsúti -spèm *in* -sújem *gl.* suti: ~ bonbone po mizi, ~ pred kom srce; izsút -a -o: ~o zrnje, ~a vreča; *gl. tudi* izsipati
izšíbati -am, izšíban -a -o: ~ koga, ~ otroku muhe iz glave
izšólati -am: oče je sina izšolal; sin se je izšolal; izšólan -a -o: ~ pevec, ~ še ni omikan, izšólanost -i *ž*
izštéti -éjem *gl.* šteti, izštét -a -o: ~ koga v ringu, izštévati -am, izštévanje -a *s*: otroci se pri igri izštevajo, izštévanka -e *ž*, izšteválnica -e *[-ųn-] ž*
iztákati -am, iztákanje -a *s*: ~ vino, mošt, pivo se iztaka *pohaja*; *vendar* stakati
iztáknити -táknem, iztákni -ite! iztáknil -íla -o *in* iztákniti -nem *s stal. poud.*: ~ stikalo, luč, oči, žico, žebelj; otrok je vse iztáknil, nazadnje jo je pa sam iztáknil (nesrečo, kazen); kljuka se rada iztakne; iztáknjen -a -o: ~ tok, ~a luč; iztakljív -a -o: ~ otrok, iztakljívec -vca *m*, iztakljívost -i *ž* >*[-tak-* / *-tək-]*; *gl. tudi* stakniti
iztéči -em *gl.* teči: tekočina izteče (iz soda), sod izteče, oko izteče, kri mu je iztekla, njegov čas (se) je iztekel, ura se (mu) je iztekla, voda (se) izteče, po sreči se je iztekło; iztékel -tékla -o *in* iztečèn -ena -o: ~o mleko, ~a ura, ~o oko; iztèk -éka *m*: ~ pri klišeju, ~ pri skakalnici; *gl. tudi* steči
iztégati -am = iztézati -am, iztéganje -a *s* *in* iztézanje -a *s*: ~ roko nasproti komu; iztegováti -újem, iztegovál -ála -o, iztegovánje -a *s*; iztegoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a vloga mišice, iztegovávka -e *ž*: mišica ~; *tudi* stegati
iztégniti *in* iztégniti -nem *gl.* tegniti: ~ roko, jezik, ~ se (po tleh), ~ se *vulg.*; iztégnjen -a -o: ~a roka, ~ vrat; izteglјív -a -o: ~ ud, ~o mišičevje, izteglјívost -i *ž*: ~ mišičevja, mehu; iztèg -éga *m*: kamera na dvojni ~, iztézen -zna -o: ~a stran sklepa *med.*, iztéznost -i *ž*; *tudi* stegniti
iztékati -am, iztékanje -a *s*: vino izteka, reka se izteka v morje, ura se izteka, čas se mu izteka; *gl. tudi* stekati se
iztépati -am *in* -pljem, iztépanje -a *s*: ~ zrnje (iz klasja), iztepávati -am, iztepávanje -a *s*: ~ preproge, obleko, prah, iztepáč -a *m*, iztepálnik -a *[-ųn-] m* |*orodje*|; *gl. tudi* stepati
iztépsti -em *gl.* tepsti: ~ prah (iz preproge), ~ komu hlače *našeškati ga*, ~ komu muhe iz glave; iztepèn -ena -o: ~o zrnje, ~a trma, iztépek -pka *m*; *gl. tudi* stepsti
izteptáti -ám *s teptanjem spraviti ven gl.* teptati, izteptán -a -o: ~ zrnje (iz klasja, iz latja); ~ profesorja iz razreda; *vendar* steptati

iztérjati -am, iztérjan -a -o: ~ dolg od koga; izterjáva -e ž, izterljiv -a -o: ~ dolg, ~o posojilo, izterljívost -i ž; izterjávati -am, izterjávanje -a s; izterjeváti -újem, izterjevàl -ála -o, izterjevánje -a s, izterjevávec -vca m, izterjevávka -e ž, izterjeválen -lna -o *[-ln-]*

iztesáti -tẽšem *gl.* tesati, iztesán -a -o: ~ tram (iz hloda), vse smo iztesali; iztesávati -am, iztesávanje -a s· *tudi* stesati

iztézati -am *gl.* iztegati

iztéžka *prisl. stežka*

iztíha *prisl. stiha*

iztíkati -am *in* -čem, iztíkanje -a s: ~ po hiši, po predalih, po rokopisih, po aktih, ~ luč, radio, oči, luč se sama iztika, iztikljív -a -o *kar se dá iztikati, kdor rad iztika*: ~a luč, ~ otrok; iztikljívost -i ž; iztikljívec -vca m, iztikljívka -e ž, iztikováti -újem, iztikovàl -ála -o, iztikovánje -a s, iztikovávec -vca m, iztikovávka -e ž, iztikávt -a m, iztikálo -a s: ~ toka, varnostno ~, iztikálen -lna -o *[-ln-]*: ~a žica; *gl. tudi* stikati

iztíriti -im: sunek je vlak iztiril *vrgel s tirnic*, vlak se je iztiril (vlak °je iztiril), delo se iztiri; iztírjen -a -o: ~o življenje, ~ človek

íztis -a *m*: prvi ~i knjige; iztískati -am: ~ gnoj, iztísniti -nem: ~ sok (iz sadu), ~ pasto (iz tube), ~ koga iz službe; iztiskávati -am, iztiskávanje -a s; iztísen -sna -o: *med.* ~a doba

iztiščáti -ím *gl.* tiščati: ~ koga (iz hiše), ~ kaj iz koga *ali* od koga

iztláčiti *in* iztláčiti -im *gl.* tlačiti: ~ kaj iz škatle; s težavo je iztlačil nekaj besed iz sebe; *vendar* stlačiti

iztočíti -točím *gl.* točiti, iztočen -a -o: ~ vino, pivo; veliko, malo ~; iztòk -óka *m*: voda nima ~a; iztočen -čna -o: ~a cev; iztočíšče -a s: ~ vode, reke

iztóčnica -e ž *geslo*

Íztok -a *m os. i.*, Íztokov -a -o

iztólči -čem *gl.* tolči, iztólčen -a -o: bron ~, iz medenine ~ relief >*[-úč-]*; *vendar* stolči

iztovoríti -ím *in* iztovóriti -im *gl.* tovoriti, iztovóril -a -o *in* -íla -o, iztovorjèn -ena -o *in* iztovórjen -a -o: ~ blago z ladje, ~ ladjo, voz; iztovornína -e ž; iztovárjati -am, iztovárjanje -a s, iztovarjávec -vca m, iztovarjálen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave

iztožíti *in* iztóžiti -tóžim *gl.* tožiti: ~ kaj od koga, ~ pravico poti čez travnik; iztóžen -a -o: ~ dolg, ~o premoženje nima teka; iztožljív -a -o: pravica je ~a, iztožljívost -i ž; iztoževáti -újem, iztoževàl -ála -o, iztoževánje -a s; *vendar* stožiti se

iztrébiti *in* iztrébiti -im *gl.* trebiti: ~ solato, grmovje, gozd *prečistiti, razredčiti*, ~ škodljivce, žival, ~ se; iztrébljen -a -o: ~a divjačina, ~ les, svet; iztrébek -bka *m*: kozji, medvedji ~i; iztrebljív -a -o: težko ~ plevel, iztrebljívost -i ž, iztrebítev -tve ž, iztréba -e ž; iztrébljati -am, iztrébljanje -a s; iztrebljeváti -újem, iztrebljevàl -ála -o, iztrebljevánje -a s; iztrebljeválen -lna -o *[-ln-]*, iztrebljevávec -vca m; *tudi* strebiti

iztrépsti -pem, iztrépi -íte! iztrépel -épla -o, iztrepèn -ena -o: ~ preprogo, obleko, predeno; iztrépati -am, iztrépanje -a s: vse popoldne ~; iztrepáti -ám *in* iztrépljem *gl.* trepati: ~ vso posteljnino

iztrésti -trésem *gl.* tresti: ~ kaj iz česa, ~ jezo nad kom, na koga, iztrésati -am, iztrésanje -a s, iztresováti -újem, iztresovàl -ála -o, iztresovánje -a s; *gl. tudi* stresti

iztrézniti -nim *strezniti*

iztŕgati -am *in* -žem: ~ list iz knjige, stavek iz zveze, palico iz rok; iztŕgan -a -o: ~a beseda, ~ stavek; *vendar* strgati

iztŕkati -am: ~ polhe iz dupla, ~ pepel (iz pipice) = ~ pipico; iztŕkan -a -o: ~ pepel, ~a pipica; iztrkávati -am, iztrkávanje -a s; *gl. tudi* strkati

°iztrôšen -a -o *izrabljen, obrabljen*

iztŕžiti -im: ~ kaj za blago, koliko iztržiš na dan; iztŕžen -a -o: ~o blago, ~ denar; iztŕžek -žka *m*; *tudi* stržiti

iztúhtati -am, iztúhtan -a -o: ~ kaj novega; *tudi* stuhtati

izučíti -ím, izúči -íte! izúčil -íla -o: ~ koga kovaštva, za kovača, ~ se tiskarstva, za tiskarja; ~ psa za lov; (življenje) ga je izučilo; izučèn -ena -o: ~ obrtnik,

izúditi -im *med. odstraniti ud v sklepu*, izúden -a -o, izúdenje -a s, izúdba -e ž, izúdek -dka *m odstranjeni ud*

izumetníčiti -im; izumetníčen -a -o: ~ slog, jezik, izumetníčenost -i ž

izúmiti -im, izúmljen -a -o: ~ kaj novega, ~ stroj, nov sistem, izumítelj -a *m*: ~ parnega stroja, izumíteljica -e ž,

izumljív -a -o, izumljívost -i ž; izúm -a *m*: ~ avtomobila
izumréti -mr(j)èm *in* -mŕjem *gl.* umreti: nekatere živalske vrste so izumrle; izumŕl -a -o: ~i narodi; izumirati -am, izumíranje -a *s*: nekateri rodovi izumirajo; *gl. tudi* izmreti
izúriti -im: ~ koga v čem, za kaj, ~ se v letanju, za letavca; izúrjen -a -o: ~ voznik, izúrjenost -i ž, izúrjenec -nca *m*, izúrjenka -e ž
izústiti -im: ~ besedo; na izúst *prisl.* → *na pamet, iz glave*
izvabíti *in* izvábiti -im *gl.* vabiti: ~ koga kam, od doma, ~ komu solze iz oči, ~ denar od koga *ali* iz koga, ~ strunam glas; izvábljati -am, izvábljanje -a *s*; *gl. tudi* zvabiti
izvagonírati -am, izvagoníranje -a *s*: ~ koga iz vlade
izvájati -am, izvájanje -a *s*: ~ načrt, dela, skladbo, ~ besedo iz francoščine, ~ nasledke, posledice, ~ (sklepe) iz česa; izvajáč -a *m*, izvajávec -vca *m*, izvajávka -e ž, izvajávski -a -o: ~i kader; izvajálen -lna -o *[-ln-]*: ~a tehnika; *vendar* zvajati
izvalíti -ím, izváli -íte! izválil -íla -o, izvaljèn -êna -o: ~ sod (iz kleti), ~ mladiče, mladiči se izvale; izvaljênec -nca *m*; *vendar* zvaliti
izváljati -am *gl.* valjati, izváljan -a -o: ~ testo; *tudi* zvaljati
°**izvanréden** -dna -o *izreden, poseben, nenavaden*
izvážati -am, izvážanje -a *s*: ~ blago v tujino; *vendar* zvažati
izvédeti izvém *gl.* vedeti, izvédel -a -o (°izvédla, °izvédlo): ~ novice, ~ za nesrečo; izvéden -a -o: ~ človek *strokovnjak*, biti ~ v jezikoslovju, izvédenec -nca *m*, izvédenka -e ž, izvédenost -i ž, izvédenski -a -o (°izvédeniški): ~o mnenje; *tudi* zvedeti
izvedljív -a -o: ~ načrt, ~a misel; izvedljivost -i ž; *gl. tudi* izvesti
izvéjati -am, izvéjan -a -o: ~ pšenico
izven *[-vən] predl. z rod. zunaj*: ~ nevarnosti *iz nevarnosti*, danes je ~ (abonmaja)
izven- *[-vən] v sestavi*: izvendržáven -vna -o: ~a posest, trgovina; izvenmáterničen -čna -o *med.*: ~a nosečnost; izvensóden -dna -o: izvenuráden -dna -o: ~o delo
izvések -ska *m*: ~ vabi v trgovino, izvésen -sna -o: ~a deska, tabla; izvésnica -e ž |*žaga*|; izvésiti -im *izobesiti*: ~ napis, desko, oglas
°**izvésten** -tna -o *nekateri, neki, določen*, °izvéstnost -i ž *gotovost, trdnost, zanesljivost, prepričanost*
izvêsti -vêdem *gl.* vesti: ~ načrt, delo, ~ skladbo; prvič ~; izvedèn -ena -o: prvič ~a skladba, ~a beseda = izvedênka -e ž *izpeljanka*; izvédba -e ž: ~ sporeda, prva ~ opere, izvédben -a -o *[-bən-]*
izvésti -vézem *gl.* vesti, izvézen -a -o: ~ prt z okraski, ~ vzorec, izvézenost -i ž, izvezenína -e ž
izvéstje -a *s poročilo*: šolska ~a
izvéti -véjem *gl.* veti, izvét -a -o: ~ žito, ~ pleve iz žita; izvévki -ov *m mn. kar je odstranjeno (iz žita ipd.)*
izvéžbati -am → *izuriti, izučiti*, izvéžban -a -o → *izurjen, izučen, spreten*; izvéžbanost -i ž → *spretnost, izurjenost*
izvéžiti -im se, izvéžen -a -o: na soncu se deska izveži; izvéženost -i ž; izvežljív -a -o: ~ les; izvežljívost -i ž; *tudi* zvežiti
izvíd -a *m med. ugotovitev, ugotovek, dognanje, izsledek*, izvíden -dna -o: *med.* ~i list; *voj.* ~i obhod, ~a četa = izvídnica -e ž *patrulja, ogledna četa*; izvídnik -a *m oglednik*, izvídniški -a -o: ~a naloga, ~a praska
izvíjati -am, izvijal -a -o *in* -ála -o, izvíjanje -a *s*: ~ vijak, ~ komu kaj iz rok, ~ se iz zadreg; iz grla se mu izvija grčanje; izvijáč -a *m* |*orodje*|; *vendar* zvijati
izvín -a *m*: ~ noge, roke; izvíniti -nem, izvínjen -a -o: roko, nogo si ~, izvínjenost -i ž; izvínek -nka *m ovinek, izgovor*: iskati ~ov, brez ~a povedati, ~ na krogih *tel.*; *tudi* zvin
izvír -a *m*: ~ Savice, ~ sovraštva, izvírek -rka *m*, izvírček -čka *m*; izvírati -am, izvíranje -a *s*; izvíren -rna -o: ~o delo, ~i greh, ~ jezik, ~ človek *posebnež, čudak, original*; izvírnost -i ž *samoniklost, samosvojost, originalnost*: ~ jezika, ~ opisov, podajanja, zgodbe; izvírnik -a *m*: brati v ~u
izvíti -víjem: ~ vijak, ~ komu kaj (iz rok), ~ se iz zadrege, ~ se komu, čemu; izvít -a -o: iz rok ~ plen, ~ zamašek; *vendar* zviti

izvléči -čem *gl.* vleči: ~ kaj od kod na dan, ~ kaj iz česa, od koga, ne izvlečeš besede iz njega, za zdaj se je še izvlekel; izvléčen -a -o: ~e številke, izvléček -čka *m*: ~ iz rož, jagod, barvni ~, ~i iz knjig, iz zapisnika, navesti kaj v ~u, napraviti ~ iz česa; izvlačíti *in* izvláčiti -im *gl.* vlačiti; *vendar* zvleči

izvòd -óda *m*: prvi ~ knjige, dolžnostni, avtorski, recenzijski, bibliofilski ~, ~ na ogled, delati zapisnik v več ~ih

izvóhati -am, izvóhan -a -o: ~ redko knjigo, skrivalíšče, skrivača, izvohljáti -ám *gl.* vohljati; *tudi* zvohati

izvojeváti -újem *izbojevati*

izvojskováti -újem *gl.* vojskovati se, izvojskován -a -o: ~ si pravice

izvoliti -vólim *gl.* voliti: ~ poslanca, ~ (si) koga za zastopnika, za zagovornika, izvóljen -a -o: ~ za poslanca, ~ izmed drugih, ~o ljudstvo *izbrano*, izvóljenec -nca *m*, izvóljenka -e *ž*, izvóljenček -čka *m*, izvóljenost -i *ž*; izvoljív -a -o, izvoljívost -i *ž*; *tudi* zvoliti

izvolíti izvólim: izvóli(te) sesti! *sedí(te), prosím!* izvóli(te)! *na(te), prosím*

izvòr -óra *m*: blago domačega ~a; °~ energije *vír, izvír(ek)*

izvóšček -čka *m* |*človek in voz*|: peljati se z ~om, izvóščkov -a -o

izvotlíti -ím, izvótli -íte! izvótlil -íla -o, izvotljênje -a *s in* izvótljenje -a *s*: ~ čevlje, deblo; izvotljèn -ênа -o *in* izvótljen -a -o: ~ kamen; izvotlítev -tve *ž*, izvotlína -e *ž*; *tudi* zvotliti

izvozíti -vózim *gl.* voziti: ~ gnoj (iz hleva), ~ blago (iz države), dobro, srečno jo ~, vsaka pot se počasi izvozi; izvóžen -a -o: ~o blago, ~a cesta; izvôzen -zna -o *kar se dá, sme izvoziti*; izvòz -óza *m*: stroški za ~, naš ~ raste, dohodki pri ~u; izvózen -zna -o: ~i stroški, ~o blago *določeno za izvoz*, ~o dovoljenje = izvóznica -e *ž*, izvóznik -a *m*, izvózniški -a -o: ~a družba; *gl. tudi* zvoziti

izvrẽči -vržem *gl.* vreči: pri vrenju mošt izvrže vso brozgo, ~ slabo blago, izvrže krava, ovca, kobila; sad, rod, seme se izvrže *izrodi*; izvržen -a -o: ~ pri naboru, ~o blago, izvržek -žka *m*, izvržen -žna -o: *vet.* ~i bacil povzroča izvrg, izvržence -nca *m*, izvržènka -e *ž*, izvrg -a *m vet.*, izvrga -e *ž vet. abortus*; *tudi* zvreči

izvrẽti -vrèm *gl.* vreti: mošt, vino izvre; izvrèl -éla -o = izvrét -a -o: ~o mleko, ~ mošt je čist ko cekin

izvŕsten -tna -o: ~ sad, uspeh, ~a misel, ~o delo, izvŕstnost -i *ž*

izvrševáti -újem, izvršúj -te! izvrševàl -ála -o: ~ naročilo *izpolnjevati*, ~ oporoko, dolžnost, načrt *uresničevati*, ~ službo *opravljati*, ~ zakon; izvrševávec -vca *m*: ~ oporoke, zakona; sodni ~, izvrševávka -e *ž*; izvrševálen -lna -o *[-ln-]*: ~a oblast, moč, pravica

izvršíti -ím *izpeljati, izvesti, opraviti, izpolniti*, izvŕši -íte! izvŕšil -íla -o: ~ ukaz, dolžnost, načrt, sodbo; izvršèn -ênа -o: postaviti koga pred ~o dejanje, ~a sodba, ~ zakon; izvršítev -tve *ž*: ~ sodbe; izvršítven -a -o *[-tvən-]*: ~i postopek; izvŕšba -e *ž pr.*: ~ sodbe, kazni; prisílna ~; izvršen -šna -o: ~i svet, izvŕšnost -i *ž*, izvršljív -a -o: ~ načrt, ~a naloga, izvršljívost -i *ž*; izvršílen -lna -o *[-ln-]*: ~i organi, izvršílnost -i *[-ln-] ž*; izvršítelj -a *m*, izvršíteljica -e *ž*, izvršívec -vca *m*, izvršívka -e *ž*; *gl. tudi* zvršiti

izvŕtati -am: ~ luknjo, ~ denar, posojilo od koga; izvŕtan -a -o: ~a luknja, ~a deska, ~ zob, izvrtanína -e *ž*, izvŕtki -ov *m mn. odpadki pri vrtanju*, izvrtína -e *ž luknja*, izvrtáč -a *m* |*orodje*|; *tudi* zvrtati

izvzéti -vzámem *gl.* vzeti: ~ kaj iz pravila, izvzémši *prisl. razen, mimo*, izvzét -a -o: ~i so otroci pod desetim letom; izvzétek -tka *m*, izvzétje -a *s*; izvzéten -tna -o *kar se dá izvzeti*: ta primer je ~ po drugem členu; izvzétnost -i *ž*

izza *predl. z rod. na vpr. od kod?*: gleda ~ vogla, sonce sveti ~ oblaka, skrival se je °~ vogla *za voglom*, sonce je bilo °~ oblaka *za oblakom*, °~ mokre pomladi je prišlo suho poletje *za mokro pomladjo*

izzívati -am, izzíval -a -o *in* -ála -o, izzivanje -a *s in* izzivánje -a *s*: ~ koga s čim, fant izziva, ~ koga na boj; izziválen -lna -o *[-ln-]*: ~o vedenje, izziválnost -i *[-ln-] ž*; izzivàč -a *m* = izzivávec -vca *m*, izzivávka -e *ž*, izziváški -a -o: ~o vedenje, izziváštvo -a *s*; izzív -a *m*, izzíven -vna -o: ~o znamenje, ~o nastopanje, izzívnost -i *ž*

izzóbčati -am, izzóbčan -a -o: ~ kolo

izzoréti -ím *dozoreti gl.* zoreti

izzváti -zôvem *gl.* zvati, izzván -a -o: ~ koga s čim, ~ prepir, ~ koga na boj
izzvenéti -ím *gl.* zveneti: besede so izzvenele v grožnjo; izzvenèl -éla -o: ~ akord; izzvenévati -am, izzvenévanje -a *s*
izžágati -am: ~ dno, ~ grčo iz deske; ~ podobo iz vezane plošče; izžagováti -újem, izžagovàl -ála -o, izžagovánje -a *s*, izžagoválen -lna -o *[-ln-]*: ~o orodje, izžagovávec -vca *m*
izžaréti -ím *gl.* žareti: žarnica izžari; izžarèl -éla -o: ~o oglje; izžarévati -am, izžarévanje -a *s*: ~ toploto, žarke X
izžaríti -ím, izžári -íte! izžáril -íla -o: ~ toploto, svetlobo, razbeljeno železo se izžari; izžarjèn -ena -o *in* izžárjen -a -o: ~a svetloba, toplota, ~o železo; izžarjênost -i *ž in* izžárjenost -i *ž*; izžarílen -lna -o *[-ln-]*: ~a moč = izžarílnost -i *ž*; izžárjati -am, izžárjanje -a *s*
izžémati -am, izžémanje -a *s*: ~ vodo iz perila, ~ perilo, ~ sok iz jagod, ~ kaj iz koga *ali* komu, oderuh izžema dolžnike; izžemávec -vca *m*, izžemávka -e *ž*; izžemálen -lna -o *[-ln-]*: ~o gospodarstvo, ~a politika
izžéti -žmèm *in* -žámem, izžmì -íte! izžél -a -o: ~ perilo, ~ vodo iz perila, ~ kri in mozeg, ~ solze komu *ali* iz koga; izžét -a -o: ~a limona, ~ sok, ~ človek, obraz; izžétost -i *ž*
izžígati -ám, izžíganje -a *s*: ~ rane, izžigávec -vca *m*, izžigávka -e *ž svetilka za izžiganje*; izžigálen -lna -o *[-ln-]*: ~e metode
izžínjati -am: ~ plevel (iz žita); izžéti izžánjem *gl.* žeti: ~ pest pšenice
izžít -a -o *izžet, izčrpan*: ~ človek, obraz, izžítost -i *ž*
izživéti -ím se *gl.* živeti: ~ se v uživanju in brezdelju; izživét -a -o *izžit, izžet, izčrpan*: ~ človek, izživétost -i *ž*
izživljati -am se, izživljanje -a *s*: ~ se v umetnosti
izžlebíti -ím, izžlébi -íte! izžlébil -íla -o *in* izžlébiti -im *s stal. poud.*: ~, steber *kanelirati*; izžlebljèn -ena -o *in* izžlébljen -a -o: ~ steber; izžlebljênost -i *ž in* izžlébljenost -i *ž*
izžrébati -am: ~ prvi dobitek, ~ številke; izžrében -a -o: ~e številke, ~ biti, izžrébanec -nca *m*, izžrébanka -e *ž*
izžréti -žrèm *gl.* žreti, izžŕt -a -o: ~ volno iz blaga, rja izžre železo, **izžŕtje** -a *s*; izžírati -am, izžíranje -a *s*
izžúliti *in* izžúliti -im *gl.* žuliti: ~ madež iz perila, ~ kaj iz koga; izžúljen -a -o: ~ madež, ~o perilo, ~ denar
izžvepláti -ám *gl.* žveplati *in* izžveplíti -ím, izžvéplil -íla -o; izžveplán -a -o *in* izžvepljèn -ena -o: ~ sod
izžvížgati -am *gl.* žvižgati: ~ koga z odra, iz dvorane; izžvížgan -a -o: ~i igravci; izžvižgávati -am

J

j *[jà / jé] m neskl.*: mali j, z vélikim J
ja *[já / ja] prisl.* 1. *v zbornem govoru rabimo rajši* dà, 2. *vendar*: saj sem ~ rekel, pa ~ ne; 3. *le, neki*: ~ kje pa *le kje pa*; ~ kdaj *kdaj neki*; 4. pa já za gotovo pridi! a já, že vem; á ~, kaj še! no já, če je tako; ~ nò, pa nikar
jáblana -e *ž*, jáblan -i *ž*, jáblanov -a -o: ~ cvet, jáblanovina -e *ž in* jablanovína -e *ž* = jáblovina -e *ž in* jablovína -e *ž |les|*, jáblanišče -a *s |vrt|*
Jáblanica -e *ž kr. i.*, jáblaniški -a -o: ~a hidrocentrala
jábolko -a *s*: Adamovo ~ v grlu; granatno, zlato, rajsko ~, ~ spora, ~ na stolpu; jábolčck -čka *m* = jábolčece -a *[-čəc-] s*, jábolčko -a *s*: ~a na licih; jábolčen -čna -o: ~i mošt, zvitek, jábolčnik -a *m |pijača, rastlina|*, jábolkovec -vca *m* = jábolčnica -e *ž |mošt|*, jábolkast -a -o: ~ zgib *stroj.*, jábolčica -e *ž med.*: sklepna ~ >*[-ųk- / -ųč-]*
jáčati -am se *meriti se v moči*
jáčiti -im *krepiti, rastlina*, jáčenje -a *s*; jačína -e *ž moč*; *gl. tudi* jak
jád -a *m* → *žalost, jeza*
°**jadikováti** -újem *tožiti, tarnati, javkati, zdihovati*, °jadikovánje -a *s zdihovanje*
jadikovec -vca *m bot.*
Jádran Jadrána *m*, na ~u, z ~a, jadránski -a -o: ~a letovišča, Jadránsko morje *Adrija*; Jadránka -e *ž os. i.*

jádrati -am, jádranje -a *s*: ~ po morju, jadrávec -vca *m*, jadrávka -e *ž*, jadrávček -čka *m* |*metulj*|, jadrávski -a -o, jadrálen -lna -o *[-ln-]*: ~o letalo, jadrávstvo -a *s*, jadráč -a *m*

jádrn -a -o *hiter*, jádrno *prisl.*: mrliči jezdijo ~, jádrnost -i *ž*

jádro -a *s*, *mn.* jádra jáder *[-dər] s*: košno, latinsko *ali* trikotno, pomožno, sprednje ~, ~a razpeti, razviti, zviti, sneti, zvezati, spustiti, po vetru obračati; veter v ~a loviti, z razpetimi ~i, jádrce -a *s*, jadrár -ja *m izdelovavec jader*, jadrárski -a -o, jadrárstvo -a *s*, jadrárna -e *ž*; jádrovje -a *s*; jádrn -a -o: ~a vrv; jádrnik -a *m jambor*, jádrnica -e *ž* 1. *ladja*, 2. *jadrna prečka*, jádrničen -čna -o, jadrovína -e *ž platno za jadra*, jadrovínast -a -o, jadrovínar -ja *m*

Jáfa -e *ž* |*izraelsko mesto*|, jáfski -a -o: ~e pomaranče

jafetít -a *m pripadnik jafetitskega rodu*, jafetítski -a -o: ~i jezik, jafetítščina -e *ž*

°**jága** -e *ž lov*: divja ~ *divja plav*

jaglič -íča *m in* jáglič -a *m trobentica*, jágelc -a *[-əlc-] m*; *tudi* jeglič

jáglo -a *s* 1. *pšeno, prosena kaša*, 2. *debelo zmleto žito*; jaglič -íča *m*, *nav. mn.* jagliči -ev *m*: proseni ~i *prosena kaša*, jaglén -a -o: ~a kaša

jágned -a *m in* -i *ž*: beli ~, jágnedič -a *m*, jágnedov -a -o, jágnedovina -e *ž in* jagnedovína -e *ž* = jágnedina -e *ž in* jagnedína -e *ž*, jágnedje -a *s* = jágnedovje -a *s*

jágnje -ta *s*, jágnjetov -a -o, jágnječji -a -e, jágnjetina -e *ž in* jagnjetína -e *ž* = jágnječevina -e *ž* = jágnječina -e *ž*; jágnjica -e *ž* |*samica*|; jágenjc -a *m*, jágenjček -čka *m* >*[-gənj-]*, jágnjiti -im, jágnjenje -a *s*, jagnjád -i *ž*

jágoda -e *ž* 1. rdeče ~e nabirati, črne ~e *borovnice*, gozdne, vrtne ~e, vinska, grozdna ~, pasja, volčja ~; na koži se je pokazala ~ krvi, ~e na molku, 2. *konec prsta*, 3. *rdečkasta krava*; jágodov -a -o: ~ cvet, ~a bovla; jágoden -dna -o: ~i sok; jágodnik -a *m bot.* = jágodnjak -a *m*; jágodast -a -o, jágodnat -a -o, jágodje -a *s* = jágodovje -a *s*; jágodica -e *ž* 1. prstna ~; 2. *majhna jagoda*; jágodičast -a -o, jágodičje -a *s* = jágodičevje -a *s jagodovo grmičje*, jágodovina -e *ž in* jagodovína -e *ž bot.*, jágodovec -vca *m žganje iz jagod*; jágodar -ja *m*, jágodarica -e *ž*: ~ nabira jagode, jágodarski -a -o, jagodáriti -im, jagodárjenje -a *s*; jagodíšče -a *s in* jagodíšče -a *s*, jágodec -dca *m* |*vol*|

jáguar -ja *m zool.*, jáguarjev -a -o: ~e oči, jáguarski -a -o

jáhati -am *in* -šem, jáhanje -a *s*: ~ konja, na konju, ~ v dir, v drnec; jaháč -a *m* 1. *jezdec*, 2. *konj*, 3. *riba*, jaháški -a -o: ~a šola, jahávec -vca *m*, jahávka -e *ž*, jahávski -a -o, jahálen -lna -o *[-ln-]*: ~i konj, ~e hlače, jahálnica -e *[-ųn-] ž pokrit prostor za jahanje*, jahálniški -a -o *[-ųn-]*, jahališče -a *s*, jahárjenje -a *s*, jáhanec -nca *m jahalni konj*, jahaj -a *m*: v enem ~u prideš do mesta

jáhta -e *ž razkošna zasebna ladja*, jáhtica -e *ž*

Jáhve -ta *m Gospod*, Jáhvetov -a -o; *gl. tudi* Jehova

jájce -a *s*, *mn.* jájca jájc jájcem 1. ptičje, golobje ~, ribja ~a, nasajeno, násadno ~, v trdo, v méhko kuhano ~, gnilo ~ |*igra*|, Kolumbovo ~, ~a valiti, leči, nesti, na ~ih sedeti, podobna sta si ko ~ ~u; 2. *modo*; jájčen -čna -o: ~a omaka, ~e lupine; ~a jed → *cvrtnik, cvrtje*; jájčji -a -e, jájčast -a -o *ovalen*: ~a oblika; jájčnat -a -o: ~a juha; jájčece -a *[-čəc-] s*, jájček -čka *m*, *mn. tudi* jájčka jájčk *s*, jájčkast -a -o; jájčar -ja *m* 1. *trgovec z jajci*, 2. *rastlina*, jájčarica -e *ž*: ~ prodaja jajca, kokoš je dobra ~, jájčarski -a -o, jajčáriti -im, jajčárjenje -a *s*, jájčnik -a *m*, jájčniški -a -o; jájcati -am *dražiti vulg.*: jajcali so ga, pa ni popustil; ~ se *jeziti se*, jájčevec -vca *m melancana bot.*, jajníne -ín *ž mn.* |*testenine*|, jajcevòd -óda *m*

ják -a *m tibetansko govedo*

ják -a -o *močan, krepak, trden, prim.* jáčji -a -e; *prisl.* jáko, jáč(j)e; jákost -i *ž*: ~ toka, osvetlitve *fiz.*, *fot.*, jákosten -tna -o: ~a stopnja

Jákac Jákca *m* |*sl. slikar*|, Jákčev -a -o

Jákob -a *m os. i.*, Jákobov -a -o, Jáka -a *in* -e *m*, Jákov -a -o, Jákec -kca *m*, Jákčev -a -o, jákec -kca *m* 1. *plešoči medved*, 2. *igrača*; Jakobína -e *ž os. i.*, Jakobínin -a -o; jákobka -e *ž* = jákobovka -e *ž* |*hruška*|, jákobčev -čka *m* |*jabolko*|, jákobščak -a *m julij*, jákobščica -e *ž* |*hruška*|

jakobínec -nca *m* |*pripadnik stranke v franc. revoluciji*|, jakobínski -a -o: ~a čepica, jakobinízem -zma *m*, jakobínstvo -a *s*

Jákopič -a *m* |*sl. slikar*|, Jákopičev -a -o: ~ paviljon

jálov -a -o *nerodoviten, prazen*: ~a krava, moč, ~ tok *el.*; ~ panj, ~a konoplja, njiva, obljuba, ~o delo, ta je ~a; jálovost -i *ž*, jálovec -vca *m* |*človek, žival, panj*|, jálovka -e *ž* |*žival, rastlina, zemlja*| = jálovica -e *ž*, jálovina -e *ž* = jálovje -a *s* |*živina*|, jalovína -e *ž rud.*: v premogu je dosti ~e

Jálovec -vca *m* |*vrh v Julijskih Alpah*|, Jálovčev -a -o: ~e stene, jálovški -a -o

Jálta -e *ž* |*mesto na Krimu*|, jáltski -a -o: ~i sporazum >*[-lt-]*

jám -a *m* = jámovec -vca *m bot. brest*, jámov -a -o: ~ les = jámovina -e *ž in* jamovína -e *ž*, jámovčev -a -o

Jáma -a *in* -e *m* |*sl. slikar*|, Jámov -a -o: ~e podobe

jáma -e *ž*: apnena, gnojna, lanena ~; Postojnska ~; v ~o deti *v grob*, rudarji hodijo v ~o; kdor drugemu ~o koplje, sam vanjo pade; jámski -a -o: ~i les, ~o delo, jámast -a -o: ~a cesta, jámnat -a -o: ~ svet; jámnik -a *m*: ~ prebiva v jami, jámnica -e *ž*: ~ za sušenje lanu, za spravljanje krompirja, jámar -ja *m* |*človek, žival*|: ~ koplje jame, jih raziskuje, v njih dela, v njih živi, jámarica -e *ž*, jámarski -a -o, jamáriti -im *hoditi, loviti po jamah*, jamárjenje -a *s*; jámica -e *ž*: ~ na licu; jámič -a *m odtočni jarek*, jámičica -e *ž*, jámičast -a -o; jámičati -am = jámičkati -am *delati jamice za krompir, fižol, zelje*, jámič(k)anje -a *s*; jámičkar -ja *m* |*priprava*|, jámičnik -a *m* |*stroj*|, jámljič -a *m* |*brazda*| = jámljiček -čka *m* = jámljica -e *ž*, jamína -e *ž velika jama*; jámščarica -e *ž rudarska svetilka*, jámščica -e *ž jamska voda*, jamomérec -rca *m*, jamomérski -a -o, jamomérstvo -a *s rud.*

Jamájka -e *ž* |*otok v Velikih Antilih*|, jamájka -e *ž* |*rum*|, jamájski -a -o, Jamájčan -a *m*, Jamájčanka -e *ž*

jámb -a *m* |*stopica*|: peterostopni ~, jámbski -a -o: ~i verz, ritem

jámbor -a *m jadrnik*: prednji, zadnji, betonski, antenski ~, jámborski -a -o: ~i koš, jámborovje -a *s* = jámborje -a *s*; jámboren -rna -o: ~a luč, jámbornica -e *ž* |*ladja*|, jámborič -a *m*; *gl. tudi* jarbol

jámčiti -im *biti porok, odgovarjati za kaj*, jámčenje -a *s*, jámstvo -a *s poroštvo*, jámstven -a -o *poroštven*: ~a listina

Jámlje Jámelj *ž mn.*, v ~ah, jámeljski -a -o, Jámeljci -ev *m mn.* >*[-məlj-]*

Jamnica -e *ž kr. i.*, v ~i: Prežihova ~, jamniški -a -o

Jánčje -čjega *s kr. i.*, na ~em, jánški -a -o: Jánški vrh; *v okolici tudi* Jánče Jánč *ž mn.*, na ~ah

Jánez -a *m os. i.*, Jánezov -a -o, Jánezek -zka *m os. i.*, Jáne -ta *m*, Ján -a *m*, Jánče -ta *m*

jánež -a *m*: divji, sladki ~, jánežev -a -o: ~o olje, jáneževec -vca *m janeževo žganje*, jáneževka -e *ž janežev čaj*

Jángce -ja *m* = Jángcekiang -a *m* |*reka*|, jángcekiánski -a -o

jáničar -ja *m* 1. *turški vojak*, 2. *odpadnik*, jáničarski -a -o, jáničarstvo -a *s*, janičáriti -im, janičárjenje -a *s*

jánjec -njca *m*, jánjčev -a -o, jánjček -čka *m*, *mn.* jánjčki -ov *ovčice na nebu, mačice na vrbi*, jánjka -e *ž*, jánjčji -a -e: ~e meso = jánjčevina -e *ž in* janjčevína -e *ž*, jánjčevinast -a -o *in* janjčevínast -a -o; jánjčar -ja *m* |*pastir*|, jánjčarica -e *ž*, jánjčarski -a -o, jánjčarstvo -a *s*, janjčád -i *ž sk. i.*

jánka -e *ž krilo, jopa*, jánkica -e *ž*

Jánko -ka *m os. i.*, Jánkov -a -o, Jána -e *ž*

Jánša -a *in* -e *m* |*sl. čebelar*|, Jánšev -a -o

jántar -ja *m*, jántarjev -a -o, jántarski -a -o: ~a kislina, jántarjast -a -o

jánuar -ja *m prosinec*, jánuarski -a -o: ~ sneg, jánuarjev -a -o

Jánus -a *m* |*rim. božanstvo*|, Jánusov -a -o: ~ dvojni obraz

janzenízem -zma *m* |*verski nazor*|, janzenist -a *m*, janzenístovski -a -o, janzenístičen -čna -o: ~i pisatelji

jánževček -čka *m zool. kresnica*, jánževka -e *ž bot.*

Japónec -nca *m*, Japónka -e *ž*, japónski -a -o: ~i otoki, ~i papir, Japónsko -ega *s*, na ~em, Japónska -e *ž*, v ~i, japónščina -e *ž*

jár -a -o *pomladanski, mlad*: ~o žito, ~a kokoš, ~a gospoda; járec -rca *m*, járček -čka *m* |*jagnje*|, járčka -e *ž* = járčica -e *ž* |*kokoš*|, járica -e *ž* |*žito, detelja, ovca, kokoš*|, jarè -éta *s*; járčji

-a -e, járčkov -a -o; járčiti -im, járčenje -a *s* = jariti -ím: ptiči se jarijo; járina -e *ž in* jarina -e *ž pomladna setev* = jarovína -e *ž*, járnica -e *ž seno prve košnje*, *bot.*; jarišče -a *s in* jaríšče -a *s polje*, *kjer je bila jarina*: na ~u sejati, járovec -vca *m bot.*; °jarovizírati -am *siliti*

jár -a -o *hud*, *jezen*: ~a kača, peč; jariti -im *poditi*, *jeziti*: voda se jari, kjer čez kamen teče; járost -i *ž*, jarín -a *m* = jár -a *m vrtinec*, jarína -e *ž čez čer peneča se voda*

járbol *[-ol]* -a *m*, járbolček -čka *[-lč-]* *m*; *gl. tudi* jambor

járd -a *m* |*angl. dolžinska mera*|

járek -rka -o *oster*, *ščemeč*

járek -rka *m*: dovodni, odtočni, osuševalni, namakalni, strelski ~, járkast -a -o, járkar -ja *m* |*stroj*|

járem -rma *m*: ~ na žagi, pri zvonu, naglavni ~ |*del vprege*|, zakonski ~, ~ volov, otresti se ~a sužnosti, ~ natakniti, sneti, v ~ vpreči; jármov -a -o: ~a kamba; jármovec -vca *m vol za jarem*, jármovka -e *ž* = jármnica -e *ž trta*, *vitra pri jarmu*; jármovka -e *ž* |*alga*|, jármnik -a *m iglica na jarmu*; jarmič -íča *m* = jármica -e *ž enovprežni jarem*; jármiti -im, jármljenje -a *s*: ~ vole; jármenik -a *m* |*žaga*|: ~ z vozom, cepilni ~; jarmolístnica -e *ž bot.*

Jarenína -e *ž kr. i.*, v ~i, jareníński -a -o, Jareníčan -a *m*

jarínec -nca *m bot.*

Járovit -a *m* |*slovanski bog*|

jása -e *ž poseka*, *goličava v gozdu*, jásast -a -o: ~ gozd

jásen -sna -o, jasnéjši -a -e, *prisl.* jásno, jasnéj(š)e: ~o nebo, ~a noč, ~o čelo, oko, ~a glava, ~ gozd *zredčen*, ~ kozolec *prazen*, ~ dokaz, ~i trenutki, strela ~a! ~o ko ribje oko, ~o ko beli dan, strela (i)z ~ega, stopiti na ~o, biti si na ~em o čem, priti si na ~o s čim; jasnína -e *ž*: ~ na nebu; jásnost -i *ž*: ~ misli, dokaza; jasníca -e *ž*: ~ na oblačnem nebu

jasenica -e *ž bot.*

jáskati -am, jáskanje -a *s*: kokoši jaskajo, klepetave ženske jaskajo, jáskniti -nem; *gl. tudi* javsk

jásli jásli *ž mn.*, z jáslimi (°z jásli); jáselski -a -o *[-səls-]*: ~i obročki; jáslice -ic *ž mn. etnogr.*

jasmín -a *m bot.*, jasmínov -a -o: ~ grm, ~o olje; jasmínovec -vca *m*

Jásna -e *ž os. i. Klara*, Jásnin -a -o

jasníti -ím, jásni -íte! jasníl -a -o, jasnjênje -a *s*, jasnítev -tve *ž*

jasno- *v sestavi*: jasnoglàv -áva -o, jasnoòk -óka -o; jasnovíden -dna -o, jasnovídnost -i *ž*, jasnovídec -dca *m*, jasnovídka -e *ž*

Jáson -a *m mit. Jazon*, Jásonov -a -o

jáspis -a *m min.*, jáspisov -a -o

jástog -a *m morski rak*, jástogov -a -o

jástreb -a *m zool.*, jástrebov -a -o: ~o perje, jástrebji -a -e: ~e oči, jástrebast -a -o, jástrebar -ja *m* |*lovec*|, jastrebína -e *ž bot.*

jášek -ška *m teh. navpičen ali zelo strm rov*: svetlobni, snažilni ~, jáškoven -vna -o, jáškast -a -o, jáškovka -e *ž fuž. jaškovna peč*

ját -a *m* |*črka*|, játov -a -o: ~o znamenje

játa -e *ž*: ~ golobov, letal, játoma *prisl. v jatah*

jatagán -a *m turška kratka kriva sablja*

Java -e *ž* |*indonezijski otok*|, javánski -a -o: ~a džungla, Javánec -nca *m*, Javánka -e *ž*; java -e *ž* |*tkanina*|

jáven -vna -o, *prim.* bolj ~, *prisl.* jávno: ~ prostor, ~o predavanje, ~a dela, ~o pravo; ~a grešnica → *očitna*; jávnost -i *ž*: ni za ~, priti v ~ *med ljudi*, pravica ~i; javnopráven -vna -o

jáviti -im *sporočiti*, *naznaniti*, *priglasiti*, *zglasiti*, jávljati -am *sporočati*, *naznanjati*, *oglašati*, *kazati*, jávljanje -a *s*

jávka -e *ž*: partizanska ~

jávkati -am, jávkanje -a *s*, jávk -a *m*, jávkavec -vca *m*, jávkavka -e *ž*, jávkniti -nem *zastokati*

jávor -a *m*: beli ~, ameriški ~, jávorov -a -o: ~a šiba, bela miza ~a; jávorček -čka *m*; jávorovina -e *ž in* javorovína -e *ž* = jávorina -e *ž in* javorína -e *ž* |*les*|, jávorje -a *s* = jávorovje -a *s* |*gozd*|

jávsk -a *m*: zagnati vrišč in ~, jávskati -am, jávskanje -a *s*, jávskniti -nem; *gl. tudi* jaskati

jaz měne — me, měni — mi, měne — me, pri měni, z menój *in* z máno; *dv.* mídva mídve *ali* médve, náju, náma, náju, pri náma *ali* náju, z náma; *mn.* mí, mé, nàs, nàm, nàs, pri nàs, z námi; jàz jáza *m*: lastni ~

jázbec -beca *[-bəc-]* *m*, jázbečevka -e *ž*, jázbečev -a -o = jázbečji -a -e: ~a mast,

dlaka; jázbečast -a -o: ~a barva, jázbečevina -e *ž in* jazbečevína -e *ž* |*meso in koža*|; jázbina -e *ž* |*brlog*|, jázbinast -a -o; jázbečar -ja *m* |*pes*|, jázbečarski -a -o >*[-bəč-]*

Jázon -a *m Jason*, Jázonov -a -o

jazz *[džéz]* -a *m glas.*, jazzovski -a -o: ~a opera

jécati -am, jécanje -a *s*, jécav -a -o, jécavost -i *ž*, jécavec -vca *m*, jécavka -e *ž*, jécavski -a -o; jécniti -nem, jecálo -a *s*: ti ~ ti!

jecljáti -ám, jecljàj -ájte! jecljáje, jecljajóč -a -e, jecljàl -ála -o, jecljánje -a *s*, jecljàv -áva -o, jecljávec -vca *m*, jecljávka -e *ž*, jecljávski -a -o, jecljáč -a *m*

jéča -e *ž*: vreči, vtakniti, spraviti koga v ~o, ječár -ja *m*, ječarica -e *ž*, ječárski -a -o, jéčati -am *v ječi imeti*, jéčanje -a *s*: ~ hudodelca

ječáti -ím, jéči -íte! ječéč -a -e, ječé, jéčal -ála -o, ječánje -a *s*: pod jarmom ~, ječàv -áva -o, ječávec -vca *m*, ječávka -e *ž*, ječávski -a -o, jéčavt -a *m* = ječálo -a *s znč.*

jêčmen -éna *m*: jari, resasti ~, ~ dvovrstnik, ~ golec; ~ na očesu; ~ žeti, phati; ječménov -a -o: ~a kaša = ječmenček -čka *m ješprenj*; *med. vnetje na veki*; ječménovec -vca *m* = ječmenják -a *m ječmenov kruh*; ječménka -e *ž* 1. *ječmenček*, 2. *hruška*; ječménovica -e *ž* = ječmenica -e *ž* = ječménovka -e *ž* |*slama*|, ječménišče -a *s in* ječmeníšče -a *s* |*njiva*|, ječménast -a -o; ječmenika -e *ž*

jéd -i *ž*: prva ~, vmesna, mesna, postna ~; pri ~i smo, ni za ~, dobro za ~, jedílo -a *s* = jélo -a *s*; jedáča -e *ž*: ~ in pijača *jed in pijača*; jédec -dca *m*: dober ~; jedún -a *m*, jédež -a *m*, jedúh -a *m znč.*; jedílen -lna -o *[-ln-]*: ~o olje, ~a shramba, ~i list = jedílnik -a *[-ln-] m*, jedílnica -e *[-ln-] ž* |*soba in oprava*|, jédečen -čna -o *[-dəč-] ješč*, jédečnost -i *[-dəč-] ž*

jédavec -vca *m fluorit*, jédavčev -a -o: ~a kislina

jédek -dka -o: ~ sok, ~a voda, ~a pripomba; jédkost -i *ž*, jédkati -am, jédkanje -a *s*, jédkar -ja *m*, jédkarica -e *ž*, jédkarski -a -o, jédkarstvo -a *s*, jedkovina -e *ž* |*snov*|, jedkálen -lna -o *[-ln-] kem., teh.*: ~a igla, jedkálo -a *s jedka tekočina, lužilo*; jédkanica -e *ž radiranka*

jèdet *medm.*, jèdeta *medm.*, jèdet(a)na *medm.*

jêdrce -a *s*, *mn.* jédrca: lešnikovo ~, ~a za potico, jêdrčen -čna -o, jêdrčast -a -o, jêdrčnat -a -o, jêdrčje -a *s*

jêdro -a *s*: orehovo, lešnikovo, celično ~; izluščiti ~, priti do ~a kaki stvari, v ~ zadeti, ~ nemira, ~ vprašanja *bistvo, pravi pomen*, atomska ~a; jéder -dra -o *zdrav, čvrst*: ~ les, ~o dekle; jedrína -e *ž*: ~ sadu, ~ te vode te poživi; jédrn -a -o: ~a posteljica; jedrén -a -o: ~a ruda, jedrénost -i *ž*; jedrnàt -áta -o: ~o pisanje, kratko in ~o; jedrnátost -i *ž*; jêdrast -a -o *jedru podoben*; jêdrski -a -o: ~a energija, fizika; jedrovína -e *ž* 1. *snov jedra*, 2. *usnje*; jêdrar -ja *m teh.*: ~ izdeluje jedra, jedrárna -e *ž fuž. oddelek za izdelovanje jeder za livarno*

Jédrt -i *ž os. i.*, Jédrtin -a -o; *gl. tudi* Jera

Jéfte -ja *m* |*judovski glavar*|, Jéftejev -a -o: ~a prisega

jeglič -íča *m jaglič*

jegúlja -e *ž*: ta človek se izvija ko ~, jegúlji -a -e, jegúljast -a -o, jegúljica -e *ž*, jegúljiti -im se, jegúljenje -a *s*, jegúljar -ja *m* |*ribič*|

Jehóva -a *in* -e *m*, Jehóvov -a -o; jéhovec -vca *m* |*pripadnik verske ločine*|, jéhovka -e *ž*, jéhovski -a -o

jèj *medm. začudenja, tožbe* = jèh, jèjhata, jèhata; jèjmene *medm.*, jèmnasta *medm.*, jéjs *medm.*, jéjsa *medm.*

jèk jéka *m*, jéka -e *ž odmev*: ~ leti po dobravi, jékniti -nem, jékatí -am; jekomér -a *m fiz. priprava za merjenje morskih globin z jekom*

jékavščina -e *ž* |*narečje*|, jékavski -a -o, jékavec -vca *m*, jékavka -e *ž*

jêklo -a *s*: Martinovo ~, ~ za pile; srca, trdega ko ~, jêklov -a -o: ~ beton; jeklén -a -o: ~ mož, ~a cev, žica, pest, ~o zdravje, jêklast -a -o, jeklénost -i *ž*, jeklenína -e *ž* = jeklína -e *ž* = jeklovína -e *ž* |*snov, izdelki*|, jeklénka -e *ž* |*sulica, smučarska palica, posoda za pline, za živo srebro*|, jeklénec -nca *m siderit*, jeklénčev -a -o; jeklíti -ím, jeklíl -a -o, jekljèn -ênа -o, jekljênje -a *s*; jekleníti -ím, jeklêni -íte! jeklenil -a -o: železo, značaj ~; jeklenéti -ím, jeklenênje -a *s*; jeklár -ja *m*, jeklárski -a -o, jeklárna -e *ž* = jeklenica -e *ž*, jeklárniški -a -o,

jeklárstvo -a *s*; jekloréz -a *m*, jeklorézec -zca *m*, jeklorézen -zna -o; jeklobrúsec -sca *m* |*delavec*|, jeklostrúžec -žca *m*

jéla -e *ž*, jélka -e *[-lk- / -ųk-] ž*: novoletna ~; jélov -a -o *in* jelóv -a -o, jelóvec -vca *m* |*drevo, gozd*|, jelovína -e *ž* |*les*|, jélovje -a *s*, jélkov -a -o *[-lk- / -ųk-]*; jélkovke -ovk *[-lk- / -ųk-] ž mn. bot.*; Jelóvica -e *ž* |*visoka planota in kraj*|, jelóviški -a -o

Jéla -e *ž os. i.*, Jélin -a -o, Jélka -e *[-lk-] ž*, Jélkin -a -o *[-lk-]*, Jélica -e *ž*, Jéličin -a -o, Jélko -a *[-lk-] m*, Jélkov -a -o *[-lk-]*, Jélo -a *m*, Jélov -a -o

jêlen -éna *m* 1. severni ~, ~ lopatar, 2. *vol*, jelénov -a -o: ~a sol, jelénji -a -e, jelénast -a -o, jelénec -nca *m*, jelénček -čka *m*, jelénče -ta *s*, jelenína -e *ž* |*meso*|, jelenovína -e *ž* |*koža*|, jelenjád -i *ž*, jelénjak -a *m* |*govno*|, jelenják -a *m* |*prostor*|, jelénka -e *ž* |*krava*|, jelénščica -e *ž bot.*, jelénovec -vca *m bot.*; jelenoréja -e *ž*, jelenoréjski -a -o: ~i pas; Jêlendol *[-ol]* -a *m kr. i.*, Jelénov žléb *kr. i.*, Jelénov róg |*vrh*|

jèli jèlita jèlite 1. *vpr. prisl. kajneda, ne res*: jèli da ni prav? jèlite da je res? jèlita da sta lačna? 2. *kadar je samostojna vprašalnica, jo ločimo z vejico*: ti si bil, jèli? Grdo je, jèlite, če nam to očitajo

jélo -a *s jed*: brez dela ni ~a

jélša -e *ž*: bela, črna ~, jélšev -a -o, jélševec -vca *m* |*gozd*|, jélševje -a *s* = jélšje -a *s*, jélševina -e *ž in* jelševína -e *ž* |*les*|, jélšica -e *ž*, jélševica -e *ž zool.*, jélšnica -e *ž zool., bot.*, jélševka -e *ž zool., bot.*; jélševar -ja *m* |*hrošč*|; Jélše Jélš *ž mn. kr. i.*, v ~ah; Šmarje pri ~ah; Jélševec -vca *m* >*[-šš-]*

jemáti jêmljem, jêmlji -íte! jemljóč -a -e, jemáje, jemál -a -o, jemánje -a *s*: ~ kaj v roke, ~ zdravila, kapljice; ~ koga, kaj s seboj, pod streho, v hišo, v službo; ~ za ženo, za svojega; ~ iz peči; ~ v trgovini, pri trgovcu; ~ denar, podkupnino; ~ naposodo, ~ komu čast, dobro ime, pravice; slovo ~; ~ kaj nase, na znanje; ~ koga v roke zaradi česa; v strah ~ koga; ~ v poštev *upoštevati*, ~ v pretres; °~ v ozir *ozirati se, upoštevati*; ~ si kaj k srcu; ~ besedo zares, v prenesenem pomenu; ~ za zlo; voda breg jemlje, bolezen jemlje človeka, sneg jemlje vid, sapo mu jemlje, iz podpazduhe ~; učenja ne jemlje resno; jemávec -vca *m*, jemávka -e *ž*

Jémen -a *m* |*arabska država*|, jémenski -a -o: ~i petrolej; Jemenít -a *m* |*prebivavec*|

jén -a *m* |*japonski denar*|

Jéna -e *ž* |*mesto*|, jénski -a -o: ~o steklo

Jénisej -a *m* |*sibirska reka*|, jénisejski -a -o: ~a pokrajina

jénjati -am *nehati*, jenjeváti -újem, jenjevàl -ála -o, jenjevánje -a *s*, jenjávati -am, jenjávanje -a *s*

jénki -ja *m yankee*, jénkijski -a -o

Jénko -a *m* |*sl. pesnik*|, Jénkov -a -o

jêr -a *m* |*črka*|, jêrov -a -o: ~o znamenje

Jéra -e *ž os. i.*, Jérin -a -o, Jérica -e *ž os. i.*, Jéričin -a -o; jéra -e *ž*: mila ~ *cmerav človek*; *gl. tudi* Jedrt

jérati -am *poševno prirezati*, jeràn -ána *m* |*dleto*|, jerálnik -a *[-ųn-] m* |*mizarsko orodje*|

jérbas -a *m*, jérbaščck -čka *m*, jérbasar -ja *m*

jerèb -a *m*: snežni, gozdni, skalni ~, jerébov -a -o: ~ klic, jerébji -a -e: ~e pero; jerebica -e *ž*, jerebíčji -a -e; jerebíčar -ja *m* |*pes*|, jerebíčarski -a -o, jerebíčarica -e *ž* |*piščalka*|, jerebíčast -a -o, jerébar -ja *m* |*lovec*|, jerébarski -a -o; jerebíčica -e *ž* = jerebíčka -e *ž*

jerebíka -e *ž bot.*, jerebikov -a -o: ~ les, jerebíkovec -vca *m jerebika*, jerebikovina -e *ž in* jerebikovína -e *ž*, jerebíčje -a *s* = jerebíčevje -a *s* |*grmovje*|, jerebína -e *ž* |*sad*|

Jeremíja -a *in* -e *m os. i.*, Jeremijev -a -o; jeremiáda -e *ž tožba, tarnanje*

jerí -ja *m* |*črka*|, jerîjev -a -o: ~o znamenje

Jêriha -e *ž in* Jêriho -a *m* |*palestinsko mesto*|, jerihónski -a -o: roža ~a

Jêrko -a *m gl.* Jeronim

jêrmen -mena *m*: brusilni, gonilni, transmisijski ~; ~e rezati komu s hrbta; jerménji -a -e, jerménski -a -o: ~o usnje, jerménast -a -o, jerménec -nca *m* = jerménček -čka *m*, jerménje -a *s*, jerménar -ja *m*, jerménarica -e *ž*, jerménarski -a -o: ~a obrt, jerménarstvo -a *s*, jermenáriti -im, jermenárjenje -a *s*, jermenárija -e *ž*; jermeníca -e *ž kolo za jermen*, jermeníčen -čna -o

Jêrnej Jernéja *m os. i.*, Jernéjev -a -o; Jernéjec -jca *m*, Jernéjčev -a -o, Jernéjček -čka *m*, Jernéjčkov -a -o, Jernéjevo -ega *s*; Jernáč -a *m*, Jernáčev -a -o;

jernéjščica -e ž |hruška|, Jernéja -e ž, Jernéjka -e ž, jernéjevski -a -o: ~i semenj

***jérob** -a *m varuh*, *jérobov -a -o *varuhov*, *jérobski -a -o *varuški*: ~o gospodarstvo; *jérobstvo -a *s varuštvo*

Jerónim -a *m*, Jerónimov -a -o, Jeróm -a *m*, Jerómov -a -o; Jerómen -mna *m*, Jerómnov -a -o; Jêrko -a *m*, Jêrkov -a -o

jérovica -e ž *min. rusa zemlja (terra rossa)*

Jersey -a *[džêrsi -ja] m |otok|*, jerseyski -a -o: ~a pasma

***jêruš** -a *m ponarejeno žganje*, *jêrušev -a -o

Jerúzalem -a *m |mesto v Palestini, vinski vrh na Slovenskem|*, jeruzalémski -a -o: ~e gorice, Jeruzalémec -mca *m*, Jeruzalémka -e ž; jeruzalémčan -a *m in* jeruzalémec -mca *m vino iz jeruzalemskih goric nad Ormožem*: piti ~a

jêsen jeséna *m |drevo|*, jesénov -a -o: ~ les, jesénovec -vca *m |gozd|*, jesenovína -e ž *|les|*, jesénovje -a *s* = jesénje -a *s*

jesén -i ž: zgodnja, pozna ~, na jésen, jesénski -a -o: ~i podlesek, ~o vreme, jesénec -nca *m* = jesénček -čka *m jesenski mladič*; jesénovka -e ž *bot.*, jeseníti -í se; jesenína -e ž = jesénščina -e ž *jesenski pridelki*; jeséni *prisl. v jeseni*; jesénka -e ž *|žival, volna, sadje|*

Jeseníce -íc ž *mn. kr. i.*, na ~ah, z ~ic, jeseníški -a -o: ~a železarna, Jeseníčan -a *m |prebivavec|*, jeseníčan -a *m |vlak|*, Jeseníčanka -e ž

jeséter -tra *m |riba|*, jesétrov -a -o, jesetrovína -e ž, jesétrast -a -o, jesétrn -a -o

jésih -a *m kis*, jésihov -a -o *kisov*, jésihast -a -o *kisast*, jésihar -ja *m*: ~ jesih dela *ali* prodaja; dere se ko ~; jésiharica -e ž, jésiharski -a -o, jesihárna -e ž *kisarna*

jesíka -e ž *bot. trepetlika*, jesíkov -a -o: ~o deblo, jesíkovina -e ž *in* jesikovína -e ž, jesíkovje -a *s*

jésti jém jéš jé, jéva jésta *in* jevà jestà, jémo jéste jéjo *in* jemò jestè jedó jêjo *in* jedò; jèj jéjte! jedóč -a -e, jedé, jédel -dla -o *in* jèl jéla -o: imaš kaj ~ *jedi* (°za ~); nesi mu ~ na stavbišče, pojdi jést! uši ga jedó. to ga jé *grize, peče, srbi*; rja jé železo, hodna srajca (kožo) jé

jestvína -e ž, jestvínar -ja *m*, jestvínski -a -o: ~a shramba *za jestvine*

jéša -e ž *kovaško ognjišče*

jéšč -a -e: ~a živina rada jé; jéščen -ščna -o, jéščost -i ž, jéščnost -i ž; jéšča -e ž *hrana, krma*, jéšče -a *s kašasta vsebina v želodcu in črevesu*

jéšprenj -a *m in* ješprènj -énja *m ječmenček, ječmenka*, ješprénjev -a -o: ~e klobase

jéti jámem *začeti*, jámi -íte! jél -a -o

jéti -ja *m neznano himalajsko bitje*

jétika -e ž: pljučna, kostna, lačna ~, jétičen -čna -o: ~ bolnik, jétičnost -i ž, jétičnik -a *m* 1. *bolnik*, 2. *rastlina*, jétična -e ž, jétičast -a -o: ~i ljudje

jetník -a *m*, jetníkov -a -o, jetníca -e ž, jetníčin -a -o, jetníški -a -o: ~i čuvaj, paznik, jetníšnica -e ž, jetníštvo -a *s*, jetníčar -ja *m*, jetníčarski -a -o

jétra jéter *s mn.*: nabrekla, zgrbančena ~, ciroza jeter, to mu gre na ~, jétrn -a -o: ~a klobasa, pasteta, dieta, bolezen, jétrca jétrc *s mn.*, jétrnica -e ž 1. *jetrna klobasa*, 2. *rastlina*, jétrnik -a *m bot.*, jetrnják -a *m bot.*, jétrast -a -o, jétrnat -a -o, jétrnast -a -o; jetrénec -nca *m min.*

Jétrbenk -a *m |hrib|*

jétrva -e ž = jétrvica -e ž *star.*: žene bratov se med seboj imenujejo ~e

Jévnica -e ž *kr. i.*, v ~o, jévniški -a -o, Jévničani -ov *m mn.*

jéz -a *in* jezú *m*, *mn.* jezóvi -óv: mlinski ~; jézov -a -o: ~ vrh, jeznína -e ž = jezovína -e ž *denarni prispevek za jez*; jezíti -ím, jêzi -íte! jezéč -a -e, jezíl -a -o, jezênje -a *s*: led vodo jezi

jéza -e ž: divja, huda ~, nagle ~e biti, ~ ga lomi, popade, ga je minila, ~o kuhati, od ~e prebledeti, pihati, pokati, ~o stresti na koga, nad kom; jézen -zna -o: ~ na koga; jézav -a -o *in* jezàv -áva -o: ~ človek, jézavec -vca *m*, jézavka -e ž, jezávost -i ž, jézica -e ž; jézati -am, jézanje -a *s*: ne jezaj me; jezíti -ím, jézi *in* jêzi -ite! jezéč -a -e: to me jezi, oče se jezi na sina, nad sinom, čez sína, ~ se zaradi česa *ali* zavoljo česa, ~ koga s čim; jezljív -a -o, jezljívec -vca *m*, jezljívka -e ž, jezljívost -i ž, jeznorít -a -o: otrok je močno ~; jeznorítost -i ž, jeznorítež -a *m* = jeznorítec -tca *m*

jezbíca -e ž *jez za usmerjanje vode v hudourniki*h

jézditi -im, jezdéč -a -e, jézdenje -a *s*: mrliči jezdijo jadrno; jéža -e ž, jézdec -a *[-dəc-] m*, jézdeški -a -o: ~i hlapci, jézdečev -a -o *[-dəč-]*; jézden -dna -o:

~i konj; jezdár -ja *m jezdec*, jezdárski -a -o, jezdárna -e *ž*, jezdnína -e *ž* = jezdarína -e *ž*, jezdáriti -im, jezdárjenje -a *s*: kmet, ki samo jezdari, slabo gospodari

jézero -a *s*: ledeniško, slano, nižinsko, alpsko ~, ~ solzá, jézeren -rna -o = jézerski -a -o *in* jezérski -a -o: ~a voda, kotlina, ~o dno, jézerce -a *s*, jezérec -rca *m* |*prebivavec*|, jezérka -e *ž zool. postrv*, jezérnica -e *ž* |*voda, trava*|, jezérnat -a -o: ~a pokrajina; Jézero -a *s kr. i.*, na ~u, z ~a; Jezérnica -e *ž* |*potok*|; Jezêrsko -ega *s* |*vas*|, jezêrski -a -o: ~a planina, Jezerjàn -ána *m* |*prebivavec*|

jêzik -íka *m*: dolg, oster, hudoben, strupen, gladek, nabrušen ~; malinast, obložen ~; pokazati, iztegniti ~; brzdati, brusiti, stresati ~, zmajati ~, držati ~ za zobmi, ~ za zóbe! mlaskati z ~om, komu ~ zavezati, koga za ~ prijeti, na ~ stopiti, namazati si ~ (s pijačo), besedo na ~u imeti, na koncu ~a imeti, z ~a vzeti, mu ne gre z ~a, na ~ položiti, ljudem v ~e priti, koga po ~ih vlačiti; ~ beremo in pišemo, poslušamo in govorimo; materin ~, domač, tuj, živ, mrtev, ljudski, narečni, knjižni, pogovorni, pesniški, odrski, učni, uradni, umetni, rokovnjaški ~; bogat, gladek, okoren, robat, hrapav, blagoglasen, lahkoten, nazoren, slikovit, jedrnat, jasen, ohlapen, papirnat, gostobeseden, skrotovičen ~; ognjeni ~i, ~ v morju, ~ pri čevlju, piščali, tehtnici, čebelnjaku, oknu, ojesu; ima ~ kakor krava rep; opleta z ~om kakor krava z repom; jelenov, pasji, volovski ~ *bot.*; jezíčen -čna -o: ~i koren, ~a površina, ~ človek, otrok, ~i doktor; jezíčnost -i *ž*, jezíčnež -a *m*, jezíčnica -e *ž*, jezíčnik -a *m* |*glas*|; jezíček -čka *m anat., fiz., stroj.*, jezíčkov -a -o: ~a lega *lega jezička*; jezikóven -vna -o: ~i zakoni, razvoj, jezíčniški -a -o: ~i razred glagolov; jezíkovec -vca *m bot.*, jezíkovka -e *ž zool.* |*ramenonožec*|; jezíčast -a -o: ~i cvetovi, jezíčav -a -o: škorec je bil hudo ~; jezikúlja -e *ž*

jezikáti -ám, jezikáj -ájte! jezikàl -ála -o, jezikánje -a *s*: otrok rad jezika, jezikáv -áva -o, jezikávost -i *ž*, jezikávec -vca *m*, jezikávka -e *ž*, jezikáč -a *m*, jezikálo -a *s*

jeziko- *v sestavi*: jezikoslóvje -a *s*, jezikoslóven -vna -o: ~i spisi, jezikoslóvec -vca *m*, jezikoslóvka -e *ž*, jezikoslóvski -a -o: ~a modrost; jezikoznánec -nca *m*, jezikoznánski -a -o, jezikoznánstvo -a *s*

jezljáti -ám *jezikati, jezik brusiti*, jezljàj -ájte! jezljàl -ála -o, jezljánje -a *s*: kača jezlja; jezljàv -áva -o, jezljávec -vca *m*, jezljávka -e *ž*, jezljávost -i *ž*

jezuít -a *m*, *mn.* jezuíti *in* jezuítje -ov, jezuítski -a -o: ~a drama, ~i red, jezuitízem -zma *m*, jezuítstvo -a *s*, jezuítar -ja *m znč.*

Jézus -a *m os. i.*, Jézusov -a -o, Jézušček -ščka *m* = *lj.* Jéžušček -ščka *m*; jézusovec -vca *m jezuit*; jèžeš = jèzas(ta) = jèš *medm.*

jéž *prisl. jahaje*: prišli so ~ in peš

jéž -a *m*: nasršen kot ~, jéžev -a -o: ~e bodice, ves ~ je danes, ~a noga *vet.*; jéžek -žka *m zool., bot.*, jéžast -a -o, ježevína -e *ž* |*koža*|; jéževec -vca *m zool.*, jéževka -e *ž* 1. *ježeva samica*, 2. *riba*, 3. *goba*, 4. *kurentova palica*, jéžarica -e *ž* |*riba*|, ježevnják -a *m min.*

jéža -e *ž jahanje*, jéžen -žna -o: ~i konj, ~a pot

jéža -e *ž brežina, breg*: travnata ~, po ~ah kositi; Jéžica -e *ž kr. i.*, na ~i, jéženski -a -o *[-žən-]*

ježerílec -lca *[-lc-] m zool.* |*črevesni zajedavec*|

ježíca -e *ž bodica, bodičasta lupina*: kostanjeva, hrastova, bukova ~; ježíčje -a *s*, ježíčiti -im se: kostanj se že ježiči; ježíčar -ja *m* |*hrast*|, ježíčarica -e *ž bot., zool.*, ježíčnat -a -o: kostanj je ~

ježíti -ím se, jéži -íte se! ježenje -a *s in* jéžiti -im se *s stal. poud.*: lasje se mu ježijo od strahu

jídiš -a *m judovska oblika nemščine*

jiu-jitsu *[džiudžícu]* -tsa *m šp.*

jo *členek*: mahati, ucvreti, pobrisati jo

jockey *[džókej]* -a *m poklicni dirkalni jahač*

jód -a *m kem.* |*prvina*|, jódov -a -o: ~a tinktura, ~ vodik; jodít -a *m min.*; jodíd -a *m kem.*; jodát -a *m kem.*, jodírati -am, jodíranje -a *s*: ~ kožo, rano, kuhinjsko sol; jodkálij -a *m kem*, jodofórm -a *m med.*, jodometrija -e *ž*

jódlati -am, jódlanje -a *s glas.*, jódlar -ja *m* |*pevec in napev*|; jódlarica -e *ž*, jódlarski -a -o

jóga -e *ž* |*indijski filozofski sistem*|, jógi -ja *m pripadnik joge*
jógurt -a *m* |*kislo mleko*|, jógurtov -a -o: ~a steklenica
jòh *medm.*: o jòh, prejòh!
jòj *medm.*: o jòj, jòjmene, jòjmine, jòjmenesta, jòjminasta
jók -a *m*: na ~ mu gre, na ~ se drži, ~ zagnati, ~ ga posili, v ~ udariti, v ~ se spustiti, bil je ~ in stok; jokàv -áva -o: ~ otrok, jokávost -i *ž*, jokávec -vca *m*, jokávka -e *ž*, jokávski -a -o, jokljívec -vca *m*, jokljívka -e *ž*
Jokásta -e *ž gr. mit.*, Jokástin -a -o
jokáti jókam *in* jóčem (se), jókaj -ájte *in* jóči -te! jókal -ála -o, jokánje -a *s in* jókati -am *s stal. poud.*: ~ nad kom, po kom, za kom; trta, sneg (se) joka; jókcati -am *otr.*; jókec -kca *m* |*jokav otrok*|
Jokoháma -e *ž* |*japonsko mesto*|, jokohámski -a -o
jóla -e *ž* |*jadrnica*|
Jóna -a *in* -e *m* |*prerok*|, Jónov -a -o
jónatan -a *m* |*jabolko*|
Jónec -nca *m* |*pripadnik starega grškega rodu*|, jónski -a -o: ~i steber, ~o narečje = jónščina -e *ž*
jópa -e *ž*, jópica -e *ž*, jópič -a *m*: prisilni ~
jór -a *m* |*cirilska črka*|
jóra -e *ž velika, nerodna ženska*, jórež -a *m velik, neroden možak*, jórast -a -o *neroden*: jora ~a
Jórdan -a *m* |*reka*|, Jordánija -e *ž* |*država*|, Jordánec -nca *m*, jórdanski -a -o
jórkširski -a -o: ~a pasma, jórkširec -rca *m* |*prašič*|
Jósip -a *m os. i.*, Jósipov -a -o, Josipína -e *ž*: ~ Turnograjska
jóta -e *ž* |*jed*|
jóta *m neskl. in* jóta -e *ž* |*grška črka*|: mali ~, tudi za ~o ne *prav nič ne*, piše se z ~, ~ subscriptum; jotírati -am *mehčati*, jotíranje -a *s*, jotácija -e *ž slov. mehčanje*
joule *[džúl]* -la *m fiz. enota za delo*
joviálen -lna -o *[-ln-] dobrohotno prijuden*, joviálnost -i *[-ln-] ž*
Józef -a *m os. i.*, Józefov -a -o; Józe -ta *m*, Józetov -a -o; Józek -žka *m*, Józko -a *m* (°Joško), Józkov -a -o, Józa -a *in* -e *m*, Józev -a -o; Józa -a *in* -e *m* = Józej -a *m*; Józéfa -e *ž os. i.*, Józefín -a -o; Jozefína -e *ž*, Jozefínin -a -o; Józa -e *ž*, Józin -a -o, Józica -e *ž*, Józičin -a -o
jožefíca -e *ž dišeči volčin*
jožefínec -nca *m privrženec reform Jožefa II.*, jožefinízem -zma *m*, jožefínstvo -a *s*, jožefínski -a -o: ~i nazori
jú *medm.*, júh(u), júhuhu *medm.*
jubiléj -a *m*, jubiléjen -jna -o: ~o leto: jubilánt -a *m* = jubilár -ja *m*, jubilántka -e *ž*, jubilántski -a -o
júckati -am *vriskati*, júckanje -a *s*, júckavec -vca *m*
Júd -a *m*, Júdinja -e *ž po narodnosti*; jùd júda *m*, júdinja -e *ž po značaju*; júdovski -a -o, júdovstvo -a *s*, júdovščina -e *ž*; Judéja -e *ž* |*pokrajina*|, judéjski -a -o
Júda -a *in* -e *m os. i.*, Júdov -a -o, Júdež -a *m*, Júdežev -a -o: ~ denar, poljub, júdež -a *m izdajavec*, júdežev -a -o: ~a brada |*goba*|, júdeštvo -a *s*
judikatúra -e *ž sodstvo*, judikát -a *m sodba*, judikáten -tna -o: ~a terjatev
júdo -a *m šp.*, judoíst -a *m*
jùg *in* júg -a *m* |*stran neba in veter*|: na ~, z ~a, proti ~u, od ~a vleče, iz ~a prši; (vreme) gre, se obrača na ~; júžen -žna -o: ~o sadje, ~i tečaj, ~e dežele, ~i veter, sneg; ~o od Save (°~o Save); ~i Slovani, Južno Ledeno morje, Južna Afrika |*država*|, ~a Afrika |*del celine*|, ~i križ *astr.*; južnják -a *m*, južnjáški -a -o: ~i značaj: júgov -a -o: ~o vreme, júgoven -vna -o, júgovina -e *ž in* jugovína -e *ž* = júgalica -e *ž odjuga, jugovo vreme*; južíšče -a *s astr.*, júžnik -a *m* |*veter*|
jugo- *v sestavi*: jugovzhòd -óda *m*, jugovzhóden -dna -o: ~i veter = jugovzhódnik -a *m*; jugozahóden -dna -o, jugozahòd -óda *m*, jugozahódnik -a *m*; jugojugovzhòd -óda *m*
Jugoslávija -e *ž*, Jugoslován -a *m*, Jugoslovánka -e *ž*, jugoslovánski -a -o, jugoslovánstvo -a *s*
Jugúrta -a *in* -e *m os. i.*, Jugúrtov -a -o, jugurtínski -a -o
júha -e *ž*: goveja, mesna, zelenjavna, gobova, prežgana ~, ~ s cmoki; júhin -a -o *in* júšen -šna -o: ~ dodatek, ~a konserva; júšnik -a *m* |*lonec*|, júhica -e *ž*, júhar -ja *m*: ~ rad jé juho, júharica -e *ž*
juhé(j) *medm.*
júhta -e *ž* |*usnje*|, júhtov -a -o: ~i škornji, júhten -tna -o: ~i podplati, juhtovína -e *ž* = juhtenína -e *ž izdelki iz juhte*
júka -e *ž bot.*, júkin -a -o: ~ cvet

Juliánus -na *m in* Julián -a *m*, Julijánov -a -o; Júlijci -ev *m mn.* 1. *rimski rod*, 2. *Alpe*, julijánski -a -o: ~i koledar; júlijski -a -o: Julijske Alpe
júlij -a *m mali srpan*, júlijski -a -o: ~a vročina, ~a revolucija
Júlij -a *m os. i.*, Júlijev -a -o; Júlijan -a *m*, Júlijanov -a -o; Júle -ta *m*, Júletov -a -o; Júlček -čka *m*, Júlčkov -a -o *[-lč-]*; Júlija -e *ž*, Júlijin -a -o, Julijána -e *ž*, Julijánin -a -o; Júla -e *ž*, Júlin -a -o; Júlka -e *[-lk-] ž*, Júlkin -a -o *[-lk-]*
jún -a -o *mlad*: par ~ih volov, junád -i *ž*
junák -a *m*: narodni ~, ~ v romanu, junákov -a -o, junákinja -e *ž*, junákinjin -a -o, junáški -a -o: ~a pesem, ~o srce, ~a dela; junáštvo -a *s*, junáček -čka *m*, junáčiti -im, junáčenje -a *s*, junakováti -újem, junakovàl -ála -o, junakovánje -a *s*
júnec -nca *m*, júnčev -a -o, júnček -čka *m*, júnčkov -a -o; junè -éta *s*; júnče -ta *s*; junčevína -e *ž |pristojbina|*; juníca -e *ž*, juníčji -a -e, juníčka -e *ž*
júnij -a *m rožnik*, júnijev -a -o: ~ dež, ~o vreme; júnijski -a -o: ~i večeri
júnior -ja *m mlajši, naraščajnik*, júniorski -a -o: ~e tekme, júniorka -e *ž*
júnker -ja *m plemič, kadet, oblastnež, nadutež*: pruski ~ji; júnkerski -a -o, júnkerstvo -a *s oblastnost, nadutost v javnem nastopu (posebno v politiki)*
Júno *ali* Junóna -e *ž mit.*, Junónin -a -o: ~o svetišče, junónski -a -o: ~a postava
junta *[húnta]* -e *ž*: vojaška ~
Júpiter -tra *m mit.*, Júpitrov -a -o, júpitr(ov)ski -a -o: ~a brada
Júra -e *ž |pogorje|*, júra -e *ž geol. |formacija zemeljskih plasti|*, júrski -a -o: ~i apnenec, ~i skladi
Júrčič -a *m*, Júrčičev -a -o: ~i spisi, júrčičevski -a -o: ~i slog
júrica -e *ž kurja mrda*
Júríčič -a *m |protestantovski pisatelj|*
Júrij -a *m os. i.*, Júrijev -a -o, Júr -ja *m*, Júrček -čka *m*, Júrčkov -a -o; Júrko -a *m*, Júrkov -a -o; Júre -ta *m*, Júretov -a -o; júr -ja *m* 1. *bedak*: ti ~ ti! 2. *bankovec za 1000 din*; júre -ta *m*: takega ~ta pa še ne! júrček -čka *m* 1. *bot. goba*, 2. *goba za krpanje nogavic*, 3. *bankovec*, 4. *oseba*; júrjevka -e *ž bot. kalužnica, narcisa*, júrjevica -e *ž bot. šmarnica*
jurist -a *m gl.* jus
júríš -a *m napad*, juríšati -am *napasti*, juríšanje -a *s*, júrišen -šna -o: ~i oddelki
Júrjevo -ega *s |praznik|*, jurjeváti -újem, jurjevánje -a *s*
Júrklošter -tra *m*, v ~u, jurklóštrski -a -o
júrta -e *ž |šotor|*
jury *[žirí]*-ja *m žirija*
jús júsa *m pravo*, jurídičen -čna -o *praven*: ~i študij; jurist -a *m pravnik*, jurístka -e *ž*, jurístičen -čna -o: ~a praksa; juristovski -a -o *pravniški*; jurisdíkcija -e *ž pr.*; juristarija -e *ž zn̄č.*, justíca -e *ž sodstvo, pravosodje*; justíčen -čna -o *soden*: ~a palača, ~i umor; justifikácija -e *ž izvršitev smrtne obsodbe*, justificírati -am *izvršiti smrtno obsodbo*
Júst -a *m os. i.*, Jústov -a -o, Jústa -e *ž*, Jústin -a -o
Justín -a *m os. i.*, Justinov -a -o; Justína -e *ž os. i.*, Justínin -a -o; Justi *ž os. i. neskl.*, Justín -a -o
Justiniánus -na *m in* Justiniján -a *m os. i.*, Justinijánov -a -o, justinijánski -a -o
justírati -am, justíranje -a *s*: ~ stroje *natanko uravnati*, justírnica -e *ž*
júta -e *ž |rastlina, preja in tkanina|*, jútov -a -o: ~a preja, jútovec -vca *m bot.*, jutovína -e *ž |blago|*, jútast -a -o
jútri *prisl.*: ~ zjutraj, ~ opoldan, ~ zvečer, ~ ponoči; jútrišnji -a -e: ~i dan
jútro -a *s*, *mn.* jútra júter: proti ~u je umrl, odšli so proti ~u, prišli so od ~a; k ~u zvoni, noč brez ~a, za ~a vstati; jútrnji -a -e = jútranji -a -e: ~a zarja, ~i časnik, veter = jútr(a)njik -a *m*; jútr(a)njica -e *ž*: na nebu sije ~, ~o zvoni, k ~am zvoni, ~o peti; Jútrovo -ega *s*, na ~em, jútrov -a -o: v Jútrovi deželi; jútrovec -vca *m vzhodnjak*; jútrnja -e *ž možev dar ženi na jutro po poroki*; jutríti -i se
juvelír -ja *m dragotinar*, juvelírski -a -o
Juvenál(is) -la *m |rim. pesnik|*, Juvenálov -a -o: ~e satire
juvenílen -lna -o *[-ln-] med. mladosten*
júžen -žna -o *gl.* jug
júžina -e *ž opoldansko kosilo*: mala ~ *malica*, suha ~ *|pajek|*, júžinati -am *kositi, obedovati, malicati*
júžiti -im se, júženje -a *s*: sneg, vreme se juži; *gl. tudi* jug
južno- *v sestavi*: južnoslovánski -a -o; južnovzhóden -dna -o; južnozahóden -dna -o, južnojužnozahóden -dna -o

K

k *[kə / ká] m neskl. ali* ká -ja *m* |*črka*|

k *predl. z daj.*; *pred* k, g *ga zmeraj izgovarjamo kot pripornik in ga pišemo* h: h koncu, h gabru; *pred nezvenečimi zaporniki in zlitimi glasovi ga govorimo kot zapornik ali pripornik*: k potoku, *[kpotóku / hpotóku]*, k cesti *[kcésti / hcésti]*; *pred samoglasniki, zvočniki in nezvenečimi priporniki se izgovarja* k: k očetu, k sinu *[kočétu, ksínu]*, *pred zvenečimi zaporniki in priporniki pa* g: k delu, k zemlji *[gdélu, gzêmlji]*; *kaže, kam je kaj namenjeno, usmerjeno*: ① *kot prislovno določilo* a) *kraja*: iti ~ zdravniku, ~ materi stopim, ~ vojakom ga hočejo, grem ~ Cajnarjem, ~ Lenartu, ~ oknu stopiti, ~ hiši priti, vola sta zavila ~ sebi *na levo*, vsak ima prste ~ sebi obrnjene, iti ~ poroki, ~ učenju sesti, ~ luči se obrni; *včasih ga lahko nadomešča predl.* na: iti ~ seji, ~ pogrebu *in* na sejo, na pogreb, iti na počitnice ~ morju *in* na morje, povabiti ~ večerji *in* na večerjo; b) *časa*: vidimo se spet ~ letu, bilo je ~ jutru, ~ pustu, ~ mraku; c) *načina*: ~ slabemu nagnjen, ~ srcu si jemati, ~ pameti, ~ sapi, ~ sebi priti; prisilil ga je ~ begu, pripravlja se ~ hudi uri, ~ sreči *ali* na srečo je bil trezen *(še) sreča, da je bil trezen*; č) *vzroka*: čestitati ~ uspehu; šport vzgaja ~ pogumu; ② *kot predmet*: ~ tebi kličemo, kaj praviš ~ predstavi, veliko je pripomogel ~ uspehu, ~ trditvi nimam kaj pripomniti, zvoni delopust ~ prazniku, ta klobuk se poda ~ črni obleki, nagnjen je ~ lenobi; *pri glagolih dodajanja, bližanja in govorjenja se rabi poleg samega dajalnika, kakor imamo pač bolj v mislih cilj ali pa predmet*: (k) škodi se je pridružila še sramota, (k) denarju je navrgel kos slanine, (k) rezanici primešati soli, (k) učencem je govoril te besede; ③ *kot prilastek*: vabilo ~ sprejemu, nagnjenje ~ čudaštvu, čestitke ~ uspehu, pot ~ poboljšanju, vrnitev ~ starim običajem, vzgoja ~ pogumu, ponudil se je za hlapca ~ volom; °~ prvemu, °~ drugemu, °~ zadnjemu *prvič, drugič, zadnjič*; °~ nogam *peš*

kábala -e *ž judovski skrivnostni nauk*; kabalístičen -čna -o: ~a znamenja

kabála -e *ž hudoben naklep, spletkarjenje, spletke*

kabarét -a *m*, kabaréten -tna -o: ~a pevka, predstava, kabaretíst -a *m*, kabaretístka -e *ž*

kábel *[-əl]* -bla *m*: električni, brzojavni, telefonski, armirani, nadzemni, podmorski ~; boben za ~, ~ položiti; káblov -a -o: ~ stičnik, ~o privijalo, káblovnica -e *ž* |*ladja*|, kábelski -a -o *[-bəl-]*: ~i vod, jarek, čevelj, končnik, ~a spojka, obojka, armatura, ~o spojišče, omrežje; kábelček -čka *[-bəl-] m*, kablovòd -óda *m*, kablográm -a *m*, kablírati -am *brzojaviti čez morje*, kablíranje -a *s*

kábel *[-əu]* -bla *m škaf*: lije kakor iz ~a, káblič -a *m*; *gl. tudi* kebel

kabína -e *ž*: ~ na ladji, v letalu; kopalna ~, telefonska ~

kabinét -a *m* 1. *vlada*: člani ~a, kriza ~a; 2. *soba*: prirodopisni ~, dvosobno stanovanje s ~om; kabinéten -tna -o: ~o pismo, ~i minister, ~a pisarna, ~i format, ~a predstava, ~i učenjak

kabíri -ov *m mn.* |*grška božanstva z mističnim kultom*|, kabírski -a -o

kabotáža -e *ž obrežna plovba*, kabotážen -žna -o: ~a trgovina

kabriolét -a *m* |*vozilo, avtomobil*|

kacáti -ám *mazati, packati*, kacàj -ájte! kacàl -ála -o, kacán -a -o: kaca se *blato se prijemlje obutve*, oči se kacajo; kacávec -vca *m*, kacávka -e *ž*, kacálo -a *s*: ti ~ ti! kacàv -áva -o: ~o oko *zakacano*

káča -e *ž*: mrzel kakor ~, na ~o stopiti, ta ženska je prava ~, ~ piči, se zvije, se levi, sika; strupena, nestrupena, morska ~, ~ velikanka; jara ~ *huda*, povest o jari ~i in steklem polžu; ~o v žepu imeti *suh, skop biti*; železna ~ *železnica*, pred prodajalno stoji dolga ~; káčji -a -e: ~i pastir *zool.*, ~i pik, strup, ~i kamen *serpentin*, ~i rep *bot.*,

~a zalega, ~e gnezdo; káčica -e ž: povodna ~, železna ~, ~e so stonoge, jamska ~; káčast -a -o: ~o zvit; kačón -a *m kačji samec*, kačúr -ja *m* 1. *kačji samec*, 2. *jegulja*

káčar -ja *m* 1. *lovec*, 2. *orel*, 3. *sveder*

káčec -čca *m* 1. *pravljični kačji kralj*, 2. *bot.*, kačéla -e ž *kačja samica*, kačélica -e ž |*riba*|, kačúnka -e ž *bot.*

kačepíčen -čna -o *ujedljiv*, *siten*, *strupen*: ~ jezik

káčiti -im *dražiti*, *jeziti*, *razburjati*, káčenje -a *s*: britev ~ *ostriti*, *brusiti*, kačljív -a -o

káčja -e ž *bot.*, káčjak -a *m* 1. *kačji pastir*, 2. *bot. črni koren*, 3. *min. serpentin*

káčka -e ž 1. *trikoten strešni prisek nad zatrepom*, 2. ~ na podkvi brani, da podkev ne sili nazaj

káčnik -a *m* 1. *kačja luknja*, 2. *bot.*: pegasti ~, 3. *min. serpentin*, kačnják -a *m* 1. *kačja luknja*, 2. *kačji strup*, káčnica -e ž 1. *jegulja*, 2. *bot. mleček*

Kačúr -ja *m* |*oseba iz Cankarjeve povesti*|, kačúrski -a -o, kačúrstvo -a *s prevelik idealizem*

kàd -í ž, v kádi: barvalna, belilna, kopalna, pralna, sirarska, sedežna, vrelna ~; káden -dna -o: ~a barvila; kádca -e ž = kadíca -e ž 1. *majhna kad*, 2. *geogr. izdolbena kotla*, 3. *deža*, *lonec*; kadíčka -e ž, kádar -ja *m sodar za kadi*

kàdar *in* kadàr *[kàdar / kədàr / kədər] vez. in prisl.*: kàdar kóli *ali* kadarkóli, kàdar si bódi *prisl.*; *danes se rabi* kadar *v pomenu* kadarkoli *ali pa za prihodnji čas*: gobe rastejo, ~ med dežjem grmi; ~ pride, nam bo dobrodošel; ~ boš po svetu šel, pridi mi povedat! *raba za* ko *v sedanjem in preteklem času zveni arhaično in narečno*: ~ te ni bilo tukaj, so se godile čudne reči; moj oče, ~ je bil cehmošter na Raščici; ~ je bilo pismo prebrano, so vsi zavpili

kadáver -vra *m truplo*, *mrhovina*, kadávrski -a -o, kadaverín -a *m* |*strup*|

káden -dna -o *in* kadèn -dnà -ó: danes je v planinah ~ó *mrč*

kadénca -e ž *padanje glasu*, kadénčen -čna -o, kadénčnost -i ž, kadencírati -am, kadencíranje -a *s*

káder -dra *m*: delavski, strokovni ~i, zeleni ~, kádrski -a -o: ~i rok, kádrovec -vca *m*: ~ služi vojaški rok, kádrovski -a -o: ~a politika

kadét -a *m vojaški gojenec*; *pripadnik ruskih konstitucionalnih demokratov*; kadétski -a -o: ~a stranka, kadétnica -e ž |*šola*|

kádi -ja *m (muslimanski) sodnik*, kádijev -a -o: ~a razsodba

kadíti -ím, kádi -íte! kadéč -a -e, kadíl -a -o, kajênje -a *s*: ~ po hiši, meso, sode z žveplom, ~ tobak, pipo, cigaro, viržinko; peč kadi, temu človeku je treba ~ *laskati se*, ~ drugim bogovom *kadilo zažigati*; to sta jo kadila po klancu navzdol! iz peči, pogorišča, po gorah, po cesti se kadi; peč, dež, sneg se kadi; to se mu pod nos kadi *za malo zdi*, pojdi se kadit; kája -e ž 1. ta prah ni za ~o, imaš kaj ~e? 2. meso v ~i; kadívec -vca *m*, kadívka -e ž, kadívski -a -o: ~a strast; kadílo -a *s*: ~ na čast božjo; meso v ~ dejati; kadílen -lna -o *[-ln-]*: ~a priprava, ~i les, dar, kadílnica -e *[-ɥn- / -ln-]* ž 1. *posoda*, 2. *soba*: opijska ~; kadílnik -a *[-ɥn-] m luknja*, *cev za odvajanje dima*

kádmij -a *m kem.* |*prvina*|, kádmijev -a -o: ~ oksid, ~ člen

Kádmos Kádma *m gr. mit.*, Kádmov -a -o: ~ rod, Kadméja -e ž *tebanski grad*, kadméjski -a -o

kadrílja -e ž *četvorka*

kadúlja -e ž *žajbelj*: travniška ~

kadúnja -e ž *kotanja*, *kotlina*; *geogr. podolgovata gladka viseča žlebina*, *tudi* kadúnec -nca *m*; *geol. vdolbena guba zemeljskih skladov*, *sinklinala*; kadúnje -únj ž *mn. nečke za vejanje žita*; kadúnjast -a -o: ~ svet, kadúnjice -ic ž *mn. nečke*, kadúnjke kadúnjk ž *mn. zibel*

káfra -e ž: duh po ~i, izginiti kakor ~, káfrn -a -o: ~o olje; káfrovec -vca *m*, káfrov -a -o: ~o drevo, ~ sad, káfrovica -e ž *bot.*

kaftán -a *m orientalska dolga vrhnja obleka*

kahéktika -e ž *hiranje*, *shiranost*, kahéktičen -čna -o: ~ bolnik

káhla -e ž: bolnik hodi na ~o; na ~i biti *vulg.*, káhlica -e ž 1. otroka na ~o deti, 2. rože v ~ah, 3. *ploščica za oblaganje sten*, *módelnica*, *pečnica*; káheln -a -o *[-əln-]*: ~i ročaj, káhelnica -e *[-əln-]* ž *pečnica*

kahljáti -ám, kahljàj -ájte! kahljál -ála -o, kahljánje -a *s*: voda kahlja iz cevi; ~ se *smejati se*; *gl. tudi* hahljati

Káiro -a *m* |*mesto v Egiptu*|, Káirec -rca *m*, Káirka -e *ž*, káirski -a -o

káj? česa? *vpr. z.*: ~ bi rad? ~ bi tisto? česa se bojiš? čemu se čudiš? po čem so hruške? s čim naj ti pomagam? *za* kaj *stoji vejica, kadar je treba v mislih kaj dopolniti*: ~ (bi bilo), ko bi zdaj prišel? Svarim ga, ali ~ (pomaga), ko me ne posluša; ali boš prišel, ~?

kaj *[kàj | kaj] ned. z.*: ~ takega pa še ne, povej ~ (°nekaj) novega! nimaš se za ~ jeziti; saj bi pisal, pa nimam ~; ne morem si ~, da ne bi ugovarjal; nima s čim plačati; sem ga ozmerjal, da je bilo ~; fant, da je ~

káj *vpr. prisl. zakaj, koliko*: ~ stojiš na mrazu? ~ znancev je zasula že lopata! kájkrat *prisl. dostikrat*

kaj *[kàj | kaj]* 1. *poudarni prisl. dosti, prav, posebno*: nič ~ dobro mi ni; nič ~ prida, to ni kdove ~, prišlo jih je ~ malo; *vprašalni prisl. mar*: ~ si to ti? ~ ga ne poznaš?

kája -e *ž gl.* kaditi

kájak -a *m* |*čoln*|, kájaški -a -o: ~i klub, kajakáš -a *m*, kajakáški -a -o: ~i šport

°kájba -e *ž gajba*

Kájetan -a *m os. i.*, Kájetanov -a -o

Kájfa -a *in* -e *m*, *lj. tudi* Kájfež -a *m* |*biblijska oseba*|; kájfež -a *m*: cerkovnik s ~em sveče gasi; kdor bo zadnji, bo ~ *(v otroški igri)*

kájkavec -vca *m*, kájkavski -a -o: ~o narečje = kájkavščina -e *ž*

kájman -a *m*: užiški ~

kájman -a *m zool. aligator*

Kájn -a *m*, Kájnov -a -o: ~o znamenje *znamenje hudodelstva*, kájnovski -a -o: ~i značaj, ~a narava, kájnovstvo -a *s*

kajnè, kajnèda *prisl.*: kajnè, da ga ni bilo? kajnè da ne? prišel je, kajnèda? kajnè, znáš? *vendar*: kaj ne znáš?

kajnít -a *m* |*umetno gnojilo*|, kajníten -tna -o

kajón -a *m*, kajónski -a -o: mrha ~a!

kájpa, kájpak, kájpada *prisl. seve, seveda*

kájsi *prisl. kdove kako, posebno*: snaha ni bila ~ pripravna za njegovo hišo; kájsikrat *prisl. dostikrat*

kájti *vez. lit. zakaj, ker*

kajúta -e *ž izbica na ladji*, kajúten -tna -o: ~i krov

kájža -e *ž*, kájžica -e *ž*, kájžen -žna -o, kájžnik -a *m*, kájžar -ja *m*, kájžarica -e *ž*, kájžarski -a -o

kák -a -o *kakšen z. s poudarnim pomenom*: ~ prizor! ~a gneča! ~a burja! ~ vihar

kak -a -o *nasl. ned. z.*: ~o uro še ostanem, ~ dinar bi si lahko prihranil, to je najbrž ~a otročarija; ali je kje ~ človek? nikoli ne veš, če je ~a (°neka) jed čista

kakadú -ja *m* |*papiga*|

kakán -a *m* |*obrski vladar*|

Kákanj Káknja *m*, kákanjski -a -o: ~i rudnik

kákati -am, kákanje -a *s*, kákcati -am *otr.*, kákec -kca *m*; **kák** *medm. otr.*: pusti, to je ~!

kakáv -a *m in* kakáo kakáa *m*, kaká(v)ov -a -o, kaká(v)ovec -vca *m*, kaka(v)ovína -e *ž*

káki *neskl. rumenkasto rjav*: ~ uniforma, káki -ja *m*: obleka iz ~ja

káki -ja *m bot. zlato jabolko (drevo in sad)*, kákijev -a -o: ~ cvet

kakó 1. *vpr. prisl.*: ~ je kaj? ~ se imate? ~ (je to), da ne veš? ~ da ne? ~ lep je svet! 2. *ned. prisl.*: boš že ~ naredil, če bo le ~ mogoče, bomo že ~ tudi brez tebe; kakópa, kakópak, kakópada *seve, seveda*

kakofonija -e *ž neubranost, slaboglasje*, kakofóničen -čna -o

kákor *prisl., vez.*: ~ si bodi, ~ hitro *brž ko*, kákor kóli *in* kakorkóli; ~ vse kaže, bo dež; ~ se vzame; to pa, ~ nanese, pride, kane; naredi, ~ najbolje veš in znaš! ~ bi trenil, ga je zmanjkalo; lepša je ~ ti; rajši danes ~ jutri; dela se, ~ da nič ne ve, ~ da bi nič ne vedel; bilo mu je, ~ da angelci godejo; tako jaz ~ ti, tako veliki ~ majhni; fant mi je ~ sin; rekel mi je, naj mu ~ posodim; ~ danes je bila poroka, ~ jutri pa je ženin ušel; dogovorjena sva bila ~ za včeraj, pa ga še danes ni; ~ voda izhlapeva, se delajo na dnu kristali; odslovil sem ga, ~ nerad; ~ siromašen, je bil vendar po svoje bogat; *glede vejice*: pes je zvestejši ~ mačka; laže bi ga nosil ~ poslušal; *vendar*: nosil boš, ~ boš vedel in znal

kákov -a -o *in* kakóv -a -o *kakšen*: ~e so te besede? kakóvost -i *ž*: ~ blaga, kakóvosten -tna -o: ~i faktor, pridevnik; kákovšen -šna -o

kákršen -šna -o *in* kákršen -šna -o: ~ je bil, tak je še zdaj; ljubezen, ~o je

gojilo srce; kàkršen (si) bódi, kákršen kóli *in* kakršenkóli

kákšen -šna -o *vpr. z.*: ~i pa ste? ~o si spet užagal? kàkšen -šna -o *ned. z.*: ~ dinar že prihranim; če pride ~ berač, mu kar daj! kákšnost -i *ž kakovost*; kàkšenkrat *prisl. včasih*: ~ je ves iz sebe

káktus -a *m*, káktusov -a -o: ~ cvet, kaktéja -e *ž*

kakuminálen -lna -o *[-ln-] slov.*: ~i glasovi

kál *[káu̯]* -a *m* 1. *luža, mlaka, mok, zamok*, 2. *gošča, ki se useda na dno v kotlih, jamah*: iz ~a se napiti, v ~ih *ali* na ~ih živino napajajo; kalič -íča *m lužica*; kalovína -e *ž kalina, blato*, kálar -ja *m |vinska trta|*; Kál *[káu̯]* -a *m*, Kálce Kálc *[-u̯c-] ž mn.*

kál *[káu̯ / kál]* -(*ž klica*: krompir ima že ~, bolezenska ~, ~ smrti; v ~i kaj zatreti, ~i pognati; kálček -čka *[-u̯č-] m* = kálec -lca *[-u̯c-] m*: ~ pri cvetnicah, kalíca -e *ž*: lukove ~e, kalíčnica -e *ž*, kálast -a -o: ~o žito

Kalábrija -e *ž |it. pokrajina|*, kalábrijski -a -o, Kalabréž -a *m*, kalabréški -a -o: ~i klobuk

kalamína -e *ž min.* 1. *naravni silikat cinkovega hidroksida*, 2. *naravni cinkov karbonat*, kalamínica -e *ž bot. pravi šatraj*

kalamitéta -e *ž* → *nesreča, neugodnost, stiska*

kalánder -dra *m stroj za glajenje, satiniranje papirja, za stereotipijo*; kalandrírati -am *likati pod pritiskom med segretimi valji*, kalandríranje -a *s*

kálati -am *cepiti (vzdolž vlaken), klati*, kálanje -a *s*: ~ drva; na drobno ~, kálanica -e *ž cepanica, poleno*; kálavec -vca *m* 1. ~ kala, 2. *min.*: grenki ~ *magnezit*, kálanec -nca *m |skala|*, kálanka -e *ž breskev, ki se lepo kolje, odlušči od koščice*; kálnat -a -o *[-ln-]*: ~ les se dá kalati

kalcedón -a *[-lc-] m min.*

kálcij -a *m kem. |prvina|*, kálcijev -a -o: ~ karbonat, kalcit -a *m min.*; kalcinírati -am *odpravljati vodo s segrevanjem*: ~ rudo, sodo, glinico, kalcinácija -e *ž med. zapnitev >[-lc-]*

Kaldéja -e *ž |pokrajina|*, Kaldéjec -jca *m*, kaldéjski -a -o, kaldéjščina -e *ž |jezik| >[-ld-]*

Kaledónija -e *ž*, kaledónski -a -o

kalejdoskóp -a *m fiz.*, kalejdoskópski -a -o: ~a slika, ~o se spreminjati

kálen -lna -o *in* kalán, kalèn -lnà -ó: ~a voda, ~o oko, v ~em ribariti, kálnost -i *ž*, kalnôba -e *ž >[-u̯n- / -ln-]*; *gl. tudi* kalnica, kalneti

kalénde kalénd *ž mn.*, kalendárij -a *m*, kalendárijski -a -o

Kalevála -e *ž |finska epopeja|*

kálež -a *m* 1. *gošča, drozga, usedek v sodu*, 2. *korito z vodo pri kovaškem ognjišču*, 3. *kaljenje*

Kálhas -a *in* -anta *m |grški vedež|*, Kálhasov -a -o *in* Kálhantov -a -o: ~o svarilo *>[-lh-]*

ká-li *vpr. prisl.*: ali gori, ~? Ali smo razbojniki, ~?

Kálias -ia *in* -ie *m |atenski državnik|*, Káliov -a -o: ~ mir

Káliban -a *m |oseba iz Shakespeara|*

kalíber -bra *m* 1. *premer nabojev ali cevi pri strelnem orožju*: top težkega ~a; 2. *orodje za merjenje*: dvojni ~; kalíbrski -a -o: ~i obroč; kalibrírati -am *preveriti mero s kalibrom*: ~ členasto verigo

Kalidása -a *in* -e *m |indijski pesnik|*, Kalidásov -a -o: ~a Sakuntala

kalíf -a *m*: bagdadski ~, kalífov -a -o, kalífski -a -o, kalifát -a *m*

Kalifórnija -e *ž*, Kalifórnijec -jca *m*, kalifórnijski -a -o

kaligrafíja -e *ž lepopisje*, kaligráfičen -čna -o = kaligráfski -a -o *lepopisen*, kaligráf -a *m lepopisec*, kaligráfinja -e *ž lepopiska*, kaligrafírati -am

Kalígula -a *in* -e *m |rimski cesar|*, Kaligulov -a -o

kálij -a *m kem. |prvina|*, kálijev -a -o: ~a sol

kalikó -ja *m |bombažna tkanina|*, kalikójev -a -o: ~ povoj, ~a obveza *med.*, kalikójski -a -o

kalikstínec -nca *m |pripadnik husitske verske sekte|*

Kalímahos -ha *m |helenistični učenjak in pesnik|*, Kalímahov -a -o

kalín -a *m ptica, prenes. tepec*: ~e loviti, ~ debeloglavec, kalínski -a -o

kalína -e *ž luža, mlaka, blato*

kalína -e *ž bot. kostenika*, kalínov -a -o: ~ les, kalínovec -vca *m |drevo|*, kalínovina -e *ž in* kalinovína -e *ž |les|*, kalínje -a *s* = kalínovje -a *s*

Kalíope *in* Kalíopa -e *ž gr. mit.* |*muza*|, Kalíopin -a -o
Kalípso -se *ž* |*nimfa*|, Kalípsin -a -o
kalíš -a *m* = kalíž -a *m* = kališče -a *s luža, mlaka, blato*; kališki -a -o: ~a voda, kališati -am se: svinje se po kališču kališajo
kalíti -ím, káli -íte! kaléč -a -e, kalíl -a -o, kaljèn -ena -o, kaljênje -a *s*: ~ vodo, mir, veselje; oko se kali, kalitev -tve *ž*, kalívec -vca *m*: ~ nočnega miru
kalíti -ím, káli -íte! kaléč -a -e, kalíl -a -o, kaljèn -ena -o, kaljênje -a *s*: ~ jeklo, ~ v vodi, v olju; sablja je v kačjem strupu kaljena; kalitev -tve *ž*; kál *[kál]* -i *ž*: jeklo je mehke ~i, kalívec -vca *m* |*delavec*|, kalílen -lna -o *[-ln-]*: ~a tekočina, kalílnica -e *[-ųn-] ž* 1. *voda za kaljenje*, 2. *oddelek v tovarni*; kalílnik *[-ųn-]* -a *m čeber za kaljenje*; kalílo -a *s* 1. olje je tudi ~, 2. jeklo dobrega ~a; kaljív -a -o: železo je ~o, kaljívost -i *ž*
kalíti -ím, káli -íte! kaléč -a -e, kalíl -a -o, kaljênje -a *s*: fižol kali; kaléč -éča -e *prid.*: ~ grah; kalív -a -o: seme je ~o *bo vzkalilo*, kalívost -i *ž*, kalílnik -a *[-ųn-] m*: v ~u kali seme
kálk -a *m posnetek, dobeseden prevod*: jezikovni ~
kalkulírati -am *računati, ocenjevati*, kalkulíranje -a *s*, kalkulácija -e *ž*, kalkulacíjski -a -o, kalkulánt -a *m*, kalkulántski -a -o, kalkulátor -ja *m*, kalkíl *[-íl]* -a *m* → *račun* >*[-lk-]*
Kalkúta -e *ž* |*mesto v Indiji*|, kalkútski -a -o: ~o pristanišče >*[-lk-]*
Kalmíki -ov *m mn.* |*mongolski narod*|, kalmíški -a -o >*[-lm-]*
kalmúk -a *m* |*volneno blago*|, kalmúkast -a -o: ~a suknja >*[-lm-]*
kalnéti -ím *postajati kalen*, kalnéč -a -e, kalnèl -éla -o, kalnênje -a *s*: vino kalní; kálnast -a -o >*[-ln- / -ųn-]*
kalnica -e *[-ųn- / -ln-] ž* 1. *kalna voda*, 2. *zool. žuželka*
kálo -a *m unesek, upadek, obraba, izguba teže*: odbitek za ~
kalokagatíja -e *ž gr. ideal združene lepote in dobrote*
kaloméł *[-él]* -a *m kem.*
kalorífja -e *ž enota toplote*: gramska, mala ~, kilogramska, vélika ~; kalórika -e *ž nauk o toploti*, kalóričen -čna -o *toploten*: ~a vrednost, ~a hrana *bogata kalorij*, ~a elektrarna *termoelektrarna*, kalóričnost -i *ž*; kalorifêr -ja *m grelnik, grevec*; kalorimetríja -e *ž nauk o merjenju toplote*, kalorimêter -tra *m*: parni, vodni ~, kalorimétričen -čna -o: ~a bomba
kalóta -e *ž krogelni odsek*
kalovína -e *ž gl.* kal
kálpak *[-lp-]* -a *m* 1. *madžarsko pokrivalo*, 2. *čepica iz jagnječevine*
kalúp -a *m forma, model*: lesen, ilovnat ~; vse po istem ~u → *po istem kopitu*; kalúpar -ja *m* |*izdelovavec*|, kalúparski -a -o: ~i pesek, kalúparstvo -a *s*, kalúpen -pna -o: ~i stroj, kalupárna -e *ž* |*oddelek v tovarni*|: ročna, strojna ~, kalúpiti -im, kalúpljenje -a *s*
kálus -a *m* 1. *med. žulj*, 2. *snov, ki veže zlomljeno kost*; kalózen -zna -o *žuljav*, kalóznost -i *ž med.*
kalúža -e *ž umazana mlaka*, kalúžast -a -o, kalúžen -žna -o *umazan, blaten*, kalúžnat -a -o *poln kaluž*, kalúžnica -e *ž* 1. *voda iz kaluže*, 2. *bot.*, 3. *polž*: živorodna ~; kalúžati -am se: svinje se kalužajo *valjajo v blatu*
Kalvárija -e *ž* |*grič pri Jeruzalemu*|, kalvárijski -a -o; *prenes.* kalvárija -e *ž trnova pot, dolgo trpljenje* >*[-lv-]*
kalvíl *[-íl]* -a *m* |*jabolko*|, *tudi* kalvílar -ja *m* >*[-lv-]*
Kalvín -a *m* |*verski reformator*|, Kalvínov -a -o: ~ nauk, kalvínec -nca *m*, kalvínka -e *ž*, kalvínski -a -o: ~i nauk, kalvínstvo -a *s*, kalvinízem -zma *m* >*[-lv-]*
kám *vpr. prisl.*: ~ greš? ~ neki? ne vem ne kod ne ~, ~ smo že prišli!
kàm *ned. prisl.*: bom že ~ šel, si ga že ~ založil, ni ~ iti v tem vremenu, nimam ~ sesti, ~ drugam, gre ~ v mesto = v mesto ~
kamarília -e *ž dvorna stranka*, kamarílski -a -o *[-ls-]*
kámba -e *ž zakrivljeni del raznega orodja*: ~ na jarmu, kámbast -a -o *podoben kambi*, kámbica -e *ž* 1. ~ pri tehtnici, 2. *zanka za ptičji lov*, kámbnica -e *ž* |*zanka*|
kámbala -e *ž* |*riba*|
kámbij -a *m celičje med lubjem in lesom*
Kambíses -bísa *m in* Kambíz -a *m* |*perzijski kralj*|, Kambísov -a -o *in* Kambízov -a -o
Kambódža -e *ž* |*azijska dežela*|, kambóški -a -o
kámbrij -a *m geol.* |*doba*|, kámbrijski -a -o

kambrík -a *m* |*tkanina*|, kambríkast -a -o: ~a ruta, kambríkov -a -o: ~ povoj; *tudi* kamrik

Kamčátka -e *ž* |*azijski polotok*|, na ~i, kamčátski -a -o, Kamčadáli -ov *m mn.*

kaméja -e *ž* *žlahten kamen v visokem reliefu*

kaméla -e *ž*, kamélji -a -e: ~a dlaka, kamélar -ja *m* |*gonjač*|, kamelovína -e *ž* |*tkanina*|, kamélka -e *[-lk-] ž* *odeja iz kamelje dlake*

kaméleon -a *m zool.*: afriški ~, kameleónski -a -o: ~i značaj, kameleónstvo -a *s*: politično ~

kamélija -e *ž* |*cvetlica*|: dama s ~ami

kámen -a -o *in* kamén -a -o: ~a doba, sol, smola, ~o olje, ~a strela *min.*, ~o predivo *azbest*

kámen -mna *m*: naravni, umetni, asfaltni, gradbeni, beli, rezani, vogelni, temeljni ~; dragi, barvni, kresilni, litografski, gladilni, brusilni, tiskalni ~; mlinski, zgornji ~, na dva ~a mleti; lužni, milni, hudičev, peklenski, vinski, preskusni ~; lahki, gluhi ~ *plovec*, kisli ~ *galun*; zobni, žolčni, ledvični ~, ~ v mehurju; ~ lomiti, rezati; ~ spotike, ~ za vrat obesiti; ne bo ostal ~ na ~u, še ~ bi se usmilil, srce kakor ~, ~ se mi je odvalil s srca, trden ko ~ kost; kámenje -a *s* = kámnje -a *s in* kamnjè -à *s*: jalovo ~, ~ tolči; kámenček -čka *[-mən-] m*: ~ za pisanje, ~i za vžigalnik, slušni ~ *otolit*, ravnotežni ~i; kámenčkati -am se, kámenčkanje -a *s*: otroci se kamenčkajo; kamníček -čka *m*, kamníčkati -am se, kamníčkanje -a *s*

Kámen -mna *m kr. i.*, Kámnica -e *ž kr. i.*, Kámna gorica -e -e *ž kr. i.*, v ~i ~i, kamnogoríški -a -o, Kamnogoríčani -ov *m mn. ali* Kámničani -ov *m mn.*

Kaména -e *ž* *muza pesništva*

kamenína -e *ž* *kamnina*

kámera -e *ž*: fotografska, filmska ~

kameralístika -e *ž* *nauk o državnem gospodarstvu*, kameralíst -a *m upravni uradnik*, kamerálen -lna -o *[-ln-]*: ~o zemljišče

Kamerún -a *m in* Kámerun -a *m* |*afriška dežela*|, kamerúnski -a -o *in* kámerunski -a -o

kámgarn -a *m* *česanka*, kámgarnov -a -o, kámgarnast -a -o: ~a obleka

kamílica -e *ž*, *nav. mn.* kamílice -ic *ž*, kamíličen -čna -o: ~i čaj, ~o olje

Kamílo -a *m*, Kamílov -a -o, Kamíla -e *ž*, Kamílin -a -o

kamín -a *m* 1. *odprto ognjišče v sobi, dimnik*, 2. *razpoka v strmih planinskih stenah, tudi zagata*, kamínast -a -o: ~a stena

kamión -a *m* *tovorni avtomobil*, kamiónski -a -o: ~a pošiljka

kamižóla -e *ž* *telovnik, jopič*

kamnár -ja *m* *kamnosek*, kamnárski -a -o, kamnárstvo -a *s*

kamnáti -ám, kamnàj -ájte! kamnàl -ála -o, kamnán -a -o, kamnánje -a *s*, kamnávec -vca *m*

kamnéti -ím, kamnéč -a -e, kamnèl -éla -o, kamnênje -a *s*

kámnica -e *ž* 1. *kamnolom, kamnita hiša*, 2. *zool.*, 3. *bot.*

kámničar -ja *m* |*drozg*|

Kámnik -a *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, Kámničan -a *m*, Kámničanka -e *ž*; kámničan -a *m* |*vlak*|; kámniški -a -o: Kamniške planine, Kamniška Bistrica, Kamniško sedlo *Jermanova vrata*

kamníka -e *ž* *bot.* *roža šentjanževka*

kamnína -e *ž* 1. *poceni nadomestek za porcelan*, 2. *izdelki iz kamna*, 3. *agregat*: sedimentne, magmatske ~e; kamnínast -a -o, kamnínski -a -o: ~a formacija

kamnít -a -o = kamniten -tna -o: ~a miza, pot, ~ hrib = kamnítnik -a *m*, kamnítost -i *ž*; kámnice -ic *ž* *mn.* *voz z lesenim zabojem za odvažanje kamnja*; kámnat -a -o, kamnén -a -o: ~o kršje *grušč*

kamno- *v sestavi*: kamnojédec -dca *m litofag*; kamnokràs -ása *m bot.*; kamnokrèč -éča *m bot.*; kamnolòm -ôma *m*, kamnolómec -mca *m* |*delavec*|; kamnopís -a *m litografija*, kamnopísec -sca *m litograf*, kamnopísen -sna -o: ~e črke; kamnoréz -a *m*, kamnorézba -e *ž*; kamnosèk -éka *m*, kamnoséški -a -o: ~o kladivo, kamnoséštvo -a *s*; kamnotísk -a *m*, kamnotísen -sna -o: ~a podoba, kamnotiskár -ja *m*, kamnotiskárna -e *ž*, kamnotiskálnica -e *[-un-] ž* |*stroj*|; kamnovít -a *m* |*školjka*|; kamnoznánstvo -a *s*; kamnožívka -e *ž* |*korala*|

kámor *prisl.*: ~ češ, ~ si bódi, ~ kóli *in* kamorkóli; pojdi, ~ te srce vleče! ~ prideš, povsod boš lepo sprejet

kamóra -e *ž* *spletkarska, hudodelska skrivna zveza v južni Italiji*

kampánja -e *ž gonja, boj, delo, zagon, gibanje*: volilna ~, proti špekulantom se je začela ostra ~, nemška ~ proti Slovencem *gonja*, ob poostreni ~i med italijanskimi in francoskimi listi *boju*; delavci za žetveno ~o, kampánjski -a -o: ~o učenje, delo

kampánjski -a -o; *gl. tudi* Campagna

kampírati -am *taboriti na prostem*, kampíranje -a *s*, kámping -a *m prostor za šotorjenje, taborišče, camping*

kámra -e *ž* 1. *izba*, 2. *alp. pečina z zijavko*, kámrica -e *ž*, kámrn -a -o: ~i podboji, ~o okno

kamrík -a *m kambrik*

kamuflírati -am *prikriti*, kamuflíranje -a *s*, kamufláža -e *ž prikritje, zadelava*, kamuflážen -žna -o

kán -a *m |tatarski poglavar|*, kánov -a -o: ~e horde, kanát -a *m*

kán -a *in* -ú *m kaplja, mastna sraga*: ~ vina, žganja ni niti za ~; juha brez ~a; kánec -nca *m*: v njegovih besedah je bilo za ~ nevoščljivosti, kánček -čka *m*: do zadnjega ~a se posušiti

kán -a *m plesen na vinu, bersa*, kánast -a -o: ~o vino

Kánada -e *ž in* Kanáda -e *ž |država|*, kanádski -a -o: ~a pšenica, ~i balzam, Kanádčan -a *m*, Kanádčanka -e *ž*, kanádka -e *ž |jabolko|*

kánafas -a *m |mrežasta tkanina|*, kánafasast -a -o

kanál *[-ál]* -a *m prekop, prétoka, preliv, vodni jarek, jašek*; *med. cev, rov*: zvezni ~, smerni ~i pri turbini, odtočni ~; novice prihajajo po skrivnih ~ih; kanálski -a -o *[-ls-]*: ~a pristojbina; kanalizírati -am 1. *(reko) plovno napraviti*, 2. *napraviti omrežje kanalov*, 3. *usmeriti*; kanalizácija -e *ž*: kabelska ~, mestna ~; kanálščina -e *[-lš-] ž |dajatev|*

Kanál -a *m Rokavski preliv*; Kanál *[-ál]* -a *m kr. i.*, Kanálci -ev *[-ȃc-] m mn.*, kanálski -a -o *[-ȃs-]*: Kanalska dolina

kanálja -e *ž*, kanácija -e *ž*: ta ~! to ti je prava ~!

kanapé -ja *m zofa*

kanárec -rca *m*, kanárček -čka *m*, kanárčkov -a -o, kanárčji -a -e: ~e gnezdo, kanárka -e *ž*, kanárski -a -o: Kanarski otoki

káncer -ja *m med. rak*, kancerózen -zna -o *rakav*: ~o tkivo

káncler -ja *m*: državni, zvezni, škofijski ~, kánclerjev -a -o, kánclerski -a -o: ~e pravice, kánclerstvo -a *s*

kanclíja -e *ž pisarna*, *kanclíjski -a -o *pisarniški*: ~i slog, *kanclíst -a *m pisar, pisarniški uradnik*

kancóna -e *ž |pesem|*, kancónski -a -o, kanconéta -e *ž*

kandeláber -bra *m svetilnik*, kandelábrski -a -o: ~a luč

kandidát -a *m*: učiteljski ~ *pripravnik*, ~ za poslanca, pri skušnji, kandidátov -a -o, kandidáten -tna -o: ~a lista, kandidátinja -e *ž*, kandidátka -e *ž*, kandidátski -a -o: ~i turnir, kandidírati -am: mož bo kandidiral za poslanca, kandídirali ga bodo, kandidatúra -e *ž*: priglasiti ~o

kándis -a *m |sladkor|*, kandírati -am; kandíran -a -o: ~o sadje

Káne Kán *ž mn. |rim. mesto|*: bitka pri ~ah, kánski -a -o

kánec -nca *m gl.* kan

kanéfora -e *ž dekle s košaro |kip|, nav. mn.* kanéfore -for *ž*

kanelírati -am *žlebiti, na žlebove dolbsti*, kanelíranje -a *s*; kanelíran -a -o *žlebičast, žlebast, žlebat, ožlebljen*: ~i stebri

kángla -e *ž*, kánglica -e *ž*

kanibál *[-ál]* -a *m ljudožerec, nav. mn.* kanibáli, kanibálski -a -o *[-ls-]*: ~a pojedina, kanibalízem -zma *m*, kanibálstvo -a *[-ls-] s*, kanibálščina -e *[-lš-] ž*

kaníti kánem, káni -íte! kánil -íla -o *in* kániti -nem *s stal. poud.*: črnilo je kanilo na papir, od strehe kane, solza kane iz očesa, kanil je vina med vodo *ali* v vodo, kakor kane *nanese*, na srce mu je kanilo *kap ga je zadela*

kaníti kánim *nameravati*: kam kaniš?

kánja -e *ž |ptica|*: ~ lovi miši, žejen kakor ~, želi si pijače kakor ~ dežja, kanjúh -a *m kanja*, kánjec -njca *m* 1. *skobec*, 2. *zakrivljen nož*, 3. *bot.*

kánjon -a *m deber, globoka tésen, globoko korito*

kankán -a *m |ples|*

kanón -a *m top*, kanonír -ja *m topničar*, kanonírski -a -o, kanonáda -e *ž topovsko streljanje*, kanonovína -e *ž topovina*

kánon -a *m ravnilo, pravilo, merilo, postava, seznam, predpis, fuga glas., del maše, tisk. stopnja črk*; kánonski -a -o: ~o pravo, ~e tablice, kanóničen -čna -o: ~a starost, ~o umestiti, kanonizírati

-am *posvetiti, slovesno potrditi, razglasiti za svetnika*, kanonizácija -e *ž*, kanonist -a *m kdor se ukvarja s cerkvenim pravom*; kanónik -a *m*, kanóniški -a -o, kanonikát -a *m*

Kanósa -e *ž kr. i.*: iti v ~o *hudo se ponižati, pokoriti*

***kánt** kánta *m*: priti na ~ *na boben*

Kánt -a *m* |*nem. filozof*|, Kántov -a -o: ~a filozofija, šola, kántovec -vca *m pripadnik Kantove filozofije*, kántovski -a -o, kántovstvo -a *s*, Kant-Laplaceov -a -o: ~a teorija

***kánta** -e *ž ročka*: bencinska ~, ~ masti, olja; ~ za smeti *smetnica, smetnjak*

kantáta -e *ž glas.*

kantilêna -e *ž popevka, pesmica*, kantilénski -a -o: ~a melodija

kantína -e *ž pivnica, prodajalna, posebno za vojake ali delavce*, kantinêr -ja *m*, kantinêrka -e *ž*

kantón -a *m* 1. *okraj, okrožje*: švicarski ~i, 2. *mejni, zlasti obcestni kamen*, kantónski -a -o, kantonálen -lna -o *[-ln-]*: ~o sodišče, kantonírati -am, kantoníranje -a *s*: čete kantonirajo v obmejnem pasu

kántor -ja *m pevec, nekdaj cerkovnik, učitelj*, kántorski -a -o

kanú -ja *m drevak, čoln iz enega debla*, kanuístika -e *ž šp.*

kaolín -a *m porcelanska glina, porcelanka*, kaolínski -a -o, kaolinít -a *m min.*

káos -a *m nered, zmeda, zmešnjava*, kaótičen -čna -o: ~e razmere, kaótičnost -i *ž*

káp -í *ž*: možganska, srčna, vročinska ~, ~ ga je zadela, umrl je za ~jo, zadet od ~i

káp -a *in* -ú, *mn.* kápi -ov *in* kapóvi -óv *in* kapjé, pod kapmí: z dežja pod ~ priti, ~ bije; lije kakor izpod ~a; o kresu zatikajo rože strehi v ~; kapič -íča *m streha nad vrati*

káp -a *m rtič*, kápski -a -o; Kaplándija -e *ž* |*južnoafriška pokrajina*|, kaplándski -a -o, Kaplándec -dca *m*, Kaplándka -e *ž*

kápa -e *ž*: vojaška ~, kosmata ~! |*vzklik*|, imeti ga pod ~o, vse pod eno ~o spraviti, izpod ~e gledati *grdo, jezno, potuhnjeno*; *alp. kamnitna kopa v obliki stoga, imenovana tudi pinja*; kápast -a -o: ~a streha, ~ vol = kápec -pca *m vol z navzdol, potem pa kvišku zasuknjenimi rogmi*; kápar -ja *m izdelovavec kap*, káparica -e *ž*

kapacitéta -e *ž zmogljivost, duševna in telesna zmožnost*; *priznan strokovnjak*: ~ velike tovarne, toplotna ~; ~ ladje *prostornina*, ~ podjetja *zmogljivost*, mož je ~ na tem področju; kapacitéten -tna -o, kapacitíven -vna -o: ~a upornost, kapacitívnik -a *m predmet s kapacitivnostjo*: naelektrenje ~a; kapacitívnost -i *ž el. razmerje med nabojem in napetostjo na kondenzatorju*, kapacitánca -e *ž kapacitivna upornost*

kápar -ja *m* |*zajedavec*|: ameriški ~, češpljev ~, káparjev -a -o, káparski -a -o

kápati -am *in* -pljem, kápanje -a *s*: dež kapa, od strehe kapa, od sveče, od nosa kaplje, hruške so kapale z drevesa *cepale*, ljudje kapljejo v dvorano; kapálen -lna -o *[-ln-]*: ~a cevka = kapávka -e *ž* = kapálnik -a *[-ln- / -ųn-] m*, kápanka -e *ž* |*juha*|; kápec -pca *m*: voščeni ~

kápavica -e *ž med.*, kápavičen -čna -o: ~i iztok, kápavičar -ja *m*

kapéla -e *ž* 1. grajska ~, cerkev ima več kapél, 2. *glas.*, kapélnik -a *[-ln-] m*, kapélniški -a -o *[-ln-]*: ~a palica; kapélica -e *ž*, kapéličen -čna -o

Kápela -e *ž kr. i.*, na ~i, s ~e, kápelski -a -o *[-ls-]*, Kapelčánarji -ev *[-lč-] m mn.*

kápelj -plja *in* kápeljna *m* = kápič -a *m*: morski ~, kápljev -a -o = kápeljnov -a -o *[-pəlj-]*

kapétan -a *m stotnik*, kapétanov -a -o, kapétanski -a -o

kápica -e *ž* 1. *majhna kapa*, 2. ~ pri govejem želodcu, 3. ~ pri čevlju, 4. *kačka na podkvi*: vžigalna, strelna, pokalna ~, krogelna ~ *kalota*, cevna ~; bob ima črno ~o, želodova ~, Rdeča ~; škofove ~e *bot.*, farške ~e *bot. trdoleska, kozji preslec*, kápičev -a -o: ~ les = kapičevína -e *ž*, kápičevje -a *s* |*grmovje*|, kápičast -a -o, kápičar -ja *m* |*izdelovavec*|, kápicati -am, kápicanje -a *s*: ~ čevlje

kapilára -e *ž lasnica, cev z luknjo, kot las drobno*, kapiláren -rna -o: ~a depresija, ~a cev = kapilár(k)a -e *ž*, kapilárnost -i *ž*

kapitál *[-ál]* -a *m glavnica*: obratni, duševni ~, živeti od ~a, Marxov Kapital; kapitálček -čka *[-lč-] m*, kapitalízem -zma *m*, kapitalíst -a *m*, kapitalístka -e *ž*, kapitalističen -čna -o: ~i režim, ~a dežela, ~o gospodarstvo, kapitalizírati

-am, kapitalizíranje -a *s*, kapitalizácija -e *ž*: ~ obresti; kapitálen -lna -o *[-ln-]* 1. ~e rezerve, 2. *velik, izreden*: ustrelil je ~ega kozla

kapitál *[-ál]* -a *m tisk.*, kapitálen -lna -o *[-ln-]*: ~a pisava *z velikimi črkami*, kapitálka -e *ž rimska velika črka*, kapitélka -e *ž sodobna velika črka* >*[-lk-]*

kapitán -a *m ladijski poveljnik, pomorski častnik*, kapitánski -a -o: ~i izpit, kapitánica -e *ž kapitanova žena*; kapitanija -e *ž*: pristaniška ~, deželska ~

kapitél *[-él]* -a *m glava pri stebru*, kapitélski -a -o *[-ls-]*: ~o okrasje, ~i akant

kapitel *[-əl]* -tla *m* → *poglavje*

kapitelj -tlja *in* kapiteljna *m*: stolni ~, kapiteljski -a -o: ~a cerkev >*[-əlj-]*; kapitulár -ja *m član kapitlja*

Kapitól *[-ól]* -a *m* |*grič v Rimu*|: na ~u, kapitólski -a -o *[-ls-]*: ~e gosi

kapitulárij -jev *m mn. pr. postave karolinških kraljev*

kapitulírati -am *podati se, vdati se*: po dve uri trajajočem boju je trdnjava kapitulirala, kapitulácija -e *ž vdaja*: brezpogojna ~, kapitulacíjski -a -o: ~i pogoji, kapitulánt -a *m kdor kapitulira*, kapitulántski -a -o: ~a politika, narava, kapitulántstvo -a *s*

Kápla -e *ž kr. i.*, v ~i, iz ~e, kápelski -a -o *[-pəl-]*, Kápljani -ov *m mn.*

kaplán -a *m*, kapolánček -čka *m zn̆.*, kaplánski -a -o: ~o vino, kaplanija -e *ž* |*služba in stanovanje*|, kaplanijski -a -o: ~a hiša, kaplanováti -újem, kaplanúj -te! kaplanovàl -ála -o, kaplanovánje -a *s*, kaplánstvo -a *s*

káplanka -e *ž* = káplanovka -e *ž* |*turbina*|

káplja -e *ž*: deževna, potna, rosna, steklena ~, ~ na veji, kápljast -a -o, kápljica -e *ž*: želodčne ~e, jemati zdravilo po ~ah, žlahtna vinska ~, to ti je ~! kápljičast -a -o, kápljičen -čna -o: ~a infekcija, kapljevína -e *ž kapljiva tekočina*

kapljáti -ám, kapljáj -ájte! kapljàl -ála -o, kapljánje -a *s*: denar po malem kaplja, sod kaplja, zdravilo ~ v žličko, kapljív -a -o: ~o tekoč, kapljívost -i *ž*

kapnica -e *ž* 1. *voda*, 2. *vodnjak*, 3. *spodnji konec strehe, spodnja letva na strehi*, 4. *kem. cevasta steklena posoda*

kapnik -a *m in* kápnik -a *m* 1. viseč, stoječ ~, 2. *kamen ali posoda pod žlebom*, kapníški -a -o: ~e tvorbe, kapnína -e *ž*

kápo -ja *m*: ~ v taborišču

káprа -e *ž* 1. *bot.*, 2. *začimba*, káprn -a -o: ~a omaka, káprovec -vca *m* |*grm*|

kaprica -e *ž* → *muha, sitnost, svojeglavost*, kapríca st -a -o = kapriciózen -zna -o *muhav, muhast, svojeglav, siten*, kapricióznost -i *ž*; kapricírati -am se: ~ se na kaj *trmasto pri čem vztrajati, zapičiti se v kaj, sitnariti s čim*

kapról *[-ól]* -a *m lj. korporal*

kaprónski -a -o: ~a kislina *kem.*

***kápselj** -na *[-əlj-] m vžigalna kapica*

kápsula -e *ž* 1. *med. ovojnica, sklepna gožva*, 2. *ovoj, oblat za zdravila*

Kápua -e *ž* |*strim. mesto*|, kapuánski -a -o, Kapuánec -nca *m*; *gl. tudi* Capua

kapúca -e *ž oglavnica*: plašček s ~o, kapúcast -a -o

kapucín -a *m*, kapucínka -e *ž* 1. *redovnica*, 2. *bot.*, kapucínec -nca *m* 1. *kava*, 2. *opica*, *kapucínar -ja *m*, kapucínski -a -o, kapucinráda -e *ž robata pridiga v vulgarnem jeziku*

kápus -a *m zelje (dokler raste)*, kápusov -a -o: ~ belin, kápusen -sna -o: ~i vrt = kápusnik -a *m* = kapusnják -a *m*, **kápusje** -a *s*, kapusíšče -a *s* |*njiva*|, kápusnica -e *ž* 1. *zelnica*, 2. *jabolko in hruška*

kàr césar *oz. z.*; *nanaša se na stvari, povzema misel nadrednega stavka*: pusti, čemur ne prideš do živega; ~ sem kupil, to bom lupil; udari, s čimer more; ustavi se, pri čemer hočeš; zob me je bolel, ~ pa ni prijetno → *to pa ni prijetno*; **kàr** kóli *ali* karkóli

kàr *prisl.* 1. ~ najhitreje, ~ se dá velik, ~ večji, toliko boljši; 2. ~ ga poznam, 3. vse je bilo tiho, ~ nekaj zašumi, 4. ~ dajte ga! ~ pojdi! 5. ~ ustrašil sem se, to bo zanj ~ dobro, ~ šel je, ~ tako ne bo šlo, 6. ~ dotaknil se ga nisem *nikar, tudi*

karabín -a *m zaponka z vzmetjo*, karabínar -ja *m vponka*: ~ na klešče, karabínka -e *ž* |*puška*|, karabinjêr -ja *m*, karabinjêrski -a -o

Káradžić -a *m*, Káradžićev -a -o

karáfa -e *ž* |*brušena steklena posoda*: ~ z oljem in kisom

Karaíbsko mórje -ega -a *s Karibsko morje*

karakál *[-ál]* -a *m zool. puščavski ris*

karákter -ja *m značaj*, karaktêren -rna -o: ~a vloga, ~a drama = karaktêrka -e *ž*,

karakterística -e *ž* 1. *označba, značilnost, pismena ocena*; 2. *mat., stroj. el.*: anodna ~, karakterističen -čna -o *značilen*, karakterizírati -am *označiti*, karakterizíranje -a *s*, karakterizácija -e *ž*, karakterístikum -a *m značilna lastnost*; karakterológija -e *ž*

karamból *[-ól]* -a *m trk, trčenje*: ~ na biljardu, avtomobilski ~, karambolírati -am, karambolíran -a -o

karamél *[-él]* -a *m žgani sladkor*, karaméla -e *ž* |*sladkorček*|, karamélen -lna -o *[-ln-]*: ~i bonboni

Karantánija -e *ž staro ime za Koroško*, Karantánec -nca *m*, Karantánka -e *ž*, karantánski -a -o

karanténa -e *ž varnostna zapora zaradi nalezljivih bolezni*: ladja v ~i, karanténski -a -o: ~i oddelek, karantenírati -am, karanténec -nca *m*, karanténka -e *ž*

karárski -a -o: ~i marmor; *gl. tudi* Carrara

karát -a *m* |*utežna enota za drage kamne in zlato*|, karáten -tna -o: ~a utež, ~o zlato; karatírati -am

kárati -am, káranje -a *s*, káravec -vca *m*, káranec -nca *m*

karavána -e *ž potujoče krdelo trgovcev ali romarjev, vrsta*, karavánski -a -o: ~a pot, ~i promet

Karavánke -ánk *ž mn.* |*gorovje*|: na ~ah, gora v ~ah, karavánški -a -o: ~i predor

karavéla -e *ž* |*majhna jadrnica*|

karávla -e *ž stražnica ob meji*

karbíd -a *m* 1. *spojina z ogljikom*, 2. kalcijev, silicijev, borov ~, karbídov -a -o: ~o apno, karbíden -dna -o: ~a svetilka = karbídovka -e *ž*

karból *[-ol]* -a *m* |*razkužilo*|, karbólen -lna -o *[-ln-]*: ~a kislina; karbolinéj -a *m*: ~ za impregniranje lesa

karbón -a *m* 1. *geol. doba*, 2. *ogljik*, karbónski -a -o: ~i papir; karbonát -a *m sol ogljikove kisline*: bakrov ~, amonijev ~ *pecilni prašek*, cinkov ~ *kalamina*, natrijev ~ *soda*, karbonáten -tna -o; karbonizírati -am *(z)ogleniti*, karbonizácija -e *ž (z)oglenitev*, karbonizátor -ja *m*; karboníl *[-íl]* -a *m*: nikljev ~, karbonádo -da *m min.*, karborúnd -a *m min.* |*umetni kamen*|

karbonárji -ev *m mn.* |*skrivna zveza italijanskih rodoljubov*|, karbonárski -a -o

karbúnkel *[-əl]* -kla *m tur z več strženi*

karburírati -am 1. *uplinjati*, 2. *dodajati plinu ogljikovega vodika*, karburátor -ja *m uplinjač*

kárcer -ja *m šolski zapor*: dobiti ~

karcinóm -a *m rak, rakavo obolenje*, karcinómski -a -o, karcinomatózen -zna -o: ~a celica, karcinogén -a -o *povzročajoč raka*, karcinogén -a *m snov, ki povzroča raka*

kardánski -a -o: ~a gred, ~i sklep; *gl. tudi* Cardano

kardinál *[-ál]* -a *m* 1. *cerkveni dostojanstvenik*, 2. *ptič*; kardinálski -a -o *[-ls-]*: ~i klobuk, kardinálstvo -a *[-ls-] s*, kardinálen -lna -o *[-ln-] poglaviten, glaven*: ~i števniki *glavni*, ~a napaka

kardiográf -a *m aparat za merjenje srčnih utripov*, kardiográfski -a -o, kardiográm -a *m*, kardiográmski -a -o; kardiológija -e *ž med. nauk o srcu*, kardiológ -a *m* |*zdravnik*|

karé -ja *m* 1. *štirikotnik kot vojaška formacija*, 2. *jed*: svinjski ~

Kárel *[-əl]* -rla *m os. i.*, Kárlov -a -o, Kárelček -čka *[-əl-] m*, Kárelčkov -a -o *[-əl-]*, Kárlo -a *m*, Karlína -e *ž*, Karlínin -a -o; karlíst -a *m* |*pripadnik španske stranke*|, karlístičen -čna -o: ~a stranka

Karélija -e *ž*, karélski -a -o *[-ls-]*: Karelska ožina

karénca -e *ž čakanje*, karénčen -čna -o *čakalen*: ~a doba zavarovanja

karéta -e *ž* |*želva*|

karfijóla -e *ž cvetača*, karfijólen -lna -o *[-ln-]*: ~a juha *cvetačna*

***karfúnkel** *[-əl]* -kla *m min. ognjenec*

kárgo -a *m ladijski tovor*

kariatída -e *ž kip ženske kot steber*

Karíbda -e *ž gr. mit.*: priti med Skilo in ~o *med krnice in pečine*

Karíbsko mórje -ega -a *s Karaibsko morje*

karibú -ja *m severni jelen*

kariéra -e *ž tek, napredovanje v službi, življenjska pot*: lepa, igravska ~, ~o napraviti, kariérski -a -o, karierist -a *m kdor se žene za kariero*, karierístka -e *ž*, karierízem -zma *m lov za kariero*

káries -a *m med.* piškavost *(zob)*, *(kostna) gniloba*, kariózen -zna -o *piškav*: ~i zobje

karikatúra -e *ž smešno in pikro spačena podoba*, karikatúren -rna -o, karikaturíst -a *m*, karikírati -am, karikiranje -a *s*

karírati -am *delati vzorce s kvadrati*; **karíran** -a -o *prid.*: ~e hlače, ~ zvezek, papir, karírast -a -o *križast*: ~o blago
karitatíven -vna -o *dobrodelen*: ~o delo
***karjóla** -e *ž samokolnica*
karlíst -a *m gl.* Karel
Kárlovac -vca *m*, kárlovški -a -o: Karlovška cesta, Kárlovčan -a *m*, Kárlovčanka -e *ž*, kárlovčan -a *m* |*vlak*|
Kárlovi Vári Kárlovih Várov *m mn.* |*češko zdravilišče*|, karlovárski -a -o: ~a sol
karmanjóla -e *ž* |*franc. revolucionarna pesem, jakobinska noša*|
Karmél *[-él]* -a *m* |*gora na Jutrovem*|, karmélski -a -o *[-ls-]*, karmeličan -ána *m* |*redovnik*| = karmelít -a *m*, karmeličánka -e *ž* |*redovnica*|, karmeličánski -a -o = karmelítski -a -o
Kármen *ž neskl.*: govorila je s ~, Kármenin -a -o; *gl. tudi* Carmen
karmezín -a *m* |*rdeče barvilo*|, karmezínast -a -o, karmezínski -a -o: ~o rdeč
karmín -a *m* |*rdeče barvilo*|, karminski -a -o: ~a barva, ~o rdeč, karminast -a -o
kármina -e *ž*, *tudi mn.* kármine -min *ž etnogr. pogrebščina, sedmina*, karminják -a *m gost na sedmini*
karneól *[-ól]* -a *m min. meseni ahat*
karnevál *[-ál]* -a *m pust, predpust*, karneválski -a -o *[-ls-]*: ~e norčije, zabave, ~i sprevod
Kárnija -e *ž*, **kárnijski** -a -o: Karnijske Alpe, Kárni -ov *m mn.*, kárnski -a -o
karnísa -e *ž zastornica*: ~ ima letvo, palico in kljuko, karnísnik -a *m* |*oblič*|, karnísnica -e *ž* |*palica*|
káro -a *m* |*igralna karta*|, károv -a -o: ~ as, ~a dama
Karolíngi -ov *m mn.* |*frankovska vladarska rodovina*|, karolínški -a -o: ~a minuskula
Káron -a *m Haron*, Káronov -a -o
karoserija -e *ž okrov, avtomobilsko ohišje*, karoserijski -a -o
karotín -a *m kem.* |*rastlinsko barvilo*|, karotínski -a -o
kárp kárpa *m* |*riba*|, kárpov -a -o, karpovína -e *ž*, kárpovnik -a *m* |*ribnik*|; *gl. tudi* krap
Karpáti -ov *m mn.*: Véliki, Mali, Gozdni ~, karpátski -a -o: ~i prelazi
karstenít -a *m min.*
kárta -e *ž dopisnica, razglednica, vozovnica, vstopnica, nakaznica*: meso na ~e
kárta -e *ž*: dobra, prazna ~, šop kart, igralne ~e, ~e igrati, metati, privzdigniti, mešati, založiti; ima vse ~e v rokah, vreči zadnjo ~o, v ~e komu gledati, pokazati svoje ~e, staviti vse na eno ~o, iz kart vedeževati, na ~e prerokovati; kartáti -ám (se), kartánje -a *s*, kárten -tna -o: ~e podobice, kartávec -vca *m*, kartávka -e *ž*; *gl. tudi* kvarte
kárta -e *ž zemljevid*: zemljepisna, fizična, geološka, hidrografska, orografska, navtična, astronomska, nebesna ~, meteorološka ~ *vremenska*, kárten -tna -o: ~i papir; kartírati -am, kartíranje -a *s*: ~ pokrajino *delati njen zemljevid*
Kartágina -e *ž kr. i.*, Kartagínec -nca *m* = Kartažàn -ána *m*, Kartagínka -e *ž* = Kartažánka -e *ž*, kartagínski -a -o = kartažánski -a -o
kartávžar -ja *m* |*nagelj*|
kartéča -e *ž* |*topovski naboj s kroglicami*|, kartéčen -čna -o: ~i naboj
kartél *[-él]* -a *m ekon., polit.*: sladkorni ~, kartélski -a -o *[-ls-]*, kartelírati -am, kartelíranje -a *s*
kárter -ja *m stroj.*
Kartézij -a *m*, kartezijánski -a -o; *gl. tudi* Cartesius *in* Descartes
kártica -e *ž listek v kartoteki, dopisnica*
karto- *v sestavi*: kartográf -a *m*, kartográfski -a -o: ~i zavod, kartografija -e *ž*, kartografírati -am, kartografíranje -a *s*; kartográm -a *m*, kartográmski -a -o; kartotéka -e *ž*, kartotéčen -čna -o: ~o knjigovodstvo
kartón -a *m* |*lepenka*|: varovalni ~ pri knjigi, Raffaelovi ~i, kartónski -a -o, kartonírati -am *v karton vezati*, kartoníran -a -o, kartoníranje -a *s*, kartonáža -e *ž lepenkarstvo*, kartonážen -žna -o: ~a tovarna *tovarna lepenke*, kartónar -ja *m* = kartonážar -ja *m lepenkar*
kartuzija -e *ž*, kartuzijski -a -o: ~a zemlja, kartuzijánec -nca *m*, kartuzijánski -a -o: ~o življenje
karúsel *[-ɔl]* -sla *m vrtiljak*; *teh. navpična stružnica*
kárželj -žlja *in* -željna *m* |*goba*|, káržljev -a -o = kárželjnov -a -o *[-žalj-]*
***kása** -e *ž blagajna*, *kasírati -am *vnovčiti, pobirati*, *kasíranje -a *s*: ~ naročnino, *kasír -ja *m blagajnik*, *kasírka -e *ž blagajničarka*

kasácija -e *ž razveljavitev listine, sodbe*, kasacíjski -a -o: ~o sodišče, kasírati -am: ~ sodbo *razveljaviti*

kasáč -a *m* → *(konj) dirkač*, kasáški -a -o: ~e tekme → *konjske dirke*

Kasándra -e *ž* |*trojanska prerokinja*|, Kasándrin -a -o

kasárna -e *ž vojašnica*: stanovanjska ~, kasárnski -a -o = kasárniški -a -o: ~i žargon, kasarnírati -am, kasarniranje -a *s*: ~ čete

kásen -sna -o *in* kasèn, kasán -snà -ó -í -é -á; *dol.* kásni -a -o, *prim.* kasnéjši -a -e *in* kášnji -a -e; *prisl.* kasnó, kasnéj(š)e *in* kášnje: ~ si, ~o prihajaš, ~o je že, ~ plačnik, ~e glave biti, ~ za delo, ~ pri jedi; kasnóst -i *ž in* **kásnost** -i *ž*, kasnôba -e *ž*; kasnè -éta *m počasnež*, kasnéla -e *ž počasnica*; kasnoglàv -áva -o = kasnoúmen -mna -o *topoglav, topoumen* >*[kas- / kəs-]*

kaséta -e *ž škatlica*: filmska ~, kaséten -tna -o: ~i strop, ~a zapirka *fot.*, kasetírati -am: strop ~

Kasiodór(us) -ra *m* |*rim. senator*|, Kasiodórov -a -o

Kasiopéja -e *ž astr.*, kasiopéj -a *m kem.* |*prvina*|

Kásius -ia *m in* Kásij -a *m*, Kásijev -a -o: ~a zarota, Kásia -e *ž in* Kásija -e *ž*, Kásijin -a -o

kasiterít -a *m min.*

kaskáda -e *ž stopničast slap*

kásko -a *m*: ~ zavarovanje ladje, avta

kasnéti -ím *zastajati, muditi, počasen postajati*, kasni *in* kásni -íte! kasnèl -éla -o, kasnênje -a *s*: ura kasní, zakaj kasniš s svojim prihodom? >*[kas- / kəs-]*

kasníti -ím *zadrževati, muditi*, kasni *in* kásni -íte! kasníl -a -o, kasnjênje -a *s*: kaj me kasniš? sam nič ne naredi pa še druge kasni; kasnívec -vca *m obotavljač*, kasnívka -e *ž* >*[kas- / kəs-]*

Káspijsko mórje -ega -a *s* (°Kaspiško)

kásta -e *ž vrsta, pleme, družbeni razred, stan*: vojaška, trgovska ~, indijske ~e, kástovski -a -o = kásten -tna -o: ~i duh, kástovstvo -a *s*

Kastálija -e *ž* 1. *nimfa*, 2. *sveti izvir v Delfih, simbol pesniškega navdihnjenja*

kastanjéta -e *ž*, *nav. mn.* kastanjéte -ét *glas.*

Kástav -stva *m kr. i.*, kástavski -a -o, Kástavci -ev *m mn.*, Kástavščina -e *ž* |*pokrajina*|, kástavščina -e *ž* |*govorica*|

kastél *[-él]* -a *m trdnjavica, gradič*, kastelán -a *m graščinski oskrbnik, gradnik*, kastelánstvo -a *s*

Kastílija -e *ž* |*španska pokrajina*|, kastílski -a -o *[-ls-]*, kastílščina -e *[-lš-] ž* |*jezik*|, Kastílec -lca *[-lc-] m*, Kastílka -e *[-lk-] ž*

Kástor -ja *m* |*junak grške pripovedke*|: ~ in Póluks |*zvezdi v ozvezdju dvojčkov*|

kastórec -rca *m* |*klobuk iz bobrovine*|

kastrácija -e *ž skopljenje*, kastrírati -am *skopiti, rezati*, kastríranje -a *s*, kastrát -a *m skopljenec, evnuh*, kastrátski -a -o: ~i glas *otroški*

°**kastróla** -e *ž kozica*

káša -e *ž*: prosena, ječmenova, ajdova, ovsena ~; *poštengana ~, nastrgana, mlečna, krompirjeva ~; babja ~ *sodra*, svinjska ~ *bot.*; lepo ~o si je skuhal, hodi okrog njega kakor mačka okrog vrele ~e; v ~i biti, ne boš ~e pihal; kášen -šna -o: ~i ovitek *med. kataplazma*, kášnat -a -o: ~a klobasa, kášast -a -o: ~a snov, *med.* ~o blato; kášica -e *ž* 1. miška ~o kuhala, 2. *bot.*; kášar -ja *m* 1. *kdor kupčuje s kašo*, 2. *kdor (rad) kašo jé*; kášnica -e *ž* 1. *klobasa*, 2. *voda*, 3. *sad*; kášnik -a *m* |*stope*|, kašnják -a *m* |*lonec*|

káščа -e *ž*: žito je v ~i, káščica -e *ž*

kášelj -šlja *m*: suh ~, dušljiv, oslovski ~, ~ ga je posilil; kášljati -am, kášljanje -a *s*: kri ~, kášljav -a -o: ~ bolnik, kašljávec -vca *m*, kašljávka -e *ž*, kašljálo -a *s*, kašljávček -čka *m*

kašírati -am 1. *pokriti, zakriti, prekriti*: ~ platnice, 2. ~ kip

Kašmír -a *m* |*indijska država*|, kašmírski -a -o, Kašmírec -rca *m*, Kašmírka -e *ž*, kašmír -a *m* |*tkanina, prvotno iz Kašmira*|, kašmírka -e *ž kašmirska koza*

kášta -e *ž* 1. *agr. kašča, žitnica*, 2. *gozd., stvb. pri vodnih tokovih zgradba iz lesenega ogrodja ali žičnega pletiva, napolnjena s kamenjem*, 3. rezan les zložijo v ~e, da se suši

kaštél *[-él]* -a *m* |*del ladje*|

Kašúbi -ov *m mn. slovanski narod v zaledju Gdanska*, kašúbski -a -o, kašúbščina -e *ž*, Kašúbsko -ega *s*, na ~em

katafálk *[-álk]* -a *m (visok) mrtvaški oder*

katahréza -e *ž poet. nepravilna raba, ponesrečena primera*, katahréstičen -čna -o: ~a primera

kataklízma -e *ž potop, polom*

katakómbe -ómb *ž mn. podzemeljske grobnice*: umakniti se v ~e, katakómbski -a -o
katalánščina -e *ž gl.* Katalonija
kataléktičen -čna -o *poet. nepopoln*: ~ verz
katalepsija -e *ž med. odrevenelost*, kataléptičen -čna -o, kataléptik -a *m*
kataliza -e *ž kem. sprememba reakcijske hitrosti*, katalizátor -ja *m snov, ki spreminja hitrost reakcije*, katalítičen -čna -o
katalóg -a *m imenik, seznam*: šolski, ročni ~, vpisati v ~, katalóški -a -o, katalógen -gna -o: ~i listek, oddelek, katalogizírati -am, katalogizíranje -a *s*, katalogizácija -e *ž*
Katalónija -e *ž |španska pokrajina|*, Katalónec -nca *m*, Katalónka -e *ž*, katalónščina -e *ž*, *tudi* katalánščina -e *ž |jezik|*, katalónski -a -o
katánec -nca *m bot, reseda*
kataplázma -e *ž kašnat ovitek med.*
katapúlt *[-lt]* -a *m* 1. *staroveški stroj za metanje kamnov*, 2. *naprava za vzlet letal, zlasti na letalonosivkah*
katár -ja *m med.*: ~ v grlu, očesni, bronhialni, črevesni ~; katarálen -lna -o *[-ln-]*: ~o vnetje = katáren -rna -o
katarákt -a *m slapje, brzica, prag v reki*, katarákta -e *ž med. motna očesna leča*
Katarína -e *ž*, Katarínin -a -o, Kátra -e *ž*, Kátrin -a -o, Katrè -éta *ž*, Kátrica -e *ž*, Kátričin -a -o, Kátja -e *ž*, Kátka -e *ž*, Kática -e *ž*; katarínka -e *ž |hruška|*
katárza -e *ž poet. očiščenje*
katástər -stra *m temeljni vpisnik, zemljiška knjiga*, katástrski -a -o = katastrálen -lna -o *[-ln-]*: ~i čisti pridelek
katastrófa -e *ž nesreča, polom, poraz*, katastrofálen -lna -o *[-ln-]*: ~ potres
katéder -dra *m šolski oder z mizo*: stati na ~u, sedeti za ~om, katédrski -a -o: ~a učenost
kátedra -e *ž stolica (učiteljsko mesto) na visoki šoli*
katedrála -e *ž stolnica*, katedrálen -lna -o *[-ln-]*: ~a cerkev *stolna*, ~o steklo
kategóričen -čna -o *odločen, določen, brezpogojen*: ~a izjava, ~i imperativ
kategorija -e *ž vrsta, razred*, kategorijski -a -o, kategorizírati -am *razvrstiti, razvrščati*, kategorizíranje -a *s*, kategorizácija -e *ž razvrstitev*: ~ rastlin, rudnin, uradništva, šahistov, kategorizacíjski -a -o: ~a komisija
katehét -a *m veroučitelj*, katehétski -a -o, katehétika -e *ž*, katehétičen -čna -o: ~e metode, katehéza -e *ž*, katehíst -a *m*, katehístinja -e *ž*, katehizírati -am, katehizíranje -a *s*, katehizácija -e *ž*, katehúmen -a *m*, katehúmenski -a -o *>[-mən-]*
katekízem -zma *m*: politični ~, katekízemski -a -o *[-zəm-]*: ~i način obravnave, ~a modrost
kateksohéa *prisl. zlasti, kratko in malo*
katéri -a -o 1. *vpr. z.*; *vprašuje po določenih osebah ali stvareh iz vrste oseb ali stvari*: ~o meso, goveje ali telečje? ~i izmed vas je to storil? ~i dan je danes? ~ega smo danes? 2. *oz. z.*; *rabimo ga, kadar oseba ali reč, ki nanjo meri, ni znana ali kadar mislimo na eno ali več izmed mnogih oseb ali stvari*: ~i ste zadovoljni, vzdignite roke; vsaka pšenica, ~o kupujem, je snetjava; *rabiti ga moramo, kadar bi bil* ki *dvoumen*: ta je tisti, ~emu je vse zaupal; *smemo ga rabiti tudi za predlogi*: pot, po ~i hodiš, vodi v pogubo; hiše, iz ~ih so nas zapodili, so zažgali; 3. *ned. z.*: če vas ~ega zadene, brez strahu pojdi; katéri kóli *ali* katerikóli, katéri si bódi
katérikrat 1. *vpr. prisl.*: ~ že neseš danes? 2. *ned. prisl. včasih, tu in tam*: ~ se poleni; ~ zna, še večkrat pa ne; pa še ~ pridi! *kdaj*
katéta -e *ž geom.*: prileżna, nasprotna ~
katéter -ja *m med. cev za v telesno votlino*, katéterski -a -o, kateterizírati -am, kateterizíranje -a *s*
kátgut -a *m |kirurška nit|*
Katilína -a *in* -e *m rim. os. i.*, Katilínov -a -o: ~a zarota, katilínski -a -o
katión -a *m el. pozitivno naelektreni ion*, katiónski -a -o
Káto -óna *m |rim. državnik|*, Katónov -a -o, katónski -a -o
katóda -e *ž el.*: direktna, indirektna, obločna, oksidna, tekoča ~, katóden -dna -o: ~i baker
katoličan -ána *m in* katoličan -a *m*, katoličánka -e *ž*, katoličánstvo -a *s*, katolík -a *m*, katóliški -a -o, katóličtvo -a *s*, katolizácija -e *ž*, katolizacíjski -a -o, katolicízem -zma *m*
kátorga -e *ž prisilno delo z izgnanstvom*, kátoržnik -a *m*
katrán -a *m*: asfaltni ~ *bitumen*, katránov -a -o = katránski -a -o: ~i derivati,

katránast -a -o, katranizírati -am, katranizíranje -a *s*, katranizácija -e *ž*, katranizacíjski -a -o

Katúl(us) -la *m* |*rimski pesnik*|, Katúlov -a -o: ~e pesmi

katún -a *m* |*bombažna tkanina*|, katúnov -a -o = katúnast -a -o, katúnski -a -o: ~a igla, katúnar -ja *m* |*tkavec*|, katúnarski -a -o: ~a stiskalnica; *gl. tudi* ko(n)tenina

káva -e *ž*: bela, črna, sladna, ledena, želodova, ekspresna, turška ~; ~o pražiti, mleti; kávin -a -o: ~a primes, káven -vna -o: ~a žlička *žlička za kavo*, ~a gošča, ~i sesedek; kávica -e *ž*, kávnica -e *ž škatla za kavo*, kávnik -a *m posoda za kavo*, kavárna -e *ž*, kavárniški -a -o: ~a družba, kavárnar -ja *m*, kavárnarica -e *ž*, kavárnarski -a -o, kávovec -vca *m bot.* |*drevo*|

kavalerija -e *ž konjenica*, kavalerijski -a -o, kavalerist -a *m*, kavalkáda -e *[-lk-] ž krdelo jezdecev, jahanje*

kavalír -ja *m*, kavalírski -a -o: ~o vedenje *udvorljivo*, kavalírstvo -a *s*

kavatína -e *ž* |*lirski samospev*|

kávboj -a *m*, kávbojski -a -o: ~i film = kávbojka -e *ž*, kávbojke -jk *ž mn.* |*hlače*|

kávcija -e *ž varščina*: ~o položiti, kávcijski -a -o: ~a menica

kávč -a *m*: spati na ~u

kávčuk -a *m*, kávčukov -a -o, kávčukovec -vca *m* |*drevo*|, kávčukast -a -o

kavdráti -ám, kavdrál -ála -o, kavdránje -a *s in* kávdrati -am *s stal. poud.*: puran kavdra, kavdráč -a *m puran*, kávdra -e *ž*

kávelj -vlja *m*, *prenes. tudi* kávelj -na *m*: ~ za meso, s ~i vlačijo krclje iz narasle vode, ~ za kopita, zidni ~, klobuk obesiti na ~, plug na ~, naš dedek so še zmerom ~, to ti je ~; káveljc -a *[-vəlj-] m* = káveljček -čka *[-vəlj-] m*: *med.* kožni ~, kávljast -a -o: ~ krompir *s poganjki*, kavljàt -áta -o *poln kavljev*

kavêrna -e *ž votlina, jama*: vojaška ~, tuberkulozna ~, kavêrnski -a -o: ~a drenaža, kavernózen -zna -o *z votlinami*: ~a pljuča

káviar -ja *m*, káviarjev -a -o

kávka -e *ž zool.*, kávkin -a -o, kávčji -a -e: ~e gnezdo, kávkati -am, kávkanje -a *s*: kavke kavkajo

kávka -e *ž* 1. *kavelj*: tkavska ~, 2. *pralica, srpica*, 3. ~ pri vratih, 4. *grda pisava*: ne vem, kaj naj pomenijo te ~e, kávčica -e *ž srpica, pralica*; kavkáti -ám *grdo pisati, čečkati*, kavkáj -ájte! kavkàl -ála -o, kavkánje -a *s*

kávka -e *ž* = kavčína -e *ž* |*trta*|

Kavkáz -a *m* |*pogorje*|, kavkáški -a -o, Kavkázija -e *ž*, Kavkázec -zca *m in* Kavkázijec -jca *m*

kávkelj -klja *m kavelj*, kávkeljc -a *[-kəlj-] m*, kavkljáti -ám, kavkljàj -ájte! kavkljàl -ála -o, kavkljánje -a *s*, kávčiti -im

kávla -e *ž koleraba, ogrščica*

kávra -e *ž pura*, kavráč -a *m puran*

kávra -e *ž rumena koleraba*

kávri -ja *m* |*morski polžek*|

kávs -a *m*: to je bil ravs in ~, kávsati -am, **kávsanje** -a *s*, kávsniti -nem, kávsnjen -a -o, kavsljáti -ám, kavsljàj -ájte! kavsljàl -ála -o, kavsljánje -a *s*, kávselj -slja *m ranarska priprava za puščanje krvi*

kávstičen -čna -o *jedek, oster*: ~a soda, ~ dovtip, kávstika -e *ž vžiganje, jedkanje*, kávstikum -a *m pripomoček za jedkanje*

kavtéla -e *ž ukrep iz previdnosti*

kávter -ja *m med. žgalo*, kavterizírati -am *izžigati, prežigati*, kavterizíranje -a *s*

kavzálen -lna -o *[-ln-] vzročen*: ~a zveza, kavzálnost -i *ž vzročnost*: načelo ~i, kavzálnosten -tna -o *[-ln-]*: ~i princip, kavzatíven -vna -o *slov.*: ~i glagoli *vzročni*

kazálo -a *s*: abecedno, stvarno ~, sončno ~ *gnomon*, kazálce -a *[-lc-] s*, kazálnik -a *[-ln-] m*: osvetlitveni ~ *fot.*

kazáti kážem, káži -íte! kažóč -a -e, kazáje, kázal -ála -o, kazánje -a *s in* kázati -žem *s stal. poud.*: ~ pot, figo, rebra, osla; ~ s prstom na koga, ura kaže poldan, ~ veselje, žalost, sovraštvo, ~ učenost, zobe; gosli ~, roka kaže (pot); to kaže na hudo zimo, nič dobrega ne kaže, zanj slabo kaže, na dež kaže, kakor (vse) kaže; to ga ne kaže v lepi luči, nič ne kaže, da bo kmalu; ob takem vremenu ne kaže kositi; dekle se rada kaže, komedijanti se kažejo po sejmih; kazálen -lna -o *[-ln-]*: ~i zaimki

kazávec -vca *m* 1. *prst na roki*, 2. *oseba*, 3. *kazalo*: urni, minutni, svetlobni, smerni ~, kazávček -čka *m*; kazávka -e *ž*: ~ v slovarju

kazein -a *m mlečna beljakovina*, kazeínski -a -o: ~a barva, kazeózen -zna -o *sirast*

kazemáta -e *ž pred bombami varen prostor v trdnjavi in na ladji, ječa*
kázen -zni *ž*: denarna, telesna, zaporna, smrtna ~, poprejšnja ~, s ~ijo prepovedano; huda, ostra ~, ~ odmeriti, odsedeti, plačati, ~ me doleti, zadene; za ~ bo lačen, za ~ dobiti; *pr. zg.* žitna ~ *|dajatev|*; kázenski -a -o *[-zən-]*: ~o pravo, ~a premestitev, ~i prostor *šp.*; kazenskopráven -vna -o, kazenskosóden -dna -o, kazenskoprávden -dna -o
kázen -zna -o: kakor je ~o, se bo zvedrilo; ni ~o, da bi se kaj naredilo; vreme, žito je ~o *dobro kaže*
Kázimir -a *m*, Kázimirov -a -o, Kázimira -e *ž*, Kázimirin -a -o
kazíno -a *m |družabno shajališče|* = kazína -e *ž*, kazínski -a -o: ~i ples
kazíti -ím, kázi -íte! kazéč -a -e, kazíl -a -o, kažênje -a *s*: razvada ga kazi, mu kazi srce, ~ veselje, igro; tako si kaziš prihodnost, delo se mi kazi, vreme se kazi; kazílen -lna -o *[-ln-]*, kazívec -vca *m*, kazívka -e *ž*
kaznílnica -e *ž*, kaznílniški -a -o *>[-ųn-]*
káznjenec -nca *m*, káznjenka -e *ž*, káznjenski -a -o; kaznív -a -o: ~o dejanje, kaznívost -i *ž*
kaznováti -újem, kaznúj -te! kaznujóč -a -e, kaznovàl -ála -o, kaznován -a -o, kaznovánje -a *s*: ~ otroka z grajo; ostro, hudo ~ koga zaradi česa *ali* za kaj, kaznoválen -lna -o *[-ln-]*: ~i ukrep, ~i pohod, kaznovávec -vca *m*, kaznovávka -e *ž*
kazuár -ja *m avstralski noj*
kazuístika -e *ž veda, ki se ukvarja s posameznimi značilnimi primeri (moralnimi ali pravnimi), tudi dlakocepstvo*; kazuíst -a *m*, kazuístičen -čna -o
kázus -a *m slov. sklon, med., pr. konkreten primer*, kázusen -sna -o *sklonski*: ~e oblike
kážimed -a *m bot.*
kážipot -a *m |roka|*: cestni ~, on ti bo ~ *ti bo kazal pot*, kažipóten -tna -o: ~i napis
kčási *prisl. takoj*
kdáj *vpr. prisl.*: ~ je bilo? do ~? je bilo to včeraj? ne vem ~
kdàj *ned. prisl.*: ~ pa ~ *včasih*; ti bo ~ še žal, še ~ kaj rêci, to ti lahko še ~ prav pride; °kdajkóli *kadarkoli*
kdó kóga 1. *vpr. z.*, kómu *in* komú, kóga, pri kóm, s kóm; *vprašuje po osebah nasploh, ne glede na spol in število*: ~ je prišel? ~ so krivci? 2. *ned. z. [kdo] uporabljamo za katero koli nedoločeno osebo*: tak mi vendar ~ (°nekdo) povej, kako je s to stvarjo! vprašajte koga (°nekoga), ki to ve!
kdór *in* kdòr kógar *oz. z.*, kómur, kógar, pri kómer, s kómer; kdòr si bódi, kdòr kóli *in* kdorkóli
kdóve *prisl.*: ~ kje, ~ kam, ~ kod, ~ kako, ~ kateri, ~ kdaj, ~ kaj, ~ koliko, ~ kolikokrat
kéba -e *ž kokoš brez repa*, kébica -e *ž*, kébast -a -o *brez repa, s prisekanim repom*, kébec -bca *m žival s prisekanim repom, pritlikavec*, kébček -čka *m mlad ptič, piščanec*, kébiti -im *prisekovati, pristrigovati*
kebèl *[kəbə̀ɥ]* -blà *m kabel, škaf*, keblíček -čka *m*, keblíca *[kəblíca]* -e *ž*: ~ mleka, keblár *[kəb-]* -ja *m škafar*, keblárka -e *ž*; *gl. tudi* kabel
***kéber** -bra *m hrošč*, kébrček -čka *m*: čeden ~
kèc *[kə̀c] medm.*, kèc -à *m*: ~ s kljunom, ~ s prstom; dobil boš ~ po rokah, kecníti -nèm, kecnì -íte! kecnìl -íla -o *>[kəc-]*
kečíga -e *ž |riba|*
kefalopód -a *m cefalopod*
kefír -ja *m |kislo mleko|*, kefírjev -a -o: ~ kvas
kêgelj -glja *m*: ~e postavljati, podirati, kêgeljc -a *m*, kegljíček -čka *m*, kegljáti -ám, kegljàj -ájte! kegljàl -ála -o, kegljánje -a *s*: v nebesih kegljajo *grmi*, kegljáč -a *m*, kegljáški -a -o: ~e tekme, kegljávec -vca *m*, kegljávka -e *ž*, kegljíšče -a *s*: dvostezno ~
kehljáti -ám, kehljàl -ála -o, kehljánje -a *s*: svinje kehljajo
kéj -a *m biljardna palica*
kekljáti -ám *jecljati*, kekljàj -ájte! kekljàl -ála -o, kekljánje -a *s*, kekljávec -vca *m jecljavec*
kéks -a *m |pecivo|*
***kéla** -e *ž ometica, zidarska žlica, lopatica, ometača*
kélih -a *m*: ~ trpljenja, kélihov -a -o: ~a noga, ~o jabolko, kélihast -a -o
Kélt -a *m, mn.* Kélti *in* Kéltje, kéltski -a -o, kéltščina -e *ž*; Keltibêrci -ev *m mn.*, keltibêrski -a -o, keltorománščina -e *ž >[-lt-]*

kémbelj -beljna *[-bəlj-] in* -blja *m*: ~ pri zvonu, pri tehtnici, pri uri
kemija -e *ž*: ~ živil, organska, anorganska, fizikalna ~; kémičen -čna -o: ~o čiščenje, ~a analiza; kemíjski -a -o: ~a terminologija; kémik -a *m*, kémiški -a -o: ~i kongres, kémičarka -e *ž*, kemízem -zma *m med.*, kemikálije -ij *ž mn.*: fotografske ~e; kemigráf -a *m*, kemigrafíja -e *ž*; kemoterapíja -e *ž zdravljenje s kemičnimi pripomočki*; kemosintéza -e *ž*, kemóza -e *ž med.*
kengurú -ja *m zool.* |*vrečar*|, kengurújev -a -o: ~a vreča, kengurújski -a -o: ~i skoki
kenotáf -a *m spomenik, spominska plošča umrlemu (brez groba)*
kenozóik *[-óik]* -a *m geol.*, kenozójski -a -o: ~a doba
Ként -a *m* |*angl. pokrajina*|, kéntski -a -o: vojvoda Kentski
kentáuros -ra *m gr. mit. človeško bitje s konjskim trupom*: boj s ~i, kentáver -vra *m*, kentávrski -a -o; *gl. tudi* centaurus
kéntumski -a -o: ~i jeziki |*indoevropska jezikovna skupina*|
Kéops -a *m*, Kéopsov -a -o: ~a piramida
képa -e *ž*: ~ ilovice, zlata, snega, krvi; snežna ~ *bot.*, v ~o zrasla noga; ~e tolči; képica -e *ž*: španske ~e, képast -a -o: ~ močnik, ~a noga, kepàt -áta -o *z velikimi kepami*, képati -am, képanje -a *s*: otroci se kepajo, képiti -im: sneg, moka, sladkor se képi, képičast -a -o: ~a moka
Képler -ja *m* |*zvezdoslovec*|, Képlerjev -a -o: ~i zakoni
ker *vez., nasl.*: (zato) ~ si to storil, ne pojdeš z nami; zato ne pojdeš z nami, ~ si to storil; storil sem zato, ~ drugače nisem mogel
kér -a *m skala, mn.* keróvi -óv: ~ovi so velike gole škrbine, keróvje -a *s*; *gl. tudi* čer
kerámika -e *ž lončarska umetnost, tudi izdelek*, kerámičen -čna -o: ~i izdelki, kerámik -a *m*, kerámičarka -e *ž*
kerargirít -a *m min.*
keratín -a *m roženina*, keratinski -a -o
keratítis -a *m med. vnetje roženice*, keratoplástika -e *ž med. plastična operacija roženice*
keratofír -ja *m* |*kamnina*|, keratofírjev -a -o: ~i grohi, keratofírski -a -o: ~a lava
Kêrber(os) -ra *m gr. mit.*, Kêrberov -a -o; *gl. tudi* Cerberus
keroplástika -e *ž izdelovanje podob iz voska*
Kersnik *[kərsnik / kàrsnik]* -a *m*, Kersnikov -a -o: ~i spisi
kêrub -a *m* |*angel*|, kêrubski -a -o, kerubin -a *m*, kerubínski -a -o
kès *[kàs]* -à *m*, kesáti -ám se, kesàj -ájte se! kesàl -ála -o, kesánje -a *s*: ~ se grehov, ~ se zaradi neubogljivosti >*[kəs-]*
kesèn -snà -ó *kasen*
kesón -a *m* 1. *podvodni zvon, poveznik za podvodna dela*, 2. *zaboj za prevoz sipkega materiala*, kesónski -a -o: ~a bolezen potapljačev
késteljski -a -o: ~a kultura *arheol.*
kešè -éta *m* = kéšek -ška *m pritlikavec*
kétlaški -a -o: ~e najdbe *arheol., tudi* kötlaški
Kétte -ja *m os. i.*, Kéttejev -a -o, kéttejevski -a -o: ~a igrivost
ki *oz. z. neskl.*; *rabi se za vse sklone, spole in vsa števila*; *dodajamo mu osebne zaimke v primernem sklonu, spolu in številu*; *rabimo ga, kadar govorimo o določeni osebi ali stvari*: pšenica, ~ jo zdaj kupuješ, je snetjava; to ni za velikana, ~ se mu pravi Brdavs, pa tudi zame ne, ~ mi pravite Krpan; oči, ~ v njih igra veselje; to je tisti fant, ~ ne veš, ali je neumen ali hudoben; *gl. tudi* kateri
kianizírati -am, kianizíranje -a *s*: ~ les
kibernétika -e *ž nauk o ravnanju z avtomati*
***kíbic** -a *m zaplečkar, komar pri šahu, pri kartah*, *kibicírati -am *komu zapleče vati, komariti*
kíč -a *m plaža*, kíčast -a -o
kídati -am, kídanje -a *s*: ~ gnoj izpod živine, ~ sneg, kopo; sveča se kida, vreme ga nekaj kida, kidáč -a *m*, kidávec -vca *m*, kidávka -e *ž*, kidálnice -ic *[-ɑn-] ž mn. vile za kidanje*
Kídrič -a *m* |*nar. heroj*|, Kidričevo -ega *s kr. i.*, na ~em, s ~ega
***kífeljc** *[-əlj-]* -a *m* 1. *rogelj*, 2. *znč. stražnik, policaj*, *kífeljček -čka *m rogljič*, kifeljčar -ja *m*: krompir ~
kifóza -e *ž grbavost hrbtenice*, kifózen -zna -o: ~a obolelost
kíhati -am, kíhanje -a *s*, kíh -a *m*: daj mi za ~ njuhanca, kihálen -lna -o *[-ln-]*: ~i prašek, kíhav -a -o, kíhavec -vca *m*

|*oseba in plin*|, kíhavka -e *ž*, kíhavica -e *ž*, kíhavost -i *ž*; kíhniti -nem: še ~ ne smeš; kíhljaj -a *m in* kihljáj -a *m*; kíhec -hca *m bot.*

kij -a *m bet, tolkač*, kíjast -a -o, kíjec -jca *m*, kíjček -čka *m*, kijáča -e *ž kij*, kijáš -a *m* |*hrošč*|

Kíjev -a *m* |*ukrajinsko mesto*|, kíjevski -a -o, Kíjevčan -a *m*, Kíjevčanka -e *ž*

kikiríki *medm.*, kikiríkati -am, kikiríkanje -a *s*: petelin dan kikiríka

kikiríki -ja *m ameriški lešnik*

***kíkla** -e *ž krilo, rod. mn.* kíkel *[-kəl]*; *kíklica -e *ž krilce*

Kikládi -ov *m mn.* |*otoki v Egejskem morju*|

Kiklóp -a *m gr. mit.*, Kiklópov -a -o, kiklópski -a -o; *gl. tudi* Ciklop

***kíks** -a *m spodrsljaj, zdrsljaj (pri biljardu, godalu, žogi)*, *kíksniti -nem *spodrsniti, zdrsniti*, *kíksati -am

kíla -e *ž*: openska, dimeljska, popkovna, trebušna, zdrknjena, zadrgnjena, prišČenjena ~, dobiti, zavezati ~o, kílen -lna -o *[-ln-]*: ~i pas, kílav -a -o *kdor ima kilo, slaboten*: ~ človek, zagovor, ~a repa, ~o vreme, kílavec -vca *m* 1. *človek*, 2. *kebček*, 3. *bot.*, kílavka -e *ž*, kílavost -i *ž*, kílast -a -o: ~a repa

kíla -e *ž*: ~ moke, tri ~e krompirja, kílski -a -o *[-ls-]*: ~a utež

Kilíkija -e *ž* |*maloazijska pokrajina*|, Kilíkijci -ev *m mn.*, kilíkijski -a -o

kilo- *v sestavi*: kílogram -a *m in* kilográm -a *m*, kilográmski -a -o; kilogramméter -tra *m*, kilogrammétrski -a -o; kilohérc -a *m fiz.*; kilokalorija -e *ž kilogramska kalorija*; kilométer -tra *m*, kilométrski -a -o: ~i členek, kilometrína -e *ž* |*plačilo*|, kilometráža -e *ž*; kilopónd -a *m*; kilovát -a *m tisoč vatov*, kilováten -tna -o: ~a ura; kilovólt -a *[-lt-] m*

kímati -am, kímanje -a *s*: ~ komu z glavo, ~ od zaspanosti, ti samo kimaš; kímav -a -o, kímavec -vca *m kdor samo kima*, kímavka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *med. mišica*; kímniti -nem, kímljaj -a *m* = kím -a *m*, kimálen -lna -o *[-ln-]*: ~a mišica; kímelj -mlja *m*: ~ prodajati *hum. kinkati*

kímavec -vca *m september*, kimavčev -a -o

kímberlít -a *m* |*kamnina*|

Kímbri -ov *m mn. nekdanji keltski prebivavci Walesa*, kímbrski -a -o, kimbrščina -e *ž*

***kímelj** -mlja *m kumina*

kimográf -a *m priprava za zapis valovanja*, kimografíja -e *ž*, kimográm -a *m*, kimoskóp -a *m*

Kímon -óna *m* |*atenski državnik*|, Kimónov -a -o

kimóno -a *m in* kímono -a *m japonsko vrhnje oblačilo s širokimi rokavi*: obleka ~, rokavi ~, *tudi* ~ obleka

kímpež -a *m* |*ciza, voziček*|

Kína -e *ž Kitajska*

°kínč -a *m okras, lišp, nakit*, °kínčati -am *krasiti, zaljšati, lišpati, kititi*

kinemátika -e *ž nauk o gibanju ne glede na gonilne sile*, kinétika -e *ž nauk o gibanju*, kinétičen -čna -o: ~a energija, teorija

kinematográf -a *m*, kíno -a *m*, *mn.* kíni -ov, kinematografíja -e *ž*, kinematográfski -a -o: ~i aparat, ~a dvorana, ~o gledališče, ~a predstava; *tudi* kino dvorana, kino predstava; kinemaskóp -a *m*, kinemaskópski -a -o

kinéta -e *ž gozd., stvb. umetno zidano korito*

kínik -a *m* |*gr. filozof*|, kíniški -a -o: ~a filozofija, šola; *gl. tudi* cinik

kinín -a *m* |*zdravilo proti malariji*|, kinínov -a -o: ~ prašek, kiníński -a -o: ~i preparati, kinínovec -vca *m* |*drevo*|

kínkati -am, kínkanje -a *s*, kínkav -a -o: ~o hoditi, kínkavec -vca *m* = kínkavt -a *m* = kinkálo -a *s*, kínkež -a *m* 1. *kdor kinka*, 2. *ciza*; kínkniti -nem, kinkljáti -ám, kinkljàj -ájte! kinkljál -ála -o, kinkljánje -a *s*

kíno -a *m gl.* kinematograf

kino- *v sestavi*: kínoaparat -a *m*; kínooperater -ja *m*; kínoprogram -a *m*; kinoprojektor -ja *m*; kínostudio -a *m*; kinotéka -e *ž*

kinológ -a *m*, kinológski -a -o: ~o društvo, kinologíja -e *ž nauk o reji psov*

kiósk -a *m odprta vrtna hišica, prodajna hišica za časopise, okrepčila, steber za lepljenje lepakov*

kíp -a *m*: ~ izklesati, postaviti; obstati kakor ~, kípec -pca *m*: voščen ~; kipár -ja *m*, kipárka -e *ž*, kipárstvo -a *s*, kipárski -a -o

kipéti -ím, kípi -íte! kipél -a -e, kipèl *in* kípel -éla -o, kipênje -a *s*: mleko, voda kipi; morje kipi, testo kipi *vzhaja*, fant kipi od zdravja; jeza kipi v srcu, od jeze vse kipi v njem, gore kipé v nebo; kipèč -éča -e *prid.*: ~ krop; kípniti -em,

kípnjenje -a *s*: testo neče ~; kípnjen -a -o: ~o testo, kípnjenec -nca *m* = kípnik -a *m*: rižev ~; kípnjenke -enk *ž mn.* |*gibanice*|, kípnjenki -ov *m mn.* |*rezanci*|, kípnjak -a *m* |*pogača*|; kipélen -lna -o *[-ln-]*: ~i proces, ~a veha (pri prevažanju mošta), kipélnost -i *[-ln-] ž*: ~ mošta

kípovec -vca *m min. enigmatit*

kíprc -a *m bot.*

kirasír -ja *m oklepnik*, kirasírski -a -o *oklepniški*

kiréta -e *ž med. strgavka, praskalica, grebljica*, kiretírati -am *izpraskati*: ~ maternico, kiretáža -e *ž strganje, praskanje*

Kirgízi -ov *m mn.* |*narod v srednji Aziji*|, kirgíški -a -o: Kirgíška stepa, Kirgízistan -a *m*

Kírke *in* Kírka -e *ž gr. mit.* |*čarovnica*|, Kírkin -a -o: ~a palica

Kíros -a *in* Kíra *m* |*perzijski kralj*|, Kír(os)ov -a -o

kirúrg -a *m med.*, kirúrginja -e *ž*, kirurgíja -e *ž*, kirúrgičen -čna -o: ~o zdravljenje, ~a klinika, kirúrški -a -o: ~i kongres, ~i nož

kís -a *m*: vinski, sadni, domač ~, kísen -sna -o: ~a jeguljica, kísov -a -o: ~ ovitek, kísast -a -o; kisár -ja *m* |*izdelovavec*|, kisárna -e *ž*

kísál *[-áu]* -i *ž* 1. *kisle jedi in pijače*, 2. *okisana krma, silaža*, 3. *kislina*, 4. *kisanje*, kislád -i *ž*

kísati -am, kísanje -a *s*: ~ zelje, solato; mošt (se) kisa; vino, vreme, otrok se kisa; kísav -a -o: ~ otrok, kísavec -vca *m* = kísavt -a *m kdor se kisa*, kisálo -a *s kvasilo*, kisálnica -e *[-un-] ž prostor za kisanje*; kísniti -nem *na kislo vleči*

kísel *[-əu]* -sla -o: ~o zelje, vino, jabolko, grozdje, vreme; ~a voda *slatina*; ~ obraz, človek; ~o se držati, smehljati, fosforno ~o apno; kíslast -a -o = kislàt -áta -o = kíselkast -a -o *[-səu-]*, kíslež -a *m čemernež, puščoba*; kislôba -e *ž* = kislôta -e *ž*, kislôten -tna -o: ~o vino, kíslost -i *ž*; kislíka -e *ž kislo jabolko*; kiseljàk -a *m* |*sir*|; kisliti -ím *kvasiti*, kislíl -a -o; kisléti -ím *kisel postajati*, kislèl -éla -o, kislênje -a *s*

kísik -a *m*: aktivni ~ *ozon*, beljenje s ~om, *med.* dovajati bolniku ~, imeti pod ~om, kisíkov -a -o: ~a bomba, kís -a *m oksid*, kísec -sca *m oksidul*

kíslica -e *ž* 1. te ~e ne pijem, 2. kdo bo gledal to ~o *kislega človeka*, 3. *bot.*, 4. *kisel študenec, slatina*

kislína -e *ž*: čreslena, vinska, ocetna, citronova, mlečna, mravljinčja, želodčna, sečna ~; ogljikova, žveplena, fosforna, permanganova, pruska, solitrnosolna ~; enobazna, trivalentna ~; imeti preveč ~e; kislínski -a -o: ~i dekstrin; kislinomér -a *m*, kislinotvóren -rna -o

kít -a *m* |*morski sesavec*|: grenlandski, sinji ~, kítov -a -o, kítovci -ev *m mn.*, kitovína -e *ž* |*olje*|, kitolòv -óva *in* -ôva *m*, kitolóvka -e *ž* |*ladja*|, kitolôvec -vca *m*, kitolóvstvo -a *s*, kitolóvski -a -o

kít -a *m mazivo, lepilo, zamazka*: kameni, minijev, steklarski ~; kítati -am *maziti*, kítast -a -o *mazivast*: ~a snov

kíta -e *ž*: lase v ~e splesti, ~ prediva, cvetna ~, ~o na nogi si nategniti, ~ divjih rac leti na jug, kítka -e *ž*, kítica -e *ž*: ~ na glavi, ~ cvetja, ~ v pesmi; kítast -a -o: ~ motvoz, ~o meso, ~a lasulja, ~ hrbet *poln podplutb od udarcev*; kíten -tna -o: ~i venec, *med.* ~a ovojnica, kítnat -a -o: ~a roka; kítnica -e *ž med. kitna nožnica*, kitnína -e *ž med. kitno tkivo*, kítje -a *s med. sestav kit*; kítar -ja *m*: ~ plete kite iz slame, kítarski -a -o, kítarstvo -a *s*

Kitájsko -ega *s*, na ~em, Kitájska -e *ž*, v ~i, kitájski -a -o: ~o živo srebro, ~o črnilo *tuš*, Kitájec -jca *m*, Kitájka -e *ž*, kitájščina -e *ž*

kitára -e *ž*, kitaríst -a *m*, kitarístka -e *ž*

kítiti -im *krasiti, venčati*, kítenje -a *s*

kívi -ja *m novozelandski noj*

kízmet -a *m usoda (kakor je namenjeno)*

kjáftarica -e *ž* |*pletenka*|; *gl. tudi* chianti

kjé *vpr. prisl.*: ~ si bil? ne vem, ~ tiči otrok, ~ neki! če on ne zmore, le ~ boš ti! °od ~ *od kod*, °do ~ *do kod*

kje *[kjé / kje] ned. prisl.*: išči si službe ~ drugje

kjer *[kjér / kjer] oz. prisl.*: ~ te najdem, tam te bom; kjér kóli *in* kjerkóli, kjér si bódi

kláda -e *ž*: lesena, cementna ~, ~o z zagozdo razbiti, len kakor ~, spati kakor ~, to ti je ~! noge v ~o stisniti, v ~o dejati *pr. zg.*, ~ stalagmita; kládica -e *ž*, kládje -a *s skladališče hlodov*; kláden -dna -o: ~a stena, kládast -a -o:

~ človek, kládnica -e *ž sekira za kalanje klad*; kladína -e *ž*: ~ pri grozdni stiskalnici, kladára -e *ž* = kladnjáča -e *ž hiša iz brun*

kládivo -a *s*: kovaško, zobato, križno, gladilno ~, čelo ~a; ~ nasaditi, metavec ~a, kládivce -a *s* 1. *orodje*, 2. *ušesna koščica*, 3. *školjka*, kládivček -čka *m*, kládivnica -e *ž* |*sekira in riba*|, kládivišče -a *s* |*ročaj*|, kládivar -ja *m*, kládivov -a -o: ~ ročnik >[°*kladív-*]

klafáti -ám *umazano govoriti*, klafàj -ájte! klafàl -ála -o, klafánje -a *s*, klafáč -a *m*, kláfar -ja *m*, kláfarski -a -o: ~e besede, klafáriti -im, klafárjenje -a *s*, kláfast -a -o *klepetav, umazanega jezika*

kláftra -e *ž seženj*: meriti na ~e, kláftrski -a -o: ~a drva *seženjska*

klája -e *ž krma*: suha, zelena ~, klájen -jna -o: ~i koš, ~o apno, klájišče -a *s in* klajíšče -a *s*, klájarica -e *ž rjuha za prinašanje klaje*; *gl. tudi* klasti

klakêr -ja *m plačan ploskač, navijač*, klakêrstvo -a *s*

kláma -e *ž* 1. *zmešane sanje*, 2. *človek, ki nerodno hodi ali se vede*; klámast -a -o, klamáti -ám *kakor v omotici hoditi, zmešano govoriti*, klamàj -ájte! klamàl -ála -o, klamánje -a *s*

***klámfa** -e *ž penja, penjača, skoba*, *klámfica -e *ž sponka*, *klámfati -am *spenjati, zbijati*: ~ verze *kovati*

klán -a *m keltska rodovna zveza*

klánec -nca *m*: na ~u, v ~u, vrh ~a, hud ~, ~ se prevali, voziti po ~u, klánček -čka *m*, klančàn -ána *m* |*prebivavec*|, klánčar -ja *m*, klánčast -a -o: ~a pot, klánčen -čna -o, klánčnik -a *m*, klančína -e *ž rampa*

klánjati -am se, klánjanje -a *s*: ~ se kómu *ali* pred kom

klánje -a *s*: ~ drv, ~ po trebuhu, mesarsko ~; *gl. tudi* klati

***klápa** -e *ž druščina*

klapáti -ám *ohlapno viseti*, klapàl -ála -o: ušesa mu klapajo, klavrno domov ~ (s povešenimi ušesi); klápast -a -o: ~a ušesa, ~a svinja; klapoúh -a -o = klapoúšen -šna -o *s povešenimi uhlji*, klapoúh -a *m* = klapoúšec -šca *m*, klapoúška -e *ž*; klapoúšniti -nem *klofniti*, klapoúškati -am, klapoúšnica -e *ž zaušnica*

klápavica -e *ž zool.*: užitna ~ |*školjka*|

Klára -e *ž os. i. Jasna*, Klárin -a -o, klarísa -e *ž* = klarísinja -e *ž* |*redovnica*|

klarinét -a *m*: igrati (na) ~, klarinétov -a -o: ~ glas, ustnik, klarinetíst -a *m*

klás -a *in* klasú *m, mn.* klási *in* klasóvi: pšenični, rženi ~, prazen ~; klásje -a *s in* klasjè -à *s* = klasóvje -a *s*: v ~ iti; gnati, delati, nastavljati ~, klásek -ska *m* = klášček -ščka *m*, klásen -sna -o: ~a bilka, klásast -a -o *klasu podoben*, klasàt -áta -o: ~a praprot, klásnat -a -o: ~e trave, klasínec -nca *m bot.*, klasína -e *ž* |*trava*|, klasníca -e *ž bilka s klasom, tudi bot.*, klasnjáča -e *ž* |*korala*|; klasíti -ím se *iti v klasje*: rž se klasi = klasováti -újem se

klasifikácija -e *ž redovanje, razvrstitev, ocena, razredba*, klasificírati -am *(po)razdeliti, oceniti*, klasificíranje -a *s*, klasifikacijski -a -o: ~a konferenca

klásik -a *m zgleden, priznan umetnik, zlasti pisatelj (posebno grški in rimski)*, klásičen -čna -o: ~o delo, klásičnost -i *ž*, klasicízem -zma *m*, klasicíst -a *m*, klasicístičen -čna -o, klásika -e *ž*: nemška ~

klásti -dem *polagati*, kládi -te! kládel -dla -o, kládenje -a *s*: živini ~; klást -í *ž klaja, krma za živino*

kláš -a *m bot.*

kláti kóljem, kôlji -íte! koljóč -a -e, klàl -ála -o, klán -a -o: ~ les; prašiča, drva ~, po trebuhu ga kolje, mevlje ga koljejo, psi se koljejo, skril se lepo kolje; kláven -vna -o: ~a živina, ~i dar, klávnica -e *ž*, klávničen -čna -o, klávec -vca *m*, klávski -a -o, klávka -e *ž*, klávščina -e *ž plačilo klavcu*

klatíti klátim, kláti -íte! klatéč -a -e, klátil -íla -o, kláten -a -o, klátenje -a *s in* klátiti -im *s stal. poud.*: ~ orehe z drevja; dolg je, da bi zvezde klatil; z rokami ~ okoli sebe; le kod si se spet klatil? kakšne pa klatiš! klatéž -a *m*: ptiči ~i, kláteški -a -o: ~o življenje, kláteštvo -a *s*, klátežnica -e *ž*, klátivitez -a *m*: srednjeveški ~i

Klávdius -ia *m in* Klávdij -a *m* |*rim. cesar*|, Klávdijev -a -o, Klávdijci -ev *m mn.*

klavičémbalo -a *m glas.*

klavír -ja *m*: koncertni ~, klavírski -a -o: ~i virtuoz, ~i izvleček, klaviatúra -e *ž*

klávrn -a -o: ~a prikazen, ~ občutek, ~o vreme, ~o se držati, klávrnež -a *m*, klávrnost -i *ž*

klávzula -e *ž omejitev, pridržek*: stavčna ~ *ret.*; klavzulírati -am *omejiti, pridržati si*, klavzulíran -a -o

klavzúra -e *ž zapora, izpitna naloga*, klavzúren -rna -o: ~i prostor, ~a naloga

klávžar -ja *m šoja, lešnikar*

klécati -am, klécanje -a *s*: konj kleca pod bremenom, kolena, noge mi klecajo, nož kleca, klécav -a -o: ~a noga, klécavec -vca *m klecav človek*, klécavka -e *ž*, klécavost -i *ž*, klécniti -nem: noga, človek klecne

kléč -a *m in* kléč -í *ž, mn. nav. ž*: po klečéh, klêče -éta *s peščena sipina, prod*, klečét -i *ž skalna plitvina v reki, peščena sipina*, klečévje -a *s*; Kléče Kléč *ž mn. kr. i.*, v ~ah, klêški -a -o, Klečáni -ov *m mn.*

klečáti -ím, 3. *mn.* klečíjo *in* klečé, *namen.* kléčat *in* klêčat, kléči *in* klêči -íte! klečéč -a -e, klečé, kléčal *in* klêčal -ála -o, klečánje -a *s*: ~ pred kom; klečéč -éča -e *prid.*: ~ položaj; klečálnik -a *[-ụn-] m* = klečálo -a *s*

klečeplàz -áza *m*, klečeplázec -zca *m*, klečeplázen -zna -o, klečeplázност -i *ž*, klečeplážtvo -a *s*, klečepláziti -im, klečeplázenje -a *s*

kléj -a *m*: kostni, ribji, arabski ~, kléjast -a -o: ~a snov, kléjati -am, kléjanje -a *s*, klejíti -ím, kléji -íte! klejíl -a -o, klejèn -êna -o, klejênje -a *s*: ~ pole v knjigoveznici, kléjar -ja *m*, klejárna -e *ž*, kléjec -jca *m kdor kleji*, kléjev -a -o, kléjnat -a -o, klejevína -e *ž* |*snov*|, klejílnik -a *[-ụn-] m* |*čopič*|, klejnica -e *ž* |*voda*|

kléja -e *ž* |*riba*|

klèk -êka *m* |*kletvica*|: ti ~ ti! glej ga ~a!

Klék -a *m* |*gora*|, na ~u

kléka -e *ž kljusa, suha krava, grčasta krivina na drevesu*, klékast -a -o *krivenčast*

kleketáti -ám *in* -éčem, kleketàj -ájte *in* klekéči -te! kleketàl -ála -o, kleketánje -a *s*: srake kleketajo *ali* klekečejo

klékljati -am, klékljan -a -o, klékljanje -a *s*: ~ čipke; klékljarica -e *ž*, klékljarski -a -o: ~a obrt, klékljarstvo -a *s*, klékelj -klja *in* -keljna *[-kəlj-] m*

klékniti -nem *poklekniti*, klèk -éka *m tel.*

klékovača -e *ž* |*žganje*|

Klêmen -éna *m os. i.*, Kleménov -a -o, Klementína -e *ž os. i.*, klementínec -nca *m* |*redovnik*|

klèn -éna *m maklen*, klénov -a -o: ~ les, klénovec -vca *m* |*drevo*|, klénovina -e *ž in* klenovína -e *ž klenov les*

klèn -éna *m* |*riba*|, klénec -nca *m* |*riba*|

klén -a -o: ~o žito, ~ rod, ~ slog, klénost -i *ž*, klénka -e *ž* |*jabolko*|

klénkati -am, klénkanje -a *s*: zvon klenka, klénk -a *m*: v ~ zvoniti, klénkavec -vca *m navček*, klénkniti -nem, klenkòt -ôta *m*

Kleópatra -e *ž* |*egipčanska kraljica*|, Kleópatrin -a -o

klèp -êpa *m*, po klépu *in* klêpu 1. *klepanje*: moka diši po ~u, 2. *brusine mlinskega kamna*, 3. *klepalo*, 4. *sklepana ostrina*, 5. *člen verige*; klepí -í *ž mn. klepalnik*, klêpec -pca *m* 1. *kladivo za klepanje*, 2. *majhen človek*; klepíšče -a *s kraj, stol, kjer klepljejo*; klépka -e *ž kravji zvonec, ptičnica*

klepár -ja *m*, klepárski -a -o: ~o orodje, klepárstvo -a *s*, klepárna -e *ž*

klepáti klépljem, klêplji -íte! klêpal -ála -o, klepánje -a *s*: ~ koso, mlinski kamen, ~ žgance, divja kura kleplje; klepáč -a *m*, klepávec -vca *m*, klepálo -a *s babica*, klepálen -lna -o *[-ln-]*: ~o kladivo, klepálnik -a *[-ụn-] m* |*kladivo in stol*|: domači, nemški ~, klepalíšče -a *s*; klepníti klépnem, klêpni -íte! klêpnil -íla -o *in* klêpniti -nem *s stal. poud.*: pokrov klepne

klepetáti -ám *in* -éčem, klepetàj -ájte *in* klepéči -te! klepetàl -ála -o, klepetánje -a *s*, klepèt -éta *m*, klepetáč -a *m*, klepetáča -e *ž ropotulja*, klepetálo -a *s*, klepetàv -áva -o, klepetávost -i *ž*, klepetávec -vca *m*, klepetávka -e *ž* = klepetúlja -e *ž*, klepêtec -tca *m* 1. *ropotulja, raglja, klopotec*, 2. ~ trese grot v mlinu, 3. *klepetav človek*

klepsídra -e *ž vodna ura*

kleptomán -a *m patološki tat, kradljivec*, kleptománka -e *ž*, kleptománski -a -o, kleptomanija -e *ž kradljivost*

klêrik -a *m duhovnik, duhovniški pripravnik*, klêr(us) klêra *m duhovniški stan*, klerikálen -lna -o *[-ln-]*, klerikálec -lca *[-lc-] m*, klerikálka -e *[-lk-] ž*, klerikalízem -zma *m*; klerofašíst -a *m*, klerofašízem -zma *m*

klesáti klêšem, klêši -íte! klešóč -a -e, klêsal -ála -o, klesánje -a *s*, klesálen -lna -o *[-ln-]*, klesár -ja *m*, klesárski -a -o: ~o orodje, klesánec -nca *m* |*kamen*|

klèstiti -im, klésti -te *in* -íte! **klèstil** -a -o *in* -íla -o, kléščen -a -o, kléščenje -a *s*: ~ gozd, nasprotnika; toča klesti, klést -a *m* 1. *kleščenje*, 2. *odsekana veja*, klestílnik -a *[-ųn-] m |nož|*, klestína -e *ž odsekane veje* = klèstje -a *s*, kleščenína -e *ž |vejevje|*, kléščevec -vca *m okleščeno deblo*

klèšče kléšč *ž mn.* 1. *orodje*: v ~ priti, dobiti; kovaške, podkovske, rakove, zobne, porodničarske ~, okrogle, ploščate ~, razperilne, razvodne, spajalne ~, ~ pri plugu, v ~ah biti, imeti, 2. *tesna skalna globel*, kléščen -čna -o: ~a čeljust, ~i porod; kléščast -a -o, kléščice -ic *ž mn.*: ~e za orehe, kléščnica -e *ž ena čeljust klešč*, kléščar -ja *m* 1. *kdor drži klešče pri oranju*, 2. *rogač*, *kleščman*, kléščnik -a *m* 1. *zob*, 2. *ptič dlesk*, 3. *del pluga*; kléščevje -a *s*: jermenično ~; kleščáriti -im *pri oranju klešče držati*

kléščec -a *[-əc-] m |trta|*

kléščman -a *m zool. rogač*

klèštra -e *ž klešče*, *neroda*, *motovilo*, klèštráti -ám *klestíti*, *motovíliti*, klèštrâj -ájte! klèštrâl -ála -o, klèštránje -a *s*

klét -í *ž*: ~ za sadje, krompir, v ~ spraviti, grajska, vinska ~, kléten -tna -o: ~i prostori, klétka -e *ž*: ptičja ~, biti v ~i, *stroj. del kotalnega ležaja*; kletár -ja *m*, kletarica -e *ž*, kletárski -a -o: ~i mojster, kletárstvo -a *s*, kletáriti -im, kletárjenje -a *s*: umno ~

kléti kólnem *[-ųn-]*, kólni -íte! kolnóč -a -e, klél -a -o: ~ koga, ~ s hudičem, fant se je klel, da ga ne pozna; klétje -a *s*, klétev -tve *ž*, klétvica -e *ž*, kletvína -e *ž*

klevéta -e *ž*→ *obrekovanje*, klevetáti -ám→ *obrekovati*, klevétnik -a *m* → *obrekovavec*, *obrekljivec*

klíca -e *ž*: bolezenska ~, ~ izprijenosti, klíčen -čna -o: ~i list, klíčica -e *ž*, klíčnica -e *ž*, klíčnik -a *m kličnì mehurček*, klíčje -a *s*: belo ~ *bot.*; klicenósec -sca *m*

klícati klíčem, klíči -te! klícal -ála -o, klícan -a -o, klicánje -a *s in* klícati klíčem *s stal. poud.*: ~ po imenu, ~ za mater, ~ na pomaganje, na boj, pod orožje, ~ zdravnika, duhove, jereba; ~ jest, pit; kako te klíčejo? ~ za popotnikom, ~ na dražbi, v šoli; ~ pri kartah; urha ~; klíc -a *m*: ~ na pomoč, bojni ~, jerebji ~, klícar -ja *m*, klícárka -e *ž*, klícávec -vca *m*, klícávka -e *ž*, klícáj -a *m*

klíčat -énta *m varovanec*, *odjemavec*, klientéla -e *ž varstvo*, *odjemavci*, *stranke*, kliéntski -a -o

klíka -e *ž*: literarna, vojaška ~, klíkarstvo -a *s*, klíkarski -a -o

klíkniti -nem, klík -a *m*

klíma -e *ž podnebje*: višinska, morska ~, klimátski -a -o = klimátičen -čna -o: ~i kraji, ~e razmere, ~o zdravljenje, klimatológija -e *ž nauk o podnebju in vremenu*, klimatológ -a *m*, klimatológški -a -o, klimatoterapíja -e *ž*

klímaks -a *m poet. stopnjevanje*

klímaktêrij -a *m med. mena*, klimaktêričen -čna -o: ~a znamenja

klín klína *m*: lesen ~ *|zagozda|*, cepilni ~ pri krožni žagi, da žage ne zapira; ~ pri lestvi, ~ za podiranje dreves; *alp. hrbet pobočja*; novico s ~a sneti; šolo na ~ obesiti; ~ s ~om; klínec -nca *m* 1. ~ biti, 2. *čevljarski cvek*, 3. *nagelj*, 4. *vulg. penis*; klínček -čka *m*: ~i *nageljnove žbice*; *vžigalice*; klínčnice -ic *ž mn. bot.*, klínast -a -o: ~a pisava, klínar -ja *m izdelovavec cvekov*; klíniti -im *kline postavljati*, *šíliti*, klínjenje -a *s*; klínčati -am *klinec biti |igra|*, klínčanje -a *s*; klinopís -a *m*, klinopísen -sna -o

klína -e *ž rezilo*, *britvica*, klínica -e *ž*

klínika -e *ž zdravstveni visoki šoli priključena bolnišnica*, klíničen -čna -o: ~o zdravljenje, ~i besednjak, ~i zdravnik = klínik -a *m*

klínker -ja *m prepeka* 1. *vmesni produkt cementne industrije*, 2. *zidak*, *žgan do zgostitve*, klínkerski -a -o: ~a zidava, ~i čoln

Klío Klíe *ž muza zgodovine*, Kliín -a -o

klíper -ja *m |letalo|*

klíring -a *m plačilo po nakazilu*: plačati v ~u, klírinški -a -o: ~i promet; *gl. tudi* clearing

klístrati -am *dristíti*, klistíranje -a *s*, klistíra -e *ž dristenje*, klistir -ja *m dristílo*, klistírka -e *ž dristílja*, klízma -e *ž izplakovanje danke*

klíšé -ja *m plošča za tiskanje slik*: črtni, barvni, rastrski ~, delati po ~ju *nezizvirno*, klišírati -am *delati klišeje*, klišíranje -a *s*, klišárna -e *ž*, klišár -ja *m*

klíti -jem, klíj -te! klijóč -a -e, klíl -a -o: vijolice klijejo iz tal, ljubezen klije, klítje -a *s*

klítoris -a *m med. ščegetavček*

klívkati -am *in* -čem *stokati, vzdihovati, cviliti*, klívkanje -a *s*: pes, pura klivče

kljúb *prisl. in predl. z daj.*: ~ prepovedi, ~ temu da *čeprav, dasi*; ~ delati komu *kljubovati, upirati se*; kljubováti -újem, kljubúj -te! kljubujóč -a -e, kljubovàl -ála -o, kljubovánje -a *s*, kljubovávec -vca *m*, kljuboválen -lna -o *[-ųn-]*, kljuboválnost -i *[-ųn-] ž*, kljúbast -a -o *trmast*, kljubézen -zni *ž*: pred poroko ljubezen, potlej ~

kljúč -a *m* 1. ~ od hišnih vrat, ~ za vijake, požarni ~, šifrirni, violinski ~; po kakšnem ~u so delili? pod ~ dejati, pod ~em biti, imeti; ~e izročiti; meni luč, tebi ~; 2. *trtna mladika*; 3. ~i so pravokotno ukrivljeno sleme; cesta gre v ~e *serpentine, ride*; ključen -čna -o: ~i objekti, položaji, roman, ključev -a -o: ~a brada, ključek -čka *m*: ~i *bot. petelinčki*, ključič -a *m trtna vitica*; ključnica -e *ž* |*kost*|, ključár -ja *m oskrbnik*: cerkveni ~, ključárski -a -o, ključarica -e *ž oskrbnica*, ključárstvo -a *s*; ključiti -im, ključenje -a *s*: hrbet se mu že ključi, hrbet ~

ključávnica -e *ž*: viseča, patentna ~, ~ na črke, številke, ključávničar -ja *m*, ključávničarski -a -o: ~o orodje, ključávničarstvo -a *s*

ključka -e *ž* 1. ~ pri vratih, za ~o prijeti, ~e pritiskati, si podajati, 2. *kavelj za obešanje*: uk na ~o obesiti, ali naj pomočnika s ~e snamem? 3. *del košiša*: leva in desna ~, 4. tiste tvoje ~e, 5. *rida, serpentina*: pot se skrivi v ~e, 6. *sključen človek*: stara ~; ključka -e *ž* = ključica -e *ž*: ~ pod črko, ~ za perilo; ključen -čna -o: ~a steza *ovinkasta*; ključkast -a -o: ~ nos, ~ človek, ~i križ, ~a palica, cev; ključkàt -áta -o, ključkec -kca *m* 1. *odpirač*: vlomivec odpira s ~em, 2. *vejnik, zakrivljen nož*, 3. lažnivi ~; ključkičar -ja *m zool. svinjska glista*; ključkonòs -ósa -o, ključkonósec -sca *m*, ključkonóska -e *ž*

ključkati -am, ključkanje -a *s*: na duri ~, ključkniti -nem

kljún -a *m*: ptičji ~, ladijski ~; govôri, kakor ti je ~ zrasel! ~ pri raznem orodju; *bot.* račji, ptičji, divji ~; kljúnček -čka *m*: lačni ~i v hiši, kljúnec -nca *m*, kljúnast -a -o: ~a podkev, kljunàt -áta -o; kljunáč -a *m zool. sloka*, kljunáčev -a -o: ~o perje, kljunáča -e *ž cepin, rovača*, kljunáš -a *m zool.*, kljúnarice -ic *ž mn. bot.*, kljúnka -e *ž bot.*; kljúniti -nem, kljúnčkati -am se, kljúnčkanje -a *s*: grlici se kljunčkata; kljunoróžec -žca *m* |*ptič*|, kljunotáj -a *m* |*hrošček*|

kljúsa -e *ž mrha*, kljúse -ta *s in* kljusè -éta *s*, kljúsast -a -o, kljúsati -am *in* kljusáti -ám, kljusàj -ájte! kljusàl -ála -o, kljusánje -a *s*

kljuváti kljúvam *in* kljújem, kljúj -te *in* kljúvaj -te *in* -ájte! kljujóč -a -e, kljuvál -a -o, kljuvánje -a *s in* kljúvati kljúvam *in* kljújem *s stal. poud.*: ptiči kljuvajo grozdje, v zobu kljuje, bolečina kljuva; kljuváč -a *m zool.*, kljuválnik -a *[-ųn-] m* |*bakrarsko orodje*|, kljuvávec -vca *m*

kloáka -e *ž* 1. *podzemeljski kanal za odvajanje umazanije*: rimska ~, 2. *odtok za seč in blato pri ptičih*, 3. *gnojni rov v bolni kosti*; kloákovci -ev *m mn. zool.*

klobása -e *ž*: kranjska, suha, domača, krvava, mesena, prtena, kašnata ~, meso v ~e podelati, ~o zašpiliti; ~ tobaka, ~ pod brado, pod očmi, ~ od udarca; to je dolga ~ *pripoved*; ~o za psom metati, ali boš ~o za psom nosil? klobásen -sna -o, klobásast -a -o: ~ hrbet, podbradek, *med.* ~o blato; klobásica -e *ž in* klobasíca -e *ž*, klobásičar -ja *m*, klobásar -ja *m* |*prodajavec*|, klobásarica -e *ž* |*prodajavka*|, klobásnik -a *m kdor klobase nadeva*; klobasáti -ám, klobasàj -ájte! klobasàl -ála -o, klobasánje -a *s*: kaj pa klobasaš? klobasáč -a *m* = klobasár -ja *m* = klobasálo -a *s*, klobasúlja -e *ž*

klôbčič *in* klobčič -íča *m*: ~ volne, ~ naviti, jež se zvije v ~, klôbec -bca *m*, klôbček -čka *m*, klobkò -á *s in* klôbko -a *s*, klôbčece -a *[-čəc-] s*, klôbčast -a -o, klobčíčast -a -o

klobúk -a *m*: mehak, trd ~, kardinalski ~, ~ na tri roglje, po strani ~; ~ sneti, potisniti ~ na oči, vrabce pod ~om imeti, spraviti vse pod en ~, vtakniti za ~, ~ hiše *ostrešje*, ~ pri zvonu, ~ na mleku, vinski ~, kotlov ~; *bot.* zeleni ~ *mleček*, zlati ~ *lilijan*, črni ~; *zool.* morski ~i *meduze*; klobúček -čka *m*, klobúčar -ja *m*, klobučarica -e *ž*, klobučarija -e *ž* = klobučárstvo -a *s*, klobučárski -a -o, klobučáriti -im, klobúčar -ja *m kdor ali kar ima velik*

klobuk, klobúčarka -e *ž* |*kača*|, klobúčast -a -o = klobúkast -a -o: ~ dimnik, klobučína -e *ž* = klobučevína -e *ž*, klobučínast -a -o = klobučevínast -a -o: ~i čevlji, klobučínar -ja *m*, klobúčje -a *s* = klobúkovje -a *s bot. repuh*, klobúčnica -e *ž škatla za klobuke*, klobučnják -a *m* 1. *oblika za klobuke*, 2. *morska žival*, klobučnjáški -a -o: ~i polip; klobúčiti -im se *oblačíti se*, klobúčenje -a *s*: na jugu se klobuči

klobúštra -e *ž* 1. *slab klobuk*, 2. *zmedeno govoreč človek*, klobuštráti -ám *mešati, priditi, klepetati*, klobuštràj -ájte! klobuštràl -ála -o, klobuštránje -a *s*, klobuštráč -a *m*, klobuštrálo -a *s*

klócati -am *in* -čem, klócanje -a *s*: koklja kloče, klóča -e *ž* 1. *koklja*, 2. *teta na svatbi, posnehalja*, klóčiti -im, klóčenje -a *s*: koklja kloči

klóčec -čca *m bot.*, klóček -čka *m bot.*, kločíčevec -vca *m* |*grm*|, kločíčevje -a *s*

Klódius -ia *m in* Klódij -a *m* |*rim. tribun*|, Klódijev -a -o

***klofèta** -e *ž slab klobuk*

klofúta -e *ž zaušnica*: ~o dati, prisoliti, pripeljati, klofutáti -ám, klofutàj -ájte! klofutàl -ála -o, klofutánje -a *s*, klofútniti -nem = klofníti klófnem, klôfni -íte! klôfnil -íla -o *in* klôfniti -nem *s stal. poud.* = klôfiti -im

klòk *medm.*, klokòt -ôta *m*, klokotáti -ám *in* -óčem, klokotàj -ájte *in* klokóči -te! klokotàl -ála -o, klokotánje -a *s*: voda klokoče po grlu

klóka -e *ž koklja*, klókati -am *in* -čem

klókan -a *m zool. kenguru*

klókar -ja *m črna žolna*

klôkec -kca *m bot. divji orešek* = klokôtec -tca *m*, klokotína -e *ž* |*les*|

klòmp *in* klònk *medm.*, klómpati -am, klómpanje -a *s* = klónkati -am *in* klonkáti -ám, klonkàj -ájte! klonkàl -ála -o, klonkánje -a *s*: voda v posodi klompa *ali* klonka

klonica -e *ž vozarna, zidana ali lesena lopa, veža, remiza, podstrešek pri kozolcu*; *deska ob straneh voza za prevoz sadežev*: deti kola pod ~o

klonîti klónem *lit.*, klôni -íte! kloníč -a -e, klônil -íla -o: nikdar ne bomo klonili, klonítev -tve *ž*

klónkniti -nem: kamen klonkne v vodo; *gl. tudi* klomp

klòp klôpa *m zool. pršica*: navadni, golobji ~, drži se ga kakor ~, klôpov -a -o, klôpen -pna -o: ~i meningitis *med.*; *gl. tudi* klošč

klóp -í *ž*: šolska, oslovska, zatožna ~, ~ pri peči, z naslonom, na ~ leči, skrbi pod ~ vreči, s ~i pod ~ *z dežja pod kap*, klópca -e *ž*, *rod. mn.* klópic, klópčica -e *ž*, klópen -pna -o: ~a deska = klopnica -e *ž*

klòp *medm.*

klôpec -pca *m loputa, loputica*; klôpniti -nem *in* klópnem: past klopne

klopotáti -ám *in* -óčem, klopotàj -ájte *in* klopóči -te! klopotàl -ála -o, klopotánje -a *s*: mlin klopoče, jajce klopotá; klopòt -ôta *m*, klopotáč -a *m zool. capovoznik*, klopotáča -e *ž* |*kača*|, klopotálo -a *s*, klopotàv -áva -o, klopotávec -vca *m*, klopotávka -e *ž*, klopotúlja -e *ž* |*priprava in oseba*|, klopôtec -tca *m* 1. ~ na strehi, v vinogradu, 2. *jajce, jabolko, oreh*, 3. *kamen*, 4. *klepetav človek*

klór -a *m*: beljenje s ~om, klórov -a -o: ~o apno, ~a raztopina, ~ vodik; klorírati -am: vodo ~; klórovec -vca *m*, klorát -a *m*, klorít -a *m*, kloríd -a *m*: amonijev ~ *salmiak*; klorofórm -a *m*, kloroformírati -am, kloroformíranje -a *s*; klorovodíkov -a -o: ~a kislina, klorofil *[-il]* -a *m*; klornátrij -a *m kuhinjska sol*; kloroplásti -ov *m mn. biol.*

klòšč klôšča *m zool. klop*, klôščec -a *[-čəc-]* *m* = klôšček -ščka *m*, klôščevec -vca *m bot. ricinus* = klôščevina -e *ž in* klôščevína -e *ž*, kloščàv -áva -o, kloščávost -i *ž*

***klóšter** -tra *m samostan*, *klóštrski -a -o *samostanski*, *klóštrstvo -a *s*: ~ mu ni dišalo

klót -a *m* |*tkanina*|, klótast -a -o: ~a obleka, podloga

Klóto -te *ž* |*parka*|, Klótin -a -o

klóvn -a *m šaljivec, burkež*, klóvnov -a -o, klóvnski -a -o: ~i izraz

klozét -a *m*: angleški ~, klozéten -tna -o: ~i papir

klúb -a *m*, klúbski -a -o: ~a soba, seja, ~i načelnik; klúbovec -vca *m*, klubáš -a *m*, klubáški -a -o, klubáštvo -a *s*

klùmp *medm. klomp*

klúpa -e *ž prižemnik, spona, zaponka, čeljustnik*, klúpka -e *ž* = klúpica -e *ž*, klúpati -am *s klupo meriti*

kmálu *prisl.* 1. ~ potem, nato, ~ za njim; ~ bi bilo po njem *skoraj*; 2. vsi ~ so prišli *hkrati*, vse ~ narediti, vrgel je na cesto oba ~

kmášen -šna -o: ~a obleka

kmét -éta *m*: celi ~ *zemljak*, majhen ~, na ~e iti, s ~ov priti, na ~ih živeti, po ~ih imajo še stare navade, med ~i, ~ pri šahu; kmétič -a *m*; *zn̄č.* kmetávz -a *m*, kmetávzar -ja *m*, kmetávzarka -e *ž*; kmetíca -e *ž*; kmétski -a -o, kmétiški -a -o, kméčki -a -o: ~a delovna zadruga, ~e množice, ~o gospodarstvo, vprašanje, prebivavstvo, kmétovski -a -o, kmétovstvo -a *s*; kmetíja -e *ž*: pol ~e ima, kmetíjica -e *ž*, kmetíjski -a -o: ~a družba, ~a posestva, ~a ekonomija, površina, zbornica, kmetíjstvo -a *s*, kmetíjec -jca *m pripadnik kmečke stranke*

kmétovati -ujem *in* kmetováti -újem, kmétovanje -a *s in* kmetovánje -a *s*; kmetovávec -vca *m*, kmetovávka -e *ž*, kmetovávski -a -o, kmetovávstvo -a *s*

***knàp** knápa *m rudar*, *knápovski -a -o *rudarski*

knéftra -e *ž čevljarska navoza*, *nakolenek*

Kneipp *[knájp]* -a *m*, Kneippov -a -o: ~a kava, ~o zdravljenje, knájpati -am se, knájpanje -a *s*

knéz -a *m*: véliki, volílni ~, kneginja -e *ž in* knéginja -e *ž knezova žena*, knéževič -a *m* = knéžič -a *m*, knéžna -e *ž knezova hči*, knézov -a -o: ~a hči, ~ zet, knéžji -a -e: ~i kamen, kníštvo -a *s*, kneževína -e *ž*; knezoškòf -škófa *m*, knezoškofíja -e *ž*, knezoškofíjski -a -o

knjíga -e *ž*: lepa, dobra, šolska, bela, zlata, kuharska, pritožna, spominska, matična, blagajniška, zemljiška, glavna ~; ~ za mladino, ~ vpisnica, ~ s sedmimi pečati, ~o vezati, založiti, izdati; po ~i listati, govoriti kakor iz ~e; knjigár -ja *m*, knjigárnar -ja *m*, knjigárna -e *ž*, knjigárniški -a -o, knjigárništvo -a *s*, knjigárski -a -o, knjigárstvo -a *s*; knjížica -e *ž*: delovna, zdravstvena, hranilna ~, knjižúra -e *ž zn̄č.*, knjížen -žna -o: ~i jezik, trg, ~a slovenščina, raba, kraja, omara, ~i ljudje, ~i molj 1. *zool.*, 2. *človek*, knjíštvo -a *s*; knjíževen -vna -o: ~o delo, knjíževnost -i *ž*: svetovna ~, knjíževnik -a *m*, knjíževnica -e *ž*, knjíževniški -a -o; *povsod tudi* knjížév-

knjigo- *v sestavi*: knjigoljúb -a *m bibliofil*; knjigotŕžec -žca *m*, knjigotŕžen -žna -o, knjigotŕški -a -o: ~a cena, knjigotŕštvo -a *s*; knjigovéz -a *m* = knjigovézec -zca *m*, knjigovéški -a -o, knjigovéštvo -a *s*, knjigovéznica -e *ž*; knjigovódja -a *in* -e *m*, knjigovódkinja -e *ž*, knjigovódstvo -a *s*, knjigovódski -a -o: ~i tečaj; knjigožér -a *m*, knjigožérski -a -o: ~a strast

knjížiti -im, knjíženje -a *s*: ~ v glavno knjigo

knjížnica -e *ž*: javna, zasebna, priročna, univerzitetna, znanstvena, ljudska, strokovna, delavska, šolska, dijaška ~, knjížničen -čna -o: ~i prostori, ~e omare, knjížničar -ja *m*, knjížničarka -e *ž*, knjížničarski -a -o: ~a služba, ~o delo, ~i tečaj

knockout *[nókaut]* -a *m šp. odločilni udarec v boksarskem boju, uničenje*; knockout *prisl.*: pobil ga je ~, zdaj je ~, knockoutírati -am *na tla podreti*

***knúta** -e *ž bič*, *korobač*

ko *vez.* 1. *časovni*: ~ denar poide, pamet pride; hitro ~, brž ~, vtem ~, medtem ~; 2. *primerjalni*: ~ bi trenil, pridem; jaz sem močnejši ~ ti *kot*, *kakor*; bolj ~ je tekla kri, več je bilo partizanov; dalj ~ je pravil, bolj ga je brat zavidal; beži, ~ da gori za njim *kot*, *kakor*; 3. *pogojni*: ~ bi ljudje ne mrli, bi svet podrli

koacervàti -ov *m mn. biol.*

koadjútor -ja *m pomočnik (v cerkveni službi)*, koadjútorjev -a -o, koadjútorski -a -o: ~a služba

koagulát -a *m strjenina*, koagulácija -e *ž strjevanje*, *sesedanje*, koagulírati -am *strditi se*, *sesiriti se*, *sesesti se*, *zakrkniti*

koalícija -e *ž zveza*, koalícijski -a -o: ~a vlada, koalírati -am *zvezati*, *združiti*, koalíran -a -o

kobacáti -ám, kobacáj -ájte! kobacàl -ála -o, kobacánje -a *s in* kobácati -am *s stal. poud.*: otrok po hiši kobaca *ali* se kobaca, kobácelj -clja *m otrok*, *ko še kobaca*, kobáciti -im se *kozolce prevračati*, kobacljáti -ám, kobacljáj -ájte! kobacljàl -ála -o, kobacljánje -a *s*

kobáliti -im: ~ (se) čez plot, po produ, ~ deblo; kobál *[-áu]* -a *m*: za dober ~ se premakniti; kobálja -e *ž*, *nav. mn.* kobálje *razkrečene noge*, *drevesna razsoha*, *rogovila*; kobálast -a -o *razkrečen*,

razsohast; kobalíca -e *ž jarmnica*; kobáljati -am *in* kobaljáti -ám *s težavo se premikati*, kobáljanje -a *s in* kobaljánje -a *s*, kobálež -a *m*

kóbalt -a *m kem.* |*prvina*|, kóbaltov -a -o: ~ cvet, oksid, sulfat, ~a bomba, ~o modrilo, kóbalten -tna -o: ~e spojine, kóbaltovec -vca *m*, kóbaltovica -e *ž* >*[-lt-]*

Kóbanci -ev *m mn. prebivavci na Kozjaku ob levem bregu Drave*, kóbanski -a -o, Kóbansko -ega *s*, na ~em

Kobarid -a *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, kobariški -a -o, Kobarídec -dca *m*

Köbenhavn *[kö'bənhaun]* -a *m* |*dansko mesto*|, köbenhavnski -a -o

kobila -e *ž* 1. žrebetna, plemenska ~, ti ~ nerodna! 2. *stojalo, podstavek*: tesarska ~, klado na ~o položiti; 3. *alp. brdasta vzpetina, debela peč, preval*; kobilárna -e *ž*, kobilar -ja *m* |*prekupec*|, kobiláriti -im, kobílji -a -e: ~e mleko; kobíliti -im se: ~ se na voz

kobílar -ja *m* |*ptič*|, kobílarjev -a -o: ~ žvižg, kobíličar -ja *m* |*ptič in rak*|

Kobílca -e *[-lc-] ž*: Ivana ~, Ivane ~e, Kobílčin -a -o *[-lč-]*: ~e podobe

kobílica -e *ž* 1. moja ~ rada teče, 2. *zool.*: ~ selivka, ~ ropotulja, zelena ~, 3. *podstavek, stojalo*: ~ na violini, tkavska ~, sedlo ali ~ je ležišče za gredelj v okviru plužen, 4. *zaponka*; kobíličji -a -e: ~i skok, kobíličast -a -o

kóbra -e *ž indijska kača naočarka*

kobúl *[-úl]* -a *m*: nepravi ~, kobúla -e *ž*: bezgova ~, kobúlec -lca *[-lc-] m* = kobúlček -čka *[-lč-] m*: ~ češenj, zali ~ *bot.*, kobúlica -e *ž*: makova, česnova, čebulova ~, kobúlnice -ic *[-ln-] ž mn. bot.*, kobúlast -a -o: ~ cvet, kobúlnat -a -o *[-ln-]*

kòc kôca *m*: s ~em se pokriti, **kócast** -a -o: ~ pes, ~o blago; kócelj -clja *m* 1. *kocasta oseba, žival, reč*, 2. *kodrc*; kocáti -ám: sneg koca *pada v debelih kosmih*; koconòg -óga -o: ~ pes, koconóžka -e *ž* |*kura*|

kocélj -a *m bot.*: bodeči ~

Kôcelj -clja *m* |*panonski knez*|, Kôcljev -a -o: ~a kneževina

kocén -a *m zelnat štor*, kocénje -a *s*, kocenéti -ím *trdeti, leseneti*, kocenéč -a -e, kocenèl -éla -o, kocenênje -a *s*: mraz je, da vse koceni

Kocén -a *m* |*sl. kartograf*|, Kocénov -a -o: ~ atlas

Koch *[kóh]* -a *m* |*nem. bakteriolog*|, Kóchov -a -o: ~ bacil

kocína -e *ž*, kocínast -a -o, kocinàt -áta -o, kocínica -e *ž*, kocínje -a *s*, kocínavost -i *ž poraslost*

kócka -e *ž*: sladkor v ~ah, slanino na ~e zrezati, ~e metati, ~ je padla, vse na ~o postaviti; kóckati -am, kóckanje -a *s*, kóckar -ja *m*, kóckarski -a -o, kóckast -a -o: ~ vzorec, ~o zlato, kóckovec -vca *m premog v kockah*

kóča -e *ž*: slamnata, planinska ~, kočàn -ána *m* = kóčar -ja *m*, kóčarica -e *ž*, kočáriti -im, kočárjenje -a *s*, kóčarski -a -o, kóčica -e *ž*, kočúr -ja *m znč.* = kočúra -e *ž*; kóčevnik -a *m nomad*, kočeváti -újem, kočevàl -ála -o

kočemájka -e *ž* |*ženska jopica iz stare noše*|

Kočévje -a *s*, v ~u, iz ~a, kočévski -a -o, Kočévar -ja *m*, Kočévarica -e *ž*, Kočévci -ev *m mn.*, kočévar -ja *m* |*vlak in krošnjar*|, kočévščina -e *ž* |*jezik*|, Kočévsko -ega *s*, na ~em

kóčič -a *m navadni prašiček* = kóčej -a *m zool.* |*členonožec*|

kočíja -e *ž*: peljati se v ~i, s ~o; puran, pes vozi ~o; kočíjica -e *ž*, kočíjen -jna -o: ~o oje, kočíjski -a -o: ~i konj, kočíjnik -a *m* |*ogrodje*|, kočijáž -a *m*, kočijáški -a -o, kočijáziti -im

Kočinčina -e *ž* |*pokrajina v Zadnji Indiji*|, kočinčínski -a -o, kočinčína -e *ž* |*kurje pleme*|, kočinčínka -e *ž* |*kura*|

kočljív -a -o *izbirčen, sladkosneden, neroden, težaven*: ~ otrok ne jé rad, ~ v jedi, ~ položaj, ~o vprašanje, kočljívec -vca *m*, kočljívka -e *ž*, kočljívost -i *ž*

kóčnik -a *m* 1. *zob*, 2. *alp. živa skala, ki štrli iz tal kakor zob*; kóčna -e *ž alp. dolinska končnica*; Kóčna -e *ž* |*gora*|, kóčenski -a -o *[-čən-]*

kód *kr. prisl. v zvezi s premikanjem* 1. *vpr.*: ~ si hodil, kje si bil? ne vé ne ~ ne kám; od ~, do ~ (°od kje, do kje); 2. *ned.*: boš že ~ prišel do vasi, potika se ~ po mestu, po mestu ~

kóda -e *ž glas. sklep skladbe*

kódak -a *m fot.*

kodein -a *m* |*blažilo za kašelj*|, kodeínov -a -o: ~e tablete, ~ prašek, kodeínski -a -o

kódeks -a *m star rokopis, rokopisni zakonik, zbirka zakonov*: Napoleonov ~, kodificírati -am *zakone zapisati*, kodificíranje -a *s*, kodifikácija -e *ž*, kodifikátor -ja *m*
kodélja -e *ž povesmo prediva*: sorodstvo po ~i *po ženski vrsti*, kodéljica -e *ž*, kodéljast -a -o: ~a brada
kóder *[-dər] prisl.*, kóder kóli *in* koderkóli, kóder si bódi, od kóder *odkóder* (°od kjer)
kódrc -dra *m* 1. *svedrc las*, 2. *pes*; kódrc -a *m*, kódrček -čka *m*, kódrav -a -o, kódravost -i *ž*, kódrast -a -o: ~ človek, ~i lasje; kódravec -vca *m* = kodrán -ána *m* = kodrè -éta *m*, kódravka -e *ž*; kódrati -am *in* kodráti -ám: lase ~, lasje se kodrajo, kodrálen -lna -o *[-ln-]*, kodrálo -a *s* |*priprava*|, kodrávke -ávk *ž mn.* |*klešče*|, kódrcati -am se, kódrcanje -a *s*, kodrčja -e *ž kolobocija*
kodicíl *[-il]* -a *m dostavek k oporoki*
kodificírati -am *uzakoniti*
kodro- *v sestavi*: kodrobrád -áda -o, kodrobrádec -dca *m*; kodroglàv -áva -o, kodroglávec -vca *m*; kodrolàs -ása -o, kodrolásec -sca *m*, kodroláska -e *ž*
koedukácija -e *ž skupna vzgoja mladine obeh spolov*, koedukacíjski -a -o
koeficiènt -énta *m mat., fiz.*: ~ enačbe, toplote, iztekanja; razteznostni, smerni ~, binomski, temperaturni, sklopni ~
koeksisténca -e *ž sobivanje, sožitje*, koeksisténčen -čna -o: ~a politika, koeksisténten -tna -o
Kófce Kófc *ž mn.* |*planina*|, na ~ah
kofeín -a *m* |*sestavina kave*|, kofeinízem -zma *m zastrupitev s kofeinom*, kofeínski -a -o: ~i preparat, *kofè -éta *m kava*, *kofétek -tka *m kavica*, kofétar -ja *m*, kofétarica -e *ž*
kofunkcija -e *ž mat.*, kofunkcíjski -a -o
kóg -a *m alp. kopasta višava*
kóga *gl.* kdo; kógar *gl.* kdor
kohabitácija -e *ž skupno bivanje, spolno združevanje*, kohabitacíjski -a -o
koherénca -e *ž sovisnost*, koherénten -tna -o: ~e enote
kohezíja -e *ž vezljivost, privlačnost med molekulami iste snovi*, kohezíjski -a -o *vezen*: ~a moč, kohezíven -vna -o
kohinúr -ja *m* |*diamant v angl. kroni*|
kohórta -e *ž* |*del rimske legije*|
koincidénca -e *ž sovpad*, koincidírati -am, koincidénčen -čna -o
kóitus -a *m spolno občevanje*, koitírati -am
kój *in* kój *prisl. takoj, kar*: ~ pridem, ~ meni daj, ~ tjale sedi!
kója -e *ž spalnica na ladji*, kójica -e *ž lesena pastirska bajta v hribih*
kojíti -ím *star. gojiti*, kóji -íte! kojíl -a -o: živino ~
kojót -a *m zool. prerijski volk*
kóka -e *ž* |*peruanski grm*|, kokaín -a *m alkaloid iz listov tega grma*, kokaínizem -zma *m*, kokainizírati -am, kokainíst -a *m*, kokainístka -e *ž*
kókalj -a *m kokolj*
kokárda -e *ž pentljasta značka*
kókati -am *in* -čem, kókanje -a *s*, kóka -e *ž* = kóklja -e *ž*: da bi te ~ brcnila! kókica -e *ž*, kókljica -e *ž*, kokljáti -ám, kokljàj -ájte! kokljàl -ála -o, kokljánje -a *s*: kóklja kokljá
kokáva -e *ž pust, nerodoviten svet, soteska, kukava*
kokcidióza -e *ž* |*zajedavska bolezen pri živalih*|, kokcídij -a *m*: jajčasti ~ *zool.* |*trosovec*|
kokéta -e *ž spogledljivka*, kokéten -tna -o *spogledljiv*, koketerija -e *ž* = kokétnost -i *ž*, koketírati -am, koketíranje -a *s*: ~ s kom *spogledovati se*
kóklja -e *ž gl.* kokati
kokodákati -am, kokodákanje -a *s*, kokodájsati -am, kokodájskati -am, kokodájs -a *m in* kokodájc -a *m* |*kurji glas*|, kokodák *medm.*
kókolj -a *m bot.*, kókoljen -ljna -o: ~o seme, ~i venčki, kókoljev -a -o: ~i cvetovi, kókoljast -a -o, kókoljnat -a -o: ~a pšenica
kokón -a *m zapredek*, kokónski -a -o: ~a nitka
kokórek -rka *m* = kokórik -a *m bot. korček, ciklama*
kókos -a *m* |*palma*|, kókosov -a -o: ~i orehi, ~o mleko, ~a preproga
kokóš -i *ž, mn.* kokóši -i *in* kokoší -í -ém: divja ~, nesna ~; s ~mi spat hoditi; kokóji -a -e: ~e jajce; kokóška -e *ž*: vodne ~e; kokóšar -ja *m*, kokóšarica -e *ž*, kokóšarski -a -o, kokóšarstvo -a *s*; *povsod tudi* kokošár-; kokošáriti -im, kokošnják -a *m* |*hlev*|, kokóšjak -a *m* |*gnoj*|; kokóšnica -e *ž bot. kurje zdravje*; kokošeréja -e *ž kokošja reja ali reja kokoši, kokošarstvo*, kokošerejec -jca *m rejec kokoši*

kokót -a *m petelin*, kokótec -tca *m* = kokótek -tka *m*, kokotáti -ám *in* -óčem, kokotàj -ájte *in* kokóči -te! kokotàl -ála -o, kokotánje -a *s*, kokotíca -e *ž bot. lahkotica*

kokóta -e *ž lahkoživka*

Kókra -e *ž* |*reka in kraj*|, v ~i, kókrski -a -o: Kokrsko sedlo

kôks -a *m*|*fižol*|, kôksast -a -o: ~i fižol = kôksar -ja *m*

kôks kôksa *m* |*iz premoga narejeno kurivo*|, kôksov -a -o: ~ prah, kôksast -a -o: premog je ~, kôksati -am *predelovati v koks*, kôksanje -a *s*, koksárna -e *ž*, kôksar -ja *m*

kókta -e *ž* |*brezalkoholna pijača*|

kókus -a *m* |*oblasta bakterija*|, *mn.* kókusi -ov *in* kóki -ov

kòl *[kòu]* kôla, na kólu *in* kôlu, s kôlom, *mn.* na kôlih *in* koléh, s kôli *in* kolmí: s ~om po glavi, h ~u privezati, na ~ obesiti, stavbe na ~éh; hodi, kakor da je ~ požrl; kôlec -lca *[-ųc-] m*, kôlast -a -o, kôlček -čka *[-ųč-] m*, kolíč -íča *m* = kolíček -čka *m*; kólje -a *s*: trtno ~, kolíšče -a *s* = kolóvje -a *s ograda iz kolov*; kolíti -ím, kôli -íte! kolíl -a -o, koljèn -ena -o, koljênje -a *s in* kolíti kólim, kôlil -íla -o, kóljen -a -o: ~ vinograd, jez; kolítev -tve *ž*, kóljenec -nca *m* |*fižol*|, kolíčiti -im, kolíčenje -a *s*: ~ vinograd

kóla -e *ž* |*drevo*|: orehi ~, pastile ~ |*zdravilo*|, *tudi* ~ orehi, ~ preparati

kóla kól *[kól] s mn.* |*voz*|: križevata ~, nebeška ~ Dobroradova |*ozvezdje*|, sila ~ lomi, kolár -ja *m*, kolárica -e *ž*, koláriti -im, kolárjenje -a *s*, kolárstvo -a *s*, kolárski -a -o, kolárna -e *ž* 1. *kolarska delavnica*, 2. *kolnica*, kolárnik -a *m kolarski žebelj*, kolárnica -e *ž*

kolaborácija -e *ž sodelovanje*, kolaboracionist -a *m sodelavec, pomagač*, kolaboracionístka -e *ž*, kolaboracionízem -zma *m*, kolaborátor -ja *m sodelavec*

kolacionírati -am *primerjati (prepis z izvirnikom)*, kolacioníranje -a *s*, kolacionist -a *m*, kolacionístka -e *ž*

koláč -a *m okrogla pogača*: ~e peči, ženitovanjski ~, prinesti s semnja ~e *darila*, za ~e prinesti, koláček -čka *m*, koláčar -ja *m*, koláčnik -a *m hlebec, model*

kolagén -a *m* |*beljakovinasta snov*|

kolájna -e *ž medalja*: spominska ~

koláps -a *m nepričakovana srčna slabost*

kolár -ja *m duhovniški ovratnik*

kolavdírati -am *pregledati, potrditi*, kolavdácija -e *ž pregled, potrditev, odobritev*, kolavdacíjski -a -o

kólca kólc *[-lc-] s mn. voziček*: plužna ~ *agr.*, s ~i pripeljati

kólcati kólca *in* kólče *[-ųč-]* se mi: po takem prijatelju se mi ne bo kolcalo, kólc -a *m* |*glas*|, kolcávec -vca *m*, kólcniti -nem: kolcnil je, kolcnilo se mu je >*[-ųc-]*

kólč -í *[-ųč-] ž neukoreninjen trtni potaknjenec*: ~í rezati, ~í ali sajenice kupiti

kolébati -am *tel.*, kolébanje -a *s*: temperatura koleba → *se giblje, rase in pada*, ~ pred odločitvijo → *omahovati*, kolèb -éba *m*, kolébav -a -o, kolébniti -nem: ~ z roko; kolébnica -e *ž* |*gugalnica, vrv*|

koléda -e *ž*: iti v ~o, koléden -dna -o: ~i post, kolédnik -a *m*, kolédnica -e *ž* |*ženska in pesem*|, kolednína -e *ž* |*nabrani darovi*|, kolédniški -a -o: ~e pesmi, kolédovati -ujem, kolédovanje -a *s*, koledovávec -vca *m*

koledár -ja *m*: gregorijanski, stenski, žepni, pretikalni, skladni ~, v ~ju *ali* na ~ju; koledárček -čka *m*, koledárski -a -o: ~o leto, koledárnik -a *m kdor dela koledar*

kolégа -a *in* -e *m stanovski tovariš*, kolégov -a -o, kolégica -e *ž* = koléginja -e *ž*, kolegiálen -lna -o *[-ln-] tovariški*: ~ do koga, s kom, kolegiálnost -i *[-ln-] ž tovarištvo*

kolégij -a *m zbor, predavanje na univerzi, zavod*, kolegiáten -tna -o: ~i kapitelj, kolegnína -e *ž* |*šolnina*|, kolegiálen -lna -o: ~o sodišče

koléhati -am se *tresti se, vleči se, s težavo laziti, na noge spravljati*, koléhanje -a *s*

kôlek -lka *[-lk-] m*: ~a prost → *oproščen*, kolkováti -újem, kolkúj -te! kolkovàl -ála -o, kolkovánje -a *s*, kolkóven -vna -o: ~a dolžnost, taksa, kolkovína -e *ž* >*[-lk-]*

kolékcija -e *ž zbirka*: ~ metuljev, znamk; kolékta -e *ž bera, zbirka*; *lit. prošnja pri maši*

kolektiv -a *m skupnost, slov. skupno ime*, kolektíven -vna -o: ~o gospodarstvo, ~a varnost, pogodba, ~a imena *skupna*, ~a leča *zbiralna*, kolektívnost -i *ž*, kolektivízem -zma *m*, kolektivíst -a *m*,

kolektivističen -čna -o, kolektivizírati -am, kolektivizíranje -a *s* = kolektivizácija -e *ž*

kolektúra -e *ž* 1. *nabiranje, zbiranje*; 2. *prodajalna sreček*; koléktor -ja *m nabiravec, zbiralnik*, koléktorski -a -o

kolénce -a *s*: ~ na žitnem steblu, rž gre v ~a, ~ pri stroju, ~ na strmi cesti = kolenčák -a *m prag*; kolénčast -a -o: ~a bilka, kolenčàt -áta -o; kolénče -ta *s kolenček, otrok, razvajenček*; kolénček -čka *m bot. cikorija*; kolénčati -am se: žito se kolenča; kolénčiti -im: živino ~ *spodvezovati*, kolénič -a *m iz trte zvita gož za kolenčenje*, kolénčnik -a *m*: ~ na pisalnem stroju

kolenhím -a *m rastlinsko tkivo*

koléno -a *s*: na ~ih prositi, po ~ih hoditi, na ~a vzeti otroka, na ~a pasti, do kolen gaziti, spraviti koga na ~a, položiti koga čez ~ *našeškati*, ~a se šibijo, klecajo, ima trdo ~; strmo, da se v ~a grizeš; *stroj.* tečajno ~, dvojno ~ *sifon*, ~ cevi; sorodstvo v tretjem ~u, imel je deset kolen slovečih pradedov; *alp.* na ~u se sleme naglo prevesi; babje ~ *najhujša strmina v klancu*; kolénast -a -o, kolenàt -áta -o, kolénski -a -o: ~i zgib; koléniti -im: ~ živino *kolena ji spodvezovati, da ne more noreti*; *privezati glavo h kolenu*; koleník -a *m bot.*, kolénka -e *ž* 1. *bot.*, 2. *nogavica*

kólera -e *ž* |*črevesna nalezljiva bolezen*|: bacil ~e, kolerína -e *ž*

kolerába -e *ž*, kolerábica -e *ž*, kolerábičen -čna -o: ~a juha

kolêrik -a *m vročekrvnež*, kolêričen -čna -o *vročekrven, nagle jeze*, kolêričnost -i *ž*

kolesár -ja *m biciklist*, kolesárka -e *ž*, kolesárski -a -o, kolesárstvo -a *s*; *povsod tudi* kolé-; kolesáriti -im

koléselj -slja *m*, kolêseljski -a -o *[-səlj-]*

kolesnica -e *ž gl.* kolo

kolésnik -a *m* 1. *bot. mleček*, 2. *sveder*

kolešévka -e *ž velika žrelasta vrtača*

Kólhida -e *ž* |*antična dežela ob Črnem morju*|, Kólhijec -jca *m*, kólhiški -a -o *>[-lh-]*

kolhóz -a *m zadružno gospodarstvo*, kolhózen -zna -o: ~o gospodarstvo, kolhóznik -a *m*, kolhóznica -e *ž* *>[-lh-]*

kóli *členek, poudarja poljubnost v pomenu oziralnega zaimka ali prislova*: kdor ~ *kdorkoli*, kdor že ~, kar ~ *karkoli*, kjer ~ *kjerkoli*, kateri ~ *katerikoli*, kamor ~ *kamorkoli*, koder ~ *koderkoli*

kolíba -e *ž*, kolíbica -e *ž*, kolíbje -a *s*

kolibacíl *[-il]* -a *m bacil debelega črevesa*

kolíbri -ja *m* 1. *ptič*, 2. *majhno motorno kolo*, 3. *letalo*

količína -e *ž množina*: velike ~e blaga, količínski -a -o: ~e mere, ~i prislovi, količnik -a *m mat. kvocient*, količniški -a -o: ~o število

kóličkaj = kólikaj *prisl. le, (vsaj) malo, nekoliko, le kaj*: pridem, če bom ~ utegnil; to napravim še danes, če mi ~ pomoreš; če mi ~ ponagaja, ne bom danes končal; če bo ~ sadja, ga dobiš

kolidírati -am *gl.* kolizija

kólik -a -o *vpr. z. kako velik*: ~ je njegov delež? ~a škoda! kolikóst -i *ž*, kólikšen -šna -o *vpr. z. kako velik*: ~a nesreča? ~a krivica! ~e so žrtve mater; kólikšnost -i *ž*

kólika -e *ž zvijanje v trebuhu*: ~ ga grize, ščiplje, vije, kolje, kóličen -čna -o

kólikanj *prisl.*: ~ dobre volje so pokazali *veliko*

kolikér -a -o: ~o vino imate? s ~o vini je postregel? kolikéren -rna -o = kolikérnat -a -o

kóliko *vpr. prisl. mere*: v ~ dneh (°v kolikih), s ~ ljudmi (°s kolikimi), pri ~ primerih (°pri kolikih); s ~ dobre volje smo začeli! ne vem, ~ (°v koliko) je prizadet; kólikokrat, *tudi* kólikrat *in* kóliko kratov *prisl. mere*: ~ si bil tam? ~ sem mu branil! kólikokraten -tna -o: ~ dobiček je naredil, ~a škoda se dela; kólikič *prisl. mere*: ~ si bil na Triglavu?

kólikor *oz. prisl. mere*: ~ znaš, toliko veljaš; ~ glav, toliko misli; ~ to'iko se pa le pozna; ~ vem; pomagal bom, ~ (°v kolikor) bom mogel; prenesel bom ~ si bodi = ~ kóli *ali* kolikorkóli; kólikorkrat *prisl.*: ~ zine, tolikokrat se zlaže; kolikorkráten -tna -o: ~a krivica, tolikokratna kazen

kólikršen -šna -o: tolikšen je, ~ mora biti

kolimácija -e *ž soypad dveh črt (pri uravnavi daljnogleda)*, kolimacíjski -a -o: ~a os, napaka, kolimátor -ja *m* |*merilna naprava*|

kolína -e *ž*: prašiči so za ~o in prodajo; *nav. mn.* kolíne kolín *ž*: na ~e povabiti, ~e dobiti; koliníti -im, kolínjenje -a *s*: jutri bomo kolinili *klali*

kolíti -ím *gl.* kol
kolítis -a *m vnetje debelega črevesa*
kolizíja -e *ž spor, nasprotje, navzkrižje, trčenje*, kolizíjski -a -o, kolidírati -am, kolidíranje -a *s*: predavanja kolidirajo *se križajo*
koljé -ja *m* → *(okrasna) ovratnica*
kólk -a *m* 1. širokih ~ov, bolezen v ~ih, suhi kljusi lahko klobuk na ~ obesiš; 2. *stožčast vrh, grič*, kólkov -a -o = kólčen -čna -o: ~i sklep, kólčnica -e *ž*: kost ~ >*[-ou-]*
kolkováti -újem *[-lk-] gl.* kolek
kólmež -a *[-lm-] m |zdravilna rastlina|*, kólmežev -a -o *[-lm-]*
Köln -a *m |nem. mesto|*, kölnski -a -o >*[kǒ'ln-]*
kolnica -e *[-ln-] ž* 1. *vozarna, kolarna*; 2. *gnojni voz*; *gl. tudi* klonica
kolník -a *[-ln-] m kolovoz*: s ~a zavoziti *s prave poti*
kólo -a *s* 1. *ples*, 2. turnir ima deset kol
koló -ésa *s*: mlinsko ~; ~ na lopate, na korce; podlivno, nadlivno, vetrno, črpalno ~, menjalno, zobato, gonilno, torno, grebenasto ~; *šp.* dirkalno, motorno ~; *tisk.* ulivalno, prevodno, zavorno ~; ~ sreče, peto ~; voziti se s ~esom *ali* na ~esu, s ~esom treti; otroci podijo, točijo ~, mlin na tri ~esa, priti pod ~esa, ~ zasega v ~; kolésje -a *s*: zobato ~, koléšček -čka *m*, kolésce -a *s*: menda mu manjka eno ~; *tisk.* ročno, barvno, ravnalno ~; kolésen -sna -o, kolésast -a -o: ~a mreža; kolesníca -e *ž*: voziti po utrjenih ~ah, to ga ni spravilo iz kolesnic; kolesník -a *m |žebelj|*
kolobár -ja *m*: kača je v ~ zvita, ~ji pod očmi, luna ima ~, na ~ = v ~ju kmetovati, ~ kroga, ~ji so svežnji lesa za v peč, ~ je obroč pri štedilniku; kolobárjast -a -o: ~e oči, kolobárček -čka *m* = kolobárec -rca *m*: ~ žice; kolobáren -rna -o: ~o gospodarstvo, kolobáriti -im, kolobárjenje -a *s*: ~ po svetu, ~ v kmetijstvu; kolobárniki -ov *m mn. zool.*, kolobárnice -ic *ž mn. bot.*, kolobárski -a -o: ~e gore (na luni), kolobárčast -a -o: ~ les
kolobócija -e *ž zmeda*
kolódij -a *m |tekočina in zdravilo|*, kolódijski -a -o: ~a barvila, kolodín -a *m kem. |spojina|*
kolodvòr -óra *m postaja*: osebni, tovorni, čelni ~, iti na ~; kolodvórski -a -o: ~a restavracija
kolofón -a *m naslovu podoben sklep tiskov*
kolofónija -e *ž* = kolofónij -a *m |smola|*, kolofonít -a *m kolofoniji podoben granat*
koloíd -a *m |klejasta snov|*, koloíden -dna -o: ~a kemija
kolókvij -a *m skušnja v obliki pogovora*: ~ čez snov *ali* iz snovi, kolókvijski -a -o: ~o spričevalo, kolokvírati -am, kolokvíranje -a *s*: ~ iz matematike
kolomáz -áza *m* = kolomást -i *ž*, kolomázen -zna -o, kolomázar -ja *m |prodajavec|*, kolomáznica -e *ž |posoda|*, kolomaznína -e *ž |pristojbina|*
Kolombína -e *ž os. i. Harlekinova ljubica, maska iz staroitalijanske komedije*
kolomón -a *m in* kólomon -a *m čarovniška knjižica Kolomonov žegen*: s ~om ljudi slepariti
kólon -a *m debelo črevo*
kolón -a *m dedni najemnik posestva*, kolónski -a -o: ~o vprašanje, kolonát -a *m*, kolónstvo -a *s*
kolóna -e *ž*: članek v dveh ~ah *stolpcih*, vojaška ~, pêta ~
kolonáda -e *ž stebrnik, stebrišče*
kolonél *[-él]* -a *m tisk. |stopnja črk|*
kolonija -e *ž*: delavska, počitniška, angleška ~, kolonijski -a -o, koloniálen -lna -o *[-ln-]*: ~o blago, ~a posest, ~e čete, kolonializem -zma *m*; kolonizírati -am, kolonizíranje -a *s*: ~ deželo s svojimi ljudmi, kolonizácija -e *ž*, kolonizacijski -a -o: ~a tla, kolonizátor -ja *m*, kolonizátorski -a -o, kolonist -a *m naselnik*, kolonístovski -a -o
kolónjski -a -o: ~a voda
kolonósec -sca *m zool.*
kolòp -ôpa *m dir*, v kolópu *in* kolôpu: teči v ~, spustiti se v ~, na vse ~e teči
Kolorádo -a *m |reka in država v Severni Ameriki|*, kolorádski -a -o: ~a mrzlica, ~i hrošč = kolorádar -ja *m ali* kolorádec -dca *m krompirjevec*
koloratúra -e *ž glas.*, koloratúren -rna -o: ~a pevka = koloratúrka -e *ž*
kolorít -a *m barvitost*; *med. barva kože*, kolorist -a *m*, kolorírati -am *obarvati, pobarvati (risbo)*, kolorácija -e *ž*, kolorimeter -tra *m merivec za barve*, kolorimetrija -e *ž merjenje barv*, kolorimétričen -čna -o

kolós -a *m* *velikan*: rodoški ~, kolosálen -lna -o *[-ln-]* → *velikanski*; kolosálno *[-ln-] prisl.* → *imenitno, sijajno, čudovito*
kolosèk -éka *m* = koloséčnja -e *ž* = kôlovec -vca *m* *gozd, v katerem sekajo kolje za vinograde, loza*
koloséum -a *m* *ali* koloséj -a *m* |*velikanska stavba*|: rimski ~ *amfiteater*
kolotéč -a *m* = kolotéča -e *ž* = kolotéčina -e *ž* *kolesnica*
kolovódja -a *in* -e *m*: ~ roparske tolpe, kolovódstvo -a *s*
kolovòz -óza *m* *kolesnica, kolovozna pot* = kolovozína -e *ž*; kolovózen -zna -o: ~a pot = kolovóznik -a *m* = kolovóznica -e *ž*
kolóvrat -a *m*: tkavski, lončarski, električni ~, kolóvratar -ja *m* |*izdelovavec*|, kolóvratec -tca *m*, kolóvraten -tna -o, kolóvratov -a -o: ~o vreteno, kolovrátiti -im, kolovrátenje -a *s*: vso noč ~, po svetu ~, kolovráten -tna -o: ~i postopači
kolovŕt -a *m* *zool.* |*hrošč*|
Kólpa -e *ž* |*reka*|, ob ~i, kólpski -a -o *>[-lp- / -up-]*
kolportírati -am → *raznašati*, kolportêr -ja *m* *raznašavec*, kolportêrski -a -o, kolportêrka -e *ž* *raznašavka*, kolportáža -e *ž* *raznašanje, razpečavanje na drobno*, kolportážen -žna -o: ~i romani *>[-lp-]*
kolščica -e *[-lš-] ž* *bot. blitva*
Kolúmb -a *m*: Krištof ~ je odkril Ameriko, Kolúmbov -a -o: ~o jajce, Kolúmbija -e *ž* |*amer. država*|, kolúmbijski -a -o, Kolúmbijec -jca *m*, kolúmbij -a *m* *kem.*
kolumbárij -a *m* *hram za žare*
kolúmna -e *ž* *stolp, stolpec, steber*
kolút -a *m* *okrogla plošča, kolo*: brusilni, torni, smirkov ~, odbojni ~; *stroj.* risalni, črtalni ~, kolúten -tna -o: ~i izsrednik, kolútast -a -o, kolútec -tca *m*: *anat.* vretenčni ~; kolutnjáki -ov *m mn.*
kóma -e *ž* 1. *vejica, decimalna vejica*, 2. *med. omedlevica, huda nezavest*: diabetična ~, komatózen -zna -o: ~ bolnik
°komád -a *m* *kos, primerek*: pet °~ov (živali) *pet glav, pet repov*; gledališki °~ *igra*, pet °~ov žarnic *pet žarnic*, °komádič -a *m* *košček*, °komáden -dna -o *kosoven*
kómaj 1. *prisl. nač.*: ~ nese, ~ še gleda, ~ za ~ je izdelal; saj bi bilo ~, da bi sam šel *skoraj treba*; 2. *prisl. č.*: ~ ležem, so že nad mano; saj sem ~ prišel; 3. *pritrdilnica dvoma*: misliš, da je res? ~ = komajda *prisl.*
kománda -e *ž* 1. *poveljstvo, poveljevanje*; 2. *delovni oddelek*; 3. ~e *priprave za ravnanje s strojem*; kománden -dna -o: ~i most, položaj, komandánt -a *m* *poveljnik*, komandántov -a -o, komandántovski -a -o: ~e dolžnosti, komandantúra -e *ž* *sedež poveljstva*; komandírati -am *poveljevati* 1. ~ diviziji; 2. *ti me že ne boš komandirala, *mlada dva se kar dobro komandirata *dobro vozita*, *ženo mu komandirajo, pa je neče, komandêr -ja *m* *(višji) zapovednik*, komandêrski -a -o: ~i križec, komandír -ja *m* *(nižji) zapovednik*; komándo -a *m* *in* komándos -a *m* *(diverzantski) oddelek*
komandíten -tna -o *ekon.*: ~a družba, komanditáren -rna -o: ~o blago
komár -ja *m* 1. malarijski ~ *anofeles*, iz ~a slona narediti; 2. ~ je sponka, 3. radijski ~, ~ pri šahu, kvartanju; komárjev -a -o: ~ pik, komárec -rca *m*, komárnik -a *m* *mreža zoper komarje*, komárček -čka *m* 1. *zool.*, 2. *bot. sladki janež*, komárjevec -vca *m* *bot.*; komárnica -e *ž* *alp. pastirska koča v gorskih senožetih*; komárati -am *in* komaráti -ám *trudoma lesti, delati*, komáranje -a *s* *in* komaránje -a *s*: po vseh štirih ~, noč in dan ~; komáriti -im, komárjenje -a *s*: ~ pri šahu
komárča -e *ž* 1. *podvito stopalo*, 2. *ostrvi namesto lestev, pokonci postavljeno smrekovo deblo s prisekanimi vejami*, komárčast -a -o: ~ konj, Komárča -e *ž*
komasácija -e *ž*: ~ občin, komasacíjski -a -o, komasírati -am *strniti, zgrniti*, komasíranje -a *s*
komát -a *m*, komatáti -ám *nadevati komat*, komatáj -ájte! komatàl -ála -o, komatánje -a *s*; komátar -ja *m* *kdor dela komate*, komatár -ja *m* 1. *čmrlj*, 2. *drozg*
kombájn -a *m* *sestavljen stroj, sklopljenec, staknjenec*: traktorski ~
kombinácija -e *ž* *sestava, ugibanje*: dobra ~, to ne pride v ~o, kombinacíjski -a -o: ~i dar, kombinírati -am *sestavljati, ugibati*, kombiníranje -a *s*: pravilno ~, kombinát -a *m*, kombinátor -ja *m*: ~ pri šahu, kombinatóren -rna -o, kombinatórika -e *ž* *mat.*

kombiné -ja *m* |*ženska spodnja obleka*|, kombinéža -e *ž*, kombinezón -a *m* |*delavska obleka*|

kombúša -e *ž japonska goba*

komédija -e *ž veseloigra*: ~ v treh dejanjih; to je bila ~ z njim, ne delaj mi komedij! komédijski -a -o, komediográf -a *m pisatelj komedij*, komediográfski -a -o, komedijánt -ánta *m*, komedijántka -e *ž*, komedijántovski -a -o, komedijántovstvo -a *s*: cirkuško ~

komemorácija -e *ž spominska slavnost, slovesnost*: ~ za kom, ~ ob smrti, komemoracíjski -a -o: ~a prireditev, komemorativen -vna -o

kómen -mna *m zid pred istejami v kuhinji, ognjišče, kamin, zapeček*; Kómen -mna *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, kómenski -a -o *[-mən-]*, Kómenci -cev *m mn.*

koménda -e *ž užitek cerkvene nadarbine*, komendátor -ja *m*, koméndnik -a *m komtur*; Koménda -e *ž kr. i.*, v ~i, iz ~e, koménški -a -o, Koménčani -ov *m mn.*

Komenský *[kómenski | koménski]* -ega *m* |*češki vzgojitelj*|: ~ega ulica

komentár -ja *m razlaga*: ~ k Ovidu, komentírati -am *razlagati pisatelja, dogodke*, komentíranje -a *s*, komentátor -ja *m razlagavec*, komentátorica -e *ž*, komentátorski -a -o: ~o delo, komentácija -e *ž*

komerciálen -lna -o *[-ln-] trgovski*: ~i svetovavec, komerciála -e *ž*: šef ~e, komercialíst -a *m trgovski izvedenec*, komercialístka -e *ž*, komercializírati -am, komercializíranje -a *s*, komercializácija -e *ž*: ~ življenja

komérz -a *m (študentovska) popivka, banket*

komét -a *m zvezda repatica, repata zvezda*

komfórt -a *m udobje, udobna naprava, oprava*, komfórten -tna -o: ~o stanovanje, komfórtnost -i *ž*

komí -ja *m prodajavec, trgovski pomočnik*, komíjka -e *ž* = komíjevka -e *ž*, komíjski -a -o: ~i vajenec

komícije -cij *ž mn. ljudski shod v starem Rimu*

kómik -a *m šaljivec, glumač, igravec šaljivih vlog*, kómičen -čna -o *šaljiv, smešen, zabaven*, kómika -e *ž šaljivost, smešnost, zabavnost*, kómiški -a -o *šaljivski, glumaški*

kominfórm -a *m*, kominfórmovec -vca *m*, kominfórmovski -a -o

komintêrna -e *ž komunistična internacionala*, komintêrnski -a -o

komís -a *m vojaški kruh*, komísen -sna -o *vojaški, eraričen*: ~e hlače

komisár -ja *m poverjenik*: policijski, politični, ljudski ~, komisárka -e *ž*, komisárski -a -o, komisárstvo -a *s*, komisariát -a *m poverjeništvo*, komisariáten -tna -o: ~a pisarna

komisíja -e *ž poverjeništvo, naročilo, oddelek, odposlanstvo, odbor*: naborna, izpitna ~, stopiti pred ~o, dati v ~o, prodati v ~i; komisíjski -a -o: ~i ogled, ~a trgovina, ~o blago, ~a prodaja; komisionár -ja *m pooblaščenec, poverjenik*, komisionárski -a -o *pooblaščenski, poverjeniški*

komít -a *m*, komít(ov)ski -a -o, komít(ov)stvo -a *s*

komitát -a *m okraj (na Madžarskem)*

komité -ja *m odbor*: centralni ~, izvršni ~, komitéjev -a -o

komitènt -énta *m ekon. naročnik*

komízgati -am, komízganje -a *s*: z ramo ~, komízg -a *m*

komóden -dna -o *lagoden, zložen, udoben*, komódnost -i *ž lagodnost* = komoditéta -e *ž*; komóda -e *ž omara s predali, predalnik*

komodór -ja *m poveljnik oddelka bojnih ladij*

Kómodus -da *m* |*rim. cesar*|, Kómodov -a -o

komólec -lca *[-µc-] m* 1. s ~em dregniti; imeti, rabiti ~e, do ~a boga zahvaliti, v ~e si biti s kom *zlágati se*; 2. *stara mera*: deset ~ev dolg, komólčen -čna -o *[-µč-]*: ~i sklep, zgib, komólcati -am *s komolci suvati, odrivati*, komólcanje -a *s* >*[-µc-]*, komólčar -ja *[-µč-] m kdor si pomaga s komolci*

kómora -e *ž* 1. *zbornica*, 2. *med. celica, prekat*, 3. zgorevalna ~, kómoren -rna -o: ~i pevec, koncert, ~a glasba, kómornik -a *m*, kómornica -e *ž*, kómorniški -a -o, kómorništvo -a *s*

komoráč -a *m sladki janež*, komoráčevje -a *s bot.*, komoráčev -a -o: ~o seme, komoráčnica -e *ž janeževa voda*, komoráčnik -a *m janeževo vino*; *gl. tudi* koromač

kompákten -tna -o *strnjen, jedrnat, klen*, kompáktnost -i *ž*

***kompanija** -e *ž stotnija, četa, družba*: iti s kom v ~o, *kompanijski -a -o, *kompanjón -a *m družabnik*, *kompanjónski -a -o, *kompanjónstvo -a *s*

kómparativ -a *m slov. primernik*, komparácija -e *ž primerjava, primerjanje*, komparatíven -vna -o: ~a gramatika *primerjalna*; komparátor -ja *m teh. merivec, merilna urica*, komparatíva -e *ž primerjalna literatura*: študirati ~o

kompás -a *m in* kómpas -a *m magnetna igla*, kompásnik -a *m ohišje za kompas*, kompásen -sna -o

kompatibílen -lna -o *[-ln-] združljiv*, kompatibílnost -i *[-ln-] ž združljivost, pravna dopustnost*

kompáva -e *ž*: brezstebelna ~ *bodeča neža*

kompéndij -a *m priročnik, obris, učna knjiga*, kompéndijski -a -o

kompenzácija -e *ž nadomestilo, izravnava, odškodnina*, kompenzírati -am *nadomestiti, izravnati, odškodovati*; kompenzíran -a -o *izravnan*: *med.* ~a srčna hiba; kompenzacíjski -a -o: *ekon.* ~a trgovina, *med.* ~e motnje; kompenzátor -ja *m*

***kompéta** -e *ž hum. noga*

kompeténten -tna -o *pristojen*: ~ za kaj, v čem, kompeténca -e *ž pristojnost*: to je v njegovi ~i, iz svoje ~e, kompetírati -am: ~ za kaj *potegovati se, prositi za kaj*, kompetènt -énta *m prosivec*, kompetènčen -čna -o: ~i spor

kompilácija -e *ž sestavljanje knjig po izpiskih iz del drugih piscev, nesamostojno delo*, kompilírati -am *sestaviti (iz raznih knjig)*, kompilíranje -a *s*, kompilátor -ja *m*, kompilátorski -a -o: ~o delo

kompléks -a *m objem, obseg, skupek, celota*: gozdni ~i, manjvrednostni ~ *psih.*, kompléksen -sna -o: ~a števila, ~e spojine; kompleksíja -e *ž mat.*, kompléksor -ja *m teh.*: ~ moči

komplemènt -énta *m dopolnilo*, komplementírati -am *dopolniti*, komplementáren -rna -o: ~i kot, ~e barve

kompléten -tna -o *popoln*: ~a zbirka, komplét -a *m celota*, kompletírati -am *popolniti*, kompletíranje -a *s*: ~ letnik revije, kompletácija -e *ž popolnjevanje, popolnitev*

kompliċ -a *m sokrivec*

komplicírati -am *zaplesti, zapletati, zamotati*, komplicíranje -a *s*; komplicíran -a -o *zapleten, zamotan*: *med.* ~ zlom, komplicíranost -i *ž*, komplikácija -e *ž zaplet*: ~e v bolezni

kompliment -énta *m poklon*: delati komu ~e, brez ~ov

komplót -a *m zarota, spletka*

kómpolje -a *s vrhpolje, visoka planota*; Kómpolje -olj *ž mn. kr. i.*, v ~ah, kómpoljski -a -o, Kómpoljci -ev *m mn.*

komponénta -e *ž sestavina, delna sila*

komponírati -am *glas. skladati*, komponíranje -a *s*, kompozícija -e *ž skladba, sestava*: ~ vlaka, komponíst -a *m skladatelj*, komponístka -e *ž*; kompozícijski -a -o: ~i dar; komponístovski -a -o *skladateljski*

kompóst -a *m mešanec |gnoj|*, kompósten -stna -o: ~a jama = kompóstnica -e *ž*, kompostírati -am

Kompostéla -e *ž |špansko mesto|*, kompostélski -a -o *[-ls-]*

kompót -a *m*: breskov, jabolčni ~, kompóten -tna -o: ~i kozarec, ~a voda

kompozítum -a *in* kompózita *m sestavljenka |beseda|*, *mn. nav.* kompózita -it *s*

kompresíja -e *ž stisk*, kompresíjski -a -o *stroj.*: ~o delo, kompresíbilnost -i *[-ln-] ž stisljivost*; kompresor -ja *m stroj. zgoščevavec*: batni ~, eksplozija ~ja, *med. mišica stiskavka*; kompresa -e *ž med. ruta iz gaze ali platna*, kompresórij -a *m med. stiskalo za žile*, kompresen -sna -o: ~i stavek *gost, stisnjen tisk.*

komprimírati -am *stisniti*, komprimíranje -a *s*; komprimíran -a -o *stisnjen*: ~i beton, zrak, komprimacíjski -a -o: ~a napetost

kompromís -a *m poravnava, sporazum, srednja pot*: gnil ~, napraviti ~, kompromísen -sna -o: ~a rešitev, kompromísar -ja *m*, kompromísarica -e *ž*, kompromísarski -a -o *nenačelen, popustljiv*, kompromísarstvo -a *s nenačelnost, meglenost, neodločnost, neizrazitost*

kompromitírati -am, kompromitíran -a -o, kompromitíranje -a *s*: ~ koga *vzeti komu dobro ime, v sramoto koga spraviti*; ~ se *osramotiti se, umazati se*

komsomól -a *m komunistična sovjetska mladina*, komsomólski -a -o, komsomólec -lca *m*, komsomólka -e *ž*, komsomólstvo -a *s* >*[-ol-]*

komtúr -ja *m komendnik*: ~ viteškega reda
komúna -e *ž občina*: pariška ~ (1871), komunála -e *ž*, komunálen -lna -o *[-ln-]*: ~a politika, komunárd -a *m*
komunikácija -e *ž povezanost, zveza, občevanje, prometna žila*, komunikacíjski -a -o *občilen*: *fiz.* ~a posoda, cev; komunicírati -am: ~ s kom
komuníké -ja *m uradno sporočilo*
komunízem -zma *m*, komunist -a *m*, komunístka -e *ž*, komunístičen -čna -o: ~i svetovni nazor, komunizírati -am, komunizíranje -a *s*
konatálen -lna -o *[-ln-] med. pri rojstvu dobljen, nastal*
koncáti -ám = koncljáti -ám *živati na ometico, entlati*, konc(lj)àj -ájte! konc(lj)àl -ála -o, konc(lj)ánje -a *s*
koncedírati -am *dovoliti, dopustiti*, koncedíranje -a *s dopustitev, dovolitev*, koncesíja -e *ž dovoljenje*: ~ za obrt, dajati ~e, koncesíven -vna -o *dopusten*: *slov.* ~i stavki; koncesionár -ja *m*, koncesionírati -am, koncesionírən -a -o *javno priznan*, koncesionírənje -a *s*
°kôncem *konec*: °~ leta *konec leta, ob koncu leta*
koncentrírati -am *usrediti, sosrediti, zbrati, strniti, zgostiti, osredotočiti*, koncentríranje -a *s*: ~ misli, ~ kislino, ~ čete, ~ se na problem; koncentrácija -e *ž zgostitev, zbranost*: ~ misli; koncentracíjski -a -o: ~o taborišče, ~a vlada; koncéntričen -čna -o *sosreden*: ~i krogi, ~ napad, koncéntričnost -i *ž sosrednost*; koncentrát -a *m očiščena ruda, zgoščena tekočina, zgoščen sadni sok, močno krmilo*
koncépcija -e *ž zanositev, spočetje, zamisel*, koncipírati -am *zanositi, spočeti, zamisliti, zasnovati*, koncépt -a *m zamisel, osnutek*: spraviti koga iz ~a, koncépten -tna -o: ~i papir, koncipiènt -énta *m*, koncipiéntka -e *ž*: ~ pri odvetniku, koncipiéntski -a -o, koncipíst -a *m uradnik, ki dela koncepte za pravne listine*
koncêrn -a *m združba več podjetij iste vrste*
koncért -a *m*: ~ za violino in orkester, promenadni ~, iti na ~, koncérten -tna -o: ~i klavir, ~a poslovalnica, koncertírati -am, koncertíranje -a *s*, koncertánt -a *m*, koncertántka -e *ž*
koncesíja -e *ž gl.* koncedirati
koncíl *[-íl]* -a *m zbor, zborovanje (posebno cerkveno)*, koncílski -a -o *[-ls-]*: ~i papeži
konciliánten -tna -o *pomirljiv, spravljiv, popustljiv, ugodljiv*, konciliántnost -i *ž spravljivost, popustljivost*
koncízen -zna -o *jedrnat, zgoščen, natančen*, koncíznost -i *ž jedrnatost, zgoščenost, natančnost*
končáti -ám, končàj -ájte! končàl -ála -o, končán -a -o, končánje -a *s*: delo, šolo ~ (°~ z delom, s šolo), ~ v bedi *umreti*, po končanem pouku → *po pouku*, vino ga bo končalo, z delom se je končal, sam se je končal, stvar je končana, tu se konča (°tu konča) povest; končávec -vca *m*: angel ~; končljív -a -o, končljívost -i *ž*; končávati -am, končávanje -a *s*: ~ spis, končáva -e *ž*, končeváti -újem, končúj -te! končújóč -a -e, končeván -ála -o, končevánje -a *s*, končevávec -vca *m*, končevávka -e *ž*
končíca -e *ž krajevec, krajnik*, končnica -e *ž*: ~ postelje; panjske ~e, *slov.* ~ besede, *tisk.* merilna ~; šahovska ~; končník -a *m* 1. ~ panja, 2. *končni okrasek*, 3. kabelski ~ *glava*, 4. *med. danka*, 5. *slov.*, končnína -e *ž okrajek, slabši konec blaga*; končína -e *ž*: gorska ~, ~ vrezila; ~e *ekstremitete*; končáj -a *m*
kônčno *prisl. nazadnje, navsezadnje*, °kônčnoveljaven -vna -o *dokončen, končen*
kondenzírati -am *(z)gostiti, zgoščevati*, kondenzíranje -a *s*; kondenzíran -a -o: ~o mleko, kondenzácija -e *ž zgoščevanje*, kondenzacíjski -a -o, kondenzátor -ja *m zgoščevavec*: vrtilni, elektrolitni, spremenljivi ~; polnjenje, praznjenje ~a; kondenzátorski -a -o: ~a baterija; kondenzát -a *m tekočina iz kondenzacije*; kondénzor -ja *m fiz.*
kondícija -e *ž pogoj*, kondicionálen -lna -o *[-ln-] slov.*: ~i stavki *pogojni*, kondicionál *[-ál]* -a *m slov. pogojnik*; kondícija *med., šp. telesno in duševno stanje*: telovadci niso v ~i, kondicíjski -a -o: ~i trening
kondolírati -am *izreči sožalje*, kondolíranje -a *s*, kondolénca -e *ž sožalje*, kondolénčen -čna -o: ~o pismo, kondolacíjski -a -o: ~a seja
kondóm -a *m varovalo, ščitnik*
kondominíj -a *m sogospostvo*
kóndor -ja *m zool.*

kondotiêre -ra *m vodja najemniških čet v srednjeveški Italiji*
kondúkt -a *m pogrebni sprevod*
konduktêr -ja *m sprevodnik*, konduktêrka -e *ž*, konduktêrski -a -o; kondúktor -ja *m prevodnik el.*
kônec -nca *m*, na kôncih *in* koncéh 1. sprednji, gornji ~; srečen, žalosten ~, ~ prsta, jezika; ~ doline, sveta, na našem ~u je mir, na vseh ~ih in krajih, brez ~a in kraja, od ~a do kraja, začni z onega ~a! do ~a nemaren, do ~a predrugačiti, vsaki reči do ~a iti, pri ~u biti, h ~u gre, kakšen bo ~? mir pa ~ besedi! od dela ga že ne bo ~, takrat bo mesta ~; napraviti ~, pod ~ leta; *~ vzeti *umreti*, od suše vse *~ jemlje *gine*; 2. *nit, sukanec*; 3. ~i pri oglarjih, 4. ~i pri tkanju *zavrniki*; to ni blago, to so sami ~i; 5. v ~e si biti *postrani se gledati*; kôn̂ček -čka *m*: ~ motvoza, sveče; končič -íča *m*: živčni, žilni ~i; končíšče -a *s*; kôn̂čen -čna -o: ~i zlog, ~a hitrost, kôn̂čnost -i *ž*; končén -a -o = kôn̂čnat -a -o *iz sukanca*, kôn̂čevje -a *s sukanec*; kôncast -a -o: ~a volna; končàn -ána *m* = končár -ja *m kdor stanuje na koncu vasi*: zgornji in spodnji ~i
kônec *nepravi predl.*: ~ vasi, ~ leta; ~ koncev *navsezadnje*
konéks -a *m zveza, odvisnost*, konektírati -am *(z)vezati*, konéksen -sna -o *povezan*
konfederácija -e *ž zveza, združba*, konfederacíjski -a -o, konfederírati -am, konfederíranec -nca *m*
konfékcija -e *ž izdelava, izdelek, trgovina z narejeno obleko*, konfekcíjski -a -o: ~a trgovina
konferénca -e *ž posvet, posvetovanje*: ministrska, redovalna ~, na ~i *in* pri ~i biti, v prvi ~i grajan, konferénčen -čna -o: ~a soba, dvorana, konferírati -am, konferíranje -a *s*: ~ s kom o čem *posvetovati se*, konferansjé -ja *m conférencier, napovedovavec*
konfesíja -e *ž izpoved, veroizpoved, vera*: brez ~e, konfesionálen -lna -o *[-ln-]*: ~a šola
konféti -tov *m mn.* 1. *živo barvan papir v okroglih ploščicah ali dolgih trakovih*, 2. *sladkorčki*
konfidênt -énta *m zaupnik, prisluškovavec*, konfidéntski -a -o, konfidéntka -e *ž*
konfigurácija -e *ž zunanja oblika, podoba, položaj*: ~ zlogov, tal, planetov
***konfín** -a *m meja, mejnik, obcestni kamen*
konfinírati -am: ~ koga, konfinácija -e *ž omejitev bivanja na določen kraj*: poslati v ~o, živeti v ~i, konfiníranec -nca *m*
konfirmácija -e *ž potrditev*, konfirmírati -am *potrditi*
konfiscírati -am *zapleniti, zaseči, odvzeti*, konfiskácija -e *ž zaplemba, zasega*, konfiskacíjski -a -o: ~i postopek
konfiteor -ja *m priznanje krivde, kesanje*: ~ zmoliti *skesati se*
konflíkt -a *m spor, navzkrižje, spopad*: ~ nastane, priti v ~ s predstojnikom, s predpisi *priti navzkriž*
konfórmen -mna -o *enakoličen, soglasen*, konfórmnost -i *ž*, konformíst -a *m prilagodljivec*, konformístičen -čna -o, konformízem -zma *m*
konfrontírati -am: ~ koga s kom *soočiti*, konfrontácija -e *ž soočenje*
Konfúcij -a *m*, Konfúcijev -a -o: ~ nauk, konfúcijevski -a -o = konfucíjánski -a -o, konfucijánec -nca *m*, konfucianízem -zma *m*
konfúzen -zna -o *zmeden*, konfuzíja -e *ž*, konfúznost -i *ž zmedenost*, konfúznež -a *m zmedenec*
kongeniálen -lna -o *[-ln-] duševno soroden, enakovreden*, kongeniálnost -i *[-ln-] ž*
kongenitálen -lna -o *[-ln-] pri rojstvu ali pred njim dobljen*: ~i sifilis
kongestíja -e *ž naval krvi*, kongestíven -vna -o: ~e težave
konglomerát -a *m sprimek, skupek, zmes*; *labora*
konglutinácija -e *ž zlepitev*, konglutinírati -am *zlepiti*
Kóngo -a *m*, kóngovski -a -o, Kóngovci -ev *m mn.*, kóngo -a *m*: papir ~ *in* ~ papir, ~ rdečilo
kongregácija -e *ž družba, zveza, bratovščina*, kongregacíjski -a -o, kongreganíst -a *m*, kongreganístka -e *ž*, kongreganístovski -a -o, kongreganístičen -čna -o
kongrés -a *m* 1. *shod*, 2. *ameriški parlament*, kongrésen -sna -o: ~a dvorana, kongrésnik -a *m*, kongresíst -a *m*, kongresístka -e *ž*
kongruénca -e *ž skladnost*, kongruéntnost -i *ž skladnost*, kongruénten -tna -o *skladen*, kongruírati -am *skladati se, strinjati se, kriti se*

konîca -e *ž*: noževa ~, večerna ~ pri porabi električne energije, konîčen -čna -o, konîčast -a -o: ~a ušesa
konîčen -čna -o *gl.* konus
kònj kônja *m*, na kónju *in* kônju, *mn.* kônji, kónj, na kónjih *in* kônjih, s kónji *in* kônji: vprežni, ježni, tovorni, vajetni, področni ~; priročni = ksebni ~, odročni = odsebni ~; arabski, trojanski ~, beseda ni ~, na ~u biti, na ~a priti; dela kakor ~, ~a vpreči, osedlati; ~ na šahovnici, v telovadnici, na ognjišču, pred gostilno (za krmljenje); strojarski ~; povodni ~ *zool.*; kónjski -a -o: ~a moč, ~i šport, ~o meso, kopito, konjič -íča *m*, konjíček -čka *m*: gugalni, otroški ~, morski ~ *zool.*, šah je njegov ~; konjár -ja *m* |*hlapec, voznik*|, konjárček -čka *m*, konjárstvo -a *s*, konjárna -e *ž*, konják -a *m* |*hlev*|, konjúšnica -e *ž*; konjíščak -a *m* |*gnoj in žebelj*|, konjetína -e *ž* = konjína -e *ž* |*meso in koža*|; konjáč -a *m konjski hlapec, konjederec*, konjáčka -e *ž*, konjáštvo -a *s*, konjačija -e *ž*; konjenik -a *m*, konjenica -e *ž*, konjeníški -a -o: ~i napad, kónjik -a *m*, kónjica -e *ž*, kónjiški -a -o
kónjak -a *m* |*žganje*|, kónjakov -a -o
konje- *v sestavi*: konjedèr -éra *m*, konjedérec -rca *m*, konjedérka -e *ž*, konjedérnica -e *ž*, konjedérski -a -o, konjedérstvo -a *s*; konjegríz -a *m bot. cikorija*; konjeréja -e *ž reja konj*, konjeréjec -jca *m*, konjerójski -a -o
konjektúra -e *ž domneva, dozdevek, na podlagi dozdevka dopolnjen tekst*, konjektúren -rna -o
Konjíce -íc *ž mn. kr. i.*, v ~ah, iz ~ic, konjíški -a -o: Konjíška gôra; Konjíčani -ov *m mn.*; Kónjsko -ega *s kr. i.*; Kónjska gláva -e -e *ž*
konjugácija -e *ž slov. spregatev, biol. spolna plodítev*; konjugacíjski -a -o *spregatven*: ~i zgled, konjugírati -am *spregati*, konjugíranje -a *s*
konjúnkcija -e *ž astr., slov. veznik*; konjunkcíjski -a -o *vezníški*: ~e oblike, konjunkcionálen -lna -o *[-ln-] vezníški*: ~i stavki
kónjunktiv -a *m slov.*, konjunktíven -vna -o: ~a oblika
konjunktíva -e *ž med. očesna veznica*, konjunktivítis -a *m vnetje očesne veznice*
konjunktúra -e *ž ugodna priložnost, ugodne okoliščine, razmere*: gospodarska ~, konjunkturíst -a *m kdor izrablja konjunkturo*, konjunkturístka -e *ž*
konkáven -vna -o *vbočen, vbokel*: ~a leča, konkávnost -i *ž vboklost, vbočenost*
konkláve -va *m* 1. *prostor, določen za volitev papeža*; 2. *čas, ko so kardinali zaprti v teh prostorih*
konkludírati -am → *sklepati*, konkluzíja -e *ž sklep*, konkluzíven -vna -o *sklepalen*
konkordánca -e *ž* 1. *skladnost, ujemanje, zbirka sorodnih mest iz biblije*, 2. *tisk.*; konkordáncen -čna -o
konkordát -a *m pogodba med cerkvijo in državo*, konkordáten -tna -o: ~e določbe
Konkórdija -e *ž rim. boginja sloge*, Konkórdiin -a -o
konkrement -énta *m strdina, med. zrastek, sklopek*
konkréten -tna -o *stvaren, določen*: v ~em primeru, konkrétnost -i *ž*, konkrétum -a *m*, *mn. tudi* konkréta -ét *s besede s stvarnim pomenom*, konkretizírati -am *stvarno, s primerom določiti*, konkretizíranje -a *s*: ~ misel, konkretizácija -e *ž*
konkubinát -a *m priležništvo, koruzni zakon, koruzništvo*, konkubína -e *ž priležnica*
konkurènt -énta *m tekmec*, konkuréntka -e *ž* = konkuréntinja -e *ž*, konkurénca -e *ž tekma, tekmovanje, izpodrivanje*: nelojalna, umazana ~, brez ~e, on je moja ~, konkurírati -am *tekmovati, poganjati se za kaj*, konkuríranje -a *s*, konkurénčen -čna -o: ~o podjetje
konkúrz -a *m stečaj, natečaj*, konkúrzen -zna -o: ~a masa, ~i pogoji
konoíd -a *m geom. stožčasto telo*, konoíden -dna -o
konòp -ôpa *m vrv*, konôpec -pca *m vrvca*, konôpčast -a -o, konopár -ja *m vrvar*
konôplja -e *ž bot.*: ~ belica, črnica, semenica; samorašča ~, ~o treti, rase kakor ~, gospodari kakor pes v ~ah; konôpen -pna -o: ~o ličje, platno, ~a zrna; konopljén -a -o = konopnén -a -o: ~o zrno; konôpljica -e *ž bot.*: bela, rumena ~; konopljénka -e *ž* 1. *ptič*, 2. *butarica suhih konopljenih stebel za svečavo*; konopljíka -e *ž* 1. *konopno steblo*, 2. *bot.*, konopljína -e *ž* = konopnína -e *ž konopljeno platno*: vrvar dela iz ~e

vrvi; konopljíšče -a *s njiva po žetvi konoplje*, konopljíščica -e *ž zool. repnik*: laška ~, konopljár -ja *m* = konopnják -a *m čižek*; konopnica -e *ž* 1. *rastlina*, 2. *raca*, 3. *voda*, v *kateri se namaka konoplja*

konosamènt -énta *m ekon. listina za morski prevoz*

konsekrácija -e *ž posvetitev*, *posvetilo*, konsekrírati -am *posvetiti*, konsekríranje -a *s*, konsekracíjski -a -o *posvečevalen*: ~i obred, konsekrátor -ja *m posvečevavec*, konsekrátorski -a -o *posvečevavski*

konsekutíven -vna -o *posledíčen*: ~i stavek, konsekúcija -e *ž posledica*, *nasledek*, *zaporedje*

konsekvénca -e *ž sklep*, *nasledek*: °povleči ~e *izvajati*; konsekvénten -tna -o *dosleden*, konsekvéntnost -i *ž*

konsénz -a *m privolitev*, *soglasje*

konsêrva -e *ž*, konsêrven -vna -o: ~a škatla, konservírati -am *ohraniti*, *vkuha(va)ti*, konservíranje -a *s*: ~ sadje; *lj. tudi* konzerva

konservatíven -vna -o *kdor se drži starega*, *staroverski*, konservatívnost -i *ž*, konservatívizem -zma *m* = konservatizem -zma *m*, konservatívec -vca *m*, konservatívka -e *ž*, konservatívski -a -o

konservátor -ja *m varuh umetnin*: muzejski ~, konservátorski -a -o

konservatórij -a *m* |*glasbeno učilišče*|, konservatórijski -a -o, konservatorist -a *m*, konservatorístka -e *ž*

konsignácija -e *ž seznamek*, *pregled*, *zapis*, *pošiljatev blaga za prodajo*, konsignacíjski -a -o: ~o skladišče; konsignírati -am *blago poslati v prodajo*, konsignánt -a *m odpošiljavec blaga*, konsignatár -ja *m prejemnik blaga za prodajo*, konsignatárski -a -o

konsisténca -e *ž trdnost*, *gostota*, *zveza*, konsisténten -tna -o *gost*, *trden*

konskripcija -e *ž nabiranje*, *nabor*, *popisovanje*, *podpisovanje*, konskripcíjski -a -o: ~i seznam

konsolidácija -e *ž utrditev*, *utrjevanje*, *utrjenost*, konsolidírati -am *utrditi*, *postaviti na trdne temelje*, konsolidíranje -a *s*; konsolidíran -a -o: *ekon.* ~i dolgovi

konsonánca -e *ž glas. soglasje*, *ubranost*, *harmonija*; *gl. tudi* konzonant

konspirácija -e *ž domenek*, *zarota*, konspirírati -am *zarotiti se*, *domeniti se*, *podtalno delati*, konspiratíven -vna -o, konspiratívnost -i *ž*, konspiratóren -rna -o

konstánten -tna -o *stalen*, *trajen*, *nespremenljiv*: ~i člen, konstánta -e *ž mat. stalnica*, *nespremenljivka*: ~ širjenja

Konstantín(us) -na *m* |*rim. cesar*|; Konstantinópel *[-əl]* -pla *m kr. i. Carigrad*, konstantinópelski -a -o *[-pəl-] carigrajski*; Kónstantin -a *m os. i.*

konstatírati -am *ugotoviti*, *pribiti*, konstatíranje -a *s*, konstatácija -e *ž ugotovitev*

konstelácija -e *ž stanje zvezd*: politična ~

konsternírati -am *potreti*, *presenetiti*; konsterníran -a -o *osupel*, *prepaden*, *pobit*, konsternácija -e *ž osuplost*, *prepadenost*, *pobitost*

konstitúcija -e *ž pr. ustava*; *med. zgradba telesa*, *telesne in duševne lastnosti*; konstitucíjski -a -o, konstitucionálen -lna -o *[-ln-]*: ~a zbornica, ~a slabost, konstituánta -e *ž ustavodajna skupščina*, konstituírati -am *sestaviti*, konstitutíven -vna -o *sestaven*, *bistven*, konstitucionalízem -zma *m*

konstringírati -am *(s)krčiti*, *vkup potegniti*, *zadrgniti*, konstríkcija -e *ž (s)krčitev*, *zadrgnitev*

konstruírati -am *(z)graditi*, *sestaviti*, konstruíranje -a *s*, konstrúkcija -e *ž (z)gradba*, *sestava*: nosilna ~, konstrukcíjski -a -o: ~a napaka, konstruktíven -vna -o: ~a kritika *ustvarjalna*, konstruktêr -ja *m*, konstrúktor -ja *m*, konstruktêrski -a -o, konstrúktorski -a -o

konsúm -a *m poraba*, konsúmen -mna -o: ~o društvo, ~a zadruga, konsumírati -am *porabiti*, konsumíranje -a *s*, konsúmpcija -e *ž poraba*, konsumènt -énta *m*, konsuménten -tna -o; *lj. tudi* konzum

kóuta -e *ž manjša okrogla in zaprta krnica v gorah*, *rupasta kótanja*; kóntast -a -o: ~ svet

kontagiózen -zna -o *kužen*, *nalezljiv*, kontagióznost -i *ž kužnost*

kontákt -a *m stik*: drsni, pomožni ~, kontákten -tna -o: ~a snov, naprava, elektroda

kontaminácija -e *ž strnitev*, *zlitje*, *križanje*, kontaminacíjski -a -o: ~i produkt, kontaminírati -am *strniti*, *zliti*

kontékst -a *m besedna*, *miselna zveza*: spoznati kaj iz ~a

kontemplácija -e *ž (pobožno) premišljevanje*, kontemplatíven -vna -o: ~ red
kontenína -e *ž kotenina*
kontésa -e *ž grofica*
kontinènt -énta *m celina, kopno, suha zemlja*, kontinentálen -lna -o *[-ln-] celinski*: ~o podnebje, ~a zapora, ~a Evropa, kontinentálec -lca *[-lc-] m*
kontingènt -énta *m določeni del, delež, znesek, prispevek*, kontingentálen -lna -o *[-ln-]*, kontingentírati -am, kontingentíranje -a *s*
kontinuitéta -e *ž nepretrgana zveza*, kontinuírati -am → *nadaljevati*, kontinuácija -e *ž nadaljevanje*, kontínuum -a *m nepretrgana zveza*; kontinuíren -rna -o: ~a moč
kónto kónta *m račun*: na njegov ~ *račun, rovaš*, kontokorènt -énta *m tekoči račun*, kónten -tna -o: ~a knjiga, kontór -ja *m trgovska pisarna* = kontoár -ja *m*, kontoríst -a *m knjigovodja*, kontorístka -e *ž knjigovodkinja*
kontorzíja -e *ž med. zvinek, izpah, zvijanje*
kóntra *prisl.* → *proti, zoper*, kóntra -e *ž*: dati, napovedati, dobiti ~o, kontrírati -am *kljubovati, nasprotovati, dati kontro*, kontríranje -a *s*
kontraadmirál *[-ál]* -a *m |višji častnik vojne mornarice|*
kóntraalt -a *m glas.*, kontraáltovski -a -o, kontraaltístka -e *ž >[-lt-]*
kontrabànt -ánta *m tihotapstvo, tihotapsko blago*: na ~, kontrabántovski -a -o *tihotapski*, kontrabántar -ja *m tihotapec*, kontrabántarica -e *ž tihotapka*, kontrabántarski -a -o, kontrabántati -am *tihotapiti*; kontrabànt *prisl.*: ~ prinesti čez mejo
kóntrabas -a *m glas.*, kontrabásovski -a -o, kontrabasíst -a *m*
kontracépcija -e *ž med. preprečitev zanositve*, kontracípiens -a *m |pripomoček|*, kontracepcíjski -a -o: ~a maža
kontradikcija -e *ž ugovor, protislovje*, kontradiktóren -rna -o *protisloven*: ~i pojmi, kontradiktórnost -i *ž*
kóntrafagot -a *m |glasbilo|*
kontrahènt -énta *m pogodbenik*, kontrahírati -am *skleniti pogodbo*, kontrahíran -a -o: zloga se ne kontrahirata *strneta*
kontraindikácija -e *ž med. neprimernost sicer primernega zdravljenja*, kontraindicíran -a -o
kontrákcija -e *ž med., slov., fiz. skrčitev, skrčenje*: ~ srca, kontrakcíjski -a -o: ~i koeficient, kontraktúra -e *ž med. uskočenost, skrčenost*: mišična ~
kontrákt -a *m pogodba, dogovor*, kontrákten -tna -o *pogodben*: ~a stranka, kontraktuálen -lna -o *[-ln-] pogodben*, kontraktuálec -lca *[-lc-] m pogodbeni nameščenec*, kontraktuálka -e *[-lk-] ž*
***kontrapéza** -e *ž vzvod*
kóntrapunkt -a *m glas. nauk o melodični večglasnosti*, kontrapunktírati -am, kontrapúnktičen -čna -o
kontráren -rna -o *nasproten, nasprotujoč*, kontrárnost -i *ž*
kontrarevolúcija -e *ž*, kontrarevolucíjski -a -o, kontrarevolucionáren -rna -o, kontrarevolucionár -ja *m*
kontrást -a *m nasprotje*, kontrásten -stna -o: ~e barve, ~e misli *med.*, kontrastírati -am: svetle postave kontrastirajo s temnim ozadjem *se odbijajo od ozadja*
kontrašpijonáža -e *ž*, kontrašpijonážen -žna -o: ~a služba
kontríbúcija -e *ž izsiljen prispevek, vojna dajatev*, kontribuènt -énta *m kdor plača kontribucijo*
kontróla -e *ž pregled, nadzor*: družbena ~, kontrolór -ja *m preglednik*, kontrólen -lna -o *[-ln-]*: ~a komisija, kontrolírati -am, kontrolíranje -a *s pregledovanje, nadziranje*
kontrovêrza -e *ž prepir, prerekanje, spor*, kontrovêrzen -zna -o *sporen*, kontrovêrznost -i *ž spornost*
kontumác -áca *m* 1. *zdravstveni zapor*, 2. *pr.*: obsojen v ~ *in contumaciam*, kontumacíjski -a -o: ~i odlok, kontumacírati -am *med. osamiti zaradi suma nalezljive bolezni*; *pr. obsoditi, kaznovati*
kontúra -e *ž obris, očrt*, kontúren -rna -o
kontuzíja -e *ž med. otolkljaj, obtolčenina*
kónus -a *m stožec, stožčasti del kakega stroja*; *med. amputacijski štrcelj, štula, krn*; kóničen -čna -o *stožčast*
kónva -e *ž |pločevinasta posoda|*
konvalescènt -énta *m prebolevnik*, konvalescéntka -e *ž prebolevnica*, konvalescénca -e *ž*
konvéjer -ja *m teh.*
konvéksen -sna -o *izbokel*: ~a leča, konvéksnost -i *ž izbočenost, izboklost*
konvéncija -e *ž dogovor*, konvencíjski -a -o: ~i denar, konvencionálen -lna -o *[-ln-]*

(°konvencionelen) *dogovorjen, običajen*: ~a laž, konvencionálnost -i *[-ln-]* ž

konvenírati -am → *prilegati se, ugajati*: to mi ne konvenira → *ne gre v račun*

konvènt -énta *m* 1. *shod, zbor (zlasti samostanski)*; 2. *franc. revolucionarna zbornica*, konventuál *[-dl]* -a *m samostanec z glasovalno pravico*, konventuálen -lna -o *[-ln-]*, konvénten -tna -o, konventikel *[-əl]* -kla *m združčina*

konvergénten -tna -o *stekajoč se*: ~a vrsta, konvergírati -am *stekati se*; konvergénca -e ž *usmerjenost proti isti točki, biol. podobnost v oblikí in zgradbi*, konvergénčen -čna -o: ~a točka *stečišče*

konverzácija -e ž *pogovor*, konverzacíjski -a -o: ~i leksikon *enciklopedija*, ~i jezik *pogovorni*; konverzírati -am *pogovarjati se*

konvèrzija -e ž *spreobrnitev, sprememba, pretvorba*, konvertít -a *m spreobrnjenec*, konvertítski -a -o, konverzíjski -a -o: ~i postopek, konvertírati -am *spreobrniti (se), spremeniti (se)*: posojilo se konvertira *se spremeni v drugo z nižjo obrestno mero*

konvíkt -a *m zavod s popolno oskrbo*, konvíkten -tna -o *zavodski*, konvíktovec -vca *m* = konvíktar -ja *m zavodar, zavodski oskrbovanec, gojenec*, konvíktovka -e ž *zavodarica*

konvój -a *m spremstvo, spremne ladje za varstvo, sprevod*, konvójski -a -o

konvolút -a *m sveženj, šop (zlasti spisov)*

konvulzíja -e ž *sunkovit krč*, konvulzíven -vna -o, konvulzíjski -a -o: ~o zdravljenje >*[-lz-]*

konzêrva -e ž *lj. konserva*

konzílij -a *m posvet*, konziliárij -a *m |zdravnik|*, konziliáren -rna -o: ~o zdravljenje

konzistórij -a *m cerkveni svet, svetovavstvo*, konzistoriálen -lna -o *[-ln-]*: ~i svetnik, ~a seja

konzóla -e ž 1. *nosilna podpora*, 2. *pomol, oporni kamen, polica, podstavek*

konzonánt -a *m soglasnik*, konzonánten -tna -o: ~e osnove, konzonantízem -zma *m*, konzonánca -e ž; *gl. tudi* konsonanca

konzórcij -a *m združba (za kako podjetje), vodilni odbor*

kónzul *[-ul]* -a *m* 1. *najvišji rimski uradnik*, 2. *zastopnik kake države v tujini*, konzulát -a *m*, konzulátski -a -o, konzuláren -rna -o: ~i uradnik, kónzulski -a -o *[-ls-]*: ~a čast

konzultácija -e ž *posvetovanje*, konzultacíjski -a -o, konzultírati -am *za svet vprašati*, konzultíranje -a *s*, konzultatíven -vna -o: ~ glas *posvetovalen* >*[-lt-]*; konzulènt -énta *m svetovavec*

konzúm -a *m trgovina*, konzúmen -mna -o: ~o društvo; *gl. tudi* konsum

kooperácija -e ž *sodelovanje*: kompleksna ~, kooperacíjski -a -o, kooperatíven -vna -o, kooperírati -am *sodelovati*

kooptírati -am *privzeti (brez volitve)*, kooptíranje -a *s* = kooptácija -e ž *privzem*: ~ v odbor

koordináta -e ž *mat.*, koordináten -tna -o: ~a os, ~i sistem

koordinírati -am *pridružiti, postaviti v isto vrsto, izravnati, v sklad spraviti*, koordinácija -e ž *priredje, izravnava, uskladitev*, koordinacíjski -a -o; koordiníran -a -o *prirejen, prireden, uravnan*

kòp kópa *m gl.* kopati

kóp -i ž *drog*, kopíca -e ž *železo, na katero je nasajen mlinski kamen, koprica*

kôpa -e *in* -é ž: proso v ~e devati, drva v ~o zložiti, oglarska ~ gori, ~o zažgati, kuhati, trgati, sive ~e oblakov, ~ dečakov, vzbočen vrh se imenuje ~; kôpast -a -o: ~ vrh; kopát -áta -o: nasul mu je ~o mero *obilno*; kopár -ja *m kdor kopo kuha*, kopáriti -im, kopíšče -a *s kraj, kjer žgo kope ali skladajo snope*, kopíščen -čna -o: ~a prst, kopíščar -ja *m* 1. *prebivavec*, 2. *kopar*; kopíti -ím, kôpi -íte! kopíl -a -o: ~ snope; kôpica -e ž *majhna kopa*

kopál *[-ál]* -a *m mehanska dišeča drevesna smola*, kopálov -a -o: ~o drevo

kopálke -álk *[-ųk-]* ž *mn. kopalne hlačke*

kopánec -nca *m* = kopánka -e ž *grobo zmleta pšenica, pšeno*, kopáněv -a -o: ~a kaša

kopánja -e ž *korito, kadunja*, kopánjica -e ž *koritce, kadunjica*

kopáti kópljem *in* kopám, kôplji -íte *in* kôpaj -ájte! kôpal -ála -o, kopán -a -o, kopánje -a *s*: ~ z motiko; ~ jamo, krompir, rudo, vinograd, ~ si skrbi na glavo; kóp -i ž: prva ~ v vinogradu, kòp kópa *m*: dnevni ~ v rudniku; kôpnja -e ž, kopáč -a *m*, kopáški -a -o: ~o orodje, kopáščina -e ž *plačilo za kopanje*; kopačica -e ž *|delavka in*

orodje|; kopáča -e *ž* |*orodje*|, kopálo -a *s* = kopálnica -e *[-ųn-] ž* |*orodje*|, kopúlja -e *ž* |*orodje*|; kopačína -e *ž* |*njiva*|, kopanína -e *ž izkopana zemlja*; *kar se (iz)koplje*

kopáti kópam *in* kópljem, kópaj -ájte! kopajóč -a -e, kópal -ála -o, kopánje -a *s in* kópati -am *s stal. poud.*: ~ otroka, konja, ~ se v denarju, obilju; **kopálen** -lna -o *[-ln-]*: ~a kad, obleka, **kopálnica** -e *[-ln- / -ųn-] ž*, **kopálničen** -čna -o *[-ln- / -ųn-]* = kopálniški -a -o *[-ln- / -ųn-]*: ~a oprava, peč, **kopališče** -a *s*, **kopališki** -a -o: ~a uprava, ~i gost = kopališčar -ja *m*; **kopávec** -vca *m*, **kopávka** -e *ž* |*oseba*|

kópča -e *ž zaponka, zaklep, zapenec*, **kópčica** -e *ž* 1. *zaponka*, 2. *rastlina*; **kópčar** -ja *m zaponkar*, **kopčáti** -ám *zapenjati, rastiti*, **kopčàj** -ájte! **kopčàl** -ála -o, **kopčánje** -a *s*

kopéjka -e *ž* |*ruski novec*|

kópel *[-eų / -el] in* kopél -i *ž*: mrzla, parna, sončna, pršna, grezna ~; rudninska, formalinska, barvalna, bazična, belilna ~; *fot.* fiksirna, galvanska ~; **kopélen** -lna -o *[-ln-]*, **kopélnica** -e *[-ln-] ž fot.* |*priprava*|

kôpen -pna -o *in* -ó -á -í -é: log je že ves ~, njiva je ~a, drevje je ~o; **kôpno** -ega *s*: gospodar morja in ~ega, na kópno, na kópnem, kopnén -a -o, **kópenski** -a -o *[-pən-]*: ~e moči, **kopnéti** -ím, **kôpni** -íte! **kopnéč** -a -e, **kopnèl** *in* **kôpnel** -éla -o, **kopnênje** -a *s*: sneg, breg kopni, srce mu kopni *pogum mu upada*, **kopnína** -e *ž* = kopnjáva -e *ž* = kopnica -e *ž površina brez snega*

Kópenhagen -gna *m kr. i. Köbenhavn*, kopenhágenski -a -o *[-gən-]*

Kóper -pra *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, **kóprski** -a -o, **Kóprčani** -ov *m mn.*, **Kóprščina** -e *ž*, v ~i, **Kóprsko** -ega *s*: na ~em že vse cvete

kôper -pra *m* |*kulturna rastlina*|, **kôprc** -a *m*: žabji ~ *nežnobrsti dihnik*

Kopêrnik -a *m*, **Kopêrnikov** -a -o, **kopêrnikovski** -a -o *in* **kopernikánski** -a -o

***kopéta** -e *ž hum. noga*: ~e stegniti *umreti vulg.*

kopéti -ím *po plesni dišati, tohneti*, **kopèl** -éla -o, **kopênje** -a *s*: kruh kopí

kopíca -e *ž*: ~ sena, snopovja, ~ otrok; **kopíč** -íča *m snop, kopica*, **kopíčast** -a -o

kopíčiti -im, **kopíčenje** -a *s*: oblaki, valovi, zaloge, skrbi, težave se kopičijo; **kopíčkati** -am *se kozolce prevračati*, **kopíčkanje** -a *s*

kópija -e *ž gl.* kopirati

kopíka -e *ž*: brodarska ~ *maček*

kopína -e *ž robida*, **kopínje** -a *s*, **kopínjak** -a *m robidovje*, **kopínščica** -e *ž* = kopináča -e *ž robidnica*

kopírati -am *prepisati, prerisati, posneti, (sliko) preslikati*, **kopíren** -rna -o: ~i papir, ~i aparat, **kopírnica** -e *ž* |*oddelek*|, **kopírnik** -a *m* |*svinčnik*|, **kópija** -e *ž prepis, posnetek*: ciklostilna ~, **kopíst** -a *m prepisovavec, kdor preslikava*

Kopítar -ja *m* |*sl. učenjak*|, **Kopítarjev** -a -o: ~a slovnica

kopíti -ím *in* kópim *kastrirati*, **kôpi** -íte! **kopéč** -a -e, **kôpil** *in* **kopíl** -a -o, **kopljèn** -ėna -o *in* **kópljen** -a -o, **kopljênje** -a *s in* **kópljenje** -a *s*, **kopljênec** -nca *m in* **kópljenec** -nca *m*, **kopílo** -a *s nož za kopljenje*

kopíto -a *s*: konj trdega ~a, mož starega ~a, vse po enem ~u, pobrati šila in ~a, puškino, pletarjevo ~; dati čevlje na ~, s ~a sneti, na ~ nategniti, iz tega gleda njegovo ~, **kopítce** -a *s*, **kopitárna** -e *ž*, **kopitar** -ja *m* 1. *izdelovavec kopit*, 2. *zool.*, **kopiten** -tna -o: mož ~i, **kopítast** -a -o: ~a noga, **kopítnat** -a -o: ~ sneg, **kopítnik** -a *m* 1. *nož za rezanje kopit*, 2. *bot.*; **kopítati** -am *s kopitom tolči*, **kopítanje** -a *s*; **kopítljáti** -ám, **kopítljaj** -ájte! **kopítljàl** -ála -o, **kopítljánje** -a *s*: otrok kopitlja z nožicami; **kopítljáček** -čka *m*: možiček ~; **kopítiti** -im se: sneg se kopiti *nabira na kopitih, na petah*; otrok se kopiti očetu na pleča

kópje -a *s sulica, mn.* kópja kópij: met, metavec ~a, kópijce -a *s*, **kópjast** -a -o *suličast*, **kopjár** -ja *m izdelovavec kopij*, **kopjíšče** -a *s ročaj, držaj kopja*; **kopjenósec** -sca *m* → kopjaník -a *m*

kopnéti -ím *gl.* kopen

kópra -e *ž posušena kokosovina*

koprêna -e *ž lit. tančica*, **koprénast** -a -o

koprica -e *ž železo v mlinskem kamnu*; *gl. tudi* kop

koprîva -e *ž*: mrtva ~, na ~ah ležati, v ~o ne trešči, v ~e seči, ~ ne pozebe; **koprívica** -e *ž*, **koprîven** -vna -o = koprívji -a -e: ~e steblo, **koprívje** -a *s*, **koprívar** -ja *m* |*metulj*|, **koprívarica** -e *ž*

|*muha*|, koprívišče -a *s in* koprivíšče -a *s prostor, kjer rastejo koprive*, koprívec -vca *m* = koprívček -čka *m* |*drevo*|, koprívnice -ic *ž mn. bot.*, koprívnik -a *m blago iz kopriv*, koprívovec -vca *m* |*brest*|, koprívovina -e *ž in* koprivovína -e *ž* |*les*|; koprívnica -e *ž* 1. *drevo*, 2. *izpuščaj zaradi preobčutljivosti*, koprívničen -čna -o: ~i izpuščaj, koprívka -e *ž koprívnična zbrst*; Koprívnica -e *ž kr. i.*, Koprívnik -a *m kr. i.*, koprívniški -a -o, Koprívničani -ov *m mn.*

koprnéti -ím, koprnì -íte! koprnèč -a -e, koprnèl -éla -o, koprnênje -a *s*: ~ od strahu, od žeje, ~ po čem; koprnèč -éča -e *prid.*: ~ pogled

koprodúkcija -e *ž*: filmska ~, koprodukcíjski -a -o: ~i film

koprolít -a *m okamnelo govno, med. kamen iz črevesnega blata*

Kópti -ov *m mn. krščanski potomci starih Egipčanov*, kópt(ov)ski -a -o, kópt(ov)ščina -e *ž* |*jezik*|

kopúča -e *ž gruča (lešnikov, kristalov)*

kópula -e *ž slov. vez, zveza*, kopulácija -e *ž združitev, spoj, biol. spolna ploditev*, kopulatíven -vna -o

kopúlja -e *ž ozka rovnica, motika*, kopúljica -e *ž*, kopúljast -a -o

kopún -a *m*, kopúniti -im, kopúnjenje -a *s*: ~ petelina, kopúnček -čka *m*

kór -a *m* 1. *prostor v cerkvi*: peti na ~u, moliti v ~u, 2. *zbor*, kóren -rna -o: ~i sedeži, ~e klopi, kórar -ja *m kanonik*, kórarski -a -o: ~i zbor, kórarstvo -a *s*, korál *[-ál]* -a *m* |*način cerkvenega petja*|, korálen -lna -o *[-ln-]*: ~o petje; koríst -a *m pevec v zboru*, korístka -e *ž pevka v zboru* = koristínja -e *ž*

koracáti -ám, koracàj -ájte! koracàl -ála -o, koracánje -a *s*: otrok koraca po travi, koracálo -a *s*, koráceli -clja *m*

***korájža** -e *ž pogum, srčnost*: klicati na ~o, delati si ~o, klobuk na ~o, ~ velja, *korájžen -žna -o *pogumen, srčen, junaški*, *korájžiti -im se *napihovati se, delati se junaškega*

korák -a *m*: ~ za ~om, na vsak ~, paradni ~, hlače v ~u, storiti, narediti (°podvzeti) potrebne ~e, iti v ~ z velikimi dogodki, v ~ stopati, korákoma *prisl.*, korákati -am, korákanje -a *s*, koráčiti -im, koráčenje -a *s*, koračáj -a *m korak, dolžina koraka*, koráčnica -e *ž*: pogrebna, žalna ~, koráčniški -a -o, koráčen -čna -o: ~a stoja

korál *[-ál]* -a *m gl.* kor

korála -e *ž zool.*, korálast -a -o, korálen -lna -o *[-ln-]*: ~i atol, greben, korálnica -e *[-ln-] ž* |*kača*|, koralnjáki -ov *[-ln-] m mn.*, koralíšče -a *s podmorski otoki iz koral*

koráida -e *ž, nav. mn.* koráide -áid *ž*, koráiden -dna -o: ~a ovratnica, koráidast -a -o, koráidar -ja *m* >*[-ųd-]*

korán -a *m in* kóran -a *m* |*muslimanska verska knjiga*|, koránski -a -o: ~i izrek

kórant -a *m etnogr. kurent*

kórček -čka *m bot. ciklama*

kordierít -a *m min.* |*drag kamen*|

Kordiljêre -êr *ž mn.* |*ameriško gorstvo*|, kordiljêrski -a -o

kordít -a *m domala brezdimen smodnik*, kordíten -tna -o

kordón -a *m* 1. *vrv*, 2. *zapora z vojaškimi ali policijskimi stražami*, 3. *veriga, meja, vrsta, straža*: policijski, sanitarni ~

Kórdova -e *ž* |*mesto na Španskem*|, kórdovski -a -o: ~i kalif, kordován -a *m* |*usnje*|, kordovánski -a -o: ~o usnje

kôrec -rca *m*: ~ vode, pet ~ev žita, s ~i krita hiša, mlinsko kolo na ~e; kôrček -čka *m*, korčúlja -e *ž (lesena) zajemavka*; korčevína -e *ž zdrobljena opeka*, korčevínast -a -o *opečne barve*

koreferát -a *m vzporedno poročilo*, koreferènt -énta *m soporočevavec*, koreferírati -am *soporočati*

Koréja -e *ž*, koréjski -a -o, Koréjec -jca *m*, Koréjka -e *ž*, koréjščina -e *ž*

korékcija -e *ž popravilo, zboljšanje*, korékten -tna -o *pravilen, neoporečen, brezhiben*, koréktnost -i *ž*, korektív -a *m izboljševalni pripomoček, izboljševalna priprava*, koréktor -ja *m (tiskarski) popravljavec*, korektúra -e *ž poprava*: avtorska, domača ~, opraviti ~o, korektúren -rna -o *popraven*: ~a pola, korektíven -vna -o *popravljalen*: ~i faktor

korelatíven -vna -o = koreláten -tna -o *soodnosen*, korelácija -e *ž soodnosnost, medsebojna zveza*, korelát -a *m ustrezajoči del na drugi strani*

korén -a *m*: debel ~, travo pomuliti do ~a, ~ lečén, ~ jezika, nosni ~, do ~a pokvarjen, besedni ~, gorski ~, kvadratni ~; *bot.* navadni, poletni,

ciganski, divji, sladki, svinjski, smrdljivi, volčji, grižni, rženi, tolsti, žegnani ~, véliki ~ *oman*, črni ~ *kačjak*, zlati ~ *beli čepljec*, gadji ~ *dresen*; korénček -čka *m*: sladki ~, ~ strgati komu; korénast -a -o: ~e rastline, korenàt -áta -o *z velikim korenom*, korénski -a -o: *slov.* ~e besede, *mat.* ~i faktor; korénar -ja *m* |*nabiravec*|, korénovec -vca *m deblo pri korenu*, korenóvka -e *ž* = korenóvec -vca *m nat*, koréństvo -a *s* = korénje -a *s skupno ime za korenje, peso, repo*, koreníčnik -a *m panjač, prvi hlod drevesa*, koréniti -im *mat.* (°koren vleči, potegniti); korenonóžci -ev *m mn. zool.*

koreníka -e *ž*, koreníčica -e *ž*, koreníčiti -im, koreníčenje -a *s*, koreníčje -a *s*, koreníčast -a -o

korenína -e *ž*: srčna ~ *glavna*, privrhnja ~, ~ zoba, zla; s ~o izdreti, ~e pognati; stara, kmečka ~; korenínica -e *ž*: sladke ~e, koreníast -a -o, koreníje -a *s*, koreníniti -im: ~ se *delati korenine*; neuspeh korenini v slabi pripravi → *ima korenine, izvira iz*, korenínar -ja *m*, korenínarica -e *ž* |*nabiravka*|

korenít -a -o: ~e spremembe, ~i posegi, korenitost -i *ž*

korenják -a *m*, korenjákinja -e *ž*, korenjáški -a -o, korenjáštvo -a *s*

korênje -a *s*: njiva ~a, svinjsko ~ *bot.*, krvavo ~ *bot.*, ~ pleti, rváti, korênjev -a -o: ~o seme, korênjar -ja *m*, korénjevica -e *ž*, korenjíšče -a *s* |*njiva*|

koreográf -a *m plesni vodja, tudi avtor*; koreografija -e *ž nauk o plesu, plesna umetnost*, koreográfski -a -o

korepetítor -ja *m soponavljavec, domači učitelj*, korepetírati -am *skupno s kom ponavljati, se učiti, pomagati komu, nadzorovati koga pri učenju*, korepetícija -e *ž*: ~ v gledališču

korêselj -slja *m* |*riba*|

korespondènt -énta *m dopisnik*, korespondéntka -e *ž*, korespondénca -e *ž dopisovanje, dopisi*: trgovska, Kopitarjeva ~, korespondénčen -čna -o *dopisen*: ~i tečaj, ~i urad, korespondírati -am *dopisovati*, korespondíranje -a *s*: ~ s prijateljem

korét -a *m* = korétec -tca *m kratka moška suknja*, kóretelj -tlja *m ltg.*

korévtika -e *ž nauk o obrednem plesu*, korévt -a *m plesavec, ud zbora v antični drami*

koriánder -dra *m bot.*, koriándrov -a -o: ~o žganje

koridór -a *m hodnik, prehodno ozemlje*, koridórski -a -o

koriféja -e *ž veličina, prvak*

korigírati -am *popraviti, popravljati*, korigíranje -a *s*, korigénde -énd *ž mn. tiskovne napake*

Korínt -a *m* |*grško mesto*|, koríntski -a -o: ~i steber, Korintska ožina, Koríncan -a *m*, Koríncanka -e *ž*, korínta -e *ž rozina*

Koriolán(us) -na *m rim. os. i.*, Koriolánov -a -o: ~o maščevanje

korist -i *ž*: v svojo ~ obrniti, koristen -tna -o: ~i tovor, °koristnik -a *m (u)porabnik, (u)porabljavec*, °koristnica -e *ž (u)porabnica*, koristnost -i *ž*, koristiti -im, koristenje -a *s*: ~ komu s čim, °~ se s čim *izkoriščati kaj*, °~ ugodnost *(u)porabiti, izrabiti*; koristoljúbje -a *s*, koristoljúben -bna -o; koristolôvec -vca *m*, koristolóvski -a -o, koristolóvstvo -a *s*

koríto -a *s* 1. napajalno, svinjsko ~, biti pri ~u, siliti h ~u, Savi ~ uravnati *strugo*, ~ grozdne stiskalnice; 2. *kadunja, iz drevesa izdolben panj*, 3. *opeka*, 4. *koritasta dolina*; korítce -a *s*: ~ pri žlici, po ~u teče žito iz grota na kamen; koritast -a -o: ~a dolina, koríten -tna -o: ~i podstavek; koritar -ja *m*, koritarica -e *ž*, koritarski -a -o: ~i zaplečniki, koritarstvo -a *s*; koritnica -e *ž pokrov za na korito, nečke*; koritnik -a *m koritast strešnik, žlebak*, koritíti -im se: deska se na soncu koriti *veži*

korjámb -a *m* |*stopica*|, korjámbski -a -o: ~i ritem

kormorán -a *m* |*ptič veslonožec*|

Kornélius -ia *m rim. os. i.*, Kornélij -a *m os. i.*, Kornélija -e *ž*

kórner -ja *m šp.* → *kot*

kornét -a *m* 1. *poštni rog*, 2. *pokrivalo redovnic*, 3. *konjeniški praporščak*; kornetíst -a *m glas.*, kornist -a *m*

korobáč -a *m*, korobáčev -a -o, korobáčiti -im *s korobačem pretepati*, koróbáček -čka *m majhen korobač*

koromáč -a *m sladki janež, koprc*, koromáčevje -a *s* |*zel*|, koromáčnica -e *ž* |*goba*|; *gl. tudi* komorač

Koromándija -e *ž*: Indija ~
koróna -e *ž venec, krona, svetniški sij, obstret (okrog sonca), glasbeno znamenje*; koronárka -e *ž med.* |*žila*|, koronálen -lna -o *[-ln-]*: ~ izgovor *fon.*
Koróška -e *ž*, v ~i, Koróško -ega *s*, s ~ega, na ~em, Koróšec -šca *m*, Koróša -e *ž*, Koróška -e *ž*, koróški -a -o, koróščina -e *ž* |*narečje*|, koróšec -šca *m* |*jabolko, lan, krompir*|, koróška -e *ž* 1. *ročna sekirica*, 2. *pipica s Koroškega*, 3. *hruška, ajda*, Kórotan -a *m*, Korotánec -nca *m*, korotánski -a -o
korozíja -e *ž*: ~ kablov, elektrokemična ~; *geol. brušenje kamenja*; korodírati -am *geol., min.*, korozíjski -a -o, korozíven -vna -o
korporácija -e *ž zadruga, stanovsko društvo*, korporacíjski -a -o: ~i sistem = korporativízem -zma *m*, korporatíven -vna -o: ~a udeležba
korporál *[-dl]* -a *m* |*vojaška stopnja*|, korporálski -a -o: ~a čast, korporálstvo -a *s* >*[-ls-]*
korpulénten -tna -o *životen, obilen, zajeten*, korpulénca -e *ž životnost, debelost*
kórpus -a *m* 1. *telo, celota, armadni zbor*, 2. *stopnja tiskarskih črk*, 3. *med.*: ~ aliénum -a -a *m tujek*; korpúskula -e *ž*
korumpírati -am *spriditi, pokvariti*, korumpíranje -a *s*, korúpcija -e *ž podkupovanje, nepoštenost*, korupcíjski -a -o: ~a afera, korupcioníst -a *m podkupovavec, sprijenec, nepoštenjak*, korupcionístka -e *ž*, korupcionízem -zma *m*, korúpten -tna -o *pokvarjen, podkupljiv*, korúptnost -i *ž podkupljivost, pokvarjenost*
korúnd -a *m min.*
korúšelj -šlja *m gruča*: ~ češenj
korúza -e *ž*: živina je v ~i, živeti na ~i; korúzen -zna -o: ~i žganci, ~a slama, korúznik -a *m* 1. *kruh*, 2. *kdor živi na koruzi*; korúznica -e *ž* 1. *koruzna slama*, 2. *prileţnica*; koruzínje -a *s koruzna slama*, korúzišče -a *s in* koruzíšče -a *s* |*njiva*|, koruznják -a *m* 1. *koruzni kruh*, 2. *kozolec za koruzo*
korvéta -e *ž* |*manjša vojna ladja*|, korvéten -tna -o: ~i kapitan
korzár -ja *m morski ropar*, korzárski -a -o, korzárstvo -a *s*
Kórzika -e *ž* |*otok*|, Kórzičan -a *m*, kórziški -a -o, Kórzi -ov *m mn.*
kórzo -za *m* |*sprehajališče*|
Kós -a *m* |*otok v Egejskem morju*|, kóški -a -o, Košáni -ov *m mn.*
kós -a *m*: ~ kruha, platna, sveta; lep, dober, pošten ~ pota, ~ (mesa) iz križa, ~ prtljage; ima ~ pšenice in dva ~a ječmena |*njiva*|; iz enega ~a, po ~ih = po kosêh = kósoma; kosáč -a *m velik kos*, kósec -sca *m*: na ~e razsekati, po kóscih = kóscema; kóšček -čka *m*; kosóven -vna -o: ~o blago, kósovec -vca *m* |*premog*|; kósati -am *in* kosáti -ám *na kose delíti*, kosál -ála -o, kósanje -a *s in* kosánje -a *s*
kós -a *m* |*ptič*|: vôdni ~, črni ~, kósov -a -o: ~a samica = kósovka -e *ž* = kóska -e *ž*, kosič -íča *m* = kósek -ska *m*
kós *prisl.*: ~ biti komu, čemu; zvijača je sili ~, nisem ~ vsemu, kósati -am se: ~ se s kom v pridnosti; ~ se, kdo bo prej; s tabo se ne morem ~
kós -a -o *poševen*, kósast -a -o: ~ pes *s prisekanim repom*, kósost -i *ž poševnost*, kosobrín -a *m nerodnež*, kosorèp -épa -o *s prisekanim repom*, kosorépec -pca *m žival s prisekanim repom*, kosorépiti -ím *prisekovati' rep, besedo*, kosorépka -e *ž žival samica s prisekanim repom*, kosozòb -óba -o *s poševnimi zobmi*
kôsa -e *ali* kosé *ž, mn.* kôse kôs *in* kosé kosá 1. ~o brusiti, klepati, nasaditi; smrtna ~, 2. *geogr.*: zemeljska ~, 3. *rezilo slamoreznice*; kosíca -e *ž*, kôsast -a -o: ~a priprava, kôsen -sna -o: ~i rep, hrbet, kosáča -e *ž* 1. *slaba kosa*, 2. *drobljač za rezanje sadja*; kosár -ja *m* 1. *kdor dela kose*, 2. *zakrivljen nož*, kosárna -e *ž tovarna kos*, kosaríca -e *ž* |*nož*|, kosják -a *m* |*velik nož*|; kosíšče -a *s* = kósje -a *s*: zlomiti ~; kosír -ja *m* 1. *nož*, 2. *obroček za nasajanje kose*, kosírček -čka *m*, kosírnik -a *m* |*del kose*|
kôsec -sca *m* 1. danes imamo ~e; 2. ~i v Orionu; 3. *žuželka*, kôščevski -a -o: ~a malica
kósekans -a *m geom.*
kôsem -sma *m*: ~ prediva, sneg pada v ~ih, kôsemček -čka *[-səm-] m*: ~ volne, kosmič -íča *m*: ~ prediva, ovseni ~i, črevesni ~, kosmíček -čka *m*; kosmíčiti -im *delati kosmiče*, kosmíčenje -a *s*: barva se kosmiči, kosmíčast -a -o; kosmáti -ám, kosmáj -ájte! kosmál -ála -o, kosmán -a -o, kosmánje

-a *s*: ~ volno; kosmánec -nca *m*, kôsmast -a -o, kosmávec -vca *m bot.*, kôsmovec -vca *m |drevesni mah|*; kosmoúh -a -o *nabrit, poreden*: ~i fantalini

Koséski -ega *m*: ~ega pesmi, koseskízem -zma *m* = koséščina -e *ž*, kosecakiáda -e *ž*; Kosézе -éz *ž mn.*, v ~ah, iz ~ez, kosécški -a -o

kosíz -a *m pr. zg.*

kosílo -a *s*: slavnostno ~, na ~ *in* h ~u povabiti, priti; pri ~u, za ~ imeti; kosílce -a *[-lc-] s*, kósiti -im (°kosiliti)

kósinus -a *m geom.*

kosíter -tra *m cin*, kositrén -a -o *in* kosítrn -a -o: ~a posoda, kosítrast -a -o, kosítrov -a -o: ~ bron, kosítrovec -vca *m kositrova ruda*, kosítrar -ja *m cinar, ulivavec kositra*, kosítrarski -a -o, kosítrarstvo -a *s*, kositrárna -e *ž*, kosítriti -im *ciniti*, kosítrenje -a *s*, kosítrnína -e *ž |blago|*, kosítrnik -a *m |rudnik|*, kosítrnat -a -o: ~a ruda

kosíti -ím, kôsi -íte! **koséč** -a -e, **kosíl** -a -o, **košên** -ênа -o, **košénje** -a *s*: ~ travo, otavo; smrt, strojnica kosi ljudi, kôšnja -e *ž*: v ~i, o ~i, kosílen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj = kosílnica -e *[-ųn-] ž* = kosílnik -a *[-ųn-] m*

kosmáč -a *m* 1. *moški*, 2. *žival*, 3. *jabolko*, 4. *oblič*, kosmáčka -e *ž* 1. *orodje*, 2. *hruška*, kosmáča -e *ž bot. grozdič*je, kosmačíca -e *ž* 1. *breskev*, 2. *krtača*, kosmáček -čka *m |oblič, jabolko|*

kosmàt *in* kôsmat -áta -o: ~a žival, ~ hrib *obrasel*, ~a vest, pesem, šala, laž, ušesa, teža; ~ zid *neometan*, ~ glas, ~ med *v satovju*, ~a kapa! tristo ~ih! kosmátost -i *ž*; kosmatáti -ám, kosmatàj -ájte! kosmatàl -ála -o, kosmatánje -a *s*: kosci kosmatajo, kadar ne kosijo gladko; kosmatéti -ím *kosmat postajati*, kosmatênje -a *s*; kosmatica -e *ž* 1. *pšenica*, 2. *škržolica*, kosmátka -e *ž bot.*, kosmatúlja -e *ž bot.*; kosmatíti -ím, kosmáti -íte! kosmatíl -a -o, kosmačên -ênа -o *in* kosmatèn -ênа -o, kosmačênje -a *s in* kosmatênje -a *s*: ~ sukno *napraviti kosmato*

kosmatín -a *m*: medved ~, kosmatínec -nca *m* 1. *kosmat človek, živalski samec*, 2. *bot.*; kosmatínka -e *ž* 1. *kosmata samica*, 2. *pšenica*, kosmatína -e *ž*: korenska ~, kosmatínica -e *ž*, kosmatínast -a -o, kosmatínje -a *s*

kosmato- *v sestavi*: kosmatolíst -a -o, kosmatolísten -tna -o; kosmatonòg -óga -o, kosmatonóžec -žca *m*; kosmatorépec -pca *m*, kosmatorépka -e *ž*; kosmatoròk -óka -o

kosmína -e *ž kosem, kosmata stran (kožuha)*, kosmínje -a *s*

kosmúlja -e *ž bot. grozdjiče*, kosmúljev -a -o: ~ pedic, kosmúljek -ljka *m bot. čmerika*, kosmúra -e *ž bot.*

Kosovél *[-él]* -a *m |sl. pesnik|*, Kosovélov -a -o: ~e pesmi, kosovélovec -vca *m član pevskega zbora Srečka Kosovela ali Kosovelove brigade*

Kósovo pólje -ega -a *s*, na ~em ~u; Kósovo -a *m*, na ~u, kósovski -a -o: ~a bitka

kóst -í *ž*, pri kôsti: divja, morska, ribja, slonova ~, gladilna ~, mrtva, križna ~, ~i obirati; stara ~ je modrost, vse ~i me bolijo, mraz reže do ~i, do ~i obrati, pobirati svojega rojstva ~i, sama ~ in koža ga je; kôsten -tna -o: ~a gniloba, jetika, moka, ~i možeg; kostén -a -o *koščen*, kosténec -nca *m |oreh|*, kostenica -e *ž* 1. *breskev, trta*; 2. *kostni revmatizem*, 3. *mesarska sekira*; kostenína -e *ž izdelki iz kosti*; kostnína -e *ž kostna snov*: gobasta, luknjičava ~; kostnják -a *m okostnjak*, kostnica -e *ž* = kostíšče -a *s shramba za kosti na pokopališču*; kostnjáča -e *ž mesarska sekira*, kostnice -ic *ž mn. |ribe|*, kostník -a *m bot. navadni lučnik*; kostnàt -áta -o *močnih kosti*, kostljív -a -o: riba je ~a; kostenéti -ím, kostenèl -éla -o, kostenênje -a *s*; kostolómnica -e *ž vet.*

kôstanj -ánja *m*: pravi, divji, pečen ~; po ~ v žerjavico iti za koga; kostánjev -a -o: ~ les, ~i lasje, kostánjevec -vca *m |konj|*, kostánjevica -e *ž povodni kostanj*, kostánjevina -e *ž in* kostanjevína -e *ž |les|*, kostánjevje -a *s*, kostánjevka -e *ž* 1. *goba*, 2. *palica*, kostánjar -ja *m |prodajavec|*, kostánjarica -e *ž*, kostánjast -a -o: ~e barve; Kostánjevica -e *ž kr. i.*, s ~e pri Gorici, kostánjeviški -a -o, Kostánjevičani -ov *m mn.*

Kostaríka -e *ž |amer. država|*, kostaríški -a -o: ~e ladje

Kostél *[-él]* -a *m kr. i.*, iz ~a, v ~u, kostélski -a -o *[-ųs-]*, Kostélsko -ega *s [-ųs-]*, s ~ega, na ~em, Kostélci -ev *[-ųc-] m mn.*

kostenika -e *ž bot. kalina*, kosteníčen -čna -o: ~a (živa) meja, kosteníčevje -a *s bot. kovačnik*, kosteníčar -ja *m zool.*, kosténec -nca *m* |*oreh*|

kostím -a *m* |*dvodelna ženska obleka*|, kostímski -a -o

kostréba -e *ž* = kostréva -e *ž bot.*, kostróbast -a -o, kostrévec -vca *m kokolj*; Kostrévnica -e *ž kr. i.*, iz ~e, v ~i, kostrévniški -a -o: ~a občina, Kostrévničani -ov *m mn.*

kostúm -a *m*: odrski ~i, kostúmski -a -o, kostumírati -am, kostumêr -ja *m*, kostumêrski -a -o, kostumêrka -e *ž*: garderobiška ~

kòš kôša *m*, v kóšu *in* kôšu: ~ jabolk, ~ za papir, uredniški ~, gnojni, čebelji ~; rakov ~, prsni ~; drevesni, jarbolni ~, sesalni ~ pri črpavki, v ~u nositi, vse v en ~ metati, v ~ deti koga *posekati ga*, zelje gre v ~, ne v glave; imeti jezik pod ~em *v oblasti*; ni ne za v ~ ne za na rame; kòšek -ška *m in* kôšek -ška *m*: cvetni ~, košíček -čka *m*; košár -ja *m kdor koše dela*, košár -ja *m* 1. *kdor nosi v košu*, 2. *rak*, košáriti -im 1. *koše delati*, 2. *s košem po svetu hoditi*, košárstvo -a *s*, kôšast -a -o; košára -e *ž*, košárast -a -o, košárica -e *ž*: ~o *ali* košek dobiti → *pelin dobiti (pri snubljenju)*, košarice -ic *ž mn. bot.*, košúlja -e *ž okrogel pleten košek*, košúljica -e *ž bot.*; košána -e *ž košara iz srobota*; košévje -a *s mlada gosta rast*, košnica -e *ž*: slamnate ~e za čebele; košnják -a *m opazovavec v jarbolnem košu*; košárka -e *ž šp.* (°košarka), košárkar -ja *m* (°košarkáš), košárkarica -e *ž*, košárkarski -a -o; košáti -ám *snope otepati*, košáj -ájte! košál -ála -o, košánje -a *s*: ~ ajdo

Košána -e *ž kr. i.*, v ~i, iz ~e, košánski -a -o, Košánci -ev *m mn.*

košàt -áta -o: ~ rep, ~o drevo, zelje, ~a laž, ~a ženska, ~a mati (na svatbi), ~o sedeti; košátec -tca *m čokat človek*, košatíca -e *ž* |*drevo in ženska*|, košatíja -e *ž*, košátost -i *ž*, košátiti -im se: lipa se košati, dekle se košati z avbo; košatorèp -épa -o, košatorépec -pca *m*

kóšava -e *ž vzhodnik v Podonavju*

koščén -a -o: ~ obraz, ~ most |*otroška igra*|, koščénina -e *ž izdelki iz kosti*, koščák -a *m* |*oreh in rak*|, koščénka -e *ž* |*breskev*|, koščénica -e *ž* 1. *breskev*, 2. *kostna moka*; koščenéti -ím, koščenèl -éla -o, koščenênje -a *s*

koščica -e *ž*: ušesna, ribja ~, sadne ~e, koščíčar -ja *m* |*hrošček*|, koščíčast -a -o: ~o sadje, koščíčav -a -o, koščíčevje -a *s bot.* = koščíčje -a *s*, koščíčnice -ic *ž mn. bot.*

košenica -e *ž planinski travnik*, košenína -e *ž* 1. *košenica*, 2. *trava z nje*; košeníčica -e *ž bot.*, košenínar -ja *m* |*polž, komar*|

košenílja -e *ž* = košeníljka -e *ž uš, ki daje škrlatno barvo*, košenílјast -a -o

kôšnja -e *ž gl.* kosíti

koštrún -a *m oven*, koštrúnov -a -o: ~o meso = koštrúnovina -e *ž in* koštrunovína -e *ž*, koštrúnji -a -e, koštrúnček -čka *m bacek*

košúta -e *ž jelenja samica*: severna ~; košútica -e *ž*, košútji -a -e, košútje -a *s rušje*, košútnik -a *m encijan*, košutnják -a *m* |*gojišče*|; Košúta -e *ž* |*gora*|, na ~i, s ~e

kót -a *m*: ~ v sobi; bohinjski ~; *geom.* ostri, pravi ~, v ~u 30°, pod ~om 30°, *fiz.* lomni, odbojni, odklonski, vidni ~; bočni, fazni, deklinacijski ~; v ~u čepeti, po ~ih stikati, pretakniti vse ~e; imeti, izgovoriti si ~ v hiši *ali* pri hiši, na ~u biti, živeti; v ~ postaviti, ~ streljati pri nogometu; kóten -tna -o: ~a črta, ~i lok, ~i zob *kočnik*, kótast -a -o *poln kotov*; kotíč -íča *m*, kotíček -čka *m*: prijazen, skrit ~, kotíčkov -a -o: ~ striček, kótec -tca *m* 1. *majhen kot*, 2. *oddelek v hlevu za teleta, prašiče*; kótnik -a *m* 1. *kočnik*, 2. *kotomer*, 3. *železo*, 4. ulivalni ~ *tisk.*; kotnják -a *m kotni plug*; kótar -ja *m* 1. *kdor stanuje v kotu (doline)*, 2. *kdor ima izgovorjen kot*, kótarka -e *ž*, kótarski -a -o; kotomér -a *m*, kotoméren -rna -o, kotomérstvo -a *s goniometrija*; Kót -a *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, kóški -a -o *in* kótenski -a -o *[-ən-]*, Kótarji -ev *m mn. ali* Kočáni -ov *m mn.*

kot *vez.*: bel ~ sneg *ko, kakor*; ~ pesnik ni pomemben, pač pa ~ vzgojitelj; veljati °~ izvedenec *za izvedenca*, preoblečen °~ menih *v meniha*, poslati °~ darilo *v dar*

kóta -e *ž geod. z merjenjem določena višina kake točke*, kotírati -am *določiti razdaljo dveh točk*: ~ risbo

kotíč -a *m*: kola na dva ~a, jermenski ~, zibel teče po ~ih, sani drčé po ~ih; kotáček -čka *m*, kotáti -ám *valiti, kotaliti*, kotàj -ájte! kotál -ála -o, kotánje -a *s*; kotáčniki -ov *m mn. zool.*

kotalíkati -am, kotalíkanje -a *s* = kotalí(n)cati -am, kotalí(n)canje -a *s*; kotalíti -ím, kotáli -íte! kotaléč -a -e, kotalíl -a -o, kotaljênje -a *s*

kotálka -e *ž stroj. kolesce, ki vodi jermen, da ne zdrkne; tisk.*: torna, gumasta, varnostna ~; *šp.* kotálke -álk *ž mn.*, kotálkar -ja *m*, kotálkarica -e *ž*, kotálkati -am se, kotálkanje -a *s*, kotalkalíšče -a *s* >*[-lk-]*

kotánec -nca *m spirala*: kača se zvije v ~, kotáncast -a -o

kotángens -a *m geom.*

kotánja -e *ž dnikasta udrtina, jama*: ledvična ~, kotánjast -a -o: ~ svet, ~i obok, kotánjica -e *ž*: ~ na licu *jamica*, kotánjav -a -o *poln kotanj*: ~a cesta

kótel *[-əɥ]* -tla *m*: žganjarski, parni ~, vas leži v ~u, kótelček -čka *[-əɥč-] m*, kotlíč -íča *m*, kotlíček -čka *m*, kótlast -a -o, kotlár -ja *m*, kotlarica -e *ž*, kotlárski -a -o, kotlárstvo -a *s*, kotlárna -e *ž* 1. *tovarna*, 2. *prostor za kotle*, kotlíčkar -ja *m kdor kotle krpa*, kotláriti -im, kotlárjenje -a *s*, kotlica -e *ž*, kotlíčar -ja *m*, kotlíšče -a *s ognjišče za kotel*, kotlóven -vna -o: ~e naprave, kótlovec -vca *m |kamen|*, kótlovka -e *ž |ščet in voda|*, kotlovína -e *ž |kovina za kotle|*, kotlovínski -a -o: ~a zelenica, kotlovínast -a -o *bakren*; kotlíti -ím: ~ okrog drevesa *delati luknje za gnojenje*

kotenína -e *ž*, kotenínast -a -o

koterija -e *ž svojat, združba (v slabem pomenu)*: dvorska, politična ~

kotiljón -a *m* 1. *ples*, 2. *pentlja zanj*

kotírati -am *določiti, imeti ceno, kurz*, kotíranje -a *s vrednotenje papirjev na borzi*

kotíti -ím *mlade imeti*, kóti -íte! kotéč -a -e, kotíl -a -o, kotênje -a *s*: mačka koti; se kotijo kakor zajci; golazen se koti v nesnagi, kotíšče -a *s*: ~ bolezni

kótla -e *ž izvir, vodnjak, jama, mlaka*, kótlica -e *ž*, kótlast -a -o: ~ svet, kotlína -e *ž*: jezerska ~, kotlínast -a -o, kotlínica -o *ž*

kótlaški *[kǒ'tlaški]* -a -o *ketlaški*

kotlét -a *m zarebrnica*: svinjski ~; *mn.* kotléti -ov *m zalizki*

kotljáti -ám se, kotljàj -ájte se! kotljàl -ála -o, kotljánje -a *s*: kure se v pesku kotljajo; pes se kotlja, preden leže; kotáti -ám se *valjati se*, kotàj -ájte se! kotàl -ála -o, kotánje -a *s*

Kótlje Kótelj *[-əlj] ž mn. kr. i.*, v ~ah, hotúljski -a -o, Hotúljci -ev *m mn.*

Kótor -a *m kr. i.*, v ~u, kótorski -a -o

kotórna -e *ž skalni jereb, bela jerebica*

kotrljáti -ám, kotrljánje -a *s*: otroci se kotrljajo po bregu

kotúrn -a *m visoki čevelj starogrških tragiških igravcev, bobneč slog*: biti na ~u

kótva -e *ž sidro*: ~ elektromagneta, kótvica -e *ž*: ~ dleta, pile, kótvar -ja *m |izdelovavec|*, kotvárna -e *ž*, kótvast -a -o: ~e oblike, kotvíšče -a *s sidrišče*

kòv -óva *m*: ta zlat je znanega ~a, mož, pisanje starega ~a; kóv -í *ž |izdelek, podkev|*; kóvica -e *ž*: jermenska, bakrena ~, kovíčiti -im, kovíčenje -a *s*: hladno ~, kóvec -vca *m kdor kuje*, kóven -vna -o: ~i stroj, ~o železo, kóvnost -i *ž*: ~ zlatá, kóvnica -e *ž*, kóvničen -čna -o: ~i urad; kóvnik -a *m kuhinjski možnar*; kovnoželézen -zna -o

kováč -a *m* 1. podkovni ~, svoje sreče ~; 2. *bankovec za 10 din*; kovačíca -e *ž*, kováški -a -o: ~i meh, kováštvo -a *s*, kováčnica -e *ž*, kovačija -e *ž*; kováček -čka *m zool. žolna*, kováčnik -a *m bot.*

kovár -ja *m* = kovárnik -a *m* → *spletkar*, kováren -rna -o → *spletkarski*, kovárstvo -a *s* → *spletkarstvo*, kovàriti -im → *spletkariti*

kováti kújem, kúj -te! kujóč -a -e, kovál -a -o: ~ konja, železo, denar, iskre; ~ besede, pesmi, načrte, spletke, laži; nekaj hudega kuje zoper nas; na ostro ~, koga v zvezde ~; kován -a -o: ~ denar, ~o kolo, ~a vrata, kovánje -a *s*: hladno ~, ~ konj, spletk, ~ na vratih, na skrinji; kovánec -nca *m |denar|*, koválen -lna -o *[-ln-]*: ~o orodje, koválnik -a *[-ɥn-] m |stroj za kovanje|*, koválo -a *s kladivo*, koválce -a *[-lc-] s*; kováčina -e *ž okujine pri kovanju*

kóvček -čka *m*: ~e pospraviti, kóvčkov -a -o: ~ pokrov, kovčič -íča *m*

kovelín -a *m min.*

koventrírati -am *z bombardiranjem do tal razdejati*; *gl. tudi* Coventry

kovína -e *ž*: bela, pisana, lahka, ležajna, Babbitova ~; kovínast -a -o, kovínski -a -o, kovínstvo -a *s*, kovínar -ja *m*, kovínarica -e *ž*, kovínarski -a -o, kovínarstvo -a *s*; kovinobrúsec -sca *m*; kovinopísec -sca *m metalograf*; kovinostrugár -ja *m*; kovinoznánstvo -a *s metalurgija*

Kóvno -a *s glavno mesto Litve*, kóvenski -a -o *[-vən-]*

°kóvter -tra *m prešita odeja*

kôza -e *in* kozé *ž*, *mn.* kôze *in* kozé, kóz, kôz *in* kozá: divja ~, volk sit in ~ cela, stara ~; tesarska, triangulacijska, mostna ~; kuhinjska ~, ~ v telovadnici; brusaška, podkovska ~; ~o biti |*igra*|; ~e staviti; cepiti otroke zoper ~e, zboleti za ~ami, dekleta je zmerjal s ~ami; kózji -a -e: ~a brada, ~e noge |*rezbarsko orodje*|, ~i parkeljci *bot.*, ~a steza; ~e molitvice; kôzast -a -o: koza ~a! kozína -e *ž* |*meso, koža, volna*|, kozínast -a -o: ~i čevlji; kozica -e *ž* 1. *majhna koza*, 2. *podstavek*, 3. *kuhinjska posoda*, 4. *ptica*, 5. jamska ~ |*rak*|; kozáča -e *ž* 1. *velika koza*, 2. *lesen trinožnik*: ~ pri mostu; kozják -a *m* = kozára -e *ž kozji hlev*, kózjak -a *m* |*govno*|; kozár -ja *m kozji pastir*, kozarica -e *ž*, kozárski -a -o, kozáriti -im *koze pasti*, *ukvarjati se s kozjo rejo*, kozárjenje -a *s*; kozárnik -a *m* |*sir*|; kozàv -áva -o: ~i otroci, kozávec -vca *m*, kozávka -e *ž*, kozávost -i *ž*

kozák -a *m* 1. donski ~i, 2. *hrošč*, kozáški -a -o: ~i hetman, kozáštvo -a *s*

kozárec -rca *m*: ~ vina, pregloboko v ~ pogledati, zvrniti ga ~, ~ za vlaganje sadja, kozárček -čka *m*, kozárčič -a *m*, kozárč(k)ast -a -o, kozárčev -a -o: ~o dno, ~ rob

kôzel *[-əɣ]* -zla *m*: divji ~, ~a za vrtnarja narediti, ~ v zelniku, smrdi ko medmašni ~; ti ~ neumni, pohotni, stari! s ~om zmerjati koga, samostanski ~ *brat*; za ~a narediti, ~ biti, ostati (pri igri); ~a ustreliti, ~e prevračati; streha na ~a, kočijaž sedi na ~u, ~ na ostrešju, pri plugu; ~ je kozolec brez strehe; kozlóv -a -o *in* kôzlov -a -o: ~a brada, kozlóvski -a -o, kozlína -e *ž* = kozlovína -e *ž* |*koža in meso*|; kozlè -éta *s*, kozlétina -e *ž*, kozlič -íča *m*, kozlíček -čka *m*: *zool.* hišni, muškatni ~, kozličevína -e *ž* |*koža*|

kozerija -e *ž kramljanje*, kozêr -ja *m kramljavec*

Kozják -a *m* |*pogorje*|, na ~u; Kózjak -a *m* |*grad*|; Kózje -ega *s*, v ~em, kozjánski -a -o, Kozjáni -ov *m mn.*; Kozjánsko -ega *s*, na ~em

kozje- *v sestavi*: kozjebràd -áda -o, kozjebrádec -dca *m*, kozjeréja -e *ž kozja reja, reja koz*

kozláti -ám *bruhati*, kozlàj -ájte! kozlàl -ála -o, kozlánje -a *s*, kozlarija -e *ž*

kozlík -a *m bot. špajka*, kozlíkov -a -o: ~o olje, kozlíka -e *ž bot.*, kozlínec -nca *m bot.*, kozličevje -a *s bot.*

Kózma -a *in* -e *m os. i.*, Kózmov -a -o, Kózmek -a *[-mək-] m*

kozmétika -e *ž nauk o lepotilih*, kozmétik -a *m*, kozmétičen -čna -o *lepotilen*, kozmétikum -a *m lepotilo, ličilo, nav. mn.* kozmétika -ik *s*

kózmos -a *m vesoljstvo*, kózmičen -čna -o: ~i žarki, kozmogonija -e *ž nauk o nastanku sveta*, kozmogôničen -čna -o, kozmografija -e *ž popis sveta, zlasti ozvezdij*, kozmográf -a *m*, kozmográfičen -čna -o = kozmográfski -a -o, kozmologija -e *ž*, kozmológičen -čna -o = kozmológški -a -o; kozmonávt -a *m*, kozmonávtika -e *ž*; kozmopolít -a *m svetovljan*, kozmopolítski -a -o, kozmopolitizem -zma *m*, kozmopolítstvo -a *s*

kozo- *v sestavi*: kozodèr -éra *m* 1. *kdor koze dere*, 2. *močan veter*; kozodój -ója *m* = kozomlèz -éza *m zool.*; kozomòr -óra *m sodra, babje pšeno*; kozonòg -óga -o; kozopísk -a *m oktober*; kozoróg -a *m* 1. *divji kozel*, 2. *ozvezdje*; kozorógov -a -o: ~ povratnik

kozólec -lca *[-ɥc-] m*: ~ samec, dvojnik, vezani, iztegnjeni ~, ajda je v ~u; ~e prevračati; ~ gre pri stiskalnici skozi gredelj v plaznico; ~ je pri mlinskem jezu, pri saneh, pri kolovratu

kozolnják -a *[-ɥn-] m zool.* |*plaščar*|

kozúlj -a *m* = kozúlja -e *ž* 1. *posodica iz brezovega luba*: ~ rdečih jagod; 2. *strok, luščina, lupina*; 3. *sestavljen cvet*

kóža -e *ž*: gladka, nagubana ~, ~ se lušči, do ~e moker, skok čez ~o, iz ~e deti, ~o ustrojiti komu, na svoji ~i občutiti, ne bi bil rad v njegovi ~i,

volk v ovčji ~i, piti na medvedovo ~o, za ~o mu gre, ne moreš mu do ~e, ~o naprodaj nositi, iz ~e skočiti, sama kost in ~ ga je, debelo ~o imeti, odnesti zdravo ~o; za ~o cepiti; **kóžica** -e *ž*: vezna, plavalna, deviška ~; **kožúlja** -e *ž debelika, debela koža*; **kóžen** -žna -o: ~a bolezen, **kožén** -a -o: ~a listnica, **kóžnat** -a -o, **kóžast** -a -o; **kóžar** -ja *m* |*trgovec, krznar*|, **kóžarica** -e *ž*, **kóžarski** -a -o, **kóžarstvo** -a *s*, **kožarija** -e *ž*, **kožáriti** -im; **koženíca** -e *ž pergament, oslovska koža*, **koženíčen** -čna -o; **kožekrílci** -ev *[-lc-] m mn. zool.*

kožélj -a *m* 1. *palica na preslici*: na ~u je kodelja, 2. *železna os, ki se okrog nje vrti gornji mlinski kamen*; **kožéljen** -ljna -o: ~i boben, **kožéljast** -a -o, **kožéljar** -ja *m* |*izdelovavec*|; **kožéljnica** -e *ž* 1. ~ na preslici, 2. *kost*, **kožéljničen** -čna -o: ~a plat podlakta

kožóla -e *ž podbradek, podgrlina pri živini*, **kožólica** -e *ž*

kóžuh -úha *m*: ovčji, zimski ~, ~ na mleku, **kožúšen** -šna -o = kožúhov -a -o, **kožúšček** -čka *m*, **kožúhar** -ja *m* 1. *prodajavec*, 2. *žival s kožuhom*, 3. *hrošč*, **kožúharica** -e *ž*, **kožúharstvo** -a *s*, **kožúhast** -a -o, **kožúhovec** -vca *m* |*molj*|, **kožuhovína** -e *ž*, **kožuhovínar** -ja *m*, **kožuhovínarica** -e *ž*, **kožuhovínast** -a -o; **kožúhka** -e *ž* = **kožúška** -e *ž* |*hruška*|, **kožuhožérci** -ev *m mn. zool.*

kožúhati -am *in* **kožuháti** -ám *ličkati koruzo*, **kožuhàj** -ájte! **kožuhàl** -ála -o, **kožuhánje** -a *s*, **kožuháč** -a *m*, **kožuhína** -e *ž*, **kožuhínje** -a *s ličkanje*

kráča -e *ž*: biti urnih krač, svinjska ~, **kráčica** -e *ž*, **kráčman** -a *m*, **kráčnica** -e *ž* |*kost na nogi*|, **kráčnja** -e *ž sprednja svinjska noga*

kráče kráč *ž mn. krajne kratke brazde*

kračína -e *ž gl.* kratek

kráda -e *ž skladanica drv*

krádež -a *m gl.* krasti

krágulj -úlja *m zool.*, **kragúljev** -a -o, **kragúlji** -a -e, **kragúljec** -ljca *m*

kragúljec -ljca *m* |*zvonček*|, **kragúljček** -čka *m*, **kragúljčkati** -am, **kragúljiti** -im

Kraigher *[kráiger]* -ja *m* |*sl. pisatelj*|, **Kraigherjev** -a -o

kraj *predl. z rod.*: ~ reke, ceste, peči

kràj krája *m*: iz ~a v ~, zgornji, dolnji ~ vasi, na ~u sveta, za ~em njive, od ~a odriniti, h ~u pritisniti, od konca do ~a, pod ~ leta, brez konca in ~a, prepira *ali* prepiru ni (ne) konca ne ~a, vse od ~a jesti, od ~a začeti, za ~em hoditi, pluti, voziti *pri bregu*, vse do ~a pokončati, v ~ dejati, delo je v ~u, do ~a dognati, vino je pri ~u; s ~em očesa koga pogledati, na dva ~a biti; klobuk širokih ~ev, saditi v lehe ali na ~e, pet ~ev njive; to je prijazen ~, domači ~, v starem ~u *v domovini*, iz naših ~ev doma, v tuje ~e iti; krájek -jka *m krajna brazda*, krajíšče -a *s*: ~ daljice, krajàn -ána *m rojak*, krajánec -nca *m stanovavec na kraju vasi*; krajepís -a *m*, krajepísec -sca *m*, krajepísje -a *s*, krajepísen -sna -o

krája -e *ž gl.* krasti

krájcar -ja *m* |*nekdanji novec*|, **krájcarski** -a -o: ~o blago, **krájcarček** -čka *m*

krájec -jca *m*: ~ kruha, njive, prvi ~ lune, ~ pri suknu, hlodu, ~i platna, **krájček** -čka *m*

krájen -jna -o 1. ~a deska, *alp.* ~a grobija, poč, zev; 2. *krajeven*; krájnik -a *m* 1. smrekovi ~i, ~i klobuka, tkavski ~, 2. *anat. modrostni zob, vet. zadnji sekavec*; krájnica -e *ž* |*deska*|; krájnost -i *ž*

krájeven -vna -o *in* krajéven -vna -o: ~i ljudski odbor, ~e razmere, potrebe, *med.* ~a anestezija; krájevec -vca *m* 1. *krajna deska*, 2. *kraj klobuka*: zavihan ~; krájevina -e *ž in* krajevína -e *ž rob blaga*

krájina -e *ž*: Slovenska, Suha, Julijska, Bela ~, krájinski -a -o: ~i fantje, Krájinčan -a *m prebivavec Suhe krajine*, krájinec -nca *m*

krajína -e *ž*: ~ v slikarstvu, krajínski -a -o: ~a slika, krajínar -ja *m* |*slikar*|, krajínarski -a -o, krajínarstvo -a *s*

krájšati -am, krájšanje -a *s*: ~ čas, dnevi se krajšajo, pravico ~ komu, ~ ulomek, krajšáva -e *ž*, krájšnica -e *ž bližnjica*

krák -a *m*: ziblje se na dolgih ~ih *nogah*, ~i šestila, kota; žabji ~ *bedro, jajca, zalega, okrak*

krákati -am, krákanje -a *s*, krakotáti -ám *krakati*, krakotàj -ájte! krakotàl -ála -o, krakotánje -a *s*, krakòt -ôta *m*, krákniti -nem: vrana krakne

Krákov -a *m* |*mesto na Poljskem*|, krákovski -a -o, Krákovčan -a *m*, Krákovčanka -e *ž*

krakovják -a *m* 1. *poljski ples*, 2. *pesem*
Krákovo -ega *s*, v ~em, iz ~ega, krákovski -a -o: ~o predmestje v Ljubljani
králj -a *m*: grški ~, ~ pri šahu, pri kegljanju, ~ Matjaž, králjev -a -o *(osebno)*, kraljév -a -o *(splošno)* = kraljévski -a -o, kraljéstvo -a *s*, kraljevína -e *ž* |*dežela, les, drevo, trta*|, kraljič -iča *m*, kraljíček -čka *m* |*ptič*|, králjevič -a *m*: ~ Marko, kraljična -e *ž*, kraljeváti -újem, kraljúj -te! kraljeval -ála -o, kraljevánje -a *s*: ~ čez koga, nad kom, komu; mir kraljuje, kraljíca -e *ž*: ~ mati, ~ pri šahu, lepotna ~, kraljičin -a -o, kraljíčji -a -e: po ~e opravljena, kraljíčnik -a *m* |*jabolko*|, kraljíčnica -e *ž* |*hruška*|
kráma -e *ž*: prodajati staro ~o, ponujati svojo ~o, krámar -ja *m*, krámarica -e *ž*, krámarski -a -o: ~a politika, duša, kramarija -e *ž*, krámarstvo -a *s*, kramáriti -im, kramárjenje -a *s*
kramljáti -ám, kramljàj -ájte! kramljàl -ála -o, kramljánje -a *s*, krámelj -mlja *m*, kramljávec -vca *m* = kramljáč -a *m*
krámp krámpa *m rovnica, rovača*: s ~om puščati komu, star ~ |*konj*|, krampáti -ám, krampàj -ájte! krampàl -ála -o, krampánje -a *s*, krámpar -ja *m kdor dela s krampom*, krámparica -e *ž*, krampáč -a *m*, krampíca -e *ž rovnica, pralica*
krámpež -a *m* 1. ~ pri podkvi, 2. ~i *dereze, priprava za hojo po ledu in za plezanje*
kraniologija -e *ž nauk o človeški lobanji*, kraniológ -a *m*, kraniológ-ka *ž*, kraniológ-ki -a -o; kraniometrija -e *ž merjenje lobanj*, kraniométričen -čna -o
Kránj -a *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, kránjski -a -o, Kránjčani -ov *m mn.*
Kránjec -njca *m*, Kránjčev -a -o, Kranjíca -e *ž*, Kranjíčin -a -o, Kránjska -e *ž*, iz ~e, Kránjsko -ega *s*, na ~em, s ~ega, kránjski -a -o: ~a klobasa, ~i Janez, kránjščina -e *ž* |*govorica*|, kranjíca -e *ž* |*hruška*|, kranjíč -íča *m* |*panj*|
Kránjska góra -e -e *ž kr. i.*, v ~i ~i, kranjskogórski -a -o, Kranjskogórci -ev *m mn. in* Borovci -ev *m mn.*
kràp krápa *m ocvrtek, praženek*, krápec -pca *m, nav. mn.* krápci -ev |*močnata jed*|, krápek -pka *m majhen krap*, krápar -ja *m* |*pek*|
kràp krápa *m* |*riba*|, krápov -a -o: ~o meso = krapovína -e *ž*, krapíšče -a *s* |*ribnik*| = krápovnik -a *m*, krápovci -ev *m mn. zool.*
Krápina -e *ž kr. i.*, v ~i, iz ~e, krápinski -a -o: ~i pračlovek, Krapinske Toplice
krás -a *m*, krásen -sna -o, krasíti -ím, krási -íte! krasíl -a -o, krašèn -êna -o, krašênje -a *s*, krasôta -e *ž*, krasôten -tna -o, krasôtec -tca *m*, krasotica -e *ž*, krasívec -vca *m*
krás *in* krá -a *m ozemlje s kraškimi pojavi*: dolenjski ~, krasína -e *ž kamnitna krajina*, krasínast -a -o, kráščina -e *ž*, Kràs Krása *m* |*pokrajina*|, kráški -a -o: ~e jame, doline, ~i pojavi, ~i teran, ~e vasi, Kráševec -vca *m*, Kráševka -e *ž*, kráševka -e *ž* |*hruška*|, kráševski -a -o: ~i značaj, krášnat -a -o: ~ svet
kraslika -e *ž bot.*
krásnik -a *m zool.*: borov ~
kráspati -am *praskati*, kráspanje -a *s*, kraspáč -a *m*
krásta -e *ž* (°hrasta): ~ se naredi, posuši, odlušči, krástast -a -o, krástav -a -o, krástavost -i *ž*, krástavec -vca *m* 1. *človek*, 2. *zool.*: moraki ~, krástavka -e *ž*; krástica -e *ž*, krástiti -im se, krástenje -a *s*: rana se krasti; krastíka -e *ž bot.*, krástovina -e *ž in* krastovína -e *ž*
krastáča -e *ž*, krastáčji -a -e
krásti -dem, krádi -te! krádel -dla -o *in* kràl krála -o: krade ko sraka, v hišo se ~, bogu čas ~; krája -e *ž*, krádež -a *m* 1. *kraja*: živeti od ~a, 2. *tat*, kradljív -a -o: ~a bolezen, kradljivec -vca *m*, kradljívka -e *ž*, kradljívost -i *ž*, krádoma *prisl. (na)skrivaj kakor tat*, kradún -a *m*
krát kráta *m*: pet ~ov, koliko ~ov, neke ~i, druge ~i; *vendar* drugikrat
krátek -tka -o, *prim.* krájši -a -e = kráčji -a -e, *prisl.* kráj(š)e *in* kráč(j)e: ~e hlače, ~i lasje, ~a vrv, pot, ~ govor, čas, rok, ~o življenje, laž ima ~e noge; ~i film, stik; biti ~e sape, pameti, ~ega pogleda, ~ih besedi; na ~o koga odpraviti; na ~o koga prijeti, na ~em držati, ob ~em povedati, ~o in malo ne, ~o nikar, ~o malo ni bil zadovoljen, v ~em, pred ~im; kratíca -e *ž*, kračína -e *ž*, krátkost -i *ž in* kratkóst -i *ž*, kratkôta -e *ž*
kráter -ja *m ognjeniško žrelo*, kráterski -a -o

Krátes -a *m* |*komediograf*|, Krátesov -a -o
Kratínos -na *m* |*gr. pisec komedij*|, Kratínov -a -o
krátiti -im, kráti -te! krátil -a -o, kráten -a -o, krátenje -a *s*: ~ komu pravice, veselje, čast, kratítev -tve *ž*, kratívec -vca *m* 1. *kdor krati*, 2. *poudarno znamenje, gravis*
kratko- *v sestavi*: kratkobesêden -dna -o; kratkočásen -sna -o, kratkočásnost -i *ž*, kratkočásnež -a *m*, kratkočásnica -e *ž*, kratkočásje -a *s*, kratkočásiti -im, kratkočásenje -a *s*; kratkodnévnice -ic *ž mn. bot.*; kratkoglávec -vca *m*; kratkohláčnik -a *m*; kratkojezíčniki -ov *m mn. zool.*; kratkokljúnci -ev *m mn. zool.*; kratkokrílci *[-lc-]* -ev *m mn. zool.*; kratkolàs -ása -o; kratkonòg -óga -o; kratkorèp -épa -o, kratkorépci -ev *m mn. zool.*, kratkorépka -e *ž* |*češnja, hruška*|; kratkoróčen -čna -o: ~o posojilo; kratkotrájen -jna -o, kratkotrájnost -i *ž*; kratkovalóven -vna -o; kratkovíden -dna -o: ~ človek, ~a politika, kratkovídnost -i *ž*, kratkovídnež -a *m*; kratkožív -a -o
kráva -e *ž*: molzna, stélna, mladovna ~, morska ~; ~o s svedrom dreti, še ~e se bodo smejale, to je kakor pet krav za en groš, ponoči je vsaka ~ črna, pije kakor ~; krávica -e *ž*: božja ~ *pikapolonica*, kraváča -e *ž*, kravár -ja *m*, kravarica -e *ž*, kravárski -a -o, kraváriti -im, kravarija -e *ž*, krávče -ta *s*, kravénta -e *ž stara krava*, kravétina -e *ž kravje meso*, kravína -e *ž kravja koža, kravje usnje*, krávišče -a *s* = krávše -ta *s zanikrna krava*, krávji -a -e: ~o mleko, ~a dekla, kupčija, ~i zvonec, požirek, krávjak -a *m*, krávjica -e *ž* |*goba*|, kraváti -ám *hitro in grdo kaj delati*, kravàj -ájte! kravàl -ála -o, kravánje -a *s*; kravosèk -ésa *m zool.*; kravoróg -a *m* |*školjka*|; Krávjak -a *m kr. i.*, na ~u; Krávja dolína -e -e *ž kr. i.*
kravàj -a *m hleb*, kravájec -jca *m olovna drožica* = kravájček -čka *m posušen domači kvas v hlebčkih*, kravájka -e *ž* = kravájnica -e *ž* |*hruška, jabolko*|, kravójec -jca *m bot. gozdni koren*
kravál *[-dl]* -a *m*→ *hrup, hrušč, razgrajanje*, kravalírati -am→ *razgrajati*
kraváta -e *ž ovratnica, samoveznica*, kravátен -tna -o: ~a igla
krávl -a *m* |*način plavanja*|, krávlati -am
kráža -e *ž*: križe in ~e delati
kfc -a *m lahen udarec*, kfcati -am, kfcanje -a *s*, kfcniti -nem: po prstih ~, krcljáj -a *m*, kfc *medm.*
kfcelj -clja *m in* krcèlj -ljà *m hlod*, kfcljast -a -o, krcljàt -áta -o, krcljevína -e *ž*
kfč -a *m*: ~ v nogi, smrtni ~, ~ prime, lomi, vije, drži; krčeviti se -o: ~ jok, smeh, ~o držati; kfčen -čna -o: ~a zel *bot.*, ~a žila = kfčnica -e *ž*, kfčevec -vca *m*; kfčnice -ic *ž mn. bot.*, kfčeven -vna -o: ~ otrok
kfčiti -im *trebiti*, kfčenje -a *s*: ~ gozd, ~ si pot, krčítev -tve *ž*, kfča -e *ž* = krčevína -e *ž* = kfčje -a *s*, krčevínar -ja *m*, kfč -i *ž*: v ~ih kopati, kfčenica -e *ž rovnica*
kfčiti -im, kfčenje -a *s*: roko ~ in iztezati, srce se mi krči, zaloge se krčijo, zavoljo denarja se ne bom krčil; krčítev -tve *ž*, krčljív -a -o: ~i kremplji, ~a mišica, ~o vlakno; kfča -e *ž tel.*
kfčma -e *ž*, *rod. mn.* kfčem *[-čəm]*, kfčemski -a -o *[-čəm-]*: ~i izobesek, krčmár -ja *m*, krčmarica -e *ž*, krčmárski -a -o: ~a obrt, krčmárstvo -a *s*, krčmáriti -im, krčmárjenje -a *s*
krdélo -a *s*: ~ ciganov, ljudi, krdélce -a *[-lc-]* *s*, krdélen -lna -o *[-ln-]*: ~i nagon, krdélома *prisl.*
kreácija -e *ž ustvaritev*: odrska, igravska ~, kreírati -am *ustvarjati, ustanoviti*, kreatíven -vna -o *stvarilen, ustvarjalen*, kreatívnost -i *ž*, kreatúra -e *ž pokveka, klečeplazen, od milosti mogočnjakov odvisen človek*
kreatín -a *m kem.* |*sestavina mišičja*|
krébri *prisl. vkreber*: pot se je ~ obrnila, krébrica -e *ž strma pot navzgor*
krebúlj(ic)a -e *ž* |*dišavna rastlina*|: repična, vélika, omamna ~
kréč -a *m bot.*: vedno zeleni ~; kréčnice -ic *ž mn. bot.*
kréčiti -im: noge ~, kaj se krečiš tod okoli? ~ voz *ravnati*, kréča -e *ž tel.*, kréčen -čna -o: ~a seja *tel.*
kréda -e *ž* 1. šolska ~, zapisati kaj s ~o v dimnik; 2. na ~o piti; 3. *tehnika slikanja*; kréden -dna -o: ~a formacija, krédnica -e *ž kredna zemlja*, krédnat -a -o *bogat s kredo*, krédast -a -o, krédati -am *s kredo večkrat prevleči, pomazati*, krédica -e *ž*

kredénca -e *ž lava*, kredénčen -čna -o: ~i nastavek

kredít -a *m zaup, veljava*: spraviti ob ~, kreditírati -am *na upanje ali vero dati*, kreditíranje -a *s*: ~ komu kaj; kredíten -tna -o: ~o pismo, ~ človek *veljaven, ugleden*, kréditor -ja *m kdor daje blago ali denar na up, upnik*

krédo -a *m veroizpoved*: priti v kaj kakor Pilat v ~, njegov pisateljski ~, od glorije do ~a; *gl. tudi* credo

krégati -am *karati*: stara mati krega me, kregan bom, sosedi se kregata *prepirata*; krega se s sosedo, saj se s pametjo kregaš, gospodar se krega čez hlapca, na hlapca, kŕég -a *m*

kréhati -am *kašljati*, kréhanje -a *s*, kréhav -a -o, kréhavec -vca *m* = krehač -a *m* = krehálo -a *s*, kréhavka -e *ž*; *gl. tudi* hrecati

kréhati -am *lomiti*, kréhanje -a *s*: sneg je drevje krehal; krehníti kréhnem, krêhni -íte! krêhnil -íla -o *in* krêhniti -nem *s stal. poud.*: vrh je krehnil

kréhelj -hlja *m* = krêhelj -hlja *m*: marelico v ~ cepiti

kréka -e *ž črna žolna* = krékavt -a *m*

krékati -am = kreketáti -ám *in* -éčem, kreketàj -ájte *in* krekéči -te! kreketàl -ála -o, kreketánje -a *s*: žabe krek(et)ajo *ali* krekečejo

kreljút -i *ž lit. perut*

krém -a *ž smetana, mazilo*: ~ za čevlje, ~ za britje; krém *neskl. motno rumen*: ~ obleka, barva; barvati, pleskati na ~, vleče na ~

krematórij -a *m peč za sežiganje mrličev, sežigališče*, kremácija -e *ž sežiganje mrličev*

Krémelj -mlja *m kr. i.*, krémeljski -a -o *[-məlj-]*

krêmen -éna *m*, kreménov -a -o: ~ grušč, kreménovec -vca *m*, kreménast -a -o: ~a zemlja, kremenàt -áta -o, kreménčev -a -o: ~a voda, kislina, kreménec -nca *m silicij*; kreménček -čka *m*, kremenica -e *ž silicijev dioksid, kremenasta prst* = kreménka -e *ž*, kremenit -a -o: ~i apnenec, ~ značaj, kremenitost -i *ž*, kremenják -a *m* |*rudnina*|, kremenjáča -e *ž* 1. *puška*, 2. *morska goba*, kreménje -a *s* = kreménovje -a *s*, kremeník -a *m* |*prod, kamnolom*|, kreménski -a -o: ~a luč

krémpelj -plja *m*: imeti dolge ~e, ne da iz ~ev, ti ~ ti! ~e zasaditi v meso, *vulg. prst*; krémpeljc -a *[-pəlj-] m*, krémpeljček -čka *[-pəlj-] m* 1. *majhen krempelj*, 2. *otrok*, krémpljar -ja *m žival s kremplji*, krémpljast -a -o, krempljàt -áta -o, krempljáti -ám, krempljàj -ájte! krempljàl -ála -o, krempljánje -a *s*, krémpeljčarke -ark *ž mn.* |*opice*|

Kréms -a *m* |*mesto v Avstriji*|, krémški -a -o: ~o belilo

krémžiti -im, krémženje -a *s*: ~ usta, obraz, otrok se kremži, krémža -e *ž* 1. *kremženje*, 2. *človek, ki se rad kremži* = krémžar -ja *m*, krémžast -a -o, kremžljív -a -o, kremžljívec -vca *m*, kremžljívka -e *ž*

krenílica -e *ž bot.*

krenîti krénem, krêni -ite! krênil -íla -o: ~ na pot, s poti ~, ~ koga na pravo pot, ~ na levo, vreme se ne krene

kreól *[-ól]* -a *m* |*potomec romanskih priseljencev*|, kreólka -e *[-lk-] ž*, kreólski -a -o *[-ls-]*

Kréon -ta *m gr. mit.* |*tebanski kralj*|, Kréontov -a -o

kreozót -a *m* |*oljnata tekočina*|

krép -a *m* |*kodrasta svilena tkanina*|, krepdešín -a *m*, krepdešínast -a -o: ~a obleka, krép *neskl.*: ~ papir

krepáti -ám *poginiti*, krepàj -ájte! krêpal -ála -o, krepán -a -o, krepávati -am, krepávanje -a *s*, krepalína -e *ž poginula žival*, krépniti -nem, krépni -te! krépnil -a -o, krépnjen -a -o; *vse vulg.*

krepèk *in* krepák -pkà -ó *in* krêpek -pka -o, *prisl.* krepkó, *prim.* krepkéjši -a -e, *prisl.* krepkéj(š)e: ~ glas, udarec, junak, ~ tisk; krepčáti -ám, krepčàj -ájte! krepčàl -ála -o, krepčánje -a *s*: ~ se z vinom, krep(č)ílo -a *s*, krepčálen -lna -o *[-ln-]*, krep(č)ílen -lna -o *[-ln-]*: ~a pijača, krepíti -ím, krêpi -íte! krepíl -a -o, krepkóst -i *ž*

krepêlo -a *s in* krepél *[-éu]* -i *ž*, krepêlce -a *[-ʦc-/-lc-] s*, krepêlec -lca *[-ʦc-/-lc-] m*: ~ zagnati komu pod noge, krepeláti -ám, krepelàj -ájte! krepelàl -ála -o, krepelánje -a *s*: ~ jabolka, krepelíti -ím, krepêli -íte! krepelíl -a -o, krepeljênje -a *s*: ~ kokoši

krepenéti -ím *trdeti*, krepêni -íte! krepenéč -a -e, krepenèl -éla -o, krepenênje -a *s*, krepén -a -o *otrdel, otrpel*: ~i prsti

krepíti -ím *gl.* krepek
kréplja -e *ž* = krépljica -e *ž* |*raca*|
krepóst -i *ž*, krepósten -tna -o: ~a žena, krepóstnost -i *ž*, krepóstnik -a *m*, krepóstnica -e *ž*, krepóstniški -a -o
krés -a *m*, *mn.* kresóvi *in* krési: šentjanžev, zimski ~, ~ kuriti, o ~i se dan obesi, krésen -sna -o: ~i večer, kresník -a *m* 1. *bajeslovno bitje*: ~i se tepejo *bliskavica*, 2. *junij*, kresníka -e *ž* |*jabolko*|, kresníkar -ja *m* |*hrošč*|, kresníkovec -vca *m* |*jabolko*|, kresováti -újem, kresúj -te! kresovàl -ála -o, kresovánje -a *s*, kresovávec -vca *m*, kresovávka -e *ž*; kresíšče -a *s kraj, kjer kurijo kres*, kresnikováti -újem, kresnikujóč -a -e, kresnikovàl -ála -o, kresnikovánje -a *s*
kresáti krésem, krêši -íte! krešóč -a -e, krésal -ála -o, kresánje -a *s*: ogenj ~ iz kamna, konj kreše iskre, čevlje ~, kamen ~ *ostrine odbijati*, ~ ob kamen; konj se kreše, misli se krešejo, kam jo krešete? take je kresal, da smo od smeha pokali, ~ se s kom; kresilo -a *s*, kresálo -a *s*, kresílen -lna -o *[-ųn- / -ln-]*: ~a goba, ~i kamen = kresílnik -a *[-ųn-] m*, kresníti krésnem, krêsni -íte! krêsnil -íla -o *in* krêsniti -nem *s stal. poud.*, krès krêsa *m kdor se baha in pretirava*: ti bóre ~ ti
kresíja -e *ž* |*nekdanji okrožni urad*|, kresíjski -a -o
kresnica -e *ž* 1. *žuželka*, 2. *bot.*, 3. *deklica kresovavka*, kresničevje -a *s bot.*
krêša -e *ž*: travniška ~ *bot.*, krêšelj -šlja *m zool.*, krêšica -e *ž bot.*
krêšec -šca *m korček, ciklama*
krêšič -a *m* |*hrošč*|: bakrenasti ~, zlati ~
Kréta -e *ž* |*gr. otok*|, krétski -a -o: ~a kultura; Krečàn -ána *m*, krečánski -a -o
krétati -am: ~ voz → *obračati*, ~ se po salonu → *sukati se, gibati se*, krétnja -e *ž gib*, kréta -e *ž* 1. *veslo, drog za veslanje broda*; 2. *močan in neroden človek*, kretálo -a *s gonilo*, kréten -tna -o: ~a naprava, krétnica -e *ž*, krétničen -čna -o, krétničar -ja *m*, krétnik -a *m*, krétniški -a -o, krétnost -i *ž gibčnost*
kretén -a *m bebec*, kretênstvo -a *s*, kretinízem -zma *m bebavost*, kretênski -a -o *bebčevski, bebast*
krétik -a *m* |*antična stopica*|
kretón -a *m* |*bombaževina*|, kretónast -a -o
Kreúsa -e *ž Enejeva žena*, Kreúsin -a -o
krévlja -e *ž* 1. *kljuka, grebljica*, 2. *zmerljivka*, krévelj -vlja *m*, krévljast -a -o, krevljáti -ám, krevljàj -ájte! krevljàl -ála -o, krevljánje -a *s*, krevljáč -a *m*, krévljica -e *ž* 1. *majhna krevlja*, 2. *znč. metelčica, krevljasta pisava*
krevsáti -ám, krevsàj -ájte! krevsajóč -a -e, krevsàl -ála -o, krevsánje -a *s*, krevsáč -a *m*, krévsa -e *ž kdor krevsa* = krevsálo -a *s neroda*
Kréz -a *m*, Krézov -a -o; *gl. tudi* Kroisos
krezúlja -e *ž odlomljena, odsekana vejica*, krezúljast -a -o
Kff -a *m* |*gr. otok*|, kffski -a -o: ~a deklaracija
kfhati -am, kfhanje -a *s*: ~ nož, ~ ceno, prijateljstvo se krha, pri njih se krha, kfhek -hka -o *in* krhèk -hkà -ó: ~ les, kruh, ~a lepota, ~o zdravje, kfhkost -i *ž*, krhljív -a -o, krhljívost -i *ž*, krhkôba -e *ž*, krhkôben -bna -o; krhkopádina -e *ž* |*trta*|
kfhelj -hlja *m in* krhèlj -hlja *m*: jabolčni ~i, krhljič -íča *m*, krhljíček -čka *m*, kfhljev -a -o: ~a voda = kfhljevka -e *ž* = kfhljevec -vca *m*, krhlják -a *m kruh s krhljiči*
krhlíka -e *ž bot.*, krhlíkov -a -o: ~ čaj, krhlíkovec -vca *m*, krhlíkovina -e *ž in* krhlikovína -e *ž*, krhlíca -e *ž bot.*, krhlíčje -a *s bot.*
krhljáti -ám, krhljàj -ájte! krhljàl -ála -o, krhljánje -a *s*: ~ sadje, krompir, repo, krhljánka -e *ž na kose zrezana repa ali pesa*, krhljálnik -a *[-ųn-] m* |*priprava za krhljanje*| = krhljáč -a *m*, krhljálen -lna -o *[-ln-]*; krhljávec -vca *m*, krhljávka -e *ž kdor krhlja*, krhljávski -a -o; krhljíčkati -am, krhljíčkanje -a *s*
krí krví *ž edn.*, 3. kŕvi, 4. krí, 5. v kŕvi, 6. s krvjó: strjena, venozna, arterialna ~; vroče, hladne, hude, lene, lahke ~í biti; knežje ~i; po ~i brat, ljubiti svojo ~, mirno ~ ohraniti, nedolžna ~ je tekla, to ima v ~i, hudo ~ napraviti, ~ ni voda; iz ~i in mesa, ~ se pretaka, kroži, se strdi, sesede; ~ prelivati, puščati, kašljati; ~ v glavo stopi, sili; do ~i raniti, s ~jo plačati, preiskati ~ (glede) na sladkor; zmajeva ~ *smola*
kričáti -ím, kríči -íte! kričéč -a -e, kričàl -ála -o, kričánje -a *s*: na vse grlo ~, to kriči po maščevanju; kričéč -éča -e *prid.*: ~a reklama, ~e rdeča barva,

~ primer; kríč -a *m*, kričáč -a *m* 1. *vpijat*, 2. *otrok*, kričáški -a -o, kričáštvo -a *s*, kričàv -áva -o, kričávost -i *ž*, kričávec -vca *m*, kričávka -e *ž*, kričáj -a *m*: otroci so ~i, kričálo -a *s*

krik -a *m*: ~ in vik, ~ zagnati, kríka -e *ž*: ~ in vika, kríkati -am, kríkanje -a *s*, kríkavec -vca *m poljski muren*, krékniti -nem

kríket -a *m* |*športna igra*|, kríketen -tna -o: ~a palica

krílo -a *s*: ptičje, žensko, spodnje ~, ~ vrat, vojske, letala, propelerja, stavbe; pljučno, jetrno ~; otroka na ~ vzeti, držati se materinega ~a, matere za ~, v Abrahamovem ~u, v ~u zemlje, teme; zvon je v ~u počil, krílen -lna -o *[-ln-]*: ~a peresa, ~i pločnik, ~a vrata, črpavka, krílce -a *[-lc-] s*, krílec -lca *[-lc-] m šp.*: levi ~, krílski -a -o *[-ls-]*: ~a vrsta, krilàt -áta -o, krilátec -tca *m*, krilática -e *ž krilata beseda*; kríliti -im, kríljenje -a *s*: z rokami ~; kriljáti -ám, kriljàl -ála -o, kriljánje -a *s*: vešča krilja okoli luči; krílnat -a -o *[-ln-]*, krílnik -a *[-ln-] m kdor stoji na krilu*; krilonóžci -ev *m mn. zool.*

Krílov -a *m* |*rus. basnik*|: basni ~a

Krím -a *m* |*polotok*|, krímski -a -o: ~a vojna

Krìm -íma *m* |*gora pri Ljubljani*|, krímski -a -o: ~e jame

kriminál *[-ál]* -a *m hudodelstvo, sodnija, jetnišnica*, kriminálen -lna -o *[-ln-] kazenski*: ~o pravo, ~i roman = kriminálka -e *[-lk-] ž*, kriminálnost -i *[-ln-] ž kaznivost*, kriminalíst -a *m strokovnjak v kazenskem pravu*, kriminalístika -e *ž*, kriminálec -lca *[-lc-] m hudodelec*, kriminológija -e *ž*

krínka -e *ž*: pod ~o prijateljstva, ~o sneti, strgati z obraza, krínkati -am, krínkanje -a *s*

krinolína -e *ž krilo na obroče*

kriolít -a *m min.*, kriohalit -a *m min.*

kripa -e *ž koš za na voz, listni, gnojni koš*, krípica -e *ž*

kríplje *nepop. ž mn.*: na vse ~ si prizadevati

kripta -e *ž* |*prostor pod cerkvijo*|

kriptogáme -gám *ž mn. bot. kritosemenke*, kriptogámen -mna -o, kriptogamija -e *ž*

kripton -a *m kem.* |*žlahtni plin*|, kríptonski -a -o: ~a žarnica

Krísta -e *ž*, Krístin -a -o, Kristína -e *ž*, Kristínin -a -o, Kristínica -e *ž*, Kristíničin -a -o

kristál *[-ál]* -a *m* 1. igličast, prirasel ~, brušen ~, 2. *posoda*; kristálen -lna -o *[-ln-]*: ~a oblika, ~a čaša, ~a optika, ~o čist, kristalnína -e *[-ln-] ž blago iz kristalnega stekla*, kristálnost -i *[-ln-] ž*, kristáliti -im, kristáljenje -a *s*, kristalizírati -am, kristalizíranje -a *s*: ~ sladkorno melaso, melasa (se) kristalizira, kristalizácija -e *ž*, kristalizacíjski -a -o: ~o jedro, kristalografíja -e *ž*, kristalográf -a *m*, kristalográfski -a -o; kristálast -a -o: ~i skrilavci, kristalníčen -čna -o *iz majhnih kristalov*: ~i fosfor, kristálček -čka *[-lč-] m*, kristálčast -a -o *[-lč-]*, kristaloíd -a *m kem.*

kristávec -vca *m bot.*

kristiánija -e *ž* |*smučarska figura*|

Krist(i)ján -a *m os. i.*, Krist(i)janov -a -o

kristján -a *m*, kristjánov -a -o, kristjána -e *ž* = kristjánka -e *ž*

Krístus -a *m*, Krístusov -a -o: ~ nauk, Krist -a *m lit.*, Krístov -a -o, *lj.* kríščev -a -o: za ~o voljo

krišína -e *ž bot.*

Kríšna -a *in* -e *m* |*indijsko božanstvo*|, Kríšnov -a -o

kríšpati -am: usnje ~, otroka ~, kríšpalnik *[-ųn-]* -a *m* |*priprava*|

Kríštof -a *m os. i.*, Kríštofov -a -o

kritérij -a *m sodilo, merilo*: avtomobilski ~, kritérijski -a -o: ~a vožnja

kríti kríjem, krij -te! krijóč -a -e, *namen.* krít, krìl -íla -o, krít -a -o: ~ z opeko, ~ streho, trikotnika se krijeta, topništvo krije umik čet; stroške ~ *poravnati*, ~ potrebe, ~ koga pred kom, ~ škodo z zavarovalnino; kritje -a *s*: poiskati ~a pred sovražnim ognjem, posojilo nima ~a, kríten -tna -o: ~a barva, ~i emajl *glazura*, kritnost -i *ž*: ~ barv

Kritías -ia *in* -ie *m* |*gr. državnik*|, Kritíov -a -o

kritik -a *m presojevavec, ocenjevavec*, kritičarka -e *ž*, kritizírati -am, kritizíranje -a *s*, kriticízem -zma *m*, kritikáster -stra *m slab kritik, objedavec*, kritika -e *ž ocena, pretres, presoja*: stvarna, dobrohotna ~, imeti dobre ~e, ~ o knjigi, to je pod ~o, kritíčen -čna -o 1. *presoden, natančen*: ~ duh, ~a izdaja klasikov, ~o presojati, 2. *nevaren*,

usoden, odločilen: ~a starost, ~ položaj, kritičnost -i *ž*

kritoseménke -énk *ž mn. bot.*

krív -a -o *in* -ó -i -é -á, bolj krív: ~ nos, ~a noga, črta, ploskev; ~i preroki, ~a vera, sreča, pota, prisega, raba; ~ nesreče, smrti, hudodelstva, ~ nesreči, po ~em obdolžiti, priseči; za ~ega spoznati; ~o gledati, stopiti; krivóst -i *ž in* krívost -i *ž*; krívec -vca *m* 1. *nož*: čevljarski ~, 2. ~ za klobukom, 3. ~ nesreče, 4. *severni veter*, 5. *geom. izsek votlega valja*; krívka -e *ž ženska, ki je kriva*; krívček -čka *m*: racmanov ~ za klobukom; krivač -a *m* = kriváča -e *ž zakrivljen nož*

krívda -e *ž*: brez ~e, ~o nase vzeti, ~o valiti na koga, ~ za nesrečo

krivénčast -a -o, krivénčiti -im, krivénčenje -a *s*: ~ prste, krivénka -e *ž bot.*

krivíca -e *ž*: huda, ostra ~, v nebo vpijoča ~, ~o delati, popraviti, ~o vreči na koga; po ~i, krivíčen -čna -o: ~ sodnik, očitek, ~o blago; krivíčnik -a *m*, krivíčnica -e *ž*, krivíčnost -i *ž*

krivína -e *ž*: ~ reke, sani, smuči: cestne, vodne ~e; krivínast -a -o, krivínski -a -o: ~i polmer, krivinomér -a *m*

kríviti -ím, krivi -ite! kríviл -a -o, krivljèn -ena -o *in* krívljen -a -o, krivljénje -a *s in* krívljenje -a *s*: ~ usta, les, žebelj, pločevino; ~ fanta tatvine, hrbet se krivi pod težo; krivívec -vca *m*, krivéti -ím *kriv postajati, kriviti se*, krivèl -éla -o, krivênje -a *s*; krivílnica -e *[-ụn-] ž |prostor|*, krivílnik -a *[-ụn-] m |priprava|* = krivílo -a *s*, krivíce krivíc *ž mn. rahitis*

krivo- *v sestavi*: krivočŕten -tna -o; krivoglèd -éda -o, krivogléd(n)ež -a *m*, krivogléden -dna -o, krivoglédec -dca *m*, krivoglédka -e *ž*, krivogléd(n)ost -i *ž*; krivokljún -a -o, krivokljún -a *m |ptič|*; krivonòg -óga -o; krivonós -ósa -o, krivonósec -sca *m*; krivopêcelj -clja *m |jabolko|*; krivopéta -e *ž* = krivopétnica -e *ž |bajeslovno bitje|*; krivopriséžnik -a *m*, krivopriséžnica -e *ž*, krivopriséžnost -i *ž*; krivorépka -e *ž |hruška|*; krivoúst -a -o, krivoústnik -a *m*, krivoústnica -e *ž*; krivovéren -rna -o, krivovérec -rca *m*, krivovérka -e *ž*, krivovérnik -a *m*, krivovérnica -e *ž*, krivovérnost -i *ž*, krivovérstvo -a *s*, krivovérski -a -o

krivúlja -e *ž*: balistična ~, ~ obtežbe, krivúljast -a -o, krivúljnik -a *m |risalna priprava|*, krivúljar -ja *m |oblič|*

kríza -e *ž odločilni trenutek (v bolezni, v gospodarstvu, v politiki ipd.)*: vladna, gospodarska ~

krizalída -e *ž |buba|*

krizantéma -e *ž vsesvetnica, katarinščica*, krizantémin -a -o: ~ cvet

krízma -e *ž sveto olje*

Krizóstom -a *m os. i.*, Krizóstomov -a -o

kríž -a *m* 1. znamenje ~a, nagrobni, pravoslavni, kljukasti ~, v ~ tkati, roke v ~ držati, na ~ pribiti, Rdeči ~, ~ božji! napraviti ~ čez službo; 2. *težava*: vsak ima svoj ~, ~i in težave, ~ je s fantom, 3. *mat.*: osni, koordinatni ~, 4. ~i v oknu, 5. *na koncu skladovnice zložena drva*, 6. *hrbet*: v ~u me drži, 7. krepko nosi svoj sedmi ~, 8. šmarni ~ *|rastlina in ozvezdje|*, 9. na ~ih sva se srečala *na križpotju*, 10. *križanje gorskih grebenov*, 11. ~i so ojnice, ki oklepajo koš sadne stiskalnice; križást -a -o: ~i pajek, ~i tolar, ~o krilo, križec -žca *m*: ~ za zasluge, ~ dobiti, v ~ih me drži, križek -žka *m*, križčck -čka *m*: vezenje s ~i, križka -e *ž okenski križ*; križčast -a -o; Križe Kríž *ž mn. kr. i.*, v ~ah, kríški -a -o, Križáni -ov *m mn.*; Križevci -ev *m mn. kr. i.*, v ~ih, iz ~cev *in* ~vec, križevski -a -o

križák -a *m* 1. *vitez meniškega reda*, 2. *tolar*, križàt -áta -o: ~a kola, pet ~ih (tolarjev), križátina -e *ž |trta|*; križavec -vca *m* 1. *tolar*, 2. *pajek*

križár -ja *m* 1. *kdor nosi križ*, 2. *udeleženec križarskih vojská*, 3. *vitez*, 4. *tolar*; križárski -a -o: ~a vojska, ~i red; križárica -e *ž |redovnica|*, križárka -e *ž |bojna ladja|*: oklepna ~, križáriti -im, križárjenje -a *s*: po morju ~

križáti -am: ~ roke, ~ sužnja; poti se križajo, vlaka se križata, mnenja se križajo, misli se mi križajo po glavi; *biol.* ~ rastline; ~ se od začudenja; križan -a -o: ~a rastlina, ~a gora! *medm.*, križanje -a *s*: vlak ima ~, ~ rastlin; križanik -a *m*, križanski -a -o: ~i red, križanija -e *ž komenda križanskega reda*, Križanke -ank *ž mn.*: Plečnikove ~; križanec -nca *m biol. bastard*, križanka -e *ž* 1. *bot.*, 2. *uganka*: rešiti ~o

križem 1. *prisl.*: roke ~ držati, vse gre ~, vse ~ govori, ~ gledati, 2. *neskl. pridevnik*: ~ pot, ~ rok stati, po ~ svetu iti, pošlji osla v ~ svet, nazaj ti pride uhat ko pred; ~ bavta! *medm.*, 3. *predl. z rod.* ~ svetá iti, ~ morja se voziti; križema *prisl.* *križem*: roke ~ nositi, držati; križem krážem *prisl.*, križemglédec -dca *m*

križemnik -a *m* = križevnik -a *m* *etnol.* *srajčica, ki jo boter daruje otroku*

križen -žna -o: ~i obok, ~i rez, ~a pot, ~a nedelja, ~o dleto; °~i ogenj *navzkrižni*; *med.* ~i usek *lumbago*, ~a kost = križnica -e *ž*; križnik -a *m* 1. *kdor nosi križ*, 2. *član viteškega reda*, 3. *del stroja*, 4. s ~om pokrivajo mrliča, 5. *tisk.* *in knjigoveštvo*; križnice -ic *ž mn.* *bot.*

križev -a -o: ~ pot, ~ teden = križevo -ega *s*: o ~em; križeváča -e *ž* *tolar*, križevka -e *ž* |*kopriva*|; križevski -a -o: ~a nedelja, križevàt -áta -o = križeváten -tna -o: ~o kolo, ~ šiv; križevátka -e *ž* *sinica*

križíšče -a *s*: železniško ~, križíščen -čna -o: ~o znamenje

križkráž *medm.*, križkráž -a *m*: ~e delati

križpot -póta *m* = križpótje -a *s*, križenósec -sca *m*

Krjávelj -vlja *m*, Krjávljev -a -o, krjáveljski -a -o, krjáveljščina -e *ž* >*[-vəlj-]*

Kfk -a *m* |*otok in mesto*|, kfški -a -o: ~a škofija; Kfka -e *ž* |*kraj in reka*|, kfški -a -o, Krčáni -ov *m mn.*

krkón -a *m* |*dvoživka*|: brezrepi ~i

Krkonóši -ev *m mn.* |*pogorje*|, krkonóški -a -o: ~i Repoštev

kflj -a *m* *hlod*: koliko ~ev bi dalo deblo? krljáča -e *ž* *gorjača*, krljíšče -a *s* 1. *kladje*, 2. *prostor za odkladanje krljev*

kfm -a *m* *krn*

kfma -e *ž* *zadnji del ladje*, kfmen -mna -o, krmár -ja *m*, krmárnica -e *ž*, krmáriti -im, krmárjenje -a *s*, krmárski -a -o, krmílo -a *s*: ~ ladje, sejalnega stroja, državno, višinsko ~, voz na ~ dejati *ločiti sprednji del od zadnjega, da lahko naložе dolge hlode*, krmílen -lna -o *[-ln-]*: ~i drog, bat, ~e naprave, kfmiti -im = krmíliti -im *krmariti*, *upravljati*, *voditi*, krmílje -a *s*

kfma -e *ž* *klaja za živino*: suha, zelena, okisana, kisla ~, kfmen -mna -o: ~a kaša čebel, ~e rastline, kfmiti -im, kfmljen -a -o, kfmljenje -a *s*: ~ mladiče, ~ čebele z obnožino, krmílo -a *s*: močna ~a *izdatna*, *tečna*, krmílen -lna -o *[-ln-]*: ~a moka, krmívec -vca *m*, krmívka -e *ž*, krmílnica -e *[-ln-]* *ž*; krmák -a *m* |*prašič*|, krmáča -e *ž* = krmljénka -e *ž* *pitovna svinja*

krmežljàv -áva -o: ~o oko, ~ otrok, ~o gledati, krmežljávec -vca *m*, krmežljávček -čka *m*: ~ v očesu, krmežljávka -e *ž*, krmežljávost -i *ž*, krmežljávica -e *ž*, krmežljív -a -o, krmežljívec -vca *m*, krmežljívost -i *ž*, krméželj -žlja *m* = krmélj -a *m* *izloček na robu vek*, krmežljíti -ím se, krmežljíl -a -o

Krmín -a *m* |*mesto v Furlaniji*|, krmínski -a -o: Krminska gora

kfn -a *m* *konec ladje*: prvi, zadnji ~, vreči mačka s ~a, na ~u sedeti

krn -a *m* *in* kfn -i *ž* |*gorski vrh*|, kfnja -e *ž* *škrta*, *škrbina*, *zareza*; Kfn -a *m* |*gora*|, na ~u, s ~a, kfnski -a -o: Krnski grad

kfn -a -o = kfnast -a -o = kfnjav -a -o *pohabljen*, *nerazvit*, *zakrnel*, *zaostal v rasti ali razvoju*: ~ ud, ~i rogovi, ~o dete; kfnjavec -vca *m*, kfnjavka -e *ž*; krnéti -ím *hirati*, *zaostajati v rasti*, *razvoju*, krnèl -éla -o, krnênje -a *s*; kfniti -im *habiti*, *ovirati v rasti*, *razvoju*, kfnjenje -a *s*; kfn -a *m* = kfna -e *ž* *med.* *štula*: s ~om desnice je prosil usmiljenja

kfnec -nca *m* |*nož*|

krnica -e *ž* 1. *tolmun*, *kotlina v pobočju*, 2. *dno koša pri vinski stiskalnici*, 3. priti med ~e in pečine *med Skilo in Karibdo*, krníčica -e *ž* *skala v pečevju*, *kamor polagajo sol za gamse*, krníčka -e *ž* *lesena skledica ali koritce*

kroatíst -a *m*, kroatístka -e *ž*, kroatístika -e *ž* *znanost o hrvaškem jeziku in slovstvu*, kroatístičen -čna -o, kroatízem -zma *m* *hrv.* *jezikovna posebnost*

krôf krôfa *m* *ocvrtek*, *bob*; °**krôf** krôfa *m* *golša*

króg 1. *prisl.*: ~ in ~, 2. *predl. z rod.* *[krog]*: ~ česa se vrteti, ~ hiše

króg -a *m* 1. v ~ stopiti, v ~u stati, včrtan in očrtan ~, zemeljski, sončni, živalski ~; ~ poslušavcev, v ~u družine, v prijateljskem ~u, visoki ~i, v začaranem ~u se vrteti, lončarski ~ |*priprava*|, barvni ~ *tisk.*, 2. ~i |*tel.*

orodje|; krógov -a -o: ~ obod, izsek, krógast -a -o; °krogotòk -óka *m obtok (krvi, denarja)*, °krogotók -a *m tel. okroglica*

krógla -e *ž* (°kroglja), *rod. mn.* krógel *[-əl]*: zemeljska ~, balinska ~, ~e žvižgajo, ~o si pognati v glavo, ~ iz puške, króglast -a -o: ~i sklep, blisk, króglica -e *ž*: zdravilne, volilne ~e, krógeln -a -o *[-əln-]*: ~i segment, kroglína -e *ž okroglost*, krógličast -a -o, krógličen -čna -o: ~i drobilnik, ležaji, krogliti -ím, krôgli -íte! kroglíl -a -o, krogljênje -a *s*, króglovka -e *ž puška na kroglo*, krogláč -a *m* |*oblič*|, krogláča -e *ž* |*riba*|

krôhati -am: svinje krohajo; krohljáti -ám, krohljàj -ájte! krohljàl -ála -o, krohljánje -a *s*: pujsa krohlja

krohotáti -ám *in* -óčem se, krohotàj -ájte *in* krohóči -te se! krohotàl -ála -o, krohotánje -a *s*, krohotáč -a *m*, krohotàv -áva -o, krohotávka -e *ž*, krohòt -ôta *m*

Króisos -a *in* Króisa *m* |*lidijski kralj*|, Króisov -a -o: ~i zakladi; *gl. tudi* Krez

krôj krôja *m*: obleka lepega ~a, sokolski ~, krôjen -jna -o: ~a pola, krojiti krójim *in* krojím, krôji -íte! krojéč -a -e, krôjil *in* krojíl -a -o, krójenje -a *s in* krojênje -a *s*: skrilavec se kroji v skrili, ~ komu usodo; šaljive, debele ~, zna vsakemu besede ~, krojítev -tve *ž*, krojáč -a *m*: ~ za moške, damski ~, krojáček -čka *m*: pogumni ~, krojáčica -e *ž in* krojačíca -e *ž* 1. *živilja*, 2. *čebela*, krojáčnica -e *ž*, krojáški -a -o, krojáštvo -a *s*, krojenica -e *ž breskev kálanka*, krojílo -a *s* |*priprava za krojenje*|, krojílen -lna -o *[-ln-]*, krojívec -vca *m*, krojívka -e *ž*, krojílnica -e *[-ųn-] ž* = krojílnik -a *[-ųn-] m* |*sekira*|

krók -a *m nočno popivanje*, krókati -am, krókanje -a *s*, krokarija -e *ž*, krókar -ja *m*, krókarski -a -o: ~a družba

krókar -ja *m zool.*, krókarček -čka *m*, krókarica -e *ž zlatovranka*, krókarski -a -o, kròk króka *m krokarjevo krakanje*, krókati -am, krókanje -a *s*: krokar kroka, krokotáti -ám *in* -óčem, krokotáje, krokotàj -ájte *in* krokóči -te! krokotàl -ála -o, krokotánje -a *s*

krokét -a *m* |*športna igra*|, krokírati -am, krokíranje -a *s*

kroki -ja *m skica (v geodeziji)*, krokírati -am, krokíranje -a *s*

krokodíl *[-íl]* -a *m*, krokodílji -a -e: ~e usnje, krokodílov -a -o: ~e solze, krokodílski -a -o *[-ls-]*: ~e vode

króm -a *m kem.* |*prvina*|, krómov -a -o: ~ galun, klorid, ~o usnje, ~a sol, krómovec -vca *m*, krómati -am, krómanje -a *s*, kromvelúr -ja *m*

kromáč -a *m bot.*: dišeči ~

kromanjónski -a -o: ~a rasa; *gl. tudi* Cro-Magnon

kromátičen -čna -o 1. *barven*: ~i diapozitivi, 2. *poltonski*: ~a harmonika; kromátičnost -i *ž*, kromatízem -zma *m*, kromográf -a *m tisk.*, kromotipíja -e *ž tisk.*, kromolitografija -e *ž tisk.*, kromatín -a *m lahko barvljiva snov celičnega jedra*, kromosóm -a *m biol.*, kromatofór -a *m celica z barvilom*

krompír -ja *m*: ~ v oblicah, v hlačah; mlad, pečen, zmečkan, pirè ~; imeti ~ *srečo*, krompírjev -a -o: ~a voda, krompírjevec -vca *m* 1. *žganje iz krompirja*, 2. *krompirjeva zel*, 3. *koloradski hrošč*, 4. *hum. avstrijski domobranec*, 5. *človek, ki ima srečo*; krompírjevica -e *ž* |*voda*|, krompírjevina -e *ž in* krompirjevína -e *ž krompirjeva stebla*, krompírišče -a *s in* krompíríšče -a *s* |*njiva*|, krompírjevišče -a *s steblovje*, krompírček -čka *m*, krompírjevka -e *ž krompirjevina, krompirjeva voda*, krompírnica -e *ž*|*jama*|

króna -e *ž*: človek je ~ stvarstva, cesarska ~, pod ~o sv. Štefana, ~ na zobu, lopatasta ~ *rogovje*, drevesna ~ *krošnja*, diamantna ~ za vrtanje v zemljo, ~ ribniških krošnjarjev; srebrna, papirnata ~, ne bo ti padla ~ z glave, krónica -e *ž*, krónast -a -o, krónski -a -o: ~a vrednost, ~a posestva, ~o zlato, krónati -am: ~ koga za kaj; kronan osel, prizadevanje je kronal uspeh → *je bilo uspešno*; vso noč smo ga kronali; kronovína -e *ž kronska dežela*, kronovínski -a -o, kroníšče -a *s zobat nadzidek na trdnjavskih stolpih*

krónika -e *ž letopis, novice dneva*: ~ škandalov, króničen -čna -o *dolgotrajen, stalen*: ~ katar, pijanec, kronist -a *m*, kronográf -a *m zgodovinopisec*, kronografija -e *ž*, kronográfski -a -o

kronográm -a *m*, kronográmski -a -o

kronológija -e *ž časovni red*, kronológičen -čna -o = kronológski -a -o *po časovnem redu, po času*, kronológ -a *m*

kronométer -tra *m časomer, zelo natančna ura*, kronométrski -a -o
Krónos -a *m* |*grški bog*|, Krónosov -a -o, Kroníd -a *m Kronosov sin*
kròp krópa *in* krôpa *m*: s ~om poparíti, ne ~ ne voda, še neslanega ~a ne zaslužiš; krópček -čka *m*, krópnik -a *m lonec za krop*, kropnjáča -e *ž velik lonec za krop*; krópa -e *ž močno vretje vode*
Krópa -e *ž kr. i.*, v ~i, iz ~e, króparski -a -o: ~i kovači, Króparji -jev *m mn.*
krópati -am *in'*-pljem: koklja kroplje
kropíti -ím, krôpi -íte! kropéč -a -e, kropé, kropíl -a -o, kropljèn -ena -o, kropljênje -a *s*: z vodo ~, mrliča ~; kropílo -a *s*: s ~om poškropiti, ~ pri kangli, tukaj ne pomaga ne ~ ne kadilo; kropílce -a *[-lc-] s*, kropílen -lna -o *[-ln-]*: ~a voda, ~i kamen = kropílnik -a *[-ųn-] m* = kropílnica -e *[-ųn-] ž*, kropivčèk -čka *m*; kropívec -vca *m*: bilo je veliko ~ev pri mrliču, kropívka -e *ž*, kropívski -a -o: ~e navade
krós -a *m šp.*: spomladanski ~; *gl. tudi* cross-country
krôsna -sen *[-sən] s mn. statve*
krôsna -e *ž krošnja, obrša*
króšelj -šlja *m nožič, vejnik*
krošnja -e *in* -é *ž*: drevesna, Ribničanova, tesarska ~; krôšnjast -a -o, krošnjàt -áta -o *čokat, zajeten*, krošnjár -ja *m*, krošnjarica -e *ž*, krošnjárski -a -o, krošnjárstvo -a *s*, krošnjáriti -im, krošnjárjenje -a *s*: ~ s čim
króta -e *ž zool.*, krótast -a -o: ti krota ~a
krôtek -tka -o *in* krotèk, kroták krotkà -ó -í -é -á: ~e ovce, ~ ko jagnje, krotkóst -i *ž*, krotkôta -e *ž*; krotkosŕčnost -i *ž*
krotíca -e *ž zavozlana, zavita nit, med. razširjena in zvijugana vena, zdebelina živčnega vlakna*, krotíčav -a -o *vozlat*: ~a nit, preja, krotovíca -e *ž krotica*: ~ las, nit gre v ~e *se krotoviči*, krotovíčast -a -o, krotovína -e *ž krotovice (na preji)*, krotovíčiti -im, krotovíčenje -a *s*: s kneftro koga ~, delo se mi krotoviči; krotíčiti -im, krotíčenje -a *s*: preja, nit se krotiči
krotíti -ím, krôti -íte! krotéč -a -e, krotil -a -o, krotèn -ena -o, krotênje -a *s*: ~ zveri, strasti, ~ se, krotítev -tve *ž*, krotílo -a *s pripomoček za krotenje*, krotílen -lna -o *[-ln-]*, krotílnica -e *[-ųn-] ž*, krotívec -vca *m*: ~ zveri, krotívka -e *ž*, krotljív -a -o: lahko ~a žival, krotljívost -i *ž*
krôv krôva *m*: rodni ~, ~ na ladji, krôven -vna -o: ~i list, ~e luske, krovnína -e *ž rud.*, krovína -e *ž* |*trava*|, krôvec -vca *m*, krovíšče -a *s ostrešje*, krôvje -a *s*, krovníca -e *ž trtica za vezanje slamnate strehe*, krôvski -a -o
krozúlja -e *ž šop*: ajda nima latja, ampak ~e, krozúljast -a -o
króžec -žca *m*: ~ voska, masla, ~i las, napraviti ~ s črnilom; króžček -čka *m*, króžčast -a -o, króžek -žka *m*: literarni ~, króžkar -ja *m*, króžkarstvo -a *s*, króžka -e *ž zool.* |*školjka*|
króžen -žna -o: ~i let, tek, ~a žaga, proga, ~i izpuščaj *obročasti*, króžnost -i *ž*; króžnica -e *ž krogova črta, krogov obod*; krožnína -e *ž del kolesa med platiščem in pestom*
krožíti króžim, króži -íte! króžil -íla -o, króženje -a *s in* króžiti -im *s stal. poud.*: letalo, kri, zrak, novica, denar, pesem kroži, pesmi ~, ~ z rokami, ~ repo *lupiti*, ~ žito *obravnavati*; krožèč -éča -e *prid.*: ~a glavnica, krožítev -tve *ž*, króželj -žlja *m* |*vejnik*|
króžnik -a *m*: globok, porcelanast, lesen ~, ~ juhe, leteči ~, króžniček -čka *m*
kŕpa -e *ž*: ~ zemlje, ~o prišíti; pljúčna, jetrna ~; rdeča ~ |*kačа*|; kŕpast -a -o: ~ list, ~e noge, kŕpati -am, kŕpanje -a *s*: ~ streho, hlače, nogavice, krpáč -a *m kdor krpa*, krpačica -e *ž ženska, ki krpa*, krpáča -e *ž* |*igla*|, krpávec -vca *m*, kŕpica -e *ž*, kŕpice -ic *ž mn.* |*testenine*|, kŕpež -a *m krparija*, krpáriti -im, krpárjenje -a *s*; kŕpanec -nca *m sukanec za krpanje*, krpanína -e *ž*, krpár -ja *m*, krparíja -e *ž*, krparína -e *ž* |*plačilo*|; krpálnica -e *[-ųn-] ž* |*delavnica*|, krpálnik -a *[-ųn-] m rovnica*
Krpàn -ána *m os. i.*, Krpánov -a -o: ~a kobila
krpèlj -élja *m zool. pršica*
krpezíca -e *ž krepelec, oklešček*
kŕplja -e *ž, nav. mn.* kŕplje kŕpelj *[-pəlj]*: ~e navezati na noge, po debelem snegu hodijo v ~ah, ~e za seno, kŕpljica -e *ž*: ~ na smučarski palici
krpúcati -am *krpati zn̄c.*, krpúcanje -a *s*, krpúcnik -a *m*, krpúcar -ja *m*, krpucálo -a *s*

krst -a *m*: h ~u nesti, ognjeni ~, fantovski ~, živ ~ se tu ne znajde, krsten -tna -o: ~i list, kamen, boter, ~a predstava, krstiti krstim *in* krstím, krsti -ite! krstèč -a -e, krstil *in* krstíl -a -o, krščen -a -o: ~ otroka, ~ vino, ~ koga za pavliho, krstívec -vca *m*, krstník -a *m*, krstína -e *ž botrina*, krstnica -e *ž krstna voda*, *krstni kamen*; krstílnica -e *[-ụn-] ž*, krstílnik -a *[-ụn-] m*; krščeváti -újem, krščeval -ála -o, krščevánje -a *s*, krščenec -nca *m*, krščenka -e *ž*, krščenica -e *ž dekla star.*

krsta -e *ž rakev*

krš -a *m skala*, *kamen*, kršec -šca *m min.*: železov, bakrov ~, krševina -e *ž kamnitna tla*, kršje -a *s prod*, *grušč*

krščánski -a -o, krščánstvo -a *s*

kršélj -a *m osramna uš*

kršíti kŕšim, kŕši -ite! kŕšil -íla -o, kŕšenje -a *s in* kŕšiti -im *s stal. poud.*: ~ kamen, zemlja se krši, ~ zakone, kršívec -vca *m*, kršívka -e *ž*, kršílen -lna -o *[-ln-]*

Kŕško -ega *s kr. i.*, v ~em, iz ~ega, kŕški -a -o, Krčáni -ov *m mn.*, Kŕška vás -e -í *ž kr. i.*, Kŕško pólje ~ega ~a *s*

krt -a *m*: riti kakor ~, boji se dneva kakor ~, krtov -a -o: ~a dežela, krtovka -e *ž*, krtíca -e *ž voluhar*, krtína -e *ž*, krtínje -a *s*, krtínast -a -o, krtar -ja *m kdor lovi krte*, krtek -tka *m*, krtec -tca *m*, krtovíca -e *ž podjed*, *bramor*, krtíčar -ja *m agr.* 1. *orodje za kopanje osuševalnih jarkov*, 2. *plug*; Krtína -e *ž kr. i.*, na ~i, s ~e, krtínski -a -o, Krtínci -cev *m mn.*

krtáča -e *ž ščet*: *tisk.* odtiskovalna ~, lasje na ~o, krtáčast -a -o, krtáčar -ja *m*, krtáčica -e *ž*: ~ za zobe, krtáčka -e *ž*: zobna ~, krtáčiti -im, krtáčenje -a *s*, krtáčen -čna -o: ~i odtis *tisk.*

krúh krúha *m*: domač, pekovski, maslen, črn, bel, mlad ~, vsakdanji, beraški, gosposki ~; ob ~ spraviti, ~ rezati, lomiti, peči, v peč dévati, živeti ob ~u in vodi, živeti od ~a, ~a stradati, ~ odjedati, mali ~, nebeški ~, močni ~ *poprtnjak*, veseli ~ (na svatbi); *bot.* stari, zeleni, božji ~; (od) ~a pijan, s ~om skregan, iti s trebuhom za ~om, iz te moke ne bo ~a, se smeje ko cigan belemu ~u, dober ko ~, dva kosa ~a, dva ~a sta dva hlebca, krúhov -a -o: ~i cmoki, ~ močnik, ~a skorja, krúhovec -vca *m* 1. *jed iz kruha*, 2. *kdor pojé dosti kruha*, 3. *meh za kruh*, 4. ~i *bot.*, krúhavec -vca *m človek*, *ki ima dosti kruha*, krúhek -hka *m*: mali ~, škofov, božji ~, krúhar -ja *m |prodajavec in hrošč|*, krúharica -e *ž*, krúhovnica -e *ž |prt|*

kruho- *v sestavi*: kruhobórec -rca *m*, kruhobórka -e *ž*, kruhobórski -a -o, kruhobórstvo -a *s*; kruhojédec -dca *m*

krulíti krúlim, krúli -íte! krúlil -íla -o, krúljenje -a *s in* krúliti -im *s stal. poud.*: prašiči krulijo, po trebuhu kruli, krúlba -e *[-lb-] ž*, krúlec -lca *[-lc-] m*, krulívec -vca *m*; krulíncati -am: mladi prašički krulincajo

krúljav -a -o, krúljavec -vca *m*, krúljavka -e *ž*, krúljavost -i *ž*

krúncelj -clja *m led*, *ledena sveča*

krupjé -ja *m |uslužbenec*, *pomočnik v hazardni igralnici|*

krupón -a *m hrbtni del ustrojene živalske kože*, krupónski -a -o

krúšen -šna -o: ~a mati, ~a moka, peč, ~o drevo; leto je ~o; krúš(n)ar -ja *m prodajavec*, krúš(n)arica -e *ž*, krúšnica -e *ž |prt|*, krúšnik -a *m |košara in krušni oče|*, krušnják -a *m vrečka za kruh*

krušíti krúšim, krúši -íte! krúšil -íla -o, krúšen -a -o, krúšenje -a *s in* krúšiti -im *s stal. poud.*: omet se kruši, proso se kruši, krušljív -a -o, krušljívost -i *ž*

krút -a -o: ~ vladar, ~a resnica; ~o se varati *bridko*, krútež -a *m*, krútost -i *ž*

krváv -a -o: ~ žulj, biti ~ pod kožo, ~a klobasa, ~a sodba, ~i oder, ~o znamenje, ~ denar, imeti ~e roke, ves ~; ~o potrebovati kaj, ~o zaslužiti, ~o rdeč, krvavosóden -dna -o; krvávec -vca *m |trta in kamen|*, krvavíca -e *ž |klobasa|*, krvávka -e *ž |breskev in hruška|*, krvavíka -e *ž |hruška|*, krvénke -énk *ž mn. bot.*, krvár -ja *m |pes|*; Krvávec -vca *m |gora|*: žičnica na ~, krvávški -a -o: ~a flora

krvavéti -ím, krvavèl -éla -o, krvavênje -a *s*: ~ iz nosa, rana krvavi; krvavèč -éča -e *prid.*: s ~im srcem, krvavíti -ím, krvávi -íte! krvavíl -a -o, krvavljênje -a *s*, krvavítev -tve *ž*: ~ iz nosu, iz prebavil, krvavíčen -čna -o, krvavíčnost -i *ž hemofilija*, krvavíčnik -a *m*

krven -vna -o: ~o sorodstvo, maščevanje, rdečilo, ~i davek, ~i udor *udor krvi*, ~i pritisk, ~i obtok, ~e skupine, ~a žila, ~a pogača = krvína -e *ž*; krvník -a *m*

rabelj, krvnica -e *ž krvna žila*, krvnička -e *ž*: bele, rdeče ~e, krvniški -a -o; krvnost -i *ž*, krvnàt -áta -o *poln krvi*, krvnátost -i *ž polnokrvnost*; krvnožílen -lna -o *[-ln-]*: ~i sistem

krvo- *v sestavi*: krvočísten -tna -o, krvočístnik -a *m bot.*; krvodajávec -vca *m*, krvodajávski -a -o: ~a akcija; krvolóčen -čna -o, krvolóčnik -a *m*, krvolóčnica -e *ž*, krvoločnost -i *ž*, krvolòk -óka *m*; krvolúžen -žna -o: ~a sol; krvomlẹčen -čna -o: ~a kri ava, krvomlẹčnik -a *m bot.*; krvomóčen -čna -o, krvomóčnica -e *ž bot.*, krvomóčnost -i *ž*; krvoséčen -čna -o: ~a žival; krvosès -ésa *m vampir*; krvosrámen -mna -o, krvosrámnež -a *m*, krvosrámnica -e *ž*, krvosrámnik -a *m*, krvosrámnost -i *ž*, krvosrámstvo -a *s*; krvoskrúnstvo -a *s*; krvotòk -óka *m udor krvi*, krvotóčen -čna -o: ~a žena; krvotvóren -rna -o: ~i organi; krvožẹljen -ljna -o, krvožẹljnost -i *ž*

kŕzno -a *s*, kŕzence -a *[-zən-] s*, krznár -ja *m*, krznarica -e *ž*, krznárski -a -o, krznárstvo -a *s*, krznarija -e *ž*, krznén -a -o: ~ plašč, krznovína -e *ž* = krznína -e *ž*

kržè -éta *m lisast vol*

kržič -íča *m* 1. *pleten kruh*, 2. *rastlina*

krž(lj)áti -ám *rezljaje kvariti*, krž(lj)aj -ájte! krž(lj)àl -ála -o, kržljàv -áva -o *zaostal, zanikrn*: ~ otrok, ~o grmičje, ~a rast, kržljávec -vca *m pritlikavec*, kržljávka -e *ž pritlikavka*, kržljávost -i *ž*, kržáven -vna -o *skrhan*: moja kosa je ~a, kržljavéti -ím, kržljavèl -éla -o

Ksantípa -e *ž Sokratova žena*; ksantípa -e *ž huda ženska*

Ksáver -ja *m in* Ksavêrij -a *m*: Frančišek ~

ksében -bna -o: ~i konj, navoj *levi*

Ksénija -e *ž os. i.*, Ksénijin -a -o; ksénija -e *ž |pesem|*: Goethejeve ~e *|polemični epigrami|*

ksenofób -a *m sovražnik tujcev*, ksenofobíja -e *ž sovraštvo do tujcev*

Ksénofon -ónta *m*, Ksenofóntov -a -o: ~i spisi, ksenofóntovski -a -o: ~i slog

ksénon -a *m kem. |žlahtni plin|*, ksénonski -a -o: ~a žarnica

Ksêrkses Ksêrksa *m |perzijski kralj|*, Ksêrksov -a -o: ~a vojska

kserofíten -tna -o *na suhem rastoč*

ksilít -a *m |premog|*

ksilofón -a *m |glasbilo|*, ksilofónski -a -o

ksilogén -a *m lesovina*

ksilografíja -e *ž rezanje lesa, lesorezstvo*, ksilográfski -a -o: ~a slika, ksilográf -a *m lesorezec*

ksilolít -a *m umetni lesni kamen*, ksilolíten -tna -o: ~i tlak, ~e plošče; ksilométer -tra *m priprava za merjenje lesa*

kúb -a *m*: tri na ~, kúbičen -čna -o: ~i koren, centimeter, kubírati -am, kubíranje -a *s*, kubatúra -e *ž*, kubík -a *m kubični meter*: pet ~ov lesa; kubízem -zma *m |smer v umetnosti|*, kubíst -a *m*, kubístičen -čna -o

Kúba -e *ž |otok|*, kubánski -a -o, Kubánec -nca *m*, Kubánka -e *ž*, kúba -e *ž |cigara|*

Kubán -a *m*, kubánski -a -o: ~i kozaki, kubánka -e *ž |kučma|*

kúcelj -clja *m kopa, vrh*, kúcljast -a -o

kúčma -e *ž*: Krim ima ~o, kúčmar -ja *m*, kúčemski -a -o *[-čəm-]*

kúga -e *ž*: bubonska, pljučna, sramna, goveja, kokošja, bela ~, smrdi kakor ~, sovraži ga kakor ~o, ta knjiga je ~ za mladino, kúgast -a -o

kúguar -ja *m zool. ameriški lev*

kúha -e *ž*: ~ in peka, ~e se učiti, ~ žganja, voda za ~o, prinesi krompirja za eno ~o, ~o porvati na polju *korenje in repo za prašiče*, kuhovína -e *ž*: pristaviti lonec ~e (za prašiče); kúhelj -hlja *in* kúheljna *[-həlj-] m flancat, cvrtnik*: v ~e iti *v botrino*; kúhlja -e *ž |žlica|*

kúhar -ja *m*: veliki, prvi ~, kúharček -čka *m |vajenec|*, kúharica -e *ž |oseba in knjiga|*, kúharski -a -o: ~e bukve, kúharstvo -a *s*, kuháriti -im, kuhárjenje -a *s*, kuharija -e *ž*

kúhati -am: ~ večerjo, žganje, ol, smolo, oglje, apno, perilo, ~ na vodi, na mleku, jed se kuha, jezo ~ na koga, rilec ~, v sebi ~, nekaj se kuha, vročina kuha bolnika; kuhaj ga ali peci, nič ne pomaga; kúhan -a -o: v méhko ~o jajce, fant je ~ in pečen pri sosedovih, ni ne ~ ne pečen; kuhálen -lna -o *[-ln-]*: ~o orodje, kúhalnica -e *ž in* kuhálnica -e *[-un-] ž*: lončarska ~, v ~o dati *na svatbi napitnino za kuharice*, kuhálnik -a *[-un-] m*: električni, plinski ~; kuháča -e *ž kuhinjska žlica*

kúhinja -e *ž*: ljudska, vojaška, dunajska, črna, prašičja ~, kúhinjski -a -o: ~a posoda, sol, ~i lonec, ~a latinščina;

kúhinjska -e *ž*: služiti za ~o *deklo*; kúhinjica -e *ž*

kújati -am se, kujajóč -a -e se, kújal -a -o *in* -ála -o, kújanje -a *s in* kujánje -a *s* = kúja -e *ž*: počakaj, da fanta ~ mine! kújav -a -o: ~o vreme, kújavec -vca *m*, kújavka -e *ž*, kújavost -i *ž*, kújež -a *m* = kujálo -a *s kdor se kuja*; kujálnik -a *[-ụn-] m*: v ~ hoditi *kujati se*; kújanica -e *ž bot. zvonček*

kujón -a *m grdoba, porednež*: ti ~ ti!

kúk -a *m alp. kolk*; kúkla -e *ž alp. iz tal moleča koničasta skala*

kúkati -am *gledati, oprezovati*, kúkanje -a *s*: ~ izpod odeje, izza vrat, skozi ključavnico, kúku *medm.*, kúkuc *medm.*, kukálo -a *s*: gledališko ~, kukálce -a *[-lc-] s*, kukálnik -a *[-ụn-] m* |*okence*|

kukáva -e *ž pustinja, pusta pokrajina, nerodoviten svet, kokava*

kúkavec -vca *m bot. ceptec*

kúkavica -e *ž* 1. *ptica*, 2. *bot.*: čeladasta, širokolistna ~, kúkavičji -a -e: ~e jajce, kúkati -am: kukavica kuka, kúku *medm. kukavičji glas*; kúkavičnik -a *m bot.*

kúkec -kca *m* 1. *zool. trdoglav*, 2. *gnojni stržen ali črv na prstu*

kúkma -e *ž čop*: ~ na kapici, kúkmak -a *m šampinjon*, kúkmast -a -o: ~a kapa

kulák -a *m velik gruntar, vaški kapitalist*, kuláški -a -o, kuláštvo -a *s*

kulánten -tna -o *ustrežljiv, vljuden, uslužen*, kulántnost -i *ž*, kulánca -e *ž*

kúli -ja *m kitajski in japonski dninar, težak, delavec za sramotno nizko plačo*, kúlijevski -a -o

kulináričen -čna -o *kuharski*: ~a umetnost, razstava

kulísa -e *ž premična stena na gledališkem odru*: za ~e pogledati, za ~ami se šepečejo čudne reči; izza kulis izvedeti, kulísar -ja *m kdor dela ali prestavlja kulise*, kulísen -sna -o, kulisárna -e *ž shramba za kulise*, kulísarski -a -o: ~a delavnica

kulmínirati -am *vrhovati, do vrha priti*, kulmíniranje -a *s*, kulminácija -e *ž vrhunec, vrh*, kulminacíjski -a -o: ~a točka *>[-lm-]*

kuloár -ja *m hodnik*, kuloárski -a -o: ~a politika

kúlt -a *m bogočastje, češčenje*: Mitrov ~, ~ nagote; kúlten -tna -o *>[-lt-]*

kultivírati -am *gojiti, obdelovati, (po)plemenititi, izobraževati*, kultivíran -a -o, kultivíranje -a *s*, kultivíranost -i *ž*, kultivácija -e *ž*, kultivátor -ja *m* |*plug*| *>[-lt-]*

kultúra -e *ž* 1. *omika, prosveta, izobrazba*: igravska, pevska ~; 2. *gojenje rastlin*: ~ bombaža, kakšne ~e gojite? 3. *gojišče (bakterij, tkiv)*; kultúren -rna -o: ~a zgodovina, ~e rastline, ~e besede, ~i boj, dom, film, kulturnozgodovínski -a -o: ~a snov; kultúrnost -i *ž*, kultúrnik -a *m*, kultúrnica -e *ž*, kultúrniški -a -o; kulturonôsen -sna -o, kulturonósec -sca *m*; kultúrno-prosvéten -tna -o *>[-lt-]*

°**kúluk** -a *m tlaka, rabota*

kúm -a *m boter*, kúma -e *ž botra*, kúmek -mka *m*, kúmica -e *ž*, kumováti -újem *botrovati*, kumovàl -ála -o, kumovánje -a *s*: ~ otroku, zastavi, kúmstvo -a *s botrina*, kúmče -ta *s* = kúmič -a *m*

Kúm -a *m* |*gora*|, na ~u, kúmski -a -o: ~i romar, ~a relejna postaja

kúmara -e *ž*, kúmarica -e *ž*: doba kislih ~ic → *pasji dnevi*, morska ~ *zool.*, kúmarast -a -o: ~ nos, kúmaričen -čna -o: ~a solata, omaka

kumarín -a *m* |*prijetno dišeča snov*|

kúmina -e *ž*: konjska, zamorska ~, kúminov -a -o: ~ liker, kúminovec -vca *m kuminovo žganje*, kúminovka -e *ž* |*hruška*|, kúminast -a -o

kumís -a *m kislo kobilje mleko*

kumulírati -am *kopičiti*, kumuliranje -a *s*, kumulácija -e *ž*: ~ služb, kumulatíven -vna -o: *med.* ~o delovanje zdravila, kumulacíjski -a -o, kúmulus -a *m kopast oblak*

kúna -e *ž*: ~ zlatica, belica, kúnji -a -e: ~e krzno, kunína -e *ž*, kúnica -e *ž bot.*

kuncít -a *m min.* |*drag kamen*|

kúnec -nca *m*: poskusni ~, kúnčji -a -e, kunceréja -e *ž reja kuncev*, kunčevína -e *ž kunčje krzno*

kunktátor -ja *m odlašavec, mečkač, obotavljač*, kunktátorski -a -o: ~a politika *politika čakanja*, kunktátorstvo -a *s odlaganje odločitve, odlašavstvo*

Kuomintáng -a *[ku-o-] m* |*kitajska stranka*|, kuomintánški -a -o

kùp kúpa *m*: ~ sena, otrok; vse na ~u, denarja na ~e, nameriti s ~om, vse leti na ~, na en ~ metati, ~ se podre; kúpoma *prisl.*: ~ so se stekale množice;

kúpec -pca *m* = kúpček -čka *m*: lep ~ denarja, kúpčast -a -o, kúpčati -am = kúpčkati -am, kúpčkanje -a *s* |*igra*|

kúp -a *m kupčija*: dober, boljši ~ biti, dobiti, kupiti; v noben ~ *za nobeno ceno*, kúpen -pna -o: ~a pogodba, moč, ~o pismo, ~a cena = kupnína -e *ž*, kúpnja -e *ž*: ~ in prodaja, kupíček -čka *m*: na ~u živeti *potrebščine kupovati*, po ~u hoditi; kupoprodája -e *ž pr. (na)kup in prodaja*, kupoprodájen -jna -o

kúpa -e *ž*, kúpica -e *ž*: ~e staviti *rožičke (za puščanje krvi)*, kúpast -a -o, kúpičast -a -o: ~a oblika

kupé -ja *m oddelek v vagonu*: spalni ~

kúpec -pca *m in* kupèc -pcà *m*, kúpčev -a -o, kupčeváti -újem, kupčúj -te! kupčeváł -ála -o, kupčevánje -a *s*: ~ z žitom, na debelo, kupčeválen -lna -o *[-ln-]*, kupčevávec -vca *m*, kupčevávka -e *ž*, kupčevávski -a -o, kupčíja -e *ž*: ~ *z* usnjem, z dušami; ~o narediti, skleniti, razdreti; kravja ~, na ~i živeti, po ~i hoditi; kupčíjski -a -o, kupčíjstvo -a *s*; kupčljív -a -o *kdor rad kupčuje*

Kupído -a *m rimski bog ljubezni*, Kupídov -a -o: ~e puščice

kupírati -am *med. bolezen v kali ustaviti, spodrezati, odsekati*

kupíti kúpim, kúpi -íte! kúpil -íla -o, kúpljen -a -o *in* kúpiti -im *s stal. poud.*: ~ blago, sinu leta, ~ na obroke, ~ meso pri mesarju, hišo od mesarja; kakor sem kupil, tako prodam, kupljív -a -o, kupljívost -i *ž*, kúpljenec -nca *m*, kúpljenka -e *ž*; kupílen -lna -o *[-ųn-] ne domačega izdelka ali pridelka*: ~o blago, ~o sukno; kupílo -a *s*: živim na ~u *vse moram kupiti*

kuplét -a *m* |*vložna pesem, lahkotna pesmica (v opereti)*|, kupletíst -a *m*

kupljénik -a *m mernik*

kúpola -e *ž*, kúpolast -a -o: ~a streha, ~a peč = kúpolka -e *[-lk-] ž*

kupón -a *m odrezek*, kupónski -a -o

kupováti -újem, kupúj -te! kupovàl -ála -o, kupovánje -a *s*, kupovávec -vca *m*, kupovávka -e *ž*; kupávati -am, kupávanje -a *s*

kuprít -a *m min.*

kúra -e *ž*: domača, bankivska, divja, ruševa ~; tudi slepa ~ zrno najde, drži se ko mokra ~, kúrji -a -e: ~e jajce, oko, ~a polt, slepota, ~e prsi, ~i možgani; ~i slep *teloh*, ~e zdravje *bot.*, ~a črevca *bot.*; kurjád -i *ž*, kúrjica -e *ž* |*kurja uš in teloh*|, kúret(n)ina -e *ž in* kuret(n)ína -e *ž*, kúrjak -a *m* |*gnoj*|, kúrnik -a *m*, kúrnica -e *ž*, kúrica -e *ž*; Kúrja vás -e -í *ž kr. i.*, v ~i ~i

kúra -e *ž med. zdravljenje*: planinska, dietna, arzenikova, obsevalna ~, kuratíven -vna -o *zdravilen*: ~a medicina = kuratíva -e *ž*, kurírati -am *zdraviti*

kuráre -ra *m* |*strup za puščice, hromilo*|

kurát -a *m pomožni duhovnik*, kurátor -ja *m oskrbnik, varuh*, kuratórij -a *m nadzorni svet, odbor, nadzorna oblast*, kuratéla -e *ž skrbništvo, varuštvo*

kúrba -e *ž*, kurbír -ja *m*, kurbírski -a -o, kurbíšče -a *s*, kurbáti -ám se: ~ se s kom, kúrec -rca *m*; *vse vulg.*

Kúrdi -ov *m mn.* |*azijski narod*|, kúrdski -a -o, Kúrdistan -a *m* |*dežela*|

Kúrent -a *m* |*bajeslovno bitje*|, kúrent -a *m pust, prismuk*, kurentováti -újem, kurentovàl -ála -o, kurentovánje -a *s*

kurénten -tna -o *tekoč, vsakdanji, veljaven*: ~a pisava, ~o blago

kúrešnica -e *ž bot.*

kúrija -e *ž*: rimska ~, volilna ~, kuriálen -lna -o *[-ln-]*: ~i slog

kurikulum -a *m življenjepis*

kuriózen -zna -o *nenavaden, čuden, poseben*, kurióznost -i *ž* = kuriozitéta -e *ž posebnost*, kuriózum -a *m posebnost, znamenitost, redkost, mn.* kurióza -óz *s*

kurír -ja *m hitri sel, tekač, sluga*, kurírka -e *ž*, kurírski -a -o: ~a služba, zveza

kuríti kúrim, kúri -íte! kúril -ila -o, kúrjen -a -o, kúrjenje -a *s in* kúriti -im *s stal. poud.*: ~ peč, v peči, ~ šoto, z drvmi; kuríšče -a *s kraj, kjer se kuri*, kurílo -a *s* |*ogrevna naprava*|, kurílen -lna -o *[-ln-]*: ~a naprava, cev, površina, kurílnica -e *[-ųn-] [-ln-] ž*: železniška ~, kurívec -vca *m*, kurívka -e *ž*, kurívo -a *s*: ~a ne manjka, kurjáč -a *m*, kurjáški -a -o, kurjáva -e *ž*: centralna, etažna ~, nimam več ~e

kurtizána -e *ž plemiška, dvorna ljubica*

kurtoazíja -e *ž vljudnost*, kurtoázen -zna -o

kúrva -e *ž* → *krivulja, vijuga*, kurvatúra -e *ž krivina*

kúrz -a *m smer, potek, tečaj, vrednost, višina, cena vrednostnih papirjev*; *predavanje, učni tečaj*: ladja menja ~, kupiti devize po ~u, obiskovati ~ angleščine,

kúrzen -zna -o: ~a vrednost, kurzírati -am *biti v obtoku*, kurzíst -a *m* → *tečajnik*

kurzíva -e *ž ležeča, poševna, nagnjena pisava*, kurzíven -vna -o: ~i tisk

kústos -a *m varuh*: ~ v muzeju

kustódnica -e *ž bot.*

kúščar -ja *m*: pozidni, živorodni ~, kúščarica -e *ž*, kúščarjevka -e *ž* |*rastlina*|, kúščarke -ark *ž mn.* |*klešče*|

kúšter -tra *m* 1. *koder*, 2. *kuštravec*, 3. ~i so razmršeni lasje, kúštrav -a -o: ~i bombaževec, kúštravec -vca *m kuštrav človek*, kúštra -e *ž* = kúštravka -e *ž*, kúštrast -a -o, kúštrati -am *in* kuštráti -ám, kuštràj -ájte! kuštràl -ála -o, kuštránje -a *s*

kúta -e *ž*: meniška ~, kútar -ja *m*

kútina -e *ž*, kútinov -a -o: ~ sir, kútinovec -vca *m kutinov sok*

kuvêrta -e *ž omot, ovojnica*, kuvêrten -tna -o *ovojen*: ~i papir, kuvertírati -am, kuvertíranje -a *s*: ~ potezo pri šahu

kúzla -e *ž* 1. *vulg. psica*, 2. *vinski meh*: v ~ah so vino tovorili

kuzmáti -ám *smukati, mršiti*, kuzmàj -ájte! kuzmàl -ála -o, kuzmánje -a *s*, kuzmávec -vca *m*

Kúzmič *[kú'zmič]* -a *m*, Kúzmičev -a -o

kúža -a *in* -e *m*, kúžev -a -o, kúžek -žka *m*: prerijski ~ *zool.*, kúžkov -a -o, kúže -ta *m in s*: slepo ~ *zool.*

kúžen -žna -o: ~a bolezen, bula, ~ zrak, kraj, ~ bolnik, ~i oddelek, ~o znamenje; kúžiti -im: mrhovina kuži okolico, kúžnost -i *ž*, kúžnat -a -o, kužljív -a -o, kužílo -a *s* = kužnína -e *ž kužna snov*; kúžnik -a *m* |*bolnik in rastlina*|, kúžnica -e *ž* |*bolnica in rastlina*|

kváčka -e *ž*, kváčkati -am, kváčkanje -a *s*, kváčkanec -nca *m sukanec za kvačkanje*, kváčiti -im

kváder -dra *m velik, pravokotno obklesan kamen*

kvadragézima -e *ž* |*postna nedelja*|

kvadránt -a *m* 1. *četrt kroga, krogov izsek*, 2. *astr. orodje*

kvadrát -a *m geom., mat., teh.*: pet na ~, kvadráten -tna -o: ~e enačbe, ~i meter, ~i kilometer, ~i koren, kvadrátičen -čna -o, kvadratúra -e *ž*: ~ kroga, ~ sobe, **stanovanja**, kvadrírati -am, kvadríranje -a *s*; kvadrátnica -e *ž anat.*

kvadrilátelj -a *m štiriletje*

kvadríga -e *ž rimski dirkalni voz s četverno vprego*

kvadrilijón -a *m četrta potenca milijona*

kvadrinóm -a *m mat. četveročlenik*, kvadrinómski -a -o

kvadrívij -a *m višja stopnja srednjeveških šol z aritmetiko, astronomijo, geometrijo in glasbo kot glavnimi predmeti*

kváka -e *ž kavelj, kljuka*: kljuka se ~e drži (°gliha vkup štriha), kvákast -a -o: ~o zakrivljen

kvákati -am *regljati*, kvákanje -a *s*, kvakáč -a *m* |*ptič*|, kvákav -a -o, kvákavec -vca *m*, kvákavka -e *ž*, kvákniti -nem, kvák *medm.*

kvalificírati -am *usposobiti, oceniti*; kvalificíran -a -o: visoko ~ delavec, kvalificíranost -i *ž*, kvalifikácija -e *ž sposobnost, usposobljenost, ocena*, kvalifikacíjski -a -o: ~a komisija

kvalitéta -e *ž kakovost, lastnost, vrednost*, kvalitéten -tna -o: ~o blago, kvalitatíven -vna -o *po kakovosti, po vrednosti*: ~a analiza

kvánt -a *m fiz.*: svetlobni ~, kvánten -tna -o: ~a teorija

kvánta -e *ž kosmata šala*, kvantáti -ám, kvantàj -ájte! kvantàl -ála -o, kvantánje -a *s*, kvantáč -a *m*, kvantáški -a -o

kvantitéta -e *ž kolikost, množina, število, velikost*: ~ vokalov, kvantitatíven -vna -o *po kolikosti, po številu*: ~a analiza, kvántum -a *m količina*

kvár -a *m*: na ~ biti, v ~ iti = kvára -e *ž*: v svojo ~o, poljska ~, kváren -rna -o: ~o vplivati, kvárnost -i *ž*, kváriti -im, kvárjenje -a *s*: ~ orodje, mladino, dobro voljo, kvarívec -vca *m*, kvarljív -a -o, kvarljívost -i *ž*, kvarljívec -vca *m*

kvárgelj -glja *in* -eljna *[-əlj-] m* |*sir*|

Kvarnêr -a *m*, na ~u, kvarnêrski -a -o

kvárt -a *m četrt, četrtinka, četverka*, kvárten -tna -o *četrten, četrtinski*: ~i papir, ~a pisarna

kvárta -e *ž glas.*, kvárten -tna -o: ~i interval

kvartál *[-ál]* -a *m četrtletje*, kvartálen -lna -o *[-ln-]*: ~i izkaz

kvartána -e *ž med. četrtnica, malarija z mrzlico vsak četrti dan*

kvartár -ja *m geol.* |*doba*|, kvartáren -rna -o

kvárte kvárt *ž mn. igralne karte*: ~e metati, igrati na ~e, kvartáti -ám, kvartàj -ájte! kvartàl -ála -o, kvartánje

-a *s*, kvartáč -a *m*, kvartávec -vca *m*; kvartopíriti -im, kvartopírec -rca *m*, kvartopírka -e *ž*, kvartopírski -a -o, kvartopírstvo -a *s*; kvartáščina -e *ž* |*pristojbina*|; *gl. tudi* karta

kvartét -a *m glas.*: godalni ~, kvartéten -tna -o: ~i del soneta = kvartéta -e *ž*

***kvartír** -ja *m stan(ovanje)*

kvás -a *in* -ú *m*: ~ postaviti, kvásec -sca *m*, kvásen -sna -o: ~e glivice, kvásnica -e *ž*, *nav. mn.* kvásnice -ic *ž droži*, kvasnína -e *ž kisal*, kvásovka -e *ž*: gliva ~, kvásiti -im *in* kvasíti -ím, kvášenje -a *s in* kvašênje -a *s*: testo se kvasi *shaja*; kvášen -a -o *in* kvašèn -êna -o: ~o testo, ~a repa *okisana*, kvasílnica -e *[-ųn-]* *ž*, kváša -e *ž*: dati meso v ~o, kvaseníca -e *ž pogača*, kvasílo -a *s*, kvasína -e *ž* = kvásnik -a *m ferment*

kvasálo -a *s koritce pri žlici*

kvasáti -ám, kvasàj -ájte! **kvasàl** -ála -o, kvasánje -a *s*: nekaj kvasa, neumne ~, kvasáč -a *m* = kvasè -éta *m*; kvásiti -im, kvásil -a -o *in* -fla -o: neumno ~ *neslano govoriti, neumne klatiti*

kvásija -e *ž bot. mušji les*

kvatêrna -e *ž četverka*

kvátre kváter *[-tər]* *ž mn.*: vsake ~ enkrat me obišče, kvátrn -a -o: ~i teden, ~i post, ~a šema, ~a baba *vešča*

kvéčiti -im *kriviti, upogibati*, kvéčenje -a *s*: čevlje ~, starost me kveči, kvékast -a -o

kvéčjemu *prisl. omejevanja*: vsega ne dam, ~ pol

kvéder -dra *m*: čevlji na ~, kvédrovec -vca *m žebelj za kvedre*, kvédrovci -ev *m mn.* |*čevlji*|, kvédrski -a -o = kvédrast -a -o: ~ čevelj

kvéker -ja *m* |*ud verske ločine*|, kvékerski -a -o, kvékerstvo -a *s*

kve.ulánt -a *m tožbar, tožljivec, sitnež*, kverulánt(ov)ski -a -o, **kverulánca** -e *ž*, kverulánt(ov)stvo -a *s*

kvéstor -ja *m* |*starorimski finančni uradnik, it. policijski glavar*|, kvestúra -e *ž vpisni urad na univerzi, it. policijski urad*

kvietízem -zma *m* |*verski nazor*|, kvietíst -a *m*, kvietístičen -čna -o

kvinár -ja *m* |*verz*|

kvinkvénij -a *m petletje*

kvínta -e *ž glas.*, kvínten -tna -o: ~i krog, kvintakórd -a *m glas.*

kvintál *[-ál]* -a *m cent, stot*

kvintesénca -e *ž zrno, jedro, prava vsebina*

kvintét -a *m glas.*, kvintéten -tna -o: ~i zbor

Kvintiliánus -na *m in* Kvintiljàn -a *m* |*rimski retor*|, Kvintilijánov -a -o

kvintilijón -a *m peta potenca milijona*

Kvíntus -a *in* Kvínta *m rim. os. i.*, Kvintov -a -o

Kvirinál *[-ál]* -a *m* |*griček v Rimu*|, kvirinálski -a -o *[-ls-]*

kvísling -a *m izdajavec*, kvíslinški -a -o *izdajavski*, kvíslingovec -vca *m*; *gl. tudi* Quisling

kvíško *prisl.*: ~ pogledati, planiti, cene gredo ~

kvócient -a *m količnik*: delni ~

kvóčka -e *ž koklja*

kvódlibet -a *m mešanica, pisana zmes, šara*

kvókati -am *kokati*: kvočka kvoka, kvóka -e *ž koklja*

kvórum -a *m potrebno število glasovavcev*

kvóta -e *ž določeni del, delež, znesek*

kvotidiána -e *ž med. malarija z mrzlico vsak dan*

L

l *[lə / èl]* *m neskl. ali* èl -a *m*: mali l, véliki L, od èla naprej, z velikim L

Lába -e *ž*: po ~i navzgor, lábski -a -o

labiál *[-ál]* -a *m ustničnik*, labiálen -lna -o *[-ln-]* *ustničen*, labializírati -am *izgovarjati z zaokroženimi ustnicami*, labializíran -a -o, labializíranje -a *s*, labializácija -e *ž*; labiodentál *[-dl]* -a *m ustnično-zobni glas*, labiodentálen -lna -o *[-ln-]*; labiovelár -a *m*, labioveláren -rna -o

Labién(us) -na *m* |*legat Julija Cezarja*|, Labiénov -a -o

labílen -lna -o *opotečen, nestalen, omahljiv, nestanoviten*: ~o ravnotežje, labílnost -i *ž opotečnost, nestalnost, omahljivost* >*[-ln-]*

labírint -a *m blodnjak, med. notranje uho*, labirintski -a -o

labód -a *m*: ~ pevec, ~ grbec, labódov -a -o: ~ vrat, ~o perje, labodíca -e *ž*

|*samica*|, labódič -a *m* |*mladič*|, labódji -a -e: ~a pesem, ~e bel, ~i spev = labódnica -e *ž*, labodnják -a *m* |*bivališče*|

lábora -e *ž min. konglomerat*, láborast -a -o: ~a tla, ~ kamen, lábornat -a -o: ~ svet; láborje -a *s drobir iz labore*

lábora -e *ž* |*velika latvica*|: ~ kislega mleka, láborica -e *ž*

laboratórij -a *m delavnica*, laboratórijski -a -o: ~e vaje, ~o steklo; laboránt -a *m laboratorijski pomočnik*, laborántka -e *ž*, laborántski -a -o; laborírati -am: ~ za zapeko → *bolehati za zapeko, trpeti od zapeke, zaradi zapeke*

Lábot -a *m kr. i.*: ~ na Koroškem, lábotski -a -o: Labotska dolina, Lábotnica -e *ž* |*reka*|

Lábrador -ja *m* |*polotok*|, lábradorski -a -o, labradorít -a *m min.*

laburističen -čna -o: ~a stranka, laburíst -a *m*, laburízem -zma *m*

Lacedémon -a *m Lakedaimon*

Láčij -a *m* |*pokrajina v Italiji*|, lácijski -a -o

láčen -čna -o, *prim.* bòlj láčen: ~ kruha, hvale, ~a jetika, ~e oči, ~ kakor pes, kakor volk; ~ je, da se vanj, skozenj vidi; ~ je, da se duša v njem lovi; láčnost -i *ž*, láčnež -a *m*; láčne -čen *[-čən] ž mn.* = láčnice -ic *ž mn. lakotnice*, láčnik -a *m lačno drevo*; láčiti -im: teden dni je psa lačil; láčniti -im *lakoto delati*, láčnjenje -a *s*: ta voda lačni

Ladínec -nca *m*, Ladínka -e *ž*, ladínski -a -o, ladínščina -e *ž retoromanski jezik*

Ládislav -a *m os. i.*, Ládislavov -a -o; Lácko -a *m*, Láckov -a -o; Ládo -a *m*, Ládov -a -o; Ládislava -e *ž os. i.*; Láda -e *ž*, Ládin -a -o

ládja -e *ž*, *rod. mn.* ládij 1. trgovska, prevozna, matična, šolska, bojna ~, ~ na vijak; ziblje se ko ~, 2. cerkev ima tri ~e; 3. ~ pri mlinskih rakah; 4. portugalska ~ *zool.*; ládjin -a -o: ~ rilec; ládijski -a -o: ~i dnevnik, ~i tovor, ~a tla = ~i pod; ládjica -e *ž* 1. *majhna ladja*, 2. papirnata ~ *zool.*, 3. ~ pri sadilniku krompirja; ládjati -am *pluti*, ládjanje -a *s*, ladjávec -vca *m* = ladjár -ja *m*, ladjárski -a -o; ládjišče -a *s in* ladjíšče -a *s (jezerski) pristan*; ladjévje -a *s*; ládjičar -ja *m* |*oblič*|

ladje- *v sestavi*: ladjedélec -lca *m*, ladjedélski -a -o, ladjedélstvo -a *s*, ladjedélnica -e *ž*, ladjedélniški -a -o >*[-dél-]*; ladjemérec -rca *m*, ladjemérski -a -o, ladjemérstvo -a *s*

lady *[léidi / lédi] ž neskl. gospa*: ~ Macbeth, ladyjin -a -o *in* ladin -a -o: ~o zdravje

Laêrt(es) -ta *m*, Laêrtov -a -o: ~ sin Odisej

laféta -e *ž podstavek topovske cevi*, laféten -tna -o

La Fontaine *[lafontên]* -na *m* |*franc. basnopisec*|, La Fontainov -a -o, lafontainski -a -o

lág -a *m*, *samo v zvezi*: v ~ hoditi, iti *počasi, lagodno, zložno*

lagáti lážem (se), láži -te *in* -ite! lagàl -ála -o, lagánje -a *s*: ~ se komu, debelo ~; laže, da se kar kadi, da sam sebi verjame, kakor pes teče; laže, da se tema dela, kakor bi orehe trl, kaj se lažeš?

lágev -gva *m* 1. *sod*, 2. *steklenica*, lágva -e *ž velika steklenica, pletenka*, lágvica -e *ž*, lágvič -a *m* = lágviček -čka *m* |*sodček*|

lágod -i *ž*, lágoden -dna -o *in* lagôden -dna -o *zložen*, lágodnost -i *ž in* lagôdnost -i *ž*, lagodíti -ím: to mi lagodi, lágodnik -a *m lagoden človek*; lágot -i *ž*: z ~jo delati; lagôta -e *ž zložnost*, lagôten -tna -o *zložen*, lagôtnost -i *ž*

Lago Maggiore *[lágo madžóre] m neskl.*

lagúna -e *ž morska plitvina, obrežni otoček*: beneške ~e, lagúnski -a -o

Làh Láha *m*, Láhov -a -o: pošten ko ~ koš, Láhinja -e *ž*, láški -a -o: ~i rizling, láščina -e *ž italijanščina*; lahón -a *m*, lahónski -a -o; làh láha *m* |*olje*|; *gl. tudi* Laško

láhek -hka -o *in* lahèk *[-hək] in* lahák lahkà -ó -í -é -á, *dol.* láhki -a -o, *prim.* lážji -a -e, *prisl.* lahkó, láž(j)e *in* lágIje: ~ korak, jezik, ~a sapa, naloga, bolezen, smrt, ~a konjenica, ~a atletika, ~o spanje, delo, ~o dekle; ~o noč! ~ kakor pero; tebi se je ~o smejati; ~o si misliš, ~o greš, zdaj že ~o nehaš; ~o da pride >*[lah- / ləh-]*

láhen -hna -o *in* lahán, lahèn *[-hən]* -hnà -ó -í -é -á, *prim.* lahnéjši -a -e; *prisl.* lahnó, lahnéj(š)e; lahnéti -ím *lahek postajati*, lahnèl -éla -o, lahnênje -a *s*: bolnik kar lahni; lahníti -im *lahkati, napraviti kaj lažje*, lahni -íte! lahníl -a -o, lahnjênje -a *s*; lahnôta -e *ž*, láhnost -i *ž* >*[lah- / ləh-]*

Láhesis Láhese *ž gr. mit. sojenica, ki prede nit*, Láhesin -a -o

láhet -htí *ž laket*, láhten -tna -o

láhkati -am *z roko poskušati, kako lahko je kaj*, láhkanje -a *s*; lahčáti -ám *lajšati*, lahčáj -ájte! lahčál -ála -o, lahčánje -a *s* >*[lah- / ləh-]*

lahko- *v sestavi*: lahkoatlét -a *m*, lahkoatlétski -a -o; lahkokríl *[-íl]* -a -o; lahkokrúhar -ja *m* = lahkokrúhec -hca *m kdor rad zlahka živi*; lahkokŕven -vna -o *sangviničen*; lahkomíseln -a -o, lahkomíselnost -i *ž*, lahkomíselnež -a *m*, lahkomíselnica -e *ž* >*[-səln-]*; lahkomíšljen -a -o, lahkomíšljenost -i *ž*, lahkomíšljenec -nca *m*, lahkomíšljenka -e *ž*; lahkonòg -óga -o; lahkooborožênec -nca *m*; lahkovéren -rna -o, lahkovérnost -i *ž*, lahkovérnež -a *m*, lahkovérnica -e *ž*; lahkožív -a -o, lahkožívost -i *ž*, lahkožívec -vca *m*, lahkožívka -e *ž*, lahkožívček -čka *m*

lahkôta -e *ž*, lahkôten -tna -o, lahkôtnež -a *m*, lahkôtnost -i *ž*; lahkóča -e *ž*; láhkost -i *ž* >*[lah- / ləh-]*

lahkotica -e *ž bot. kokotica*

lahnják -a *m [lah- / ləh-] m min. apneni maček, lehnjak*

láik -a *m* 1. *svetni človek*, 2. *nestrokovnjak*: ~ v kaki stvari, láiški -a -o, láičen -čna -o; laizírati -am, laizácija -e *ž*: ~ šole >*[la-i-]*

Láis Láide *ž |gr. hetera|*, Láidin -a -o

lájati -jam *in* -jem, lájanje -a *s*: ~ na luno, ~ nad ponočnjaki, lisica laja, lájež -a *m*: pasji ~, lájav -a -o: ~ človek, ~a usta, lájavec -vca *m človek hudega jezika*, lájavka -e *ž*, lájavski -a -o; lájavt -a *m zmerjavec*, lajálo -a *s znč.*; lajáč -a *m prerijski volk*

lájna -e *ž* 1. ~o goniti, to je že stara ~, na beraško ~o priti; 2. *vlačuga*; lájnati -am, lájnanje -a *s* 1. zmerom eno ~, 2. *potepati se*; lájnar -ja *m*, lájnarica -e *ž*, lájnarski -a -o

lájno -a *s gnoj, umazanija*, lájnast -a -o, lájnar -ja *m zool.*, lájnež -a *m bot.*

Lájovic -vca *m |sl. skladatelj|*, Lájovčev -a -o: ~e skladbe

lájšati -am, lájšanje -a *s*, lajšálo -a *s |pripomoček|*, lajšáva -e *ž*, lajšálen -lna -o *[-ln-]*

lájt -a *m |sodček|*, lájtič -a *m*, lájta -e *ž*: ~ za žito, za gnojnico, lájtica -e *ž*

lák -a *m*: alkoholni, barvni, asfaltni, bročev ~, lákast -a -o: ~i čevlji; lakírati -am *loščiti, pološčiti*, lakíran -a -o, lakíranje -a *s*; lakírnica -e *ž |prostor|*

lakáj -a *m strežnik*, lakájski -a -o *strežniški, suženjski (po duhu)*, lakájstvo -a *s*

Lakedáimon -a *m |pokrajina stare Grčije|*, Lakedaimónec -nca *m*, Lakedaimónka -e *ž*, lakedaimónski -a -o

láket -kta *m*: dva ~a, trije ~i; láketen -tna -o: ~a mera, lákten -tna -o: ~i zgib, láketnica -e *[-kət-] ž |kovinska narokva|*; láket bráda láket bráde *ž*

lákmus -a *m |modro barvilo|*, lákmusov -a -o: ~ papir

láknica -e *ž bot. cikorija*

lakolít -a *m geol. globinsko kamenje, magma, globočnina*

lákom -a -o = lákomen -mna -o: ~ na denar, časti ~, lákomnost -i *ž* = lákomstvo -a *s*; lákomnež -a *m* = lákomnik -a *m*; lákomec -mca *m* 1. *človek*, 2. *škaf*; lákomnica -e *ž* 1. *lakomna ženska*, 2. *škaf, lij*, lákomček -čka *m lij*

Lakónija -e *ž Lakedaimon*, Lakónec -nca *m*, lakónski -a -o: ~i odgovor; lakóničen -čna -o *kratek, jedrnat*, lakóničnost -i *ž*, lakonízem -zma *m*

lákota -e *ž* = lákot -i *ž*: huda, volčja, predrta ~, živa ~ *nenasitnež*; za ~o = od ~e umreti (°~e umreti); navadna, bela, rumena, divja ~ *bot.*; lákoten -tna -o: ~ na vino, ~i roj *čeb.*, lákotnik -a *m* 1. *nenasiten, lačen človek*, 2. *bot.*; lákotnica -e *ž* 1. *lačna ženska*, 2. v ~i, v ~ah ga bode; lákotnost -i *ž pohlep*

láksen -sna -o *ohlapen, popustljiv, širokovesten, prim.* láksnejši -a -e *in* bolj láksen; láksnost -i *ž*, láksnež -a *m*; laksatív -a *m med. odvajalo, čistilo*; laksatíven -vna -o *med. čistilen, odvajalen*; laksírati -am *odvajati*, laksíranje -a *s*

laktácija -e *ž izločanje mleka, dojenje*: ob ~i, laktométer -tra *m*

laktóza -e *ž mlečni sladkor*

láma -e *ž zool.*, lámji -a -e: ~a volna, lámin -a -o: ~ trup

láma -a *in* -e *m |budistovski višji duhovnik|*, lamaízem -zma *m |vera budističnih Tibetancev|*, lamait -a *m pripadnik lamaizma*, lamaítski -a -o

La Manche *[lamánš]* La Manchea *m*: kanal ~ *Rokavski preliv*

Lamarck *[lamárk]* -a *m* |*franc. naravoslovec*|, lamarkízem -zma *m nauk o dedovanju lastnosti*

lámbda *m neskl. in* lámbda -e *ž* |*grška črka*|: mali ~, z velikim ~

Lámberg -a *m*, Lámbergov -a -o; Lámbergar -ja *m*, Lámbergarjev -a -o, lámberški -a -o: ~o gospostvo

lambréta -e *ž* |*motorno vozilo*|

laméla -e *ž platica, ploščica, tanka kovinska žica za okras*, lamélast -a -o = lamelózen -zna -o *ploščičast*

lamentácija -e *ž tožba, žalna pesem*, lamentírati -am *tožiti, objokovati, žalovati*, lamentíranje -a *s*

***lámpa** -e *ž svetilka*, *lámpica -e *ž lučka*, *lampárna -e *ž svetilničarna*, lampijón -a *m*, lampijónček -čka *m*

lamprofilít -a *m min.*

Lámpsakos -ka *m* |*gr. mesto ob Helespontu*|

lán lanú *in* lána *m*: ~ goditi, mikati, mladiti, pogrniti, rositi, sušiti; lanén -a -o: ~a pogača, glavica, preja, ~o olje; laníšče -a *s njiva, kjer je rasel lan; prostor, kamor pogrinjajo lan*; laníščen -čna -o *kar raste na laništču*: ~a repa; laníščnica -e *ž* 1. *jama za sušenje lanu ob trenju*, 2. repa ~; lánovec -vca *m lan, ki se ne preza*; lánovka -e *ž dninarica, ki je dobila za plačilo v najem laništče (za krompir)*; lanenína -e *ž* = lanína -e *ž*: oblačiti se v ~o; lanič -íča *m bot.*; lanopérka -e *ž bot.*

Lancaster *[lênkestər]* -tra *m* |*angl. pokrajina*|, lancastrski -a -o

lancéta -e *ž suličast kirurški nožič*, lancéten -tna -o: ~a oblika

láncknehť -a *m* |*vojak*|, láncknehtovski -a -o: ~o vojskovanje

lánež -a *m gorski hrbet, gorsko sleme*

Langobárdi -ov *m mn.* |*germ. pleme*|, langobárdski -a -o

Lángus -a *m* |*sl. slikar*|, Lángusov -a -o: ~i portreti

langústa -e *ž* |*morski rak*|

láni *prisl.*, lánski -a -o: mara zanj kakor za ~i sneg, ~o leto, lanskoléten -tna -o → *lanski*, lánščak -a *m lanska žival*, lánščina -e *ž lanski pridelek*

lanika -e *ž bot.*

Laníšče -a *s kr. i.*, na ~u, z ~a, laníški -a -o, Laníščar -ja *m*

lanolín -a *m kem., med.*

lansírati -am, lansíranje -a *s*: ~ torpedo *izstreliti*, ~ vesti → *novice trositi, raztrositi, vreči med ljudi*

lantán -a *m min.*

Laókoon -onta *m gr. mit.*, Laókoontov -a -o: ~a smrt, skupina

Láos -a *m* |*azijska država*|, láoški -a -o

lápa -e *ž, nav. mn.* lápe láp *ž živalske ustnice*: pasje ~e, lápav -a -o = lápast -a -o *gobezdav*, lápati -am = lápiti -im = laptáti -ám: pes lapa po muhah; lápavec -vca *m* = lapàn -ána *m* = lapávs -a *m gobezdač*

lapálija -e *ž* → *malenkost*

lapidáren -rna -o *kratek, jedrnat, klen (kakor napisi na kamnu)*: ~ slog, lapidárnost -i *ž*; lapidárij -a *m zbirka starih kamnitnih spomenikov in napisov*

lápis -a *m med., kozm.*

Laplace -cea *[laplás -a]* *m* |*franc. astronom*|, Laplaceov -a -o

Lapónec -nca *m*, Lapónka -e *ž*, Lapónsko -ega *s*, na ~em, Lapónska -e *ž* |*pokrajina v severni Finski*|, iz ~e, lapónski -a -o, lapónščina -e *ž*

lápor -ja *m*: ilnati, sivi, kredasti ~, láporjev -a -o, láporast -a -o: ~a zemlja, lápornat -a -o

Láporje -a *s kr. i.*, v ~u, iz ~a, láporski -a -o, Láporčani -ov *m mn.*

lápsus -a *m spodrkljaj, spozaba*: primeril se mu je ~ calami *[kálami] zapisalo se mu je*; to je bil ~ linguae *[língve] zareklo se mu je*

lapúh -a *m bot.*: zajčji ~, planinski ~, lapúšek -ška *m*, lapúhov -a -o: ~ list, lapúšje -a *s*

lár -a *m starim Rimljanom varuh domačega ognjišča, nav. mn.* lári -ov *m*

lárgo *prisl. glas. počasi, široko*; lárgo -a *m*: z ~om, v ~u, larghetto *[largéto] prisl. glas. nekoliko počasi*

lárinks -a *m grlo*, laringálen -lna -o *[-ln-]*: ~a kriza, laringoskóp -a *m ogledalce za ogledovanje grla*, laringoskopíja -e *ž*, laringologíja -e *ž nauk o grlu in njega zdravljenju*, laringológ -a *m zdravnik za grlo*; laringítis -a *m vnetje grla*

Larísa -e *ž* |*mesto v Tesaliji*|, lariški -a -o

Larousse *[larús]* -ssa *m*, Laroussov -a -o: ~i besednjaki

larpurlartízem -zma *m*, larpurlartíst -a *m*, larpurlartístičen -čna -o, larpurlartístovski -a -o

lás lasú *in* lása *m*, *mn.* lasjé lás: gosti, ščetinasti ~je, za ~ odnehati, ni za ~ boljši, za ~ je manjkalo, življenje mu visi na ~u, tudi ~u mu ni skrivil; ~je gredo z glave, ~je grejo pokonci, se ježijo, ~je ga bole; ~e si puli, so si že v ~eh, vino gre v láse; te bom za láse, za ~e mu gre *mu trda prede*, za ~e privlečeno; lásec -sca *m* = lášček -ščka *m* = lásek -ska *m*, lásen -sna -o: ~i koren, ~a igla, lasàt -áta -o: ~a glava, koža; lásast -a -o: ~a cevčica, ~o zlato; lásnat -a -o, lášćast -a -o; lasíšče -a *s*: bujno ~; lásje -a *s*: predivno ~; lásar -ja *m* |*prekupčevavec*|; lasnína -e *ž* *lasna snov*

lasáti -ám, lasàj -ájte! lasàl -ála -o, lasánje -a *s*: otroci se lasajo; lasáč -a *m*: to so ti sami ~i; lásati -am *kosmatati*: blago se lasa *razpada v vlakna*

lascíven -vna -o *opolzek*, *polten*, lascívnost -i *ž* *opolzkost*, *poltenost*, lascívnež -a *m*

láskati -am se *dobrikati se*, láskanje -a *s*: ~ se dekletu z darili, laskam si, da sem zadevo lepo uredil; °to mi laska *mi je všeč*, *pogodu*, *mi godi*; láskav -a -o: ~o govorjenje, vedenje, priznanje; to je zame ~o, láskavec -vca *m*, láskavka -e *ž*, láskavost -i *ž*

láskrn -a -o *izbirčen*, *kočljiv v jedi*, *sladkosneden*, láskrnost -i *ž*, láskrnež -a *m*, láskrnica -e *ž*, láskrnik -a *m*

lasnica -e *ž* 1. *lasasta cev*, *žilica*; *kapilarka*; 2. *trihinela*, 3. *svitek las*; 4. *trava*; lasníčen -čna -o *kapilaren*, lasníčnost -i *ž* = lasovítost -i *ž* *kapilarnost*; lásnica -e *ž* *lasna igla*

lasník -a *m* *deteljni predenec*

láso -a *m* *vrv z zanko*: lov z ~om

Lassalle *[lasál]* -lla *m* |*nem. socialist*|, Lassallov -a -o, lassalovec -vca *m*, lassalovski -a -o, lassalovstvo -a *s*

lást -í *ž*: v ~ dati, v ~i imeti, v ~ spraviti, lásten -tna -o: v svojo ~o hišo ni smel, ~a hvala, ~a cena, na ~e stroške → *na svoje stroške*, *ob svojem*; z njemu ~im humorjem; iz ~ega nagiba → *sam od sebe*; v ~em imenu → *v svojem*; v ~o škodo → *v svojo*; ~o ime *slov.*; lastnína -e *ž*: tuja ~, lastníński -a -o: ~a pravica, lastník -a *m*, lastnica -e *ž*, lastníški -a -o, lastništvo -a *s*; lastnoróčen -čna -o → *svojeročen*

°lástika -e *ž* *elastika*

lastínec -nca *m* *pr. zg.* *svobodnjak*, lastíne lastín *ž* *mn. pr. zg.*

lastíti -ím si *in* se, lásti -íte! lastíl -a -o: ~ si tuje blago, ~ se tujega blaga; fantič se le očeta lasti *se ga drži*, lastítev -tve *ž*

lastnóst -i *ž*: dobra, lepa, grda ~; °v ~i varuha *kot varuh*

lástovica -e *ž* = lástovka -e *ž*: kmečka, mestna ~; morska ~ |*riba*|; lástovičica -e *ž*; lástovičji -a -e: ~e gnezdo, lástovkin -a -o; lástovičjak -a *m* = lástovjak -a *m* |*govno*|; lástovičar -ja *m* |*metulj*|; lastopér -a *m* |*ptič*|

lasúlja -e *ž*, lasúljar -ja *m*, lasúljarica -e *ž*, lasúljarski -a -o, lasúljarstvo -a *s*

Lášče Lášč *ž* *mn. kr. i.*, v (Vélikih) ~ah, (veliko)láški -a -o, Láščan -a *m* *Velikolaščan*

laščèc -à *m* *in* láščec -a *m* *klop* >*[-šč-]*

Láško -ega *s* *kr. i.*, v ~em, iz ~ega, láški -a -o: ~o pivo, ~e toplice, Laščàn -ána *m*

Láško -ega *s* *Italija*, na ~em, z ~ega; *gl. tudi* Lah

láštnik -a *m* |*oblič*|

lát -í *ž* = lát -a *in* -ú *m*: prosen ~, latjè -à *s* *in* látje -a *s* = látovje -a *s*; látec -tca *m*, latič -íča *m*: proso zasliši mlatiče, pa skoči v ~e; latína -e *ž* *lat*; latica -e *ž*: koruzna ~; látast -a -o *latu podoben*; látnat -a -o = látovnat -a -o: ~i oves; latíti -ím, latênje -a *s* = latováti -újem se, latovánje -a *s*; látovka -e *ž* *bot.*

láta -e *ž*: ~ v kozolcu, latník -a *m* = látovec -vca *m* |*klin*|, látnik -a *m* 1. *leseno ogrodje za brajdo*: sedeti pod ~om, 2. *fižol*, látovnik -a *m* *vrtna ograja iz lat*, lática -e *ž*, latína -e *ž* *dolgo*, *neomajeno smrekovo deblo*, látast -a -o; látati -am *late s klini pribijati*, látiti -im: ~ streho

latên -a *m* *arheol.* *predrimska železna doba*, latênski -a -o

laténten -tna -o *skrit*, *skriven*, *prikrit*, *fiz.* *vezan*, laténtnost -i *ž* = laténca -e *ž* *prikritost*, laténčen -čna -o: ~a doba (bolezni)

laterálen -lna -o *[-ln-]* *stranski*, *obstranski*: ~i glas, laterálnost -i *[-ln-]* *ž*

Laterán -a *m* |*rimski muzej in katedrala*|, lateránski -a -o: ~i koncil

latérna -e *ž* 1. *svetilka s steklenim ohišjem*, 2. *kupolast nastavek nad streho*; latêrna mágika -e -e *ž* |*projekcijski aparat*|, latérnski -a -o: ~i ročaj

latifúndij -a *ž veleposestvo*, latifúndijski -a -o *veleposesten*, latifúndijec -jca *m veleposestnik*

Latínci -ev *m mn.* |*narod v starem Laciju*|, latínski -a -o: ~i slovar, ~o jadro, Latinska Amerika, latinskoamêriški -a -o, latínec -nca *m*: v gimnaziji je bil dober ~, latiníst -a *m kdor znanstveno pozna latinščino*, latínščina -e *ž*; latinízem -zma *m latinska jezikovna posebnost, nje posnetek v domačem jeziku*; latíniti -im *prevajati v latinščino*, latínjenje -a *s*; latinčeváti -újem *vtikati latinske besede v domači jezik*, latinčevánje -a *s*; latínica -e *ž* |*pisava*|

Látium -tia *m Lacij*

látovščina -e *ž* |*z dostavljanjem in prestavljanjem zlogov prenarejen jezik*|, látovski -a -o: ~i jezik

latrína -e *ž stranišče na planem*

látvica -e *ž* 1. *skodela za mleko*, 2. *polž*, látvičast -a -o, látvičen -čna -o: ~i rob → *rob latvice*, látvička -e *ž bot.*

Lausanne *[lozán]* -nna *m* |*švic. mesto*|, lausanski -a -o, Lausánec -nca *m*, Lausánka -e *ž*

láva -e *ž kredenca*

láva -e *ž kamnina, izmeček ognjenika*, láven -vna -o: ~a odeja

lavantínski -a -o: ~a škofija

lávdanum -a *m med.* |*pomirjevalno zdravilo*|

°lavéndel -dla *m bot. sivka*

lavína -e *ž* → *plaz*

Lavínia -e *ž rim. mit.*, Lavínium -ia *m* |*mesto v Laciju*|, lavínijski -a -o

lavírati -am *omahovati, loviti ravnotežje med tokovi, smermi, nazori, premagovati težave*, lavíranje -a *s*

°lávor -a *m lovor*

lavór -ja *m* |*posoda za umivanje*|

lavreát -a *m (z lovorom ovenčan) nagrajenec, zmagovavec*

Lavréncij -a *m os. i.*, Lavréncijev -a -o; Lavréncija -e *ž*, Lavréncijin -a -o

lavretánski -a -o: ~e litanije

Lávrica -e *ž kr. i.*, na ~i, lávriški -a -o, Lávričani -ov *m mn.*

lávti -ov *m mn. strm, krašnat svet v snežniških rebréh*

Layer *[lájer]* -ja *m* |*sl. slikar*|, Layerjev -a -o: ~e podobe

láz *in* láz -a *m otrebljen svet, mn. tudi* láze

láz *ž*: ~e trebiti, žgati, kopati; lázar -ja *m* = láznik -a *m stanovavec v lazu, rovtar*; laznina -e *ž* = lázovina -e *ž in* lazovína -e *ž najemnina za laz*, lázec -zca *m* = lázič -a *m*

láz -í *ž vrata v plotu*

làz láza *m deska pri kozolcu, ki se predeva, da skladač nanjo stopi*; láza -e *ž* |*lestev*|

Làz Láza *m kr. i., tudi* Lázi -ov *m mn. in* Láze Láz *ž mn. kr. i.*, láški -a -o, *tudi* lažánski -a -o *in* lázenski -a -o *[-zən-]*, Lažàn -ána *m*

Lázar -ja *m os. i.*: car ~; Lázarjev -a -o; lazaríst -a *m*, lazarístovski -a -o

lázar -ja *m*: gozdni ~ |*polž*|

lazarét -a *m vojaška bolnišnica*, lazaréten -tna -o

lazíti lázim, lázi -íte! lázil -íla -o, lázenje -a *s in* láziti -im *s stal. poud.*: gosenice, polži lazijo po zelju, po vseh štirih ~, ne lazi za menoj! nekdo lazi okoli hiše; láznik -a *m kdor lazi*, lázar -ja *m otrok, preden shodi*; lázica -e *ž* 1. *uš*, 2. *bot.*; laznína -e *ž* = lazéčina -e *ž plazivci*

lázovec -vca *m min.*

lazúr -ja *m* |*modrilo*|, lazúrec -rca *m min. višnjevec*, lazurít -a *m* |*drag kamen*|, lazúren -rna -o *moder, višnjev*

láž -í *ž*: ~ iz zadrege, v sili; debela, kosmata, grda ~; na ~ postaviti, na ~i ostati, ~ ima kratke noge; láž beséda láž beséde *ž*

lážen -žna -o: ~a pobožnost, ~o ime, ~i Smerdis, ~i liberalizem, ~a ustavnost; lážnost -i *ž*, lažník -a *m*, lažnica -e *ž*

°laži- *v sestavi*: *lažen*

lažnív -a -o: ~e besede, ~i preroki, lažnívost -i *ž*, lažnívec -vca *m*, lažnívka -e *ž* 1. *ženska*, 2. *bot.*

le *čl., nasl.*: le-tá, le-tó, le-téga, le-tému, le-té, le-óni, le-óna, le-óno, le-ónega; le-sèm, le-tàm, le-tù

lè *prisl.* 1. *poziva*: ~, če si upaš; ~ čakaj, ~ pridi, ~ počasi, naj ~ pove; 2. *omejuje*: vrnil se je ~ eden, če ~ upaš, hódi ~ počasi, ne ~ tí, ne ~ sedmi, tudi osmi; 3. *poudarja*: kam je ~ šel? ~ kam je šel? pa je ~ dobro, če človek kaj zna; pa ~ zaléže

leader *[lídər]* -ja *m* 1. *politični voditelj stranke, smeri, gibanja*; 2. *uvodnik*; leaderski -a -o; *tudi* lider

Leánder -dra *m os. i.*, Leándrov -a -o; Leándra -e *ž*, Leándrin -a -o

lebdéti -ím → *držati se, viseti, plavati*: postovka lebdi nad poljem → *visi, se*

drži, trepeta; podoba mi lebdi pred očmi → *mi je, mi miglja pred očmi*, smeh mu lebdi na obrazu → *mu igra, počiva*

léca -e *ž prižnica*

lécati -am se *pretegovati se*, lécanje -a *s*

léct -a *m strdenje*, léctov -a -o: ~o srce, léctar -ja *m*, léctarski -a -o, lectarija -e *ž*

léča -e *ž*: *bot.* prava, divja, vodna, žabja ~; *fiz., fot., anat.* steklena, kristalna, razpršilna, zbiralna, vzbočena, konkavna, dostavna, iskalna, povečevalna ~; léčica -e *ž*, léčje -a *s*: akromatično ~; léčen -čna -o: ~i strok, ~a vzboklina; léčast -a -o: ~ kamenček, léčnat -a -o: skleda je še vsa ~a; léčar -ja *m zool.* |*žužek*|, léčevina -e *ž in* lečevína -e *ž* |*slama*|, léčišče -a *s in* lečišče -a *s njiva, kjer je rasla leča*, léčnica -e *ž bot.*

lečén -a -o *zdravilen, čaroven*: koren ~

léči léžem, lézi -te! légel lêgla -o 1. pojdi léč! ~ spat, pred tednom je legel, mrak leže na vas, bridkost mu je legla na srce; 2. jerebica leže jajca; moj dom je tam, kjer se ležejo orli in nevihte; léženje -a *s*: ~ jajc

léčiti -im *lit. zdraviti*, lečílen -lna -o *[-ln-] lit. zdravilen*

léd ledú *in* léda *m*, *mn.* ledóvi: plavni ~, skladasti ~, nadanji, polarni, goli ~; ~ se dela; ~ se taja, se lomi, poka, drži; ~ je prebit, na ~ speljati, iti komu na ~, léden -dna -o: ~a ploskev, vrečica; ledníca -e *ž voda iz ledu*; lédast -a -o: ~o steklo; lédar -ja *m*, ledárna -e *ž*: v ~i izdelujejo led; ledíšče -a *s*: pred nami je bilo neizmerno ~; toplomer je zdrknil pod ~, ledovnják -a *m hladilnik*, ledóvje -a *s*

Léda -e *ž gr. mit.*, Lédin -a -o: ~a otroka

ledén -a -o: ~a skorja, sveča, odeja, drča, skril, gora, doba; ~a kopel, ~a kava, ~e rože, počí; Ledeno morje; ~o mrzel, ~o srce; ~i možje; ledénost -i *ž*; ledénec -nca *m januar, kandis*, ledénček -čka *m ledena sveča*, ledénčica -e *ž* |*hruška, češnja*|; ledénka -e *ž* 1. *zrno toče*, 2. *sukanec*, 3. *solata*; ledenják -a *m* 1. *žebelj sekanec*; 2. *mn.* ~i *ledeni možje*; ledenica -e *ž* |*jama, klet, omara*|

ledenéti -ím, ledenèl -éla -o, ledenênje -a *s*: voda ledeni; ledeníti -ím, ledenil -a -o, ledenjênje -a *s*: vodo umetno ~ *spreminjati v led*; vode se ledenijo; strah mu ledeni kri v žilah

ledeník -a *m*, ledeníški -a -o: ~i svet, rep, ~a groblja, ~o jezero

ledetína -e *ž*: oranžna ~ |*jed*|

ledína -e *ž neobdelan svet, trata*: ~o orati, v ~o pustiti *ne obdelati*, otroci se igrajo na ~i pred hišo; ledínica -e *ž*; ledínast -a -o *neobdelan, travnat*; ledínski -a -o: ~a imena; ledínec -nca *m stanovavec na ledini*; ledínščica -e *ž bot.*

Ledína -e *ž kr. i.*, na ~i, z ~e, ledínski -a -o, Ledínec -nca *m*; *tudi* Ledine -ín *ž mn.*: v ~ah je bil doma pesnik Žakelj-Ledinski

ledírati -am *poškodovati, raniti*; ledíranec -nca *m poškodovanec*; lezíja -e *ž poškodba, rana*, lezíjski -a -o

lédje -a *s*, *nav. mn.* lédja lédij: ~a so prepasana; ledovje -à *s in* lédovje -a *s*, lédven -a -o *[-vən-]*: ~a odvodnica, mišica, anestezija

lédnik -a *m bot.* |*grašica*|

ledo- *v sestavi*: ledolòm -ôma *m*: ~ pri mostu, ledolómen -mna -o, ledolómec -mca *m*, ledolomívec -vca *m*, ledolomívka -e *ž* |*ladja*|; ledosèk -éka *m*

ledvíca -e *ž*, *nav. mn.* ledvíce; ledvíčke -ív *ž mn*: ~ v omaki; ledvíčen -čna -o: ~a pečenka, ~i pesek; ledvíčast -a -o: ~i skržek |*školjka*|; ~a skodela = ledvíčka -e *ž*, ledvíčar -ja *m* |*bolnik*|, ledvíčnik -a *m min., bot.*

lég -a *m*: kokoši enega ~a *gnezda*

léga -e *ž* 1. vodoravna, hrbtna ~; ~ mu dobro dé, jabolka v ~o dati; 2. zemljepisna ~; 3. *mn.* ~e pri vozu, na ~e postaviti sode, na ~e zložiti drva; 4. ~ papirja; 5. živina se pase po ~ah

legálen -lna -o *[-ln-] postaven, zakonit*, legálnost -i *[-ln-] ž*; legalizírati -am *uradno potrditi, overiti*, legalizácija -e *ž*, legalizíran -a -o

légar -ja *m med.*: trebušni ~ → *tifus*

legát -a *m* 1. *odposlanec*, 2. *volilo*, legatár -ja *m kdor dobi volilo*; legátor -ja *m pr. volivec, kdor daje volilo*, legácija -e *ž odposlanstvo*, legacíjski -a -o: ~i svetnik

legát -a *m zool.* |*ptič*|: vpije kakor ~

légati -am, léganje -a *s*: noč lega na zemljo, zvečer je zgodaj legal

legáto *prisl. glas. vezano*

legénda -e *ž* 1. *svetniška zgodba, čudežna pripoved, izmislek*; 2. *napotek za branje*; legendáren -rna -o: ~ junak, legendárnost -i *ž*

légija -e *ž*: rimska, tujska, častna ~, légijski -a -o, legionár -ja *m*, legionárka -e *ž*, legionárski -a -o; legijón -a *m*: cel ~ bolezni ima, legíst -a *m*

legírati -am *stapljati, zlivati kovine*, legíranje -a *s*; legíran -a -o: ~o zlato, ~e kovine; legúra -e *ž* → *zlitina*

legislatíven -vna -o *postavodajen, zakonodajen*, legislatíva -e *ž zakonodajna zbornica*; legislátor -ja *m zakonodajavec, zakonodajnik*; legislatúra -e *ž zakonodaja*; legislatúren -rna -o: ~a doba

legitímen -mna -o *postaven, zakonit, zakonski*, legitímnost -i *ž postavnost, zakonitost*; legitimácija -e *ž izkaznica*: imeti ~o za kaj *upravičenost, pravico, dovoljenje*, legitimírati -am: ~ koga *zahtevati od koga izkaznico*, ~ se *izkazati se z izkaznico*; legitimíst -a *m privrženec legitimnega vladarja*

lêglo -a *s* 1. *kotišče, (iz)vir*: ~ bolezni; 2. *organ*: sabljasto ~ kobilic

légnar -ja *m, nav. mn.* légnarji -jev *tramovi, po katerih spuščajo ali vzdigujejo sode*

léguan -a *m zool.* |*plazivec*|

legumín -a *m beljakovinska snov v sočivju*, leguminózen -zna -o, leguminóze -óz *ž mn. stročnice*

léha -e *ž greda, pas, del njive med dvema razoroma, ogon*: ~o posejati, na ~e orati, tu in tam je še kaka ~ snega, léhica -e *ž* = léšica -e *ž*

Le Havre *[ləávr]* -ra *m* |*franc. pristanišče*|, v ~u, lehavrski -a -o

lehnják -a *[ləh-] m lahnjak*

Leibniz *[lájbnic]* -a *m* |*nem. filozof*|, Leibnizov -a -o, leibnizovski -a -o

Leiden *[lájdən]* -dna *m kr. i.*, leidenski -a -o: ~a steklenica

Leipzig *[lájpcig]* -a *m kr. i.*, iz ~a, leipziški -a -o: ~i sejem; *tudi* Lipsko -ega *s*

leitmotiv *[lájtmotiv]* -a *m* → *vodilni motiv*

lèj lèjta lèjte *medm.*: lèj ga, lèj! lèjte no, lèjte! lèjte si no!

léj -a *m* |*romunska denarna enota*|, léjski -a -o: ~a valuta

lék -a *m*: ga ni ~a, zlata ni v njem niti za ~, pravni ~, lekárna -e *ž*, lekárniški -a -o, lekárnar -ja *m*, lekárnarica -e *ž*, lekárnarski -a -o, lekárnarstvo -a *s*

lékcija -e *ž pouk, učna ura, učna snov, berilo, list, graja*: prva ~, kratka ~, huda ~; dajati komu ~e *poučevati, učiti, grajati, v strah prijemati, učiti kozjih molitvic*; lékcijski -a -o; léktor -ja *m*, léktorski -a -o, lektorát -a *m*, lekcionár -ja *m zbirka nedeljskih evangelijev in listov*, lektíra -e *ž* → *branje, berilo*

léksikon -a *m*, leksikálen -lna -o *[-ln-] besednjaški, slovarski*; leksikografíja -e *ž*, leksikográf -a *m*, leksikográfski -a -o; leksikológ -a *m*, leksikologíja -e *ž*, leksikológški -a -o

***lemenát** -a *m semenišče*, *lemenátar -ja *m semeniščnik, bogoslovec*, *lemenátarski -a -o *bogoslovski*

lémez -a *m škarnik, splavarski drog*

lémež -a *m in* lêmež -éža *m* |*del pluga*|, lémežen -žna -o: ~a kost v nosu = lémežnica -e *ž anat. ralo*

Lémnos -osa *m* |*gr. otok*|, lémnoški -a -o

lémpa -e *ž* |*posoda*|, lémpast -a -o

lemúr -a *m, nav. mn.* lemúri -ov *strahovi, rimski duhovi umrlih*

lemurid -a *m polopica*

lén *in* lèn léna -o -i -e *in* lení -é -á; *prim.* bolj lén; *prisl.* léno *in* lenó: ~o črevo, ~a prebava; ~, da smrdi; ~ pisati, za pisanje; ~, da ga je zemlja žalostna; fant pa, ne bodi ~, jo pobere; lénost -i *ž*; lenčè -éta *m lenuh*; lenív -a -o, lenívec -vca *m*: troprsti ~ *zool.*, lenívka -e *ž*, lenívost -i *ž*; leníti -ím se, léni -íte se! lenîl -a -o, lenjênje -a *s*; lenáriti -im, lenárjenje -a *s*

Lénart -a *m os. i.*, Lénartov -a -o; Lénart -a *m kr. i.*, od ~a, k ~u, pri ~u; lénarški -a -o

lénart -a *m lenuh, zaspanec, stolček, podnožnik*: ~ ga je zmogel

Lenau *[lénau]* -a *m* |*nem. pesnik*|, Lenauov -a -o: ~e pesmi, lénauski -a -o: ~a otožnost

Léndava -e *ž kr. i.*, iz ~e, v ~i, léndavski -a -o: ~a naftna polja, Léndavec -vca *m in* Léndavčar -ja *m*

Lénin -a *m*, Léninov -a -o, léninski -a -o; leninízem -zma *m*, leninist -a *m*, léninovec -vca *m*; Léningrad -a *m kr. i.*, léningrajski -a -o, Léningrajčan -a *m*, Léningrajčanka -e *ž*; Léninsk -a *m kr. i.*

lenitív -a *m med. blažilo*, lenitíven -vna -o

Lénka -e *ž*, Lénkin -a -o, Lénčica -e *ž*; Léna -e *ž*, Lénin -a -o; Lénčka -e *ž*, Lénčkin -a -o

leno- *v sestavi*: lenokŕven -vna -o, lenokŕvnost -i *ž*, lenokŕvnež -a *m*; lenomíseln -a -o *[-səln-]*

lenôba -e *ž*: ti ~ lena, ~ za delo, ~o pasti; lenôben -bna -o, lenôbnež -a *m*, lenôbnica -e *ž*, lenôbiti -im se
Lenóra -e *ž os. i.*, Lenórin -a -o
lénta -e *ž svilen trak za redove*
lénto *prisl. glas. počasi*; lénto -a *m glas.*
lenúh -a *m*, lenúha -e *ž*, lenúška -e *ž*, lenúšček -čka *m*, lenúhinja -e *ž*, lenúhati -am, lenúšiti -im, lenúhar -ja *m*, lenúharski -a -o, lenuhâriti -im, lenuhârjenje -a *s*
Léon -a *m os. i.*, Léonov -a -o *in* Leónov -a -o; Léa Lée *ž os. i.*, Léin -a -o; Lèv Lêva *m*
Leonárdo da Vinci *[vínči]*, Leonárda da Vinci(ja) *m* |*it. slikar*|, Leonárdov -a -o *ali* da Vincijev -a -o
Leónidas -da *in* -de *m* |*branivec Termopil*|, Leónidov -a -o
leonídi -ov *m mn. astr.* |*zvezdni utrinki*|
Leonóra -e *ž os. i.*, Leonórin -a -o
leopárd -a *m*, leopárdov -a -o, leopárdovina -e *ž in* leopardovína -e *ž* |*koža*|
Leopárdi -ja *m* |*it. pesnik*|, Leopárdijev -a -o, leopárdijevski -a -o: ~i pesimizem
Leopóld -a *m in* Léopold -a *m os. i.*, Leopoldína -e *ž os. i.*, leopoldínski -a -o: ~a družba, leopoldínec -nca *m* >*[-ld-]*
lép -a -o *in* -ó -á -í -é; *prim.* lépši -a -e: ~ človek, značaj, ~a Vida, ~ po obrazu, postavi, značaju; ~ na zunaj, na pogled, za oko; na oko je ~; ~ó se vesti, ~ó ga je videti, ~ó dišati, na ~em pasti, se zlagati; ~(ega) se delati, seno smo v ~em (vremenu) spravili; ~ó (zate, od tebe), da si prišel; naše pripombe je za ~o vzel; *ta ~o (roko) mu daj! zaradi lepšega je vzel teto s seboj; ~e denarce stane, ~ čas ga nisem videl, ~ó pri miru bodi! prej me vabi, potem gre ~ó z doma, ko pridem; ~ó vse mi je izvrgel; ta je pa ~a! ~ó smo naleteli; ~ó bo pogledal, ko bo to videl; ~e reči slišim o tebi; zmeraj lepše!
lép -a *m*: ptičji ~ = lépec -pca *m*, lépek -pka -o = lépkast -a -o = lepljív -a -o, lepljívost -i *ž*, lépkost -i *ž*
lepák -a *m razglas, oglas, nalepljen na javnem prostoru*, lepákič -a *m*
lépen lepéna *m velik rastlinski list*: *bot.* planinski ~; lepénast -a -o = lepenàt -áta -o *z velikimi listi*; lepénec -nca *m lapuh*, lepénje -a *s rastlinski listi*
lepénjec -njca *m* |*hrošč*|
lepénka -e *ž* |*karton*|: glajena, stanjena, stisnjena, azbestna ~; lepénkar -ja *m*, lepénkarstvo -a *s kartonaža*
lepič -íča *m* |*goba*|, lepíca -e *ž bot. pasji jezik*, lépnica -e *ž bot.*, lepír -ja *m bot.*
lepíti *in* lépiti -im, lépljenje -a *s*, lepítev -tve *ž*, lepílo -a *s* |*pripomoček*|, lepílen -lna -o *[-ln-]*, lepívec -vca *m*, lepívka -e *ž*, lepívo -a *s* |*snov*|: škrobno ~; lepéti -ím, lepèl -éla -o, lepênje -a *s*: smola lepi na rokah, vnete trepalnice lepijo, lépljenka -e *ž* |*slika*|
lepo- *v sestavi*: lepobeséden -dna -o, lepobesédnost -i *ž*, lepobesédnik -a *m*; lepočúten -tna -o, lepočútnost -i *ž*, lepočútje -a *s*; lepoglásen -sna -o, lepoglásje -a *s*; lepolíčen -čna -o; lepopísen -sna -o, lepopísje -a *s*, lepopís -a *m kaligrafija*, lepopísnica -e *ž* |*zvezek*|, lepopísec -sca *m kaligraf*; leporéčen -čna -o, leporéčje -a *s*, leporéčnik -a *m*; leposlóven -vna -o, leposlóvje -a *s beletrija*, leposlóvec -vca *m beletrist*; lepoznánski -a -o, lepoznánstvo -a *s estetika*, lepoznánec -nca *m*
lepóčnica -e *ž* |*pražival*|
lepôta -e *ž*, lepôten -tna -o: ~i čut, ~a napaka; lepôtec -tca *m*, lepotíca -e *ž* 1. *lepa ženska*, 2. *bot.*, lepotíčen -čna -o: ~a rastlina, lepotíčje -a *s*, lepotíčar -ja *m*; lepotíčiti -im, lepotíčenje -a *s*, lepotíčnica -e *ž*: rastline ~e; lepotíja -e *ž*, lepotíti -ím, lepotênje -a *s*, lepotílo -a *s*, lepotílen -lna -o *[-ln-]*, lepotívec -vca *m*, lepotívka -e *ž*; lepotína -e *ž in* lepotnína -e *ž lišp*, lepotínar -ja *m in* lepotnínar -ja *m*, lepot(n)inarica -e *ž*
lépra -e *ž med. gobavost, gobe*, leprózen -zna -o *gobav*
lépšati -am, lépšanje -a *s*: ~ s cvetjem, ~ obraz, ~ greh, lepšáva -e *ž*, lepšálo -a *s*, lepšálen -lna -o *[-ln-]*, lepšávec -vca *m*, lepšávka -e *ž*
Lêrmontov -a *m* |*rus. pesnik*|: pesmi ~a, lêrmontovski -a -o: ~i slog
lês *prisl. le-sèm*: pridi, zidar, se ~ učit! lêskaj
lés -á *in* lésa *m*, *mn.* lesóvi -óv *in* lési -ov: trd, mehak, jelov, bukov, hrastov ~; lahek, luknjičav, goden, grčav, gladek, okrogel, valovit ~; beli ~; furniran, parjen, vezan, gradbeni ~; semenski ~; razpoka gre po ~u *po rasti*, čez ~

prek rasti; biti malo čez ~ *trčen*; *bot.* božji ~ *bodika*, dišeči, kačji, pasji, volčji, sladki, sveti ~, nedeljni ~ *dobrovita*; narediti žlico iz ~a, žlica je iz ~a; oče gredo v ~, viharji burijo skozi ~, po ~ovih buči; lésje -a *s* = lesóvje -a *s*; lések -ska *m* = lésec -sca *m*: božji ~ *bot.*; lésar -ja *m* |*trgovec*, *hostnik*, *drvar*|, lésarstvo -a *s*; lésast -a -o

lésa -e *ž* 1. *iz šibja pletena stena*, *staja*, *vratca v plotu*, 2. *dera za sušenje*: na ~ah se sadje suši, 3. ~e *ž mn. pleten voz za gnoj*; lésica -e *ž*, lésnik -a *m kol*, *na katerem visi lesa*; lésast -a -o: ~a odprtina

Lesage *[ləsáž]* -gea *m* |*franc. pisatelj*|, Lesageov *[ləsážeu]* -a -o

Lésbos -a *m* |*gr. otok*|, lésbiški -a -o: ~i marmor, lésbičen -čna -o: ~o nagnjenje; *tudi* lezbičen

Lescè Lesèc *[-sɛ̀c] in* Lèsc *ž mn. kr. i.*, v ~àh, léški -a -o, Leščàn -ána *m*

lesén -a -o: ~ pod, klin, obroč, ~a noga, ~o vedenje, ne bodi tako ~; lesenína -e *ž blago iz lesa*; lesenéti -ím *lesen postajati*, lesenèl -éla -o, lesenênje -a *s* = leseníti -ím se, leseníl -a -o, lesenjênje -a *s*; lesénec -nca *m lignit*; lesenjáča -e *ž baraka*

lésen -sna -o: ~i ocet, ekstrakt, ~a vlaknina *lignin*, ~a trgovina, ~a gniloba; lesnína -e *ž vlaknata snov iz lesa*; lésnat -a -o 1. *kar vsebuje les*, 2. *gozdnat*: ~ hrib, ~a ravnina; lesnoindustrijski -a -o

lèsk léska *m* |*glas*|, leskáti -ám, leskánje -a *s*, léskniti -nem

lèsk -a *m in* lésk -a *m*, leskèt -éta *m* = leskòt -ôta *m*, lesketáti -ám *in* -éčem, lesketàj -ájte! lesketàl -ála -o, lesketánje -a *s*: z zlatom ~, oči se mu leskečejo; leskôta -e *ž*, leskôten -tna -o

léska -e *ž* 1. *bot.*, 2. *šiba*, léskov -a -o: ~ grm, ~a palica, mast, ~o olje, léskovec -vca *m* |*grm*, *šiba*|, leskováča -e *ž* |*palica*|, léskovka -e *ž* |*šiba*|, léskovina -e *ž in* leskovína -e *ž* |*les*|, léskovje -a *s*, léskovica -e *ž bot.*

Leskóvec -vca *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, leskóvški -a -o, Leskóvčan -a *m*

lesníka -e *ž* = lesnjáča -e *ž* = lesníčnik -a *m necepljena jablana ali hruška in njiju sad*, lesníkov -a -o, lesníkovec -vca *m lesnikov mošt*, lesnikovina -e *ž in* lesnikovina -e *ž*

lesonít -a *m*, lesoníten -tna -o: ~a plošča; lesonítka -e *ž*

lesoréz -a *m*, lesorézec -zca *m*, lesorézen -zna -o, lesorézba -e *ž* = lesoréštvo -a *s ksilografija*

lesovína -e *ž* 1. *gradbeni les*, 2. *ksilogen*, 3. *brusine*, 4. ~e *ž mn.* |*les*|

lesóvnat -a -o *gozdnat*

lèst -í *ž lit. zvijača*, lestèn -tnà -ó, lestív -a -o >*[ləst-]*

lestènec *[ləst-]* -nca *m*, lesténčev -a -o

lésti lézem, lézi -te! lézel -zla -o, lézenje -a *s*: ~ kakor polž; biba leze, kar leze in gre, oči vkup lezejo, tla lezejo, hiša na kup leze, ~ v leta, v dve gube

léstva -e *ž in* léstev -tve *ž*, z léstvo *in* léstvijo, *rod. mn.* léstev *[-tɛu]*: požarna, navpična, poševna, vrvna ~; telovadne ~e; léstvica -e *ž*: pletena ~, trdotna, glasovna, barvna, odtenčna, tarifna ~; ~e na vozu; léstvičen -čna -o, léstven -a -o: ~i klin, léstvička -e *ž*, léstvenica -e *ž del lestve*, *v katerem so klini* = léstvenik -a *m* >*[-tvən-]*, léstevca -e *ž*

léščarka -e *ž* |*ptič*|

leščáti -ím *svetiti se*, leščéč -a -e, léščal -ála -o, leščánje -a *s*: na nogah šolni leščijo; v daljavi se lešče zidovi; leščáva -e *ž*; **leščíti** -ím, lésči -íte! leščíl -a -o, leščên -êna -o, leščênje -a *s*: ~ čevlje, parket, les, leščílo -a *s*: ~ za čevlje, za parket, leščílnik -a *[-ɯn-] m*: električni ~

léščerba -e *ž* |*svetilka*|, léščerben -bna -o: ~i črep, stenj

léščevje -a *s leskovje* = léščje -a *s*, léščevina -e *ž* = leščʃev)ína -e *ž* |*grm*, *les*|, léščevka -e *ž* |*šiba*|

Léščevje -a *s kr. i.*, Léšje -a *s kr. i.*, v ~u, iz ~a

leščúr -ja *m* |*školjka*|

léšnik -a *m*, léšnikov -a -o: ~a lupina, ~o jedro, léšniček -čka *m*, léšnikar -ja *m* 1. *nabiravec*, 2. *ptič*, 3. *hrošč*, léšnikarica -e *ž*; lešnica -e *ž* = léšnikovec -vca *m*

lèt léta *m*: ptičji, prepeličji ~, v ~ se vzdigniti, spustiti; letáj -a *m*: v enem ~u preleteti

leták -a *m oglas*, *razglas*, *ki se hitro širi*, letáški -a -o: ~a literatura

letálen -lna -o *[-ln-]*: *med.* ~ izid bolezni *smrten*, letálnost -i *[-ln-] ž smrtnost*

letargíja -e *ž mrtvica*, *otrplost*, *zaspanost*, letárgičen -čna -o *mrtvičen*, *otrpel*, *zaspan*

letáti létam, létaj -ájte! létal -ála -o, letánje -a *s in* létati -am *s stal. poud.*: ptice, čebele letajo; ~ po opravkih; letávec -vca *m pilot*, letávka -e *ž*, letávski -a -o: ~i izpit, letálstvo -a *s [-ls-]*; **letálen** -lna -o *[-ln-]*: ~a peresa; létanica -e *ž perut*, **letálo** -a *s*: štirimotorno, dvokrilno, amfibijsko, jadralno, lovsko, vodno ~, letálski -a -o *[-ls-]*: ~i motor; **letálnica** -e *[-un-] ž* = letenica -e *ž čeb.*; **letališče** -a *s*, **letališki** -a -o; **letalonosívka** -e *ž*

Léte -e *ž mit.* |*reka v podzemlju*|, Létin -a -o: ~ napoj

léten -tna -o: ~a obleka, ~a plača, ~i dohodek, obračun, ~i časi; ~o zasluži milijon → *na leto*; létnica -e *ž* 1. drevo ima goste ~e, 2. *leto stara žival ali mladika*, 3. te ~e si ne morem zapomniti; létnik -a *m* 1. *leto stara žival*, 2. dijaki prvega ~a, ~ časopisa; **letnína** -e *ž letni obrok, anuiteta*

letéti -ím, lêti -íte! letéč -a -e, leté, lêtel -éla -o, letênje -a *s*: ptica, kamen leti, strele lete; kdor v brezno leti, se za robido lovi; kam tako letiš? to leti name; vem, kam beseda leti *meri*; **letéč** -éča -e *prid.*: ~a trdnjava, kontrola, ~i krožniki; letéčina -e *ž perutnina*

létev -tve *ž letva*, létevca -e *ž*

létina -e *ž*: dobra, slaba, obilna ~, vinska, žitna ~; smo že pospravili ~o; ~ je tudi letna rast pri drevju; létinat -a -o: ~o deblo ima goste letine

letív -a -o: ~ les ima velike letnice

léto -a *s*: ~ in dan se ubada, ~a in ~a se uči, on se že ~a uči, ~ na ~ prihaja k nam, od ~a do ~a je slabše, vrnem se k ~u ali pa prav ob ~u; to, prejšnje, lansko ~; v ~u dni, ~ je od zadnjega srečanja; pred pol ~a *in* pred pol ~om, izpolniti 30. ~, možu je 30 let = mož ima 30 let; v najlepših ~ih, enih let sva, sin je mojih let; mož je že precej v ~ih, v ~a gremo; fant ima ~a, ne bo mu jih treba kupovati *je doleten*; navadno, sončno, prestopno, sveto, proračunsko, koledarsko, šolsko ~; suho, sušno, mokro, slabo, lačno, vojno ~; mlado ~ *pomlad*; novo in staro ~, na starega ~a dan; 1945. ~a smo se osvobodili *ali* ~a 1945 smo se osvobodili

Léto -e *ž Apolonova mati*, Létin -a -o

léto -a *s poletje*, létenski -a -o *[-tən-]*: ~a obleka, vročina

leto- v *sestavi*: letokáz -áza *m kronogram*; letopís -a *m*, letopísen -sna -o, letopísec -sca *m kronist, analist*, letopísje -a *s*; letorásel *[-səų]* -sli *ž*: leskova ~ *leto stara mladika*, letorást -i *ž*

Letónec -nca *m ali* Lét -a *m*, létski -a -o *ali* letónski -a -o, létščina -e *ž ali* letónščina -e *ž*; Letónska -e *ž*, v ~i, iz ~e; Letónsko -ega *s*, na ~em, z ~ega

létos *prisl.*, létošnji -a -e, létošnjik -a *m*, létošnjina -e *ž letošnje vino*

letováti -újem, letovàl -ála -o, letovánje -a *s*: letos letujemo v Piranu; letovíšče -a *s*, letovíščar -ja *m*, letovíščarka -e *ž*, letovíščarski -a -o, letovíški -a -o: ~i kraj, letovávec -vca *m*, letovávka -e *ž*

létva -e *ž*: venčna, okrasna, vetrna ~; privojna, sprožilna, varovalna ~; ozeblinasta ~ na drevju; létvica -e *ž kovinska ploščica, regleta*: obkrajna, prečna ~; létvenik -a *[-tvən-] m* 1. *latnik*, 2. *sveder za late*; létvo -a *s skoz čelešnik vtaknjena palica*; létvičar -ja *m* |*oblič, kladivo*|, létvičarka -e *ž* |*žaga*|, létvovec -vca *m* |*moznik*|

Léuktra Léukter *[-tər] s mn.*, léuktrski -a -o

lèv lêva *in* léva *m*: morski ~, ameriški ~ *puma*, lêvov -a -o *in* lévov -a -o: ~a griva, levínja -e *ž*, levínjin -a -o, lêvče -ta *s in* lévče -ta *s*, lêvček -čka *m in* lévček -čka *m* 1. *levov mladič*, 2. *bolonjski psiček*, levič -íča *m*, lêvji -a -e *in* lévji -a -e: ~a jama, ~i delež; levína -e *ž* |*koža*|, levnják -a *m*: vrgli so sužnja levom v ~; levjesrčen -čna -o: Rihard Levjesrčni *ali* Rihard z Levjim srcem

lév -a *m in* lév -í *ž*: kačji ~ *ali* kačja ~, gosenični ~, rak gre v ~; levíti -ím se, lévi -íte se! levéč -a -e, levíl -a -o: koža se levi, ptiči se levijo, levítev -tve *ž*, levítven -a -o *[-tvən-]*; lévec -vca *m rak, ki se je pravkar levil*

lév -a *m* |*bolgarski denar*|

léva -e *ž* |*vdolbinica za razsvetljavo*|, lévež -a *m polence, treska za v levo*, lévica -e *ž*: v ~e polagajo divjačini sol

Levánta -e *ž Bližnji vzhod, Jutrovo, Jutrova dežela*, levántski -a -o: ~i bombaž, levantínski -a -o, Levantínec -nca *m*

levcít -a *m min.*

Lévec -vca *m* |*sl. jezikoslovec*|, Lévčev -a -o: ~ Pravopis

lévi -a -o: na ~o, zaviti v ~o, stati na ~i, levíca -e *ž* 1. *leva roka*, 2. *leva stran*; levíčen -čna -o: ta človek je ~ *dela z levico*, levíčar -ja *m* = levíčnik -a *m* = levák -a *m*; levíčarka -e *ž* = levíčnica -e *ž* = levákinja -e *ž*; levíčarski -a -o: ~a stranka, ~i odklon, levíčarstvo -a *s*; levosúčen -čna -o: ~a snov, ~o gibanje

leviátan -a *m* |*biblijska pošast iz pramorja*|

lévica -e *ž poljski škrjanec*

levít -a *m* 1. *izraelski tempeljski strežnik*, 2. *duhovnik*: maša z ~i, ~e komu brati *kozje molitvice brati komu, oštevati koga*, levítski -a -o, levitírati -am, levitíranje -a *s*

levkemíja -e *ž belokrvnost*, levkémičen -čna -o: ~ bolnik

levkocít -a *m bela krvnička*

levkója -e *ž bot.*, levkójin -a -o: ~ cvet

levkoplást -a *m oblepek, obliž*

Lévstik -a *m* |*sl. pisatelj*|, Lévstikov -a -o

léza -e *ž tel.*, lézkoma *prisl.*: ~ se spuščati po drčah; lezečína -e *ž plazivci*, lézavt -a *m počasnè*, lézibaba -e *ž stara počasnela*

lézbičen -čna -o: ~o nagnjenje; *gl. tudi* Lesbos

lezíja -e *ž gl.* ledirati

léža -e *ž* 1. z ~o ne obogatiš, jabolka v ~o dejati; 2. živina se pase po ~ah; 3. *vet.*

ležáj -a *m*: krogličnі, valjčnі ~, ležájnik -a *m*: podporni, vmesni ~

ležák -a *m* 1. *lenuh*, 2. *pivo*, 3. *panj*

ležáti -ím, lêži -íte! ležéč -a -e, ležé, lêžal -ála -o, ležánje -a *s*: bolan ~, na trdem ~, že leto dni leži, vinograd leži v bregu, blago že dolgo leži, °to mi ne leži *ne prija, ne gre*; ležéč -éča -e *prid.*: ~e črke *poševne*, poštno ~e; °na tem mi je veliko ~e *veliko mi je do tega*; léžec -žca *m kdor rad leži*, ležúh -a *m lenuh*; ležarína -e *ž* |*pristojbina*|; ležálen -lna -o *[-ln-]*: ~i stol = ležálnik -a *[-ųn-] m*, ležálnica -e *[-ųn-] ž* |*prostor*|, lêžkati -am *otr.*

Ležéče Ležéč *ž mn. kr. i.*, v ~ah, ležéški -a -o

ležêren -rna -o → *lagoden, neprisiljen, lahkomišljen, nemaren*, ležêrnost -i *ž* → *lagota, lagodnost*

ležíčav -a -o: ~ kamen ni v pole zložen in se ne lomi po plenah; ~a hribina

ležíšče -a *s*: mehko, trdo ~, zajčje ~, ~ nafte

ležnica -e *ž bot.*

li *vprašalnica lit. ali, mar*

liána -e *ž bot.* |*ovijavka*|

lías -a *m geol.*, líasov -a -o: ~a formacija

Líbanon -a *m* |*država in pogorje v Siriji*|, líbanonski -a -o: ~a cedra

líbela -e *ž* 1. *kačji pastir*, 2. *vodna tehtnica*

liberálca -lna -o, liberálnost -i *ž*, liberálec -lca *m*, liberálka -e *ž*, liberálski -a -o, liberalízem -zma *m*, liberalúh -a *m zn̆č.* >*[-al-]*

Libêrija -e *ž*, libêrijski -a -o, Libêrijec -jca *m*, Libêrijka -e *ž*

libertínec -nca *m*, libertínski -a -o, libertínstvo -a *s*

líbido -a *m poželenje*

Líbija -e *ž*, líbijski -a -o: Libijska puščava, Líbijec -jca *m*, Líbijka -e *ž*

libréto -a *m besedilo opere*, libréten -tna -o: ~i verzi, ~a zgodba, libretíst -a *m pisatelj libreta*

Libúrnija -e *ž*, Libúrni -ov *m mn.* |*stari prebivavci severnega istrskega obrežja*|, libúrnski -a -o: ~e ladje

líce -a *s*: rdeče, upadlo, bledo ~, bled v ~; ~ zemlje; kraj je dobil drugačno ~; po ~u poznati, v ~ povedati *v brk*, ~ hiše, ~ kovanca; blago je enako na ~ in narobe; °na ~u mesta *na kraju (samem)*, líčece -a *[-əc-] s*, líčka líčk *s mn.*; líčen -čna -o: ~a jamica, ~a kost = líčnica -e *ž*, licàt -áta -o, líčman -a *m debeloličnik*

licéj -a *m*, licéjski -a -o, licéjka -e *ž* 1. *učenka*, 2. *knjižnica*, liceálen -lna -o *[-ln-]*: ~a knjižnica

licemna *prisl.*: žebelj ~ zabiti *da glavica ne moli iz ploskve*; vejo ~ odžagati *gladko ob deblu*

licemér -a *m hinavec*, licemérec -rca *m*, licemérka -e *ž hinavka*, licemérен -rna -o *hinavski*, licemérski -a -o, licemérstvo -a *s hinavstvo*, licemérnost -i *ž*; *vse lit.*

licénca -e *ž dovoljenje, pravica*, licéncen -čna -o; licencírati -am *dati dovoljenje, potrditi*; licencíran -a -o: ~ bik; licentia poetica *[licéncia poétika] pesniška svoboščina*

licenciát -a *m* |*nekdanja vseučiliška stopnja in kdor jo je dosegel*|, licenciátski -a -o

licitírati -am *dražiti, na dražbi gnati ceno kvišku*, licitíranje -a *s*; licitánt -a *m*

draživec, licitántski -a -o: ~i dvoboj, licitácija -e *ž dražba* = licitánta -e *ž*

líčen -čna -o: ~o delo, ~ izdelek, líčnost -i *ž*; líčiti -im 1. *čediti, lepotičiti*, 2. *mazati*: ~ si ustnice; ličílo -a *s*, ličílen -lna -o *[-ln-]*: ~i prah, svinčnik, ~a barva; ličílnica -e *[-ln-] ž*: ~ avtomobilov; líčar -ja *m*, líčarstvo -a *s*; líčnik -a *m* |*oblič*|, ličílnik -a *[-ųn-] m sveder za moznice*, líčevnik -a *m* |*sveder*|

líčinka -e *ž* |*preobrazna stopnja žuželk*|, ličínkin -a -o

líčje -a *s*: lipovo, konopneno, brezovo, koruzno, vrbovo ~, ličína -e *ž* |*vlakno*|, líčnat -a -o: ~a vrv, ~ plašč = líčnik -a *m*, ličják -a *m líčnat klobuk*, líčiti -im, líčkati -am: ~ koruzo; líčkanje -a *s* |*delo in líčje*|

líder -ja *m leader*

Lídija -e *ž* |*maloazijska dežela v starini*|, lídijski -a -o: ~i kralj

Lídija -e *ž os. i.*, Lídijin -a -o

lídit -a *m* |*eksploziv*|

Lído -da *m* |*kopališče pri Benetkah*|, na ~u, z ~a, lídski -a -o

Liège *[liéž]* Liègea *m* |*belg. mesto*|, lieški -a -o, Ležán -ána *m*, Ležánka -e *ž*

liferánt -a *m* → *dobavnik, dobavitelj*, liferántski -a -o → *dobavniški, dobaviteljski*

lift -a *m dvigalo*: ključ od ~a, vrata pri ~u, liften -tna -o: ~i gumb, liftboy *[liftboj]* -a *m*

liga -e *ž zveza*: nogometna ~, ligáški -a -o: ~e tekme, ligáš -a *m klub, udeleženec ligaških tekem*

ligatúra -e *ž* 1. *tisk. zveza, okrajšava*; 2. *med. podveza, podvežnja*

ligenj -gnja *m zool.* |*glavonožec*|

lignít -a *m* |*premog*|, lignítov -a -o: ~ prah, lignín -a *m* |*sestavina lesa*|

Ligúrija -e *ž* |*it. pokrajina*|, Ligúrec -rca *m*, Ligúrka -e *ž*, ligúrski -a -o

líh -a -o *kar ni na pare*: ~o število, líhost -i *ž*; lihocvéten -tna -o, lihomésten -tna -o, lihopŕst -a -o

líj -a *m*, líjec -jca *m*, liják -a *m*: kuhinjski ~, ~ od bombe, líjast -a -o = lijákast -a -o: ~ cvet; lijávica -e *ž ploha*, lijávina -e *ž hudourniške vode*

lík -a *m*: geometrični, osnovni, kristalni ~, *gozd., bot. habitus*, literarni ~i *postave, podobe*, líkoven -vna -o: ~a umetnost, líkovnik -a *m likovni umetnik*

lík -a *m* = líko -a *s vlakno*: ~ se trga, líka -e *ž*: konopljena, lanena, lesna ~, volčja ~ *bot.*; líkati -am: konopljo ~, turščico ~ *ličkati*, likáč -a *m* = líkar -ja *m kdor dela ličje*

Líka -e *ž* |*pokrajina*|, líški -a -o: ~a železnica, Líčan -a *m*, Líčanka -e *ž*

líkar -ja *m* |*hrošč*|: brestov, jesenov ~

líkati -am, líkanje -a *s*: ~ perilo, platno, ~ slamnate kite za slamnike, sukno ~ *apretirati*; ~ jermenje in medene kolute; deset let so ga likali v šolah; ~ se v šoli; likávec -vca *m*, likávka -e *ž*, likávski -a -o; **likálen** -lna -o *[-ln-]*, likálo -a *s* |*priprava*|, likálnik -a *[-ųn- / -ln-] m*, likálnica -e *[-ųn-] ž* |*prostor*|, líkar -ja *m* |*lesena priprava za glajenje*|

likêr -ja *m*, likêrjev -a -o

Líkija -e *ž* |*maloazijska pokrajina v starem veku*|, likijski -a -o

líkof -a *m pijača ob sklepu pogodbe, ob koncu dela*: ~ piti, kdaj bo ~? dati za ~, vabiti na ~

líkoma *prisl.*: dva panja ~ stakniti, rano ~ zašiti

líktor -ja *m* |*služabnik starorimskih oblastnikov*|, líktorski -a -o: ~e šibe

Likúrg(os) -ga *m*, Likúrgov -a -o: ~i zakoni

líkvida -e *ž slov. jezičnik*

likvidírati -am *obračunati, poravnati, ustaviti plačila, zapreti podjetje, ubiti, odpraviti*; likvidácija -e *ž poravnava, ustavitev podjetja, končanje*; likvidátor -ja *m kdor likvidira*, likvidatúra -e *ž* |*opravilo, urad*|; likvíden -dna -o: ~a vsota; likvídnost -i *ž izplačljivost, plačilna zmožnost*

líla -e *ž* = lílika -e *ž punčka iz lecta ali iz cunj, lutka*

lílast -a -o: ~o blago; líla *neskl.*: ~ barva

lílek -lka *[-lk-] m tanka kožica, lev*: ~ v jajcu, kačji ~, líliti -ím se: rak se lili, lílavka -e *ž rakov lev*, líličnjak -a *m bot.*

Lili *ž neskl. os. i.*, Lílin -a -o

lílija -e *ž*: rdeča ~, morske ~e *zool.*, bel ko ~, lilijev -a -o = lílijen -jna -o = lílijin -a -o: ~ cvet, lílijski -a -o; liliján -a *m bot. zlati klobuk*

Liliput -a *m* |*pravljična dežela*|, líliputski -a -o, Liliputánec -nca *m*, Liliputánka -e *ž*, liliputánski -a -o *pritlikav*, liliputánec -nca *m pritlikavec*

°lím -a *m klej*, °límast -a -o *klejnat*, °límati -am *lepiti, klejiti*
límanice -ic *ž mn.*: na ~e ujeti, iti na ~e *ali* ~o komu
límb -a *m teh.* |*merilo*|
límba -e *ž* |*bor*|, límbov -a -o: ~ les = límbovina -e *ž in* limbovína -e *ž*
límbar -ja *m lilija*, límbarjev -a -o; Límbarska gôra -e -e *ž*
Límbuš -a *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, límbuški -a -o, Límbušan -a *m*
límec -a *m* 1. *obmejne utrdbe starih Rimcev*, 2. *mat.*: zgornji, spodnji ~ *meja funkcije*
límfa -e *ž mezga, cepivo*, límfen -fna -o *mezgoven*; limfátičen -čna -o: ~a konstitucija *med.*, limfátik -a *m*
limíta -e *ž mat. mejna vrednost zaporedja, vrste, funkcije*
limitácija -e *ž omejitev*, limitacíjski -a -o, limitírati -am *omejiti, omejevati*
limnobiológija -e *ž nauk o življenju v sladkih vodah*
Limoges *[limóž]* -a *m* |*franc. mesto*|, limóški -a -o, Limožán -ána *m*, Limožánka -e *ž*
limóna -e *ž*, limónin -a -o = limónov -a -o: ~ grm, ~ sok, ~ prašek; limónovec -vca *m* |*drevo*|, limonáda -e *ž* 1. *pijača*, 2. *omledna pripoved*, limonádar -ja *m*, limonín -a *m*
limonít -a *m rjavi železovec*, limonítov -a -o
limuzína -e *ž* |*zaprt osebni avtomobil*|, limuzínski -a -o
Lín Lína *m os. i.*, Línov -a -o; Líno -a *m os. i.*, Línov -a -o; Lína -e *ž os. i.*, Línin -a -o
lína -e *ž okence*: strelne ~e, slepe ~e, v ~ah gnezdijo postovke, v ~i stati; *med.* zatilna ~; línica -e *ž*: ~ pri spovednici
línčati -am *na mestu prijeti, po ljudski sodbi obsoditi in (smrtno) obsodbo koj izvršiti*, línčanje -a *s*
lineáren -rna -o: ~e enačbe, lineárnost -i *ž*
lingvíst -a *m jezikoslovec, slovničar*, lingvístika -e *ž jezikoslovje*, lingvístičen -čna -o: ~i atlas, lingvístovski -a -o *jezikoslovski*
Línhart -a *m* |*sl. dramatik*|, Línhartov -a -o: ~ Matiček
línija -e *ž črta, proga*: vitka ~ v modi, telefonska ~, francoska ~ *razmejitvena črta*, to ni na ~i *polit.*; línijski -a -o: ~a ladja
línj -a *m* |*riba*|
Linné -ja *m* |*švedski botanik*|, Linnéjev -a -o: ~ sistem
linografíja -e *ž tisk.*, linotipíja -e *ž tisk.*
linoléj -a *m*, linoléjski -a -o
linoréz -a *m* 1. *izrez(ovanje) iz linoleja*, 2. *slikanje*, linorézen -zna -o, linorézec -zca *m*, linoréški -a -o
linotype *[lájnotajp]* -pa *m in* linotájp -a *m* |*stavni stroj*|
línta -e *ž krmilo pri ladji, splavu*, líntati -am *obračati, krmariti*
lípa -e *ž*: ~ velikanka; lípov -a -o: ~ cvet, čaj, les, ~a miza, ~ bog, lípovec -vca *m* 1. *lipa*, 2. *lipova palica*, 3. *lipov čaj, med*, lípovina -e *ž in* lipovína -e *ž* 1. *les*, 2. *trta*, lípina -e *ž* = lípovščica -e *ž* |*trta in grozdje*|, lípnica -e *ž*: kozarček sladke ~e, lípovje -a *s* = lípje -a *s* |*gozd*|, lípec -pca *m hostna lipa*, lípnik -a *m pozno cvetoča lipa, lipovec*, lípovka -e *ž španski bezeg*, lípica -e *ž* 1. *mlada lipa*, 2. *vimček (češmin)*
lípan -a *m* |*riba*|
Líparski otóki -ih -ov *m mn.*
Lípe -ta *m os. i.*, Lípetov -a -o; lípe -ta *m tepček*, lípek -pka *m zelenec, neumnež, nevednež*
Lípica -e *ž* |*vas pri Sežani*|, lípiški -a -o: ~a konjereja; lipicánec -nca *m* = lipičàn -ána *m* |*pasma konj*|
lipóm -a *m med. tolščak, bula iz tolščnega tkiva*, lipómski -a -o: ~o tkivo
Lípsko -ega *s kr. i.*, iz ~ega; *gl. tudi* Leipzig
Líptov -a *m* |*češko mesto*|, líptovski -a -o: ~i sir, Líptovec -vca *m* |*prebivavec*|, líptovec -vca *m* |*sir*|
líra -e *ž* |*denarna enota*|, lírski -a -o: ~a valuta
líra -e *ž* |*glasbilo*|, lírast -a -o *liri podoben*; lírika -e *ž* |*pesništvo*|, líričen -čna -o = lírski -a -o, lírik -a *m*, líričnost -i *ž*, lirizem -zma *m*; lírsko-épski -a -o: ~a pesem
liroderídron -a *m bot.*, liroderídronov -a -o: ~ cvet, list, ~o deblo; lirorépec -pca *m* |*ptič*|
lísa -e *ž* 1. ~ na koži, na dlaki; sončna ~, jetrne ~e, 2. *kraj, kjer je odplavljena zemlja*, lísast -a -o: ~ konj, pes, ~a krava, lísko -a *m* = lísec -sca *m* 1. konj ~, 2. *bot.*, lísek -ska *m* = lisák -a *m lisast prašič*, líska -e *ž* 1. krava ~,

2. črna ~ |*ptica*|, lisóga -e *ž svinja z liso*, lísar -ja *m* |*metulj*|, lísavka -e *ž* |*kopriva*|; lísati -am: sonce češnje lisa, lísiti -im: slive se že lisijo, jerebi se lisijo; lískast -a -o: ~ mladič

Lísandros -dra *m in* Lisánder -dra *m* |*spartanski vojskovodja*|, Lisándrov -a -o: ~a zmaga

lísica -e *ž* 1. rjava, črna, srebrna, polarna ~, ~ zvitorepka, vsaka ~ svoj rep hvali, ~ laja, ~i na rep stopiti, 2. *goba*, 3. *razne priprave in razno orodje*: nadeli so mu ~e, sodarska ~, lisíčica -e *ž* = lisíčka -e *ž* 1. *mlada lísica*, 2. *goba*, lisíčen -čna -o, lisíčnost -i *ž*, lisíčnik -a *m zvitež*, lisíčevina -e *ž in* lisičevína -e *ž* |*koža*|, lisíčina -e *ž in* lisičína -e *ž* |*brlog*|, lisíčnjak -a *m šibra za lísice*, lisíčjak -a *m* 1. *iztrebek*, 2. *bot.* = lisíčje -a *s* 1. *rastlina*, 2. *iz nje narejeno omelo*, lisíčji -a -e: ~i rep, po ~e zvit, po ~e ukaniti; lisíčiti -im, lisíčenje -a *s* 1. *zvitorepiti*, 2. ~ se komu *hinavsko se dobrikati*

Lísieux -a *[lizjé -ja] m* |*franc. mesto*|, lisieujski *[lizjéjski]* -a -o

lisják -a *m* 1. *žival*, 2. *zvit človek*, 3. *bot.*, lisjáški -a -o, lisjáštvo -a *s*, lisjáčiti -im, lisjáčenje -a *s*

líst -a *m*: kaplja na ~u, ~ za ~om pada, suh ~, naše gore ~, ~ na drevesu, ~ v knjigi; cvetni, krovni, plodni, venčni, narezani, suličasti, navzkrižni, vretenčasti ~; rojstni, poročni, ubožni, mrliški ~; potni, spremni, tovorni, čelni, naslovni ~; gledališki, jedilni, naročilni ~; uradni, režimski ~; ~i in evangeliji; ~ komu pisati, poslati; kositrni ~ *staniol*, živi ~ |*kobilica*|, morski ~ |*riba*|; lísten -tna -o: ~i rob, koš, ~a uš, lístov -a -o: ~ urednik, lístast -a -o: ~i grafit, lístnat -a -o: ~o drevje; lístek -tka *m* 1. ~ na drevesu, 2. vozni, nalepni, napisni ~, 3. *poet. feljton*, lístkar -ja *m feljtonist*, lístkoven -vna -o: ~i katalog, lístič -a *m*: plevni ~, listóvnik -a *m blok, kartoteka*, lístje -a *s*: jih je kakor ~a in trave, v ~ iti; lístjiče -a *s*; lístavci -ev *m mn. listnata drevesa*

lísta -e *ž pola, izkaz, seznam*: kandidatna ~, civilna ~

lístati -am, lístanje -a *s* 1. ~ knjigo, ~ po knjigi; 2. grafit se lista; lístkati -am, lístkanje -a *s*

líster -tra *m* |*blago*|, lístrast -a -o: ~ suknjič

lístina -e *ž*: pravna, zgodovinska, spominska, ustanovna, zastavna ~, lístinski -a -o: ~o gradivo

lístnar -ja *m*: čmrlj ~

lístnica -e *ž* 1. *shramba za listje*, 2. ~ za bankovce, ~ uredništva, minister brez ~e, 3. čopasta ~ |*ptica*|, 4. *žaga*

lístnik -a *m* 1. *shramba*, 2. *gozd*, 3. *koš*, lístniški -a -o: ~a vrata

lístnjak -a *m* = listínec -nca *m prostor za listje*

listo- *v sestavi*: listocvétka -e *ž*; listognòj -ója *m november* = listopàd -áda *m*; listonóžci -ev *m mn. zool.*; listoréz -a *m* = listoréznik -a *m* |*nož*|

lišáj -a *m*: ~ na drevju, ~ na koži, lišájev -a -o: ~ škrob, lišájast -a -o 1. *lišaju podoben*, 2. *poln lišaja* = lišájav -a -o = lišájnat -a -o, lišájevje -a *s* = lišje -a *s*: planjava je poraščena z ~em, lišájiti -im se, lišájevka -e *ž bot.*

líšček -ščka *m*, líščkov -a -o: ~o petje

líšp -a *m*, líšpati -am, líšpanje -a *s*, lišpálen -lna -o *[-ln-]*: ~o orodje, blago; líšpav -a -o 1. *k lišpanju nagnjen*, 2. *izbirčen*, líšpavost -i *ž*, líšpavec -vca *m*, líšpavka -e *ž izbirčnica*

litanije -ij *ž mn.*: cele ~e mi je napel, litanijski -a -o

líter -tra *m*: na ~e prodajati, lítrski -a -o: ~a steklenica, posoda

literáren -rna -o *književen, slovstven*: ~a zgodovina, literárnost -i *ž*, literatúra -e *ž književnost, slovstvo*; literát -a *m slovstvenik, književnik*, literátstvo -a *s*; literarnozgodovínski -a -o

líti líjem, líj -te! lijóč -a -e, líl -a -o: ~ zvonove, železo, solze; dež lije; curkoma, kakor iz škafa lije, vse lije od njega; to sta jo lila po klancu! živina lije *ima drisko*, po smrekovem medu čebele lijejo, lítje -a *s*, lít -a -o: ~o železo, litoželézen -zna -o; litína *[°lítina]* -e *ž*: bela, jeklena, siva, trda ~

lítij -a *m kem.* |*element*|

Litíja -e *ž kr. i.*, v ~i, iz ~e, litíjski -a -o, Litíjčan -a *m in* Litijàn -ána *m*

litografíja -e *ž*, litográfičen -čna -o, litográf -a *m*, litografírati -am, litografíranje -a *s*, litográfski -a -o; litofotografíja -e *ž*, litokromíja -e *ž*

litosfêra -e *ž kamnitni plašč zemlje*

litótes *in* litóta -e *ž figura zanikanega nasprotja*
liturgíja -e *ž cerkveni obredi, opravila,* litúrg -a *m kdor se z liturgijo ukvarja,* liturgika -e *ž nauk in knjiga o liturgiji,* litúrgičen -čna -o: ~i predpisi, predmeti, ~a oblačila, ~o besedilo
Lítva -e *ž*, iz ~e, v ~i, lítovski -a -o, lítovščina -e *ž* |*jezik*|, Lítovec -vca *m*, Lítovka -e *ž*
lív -a *m* 1. hladni ~, kakor iz enega ~a, 2. *lij, lijak* = livák -a *m*, lívnik -a *m* 1. *lij*, 2. skozi ~ leti v mlinu moka izpod kamna, livkast -a -o, lívček -čka *m*, lívek -vka *m majhna ponikva*, livárna -e *ž*, lívnica -e *ž*: ~ črk, lívec -vca *m* = livár -ja *m*, livárstvo -a *s*, livárski -a -o; lívanci -cev *m mn.* |*jed*|
livâda -e *ž lit. travnik*, liváden -dna -o
Lívius Livia *m in* Lívij -a *m* |*rim. zgodovinar*|, Lívijev -a -o, lívijski -a -o: ~o prikazovanje; Lívia -e *ž in* Lívija -e *ž*, Lívijin -a -o
Livónija -e *ž* |*baltiška pokrajina*|, Lívi -ov *m mn. in* Livónci -ev *m mn.* |*narod*|, lívski -a -o *ali* livónski -a -o, lívščina -e *ž ali* livónščina -e *ž* |*jezik*|
livréja -e *ž služabniška noša*, livrírati -am *obleči koga v livrejo*; livríran -a -o: ~ vratar
líz -a *m solnica (za divjačino)*, líza -e *ž* 1. *kdor rad liže ali se prilizuje*, 2. *sladkorček* = lízika -e *ž*
Líza -e *ž os. i.*, Lízin -a -o; Lízika -e *ž os. i.*, Lízikin -a -o
lizáti lížem, líži -te! ližóč -a -e, lízal -ála -o, lizánje -a *s in* lízati lížem *s stal. poud.*: ~ sol, solze, ~ cukrčke; krava liže tele, mati liže otroka *ga razvaja*, dati otroku ~ šibo; ~ se okrog matere, ~ se očetu; sukno se liže *guli*; lízav -a -o *sladkosneden, prilizljiv*, lízavec -vca *m*, lízavka -e *ž*, lízavski -a -o; lizáč -a *m*, lízavt -a *m priskledník*, lízman -a *m sladkosnedež*; lizúlja -e *ž sladkosneda*, lizún -a *m kdor se prilizuje*, lizúnski -a -o, lizúnstvo -a *s*; lízalica -e *ž solnica za divjad*
Lizbóna -e *ž* |*port. mesto*|, lizbónski -a -o, Lizbónec -nca *m*, Lizbónka -e *ž*
lizól *[-ól]* -a *m* |*razkuževalna tekočina*|, lizólov -a -o
ljúb -a -o *in* -ó -í -é -á, *prim.* ljúbši -a -e, *prisl.* ljubó, ljúbše: ni mi ~o, tebi na ~o, ves ~i dan, za ~i kruhek, za ~o imeti, vzeti kaj; ljúbi -ega *m*, ljúba -e *ž*, ljúbček -čka *m*: otrok je očetov ~, dekle ima ~a; ljúbec -bca *m* = ljúbej -a *m*; ljúbič -a *m star. hotnik*, ljúbica -e *ž*, ljúbša -e *ž priležnica*
ljubáv -i *ž* → *ljubezen*, ljubáven -vna -o → *ljubezenski*, ljubávnik -a *m*, ljubávnica -e *ž*
ljúbek -bka -o, ljúbkost -i *ž*, ljúbkati -am = ljubkováti -újem, ljubkovánje -a *s*
Ljubélj -a *m* |*prelaz*|, na ~u, z ~a, ljubéljski -a -o: ~e dirke
ljubézen -zni *ž*: ~ med brati, do domovine; sestrska, slepa ~; goreča ~ *bot.*, ljubézenski -a -o *[-zən-]*: ~e sanje, ljubeznív -a -o: ~ otrok, bodi tako ~! ljubeznívost -i *ž*, ljubeznívček -čka *m*
ljubíti ljúbim, ljúbi -íte! ljubèč -a -e, ljúbil -íla -o, ljúbljen -a -o, ljúbljenje -a *s in* ljúbiti -im *s stal. poud.*: ~ dom, domovino, resnico, sam(ega) sebe; ~ se med seboj; ta jed, zrak mu ne ljubi *ugaja*, kakor se komu ljubi, nič se mi ne ljubi; ljubèč -éča -e *prid.*: ~ oče; ljubítelj -a *m*: ~ umetnosti, ljubíteljica -e *ž*, ljubíteljski -a -o: ~a cena; ljubímec -mca *m*, ljubímka -e *ž*, ljubímski -a -o, ljubímkati -am, ljubímkanje -a *s*
Ljubljána -e *ž kr. i.*, v ~i, ljubljánski -a -o: ~o mesto, ~a občina, ~e ulice, ~i grad |*stavba*|, Ljubljanski grad |*hrib*|, Ljubljanski zvon; Ljubljánčan -a *m*, Ljubljánčanka -e *ž*
Ljubljánica -e *ž*: pritoki ~e, ljubljániški -a -o: ~i bregovi
ljúbljenec -nca *m*, ljúbljenček -čka *m*, ljúbljenka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *bot.*, ljúbljenost -i *ž*
Ljúbno -ega *s kr. i.*, na ~em, z ~ega, ljúbenski -a -o *[-bən-]*, Ljúbenci -ev *m mn. in* Ljubínci -cev *m mn.*
ljubosúmen -mna -o, ljubosúmnost -i *ž*, ljubosúmnež -a *m*, ljubosúmnik -a *m*, ljubosúmnica -e *ž*
Ljúdevit -a *m os. i.*: ~ Posavski, Ljúdevitov -a -o
ljudjé ljudí *m mn.*: dobri, preprosti ~, množica ~i, ljudnàt -áta -o: ~a dežela, ljudnátost -i *ž*; *gl. tudi* človek
Ljudmíla -e *ž os. i.*, Ljudmilin -a -o
ljudo- *v sestavi*: ljudomíl *[-il]* -a -o, ljudomíl *[-il]* -a *m*, ljudomílost -i *ž*; ljudomŕzen -zna -o, ljudomŕznež -a *m*,

ljudomŕznik -a *m*, ljudomŕznica -e *ž*, ljudomŕznost -i *ž*; ljudovláda -e *ž republika*; ljudožérec -rca *m*, ljudožérski -a -o, ljudožérstvo -a *s*

ljúdski -a -o: ~a oblast, ~a pesem, ~e množice, ~o delo, ~a prosveta, ~i strah *pred ljudmi*, ~a šola, ~i človek *star. tuj, neznan*; naš zdravnik je tako ~i, da ga ima vse rado; Ljudska pravica; ljúdskost -i *ž*; ljúdstvo -a *s*, *mn.* ljúdstva -tev *[-təu̯]*, ljúdstevce -a *[-təu̯-] s*; ljudskoprosvéten -tna -o

ljúljka -e *ž*: divja, omotna, travna ~, ljúljčen -čna -o: ~i klas, ~o seme, zrno; ves je ~ *omoten*

ljút -a -o → *hud, oster, jezen*

Ljútomer -a *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, ljútomerski -a -o, Ljutomérčan -a *m* |*prebivavec*|, ljutomérčan -a *m* |*vino*|

Loára -e *ž* |*franc. reka*|, loárski -a -o: ~a pokrajina

lobánja -e *ž*: mrtvaška ~, lobánjski -a -o: ~i svod, ~a kotanja, ~o dno

lobóda -e *ž* |*vrtna špinačnica*|: bela, rdeča ~, lobóden -dna -o, lobódica -e *ž bot.*, lobodíka -e *ž*, lobódnice -ic *ž mn.*

lôcen -cna *m* = locánj -a *m lok, krivina, usločena palica, roč*: polhove škatle, na ~ napete, lôcnast -a -o = locnàt -áta -o: ~a košara; locánja -e *ž* = locnjáča -e *ž košara z locnom*, locánjica -e *ž*

lóč -a *m biček* = lóček -čka *m*: navadni, žabji ~, lóčkast -a -o *iz ločja*, lóčnat -a -o *poln ločja*, lóčkov -a -o; lóčje -a *s* = lóčevje -a *s*; lóčnice -ic *ž mn. bot.*

Lóče Lóč *ž mn. kr. i.*, v ~ah, lóški -a -o, Ločàn -ána *m*

ločeváti -újem, ločeval -ála -o, ločevánje -a *s*, ločeválen -lna -o *[-ln-]*

ločíka -e *ž bot.*, ločíčje -a *s*

ločíti ločím, ločí -íte! ločéč -a -e, lóčil -íla -o, lóčen -a -o, lóčenje -a *s in* lóčiti -im *s stal. poud.*: meso ~ od kosti, moramo se ~, cesta se loči *odcepi*; zakonca se ločita; tako sta si podobna, da ju ne ločim; ali se sploh kaj ločita? ločívec -vca *m*, ločívka -e *ž*; ločílen -lna -o *[-ln-]*: ~o znamenje, ločílo -a *s*: ~a prav postavljati, vejica je ~; ločílnica -e *[-u̯n-] ž*: črta ~, ločílnik -a *[-u̯n-] m*, ločítev -tve *ž*: tožba za ~, ločítven -a -o *[-tvən-]*: ~i stroški; lóčenec -nca *m*, lóčenka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *poštna pošiljka*, lóčenost -i *ž*; lóčen -čna -o: ~o prireedje, lóčnost -i *ž*, ločljív -a -o, ločljívost -i *ž*; ločnica -e *ž*: ~ večnega snega, knjižna ~ *exlibris*; ločna -e *ž sekta*: verske ~e; ločíšče -a *s razpotje*

lóden -dna *m* |*sukno*|, lódnast -a -o

lodrica -e *ž* |*nekoliko ploščat sod, brenta, vedro*|: dve ~i dasta en tovor, lodríčast -a -o, lodríčica -e *ž*, lodríčar -ja *m*

lóg logá *in* lóga *m*, *mn.* logóvi -óv *in* lógi -ov, po lógih *in* logéh 1. *gaj, nizek gozd*, 2. *alp. konec doline*, 3. *medgorska ravnica*, lógar -ja *m* 1. *kdor ima hišo v logu*, 2. *gozdni čuvaj*, lógarica -e *ž* 1. *ženska*, 2. *bot. cesarski tulipan*, lógarski -a -o, lógarstvo -a *s*, logàt -áta -o; Lógarska dolína -e -e *ž kr. i.*

logaritem -tma *m* 1. *mat.*, 2. ~i |*knjiga*|, logaritmičen -čna -o = logarítemski -a -o *[-təm-]*: ~e tablice, logaritmírati -am, logaritmíranje -a *s*

Logátec -tca *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, logáški -a -o, Logáčan -a *m*

loggia *[lódža]* -ie *ž polodprt obokan prostor*

lógika -e *ž nauk o mišljenju*, lógičen -čna -o *v skladu z zakoni logike*, lógik -a *m* 1. *kdor se z logiko ukvarja*, 2. *kdor logično misli*

logográf -a *m*: ~i so najstarejši grški zgodovinarji

logográf -a *m* |*uganka*|, logográfski -a -o

lój -á *in* lója *m*, v lóju *in* lóju, lójev -a -o, lojén -a -o: ~a sveča = lojénka -e *ž* = lojeníca -e *ž*; lójen -jna -o: ~a kislina, ~a žleza = lójnica -e *ž*; lójast -a -o, lójnat -a -o; lojíti -ím, lôji -íte! lojéč -a -e, lojíl -a -o, lojênje -a *s*, lojítev -tve *ž*; lojár -ja *m*, lojárski -a -o; lojevína -e *ž* |*snov*|, lójec -jca *m stearin*, lójevec -vca *m smukec*, lójevica -e *ž magnezija*

lojálen -lna -o *zvest zakonom, dolžnostim*, lojálnost -i *ž* >*[-ln-]*

***lójtra** -e *ž lestva*, lójtrnice -ic *ž mn.*, lójtrnik -a *m* |*voz*|, lójtrski -a -o: ~i voz

Lójz -a *m*, Lójzov -a -o; Lójze -ta *m*, Lójzetov -a -o; Lójzek -zka *m*, Lójzkov -a -o; Lójzka -e *ž*, Lójzkin -a -o

lók -a *m*: v velikem ~u odleteti, ~ opisati; žaga na ~, na ~ cepiti drevesce, ~ (pre)napeti, v ~u zidan; svodni ~, godba na ~, godalni ~; lóčen -čna -o: ~a stopinja; lókast -a -o: ~ strop, ~a črta; lókoma *prisl. v loku*; lokár -ja *m kdor loke dela*; lokostrélec -lca *[-lc-] m*, lokostrélski -a -o *[-ls-]*

lóka -e *ž travnik ob vodi*, ločica -e *ž majhna loka*, lókar -ja *m stanovavec na loki*
Lóka -e *ž kr. i.*: Škofja, Vélika, Mala, Stara ~, lóški -a -o, Ločáni -ov *m mn.*; Lóke Lók *ž mn. kr. i.*, na ~ah
lokácija -e *ž* 1. *določitev vrstnega reda*, 2. *stvb. določitev stavbnega prostora*
lokál *[-ál]* -a *m* 1. *prostor*, 2. *sklon*, lokálen -lna -o *[-ln-] krajeven*: ~i patriotizem, lokálnost -i *[-ln-] ž*; lokalizírati -am 1. *omejiti na en kraj, prostor*: ~ ogenj, 2. *določiti kraj (bolezni, nastanka)*: ~ dogodek; lokalizácija -e *ž*, lokalízem -zma *m krajevna posebnost, krajevni izraz*
lokárda -e *ž |riba|*
lókati lókam *in* lóčem, lókanje -a *s*: pes vodo loka *ali* loče; lókniti -nem, lókež -a *m*: pes zasluži z lajanjem svoj ~
lókativ -a *m lokal, mestnik*, lókativen -vna -o: ~a oblika
lokáv -áva -o *zvit*, lokávost -i *ž zvitost*, lokávščina -e *ž zvijača, zvijačnost*
Lokávec -vca *m kr. i.*, iz ~a, lokávški -a -o, Lokávci -ev *m mn.*
lókev -kve *ž in* lókva -e *ž luža, mlaka, jama z deževnico*; lókvica -e *ž in* lókevca -e *[-əu-] ž*, lokvén -a -o, lokvenica -e *ž voda iz lokve*
lokomobíla -e *ž*, lokomobílski -a -o *[-ls-]*
lokomotíva -e *ž*: vlačilna, dopredna ~, lokomotíven -vna -o, lokomotívski -a -o: ~i kotel
Lókris *in* Lókrida -e *ž |gr. pokrajina|*, Lókri -ov *m mn. |prebivavci|*, lókriški -a -o: ~a mesta
Lókva -e *ž kr. i., tudi mn.* Lókve -kev *[-kəv] ž*, na ~ah, lókevski -a -o
lôkvanj lokvánja *m bot.*, lokvánjev -a -o: ~ cvet
lôla -e *ž nerodna ženska*, lôlek -lka *[-lk-] m tepček, butec*, lôle -ta *m*
lòm lôma *m*, v lómu *in* lômu 1. ~ bojnih kopij; 2. v gostilni je velik ~ *hrušč*, 3. oče dela v ~u *kamnolomu*, 4. ~ je drevje, ki ga je vihar polomil; 5. ~ svetlobe *fiz.*, ~ kamnine *min.*, kostni ~ *med.*; križni ~; lómen -mna -o: ~i kot *fiz.*, ~o kamenje, ~a ploskev, lomnína -e *ž*; lómnost -i *ž*: ~ očesne leče, lomljív -a -o, lomljívost -i *ž*, lomáč -a *m |kladivo|*
Lòm Lóma *m kr. i.*, iz ~a, lómski -a -o
lomáča -e *ž |orodje|*
lomástiti -im, lomástenje -a *s*, lomást -i *ž*, lomásten -tna -o: ~ medved, lomástnost -i *ž*, lomàst -ásta *m* 1. *lomastenje*, 2. = lomástnež -a *m*
Lombardíja -e *ž |it. pokrajina|*, lombardíjski -a -o, Lombárd -a *m*, Lombárdka -e *ž*, lombárdski -a -o
lombardírati -am *zastaviti*, lombardíranje -a *s*, lombárd -a *m*, lombárden -dna -o: ~o posojilo, ~a banka
lomíti lómim, lômi -íte! loméč -a -e, lômil -íla -o, lómljenje -a *s in* lomljênje -a *s*: smeh, jeza, spanec, krč, božjast ga lomi; ~ palice, kamenje, kruh; usnje ~ *krišpati*, roke ~; sneg, veter, plaz lomi veje, drevje, skale; nemščino za silo ~; tri leta se je lomil po svetu; kaj ga pa lomiš? ~ žarke *fiz.*, ~ stavek, strani *tisk.*; ~ kopje za kako stvar *zavzemati, bojevati se*; lómljen -a -o: ~a črta, ~a pisava *fraktura*, ~i oblok; lómljenec -nca *m lomljen kamen*; lomítev -tve *ž*, lomívec -vca *m* 1. *oseba*, 2. *zob*, lomívka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *orodje*, lomívski -a -o; lomílo -a *s |priprava|*, lomílen -lna -o *[-ln-]*: ~o orodje; lomìč -íča *m delavec v kamnolomu*; lomník -a *m zidarsko kladivo*; lomíšče -a *s fiz.*
lončár -ja *m*, lončárica -e *ž*, lončárski -a -o, lončárstvo -a *s*, lončarija -e *ž*; lončáriti -im, lončárjenje -a *s*, lončárna -e *ž*
Lóndon -a *m kr. i.*, lóndonski -a -o, Lóndončan -a *m*, Lóndončanka -e *ž*
lônec -nca *m*: ima glas kakor ubit, počen ~; ~i so gladko izdolbene vodne udrtine, tudi dežе, kadice; lončén -a -o: ~a posoda = lončenína -e *ž*, lončník -a *m* = lončevína -e *ž glina za lonce*; lônček -čka *m*: satje ima ~e, lônčič -a *m*; lôničnica -e *ž cvetlica v lončku*; lončína -e *ž velik lonec*; loncevéz -a *m* = loncevézec -zca *m*, loncevéžčev -a -o, loncevéški -a -o
longitudinálen -lna -o *[-ln-] dolžinski, podolžen*: ~i prerez
lónica -e *ž senena kopica*, lóničkati -am *v kopice devati*, lóničkanje -a *s*
lòp *medm.*: ~ na tla! ~ po grbi; lôpniti -nem: ~ na tla, koga, po kom; lopíti lópim, lôpi -ite! lôpil -íla -o: z gorjačo ~ koga, bes te lôpi; lôp(k)ati -am, lôp(k)anje -a *s*
lópa -e *ž*: ~ pred hišo, pred cerkvijo; vrtna ~, pasja ~; lópica -e *ž*, lópen -pna -o: ~a streha

lopár -ja *m*: krušni ~, teniški ~, morski ~ |*rak*|, lopárjev -a -o: ~ držaj, lopárček -čka *m*, lopárjast -a -o, lopárski -a -o

lopáta -e *ž*: lesena, železna ~, gonilna ~, mlinsko kolo na korce in na ~e, veslo ima ~o, jelenove ~e, lopáten -tna -o: ~i ročnik, ~o kolo, lopátast -a -o: ~a roka, ~a krona pri jelenu, lopátišče -a *s in* lopatíšče -a *s* |*ročnik, držaj*|, lopátar -ja *m*: jelen ~, lopátnik -a *m* 1. *zob*, 2. *gred v mlinih na veter*, lopátarica -e *ž vinogradniške vile*; lopátiti -im, lopátenje -a *s*: ~ vrt

lopática -e *ž* 1. *majhna lopata*, 2. ~ pri mlinskem kolesu, 3. ~ pri kolovratu, 4. *med. kost v plečih*: bolečine v ~i, 5. *noga s plavalno kožico*, 6. *bot. zlatica*; lopátičen -čna -o: ~i greben, lopátičast -a -o, lopátička -e *ž*, lopátka -e *ž* 1. *majhna lopata*, 2. *zidarska žlica*, 3. *čaplja*, 4. *bot. vratič*

Lope de Vega *[lopedevéga]* Lope de Vega *in* -e *m* |*špan. dramatik*|, Lope de Vegov -a -o: ~e igre

lopotáti -ám *in* -pôčem, lopotàj -ájte *in* lopóči -te! lopotàl -ála -o, lopotánje -a *s* 1. *klopotati, klepetati*, 2. voda v jarkih lopoče; gos s krili lopota, lopotàv -áva -o *klepetav*, lopotávec -vca *m*, lopotávka -e *ž*, lopotávski -a -o, lopòt -ôta *m*

lópov -a *m capin, malopridnež*, lópovski -a -o, lópovščina -e *ž*, lópovstvo -a *s*

loptáti -ám *požrešno jesti, hlastno delati*, loptàj -ájte! loptàl -ála -o, loptánje -a *s*, lópta -e *ž kdor loptá*, lóptast -a -o: ~ človek

lopúča -e *ž* |*plosko orodje za iztepavanje*|, lopúčka -e *ž*, lopúčati -am, lopúčanje -a *s*

lopúta -e *ž* 1. *orodje*, 2. *vrata*, 3. *zaklopnica v srcu*, lopútica -e *ž*, lopútka -e *ž*, lopútast -a -o, lopútati -am, lopútanje -a *s*: ~ z vrati; lopútiti -im, lopútniti -nem, lopútnica -e *ž*, *nav. mn. zaklopna vratca*, lopútnik -a *m*

lórd -a *m* |*angleški velikaš*|, lórdski -a -o: ~a zbornica, lórdovski -a -o, lórdovstvo -a *s*, lórdstvo -a *s*

lornjón -a *m naočnik z držajem*, lornjéta -e *ž naočniki z držajem*

lós -a *m* |*jelen*|, lósov -a -o, losíca -e *ž*, losíčji -a -e, losovína -e *ž* |*koža*|

lóskati -am, lóskanje -a *s*: ~ po vodi, loskòt -ôta *m*, lòsk *medm.*

lósos -a *m zool.* |*riba*|, lósosov -a -o, lososovína -e *ž*, lósosič -a *m*

lóščˊ -a *m glazura*, lóščast -a -o *z glazuro prevlečen*, lóščati -am = lóščiti -im: lončar lošči lonec, lóščar -ja *m*, lóščenost -i *ž*, loščílo -a *s*, loščílen -lna -o *[-ln-]*, loščívec -vca *m*, loščívski -a -o; loščénina -e *ž*

loščèc -à *m in* lóščec -a *m zool. klòp* >*[-əc-]*

lóški -a -o: ~a češnja *divja*, ~i med, ~a hruška *drobnica* = loščíca -e *ž*; *gl. tudi* log *in* loka

lót -a *m* |*stara utež*|

***lót** -a *m svinčnica, grezilo*, *lóten -tna -o *svinčniški*: ~a vrvca

Lótar -ja *m os. i.*, Lótarjev -a -o; Lotaríngi -ov *m mn.* |*vladarska družina*|

Lotaríngija -e *ž* |*franc. pokrajina*|, lotarínški -a -o, Lotarinžàn -ána *m in* Lotaríngijec -jca *m*

lótati -am *spajkati*, lótanje -a *s*, lóten -tna -o *spajkalen*, lót -a *m*: cinov ~

loterija -e *ž*, loterijski -a -o: ~i dobitek

lotévati -am se, lotévanje -a *s*: bolezen, obup se ga loteva

lotíti -ím se, lôti -íte se! lotíl -a -o *in* lótiti -im se *s stal. poud.*: ~ se dela, tuje lastnine, močnejšega od sebe; bolezen se ga je lotila, lotítev -tve *ž*

lótos -a *m*, lótosov -a -o: ~ cvet; Lotofági -ov *m mn.* |*gr. mit. ljudstvo*|

lótrica -e *ž star. vlačuga, nečistnica*, lótrnik -a *m* = lóter -tra *m*, lótrski -a -o *nečistniški*, lotrija -e *ž vlačugarstvo*

Louvre -vra *[lúvr -a] m* |*pariški muzej*|, louvrski -a -o

lòv lóva *in* lôva *m*: zajčji, ribji, mali, véliki ~, prepovedan ~, ~ na divjega petelina; na ~ iti, hoditi; ob ~u živeti, ~ imeti; peklenski ~; lóven -vna -o: ~o dovoljenje, ~a doba; lovnína -e *ž* = lóvščina -e *ž* |*pristojbina*|; lovína -e *ž ulovek, kar se ulovi*; lovarína -e *ž* |*zakupnina*|

lóv -í *ž*: ribja, račja, obilna ~, delež njegove ~i, z ~jo nismo zadovoljni

lovàč -a *m*: ~i so včasi lovili fante za vojaščino, lováča -e *ž*: ~ lovi moške, lováški -a -o: ~a obrt

lôvec -vca *m*: ~ na leve, s sokolom; divji ~, lóvski -a -o: ~i pes, ~a pravica, ~o pravo, ~e priprave, ~a uta, lóvčevka -e *ž lovčeva žena*, lóvka

-e *ž* = lovíca -e *ž ženska, ki lovi*, lôvka -e *ž* 1. polipove ~e, 2. *resice na koncu jajcevodov*, lóvstvo -a *s*; lovskopráven -vna -o

lovíti -ím, lôvi -íte! lovíl -a -o, lovljênje -a *s*: ~ ribe, rake, zveri, kače, bolhe, muhe; ~ tatu, begunca; ~ vodo v škaf; besede ~ (na uho); ~ na trnek, z ostmi, v mrežo, s saki, z roko; pes rep lovi; lastno senco ~; ~ koga v besedah; sapo ~, otroci se lovijo; kdor v brezno leti, se za robido lovi; ~ se v govoru; ves čas sta se z očmi lovila; to se mi v ušesa lovi *rad slišim*; zobje koles se dobro lovijo; lóven -vna -o, lóvnost -i *ž*, lovítev -tve *ž*; lovíšče -a *s*: (lovsko) ~ *revir*; lovíten -tna -o: ~a mačka rada lovi; kdaj so zajci ~i? ~o govoriš, kadar hočeš koga ujeti; lovílen -lna -o *[-ln-]*: ~a priprava, igra; lovívec -vca *m* 1. *oseba*, 2. *priprava*; lovína -e *ž priprava za lov listja in dračja po jezovih, sadja po bregovih*; lovnica -e *ž* |*mreža*|; lovopúst -a *m lov*.

lôvor -a *m*, lôvorov -a -o = lôvoren -rna -o: ~ venec, lovoríka -e *ž*, lovoríkov -a -o, lovoríkast -a -o, lovoríčje -a *s*

Lóvrenc -a *m os. i.*, Lóvrenčev -a -o: ~e solze, ~i utrinki |*meteoriti*|; Lóvro -a *m os. i.*, Lóvrov -a -o; Lóvre -ta *m in* Lovrè -éta *m os. i.*, Lóvretov -a -o *in* Lovrétov -a -o

lôza -e *ž vitica, vinska trta, gozd*: divja ~, gluha ~; lôzast -a -o, lôzov -a -o, lózje -a *s*, lozovína -e *ž trtni sok*

lóž -a *m ležišče (divjačine)*: ustreliti zajca na ~u *ali* v ~u; lóža -e *ž vet.*: zarodek leži v ~i

Lóž -a *m kr. i.*, v ~u, lóški -a -o: Loška dolina, Loški potok, Ložàn -ána *m*

lóža -e *ž* 1. ~ v gledališču, 2. *skrivna organizacija*: prostozidarska ~, lóžen -žna -o: ~i sedež

ložírati -am → *stanovati, bivati*

ložnica -e *ž voda, ki teče skoz log*, ložína -e *ž senožet v logu*

lúb -a *m drevesna skorja*: brezov, živi, strojarski ~, lúbov -a -o, lubàt -áta -o: ~a deska, lúbast -a -o; lúbar -ja *m zool.* |*črv*|, lúbje -a *s*: plašč iz lipovega ~a *ličja*, lúbnica -e *ž* |*slamnica*|

lubád -i *ž in* lubád -a *m lub*, lubádar -ja *m*: borov, smrekov ~, lubádarjev -a -o, lubádarski -a -o

lubenica -e *ž* |*buča*|

lucêrna -e *ž* |*detelja*|, lucêrnin -a -o: ~o seme

Lúcifer -ja *m*, lúciferski -a -o

Lucíja -e *ž os. i.*, Lucíjin -a -o, Lucíjino -ega *s*, Luciján -a *m*, Lucijánov -a -o

lúckati -am *po malem piti*, lúckanje -a *s*

lúč -i *ž in* -í *ž*: ~ gori, sveti, kadi, ugasne; stropna, difuzna ~; ~ prižgati, ugasiti, ~ resnice, življenja, razuma; bliskovna ~ *fot.*; sončna, večna ~; pri ~i brati, na ~i *ali* v ~i si mi, pojdi mi (i)z ~i! spraviti kaj v slabo ~, poglej stvar v ti ~i; lúčca -e *ž*, *rod. mn.* lúčic: *bot.* kukavičja ~; lúčka -e *ž*, lúčen -čna -o: ~i efekt *gled.*, ~a gol = lúčnik -a *m* 1. ~e cepiti, 2. *bot. papeževa sveča*, lúčnikov -a -o: ~o olje; lučíca -e *ž bot.*, lúčnica -e *ž* 1. *sekira*, 2. *polica nad pečjo, kjer so sušili treske za svečavo*, 3. *bakla, laterna*

lučáti lúčam, lúčaj -ájte! lučáje, lúčal -ála -o, lučánje -a *s in* lúčati -am *s stal. poud.*: ~ kamenje, ~ koga s kamenjem, fantje se lučajo *mečejo*; lučálnik -a *[-un-] m stroj.*, lučálnica -e *[-un-] ž* 1. *prača*, 2. *mn. vrvce za mreže*, lučálo -a *s*, lučálen -lna -o *[-ln-]*, lučávec -vca *m*; lučáj -a *m*: za ~ daleč

Lúdolf -a *m*, Lúdolfov -a -o: ~o število >*[-lf-]*

Lúdovik -a *m os. i.*: ~ Sveti, Lúdovikov -a -o; Ludovíka -e *ž os. i.*; Lúdvik -a *m*, Lúdvikov -a -o

lúes -a *m med. sifilis*, lúičen -čna -o, luétičen -čna -o *sifilitičen*, luétik -a *m sifilitik*

lúg -a *m*: kalijev ~, lúgov -a -o, lúgast -a -o: ~a sol *pepelika*, lugovína -e *ž*: apnena ~

Luíza -e *ž os. i.*, Luízin -a -o

lùk *medm. pri požiranju, pretakanju*

lúk -a *m čebula, por*: beli ~, pasji ~, lúkov -a -o: ~ duh, lúkovíšče -a *s in* lukovíšče -a *s* |*njiva*|, lúkar -ja *m* |*pridelovavec*|, lúkovnica -e *ž* |*jabolko*|, Lukarija -e *ž* |*pokrajina*|

Lúka -a *in* -e *m os. i.*, Lúkov -a -o; Lúkež -a *m*, Lúkežev -a -o; Lúkec -kca *m*, Lúkčev -a -o; lúkovščak -a *m oktober*

lúka -e *ž* → *pristanišče, pristan*, lúški -a -o → *pristaniški*

lúkati -am *požirati, piti*, lúkanje -a *s*, lúkniti -nem *cukniti ga*

lúkež -a *m* |*svetilo*|
Lukiános -na *m in* Lukiján -a *m* |*stgr. pisatelj*|, Lukijánov -a -o: ~e satire, lukijánski -a -o: ~a satira
lúknja -e *ž*: jazbečja, mišja ~; ~ v čevlju, v obleki; v vsaki ~i ni raka; stanuje v podstrešni ~i, vtaknili so ga v ~o; lúknjast -a -o = lúknjav -a -o: ~ spomin, ~o znanje, luknjàt -áta -o: ~ kruh; lúknjica -e *ž*, lúknjičast -a -o, lúknjičav -a -o, lúknjičat -a -o, lúknjičavost -i *ž*; luknjáti -ám *in* lúknjati -am, luknjánje -a *s in* lúknjanje -a *s*, luknjáč -a *m* |*oseba in sveder*|, lúknjevec -vca *m*: čmrlj ~; lúknjar -ja *m*: čmrlj ~, lúknjarica -e *ž* |*žaga*|, *mn.* |*škarje*|, lúknjičarka -e *ž zool.*: brsteča ~; luknjálnica -e *[-ųn-] ž stroj.*; lúknjičati -am, lúknjičanje -a *s*
Lúkovica -e *ž kr. i.*, v ~i, iz ~e, lúkoviški -a -o, Lúkovičan -a *m*
lukratíven -vna -o *donosen, pridobiten*, lukratívnost -i *ž*
Lukrétius -tia *m in* Lukréc(ij) -a *m* |*rim. pesnik*|, Lukrécijev -a -o *in* Lukrécov -a -o, lukrécovski -a -o; Lukrécija -e *ž os. i.*, Lukrécijin -a -o
Lúksemburška -e *ž* = Lúksemburg -a *m* |*država*|, lúksemburški -a -o, Luksemburžàn -ána *m*, Lukseburžánka -e *ž*
lúksus -a *m gizda, potrata, razkošje*, luksuriózen -zna -o *potraten*, lúksusen -sna -o *razkošen*: ~o blago, stanovanje, ~i avto, lúksusnost -i *ž potratnost, razkošnost*
Lukúl(us) -la *m* |*rim. bogataš*|, Lukúlov -a -o: ~e pojedine, lukúlski -a -o *[-ls-] in* lukúličen -čna -o *bogat, obilen, razkošen*: ~e pojedine, ~o življenje
lúlati -am *otr.*, lúlanje -a *s*, lúlek -lka *[-lk-] m*
Lully *[lüli]* -ja *m* |*franc. skladatelj*|, Lullyjev -a -o
lumbágo -ga *m med.*
lúmen -a *m luč, velik duh, med. svetlina, zev*; luminiscénca -e *ž svetlikanje*
luminál *[-ál]* -a *m med.* |*uspavalo*|
***lúmp** -a *m capin, hudobnež, hudoba, zanikrnež, postopač, malopridnež*; *veseljak, nagajivec, navihanec, prebrisanec, goljuf*; *lúmpati -am *veseljačiti, potepati se, popivati, ponočevati*; *lumparíja -e *ž hudobija, nagajivost, malopridnost*, lumpácij -a *m hudomušnež, potepin*
lúna -e *ž mesec*: polna, mlada, prva, zadnja ~; ~ sije, sveti, mrkne; ~ ga nosi, trka; lúnin -a -o: ~ mrk, lúnast -a -o: ~ obraz; lúnica -e *ž*, lúnarij -a *m* |*priprava*|, lunácija -e *ž lunine spremembe*; lunátičen -čna -o *mesečen*, lunátik -a *m* |*bolnik*|, lunátičnost -i *ž mesečnost*
lunch *[lânč]* -a *m* |*obed*|
lúnek -nka *m zagozda, konec osi pri kolesu, zatič*
lunéta -e *ž stroj.*
lúnj -a *m zool.* |*orel*|
lúnta -e *ž zažigalna vrvca*, lúnten -tna -o: ~i konec, luntnik -a *m* |*palica*|
lúpa -e *ž povečevalno steklo, leča*: z ~o gledati, pod ~o deti
lupanár -ja *m strim. javna hiša*
lupína -e *ž*: polževa ~, jabolčne, orehove, jajčne ~e = lúp -a *m*, lupínast -a -o, lupínav -a -o, lupínar -ja *m zool.*, lupínje -a *s* = lúpje -a *s*, lupínica -e *ž*; lupínč(k)ati -am, lupínč(k)anje -a *s* |*igra*|
lupíne -ín *ž mn. bot.*
lúping -a *m šp.* |*letavska akrobacija*|: delati ~e
lupíti lúpim, lúpi -íte! lúpil -íla -o, lúpljenje -a *s in* lúpiti -im *s stal. poud.*: ~ jabolko, repo, drevo; koža se lupi; lupívec -vca *m*, lupívka -e *ž*, lupílo -a *s* |*priprava*|, lupílen -lna -o *[-ln-]*, lupílnik -a *[-ųn-] m*: z ~om belijo debla iglavcev; lúpek -pka *m olupek*
lupulín -a *m grenka sestavina hmelja*
lúpus -a *m med. kožna tuberkuloza*, lupózen -zna -o: ~a koža
Lúrd -a *m kr. i.*, lúrški -a -o
lúsk -a *m* |*glas*|, lúskati -am *tleskati, pljuskati*: valovi luskajo, z vrati ~; s cepcem ~ po žitu, po podu; ~ s snopom po stolu; lúskniti -nem, lúsk *medm.*
lúsk -a *m*: ~ na glavi, ajdovi ~i *meklne*, ajdo na ~ zmleti; lúskov -a -o: ~i žganci, ~a moka *ajdova*, lúskovci -ev *m mn. ajdovi otrobi*, lúšček -čka *m strokec*
lúska -e *ž*: ribje ~e, ajdove ~e, lúskav -a -o, lúskavost -i *ž*, lúskavica -e *ž* |*kožna bolezen*|, lúskavičen -čna -o: ~ bolnik; lúskati -am, lúskanje -a *s*: ~ ribo, ~ bučno seme; lúskavec -vca *m* 1. *zool.*, 2. *min.*, 3. *bot.*; lúskavka

-e *ž bot.*, lúskast -a -o, lúskarji -jev *m mn. zool.*, luskáč -a *m*, lúskica -e *ž*; luskoplúta -e *ž zool.*, luskorîl *[-il]* -a *m |riba|*

luskína -e *ž* 1. *prazen strok*, 2. ~e na glavi, luskínast -a -o: ~a koža

lúsnec -a *[-əc-] m bot.* = lúšč -a *m bot.*

lúster -tra *m* → *lestenec*

lúščenec -nca *m bot.*

luščína -e *ž*: fižolove ~e, luščinàt -áta -o, luščínast -a -o, luščínje -a *s*, luščíti lúščim, lúščil -íla -o,. lúščenje -a *s in* lúščiti -im *s stal. poud.*: ~ fižol, grah, bob, koruzo; barva, koža, omet se lušči, luščílnica -e *[-ųn-] ž*: ~ riža; luščílnik -a *[-ųn-] m |stroj|*: ~za koruzo *robkalnik*, deteljni ~

***lúšten** -tna -o, ***lúštkan** -a -o

lúštrik -a *m |vrtna dišavnica|*, lúštrkov -a -o: ~ sok, ~ grm

Lúter -tra *m in* Luther -thra *m*, Lútrov -a -o: ~ nauk, lútrovski -a -o = lútrski -a -o: ~i nauk, lútrovstvo -a *s* = lútrstvo -a *s*, luteránec -nca *m* = luterán -a *m*, luteránka -e *ž*, luteránski -a -o, luteránstvo -a *s*

lútka -e *ž*, lútkoven -vna -o: ~o gledališče, lútkar -ja *m* 1. *kdor dela lutke*, 2. *kdor z njimi igra*, lútkarski -a -o: ~i tečaj, lútkarstvo -a *s*

lúža -e *ž*: iz ~e v mlako, iti čez ~o *čez morje, v Ameriko*, lúžnat -a -o, lúžast -a -o, lúžica -e *ž*, lúžnica -e *ž voda iz luže*, lúžnik -a *m* = lúžar -ja *m stanovavec ob luži, mlakar*

Lúžice -ic *ž mn.*, lúžiški -a -o: Lužiški Srbi, Lúžičan -a *m*, Lúžičanka -e *ž*; lúžiško-srbski -a -o

lúžiti -im, lúženje -a *s*: ~ perilo, kože, ~ barvila; hudo nas je lužil in žmikal; lúžen -žna -o: ~i kamen, ~a sol, lužnína -e *ž*, lužníjski -a -o *alkalen*; lužívec -vca *m*, lužívka -e *ž*, lužívski -a -o; lužílo -a *s*: kemična, katranska ~a, lužílen -lna -o *[-ln-]*, lužílnica -e *[-ųn-] ž oddelek za luženje*; lúžnica -e *ž lugova voda*, lúžnik -a *m kotel, velik lonec za lug*, lužnják -a *m |sod|*; lužnosólen -lna -o *[-ln-]*

Lvóv -a *m |poljsko mesto|*, lvóvski -a -o

Lyon *[lión]* -a *m |franc. mesto|*, lyonski -a -o: ~e tovarne

M

m *[èm] m neskl. in* èm èma *m*: véliki M, z malim m, pišem lepe eme

Macaulay -a *[mekóli -ja] m |angl. zgodovinar|*, Macaulayev -a -o

Macbeth *[màkbet]* -a *m*, Macbethov -a -o: ~o častihlepje, macbethovski -a -o: ~i značaj

Macedónija -e *ž Makedonija*

mácelj -clja *m bat*, mácljev -a -o: ~ ročaj, mácljek -a *[-cljak-] m*: ~i na klopotcu *kladivca*

macerírati -am *s tekočino razmehčati, lužiti*: ~ kožo, macerácija -e *ž*

macênen -sna *m*, macênanov -a -o, macêsnovec -vca *m |gozd|*, macêsnovina -e *ž in* macesnovína -e *ž |les in gozd|*, macêsnovje -a *s >[°meces-]*

Mach *[máh]* -a *m |filozof|*, Machov -a -o, máchovec -vca *m* = machíst -a *m*, machízem -zma *m*

Mácha -a *in* -e *m |pesnik|*, Máchov -a -o

Machiavélli *[makiavéli]* -ja *m |florentinski politik|*, Machiavellijev -a -o; makiavelíst -a *m*, makiavelízem -zma *m*, makiavelístičen -čna -o

macóla -e *ž |bat, veliko kladivo|*, macólen -lna -o *[-ln-]*: ~i ročaj

máčeha -e *ž |oseba, rastlina|*, máčehin -a -o, máčehinski -a -o, máčehica -e *ž bot.*, máčehovski -a -o: ~o ravnanje, po ~o s kom ravnati

máček -čka *m* 1. *žival*, 2. *kavljasto orodje*, 3. *sidro*, 4. *mošnja za denar*, 5. apneni ~ *min. ipd.*: ~ praska, kupiti ~a v vreči, ~a spustiti, vreči, zasaditi; ladja na ~u stoji *je zasidrana*; to je star, zvit, skušen ~, ~a imeti, preganjati *zdraviti slabo počutje*, moralni ~; máčkov -a -o, máčka -e *ž*: ~o boš dobil *nič*, morska ~ *|riba|*, máčkin -a -o: ~e solze, máčji -a -e: ~i rod, ~a godba, po ~e komu zagosti, ~e srebro, ~e zlato *|sljuda|*, máčica -e *ž*: vrbove, leskove ~e, máčkica -e *ž*, máčjak -a *m |govno|*, máčkovec -vca *m bot.*, máčkast -a -o: je ves ~ *zdelan po krokanju*, mačkón

-a *m velik maček*, mačè -éta *s in* máče -ta *s*; mačák -a *m*

Máčva -e *ž*, mačvánski -a -o

Madagáskar -ja *m* |*otok*|, madagáskarski -a -o, Madagáši -ev *m mn. in* Malgáši -ev *m mn.*, madagáščina -e *ž in* malgáščina -e *ž* |*jezik*|

madame *[madám] ž neskl. gospa*: ~ Bovary, madámin -a -o

made *[méid] narejeno, izdelano*: ~ in Yugoslavia *izdelano v Jugoslaviji*

Madéira -e *ž* |*otok*|, madéira -e *ž* |*vino*|: steklenica ~e, madéirski -a -o

mádež -a *m*: krvav, oljnat ~, ~ od olja, brez ~a, mádežast -a -o, madeževáti -újem; mádežek -žka *m*

madíti -ím *mediti, mladiti*, **mádi** -íte! madíl -a -o, madênje -a *s*: lan ~, máden -dna -o: ~a hruška, **máda** -e *ž*: v ~o dejati

Madóna -e *ž Marija*, Madónin -a -o: ~a podoba, madóna -e *ž gospa, Marijin kip, slika, kletvica*, madónski -a -o: ~i obraz; madónati -am, madónanje -a *s*

Madrid -a *m* |*špansko mesto*|, madridski -a -o: ~e ulice, Madridčan -a *m*, Madridčanka -e *ž*

madrigál *[-ál]* -a *m* |*pastirska pesem*|, madrigálski -a -o *[-ls-]*, madrigalíst -a *m*, madrigálen -lna -o *[-ln-]*: ~a skladba

madrón -a *m* 1. *trebušna bolezen*, 2. *med. kolika, napenjanje*: ~ ga tlači, kolje; madrónščica -e *ž bot.*

Madžár -a *m*, Madžárska -e *ž*, iz ~e, Madžársko -ega *s*, z ~ega, na ~em, madžárski -a -o, madžárón -a *m kdor dela za madžarske koristi proti narodnim*, madžarónka -e *ž*, madžarónski -a -o, madžarizírati -am, madžarizácija -e *ž*

maestoso *[ma-e-stózo] prisl. glas. veličastno*

maestral *[maestrál]* -a *m* |*veter ob morju*|; *tudi* mistral

maéstro -a *m mojster (umetnik)*

Maeterlinck *[máterlink]* -a *m* |*belg. pisatelj in pesnik*|, Maeterlinckov -a -o, maeterlinckovski -a -o: ~i simbolizem

máfija -e *ž vase zaprta (skrivna) družba, združba*

mág -a *m duhovnik starih Medov in Perzov*, magija -e *ž nepremagljiv čar, čaranje*, magíjski -a -o, mágičen -čna -o: ~o oko pri radiu, ~i kvadrat |*uganka*|, mágičnost -i *ž*

Magalhães *[magaljánš]* -a *m Magellan*

***magári** *prisl. in vez. čeprav, četudi, zaradi mene*: ~ sam, ~ če se vsi na glavo postavite

magazín -a *m in* *magacín -a *m skladišče, trgovina, ilustriran zabavnik*, magazínski -a -o: ~a literatura, magazinêr -ja *m skladiščnik*, magazinêrski -a -o *skladiščniški*, magazinírati -am, magaziníranje -a *s*

Magdaléna -e *ž os. i.*, Magdalénin -a -o, Mágda -e *ž*, Mágdin -a -o; magdaléna -e *ž* |*trta*|, magdalénka -e *ž* |*hruška*, magdalénšček -čka *m* |*jabolko*|, magdalínja -e *ž bot.* |*jagodnik*|; Magelóna -e *ž* |*oseba nemških pravljic*|, Makalónca -e *ž*

Magellan *[magelján]* -a *m* |*portugalski pomorščak*|, Magellanov -a -o: ~a ožina

Magírus -a *m*, Magírusov -a -o: ~a lestev

magíster -tra *m* |*akademski naslov*|, magístra -e *ž*, magistrski -a -o: ~a skušnja

magistrála -e *ž glavna cesta, železnica, alp.*: planinska ~

magistrále -ála *m 15. sonet v sonetnem vencu*

magistrát -a *m* |*mestna upravna oblast in poslopje*|, magistráten -tna -o: ~i uradnik

mágma -e *ž geol.*, magmátičen -čna -o

magnát -a *m mogočnik, velikaš*, magnátski -a -o: ~a posest

magnét -a *m*, magnéten -tna -o: ~a igla, indukcija, ~o polje, ~i tečaj, magnétnost -i *ž*, magnétski -a -o: ~e enote, magnétičnost -i *ž*, magnétnica -e *ž* |*igla*|, magnétnik -a *m stroj.*, magnetízem -zma *m*: zemeljski, živalski ~; magnétiti -im, magnétenje -a *s*: ~ železo, magnetizírati -am, magnetizíranje -a *s* 1. ~ *nož* → *magnetiti*, 2. *med. z magnetno močjo zdraviti*, magnetizêr -ja *m*, magnétovec -vca *m min.*; magnetofón -a *m*, magnetofónski -a -o: ~i trak; magnetoeléktričen -čna -o; magnetoskóp -a *m*, magnetoskópski -a -o

magnézij -a *m kem.* |*prvina*|, magnézijev -a -o: ~a luč

magnézija -e *ž lojevica*, magnezít -a *m lojevec*, magnezíten -tna -o: ~a opeka

magnificénca -e *ž* |*naslov za vseučiliškega rektorja*|, *tudi* magnífikus -a *m*

magnólija -e *ž bot.*, magnólijin -a -o

magót -a *m zool.* |*opica*|

máh máha *m*: na ~ *takoj*, na en ~ *z enim udarcem*, ~ na ~, máhoma *prisl.*

máh mahú *in* máha *m*, *mn.* mahóvi -óv *in* máhi -ov 1. *barje*, 2. *bot.*: drevesni, islandski ~, 3. ~ mu poganja *brki*, *brada*, máhov -a -o, mahàt -áta -o = máhnat -a -o: ~a tla *barska*, máhast -a -o: ~i ahat, mahóven -vna -o *močviren*, máhovnat -a -o, mahóvje -a *s*, máhovec -vca *m zool.*, *bot.*, máhovka -e *ž bot.*, mahóvnica -e *ž* 1. *zool.*, 2. *bot.*, 3. ~e *vet.* |*bolezen*|, mahovína -e *ž mahovna ruša*, mahovnják -a *m zool.*, *min.*, mahóvnik -a *m*: čmrlj ~

Mahabhárata -e *ž* |*staroindijski ep*|

mahagóni -ja *m* |*les*|, mahagónijev -a -o: ~o pohištvo, mahagónovec -vca *m* |*drevo*|, mahagonovína -e *ž* |*les*|

mahálo -a *s pahljača*, *neroden človek*, *prismuk*, mahálce -a *[-lc-] s*, mahálast -a -o: ~e palme, mahálčast -a -o *[-lč-]*, mahálnik -a *[-ųn-] m*: ~ za muhe

maharádža -a *in* -e *m* |*indijski knez*|, maharádžev -a -o, maharádževski -a -o: ~o bogat

maháti máham, máhaj -ájte! máhal -ála -o, mahánje -a *s in* máhati -am *s stal. poud.*: ~ z rokami, z mečem, s klobukom, v pozdrav, z repom, kam jo mahaš? mahàj -a *m zamah*: z enim ~em ga je položil

Máhdi -ja *m* |*mohamedanski verski voditelj*|, máhdijevec -vca *m*

mahedráti -ám, mahedrȁj -ájte! mahedrȁl -ála -o, mahedránje -a *s*: obleka mahedra na človeku, mahedrȁv -áva -o: ~ človek, ~e hlače *mahedravke*, mahedrávec -vca *m*, mahedrávka -e *ž*, mahedrávost -i *ž*, mahedrálo -a *s neroden človek*

mahinácija -e *ž spletka*, *naplet*, *zvijača*, *nakana*

mahljáti -ám, mahljȁj -ájte! mahljȁl -ála -o, mahljánje -a *s*: pes mahlja z repom, mahljáč -a *m*, mahljáj -a *m in* máhljaj -a *m*: ~ z roko

Máhnič -a *m*, máhničevski -a -o, máhničevec -vca *m*, máhničevstvo -a *s*

mahníti máhnem, máhni -íte! máhnil -íla -o *in* máhniti -nem *s stal. poud.*: ~ koga po glavi, mimo ~; ~ po kom *udariti*, z roko ~ v pozdrav, ~ jo kam *iti kam*; máhnjen -a -o *prismojen*, *udarjen*, máhnjenost -i *ž prismojenost*, máhnjenec -nca *m*, máhnjenka -e *ž*

mahónija -e *ž bot.*, mahónijev -a -o: ~ grm, ~a rja, mahónijin -a -o: ~ cvet

mahórka -e *ž domač ruski tobak*

Máia -e *ž* |*gr. in rim. boginja*|, Máiin -a -o

Mainz *[máinc]* -a *m* |*nem. mesto*|, mainški -a -o: ~a industrija

máj -a *m véliki traven*: praznik prvega ~a, zeleni ~, prvi ~, ~a = v ~u žito klasi, ~a meseca = meseca ~a, májev -a -o, májski -a -o: ~e rože, májnik -a *m*, májniški -a -o, májnica -e *ž bot. španski bezeg*

mája -é *ž*, májica -e *ž*, májička -e *ž*

majarón -a *m*, majarónov -a -o: ~ sok, duh, ~e pleve, majarónček -čka *m*

majáti -jèm, majáje, majàj -ájte! majál -a -o, majánje -a *s in* májati -jam, -jem *s stal. poud.*: ~ kol, zob, z glavo; drevo se maje v vetru, zob se maje, vlada se maje, stolček se mu maje, tla se mu majejo pod nogami, majàv -áva -o: ~a tla, stavba, ~ zob, ~ človek, ~e sodbe, stoji na ~ih nogah, majávost -i *ž*, majálo -a *s nestanoviten človek*

májcen -a -o *[-cən-] zelo májhen*: dete je ~o, májcken -a -o *[-ckən-]*, májcenost -i *[-cən-] ž*, májčken -a -o *[-kən-]*

Májda -e *ž*, Májdin -a -o

májer -ja *m* |*oskrbnik*|, májerica -e *ž*, majerija -e *ž*

majestéta -e *ž veličanstvo*, majestétičen -čna -o *veličasten*

májhen -hna -o, *dol.* máli -a -o, *prim.* mánjši -a -e, *prisl.* májhno, *prim.* mánj(š)e: ~ človek, ~a kmetija, v vasi so same ~e hiše, ta človek je ~, sedel je ves ~, za ~ denar, z ~imi stroški, z ~imi izjemami, od ~ega *z mladih nog*, to niso ~e stvari; májhnost -i *ž*; *gl. tudi* mali

Máji -ev *m mn.*: Indijanci iz rodu ~ev, kultura ~ev, májevski -a -o

májiti -im *in* majíti -ím, máji -íte! majíl -a -o, majèn -ėna -o, majénje -a *s*: ~ smreko, piščalko, ~ krompir, jabolka, ~ koruzo; koža se maji, majív -a -o: ~o vrbje, majívec -vca *m*, majílnik -a *[-ųn-] m* |*kožarsko*, *drvarsko orodje*|, majílo -a *s* |*priprava*|

majólika -e *ž* 1. *glina*: vrč iz ~e, 2. *vrč*, majóličast -a -o = majólikast -a -o: ~a ruta, majóličica -e *ž* = majólikica -e *ž*, majólikin -a -o: ~ roč

majonéza -e *ž* |*hladna omaka*|

majór -ja *m*, majórski -a -o: ~a stopnja, majórka -e *ž*
majorát -a *m pr.* 1. *pravica najstarejšega do dednega posestva*, 2. *dedno posestvo*, majoráten -tna -o: ~a pravica
majordóm -a *m pr. zg.*
majoritéta -e *ž večina*, majoritéten -tna -o *večinski*, majorizírati -am *preglasovati*, majorizácija -e *ž preglasovanje*
Majórka -e *ž* |*otok*|
majúskula -e *ž vélika črka*
majzéna -e *ž industrijsko predelana koruzna moka*
mák máka *m*: vrtni, divji, zajčji ~, za ~ vreden *ničvreden*, mákov -a -o: ~ cvet, ~a potica, mákast -a -o, mákec -kca *m*, mákovec -vca *m* 1. *bot.*, 2. *makov sok*, mákovica -e *ž makova glavica*, mákovka -e *ž* |*pecivo*|, mákovnik -a *m* = makovnjáča -e *ž z makom potresena potica*, mákovišče -a *s in* makovíšče -a *s* |*njiva*|, mákovina -e *ž in* makovína -e *ž papaverin*
Makabéjec -jca *m pripadnik Judovega rodu*, makabéjski -a -o; makabiáda -e *ž izraelska olimpiada*
makadám -a *m* |*tlak*|, makadamizírati -am, makadamizíranje -a *s*, makadámski -a -o: ~a cesta, ~i pas
makáko -a *m* |*opica*|
makáo -áa *m* 1. *papiga*, 2. *hazardna igra*, makáov -a -o
makarón -a *m*, *nav. mn.* makaróni -ov *m* |*testenine*|, makarónov -a -o: ~o meso, makarónčki -ov *m*, makarónski -a -o; makarónar -ja *m znč. Lah*; makarónščina -e *ž* |*s tujkami pomešan jezik*|
Makedónija -e *ž*, v ~i, Makedónec -nca *m*, Makedónka -e *ž*, makedónski -a -o, makedónščina -e *ž*
makéta -e *ž model*, maketírati -am *delati osnutke*, maketíranje -a *s*
makíja -e *ž franc. osvobodilno gibanje*, makíjevec -vca *m francoski partizan*
maklèn -éna *m* |*javor*|, maklénov -a -o: ~ grm, maklenovína -e *ž*, maklénje -a *s*
maknîti máknem, maknì -íte! maknìl -íla -o *in* mákniti -nem *s stal. poud.*: ne maknem se iz hiše, da se mi ne makneš *>[mak- / mək-]*
máko -a *m egiptovski bombaž*: jopica ~, ~ perilo
Mákole -ol *[-ol] ž mn. kr. i.*, v ~ah, mákolski -a -o *[-ls-]*
makréla -e *ž zool. skuša*, makrélji -a -e: ~e meso, ~e ikre
makro- *v sestavi*: makrobiótika -e *ž nauk o podaljšanju življenja*; makrofón -a *m ojačevavec glasu*; makrokefalija -e *ž debeloglavost*; makrokózmos -a *m svetovje, vesoljstvo*; makroskópičen -čna -o *s prostim očesom viden*; makrospóra -e *ž bot.*, makrostruktúra -e *ž met.*
maksíma -e *ž geslo, življenjsko pravilo*, maksímski -a -o
Maksimiliján -a *m os. i.*, Maksimilijánov -a -o; Máks -a *m*, Mákso -a *m*, Máksov -a -o; Maksimilijána -e *ž*, Maksimilijánin -a -o; Máksa -e *ž*; Máksim -a *m*, Máksimov -a -o
máksimum -a *in* máksima *m višek, mn. včasih tudi* máksima máksim *s*; maksimálen -lna -o *[-ln-]*: ~e cene, maksimírati -am, maksimíranje -a *s*: ~ cene
makulatúra -e *ž nerabna tiskovina, papir*, makulatúren -rna -o: ~i papir
Málaga -e *ž* |*špan. mesto in pokrajina*|, málaga -e *ž* |*sladko vino*|: steklenica ~e
malahít -a *m* |*zelen (okrasni) kamen*|, malahítov -a -o: ~ okenski okvir
Malája -e *ž* |*azijski polotok*|, Malájec -jca *m*, Malájka -e *ž*, malájski -a -o
Maláka -e *ž* |*polotok v Zadnji Indiji*|, maláški -a -o
malakologíja -e *ž biol. nauk o mehkužcih*, malakológ -a *m*, malakológški -a -o
malárija -e *ž med.*, maláričen -čna -o: ~ bolnik, malárijski -a -o: ~i komar, ~o znamenje, ~a pokrajina
malarín -a *m (sekira) široćka*, malarínov -a -o: ~o uho
málce *[-lc-] prisl. nekoliko*: ~ kruha, ~ prismojen; málček *[-lč-] prisl. malo, malce*
malénkost -i *ž majhna stvar, majhna reč*, malénkosten -tna -o: ~ človek, značaj, ~a vrednost, malénkostnost -i *ž*, malénkostnež -a *m*
maléti -ím *majhen postajati, hujšati, slabeti, drobneti*, maléč -a -e, malèl -éla -o, malênje -a *s*: kar mali mi pred očmi
málha -e *ž*: beraška ~, málhast -a -o: ~a obleka, málhar -ja *m*, málharica -e *ž*, málhica -e *ž* *>[-uh-]*
máli -a -o *dol. prid. k* majhen: naš ~i hlapec je velik, ~a dekla, ~a vrata, ~o okno, ~i kruhek |*pecivo*|, ~a južina, ~i ljudje, ~a divjad, rejci ~ih živali,

~a matura, Mala Azija, ~a antanta, gre na ~o potrebo, ~i oglasi, ~i potrošniki, moj ~i stric *očetov bratranec*; še tisto ~o, kar imam; kaj ~ega se že dobi, do ~ega vsi *skoraj vsi*, z ~ega *od mladih nog*, po ~em piti, vse to ima v ~em prstu

máli -ega *m mlado bitje*: ti, ~, pridi sem; málček -čka *[-lč-] m*, málčkov -a -o *[-lč-]*, málej -a *m*; mála -e *ž* = málka -e *[-lk-] ž*: ali je vaša ~ doma?

málica -e *ž*, málicati -am, málicanje -a *s*

maliciózen -zna -o *hudoben, porogljiv*, maliciózno -i *ž*

mališ -íča *m škratelj*

malíčiti -im *pačiti, zmanjševati*, malíčenje -a *s*: bolezen mu maliči obraz

maligán -a *m stopnja alkohola*

malígen -gna -o *med. hud, zločest, nevaren*: ~a bula

málik -íka *m*: drži se ko ~, malíkov -a -o, malíški -a -o, malíkec -kca *m*, malíček -čka *m* 1. *majhen malik*, 2. *nekrščen otrok*; malíkinja -e *ž*; malikováti -újem, malikúj -te! malikoválˈ -ála -o, malikovánje -a *s*: ~ učitelja, znanost, ~ pred umetnostjo, malikovávec -vca *m*, malikovávka -e *ž*, malikovávski -a -o, malikovávstvo -a *s*; malikoválen -lna -o *[-ųn-]*, malikoválnica -e *ž [-ųn-]*

málin -a *m* 1. *mlin*, 2. *zool. mišični želodec pri ptičah*, málinski -a -o, málinar -ja *m*, málinarica -e *ž*, málinarski -a -o, málinček -čka *m*, málinica -e *ž*

malína -e *ž*, malínov -a -o, malínast -a -o, malínovec -vca *m*, malínovica -e *ž*, malínica -e *ž*, malínovje -a *s*, malínje -a *s*, malóvje -a *s*, malínjak -a *m* 1. *malinov nasad*, 2. ~i *bot.*

Málka -e *ž*, Málkin -a -o; Málči *ž neskl.*, Málčin -a -o *>[-lk-, -lč-]*

malkontènt -énta *[-lk-] m nezadovoljnež, godrnjavs, zabavljač*

málo *prisl., prim.* mànj: ~ časa, ~ čuden, ~ prej, čez ~ časa, v ~ dneh, z ~ besedami, z ~ zraka, z ~ ljudmi, na ~ masti, bolj ~ zna, bolj ~ se mu posreči, ~ po ~ *po malem, počasi, polagoma, sčasoma*, kratko (in) ~ ne, še ~ ne *še daleč ne*, ~ da ni umrl, ~ da ga niso ujeli, ~ mi je do tega; bil je ~ kmet, ~ obrtnik *ali* bil je ~ kmeta, ~ obrtnika; za ~ se mi zdi *zameri se mi*

malo- *v sestavi*: maloázijski -a -o; malobeséden -dna -o, malobesédnost -i *ž*; maloburžoázen -zna -o; malocvéten -tna -o; maločlénarji -ev *m mn. zool.*; malodúšen -šna -o, malodúšnost -i *ž*, malodúšje -a *s*, malodúšnež -a *m*; malojéd -éda -o = malojéden -dna -o, malojédec -dca *m*; malokalíbrski -a -o; malokŕven -vna -o, malokŕvnost -i *ž*; malolastníški -a -o; malolétен -tna -o, malolétnost -i *ž*; malomáren -rna -o, malomárnež -a *m*, malomárnost -i *ž*: poškodba po ~i; malomésten -stna -o: ~e razmere; malomeščàn -ána *m*, malomeščánka -e *ž*, malomeščánski -a -o: ~i nazori, malomeščánstvo -a *s*; maloposéstniški -a -o; malopríden -dna -o, maloprídnost -i *ž*, maloprídnež -a *m*, maloprídnica -e *ž*; °maloprodája -e *ž prodaja na drobno*, °maloprodájen -jna -o *drobnoprodajen*: °~e cene *cene v prodaji na drobno*; malosŕčen -čna -o, malosŕčnost -i *ž*; maloštevílen -lna -o, maloštevílnost -i *ž >[-ln-]*; malovéden -dna -o, malovédnost -i *ž*; malovéren -rna -o, malovérnost -i *ž*; malovréden -dna -o *pokvarjen, sprijen*, malovrédnež -a *m*, malovrédnica -e *ž*; *vendar*: stvar je malo vredna *ni dosti vredna*

málodane *prisl. skoraj*: prostor je bil ~ natlačen; včeraj je ~ umrl; *vendar*: včeraj malo da ni umrl

málokaj máločesa, málokak -a -o, málokakšen -šna -o, málokateri -a -o, málokdo -koga *z.*, málokdaj, málokje

málokrat *prisl., prim.* mànjkrat

málone *prisl. skoraj*: ~ vse je šlo po vodi, ~ celo leto je delal, bil je ~ mrtev

Malorús -a *m*, malorúski -a -o, malorúščina -e *ž |jezik|*

malóst -i *ž majhna stvar, malenkost*, malósten -tna -o, malóstnost -i *ž*; malôta -e *ž lit.*, malôten -tna -o, malôtnost -i *ž*

málta -e *ž* 1. apnena, cementna, ometna, vodna, zračna ~, 2. *jed*, máltast -a -o: otrok je bil ves ~, máltar -ja *m*, máltarica -e *ž*, máltarski -a -o, máltnica -e *ž* = maltárka -e *ž korito za malto >[-ųt-]*

Málta -e *ž |otok|*, maltéški -a -o: ~i vitez, Maltežàn -ána *m*, Maltežánka -e *ž >[-lt-]*

Malthus *[máltus]* -a *m |angl. ekonomist|*, maltuzianízem -zma *m omejevanje porodov*, maltuzianíst -a *m >[-lt-]*

maltretírati -am *[-lt-]* → *trpinčiti, grdo delati s kom*
malvazíja -e *ž in* malvázija -e *ž* |*vino*|
malverzácija -e *ž poneverba*
máma -e *ž*, mámica -e *ž*, mámka -e *ž*, mámin -a -o: ~ sinko, mámičin -a -o, mámkin -a -o
mamelúk -a *m* 1. *egiptovski vojak iz turških sužnjev*, 2. *podrepnik, priganjač*, mamelúški -a -o, mamelúštvo -a *s*
mamíti *in* mámiti -im, mámil -a -o *in* -íla -o, mámljenje -a *s*: sanje človeka mamijo, z zlatom ga je mamil, kaj se mamiš s tem *motiš*; mamílo -a *s*, mamílen -lna -o *[-ln-]*, mamljív -a -o: ~e obljube, mamívec -vca *m*, mamívka -e *ž*
mámon -a *m* 1. *denar*, 2. *bogastvo*: ~ ga je obsedel, mámonski -a -o
mámut -a *m zool., pal.* |*slon*|, mámutov -a -o: ~ okel, mámutski -a -o *velikanski*: ~a skakalnica, mámutovci -ev *m mn. bot. sekvoje*
mána -e *ž* 1. *medena rosa na listju*, 2. nebeška ~, mánovec -vca *m*, manít -a *m*
Mána -e *ž os. i.*, Mánin -a -o; Mánica -e *ž*, Máničin -a -o
manager *[mènedžer]* -ja *m*, managerski -a -o: ~a bolezen
mánce mánc *ž mn.* |*igra*|: iti se ~e *loviti se, slepomišiti, tratiti čas s praznimi igrami*
Manchester *[mènčestər]* -tra *m* |*angl. mesto*|, manchestrski -a -o, manchestrstvo -a *s ekon.*
mandarín -a *m* |*kitajski oblastnik*|, mandarínski -a -o
mandarína -e *ž* |*pomaranči podoben sad*|, mandarínin -a -o: ~e lupine, mandarínovec -vca *m*
mandát -a *m pooblastilo, naročilo*: poslanski ~, mandáten -tna -o: ~a doba, ~o ozemlje, mandátski -a -o, mandatár -ja *m*, mandatárski -a -o, mandánt -a *m*
mándelj -dlja *in* -eljna *m* 1. *drevo in sad*, 2. vnetje ~nov, mándljev -a -o *in* mándeljnov -a -o: ~o olje, mándljevec -vca *m* = mándeljnovec -vca *m* |*drevo in kamen*|, mándljast -a -o = mándeljnast -a -o: ~e oči, mandeljnovína -e *ž*, mándeljnovka -e *ž bot.* >*[-dəlj-]*, mandolát -a *m* |*sladkarija*|
mandolína -e *ž* |*glasbilo*|, mandolínski -a -o: ~i koncert, mandolinist -a *m*, mandolinístka -e *ž*
mandrágora -e *ž in* mandrágola -e *ž bot. nadlišček*: ljubezenska pijača iz ~e
mandríl *[-íl]* -a *m* |*opica*|, mandrílski -a -o *[-ls-]*: ~e značilnosti
Mandžúrija -e *ž*, mandžúrski -a -o; Mandžúji -ev *m* |*rod Tunguzov*|, Mandžújec -jca *m*, Mandžújka -e *ž*, mandžújski -a -o, mandžújščina -e *ž*
manekén -a *m model za razkazovanje mode*, manekénka -e *ž*, manekénski -a -o
manéver -vra *m* 1. *ravnanje, prijem, način, poskus (tudi zvijačen) za dosego uspeha*: s spretnim ~om je rešil posadko, politični ~, vse je bilo le volilni ~; 2. ~i *velike vojaške vaje*: na ~ih biti; manévrski -a -o: ~a municija; manevríati -am *ravnati*, manevríranje -a *s*: spretno ~ v politiki, ~ z vozilom
manéža -e *ž jahalnica, jahališče, zlasti v cirkusu*, manéžen -žna -o: ~a ograja
mangán -a *m kem.* |*prvina*|, mangánov -a -o: ~a ruda = mangánovka -e *ž*, manganít -a *m min.*, mangánovec -vca *m min.*
Mángart -a *m* |*gora*|, mángartski -a -o
mángo -a *m* |*sadež tropskega drevesa*|, mángov -a -o: ~i gozdovi, mángovec -vca *m* |*drevo*|
mángold -a *[-ld-] m bot. blitva*
máni -ov *m mn. dobri duhovi umrlih pri starih Rimljanih*
manifést -a *m slovesen razglas*, manifésten -tna -o, manifestírati -am: ~ za kaj, manifestácija -e *ž*, manifestánt -a *m*, manifestántka -e *ž*, manifestacíjski -a -o, manifestatíven -vna -o: ~o vedenje, manifestatívnost -i *ž*
manihéizem -zma *m* |*verska ločina*|, manihéjec -jca *m*, manihéjski -a -o
manîja -e *ž besnost, strast*, manîjski -a -o: ~o znamenje, máničen -čna -o: ~ bolnik
manikíra -e *ž*, manikírati -am, manikíranje -a *s*, manikêr -ja *m*, manikêrka -e *ž*
Manîla -e *ž* |*mesto*|, manîlski -a -o *[-ls-]*: ~a vrv
maniók -a *m bot.*
manípel *[-pəl]* -pla *m* 1. *oddelek rimske legije*, 2. *ltg. naročnica*
manipulírati -am *ravnati, opravljati delo*: ~ s strojem, manipulácija -e *ž ravnanje, opravljanje*, manipulánt -a *m*, manipulántka -e *ž*
maníra -e *ž* 1. *olika, lepo vedenje*: ima, pozna ~o, človek brez ~e, napravi

z ~o, je lepih manir, ljudje z ~ami, to so ~e! *znč.*, te bom naučil manir! to je pri njem samo ~ *samo na zunaj*; 2. *način, ponavljana, prevzeta oblika, moda*: ustvaril si je posebno ~o, slika preveč v ~i, sovraži ~o v opisovanju, zahaja v ~o; manirist -a *m*, manirístičen -čna -o: ~o slikarstvo; maniríran -a -o, maniríranost -i *ž*

mànj *prisl. prim. od* malo: čim kasneje, tem ~, nič ~; mànjkrat

mánjkati -am: koliko jih manjka? kruha ne manjka, sape mi manjka, ne manjka mu dosti do petdeset, malo mu manjka = manjka mu kolešček v glavi; malo, za las je manjkalo, da bi bil *ali* pa bi bil padel; ~ v šoli, pri vajah, še tega se manjka = še tega bi se manjkalo, manjka se ljudi *ljudi je dovolj, preveč*; kravi manjka rog, cvetu manjkajo prašniki → *cvet nima prašnikov*; mánjkanje -a *s*: ~ starih glagolskih oblik, krvi, mánjkav -a -o

mánjšati -am, mánjšanje -a *s*, manjšáva -e *ž*, manjšálen -lna -o *[-ln-]*, manjšávka -e *ž* = manjšálnica -e *[-ln-] ž*, manjšáj -a *m* |*minus*|

manjšína -e *ž*, manjšínski -a -o: ~o vprašanje, manjšínar -ja *m*

manjvréden -dna -o, manjvrédnost -i *ž*, manjvrédnosten -tna -o: ~i kompleks *psih.*

mánko -a *m primanjkljaj*

mánliherica -e *ž* |*puška*|

manométer -tra *m priprava za merjenje pritiska*, manométrski -a -o

mansárda -e *ž podstrešje, podstrešnica*, mansárden -dna -o: ~o stanovanje *podstrešno*

manšéta -e *ž zapestnik*, manšéten -tna -o *zapestniški*: ~i gumb

mántika -e *ž vedeževavstvo, vražarstvo*, mántičen -čna -o *vražarski, vedeževavski*

mantílja -e *ž ženski plašček, ogrinjalo*

Mantinéja -e *ž* |*stgr. mesto*|, mantinéjski -a -o: ~a bitka

mantísa -e *ž mat.*

Mántova -e *ž* |*it. mesto*|, mántovski -a -o

manuál *[-ál]* -a *m priročnik, priročna knjiga, glas. igralnik*: orgle na tri ~e; manuálen -lna -o *[-ln-] ročen*: ~i delavec, ~o delo

manufaktúra -e *ž* 1. *obrt na debelo, tkano blago*, 2. *trgovina s tkanim blagom*, manufaktúren -rna -o: ~o blago, manufakturíst -a *m*

manúlen -lna -o *[-ln-]*: ~i tisk

manuskrípt -a *m rokopis*, manuskrípten -tna -o *rokopisen*

Manzoni *[mandzóni]* -ja *m* |*it. pisatelj*|, Manzonijev -a -o, manzonijevski -a -o: ~o pripovedovanje

Maóri -ov *m mn.* |*prvotni prebivavci Nove Zelandije*|, maórski -a -o

mápa -e *ž* 1. ~ za papirje, 2. zemljiška ~ (z zaznamovanimi mejami parcel), mápica -e *ž*, mapírati -am *zarisati pokrajino na zemljevid*, mapíranje -a *s*, mapêr -ja *m*, mapêrski -a -o

már *prisl.*: kaj mi ~, ~ mi je za to! tebi to nič ~! mi je figo ~! dela mu ni ~, vse mu pride *ali* hodi na ~, v ~ mu je kaj, v ~ jemati *upoštevati*

màr *prisl.* 1. *rajši*: kaj bi delal, ~ uživam! ~ bi bil šel! 2. *vprašalnica ali*: ~ veš, da tečeš tik grobov? se ~ grozdje po trnju bere?

marabú -ja *m zool.*

maraskíno -a *m višnjevec*, maráska -e *ž* |*višnja*|

Marat -a *[mará -ja] m* |*franc. revolucionar*|, Maratov -a -o

márati -am: nič ne maraj, vse bo še dobro! ne maram denarja, maram te! = ne maram te, maram zanj kakor za lanski sneg, ne maram za ves svet; ne maram, da hodiš sem; ne mara se mu prijeti za delo; kaj se ti mara, ko si sam! mara se nam krompirja! *zadosti, preveč ga imamo*

Máraton -a *m kr. i.*, máratonski -a -o: ~a bitka, ~i tekač, ~i tek = máraton -a *m*, maratónec -nca *m šp.* |*tekač*|

marázem -zma *m hiranje, upadanje moči (zaradi starosti), tudi* marásmus -a *m*

marcato *[markáto] glas. poudarjeno, izrazito*

Marcél *[-él]* -a *m os. i.*, Marcélov -a -o; Marceljián -a *m os. i.*, Marcelijánov -a -o; Marcelín -a *m*, Marcelínov -a -o; Marcéla -e *ž os. i.*, Marcélin -a -o; Marcelína -e *ž os. i.*, Marcelínin -a -o

marciálen -lna -o *[-ln-] vojaški*

márcipan -a *m* |*slaščica*|

Marconi *[markóni]* -ja *m* |*it. fizik*|, Marconijev -a -o: ~e iznajdbe

márec -rca *m sušec*: meseca ~a = ~a meseca, márčev -a -o: ~ sneg, ~e ide,

márčen -čna -o: ~a revolucija 1848, ~a številka revije
***maréla** -e *ž dežnik*: narodne noše z rdečimi ~ami, branjevka razpne ~o
marélica -e *ž |drevo in sad|*, maréličen -čna -o: ~a marmelada
máren -rna -o *star. priden*, márnost -i *ž*
maréngo -a *m |sukno|*
márenj -rnja *m, mn.* márnji -ev *m*: prazni ~i, márnja -e *ž*: prazne ~e, marnjáti -ám *govoričiti*, marnjàj -ájte! marnjàl -ála -o, marnjánje -a *s*
marešálo -a *m*: karabinjerski ~
Margaréta -e *ž os. i.*, Margarétin -a -o
margarina -e *ž |rastlinska tolščа|*
marginálije -ij *ž mn. obrobne opombe*, marginálen -lna -o *[-ln-]*: ~i pripisi
Máribor -a *m kr. i.*, v ~u, maribórski -a -o: ~i grad, Mariborski otok, Maribórčan -a *m |prebivavec|*, Maribórčanka -e *ž*, maribórčan -a *m |vlak|*
Marija -e *ž os. i.*: marijo *in* marije zvoni, Marijin -a -o: ~ god, praznik, ~o ime; marijini laski, čeveljčki *bot.*, marijánski -a -o; Már(i)jan -a *m os. i.*, Már(i)janov -a -o; Márica -e *ž os. i.*, Máričin -a -o; Maríčka -e *ž os. i.*, Maríčkin -a -o; Marínka -e *ž*, Marínkin -a -o; Marína -e *ž*, Marínin -a -o; Márij -a *m*, Márijev -a -o; Mário -a *m os. i.*, Máriov -a -o; márica -e *ž |avto|*
marína -e *ž podoba z morjem*, mariníst -a *m slikar morskih motivov*
marináda -e *ž |omaka|*, marinírati -am *v marinado vložiti*; marinírаn -a -o: ~e ribe, ~a kokoš *v marinadi*
marinízem -zma *m |umetnostna smer|*
marionéta -e *ž lutka*, marionéten -tna -o: ~o gledališče *lutkovno*
Márius -ia *m in* Márij -a *m |strim. vojskovodja|*, Márijev -a -o
Marjána -e *ž os. i.*, Marjánin -a -o; Marjánica -e *ž*, Marjáničin -a -o; Marjánka -e *ž*, Marjánkin -a -o
marjáš -a *m |igra s kartami|*: igrati ~, marjášati -am, marjášanje -a *s*, marjášar -ja *m |igravec|*
Marjéta -e *ž os. i.*, Marjétin -a -o; Marjética -e *ž os. i.*, Marjétičin -a -o; Marjétka -e *ž*, Marjétkin -a -o; marjética -e *ž bot.*, marjétnica -e *ž |hruška|*
márka -e *ž* 1. *denarna enota*: nemška ~, 2. *upravna enota*: Slovenska ~, Vzhodna ~, 3. *márka -e *ž znamka*
markánten -tna -o *izrazit, pomemben*: ~a osebnost, markántnost -i *ž*
Márk Avrél *[-él]* Márka Avréla *m in* Márkus Aurélius Márka Aurélia *m |rim. cesar|*
marketéndar -ja *m vojaški branjevec*, marketéndarica -e *ž*, marketéndarski -a -o: ~i šotori
markírati -am: ~ pot *zaznamovati*, ~ bolezen *hliniti*; markácija -e *ž turistično znamenje*; markêr -ja *m* 1. *kdor markira*, 2. *kavarniški strežaj*, 3. *biljardni zapisovavec točk*, markêrski -a -o
markíz -a *m in* markí -ja *m*, markízov -a -o *in* markíjev -a -o; markíza -e *ž* 1. *plemkinja*, 2. *platnena streha*, markízin -a -o
Márko -a *m os. i.*, Márka -a *in* -e *m os. i. lj.*, Márkov -a -o; Márkec -kca *m*, Márkčev -a -o; márko -a *m |medved|*: pléši, ~!
Markománi -ov *m mn. |germ. pleme|*, markománski -a -o: ~a vojna
marksíst -a *m gl.* Marx
marlitovka -e *ž zgodba po zgledu nem. pisateljice E. Marlitt*
marljív -a -o, marljívost -i *ž*
marmeláda -e *ž |mezga|*, marmeláden -dna -o: ~a torta
Marmónt -a *m*, Marmóntov -a -o
mármor -a *in* -ja *m*, mármorov -a -o *in* mármorjev -a -o, mármoren -rna -o, mármornat -a -o: ~ kolač, mármorast -a -o, mármornast -a -o, mármorovec -vca *m*, marmorírati -am, marmoríranje -a *s*, marmornják -a *m |kamen|*
marmótica -e *ž zool. |svizec|*
marodêr -ja *m vojaški ubežnik plenivec*, °marodírati -am *biti bolan, bolan se delati*
márof -a *m star. pristava*, márofski -a -o; Márof -a *m kr. i.*, na ~u
maróga -e *ž lisa*, marógast -a -o: ~i rez *gozd.*, marógec -gca *m*, marógica -e *ž*, marógati -am, maróganje -a *s*
Maróko -ka *m*, Maročàn -ána *m* = Marokánec -nca *m*, Maročánka -e *ž* = Marokánka -e *ž*, marokánski -a -o *in* maróški -a -o; marokên -a *m |usnje|*
maróni -ja *m laški kostanj*
maronít -a *m libanonski kristjan*
Márs Márta *m mit. |bog vojske|*, Mártov -a -o: ~o polje
Márs -a *m astr. |planet|*: na ~u, Mársov -a -o; mársovec -vca *m* 1. *plašč*, 2. *domnevni prebivavec*, mársovski -a -o

marsála -e *ž* |*vino*|
Marseille -seilla *[marséj -a]* *m* |*franc. pristanišče*|, marséjski -a -o: ~o pristanišče, ~i promet
marsejéza -e *ž* |*franc. narodna himna*|
Marshall *[máršal]* -a *m*, Marshallov -a -o: ~ plan
marsi- *v sestavi*: màrsikaj màrsičesa *ned. z.*, màrsikdo màrsikoga, màrsikak -a -o, màrsikateri -a -o, màrsikdaj, màrsikje, màrsikod, màrsikam, màrsikrat *prisl.*
màrš márša *m hod, pohod, koračnica*, *maršírati -am *stopati, korakati, hoditi, pešačiti*, *maršíranje -a *s*; màrš *medm. poberi se!*
marš- *v sestavi*: márškompanija -e *ž*, máršbataljon -a *m*: ~ za na fronto, máršruta -e *ž*
maršál *[-ál]* -a *m*, maršálski -a -o *[-ls-]*, maršálstvo -a *[-ls-] s*, maršalát -a *m*
Márta -e *ž os. i.*, Mártin -a -o; Mártica -e *ž os. i.*, Mártičin -a -o, Mártka -e *ž os. i.*, Mártkin -a -o
Martiális -la *m in* Marciál *[-ál]* -a *m* |*rim. pesnik*|, Martiálov -a -o *in* Marciálov -a -o: ~i epigrami
Martin -ína *m os. i.*, Martínov -a -o: ~a gos, ~o poletje, Martínovo -ega *s*, martínji -a -e: ~e sonce, Martínek -nka *m*, Martínkov -a -o; martínščak -a *m november*, martinováti -újem, martinovánje -a *s*; Martínj vŕh ~ -a *m kr. i.*
martin -ína *m Martinova peč (po franc. inž. Martinu)*, martinárna -e *ž*, martínovka -e *ž*; martínati -am, martínanje -a *s*; martínar -ja *m* |*delavec*|
martínček -čka *m zool. gaščerica*, martínčkov -a -o
martírij -a *m mučeništvo*
martolóz -a *m* |*neredni vojak, ropar*|
***mártra** -e *ž*: bridka ~ *razpelo*
Martúljek -ljka *m kr. i.*, v ~u
Marúša -e *ž os. i.*, Marúšin -a -o, Marúška -e *ž*, Marúškin -a -o
màrveč *lit. prot. vez.*: zmaga ni njegova, ~ naša
Marx *[márks]* -a *m*, Márxov -a -o: ~ nauk = marksízem -zma *m*, marksízem-leninízem marksízma-leninízma *m*, marksíst -a *m*, marksístka -e *ž*, marksístičen -čna -o: ~o usmerjen
márža -e *ž ekon.*
mása -e *ž* 1. *snov*: papírna ~, 2. konkurzna, zapuščínska ~, 3. *množica*, 4. *fiz.*, masíven -vna -o *iz celega, težak, gost*: pohištvo je ~o, železo je ~o, masív -a *m*: gorski ~ *sklop, grmada*; *masóven -vna -o *množičen*: ~i sestanek; *~o so odhajali *trumoma, v množicah*
masakrírati -am *poklati, pobiti*, masakríranje -a *s*, masáker -kra *m pokol*
Masaryk *[másarik]* -a *m* |*češ. državnik*|, Masarykov -a -o: ~a šola; másarikovec -vca *m pripadnik Masarykovih nazorov*
Mascagni *[maskánji]* -ja *m* |*it. skladatelj*|, Mascagnijev -a -o: ~a opera
máseljc -a *m četrt bokala, merica*, máseljski -a -o: ~i kozarec, máseljček -čka *m* >*[-səlj-]*
masírati -am *drgniti, gnesti, ugnetati*, masíranje -a *s*, masáža -e *ž*, masêr -ja *m*, masêrka -e *ž*, masêrski -a -o
máska -e *ž krinka*: plinska, varovalna ~, posneti posmrtno ~o; maskírati -am *zakrink(ov)ati*, maskíranje -a *s*, maskêr -ja *m*, maskêrka -e *ž*, maskêrski -a -o: ~i tečaj
maskóta -e *ž talisman, možic*
maskulínum -a *in* -ína *m beseda moškega spola, mn.* maskulína -ín *s*; maskulín -a -o, maskulínski -a -o, maskulínost -i *ž moškost*, maskulinízem -zma *m*, maskulinizírati -am *slov., med.*, maskulinizíran -a -o, maskulinizíranje -a *s*, maskulinizácija -e *ž slov.*: ~ srednjega spola na Gorenjskem
máslo -a *s*: presno, surovo, topljeno, čajno, kokosovo, ušesno ~; je mehak kakor ~ *se dá pridobiti*; gre kakor po ~u, ima ~ na glavi, to je njegovo ~; maslén -a -o: ~o testo, ~ kruh, ~e besede, z ~im glasom, ~a kislina, ~o rumen, maslénik -a *m* 1. *posoda za maslo*, 2. *pecivo na maslu*, máselnik -a *[-səɯn-] m* 1. *tropine*, 2. *zabela*, máselnica -e *[-səɯn-] ž* 1. *pinja*, 2. *bot.*, máslast -a -o; maslè -éta *m in s znč.*: takle ~, sram te bodi, ~ gosposko! maslár -ja *m*, maslarica -e *ž*, maslárski -a -o; masláriti -im *delati maslo, neslano govoriti*, maslárjenje -a *s*, maslárna -e *ž*, maslárstvo -a *s*, maslénka -e *ž* |*hruška, goba*|, maslovína -e *ž* |*vinska trta*|, maslomér -a *m*
masohíst -a *m med.*, masohízem -zma *m med.* |*spolna sprevrženost*|, masohístičen -čna -o *med.*
masón -a *m framason*, masonerija -e *ž*, masónstvo -a *s*

mást -í *ž*: živalska, gadova, rastlinska, raztopljena, stopljena, ocvirkova ~, ~ od pečenke, ~ je že huda *se že kadi*, ~ ga zaliva; leskova, brezova ~; potrpljenje je božja ~, samo gorje mu, kdor se z njo maže; jim že pokažem, po čem je ~; mastèn -stnà -ó *in* másten -tna -o: ~a jed, roka, obleka, ~a nedelja *pustna*, ~ sir, ~a zemlja, glina, ~o blato, ~ zalogaj, ~a služba, ~ udarec, ~a zaušnica, ~o plačevati, ~ človek, ~a beseda, šala, mástnost -i *ž*, mastíti -ím, másti -íte! mastíl -a -o, maščênje -a *s*: ~ prašiča, ~ se s čim; mastít -a -o: ~o hodi, sedi *široko, košato*; **mástnat** -a -o, mastnica -e *ž* 1. *bot.*, 2. *klobasa*, 3. *ilovica*, mastník -a *m anat. danka*, mastnják -a *m med. lipom, tolščak*, mášča -e *ž*

mastikátor -ja *m gnetilni stroj*

mástiks -a *m* |*dišavna smola*|

mastíti -ím, **másti** -íte! mastíl -a -o, maščênje -a *s*: ~ grozdje, sadje, mastítev -tve *ž*, **mastílnik** -a *[-ųn-] m*, **mastílnica** -e *[-ųn-] ž*, **mastívec** -vca *m*

mastítis -a *m med. vnetje prsi*

mastodónt -a *m pal.* |*slon*|

masturbácija -e *ž*, masturbírati -am *med.*

máša -e *ž*: nova, zlata, tiha, vélika, slovesna, péta, deseta, črna ~, ~ zadušnica, instrumentalna ~, iti k ~i, biti, streči pri ~i, daje za ~e, med ~mi *med 15. avg.* (véliko ~o) *in 8. sept.* (malo ~o), urne ~e *zoper hudo uro*; mášen -šna -o: ~a knjiga, ~i obred, mášnik -a *m*: posvetiti koga v ~a *ali* za ~a, mášniški -a -o: ~o posvečenje, mášništvo -a *s*; maševáti -újem, maševàl -ála -o, maševánje -a *s*

maščeváti -újem, maščevàl -ála -o, maščeván -a -o, maščevánje -a *s*: ~ se komu *in* nad kom, ~ koga; maščevávec -vca *m*, maščevávka -e *ž*, maščevávski -a -o, maščeválen -lna -o *[-ųn-]*, maščeválnost -i *[-ųn-] ž*

maščôba -e *ž*, maščôben -bna -o: ~a kislina, maščôbnost -i *ž* |*tkivo*|

***mašína** -e *ž stroj*, *mašínca -e *ž strojna puška*, *mašínski -a -o *strojen*, *mašínist -a *m strojnik*, *mašíniti -im *in* mašínati -am *mlatiti s strojem*, mašinerija -e *ž*: on je le kolesce v ~i, državna ~

mašíti -ím, máši -íte! mašíl -a -o, mašênje -a *s*: ~ luknje, znanje, ~ jabolka v žep, ~ vase, ~ se s čim, ~ si ušesa, kdo bo ljudem usta mašil? mašílo -a *s*: ~ za luknjo, ~ v verzu, v listu, mašílen -lna -o *[-ln-]*, mašívec -vca *m*, mašívka -e *ž*, mašílnica -e *[-ųn-] ž teh.*

máškara -e *ž šema*: napraviti se v ~o *ali* za ~o, obleči se v ~e, gre v ~e; maškaráda -e *ž*: to je bila ~, ne pa slovesnost, maškaráden -dna -o: ~i ples

mát -a *m*: šah ~, máten -tna -o: ~a mreža, matírati -am: ~ koga *pri šahu premagati*

matadór -ja *m bikoborec*, matadórski -a -o, matadórstvo -a *s*

Matajúr -ja *m* |*gora*|, matajúrski -a -o; matajúr -ja *m* |*letalo*|

mátast -a -o *omamljen, zmeden*

match *[mêč]* -a *m tekma, boj, kosanje*

Matéj -a *m os. i.*, Matéjev -a -o; **Máte** -ta *m*, Mátetov -a -o, Máte -ja *m*, Mátejev -a -o; Matéja -e *ž*, Matéjin -a -o; Matéjka -e *ž*, Matéjkin -a -o

matemátika -e *ž računstvo*, matemátičen -čna -o, matemátik -a *m*, matemátikarica -e *ž*, matemátičarka -e *ž*

materiál *[-ál]* -a *m gradivo*, matêrija -e *ž snov*, materiálen -lna -o *[-ln-] snoven, gmoten*: ~a kultura, ~a škoda, materiálnost -i *[-ln-] ž*; materializírati -am *utelesiti, napraviti dostopno čutom*, materializácija -e *ž utelešenje*; materializem -zma *m fil.*, materialíst -a *m*, materialístka -e *ž*, materialístičen -čna -o, materiálije -ij *ž mn. gradivo*

máterin -a -o: ~ jezik, ~a ljubezen, ~o srce, ~a dušica *bot.*, materínji -a -e, materínstvo -a *s*, materínski -a -o: govorila je z njo po ~o, materínščina -e *ž*

mátemica -e *ž*, máterničen -čna -o: ~o ustje

Matévž -a *m os. i.*, Matévžev -a -o; **matévž** -a *m* |*jed*|, matévžek -žka *m okajenost*, matévžkast -a -o *okajen, okrogel, vinjen*

máti mátere *ž*: stara ~, hišna, pisana, krušna, študentovska ~, ~ narava, to ima po ~eri, po ~eri v rodu, za ~er biti komu, klicati koga za ~er, máterski -a -o, máterstvo -a *s*

mática -e *ž*: ~ pri čebelah, mravljah, tiskarska ~, ~ društva *osrednje društvo*, Slovenska ~ = Matica, mátičen -čna -o: ~i urad, ~a celica, dežela, knjiga *matica*, mátičar -ja *m* 1. *uradnik*, 2. *ud*

Matice; mátičarski -a -o, mátičnik -a *m* 1. *panj za pleme*, 2. *tisk.*, 3. *greda za gojenje sadik*

Matija -a *in* -e *m os. i.*, Matíjev -a -o; Matíjec -jca *m*, Matíjčev -a -o; Matíjče -ta *m*, Matíjčetov -a -o; Matíček -čka *m*, Matíčkov -a -o; Matíc -a *m*, Matícov -a -o *in* Matíčev -a -o

matíja -a *in* -e *m* |*pajek*|, matíjev -a -o: ~e dolge noge

Matílda -e *ž os. i.*, Matíldin -a -o >*[-ld-]*

matinéja -e *ž dopoldanska, zgodnja prireditev*, matinéjski -a -o

matírati -am *napraviti motno*, matíran -a -o *brez leska, moten, nepoleščen*

Matjáž -a *m os. i.*: kralj ~, Matjážev -a -o

matór -a -o *prileten, star, neroden*, matórost -i *ž starost*

matriarhát -a *m družbeno in pravno gospostvo mater*, matriarhálen -lna -o *[-ln-]*, matriarhálnost -i *[-ln-] ž*

matríca -e *ž*: tiskarska ~, matríčen -čna -o, matricírati -am, matríčnica -e *ž*, matríčnik -a *m tisk.*

matríka -e *ž in* matríkula -e *ž matica*, matrikulírati -am, matrikulíranje -a *s*, matrikulácija -e *ž*

matróna -e *ž priletna gospa, dostojanstvena žena*, matrónin -a -o, matrónski -a -o: ~a postava

matúra -e *ž* |*zrelostna skušnja*|: mala, vélika, življenjska ~, maturánt -a *m*, maturántka -e *ž*, maturántovski -a -o, maturírati -am, maturitéten -tna -o: ~i dan, ~a komisija, naloga, ~o spričevalo

Matúzalem -a *m Metuzalem*

Mávčiče Mávčič *ž mn. kr. i.*, v ~ah

mávec -vca *m*, mávčen -čna -o = mávčev -a -o: ~ povoj, škorenj, mávčar -ja *m*

Máverlen -a *m kr. i.*, na ~u

mávra -e *ž* 1. *črna krava*: ponoči je vsaka krava ~, 2. *trava*, 3. *mavrica*: pije kakor ~, pijan kakor ~; mávrast -a -o *marogast, neumen, malo opit*

mávrah -a *m* |*goba*|, mávrahov -a -o: ~a juha

Mávri -ov *m mn.* |*afriško ljudstvo*|, mávrski -a -o; Mavretánija -e *ž*, mavretánski -a -o, Mavretánec -nca *m*, Mavretánka -e *ž*

mávrica -e *ž*, mávričen -čna -o: ~e barve, mávričast -a -o

Mavrícij -a *m os. i.*, Mavrícijev -a -o; Máver -vra *m os. i.*, Mávra -e *ž*

mávšelj -šlja *m* |*igra*|, mavšljáti -ám, mavšljàj -ájte! mavšljàl -ála -o, mavšljánje -a *s*

mávzerica -e *ž* |*puška*|

mavzolêj -a *m nagrobna stavba, spomenik*, mavzolêjski -a -o

***mávžati** -am: prašiča ~

mazáti mážem, máži -íte! mázal -ála -o, mázan -a -o, mazánje -a *s in* mázati mážem *s stal. poud.*: ~ kolo, stroj, čevlje, ~ si ustnice, obrvi, ~ pri uradu (z denarjem), ~ z leskovim, brezovim oljem, ~ (si) prste, obleko, ~ koga z obrekovanjem, ~ se z grdim delom, z umazanim govorjenjem, ti nas pošteno mažejo *tolčejo šp.*, mazáč -a *m* 1. *kdor maže*, 2. *šušmar*, mazáčka -e *ž*, mazáški -a -o, mazáštvo -a *s*: kaznovan zaradi ~a, mázast -a -o, mázav -a -o: ~o milo, mázavec -vca *m počasnè*, mazávec -vca *m kdor maže*, mazávka -e *ž*, mazávski -a -o, mazálo -a *s*, mazálen -lna -o *[-ln-]*, mazálnik -a *[-ụn-] m*, máz -í *ž*: sklepna ~, máza -e *ž počasnè*, mázen -zna -o: ~a brizgavka, ~o milo, máznica -e *ž puša za mazanje*

mazílo -a *s*: ~ za rane, zoper garje; me je stal veliko ~a *podkupnine*, mazílce -a *[-lc-] s*, mazílen -lna -o *[-ln-]*, mazíliti -im, mazíljenje -a *s*: ~ za kralja, ~ truplo, mazíljen -a -o: ~o govori, mazíljenec -nca *m*: ~ Gospodov, mazíljenka -e *ž*, mazíljenost -i *ž*, mazílnica -e *[-ụn-] ž*

mazívo -a *s* 1. ~ za stroje, 2. *kit za šipe*, mazíven -vna -o, mazívast -a -o

mazúrka -e *ž* |*poljski nar. ples*|

mazút -a *m* |*gorivo*|

máža -e *ž*: ~ za čevlje, za osi, za smuči, mážast -a -o

me *ž os z. gl.* mi *in* jaz

meánder -dra *m* 1. *vijuga reke*, 2. *arh. okras*

°meblírati -am *opraviti, opremiti sobo*, °meblíran -a -o: ~a soba *soba s pohištvom*

mécati -am *mehčati*, mécanje -a *s*: grozdje se meca, ~ koga *skušati ga pridobiti*

Mecénas -a *m in* Mecén -a *m* |*rimski podpornik pesnikov*|; mecén -a *m*, mecénski -a -o, mecénstvo -a *s*

měč měča *m*: ostri, bridki ~, z golim ~em, s ploskim ~em, ~ za obe roki, ~ izdreti, sukati; nasaditi se na ~,

mêčev -a -o: ~ ročaj, ~a nožnica, mečár -ja *m*, mečárski -a -o, mêčast -a -o, mêček -čka *m bot.*, mečeváti -újem se *bojevati se z mečem*, mečevánje -a *s*, mêčarica -e *ž* |*riba*|

méča -e *ž kar je mehko*, méčen -čna -o, méčast -a -o, méčica -e *ž uhvica*, mečína -e *ž meča*, mečáva -e *ž mehki del lobanjske stene*

méča méč *s mn.*: pes ga je ugriznil v ~, mečàt -áta -o: ~e noge, méčnica -e *ž anat. tanjša kost v goleni*, méčice méčic *ž mn.* |*del uhlja*|

mečíček -čka *m bot.*

mečíti -ím, méči *in* mêči -íte! mečíl -a -o, mečênje -a *s*: ~ sadje *mediti*, ~ koga; komu srce ~, vreme se meči, mečítev -tve *ž*, mečílo -a *s*: sadje v ~ dejati, mečílen -lna -o *[-ln-]*: ~o zdravilo

mečkáti -ám, mečkàj -ájte! mečkàl -ála -o, mečkánje -a *s*: ~ papir, obleko; blago se rado mečka, ~ sadje, grozdje, kuhan krompir; ~ pri delu, ~ z odgovorom *odlašati*, mečkàv -áva -o, mečkávost -i *ž*, mečkávec -vca *m*, mečkávka -e *ž*, mečkáč -a *m*, mečkúlja -e *ž*, mečkálo -a *s*, mečkálast -a -o, mečkálen -lna -o *[-ln-]*

Méčnikov -a *m* |*ruski biolog*|: dela ~a

méd -í *ž*, méden -dna -o *in* medén -a -o, medenína -e *ž*, medénat -a -o, médnica -e *ž*, medenínar -ja *m*, medenínarstvo -a *s*; medolívec -vca *m teh.*, medostrúžec -žca *m*

méd -ú *in* méda *m*: cvetlični, lipov, hojev, ajdov ~, ~ v satju, ~ samotok; trcani, divji ~, grejo nanj kakor muhe na ~, to blago gre za ~, za ~om; z ~om bi vzel par takih rok, tam se cedi ~ in mleko, z njo je sladek kakor ~, kar ~ se mu cedi z jezika; na jeziku ~, v srcu led; medèn -dnà -ó: ~a hruška, medén -a -o: ~a potica, rosa, paša, ~a detelja *bot.*; ~ kruh, ~i tedni, ~e besede, z ~im glasom, je ves ~; medénka -e *ž bot.*, mêden -dna -o: ~a hruška, ~a ajda; medár -ja *m*, medarica -e *ž*, medárski -a -o, medárna -e *ž*, médast -a -o; medeníca -e *ž*: ~ rosi, medeníka -e *ž bot.* |*jabolko*|, medénovec -vca *m* |*žganje*|; medénčki -ov *m mn.* |*pecivo*|, medenják -a *m* 1. *pecivo*, 2. *posoda za med*

med *predl.* 1. *na vpr. kam? s tož.*: ~ kolesa priti, knjigo ~ ljudi dati, ~ ptiče šteti, pasti ~ razbojnike, vzeli so ga medse; 2. *na vpr. kje? z or.*: »~ dvema ognjema«, ~ kolesi, ~ svetom = ~ ljudmi, ~ ptiči, sami ~ seboj, ~ okrog 800 člani, ~ za to odgovornimi, 3. *na vpr. kdaj? z or.*: ~ letom, ~ tem časom, ~ jedjo govori, ~ potjo *medpotoma*, *spotoma*, ~ včeraj in danes, 4. *na vpr. kako? z or.*: ~ nama (rečeno), zanič, 5. *v pril.*: prepir ~ narodi, zveza ~ kraji, razmerje ~ zavezniki, proga ~ Ljubljano in Trstom, razloček ~ mestom in vasjo je velik, kdo ~ delavci, udarnik ~ udarniki, eden ~ nami, najboljši ~ vami, razprtija ~ teboj in menoj

Méda -e *ž os. i.*, Médin -a -o

medálja -e *ž svetinja*, medaljêr -ja *m*, medaljêrski -a -o, medaljêrstvo -a *s*, medaljón -a *m*, medaljónček -čka *m*, medaljírati -am

Medárd -a *m*, Medárdov -a -o

medbožíčen -čna -o: ~i dnevi

medcelínski -a -o

meddóbje -a *s*, meddôben -bna -o

meddržáven -vna -o: ~i dogovori, ~o razmerje, pravo, ~e tekme

meddúren -rna -o: ~i prostor, meddúrje -a *s*, meddvérje -a *s*

Medéja -e *ž ali* Medéja -e *ž gr. mit.*, Medéjin -a -o

medèl -dlà -ò *in* -ó, *mn.* medlí -é -á >*[mad-] in* mèdel -dla -o *s stal. poud.*: ~a luč, ves ~ je, ~a živina, ~e oči, barve, z ~im glasom, ~o svetiti, ~a pripoved; medlôba -e *ž* = medlóst -i *ž*, medlén -a -o: ~o vreme, medléti -ím, medlì -íte! medlèl -éla -o, medlênje -a *s*: luč, dan medli, bolnik vidno medli, kar medli od žalosti, drevje medli v vročini, ~ po čem, po kom; medlèč -éča -e *prid.*: z ~im glasom, z ~imi očmi; medlévati -am, medlévanje -a *s*; medlíca -e *ž fot.*, medlíka -e *ž medel človek*, medlíkast -a -o, medlúšen -šna -o

medenica -e *ž anat.*, medeníčen -čna -o: ~e kosti, medeníčast -a -o

medgórje -a *s*, medgórec -rca *m*, medgórski -a -o: ~a polja

Médi -ov *m mn. in* Médijci -ev *m mn.*, médijski -a -o

medica -e *ž*: brezova ~, medíčen -čna -o, medíčar -ja *m lectar*, medíčarski -a -o: ~a obrt, medíčarstvo -a *s*, medičarija

-e *ž*, medíčnik -a *m* |*jabolko*|, medíčarice medíčaric *ž mn.* |*mravlje*|

Medici *[médiči] m neskl.* |*it. plemiška družina*|; Medičejec -jca *m ud družine Medici*, Medičéjka -e *ž*, medičéjski -a -o

medicína -e *ž* 1. *zdravstvo*, 2. *zdravilo*, medicínski -a -o *zdravstven*, medicinálen -lna -o *[-ln-] zdravilen*, medicínec -nca *m*, medicínka -e *ž* 1. *študentka*, 2. *žoga*, medikamènt -énta *m zdravilo*

medievál *[-ál]* -a *m tisk.*: črke ~, medieválen -lna -o *[-ln-]*: ~e črke

medígra -e *ž*: glasbena ~, dramska ~

médij -a *m* 1. *okult. srednik pri hipnozi*, 2. *obdajajoča snov*, 3. *slov. srednji način*, 4. *fiz.*, mediálen -lna -o *[-ln-] slov.*: ~i način

Mediterán -a *m Sredozemlje*, mediteránski -a -o: ~a klima

médíti -ím, mèdi -íte! medíl -a -o, medênje -a *s*: ~ sadje, hoja medi, medíka -e *ž bot.*, medílnica -e *[-ɥn-] ž*: ~ za sadje, medílo -a *s*: sadje v ~ dati, medívo -a *s lect*, medníca -e *ž* |*sad*|, medníčnik -a *m* |*jabolko*|

meditírati -am *premišljevati, razmišljati*, meditácija -e *ž premišljevanje*, meditacíjski -a -o

medklíc -a *m*: delati ~e

medklúbski -a -o: ~e tekme

medkontinentálen -lna -o *[-ln-] medcelinski*: ~a raketa

medkrájeven -vna -o *in* medkrajéven -vna -o: ~e zveze, ~i telefonski pogovori

medkróvje -a *s*: ~ na ladji, medkróven -vna -o: ~i prostori

medmášen -šna -o: ~i čas *med 15. avg. in 8. sept.*, smrdi ko ~i kozel, medmášnica -e *ž* |*jabolko*|

medmésten -tna -o: ~o tekmovanje

medmèt *in* mêdmet medméta *m slov. interjekcija*, medméten -tna -o: ~a raba, oblika

medmórje -a *s*: sueško ~, medmôrski -a -o: ~a Evropa

Medmúrje -a *s*, v ~u, Medmúrec -rca *m*, Medmúrka -e *ž*, medmúrski -a -o

mednároden -dna -o: ~i zakoni, ~e zveze, ~o ozemlje, pravo, mednárodnost -i *ž*; mednarodnopráven -vna -o: ~e določbe

mednóžje -a *s korak, presredek, kobala*: bolečine v ~u, mednóžen -žna -o

medóčje -a *s*, medóčen -čna -o: ~a razdalja

medojédec -dca *m*

medóknje -a *s*, medókenski -a -o *[-kən-]*: ~a polica

medolízec -zca *m*

medósje -a *s širina kolotečine, kolovoza, raztečina*, medósen -sna -o: ~a razdalja

medovnàt -áta -o, médovčen -čna -o: ~e češplje

medparlamentáren -rna -o: ~a komisija, ~a konferenca

medpléčje -a *s*, medpléčen -čna -o

medpótje -a *s svet med potmi*

medpótoma *prisl. spotoma*

medpŕstje -a *s*, medpŕsten -tna -o: ~a kožica

medrébrje -a *s*, medrébrn -a -o

medréčje -a *s*, medréčen -čna -o

medrédje -a *s*: ~ pri košnji *prostor med redmi*

medsebójen -jna -o: ~i prepiri, medsebójnost -i *ž*

medsténje -a *s stvb.*

medšólski -a -o *[-ls-]*: ~o tekmovanje *tekmovanje med šolami*, ~i čas *čas med šolo, med poukom*

medtèm *in* medtém *prisl.*: mi smo delali, ti si ~ spal; ~ ko je govoril, sem se smejal; *vendar*: med tem, kar sem prebrskal, knjige nisem našel

medtírje -a *s teh. razdalja med tiroma*

Medúsa -e *ž in* Medúza -e *ž mit.*, Medúsin -a -o *in* Medúzin -a -o: ~a glava; medúza -e *ž zool.*

mêdved medvéda *m*: ~ kosmatinec, brlogar, vrečar; šobasti, morski ~, véliki ~ *ozvezdje*, ruski ~ *Rus(ija)*, ~ godrnja, gondra, to ti je ~ *močan, neroden*, tristo ~ov! medvédka -e *ž*, medvédji -a -e: ~a mast, ~a taca |*goba*|, medvédov -a -o: ~e hruške, medvédast -a -o, medvédček -čka *m*, medvédek -dka *m*, medvédič -a *m*, medvédina -e *ž in* medvedína -e *ž* |*meso in koža*|, medvédjak -a *m* |*govno*|, medvednják -a *m*: ~ v živalskem vrtu, medvédar -ja *m* |*človek in pes*|, medvédarica -e *ž*, medvédarski -a -o, medvédjica -e *ž zool.*, medvéjka -e *ž*

medvérski -a -o *interkonfesionalen*: ~i stiki

medvládje -a *s interegnum*, medvládən -dna -o

medvódje -a *s*, medvôden -dna -o: ~a proga; Medvóde -ód *ž mn.*, v ~ah, medvóški -a -o: ~a elektrarna

medvôjen -jna -o: ~e razmere *razmere med vojno*
medvreténěen -čna -o: ~a ploščica
medvrstíčen -čna -o: ~i prevod, medvŕstje -a *s*, medvŕsten -tna -o: ~i presledki, medvŕstnik -a *m tisk.*
medzavézniški -a -o: ~a konferenca
medzídje -a *s stvb.*
medzóbje -a *s*
Mefísto -a *m*, Mefístov -a -o: ~a zvijača, mefístovski -a -o: ~a zvijača; Mefistófel(es) -la *m*, Mefistófelov -a -o, mefistófelski -a -o *[-ls-]*; mefísto -a *m človek z mefistovskim značajem*
megafón -a *m zvočnik*, megafónski -a -o
mégaherc -a *m fiz.*
megalít -a *m*, megalítski -a -o = megalítičen -čna -o: ostanki ~ih stavb *zidav z velikimi kamni*
megalomanija -e *ž preveličevanje samega sebe*, megalomán -a *m*, megalománka -e *ž*, megalománski -a -o *veličavski, veličav*
mégaron -a *m pri Grkih stanovanjski prostor (za moške) z ognjiščem na sredi*
megatêrij -a *m pal.* |*redkozobec*|
mégavat -a *m fiz.*
Megêra -e *ž mit.* |*erinija*|; megêra -e *ž hudobna ženska, vešča*; megêrski -a -o
meglà -é *in* -è *ž in* mègla -e *ž [°mẽgla]*: rahla, gosta, debela ~, raztrgane ~e, ~e okoli vrhov *oblaki*, ~ se dela, leže, se spušča, se privleče, se drži, visi nad vodo, se vzdiguje, se razkadi, ~ je polje posula; se vleče kakor ~, tava kakor v ~i, preteklost je zavita v ~o, ~ se mi dela pred očmi; meglén -a -o: ~o nebo, ~i obrisi, pojmi, v ~i davnini, danes je ~o, spominjam se samo ~o, meglénost -i *ž*, meglénka -e *ž* |*avtomobilska luč*|, megleníca -e *ž astr. nebula*, meglenína -e *ž fot.*: rumena ~, meglíca -e *ž*: ~ se pase, se lovi po pobočju, mẽglast -a -o, meglíti -ím *z meglo obdajati, zabrisavati*, meglì -íte! meglíl -a -o, megljênje -a *s*: megli se mi pred očmi, oči se ji meglijo >*[mæg-]*
méh -a *m, mn.* mehóvi -óv *in* méhi -ov: kozji, kačji ~, trosni ~ *bot.*, ~ moke, vina; na ~ odreti, stoji ko prazen ~, iz tega ~a ne bo moke, ~ gnati, pritiskati, tlačiti; sopiha, hrope kakor kovaški ~, ko strgan ~; nategniti, raztegniti svoj ~ *ali* ~e *ali* ~ove *harmoniko*, meháč -a *m* = méhar -ja *m*, méhast -a -o, méhov -a -o: ~e platnice, ~ pihalnik, méhovec -vca *m zool.*, mehóvje -a *s*; mehína -e *ž mešina, luščina grozda, prosenega zrna*, mehúta -e *ž (žuželčji) mešiček*
mehánika -e *ž*: precizna, fina ~, zakoni ~e, meháničen -čna -o: ~a delavnica, stiskalnica, ~i pogon, delo je čisto ~o, ~i gibi *brez misli*, ~o učenje, ~i materializem, meháničnost -i *ž*, mehánski -a -o: ~a odpornost jekla, ~a reakcija, mehánik -a *m*, mehanízem -zma *m*: ~ v uri, državni ~, mehanizírati -am, mehanizíranje -a *s*, mehanizácija -e *ž*
mehčáti -ám, mehčàj -ájte! mehčàl -ála -o, mehčánje -a *s*: ~ sadje, usnje, trdega človeka; ali se ti možgani mehčajo? mehčáva -e *ž mehka tla*, mehčávec -vca *m*, **mehčálo** -a *s*, mehčálen -lna -o *[-ln-]*
mêhek mêhka -o *in* mehák *ali* mehèk *[-hə̀k]* -hkà -ó, *dol.* mêhki -ega; *prim.* méčji -a -e *in* mehkéjši -a -e, *prisl.* mehkó, *prim.* méč(j)e *in* mehkéj(š)e: ~o nebo, iz ~ega lesa, ~e noge *telečje*, ~e kosti pri rahitisu, ~a zima, ~o vreme, ~ človek; danes je čisto ~ *krotek, pijan*, jajce v méhko skuhati, na méhko prileteti; mehkljàt -áta -o, mehkávka -e *ž* |*trava*|, mehníca -e *ž mehka hruška*
Méhika -e *ž*, méhiški -a -o, Mehikánec -nca *m*, Mehikánka -e *ž*, mehikánski -a -o: Mehikanski zaliv
mehír -ja *m mehur*
mehitarist -a *m* |*redovnik*|, mehitarístovski -a -o: ~i samostan
méhkati -am *preskušati mehkoto*: ~ hruško
mehko- *v sestavi*: mehkočúten -tna -o, mehkočútnost -i *ž*, mehkočútje -a *s*, mehkočútnik -a *m*, mehkočútnica -e *ž*; mehkodlàk -áka -o; mehkokljún -a -o, mehkokôžen -žna -o, mehkokôžnost -i *ž*, mehkokôžnik -a *m*; mehkokrílec -lca *[-lc-] m zool.*; mehkonében -bna -o, mehkonébnik -a *m slov.*; mehkonôžen -žna -o; mehkoplúta -e *ž zool.*; mehkotrósnica -e *ž bot.*
mehkôba -e *ž*, **mehkôben** -bna -o: ~o življenje, **mehkôbnost** -i *ž*, mehkôta -e *ž*, **mehkôten** -tna -o, **mehkôtnost** -i *ž*, **mehkóst** -i *ž*: ~ v glasu, **mehkôtnik** -a *m*
mehkúž -a *m* 1. *človek*, 2. *rak po levitvi*, 3. *jajce brez trde lupine*, **mehkúžen** -žna

-o, mehkúžnost -i *ž*, mehkúžnež -a *m*, mehkúžnik -a *m*, mehkúžnica -e *ž*, mehkúžiti -im, mehkúženje -a *s*: starši otroke mehkužijo, mehkúžec -žca *m zool., nav. mn.* mehkúžci -ev

mehúr -ja *m*: sečni, žolčni, svinjski, kožni, gnojni ~, ~ tobaka, ~ za tobak, ~ se izpahne, napne, napihne, izpusti, poči, mehúrjast -a -o, mehúrnat -a -o, mehúrjev -a -o, mehúrček -čka *m*: milni, zračni, pljučni ~, ~e delati, spuščati, mehúrčkast -a -o: ~ izpuščaj, mehúren -rna -o: ~i kamen, mehúrka -e *ž bot., zool.*, mehúriti -im se, mehúrjenje -a *s*: voda se mehuri, obleka se mehuri, mehúrnik -a *m priščilo*, mehúrjevec -vca *m* |*plin*|, mehúrjevka -e *ž* |*kožna bolezen*|, mehurnják -a *m zool.*, mehúrčiti -im se, mehúrčenje -a *s*, mehúrjav -a -o, mehúrčkati -am se: voda se mehurčka

Meißen *[máisən]* -SSna *m* |*nem. mesto*|, meißenski -a -o

mêja -é *in* mêje *ž*: ~o delati, zakoličiti, potegniti, zapreti, prestopiti, prekoračiti; iti, uiti čez ~o, ~ teče, poteka; živa ~, jezikovna, starostna, skupna ~, ~ ločnica, v ~o iti *v hosto*; vsaka stvar ima svojo ~o, nasilje ni poznalo ~á, do zadnjih ~á, giblje se na ~ah logike; méjen -jna -o: ~i grof *zg.*, ~o drevo, ~a črta, ~a vrednost *mat.*, ~a veda, mejíca -e *ž*; mejíti -ím, mêji -íte! mejéč -a -e, mejíl -a -o, mejênje -a *s*: ~ njivo *mejo delati*, to meji na neumnost, ~ z morjem, naš travnik (se) meji s sosedovim; mejítev -tve *ž*, mejílo -a *s*, mejílen -lna -o *[-ln-]*, mejíčnik -a *m bot.*

mejáč -a *m* = meják -a *m* = mejáš -a *m*, mejáčica -e *ž* = mejášica -e *ž*, mejáški -a -o; mejáčiti -im, mejáčenje -a *s*, mejášiti -im, mejášenje -a *s*, mejáštvo -a *s*

mejdúnaj *medm.*

mejník -a *m*: leto 1945 je ~ v zgodovini človeštva, ~e postavljati, zasajati, prestavljati, podirati, mejníca -e *ž*: črta ~, mejníški -a -o

méka -e *ž vlažna tla pri vodi*

Méka -e *ž versko središče islama*

meketáti meketám *in* mekéčem, meketàj -ájte *in* mekéči -te! meketajóč -a -e, meketáje, meketàl -ála -o, meketánje -a *s*: koza mekeče, mekèt -éta *m*, meketálo -a *s*, meketáč -a *m*, meketàv -áva -o, meketávec -vca *m*, meketávka -e *ž*

mekína -e *ž*, *nav. mn.* mekíne -ín *ž luščine, otrobi*, mekínje -a *s*, mekínast -a -o, mekínav -a -o, mekínovec -vca *m* |*kruh*|

Mekínje Mekínj *ž mn. kr. i.*, v ~ah, mekínjski -a -o

meksikájnar -ja *m* |*vojak, škorenj*|

mél *[mę́u]* -a *m in* mél *[mę́u]* -í *ž*: moka prve ~i, prvega ~a, mélja -e *ž*, meljáva -e *ž mel in mletje*; meljáč -a *m* 1. *kdor prinese v mlin*, 2. *zob*, meljáj -a *m*: moka prvega ~a, meljávec -vca *m kdor prinese v mlin*, meljarína -e *ž* |*pristojbina*|

mél *[mél]* -í *ž*: peščena ~, melíšče -a *s*, melíti -ím se: breg, kamen se meli

melafír -ja *m črni porfir*, melafíren -rna -o

melancána -e *ž* 1. *jajčevec*, 2. *bučka*

Melanchthon *[melánhton]* -a *m* |*nem. humanist*|, Melanchthonov -a -o

Melanézija -e *ž* |*tihomorsko otočje*|, Melanézijec -jca *m*, Melanézijka -e *ž*, melanézijski -a -o

melanholíja -e *ž otožnost, potrtost*, melanholíjski -a -o, melanholíčen -čna -o: ~ človek, bolnik, melanhólik -a *m*

melanín -a *m kem.*

melanít -a *m min.*

melása -e *ž*: sladkorna ~, melásen -sna -o

Mélhior -ja *m*, Mélhiorjev -a -o >*[-lh-]*

melína -e *ž peščena strmina*, melínast -a -o: ~ svet, melíniti -im se, melínjenje -a *s*: pesek se melini z brega, melínar -ja *m* |*prebivavec*|, melínski -a -o, melíšče -a *s*

melínit -a *m* |*eksploziv*|

meliorácija -e *ž izboljšava*: ~ travnikov, melioracíjski -a -o: ~i načrt, ~i stroški, melioríati -am

melíran -a -o *spremešan*: ~i lasje *osivi*, ~a volna *različno mešana*, ~a česanka

melísa -e *ž bot. medenika*, melísen -sna -o, melísov -a -o, melísovec -vca *m*, melísnica -e *ž* |*sladkorček*|

melják -a *m* |*zob*|

meljúšen -šna -o *razvajen, mehkužen*, meljúšnik -a *m razvajenec, mehkuž*, meljúšnica -e *ž razvajenka, mehkužnica*

melodíja -e *ž napev*, melódičen -čna -o *peven*: skladba, pesem je ~a, melódičnost -i *ž*, melodíjski -a -o: ~a posebnost, ~a varianta, melodiózen -zna -o *poln melodije*, melodióznost -i *ž*, melódika -e *ž pevnost*

melodráma -e *ž deklamacija ali igra s petjem in godbo*, melodrámski -a -o: ~i vložki, melodramátičen -čna -o: ~ razplet

melóna -e *ž* 1. *sad*, 2. *trd klobuk*, melónin -a -o, melónast -a -o
mélos -a *m melodika, pevnost*
Melpómena -e *ž muza tragiškega pesništva*, Melpómenin -a -o >*[-lp-]*
membrána -e *ž kožica, opna, mrenica*
meménto -a *m spomin, opomin*: kratek ~, nesreča nam je glasen ~
Mémfis -a *m |stegipt. mesto|*, mémfiški -a -o
memoári -ov *m mn. spomini*, memoárski -a -o: ~a literatura
memorándum -a *m spomenica*
memoriál *[-ál]* -a *m spominska prireditev*
memorírati -am *na pamet se učiti*, memorírranje -a *s*
ména -e *ž*: lunina ~, ~ vremena, ~ časov, ~ glasu, starostna ~, ~ za ~o *menjalna trgovina*, napraviti ~o, koroški fantje so hodili k nam na ~o, ménoma *prisl. menjaje*
menáda -e *ž bakhantka*
menáža -e *ž vojaška hrana*, menážen -žna -o: ~i kotel, menážka -e *ž |posoda|*
menažerija -e *ž zverinjak*, menažerijski -a -o: ~a kletka
mencáti -ám, mencàj -ájte! mencajóč -a -e, mencáje, mencàl -ála -o, mencánje -a *s*: ~ proso, perilo, ~ si oči, ~ z nogami; v zadregi ~, menca in menca pa nikamor ne pride; mencálo -a *s*, mencorít -a -o, mencorítost -i *ž*, mencorítiti -im >*[mən-]*
mendà *in* mènda *prisl. verjetnosti*: ~ ne, ~ res
Méndel *[-əl]* -dla *m*, Méndlov -a -o: ~o pravilo, mendelízem -zma *m*
Mendelájev -a *m |ruski kemik|*, z Mendelájevom: klasifikacija ~a
mendikánt -a *m* 1. *berač*, 2. *redovnik*, mendikántski -a -o *beraški*: ~i red, ~a narava
mendráti -ám, mendràj -ájte! mendrajóč -a -e, mendráje, mendràl -ála -o, mendránje -a *s*: ~ travo, po njivi; ~ pri hoji *drobiti, drobno stopati*; mendráč -a *m |petelin|*, mendràv -áva -o: ~o hoditi, ~ človek = mendrálo -a *s*, mendrávec -vca *m* 1. *oseba*, 2. *vet.*, mendrávka -e *ž* >*[mən-]*
menèc -ncà *m kdor proso mane*, menčèv -éva -o >*[mən-]*
menèk *[mənək]* -nkà *m zool. |riba|*, menkíček -čka *[mən-] m bot. glavaček*
Meneláos -áa *m in* Meneláj -a *m gr. mit.*, Meneláov -a -o *in* Menelájev -a -o
Méngeš -gša *m kr. i.*, v ~u, Mengšáni -ov *m mn.*, méngeški -a -o *[-gəš-]*
menica -e *ž*: dolgoročna ~, ~ na pokaz, ~ je dospela, potekla, zapadla, se je iztekla, meničen -čna -o: ~i list, ~o pravo; meničnopráven -vna -o
menih -iha *m* 1. *redovnik*, 2. *jabolko*, 3. *štručka s pirhom*, menihov -a -o, menìški -a -o: ~a kuta, ~o življenje, menìštvo -a *s*, menìšič -a *m*, menìšček -čka *m zool.* >*[mən-]*
meningítis -a *m vnetje možganske mrene*, meningítičen -čna -o
menískus -a *m fiz., anat.*
menìti ménim, ménil -íla -o *in* méniti -im *s stal. poud.*: fant meni priti *misli*, meniš, da ni prav? ~ se s kom o čem *govoriti*, ~ se za koga, menljív -a -o *kdor se rad meni, zgovoren*
menjáti ménjam, ménjaj -ájte! menjáje, menjajóč -a -e, ménjal -ála -o, ménjanje -a *s in* ménjati -am *s stal. poud.*: ~ denar, dlako, srajco, gospodarja, glas, prepričanje; vreme se menja; straže, stranke se menjajo; ~ se pri delu, z nikomer ne menjam; menjáva -e *ž*: ~ denarja, blaga; v pisani ~i, menjálen -lna -o *[-ln-]*: ~a trgovina, menjališče -a *s*, menjálnica -e *[-un-] ž*: ~ za valute, menjálo -a *s teh.*, menjálnik -a *[-un-] m |stroj|*, menjáč -a *m*, menjàv -áva -o: ~a sreča, menjávec -vca *m*, menjávka -e *ž*, menjávski -a -o, menjeváti -újem, menjevánje -a *s*, menjávati -am, menjávanje -a *s*: ~ barvo, straže, prostore, hitrost; dež in sonce sta se menjavala = dež se je menjaval s soncem, menjačica -e *ž zool. ameba*
menjševík -a *m*, menjševíški -a -o
menopávza -e *ž med.*
menoragija -e *ž med.*
menstruácija -e *ž mesečna čišča, mesečno perilo*, menstruacíjski -a -o: ~e težave, nepravilnosti, menstruírati -am *imeti čiščo, perilo*, menstruálen -lna -o *[-ln-]*: ~a kri
mentalitéta -e *ž miselnost, mišljenje, nazor*, mentálen -lna -o *[-ln-] miseln*: ~a higiena, mentálnost -i *[-ln-] ž miselnost*
mentól *[-ól]* -a *m kem.*, mentólov -a -o
Méntor -ja *m gr. mit.*, Méntorjev -a -o; méntor -ja *m vodnik, vzgojitelj, svetovavec*, méntorski -a -o, méntorstvo -a *s*
***méntrga** -e *ž krušne nečke*

menu *[menü']* -ja *m jedilnik, obed po jedilniku*: naročiti prvi ~
menuét -a *m* |*ples*|, menuéten -tna -o: ~i ritem
ménza -e *ž miza, kuhinja, skupna obedovalnica*: dijaška, uradniška, sindikalna ~, ménzen -zna -o: ~i prostori, ~a hrana, ménzar -ja *m kdor se hrani v menzi*
menzúra -e *ž merilo, razdalja, študentovski dvoboj, časovna enota*, menzurabílen -lna -o *[-ln-]* **merljiv**, menzurabílnost -i *[-ln-] ž merljivost*
mêr -a *m župan pod Francozi*
méra -e *ž*: mokra ~ = ~ za tekočine, votla, dolžinska ~, ~e in uteži, ~ vina, žita; zvrhana, dobra ~, ~ na oko; obrestna, dopustna, trobejska ~; vzeti ~o *umeriti*, obleka po ~i, ~ je polna; nima, ne pozna nobene ~e, pije čez ~o, z ~o, po nobeni ~i, v veliki ~i; varnostna °~ *ukrep*, merljív -a -o, merljívost -i *ž*, mérica -e *ž*: mlinarska ~, na ~o prodajati, zvrnil ga je ~o, mérec -rca *m*, mérski -a -o: ~a enota, mernína -e *ž* = mérščina -e *ž* |*pristojbina*|, mérstvo -a *s*, mérstven -a -o *[-tvən-]*
Mercator *[merkátor]* -ja *m* |*geograf*|, Mercátorjev -a -o: ~a projekcija *geogr.*
mercédes -a *m* |*avto*|: z novim ~om se je pripeljal
merčín -a *m*, merčún -a *m pr. zg. merilna palica*
mérek -rka *m*: ~ na puški; vzeti na ~
meridián -a *m poldnevnik*, meridiánski -a -o *poldnevniški*
merínovka -e *ž zool.* |*ovca in volna*|
méríti -im, meréč -a -e, mérjen -a -o, mérjenje -a *s*: ~ razdaljo, čas, kot, vročino, pritisk, stopice v verzu, ~ na oko, ~ po sebi, ~ sobo (s koraki), ~ cesto 1. *trasirati*, 2. *opotekati se*, ~ od nog do glave, meri dva metra, koliko meri v dolžino? ~ v glavo, ~ na kaj, kam; vsa znamenja merijo v to; ~ se s kom v čem; mérjevec -vca *m geometer*, merítev -tve *ž*, merílo -a *s*: globinsko ~, merílen -lna -o *[-ln-]*: ~e priprave, merílnost -i *[-ln-] ž*, merílce -a *[-lc-] s*, merívec -vca *m* |*oseba*|, merívka -e *ž*, merílnica -e *[-ųn-] ž*, merílnik -a *[-ųn-] m* |*priprava*|
meritóren -rna -o *tehten, veljaven*: ~o mišljenje, meritórnost -i *ž*
merjásec -sca *m* 1. *žival*, 2. *plug*, merjáščev -a -o, merjášček -čka *m*, merjaščevína -e *ž* |*meso*|, merjáščina -e *ž* |*pristojbina*|
merkantílen -lna -o *[-ln-] trgovinski*, merkantilízem -zma *m ekon.*, merkantilíst -a *m*, merkantilístičen -čna -o: ~a načela
Merkúrius -ia *m in* Merkúr -ja *m strim. bog trgovcev*, Merkúrjev -a -o: ~a palica, merkúrski -a -o: ~o znamenje; Merkúr -ja *m* |*planet*|, merkúr -ja *m živo srebro*
merlót -a *m* |*trta in vino*|
mérnik -a *m*: na ~e zlata, meriti na ~e, zvrhan ~
mero- *v sestavi*: °merodájen -jna -o *odločilen, pristojen*; meroizkúsen -sna -o: ~i urad *merosoden*, meroizkúsnik -a *m*, meroizkústven -a -o *[-tvən-]*: ~a pristojbina; meroslóvje -a *s metrika*, meroslóven -vna -o *metričen*, meroslóvec -vca *m*; merosóden -dna -o: ~i urad; meroznánstvo -a *s*, meroznánski -a -o
Merovíngi -ov *m mn.* |*frankovska vladarska rodovina*|, merovínški -a -o
mesár -ja *m*, mesárjev -a -o, mesarica -e *ž* |*žena in sekira*|, mesaríčin -a -o, mesárski -a -o: ~a muha, mesárstvo -a *s*, mesarija -e *ž*, mesáriti -im, mesárjenje -a *s*: ~ med ovcami; pri skušnjah ~
mésec -seca *in* -sca *m*: mladi ~, ~a maja = maja ~a, po cele ~e ga ni, v petem ~u (nosečnosti), mésečen -čna -o: ~a noč, ~i pregled; mesečno → *na mesec*, mésečnost -i *ž*, més(e)čev -a -o: ~ kolobar, ~ kamen *min.*, méseček -čka *m bot.*, mesečína -e *ž*: morska ~ *zool.*, mésečnik -a *m* 1. *bolnik*, 2. *list*, mésečnica -e *ž*, mésečast -a -o, mesečínka -e *ž zool.*, mesečnína -e *ž* |*prispevek*|
Mesíja -a *in* -e *m os. i.*, Mesíjev -a -o; mesija -a *in* -e *m rešenik, rešitelj*, mesijánski -a -o *odrešeniški*, mesijánstvo -a *s* = mesianizem -zma *m odrešeništvo, odrešilno poslanstvo*
Mesína -e *ž* |*it. mesto*|, Mesínec -nca *m*, Mesínka -e *ž*, mesínski -a -o: ~i potres, Mesinski preliv
mesíti mésim, mésil -íla -o, mešen -a -o, méšenje -a *s in* mésiti -im *s stal. poud.*: ~ testo, ilovico, mesítev -tve *ž*, mesílo -a *s* |*priprava*|, mesílen -lna -o *[-ln-]*: ~a miza, mesílnica -e *[-ųn-] ž*, mesílnik -a *[-ųn-] m*, mesívec -vca *m*, mesívka -e *ž*

meskalín -a *m* |*strup*|
Mésmer -ja *m* |*nem. zdravnik*|, mesmerízem -zma *m živalski magnetizem*
mesó -á *s*, v mésu: belo ~ *perutninsko*, živo ~, divje ~, mastno, pusto ~, rediti na ~, oprtnik me reže v ~, priti v ~ in kri, postati ~, ~ pri jabolku; **mescè** -à *s*: kurje ~ *bot.*; **mêsen** -sna -o: ~i dan, ~a juha, hrana, ~a živinoreja, ~i izdelki (°mesoizdelki) *mesnine*; **mesén** -a -o: ~a klobasa, ~a juha *ragú*, ~o poželenje; **mesénost** -i *ž čutnost*, **mesenína** -e *ž* |*klobasa*|, **mesenína** -e *ž* = **mesnína** -e *ž*, **mesnàt** -áta -o: ~ prašič *pršutar*, ~e ustnice, ~i listi, ~o rdeč, **mesníca** -e *ž*, **mesnják** -a *m dimnica*, **mesóvje** -a *s*
meso- *v sestavi*: **mesoglédnik** -a *m*; **mesojèd** -éda -o = **mesojéden** -dna -o: ~a žival, **mesojédec** -dca *m*, **mesojédka** -e *ž*, **mesojédnost** -i *ž*; **mesožérec** -rca *m*
mêsti mêtem, mêti -íte! metóč -a -e, **métel** *in* mêtel -tla -o *in* mèl mêla -o, **metênje** -a *s in* mêsti mêdem, **médel** mêdla -o, **medênje** -a *s*: (sneg) mete, **métež** -a *m*: snežni, bojni ~, **métežen** -žna -o: ~o vreme
mésti métem, métel -tla -o, méten -a -o, métenje -a *s*: ~ mleko, smetano, **métenec** -nca *m surovo maslo*, **metílnica** -e *[-ụn-] ž pinja*, **metíč** -íča *m priprava za metenje*, **metílo** -a *s*
mésti médem *mešati*, médi -te! médel -dla -o, **médenje** -a *s in* mêsti mêdem, **mêdi** -íte! médel -dla -o, **mêdenje** -a *s*: ~ prejo, ritem, korak, misli se medejo, kaj se ti mede?
mestíc -a *m mešanec belih in indijanskih staršev*
méstnik -a *m slov. lokativ*, **méstniški** -a -o
mésto -a *s*: glavno ~, večno ~ *Rim*, dobro ~ *služba*, častno, odgovorno, ugledno, službeno ~, ~ ravnatelja, na mojem ~u, je na prvem ~u, mož na ~u = na pravem, na svojem ~u, odkazati ~, na ~a redka pšenica *ponekod*, z ~a se ganiti, na ~u (korakati), ne more z ~a *naprej*, *nikamor*; na ~u → *pri priči*, *takoj*, *neutegoma*, to ni na ~u *ni primerno*, *ni spodobno*; z ~a govoriti *takoj*, *brez priprave*, *nepričakovano*, *neutegoma*, *pri priči*, *nemudoma*; ogled °na licu ~a *na kraju samem*; tukaj je °~a za sto ljudi *prostora*; tu ni ~ za prerekanje, igranje, parkiranje → *kraj*, *prostor*, **mésten** -tna -o: ~i svet, ~a hiša, **méstece** -a *[-təc-] s*; **méstoma** *prisl.* → *tu in tam*, *ponekod*, *včasih*
mesto *nepravi predl.* → *namesto*
méstve -tev *[-təv] ž mn. etnogr.* |*čevlji*|
mešáti mešam, mešál -ála -o, mešán -a -o, **mešánje** -a *s in* mêšati -am *s stal. poud.*: ~ žgance, malto, karte, štreno, ~ glavo, pamet, fante, ~ se v kaj, ~ se z drugimi, med druge, meša se mu; mešán -a -o *prid.*: ~ gozd, ~ zakon, ~a družba, ~a solata, ~o blago, ~i zbor, z ~imi občutki, **mešanec** -nca *m* 1. *človek*, 2. *gnoj*, 3. *vlak*, **mešanka** -e *ž*, **mešanost** -i *ž*, **mešanica** -e *ž* |*jed*, *krma*, *pijača*|: jezikovna ~, **mešálo** -a *s* |*priprava*|, **mešálen** -lna -o *[-ln-]*, **mešálnik** -a *[-ụn-] m* |*stroj*|, **mešálnica** -e *[-ụn-] ž*, **mešávec** -vca *m* 1. *oseba*, 2. *teh.*, **mešávka** -e *ž*, **mešávski** -a -o
meščàn -ána *m*, **meščánka** -e *ž*, **meščánski** -a -o, **meščánstvo** -a *s*: ~ se upira, častno ~, kaže svoje ~ *meščansko mišljenje*
mešétar -ja *m*, **mešétarka** -e *ž*, **mešétarski** -a -o, **mešétarstvo** -a *s*; **mešetáriti** -im, **mešetárjenje** -a *s*: ~ s čim, **mešétiti** -im, **mešétenje** -a *s*, **mešetaríja** -e *ž*, **mešetarína** -e *ž* |*plačilo*|
mešič -íča *m* 1. *majhen meh*, 2. *bot.*, **mešíček** -čka *m*: lasni, solzni ~, **mešíčkast** -a -o, **méšek** -ška *m*, **mešíčje** -a *s*, **mešíčevje** -a *s*: ~ gosenic, **mešíčkar** -ja *m zool.*, **mešínka** -e *ž bot.*, **mešnjáki** -ov *m mn. zool.*
mešína -e *ž mehina*
Méško -a *m* |*pisatelj*|, **Méškov** -a -o
mešníce **mešníc** *ž mn. mehovi*, *dude*
méšta -e *ž jed*, *zmes*
mèt **méta** *m lučaj*: ~ kopja, diska
méta -e *ž bot.*: dišeča, poprova ~, **métin** -a -o: ~ čaj
Méta -e *ž os. i.*, **Métin** -a -o; **Métka** -e *ž*, **Métkin** -a -o
metabolízem -zma *m biol. presnavljanje*, *presnova*, **metabóličen** -čna -o
metafízika -e *ž fil. nauk o nadčutnem*, **metafízičen** -čna -o, **metafízik** -a *m*
metáfora -e *ž prenos*, *podoba*, **metafóričen** -čna -o: ~a raba, **metafóričnost** -i *ž*, **metafórika** -e *ž izražanje v podobah*, *z metaforami*
metagenéza -e *ž mena rodu*

metalúrg -a *m fužinar*, metalúrški -a -o *fužinarski*, metalurgíja -e *ž*: črna, pisana ~, metalúrgičen -čna -o, metalografíja -e *ž*, metaloid -a *m kem.*
metamorfóza -e *ž preobrazba*
metán -a *m |gorljiv plin|*, metánov -a -o, metánski -a -o
metastáza -e *ž med. razsevek, bolezenski zasevek, presadek, raztrosek iz prvotnega legla po telesu*, metastátičen -čna -o, metastazírati -am *zasejati se, raztrositi se, presaditi se, naplaviti se*
metáteza -e *ž in* metatéza -e *ž slov. prestava glasov*, metatétičen -čna -o
metáti méčem, méči -íte! metáje, mêtal -ála -o, metánje -a *s*: ~ kamnje v koga, za kom, ~ karte, ~ vase; kri meče, ~ polena pod noge, ~ na cesto, ~ komu kaj v obraz, ~ pesek v oči, ~ senco, luč na kaj, ~ se komu pod noge, ~ se za kom, ~ oči po kom, za kom; božje, božjast ga meče, metalo jih je sem in tja, ~ skoz okno *zapravljati*, ~ pri spraševanju, ~ vse v en koš; ~ se *moč preskušati*, metálen -lna -o *[-ln-]*: ~a mreža, metávec -vca *m*: ~ kopja, min, ognja, metávka -e *ž*, metálo -a *s |stroj, priprava|*
metazóon -a *m, mn. tudi* metazóa metazój *s*, metazóonski -a -o *in* metazójski -a -o
metéljka -e *ž lucerna*
Metélko -a *m os. i.*, Metélkov -a -o: ~a slovnica, metélkovec -vca *m Metelkov pripadnik >[-lk-]*, metélčica -e *ž Metelkov črkopis*, metélčičar -ja *m >[-lč-]*
metempsihóza -e *ž preseljevanje duš*
meteór -ja *m zvezdni utrinek*, meteorít -a *m*, meteórski -a -o: ~o železo, meteorológija -e *ž vremenoslovje*, meteorológičen -čna -o, meteorológ -a *m vremenoslovec*, meteorološki -a -o: ~a postaja
méter -tra *m*: kvadratni, kubični ~, prodajati na ~e, kupiti drva na ~, métrski -a -o: ~i sistem, meterkilográm -a *m*, metráža -e *ž*: film dolge ~e, metrológija -e *ž meroslovje, nauk o merah*
metêr -ja *m |stavec|*, metêrski -a -o, metêrnica -e *ž |prostor|*, metírati -am *tisk.*
métež -a *m gl.* mesti
méti mánem, menì *[mən-] in* máni -íte! mèl méla -o: ~ proso, ~ si roke, ~ si oči, ~ barve, métje -a *s*, métev -tve *ž*, mévec -vca *m*: ~ barve
metič -íča *m gl.* mesti
metíl *[-íl]* -a *m kem.*, metílen -lna -o *[-ln-]*: ~i alkohol
metílj -a *m*, metljáj -a *m*, metljàv -áva -o: ~a žival, metljávec -vca *m bot.*, metljávost -i *ž* = metíljavost -i *ž |bolezen|*, metljíkav -a -o, metljíkavost -i *ž |bolezen|*
metílo -a *s obloda*
mêtla -e *in* -é *ž, mn.* mêtle *in* metlé, mêtel *[-təl] in* metlá: sirkova, brezova ~, železna ~ *trda*, ~ pri koruzi, nova ~ dobro pometa; mêtlica -e *ž in* metlíca -e *ž*: koruzna ~ *|cvet|*, metlíčji -a -e, mêtlast -a -o: ~ rep, metlíčast -a -o, metlár -ja *m*, metlárski -a -o, metlárstvo -a *s*, metlíčje -a *s*: ~a narezati, metlíčevje -a *s bot.*, metlínje -a *s metličje*, metlínjak -a *m bot.*, mêteln -a -o *[-əln-]*: ~i držaj = metlíšče -a *s*
metlíka -e *ž bot.*, metlíkov -a -o, metlíčen -čna -o, metlíkovina -e *ž in* metlikovína -e *ž metlika*, metlíkovka -e *ž*
Metlíka -e *ž kr. i.*, v ~i, iz ~e, Metlíčan -a *m*, metlíški -a -o: ~a črnina, metlíčan -a *m |vino|*
metljáj -a *m gl.* metilj
Metód -a *m os. i.*, Metódij -a *m*, Metódov -a -o, Metódijev -a -o, metódijski -a -o; Metóda -e *ž os. i.*, Metódin -a -o
metóda -e *ž*, metódika -e *ž nauk o načinih (dela)*, metódičen -čna -o: ~i pouk, metódik -a *m*, metodológija -e *ž*, metodológ -a *m*
metodíst -a *m pripadnik evangeljske verske ločine*, metodístičen -čna -o
Metóhija -e *ž*, metóhijski -a -o, Metóhijec -jca *m*, Metóhijka -e *ž*
metonimíja -e *ž poet. preimenovanje*, metonímičen -čna -o, metonímika -e *ž*
metópa -e *ž arh.*
metrésa -e *ž ljubica, priležnica*, metrésin -a -o
métrika -e *ž nauk o meri v poeziji*, métričen -čna -o, métrum -a *in* métra *m pesniška mera, mn.* métra -ter *s*
metró -ja *m podzemeljska železnica*, metrójski -a -o
metronóm -a *m priprava za merjenje takta*
metrópola -e *ž prestolnica*, metrópolski -a -o *[-ls-]*, metropolít -a *m nadškof*, metropolítski -a -o, metropolitánski -a -o: ~a opera v New Yorku
metúlj -a *m*, metúljev -a -o, metúlji -a -e: ~a krila, metúljast -a -o: ~ cvet, metúljček -čka *m* 1. *zool.*, 2. *kravata*,

3. *plavanje*, metúljč(k)ast -a -o, metúljar -ja *m*, metúlj(č)nica -e *ž* 1. *bot.*, 2. *mreža za metulje*, metúljniški -a -o: ~i razred, metúljevec -vca *m bot.*

Metúzalem -a *m* |*svetopisemski očak*|, metúzalem -a *m starina*, Metúzalemov -a -o: ~a starost, metúzalemski -a -o: ~a starost

mèv *medm.*: ni rekel ne bev ne ~

mevljáti -ám *gibati z ustnicami, nerazločno govoriti*, mevljàj -ájte! mevljáje, mevljàl -ála -o, mevljánje -a *s*; mévlja -e *ž kdor mevljá*, mevljáč -a *m*

mévlje mévelj *[-vəlj] ž mn. zool.*: ~ ga koljejo, konja so ~ napele, ima ~ v riti

mévža -e *ž*: to je navadna ~, ne bodi taka ~, mévžast -a -o: ~ človek, ~o vreme, mevžáti -ám, mevžàj -ájte! mevžàl -ála -o, mevžánje -a *s*, mevžávost -i *ž*, mevžè -éta *m in s*

mezaliánsa -e *ž socialno neenak zakon*, mezaliánsen -sna -o

mezanín -a *m arh. polovično, vmesno nadstropje*, mezanínski -a -o

mezdà -è *ž in* mèzda -e *ž plača*, mèzden -dna -o: ~o gibanje, mezdník -a *m vojak najemnik*, mezdníški -a -o: ~e čete >*[məz-]*

mézdra -e *ž med. mrena, podkožno vezivo*: kožo očistiti ~e, mézdriti -im, mezdrílo -a *s*, mezdrílnik -a *[-un-] m* |*nož*|, mézdrnik -a *m* |*usnjarska priprava*|, mézdrovec -vca *m* |*gnoj*|, mezdrovína -e *ž* |*snov*|

mezèg -zgà *ž*, mezgíca -e *ž*, mezgár -ja *m* >*[məz-]*

mezéti -ím, mezèl -éla -o, mezênje -a *s*: iz breze, iz rane mezi >*[məz-]*

mézga -e *ž*: sadna, grozdna ~, mezgóven -vna -o: ~a žleza = mezgóvnica -e *ž*, mézgast -a -o; mezgovòd -óda *m*, mezgóvje -a *s*

mezgáti -ám, mezgàj -ájte! mezgàl -ála -o, mezgánje -a *s*: ~ grozdje, ~ po blatu, mezgè -éta *m in s*

mezíne -ín *ž mn. močvirje, barje*, mezínast -a -o *močviren*, mezínec -nca *m bot.* >*[məz-]*

mezínec -nca *m*: znanje imeti v ~u, samo z ~em pomigniti, še z ~em ni ganil pri tem, mezínčev -a -o, mezínčen -čna -o: ~a plat dlani, mezínček -čka *m*

méziti -im se *gibati se*, mézenje -a *s*

mezlán -a *m* |*na pol volneno blago*|, mezlánast -a -o, mezlánka -e *ž krilo iz mezlana*

mezodêrma -e *ž med., zool.*, mezodermálen -lna -o *[-ln-]*

Mezopotámija -e *ž*, Mezopotámec -mca *m*, Mezopotámka -e *ž*, mezopotámski -a -o

mezozóik *[-zó-ik]* -a *m srednja geološka doba*, mezozóičen -čna -o, mezozójski -a -o: ~a flora

mezzoforte *[medzofórte] prisl. glas. srednje močno*

mezzosoprán -a *m srednji ženski glas*, mezzosopranístka -e *ž*, mezzosopránski -a -o: ~a vloga >*[medzo-]*

Méža -e *ž kr. i.*, na ~i; Mežica -e *ž kr. i.*, v ~i, mežíški -a -o, Mežíčani -ov *m mn.*

Mežáklja -e *ž* |*gora*|, mežákeljski -a -o: ~i gozdovi >*[məž-]*

mežáti -ím, mežé, mežì -íte! mežàl -ála -o, mežánje -a *s*: ~ na eno oko, mežáv -áva -o: ~o sonce, vreme, mežávost -i *ž*, mežávec -vca *m*, mežávka -e *ž*, mežúr -ja *m iskrice v mežečem očesu* >*[məž-]*

mežíkati -am, mežíkanje -a *s*: ~ z očmi, ~ si; sonce mežika, luči mežikajo, mežíkav -a -o, mežíkavec -vca *m*, mežíkavka -e *ž*, mežíkniti -nem >*[məž-]*

méžnar -ja *m cerkovnik*, méžnarica -e *ž cerkovnica*, méžnarski -a -o *cerkovniški*, mežnarija -e *ž*, mežnáriti -im, mežnárjenje -a *s*, méžnarček -čka *m*, mežnija -e *ž*, mežnijski -a -o: ~i svet

mhm *medm.*: ~, seveda

mí *m*, mé *ž os. z.*, nàs, nàm, nàs, pri nàs, z nami; mídva *m*, médve *ž*, náju *ali* nàs dvéh, náma, náju *in* nàs dvá *ali* nàs dvé, pri náma, pri náju *in* pri nàs dvéh, z náma

miázma -e *ž kužilo*, miázemski -a -o *[-zəm-] kužilen*

Míca -e *ž os. i.*: jo je odkuril kakor ~ Kovačeva, Mícin -a -o, Mícka -e *ž*, Mícika -e *ž*

micélij -a *m podgobje*

mícen -a -o *[-cən-]*: mačka je imela ~e *mlade*

Michelangelo *[mikelándželo]* -la *m* |*it. umetnik*|, Michelangelov -a -o: ~e slike, michelángelovski -a -o

Micípsa -a *in* -e *m* |*numidijski kralj*|, Micípsov -a -o

Mickiewicz *[mickjévič]* -a *m* |*poljski pesnik*|, Mickiewiczev -a -o

míčen -čna -o: ~o dekle, míčnost -i *ž*

míčken -a -o *majhen*, míčkenost -i *[-kən-]* ž
Midas -a *m* |*frigijski kralj*|, Midasov -a -o: ~a ušesa
midinétka -e ž *pariška modistka, lahkoživka*
míg -a *m*, mígljaj -a *m in* migljáj -a *m*: na ~ kaj storiti, z ~em glave pokazati, dobiti ~ s kolom; mígati -am, migal -a -o, míganje -a *s*: ~ z ušesi, z repom, z jezikom, ~ komu, moraš ~ *delati*, še miga *še je živ*, mígavec -vca *m*, mígavka -e ž; mígniti -nem: z glavo, z očmi ~, še s prstom ni mignil; je minilo, kakor bi mignil; migljáti -ám, migljáje, migljàj -ájte! migljàl -ála -o, migljánje -a *s*: zvezde migljajo, miglja mi pred očmi; migljáč -a *m trepetlika*, míglja -e ž |*trava*|, mígalica -e ž *bot.*, mígeljček -čka *[-gəlj-] m etnogr.*
migetáti -ám *in* -géčem, migetàj -ájte! migetàl -ála -o, migetánje -a *s*: zrak migeta, migeta mi pred očmi, migetálen -lna -o *[-ln-]*: ~e rese, migetávka -e ž *anat., bot.*, migetávkarji -ev *m mn. zool.*
migrácija -e ž *selitev*, migracíjski -a -o *selitven*
migréna -e ž *bolečina po eni strani glave*
Míhael *[-el]* -a *m os. i.*, Míhaelov -a -o; Míha -a *in* -e *m*, Míhov -a -o; Míhec -hca *m*, Míhčev -a -o; Mihèl *in* Mihél *[-èu, -éu | -él]* -éla *m*, Mihélov -a -o, Mihélovo -ega *s*; Mihéla -e ž, Mihélin -a -o; Mihaéla -e ž, Mihaélin -a -o, mihólka -e *[-lk-]* ž |*hruška*|
mijáv *medm.*, mijávkati -am *in* -čem, mijávkanje -a *s*, mijávk -a *m*
mík -a *m*, mikáven -vna -o *mičen*, mikávnost -i ž
mikádo -da *m naslov japonskega cesarja*, mikádov -a -o
míkastiti -im, mikástenje -a *s*: ~ koga
míkati -kam *in* -čem, míkanje -a *s* 1. *po malem, sunkovito potezati, premikati*: likati in ~, ~ predivo, 2. *prenes.*: mika me; mikálo -a *s*, mikálen -lna -o *[-ln-]*: ~i valj, mikálnik -a *[-un-] m greben*, mikálnica -e *[-un-]* ž, mikáč -a *m*, mikáčka -e ž, míkar -ja *m mikač*, míkarica -e ž, mikávec -vca *m*, mikávka -e ž, míkanka -e ž |*preja, blago*|, míkanec -nca *m sveženj omikanega lanu*, míkec -kca *m naprava pri mlinskem kamnu*
Mikéne Mikén ž *mn.* |*stgr. mesto*|, mikénski -a -o
míkica -e ž |*tanka športna jopica*|
míki míška míki míške ž
Miklávž -a *m os. i.*, Miklávžev -a -o, Miklávževo -ega *s*, miklávž -a *m darilo za Miklavža*, miklávževina -e ž *in* miklavževína -e ž 1. *darilo*, 2. *otročad*, miklávževka -e ž |*šiba*|, miklavževáti -újem, miklavževàl -ála -o, miklavževánje -a *s*
mikologíja -e ž *veda o gobah*, mikológ -a *m*, mikológinja -e ž, mikológov -a -o, mikológski -a -o: ~a vprašanja
mikóza -e ž *med. obolenje od glivic*, mikótičen -čna -o
mikro- *v sestavi*: mikroanalíza -e ž; mikrobarométer -tra *m*; mikrobiologíja -e ž, mikrobiológ -a *m*, mikrobiológinja -e ž, mikrobiológov -a -o, mikrobiološki -a -o: ~a presnova; mikrofílm -a *m*: snemati na ~, mikrofílmski -a -o >*[-lm-]*; mikroflóra -e ž; mikrofón -a *m*: dozni, naprsni ~, mikrofónski -a -o; mikrokefálen -lna -o *[-ln-]*, mikrokefalíja -e ž; mikroklíma -e ž; mikrokók(us) -a *m óblast mikrob*; mikrokózmos -a *in* -kózma *m svet v malem, drobni svet*, mikrokózmičen -čna -o, mikrokózemski -a -o *[-zəm-]*; mikrolít -a *m prazg.*; mikrométer -tra *m* |*priprava za merjenje*|, mikrométrski -a -o; mikromiliméter -tra *m*; mikroorganízem -zma *m*; mikroskóp -a *m drobnogled*, mikroskópen -pna -o: ~a leča, ~o stojalo, mikroskópičen -čna -o = mikroskópski -a -o: ~o bitje, ~o majhen, mikroskopírati -am *z drobnogledom preiskovati*, mikroskopíranje -a *s*; mikrospóra -e ž; mikrotóm -a *m med. drobnoreznica*
mikrób -a *m* |*najmanjše živo bitje*|, mikróbski -a -o, mikróben -bna -o, mikrobicíden -dna -o
mikróa -a *m fiz.*
míkser -ja *m mešavec, mešalnik*
mikstúra -e ž *mešanica*
míl *[míl]* -a -o, *prim.* miléjši -a -e, *prisl.* mílo, miléj(š)e: ~a sodba, zima; sreča mu je bila ~a, biti ~ega srca, po ~i volji, ~i darovi, držati se ko ~a jera, nima pod ~im bogom nič, hodi za ~im bogom, spi pod ~im nebom, vrniti ~o za drago; ~o prositi, ~o pogledati, ~o se mi stori (pri srcu), milôba -e ž = milína -e ž, milôben -bna -o, milôta -e ž, mílček -čka *[-lč-] m*, mílica -e ž *dragica*; miloglásen -sna -o, miloglásnost -i ž; milosŕčnost -i ž
Míla -e ž *os. i.*, Mílin -a -o; Mílka -e ž *os. i. [-lk-]*, Mílkin -a -o *[-lk-]*; Mílica -e ž

os. i., Míličin -a -o; Mílan -a *m*, Mílanov -a -o; Miléna -e *ž os. i.*, Milénin -a -o; Míle -ta *m os. i.*, Míletov -a -o; Mílko -a *m os. i.*, Mílkov -a -o >*[-lk-]*

Milán -a *m* |*it. mesto*|, milánski -a -o: ~a stolnica, ~a Skala, Miláncan -a *m*, Miláncanka -e *ž*

milénij -a *m tisočletje*

Milét -a *m* |*stgr. mesto v Mali Aziji*|, milétski -a -o

mili- *v sestavi*: miliampêr -a *m*; milibár -a *m fiz.*; miligrám -a *m*, miligrámski -a -o: ~a tehtnica; miliméter -tra *m*, milimétrski -a -o

miliáren -rna -o *prosast*: ~a tuberkuloza = miliárka -e *ž*

milíca -e *ž*: ljudska ~, milíčnik -a *m*, milíčnica -e *ž*, milíčniški -a -o: ~a šola, ~i tečaj

milijárda -e *ž*, milijárden -dna -o: ~o posojilo, milijardína -e *ž*, milijardínka -e *ž*, milijardêr -ja *m*, milijardêrski -a -o

milijón -a *m*, milijónski -a -o: ~o premoženje, ~i del; milijónti -a -o: ~a knjiga, milijónček -čka *m*, milijonár -ja *m*, milijonárski -a -o, milijonárka -e *ž*, milijonína -e *ž*, milijonínka -e *ž*, milijónkrat, milijónkraten -tna -o, milijonlétje -a *s geol., pal.*

militarízem -zma *m na vojaški sili sloneče vladanje*, militaríst -a *m pripadnik takega vladanja*, militarizírati -am *po vojaško organizirati*, militarístičen -čna -o

míliti -im se, míljen -a -o, míljenje -a *s*: ~ se okrog koga, ~ se komu, míljenec -nca *m*, míljenka -e *ž*, míljenček -čka *m*

milja -e *ž* |*dolžinska mera*|: morska = navtična ~, na ~e daleč, míljen -ljna -o, míljnik -a *m* |*kamen ob cesti*|

mílje -a *s bot.*

miljé -ja *m okolje, osredje*, miljéjski -a -o: ~a teorija, ~i vplivi

Mílje Mílj *ž kr. i.*, v ~ah, míljski -a -o: Miljski zaliv

mílo -a *s*: pralno, toaletno, mazno ~, ~ za britje = brivsko ~, ~ v prahu, ~ kuhati, mílen -lna -o *[-ln-]*: ~i kamen, ~i mehurčki, mílnica -e *[-ln-] ž* |*voda, rastlina*|, mílnat -a -o *[-ln-]*: ~o blato, mílast -a -o; míliti -im, míljenje -a *s*, mílar -ja *m*, mílarica -e *ž*, milárna -e *ž*, milárstvo -a *s*, mílovec -vca *m kem.*, milovka -e *ž kem.*

°**milodár** -a *m miloščina, vbogajme*

milórd -a *m nagovor za lorda*

Mílos -a *m* |*gr. otok*|, míloški -a -o: ~a Venera

mílost -i *ž*: prositi ~i, za ~, živeti od ~i, po ~i je izdelal, biti v ~i pri kom, izročen na ~ in nemilost, vaša ~, ~ božja! božja, moška ~ *bot.*, mílosten -tna -o: ~ biti s kom, ~o sprejeti, razsoditi, ~a podoba, milostljív -a -o: ~a (gospa), milostljívost -i *ž*; °mílostipoln *milosti poln, milosten*

miloščína -e *ž vbogajme*: dajati ~o, živeti od ~e, míloščinski -a -o, míloščinar -ja *m* |*delivec miloščine*|

milováti -újem, milovánje -a *s*: vsi so jih milovali zaradi nesreče, milovánec -nca *m*, milovánka -e *ž*

Miltíad(es) -da *m* |*gr. poveljnik*|, Miltíadov -a -o: ~a zmaga

mimétičen -čna -o: ~a barva *varovalna*

Mímica -e *ž*, Mímičin -a -o; Mími *ž neskl.*, Mímin -a -o

mímica -e *ž minica*

mímika -e *ž izraz, igra obraza*, mímičen -čna -o: ~a igra

mimíkrija -e *ž prilagajanje barve okolici, varovalna barva (pri živalih)*

mímo 1. *prisl.*: ~ iti, ustreliti ~, ~ gredoč; 2. *predl. z rod.*: ~ hiše, ~ vrat; vsi ~ tebe *razen*, vse ~ tega *razen*; on je starejši ~ tebe *kakor ti, ko ti, v primeri s teboj*

mimo- *v sestavi*: mimogredé *spotoma, brez zamude*: ~ kaj povedati; mimohòd -óda *m defile*; mimoidóči -ega *m pasant*; mimolèt -éta *m*: ~ eskadrile

mímos -a *m mimična igra, mimični igravec*

mimóza -e *ž bot.*

Mína -e *ž os. i.*, Mínin -a -o; Mínica -e *ž*, Míničin -a -o, Mínka -e *ž*, Mínkin -a -o

mína -e *ž* |*staroveška utež in denar*|

mína -e *ž* |*razstrelilno orožje*|: podvodna, magnetna ~, polagati, pobirati ~e, zadeti na ~o, lovec na ~e, mínski -a -o: ~a polja, mínírati -am, míníranje -a *s*: ~ most, cesto, *prenes.* ~ družbo *izpodkopavati*; minêr -ja *m* = minêrec -rca *m*, minêrka -e *ž*, minêrski -a -o: ~a četa; minomèt -éta *m* |*naprava*|, minométen -tna -o, minometávec -vca *m metavec min* |*topničar*|, minometávski -a -o; minolôvec -vca *m voj.* |*ladja*|, minolóvka -e *ž*; minonósec -sca *m voj.*, minonosívka -e *ž*

mína -e *ž*: ~ za svinčnik = minica -e *ž*
minarét -a *m stolp pri džamiji*, minarétski -a -o: ~e stopnice
minerál *[-ál]* -a *m rudnina*, minerálen -lna -o *[-ln-]*: ~i vrelci, ~a voda *slatina, kisla voda*; mineralizírati -am, mineralizíranje -a *s*, mineralizácija -e *ž*; mineralogíja -e *ž nauk o rudninah*, mineralógičen -čna -o, mineralóg -a *m*, mineralóginja -e *ž*, mineralóški -a -o: ~a zbirka
Minêrva -e *ž mit. rimska boginja znanosti in umetnosti*, Minêrvin -a -o
minéštra -e *ž |gosta juha|*
minévati -am, minévanje -a *s*: potrpljenje me mineva
miniatúra -e *ž* 1. *rdeče barvana inicialka v srednjeveškem rokopisu*; 2. *drobna slika*, miniatúren -rna -o *zmanjšan, v malem*: ~a izdaja, ~o slikarstvo
mínica -e *ž zool., bot.*: zlata ~, míničin -a -o
mínij -a *m kem.*, mínijev -a -o: ~a barva, minizírati -am, minizíranje -a *s*
mínimum -a *in* mínima *m, mn.* mínima mínim *s in* mínimi mínimov *m*, minimálen -lna -o *[-ln-]*, minimálnost -i *[-ln-] ž*, minimalíst -a *m*, minimálke minimálk *[-lk-] ž mn. |kopalke|*
minírati -am *gl.* mina
miníster -tra *m*: zunanji ~, minístrov -a -o, ministrica -e *ž*, minístričin -a -o, minístrski -a -o, minístrovka -e *ž ministrova žena*, minístrovkin -a -o, minístrstvo -a *s* (°ministêrstvo): pravosodno ~; ministrováti -újem, ministrovàl -ála -o, ministrovánje -a *s*; ministeriál *[-ál]* -a *m pr. zg. |plemič|*
ministrírati -am, ministríranje -a *s*, ministránt -a *m*, ministrántovski -a -o
miníti mínem, minìl *in* mínil -íla -o: teden je minil, me je minila volja, da bi šel; te že mine veselje, me je že minilo, minúli -a -o *prid.*: ~i teden je bil hud; minljív -a -o, minljívost -i *ž*
minjón -a *m |stopnja črk|*, minjónski -a -o, minjónka -e *ž |žarnica|*
minnesänger *[minezä'nger]* -ja *m*
minorít -a *m |redovnik|*, minorítski -a -o
minoritéta -e *ž manjšina, mladoletnost*, minoritéten -tna -o: ~o vprašanje *manjšinsko*; minorát -a *m prednost najmlajšega*
Mínos -a *m mit. |kretski kralj|*, Mínosov -a -o: ~e postave
Minotáuros -ra *m mit.*, Minotáurov -a -o
minuciózen -zna -o *nadroben, natančen, malenkosten*, minuciózност -i *ž nadrobnost, natančnost*
minuénd -a *m mat.*, minuéndov -a -o
mínus -a *m* 1. *mat.*: od ~a do ~a, za ~om, 2. kupčijo je sklenil z ~om, to je ~ te knjige *slaba stran, napaka*, 3. *prisl.*: pri ~ petih stopinjah, mínusov -a -o, mínusen -sna -o: ~o steklo
minúskula -e *ž mala črka*: tisk v ~ah, minúskulski -a -o *[-ls-]*
minúta -e *ž |del ure, del stopinje|*, minúten -tna -o: ~i kazavec, minútnik -a *m |presihajoč studenec|*
miocén -a *m geol. |doba|*, miocénski -a -o: ~e plasti
miokardítis -a *m vnetje srčne mišice*
mióm -a *m med. mesnata bula ali goba*, miómski -a -o: ~o tkivo
miopija -e *ž kratkovidnost, kratek pogled*
mír -ú *in* míra *m*: na ~u, pri ~u, z ~om = v ~u pustiti, daj ~! kri, žilica mu ni dala ~u, imeti ~ pred kom, zaradi ljubega ~u; vstani, pa ~ besedi! večni ~ in pokoj, vlada blažen ~, dušni ~, kaliti ~, skleniti ~, versajski ~; míren -rna -o: ~a roka, vest, ~e duše sprejeti, pa ~a Bosna! mírnost -i *ž*; miroljúben -bna -o, miroljúbnost -i *ž*; miróven -vna -o: ~a pogajanja, ~i invalid, ~i sodnik
míra -e *ž |dišava|*, mírov -a -o: ~o olje
Míra -e *ž os. i.*, Mírin -a -o, Mírica -e *ž*, Míričin -a -o
mirabéla -e *ž |sliva|*, mirabélin -a -o: ~ okus
mirákel *[-əl]* -kla *m |srednjeveška drama|*, mirákelski -a -o *[-kəls-]*
Míren -rna *m kr. i.*, mírenski -a -o, Mírenci -ev *m mn.* >*[-rən-]*
miriáda -e *ž deset tisoč*: vsota gre v ~e
miriaméter -tra *m |mera|*
miríti -ím, míri -íte! miréč -a -e, miríl -a -o: ~ koga, kaj, mirítev -tve *ž*, miríla -a *s*, mirílen -lna -o *[-ln-]*, mirívec -vca *m*, mirívka -e *ž*
mírje -a *s in* miríšče -a *s |razvaline zidov|*; Mírje -a *s |del Ljubljane|*, mírski -a -o
Mírna -e *ž kr. i.*, na ~i, z ~e, mírenski -a -o *[-rən-]*
Míron Miróna *m |stgr. kipar|*, Mirónov -a -o, mirónski -a -o
Míroslav -a *m os. i.*, Míroslavov -a -o; Míro -a *m*, Mírov -a -o; Mírko -a *m*,

Mírkov -a -o; Mírček -čka *m*, Mírčkov -a -o; Mirosláva -e *ž*, Miroslávin -a -o
mirováti -újem, mirúj -te! mirujóč -a -e, mirovàl -ála -o, mirovánje -a *s*
mírta -e *ž bot.*, mírtov -a -o: ~ gaj, venec, mírtnica -e *ž bot.*, mírtovje -a *s* |*gaj*|
mís *gl.* miss
misál *[-ál]* -a *m mašna knjiga*
mísel *[mísəu]* -sli *ž*: svobodna, napredna ~, vodilna ~, ~ na smrt, priti na novo ~; še na ~ mi ne pride, da bi šel; vzeti v ~, druga stvar mi je v ~ih, v ~i(h) imeti koga, v ~ih biti *zamišljen*, to mi je po ~i, ni po moji(h) ~i(h), biti enih ~i s kom; dobra ~ *bot.*, míseln -a -o *[-səln-]*: ~a zveza, ~a lirika, míselnost -i *[-səln-] ž*: nazadnjaška ~, míslica -e *ž*
misíja -e *ž poslanstvo*: pride v posebni ~i, misíjski -a -o
misijón -a *m*, misijónski -a -o, misijónstvo -a *s*, misijoníšče -a *s*; misijonáriti -im, misijonárjenje -a *s*, misijonár -ja *m in lj.* misijónar -ja *m*, misijonárka -e *ž*, misijonárski -a -o, misijonárstvo -a *s*
Misisípi -ja *m* |*reka v Ameriki*|, misisípski -a -o: ~i bregovi
Mislínja -e *ž* |*rečica*|, Mislínje -ínj *ž mn. kr. i.*, mislínjski -a -o: Mislinjska dolina
mísliti -im: ~ kaj, ~ na koga, ~ o čem, ~ po slovensko, ~ (si) slabo o kom, ~ s svojo glavo, ~ si koga brez las, to dá ~, še ~ ni na to, ne moreš si ~, kam misliš? ~ resno; misliš? mislim dà; misli se oženiti; mišljen -a -o *prid.*: dobro ~a kritika, s tem nisi ~ ti, míslec -a *[-ləc-] m*, mislečev -a -o *[-sləč-]*
miss *ž neskl. gospodična*, míssin -a -o; *podomačeno tudi* mís *neskl.*: ~ Evropa, mísin -a -o
mistêrij -a *m* 1. *skrivnost*, 2. *srednjeveška verska igra*, misteriózen -zna -o *skrivnosten*, mistêrijski -a -o: ~i oder, ~a uprizoritev
mistificírati -am *potegniti koga za nos*, mistificíran -a -o, mistifikácija -e *ž*
místika -e *ž fil.*, místik -a *m*, místičen -čna -o, misticízem -zma *m skrivnostnost, iskanje skrivnostnega*
mistrál *[-ál]* -a *m maestral*
miš míši *ž*: poljska ~, ~ škreblja, moker kakor ~, tiho kakor ~, reven kakor cerkvena ~, gleda kakor ~ iz moke; igrati, loviti, iti se slepe ~i, ni ne ptič ne ~ *ne krop ne voda*, pol ~ pol ptič *netopir*; míšji -a -e: ~a dlaka, ~e siv, ~a luknja = míšina -e *ž*, mišják -a *m* |*samec*|, míšjak -a *m* 1. *govno*, 2. *bot.*, míšnica -e *ž* 1. *past*, 2. *strup*, 3. *bot.*; míšast -a -o: ~e barve, míšar -ja *m* |*ptič*|, míška -e *ž*: tiho kakor ~, igra se kakor mačka z ~o, naša zlata ~ *punčka*; míško -a *m konj mišje barve*; mišelóvka -e *ž* → *mišnica*
míšica -e *ž*, míšičen -čna -o: ~a vlakna, míšičast -a -o: ~e roke, míšičje -a *s* = míšičevje -a *s*
míšjica -e *ž in* míšnica -e *ž arzenikov prah*
Míško -a *m os. i.*, Míškov -a -o
mišljênje -a *s*: imeti dobro ~ o kom
mít -a *m ali* mítos -a *m*, mítičen -čna -o: ~o bitje, ~a snov; mitológija -e *ž bajeslovje*, mitológičen -čna -o, mitológ -a *m*, mitológinja -e *ž*
míting -a *m shod, zbor*
mítnica -e *ž*, mítničar -ja *m*, mítničarka -e *ž*, mítničarski -a -o, mitnína -e *ž*, mitnínski -a -o, mítniški -a -o
mitóza -e *ž biol.* |*način delitve celic*|
mítra -e *ž škofovska kapa*
mitraljéz -a *m strojnica*, mitraljézen -zna -o *strojničen*: ~i naboj, trak, mitraljézec -zca *m*, mitraljéški -a -o: ~o gnezdo, mitraljírati -am, mitraljíranje -a *s*
Mítras Mítra *in* -e *m* |*božanstvo*|, Mítrov -a -o: ~ kult, ~o svetíšče = mitréj -a *m*
Mitridát(es) -ta *m* |*pontski kralj*|, Mitridátov -a -o
mívka -e *ž droben pesek iz tekoče vode*, mívkast -a -o: ~o dno
míza -e *ž*: kuhinjska, pisalna, risalna, točilna, operacijska ~, ~ za serviranje, za zeleno ~o, sesti za ~o, sedeti pri ~i, priti k ~i jest, vstati od ~e, pri pogrnjenih ~ah, meso ne pride na ~o vsak dan, pod ~o ga je vrglo, ločiti se od ~e in postelje, mízen -zna -o: ~a noga, míznica -e *ž*: uredniška ~, mízničen -čna -o, míznik -a *m* |*srednjeveška dvorna čast*|, mízica -e *ž*: toaletna ~; mizár -ja *m*, mizárski -a -o: ~a obrt, mizáriti -im, mizárjenje -a *s*, mizárstvo -a *s*, mízast -a -o: ~a gora
mizanscéna -e *ž postavitev (na oder)*, mizanscénski -a -o
mizantróp -a *m odljuden človek, ljudomrznež*, mizantrópski -a -o *odljuden*,

ljudomrzen, mizantropija -e *ž*, mizogín -a *m sovražnik žensk*

mizerêre -a *m* 1. poje ~, slišal sem njegov ~ *tarnanje*, 2. *med. bljuvanje blata*

mizêrija -e *ž revščina, beda*, mizêren -rna -o: ~e razmere

mižáti -ím, míži -íte! mižéč -a -e, mižé, mížal -ála -o, mižánje -a *s*, mižáv -áva -o: ~ dan, mižávost -i *ž*, mižávec -vca *m*, mižávka -e *ž*, mižálo -a *s znč.*

mlàč -áča *m kamen za črno moko*: na ~ mleti, mláčev -a -o: ~ kruh

mláčen -čna -o: ~a voda, ~ veter, ~i ljudje, ~ vernik, mláčnost -i *ž*, mláčnež -a *m*, mláčnica -e *ž*

mláčev -čve *ž in* mláčva -e *ž*, mláčenje -a *s*

mlád -a -o *in* -ó -í -é -á, *dol.* mládi -ega, *prim.* mlájši -a -e: ~a pride k hiši, staro in ~o ga gleda, ~ kruh, krompir, sneg, ~o vino, sonce, ~i mesec, ~a nedelja, po ~i luni, ~a kri, Mlada Nemčija |*smer*|, ~ kakor rosa; burja ima ~e, od ~ega = iz ~ega = od ~ih nog, let; mládek -dka -o: ~a trava *rahlo mlada*, mladjè -à *s* = mladovjè -à *s* = mladíčje -a *s*: ~ poganja, mladóven -vna -o: ~o brstje, ~a krava; mládež -i *ž* → *mladina*

mládec -dca *m*, mládčev -a -o, mládčevski -a -o, mládčevstvo -a *s*

mladéníč -a *m*, mladénka -e *ž*, mladéniški -a -o, mladéništvo -a *s*, mladénček -čka *m*, mladénčič -a *m*

mladéti -ím *mlad postajati*, mladèl -éla -o, mladènje -a *s*

mladíca -e *ž poganjek, mlada rastlina ali žival*: košuta, svinja, riba, čebela, trava ~, vrbova ~ *mladika*

mladíč -íča *m* 1. koza, lisica ima ~e, ~i v gnezdu, negoden ~, 2. *mlad panj*, mladíček -čka *m*, mladíški -a -o, mladíčen -čna -o: ~e koprive, mladíčnik -a *m prvi roj*

mladíka -e *ž*: divja *ali* nora ~, trtna ~, mladíški -a -o, mladičje -a *s* = mladíčevje -a *s poganjki, podrast*, mladíkav -a -o: ~ les, mladíkovina -e *ž in* mladikovína -e *ž mlad les*; Mladíka -e *ž* |*list, zavod*|, mladíkar -ja *m*

mladína -e *ž* 1. *mladi ljudje*, 2. *zalega*, 3. *novina*, mladínski -a -o: ~i zbor, tisk, ~a proga, mladín -a *m*: starini in ~i, mladínec -nca *m*, mladínka -e *ž*, mladínstvo -a *s*; Mladína -e *ž* |*list*|

mladíti -ím *pomlajevati, goditi*, mladíl -a -o, mlajênje -a *s*: sadje ~, lan ~, ovce se mladijo, mesec se mladi; mladíšče -a *s prostor, kjer se lan mladi*

mlado- *v sestavi*: mladokljún -a -o; mladoléten -tna -o, mladolétnik -a *m*, mladolétnica -e *ž*, mladolétniški -a -o, mladolétnost -i *ž*, mladolétje -a *s pomlad*; mladoličen -čna -o; mladomesečina -e *ž bot.*; mladoporočênec -nca *m*, mladoporočênka -e *ž*; mladoslovénec -nca *m*, mladoslovénski -a -o: ~i načrti, mladoslovénstvo -a *s*

mladóst -i *ž*: od prve, zgodnje, nežne ~i, mladósten -tna -o: ~a doba, vnema, zabloda, ~i ogenj, ~ je videti, mladóstnost -i *ž*: neugnana ~, mladóstnik -a *m*, mladóstnica -e *ž*, mladóstniški -a -o

mláhav -a -o *in* mlahàv -áva -o *ohlapen*: ~ in neodločen človek, mláhavost -i *ž in* mlahávost -i *ž*

mláj -a *m* |*mesečeva mena*|: o ~u, mlájev -a -o: ~a luna, repa, setev

mláj -a *m* |*obeljena smreka*|: ~e staviti, postavljati, mlájček -čka *m cvetnonedeljska šiba*

mláj -a *m grez v stoječi in tekoči vodi*

mlája -e *ž bot.*

mlájšati -am, mlájšanje -a *s*

mláka -e *ž*: piti iz ~e, iz ~e v lužo, ~ krvi, mlákast -a -o, mlákar -ja *m* 1. *prebivavec na mlaki*, 2. *polž*, mlákarica -e *ž zool.*, mlakúža -e *ž*, mlakúžen -žna -o, mlakúžnat -a -o: ~a tla, mlakúžast -a -o, mlakúžka -e *ž zool.*, mlakúžnica -e *ž voda iz mlakuže*, mlakúžar -ja *m* |*polž*|; Mláka -e *ž kr. i.*, v ~i, mláški -a -o, Mlákarji -ev *m mn.*

mlámol *[-ol]* -a *m star. prepad*

mlàsk *medm.*, mlàsk mláska *m*, mláskati -am *s stal. poud. in* mlaskáti -ám, mlaskàj -ájte! mlaskàl -ála -o, mlaskánje -a *s*: blato mlaska pod nogami, ~ pri jedi, pijači, z jezikom; mlásknili -nem, mláskav -a -o, mláskavec -vca *m*, mlaskáč -a *m*, mlaskòt -ôta *m*

mlatíti mlátim, mláti -íte! mlatéč -a -e, mlátil -íla -o, mláčen -a -o, mlátenje -a *s in* mláčenje -a *s in* mlátiti -im *s stal. poud.*: ~ na roko, na cepí, na stroj, s strojem, ~ žito, ~ prazno slamo, ~ kruh, ~ slovnico, ~ koga, ~ po kom, ~ okoli sebe: mlátev -tve *ž in* mlátva -e *ž*, mlát -i *ž*: iti v ~, priti

od ~i, mlátec -tca *m* = mlatič -íča *m*, mlatíški -a -o, mlatívec -vca *m*, mlatívka -e *ž*, mlatívski -a -o; mlatílen -lna -o *[-ln-]*, mlatílnica -e *[-ųn-] ž*, mlatílniški -a -o *[-ųn-]*, mlatílnik -a *[-ųn-] m*, mlatnína -e *ž*

mléček -čka *m* *|sok in rastlina|*, mléčkov -a -o, mléčkast -a -o, mléčkar -ja *m zool.*, mléčec -čca *m bot.*, mléčje -a *s*, mléč -a *m bot.*

mléčen -čna -o: ~a hrana, kaša, kuhinja, žleza, živinoreja, krma, volna, čokolada, kislina, svetloba, koruza, ~i zobje, izdelki, ~o steklo, ~o bel, je še ~, mléčnat -a -o: ~a tekočina, mléčnost -i *ž*: doba ~i, mléčnik -a *m*, mléčnica -e *ž*, mléčnež -a *m*; mlečnozòb -óba -o, mlečnozóbec -bca *m*, mlečnokislínski -a -o: ~e bakterije

mlékar -ja *m kdor mleko vozi, kdor mleko rad jé*, **mlékarica** -e *ž* 1. *ženska, ki vozi mleko*, 2. krava ~, mlékarski -a -o

mlekárna -e *ž*, mlekárniški -a -o, mlekárstvo -a *s*, mlekárski -a -o: ~a zadruga, mlekár -ja *m delavec v mlekarni*, mlekárica -e *ž delavka v mlekarni*, mlekarija -e *ž delo z mlekom*, mlekárnar -ja *m vodja mlekarne*, mlekáriti -im, mlekárjenje -a *s*

mléko -a *s*: materino, kravje, sladko, kislo, posneto, pinjeno, konservirano, kondenzirano ~, ~ v prahu, mesti ~, odstaviti od ~a, sestra po ~u, rîž na ~u, še ~ se te drži, ~ se še zob drži, tam se cedi med in ~; pasje, volčje ~ *mleko pred otelitvijo, tudi bot.*; vse ima, le ptičjega ~a ne; po ptičje ~ poslati koga; apneno, cementno, betonsko ~, mlékast -a -o, mlékec -kca *m*

mlekojéd -a *m*, mlekojédec -dca *m*; mlekomér -a *m*; mlekovòd -óda *m*

mlékovec -vca *m min., bot.*

mlésti mólzem *molsti*

mléti méljem, mêlji -íte! meljóč -a -e, *namen.* mlét, mlèl -éla -o, mlèn -ena -o, mlét -a -o, mlênje -a *s*: ~ žito, kavo, meso, sadje, kamen; (na) drobno ~, ~ z zobmi; čeljusti, zobje meljejo hrano, tanki vojake; kdor prej pride, prej melje; pijanec melje po cesti, postovka ništrc melje s perutmi, voda melje breg, pesek se melje iz skalovja, sneg se melje pod nogami, mlétje -a *s*, mlétev -tve *ž*, mletvína -e *ž plačilo za mletje*

mlév -í *ž meljava*: moka od prve ~i, mlévski -a -o: ~i izdelki, mléven -vna -o, mlévec -vca *m*, mlévščina -e *ž*

mlév -a *m* = mlévka -e *ž mivka*, mlévčen -čna -o *sipek*, mlévkast -a -o

mléziva -e *ž prvo mleko*, mlezívo -a *s sok*

mlín -a *m*: ~ na vodo, ~ na paro = parni ~, ročni, valjčni ~, ~ na tri kamne, na tri kolesa, ~ za papir, ~ klopoče, dati v ~, napeljati vodo na svoj ~, to je voda na njegov ~; mlínski -a -o: ~o kolo, ~i kamen, priti med ~e kamne, mlínček -čka *m*: turški ~ za kavo, molitveni ~, mlínar -ja *m*, mlínarica -e *ž*, mlínarček -čka *m* *|ptica|*, mlínarski -a -o: ~a industrija, mlínarstvo -a *s*; mlináriti -im, mlinárjenje -a *s*, mlínščica -e *ž* *|korito in voda za mlin|*

mlínec -nca *m*, *mn.* mlínci -ev: poparjeni ~i, zmečkati, zdrobiti v ~, mlínčast -a -o; mlíniti -im *mleti*, mlínčiti -im, mlínčenje -a *s*

Mnemósina -e *ž grška boginja spomina, mati muz*, Mnemósinin -a -o

mnemotéhnika -e *ž tehnika, urjenje spomina*, mnemotéhničen -čna -o: ~i pripomočki

mnênje -a *s*: biti ~a, imeti, ustvariti si svoje ~, vlada, prevladuje ~, po mojem ~u, vprašati za ~, povedati svoje ~, strokovno, javno, pravno ~

mnóg -a -o, *prisl.* mnógo: na ~o krajih = na ~ih krajih; z ~o ljudmi = z ~imi ljudmi; mnógokrat, mnogotér -a -o, mnogotérost -i *ž*, mnogotéren -rna -o, mnogotérnost -i *ž*

mnogo- *v sestavi*: mnogobárven -vna -o, mnogobárvnost -i *ž*; mnogobeséden -dna -o, mnogobeségnost -i *ž*; mnogobóštvo -a *s*, mnogobóžec -žca *m*, mnogobóžen -žna -o; mnogocéličen -čna -o; mnogocvéten -tna -o; mnogočlénarji -ev *m mn.*; mnogočlénik -a *m*, mnogočlénski -a -o; mnogodélen -lna -o *[-ln-]*, mnogodélnost -i *[-ln-] ž*; mnogoglásen -sna -o, mnogoglásnost -i *ž*; mnogoimén -a -o, mnogoiménski -a -o, mnogoiménost -i *ž*; mnogojezíčen -čna -o, mnogojezíčnost -i *ž*; mnógokak -a -o, mnógokaj, mnógokje; mnogokóten -tna -o, mnogokótnik -a *m*, mnógokrat, mnogokráten -tna -o, mnogokrátnik -a *m*, mnogokrátnost -i *ž*; mnogomóštvo -a *s poliandrija*; mnogonòg -óga -o, mnogonóžec -žca *m*,

mnogonóžen -žna -o; mnogopárkljarji -ev *m mn.*; mnogoròk -óka -o; mnogostránost -i *ž*, mnogostránski -a -o; mnogoštevílen -lna -o *[-ln-]*, mnogoštevílnost -i *[-ln-] ž*; mnogovézje -a *s polisindeton*; mnogovírsten -tna -o, mnogovírstnost -i *ž*; mnogozlóžen -žna -o, mnogozlóžnost -i *ž*, mnogozlóžnica -e *ž*; mnogoženstvo -a *s poliginija*; *vendar* mnógo obetajóč

mnóštven -a -o *[-tvən-]*: ~ umor, morivec, ~i nastopi, mnóštvenost -i *[-tvən-] ž*, mnóštvo -a *s*: ~ blaga

mnóžica -e *ž*, mnóžičen -čna -o: ~a organizacija, mnóžičnost -i *ž*

množína -e *ž*: govoriti v ~i, ~ jedi in pijače, potrebna ~ toplote, množínski -a -o: ~i samostalniki, ~a končnica

množíti -ím, mnóži -íte! množíl -a -o, množèn -ena -o, množênje -a *s*: rasti in ~ se, ~ bogastvo; pivnice se množijo, *mat.* ~ z dve, s trideset, z iks, množítev -tve *ž*, množívec -vca *m*, množívka -e *ž*, množílen -lna -o *[-ln-]*, množênec -nca *m mat.*, množítelj -a *m mat.*

Moabíti -ov *m mn.*, moabítski -a -o

moaré -ja *m |spreminjasta tkanina|*, moarírati -am *dati spreminjast lesk*, moarírran -a -o, moarírranje -a *s*

mobílen -lna -o *[-ln-] premičen, okreten, gibčen, prenosen*, mobílnost -i *[-ln-] ž*

mobílija -e *ž*, *nav. mn.* mobílije -ij *ž pohišje, oprava, pohištvo*, mobiliár -ja *m*: pisarniški ~

mobilizírati -am 1. *vpoklicati (v vojsko)*, 2. *med. razgibati*, mobilizíran -a -o, mobilizíranec -nca *m vpoklicanec*, mobilizíranka -e *ž*, mobilizácija -e *ž* 1. splošna ~ *vpoklic*, ~ množic, vozil, 2. ~ kreditov *sprostitev*, 3. *med. razgibanje*, mobilizacíjski -a -o: ~i razglas, ukaz

mócija -e *ž psih., biol., slov. pregibanje*

móč moči *ž*: konjska, delovna, učna, udarna, obrambna ~, kupna, davčna ~, zdravilna, izrazna, moralna ~, moška ~ *potentnost*, ~ navade, nabrati si ~i, črpati ~, ~ plahni, pojema, ~i ga zapuščajo, z združenimi ~mi; napeti, zastaviti vse ~i, pri móči biti, ob ~ priti, biti; na ~ je mraz, na vso ~ delati; dobiti ~ nad kom *oblast, vpliv*, imeti ~ do koga *ali* česa, nad kom *ali* čim, ni v moji ~i = v mojih ~eh *oblasti, pravici*, po svojih ~eh, čez svoje ~i, čez ~ žalosten, postava dobi, izgubi ~ *veljavo, obveznost*, postava je še v ~i *veljavi, še veže*; svete ~i *svetinje, relikvije*

móča -e *ž*: vrt ima dosti ~e, po blatu in ~i, močáva -e *ž*, močáven -vna -o, močéven -vna -o: ~o vreme, leto, močevína -e *ž*, močílo -a *s*: lan je v ~u, močíla močíl *s mn. močiven svet*

močán, močèn *ali* môčen *[-čən]* môčna -o *in* močnó -í -é, *dol.* môčni -a -o; *prisl.* močnó, močnéj(š)e: ~ ko medved, ~ fant, kmet, ~a vojska, pijača, ~ duh, pisatelj, ~ v život, ~ v opisovanju, ~o slab, ~o se mi zdi

močélke -élk *[-lk-] ž mn. infuzorije*

močerád -áda *m*, močerádast -a -o

močeríl *[-ɨl]* -a *m človeška ribica*, močerílec -lca *[-ɨc-] m*

môči mórem, mógel môgla -o: ne more ga, ~ je, ni ~ *ali* ni mòč, je mòč *mogoče*; kolikor, kar, kjer ~ *ali* mòč; more pomagati, pa noče *lahko bi pomagal*; ne more do sape, ne more mu do živega, ne more vsemu kaj; ne morem si kaj, da; ne moreš kar tako; kaj morem za to, če se imata rada; nič mu ne morejo

Močílnik -a *[-ɨn-] m |izvir Ljubljanice|*

močíti móčim, môči -íte! môčil -íla -o, močen -a -o, močenje -a *s*: ~ s solzami, vso pot nas je močilo; kamen, zid moči; ~ posteljo, podse; močílen -lna -o *[-ln-]*, močívec -vca *m*, močívski -a -o; močílnik -a *[-ɨn-] m tisk.*, močílnica -e *[-ɨn-] ž*: ~ za lan

móčnik -a *m |jed|*: lep ~ si mi skuhal, v lep ~ sem padel, brca kakor muha v ~u, apneni ~, móčnikast -a -o, móčnica -e *ž* 1. *bot.*, 2. ~ v mlinu *sejalo za moko*

močvára -e *ž*, močváren -rna -o, močvárnost -i *ž*, močvárast -a -o

močvírje -a *s*, močvírski -a -o: ~a mrzlica, močvíren -rna -o: ~ svet, močvírnat -a -o, močvírnost -i *ž*, močvírnik -a *m |ptič|*, močvírnica -e *ž* 1. *voda*, 2. *ptica*, 3. *bot.*, močvírec -rca *m |prebivavec|*, močvíriti -im se

móda -e *ž*: v ~i biti, v ~o priti, iz ~e biti, priti, po ~i se nositi, ravnati, oblačiti, za vsako ~o iti, to je zdaj velika ~, móden -dna -o: ~i atelje, ~a trgovina, revija, ~a fraza, modístka -e *ž* = modístinja -e *ž*, modístkin -a -o

modálen -lna -o *[-ln-] slov. načinoven*: ~i stavki, modálnost -i *[-ln-] ž*
módel *[-əu]* -dla *m |posoda za peko|*, módelček -čka *[-əuč-] m*, módelnica -e *[-əun-] ž*: ~ pri peči, ~ za potice
modél *[-él]* -a *m kalup, vzorec*: biti za ~, porabiti za ~, slikati po ~u, modélen -lna -o *[-ln-]*: ~i mizar, ~i mavec, modelácija -e *ž*: ~ glave, modélček -čka *[-lč-] m*; modelírati -am *oblikovati, vzorec, kalup si delati*, modelíranje -a *s*, modelêr -ja *m*, modelêrka -e *ž*, modelêrski -a -o: ~a delavnica, modelêrstvo -a *s*; modélar -ja *m kdor dela modele (za letala)*, modélarski -a -o: ~i krožek, modélarstvo -a *s*
móder -dra -o *in* -ó *(krepost), prim.* modréjši -a -e, *prisl.* módro, modréj(š)e: ~a glava, kamen ~ih, ~o se držati; modróst -i *ž*: ljudska, življenjska, šolska ~, razkladati svojo ~, kamen ~i, knjiga ~i, modrósten -tna -o: ~i zob, módrc -a *m*, modríca -e *ž muza*, modrijân -a *m*, modrijánka -e *ž*, modrijánski -a -o, modrijánstvo -a *s*, modrijárh -a *m*, modríha -a *in* -e *m*; modrováti -újem, modrovàl -ála -o, modrovánje -a *s*: ~ o čem, modrovávec -vca *m*, modrovávka -e *ž*, modrovávski -a -o; modroslóvje -a *s filozofija*, modroslóven -vna -o, modroslóvec -vca *m*, modroslóvski -a -o
móder -dra -o *(barva)*: ~a kri, založba Modra ptica, romantična ~a cvetka, ~a frankinja *|trta in vino|*; modrín -a *m |metulj|*, modrínec -nca *m bot.*, modrína -e *ž* 1. *sinjina*, 2. *trta*, 3. *lesna gniloba*, módrost -i *ž*, modríkav -a -o, modríkast -a -o, modrílo -a *s*: berlinsko ~, modríš -a *m bot.*, modríca -e *ž* 1. *med. črnavka*, 2. *bot. plavica*, modríka -e *ž bot.*, modroòk -óka -o
moderáto *prisl. glas. umerjeno*: ~ igrati, peti; moderáto -a *m*: v ~u se motiv ponavlja
modêren -rna -o *nov, sodoben, po modi*, modêrnost -i *ž*, modêrna -e *ž |um. smer, tok|*; modernizírati -am *prenoviti, po najnovejši modi, rabi napraviti, usmeriti*, modernizíran -a -o, modernizíranje -a *s*, modernizácija -e *ž*, modernizátor -ja *m*, modernizátorski -a -o, modernizacíjski -a -o; modernízem -zma *m |miselna smer|*, moderníst -a *m*, modernístka -e *ž*, modernístičen -čna -o
moderírati -am *(u)blažiti*, moderácija -e *ž*, moderacíjski -a -o, moderátor -ja *m*
modificírati -am *prilagoditi, prikrojiti, spremeniti*, modifikácija -e *ž prilagoditev*, modifikacíjski -a -o
módo -a *s anat.*: kozlova ~a, **módast** -a -o, móden -dna -o, módnik -a *m anat.*
modrás -ása *m*, modrásov -a -o, modrásovec -vca *m bot.*, modrásast -a -o: biti ~ po koži od udarcev, ~o pisana palica, modrásji -a -e, modrasíca -e *ž*
módrc -a *m |žlvotec, steznik|*, módrček -čka *m nedrček*
modréti -ím *postajati moder*, modrèl -éla -o, modrênje -a *s*, modríti -ím, módri -íte! modríl -a -o: ~ se v šoli
modríti -ím, módri -íte! modríl -a -o, modrênje -a *s*: perilo modrijo z modrilom *plavijo*, reka, nebo se modri, modrítev -tve *ž*, modrílen -lna -o *[-ln-]*, modrílo -a *s |barva|*
modulírati -am *glas.*: ~ glas, modulácija -e *ž*: ~e na orglah, v glasu, stavčna ~, modulacíjski -a -o
módus -a *m*: *slov.* glagolski ~ *način*, ~ vivendi *znosno razmerje*
mogíla -e *ž gomila*
mogóč *in* mogòč -óča -e: ~ primer, v vseh ~ih zvezah; *prisl.* mogóče: kolikor ~ daleč, če ~, mogóčost -i *ž*; mogóčen -čna -o: ~o poslopje, ~ gospod, ~i strici, mogóčnost -i *ž*: ~ ga bo minila, mogóčnež -a *m*, mogóčnik -a *m*: ~i tega sveta, mogóčnica -e *ž*
mogôta -e *ž*: roža ~
mogótec -tca *m*, mogótčev -a -o, mogótčevski -a -o
mógul *[-ul]* -a *m |orientalski vladar|*, mógulov -a -o, mógulski -a -o *[-ls-]*
Móhamed -a *m*, Móhamedov -a -o, mohamedánec -nca *m*, mohamedánka -e *ž*, mohamedánski -a -o: ~i post, mohamedánstvo -a *s*
móhant -a *m |sir|*
Mohikánec -nca *m |Indijanec|*: zadnji mohikanec *zadnji predstavnik (kakšne skupine)*, mohikánski -a -o
móho -a *m geol.*
Môhor Mohôrja *m os. i.*: Družba sv. ~a, Mohôrjev -a -o: ~a družba, mohorjàn -ána *m*, mohorjánka -e *ž*, mohorjánski -a -o, mohôrski -a -o: ~a povest, ~e bukve, mohôrjevka -e *ž |knjiga|*, mohórka -e *ž |jabolko|*

Móira -e *ž* |*boginja usode*|
mój môja -e, *mn.* môji -e -a: ~ se nekaj usaja, ~a ni obveljala; to ni ~e, po ~em nimaš prav; móje -jca *m*, mójica -e *ž ljubica*
Mójca -e *ž os. i.*, Mójčin -a -o
mójster -stra *m*: zidarski, obrtni, progovni, plesni, koncertni, šahovski ~, véliki ~ v loži, ~i pevci, ~ besede; v laganju je pravi ~, bo že našel svojega ~a (ki ga bo ugnal); ~ skaza; mójstrica -e *ž* = mójstrovka -e *ž*, mójstrski -a -o, mojstrija -e *ž* = mójstrstvo -a *s*, mojstrovína -e *ž mojstrsko delo*, mojstríti -ím, môjstri -íte! mojstríl -a -o: ~ konja, mojstrívec -vca *m*, mojstrováti -újem, mojstrovàl -ála -o, mojstrovánje -a *s*: ~ učence, mojstruje že 30 let *je mojster*, mojstrovávec -vca *m*, mojstrovávka -e *ž*
Mójstrana -e *ž kr. i.*, mójstranski -a -o, Mójstrovka -e *ž* |*gora*|
mójškra -e *ž* 1. *(grajska) spletična*, 2. *šivilja*, mójškrica -e *ž*, mójškrin -a -o
Mójzes -a *m*, Mójzesov -a -o: ~a postava, mójzesovski -a -o
mòk môka *m*, v móku *in* môku: čreslov ~ za usnje, les v ~ dejati, v ~u biti, imeti v ~u zajca, sonce gre za ~ *zahaja za oblake*
móka -e *ž*: bela, koruzna, ajdova ~, cvetna, prva, zadnja ~, krušna, kostna, ribja, lesna ~, ~ na grozdju, na češpljah, iz te ~e ne bo kruha, mókica -e *ž*, mókast -a -o: ~ sneg, sadež, móčnat -a -o: ~a jed *sladica*, móknat -a -o: ~a vreča, ~e roke, ~ prah, mókavka -e *ž* |*hruška*|, mókar -ja *m* 1. *trgovec*, 2. *zool. žužek*, mókarica -e *ž*, mókarski -a -o, mókarstvo -a *s*, mokosévka -e *ž postovka*, mókovščica -e *ž* |*hruška*|, mókovec -vca *m* = mókovica -e *ž* |*hruška*|, mókovnica -e *ž bot.*
móka -e *ž*: kava ~
mokasín -a *m*, *nav. mn.* mokasíni -ov |*kožnata obutev, čevlji*|
móker môkra -o *in* -ó -í -é -á, *prisl.* mokró, *dol.* môkri: ~a zemlja, ~o vreme, na mókrem *in* na môkrem sedeti, sejati v ~em, na suhem in na ~em, slikati na ~o *al fresco*, imate v hiši kaj ~ega? še ~ je za ušesi, drži se kakor ~a kura, do kože ~, ~ ko miš, mokróst -i *ž*, mokrôta -e *ž*: ~ v očeh *solze*, mokrôten -tna -o: ~ dan, svet, zid, mokrôtnost -i *ž*, mokrína -e *ž*: vlačiti ~o domov, v ~i orati, ~ iz soda
mokríti -ím *močiti*, môkri -íte! mokréč -a -e, mokríl -a -o, mokrênje -a *s*, mokráč -a *m kdor moči posteljo*, mokríca -e *ž zool., bot.*, mókrc -a *m deževni veter*, mokríla -íl *[-íl] s mn. anat.*
Mokrónog -a *m kr. i.*, v ~u, mokrónoški -a -o: ~i grad, Mokrónožan -a *m*
mól *[mól]* -a *m glas.*: smrčati v vseh durih in ~ih, mólov -a -o: ~a lestvica, mólovski -a -o: ~i glasovi
molčáti -ím, molčé, molčéč -a -e, mólči -íte! mólčal -ála -o, molčánje -a *s*: ~ ko zid, ko riba, ko grob, o tem viri molčijo; molčéč -éča -e *prid.*: ~ človek, ~ pogled, molčéčen -čna -o, molčéčnost -i *ž*: spovedna ~, molčéčnež -a *m*, molčéčnik -a *m*, molčéčnica -e *ž*, molčàv -áva -o >*[-uč-]*
molédovati -ujem, molédovanje -a *s in* moledováti -újem, moledúj -te! moledovàl -ála -o, moledovánje -a *s*: ~ koga za kaj, pri kom, okoli koga, molédnik -a *m*, moledovávec -vca *m*, moledovávka -e *ž*, moledovávski -a -o
môlek -lka *m rožni venec*, môlkov -a -o: ~e jagode >*[-lk-]*
molékula -e *ž*, molekuláren -rna -o, molekulárnost -i *ž*, molékulen -lna -o *[-ln-]*, molékulski -a -o *[-ls-]*
moléti -ím, moléč -a -e, môli -íte! molèl *ali* môlel -éla -o, molênje -a *s*: jezik mu je molel iz gobca; moléč -éča -e *prid.*: iz tal ~ štor
molibdén -a *m kem.* |*prvina*|, molibdénski -a -o: ~o jeklo
Molière *[moljêr]* -ra *m* |*franc. dramatik*|, Molièrov -a -o: ~a dela, ~a komedija, molièrski -a -o: ~a komedija, ~i slog
molítev -tve *ž*, molítvica -e *ž*: učiti koga kozjih molitvic, molítven -a -o *[-tvən-]*: ~e bukvice, ~ človek rad in veliko moli, molítvenik -a *m* |*knjiga*|
molíti mólim, môli -íte! moléč -a -e, môlil -íla -o, móljen -a -o: ~ za koga, ~ za zdravje, srečo komu, ~ malike, naprej ~, ~ za kom; môlčkati -am *[-lč-] otr.*, molè -éta *m*, molívec -vca *m*, molívka -e *ž*, molívski -a -o, molílen -lna -o *[-ln-]*: ~i mlinček, molílnica -e *[-ən-] ž*
molíti -ím, moléč -a -e, môli -íte! molíl -a -o: že vidím, kam pes taco moli,

fant mu je molil pest pod nos; moli vse štiri od sebe
môlj môlja *m*: knjižni ~ |*hrošček in človek*|, žitni, suknarski ~, ~ je požrl obleko, ~i so snedli, môljev -a -o: ~a zalega, moljàv -áva -o: ~a leča, ~o žito, pohištvo, môljnat -a -o: ~o stanovanje, moljavína -e *ž*, môljček -čka *m*
mólk -a *[-ųk-] m*: zgovoren, mučen, grobni ~, kulturni ~, enominutni ~, ~ (za)vlada; zaviti, pogrezniti se v ~, pretrgati ~
mólo -a *m pomol*
Móloh -a *m |moabitski bog|*, Mólohov -a -o; móloh -a *m nenasitnež, okrutnež, človek brez srca*
mólsti mólzem, mólzi -te! mólzel -zla -o, mólzen -a -o, mólzenje -a *s*: ~ kravo, starše, državo, krava pri gobcu molze *daje mleko*, mólzen -zna -o: ~a posoda, ~a krava = mólznica -e *ž*, mólznost -i *ž*, mólža -e *ž*: mleko prve ~e, mólžnja -e *ž |opravilo|*, mólzec -zca *m*, molzník -a *m*, molznica -e *ž |oseba, prostor|*, molznják -a *m |posoda| >[-oų-]*
moménat -énta *m* 1. *hip, trenutek, okoliščina*: etični, gospodarski ~, nov ~ je socialno vprašanje, 2. *fiz.*: vrtilni, zagonski, zaviralni ~, momentán -a -o *trenuten*: ~o *v trenutku* (°momentalno), momentánost -i *ž*, moménten -tna -o
momljáti -ám, momljàj -ájte! momljáje, momljàl -ála -o, momljánje -a *s*: ~ molitve, ~ sam vase, predse, v svojo brado, momljáč -a *m*, momljávec -vca *m*, momljávka -e *ž*
monáda -e *ž biol., fil.*, monáden -dna -o, monadízem -zma *m*
Mónako -a *m kr. i.*: igralnica v ~u, mónaški -a -o: ~i knez, Mónačan -a *m*, Mónačanka -e *ž*
Móna Líza Móne Líze *ž*: nasmeh ~e ~e
monárh -a *m*, monárhov -a -o, monarhíja -e *ž*: meje ~e, monárhičen -čna -o: ~a vlada, monárhičnost -i *ž*, monarhízem -zma *m*, monarhíst -a *m*, monarhístka -e *ž*, monarhístičen -čna -o: ~a stranka, monarhofašízem -zma *m*
mondén -a -o = mondénski -a -o *svetovljanski*, mondénost -i *ž svetovljanstvo*
***mondúra** -e *ž uniforma, delovna obleka*
monetáren -rna -o *denaren*: ~i sistem
mónga -e *ž |priprava za likanje|*, móngati -am: ~ perilo
Mongól *[-ól]* -a *m*, Mongólka -e *ž*, mongólski -a -o: ~o pleme, mongólščina -e *ž >[-ol-]*, Mongólija -e *ž*, mongoloíd -a *m*, mongoloíden -dna -o: ~a rasa, ~a degeneracija = mongolízem -zma *m*
mónitor -ja *m*: rečni ~, mónitorski -a -o
monízem -zma *m fil. |nazor|*, moníst -a *m*, monístka -e *ž*, monístičen -čna -o
mono- *v sestavi*: monogámen -mna -o, monogamíja -e *ž enozakonstvo*; monohibríd -a *m*; monomaníja -e *ž |duševna bolezen|*; monoplán -a *m enokrilnik*; monosilábičen -čna -o *enozložen*
monoftóng -a *m enoglasnik*, monoftóngičen -čna -o: ~a izgovarjava, monoftong(iz)írati -am
monografíja -e *ž*: ~ o Prešernu, monográfski -a -o: ~o kaj obdelati
monográm -a *m začetne črke imena*, monográmski -a -o
monókel *[-əl]* -kla *m enoočnik*, monókelski -a -o *[-kəl-]*: ~a verižica, monokuláren -rna -o: ~o kukalo *za eno oko, z enim okularjem*, ~i mikroskop
monoklínski -a -o: ~i sistem
monokultúra -e *ž agr.*
monolít -a *m iz enega kamna*, monolíten -tna -o *iz enega kosa, scela, enoten*
monológ -a *m samogovor*
monóm -a *m mat. enočlenik*, monómski -a -o: ~i izraz
monopól *[-ól]* -a *m izključna pravica do česa*: davčni ~, imeti ~ na tobak, na znanost, monopólski -a -o *[-ls-]* = monopólen -lna -o *[-ln-]*: ~a uprava, prodaja, monopolizírati -am, monopolizácija -e *ž*, monopolizacíjski -a -o, monopolizátor -ja *m*
mónotajp -a *m tisk.*
monoteíst -a *m enobožec*, monoteízem -zma *m enoboštvo*, monoteístičen -čna -o *enoboštven >[-te-i]*
monotipíja -e *ž |grafika|*
monotón -a -o *enoličen, dolgočasen, enakomeren*, monotónost -i *ž*, monotonija -e *ž*
Monroe *[monró]* -ja *m |amer. državnik|*, Monroejev -a -o: ~a doktrina
monsignor *[monsinjór]* -a *m in* monsinjór -ja *m |cerkveni dostojanstvenik|*, monsinjórski -a -o: ~a čast
mónstrum -a *m pošast, spaček, spaka*
monsún -a *m |veter|*, monsúnski -a -o
monštránca -e *ž*, monštráncen -čna -o: ~a noga

montafónski -a -o: ~a pasma govedi, montafónka -e *ž* |*krava*|
montanístika -e *ž rudarstvo*, montanístičen -čna -o: ~i študij, montanist -a *m*, montanístka -e *ž*
montáža -e *ž postavljanje, sestavljanje, urejanje, napeljava*, montážen -žna -o: ~e hiše
Mont Blanc *[monblánk]* Mont Blanca *m* |*gora*|, montblánški -a -o: ~i ledenik
Monte Carlo *[mónte kárlo]* Monte Carla *m* |*mesto*|
Monte Cassino *[mónte kasíno]* Monte Cassina *m kr. i.*, na Monte Cassinu, montecassinski -a -o: ~e razvaline
montêr -ja *m*, montêrski -a -o: ~i izpit
Montesquieu *[montəskjé]* -ja *m* |*franc. filozof*|, Montesquieujev -a -o, montesquieujski -a -o: ~i nazori
Montevidéo -a *m* |*mesto v Urugvaju*|, v ~u, montevidéjski -a -o
montírati -am *postaviti, sestaviti, postavljati, urejati*, montíranje -a *s*
Montmartre *[monmártr]* -tra *m* |*pariški okraj*|, z ~a, na ~u, montmártrski -a -o: ~a zabavišča
Montpellier -a *[monpeljé -ja] m* |*franc. mesto*|, iz ~a, v ~u, montpellierski *[monpeljéjski]* -a -o
monumènt -énta *m spomenik*, monumentálen -lna -o *[-ln-] mogočen, veličasten, velikanski*: ~a stavba, monumentálnost -i *[-ln-] ž*
móps -a *m* |*pes*|, mópsov -a -o, mópsovski -a -o: ~i obraz
môra -e *ž*: ~ ga tlači, ~ leže na ljudi, ti si prava ~, môrast -a -o *siten, težak, nadležen (kakor môra)*
móra -e *ž* |*igra na prste*|
móra -e *ž poet.*
morála -e *ž nravnost, zavest, nauk*: javna, dvojna, meščanska ~, ~ rase, pada, ~ te zgodbe, morálen -lna -o *[-ln-] nraven*: ~i roman, ~a pridiga, vzgoja, opora, odgovornost, zmaga, ~i pritisk, ~i maček, v ~em pogledu, moralnost -i *[-ln-] ž nravnost*, morálka -e *[-lk-] ž veda, knjiga o morali*, moralíst -a *m kdor moralo uči, kdor je vsiljivo poúčen*, moralizírati -am, moralíziranje -a *s nravno poučevanje, vsiljivo svarjenje*, moralitéta -e *ž* |*srednjeveška nravna verska igra*|, moralitéten -tna -o: ~a poosebitev; moralnovzgójen -jna -o
Morána -e *ž mit. slovanska boginja smrti*, Moránin -a -o
mórati -am, móranje -a *s*: ~ koga k čemu *siliti, gnati*; moram delati, moram delat *na delo*, moram domov, mora biti zelo star; hočeš nočeš, moraš proč!
moratórij -a *m odlog, podaljšanje plačilnega roka*: razglasiti ~, moratórijski -a -o
Mórava -e *ž* |*reka*|, mórava -e *ž* |*cigareta*|: ljubljanska ~
Morávče Morávč *ž mn. kr. i.*, v ~ah, morávški -a -o: ~a dolina, Morávčan -a *m*, Morávčanka -e *ž*
Morávsko -ega *s* = Morávska -e *ž*, Moravàn -ána *m* = Morávec -vca *m*, Moravánka -e *ž* = Morávka -e *ž*
morbíden -dna -o *bolesten, bolehen, šibak*: ~a poezija, ~o čustvovanje, morbídnost -i *ž*
mordà *prisl. morebiti, mogoče*
morebíti *prisl. mogoče*, morebíten -tna -o *eventualen*: ~e poznejše terjatve, ~e spremembe, posledice, morebítnost -i *ž*
mórem móreš *gl.* moči
moréna -e *ž ledeniška groblja*, morénski -a -o: ~i drobir
morfém -a *m slov. oblikovna prvina*
Mórfeus Mórfea *m in* Mórfej -a *m mit.* |*bog spanja*|, Mórfejev -a -o: leži v ~em naročju, objemu
mórfij -a *m* |*mamilo*|, mórfijev -a -o: ~ strup = morfín -a *m*, morfinízem -zma *m*, morfiníst -a *m*, morfinístka -e *ž*, morfinístičen -čna -o
morfológija -e *ž nauk o oblikah*, morfológičen -čna -o, morfológški -a -o, morfológ -a *m*
morganátičen -čna -o: ~i zakon *med članom vladarske hiše in kom nižjim*
morija -e *ž* 1. *pobijanje*, 2. *mora*: to pisanje je prava ~
morívec -vca *m*, morívčev -a -o, morívka -e *ž*, morívski -a -o, morílen -lna -o *[-ln-]*: ~o orožje
moríti -ím, môri -íte! moréč -a -e, morîl -a -o, morjênje -a *s*: vojska, bolezen mori; dolgčas, skrbi in težave jih morijo, ~ z orožjem, z delom, ~ s čenčanjem *dolgočasiti*; moréč -éča -e *prid.*: ~ dvom, ~e ozračje, deluje ~e, morítev -tve *ž*, morîšče -a *s*
mórje -a *s in* morjé -á *s*, na mórje, *mn.* mórja mórij: čez ~, zaveslati na široko, odprto, globoko ~ = daleč na ~ *in* v ~,

to je kaplja v ~u, po ~u in po suhem, peščeno ~, ~ krvi, svetlobe, hiš, mórski -a -o: ~a bolezen, ~a milja, ~a pena *stiva*, ~a zvezda, ~a čebulica *bot.*, ~a lastovica |*riba*|, ~i konjiček *zool.*, ~i volk *zool.*, star ~i volk |*mornar*|, ~o kopališče, ~a voda = morníca -e *ž*, morník -a *m veter z morja* = morščák -a *m*

morjevíd -a *m* → *morska karta*

mormón -a *m in* mormónec -nca *m* |*ud ameriške verske ločine*|, mormónski -a -o: ~a ločina

mornár -ja *m*, mornárski -a -o, mornárstvo -a *s*, mornárček -čka *m*, mornárica -e *ž*: trgovska ~, mornáriški -a -o: ~i častnik

Morse *[mórs]* Morsa *m* |*amer. tehnik*|, Morsov -a -o: ~ brzojav, ~i znaki, *tudi* Mórzejev -a -o

mortadéla -e *ž* |*salama*|

mortálnost -i *[-ln-] ž umrljivost*

mortifikácija -e *ž med. odmiranje telesnega uda, teol. mrtvičenje, pokorjenje (telesa)*

moskít -a *s* |*komar*|, moskítov -a -o

Móskva -e *ž*, móskovski -a -o, Móskovčan -a *m*, Móskovčanka -e *ž*, moskvič -íča *m* |*avto*|

móslavec -vca *m* |*vinska trta*|, móslavina -e *ž in* moslavína -e *ž*

móslja -e *ž cucelj*, mosljáti -ám: ~ palec *ses(lj)ati, vleči*

móst mósta *ali* -á *in* mostú *m*, na môstu *in* móstu, *mn.* na mostóvih *in* mostéh, z mostóvi *in* mostmí: postaviti, narediti, sezidati ~, viseči, vzdižni, pontonski, zračni, izkrcevalni, razkladalni, poveljniški ~, ~ čez Savo, ~ med nasprotniki, ~ na polah, na škripcih, na verigah, ~ pri skednju; črnomaljski ~ |*obredno kolo*|, oslovski ~ *Pitagorov izrek*, môsten -tna -o: ~a tehtnica, mostnica -e *ž* |*ploh*|, mostník -a *m* |*greda*|, mostnína -e *ž*, mostnínski -a -o, mostnínar -ja *m*, móste móst *ž mn. podič nad vodo, nad močvirjem*, mostič -íča *m*: pristajni ~, položiti ~ z ladje na pomol, móstec -tca *m in* mostèc -ecà *[-təc-] m*, mostíček -čka *m*: zob z ~om, mostíčkov -a -o, mostíšče -a *s* 1. *naselbina na koleh*, 2. *vojaško oporišče ob reki*, mostíščen -ščna -o, mostíščar -ja *m*, mostíščarski -a -o, móstovnica -e *ž* |*tehtnica*|, móstati -am *postavljati móste po gozdni poti*, móstanje -a *s*, mostíti -ím, môsti -íte! mostéč -a -e, mostíl -a -o, mostênje -a *s*

Móst -a *m kr. i.*: ~ na Soči

Móste Móst *ž mn. kr. i.*, v ~ah, moščánski -a -o, Moščáni -ov *m mn.*

móstovž -a *m* |*hodnik, veža*|

mošáncelj -clja *m* |*jabolko*| = mošánček -čka *m*, mošáncljev -a -o, mošánčkov -a -o

mošéja -e *ž*, mošéjski -a -o: ~i minaret

móšek -ška *m* = moškát -a *m* = móšus -a *m*, móškov -a -o, moškáten -tna -o: ~i orešek, móšusov -a -o: ~o govedo, moškátast -a -o, móškast -a -o, moškátnik -a *m* |*hrošč, jabolko*|; *gl. tudi* muškat

môški -a -o: ~o delo, delo za ~e roke, ~a je ta! ~a beseda, biti ~i *možat, ponosen, prevzeten*, ~o se držati, vesti, ~o govoriti, môški -ega *m*: čeden ~i, vsi ~i do petdesetega leta, môškost -i *ž*

mošnja -é *in* môšnje *ž, rod. mn.* môšenj *[-šənj]* 1. suha, rejena ~, ~e pod očmi, ~ za tobak, ~ denarja, 2. *modo, modnik*, môšnjast -a -o, mošnjica -e *ž* 1. *majhna mošnja*, 2. *bot.*, mošnjíčnik -a *m bot.*; mošnjíček -čka *m*, mošnjíč -íča *m*, mošnjíčkast -a -o, mošnják -a *m bot.*, mošnjár -ja *m* |*izdelovavec*|; mošnjáti -ám *nerodno hoditi*, mošnjàj -ájte! mošnjàl -ála -o, mošnjánje -a *s*

môšt môšta *m*, pri môštu *in* môštu, môšten -tna -o: ~e sorte sadja, môštast -a -o: ~ okus, ~a barva, moštnàt -áta -o, móštnica -e *ž* = môštarica -e *ž* |*hruška*|, môštek -tka *m*

môštvo -a *s posadka, skupina ljudi (v vojski in športu)*, móštven -a -o *[-tvən-]*: ~o šahovsko prvenstvo, moštvò -à *s možatost, pogum, moškost*

mótati -am *in* motáti -ám, motàj -ájte! motàl -ála -o, motánje -a *s*: ~ prejo, ~ se okoli hiše, ~ se pod nogami, nekaj se mu mota po glavi, dim se mota; motálo -a *s*, motálnik -a *[-un-] m* |*priprava*|, motálnica -e *[-un-] ž* |*stroj*|, motáč -a *m* = motávec -vca *m* 1. *oseba*, 2. *teh.*, motávka -e *ž*

mótek -tka *m*: ~ žice, svile, sukanca, mótkast -a -o

motél *[-él]* -a *m hotel za motorizirane goste*

môten -tna -o *in* motán *ali* motèn -tnà -ó, *prisl.* môtno *in* motnó, motnéj(š)e: ~ blesk, ~a voda, ~o steklo, ~i obrisi, môtnost -i *ž*, motníca -e *ž fot.*, motnína -e *ž*: ~ na roženici, motnôba -e *ž*

motét -a *m glas.*
motič -íča *m žvrklja*
motíka -e *ž*, motíčka -e *ž*, motíčica -e *ž in* motíkica -e *ž*, motíkin -a -o, motíčen -čna -o: ~o poljedelstvo, motíkišče -a *s*
motíti mótim, móti -íte! motéč -a -e, mótil -íla -o, móten -a -o, motênje -a *s in* mótiti -im *s stal. poud.*: ~ vodo, oddajo, ~ dekleta, ~ koga v mislih, pri delu, z igro, ~ se z delom, da mine čas; ne daj se ~! ~ se v čem, o kom; se (bridko) motiš; moti se mu *meša*, mótnja -e *ž in* môtnja -e *ž*: ~e v prebavi = prebavne ~e, duševna ~, radijske ~e = ~e pri sprejemu, motílo -a *s* |*priprava*|, motílen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave, motívec -vca *m*, motívka -e *ž*
motív -a *m nagib, razlog, vzrok, mik, zamisel, izrazna prvina v umetnosti*: snovni ~ (v dogodkih, značajih, barvi, gibu, črti, zvoku, melodiji), vodilni ~ *glas.*, slikarski ~, motívika -e *ž*: ljudska, živalska ~, motíven -vna -o, motívnost -i *ž*; motivírati -am *utemeljiti, z razlogi pripraviti, podpreti*, motivíranje -a *s*, motivácija -e *ž*
motljáti -ám se, motljàj -ájte! motljàl -ála -o, motljánje -a *s*
Motník -a *m kr. i.*, v ~u, motníški -a -o
móto -a *m geslo*
motocíkel *[-əl]* -kla *m*, motocíkelski -a -o *[-kəls-]*, motociklíst -a *m*, motociklízem -zma *m*, motociklístičen -čna -o
motoglàv -áva -o, motoglávost -i *ž*, motoglávec -vca *m*, motoglávka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *bot.*, motogláviti -im *potoglaviti*
mótoklub -a *m*, *vendar* móto dírke
motór -ja *m pogonski stroj*: ~ na bencin, dvotaktni ~, zagnati, vžgati ~, ~ prime, odpove, se ustavi, crkne; mótor -ja *m gibalo, duša, gibalna moč*: ~ društva; motórček -čka *m*, motóren -rna -o: ~i pogon, čoln, vlak, ~a brizgalna, ladja, ~o kolo, olje, motórski -a -o: ~i deli, ~o kolo *kolo na motorju*, ~a luč, motóričen -čna -o *gibalen*: ~i živec *med.*, motórka -e *ž* |*brizgalna, kosilnica, žaga, vlak, ladja*|, motorízem -zma *m*, motoríst -a *m*, motorístka -e *ž*, motorístičen -čna -o: ~a šola, ~i klub, motorístovski -a -o, motorizírati -am, motorizíran -a -o, motorizíranje -a *s*, motorizácija -e *ž*: ~ vojske, motorizácijski -a -o: ~i stroški
motórka -e *ž psih.*
motoróga -e *ž tisk., nav. mn.* motoróge -óg *ž križ pri mlinskem kolesu, motovilu*, motorógast -a -o, motoróžen -žna -o: ~o vreteno, motoróžica -e *ž*, motoróžnice -ic *ž mn.* |*vrvarska priprava*|, motoróžnik -a *m* |*ročica*|, motoróžiti -im *prejo viti*, motoróženje -a *s*
motovílec -lca *[-ųc-] m solata*, motovílčev -a -o *[-ųč-]*: ~a solata, motovílček -čka *[-ųč-] m*
motovíliti -im, motovíljenje -a *s*: ~ po ulicah, ~ z rokami po zraku, motovili se mi po glavi, motovílež -a *m*
motovílo -a *s* 1. *vrtljiva naprava*, 2. *nerodnež*, motovílen -lna -o *[-ln-]*, motovílast -a -o, motovílce -a *[-lc-] s*
motríti -ím → *gledati, opazovati, ogledovati*
motvóz -a *m vrvca*, motvózen -zna -o, motvózec -zca *m*, motvózar -ja *m*, motvóznica -e *ž*
mozáičen -čna -o: ~a postava
mozaík -a *m um.*, mozaičen -čna -o: ~i okras, ~a tehnika
mózeg -zga *m*: kostni, hrbtni ~, mraz, glas gre skozi kosti in ~, pokvarjen do ~a, mózgov -a -o; mózgati -am, mózganje -a *s*: ~ kost, ~ z mislijo *vrtati, beliti si glavo*, mozgovína -e *ž* |*snov*|, mózgav -a -o: ~a kost, mózgoven -vna -o
mozélčan -a *[-lč-] m* |*vino*|
Mozírje -a *s kr. i.*, v ~u, mozírski -a -o: Mozirska planina, Mozirjáni -ov *m mn.*
mozníca -e *ž luknja za moznik*, mozník -a *m (lesen) klin*, mozníčiti -im *z mozniki zbijati*, mozníčen -a -o, mozníčenje -a *s*, mozníkar -ja *m* |*sveder*|
mozólj -a *m*, mozóljast -a -o: ~ obraz, mozóljnat -a -o, mozóljav -a -o, mozóljavost -i *ž*, mozóljec -ljca *m*, mozóljček -čka *m*, mozóljčast -a -o
móž -á *m*: povodni, divji, sneženi ~, slamnat ~, zakonski ~, biti za ~a pri poroki; občinski, volilni ~je, ledeni ~je, ~ postave, stali so ~ pri ~u; govoriti, bití kot en ~, ~ beseda, figa ~, ~ dejanja, ~a se izkazati, bodi toliko ~a in priznaj; poskusi, če si kaj ~a; do zadnjega ~a; sonce je še za ~a visoko; možák -a *m*, možákar -ja *m*, možákarica -e *ž*, možáča -e *ž*, možánec -nca *m*, móžek -žka *m*, možíc -a *m* 1. postaviti ~a na vrhu hriba *kup kamenja*, 2. *maskota*, možíček -čka *m*:

zajec napravi ~a na zadnjih nogah, možícelj -clja *in* -celjna *[-cəlj-] m*: ~ vstajač, možàt -áta -o, možátost -i *ž*, móževstvo -a *s*; možína -a *in* -e *m*, možínov -a -o

móžen -žna -o *mogoč*, móžnost -i *ž mogočost*: po ~i večji *rajši večji, če mogoče večji*; do zadnje ~i *dokler gre*, dati ~ za delo, razvojna ~, pretehtati vse ~i, izbirati med dvema možnostma

moževáti -újem *moško se pogovarjati*, možúj -te! moževàl -ála -o, moževánje -a *s*: ~ s kom, o čem

možgáni -ov *m mn.*: ~ se mu kisajo, možgáncki -ov *m mn.*, možgánski -a -o: ~a opna, ~a kap, ~i trust, možganíca -e *ž* |*klobasa*|, možgánovka -e *ž juha iz možganov*, možganovína -e *ž*

možína -e *ž bot.*: bodeča ~

móžiti -ím, môži -íte! možéč -a -e, možíl -a -o, možênje -a *s*: oče moži hčer, hči se moži, možítev -tve *ž*, možítven -a -o *[-tvən-]*, možílo -a *s*: dekle za ~, ~ se je prijema, na ~ se držati

móžnar -ja *m* |*topič, posoda*|: streljati z ~jem, treti, tolči v ~ju, móžnarček -čka *m*, móžnarski -a -o: ~i pok

mráčen -čna -o *in* mračèn *ali* mračán -čnà -ó -í -é -á, *prim.* mračnéjši -a -e: ~ dan, ~o čelo, ~e misli, mráčnost -i *ž*, mračína -e *ž somrak*, mráčnež -a *m*, mračnják -a *m*, mračnjáški -a -o, mračnjáštvo -a *s*, mračník -a *m netopir*, mráčnat -a -o, mračíca -e *ž bot.*, mráčnica -e *ž bot.*

mračíti -ím, mráči -íte! mračíl -a -o, mračênje -a *s*: mrači se; čelo, oko se mrači, um se mu mrači, mračljív -a -o

mrák -a *in* -ú *m, mn.* mrakóvi -óv: o ~u, v prvem ~u, ~ se dela, duševni ~, mrakôba -e *ž*, mrakôben -bna -o, mrakôten -tna -o, mrakôtnost -i *ž*

mrámor -a *in* -ja *m*, mrámoren -rna -o, mrámornat -a -o, mrámorast -a -o, mrámornast -a -o; *gl. tudi* marmor

mrámor -ja *in* mramórja *m* 1. *zool.*: ~ ga jé, 2. *mn.* mrámorji -jev *m otekle bezgavke*, 3. *živinska bolezen*, mramórka -e *ž* |*bolezen*|, mramórkast -a -o; *gl. tudi* bramor

mráv -a *m in* mráv -í *ž mravlja*

mrávlja -e *ž, mn. rod.* mrávelj *[-vəlj]*: črna, rjava ~, rdeča ~ *rdečka*, priden kakor ~, ~e ga spreletavajo, mrávljica -e *ž*, mravljínec -nca *m* = mravínec -nca *m*: ~i v roki, v nogi, ~i ga spreletavajo, ~i lezejo, gredo po telesu, mravljínček -čka *m*, mravljínčji -a -e: ~a jajčeca, mravljínčen -čna -o: ~a kislina, mravljínčar -ja *m* |*medved, drevesna uš*|, mravljínčast -a -o: ~e roke, mrávljevka -e *ž bot.*, mravljàk -a *m*, mravljíšče -a *s*: človeško ~, mravljínčiti -im, mravljínčenje -a *s*: stegna so se mravljínčila, mravljínči me; mravožér -a *m*

mráz mráza *m, mn.* mrazóvi -óv: ~ je bil = ~ je bilo, ~ mi je bilo, ~ me trese, sprehaja, spreletava, ~ gre, leze po hrbtu, ~ pritisne; suh, strupen, peklenski ~; ~, da vse poka; dedek Mraz; mrázek -zka *m*, mrázen -zna -o: ~o vreme, mráznost -i *ž*, mráznica -e *ž* 1. *burja*, 2. *megla*, 3. *bot. goba*, 4. *snežinka*: ~e naletavajo, mráznik -a *m* |*veter*|, mrázica -e *ž suh mraz*, mrazčálica -e *ž*, *nav. mn.* mrazčálice -ic *ž*: ~e ga spreletavajo, mrazína -e *ž kem.*

mrazéti mrazí, mrazèl -éla -o, mrazênje -a *s*: zjutraj že mrazi, mrazíti -ím, mrazíl -a -o, mražênje -a *s in* mráziti -im, mráženje -a *s*: ~ hišo, zakaj se mraziš zunaj? mrazi me; mrazljív -a -o

mrcína -e *ž* 1. *mrhovina*, 2. *velika žival*, 3. *zdevek*, mrcínast -a -o: mrcina ~a!

mrcvárити -im, mrcvárjenje -a *s*

mŕč -a *m čad, soparica, tančica*: planine so v ~u, ~ polarnega sija, mrčáv -áva -o: ~a svetloba

mrčáti -ím: krava mrči

mrčés -a *m*, mrčésji -a -e: ~a zalega

mŕda -e *ž*: nategniti ~o, skremžiti obraz v ~o, dati po ~i, kisla ~, kurja ~ = mrdánja -e *ž*, mŕdati -am (°delati grimase), mŕdanje -a *s*: ~ z nosom, kaj boš mrdal! ~ se nad kom, mŕdast -a -o, mŕdav -a -o, mŕdavec -vca *m*, mŕdavka -e *ž*, mrdávt -a *m*, mŕdniti -nem: še mrdnil ni, da mi ne mrdneš!

mréna -e *ž*: trebušna ~, siva, zelena ~, ~ se dela na očesu, kakor bi imel ~o na očeh, ~ je padla z oči, mrénast -a -o, mrénica -e *ž*, mrénka -e *ž péčica* |*pečenka*|, mréniti -im se, mrénjenje -a *s*: mleko, nebo se mreni

mréna -e *ž* |*riba*|

mrést -í *ž in* mrést -a *m*: žabji ~, mrestíti -ím se, mreščênje -a *s in* mrestênje -a *s*: ribe, žabe, gadje se mreste, divji petelin se mresti

mréti mrèm *in* mrjèm *in* mŕjem, mrì -íte! mrjóč -a -e *in* mróč -a -e, mŕl -a -o: ~ za čim, za kom, po čem *hrepeneti*, ~ od hrepenenja, ~ za grižo, jetiko, kapjo, rakom (~ na jetiki), mrtjè -à s = mrétje -a *s*

mréža -e *ž*: pajkova, ribiška, okenska ~, je že za ~o, ~ zoper komarje; spalna, viseča ~, železniška, trgovska, vohunska ~, vreči ~o, v ~o *ali* na ~o loviti, z ~o loviti; plesti, nastaviti ~o, razpresti ~e, zaplesti se v ~o, ujeti v svoje ~e, mrežica -e *ž*, mrežast -a -o: ~a vrata, ~a ograja, majica, ~o žilnat, mrežen -žna -o: ~e črte na klišeju *raster*, mreževec -vca *m zool.*, mrežišče -a *s*, mrežiti -im, mreženje -a *s*, mrežnica -e *ž* 1. ~ v zrklu, 2. ~ za posteljo, mrežnik -a *m* |*zidak*, *lovec*|, mrežar -ja *m*, mrežarica -e *ž*, mrežarski -a -o; mrežkati -am 1. *šrafirati*, 2. *vozlati*, mrežkanje -a *s*; mrežekrílec -lca *[-lc-] m*

mrgóditi -im, mrgódenje -a *s*: ~ obraz, kar naprej se mrgodi

mrgoléti -ím, mrgôli -íte! mrgoléč -a -e, mrgolèl -éla -o, mrgolênje -a *s*: mrgoli komarjev, napak; meso mrgoli od črvičkov, mrgolázen -zni *ž*, mrgoljáva -e *ž mrgolenje*

mrha -e *ž*: ~ mrhasta, ta ~ se je napil, mrháč -a *m*, mŕhar -ja *m* 1. *žival*, 2. *človek*, 3. *brezvesten lovec*, mŕharica -e *ž* |*žival*|, mŕhav -a -o: ~o ščene, mŕhež -a *m*, mŕhavec -vca *m*, mrhovína -e *ž*, mrhovínar -ja *m*, mrhovíšče -a *s*; mrháriti -im, mrhárjenje -a *s*: ~ po lovišču, mŕšji -a -e, mŕšnat -a -o, mŕšina -e *ž mrha*, *mrhovina*, mŕšnik -a *m zool.*; mrhojéd -a *m*, mrhojéden -dna -o: ~a žival, mrhojédnica -e *ž* |*muha*|

mŕk -a -o *mračen*, mŕkost -i *ž*

mrkáč -a *m* 1. *plemenski oven*, 2. *bot.*, mrkáček -čka *m*, mŕkati -am se: ovce se mrkajo, mŕkav -a -o: ~a ovca

mŕkev -kve *ž in* mŕkva -e *ž korenje*, mŕkvica -e *ž in* mŕkevca -e *ž*

mŕkniti -nem, mŕknjenje -a *s*: sonce, luna, elektrika mrkne, mrknil je *izginil je*, mŕk -a *m*: lunin, sončni ~, mŕkati -am, mŕkanje -a *s*: luč mrka

mrlád -i *ž mrhovina*

mrlák -a *m mrtvak*

mrléti -ím, mŕli -íte! mrléč -a -e, mrlèl -éla -o, mrlênje -a *s*: luč mrli *brli*; kaj pa mrliš? *mečkaš pri delu*; mrlízgati -am *mečkati pri jedi*, *pri delu*, mrlízganje -a *s*

mrlič -íča *m*: ne bodi tak ~, živ ~, mrlíček -čka *m*, mrlíčka -e *ž*, mrlíški -a -o: ~a obleka, ~a veža, ~a knjiga, ~i ogled, ~i oglas, ~i obraz, ~o bled, mrlíka -e *ž usihajoče drevo*

mrmráti -ám, mrmráje, mrmràj -ájte! mrmràl -ála -o, mrmránje -a *s*: ~ čez kaj, ~ zoper koga, mrmràv -áva -o, mrmrávec -vca *m*, mrmrávka -e *ž*, mrmráč -a *m*, mrmrálast -a -o, mrmrálo -a *s godrnjalo*

mrmúlika -e *ž bot.*

mrnjáti -ám *mrmrati*, mrnjàj -ájte! mrnjàl -ála -o, mrnjánje -a *s*, mrnjàv -áva -o, mrnjávec -vca *m*, mrnjávček -čka *m* |*maček*|, mrnjávka -e *ž*

mróž -a *m zool.*, mrožica -e *ž*, mróžev -a -o: ~i brki

mŕsen -sna -o: ~i dan, ~a jed, mrsnína -e *ž mesne jedi*, mŕsiti -im (se) *post prelamljati*, mŕsenje -a *s*

mŕšav -a -o *suh*, *razkuštran*, mršávec -vca *m* |*človek*, *prašič*|, mŕšavost -i *ž*, mršavéti -ím *hujšati*, mršavèl -éla -o, mršavênje -a *s*

mrščáti -ím *pršeti*, mŕšči -íte! mrščéč -a -e, mŕščal -ála -o, mrščánje -a *s*: dež mršči iz oblakov, mrščálica -e *ž* = mrščávica -e *ž*: ~ me trese

mrščíti -im, mŕščenje -a *s*: ~ čelo, obrvi se mrščijo

mŕšina -e *ž gl.* mrha

mŕšiti -im, mŕšenje -a *s*: ~ lase, travo

mŕtev -tva -o *in* mrtèv -tvà -ó: bolj ~ kakor živ, do ~ega pretepsti, piti, pretepati na žive in ~e, obuditi od ~ih, ves ~ je na klobase *strašno jih ima rad*, na ~i straži, ~ pepel, ~a teža, Mrtvo morje, ~a zemlja *mrtvica*, noga mi je ~a, ~i prsti, ~a kopriva, ~a tipka, ~i jeziki, ~ glas, pogled, ~a barva, ~ kot (na fronti), ~a točka, ~a sezona, ~i tek; denar leži ~, mrtvóst -i *ž*, mrtvôben -bna -o, mrtvôbnost -i *ž*

mrtvák -a *m*: plavati ~a, mrtvákov -a -o, mrtváški -a -o: ~i prt, ~e pege, ~a glava |*metulj*|, ~o bled, mrtvášnica -e *ž*, mrtváščina -e *ž* |*dajatev*, *pojedina*|, mrtváščica -e *ž smrtni krči*: ~ ga trese, v ~i ležati

mŕtvec *[-tvəc-]* -a *m*, mŕtvečev -a -o *[-tvəč-]*, mŕtvež -a *m mrtvak*

mrtvéti -ím, mrtvèl -éla -o, mrtvênje -a *s*: noga mi mrtvi, življenje v vasi je mrtvelo, mrtvíti -ím, mŕtvi -íte! mrtvíl -a -o, mrtvênje -a *s*: ~ telo, delo, življenje v vasi, mrtvilo -a *s*: ~ v slovstvu, mrtvílen -lna -o *[-ln-]*

mrtvica -e *ž* 1. *bolezenska zaspanost*, 2. *mrtva prst*, 3. *mrtva čebela*, 4. *mrtva kopriva*, mrtvíčav -a -o: ~ panj, mrtvíčen -čna -o: ~ ud, ~o spanje, mrtvíčnost -i *ž letargija*, mrtvíčiti -im, mrtvíčenje -a *s*, mrtvíčast -a -o: ~ prst, **mrtvíčnik** -a *m*, mrtvičílo -a *s anestetikum*

mrtvíka -e *ž bot.*, mrtvíkovec -vca *m bot.*

mrtvína -e *ž truplo, mrhovina, odmrlo tkivo, mrtva prst*, mrtvínast -a -o *na videz mrtev*, mrtvínski -a -o *gangrenozen*

mrtvo- *v sestavi*: mrtvorôjen -ena -o, mrtvorojênec -nca *m*, mrtvorojênost -i *ž*; mrtvoúd -a *m*: ~ ga je zadel, mrtvoúden -dna -o, mrtvoúdnost -i *ž*, mrtvoúdnež -a *m*, mrtvoúdnik -a *m*, mrtvoúdnica -e *ž*

mŕva -e *ž* 1. daj ~o kruha, imej ~o pameti, 2. ~o sušiti, spravljati, mŕvica -e *ž*, mrvíti -ím, mŕvi -íte! mrvéč -a -e, mrvíl -a -o, mrvljênje -a *s in* mŕviti -im *s stal. poud.*: kruh, seno se mrvi, mrvítev -tve *ž*, mrvljív -a -o, mrvíčiti -im, mrvíčenje -a *s*

mŕzek -zka -o *zoprn*, mŕzkost -i *ž*

mŕzel -zla -o: strupeno ~, ~ kakor kača, ~a večerja, hraniti na ~em, boš pri priči ~ *mrtev*, ~ sprejem, ~i stric, bratranec, ~a ženska, ~i mesar prodaja mrhovino, bolj ~; mrzál *[-ą]* -i *ž*, mŕzlost -i *ž*, mrzlôta -e *ž*, mŕzlica -e *ž*: rumena ~, ~ ga trese, ima ~o, mŕzličen -čna -o: ~a naglica, ~ nemir, mŕzličnost -i *ž*, mŕzličnik -a *m bot.*, mŕzličav -a -o, mŕzličavost -i *ž*, mrzlína -e *ž*, mrzlínski -a -o: ~i tečaj, mrzlôba -e *ž*, mrzlôben -bna -o, mrzlôbnost -i *ž*; mrzlák -a *m mrzel človek*, mŕzličar -ja *m |komar|*, mŕzličarica -e *ž povzročiteljica malarije*, mŕzlikar -ja *m zool.*; mrzlodúšnost -i *ž*; mrzlokŕven -vna -o, mrzlokŕvnost -i *ž*, mrzlokŕvnež -a *m*

mrzéti -ím, mrzèl -éla -o: mrzi mi kaj, jed mi mrzi; mrzèč -éča -e *prid.*: danes je ~e, ~a sapa

mrzíti -ím *sovražiti*, mŕzi -íte! mrzéč -a -e, mrzíl -a -o, mrzênje -a *s*

mrzléti -ím *mrzel postajati, ohlajati se*, mrzlèl -éla -o, mrzlênje -a *s*

mrznéti -ím: luže mrznijo

mŕžnja -e *ž* → *sovraštvo*

mú *medm.*: še ~ ni rekel

múc -a *m*, múcov -a -o, múcek -cka *m*: ~i na obleki *kosmiči*, ~ v nosu, múca -e *ž*, múcin -a -o, múc(i)ka -e *ž* 1. *mačka*, 2. *dekle*, 3. ~ na obleki, múc(i)kin -a -o, múckast -a -o: ~o blago = múckovec -vca *m*, múcovec -vca *m*, múckati -am se, múckanje -a *s*: blago se mucka, fant in dekle se muckata

múčen -čna -o: ~ položaj, molk, vtis, ~a tišina, múčnost -i *ž*

múčiti -im, múči -te! múčil -a -o, múčen -a -o, mučenje -a *s*: ~ koga s čim, strah, skrb me muči, ~ se s čim, ~ se kakor črna živina, mučênec -nca *m*, mučênka -e *ž*, mučênčev -a -o, mučênkin -a -o, **mučeník** -a *m*, mučenica -e *ž*, mučenikov -a -o, mučeniški -a -o, mučeníštvo -a *s*, mučívec -vca *m*, mučívka -e *ž*, mučílo -a *s*, mučílen -lna -o *[-ln-]*: ~o orodje, mučílnica -e *[-ųn-] ž*, mučilíšče -a *s*

mudíti -ím, múdi -íte! mudéč -a -e, mudíl -a -o, mudênje -a *s in* mujênje -a *s*: ~ koga s čim, ~ koga pri delu, ~ šolo, ~ se v mestu, mudila bova *pozna bova*, mudi se mi domov, za to se ne mudi, mudi se mu nekam, múden -dna -o: ~o delo, ~ plačnik, múdnost -i *ž*, mudljív -a -o, mudljívost -i *ž*, mudívec -vca *m*, mudívka -e *ž*, mudljívec -vca *m*, mudljívka -e *ž*

muezín -a *m muslimanski klicar k molitvi*, muezínov -a -o: ~ klic

múf -a *m rokovnik, kožuhovinast naročnik*, múfov -a -o: ~a podloga

muflón -a *m zool. |divja ovca|*

múfti -ja *m |islamski pravni izvedenec|*: véliki ~ *|verski poglavar|*, múftijev -a -o

múha -e *ž*: mesarska, španska ~, umetna, ribiška ~, ~ na jabolku, na nihalu, na puški; siten ko podrepna ~, imeti svoje ~e, ženske ~e, je vseh muh poln, mu grejo zmerom kakšne ~e po glavi, ~ ga je pičila, delati iz ~e slona, so kakor ~e na med, vzeti na ~o, dve ~i na en mah, cepajo kakor ~e, to ni od muh, vse to je od muh; je tam, kjer ni muh, múšji -a -e: ~e pike, ~a kategorija, múhast -a -o: ~ konj, ~o vreme, múhav -a -o, múhavost -i *ž*, múhavec -vca *m*, múhavka -e *ž*, muhálo -a *s bot.*, muhálnik -a *[-ųn-] m*, múhalica

-e ž *bot.*, múhovnik -a *m bot.*, múhovnica -e ž *bot.*, múhica -e ž: ~ pod spodnjo ustnico, múhovec -vca *m* |*trta*|, múhovček -čka *m* |*ptič*|, múhovica -e ž *penica*, múhar -ja *m* 1. *ptič*, 2. *muhast konj*, 3. *ribič z muho*, múharica -e ž 1. *kobila*, 2. *riba*, 3. *ribnica za lov z muhami*, múharček -čka *m* |*ptič*|; muholôvec -vca *m*, muholóvka -e ž

múh(v)ič -a *m bot.*

°múja -e ž *trud*, *napor*, *delo*: ni za ~o *ni vredno dela*, *truda*

múka -e ž: peklenske ~e, deti na ~e, múkoma *prisl.*; °múkepoln -a -o *[-ụn-] mučen*, *poln muk*, *muke poln*

múkati -am *in* -čem, múkanje -a *s*, múkniti -nem: še muknil ni *črhnil*, múkavec -vca *m zool.*

múla -e ž *zool. križanec osla in kobile*, múlec -lca *[-lc-] m*, múlji -a -e, múlar -ja *m gonjač mul* = mulovódec -dca *m*

múla -e ž: ~o kuhati, múlec -lca *[-lc-] m kdor kuha mulo*, múlast -a -o: ~o se držati

múlast -a -o: ~ vol *z odbitim rogom* = múlec -lca *[-lc-] m*

mulát -a *m mešanec belih in črnih staršev*, *križanec*, mulátka -e ž

múlca -e ž *primorska krvavica*

múlec -lca *[-lc-] m*: ~i zbijajo žogo, múlček -čka *[-lč-] m*, múla -e ž, mulárija -e ž

muliti múlim, múli -ite! múlil -íla -o *in* múliti -im *s stal. poud.*: ~ travo, ~ se okoli koga, rog se muli

múlj -a *m mivka*, *glen*

muljáva -e ž *zelena krma*, *pašnik*, Muljáva -e ž *kr. i.*, na ~i, muljávski -a -o, Muljávci -ev *m mn.*

multi- *[-lt-] v sestavi*: multilaterálen -lna -o *[-ln-] večstranski*, *mnogostranski*; multimilijonár -ja *m večkratni milijonar*, multimilijonárski -a -o

multiplicírati -am *množiti*, multiplicíranje -a *s*, multiplikátor -ja *m*, multiplikácija -e ž, multiplikánd -a *m mat.*, multiplikatíven -vna -o *množilen*: ~i številniki, multiplikatívnost -i ž *slov.*

múmija -e ž *trohnobe obvarovano truplo*, múmijski -a -o, mumificírati -am, mumifikácija -e ž, mumifikacíjski -a -o

múmps -a *m med.* |*vnetje obušesne slinavke*|

München *[mü'nhən]* -chna *m* |*nem. mesto*|, münchenski -a -o, Münchenčan -a *m*

múngo -a *m* 1. *zool.*, 2. *preja*

munícija -e ž *strelivo*, municíjski -a -o: ~o skladišče

municípij -a *m strim. mestna občina*, municipálen -lna -o *[-ln-]*

múr -a *m črna žival*, múra -e ž, múrče -ta *m*, múrček -čka *m*: črn ko ~, ~ v ušesih *uhan z zamorčkom*, múren -rna *m*, múrenček -čka *[-rən-] m*, múri -ja *m* |*pes*|, múrka -e ž *bot.*

Múra -e ž |*reka*|, múrski -a -o: ~i mlini, Mursko polje

muráva -e ž |*nizka*, *mehka trava ob poti*|

Murillo *[murilјo]* -a *m* |*špan. slikar*|, Murillov *[murilјev]* -a -o: ~a slika

múrva -e ž, *rod. mn.* múrv, múrvov -a -o, múrvica -e ž |*sadež*|, múrvovka -e ž |*hruška*|, murvovína -e ž |*listje*, *les*|

musírati -am *peniti se*, musíranje -a *s*: vino musira

muskulózen -zna -o *mišičnat*, muskuláren -rna -o *mišičen*, muskulárnost -i ž, muskulatúra -e ž *mišičevje*, muskulatúren -rna -o *mišičeven*

muslimán -a *m*, muslimánka -e ž, muslimánski -a -o, muslimánstvo -a *s*

muslín -a *m* |*tanka bombažasta tkanina*|, muslínast -a -o: ~o krilo

Musset -a *[müsé -ja] m* |*franc. pesnik*|, Mussetov -a -o

***mustáče** -áč ž *mn. brki*, *mustáčast -a -o, *mustáčar -ja *m*

mústang -a *m na pol divji konj*

mušica -e ž *zool.*: vinske ~e, leteče ~e v zrklu, mušíčji -a -e

múšjak -a *m mušja pika*, múšiti -im se: ~ se okoli deklet

muškát -a *m* 1. *cvetlica*, 2. *trta*, 3. *vino*, muškáten -tna -o: ~i listi, muškátnica -e ž |*hruška*|, muškátov -a -o: ~ orešek, muškátovec -vca *m* |*drevo*|, muškatélec -lca *[-lc-] m* 1. *vino*, 2. *jabolko*, muškatélka -e *[-lk-]* ž 1. *grozd*, 2. *hruška*; *gl. tudi* mošek

muškéta -e ž |*stare vrste puška*|, muškétar -ja *m*, muškétir -ja *m*, muškétirski -a -o, muškétirstvo -a *s*

múšnica -e ž *bot.*, múšničen -čna -o: ~i strup, múšnik -a *m bot.*

mútec -tca *m*, mútčev -a -o, múta -e ž *mutavka*, mútin -a -o, mútast -a -o: ~i greh, mútavost -i ž, mútavec -vca *m*, mútavka -e ž

mutilácija -e ž *pohaba*, mutilírati -am

mutírati -am *menjati glas, preglasiti, preglašati se*, mutiranje -a *s*, mutácija -e *ž* 1. *mena glasu*, 2. *biol. dedna sprememba*
múza -e *ž gr. boginja pesništva, modrica*
múzati -am se, múzanje -a *s*, múzast -a -o, múzav -a -o
muzéj -a *m*, muzéjski -a -o: ~o poslopje, muzéjnik -a *m* |*hrošč*|, muzeálen -lna -o *[-ln-]*: ~e zbirke, muzeálec -lca *[-lc-] m*
múzga -e *ž mezga*: ob ~i sekan les, múzgast -a -o: ~a vrba, šiba, múzgati -am, múzganje -a *s*, múzgalica -e *ž drevesni sok*
múzika -e *ž* 1. *glasba, godba*, 2. ~e *orglice*, múzičen -čna -o, muzikálen -lna -o *[-ln-]*: ~i instrumenti, muzikálnost -i *[-ln-] ž*, muzikáličen -čna -o: otrok je ~, muzikáličnost -i *ž*, muzikálije -ij *ž mn.*, múzik -a *m* = múzikus -a *m*, muzikánt -a *m*, muzikánt(ov)ski -a -o; muzikántar -ja *m*, muzikántarski -a -o, muzicírati -am, muzicíranje -a *s*
múža -e *ž močvirje*, múžast -a -o, mužáva -e *ž močvirje*, mužáven -vna -o, múžnat -a -o *močviren*
múželj -žlja *m, mn.* múžlji *rezanci, žamanje, iveri, trske*, múžljar -ja *m*: plot iz ~ev *iz krajnikov, iz krajevcev*
mužéven -vna -o: ~ les = mužína -e *ž*, mužévnost -i *ž*, mužéti -ím, mužênje -a *s* = muženéti -ím, múžiti -im, múženje -a *s*, mužílnik -a *[-un-] m* |*orodje*|, mužén -a -o *muževen*
mužík -a *m ruski kmet*, mužíkov -a -o

N

n *[èn | nə] m neskl. in* èn -a *m*: mali n, z vélikim N, z ènom začni, obdelal je besede do èna
na *predl.* I. *s tož. kaže smer*: ① *kot predmet glagolskega dejanja (na koga ali kaj?)*: meriti ~ zajca, misliti ~ mater, paziti ~ otroka, pozabiti ~ dom, upati ~ plačilo, spomniti se ~ obljubo, jeziti se ~ lenuha, zanašati se ~ besedo, prisegati ~ čast, vaditi koga ~ delo, igrati ~ klavir, ~ kislo cika, ~ belo vleče; lakomen ~ denar, nor ~ knjige, ponosen ~ uspeh, jezen ~ krivice; *predl.* na *pišemo skupaj z osebnim zaimkom, kadar je poudarek na predlogu*: náme, náte, náse, nánj, nánjo, nánje, nánju; ② *kot prislovno določilo*: a) *kraja (kam?)*: iti ~ góro, priti ~ vrh, priti ~ obisk, stopiti ~ stol, položiti ~ mizo, gnati živino ~ vódo, zaviti ~ desno; *samo smer*: iti ~ Ljubljano, ~ Trst, peljati se ~ Maribor; b) *časa (kdaj?)*: ~ stara leta je beračil, ~ stara leta dan je prišel, ~ zadnjo uro je rekel; *samo smer (približevanje)*: prišel je ~ véčer, ~ pómlad, ~ zimo, ~ jésen; c) *načina (kako?)*: ~ ves glas kričati, ~ smeh se držati, ~ stroj pisano, ~ paro mleto, ~ prste računati, ~ bukvice moliti, ~ pamet znati, ~ stežaj odpreti, ~ smrt, ~ ječo obsoditi, ~ svojo nevarnost kupiti; ~ smrt bolan, slep ~ eno oko, lep ~ oko *ali* ~ videz, ~ upanje dajati, ~ jok mu gre, vse gre ~ dvoje *vsaksebi*; lagati ~ debelo, pripovedovati ~ dolgo in široko; č) *vzroka (zakaj? čemu?)*: ~ jezo piti, priti ~ pomoč, ~ beg nagovarjati, ~ zdravje piti, ~ ogledi iti, streljati komu ~ čast, delati komu ~ veselje, ~ ljubo; d) *mere (koliko? /za/ koliko časa? kako dolgo?)*: blaga ~ kupe, ~ ostajanje, ~ koše, ~ pretek, ~ cente; ljudi ~ tisoče; ~ deset let v zakup vzeti, ~ veke živeti, ~ leta bo pomnil; ③ *kot prilastek (kakšen? kateri?)*: lov ~ zajce, misel ~ mater, upanje ~ plačilo, pot ~ góro, proga ~ Trst, obisk ~ véčer, plača ~ mesec, življenje ~ veke, račun ~ prste, mlin ~ veter, obsodba ~ ječo, strel ~ čast vojski, igra ~ klavir; II. *z mestnikom kaže*: ① *predmet (na kom ali čem?)*: ~ delu se pozna delavec, ~ prošnji svet stoji, ~ njem je vsa odgovornost, ~ tebi je (°od tebe zavisi), °kaj je ~ ti stvari *kaj je s tem*; °delati ~ čem *ukvarjati se s čim*; pridobiti °na ugledu *več ugleda si pridobiti*; pridobiti °na teži *težo ali teže ali pri teži pridobiti*; ~ hrani imeti koga; °~ tem mi je (ležeče) *do tega mi je*; ② *prislovno določilo*: a) *kraja (kje?)*: ~ polju dela, ~ vasi gorí, živi ~ Gorenjskem, ~ cesti je bila nesreča; ~

enem očesu slep, ~ srcu bolan, ~ duši in ~ telesu zdrav; b) *načina (kako?)*: ~ lepem, ~ celem si je izmislil, ~ tihem povedati *natihoma*, ~ naglem zboleti *nanagloma*, ~ méhkem sedeti; *nekatere zveze lahko uvrstimo v več skupin*: bolan ~ pljučih *(na čem? kje? kako?)*, nositi ~ glavi, ujeti koga ~ laži, imeti kaj ~ umu; ③ *prilastek (kakšen? kateri?)*: fantje ~ vasi, noša ~ glavi, bolezen ~ očeh, spomenik ~ grobu, luč ~ mizi, pika ~ i

na- *v sestavi*: ① *z glagoli*: a) *meri na predmet*: napasti koga *pasti na koga*, najti kaj *priti na kaj*, ladja nasede *sede na čer*; b) *pomeni začetek in delnost dejanja*: nalomiti vejo, navrtati sod, narezati palico, nastopiti pot; c) *pove, da je dosežena neka mera*: nalomiti vej, narezati palic, nanositi drv, nasaditi krompirja, nažeti pšenice, vode se nateče; č) *v zvezi s povratnim* se *pomeni, da je dosežena polnost dejanja*: najesti se, napiti se, naskakati se, nahoditi se, nagledati se, naspati se, naležati se; ② *z imeni (prid. in sam.) iz prislovnih zvez*: nagroben *kar je na grobu*, nagrobnik *spomenik na grobu*, namizna luč *za na mizo*, nahrbtnik, naprstnik, nagobčnik, naglavna ruta, načelek, naročje; *izpeljanke iz zloženih glagolov*: napitnica (napiti komu), navada (navaditi), nagrada (nagraditi), naskok (naskočiti), nabor (nabrati), naselje (naseliti); *v sestavi s pridevniki pomeni manjšo mero lastnosti*: naglušen *mu gre na gluho*, nakisel *cika na kislo*

ná náta náte *medm.*: ná, tu imaš! ná, kravica, ná! náta papir! ná, zdaj pa imaš! náte, mama!

nabádati -am, nabádanje -a *s*: srakoper nabada kobilice na trne, nabadáč -a *m*, nabadálo -a *s* |*orodje*|, nabadálce -a *[-lc-] s* |*orodje*|

nabasáti *in* nabásati -ášem *gl.* basati: ~ puško *nabiti*, ~ tobaka v pipo, ~ jabolk v žep, ~ ljudi na voz *natlačiti*, ~ klobaso *nadeti*, ~ vrečo s cunjami *natrcati*, *nagatiti*, *naphati*, ~ se *najesti se*

nabáviti -im (si) *omisliti (si)*, *preskrbeti (si)*, *kupiti*: ~ si novo obleko, denarja, nabáva -e *ž*, nabáven -vna -o: ~a cena, ~i stroški, nabávka -e *ž* → *naročilo*, *nakup*; nabávljati -am, nabávljanje -a *s* *naročanje*, *nakupovanje*, nabavljálen -lna -o *[-ln-]*: ~a zadruga, nabavljávec -vca *m* *nakupovavec*, nabavljávka -e *ž*, nabavljávski -a -o, nabavljív -a -o *se dá nabaviti*, *kupiti*

nabelíti *in* nabéliti -im *gl.* beliti: ~ palico, ~ platna, ~ se *naveličati se beljenja*, nabeljáva -e *ž* *zaseka na drevesu*

naberáčiti -im, naberáčen -a -o: starka se je naberačila, ni si dosti naberačila

nabetáti -ám se, nabetàj -ájte se! nabetàl -ála -o, nabetán -a -o: tako se je nabetal, da je komaj dihal >*[-bət-]*

nabezáti -ám *natrcati gl.* bezati, nabezán -a -o >*[-bəz-]*

nabíjati -am *gl.* nabiti

nabírati -am, nabíranje -a *s*: ~ jagode, ~ v sklad za pogorelce, ~ za izlet, ~ koralde na nit, ~ v gube; otrok ga nabira, vsak čas bo zajokal; ljudje se nabirajo, dolgovi se nabirajo, barva se nabira, nabíra -e *ž*, nabírek -rka *m* *kar je nabrano*; nabirálen -lna -o *[-ln-]*: ~a pola, nabirálnik -a *[-un-] m*: poštni ~, nabirávec -vca *m*, nabirávka -e *ž*, nabiráč -a *m*, nabiralíšče -a *s*

nabíti -jem *gl.* biti bijem: ~ čevlje z žeblji, obroče ~ na sod = sod ~, na zid ~ *plakatirati*, paglavca ~, puško ~; nabít -a -o: ~a, ~o polna hiša, ~i beton *phani*; nabítost -i *ž*, nabítek -tka *m*: ~ na čevlju, ~ na davek; nabíjati -am, nabíjaj -te *in* -ájte! nabíjal -a -o *in* -ála -o, nabíjanje -a *s* *in* nabíjánje -a *s*: na dražbi ~ *dražiti*, v zvoniku nabijajo k prazniku, nabijálen -lna -o *[-ln-]*, nabijálnik -a *[-un-] m*: ~ pri puški = nabijáč -a *m*, nabijálo -a *s* *bat*, *tolkač*

nablátiti -im, nabláten -a -o: ~ se

nablebetáti -ám *in* nablebéčem *gl.* blebetati: dosti neumnosti je nablebetal; ali si se že nablebetal?

nábob -a *m* |*velik bogataš*|

nabòd -óda *m gl.* nabosti

nabòj -ója *m*: puškin ~, ilovnat ~ |*tla, stena*|, dinamitni ~, električni ~, nabójen -jna -o, nabójnik -a *m* *nabijač*, *nabijalnik*, nabójnica -e *ž* *torbica za naboje*, nabójec -jca *m* |*motoroga*|

nabòr -óra *m*: vojaški ~, ~ pri obleki, nabóren -rna -o: ~o leto, nabórnik -a *m*: vojaški ~, nabórnica -e *ž*: ovratna ~ *nabran ovratnik* = nabórek -rka *m*,

naboríšče -a *s prostor za vojaški nabor*, nabornják -a *m anat.*

nabôsti -bôdem *gl.* bosti, nabodèn -ena -o: na vile ~, ~ metulja na iglo, nabodel ga je zaradi tistega članka, na žico se ~; nabodênec -nca *m*, nabòd -óda *m*, nabodína -e *ž* |*rana*|, nabodálo -a *s* 1. *jed*: srbsko ~, 2. *med.*

nabózec -zca *m* |*sveder*|

nabóžen -žna -o: ~ pisatelj, ~o slovstvo, nabóžnost -i *ž*

nabráti -bêrem *gl.* brati: rokavce ~, vojsko ~, ~ usta na jok, letos smo dosti (grozdja) nabrali, ljudi se je nabrala polna hiša; nabral se je povesti; nabrán -a -o: ~a vsota, ~o čelo, ~i rokavi, nabránost -i *ž*, nabránec -nca *m*: rokavi brez ~ev

nabrázditi -im *naorati*, nabrázden -a -o

nabrékniti -nem: sad nabrekne; nabrékel -kla -o, nabréknjen -a -o: ~e žile, ~e ustnice, ~a jetra, ~o zrno, ~o govorjenje, nabréklost -i *ž in* nabréknjenost -i *ž*, nabréklica -e *ž nabrekla pšenica*, nabreklína -e *ž*; nabrekováti -újem, nabrekovánje -a *s*; nabrékati -am, nabrékanje -a *s*

nabrénkati -am: ~ koga *pretepsti*, ~ jih komu, ~ se vina

nabrêsti -brêdem *gl.* bresti: ~ jo komu *zagosti*

nabrežen -žna -o, nabrêžje -a *s*

Nabrežína -e *ž*, v ~i, iz ~e, nabrežínski -a -o, Nabrežínci -ev *m mn.*

nabrísáti *in* nabrísati -íšem *gl.* brisati: z leskovko ~ koga, pošteno ga je nabrisal *ociganil*; nabrísan -a -o: ~ človek, ~a britev, nabrísanec -nca *m*, nabrísanka -e *ž*, nabrísanost -i *ž*

nabrít -a -o *zvit*, *prekanjen*, *nagajiv*, *zrel*, nabrítost -i *ž*

nabŕskan -a -o *slabe volje*, *nataknjen*, nabŕskanec -nca *m*, nabŕskanka -e *ž*, nabŕskanost -i *ž*

nabŕskati -am: ~ prsti

nabrusíti *in* nabrúsiti -im *gl.* brusíti; nabrúšen -a -o: ~ nož, jezik, nabrúšenost -i *ž*

nabúhníti -nem; nabúhel -hla -o = nabúhnjen -a -o: ~ slog *bombastičen*, ~ v obraz, nabúhlost -i *ž in* nabúhnjenost -i *ž*, nabúhnjenec -nca *m*, nabuhlína -e *ž* = nabuhnína -e *ž*, nabuhováti -újem, nabúhlež -a *m*

nabúnkati -am, nabúnkan -a -o: ~ koga s pestmi

nabútati -am: ~ koga *pretepsti*, ~ drv v peč *nametati*, ~ se žgancev *napokati se*, ~ se na pamet; nabútan -a -o: ~a peč, nabútanost -i *ž*: to ni znanje, to je ~

Náce -ta *m os. i.*, Nácetov -a -o, Nácek -cka *m os. i.*, Náckov -a -o

nacedíti -ím, nacédil -íla -o, nacejèn -ena -o *in* nacedèn -ena -o: ~ vina v čašo; iz soda se je nacedilo še nekaj vina, vina se je nacedil; nacéjati -am se, nacéjanje -a *s*: ~ se z vinom

nacepíti *in* nacépiti -im *gl.* cepiti: ~ poleno, ~ drv, cepíčev; nacépljen -a -o: ~ list, nacépljenost -i *ž*, nacepítev -tve *ž*

nácija -e *ž narod*, nacionálen -lna -o *[-ln-] naroden*: ~i socializem, ~i socialist, nacionalsocialístičen -čna -o *[-ls-]*, nacionálnost -i *[-ln-] ž narodnost*; nacionalizem -zma *m*, nacionalíst -a *m narodnjak*, nacionalístičen -čna -o; nacionalizírati -am, nacionalizácija -e *ž*, nacionalizacíjski -a -o; nacíst -a *m*, nacístičen -čna -o, nacízem -zma *m*; nacifašíst -a *m*, nacifašístičen -čna -o, nacifašízem -zma *m*

nacijáziti -im, nacijázen -a -o: ~ drv za vso zimo, ~ vode na vodnjaku; ~ se *naveličati se vožnje*, nacijazil se ga je *napil*, *naložil*

nacík -a *m*: vino ima ~

nacmokáti -ám *gl.* cmokati, nacmokán -a -o: ~ blata na steno, ~ se žgancev

nacvréti -ém *gl.* cvreti, nacvŕt -a -o: gospodinje so nacvrle boba

načakáti *in* načákati -am se *gl.* čakati, načákan -a -o: to sem se načakal pri zdravniku, v trgovini

načebrnjáti -ám *gl.* čebrnjati: ~ komu polna ušesa

načečkáti -ám *gl.* čečkati, načečkán -a -o >*[-čač-]*

načélek -lka *[-lk-] m* = načélje -a *s načelni okrasek*, *šapelj*, *diadem*, načélen -lna -o *[-ln-] kar je na čelu*; načélje -a *s glava pisma*, *akta*

načêlo -a *s princip*: narodnostno ~, načêlen -lna -o *[-ln-]*: ~a rešitev, ~a obravnava, ~ človek, načêloma *prisl.* = načêlno, načêlnost -i *ž*, načêlnež -a *m*

načelováti -újem (°načeljeváti), načelúj -te! načelovàl -ála -o: ~ oddelku, gasivcem, načêlnik -a *[-ln-] m*: postajni ~, načêlnica -e *[-ln-] ž*, načêlniški -a -o *[-ln-]*,

načêlništvo -a *[-ln-] s* = načêlstvo -a *[-ls-] s predsedstvo*
načénjati -am, načénjanje -a *s*: ~ hlebce, vprašanje, star prepir
načepériti -im se, načepérjen -a -o, načepérjenost -i *ž*
načesáti -čêšem *gl.* česati: ~ prahu z glave, načesníti -čésnem *in* načêsniti -nem *gl.* česniti: ~ si noht
načéti -čnêm načnêjo *in* načnó, načni -íte! načél -a -o, načét -a -o: ~ vprašanje, novo poglavje, hlebec, prihranke, načétek -tka *m* = načétje -a *s začetek*, načétost -i *ž*
načézen -zna -o: ~a cena, pogodba
načíčkati -am *nagizdati*; načíčkan -a -o: ~o dekle
način -a *m*: na ta ~, na vsak ~, na svoj ~, ~ obravnavanja; delovni ~ → ~ dela; tvorni, trpni, srednji ~ *slov.*, načínoven -vna -o: ~i prislov
načítan -a -o, načítanost -i *ž*
načléniti -im, načlénjen -a -o: ~ verigo
načrčkáti -ám *načečkati gl.* črčkati: ~ kaj
načŕt -a *m*: gospodarski, ureditveni ~, vezalni ~ *el.*, ~ narediti, doseči, preseči, uresničiti, po ~u, brez ~a delati, biti v ~u, to mu ne gre v ~, načŕtek -tka *m obris, skica*, načŕten -tna -o: ~o gospodarstvo, načŕtnost -i *ž*, načŕtati -am *narisati, koncipirati*: ~ drevo *narezati mu skorjo*; načŕtkati -am *šrafirati*, načrtováti -újem *narisovati*, načrtovàl -ála -o, načrtovánje -a *s*, načrtovávec -vca *m*, načrtoválen -lna -o *[-ln-]*: ~e naloge *geom.*; načrtávati -am, načrtávanje -a *s*
nad *predl.* I. *s tož. izraža* ① *smer v prostoru (kam?)*: zleteti ~ drevo, iti ~ sovražnike, iti ~ vás; ② *mero v času (kako dolgo?)*: ~ eno uro, ~ en dan; ③ *mero sploh (koliko?)*: ~ polovico, ~ 100 din, ~ vse druge jo ima rad; *skupaj pišemo*: nádme, nádte, nádenj *[nádanj]*, nádse, nádnjo, nádnju, nádnje; II. *z or. izraža* ① *predmet nekaterih glagolov*: jeziti se, znesti se ~ kom *na koga*, veseliti se ~ kom, gospodovati ~ kom; zgledovati se, pohujšati se, zavzeti se ~ čim; ② *določilo kraja (kje?)*: leteti ~ drevesom, stanovati ~ mlinom, luč visi ~ mizo; ③ *prilastek (kateri? kakšen?)*: hiša ~ gozdom, pot ~ vasjó, lína ~ vrati, streha ~ glavo
nad- *predp.* ① *rabi v krajevnem pomenu*: nadstrêšek, nadvòz; nadmôrski, nadnaráven, nadtrebúšen, nadvráten, nadzémeljski; ② *izraža višjo stopnjo v besedah, narejenih po tujem zgledu*: nadángel, nàdčlôvek, nàdškòf, nàdučítelj, nàdvójvoda; *vendar se rajši izogibamo taki rabi*; °nadmôčen *premočen*, °nadglasováti *preglasovati*, °nadvladati *prevladati*; nad- *ima stranski poudarek zlasti v umetnih tvorbah ali v emfazi; bolj ko je samostalnik domač, bolj* nad- *izgublja poudarek*
náda -e *ž up, upanje*; nadobúden -dna -o (°nadebuden); °nádepóln -a -o *[-un-] nade poln, poln nad*, °nádati -am se *nadejati se, upati*
náda -e *ž jekleno zrno, rezilo pri orodju*; *gl. tudi* naditi
Náda -e *ž*, Nádin -a -o
nadáhnjen -a -o: rožnato ~
nadálje *prisl. dalje, naprej*
nadaljeváti -újem, nadaljúj -te! nadaljeval -ála -o, nadaljevánje -a *s*: začeli smo s predavanjem, nadaljevali z debato, ~ debato; nadaljeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a šola, nadaljevávec -vca *m*
nadáljnji -a -e: ~a preiskava traja naprej; brez ~ega → *seveda, kajpak, takoj, prècej, kar*; do ~ega → *začasno, do preklica, do nove odredbe, dokler se drugače ne odloči, za zdaj*
nadángel *[-el]* -a *m arhangel*, nadángelov -a -o, nadángelski -a -o *[-ls-]*
nadánji -a -e: ~a voda *na dnu, podzemeljska*
nadárbina -e *ž* = nadárba -e *ž prebenda, beneficij*, nadárbenik -a *[-bən-] m*, nadárbinski -a -o: ~o premoženje
nadárjen -a -o: ~ umetnik, ~ za jezike, nadárjenost -i *ž*, nadárjenec -nca *m*, nadárjenka -e *ž*
nadàv -áva *m* = nadávek -vka *m ažio, ara*
nadbrádec -dca *m bot.*
nadčásen -sna -o, nadčásoven -vna -o *in* nadčasóven -vna -o: ~a vrednost umetnine
nadčlôvek -éka *m človek in pol*, nadčlovéški -a -o: ~i napori
nadčúten -tna -o *česar ne moremo dojeti s čuti, transcendentalen*, nadčútnost -i *ž*
nàddiákon -a *m prvi diakon, arhidiakon*
naddúren -rna -o *nadvraten*: ~a polica, naddúrje -a *s sleme*, naddúrnik -a *m preklada*

nadegáti -ám, nadegàj -ájte! nadegàl -ála -o, nadegán -a -o: ~ drv v peč
nádejati -dejam se, nádejanje -a *s*: človeka zadene nesreča, ko se je najmanj nadeja, nádeja -e *ž upanje*
nadejáti *in* nadéti nadénem *gl.* dejati: ~ konju brzdo, ~ komu verige
nadélati -am: ~ cesto *nasuti, popraviti*, ~ se česa *utruditi se s čim*, ~ se ga (vina, žganja) *napiti se ga*; nadélan -a -o: ~a cesta, ~ človek, nadélanost -i *ž*; nadelávati -am, nadelávanje -a *s*; nadelováti -újem *gl.* delovati
nádenj *gl.* nad I ③
nadéti -dénem *gl.* deti, nadét -a -o: ~ klobuček, ~ komu zbadljivo ime; nadévati -vam *in* -vljem, nadévanje -a *s*: ~ klobase, nadèv -éva *m*: ~ za potico, nadeválnik -a *[-un-] m* 1. ~ za klobase, 2. z ~om nadevamo jermen na jermenico, nadeváč -a *m kdor klobase nadevlje*
nadeževáti -úje: nadeževalo je poln škaf vode, nadeževalo se je *>[-dəž-]*
°**nadglasíti** -ím *preglasiti*, °nadglasováti -újem *preglasovati*
nadgláven -vna -o: ~a točka, nadglavíšče -a *s zenit*
nadgléženjski -a -o *[-žənj-]*
nàdgozdár -ja *m* → *višji gozdar*
nadgróben -bna -o *nagroben*
nadhíšje -a *s podstrešje*
nadíhati -am, nadíhan -a -o: ~ sobo, da je kar zatohla, ~ se dobrega zraka
nadíhniti -nem; nadíhnjen -a -o: rdeče ~ cvet, nadih -a *m*: ~ na steklu, na slivah
nadímati -am *in* -mljem se *napenjati se*; *gl. tudi* naduti
nadímiti -im *z dimom napolniti*
nàdinžénir -ja *m* → *višji inženir*
nadír -ja *m zemeljsko podnožišče*
nadírati -am, nadíranje -a *s*: zmeraj ga ni treba ~; *gl. tudi* nadreti
náditi -im *jekliti, napraviti orodju jekleno zrno ali rezilo*, náden -a -o, nádenje -a *s*: kovač nadi cepin, nádo -a *s jekleno zrno, rezilo pri orodju, nada*
Nadíža -e *ž* |*reka*|, nadíški -a -o
nadkolénski -a -o: ~a kost = nadkolénka -e *ž*, nadkolénke -énk *ž mn.* |*nogavice*|, nadkoleníce -íc *ž škornji čez kolena*
nadkolésen -sna -o: ~a voda
nadkomólčen -čna -o *[-uč-]*: ~a kost *nadlahtnica*
nadkopíten -tna -o: ~a kost
nadkríliti -im → *prekositi, preseči, posekati, povzpeti se nad kaj*, nadkriljeváti -újem → *prekašati, presegati*
nàdkrmár -ja *m* → *prvi krmar*
nàdkúhar -ja *m* → *prvi kuhar*
nadláket -kta *m*, nadláhet -htí *ž*, *mn. nav.* nadlahtí *ž*, nadláhten -tna -o: ~a kost = nadláhtnica -e *ž*, nadláhtje -a *s*
nadledvíčen -čna -o *nadobisten*: ~a žleza *nadobistnica*
nadléga -e *ž*: ~o delati komu, v ~o *ali* za ~o biti, nadléžen -žna -o: ~ biti komu, nadléžnost -i *ž*, nadléžnež -a *m* = nadléžnik -a *m*, nadléžnica -e *ž*
nadlégovati -ujem, nadlégovanje -a *s in* nadlegováti -újem, nadlegúj -te! nadlegoval -ála -o, nadlegovánje -a *s*: ~ koga s prošnjami, nadlegovávec -vca *m*, nadlegovávka -e *ž*
°**nadléžen** -žna -o *pristojen*, °nadléžnost -i *ž pristojnost*
nadlíčje -a *s prt za na glavo (pri mrliču)*
nadlísec -sca *m bot. mandragora* = nadlíšček -čka *m*
nadlóga -e *ž*: v ~ah biti, za ~o biti komu, ~ ga tare, ti si mi prava ~! nadlóžen -žna -o: od rojstva ~ človek = nadlóžnež -a *m*, nadlóžnik -a *m*, nadlóžnica -e *ž*, nadlóžnost -i *ž*
nàdlôvec -vca *m* → *višji lovec*
nádme *gl.* nad I ③
°**nàdméra** -e *ž presežek, nameček pri meri*
°**nàdmóč** -i *ž premoč*, °nadmôčen -čna -o *premočen, močnejši, v premoči*
°**nadmodríti** -ím *premodriti, premotiti, preslepiti, prelisičiti*
nadmórski -a -o: ~a višina *absolutna*
nadnaráven -vna -o, nadnarávnost -i *ž*
nádnjo, nádnju, nádnje *gl.* nad I ③
nadobíst -i *ž*, nadobísten -tna -o, nadobístnica -e *ž* |*žleza*|
nadobláčen -čna -o: ~a luč
nàdoblást -i *in* -í *ž* → *(vrhovna) oblast nad čim, premoč*
nadobzórnica -e *ž* |*zvezda*|
nadóčnik -a *m jelenov parožek*
nadodáti -ám: k merniku mu je še nadodal
nadojíti -ím, nadójil -fla -o, nadojèn -ena -o
nadoknáditi -im → *nadomestiti, dodati, pridejati (kar manjka), popraviti (škodo), pristoriti*
nadoknják -a *m okenska preklada*
nadólbsti -bem, nadólben -a -o: luknja je le nadolbena, pet lukenj ~ *>[-ub-]*

nadomestíti -ím, nadoméstì -íte! nadoméstil -íla -o, nadomeščèn -ena -o *in* nadoméstiti -im *s stal. poud.*: ~ koga v službi; ~, kar je kdo zamudil; zgubo, škodo ~; nadoméstek -tka *m surogat*: ~ kave, nadomestílo -a *s*, nadomestítev -tve *ž*, nadomésten -tna -o: ~i deli, ~e volitve, ~a korenina *adventivna*, nadoméstnik -a *m*, nadoméstnica -e *ž*, nadomestljiv -a -o, nadomestljívost -i *ž*; nadoméščati -am, nadoméščanje -a *s*, nadomestováti -újem, nadomestovàl -ála -o, nadomestovánje -a *s*, nadomestovávec -vca *m*

nàdpastír -ja *m* → *višji pastir*

nàdpáznik -a *m* → *višji paznik*

nadpís -a *m*, nadpísen -sna -o

nadpléčje -a *s anat.*

nadplóden -dna -o *bot.*: ~ cvet

nadpolovíčen -čna -o: ~a večina, nadpolovíčnost -i *ž*

nàdporóčnik -a *m*, nàdporóčniški -a -o

nadprážnik -a *m* = nadprážje -a *s stvb.*

nàdpregléd -éda *m superarbitracija*, nàdpregléden -dna -o: ~a komisija, nàdpreglédnik -a *m*, nàdpreglédniški -a -o

nàdprijém -éma *m tel.*, nàdprijémen -mna -o *tel.*

nàdpritlíčje -a *s*, nàdpritlíčen -čna -o: ~o stanovanje

nadrábljati -am, nadrábljanje -a *s*; *gl. tudi* nadrobiti

nadrás(t)el -s(t)la -o *bot.*: ~a plodnica

nadrástiti -im: ~ psa na koga

nàdrealízem -zma *m surrealizem*

nadredíti -ím, nadrédi *in* nadrèdi -íte! nadrédil -íla -o, nadrejèn -ena -o, nadréden -dna -o: *slov.* ~i stavek, nadrédnost -i *ž*; nadréjati -am, nadréjanje -a *s*

nadréti -dêrem *in* -drèm *gl.* dreti, nadŕt -a -o: smole ~, ~ koga *nahruliti*; *gl. tudi* nadirati

nadrgníti *in* nadŕgniti -nem *gl.* drgniti, nadŕgnjen -a -o: ~ listja, ~ si denarja, ~ se česa (na pamet) *mehanično se naučiti*

nadróben -bna -o *podroben, natančen*: ~a raziskava, kritika, ~o preiskati, opisati, razložiti, nadróbnost -i *ž detajl*; *vendar* na dróbno mleti *drobnó*

nadrobíti -ím *gl.* drobiti, nadróbil -íla -o, nadrobljèn -ena -o: ~ kruha v kavo, ~ jo komu *zagosti, napovedati jih komu*, nadrobítev -tve *ž*; *gl. tudi* nadrabljati

nádse *gl.* nad I ③

nàdstávba -e *ž* → *nadzidek, vrhnja stavba*

nadstebrjè -à *s in* nadstèbrje -a *s glava stebra* >*[-stəb-]*

nàdstrážnik -a *m* → *višji stražnik*

nadstrêšek -ška *m*: čelni, vratni ~, nadstréšje -a *s*, nadstrêšen -šna -o, nadstrêšnica -e *ž nadstrešje*

nadstrópje -a *s*: hiša v eno ~, polovično ~ *mezanin*, nadstrópen -pna -o, nadstrópnik -a *m* |*greda*|

nadsvéten -tna -o *nadzemeljski*

nàdsvétnik -a *m višji svétnik*, nàdsvétniški -a -o: ~a čast, nàdsvétništvo -a *s*

nadškòf -ófa *m*, nàdškófov -a -o, nàdškofóvski -a -o, nàdškofíja -e *ž*, nàdškofíjski -a -o, nàdškofíjstvo -a *s*

nadštevílen -lna -o *[-ln-]*: ~ zlog, nadštevílnost -i *[-ln-] ž*

nádte *gl.* nad I ③

nàdučítelj -a *m*, nàdučíteljev -a -o, nàdučíteljski -a -o

nadúha -e *ž*: srčna, pljučna ~, nadúšen -šna -o = nadúšljiv -a -o, nadúšljivec -vca *m*, nadúšljivka -e *ž*, nadúšljivost -i *ž*, nadúhovka -e *ž bot.*

nadúliti -im *dulec napraviti*: klobuk ~, ~ se *šobo napeti*, nadúljen -a -o *nejevoljen, nasajen, nataknjen*

nàdúren -rna -o *čezuren*: ~o delo, nàdúra -e *ž ura nad določenim časom*, nàdurnína -e *ž* |*prispevek*|

nadúti nadújem *in* nadmèm *napihniti*, nadúj -te *in* nadmì -íte! nadúl -a -o, nadút -a -o, nadútež -a *m*, nadútost -i *ž*

nadvíg -a *m relief*, nadvížen -žna -o *reliefen*: ~a podoba

nadvláda -e *ž*, °nadvládati -am *zmoči koga ali kaj, prevladati, obvladati, premagati*, °nadvladováti -újem *premagovati, obvlad(ov)ati*

nadvôden -dna -o: ~e stavbe, ~i del rastline

nàdvójvoda -a *in* -e *m*, nàdvójvodov -a -o, nàdvójvodinja -e *ž* |*oseba*|, nàdvójvodinjin -a -o, nàdvójvodski -a -o, nàdvójvodstvo -a *s*, nàdvójvodina -e *ž* |*dežela*|

nadvòz -óza *m*, nadvózen -zna -o: ~a pot

nadvráten -tna -o: ~a lina, nadvrátnik -a *m nadvratna preklada*

°**nàdvrédnost** -i *ž presežna vrednost*

nadvsè *[-us- / -us-] poud. prisl. posebno, zlasti, najbolj*: ~ rad je pel, ~ lep, ~ je

ugajalo petje; *vendar*: ta je nad vse druge, tega imam rad nad vse (druge), povzpel se je nad vse

nadzémen -mna -o = nadzémeljski -a -o *[-məlj-]*: ~a stavba; nadzémlje -a *s*

nadziden -dna -o: ~a strešica, nadzídek -dka *m*, nadzídje -a *s*; nadzidáti *in* nadzídati -am *gl.* zidati, nadzídan -a -o, nadzidováti -újem, nadzidovánje -a *s* = nadzidávati -am, nadzidávanje -a *s*, nadzidáva -e *ž*

nadzírati -am *nadzorovati, paziti na koga, na skrbi imeti koga*, nadzíranje -a *s* *nadzorovanje, nadzorstvo*, °nadzirátelj -a *m paznik*, nadzirálen -lna -o *[-ln-]*

nadzòr -ôra *m*, nadzóren -rna -o: ~i odbor, ~a oblast, nadzórnik -a *m inšpektor*, nadzórnica -e *ž inšpektorica*, nadzórniški -a -o: ~i svet, nadzórništvo -a *s inšpektorat*, nadzórstvo -a *s inšpekcija*, nadzórstven -a -o *[-stvən-]*: ~a oblast; nadzorováti -újem, nadzorúj -te! nadzorovàl -ála -o, nadzorovánje -a *s*, nadzoroválen -lna -o *[-ln-]*, nadzoroválnica -e *[-ln-] ž*

naeléktriti -im, naeléktren -a -o, naeléktrenje -a *s*, naelektrítev -tve *ž*

naénkrat *in* naenkràt *prisl. koj, kar, hipoma, mahoma, hkrati, na mah*

náfta -e *ž kameno olje*, náften -tna -o: ~a posoda, ~i vrelci, ~o polje, ~i vod = naftovòd -óda *m*; naftól *[-ól]* -a *m*, naftén -a *m kem.*

naftalín -a *m*, naftalínov -a -o: ~ duh *duh po naftalinu*

nág -a -o *in* -ó -í -é -á, *dol.* nági -ega, *prim.* bolj nág: na pol ~, sleči koga do ~ega; nágec -gca *m* 1. *nag človek*, 2. *nagota*, nágost -i *ž* = nagôta -e *ž*, nagôten -tna -o

nagajáti nagájam, nagájaj -ájte! nagájal -ála -o, nagajánje -a *s in* nagájati -am *s stal. poud.*: delo, kašelj mu nagaja, nagajajo mu z dekletom, nagajív -a -o, nagajívec -vca *m*, nagajívček -čka *m*, nagajívka -e *ž* |*oseba, pesem*|, nagajívost -i *ž*, nagajívski -a -o

nagájka -e *ž* |*usnjen bič*|: udarec z ~o

nagánjati -am, nagánjanje -a *s*: ~ lenuha k učenju, kašelj ga naganja; naganjávec -vca *m*, naganjáč -a *m*, naganjávka -e *ž*

Nagasáki -ja *m* |*mesto na Japonskem*|, nagasáški -a -o

nagátiti -im (°nagačiti); nagáčen -a -o: ~a ptica, nagáčenost -i *ž*

nágel *[-əu]* -gla -o, *prim.* náglejši -a -e, *prisl.* náglo, náglej(šẹ): ~a smrt, ~a sodba = ~i sod, ~e jeze biti, na ~em se je zgodilo, nágloma *prisl. nanagloma, na naglo*, náglič *prisl. naglo*, náglost -i *ž*, náglica -e *ž*: ~ ni dobra, z ~o, brez ~e kaj narediti, v največji ~i je odšel; náglež -a *m*; nágliti -im se, nágljenje -a *s*

nágelj -na *m*, nágeljc -a *m* = nágeljček -čka *m*, nágeljnov -a -o: ~ cvet, ~e žbice, nágeljnast -a -o >*[-gəlj-]*

nagíbati -am *in* -ljem *gl.* gibati, nagíbanje -a *s*: ~ glavo, ~ koga na kaj, k čemu; dan se nagiblje, k bolezni se ~, Carigrad se je nagibal k razkolu (°Carigrad je nagibal); nagibálen -lna -o *[-ln-]*, nagibávec -vca *m*; nagíb -a *m*: iz lastnega ~a *sam od sebe*, nagíbljaj -a *m*, nagíben -bna -o: ~i kot; nagibováti -újem, nagiboválen -lna -o *[-ln-]*

nagízdati -am *nališpati*

naglás -ása *m poudarek, akcent*, naglásek -ska *m*, naglásen -sna -o: ~o znamenje; naglasíti -ím *poudariti*, naglási -íte! naglásil -íla -o; naglašèn -ena -o: ~ zlog, ~a misel → *poudarjena*, naglašênost -i *ž*; naglášati -am, naglášanje -a *s*, naglaševáti -újem, naglaševánje -a *s*, naglaševálen -lna -o *[-ln-]*, naglaševávec -vca *m*

naglás *prisl. na glas, glasno*: ~ govoriti

nagláven -vna -o 1. ~i jarem, ~a ruta, ~a uš, 2. *poglaviten*: ~i greh, naglávje -a *s kar se nosi na glavi*, naglávka -e *ž* 1. *bot.*, 2. *ruta*

naglodáti *in* naglódati -am *in* -glójem *gl.* glodati: naglodana kost, zajec je naglodal veliko drevesc, v kašči so se miši lahko naglodale

naglúšen -šna -o = naglúh -a -o, naglúšnost -i *ž* = naglúha -e *ž*, naglúhost -i *ž*, naglúšnik -a *m*, naglúšnica -e *ž*

nagnáti -žênem, nažêni -íte! nagnàl -ála -o: ~ psa, ~ koga k delu, ~ veliko živine na semenj, na vodo ga nažene; nagnán -a -o: ~i sneg *zameti*

nagnéčen -a -o: dvorana je ~a *nabito polna*

nagnêsti -gnêtem *gl.* gnesti, nagnetèn -ena -o: ~ testa za pet hlebcev, veliko ljudi se je nagnetlo v sobo

nagníti nágnem, nágni -íte! nágnil -íla -o, nágnjen -a -o, nágnjenje -a *s in* nágniti -nem *s stal. poud.*: ~ glavo, ~ sod,

~ koga k čemu *ali* na kaj, ~ se čez zid, dan se je nagnil; nágnjenost -i *ž*: ~ k bolezni

nagníti -gnîjem *začeti gniti*, nagnil -a -o; nagnít -a -o: ~o sadje, jabolko, nagnílost -i *ž* = nagnítost -i *ž*; nagnívati -am, nagnívanje -a *s*

°nagnòj -ôja *m negnoj*

nagnojíti -ím *gl.* gnojiti, nagnójil -íla -o

nagnúsen -sna -o, nagnúsnost -i *ž*, nagnúsiti -im, nagnúsnež -a *m*, nagnúsnica -e *ž*

nagóbčnik -a *m*, nagóbčniški -a -o: ~i jermenček

nagódba -e *ž zg.*: avstro-ogrska ~

nagodíti -ím, nagôdi -íte! nagódil -íla -o 1. *storiti, prizadeti*: ~ komu škodo, sitnost, 2. *zgoditi se*: nagodi se *zgodi se po naključju*, nagóda -e *ž naključje*, nagóden -dna -o *naključen, slučajen*, nagódoma *prisl. po naključju*

nagoljufáti -ám *gl.* goljufati: ~ koga, celo premoženje si je nagoljufal

nagomíliti -im *nakopičiti*, nagomíljen -a -o

nagòn -ôna *m*: hranilni, spolni, ploditveni ~, nagónski -a -o

nagoníti -gónim *gl.* goniti, nagónjen -a -o: ~ živine, ~ vode iz vodnjaka, živina se nagoni

nagósti -gódem *gl.* gosti: nagodel mu jo je, godec se je nagodel

nagostíti -ím *gl.* gostiti, nagóstil -íla -o: ko se kozel nagosti, grm pusti

nagovoríti -ím *gl.* govoriti, nagovóril -íla -o, nagovorjèn -ênа -o: ~ koga k čemu *ali* na kaj, govornik se je nagovoril, nagovorjênec -nca *m*, nagóvor -a *m*, nagóvoren -rna -o; nagovárjati -am, nagovárjanje -a *s*, nagovarjávec -vca *m*, nagovarjávka -e *ž*, nagovarjálen -lna -o *[-ln-]*

nagrábiti *in* nagrábiti -im *gl.* grabiti: ~ sena, ~ si denarja, nagrábek -bka *m*

nagradíti -ím, nagrádi -íte! nagrádil -íla -o, nagrajèn -ênа -o: ~ učenca z lepo knjigo; nagrajênec -nca *m*, nagráda -e *ž*: ~o razpisati, dobiti za kaj, razpisati ~o na koga *na njegovo glavo*, nagráden -dna -o: ~o tekmovanje; nagrájati -am, nagrájanje -a *s*

nagrbáničiti -im, nagrbánčen -a -o: ~ čelo, nagrbánčenost -i *ž*; nagŕbati -am = nagfbiti -im, nagfbljen -a -o

nagrébsti -grêbem *gl.* grebsti, nagrebèn -ênа -o: ~ prstí, nagrébati -am; nagreníti -grénem, nagrêni -íte! nagrênil -íla -o: nagrenil je velik kup

nagréti -grêjem, nagrévati -am: ~ napajalno vodo v grelniku *stroj*.

nagrísti -grízem, nagrízen -a -o: jabolko ~, miš je nagrizla vse polno papirja; nagríz -a *m*, nagrízek -zka *m*, nagrízen -zna -o; nagrízniti -nem, nagríznjen -a -o; nagrizováti -újem: polhi nagrizujejo sadje

nágrlin -a *m bot. nagelj*: divji, turški ~

nagrmáditi -im (°nagromaditi), nagrmáden -a -o: ~ si dela

nagrníti *in* nagŕniti -nem, nagŕnil -a -o *in* -íla -o, nagŕnjen -a -o: ~ si česa *na kup spraviti*, nagrnilo se je vse črno ljudi

nagróben -bna -o: ~i kamen, govor, nagróbnica -e *ž* 1. *nagrobna pesem*, 2. *cvetlica na grobu*, nagróbnik -a *m*, nagróbniški -a -o: ~i napisi

nagubáti -ám *in* nagúbati -am *gl.* gubati, nagúban -a -o *in* nagubán -a -o, nagúbanost -i *ž in* nagubánost -i *ž*; nagubáničiti -im, nagubánčen -a -o: ~ čelo, nagubánčenost -i *ž*

naguláti *in* nagúliti -im *gl.* guliti, nagúljen -a -o: *zn̄č.* ~ koso *nadrgniti, nabrusiti*, ~ koga *pretepsti*, ~ se česa *ali* kaj *naučiti se na pamet brez umevanja*, nagúljenost -i *ž*

nahájati -am *večkrat najti*: planike nahajamo po gorah, planike se nahajajo po gorah *jih nahajamo*; pošta °se nahaja pol ure od tod *je*, kje °se je nahajalo staroslovansko svetišče? *je stalo*, tu doli °se nahaja prekrasno polje *leži*; nahajališče -a *s najdišče, hranišče*: ~a rastlin, ~ rokopisa

nahítroma *prisl. hitro, na hitro, na hitrico*

nahladíti -ím se, nahládil -íla -o, nahlajèn -ênа -o

náhod -óda *m*: senski ~, ~ dobiti, imeti, nahóden -dna -o: ~ bolnik, nahódnost -i *ž*, nahódnica -e *ž bot. geranija*

nahodíti -hódim se *gl.* hoditi, nahójen -a -o *utrujen od hoje, naveličan, sit hoje*

nahódoma *prisl. nepričakovano*: ~ koga srečati

nahraníti *in* nahrániti -im *gl.* hraniti 1. ~ koga *nasititi*, 2. ~ kaj *privarčevati*, nahranítev -tve *ž*

nahrápiti -im *narediti hrapavo*, nahrápljen -a -o: ~ pilo

nahŕbten -tna -o, nahŕbtnik -a *m oprtnik*

nahruliti *in* nahrúliti -im *gl.* hruliti: ~ koga
Náhtigal *[-al]* -a *m*, Náhtigalov -a -o: ~e razprave
nahudíti -ím, nahúdi -íte! nahúdil -íla -o *in* nahúditi -im *s stal. poud.*: vedomec človeka raztrga ali mu drugače nahudi
nahújskati -am: ~ psa na koga, ~ ljudi, nahújskanost -i *ž*, nahújskanec -nca *m*
nahvaliti *in* nahváliti -im *gl.* hvaliti: nisem ga mogel ~
naíven -vna -o *prostosrčen, otročji, preprost*, naívnost -i *ž preproščina*, naívnež -a *m*, naívnica -e *ž*, naívka -e *ž*
naj *[naj / nàj]* ① *z* naj *delamo želelnik*: Vsi ~ si v róke sežejo! ~ bo! ~ bi bil delal! ~ ti pošljem prepis? Velel je, ~ gredo; *eliptično se lahko rabi brez glagola*: »Rekel je, da pojde od hiše.« »Kar ~«! — »Tožil bo.« »~!« ② *dopustni veznik*: ~ si še tako prizadeva, nikoli ne bo nič dosegel *čeprav*; pojdem, in *ali* pa ~ se na glavo postavi
naj- *dela presežnik iz primernika*: najlépši, najbóljši, najbólje, najvèč; *pritika se tudi prid. in prisl., ki se sicer ne stopnjujejo*: najpŕvi, najpŕvo, najpŕvič, najnapŕvo, nájprej, najzádnji, najzádnje, najzgórnji, najspódnji, najsprédnji, najkrájnji; *zaradi pomena je* naj- *pogosto poudarjen, vendar je to emfatični, ne slovnični poudarek, zato ga tukaj zaznamujemo le, kadar je prevzel vlogo besednega poudarka*
najáda -e *ž vodna nimfa, povodna vila*
najáviti -im → *naznaniti, napovedati*: ~ se → *napovedati se, zglasiti se, priglasiti se, oglasiti se*
najbòlj *ali* nájbolj *pres. prislova* zelo: ~ tepen, črn
najbólj(š)e *pres. prislova* dobro: kdo zna ~?
nájbrž *prisl. izraža verjetnost brez preseženosti*: ~ ga ni doma *vse kaže, da ga ni doma, menda, brž da ga ni doma*
najdálje, najdljè *ali* najdàlj *prisl.*; *gl. tudi* dalj, dalje, dlje
nájdba -e *ž gl.* najti
nájdenec -nca *m gl.* najti
najémati -am *in* -ljem, najémaj -te *in* najémlji -te! najémal -a -o, najémanje -a *s*: ~ delavce, posojila, najemávec -vca *m*, najemávka -e *ž*
najemáti najèmljem: najemal je za sto tisoč
najésti -jém *gl.* jesti: nekaj je najedlo jabolka, ~ se krompirja, najédati -am, najédanje -a *s*: rja najeda železo, ves dan ga že najeda *zbada*
najéti najámem *in* nájmem, najêmi, najmì *in* nájmi -íte! najél -a -o, najét -a -o: ~ delavce, stanovanje; na njivah imajo najete (delavke), najétnik -a *m*, najétje -a *s*: ~ posojila; najèm -éma *m*: v ~ dati, v ~ vzeti, v ~u imeti, najémen -mna -o: ~a pogodba, najemnína -e *ž* =, najémščina -e *ž*, najemnínski -a -o, najémnik -a *m* 1. *kdor vzame kaj v najem*, 2. *vojak*; najémnica -e *ž*, najémniški -a -o: ~a vojska; najemljív -a -o; najemodajávec -vca *m*, najemojemávec -vca *m*
najézdnik -a *m zool.*: črni ~, najézdnica -e *ž zool.*
naježíti -ím, najéži -íte! najéžil -íla -o, naježèn -ena -o *in* najéžiti -im *s stal. poud.*: bodice ~, ves se je naježil, obrvi so se mu naježile, naježênost -i *ž in* najéženost -i *ž*, naježevávka -e *ž* |*mišica*|
nájin -a -o *svoj. z. za 1. os. dv.*
nájlon -a *m* |*tkanina iz umetne snovi*|, nájlonski -a -o *iz najlona*, nájlonke -nk *ž mn.* |*nogavice*|
najmánj *ali* nájmanj *prisl., pres. od* malo: napisal je ~ *(koliko?)*; ~, kar lahko zahteva; ~ to moraš storiti *vsaj*; najmànjkrat *prisl.*, najmànjkraten -tna -o: ~a premoč
najmánj(š)e *prisl., pres. od* majhno: pisal je ~ *najdrobneje (kako?)*
nájpoprej *prisl. najprej*
nájposlej *prisl. nazadnje, najkasneje*
nájprej *in* nájpred *prisl.* = nájpoprej *in* nájpopred *prisl.* = nájprvo *prisl.*, najnapŕvo, najpŕvič, najpŕvi
nàjsi *vez. čeprav*: ~ je bil še tako močan, skale vendar ni mogel premakniti
nájti nájdem, nájdi -te! našèl -šlà -ó *in* -ò *in* nášel -šla -o (°nájdel -dla -o), nájden -a -o, nájdenje -a *s*: ~ milost v njegovih očeh, ~ priznanje, upoštevanje, poslušna ušesa, ~ se s prijateljem; v sobi je našel vse v redu, °~ smrt *umreti, pasti v boju*, °to je našlo odobrenje pri večini *to je večina potrdila*; nájdenec -nca *m*, nájdenček -čka *m*, nájdenka -e *ž*, najdenína -e *ž nagrada najditelju*, najdenîšnica -e *ž zavod za najdence*, najdítelj -a *m*, najdíteljica -e *ž*, najdljív -a -o, najdíšče -a *s*, nájdba -e *ž*

največ *in* nájveč *prisl., pres. od* veliko *ali* mnogo *(koliko?)*, največkrat *prisl.*, največkraten -tna -o
največ(j)e *prisl. pres. od* veliko *(kako?)*: ona piše ~ *z največjimi črkami*
najzádnji *in* nájzadnji -a -e, najzádnjič *prisl.*, najzádnje *prisl.*
nàk *ali* nàka *nikalni prisl.*: ~, tega pa ne! nàk(a), ni res
nakacáti -ám: celo stran je nakacal
nakáčiti -im: to ga je nakačil *razjezil*, ~ britev *nabrusiti*
nakadíti -ím, nakádi -íte! nakádil -íla -o, nakajèn -ênа -o, nakajênost -i *ž*
nakálati -am *nacepiti*, nakálan -a -o: ~ drv za ves teden
nakaníti -ánim, nakánjen -a -o: nakanil je odpotovati; ti hudirji so mi nakanili, da ne bom nikdar več prav zdrav, nakána -e *ž namen, zvijača*
nakápati -am *in* -l'em *nakopavati*, nakápanje -a *s*: gnoj ~, krompir za sproti ~
nakápati -am *in* -ljem *nakapljati*: pol škafa je nakapalo iz soda; nakapljáti -ám *gl.* kapljati: vosek se je nakapljal od sveče
nakapnína -e *ž* |*kapnik*|
nakàr *prisl.* → *potem, nato*
nakáza -e *ž* = nakázen -zni *ž pokveka, spaka*, nakázen -zna -o *pokvarjen, spačen, pokvečen*: ~a grdoba, ~o zmršene coprnice, nakáznik -a *m pokveka*, nakáznost -i *ž*
nakazáti *in* nakázati -kážem *gl.* kazati: ~ vsebino, ~ denar; ni povedal vsega, le nakazal je, ~ v izplačilo; nakáznica -e *ž*: poštna ~, nakazílo -a *s*, nakazílen -lna -o *[-ln-]*: ~i nalog; nakazováti -újem, nakazúj -te! nakazovàl -ála -o, nakazovánje -a *s*, nakazoválen -lna -o *[-ln-]*, nakazovávec -vca *m*, nakazovávka -e *ž*, nakaznína -e *ž pristojbina za nakazilo*
nakaziti -ím *pokvariti, nekoliko poškodovati*, nakázi -íte! nakázil -íla -o, nakažèn -ênа -o, nakažênec -nca *m pohabljenec*, nakažênost -i *ž*, nakazítev -tve *ž*
nakídati -am: ~ kup snega, nakidal se je snega, nakidalo se je snega
nakímati -am: malo je nakimal, govoril pa nič; nakimávati -am; nakimováti -újem, nakimúj -te! nakimovàl -ála -o; nakímniti -nem
nakipéti -ím *gl.* kipeti: ~ do vrha, nakípniti -nem: testo nakipne; nakípel -pla -o: ~a pljuča *emfizematična*, nakíplost -i *ž emfizem*, nakípek -pka *m* |*slaščica*|
nakísati -am: ~ repe, zelja; nakísniti -nem: vino je nakisnilo
nakísel *[-əɥ]* -sla -o *nekoliko kisel, kislat, kiselkast*
nakít -a *m*, nakíten -tna -o: ~a skrinjica; nakítiti -im, nakíten -a -o
nakládati -am, nakládanje -a *s*: ~ drva na voz, delo komu, nakladávec -vca *m* = nakladáč -a *m*, nakladálen -lna -o *[-ln-]*: ~a postaja, nakladálnica -e *[-ɥn-] ž*, nakladalíšče -a *s*, naklàd -áda *m tovor*, nakláda -e *ž*: ~ na davke, ~ knjige, časnika *število natisnjenih izvodov*, ~ pri panju, nakláden -dna -o: ~i list, nakladnína -e *ž* = nakladarína -e *ž pristojbina za nakladanje*
naklánjati -am, naklánjanje -a *s*: dan se naklanja k večeru, ~ komu svojo pomoč
nakláti -kóljem *gl.* klati: drva niso razklana, ampak samo naklana; ~ drv za ves teden, naklali so dosti živine, poleno se nakolje
naklatíti *in* naklátiti -im *gl.* klatiti, nakláten -a -o: ~ sadja, ~ se po svetu
naklejíti -ím, nakléji -íte! nakléjil -íla -o, naklejèn -ênа -o
naklèp -épa *m*, naklépati -am *snovati, delati naklepe*, naklépnik -a *m kdor naklepa*; naklepíčiti -i se *naključiti, primeriti se*
naklepáti -klépljem *gl.* klepati, naklepán -a -o: ~ koso, ~ koga *pretepsti*, ~ se fižola *močno se najesti*
naklepetáti -ám *in* -péčem *gl.* klepetati: koliko mi je naklepetala, preden se je naklepetala
nakléstiti -im *gl.* klestiti, nakléščen -a -o *in* naklésten -a -o: ~ vej, ~ koga
nakljúb *prisl. in predl. z daj. kljub, navkljub*: njemu ~, ~ prepovedi
nakljúčiti -im se *slučajno se zgoditi, primeriti se*: prilika se naključi, nakljúčje -a *s*: po ~u zvedeti, nakljúčen -čna -o *slučajen*
nakljuváti *in* nakljúvati -kljújem *in* -kljúvam *gl.* kljuvati: oreh ~
náklo -a *s nakovalo*, nákelski -a -o *[-kəls-]*: ~a noga; Náklo -ega *s kr. i.*, iz ~ega, nákelski -a -o *[-əl-]*, Nakláncі -ev *m mn.*
naklobasáti -ám *gl.* klobasati: vse mogoče je naklobasal, naklobasal se je

nakloníti -klónim, naklôni -íte! naklônil -íla -o: ~ sod, dan se je naklonil, ~ koga k čemu *pripraviti*, ~ komu kaj *dati*, *podariti*, ~ si koga *pridobiti si naklonjenost pri kom*; naklónjen -a -o: biti komu ~, ~ biti k bolezni *inklinirati*, naklòn -ôna *m nagnjenost*, *fiz. inklinacija*, *slov. modus*: pogojni ~, naklónica -e *ž fiz. inklinacijska igla*, naklonína -e *ž brežina*, naklónjenost -i *ž*, naklónski -a -o: ~i kot

naknáden -dna -o → *poznejši*, *dodaten*, *nadomesten*

nakóckati -am 1. *na kocke narezati*, 2. v igralnici se je nakockal

nakolénček -čka *m* = nakolénče -ta *s*, nakolénčič -a *m etnogr. dete*, *miljenček*

nakolének -nka *m čevljarska navoza*, *kneftra*

nakoličiti -im *kole zasaditi*: ~ fižol, trte; nakolíti -ím *in* -ólim, nakôli -íte! nakólil *in* -ôlil -íla -o, nakoljèn -ênа -o *in* nakóljen -a -o: ~ vinograd, nakóljenec -nca *m* |*fižol*, *grah*|, nákolski -a -o *[-us-]*: ~i fižol

nakopáti -kópljem *in* -kopám *gl.* kopati: ~ peska, to mu je nakopalo smrt, nakopal si je skrbi na glavo, ~ si bolezen, nakopávati -am, nakopávanje -a *s*

nakopíčiti -im (°nakupičiti), nakopíčen -a -o, nakopíčenost -i *ž*

nakopítiti -im 1. *deti na kopito*, 2. sneg se je nakopitil konjem, blato se nakopiti na podplate

nakosíti -ím, nakósil -íla -o, nakošèn -ênа -o: ~ detelje za živino, nakosil se je

nakósiti -im se, nakósil -a -o: ko se je nakosil, je šel ležat

nakováti -kújem *gl.* kovati, nakován -a -o: ~ žebljev, ~ čevlje z žeblji; nakoválo -a *s* = nakoválnik -a *[-un-] m*, nakoválce -a *[-lc-] s med. slušna koščica*

nakrájen -jna -o *kar je na kraju*

nakrásti -krádem *gl.* krasti, nakráden -a -o: ~ blaga

nakrȁt *prisl. na mah*, *kar*, *naenkrat*

nakŕčiti -im, nakŕčen -a -o: zemlje ~, ~ železo (s kovanjem); nakŕčen -čna -o: ~i stroj

nakrehníti -kréhnem, nakrêhni -íte! nakrêhnil -íla -o, nakréhnjen -a -o *in* nakrêhniti -nem *s stal. poud.*: ~ vejo

nakrémžiti -im, nakrémžen -a -o: ~ obraz

nakreníti nakrénem *gl.* kreniti: ~ vejo *upogniti*, *zviti*

nakresáti -krésem *gl.* kresati, nakresán -a -o: ~ ognja, ~ koga *pretepsti*, snega je nakresalo, nakresal se ga je *napil*

nakŕhniti -nem *nalomiti*, nakŕhnjen -a -o, nakŕhati -am, nakŕhan -a -o: koruze ~, nakrhljáti -ám: ~ jabolk, hrušk, repe

nakričáti -ím *gl.* kričati: ~ komu polna ušesa, nakričal se je

nakríšpati -am 1. usnje ~, 2. *natepsti*: ~ koga

nakrívíti -ím *malo ukriviti*, nakrívil -íla -o, nakrivljèn -ênа -o *in* nakrívljen -a -o

nakrížem *prisl. križem(a)*, *navzkriž*: ~ gledati, to mu ~ hodi, pri tej hiši je vse ~, leži vse ~

nakrížen -žna -o *križem stoječ ali ležeč*, *različen*: trije možje ~e dobe *neenake starosti*, ~i voli *neenaki*, nakrížje -a *s*

nakŕmiti -im, nakŕmljen -a -o: ~ živino, nakrmítev -tve *ž*

nakrušíti *in* nakrúšiti -im, nakrúšen -a -o: zid ~, veliko zidu ~

Náksos -a *m* |*grški otok*|, náksoški -a -o, Naksošàn -ána *m*

nakúhati -am *gl.* kuhati, nakúhan -a -o: ~ veliko mesa, fižol se nakuha

nakúp -a *m*: priložnosten ~, nakúpen -pna -o: ~i načrt, nakupíti *in* nakúpiti -im *gl.* kupiti, nakúpljen -a -o; nakupováti -újem *gl.* kupovati, nakupovánje -a *s*, nakupovávec -vca *m*, nakupovávka -e *ž*; nakupčeváti -újem se

nakuríti *in* nakúriti -im *gl.* kuriti: ~ koga *izpodbosti*, *naščuvati*, *nagnati*; nakúrjen -a -o: zelo je ~ *jezen*

nakvásiti -im, nakvášen -a -o *in* nakvasíti -ím, nakvásil -íla -o, nakvašèn -ênа -o: ~ repo, ~ komu kaj *naklepetati*; nakvaševáti -újem, nakvašúj -te! nakvaševàl -ála -o

nakvíšku *prisl. kvišku*

nalagáti -lážem, nalagán -a -o: ~ koga, toliko je nalagal, da še sam ni verjel, ~ se komu, nalagánec -nca *m*

nalágati -am, naláganje -a *s*: delo ~ komu, na voz ~, na ogenj ~, ~ denar na obresti, nalagávec -vca *m*, nalagávka -e *ž*

naláhko *prisl. na lahko*, naláhkoma *lahno*: ~ hoditi, ~ dihati, ~ govoriti, delo ~ jemlje

naláhno *prisl.*: ~ odriniti vrata

nalámljati -am *gl.* nalomiti

nalášč *in* nálašč *prisl.*, naláščen -čna -o: zaradi ~ega zavijanja
naléči -lézem, nalézi -te! nalégel -légla -o: kokoš je nalegla že veliko jajc; naležen -a -o: ~o gnezdo, ~o jajce *samo načeto, nezleženo*
nalepíti *in* nalépiti -im: ~ znamko na pismo, nalépljati -am, nalépka -e *ž etiketa*, nalépek -pka *m obliž*, nalépen -pna -o, nalépnica -e *ž*
nalésti -lézem *gl.* lesti, nalézen -a -o: ~ bolezen, ~ se bolezni, uši, grdih navad, nalezel se ga je, nalezljív -a -o, nalezljivost -i *ž*
naleščíti -ím *gl.* leščiti, naléščil -íla -o
naletéti -ím *gl.* leteti: na ovire ~, na znanca je naletel, slabo je naletel pri njem, kamenje se naleti iz pečevja, nalèt -éta *m*: ~ čebel, ~ vode, z ~om *tel.*; naletáti -létam se, nalétaj -ájte se! nalétal -ála -o, nalétan -a -o *in* nalétati -am se *s stal. poud.*: otroci so se naletali; nalétati -am, nalétanje -a *s*: sneg naleta, naletávati -am, naletávanje -a *s*: muhe naletavajo, nalétovati -ujem *in* naletováti -újem, nalétovanje -a *s in* naletovánje -a *s*: sneg naletuje
naležáti -ím se *gl.* ležati, naležán -a -o
naličje -a *s tančica, krinka, pročelje (hiše)*, naličnik -a *m del šlema, ki zakriva lice*, naličnica -e *ž krinka, maska*; naličiti -im *okrasiti, našminkati*, naličen -a -o, naličenost -i *ž*; nalíčen -čna -o, naličí -a *m oplesk*
nalíka -e *ž* = naličnost -i *ž analogija*, nalíčen -čna -o *analogen*, nalikováti -újem → *podoben biti*, °nalík *predl. z daj. kakor*
nalíšpati -am, nalíšpan -a -o
nalíti -líjem *gl.* liti, nalít -a -o: ~ vina v kupico, ~ komu kupico, ~ čistega vina *povedati resnico*, ~ se vina, nalítek -tka *m*, nalív -a *m*, nalívek -vka *m nastavek na lijaku*, nalívka -e *ž zalivka, vino za zalivanje*, nalíven -vna -o: ~o pero, nalívnik -a *m nalivna cev (pri kalupu)*; nalívati -am, nalíval -a -o *in* nalivála -o, nalívanje -a *s in* naliváje -a *s*, nalivávec -vca *m*, naliválo -a *s*, nalijálnik -a *[-ụn-] m* = naliják -a *m*
nálog -a *m*: plačilni ~, nalóga -e *ž*: domača, šolska ~
nalojíti -ím *z lojem namazati*, nalôji -íte! nalójil -íla -o, nalojèn -ena -o
nalomíti -lómim, nalômi -íte! nalômil -íla -o: palico ~, vej je nalomil; nalómljen -a -o: ~a veja, črta; nalòm -ôma *m*, nalómek -mka *m*, nalomnína -e *ž*; nalámljati -am, nalámljanje -a *s*
nalóščiti -im, naloščen -a -o: ~ posodo, naloščenost -i *ž*
nalovíti -ím, nalôvi -íte! nalóvil -íla -o, nalovljèn -ena -o
naložíti -im, nalôži -íte! nalóžil -íla -o, naložèn -ena -o: ~ voz, ladjo, ~ komu drva na voz, ~ komu dolžnost, ~ delo, ~ jih komu *pretepsti ga*, ~ denar v banko, preveč je naložil *iron. pijan je*; nalóžba -e *ž*, naložník -a *m*, naložnica -e *ž [oseba, priprava]*, naložnina -e *ž tovor*, naložênec -nca *m panj, ki je na drugega naložen*, naložnják -a *m*, nalóžek -žka *m*
nalupíti *in* nalúpiti -im *gl.* lupiti: ~ drevo, lub, krompirja, ~ se *naveličati se lupljenja*; nalúpljen -a -o: ~o drevo, ~ krompir
naluščíti *in* nalúščiti -im *gl.* luščiti: ~ strok, ~ graha; nalúščen -a -o: ~ strok, grah
namagnétiti -im, namagnéten -a -o
namàh *prisl. na màh, mahoma*
namahníti *in* namáhniti -nem *iztegniti roko za udarec gl.* mahniti; namaháti *in* namáhati -am *pretepsti gl.* mahati
namákati -am, namákanje -a *s*: dež namaka zemljo, ~ grah v vodi, ~ obroče, perilo, ~ kruh v vinu; šiba se ti namaka; namakálen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave
namakníti -máknem *primakniti, dodati*, namaknì -íte! namaknìl -íla -o, namáknjen -a -o *in* namákniti -nem *s stal. poud.*: ~ komu pri plači >*[-mak- / -mək-]*
namastíti -ím *z mastjo namazati, zamazati*, namásti -íte! namástil -íla -o, namaščen -ena -o: ~ si obleko
namazáti *in* namázati -mážem *gl.* mazati: čevlje, voz, kolo, stroj ~, ~ maslo na kruh, ~ koga *nalagáti, pretepsti*; namázan -a -o: ~ človek, jezik, namàz -áza *m*: oljni ~
náme *gl.* na I ①
naméčati -am: veliko sadja ~
naméček -čka *m navržek, dodatek*: za ~ dati *navreči*
nameníti *in* naméniti -im *gl.* meniti 1. ~ komu kaj, namenjeno mu je bilo *usojeno*, namenil mu je hčer za ženo, 2. ~ se

kam, namenil sem se doma ostati, ~ se na Gorenjsko, namenjen je v mesto, namenjen je bil za dom; naménjenec -nca *m kdor je komu namenjen*, namenílen -lna -o *[-ln-] slov. finalen*: ~i stavek; namenílnik -a *[-un-] m slov. supin*; namèn -éna *m*: dober ~ imeti, dati kaj v dober ~, naj bo v dober ~, z dobrim ~om kaj narediti, doseči svoj ~, namének -nka *m kar je komu namenjeno*, naménoma *prisl.*; naménski -a -o: ~i krediti, naménba -e *ž*, naménben -bna -o: ~a postaja

naméra -e *ž* 1. *namen, nakana*, 2. *naključje, slučaj*, namérica -e *ž*: po ~i *slučajno*, namérnost -i *ž*, naméren -rna -o: ~o dejanje, ~i odvisnik *slov.*; namerávati -am *namen imeti*, namerávanje -a *s*, namérjati -am

namériti -im 1. ~ deset vatlov platna, 2. ~ puško na koga, 3. ~ se na koga, na kaj *naleteti*, 4. nameri se *zgodi se*

namesíti *in* namésiti -im *gl.* mesiti: moka se zelo namesi, sem se že namesila

namésti -métem *gl.* mésti, naméten -a -o: ~ veliko surovega masla

namêsti -mêtem *gl.* mêsti, nametèn -ena -o: ~ veliko smeti, namelo je velike kupe snega, ~ se

namestíti -ím, namésti -íte! naméstil -íla -o, nameščèn -ena -o *in* naméstiti -im *s stal. poud.*: ~ pohištvo, slike, ~ uradnika, učitelja, ~ na šolo, v urad, v trgovino, k stroju; namestítev -tve *ž*, namestítven -a -o *[-tvən-]*: ~i odlok, rok; naméščenec -nca *m*, naméščenka -e *ž*, naméščenski -a -o

naméstnik -a *m*, naméstnica -e *ž*, naméstniški -a -o, naméstništvo -a *s*

namésto *predl. z rod.* (°namestu): plačati ~ brata, ~ predsednika

naméščati -am, naméščanje -a *s*, nameščevávec -vca *m*, nameščevávka -e *ž*, nameščevávski -a -o, nameščeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a politika

nametáti -méčem *gl.* metati, nametán -a -o: ~ kamenja v jamo, ~ jih komu po grbi, namèt -éta *m*

naméti -mánem *gl.* meti: prosa ~, barv ~

namežíkniti -nem, namežíkati -am, namežikávati -am, namežikováti -újem, namežikòval -ála -o *>[-məž-]*

namíg -a *m*, namígljaj -a *m*, namígniti -nem: ~ s prstom, z besedo, ~ komu, naj prosi za službo; namigávati -am, namigávanje -a *s*, namigováti -újem, namigòval -ála -o, namigovánje -a *s*; namigljív -a -o: ~ človek, ~e besede

namíliti -im *z milom namazati*, namíljen -a -o: ~ si roke

namísliti -im *izmisliti*; namíšljen -a -o: ~a bolezen, ~i bolnik, namíšljenost -i *ž*

namízen -zna -o: ~i prt, ~i tenis, ~o vino; namízje -a *s namizna posoda*; namiznoténiški -a -o: ~i turnir

namlatíti *in* namlátiti -im *gl.* mlatiti, namláčen -a -o: ~ deset mernikov pšenice, ~ koga

namléti -méljem *gl.* mleti: veliko moke ~, pšenica se je dobro namlela

namnožíti -ím, namnôži -íte! namnóžil -íla -o: ~ premoženje, ljudi se je namnožilo, namnožítev -tve *ž*

namočíti -móčim *gl.* močiti, namóčen -a -o: ~ pero v črnilo, perilo ~, fižol ~, dež je zemljo namočil, namóčenost -i *ž*

namodréti -ím, namodrèl -éla -o: grozdje je lahno namodrelo; namodríti -ím *z modro barvo prevleči*, namódril -íla -o

namólsti *in* namlésti namólzem, namólzen -a -o (°namolžen): ~ polno golido mleka *>[-oų-]*

namótati -am *in* namotáti -ám *gl.* motati, namótan -a -o *in* namotán -a -o: ~ veliko preje, namotávati -am; namòt -óta *m*: papirni ~, namótek -tka *m*: ~ preje

namráziti -ím se *in* namráziti -im se *gl.* mraziti: pošteno sem se namrazil

namŕdati -am: ~ obraz, ~ se, namŕdniti -nem se: ~ se komu, ~ se nad čim, namrdováti -újem se, namrdòval -ála -o, namrdovánje -a *s*

námreč *prisl. poudarja in utemeljuje posamezne člene v stavku*: prišel je ~ oče, ne mati; pisal je ~ materi, ne očetu; nekaj mu manjka, ~ pridnost; doma je ~ tam, ne tukaj; dela ~ drugače, kakor govori; ločimo dvojo stavčno zvezo, ~ prireden in podredno; predava dvakrat na teden, ~ v torek in četrtek; prišel je s posebnim namenom, ~, da bi nas speljal; prišel je ~ s posebnim namenom, da bi nas speljal; prišel je s posebnim namenom, da bi nas ~ speljal; *vejico postavljamo pred* namreč, *kadar je v apoziciji ali čutimo okrajšan stavek*; *kadar poudarja glagol*

v priredni zvezi, prevzema vlogo vzročnega veznika, terja pa posebno besedno stavo, ker je vse le okrajšan izraz: poklical sem očeta, matere ~ ni bilo doma; nikjer ni bil varen, metalo ga je ~ božje

namrgóditi -im, namrgóden -a -o: ~ obraz, usta, ~ se

namŕščiti -im, namŕščen -a -o: ~ obrvi, ~ se, namŕščenost -i *ž*, namŕščenec -nca *m*, namŕščenka -e *ž*

namŕšiti -im, namŕšen -a -o: lase ~

namrvíti -ím, namŕvi -íte! namŕvil -íla -o, namrvljèn -ena -o *in* namŕviti -im *s stal. poud.*, namrvítev -tve *ž*

namŕzniti -nem *nekoliko zmrzniti*; namŕzel -zla -o = namŕznjen -a -o: ~o sadje; namrzováti -újem, namrzovàl -ála -o, namrzovánje -a *s*

namulíti *in* namúliti -im *gl.* muliti, namúljen -a -o: ~ se trave

namúzati -am se, namúzniti -nem se, namúznjen -a -o, namúzek -zka *m*

nanágloma *prisl. na naglo* = nanágloma *prisl.*: kar ~ ga je pobralo

nanášati -am, nanášanje -a *s* 1. nalivi nanašajo prst na cesto, reka nanaša prod, vse mere nanaša na papir, ~ barvo na platno; 2. ~ se na kaj *biti v zvezi s čim*; nanašálnik -a *[-un-] m tisk.*

Nancy *[nansí]* -ja *m* |*franc. mesto*|, nancyjski -a -o

Nánde -ta *m*, Nándetov -a -o, Nándek -dka *m*, Nándkov -a -o

nanêsti -nêsem *gl.* nesti, nanesèn -ena -o (°nanešen) 1. veter nanese prahu v sobo, voda nanese blata na travnik, 2. beseda nanese na kaj, pogovor včasih tako nanese, prilika nanese; fant prenočuje, kjer nanese

nanízati -am *v vrsto nabrati*: ~ bisere na nit, ~ stavke

nánj, nánjo, nánje, nánju *gl.* na I ①

Nánking -a *m* |*kit. mesto*|, nánkinški -a -o: ~o predmestje; nánking -a *m* |*blago*|, nánkingast -a -o: ~a suknja *iz nankinga*

Nános -a *m* |*gora*|, nánoški -a -o

nanosíti -nósim *gl.* nositi, nanóšen -a -o: ~ vode v čeber, ~ se *naveličati se nošnje*, nanóšenost -i *ž*, nanòs -ôsa *m kar voda nanese*, nanóšica -e *ž dež, ki ga veter nanaša od strani*

nanôsnik -a *m ščipalnik*, nanósniški -a -o

nanóvo *prisl. na novo*

Nánsen -a *m*, Nánsenov -a -o: ~ potni list

Nantes *[nánt]* -a *m* |*franc. mesto*|, nanteski *[nántski]* -a -o: ~i edikt

°**naobráziti** -im *izobraziti*, °naobrážen -a -o *izobražen*, °naobráženost -i *ž izobraženost*, °naobrázba -e *ž izobrazba*

naóčarka -e *ž* |*kača*|

naóčniki -ov *m mn.*: snežni, varovalni ~, naóčniški -a -o, naóčnice -ic *ž mn. plašnice (pri konju)*

naógelnik -a *[-əun-] m* |*priprava*|

naóknica -e *ž*, *nav. mn.* naóknice -ic: lesene, poklopne ~e, naókniški -a -o, naókenski -a -o *[-kən-]*: ~e rože

naokóli *prisl.*: vse ~, povsod ~, ~ in ~, tod ~ je bilo včasih polje

naokróg *prisl.*: vse ~, povsod ~, tod ~

naóljiti -im: ~ stroj

naostríti -ím *gl.* ostriti, naóstril -íla -o, naostrèn -ena -o, naostrênost -i *ž*

nápa -e *ž nastrešje, streha nad odprtim ognjiščem*

nápa -e *ž*: ~ usnje

napàd -áda *m*: sovražni ~, božjastni ~, ~ bolezni, napáden -dna -o: ~o orožje, napádnik -a *m*, napadljív -a -o, napadljívost -i *ž*

napádati -am, napádanje -a *s*: ~ sovražnike, bolezen me napada, napadávec -vca *m*, napadávka -e *ž*, napadávski -a -o, napadálen -lna -o *[-ln-]*, napadálnost -i *[-ln-] ž*: ~ mladih kritikov

napájati -am, napájanje -a *s*: ~ živino, z vinom ~ koga, napajávec -vca *m*, napajávka -e *ž*, napajálen -lna -o *[-ln-]*: ~a cev, ~a črpavka, napajáč -a *m*, napajališče -a *s*

nápak *prisl. ne prav, napačno*, napáka -e *ž*: ~e delati, biti brez ~e, na njem ni nobene ~e, ~ v lesu, v blagu, ~ v sklepanju, lepotna ~, konstrukcijska ~, tovarniška ~, nápačen -čna -o *in* napáčen -čna -o, nápačnost -i *ž in* napáčnost -i *ž*: ~ mnenja

napást -i *ž napad, skušnjava, neprijetnost, nesreča*, napásten -tna -o, napástnik -a *m napadavec, skušnjavec*

nápast -i *ž poredност, nerodnost*, nápasten -tna -o: ~ človek

napásti -pádem, napádel -dla -o *in* napàl -ála -o: ~ koga s čim, dosti snega je napadlo

napásti -pásem, napásen -a -o (°napašen -a -o): pastir napase živino, napásenost -i *ž*, napásenec -nca *m*

napêči -em *gl.* peči, napečèn -êna -o: ~ kruha, ~ jabolko

napeljáti -péljem *in* -ám *gl.* peljati: ~ kamenja na cesto, vodo na mlin, elektriko v vas, ~ besedo, pogovor na kaj, ~ koga k čemu; napeljàn -a -o: vse ima dobro ~o, napeljáva -e *ž*: električna ~, napeljávati -am, napeljávanje -a *s*, napeljeváti -újem, napeljevàl -ála -o, napeljevánje -a *s*, napeljevávec -vca *m*, napeljevávka -e *ž*, napeljeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a dela

napénjati -am, napénjanje -a *s*: ~ lok, ~ vrvi, ~ vse moči, veter napenja jadra, jed napenja, napenja me, napenjálen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave *teh.*, napenjálnik -a *[-ųn-] m*: jermenski ~, napenjávka -e *ž teh.* |*žica, palica*|, napenjáč -a *m*: ~ za čevlje, za jermene

napériti -im, napérjen -a -o 1. *nasaditi, da štrli kakor perje*: puran se naperi, ~ zajca s slanino, ~ grablje *nasaditi jim zobe*, ~ kolo *vstaviti špice*, ~ nit *vdeti*, ~ sulico *nasaditi ji ostrino*; 2. *nameriti*: ~ kaj proti komu, ~ očitek, tožbo; napérjenost -i *ž*: ~ misli, volje *fil.*; napérjati -am; napéra -e *ž špica na kolesu, rebro dežnika*, napérek -rka *m*, *nav. mn.* napérki -ov *zobje na grabljah, na brani*

napéti napnèm, napnì -íte! napél -a -o: lok, vrv, struno ~, zemljevid na platno ~, ~ oči, petelina na puški ~, žago ~, veter napne jadra, vse moči ~, šobo ~, napelo ga je, vrata so se od vlage napela, žile se napno; napét -a -o: ~ trebuh, ~ položaj, ~ kot boben, ~a cesta *strma*, ~i beton, ~o poslušati, gledati, ~o se držati, napétje -a *s*; napenljív -a -o, napetína -e *ž napet kraj, klanec*

napétnik -a *m*, *nav. mn.* napétniki -ov *m pêta pri čevljih, zlasti nabitki*

napetoličen -čna -o *napetih lic, pateličen*, napetoličnost -i *ž*

napétost -i *ž*: ~ trebuha, ~ ceste, v občevanju kaže do nas, proti nam neko ~; *fiz.* električna, lastna, fazna, medfazna, magnetna, imenska ~, visoka, nizka ~; napétosten -stna -o: ~o stanje

napèv -éva *m melodija*, napéven -vna -o

napháti -phám *in* -pšèm *gl.* phati 1. ~ ječmenove kaše, 2. ~ vrečo *natrcati*, ~ se močnika *ali* z močnikom

napíčiti -im: ~ kos mesa na vilice, ~ koga z vprašanjem

napíhati -píham *in* -píšem *gl.* pihati, napíhan -a -o: veter je prahu napihal v sobo, napihávati -am, napihávanje -a *s*

napíhniti -nem; napíhnjen -a -o: ~ trebuh, ~a pljuča, napíhnjenec -nca *m*, napíhnjenka -e *ž*, napihnjenost -i *ž*, napíh -a *m med. emfizem*

napihováti -újem: ~ se s čim, zaradi česa, napihovàl -ála -o, napihovánje -a *s*, napihovávec -vca *m*, napihovávka -e *ž*, napihoválen -lna -o *[-ln-]*

napiliti -im: ~ okenske križe, ~ veliko opilkov, ~ se *naučiti se brez misli*; napíljen -a -o: ~ list *bot.*, napílek -lka *[-lk-] m*: železni ~i

napírati -am se *prizadevati se, truditi se*, napíranje -a *s*

napisáti *in* napísati -šem *gl.* pisati: ~ komu pismo za koga, napís -a *m*, napísen -sna -o, napísnik -a *m*; napisováti -újem, napisovàl -ála -o, napisovánje -a *s*, napisovávec -vca *m*

napíti -píjem *gl.* piti: ~ komu na zdravje, ~ se vode, vina, pijanec se napije, goba se napije; napítek -tka *m*, napíten -tna -o: ~a pesem, napítnica -e *ž*, napitnína -e *ž*, napitninski -a -o; napívati -am, napívanje -a *s*, napíjati -am, napíjanje -a *s*

naplačílo -a *s plačilo naprej, na račun, ara*

naplahtáti -ám *potegniti koga (za nos), nalagáti, natvesti komu kaj*, naplahtàj -ájte! naplahtàl -ála -o

napláten -tna -o *nesomeren, na eno plat večji*: ~a streha, ~ kozolec, ~ obraz, naplátnost -i *ž*

napláti -póljem *gl.* plati: vode je naplalo v čoln

naplavíti -ím, naplávi -íte! naplávil -íla -o, naplavljèn -éna -o *in* napláviti -im *s stal. poud.*: voda je naplavila veliko zemlje; napláven -vna -o *aluvialen*: ~a zemlja, naplavína -e *ž* = naplàv -áva *m*, naplavítev -tve *ž*; naplávljati -am, naplávljanje -a *s*

naplazíti *in* napláziti -im *gl.* plaziti: ~ koga *za nos potegniti*

naplẹčnik -a *m* |*obleka*|

naplêsti -plêtem *gl.* plesti: ~ nogavic, ~ ženitev, ~ komu kaj *spletkariti zoper koga, zagosti jo*, ~ koga *pretepsti*, naplèt -éta *m*, naplétati -am, . aplétanje

-a *s*: ~ koga z bičem, ~ koga s prošnjami, ~ koga za kaj *nadlegovati*

napléti -plévem: koš plevela ~, ~ se pri pletvi *naveličati se*

naplodíti -ím *gl.* plodíti, naplódil -íla -o: mrčes se hitro naplodi

naploskáti -ám, naploskàj -ájte! naploskàl -ála -o, naploskán -a -o: ~ žeblje *napraviti jim glavice ploske*

naplôskati -am se: ljudje se kar niso mogli ~, ~ otroka *nabiti*

napóčiti -im 1. *malo počiti*, 2. dan je napočil, zor se napoči; napóčen -a -o *in* napókel -kla -o: ~ lonec

napodíti -ím, napôdi -íte! napódil -íla -o, napodèn -ena -o: ~ kure z dvorišča, otroci so se napodili, napodênec -nca *m*

napogníti -pógnem, napôgni -íte! napôgnil -íla -o, napógnjen -a -o

napojíti -ím, napôji -íte! napójil -íla -o, napojèn -ena -o: ~ živino, ~ koga z vinom; napòj -ôja *m*, napojíšče -a *s*, napójen -jna -o *napajalen*

napókati -am se *močno se najesti*: ~ se štrukljev

napókniti -nem *počiti*, napókati -am *na več krajih počiti*: lonec napoka, napòk -óka *m rahla razpoka*

napól *[-ọ́ụ] na pol*

Napóleon -a *m os. i.*, Napóleonov -a -o: ~e zmage, napóleonski -a -o *in* napoleónski -a -o: ~a podjetnost; napoleondór -a *m* |*zlatnik*|

Nápoli -ja *m Neapelj*, Napolitánec -nca *m*

napolitánka -e *ž* |*pecivo*|

napolníti *in* napólniti -im *gl.* polniti, napólnjen -a -o, napolnitev -tve *ž*, napolnjeváti -újem, napolnjeval -ála -o, napolnjevánje -a *s*, napolnjeválen -lna -o *[-ln-]*, napolnjevávec -vca *m* >*[-poụn-]*

napòn -ôna *m*: ~ moči, mišični ~, površinski ~, napónski -a -o

napòr -ôra *m*: duševni, telesni ~, napóren -rna -o: ~o delo, napórnost -i *ž*

napósled *prisl. nazadnje*

napósodo *prisl.*: ~ dati *posoditi*, ~ vzeti *izposoditi si*

napošév *prisl.*, napoševen -vna -o, napoševnost -i *ž*, napoševnica -e *ž faseta*

napóta -e *ž in* nápota -e *ž*: ~o delati komu, v ~o biti, napótje -a *s napota*, napóten -tna -o *ki je napoti*, napótljaj -a *m napota*, napotljív -a -o; napótnik -a *m* = napótnež -a *m*; napótovati -ujem *in* napotováti -újem *biti komu napoti, ovirati koga*, napótje -a *s napota*

napóti *prisl.*: ~ mi je bil, zato sem ga brcnil proč; *vendar*: na poti je bil, zato ga ni bilo doma

napotíti napótim, napóti -íte! napótil -íla -o, napóten -a -o *in* napótiti -im *s stal. poud.*: ~ bolnika v bolnišnico, to me je napotilo, da sem *to mi je pokazalo pot, me pripravilo do tega, da sem*, ~ se k zdravniku; napótek -tka *m* = napotílo -a *s navodilo, instrukcija*

napótnica -e *ž*: ~ za bolnišnico *ali* ~ v bolnišnico, k specialistu

napovédati -povém, napovéj -te! napovédal -a -o, napovédan -a -o: ~ vreme, potres, ~ komu vojno, konkurz ~, šah ~, to mu jih je napovedal, za nedeljo se je napovedal; napovédanec -nca *m*, napovédanka -e *ž*, napovédanost -i *ž*; napóved -i *ž*: vremenska, časovna, zdravniška, vojna, carinska, davčna ~, dolgoročna ~, ~ (telefonskega) pogovora; napóveden -dna -o: ~i stavek; napovednik -a *m*, napovednica -e *ž* |*oseba*|, napóvednica -e *ž* |*sporočilo*|

napovedováti -újem, napovedovàl -ála -o, napovedovánje -a *s*: zima se napoveduje, napovedovávec -vca *m*: radijski ~, ~ vremena, napovedovávka -e *ž*, napovedoválnica -e *[-ln-] ž prostor v radiu, kjer napovedujejo spored*, napovedoválen -lna -o *[-ln-]*, napovedovávski -a -o: ~a služba v radiu

°napràm *predl. do, proti, nasproti*

naprašáti *in* naprášati -am se *naveličati se spraševanja*

naprašíti -ím, napráši -íte! naprášil -íla -o, naprašèn -ena -o: ~ si kožo s praškom, naprašênost -i *ž*

napráti -pêrem *gl.* prati, naprán -a -o: ~ poln škaf perila, dež me je napral; napírati -am, napíranje -a *s*

napráti -pórjem *načeti, natrgati gl.* prati: ~ šiv, platno

napráva -e *ž* 1. *delo*: odločili so se za ~o vodovoda, 2. *izdelek, aparat*: vodovodna, alarmna ~

naprávíti -im 1. ~ obleko, pot, neumnost, pojedino, izpit ~, ~ kozla za vrtnarja, ~ si denarja; dobrega delavca je napravil iz njega, iz sukna si ~ obleko; 2. ~ koga *obleči ga*, 3. ~ se kam, ~ se na pot, mrtvega ali mrtev se ~;

~sporazum→ *skleniti, doseči sporazum, sporazumeti se*; naprávljati -am, naprávljal -a -o *in* -ála -o, naprávljanje -a *s in* napravljánje -a *s*, napravljálnica -e *[-un-] ž oblačilnica*

napréči -prežem, naprézi -íte *in* -te! naprégel -gla -o, napréžen -a -o: ~ konja, voz, ~ sparoma

naprédek -dka *m*: ~ v šoli, pri učenju, pri delu; napréden -dna -o, naprédnost -i *ž*, naprednják -a *m*, naprednjákinja -e *ž*, naprednjáštvo -a *s*

naprédovati -ujem, naprédoval -a -o, naprédovanje -a *s in* napredováti -újem, napredovàl -ála -o, napredovánje -a *s*: ~ v znanju, v službi

napréga ti -am, napréganje -a *s*, napréga -e *ž |dejanje in stvar|*, napréžen -žna -o: ~i konj, naprézati -am, naprézanje -a *s*: ~ vso moč, ~ se

napréj *prisl.* 1. *krajevno*: iti ~, ni vedel ne ~ ne nazaj, moramo s časom ~, komu ~ pomagati, ta si je ~ pomagal, ~ spraviti *splaviti*, 2. *časovno*: ~ povedati, ~ bo drugače *v prihodnje*, 3. *načinovno*: moliti, brati, hoditi ~; ura °gre ~ *prehiteva*, ~ in ~ *kar naprej*; napréjšnji -a -e: ~a odpoved, ~e plačilo

naprêsti naprêdem *in* naprésti naprédem *gl.* presti, napredèn -êna -o *in* napréden -a -o: ~ jo komu

napródaj *prisl. na prodaj*: ~ dati, ~ imeti, to ni ~, blago za ~

naprosíti -prósim *gl.* prositi, naprošen -a -o: ~ koga za pomoč, ~ lesa za novo hišo; °naprôšati -am *prositi*: °naproša se *prosi se, prosimo*

napróti *prisl.*: mu je šel ~, da bi ga srečal, sprejel *vedé, z namenom*; *ločimo od* nasproti *z nevtralnim ali s sovražnim namenom*

napŕsen -sna -o: ~a igla, napŕsnik -a *m kar se nosi na prsih*

napŕstec -tca *m* = napŕstnik -a *m bot.*

napŕstnik -a *m*: ~ se rabi pri šivanju ali se natakne na obvezan prst, da se obveza ne umaže

napŕtiti -im *naložiti*, napŕten -a -o: neprijetno delo mi je naprtil, kar si kdo naprti, nosi do smrti; napŕtati -am *naprtiti, oprtati*: ~ si koš, naprtováti -újem, naprtovàl -ála -o

napŕvo *prisl. najprej*

napúh -a *m*, napúhniti -nem, napúhnjen -a -o *ošaben*, napúhnjenec -nca *m*, napúhnjenka -e *ž*, napúhnjenost -i *ž*; napúhel -hla -o: ~o lice, napúhlost -i *ž*: ~ obraza, napuhlína -e *ž*: ~ na telesu; napuhováti -újem (se)

napúliti *in* napúliti -im *gl.* puliti, napúljen -a -o: ~ cel šop kocin, ~ repe za zajce, napulítev -tve *ž*, napúlek -lka *[-lk-] m kar kdo napuli*

napustíti -ím *popustiti gl.* pustiti: ~ krilo, ~ verigo za en člen; napúščati -am, napúščanje -a *s*

napúšč -a *m del strehe, ki moli prek zidu, in prostor pod njo*, napúšček -čka *m*

napúznica -e *ž |konjska bolezen|*

narahljáti -ám *gl.* rahljati: ~ prst, ~ veliko sena; narahlján -a -o: ~a zemlja, ~a trava

naráhlo *prisl. na rahlo* = naráhloma *prisl.*: ~ prijeti, govoriti, hoditi

narámen -mna -o: ~ koš, narámnica -e *ž*, *nav. mn.* narámnice -ic, narámnik -a *m torba za na ramo, nahrbtnik*, narámka -e *ž epoleta*

narásti -rás(t)em *gl.* rasti: voda je narasla, cene so narasle, narasla voda, naráslost -i *ž*: ~ vode, narástek -tka *m*: rižev ~; naráščati -am, naráščanje -a *s*

naraščáj -a *m*, naraščájski -a -o, naraščájnik -a *m*, naraščájnica -e *ž*, naraščájniški -a -o: ~e vaje

naráva -e *ž*: lepota ~e, ~ stvari to zahteva, vesoljna, človeška ~, snovanje ~e, vsako bitje ima svojo ~o, živeti, risati po ~i, živeti, delati proti ~i, po ~i otožen, krotiti ~o, delati silo ~i, to mu je v ~i, plačevati v ~i, naráven -vna -o: ~a barva, ~o zdravljenje; naravoslóvje -a *s*, naravoslóvec -vca *m*, naravoslóven -vna -o, naravoslóvski -a -o; naravopísje -a *s*, naravopísen -sna -o, naravopísec -sca *m*

naravnáti -ám *gl.* ravnati, naravnán -a -o: ~ izvinjen členek, ~ uro, ~ top, fotografski aparat, ~ koga na pravo pot, ~ se kam *napraviti se*; naravnálen -lna -o *[-ln-]*: ~i vijak, naravnálo -a *s*, naravnáč -a *m |gumb pri radiu|*, naravnáva -e *ž*: ~ očesa; naravnávati -am, naravnávanje -a *s*, naravnaválen -lna -o *[-ln-]*, naravnavávec -vca *m*

narávnost *prisl.*: iti ~, kar ~ povedati *brez ovinkov*; ~ norel je → *kar*

nárazen *in* narázen *prisl. vsaksebi*: daleč ~, hiše so daleč ~, vasi sta tri ure ~, ~ iti, ~ dejati kaj, ~ pisati

Narcís -a *m os. i. gr. mit.*, narcisizem -zma *m in* narcízem -zma *m zagledanost vase*; narcís -a *m in* narcísa -e *ž*, narcísen -sna -o: ~a polja pod Golico; narcísovec -vca *m*; *gl. tudi* Narkisos

nárda -e *ž* 1. *bot.*, 2. *dišeče mazilo*, nárden -dna -o *in* nárdov -a -o: ~o olje

narebríčiti -im: pošev, ravno ~

naréčje -a *s dialekt*: govoriti v ~u, naréčen -čna -o: ~ izgovor, ~e oblike, naréčnost -i *ž*: ~ izgovora

náred *in* naréd *prisl. pripravljen*: ladje so za boj ~, ali ste ~? naréden -dna -o: ~ biti k čemu *pripravljen*, nož ni ~ *pripraven*, narédnost -i *ž*

narédba -e *ž*, *rod. mn.* narédb 1. *ureditev*, *naprava*: poslopje ima dobro ~o, ~e pri vodnjaku, 2. *odlok*, *odločba*, narédben -a -o *[-bən-]*

narediti -ím, narédi *in* narêdi -íte! narédil -íla -o: vozel, šotor ~, konec ~, škodo ~ komu, ~ koga za kaj, ~ kaj iz koga *ali* česa, ~ komu *ureči ga*, mehurček se naredi, bolnega *ali* bolan se ~; narejèn -êna -o: ~a obleka; narejênost -i *ž*, narejênec -nca *m*, narájati -am, narájanje -a *s*

narédkoma *prisl.*: ~ sejati, ~ nas obiskuje

narédnik -a *m*, narédniški -a -o

narékati -am: ~ za umrlim *tožiti za njim*, *objokovati ga*, narékavica -e *ž najeta ženska*, *ki toži za umrlim*, nárek -éka *m tožba za umrlim*

narekováti -újem, narekovàl -ála -o, narekovánje -a *s*: ~ komu pismo, narekovávec -vca *m*, narekovávka -e *ž*, narèk -éka *m diktat*, narékoma *prisl.*: pisati ~; narekováj -a *m*: beseda je v ~ih, med ~i kaj povedati

narézati -žem: ~ mesa, ~ klop, ~ jih komu z jermenom; narézan -a -o: ~ list *bot.*, narèz -éza *m*, naréza -e *ž*, narézek -zka *m*, narezováti -újem, narezovàl -ála -o, narezovánje -a *s*, narezovávec -vca *m*; narezljáti -ám *gl.* rezljati, narezljávati -am, narezljávanje -a *s*

naríbati -am, naríban -a -o: ~ zelja

naríniti -nem: ~ komu kaj, druga čez drugo narinjene kamnine, narívati -am, narív -a *m geol.*

narísati -ríšem, naris -a *m*, narísek -ska *m*

Narkísos -ísa *m Narcis*, Narkísov -a -o

narkótikum -a *m omamilo*, *mn.* narkótika -tik *s in* narkótiki -kov *m*, narkótičen -čna -o *omamljiv*, *omamen*; narkotizírati -am, narkotizíranec -nca *m*, narkotizêr -ja *m*, narkotizêrka -e *ž*; narkóza -e *ž omama*: inhalacijska ~, smrt v ~i; narkózen -zna -o: ~a ohromelost; narkotízem -zma *m sla po mamilih*, *omami*, narkomán -a *m kdor se vdaja omamljanju*, narkománka -e *ž*

naróbe *prisl.*: ~ delati, ~ govoriti, vse gre ~, ~ svet, blago ~, naróben -bna -o: ~a stran (blaga), naróbnost -i *ž*, naróbnež -a *m* = narobè -éta *m*

naróčaj -a *m*, naróčje -a *s*: v ~ vzeti, v ~ju imeti, nositi, ~ drv, naróčen -čna -o: ~ psiček

naročíti -ím, narôči -íte! naróčil -íla -o, naročèn -êna -o: ~ komu kaj, ~ voz, knjigo, ~ se na kaj, ~ si kaj; priti ko naročen; naročílo -a *s*, naročílen -lna -o *[-ln-]*, naročílnica -e *[-un-] ž*; naročník -a *m*, naročnica -e *ž*, naročniški -a -o, naročnína -e *ž*, naročítev -tve *ž*, naróčba -e *ž*: vnaprejšnja ~ *prenumeracija*, naróčben -a -o *[-bən-]*; naróčati -am, naróčanje -a *s*, naročeváti -újem, naročevàl -ála -o, naročevávec -vca *m*, naročevávski -a -o

národ -a *m*, národov -a -o: ~ blagor, národen -dna -o: Slovensko ~o gledališče, ~a volja *ali* volja naroda, ~a noša, ~a osvoboditev, ~o gospodárstvo, narodnoosvobodílen -lna -o *[-ln-]*, narodnogospodárski -a -o, národič -a *m*; národnost -i *ž*, národnosten -tna -o: ~a meja

narodnják -a *m*, narodnjákinja -e *ž*, narodnjáški -a -o, narodnjáštvo -a *s*, narodnjákar -ja *m zn̄č.*, narodnjákarstvo -a *s*

narodopís -a *m*, narodopísje -a *s etnografija*, narodopísen -sna -o, narodopísec -sca *m*; narodoslóvje -a *s* = narodoznánstvo -a *s etnologija*, narodoslóven -vna -o, narodoslóvec -vca *m*

nárok -óka *m*: sodni ~

nárok *prisl. na róko*: ~ mi je, naróčen -čna -o *priročen*, *prikladen*, naróčnost -i *ž*

nárok -a *m*, *nav. mn.* nároki -ov *manšete*, narókva -e *ž* = narókvica -e *ž nakit na roki*, *zapestnica*, naróčnica -e *ž zapestnica*, *ltg. manipel*; naročnják -a *m*

narópati -am, narópan -a -o: ~ blaga

nárt -a *m* 1. *zgornji del stopala*, 2. *usnje za zgornji del*, *urbas*, nárten -tna -o, nártnica -e *ž* |*kost*|

Nárte -ja *m os. i.*, Nártejev -a -o

narušíti *in* narúšiti -im *gl.* rušiti: ~ skalo

naruváti *in* narváti narújem, narúj -te! nar(u)vál -a -o, nar(u)ván -a -o

nárval *[-al]* -a *m zool. samorog*

nasadíti -ím, nasádi -íte! nasádil -íla -o: ~ cvetlice, ~ vrt s cvetlicami, ~ kokoš, ~ jajca kokoši, ~ ribe v ribnik, ~ ribnik z ribami, ~ meso na vilice, ~ vrata, okno, ~ sekiro, ~ snope na podu; nasajèn -ênа -o 1. ~a sekira, ~o okno, 2. danes je ~, nasajênost -i *ž sitnost*, *slaba volja*, nasajênka -e *ž nasajeno jajce*, násad *in* nasàd -áda *m*: oljčni ~, obračati ~ za mlatiči, ~ jajc, ribji ~, nasáden -dna -o: ~a riba, nasájati -am, nasájanje -a *s*; nasadílo -a *s*: škarjasto, vratno, šarnirsko, slepo ~, ~ za okna

°**nasamáriti** -im: °~ koga *opehariti*, *na led speljati*, *nasankati*, °~ se *dati se speljati*, *nasankati se*, *nasmoliti se*, *naleteti*

nasánkati -am 1. otrok se je nasankal, 2. to se je nasankal *zmotil*, *uračunal*

nàse *gl.* na I ①

naséči -em *gl.* seči, naséčen -a -o: ~ trave za prašiče *nakositi*, ~ drv za na ogenj

nasédati -am: ~ govorícam

nasedéti -sedím se *gl.* sedeti, nasedèn -ênа -o, nasedênost -i *ž*

nasejáti -séjem *gl.* sejati, naseján -a -o: gosto ~, nasejánost -i *ž*; nasèv -éva *m*, nasévek -vka *m*, nasétev -tve *ž*

nasékati -am: ~ drevo, ~ drv, ~ se ga *napiti se*; nasékan -a -o: ~a žica; ~i žebelj = nasékanec -nca *m*, nasekováti -újem, nasekovàl -ála -o, nasekovánje -a *s*; naseklјáti -ám *gl.* sekljati; nasèk -éka *m*: pila z gostim ~om; naséka -e *ž nasekano meso*; nasekálo -a *s* |*kamnoseško orodje*|

naselíti -sélim *gl.* seliti, naséljen -a -o: ~ ljudi, ~ deželo z ljudmi, ~ se v deželi, naséljenec -nca *m*, naséljenka -e *ž*, naséljenski -a -o, naséljenost -i *ž*, naselítev -tve *ž*, naselíšče -a *s*, nasélje -a *s*, *mn. rod.* nasélij, nasélbina -e *[-lb-] ž kolonija*: bakterijska ~, nasélbinski -a -o *[-lb-]*, nasélen -lna -o *[-ln-] pripraven za naselitev*, nasélnik -a *[-ln-] m*, nasélnica -e *[-ln-] ž*, nasélniški -a -o *[-ln-]*, naseljeváti -újem, naseljevàl -ála -o, naseljevánje -a *s*, naseljevávec -vca *m*, naseljevávka -e *ž*, naseljeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a politika

nasesáti -ám se *[-sәs-] gl.* sesati: pijavka se nasesa krvi

nasésti -sédem: ptič je nasedel (na limanico), ~ komu *dati se speljati*, *iti komu na led*, ladja je nasedla (na sipino); nasédel -dla -o: ~a ladja

nasílen -lna -o, nasílnež -a *m* = nasílnik -a *m*, nasílnost -i *ž* >*[-ln-]*, nasílstvo -a *[-ls-] s*, nasílje -a *s*, *rod. mn.* nasílij

nasipati -am *in* -ljem, nasípanje -a *s*: ~ cesto; nasíp -a *m*: cestni, obrežni ~, nasípen -pna -o: ~i material, nasipína -e *ž s čimer nasipljemo* = nasipnína -e *ž*, nasípnica -e *ž* 1. *jama za krompir ali za repo*, 2. *zemlja za nasipanje*, nasipáč -a *m*, nasipalíšče -a *s*; nasipávati -am, nasipávanje -a *s*, nasipováti -újem, nasipovàl -ála -o, nasipovánje -a *s*

nasíliti -im, nasíčenje -a *s*: ~ koga s kruhom, ~ se s kruhom, ~ se kruha; nasíčen -a -o: ~a raztopina, ~ z elektriko (°elektrike), nasíčenost -i *ž*; nasíten -tna -o: ~a jed, nasítnost -i *ž*, nasitljív -a -o, nasitljívost -i *ž*, nasitíšče -a *s*; nasíčati -am, nasíčanje -a *s*; nasičeváti -újem, nasičevàl -ála -o, nasičevánje -a *s*

naskočíti -skóčim *gl.* skočiti, naskóčen -a -o: ~ koga, ~ goro, ~ si nogo, naskóčen -čna -o *kar sodi k naskoku*: ~e lestve; naskôčen -čna -o = naskočljív -a -o *kar se dá naskočiti*, naskòk -óka *in* -óka *m*: imeti ~ pred kom, osvojiti kaj v ~u = naskókoma *prisl.*; naskakáti *in* naskákati -ákam *in* -čem se *gl.* skakati; naskakováti -újem, naskakovàl -ála -o, naskakovánje -a *s*, naskakovávec -vca *m*, naskakoválen -lna -o *[-ln-]*

naskopáriti -im, naskopárjen -a -o: ~ si veliko premoženje

naskrivàj *prisl.* = naskrívoma *prisl. skrivaj*, *skrivši*

naskúbiti -im → *naskubsti*

naskúbsti naskúbem, naskúbel -bla -o, naskúben -a -o

nasláda -e *ž*: čutna ~, ~ za oči, nasláden -dna -o, nasládnost -i *ž*, nasládnež -a *m* = nasládnik -a *m*, nasladílo -a *s*; naslájati -am se, naslájanje -a *s*

naslánjati -am, naslánjanje -a *s*: na mizo se ~, ne naslanjajte koles na okno!

zmeraj se naslanja nanj *živi na njegove stroške*, naslanjáč -a *m*

naslédíti -ím, naslédi -íte! naslédil -íla -o: ~ koga *priti za kom*; naslédek -dka *m posledica*, naslédstvo -a *s*, naslédstven -a -o *[-vən-]*: ~a država, ~a vojska, naslédnik -a *m*: pravni ~, naslédnica -e *ž*, naslédnji -a -e *prihodnji*, naslédnjič *prisl. prihodnjič*; nasledováti -újem, nasledovàl -ála -o, nasledovánje -a *s*: ~ koga *in* komu *nastopiti za kom*, nasledovávec -vca *m*

naslíkati -am, naslíkan -a -o

naslíšati -im se: to se jih je naslišal

naslonîti -slónim *in* -sloním, naslônil -íte! naslônil *in* naslónil -íla -o, naslónjen -a -o: ~ se na steno; naslonéti -ím se, naslôni -íte se! naslonèl *in* naslônel -éla -o: ves dan sloniš tu, si se menda že naslonel; naslòn -ôna *m*, naslónek -nka *m*, naslonílo -a *s*, naslónica -e *ž* = naslónka -e *ž enklitika*, naslonîšče -a *s*, naslonítev -tve *ž*, naslómba -e *ž*, naslonjáč -a *m naslanjač*, naslonjálo -a *s*

naslòv -óva *m*: nadomestni, hrbtni ~ *tisk.*, pravni ~, brez ~a, ~ dati, imeti, poslati pismo na pravi ~; naslóven -vna -o: ~i list; naslovíti -ím, naslôvi -íte! naslóvil -íla -o, naslovljèn -ena -o *in* naslóvljen -a -o: ~ pismo, besede na koga; naslovljênec -nca *m in* naslóvljenec -nca *m*, naslovljênka -e *ž in* naslóvljenka -e *ž*, naslóvnik -a *m* 1. *naslovljenec*, 2. *adresar*, naslovítev -tve *ž*; naslávljati -am, naslávljanje -a *s*

nasméh -a *m*, nasméhoma *prisl. z nasmehom*, nasmehljáj -a *m*, nasmehljív -a -o; nasméhniti -nem se; nasmehováti -újem se, nasmehovàl -ála -o, nasmehovánje -a *s*; nasmehljáti -ám se *gl.* smehljati se, nasmehlján -a -o; nasmehljávati -am se, nasmehljávanje -a *s*

nasmejáti -smêjem, -smêjam *in* -smejím se *gl.* smejati se: nasmejal se mi je, do solz se je nasmejal; nasmejàn -a -o: ~ obraz, nasmejánost -i *ž*

nasmêšek -ška *m nasmeh*, nasmeškováti -újem se, nasmeškovàl -ála -o

nasmetíti -ím, nasmêti -ite! nasmétil -íla -o, nasmetèn -ena -o: ~ po sobi *ali* sobo; nasmétek -tka *m*

nasmíhati -am se, nasmíhanje -a *s*

nasmodíti -ím *gl.* smoditi, nasmódil -íla -o: ~ poleno, ~ koga *nagnati, nažgati*, to sem se nasmodil; nasmòd -óda *m*: strelni ~ pri strelu zbliza

nasmolíti -ím, nasmôli -íte! nasmólil -íla -o, nasmoljèn -ena -o: ~ koga *potegniti, nalagati*, ~ se *prevarati se*, nasmoljênec -nca *m*, nasmoljênka -e *ž*

nasmradíti -ím *in* nasmráditi -im, nasmrádil -íla -o *in* nasmrádila -o, nasmrajèn -ena -o *in* nasmrájen -a -o: ~ hišo, ~ po hiši; nasmrájati -am

nasmúkati -smúkam *in* -smúčem *gl.* smukati: ~ listja, ~ koga *obrati pri igri, speljati na led*

nasnováti -snújem *gl.* snovati, nasnován -a -o: ~ platno, zanke, ~ zaroto, delo, pesem, nasnóva -e *ž*; nasnútek -tka *m osnutek*: dlačni, navzkrižni, zančni ~

nasolíti -ím, nasôli -íte! nasólil -íla -o; nasoljèn -ena -o: ~a riba, ~o meso, nasoljênost -i *ž*

naspáti -spím se *gl.* spati, naspán -a -o, naspánost -i *ž*; naspáńčkati -am se *otr.*, naspáńčkan -a -o

naspròh *prisl. splošno, na splošno*: ~ so ljudje zadovoljni

naspól *[-ól]* *prisl.*: ~ kaj imeti *vsak pol, na spolovini*

naspróten -tna -o: ~i listi (na steblu), nasprótnost -i *ž*, nasprótek -tka *m pendant*, naspròtje -a *s*: ~ česa, v ~u s čim, naspróstvo -a *s*; nasprotljív -a -o, nasprotljívost -i *ž*, nasprotljívec -vca *m*; naspróstnik -a *m*, naspróstnica -e *ž*, naspróstniški -a -o; naspróstovati -ujem, naspróstoval -a -o, naspróstovanje -a *s in* nasprotováti -újem, nasprotovàl -ála -o, nasprotovánje -a *s*, nasprotovávec -vca *m oponent*

naspróti 1. *prisl.*: biti komu ~ *biti proti komu*, delati ~, postaviti se ~ *(sovražno)*; stanovati, sedeti ~; 2. *predl. z rod. ali daj. (če stoji za samostalnikom ali zaimkom)*: sedel je ~ njega = njemu ~, ~ hiše; *gl. tudi* naproti

nasŕkati -am *in* -sŕčem se: ~ se česa, ~ se ga *napiti se*

nasŕšiti -im, nasŕšen -a -o: ~ obrvi, dlako, ~ se, nasŕšenost -i *ž*

nastániti -im, nastánjen -a -o: ~ vojake, ~ se v mestu, nastánjenec -nca *m*, nastánjenost -i *ž*, nastanítev -tve *ž*; nastanjeváti -újem, nastanjevàl -ála -o, nastanjevánje -a *s*, nastanjeválen -lna -o *[-ln-]*, nastanjevávec -vca *m*

nastáti -stánem, nastáni -íte! nastàl -ála -o: molči, iz tega lahko kaj nastane; nastala je noč → *znočilo se je*, nastal je dan → *zdanilo se je*, nastánek -nka *m*; nastájati -am, nastájanje -a *s*

nastáti -stojím se, nastój -te se! nastál -a -o, nastán -a -o

nastáviti -im, nastávljen -a -o: ~ past, zanko, mrežo, strup; ~ nogo komu, da se spotakne, ~ komu nož na grlo; sod, uho, enačbo ~; ~ koga *namestiti*, ~ se komu; nastávljenec -nca *m*, nastávljenka -e *ž*, nastavítev -tve *ž*, nastavítven -a -o *[-tvən-]*: ~i dekret; nastáva -e *ž* 1. *nastavitev*, 2. ~ aparata *naravnava*, 3. *past*, *zaseda*, *vada*, 4. *kdor se nastavlja*: to dekle je prava ~, nastáven -vna -o: ~i trnek; nastávek -vka *m*: cevni, odtočni ~, ~ na dimniku, nastávec -vca *m* |*orodje*|, nastávček -čka *m rib.*, nastávnik -a *m* |*orodje*|, nastávnica -e *ž*; nastávljati -am, nastávljaj -te *in* -ájte! nastávljal -a -o *in* -ála -o, nastávljanje -a *s in* nastavljánje -a *s*, nastavljávec -vca *m*: ~ pasti, nastavljáč -a *m nastava*

nastávkati -am: ~ žito, lan *dejati v stavke*

nastláti -stéljem *gl.* stlati, nastlán -a -o: ~ živini z listjem, listja; nastíljati -am, nastíljanje -a *s*, nastélja -e *ž stelja* = nástil *[-il]* -íla *m*, nastiljáč -a *m*

nastopíti *in* nastópiti -im *gl.* stopiti: ~ službo, kazen, ~ ostro proti čemu, ~ na odru; nov čas nastopi → *pride*, mraz je nastopil → *pritisnil*, noč je nastopila → *znočilo se je*, med prodajavci je nastopila anarhična konkurenca → *se je začela*; nastòp -ópa *m*: prvi, javni ~, ~ na odru, telovadni ~, ima dober ~, nastópek -pka *m nasledek*, *posledica*, nastópen -pna -o: ~o predavanje; nastópati -am, nastópanje -a *s*, nastopáč -a *m*, nastopáški -a -o, nastopáštvo -a *s petelinjenje*, *postavljanje*

nastrádati -am se *pretrpeti dosti stradanja*

°**nastrádati** -am *pretrpeti škodo*, *doživeti nesrečo*, *ponesrečiti se*, *iztakniti jo*, *naleteti*

nastrán *prisl. na stran*, *v stran*: stopil je ~, da se umakne vozu, ~ zasukan, šel je ~ *na potrebo*; *vendar*: stopil je na stran sovražnikov

nastréči -strežem *gl.* streči: ~ vode pod kapom, krvi v skledico; nastrézati -am: povsod mu nastreza *ali* ga nastreza *mu skuša v vsem ugoditi*

nastrelíti -ím *gl.* izstreliti: zajcev ~, novo puško ~ *priravnati za natančno streljanje*, nastrél *[-ẹ́ | -ẹ̀l]* -a *m*; nastrelják *in* nastréljati -am *gl.* streljati: ~ rac

nastrešek -ška *m* = nastrešje -a *s nadstrešek*, *napušč*

nastŕgati -am *in* -žem: ~ hrena, nastŕžek -žka *m*

nastríči -žem *gl.* striči, nastrížen -a -o 1. ~ blago *načeti s škarjami*, 2. ~ veliko volne, 3. ~ se

°**nastrojênje** -a *s razpoloženje*, *občutje*, °nastrojèn -ena -o *razpoložen*: dobro, slabo °~ *dobre*, *slabe volje*

nastrójiti -ím *in* -ójim, nastrójil *in* nastrôjil -íla -o, nastrojèn -ena -o *in* nastrójen -a -o: ~ veliko kož, ~ koga

nasukáti *in* nasúkati -kam *in* -čem *gl.* sukati: ~ prejo na vreteno, ~ veliko preje; nasúkan -a -o: ~i brki

nasušíti -ím, nasúši -íte! nasúšil -íla -o, nasušèn -ena -o: ~ sadja za zimo

nasúti -spèm *in* -sújem, naspì -íte *in* nasúj -te! nasúl -a -o, nasút -a -o, nasútost -i *ž*, nasútje -a *s*

nasvèt -éta *m*, nasvétovati -ujem *in* nasvetováti -újem *gl.* svetovati, nasvétovan -a -o *in* nasvetován -a -o, nasvétovanje -a *s in* nasvetovánje -a *s*

náš náša -e: po ~e govoriti, po ~em to ni prav, ~i ga nočejo, ~a ostane doma

našáriti -im, našárjen -a -o: ~ se *pisano se obleči*, našárjenec -nca *m*, našárjenka -e *ž*, našárjenost -i *ž*

naščepériti -im *gl.* ščeperiti, naščepérjen -a -o: ~ perje, ves se je naščeperil

naščúvati *in* naščúvati -ščúvam *in* -ščújem *gl.* ščuvati, naščúvan -a -o *in* naščúvan -a -o: ~ psa na koga, naščúvánost -i *ž in* naščúvanost -i *ž*; naščúti -ščújem

našémiti -im, našémljen -a -o, našémljenec -nca *m*, našémljenka -e *ž*, našémljenost -i *ž*, našemítev -tve *ž*; našemáriti -im *in* našemúriti -im

našéškati -am, našéškan -a -o: ~ koga s šibo, ~ dosti bobov, našéškanec -nca *m*, našéškanka -e *ž*

našíti -šíjem, našíl -íla -o, našít -a -o: ~ pentljo na obleko, ~ mnogo oblek, našítek -tka *m*; našív -a *m*, našíven -vna -o, našívek -vka *m*; našívati -am *gl.* šivati

naškóditi -im: grozdje lepo kaže, če mu še kaj ne naškodi; naškódovati -ujem *in* naškodováti -újem *gl.* škodovati
naškróbiti -im *gl.* škrobiti, naškróbljen -a -o: ~ perilo
naškropíti -ím, naškrôpi -íte! naškrópil -íla -o, naškropljèn -ena -o: ~ perilo; naškrápljati -am = naškrápati -am, naškrápljanje -a *s*: dež je začel ~
našóbiti -im se *šobo narediti*, našóbljen -a -o, našóbljenec -nca *m*, našóbljenka -e *ž*, našóbljenost -i *ž*
našopíriti -im; našopírjen -a -o: ~ človek, našopírjenec -nca *m*, našopírjenka -e *ž*, ašopírjenost -i *ž*
naštéti -štějem *gl.* šteti, naštét -a -o: ~ bankovce, ~ jih komu *natepsti*, *ozmerjati ga*; naštévati -am, naštévanje -a *s*: ~ komu grehe, naštévanka -e *ž*
naštudírati -am: igro, ples ~
°našúntati -am *naščuvati*, *nahujskati*
našvígati -am: ~ koga s šibo ali z bičem, mačke so se našvigale
našvŕkati -am, našvŕkan -a -o
nát -í *ž perje pri repi*, *korenju*, *kolerabi*, nátje -a *s*
natákati -am, natákanje -a *s*: ~ vino v kozarce; steklenice ~, natákar -ja *m*, natákarica -e *ž*, natákarski -a -o, natákarstvo -a *s*
natakníti -táknem, natakní -íte! natakníl -íla -o *in* natákniti -nem *s stal. poud.*: ~ kaj na kol, ~ prstan na prst, ~ rokavico na roko, ~ nase, ~ naočnike, ~ vrata, okno, ~ grah z vejami; natáknjen -a -o: ves teden je že ~ *siten*, *razdražen*, *slabe volje*, natáknjenost -i *ž*, natáknjenec -nca *m* >*[-tak-/-tək-]*
Natálija -e *ž os. i.*, Natálijin -a -o, Natáša -e *ž*, Natášin -a -o
natálnost -i *[-ln-] ž* (°nataliteta) *gostota rojstev*, natálen -lna -o *[-ln-] rojsten*: ~a umrljivost *ob rojstvu*
natánčen -čna -o: ~ človek, ~a ura, ~ pri delu, v obleki, natánčnost -i *ž*, natánčnež -a *m*, natánčnica -e *ž*
natánko *prisl.* 1. *natančno*: ura je ~ osem, začne se ~ ob 10^h, tehta ~ 10 kg; 2. ~ je razrezal *skrbno*; *vendar* na tanko je razrezal *na tanke kose*
náte *gl.* na I ① *in* ná náta
natečáj -a *m razpis*, *konkurz*: razpisati ~, službo oddati po ~u, z ~em, natečájen -jna -o: ~i pogoji
natéči -têčem *gl.* teči: nateklo je iz soda pet škafov vina, ribnik se je natekel; natekla voda; natékati -am, natékanje -a *s*: buška nateka *oteka*, voda se le počasi nateka, natòk -óka *m*: ~ morja
nategníti natégnem, natégni -íte! natégnil -íla -o, natégnjen -a -o *in* natégniti -nem *s stal. poud.*: ~ vrv, jermen, vajeti, ~ verigo na (tkavski) valj, ušesa komu ~, natégnjenost -i *ž*; natégati -am, natéganje -a *s*; nategováti -újem, nategovàl -ála -o, nategovánje -a *s*; natèg -téga *m*, natéga -e *ž*: steklena, zavita ~, ~ za vino, za strupe; nategáč -a *m* |*sodarsko orodje*|; nategljív -a -o, nategljívost -i *ž*
natékati -am se: otrok se je natekal, ker je ves dan tekal
natépsti -têpem *gl.* tepsti: ~ koga, z vseh strani so se natepli, na glavo si skrbi ~; natépati -am *in* -ljem, natepávati -am, natepávanje -a *s*: ~ kruh, žgance
natésnoma *prisl. na tesno*, *na tesnem*
natézati -am *nategati*, natezávati -am, natezováti -újem, natezovánje -a *s*; natéza -e *ž*, natezálo -a *s*, natezálen -lna -o *[-ln-]*: ~e klešče, natezálnik -a *[-ųn-] m* = natezáč -a *m*; natezálnica -e *[-ųn-] ž* |*mučilo*|, *mn.* natezálnice -ic *klešče za natezanje obročev*; natéznica -e *ž* |*mišica*|, natéznik -a *m*: ~ za jermene
natič *in* nátič -íča *m* 1. *fižolovka*, 2. *el.*, natíčje -a *s*, natíški -a -o: ~i fižol, grah, natíčnica -e *ž* |*naprava za priključek toka*|
natíhoma *prisl. na tihem*, *na tiho*
natíkati -kam *in* -čem, natíkanje -a *s*, natikálo -a *s*, natikálen -lna -o *[-ln-]*, natikálnica -e *[-ųn-] ž*, natikáč -a *m*
natípkati -am *na stroj napisati*, natípkan -a -o: ~ rokopis
natísniti -nem, natisnjen -a -o 1. knjigo ~, 2. ~ se *ožuliti se*; natískati -am, natiskováti -újem, natiskovàl -ála -o, natísk -a *m* = natis -a *m*, natísen -sna -o
natkáti -tkèm *in* -tkám *gl.* tkati, natkán -a -o, natkánost -i *ž*
natlačíti *in* natláčiti -im *gl.* tlačiti: ~ pipo s tobakom, ~ si žepe z jabolki, ~ slame v vrečo; natláčen -a -o: prostor je ~ z ljudmi; bilo je ~o (polno) ljudi
nató *prisl. potem*, *potlej*: rekel je in ~ odšel *potem*; *vendar*: na to, kar sem rekel, ni vedel odgovoriti

natočíti -tóčim *gl.* točiti, natóčen -a -o: ~ vina v kozarec, ~ kozarec
natolcevàti -újem *obrekovati, opravljati, sumničiti*, natolcevánje -a *s in* natólcevati -ujem: ~ koga, natolcljív -a -o, natolcljívost -i *ž* >*[-µc-]*
natólči -em *gl.* tolči: orehov, kamenja ~, ~ koga; natólčen -a -o: ~ lonec še ni stolčen >*[-µč-]*
náton -a *m tnalo, prostor, kjer cepijo drva*, natónščica -e *ž preperele iveri za gnojilo*
natopíti -ím, natôpi -íte! natópil -íla -o, natopljèn -ena -o: ~ svinca, loja
natoporíti -ím *nasaditi na toporišče*, natopôri -íte! natopóril -íla -o, natoporjèn -ena -o: ~ sekiro
natovoríti -ím, natovôri -íte! natovóril -íla -o, natovorjèn -ena -o *in* natovóriti -im *s stal. poud.*: ~ ladjo, natovorjênost -i *ž in* natovórjenost -i *ž*, natovárjati -am, natovárjanje -a *s*
natŕcati -am: ~ kaj s čim; natŕcan -a -o: ~ koš sena, krava ima ~o vime
natrebíti *in* natrébiti -im *gl.* trebiti, natrébljen -a -o: solate ~
natréskati -am: ~ koga, ~ se vina, zdaj se je pa menda že natreskalo; natréskan -a -o *hudo pijan*
natrésti -ésem: ~ sadja z drevja, ~ tla s peskom; natrésen -a -o: ~o sadje
natréti -tárem *in* -trèm *gl.* treti, natŕt -a -o: koklja jajce natre, ~ si roko z oljem, natŕtost -i *ž*; natírati -am, natíranje -a *s*
natŕgati -am *in* -tŕžem, natŕgan -a -o: ~ cvetja, sadja, ~ list *zatrgati*, natŕganost -i *ž*; natrgávati -am, natrgávanje -a *s*; natrgováti -újem, natrgovánje -a *s*, natŕga -e *ž*
nátrij -a *m |kovina|*, nátrijev -a -o: ~ kalcit, nátron -a *m kem.*
natŕkati -am se: fant se ga rad natrka; natŕkan -a -o *pijan*, natŕkanost -i *ž*
natrobíti *in* natróbiti -im *gl.* trobiti: ~ komu polna ušesa
natrosíti *in* natrósiti -im *gl.* trositi, natrošen -a -o: ~ cvetic na pot, ~ pot s cveticami
natŕpati -am → *natrcati, natlačiti*
natúra -e *ž narava*, natúren -rna -o *naraven*: ~o vino, natúrnost -i *ž naravnost, neprisiljenost*, naturél *[-él]* -a *m narava*, naturálen -lna -o *[-ln-] naraven, v naravi*: ~o gospodarstvo, ~i davek *v blagu*, ~o stanovanje, naturálije -ij *ž mn. pridelki*: plačati v ~ah; naturalízem -zma *m* 1. *smer v umetnosti*, 2. *svetovni nazor*, naturalíst -a *m*, naturalístičen -čna -o; naturalizírati -am *udomačiti, dati državljanstvo*, naturalizíranje -a *s*, naturalizácija -e *ž*
natvésti -tvézem (°natveziti -im), natvézi -te! natvézel -zla -o, natvézen -a -o: ~ komu kaj, ~ o kom kaj; natvézati -am, natvezováti -újem
naučíti -ím, naúči -íte! naúčil -íla -o, naučèn -ena -o: ~ koga peti, ~ koga pesem *in* pesmi, ~ koga lepega vedenja, ~ se plesati, ~ se jezika
naudáriti -im *prišiti ali pripeti z redkimi šivi*, naudárek -rka *m |nit|*
náuk *[náuk]* -a *m*: življenjski, krivi ~, ~ o državi, o nastanku sveta, o toploti
Nausíkaa -e *ž gr. mit. |hči fejaškega kralja|*
naúšnica -e *ž*: ko je mraz, nosi ~e
naužíti -žíjem se, naužít -a -o: ~ se čistega zraka, ~ se dobrot
naváda -e *ž*: iz ~e kaj delati, vse gre po ~i, po stari ~i, v ~i biti, v ~o priti, ~o imeti, ~o opustiti, priti iz ~e, pri nas ni ~, da bi si roke dajali; naváden -dna -o, *prim.* navádnejši -a -e *in* bòlj naváden -dna -o: čisto ~a komedija, ta človek je ~ slepar, navádno *prisl. po navadi*, navádnost -i *ž*
naváditi -im: ~ koga zgodaj vstajati, ~ koga dela, ~ konja vožnje, ~ koga na posebno delo; navájen -a -o: ~ težkega dela, ~ igrati, navájenost -i *ž*; navájati -am 1. ~ koga k delu *in* dela, 2. ~ besede, ~ avtorje
navalíti -ím, naváli -íte! naválil -íla -o, navaljèn -ena -o: ~ kamenja na cesto, ~ na koga *napasti*, množica je navalila; navál *[-ál]* -ála *m*: ~ tujcev, ~ krvi, ~ jeze; navaljeváti -újem
navážati -am, navážanje -a *s*: ~ cesto = ~ pesek na cesto
návček -čka *m zvonček, ki oznanja smrt*
navdahníti *in* navdáhniti -nem *gl.* dahniti: to ga je navdahnilo, ~ komu misel >*[-dah- | -dəh-]*
navdán *prisl. tjavdan, tja v tri dni, na slepo, neskrbno*
navdáti -dám *napolniti*, navdán -a -o: ~ koga s pogumom, navdájati -jam *in* -jem, navdájanje -a *s*
navdíhniti -nem *navdahniti, inspirirati*, navdíhnjen -a -o, navdíhnjenec -nca *m*, navdíhnjenost -i *ž*, navdíh -a *m inspi-*

racija; navdihováti -újem, navdihovánje -a *s*, navdihoválen -lna -o *[-ln-]*

navdílj *prisl.* 1. ~ zvoni *kar naprej, dolgo*, 2. *navdan*

navdól *[-ó̩ų] prisl. navzdol*

navdúšiti -im, navdúšen -a -o, navdúšenje -a *s*: ~ koga za kaj, ~ se s čim, nad čim, ob čem, za kaj; navdúšenost -i *ž*; navduševáti -újem, navduševánje -a *s*, navduševálen -lna -o *[-ln-]*, navduševávec -vca *m*

návečer -a *m vigilija* = návečerje -a *s*

navelíčati -am se, navelíčan -a -o, navelíčanje -a *s*: ~ se dela, delati; navelíčanost -i *ž*, navelíčanec -nca *m*, navelíčanka -e *ž*

navésiti -im, navéšen -a -o: celo shrambo česna je navesil, navéšenost -i *ž*; navéšati -am, navéšanje -a *s*; navések -ska *m* → *obesek*

navêsti -vêdem *gl.* vesti, navédel *in* navêdel -vêdla -o *in* navèl -êla -o: ~ knjigo, mesto, leto; navedèn -êna -o: ~o mesto, navédek -dka *m citat*, navédba -e *ž*: ~ kraja, virov, vrednosti

navezáti *in* navézati -vézem *gl.* vezati: ~ koga (na kol), ~ srce na kaj, ~ stike s kom, ~ se na kaj, ~ se pri plezanju v planinah; navézan -a -o: sam nase ~, navézanost -i *ž*: ~ na življenje, navéza -e *ž*: ~ v steni, navézek -zka *m*, navezílo -a *s*; navezováti -újem, navezovánje -a *s*

navézniti -nem: ~ košaro *na pol povezniti*, navéznjenec -nca *m vrh drugega naveznjen panj*

navídezen -zna -o: ~a smrt, navídezno *prisl. na videz*, navídeznost -i *ž*

navigácija -e *ž plovba*, navigacíjski -a -o: ~a šola

navíhati -ham *in* -šem: ~ brke, list; navíhan -a -o *zvit, prebrisan*, navíhanec -nca *m*, navíhanka -e *ž*, navíhanost -i *ž*

navírati -am *gl.* navreti

navísan -a *m* |*zdravilo*|

navíti -víjem, navíj -te' navíl -a -o: ~ prejo na klobčič *ali* v klobčič, ~ uro, ušesa ~ komu; navít -a -o: ~ človek *zvit, pretkan*, ~i film *v navitku*, navítost -i *ž*; navítek -tka *m navoj*; navíjati -am, navíjaj -te *in* -ájte! navíjal -a -o *in* -ála -o, navíjanje -a *s in* navijánje -a *s*: cene ~, ~ na nogometni tekmi; navítje -a *s navoj*: palično, vezno ~ *el.*; navijálo -a *s* = navijálnik -a *[-ųn-] m*, navijálnica -e *[-ųn-] ž* |*oddelek*|, naviják -a *m* |*motek, vretence*|, navijáč -a *m* 1. *kdor kaj navija*, 2. *ključ za navijanje ure*, 3. *tisti, ki podžiga športnike, tekmovavce*

návje -a *s mit.* 1. *duše nekrščenih otrok*, 2. *kraj umrlih*; Návje -a *s kr. i.*, na ~u, z ~a: grob na ~u

navkljúb *kljub*: dela vsemu ~

navkréber *[-bər] prisl. vkreber, navzgor po hribu, po rebri*

navkríž *prisl.* = navkrížem *prisl.*

navláka -e *ž šara, ropotija*: stanovanje je polno ~e; návlaka -e *ž klini pri notranjem mlinskem kolesu, ki gonijo kamen*: preslica pri žagi ima ~o, vanjo segajo palci

navlážiti -im, navlážen -a -o: ~ perilo, navláženost -i *ž*

navléči -čem *gl.* vleči: ~ koga, ~ se ga; navléčen -a -o: po hiši je vse ~o, navléčenost -i *ž*; navlačíti *in* navláčiti -im *gl.* vlačiti: drv ~, ~ se, navléka -e *ž prevleka*

navôden -dna -o *kar je na vodi*: ~i mlin

navodílo -a *s napotek, instrukcija*: ~ za uporabo, dajati komu ~a, vzeti zdravilo po ~u

navòj -ôja *m*: desni, levi ~, drobni, fini ~, matični ~, vijačni ~, okrogli, ploski ~, ~ na vijaku; navójen -jna -o: ~a čeljust rezila, navójnica -e *ž*, *nav. mn.* navójnice -nic *ž rolete*: okenske ~ *oknice na navoj, rebrnice*

navòr *in* návor -óra *m vzvod*: krmilni ~, navóren -rna -o: ~a tlačilnica, navórnik -a *m*: ~ za vozove, navórnica -e *ž hlod v odtočnem jarku prek pota*

navoščíti -ím, navôšči -íte! navôščil -íla -o, navoščèn -êna -o: ~ tla

navóza -e *ž kneftra, nakolenek*

navozíti -vózim *gl.* voziti, navožen -a -o: ~ gnoja na njivo, navòz -óza *m*: ~ gnoja na njive

navpík *prisl.*, navpíčen -čna -o, *prisl.* navpíčno: ~ na kaj, navpíčnost -i *ž*, navpíčnica -e *ž* |*črta*|

návplij -a *m zool.* |*ličinka škrgonožcev*|

navprék *prisl.*, navpréčen -čna -o, navpréčnost -i *ž*

navréči -vržem *gl.* vreči, navržen -a -o: ~ komu kaj pri tehtanju, navržek -žka *m*

navréti -vrèm *gl.* vreti: voda navre, solze so navrele v oči, navrelo je veliko ljudstva od vseh strani; navírati -am, navíranje -a *s*: voda navira

navréti -vrèm *nategniti, napeti, naviti, napeljati*, navrì -íte! navŕl -a -o: ~ puško, uro, ~ pogovor na kaj, ~ koga *prisiliti ga, da začne teči ali hitreje delati*; navŕt -a -o: ~a puška; navírati -am, navíranje -a *s*

navŕh 1. *prisl. povrh*: ~ dati, storiti; 2. *predl. z rod.*: ~ vsega še to; navŕhati -am *napolniti do vrha*, navŕhan -a -o, navŕhanost -i *ž*; navrhovátiti -im *zvrhano napolniti, nakopičiti*, navrhováten -a -o: ~ mernik pšenice

navrníti *in* navŕniti -nem *gl.* vrniti: ~ vodo, ~ živino; navráčati -am, navráčanje -a *s*: ~ vole

navršíti -ím *z vrhom nameriti*; navršèn -êna -o *in* navŕšen -a -o: ~o poln

navršíti -ím *namlatiti, nameti*, navŕšil -íla -o, navršèn -êna -o: ~ veliko žita

navŕtati -am, navŕtan -a -o: ~ sod, ~ veliko lukenj, ~ koga za denar, navŕtanost -i *ž*; navrtováti -újem, navrtovánje -a *s*; navrtína -e *ž*: razstrelna ~

navsezádnje *prisl.*

navsezgódaj *prisl.*

navšèv *prisl. napošev*

navšvíc *prisl. postrani navzgor*

návtika -e *ž plovstvo, pomorstvo*, návtičen -čna -o *pomorski*: ~a šola, návtik -a *m*

navzád *prisl. ritensko*: rak hodi ~

navzdól *[-óu] prisl.*: ~ iti, ~ se peljati, z glavo ~, po reki ~; navzdól *[-óu]* -a *m*: po ~u se peljati, navzdólje -a *s*, navzdólnji -a -e *[-lnj-]*: ~a vožnja, navzdólnjik -a *[-lnj-] m* 1. *stalaktit*, 2. *veter*, navzdólica -e *ž pot navzdol*

navzdólž *prisl. vzdolž*, navzdólžnji -a -e *in* navzdólžen -žna -o *>[-už-]*

navzéti -vzámem se *gl.* vzeti: ~ se mokrote, duha, ~ se visokih misli; navzéten -tna -o = navzemljív -a -o *sprejemljiv (za bolezen)*, navzétnost -i *ž* = navzemljívost -i *ž*; navzémati -mam *in* -mljem se, navzémanje -a *s*

navzgòr *prisl.*: ~ po reki, po hribu ~, navzgórnji -a -e: ~a vožnja ladje, navzgórnjik -a *m* 1. *stalagmit*, 2. *veter*

navzkríž *prisl.*: vse je ~, roke ~ dejati, ~ gledati, ~ sta si, ~ priti s kom, prišlo mu je nekaj ~, uri gresta ~; navzkrížen -žna -o: ~i listi (na steblu), ~a kolena, ~i ogenj, navzkrížnica -e *ž bot.*, navzkrížnost -i *ž*, navzkrížje -a *s*: v ~ priti s kom

navzlíc *predl. z daj. in prisl.*: ~ vsemu *kljub vsemu*, naredil je njemu ~

navznák *prisl. naznak*

navznóter *prisl.*, navznótrnji -a -e: ~a vrata se odpirajo navznoter

navzóč -a -e *in* navzóčen -čna -o: ~ na seji, pri pregledu, navzóčnost -i *ž*, navzóčnik -a *m*

navzpréd *prisl.*: vse sili ~, navzprédnji -a -e

navzvèn *prisl.*: ~ hoditi, navzvénski -a -o: ~a vrata se odpirajo navzven *>[-vən-]*

nazádnje *prisl. naposled*, nazádnji -a -e, nazadnják -a *m*, nazadnjáški -a -o, nazadnjáštvo -a *s*; nazadnjákar -ja *m*, nazadnjákarica -e *ž*, nazadnjákarski -a -o, nazadnjákarstvo -a *s*

nazadováti -újem, nazadovàl -ála -o, nazadovánje -a *s*: ~ v čem, nazadoválen -lna -o *[-ln-]*

nazáj *prisl.*: šel je tja in ~, ~ gredé, ~ v planinski raj; ~ brati, šteti, ~ priti, daj ~, kjer si vzel; daj Janezu denar ~ *vrni*; deni vrč ~, kjer si ga vzel; vsi so ga °~ devali *zapostavljali, odrivali, prezirali*; trgovec je vzel blago ~; ~ hoditi *prikazovati se*; besedo °~ vzeti *preklicati*; ura je °~ *zadaj*, ura °gre ~ *zaostaja*

nazál *[-ál]* -a *m slov. nosnik*, nazálen -lna -o *[-ln-] nosen*: ~a izreka, nazálnost -i *[-ln-] ž*; nazalírati -am *in* nazalizírati -am, nazalíranje -a *s in* nazalizíranje -a *s*, nazalizácija -e *ž*

Názaret -a *m |mesto v Palestini|*, Nazarénec -nca *m* = Nazarêčan -a *m prebivavec Nazareta*, nazaréški -a -o; nazarénski -a -o: ~i človek, nazarénsko *poud. prisl.*: ~ drag, ~ neumen; nazarénec -nca *m |ud judovske verske ločine|*

Názarje Názarij *ž mn. kr. i.*, v ~ah, názarski -a -o, Názarčani -ov *m mn.*

nazdráviti -im: ~ komu, nazdrávljati -am, nazdrávljal -a -o *in* -ála -o, nazdrávljanje -a *s in* nazdravljánje -a *s*

nazébsti -zébem *gl.* zebsti; nazébel -bla -o *in* nazébljen -a -o: ~o seme

nazidáti *in* nazídati -am *gl.* zidati: loncev ~, ~ veliko hiš, nazidal je še nadstropje, ~ se; nazidávati -am, nazidávanje -a *s*; nazídek -dka *m*, nazidáva -e *ž*, nazídnica -e *ž |stropnik|*: vezna ~

nazímek -mka *m, tudi mn.* nazímki -ov *pozimek, pozna zima*

nazíranje -a *s gledanje, mnenje, mišljenje*

nazív -a *m ime*, nazíven -vna -o, nazívati -vam *in* -vljem *imenovati*, **nazívanje** -a *s*
naznáčiti -im *nakazati, zaznamovati*, naznačeváti -újem *nakazovati*, naznačeválnik -ála -o, naznačevánje -a *s*; naznáka -e *ž*
naznák *prisl. znak, navznak*: ~ pasti, ~ leči, leteti
naznam(en)ováti -újem, naznam(en)ovánje -a *s*: oko na kipih je le naznam(en)ovano
naznaníti *in* naznániti -im, naznáni -íte *in* naznánite! naznánil -íla -o *in* naznánila -o, naznánjen -a -o: ~ odhod vlaka, ~ koga *zatožiti*; naznanílo -a *s*: ~ poroke, naznanílen -lna -o *[-ln-]*, naznanílnica -e *[-ųn-] ž*; naznánjati -am, naznánjanje -a *s*; naznanjeváti -újem, naznanjevàl -ála -o, naznanjevávec -vca *m*, naznanjevávka -e *ž*, naznanjevávski -a -o, naznanjeválen -a -o *[-ln-]*
nazobáti -zóbljem se *gl.* zobati
nazóbčati -am = nazóbčkati -am, nazóbč(k)an -a -o, nazóbč(k)anost -i *ž*
názor *in* názor nazôra *m*: svetovni ~, umetniški ~, ~ o umetnosti, življenjski ~; nazóren -rna -o: ~i pouk, nazórnost -i *ž*, nazórski -a -o: ~a trdnost
Názor -ja *m |hrv. pesnik|*, Názorjev -a -o: ~a ulica
nazrníti -im, nazrnjen -a -o: ~ jeklo, nazrnítev -tve *ž*
nažágati -am, nažágan -a -o: ~ veliko desak, ~ desko, nažagováti -újem
nažéti -žánjem *gl.* žeti: malo pšenice ~, nažétek -tka *m* = nažínjek -njka *m*
nažéti -žmèm *in* -žámem: ~ mošta iz grozdja; nažét -a -o: ~a vreča *natlačena*
nažgáti -žgèm *gl.* žgati, nažgán -a -o: ~ tresko, ~ koga *pretepsti*; nažígati -am, nažíganje -a *s*, nažigálen -lna -o *[-ln-]*, nažigálnik -a *[-ųn-] m*: ~ pri topiču; nažigáč -a *m* 1. *kdor nažiga*, 2. *nažigalnik*
nažlebíti -im, nažlébi -íte! nažlébil -íla -o, nažlebljèn -ena -o *in* nažlébiti -im *s stal. poud. gl.* žlebiti; nažlebkáti -ám, nažlebkàj -ájte! nažlebkàl -ála -o, nažlebkánje -a *s in* nažlébkati -am *s stal. poud.*: ~ steber
nažókati -am *natrcati, natlačiti, nabiti kaj s čim*: ~ vrečo z volno, ~ se štrukljev
nažréti -žrèm se *gl.* žreti, nažŕt -a -o: ~ se ko krava, nažŕtost -i *ž*; nažírati -am: ~ koga *zbadati, gristi, najedati*
nažúliti *in* nažúliti -im *gl.* žuliti: čevelj nažúli nogo, nažulil se ga je *napil*
nažvížgati -am *gl.* žvižgati: ~ koga s šibo, ~ se
ne *prisl. zanikanja* I. ① *zanikuje povedek (stavčna nikalnica)*: ~ pišem, ~ dam; ② *krepi zanikanost v stavku; če je kateri stavčnih členov zanikan, mora biti hkrati zanikan tudi povedek*: nikoli nikjer ga ~ vidi; ~ oče ~ mati nista dovolila; II. ① *v zanikanem stavku stoji predmet neposredno prehodnega glagola v rodilniku*: danes še ~ pokosijo travnika, otrok ~ uboga matere; ② *če je povedek nepopolnega pomena dopolnjen z nedoločnikom, seže moč nikalnice tudi na nedoločnikov predmet, tako da stoji ta v rodilniku*: ~ more najti pravega kraja, ~ sme prodati hiše, noče obiskati staršev, tudi koraka ni zmožen (= ne more) narediti, ni dolžan plačevati njegovih dolgov; ③ *če je od povedka s popolnim pomenom odvisen nedoločnik ali namenilnik, stoji predmet v rodilniku ali tožilniku*: ~ misli mu prepustiti posestva *ali* prepustiti posestvo, ~ boji se povedati resnice *ali* resnico; nima pravice prepovedati mu pot(i) čez travnik; nikar ~ hôdi mater(e) prosit; *kadar je besedni red v stavku takšen, da je predmet odtrgan od nedoločnika ali namenilnika in stoji v neposredni bližini zanikanega povedka, je navadno v rodilniku*: posestva mu ~ misli prepustiti, resnice se ~ boji povedati, poti čez travnik mu nima pravice prepovedovati, matere nikar ~ hôdi prosit; ④ *če je nedoločnik osebek, ostane v zanikanem stavku od njega odvisni predmet praviloma v tožilniku*: ni lahko živemu volku šteti zobe, hišo dobiti ni bilo težava, ni naša naloga soditi njegovo delo; ⑤ *če sta od povedka odvisna dva tožilnika, predmetni in povedni, sta v zanikanem stavku oba v rodilniku*: fant je ~ bi bil naredil nesrečne, ~ bo jih pustil samih; ⑥ *v protivno povezanih eliptičnih zloženih stavkih je povedek lahko trdilen*: prinesla je svoje stvari ~ v košari, temveč v culi *ni jih prinesla v košari, prinesla jih je v culi*; s svojim delom si je zaslužil, pa ~ slavo *ali* slave, temveč sramoto; *če je v takšnih primerih nikalnica oblikovno zvezana s povedkom, je predmet lahko tudi v rodilniku*: svojih stvari ni prinesla v košari, ampak v culi;

⑦ *v stavkih, ki se začenjajo z* ne da, *je predmet v tožilniku*: odšel je, ne da bi bil spregovoril besedico; *to velja tudi, če stoji namesto odvisnika deležniška zveza*: odšel je, ne spregovorivši besedico; *tudi zveza* ne samo, ne le *ne šteje za nikalnico, temveč je po pomenu prislovni izraz*: surovež je ženo ~ samo *ali* le zmerjal, temveč tudi pretepal; ~ samo *ali* ~ le hišo je zapravil, tudi družino je uničil; ⑧ *prislovno določilo mere v tožilniku se v zanikanem stavku ne spremeni v rodilnik*: še dva dni ni zdržal

ne- *v zloženkah; spaja se* ① *s pridevniki, trpnimi deležn'ki, prislovi in samostalniki*: nelép, neprijéten, nepojásnjen, nepopláčan, nedáleč, nedólgo, nekristján, nepoštênost; *v takih zvezah je* ne- *zaradi pomena poudarjen, vendar je to emfatični, ne slovnični poudarek, zato ga tukaj ne zaznamujemo*; ② *s sedanjikom glagolov* biti, imeti, hoteti: nísem, nímam, nóčem *ali* nèčem *ali* néčem; *vendar* ne bíti, ne bi bil, ni imèl, ne bo hôtel

neaktíven -vna -o *ki ni v službi, nedelaven, neprizadeven*: ~ ud *negibljiv*, ~a bolezen *mirujoča*, neaktívnost -i *ž*

neándertalec -lca *[-lc-] m |predzgodovinski človek|*, neándertalski -a -o *[-ls-]*

Neápelj -plja *m |mesto v Italiji|*, neápeljski -a -o *[-pəlj-]*; *gl. tudi* Napoli

neárijec -jca *m*, neárijski -a -o

neartikulíran -a -o *nerazčlenjen, neoblikovan*: ~ glas

nebélec -lca *[-ɥc-] m človek, ki ni belokožec*

nébes -a *m firmament, nebesni obok*, nébesen -sna -o: štiri ~e strani

nebésa -és *s mn.*: v ~ priti, ima ~ na zemlji, biti v devetih ~ih *ves blažen*, nebéški -a -o, nebeščàn -ána *m*, nebeščánka -e *ž*

nebína -e *ž bot.*: alpska ~

nebístven -a -o: ~a poteza, nebístvenost -i *ž* >*[-stvən-]*

neblág -a -o, neblagoglásen -sna -o, neblagoglásje -a *s kakofonija*

nebó -á *s* 1. *nebesni obok*: na nébu, sega do nebá *in* do néba, pod milim nébom *na prostem*, strela z jasnega (nebá), jutranje, večerno ~, zvezdnato ~, severno ~, ognjeno ~ *empirej*; 2. *baldahin nad posteljo, nad prestolom*; 3. *obok nad ognjiščem*; 4. *obok v ustih*: mehko, trdo ~; 5. *nebesa*: v ~ vpijoč greh, v ~ povzdigovati koga; nében -bna -o: ~i soglasnik = nébnik -a *m palatal*; nébnica -e *ž nebna kost*; nebéškati -am (se) *|otroška igra|*

nebódigatreba *m in s neskl.*, nebódijetreba *ž neskl.*, nebódijihtreba *m, ž, s mn.*

nebogljèn -ênа -o *slaboten, ki si ne more pomagati*, nebogljênec -nca *m*, nebogljênka -e *ž*, nebogljênček -čka *m*, nebogljênost -i *ž*

nebojazljív -a -o, nebojazljivost -i *ž*

nebojèč *in* nebojéč -a -e, nebojéčnost -i *ž*

nebojévnik -a *m*, nebojévniški -a -o; nebojevít -a -o, nebojevítost -i *ž*

neborè -éta *m revček, revíšče*, nebóre *prid. neskl.*: ~ smrkavec, ~ smrklja, takile ~ otroci

nebórec -rca *m nebojevnik*, nebórski -a -o: ~a četa; nebórben -a -o, nebórbenost -i *ž*: ~ pri športu >*[-bən-]*

nebotíčen -čna -o, nebotíčnik -a *m donebnik*

neboznánstvo -a *s zvezdoznanstvo*

nebrížen -žna -o, nebrížnost -i *ž*

°nebrój *brez števila, nešteto*

nebrúšen -a -o: ~o steklo

nebrzdán -a -o *in* nebŕzdan -a -o, nebrzdánost -i *ž*, nebrzdánec -nca *m*

nébula -e *ž astr. meglenica*, nebuláren -rna -o: ~a hipoteza; nebulózen -zna -o *meglen*

necépljen -a -o: ~e češnje

nečák -a *m stričnik*, nečákov -a -o, nečákinja -e *ž stričnica*, nečákinjin -a -o

°nečás -čása *m nepravi čas*

nečást -i *ž*, nečásten -tna -o, nečástnost -i *ž*, nečástnež -a *m*

nečéden -dna -o, nečédnik -a *m*, nečédnica -e *ž*, nečédnost -i *ž*, nečéd -i *ž*: ti ~ grda ti!

nêčem *ali* néčem *gl.* hoteti

nečímrn -a -o, nečímrnost -i *ž*, nečímrnik -a *m*, nečímrnica -e *ž*, nečímrnež -a *m*

nečíst -a -o, nečístost -i *ž*, nečistóča -e *ž*, nečístnik -a *m*, nečístnica -e *ž*, nečístniški -a -o; nečistováti -újem, nečistovàl -ála -o, nečistovánje -a *s*, nečistovávec -vca *m*, nečistovávka -e *ž*

nečitljív -a -o = nečíten -tna -o, nečitljivost -i *ž* = nečítnost -i *ž*

nečké nečák *ž mn. in* nèčke nèčk *ž mn.*: testo se mesi v mesilnih ~ah, nekaj nečák krompirja, nečíce -ic *ž mn.*, nèčkast -a -o >*[nəč-]*

nečlénar -ja *m zool.*, nečlenàt -áta -o: ~e žuželke
nečlôvek -éka *m*, nečlovéški -a -o, nečlovéštvo -a *s*, nečlovéčen -čna -o, nečlovéčnost -i *ž*
nečúten -tna -o *kar se čutiti ne dá, neobčutljiv*: ~ ud, nečútnost -i *ž*
°**nečúven** -a -o *nezaslišan*
nedáleč *prisl. blizu*: ~ od tod; *vendar*: pojdi, vendar ne daleč od tod
nedáven -vna -o: pred ~im (časom) = nedávno *prisl.*; °~o tega *nedavno, nedavno predtem*; do ~a, od ~a
nedélaven -vna -o, nedélavnost -i *ž*, nedélavnež -a *m*
nedélja -e *ž*: v ~o, ob ~ah, ob ~ah in praznikih, na vse ~e v letu; bela, vélika, binkoštna ~; nedéljski -a -o: ~o delo, ~i lovec
Nédelja -e *ž kr. l.*, **nédeljski** -a -o
nedeljèn -ênа -o: ~ delovni čas, nedeljênost -i *ž*; nedeljív -a -o: ~o število, nedeljívost -i *ž*: ~ pojmov
nedélo -a *s*: delo in ~
nedisciplíniran -a -o *nereden, neposušen, neurejen*, nedisciplíniranost -i *ž*
nedíšeč -éča -e *kar ne diši, je brez duha*: ~e rastlinje; nedíšečnost -i *ž*: pri stvareh, ki so brez duha, govorimo o ~i
nedobrodóšel -šla -o: ~ gost
nedodélan -a -o, nedodélanost -i *ž*
nedoglèd -éda *m*: stvar se vleče v ~, nedogléden -dna -o: ~e posledice, nedoglédnost -i *ž*
nedognán -a -o, nedognánost -i *ž*
nedohíten -tna -o: ~ razvoj
nedohránjen -a -o *premalo hranjen, zahiran*: ~ otrok, nedohránjenost -i *ž*
nedojéten -tna -o, nedojétnost -i *ž*; nedojemljív -a -o, nedojemljívost -i *ž*
nedokázan -a -o, nedokázen -zna -o = nedokazljív -a -o, nedokáznost -i *ž*, nedokazljívost -i *ž*
nedokončán -a -o: ~a simfonija, nedokončánost -i *ž*
nedoléten -tna -o *mladoleten*, nedolétnik -a *m*, nedolétnica -e *ž*, nedolétnost -i *ž*
nedólgo *[-ụg-] prisl. nedavno*: ~ nato, ~ zatem, ~ od tega (°~ tega); *vendar*: pes je lajal, pa ne dolgo
nedoločèn -a -o: te oblike še nismo določili, ostala je ~a; nedoločèn -čna -o: ~i zaimek, nedoločnik -a *m infinitiv*, nedoločniški -a -o: ~a osnova *infinitivna*, nedoločnost -i *ž*; nedoločljív -a -o, nedoločljívost -i *ž*
nedólžen -žna -o: ~ ostati, saj je še čisto ~, po ~em obsojen, za ~ega spoznati koga, ~ v čem, pri čem, delati se ~ *ali* ~ega, nedólžnost -i *ž*: ~ ohraniti, izgubiti, zapraviti *>[-už-]*
nedomàč -áča -e: ~e se počutiti, nedomáčnost -i *ž*: ~ okolja
nedomíseln -a -o *ki se ne domisli, nepojmljiv*, nedomíselnost -i *ž* *>[-səln-]*
nedonóšen -a -o: ~a misel *nezrela, negodna*, ~ otrok = nedonóšenček -čka *m*, nedonóšenost -i *ž*
nedopovéden -dna -o = nedopovedljív -a -o, nedopovédnost -i *ž* = nedopovedljívost -i *ž*: ~ lepote
nedopústen -tna -o = nedopustljív -a -o, nedopústnost -i *ž* = nedopustljívost -i *ž*
nedorás(t)el -s(t)la -o, nedorás(t)lost -i *ž*
nedosegljív -a -o = nedosežen -žna -o: to je meni, zame ~o, nedosegljívost -i *ž* = nedosežnost -i *ž*
nedoslédən -dna -o: ~ biti v ravnanju, nedoslédnost -i *ž*, nedoslédnež -a *m*
nedospèl *[-èụ]* -éla -o: ~a menica, nedospélost -i *ž*
°**nedostájati** -stájam *in* -stájem *manjkati, pogrešati*, nedostátek -tka *m* → *pomanjkanje, pomanjkljivost, napaka*
nedostójen -jna -o *nespodoben*, nedostójnost -i *ž* *nespodobnost*, nedostójnež -a *m*
nedostópen -pna -o: ~a točka, ~ za vsak nasvet, nedostópnost -i *ž*, nedostópnež -a *m*, nedostópnica -e *ž*
nedotáknjen -a -o, nedotáknjenost -i *ž*, nedotáknjenec -nca *m*, nedotakljív -a -o, nedotakljívost -i *ž* *>[-tak- / -tək-]*
nedotíka -e *ž bot.*
nedoúmen -mna -o = nedoumljív -a -o, nedoúmnost -i *ž* = nedoumljívost -i *ž*
nedovóljen -a -o *prepovedan*, nedovóljen -ljna -o *nezadosten*
nedovršèn -ênа -o *nedokončan*, nedovršênost -i *ž*; nedovŕšen -šna -o *slov. imperfektiven*: ~i glagol, nedovŕšnost -i *ž* *imperfektivnost*, nedovŕšnik -a *m*, nedovŕšniški -a -o
nedovzéten -tna -o: ~ za pouk, nedovzétnost -i *ž*, nedovzétnež -a *m*
nedozídan -a -o: ~o poslopje, stanovanje, nedozídanost -i *ž*
nedozórel *[-eụ]* -éla -o: ~ sad, nedozorélost -i *ž*

nédra néder *s mn.*, nédrje -a *s*, *mn.* nédrja néderij *[-dər-]*; nédrnjak -a *m*, nédrnica -e *ž*: igla ~; nédrca nédrc *s mn.*, nédrček -čka *m modrček*
nedrobljív -a -o: ~o steklo
nedružábен -bna -o, nedružábnost -i *ž*
nedrúžen -žna -o, nedrúžnost -i *ž*
nedržáven -vna -o: ~i sektor
neduhóvnik -a *m laik*, neduhóvniški -a -o *laiški*
nedvómen -mna -o: ~o *brez dvoma*, *ni dvoma*, nedvómnost -i *ž*, nedvomljív -a -o
nedvoúmen -mna -o, nedvoúmnost -i *ž*
needín -a -o: člani so v ti zadevi ~i, odbor si je ~ glede višine, glede na višino podpore, needínost -i *ž*
neelástičen -čna -o *neprožen*, neelástičnost -i *ž neprožnost*
neenák -a -o, neenákost -i *ž*; neenačáj -a *m mat.* |*znamenje*|, neenáčba -e *ž mat.*
neenako- *v sestavi*: neenakoméren -rna -o, neenakomérnost -i *ž*; neenakopráven -vna -o, neenakoprávnost -i *ž*; neenakoróčen -čna -o: ~i vzvod; neenakostráničen -čna -o: ~ trikotnik; neenakozlóžen -žna -o
neestétičen -čna -o *brez okusa*, *neokusen*, neestétičnost -i *ž*
neétičen -čna -o *nenraven*, neétičnost -i *ž*: ~ takega ravnanja
nefrít -a *m min.*
nefrítis -a *m med. vnetje ledvic*, nefrítičen -čna -o: ~i proces; nefróza -e *ž nevnetno obolenje ledvic*, nefróm -a *m ledvična bula*
nége -e *ž skrb*, *oskrba*, *varstvo*, *strežba*, *gojitev*: bolniška ~, ~ otroka, gozdov, lepote, rok; negováti -újem *gojiti*, *skrbeti za kaj*, negovánje -a *s*: ~ svoje telo; negovávec -vca *m skrbnik*, *strežnik*, *gojitelj*, negovávka -e *ž skrbnica*, *strežnica*, *strežajka*, *gojiteljica*: otroška ~; negovánček -čka *m oskrbovanček*, *gojenec*, *varovanček*
negácija -e *ž zanikanje*, *nikalnica*, negírati -am *zanikati*, negatíven -vna -o: ~i pol, ~a elektrika, ~ odgovor, *med.* ~ izid (potrjuje, da iskanega ni); négativ -a *m fot.*: ~ na plošči
negašèn -ênа -o: ~o apno
negíben -bna -o = negibljív -a -o, negíbnost -i *ž* = negibljívost -i *ž*; negíbčen -čna -o, negíbčnost -i *ž*
neglajèn -ênа -o: ~ papir *nesatiniran*
negledé *ne glede*: ~ na kaj
negližé -ja *m obleka za doma*: v ~ju
negnój -ôja *m* (°nagnoj) *bot.*, negnôjev -a -o: ~i obroči
négo *vez. kakor (za zanikanim primernikom)*: ni hujšega sovraštva, ~ je sovraštvo med brati
negóden -dna -o *in* negôden -dna -o: ~i mladiči, ~ porod, negódnost -i *ž in* negôdnost -i *ž*, negódnež -a *m*, negódnik -a *m*, negódnica -e *ž*, negóda -e *ž*: ~ negodna! negodè -éta *m*; negodováti -újem, negodovàl -ála -o, negodovánje -a *s*: ~ nad kom
negorljív -a -o: ~i plini; negorljívost -i *ž*
negospodáren -rna -o, negospodárnost -i *ž*
negostoljúben -bna -o, negostoljúbnost -i *ž*, negostoljúbnež -a *m*
negotôv -óva -o, negotóvost -i *ž*: v ~i pustiti koga
negotovínski -a -o: ~i promet
negroíden -dna -o: ~a plemena
négуš -a *m naslov etiopskega vladarja*, négušev -a -o
néhati -am, néhanje -a *s*: nehaj žvižgati (°nehaj z žvižganjem), nehali smo delati (°nehali smo z delom); najprej smo peli, nato telovadili, nehali pa smo z igro *nazadnje smo se igrali*; °tukaj neha drugo poglavje *se neha*; nehávati -am = nehováti -újem; neháj -a *m glas.* |*pavza*|
nehlapljív -a -o, nehlapljívost -i *ž*
nehôden -dna -o: ~a pot
nehoté *prisl. ne da bi hotel*, nehôtoma *prisl.*; nehôten -tna -o: ~a reakcija, nehôtnost -i *ž*: ~ giba
nehvaléžen -žna -o, nehvaléžnost -i *ž*, nehvaléžnež -a *m* = nehvaléžnik -a *m*, nehvaléžnica -e *ž*
neimenován -a -o *anonimen*, neimenovánec -nca *m*, neimenovánost -i *ž anonimnost*
neinfekciózen -zna -o *nekužen*, *nenalezljiv*: ~a bolezen, neinfekcióznost -i *ž*
neinformíran -a -o *nepoučen*, *neobveščen*: ~ o čem, neinformíranost -i *ž*
°**neistínit** -a -o *neresničen*, °neistínitost -i *ž neresničnost*
neizbéžen -žna -o, neizbéžnost -i *ž*
neizbrísen -sna -o: v ~em spominu, neizbrísnost -i *ž*, neizbrisljív -a -o, neizbrisljívost -i *ž*
neizčŕpen -pna -o = neizčrpljív -a -o, neizčŕpnost -i *ž* = neizčrpljívost -i *ž*; neizčŕpan -a -o
neizdélan -a -o, neizdélanost -i *ž*

neizgovorljív -a -o, neizgovorljívost -i *ž*; neizgovorjèn -ênа -o: ~a misel, beseda; veliko je ostalo ~ega
neizkúšen -a -o, neizkúšenost -i *ž*, neizkúšenec -nca *m*
neizmêren -rna -o, neizmérno *prisl.*: ~ velik, neizmérnost -i *ž*; neizmerljív -a -o, neizmerljívost -i *ž*
neizobrážen -a -o, neizobráženost -i *ž*, neizobráženec -nca *m*, neizobráženka -e *ž*
neizogíben -bna -o: ~e posledice, neizogíbnost -i *ž*
neizpelljív -a -o
neizpísan -a -o: ~a pisava, neizpísanost -i *ž*, neizpísen -sna -o
neizplačan -a -o: ~ dolg, neizplačljív -a -o, neizplačljívost -i *ž*
neizpodbíten -tna -o: ~a resnica, neizpodbítnost -i *ž*
neizpólnjen -a -o: ~a obljuba, pogodba, ~ načrt; neizpolnljív -a -o, neizpolnljívost -i *ž*; neizpolnjevánje -a *s*, neizpolnítev -tve *ž*: zaradi ~e pogodbe → *ker ni izpolnil pogodbe* >*[-ụn-]*
neizprášan -a -o, neizprášanost -i *ž*
neizpremenjèn -ênа -o, neizpremenljív -a -o, neizpremenljívost -i *ž*
neizpríčan -a -o: ~a trditev
neizprôsen -sna -o, neizprôsnost -i *ž*
neizrábljen -a -o: ~ čas, ~a energija; neizrábljanje -a *s*
neizravnán -a -o, neizravnánost -i *ž*
neizrázen -zna -o *kar se izraziti ne dá*, neizráznost -i *ž*
neizrečèn -ênа -o: ~a misel, sreča, beseda, neizrečèno *prisl.*: ~ srečen, vesel, ~ vroče, ~ boli; neizrečen -čna -o *kar se izreči ne dá*
neizrekljív -a -o 1. *kar se izreči ne dá, težko izgovorljiv*: ~a soglasniška skupina, ~o tuje ime, ~i izrazi, 2. *velik, silen, čudovit, nedopovedljiv*: ~a lepota, ~o trpljenje; neizrekljívo *prisl.*: ~ lep, ~ mraz, ~ trpi, ~ (veliko) ljudi; neizrekljívost -i *ž*: ~ besede, ~ lepote
neizterljiv -a -o: ~ dolg, neizterljívost -i *ž*
neiztožljív -a -o: ~a terjatev, neiztožljívost -i *ž*: ~ zneska
neiztrebljív -a -o, neiztrebljívost -i *ž*
neizučèn -ênа -o: ~ delavec
neizúrjen -a -o, neizúrjenost -i *ž*
neizvéden -a -o *neizkušen, nestrokoven*, neizvédenec -nca *m*, neizvédenost -i *ž*, neizvédenski -a -o
neizvedljív -a -o: ~ načrt, neizvedljívost -i *ž*; neizvedèn -ênа -o *kar ni izvedeno*: ~ načrt, še ~a skladba, neizvedênost -i *ž*
°**neizvésten** -tna -o *negotov, nedoločen, nejasen*, °neizvéstnost -i *ž negotovost, nedoločnost, nejasnost*
nejásen -sna -o, nejásnost -i *ž*
Néjček -čka *m os. i.*, Néjčkov -a -o, Néjče -ta *m os. i.*, Néjčetov -a -o, Néjka -e *ž os. i.*, Néjkin -a -o
neje- *v sestavi*: nejevéra -e *ž nevera*, nejevéren -rna -o, nejevérnik -a *m*, nejevérnica -e *ž*, nejevérniški -a -o, nejevérec -rca *m*, nejevérka -e *ž*, nejevérski -a -o, nejevérstvo -a *s*; nejevólja -e *ž nevolja*, nejevóljen -ljna -o, nejevóljnost -i *ž*, nejevóljnež -a *m*
nejéšč -a -e *brez teka* = nejéščen -čna -o; neješčljív -a -o: ~a živina nerada jé, neješčljívost -i *ž*
nekadívec -vca *m*, nekadívka -e *ž*
nékaj 1. *ned. z.* nečésa nečému nékaj pri nečém z nečím: je ~ na tem, vsem nečesa manjka; ~ ni prav, kaj, pa ne vem; ~ skriva, pa ne vem kaj; treba je vedeti, čemu °~ delamo *kaj*; 2. *količ. prisl.*: ~ časa, ~ kruha, zdaj je ~ boljši; ~ že naredi, čeprav ne veliko; z ~ ljudmi (°ljudi), z ~ kapljicami (°kapljic) juhe; pred ~ časom *in* časa, z ~ moke, masti; ~ kratov = nékajkrat *prisl.*: samo ~ sem to rekel *malokrat*; nekájkrat *prisl. velikokrat*: ~ sem prehodil to pot; nekajdnéven -vna -o; nekajléten -tna -o
nékak -a -o *in* nekák -a -o *ned. z.*: ~a kužna bolezen; nékako *in* nekakó *in* nekáko *prisl.*: ~ neprijazno gleda, govoril je ~ takole; nékakšen -šna -o *in* nekákšen -šna -o, nékakov -a -o, nékakovšen -šna -o
nekalív -a -o: ~o seme, nekalívost -i *ž*
nekaljèn -ênа -o 1. ~o veselje, 2. ~o železo, nekaljênost -i *ž*, nekaljív -a -o: ~o železo
nékam *prisl.* 1. ~ je šel, to pa ~ spravi *na določen kraj*, če ne, bom sam kam spravil *kamor koli že*; 2. ~ neprijazen je postal
nekatéri -a -o 1. ~i pravijo tako, drugi tako, 2. *marsikateri*: ~i stotak je zapravil; nekatérikrat *prisl.*: ~ na teden *nekolikokrat*; ~ sem že hodil to pot

velikokrat; nekatérniki -ov *m mn. hum.*: ~ se muzajo
nekázen -zna -o *neznaten*: ~ ceper, nekáznost -i *ž*
nekaznován -a -o, nekaznovánost -i *ž*; nekaznív -a -o, nekaznívost -i *ž*
nékdaj *prisl.*: že od ~, nekdánji -a -e, nekdánjost -i *ž*, nékdajšnji -a -e
někdo *in* nekdó nekoga *in* nekóga *ned. z.*, nékomu, pri nékom, z nékom *in* nekómu, pri nekóm, z nekóm: ~ je potrkal; ~ je to trdil *določena oseba*, če je res kdo trdil *kdor koli že*; težko si °~, ki ni bil tukaj, predstavlja vse to *kdo*; če vidiš, da °~ ne razume, mu razloži *kdo*
néki -a -o (°nék) *ned. z.*: ~i dober prijatelj, ~i Ivanovič, ~i večer = ~ega večera, prišle so vmes ~e ovire, do ~e mere; pri operaciji je treba večkrat °~i ud odrezati *kakšen*; kadar se odpraviš na °~o pot, pridi *kako*; opis je navadno sestavni del °~ega večjega spisa *kakega*, moč °~e države se ne sodi po tem *kake*; °~emu izmed nas *nekomu*
néki *prisl.*: kaj ~ hoče? kako je ~ bolniku? brat je ~ že odšel *menda*, *bajè*, kje ~!
nékikrat *prisl. nekoč*
nekjé *prisl.*: ~ sem pozabil palico, pa ne vem kje; ~ na Golovcu je; ~ jo bo skril *na določenem kraju*, če jo bo pač kje skril *kjer koli že*
nekóč *prisl.*: to bo ~ še prav prišlo
nekód *in* nékod *prisl.*: ~ je kolovratil, pa sam ní vedel kod; po Golovcu ~ hodi; že spet ~ hodi, kaj vem kod; od ~ je prišel
nekólik -a -o = nekólikšen -šna -o, nekóliko *prisl.* = nekólikanj *prisl.*: ~ sem truden; ~ sem vzel, ~ pustil; ~ časa, ~ ljudi, nekólikokrat *prisl.*
nekovína -e *ž*, nekovínski -a -o: ~i izdelki
nekristján -a *m*
nekrítičen -čna -o *nepresoden*, *nezanesljiv*, *nedokazan*: ~o pisanje, ~o sprejemati novice, nekritičnost -i *ž*
nekrobióza -e *ž med. počasno odmiranje*, nekrobiótičen -čna -o: ~i proces
nekrofobíja -e *ž groza pred mrtvim*
nekrológ -a *m osmrtnica*, nekrológi -a -o, nekrologíja -e *ž preučevanje vzrokov smrti*
nekrománt -a *m rotivec duhov*, nekromantíja -e *ž*
nekrópola -e *ž grobišče*, *dom mrtvih*, *navje*, *žale*
nekroskopíja -e *ž razteležnje mrliča*
nekróza -e *ž odmiranje*, *mrtvina*, nekrótičen -čna -o: ~o tkivo
nekrščánski -a -o, nekrščánstvo -a *s*
nekrváv -a -o: ~a daritev, ~i boji
néksus -a *m*: kavzalni ~ *vzročna zveza*
néktar -ja *m gr. mit.* |*pijača*|, néktarski -a -o
nekultúren -rna -o, nekultúrnost -i *ž*, nekultúrnež -a *m* >*[-lt-]*
nekuránten -tna -o: blago, ki se slabo prodaja, je ~o
nekvalificíran -a -o: ~ delavec, nekvalificíranost -i *ž*
nekváren -rna -o *neškodljiv*, nekvárnost -i *ž*; °nekvárno *prisl.*: °~ določbam *določbam ne na kvar*
nekvášen -a -o, nekvášenec -nca *m nekvašen kruh*
Néla -e *ž os. i.*, Nélin -a -o
nelegálen -lna -o *[-ln-] nezakonit*, nelegálnost -i *[-ln-] ž*, nelegálec -lca *[-lc-] m*
nelegitímen -mna -o *nezakonit*, *nepostaven*, *nezakonski*
nelikvíden -dna -o: ~ denar, ~o podjetje; nelikvídnost -i *ž*
neljúb -a -o, neljubó *prisl.*: ~ me je sprejel; neljubeznív -a -o: ~ človek, neljubeznívost -i *ž*
neločljív -a -o, neločljívost -i *ž*
nelógičen -čna -o, nelógičnost -i *ž*
nelojálen -lna -o: ~a konkurenca, nelojálnost -i *ž* >*[-ln-]*
ném -a -o: ~ človek, ~i soglasnik, ~i film; némec -mca *m*, némka -e *ž*, némost -i *ž*, nemôta -e *ž*; neméti -ím *postajati nem*, némi -íte! nemèl -éla -o, nemênje -a *s*; nemíti -ím, nemíl -a -o
nemálo *prisl.*, nemálokrat *prisl.*
némanič -a *m iron. kdor nič nima*, *nimanič*
Némanja -a *in* -e *m*, Némanjev -a -o, Némanjiči -ev *m mn.*
nemára *prisl. morda*: ~ nocoj pride = ~ da nocoj pride
nemáren -rna -o: po ~em, nemárnost -i *ž* = nemárščina -e *ž*, nemárnik -a *m*, nemárnica -e *ž*, nemárnež -a *m*, nemarnè -éta *m umazanec*
Neméa -e *ž kr. i.*, neméjski -a -o
Némec -mca *m*: trd ~, v ~ih *na Nemškem*, Némka -e *ž*, Némčija -e *ž*, v ~i, iz ~e: Zahodna ~, Vzhodna ~, némški -a -o: (po) ~o, ~i govoriti, Némško -ega *s*,

z ~ega, na ~em; némčiti -im 1. *prevajati v nemščino*, 2. *uporabljati nemčizme*, nemčeváti -újem, nemčeval -ála -o, nemčevánje -a *s*, nemčeválen -lna -o *[-ln-]*; nemškováti -újem 1. *brez potrebe nemško govoriti*, 2. *uporabljati nemčizme*, nemškovávec -vca *m*; némštvo -a *s*, némščina -e *ž |jezik|*; nemškútar -ja *m zlc. nenemec, ki hoče veljati za Nemca* = nemčúr -ja *m*, nemškútarica -e *ž* = nemškúta -e *ž* = nemčúrka -e *ž*, nemškútarski -a -o = nemčúrski -a -o, nemškútarstvo -a *s* = nemčúrstvo -a *s*, nemškutáriti -im, nemškutárjenje -a *s*, nemškutárija -e *ž*, nemčízem -zma *m*

Némen -a *m |reka|*, némenski -a -o

Némesis Némese *ž in* Némeza -e *ž |boginja maščevavka|*; némeza -e *ž maščevalna usoda* •

nemil *[-il]* -a -o: ~a usoda, ~o soditi koga, vračati ~o za nedrago

nemilosŕčen -čna -o, nemilosŕčnost -i *ž*, nemilosŕčnež -a *m*, nemilosŕčnik -a *m*

nemílost -i *ž*: biti v ~i pri kom, v ~ priti (°pasti), nemílosten -tna -o, nemilostív -a -o, nemilostívost -i *ž*, nemilostljív -a -o, nemilostljívost -i *ž*

neminljív -a -o: ~e zasluge, neminljívost -i *ž*

nemír -a *m*, nemíren -rna -o, nemírnost -i *ž*, nemírnež -a *m*, nemírnica -e *ž*; nemíŕka -e *ž in* nemírka -e *ž*: ~ v uri

nemóč nemóči *in* -i *ž*, v nemôči: čez némoč delati, jesti, piti; nemóčica -e *ž slabost*; nemôčen -čna -o *slab*, nemôčnost -i *ž*

nemogòč *in* nemogóč -a -e: ~ primer, temu ni nobena stvar ~a; nemogóčost -i *ž*

nemorálen -lna -o, nemorálnost -i *ž*, nemorálnež -a *m* >*[-ln-]*, nemorála -e *ž*

nemóžen -žna -o *nemogoč*, nemóžnost -i *ž nemogočost*

nemúden -dna -o, nemúdnost -i *ž*, nemúdoma *prisl.*

nenadárjen -a -o: ~ za glasbo, nenadárjenost -i *ž*

nenáden -dna -o *nepričakovan*, nenádnost -i *ž*, nenádno *prisl.*, nenádoma *prisl.*

nenadomésten -tna -o, nenadomestljív -a -o, nenadomestljívost -i *ž*

nenaglašèn -ênа -o: ~i samoglasniki, nenaglašênost -i *ž*

nenalezljív -a -o, nenalezljívost -i *ž*

nenaméren -rna -o, nenamérno *prisl.*, nenaménoma *prisl.*

nenapadálen -lna -o *[-ln-]*: ~i pakt

nenapovédan -a -o: ~ obisk, ~i gostje, ~o priti

nenaráven -vna -o, nenarávnost -i *ž*

nenaséljen -a -o, nenaséljenost -i *ž*

nenasíten -tna -o = nenasitljív -a -o, nenasitljívost -i *ž*, nenasítnež -a *m*, nenasítnik -a *m*, nenasítnica -e *ž*, nenasítnost -i *ž*; nenasíčen -a -o: ~e barve, nenasíčenost -i *ž*

nenatúren -rna -o *nenaraven*, nenatúrnost -i *ž nenaravnost*

nenaváden -dna -o, nenavádnost -i *ž*, nenavádnež -a *m čudak*

nenavzóč -a -e *in* nenavzóčen -čna -o, nenavzóčnost -i *ž*

neném -hna -o *nepretrgan*, nenehljív -a -o, neném, neném, neném *prisl. neprenehoma*

nenémec -mca *m*, nenémški -a -o

nenráven -vna -o, nenrávnost -i *ž*, nenrávnež -a *m*

neo- *v sestavi*: neofašíst -a *m*; neologízem -zma *m*; neoplatónik -a *m*; neoromántik *m*, neoromántičen -čna -o

neobčúten -tna -o = neobčutljív -a -o: ~ za svetlobo, neobčutljívost -i *ž*; neobčúten -a -o

neobdávčen -a -o, neobdavčljív -a -o

neobhóden -dna -o *neogiben, nujen*

neobíčájen -jna -o, neobíčájnost -i *ž*

neobledèl -éla -o, neobledljív -a -o: ~e barve, neobledljívost -i *ž*

neobligáten -tna -o *neobvezen*: ~i predmeti

neobljúden -a -o, neobljúdenost -i *ž*: ~ tropičnih krajev

neoborožèn -ênа -o, neoborožênost -i *ž*

neobremenjèn -ênа -o, neobremenjênost -i *ž*

neobsédžen -žna -o 1. *kar se ne dá obseči*, 2. *kar nima dosti obsega*, neobsédžnost -i *ž*

neobstòj -stôja *m neeksistenca*, neobstójen -jna -o: ~a barva obledi

neobvézen -zna -o *neobligaten*: ~i predmeti, ~i pogovori, ~ ogled, neobvéznost -i *ž*: ~ udeležbe

neobzíren -rna -o, neobzírnost -i *ž*

neodgovóren -rna -o, neodgovórnost -i *ž*

neodkritosŕčen -čna -o, neodkritosŕčnost -i *ž*, neodkritosŕčnež -a *m*, neodkritosŕčnica -e *ž*

neodlóčen -a -o: ~a bitka, neodlóčen -čna -o: ~i ljudje, neodlóčnost -i *ž*, neodlóčnež -a *m*; neodločílen -lna -o *[-ln-]*: ~ glas ne odloča

neodložljív -a -o, neodložljívost -i *ž*

°neodoljív -a -o *neudržljiv, neustavljiv, nepremagljiv*
neodpovedljív -a -o: ~a pogodba
neodpústen -tna -o = neodpustljív -a -o, neodpustljívost -i *ž*
neodvísen -sna -o, neodvísnež -a *m*, neodvísnost -i *ž*
neofít -a *m (odrasel) novokrščenec, novinec*
neogéja -e *ž zool.* |*južnoameriška zoogeografska enota*|
neogíben -bna -o: ~o potreben, ~i ukrepi, neogíbnost -i *ž*
neokóren -rna -o, neokórnost -i *ž*
neokréten -tna -o *počasen, okoren, neroden, negibčen, top*, neokrétnost -i *ž*, neokrétnež -a *m* = neokréta -e *ž*
neokŕnjen -a -o, neokŕnjenost -i *ž*
neokúsen -sna -o: ~a jed, ~o govorjenje, ~a slikarija, neokúsnost -i *ž*
neolíkan -a -o, neolíkanec -nca *m*, neolíkanost -i *ž*
neolítik -a *m mlajša kamena doba*, neolítski -a -o: ~e izkopanine
neologíja -e *ž novotarija, slov. tvorba novih besed*, neologízem -zma *m nova beseda*
neomadeževán -a -o: ~a preteklost, neomadeževánost -i *ž*, neomadeževánec -nca *m*
neomahljív -a -o, neomahljívost -i *ž*, neomahljívec -vca *m*
neomájen -jna -o: ~a zvestoba, ~o prepričanje, neomájnost -i *ž*
neomejèn -êna -o: ~a pravica, zadruga z ~o zavezo, neomejênost -i *ž*
neomíkan -a -o, neomíkanost -i *ž*, neomíkanec -nca *m*
néon -a *m kem.* |*plin*|, néonski -a -o: ~a cev, razsvetljava
neopázen -zna -o, neopazljív -a -o; neopážen -a -o: šel je mimo hiše ~ *ne da bi ga bil kdo opazil*
neoplázma -e *ž med. nova tvorba*, neoplástičen -čna -o *novotvorben*: ~a bula
neoporéčen -čna -o *kar se ne dá oporeči*: ~a sodba, trditev, ~o vedenje, neoporéčnost -i *ž*
nepravíčen -a -o: ~a ura, neopravíčenost -i *ž*; neopravičljív -a -o: ~a zamuda, neopravičljívost -i *ž*
neopredeljèn -ênа -o: politično ~, neopredeljênec -nca *m*, neopredeljênost -i *ž*; neopredeljív -a -o: ~ pojem, neopredeljívost -i *ž*
neoprémljen -a -o: ~a soba
neoprézen -zna -o *nepreviden*, neopréznost -i *ž neprevidnost*, neopréznež -a *m neprevidnež*
Neoptólemos -ma *m* |*Ahilov sin*|, Neoptólemov -a -o
neorganizíran -a -o, neorganizíranec -nca *m*, neorganizíranost -i *ž*
neorgánski -a -o: ~a kemija
neoromántik -a *m*, neoromántičen -čna -o, neoromántika -e *ž nova romantika*
neosében -bna -o: ~ napad
neoskrúnjen -a -o, neoskrúnjenost -i *ž*; neoskrunljív -a -o, neoskrunljívost -i *ž*
neosnován -a -o *neutemeljen, brez podlage*: ~a trditev, neosnovánost -i *ž*
neosvobójen -ena -o: ~o ozemlje, ~i narodi
neosvojljív -a -o: ~a trdnjava *nezavzetna, nepremagljiva*, °~ predlog *nesprejemljiv*, neosvojljívost -i *ž*
neotenija -e *ž zool. zmožnost, da se žival razmnožuje že na stopnji ličinke*
neotesán -a -o: ~ les, ~ človek = neotesánec -nca *m*, neotesánost -i *ž*
neovíran -a -o: ~ prehod, ~o govoriti
neovrgljív -a -o = neovŕžen -žna -o: ~ dokaz, neovrgljívost -i *ž* = neovŕžnost -i *ž*: ~ trditve
neozdráven -vna -o = neozdravljív -a -o: ~ bolnik, ~a bolezen, neozdrávnost -i *ž* = neozdravljívost -i *ž*
neozóik -a *m geol.*, neozóičen -čna -o = neozójski -a -o
neoženjen -a -o *samski*, neoženjenec -nca *m samec*, neoženjenost -i *ž samstvo*
nepáren -rna -o *kar ni na pare*
neparlamentáren -rna -o: ~o vedenje
nepázen -zna -o = nepazljív -a -o, nepáznost -i *ž* = nepazljívost -i *ž*; nepazljívec -vca *m*, nepazljívka -e *ž*
néper -ja *m el. enota prevajanja*
nepísan -a -o: ~i zakoni
nepísmen -a -o: ~ človek, nepísmenost -i *ž*
nepíten -tna -o: ~a voda
neplavávec -vca *m*, neplavávka -e *ž*, neplavávski -a -o
neplemenít -a -o: ~ človek, ~o vedenje, neplemenítost -i *ž*
neplóden -dna -o, neplódnost -i *ž*
neplóven -vna -o: ~a reka, neplóvnost -i *ž*
nepobíten -tna -o: ~i dokazi, nepobítnost -i *ž neovrgljivost*
nepoboljšljív -a -o: ~ grešnik, nepoboljšljívost -i *ž*, nepoboljšljívec -vca *m*, nepoboljšljívka -e *ž*

nepočákan -a -o = nepočákaven -vna -o = nepočakljív -a -o: ne bodi tako ~, nepočakljívec -vca *m* = nepočákanec -nca *m*, nepočakljívost -i *ž*

nepodkúpen -pna -o = nepodkupljív -a -o, nepodkúpnost -i *ž* = nepodkupljívost -i *ž*: ~ uradništva

nepogléden -dna -o *grd*: ~a pošast, nepoglédnost -i *ž*

nepogrešljív -a -o: ~o orožje, tale delavec nam je ~, nepogrešljívost -i *ž*

nepojmljív -a -o, nepojmljívost -i *ž*

nepoklícan -a -o, nepoklícanec -nca *m*, nepoklícanost -i *ž*; nepoklícen -cna -o *amaterski*, nepoklícnost -i *ž* *amaterstvo*

nepokój -ója *m*: ne delaj mi ~a; nepôkoj -ója *m nihalo pri uri*; nepokójen -jna -o, nepokójnež -a *m*, nepokójnost -i *ž*

nepokóren -rna -o, nepokórnost -i *ž*, nepokórnež -a *m*, nepokórščina -e *ž*

nepokrít -a -o, nepokrítost -i *ž*

nepokvárjen -a -o, nepokvárjenost -i *ž*, nepokvárjenec -nca *m*; nepokvarljív -a -o: ~o blago

nepomémben -bna -o, nepoméмbnost -i *ž*, nepoméмbnež -a *m*

nepomírljív -a -o, nepomirljívec -vca *m*, nepomirljívost -i *ž*

nepomljív -a -o: od ~ih časov, ~ človek *ki slabo pomni*, nepomljívost -i *ž*

nepomogljív -a -o: ~ človek *neroden, ki si ne zna pomagati*, nepomogljívost -i *ž*

nepomúden -dna -o, nepomúdoma *prisl.*

Népomuk -a *m os. i.*: Janez ~

nepopáčen -a -o, nepopáčenec -nca *m*, nepopáčenost -i *ž*

nepopísan -a -o: ~ list, nepopísen -sna -o = nepopisljív -a -o: ~ prizor, ~o lep, nepopísnost -i *ž* = nepopisljívost -i *ž*

nepopóln -a -o, nepopólnost -i *ž* >*[-pn-]*

nepopráven -vna -o = nepopravljív -a -o: ~a škoda, nepopravljívec -vca *m*, nepopravljívost -i *ž*; nepoprávljen -a -o

nepopustljív -a -o, nepopustljívec -vca *m*, nepopustljívost -i *ž*

neporábен -bna -o, neporábnost -i *ž*

neporočèn -ena -o, neporočênost -i *ž*

neporúšen -šna -o = neporušljív -a -o, neporúšnost -i *ž* = neporušljívost -i *ž*, neporúšen -a -o

Népos -a *in* Nepóta *m* |*rim. pisatelj*|, Néposov -a -o *in* Nepótov -a -o

neposlúšen -šna -o, neposlúšnost -i *ž*, neposlúšnež -a *m*

neposréden -dna -o *naravnosten, direkten*: ~a zveza, ~i stroški, ~a preteklost *bližnja*, neposrédnost -i *ž*

nepostáven -vna -o *nezakonit*: ~o dejanje, nepostávnost -i *ž*

nepostrežljív -a -o, nepostrežljívost -i *ž*

neposvečèn -ena -o, neposvečênec -nca *m*, neposvečênost -i *ž*

nepoškodljív -a -o, nepoškodljívost -i *ž*; nepoškódovan -a -o *in* nepoškodován -a -o: ~a pošiljka

nepoštèn -ena -o, nepoštênost -i *ž*, nepoštênje -a *s*, nepoštenják -a *m*

nepotízem -zma *m naklanjanje služb sorodnikom*, nepotíst -a *m*, nepotístičen -čna -o

nepotolážen -žna -o = nepotolažljív -a -o, nepotolážnost -i *ž* = nepotolažljívost -i *ž*

nepotrében -bna -o: po ~em, nepotrébnost -i *ž*, nepotrébnik -a *m* = nepotrébnež -a *m*, nepotrébnica -e *ž*

nepotrpežljív -a -o, nepotrpežljívec -vca *m*, nepotrpežljívka -e *ž*, nepotrpežljívost -i *ž*

nepoučèn -ena -o, nepoučênost -i *ž*; nepoúčen -čna -o, nepoúčnost -i *ž*; nepoučljív -a -o, nepoučljívost -i *ž*

nepoudárjen -a -o: ~ samoglasnik, ~a misel, nepoudárjenost -i *ž*

nepovábljen -a -o: ~ gost, nepovábljenec -nca *m*, nepovábljenka -e *ž*

nepovéden -dna -o *ki nič ne pove*, nepovédnost -i *ž*

nepovráten -tna -o: ~i glagoli, nepovrátnost -i *ž*

nepozában -bna -o: ~i dogodki, ~i vtisi; nepozabljív -a -o *ki ne pozabi*; nepozábljen -a -o

nepoznán -ána -o *neznan*: ~ človek, dogodek, nepozná(va)nje -a *s*

nepráktičen -čna -o, nepráktičnost -i *ž*

neprálen -lna -o *[-ln-]*: ~o blago

neprávi -a -o: ~a rebra, ~i ulomek, po ~em *po krivici*; neprávšnji -a -e *in* neprávšen -šna -o, neprávšn(j)ost -i *ž*

nepravíčen -čna -o, nepravíčnost -i *ž*, nepravíčnik -a *m*, nepravíčnež -a *m*

nepravílen -lna -o, nepravílnost -i *ž* >*[-ln-]*

neprebáven -vna -o = neprebavljív -a -o: ~a jed, ~o branje, neprebávnost -i *ž* = neprebavljívost -i *ž*

neprebóden -dna -o = neprebodljív -a -o: ~ oklep

neprebójen -jna -o: ~ zid, neprebójnost -i *ž*

neprecenljív -a -o, neprecenljívost -i *ž*

neprečíščen -a -o, neprečíščenost -i *ž*

nepredíren -rna -o: ~a megla, nepredírnost -i *ž*, nepredirljív -a -o, nepredŕten -tna -o: ~o obzidje
nepredúšen -šna -o, nepredúšnost -i *ž*
nepredvíden -a -o *nepričakovan, nenameravan, nenaden*, nepredvídoma *prisl. nepredvidoma*
nepregíben -bna -o: ~ ud, ~a beseda, nepregíbnost -i *ž*
nepregléden -dna -o: ~ ovinek, ~a knjiga, nepreglédnost -i *ž*
nepregóren -rna -o = nepregorljív -a -o: ~a blagajna, nepregórnost -i *ž* = nepregorljívost -i *ž*
nepregréven -vna -o: *fiz.* ~o telo, ~a snov
neprehóden -dna -o: ~a pot, ~i glagol, neprehódnost -i *ž*
neprekínjen -a -o *nepretrgan, (z)vezan*: ~o *nepretrgoma, ves čas, skozi*
nepreklícan -a -o; nepreklícen -cna -o: ~ ukaz, nepreklícnost -i *ž*
neprekósen -sna -o = neprekosljív -a -o, neprekosljívost -i *ž*; neprekošèn -ênа -o, neprekošênost -i *ž*
neprekucljív -a -o: ~ voz
neprelómen -mna -o = neprelomljív -a -o, neprelómnost -i *ž* = neprelomljívost -i *ž*
nepremágan -a -o, nepremáganost -i *ž*; nepremagljív -a -o, nepremagljívost -i *ž*
nepremakljív -a -o, nepremakljívost -i *ž* >*[-mak- / -mək-]*; nepremáknjen -a -o, nepremáknjenost -i *ž*
nepremíčen -čna -o, nepremíčnost -i *ž*; nepremíčnica -e *ž*: zvezda ~; nepremičnína -e *ž*: promet z ~ami, nepremičninski -a -o
nepremíšljen -a -o, nepremíšljenost -i *ž*, nepremišljenec -nca *m*
nepremóčen -čna -o = nepremočljív -a -o: ~ plašč, nepremočljívost -i *ž*
nepremostljív -a -o: ~a ovira, težava, nepremostljívost -i *ž*
nepremóžen -žna -o, nepremóžnost -i *ž*
nepreném̀en -hna -o, nepreném̀nost -i *ž*, nepreném̀na *prisl.*; neprenehljív -a -o, neprenehljívost -i *ž*
neprenôsen -sna -o: ~e pravice, neprenosljív -a -o
neprepóten -tna -o = neprepotljív -a -o
neprepústen -tna -o: ~ za svetlobo, neprepústnost -i *ž*
nepreračunljív -a -o, nepreračunljívec -vca *m*, nepreračunljívka -e *ž*, nepreračunljívost -i *ž*
nepreséven -vna -o: ~o steklo
nepreséžen -žna -o = nepresegljív -a -o, nepreséžnost -i *ž* = nepresegljívost -i *ž*; nepreséžen -a -o, nepreséženost -i *ž*
nepreskrbljèn -ênа -o, nepreskrbljênec -nca *m*, nepreskrbljênka -e *ž*, nepreskrbljênost -i *ž*: ~ otrok, nepreskŕben -bna -o; nepreskrbljív -a -o
nepresódnen -dna -o, nepresódnost -i *ž*
neprosójen -jna -o: ~o steklo
neprespán -a -o: ~a noč, danes sem ~
neprestán -a -o *trajen, veden, neprenehen*, neprestáno *prisl. kar naprej, venomer, nenehoma, neprenehoma*
neprestópen -pna -o: ~o leto, neprestópnost -i *ž*
nepretŕgan -a -o: ~ tok, ~ delovni čas, nepretŕganost -i *ž*; nepretŕgoma *prisl.*
nepreudáren -rna -o, nepreudárnost -i *ž*, nepreudárnež -a *m*
neprevedljív -a -o: ta beseda je ~a, neprevedljívost -i *ž*
neprevíden -dna -o: po ~em, neprevídnost -i *ž*: po ~i, iz ~i, neprevídnež -a *m*; neprevíden -a -o: ~a smrt, neprevídenost -i *ž*; neprevídoma *prisl. nepričakovano, iznenada, nenadoma, po neprevidnosti, iz neprevidnosti*
nepričakován -a -o, nepričakovánost -i *ž*, nepričakováno *prisl.*: ~ veliko, ~ dobro, prišel je ~
nepríden -dna -o *brez prida, nekoristen, jalov*: ~o modrovanje, neprídoma *prisl.*
nepridiprav -a *m negodnik, negoda*
°**neprijátelj** -a *m sovražnik*, °neprijáteljski -a -o *sovražen*
neprijázen -zna -o, neprijáznost -i *ž*, neprijáznež -a *m*
neprijéten -tna -o, neprijétnost -i *ž*
neprikládnen -dna -o *neprimeren*, neprikládnost -i *ž*
neprikrít -a -o, neprikrítost -i *ž*
nepriléžen -žna -o: ~i koti *geom.*
neprílika -e *ž neprijetnost, zadrega*: hude ~e, zabresti v ~e; nepríličen -čna -o *neprimeren, neroden, neprijeten*, neprílično st -i *ž*
nepriljúbljen -a -o, nepriljúbljenost -i *ž*
nepriljúden -dna -o, nepriljúdnost -i *ž*, nepriljúdnež -a *m*
nepriméren -rna -o: stanu, času ~, za obdelavo ~ les, neprimérnost -i *ž*
nepripráven -vna -o *neprikladen, neroden*, nepriprávnost -i *ž*

nepriprávljen -a -o: ~ govoriti, nepripravljenost -i *ž*
neprirôčen -čna -o *in* nepriróčen -čna -o, neprirôčnost -i *ž in* neprirôčnost -i *ž*
nepriróden -dna -o *nenaraven*, nepriródnost -i *ž nenaravnost*
neprisében -bna -o, neprisébnost -i *ž*
neprisíljen -a -o, neprisíljenost -i *ž*
neprísten -tna -o, neprístnost -i *ž*
nepristójen -jna -o *nekompetenten*, nepristójnost -i *ž*
°**nepristójen** -jna -o *nedostojen*, *nespodoben*
nepristópen -pna -o: ~ kraj, ~ človek, nepristópnost -i *ž*
nepristránski -a -o: ~i v sodbah, v ravnanju, nepristránost -i *ž*, nepristrán -a -o: ~ razsodnik
nepriščéven -vna -o *nepresoden*, nepriščévnost -i *ž*
neprizanesljív -a -o, neprizanesljívec -vca *m*, neprizanesljívost -i *ž*
nepriznán -a -o, nepriznánje -a *s*
neproduktíven -vna -o, neproduktívnost -i *ž*
neprodôšen -šna -o → *neprepusten*, *nepredušen*
neprosójen -jna -o *nepreseven*, *nepresojen*, neprosójnost -i *ž nepresojnost*
neprostovóljen -ljna -o, neprostovóljnost -i *ž*
neprozóren -rna -o, neprozórnost -i *ž*
neprôžen -žna -o *neelastičen*: ~a vzmet, ~ človek, značaj, neprôžnost -i *ž*
neptúnij -a *m kem.* |*prvina*|, neptúnijev -a -o
Neptún(us) -na *m strim. bog morja*, Neptún -a *m* |*planet*|, neptúnski -a -o, Neptúnov -a -o: ~ pas *med.*
neráben -bna -o = nerabljív -a -o, nerábnost -i *ž*; nerábljen -a -o
nerà̀d -áda -o *prid. s prisl. pomenom*: ~ je prišel
neranljív -a -o: ~o telo, neranljívost -i *ž*; neránjen -a -o
nerazbíten -tna -o, nerazbítnost -i *ž*; nerazbít -a -o, nerazbítost -i *ž*
nerazdélen -lna -o *[-ln-]*: ~a odgovornost, nerazdélnost -i *[-ln-] ž*, nerazdeljív -a -o, nerazdeljívost -i *ž*; nerazdeljèn -ena -o, nerazdeljênost -i *ž*
nerazdrúžen -žna -o = nerazdružljív -a -o, nerazdrúžnost -i *ž* = nerazdružljívost -i *ž*: ~ zakona
nerazlôčen -čna -o: ~o govoriti, nerazlôčnost -i *ž*; nerazločljív -a -o
nerazložen -žna -o = nerazložljív -a -o, nerazložljívost -i *ž*; nerazložèn -ena -o
nerazpoložèn -ena -o *slabe volje*, *brez volje za kaj*, nerazpoložênje -a *s*
nerazpoložljív -a -o *kar ni na voljo*, nerazpoložljívost -i *ž*
nerazrešljív -a -o, nerazrešljívost -i *ž*; nerazrêšen -a -o, nerazrêšenost -i *ž*
nerazrúšen -šna -o = nerazrušljív -a -o, nerazrúšnost -i *ž* = nerazrušljívost -i *ž*; nerazrúšen -a -o, nerazrúšenost -i *ž*
nerazsóden -dna -o, nerazsódnost -i *ž*, nerazsódnež -a *m*, nerazsódnica -e *ž*
neraztézen -zna -o = nerazteglјív -a -o, neraztéznost -i *ž* = nerazteglјívost -i *ž*
neraztópen -pna -o = neraztopljív -a -o, neraztópnost -i *ž* = neraztopljívost -i *ž*
nerazúmen -mna -o: ~o bitje, ~o govoriti *nespametno*, nerazúmnost -i *ž*, nerazúmnež -a *m*, nerazúmnik -a *m*, nerazúmnica -e *ž*; nerazumljív -a -o: ~a govorica, ~o govoriti, nerazumljívost -i *ž*
nerazvézen -zna -o = nerazvezljív -a -o, nerazvéznost -i *ž* = nerazvezljívost -i *ž*
neréd -a *m*, neréden -dna -o, nerédnost -i *ž*, nerédnež -a *m*, nerédnica -e *ž*
neredílen -lna -o, neredílnost -i *ž* >*[-ln-]*
nerédko *prisl.*: to se ~ dogaja, nerédkokrat *prisl.*, nerédkokdaj *prisl. pogosto*
nereída -e *ž*, *nav. mn.* nereíde -íd *gr. mit.* |*morske boginje*|
nerésec -sca *m merjasec*, neréščev -a -o
nerésen -sna -o, nerésnost -i *ž*, nerésnež -a *m*, neresnôba -e *ž*
neresnica -e *ž*, neresníčen -čna -o, neresníčnost -i *ž*
nerešljív -a -o, nerešljívost -i *ž*; nerêšen -a -o, nerêšenost -i *ž*
nergáti -ám *godrnjati*, *sitnariti*, *zabavljati*, nergàj -ájte! nergál -ála -o, nergánje -a *s*; nérga -e *ž godrnjač*, *jokav otrok*; nergáč -a *m*, nergálo -a *s*, nergàv -áva -o, nergávost -i *ž*: sama ~ ga je; nergávec -vca *m*, nergávka -e *ž*, nérgast -a -o: ti nerga ~a!
nerjavéč -éča -e: ~e jeklo, nerjáven -vna -o: ~o jeklo ne zarjavi
Nêro -óna *m* |*rim. cesar*|, Nerónov -a -o, nerónski -a -o
neróda -e *ž*, neróden -dna -o: ~a leta, ~ položaj, ~o vprašanje, neródnost -i *ž*, neródnež -a *m*, neródnica -e *ž*
nerodovíten -tna -o: ~ svet, nerodovítnost -i *ž*, nerodovítnica -e *ž*; nerôden -dna -o: ~a leta *leta*, *ko je slaba letina*
nervóza -e *ž živčnost*, nervózen -zna -o *živčen*: ~ človek, nervóznost -i *ž*, ner-

vóznosten -stna -o: ~i znak; nêrvus -a *m*, nêrv -a *m med. živec*, nêrvus rêrum *neskl.* 1. *poglavitno gibalo, prožilo*; 2. *denar*

nesamostójen -jna -o, nesamostójnost -i *ž*, nesamostójnež -a *m*

nesebíčen -čna -o, nesebíčnost -i *ž*, nesebíčnež -a *m*, nesebíčnica -e *ž*

nesesêr -ja *m skrinjica za ročna dela ali toaletne potrebščine*

neskaljèn -êna -o: ~a voda, ~o veselje, neskaljênost -i *ž*

neskládeń -dna -o, neskládnost -i *ž*, neskládje -a *s*

nesklépčen -čna -o: ~a seja

nesklonljív -a -o, nesklonljívost -i *ž slov.*

neskônčen -čna -o: ~a vrsta ljudi, to ~o čakanje, ~o dolg čas, pojem ~ega, neskônčnost -i *ž*

neskŕben -bna -o: ~o dela, kdor ne skrbi za natančnost pri delu, brezskrbno pa dela, kdor je brez skrbi za druge stvari; neskŕbnost -i *ž*

neslán -a -o: ~a jed, ~e besede, ~ človek, še za ~ krop ne zasluži, ~o govoriti; neslánost -i *ž*, neslánec -nca *m*; neslanáriti -im *neslano se vesti, neslano govoriti*

neslásten -tna -o, neslástnost -i *ž*

nesláven -vna -o: ~a zmaga, ~o končati

neslíšen -šna -o, neslíšnost -i *ž*

neslóga -e *ž*, neslóžen -žna -o, neslóžnež -a *m*, neslóžnost -i *ž*

neslovénec -nca *m*, neslovénka -e *ž*, neslovénski -a -o

neslúten -tna -o *kar se ne dá slutiti*: ~e možnosti, neslúten -a -o *česar ne slutimo*, neslútenost -i *ž*

nesmísel *[-əu]* -sla *m neumnost, nespametnost*, nesmíseln -a -o *[-səln-]*, nesmíselnost -i *[-səln-]* *ž*

nesmótrn -a -o, nesmótrnost -i *ž*

nesmŕten -tna -o, nesmŕtnost -i *ž*, nesmŕtnik -a *m*: francoski ~i

nesnága -e *ž*: pospraviti ~o |*stvar*|, poberi se, ti grda ~ |*človek*|; nesnážen -žna -o, nesnážnost -i *ž*, nesnážnež -a *m*, nesnážnica -e *ž*

nesociálen -lna -o, nesociálnost -i *ž* >*[-ln-]*

nesodelovánje -a *s*: ~ s kom

nesodôben -bna -o, nesodôbnik -a *m*, nesodôbnost -i *ž*

nesoglásje -a *s*: ~ s sklepom, ~ v družini, nesoglásnost -i *ž*

nesoméren -rna -o, nesomérnost -i *ž geom.*

nesorazméren -rna -o, nesorazmérnost -i *ž*: ~ stroškov, ~ med dohodki in izdatki, nesorazmérje -a *s*

nespámet -i *ž*, nespámeten -tna -o, nespámetnik -a *m*, nespámetnica -e *ž*, nespámetnež -a *m*, nespámetnost -i *ž*

nespéčen -čna -o: ~ bolnik, ~e noči, nespéčnost -i *ž*

nespéšen -šna -o *počasen*: ~o delo ne gre od rok, se ne odseda

nespodbíten -tna -o *neizpodbiten*

nespodóben -bna -o, nespodóbnost -i *ž*, nespodóbnik -a *m*, nespodóbnica -e *ž*, nespodóbnež -a *m*

nespokóren -rna -o, nespokórnost -i *ž*, nespokórnik -a *m*; nespokorjèn -ênа -o, nespokorjênost -i *ž*

nespôlen -lna -o *[-ln-]*: *biol.* ~o razmnoževanje

nesporazúm -a *m*: ~ s kom, ~ med strankama, nesporazúmen -mna -o, nesporazúmnost -i *ž*

nespóren -rna -o: ~a posest, ~o vprašanje, nespórnost -i *ž*

nesposóben -bna -o *nezmožen*: pridobitno ~, ~ za vojaško službo, nesposóbnost -i *ž nezmožnost*, nesposóbnež -a *m*

nespoštljív -a -o, nespoštljívost -i *ž*, nespoštljívec -vca *m*

nespoznáten -tna -o *kar se ne dá spoznati*

nespravljív -a -o, nespravljívost -i *ž*, nespravljívec -vca *m*

nesprejemljív -a -o: ~ predlog, nesprejemljívost -i *ž*

nespremenjèn -ênа -o *neizpremenjen*, nespremenjênost -i *ž*; nespremenljív -a -o, nespremenljívost -i *ž*

nespréten -tna -o, nesprétnost -i *ž*, nesprétnež -a *m*

nesprhljív -a -o, nesprhljívost -i *ž*

nesrámen -mna -o, nesrámnost -i *ž*, nesrámnež -a *m*, nesrámnik -a *m*, nesrámnica -e *ž*

nesramežljív -a -o: ~a ženska, nesramežljívost -i *ž*, nesramežljívec -vca *m*, nesramežljívka -e *ž*

nesréča -e *ž*: ~o imeti, doživeti, priti v ~o, ~ zadene, doleti, preganja koga; velika, huda ~, prometna ~, ~ na morju, ~ pri delu, po ~i; nesréčen -čna -o, nesréčnež -a *m*, nesréčnik -a *m*, nesréčnica -e *ž*

nestálen -lna -o, nestálnost -i *ž*, nestálnež -a *m* >*[-ln-]*

nestanovíten -tna -o: ~ značaj, ~o vreme, ~a barva, ~e vode, nestanovítnost -i *ž*, nestanovítnež -a *m*

nêsti nêsem, 3. *mn.* nêsejo *in* nesó, *namen.* nèst, nêsi -íte! nesóč -a -e, nésel nêsla -o, nesèn -ênа -o: na hrbtu, v košari kaj ~, veter listje nese, puška daleč nese, do koder oči nesó, kam te zlodej nese? ta hiša nič ne nese, to podjetje dobro nese, kokoš nese (jajca); nêsen -sna -o: ~a kokoš = nesníca -e *ž*, nêsnost -i *ž*: povečati ~ kokoši

Néstor -ja *m* 1. *najstarejši grški kralj v trojanski vojni*, 2. *ruski menih, ki mu pripisujejo najstarejšo rusko kroniko*; néstor -ja *m starosta v kaki družbi*, néstorski -a -o

nestrohljív -a -o, nestrohljívost -i *ž*; nestrohnjèn -ênа -o, nestrohnjênost -i *ž*

nestrokóven -vna -o, nestrokovnják -a *m*, nestrokovnjáški -a -o: ~o delo, ~a pomoč, nestrokovnjáštvo -a *s*

nestŕpen -pna -o, nestŕpnost -i *ž*: verska, stanovska, politična, strankarska ~, nestŕpnež -a *m*, nestŕpnica -e *ž*; nestrpljív -a -o, nestrpljívost -i *ž*

nestvòr -óra *m* → *nakaza, pošast, spaka*

nesvobôden -dna -o, nesvobôda -e *ž*, nesvobodnják -a *m*: srednjeveški ~, nesvobodnjáški -a -o

neškodljív -a -o, neškodljívost -i *ž*, neškodljívec -vca *m*

néšplja -e *ž*, *rod. mn.* néšpelj *[-pəlj]*, néšpljev -a -o, néšpljarica -e *ž* |*hruška*|

neštét -a -o: ~e nesreče, ~o ljudi; neštétokrat *prisl.*

netákten -tna -o *brezobziren, neolikan*, netáktnost -i *ž*, netáktnež -a *m*

netaljív -a -o *kar se ne dá taliti*

netečen -čna -o: ~a jed, ~ človek *siten, nadležen*, netéčnež -a *m*, netéčnik -a *m*, netéčnica -e *ž*, netéčnost -i *ž*

neték -a *m* 1. *nenasitnost*: bil je tak ~, da so ljudje zmerom jedli, pa vendar niso bili nikdar siti; 2. *nenasitnež*; netéka -e *ž nadlega*: ~o delati komu

netíti nétim, néti -íte! nétil -íla -o, netênje -a *s in* nétiti -im *s stal. poud.*: ~ ogenj, sovraštvo med ljudmi; netílen -lna -o *[-ln-]*, netílnost -i *[-ln-] ž*, netívec -vca *m*, netílo -a *s priprava za netenje (kresilni kamen ipd.)*, netívo -a *s snov, s katero netimo (kresilna goba ipd.)*

néto *neskl.*: ~ teža *čista teža*

netočen -čna -o *nenatančen, nezanesljiv, nepravilen, nepravočasen, kasen*, netóčnost -i *ž*, netóčnež -a *m*

netopír -ja *m*: uhati, nočni, lesni ~, netopírjev -a -o, netopírski -a -o, netopírjast -a -o

netopljív -a -o = netópen -pna -o *neraztopljiv*, netopljívost -i *ž*; netopljèn -ênа -o

netrésk -a *m bot.*: divji ~

netrohljív -a -o, netrohljívost -i *ž*

neubogljív -a -o *in* neubógljiv -a -o, neubogljívost -i *ž in* neubógljivost -i *ž*, neubogljívec -vca *m*, neubogljívka -e *ž*

neubrán -a -o: ~i glasovi, neubránost -i *ž disharmonija*

neubranljív -a -o, neubranljívost -i *ž*

neučákaven -vna -o = neučákan -a -o: ne bodi tako ~ *nestrpen*, neučákanec -nca *m*, neučákanost -i *ž*; neučakljív -a -o, neučakljívost -i *ž*

neudóben -bna -o, neudóbnost -i *ž*

neudržen -žna -o = neudržljív -a -o *nezadržljiv*: ~ napad, neudržnost -i *ž* = neudržljívost -i *ž*

neugásen -sna -o = neugasljív -a -o, neugasljívost -i *ž*; neugašèn -ênа -o: ~o apno

neuglajèn -ênа -o *in* neuglájen -a -o: ~a pot, ~ človek, ~o vedenje, neuglajênost -i *ž in* neuglájenost -i *ž*

neugnán -a -o: ~ otrok, ~o vedenje, ~ jezik, neugnánec -nca *m*, neugnánka -e *ž*, neugnánost -i *ž*

neugóden -dna -o: ~a sodba, neugódnost -i *ž*, neugódje -a *s*

neuhójen -a -o: ~a pot, ~i čevlji, neuhójenost -i *ž*

neúk -a -o *ne(i)zveden, nevéden, nešolan*

neukanljív -a -o, neukanljívost -i *ž*

neuklonljív -a -o, neuklonljívost -i *ž*, neuklonljívec -vca *m*, neuklonljívka -e *ž*

neukrôten -tna -o = neukrotljív -a -o: ~i valovi, neukrôtnost -i *ž* = neukrotljívost -i *ž*; neukročèn -ênа -o: ~a trmoglavka, neukročênost -i *ž*

neúmen -mna -o *nespameten*: ~ ko noč, po ~em, neúmnež -a *m*, neúmnica -e *ž*, neúmnost -i *ž*: ~i početjati, trpi samo po svoji ~i

neumérjen -a -o, neumérjenost -i *ž*, neumérjenec -nca *m*

neumésten -stna -o *neprimeren, neprikladen*, neuméstnost -i *ž neprimernost, neprikladnost*

neuméven -vna -o, neumévnost -i *ž*, neumljív -a -o, neumljívost -i *ž*
°neumóren -rna -o *neutruden, neutrudljiv, neugnan*
neumrjóč *in* neumrjóč -a -e = neumrljív -a -o, neumrljívost -i *ž*
neuničljív -a -o, neuničljívost -i *ž*
neupogljív -a -o: ~ značaj, neupogljívost -i *ž*, neupogljívec -vca *m*, neupogljívka -e *ž*; neupógnjen -a -o: ~o pohištvo, neupógnjenost -i *ž*
neuporáben -bna -o: ~o pravilo
neupoštévan -a -o, neupoštévanje -a *s*: zaradi ~a predpisov → *ker ni upošteval predpisov*; neupoštéven -vna -o: ~a količina
neupravíčen -a -o *kdor nima pravice do česa*, neupravíčenost -i *ž*, neupravíčenec -nca *m*, neupravíčenka -e *ž*
neuráden -dna -o, neurádnost -i *ž*
neuravnovéšen -a -o: ~ človek, neuravnovéšenost -i *ž*
neurejèn -êna -o: ~e razmere, neurejênost -i *ž*, neurejênec -nca *m*
neúren -rna -o: ~o vreme, neúrnik -a *m hudournik*, neúrje -a *s huda ura, vihar*
neusahljív -a -o: ~ studenec, neusahljívost -i *ž* >*[-sah- / -səh-]*
neuskôčen -čna -o: ~o blago se ne uskoči *skrči*, neuskôčnost -i *ž*
neuslíšan -a -o: ~a prošnja, neuslíšen -šna -o *kar se ne dá uslišati*
neusmíljen -a -o: ~ do koga, s kom, neusmíljenost -i *ž*, neusmíljenec -nca *m*, neusmíljenka -e *ž*
neuspèh -éha *m*: ~ doživeti, neuspéšen -šna -o, neuspéšnost -i *ž*; neuspèl -éla -o: ~ poskus
neustáven -vna -o *kar ni po ustavi*, neustávnost -i *ž*
neustavljív -a -o *kar se ne dá ustaviti*
neustrahován -a -o, neustrahovánost -i *ž*
neustrášen -šna -o *kdor se ne dá ustrašiti, junaški*, neustrášnost -i *ž*, neustrašljív -a -o *kdor se ne dá ustrašiti*, neustrašljívost -i *ž*, neustrášen -a -o *ki se ni ustrašil*, neustrášenost -i *ž*
neustrézen -zna -o *kar ne ustreza, neprimeren*, neustréznost -i *ž*; neustrezajóč -óča -e → *neustrezen*
neusúšen -šna -o = neusušljív -a -o: ~ vir bistroumnosti
neutajljív -a -o, neutajljívost -i *ž*
neutégoma *prisl. takoj, brez odlašanja*
neutemeljèn -êna -o *brez podlage*: ~a obtožba, neutemeljênost -i *ž*, neutemeljív -a -o: ~ napad
neutešèn -šna -o = neutešljív -a -o, neutéšnost -i *ž* = neutešljívost -i *ž*, neutešèn -êna -o
neutolážen -žna -o = neutolažljív -a -o: ~a vdova, ~o jokati, neutolážnost -i *ž* = neutolažljívost -i *ž*
neutŕpen -pna -o *česar ne morem utrpeti, pogrešati, nepogrešljiv*, neutŕpnost -i *ž*
neutrúden -dna -o = neutrudljív -a -o, neutrúdnost -i *ž* = neutrudljívost -i *ž*
neuvenljív -a -o, neuvenljívost -i *ž*
neuvidéven -vna -o *kdor ne uvidi, sprevidi*, neuvidévnost -i *ž*, neuvidévnež -a *m*
neužíten -tna -o: ~a jed, ta človek je ~, neužítnost -i *ž*, neužítnež -a *m*
nevájen -a -o: ~ dela, nevájenost -i *ž*
neváren -rna -o: smrtno ~, ~ za življenje, državi ~, zdravju *ali* za zdravje ~, za ogenj ~; nevárnost -i *ž*: smrtna (°življenjska), vojna ~, ~ za mir, ~ plazov; ~i uiti, kljubovati, ~i v oči (po)gledati, ~ iskati, izzivati, odvrniti, v ~ priti, se spustiti, v ~ spraviti koga, v ~i biti, živeti; bolnik je iz ~i, zanj ni več ~i, posadka je iz ~i *je na varnem*; rešiti koga z lastno ~jo
nevarljív -a -o *negoljufiv*: ~o znamenje, nevarljívost -i *ž*
nevedé *prisl.*, nevédoma *prisl. ponevedoma*: zašel je ~ daleč s prave poti *ne da bi se zavedal*; *vendar*: zašel je, ne vedé *ali* ne vedóč za pravo pot, daleč v gozd
nevéden -dna -o, nevédnež -a *m*, nevédnica -e *ž*, nevédnost -i *ž*
nevelják -vna -o: ~a pogodba, nevelják-nost -i *ž*: ~ predpisov
nevenljív -a -o: ~e zasluge za domovino, nevenljívost -i *ž*
nevéra -e *ž*, nevéren -rna -o: ~i Tomaž, nevérnež -a *m*, nevérnik -a *m*, nevérnica -e *ž*, nevérniški -a -o, nevérec -rca *m*, nevérka -e *ž*, nevérski -a -o, nevérstvo -a *s*
neverjéten -tna -o, neverjétnost -i *ž*
nevésta -e *ž*: se drži kot kmečka ~, nevéstica -e *ž*, nevéstin -a -o: ~a dota
nevézan -a -o: ~a beseda *proza*, ~e cene, po ~ih cenah
nevíden -dna -o, nevídnost -i *ž*
nevíhta -e *ž*: k ~i se pripravlja, na ~o se ravna, ~ divjá, ~ se spreleti; nevíhten -tna -o: ~i oblaki

Névlje *[néulje]* Névelj *ž mn. kr. i.*, v ~ah, néveljski -a -o *[-vəlj-]*, Nevljáni -ov *m mn.*, Névljica -e *ž |voda|*
nevljúden -dna -o: ~ s sosedom *ali* do soseda, nevljúdnež -a *m*, nevljúdnost -i *ž*
nevmešávanje -a *s*: politika ~a, ~ v kaj
nevoják -a *m civilist*, nevojáški -a -o: ~i nastop; nevojskovánje -a *s*
nevólja -e *ž*: ~ ga obide, zgrabi, popade; ~i dati duška; ~o kazati, krotiti, izzivati; nevóljen -ljna -o: ~ biti, nevóljnost -i *ž*
nevoščljív -a -o: ~ biti komu njive, za njivo, zaradi njive; nevoščljívec -vca *m*, nevoščljívka -e *ž*, nevoščljívost -i *ž*: brez ~i, z ~jo gledati na kaj
nevôzen -zna -o: ~a pot, nevôznost -i *ž*
nevralgíja -e *ž bolečine v živcu*, nevrálgičen -čna -o: ~a bolečina, nevralgíjski -a -o: ~a znamenja, nevrálgik -a *m* živčno bolni *>[-lg-]*
nevrastenija -e *ž prirojena živčna slabost*, nevrasténik -a *m*, nevrasténičen -čna -o: ~ bolnik
nevréden -dna -o: ~ plačila, nevrédnež -a *m*, nevrédnica -e *ž*, nevrédnost -i *ž*
nevreténčar -ja *m zool.*, nevreténčarski -a -o
nevrít -a *m živčna nitka*, *živčno vlakno*, nevrítis -a *m med. vnetje živca*
nevročljív -a -o: ~a pošiljka, nevročljívost -i *ž*; nevročèn -ena -o: ~o pismo
nevrologíja -e *ž nauk o živcih*, nevrológ -a *m*, nevrológški -a -o: ~a klinika; nevropatíja -e *ž živčna bolezen*, nevropátičen -čna -o, nevropatologíja -e *ž nauk o živčnih boleznih*; nevróza -e *ž živčna bolezen*, nevrótičen -čna -o, nevrótik -a *m*; nevróm -a *m živčnjak*, *bula iz živčnih vlaken*
nevsiljív -a -o: ~a ponudba
nevščèn -čna -o: ~ dogodek *neprijeten*, ~ človek = nevščènež -a *m* = nevščènik -a *m ki ni všeč*, nevščènica -e *ž*; nevščènost -i *ž neprijetnost*
nevštét -a -o: do ~ega prvega v prihodnjem mescu
nevtrálen -lna -o *[-ln-] nobenostranski*, *nepristranski*, *neudeležen*: biti ~ v vojni *ne udeležiti se vojne*, *stati ob strani*, nevtrálnost -i *[-ln-] ž*: ohraniti ~, varovati ~; nevtralizírati -am, nevtralizácija -e *ž*
nevtrón -a *m fiz.*: hitri, počasni ~, nevtrónski -a -o: ~i žarki
névtrum -a *m slov. srednji spol*, *mn.* névtra névter *[-ər] s besede srednjega spola*
nevzdrámen -mna -o: ~o spanje, nevzdrámnost -i *ž*, nevzdramljív -a -o, nevzdramljívost -i *ž*
nevzdŕžen -žna -o: ~ napor, ~a trditev, ~e razmere, ~ v jedi in pijači, plaz je ~o grmel v dolino *nezadržno*, nevzdŕžnost -i *ž*: ~ razmer, ~ v jedi; nevzdržljív -a -o: ~ človek ne vzdrži veliko, nevzdržljívost -i *ž*; *tudi* nezdŕžen
nevzgójen -jna -o *kar je vzgoji neprimerno*: ~o berilo, nevzgojljív -a -o *ki se ne dá vzgojíti*: ~ otrok, nevzgójnost -i *ž* = nevzgojljívost -i *ž*; nevzgojèn -ena -o, nevzgojênost -i *ž*
nevzporéden -dna -o, nevzporédnost -i *ž*, nevzporédnica -e *ž*
New York *[njújork]* New Yorka *m kr. i.*, iz ~ ~a, v ~ ~u, newyorški -a -o, Newyorčan -a *m*, Newyorčanka -e *ž*
Newton *[njúton]* -a *m |angl. fizik|*, Newtonov -a -o: ~ zakon; newton -a *m enota za silo*
nezabéljen -a -o: ~a jed, nezabéljenost -i *ž*
nezaceljív -a -o, nezaceljívost -i *ž*, nezacéljen -a -o, nezacéljenost -i *ž*
nezačínjen -a -o: ~a jed
nezadolžèn -ena -o, nezadolžênec -nca *m*, nezadolžênka -e *ž*, nezadolžênost -i *ž*: ~ posestva *>[-ųž-]*
nezadôsten -tna -o, nezadôstnost -i *ž*; nezadoščèn -ena -o
nezadovóljen -ljna -o, nezadovóljnež -a *m*, nezadovóljnica -e *ž*, nezadovóljnost -i *ž*, nezadovóljstvo -a *s*; nezadovoljív -a -o; nezadovoljèn -ena -o: ~o hrepenenje, nezadovoljênost -i *ž*
nezadŕžen -žna -o, nezadŕžnost -i *ž*; nezadržán -a -o, nezadržánost -i *ž*
nezajéten -tna -o: ~ studenec, ~a knjižica
nezakonít -a -o *nepostaven*, nezakonítost -i *ž nepostavnost*
nezakónski -a -o: ~a mati, ~i otrok = nezakónček -čka *m*
nezamúden -dna -o: ~ človek, čas ~o beži, nezamujèn -ena -o
nezanesljív -a -o, nezanesljívec -vca *m*, nezanesljívka -e *ž*, nezanesljívost -i *ž*
nezanimív -a -o *nemikaven*: ~ človek, ~o piše, nezanimívost -i *ž*
nezapázen -zna -o: ~o se je vtihotapil, nezapazljív -a -o: ~ s prostim očesom, nezapáznost -i *ž*, nezapazljívost -i *ž*

nezapopadljív -a -o *nepojmljiv, nedoumljiv*: ~o srečen, nezapopadljívost -i *ž*
nezaposlèn -ênа -o *in* nezapôslen -a -o, nezaposlênost -i *ž in* nezapôslenost -i *ž*
nezapovédan -a -o: ~ praznik, ~o delo
nezaslíšan -a -o: ~a predrznost, ~o predrzen, ~o je počilo
nezaslúžen -žna -o: ~o dejanje, nezaslúžnost -i *ž*; nezaslúžen -a -o: ~a kazen, ~a pohvala
nezastáran -a -o: ~e pravice, nezastáranost -i *ž*; nezastarljív -a -o: ~e pravice *ki ne zastarajo*, nezastarljívost -i *ž*
nezaúpen -pna -o = nezaupljiv -a -o: ~ človek, ~ do vseh in do vsega, nezaúpnost -i *ž* = nezaupljívost -i *ž*; nezaúpanje -a *s*, nezaúpnica -e *ž*: dati, izglasovati ~o; nezaúpnež -a *m*
nezavárovan -a -o *in* nezavarován -a -o: ~ pred mrazom, pred ognjem, ~ proti mrazu, proti ognju, nezavárovanost -i *ž in* nezavarovánost -i *ž*
nezavéden -dna -o: narodno ~, nezavédnost -i *ž*: politična ~, nezavédnež -a *m*
nezavést -i *ž omedlevica*: biti v ~i, zbuditi se iz ~i, °v ~ pasti *omedleti*, nezavésten -tna -o: ~ bolnik, ~a ženska, nezavéstnost -i *ž*
°**nezavísen** -sna -o *neodvisen*, °**nezavísnost** -i *ž neodvisnost*
nezavzéten -tna -o *neosvojljiv*: ~a trdnjava, nezavzétnost -i *ž*; nezavzét -a -o *indiferenten do česa*: za vsako stvar ~, nezavzétost -i *ž*
nezaželèn -ênа -o: ~ obisk, ~ diplomat, nezaželênost -i *ž*
nezdràv -áva -o: ~o podnebje
nezdružljív -a -o, nezdružljívost -i *ž*
nezdržen -žna -o *nevzdržen*
nezgóda -e *ž nesreča*: obratna ~, nezgóden -dna -o: ~o zavaranje, ~a postaja
nezgôren -rna -o = nezgorljív -a -o, nezgorljívost -i *ž*
nezlomljív -a -o: ~a palica, ~ značaj, nezlomljívost -i *ž*
nezmagljív -a -o *nepremagljiv*, nezmagljívost -i *ž*; nezmágan -a -o *nepremagan*
nezméren -rna -o: ~ v jedi, nezmérnost -i *ž*, nezmérnež -a *m*, nezmérnica -e *ž*
nezmogljív -a -o, nezmogljívost -i *ž*: spolna, duševna ~
nezmóten -tna -o = nezmotljív -a -o, nezmotljívost -i *ž*, nezmotljívec -vca *m*, nezmotljívka -e *ž*
nezmožen -žna -o: ~ plačati, pisanja, za delo, nezmožnost -i *ž*, nezmožnež -a *m*
neznačájen -jna -o, neznačájnost -i *ž*, neznačájnež -a *m*
neznàn -ána -o: ~ človek, ~i kraji, vožnja v ~o, ~ po glasu, po obrazu, po imenu, ~ v obraz, ~ za pogled; je kar ~, tako je otekel *neznanski*; neznánec -nca *m*, neznánka -e *ž* 1. *oseba*, 2. ~ v enačbi *mat.*, člen z ~o; neznáno *prisl.*: ~ kje, ~ kam, ~ grdo govori
neznánski -a -o *silen, strašen, grozen*: ~a ženska, ~o vpitje, ~i velikan, ~a zverina, neznánsko *prisl. silo, silno, hudo, zelo*: ~ me glava boli, ~ daleč, ~ ljudi je bilo
neznánstven -a -o: ~o pisanje, neznánstvenost -i *ž* >*[-tvən-]*
neznáten -tna -o: ~ človek, neznátnost -i *ž*, neznátnež -a *m*
neznôsen -sna -o: ~e razmere, neznôsnost -i *ž*, neznôsnež -a *m*
nezrèl *[-ẹ̀u]* -éla -o: ~o sadje, ~ človek, ~i nazori, nezrélost -i *ž*
nezvenèč -éča -e: ~ soglasnik, ~e ime, nezvenéčnost -i *ž*
nezvenljív -a -o *nevenljiv*, nezvenljívost -i *ž*
nezvést -a -o: ~ komu, nezvéstnik -a *m*, nezvéstnica -e *ž*, nezvestôba -e *ž*: ~ stanu, dolžnosti
nezvóčen -čna -o: ~ govor, ~i glasovi, nezvóčnost -i *ž*
Néža -e *ž os. i.*, Néžin -a -o; Néžica -e *ž*, Néžičin -a -o; Néžka -e *ž*, Néžkin -a -o; Néžika -e *ž*, Néžikin -a -o
néža -e *ž mehkužen človek*: ti si prava ~, bodeča ~ *bot.*, néžica -e *ž droben novec, novec za 50 par*
néžen -žna -o: ~ biti s kom, ~ do koga, néžnost -i *ž*
nežív -a -o: ~a narava
neživljênjski -a -o *življenju tuj*
nežno- *v sestavi*: nežnobŕst -a -o: ~i dihnik; nežnočúten -tna -o, nežnočútnost -i *ž*; nežnoglásen -sna -o
ni *3. oseba ednine sedanjega časa od glagola* ne biti: pri nas ~ taka navada, o tem danes ~ govor, beseda, ~ govora, da bi te sprejeli *sploh te ne bodo sprejeli*; ~ mu dobro; ~ mu hudega; ~ da bi govoril; ~ čas za take reči *ni primeren*; ~ časa za to *nimamo časa*; *gl. tudi* biti
Niágara -e *ž in* Niagára -e *ž*, niágarski -a -o *in* niagárski -a -o: ~i slapovi

niánsa -e *ž različica, odtenek, tančina,* niansírati -am *različice delati, oseniti,* niansíranje -a *s*

nibelunški -a -o: ~a kitica, pripovedka; Níbelung -a *m, nav. mn.* Níbelungi -ov *germ. mit.*

Nica -e *ž* |*mesto*|, v ~i, iz ~e, níški -a -o

Nicéa -e *ž* |*kraj v stari Bitiniji*|, nicéjski -a -o: ~i zbor, ~a veroizpoved; *gl. tudi* Nikaja

nicína -e *ž senčna stran*

nič *ned. z.*, ničésar ničémur nič pri ničémer z ničimer: ~ (°ničesar) ni ostalo; tu ni raslo ~ (°ničesar); videl nisem ničesar, kar bi me zanimalo; ne bojim se ničesar; vse ima, a ničesar ne da

nič *poud. prisl.*: prav ~ se ne bojím, ta človek ni ~ vreden *je ničvreden*, ta stvar ni ~ prida, ~ imenitno se ni nosil, ~ rad ni delal, ~ koliko *zelo veliko*; ~ koliko ljudi; ~ več ne poje, ~ kaj lepo; ali je kaj prida? ~ kaj ne *ne posebno*; ~ ne de = ~ zato; meni ~ tebi ~ je odšel

nič níča *m in neskl.*: prepirati se za prazen ~, na ~ spraviti, v ~ iti *v izgubo iti*, v ~ devati, vse je pod ~, prodati v ~, pod ~, na ~ priti, z ~em in hudičem vse pustiti; ne bom brez ~, začni pri ~

nič- *v sestavi*: ničvéden -dna -o, ničvédnež -a *m*; ničvréden -dna -o, ničvrédnež -a *m*, ničvrédnost -i *ž*, ničvrédnica -e *ž*

ničálnice -ic *[-ųn-] ž mn.* = níčnice -ic *ž mn.*: ~ v tkavstvu

ničast -a -o 1. *ničvreden*, 2. *siten, neznosen*

ničè -éta *s znč.*: ti ~ ničasto, tákole ~!

ničejánec -nca *m gl.* Nietzsche

ničémuren -rna -o *nečimrn*

níčen -čna -o: ~a sodba, níčnost -i *ž*, níčnosten -stna -o: ~a pritožba, níčev -a -o = níčeven -vna -o: ~o življenje, ničevost -i *ž*; níčiti -im *uničevati*, níčenje -a *s*: ~ kolke, znamke

níčes -a *m nič*

níčla -e *ž*, níčlarica -e *ž* |*moka*|: dvojna ~, níčeln -a -o *[-čəln-]*: ~a črta = níčelnica -e *[-čəln-] ž*

Niederle *[nídrle]* -la *m* |*češki zgodovinar*|, Niederlov -a -o

Nietzsche *[níče]* -ja *m* |*nem. filozof*|, Nietzschejev -a -o: ~i nazori; ničejánski -a -o: ~i nazori, ničejánstvo -a *s*, ničejánec -nca *m*, ničejánka -e *ž*

Nigêrija -e *ž* |*država*|, nigêrijski -a -o, Nigêrijec -jca *m*

nigrománt -a *m čarodej, črnošolec*, nigromantíja -e *ž črna magija*

níhati -am 1. *fiz.*, 2. *gugati, zibati*, 3. *prenes. omahovati*; níhanje -a *s*: prosto, vsiljeno, harmonično, podolžno, interferenčno ~; nihálo -a *s*: fizično, kompenzacijsko ~; nihálen -lna -o *[-ln-]*; nihláj -a *m*, nihájen -jna -o: ~a doba

nihče *in* níhče *nedoločni zaimek za osebo*, nikógar nikómur nikógar pri nikómer *[-ər]* z nikómer *[-ər]*: nikogar ne poznam, usoda ne dá nikomur vsega; nikógaršnji -a -e: ~a zemlja

nihilízem -zma, nihilístičen -čna -o, nihilíst -a *m*, nihilístka -e *ž*

níka -e *ž frnikola*, níkati -am se *frnikolati se*, níkanje -a *s*

Nikája -e *ž* |*kraj v stari Bitiniji*|, nikájski -a -o; *gl. tudi* Nicea

nikákor *prisl.*: tega ~ ne morem, nikákršen -šna -o (°nikakoršen)

nikámor *prisl.*: ~ ne pojdeš, to ni za ~, nikoli ~ ne gre *sploh nikamor*

Níkandros *in* Nikánder -dra *m* |*gr. pesnik*|, Nikándrov -a -o

níkar nikárta, nikármo nikárte *prisl.* ① *se rabi kot samostojna nikalnica*: »Sedaj pojdem.« — »Nikar, malo še posêdi!« ② *krepi zanikanje*: Nikar ne hôdi! Nikar(ta) ne hodita! Nikar(te) ne jokajte! ~ kaplje ne dam *niti*, ni se pokazala ~ meglica *niti*, kratko ~ *nikakor ne*; ③ *rabi za prepoved v zvezi z nedoločnikom*: ~ sramotiti zaslužnih ljudi! nikarte mene Turku dati! ④ *kaj šele*: še videl ga nisem, ~ z njim govoril; tega kamna ne vzdigneš, ~ da bi ga nesel; ni dobil počenega groša, ~ pošteno desetico

níkanje -a *s*, nikálen -lna -o *[-ln-]*: ~i stavki, nikálnost -i *[-ln-] ž*, nikálnica -e *[-ln-] ž*

Nikarágua -e *ž* |*pokrajina*|, nikarágujski -a -o, Nikarágujci -ev *m mn.*

níkdàr *in* níkdar *prisl.*: ~ ne, ~ nikoli; tako lep, da ~ tega *ali* takega

níkdo nikógar *ned. z. lit.*; *gl. tudi* nihče

Níke -e *ž grška boginja zmage*, Níkin -a -o: ~ venec

níkelj -klja *m*, níkljev -a -o: ~ kršec, níkljast -a -o: ~ pokrov; níkljati -am, níkljanje -a *s*

Níkias Níkia *ali* -e *m* |*atenski državnik*|, Níkiov -a -o: ~ mir
nikjér *prisl.*: doma povsod, doma ~; ~ ga ne marajo
nikníti -nem 1. *prikliti, izrasti*, 2. *ponikniti, izginiti*: voda nikne
nikóder *[-dər] prisl.*: ~ ni vozil, od ~ ga ni
nikógaršnji -a -e *gl.* nihče
Nikoláj -a *m os. i.*, Nikolájev -a -o, Níko -a *m*, Nikov -a -o, Nikolája -e *ž os. i.*, Nikolájin -a -o, Nikica -e *ž*, Níkičin -a -o, Níka -e *ž*, Níkin -a -o
nikóli *prisl.* 1. ~ se ne pokaže; 2. *poudarja*: ~ nikjer ga ne najdeš, ~ nikamor ne grc; 3. *hum.*: o svetem Nikóli
nikotín -a *m*, nikotínski -a -o: ~a kislina, nikotinízem -zma *m*
Nil *[níl]* -a *m* |*reka*|, Nílov -a -o: ~a delta, ~i pritoki *pritoki Nila*, nílski -a -o *[-ls-]*: ~i krokodil
nímam nimaš *gl.* imeti: nimaš več priti domov; nímanič -a *m iron. revež*
nímb -a *m žar, žarni venec, obstret, svetniški sij, glorija (na Triglavu), tudi* nímbus -a *m*: svetniški ~
nímfa -e *ž* |*starogrška boginja*|, nimfomanija -e *ž med.*
Nímrod -a *m svetopisemski veliki lovec*; nímrod -a *m strasten lovec*, nímrodski -a -o: ~a postava
Nínive Níniv *ž mn. prestolnica Asirije*, Ninivljàn -ána *m*
Níoba -e *ž gr. mit.*, Níobin -a -o
nirvána -e *ž prenehanje zemeljskih želja (budizem)*: potopiti se v ~o
Nísa -e *ž* |*reka*|: črta Odra—Nisa
nísem nísi *gl.* biti
níša -e *ž arh. vdolbina*
níštrc -a *m nič*: pisan ~; níštra -e *ž nič*
nit níti *ž*: ~ vdeti, njegovo življenje visi na ~i, na ~ nabirati; po ~i nabira, po vrvi zapravlja; do ~i moker; dvojna, četverna ~, bombažna, svilena, zlata ~, ~ življenja, nasnovna ~ *tekst.*, živa ~ *zool.*; ~ se trga, vozla, krotoviči; nítast -a -o: ~ list; níten -tna -o: ~i konec; nítnica -e *ž bot.*; nítje -a *s*: živčno ~; nítka -e *ž*: razpoznavna, žarilna ~, nítkast -a -o; nítkati -am se *trgati se v nitke, cefrati se*, nítkar -ja *m zool.*
niti *lit.* 1. *vez.*: ~ ti ~ on *ne ti ne on*; 2. *poud. prisl.*: ~ za lek ga ni *tudi, še*, ~ pogledal ga ni *še, sploh, nikar*
nitrát -a *m*: bakrov, cinkov ~, nitríd -a *m*: aluminijev ~, nitrít -a *m*: amonijev ~, nitríl *[-íl]* -ą *m*: ~ maslene kisline; nitrírati -am, nitrificírati -am, nitrificíranje -a *s*, nitrifikácija -e *ž*; nitrocelulóza -e *ž celulozni nitrat*, nitroglicerín -a *m*, nitrofenól *[-ól]* -a *m*, nitrofoskál *[-ál]* -a *m*, nitrolák -a *m*, nitroželatína -e *ž*; *vendar* nitro spojine
Níves *ž neskl.*, Nívesin -a -o
nívó -ja *m vršina, ráven, stopnja, višina*: vodni ~, življenjski ~, politični ~, ~ naše izobrazbe; nivelírati -am *izravnati, izenačiti*, nivelácija -e *ž*, nivelacíjski -a -o: ~a dela
níz -a *m*: ~ biserov, valovni ~ *fiz.*; nízati -am *in* -žem, nízanje -a *s*: ~ jagode na nit, na bilko
niz *predl. s tož. lit. s (z)*: ~ Triglav, ~ hrib, ~ klanec, ~ lice
nizdól *[-óu] prisl. navzdol*
nízek -zka -o, *prim.* nížji -a -e: ~a trava, voda, cena, ~ glas, stan, ~ega rodu, ~a valuta; nízko *prisl.*, *prim.* níž(j)e: ~ stati, ~ pasti *globoko*, nízkost -i *ž*, nizkôta -e *ž*, nizkôten -tna -o: ~ značaj, ~o dejanje, ~a misel, ~o pisanje; *prisl.* nizkôtno: ~ misliti o kom, nizkôtnost -i *ž*; nizkofrekvénčen -čna -o; nizkotráven -vna -o: ~a stepa
Nízozémsko -ega *s*, na ~em, z ~ega, Nizozémska -e *ž*, iz ~e; Nizozémec -mca *m*, Nizozémka -e *ž*, nizozémski -a -o, nizozémščina -e *ž*
nížati -am, nížanje -a *s*: cene se nižajo, nižína -e *ž*, nižínski -a -o, nižáva -e *ž*, nižávje -a *s*; nížáj -a *m glas.*
Njégoš -a *m*: Peter Petrović ~ |*črnogorski pesnik*|, Njégošev -a -o: ~ ep
njegóv -a -o *svoj. z. za 3. os. za moškega lastnika*: Janez je vzel ~o knjigo (sosedovo, součenčevo, Martinovo), po ~em je tako *kakor on misli*, po ~o delam *na njegov način*
njén -a -o *svoj. z. za 3. os. edn. za žensko lastnico*: mati je prosila za sina, ~a prošnja ni bila uslišana; to je čisto po ~o, ta je spet ena ~ih, po ~em (mnenju) ga ne bo več domov
njíhov -a -o *svoj. z. za 3. os. za tri lastnike (ali več) ne glede na spol*: delavci so prijeli za delo, ~ trud ni bil zastonj; pomagale so tudi ~e žene; *namesto* njihov *tudi rod. mn.* njih

njíva -e *ž*: ~ pod jarino, ozimino, pšenična ~, ~ z ržjo, pod ržjo; njívski -a -o: ~a prst, trava, ~i gnoj; njívica -e *ž*

njúhati -am, njuhálen -lna -o *[-lн-]*: ~i tobak = njúhanec -nca *m*, njuhávec -vca *m*, njuhávka -e *ž*

njún -a -o *svoj. z. za 3. os. za dva lastnika ne glede na spol*: to je ~ poročni list, zdaj si prišel na ~o

nò *medm.*: no, govôri! Govôri no! Pusti me no! Oh no! Pojdi no! No le! No, temu sem posvetil!

nobêden *(in v pridevni rabi* nobèn*)* nobêna -o: ~ ni hotel pomagati, ~ drug, noben človek ni hotel pomagati, nimam nobene pravice, to ni noben denar, to ni noben možak; ni (prav) nobenega dvoma; ni za (prav) nobeno rabo; nobênkrat *prisl.*, nobênkraten -tna -o *in* nobenkráten -tna -o, nobenostránski -a -o *nepristranski, nevtralen*

Nobel *[nobél]* -a *m* *|švedski kemik|*, Nobelov -a -o: ~a nagrada

noblésa -e *ž* *visokost, imenitnost, plemenitost, plemstvo*; *v preprostem govoru* *nóbel *neskl. prid. gosposki, imeniten, plemenit*

nocój *prisl. to noč*: ~ sem slabo spal, ~ bomo dolgo bedeli, ~ to noč; nocójšnji -a -e: ~a noč je bila huda, kakšna bo ~a veselica?

nóč -í *ž*: ~ in dan, gluha ~, trda, neprespana ~, kresna ~, poročna ~, velíka ~, ~ se dela, se stori, ~ leže, pade na zemljo, o velíki nôči, svéta ~, šentjernejska ~, voščiti lahko ~; ~ ga je vzela, pod ~ je prišel *v mraku*, ~ na ~, ~ za ~jo, dela do ~i, do trde ~i, pozno v ~, doma je bil že pred ~jo, čez ~ se je spremenil, ~ ima svojo moč; po (neprespani) nôči; nôčen -čna -o: ~i čuvaj, ~a temà, °~a srajca *spalna*, ~a omarica → *posteljna*; nóčca -e *ž*, *rod. mn.* nóčic; nočník -a *m* *|veter|*, nočníca -e *ž* *bot.*, nočnína -e *ž* *denar za prenočišče*; nočíti -ím *prenočevati*, nôči -íte! nočíl -a -o, nočênje -a *s*: noči se *noč se dela*, nočíšče -a *s* *prenočišče*; nočeváti -újem, nočeválo -ála -o, nočevávec -vca *m*

nóčem nóčeš *gl.* hoteti

Nodier -a *[nodjé -ja]* *m* *|franc. pisatelj|*, Nodierov -a -o

Nóe Nóeta *m* *|svetopisemska oseba|*, Nóetov -a -o: ~a ladja

noétika -e *ž* *fil. nauk o spoznavanju*, noétičen -čna -o, noétik -a *m*; noemátika -e *ž* *fil.*

nóga -é *in* -e *ž*, na nógo, na nóge: človeška, rakova, štorkljina, stolova, mizna ~; ~ za hojo, nosilna ~, oprijemalna ~, plavalna, veslasta ~; kepasta, ploska, zvržena ~; sprednja, zadnja ~; sračja, mačja, volčja, vranja ~ *bot.*; kozja ~ *|orodje|*; od nóg do glave, od mladih nóg, na nóge! *kvišku*, na nóge mu je pomagal, skočil je na nóge, na lastne ~e se je postavil *se je osamosvojil*; postaviti se na zadnje (~e) *upreti se*, vse mesto je bilo na ~ah, biti dober ali slab v ~ah, negotov v ~ah, na trdnih ali šibkih ~ah, pri ~ah stati *ob vznožju*, z ~ami, z obema ~ama teptati, ~e se mu šibijo, zvoniti z ~ami *psu zvoniti*, pod ~ami biti komu *napoti*; iti, spraviti (se) izpod nog; dati se komu pod nóge, dekle je čedna pod ~e; polena metati komu pod nóge, ~o podstaviti komu; biti z eno ~o v grobu, vzeti ~e pod pazduho *hitro stopiti*, pot pod ~e vzeti, ~e mi je vzelo, pa sem padel ko snop; °k ~am iti *peš*; nožíca -e *ž*, *otr.* nôgica -e *ž*, nožíčica -e *ž*, nôžka -e *ž*; nôžen -žna -o: ~i pogon *na nógo*; nogàt -áta -o; nogáč -a *m*, nogáča -e *ž* 1. *velika noga*, 2. *hodulja*

nogálnik -a *[-μn-]* *m*: ~ pri kolovratu, pri orglah, ~ pri kolesu *pedal*, nogálnica -e *[-μn-]* *ž* 1. *podnožnik pri mizi*, 2. ~e *pedali*

nogavíca -e *ž*: kratka, volnena ~, obuti ~o, nogavíčen -čna -o, nogavíčar -ja *m*, nogavíčarica -e *ž*, nogavíčarka -e *ž*, nogavíčarstvo -a *s*, nogavíčnik -a *m* *nogavica brez stopala*

nogométˋ -éta *m*, nogométen -tna -o: ~i sodnik, ~a žoga, tekma, nogometáš -a *m*, nogometáški -a -o

nóht -a *in* -ú *m*, *mn.* nóhti, nohtóvi, nohtjé: ~ na roki, na nogi, za ~e mu gre, mraz gre za ~e; niti toliko nimam, kolikor je za ~om črnega, še za ~ ni gladke kože, drži se z zobmi in nohtmi; nóhtast -a -o; nóhtec -tca *m* = nóhtič -a *m*, nóhten -tna -o: ~i koren, nóhtnica -e *ž* *bot.*, nohtnína -e *ž*; nóhtati -am se: nohta se mi od mraza

nój -a *m in* nòj nôja *m*, nójev -a -o *in* nôjev -a -o: ~o pero
nokóta -e *ž* |*detelja*|
noktúrn -a *m ltg. del jutranjic*; noktúrno -a *m glas.* |*skladba*|
nomád -a *m*, nomádinja -e *ž*, nomádski -a -o: ~o življenje, nomádstvo -a *s*, nomadizírati -am
nomenklatúra -e *ž izrazje, imenik*, nomenklatúren -rna -o
nominálen -lna -o *[-ln-] imenski, po imenu*; nominalízem -zma *m* |*fil. nauk*|, nominalíst -a *m*, nominalístičen -čna -o; nominírati -am *imenovati*: ~ koga za kaj, nominácija -e *ž*
nóminativ -a *m slov. imenovalnik*, nóminativen -vna -o
nóna -e *ž* 1. *glas.*, 2. *med. kužna dremavica*, 3. *ltg. del brevirja*
nóna -e *ž babica*, nónin -a -o, nónica -e *ž* = nóníčka -e *ž*, nóničin -a -o
nónij -a *m* |*merska priprava*|
nonparéj -a *m* |*stopnja tiskanih črk*|: staviti v ~u, nonparéjski -a -o
nónsens -a *m* → *neumnost, nesmisel*
nónstop -a *m in neskl. prid.*: ~ trgovina *nepretrgoma, ves dan odprta*
nonšalánsa -e *ž* → *malomarnost, neskrbnost*, nonšalánten -tna -o *malomaren, tjavdan*
nòr nôra -o *in* noró -í -é -á: biti ~ na kaj, ~ó rasti, ~a leta, ~a mladika; noroglàv -áva -o, noroglávec -vca *m*, noroglávka -e *ž*, nórski -a -o; norija -e *ž*, norost -i *ž*, norósten -tna -o, norišnica -e *ž*: pri vas je kakor v ~i
norčeváti -újem se, norčevàl -ála -o, norčevánje -a *s*: ~ se s kom, norčevávec -vca *m*, norčevávka -e *ž*
nórdijski -a -o: ~i jeziki, nórdijec -jca *m severnjak*, nórdijka -e *ž*, nórdijščina -e *ž*
nórec -rca *m* 1. *nor človek*, 2. *veliko kovaško kladivo*, 3. *del verige*, 4. *snop, zvezan ob klasju*, 5. *nora mladika*, 6. *sprednji del srajce*, 7. *velik slamnik*, 8. ~a *ali* ~e se delati iz koga *norčevati se*, za ~a imeti koga; ~e uganjati *burke*, ~e briti s kom, v ~ih kaj reči *v šali*; nórčev -a -o, nórčevski -a -o, nórček -čka *m*; norica -e *ž* 1. *nora ženska*, 2. *nora mladika*, 3. *bot. zvonček*, 4. *bot. volčja češnja*, 5. *med.*: ~e |*otroška bolezen*|; noríčica -e *ž* 1. *majhna norica*, 2. *bot. zvonček*; norčàv -áva -o, norčávost -i *ž*, norčljív -a -o, norčljívost -i *ž*, nórčast -a -o; norčija -e *ž*: sama ~ ga je, ~e uganjati
noréti -ím, nôri -íte! nórel -éla -o, norênje -a *s*: ~ za kom, s kom; ~ za modo; noríti -ím koga *v norost gnati, begati, goljufati*, nôri -íte! noríl -a -o, norjênje -a *s*: ta misel ga že ves čas nori
nórfolški -a -o *[-lš-]*: ~a grofija, vojvoda Norfolški
Nórik(um) -ka *m* |*rimska provinca*|, nóriški -a -o: ~a provinca, Noriške Alpe; Noričàn -ána *m*
nórma -e *ž*, *rod. mn.* nórm *pravilo, vodilo*: ~e postaviti, delati po ~ah, dosegati ~e; normírati -am *enotno določiti, uravnati*, normíranje -a *s*, normírec -rca *m kdor postavlja norme ali skrbi, da se izpolnjujejo*; normatív -a *m določilo, pravilo, napotek*; normatíven -vna -o *določilen, usmerjevalen, predpisen*: ~e določbe, ~a slovnica; normála -e *ž navpičnica, črta pravilnica*: pod ~o, nad ~o, normálen -lna -o *[-ln-] pravilen, navaden*: ~ človek, ~e razmere, ~i čas; normalnotíren -rna -o: ~a železnica; normalizírati -am: razmere so se normalizirale *so se ustanovile, ustalile, uredile*; normalizácija -e *ž*: ~ prometa, razmer; normálije -ij *ž mn. vodila, pravila*; normálka -e *[-lk-] ž* |*nekdanja šola*|
Normáni -ov *m mn.* |*germanski narod*|, normánski -a -o: ~i bojni pohodi, normánščina -e *ž*; Normandíja -e *ž* |*franc. pokrajina*|, Normandíjec -jca *m*, Normandíjka -e *ž*, normandíjski -a -o: ~i pašniki, normandíjščina -e *ž*
normoblást -a *m celica kostnega mozga*
Norvéško -ega *s*, na ~em, z ~ega, Norvéška -e *ž*, v ~i, iz ~e, norvéški -a -o, norvéščina -e *ž*, Norvežàn -ána *m*, Norvežánka -e *ž*
nós nósa *in* nosá *in* nosú *m*, *mest.* po nôsu *in* nósu, *mn.* nosóvi -óv, po nosóvih *in* noséh: ladijski ~, ogrčav, gomoljast, sedlast, orlovski, zavihan ~; pred ~om *prav blizu*, pred ~om komu kaj pobrati, izpred ~a zmakniti, tenak ~ imeti *občutljiv*, dober ~ imeti *prav slutiti*, pod ~, po ~u dati, dobiti (°~ dati, dobiti), pod ~ komu podrobiti, pomoliti; pod ~ se mu je pokadilo *ni mu bilo prav*, obrisati se pod ~om, je še moker pod ~om, za ~ voditi, potegniti, za ~om hoditi *brez pravega namena*,

sam se za ~ primi; v ~ ga mora dregniti, sicer ne najde; to ima na ~u napisano, obesiti komu kaj na ~, oditi z dolgim ~om, v vsako reč ~ vtakniti, ~ pobesiti, ~ vihati, ~ visoko nositi, zemljo z ~om podpirati; nósek -ska *m* = nósec -sca *m*; nósen -sna -o: ~a kost, nósniški -a -o: ~i glas = nósnik -a *m fon.*, nósnica -e *ž nosna kost*, nosnica -e *ž nosna luknja*; nosàt -áta -o, nosátost -i *ž*, nósast -a -o, nosàn -ána *m* = nosáč -a *m*, nosána -e *ž* = nosáča -e *ž* = nosúlja -e *ž*, nosúra -e *ž velik nos*

nositi nósim, nôsi -íte! nosèč -a -e, nôsil -íla -o, nošen -a -o, nošenje -a *s*: ~ vodo, drva; čebele pridno nosijo; glavo visoko ~, v srcu ~, (pod srcem) ~, zvonec ~ *prvo besedo imeti*, vodo v Savo ~ *opravljati nepotrebno delo*, hlače ~ *biti gospodar*, ~ se po moško, po gosposko *oblačiti se*, visoko se ~ *biti prevzeten*; °stroške ~ *plačati*; nosívec -vca *m* |*človek, opornik, vretence*|: *teh.* jekleni, prečni, čelni ~, ~ tramov; nosívka -e *ž*, nosílo -a *s*, nosílce -a *[-lc-] s*, nosílen -lna -o *[-ln-]*, nosílnost -i *[-ųn-] ž*, nosílnica -e *[-ųn-] ž*; nosèč -éča -e *in* nosečen -čna -o = nôsen -sna -o: ~a s kom, nosèčnost -i *ž* = nôsnost -i *ž*, nosečnica -e *ž*, nosèčnosten -tna -o: ~a znamenja; nosnína -e *ž* |*plačilo*|; nosljív -a -o, nosljívost -i *ž*; nosač -a *m*: ~ prtljage, nosáški -a -o: ~o delo; nóša -e *ž*: narodna ~; nóšnja -e *ž nošenje*

nosljáti -ám 1. *skozi nos govoriti*, 2. *njuhati*, nosljàj -ájte! nosljàl -ála -o, noslján -a -o, nosljánje -a *s*: tobak ~; nosljàv -áva -o, nosljávec -vca *m*, nosljáč -a *m*, nosljávka -e *ž*

nosoróg -a *m zool.*: indijski, afriški ~, nosorógov -a -o, nosoróžec -žca *m zool.*, nosoróžčev -a -o

nostalgíja -e *ž domotožje, hrepenenje po domu*, nostálgičen -čna -o *otožen, domotožen* >*[-lg-]*

nostrificírati -am: ~ spričevala, diplomo, nostrifikácija -e *ž*, nostrifikacíjski -a -o: ~i izpit, ~o potrdilo

nóta -e *ž* 1. *opomba, zapisek, kratek račun, diplomatski dopis*, 2. *glas, glaska*, 3. ~e *muzikalije*, nóten -tna -o: ~i papir; notíca -e *ž kratko poročilo, zapisek*; notírati -am *zapisati, imeti vrednost na borzi*, notíranje -a *s*; notácija -e *ž*: šahovska ~; nótes -a *m zapisnica, beležnica*; notár -ja *m*, notárski -a -o, notárstvo -a *s*, notariát -a *m*; nóta béne *pomni*

nóter 1. *prisl. na vprašanje kam?*: naj pride ~, 2. *poudarni prisl. prav, čisto, celó, vse*: šli smo za njim ~ do meje, to bo trajalo ~ do zime

notifikácija -e *ž diplomatsko priobčenje*, notificírati -am

notóričen -čna -o *rekóven, obče znan*: ~ pijanec, notóričnost -i *ž*

nótranji -a -e: ~e uho, ~a bolezen, Notranja Avstrija, notranjeavstrijski -a -o; nótranjost -i *ž in* notránjost -i *ž*, notránjščina -e *ž* = notrína -e *ž*, nótršnji -a -e, nótranjica -e *ž žleza z notranjim izločanjem*, nótranjik -a *m notranji podplat*; Nótranjsko -ega *s*, na ~em, z ~ega, Nótranjsko -e *ž*, iz ~e, Nótranjec -nca *m*, Nótranjka -e *ž*, nótranjski -a -o, nótranjščina -e *ž notranjska govorica*

Notre-Dame *[notrdám] ž neskl.*: cerkev ~, notredámski -a -o: ~a cerkev

nótri *prisl. na vprašanje kje?*: si že ~?

nottúrno -a *m glas. nokturno*

nóv nóva -o *in* novó -í -é -á, *prim.* novéjši -a -e *in* bòlj nóv -óva -o, *dol.* nôvi -a -o: ~ sneg, ~a tvorba, na ~o poročen, na ~o rojen, sneg je na nóvo *ali* v nóvo padel, ~o pečen, po nóvem; na ~o leto rojeni *1. januarja*, v ~em letu rojeni *v vsem letu*, novoléten -tna -o: ~i darovi, novolétnica -e *ž pesem za novo leto*; nóvič *prisl. vnovič, z novega, na novo*; Nôvo mésto -ega -a *s*, Novomeščàn -ána *m*, Novomeščánka -e *ž*, novoméški -a -o; Nôvi svét *Amerika*; Nôvi Sád -ega -a *m*, iz ~ega ~a, novosádski -a -o; Nóva zêmlja, Nóva cérkev, Nóva Štífta, Nóva Gorica

nóva -e *ž astr.*

novák -a *m rekrut, novinec*, nováčiti -im *nabirati novake, rekrutirati*, nováčenje -a *s*: ~ vojake

novátor -ja *m*, novátorka -e *ž*, novátorski -a -o, novátorstvo -a *s*

nôvec -vca *m*: kovan ~, nôvčič -a *m*, nôvčen -čna -o, novčárstvo -a *s*; °novčánica -e *ž bankovec*

novéla -e *ž* 1. *povest*, 2. *dodatek k zakonu*, novelíst -a *m*, novelístka -e *ž*, novelístika

-e ž, novelístičen -čna -o: ~a tehnika, novélski -a -o *[-ls-]*

novêmber -bra *m listopad*, novêmbrski -a -o: ~i dogodki

novíc -a *m novinec (v samostanu)*, novíca -e ž *novinka*, noviciát -a *m*, novicijátski -a -o

novíca -e ž: časopisna ~, dnevne, športne ~e, ~e raznašati; novíčar -ja *m kdor zbira novice*, novíčarica -e ž; Novíce -íc ž *mn.* |*Bleiweisov list*|, noviški -a -o: ~i jezik, novíčar -ja *m sodelavec pri Novicah, pisec v Novice*

novína -e ž: iz ~e so kuhali ječmenov sok, na ~i so sejali, novínec -nca *m*, novínka -e ž, novínski -a -o, novínstvo -a *s*; novínar -ja *m časnikar*, novínarka -e ž *časnikarka, časnikarica*, novínarski -a -o *časnikarski*, novínarstvo -a *s časnikarstvo*

novitéta -e ž *novost, novota*

novo- *v sestavi*: novočŕkar -ja *m*, novočŕkarski -a -o; novodôben -bna -o; novofundlándec -dca *m* |*pes*|, novofundlándski -a -o; °novográdnja -e ž *novo poslopje*: °~ šole *zidanje nove šole*; novogŕški -a -o: ~i jezik *nova grščina*; novoknjížen -žna -o: ~e oblike; novoléten -tna -o: ~a jelka |*drevo, praznik*|; novomášen -šna -o: ~a obleka, novomášnik -a *m*, novomášniški -a -o; novomóden -dna -o; novoporočênec -nca *m*; novorojênec -nca *m*, novorojênka -e ž, novorojênček -čka *m*; novotvórba -e ž → *nova tvorba*, novotvórben -bna -o; novovérec -rca *m*, novovérka -e ž, novovérski -a -o, novovérstvo -a *s*; novoveški -a -o; novovisokonémški -a -o: ~i jezik *nova visoka nemščina*; °novovpelján -a -o *na novo vpeljan*; Novozelándec -dca *m*, Novozelándka -e ž, novozelándski -a -o

novokaín -a *m med.*, novokaínski -a -o

novóst -i ž

novôta -e ž *novost*, novotár -ja *m*, novotárski -a -o, novotáriti -im, novotárjenje -a *s*, novotárija -e ž, novotárstvo -a *s*: ~ v tehniki

nóvum -a *m novost*

nozdrv -i *in* -í ž, *nav. mn.* nozdrvi -i *in* nozdrví -í; nozdrva -e ž, nozdrven -vna -o

nôž nôža *m*: ~ nastaviti komu na vrat, na ~ je šlo; krušni, kuhinjski, mesarski, lovski, sodarski ~, ~i za rezanje zelja; nôžen -žna -o, nôžev -a -o: ~a ostrina, konica, nôžast -a -o; nožék -žká *m in* nôžek -žka *m*, nôžec -žca *m*, nožíč *in* nôžič -íča *m in* nóžič -a *m*, nožíček -čka *m*; nožíšče -a *s nožev ročnik*; nožár -ja *m*, nožárski -a -o, nožárstvo -a *s*, nožárna -e ž |*delavnica*|

nožíca -e ž: čeljustne ~e (pri raku), nôžen -žna -o *gl.* noga

nóžnica -e ž: listna ~, meč iz nožnic izdreti, nóžničar -ja *m*, nóžničast -a -o

nraví nraví ž *mn. značaj*, nráven -vna -o, nrávnost -i ž *morala*, nrávstven -a -o *[-stvən-]*: ~o spričevalo; nravoslóvje -a *s moralka, etika*

nú *in* núj *medm., tudi* núja nújmo nújte: núj ga izpiti!

Núbija -e ž |*pokrajina*|, Núbijec -jca *m*, Núbijka -e ž, núbijski -a -o

°núdelj -na *[-dəlj-] m rezanec*

núditi -im → *ponuditi, ponujat.*: prilika se je nudila → *je bila, se je ponudila, je nanesla*, °~ odpor *upirati se, po robu se postaviti, postavljati*; °~ prvo pomoč *dati*, pogled °se nudi *se odpira*, plasti °nudijo sliko *kažejo*, trgovina vam nudi vsakovrstno blago *(lahko) postreže z blagom vseh vrst*

nudízem -zma *m kult nagote*; núdist -a *m*

núja -e ž *sila, potreba, nadloga,. stiska*, nújen -jna -o: ~a brzojavka, núj nost -i ž

núkleus -a *m jedro, zrno*, nukleáren -rna -o *jedrski*: ~a fizika; nukleól *[-ól]* -a *m zrnce v celičnem jedru*; nukleoplázma -e ž *zool. jedrna snov*

°núla -e ž *ničla*

número -a *m število*: ~ clausus *[kláyzus]* -a -a *m omejeno število*; numerále -a *m slov. številnik, mn.* numerália -lij *s*; numerírati -am *s številko zaznamovati*, numeríranje -a *s*; numerácija -e ž: nova hišna ~; numêričen -čna -o *številčen*

Numídija -e ž |*severnoafriška država v starem veku*|, Numídijec -jca *m*, Numídijka -e ž, numídijski -a -o

numizmátika -e ž *nauk o novcih*, numizmátik -a *m*, numizmátičen -čna -o

núna -e ž, núnica -e ž, núnin -a -o, núnski -a -o: ~i samostan, núnka -e ž *bot.*

núncij -a *m papežev poslanik*, núncijev -a -o, nunciatúra -e ž

Nürnberg *[nü'rnberg]* -a *m* |*nemško mesto*|, nürnberški -a -o: ~i lijak, ~i proces, Nürnberžàn -ána *m*

O

o *m neskl. in* ó ója *m*: mali o, z vélikim O; na oju je strešica

o *medm. žalosti, začudenja; če je poudarjen, stoji za njim vejica, sicer ne*: ó, to je lepo! o ti revež ti!

o *predl. z mest. kaže to, česar se dejanje tiče, in sicer*: ① *kot predmet pri glagolih govorjenja in mišljenja (o kom ali čem?)*: govoril je ~ svobodi, ~ svojem bratu, ~ starih časih; rekel je ~ njem, da je bolan; pesmi pojó ~ ljubezni do domovine; pisal je materi ~ svojem uspehu; mati misli ~ sinu le dobro; kaj meniš, misliš, sodiš ~ tem? pogovor se suče ~ vremenu; dvomim ~ njegovi poštenosti (°v njegovo poštenost); ② *kot prisl. določilo časa ali načina*: ~ pravem času, ~ lepem vremenu, ~ žetvi; ~ kresi se dan obesi; ~ palici, ~ berglah hoditi; *v takem pomenu stoji lahko namesto njega predl.* ob, *zlasti pred besedo, ki se začenja s samoglasnikom*; ③ *kot prilastek*: govor ~ izpolnitvi načrta, povest ~ Domnu, pesem ~ Pegamù in Lambergarju (°pesem od Pegama), pripovedka ~ kresniku, zgodba ~ lepi Vidi, pismo ~ pesništvu

o- *gl.* ob-

oáza -e *ž zelenica v puščavi*, oázen -zna -o: ~o rastlinstvo

Ób -a *m |reka v Sibiriji|*, óbski -a -o: Obski zaliv

ob *predl. se veže* I. *s tož.* ① *v krajevnem pomenu (kam?)*: kača se je ovila ~ palico, zaiti ~ rob, ~ mizo udariti, ~ tla treščiti, z nogo ~ kamen zadeti, krava se drgne ~ drevo, jezik brusiti ~ koga; ② *v časovnem pomenu (kdaj?)*: ~ dan *za dne*, ~ noč *ponoči, čez noč*; ③ *kot predmet (koga ali kaj?) pomeni izgubo*: ~ denar priti, ~ čast pripraviti, ~ glavo dejati, krava je ~ mleko; ④ *kot prilastek (kakšen? kateri?)*: udarec ~ mizo; II. *z mest. pomeni* ① *kraj, v katerega bližini se kaj godi (kje?)*: topoli stojijo ~ Savi, ~ potu sedeti, palica sloni ~ zidu; strah je sredi votel, ~ krajéh ga pa nič ni; ② *čas dejanja (kdaj?)*: o(b) pravem času, ~ času, zgodilo se je ~ letu, prišel je natanko ~ uri, o(b) božiču, ~ eni(h), ~ sedmih, o(b) petkih, o(b) žetvi; ③ *način, pripomoček (kako?)*: o(b) palici, o(b) berglah hoditi; ~ kruhu in vodi, ~ svojem živeti, ~ očetovih stroških študirati, samo ~ sebi se razume; ④ *vzrok ali okoliščine dejanja (zakaj? ob čem?)*: čestitati komu ~ uspehu, ~ novem letu, ~ takem neuspehu so se vsi zganili *zaradi takega neuspeha*, ~ takih razmerah, okoliščinah (°pod takimi razmerami, okoliščinami) ni mogoče delati *v takih razmerah, zaradi takih razmer*, ~ tej knjigi se je marsikaj pisalo *knjiga je bila le vzrok ali priložnost, ne pa predmet za pisanje*; *vendar*: o ti knjigi se je marsikaj pisalo; ~ (pesmi o) lepi Vidi je nastalo več knjižnih del; *zaradi pomenskega razločka se v takih primerih* ob *ne obrusi v* o; ⑤ *prilastek (kakšen? kateri?)*: hiša ~ vodi je pogorela, pot ~ Savi

ob- (o-) *predpona v sestavi* I. *z imeni pomeni, da se nekaj godi ali je okoli predmeta*: okoli, okrog, okrogel, oglavnik *usnje ob glavi*, obpoten, obrežje, ozimnica; II. *z glagoli pomeni* ① *da se dejanje godi okoli predmeta*: o(b)koliti, obvezati, ozreti se, opasati, obstopiti, objeti; ② *da dejanje zadeva o(b) kaj*: obiti obijem, obdarovati, obrekovati, o(b)govoriti, o(b)drgniti, opeči; ③ *začetek stanja*: obležati, obsedeti, občepeti, obstati; ④ *izgubo*: oblistovati se *zgubljati listje, ob listje prihajati*; ⑤ *dela dovršnike iz nedovršnih glagolov*: ogreti, obriti, oslabeti, olajšati, oteliti se

obá *m*, obé *ž s*, obéh, obéma *štev.*, obadvá *m*, obedvé *ž s in* obádva *ali* óbadva *m*, obédve *ali* óbedve *ž s*; *sklanja se navadno le drugi del*: obadvéh, obadvéma *ali* obéh dvéh, obéma dvéma; *rabimo namesto* ves, vsa, vse, *kadar hočemo izraziti izčrpnost dvojic*: oba čevlja, obe roki, obe okni, obe plati; obákrat *prisl.*, obákraten -tna -o

obábiti -im se *vulg. oženiti se*

obád -a *m brencelj*, obádar -ja *m |afriški ptič|*, obádec -dca *m*, obádnica -e *ž |muha|*

obákraj *prisl. in predl. po obeh straneh*: ~ brušen nož, drevesa so rasla ~, (na) ~ ceste, z ~ vode; obakrájen -jna -o *na obe strani*: ~o kolo se vrti naprej in nazaj

obála -e *ž breg, obrežje*, obálen -lna -o *[-ln-] obrežen*

obalíti -im *prevrniti, odpraviti*, obáli -íte! obálil -íla -o, obaljèn -ěna -o *in* obáliti -im *s stal. poud.*

obálten -tna -o *ohlapen, neroden, surov*: kako ~o zarobiti, **obáltnež** -a *m*, obáltnost -i *ž* >*[-ųt-]*

obára -e *ž*: telečja ~, meso v ~i, obaríti -ím *prevreti, prekuhati*, obáril -íla -o, obarjèn -ěna -o *in* obáriti -im *s stal. poud.*; obárek -rka *m prevretek*, obárica -e *ž*, obáren -rna -o, obárnice -ic *ž mn. godlja*, obárjati -am, obárjanje -a *s*

obárvati -am *pobarvati*, obárvan -a -o: modro ~

obcéstje -a *s kar je ob cesti*, obcésten -stna -o: ~i jarek, ~a parcela, obcéstnik -a *m* 1. *kdor prebiva ob cesti*, 2. *obcestni kamen*

občàn -ána *m prebivavec občine*, občánka -e *ž*, občánstvo -a *s*, občánski -a -o: ~a poezija

občásen -sna -o *periodičen, kar se ob določenih časih ponavlja*: ~a šola, ~o jezero, ~a poročila, ~o pijančevanje, občásje -a *s perioda*, občásnost -i *ž periodičnost*

óbčen -čna -o *kar velja za vse ali vsaj za večino primerov*: ~i svet, ~a paša, ~i zbor, ~a enačba, ~a uprava; óbčnost -i *ž*

občepéti -ím *gl.* čepeti: doma ~

óbčestvo -a *s kolektiv*, občéstvo -a *s cerk.*: ~ svetnikov, óbčestven -a -o *[-stvən-]*

občevàti -újem, občúj -te! občevàl -ála -o, občevánje -a *s*: z nikomer ne občuje, spolno ~; občujòč -óča -e *prid.*: ~a posoda, občeválen -lna -o *[-ųn-]*: ~i jezik, pripomoček

óbči -e -e: k ~emu pridu. ~a zgodovina, ~a bolnišnica, ~e mnenje, ~e zadeve, ~i protest; *prisl.* óbče: ~ človeški, ~ državen, ~ škodljiv, ~ veljaven, ~ znan

občílo -a *s občevalni pripomoček*

občína -e *ž*, občínski -a -o: ~i davek, ~i proračun, ~i možje, občínstvo -a *s*: gledališko ~, občínár -ja *m*

občíniti -ím *obravnati, očistiti*, občínil -íla -o: ~ žito, občínek -nka *m, nav. mn.* občínki -ov *kar se pri čiščenju izloči, skrožki*; občínjati -am, občínjanje -a *s*

občŕtati -am: ~ besedilo, občrtováti -újem, občrtovánje -a *s*, občrtávati -am, občrtávanje -a *s*

občudováti -újem, občudúj -te! občudujóč -a -e, občudovál -ála -o, občudovánje -a *s*: ~ sam(ega) sebe, občudovávec -vca *m*, občudovávka -e *ž*, občudoválen -lna -o *[-ln-]*

občútek -tka *m*: top, ponižujoč ~, ~ lakote, manjvrednosti, z ~om peti, občúten -tna -o: ~a podražitev **blaga**, ~ za svetlobo, občútnost -i *ž*; občútje -a *s občutek*, občútljaj -a *m občutek*, občutljív -a -o: ~ človek *zamerljiv*, ~ za svetlobo, ~ za bolečine, občutljívec -vca *m*, občutljívka -e *ž*, občutljívost -i *ž*: ~ fotografske plošče, ~ za barve (°na barve), občutljívosten -stna -o: ~a reakcija, občútnica -e *ž občutna celica*: slušna ~

občutíti *in* občútiti -im *gl.* čutiti: živo, boleče ~, ~ lakoto, bolečino, ponižanje; občúten -a -o: ~o branje

obdáčiti -im *z dacem, trošarino obremeniti*, obdáčen -a -o, obdáčenje -a *s*, obdačítev -tve *ž*, obdáčba -e *ž*, obdáčenec -nca *m*, obdáčenka -e *ž*, obdáčenost -i *ž*, obdačeváti -újem, obdačevàl -ála -o, obdačevánje -a *s*

obdájati -am *gl.* obdati

obdaríti -ím, obdári -íte! obdáril -íla -o, obdarjèn -ěna -o *in* obdárjen -a -o, obdarítev -tve *ž*, obdarjênec -nca *m in* obdárjenec -nca *m*, obdarjênka -e *ž in* obdárjenka -e *ž*; obdárjati -am, obdarováti -újem, obdarovàl -ála -o, obdarován -a -o, obdarovánje -a *s*, obdarovánec -nca *m*, obdarovánka -e *ž*, obdarovávec -vca *m*, obdarovávka -e *ž*

obdáti -dám, obdá(s)te, obdàj -ájte! obdál -a -o, obdán -a -o: ~ mesto z nasipom, ~ se z zmožnimi ljudmi; obdájati -am, obdájanje -a *s*: ~ koga s priimki

obdávčiti -im *z davki obremeniti*, obdávčen -a -o, obdávčenje -a *s*, obdávčenec -nca *m*, obdávčenka -e *ž*, obdávčenost -i *ž*, obdavčítev -tve *ž*, obdavčeváti -újem, obdavčevàl -ála -o, obdavčevánje -a *s*, obdavčeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a politika, obdavčljív -a -o, obdavčljivost -i *ž*

obdélati -am: ~ polje, les, kamen, dano nalogo, obdelováti -újem *gl.* delovati: celo uro ga je obdeloval, da bi ga prepričal, ~ koga s pestmi, obdelávati -am; obdeláva -e *ž*: ~ lesa, kamna, kovin, naloge; obdeloválen -lna -o *[-ln-]*: ~a zadruga, ~i stroški; obdelovávec -vca *m*, obdelovávka -e *ž*

obdelíti -ím, obdéli *in* obdêli ,-íte! obdélil -íla -o, obdeljèn -ena -o: ~ koga z darovi

obdéti -dénem: ~ kaj s čim *obložiti*, obdévati -am *in* -vljem *gl.* devati

obdírjati -am: vse mesto je obdirjal

obdnéven -vna -o: ~o delo

obdóbje -a *s*: najtemnejše ~ naše zgodovine, vélika ~a

obdolžíti -ím, obdólži -íte! obdólžil -íla -o, obdolžèn -ena -o: po krivem so ga obdolžili tatvine; obdolžítev -tve *ž*, obdolžílen -lna -o *[-ln-]*: ~a priča; obdolževáti -újem, obdolževàl -ála -o, obdolževánje -a *s* >*[-ųž-]*

obdrgníti *in* obdŕgniti -nem *gl.* drgniti: obveza obdrgne kožo; *gl. tudi* odrgniti

obdržáti -ím *gl.* držati: obleko na sebi ~, denar ~, na oblasti, na vodi, na vrhu se ~; obdržljív -a -o

obdúhati -am: ves grm je obduhal

obdúkcija -e *ž razteležnje mrliča*, obdukcíjski -a -o: ~a miza, ~i zapisnik; obducírati -am, obducíranje -a *s*, obducíranec -nca *m*, obducènt -énta *m*, obducéntka -e *ž*

obdurácija -e *ž med. zatrdina, zatrdelost*

obéčati -am *obljubiti*, obéčal -a -o *in* -ála -o, obéčanje -a *s in* obečánje -a *s*

obèd obéda *m*, obéden -dna -o, obédnica -e *ž*, obédničen -čna -o, obédnik -a *m gost za obed*, obednína -e *ž* |*plačilo*|; obédovati -ujem *in* obedováti -újem, obédoval -a -o *in* obedovàl -ála -o, obédovanje -a *s in* obedovánje -a *s*, obedovávec -vca *m*, obedovávka -e *ž*

óbel *[-ǝų]* -bla -o *zaokrožen, okrogel, ovalen, prim.* bòlj óbel: ~ les *neobdelan*, ~a skala; óblost -i *ž*, óblast -a -o *okroglast*; *gl. tudi* obla

obéla -e *ž zabela*

obeléti -ím *postati bel*; obelèl -éla -o: ~i lasje, obelévati -am, obelévanje -a *s*; *gl. tudi* obeliti

obeléžiti -im → *zaznamovati, karakterizirati*, obeléžje -a *s*

obelísk -a *m*: egiptovski ~i, obelískov -a -o

obeliš -a *m znamenje, zasekano v drevo*

obelíti *in* obéliti -im *pobeliti, olupiti, iz kože dejati, zabeliti gl.* beliti, obéljen -a -o; obélek -lka *[-lk-] m* = obelína -e *ž olupljena drevesna skorja, olupek*, obelínje -a *s*: pod drevesom je vse polno ~a; obeljáva -e *ž odrtina na drevesu*

óbelno -a *[-ǝų-] s* 1. *med. siva mrena*, 2. *beljava lesa*

obelodániti -im → *dati na svetlo, izdati, priobčiti, objaviti*

obênem *prisl.*: ~ s kom priti *skupaj*, ~ s čim drugim kaj delati, storiti *gredoč, zraven*

obénož *prisl. z obema nogama (pri telovadbi)*, obenôžno *prisl.*

Óber -bra *m Avar*, óbrski -a -o; óber -bra *m velikan*, óbrovski -a -o

oberáčiti -im: vse hiše je oberačil

obéroč *prisl. z obema rokama*: ~ delati, oberôčen -čna -o

obesédíti -im: ~ film v slovenščini

obésiti -im, obési -te! obéšen -a -o, obéšenje -a *s*: ~ podobo, perilo, ~ obsojenca, ~ učenje na kol, na kljuko, ~ meso v dim, takoj vse na véliki zvon ~, vsako stvar nase obesi *natakne, obleče*, vse nase ~ *ves denar za obleko potratiti*, ~ komu kaj na vrat *naložiti*, ~ se na koga *siliti za kom, v nadlego biti komu*, ~ se komu za podpazduho, novico komu ~ (na nos), trgovec mu je obesil star avto; o kresi se dan obesi, naj se pes obesi! obéšenec -nca *m*, obéšenka -e *ž*; obešenják -a *m*, obešenjáški -a -o: ~i humor; obésa -e *ž*: Kardanova ~ *teh.*, obesílen -lna -o *[-ln-]*, obésnica -e *ž žabica*, obések -ska *m*

obéšati -am, obéšanje -a *s*: ~ meso v dim, ~ se na koga, ~ se komu okoli vratu, ~ se po ograji; obéšanka -e *ž žabica*, obešálo -a *s*, obešálen -lna -o *[-ln-]*: ~a vrv, ~a kljuka, obešálnik -a *[-ųn-] m*, obešávec -vca *m*, obešáč -a *m*; obešávka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *teh.*: polžasta, razbremenilna ~, ~ za nadzemni kabel

obèt obéta *m obljuba*: prazni ~i, obétati -am, obétanje -a *s*: ~ si dobro letino, lepo vreme se obeta, služba se mu obeta, to ne obeta nič dobrega, fant veliko obeta *iz njega bo še kaj*, obétaven -vna -o *ki rad obeta, kar dosti obeta*, obétavec -vca *m*, obétavka -e *ž*

obéza -e *ž obveza*, obézati obéžem *obvezati*
obgláviti -im, obglávljen -a -o, obglávljenje -a *s*, obglávljenec -nca *m*, obglávljati -am, obglávljanje -a *s*
obglodáti *in* obglódati -am *in* -glójem *krog in krog oglodati gl.* glodati, obglódek -dka *m*; *povsod tudi* oglod-
obgodrnjáti -ám *gl.* godrnjati: vsako stvar obgodrnja
obgovoríti -ím *nagovoriti gl.* govoriti; obgovárjati -am 1. *nagovarjati*, 2. *opravljati*: ~ koga
obgózdje -a *s gozd. rob gozda*, obgózden -dna -o: ~o rastlinje
obgrísti -zem *ogristi*
obguliti *in* obgúliti -im *gl.* guliti: ~ kožo
obhájati -am, obhájan -a -o, obhájanje -a *s*: ~ god, svatovščino, ~ bolnika; groza, misel me obhaja, obhájanec -nca *m*, obhájanka -e *ž*, obhajávec -vca *m*, obhajílo -a *s*, obhajílen -lna -o *[-ln-]*: ~a miza
obhíšje -a *s pr. zg. hišni okoliš*
obhodíti obhódim *gl.* hoditi: mejo ~, vse ~ *okoli vseh iti*, veliko sveta je obhodil; obhójen -a -o: ~i čevlji, ~a matica; obhòd -óda *m*, obhóden -dna -o, obhódnica -e *ž obhodna straža*, obhódnik -a *m*: občinski ~, obhódnja -e *ž patrulja*, obhojênje -a *s opraševitev matice*
obíčâj -a *m navada, šega*: ljudski, pravni ~, običájen -jna -o *navaden, splošen*; običájno *prisl., prim.* običájnej(š)e
obigráti -ám *gl.* igrati, obigrán -a -o: ~ koga za denar, za vse
obíjati -am *gl.* obiti obijem
obílen -lna -o *[-ụn-]*: ~a mera, ~a suknja *široka*, ~a žetev (°bogata); obílnost -i *[-ụn-] ž*; obílo *prisl. k malo rabljenemu prid.* obíl *[-ị̀ụ]* -a -o: ima ~o denarja, obílokrat *prisl.*; obílica -e *ž*, obílje -a *s*: v ~u imeti česa; obilováti -újem *v obilici imeti*: z zlatom *ali* zlata ~
obírati -am, obíranje -a *s*: ~ sadje, jagode na grozdu, liste v zelniku; uši, kosti ~, ~ se pri delu *počasi delati*, kokoš se obira; ~ koga *opravljati*; berač obira hiše; obirátev -tve *ž trgatev*; obiráč -a *m* 1. *kdor obira*, 2. *priprava za obiranje sadja, oščipec*; obírav -a -o = obírčen -čna -o *kdor (se) obira*: ~a ženska rada druge obira; obirávec -vca *m*, obirávka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *solata*, obirávski -a -o: ~o orodje, obirávček -čka *m* |*priprava za obiranje*|, **obirálnik** -a *[-ụn-] m*; obírek -rka *m*
obiskáti obíščem, obíšči -te! obiskàl -ála -o, obiskán -a -o, obísk -a *m*: prijateljski, vljudnostni, imeniten, visok ~, na ~ iti, skočiti h komu, biti na ~u, na ~ se pripeljati, protokolarni, poslovilni ~ napraviti pri kom, zdravnik ima še veliko ~ov; obiskávati -am, obiskávanje -a *s*; obiskováti -újem, obiskovàl -ála -o, obiskovánje -a *s*: bolnike, gledališče ~ *v gledališče hoditi, zahajati*, šolo ~ *v šolo hoditi*, obiskovávec -vca *m*: ~ gledališča, obiskovávka -e *ž*; obiskoválen -lna -o *[-ln-]*: ~i red, obiskoválnica -e *[-ụn-] ž prostor za obiske*
obíst -i *ž, nav. mn.* obísti -i *ledvice*: vnetje ~i, ~i mu je pretipal; obísten -tna -o: ~a pečenka, ~a odprtina; obístje -a *s anat. ledje*
°obítelj -i *ž družina, rodovina*, °obíteljski -a -o *družinski, rodovinski*
obíti obídem, obídi -te! obšèl -šlà -ó *in* -ò: travnik ~ *iti okoli travnika*, mejo, veliko sveta ~ *obhoditi*, vse je obšel *povsod je bil*; zakon ~ *mimo zakona kaj napraviti*; groza, strah, kes me obide
obíti obíjem, obíj -te! obil -íla -o, obít -a -o: z deskami ~; obitek -tka *m s čimer je kaj obito*; obijati -am, obijal -a -o *in* -ála -o, obijanje -a *s in* obijánje -a *s*
objádrati -am: ~ svet, veliko deželo, morij
objáhati -am *in* -šem: konja, vso deželo ~; ~ se *ožuliti se pri jahanju*; objáhan -a -o: ~ konj
objájčnik -a *m anat.*: vnetje ~a
objásniti -im → *razložiti, pojasniti*
objáviti -im *razglasiti, priobčiti*, objávljen -a -o: ukaz ~, ~ članek v tisku; objáva -e *ž razglas, priobčitev*: vojaška °~ *dovolilnica, izkaznica*; objávnica -e *ž* → *naznanilo, sporočilo, opozorilo*; objávljati -am, objávljanje -a *s*
objéd -a *m bot.*, objéda -e *ž*; objédati -am, objedávec -vca *m kritikaster*
objékt -a *m predmet, stvar, reč, zgradba, oddelek*: ~ v stavku *slov.*, nov ~ bolnišnice, ~ raziskavanja, objéktov -a -o: ~ odvisnik, objékten -tna -o: ~o stekelce (pri mikroskopu) = objéktnik -a *m*; objektíven -vna -o *stvaren, neosebèn, nepristranski*: ~ človek, ~a sodba, ~a znanost, ~o mišljenje; objektívnost -i *ž stvarnost, nepristranost*; objektív -a

m |*leča*|: mikroskopski ~, objektívski -a -o; objektivízem -zma *m fil.*, objektivíst -a *m*, objektivístičen -čna -o

objést -i *ž* = objéstnost -i *ž*: iz same ~i napraviti kaj, objésten -tna -o *prešeren, z ničimer zadovoljen*, objéstnež -a *m*, objéstnica -e *ž*

objésti -jém *gl.* jesti: gósenice so zelje objedle; ~ se *postati objesten*; ob dobri hrani so se objedli; objéden -a -o: ~o listje; objédek -dka *m kar je objedeno, objed*, objédki -ov *m mn. ogrizki sadja, ostanki živinske krme* = objédine -in *ž mn.*; objédati -am, objédanje -a *s*: živina objeda mladje, zaplečniki ga objedajo *zajedajo*, ~ koga *opravljati*; objedàv -áva -o *in* objédav -a -o, objedávec -vca *m in* objédavec -vca *m*, objedávka -e *ž in* objédavka -e *ž*, objedljív -a -o, objedljívec -vca *m*; objédnica -e *ž* |*bolezen pri živini*|; objédnost -i *ž objestnost*

objéti objámem, objémi -íte! objél -a -o, objét -a -o: ~ koga čez pas, okoli vratu, še ~ ga ne morem *obseči*; objétje -a *s*, objémati -am *in* -mljem, objémanje -a *s*: ~ se s kom, objèm -jéma *m*: izviti se iz ~a, objémčkati -am *otr.*, objémček -čka *m*; objémen -mna -o: ~o šestilo

objézditi -im: posestvo ~, konja ~ *privaditi jezi*, ves se je objezdil *ožulil*; objézdnik -a *m*, objezdáriti -im

objókáti *in* objókati -am *in* -jóčem *gl.* jokati; objókan -a -o: ~e oči, objokováti -újem, objokovàl -ála -o, objokovánje -a *s*: ~ umrlo mater, objokovánec -nca *m*, objokovávec -vca *m*, objokovávka -e *ž*: ~ rajnih

obkíten -tna -o *ob kiti*: ~i revmatizem

obkládati -am, obkládanje -a *s*: ~ koga z delom, s priimki, z mokrimi cunjami *obkladki*; obklàd -áda *m*, obkláda -e *ž obloga (z lesom)*, obkláden -dna -o: ~e deščice; obkládek -dka *m ovitek*: mrzel, vroč, gorčični ~; obklásti -kládem *obložiti*

obkléj *prisl. ob katerem času?*

obklesáti -ésem *oklesati gl.* klesati

obkolíti obkólim *obstopiti, obkrožiti, obdati, zajeti*, obkôli -íte! obkôlil -íla -o, obkóljen -a -o: učenci so obkolili učitelja, ~ sovražnika; obkolítev -tve *ž*, obkolítven -a -o *[-tvən-]*: ~i manever; obkoljeváti -újem, obkoljevàl -ála -o, obkoljevánje -a *s*, obkoljeválen -lna -o *[-ln-]*: ~i poskusi

obkoréj *prisl. ob kateri uri?*: ~ pride vlak?

obkorénski -a -o: ~i listi

obkôsten -stna -o: ~o meso

obkrájek -jka *m*, obkrájen -jna -o: ~o živčevje *periferno*; obkrájnica -e *ž obrobni okrasek*, obkrájnik -a *m tisk.*

obkrožíti obkróžim *obdati, obstopiti*, obkróži -íte! obkrožíl -íla -o, obkróžen -a -o *in* obkróžiti -im *s stal. poud.*: otroci so obkrožili babico, s svinčnikom ~ ševilko; obkrôžati -am, obkrôžanje -a *s*, obkroževáti -újem, obkroževánje -a *s*, obkroževálen -lna -o *[-ln-]*: ~a politika

óbla -e *ž krogla*: zemeljska, sončna ~, svetilna ~; óblast -a -o *okroglast*: ~a celica, ~ sklep; oblíca -e *ž okrogla stvar (sadež, kamen), okroglo, nerazcepljeno poleno, obli rob obtesanega bruna*: krompir, repa v ~ah, na ~o obtesano bruno; obličast -a -o: ~a deska; obličina -e *ž krompirjev ali repni olupek*; *gl. tudi* obel, oblina

oblačíti obláčim, obláči -íte! obláčil -íla -o *in* obláčiti -im *s stal. poud.*: ~ komu suknjo; lepo, po modi se ~; v svilo, v črno se ~; oblačilo -a *s obleka*, oblačílce -a *[-lc-] s*, oblačílen -lna -o *[-ln-]*: ~a stroka; oblačílnica -e *[-ųn-] ž*

oblačíti oblačí se, oblačênje -a *s*: oblačilo se je, ta človek vedri in oblači *ima vso oblast*, oblačítev -tve *ž*; *gl. tudi* oblak

oblágati -am, obláganje -a *s*: ~ koga z delom; *gl. tudi* obložiti

oblagodaríti -ím, oblagodári -íte! oblagodáril -íla -o, oblagodarjèn -ena -o *in* oblagodáriti -im *s stal. poud.*

oblájati -am: pes oblaja tujca; vsakogar oblajaš, kdor pride mimo

oblájst -a *m bot. silina*, oblájstov -a -o: ~ pepel

oblák -a *m*: deževen, hudouren, mrenast ~, ~ prahu, muh, ~ skrbi na čelu; na nebu se zbirajo ~i, ~i se podijo, ~ se utrga, zidati gradove v ~e, v ~ih, iz velikega ~a majhen dež; k ~u, na ~ zvoni; oblákast -a -o: ~ kliše *tisk.*; obláčen -čna -o: ~ dan, ~o vreme, ~o nebo, danes je ~o, obláčnost -i *ž*: zvečana, zmanjšana ~; obláček -čka *m* = oblákec -kca *m* = obláčič -a *m*, oblačíca -e *ž nevihtni oblak*, obláčnat -a -o *malo oblačen*; *gl. tudi* oblačíti se

Oblák -a *m*, Oblákov -a -o: ~e jezikoslovne razprave
oblákovina -e *ž in* oblakovína -e *ž* 1. *zelena orehova lupina*, 2. *prekle, drva za butare*; oblákovje -a *s*, oblákovec -vca *m oreh v zeleni lupini, oblica, droben, neobeljen les*; oblačína -e *ž zelena orehova lupina*
óblast -a -o *gl.* obel *in* obla
oblást -i *in* -ĺ *ž*: ~ imeti nad kom, v svoji ~i imeti kaj, pod svojo ~ spraviti kaj, na ~i biti, ~ obdržati v rokah, priti komu v ~, vrhovna, zakonodajna, cerkvena ~, krajevne, posvetne ~i; oblásten -tna -o *mogočen, ošaben, gospodovalen, uraden*: ~ gospod, ~o govoriti, oblástnost -i *ž*; oblástvo -a *s gosposka, urad*, oblástven -a -o *[-tvən-]*: ~o dovoljenje; oblástnež -a *m kdor se oblastno vede*, oblastnik -a *m kdor ima oblast*, oblastnica -e *ž*, oblastniški -a -o, oblastnija -e *ž oblastvo*
óblat -a *m*, óblatar -ja *m kdor oblate peče*, óblatek -tka *m*
óblati -am *skobljati*; óblanje -a *s |delo in oblanci|*, óblanice -ic *ž mn.* = óblanci -ev *m mn.* 1. *skobljanci*, 2. *pecivo*, óblič -a *m skobelj, skobljič*
oblátiti -im: ~ čevlje, ~ komu čast, s pisanjem koga ~
oblazíniti -im *z blazino prevleči*, oblazínjen -a -o: ~ pohištvo
oblazíti *in* obláziti -im *gl.* laziti: vse kote je oblazil
oblázniti -nem se *na tešče kaj zaužiti, post pretrgati*, obláznjen -a -o
oblažíti -ím *omiliti*, obláži -íte! oblážil -íla -o, oblažèn -ena -o: bolečine, pretrde besede ~, oblažítev -tve *ž*, oblažílo -a *s*, oblažílen -lna -o *[-ln-]*; oblaževáti -újem, oblaževàl -ála -o, oblaževánje -a *s*, oblaževávec -vca *m*, oblaževávka -e *ž*
obléči -em, obléci -íte *in* oblécite! oblékel -kla -o: otroka ~ v praznično obleko, novo obleko ~, v črno se ~, spodaj kaj ~, z usnjem, v usnje kaj ~, ~ se v paža, ~ novega človeka; °~ čevlje, nogavice *obuti*; obléčen -a -o: lepo ~, belo ~e deklice; *gl. tudi* oblačiti
obléden -dna -o *neumen, predrzen, razposajen, ošaben*, obládnež -a *m*, obládnica -e *ž*, obládnost -i *ž*
obledéti -ím; obledèl -éla -o (°obledèn -ena -o): ~e barve, ~i spomini, obledélost -i *ž*; obledévati -am, obledévanje -a *s*
oblédje -a *s bok*, obléden -dna -o: ~i revmatizem
oblégati -am, obléganje -a *s*: trdnjavo ~, ~ koga s ponudbami; obléga -e *ž*, obléganec -nca *m*; obléči obležem *gl.* leči: trdnjavo z vojsko ~; oblegávec -vca *m*, oblegovávec -vca *m*, oblegoválen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave
obléka -e *ž*: vsakdanja, delovna, pražnja, prazniška ~, čipkasta, popotna, športna, žalna ~, svatovska ~, letna, zimska ~, ~ za na cesto, ~ za v hlev, za nosečnice, po modi, ~ iz trikoja, ~ z vlečko, ~o nositi; ~ naredi človeka; oblékica -e *ž*: otroška ~
oblepíti *in* oblépiti -im *gl.* lepiti, obléplen -a -o: ~ hišo z lepaki, pismo z znamkami, rane po rokah, oblepítev -tve *ž*, oblépek -pka *m obliž*, obléplati -am, obléplanje -a *s*
oblés -a *m* = oblésje -a *s*: puška je v ~u; oblésiti -im, oblésen -a -o: ~ puško
oblésti -zem: vse kraje, prijatelje ~, gosenica ga je oblezla; oblézen -a -o: vse je od polžev ~o
oblétati -am *gl.* obleteti
obléten -tna -o: ~i računi, oblétnica -e *ž*: ~ smrti
obletéti -ím *gl.* leteti: ~ vse ulice, vse znance; na jesen se drevje obleti; oblêtel -éla -o: ~o drevje; obletélost -i *ž*; obletáti -létam *dov.*, oblétaj -ájte! oblétal -ála -o *in* oblétati -am *s stal. poud.*: vso vas je obletala; oblétan -a -o: ves dan letam, pa še ni vse ~o; oblétati -am *obletavati*, oblétaj -te! oblétal -a -o, oblétanje -a *s*: ptica je še tri dni oblétala prazno gnezdo; obletávati -am, obletávanje -a *s*; oblétovati -ujem *in* obletováti -újem, oblétovanje -a *s in* obletovánje -a *s*: metulj obletuje cvetove
obležáti -ím *gl.* ležati: bolnik je obležal, jed obleži v želodcu, rokopis v predalu, sadje (se) mora ~; obležán -a -o: ~o sadje, ~o vino, pivo
oblica -e *ž gl.* obla
óblič -a *m skobelj*; *gl. tudi* oblati
oblíčje -a *s*, *mn.* oblíčja oblíčji: od ~a do ~a gledati, iz ~a v ~e se gledati, ne sme pred njegovo ~
obligácija -e *ž obveza, obveznica, zadolžnica*: ~ na ime, prednostna ~, obligacíjski -a -o: ~o pravo; obligáten -tna -o = obligatóren -rna -o *obvezen*; obligírati

-am *obvezati, zavezati*, obligíranec -nca *m zavezanec*, óbligo -a *m zaveza, obveza*

oblika -e *ž*: knjižna, jezikovna, družabna, aerodinamična ~, ~ lobanje, v pravni ~i, klobuk izgubi ~o, v ~i kroga; oblíkoven -vna -o *in* oblikóven -vna -o: ~o pravilen; oblikovít -a -o, oblikovítost -i *ž*; oblikováti -újem, oblikovàl -ála -o, oblikovánje -a *s*: ~ model, ~ značaj mladega človeka; oblikovávec -vca *m*, oblikovávka -e *ž*, oblikovávski -a -o: ~o delo, oblikoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a moč; oblikóvnik -a *m* |*lesena opora za večje loke*|, oblíkovje -a *s*; oblikoslóvje -a *s nauk o oblikah*, oblikoslóven -vna -o: ~a pravila, oblikoslóvec -vca *m*

oblíka -e *ž okrogel, obel kol*, oblíkast -a -o *okrogel*, oblíkav -a -o: ~ les, oblíkavec -vca *m okroglo, še neobtesano debelce, okroglo poleno*, oblíkavci -ev *m mn. oklestki*, oblíkavina -e *ž oblice, okroglice*, oblín -a *m nerazcepljen krlj ali hlod*

oblína -e *ž okroglina*

oblístiti -im se *zgubiti ali dobiti listje*, oblistováti -újem se, oblistovánje -a *s*: drevje se oblistuje

obliterírati -am 1. *med. zrasti se*, 2. pošta obliterira znamke; obliteríran -a -o: ~a žila; obliterácija -e *ž med. scelitev, zraslina*

óbliti -im, óbljen -a -o, óbljenje -a *s*: reka obli kamenje

oblíti oblíjem, oblít -a -o: rdečica jo oblije, solze ga oblijejo; oblív -a *m*; oblívati -am, oblívaj -te *in* -ájte! oblíval -a -o *in* -ála -o, oblívanje -a *s in* oblívanje -a *s*

oblízáti *in* oblízati -lížem *gl.* lizati: vse krožnike ~; oblízniti -nem, oblíznjen -a -o: vseh pet prstov si ~, okrog ust se ~, oblíznjenec -nca *m*; oblizováti -újem, oblizovàl -ála -o, oblizovánje -a *s*: se že oblizuje, ko misli na večerjo, oblizávati -am; oblizljív -a -o *sladkosneden*, oblízník -a *m sladkosnedec*, oblizníla -e *ž sladkosneda*; oblízek -zka *m posladek*

oblíž -a *m oblepek*: gorčični, hladilni ~, oblížen -žna -o: ~a natega *med.*

oblížje -a *s najbližja okolica*

obljúba -e *ž*: zavezati koga z ~o, odvezati od ~e, ~ dolg dela, ~ zakona, redovne ~e; obljúben -bna -o: ~i dar; obljubíti obljúbim, obljúbi -íte! obljúbil -íla -o *in* obljúbiti -im *s stal. poud.*: za trdno ~, zakon ~, ~ se na božjo pot; obljúbljen -a -o: ~a dežela; obljúbljati -am *obetati*, obljubováti -újem, obljubovánje -a *s*

obljúditi -im *naseliti*, obljúdenje -a *s*; obljúden -a -o: gosto ~, obljúdenost -i *ž*; obljúden -dna -o *ki se dá obljuditi*

oblo- *v sestavi*: obloglàv -áva -o, oblogláve c -vca *m*; obloúst -a -o: ~e ribe, obloústnice -ic *ž mn. zool.*; oblotóčniki -ov *m mn. zool.*; *gl. tudi* obel

obločen -čna -o: ~a luč, ~o varjenje, ~o rezanje s kisikom, ~o jeklo, obločnica -e *ž*; *gl. tudi* oblok

oblóda -e *ž z otrobi mešana piča za prasce* = oblója -e *ž* = oblódiva -e *ž*, oblodíti *in* oblóditi -im *krmo zmešati gl.* blodíti: živini ~

oblóg -óga *m*: gnojni ~, beli ~ na jeziku; ~ na kolesu *platišče*; oblóga -e *ž*: ~ podbojev, varovalna ~, stenska ~

oblók -óka *m obok*, oblókast -a -o, oblókati -am, oblókoma *prisl.*, oblóček -čka *m*

Oblómov -a *m* |*junak pri Gončarovu*|, z Oblomovom, oblómovski -a -o, oblómovščina -e *ž*

obložíti -ím, oblôži -íte! oblóžil -íla -o: z delom ~ koga; obložíli so ga, da je komaj nesel; ~ kozolec s snopi, ~ tla z deskami, s preprogami; obložèn -ena -o: ~o žito, ~a detelja, ~ jezik *med.*, obložítev -tve *ž*; oblóžek -žka *m*, oblóžci -ev *m mn. leseni oboj*; *gl. tudi* oblágati

obméjen -jna -o *kar je ob meji, na meji*: ~o posestvo, ~i promet, ~a stroka med dvema strokama; obméjnik -a *m kdor prebiva ob meji*, obméjniški -a -o; obmejíti -ím, obmêji -íte! obmêjil -íla -o, obmejèn -ena -o, obmejítev -tve *ž*; obmejeváti -újem, obmejevánje -a *s*; obmejílnica -e *[-ụn-] ž črta, ki obmejuje*: obmejníčiti -im *postaviti mejnike*

obmésten -tna -o *kar je ob mestu*, obméstje -a *s mestna okolica, mestno območje*

obmetáti -méčem *gl.* metati; obmétati -am = obmetávati -am, obmetávanje -a *s*: otroci se obmetavajo, ~ koga z dobrotami, s priimki; *gl. tudi* ometáti

obmóčje -a *s*: v, na ~u ljudskega odbora *na ozemlju*, v ~u okraja → *v okraju*

obmódek -dka *m med.*

obmolčáti -ím *gl.* molčati, obmolkníti obmólknem, obmólkni -íte! obmólknil -íla -o *in* obmólkniti -nem *s stal. poud.*, obmólk -a *m* >*[-ọụ-]*

obmôrski -a -o: ~i kraji, obmórje -a *s*, obmórec -rca *m*
obmotáti -ám *in* obmótati -am *gl.* motati, obmotán -a -o *in* obmótan -a -o; *gl. tudi* omotati
obnáditi -im *z jeklom obložiti, ojekliti, ojekleniti*
obnášati -am *okrog nositi, opravljati, obrekovati*: otrok se lepo obnaša, nova mlatilnica se dobro obnaša; obnášanje -a *s vedenje*; *gl. tudi* obnesti
obnávljati -am: ~ razdejane vasi, ~ prebrano berilo, rod se obnavlja; obnavljáč -a *m*, obnavljávec -vca *m*, obnavljávka -e *ž*, obnavljálen -lna -o *[-ln-]*: ~a dela; *gl. tudi* obnoviti
obnébje -a *s nebesni oblok, nebes*, obnében -bna -o: ~e razmere
obneméti -ím *onemeti gl.* nemeti
obnemôči obnemórem, obnemógel -môgla -o, obnemôglost -i *ž*; obnemágati -am, obnemáganje -a *s*; *gl. tudi* onemoči
obnêsti -sem se *gl.* nesti: dobro si se obnesel, kupčija se obnese, letina se nam je dobro obnesla; *gl. tudi* obnašati
obnit -níti *ž greben pri statvah*
obnoréti -ím *ob pamet priti*, obnôri -íte! obnôrel -éla -o, obnorélost -i *ž*; obnoríti -ím, obnôri -íte! obnóril -íla -o, obnorjèn -ênа -o: ~ koga *napraviti koga norega*, obnorjênost -i *ž*
obnósen -sna -o: ~a votlina
obnosíti -nósim *gl.* nositi: obleko ~; obnošen -a -o: ~a suknja
obnovíti -ím, obnôvi -íte! obnóvil -íla -o, obnovljèn -ênа -o, obnovljênje -a *s*: ~ hišo, podobo, obljubo, berilo, obnovítev -tve *ž*, obnovítven -a -o *[-tvən-]*: ~a dela, ~a kirurgija; obnóva -e *ž*: ~ domovine, ~ berila
obnóžen -žna -o: ~i sat, obnóžina -e *ž cvetni prah na čebeljih nogah* = obnóžje -a *s*; obnóžnat -a -o; obnóžnica -e *ž opornica za zlomljeno nogo*, obnóžnik -a *m grevec za noge*
óboa -oe *ž, rod. dv. in mn.* óboj, oboíst -a *m glas.*
obód -a *m*: ~ za sito; obòd -óda *m*: krogov ~; obodár -ja *m kdor dela obode za sita*, obodárstvo -a *s*; obódec -dca *m*, obódek -dka *m*; obóden -dna -o: ~a mera, ~i kot, ~o živčevje, obódnica -e *ž |črta|*
Obodríti -ov *m mn. |zahodnoslovanski rod|*
obogatéti -ím *postati bogat*, obogáti -íte! obogatèl *in* obogátel -éla -o: s kupčijo ~; obogatíti -ím *napraviti koga bogatega*, obogáti -íte! obogátil -íla -o, obogatèn -ênа -o, obogatítev -tve *ž*
obòj obôja *m okov, opaž*, obójen -jna -o: ~i les, obójnica -e *ž deska za oboj*; obójka -e *ž*: kabelska, spojna, odcepna ~, obójčen -čna -o: ~a cev, sklopka
obój -a -e *loč. štev.*: ~a vrata *ta in spodnja* (°obe vrati), ~e vino *črno in belo*, ~i se motijo; obóje: ~ vrat, oken, rok, ušes; obójen -jna -o: ~a vrata *dvojna, notranja in zunanja*, obójnost -i *ž*; óbedvoje: ~ vrat *oboje*; oboják -a *m* = obójnik -a *m hermafrodit*
oboje- *v sestavi*: obojepláten -tna -o; obojestránski -a -o: ~a odpoved; obojespôlen -lna -o *[-ln-]*
obók -óka *m oblok*: nebesni ~, nebni ~ (v ustih), križni, valjasti, rebrasti, zrcalni ~; obóčen -čna -o: ~ strop; obókast -a -o: ~a kuhinja; obókati -am; obókan -a -o: ~a klet
obóknica -e *ž naoknica, vetrnica*, obókenski -a -o *[-kən-]*: ~i zidec
oboléti -ím *gl.* boleti: za pljučnico, na jetrih ~; obolênje -a *s*: množično ~, obolélost -i *ž*, obolévati -am, obolévanje -a *s*: največ ljudi oboleva za jetiko
óbol(os) -la *m šesti del drahme, prispevek*: priložiti svoj ~
obòr obôra *m ograda*, obóra -e *ž živalski vrt, ograjeno polje*
oboráti obórjem *in* obôrjem *okoli česa zorati*, obôrji -íte! oborál -a -o, oborán -a -o, oborávati -am
obórek -rka *m |stara žitna mera|*
oboríti -ím *kem. sedimentirati*, obóril -íla -o, oborjèn -ênа -o, obórilo -a *s*, obórina -e *ž* → *sediment, usedlina, sesedek, kal, kalež, kalovina, kalina, kališ, kališ, kališče*
obórki -ov *m mn.*: ~i od črev zaklane živine
oboróžiti -ím, oborôži -íte! oboróžil -íla -o: ~ se z znanjem; oborožèn -ênа -o: lahko, težko ~, do zob ~, ~e sile, oborožênec -nca *m*, oborožítev -tve *ž*, oborožítven -a -o *[-tvən-]*, oboroževáti -újem, oboroževàl -ála -o, oboroževánje -a *s*: ~ se na suhem, na morju, v zraku, oboroževávec -vca *m*, oboroževávski -a -o, oboroževálen -lna -o *[-ln-]*

obosẽti -ím *bos postati*, obosèl -éla -o, obosélost -i *ž*; obosíti -ím, obôsi -íte! obósil -íla -o, obosẽn -ẽna -o: ~ konja *sneti mu podkve*, obosítev -tve *ž*

obôsti obôdem *pobosti gl.* bosti: ~ koga z nožem, s trnjem se ~; oboděn -ẽna -o: ves ~ od žice; obodína -e *ž* |*rana*|

obotávljati -am se, obotávljal -a -o *in* -ála -o: se obotavlja iti k zdravniku, ~ se pri delu, rana se obotavlja *se noče zaceliti*; obotávljanje -a *s in* obotavljánje -a *s*: brez ~a kaj narediti *brez pomišljanja, odlašanja*; obotavljáj -a *m*; obotavljáv -áva -o, obotavljávec -vca *m* = obotavljáč -a *m*, obotavljávka -e *ž*, obotavljív -a -o, obotavljívec -vca *m*, obotavljívka -e *ž*, obotavljívost -i *ž*

oboževáti -újem, oboževàl -ála -o, oboževánje -a *s*, oboževávec -vca *m*, oboževávka -e *ž*, oboževánec -nca *m*, oboževánka -e *ž*, obožávati -am, obožávanje -a *s*: ~ koga

obplôšnik -a *m* |*skobljič*|

obpóten -tna -o *kar je ob poti*: ~o znamenje, ~i svet = obpotnína -e *ž*

obrábiti *in* obrábiti -im *gl.* rabiti: ostrino sem hitro obrabil, vsaka stvar se obrabi; obrábljen -a -o: ~a beseda, ~ napev, obrábljenost -i *ž*, obrabljiv -a -o, obrabljívost -i *ž*; obrába -e *ž*: ~ stroja, cest, obrában -bna -o, obrábnost -i *ž*, obrabnína -e *ž odškodnina za obrabo*; obrábljati -am, obrábljanje -a *s*

obráčati -am, obráčanje -a *s*: voz, seno, brazde ~, plašč po vetru ~, vodo na svoj mlin ~, oči na koga ~, v smeh ~, nase kaj ~, na bolje se obrača; obračáj -a *m* 1. *obrat, zavrtljaj*, 2. *znamenje za obrat, vertatur*; obračávec -vca *m kdor obrača*, obračávka -e *ž*: mišica ~, obračálo -a *s* |*priprava za obračanje*|, obračálnik -a *[-ụn-] m*, obračálnica -e *[-ụn-] ž vrtača*: ~ za vozičke; obračališče -a *s* = obračílo -a *s*: seno na ~u, iti z vozom po ~u, da voz obrnemo; obračljív -a -o

obračún -a *m*: mesečni ~, ~ za več let, ~ svojega dela, ~ stroškov, obračúnski -a -o: ~o mesto, obračúnati -am: potne stroške ~, ~ s kom; obračunávati -am, obračunávanje -a *s*

obrád -a *m bot.*: navadni, zlatolasi ~

obrádek -dka *m*, obráditi -im se *brado dobiti*

obrámba -e *ž*: ~ proti rastlinskim škodljivcem, protiletalska ~; obrámben -bna -o: ~e naprave

obrámen -mna -o, obrámnica -e *ž oprta, obramni izrez (v obleki)*

obraníti *in* obrániti -im *gl.* braniti: ~ hišo (od) ognja, pred ognjem, ~ se koga, pred kom

obrásti -rástem *in* -rásem *gl.* rasti: bršljan obras(t)e deblo, trava obras(t)e laz, rana se obras(t)e, drevo se je obras(t)lo; obrástel -stla -o *in* obrásel -sla -o: ~ gozd, ~a njiva; obráščen -a -o: ~ hrib; obráslost -i *ž* = obráščenost -i *ž*; obráslek -a *[-ə̀k-] m zaraslina, brazgotina*; obrást -ásta *m mladje*, obrást -í *ž poganjki iz korenine*, obrástek -stka *m*, obraslína -e *ž kar se je obraslo*; obráščati -am, obráščanje -a *s*

obràt -áta *m*: ~ v stran, četrtinski ~, toplotni ~, tovarniški ~, v ~ dati, ~ ustaviti, iz ~a vzeti; obráten -tna -o: z ~o pošto → *takoj, s prvo pošto*, ~a nezgoda, ~i inženir, ~i kapital; obrátno *prisl.* → *nasprotno, narobe*; obrátoven -vna -o *obraten*, obratíšče -a *s*; obrátnik -a *m astr.*; obratováti -újem, obratovàl -ála -o, obratovánje -a *s*: tovarna je začela ~; obratoválen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroški, ~i čas, obratoválnica -e *[-ụn-] ž*, obratovíšče -a *s*, obratovódja -a *in* -e *m vodja obrata*, obratovóden -dna -o

obráti obêrem *gl.* brati: drevo ~, ~ meso s kosti, ~ koga do zadnjega dinarja, do kosti ~ koga (z opravljanjem), berač obere vse hiše; obrán -a -o: ~o sadje, ~a kost, ~ pri igri, imam že vse hiše ~e; *gl. tudi* obirati

obráviti -i se: ovca se je obravila

obravnáti -ám *gl.* ravnati, obravnán -a -o: ~ žito, obravnánost -i *ž*; obravnávati -am, obravnávanje -a *s*: ~ žito, ~ sporno zadevo, zapuščino, obravnáva -e *ž*: priti na ~o, k ~i, umetniška, znanstvena, sodna, kazenska, porotna, zapuščinska ~, obravnáven -vna -o: ~a dvorana; obravnávek -vka *m kolikor se enkrat žita v rešeto dene v obravnavanje*

obràz -áza *m*: človeški ~, na ~u, z ~a se mu bere, v ~ povedati komu kaj, v ~ gledati koga, v ~ zagoreti, s kislim ~om poslušati, koga samo po ~u poznati, po ~u soditi; nedolžen, strog

~ narediti; obrázek -zka *m* = obrážček *[-šč-]* -čka *m*; obrázen -zna -o: ~e poteze, ~a hromota *med.*, ~a lega (otroka v materinem telesu); obráznik -a *m lit. slikar, podobar*; obráziti -im, obrazílo -a *s*: sklonsko ~, obrazílen -lna -o *[-ln-]*; obrazováti -újem *oblikovati*, obrazovàl -ála -o, obrazován -a -o, obrazoválen -lna -o *[-ln-] oblikovalen*, obrazoválnost -i *[-ln-] ž oblikovalnost*, obrazovávec -vca *m oblikovavec*

obrazdáti -ám, obrazdàj -ájte! obrazdàl -ála -o, obrazdán -a -o: ~ se pri jedi, obrazdánost -i *ž*

obrázec -zca *m formula, vzorec, golica*: matematični ~, ~ izpolniti

obrazložíti -ím, obrazlôži -íte! obrazlôžil -íla -o, obrazložèn -ena -o, obrazložítev -tve *ž*, obrazlôžba -e *ž*

obréči -rêčem *gl.* reči: ~ koga *reči kaj zoper koga, ogrditi, očrniti koga*, obrekováti -újem, obrekovàl -ála -o, obrekován -a -o, obrekovánje -a *s*, obrekovánec -nca *m*, obrekoválen -lna -o *[-ln-]*, obrekoválnost -i *[-ln-] ž*, obrekovávec -vca *m*, obrekovávka -e *ž*, obrekovávski -a -o; obrekljív -a -o, obrekljívec -vca *m*, obrekljívka -e *ž*, obrekljívost -i *ž*

obréčje -a *s krajina ob reki*, obréčen -čna -o: ~i travniki

obréd -éda *m*: poročni ~, obréden -dna -o *ritualen*: ~e pesmi, obrédnik -a *m ritual*, obrédar -ja *m ceremoniar*, obrédje -a *s*, obrédnica -e *ž obredna pesem*

obrêditi -ím *poreditи*, obrêdi *in* obrêdi -íte! obrêdil -íla -o, obrejèn -ena -o: ~ vola, obréja -e *ž*

obrégniti -nem se: ~ se ob koga, na koga, nad kom; obrégati -am se, obréganje -a *s*, obregováti -újem se, obregovánje -a *s*

obrejíti -ím; obrejèn -ena -o: ~a krava; obrejítev -tve *ž*: umetna ~

obrékniti -nem *nabrekniti*; obrékel -kla -o: ~e oči, obréklost -i *ž*

obrekováti -újem *gl.* obreči

obremeníti -ím, obremêni -íte! obremênil -íla -o, obremenjèn -ena -o: ~ posestvo z dolgom; obremenjênost -i *ž*: dedna ~; obremenítev -tve *ž*: preskusna, popolna, delna, osna, udarna, drsna, ekscentrična ~, ~ na upogib, ~ zemljišča; obremenílen -lna -o *[-ln-]*: ~a izpoved priče; obremenjeváti -újem, obremenjevánje -a *s*, obremenjevávec -vca *m*, obremenjevávka -e *ž*, obremenjeválen -lna -o *[-ln-]*: ~e okoliščine

obrénkati -am: žito je toča obrenkala, prebito jih je obrenkal

obrést -i *ž*, *nav. mn.* obrésti: visoke, nizke ~i, na ~i dati, posoditi, brez ~i posoditi, vrnil mu je (dolg) z ~mi, oderuške ~i, zamudne ~i, iščeš ~i? *bi jih rad dobil po hrbtu*; obrésten -stna -o: ~a mera, ~e obresti; obrestnína -e *ž davek od obresti*; obrestonôsen -sna -o, obrestnoobrésten -stna -o: ~i račun; obrestováti -újem: obrestujemo po 4%, obrestovàl -ála -o, obrestovánje -a *s*, obrestoválen -lna -o *[-ln-]*: ~i faktor; obréstovnica -e *ž obrestna mera*

obrésti obrêdem, obrêdi -íte! obrédel *in* obrêdel obrêdla -o, obredèn -ena -o: vse mesto je obredel, pa je ni našel

obrézati -rézem: trto, drevje, knjigo, dogo ~, otroka ~, obrèz -éza *m*, obréza -e *ž*: zlata, okrogla ~, judovska ~; obrezálnik -a *[-un-] m |nož|*, obrézanec -nca *m*; obrézek -zka *m*: ~ sadja, papirja, blaga, obrézček -čka *m*, obrezína -e *ž*: papirna ~, obrezílen -lna -o *[-ln-] kar je potrebno pri obrezovanju*: ~i stol, obrezílnik -a *[-un-] m |nož, skobljič|*: ~ za podplate, obrezílnica -e *[-un-] ž deska za obrezovanje*; obrezávati -am, obrezováti -újem, obrezovàl -ála -o, obrezovánje -a *s*, obrezovávec -vca *m*, obrezovávka -e *ž*, obrezoválen -lna -o *[-ln-]*: ~e škarje; obrezoválnik -a *[-un-] m*; obrezljáti -ám *gl.* rezljati, obrezlján -a -o: ~ palico

obréžje -a *s*: morsko ~, obrežen -žna -o: ~a plovba, ~a naplavina; obrežína -e *ž nabrežje*

obŕh -a *m geogr. kraj, kjer voda spet vznikne, kraški vodni vir*

obŕkniti -nem *bridek postati, pogreneti*: pijača nazadnje malo obrdne

obrís -a *m očrt, skica*, obrísek -ska *m*, obrísen -sna -o: ~ načrt *v glavnih potezah*; obrísati -ríšem *napraviti risbe okoli česa*, obrisováti -újem, obrisovàl -ála -o, obrisovánje -a *s*

obrísati *in* obrísati obríšem, obríši -te! obrísal -a -o *in* -ála -o: nos, roke si ~, pod nosom se ~ za kaj; obrisáča -e *ž* = obrisávka -e *ž*

obríti obríjem *gl.* briti, obrít -a -o: brke si ~, drevje se je obrilo, gladko obrit

obríti obríjem *gl.* riti: krt je vso gredo obril
obrízgati -am, obrízg -a *m*
obrlénec -nca *m gibanje v krogu, vrtenje*: v ~ se sukati, iti; vetrni ~ *vrtinec*
obrléti -ím *brljav postati*, obrlèl -éla -o, obrlélost -i *ž*
obrníti obŕnem, obŕni -íte! obŕnil -íla -o *in* obŕniti -nem *s stal. poud.*: seno ~, ~ list v knjigi, hrbet komu ~, pogovor, besedo na kaj ~, na smešno ~, na dobro ~, v prid kaj ~, denar dobro, prav ~, pogléde nase ~, ~ ladjo proti vetru, vse k dobremu ~, ~ se do koga, ~ se na koga za svet, z vprašanjem, ~ se h komu, proč se ~, na pravega se ~, kislo se ~; obŕnjen -a -o: okna so ~a na vrt, ~i pomen besede; obrnítev -tve *ž*, obŕnjenik -a *m* |*pecivo*|, obrnílo -a *s vrtača, motoroga*, obrníšča -išč *s mn.*: sadike z obrnišč
obróbiti obróbim, obróbi -íte! obróbil -íla -o, obróbljen -a -o *in* obróbiti -im *s stal. poud.*; obróbek -bka *m*: okenski ~, obróbje -a *s*: na ~u mesta; obróben -bna -o: ~a opomba, ~a črta, ~o pogorje, obróbnica -e *ž črta ob robu, kotna letev*; obróbljati -am, obróbljanje -a *s*: ~ prte
obróč -a *m*: ~ nabiti, nategniti na sod, z ~i okovati, pritrditi, prebiti sovražni ~, lesen, železen, gumijev ~, poln ~, natezalni, prižemni, varovalni, tesnilni ~, pestni, pilotni ~, ~ na kolesu, ~ za kolo, medenični ~ *med.*; obróček -čka *m*: ~ za ključe, za zavese, za prtiče, ~i na telesu žuželke; obróčkar -ja *m zool.* |*rak*|; obróčen -čna -o: ~i les, ~o krilo; obróčast -a -o: ~ sončni mrk; obróčar -ja *m izdelovavec obročev*, obróčnik -a *m nož za obroče*, obróčnice -ic *ž mn. palice, ki jih koljejo v vitre*, obročevína -e *ž les za obroče*; obróčje -a *s*; obróčnica -e *ž krinolina*; obróčati -am: ~ kravo *obroč ji nadeti*; obróčkati -am: golobe, kokoši ~
obrodíti -ím, obródi -íte! obródil -íla -o: trte so obrodile, sadje je lepo obrodilo, njegovo prizadevanje je obrodilo sad; obród -óda *m* = obródek -dka *m*
obrodíti -ódim: otrok je od mleka ves obrójen *popackan*, obródcati -am
obrók obróka *m*: letni, mesečni ~, ~ jedi, posojilo na ~e, na ~e kupiti, v ~ih plačevati, dajati zdravila po ~ih, človek velikega ~a *kdor dosti jé*; obróčen -čna -o: ~o odplačevanje *na obroke*, obrókoma *prisl. po obrokih, na obroke*
obrónek -nka *m reber, pobočje*, obrónčina -e *ž bot.*
obróv -óva *in* -ôva *m jez, strmina, visok breg, brežina, ježa*
obŕska -e *ž dež, ki ga vet.* ženo *v steno*
obŕskati -am: kure vse obrskajo, njegov jezik vse obrska
obŕsniti -nem *oplaziti, osmukniti*: veja ga je obrsnila po obrazu; obŕsen -sna -o: ~i strel oplazi
obŕša -e *ž drevesna krošnja*, obršnják -a *m lov. visoka preža*; obŕšen -šna -o *gornji*
obŕt -a *m in* obŕt -i *in* -í *ž*: ~ imeti, opravljati, izučiti se ~i, tesarski ~, drobna, hišna, umetna ~; obŕten -tna -o: ~a zbornica, ~a šola; obrtník -a *m*, obrtníca -e *ž*, obrtníški -a -o: ~a zadruga, obrtníštvo -a *s*, obŕtoma *prisl.*: ~ se ukvarjati s čim
obŕtec -tca *m med. koščeni podaljšek stegnenice*
obrúnek -nka *m brazgotina, grča v deski, drevesni panj*; obrúnkast -a -o: ~ obraz; obrúnkarica -e *ž* |*hruška*|
obrusíti obrúsim, obrúsi -íte! obrúsil -íla -o, obrúšen -a -o *in* obrúsiti -im *s stal. poud.*: teka, da si bo še noge obrusil, moral se boš še ~, da boš za med ljudi; obrusítev -tve *ž*, obrúšenost -i *ž*; obrúsek -ska *m*: lesni ~
obŕv -i *ali* -í *ž*, *nav. mn.* obŕvi *in* obrví, na obŕvih *ali* -éh, z obŕvmi *in* obrvmí: močne, goste, redke ~i, ~i nasršiti; obrvàt -áta -o *močnih obrvi*; obŕven -vna -o: ~i lok = obŕvnik -a *m*
obrzdáti -ám, obrzdáj -ájte! obrzdàl -ála -o, obrzdán -a -o *in* obŕzdati -am *s stal. poud.*
obsadíti -ím, obsádi -íte! obsádil -íla -o, obsajèn -ena -o: ~ vrt z drevjem, obsadítev -tve *ž*, obsájati -am, obsájanje -a *s*: ~ zelnik
obscén -a -o *opolzek, nespodoben*, obscénost -i *ž*
obséči obsežem, obsézi -te *in* -íte! obségel -gla -o, obsežen -a -o: pet mož je lipo komaj obseglo, v tem je vse obseženo; obségati -am: spis obsega dve poli, članek obsega popis prireditve *v članku je, članek vsebuje popis*, obsézati -am: obsèg -éga *m*: ~ glasu, ~ (čez) prsi,

gibanje je zavzelo širok ~, soditi delo po ~u, °v polnem ~u *v vsem obsegu, v celoti, popolnoma*; obséžen -žna -o *obširen, zajeten*, obséžnost -i *ž*

obséči obséčem *obsekati, obkositi gl.* seči, obséčen -a -o: počasneža kosci obsečejo

obsedéti -ím *gl.* sedeti: ptica obsedi na drevesu, rad v gostilni obsedi, fant je obsedel v prvi šoli, dekle je obsedelo *se ni poročilo*; obsésti -sédem, obsédi -te! obsédel -dla -o *in* obsèl -éla -o, obséden -a -o: ne vem, kaj ga je obsedlo; obsédenec -nca *m*, obsédenka -e *ž*, obsédenost -i *ž*; obséda -e *ž*; obséden -dna -o: ~o stanje; obsédati -am *oblegati*, obsédanje -a *s*, obsédba -e *ž obleganje*

obsejáti -séjem *dov.*, obséj -te! obsejál -a -o, obseján -a -o, obsejánje -a *s*: ~ njivo s pšenico, obsévek -vka *m setev, sev*; obséjati -am *nedov.*; *gl. tudi* obsevati

obsékati -am, obsékan -a -o; obsèk -éka *m*, obséka -e *ž klestje*, obsekávati -am, obsekávanje -a *s* = obsekováti -újem, obsekovàl -ála -o, obsekovánje -a *s*, obsekovávec -vca *m*, obsekovávka -e *ž*, obsekoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a sekirica

obsekrácija -e *ž zakletev, rotitev*, obsekrálen -lna -o *[-ln-] zarotitven*: ~i obrazec

obsènčen -čna -o *[-sən-]*: ~i obročki = obsenčníce -íc *ž mn.*: ~ pri starih Slovanih

obsénčiti -im, obsénčen -a -o, obsénčenje -a *s*; obsenčítev -tve *ž*, obsenčeváti -újem, obsenčevàl -ála -o, obsenčevánje -a *s*

obsénitі -im *oseniti*

observánca -e *ž redovni pravilnik*: red stroge ~e

observatórij -a *m opazovalnica, zvezdarna*, observatórijski -a -o: ~e naprave, observátor -ja *m opazovavec*

obsévati -am: njiv ne smeš ~ zmeraj z istim žitom; obsévek -vka *m*; *gl. tudi* obsejati

obsévati -am: ~ koga z žarki; obsévanje -a *s*: zdravljenje z ~em; obsevàlen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave, obsevàlíšče -a *s*, obsevàlnica -e *[-ln-] ž med. kraj, soba, kjer se obseva*; obsevávec -vca *m*, obsevávka -e *ž |oseba in žarnica|*, obséven -vna -o: ~o zdravljenje

obsidián -a *m |vulkanska kamnina|*

obsijáti -sijem *gl.* sijati, obsiján -a -o: sonce obsije zemljo

obsípati -am *in* -pljem, obsípanje -a *s*: ~ koga z dobrotami, obsipávati -am, obsipávanje -a *s*, obsíp -a *m nasip*; *vendar* osipati

obskŕba -e *ž oskrba*

obskúren -rna -o *temen, neznan, skrit, zakoten, mračen, nepomemben*, obskúrnost -i *ž*, obskuránt -a *m nazadnjak, mračnjak*, obskurantízem -zma *m* = obskurántstvo -a *s nazadnjaštvo*

obsloníti -ím *gl.* sloneti: na oknu ~

obsodíti obsódim, obsódi -ite! obsódil -íla -o, obsójen -a -o *in* obsóditi -im *s stal. poud.*: ~ koga na smrt, na ječo; obsójenec -nca *m*, obsójenka -e *ž*; obsôdba -e *ž*: smrtna ~, ~ na smrt z obešenjem, na prisilno delo, obsodljív -a -o, obsójati -am, obsójanje -a *s*, obsojevávec -vca *m*, obsojevávka -e *ž*

obsoléten -tna -o *zastarel, neraben*, obsolétnost -i *ž*, obsolétnež -a *m*

obsoréj *prisl. ob takem času*: lani ~

obsótelski -a -o *[-təl-]*: ~e vasi, ~a železnica, Obsótlje -a *s*

obsovražíti *in* obsovrážiti -im *osovražiti*

obstáti -stojím *nedov.*, obstój -te! obstál -a -o: kaj takega še ne, kar svet obstoji; saj obstoje dokazi; vsa njegova oprava obstoji iz mize, stola in postelje; obstojèč -éča -e *prid. sedanji*: ~e razmere, ~i red; obstájati -am (°obstójati -am), obstájanje -a *s*

obstáti obstánem *in* obstojím *dov.*, obstáni -íte *in* obstój -te! obstàl -ála -o: ura nepričakovano obstane *ali* obstoji, nihče ne obstane pri njem, ta barva obstane, nekatere družine kar dobro obstanejo; obstoj na mestu! kdo bo obstal v takem? sum je obstal na njem, obstánek -nka *m*: nadaljnji ~, boj za ~, nikjer nima ~a, pri njem denar nima ~a

obstáva -e *ž obšiv, obrobek*: ~ pri ključavnici, obročasta ~, prečna ~

obstipácija -e *ž med. zaprtje, zapeka*, obstipíran -a -o *zaprt, zapečen*

obstírati -am, obstíranje -a *s*; *gl.* obstreti

obstòj -ôja *m obstanek*: ~ naroda, ~ hiše; obstójen -jna -o *stanoviten, trpežen, odporen*: ~a barva *stanovitna, neobledljiva*, ~ proti ognju, proti kemikalijam *odporen*

obstopíti *in* obstópiti -im *obkoliti*, obstópi -íte! obstópil -íla -o, obstòp -ópa *m*, obstópati -am, obstópanje -a *s*

obstránski -a -o: ~e nosne votline, ~i glasovi *slov.*, ~a pot, obstránec -nca *m outsider*

obstreliti -ím *s strelom raniti gl.* izstreliti: ~ divjačino, na lovu se je obstrelil, obstrelítev -tve *ž*, obstrél *[-é̱u / -él]* -a *m*, obstrelína -e *ž rana od strela*; obstreljeváti -újem, obstreljeválec -ála -o, obstreljevánje -a *s*

obstréti obstrèm, obstrì -íte! obstŕl -a -o, obstŕt -a -o; obstrèt -éta *m gloriola, kolobar, sij*: svetniški ~, obstrétek -tka *m*; *gl. tudi* obstirati

obstríči obstrížem, obstrízi -te! obstrígel -gla -o, obstrížen -a -o

obstrméti -ím *ostrmeti*

obstrúgati -am *in* -žem, obstrugávati -am, obstrugávanje -a *s*

obstrúkcija -e *ž nasprotovanje, zaviranje, preprečevanje dela (v zbornici), zaprtje med.*; obstrukcíjski -a -o; obstrukcionist -a *m*, obstrukcionízem -zma *m*, obstruírati -am, obstruíranje -a *s*, obstruktíven -vna -o

obsúti -spèm *in* -sújem, obspì -íte *in* obsúj -te! obsúl -a -o, obsút -a -o: množica obsuje hišo, drhal ga obsuje, ~ koga z dobrotami; *vendar* osuti

obsvetíti obsvétim, obsvéti -íte! obsvétil -íla -o *in* obsvétiti -im *s stal. poud.*; *gl. tudi* osvetiti

obsvetlíti -ím *osvetliti*

obščítnica -e *ž med.* |*žleza notranjica*|, obščíten -tna -o

obširen -rna -o, *prim.* obširnejši -a -e, *prisl.* obširnej(š)e, obširnost -i *ž*

obšíti -íjem, obšíj -te! obšìl -íla -o, obšít -a -o: ~ rob pri obleki, ~ obleko s trakovi, obšítek -tka *m* = obšívek -vka *m*, obšív -a *m*, obšívati -am *gl.* šivati, obšívanje -a *s*

obtáknîti obtáknem, obtaknì -íte! obtaknìl -íla -o, obtáknjen -a -o *in* obtákniti -nem *s stal. poud.*: z vejami ~, ~ progo s količki *zakoličiti* >*[-tak- / -tək-]*; obtíkati -am, obtíkanje -a *s*

obtéči -em, obtêci -íte! obtékel -têkla -o: mejo ~; obtèk -éka *m*, obtékati -am, obtékanje -a *s*: voda obteka njive (ob povodnji); *vendar* oteči

obtesáti obtéšem, obtêši -íte! obtêsal -ála -o: zarobljenca ~; obtesán -a -o: ~ les; obtesávati -am, obtesávanje -a *s*; *gl. tudi* otesati

obtežíti -ím, obtéži -íte! obtéžil -íla -o, obtežèn -ěna -o: s svincem ~; obtežítev -tve *ž*: preskusna ~ mostu, obtéžba -e *ž*: normalna, enakomerna, največja dopustna ~, prometna ~ cest; obtéžen -žna -o: ~i material, obtéž -i *in* -í *ž balast*, obtežílo -a *s*, obtežílen -lna -o *[-l̥n-]*: ~a izpoved prič; obtežílnik -a *[-u̯n-] m*: pisemski ~; obteževáti -újem, obteževàl -ála -o, obteževánje -a *s*, obteževálen -lna -o *[-l̥n-]*: ~e okoliščine; *vendar* otežiti

obtič obtíča *m veja za obtikanje graha*, obtíčje -a *s*; *gl. tudi* otič

obtičáti -ím, obtíči -íte! obtíčal -ála -o: voz obtiči v snegu. pijanec je obtičal v krčmi, pritožba je nekje obtičala

obtípati -am *in* -pljem *pretipati*, obtípaj -te *in* obtíplji -te! obtípal -a -o: zdravnik obtiplje boleče mesto, obtipljív -a -o, obtipávati -am, obtipávanje -a *s*; *gl. tudi* otipati

obtíščáti -ím, obtíščal -ála -o: čevelj me je obtíščal, obtíščal sem se *dobil sem žulje*; *gl. tudi* otisniti

obtók -óka *m*: denar dati v ~, denar je v ~u, ~ bankovcev; krvni, mezgovni ~; obtočílo -a *s med. organ za obtok*

obtólči -čem, obtólci -íte! obtólkel -kla -o: ~ se po nogah; obtólčen -a -o: ~o sadje; obtolčenína -e *ž* |*rana*| >*[-ou̯-]*

obtoréj *prisl. ob tem času*

obtovoríti -im *in* obtovóriti -im, obtovôri -íte! obtovóril -íla -o, obtovorjèn -ěna -o *in* obtovórjen -a -o, obtovorítev -tve *ž*; *gl. tudi* otovoriti

obtožíti *in* obtóžiti -im, obtóži -íte *in* -te! obtóžil -íla -o *in* obtóžila -o, obtóžen -a -o: ~ koga tatvine, za tatvino, ~ se svojih grehov; obtožítev -tve *ž*, obtóžba -e *ž*: ~o vložiti zoper koga, ~o umakniti, razširiti; obtóženec -nca *m*, obtóženka -e *ž*, obtóženčev -a -o, obtóženkin -a -o: ~ zagovor; obtóžen -žna -o: ~i spisi, obtóžnica -e *ž*; obtoževáti -újem, obtoževàl -ála -o, obtoževánje -a *s*: medsebojno se ~, obtoževávec -vca *m*, obtoževávka -e *ž*

obtŕgati -am *in* -žem: ~ fižol, koruzo, listje z drevesa; obtrgávati -am, obtrgávanje -a *s*, obtrgováti -újem, obtrgovánje -a *s*

obtrkávati -am, obtrkávanje -a *s*: ~ srce, pljuča *med.*

obubóžati -am, obubóžan -a -o, obubóžanje -a *s*

obúča -e *ž obutev*
obudíti -ím, obúdi -íte! obúdil -íla -o, obujèn -ena -o: od mrtvih ~, kesanje ~; obudítev -tve *ž*; obújati -am, obújanje -a *s*: spomine ~, obujevávec -vca *m*, obujevávka -e *ž*
obújek -jka *m*, *nav. mn.* obújki -ov *cunje za v čevlje, onuče*
obúnkati -am: ~ koga *nabunkati, pretepsti*
obúp -a *m*: to ga spravlja v ~, ~ se me loteva, obúpen -pna -o: bolnikovo stanje je ~o, ~ človek, obúpnost -i *ž*, obupljív -a -o; obúpati -am: zdravnik je obupal nad bolnikom; obúpan -a -o: zaradi nesreče je ves ~, obúpanost -i *ž*, obúpanec -nca *m*; obupávati -am, obupávanje -a *s* = obupováti -újem, obupovánje -a *s*
obústje -a *s* 1. *med. kar je okoli ust*, 2. *geogr. kar je okoli ustja*
obušésen -sna -o: ~a slinavka
obútev -tve *ž* = obuválo -a *s*, obútalo -a *s*
obúti obújem, obúl -a -o: ~ čevlje; obút -a -o: ~i maček; obúvati -am, obúval -a -o *in* -ála -o, obúvanje -a *s in* obuvánje -a *s*
obuzdáti -ám, obuzdàj -ájte! obuzdàl -ála -o, obuzdán -a -o *in* obúzdati -am *s stal. poud.*
obvárovati -várujem *in* obvarováti -rújem *gl.* varovati, obvárovanje -a *s in* obvarovánje -a *s*: ~ koga nesreče, ~ deželo pred povodnijo, ~ se prehlada; obvára -e *ž profilaksa*, obvaroválen -lna -o *[-ln-] profilaktičen*: ~o zdravstvo
obveljáti -ám, obveljàj -ájte! obveljàl -ála -o: nasvet ni obveljal, njegova je obveljala
obveselíti -ím, obvesêli -íte! obvesélil -íla -o, obveseljèn -ena -o: ~ koga; *gl. tudi* oveseliti
obvestíti -ím, obvésti -íte! obvéstil -íla -o, obveščèn -ena -o: ~ koga o čem *sporočiti komu kaj*, obveščênec -nca *m*, obveščênka -e *ž*, obvestílo -a *s naznanilo*, obvestílen -lna -o *[-ln-]*, obveščáti -am, obveščanje -a *s*, obveščeváti -újem, obveščeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a služba, postaja, obveščevávec -vca *m*, obveščevávka -e *ž*, obveščevávski -a -o
obvéza -e *ž* 1. čelna, mavčna, zasilna ~, 2. *zaveza*: nerazdelna, pravna ~ *obveznost*, obvézen -zna -o 1. *obvezilen*, 2. *obligaten*: ~i predmeti, pravno ~, obvéznost -i *ž dolžnost*: ~i prevzeti; pravna, šolska, delovna, vojaška ~; obvéznik -a *m*: vojaški ~; obvéznica -e *ž* 1. ~ mora narediti, za kar je obvezana, 2. *obligacija*
obvezáti *in* obvézati -véžem *gl.* vezati 1. ~ rano, bolnika, 2. *naložiti komu delo, nalogo, dolžnost*: pismeno, pravno se ~; obvézan -a -o: ranjenec je ~, ~ je napisati knjigo; obvézanost -i *ž dolžnost*; obvezováti -újem, obvezovàl -ála -o, obvezovánje -a *s*; obvezoválnica -e *[-un-] ž*, obvezovališče -a *s*, obvezovávec -vca *m*, obvezovávka -e *ž*; obvezíla -íl *s mn.*, obvezílen -lna -o *[-ln-]*: ~e škarje, ~i material
obviséti -ím, obvísi -íte! obvísel -éla -o: oko obvisi na čem, ~ v steni
obvíti -íjem, obvíjati -am; *gl. tudi* oviti
obvládati -am: ne zna se ~, popolnoma ~ kak jezik; obvladováti -újem, obvladovàl -ála -o, obvladovánje -a *s*: ~ sam sebe, grad je obvladoval mesto
obvôden -dna -o *kar je ob vodi*, obvódje -a *s kraji ob vodi*
obvòd -óda *m teh.*, obvóden -dna -o: ~a cev, ~a žica
obvozíti obvózim *gl.* voziti: vsak dan obvozi pol mesta; obvóžen -a -o: avto je že precej ~, ~a cesta, ~i kraji; obvózen -zna -o: ~a cesta, obvòz -óza *m*: zaradi popravil na cesti je potreben ~, obvôzen -zna -o: mesto je lahko ~o
obzémeljski -a -o *[-məlj-] kar je ob zemlji*
obzidáti *in* obzídati -am *gl.* zidati: studenec ~, obzídek -dka *m*: pečni, stopniški ~; obzíden -dna -o: ~i jarek, ~e deske, obzídje -a *s*: obzidováti -újem, obzidovánje -a *s* = obzidávati -am, obzidávanje -a *s*
obzír -a *m*: ~ imeti s kom, do koga, obzíren -rna -o *prizanesljiv*: ~ biti s kom, do koga, obzírnost -i *ž*; *gl. tudi* ozir
obznaníti *in* obznániti obznánim *naznaniti*, obznánil -a -o *in* -íla -o: najbližje sorodnike je obznanil Gašper sam
obzobáti obzóbljem *gl.* zobati, obzobán -a -o: ~ grozd, obzóbek -bka *m obran grozd*
obzòr -zôra *m*, obzórje -a *s*: ladja na ~u, človek velikega ~a, z velikim ~em; obzóren -rna -o: ~i krog, obzórnik -a *m*, obzórniški -a -o

obžágati -am: ~ dno; obžagováti -újem, obžagovàl -ála -o, obžagovánje -a *s*, obžagoválen -lna -o *[-ln-]*
obžalováti -újem *gl.* žalovati: ~ kaj, koga zaradi česa; obžalovánje -a *s*: ~a vreden, obžalovávec -vca *m*, obžalovávka -e *ž*
obžáriti -ím, obžári -íte! obžáril -íla -o, obžarjèn -ena -o *in* obžárjen -a -o; obžárjati -am, obžárjanje -a *s*
obžéti -žánjem *in* obžnjèm, obžánji -te *in* obžnji -íte! obžèl -éla -o, obžét -a -o; obžínjati -am, obžínjanje -a *s*
obžgáti -žgèm *gl.* žgati, obžgán -a -o, obžígati -am: ~ hlode; *vendar* ožgati
obžréti -žrèm, obžrì -íte! obžŕl -a -o, obžŕt -a -o, obžírati -am, obžíranje -a *s*
ocarínalti -im, ocarínjenje -a *s*, ocarinjeváti -újem, ocarinjevàl -ála -o, ocarinjevánje -a *s*, ocarinjeválen -lna -o *[-ln-]*
océan -a *m*: Atlantski, Tihi ~, oceánski -a -o: ~i parnik, ~i jeziki, oceaníd -e *ž morska vila*, Oceánija -e *ž |otočje v Tihem oceanu|*, oceanografíja -e *ž nauk o oceanih in morju sploh*, oceanográfski -a -o: ~i inštitut; *gl. tudi* Okeanos
ocebáti -ám *obrcati*, ocebáj -ájte! ocebàl -ála -o, ocebán -a -o *>[-cəb-]*
ocedíti -ím *odcediti*, océdi *in* ocêdi -íte! océdil -íla -o, ocejèn -ena -o: fižol ~; povezníti škaf, da se ocedi; océdek -dka *m*; océdnica -e *ž odprtina za odtok vode, drenažna luknja*; océjati -am, océjanje -a *s*
océna -e *ž*, oceníti océnim, océni -íte! océnil -íla -o, océnjen -a -o *in* océniti -im *s stal. poud.*: ~ zemljišče, škodo, knjigo, ocenítev -tve *ž*, océnjati -am, océnjanje -a *s*, ocenjeváti -újem, ocenjevàl -ála -o, ocenjevánje -a *s*, ocenjevávec -vca *m*, ocenjevávka -e *ž*; ocenjeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a konferenca, vožnja
océpek -pka *m krepelce, okleščék*
ócet ócta *m*, óceten *[ócətən]* -tna -o: ~a kislina, ~o kisel, óctov -a -o: ~ cvet, óctovec -vca *m bot.*
ocigániti -im, ocigánjen -a -o: ~ koga za kaj
ocímiti -im se *pognati cime, vzkaliti, vzbrsteti*; ocímljen -a -o: ~a repa
ocúrek -rka *m ledena sveča*
ocvírek -rka *m*: to bi bil(o) za kritika pravi ~, ocvírki -ov *m mn. med.* *|kožna bolezen|*, ocvírkov -a -o: ~a potica = ocvírkovka -e *ž* = ocvírkovica -e *ž*, ocvírček -čka *m*
ocvréti ocvrèm, ocvrl -íte! ocvŕl -a -o; ocvŕt -a -o: ~i piščanci, ~e jedi; ocvrèn -ena -o, ocvŕtje -a *s*; ocvírati -am, ocvíranje -a *s*
óča -a *in* -e *m*, *mn.* óči -ev, *dv.* óča, óčema; óčev -a -o; očína -e *ž očetnjava, očetovo posestvo*; očínstvo -a *s očetovstvo*
očák -a *m*: ~i stare zaveze, očáštvo -a *s*, očákovski -a -o, očáški -a -o, očákar -ja *m*, očákarski -a -o
očála očál *[-ál] s mn. naočniki*: ~ natakniti, sneti; temna ~, očálar -ja *m kdor dela, nosi očala*
očánec -nca *m*: kmečki ~i, očáněv -a -o, očánski -a -o
očárati -am, očáran -a -o: ~ koga s čim, očarljív -a -o, očaróvati -újem, očaróvánje -a *s*
óče očéta *m*, *mn.* očéti *in* očétje: to ima po očetu; ves, cel ~ je, ~ biti komu, postati ~, klicati koga za očeta; krušni, stari ~, mestni očetje; očétov -a -o, očéten -tna -o: ~a hiša, ~a dežela; očétnji -a -e, očetnjáva -e *ž*; očétovski -a -o: ~a skrb, (po) ~o skrbeti za koga; očétovstvo -a *s*: za ~ tožiti; očetomòr -óra *m*, očetomóren -rna -o: ~ naklep; očetomorívec -vca *m*, očetomorívka -e *ž*, očetomorívski -a -o
óčec óčca *m bot.*
očéditi -dim, očéjen -a -o *in* očéden -a -o, očédki -ov *m mn. iztrebki*, očéjati -am, očéjanje -a *s*
očélje -a *s kar je ob čelu, fasada*; očelíti očélim *gl.* čeliti: ~ les *prirezati, prisekati*
očenáš -áša *m*: pet ~ev, očenášev -a -o, očenášek -ška *m*
očesáti očésem *gl.* česati, očéski -ov *m mn. kar pri očesavanju odpade*; očesávati -am, očesávanje -a *s*
očésen -sna -o: ~a bolezen, ~a votlina, ~i zdravnik, ~e kapljice *za oči*; očésce -a *s*, óček -čka *m*, *mn.* óčki -ov *m in* óčke óčk *ž otr.*; očésast -a -o *ki ima obliko očesa, poln oček*: ~ krompir, očésnat -a -o: ~o drevo; *gl. tudi* oko
oči oči *ž mn.*, očém oči v očéh z očmí; v óči *in* v očí; *gl. tudi* oko
°očigléd: °v ~ *spričo, pri, ob, zaradi*, °očigléden -dna -o *očiten*
óčim -a *m*, óčimov -a -o, óčimski -a -o
očíst -a *m |rastlina|*
očístiti -im, očíščen -a -o, očíščenje -a *s*: ~ pšenico (od) plevela, ~ obleko ma-

dežev, ~ madeže z obleke, očísten -stna -o: ~i dar, očistítev -tve *ž*; očíščeváti -újem, očíščeval -ála -o, očíščevánje -a *s*, očíščeválen -lna -o *[-ln-]*, očíščevalíšče -a *s*, očíščeválnica -e *[-un-] ž*, očíščevávec -vca *m*, očíščevávka -e *ž*

očítati -am, očitajóč -a -e, očitanje -a *s*: ničesar si ne morem ~, očítavec -vca *m*; očítek -tka *m*: ~e požírati, ~e si delati

očíten -tna -o: ~i grešnik, ~ dokaz, ~a spoved, ~a resnica, krivica, očít -a -o, očítnost -i *ž*

očíviden -dna -o → *očiten*, očívidnost -i *ž* → *očitnost*, očívidec -dca *m priča*: pripovedovanje ~ev

ôčka -a *in* -e *m*, ôčkov -a -o

očnica -e *ž* 1. *očesna votlina*, 2. *planika* = očínec -nca *m*, 3. ~ v ščitu

óčnik -a *m* = óčnjak -a *m* |*zob*|

očofáti -ám, očofáj -ájte! očofàl -ála -o, očofán -a -o: ~ koga *oklofutati*, ~ se v vodi

očóhati -am, očóhan -a -o

očrévje -a *s* 1. *mrežica okoli črev*, 2. *loj od črevja*

očrnéti -ím *postati črn*, očrnèl -éla -o, očrnélost -i *ž*; očŕniti -im, očŕnjen -a -o: ~ koga pri kom, očrnítev -tve *ž*, očŕnjenost -i *ž*

očŕt -a *m oris*, *kontura*, očŕtek -tka *m*, očŕtati -am, očŕtan -a -o: krogu ~ trikotnik

očúhniti -nem *upasti*, *popustiti*, *zmanjšati se*: zelje, rana očuhne, bolečina očuhne *popusti*

očúvati -am → *obvarovati*, *ohraniti*

očvrstéti -ím *čvrst postati*, očvrstèl -éla -o; očvrstíti -ím *okrepiti*, očvŕsti -íte! očvŕstil -íla -o, očvrščèn -ena -o *in* očvrstèn -ena -o, očvrstítev -tve *ž*; očvrščeváti -újem, očvrščeval -ála -o, očvrščevánje -a *s*, očvrščeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a dela

od *predl. z rod. meri od česa proč v nasprotju s predl.* k *(kam?) in* pri *(kje? kod?)*: gre k materi, je pri materi, gre ~ matere; gre k Lenartu, bil je pri Lenartu, gre ~ Lenarta; kar imam pri sebi (kovček, aktovko, culo, nož), vržem ~ sebe, kar pa na sebi (obleko, nahrbtnik, breme, verige), vržem s sebe; kar mi je pri srcu, mi gre ~ srca (pozdrav, delo, veselje), kar pa mi leži na srcu kakor kamen (žalost, skrb, strah), mi pade s srca; kdor je pri domu, gre ~ doma, kdor je na domu, gre z doma; stvar je pri roki ali pa ~ rok; od *izraža izhodišče česa*, *in sicer*: ① *po kraju*: ~ Urala do Triglava, severno ~ Maribora (severno °Maribora), dve uri ~ mesta, izprositi si kaj ~ koga, ~ ust si pritrgati, ~ srca si želeti, delo mu gre ~ rok, ~ strehe kane, ~ strani napasti, ~ obeh strani nabrušen, ~ kraja vse; ② *po času*: ~ štirih do ene, ~ jutra do večera, ~ mladih nog, ~ danes naprej, mesec dni je ~ tega, pismo je °~ 10. julija *z dne*; ③ *po načinu v primerjavi*: večji (manjši, slabši, gorši) ~ tebe *mimo*, največji (najboljši, najgorši) ~ vseh *izmed*, prišel je dalje (najdalje) ~ vseh, zna manj ~ drugih; ④ *po meri*: pet ~ sto, deset ~ tisoč; bilo je ~ sile ljudi, to je pa že ~ sile, ~ sile velik, plačan ~ kosa, ta je pa ~ vraga; ⑤ *po vzroku in viru*: skače ~ veselja (skače °veselja), ves se trese ~ jeze (°jeze), ~ žalosti (°žalosti) gine, ~ lakote (°lakote) hira, ~ strahu ne ve, kaj bi; drevo se šibi ~ sadja; sam ~ sebe je prišel *po svoji odločitvi*; živi (se) ~ dela, denar ~ prodane živine, škoda ~ toče, rana ~ noža, to imam ~ matere, zvedel sem ~ brata, otroci ~ prve žene, ključ ~ vrat; *včasih je pomen po izviru zelo blizu svojilnemu ali kakovostnemu*; *v prilastni zvezi rajši rabimo pridevnik*, *če je raba nedvoumna*, *v prislovni pa izvorni* od: pismo je ~ strica — berem stričevo pismo *pismo od strica*, veter vleče ~ juga — vleče južni veter *veter od juga*, *vendar*: tako je v tvojem pismu ~ strica, v mojem je drugače; ta ključ je ~ omare — izgubil je ključ ~ omare; *ne smemo pa rabiti* od *v svojilnem pomenu*: knjiga ni moja, ampak očetova (°od očeta), posestvo je državno (°od države), pisarna gozdne uprave (°od gozdne uprave); *paziti moramo na pomenske odtenke*, *ki jih daje včasih izvorni* od: dajte mi kaj ~ mesa *vse*, *kar izvira od mesa (vse mesne jedi*, *tudi juho)*; *vzročni in izvorni* od *nam rabi zlasti v zvezi s trpno obliko za izražanje trpnega stanja*: otrok je opikan ~ komarjev, prostor je zaseden ~ voznikov; *rabi se tudi ob prostem deležniku*: obdan ~ prijateljev je ponosno stopal skozi množico, umrl

je spoštovan ~ vseh; ⑥ *za izražanje sredstva ne uporabljamo* od, *ampak* s (z): vas je obdana °od gričev *z griči*, grob je zasut °od cvetja *s cvetjem*; *včasih sta mogoči obe zvezi z drobno pomensko razliko*: presleplјen ~ lepih besed *ali* z lepimi besedami, slika je ~ spretne roke *ali* narejena s spretno roko; ⑦ *napačna je raba* od *namesto* o: govoriti, peti, meniti se °od česa *ali* °od koga *o čem ali o kom*, pesem °od Matjaža *o Matjažu*; ⑧ *napačna je raba* od *v zvezah kakor*: ta prismoda °~ Urše *ta Urša uršasta, ta prismoda Urša*, ta gora °~ dedca *ta dedčev(sk)a gora*, ta šema °~ Jerneja vse verjame *ta šemasti Jernej, ta šema Jernej(eva)*; *kadar ima* od *v zvezi s prislovom svoj pravi pomen, ga pišemo ločeno od prislova*: ~ včeraj, ~ danes, ~ tedaj, ~ kdaj, ~ nekdaj, ~ kraja, ~ nekod, ~ povsod; *včasih predložnega pomena v takih zvezah ne čutimo več in pišemo* od *skupaj s prislovom*: odkar, odklej, odslej, odsihdob, odsihmal, odondod, odonod, odveč; *včasih pisava omahuje*: ~ tod, ~ kod, ~ koder *in* odtod, odkod, odkoder; *v nekaterih primerih je* od *svoj pravi pomen v nekih zvezah izgubil, v drugih ohranil; zato jih pišemo zdaj skupaj, zdaj narazen; tako pomenijo prislovi* odspredaj, odzadaj, odzunaj, odzgoraj *na vprašanje kje? isto kakor* spredaj, zadaj, zunaj, zgoraj: odspredaj nekje sedi, odzadaj so vrata, odzgoraj stanuje, odzunaj stoji; *na vprašanje od kod? pa ohrani* od *svoj pravi pomen*: ~ spredaj sem gre, ~ zadaj sem vleče, ~ zgoraj dol se sliši, ~ zunaj noter gleda

od- *predpona pomeni* ① *oddaljevanje, ločitev*: oditi, odvezati, odgristi, odkriti; ② *nehanje, končanje*: odkósiti, odcvesti, odpeti odpojem; ③ *vračanje dejanja in postavljanje v prejšnje stanje*: odgovoriti, odpisati; odvihniti hlače, odviti

óda -e *ž* |*vzvišena lirska pesem*|

odalíska -e *ž* *belokožna sužnja v nekdanji sultanovi palači*

odbírati -am, odbíranje -a *s*: ~ gnilo sadje, ~ števce, odbíra -e *ž*, odbírek -rka *m*, odbiráč -a *m*, odbirávec -vca *m*: ~ vodomerov in števcev; odbirálen -lna -o *[-ln-]*, odbirálnik -a *[-ųn-] m* |*priprava*|, odbirálnica -e *[-ųn-] ž* |*prostor*|, odbirališče -a *s*; *gl. tudi* odbrati

odbíti -jem, odbil -íla -o, odbít -a -o: ~ kipu roko, sodu veho, roge si ~, ~ stroške od kupnine, ~ predlog, prošnjo, napad, ~ sum od sebe, ~ pri ceni, pri plači, z ošabnostjo ~ koga od sebe, svetloba se odbije od zrcala, izstrelek od skale, ~ srnjaka *lov.*; ura je pravkar odbila deset, zdaj mu je odbilo *konec je njegovih uspehov*; odbítje -a *s*, odbítek -tka *m*: ~ pri merjenju zaradi napak, po ~u obresti, cena z ~om; odbijati -am *gl.* nabijati, odbíjanje -a *s in* odbijánje -a *s*, odbijáč -a *m* = odbijálnik -a *[-ųn-] m* |*oseba, priprava*|, odbijávka -e *ž robilnica*; odbijajòč -óča -e: ~ značaj

odblèsk -bléska *m*

odbliskati -am se *nehati se bliskati gl.* bliskati

odbóčka -e *ž tel.*

odbòj -bôja *m*: ~ svetlobe, valov, odbójen -jna -o: ~i kot, ~a moč; odbójnost -i *ž*, odbójnik -a *m*; odbójka -e *ž šp.* |*igra z žogo*|, odbójkar -ja *m*, odbójkarica -e *ž*, odbójkarski -a -o

odbòr -bôra *m*, v odbóru *in* v odbóru: biti v ~u, ~ izvoliti, postaviti, razrešiti; občinski, izpitni, častni, delovni, slavnostni ~, ~ društva; odbórov -a -o: ~a seja; odbórnik -a *m*, odbórnica -e *ž*, odbórniški -a -o, odbórništvo -a *s*

odbráti odbêrem *gl.* brati, odbrán -a -o, odbránost -i *ž*, odbránec -nca *m*, odbránka -e *ž*; *gl. tudi* odbirati

odbrenčáti -ím *gl.* brenčati

odbrénkati -am: odbrenkalo mu je, odbrénkniti -nem

odbrusíti *in* odbrúsiti -im *gl.* brusiti, odbrúšen -a -o: ~ konico

odcedíti -ím, odcédi *in* odcêdi -íte! odcédil -íla -o, odcejèn -êna -o: krompir, žgance ~, odcédek -dka *m*, odcéden -dna -o: ~ svet, odcéjati -am, odcéjanje -a *s*: voda se lepo počasi odceja

odcepíti *in* odcépiti -im *gl.* cepiti: tukaj se pot odcepi, ~ se od družbe, odcèp -épa *m*: ~ poti, odcépek -pka *m*: ~i lesa; odcepítev -tve *ž*, odcépljenost -i *ž*; odcépljati -am, odcépljanje -a *s*

odcurèti -ím, odcurèl -éla -o, odcurljáti -ám *gl.* curljati

odcvesti -cvetèm *gl.* cvesti; odcvèl -à -ó *in* -ò *in* odcvetèn -êna -o: ~ grmiček >*[cva-]*;

odcvetéti -ím *gl.* cveteti, odcvétati -am, odcvítati -am, odcvítanje -a *s*

odčehníti odčéhnem *odtrgati*, odčéhni -íte! odčéhnil -íla -o, odčéhnjen -a -o *in* odčéhniti -nem *s stal. poud.*, odčéšek -ška *m kar se odčehne*

odčepíti -čépim, odčêpi -íte! odčêpil -íla -o, odčépljen -a -o, odčépnik -a *m sveder za zamaške*

odčesníti -čésnem *in* odčêsniti odčêsnem *gl.* česniti, odčésnjen -a -o *in* odčêsnjen -a -o: ~ vejico, odčések -ska *m*

odčítati -am *odbrati*, odčítek -tka *m odbirek*, *razbirek*: ~ vodomera, odčitávati -am *odbirati*

oddahníti *in* oddáhniti -nem si *in* se *gl.* dahniti: ~ si, se od dela, od strahu

oddálеč *prisl.*: še ~ mu ni podoben; *vendar*: od daleč je prišel

oddaljíti -ím, oddálji -íte! oddáljil -íla -o, oddáljen -a -o *in* oddáljiti -im *s stal. poud.*, oddáljenost -i *ž*, oddaljitev -tve *ž*, oddaljeváti -újem, oddaljevàl -ála -o, oddaljevánje -a *s*

oddáti -dám, oddá(s)te, oddàj -ájte! oddál -a -o, oddán -a -o: ~ pismo na pošto, ~ stanovanje, službo, delo, hčer; oddájati -am, oddájanje -a *s*: po radiu, brezžično ~, oddája -e *ž*: ~ zidave, radijska ~; oddájen -jna -o: ~a postaja, oddájnik -a *m*: radijski, televizijski, smerni ~, kratkovalovni ~ = ~ na kratke valove; oddajávec -vca *m*, oddajávka -e *ž*, oddajalíšče -a *s*

oddávnaj *prisl.*

oddélati -am: roke si ~, ~ luknjo, ki je bila zadelana, oddelávati -am = oddelováti -újem, oddelávanje -a *s* = oddelovánje -a *s*

oddélek -lka *[-lk-] m*: tarifni, konstrukcijski ~, ~ za nekadivce, oddélkov -a -o *[-lk-]*; oddelkovódja -a *in* -e *[-lk-] m* → *vodja oddelka*; oddélen -lna -o *[-ln-]*: ~i načelnik, oddélčen -čna -o *[-lč-]*

oddelíti -ím, oddéli *in* oddêli -íte! oddélil -íla -o, oddeljèn -ena -o: hrano ~, otroke ~ *dati vsakemu*, *kar mu gre*, bolnika ~ *osamiti*; oddelítev -tve *ž*, oddelílen -lna -o *[-ln-]*: ~a črta, oddeljeváti -újem, oddeljevánje -a *s*

oddíh -a *m*: brez ~a izpiti *na dušek*, oddíhati -am si *ali* se = oddihávati -am si *ali* se = oddihováti -újem si *ali* se, oddihovánje -a *s*, oddíhljaj -a *m*

oddnéven -vna -o: ~a menica

oddojíti -ím *odstaviti (otroka)*, oddôji -íte! oddójil -íla -o, oddojèn -ena -o, oddojênec -nca *m mlad prašiček*, *odojek*; *tudi* odojiti

oddolžíti -ím se, oddólži -íte se! oddólžil -íla -o, oddolžèn -ena -o: ~ se komu za kaj, oddolžítev -tve >*[-ųž-]*

oddrdráti -ám *gl.* drdrati: ~ pesem, molitev; voz oddrdra

oddrgníti *in* oddŕgniti -nem *gl.* drgniti, oddŕgnjen -a -o: ~ mošnjo, ~ si krasto, oddrgováti -újem, oddrgovàl -ála -o, oddrgovánje -a *s*

oddróbiti -im, oddróbi -íte! oddróbil -íla -o, oddrobljèn -ena -o: kruha ~, kamen se je oddrobil iz zida

oddŕsati -am: ~ k peči, oddrséti -ím *gl.* drseti, oddŕsniti -nem: vrata ~

oddúšek -ška *m* 1. *oddih*, 2. *dušek*, 3. *zračnik*, *dušnik* = oddušník -a *m*, oddúška -e *ž luknja v ledu*, oddúšen -šna -o: ~a cev, naprava

°**oddvojíti** -ím *ločiti*, *odcepiti*, °oddvojèn -ena -o *ločen*, *poseben*

odebeléti -ím *zrediti se gl.* debeleti, odebelèl -éla -o, odebelélost -i *ž*, odebelína -e *ž*; odebeliti -ím, odebêli -íte! odebélil -íla -o, odebeljèn -ena -o, odebelítev -tve *ž*

odéja -e *ž*: prešita, snežna ~, odéjast -a -o; *gl. tudi* odeti

óder ódra *m*: igravski, vrtljiv, amaterski ~, govorniški, mrtvaški, zidarski, sramotni ~, ódrček -čka *m*, ódrski -a -o: ~a izreka, ódrnica -e *ž deska za zidarski oder*, ódrati -am *postaviti zidarski oder*, ódranje -a *s*; ódrnik -a *m drog*, *steber*, *tram za odranje*

oderúh -a *m*, oderúhinja -e *ž*, oderúški -a -o: ~e obresti, oderúštvo -a *s*

Odésa -e *ž* |*rusko mesto*|, odéški -a -o: ~o pristanišče

odeskáti -ám *[-dəsk-] z deskami obiti*, odeskàj -ájte! odeskàl -ála -o, odeskán -a -o: ~ ograjo

odéti odénem, odêni -íte! odèl -éla -o, odét -a -o: do vratu se ~, odèv -éva *m* = odév -i *ž*, odétev -tve *ž*, odeválo -a *s*: cvetno ~, odévati -am, odévanje -a *s*

odfŕčati -ím *gl.* frčati, odfŕkniti -nem: s prstom ~ niko, ptič odfrkne

°**odgájati** -am *vzgajati*

odgánjati -am, odgánjanje -a *s*: ~ skrbi z vinom, ~ kupce, drevo že odganja,

odganjáč -a *m*, odganjávec -vca *m*, odgánjek -njka *m mladika*
odgíb -a *m tel.*
odglasíti -ím, odglási -íte! odglásil -íla -o, odglašèn -êna -o *in* odglásiti -im: tujca ~, odglasítev -tve *ž*, odglásnica -e *ž*
odgnáti odžênem *gl.* gnati, odgnán -a -o: drevo odžene, v zapor ~ koga, ~ živino na pašo, kupce komu ~, odgnánec -nca *m*, odgòn -ôna *m*: po odgónu poslati koga (v domačo občino), odgónski -a -o; *gl. tudi* odganjati
odgníti -gnijem, odgnil -a -o, odgnít -a -o, odgnítek -tka *m*
odgodíti -ím → *odložiti, preložiti*, odgodítev -tve *ž* → *odložitev, preložitev*
°**odgojíti** -ím *vzgojiti*, °odgòj -ôja *m vzgoja*, °odgójen -jna -o *vzgójen*
odgòn -ôna *m gl.* odgnati
°**odgonétiti** -im *uganiti, razvozlati, razrešiti*
odgovoríti -ím *gl.* govoriti: ~ komu na vprašanje, ~ koga od česa; odgóvor -a *m*: ustni, pismeni, brzojavni ~, ~ na napad, ~ dajati za kaj, od česa, na ~ (po)klicati koga za kaj; odgovóren -rna -o: komu biti ~ za kaj, odgovórnost -i *ž*: ~ prevzeti, nositi za kaj, na svojo ~ kaj storiti; moralna, nerazdelna ~; odgovárjati -am, odgovárjanje -a *s*: ~ komu na vprašanja, otrok (se) staršem odgovarja *jeziká*, ~ koga od dela, ~ za kaj oblasti, pred oblastjo *odgovoren biti*, fant (se) dobro odgovarja, stvar ne °odgovarja namenu *ne ustreza*, stvar °ne odgovarja resnici *ni resnična*, blago mi °ne odgovarja *mi ni všeč, ni zame*; paleolitska doba odgovarja v geologiji ledeni dobi → *se dá primerjati*
odgozdíti -ím *zagozdo izbiti*, odgôzdi -íte! odgózdil -íla -o, odgozdèn -ena -o *in* odgožèn -ena -o, odgozdítev -tve *ž*
odgrêbsti -bem *gl.* grebsti, odgrebèn -ena -o, odgrébati -am, odgrébanje -a *s*; odgrenîti -grénem, odgrêni -íte! odgrênil -íla -o, odgrénjen -a -o: ~ žito
odgrísti -ízem *gl.* gristi, odgrízniti -nem, odgríznjen -a -o, odgrizováti -újem, odgrízek -zka *m*
odgrméti -ím *gl.* grmeti, odgrmévati -am
odgrnîti *in* odgrníti -grnem, odgrni -íte! odgrnil -íla -o *in* odgrnila -o, odgrnjen -a -o; odgrínjati -am, odgrínjanje -a *s*, odgrinjálo -a *s*
odhájati -am, odhájanje -a *s*; *gl. tudi* oditi
odhitéti -ím *gl.* hiteti
odhòd -óda *m*, odhóden -dna -o: ~o spričevalo, odhódnja -e *ž slovo ob odhodu, poslovilni večer*, odhódnica -e *ž*
odhŕkati -am *in* -hŕčem se: na debelo se ~, odhŕkniti -nem se
ódica -e *ž lit. trnek*, ódičast -a -o, ódičnica -e *ž vrvca za odico*
odigráti -ám *gl.* igrati: skladbo, vlogo, tekmo ~; ta je že odigral *opravil*; umor se je °odigral v gozdu *se je dogodil*; pri tem je odigral posebno vlogo *je imel*; odigrávati -am se: dejanje se odigrava na odru, drugod se godi
odíhati -am *in* odíšem: steklo ~
ódij -a *m sovraštvo, nasprotstvo*: ~ pade na koga, odiózen -zna -o *upirajoč se, nasproten, zoprn*, odióznost -i *ž zoprnost, nepriljubljenost*
odímiti -im *okaditi*, odímljen -a -o, odímen -mna -o: ~o je (vreme)
odírati -am, odíranje -a *s*: smolo z drevesa, prašiča ~, dolžnike ~, odirávec -vca *m*, odirávka -e *ž*, odiráč -a *m*, odírek -rka *m praska, odrga*
Odíseus -ea *in* Odiséj -a *m* |*homerski junak*|, Odiséjev -a -o, odiséjski -a -o, Odiséja -e *ž* |*pesnitev o Odiseju*|, odiséja -e *ž* = odisejáda -e *ž blodnja po svetu*
odíšáviti -im, odíšávljen -a -o, odíšávljenje -a *s*: ~ si lase, robec
odíti odídem, odídi -te! odšèl *[-ə̀ɥ]* -šlà -ò *in* -ó: ~ od doma, od staršev, ~ v svet, po svetu, to mu ne odide, praznih rok ~, na vojsko ~; odšlì -à -ó *in* -ò: ~i (°odišli) gostje
odjáhati -am *in* -šem *gl.* jahati
odjáviti -ím *odglasiti gl.* javiti, odjáva -e *ž odglasitev*, odjávnica -e *ž odglasnica*, odjávljati -am, odjávljanje -a *s*
odjecljáti -ám *gl.* jecljati: odjecljal je svojo prošnjo
odjédati -am, odjédanje -a *s*: zaslužek komu ~, ~ denar, odjéd -i *ž*: ~ je sadje vzela; *gl. tudi* odjesti
odjèk -éka *m*, odjéka -e *ž*, odjékniti -nem: strel odjekne v noč, od hriba; novica je žalostno odjeknila; odjekováti -újem, odjekovàl -ála -o, odjekovánje -a *s*
odjémati -am *in* -jémljem, odjémaj -te *in* odjémlji -te! odjémal -a -o, odjémanje -a *s*; odjemávec -vca *m*: stalni ~i (v trgovini), ~ toka |*oseba, podjetje*|, odjemávka -e *ž*, odjemávski -a -o;

odjemálnik -a *[-ụn-] m*, odjemáč -a *m* |*priprava*|; odjèm -éma *m*: ~ električne energije, odjémen -mna -o, odjémnik -a *m*: ~ toka na električni lokomotivi

odjénjati -am *odnehati, popustiti*: veter, bolečina odjenja, za las ne ~, ~ od svoje pravice, ~ od cene, pri ceni; odjenjávati -am, odjenjávanje -a *s*, odjenjeváti -újem, odjenjevánje -a *s*; odjenljív -a -o *odnehljiv, popustljiv*, odjenljívost -i *ž*

odjésti odjém, odjédel -dla -o *in* odjèl -éla -o, odjéden -a -o: službo komu ~; *gl. tudi* odjedati

odjézditi -im, odjèzd -ézda *m*

odjúga -e *ž odmeka*, odjúžen -žna -o: ~o vreme, odjúžiti -im se, odjúžnik -a *m* |*veter*|

odkápnik -a *m*: ~ varuje, da se zid ne zamaka

odkàr *prisl.*: ~ sem živ

odkášljati -am se, odkašljeváti -ljújem se, odkašljevánje -a *s*

odkazáti *in* odkázati -kážem *določiti gl.* kazati, odkázan -a -o: delo, stanovanje, pot komu ~, odkazováti -újem, odkazovàl -ála -o, odkazovánje -a *s*, odkazovávec -vca *m*, odkazovávka -e *ž*

odkídati -am, odkídan -a -o: gnoj, sneg ~, ~ se, odkidávati -am, odkidávanje -a *s*

odkímati -am, odkimávati -am, odkimávanje -a *s*, odkimováti -újem, odkimovánje -a *s*

odkládati -am, odkládanje -a *s*: smeti ~, delo na druge ~, odklàd -áda *m*, odkladališče -a *s*, odkladávec -vca *m*, odkládek -dka *m*, odkláden -dna -o: ~a odločba, odkladnína -e *ž geol.*

odklánjati -am, odklánjanje -a *s*; *gl. tudi* odkloniti

odkláti odkóljem *gl.* klati

odklatíti *in* odklátiti -im *gl.* klatiti, odklátek -tka *m kar se odklati*

odkléj *prisl.*: ~ si pa tu *od kdaj*

odklenítí -klénem, odklênil -íte! odklênil -íla -o, odklénjen -a -o; odklépati -am, odklépanje -a *s*, odklèp -épa *m*

odklénkati -am *odzvoniti*: odklenkalo mu je

odklesáti odklésem *gl.* klesati, odklesán -a -o, odklések -ska *m*

odkloníti -klónim, odklônil -íte! odklônil -íla -o, odklónjen -a -o: ~ prošnjo, ponudbo, prisego; magnetnica se odkloni; odklonítev -tve *ž*, odklòn -ôna *m*: barvni, magnetni, ideološki ~, odklónski -a -o: ~i kot, ~a os, odklonílen -lna -o *[-ln-]*: ~o stališče

odklopíti odklópim, odklópi -íte! odklópil -íla -o, odklópljen -a -o *in* odklópiti -im *s stal. poud.*: ~ vod, vagon; odklòp -ópa *in* -ôpa *m*, odklópen -pna -o: ~e naprave, odklopítev -tve *ž*; odklopljív -a -o, odklopljívost -i *ž*; odklápljati -am, odklápljanje -a *s*, odklópnik -a *m teh.*

odkobacáti -ám *in* odkobácati -am *gl.* kobacati, odkobacljáti -ám

odkód *prisl. od kod*, odkóder *prisl. od koder*; *gl. tudi* od

odkolèb -éba *m tel.*

odkolovrátiti -im: pijan je odkolovratil po cesti

odkopáti -kópljem *in* -kopám *gl.* kopati, odkopán -a -o; odkòp -ópa *m*, odkópen -pna -o, odkopávati -am, odkopávanje -a *s*; odkopováti -újem, odkopovàl -ála -o, odkopovánje -a *s*, odkopoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a dela

odkorákati -am, odkorák -a *m tel.*, odkoráčen -čna -o: ~a stoja

odkoréj *prisl. od katere ure*: ~ že čakaš?

odkrehníti -kréhnem, odkrêhni -íte! odkrêhnil -íla -o, odkréhnjen -a -o *in* odkrêhniti -nem *s stal. poud.*, odkréhek -hka *m kar se odkrehne*

odkresáti odkrésem *s kresanjem odbiti gl.* kresati, odkresán -a -o: ~ skalo, ~ jo po cesti; odkresníti -krésnem, odkrêsni -íte! odkrêsnil -íla -o, odkrésnjen -a -o *in* odkrêsniti -nem *s stal. poud.*

odkrevsáti -ám *gl.* krevsati

odkŕhniti -nem, odkŕhnjen -a -o: veja, zob, noht se odkrhne; odkrhováti -újem = odkrhávati -am; odkŕhek -hka *m kar se odkrhne* = odkŕšek -ška *m*

odkríti -íjem, odkríj -te! odkríl -íla -o: streho, hišo ~, srce komu ~, čas bo to odkril, ~ radij, rudno ležišče, Amerike s tem ne boš odkril, ~ se komu; odkrít -a -o: ~ stati pred kom, ~a skrivnost, ~o povedati svoje misli; odkrítost -i *ž*; odkritje -a *s*: ~ spomenika, Amerike; odkritosŕčen -čna -o, odkritosŕčnost -i *ž*; odkritelj -a *m*; odkrívati -am, odkrívaj -te *in* -ájte! odkríval -a -o *in* -ála -o, odkrívanje -a *s in* odkriváne -a *s*, odkrivávec -vca *m*

odkrížati -am se: ~ se nadležnega prosivca

odkršíti *in* odkŕšiti -im *gl.* kršiti, odkŕšek -ška *m*; odkrušíti *in* odkrúšiti -im *gl.* krušiti: omet se odkruši od zida, odkrušítev -tve *ž*, odkrúšek -ška *m*

odkupíti *in* odkúpiti -im *gl.* kupiti, odkúpljen -a -o: ~ komu blago, ~ se s čim, ~ se od kazni, s tem se mi ne boš ne prikupil ne odkupil; odkúp -a *m*: ~ pšenice, zemljiški ~, odkúpen -pna -o: ~e cene, ~a pogodba, odkupnína -e *ž*: ~o plačati za kaj, odkupílo -a *s odkup, odkupnína*, odkúpnik -a *m*, odkúpniški -a -o, odkupljív -a -o; odkupováti -újem *gl.* kupovati, odkupovánje -a *s*, odkupovávec -vca *m*; odkupávati -am

odkuríti *in* odkúriti -im *gl.* kuriti: ~ jo *pobrisati jo, pobegniti, uiti*

odlágati -am, odláganje -a *s*: kar lahko danes storiš, ne odlagaj na jutri, ~ smeti, odlága -e *ž*, odlagávec -vca *m*, odlagávka -e *ž*, odlagalíšče -a *s*; *gl. tudi* odložiti

odlášati -am, odlášanje -a *s*: ~ kaj, ~ s čim, odlašávec -vca *m in* odlášavec -vca *m*, odlašávka -e *ž in* odlášavka -e *ž*, odláški -ov *m mn.*: brez ~ov

odléči odlézem, odlézi -te! odlégel odlégla -o: bolniku je odleglo, bolečina odleže, fant že odleže za hlapca; ne bom odlegel, dokler ne dobim; odlégati -am, odléganje -a *s*: počasi mu odlega

odlepíti *in* odlépiti -im *gl.* lepiti, odlépljen -a -o, odlépek -pka *m*

odlésk -ska *m odblesk*

odletéti -ím *gl.* leteti: ptiči odletijo v druge kraje, letalo odleti z letališča, kladivo je odletelo *se je snelo*, na izpitu je odletel *je padel*, odlét -éta *m*, odlétek -tka *m kar odleti*, odléten -tna -o, odletíšče -a *s*, odlétati -am, odletávati -am: letala so odletavala vsake pol ure, odletováti -újem, odletovánje -a *s*: iskre odletujejo

odlíka -e *ž*: izdelati razred z ~o, odlíčen -čna -o, odlíčnik -a *m*, odlíčnica -e *ž*, odlíčnost -i *ž*, odličnják -a *m*, odličnjákinja -e *ž*; odlikováti -újem, odlikován -a -o: ~ koga z redom dela, ~ se pri delu, odlikovánec -nca *m*, odlikovánka -e *ž*; odlikovánje -a *s* |*delo in stvar*|, odlikovávec -vca *m*

odlíti odlíjem, odlíj -te! odlíl -a -o, odlít -a -o: ~ vodo iz posode, od krompirja, ~ v bron(u); odlítje -a *s* = odlív -a *m*; odlítek -tka *m*: mavčni, bronasti ~, odlívek -vka *m*; odlívati -am, odlívaj -te *in* -ájte! odlíval -a -o *in* -ála -o, odlívanje -a *s in* odlivánje -a *s*

odljúden -dna -o: ~ človek, ~a goščava, odljúdnež -a *m*, odljúdnica -e *ž*, odljúdnost -i *ž*

odločíti -óčim, odlóči -íte! odločil -íla -o, odločen -a -o *in* odlóčiti -im *s stal. poud.*: skorja se nerada odloči, to *ali* o tem bo odločilo sodišče; odločil je predsednikov glas, ~ se za kaj, proti čemu; hitro, težko se ~, trdno je odločen to storiti *ali* da bo to storil; odločítev -tve *ž*: lahka, težka, hitra ~; odločênost -i *ž*; odlóčba -e *ž*, *rod. mn.* odlóčb: ~ o upokojitvi; odločílen -lna -o *[-ln-]*: ~e osebnosti, ~ glas, njegovo mnenje zame ni ~o, odločílnost -i *[-ln-] ž*; odlóčen -čna -o: ~ nasprotnik, ~a volja, odlóčnost -i *ž*, odlóčnež -a *m*; odlóčati -am, odločajóč -a -e, odlóčanje -a *s*, odločeváti -újem, odločujóč -a -e, odločeválec -ála -o, odločevánje -a *s*, odločevávec -vca *m*

odlòg -óga *m*: brez ~a narediti kaj, dati komu ~, ~ kazni, zadnji ~

odlòk -óka *m*: sodni ~, dokončni ~, ~ o ustanovitvi, številka ~a (°odlokova); *gl. tudi* odločiti

odlomíti -lómim *gl.* lomiti, odlómljen -a -o: vrh ~, zob si ~, odlòm -ôma *m*, odlómek -mka *m*: ~ kosti, ~ iz berila, odlomíšče -a *s kraj, kjer se kaj odlomi*, odlómen -mna -o: ~a ploskev; odlomljív -a -o

odložíti -ím, odlôži -íte! odložil -íla -o, odložèn -ena -o: ~ knjigo, plašč, plačilo, potovanje, sejo; stvari ni mogoče ~; na pozneje, za zmeraj ~, ~ komu kazen, ~ uredništvo, ~ koga na postaji; odložítev -tve *ž*, odložljív -a -o, odložljívost -i *ž*; odložíšče -a *s*; *gl. tudi* odlagati

odlušćíti *in* odlúščiti -im *gl.* luščiti, odlúšček -ščka *m kar se odlušči*

odmahníti *in* odmáhniti -nem *gl.* mahniti: z roko ~; odmaháti *in* odmáhati -am *gl.* mahati: ~ jo proti mestu

odmajáti -jèm *in* odmájati odmájam *in* -jem *gl.* majati: klin ~, komu z glavo ~, naprej po cesti se ~; odmajávati -am, odmajávanje -a *s*, odmajeváti -újem, odmajevánje -a *s*

odmákati -am: ~ kaj v vodi, posoda se odmaka, **reka** odmaka zemljo

odmakniti odmáknem, odmaknì -íte! odmaknil -íla -o, odmáknjen -a -o *in* odmákniti -nem *s stal. poud.*: ~ mizo od stene, ~ se, živi odmaknjen od sveta *>[-mak- / -mək-]*; *gl. tudi* odmikati

odmašiti -ím, odmáši -íte! odmášil -íla -o, odmašèn -êna -o, odmašítev -tve *ž*, odmášek -ška *m* = odmašnják -a *m čepnik*

odméček -čka *m odmetek*

odméka -e *ž odjuga*, odmékniti -nem, odmékel -kla -o, odméklost -i *ž*

odména -e *ž povračilo, odškodnina*

odmeníti *in* odméniti -im *določiti, nameniti gl.* meniti: v dar komu kaj ~, oče ga je odmenil za v šole; odménjati -am

odméra -e *ž*: ~ davka, kazni, odmérek -rka *m kar je odmerjeno*; odmériti -im: ~ komu kazen, ~ komu z enako mero *povrniti milo za drago*, odmernína -e *ž pristojbina za odmero*; odmérjati -am, odmérjanje -a *s*, odmerjávec -vca *m*

odmêsti -mêtem *gl.* mêsti mêtem, odmetèn -êna -o: ~ smeti

odmetáti -méčem *gl.* metati, odmetán -a -o: metal je s sebe, dokler ni vsega odmetal; odmèt -éta *m*, odmétek -tka *m*

odmétati -métam, odmétanje -a *s*

odmetávati -am, odmetávanje -a *s*: sneg ~, slabo blago ~ *proč metati*; odmetováti -újem, odmetúj -te! odmetovàl -ála -o, odmetovánje -a *s*

odmèv -éva *m*: na poziv ni bilo nobenega ~a, poziv je ostal brez ~a; odmévati -am, odmévanje -a *s*: pesem odmeva od gore, po dolini; odméven -vna -o: ~a dvorana

odmígniti -nem, odmíg -a *m*, odmígati -am, odmigávati -am, odmigávanje -a *s* = odmigováti -újem, odmigovàl -ála -o, odmigovánje -a *s*

odmíkati -am *in* -čem, odmíkanje -a *s*: ~ se od mize, ~ se družbi, gozd se zmeraj bolj odmiče; odmík -a *m*: ~ na desno, na levo

odmírati -am, odmiranje -a *s*: ud odmira, stari odmirajo; *gl. tudi* odmreti

odmísliti -im *abstrahirati*, odmíšljen -a -o: ~ kaj od česa, odmišljati -am, odmíšljanje -a *s abstrakcija*, odmišljáj -a *m*, odmíseln -a -o *abstrakten*, odmíselnost -i *[-səln-] ž*

odmláda *prisl. od mladega*: ~ je tako navajen

odmlatíti *in* odmlátiti -ím *gl.* mlatiti: dolg ~ *z mlačvo plačati*, pri nas smo že odmlatili, zdaj lahko začnete vi

odmočíti -móčim *gl.* močiti, odmóčen -a -o: ~ obroče, znamko s pisma, zemlja se ob dežju odmoči; *gl. tudi* odmakati

odmoknîti odmóknem, odmôknil -íla -o, odmókel -ôkla -o = odmóknjen -a -o: fižol, ovlažena znamka odmokne

odmolíti -mólim *gl.* moliti: rožni venec ~

odmòr -ôra *m oddih, presledek, počitek*, v odmôru *in* v odmóru: opoldanski ~, letni ~ → *letni dopust*

odmotáti -ám *in* odmótati -am *gl.* motati, odmotávati -am, odmotávanje -a *s*

odmréti odmrèm *in* odmŕjem *in* odmrjèm, odmrì -íte! odmŕl -a -o, odmŕt -a -o: ~ svetu, za svet, odmŕtje -a *s*

odmŕzniti -nem, odmŕzel -zla -o *in* odmŕznjen -a -o: prst odmrzne

odnášati -am, odnášanje -a *s*: voda odnaša breg, ~ komu *pomagati nositi*, puška odnaša, voda čoln odnaša, odnáški -ov *m mn.*: odlaški so ~; odnašávec -vca *m*, odnašávka -e *ž*, odnašávski -a -o

odnéhati -am: bolečina, mraz odneha, ne ~ od terjatve, odnéhljaj -a *m in* odnehljáj -a *m*, odnehljív -a -o, odnehávati -am, odnehávanje -a *s* = odnehováti -újem, odnehovàl -ála -o, odnehovánje -a *s*: že odnehuje

odnêsti -sem *gl.* nesti, odnesèn -êna -o: pete ~, srečno, poceni jo ~, celo kožo ~, voz ~, to veliko odnese *zaleže*, °~ zmago *zmagati*; odnès -ésa *m napušč*

odnòs -ôsa *m*: socialistični ~i *razmere*, nima pravega ~a do dela *razmerja*; odnošáj -a *m razmerje*, °odnôsno *prisl. ali, pa, oziroma*; odnôsnica -e *ž slov.*

odnožíti -ím, odnôži -íte! odnóžil -íla -o, odnožèn -êna -o, odnožênje -a *s*, odnóžka -e *ž*, odnóžen -žna -o; *vse tel.*

odobríti -ím *dovoliti, potrditi, pritrditi*, odobrítev -tve *ž dovolitev, potrditev, pritrditev*, odobrávati -am *potrjevati, dovoljevati, pritrjevati*

odójek -jka *m mlad prašiček, podsvinče*; odojíti -ím *oddojiti*

°**odoléti** -ím *usiaviti se, upreti se, kos biti komu, premagati koga*

odolín -a *m bot. žabica*

odondód *prisl. od ondod*, odonód *od onod*, odóndi *od ondi*, odondúkaj *prisl. od ondukaj*

odòr -ôra *m kraj, kjer voda zemljo odira, odnaša*, odórast -a -o *kar se odira, melje*: ~ svet
odorâti odórjem *in* -ôrjem *gl.* orati: sosedu ~ kos njive, odórek -rka *m kar se enkrat odorje*, odárati -am, odáranje -a *s*: koj bo odoral, že odára, krompir ~
odpahníti *in* odpáhniti -nem *gl.* pahniti: ~ vrata, okno, ~ obrazilo, glas, odpahováti -újem, odpahovàl -ála -o, odpahovánje -a *s* >*[-pah- / -pəh-]*
odpárati -am, odpáran -a -o: ~ šiv, ovratnik od srajce; *gl. tudi* odprati odporjem
odpásti -pádem *gl.* pasti: listje odpade z drevja, pri delu marsikaj odpade, napovedano predavanje odpade, od vere ~; odpádel -dla -o: ~o listje, ~i kristjani; odpàd -áda *m*: ~ od vere; odpádek -dka *m, nav. mn.* odpádki -ov: kuhinjski, mesni ~, ~ pri klanju; odpáden -dna -o *kar je v zvezi z odpadom*: industrijska ~a voda → *odplaka*, odpádnik -a *m*, odpádnica -e *ž*, odpádniški -a -o, odpádništvo -a *s*; odpádati -am, odpádanje -a *s*: listje, omet odpada z zida
odpásti -sem *gl.* pasti -sem, odpásen -a -o
odpáziti -im *opaž sneti, odstraniti*, odpáženje -a *s*, odpažítev -tve *ž*; odpaževáti -újem, odpaževàl -ála -o, odpaževánje -a *s*: počasi ~
odpečátiti -im, odpečáten -a -o, odpečátenje -a *s*: ~ pismo
odpeljáti -péljem *gl.* peljati, odpelján -a -o: ~ (se) z vozom, na vozu, vlak odpelje čez pet minut, ~ vodo iz jarka; odpeljeváti -újem, odpeljevánje -a *s*, odpeljevávec -vca *m*; odpeljávati -am, odpeljávanje -a *s*, odpeljáva -e *ž*
odpéstnik -a *m opestnik*
odpéti -pnèm, odpnì -íte! odpél -a -o, odpét -a -o: ~ pas, obleko, odpétost -i *ž*; odpénjati -am, odpénjanje -a *s*: suknja se (sama) odpenja, odpenjáč -a *m*
odpéti -pôjem *gl.* peti: pesem ~, zvon je odpel, odpelo mu je *odklenkalo*; odpèv -éva *m* = odpévek -vka *m*; odpévati -am, odpévanje -a *s*: ~ si
odpíhati -ham *in* -šem *gl.* pihati, odpíhniti -nem, odpíhnjen -a -o, odpihováti -újem, odpihovàl -ála -o: ~ smeti
odpíliti -im, odpíljen -a -o, odpílek -lka *[-lk-] m, nav. mn.* odpílki -ov
odpírati -am, odpíranje -a *s*: ~ vrata, oči, pisma, sadje odpira (pri prebavi), nov svet se mu odpira, popki se odpirajo, reka odpira deželo proti, k morju; odpíra -e *ž tekst.*, odpirávec -vca *m*, odpirávka -e *ž*, odpiráč -a *m kljukec, kozja noga, priprava za odpiranje vrhnjih svetlin*, odpirálo -a *s*; *gl. tudi* odpreti
odprâti -am, odpíranje -a *s*: reka odpira zemljo z brega
odpísáti *in* odpísati -íšem *gl.* pisati: ~ komu na pismo, ~ znesek od dolga *odšteti*, ~ dolg, davek *odpustiti, črtati*; odpís -a *m*: ~ na pismo, ~ davka *črtanje*, odpisováti -újem, odpisovàl -ála -o, odpisovánje -a *s* = odpisávati -am, odpisávanje -a *s*
odpíti -píjem *gl.* piti, odpít -a -o: malo ~ iz kozarca, ~ komu (na napitnico); odpívati -am, odpívanje -a *s*
odplačáti *in* odpláčati -am *gl.* plačati: dolg ~, v obrokih ~; odplačílo -a *s*: dati na ~, odplačílen -lna -o *[-ln-]*: ~i obroki; odplačeváti -újem, odplačevàl -ála -o, odplačevánje -a *s*: ~ na obroke, v obrokih
odplakníti *in* odpláknіti -nem, odpláкni -íte *in* odpláknite! odpláknil -íla -o *in* odpláknila -o, odpláknjen -a -o: voda odplakne nesnago; odpláka -e *ž*: industrijske ~e, odpláčen -čna -o: ~e vode; odplakováti -újem, odplakovàl -ála -o, odplakovánje -a *s*
odpláti odpóljem *gl.* plati: hudournik zemljo odpolje
odplávati -am: sanje so odplavale po vodi
odplavíti -ím, odplávi -íte! odplávil -íla -o, odplavljèn -ena -o *in* odpláviti -im *s stal. poud.*: voda je odplavila les, seno; odplávljati -am, odplávljanje -a *s*
odplaziti *in* odpláziti -im se *gl.* plaziti: potuhnjeno se ~
odplêsti -tem *gl.* plesti, odpletèn -ena -o, odplétati -am, odplétanje -a *s*
odpljúsniti -nem: ~ malo vode iz škafa
odplúti -újem *in* odplôvem *gl.* pluti, odplúl -a -o: ladja odplove, odplútje -a *s*: ~ ladje
odpočíti -číjem se *ali* si *gl.* počiti, odpočít -a -o: noge si ~, ~ se od dela, po delu; **odpočítek** -tka *m*: ~ po delu, potreben ~a; odpočívati -am, odpočívanje -a *s*
odpodíti -ím, odpôdi -íte! odpódil -íla -o, odpodèn -ena -o: sovražnika, hudo

misel ~, oblaki so se odpodili; odpodítev -tve ž, odpójati -am se: drhal se je odpojala naprej

odpoklícati *in* odpoklícati -kličem *gl.* klicati, odpoklícan -a -o, odpoklic -a *m*: ~ odbornika, poslanika

odpomôči -mórem *gl.* moči: ~ komu iz nadloge, v nadlogi, odpomóč -i ž *pomoč*

odpòn -ôna *m*, odpónka -e ž; *gl. tudi* odpeti -pnem

odpòr -ôra *m*: ~ proti novotarijam, ~ čutiti do koga, brez ~a se vdati, na ~ naleteti, zadeti, ~ premagati, zlomiti, to nas sili k skupnemu ~u, °~ nuditi *upirati se*: odpóren -rna -o: ~ proti bolezni, vremenu, toploti, lomu, odpórnost -i ž: ~ lesa na upogib, nateg, na tlak, udar, odpórnosten -tna -o: ~i moment, odpórnež -a *m*, odpórnik -a *m*, odpórnica -e ž, odpórniški -a -o

odpóra -e ž *slov.*: ~ v ustni votlini, odpórnik -a *m* |*glas*|

odposláti -pôšljem *gl.* poslati, odposlán -a -o: ~ pismo, blago; odposlánec -nca *m*: ~ za kongres, k poglavarju, ~ pri pogajanjih, za pogajanja, odposlánka -e ž, odposlánski -a -o, odposlánstvo -a *s*; odpošíljati -am, odpošíljanje -a *s*, odpošiljátev -tve ž, odpošiljávec -vca *m*, odpošiljávka -e ž, odpošiljátelj -a *m*, odpošiljáteljica -e ž

odpótovati -ujem *in* odpotováti -újem *gl.* potovati

odpovédati -vém *gl.* povedati: ~ sejo, obisk, časopis, komu službo, pogodbo; noge, zavore so mu odpovedale, ~ se pijači, prestolu, pravici do česa; odpovédan -a -o: ~o predavanje; odpóved -i ž: stanovanjska ~, mesečna ~, ~ prestolu, ~ telefonskega pogovora; odpóveden -dna -o: ~i rok; odpovedováti -újem, odpovedovàl -ála -o, odpovedovánje -a *s*: oči mu odpovedujejo

odpráskati -am *gl.* praskati, odprásniti -nem, odprásnjen -a -o

odprašíti -ím, odprášil -íla -o

odpráti odpórjem *gl.* prati porjem, odpórek -rka *m*; *gl. tudi* odparati

odpráviti -im, odprávljen -a -o: ~ blago z vlakom; zlepa, s praznimi besedami ga je odpravil; bradavice, gliste, nasprotja, pomanjkljivosti ~, navado ~, ~ latinščino, šolo, odpravila je (plod), od hiše koga ~; na pot, proč, v góre se ~; odprávek -vka *m*: ~ sodbe, uradne listine; odpráva -e ž: ~ pošte, navade, plodu, ~ na severni tečaj; odpráven -vna -o: ~i stroški, odpravnína -e ž, odprávnik -a *m*, odprávnica -e ž, odprávništvo -a *s ekspedit*, odprávniški -a -o; odpravílo -a *s odprava*; odprávljati -am, odprávljaj -ájte *in* odprávljajte! odprávljal -ála -o *in* odprávljala -o, odpravljánje -a *s in* odprávljanje -a *s*, odpravljáč -a *m*, odpravljávec -vca *m*, odpravljálen -lna -o *[-ln-]*, odpravljálnica -e *[-ụn-]* ž

odpréči -prežem, odprézi -te *in* -íte! odprégel -gla -o, odprežen -a -o: konj se je odpregel; odprega -e ž, odprégati -am, odpréganje -a *s*

°odprémiti -im *odpraviti*, °odpréma -e ž *odprava*, °odprémen -mna -o *odpraven*, °odprémnica -e ž *odpravnica*, °odprémljati -am *odpravljati*, °odprémljanje -a *s odprava, odpravljanje*

odpréti -prèm, odpŕi -íte! odpŕl -a -o: oči, vrata, zapornice ~, ~ razstavo, novo šolo, cvet se odpre; odpŕt -a -o: proti jugu ~a dolina, ~o morje, ~o vprašanje *nerešeno*, ~o pismo, je ~ih rok *rad dá*, oči imeti ~e; *med.* ~a noga, ~a jetika, ves je ~ *v ranah*; odprtína -e ž: okenska, zidna, vratna ~, čista ~, ~ za zračenje, izlivna ~, odprtost -i ž; odprtjè -à *s driska*, odprtje -a *s*: ~ razstave; *gl. tudi* odpirati

odprhnéti -ím, odprhnèl -éla -o: mizi so noge odprhnele, odprhnele noge

odprodáti -ám *gl.* prodati, odprodán -a -o: ~ njivo od posestva, odprodájati -am, odprodájanje -a *s*, odprodája -e ž, odprodájen -jna -o

odpúhniti -nem, odpúhati -am

odpustíti -ím, odpústi -íte! odpústil -íla -o, odpuščênje -a *s*: ~ komu dolg, kazen, grehe, ~ koga iz službe; odpuščèn -ena -o: ~a kazen, ~ iz vojske; odpuščênec -nca *m*, odpuščênka -e ž, odpustítev -tve ž; odpúst -a *m*: ~ iz službe, ~ kazni, odpústek -tka *m*: ~ov prinesti otrokom; odpústen -tna -o: ~o pismo, odpústnik -a *m kdor je odpuščen iz vojske*, odpústnica -e ž |*listina*|, odpustnína -e ž, odpustljív -a -o: ~ greh, odpustljívost -i ž; odpúščati -am: ~ delavce iz službe; odpúščanje -a *s*: ~ kazni; odpuščânje -a *s*: ~ grehov, prositi ~a

Ódra -e *ž* |*reka*|
odračúnati -am: ~ voznino od stroškov, odračunávati -am, odračunljív -a -o
***odrájtati** -am *odšteti, poravnati, plačati*
odrápati -am *in* -pljem *opraskati*: ~ si nogo; odrápniti -nem *oprasniti*
odrásti -rás(t)em *gl.* rasti: ~ hlačam, igračam, šoli; odráščen -a -o = odrásel -sla -o: ~o dekle, odráščenec -nca *m*, odráslost -i *ž*; odráslek -a *[-lək-] m mladica, poganjek*, odrástek -tka *m*: ~ na trti, kostni ~; odráščati -am, odráščanje -a *s*
odràz -áza *m* → *odsev, odmev, podoba, slika, izraz*, odráziti -im se → *odbiti se, pokazati se*, odrážati -am se → *odbijati se (v svetlobi), odsevati, odsvitati se, kazati se*
ódrc -a *m* = ódrič -a *m posteljnjak brez nog*
odrêči -em *gl.* reči: ničesar mu ne odreče, ~ komu pokorščino, ~ se prestolu, ~ se službe *ali* službi, ~ se zabavi; odrèk -éka *m*, odréka -e *ž*: ~ prisege; odrékati -am, odrékanje -a *s*, odrekováti -újem, odrekovàl -ála -o, odrekovánje -a *s*, odrekoválen -lna -o *[-ln-]*
odrediti -ím *določiti, zaukazati*, odrédi *in* odrêdi -íte! odrédil -íla -o, odrèd -éda *m četa, oddelek*, odrédba -e *ž*, *rod. mn.* odrédb: ~o izdati o čem, odrédben -a -o *[-bən-]*, odredbodajávec -vca *m*; odréden -dna -o: ~a sodišča, odréjati -am, odréjanje -a *s*
odrezíti -ím *do konca zrediti*, odrédi *in* odrêdi -íte! odrédil -íla -o, odrejèn -ena -o: vsako leto odredi troje govedi; odréja -e *ž*, odréjati -am, odrejalíšče -a *s*
odrešíti *in* odrêšiti odrêšim *gl.* rešiti, odrêšen -a -o, odrešênje -a *s*, odrêšenec -nca *m*, odrêšenka -e *ž*, odrešítev -tve *ž*, odrešítelj -a *m*, odrešíteljica -e *ž*, odrešenik -a *m*, odrešenîški -a -o, odrešílen -lna -o *[-ln-]*: ~a misel, odreševáti -újem, odreševánje -a *s*, odreševávec -vca *m*, odreševávka -e *ž*, odreševálen -lna -o *[-ln-]*
odréti odrèm *in* odêrem *gl.* dreti, odŕt -a -o: ~ vola, na meh ~, kožo si ~ = ~ se, pri kupčiji so ga odrli; odrtína -e *ž* |*rana*| = odŕtek -tka *m*; odrtíja -e *ž oderuštvo*, odrtník -a *m oderuh*, odrtníški -a -o
odrevenéti -ím: od strahu ~; odrevenèl -éla -o: ~e roke; odrevenélost -i *ž*: mrtvaška, krčna ~
odrézati -rézem *gl.* rezati: ~ kos kruha, ponesrečencu so odrezali nogo; pri kupčiji, skušnji °je dobro odrezal *je imel srečo, jo je dobro izvozil, se je odrezal*, ~ se *izkazati se, postaviti se, dobro odgovoriti*; odrèz -éza *m* |*dejanje*|, odrézek -zka *m kar je odrezano, kar se odreže*: ~i za kruh, ~i delnice; odrezína -e *ž odrezek*; odrezováti -újem, odrezovàl -ála -o, odrezovánje -a *s*; odrezàv -áva -o: ~ odgovor, ~ fant, odrezávost -i *ž*
odrgníti *in* odŕgniti -nem *gl.* drgniti, odŕgnjen -a -o: ~ si prste pri pranju, ~ si kožo = ~ se, odŕgnjenost -i *ž*, odŕga -e *ž*, odrgnína -e *ž*
odrínec -nca *m pógrad, odrc*
odríniti -nem, odrínjen -a -o: ~ čoln od brega, ladja odrine *odplove*, ~ (jo) na pot, na vojsko *odpraviti se*, ~ se z nogami, dolg ~, odrinil mu je nekaj drobiža, to mi odrine za nekaj časa *zaleže*; odrínek -nka *m kar se odrine*; odrív -a *m* = odrívek -vka *m*; odrívati -am, odríval -a -o *in* -ála -o, odrívanje -a *s in* odrivánje -a *s*: ~ koga od česa *zapostavljati*; odriváč -a *m* = odriválnik -a *[-ɯn-] m* 1. *odbijač, opestnik*, 2. *priprava na plugu, osipalniku*
odrítek -tka *m spodnji, debelejši del hloda*, odrítina -e *ž spodnji del snopa ali škopnika*
ódrnica -e *ž gl.* oder
odróbek -bka *m štrcelj*
odróbiti *in* odróbiti -im *podreti rob, odsekati gl.* robiti: ~ rjuho, ~ glavo
odrobíti -ím *okrušiti*, odróbi -íte! odróbil -íla -o, odrobljèn -ena -o: kruh, zid ~
odróčen -čna -o 1. *na desno roko*: ~i vol, konj, 2. *oddaljen, od rok, nepriličen, ne na priliki*, odróčnost -i *ž*
odročíti -ím, odróči -íte! odróčil -íla -o, odročèn -ena -o, odročênje -a *s tel.*
odrodíti -ím, odródi -íte! odródil -íla -o: drevje je že odrodilo
odŕsati -am, odŕsniti -nem *oprasniti*, odŕsek -ska *m*, odrsník -a *m kamen odbijač, opestnik, odrivač*
ódrski -a -o *gl.* oder
odŕzati -am *in* odŕžem *odrgniti*: ~ kožo, skorjo z drevesa
odsében -bna -o: ~i vol, ~i navoj *desni*
odséči -séčem *odkosíti gl.* seči sečem, odsékel -kla -o, odséčen -a -o; odséček -čka *m kar se odseka*; odséčen -čna -o:

~i lok, ~ človek *odrezav, jezičen, ostrega jezika, kratkobeseden*; odséčnica -e *ž*: črta ~ *sekanta*

odsédati -am se: delo, pot se odseda; odsedéti -ím *gl.* sedeti: kazen ~; odsedèn -êna -o: v ječi ~i meseci, odséden -dna -o: ~o delo *ki se odseda, ki gre od rok*

odsedlâti -ám: ~ konja *sneti mu sedlo*, odsedlàl -ála -o, odsedlán -a -o, odsedlováti -újem, odsedlovàl -ála -o, odsedlávati -am

odsékati -am: ~ vejo, besedo, komu glavo, hrib; je prenehal, kakor bi bil odsekal; odsékan -a -o: ~o govoriti; odsekávati -am = odsekováti -újem, odsekovàl -ála -o, odsekovánje -a *s*; odsèk -éka *m*: ~ hriba, ~ za notranje zadeve; krogov, krogelni ~; odsékoven -vna -o *sekcijski*; odsekáč -a *m* |*orodje*|

odseliti odsélim *gl.* seliti, odséljen -a -o, odséljenec -nca *m*, odseljeváti -újem, odseljevàl -ála -o, odseljevánje -a *s*

odsèv -éva *m*, odséven -vna -o: ~o steklo = odsévnik -a *m*; odsévati -am, odsévanje -a *s*: ogledalo odseva podobo, iz tega dejanja odseva njegov značaj, odseválo -a *s* |*refleksijski aparat*|

odsihdôb *prisl. lit. od takrat, od tedaj*

odsihmál *[-máu | -mál] prisl. odslej, od zdaj (naprej)*: ~ bo drugače

odsípati -am *in* -pljem, odsipávati -am, odsipávanje -a *s*

odskakáti *in* odskákati -am *in* -áčem *gl.* skakati, odskakováti -újem, odskakovàl -ála -o, odskakovánje -a *s*: iskre odskakujejo, žoga odskakuje od tal, voz odskakuje na slabi poti; odskakljáti -ám *gl.* skakljati

odskočíti -skóčim *gl.* skočiti: o pravem času sem odskočil, da me ni zacelo, z grozo ~; odskòk -óka *in* -ôka *m*, odskóčen -čna -o: ~a deska, odskóčnica -e *ž*, odskóčnik -a *m odbojni strel*, odskočíšče -a *s*: ~ za napad

odsléj *prisl. od zdaj*

odslonîti -slónim *in* -sloním, odslônі -íte! odslônil *in* odslónil -íla -o, odslónjen -a -o: ~ desko od stene, odslonítev -ve *ž*, odslòn -ôna *m*; odslánjati -am, odslánjanje -a *s*

odslovíti -ím, odslôvi -íte! odslóvil -íla -o, odslovljèn -êna -o: ~ koga *odpustiti*, odslovítev -tve *ž*, odslovílen -lna -o *[-ln-]*: ~i dekret; odslávljati -am, odslávljanje -a *s*

odslužíti *in* odslúžiti -im *gl.* služiti, odslúžen -a -o: vojaški rok ~, dolg ~, suknja je odslužila; odslúženec -nca *m*; odslúžen -žna -o: ~i list; odslúžek -žka *m*: vzeti dolg na ~; odsluževáti -újem, odsluževàl -ála -o, odsluževánje -a *s*

odsójen -jna -o; *gl. tudi* osojen

odsónčen -čna -o: ~a stran, odsónčje -a *s*

odsôpsti -sôpem *gl.* sopsti, odsópel -sôpla -o, odsopíhati -am

odsôten -tna -o *nenavzoč*, odsôtnost -i *ž*

odspód = odspôdaj *prisl. na vpr. kje? kod? spod, spodaj*: ~ stanuje, ~ igrajo, odspódnji -a -e: ~i veter; *gl. tudi* spod(aj)

odspréd = odsprédaj *prisl. na vpr. kje? kod? spred, spredaj*: ~ nekje sedi, ~ nekje hodi, odsprédnji -a -e: ~a vrata, ~i glasovi; odsprédje -a *s ospredje*; *gl. tudi* spred(aj)

odsréden -dna -o *centrifugalen, sredobežen*, odsrédnost -i *ž*

odsfkati -am *in* -čem, odsfkniti -nem

odstáviti -im, odstávljen -a -o: ~ lonec z ognja *ali* od ognja, ~ uradnika; otroka, tele ~; odstávljenec -nca *m*, odstávljenček -čka *m* |*otrok, tele*|, odstavítev -tve *ž*; odstáva -e *ž*: stopnice z ~ami, odstávek -vka *m*: ~ v knjigi, pri stopnicah, odstávček -čka *m* 1. *majhen odstavek*, 2. *otrok, tele*, odstáven -vna -o = odstavljív -a -o, odstavljívost -i *ž*; odstávljati -am, odstávljaj -te *in* -ájte! odstávljal -a -o *in* -ála -o, odstávljanje -a *s in* odstavljánje -a *s*, odstavljávec -vca *m*, odstavljávka -e *ž*, odstavljálen -lna -o *[-ln-]*

odstopíti *in* odstópiti -im *gl.* stopiti, odstópljen -a -o: skorja odstopi od debla, kita, mrežnica (v očesu) odstopi, ne odstopim od svojega, deska je odstopila *popustila*; ~ komu knjigo, pravico, dolg *prepustiti*, od tožbe, zahteve, predloga ~ *umakniti se*; odstòp -ópa *m*: ~ ozemlja, pravice *prepustitev*, ~ mrežnice *med.*, ~ od pravice, od vere *odpoved*, odstópek -pka *m*, odstópen -pna -o: ~a listina = odstópnica -e *ž cesija*, odstópnik -a *m cedent*, odstopnína -e *ž*; odstópati -am, odstópanje -a *s*: skorja odstopa od debla, ta primer °odstopa od pravila *ne gre po pravilu, se ne ujema s pravilom*

odstótek -tka *m*: 9,3% = devet celih tri (desetine) ~a, odstóten -tna -o, odstotnoodstóten -tna -o

odstraníti odstránim, odstráni -íte! odstránil -íla -o, odstránjen -a -o *in* odstrániti -im *s stal. poud.*: ~ napako, motnje *odpraviti*, ~ razvaline *pospraviti*, *proč spraviti*, ~ hišo *podreti*, ~ koga iz službe *odpustiti*, *spoditi*, ~ se iz družbe, z zborovanja *umakniti se*, *oditi*; odstranítev -tve *ž*; odstranjeváti -újem, odstranjevàl -ála -o, odstranjevánje -a *s*, odstranjeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a dela

odstránski -a -o *stranski*, *odročen*, *zakoten*

odstreliti -ím *gl.* izstreliti, odstreljèn -ena -o: ~ zajcu nogo, vsako leto je treba ~ nekaj divjadi; odstrelítev -tve *ž* = odstrél *[-él | -éu]* -a *m*

odstréti -èm, odstrì -íte! odstŕl -a -o, odstŕt -a -o: ~ obraz; odstírati -am, odstíranje -a *s*

odstríči -ížem *gl.* stríči, odstrížen -a -o: ~ komu lase, odstríg -a *m*, odstrížek -žka *m*: ~ blaga

odstrúgati -am *in* -žem, odstrúžiti -im, odstrúžen -a -o, odstrúžek -žka *m*

odsúk -a *m tel.*, odsukáti *in* odsúkati -am *in* -čem *gl.* sukati, odsukávati -am, odsukávanje -a *s*

odsúniti -nem, odsúnjen -a -o: ~ vrata, zapah, odsún -a *m tel.*

odsúti -spèm *in* -sújem *gl.* suti: ~ malo žita, ker je prepolna mera

odsvèt -éta *m*, odsvétovati -ujem *in* odsvetováti -újem *gl.* svetovati, odsvetovávec -vca *m*, odsvetovávka -e *ž*

odsvít -a *m*, odsvítati -am se: notranji boji so se mu odsvitali na obrazu

odsvojíti -ím, odsvôji -íte! odsvójil -íla -o, odsvojèn -ena -o: ~ posestvo *pr.*, odsvojítev -tve *ž*

odščéniti odščénem *odščipniti*, odščêni -íte! odščênil -íla -o, odščénjen -a -o

odščípniti -nem, odščípnjen -a -o, odščipávati -am, odščipávanje -a *s*

odškódba -e *ž povračilo škode*, odškodnína -e *ž*: ~o plačati za storjeno škodo, vojna ~, odškodnínski -a -o: ~e zahteve; odškóditi -im, odškódovati -ujem *in* odškodováti -újem *gl.* škodovati: ~ koga za kaj *škodo mu poravnati*, *povrniti*, sam se ~ pri čem *poiskati si odškodnino*, se vam bom že odškodoval *se vam bom že oddolžil*, odškódovanec -nca *m*, odškódovanka -e *ž*, odškódovavec -vca *m*; *povsod tudi* odškodovávec

odškŕniti -nem, odškŕnjen -a -o: ~ komu pri zaslužku, vrata ~ *malo odpreti*; odškŕtniti -nem

odštéti -štějem *gl.* šteti: ~ komu deset tisoč dinarjev, ~ izdatke od dohodkov, odštétje -a *s*, odštévati -am, odštévanje -a *s*, odštévanec -nca *m*, odštévek -vka *m*, odštéven -vna -o; odštevávka -e *ž* |*tipka na računskem stroju*|

odtájati -am *in* -em, odtájan -a -o, odtájanost -i *ž*; *gl. tudi* otajati

odtákati -am *gl.* odtočiti

odtakníti -táknem, odtaknì -íte! odtaknìl -íla -o, odtáknjen -a -o *in* odtákniti -nem *s stal. poud.*: ~, kar je zataknjeno; vrata so se odtaknila >*[-tak- | -tək-]*; odtíkati -am: ~ vrata

odtalíti -ím, odtálil -íla -o, odtaljèn -ena -o

odtéči -čem *gl.* teči: kri mu je odtekla, voda se kmalu odteče; odtékel -ékla -o *in* odtečèn -ena -o: ~a kri, voda; odtèk -éka *m*, odtékati -am, odtékanje -a *s*: vode odtekajo

odtegníti *in* odtégniti -nem, odtégni -íte *in* odtégnite! odtégnil -íla -o *in* odtégnila -o, odtégnjen -a -o: ~ komu pomoč, od zneska ~; delu, od dela se ~, čoln odtegne od kraja; odtegnítev -tve *ž*; odtegljáj -a *m*: ~ od plače; odtegováti -újem, odtegovàl -ála -o, odtegovánje -a *s*: odtegujejo mu od plače za dolg, ~ se delu

odtéhtati -am: ~ komu kaj, to odtehta vse njegove napake; odtéhtanost -i *ž*, odtehtováti -újem = odtehtávati -am, odtehtávanje -a *s*

odtênek -nka *m niansa*, *različica*: barvni ~

odteščáti -ám se *[-təšč-]*, odteščàj -ájte se! odteščàl -ála -o, odteščán -a -o, odteščánje -a *s*; *gl. tudi* oteščati se

odtezáti -am *odtegovati*, odtézanje -a *s*, odtézen -zna -o, odtéznica -e *ž*: mišica ~

odtísniti -nem: vrata ~ *odriniti*, stavek ~ *tisk.*, odtís -a *m*: ~ v kamnu, mavcu, na steklu; prstni, krtačni, poskusni, posebni, prvi, strojni ~, ~ s plošče, *tudi* odtísk -a *m*; odtisljív -a -o, odtísnica -e *ž odtisljiva slika*; odtiskováti -újem, odtiskovàl -ála -o, odtiskovánje -a *s*, odtiskovávec -vca *m*, odtiskoválen -lna -o *[-ə-]*, odtiskoválnica -e *[-ən-] ž*: ročna ~; odtisováti -újem *tisk.*, odtisovàl -ála

-o, odtisovàlen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj, odtisovàlnica -e *[-ųn-]* *ž*: cilindrska ~ v tiskarni
odtísoček -čka *m promile*, odtísočen -čna -o: ~i del
odtístihmál *[-áų | -ál] prisl. od takrat*
odtléj *prisl. od takrat*
odtočíti -ím, odtóči -íte! odtóčil -íla -o, odtočèn -ena -o: kolo se odtoči po bregu; odtákati -am *in* -čem, odtakljáti -ám, odtakljàj -ájte! odtakljàl -ála -o, odtaklján -a -o
odtočíti odtóčim *gl.* točíti tóčim: vodo odtoči, da bo hladna; odtóčen -a -o: ~a voda; odtòk -óka *m*: voda nima ~a; odtóčen -čna -o: ~i žleb, ~a cev = odtóčnica -e *ž*, odtòč -óča *m kloaka*; odtákati -am, odtákanje -a *s*
odtód *prisl. od tod*: to je ~, ker se nisi učil; od tod (°od tu) do hriba je še daleč
odtólči -čem *[-ųč-] gl.* tolči: ~ omet z zida, led od žleba
odtopíti -ím, odtôpi -íte! odtópil -íla -o, odtopljèn -ena -o; odtápljati -am, odtápljanje -a *s*
odtrésti -em: ~ nekaj pšenice iz mernika
odtŕgati -am *in* -žem: ~ cvet, ~ desko iz plota; pri plačilu, od plačila komu kaj ~, gumb se odtrže, ne morem se ~ od doma, pes se je z verige odtrgal, od ust si ~, toliko časa si boš že odtrgal; odtrgováti -újem, odtrgovàl -ála -o, odtrgovánje -a *s*; odtŕžek -žka *m*
odtrobíti *in* odtróbiti -im *gl.* trobiti
odtujíti -ím, odtúji -íte! odtújil -íla -o, odtujèn -ena -o *in* odtújen -a -o: sin se je odtujil očetu, zemljo ~ *prodati, izročiti komu drugemu*; odtujênost -i *ž in* odtújenost -i *ž*, odtujítev -tve *ž*; odtujeváti -újem, odtujevàl -ála -o, odtujevánje -a *s*; *gl. tudi* otujiti
odúhati -am *ovohati*, oduhávati -am, oduhávanje -a *s*
odúren -rna -o: biti ~ s kom, ~o vedenje, ~ obraz, odúrnost -i *ž*, odúrnež -a *m*, odúrnica -e *ž*
°**oduševíti** -im *navdušiti*, °oduševljenost -i *ž navdušenost*
odvádíti -im, odvájen -a -o: ~ koga pti̯a, ~ otroka jezik kazati, ~ se česa *ali* čemu, odvájenost -i *ž*, odváda -e *ž*, odváden -dna -o: ~o zdravljenje (pijancev); odvájati -am, odvájanje -a *s* ~ koga česa, ~ se kajenja
odvájati -am, odvájanje -a *s*: ~ vodo, kri, ~ denar v banko, odvajálen -lna -o *[-ln-]*: ~i čaj, odvajálo -a *s odvajalni pripomoček*, odvajálnik -a *[-ųn-] m*: ~ vode iz pare; *gl. tudi* odvesti, odvod
odvalíti -ím, odváli -íte! odválil -íla -o, odvaljèn -ena -o: ~ krivdo s sebe na koga, kamen se mi je odvalil s srca, od srca; odvàl *[-àl]* -ála *m*, odvalína -e *ž kar se je odvalilo*, odvalítev -tve *ž*, odváljati -am, odváljanje -a *s*
odvaríti -ím *z varjenjem ločiti*, odvári -íte! odvàril -íla -o, odvarjèn -ena -o, odvarítev -tve *ž*
odvážati -am, odvážanje -a *s*, odvažávec -vca *m*: ~i zemlje, smeti
odvèč *prisl.*: ~ biti, imeti česa ~, odvečen -čna -o, odvečnost -i *ž*
odvéjati -am 1. *z vejanjem izločiti*, 2. *vejanje končati*
odvêsti -vêdem *gl.* vesti, odvédel *in* odvêdel -êdla -o *in* odvèl -êla -o, odvedèn -ena -o: ~ koga v ječo *odpeljati*, ~ denar v blagajno *oddati*; odvedênec -nca *m*, odvedênka -e *ž*; *gl. tudi* odvajati, odvod
odvétnik -a *m advokat*, odvétnica -e *ž advokatka*, odvétniški -a -o: ~i izpit, ~a zbornica, odvétništvo -a *s*
odvétru -a -o: ~a stran, odvétrnost -i *ž*, odvétrje -a *s zatišje pred vetrom*
odvézáti *in* odvézati -vêžem *gl.* vezati, odvézan -a -o: ~ (privezanega) psa, ~ rano, vrečo, čevlje, ~ koga (od) obljube, dolžnosti; ruta, krava se je odvezala, jezik se mu je odvezal; odvézanec -nca *m*, odvézanka -e *ž*; odvéza -e *ž*: ~o dobiti, zemljiška ~, odvézen -zna -o: ~i list, odvezílo -a *s odveza*; odvezováti -újem, odvezovàl -ála -o, odvezovánje -a *s*
odvéznıti -nem, odvéznjen -a -o: ~ povezníeno skledo
odvíhati -am *in* -čem *gl.* vihati, odvíhan -a -o, odvíhniti -nem, odvíhnjen -a -o; odvihováti -újem, odvihovàl -ála -o, odvihovánje -a *s*, odvihávati -am
odvihráti -ám *gl.* vihrati
odvísen -sna -o: uspeh je ~ od pridnosti, od mene je ~o *na meni je*, ~i stavki *slov.*, odvísnost -i *ž*, odvísnik -a *m*, °odviséti -ím *biti odvisen*
°**odvíšen** -šna -o *odvečen, presežen*
odvíti odvíjem *gl.* viti, odvít -a -o: ~ (zavito) knjigo, pipo, petrolejko, vijak,

odvítje -a *s*; odvíjati -am, odvíjaj -te *in* -ájte! odvijal -a -o *in* -ála -o, odvíjanje -a *s in* odvijánje -a *s*: življenje °se odvija *teče*, proces °se odvija *razvija*, odvijálen -lna -o *[-ln-]*, odvijáč -a *m* |*orodje*|, odvijávec -vca *m*

odvléči -vléčem *gl.* vleči, odvléčen -a -o: ~ se v brlog

odvòd -vóda *m*: ~ toplote, odvóden -dna -o: ~a cev, odvódnica -e *ž*: žila ~, odvódnik -a *m*, odvodílo -a *s*

odvólgniti -nem: seno je čez noč od rose odvolgnilo; zmrzla zemlja ob odjugi odvolgne >*[-ųg-]*

odvòz -óza *m*, odvózen -zna -o *kar je določeno za odvoz*, odvozíti -vózim *gl.* voziti, odvôzen -zna -o *kar se dá odvoziti*; odvóžen -a -o: ~a zemlja; *gl. tudi* odvažati

odvozláti -ám *gl.* vozlati, odvozlán -a -o, odvozlávati -am, odvozlávanje -a *s*

odvráčati -am, odvráčanje -a *s*: ~ koga od česa, odvračálen -lna -o *[-ln-]*, odvračilo -a *s*, odvračílen -lna -o *[-ln-]*, odvračljív -a -o; odvračeváti -újem, odvračeválen -ála -o, odvračevánje -a *s*, odvračevávec -vca *m*

odvráten -tna -o → *zoprn*, *priskuten*, *ogaben*, *gnusen*, odvrátnost -i *ž* → *zoprnost*, *ogabnost*, *gnusnost*

odvréči -vŕžem *gl.* vreči, odvŕžen -a -o: ~ ogorek *vreči stran*, ~ obleko *vreči s sebe*, ~ bombe, balast, odvŕženec -nca *m*, odvŕžek -žka *m*, odvŕžen -žna -o, odvrgljív -a -o, odvrgljívost -i *ž*

odvŕti -vrèm, odvŕl -íte! odvŕl -a -o, odvŕt -a -o: ~ kolo, odvírati -am, odvíranje -a *s*

odvrtéti -vrèm: vino je že odvrelo; odvrèl -éla -o: ~o vino

odvrníti *in* odvŕniti -nem *gl.* vrniti, odvŕnjenje -a *s*: ~ sum, nesrečo od koga, ne more oči ~ od nje *ali* z nje, ~ koga od pijače, z delom ~ komu, odvrnil mu je *odgovoril*; odvrnitev -tve *ž*; *gl. tudi* odvračati

odvrtéti -ím *gl.* vrteti: ~ pipo, film

odvzdígniti -nem, odvzdigováti -újem, odvzdigovàl -ála -o, odvzdigovánje -a *s* >*[oduzd-]*

odvzéti -vzámem *gl.* vzeti: pomoč, prostost ~ komu, delo ~ komu *storiti kaj namesto koga*, odvzétje -a *s* = odvzèm -éma *m*: ~ prostosti, odvzétek -tka *m*; odvzémati -am, odvzémanje -a *s*, odvzémen -mna -o, odvzémnik -a *m* >*[oduz-]*

odzád = odzádaj *prisl. na vpr. kje? zad*, *zadaj*: ~ nekje je ostal, ~ so vrata; odzádnji -a -e: ~a vrata, ~a luč, ~i pogled; odzadnjáča -e *ž puška*, *ki se polni od zadaj*; *gl. tudi* zad(aj)

odzajtrkováti -újem *gl.* zajtrkovati

odzdrâv -áva *m*, odzdráviti -im, odzdrávljati -am, odzdrávljal -a -o *in* -ála -o, odzdrávljanje -a *s in* odzdravljánje -a *s*: ~ komu

odzgór = odzgôraj *prisl. na vpr. kje? zgor*, *zgoraj*: ~ stanuje, ~ imajo luč; odzgórnji -a -e: ~i pogled, ~a perspektiva *ptičja*, ~i veter = odzgórnjik -a *m*; *gl. tudi* zgor(aj)

odzív -a *m*: ~ na povabilo, klic brez ~a, odzíven -vna -o, odzívati -am se, odzivanje -a *s*, odzváti odzôvem se *gl.* zvati: ~ se povabilu, klicu

odznótraj *prisl. na vpr. kje? znotraj*: ~ je toplo; odznótranji -a -e: ~i glasovi so utihnili; *gl. tudi* znotraj

odzúnaj *prisl. na vpr. kje? zunaj*: ~ stoji, ~ je mraz; odzunánji -a -e: ~a svetloba, ~e pošiljatve; *gl. tudi* zunaj

odzváti odzôvem se *gl.* odziv

odzvenéti -ím *gl.* zveneti: pesem je odzvenela

odzvók -óka *m resonanca*, odzvóčen -čna -o: ~i prostor, odzvóčnost -i *ž*, odzvóčnik -a *m*

odzvoníti -ím, odzvôni -íte! odzvónil -íla -o: temu je že odzvonilo, odzvòn -óna *m zvenenje po zvonjenju*, odzvánjati -am, odzvánjanje -a *s*

odžágati -am: ~ vejo, odžagali so ga (v službi)

odžár -a *m*, odžaríti -ím *žar odbiti*, odžáril -la -o, odžárjati -am

odžéjati -am: voda ga ne odžeja, odžejal sem se

odžéti odžánjem *gl.* žeti, odžínjati -am, odžínjanje -a *s*

odžígati -žgèm, odžígati -am, odžíganje -a *s*

odžéti -žrèm *gl.* žreti, odžŕt -a -o, odžírati -im, odžíranje -a *s*: zaslužek komu ~

odžívžgati -am *gl.* žvižgati, odžvížg -a *m*, odžvižgávati -am, odžvižgávanje -a *s*

Ofélija -e *ž os. i.*, Ofélijin -a -o

ofenzíva -e *ž napad(anje)*: napraviti ~o na koga, ofenzíven -vna -o *napadalen*: ~i boji, ofenzívnost -i *ž*: ~ in polet moči

oferírati -am *trg. ponuditi*, ofêrta -e *ž ponudba*, ofertórij -a *m ltg. darovanje*

oficiál *[-ál]* -a *m* |*uradnik*|, oficiálov -a -o, oficiálski -a -o *[-ls-]*, oficiálen -lna -o *[-ln-]* (°oficielen) *uraden*, oficiózen -zna -o *posredno uraden, na pol uraden*

oficína -e *ž delavnica, tiskarna, lekarna*, oficinálen -lna -o *[-ln-] po lekarniških predpisih*: ~a zdravila

oficír -ja *m častnik*, oficírski -a -o *častniški*, oficírstvo -a *s častništvo*

oflíkniti -nem: ~ koga (z bičem) *udariti, ošiniti*, oflíkati -am: ~ koga

ófset -a *m tisk.*, ófseten -tna -o: ~i tisk

oftalmológ -a *m zdravnik za očesne bolezni*, oftalmologíja -e *ž nauk o očesnih boleznih*, oftalmológ̀ski -a -o >*[-lm-]*

ogáben -bna -o, ogábnost -i *ž*, ogába -e *ž*, ogábiti -im *komu kaj pristuditi*

***ogárati** -am, ogáran -a -o: prašiča ~ *oguliti, odrgniti*

ógel *[-əu̯]* -gla *m, mest. mn.* po óglih: ~ hiše, ógelček -čka *[-əu̯č-] m*, ógeln -a -o *[-əu̯n- / -əln-]*: ~i kamen, ~o dleto, ógelnik -a *[-əu̯n-] m* |*kamen, orodje*|: nastavni, prestavljalni ~, oglíšče -a *s*: trikotnikova ~a; oglàt -áta -o: ~o vedenje, ~i oklepaj, oglátost -i *ž*; ogláriti -im *po oglih se potikati, prežati (na svatovščinah)*, oglár -ja *m prežar*; *gl. tudi* vogal, vogel

ógel *[-əu̯]* -gla *m*: črn kot ~, živi ~, ógelnat -a -o *[-əu̯n-]*, ógelnica -e *[-əu̯-] ž* = ogleníca -e *ž* |*posoda, kopa*|, ogén -a -o: ~i prah, ~a elektroda, ~a tableta, ~o črn, oglénec -nca *m oglik*, oglénčev -a -o *ogljikov*, oglénka -e *ž žerjavnica*; ogleníti -ím, oglenèl -éla -o, oglenênje -a *s*, oglenítev -tve *ž*; ogleníti -ím, ogleníl -a -o, oglenjênje -a *s*; óglje -a *s*: lesno, kostno, živalsko, kovaško, paličasto, retortno, živo ~, ~ kuhati, žgati; *gl. tudi* oglar, ogljik

ógenj ógnja *m*: ~ gori, tli, ~ zanêtiti, vžgati, kresati; na ~ nalagati, igrati se z ~em, na majhnem ~u kuhati za vsako reč je ~ v strehi, iz dima v ~ *z dežja pod kap*, dati za koga roko v ~, imeti dve železi v ~u, vsa hiša je v ~u *razburjena*, fant je ves v ~u, igrai se med dvema ~ema, divji ~ *naprəljen z drgnjenjem lesa ob les*, pereč ~ |*bolezen, tudi na drevju*|, ~ navdušênja; stražni, signalni ~, umetni, grški ~, ~ s plamenom; ógenjček -čka *[-gənj-] m*, ognjič -íča *m*, ognjíca -e *ž bot.*; ognjén -a -o: ~o rdeč, ognjénost -i *ž*, ognjénec -nca *m* 1. *bot.*, 2. *karfunkel*, ognjeník -a *m*, ognjeníški -a -o; ognjíšče -a *s*: odprto, kovaško ~, na ~u kuhati, ognjíščen -čna -o; ognjár -ja *m pirotehnik*, ognjárstvo -a *s pirotehnika*; ógnjec -a *[-əc-] m* |*svinjska bolezen*|; ognjevít -a -o, ognjevítost -i *ž*; ognjílo -a *s* |*orodje*|: dati šilo za ~; ognjemèt -éta *m*

Óger Ógra *m*, Ógrska -e *ž*, v ~i, Ógrsko -ega *s*, na ~em, z ~ega, ógrski -a -o: ~a repa; *gl. tudi* ogrščica

ogíbati -am *in* -bljem se, ogíbaj -te *in* -ájte se *in* ogíbli -te se! ogíbal -a -o *in* -ála -o, ogíbanje -a *s in* ogibánje -a *s*: ~ se z vozom, ~ se soseda *in* sosedu, kolesar se ogiblje avtom; ogíb -a *m* = ogíbek -bka *m*, ogibljív -a -o, ogibálo -a *s*, ogibalíšče -a *s*; *gl. tudi* ogniti

ogladíti -ím, ogládil -íla -o, oglajèn -ena -o *in* ogláditi -im *s stal. poud.*; oglajenica -e *ž lan, ki gre enkrat skozi mikalnik*; oglajeváti -újem, oglajevàl -ála -o, oglajevánje -a *s*, oglájati -am

óglar -ja *m in* oglár -ja *m*: ~ kuha oglje, óglarica -e *ž in* oglarica -e *ž*, óglarski -a -o *in* oglárski -a -o; ogláriti -im *oglje kuhati*, oglárjenje -a *s*, oglarína -e *ž zaslužek od oglarjenja*, oglárna -e *ž*, oglárstvo -a *s*; *gl. tudi* ogel

oglàs -ása *m naznanilo, inserat*: dati ~ v časopis, mali ~i, oglásen -sna -o: ~a deska, ~i oddelek, oglasník -a *m kdor oglaša*; oglasíti -ím *naznaniti, razglasiti*, oglási -íte! oglásil -íla -o, oglašèn -ena -o *in* oglásiti -im *s stal. poud.*: oglasi se kaj, oglasil se je, ko sem ga poklical, spotoma se oglasim pri njem, ~ se za besedo *priglasiti se k besedi*; oglášati -am: ~ v listu; ptica, lakota, zima, vest se oglaša, ~ se v debati; oglaševáti -újem, oglaševàl -ála -o, oglaševánje -a *s*: ~ v listih, oglaševálen -lna -o *[-ln-]*, oglaševávec -vca *m*, oglaševávka -e *ž*, oglaševávski -a -o

oglàv -áva *m vrhnje usnje pri čevlju, urbas, povodec*, oglávje -a *s*: klobuk s širokim ~em, oglávnica -e *ž kapuca*: plašč z ~o, oglávnik -a *m* |*uzda*|

oglèd -éda *m*: na ~ kaj postaviti, na ~ biti, ~ na kraju samem, knjigo na ~

poslati, ~ vzdigniti *stvb.*, ~ muzeja, meje, mesa; mrliški, požarni ~, na ógledi, na óglede iti; ogléda -a *in* -e *m* |*oseba*| = oglédnik -a *m*: mrliški ~, ogléden -dna -o: ~i list, oglédnica -e *ž*, oglédniški -a -o: ~a služba, ~a pot, oglednína -e *ž* |*pristojbina*|; ogledúh -a *m*, ogledúhinja -e *ž*, ogledúški -a -o, ogledúštvo -a *s*

ogledálo -a *s*: brušeno, slepo ~, v ~u, v ~ se gledati, ogledálce -a *[-lc-] s*, ogledálen -lna -o *[-ln-]*, ogledálar -ja *m*

oglédati -am: ~ se v ogledalu, ~ si koga od nog do glave, ~ si razstavo, ~ se po kom *ozreti se*; ogledávati -am, ogledávanje -a *s*, ogledováti -újem, ogledovàl -ála -o, ogledovánje -a *s*, ogledovávec -vca *m*, ogledovávka -e *ž*, ogledoválen -lna -o *[-ln-]*

Ogléj -a *m kr. i.*, iz ~a, v ~u, ogléjski -a -o: ~i patriarhi, Ogléjci -ev *m mn.*

oglénec -nca *m gl.* ogel

oglèžnjica -e *ž* |*obroček, pasica, ovoj*|

ogljík -a *m kem. oglenec*, ogljíkov -a -o: ~ vodik, ~o kisel; *gl. tudi* ogel

oglobíti -ím, oglôbi -íte! oglóbil -íla -o, oglobljèn -ênа -o: ~ koga *naložiti komu globo*

oglodáti *in* oglódati -am *in* -jem *gl.* glodati: ~ drevesce; oglódan -a -o: ~a kost; oglódek -dka *m*

oglúšen -šna -o *naglušen*, oglúšnost -i *ž*, oglušéti -ím, oglušèl *in* oglúšel -éla -o: prsti oglušijo od mraza, oglušítev -tve *ž*, oglušíti -ím, oglúši -íte! oglúšil -íla -o, oglušèn -ênа -o, oglušílen -lna -o *[-ln-]*, oglušljív -a -o = oglušujóč -óča -e: ~ ropot

ognêsti ognêtem *gl.* gnesti, ognetèn -ênа -o: ~ testo; ognetávati -am, ognetávanje -a *s*, ognétek -tka *m žulj*

ogníti ógnem, ognì *in* ôgni -íte! ôgnil -íla -o, ógnjen -a -o: ~ voz s ceste, ~ se koga *in* komu, ~ se nevarnosti, pijancu *ali* pijanca; ognítev -tve *ž*; *gl. tudi* ogibati

ognîti ognîjem *nagniti gl.* gniti, ognít -a -o: sadje ognije

°**ognjegásec** -sca *m gasivec*

Ognjeslav -a *m os. i. Ignacij*, Ognjeslavov -a -o, Ognjeslava -e *ž*

°**ognjetŕden** -dna -o *varen pred ognjem, ognja varen, nepregoren, nezgorljiv, odporen proti ognju*

ognjílo -a *s gl.* ogenj

ognojíti -ím se *gl.* gnojiti, ognójil -íla -o, ognojèn -ênа -o, ognójek -jka *m*

ognúsiti -im *gl.* gnusiti, ognúšen -a -o, ognúšati -am, ognúšanje -a *s*, ognúsen -sna -o, ognúsnost -i *ž*

ogoléti -ím *gol postati, dlako, listje zgubiti*, ogolèl *in* ogôlel -éla -o, ogolélost -i *ž*: ogolíti -ím *in* -ólim, ogôli -íte, ogólil *in* ogôlil -íla -o, ogoljèn -ênа -o *in* ogóljen -a -o: ~ prašiča, ogolítev -tve *ž*

ogoljufáti -ám *gl.* goljufati, ogoljufán -a -o: ~ koga pri kupčiji, z lažjo, za denar, ogoljufánec -nca *m*

ogòn -ónа *m leha*, ogónek -nka *m* = ogónček -čka *m*, ogonjáj -a *m*: za ~ orl, ogónoma *prisl. po ogonih*

ogór -ja *m jegulja*, ogórec -rca *m*

ogórčiti -im *razdražiti, razkačiti*, ogórčenje -a *s*; ogórčen -a -o: ~ biti na koga, nad čim, zaradi česa, ogórčenost -i *ž*

ogoréti -ím *gl.* goreti: od sonca ~; ogôrel -éla -o: ~ človek, ogorélost -i *ž* = ogorelína -e *ž*, ogorélček -čka *[-ųč-] m bot.*, ogórek -rka *m*: tleč ~, cigaretni ~; ogorína -e *ž prevleka na kovini, ki v ognju oksidira*

ogovoríti -ím *gl.* govoriti: ~ koga, ogóvor -a *m*; ogovárjati -am, ogovárjanje -a *s*, ogovarjávec -vca *m*, ogovarjávka -e *ž*

ográbiti *in* ográbiti -im *gl.* grabiti, ograbljen -a -o: ~ senen voz, ográbek -bka *m*: seno v ~ih, ~ otrók, ográbljati -am, ograbljína -e *ž*, *nav. mn.* ograbljíne -ín *kar se ograbi od naloženega voza ali obloženega kozolca*

ográdíti -ím, ográdi -íte! ográdil -íla -o, ograjèn -ênа -o: ~ si vrt, ~ se proti komu *ali* čemu, ograjênec -nca *m ograjen vodnjak*; ográd -áda *m ograjen prostor, vrt*, ográda -e *ž* 1. *ograja iz kamna*, 2. *ograjen kraški pašnik ali njiva*, ográdec -dca *m*, ográdek -dka *m*, ográjek -jka *m*: ~ za cvetlice, ográdič -a *m ograjen pašnik* = ográdnica -e *ž*; ográja -e *ž*: stopniščna, žična ~, ~ iz bodeče žice, ográjen -jna -o; ograjeváti -újem, ograjevàl -ála -o, ograjevánje -a *s*

ógre -a *m ličinka*: podkožni ~, ~i po obrazu, ógrčast -a -o, ógrčav -a -o: ~ obraz, ógrčavost -i *ž*

ogrdíti -ím *gl.* grditi, ogŕdil -íla -o, ogrdèn -ênа -o, ogŕda -e *ž*, ogŕden -dna -o: ~a govorica, ogrdéti -ím *grd postati*, ogrdèl -éla -o: obraz ogrdi

ogrêbsti ogrêbem *gl.* grebsti, ogrebèn -ena -o: krompir, koruzo, čebele, sneg s strehe ~, mačka ga je ogrebla; ogrèb -éba *m tulje, otre*, ogrébati -am, ogrébanje -a *s*: ~ fižol, ~ čebele, ~ si kraste, ogrebáč -a *m* |*orodje*|, ogrebálo -a *s*, ogrébnik -a *m koš za ogrebanje čebel*; *gl. tudi* ogreniti

ogrédje -a *s ostrešje*: veter je v skednju pihal po ~u in lemezih

ogreníti ogrénem *ogrebsti, pograbiti, zajeti*, ogrêni -íte! ogrênil -íla -o: krompir, čebele ~, zaklad ~, to ti je ogrenil; *gl. tudi* ogrebsti

ogreníti -ím *napraviti grenko*, ogrêni -íte! ogrénil -íla -o, ogrenjèn -ena -o; ogrenéti -ím *postati grenek, pogreneti gl.* greneti; ogrenítev -tve *ž*

ogréti -jem *gl.* greti, ogrét -a -o: komaj sem se ogrel, tako me je zeblo; srce se mi ogreje, ~ se za idejo, za Zolaja se ne morem ~; ogrévati -am, ogrévanje -a *s*: ~ s toplo vodo, z vročim zrakom, dvorana bo ogrevana → *zakurjena, topla, ogreta*, ogreválen -lna -o *[-ln-]*: ~a cev, ogreválnik -a *[-ųn-] m* = ogreválo -a *s*, ogreváča -e *ž*, ogreválnica -e *[-ųn-] ž* |*prostor*|, ogréven -vna -o: ~a površina, ~a napetost

ogrica -e *ž* |*riba*|

ogrínjati -am *gl.* ogrniti

ogrísti -zem: jabolko ~, pes ga je ogrizel, ogríz -a *m*, ogrízek -zka *m*, ogrizíne -ín *ž mn. ostanki klaje*, ogrizováti -újem, ogrizovàl -ála -o, ogrizovánje -a *s*, ogrizávati -am

ogrlják -a *m pasja ovratnica*, ogŕlje -a *s*, ogŕlica -e *ž*, ogrlína -e *ž vratovina, meso od vrata*

ogrmíčiti -im, ogrmíčen -a -o

ogrníti *in* ogŕniti -nem, ogŕni -íte *in* ogŕnite! ogŕnil -íla -o *in* ogŕnila -o, ogŕnjen -a -o: plašč ~, ~ se s plaščem, suknjo ~, ne obleči; ogrínjati -am, ogrínjanje -a *s*: ~ se v temo, v skrivnost, ogrinjáč -a *m* = ogrinjáča -e *ž*, ogrinjálo -a *s*: cvetno ~, ogrinjálen -lna -o *[-ln-]*, ogrinjávka -e *ž ogrinjača, velika ruta*

ogródje -a *s ogredje, oder*: kostno ~ *skelet*, ~ kolesa; ogródnik -a *m agr.*

ogrómen -mna -o *velikanski, silen*, ogrómnost -i *ž*

ogroziti -ím, ogrôzi -íte! ogrózil -íla -o, ogrožèn -ena -o, ogrôžati -am, ogrôžanje -a *s in* ográžati -am, ográžanje -a *s*: sovražnik ogroža našo mejo

ógrski -a -o *gl.* Ogri

ógrščica -e *ž* 1. *repica*, 2. *jabolko*

oguliti *in* ogúliti -im *gl.* guliti: obleko ~, kožo si ~, konj se je ogulil, ~ koga pri igri *obrati*; ogúljen -a -o: ~a kolena, oguljenína -e *ž* |*rana*|, ogúljenec -nca *m*, ogúljek -ljka *m žulj*

óh *medm. začudenja, veselja, nejevolje*: ~, a res! ~, da si le prišla! ~, ne bodi siten!

ohábel -bla -o *ohlapen, medel*, ohábkost -i *ž*, ohabéti -ím *oslabeti*, ohabèl -éla -o, ohabélost -i *ž*

***óhcet** -i *ž etnogr.*, ***óhceten** -tna -o: ~i ljudje *svatje*

Ohio *[ohájo]* -ia *m* |*reka in država v Severni Ameriki*|, za Ohiom, ohijski *[ohájski]* -a -o *in* ohájski -a -o

ohíšje -a *s*: ~ ure, motorja, ohíšen -šna -o, ohíšnica -e *ž zemlja okoli hiše*

ohladíti -ím, ohládi -íte! ohládil -íla -o, ohlajèn -ena -o, ohlajênje -a *s*: ~ na ledišče, jezo (si) ~ na kom *ali* nad kom, ohladilo se je (vreme), ljubezen se je ohladila, navdušenje se je ohladilo; ohladítev -tve *ž*, ohlàd -áda *m*; ohlájati -am, ohlájanje -a *s*, ohlajeváti -újem, ohlajevàl -ála -o, ohlajevánje -a *s*

ohlápen -pna -o: ~a obleka, ~a vest *široka*, ~a zgradba povesti, ~e popevke *razuzdane*, ohlápnost -i *ž*, ohlapéti -ím *ohlapen postati, omagati*, ohlapèl -éla -o, ohlápniti -nem

ohlíp -a *m sunek vetra*, ohlípen -pna -o: ~ kraj *na vetru*

ohlódje -a *s palisada*

ohlokratíja -e *ž vlada drhali*, ohlokrátičen -čna -o: ~a načela

Ohm *[óm]* -a *m* |*fizik*|, Ohmov -a -o: ~ zakon, ohm -a *m enota za merjenje električne upornosti*

ohméljiti -im: pivo ~, ohmeljeváti -újem, ohmeljevàl -ála -o, ohmeljevánje -a *s*, ohmélje -a *s bot.*

ohó *medm. začudenja*: ~, kaj pa to!

ohódek -dka *m*: ~e imeti *pota, sitnosti*

ohól *[-ól]* -a -o, ohólost -i *ž*, ohólež -a *m*

ohrabríti -ím, ohrábri -íte! ohrábril -íla -o, ohrabrèn -ena -o, ohrabrênje -a *s*: ~ koga za kaj, ohrabrítev -tve *ž*

ohraníti *in* ohrániti -im *gl.* hraniti: ~ spomin na dom; ohránjen -a -o: dobro

~ rokopis, ded je še dobro ~, ohranítev -tve ž, ohranljív -a -o, ohranjeváti -újem, ohranjevàl -ála -o, ohranjevánje -a s, ohranjevávec -vca m, ohranjevávka -e ž, ohranjeválen -lna -o *[-ln-]*

Óhrid -a *m*, óhridski -a -o

ohripéti -ím *hripav postati*, ohripèl -éla -o, ohripélost -i ž; ohrípniti -nem, ohrípel -pla -o *malo hripav*, ohríplost -i ž

ohrométi -ím: *hrom postati*, ohromèl -éla -o, ohromélost -i ž: popolna, delna ~; ohromíti -ím, ohrômi -íte! ohrómil -íla -o; ohromljèn -ena -o: ~ promet, ohromljênec -nca *m*, ohromljênost -i ž

óhrovt -a *m*: brstnati, glavnati, kodrasti ~, óhrovtov -a -o: ~a juha

oídij -a *m* |*plesen*|, oídijev -a -o

Oídíp(us) Oidípa *m*, Oidípov -a -o: ~ kompleks; *gl. tudi* Edip

oinológ -a *m enolog*

òj *medm. klicanja*: slišiš, òj! oj ta vojaški boben; òjme, ojòj *medm. tožbe, žalosti, bolečine*: oj, črne nehvaležnosti, ojme, ojme! ubožica

ojáčiti -im *okrepiti*, ojáčenje -a *s*; ojáčen -a -o: ~i beton, ojačítev -tve ž; ojačeváti -újem *krepiti*, ojačevánje -a *s*, ojačevávec -vca *m*, ojačeválen -lna -o *[-ln-]*, ojačeválnik -a *[-ųn-] m*, ojačeválo -a *s*

ojágnjiti -i se, ojagnjítev -tve ž

ojalovíti -ím, ojalôvi -íte! ojalóvil -íla -o, ojalovljèn -ena -o, ojalovítev -tve ž, ojalovljênost -i ž, ojalovljênec -nca *m*, ojalovljénka -e ž

ojé -sa *s*, *tudi* óje ója *s*, ojésen -sna -o = ójen ójna -o, ójnica -e ž, *nav. mn.* ójnice -nic: čez ~e skakati, ~ pri stroju, ójničen -čna -o: ~i konj

ojeklenéti -ím *jeklen, trd, odločen, značajen postati*, ojeklêni *in* ojeklenì -íte! ojeklenèl -éla -o; ojekleníti -ím *jekleno napraviti*, ojeklêni -íte! ojeklénil -íla -o, ojeklíti -ím *ojekleníti*, ojêkli -íte! ojéklil -íla -o, ojekljèn -ena -o, ojeklenítev -tve ž = ojeklítev -tve ž

ójevski -a -o *in* ôjevski -a -o: ~e osnove

Ojstrica -e ž |*gora*|, ojstríški -a -o

ojunáčiti -im, ojunáčen -a -o: ~ koga, ~ se, ojunačítev -tve ž

ojúžiti -im se: sneg se je ojužil

okacáti -ám *ometáti, umazati, popackati gl.* kacati, okacán -a -o, okacánost -i ž

okáč -a *m* = okàn -ána *m človek z velikimi očmi*, okàt -áta -o *ki ima velike oči ali veliko očí*, **ókast** -a -o *očem podoben*; *gl. tudi* oko

okadíti -ím, okádi -íte! okádil -íla -o; okajèn -ena -o: ~o meso, malo ~ *vinjen*, okajênost -i ž, okajênec -nca *m*; okájati -am, okájanje -a *s*

okalíti -ím, okáli -íte! okálil -íla -o, okaljèn -ena -o: železo ~, okalítev -tve ž

okamnéti -ím *postati kamen*, okamnì -íte! okamnênje -a *s*; okamnèl -éla -o: ~e živali, stoji ko ~, okamnélost -i ž; okamnína -e ž; okamníti -ím *v kamen spremeniti*, okámnil -íla -o, okamnjèn -ena -o, okamnítev -tve ž; okamnáti -ám *gl.* kamnati: ~ koga

okápati -am *in* -pljem: ~ papir s črnilom, ~ se s svečo; okápek -pka *m*, *nav. mn.* okápki -kov *kar se od sveče nakaplja*; okapljáti -ám *gl.* kapljati, okaplján -a -o

okápati -am *in* -pljem *gl.* okopáti

okápi -ja *m* |*žirafa*|

okarína -e ž |*glasbilo*|

okazíja -e ž *priložnost*, okazijski -a -o: ~i nakup *priložnostni*, okazionálen -lna -o *[-ln-]*, okazionalízem -zma *m*, okazionalíščen -čna -o

okcidènt -énta *m zahod*, okcidentálen -lna -o *[-ln-] zahoden*

Okéanos Okéana *m* 1. *mit. praoče bogov*, 2. *(po mnenju starih) veliko morje okoli zemlje*, Okéanov -a -o, okéanski -a -o

ôkel *[-əl / -əų]* ôkla *m*, *nav. mn.* ôkli -ov, ôkla -e ž *čekan, cepinov okel*

ôkence -a *s gl.* okno

oképati -am: ~ koga

°**okínčati** -am *okrasiti, olepšati*

okísati -am, okísanje -a *s*; okísan -a -o: ~a krma *kisal*, okís -a *m oksid*, okísel -sla -o *nekoliko kisel, kiselkast*, okísniti -nem *cikniti*, okisováti -újem, okisovàl -ála -o, okisovánje -a *s*

okítiti -im *olepšati*, okíčen -a -o *in* okíten -a -o, okít -a *m*

oklasíti -ím se, oklásil -íla, oklašèn -ena -o: žíto se je oklasilo *je nastavilo klasje*; oklásnica -e ž *bot.*

okláti okóljem *gl.* klati, oklán -a -o: pes je oklal otroka

oklatíti *in* oklátiti -im *gl.* klatiti, oklátен -a -o: ~ orehe, jabolka

oklẹjati -am = oklejíti -ím, oklẹji -íte! oklẹjil -íla -o, oklejèn -ena -o

okleníti -klénem, oklêni -íte! oklênil -íla -o, oklénjen -a -o: ~ kaj z obema rokama,

~ se česa; oklenítev -tve *ž*; *gl. tudi* oklepati

oklèp -épa *m*: jeklen ~, prsni, mavčni ~ *med.*, okenski ~ *obod*, ~ pri vodnjaku, oklépnik -a *m vojak v oklepu*, oklépnica -e *ž ladja z oklepom*, oklépje -a *s oklep*, oklépar -ja *m izdelovavec oklepov*; *gl. tudi* oklop

oklépati -am, oklépanje -a *s*: stranici oklepata kot, ~ se koga, česa; oklepáj -a *m*: v ~e dati kaj, v ~u kaj povedati *mimogrede*; okrogli, oglati, zaviti, začetni, končni ~, oklepájen -jna -o

oklesáti oklêšem *gl.* klesati, oklesán -a -o, oklesánost -i *ž*, oklések -ska *m*

oklêstiti -im, oklêstil -a -o *in* -íla -o, oklêščen -a -o: drevo ~, oklêšček -ščka *m* = oklêstek -tka *m oklêščena veja*, oklêstki -ov *m mn. krepelje, vejevje*, oklést -i *ž oklêščena veja*, oklêščati -am

oklévati -am → *obotavljati se, mečkati, omahovati*, oklévanje -a *s* → *omahovanje, obotavljanje*

oklevetáti -ám → *obreči, ogrditi*

oklícáti *in* oklícati -čem *razglasiti gl.* klicati: ~ se za vladarja, v nedeljo sta bila prvikrat oklicana; oklícanec -nca *m*, oklícanka -e *ž*; oklíc -a *m*: na ~e dati, ~e postaviti, na ~ih biti, oklícen -cna -o: ~a knjiga, pristojbina; oklicváti -újem, oklicvál -ála -o, oklicvánje -a *s*, oklicevávec -vca *m*, oklicevávka -e *ž*, okliceválen -lna -o *[-ln-]*, oklicávati -am

okljúk -a *m krivina v obliki kota, serpentina*: cesta v ~ih, ~i pri rekah in potokih, ~ stopnišča, okljúč -a *m serpentina*

okljuváti *in* okljúvati -am *in* -jem *gl.* kljuvati: ~ jajce

oklóbnica -e *ž bot.*: gozdna ~

oklòp -ópa *in* -ôpa *m*, oklópen -pna -o: ~i vlak, oklópnik -a *m* 1. *vojak*, 2. *vozilo z oklepom*, 3. *zool.*, oklópnica -e *ž oklopna ladja*, oklópek -pka *m* |*okov*|: bajonetni ~, oklópiti -im *z oklepom obdati*, oklópljen -a -o, oklopnják -a *m*: železniški ~; *gl. tudi* oklep

ôkno -a *s*, *mn.* ókna óken *in* ôkna ôken *[-ən]*: ~ natakniti, sneti, na ~u sloneti, z ~a, skozi ~ gledati, skozi ~ *ali* čez ~ se sklanjati, metati denar skozi ~, pod ~ hoditi *vasovati*, soba ima ~a na vrt, ~ gleda na cesto; stopniščno, vratno, strešno ~, zamreženo ~, ~ s križi, ~ na smuk, ~ v svet, kozolec na pet oken; oknén -a -o = ôkenski -a -o *in* ókenski -a -o *[-kən-]*: ~i križ; ôkence -a *s majhno okno*: blagajniško ~, ôkenček -čka *[-kən-] m*, okenica -e *ž* = óknica -e *ž in* okníca -e *ž*: notranja, zunanja, navojna, vrtljiva ~, *nav. mn.* óknice -ic *in* okníce -ic *žaluzije*, oknják -a *m obstranski kamen pri oknu*

okó očésa *s*, *dv.* očési očés, *mn.* očí -í *ž organ za gledanje*; očésa očés *s*: drevesna, rastlinska, kurja ~, ~ na kocki, na dominah, óka ók *s* 1. morska ~ v Tatrah, rakova ~ *kamenčki*, 2. *okroglast zaton z enim ali več izviri na dnu ali ob straneh*; kratkovidno, krmežljavo, bolščeče oko, oko postave, oko na mreži, trtno oko, cepiti trto na oko, pustiti mladiko na dve očesi; temensko oko; na obe očesi slep; iz očí v očí *ali* v óči gledati (°okó v okó), v očí *ali* v óči mi je padlo, °med štirimi očmi *na štiri oči, na samem*, iz očí v očí komu kaj povedati; na vse oči gledati; na očéh biti komu, to je preveč na očéh *zbuja preveč pozornosti*; to je samo za oko; lepó na okó, na očí, na oko preceniti; pred očí priti komu, pred očí dobiti koga, pred očmí imeti kaj *paziti na kaj*, izpred očí pustiti, izgubiti kaj izpred oči; oči pasti na čem *ali* po čem, nad čim; s svojimi očmi, na svoje očí videti kaj, s prostim očesom videti kaj, z enim očesom, na eno oko gledati, z očmi požirati kaj; ta barva bije v očí; z očmi streljati na koga, oči metati na koga, oči obračati po kom *ali* na koga; ni trenil z očesom; očí pobesiti, zavijati; do koder nesó očí; očí so se mu odprle; vso noč ni zatisnil očesa, oči zatisniti *umreti*; oči pustiti v čem, same oči so ga bile; blisk oči jemlje; ima večje oči ko želodec; strah ima velike oči; ima oči ko ris; na očeh se mu pozna bolezen; to je le pesek v oči; jajca na oko; *gl. tudi* okač, očesen

okobál *[-áu̯]* = okobálo *prisl.*: ~ sedeti, okobáliti -im, okobáljen -a -o: ~ konja

okòl *[-òu̯]* okôla *m ograda za svinje, prostor okoli hiše*, okólek -lka *[-lk-] m*

okólen -lna -o *[-ln-]*: ~e vasi, ~a vožnja, okólnost -i *[-ln-] ž okoliščina*

okóli 1. *prisl.*: ~ hoditi, iti, ~ priti, ~ govoriti, ~ povedati *ne naravnost*; stane ~ deset tisoč dinarjev *nekako, približno*; ~ in ~, tod (°tu) ~, povsod

~, 2. *predl. z rod.*: skače ~ hiše, pridem ~ pusta, ~ dveh, govori ~ ogla; hodi ~ njega, da bi ga pridobil, prizadevanja °~ miru *za mir*, pogajanja °~ cene *za ceno*, trudi se °~ zboljšanja *za zboljšanje*

okólica -e *ž*: bližnja, daljna ~, stanovati v ~i mesta, okóliški -a -o: ~i kmetje, okoličan -ána *m*, okoličánka -e *ž*

okoličíti -im, okolíčen -a -o

okóliš -a *m in* okóliš -a *m*: po ~ih govoriti, šolski ~, okolíšen -šna -o *in* okólišen -šna -o, okóliš = okolíšiv *prisl.*: ~ pripovedovati, iti = okolíšiti -im

okóliščina -e *ž*, *nav. mn.* okóliščine -in: po ~ah soditi, v danih ~ah, dejanske ~e; olajševalne, oteževalne, spremljevalne ~e, okóliščinski -a -o

okolíti -ím *in* okólim, okôli -íte! okólil *in* okôlil -íla -o, okóljen -a -o: ~ fižol, trto

okólje -a *s miljč*

°**ókom**: °v ~ priti *ustaviti, odvrniti, preprečiti, odpomoči*

okomatáti -ám *gl.* komatati, okomatán -a -o: konja ~

okoméren -rna -o *skop, stiskav*, okomérnež -a *m*, okomérnica -e *ž*

okončáti -ám *gl.* končati, okončávati -am = okončeváti -újem, okončevánje -a *s*; okončíne -ín *ž mn. ekstremitete (roke in noge)*: zgornje, spodnje ~, okončínski -a -o: ~e kosti

okòp -ópa *m*: ~e delati, z ~i obdati, okópen -pna -o: ~o delo

okopáti -ám *in* okópljem *gl.* kopati, okopán -a -o: krompir, koruzo ~; okápati -am *in* -pljem, okápanje -a *s*, okopávati -am, okopávanje -a *s*; okopavína -e *ž*, *nav. mn.* okopavíne -ín *rastline, ki se okopavajo*; okopováti -újem, okopovàl -ála -o, okopovánje -a *s*, okopoválen -lna -o *[-ln-]*, okopovávec -vca *m*, okopovávka -e *ž*, okopáč -a *m* |*človek in orodje*|, okopálnik -a *[-un-] m*

okopáti *in* okópati -am *in* -pljem *gl.* kopati: mati okoplje otroka, ~ se v morju; okópan -a -o: ~ otrok

okopéti -ím *sprhneti, splesniti*, okopèl -éla -o: mokro snopje okopi *oprhne*, kruh okopi *zadahne*; okopèl *in* okôpel *[-eu]* -éla -o: ~ kruh

okoréj *prisl. obkleč, ob kateri uri*

okóren -rna -o, okórnež -a *m*, okórnost -i *ž*

okorenínіti -im se *narediti, dobiti korenine*

okoréti -ím *tog postati*, okorèl -éla -o, okorélost -i *ž*: starostna ~, okorélec -lca *[-ųc-] m*

okorístiti -im se: ~ se s čim, okorístek -tka *m*, okoríščati -am se

okosíti -ím, okôsi -íte! okósil -íla -o, okošèn -ena -o: ~ drevo *okoli njega pokositi*, ~ koga, ker prepočasi kosi; okášati -am: krtine ~

okosmatéti -ím *kosmat postati*, okosmatèl -éla -o, okosmatíti -ím *kosmato napraviti*: ~ suknò; okosmatáti -ám *povrhu obdelati, ne čisto, kosmato pokositi, pograbiti*, okosmatàl -ála -o, okosmatán -a -o: saj ni pokosil, samo okosmatal je

okostenéti -ím, okostenèl -éla -o, okostenélost -i *ž*, okostenítev -tve *ž*

okóstje -a *s*: človeško ~, okostnják -a *m skelet*

okòv -óva *m*, *mn.* okóvi okóvov: suženjski ~i, ~ žarnice, okóva -e *ž*; okováti okújem *gl.* kovati, okován -a -o, okovánje -a *s*: ~ z zlatom, okovánke -ánk *ž mn.* |*čevlji*|, okóvje -a *s*: okensko ~; okovína -e *ž*, *nav. mn.* okovíne -ín *ž odpadki pri kovanju, okujine*, okóvnik -a *m žebelj za tirnice*

okra -e *ž min.*, okrov -a -o, okrast -a -o: ~a barva

okràj -ája *m*: sodni ~, okrájen -jna -o: ~i ljudski odbor, okrájec -jca *m*, okrájek -jka *m* 1. *rob*, 2. *med. konec dolge kosti*, okrájnik -a *m*, okrájevina -e *ž in* okrajevína -e *ž kar je ob kraju*; okrajnocésten -tna -o; okrajnosóden -dna -o: ~i okoliš

okrájšati -am: ~ pot, ulomek se okrajša; okrájšan -a -o: ~o deljenje, okrajšáva -e *ž*, okrájšek -ška *m*, okrajševáti -újem, okrajševàl -ála -o, okrajševánje -a *s*, okrajševálen -lna -o *[-ln-]*

okrák -a *m žabji krak, žabja zalega, jajca*

okràs -ása *m*, okrásek -ska *m*, okrásje -a *s*; okrasíti -ím, okrási -íte! okrásil -íla -o, okrašèn -ena -o, okrasítev -tve *ž*; okrásen -sna -o: ~e črke *dekorativne*, ~o blago *dekoracijsko*; okrásnik -a *m zool.* |*rogin*|

okrásti okrádem *gl.* krasti, okráden -a -o: ~ koga, okrádenec -nca *m*, okrádenka -e *ž*; *vendar* ukrasti

okŕcati -am: ~ koga zaradi neprimernega vedenja

okrégati -am, okrégan -a -o: ~ koga za kaj *ali* zaradi česa
okremenéti -ím *postati kremen*, okremenèl -éla -o, okremenélost -i *ž*; okremeníti -ím *s kremenom obložiti, napraviti kakor kremen trdo*, okreménil -íla -o, okremenjèn -ena -o, okremenítev -tve *ž*
okreníti okrénem *obrniti gl.* kreníti, okrénjen -a -o; *gl. tudi* okret
okréniti -nem *strditi se*: mast okrene od mraza; *gl. tudi* okrepeneti
okrepčáti -ám *gl.* krepčati, okrepčán -a -o; okrepčeváti -újem, okrepčeválnica -e *[-ln-]*, okrepčevávec -vca *m*, okrepčevávka -e *ž*, okrepčáva -e *ž*, okrepčílo -a *s*, okrepčílen -lna -o *[-ln-]*
okrepenéti -ím *otrdeti, odreveneti, otrpniti*, okrepenèl -éla -o, okrepenélost -i *ž*; *gl. tudi* okréniti
okrepíti -ím *gl.* krepiti, okrépi -íte! okrépil -íla -o, okrepljèn -ena -o, okrepitev -tve *ž*, okrepítven -a -o *[-tvən-]*, okrépljati -am = okrepljeváti -újem, okrepljevánje -a *s*
Okrešelj -šlja *m*: koča na ~u
okrèt -éta *m obrat*, okréten -tna -o *spreten, ročen*, okrétnost -i *ž*; okretáč -a *m anat. drugo vratno vretence*; okretálo -a *s |vrtilni stroj|*, okrétnica -e *ž*: ~ za lokomotive *vrtača, obračalnica*; *gl. tudi* okreníti
okrévati -am *dov.*, okrévanje -a *s*, okrevávec -vca *m rekonvalescent, prebolevnik*, okrevávka -e *ž*; okrévanec -nca *m ozdraveli bolnik*, okrévanka -e *ž*; okrevališče -a *s*
okŕhati -am: rezilo ~, okŕhek -hka *m* = okršek -ška *m*, okŕhniti -nem, okŕhnjen -a -o: ~ koso
okrílje -a *s* → *naročje, zavetje, varstvo*
okríti -jem *pokriti gl.* kriti
okrivéti -ím *kriv postati*, okrivèl -éla -o; okriváti -ím, okrivi -íte! okrívil -íla -o, okrivljèn -ena -o *in* okrivljen -a -o, okrivljènje -a *s in* okrívljenje -a *s*: žebelj ~, ~ koga tatvine; okrivítev -tve *ž* okrívljaj -a *m*; okrívljenec -nca *m*, okrivljenka -e *ž*
okrížje -a *s križi v oknih*
okrnéti -ím: ud okrni; okrnèl -éla -o: ~ organ; okrnélost -i *ž*; okŕniti -im, okŕnjenje -a *s*; okŕnjen -a -o: ~ parlament, ~e pravice, okŕnjenec -nca *m*, okrnítev -tve *ž*, okrnína -e *ž*; okŕnek -nka *m kar je okrnjeno*; okŕnjati -am = okrnjeváti -újem, okrnjeválo -ála -o, okrnjevánje -a *s*
okróg ① *prisl.* 1. *naokrog*: ~ in ~ hoditi, 2. *približno*: ~ tri ure, ~ dva metra blaga; ② *predl. z rod.*: ~ hiše, ~ božiča, ~ polnoči; posvetovati se °~ česa *o čem*; pogajajo se °~ sestanka štirih *o sestanku štirih*, debata °~ šolske reforme *o šolski reformi*
okrógel *[-əɣ]* -gla -o: ~ega lica, ~e peti, ~o povedati, nima ~ega pod palcem, prišel je domov ~ *vinjen*, to znese ~o 100 din, okróglost -i *ž |lastnost|*, okroglína -e *ž oblina*: ramenska ~; okróglast -a -o; okróglica -e *ž*, *nav. mn.* okróglice -ic *okrogla drva*, okróglič -a *m |strugarsko orodje|*, okrogličar -ja *m |oblič|*, okrogličast -a -o, okrogliti -ím *okroglo delati*, okroglíl -a -o *in* okrógliti -im *s stal. poud.*, okrógljenje -a *s*: ~ hrbet pri knjigi, okrogljáj -a *m*: tri dni v ~u *naokrog*; okroglóličen -čna -o, okroglóličnik -a *m*; okroglolíst -a -o = okroglolisten -tna -o; okroglozŕn -a -o
Okróglo -ega *s kr. i.*, na ~em, z ~ega, okrógelski -a -o *[-ɣəɣs-]*, Okrógelčani -ov *[-ɣəɣč-] m mn.*
okrónati -am, okrónan -a -o: ~ koga za kralja
okrôv -ôva *m*: slepi ~, ~ ure, ključavnice, okrôven -vna -o: ~i listi
okrožíti *in* okróžiti -im *gl.* krožiti, okróžen -a -o: število ~ *obkrožiti*, okrožítev -tve *ž*; okróžati -am, okróžanje -a *s*, okrožávati -am, okroževáti -újem, okroževàl -ála -o, okroževánje -a *s*; okróžičar -ja *m |orodje|*: gladilni ~
okróžje -a *s*, okróžen -žna -o: ~o sodišče, okróžnica -e *ž*: ~o napisati, razposlati, z ~o sporočiti (°po ~i)
okršíti *in* okŕšiti -im *gl.* kršiti, okršek -ška *m*, okŕšljaj -a *m odlomek*
okrtáčiti -im: ~ obleko, pošteno ga je okrtačil *oštel*
okrušíti *in* okrúšiti -im *gl.* krušiti, okrúšen -a -o, okrúšek -ška *m*
okrúten -tna -o, okrútnost -i *ž*, okrútnež -a *m*, okrútnica -e *ž*
okrvavíti -ím *s krvjo umazati*, okrvávi -íte! okrvávil -íla -o, okrvavljèn -ena -o, okrvavítev -tve *ž*

oksálen -lna -o *[-ln-]*: ~a kislina, oksalít -a *m* |*rudnina*|
óksast -a -o *in* ôksast -a -o: ~e noge *noge na o*
óksford -a *m* |*blago*|; *gl. tudi* Oxford
oksi- *v sestavi*: oksibióza -e *ž* *življenje s kisikom*; oksigén -a *m* *kisik*; oksihemoglobín -a *m* *s kisikom nasičeno krvno barvilo*; oksiklorid -a *m* *kem.*
oksíd -a *m*: cinkov, železov ~, oksidáza -e *ž* |*ferment*|, oksidírati -am, oksidíran -a -o, oksidíranje -a *s*, oksidácija -e *ž*, oksidatíven -vna -o: ~ proces, oksidacíjski -a -o: ~i proces, produkt, oksidúl *[-úl]* -a *m* |*kisikova spojina*|: bakrov ~
oksimóron -a *m* *poet. bistroumna neumnost, navidezno nasprotje, protislovje*
oksítonon oksítona *m*, *mn.* oksítona -ton *s* *besede z naglasom na zadnjem zlogu*
oktaéder -dra *m* *osmerec*, oktaédrski -a -o
oktán -a *m* *kem.*, oktánski -a -o: ~o število
oktánt -a *m* *astr., geom.*
oktáva -e *ž* 1. *glas.*: velika ~, dvočrtna ~, 2. *osemvrstična kitica*; oktáv -a *m* 1. *osmerka*, 2. *knjižna in papirna oblika*, oktáven -vna -o: ~i format
Oktaviánus -na *m* *in* Oktaviján -a *m* *primek kasnejšega rimskega cesarja Avgusta*; Oktavijánov -a -o; Oktávija -e *ž* *os. i.*, Oktávijin -a -o
oktét -a *m*, oktéten -tna -o
október -bra *m*, októbrski -a -o: ~a revolucija, oktobrísti -ov *m* *mn.* |*ruska stranka*|
oktogón -a *m* *osmerokotnik, osmeroogelnik*, oktogónski -a -o
oktroírati -am *vsiliti*, oktroíranje -a *s*; oktroíran -a -o: ~a ustava; oktroá -ja *m*
okujína -e *ž*, *nav. mn.* okujine -ín *odpadki pri kovanju*: bakrove ~e
okulár -ja *m* *očesu najbližja leča pri daljnogledu ali drobnogledu*, okuláren -rna -o
okulírati -am *cepiti s popkom, očesom*, okulíranje -a *s*, okulácija -e *ž*
okulíst -a *m* *zdravnik za očesne bolezni*, okulístka -e *ž*, okulístika -e *ž* *nauk o očesnih boleznih in njih zdravljenju*, okulístičen -čna -o: ~i oddelek
okúlten -tna -o *skrit, prikrit*, okultízem -zma *m* *nauk o skrivnih močeh*, okultíst -a *m* *kdor se ukvarja z okultizmom*, okultístičen -čna -o >*[-lt-]*
okún -a *m* |*riba*| = okúnovec -vca *m*
okupácija -e *ž*, okupacíjski -a -o: ~e čete, okupírati -am; okupíran -a -o: ~o ozemlje; okupátor -ja *m*, okupátorski -a -o: ~e metode
okús -a *m*: prijeten, slan, trpek ~, ni po mojem ~u, ~ po medu, po sodu, ~ pustiti v ustih, ima dober ~, slabega ~a biti, na ~ priti, umetniški ~, z ~om se obleči; okúsen -sna -o: ~a jed, ~o se oblačiti, okúsnost -i *ž*; okúsiti -im: ~ jed, palico, vnaprej ~; okúšati -am *gl.* pokušati, okúšanje -a *s*, okušálo -a *s* |*organ*|, okušálen -lna -o *[-ln-]*: ~a bradavica, okúšnja -e *ž*; okuševávec -vca *m*, okuševálen -lna -o *[-ln-]*: ~e brbončice
okuzmáti -ám, okuzmáj -ájte! okuzmàl -ála -o, okuzmán -a -o: ~ voz sena
okúžiti -im, okúžen -a -o, okúženje -a *s*: ~ koga s čim, ~ zrak, rana se okuži, ~ se s čim, pri kom, okužítev -tve *ž*, okúžba -e *ž*, okúženec -nca *m*, okúženka -e *ž*, okužljív -a -o, okužljívost -i *ž*, okúžnost -i *ž*; okužívec -vca *m*, okužívka -e *ž*, okužívski -a -o, okuževáti -újem, okuževàl -ála -o, okuževánje -a *s*, okuževálen -lna -o *[-ln-]*
okvára -e *ž*: telesna ~, ~ na možganih, ~ na vozilu, okváriti -im, okvárjen -a -o, okvárjenec -nca *m*, okvárjenka -e *ž*, okvárnik -a *m* *kdor okvari*, okvárjati -am, okvárjanje -a *s*
okvasíti -ím *in* okvásiti -im, okvášen -a -o: ~ kruh, okvasítev -tve *ž*, okvášati -am, okvášanje -a *s*
okvír -a *m*: v ~ dati, deti, iz ~a vzeti, sneti, ~ za naočnike; opažni, oporni, okenski ~; okvíren -rna -o: ~a antena, ~i zakon, ~a povest, okvírnost -i *ž*, okvírnica -e *ž* *tisk.* |*črta*|; okvírček -čka *m*; okvírje -a *s*: ~ je sestavljeno iz več okvirov, vratno ~; okvírka -e *ž* *nosilni element v okviru*: okvir je iz okvirk; okvirar -ja *m* *izdelovavec okvirov*; okvíriti -im → *v okvir de(va)ti*
ól *[ól]* óla -in olú *m* *pivo*, ólov -a -o: ~e droži, óloven -vna -o: ~e drožice
olájšati -am, olájšan -a -o, olájšanje -a *s*: ~ komu bolečine, delo; za tisočak me je olajšal, srce si ~, olajšáva -e *ž*: plačilna ~, olájšek -ška *m*, olajšílo -a *s*; olajševáti -újem, olajševàl -ála -o, olajševánje -a *s*, olajševálen -lna -o *[-ln-]*: ~e okoliščine

olasáti -ám *zlasati gl.* lasati, olasán -a -o: ~ travnik pri košnji *pustiti za seboj šope trave*; olásiti -im se *dobiti lase*, olasítev -tve *ž*

olatováti -újem se *dobivati latje*, olatovàl -ála -o, olatíti -ím se, olátil -íla -o, olatèn -ênа -o

oleánder -dra *m*, oleándrov -a -o: ~a vejica, oleándrovec -vca *m*

oledenéti -ím *led ali leden postati gl.* ledeneti, oledenélost -i *ž*; oledeníti -ím *v led spremeniti*, oledẽni -íte! oledénil -íla -o, oledenjèn -ênа -o: ~ bazen za drsanje, oledenítev -tve *ž*

olein -a *m* |*sestavina olj*|, oleínov -a -o, oleát -a *m kem.* |*sol*|

olepíti *in* olépiti -im, olépljen -a -o: s papirjem ~, olépljati -am

olepotíčiti -im, olepotíčen -a -o; olepotíti -ím, olepôti -íte! olepótil -íla -o, olepotèn -ênа -o

olépšati -am, olépšan -a -o, olépšanje -a *s*, olepšáva -e *ž*; olepšávati -am = olepševáti -újem, olepševàl -ála -o, olepševánje -a *s*; olepševávec -vca *m*, olepševávka -e *ž*, olepševálen -lna -o *[-ln-]*: ~i pripomoček, ~o društvo

olesenéti -ím, olesenèl -éla -o, olesenélost -i *ž*, olesenítev -tve *ž*

olétviti -im *z letvami obiti*

óleum -a *m kem.*

oleváti -ím se, olévil -íla -o: kača se je olevila, olévek -vka *m lev*

Ólga -e *ž os. i.*, Ólgin -a -o >*[-lg-]*

olíčiti -im *olupiti, obeliti (drevo), omajiti*, olíčkati -am: ~ koruzo

oligarhíja -e *ž pri Grkih vlada majhnega števila najuglednejših aristokratov*, oligárhičen -čna -o, oligarhíst -a *m*

oligocén -a *m geol.*, oligocénski -a -o

olíka -e *ž*, olíkati -am; olíkan -a -o: ~o vedenje, olíkanec -nca *m*, olíkanka -e *ž*, olíkanost -i *ž*

Olímp -a *m* 1. *gora v Grčiji*, 2. *sedež bogov*, olímpski -a -o; Olímpija -e *ž* |*mesto v Elidi*|, olimpiáda -e *ž* 1. *doba štirih let*, 2. *mednarodne športne igre*, olimpijski -a -o: ~e igre, Olímpijec -jca *m Zeus*, olímpijec -jca *m tekmovavec na olimpiadi, duševni mogočnik*, olimpionik -a *m zmagovavec na grški olimpiadi*

Olínt(os) -ta *m* |*starogrško mesto*|, olíntski -a -o: ~e vojne, Demostenovi ~i govori

olístiti -im se *dobiti liste*: drevo se je olistilo, olistováti -újem se, olistovàl -ála -o, olistovánje -a *s*

olíšpati -am, olíšp -a *m*

olíva -e *ž* |*drevo in sad*|: vložena ~, olíven -vna -o: ~a barva, ~o olje *oljčno*, olívast -a -o, olívkast -a -o; *gl. tudi* oljka

ólje -a *s*: jedilno, bučno, laško ~, oljčno = olivno ~; laneno, orehovo, surovo, ribje, kafrno ~, avtomobilsko, eterično, hudičevo, strojno ~, ~ za osi, za šivalne stroje, poslednje ~; leskovo ~, Jakopičeva ~a *slike*, vino teče ko ~, kuhati na ~u, slikati z ~em; oljén -a -o: ~e droži; óljen -ljna -o: ~a črpavka, ~i dušilnik, ~a palma, ~a kislina, ~a slika; óljast -a -o, óljnat -a -o: ~a barva, slika; oljnatobárven -vna -o; oljenica -e *ž vrč za olje, svetilka na olje* = oljénka -e *ž*, óljnica -e *ž shramba za olje, oljna rastlina*, óljnik -a *m posodica, puša z oljem za mazanje*: kopalni ~, oljnják -a *m posoda za olje*; óljiti -im, óljen -a -o, óljenje -a *s*; óljar -ja *m prodajavec olja, delavec v oljarni*, óljarica -e *ž*, oljarija -e *ž* = oljárna -e *ž*, oljevína -e *ž*

óljka -e *ž* |*drevo in sad*|, óljčen -čna -o: ~a vejica, ~a nedelja, ~o olje, óljkov -a -o: ~ nasad, óljkovina -e *ž in* oljkovína -e *ž* |*les*|, óljski -a -o: Óljska gora, óljkovnice -ic *ž mn.* = óljčnice -ic *ž mn. družina oljk*

olojíti -im *z lojem prevleči, prepojiti*, olôji -íte! olójil -íla -o, olojèn -ênа -o: ~ blago, olojítev -tve *ž*

Ólom(o)uc -a *m* |*moravsko mesto*|, ólom(o)uški -a -o, Ólom(o)učani -ov *m mn.*

olóščiti -im *glazirati, emajlirati*, olóščen -a -o; olóščati -am = ološče váti -újem, ološče vàl -ála -o, ološče vánje -a *s*

óloven -vna -o *gl.* ol

oltár -ja *m*: véliki ~, mali *ali* stranski ~, oltárček -čka *m*, oltáren -rna -o: ~a podoba, ~i prt >*[-lt-]*

olúbiti -im, olúbljen -a -o: drevo se rado olubi, olúbje -a *s*

olupíti *in* olúpiti -im *gl.* lupiti, olúpljen -a -o, olúp -a *m* = olúpek -pka *m*, olupljív -a -o

olúsk -a *m*: žitni, ajdovi ~i *otrobi*, olúskati -am: ribo ~, ~ pšenico *omlatiti*

oluščíti *in* olúščiti -im *gl.* luščiti, olúščen -a -o: ~ grah, oreh

omáčnica -e *ž posoda, čolniček za omako*; *gl. tudi* omaka
omadeževáti -újem, omadeževàl -ála -o, omadeževán -a -o, omadeževánje -a *s*: ~ se s tatvino, omadeževávec -vca *m*, omadeževávka -e *ž*
omágati -am, omáganje -a *s*: od žeje ~, v močeh, pri delu ~; omagljív -a -o, omagováti -újem, omagovàl -ála -o, omagovánje -a *s*: vojska omaguje pod sovražnikovim pritiskom
omagnétiti -im, omagnéten -a -o: iglo ~, omagnetítev -tve *ž*
omahníti omáhnem, omáhni -íte! omáhnil -íla -o *in* omáhniti -nem *s stal. poud.*: ~ v prepad, v grob; omahnítev -tve *ž*; omáhel -hla -o *šibak*, omáhlost -i *ž*; omahljív -a -o, omahljívec -vca *m*, omahljívka -e *ž*, omahljívost -i *ž*; omahováti -újem, omahovàl -ála -o, omahovánje -a *s*: pod težkim bremenom ~, omahuje in ne ve, kako bi se odločil, ~ med dvema ponudbama, omahovávec -vca *m*, omahovávka -e *ž*
Omajádi -ov *m mn. prva mohamedanska dinastija kalifov*
omájati -am *in* -em *in* omajáti -èm *gl.* majati: drevo, zob ~, jezik se mu je omajal, ne dá se ~ v svojih načelih; omájan -a -o *in* omjáan -a -o: kamen je ~, njegov položaj je ~; omajeváti -újem, omajevàl -ála -o, omajevánje -a *s*
omajíti -ím *olubiti, olupiti*, omáji -íte! omájil -íla -o, omajèn -ena -o *in* omájiti -im *s stal. poud.*: ~ smreko, omájčevina -e *ž in* omajčevína -e *ž olupek*: krompir v ~ah *v oblicah*, omájek -jka *m olupek*
omáka -e *ž*: čebulova, smetanova ~, omáčen -čna -o: ~a jed, omákati -am, omákanje -a *s*
omalovaževáti -újem *malo ceniti, zmanjševati vrednost, ne se (z)meniti za kaj, prezirati*, omalovaževàl -ála -o, omalovaževánje -a *s*: ~ predpise
omamíti *in* omámiti -im *gl.* mamiti, omámljenje -a *s*: plin, udarec po glavi ga je omamil, od prevelike sreče je ves omamljen; omámljenec -nca *m*, omámljenka -e *ž*, omámljenost -i *ž*; omáma -e *ž*: čutna ~, *med. narkoza*, omámen -mna -o = omamljív -a -o, omamljívost -i *ž*, omamílo -a *s*; omámljati -am, omámljanje -a *s*; omámica -e *ž nezavest*: ~ mi pride, v ~o pridem
óman -a *m bot.*, ómanov -a -o, ómanovec -vca *m omanovo vino*
omára -e *ž*: knjižna, jedilna, vzidana ~, ~ za perilo, ~ za obleko, ~ na predale, omáren -rna -o, omárar -ja *m*, omárica -e *ž*: posteljna ~, omárič -a *m*
omastíti -ím, omásti -íte! omástil -íla -o, omaščèn -ena -o, omaščênost -i *ž*
***omávžati** -am: prašiča ~, ~ koga pri kvartah
omáz omáza *m*: stenski ~, bitumenski ~, omazáti *in* omázati -žem *gl.* mazati, omázek -zka *m*, omazílo -a *s*, omáža -e *ž omaz*: ilnata ~
ombrométer -tra *m dežemer*, ombrométrski -a -o: ~i zapiski
omécati -am: sadje ~ *dati, da se uleži*, omécevati -ujem *in* omeceváti -újem *pomišljati si*, omécevanje -a *s in* omecevánje -a *s*, omecevávec -vca *m obotavljač*
omečíti -ím, oméči *in* oméči -íte! oméčil -íla -o, omečèn -ena -o: ~ komu srce, ~ koga, dal se je ~; omečítev -tve *ž*, omečílo -a *s*, omečílen -lna -o *[-ln-]*; oméčen -čna -o = omečljív -a -o
oméčje -a *s del nogavic ob mečih*
omedíti -ím 1. *z medom osladiti*, 2. *omehčati (sadje) gl.* mediti, omédil -íla -o
omedléti -ím, omedlèl -éla -o, omedlélost -i *ž*; omedlévati -am, omedlévanje -a *s*: od žeje ~, ~ za čim, omedlévica -e *ž*: v ~i biti, ~ se me loteva, omedlévičen -čna -o, omedlévičnost -i *ž* >*[-mədl-]*
ómega *m neskl. in* ómega -e *ž* 1. *grška črka*: to je alfa in ~ njegovega znanja, od alfa do ~ *od začetka do konca*, izračunaj ~o *ali* kot ~, 2. kupil je ~o |*uro*|
omeglíti -ím, omeglì -íte! oméglil *in* omeglíl -a -o, omegljèn -ena -o: vino duha omegli, omegljênost -i *ž opitost*; omegléti -ím, omeglèl -éla -o: duh zaradi vina omegli, omeglélost -i *ž* >*[-məgl-]*
omehčáti -ám *gl.* mehčati, omehčánje -a *s*: po dolgih prošnjah se je le dal ~; omehčán -a -o: ~o sadje, ~ glas, omehčáva -e *ž*, omehčávati -am, omehčávanje -a *s*
omehkúžiti -im, omehkúžen -a -o, omehkúženje -a *s*, omehkúževost -i *ž*
omehúriti -im se: *med.* koža se omehuri
omèj -éja *m bot. pasje zelje*
omejíti -ím, oméji -íte! omējil -íla -o: ~ požar, izvoz, geometrijski lik, ~ se na

najnujnejše; omejèn -ena -o: ~e možnosti, živi v ~ih razmerah → *tesnih*, zadruga z ~o zavezo, ~ človek *borniran*; omejênost -i *ž*: duševna ~, omejênec -nca *m*, omejênka -e *ž*; omejítev -tve *ž*: pogodba z ~ami, omejítven -a -o *[-tvən-]*, omejílo -a *s*; omêjek -jka *m*: po ~ih kositi; omejeváti -újem, omejeválec -ála -o, omejevánje -a *s*: ~ porode

omêka -e *ž omečitev*, omékniti -nem: srce mu je omeknilo

omêla -e *ž |rastlina zajedavka|*: brinova, hrastova ~, omélje -a *s*; omelíka -e *ž bot. kozja detelja*

omêlo -a *s*, omêlce -a *[-lc-] s*, omelovína -e *ž*

omémba -e *ž*: ni ~e vredno; *gl. tudi* omeniti

ómen -a *m znamenje, napoved česa*: slab ~ *slabo kaže*, nomen — omen *ime vse pove*, ominózen -zna -o *usodno pomenljiv, zlo, nesrečo napovedujoč*

omenîti omênim, omênil -íla -o, omênjen -a -o *in* omêniti -im *s stal. poud.*: niti z besedíco ne ~ česa, omenítev -tve *ž*, omênek -nka *m*, omênjati -am, omênjanje -a *s*: ~ koga

omesenéti -ím; omesenèl -éla -o: ~o cvetišče

omesíti *in* omêsiti -im *gl.* mesiti, omêšen -a -o: pogačo z maslom in jajci ~

omêsti omêtem *in* omêdem *gl.* mêsti, ometèn -ena -o: pajčevine ~, ométati -am, ométanje -a *s*: dimnike ~, ometávec -vca *m*, ométalo -a *s* = ométih -a *m omelo*, ometáča -e *ž omelce za nečke*, ometálen -lna -o *[-ln-]*: ~i dimnikarski okoliš; ometálnica -e *[-ɲn-] ž omelo za krušno peč*, ométovina -e *ž in* ometovína -e *ž moka, ki se v mlinu skupaj pomete*, ométi -ov *m mn. slabša moka za svinje*

omésti omêtem *surovo maslo narediti gl.* mésti, ométati -am

omêt -éta *m*: apneni, brizgani, zidni, praskani ~; ometáti omêčem, omêči -íte! omêtal -ála -o, ometán -a -o, ométanje -a *s*: zid ~, ometáča -e *ž* = ometálka -e *ž zidarska žlica*; ometávati -am, ometávanje -a *s* = ometováti -újem, ometovánje -a *s*

ométi ománem *gl.* meti: proso ~, omévati -am *po malem meti*

omética -e *ž |šiv, entlanje|*: na ~o šivati *entlati, koncati, koncljati*, navzkrižna ~; ometíne -ín *ž mn. obšivi*

ométljaj -a *m omejna brazda*

omézdrati -am = omézdriti -im *mesno stran kože gladko ostrgati*

omíka -e *ž izobrazba*, omíkati -am *in* -čem *predivo očistiti na mikalniku, izobraziti koga*, omíkan -a -o, omíkanec -nca *m*, omikanost -i *ž*, omikálo -a *s mikalnik za predivo* = omikálnica -e *[-ɲn-] ž*; omikávati -am, omikováti -újem, omikovàl -ála -o, omikovánje -a *s*, omikovávec -vca *m*, omikoválen -lna -o *[-ln-]*

ómikron -a *m in neskl. |grška črka|*, ómikronka -e *ž |ura|*

omiléti -ím *mil postati*, omilèl -éla -o, omíliti -im, omíljenje -a *s*: ~ bolečine, glas, kazen, ~ se komu *priljubiti, prikupiti se*; omiljeváti -újem, omiljevàl -ála -o, omiljevánje -a *s*

omíliti -im *namiliti*, omíljen -a -o: ~ perilo

omísliti -im *oskrbeti, nakupiti*, omíšljen -a -o: konja si ~, omíslek -a *[-sləк-] m kar si človek omisli, preskrbi*, omíšljati -am = omišljeváti -újem, omišljevàl -ála -o, omišljevánje -a *s*

omiti -íjem *popolnoma izmiti*, omít -a -o, omívati -am, omíval -a -o *in* -ála -o: reka omiva breg, omiváča -e *ž*

omízje -a *s*: stalno ~, omízen -zna -o, omíznik -a *m*

omladéti -ím *mlad postati*, omladèl -éla -o; omladíti -ím *pomladiti*, omládil -íla -o, omlajèn -ena -o, omlajênje -a *s*, omladítev -tve *ž*; omládje -a *s mladovje (mlado smrečje, bukovje)*; omlájati -am, omlajeváti -újem, omlajevàl -ála -o, omlajevánje -a *s*; °omladína -e *ž mladina*, °omladínski -a -o *mladinski*

omlatíti *in* omlátiti -im *gl.* mlatiti, omláčen -a -o, omlàt -áta *m*

omléden -dna -o: ~ človek, ~a jed *pusta, plehka*, ~a pesem, omlédnost -i *ž*, omlédnež -a *m*, omlédnica -e *ž*

omléta -e *ž |močnata jed|*

omléti omêljem *okrog in okrog pomleti, odplaviti gl.* mleti: voda je breg omlela

ómnibus -a *m*, ómnibusen -sna -o

omnipotênca -e *ž vsemogočnost*, omnipotênten -tna -o *vsemogočen, oblasten*, omnipotêntnost -i *ž*

omniskóp -a *m fiz.*: ~ v tanku

omóči omórem *premagati gl.* moči: spanje ga je omoglo

omočíti omóčim *gl.* močiti, omóčen -a -o: ~ si grlo, jezik; *gl. tudi* omaka

omogóčiti -im, omogóčen -a -o: ~ komu kaj, omogočítev -tve *ž*, omogočeváti -újem, omogočeval -ála -o, omogočevánje -a *s*, omogóčati -am, omogóčanje -a *s*: ~ komu življenje

omótati -am *in* omotáti -ám *gl.* motati, omótan -a -o *in* omotán -a -o, omòt -óta *m*, omótek -tka *m*, omotávati -am, omotávanje -a *s*

omotíti *in* omótiti -im *gl.* motiti; omóten -a -o: ~ od pijače, omótenost -i *ž*; omótenec -nca *m*, omótenka -e *ž*; omotílo -a *s*, omótica -e *ž*: porodna ~, omótičav -a -o, omótičen -čna -o 1. *omotičav*, 2. = omóten -tna -o: ~ duh

omožíti -ím, omôži -íte! omóžil -íla -o, omožèn -êna -o, omožênka -e *ž*, omožítev -tve *ž*

omračíti -ím, omráči -íte! omračil -íla -o, omračèn -êna -o, omračênje -a *s*: um se mu je omračil, omračênost -i *ž*, omračênec -nca *m*, omračênka -e *ž*, omračítev -tve *ž*: ~ duha; omračeváti -újem, omračeval -ála -o, omračevánje -a *s*: um se mu omračuje

omrazíti -ím, omrázi -íte! omrázil -íla -o, omražèn -êna -o *in* omráziti -im *s stal. poud.*: ~ koga komu *ali* pri kom; omrázen -zna -o, omráznica -e *ž* 1. *prvi drobni sneg*, 2. *kurja polt*

omréžiti -im, omrežèn -a -o, omréžje -a *s*: električno, kabelsko, trgovsko ~, omrežen -žna -o: ~a napetost; omreževáti -újem, omreževánje -a *s*

omŕsiti -im se *prelomiti post, kaj (mesnega) okusiti*, omŕsniti -nem se

omršavéti -ím *shujšati*, omršavèl -éla -o, omršavélost -i *ž*, omršavítev -tve *ž*

omrtvéti -ím *mrtev, neobčutljiv postati*, omrtvèl -éla -o, omrtvélost -i *ž*; omrtvíca -e *ž* |*svinjska bolezen*|, omrtvičen -čna -o; omrtvíčiti -im, omrtvičenje -a *s* = omrtviti -ím *mrtvo, neobčutljivo napraviti*, omŕtvi -íte! omŕtvil -íla -o, omrtvèn -ênа -o, omrtvênje -a *s*

omrzéti -ím *mrzek postati gl.* mrzeti, omrzèl -éla -o, omŕza -e *ž naveličanost, mrzkost*; omrzíti -ím *mrzko napraviti*, omŕzi -íte! omŕzil -íla -o, omrzèn -ênа -o *in* omržèn -ênа -o; omrzljív -a -o, omrzljívost -i *ž*

omŕzniti -nem, omŕzel -zla -o = omŕznjen -a -o, omrzlína -e *ž*, omŕzlost -i *ž*; omrzováti -újem, omrzovàl -ála -o, omrzovánje -a *s*

ôn ôna onó *in* ônо *os. z., 3. 5. edn. ž* njéj *in* njì, *dv.* ônadva *in* onádva *m*, ônidve *in* onédve *ž, s, mn.* oní oné oná *in* ôni -e -a; *za predl. se piše v tož. vseh številih skupaj, kadar je poudarek na predlogu*: ① *edn. m in s*: čézenj, nádenj, pódenj, prédenj, skózenj, óbenj >*[-ənj]*, nánj, pónj, vánj, zánj; *ž*: nánjo, pónjo, vánjo, pódnjo, zánjo; ② *dv. za vse spole*: médnju, nádnju, pónju, zánju, *ž tudi* médnji, nádnji, pónji; ③ *mn. za vse spole*: čéznje, médnje, nádnje, pódnje, pónje, zánje; *gl. tudi* ga *in* jo

onanírati -am, onaníranje -a *s*, onanija -e *ž med.*, onanist -a *m*, onanístka -e *ž*

ôndan *prisl. onkrat*, ondánji -a -e

ôndi *prisl.*, ôndešnji -a -e, ondúkaj *prisl.*, ondúkajšnji -a -e

ondód *prisl.*: od ~ *odondod*, ondóten -tna -o: od vseh ~ih mest

ondulírati -am *kodrati lase*, ondulíran -a -o, ondulíranje -a *s*, ondulácija -e *ž kodranje (las)*, ondulacíjski -a -o: ~i aparat

oné *m ali* onegá *m ali* onéga *m*, oná *ž*, onó *s*; *poimenuje 3. os., ki je ne morem ali nočem imenovati*; *rod.* onegá *in* onéga *m s*, oné *ž*, *daj.* onému *m s*, oné *ž*, *tož.* oné *ali* onegá *ali* onéga *m*, onó *ž s*, *mest.* pri oném *m s*, pri oné *ž*, *or.* z onім *m s*, z onó *ž*: veš, bil je oné, tisti dolgi Janez; včeraj je prišel onegá, naš lanski hlapec; ali si bil pri oné, pri tisti gôstji pri Pavletu?

onečástiti -im, onečáščen -a -o, onečáščenje -a *s*, onečastítev -tve *ž*, onečaščevávec -vca *m*, onečaščevávka -e *ž*, onečáščenec -nca *m*, onečáščenka -e *ž*; onečáščati -am, onečáščanje -a *s*

onečéditi -im, onečéjen -a -o *in* onečéden -a -o, onečéjati -am, onečéjanje -a *s*, onečéja -e *ž*

onečístiti -im *umazati*

onégati -am = onegáviti -im, onegávljen -a -o; onégast -a -o, onégavec -vca *m*, onégavka -e *ž*; onegáv -a -o: ~a ženska *ki o nji ne morem ali nočem natančneje govoriti*

oneméti -ím, onemèl -éla -o: od strahu ~, onemélost -i *ž*

onemôči -mórem, onemógel -ôgla -o, onemôglost -i *ž in* onemógłost -i *ž*

onemogóčiti -im, onemogóčen -a -o: ~ koga v čem, pri čem *izpodnesti, uničiti*, ~ komu kaj *prekrižati, preprečiti*, ~ se

v družbi; onemogočeváti -újem, onemogóčati -am, onemogóčanje -a *s*

onesnážiti -im, onesnážen -a -o, onesnáženje -a *s*, onesnaževáti -újem, onesnaževánje -a *s*

onespodóbiti -im *skaziti*, onespodóbljen -a -o: ~ obraz, onespodóba -e *ž skazitev*

onesposóbiti -im, onesposóbljen -a -o: ~ koga za delo *napraviti nezmožnega*, ~ se za delo, onesposobítev -tve *ž*, onesposábljati -am, onesposábljanje -a *s*

onesréčiti -im, onesréčen -a -o, onesrečítev -tve *ž*; onesrečeváti -újem, onesrečeválec -álca -o, onesrečevánje -a *s*, onesrečevávec -vca *m*, onesrečevávka -e *ž*, onesrečeválen -lna -o *[-ln-]*

onesvéstiti -im se *omedleti*, onesvéščen -a -o *omedlel*, onesvéščenje -a *s omedlevica*, onesvéščenec -nca *m*, onesvéščenka -e *ž*; onesvéščati -am se, onesvéščanje -a *s*

óni óna óno *kaz. z.*: ne ta, ampak óni; *v sestavi*: ónile, ónale, ónole, *rod.* ónegale: tale tu je moj, tistile tam je tvoj, njegov je pa ónile tam; Gregorčiča mnogo beró, najbrž zato, ker so njegova dela lažja kot °~a Cankarja ali Župančiča *lažja ko Cankarjeva ali Župančičeva*; prebivavstvo v deželi se je zelo pomnožilo, posebno °~o ob vodah *posebno ob vodah*; óni, ki so prišli danes → *tisti*; oni, pri katerem sem stanoval → *tisti*

onikati -am, oníkanje -a *s*

óniks -a *m min.* |*kremenjak*|, óniksov -a -o

onkológija -e *ž nauk o bulah*, onkológški -a -o: ~a klinika, ~i zavod

ónkraj 1. *prisl.*: težko boš prišel ~, ~ sonce, veselje, tokraj nevihta, žalost, ~ je pasel Tone; 2. *predl.*: ~ reke, z ~ ceste *ali* od ~ ceste

ónkrat *prisl.*, ónkraten -tna -o

onód *prisl.*: koder ti, ~ jaz

onomástikon -a *m imenik*, onomástika -e *ž nauk o imenih*, onomástičen -čna -o *imenski*: ~i slovar; onomatológija -e *ž*, onomatológški -a -o

onomatopoétičen -čna -o *glas posnemajoč*: ~a beseda, onomatopoíja -e *ž posnemanje glasu z besedo*

ónstran *prisl. in predl.*, onstránski -a -o, onstránstvo -a *s* (°onostranstvo)

ontário -a *m* |*jabolko*|

ontogenéza -e *ž*, ontogenija -e *ž razvoj posameznega bitja*, ontogenétičen -čna -o *kar zadeva ontogenezo*, **ontogéničen** -čna -o: ~a znamenja

ontológija -e *ž fil. nauk o bitju in o tem, kar je*, ontológičen -čna -o = ontológški -a -o: ~i dokazi

onúča -e *ž obujek*

oolít -a *m min.*, oolítski -a -o: ~i apnenec

opádati -am *upadati, usihati*, opádanje -a *s*, opád -áda *m prepad*; opádka -e *ž lesena ključavnica, zapah*; opádki -ov *m mn. sadje, ki odpada*

opáhati -am *s pahanjem očistiti*, opàh -áha *m* = opáhek -hka *m med. kožni izpuščaj*; opahljáti -ám, opahljál -ála -o; opahníti *in* opáhniti -nem se *dobiti izpuščaj gl.* pahniti, opáhnjen -a -o, opáhnjenost -i *ž*, opáhnjenec -nca *m* >*[-pah- / -pəh-]*

opájati -am: ~ se s čim, nad čim

opál *[-ál]* -a *m*: navadni, črni, ognjeni ~, opálen -lna -o *[-ln-]*: ~i soj, ~o steklo, opálov -a -o, opálovec -vca *m*, opálščina -e *[-šč-] ž opalna matica*, opalizírati -am *sijati kot opal*, opalizácija -e *ž irizacija pri opalu*, opalescénca -e *ž*, opalescénčen -čna -o: ~o steklo

opalíti *in* opáliti -im *gl.* paliti, opáljen -a -o: sonce ga je opalilo, ~ koga po hrbtu, bes te opali; opáljenek -nka *m* |*pecivo*|, opáljenka -e *ž tanek, nizek kruh*, opaljenína -e *ž opeklina*, opalína -e *ž duh po opaljenem*

opánka -e *ž*, *nav. mn.* opánke -ánk, opánek -nka *m*, *nav. mn.* opánki -ov, opánkar -ja *m*, opánkarica -e *ž*

opáriti -im, opárjen -a -o: ~ se po roki, s kropom, pri kupčiji, opárjenost -i *ž*, oparína -e *ž oparjeni del (kože)*, opárica -e *ž* |*jed*|, opárek -rka *m dekokt*; opáren -rna -o: ~i živini se zapira voda, opárnost -i *ž* |*bolezen*|, opárnik -a *m bot. črni trn*, opárnica -e *ž jagoda črnega trna*; opárščica -e *ž kotanja v presihajočem jezeru*; opárjati -am, opárjanje -a *s*

opás -ása *m pas, napustek, zidec*, opásati -šem, opáši -te! opásan -a -o: meč (si) ~, ~ se z jermenom, opásek -ska *m*, opasíca -e *ž pas, jermen*, opásje -a *s boki*; opasílo -a *s pas, proščenje, vezilo*, opasilen -lna -o *[-ln-]*, opasílnica -e *[-ln-] ž vrv za žrd, proščenje*

°**opásen** -sna -o *nevaren*

opásti opádem *gl.* pasti padem: sneg opade planine; opáden -a -o: s snegom ~ gorski vrh, opást -i *ž snežni zamet*

opásti opásem *gl.* pasti pasem: vse meje opase; vole poreditì in ~; opásen -a -o: ~o grmovje
opát -a *m*, opátov -a -o, opátinja -e *ž*, opatíja -e *ž*, opatijski -a -o, opatovína -e *ž*, opátovski -a -o, opátovstvo -a *s*; Opátja séla ~ih sél *[sél] s mn.*, v ~ih ~ih, opájski -a -o, Opájci -ev *m mn.*; Opátova gôra -e -e *ž*, Opátovka -e *ž*
opaziti *in* opáziti -im *gl.* paziti, opážen -a -o; opázen -zna -o, opáznost -i *ž* = opazljív -a -o, opazljívost -i *ž*; opázka -e *ž*: obrobna ~, ~e delati o kom, za kom; opazováti -újem, opazovàl -ála -o, opazován -a -o; opazovánje -a *s*: poslati koga na ~ v bolnišnico, opazovávec -vca *m*, opazovávka -e *ž*, opazoválen -lna -o *[-ln-]*: ~i oddelek, ~a doba, opazoválnica -e *[-ųn-] ž*: vremenska ~, ~ sonca, bolnik je na ~i; opazovalíšče -a *s*; opážati -am, opážanje -a *s*: ~ napake
opàž -áža *m*: lesen ~ v obednici, opážen -žna -o: ~e deske, opážiti -im, opážen -a -o, opažítev -tve *ž*, opaževáti -újem, opaževàl -ála -o, opaževánje -a *s*
opcija -e *ž svobodna izbira, pravica do izbire državljanstva*, optírati -am, optíranje -a *s*: ~ za kakšno državo, optánt -a *m*, optántka -e *ž*
Opčine -in *ž mn. kr. i.*, na ~ah, ópenski -a -o, ópenci -ev *m mn. >[-pən-]*
opéči -čem *gl.* peči: meso lepo ~, da je pečeno z vseh strani, prste si je opekel pri tem = opekel se je *ni se mu posrečilo*; opečèn -ênа -o: od sonca ~; opeklína -e *ž*: smrt zaradi ~e
opeháriti -im, opehárjen -a -o: ~ koga za kaj, pri čem
opéka -e *ž*: žgana, šamotna, zarezana, slemenska, strešna, zidna ~, ~o gnesti, žgati, opéčen -čna -o: ~i zid; opékast -a -o: ~o rdeč; opékovec -vca *m |ruda|*, opékar -ja *m* 1. *kdor dela, žge opeko*, 2. *zidar, ki polaga opeko na malto*, opékarski -a -o: ~a peč, opekárna -e *ž*
opelíniti -im *pogreníti*, opelínjen -a -o
opéniti -im, opénjen -a -o
opénjati -am *gl.* opeti
opentljáti -ám *gl.* pentljati: vsa je opentljana
ópera -e *ž*, óperen -rna -o: ~i pevec, ~o gledališče, operéta -e *ž*, operéten -tna -o: ~i junaki
operácija -e *ž*: ~ slepiča, računska ~, matematične, vojaške ~e, operacíjski -a -o: *med.* ~a soba, ~a miza, *voj.* ~o zaledje; operatíva -e *ž*, operatíven -vna -o: ~o zdravljenje, ~i premiki, ~i stroški; operatívec -vca *m*: orožje naših ~ev; operírati -am, operíran -a -o: ~ bolnika, govornik veliko operira z dokazi, operíranec -nca *m*, operíranka -e *ž*; operatêr -ja *m*, operatêrka -e *ž*, operatêrski -a -o
operéti -ím, operèl -éla -o: les operi *preperi*
opériti -im, opérjen -a -o: ptiči so se operili, operítev -tve *ž*
opésen -sna -o *tesen*: ~e hlače
opésniti -im *v pesmi opevati*, opésnjen -a -o: Aškerc je opesnil Trubarja, opesnítev -tve *ž*: ~e vreden junak
opésniti -nem se *zdrkniti, zdrsniti, ponesrečiti se, spodleteti*: rado se opesne, opesováti -újem se
opéstnik -a *m odbijač, odrivač, kamen vratnik*
opéšati -am, opéšan -a -o, opéšanje -a *s*, opéšanec -nca *m*
opétek -tka *m* 1. *usnje na zadnjem delu čevlja*, 2. *pêta na čevlju*, opétnik -a *m* = opétnica -e *ž |usnje|*
opéti opnèm *gl.* péti pnèm se: ~ kaj s čim; opét -a -o: ~a obleka, rahlo ~a cesta, opétost -i *ž*, opétje -a *s*; opénjati -am, opénjanje -a *s*; openjávka -e *ž bot.*, openjávec -vca *m*
opetnájstiti -im *opehariti*, opetnájsten -a -o: ~ koga s čim
°**opetovàno** *spet, vnovič, znova, večkrat*
opévati -am, opévanje -a *s*
opháti ophám *in* opšèm *gl.* phati, ophán -a -o: ~ proso, ječmen (v stopah)
ópica -e *ž*, ópičji -a -e: ~i obraz, po ~e, ópičnik -a *m opičji samec*, ópička -e *ž |samica|*, opičarija -e *ž*, opičnják -a *m pal. |bitje|*
opíh -a *m bot.*
opíhati -am *in* -šem: rano ~, opihávati -am, opihávanje -a *s*
ópij -a *m*, ópijev -a -o: ~a tinktura; opiát -a *m med., kem.*
opijániti -im, opijánjen -a -o
opikáča -e *ž potaknjena trta, rozga*
opíkati -am, opíkan -a -o: komarji so ga opikali, opikováti -újem, opikovánje -a *s*
opikljáti -ám *gl.* pikljati: ~ z barvo

opíliti -im, opíljen -a -o: ~ železo s pilo, ~ pesem, govor, opílek -lka *[-lk-] m*, *nav. mn.* opílki -ov: železni ~i
opírati -am, opíranje -a *s*: ~ se na palico, ~ trditev na dokaze, opíra -e *ž opornja*, opiráč -a *m*, opiráča -e *ž*, opírálo -a *s*: ~ pri stopnicah, pri violini (pod kobilico), opirálen -lna -o *[-ln-]*, opiralíšče -a *s*; *gl. tudi* opreti, opora
opírki -kov *m mn. pomije*; *gl. tudi* oprati
opís -a *m*, opisáti *in* opísati opíšem *gl.* pisati, opísan -a -o, opísen -sna -o: ~a geometrija, opisováti -újem, opisovàl -ála -o, opisovánje -a *s*, opisoválen -lna -o *[-ln-]*, opisovávec -vca *m*, opisovávka -e *ž*
opíščiti -im se *opahniti se*: koža se opišči *dobi izpuščaje*
opítati -am, opítan -a -o: prašiča ~, opítanec -nca *m*
opíti -íjem, opít -a -o, opítje -a *s*, opíjati -am; *gl. tudi* opoj
oplahtáti -ám *gl.* plahtati: ~ koga pri kupčiji
oplakníti *in* oplákniti -nem *gl.* izplakniti: perilo, kozarce ~, oplàk -áka *m*, opláka -e *ž*, oplakováti -újem, oplakovánje -a *s*: voda oplakuje breg, oplakovávec -vca *m*, oplakovávka -e *ž* |*ženska in cunja*|, opláknica -e *ž* |*cunja in voda*|
oplašíti -ím *gl.* plašiti, oplášil -íla -o, oplašèn -ena -o *in* oplášiti -im *s stal. poud.*, oplašítev -tve *ž*
oplát -i *ž*: s palico jih dati komu na zadnjo ~, noževe ~i; opláta -e *ž*: ~ na kolesu, okenska ~, opláten -tna -o *enostranski*; oplatníčiti -im *vezati v platnice*; oplatíti -ím, oplátil -íla -o, oplatèn -ena -o 1. *furnirati*, 2. ~ kolo, oplatítev -tve *ž*, oplática -e *ž furnir*: orehova ~
oplàz -áza *m* 1. *del pluga*, 2. *nezoran del njive*, 3. *neobdelan del vinograda*, 4. *odrgnina*: na ~ orana njiva *brez leh*; oplazíti *in* opláziti -im *gl.* plaziti, oplážen -a -o: veja ga je oplazila, pošteno ga je oplazil, oplazilo ga je *kap ga je zadela*, oplázen -zna -o: ~i strel, opláznik -a *m* |*oblič*|; oplázniti -nem, opláznjen -a -o: ~ kaj, ~ se ob kaj; oplazováti -újem, oplazovàl -ála -o, oplazovánje -a *s*
opléček -čka *m telovnik*, opléčnik -a *m ošpetelj*, opléčje -a *s*
oplemeníti -ím, oplemêni -íte! oplemènil -íla -o, oplemenjèn -ena -o: matico, kobilo ~, krava se je oplemenila *je šla po plemenu*; oplemenjênost -i *ž*, oplemenítev -tve *ž*, oplemenjeváti -újem, oplemenjevàl -ála -o, oplemenjevánje -a *s*
oplemenítiti -im, oplemeníten -a -o, oplemenítenje -a *s*: ~ kovine, tkanine, oplemenitílnica -e *[-ųn-] ž* |*oddelek*|
oplèn opléna *m* |*del voza*|: sprednji, zadnji ~, opleník -a *m iglica*, *ki gre skozi oplen*
oplenîti *in* opléniti oplénim *gl.* pleniti, oplénjen -a -o, oplenítev -tve *ž*
oplésketi -am, oplèsk -éska *m*
oplesnéti -ím, oplesnèl -éla -o: kruh oplesni, oplesnélost -i *ž*
oplésti oplétem *gl.* plesti: ~ lase, ~ kip z venci *okititi*, *okrasiti*, oplèt -éta *m*, oplétek -tka *m*, opleténec -nca *m slak*, oplétati -am, oplétanje -a *s*: ~ se okoli česa, z jezikom ~ po kom, z rokami ~, noge (se) mu že opletajo, hlače mu opletajo krog nog, jezik se mu opleta; oplétal *[-aų]* -i *ž trak za lase*; opletàv -áva -o: ves je ~, opletávost -i *ž*
oplíti oplévem *gl.* pleti, oplél -a -o, oplét -a -o: pri igri so ga opleli *obrali*, pri meni je oplel *ne maram imeti z njim nič več opraviti*; oplétev -tve *ž*
oplitvéti -ím, oplitvèl -éla -o: na stara leta je oplitvel
opljúskati -am, opljúskniti -nem = opljúsniti -nem: ~ koga z vodo
opljuváti *in* opljúvati opljújem *in* opljúvam *gl.* pljuvati, opljuván -a -o
oplóčiti -im, oplóčen -a -o; *gl. tudi* oploščiti
oplodíti -ím, oplôdi -íte! oplódil -íla -o, oplojèn -ena -o: ~ cvet, oplojênost -i *ž*, oplodílen -lna -o *[-ln-]*, oplodítev -tve *ž*, oplódba -e *ž*; oplódje -a *s*, oplojeválnica -e *[-ųn-] ž*: ~ rib; oplájati -am, oplájanje -a *s*
oploščíti -ím, oplóščil -íla -o, oploščèn -ena -o; *gl. tudi* oploščiti
oplóšnik -a *m* |*oblič*|
oplót -óta *m plot*, oplóten -tna -o, oplótje -a *s ograja*; oplotíti -ím, oplôti -íte! oplótil -íla -o, oplotèn -ena -o
oplúžje -a *s plug z vsemi pritiklinami*
ópna -e *ž kožica*, *membrana*: možganska ~, mikrofonska ~, ópnica -e *ž*, opnokrílci -cev *[-lc-] m mn. zool.*
opočásniti -im, opočásnjenje -a *s*: ~ korak *zavreti*, *zadržati*
opogúmiti -im, opogúmljen -a -o, opogúmljenje -a *s*

opòj opôja *m*, opójen -jna -o: ~e pijače, opójnost -i *ž*; opojíti -ím, opôji -íte! opójil -íla -o, opojèn -ena -o, opojênost -i *ž*, opojljív -a -o, opojljívost -i *ž*, opojílo -a *s*; *gl. tudi* opiti

opóka -e *ž lapor*, opóčen -čna -o

opókati -am *razpoke dobiti*, opókel -kla -o *razpokan*, *zarobljen*, *neotesan*, opóklost -i *ž*, opokljív -a -o, opokljívost -i *ž*

opóldan -dne *in* -dneva *in* -dnéva *m poldan*, opóldne -dneva *in* -dnéva *s*, opoldánski -a -o *in* opóldanski -a -o, opoldánji -a -e; opóldne *in* opóldan *prisl.*: danes ~ *>[-ụd-]*

opólnoči *prisl.*, opólnočen -čna -o *>[-ụn-]*

°**opolnomóčiti** -im *[-ụn-] pooblastiti*, °opolnomóčenec -nca *[-ụn-] m pooblaščenec*

opólzel -zla -o = opólzek -zka -o *polzek*, opólzkost -i *ž* = opólzlost -i *ž*, opólzniti -nem *zdrsniti >[-ụz-]*

opómniti -im, opómni -te! opómnjen -a -o: ~ koga na njegovo dolžnost, na red (°k redu); opómba -e *ž*: ~e delati k čemu; obrobna, režijska, podčrtna ~; opómnja -e *ž opomba*, *opomin*; opomínjati -am, opomínjanje -a *s*: bolezen me opominja, v šoli pri konferenci ~ koga; opomin -a *m*: pismeni ~ dobiti; opominjálen -lna -o *[-ln-]*, opominjávec -vca *m*, opominjávka -e *ž*; opominjáj -a *m |znamenje|*; opominjeváti -újem, opominjevàl -ála -o, opominjevánje -a *s*, opominjevávec -vca *m*

opomôči opomórem se *ali* si, opomógel -ógla -o: ~ si od strahu, od bolezni, dobro se je opomogel

opóna -e *ž* 1. *tapeta*, 2. *zastor*, 3. *veriga za merjenje drevesne debeline*

oponášati -am, oponášanje -a *s*: vse mu oponaša, kar mu je kdaj dal, ~ koga; oponášav -a -o = oponášaven -vna -o, oponášavec -vca *m |oseba in ptič|*, oponášavka -e *ž*

opónec -nca *m bot. vitica*

oponésti -em *gl.* nesti, oponesèn -ena -o: ~ komu kaj *očitati*; oponosljív -a -o *kdor rad oponese*, oponosljívost -i *ž*

oponírati -am *oporekati*, *ugovarjati*, *nasprotovati*, *izpodbijati*, *upirati se*, oponènt -énta *m nasprotnik*; *gl. tudi* opozicija

opóra -e *ž*: sin je ~ materi, dajati komu ~o, ~e v rudnikih, cilindrska ~ *tisk.*, opóren -rna -o: ~a palica, ~i zid, opórnik -a *m*, opórnica -e *ž med.*, opórnja -e *ž*: ~e v sadovnjaku, oporíšče -a *s*: letalsko ~; *gl. tudi* opirati, opreti

oporêči -em *gl.* reči: vse mu je oporekel *ni dal*, *da bi katera njegova obveljala*; kar reče, ne oporeče *ne prekliče*; oporéčen -čna -o *preklicen*, *kar se dá oporeči*, *grajati*; oporéčnik -a *m kdor kaj prekliče*, oporèk -éka *m* = oporéka -e *ž*; oporékati -am, oporékanje -a *s*: ~ komu, čemu, ~ kaj

opórek -rka *m med. péčica*

oporóka -e *ž*, oporóčen -čna -o: ~i dedič, ~i dostavek, oporočník -a *m testator*, oporočníca -e *ž testatorica*; oporočíti -ím *v oporoki določiti*, oporôči -íte! oporóčil -íla -o, oporočèn -ena -o, oporóčba -e *ž*, oporóčati -am

oportún -a -o *prikladen*, *priličen*, *primeren*, *koristen*, *ugoden*: to ni ~o *priporočljivo*; oportúnost -i *ž*, oportunitéta -e *ž prikladnost*, oportunist -a *m preračunljivec*, *kdor računa na ugodno priliko*, oportunístka -e *ž*, oportunističen -čna -o, oportunízem -zma *m računarstvo*, *preračunljivost*

opósum -a *m zool. |vrečar|*

opotêči -em se *gl.* teči, opotèč -éča -e: sreča je ~a, opotéčen -čna -o, opotéčnost -i *ž*, opotekljív -a -o, opotékati -am se, opotékanje -a *s*, opotekàv -áva -o, opotekávost -i *ž*, opotékavica -e *ž med.*

opotíkati -am *in* -čem se *spotikati se*

opótnik -a *m trpotec*

opozícija -e *ž nasprotna stranka*, *odpor*, *nasprotovanje*, opozicíjski -a -o: ~a stranka, opozicionálen -lna -o *[-ln-]*, opozicionálec -lca *[-lc-] m*, opozicionálka -e *[-lk-] ž*; *gl. tudi* oponirati

opozoríti -ím, opozôri -íte! opozóril -íla -o, opozorjèn -ena -o: ~ koga na kaj, opozorítev -tve *ž*, opozorílo -a *s*, opozorílen -lna -o *[-ln-]*: ~i napis, opozárjati -am, opozárjanje -a *s*

oprasíti oprasí se *in* oprásiti oprási se: svinja se je oprasila

opráskati -am *gl.* praskati, opráskan -a -o, oprásk -áska *m* = opráska -e *ž*, oprásniti -nem, oprásnjen -a -o: ~ koga

oprašáti *in* oprášati -am *gl.* vprašati: vso vas je oprašala; opraševáti -újem, opraševàl -ála -o, opraševánje -a *s*

opráščati -am *gl.* oprostiti

oprašíti -ím, opráši -íte! oprášil -íla -o, oprašèn -ena -o: oprašil sem se na cesti,

čebela opraši cvet, cvetovi se oprašijo, opraševáti -újem, opraševàl -ála -o, opraševánje -a *s*, opraševávec -vca *m*, opraševávka -e *ž*, oprašítev -tve *ž*: medsebojna ~

opráti opêrem *gl.* prati: ~ sadje, ~ si roke, ~ se krivde; oprán -a -o: ~o perilo; *gl. tudi* opirki

opráva -e *ž*: hišna, sobna ~ *pohištvo*, orehova, notranja, konjska ~, v lepi ~i

opravíčiti -im: ~ koga *izgovoriti*, ~ komu zamudo *oprostiti*, ~ se zaradi zamude z boleznijo; opravíčen -a -o: ~e zamude, opravíčenost -i *ž*, opravíčenec -nca *m*, opravíčenka -e *ž*; opravíčba -e *ž*, opravičílo -a *s*: ~ za zamudo, povedati kaj v ~, opravičílen -lna -o *[-ln-]*; opravičljiv -a -o: ~a zamuda, opravičljívost -i *ž*; opravičeváti -újem, opravičevàl -ála -o, opravičevánje -a *s*, opravičevávec -vca *m*, opravičevávka -e *ž*, opravičeválen -lna -o *[-ln-]*; *vendar* upravičiti

opravílo -a *s* *opravek*: uradno, pravno, cerkveno ~, to mu daje dosti ~a, opravílce -a *[-lc-] s*, opravílen -lna -o *[-ln-]*: ~a številka *številka uradnega spisa*, ~i zapisnik, opravílnik -a *[-ln-] m*, opravílniški -a -o *[-ln-]*

opráviti -im: ~ naročilo, ~ otroke *umiti in obleči*, živino ~, spoved ~, hišo ~ (s pohištvom), to nima s tem nič ~, z njim nočem imeti nič ~, s silo pri njem nič ne opraviš; odšel je, ne da bi bil kaj opravil; midva sva opravila *ne maram več zanj*; oprávljen -a -o: ~o delo, lepo je ~ *oblečen*; oprávek -vka *m*: kupčijski ~i, po ~ih hoditi, veliko ~ov imeti, z njim nočem imeti nobenega ~a, dati si ~a s čim, oprávica -e *ž* *opravek*

opráviljati -am, opráviljaj -te *in* -ájte! opráviljal -a -o *in* -ála -o, opráviljanje -a *s* *in* opravljánje -a *s*: ~ svoje delo, ~ živino, poklic, službo, stroj, ~ se *oblačiti se*; ~ soseda *obrekovati*, opravljáč -a *m*, opravljávec -vca *m*, opravljávka -e *ž*; opravljív -a -o, opravljívec -vca *m*, opravljívka -e *ž*, opravljívost -i *ž*

oprávnik -a *m*: ~ stroja, kotla, oprávnica -e *ž*, opravnína -e *ž* *provizija*, oprávniški -a -o, oprávništvo -a *s*

oprážiti -im, oprážen -a -o: krompir, meso ~

opŕča -e *ž* *kar kdo oprtav nosi*

opredelíti -ím, opredéli *in* opredêli -íte! opredélil -íla -o, opredeljèn -ênа -o: ~ pojem, vrsto *določiti*, ~ se za koga *postaviti se na njegovo stran*; opredeljênost -i *ž*, opredelítev -tve *ž*, opredélba -e *[-lb-] ž*, opredeljeváti -újem, opredeljevánje -a *s*

opréklati -am: sadje ~ *zbiti s preklo*, oder ~ *obiti s preklami*

oprémiti -im *opraviti*, *oskrbeti*, oprémljen -a -o, oprémljati -am, oprémljanje -a *s*, opréma -e *ž* *oprava*: potapljaška ~, notranja in zunanja ~ knjige

oprémki -ov *m mn.* *podrešetina*

oprésen -sna -o: ~o zelje, ~ kruh, oprésnik -a *m* *nekvašen kruh*, opresnína -e *ž* *surova klaja*

oprêsti oprêdem *in* oprésti oprédem *gl.* presti: vse predivo oprede sama, pajek muho oprede, hitro je opredel *umrl*, *shiral*

opréšnik -a *m* *lanene (oljne) tropine*

opréti oprèm, opri -íte! opŕl -a -o, opŕt -a -o: ~ se na koga, ~ trditev na dokaz, opŕtost -i *ž*; *gl. tudi* opirati, opora

oprézen -zna -o *previden*, opréznost -i *ž*

oprézovati -ujem *zijala prodajati in streči na besede*, *čakati na kaj*, *obotavljati se in* oprezováti -újem, oprezovàl -ála -o: ~ koga, ~ na koga, ~ za kom; oprézovavec -vca *m in* oprezovávec -vca *m*, oprézovavka -e *ž in* oprezovávka -e *ž*, oprézati -am, oprézav -a -o, oprézavec -vca *m*, oprézavka -e *ž*

opréženica -e *ž* |*opica*|

opŕhniti -nem: sladkor oprhne sad, plesen oprhne usnje, sneg oprhne tla; opŕhel *[-əɣ]* -hla -o = opŕhnjen -a -o; opŕh -a *m*: ~ je začetek plesnobe, snežni ~, ~ na grozdju, ~ v ustih *izpuščaj*, opŕhlost -i *ž* = opŕhnjenost -i *ž*, oprhljív -a -o, oprhljívost -i *ž*, oprhljívka -e *ž* *oprhla trta*

opríčnik -a *m* *oproda*, *zvest pripadnik*, *sobojevnik*, *birič*, opríčen -čna -o, opríčniški -a -o

oprijéti oprímem *gl.* prijeti: ~ držaj pri stopnicah, ~ se veje, ~ se za ograjo; obleka se oprime; oprijét -a -o: ~a obleka; oprijémši *ali* oprímši *prisl.*: ~ hoditi; oprijêm -éma *m*, oprijemáč -a *m*, oprijémek -mka *m* = oprímek -mka *m* *česar se oprijemljemo*, oprimki -ov *m mn.* |*del ključavnice*|, oprijémen -mna -o

= oprijemálen -lna -o *[-ln-]*: ~e noge; oprijémati -am *in* -ljem, oprijémanje -a *s*, oprijemálo -a *s*, oprijemávke -ávk *ž*

opríšč -a *m izpuščaj*, opríščiti -im se: usta so se mu opriščila

opróda -a *in* -e *m*, opródov -a -o

opróga opróga *m podprsnica pri sedlu, oprta*, opróga -e *ž*, oprógati -am

oprostíti -ím, oprôsti -íte! opróstil -íla -o: ~ koga česa, ~ komu kaj, ~ se pri kom za kaj, zaradi česa *opravičiti se*, oprostite, če vas vprašam *ne zamerite*; oproščèn -ena -o: ~ šolnine, davkov; oproščênec -nca *m*, oproščênka -e *ž*, oprostítev -tve *ž*: ~ od česa; opróstnica -e *ž oprostilni list*, oprostnína -e *ž oprostilna taksa*, oprostílo -a *s*, oprostílen -lna -o *[-ln-]*: ~a sodba; oprostljív -a -o, oprostljívost -i *ž*; opróščati -am *in* opráščati -am, opróščanje -a *s in* opráščanje -a *s*

opŕsen -sna -o, opŕsje -a *s*, opŕsnica -e *ž med.* → *poprsnica*, opŕsnik -a *m* |*oblačilo, jermen*|

oprstenéti -ím 1. *v prst se spremeniti*, 2. *dobiti prsteno barvo*, oprstenèl -éla -o, oprstenélost -i *ž*

oprstíti -í se, opŕstil -íla -o, oprstèn -ena -o: skale so se oprstile, že raste na njih

opŕstnik -a *m prevleka za prst, prst rokavice*

opŕt -a *m*, opŕta -e *ž*, opŕtica -e *ž*, opŕtati -am, opŕtan -a -o, opŕten -tna -o: ~ koš, opŕtav *prisl.* = opŕtiv: ~ nesti, opŕtaven -vna -o: ~ koš, opŕtavnica -e *ž* = opŕtnica -e *ž*, opŕtnik -a *m oprtni koš, nahrbtnik*, opŕtiti -im = opŕtati -am, oprtováti -újem; *gl. tudi* opŕča

opsováti -újem → *ozmerjati, osramotiti, žaliti*

óptativ -a *m želelnik*, óptativen -vna -o: ~a oblika glagola, óptativnost -i *ž*

óptik -a *m*, óptika -e *ž nauk o svetlobi*, óptičen -čna -o: ~i instrumenti, ~a prevara, optométer -tra *m vidomer*, óptikus -a *m vidni živec*

optimálen -lna -o *[-ln-]*: ~ rezultat, ~i pogoji *najbolj ugodni*

optimáti -ov *m mn. starorimsko plemstvo*

optimízem -zma *m veder pogled na svet in življenje, jasnoglednost*, optimíst -a *m*, optimístka -e *ž*, optimístičen -čna -o; óptimum -a *s*

optírati -am *gl.* opcija

opúhati -am, opúhanje -a *s*

opúhel -hla -o *puhel*: ~a repa, opúhlost -i *ž*, opuhlína -e *ž*, opúhniti -nem, opúhnil -a -o: repa je opuhnila

opulénten -tna -o *potraten, bogat, obilen*: ~o kosilo

opulíti *in* opúliti -im *gl.* puliti, opúljen -a -o: seneni voz ~, kokoši se opulijo *ogolijo*, opúljenost -i *ž*, opúlek -lka *[-lk-] m*

opúncija -e *ž bot.*

ópus -a *m delo (spis, skladba)*

opustéti -ím *postati pust, puščoben*, opustèl -éla -o, opustélost -i *ž*

opustíti -ím *gl.* pustiti: navado ~, rudnik ~, opustítev -tve *ž*, opústek -tka *m*, opústen -stna -o, opústnik -a *m*, opúščati -am, opúščanje -a *s*: ~ navado, opuščáj -a *m apostrof*

opustóšiti -im, opustóšenje -a *s*

ór -í *ž gl.* orati

orahljáti -ám *gl.* rahljati, orahljân -a -o: vezi se orahljajo, orahljánost -i *ž*

orákelj -klja *m preročišče, prerokovanje*: govori kakor ~ *nejasno, v ugankah*, orákeljski -a -o *[-kəlj-]*

orál *[-ál]* -a *m* |*ploskovna mera*|: ima dva ~a zemlje

orálen -lna -o *[-ln-] usten*: ~i glasovi, orálnost -i *[-ln-] ž*

orámen -mna -o: ~a širina, orámje -a *s*, orámnik -a *m oprta, nedrček*

orangútan -a *m* |*opica*|

oránža -e *ž*, oránžast -a -o, oránžen -žna -o: ~a barva, ~o rdeč, ~i sok, ~i liker; oránževec -vca *m* |*drevo*|, oranžerija -e *ž* |*rastlinjak*|; oranžáda -e *ž*

oráti órjem *in* ôrjem, ôrji -íte! orál -a -o: ~ celino, ledino, praho; če te dobim, bova orala; v zakonu slabo orjeta; orán -a -o: ~o na eno stran; oránje -a *s* = ôr óra *m* = ór -í *ž* = orátev -tve *ž*; oráč -a *m*, oráča -e *ž agr.*: železna ~ *kotni plug*, oráčka -e *ž vrati, ozare na koncu njive*, óren -rna -o: ~a zemlja; oranica -e *ž* = ornica -e *ž njiva*, ornína -e *ž* |*plačilo*|; orál *[-ál]* -i *ž oranje*, orálnik -a *[-ln-] m* |*plug, lemež*|, orálo -a *s plug*; oratár -ja *m* = oratáj -a *m*

oratórij -a *m* 1. *prostor za molitev*, 2. *skladba*, oratórijski -a -o: ~i prostor, ~a skladba; oratorijánec -nca *m* |*član reda*|, oratorijánski -a -o: ~i red

ordinálen -lna -o *[-ln-] vrstilen*: ~i števniki

ordinâren -rna -o *vsakdanji, nizkoten, prostaški*, ordinárnost -i *ž*

ordinariát -a *m* 1. *redna stolica na visoki šoli*, 2. *škofijski urad*, ordinárij -a *m* 1. *redni vseučiliški profesor*, 2. *razrednik*, 3. *redni škof*, ordinariátski -a -o: ~a pisarna

ordináta -e *ž mat. navpična koordinata*, ordináten -tna -o: ~a os

ordinírati -am, ordiníranje -a *s*, ordinácija -e *ž* 1. *zdravniška preiskava*, 2. *zdravniška odredba*, 3. *prostor za ordiniranje*, ordinacíjski -a -o: ~i prostori, ~i čas

ordonánc -a *m vojaški kurir*, ordonáncen -čna -o: ~a služba

orébrje -a *s anat.*

óreh oréha *m*: ~e treti, to je zanj trd ~, ni vreden piškavega ~a; laže, kakor bi ~e tolkel; kokosov, vodni, podzemeljski ~; oréhov -a -o: ~a potica, ~o olje, ~o pohištvo; oréhovec -vca *m* 1. *orehovo drevo*, 2. *pecivo z orehi*, 3. *rastlina*, 4. *premog orehove debelosti*; oréhovina -e *ž in* orehovína -e *ž* |*les*|, oréhovje -a *s* = orešje -a *s orehov nasad*, oréhovka -e *ž* = oréhar -ja *m* |*ptič*|; oréhast -a -o *orehu podoben*; orešek -ška *m*: muškatov ~, ~ masla, orešček -ščka *m bot.*, orêšji -a -e: ~i tat

Oréhek -hka *m kr. i.*, v ~u, oréški -a -o *in* oréhovski -a -o, Oréhovčani -ov *m mn. in* Orehovljáni -ov *m mn.*; Oréhovec -vca *m*, Oréhovica -e *ž*

ôrel *[-ɔu̯]* ôrla *m*: planinski, morski, sivi ~, cesarski, dvoglavi ~; ôrlov -a -o, ôrlovski -a -o *in* orlóvski -a -o: ~i nos, ~o oko, ôrlji -a -e: ~e gnezdo, orlič -íča *m*, orlíček -čka *m*, orlíca -e *ž* 1. *samica*, 2. *bot.*; orlíti -ím se: ptiči se orlijo; orlonósec -sca *m*, orlòok -óka -o

Orést(es) -ta *m os. i.*, Oréstov -a -o, oréstovski -a -o, Orestíja -e *ž*

Órfeus Órfea *m in* Órfej -a *m* |*grški bajeslovni pevec*|, Órfejev -a -o, órfejski -a -o, orfeízem -zma *m*; órfiški -a -o: ~i nazori, órfičen -čna -o: ~a pesem

orgán -a *m* 1. *telesni del z določenim opravilom*: ~ vida, sluha; govorilni ~, 2. *glas*: ima močan ~, 3. *glasilo*: časopis je ~ stranke, 4. *pooblaščenec za določeno nalogo*: izvršilni, upravni ~; orgáničen -čna -o, orgánski -a -o: ~e snovi, ~a kemija, ~o zdravljenje, ~a napaka; organízem -zma *m*: človeški, živalski ~, jezik je živ ~

orgándi -ja *m* |*tkanina*|: obleka iz ~ja

organíst -a *m orglavec*, organístka -e *ž*, organístovski -a -o

organizírati -am *urediti, porazdeliti naloge, pripraviti*, organizíranje -a *s*: ~ dela, izlet, demonstracije, organizíranost -i *ž*, organizácija -e *ž ureditev, združba*, organizacíjski -a -o: ~i načrt, organizátor -ja *m*, organizátorica -e *ž*, organizatóričen -čna -o

orgázem -zma *m med.*, orgástičen -čna -o *nasladen*

órgije -ij *ž mn. potratne gostije, razvrat, nesramne veselice*, orgiástičen -čna -o

órgle órgel *[-gəl] ž mn.*: igrati (na) ~, órgelski -a -o *[-gəl-]*: ~i glas, koncert; órglice -ic *ž mn.*: igrati na ~, órglati -am, órglanje -a *s*, órglavec -vca *m* = órglar -ja *m kdor orgla*, órglarček -čka *m*, órglavka -e *ž* = órglarica -e *ž*, órglavski -a -o = órglarski -a -o: ~a šola, ~i mojster, orglár -ja *m kdor orgle dela*, orglárski -a -o: ~a delavnica, orglárstvo -a *s* |*obrt*|

orhéstra -e *ž osrednji prostor v antičnem gledališču, v njem je nastopal zbor*

orhidéja -e *ž bot.*, orhidéjin -a -o: ~a grizlica

oriènt -énta *m vzhod*, Oriènt -énta *m Jutrovo, Vzhod*, orientálen -lna -o *[-ln-]*, orientálski -a -o *[-ls-]*: ~i jeziki, orientálec -lca *[-lc-]* *m*, orientálka -e *[-lk-] ž kdor je z vzhoda*, orientalíst -a *m kdor se ukvarja z vzhodnimi jeziki in kulturami*, orientalístika -e *ž* |*veda*|, orientalístičen -čna -o: ~e študije; oriéntekspres -a *m* |*vlak*|

orientírati -am, orientíranje -a *s*: ~ koga v čem *poučiti*, ~ se v kraju, v zgodovini *razgledati se, znajti se*; orientíran -a -o: levo ~ *usmerjen, obrnjen*, orientácija -e *ž usmerjenost*, orientacíjski -a -o: ~i tek, pohod

originál *[-ál]* -a *m izvirnik, prvopis, posebnež*: Jurčičevi ~i, originálen -lna -o *[-ln-] izviren*: ~a misel, ~a izdaja Prešernovih Poezij, originálnost -i *[-ln-] ž izvirnost*

Orinóko -a *m* |*reka*|, orinóški -a -o

Oríon -a *m* 1. *mit. velikan in lovec*, 2. *ozvezdje*

oris -a *m*, orísati orišem, orísen -sna -o, orísnost -i *ž*

orják -a *m velikan*, orjákinja -e *ž velikanka*, orjáški -a -o *velikanski*, orjaška -e *ž bot.*

orjavéti -ím, orjavì -íte! orjavèl -éla -o, orjavélost -i *ž*; orjavíti -ím *rjavo napraviti*, orjávi -íte! orjávil -íla -o, orjavljèn -ena -o, orjavljênje -a *s*: ~ železo, orjavítev -tve *ž*

orkán -a *m silen vihar, nevihta*: ~ navdušenja, orkánski -a -o

orkéster -tra *m* 1. ~ igra, 2. *prostor*, orkéstrski -a -o: ~a zasedba, orkestrálen -lna -o *[-ln-]*: ~i koncert; orkestrirati -am *instrumentirati*, orkestríranje -a *s*; orkéstrion -a *m glas*.

Órkus -a *m* 1. *rimski bog smrti*, 2. *krajina umrlih, podzemlje, pri Grkih Hades*

Orleans *[orleán]* -a *m* |*franc. mesto*|, orleánski -a -o, orleanísti -ov *m mn*.

Órlje -ega *s kr. i.*, na Orljem

Órmož -a *m kr. i.*, v ~u, órmoški -a -o

ornamènt -énta *m okras*, ornaméntika -e *ž okrasje, nauk o okrasju*, ornamentírati -am *okrasiti*, ornaménten -tna -o: ~i slog; ornamentálen -lna -o *[-ln-] okrasen*, ornamentálnost -i *[-ln-] ž*

ornát -a *m slovesna, obredna oprava*: vladarski, cerkveni ~, ornátski -a -o, ornáten -tna -o

ornitológ -a *m*, ornitológija -e *ž nauk o ptičih*, ornitológški -a -o: ~i zavod, ~a opazovalnica

oro- *v sestavi*: orogenéza -e *ž nastanek gorá*, orogenija -e *ž nauk o nastanku gorá*; orografija -e *ž goropisje*, orográfski -a -o: ~i opis; orohidrografija -e *ž opis gorá in vodnih tokov*, orohidrográfski -a -o; orologija -e *ž primerjalna veda o gorah*; orometrija -e *ž nauk o merjenju gorá*, orométričen -čna -o

orobíti *in* oróbiti -im *obrobiti gl.* robiti, orobljen -a -o

oróbkati -am, oróbkan -a -o: koruzo ~

oródje -a *s*: jedilno, pisalno, risalno, mizarsko, zdravniško ~, orodjár -ja *m kdor skrbi za orodje*, orodjárna -e *ž shramba za orodje*, oróden -dna -o: ~a telovadba, ~i stroj; oródnik -a *m slov. instrumental*, oródniški -a -o: ~e zveze, oblike *slov.*

orokavíčiti -im se; orokavíčen -a -o: ~a roka

orópati -am: ~ koga česa; orópan -a -o: ~ vseh časti

orosíti -ím, orôsi -íte! orósil -íla -o, orošèn -ena -o: okno, oko se orosi, orosítev -tve *ž*; orôšati -am

oroženéti -ím, oroženèl -éla -o, oroženélost -i *ž*, oroženína -e *ž*

oróžje -a *s*: bojno, morilno, strelno, daljnostrelno, napadalno, obrambno, hladno ~, politično ~; biti pod ~em, pod ~ (po)klicati, (za) ~ prijeti, zgrabiti; ~ položiti → *vdati se*; oróžen -žna -o: ~i list, ~e vaje; oróžnik -a *m*, oróžniški -a -o, oróžništvo -a *s*; orožár -ja *m kdor dela orožje*, orožárna -e *ž*

Ortnèk -éka *m kr. i.*, v ~u, ortnéški -a -o, Ortnéčani -ov *m mn*.

orto- *v sestavi*: ortodóksen -sna -o *pravoveren, pravoslaven*, ortodóksnost -i *ž*, ortodoksija -e *ž*; ortoepija -e *ž pravorečje*, ortoépičen -čna -o *in* ortoépski -a -o *pravorečen*; ortogón -a *m pravokotnik*, ortogonálen -lna -o, ortogónski -a -o *geom.*; ortografija -e *ž pravopis*, ortográfičen -čna -o *in* ortográfski -a -o *pravopisen*; ortokláz -a *m* |*rudnina*|; ortokromátičen -čna -o *in* ortokromátski -a -o: ~i film; ortopedija -e *ž nauk o znakaženih delih telesa in njih zdravljenju*, ortopéd -a *m*, ortopédski -a -o *in* ortopédičen -čna -o: ~a telovadba; ortoskopija -e *ž nezmaličeno prikazovanje z lečami*, ortoskópičen -čna -o *in* ortoskópski -a -o

orumenéti -ím *rumen postati*, orumenèl -éla -o, orumenélost -i *ž*; orumenévati -am; orumeníti -ím *rumeno napraviti*, orumêni -íte! oruménil -íla -o, orumenjèn -ena -o, orumenítev -tve *ž*

ós -i *ž*: abscisna, ordinatna ~, sprednja, zadnja ~, ugreta ~; ósen -sna -o: ~i presek, ~a obremenitev; osník -a *m* 1. *lunek, žebelj, ki drži kolo na osi*; 2. *sveder, s katerim se na osi prevrta luknja*; ósast -a -o *koničast, oster*; osína -e *ž dolga os*, osovína -e *ž litina za osi*; osíšče -a *s mat.*; osíca -e *ž majhna, stranska os*

ôsa -é *in* -e *ž*: lesna, peščena ~, ~ velikanka, hud ko ~; osén -a -o, ósji -a -e *in* ôsji -a -e: ~i pik, ~e gnezdo, osínji -a -e, osíca -e *ž in* ôsica -e *ž majhna osa*; osír -ja *m* = osíšče -a *s osje gnezdo*: v ~ dregniti; osár -ja *m zool. sršenar*; ôsast -a -o, osàt -áta -o: ~ glas, ~o gledati, osátost -i *ž*

ósa -e *ž hausse*

osahníti *in* osáhniti osáhnem *usahniti gl.* sahniti, osahèl *[-ə̯ų]* -hlà -ó *in* -ò *in* osáhel

-hla -o: ~a setev >*[-sah-/-səh-]*; osíhati -am, osíhanje -a *s*

osaméti -ím, osamèl -éla -o, osamélost -i *ž*, osamélec -lca *[-lc-] m osamljena gorica na ravnem polju*; osamévati -am, osamévanje -a *s*; osámiti -im, osámljen -a -o, osámljenje -a *s*: bolnika ~ *izolirati*, osamítev -tve *ž*, osámljenec -nca *m*, osámljenka -e *ž*, osámljenost -i *ž*, osáma -e *ž izolacija (bolnika, jetnika)*, osamnica -e *ž med. izolirnica*, osamílo -a *s izolant*, osamljív -a -o, osamljívost -i *ž*, osámen -mna -o

osamosvojíti -ím se, osamosvôji -íte se! osamosvójil -íla -o, osamosvojèn -ênа -o, osamosvojítev -tve *ž*, osamosvója -e *ž*; osamosvájati -am se, osamosvájanje -a *s*, osamosvajálen -lna -o *[-ln-]*

osárij -a *m osuarij, kostnica*

osát -a *m bot.*, osátje -a *s*, osátast -a -o, osátec -tca *m majhen osat*, osáten -tna -o: ~a njiva, osatíca -e *ž liščeк*, osatíšče -a *s njiva z osatom*, osátnik -a *m |metulj|*, osátnica -e *ž bot.*, osátovica -e *ž |muha|*

oscilírati -am *nihati*, oscilíranje -a *s*, oscilácija -e *ž*, oscilacíjski -a -o; oscilátor -ja *m teh.*, oscilatóren -rna -o, oscilátorski -a -o, oscilográf -a *m*, oscilometrija -e *ž*

oséba -e *ž*: glavna, fizična, pravna, slovnična ~; jaz za svojo ~o trdim *jaz zase trdim, po mojem je tako*; osében -bna -o: ~o ime, ~i zaimek, ~a lastnina, ~a opazka, izkaznica, ~i avtomobil, ~o koga poznati, ~o jemati kaj; osébnost -i *ž*: ta človek je velika ~, ne glejmo na ~i *osebne zamere*, osébnosten -tna -o; osébek -bka *m individuum, subjekt*, osébkov -a -o: ~a beseda; osébje -a *s*: ~ poslaništva, strežno ~; osébica -e *ž*; osebílo -a *s osebno obrazilo pri glagolu*

osebénjek -njka *m gostač, želar*, osebénjkov -a -o, osebénjka -e *ž* = osebénjica -e *ž*, osebénjičin -a -o, osebénjstvo -a *s* = osebénjščina -e *ž*, osebénjski -a -o, osebénjščica -e *ž*, osebénjkovati -ujem, osebénjkovanje -a *s*

ôsec -sca *m*, *nav. mn.* ôsci -ev *infuzorije*

oséček -čka *m krepelec*, oséčnik -a *m prečni tram v ostrešju*

osedlàti -ám *gl.* sedlati, osedlán -a -o

osejáti osêjem *posejati gl.* sejati: ~ njivo z ržjo; *gl. tudi* osevati

osèk -éka *m* 1. *staja, tamar*, 2. *lesen obod pri vodnjaku*, 3. *jasa, poseka*

oséka -e *ž upad morske vode*: plima in ~; *gl. tudi* osekniti

osékljiv -a -o *popadljiv*: ~a kobila, ~ človek *kdor nikogar ne pusti pri miru*

osékniti -nem *osušiti se*: po dežju se je hitro oseknilo; osékel -kla -o: ~i žganci *suhi*; *gl. tudi* oseka

ôsel *[-əu]* ôsla *m* 1. *zool.*, 2. *zmerljivka*, 3. ~e kazati komu, oslica -e *ž*, oslič -íča *m*, oslíček -čka *m* 1. *majhen osel*, 2. *enakonožec*, oslè -éta *s* = ôslec -a *[-əc-] m*, oslíč -a *m |riba|*, ôslov -a -o *in* -óva -o: ~a senca, oslíčji -a -e: ~e mleko; oslóvski -a -o: ~i kašelj, *mat.* ~i most, ~a klop; oslovína -e *ž |koža|*, oslóvstvo -a *s*, oslarija -e *ž*, ôslast -a -o: ti osel ~i! oslár -ja *m oslovski hlapec, gonjač*, oslárski -a -o

oselica -e *ž svinjski janež*

Óselica -e *ž kr. i.*: Nova, Stara ~, óseliški -a -o, Óseličani -ov *m mn.*

ósem *[ósəm] glav. štev.*: ob ôsmih *ob osmi uri*, pol ôsmih je, ob četrt na ~, prišel je po ôsmi (uri), do ôsmih je čakal

osem- *[osəm-] v sestavi*: osemdnéven -vna -o, osemdnévnica -e *ž*; osemkrák -a -o; ósemkrat *prisl.*, osemkráten -tna -o *in* ósemkraten -tna -o, osemkrátnik -a *m mat.*; osemléten -tna -o: ~a šola = osemlétka -e *ž*; osemrazréden -dna -o: ~a šola; osemúren -rna -o: ~i delavnik

ósemdeset *glav. štev.*, ósemdeseti -a -o *vrst. štev.*, ósemdesetikrat, ósemdesetič *prisl.*; osemdesetér -a -o *loč. štev.*, osemdesetéren -rna -o >*[osəm-]*

osemdeset- *v sestavi*: ósemdesetkrat *prisl.*, ósemdesetkraten -tna -o; osemdesetléten -tna -o, osemdesetlétnica -e *ž |oseba, obletnica|*, osemdesetlétnik -a *m* >*[osəm-]*

oseménje -a *s* 1. *bot.*, 2. *vet.*, osemeníti -ím, oseménil -íla -o, osemenítev -tve *ž*; osemenjeváti -újem, osemenjeval -ála -o, osemenjevánje -a *s*, osemenjeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a postaja, osemenjeválnica -e *[-ųn-] ž*

ósemnajst *in* osemnájst *glav. štev.*, osemnajstér -a -o *loč. štev.*, osemnajstéren -rna -o *množ. štev.*; ósemnajsti -a -o *in* osemnájsti -a -o *vrst. štev.*, ósemnajstikrat *prisl.*, ósemnajstič *in* osemnájstič *prisl.*, ósemnajstkrat *in* osemnájstkrat, osemnajstína -e *ž*, osemnajstínka -e *ž*, osemnajstica -e *ž* >*[osəm-]*

ósemsto *glav. štev.*, osemstôti -a -o *vrst. štev.*, osemstolétnica -e *ž* >*[osəm-]*
ósemtísoči -a -e *in* osemtísoči -a -e *vrst. štev.*
oséńčiti -im, oséńčen -a -o, oséńčenost -i *ž*; oséńčati -am, osenčeváti -újem, osenčevàl -ála -o, osenčevánje -a *s*; oséniti -im *osenčiti*, osenitev -tve *ž*
oséniti -im *do krvi obdrgniti*, osénjen -a -o: ~ se *preležati se*
osépnice -ic *ž mn. med. koze*, osépničen -čna -o: ~i izpuščaj, osépničast -a -o *podoben osepnicam*: ~ izpuščaj, osépničav -a -o: ~a ovca
osévati -am *nedov.*, osévek -vka *m prazen prostor na posejani njivi*: nisi dobro sejal, vse polno je ~ov; *gl. tudi* osejati
osévati -am *obsevati*
osígati -am *s sigo prevleči*, osígan -a -o
°**osigúrati** -am *zavarovati, zagotoviti*
osína -e *ž ostra resa na klasu*, osínje -a *s |skupno ime|*, osinàt -áta -o: ~ kruh *resast, poln res*, osínast -a -o *resast*: ~o gledati, osínka -e *ž resasta pšenica, resavka, résnica*
osína -e *ž dolga os*; *gl. tudi* os
osípati -am *in* -pljem: krompir, zelje ~, čebele ~; cvetje, zrnje, drevje se osiplje; koža se osiplje *lušči (po kožni bolezni)*; osíp -a *m* = osípa -e *ž izpuščaj*, osípek -pka *m* 1. *žitno zrnje, ki se iz klasja osiplje*, 2. osípki -ov *m mn. izpuščaj*; osípen -pna -o = osipljív -a -o *kar se rado in lahko osipa*: ~ sadež; osípčen -čna -o *drobljiv, močnat*: ~ krompir, osípka -e *ž |vinska trta|*, osipávati -am, osipávanje -a *s*, osipálen -lna -o *[-ln-]*, osipálnik -a *[-ųn-] m stroj za osipanje*; *gl. tudi* osuti
osír -ja *m gl.* osa
osírati -am: ~ koga *obrekovati, blatiti, grditi*, osráti osérjem *gl.* srati: ~ koga
osiromašéti -ím *siromašen postati*, osiromašèl -éla -o, osiromašélost -i *ž*; osiromášiti -im, osiromášen -a -o: ~ koga
osirotéti -ím, osirotèl -éla -o, osirotélost -i *ž*: zgodnja ~
osíšče -a *s gl.* os *in* osa
osív -a -o *nekoliko siv*: ~i lasje *meliran, spremešan*, osivéti -ím, osivèl -éla -o, osivélost -i *ž*; osivíti -ím, osívi -íte! osívil -íla -o, osívljen -a -o *in* osivljèn -ěna -o
osívnica -e *ž* 1. *živinska bolezen*, 2. *detelja*, osívničen -čna -o: ~a živina
oskáliti -im *se zadreti si kaj (v roko)*, oskálek -lka *[-lk-] m treščica, zaderika, drobec, skala*
Óskar -ja *m os. i.*, Óskarjev -a -o, óskar -ja *m |nagrada|*: jugoslovanski ~, ~ za embalažo
oskóbljati -am = oskóbljiti -im: ~ desko, kost
oskórjiti -im *s skorjo prevleči*, ~ se *skorjo dobiti*, oskorjítev -tve *ž*, oskórjati -am, oskórjanje -a *s*
oskóruš -a *m |drevo|*, oskórušnica -e *ž |sad|*, oskoruševína -e *ž |les|*
oskŕba -e *ž*: zdravniška, starostna ~, ~ ubogih, stanovanje z vso ~o, ~o uživati; oskŕben -bna -o *kar je v zvezi z oskrbo*: ~i stroški, ~i dan (v bolnišnici); oskrbéti -ím, oskrbèl -éla -o, oskrbljèn -ěna -o: ~ otroka z obleko, ~ bolnika, ~ si kaj, ~ se za zimo; oskrbník -a *m*: grajski ~, ~ konkurzne mase, ~ planinske koče, oskrbnica -e *ž*, oskrbníški -a -o, oskrbníštvo -a *s*; oskrbnína -e *ž plačilo za oskrbo*; oskrbováti -újem, oskrbovàl -ála -o, oskrbován -a -o, oskrbovánje -a *s*: z živežem ~ koga, oskrbovávec -vca *m*, oskrbovávka -e *ž*, oskrbovánec -nca *m*, oskrbovánka -e *ž*, oskrboválen -lna -o *[-ln-]*, oskrbovalnína -e *[-ln-] ž oskrbnina*, oskrbovališče -a *s*: vojaško ~, oskrboválnica -e *[-ųn-] ž*
oskŕd -i *ž koničasto kladivo za klepanje mlinskih kamnov*, oskŕdati -am *na grobo oklesati*, oskŕdanec -nca *m na grobo oklesan kamen*
oskrúniti -im, oskrúnjen -a -o, oskrúnjenje -a *s*, oskrúnjenec -nca *m*, oskrúnjenka -e *ž*, oskrúmba -e *ž*, oskrunítev -tve *ž*, oskrúnek -nka *m* 1. *živalsko govno*, 2. *madež*; oskrunjeváti -újem, oskrunjevàl -ála -o, oskrunjevánje -a *s*, oskrunjevávec -vca *m*, oskrunjevávka -e *ž*, oskrunjeválen -lna -o *[-ln-]*, oskrúnjati -am, oskrunjanje -a *s*
oskúbsti oskúbem, oskúbi -te! oskúbel -bla -o: ~ kokoš, ~ koga pri igri; oskúben -a -o: ~a kura
oskúten -tna -o *zoprn*, oskútnost -i *ž*, oskúta -e *ž priskuta*; oskútiti -im *zoprno napraviti*, oskúten -a -o
ôsla -é *in* -e *ž*, *rod. mn.* oslá *brusni kamen*, ôseln -a -o *[-əln-]*, óselnik -a *[-əųn-] m posoda za oslo*, ôslast -a -o: ~ kamen,

~a oblika, ôslica -e ž 1. *majhna osla*, 2. zlatarska ~

oslabéti -ím *slab postati gl.* slabeti, oslabèl -éla -o, oslabélost -i ž, oslabévati -am, oslabévanje -a *s*; oslabíti -ím, oslábi -íte! oslábil -íla -o, oslabljèn -êna -o, oslabljênje -a *s*: bolezen ga je oslabila, napadi so se oslabili, oslabljênec -nca *m*, oslabitev -tve ž, oslába -e ž

osladíti -ím, osládi -íte! osládil -íla -o, oslajèn -êna -o, oslajênje -a *s*, osladítev -tve ž, osláda -e ž, oslàd -áda *m* 1. *dišava*, 2. *začimba*, 3. *rastlina*, osláden -dna -o *zoprno sladek*: ~a jed, ~o govorjenje; osladílo -a *s*, osládič -a *m bot.*, osládnež -a *m*, osládnost -i ž; oslájati -am, oslájanje -a *s*, oslajeváti -újem, oslajevàl -ála -o, oslajevánje -a *s*

oslaníniti -im *s slanino naperiti, pretakniti*

oslèc -éca *m zavih(ek), zaslec (na obleki)*

oslepáriti -im, oslepárjen -a -o, oslepárjenec -nca *m*

oslepéti -ím, oslepèl -éla -o, oslepélost -i ž; oslepíti -ím, oslépi -íte! oslépil -íla -o, oslepljèn -êna -o: ~ koga, oslepljênec -nca *m*, oslepítev -tve ž; oslépljati -am, oslépljanje -a *s*

oslèz -éza *m bot.*: baržunski, grmičasti ~

oslíniti -im, oslínjen -a -o, oslínek -nka *m*, oslínjenec -nca *m*, oslínjenka -e ž

Óslo Ósla *m |norv. mesto|*, v ~u, óselski -a -o *[-sə̀l-]*

oslonîti oslónim *in* -ím *opreti*, oslônil -íte! oslônil *in* oslónil -íla -o, oslónjen -a -o, oslonítev -tve ž, oslómba -e ž, oslòn -ôna *m*: v ~u tiče pri vozu ročice, oslónec -nca *m opora, oporišče*; oslánjati -am, oslánjanje -a *s*

osluškováti -újem, osluškovàl -ála -o, osluškovánje -a *s med. avskultacija*

Osmán -a *m*, osmánski -a -o: ~o cesarstvo, osmánstvo -a *s*

osméliti -im se → *ojunačiti se, drzniti se, upati se ali si*

osmér -a -o *loč. štev.*, osmerák -a *m |jelen|*, osmérec -rca *m* 1. *oktaeder*, 2. *verz*, 3. *čoln*; osmérka -e ž *oktav*: mala ~, osméren -rna -o, osmérnat -a -o

osmero- *v sestavi*: osmerodélen -lna -o *[-ln-]*; osmerokóten -tna -o, osmerokótnik -a *m*; osmerokráten -tna -o; osmerolíst -a -o, osmerolísten -tna -o; osmeronòg -óga -o, osmeronóg -a *m zool. |hobotnica|*; osmeroógelnik -a *[-gəu- / -gəl-] m*, osmerooglát -áta -o; osmerostôp -ópa *m*; osmerostrán -a -o = osmerostráničen -čna -o; osmerozlóžen -žna -o: ~i verzi

osméšiti -im, osmẽšen -a -o: ~ koga pred kom, osméh -a *m posmeh*

ôsmi -a -o *vrst. štev.*: ob ~i (uri), ôsmič *prisl.*, ôsmikrat *prisl.*; osmíca -e ž 1. *številka*, 2. *voz ali oddelek s to številko*, 3. dela ~e na ledu, 4. *dovoljenje za točenje vina na kmetih*, osmína -e ž: ~ hlebca, ~ po rajnem očetu, osmínka -e ž, osmínski -a -o: ~i takt; osmínec -nca *m tisk.*

ósmij -a *m kem. |prvina|*

osmo- *v sestavi*: osmolétnik -a *m kdor je v osmem letniku*; osmošólec -lca *[-lc-] m*, osmošólka -e *[-lk-]* ž, osmošólski -a -o *[-ls-]*; *gl. tudi* osem, osmer

osmodíti -ím, osmôdi -íte! osmódil -íla -o, osmojèn -êna -o: ~ si prste, slana osmodi cvetje; osmòd -óda *m*, osmóda -e ž: ~ od strele, osmóden -dna -o: ~i kolobar pri strelih od blizu, osmójek -jka *m kar je osmojeno*; osmójati -am, osmójanje -a *s*

osmolíti -ím, osmôli -íte! osmólil -íla -o, osmoljèn -êna -o, osmoljênec -nca *m*; osmoljeváti -újem, osmoljevàl -ála -o, osmoljevánje -a *s*

osmóza -e ž *nrsl.*, osmózen -zna -o = osmótičen -čna -o

osmradíti -ím *s smradom obdati*, osmrádi -íte! osmrádil -íla -o, osmrajèn -êna -o *in* osmráditi -im *s stal. poud.*, osmradítev -tve ž, osmrájati -am, osmrájanje -a *s*

osmŕkati -am, osmrkávati -am, osmrkávahje -a *s*

osmŕten -tna -o: ~o naznanilo, ~e navade, osmŕtnica -e ž *nekrolog, parte*

osmúkati -am *in* -čem, osmúkan -a -o: ~ vejo, lan, listje z veje; osmúkanost -i ž, osmukávati -am, osmukávanje -a *s*, osmúkniti -nem: konja ~, veja ga je osmuknila; osmúk -a *m*

osnažíti *in* osnážiti -im *gl.* snažiti, osnážen -a -o, osnáženost -i ž, osnažítev -tve ž; osnaževáti -újem, osnaževánje -a *s*; osnážki -ov *m mn. očedki*

ôsne ôsen *[ôsən]* ž *mn. |del statev|*

osnóva -e ž 1. *tkavski osnutek*: prejo viti za ~o, 2. *deblo*: soglasniške ~e *slov.*, 3. *podlaga, temelj*: davčna ~, za ~o vzeti kaj *za podlago*, ~e matema-

tike; osnóven -vna -o *temeljen, glaven, poglaviten*: ~a šola, ~a ploskev, ~a barva, ~e pravice, ~a bolezen, ~i računski načini; osnóvnica -e *ž geom.*, osnóvnik -a *m* 1. *slov. prva stopnja*, 2. *oblič*; osnovnošólski -a -o *[-ls-]*: ~a izobrazba

osnováti -újem *gl.* snovati, osnovál -a -o, osnovánje -a *s*: prejo ~, podjetje ~ → *ustanoviti*; osnován -a -o *utemeljen*: ~a bojazen, osnovánost -i *ž utemeljenost*, osnovávec -vca *m* → *ustanovnik*; osnútek -tka *m* 1. *tkavska zasnova*, 2. *načrt*, osnútkar -ja *m tisk.*

°**osobít** -a -o *poseben*, °osobíto *posebno, zlasti*, °osóbje -a *s osebje*

osòj -ója *m fiz.*

osója osój *ž mn.* = osójina -e *ž senčna, severna stran*, osójen -jna -o *odsojen*, osójnica -e *ž bot.*, osójnat -a -o; **Osója** -ój *ž mn.*, osójski -a -o: Osojsko jezero

osolíti -ím, osôli -íte! osólil -íla -o, osoljèn -ênа -o: ~ račun, osoljênec -nca *m* |*pecivo*|, osoljáj -a *m* = osólek -lka *[-lk-] m* ščepec *soli*, osólka -e *[-lk-] ž slana voda, v kateri je bilo namočeno svinjsko meso*

osónčiti -im, osónčje -a *s sončni sistem*

osoréj *prisl. ob tem času*: jutri, včeraj, lani ~, drugo leto ~

osóren -rna -o: ~e besede, ~ pogled, osórnik -a *m*, osórnica -e *ž*, osórnost -i *ž*

osovražíti *in* osovrážiti -im *gl.* sovražiti, osovrážen -a -o: ~ se pri kom, osovráženost -i *ž*, osovraženec -nca *m*, osovráženka -e *ž*

Ósp -a *m kr. i.*, v ~u, osápski -a -o

°**ospóriti** -im *pobiti, izpodbiti, oporeči*, °osporávati -am *pobijati, nasprotovati, izpodbijati, oporekati*

osprédek -dka *m fasada*, ospredje -a *s*, osprédnji -a -e

osramotíti -ím, osramôti -íte! osramótil -íla -o, osramočèn -ênа -o, osramočènje -a *s*, osramotítev -tve *ž*, osrámje -a *s med.*, osrámen -mna -o: ~e uši

osrčíti -im, osrčen -a -o, osrčenje -a *s*, osrčítev -tve *ž*; osrčeváti -újem, osrčevàl -ála -o, osrčevánje -a *s*: ~ bližnjega s čim, osrčevávec -vca *m*, osrčevávka -e *ž*, osrčeválen -lna -o *[-ln-]*

osrédek -dka *m* 1. *kar je v sredi*, 2. *otoček (v reki, v gozdu)*, 3. *srednja brazda*, 4. *ozare*, 5. *nezoran pas med njivami*, osrédje -a *s*, osrédnji -a -e *centralen*: ~i odbor, ~e živčevje, osrednják -a *m* = osrédkar -ja *m* |*sveder, oblič*|, osréditi -im; osréden -a -o: kolo ni dobro ~o *centrirano*; osrednjeázijski -a -o

Osrédek -dka *m kr. i.*, iz ~a, v ~u, osréški -a -o, Osrejáni -ov *m mn. ali* Osréčani -ov *m mn.*

osredotóčiti -im, osredotóčen -a -o: ~ svoje moči na kaj

osreníca -e *ž skorjast sneg*, osréniti -im se: osrenilo se je = sneg se je osrenil; osrénjen -a -o: zunaj je malo ~o

osrežíti -im se: sneg se je osrežil

Ossian *[ósjan]* -a *m os. i.*, Ossianov -a -o: ~e pesmi; ossianski -a -o

óst -í *ž*: ~ odlomiti, z ~mi ribe loviti, osebna ~, ostén -a -o: ~i kavlji, ósten -tna *m palica z železno ostjo za poganjanje*, ostína -e *ž ost, konica*, ostíti -ím *nabadati, natikati*: ~ ribe, óstnat -a -o *koničast*, ostníčar -ja *m* |*ptica*|, óstno -a *s bodica, želo, trn*

ostaréti -ím, ostarèl -éla -o, ostarélost -i *ž*; ostárati -am se, ostáran -a -o

ostáti ostánem, ostáni -íte! ostàl -ála -o: doma, v postelji ~, pokrit, zvest ~, dolžan, na dolgu ~, pri starem ~, na laži ~, koliko ti ostane, če vse plačaš; ~ pri kom čez noč, tako sem rekel in pri tem ostanem; ostáli -a -o *prid.*: ~i kos blaga *preostali*; pet jih je ostalo, °~i so odšli *drugi*; °v ostalem *sicer pa*; ostánek -nka *m*: ~e pobirati, kupovati ~e (krojnega blaga), tukaj mi ni ~a, ima vsega do ~a, ostánček -čka *m*; ostájati -am *in* -em: doma, čez noč ~; ostájanje -a *s*: ima vsega na ~; ostajališče -a *s*; ostalína -e *ž* → *zapuščina*, ostalínski -a -o → *zapuščinski*

°**ostáviti** -im *zapustiti*, ostávka -e *ž demisija, odstop*: ~o podati *odstopiti, odpovedati službo*, biti v ~i

osteklenéti -ím, osteklenèl -éla -o: oči so mu osteklenele, osteklenélost -i *ž*, ostekléti -ím, osteklèl -éla -o, osteklélost -i *ž*; osteklenîti -ím *glazirati*, osteklénil -íla -o; osteklína -e *ž glazura*.

ostének -nka *m obloga (ladijske) stene, stranska stena*: okenski ~, osténje -a *s*: leseno ~, ~ koša, trebuha, žile
ostentativen -vna -o *posebno viden, kljubovalen*
osteologíja -e *ž nauk o kosteh*, ostítis -a *m kostno vnetje*
óster -tra -o *in* ôstra -o *in* -ó -í -é -á, *prim.* ostréjši -a -e, *prisl.* ostró, ostréj(š)e: ~ nož, ~i kot, ~o podnebje, ~ mraz, veter, sodnik, ~a brada, ~e besede, ~ glas, duh, jezik, nos, pogled, ~a kazen, óstrc -a *m* 1. *bistrc, bister um*, 2. *vet. konec lopatičnega grebena pri govedi*; ostrína -e *ž*: noževa ~, ~ slike *fot.*, ~ vida; ostríca -e *ž* 1. *ostrina*, 2. *zool. riba*, 3. *bot. trava*, ostrôta -e *ž*, ostróst -i *ž ostrina*
Óstija -e *ž pristanišče starega Rima ob izlivu Tibere*, óstijski -a -o
ostrakizem -zma *m ljudska sodba v starih Atenah*
ostrašíti -ím, ostráši -íte! ostrášil -íla -o, ostrašèn -ênа -o *in* ostrášiti -im *s stal. poud.*: ~ koga, ostrašítev -tve *ž*, ostrašljív -a -o
ostrčica -e *ž |trava|*
ostrêšek -ška *m podstrešek, napušč*, ostrêšje -a *s*: razporno ~, ~ na goltnike, na lege, ostrêšen -šna -o
ostŕgati -am *in* -žem, ostŕgan -a -o: ~ koren, ostŕžek -žka *m, nav. mn.* ostŕžki -ov; ostrgováti -újem, ostrgovàl -ála -o, ostrgoválnik -a *[-un-] m |priprava|*
ostríči -ížem *gl.* stríči, ostrížen -a -o: na kratko, na krtačo ~, na pisker = na balin = na golo ~, ostríženec -nca *m*, ostrížènka -e *ž*, ostrížek -žka *m*, ostrížine -ín *ž mn. |volna|*
ostríga -e *ž |morska školjka|*, ostrígar -ja *m kdor ostrige nabira ali prodaja*, ostrígarica -e *ž*, ostrižíšče -a *s gojišče ostrig*, ostrižnják -a *m |posoda|*
ostríti -ím, ôstri -íte! ostríl -a -o, ostrèn -ênа -o, ostrênje -a *s*, ostrítev -tve *ž*; ostrívec -vca *m* 1. *kdor ostri*, 2. *akut*, ostrívka -e *ž*, ostrílo -a *s*, ostrílen -lna -o *[-ln-]*: ~e priprave
ostríž -a *m |riba|*
ostrmétі -ím *gl.* strmeti: ~ nad čim, ob čem, ostrmévati -am, ostrmévanje -a *s*
ostrnica -e *ž*; *gl. tudi* ostrv
ostro- *v sestavi*: ostrokóten -tna -o; ostrolíst -a -o, ostrolístnica -e *ž božje drevce*; ostronòs -ósa -o; ostroòk -óka -o; ostropázen -zna -o; ostroplúta -e *ž |riba|*; ostrorézen -zna -o; ostrorobàt -áta -o = ostroròb -óba -o; ostrorògа -óga -o; ostrostrélen -lna -o *[-ln-]*, ostrostrélec -lca *[-lc-] m*, ostrostrélski -a -o *[-ls-]*; ostroúmen -mna -o, ostroúmje -a *s*, ostroúmnost -i *ž*; ostrovíden -dna -o, ostrovídnost -i *ž*; ostrozòb -óba -o: ~a žival
ostròg -óga *m lit. vojaški tabor*
ostróga -e *ž*: viteške, petelinove ~e, ostrógast -a -o; ostrogonósec -sca *m kdor nosi ostroge*, ostrógar -ja *m kdor dela ostroge*, ostrožen -žna -o: ~i cvet, ostrožnica -e *ž bot.*, ostrožnik -a *m bot.*
ostrúgati -am *in* -žem, ostrúgan -a -o
ostrúmiti -im: violino ~.
ostrupíti -ím, ostrúpi -íte! ostrúpil -íla -o, ostrupljen -ênа -o, ostrupítev -tve *ž*; ostrúpljati -am, ostrúpljanje -a *s*; ostrupljeváti -újem, ostrupljevàl -ála -o, ostrupljevánje -a *s*
ostrúžiti -im, ostrúžen -a -o: ~ parket, ostrúžek -žka *m*, ostrúž -i *ž ostružek*, ostružína -e *ž*, ostrúžje -a *s*
ostŕv -i *ž stog* = ostŕva -e *ž* = ostrvnica -e *ž ostrnica*
ostúd -a *m* = ostúda -e *ž*, ostúden -dna -o, ostúdnež -ênа *m*, ostúdnica -e *ž*, ostúdnost -i *ž*, ostúditi -im, ostúden -a -o, ostudljív -a -o: ~a žival
ostvaríti -im → *uresničiti, izpeljati, utelesiti, izpolniti*
óstve óstev *ž mn. osti*
osuárij -a *m kostnica, osarij*
osúmiti -im, osúmljen -a -o, osúmljenje -a *s*: ~ koga česa, ~ koga, da je kriv, osúmljenec -nca *m*, osúmljenka -e *ž*, osumítev -tve *ž*, osúmek -mka *m*, osúmljati -am, osúmljanje -a *s*
osúpniti -nem *nepreh.*, osúpnjenje -a *s*: osupnil je, ko ga je zagledal; osúpel -pla -o *in* osúpnjen -a -o, osúplost -i *ž in* osúpnjenost -i *ž*; osúpiti -im *preh.*: njegova predrznost me je osupila; osupljív -a -o = osúpen -pna -o
osušíti -ím, osúši -íte! osúšil -íla -o, osušèn -ênа -o: ~ močvirje, kozarec, osušítev -tve *ž*, osúšen -šna -o *nekoliko suh*: ~o vreme, leto, perilo; osúšek -ška *m za kolikor se kaj osuši*; osušnica -e *ž pri strešnem odru nazidna greda*; osuševáti -újem, osuševàl -ála -o, osuševánje -a *s*:

~ barje, osuševálen -lna -o *[-ln-]*: ~a dela, ~i jarki
osúti ospèm *in* osújem, ospì -íte *in* osúj -te! osúl -a -o, osút -a -o: ~ krompir, koruzo; izpuščaj se osuje *ali* ospe; cvetje, drevje, zrnje se je osulo; osútje -a *s*; osútek -tka *m kar se osuje*; *gl. tudi* osipati
osuváti *in* osúvati osúvam *in* osújem *gl.* suvati, osuván -a -o: ~ koga
osvájati -am *gl.* osvojiti
osvaljkáti -ám, osvaljkàl -ála -o, osvaljkán -a -o, **osváljek** -ljka *m svaljek*, osváljkarica -e *ž bot.*
osvéstiti -im se → *zavedeti se, prebuditi se, zbuditi se iz nezavesti*, osvéščenost -i *ž* → *prebujenost, prebujenje*; osvéščati -am se → *prebujati se*
°**osvéta** -e *ž maščevanje*
osvetíti *in* osvétiti -im *gl.* svetiti: ~ sobo
osvétje -a *s astr.*
osvetlíti -ím, osvétli -íte! osvétlil -fla -o, osvetljèn -ena -o: ~ oder, fotografsko ploščo, kako vprašanje; osvetljênost -i *ž*, osvetlítev -tve *ž*: trenutna ~ *fot.*, osvetlítven -a -o *[-vən-]*; osvetljeváti -újem, osvetljevàl -ála -o, osvetljevánje -a *s*, osvetljáva -e *ž*, osvetljeválen -lna -o *[-ln-]*: ~i čas
osvéžiti -im, osvéžen -a -o, osvéženje -a *s in* osvežíti -ím, osvéži -íte! osvéžil -fla -o, osvežèn -ena -o, osvežítev -tve *ž*, osveževáti -újem, osveževàl -ála -o, osveževánje -a *s*, osveževálen -lna -o *[-ln-]*; osvežílo -a *s*, **osvežílen** -lna -o *[-ln-]*: ~a pijača
osvínjati -ám *gl.* svinjati, osvinján -a -o: ~ (si) obleko, ~ se s čim
osvít -a *m*, osvítek -tka *m svitanje*
osvobodíti -ím, osvobòdi -íte! osvobódil -fla -o, osvobojèn -ena -o: ~ koga suženjstva, iz sužnosti, osvobojênec -nca *m*, osvobojênka -e *ž*, osvobója -e *ž*, osvobodítev -tve *ž*, osvobodítelj -a *m*, osvobodíteljica -e *ž*, osvobodílen -lna -o *[-ln-]*: ~o gibanje, osvobóden -dna -o: ~o pismo; **osvobojeváti** -újem, osvobojevánje -a *s* = osvobájati -am, osvobájanje -a *s*
osvojíti -ím, osvòji -íte! osvójil -fla -o, osvojèn -ena -o, osvojênje -a *s*: ~ trdnjavo, °~ **predlog** *sprejeti*, osvojítev -tve *ž*, osvojljív -a -o; osvájati -am, osvájanje -a *s*, osvajávec -vca *m*, osvajávka -e *ž*, osvajávski -a -o, osvajáč -a *m*, osvajálen -lna -o *[-ln-]*: ~e vojne, osvajálnost -i *[-ln-] ž*; osvojeváti -újem, osvojevánje -a *s*, osvojevávec -vca *m*, osvojeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a vojna
ošáben -bna -o, ošábnost -i *ž*, ošábnež -a *m*, ošábnica -e *ž*
oščájati -jam *in* -jem se *obotavljati se*, oščájanje -a *s*
oščèp oščépa *m kopje*
oščípati -am *in* -pljem *gl.* ščipati, oščipávati -am, oščípec -pca *m priprava za obiranje jabolk, obirač*
ošémiti -im, ošémljen -a -o: ~ koga, ~ se; ošemáriti -im, ošemárjen -a -o
ošíbati -am: ~ napake
ošíliti -im, ošíljen -a -o: svinčnik ~, ošíljenost -i *ž*
ošíniti -nem, ošínjen -a -o: ~ koga s palico, s pogledom, jezno koga ~; ošínjati -am
oškóditi -im, oškódba -e *ž*, oškódovati -ujem *in* oškodováti -újem *gl.* škodovati, oškódovan -a -o *in* oškodován -a -o: ~ koga pri kupčiji, oškódovanec -nca *m in* oškodovánec -nca *m*, oškódovanka -e *ž in* oškodovánka -e *ž*, oškodovávec -vca *m*; *vendar* odškodovati
oškrábati -am *in* -ljem, oškrában -a -o: ~ kruh
oškrápniti -nem *otrdeti*: zemlja oškrapne, oškrápel -pla -o *skorjast*: ~a zemlja
oškŕbiti -im, oškŕbljen -a -o, oškŕbati -am *in* -ljem, oškŕban -a -o: ~ kruh
oškŕniti -nem, oškŕnjen -a -o: ~ komu kaj, ~ koga pri plači
oškropíti -ím, oškrôpi -íte! oškrópil -fla -o, oškropljèn -ena -o, oškropítev -tve *ž*
oškŕtati -am *škrtaje oglodati, opraskati*
ošlatáti *in* ošlátati -am *otipati gl.* šlatati, ošlàt -áta *m*; ošlatávati -am, ošlatávanje -a *s*; ošlatováti -újem, ošlatovàl -ála -o, ošlatovánje -a *s*
ošljàk -a *m* |*osat*|
ošpêtelj -tlja *m in* óšpetelj -tlja *m oplečnik pri narodni noši*
óšpice -ic *ž mn.*, óšpičen -čna -o: ~i izpuščaj; óšpičast -a -o: ~ izpuščaj *ošpicam podoben*
***ošpíčiti** -im: svinčnik ~
***oštarija** -e *ž krčma*, *oštír -ja *m gostilničar, krčmar*, *oštírka -e *ž*
oštéti -éjem, oštèl -éla -o, oštét -a -o: ~ koga za kaj, zaradi česa; oštévati -am, oštévanje -a *s*

oštevílčiti -im *[-lč-] zapisati številke na kaj, numerirati*
ošvígniti -nem: ~ koga s šibo, s pogledom, ošvígati -am
ošvŕkati -am: ~ koga, ošvŕkniti -nem, ošvŕknjen -a -o: ~ koga z bičem, z besedo
otájati -am *in* -em: ~ se *odnehati, popustiti*, sonce je okna otajalo, počasi se je le otajal *omečil, začel govoriti*, otájek -jka *m odjuga*; *gl. tudi* odtajati
otaknítl *in* otákniti -nem *obtakniti gl.* iztakniti: grah, fižol ~ *>[-tak- / -tək-]*
otalíti -ím, otáli -íte! otálil -íla -o, otaljèn -ena -o, otalítev -tve *ž*, otalína -e *ž ostanki v talilnicah*
otáva -e *ž*: ~o kositi, to je bilo ob ~i, otávec -vca *m* = otáv(č)ič -a *m pootavek, trava tretje košnje, vnuka*, otáven -vna -o: ~a košnja; otávišče -a *s in* otavíšče -a *s travnik po košnji otave*, otávnica -e *ž bot.*, otávnik -a *m avgust*
Otávice Otávic *ž mn.*, v ~ah, otáviški -a -o
otêči -em *gl.* teči; otékel otêkla -o = *lj.* otečèn -ena -o: ~a noga; oteklína -e *ž otok*: ~ raste, se veča, splahne, izgine, oteklínast -a -o *otekel, v oteklinah*, otêklost -i *ž*; otékati -am, **otékanje** -a *s*: noge mu otekajo
oteléti -í se: krava se je otelila
otémati -am *in* -ljem *gl.* oteti
oteménje -a *s anat.*
otemnéti -ím, otemnèl -éla -o, otemnênje -a *s*: zrcalo otemni, je otemnelo; otemnélost -i *ž*; otemnévati -am, otemnévanje -a *s*; otemníti -ím *temno napraviti gl.* temniti, otémnil *in* otemnil -a -o, otemnjênje -a *s*, otemnítev -tve *ž*; otemnjeváti -újem, otemnjevàl -ála -o, otemnjevánje -a *s >[-təm-]*
oteníti -ím *osenčiti*, oténi -íte! oténil -íla -o, oténjati -am *osenčevati*
otèp -épa *m*: ~ slame, otépek -pka *m, nav. mn.* otépki 1. *otepeno sadje*, 2. dolgi ~i suknje *škrici*; otepíne -ín *ž mn.*
otépati -am *in* -pljem, otépanje -a *s*: ~ rž, žito, lan, predivo, ~ orehe, ~ sneg s čevljev, ~ žgance *hlastno jesti*, ~ z repom, z rokami; ~ se muh *ali* muham, novega dela se ~, ~ se z ruščino, s slovenščino; otepáč -a *m* = otepálnik -a *[-ụn-] m priprava za otepanje snopov*, otepálnica -e *[-ụn-] ž prekla za otepanje sadja*; otepávati -am, otepávanje -a *s*
otêpsti otêpem *gl.* tepsti, otepèn -ena -o: ~ orehe, zrnje iz snopov, ~ koga, ~ se neprijetne naloge, pri hoji po blatu se ~ *obleko si umazati*, otépnica -e *ž tepežni dan*
otesáti otêšem *gl.* tesati, otesán -a -o: ~ les, ~ človeka *olikati*, otesánost -i *ž*, otések -ska *m odpadek pri tesanju*, otesávati -am, otesávanje -a *s*, otesováti -újem, otesovàl -ála -o, otesovánje -a *s*
oteščáti -ám se *odteščati se, izpraznìti se*
otéti otmèm *rešiti*, otmi -íte! otél -a -o, otét -a -o: ~ se pogube, iz vode, ~ koga smrti, lakote, iz nevarnosti; otétje -a *s*; otémati -am *in* -mljem, otémanje -a *s reševanje*
otézati -am se *obotavljati se*
otežíti -ím, otéži -íte! otéžil -íla -o, otežèn -ena -o: ~ komu kaj, otežítev -tve *ž*; oteževáti -újem, oteževàl -ála -o; otežkóčiti -im → *otežiti*
otiatrija -e *ž med. nauk o zdravljenju ušesnih bolezni*, otiátričen -čna -o: ~i oddelek
otič -íča *m obtič*
otínek -nka *m, nav. mn.* otínki *slabo sadje, ki odpade, preden dozori*
otípati -am *in* -pljem: zdravnik otiplje bulo, otipávati -am, otipávanje -a *s*, otíp -a *m*, otípoma *prisl.*, otipljív -a -o, otipljivost -i *ž* = otípen -pna -o, otípnost -i *ž*
otírati -am, otíranje -a *s*: solze si ~, otirávec -vca *m*, otirávka -e *ž*, otiráč -a *m* = otiráča -e *ž brisača*, otirálo -a *s*, otirálnik -a *[-ụn-] m priprava za otiranje (v kopališčih)*, otirálnica -e *[-ụn-] ž |prostor|*; *gl. tudi* otreti
otísniti -nem, otísnjen -a -o: obutev mu je nogo otisnila; otiščáti -ím, otiščân -a -o, otíska -e *ž* = otísk -a *m* = otiščánec -nca *m žulj od obutve, rana*; *gl. tudi* obtiščati
otíš -a *m tolmun*
otítis -a *m med. vnetje ušesa*
ótka -e *ž*: ~ pri plugu, ótkati -am
oto- *v sestavi*: otolít -a *m ušesni kamen*; otologíja -e *ž nauk o zdravljenju ušesnih bolezni*, otológ -a *m*, otológški -a -o; otorinolaringologíja -e *ž nauk o ušesu, nosu in grlu in o njih boleznih*, otorinolaringológški -a -o: ~a klinika, otorinolaringológ -a *m*
Óto *in* Óton -a *m*, Ótonov -a -o
Otôče Otôč *ž mn. kr. i.*, v ~ah, otôški -a -o; *tudi* Otóče Otóč *ž mn.*, otóški -a -o

otódi *prisl. ravnokar*: ~ je bil tukaj, ~ je odšel
otóhel *[-həu̯]* -hla -o *soparen*, otóhlica -e *ž soparica*
otòk otóka *m oteklina*
ôtok otóka *m*: morski, rečni ~, jezikovni, narodnostni, prometni ~; otóček -čka *m* = otóčec -čca *m* = otóčič -a *m*, otočàn -ána *m*, otočánka -e *ž*, otočánski -a -o, otóčen -čna -o, otóčje -a *s*, otóčnat -a -o *z veliko otoki*, otóški -a -o: ~a država
otólči -em *gl.* tolči, otólčen -a -o, otólkljaj -a *m* >*[-toɥ-]*
otolstéti -ím, otólsti -íte! otolstèl -éla -o; otolstíti -ím, otólsti -íte! otólstil -íla -o, otolščèn -ėna -o: ~ prašiča >*[-ɥs-]*
Otomán -a *m Turek*, otománski -a -o; otomána -e *ž zofa brez naslanjala*
otopéti -ím *top postati*, otopèl -éla -o, otopélost -i *ž*; otopíti -ím, otôpi -íte! otópil -íla -o, otopljèn -ėna -o: ~ koga *ali* kaj, otopítev -tve *ž*
otopíti -ím, otôpi -íte! otópil -íla -o, otopljèn -ėna -o: ~ mleko, maslo
otoplíti -ím, otóplil -íla -o, otoplítev -tve *ž*: spomladanska ~
otòr -óra *m*: dno v ~e devati, otóriti -im, otórjenje -a *s*, otórnik -a *m* |*orodje*|; *gl. tudi* utor
otoréj *prisl. osorej*: drugo leto ~, lani ~
otórej *prisl. zatorej*: naša pšenica ni ~ kakor vaša *tako lepa*, nisem ~ *tega ne zmorem*
otovoríti -ím, otovôri -íte! otovóril -íla -o, otovorjèn -ėna -o *in* otovóriti -im *s stal. poud.*, otovorítev -tve *ž*, otovorjênost -i *ž in* otovórjenost -i *ž*
otóžen -žna -o, otóžnost -i *ž*, otóžnica -e *ž pesem žalostinka, elegija, mila pesem*
otrdéti -ím, otrdèl -éla -o, otrdélost -i *ž*, otŕdek -dka *m zatrdina*
ôtre ôter *[-ər] ž mn. zadnje predivo, tulje, pazderje*
otrebíti *in* otrébiti -im *gl.* trebiti, otrébljen -a -o: fižol, grah, solato ~, ~ ribo, kože; otrok se otrebi, krava se je otrebila; otrébek -bka *m, nav. mn.* otrébki 1. *odpadki pri trebljenju*, 2. *nezrelo odpadlo sadje*, 3. *govno*, 4. *iztrebine (pri živalih)*; otrebína -e *ž trebež, hosta, iztrebine*; otrébljati -am, otrébljanje -a *s*, otrebljeváti -újem, otrebljevàl -ála -o, otrebljevánje -a *s*
otrépati -am *in* -pljem *nedov.*: ~ perilo, predivo, otrepálnik -a *[-ɥn-] m stroj za otrepanje prediva*; otrepáti -ám *in* -épljem *dov. gl.* trepati
otrésti -em *gl.* tresti, otrésen -a -o: ~ drevo, slamo, pepel s cigarete; komaj sem se ga otresel; skrbi, odgovornosti, jarma se ~; otrésati -am, otrésanje -a *s*: moker pes se otresa, jezik ~, otresíne -ín *ž mn.* = otréski -ov *m mn. kar se otrese*, otrésen -sna -o: ~ človek *odljuden*, otresàv -áva -o, otresávost -i *ž*
otréti otrèm *in* otárem *gl.* treti, otŕt -a -o: roke, lan ~; *gl. tudi* otirati
otŕgati -am *in* -žem: ~ grozdje; otrgávati -am, otrgávanje -a *s*
otŕkávati -am, otrkávanje -a *s*: zid, bolnika ~; otŕkniti -nem: ~ pepel s cigarete
otrníti otŕnem, otŕni -íte! otŕnil -íla -o, otŕnjen -a -o *in* otŕniti -nem *s stal. poud.*: ~ svečo, tresko, ~ koga s palico, otrínek -nka *m*, otrínjati -am, otrinjálo -a *s*, otrinjáč -a *m*; *vendar* utrniti
otróbi -ov *m mn.*: debeli ~i, ~e vezati, otróben -bna -o, otróbast -a -o, otróbnat -a -o, otróbnik -a *m predal za otrobe*, otróbov -a -o, otróbovec -vca *m* = otrobnják -a *m* |*kruh*|
otròk -óka *m*, pri otróku *in* otróku, *mn.* otróci otrók pri otrócih z otróki: imeti s kom ~a, pravi ~ je še, čudežen ~, ~ narave, časa, razmer; zakonski, nezakonski ~, ~ iz drugega zakona; otročíč -íča *m*, otročíček -čka *m*, otróček -čka *m*, otroče -éta *s*, otročáj -a *m*; otročarija -e *ž*, otročáriti -im *po otročje se vesti*, otročárjenje -a *s*; otróčen -čna -o *z otroki oblagodarjen*, otróčnica -e *ž porodnica šest do osem tednov po porodu*, otróčnik -a *m otročji človek*, otrokováti -újem *biti otročnica*; otróčji -a -e: ~e besede, ~i nazori, po ~e se vesti, mu gre že na ~e, otróčjost -i *ž*; otróški -a -o: ~a obleka, ~i čevlji, ~a leta, ~i zdravnik, ~a bolezen, ~a ljubezen; otróštvo -a *s*, otróškost -i *ž*; otročád -i *ž*
otróv -óva *m* → *strup*, otróvnost -i *ž* → *strupenost*, otrováti -újem → *zastrupiti*
otŕpniti -nem, otŕpnjenje -a *s*; otŕpel -pla -o = otŕpnjen -a -o: od mraza ~e roke, otŕplost -i *ž* = otŕpnjenost -i *ž*; otŕpen -pna -o: ~i krč
otujíti -ím *odtujiti*
ótva -e *ž lit. divja raca*

otvésti otvézem (°otvéziti) *navezati, privezati*, otvézi -te! otvézel -zla -o, otvézen -a -o: ~ vola, hlod
otvóriti -im *odpreti*: ~ sejo, zborovanje → *začeti*, ~ razstavo, kredit → *odpreti*, otvorítev -tve *ž odprtje*, otvorítven -a -o *[-tvən-]*: ~a predstava; otvárjati -am, otvárjanje -a *s*
out *[áut] angl. prisl. šp. ven, zunaj*, outsider *[áutsajder]* -ja *m obstranec, samohodec, samotežnik*
ovácija -e *ž, nav. mn.* óvacije -ij *glasno pozdravljanje, vzklikanje, glasno priznavanje, pritrjevanje*: napraviti, prirediti komu navdušene, dolgotrajne, prisrčne ~e, ~e v gledališču
ováditi -im, ováden -a -o, ovádba -e *ž, rod. mn.* ovádb, ováden -dna -o: ~o pismo, ovadúh -a *m*, ovadúška -e *ž*, ovadúhinja -e *ž*, ovadúštvo -a *s*, ovadnína -e *ž plačilo za ovadbo*; ovájati -am, ovájanje -a *s*, ovajávec -vca *m*, ovajávka -e *ž*, ovajávstvo -a *s*, ovajávski -a -o
oválen -lna -o *[-ln-] jajčast, obel*: ~o lice, oválnost -i *[-ln-] ž*, ovál *[-ál]* -a *m ovalna skleda*
ovárij -a *m jajčnik*
ovbé *ali* óvbe *medm.*
ôvca *in* óvca -é *in* -e *ž, mn.* ovcé *in* ôvce *in* óvce, ovác *in* óvc: plemenska, vitoroga, metljava ~, pohleven kot ~, hodijo ko ~e *se brez reda prerivajo*; ovčíca -e *ž* = óvčka -e *ž*, ovčice -ic *ž mn.* *|oblaki|*; ovčína -e *ž* *|meso, koža, usnje|* = ovčevína -e *ž*, ovčetína -e *ž* *|meso|*; ovčák -a *m jarec*, ovčnják -a *m ovčja staja*, ovčják -a *m* 1. *ovčnjak*, 2. *pes*, óvčjak -a *m ovčje govno*, óvčji -a -e; ovčár -ja *m* 1. *pastir*, 2. *pes*, ovčarica -e *ž* = ovčárka -e *ž*, ovčárski -a -o: ~i pes, ovčárstvo -a *s*, ovčáriti -im, ovčárjenje -a *s*; ovčeréja -e *ž reja ovac, ovčja reja*, ovčeréjec -jca *m*, ovčeréjski -a -o: ~i okoliš; ovčád -i *ž*
ovdovéti -ím, ovdovèl -éla -o, ovdovélost -i *ž*: zgodnja ~
ovédeti ovém *zvedeti kaj*: ~ se česa *zavedeti se*, ovédel -a -o (°ovédla); ovédati -am se: bolnik se že oveda, ovédba -e *ž* = ovédek -dka *m*
ovekovéčiti -im, ovekovéčen -a -o, ovekovéčenje -a *s*
ôven ôvna *m* 1. *jarec*, 2. *zabijač*, 3. *napadalno orodje*: plemenski ~, ~ vodnik, hidravlični ~; ovnič -íča *m*, ovníček -čka *m*, ovnár -ja *m pastir ovnov*, ôvnov -a -o: ~ rog, ~a glava, ovnovína -e *ž* *|meso|*, ôvnovski -a -o, ovnoglávec -vca *m zool.*
ovénčati -am, ovénčan -a -o, ovénčanje -a *s*: ~ se s slavo
ovéniti ovénem = ovenéti -ím *gl.* veneti; ovél -a -o = ovenèl -éla -o = ovénjen -a -o, ovélost -i *ž* = ovenélost -i *ž* = ovénjenost -i *ž*
ovériti -im *potrditi, verificirati*; ovérjen -a -o: ~ prepis, overítev -tve *ž*, overóviti -im → *overiti*, overítelj -a *m*, ovérjati -am, ovérjanje -a *s*
ôves ôvsa *m*: divji, medeni, ozimni ~, ôvsek ôvska *m*, ovsén -a -o: ~ kruh, ~i kosmiči, ~e pleve, ovsénast -a -o, ovsének -nka *m* *|jabolko|*, ovseníca -e *ž ovsena slama*, ovsenják -a *m* *|kruh|*, ovsénka -e *ž* *|hruška|*, ovsénec -nca *m bot.*, ovsíka -e *ž črni oves*, ovsíšče -a *s*
oveselíti -ím *razveseliti*, ovesêli -íte! ovesélil -íla -o, oveseljèn -êna -o; oveseljeváti -újem, oveseljeválec -álca -o, oveseljevánje -a *s*: ~ mater
ovésiti -im, ovéšen -a -o: ~ se z vsem mogočim
Ovídius -ia *m in* Ovíd(ij) -a *m* *|rimski pesnik|*, Ovídov -a -o *in* Ovídijev -a -o, ovíd(ov)ski -a -o
ovíjati -am *gl.* oviti
ovínek -nka *m*: ~ napraviti, brez ~ov povedati *naravnost*, po ~ih hoditi, govoriti; ovínkoma *prisl. po ovinkih*; ovínkast -a -o = ovínčen -čna -o: ~a cesta; ovínkati -am *in* -čem: zajec ovinka; ovínkalica -e *ž pot v serpentinah, v ključih*; ovínkar -ja *m*, ovínkarstvo -a *s*
oviníti -im, ovínjen -a -o: ~ sod
ovírati -am, ovíranje -a *s*: ~ koga pri delu, ovíra -e *ž*: prometna, žična ~, ~e delati komu, tek čez ~e; ovirávec -vca *m*, ovirávka -e *ž*, ovirálen -lna -o *[-ln-]*; *gl. tudi* ovreti
oviti -íjem *gl.* viti, ovít -a -o: ~ rjuho okoli života, ~ prst s povojem, perilo ~, okoli prsta ga lahko ovije, cesta se ovije okoli hriba; ovítje -a *s*; ovítek -tka *m*: pisemski, varovalni ~, mrzel, vroč, gorčični ~; ovíjati -am, ovíjal -a -o *in* -ála -o, ovíjanje -a *s in* ovijánje -a *s*; ovijáča -e *ž* *|ruta|*, ovijáče -áč *ž mn.* *gamaše*, ovijálen -lna -o *[-ln-]*: ~i bob,

~o zelenje; ovijávec -vca *m*, ovijávka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *bot.*, ovijálo -a *s*, ovijálnik -a *[-un-] m*: ~ za perilo

ovlážiti -im, ovlážen -a -o, ovláženje -a *s*: naočniki, oči se ovlažijo, ovlažítev -tve *ž*, ovlaževáti -újem, ovlaževàl -ála -o, ovlaževánje -a *s*

ovoditi -ím *prekaditi (meso)*, ovódi -íte! ovódil -íla -o, ovojèn -ena -o *in* ovójen -a -o: ~ meso

ovóhati -am, ovohávati -am, ovohávanje -a *s*: psi se ovohavajo

ovòj ovója *m*, ovójček -čka *m*, ovójen -jna -o: ~a pola, ~i listi, ovójnica -e *ž*: mišična, očesna, pisemska ~; ovojnína -e *ž stroški za ovoj*; ovójka -e *ž gamaša*

ovráten -tna -o: ~a ruta, ovrátnik -a *m*: trd, mehak ~, čipkast, krznen ~, ovrátniček -čka *m*, ovrátnica -e *ž* 1. *kravata*, 2. *bot.*, ovrátničarka -e *ž zool.*

ovréči ovŕžem *gl.* vreči, ovŕžen -a -o: ~ trditev, dokaz, oporoko, ovŕžba -e *ž*, ovrgljív -a -o

ovŕti ovrèm, ovrì -íte! ovŕl -a -o, ovŕt -a -o; *gl. tudi* ovirati

ovŕšen -šna -o *kar je na vrhu*: ~i kot, ~i list, ovŕšje -a *s stebrni napušč*

ovrvíti ovrvím, ovŕvi -íte! ovŕvil -íla -o, ovrvljèn -ena -o: ~ ladjo *opraviti jo z vrvjem*

Oxford *[óksford]* -a *m* |*mesto v Angliji*|, oxfordski -a -o: ~a izdaja; *gl. tudi* oksford

ozádek -dka *m*, ozádje -a *s*: očesno ~ *med.*, v ~ stopiti

Ózalj Ózlja *m*, ózeljski -a -o *[-zəlj-]*: ~a elektrarna

ozáljšati -am, ozáljšan -a -o, ozáljšanje -a *s*, ozaljšáva -e *ž*; ozaljševáti -újem, ozaljševánje -a *s*, ozaljševávec -vca *m*

ozámkati -am: ~ robček, gumbnico

ozára -e *ž*, *nav. mn.* ozáre *vrati na koncu njive*, ozárice -ic *ž mn.*

ozáriti -im, ozárjen -a -o, ozárjati -am

ozdravéti -ím, ozdrávi -íte! ozdravèl -éla -o: ~ po bolezni, ozdravélost -i *ž*, ozdravítev -tve *ž*; ozdráviti -im, ozdrávi -te! ozdrávil -a -o, ozdrávljen -a -o, ozdrávljenje -a *s*: ~ bolnika, bolezen, bolnika bolezni, ozdrávljenec -nca *m*, ozdrávljenka -e *ž*; ozdravljív -a -o, ozdravljívost -i *ž*; ozdrávljati -am, ozdrávljal -a -o *in* -ála -o, ozdrávljanje -a *s in* ozdravljánje -a *s*

ozébsti ozébem: prsti ozebejo; ozébel -bla -o: ~i prsti; ozébenec -nca *m*, ozébenka -e *ž*; ozéblost -i *ž*; ozéba -e *ž*: na trtah se pozna ~, ozébica -e *ž* = ozeblína -e *ž* = ozébek -bka *m*; ozébnik -a *m alp. kuloar, zaledenela strma gorska grapa*; ozébati -am, ozébanje -a *s*

ózek ózka -o *in* -ó -i -é -á, *prim.* óžji -a -e, *prisl.* óž(j)e: ~a cesta, ~e hlače, ~o grlo (v produkciji), ~ samoglasnik; ózkost -i *ž in* ozkóst -i *ž*; *gl. tudi* ožiti

ozelenéti -ím, ozelenèl -éla -o: drevo je ozelenelo, ozelenelo drevo, ozelenévati -am; ozeleníti -ím, ozelêni -íte! ozelénil -íla -o, ozelenjèn -ena -o: hrast bo spet ozelenil veje

ozémlje -a *s*, *rod. mn.* ozémelj *[-məlj]*: poplavno, mandatno ~, ozémeljski -a -o *[-məlj-]*; ozemljíti -ím, ozêmlji -íte! ozémljil -íla -o, ozemljèn -ena -o: ~ električni aparat, ozemljênost -i *ž*, ozemljítev -tve *ž*: varovalna ~, ozemljilo -a *s*: palično, ploščno ~, ozemljílen -lna -o *[-ln-]*: ~a plošča

ozíbi -ov *m mn. mezina, močvirje, tresetina*; ozibáti *in* ozíbati -am *in* -ljem *gl.* zibati: drog ~

ozídje -a *s obzidje*, ozíden -dna -o, ozidáti *in* ozídati -am *obzidati gl.* zidati

ozím -a -o = ozímen -mna -o: ~o sadje, ~i lan, ~a pšenica, ozímec -mca *m*: ječmen, lan ~, ozímek -mka *m* 1. *ozimna rž*, 2. *čas od velike noči do Jurjevega*, 3. ozímki -ov *m mn. nova zima, nazimki*; ozímina -e *ž ozimno žito*, ozímica -e *ž* 1. *pozno zrela hruška, jabolko*, 2. *riba*, ozímka -e *ž* |*jabolko*|, ozímka -e *ž* 1. *krava, ki čez zimo ostane jalova*, 2. *kasno zrela hruška*, ozímnica -e *ž* 1. *hruška*, 2. *rastlina*, 3. *zaloga pridelkov za čez zimo*, ozímnik -a *m* |*jabolko*|, ozímski -a -o, ozímščica -e *ž* |*jabolko*|, ozímščina -e *ž zimski sadeži*

ozír -a *m*: °~ jemati na kaj *ozirati se na kaj, upoštevati kaj*, z ~om na kaj *glede na kaj, glede česa*, brez ~a na kaj *ne glede na kaj*; v nekem ~u *v nečem, po svoje*, iz zdravstvenih ~ov *razlogov, zaradi zdravja*, ozíroma *prisl. ali*: danes ~ jutri, predsednik ~ njegov namestnik, knjiga ~ brošura→ *ali*, njihova vrednost ~ nevrednost → *ali*; ozírati -am se, ozíranje -a *s*: ~ se za kom, okoli sebe, po fantih se ~, nazaj se ~, ~ se na koga,

na kaj; ozirálen -lna -o *[-ln-]*: ~i zaimki, ozirálnost -i *[-ln-] ž*

Ozíris -a *m* |*staroegiptovski bog*|, Ozírisov -a -o: ~o sodišče

ozko- *v sestavi*: ozkoglàv -áva -o, ozkoglávec -vca *m*; °ozkogrúden -dna -o *ozek, tesnosrčen*; ozkokríl *[-íl]* -a -o, ozkokrílec -lca *[-lc-] m*; ozkolíst -a -o; ozkonòs -ósa -o; ozkoplèč -éča -e; ozkopŕsen -sna -o; ozkosŕčen -čna -o; ozkoškárjevec -vca *m* |*rak*|; ozkotíren -rna -o: ~a železnica

ozlovóljiti -im → *vznejevoljiti, v slabo voljo spraviti*

ozmerjáti *in* ozmérjati *gl.* zmerjati, ozmérjan -a -o: ~ koga, ozmérjanec -nca *m*, ozmérjanka -e *ž*

označíti -im *zaznamovati, imenovati, karakterizirati*, označen -a -o, označitev -tve *ž*, označba -e *ž*, *rod. mn.* označb, označa -e *ž*, označeváti -újem, označevàl -ála -o, označevánje -a *s*, označeválen -lna -o *[-ln-]*: ~e metode

oznamenílo -a *s*: ~ na sodnem spisu

oznámovati -újem, oznámovanje -a *s in* oznamováti -újem, oznamovàl -ála -o, oznamovánje -a *s*: ~ slike

oznaníti *in* oznániti -im *naznaniti, razglasiti gl.* znaniti, oznánjen -a -o, oznanjênje -a *s*, oznanílo -a *s*, oznanílen -lna -o *[-ln-]*: ~a knjiga = oznanílnica -e *[-ųn-] ž*; oznánjati -am, oznánjanje -a *s*, oznanjeváti -újem, oznanjevàl -ála -o, oznanjevánje -a *s*, oznanjevávec -vca *m*, oznanjevávka -e *ž*, oznanjeválen -lna -o *[-ln-]*

oznojíti -ím, oznôji -íte! oznójil -íla -o, oznojèn -ena -o: ~ konja, ves se je oznojil, oznojítev -tve *ž*

ozobáti ozóbljem *gl.* zobati, ozobán -a -o: kosi grozdje ozobljejo, ozóbek -bka *m ozoban grozd* = ozobína -e *ž*

ozóbčati -am, ozóbčanje -a *s*, ozóbec -bca *m*: ~ na podkvi; ozobíti ozobím, ozóbil -íla -o, ozobljênje -a *s*: ~ grablje, otrok se ozobi, ozobítev -tve *ž*; ozóbje -a *s*: matično ~

ozón -a *m kem.*, ozon(iz)írati -am, ozonométer -tra *m*

ozráčje -a *s*: pogovarjati se v prijateljskem ~u, ozračen -čna -o

ozréti -èm se *gl.* zreti: ~ se na koga, za kom, ~ se po sobi, okoli sebe, ~ se nazaj; *gl. tudi* ozir

ozvánjati -am, ozvánjanje -a *s*: mrliča ~

ozvézdje -a *s*, ozvézditi -im se: nebo se je ozvezdilo

ozvóčiti -im, ozvóčen -a -o, ozvóčenje -a *s*: dvorano ~

óža -e *ž* = óže -a *s vrv*, ožár -ja *m*, ožarica -e *ž*, ožárstvo -a *s*

ožága -e *ž* |*peč*|: lončarska ~

ožágati -am *tu in tam zažagati*; ožágan -a -o: deska je vsa ~a

ožalostíti -ím, ožalôsti -íte! ožalóstil -íla -o, ožalôščen -ena -o: ~ koga s čim, ~ se zaradi česa

ožaríti -ím, ožáril -íla -o, ožarjèn -ena -o: ~ železo, ožarjênka -e *ž* |*jabolko*|; ožárjati -am, ožárjanje -a *s*; ožárek -rka *m ogorek, iskra*

ožážje -a *s lesena platišča za vpenjanje žage*

Ožbalt -a *[-lt-] m os. i.*, Ožbolt -a *[-ųt-] m kr. i.*

***ožéhtati** -am: ~ perilo, ~ koga

ožéjati -am: pot me je ožejala

ožémček -čka *m gl.* ožeti

oženíti ožénim *gl.* ženiti, ožénjen -a -o, oženítev -tve *ž*, ožénjenec -nca *m*, ožénjenost -i *ž*

ožéti ožmèm *in* ožámem, ožmì -íte! ožél -a -o, ožét -a -o: ~ perilo, limono, ožétek -tka *m*, ožémati -am, ožémanje -a *s*, ožemáč -a *m*, ožemálo -a *s priprava za ožemanje*, ožemálen -lna -o *[-ln-]*, ožemálnik -a *[-ųn-] m ožemalo*, ožemálnica -e *[-ųn-] ž priprava za ožemanje*, ožemávec -vca *m*, ožemávka -e *ž*; ožémek -mka *m kar se izžme*, ožémček -čka *m hlebček iz sesirjenega mleka*, ožémnica -e *ž mečkalnica za grozdje*

ožgáti ožgèm *gl.* žgati, ožgán -a -o: sonce ga je ožgalo, ožgánost -i *ž*, ožganína -e *ž opeklina*, ožgánec -nca *m kovaško oglje*, ožgánki -ov *m mn. skorja, ki se pri žgancih prime posode*; ožígati -am, ožíganje -a *s*: ~ posodo v lončarski peči, ožíg -a *m palež, smod, smodika (na drevju, trti)*; ožigávke -avk *ž mn. zool.*, ožigávkarji -ev *m mn. zool.*

ožílje -a *s žilje*

ožírati -am, ožíranje -a *s*: ~ koga; *gl. tudi* ožreti

óžiti -im *ozko delati, krčiti*, óženje -a *s*, ožítev -tve *ž*, ožína -e *ž*: morska, zemeljska, duhovna ~

oživčeváti -újem *oskrbovati z živci*, oživčevàl -ála -o, oživčevánje -a *s*: organ ~; oživčiti -im

oživéti -ím, ožível -éla -o, oživélost -i *ž*; oživíti -ím, oživi -íte! ožívil -íla -o, oživljèn -ena -o *in* oživljen -a -o, oživljenje -a *s*: nezavestnega ~, druščino, pogovor, barve ~, oživljenec -nca *m*, oživljenka -e *ž*; oživljív -a -o, oživítev -tve *ž*; oživílo -a *s*; oživljati -am, oživljanje -a *s*, oživljávec -vca *m*

oživotvóriti -im → *oživíti, uresničiti*

ožlahtníti -ím, ožláhtni -íte! ožláhtnil -íla -o: ~ kovino

ožlebíti -ím, ožlébil -íla -o *in* ožlébiti -im *utoriti, na žleb izdolbsti gl.* žlebiti, ožlébljen -a -o *in* ožlebljèn -ena -o

ožmèk -éka *m* |*del stiskalnice*|, ožmíkati -am: perilo ~; *gl. tudi* oževti

óžnik -a *m smrdeča smola*: je siten ko ~

ožoltéti -ím *žolt, rumen postati*, ožoltèl -éla -o; ožoltíti -ím, ožoltèn -ena -o >*[-ųt-]*

ožrebíti -í se: kobila se je ožrebila

ožrélje -a *s* 1. *kar je ob žrelu*, 2. *podgrlina pri govedu*

ožréti -ém, ožrì -íte! ožŕl -a -o, ožŕt -a -o, ožŕtost -i *ž*; *gl. tudi* ožirati

ožulíti ožúlim, ožúlil -íla -o *in* ožúliti -im *s stal. poud.*, ožúljenec -nca *m konj, ki ga je sedlo ožulilo*, ožúljenost -i *ž*, **ožuljenína** -e *ž*: ~ na nogi, ožúljek -ljka *m žulj*

ožvečíti *in* ožvéčiti -im *gl.* žvečiti, ožvéčen -a -o, ožvéček -čka *m*; ožvekováti -újem, ožvekovàl -ála -o, ožvekovánje -a *s*

ožvepliti -ím, ožvêpli -íte! ožvéplil -íla -o, ožvepljèn -ena -o: sod ~; ožvepláti -ám, (°ožvepljati), ožveplàj -ájte! ožveplàl -ála -o, ožveplán -a -o

ožvížgniti -nem: ~ koga z bičem

ožvrkljáti -ám *gl.* žvrkljati: ~ jajce

P

p *[pə / pé] m neskl. in* pé péja *m*: od vélilikega P naprej, z malim pejem

pa *[pa / pà]* ① *vez.* a) *vezalni (brez vejice)*: oče ~ mati; jaz ~ ti ~ on; tu ~ tam; ne grem ~ ne grem; ga ni ~ ga ni od nikoder; b) *protivni (z vejico)*: nimam veliko, ~ le dam; vé, ~ noče povedati; mi delamo, ti ~ postopaš; lovili so ga, ujeli ~ nè; danes, nè ~ jutri = danes, ~ nè jutri; prosil sem ga, ~ vem, da zastonj; c) *sklepalni (z vejico)*: vroče je, ~ so se šli kopat; ti več veš, ~ ti povej; ② *prisl.* a) *izraža ugovor*: »Ne znaš.« »Pa znam.« — »Ti si bil.« »Pa nisem bil.« b) *krepi druge veznike in prislove*: to in ~ nič; ena ali ~ dve; ~ vendar ne misliš zares; ~ nikar ne pozabi; ~ le za gotovo pridi; ~ bi le počakal; ~ še to povej; ~ še kako; ne dam, ~ če se vse podêre *(dopustnost)*; narêdi, ~ naj rečejo, kar hočejo; ~ ne, če je tako; dela, ~ četudi *ali* čeprav po malo; to ~ tudi rečem, da te ne pogledam več; zdaj ~ le brž; c) *krepi vprašalni zaimek in prislov*: kaj ~ dela? kje ~ je? č) *poudarjeni* pà *večkrat nakazuje neizraženi povedek iz prejšnjega stavka ali v nepopolnem stavku, zlasti rad v pozitivni obliki proti prejšnji nikalni*: »Nekdo mi nagaja.« »Kdo pà?« — »Danes ga ne bo.« »Ali pà.« — »Kam pà v takem?« — »Počakal te bom.« »Kje pà?« — »Kajne, da prideš?« »Kje pà!« — »Ta pà ta!«

pa- *v sestavi pomeni nekaj nepristnega, navideznega, zakrnelega, ponarejenega, približnega; v učenih besedah ohrani svoj poudarek*: pákróg, pákristál, pánôga; *vendar* páglavec, pánoga

páberek -rka *m zanikrn sad, grozd, klas, ki ga pri prvem branju, pobiranju spregledajo*: to je sam ~; páberkovati -ujem *in* paberkováti -újem, paberkúj -te! paberkovàl -ála -o, paberkovánje -a *s*: ~ krompir, ~ po vinogradu, ~ po besednjakih, paberkovávec -vca *m*, paberkovávka -e *ž*, paberkovávski -a -o, paberkoválen -lna -o *[-ln-]*

pacáti -ám, pacàj -ájte! pacàl -ála -o, pacánje -a *s*: ~ po zvezku, oko se paca, pácek -cka *m*, pacáč -a *m*, pacè -éta *s in m*; pácka -e *ž*: ~ v zvezku, ti si prava ~; packáti -ám, packàj -ájte! packàl -ála -o, packánje -a *s*: ~ po zidovih, packáč -a *m*, packarija -e *ž*, packón -a *m*

°pácati -am *močiti, namakati, barvati (les)*, °páca -e *ž*: ļes je v ~i *v móku*, meso je v ~i *v kvaši*

paciènt -énta *m bolnik*, paciéntka -e *ž*, paciéntov -a -o, paciént(ov)ski -a -o

pacificírati -am *(po)miriti, zadovoljiti*, pacificíranje -a *s*, pacifikácija -e *ž*, pacifikacíjski -a -o

Pacífik -a *m Tihi ocean*, pacífiški -a -o: ~a plovba, ~i otoki, Pacifiški ocean

pacifízem -zma *m miroljubnost, gibanje za mir med narodi*, pacifíst -a *m*, pacifístičen -čna -o: ~o gibanje

pač *[pač / pàč] prisl.* ① *zatrjuje nasprotno nikalnici*: ne oče, ~ pa mati; ne danes, ~ pa včeraj; nič ne dela, ~ pa jé; »Ni zdrav.« — »Pàč, zdrav je, le truden.« »Me nisi vesela, kajne?« — »Pàč, pàč, saj sem te čakala.« — Vse že spi, pàč, tam še nekdo bedí; ② *krepi pritrdilnico, nikalnico ali vprašalnico*: ~ rés, ~ nè, kdó ~? kjé ~? kám ~? kdáj ~? ③ *razlaga*: je ~ prijetno, je ~ hudo, je ~ trdo tako delo, je ~ rad šel; kaznovan je bil, je ~ nagajal; je ~ vojska, je ~ križ z njim, ~ ni drugače, ~ ne zna; ④ *poudarja in stopnjuje*: ~ je prijetno, ~ je hudó, ~ je trdo tako delo, ~ je rad šel, ~ je nagajal, tega ~ vedel ni, tega ~ ni vedel

páčiti -im, páči -te! páčil -a -o, páčenje -a *s*: ~ jezik, ~ obraz, to ga pači, ~ se komu; pačílen -lna -o *[-ln-]*, pačívec -vca *m*, pačívka -e *ž*, pačúh -a *m zn̄c.*, pačljív -a -o: ~ otrok

páčuli -ja *m bot.*, páčulijev -a -o: ~a kafra

Pád -a *m |it. reka|*, pádski -a -o: Padska nižina

pàd póda *m*: prosti ~; pádec -dca *m*: ~ slapa, pri ~u se je poškodoval, skok s ~em, ~ cen, ~ napetosti, reka z velikim ~em *strmcem*; pádav -a -o: ~a bolezen = pádavica -e *ž božjast*, pádavičen -čna -o = pádavičast -a -o *božjasten*, pádavec -vca *m božjastnik*, pádavka -e *ž božjastnica*; padavína -e *ž meteor.*, pádalica -e *ž* 1. *loputa*, 2. *past*

***pádar** -ja *m mazač*, *pádarica -e *ž mazačka*, *pádarski -a -o *mazaški*, *pádarstvo -a *s mazaštvo*

pádati -am: slap, dež, toča, sneg, listje pada, cene padajo, glas, temperatura, barometer pada, denar, vrednost pada, pobočje strmo pada, ljudje so padali ko muhe *mrli*, °~ komu v besedo *segati*, °~ v oči *bosti, biti v oči*; zvezde padajo *se utrinjajo*, če ne boš priden, bo padalo; padajóč -óča -e *prid.*: ~i poudarek *slov.*; pádanje -a *s*: ~ rojstev, ~ vrednostnih papirjev; padálo -a *s*, padálce -a *[-lc-] s*, padálen -lna -o *[-ln-]*, padávec -vca *m*, padávka -e *ž*, padávski -a -o; *gl. tudi* pasti padem

padišáh -a *m sultan*, padišáhov -a -o

°**padobràn** -ána *m padalo*

Pádova -e *ž |it. mesto|*, pádovski -a -o: ~a univerza, Padovánec -nca *m*, Padovánka -e *ž*, padovánski -a -o; padován -a *m |platno|*

Paflagónija -e *ž |antična pokrajina|*, paflagónski -a -o, Paflagónci -ev *m mn.*

Paganíni -ja *m |violinist|*, Paganínijev -a -o

pagát -a *m |karta pri taroku|*: narediti ~a, ujeti ~a; ~ último, s ~om je končal; pagátelj -na *m*

página -e *ž stran (v knjigi)*: živa ~ *tisk.*, paginírati -am *zaznamovati strani (v knjigi, v rokopisu)*, paginíranje -a *s*, paginácija -e *ž*

páglav -a -o, páglavec -vca *m* 1. *otrok*, 2. *zool.*, páglavka -e *ž*, páglavski -a -o, páglavstvo -a *s*, páglavček -čka *m*

pagóda -e *ž |budistično svetišče|*, pagóden -dna -o: ~a streha

págrozd -grózda *m* 1. *nepravi grozd*, 2. *vrsta cvetov*, **pagrózden** -dna -o, pagrózdast -a -o

páhati -am, páhanje -a *s*: ~ prah iz obleke, ~ obleko, pahálo -a *s*, pahálce -a *[-lc-] s*, páhalica -e *ž pahljača*, páhavka -e *ž šal, plahta*, pahálnik -a *[-ɯn-] m*: klobučarski ~, paháč -a *m*

pahljáti -ám, pahljàj -ájte! pahljàl -ála -o, pahljánje -a *s*: ~ si obraz (s pahljačo), veter pahlja, pahljàv -áva -o: ~ vetrc, pahljávka -e *ž*: faraonove ~e, pahljáč -a *m*, pahljáča -e *ž*, pahljáčast -a -o: ~e tipalnice, pahljáčniki -ov *m mn. zool. |hrošči|*

pahníti páhnem, pahnì -íte! pahnìl -íla -o, páhnjen -a -o *in* páhniti -nem *s stal. poud.*: ~ koga v vodo, s prestola, ~ koga od sebe; páhnjenec -nca *m prismojenec, tepec*, páhnjenka -e *ž*, páhnjenost -i *ž prismojenost*; pàh páha *m sunek, zapah* >*[pah- / pəh-]*; *gl. tudi* pehati

páhovka -e *ž bot.*

Paián -a *m |Apolonov priimek|*, Paiánov -a -o; paián -a *m zmagoslavna pesem, himna na čast Apolonu*

pajác -a *m* 1. *možic*, 2. *delovna obleka, medvedove hlače, žaba*, pajáčev -a -o, pajácast -a -o, pajácek -cka *m*

pájágoda -e *ž bot.*

pájčevina -e *ž in* pajčevína -e *ž*: ~e ometati, lačen sem, da se mi delajo ~e v želodcu, pájčina -e *ž*, pájčinat -a -o, pájčevnat -a -o, pájčinast -a -o, pájčevinast -a -o *in* pajčevínast -a -o: ~a tkanína, pájčeven -vna -o: ~a nitka, pájčevnica -e *ž med.* |*mrena*|

pajčolán -a *m tančica*: nevestin ~, pajčolánski -a -o, pajčolánast -a -o

pajdáš -a *m*, pajdašíca -e *ž*, pajdášiti -im, pajdášenje -a *s*: ~ koga s kom, ~ se med seboj, pajdáški -a -o, pajdáštvo -a *s*, pajdašíja -e *ž*

pájek -jka *m*: hišni, morski, povodni, šmarni ~, ~i mu predejo po želodcu, pájkov -a -o: ~a mreža, pájčji -a -e, pájkast -a -o, pájček -čka *m*, pájkec -kca *m*, pájkovci -ev *m mn. zool.*

pájésen -éna *m bot.*

pak *prisl. staro za današnji protivni* pa: to ~ ti povem

Páka -e *ž* |*reka*|: Šmartno ob ~i, páški -a -o: Paška dolina

pakedráti -ám *pačiti*, pakedràj -ájte! pakedràl -ála -o, pakedránje -a *s*, pakedráč -a *m*, pakedrálo -a *s znč.*, pakedràv -áva -o, pakedrávec -vca *m* >*[-kəd-]*

pakét -a *m zavitek, zavoj, pošiljka*, pakéten -tna -o: ~i oddelek na pošti; paketírati -am *zavijati, spravljati, zlagati v zavoj, zavitek, škatlo, zaboj*, paketíranje -a *s*: ~ obleko, jedila, sadje, cigarete, knjige; pakétič -a *m*, pakétek -tka *m*; pakírati -am *zavi(ja)ti, polniti, omotavati*, pakíranje -a *s*: ~ žeblje, zdravila, cigarete; *pákeljc -a *[-kəlj-] m zavojček*: ~ tobaka; *pákeljček -čka *[-kəlj-] m*

pákfon -a *m* |*bakrova zlitina*|, pákfonski -a -o: ~a ura, pákfonast -a -o *iz pakfona*: ~e plošče

Pákistan -a *m* |*azijska država*|, pákistanski -a -o, Pákistanci -ev *m mn.*

pákobúl *[-úl]* -a *m vrsta cvetov, nepravi kobul*, pákobúlast -a -o, pákobúlen -lna -o *[-ln-]*, pákobúlnica -e *[-ln-] ž*, pákobúlniški -a -o *[-ln-]*

pákovína -e *ž*, pákovínski -a -o

pákristál *[-ál]* -a *m nepravi kristal*, pákristálen -lna -o *[-ln-]*

pákróg -a *m elipsa, nepravi krog*, pákróžen -žna -o *eliptičen*

pákrógla -e *ž elipsasta krogla*, pákróglast -a -o: ~a oblika zemlje

pákt -a *m pogodba, zveza, dogovor*: skleniti ~ s kom; paktírati -am → *pogajati se, sklepati zvezo, družiti se, pogoditi se, vezati se*, paktánt -a *m* → *pogodbenik, zaveznik*

paláča -e *ž*: steklena ~, doževa ~, paláčen -čna -o: ~o stopnišče, ~a revolucija

palačínka -e *ž* |*jed*|

paládij -a *m kem.* |*element*|

paladín -a *m palatin*

Palamédes -da *m mit.* |*grški junak*|, Palamédov -a -o

Pálas *in* Pálada -de *ž mit.*: ~ Atena |*boginja modrosti in umetnosti*|, Páladin -a -o: ~o svetišče; paládij -a *m podoba Palade, obrambna, zavetna podoba, varstvo*

palatál *[-ál]* -a *m slov. trdonebnik*, palatálen -lna -o *[-ln-] trdoneben*: ~i izgovor, ~i glas; palatalizírati -am *(o)mehčati*, palatalizíranje -a *s slov.*, palatalizácija -e *ž*

palatín -a *m paladin, dvorjan, volilni knez v srednjem veku*, palatínski -a -o: ~i zbor, palatínat -a *m*, palatínstvo -a *s čast volilnega grofa*

Palatín -a *m* |*grič v starem delu Rima*|, palatínski -a -o

pálček -čka *[-lč-] m* 1. *pravljično bitje*, 2. *ptiček*, pálčkov -a -o

pálčiti -im *[-ųč-] pečkati*, pálčenje -a *s*

pálec -lca *[-ųc-] m*: ~ na nogi, ~i na kolesu, šest ~ev dolg, pod ~em imeti, težko mu gre izpod ~a, pálčen -čna -o: ~a mera, ~o kolo, pálčnik -a *m* 1. *prstnik za palec*, 2. *oblič*, 3. *rogelj pri vilah*, 4. *med. palčna mišična kepa*, 5. *rokavica z enim prstom*, 6. *bot.*, pálčnica -e *ž* |*kost*|, pálček -čka *m*, pálčevje -a *s palci na (mlinskem) kolesu* >*[-ųč-]*

paleo- *v sestavi*: paleocén -a *m geol.*, paleocénski -a -o; paleografija -e *ž nauk o starih pisavah*, paleográf -a *m*, paleográfinja -e *ž*, paleográfski -a -o; paleolítik -a *m stara kamena doba*, paleolítski -a -o; paleontologija -e *ž nauk o okamninah*, paleontológ -a *m*, paleontológski -a -o; paleozóik -a *m staro geološko obdobje*, paleozóičen -čna -o *in* paleozójski -a -o; paleozoologija -e *ž nauk o praživalstvu*, paleozoológ -a *m*, paleozoológski -a -o

Palêrmo -a *m* |*it. mesto*|, palêrmski -a -o: ~o vino

Palestína -e *ž*, palestínski -a -o, **Palestínec** -nca *m*, Palestínka -e *ž*

paléstra -e *ž* 1. *šola za rokoborbo pri starih Grkih*, 2. *telovadnica*

Palestrína -a *in* -e *m* |*skladatelj*|, Palestrínov -a -o: ~e skladbe; palestrínovski -a -o: ~i slog, način

paléta -e *ž* *slikarska deščica za barve*, paléten -tna -o

pálež -a *m gl.* paliti

páli -ja *m* *sveti staroindijski jezik in zapisi v tem jeziku*, pálijski -a -o

paliatív -a *m* *blažilo*, paliatíven -vna -o *blažilen*

pálica -e *ž*: popotna, romarska, pastirska, gorska, skakalna, leskova, maršalska ~, suknarske ~e, zlato v ~ah, s ~o jih dobiti, dobil je dvanajst palic, o(b) ~i hoditi, spraviti koga na beraško ~o, rimska ~ |*ozvezdje*|; pálička -e *ž* 1. *majhna palica*, 2. ~ v mrežnici, pálička -e *ž*, páličast -a -o: ~i fižol, pálič(ev)je -a *s*, páličnik -a *m* *zool. suhi prot*, páličnica -e *ž* *celica v mrežnici*

pálij -a *m* 1. *grška in rimska vrhnja halja*, 2. *del nadškofovega ornata*

pálik -a *m min.*

palikár -ja *m* *vojak grške milice v osvobodilni vojni*

palimpsést -a *m* *mlajši zapis nad zbrisanim prvotnim*, palimpsésten -tna -o

palindróm -a *m* *beseda, ki se naprej in nazaj enako bere*, palindrómski -a -o

palingenéza -e *ž* *biol. biološko ponavljanje*, palingenétičen -čna -o

palinodíja -e *ž* *poet.*

Palinúr -ja *m* *Enejev krmar*, Palinúrjev -a -o

palisáda -e *ž* *ohlodje, ograja iz priostrenih kolov*, palisáden -dna -o

palisánder -dra *m* |*drevo*|, palisándrov -a -o: ~ les = palisandrovína -e *ž* |*južnoameriški les*|

palíska -e *ž* *s prahom pomešana moka v mlinu*, palískast -a -o

pálist -a *m* *stranski, okrnel list*, pálísten -tna -o: ~e oblike

palíti pálim, páli -íte! pálil -íla -o, páljen -a -o, páljenje -a *s* *in* páliti -im *s* *stal. poud.*: cunje se palijo, sonce pali, ~ svinje, páljenec -nca *m* *paljen ječmen*, páljenka -e *ž* 1. *žganje*, 2. *potica, kruh*; pálež -a *m* 1. ~ na fižolu, na trti, 2. po ~u diši, palívec -vca *m*, palivo -a *s* *gorivo*

pálma -e *ž*: dateljnova, kokosova, pahljačasta, pritlična ~, ~ zmage, priboriti si ~o *zmago*, pálmov -a -o: ~e veje, ~o drevo, pálmast -a -o, pálmovec -vca *m* *bot.*, pálmovje -a *s*, palmovína -e *ž* |*les*|, pálmovnik -a *m* |*vrt*| >*[-lm-]*

palpitácija -e *ž* *trepetanje, razbijanje srca*, palpitírati -am *biti, utripati, tolči, udarjati*, palpitíranje -a *s*: srce, žila močno palpitira >*[-lp-]*

páluba -e *ž* *in* palúba -e *ž* → *krov*

palúd -a *m* 1. *naplavina*, 2. *loček*, palúdje -a *s* *in* palúdovje -a *s* *naplavina*, palúdnica -e *ž* *bot.*

pámet -i *ž*: zdrava ~ tako veleva, na ~ znati, povedati; ima večjo srečo kakor ~; po moji ~i; po ~i živeti, ravnati; počasne, kratke ~i biti; pri hiši ni prave ~i, biti pri pravi ~i; v ~ vzeti *omeniti kaj, spomniti na kaj*, ob ~ priti; priti k ~i; srečati se, spreti se, navzkriž priti s ~jo; ~ je boljša ko žamet; pámeten -tna -o: ~ človek, konj, odgovor, ~a knjiga, kakšno ~o uganiti, ziniti, to si mi ~; ~o ravnati, živeti, pámetnost -i *ž*, pámetnik -a *m* |*človek, zapisna knjiga*|, pametnják -a *m* *pameten človek*

pámetiti -im *pomniti, spominjati se*, pámetenje -a *s*: odkar svet pameti, pámetovati -ujem, pámetovanje -a *s*: odkar ljudje pametujejo; °pámtívek -a *m*: od °~a *kar (ljudje) pomnijo*

pámetiva -e *ž* *tepežni dan*

Pamfílija -e *ž* |*antična pokrajina v Mali Aziji*|, pamfílski -a -o *[-ls-]*

pamflét -a *m* *sramotilen spis*, pamfléten -tna -o, pamfletíst -a *m*, pamfletístka -e *ž*

pámpa -e *ž* *južnoameriška stepa*

***pámž** -a *m* *vulg. otrok*, *pámžek -žka *m*, *pámžast -a -o

Pán -a *m* *mit.* |*bog gozdov, rastlinstva in pastirjev*|, Pánov -a -o: ~a piščal, pánski -a -o

pan- *v sestavi*: Panamêrika -e *ž* *vsa Amerika kot celota*, panamêriški -a -o: ~o gibanje; panarábski -a -o; Panevrópa -e *ž*, panevrópski -a -o; pangermánstvo -a *s*, pangermánski -a -o, pangermán -a *m*; panislamízem -zma *m*; pankromátičen -čna -o; panlogízem -zma *m fil.*; panpsihízem -zma *m fil.*; panslavízem -zma *m*, panslavíst -a *m*, panslavístičen -čna -o; panslovánski -a -o, panslovánstvo -a *s*, panslován -a *m*; panteízem

-zma *m fil.*, panteíst -a *m*, panteístka -e *ž*, panteístičen -čna -o

Panakéa -ée *ž mit. poosebitev zdravstva*; panacéja -e *ž zdravilo za vse bolezni*

Pánama -e *ž* |*ameriška dežela*|, pánama -e *ž* |*blago*|, pánamski -a -o: ~i slamnik, ~i škandal, Panamska ožina, Panamski prekop, Pánamec -mca *m*, Pánamka -e *ž*

***pánati** -am *zagovoriti, zagovarjati, urečí, uročiti, zarotiti, začarati, ustaviti, ustavljati, ukrotiti, premagati, dobiti v strah*: ~ gada, ogenj, bolezen, vodo, točo, zver, besnost, zastrupljenje

Pančatántra -e *ž* |*staroindijska zbirka pripovedk*|

pandékte -ékt *ž mn. zbirka pravnih določb iz starih rimskih zakonikov, del rimskega prava*

pandemíja -e *ž epidemija čez cele dežele*, pandémičen -čna -o

Pandóra -e *ž mit.*, Pandórin -a -o: ~a pušica

pandúr -ja *m ogrski vojak, slep privrženec, hlapec*, pandúrski -a -o *suženjski, hlapčevski*: ~a duša, ~i značaj

panegírik -a *m* 1. *hvalnica*, 2. *pesnik*, panegíričen -čna -o

panél *[-él]* -a *m* 1. *opažna plošča*, 2. *lesen stenski opaž*, panélen -lna -o *[-ln-]*: ~e plošče, panelírati -am *obložiti s paneli*

pánika -e *ž brezglavost, zmešnjava, strah, preplah*: ~ prevzame ljudi, páničen -čna -o *zbegan, brezglav*: ~ strah, ~ beg, ~a osuplost, pánikar -ja *m* (°paničar) *kdor dela zmešnjavo, preplah*

panírati -am *povaljati v drobtinicah in rumenjaku*: panirano meso

pánj -a *in* -ú *m, mn.* pánji -ev, pri pánjih *in* panjéh, s pánji *in* panjmí: drevesni, čebelni, matični ~, gluh ko ~, les na ~u kupiti, tudi star ~ se vname, panjáč -a *m štor za v peč, glavnja*, pánjev -a -o: ~a končnica, panjévje -a *s*, pánjski -a -o: ~e končnice, panjíč -íča *m*, pánjast -a -o

Pankrácij -a *m os. i.*, Pankrácijev -a -o, Pankrác -a *m*, Pankráčev -a -o

pánkreas -a *m med. trebušna slinavka*, pánkreasov -a -o: ~ sok, pankreátičen -čna -o

pánkrt -a *m* 1. *vulg. nezakonski otrok, zn̈č. otrok*, 2. *tisk.*

panó -ja *m uokvirjena ploskev na steni, na stropu, uokvirjena slika*

pánoga -e *ž veja, stroka, področje*: industrijska pridobitna ~; pánôga -e *ž navidezna noga, okrnela noga*, pánožica -e *ž*

Panónija -e *ž*, panónski -a -o: ~a država, ~i knez, ~e značilnosti, Panonska nižína, Panónci -ev *m mn.*

panóptikum -a *m razstavnica voščenih podob zgodovinskih znamenitosti*

panoráma -e *ž* 1. *razgled na vse strani*, 2. *gledališče*

Pánteon -a *m antično svetišče v Olimpiji in v Rimu*, pánteon -a *m* |*svetišče*|

pánter -ja *m zool.*, pánterjev -a -o, pánterica -e *ž*, pánterski -a -o

pantográf -a *m* |*risarska priprava*|

pantomíma -e *ž igra z gibi brez besed*, pantomímičen -čna -o, pantomímika -e *ž* |*nauk*|

páóbla -e *ž pakrogla, krogli podobno telo*, páóbel *[-bəu]* -bla -o *nepravilno obel*

páostrica -e *ž bot.*

pápa -e *ž otr. jed*, pápati -am, pápanje -a *s*, páp(i)ca -e *ž*, pápcati -am *otr.*

papá -na *m oče*, papánov -a -o

papagáj -a *m papiga*, papagájka -e *ž*, papagájev -a -o, papagájček -čka *m*, papagájski -a -o, papagájstvo -a *s brezglavo posnemanje*

papatáči -ja *m* |*mušica*|, papatáčijski -a -o: ~a mrzlica

papaverín -a *m makovina*

pápež -a *m*, pápežev -a -o: ~a sveča *bot.*, pápeški -a -o: bolj ~i ko papež, pápeštvo -a *s*, pápežnik -a *m*, pápežnica -e *ž*, pápežinja -e *ž*, pápežica -e *ž bot. laška repa*, pápežniški -a -o, pápežništvo -a *s*, pápeževec -vca *m*, pápeževka -e *ž*, pápeževski -a -o, papeževáti -újem, papežúj -te! papeževàl -ála -o, papeževánje -a *s*; *gl. tudi* papizem

papíga -e *ž in* pápiga -e *ž zool.*, papígin -a -o *in* pápigin -a -o, papígovka -e *ž* |*bolezen*|

Papín *[papén]* -a *m* |*franc. fizik*|, Papinov -a -o: ~ lonec

papír -ja *m*: bel, gladek, hrapav, klejen, svilen, krep ~, karbonski, pergamentni, kredni, cigaretni, časopisni, toaletni, pisemski, risalni, notni ~, lakmusov ~, vrednostni ~ji; vreči misli na ~, ~ pije, ~ je potrpežljiv, potnik je bil brez ~jev *listin*; papíren -rna -o: ~a industrija, papírjast -a -o, papírček -čka *m*: cigaretni ~, papírnat -a -o: ~a škatla,

~ jezik; papirnica -e ž |*trgovina in tovarna*|, papírničen -čna -o, papírniški -a -o, papírničar -ja *m* |*delavec*|, papírničarka -e ž, papírničarski -a -o; papírjevina -e ž *in* papirjevína -e ž |*snov*|, papírec -rca *m risani vzorec za čipke*; papirográf -a *m* |*priprava za razmnoževanje*|; papirmašé -ja *m papirna kaša*

pápiros -a *m rastlina, ki so iz nje delali papir* = papírus -a *m*, pápirosov -a -o = papírusov -a -o: ~ zvitek, pápirosen -sna -o

papízem -zma *m*, papíst -a *m*, papístka -e ž, papístičen -čna -o, papístovski -a -o

páprika -e ž: huda, sladka, nadevana ~, páprikov -a -o: ~a solata; papricírati -am, papricíran -a -o, papricíranje -a *s*: ~ juho, páprikaš -a *m* |*jed*|

pár -a *m dvojica*: lep ~, zakonski, plesni ~, ~ volov, čevljev, rokavic; imeti ~, biti za ~ komu, iti v ~ s kom *vštric*, ni mu ~a *enakega, podobnega*; čevlja nista ~, organi na ~e, po ~ih; párček -čka *m*, páren -rna -o: ta čevlja nista ~a *nista par*; pároma *prisl. v parih*: šli so ~; párnopernat -a -o: ~ list *bot.*

pár *nekaj, nekoliko*: ~ dni, ~ ur, ~ zrn

pára -e ž: uboga ~ *reva*, uradniška ~, konjska ~

pára -e ž: vodna, žveplena, nasičena, odvečna ~; z vso ~o delati *na vso moč*, páren -rna -o: ~i kotel, ~i valjar, ~a žaga, ~a turbina, ~a kopel, párnik -a *m*: potniški, čezoceanski, ribiški ~, ~ na kolesa, na vijak, párniški -a -o: ~o moštvo, parovnják -a *m čeber za parjenje*

pára -e ž |*denarna enota*|: pet par, 50 par (°pára), ni prebite ~e vreden

parabélum -a *m* |*samokres*|

parábola -e ž 1. *mat. krivulja*, 2. *poet. prilika, prispodoba*: govoriti v ~ah, parábolski -a -o *[-ls-]*, parábolen -lna -o *[-ln-]*: ~a enačba, ~a oblika; parabóličen -čna -o: *poet.* ~o izražanje, parabólika -e ž

Paracélsus -a *in* -élsa *m* |*švic. zdravnik in alkimist*|, Paracélsov -a -o >*[-lz-]*

paráda -e ž 1. *slovesen obhod, postavljanje*: vojaška ~, imajo ga samo za ~o, vratar je naredil ~o, 2. presekati nasprotniku ~o, paráden -dna -o: ~a obleka, ~i nastop; paradirati -am *nastopati v paradi, ponašati se*, paradíranje -a *s*

paradentóza -e ž *med. parodontoza*

paradígma -e ž *slov. vzorec, zgled*; *mn.* paradígme -gem *[-gəm] ali* paradígmata -at *s*; paradigmátičen -čna -o: ~a ponazoritev

paradíž -a *m raj*, paradížen -žna -o *rajski*, paradížnik -a *m*, paradížnikov -a -o: ~a juha, omaka, paradíževka -e ž *bot.*

paradóks -a *m na videz brezglava, nespametna trditev, nepričakovana, osupljiva misel*: govori v samih ~ih, paradóksen -sna -o *osupljiv, presenetljiv*: ~a trditev, paradóksnost -i ž

paráfa -e ž 1. *značka za ime*, 2. *podpis z značko*, 3. *žig z značko*, parafírati -am *podpisati z značko*, parafíranje -a *s*: ~ kopijo dopisa

parafazija -e ž *govorna motnja*

parafín -a *m kem. mineralna tolščа*, parafínov -a -o: ~o olje, parafínski -a -o: ~a sveča, ~o olje

parafráza -e ž *opis, razlaga z drugimi besedami*, parafrazírati -am *opisati, razlagati*, parafrazíranje -a *s*, parafrást -a *m*, parafrástičen -čna -o

paragráf -a *m člen, odstavek, oddelek*, paragráfar -ja *m pikolovec, preveč natančen človek, kdor sodi vse le po predpisih*, paragráfarski -a -o

Paragváj -a *m* |*država*|, paragvájski -a -o, Paragvájci -ev *m mn.*

paraláksa -e ž *fiz., astr., mat., fot.*, paraláktičen -čna -o

paraléla -e ž *vzporednica, primerjava*: napraviti ~o s čim *vzporediti, primerjati*, paralélen -lna -o *[-ln-] vzporeden*, paralélnost -i *[-ln-]* ž, paralélka -e *[-lk-]* ž *vzporednica v šoli, vzporedni razred*; paralelizírati -am *vzporediti, vzporejati*, paralelizíranje -a *s*, paralelízem -zma *m vzporedje*; paralelográm -a *m geom.*, paralelográmski -a -o, paralelepipéd -a *m geom.*, paralelepipédov -a -o

paralipómena -en *s mn. dopolnitve, dodatki književnemu delu*

paralíza -e ž *ohromelost, razkroj*: otroška ~, progresivna ~; paralítičen -čna -o: ~ bolnik, paralítik -a *m*, paralizírati -am *(o)hromiti, preprečiti, preprečevati, onemogočiti, onemogočati učinek*, paralizíran -a -o, paralizíranje -a *s*: ~ delo, voljo, podjetnost

paralogíja -e ž *nesmisel, zmota*, paralogízem -zma *m napačen in varav sklep, prevara*,

paralogístičen -čna -o, paralogístika -e ž *dokazovanje z varljivimi sklepi*
paramènt -énta *m, nav. mn.* paraménti -ov *m ltg.*: cerkveni ~i
parámeter -tra *m mat., min., teh.*, parámetrski -a -o
paramitíja -e ž *poet.* |*spodbudna pesnitev*|, paramítičen -čna -o
paranója -e ž |*duševna bolezen*|, paranóičen -čna -o, paranóik -a *m*
parapét -a *m ograja*: okenski ~, parapéten -tna -o: ~i zapah, okvir
parapsihologíja -e ž *veda o okultnih pojavih*, parapsihológ -a *m*, parapsiholóški -a -o
paraság -a *m* |*antična dolžinska mera*|
parasít -a *m parazit*
paratáksa -e ž *slov. priredje*, paratáktičen -čna -o *prireden*
párati -am, páranje -a *s*: ~ obleko, trebuh, srce se mi para, parálen -lna -o *[-ln-]*: ~i nožiček = parálo -a *s*, paráč -a *m*
paratífus -a *m* |*tifus*|, paratífusov -a -o: ~ bacil, paratifózen -zna -o: ~i bolnik
paraván -a *m* → *zaslon*
parazít -a *m biol. zajedavec, prisklednik*, parazítka -e ž, parazítski -a -o *zajedavski*, parazítstvo -a *s*, parazitáren -rna -o: ~a bolezen, parazitízem -zma *m*; parazitológija -e ž *nauk o zajedavcih*
parcéla -e ž *kos posestva, zemljišča*, parcélski -a -o *[-ls-]*: ~i dohodek, parcélen -lna -o *[-ln-]*: ~o gospodarstvo; parcelírati -am *(raz)kosati, (raz)drobiti zemljo*, parcelíranje -a *s*, parcelácija -e ž
parciálen -lna -o → *delen*
párd -a *m zool. panter*, párdov -a -o, párdovina -e ž *in* pardovína -e ž |*kožuhovina*|
pardón -a *m* → *oprostitev, oproščenje, odpuščanje, prizanašanje*: brez ~a → *brez usmiljenja, prizanašanja, neusmiljeno*; pardón *medm.*: ~ *oprostite! ne zamerite!* pardonírati -am: ~ koga → *komu prizanašati, prizanesti, spregled(ov)ati*
***páre** pár ž *mn. mrtvaški oder*: biti, ležati na ~ah
parentéza -e ž *vmesni stavek, oklepaj*, parentétičen -čna -o
parêre -ra *m pismeno strokovno mnenje*: oddati svoj ~
paréti -ím, parèl -éla -o, parênje -a *s*: voda pari *se spreminja v paro*; *gl. tudi* pariti
paréza -e ž *med. delna ohromelost*, parétičen -čna -o
parfúm -a *m vonj, vonjava, dišava*, parfúmov -a -o: ~ duh, parfúmski -a -o: ~a stekleničica; parfumírati -am *(o)dišaviti*, parfumíran -a -o, parfumíranje -a *s*, parfúmar -ja *m dišavar*, parfumárica -e ž, parfumerija -e ž
párija -a *in* -e *m pripadnik zelo nizke kaste v Indiji, suženj, brezpraven človek*, párijevski -a -o
parírati -am → *prestreči, odbiti, odbijati*
Páris -a *m* |*trojanski junak*|, Párisov -a -o
parisílaba -e ž *slov. enakozložnica*, parisilábičen -čna -o *enakozložen*
paritéta -e ž *enakost, enakopravnost*, paritéten -tna -o: ~a komisija
páriti -im, párjenje -a *s*: ~ se na soncu, voda se pari na soncu, perilo parimo z vrelo vodo, trava se pari na kupu, sod parimo s kropom; párnja -e ž, parílo -a *s*, parílnik -a *[-un-] m*, parílnica -e *[-un-]* ž |*posoda*|, párjenik -a *m sladek kruh iz poparjenega testa*, parívo -a *s* |*krma*|
páriti -im *družiti v par, posebno pri živalih in rastlinah*, párjenje -a *s in* paríti -ím, pári -íte! paríl -a -o, parjênje -a *s*, parítev -tve ž, parítven -a -o *[-tvən-]*
Pariz -a *m*, v ~u, parîški -a -o, Parižàn -ána *m*, Parižánka -e ž
parízar -ja *m* |*težak tovorni voz*|, parízarski -a -o: ~a vprega
párk -a *m* 1. *obsežen vrtni nasad*: tivolski, naravni ~, 2. *skupina prometnih pripomočkov*: vozni ~, železniški ~; parkírati -am, parkíranje -a *s*: šofer, avto parkira v stranski ulici, parkíren -rna -o: ~i prostor, parkométer -tra *m priprava za merjenje parkirnega časa*
Párka -e ž *mit.* |*boginja rojstva*|, párke párk ž *mn. rojenice, sojenice*
párkelj -klja *m*: kam moliš svoje ~e, párkljevka -e ž, párkeljski -a -o *[-kəlj-]*, párkeljc -a *[-kəlj-] m*: kozji ~i *bot.*; párkeljček -čka *[-kəlj-] m*, párkljar -ja *m zool.*, párkljarski -a -o, párkljast -a -o, parkljàt -áta -o; parkljáti -ám, parkljàj -ájte! parkljàl -ála -o, parkljánje -a *s*
párkelj -klja *in* -keljna *[-kəlj-] m hudič*; párkeljnov -a -o: ~i rogovi, ~a veriga
parkét -a *m iz trdih deščic zložen pod*: hrastov ~, zna se sukati po ~u *ali* na ~u *v gosposki družbi*, parkéten -tna -o: ~a tla, ~a deščica = parkétnica -e ž, parketírati -am *polagati parket, zlagati*

deščice v pod, parketíranje -a *s*, parkétar -ja *m kdor poklada parket*, parkétarstvo -a *s* |*obrt*|

parlamènt -énta *m državni zbor, skupščina*: ~ sklicati, razpustiti, saj to je cel ~, parlamênten -tna -o: ~i prostori, ~i stenograf, parlamentáren -rna -o: ~a večina, seja, vlada, ~e volitve, parlamentarízem -zma *m vladanje s parlamentom*, parlamentárec -rca *m poslanec, posrednik*, parlamentárka -e *ž poslanka, posrednica*, parlamentárski -a -o: ~e ugodnosti, parlamentírati -am *pogajati se, pogovarjati se*, parlamentíranje -a *s*: ~ med vojno

parlográf -a *m* |*priprava za narekovanje*|, parlográfski -a -o

Párma -a *in* -e *m* |*sl. skladatelj*|, Pármov -a -o: ~e skladbe, pármovski -a -o

Párma -e *ž* |*it. pokrajina*|, pármski -a -o: ~a kartuzija; parmezán -a *m* |*sir*|, parmezánski -a -o: ~a izdelava sira

parména -e *ž* |*jabolko*|: zlata ~

Parménides -da *m* |*grški filozof*|, Parménidov -a -o

párna -e *ž svisli*

Parnás(os) Parnása *m* |*gora v Grčiji*|: iti na ~ *posvetiti se pesništvu*, parnás -a *m*: slovenski, mladi ~ *pesniki, pesništvo*, parnáški -a -o; Parnás -a *m* |*glasilo franc. pesnikov*|, parnásovci -cev *m mn.*, parnásovski -a -o: ~a skrb za obliko

Párnes -a *m* |*gorovje v Atiki*|, párneški -a -o

paro- *v sestavi*: °parobród -a *m parnik*; paromér -a *m*, paroménski -a -o; paroplóven -vna -o, paroplóvba -e *ž*; parovòd -óda *m*, parovóden -dna -o

paróbek -bka *m trš, štor po posekanem drevesu*, paróbkov -a -o

parodija -e *ž* 1. *komično-satirično posnemanje pesmi, govora, sloga*, 2. *prevračanje v smešno*; parodírati -am, parodíranje -a *s*, parodíst -a *m*, parodístičen -čna -o: ~i poskusi

parodontóza -e *ž med.*, parodontózen -zna -o: ~o obolenje

párog -a *m okrnel rog*, párožič -a *m*, párožen -žna -o, párožek -žka *m*, párožnik -a *m* |*jelen*|

pároj -ôja *m nepravi roj*

paroksítonon -tona *m*, *mn.* paroksítona -ton *s slov. na predzadnjem zlogu (z akutom) poudarjene besede*, paroksitonéza -e *ž slov. poudarjanje na predzadnjem zlogu*

paroksizem -zma *m* 1. *poostritev v bolezenskem napadu*, 2. *krči pri histeriji*, 3. ~ v političnem gibanju, paroksizmálen -lna -o *[-ln-]*: ~e značilnosti

paróla -e *ž geslo*: širiti, pisati, delati ~e, parólen -lna -o *[-ln-]*: ~i lističi

paronomazija -e *ž* |*retorična figura*|

Pársifal *[-al]* -a *m* |*Wagnerjeva opera*; Pársifalov -a -o, pársifalski -a -o *[-ls-]*

párta -e *ž* 1. *sekira*, 2. *igra*: ~o tresti

párte -ja *m in neskl. osmrtnica*: dati v list ~ za rajno

partenogenéza -e *ž razplod z neoplojenimi jajčeci, nespolna oploditev*, partenogenétičen -čna -o

Pártenon -a *m Atenin tempelj na Akropoli v Atenah*, pártenonski -a -o: ~i friz

partêr -ja *m pritličje (hiše ali gledališča)*, partêrski -a -o, partêren -rna -o: ~i sedeži, ~a telovadba

Párti -ov *m mn.* |*nekdanje ljudstvo južno od Kaspijskega morja*|, pártovski -a -o

particíp -a *m deležnik*, participiálen -lna -o *[-ln-]*: ~a zveza; participírati -am *biti deležen, udeležiti se*, participíranje -a *s*: ~ pri delitvi dobička, participácija -e *ž*

pártija -e *ž stranka*: član komunistične ~e, pártijski -a -o, pártijec -jca *m*, pártijka -e *ž*, pártijstvo -a *s*

partija -e *ž* 1. *enkratna igra*: ~ šaha, taroka, 2. *oddelek, skupina, družba*: s to ~o še ne grem, 3. *odlomek, odstavek*: lepa ~ v knjigi, v skladbi, 4. *zakon*: ponuja se ji dobra ~

partíkula -e *ž slov. členek*, partikuláren -rna -o *poseben, posamezen*: ~a zgodovina, ~o pravo, ~o prijateljstvo, partikularízem -zma *m*, partikularíst -a *m*, partikularístka -e *ž*, partikularístičen -čna -o

partitíven -vna -o *delen*: ~i genitiv, partitívnost -i *ž*: ta rodilnik izraža ~

partitúra -e *ž glas.*, partitúren -rna -o

partizán -a *m*: iti v ~e, partizánka -e *ž* |*oseba, čepica, puška*|, partizánski -a -o, partizánstvo -a *s*, partizániti -im, partizánščina -e *ž*

partizána -e *ž* |*sulica*|

pártner -ja *m udeleženec, soigravec*: ~ v igri, pri nastopu, nima ~ja *sebi enakega*, pártnerica -e *ž*, pártnerski -a -o, pártnerstvo -a *s*

parvení -ja *m povzpetnik*, parvenijski -a -o, parvenijstvo -a *s jara gospoščina*

pás -a *in* -ú *m*, *dv.* pása pásov pásoma *in* pasóva -óv pasóvoma, *mn.* pasóvi -óv 1. hlačni, trebušni, kilni, plavalni, rešilni ~, nositi ~ *steznik*, zategniti (si) ~ (zaradi lakote), 2. hči je vitka v ~u, obleka je tesna v ~u, okoli ~u objeti, žito do ~u, 3. *cona*: polarni, deževni, sončni ~, 4. Venerin ~ *zool.* |*rebrača*|, 5. *izmena*: delajo v treh ~ih; pásen -sna -o: ~a zaponka, pásec -sca *m* = páščèk -čka *m*; pásast -a -o: ~i izpuščaj = pásovec -vca *m*, pásavec -vca *m zool.*, pásavka -e *ž* |*raca*|, pásanec -nca *m* = pásanček -čka *m*: čmrlj ~; pása -e *ž*: ~e na ženskem krilu, papirnata, pločevinska ~, pasíca -e *ž*: mavčna ~, volnena ~ nad srajco; pasílnik -a *[-ụn-] m*: ~ pri sedlu; pásati pášem, pásanje -a *s*: ~ zid z zelenimi progami, dekle se paše z modrim svilenim pasom

pasánt -a *m pešec, mimoidoči*; *gl. tudi* pasirati

pásar -ja *m* |*obrtnik*|, pásarski -a -o, pásarstvo -a *s*

pasát -a *m* |*tropski veter*|, pasáten -tna -o: ~i veter

°**pásati** pášem *pristajati, podati se, prilegati se, soditi kam, spadati*

pasáža -e *ž* 1. *prehod*, 2. *odlomek v knjigi, v skladbi*: najlepša ~, pasažír -ja *m* → *potnik*, pasažírka -e *ž* → *potnica*, pasažírski -a -o → *potniški*

Pascal *[paskál]* -a *m* |*franc. mislec*|, Pascalov -a -o, pascalski -a -o *[-ls-]*

pásesèk *[-səsə̀k]* -ska *m* |*sesek*|

Pasífaa -fae *ž gr. mit. Minotaurova mati*, Pasífain -a -o

pasijón -a *m ltg. Kristusovo trpljenje*, pasijónski -a -o: ~e igre, pasijónka -e *ž bot. trpljenka*

pasírati -am 1. *iti mimo, skozi, čez*; 2. *pretlačiti, pretisniti skozi (mrežo, cunjo)*

pásiv -a *m slov. trpni način, trpnik*, pásiven -vna -o *trpen, mrtev, nepodjeten, nedelaven*: ~i glagoli, ~ ud društva, ~a volilna pravica, ~a rezistenca, pasíven -vna -o: ~a bilanca, ~i kraji, ~o podjetje *deficitno*, pásivnost -i *ž in* pasívnost -i *ž*, pasíva -ív *s mn. trg. obveze, dolgovi, zguba*, pasivizácija -e *ž*

pasjánsa -e *ž* |*igra na karte*|: ~o igrati, ~o polagati

pasjeglàv -áva -o, pasjeglávec -vca *m*, pasjeglávka -e *ž*, pasjeglávski -a -o

pásji -a -e: ~a koliba, ~i dnevi *najhujša vročina*, ~i človek *hudoben*, ~e vreme *slabo*, ~e življenje *slabo*, ~a duša *hlapčevsko vdana*, ~a dlaka! ~a vera! ~a vijolica *bot.*, ~a trava, ~i jezik *bot.*, ~e grozdje; po ~e me zebe, po ~e živi, po ~e me je ozmerjal; pásjak -a *m* 1. *bot.*, 2. *zob*, 3. *iztrebki*, 4. *koliba* = pásjica -e *ž*

paskvíl *[-íl]* -a *m* |*sramotilen spis*|, paskvílen -lna -o *[-ln-]*, paskvilánt -a *m pisec paskvila*

páslika -e *ž*

pásma -e *ž*, *rod. mn.* pásem *[-səm]*: konjska ~, pásemski -a -o *[-səm-]*

Pássau -a *m* |*mesto*|, pássauski -a -o

pást -í *ž*: mišja, ptičja, volčja ~, ~ za dihurje, za kune, ~ komu nastaviti, ujeti koga v ~, iti komu v ~, sprožiti ~

pásta -e *ž leščilo, čistilo, maža*: zobna ~, ~ za parket; pastózen -zna -o: *med.* ~ obraz *testen*, ~e barve, ~ glas, ton

pastél *[-él]* -a *m suha barva, barvna kreda, podoba z barvnimi kredami*, pastélen -lna -o *[-ln-]*: ~e barve

pastéta -e *ž* (°pašteta): jetrna ~, pasja ~, pastéten -tna -o: ~a škatla, pastétar -ja *m* |*izdelovavec, prodajavec*|

Pasteur *[pastêr]* -ja *m* |*franc. kemik*|, Pasteurjev -a -o: ~ zavod; pasterizírati -am, pasterizíran -a -o, pasterizíranje -a *s*: ~ mleko, pasterizácija -e *ž*

pásti pádem, pádi -te! pádel -dla -o *in* pàl pála -o: ~ v vodo, na tla, vznak; padel je, kakor je dolg in širok; jabolko ne pade daleč od drevesa; mušica pade v oko; dijak, vlada, minister pade; vojak pade v boju; mraz, vročina, barometer pade; cena, vrednost, tečaj pade; papirji padejo; zastor, kocka pade; senca je padla nanj; ~ komu v roke, °~ komu v besedo *seči, vskočiti*; zmeraj na noge ~ *znajti se*; to mi še v glavo ne pade *mi še na misel ne pride*; v hišo ~ *nepričakovano priti*; ni na glavo padel *ni neumen*; fant ni na zóbe padel *je odrezav*; načrt pade v vódo; v mojih očeh je zelo padel; praznik pade na sredo *je, pride na sredo*; zviška, z neba ~; °odločitev pade *odloči se*; °predlog je padel *predloženo je bilo*; °očitek pade *je izrečen*, °hiša pade na sina *pr(e)ide, hišo dobi sin*; ~ na kolena *pokleknìti*; ~ komu k nogam

vreči se pred koga; sum je padel nanj *osumljen je bil*; °~ iz vloge *spozabiti se, zaiti, zmotiti se, pogrešiti*; °v hrbet ~ *od zadaj, zahrbtno napasti*; °~ v nezavest *omedleti*; °~ v nemi.ost, zamero *zameriti se, priti v zamero pri kom*; °~ komu okoli vratu *vreči se, objeti koga*; °~ komu v breme *priti komu na skrb, na glavo*; °v oči ~ *pozornost zbuditi*; ~ po kom *napasti koga, vreči se na koga*; pádel -dla -o *prid.*: ~a dekleta, ~i papirji, v vojni ~i

pásti pásem, pási -te! pasóč -a -e, pásel -sla -o: ~ živino, oči, radovednost, lenobo; živina se pase bolezen se pase po meni, megle se pasejo po dolini; zijala ~ na čem; ~ z želodom, z repo, s koruzo *krmiti*; ~ koga z obljubami, z lepimi besedami; pasóč -óča -e *prid.*: ~a se živina

pastíla -e *ž zdravilska kroglica, tableta*

pastinák -a *m* = pastináka -e *ž bot.*

pastír -ja *m*: kravji, svinjski ~, dušni ~ *duhovnik*, kačji ~ *zool.*, pastírjev -a -o, pastírec -rca *m*, pastírček -čka *m*, pastírica -e *ž*: kačja ~ *zool.*, pastiríčin -a -o, pastírski -a -o: ~a igra, ~i narodi, ~o pismo, pastírstvo -a *s*: dušno ~, pastiríčka -e *ž* |*ptič*| = pastiríčica -e *ž*; pastirováti -újem, pastirovàl -ála -o, pastirovánje -a *s*

pástor -ja *m* |*protestantovski duhovnik*|, pástorski -a -o, pástorstvo -a *s*

pastorále -la *m ltg. škofova palica*, pastorála -e *ž* 1. *glas pastirska pesem*, 2. *pastoralka*, pastorálen -lna -o *[-ln-]*: ~a poezija, igra, ~a teologija, pastorálka -e *[-lk-] ž teol. nauk o dušnem pastirstvu*

pástorek -rka *m*, pástorka -e *ž*

pástožec -žca *m in* pástožec -žca *m nepravilen stožec*

pastúh -a *m star. žrebec*

pásus -a *m odstavek v knjigi, del skladbe*: najlepši ~ v povesti, težak ~

páša -a *in* -e *m* |*turški častni naslov*|, pášev -a -o, pašalúk -a *m*, pašalúški -a -o; paševáti -újem, pašúj -te! paševàl -ála -o, paševánje -a *s*

páša -e *ž*: skupna, strniščna, čebelja ~, dušna ~, ~ za oči, gnati na ~o; pášen -šna -o: ~a pravica; pašnína -e *ž* |*plačilo*|, pášnik -a *m*: občinski, čredinski, planinski ~ pášniški -a -o, pášnja -e *ž*, pášništvo -a *s nauk o pašnikih*

páščipávci -cev *m mn. zool.*

***pašét** -a *m* |*zložljiv meter*|

pášten -tna *m* 1. *ograjen kos zemlje, zasajen s trto*, 2. *obdelana terasa v bregu, v vinogradu*, paštnáti -ám, paštnáj -ájte! paštnàl -ála -o *rigolati, prekopavati zemljo v vinogradu, na vrtu, lopatiti*, paštnánje -a *s*

pát -a *m*: ~ pri šahu

patarén -a *m* |*pripadnik verske ločine*|, patarénski -a -o

paténa -e *ž ltg.* |*pozlačen krožnik*|

patênt -ênta *m* 1. *registrirana pravica*: to je njegov ~, ~ priglasiti, 2. *razglas*: cesarski ~, patênten -tna -o: ~i urad, ~o pravo, patentírati -am, patentíran -a -o, patentíranje -a *s*: ~ izum, patentnopráven -vna -o

páter -tra *m oče, naslov redovnega duhovnika*: ~ Stanislav Škrabec, pátrov -a -o, pátrski -a -o

paternóster -tra *m* |*dvigalo*|

***paternóšter** -tra *m rožni venec, molek*

pátina -e *ž*: kovinska ~, dati jeziku starinsko ~o, pátinast -a -o, patinírati -am, patiníran -a -o, patiníranje -a *s*

Pátmos -a *m* |*eden Sporadov*|, pátmoški -a -o: ~a klima

patogén -a -o *bolezen povzročujoč*: ~e bakterije, patogénost -i *ž*, patogenéza -e *ž nastanek bolezni*

pátoka -e *ž zadnje, slabo vino, žganje, pivo*

patologíja -e *ž*, patológ -a *m*, patológinja -e *ž*, patológški -a -o: ~i tip, ~o vedenje, ~e posebnosti

pátos -a *m zanos, vznesenost, slovesnost* = patétičnost -i *ž*: ~ v pisanju, patétičen -čna -o *zanosen, vznesen, slovesen*: ~ nastop, ~a igra, patétik -a *m kdor ljubi patos*

patriárh -a *m očak, poglavar (vzhodne) cerkve*, patriarhíja -e *ž*, patriarhíjski -a -o, patriarhát -a *m*: oglejski ~, patriárški -a -o, patriarhálen -lna -o *[-ln-] starosveten*: ~e razmere *domače, stare*, ~a vaška skupnost, patriarhálnost -i *[-ln-] ž*

patríca -e *ž tisk., den. dedec*

patrícij -a *m plemenitaš (posebno starorimski), veljaven meščan*, patrícijka -e *ž*, patrícijski -a -o: ~a hiša

patrimónij -a *m očetna dediščina*, patrimoniálen -lna -o *[-ln-] deden*: ~o pravo

patriót -a *m rodoljub, domoljub*: lokalni ~, patriótka -e *ž*, patriotízem -zma *m*,

patriótičen -čna -o = patriótski -a -o *domoljuben, rodoljuben*
patristika -e *ž nauk o cerkvenih očetih*, patrístičen -čna -o, patrologija -e *ž*, patrológ -a *m*, patrológški -a -o
Pátroklos -kla *m* |*homerski junak*|, Pátroklov -a -o: ~a oprava, ~o prijateljstvo z Ahilom
patróla -e *ž patrulja*, patrólen -lna -o *[-ln-]*: ~i čoln, patrolírati -am, patrolíranje -a *s*
patrón -a *m zavetnik*: cerkveni ~, ti si mi čuden ~, službo oddaja ~, patrónov -a -o, patróna -e *ž zavetnica*, patrónin -a -o, patrónski -a -o *zavetniški*, patronát -a *m zavetništvo, pokroviteljstvo*, patronátski -a -o: ~e pravice, dolžnosti, patronánca -e *ž*, patronáńčen -čna -o, patronáža -e *ž socialno zdravstveno skrbstvo*, patronážen -žna -o: ~a sestra
patróna -e *ž* 1. *naboj*: ~ za puško, za samokres, dinamitna ~, 2. *vzorec, kalup, oblika*: poslikati stene s ~o
patronímik -a *m*, *mn.* patronímika -ik *s ime, narejeno po očetovem imenu*, patronímičen -čna -o
patrúlja -e *ž obhodna straža, obhodnica*, patrúljen -ljna -o, patruljírati -am, patruljíranje -a *s*
Pávlus -la *m rim. os. i.*, Páulov -a -o
Pausánias -ia *in* -ie *m in* Pavzánija -a *in* -e *m* |*spartanski kralj*|, Pavzánijev -a -o
páv -a *m*: ošaben kakor ~, ~ vozi kočijo, šopiri, nosi se kakor ~, pávov -a -o: ~o perje, pávji -a -e: ~i rep, pávast -a -o, pávček -čka *m* = pavič -íča *m*, pávinja -e *ž* = pávovka -e *ž* = pavíca -e *ž* |*samica*|
Pável *[-əl]* -vla *m os. i.*, Pávlov -a -o: na ~o, o ~em; Pávle -ta *m*, Pávletov -a -o; Pávelček -čka *m*, Pávelčkov -a -o *[-vəl-]*; **Pávla** -e *ž os. i.*, Pávlica -e *ž*, Pávlin -a -o; Pavlína -e *ž*, Pavlínin -a -o; pavlínski -a -o: ~a pisma, ~i red, pavlínec -nca *m* |*član reda*|
pávčnec -nca *m bot.*
paviján -a *m zool.* |*opica*|
paviljón -a *m*: Jakopičev, umetniški, velesejemski ~, paviljónski -a -o: ~i sistem zidanja, paviljónček -čka *m*
pávka -e *ž glas., nav. mn.* pávke pávk: tolči na ~e, pavkíst -a *m*
pavlíha -a *in* -e *m norčav, smešen človek, tepček* = pavlúha -a *in* -e *m*; pavlíhov -a -o = pavlúhov -a -o, pavlíhast -a -o, pavlíhovstvo -a *s*; Pavlíha -a *in* -e *m* |*list*|, Pavlíhov -a -o
pavlínček -čka *m* |*metulj*|: dnevni, nočni ~
pávola -e *ž*: strelna ~, pávolen -lna -o *[-ln-]* = pávolnat -a -o *[-ln-]*: ~o blago, pávolast -a -o, pávolica -e *ž prejica*, pávolnik -a *[-ln-] m bot.*
pavperizácija -e *ž množično siromašenje, gospodarsko propadanje*, pavperizírati -am *osiromašiti*, pavperízem -zma *m splošno uboštvo, splošna revščina*
pávrsta -e *ž stranska vrsta*, pávrsten -tna -o: ~e značilnosti
pavšál *[-ál]* -a *m povprečnina, počezek, povpreček, odmerek*, pavšálen -lna -o *[-ln-] povprečen*: ~a sodba, pavšalírati -am *odmeriti povpreček*, pavšalíran -a -o, pavšalíranje -a *s*: ~ poštnino, plačevanje, pavšalíst -a *m* |*plačnik*|
pávza -e *ž odmor, premolk, oddih*: ~ v šoli, v glasbi, pri delu, pávzen -zna -o: ~o znamenje, pavzírati -am *odnehati, prenehati, počiti, počakati, počivati*, pavzíranje -a *s*
pazdér -ja *m lesnati deli (lanenih) stebel, ki se pri trenju luščijo od vlaken*, pazdérnat -a -o: ~o predivo, pazdérje -a *s*; *tudi* pezdir
pázduha -e *ž*: pod ~o peljati, izpod ~e jemati *izmišljati si, improvizirati*, pod ~o ga boli *len je*; pázdušen -šna -o: ~a bezgavka
pazíti pázim, pázi -íte! pazéč -a -e, pázil -íla -o *in* páziti -im *s stal. poud.*: ~ na otroke, na živino; ~ otroke *varovati*; ~ se česa *ali* pred čim; mejači so pazili Krpana; pážnja -e *ž*: posvetiti ~o čemu *paziti na kaj*, pazljív -a -o: ~ učenec, pazljívost -i *ž*, pázen -zna -o, páznost -i *ž*, páznik -a *m*: jetniški, rudniški ~, páznica -e *ž*, pázniški -a -o; paznoúh -a -o, paznoúhec -hca *m zajec*
páž -a *m*: dvorni ~, pážev -a -o: ~o vedenje, páže -ta *m*, páževski -a -o: ~e dolžnosti
pàž páža *m lesen oboj*, pážen -žna -o: ~e deske, pážiti -im, pážen -a -o, páženje -a *s*: ~ stene z lesom, pážnica -e *ž* |*deska*|, pážnik -a *m* |*žebelj*|
páželj -žlja *m* = pážnoht -a *m parkelj, krempelj*
Péca -e *ž* |*gora*|: priti izpod ~e, s ~e
pêcelj -clja *m*: listni, češnjev, grozdni ~, pecljàt -áta -o: ~o sadje, pêcljast -a -o,

pecljáti -ám, pecljàj -ájte! pecljàl -ála -o, pecljánje -a *s*: ~ grozd, ~ jagode

pecívo -a *s*: čajno ~, pecílen -lna -o *[-ln-]*: ~i prašek

péč -í *ž*, na pêči: lončena, plinska, električna ~, sobna, kmečka, krušna, sušilna, talilna, žgalna ~, zakuriti ~, v ~i; sedeti za ~jo, tema kakor v ~i, vroča ko ~, ~ podpirati; ~ se je podrla *žena je rodila*; péčca -e *ž in* pečíca -e *ž* = péčka -e *ž*; péčen -čna -o: ~a vratca, ~o omelo, pečnica -e *ž* 1. *krušna peč*, 2. *kahlica*, pečnják -a *m* |*pečica*|, pečník -a *m zapeček*; pečár -ja *m* |*obrtnik*|, pečarica -e *ž*, pečárski -a -o: ~a obrt, delavnica, pečárstvo -a *s*

péč -í *ž skala, pečina, nav. mn.* pečí -í *skalovje*: Mirna, Gadova, Šavna ~, Pasje ~i

Péč -i *ž* |*mesto*|, péški -a -o: ~i patriarh

péča -e *ž* |*žensko pokrivalo*|, péčen -čna -o: ~i vozel

pečát -a *m*: poštni, uradni ~, salomonov ~ *bot.*, ~ pritisniti, pod ~ dejati, pečáten -tna -o: ~i vosek, prstan, pečátnik -a *m*: kovinski ~, pečátnica -e *ž*, pečátiti -im, pečátenje -a *s*, pečátar -ja *m izdelovavec pečatov*, pečatílo -a *s štampiljka*, pečatnína -e *ž* |*plačilo*|, pečátnikar -ja *m*

pečáti -ám se *ukvarjati se*, pečàj -ájte se! pečàl -ála -o, pečánje -a *s*: ~ se s čim, ~ se s kom

pečévje -a *s*, pečéven -vna -o *skalnat*, pečévnost -i *ž*, pečévnat -a -o: ~ svet, pečevník -a *m* = pečínar -ja *m*, pečína -e *ž*, pečínast -a -o

péči péčem, pêci -íte! *namen.* pèč, pekóč -a -e, pékel pékla -o: kruh, kavo, meso, ribo ~; sonce, kopriva, žganje peče; sramota, rana peče; vest ga peče, oči me pečejo; na soncu se ~; zna več ko hruške ~; pekòč -óča -e *prid.*: ~ občutek, očitek, ~a bolečina; pekočína -e *ž*; pečèn -ena -o: ~a piška, na novo ~, fant je kuhan in ~ pri sosedovih; pečênje -a *s* |*delo in izdelek*|, pečénka -e *ž*: telečja, pljučna ~, pečenica -e *ž* |*klobasa in goba*|, pečénkar -ja *m lovec, ki lovi samo zaradi mesa*; pečenják -a *m* |*jed*|, pečenína -e *ž pečenje, pecivo, pečena jed*

péčica -e *ž* 1. *tolsta guba trebušnice*, 2. ~ za koline, péčičen -čna -o: ~a žila

pečína -e *ž gl.* pečevje

pečká -é *in* -è *ž*, *mn.* pečké pečká *in* pečèk *[pəčə̀k]* *in* pečák *in* pèčk *[pə̀čk]*: bučna, jabolčna ~; ima denarja ko pečká; pečkàt -áta -o: ~o sadje, pečkovnàt -áta -o, pečkóvec -vca *m samoraslo drevo* >*[pəč-]*

pečkáti -ám *leno delati, drezati, palčiti*, pečkàj -ájte! pečkàl -ála -o, pečkánje -a *s*: češnje ~ *jemati iz njih pečke*, pečkálo -a *s počasnè* >*[pəč-]*

pečník -a *m*: alpski ~ *bot.*

péd -í *ž*: velika, mala ~, meri pet ~i, braniti vsako ~ zemlje, niti za ~ se ne umaknem, pédenj -dnja *m in* pedánj -a *m in* pedènj -dnjà *m*: ~ dolg, visok; ~ človek ~ človeka *m*; pednjáti -ám *s pedjo meriti*, pednjàj -ájte! pednjàl -ála -o, pednjánje -a *s*: gosenica pednja

pedagógika -e *ž vzgojeslovje*, pedagóg -a *m vzgojitelj, vzgojeslovec*, pedagóginja -e *ž*, pedagóški -a -o *vzgojiteljski, vzgójen*, pedagógij -a *m vzgojeslovni zavod, učiteljska šola*

pedál *[-ál]* -a *m nogalnik*: ~ pri kolesu, ~ pri orglah, ~ pri klavirju, pedálen -lna -o *[-ln-]*

pedánt -a *m pikolovec*, pedántka -e *ž*, pedántski -a -o, pedántstvo -a *s*, pedantízem -zma *m*, pedanterija -e *ž pikolovstvo, malenkostna natančnost*

pedél *[-él]* -a *m* |*vseučiliški služabnik*|, pedélski -a -o *[-ls-]*: ~e dolžnosti

pederastija -e *ž med.*, pederást -a *m med.*, pederástičen -čna -o: ~i nagon

pediáter -tra *m zdravnik za otroke*, pediátrinja -e *ž*, pediatrija -e *ž otroško zdravstvo*, pediátričen -čna -o: ~i oddelek

pedíc -a *m zool.* |*gosenica*|

pedikíra -e *ž nega nog*, pedikírati -am, pedikíranje -a *s*, pedikêr -ja *m kdor se ukvarja s pedikiro*

pedológija -e *ž ped. nauk o otroku*, pedológ -a *m*, pedológinja -e *ž*, pedológški -a -o

pedológija -e *ž agr. nauk o tleh*, pedológ -a *m*, pedológinja -e *ž*, pedológški -a -o

pedométer -tra *m priprava za merjenje korakov*

péga -e *ž*: slepa, rumena, mrtvaška ~, sončna ~, ~ na obrazu, ~ na luni, pégec -gca *m pegast človek*, pégica -e *ž*, pégast -a -o = pégav -a -o: ~ obraz, ~i tifus = pégavec -vca *m*, pégavček -čka *m zool.* |*metulj*|, pégavka -e *ž*, pégavost -i *ž*; pégavica -e *ž med.*,

pégavičen -čna -o, pégavičnik -a *m* |*bolnik*|, pegátka -e *ž* |*kokoš*|
Pégam -a *m*: ~ in Lambergar; **pégam** -a *m zool.* |*ptič*|
pegamoíd -a *m* |*umetno usnje*|, pegamoíden -dna -o: ~e platnice
Pégasos -asa *m in* Pégaz -a *m mit. krilati konj, simbol pesništva*: vpregati ~a v galejo; pégaz -a *m*: zajahati ~a Pégazov -a -o
pegmatít -a *m min.*
pêhar -árja *m*: ~ orehov, pehárjev -a -o, pehárček -čka *m*, pehárec -rca *m*, pehárnica -e *ž* |*prt*|
peháriti -im *varati, goljufati, slepariti*, pehárjenje -a *s*
peháti -ám, pehàj -ájte! pehàl -ála -o, pehánje -a *s*: ~ koga stran, ~ se za službo, ~ se v gneči, ~ koga iz hiše, peha me *zbada*, peha se mi (iz želodca), pehálnik -a *[-ųn-] m* >*[pəh-]*; *gl. tudi* pahniti
péhati -am, péhaj -te! péhal -a -o, péhanje -a *s*: konja je pehal, da je bil ves penast; celo uro se je pehal s težkim bremenom; ~ se za vsakdanji kruh
pehôta -e *ž* |*del vojaštva*|, pehôten -tna -o: ~i polk
péhta -e *ž znč. nerodna, debela ženska*, pehtàn -ána *m znč. umazan dedec*
péhtra -e *ž mit.*: ~ baba, péhtrin -a -o
péhtran -a *m bot.* |*začimba*|, péhtranov -a -o: ~i štruklji, ~a potica
Peisístratos -ta *m* |*tiran v Atenah*|, Peisístratov -a -o; *tudi* Pizistrat
pejoratíven -vna -o *slov. slabšalen*: ~a pripona, beseda
pejsáž -a *m* → *pokrajina, slika pokrajine*, pejsažíst -a *m* → *(slikar) krajinar*
pék -a *m*, pékovka -e *ž*, pékov -a -o: ~ koš, pékovski -a -o: ~i kruh, ~a obrt, péka -e *ž*: kruh po ~i, mati imajo veliko ~o, kruh stare ~e, ~ kruha *kar ga gre enkrat v peč*, pekarija -e *ž* 1. *obrt*, 2. *pekarna*, pekárstvo -a *s*, pekárna -e *ž*: parna ~, pekáč -a *m*: električni ~, pekáča -e *ž* |*posoda*|
pekèl *[pəkàu]* -klà *m*: to je pravi ~, grom in ~, peklén -a -o: ~e muke. ~o olje *hudičevo*, peklénski -a -o: ~a zavist, ~o trpljenje, sovraštvo; peklénec -nca *m* = peklénšček -ščka *m*, peklénščica -e *ž hudičevka*; peklíti -ím *mučiti, pokoriti koga, skrbi povzročati komu*, peklì -íte! peklíl -a -o, peklјênje -a *s*, peklívec -vca *m* >*[pək-]*
peketáti -ám *in* -éčem, peketàj -ájte *in* pekéči -te! peketàl -ála -o, peketánje -a *s*, pekèt -éta *m peketanje*: ~ konjskih kopit, konjski ~
Péking -a *m* |*mesto na Kitajskem*|, pékinški -a -o: ~i psiček
peklína -e *ž min.*
pekočína -e *ž žar*
Pékre Péker *ž mn. kr. i.*, na ~ah, pékrčan -a *m vino s Peker*, pékrski -a -o, Pékrčani -ov *m mn.*
pektorálen -lna -o *[-ln-] med. prsen*
pekuniáren -rna -o *denaren, gmoten*: ~e zadeve
Pelágij -a *m os. i.*, Pelágijev -a -o: ~a zmota, ~ nauk; pelagijánec -nca *m pripadnik Pelagijevega nauka*, pelagijánski -a -o, pelagijánstvo -a *s*, pelagianízem -zma *m*
pélagra -e *ž med.* |*bolezen*|
pelargónija -e *ž gorečka, gorečnica*, pelargónijev -a -o: ~ cvet, pelargónijin -a -o
Pelásgi -ov *m mn. in* Pelásgijci -cev *m mn. grški praprebivavci*, pelásgijski -a -o
pelerína -e *ž* |*plašč*|: ogrniti ~o, zavit v ~o, ~ s kapuco
Péleus -ea *m in* Pélej -a *m Ahilov oče*, Pélejev -a -o, Pelíd(es) -da *m Ahilovo ime*
pelíha -e *ž rdeča lisa (posebno na telesu)*, pelíhast -a -o
pelikán -a *m zool.* |*ptič*|, pelikánov -a -o: ~ kljun
pêlin pelína *m*: divji, judovski ~, snubec dobi ~ *je zavrnjen*, ~a dati komu, pelínov -a -o: ~a voda = pelínovka -e *ž* = pelínovica -e *ž* = pelinovína -e *ž*; pelínovec -vca *m* = pelínkovec -vca *m* |*žganje*|, pelinček -čka *m bot.*, pelínka -e *ž bot.*; pelíniti -im *greniti*, pelínjenje -a *s*: ~ pijačo, vodo
pelískati -am *s plosko roko udarjati, klofutati*, pelískanje -a *s*: ~ koga, dež peliska, pelískast -a -o = pelískav -a -o: ~o vreme *deževno*, pelís(k)niti -nem
peljáti péljem *in* -ám, pêlji -íte! pêljal peljála -o: ~ otroka na sprehod, ~ se z železnico, ~ se s sosedom, kam pelje ta pot *drži*, kam to pelje *vodi, gre*; peljeta se za podpazduho; po strmini se kar pelješ; ta pot pelje do sreče, v revščino, k bogastvu; to ne pelje nikamor; pelјáj -a *m*: en ~ sena

pêlod pelóda *m bot. cvetni prah*, pelódov -a -o, pelóden -dna -o, pelódek -dka *m*
Pelópida(s) -da *in* -e *m* |*tebanski vojskovodja*|, Pelópidov -a o
Peloponéz -a *m* |*grški polotok*|, peloponéški -a -o: ~a vojna
Pélops -a *m mit.*, Pélopsov -a -o
Pélton -a *m*, Péltonov -a -o: ~a turbina = péltonka -e *ž* >*[-lt-]*
pémikan -a *m* |*posušeno meso*|
Pén -a *m PEN*: člani ~a, Pénov -a -o, pénovci -ev *m mn.*; pénklub -a *m*, pénklubski -a -o, pénklubovec -vca *m*
péna -e *ž*: milna, prazna, morska, zlata ~, ~o posneti, ~e tiščati *peniti se od jeze, od božjasti*, pénast -a -o, pénav -a -o, pénavka -e *ž* = pénjenica -e *ž* |*žlica*|, pénovka -e *ž* 1. *žlica*, 2. *pipa iz morske pene*; péniti -im, penéč -a -e, péni -te! pénil -a -o, pénjen -a -o, pénjenje -a *s*: valovi se penijo; vodo, mleko ~, od jeze se ~, pijača se lepo peni; penèč -éča -e *prid.*: ~e se vino = penína -e *ž*, pénica -e *ž*: zlata ~ (za zlatenje)
penále -ála *m kazen, globa*: streljati ~ *šp.*, penálen -lna -o *[-ln-]*
penát -a *m*, *mn.* penáti -ov *strim. hišna zavetniška božanstva*
pendánt *[pandán | pendánt]* -a *m nasprotek, dopolnilo, enačica*
péndrek -a *m (policijska) gumijevka, bikovka, žilavka*
Penélopa -e *ž Odisejeva žena*, Penélopin -a -o: ~a zvestoba
penetrácija -e *ž prenikanje, prežemanje, prodiranje*, penetracíjski -a -o: ~e metode, lastnosti, penetrírati -am *prežeti, prepojiti, predreti*, penetríran -a -o, penetránten -tna -o: ~ duh *oster, prediren*
pénezi pénez(ov) *m mn. star. denar*
péni -ja *m* |*angleški drobiž*|
pénica -e *ž* |*ptica*|: vrtna, siva ~, pénički -a -e: ~e vrste
penicílin -a *m med.* |*zdravilo*|, penicílinski -a -o: ~o mazilo, zdravljenje
pénis -a *m med.*
pénja -e *ž* **klamfa, skoba* = penjáča -e *ž*
penjáča -e *ž* = penjúlja -e *ž posnemavka za pene*
pénklub -a *m gl.* Pen
Pensilvánija -e *ž* |*država v ZDA*|, pensilvánski -a -o >*[-lv-]*
pentaéder -dra *m geom., min.*, pentaédrski -a -o
pentagón -a *m peterokotnik*, pentagonálen -lna -o *[-ln-] peterokoten*; Péntagon -a *m sedež ameriškega vojaškega poveljstva*, pentagónski -a -o
pentagrám -a *m peterokraka zvezda (narisana v eni potezi), môra*, pentagrámski -a -o: ~o znamenje
pentakórd -a *m glas.*
pentámeter -tra *m poet. daktilski peterec*, pentámetrski -a -o
pentanól *[-ól]* -a *m amilni alkohol*
pentatévh -a *m petero Mojzesovih knjig*, pentatévhov -a -o
péntatlon -a *in* péntatla *m šp. peteroboj*, péntatlonski -a -o
pentemimeréza -e *ž poet. cezura za peto polstopico, za tretjim poudarkom v heksametru*
Pentesiléja -e *ž* |*amazonska kraljica*|, Pentesiléjin -a -o
pêntlja -e *ž*: s ~o zavezati, ~o narediti, vsa je v ~ah, pêntljica -e *ž*, pêntljast -a -o, pentljáti -ám, pentljàj -ájte! pentljàl -ála -o, pentljánje -a *s*: že spet nekaj pentlja *snuje, naklepa*
pentóda -e *ž teh.*
penúša -e *ž bot.*: travniška ~, penúšnik -a *m bot.*
pénzija -e *ž pokoj, pokojnina*: iti v ~o, dobivati ~o, živeti z majhno ~o *ali* ob majhni ~i, penzíjski -a -o *pokojninski*, penzionist -a *m upokojenec*, penzionístka -e *ž*, penzionístovski -a -o, penzionírati -am *upokojiti*, penzioníran -a -o, penzioníranje -a *s*, penzioníranec -nca *m*, penzioníranka -e *ž*
penzión -a *m gostišče (hrana in stanovanje)*: imeti ~, biti na ~u, penziónski -a -o *gostiščen*: ~a hrana, penzionár -ja *m* |*gost*|, penzionárka -e *ž*, penzionárski -a -o, penzionát -a *m vzgojni zavod*, penzionátski -a -o, penzionátka -e *ž gojenka*
pénzum -a *m naloga, odmerjeno delo, delež*: odbrenkati svoj ~
Pêpe Pêpeta *m*, Pêpetov -a -o; Pêpček -čka *m*, Pêpčkov -a -o, Pêpče -ta *m*, Pêpčetov -a -o; pêpe -ta *m tepec*, pêpček -čka *m tepček*: za ~a imeti koga, pêpče -ta *m*
pepél *[-ẹ́ụ]* -a *m*: lesni, premogov ~, s ~om prati; potresti se s ~om; iti v prah in ~, pepélen -lna -o *[-ụn-]*: ~a jama, pepélnat -a -o *[-ụn-]*: pred pečjo je vse ~o, blago ~e barve, pepélast -a

-o: ~e barve, pepélnik -a *[-ųn-] m*, pepélnica -e *[-ųn-] ž posoda za pepel*, pepelúha -e *ž rjuha za pepel pri parnji*; pepélje -a *s*: ~ na pogorišču, pepelíšče -a *s kjer se hrani pepel*; Pepélka -e *[-lk-] ž os. i. v pravljicah*, Pepélčica -e *[-lč-] ž*

pepelár -ja *m prodajavec pepela za lug*, pepelarica -e *ž*, pepelárček -čka *m*, pepelárski -a -o, pepelárstvo -a *s*, pepeláriti -im, pepelárjenje -a *s*

pepeléti -ím *spreminjati se v pepel, dajati veliko pepela*, pepêli -íte! pepelèl -éla -o, pepelênje -a *s*: ta drva močno, hitro pepele; pepelíti -ím, pepêli -íte! pepelíl -a -o, pepeljèn -ena -o, pepeljênje -a *s*: ogenj pepeli človekovo delo, pepelítev -tve *ž*, pepelívec -vca *m*, pepelívski -a -o, pepelílen -lna -o *[-ln-]*: ~i dan

pepelíka -e *ž |lugasta sol|* = pepelík -a *m* **potašelj*, pepelíkov -a -o

pepelnica -e *[-ųn-] ž začetek posta*, pepelníčen -čna -o *[-ųn-]*: ~a sreda

pepelúška -e *ž bot.*

pepíta *neskl.*: ~ vzorec, blago, pepítast -a -o: ~o blago

péplos -a *m |stgr. obleka|*

pepsín -a *m ferment želodčnega soka*

peráča -e *ž loparček, s katerim tolčejo perice po mokrem perilu, trepalnik*

pérce -a *s gl.* pero

percipírati -am *zaznavati, dojemati*, percipíranje -a *s*, percépcija -e *ž zaznava, dojemanje*, perceptíven -vna -o *dojeten, dojemljiv*, perceptívnost -i *ž dojetnost, dojemljivost*

Perdíkas -ka *in* -ke *m |kralj Makedonije|*, Perdíkov -a -o

peréti -ím *gniti, trohneti, goreti*, peréč -a -e, perèl -éla -o, perênje -a *s*; peréč -éča -e *prid.*: ~e vprašanje *nujno*, ~a zadeva *nujna*, perelína -e *ž trhlenina*, pérnat -a -o *trhlen*: ~a drva; peréčec -čca *m* = peréčnik -a *m pereči ogenj pri ljudeh, živalih in drevju*; *gl. tudi* pir

perétnik -a *m |lokast sveder|*

perfékt -a *m slov. pretekli čas*, perfékten -tna -o: ~a kuharica → *popolna*, ~o znati jezik → *popolnoma*, perfektíven -vna -o *slov. dovršen*: ~i glagoli, perfektívnost -i *ž slov. dovršnost*; perfektuírati -am → *izvršiti*; *izpopolniti, izpopolnjevati*

perfíden -dna -o → *izdajavski, nezvest, verolomen*, perfídnost -i *ž* → *izdajavstvo, nezvestoba, varljivost, varanje, verolomnost*, perfídnež -a *m* → *izdajavec, verolomnež, zahrbtnež, zvijačnež*

perforírati -am *predreti, prebosti, naluknjati*, perforácija -e *ž predrtje*: ~ slepiča; perforíran -a -o *prebodèn, prejeden, pretrgan, predrt*, perforátor -ja *m |luknjač|*, perforírka -e *ž tisk.*, perforíren -rna -o: ~a črta, ~i stroj

pergamẽnt -énta *m na papir strojena koža, stara listina*; pergaménten -tna -o: ~i papir, pergamentírati -am *dati papirju, blagu poseben sij*; pergamoíd -a *m*

Pêrgamos -ma *m* 1. *grad v Troji*, 2. *prestolnica pergamenske države*, pêrgamski -a -o, pergaménski -a -o: ~a država

pêrgola -e *ž arh.*

perhorescírati -am *s studom odklanjati, zavračati*, perhorescíranje -a *s*

perica -e *ž gl.* perilo

Periščník -a *m |slap|*

periferíja -e *ž obod, rob, okolica*: na ~i mesta *na robu*, perifêren -rna -o *obóden, obroben, obkrajen*: ~a lega, ~i živčni sistem, perifêrnost -i *ž obodnost, obrobnost*

perifráza -e *ž opis*, perifrástičen -čna -o *opisovalen, opisen*: ~o izražanje, perifrazírati -am *opisovati, opisati*, perifraziran -a -o, perifrazíranje -a *s*

perigéj -a *m astr. prizemlje*, perigéjski -a -o *prizemeljski*

perigón -a *m bot. cvetni obod*, perigónski -a -o: ~e oblike

perihélij -a *m astr. prisončje*, perihélijski -a -o *prisončen*

perikárdij -a *m osrčnik*, perikardítis -a *m med. vnetje osrčnika*

Pêrikles -kla *m |grški državnik|*, Pêriklov -a -o: ~a doba, pêriklovski -a -o *in* periklejski -a -o

perikopa -e *ž*: nedeljska ~

perílo -a *s*: platneno, posteljno, volneno ~, belo, mesečno ~ *med.*, srajca je v ~u, sušiti, likati ~, menjati ~; prati umazano ~ pred ljudmi *nečedne zadeve*; perílen -lna -o *[-ln-]*: ~a deska, ~i kamen, perílce -a *[-lc-] s*, perica -e *ž*, periščin -a -o, perílnik -a *[-ųn-] m*: lesen, kamnit ~, peráča -e *ž*, periščе -a *s*, periščnica -e *ž* = perílnica -e *[-ųn-] ž pralnica, perilna deska*

perímeter -tra *m geom.*, periméter -tra *m fiz.*

perína -e *ž*, perínje -a *s ogorki, odpadki kuriva (premoga, drv)*
perína -e *ž* = perínka -e *ž veha, velik list zelja, pese, repe*, perínje -a *s*
perióda -e *ž* 1. *doba, zgodovinsko obdobje*, 2. *mat. interval*, 3. *slov. véliki stavek*, 4. *med. čišča*, perióden -dna -o: ~o število, periódičen -čna -o *kar se redno ponavlja, občasen*: ~i tisk *časopisi* = periódika -ik *s mn.*, periódičnost -i *ž povračanje, ponavljanje*; periodizírati -am *deliti na dobe, obdobja*, periodizíranje -a *s*, periodizácija -e *ž*
perióde perióh *ž mn. star. (šolski) letopisi*
perióiki -ov *m mn. okoliški naseljenci v Sparti*
perióst -a *m med. pokostnica*, periostálen -lna -o *[-ln-]*: ~i refleks, periostítis -a *m med. vnetje pokostnice*
peripatétik -a *m filozof Aristotelove šole*, peripatétičen -čna -o, peripatétika -e *ž*
peripetíja -e *ž preobrat*: ~ v drami, v življenju; ta dogodek pomeni njegovo ~o *odločilen preobrat*
periskóp -a *m |optična priprava|*, periskópski -a -o
perispómenon -ena *m grška beseda, naglašena s cirkumfleksom na zadnjem zlogu*
peristáltika -e *ž med. valovito gibanje želodca in črevesja*, peristáltičen -čna -o: ~e motnje *>[-lt-]*
peristíl *[-il]* -a *m stebrišče*, peristílen -lna -o *[-ln-]*: ~i stebri
perîšče -a *s gl.* prgišče *in* perilo
pêriti -im, pérjenje -a *s*: grablje, kolo ~, ptiči se perijo
peritonítis -a *m med. vnetje potrebušnice*
perjánica -e *ž*, perjánik -a *m* 1. *kdor nosi perjanico*, 2. *klobuk s perjanico*, perjáničar -ja *m zool. |mahovnjak|*, perjánka -e *ž badminton*
pérje -a *s*: repno ~, v ~ iti, ~ na drevju *listje*, ptič s pisanim ~em, **perjád** -i *ž |ptiči|*, pérjast -a -o, pérjiče -a *s*
pérjenica -e *ž |vada za ribo|*
perkál *[-ál]* -a *m |bombažasta tkanina|*, perkálast -a -o: ~a srajca, perkalín -a *m*: ~ za vezavo knjig
perkusíja -e *ž* 1. *pretres, sunek*, 2. *med. pretrkavanje*, perkutírati -am *pretrkavati (bolnika pri preiskavi)*, perkusíjski -a -o: ~a metoda
pêrl -a *m tisk. |prav drobne tiskarske črke|*
pêrla -e *ž bot.*: dišeča, hribska ~, pêrlica -e *ž bot.*
°**pêrla** -e *ž biser*
pêrlon -a *m |sintetično tekstilno blago|*, pêrlonski -a -o: ~e nogavice
perlustrírati -am *pregledati, preiskati*, perlustrácija -e *ž preiskava*, perlustracíjski -a -o: ~i rezultati
pêrm -a *m geol. zgornja plast paleozoika*, pêrmski -a -o: ~a formacija, permokarbón -a *m geol.*
permanénten -tna -o *trajen, stalen*: ~a vstopnica, služba v bolnišnici, permanénca -e *ž trajnost, stalnost*: biti v ~i *v trajni pripravljenosti, zmeraj pripravljen*, permanéntčen -čna -o
permutírati -am *zamenjavati, zamenjati*, permutácija -e *ž mat.*, permutacíjski -a -o: ~e možnosti
Pernambúko -a *m |mesto v Braziliji|*, pernambúko -a *m |brazilski les|*
perniciózen -zna -o *med. poguben*: ~a anemija
peró perésa *s*: figovo ~, nojevo, kurje, gosje ~, risalno, črtalno, nalivno ~, ~ za klobukom, sukati ~, to je izpod ~esa znanega pisatelja, ~ v uri, krmilno ~, odbojno, zaporno ~; perésen -sna -o: ~a teža *šp.*, ~o lahek *lahek kakor pero*, perésnik -a *m* 1. *pisalo*, 2. *hum. pisar*, perésnica -e *ž škatla, pušica*, perésast -a -o, perésce -a *s* = pérce -a *s*, perésar -ja *m zn. pisun*; pérnat -a -o, pérnica -e *ž |odeja|*, pérnič en -čna -o
pero- *v sestavi*: perogríz -a *m zn.*; peropràsk -áska *m*; perorézec -zca *m*; perorísba -e *ž*
peroksíd -a *m kem.*
perón -a *m*: ~ na postaji, perónski -a -o: ~i listek
peronóspora -e *ž |trtna bolezen|*, peronósporen -rna -o
perorácija -e *ž sklep govora*, peroracíjski -a -o: ~a formula
Peróvo -ega *s*, na ~em, peróvski -a -o, Perovljáni -ov *m mn.*
perpétuum móbile *m neskl.*: noč in dan se ni ganil od svojega ~ ~
perpléksen -sna -o → *zmeden, zbegan, osupel*, perpléksnost -i *ž* → *zmedenost, zbeganost, osuplost*
Perséfona -e *ž mit.*, Perséfonin -a -o
persekúcija -e *ž* → *zasledovanje, preganjanje*

Persépolis -ole *ž prestolnica stare Perzije*, persépolski -a -o *[-ls-]*
Pêrseus -sea *m gr. mit. Perzej*
persifláža -e *ž smešenje, sramotilni spis, govor*, persiflírati -am *smešiti, v smešno, sramotilno prevračati kako delo*, persiflíranje -a *s*
personálen -lna -o *[-ln-]*: ~a unija, ~i referent = personálec -lca *[-lc-] m*, **personálka** -e *[-lk-] ž*, personál *[-ál]* -a *m* → *osebje*, personálije -ij *ž mn. osebni podatki*
personifikácija -e *ž poosebitev, poosebljanje*, personificírati -am *poosebiti, poosebljati*, personificíranje -a *s*, personifikacijski -a -o *poosebitven*
perspektíva -e *ž* 1. *geom.*: ptičja ~, iz ptičje ~e, 2. *pogled v globino, v prihodnost*: prihodnost brez ~e *brez upanja, pričakovanja, obetov*, perspektíven -vna -o: ~i načrt *dolgoročni*, perspektívičen -čna -o
perturbácija -e *ž zmeda, zmešnjava, vznemirjanje, prevrat, motnja, nered*
Perú -ja *m* |*država*|, perújski -a -o: ~i balzam, peruánski -a -o, Peruánec -nca *m*, Peruánka -e *ž*
perúnika -e *ž bot.*: vodna, nemška ~, perúnikin -a -o: ~ cvet, list
perúšati -am se *(po vodi) čofotati*, perúšanje -a *s*: kokoši se perušajo *se kopljejo v pesku*
perúšje -a *s veliki listi zelja, pese, perinje*, perúška -e *ž pero, list*, perúša -e *ž bot.*
perút -i *ž* 1. *perutnica*, 2. *del ključa, svedra*: pristriči komu ~i, perúten -tna -o: ~a peresa, perútnat -a -o, perútast -a -o, perútka -e *ž bot.* |*plod*|, perútkast -a -o, perútkarice -ic *ž mn. bot.*
perútati -am *kriliti s perutmi*, perútanje -a *s*, perútiti -im, perútenje -a *s*
perutnica -e *ž*: ~e komu spodrezati, perutníčen -čna -o, perutníčast -a -o, perutníčica -e *ž*, perutníčka -e *ž*
perutnína -e *ž*, perutnínski -a -o, perutnínar -ja *m*, perutnínarica -e *ž*, perutnínarski -a -o, perutnínarstvo -a *s*
pervêrzen -zna -o *zblojen, sprevržen, pokvarjen, sprijen, protinaraven*, pervêrznost -i *ž zabloda, pokvarjenost, protinaravnost*, pervêrznež -a *m pokvarjenec, sprevržence*, pervertírati -am *nenaravno se razvijati, sprevreči se, bloditi, zblodíti*, pervertíranje -a *s*
Pêrzej -a *m* 1. *gr. mit.*, 2. *ozvezdje*, Pêrzejev -a -o, pêrzejski -a -o
Pêrzija -e *ž*, pêrzijski -a -o: ~i lok, Perzijski zaliv, Pêrzijci -ev *m mn. in* Peržáni -ov *m mn.*, peržánski -a -o: ~e vojne; perzijánec -nca *m* |*preproga, kožuh*|: kupil je ~a
pès *[pàs]* psà *m*: lovski, mesarski, ovčarski, policijski ~, leteči ~ *netopir*, morski ~ *volk*; stekel, garjav ~; zvest kakor ~; psu zvoniti, zmerjati koga kakor psa; vidi se, kam ~ taco moli; psu na rep stopiti; gledata se kakor ~ in mačka *sovražno*; še ~ ga ne povoha; vsak izgovor je dober, pa če ga ~ na repu prinese; pogine naj ~! naj se ~ obesi! *priti na psa *na nič*; pesèk peskà *m*, pesják -a *m* 1. *koliba za psa*, 2. *bot. trava*; pesjád -i *ž*, pesjàn -ána *m psoglavec*, pesjánski -a -o, *peslájnar -ja *m*, *peslájnarica -e *ž*, *peslájnarski -a -o *pesjanski, pasjeglavski >[pəs-]*
pésa -e *ž*: rdeča, sladkorna ~, pésen -sna -o: ~o perje, ~o žganje = pésovec -vca *m*, pésica -e *ž pesno perje*
pesár -ja *m med.*
pésarica -e *ž* |*muha*|
pések péska *m*: droben, debel ~, kremenov, zlati, morski, puščavski, živi ~, ledvični ~, ~ v oči, na ~ zidati, pésknat -a -o, péskovnat -a -o; péskati -am *agr.*, péskanje -a *s*: (ilovnato) zemljo ~; péskar -ja *m* |*prodajavec*|, péskarica -e *ž*, péskarski -a -o, péskast -a -o, péskovje -a *s*, péskovnik -a *m kup peska na igrišču*, péskovec -vca *m bot.*, peskolôvec -vca *m* |*priprava*|; *gl. tudi* peščen
pésem pésmi *ž*, s pésmijo: ljudska, umetna, ljubezenska, okrogla, prigodniška, vojaška, pastirska ~, visoka ~; to je stara ~ *nič se ni spremenilo*; vsake ~i je kdaj konec; zdaj bo druga ~ (pela); pésemski -a -o *[-səm-]*, pésemca -e *ž in* pésmica -e *ž*: ~e delati, pesmár -ja *m kdor pesmi kuje*, pesmárček -čka *m*, pesmárski -a -o, pesmáriti -im, pesmárjenje -a *s*, pesmárstvo -a *s*, pesmarica -e *ž* |*knjiga*|, pesmaričen -čna -o
peséta -e *ž* |*španska denarna enota*|, péso pésa *m* |*denarna enota*|
pesimízem -zma *m črnoglednost*, pesimíst -a *m črnogledec*, pesimístka -e *ž*, pesimístičen -čna -o

Pésnica -e *ž* |*reka*|, pésniški -a -o: ~o narečje
pésnik -a *m*: ljudski ~, ~ sonetov, pésnikov -a -o, pésnica -e *ž*, pésničin -a -o, pésniški -a -o: ~i izraz, ~a žila; pésništvo -a *s*, péaniti -im, pésnjenje -a *s*, pesnítev -tve *ž večja pesem*; pesnikováti -újem, pesnikovàl -ála -o, pesnikovánje -a *s*, pesnikáriti -im, pesnikún -a *m zn̄č.*, pesnikávt -a *m*
pésovec -vca *m gl.* pesa
pést -í *ž*, v pêsti: ~ moke, prediva, ljudi; pet ~i širok, v ~ se smejati; groziti komu s ~jo, udariti koga s ~jo, v ~ komu priti, v ~i imeti koga, v ~ dobiti koga, vzdigniti ~i zoper koga, udariti s ~jo po mizi, na lastno ~ → *na svojo roko, po svoji volji*; pésten -tna -o, pestíti -ím, pêsti -íte! pestíl -a -o, pestênje -a *s*: hudo ~ koga; čas, delo me pesti; pestítev -tve *ž*, pestívec -vca *m*, pestník -a *m* 1. *strugalo*, 2. *roč pri košíču*
Pestalozzi *[pestalóci]* -ja *m* |*švic. pedagoški pisatelj*|, Pestalozzijev -a -o
péster -tra -o *lit. pisan*, **péstrost** -i *ž lit. pisanost*
pestíč -íča *m bot.*, pestíčev -a -o: ~ cvet, ~a brazda, pestíčnik -a *m bot.*
pésto -a *s glava, ki gre skoznjo os pri kolesu*, pésten -tna -o: ~i les, péstnik -a *m* |*sveder*|
***péstrna** -e *ž dekla, pestunja*
péstunja -e *ž [°pestúnja]*, péstunjica -e *ž*; péstovati péstujem, péstuj -te! pestujóč -a -e, péstoval -a -o, péstovan -a -o, péstovanje -a *s*: vse življenje so ga pestovali, péstovanec -nca *m in* pestovánec -nca *m*, péstovanka -e *ž in* pestovánka -e *ž*, péstovanček -čka *m in* pestovánček -čka *m*, péstovalica -e *ž*: nositi roko na ~i
péš *prisl.*: ~ hoditi, péš *neskl. prid.*: ~ pot, ~ hoja, po ~ poti, ~ hoje se ne ustrašim; pešák -a *m* |*vojak*|, pêšec -šca *m*, pešáški -a -o; pešáčiti -im, pešáčenje -a *s*; pêšpolk -a *[-lk-] m pehotni polk*; *gl. tudi* pehota
péšati -am, péšanje -a *s*: ~ pri delu, hoji, učenju; zdravje, človek peša; vid, spomin peša; moči, oči pešajo; péšav -a -o: ~a noga, pêšavec -vca *m*, pêšavka -e *ž*, pešljív -a -o, pešljívost -i *ž*
peščáj -a *m mišična kepa v dlani*: mali, véliki ~
peščén -a -o *iz peska, poln peska*: ~a tla, ~a zemlja, peščénost -i *ž*, peščenàt -áta -o, peščénast -a -o: ~a zemlja, njiva, peščénec -nca *m* |*kamen*| = peščenják -a *m*; peščeník -a *m* 1. *kamen*, 2. *zool.*, peščenica -e *ž* 1. *peščena jama*, 2. *bot.*, peščenína -e *ž peščena tla*; peščína -e *ž sipina*: obmorska ~, obtičati na ~i, peščénka -e *ž* |*goba, zemlja*|; peščenéti -ím, peščenèl -éla -o, peščenênje -a *s*: kamen peščeni; peščeníti -ím se, peščeníl -a -o, peščenjênje -a *s*: kamen se peščeni
peščica -e *ž* 1, *majhna pest*, 2. *malenkost*: ~ ljudi, peščíčica -e *ž*; *gl. tudi* pest
peščíšče -a *s* = peščína -e *ž osrednji del sadu s pečkami* >*[pešč-]*
pét pêtih *glav. štev.*: s petimi možmi, s petimi vesli, pride proti petém, ob pêtih = ob 5^{h}, pêti -a -o, pêtič *prisl.*, pêtikrat *prisl.*, pétkrat, pétkraten -tna -o, pétkratnost -i *ž*
pet- v *sestavi*: petdélen -lna -o *[-ln-]*; petdnéven -vna -o, petdnévnica -e *ž*; petjezíčen -čna -o: ~i slovar; petléten -tna -o: ~ načrt, petlétka -e *ž*; petmésečen -čna -o: ~i tečaj; petmétrski -a -o; petnadstrópen -pna -o; petodstóten -tna -o: ~e obresti; petsédežen -žna -o; petštevíčen -čna -o *[-lč-]*; petzlóžen -žna -o
pêta -e *in* -é *ž, mn.* peté, petá *in* pét *in* pêt 1. žulj na ~i, Ahilova ~, železna ~ *trda oblast*, vino gre v péte, ~e me srbijo, pod tujčevo ~o, čevelj z visoko ~o, na péto stopiti, od glave do ~e, obesiti se komu na péte, tuja vrata ga po ~ah bijejo, pobrisati jo na péte na glavo, na péte stopati komu, komu za ~ámi biti, ~e si brusiti, ~e pokazati *bežati*, na péte na noge jo je pobral, ~e odnesti *uiti*, biti komu trn v ~i, kdor nima v glavi, ima v ~ah; 2. ~ pri kladivu, pri kosi, pri tramu, plugova ~, rožena ~ pri kopitu, pêtica -e *ž*, pétnica -e *ž* |*kost*|, pétnik -a *m* |*peta na čevlju*|, pêten -tna -o: ~a kost, petávs -a *m človek z veliko peto*, petávsast -a -o; petáti -ám *hiteti, bežati, iti*, petàj -ájte! petàl -ála -o, petánje -a *s*
peták -a *m* |*denar*|, petákar -ja *m nekdanji volilni upravičenec*
Petánjci -ev *in* -ánjec *m mn. kr. i.*, v ~ih
petárda -e *ž strelni in signalni naboj*, petárden -dna -o: ~i naboj

pétdeset -ih *glav. štev.*, pétdeseti -a -o, petdesetíca -e *ž*, pétdesetič, pétdesetkrat, pétdesetikrat, pétdesetka -e *ž*, pétdesetkraten -tna -o *in* petdesetkráten -tna -o, petdesetér -a -o, petdesetérica -e *ž*, petdesetéren -rna -o, petdesetérost -i *ž*, petdesetkrátnost -i *ž*, petdesetína -e *ž*, petdesetínka -e *ž*, petdeseták -a *m*, petdesetlétnik -a *m*, petdesetlétnica -e *ž* |*jubilej in oseba*|; petdesetmilijónski -a -o: ~i znesek

péteh -éha *m petelin*

pétek -tka *m*: v ~, dne 8. maja, ob ~ih; v ~ in svetek, véliki ~, na ~ ne hôdi! pétkov -a -o: ~a jed, petkováti -újem *postiti se*, petkovánje -a *s*, petkovína -e *ž postna jed*

petêlin -ína *m*: divji ~, mlad ~ *fant, ki se rad postavlja*, morski ~ |*riba*|, ~ na strehi, napeti ~a na puški; hodi, drži se kakor ~ na gnoju, hud kakor ~, petelínov -a -o, petelínji -a -e: ~i greben, ~e petje, ~i korak, boj, petelínček -čka *m* 1. *majhen petelin*: ~ na péči, 2. *bot.*, 3. *jed*, petelínčkov -a -o: ~e hlačke, petelínec -nca *m*, petelínski -a -o, petelínast -a -o: kako je ta fant ~, petelíniti -im se, petelínjenje -a *s*, petelínar -ja *m lovec na petelina*

Péter Pétra *in* Pêtra *m os. i.*, Pétrov -a -o *in* Pêtrov -a -o: ~ novčič, na Pétrovo *in* Petróvo, o Pétrovem *in* Petróvem, Pétrček -čka *m*, Pétrčkov -a -o; petrínar -ja *m svetni duhovnik v nasprotju z redovnikom*, petróvka -e *ž* |*hruška*|

petér -a -o, petérost -i *ž*, petérka -e *ž*, petérica -e *ž* |*skupina*|, petérec -rca *m* |*verz*|, petérčki -ov *m mn.*, petéren -rna -o, petérnost -i *ž*

petero- *v sestavi*: peterobárven -vna -o; peterobój -ôja *m šp.*, peterobójen -jna -o; peteročlèn -éna -o, peteročlénski -a -o; peteroglásen -sna -o; peterokóten -tna -o, peterokótnik -a *m*, peterokótje -a *s*; peterokrâk -áka -o: ~a zvezda; peterolísten -tna -o; peteronóg -óga -o; peteropŕst -a -o; peteropŕstnica -e *ž bot.*, peteropŕstnik -a *m bot.*; peterospèv -éva *m*, peterostópen -pna -o: ~i verz; peterostrán -a -o, peterostránski -a -o, peterovógeln -a -o, peterovógelnik -a *m* >*[-ǫn- / -əln-]*; peterovŕsten -tna -o; peterozlóžen -žna -o: ~e besede; peterozòb -óba -o

peteršílj -ílja *m*: pravi, pasji ~, peteršíljev -a -o: ~ koren, peteršíljček -čka *m*, peteršíljčkov -a -o: ~a juha

péti pnèm se, pnì -íte se! pél -a -o: trta se pne, pot se pne v klanec

péti pôjem, pój -te! pojóč -a -e, pél -a -o: slavček, petelin, čriček poje; pesnik, zvon, struna poje; sekira poje v gozdu; ~ v zboru, ~ solo, ~ čez, ~ drugi glas, ~ tenor, bas, ~ komu hvalo, nocoj bo šiba pela; pét -a -o: ~a maša; pétje -a *s*: ~ na vasi, ptičje ~, solo ~; pôjčkati -am *otr.*

petíca -e *ž* |*številka, red v šoli, novec*|, pétka -e *ž*, petíčen -čna -o *bogat*: ~a nevesta, petíčnost -i *ž*

petícija -e *ž prošnja*: kolektivna ~, peticíjski -a -o: ~o pravo

petína -e *ž*, petínec -nca *m tisk.*, petínka -e *ž*, petínski -a -o

petindvájset -ih *in* pétindvajset -ih *glav. štev.*, petindvájseti -a -o *in* pétindvajseti -a -o, petindvajsetína -e *ž*, petindvajsetínka -e *ž*, petindvájsetič *in* pétindvajsetič, petindvájsetkrat *in* pétindvajsetkrat, petindvájsetikrat *in* pétindvajsetikrat, petindvajsetér -a -o, petindvajsetíca -e *ž*, petindvájsetka -e *ž*, petindvajseták -a *m*, petindvajsetléten -tna -o: ~o dekle, petindvajsetlétnica -e *ž*: ~ poroke, brhka ~

petít -a *m* |*stopnja črk*|: tiskan v ~u, s ~om, ~ na ~

pêtlja -e *ž pentlja*: dvojna, mrežna, nasnovna, verižna, votla, zankana ~; pêtljast -a -o, petljàt -áta -o, pêtljica -e *ž*; petljáti -ám, petljàj -ájte! petljàl -ála -o, petljánje -a *s*

pétnajst -ih *in* petnájst -ih *glav. štev.*, pétnajsti -a -o *in* petnájsti -a -o, petnajstíca -e *ž*, petnajstína -e *ž*, petnajstínka -e *ž*, pétnajstka -e *ž in* petnájstka -e *ž*, pétnajstič *in* petnájstič, pétnajstkrat *in* petnájstkrat, pétnajstkraten -tna -o *in* petnájstkraten -tna -o *in* petnajstikráten -tna -o, pétnajstikrat *in* petnájstikrat, petnajstér -a -o, petnajstéren -rna -o, petnajstérnost -i *ž*, petnajstléten -tna -o, petnajstlétnica -e *ž*, petnajsttédenski -a -o; petnajsttónski -a -o

peto- *v sestavi*: petokolónec -nca *m* = petokolonáš -a *m izdajavec, član pete kolone*; petolétnik -a *m kdor je v petem letniku ali v petem letu starosti*; petomér

-a *m pentameter*; petopŕstnik -a *m bot.*, petošólec -lca *[-lc-] m kdor je v peti šoli*, petošólka -e *[-lk-] ž*, petošólski -a -o *[-ls-]* 1. ~i verzi, ~e muhe, 2. *nezrel, puberteten*: ~a ljubezen

Petőfi *[pétəfi]* -ja *m* |*madž. pesnik*|, Petőfijev -a -o

petolíznik -a *m prilizovavec*, petolíznica -e *ž*, petolízniški -a -o, petolízništvo -a *s*, petolíz -a *m*

petórka -e *ž* → *petérka*, petórčki -ov *m mn.* → *petérčki*

Petóvija -e *ž* |*antično ime za Ptuj*|, petóvijski -a -o

petpedí *medm. za posnemanje prepeličjega petja*, petpedíkati -am, petpedíkanje -a *s*

Petrárka -a *in* -e *m* |*it. pesnik*|, Petrárkov -a -o; petrarkízem -zma *m*, petrarkíst -a *m*, petrárkovec -vca *m*, petrárkovski -a -o

petrefákt -a *m okamnina*, petrifikácija -e *ž okamnenje*, petrificírati -am *okamneti, kamneti*, petrificíran -a -o

pêtro -a *s*, *nav. mn.* pétra péter *in* pêtra pêter *podstrešni oder za krmo*

petrografija -e *ž nauk o kamnih, o kamenju*, petrográf -a *m*, petrográfinja -e *ž*, petrográfski -a -o: ~i zavod

petrokemija -e *ž* |*panoga tehniške kemije*|

petroléj -a *m kameno olje*, petról *[-ól]* -a *m*, petrolêjski -a -o, petrolêjka -e *ž*

Petrónius -nia *m in* Petrónij -a *m* |*rimski pisec*|: ~ Arbiter, Petrónijev -a -o

Petróvče Petróvč *ž mn. kr. i.*, v ~ah, petróvški -a -o, Petróvčani -ov *m mn.*

pétsto -ôtih *glav. štev.*: ~ ljudem, pri ~ ljudeh, petstôti -a -o, petstôtič, petstôtikrat, pétstokrat, pétstokraten -tna -o, pétstokratnost -i *ž*, petstotér -a -o, petstotéren -rna -o, petstotérnost -i *ž*, petstotník -a *m*, petstotélnica -e *ž*; petstotíso či -a -e: ~i obiskovavec

pettísoči -a -e, pettisočér -a -o, pettisočéren -rna -o, pettísočkrat, pettísočikrat, pettísočkraten -tna -o, pettisočák -a *m*, pettisočína -e *ž*, pettisočínka -e *ž*, pettisočlétnica -e *ž*

petúnija -e *ž bot.* |*okrasna cvetlica*|

pévati -am *lit.*, pévanje -a *s*, péven -vna -o: ~a pesem, pévnost -i *ž*, pévec -vca *m*: komorni, koncertni, operni, poulični ~, ptiči ~i, ~ kraških borov, pévčev -a -o, pévček -čka *m*, pévka -e *ž*: koloraturna, operna ~, ptica ~, pévkin -a -o, pévski -a -o: ~i zbor, nastop, poklic, ~a vaja; pévstvo -a *s*, pevovódja -a *in* -e *m*, pevovódski -a -o: ~i tečaj, ~a šola, pevovódstvo -a *s*

Pévma -e *ž kr. i.*, v ~i, pévmski -a -o

péza -e *ž teža*

pezdèc *[pəzdàc]* pezdecà *m*, pezdéti -ím, pezdì -íte! pezdéč -a -e, pezdé, pezdèl -éla -o, pezdênje -a *s*, pezdè -éta *m*, pezdéla -e *ž*, pezdúh -a *m*, pezdljív -a -o, pezdljívec -vca *m*, pezdljívka -e *ž*, pezdljívost -i *ž*, pezdljívski -a -o, pezdún -a *m*, pezdúnski -a -o >*[pəzd-]*

pezdír -ja *m pazder*

pháti phám *in* pšèm, phàj -ájte *in* pši -íte! phàl -ála -o, phán -a -o *in* pšèn -ena -o, phánje -a *s*: ječmen, proso ~ *v možnarju, v stopah obdelovati*; pháj -a *m* 1. *tolkač, bat*, 2. ~ kaše, phávec -vca *m*, phávka -e *ž*, phávski -a -o, phálnik -a *[-ųn-] m*, phálen -lna -o *[-ln-]*; *gl. tudi* pšeno

pí *medm.*: s ~ ~ ~ kličemo kokoši

pianíno -a *m pokončni klavir*

piáno *prisl. glas. tiho*, pianíssimo *prisl. glas. zelo tiho*, piáno -a *m*, pianíssimo -a *m*: od piana do ~a, pianíst -a *m umetnik na klavir*, pianístka -e *ž*, pianístovski -a -o: ~i nastopi

piaríst -a *m* |*redovnik*|, piarístovski -a -o: ~i red, samostan

Piáva -e *ž* |*reka*|: boji na ~i

pícek -cka *m piščanček*, píc(i)ka -e *ž*

píča -e *ž hrana, krma*, píčen -čna -o: ~a repa, píčnica -e *ž prostor za píčo*

píčel *[-əu̯]* píčla -o: ~a mera *skopa*, ~e pol ure *komaj, slabe*, píčlost -i *ž*

píčiti -im, píčen -a -o: kača, čebela, osa, muha piči; z jezikom ~, hudobno ~, poskočil je, kot bi ga bilo kaj píčilo; gad piči s strupenim zobom, človek z besedo; píčenec -nca *m*, píčenka -e *ž*, píčlja -e *ž priprava za puščanje krvi*, píčniti -nem, píčnjen -a -o; *gl. tudi* pik

piedestál *[-ál]* -a *m podstavek*

Piemónt -a *m* |*pokrajina v severni Italiji*|, piemóntski -a -o, Piemontéz -a *m*, Piemontézar -ja *m Lah*

pierót -a *m* 1. *oseba iz komedije*, 2. *obleka*

pietà *ž neskl. um. zg. sočutna*

pietéta -e *ž spoštovanje, obzir*: iz ~e do rajnega, ne kaže nobene ~e, pietéten -tna -o *spoštljiv, obziren*, pietétnost -i *ž spoštljivost*

pietízem -zma 1. *čustvena vernost, pobožnjaštvo*, 2. *verska smer*, pietíst -a *m*

privrženec pietizma, pietístka -e *ž*, pietístičen -čna -o

Pigmálion -a *m mit.*, Pigmálionov -a -o

pigméjec -jca *m* 1. *pritlikavec*, 2. *neznaten, pritlikav duh*, pigmējski -a -o: ~o početje

pigmènt -énta *m barvilo*, pigmênten -tna -o: ~i papir, pigmentírati -am, pigmentíranje -a *s*

pihálo -a *s*: godba na ~a, spajalno ~, pihálen -lna -o *[-ln-]*: ~a cev, ~i instrument

pihati píham *in* píšem, píhaj -te *in* -ájte *in* píši -te! piháje, pihajóč -a -e, píhal -a -o *in* -ála -o, pihanje -a *s in* pihánje -a *s*: ~ dim iz ust, ~ v roke, ~ vročo jed, da se shladi; vlak (jo) že piha; veter piha, mačka, gad piha; od jeze ~; komu na srce, na dušo ~; ne boš kaše pihal! piši me nekam, v úho! píh -a *m*, píhec -hca *m*, pihávec -vca *m*, pihávka -e *ž*, piháč -a *m*, pihálnik -a *[-ųn-] m* 1. *cev za podpihavanje ognja*, 2. *hum. puška*, pihálniček -čka *[-ųn-] m*

pihljáti -ám, pihljàj -ájte! pihljàl -ála -o, pihljánje -a *s*, pihljáj -a *m*: ~ sapice

píhniti -nem: ~ dim iz ust, ~ komu v uho; kakor bi pihnil; ta ga pa pihne *ta je tič*; píhnjen -a -o: je malo ~ *neumen, trčen, prismojen*

pijáča -e *ž*: hladilna, opojna ~, ~ in jedača, ~ ga bo pokopala, ~i se vdati, žgane ~e, pijáčnik -a *m* |*vinska trta*|, pijálo -a *s zool.*

pijàn -ána -o: ~ ko čep, ko mavra, ko klada, ko krava; ~o gledati, kruha ~, ~ od žganja, od veselja, to vino je ~o *močno*, pijánost -i *ž*: v ~i kaj storiti, pijánec -nca *m*, pijánka -e *ž*, pijánček -čka *m*, pijánski -a -o, pijánstvo -a *s*; pijančeváti -újem, pijančeválec -álca -o, pijančevánje -a *s*, pijančevávec -vca *m*, pijančevávka -e *ž*, pijančevávski -a -o, pijančljív -a -o, pijančljívost -i *ž*, pijandúra -e *ž pijanec*

pijávka -e *ž* 1. konjska, morska, drevesna, prava ~, ~e staviti, 2. *med. fistula*, 3. *oderuh, krvoses*, pijávčica -e *ž*, pijávčen -čna -o, pijávčnica -e *ž bot.*

pijúckati -am *po malem ga srkati*

pík -a *m* |*barva pri kartah*|, píkov -a -o: ~ kralj, Pikova dama |*opera*|

pik -a *m*: čebelji, kačji, komarjev ~, píkati -am, píkanje -a *s*: ~ koga z besedami *zbadati, dražiti*, pikljáti -ám, pikljàj -ájte! pikljàl -ála -o, pikljánje -a *s*; píkniti -nem, píknjen -a -o; pikáč -a *m*, pikálnik -a *[-ųn-] m* |*orodje*|, píkanica -e *ž palica z železno ostjo*, pikáča -e *ž*; *gl. tudi* pičiti

píka -e *ž* 1. ~ na koncu stavka, zdaj pa ~ in amen, 2. decimalna ~, 3. rastrska ~, 4. *tisk. merilo*, 5. pri skušnji je dobil deset pik, 6. postaviti ~o na i *biti zelo natančen, dokončati kaj*, 7. do ~e res je, 8. črno ~o dobiti, 9. blago na ~e *na karte*, 10. pri ~i sem ga ujel *toliko da*, píkica -e *ž* = píčica -e *ž*; píkast -a -o: ~ po obrazu, po koži, píkčast -a -o: ~o blago, ~o jajce, píkec -kca *m* 1. *kdor je pikčast od izpuščajev*, 2. *snet na grozdju*, piknjáča -e *ž* |*korala*|

píka -e *ž* 1. kokoši ~o dreti, 2. ~ po krokanju, píkav -a -o

píka -e *ž*: na ~i imeti koga, ~o imeti na koga, na ~o vzeti koga

pikadór -ja *m pri bikoborbah borec s kopjem*, pikadórjev -a -o

pikánten -tna -o *slasten, dražljiv, začinjen, oster, dražeč, mikaven*: ~a jed, omaka, ~e šale, ~o pisanje, govorjenje, pikántnost -i *ž*, pikanterija -e *ž dražljivost, nagajivost, začinjenost*

pikapôka pikapòk *medm. za posnemanje ritma pri mlačvi*, pikapôkati -am *mlatiti*, pikapôkanje -a *s*

pikapolónica -e *ž*, pikapolóničin -a -o

píkčati -am, píkčanje -a *s*: ~ v kamnotisku, ~ pri kazalu

piké -ja *m* |*tkanina*|: ~ hlače

píkelj -klja *in* píkeljna *[-kəlj-] m* |*orodje*|, pikón -a *m* |*kramp*|

píker -kra -o: ~a beseda, ~ odgovor, človek, ~o odgovarjati, gledati, ~o koga zavrniti, píkrost -i *ž*

pikírati -am → *zbosti, zbadati, žaliti, presajati (sadike)*; pikíran -a -o → *zboden, zadet, užaljen, presajen*

pikírati -am: letalo pikira na ladjo

píknik -a *m biol.* |*oseba*|, píkničen -čna -o: ~i tip

píknik -a *m skupen obed na prostem*

pikolít -a *m* |*trta in vino*|

píkolo -a *m* 1. *natakarski učenec*, 2. *glas. majhna flavta*, píkolov -a -o: ~a dolžnost, naloga, ~ glas

pikolóvec -vca *m dlakocepec*, pikolóvski -a -o, pikolóvstvo -a *s*

pikrín -a *m kem.*, pikrínov -a -o: ~a kislina
piktografíja -e *ž* |*pisava s podobami*|
píla -e *ž*: okrogla, ploščata, lesna, strojna, gladilna ~, ~ žagarica, jezikovna ~, pílen -lna -o *[-ln-]*: ~a žaga, pílica -e *ž*: ~ za nohte; pilják -a *m čevljarska pila*; pilárna -e *ž* |*tovarna, delavnica*|, pílar -ja *m* 1. *izdelovavec pil*, 2. *zool.* |*riba*|; pílarski -a -o: ~a obrt
Pílades -da *m gr. mit.*, Píladov -a -o
píláster -tra *m* |*steber pri stavbi*|: baročni ~i, pilástrski -a -o
Pilát -a *m* |*Kristusov sodnik*|: hoditi od Poncija do ~a *brez uspeha hoditi od oblasti do oblasti*; priti kakor ~ v vero *po naključu, brez lastne zasluge ali krivde*, Pilátov -a -o; Pilátuž -a *m lj.*, Pilátužev -a -o
pílek -lka *[-lk-] m veha*, pílček -čka *[-lč-] m*, pílka -e *ž veha (luknja in zamašek)*
píliti -im, píljen -a -o, píljenje -a *s*: ~ ključ, ~ pesem, jezik, ~ se *mehanično se učiti, guliti se*, pílanice -ic *ž mn.* = pilína -e *ž* = piljáva -e *ž* = piljevína -e *ž opilki*, pílež -a *m gulež, kdor se guli, nerazumno uči (na pamet)*
Pílos -a *m Nestorjeva prestolnica*, píloški -a -o: ~a okolica
pilót -a *m kdor vodi ladjo, letalo*, pilótski -a -o; pilotírati -am *voditi ladjo, letalo*, pilotíranje -a *s*, pilotáža -e *ž*
pilót -a *m priostren hlod, zabit v zemljo kot opornik*, pilóten -tna -o
pilótka -e *ž* |*žarnica*|: ~ za radio
pílovec -vca *m bot.*
pílpoh -a *[-lp-] m* |*smola*|
pílula -e *ž bobika*: požreti hudo ~o
pinakotéka -e *ž zbirka slik in kipov*
pínca -e *ž* |*pecivo*|
pincéta -e *ž kleščice, prijemavka*, pincétka -e *ž* = pincética -e *ž*
píncgavec -vca *m*, píncgavka -e *ž*, píncgavski -a -o: ~a goveja pasma
pincírati -am *odščipniti vršiček (korenine ali stebelca)*, pincíranje -a *s*
pínč -a *m* 1. *pes*, 2. *vulg. klobuk*
Píndar(os) -ra *m* |*grški pesnik*|, Píndarov -a -o: ~a oda, píndarski -a -o
Pínd(os) -da *m* |*gorovje*|, píndski -a -o
pingpóng -a *m namizni tenis*
pingvín -a *m zool.*, pingvínski -a -o
pínija -e *ž bot.* |*drevo*|, pínijin -a -o: ~ plod, storž, pínijev -a -o: ~ gaj
pínja -e *ž* |*posoda za umetanje smetane*|: v ~i delati, mesti smetano; pínjen -a -o: ~o mleko = pínjenec -nca *m* = pínjenica -e *ž*
pink *medm. posnemanje trkanja na kovino ali steklo*, pinkapónka *medm. za oponašanje kovaškega dela*, pinkapónkati -am *kovati, tolči po nakovalu, žvenketati z denarjem*, pinkapónkanje -a *s kovanje*; pínkati -am *trkati s čašami*, pínkanje -a *s*
pinóža -e *ž in* pinóž -a *m zool.* |*ščinkavec*|
pint -a *m* |*bokal*|
piogén -a -o: ~e bakterije
pionír -ja *m* 1. *voj. vojak tehničnega oddelka*, 2. *inž. kdor koplje rov*, 3. *spl. kdor utira novo pot (v tehniki, znanosti)*, 4. *član otroške organizacije*, pionírka -e *ž*, pionírski -a -o: ~i oddelek, pionírstvo -a *s*, pionírček -čka *m*
pioréja -e *ž med.*
pípa -e *ž*: ~ za tobak, ~ pri sodu, sod na ~o dejati, sod je na ~i, vino je na ~i, vodovodna ~, vodna, plinska, odtočna, cevna ~, pípen -pna -o, pípica -e *ž*, pípnik -a *m čep, ključ pri pipi*, pípar -ja *m* 1. *izdelovavec pip*, 2. *kadivec*, 3. *tobak*, píparstvo -a *s*
pípati -am *in* pípljem *puliti*, pípanje -a *s*: korenje, repo, zobe, prejo ~
pípec -pca *m* |*nožič*|, pípič -a *m*, pípčar -ja *m kdor pipce dela*, pípčarski -a -o: ~i klub
pipéta -e *ž kem.* |*steklena cev*|
pír -a *m trohnoba*, pírav -a -o *preperel, trhel*: les je že ves ~, ~o perilo, pírast -a -o: ~o tramovje, píravost -i *ž preperelost, trohljivost, trhlost*, piravína -e *ž in* píravina -e *ž trhlenina*, piravéti -ím *trohneti, prhneti*, piravèl -éla -o, piravênje -a *s*; *gl. tudi* pereti
pír -a *m lit. gostija, svatovanje*: imeti, praznovati, prirediti ~, biti na ~u, pirováti -újem, pirúj -te! pirovàl -ála -o, pirovánje -a *s*
píra -e *ž gl.* pirika
piramída -e *ž*, piramíden -dna -o, piramídnost -i *ž*, piramídast -a -o, piramidálen -lna -o *[-ln-]*
Pirán -a *m* |*mesto*|, v ~u, piránski -a -o, Piránci -ev *m mn. in* Piráncani -ov *m mn.*
pirát -a *m morski ropar*, pirátski -a -o, pirátstvo -a *s*
piré -ja *m kaša, zlasti krompirjeva*: krompirjev ~

Piréj -a *m* |*pristanišče v Grčiji*|, piréjski -a -o
Pirenéji -ev *m mn.* |*gorovje*|, pirenéjski -a -o: Pirenejski polotok
pírh -a *m*: dati komu kaj za ~e, pírhov -a -o, pírhast -a -o *lisast, pisan*, pírha -e *ž rdeče lisasta krava*; pírhati -am, pírhanje -a *s*: jajca ~ *opisati, barvati*; ~ se *igrati se s pirhi*
pírika -e *ž bot.*, piríčen -čna -o, piríčnat -a -o, píra -e *ž* 1. *bot.*, 2. ~ gre *babje pšeno*, pírje -a *s sk. i.*, pírjevica -e *ž pirika*, pírnat -a -o: ~a njiva, pírnica -e *ž bot.* |*trava*|, pírničen -čna -o, pírničast -a -o, pírničat -a -o, pírničevje -a *s*
pírit -a *m železov kršec*, pirítov -a -o
piro- *v sestavi*: pirografíja -e *ž*; piromán -a *m*, piromanija -e *ž požigalna strast*; pirométer -tra *m priprava za merjenje visokih temperatur*, pirométrski -a -o; pirotéhnika -e *ž*, pirotéhnik -a *m*, pirotéhničen -čna -o
píróga -e *ž karaibski čolnič iz enega debla*
Pír(os) -ra *m* |*grški vojskovodja*|, Pírov -a -o: ~a zmaga *zmaga s hudimi izgubami*
pirpogáčica -e *ž netopir*
piruéta -e *ž* |*plesna figura*|
písa -e *ž*: zelene ~e po hrbtu, písast -a -o: ~ les, ~a žival
písan -a -o: živo ~, ~i trakovi, ~ spored, ~a družba, ~a mati *mačeha*, ~o gledati, ~o se gledati s kom; písanost -i *ž*, písanec -nca *m* 1. *pirh*, 2. *čmrlj*, písanček -čka *m* |*metulj*|, písanica -e *ž pirh*, písanka -e *ž* 1. *pirh*, 2. *zvezek*, 3. *bot. trava*, písanko -a *s* |*jabolko*|
písár -ja *m* 1. občinski, zakotni, mestni ~, 2. *zool. smrekov lubadar*, pisárica -e *ž*, pisárček -čka *m*, pisárski -a -o, pisáren -rna -o, pisárija -e *ž*: nova ~, pisárna -e *ž*, pisárniški -a -o: ~i papir, ~a pola, **pisárništvo** -a *s*, pisárstvo -a *s*, pisáriti -ím *zmč.*, pisárjenje -a *s*
pisátelj -a *m*: dramski, mladinski ~, pisáteljica -e *ž*, pisáteljski -a -o: ~i dar, ~o delo, društvo, ~a družba, organizacija, pisáteljstvo -a *s*, pisateljeváti -újem, pisateljeválo -ála -o, pisateljevánje -a *s*
pisáti *in* pisati píšem, píši -te! pišóč -a -e, písal -ála -o: pokončno, nečitljivo ~, ~ po nareku, ~ na papir, na zid, v zvezek, ~ s svinčnikom, s črnilom, na stroj; pero dobro piše, črnilo modro piše, ~ komu (pismo), ~ note, roman; tu piše, da ..., piše se Kovač *ali* za Kovača, pisali so leto 1508; grozdje, češnja se piše *rdeči*, mati mi piše, to stane, reci in piši, 1000 din; písan -a -o: ~a pravica, v zvezdah je ~o; pisánje -a *s*: ~ in branje, dobil je ~ iz Amerike, dobro ~, lastnoročno ~; písen -sna -o: ~a napaka, ~i jezik, pisnína -e *ž pristojbina za pisanje*, pisáva -e *ž*: ležeča, pokončna, nerazločna, okrogla, fonetična ~, ~ za slepce; písec -sca *m*: ~ pisem, veselih iger, píščev -a -o, pisáč -a *m*: zakotni ~, pisávec -vca *m*, pisávka -e *ž*, pisálo -a *s* |*orodje*|, pisálen -lna -o *[-ln-]*: ~a miza, ~i stroj, ~e potrebščine, pisálce -a *[-lc-] s*, pisálnik -a *[-ųn-] m* 1. *pisalna miza*, 2. *črtalo*
písk -a *m*, pískati -am, pískal -a -o *in* -ála -o, pískanje -a *s in* piskánje -a *s*: pastir, burja piska; tanko piska *ali* tanka mu piska *hudo mu gre*; to bo še piskal; pískav -a -o: ~ glas, piskávec -vca *m*, piskávka -e *ž*, piskávski -a -o, piskáč -a *m*, piskálo -a *s*, piskálen -lna -o *[-ln-]*, piskalica -e *ž* 1. *piščal*, 2. *bot. trobentica*
písker -kra *m* 1. svinjski ~, na ~ ostriči, 2. *vulg. glava*: po ~u jo dobiti, pískrc -a *m*, píkrček -čka *m*, píkrčast -a -o, píkrič -a *m*, píkrica -e *ž celica v satu*, píkričast -a -o, piskrár -ja *m*, piskraríca -e *ž*, piskrárski -a -o, piskrárstvo -a *s*; piskrolíz -a *m*, piskrolízec -zca *m*, piskrovéz -a *m*, piskrovézov -a -o, piskrovézec -zca *m*, piskrovéžčev -a -o, piskrovéški -a -o, piskrovéštvo -a *s*
pisménka -e *ž črka*, pismén -a -o *in* písmen -a -o: ~ odgovor, pisménstvo -a *s književnost brez umetniških prizadevanj*
písmo -a *s*, *mn.* písma písem *[-səm]*: priporočeno, denarno, kreditno, dolžno, priporočilno, zahvalno, anonimno, grozilno, ženitovanjsko ~, iti ~a *in* ~ **delat**; sveto ~ |*obči pojem*|, Japljevo Sveto ~ |*naslov*|; písemski -a -o *[-səm-]*: ~i papir, ~a pošta; písemce -a *[-səm-] s*, pismár -ja *m* = pismoúk -a *m*; pismonóša -a *in* -e *m* |*raznašavec*|, pismóvnik -a *m zbirka zgledních pisem*, písmen -a -o *[-mən-] kdor zna pisati*: danes smo skoraj vsi ~i, písmenost -i *[-mən-] ž*
písniti -nem *črhniti, oglasiti se*: še ~ si ni upal
písta -e *ž* 1. *tekmovalna steza*, 2. *proga na letališču za vzlet in pristanek*, 3. *cesta*

pistácija -e *ž bot.*
pisún -a *m*, pisúnski -a -o, pisúnček -čka *m*
píš -a *m*: ~ vetra
pišč -a *m kukec, črv*, piščáj -a *m izpuščaj*, pišč|jív -a -o *piškav, črvojeden, črviv*, pišč|jívost -i *ž*, pišč|jívec -vca *m piškavec*, píščiti -im se, píščenje -a *s* 1. *dobiti izpuščaj*: ustnice se piščijo, 2. *luščiti se (po izpuščaju)*: kraste se piščijo, piščávica -e *ž izpuščaj*
piščál *[-ą́ų]* -i *ž*: čarobna, orgelska ~, piščálka -e *ž in* píščalka -e *[-ụk-] ž*: pastirska, policijska, uglaševalna ~, piščálkar -ja *[-ụk-] m*
piščál *[-ą́ų]* -i *ž |kost|*, piščálen -lna -o *[-ln-]*, piščálast -a -o
piščánec -nca *m*, piščáněv -a -o, piščánček -čka *m*, piščè -éta *s in* píšče -ta *s*, *mn.* piščéta *in* píščeta: drže se je kakor ~a koklje, píšček -čka *m*, píška -e *ž*: ocvrta ~, ocvrte ~e ti ne bodo letele v usta
píškav -a -o: ~ oreh, zob, sad, izgovor, ~o vreme, zdravje, ~o uro hodá *pičlo*, piškavec -vca *m*, píškavka -e *ž*, píškavost -i *ž*
piškót -a *m*, piškóten -tna -ó: ~o testo, piškótar -ja *m*, piškótarica -e *ž*
piškúr -ja *m zool.*, piškúrjev -a -o, piškúrnik -a *m |vaba|*
Píšnica -e *ž |voda|*
pištóla -e *ž*, pištólen -lna -o *[-ln-]*, pištólica -e *ž*: ~ na vodo
pita -e *ž kokoš*, pitka -e *ž*
pita -e *ž |jed|*: jabolčna ~
Pitágora(s) -ra *in* -re *m |gr. filozof|*, Pitágorov -a -o: ~ izrek *mat.*; pitagoréjci -ev *m mn. Pitagorovi učenci*, pitagoréjski -a -o: ~i nazor, ~a šola
pítati -am, pítanje -a *s*: ~ prašiče, živino; ~ s prazno žlico; stara mladiče pita, otroka z žlico ~, lačna vrana sito pita; ~ gosi; mošnjico ~; ~ koga s praznimi obljubami, s priimki, s tatom; pítan -a -o: ~o tele, ~a svinja, ~ kostanj, ~a češnja *cepljena*; pitálen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave, pitalíšče -a *s*, pitálnik -a *[-ụn-] m naprava za pitanje*; pítanec -nca *m |prašič|*, pítanka -e *ž*, pítanček -čka *m*, pitávec -vca *m*, pitávka -e *ž*, pitávski -a -o
pitekántropus -pa *m človek opica*
píti píjem, pijóč -a -e, píj -te! píl -a -o: ~ vodo, ~ kozarec vode, ~ vodo iz kozarca, ~ ko goba, ~ čez mero, ~ na kredo *na upanje*, ~ iz obupa, začel je ~ *vdal se je pijači*, daj mu ~, kri ~, tobak ~, na tešče, na prazen želodec, na podlago, na mrtvo ~, ~ komu na zdravje, ~ bratovščino s kom, papir, pivnik, obveza pije; pitje -a *s*: to je močno ~, pomenek med ~em; píten -tna -o: ~a voda, to vino je ~o *je dobro, se dá piti*, pítek -tka -o: ~a pijača, pítnost -i *ž* = pítkost -i *ž*
Pítija -e *ž in* Pítija -e *ž mit.*, Pítijin -a -o, pítija -e *ž prerokinja*, pítijski -a -o: ~i odgovor
pítnik -a *m koruza za zeleno krmo*
pítomec -mca *m bot.*
pitón -a *m |kača|*
pítoven -vna -o: ~a živina *določena za pitanje*, ~a svínja = pítovnica -e *ž*, pítovnik -a *m |prasec|*, pitovnják -a *m*
pívec -vca *m*: dober, slab ~, pívček -čka *m*, pívka -e *ž* 1. *ženska, ki pije*, 2. *tolmun*, 3. *žolna*, pívski -a -o: ~e razvade, ~a družba, ~i bratec, pívnica -e *ž*, pívničen -čna -o, pívnik -a *m |papir|*; pívkati -am *po malem piti*, pívkanje -a *s*: ptica pivka pivka, pívčkati -am *otr.*, pívčkanje -a *s*
Pívka -e *ž* 1. *reka*: v ~i je utonil, 2. *pokrajina in kraj*: na ~i, pívški -a -o, Pívčani -ov *m mn.*
pívo -a *s*: marčno, podčepno, uležano ~, ~ v steklenicah, sodček ~a, stekleníca za ~ *ali* od ~a, pivovár -ja *m*, pivovárna -e *ž*, pivárski -a -o, pivovárski -a -o, pivárstvo -a *s*, pivovárstvo -a *s*, pívovka -e *ž |juha|*, pívovski -a -o: ~a steklenica, pivotòč -óča *m*
Píza -e *ž |it. mesto|*, pizánski -a -o: ~i poševni stolp
pízda -e *ž vulva*: hlače na ~o, pizdáča -e *ž*, pízditi -im se *cmeriti se*, pizdolíniti -im se, pizdolín -a *m cmera*, pizdogríz -a *m bot.*, pizdočívka -e *ž |sinica|*
Pizístrat -a *m Peisistratos*, Pizístratov -a -o
pizzicato *[picikáto] prisl. glas. brenkaje s prstom po struni*
pižáma -e *ž |spalna obleka|*
pížem -žma *m zool.*, pížmov -a -o: ~ duh, pížmovec -vca *m zool.*, pížmar -ja *m zool.*, pížmarica -e *ž zool.*, pížmast -a -o, pížmovka -e *ž kanadska podgana*, pížmica -e *ž bot.*
placénta -e *ž med. posteljica*
plácet -a *m dovoljenje, potrditev*: dati svoj ~, nima še ~a

pláča -e *ž*: mesečna, letna, učiteljska ~, ~o dobívati, dajati, imeti, jemati; plačáti pláčam, pláčaj -ájte! pláčal -ála -o *in* pláčati -am *s stal. poud.*: ~ davek, globo, ~ komu kaj, za kaj, ~ koga, ~ za koga, ti bom že plačal *vrnil milo za drago*, drago ~ kaj, naprej ~, na račun ~, z glavo ~; pláčan -a -o: ~i računi, ~ človek *kupljen* = pláčanec -nca *m*, pláčanka -e *ž*; plačílo -a *s*: ~ za delo, ~ v obrokih *ali* na obroke, ~ v gotovini, odlagati ~, vzeti kaj za ~; plačílen -lna -o *[-ln-]*: ~i dan, deficit, nálog, ~a bilanca, ~i natakar = plačílni -ega *m*, plačílnost -i *[-ln-] ž*; plačník -a *m*: dober, počasen, slab ~, ~ biti za koga *ali* komu, plačnica -e *ž*, plačníški -a -o; plačljív -a -o: ~o v tednu dni, plačljívost -i *ž*; plačeváti -újem, plačeval -ála -o, plačevánje -a *s*; plačevávec -vca *m*, plačevávka -e *ž*, plačevávski -a -o

pládenj -dnja *m* |*velik krožnik*|

plafón -a *m* 1. *strop*, 2. *prenes. najvišja točka*, 3. *meja*, plafónski -a -o: ~a plača *vrhunska*, ~e cene

plagiát -a *m tatvina duhovne lastnine, umetnostna tatvina*: slika, drama je ~, plagiátor -ja *m*, plagiátorka -e *ž*, plagiátorski -a -o: ~e metode, plagiátorstvo -a *s*: ~ v umetnosti

pláh -a -o, *prim.* bòlj pláh, *prisl.* pláho: ~ človek, nastop, ~a zver, ~o gledati, govoriti, pláhost -i *ž*, plahôten -tna -o, plahôtnost -i *ž*; plahodúšen -šna -o, plahosŕčen -čna -o, plahosŕčnost -i *ž*; plahún -a *m zn̆č.*

plahetáti -ám *in* plahéčem, plahetàj -ájte *in* plahéči -te! plahetáje, plahetàl -ála -o, plahetánje -a *s*, plahetáča -e *ž* |*bluza*|

plahnéti -ím, pláhni -íte! plahnèl -éla -o, plahnênje -a *s* = plahníti *in* pláhniti -nem, pláhnjenje -a *s*: jeza plahni, moka je vidno plahnela iz vreče

plahodráti -ám, plahodráje, plahodràj -ájte! plahodràl -ála -o, plahodránje -a *s*, plahóder *prisl.*: ~ kaj peljati *da plahodrá*

pláhta -e *ž* *odeja, ponjava*: konjska ~, žlahta je raztrgana ~, pláhtica -e *ž*: sneg gre v ~ah, tiskarska ~, planinska, travniška ~ *bot.*, plahtovína -e *ž* |*blago*|, pláhtar -ja *m izdelovavec plaht*

plahtáti -ám *slepiti, slepariti*, plahtàl -ála -o, plahtánje -a *s*: ~ nevedne ljudi

plahúdra -e *ž burjast človek*

plahúta -e *ž plahta*, plahútati -am, plahútanje -a *s in* plahutáti -ám, plahutánje -a *s*: kokoši s perutmi plahutajo, plahútniti -nem

°plájba -e *ž grezilo, iskalo, sonda, svinčnica*

plájhati -am (se), plájhanje -a *s*: tekočína (se) v posodi plajha, če posoda ni polna; morje plajha ob breg

plakát -a *m lepak*, plakáten -tna -o, plakatêr -ja *m*, plakatírati -am, plakatíranje -a *s*: ~ prireditev, plakátnica -e *ž tisk.* |*črka*|

plákati -am *in* pláčem *lit. jokati*

plakéta -e *ž spominska ploščica*, plakéten -tna -o, plakétar -ja *m*, plakétarski -a -o

plálen -lna -o *[-ųn-]*: ~e nečke, plálnica -e *[-ųn-] ž*: s ~o plati vodo iz čolna, plálnik -a *[-ųn-] m*: v ~u mastijo grozdje; *gl. tudi* plati

plámen -éna *m*: ~ zagori, plapola, švigne kvišku, (se) suklja, pojema, ugasne; goreti s ~om, streha je bila v ~ih; plaménoma *prisl. s plamenom*, plaménast -a -o: ~o tkanje, plaménček -čka *m*

plamenéti -ím *s plamenom goreti*, plaméni -íte! plamenéč -a -e, plamené, plamenèl -éla -o, plamenênje -a *s*; plameneč -éča -e *prid.*: ~ pogled, ~a beseda

plamenica -e *ž bakla*, plameničar -ja *m baklonosec*

plamenják -a *m zool. flamingo*, plaménec -nca *m zool.*

plamtéti -ím → *plameneti*

plán -a -o *in* planó -í -é: na ~em, priti iz gozda na ~o; ~i gorski pašniki; hribi so ~i, doline so ~e *brez drevja*; plán -í *ž široka gladka ravnina*: stopiti pogumno na ~ *iz kritja, v odkrit boj*; planíca -e *ž prostor brez drevja in grmovja v gorah*, plánja -e *ž čistina na gori*, planjáva -e *ž gol svet*, planjávski -a -o, planjávec -vca *m*, planôta -e *ž*: gorska ~

plán -a *m načrt, umislek, zaris*: petletni ~, doseči, preseči, prekoračiti ~, v prvem ~u *v ospredju*; plánski -a -o *načrten*: ~a komisija, ~o gospodarstvo, ~o delo; planírati -am *zravnati, načrtovati*, planíranje -a *s*: ~ stavbišče, delo, planírec -rca *m načrtovavec*, planêr -ja *m*, planêrski -a -o

planét -a *m zvezda premičnica*, planéten -tna -o: ~i sestav, planetárij -a *m*, planetoíd -a *m majhen planet*

planéta -e *ž tisk.*
Planica -e *ž*, iz ~e, planiški -a -o: ~a skakalnica
planiglób -a *m polobla na zemljevidu*, planiglóbski -a -o
planika -e *ž bot. očnica*
planimetrija -e *ž geom.*, planimétričen -čna -o: ~e naloge, planimetríjski -a -o: ~a knjiga, planiméter -tra *m*, planimétrski -a -o: ~a skala
planína -e *ž*: dati živino v ~o *ali* na ~o, pastir je bil čez poletje v ~i *ali* na ~i, iti na ~e, biti v ~ah, planínica -e *ž*, planínski -a -o, planínec -nca *m* 1. *kdor stanuje na planini*, 2. *kdor hodi v gore*, planínka -e *ž*, planínstvo -a *s*; planínar -ja *m planinec, planšar*, planínarica -e *ž*, planínarstvo -a *s*; planínščina -e *ž plačilo za pašo na planini*, planínšček -čka *m bot.*, planíniti -im *planšariti*, planínjenje -a *s*, planináriti -im, planinárjenje -a *s*
Planína -e *ž kr. i.*: ~ pri Logatcu, v ~i, planínski -a -o, Planínci -ev *m mn.*
planíti plánem, plâni -íte! plánil -íla -o *in* plániti -nem *s stal. poud.*: ~ kvišku *pokonci*, ~ iz spanja, ~ iz hiše, iz postelje, iz zasede, ~ na koga *ali* nad koga, ~ komu v obraz, ~ za kom, kaj je planilo mimo hiše? kaj ti je planilo v glavo? kaj je planilo vate?
***plánka** -e *ž deska (pri plotu, pri kegljanju)*: delati ~e, vreči v ~o, *plánkati -am *graditi, obijati, pažiti*, *plánkanje -a *s obijanje, ograjanje*
plánkton -a *m zool.*, plánktonski -a -o: ~e živali
plánšar -ja *m*, plánšarček -čka *m*, plánšarica -e *ž*, plánšarski -a -o, plánšarstvo -a *s*, planšaríja -e *ž*, planšáriti -im, planšárjenje -a *s*
plántati -am *plačati, trpeti, truditi se*, plántaj -te! plántal -a -o, plántanje -a *s*: ti si storil, jaz pa plantal
plantáža -e *ž nasad*: riževa, čajna, kavna ~, plantážen -žna -o, plantážar -ja *m |delavec|*, plantážnik -a *m |lastnik|*
plapoláti -ám, plapolàj -ájte! plapolàl -ála -o, plapolánje -a *s*, plapolàv -áva -o
plása -e *ž ozek pas trate, njive, pas*, plasína -e *ž ravnica brez drevja*, plasínica -e *ž ravnica na gori*
plasírati -am → *postaviti, namestiti, vložiti, spraviti (na trg, v tisk)*: ~ se → *zasesti, doseči mesto, uveljaviti se*, plasmá -ja *m*: ~ industrijskih izdelkov, doseči dober ~ pri tekmi
plást -a *m*: seno devati v ~e, trava v ~ih, plásta -e *ž kopica*; plást -i *ž*: ~ premoga, peska, kože; kamnine v ~eh; gornja ~, zračne ~i, plásten -tna -o: ~a črta = plástnica -e *ž*: ~ loči plasti; plástoma *prisl. po plasteh*; plástec -tca *m*: ~ sena, plástast -a -o: ~ oblak = plastník -a *m*; plastíti -ím *v plaste nabirati*, plásti -íte! plastíl -a -o, plastênje -a *s in* plástiti -im *s stal. poud.*: ~ seno, plástje -a *s* = plástovje -a *s* 1. *kopica*, 2. *vejnik*
plastelín -a *m gnetivo, kiparsko testo*
plástika -e *ž* 1. *kiparstvo*, 2. *med. plastična operacija*, plástik -a *m*, plástičen -čna -o: ~a kirurgija, operacija, bomba, ~a masa *gnetljiva*, ~o pisanje *nazorno*, ~i film, plástičnost -i *ž*
plastrón -a *m varovalni oklep pri sabljanju, naprsnik*
plášč -a *m*: dežni, mašni ~, ~ pri kozolcu, ~ na (avtomobilskem) kolesu; stožčev ~ *geom.*, ~ ogrniti, ~ po vetru obračati, plášček -čka *m*, pláščar -ja *m potepuh, rokovnjač*, pláščarji -ev *m mn. zool.*, pláščarica -e *ž*, pláščarka -e *ž*, pláščarski -a -o, plaščúr -ja *m potepuh, rokovnjač, plaščar*
plášen -šna -o *in* plašèn *ali* plašán -šnà -ó, *prisl.* plašnó *in* plášno; plášnost -i *ž in* plašnóst -i *ž*; plašljív -a -o, plašljívost -i *ž*, plašljívec -vca *m*, plašljívka -e *ž*, plašníce plašníc *ž mn.*: nadeti konju ~; plašíti -ím, pláši -íte! plašíl -a -o, plašênje -a *s in* plášiti -im *s stal. poud.*: ~ koga s čim, konj se plaši pred avtom; plašílo -a *s strašilo*, plašílen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave, plašívec -vca *m*, plašívka -e *ž*, plašívski -a -o: ~e metode
plášica -e *ž zool. |ptica|*
plát -í *ž*: na obe ~i, na vse ~i, ena ~ vrat, poslušajmo še drugo ~ zvona, ~ zvona bije, od vseh ~i, po vseh ~eh najbolje; ritna ~; platíti -ím, pláti -íte! platíl -a -o, platênje -a *s*: skril se plati *kolje*, kolo ~, platílen -lna -o *[-ln-]*; platíčiti -im *les cepiti*, platíčenje -a *s*, platíšče -a *s*: ~ pri kolesu, platíščnik -a *m |žebelj|*, platenica -e *ž* 1. *hlod*, 2. *breskev (ki se kolje)*, plateníčar -ja *m kdor pripravlja hlode za žago*; platica -e *ž* 1. *platišče*, 2. *platnica*, 3. *bot.*, 4. *zool.*,

platljív -a -o = pláten -tna -o, platič -íča *m* 1. *krhelj*, 2. *plena*
°**pláta** -e *ž plošča*
Platáje Platáj *ž mn.* |*gr. mesto*|, platájski -a -o: ~a bitka
platána -e *ž bot.* |*okrasno drevo*|, platánov -a -o: ~a skorja se lušči
platfórma -e *ž* → 1. *ploščad, ravna streha, oder*, 2. *podlaga, osnova*
pláti póljem, pôlji -íte! plàl plála -o, plánje -a *s* 1. *valovati, vzdigovati se in upadati*: kri mu je plala po žilah, morje je plalo, prsi nemirno poljejo, vse polje po meni od jeze, v srcu mu je plala strast, lakotnice so mu plale, dim polje, plamen, zastava polje v vetru; 2. *valoviti, razgibavati*: z roko, z veslom ~ vodo, vodo ~ iz čolna *pljuskati, metati, goniti*; *gl. tudi* plalen
plática -e *ž*: deti dojenčka v ~o
plátina -e *ž kem.* |*prvina*|, plátinov -a -o: ~a ruda, plátinski -a -o: ~a zmes, plátinast -a -o
platnica -e *ž*, *nav. mn.* platnice -ic 1. vezan v trde ~e, nož ima rožene ~e, biserne ~e, 2. breskev ~ *kalanka*, riba, goba ~, platníčast -a -o, platníčica -e *ž*, platníčiti -im, platníčenje -a *s*: ~ nož
plátno -a *s*: domače, hodno, povoščeno, pooljeno, slikarsko, tiskano ~, ~ v kinu, na ~u videti *v kinu*, ~ prodajati *biti še majhen otrok*; široka ~a *velike slike*; platnén -a -o: ~a rjuha, streha, platnénka -e *ž platnena obleka*; plátnar -ja *m* |*trgovec*|; plátnarica -e *ž*, plátnarski -a -o, plátnarstvo -a *s*, platnarija -e *ž*, platnína -e *ž platneno blago*
plató -ja *m geogr.* → *visoka planota*
Platón -óna *m* |*gr. filozof*|, Platónov -a -o: ~a šola, filozofija; platonízem -zma *m*, platónik -a *m*, platóničen -čna -o *ali* platónski -a -o: ~a ljubezen
Pláutus -ta *m*, Pláutov -a -o: ~e komedije
plàv pláva -o *svetlo rjav, pšenične barve*: ~i lasje, plávec -vca *m vol svetle barve*, plávka -e *ž krava svetle barve*, plávkast -a -o; plavolàs -ása -o, plavolásec -sca *m*, plavoláska -e *ž*; plavéti -ím, plávi -íte! plavèl -éla -o, plavênje -a *s*
***plàv** pláva -o *moder, sinji*, plávec -vca *m*: ~ se prijemlje češpelj, plavíca -e *ž bot. modriš*, plavíčen -čna -o *modrišev*: ~a barva, *plávkast -a -o *modrikast*, plávček -čka *m* = plavič -íča *m* |*ptič*|, plávka -e *ž* |*lastovka*|, *plavíti -ím *modriti*, plávi -íte! plavíl -a -o, *plavílo -a *s modrilo*
pláv -í *ž*: divja ~
plávati -am, plávanje -a *s*: čoln plava na vodi, po vodi; človek plava v vodi, proti vodi; hrbtno, po pasje ~; ~ pri igri, v vlogi *loviti se*; letalo, ptič plava po zraku, ~ v bogastvu, veselju, pláven -vna -o: ~a kožica; plaváč -a *m* 1. ~ na tekmi, 2. ~ na vodi v rezervoarju, plaválen -lna -o *[-ln-]*: ~i bazen, ~a šola, tekma, plaválnica -e *[-ųn-] ž*, plavávec -vca *m*, plavávka -e *ž*, plaváček -čka *m*: ~ pri trnku, plavávski -a -o, plavnína -e *ž* |*plačilo*|, plávščina -e *ž* |*les*|, plávček -čka *m duša*: ~ pri oljenki, plávci -ev *m mn. zool.*
plavíti -ím *beliti, taliti*, plávi -íte! plavíl -a -o, plavljênje -a *s*: rudo ~; plavljèn -êna -o: ~o jeklo *taljeno*, plavítev -tve *ž*, plavílen -lna -o *[-ln-]*: ~a peč, plavíšče -a *s*
plavíti -ím, plávi -íte! plavíl -a -o, plavljèn -êna -o, plavljênje -a *s in* pláviti -im *s stal. poud.*: ~ les po reki, plavítev -tve *ž*, plavítven -a -o *[-tvən-]*: ~e naprave, pláven -vna -o: ~i les, ~i most, ~i led, plavína -e *ž les za plavljenje*, plávje -a *s naplavljeno dračje*
plávnik -a *m plalnik*
plavút -i *ž in* plavúta -e *ž*: hrbtna, repna ~, plavútka -e *ž*, plavúten -tna -o, plavútast -a -o, plavútar -ja *m zool.*, plavútarica -e *ž*, plavutonòg -óga -o, plavutonóžec -žca *m zool.*
plávž -a *m*, plávžar -ja *m*, plávžarski -a -o, plávžarstvo -a *s*
pláz -a *in* -ú *m*, *mn.* plázi -ov *in* plazóvi -óv: peščeni, snežni ~, ~ se sproži, utrga, potegne, vali, plazína -e *ž* = plazovína -e *ž* = plazóvje -a *s svet, kjer se zemlja plazi*, plázast -a -o, plazovít -a -o: ~ svet; plázalica -e *ž min.*, pláza -e *ž proga*
plazíti plázim se, plazéč -a -e, plázil -íla -o, plazênje -a *s in* pláziti -im se *s stal. poud.*: ~ se pred kom po trebuhu, po vseh štirih, plazívec -vca *m*, plazívka -e *ž*, plazívski -a -o: ~a družina
plázma -e *ž fiziol., min.*, plázemski -a -o *[-zəm-] in* plazmátičen -čna -o
plazmódij -a *m* |*povzročitelj malarije*|
plázna -e *ž zidarska deščica za gladenje ometa na zidu*: zid v ~o deti
plaznica -e *ž* |*del pluga*|, plazníčen -čna -o

pláža -e *ž* 1. *plevel (v žitu)*, 2. *slaba jed ali pijača*, 3. *smeti (v zrnju, v sobi)*, 4. *svojat*, 5. ~ v literaturi, plážnat -a -o: ~o žito, plážen -žna -o

pláža -e *ž peščina ob vodi*: na ~i ležati, se sončiti

***plebánuš** -a *m* |*župnik*|

plebéjci -ev *m mn.* 1. *neplemiški del mestnega prebivavstva v najstarejši rimski državi*; 2. *ljudje nizkega rodu*, plebéjski -a -o, plebéjstvo -a *s*, plébs -a *m*

plebiscít -a *m ljudsko glasovanje*: koroški ~, plebiscíten -tna -o: ~a komisija

plêče -éta *s*, *mn.* pléča pléč: svinjsko ~, vzeti kaj na svoja ~a, ~a komu pokazati, dati komu po ~ih, dobiti jih po ~ih, *mn.* plečéta -ét *s* |*prekajeno meso*|; pléčen -čna -o: ~i sklep, plečàt -áta -o: ~ človek, plečátost -i *ž*; plečevína -e *ž*; plečnica -e *ž plečna kost, lopatica*

pléd -a *m volnena ogrinjavka*; *gl. tudi* *plet

pledírati -am → *zagovarjati*: ~ za kaj → *potegovati, poganjati se za kaj*; pledoajé -ja *m* → *(za)govor*

°**plêh** plêha *m pločevina*, °plêhast -a -o = °plehnàt -áta -o *pločevinast, pločevinski*

plêhek -hka -o *in* plehèk *ali* plehák -hkà -ó *neizrazit, brez okusa, prazen*: dežnica, snežnica je ~a, ta voda je ~a; močno vodene jagode so ~e; ~a jed, ~ glas, ~a knjiga, ~o govorjenje *brez vsebine, površno, lahkomišljeno*; plehkóst -i *ž in* plêhkost -i *ž*, plehkôta -e *ž*, plehkôba -e *ž*, plehkôben -bna -o; plehčáti -ím *biti plehkega okusa*, plehčánje -a *s*

Pleiáde -ád *ž mn. mit. sedmero hčera Atlasa in Pleione*, plejáde -ád *ž mn. astr.* |*skupina zvezd*|, plejáda -e *ž literarna skupina enako mislečih in delujočih ljudi*

pleistocén -a *m geol.*, pleistocénski -a -o

pléksi -ja *m* |*snov*|, *tudi neskl.*: s ~ steklom

plême pleména *s*: živina za ~, ~ se prime matice, žival dobrega ~a, krava gre po ~u, človeška ~a in rodovi; plemén -a -o: ~a svinja; pleménski -a -o: ~a živina, ~i družbeni red, plemeníti -ím, plemenéč -a -e, plemêni -íte! plemenil -a -o, plemenjèn -ênа -o, plemenjênje -a *s*: ~ kobilo, matico, kravo; v tej starosti se najbolje plemeni, plemenítev -tve *ž*, plemenítven -a -o *[-tvən-]*, plemenílo -a *s*: žrebec za ~, plemenílen -lna -o *[-ln-]*: ~a postaja, plemenílšče -a *s*, plemenják -a *m* |*bik*|, plemenjáča -e *ž* = plemenica -e *ž* |*svinja, krava*|, pleménka -e *ž plemenska žival*

plemenít -a -o: ~ega rodu, ~ človek, ~o srce, ~a beseda, ~o ravnanje, ~o sadje *žlahtno*, plemenítost -i *ž*, plemenítnik -a *m*, plemenítnica -e *ž*, plemenitáš -a *m*, plemenitášinja -e *ž*, plemenitáški -a -o, plemenitáštvo -a *s*; plemenítiti -ím, plemenítenje -a *s*: ~ sadje, vino, rudo *žlahtniti*, v resnem delu se je plemenitil, plemenitílnica -e *[-ɯn-] ž* |*oddelek*|

plémič -a *m*, plémkinja -e *ž*, plémiški -a -o: ~i naslov, plémstvo -a *s*: državno, duhovno, denarno ~, v ~ povzdigniti

plén -a *m*: vojni, lovski ~; pleníti plénim, pleněč -a -e, pléni -íte! plénil -íla -o, plénjen -a -o, plénjenje -a *s in* pléniti -im *s stal. poud.*: ~ po vasi, ~ deželo, ~ denar, ~ ljudem blago, plenítev -tve *ž*, plenílen -lna -o *[-ln-]*: ~i pohodi, plenívec -vca *m*, plenívka -e *ž*, plenívski -a -o: ~e tolpe

plén -a *m*: žito nima ~a, plénjati -am, plénjanje -a *s*: žito slabo plenja, ruda dobro plenja, plénjav -a -o: ~o žito, plénjavost -i *ž*

pléna -e *ž*: jeklo, železo ima ~o *se lušči*, zvon ima pleno, zato ne poje; kamenje se lomi po ~ah; plénast -a -o: ~o železo, pléniti -im se *v plenah se luščiti*, plénjenje -a *s*, plenív -a -o: ~o železo, ~a kosa, ~ zob se rad kruši, plenívost -i *ž*: ~ železa

plenêr -ja *m slikanje pod milim nebom, na prostem*, plenerist -a *m* |*slikar*|, plenerízem -zma *m*

plenica -e *ž*, *nav. mn.* plenice -ic: otroka v ~e poviti, ~e prati, plenička -e *ž*, plenička -e *ž*

***plenír** -ja *m jerbas*

plênk *medm. za posnemanje kovinskega zvena*; plênk plénka *m* 1. *kovinski glas*, 2. *denar*

plénkati -am, plénkanje -a *s*: ~ po posodi, na kitaro, tesarji plenkajo, plenkáča -e *ž* |*sekira*|

plênt *medm. šent*; plênt plénta *m*, pléntati -am, pléntanje -a *s*: bes te plentaj!

plénum -a *m*: sklicati ~, ~ odloča, plenáren -rna -o: ~a seja *seja razširjenega odbora*

pleonázem -zma *m kopičenje besed z enakim pomenom, včasih pesniški okras, včasih*

slogovna slabost; pleonástičen -čna -o: ~ slog, jezik

plés -a *m*: družabni, bojni ~, ~ v maskah, mrtvaški ~, Vidov ~, ~ mušic, iti na ~, peljati na ~, biti na ~u, poprositi za ~, povabiti na ~, nocoj bo še ~ *se bomo še spoprijeli*, plésen -sna -o: ~a dvorana, šola, ~i mojster, vodja, orkester, ~a obleka, glasba, plesíšče -a *s*

plesáti *in* plésati plẹ́šem, pléši -íte *in* -te! plešóč -a -e, plesáje, plésal -ála -o, plesánje -a *s*: ~ polko, tango, ~ s kom, mušice plešejo po zraku, ~ po vrvi, ~ po taktu, čoln pleše na vodi, ~ kakor drugi žvižgajo, črke mi plešejo pred očmi, kolo, tečaj pleše *opleta, ne stoji trdno*; plesávec -vca *m*, plesávka -e *ž*, plesávski -a -o, plesávstvo -a *s*

plésen plésni *ž* |*glivična bolezen*|: trtna, krompirjeva ~, po ~i diši; plesnéti -ím, plesnéč -a -e, plesné, plésni -íte! plesnèl -éla -o, plesnênje -a *s* = plésniti -im, plésnjenje -a *s*; plesnína -e *ž* 1. *plesen*, 2. *plesniva stvar*, plésniv -a -o *in* plesnív -a -o, plésnivost -i *ž in* plesnívost -i *ž*, plésnivec -vca *m in* plesnívec -vca *m*, plésnivka -e *ž in* plesnívka -e *ž*, plesnôba -e *ž*, plesnôben -bna -o, plesnôbnost -i *ž*; plésnovati -ujem, plésnovanje -a *s in* plesnováti -újem, plesnovánje -a *s*, plésnjav -a -o, plésnjavec -vca *m*, plésnjavka -e *ž*, plésnjavost -i *ž*

pléskati -am, pléskanje -a *s*: ~ sobo, zidove, pléskar -ja *m in* pleskár -ja *m*, pléskarica -e *ž in* pleskárica -e *ž*, pléskarski -a -o *in* pleskárski -a -o, pléskarstvo -a *s in* pleskárstvo -a *s*

plẹ́sno -a *s blazinica na stopalu*

plẹ́sti plẹ́tem, *namen.* plẹ̀st in plést, pletóč -a -e, plẹ́ti -íte! plétel *in* plẹ́tel plẹ́tla -o *in* plẹ̀l plẹ́la -o: ~ vence, mreže, jopico, ~ se v kaj, laži ~, fant zmeraj kaj plet , nekaj se plete, govorica se plete o čem; pletênje -a *s* |*delo in izdelek*|

pléša -e *ž*: ~ na glavi, v gozdu, na njivi, plẹ́šast -a -o, plẹ́šav -a -o, plẹ́šavost -i *ž*, plẹ́šavec -vca *m*, plẹ́šec -šca *m* 1. *zool. ujeda*, 2. *bot.*, plešív -a -o *ki se mu pleša ponuja*, plešívec -vca *m*, plešívka -e *ž*; plešívéti -ím, plešívẹ́č -a -e, plešívèl -éla -o, plešívênje -a *s*, plešívost -i *ž*; plešeglávec -vca *m*, plešeglávka -e *ž*, plešeglàv -áva -o: ~i jastreb, plešeglávost -i *ž*

***plét** -a *m ogrinjavka, pled*

pletár -ja *m* 1. *kdor plete*, 2. *iz slame spleten koš*: ~ krompirja, pletárec -rca *m majhen pletar* = pletárček -čka *m*, pletarica -e *ž* |*koš*|, pletárstvo -a *s*, pletárski -a -o: ~a obrt, ~i zaslužek

pleténka -e *ž s slamo opletena steklenica*, pleteníca -e *ž kar je pleteno (košara, bič, kita, lesa, jopič)*, pletenjáča -e *ž* 1. *iz protja spletena koča*, 2. *koš za na voz*, pleteníčiti -im *tvesti*, pleteníčenje -a *s*

pletér -i *ž plot*, pletér -ja *m koš, košara*, pletérka -e *ž pletena košara, pletenka*

Pléterje Pléterij *ž mn. kr. i.*, v ~ah, plétérski -a -o: ~a kartuzija, Pléterčani -ov *m mn.*

Pléteršnik -a *m in* Pletêršnik -a *m*, Pletêršnikov -a -o: ~ slovar

plétež -a *m*: živčni ~

pléti plẹ́vem, plẹ́vi -íte! plél -a -o: ~ žito, vinograd, ~ kokolj iz žita; plétje -a *s*, plétev -tve *ž*; *gl. tudi* plevel

pletič -íča *m pletivec*, pletíca -e *ž pletilna igla*, pletílen -lna -o *[-ln-]*: ~a igla, ~i stroj = pletílnik -a *[-ụn-] m*, pletílnica -e *[-ụn-] ž* |*tovarna, prostor*|, pletílničen -čna -o *[-ụn-]*, pletívec -vca *m*, pletívka -e *ž* 1. *ženska, ki plete*, 2. *pletilna igla*, pletívski -a -o: ~i zaslužek, ~o delo, ~a zadruga, pletívo -a *s* |*snov*|, pletílo -a *s* |*orodje*|, pletílstvo -a *s [-ls-] s*: strojno ~

plétnja -e *ž čoln s streho na Blejskem jezeru*

pléva -e *ž*: veter odnaša ~e, ločiti zrnje od plev, pléven -vna -o: ~a vreča, ~i koš, plévnat -a -o *poln plev*, plévast -a -o, plévnica -e *ž vreča s plevami*, plévnik -a *m prostor za pleve*

plévek -vka -o *in* plevèk *ali* plevák -vká -ó, plevkóst -i *ž*, plevkôba -e *ž*; plevéti -ím, plevênje -a *s*: jed plevi, plevi mi *slabi mi*, po sladkem sadju rado plevi; *gl. tudi* plehek

plevél *[-éụ]* -a *m*, plevélen -lna -o *[-ụn-]*: ~o žito, ~a njiva, plevélnost -i *[-ụn-] ž*, plevélnat -a -o *[-ụn-] plevelen*

plevíca -e *ž*, plevíški -a -o, plévec -vca *m*, plévka -e *ž pralica*, plévski -a -o

plevrítis -a *m med. vnetje poprsnice*, plevrítičen -čna -o, plévra -e *ž poprsnica*, plevrálen -lna -o *[-ln-]*

plézati -am, plézanje -a *s*: ~ na drevo, ~ po gorah, ~ po vseh štirih, fižol pleza po prekli, trta po zidu, plezávec -vca *m* |*oseba in ptič*|, plezávka -e *ž*

|*oseba in rastlina*|, plezávke plezávk *ž mn. čevlji za plezanje*, plezávski -a -o: ~e potrebščine, plezálen -lna -o *[-ųn-]*: ~a tura, vrv, ~i čevlji, plezálniki -ov *[-ųn-] m mn.* |*čevlji*|, plezávstvo -a *s*, plezála -ál *[-ál] s mn. tel. plezalno orodje*; plézavt -a *m žolna*, plezávček -čka *m zool.* |*ptič*|, plezáriti -im, plezárjenje -a *s*

pleziozáver -vra *m zool.* |*izumrl plazivec*|

plíma -e *ž*: ~ in oseka, plimováti -újem, plimovánje -a *s*

plín -a *m*: svetilni, izpušni, strupeni, tekoči, bojni ~, s ~om kuriti, na ~u kuhati, plínski -a -o: ~a luč, ~i kuhalnik, ~i rezervoar, plínast -a -o: ~o telo, stanje, plinárna -e *ž*, plínovica -e *ž* |*voda*|; plinovòd -óda *m*, plinovóden -dna -o: ~e cevi, plinomér -a *m*

Plínius -ia *m in* Plínij -a *m* |*rim. pisatelj*|, Plínijev -a -o: ~a pisma

plínk *medm. za posnemanje kovinskega zvena ob udarcu s kladivom*, plínkati -am, plínkanje -a *s*

pliocén -a *m geol. najmlajša plast terciarja*, pliocénski -a -o

plisírati -am *zgubati (žensko oblačilo)*; plisíran -a -o *nabran v gube*: ~o krilo, plisé -ja *m naborki*

pliska -e *ž zool. pastirička*

pliskavka -e *ž* = pliskavica -e *ž delfin*

pliš -a *m* |*blago*|, plíšast -a -o: ~i stoli, ~a prevleka, ~o pregrinjalo

plítev -tva -o *in* plítek -tka -o: ~a voda, ~a skleda, *prenes.* ~a misel, ~a glava, ~o znanje, plítvost -i *ž in* plítkost -i *ž*, plitvína -e *ž*, plitvíca -e *ž* |*čoln*|, plítvež -a *m* |*človek*|; plitvéti -ím, plitvéč -a -e, plítvi -íte! plitvèl -éla -o, plitvênje -a *s*: roman proti koncu plitvi; plitvíti -ím, plítvi -íte! plitvíl -a -o, plitvênje -a *s*; plitvo- *in* plitko- *v sestavi*: plitvoglàv -áva -o *in* plitkoglàv -áva -o; plitvoglávec -vca *m in* plitkoglávec -vca *m*

plívkati -am, plívkanje -a *s*: voda plivka ob skalah, vodo ~; plívk -a *m*, plívkniti -nem

pljúča pljúč *s mn.*, pljúčem (°pljúčam) pljúča na pljúčih s pljúči (°s pljúčmi): desna, leva ~, dihati s ~i, bruhniti iz pljuč, bolan na ~ih, v ~ih je gnoj, pljúčen -čna -o: ~a mrena, ~a bolezen, ~a pečenka; pljúčka pljúčk *s mn.*: ~ v omaki; pljúčnica -e *ž* 1. *vnetje pljuč*, 2. *bot.*, pljúčničen -čna -o, pljúčar -ja *m zool.* |*polž*|, pljúčarica -e *ž zool.* |*riba*|, pljúčnik -a *m bot.*

pljúniti -nem: ~ kri, ~ v roke, ~ pred koga, ~ komu v obraz, ~ na svojo preteklost *zatajiti jo*, pljúnek -nka *m*: ni ~a vreden, pljúnec -nca *m pljunek*, pljúnkov -a -o

pljúsk *medm.*, pljúsk -a *m*: ~ dežja, pljúska -e *ž zaušnica*, pljúskati -am, pljúskanje -a *s*: voda pljuska ob skale, zrnje kar pljuska ob steno, pljúskav -a -o, pljúskavec -vca *m bot.*, pljúskavica -e *ž* |*naliv, ploha*|, pljúskniti -nem *in* pljúsniti -nem: voda pljusne ob pečino, ~ vodo iz ust, ~ koga *udariti*; pljuskòt -ôta *m*: ~ morja ob skale

pljuvánec -nca *m bot. rododendron*

pljuváti pljújem *in* pljúvam, pljujóč -a -e *in* pljuvajóč -a -e, pljúj -te *in* pljúvaj -ájte! pljuvál -a -o, pljuvánje -a *s in* pljúvati pljújem *in* pljúvam *s stal. poud.*: ne pljujte po tleh! pljuváč -a *m*, pljuvávec -vca *m*, pljuvávka -e *ž*, pljuvávski -a -o, pljuválnik -a *[-ųn-] m*

plôča -e *ž plošča*, pločèk -čka *m in* plôček -čka *m rezina*: ~ jabolka

pločevína -e *ž*: aluminijasta, bakrena, cinkova, rebrasta, valjana, valovita ~, ~o valjati, pločevínast -a -o: ~a posoda, streha, ~ glas, pločevínski -a -o: ~i oddelek

plóčnik -a *m hodnik (ob cesti), trotoar*

plód -a *in* -ú *m sad, sadež, mn.* plodóvi -óv *in* plódi -ov: telesni ~, ~ raziskav, ~ domišljije; plódek -dka *m* = plodìč -íča *m*, plóden -dna -o *in* plôden -dna -o *rodoviten*: ~a zemlja, plódnost -i *ž in* plôdnost -i *ž*, plodóven -vna -o, plóden -dna -o: ~i mešiček, ~a voda, plodóvit -a -o: ~ *pisatelj*, plodovítost -i *ž rodovitnost*, plodljív -a -o, plodljívost -i *ž*, plodóvnica -e *ž plodna voda*; plodonôsen -sna -o *ploden, plodovit, rodoviten*, plodonôsnost -i *ž*; °plodoréd -a *m kolobarjenje*

plodíti -ím, plodéč -a -e, plôdi -íte! plodíl -a -o, plojênje -a *s*: orel orla plodi, živina se plodi, misli se plode, plodílo -a *s*, plodílen -lna -o *[-ln-]*, plodílnost -i *[-ln-] ž*, plodítev -tve *ž*, plodítven -a -o *[-tvən-]*, plodíšče -a *s*

plódnica -e *ž* 1. *bot.*: nadrasla in podrasla ~, 2. *med. maternica*, plódničen -čna -o, plódnik -a *m notranja jajčna mrena*

plòh plôha *m*: mesarski ~, perilni ~, prsi na ~, ~ vleči, plôhek -hka *m in* plohèk -hkà *m*, plôhec -hca *m* = plôšec -šca *m*

plôha -e *ž*: ~ se ulije, ~ besedí, prideš kakor ~, ploháti -ám, plohàj -ájte! plohàl -ála -o, plohánje -a *s*: dež ploha *hudo lije*

plómba -e *ž* 1. *svinčeni pečat*, 2. *med. zalivek votlega zoba*, plómben -bna -o, plombírati -am *zapečatiti, zaliti*, plombíranje -a *s*: ~ železniški voz

plòsk *medm.*, plôskati -am, plôskanje -a *s*: ~ po čem, ~ komu zaradi česa, ~ komu v pohvalo, plôs(k)niti -nem, plòsk plôska *m* |*glas, udarec*|

plòsk plôska *m* |*širša, ravna stran*|: položiti desko na ~, ne na rob; s ~om pasti, na ~ pasti, žebelj na ~ zabiti, na ~ izdelati, ne na okroglo, plôskoma *prisl. sploska, s ploskom*: ~ udariti, plôska -e *ž*: položiti desko po ~i *na plosk*; plòsk plôska -o: ~a noga, ~a tla, ~e prsi, ~a riba, ~o ogledalo, ploskóst -i *ž*, plôskast -a -o, plosnàt -áta -o, plôskar -ja *m* |*oblič*|, plôskavec -vca *m zool.* |*črv*|

ploskáti -ám *zravnavati, plosko delati*, ploskàj -ájte! ploskàl -ála -o, ploskánje -a *s*: žeblje ~, kovač ploska okroglo palico

plôskev -kve *ž in* plôskva -e *ž*, *mn.* plôskve -kev *[-kəų]*: čelna, nosilna, osnovna, tiskovna, torna ~, ploskóven -vna -o: ~e mere, ploskovít -a -o: ~i slog v slikarstvu, ploskovítost -i *ž*; ploskvomér -a *m planimeter*, ploskovnják -a *m ploščec, ječmen v dve kiti*

plosko- *v sestavi*: ploskoglàv -áva -o, ploskoglávec -vca *m*; ploskokljúni -ov *m mn. zool.*; ploskokopíten -tna -o; ploskokrílec -lca *[-lc-] m zool.*, ploskokrílen -lna -o *[-ln-]*; ploskonòg -óga -o, ploskonóžec -žca *m*; ploskonòs -ósa -o, ploskonósec -sca *m*; *vendar* plosko izbočen

plôšča -e *ž*: jeklena, ledena, sposminska, fotografska, gramofonska, kuhalna, stikalna ~, plôščica -e *ž*: emajlna ~, *med.* krvna, medvretenčna ~, plôščičast -a -o *lamelast*, plôščen -čna -o, ploščàt -áta -o, ploščnàt -áta -o: ~ kamen, ~a skleda, ploščátost -i *ž*, ploščnátost -i *ž*; ploščáti -ám *plosko delati*, ploščàj -ájte! ploščàl -ála -o, ploščánje -a *s*; ploščíti -ím, plôšči -íte! ploščíl -a -o, ploščênje -a *s*; ploščívec -vca *m*; plóščevica -e *ž bot.*, plôšček -čka *m krožec*, ploščád -i *ž trg, oder, raven prostor*, ploščína -e *ž geom.*: ~ trikotnika, ploščínski -a -o

ploščák -a *m* |*hrošč*|, plóščec -a *[-čəc-] m ječmen v dve kiti*

plót -a *in* -ú *m*, na plôtu *in* plótu, *mn.* plotóvi plotóv: za ~om koga počakati, izza ~a streljati *zahrbtno ravnati*, čez ~ skakati *delati kaj prepovedanega*, plóten -tna -o: ~e lese, plótec -tca *m* = plotíč -íča *m*, plotíti -ím, plotéč -a -e, plôti -íte! plotíl -a -o, plotênje -a *s*: ~ vrt, pot, ~ otrokom, kuram; plótje -a *s*, plotnica -e *ž* |*kol*|, plotnína -e *ž les za plotove*

plotón -a *m* |*vojaški oddelek*|

plôvec -vca *m lahnjak, lahki kamen*: gladiti s ~em

plóven -vna -o: reka je ~a, plóvnost -i *ž*, plóvba -e *ž*: morska, rečna, obrežna ~, ~ po Donavi, plóvben -bna -o; plóvci -ev *m mn. zool.*, plóvski -a -o, plóvstvo -a *s*: pomorsko ~

°**plóviti** -im *pluti*

plúg -a *m*: poljski, snežni ~, orati s ~om, plúgov -a -o, plúgar -ja *m kdor dela pluge*; *gl. tudi* plužiti

plúndra -e *ž*, plúndrast -a -o: ~a cesta

plúnk *medm.*, plúnk -a *m*: ob ~u kamna v vodo, plúnkati -am, plúnkanje -a *s*: voda plunka v vedru, pijača v želodcu; plúnkniti -nem: kamen plunkne v vodo

plúnka -e *ž star. harfa*, plunkávec -vca *m* = plúnkar -ja *m igravec na plunko*, plúnkarica -e *ž*, plúnkati -am *igrati na plunko*, plúnkanje -a *s*

plurál *[-ál]* -a *m in* plúral *[-al]* -a *m slov. množina*, plurálen -lna -o *[-ln-] množinski*: ~e oblike, plurália -ij *s mn. množinske oblike*, plurále tántum plurále tántuma *m, mn.* plurália tántum *s samo množinska beseda*, pluralitéta -e *ž večina*, pluralízem -zma *m fil.*, pluralístičen -čna -o

plús -a *m* 1. *mat. znamenje*: od ~a do ~a, trije ~i in dva minusa, 2. *trg. dobiček, prebitek*: ~ se je začel, končali smo s ~om, 3. 3° ~a, 4. *vez.*: 3 + 3 *[tri plus tri]*, plúsen -sna -o: ~o steklo, ~a enačba

plúskvamperfekt -a *m slov. predpretekli čas*, plúskvamperfekten -tna -o, plúskvamperfektov -a -o: ~e oblike

plúšč -a *m bot.*, plúščec -a *[-čəc-] m bot.*

plúta -e *ž probkovina*, plúten -tna -o = plútov -a -o, plútec -tca *m bot.* |*hrast*|, plútast -a -o, plutovína -e *ž*, plutovínast -a -o: ~ zamašek

Plútarh(os) -ha *m* |*grški življenjepisec*|, Plútarhov -a -o: ~a dela

plúti plôvem *in* plújem, plôvi -íte *in* plúj -te! plúl -a -o: ladja, ptič plove, plútje -a *s*; *gl. tudi* plaviti

Plúton -óna *m mit.* |*bog podzemlja*|, Plutónov -a -o: ~o kraljestvo *Had*, plutónski -a -o *globočinski*

plutónij -a *m* |*element*|, plutónijev -a -o

Plútos -ta *m* |*bog bogastva*|, Plútov -a -o, plutokratíja -e *ž vlada denarnih mogotcev*, plutokrát -a *m denarni mogotec*, plutokrátski -a -o

pluviál *[-ál]* -a *m ltg. vesperale, večerniški plašč*

pluviométer -tra *m dežemer*, pluviométrski -a -o: ~e naprave

plúžiti -im, plúženje -a *s*: ~ z novim plugom, sneg se lepo pluži, smučar pluži, plúžen -žna -o 1. njiva je po dežju ~a, 2. ~a kolca, ~o železje, plúžje -a *s plužna kolca s plugom*, plúžna -e *ž*, *nav. mn.* plúžne -žen *[-žən]* |*sprednji del pluga*|, plúžnica -e *ž oje, ročice*, plužnína -e *ž* |*plačilo*|; *gl. tudi* plug

pnevmátika -e *ž* 1. *nauk o gibanju zraka*, 2. *gumijast obroč za avtomobilsko kolo, zračnica*: balonska, žična, žmulasta ~, pnevmátičen -čna -o: ~o kolo, ~a pošta

pnevmokókus -ka *m med. povzročitelj pljučnice*

pnevmonija -e *ž med. pljučnica*, pnevmotóraks -a *m med.*

po *prisl. porazdeljuje*; *rabi se* ① *pred glavnimi in ločilnimi štev. v imenovalniku in tožilniku*: ~ eden, ~ dva, ~ trije možje, ~ štirje, ~ dve, ~ ena knjiga, ~ tri, ~ štiri kose, ~ pet ur; ~ eno uro, ~ dve, ~ tri ure, ~ dvoje, ~ četvero, ~ petero kosov; ② *pred prislovnimi določili mere v tožilniku*: a) *po koliko?*: ~ malo nosi, ~ veliko naklada, ~ več plačaj; ~ cel voz, ~ celo vrečo, ~ ves zaboj jabolk proda; b) *po kolikokrat?*: ~ enkrat, ~ dvakrat, ~ trikrat, ~ stokrat, ~ večkrat na dan; c) *po kako dolgo?(časovno)*: ~ ves dan, ~ vse noči, ~ vso uro, ~ več tednov ga ni; ③ *pred pridevniškimi in zaimenskimi prislovi*: ~ domače, ~ kmečko, ~ gosposko, ~ mestno, ~ tuje, ~ pasje, ~ mačje, ~ naše, vsak ~ svoje, ~ vaše; ~ slovensko, ~ latinsko, ~ nemško

po *predl.* I. *s tožilnikom namena za glagoli premikanja*: iti, teči, hiteti, poslati ~ vodo, kruh, vino, drva, jagode (*ali s partitivnim rodilnikom*: ~ vode, kruha, vina, drv, jagod); grem ~ očeta, mater, zdravnika, delavce; II. *z mestnikom kaže*: ① *od dejanja prizadeti predmet (po kom ali čem?)*: ~ glavi, ~ nosu, ~ ustih udariti, ~ snopu tolči; komu ~ prstih, ~ nogah hoditi; ~ kom vpraševati, ~ kom se vreči; ~ kom se ravnati, ~ kom dedovati, ~ čem dišati, ~ kom jokati; toži se mi ~ domu, ~ čem hrepeneti, zdihovati, ~ drugih se ozirati, ~ kom gledati, ~ sebi glej, oziraj se ~ drugih; ② *kraj ali prostor dejanja (kje? kam?)*: ~ vodi plava, moj up je šel ~ vodi, ~ gozdu tava; ~ cesti, ~ poti, ~ gorah je sneg; ~ mestu, ~ kmetih, ~ suhem in ~ morju, ~ temi, ~ dežju, ~ snegu, ~ zraku; ③ *čas dejanja (kdaj?)*: ~ letu (dni), ~ božiču, ~ praznikih, ~ (dolgi) zimi, ~ (takem) dnevu, ~ (svojem) godu, ~ toči zvoniti, ~ eni (uri), ~ osmih, ~ polnoči, ~ kosilu, ~ šoli, ~ vsem tem; ④ *način dejanja (kako?)*: a) *vodilo*: delati ~ postavah, ~ ukazu, ~ vplivu, ~ pameti, ~ volji, ~ svoji glavi, ~ mili volji; ~ abecedi urediti, ~ naravi, ~ rodu, ~ navadi zdrav; ~ pravici, ~ krivici trpi, ~ strani gledati, ~ prstih, ~ rokah, ~ glavi hoditi; b) *pripomoček*: ~ obrazu, ~ glasu, ~ imenu poznati; ~ pošti, ~ pismu, ~ telefonu, ~ radiu zvedeti; ~ delu, ~ junaštvu, ~ moči, ~ sreči, ~ naključju, ~ nesreči kaj doseči; ~ laži, ~ prevari, ~ pomoti ga ni; *tudi pri osebah, kadar so nam le posrednice*: ~ sinu, ~ slu sporočiti; *v trpnih zvezah je treba ločiti posrednika od povzročitelja pri osebah*: kapitalizem izkorišča človeka ~ človeku, delavec je bil izkoriščan od kapitalistov; naročeno nam je bilo ~ odboru *(če nam je odbor le posredoval naročilo drugega)*, naročeno nam je bilo od odbora *(če nam je odbor sam kaj naročil)*; c) *v prislovnih zvezah s pridevniki*: ~ dolgem pasti *podolgoma*, ~

novem, ~ starem, ~ krivem, ~ nedolžnem, ~ gostem saditi, ~ nemarnem, ~ nepotrebnem, ~ neumnem, ~ njegovem, ~ mojem, ~ našem; č) *mero (kako? po čem?)*: blago se ~ niti nabira, ~ vrvi zapravlja; ~ stotakih, ~ tisočakih plačuje, ~ žlicah, ~ kapljah jemlje zdravila; ~ kilah, ~ litrih, ~ teži prodaja; ~ meri, ~ ceni prodaja *kakor je cena*; *vendar*: poceni prodaja *ne drago*; d) *izguba*: ~ meni je, ~ vinu je; *v zvezi s samostalnikom so taki izrazi prilastki*: pot ~ zdravnika, žalovanje ~ materi, letanje ~ zraku, dan ~ božiču, kazalo ~ abecedi, sporočilo ~ telefonu, pisanje ~ starem, zapravljanje ~ stotakih

po- *v sestavi*: I. *s prid. in prisl. in njih izvedenkami, zlasti iz predložnih zvez za kraj in čas*: pocesten, povoden, popoten, povojen, pošolska doba, poprazniški, povrh, površen, pobinkošten; II. *z glagoli porazdeljuje ali omejuje dejanje*: ① *na več osebkov ali predmetov*: vsi so pospali, pomrli; vse je polovil, pomoril, podavil, pobesil; ② *na več krajev ali časov (ponavljanje, nedovršniki)*: polegati, posedati, popivati, postavati, potikati se po hišah; vsak dan popravljati, pokašljevati, pogostoma pobledevati, pocejati, vsak teden povpraševati; ③ *na določeno mero ali trenutek*: malo posedeti, poklečati, postati, pomakniti, pomuditi se, poklepetati, pogovoriti se; pojesti, polomiti; ④ *nekateri (neprehodni) glagoli prevzemajo predložni krajevni pomen in postanejo prehodni s tož.*: ležati po travi — poležati travo; hoditi po gredi — pohoditi gredo

poagitírati -am: ~ za koga

poánta -e *ž ost, želo, dovtip, duhovitost, poudarek*, poantírati -am *poudariti, podčrtati, priostriti*; poantilízem -zma *m pointilizem*

poapnéti -ím, poápni -íte! poapnèl -éla -o, poapnênje -a *s*: žile poapnijo, poapnélost -i *ž*: ~ žil

poápniti -im, poápni -te! poápnil -a -o, poápnjenje -a *s in* poapníti -ím, poápni -íte! poápnil -íla -o, poapnjênje -a *s*: ~ travnike, prst na vrtu; poápnjen -a -o *in* poapnjèn -ênа -o: ~a gredica, poapnítev -tve *ž*; poapnjeváti -újem, poapnjevánje -a *s*

pób -a *m*: ti ~ ti, póbček -čka *m*, póba -a *m*, póbič -a *m*, póbec -bca *m*, póbovski -a -o: ~e norčije

pobábiti -im *pomehkužiti, raznežiti*, pobábljen -a -o, pobábljenost -i *ž*

pobáhati -am se *in* pobaháti -ám se *gl.* bahati: ~ se z uspehi

pobakláti -ám *gl.* baklati: sveča hitro pobakla *pogori*

pobakríti -ím, pobákri -íte! pobákril -íla -o, pobakrèn -ênа -o: ~ posodo, pobakrítev -tve *ž*, pobakrênost -i *ž*, pobákrati -am

pobalín -a *m*, pobalínski -a -o, pobalínstvo -a *s*: pocestno ~

pobarábiti -im, pobarábljen -a -o, pobarábljenje -a *s*: cesta ga je čisto pobarabila, pobarábljenost -i *ž*, pobarábljenec -nca *m*, pobarabítev -tve *ž*

***pobárati** -am *povprašati*, pobáran -a -o: ~ koga po čem, ~ kaj

pobarbáriti -im, pobarbárjen -a -o, pobarbárjenje -a *s*, pobarbárjenost -i *ž*, pobarbárjenec -nca *m*

pobaróniti -im, pobarónjen -a -o, pobarónjenje -a *s*, pobaronítev -tve *ž*, pobarónjenec -nca *m*, pobarónjenka -e *ž*

pobárvati -am, pobárvan -a -o, pobárvanje -a *s*: ~ ograjo, gozd se je ta teden ves pobarval, pobárvanost -i *ž*

pobasáti *in* pobásati pobášem *gl.* basati

pobecáti -ám *gl.* becati, pobecán -a -o; pobeckáti -ám, pobeckán -a -o: malo je pobeckal po krožniku >*[-bəc-]*

pobedastéti -ím, pobedasti -íte! pobedastèl -éla -o, pobedastênje -a *s*

pobegníti -bégnem, pobégni -íte! pobégnil -íla -o *in* pobégniti -nem *s stal. poud.*: ~ od doma, iz mesta, ~ čez mejo; pobégel -gla -o *prid.*: ~i vojaki, pobég -a *m*: ~ iz vojske, biti na ~u; pobéglec -a *[-glәc-] m*

pobeléti -ím *gl.* beleti, pobelèl -éla -o, pobelélost -i *ž*

pobelíti *in* pobéliti -im *gl.* beliti: sneg je pobelil hribe, lasje so se mu pobelili; pobéljen -a -o: ~i grobovi, ~i lasje, ~a hiša, ~e gore, pobelítev -tve *ž*, pobéljenost -i *ž*

poberáč -a *m* |*oseba in košara*|, poberáček -čka *m*, poberúh -a *m znč.*, poberúhinja -e *ž znč.*, pobérščina -e *ž* = pobéravščina -e *ž pobrano sadje, ki prezgodaj odpade z drevja, pobiranci*

poberáčiti -im *poprositi*, poberáčen -a -o: na stara leta se je čisto poberačil, malo ~ od hiše do hiše
pobesédovati -ujem *in* pobesedováti -újem *na kratko se pogovoriti*
pobésiti -im, pobéšenje -a *s*: ~ upornike, ~ ušesa, oči; nos se mu je pobesil; pobéšen -a -o: ~ želodec, pobéšati -am, pobéšanje -a *s*
pobesnéti -ím *gl.* besneti, pobesnèl -éla -o, pobesnélost -i *ž*
pobezáti -ám *gl.* bezati, pobezán -a -o: ~ koga, ~ v žerjavico, v sršenovo gnezdo, ~ po peči, po pepelu *>[-bəz-]*
pobezljáti -ám *[-bəz-] gl.* bezljati: krava je malo pobezljala
pobíjati -am, pobíjaj -te *in* -ájte! pobíjal -a -o *in* -ála -o, pobíjanje -a *s in* pobíjanje -a *s*: ~ okuženo živino, ~ raka, ~ krive nazore, pobijávec -vca *m*, pobijávka -e *ž*, pobijávski -a -o, pobijálen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave; *gl. tudi* pobiti
pobínkošten -tna -o: ~i čas
pobírati -am, pobíranje -a *s*: ~ kamenje po njivi, ~ davke, naročnino, prispevke, ~ ostanke, ~ stopinje za kom, ~ zanke, kuga ljudi pobira; komaj se še pobira, dobro jo še pobira, avto pobira cesto, pobirávec -vca *m*, pobirávka -e *ž*, pobirávski -a -o, pobirálen -lna -o *[-ln-]*: ~a pola, pobírek -rka *m ostanek*, pobíravci -ev *m mn.* |*sadje*| = pobíranci -ev *m mn.*
pobístriti -ím, pobístri -íte! pobístril -íla -o, pobistrèn -ênа -o, pobistrítev -tve *ž*
pobíti -íjem, pobíj -te! pobìl -íla -o: toča je vse pobila, ves se je pobil, ~ okna, ~ nasprotnika, ~ se po glavi, ~ si glavo; pobít -a -o: zelo je ~ *potrt, žalosten*, pobítost -i *ž*, pobítje -a *s*; *gl. tudi* pobijati
poblátiti -im, poblátеn -a -o: ~ se na cesti, poblátenost -i *ž*
poblazíniti -im, poblazínjen -a -o, poblazínjenost -i *ž*
poblaznéti -ím, poblaznèl -éla -o, poblaznélost -i *ž*
pobledéti -ím; pobledèl -éla -o *prid.*: ~i listi, ~o črnilo, ~o lice; pobledélost -i *ž*; pobledévati -am, pobledévanje -a *s*
pobliskati -am *gl.* bliskati: ~ z očmi, močna luč je pobliskala v temo, za gorami se je pobliskalo, poblísniti -nem, poblísk -a *m*, pobliskováti -újem, pobliskovánje -a *s*
poblíže *prisl. bolj natančno*: ~ si kaj ogledati, ~ se seznaniti s čim, ~ kaj spoznati
pobljúvati *in* pobljúvati -újem *in* -úvam *gl.* bljuvati, pobljúvan -a -o: ~ tla, ~ po tleh, pobljúvanost -i *ž*, pobljúvanec -nca *m*, pobljúvanka -e *ž*
poblodíti *in* poblóditi -blódim *gl.* bloditi: po škafu malo ~, ~ komu jed, včasih se mu malo poblodi; poblójen -a -o *in* poblóden -a -o: ~o vino, ~a jed; poblójenost -i *ž in* poblódenost -i *ž*, poblója -e *ž*
pobóčje -a *s*, pobóčen -čna -o, pobóčnik -a *m pribočnik, adjutant*, pobóčniški -a -o
pobógati -am, pobógan -a -o, pobóganje -a *s*: ~ koga s kom, ~ se s kom po prepiru *spraviti, pobotati se*, pobóganec -nca *m*, pobóganka -e *ž*
pobój -ója *m*, v pobóju *in* v pobóju, pobójen -jna -o, pobójnik -a *m*
pobolévati -am *večkrat po malo boleti*, pobolévanje -a *s*; pobolèti -ím *gl.* boleti: včasih me kaj poboli; poboléčki -ov *m mn. boleči krči po porodu*, pobólki -ov *[-lk-] m mn. in* pobolévki -ov *m mn. bolečine (po porodu)*
pobóljšati -am, pobóljšan -a -o, pobóljšanje -a *s*: ~ koga, ~ se v čem, pobóljšek -ška *m*, pobóljšanec -nca *m*, pobóljšanka -e *ž*, pobóljšanost -i *ž*, poboljšáva -e *ž*, poboljšljív -a -o, poboljšljívost -i *ž*; poboljševáti -újem, poboljševàl -ála -o, poboljševánje -a *s*: ~ hrano, zdravje se poboljšuje, poboljševávec -vca *m*, poboljševávka -e *ž*, poboljševávski -a -o, poboljševálen -lna -o *[-ųn- / -ln-]*, poboljševálnica -e *[-ųn-] ž*
°**pobórnik** -a *m bojevnik (za kaj)*, *zagovornik (česa)*, *branivec*
pobósti -ódem *gl.* bosti, pobodèn -ênа -o: z rogovi koga ~, vola sta se pobodla, pust me je pobodel *zdelal*, pobodênec -nca *m*, pobodênka -e *ž*, pobodênost -i *ž*
pobótati -am, pobótan -a -o, pobótanje -a *s*: ~ koga s kom, ~ se s tovarišem, pobóten -tna -o, pobótnica -e *ž*, pobótanec -nca *m*, pobótanka -e *ž*
pobóžati -am, pobóžan -a -o, pobóžanje -a *s*: ~ otroka, ~ se po licu, malo ga je s šibo pobožal, pošteno ga je pobožalo *oplazilo, kap ga je zadela*

pobožen -žna -o: ~ človek, ~a želja *neizpolnjena*, ~o živeti, pobožnost -i *ž*, pobožnež -a *m*, pobožnják -a *m znč.*, pobožnjákinja -e *ž znč.*, pobožnjáški -a -o, pobožnjáštvo -a *s*, pobožnjákar -ja *m*, pobožnjákarica -e *ž*, pobožnjákarski -a -o, pobožnjákarstvo -a *s znč.*

pobóžiti -im, pobóži -te! pobóženje -a *s*: ~ naravne moči; pobóžen -a -o: ~o bitje, ~a narava; pobóževáti -újem, pobóževàl -ála -o, pobóževánje -a *s*, pobóževávec -vca *m*, pobóževávka -e *ž*, pobóževálen -lna -o *[-ln-]*

pobranáti -ám *in* pobránati -am *gl.* branati, pobranán -a -o *in* pobránan -a -o

pobráti pobêrem *gl.* brati, pobrán -a -o: ~ šivanko, ~ zanko, ~ sadje, kar ga na tleh leži; ~ koga na cesti; padel je, pa se je spet pobral; ~ šila in kopita; poberi se! smrt ga je pobrala, pobránec -nca *m* |*sad*| = pobránek -nka *m*

pobrátiti -im, pobráten -a -o, pobrátenje -a *s*: ~ se s kom, smrt vse pobrati, pobrátim -a *m*, pobrátimstvo -a *s*

pobrénkati -am: ~ po strunah

pobréžje -a *s*, pobréžen -žna -o, pobrežàn -ána *m*, pobrežánka -e *ž*, pobréžniki -ov *m mn. zool.* |*ptiči*|

Pobréžje -a *s kr. i.*, v ~u, pobréški -a -o, Pobrežáni -ov *m mn.*

pobrígati -am se: ~ se za koga, za kaj

pobrísati *in* pobrísati -íšem *gl.* brisati, pobrísan -a -o: ~ prah s police, ~ jo od doma *uiti*

pobríti -jem, pobrít -a -o: vse je burja pobrila, po vratu se je pobril *porezal*

pobrízgati -am, pobrízgan -a -o: ~ se z apnom, avto ga je pobrizgal

pobrodíti pobródim *gl.* brodíti: ~ po vodi

pobrônati -am, pobrônan -a -o, pobrônanje -a *s*: ~ kovino

pobronzírati -am

pobŕskati -am, pobŕskan -a -o: ~ po pepelu, po preteklosti, po knjigi, po spominu, po žepih, po jedi, pobrskávati -ávam, pobrskávanje -a *s*

pobrusíti *in* pobrúsiti -im *gl.* brusiti, pobrúšen -a -o: ~ ostrine, robove, pobrúšenost -i *ž*

pobudíti -ím *spodbuditi*, *sprožiti*, pobúdil -íla -o, pobujèn -êna -o: ~ koga k čemu, pobúda -e *ž spodbuda*: na svojo ~o, iz svoje ~e, dati komu ~o za kaj, pobúden -dna -o *spodbuden*: ~a misel, pobúdnik -a *m*, pobúdnica -e *ž*, pobúdnost -i *ž spodbudnost*

pocedíti -ím, pocédi *in* pocêdi -íte! pocédil -íla -o, pocejèn -êna -o: pocedi se kri iz nosa, sline se mi pocedijo po čem, ~ jo *pobegniti*, *uiti*, *steči*, pocejênost -i *ž*, pocédek -dka *m*

pocéjati -am, pocéjanje -a *s*: ~ vodo na brus, vino se poceja po mízi, pocejálen -lna -o *[-ln-]*: ~e priprave; pocejeváti -újem, pocejevàl -ála -o, pocejevánje -a *s*, pocejevávec -vca *m*, pocejevávka -e *ž*

pocelíti *in* pocéliti -im *gl.* celiti, pocéljen -a -o: zdravilo poceli rano, rana se poceli; pocéljenost -i *ž*, pocelítev -tve *ž*

pocéni *prisl.*: blago je ~ *ni drago*; prav ~ stvar, ~ jo odnesti, ~ ga že ne dam

poceníti -ím, pocéni -íte! pocénil -íla -o, pocenjèn -êna -o: blago ~ *znižati mu ceno*, blago se je pocenilo, pocenitev -tve *ž*; pocenjeváti -újem, pocenjevánje -a *s*, pocenjevávec -vca *m*, pocenjevávka -e *ž*, pocenjávati -am, pocenjávanje -a *s*

pocénten -tna -o *kar tehta en cent ali je odmerjeno za težo enega centa*: ~i zaboji, sodi

pocépati -am: vse sadje je pocepalo z drevesa, pocepali so kakor muhe

pocepetáti -ám *in* -éčem *poteptati gl.* cepetati, pocepetán -a -o

pocepíti *in* pocépiti -im *gl.* cepiti, pocépljen -a -o: vsa drva ~, drevesa ~, pocepítev -tve *ž*

pocésten -tna -o, pocéstnica -e *ž*, pocéstniški -a -o: ~o vedenje

pocigániti -im se, pocigánjen -a -o, pocigánjenje -a *s*, pocigánjenost -i *ž*

pocíniti -im, pocínjen -a -o, pocínjenje -a *s*, pocínjenost -i *ž*, pocinítev -tve *ž*

pocínkati -am, pocínkan -a -o, pocínkanje -a *s*: ~ posodo, pocínkanost -i *ž*

pocítrati -am: da bi ga vrag pocitral

pócka -e *ž pri praženju v cvet razpokana koruza*

pocmokáti -ám *gl.* cmokati, pocmokán -a -o, pocmokánje -a *s*: vse pocmoka *pojé*, z ustnicami ~

pocólski -a -o *[-ls-]*: ~i les *colo debel*

pocŕkati -am, pocŕkan -a -o, pocrkávati -am, pocrkávanje -a *s*

pocúkati -am, pocúkan -a -o; pocúkniti -nem, pocúknjen -a -o

pocúkrati -am, pocúkranje -a *s*: ~ jagode, ~ kolač

pocvítati -am, pocvítanje -a *s*: ajda pocvita *odpira nove cvetove, ko prvo zrnje že zori,* jablana na jesen pocvita

pocvréti -èm *gl.* cvreti: veliko masti ~, malo jih še pocvrem, vso mast je že pocvrla

póč poči *ž razpoka, špranja*: ~ v lončeni posodi, v skalni steni, póčca -e *ž*, počína -e *ž*; *gl. tudi* póčiti

počakáti *in* počákati -am *gl.* čakati: ~ (na) uspeh, vselej se počakata, ~ s kosilom, ~ zime, lepših časov, le počakaj me! ~ do zadnjega; počàk -áka *m*: dati, vzeti kaj na ~; počakljív -a -o, počakljívec -vca *m*, počakljívka -e *ž*; počakováti -újem, počakovàl -ála -o, počakovánje -a *s*: brata je počakoval, po poti je vsakih pet minut počakoval

počási *prisl.*: ~ se daleč pride, vôzi ~! ~ boš še slaven *s časom*, počásen -sna -o, *prim.* bolj počásen *in* počásnejši: ~ pri delu, ~a hoja, biti ~ih misli, ~e pameti, ~i valček, počásnost -i *ž*, počásnež -a *m*, počásnica -e *ž*, počasnè -éta *m in s znč.*, počasnéla -e *ž*

počástiti -ím, počásti -íte! počástil -íla -o, počaščèn -êna -o: ~ koga s čim, počastítev -tve *ž*, počaščênost -i *ž*, počastílo -a *s*; počeščèn -êna -o *cerk.*, počeščênje -a *s*, počeščênost -i *ž*

počéckáti -ám *gl.* čečkati, počečkán -a -o, počečkánost -i *ž* >*[-čač-]*

počéditi -im, počéjen -a -o *in* počéden -a -o: ~ hišo, po hiši, pred hišo

počehljáti -ám *gl.* čehljati, počehlján -a -o: ~ se za ušesi, ~ volička med rogovi

počêlo -a *s fil. princip*

počemériti -im se *postati čemeren*, počemérjen -a -o >*[-čəm-]*

počemú *prisl. vprašuje po namenu*: ~ si prišel? ~ si to storil?

počenčáti -ám *gl.* čenčati: z vsakim malo počenča *poklepeta*, vse počenča *izklepeta*

počeníti -čênem, počêni -íte! počênil -íla -o; *gl. tudi* počep

počénjati -am *gl.* početi

počèp -épa *m*: v ~u, počépati -am, počépanje -a *s*: pol ure so počepali, počépek -pka *m nedonošeno jajce*, počépen -pna -o: ~i gibi, ~a drža; počepéti -ím *gl.* čepeti: malo ~, pa spet vstati; počépniti -nem, počepín -a *m*: fižol ~, počepáča *-e ž hum. kahla*; *gl. tudi* počeniti

počépina -e *ž podčepina*

počesáti -ésem *gl.* česati, počesán -a -o: ~ sina, ~ senen voz, nazaj se ~, počesánost -i *ž*

počéti počnèm, počnì -íte! počél -a -o: neumnosti ~; ne ve, kaj bi počel; kaj naj počnem s to knjigo? počétje -a *s*: neodgovorno ~, počéten -tna -o → *začeten*, počénjati -am, počénjanje -a *s*: ~ otročarije

početvériti -im, početvérjen -a -o, početvérjenje -a *s*, početvérjenost -i *ž*

počéz *prisl.*: po dolgem in ~, plačal sem jih ~ po 50 din; naredi vse le tako na ~ *površno, približno, nenatančno*; prevzeti delo na ~, počézen -zna -o *povprečen*: ~a cena, ~e deske na mostu, počéznica -e *ž* 1. *vrv*, 2. *žaga*, počézek -zka *m*

počíčati -am *otr.* = počíčkati -am

počíniti -ínem (se *in* si): rad bi malo počinil *počil*, počínek -nka *m počitek*

počístiti -im, počíščen -a -o, počíščenje -a *s*: ~ posodo, po tleh, počíščenost -i *ž*

póčiti -im: puška poči, ~ se s kom, ~ koga po glavi, za uho; ~ z bičem, ~ zajca *ustreliti*, počil je glas; lonec, obroč, struna poči; želodec, mehurček, zemlja, skala poči; od jeze, od smeha ~, srce mi hoče ~; póčen -a -o: ima glas kakor ~ lonec, ni vredno ~ega groša, ~ glas, póčenost -i *ž*; *gl. tudi* pokati, poč

počíti -íjem (se *in* si), počíj -te! počíl -íla -o: moram malo ~, ~ (si) od dolge poti; počítek -tka *m*: nedeljski ~, ~ po delu, grem k počitku → *grem počivat, ležem (spat), grem leč, grem v posteljo*

počítnice -ic *ž mn.*: o ~ah, iti na ~, priti s ~ic, počítniški -a -o: ~i dom, ~a zveza, ~i dnevi

počívati -ívam, počívaj -te *in* -ájte! počíval -a -o *in* -ála -o, počívanje -a *s in* počívánje -a *s*: ~ v senci, njiva počiva, počívalen -lna -o *[-ln-]*: ~i kamen = počívalnik -a *[-ųn-] m*, počivalíšče -a *s*, počívaj -a *m*: dva ~a daleč, počívalo -a *s*, počívávec -vca *m*, počívávka -e *ž*, počívávski -a -o

počlovéčiti -im, počlovéčen -a -o, počlovéčenje -a *s*, počlovéčenost -i *ž*, počlovečeváti -újem, počlovečevánje -a *s*

počóhati -am, počohljáti -ám *gl.* čohljati

počrnéti -ím, počrnèl -éla -o, počrnênje -a *s*, počrnélost -i *ž*

počŕniti -im, počŕni -te! počŕnil -a -o, počŕnjen -a -o, počŕnjenje -a *s*: s sajami

kaj ~, zidovi so se počrnili, počrnjenost -i ž, počrnjeváti -újem, počrnjeváł -ála -o, počrnjevánje -a s, počrnjeválen -lna -o *[-ln-]*, počrnjevávec -vca *m*

počútek -tka *m*: dober, slab ~, počutíti *in* počútiti -im se *gl.* čutiti: kako se počutite? počútje -a *s*

počvrstíti -ím, počvŕsti -íte! počvŕstil -íla -o, počvrščèn -ênа -o *in* počvrstèn -ênа -o, počvrstítev -tve ž

pòd pôda *m*, na pódu *in* pôdu, na **pôdih** *in* podéh: lesen ~, na ~u mlatiti, spi na ~u, pôden -dna -o: ~a vrata, podič -íča *m*, podíšče -a *s*: ~ na skednju; *gl. tudi* podnica

pod *predl. določa*: I. *s tožilnikom smer, kamor se kdo nagiblje*: ① *na vprašanje kam?* a) *kraj v prisl. določilu*: priti ~ kolo, vreči ~ nóge, ~ nóge je čedna, gnati ~ góro, teči ~ drevo, iti ~ zémljo; b) *odvisnost v prisl. določilu*: priti ~ oblast, vpliv, moč, ukaz, zakon; ② *na vprašanje kdaj? čas v prisl. določilu*: bilo je ~ noč, ~ véčer, ~ zimo, ~ jésen, ~ starost, ~ konec; ③ *na vprašanje kako? mero v prislovnem določilu*: prodajati ~ ceno, ~ vrednost; ④ *na vprašanje kakšen? kateri? samostalnik po kraju, času ali meri kot prilastek*: pot ~ góro, čas ~ jésen, prihod ~ oblast, kup ~ ceno; II. *z orodnikom položaj, v kakršnem kdo ali kaj je*: ① *na vprašanje kje*: a) *kraj v prisl. določilu*: ~ kolesom leži, je že ~ zemljó, ~ nogami se valja, ~ goró pase, ~ drevesom sedi; b) *odvisnost v prisl. določilu*: biti ~ oblastjo, vplivom, močjo, zakonom, služiti pod zastavo; ② *na vprašanje kakó? način v prisl. določilu*: izpovedati ~ prisego, delati ~ vplivom, prepovedati ~ kaznijo, priznati ~ pritiskom, ~ obljubo, ~ silo razmer; ③ *na vprašanje kakšen? kateri? samostalnik kot prilastek*: sem človek ~ oblastjo, ljudje ~ ključem znajo ceniti prostost, trgovina ~ sekvestrom, hiša ~ goró, stolček ~ nogámi, izpoved ~ prisego, dejanje ~ pritiskom; *skupaj pišemo* pod *s tožilnikom osebnega zaimka*: pódme, pódte, pódse, pódenj, pódnjo, pódnju, pódnje

pod- *v sestavi*: I. *z imeni se rabi pri prid. in sam.* ① *v starih domačih sestavah iz predložne rabe* (pod I, 2 in 4, II, 1 in 3); *take sestave imajo en sam poudarek*: podnóžen, podgórski, podzímen, podgórje, podóknica, podbrádek, podrešétina, pódkev, podóčje; ② *v novih, po tujem zgledu narejenih sestavah pri samostalnikih in izvedenkah*; *v teh po navadi ohrani* pòd- *svoj poudarek*: pòdnačêlnik, pòdpolkóvnik, pòdpredsédnik, pòdpredsédniški; II. *z glagolom pomeni*: ① *da se dejanje godi pod čim ali v podobnem razmerju*: podkovati *kovati konja pod nogo*, podpisati *zapisati ime pod kaj*, podložiti kaj čemu *položiti kaj pod kaj*, podčrtati *narediti črto pod kaj*; ② *da se dejanje razvija od spodaj navzgor ali navzven*: podraščati *rasti izpod česa*, podganjati *gnati kaj pod čim drugim*, podpirati *opirati kaj od spodaj navzgor*; ③ *da dejanje skrivamo pod kaj*: podkupiti **koga** *skrito kupiti*, podtakniti komu kaj *vtakniti komu kaj, da ne vidi*

pódagra -e ž *med.* |*protin*|, podágričen -čna -o, pódagrast -a -o

podájati -am, podajajóč -a -e, podájaj -te! podájal -a -o, podájanje -a *s*: ~ opeko, snope v kozolcu, žogo; roke si ~, dobro se podajajo *zmerjajo, zafrkavajo, prepirajo*, veje se podajajo pod snegom, ~ **koga** *pestiti ga z besedami*, zakaj se podajaš v nevarnost? → *se spuščaš, siliš*; ne podajaj se sovražniku; podajáč -a *m* |*človek in priprava*|, podajáčka -e ž, podajič -íča *m* |*priprava*|, podajávec -vca *m*, podajávka -e ž, podajávski -a -o, podajálen -lna -o *[-ln-]*, podajálnik -a *[-un-] m* = podajálnica -e *[-un-]* ž *priprava za podajanje*, podáj -a *m*: za dva ~a sena

podajáti -jèm, podajàj -ájte! podajál -a -o, podajáη -a -o: počasi sem vse podajal

podáljšati -am, podáljšan -a -o, podáljšanje -a *s*: ~ pot, mizo, ~ plačilni rok, podaljšáva -e ž, podáljšek -ška *m*: ~ cevi, zmaga v ~u, podáljšanost -i ž; podaljševáti -újem, podaljševàl -ála -o, podaljševánje -a *s*: ~ bivanje v tujini, vse se podaljšuje, podaljševálen -lna -o *[-ln-]*, podaljševávec -vca *m*, podaljševávka -e ž, podaljševávski -a -o

podáńčica -e ž *otroška glista*

podánek -nka *m* 1. *del kake stvari pri dnu*, 2. *dno doline*, podánja -e ž *kotlasta dolina (po dnu)*

°podánik -a *m podložnik*

podárati -am, podáranje -a *s*; *gl. tudi* podorati
podaríti -ím, podári -íte! podáril -íla -o, podarjèn -êna -o: ~ komu kaj, ~ obsojencu življenje, podarítev -tve *ž*, podarílo -a *s*, podárek -rka *m*; podárjati -am, podárjanje -a *s*; podarováti -újem, podarovàl -ála -o: vse sem podaroval *podajál, porazdal za darove*
podátek -tka *m*: osebni ~i o kom
podáti -ám *gl.* dati, *2. os. mn.* podáste *in* podáte: ~ komu roko, ~ se sovražniku, vabi, strasti; klobuk, obleka se poda *pristoji*, ~ se v nevarnost, ~ se na tuje, na pot→ *iti, odpraviti se*
podáviti -im, podávljen -a -o: vse ovce je volk podavil, podavítev -tve *ž*
podbádati -am *gl.* podbosti
podbárvati -am *grundirati*, podbárvan -a -o
podbeliti *in* podbéliti -im *gl.* beliti: ~ drevo
podbijáč -a *m* |*oseba, orodje*|
podbírati -am *sproti obirati*, podbíranje -a *s*: ~ zelje, peso, grozdje, podbírek -rka *m* |*grozdje*|, podbráti podbêrem *gl.* brati, podberín -a *m* |*vino*|
podbíti -íjem *gl.* biti, podbíjati -am *gl.* nabijati: ~ strop
podbój -ója *m*, pri podbóju *in* podbôju, podbójen -jna -o, podbójnik -a *m*
podbórka -e *ž bot.* |*praprotnica*|
podbósti -bôdem *gl.* bosti, podbodèn -êna -o: ~ konja, podbádati -am, podbádanje -a *s*: ~ koga k čemu
podbrádek -dka *m*, podbráden -dna -o, podbrádje -a *s*, podbrádnik -a *m* 1. *prtiček*, 2. ~ pri perutnini, podbrádnica -e *ž verižica pri bradi*
podbranáti -ám *in* podbránati -am *gl.* branati, podbranán -a -o *in* podbránan -a -o: ~ deteljo pod rž
podbráti podbêrem *gl.* podbirati
podbrécati -am *podvezati (obleko)*: hodi kakor podbrecan petelin *spodrecan*; *gl. tudi* podrecati
Podbrézje Podbrézij *ž mn. kr. i.*, v ~ah, podbréški -a -o, Podbrežáni -ov *m mn.*
podbréžje -a *s*, podbrežen -žna -o, podbrežína -e *ž podmol*, podbrégar -ja *m*, podbrégarica -e *ž*, podbrégarski -a -o
podbudíti -ím, podbúdi -íte! podbúdil -íla -o, podbujèn -ena -o, podbúda -e *ž impulz*, podbúden -dna -o
podcenjeváti -újem *premalo, prenizko ceniti*, podcenjevàl -ála -o, podcenjeván -a -o, podcenjevánje -a *s*: ~ sovražnika, nevarnost, podcenjeválen -lna -o *[-ln-]*
podcésten -tna -o: ~e naprave
pòdčástnik -a *m*, pòdčástniški -a -o: ~a šola, pòdčástništvo -a *s*
podčépina -e *ž kar se nateče pod čepom*, podčépen -pna -o: ~o pivo
podčŕnka -e *ž* |*goba*|
podčŕtati -am, podčŕtan -a -o: s svinčnikom ~, z besedo ~ *poudariti*, podčŕtanost -i *ž*, podčrtávati -am, podčrtávanje -a *s*, podčrtováti -újem, podčrtovàl -ála -o, podčrtovánje -a *s*, podčrtovávec -vca *m*, podčrtoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a strast
poddélati -am *pod čim drugim kaj napraviti, podšiti, podkrpati*, poddélan -a -o, poddèl *[-ẹ̀u]* -éla *m podšiv pri čevlju*; poddelávati -am, poddelávanje -a *s*, poddelováti -újem, poddelovàl -ála -o, poddelovánje -a *s*, poddelovávec -vca *m*
pòddesétnik -a *m*, pòddesétniški -a -o
podebelíti -ím, podebélil -íla -o, podebeljênje -a *s*: ~ črko, podebelítev -tve *ž*
podédovati -ujem, podédovan -a -o, podédovanje -a *s in* podedováti -újem, podedován -a -o: ~ kaj po kom, ~ kaj od koga, bolezen se podeduje, podedoválen -lna -o *[-ln-]*, podedljív -a -o, podédovanost -i *ž in* podedovánost -i *ž*
pôdel *[pôdeu̯]* **podéla** *m*: prednji, zadnji ~ voza
pôdel *[pôdəu̯]* -dla -o *prostaški, nravno nizkoten, grd, umazan*, pôdlost -i *ž prostaštvo, grdobija, umazanost*, pôdlež -a *m umazanec, prostak, nizkotnež, hudobnež*
podélati -am, podélan -a -o: vse ~ *vse delo dokončati*, usnje ~ v čevlje; ~ se (v posteljo, v hlače); podeláva -e *ž*, podélanost -i *ž*, podélanec -nca *m*, podélanka -e *ž*; podelávati -am, podelávanje -a *s*; podelováti -újem *gl.* delovati, podeloválen -lna -o *[-ln-]*, podelovávec -vca *m*, podelovávka -e *ž*
podelíti -ím *razdeliti*, podéli *in* podêli -íte! podélil -íla -o, podeljèn -êna -o: ~ krog na stopinje, ~ miloščino, ~ službo; podelítev -tve *ž*, podelítven -a -o *[-tvən-]*: ~a pravica, podelílen -lna -o *[-ln-]*, podelílnost -i *[-ln-] ž*, podelívec -vca *m*, podelívka -e *ž*, podeljív -a -o: služba ni ~a, podeljívost -i *ž*
podeljeváti -újem, podeljevàl -ála -o, podeljevánje -a *s*, podeljevávec -vca *m*,

podeljevávka -e *ž*, podeljeválen -lna -o *[-ln-]*: ~i pogoji
podemokrátiti -im, podemokráten -a -o, podemokrátenje -a *s*, podemokrátenost -i *ž*: ~ v upravi
podesetériti -im, podesetérjen -a -o, podesetérjenost -i *ž*
podeskáti -ám *z deskami obiti*, podeskàj -ájte! podeskàl -ála -o, podeskán -a -o: ~ kamniti tlak >*[-dəsk-]*
podést -a *m*: ~ na stopnišču *presledek*, ~ na odru
podežêlski -a -o *[-ls-]*: ~i zdravnik, ~o gledališče, podežêlje -a *s*, podežel(j)àn -ána *m*, podežel(j)ánka -e *ž*
podgána -e *ž* 1. domača, povodna ~, 2. *potuhnjen, zoprn človek*, podgánji -a -e: ~i ugriz, podgánar -ja *m* |*pes*|, podgánarica -e *ž*, podgánica -e *ž*, podgánščica -e *ž* |*past*|, podgánjak -a *m*
podganíti *in* podgániti -gánem *gl.* ganiti, podgánjenost -i *ž*, podganítev -tve *ž* >*[-gan- | -gən-]*
podgíbati -am *in* -ljem *gl.* gibati, podgíbanje -a *s*: ~ pri šivanju, podgíbek -bka *m*
podglávje -a *s blazina* = podglávnik -a *m* = podglávnica -e *ž*
podgléženj -žnja *s zadnji del stopala*, podgléžnjica -e *ž med.* |*kost*|
podgnáti podžênem *gl.* gnati, podgnán -a -o: ~ zajca iz razora, mladike podženejo, podgánjati -am, podgánjanje -a *s*
podgníti -ljem *gl.* gniti, podgnít -a -o, podgnítost -i *ž*
podgnôjen -jna -o: ~a rana
podgóbje -a *s bot. micelij*, podgóben -bna -o
Podgôra -e *ž kr. i.*, Podgóra -e *ž kr. i.*, v ~i, podgórski -a -o, Podgorjáni -ov *m mn. in* Podgórci -ev *m mn.*
podgôrel -éla -o: ~o nebo *rdeče*, podgorélost -i *ž*, podgorélček -čka *[-ųč-] m zool. rdečerepka*
podgórje -a *s*, podgórski -a -o, podgórec -rca *m*, podgórka -e *ž*
podgózden -dna -o: ~a pot
podgrabíti *in* podgrábiti -im *gl.* grabiti
podgrádje -a *s naselje pod gradom, ob gradu*
podgréden -dna -o: ~ kamen
podgréti -grèjem *rahlo ogreti gl.* greti
podgrínjati -am, podgrínjanje -a *s*, podgrinjálo -a *s*, podgrníti podgrnem, podgrni -íte! podgrnil -lla -o, podgrnjen -a -o *in* podgrniti -nem *s stal. poud.*: ~ si rjuho
podgrívka -e *ž* |*lastovica*|
podgrlína -e *ž grlina pri govedi*
podhlébnica -e *ž prt za pod hleb*, podhlébničen -čna -o
podhód -óda *m*: železniški ~
°**podhránjen** -a -o *zahiran, nedohranjen, nezadostno, preslabo hranjen*, °podhránjenost -i *ž nedohranjenost, zahiranost*
podhríbski -a -o: ~i travniki
podhújka -e *ž zool.* |*ptič*|
podhúliti -im se *prihuliti se*; podhúljen -a -o: ~ pes, ~o gledati, podhúljenec -nca *m*, podhúljenka -e *ž*, podhúljenost -i *ž*
pódij -a *m oder v razredu*, pódijski -a -o *odrski*: ~e deske, ~i tempelj v Pulju
podiplómski -a -o: ~i študij
podírati -am, podíranje -a *s*: ~ zid, hišo, keglje, drevje; ~ veljavo, ugled, rekorde; hiša se od starosti podira, podirálen -lna -o *[-ln-]*, podirávec -vca *m*, podirávka -e *ž*, podirávski -a -o; *gl. tudi* podreti
podíti podím, pôdi podíte! podél -a -e, podíl -a -o, podênje -a *s*: ~ konje, ~ se za kom, za čim; otroci se podijo, oblaki se podijo po nebu; *gl. tudi* pojati
podivjáti -ám *gl.* divjati; podivján -a -o: ~a drhal, ~a rastlina; podivjánost -i *ž*, podivjánec -nca *m*, podivjánka -e *ž*
podjármiti -im, podjármljen -a -o, podjármljenje -a *s*: ~ koga, sovražnika si ~, podjármljenec -nca *m*, podjármljenka -e *ž*, podjármljenost -i *ž*; podjármov -a -o = podjármen -mna -o 1. *primeren za jarem*, 2. *vprežen v jarem*: ~ vol, podjármljati -am, podjármljanje -a *s*
podjéd -éda *m zool. črv, bramor*, podjédati -am, podjédanje -a *s*: črv pədjeda rastlino, voda podjeda breg; podjedávec -vca *m*, podjedávka -e *ž*
podjésti podjém *gl.* jesti; podjéden -a -o: ~e korenine, od vode ~i bregovi, ~a koža v koraku, podjédenost -i *ž*, podjedljív -a -o, podjedljívost -i *ž*
podjéten -tna -o, podjétnost -i *ž*, podjétnik -a *m*, podjétnica -e *ž*, podjétniški -a -o, podjétništvo -a *s*; podjétje -a *s*: trgovsko, založniško, spedicijsko ~, konkurenčno ~, tvegano ~
podjezíčen -čna -o: ~a kost = podjezíčnica -e *ž med.*
Podjúna -e *ž kr. i.*, v ~i, podjúnski -a -o: ~o narečje, Podjunska dolina, Podjúnci -ev *m mn.*

podkadíti -ím, podkádi -íte! podkádil -íla -o, podkajèn -ênа -o: čebele, sršene ~, podkadilo se mu je (pod nos) *vznejevoljilo ga je*

pòdkáncler -ja *m vicekancler, vladni podpredsednik*

podkápati -am *gl.* podkopati

podkápen -pna -o, podkápnica -e *ž voda izpod kapa*, podkápnik -a *m* |*kamen*|, podkápje -a *s*

podkášati -am *gl.* podkositi

podkávati -am, podkávanje -a *s*: konje ~

pôdkev -kve *ž*, s pôdkvijo, *mn.* pôdkve pôdkev *[-əu̯]*, pôdkvica -e *ž in* pôdkevca -e *ž* 1. ~ na čevlju, 2. *bot.*, pôdkvast -a -o, pôdkvičast -a -o, podkóvnik -a *m* |*žebelj*|; *gl. tudi* podkovati

podkládati -am, podkládanje -a *s*, podkládek -dka *m* = podkláda -e *ž* = podklàd -áda *m podloga*, podkladáč -a *m*, podkláden -dna -o, podkládje -a *s lege pod sodi*, podkládnik -a *m* |*čebelni panj*|

podkléstiti -im, **podkléščen** -a -o: ~ drevo

podkolénke -énk *ž mn. hlače, ki segajo pod koleno*, podkolénski -a -o: ~a odvodnica, podkolénje -a *s* = podkoleníca -e *ž* = podkolének -nka *m kolenski pregib*

podkolésen -sna -o: ~a voda, jama

podkolíšče -a *s* = podkólje -a *s ogrodje, na katerem visi (vodno) kolo*

pòdkónzul *[-ul]* -a *m vicekonzul*, pòdkónzulski -a -o *[-ls-]*

podkòp -ópa *m*: ~e delati, podkópen -pna -o, podkópnik -a *m saper*

podkopáti -kópljem *in* -kopám *gl.* kopati, podkopán -a -o: voda podkoplje breg, ~ gnoj *spraviti ga pod zemljo*; podkopávati -am, podkopávanje -a *s*; podkápati -am, podkápanje -a *s*; podkopovávec -vca *m*; podkopljív -a -o, podkopljívost -i *ž*

Podkóren -a *m kr. i.*, v ~u, kórenski -a -o: Korensko sedlo

podkosíti -ím, podkôsi -íte! podkósil -íla -o, podkošèn -ênа -o: žito ~, podkosítev -tve *ž*, podkášati -am, podkášanje -a *s*: ~ v vinogradu

podkováti -újem *gl.* kovati, podkovánje -a *s*: konja, čevlje ~, dobro se ~ za skušnjo; podkován -a -o: dobro ~ v matematiki; podkovánost -i *ž*, podkovánec -nca *m*, podkòv -óva *m*, podkóven -vna -o: ~o delo, ~i kovač, podkóvski -a -o: ~o orodje, ~i mojster, podkóvstvo -a *s*, podkóvnica -e *ž* |*podjetje*|; podkováč -a *m*, podkóvica -e *ž* |*podkev*|, podkovalíšče -a *s* |*prostor*|; *gl. tudi* podkev

podkožen -žna -o: ~a injekcija, ~i tur, podkóžnik -a *m tur z več strženi*, podkóžje -a *s vezivo pod usnjico, mezdra*

pòdkrálj -a *m*, pòdkráljev -a -o

podkrepelíti -ím, podkrepêli -íte! podkrepélil -íla -o, podkrepeljèn -ênа -o: ~ koga *vreči mu krepelce pod noge*, podkrepeljênec -nca *m*, podkrepelítev -tve *ž*

podkrepíti -ím, podkrêpi -íte! podkrépil -íla -o, podkrepljèn -ênа -o: ~ misel z razlogi; podkrepítev -tve *ž*; podkrepílo -a *s*, podkrepílen -lna -o *[-ln-]*, podkrepljeváti -újem, podkrepljevánje -a *s*, podkrepljevávec -vca *m*, podkrepljevávka -e *ž*, podkrepljeválen -lna -o *[-ln-]*

podkŕížati -am, podkŕížanje -a *s*: ~ kaj, ~ se pod kaj (na listini); podkrížan -a -o *s križem podpisan*, podkrížanec -nca *m*

podkŕpati -am: ~ obleko

podkupíti *in* podkúpiti -im *gl.* kupiti, podkúpljen -a -o: ~ koga s čim, podkúpljenec -nca *m*, podkúpljenka -e *ž*, podkúpljenost -i *ž*, podkupítev -tve *ž*; podkupljív -a -o, podkupljívec -vca *m*, podkupljívka -e *ž*, podkupljívost -i *ž*; podkúpen -pna -o *podkupljiv*, podkúp -a *m*, podkúpnost -i *ž*, podkupílo -a *s* = podkupnína -e *ž*, podkúpnik -a *m*, podkúpniški -a -o; podkupováti -újem *gl.* kupovati, podkupovánje -a *s*, podkupovávec -vca *m*, podkupovávka -e *ž*, podkupoválen -lna -o *[-ln-]*, podkupoválnost -i *[-ln-] ž*

podkuríti *in* podkúriti -im *gl.* kuriti, podkúrjen -a -o: ~ ogenj, peč, ~ sovraštvo, ~ koga *naščuvati ga*, ~ komu s čim, ~ komu *ošteti koga, prestrašiti koga*, podkúrjenost -i *ž*, podkurljív -a -o, podkurljívost -i *ž*, podkurjeváti -újem, podkurjevánje -a *s*, podkurjevávec -vca *m*, podkurjevávka -e *ž*

podlágati -am, podláganje -a *s*: ~ kamenje (pod kolo), jajca kokoši, podlága -e *ž*: lesena ~, zakonita ~, za teran je potrebna ~, na ~i suma, za ~o vzeti, na ~i zakona, piti na ~o, podlagávec -vca *m*, podlagávka -e *ž*; *gl. tudi* podložen

pódlaka -e *ž* (°podvlaka) *podloga pri obleki*; *gl. tudi* podvlačiti

podláket -lákta *m*, *mn.* podlahtí -í *ž*, podláhten -tna -o, podláhtnica -e *ž*

|*kost*|, podláhtničen -čna -o, podláhtnik -a *m* |*naslonjalo*|
pódlan -i *ž* |*stara mera*|
pódlanka -e *ž spodnja, mečja in krajša dlaka na živalski koži*
podlásci -ev *m mn. majhni, puhasti lasje po tilniku*
podlásica -e *ž zool.*: gibčen ko ~, podlásičji -a -e
podlázovati -ujem, podlázovanje -a *s in* podlazováti -újem, podlazovánje -a *s*, podlazovávec -vca *m*, podlazovávka -e *ž*, podlazovávski -a -o, podlázen -zna -o, podláznost -i *ž*
podléči -lézem *gl.* leči: ~ ranam → *umreti za ranami*; podlégel -légla -o: ~i sovražniki → *premagani*, podlégati -am, podléganje -a *s*
podléden -dna -o: ~a mreža, voda, ~i zrak
podlepíti *in* podlépiti -im: sliko s platnom ~; podlépljen -a -o: ~ zemljevid
podlések -ska *m*: jesenski ~, podléskov -a -o: ~o seme
podlésnica -e *ž bot.* |*praprot*|: glistna ~
podlésti -lézem: ~ koga, podlézec -zca *m vsiljivec*, podlézovati -ujem *in* podlezováti -újem, podlezovánje -a *s*; podlézek -zka *m sitnež*
Podlímbarski -ega *m* |*pisatelj*|: povesti ~ega, ~ega roman
podlísec -sca *m bot.*
podlístek -tka *m feljton*: ~ prinašati, pisati ~, podlístkar -ja *m*, podlístkarica -e *ž*, podlístkarski -a -o: ~a povest, ~i slog, podlístkarstvo -a *s*
podlíven -vna -o: ~o kolo
Podlóg -a *m kr. i.*, iz ~a, podlóški -a -o
podlóga -e *ž*: kožuhovinasta ~, ~ za suknjo, lesena ~ za kliše, ~ pri pisanju
podlógar -ja *m kdor prebiva pod logom*, podlógarica -e *ž*, podlógarski -a -o
podlógar -ja *m nižji logar*, podlógarski -a -o: ~a služba
podlòm -ôma *m rud.*, podlómen -mna -o
podlóžen -žna -o: ~ komu, podlóžnost -i *ž*, podlóžnik -a *m*, podlóžnica -e *ž*, podlóžniški -a -o, podlóžništvo -a *s*
podložíti -ím, podlôži -íte! podložil -íla -o, podložèn -ena -o: ~ kamen pod kolo = ~ kolo, ~ hlače s krpo, ~ se s klobasami za pot, ~ napevu novo besedilo, ~ suknjo, podložítev -tve *ž*, podlòg -óga *m*, podložljív -a -o, podložljívost -i *ž*, podlóžek -žka *m* 1. ~ v *gnezdu*, 2. *tisk.*, 3. ~ pri pisanju
podlupíti *in* podlúpiti -im *gl.* lupiti: drevo ~ *spodaj olupiti*; podlúpljen -a -o: ~a smreka (za posek)
pòdmaršál *[-ál]* -a *m*, pòdmaršálski -a -o *[-ls-]*: ~a čast
podmazáti *in* podmázati -ážem *spodaj namazati, podkupiti gl.* mazati, podmázan -a -o, podmázanost -i *ž*, podmázanec -nca *m*, podmàz -áza *m podkupnina*
podmehúrnica -e *ž med. prostata*
podmèl *[-èu̯]* -éla *m*; *gl. tudi* podmleti
Podmélec -lca *[-u̯c-] m kr. i.*, podmélški -a -o *[-u̯š-]*, Podmélci -ev *[-u̯c-] m mn.*
podména -e *ž hipoteza*, podménski -a -o, podmének -nka *m*
podmének -nka *m podtaknjenec*, podménčič -a *m*, podménček -čka *m*
podmésti -étem, podméti -te! podmétel -métla -o: ~ moko v juho; podméten -a -o: ~a moka, podmèt -éta *m* 1. *prežganje*, 2. ~ pri kislem zelju, 3. *redek močnik*, podmétenec -nca *m* = podmétenica -e *ž*, podméta -e *ž* |*moka za podmetanje*|, podmétki -ov *m mn. maslene tropine*, podmétati -am, podmétanje -a *s*
podmèt -éta *m* 1. *spodnji rob*, 2. *podloga*, 3. *fil. subjekt*, 4. *tel.*, podmétati -am, podmétanje -a *s* = podmetávati -am, podmetávanje -a *s*
podmíkati -am *in* -íčem, podmíkanje -a *s*: ~ predivo
podminírati -am, podminíran -a -o, podminíranje -a *s*: ~ most, progo
podmládek -dka *m podrast, naraščaj*, podmladíti -ím, podmládi -íte! podmládil -íla -o, podmlajèn -ena -o, podmlajênost -i *ž*, podmladítev -tve *ž*; podmlájati -am, podmlájanje -a *s*
podmléti podméljem *gl.* mleti: voda je breg podmlela, podmlévati -am, podmlévanje -a *s*; podmolína -e *ž*, podmelína -e *ž podzemeljska jama*
podmòk -óka *m moča, ki prihaja izpod tal*, podmókel -ókla -o *močviren*, podmôklost -i *ž močvirnost*
podmòl *[-òu̯]* -ôla *m podmel*: voda je napravila ~, Betalov ~; *gl. tudi* podmleti
podmólkel *[-móu̯kəu̯]* -kla -o *zamolkel, potuhnjen*
podmôrski -a -o, podmórnica -e *ž*, podmórniški -a -o, podmórničen -čna -o

podmostnik -a *m mostni steber*
podmúljen -a -o *potuhnjen*: ~o gledati, ~o se vesti, podmúljenost -i *ž*, podmúljenec -nca *m potuhnjenec*
podnajèm -éma *m*: dati, vzeti v ~, podnajémnik -a *m*, podnajémnica -e *ž*, podnajémen -mna -o: ~a pogodba, podnajémniški -a -o, podnajétje -a *s*
pòdnaréčje -a *s govor, rod. mn.* pòdnaréčij, pòdnaréčen -čna -o
Podnàrt -árta *m kr. i.*, v ~u, podnárški -a -o *in* podnárt(ov)ski -a -o
podnaslòv -óva *m*: ~ romana, film ima slovenske °~e *napise*, °podnaslóviti -ím: ~ film *obesediti, prevesti*
podnébje -a *s*: tropsko, celinsko ~, živeti v milem ~u, podnében -bna -o: ~e razmere, podnebésen -sna -o
podnetíti *in* podnétiti -ím *gl.* netiti, podnéten -a -o, podnétenje -a *s*: ~ ogenj, peč, ~ koga s čim, ~ upor, podnèt -éta *m impulz*, podnétek -tka *m netilo*, podnetílo -a *s spodbuda*, podnetljáj -a *m netilo*, podnetljív -a -o, podnetljívost -i *ž*, podnétati -am, podnétanje -a *s*, podnéta -e *ž*: trske za ~o
podnévi *prisl.*: ~ in ponoči spi, podnéven -vna -o: ~i pavlinček, ~o delo, podnévnik -a *m zool.* |*metulj*|
pódnica -e *ž deska za pod*, pódničen -čna -o; *gl. tudi* pod
podnogálnik -a *[-un-] m stol(i)ček, pručka* = podnogálnica -e *[-un-] ž* = podnogálo -a *s podnožnik*
podnóhten -tna -o, podnóhtnica -e *ž*, podnóhtje -a *s*
podnòs -ôsa *m* → *pladenj*
podnóžje -a *s*: ~ gore, stebra, črke, podnóžen -žna -o, podnožíšče -a *s nadir*, podnóžnik -a *m nogalnik, pedal, pručka* = podnóžnica -e *ž*, podnóžek -žka *m*, podnóžka -e *ž* 1. *tel.*, 2. ~ pri statvah
podóba -e *ž*: v ~i goloba, po zidu vise ~e, ~ iz sanj; ~ je bilo, da bo dež *kazalo je*; ni ~, da bi nehalo deževati; kakor je ~, po vsej ~i; ~ iz lesa, ~ iz kamna, pesniška ~, časopis s ~ami, človeška ~, senčna ~; podóbica -e *ž*: svete ~e, podóbar -ja *m*, podóbarica -e *ž*, podóbarski -a -o, podóbarstvo -a *s*, podóbnica -e *ž* |*uganka*|
pòdobčina -e *ž*, pòdobčinski -a -o
podóben -bna -o: ~a sta si, ~i trikotniki, ~ človeku, kovini; to ni nobeni reči ~o; ~o je, da bo dež; to je njemu ~o, podóbnost -i *ž*
podobo- *v sestavi*: podobočástje -a *s*, podobopís -a *s pisava s podobami*
podóčen -čna -o, podóčnik -a *m* |*zob*|, podóčje -a *s*, podóčnica -e *ž* |*kost*|
pòdodbòr -óra *m*, pòdodbôrov -a -o: ~a seja, pòdodbórnik -a *m*, pòdodbórnica -e *ž*, pòdodbórniški -a -o
pòdoddélek -lka *[-lk-] m*, pòdoddélen -lna -o *[-ln-]*: ~a pisarna
pòdoficír -ja *m podčastnik*, **pòdoficírski** -a -o *podčastniški*: ~a šola
podojíti -ím, podôji -íte! podójil -íla -o, podojèn -ena -o: mati podoji otroka, podojítev -tve *ž*
podóknica -e *ž in* podôknica -e *ž* 1. ~o zapeti, 2. na ~i stoje rože, podóknje -a *s*, podókenski -a -o *[-kən-]*: ~o okrasje
podólgast -a -o, podolgovàt -áta -o: ~ obraz, podolgovátost -i *ž* >*[-ug-]*
podólgoma *[-ug-] prisl. po dolgem*
podólje -a *s* 1. *podanek*, 2. *podolžna dolina*, podólen -lna -o *[-ln-]*, podólnica -e *[-un-] ž podolžna dolina*
podólžen -žna -o: ~a dolina, ~i presek, lom, podólžnost -i *ž*, podólžnica -e *ž podolžna dolina, črta*, podólžnik -a *m* |*kamen v zidu*|, podólž *prisl.* >*[-už-]*
podomáčiti -im, podomáčen -a -o: ~ jezik, podomáčenost -i *ž*, podomačítev -tve *ž*
podométer -tra *m* |*merilo*|
Podónavje -a *s*, podónavski -a -o: ~a plovba
podòr -óra *m*: kraški ~
podoráti -órjem *in* -ôrjem *gl.* orati: ~ strnišče, ~ gnoj, krompir, podòr -óra *m*, podorína -e *ž*; *gl. tudi* podarati
podostríti -ím, podóstril -íla -o, podostrèn -ena -o: ~ podkev, kol
podotóriti -im *napraviti (sodu) nov otor (za dno)*, podotórjen -a -o: ~ sod, podotòr -óra *m*
podoživéti -ím *gl.* živeti, podoživét -a -o, podoživljen -a -o, podoživétje -a *s*, podoživétost -i *ž*; podoživljati -am, podoživljanje -a *s*
podpásati -pášem, podpásan -a -o: krilo ~, s trakom se ~ *spodrecati*, podpásnik -a *m pas, podpas*, podpasíca -e *ž trebušni jermen*, podpàs -ása *m*, podpásen -sna -o; podpasováti -újem, podpasovàl -ála -o, podpasovánje -a *s*;

podpáš -áša *m* |*konjski jermen*|, podpášnja -e *ž* 1. *pas okoli konjskega trebuha*, 2. *veriga na spodnji strani voza*

podpázduha -e *ž*: za ~o se držati, peljati, voditi (°roko v roki), podpázdušen -šna -o: ~i tur

Podpéč -í *ž kr. i.*, v Podpêči, podpéški -a -o: ~i marmor = podpečàn -ána *m*, Podpečáni -ov *m mn.*

podpečátiti -im, podpečáten -a -o, podpečátenje -a *s*: ~ pismo, listino

podpéček -čka *m prostor pod pečjo*, podpéčen -čna -o: ~i prostor, ~a cunja, podpéčnica -e *ž*

podpéčnik -a *m zool.* |*ptica*|

podpepélnik -a *[-ẹn-] m* = podpepelnják -a *[-ẹn-] m* |*kruh*|

podpétnik -a *m*: gumijev ~, podpétnica -e *ž*, podpéten -tna -o, podpétniški -a -o

podpíčje -a *s*, podpíčen -čna -o: ~o znamenje

podpihováti -újem, podpihúj -te! podpihováł -ála -o, podpihovánje -a *s*: ~ ogenj, prepir, koga za kaj, k čemu; podpihovávec -vca *m*, podpihovávka -e *ž*, podpihoválen -lna -o *[-ln-]*, podpihávati -am, podpihávanje -a *s*; podpíhati -am *in* -píšem *gl.* pihati, podpíhan -a -o: ~ ogenj, podpíhniti -nem, podpíhnjen -a -o, podpíhnjenec -nca *m*

podpírati -am, podpíran -a -o, podpíranje -a *s*: ~ koga z roko, z nosom zemljo ~, ~ peč s hrbtom, ~ koga z denarjem, žena pri hiši tri ogle podpira, ~ prošnjo, podpíranec -nca *m*, podpíranka -e *ž*, podpiráč -a *m* |*priprava*|

podpisáti *in* podpísati -šem *gl.* pisati: ~ pismo, posojilo, pogodbo, mir, ~ se na pismo, tega ne podpišem *ne odobravam*, ~ kaj z obema rokama *soglašati*, *strinjati se s čim*, podpísani -ega *m*, podpís -a *m*: svojeročni ~, s ~om potrditi, ~ velja, drži; odreči komu ~, predložiti v ~; nabirati ~e za kaj, podpísanec -nca *m*, podpísanka -e *ž*, podpísnik -a *m*, podpísnica -e *ž*, podpísniški -a -o, podpísen -sna -o

podpisováti -újem, podpisovàl -ála -o, podpisovánje -a *s*: ~ za odbor, ~ se s pravim imenom, podpisovávec -vca *m*, podpisovávka -e *ž*, podpisovávski -a -o, podpisoválen -lna -o *[-ln-]*

podplàt -áta *m*: usnjeni, gumijasti, dvojni ~i, deset (udarcev) po ~ih, nevarnost mu je za ~i, pod ~i mu gori *mudi se mu*, ~i jo srbijo *plesala bi rada*, ~e pokazati *pobegniti*, ~e (si) brusiti, ~ pri obliču, podpláten -tna -o: ~o usnje, podplátiti -im *čevlje podšiti*, podpláten -a -o, podplátenje -a *s*: ~ čevlje, podplátarji -ev *m mn. zool.*, podplátast -a -o, podplátje -a *s*, podplatovína -e *ž*, podplátnik -a *m* |*žebelj*|

podpléčje -a *s* = podpléčnik -a *m* |*meso*|, podpléčen -čna -o, podpléčnica -e *ž*: žila ~

podplésti -plêtem *gl.* plesti: ~ koš, ~ nogavice, podplèt -éta *m*, podplétati -am, podplétanje -a *s*

podplotíti -ím *breg zavarovati s protjem*, podplótil -íla -o, podplotèn -êna -o

podplúti -plôvem *in* -újem *gl.* pluti; podplút -a -o: ~e oči, ~a koža, podplútje -a *s*, podplútba -e *ž*: krvna ~, ima ~e od udarcev

pòdpolkóvnik -a *[-lk-] m*, pòdpolkóvniški -a -o *[-lk-]*

pòdpolovíčen -čna -o: ~o število glasov

podpónec -nca *m bot. pogačica*

podpóra -e *ž*: železne ~e, stati brez ~e, ~e v rudniku, imeti ~o v kom, prositi ~e *ali* za ~o, ~o dati, podpóren -rna -o: ~i zid, ~o društvo, ~i član, podpórnik -a *m* |*oseba*, *steber*|, podpórnica -e *ž*, podpórniški -a -o, podpórnja -e *ž* |*hlod*|: dober za ~o, podporíšče -a *s*

pòdporóčnik -a *m*, pòdporóčniški -a -o

pòdpovêljnik -a *m*, pòdpovêljniški -a -o, pòdpovêljništvo -a *s*

podpréči -žem, podprézi -te *in* -íte! podprégel -gla -o, podprežen -a -o: ~ konja, podpréga -e *ž*, podprèg -éga *m* = podpròg -óga *m podproga*, *jermen za pritrjevanje sedla ali tovora živini na hrbet*, podprožen -žna -o: ~i jermen

pòdpredsédnik -a *m*, pòdpredsédnica -e *ž*, pòdpredsédniški -a -o, pòdpredsédništvo -a *s*, pòdpredsédstvo -a *s*

podpréti -èm, podprl -íte! podpŕl -a -o, podpŕt -a -o: ~ strop, zid, drevo, ~ siromaka, kandidata, prošnjo, predlog, ~ se za dolgo pot z jedjo, z denarjem, podpŕtje -a *s*, podpòr -ôra *m*; *gl. tudi* podpora, podpirati

podpríčati -am *kot priča potrditi*, podpríčan -a -o, podpríčanje -a *s*: ~ kaj s podpisom, s prisego

pòdprijêm -éma *m tel.*, pòdprijémen -mna -o

pòdpritličje -a *s*, pòdpritličen -čna -o: ~i prostori
podpróga -e *ž*: ~e privezati konju; *gl. tudi* podpreči
podpŕsje -a *s*, podpŕsnik -a *m* = podpŕsnica -e *ž* |*konjska oprava*|
podpustíti -ím, podpústil -íla -o: ~ kravo biku, ~ tele, da sesa; podpúščati -am
podrámnica -e *ž* |*jermen*, podrámen -mna -o
podrápati -am *in* -pljem *odrgniti*
podrásti -rástem *in* -rásem *gl.* rasti; podrástel -tla -o *in* podrásel -sla -o: ~a plodnica *bot.*, podráslek -a *[-slək-] m*, podráslost -i *ž*; podráščen -a -o: ~ jezik *prirasel*, nima ~ega jezika *ima gibčen jezik, ga zna sukati*, podráščenost -i *ž*, podrástek -tka *m*, podrást -í *ž mladičje*: ~ v gozdu; podráščati -am, podráščanje -a *s*: mladi nas hitro podraščajo, žito podrašča, podráščina -e *ž podrast*
podrášec -šca *m bot.*
Podrávje -a *s*, podrávski -a -o, Podrávci -ev *m mn.*, Podrávka -e *ž*
pòdravnátelj -a *m*, pòdravnáteljica -e *ž*, pòdravnáteljski -a -o
pòdrazdélek -lka *[-lk-] m*, pòdrazdélen -lna -o *[-ln-]*
pòdrázred -éda *m zool., bot.*
podražíti -ím, podráži -íte! podrážil -íla -o, podražèn -ena -o, podražènje -a *s*: blago ~, krompir se je podražil, podražítev -tve *ž*; podraževáti -újem, podraževánje -a *s*, podraževávec -vca *m*, podraževávka -e *ž*, podraževávski -a -o, podraževálen -lna -o *[-ln-]*
podražíti *in* podrážiti -im *gl.* dražiti: ~ koga s čim, podráženec -nca *m*, podráženka -e *ž*
podrčáti -ím *gl.* drčati: ~ kam na saneh
podrébrje -a *s*, podrébrn -a -o
podrécati -am, podrécan -a -o, podrécanje -a *s*: ~ (si) krilo, dobro ga je podrecal *trdo ga je prijel*, ~ se s pasom, s trakom, podrécelj -clja *m* = podréc -a *m*
podredíti -ím, podrédi *in* podrêdi -íte! podrédil -íla -o, podrejèn -ena -o: ~ koga komu, ~ se komu v čem, podrejênost -i *ž*, podrédje -a *s slov.*, podréden -dna -o: ~i vezniki, stavki, podrédnost -i *ž*, podredítev -tve *ž*, podredítven -a -o *[-tvən-]*, podréjati -am, podréjanje -a *s*
podrediti -im *izpitati, zrediti*, podrédil -ila -o: ~ svinjo, kokoš, podréja -e *ž pitanje*
podrégati -am *podrezati*: ~ koga s čim, podrégniti -nem, podrégnjen -a -o; *gl. tudi* podrezati
°**podrejèn** -ena -o *premalo hranjen, nedohranjen*
podremáti *in* podrémati -émam *in* -émljem *gl.* dremati: po kosilu malo ~, malo se mu je podremalo
podrépen -pna -o: ~i jermen, siten kakor ~a muha, podrépnost -i *ž*, podrépnik -a *m*, podrépnež -a *m*, podrépnica -e *ž* 1. *oseba*, 2. *muha*, podrépniški -a -o: ~a narava, podrépica -e *ž* |*jermen*| = podrépina -e *ž*
podrépiti -im, podrépljen -a -o: konja ~ 1. *zavezati mu rep*, 2. *udariti ga (po repu)*, podrépljenec -nca *m*
podrešétina -e *ž kar gre pri obravnavanju pod rešeto* = podrešétka -e *ž*
podréti podrèm *in* podêrem *gl.* dreti: ~ hišo, drevo, medveda; hiša se podre; pojdem, pa če se svet podre; vse se mu je podrlo; ~ kupčijo, načrte, pogum; kup se podre *rigne se*; ženitev se mu je podrla, ~ komu upanje; podŕt -a -o, podŕtost -i *ž*, podŕtje -a *s in* podrtjè -à *s*, podrtija -e *ž*, podrtína -e *ž*, podrtínast -a -o; *gl. tudi* podirati
podrézati -rézem, podrézan -a -o: konju rep, kopito ~, čebele ~, podrézanost -i *ž*, podrézek -zka *m*, podrezálnik -a *[-ụn-] m*: podkovski ~, podrezílnik -a *[-ụn-] m* |*orodje*|; podrezováti -újem, podrezovàl -ála -o, podrezovánje -a *s*: ~ doge, ~ mostnice, podrezoválen -lna -o *[-ln-]*, podrezovávec -vca *m*, podrezovávka -e *ž*, podrezovávski -a -o
podrézati -ézam *podregati*: ~ koga s čim *rahlo suniti, opomniti, izpodbosti*, ~ v peč, ~ pri kom zaradi službe, prošnje
podrgníti *in* podfgniti -nem *gl.* drgniti, podfgnjen -a -o: ~ s čim po čem, ~ blato s ceste, ~ se s hrbtom ob zid
podrigávati -am = podrigováti -újem: krava podriguje, podrigava se mi
podríniti -nem, podrínjen -a -o: ~ komu pručico pod noge, podrívati -am *gl.* odrivati, podrívanje -a *s*
podríti -ríjem, podrít -a -o, podrítost -i *ž*, podrívati -am, podrívanje -a *s*: krt podriva zemljo
podŕkniti -nem, podrkováti -újem, podrkovánje -a *s*: na poledici rado podrkuje, podŕk -a *m* |*ples*|

podróben -bna -o *nadroben*, podróbnost -i *ž nadrobnost*
podróbiti *in* podróbiti -im *podšiti gl.* robiti; podróbljen -a -o: ~a rjuha, podróbek -bka *m*
podróbiti -ím, podróbi -íte! podróbil -íla -o, podróbljèn -ênа -o: kruh ~ v juho, komu kaj pod nos ~; vse se koj podrobi, podróbljênost -i *ž*, podróbljív -a -o
podróčje -a *s*: na ~u *in* v ~u, na mestnem ~u *in* v mestnem ~u, delovno ~, poslovno ~, vplivno ~, ~ nizkega pritiska, podróčen -čna -o *kar je pod roko*, podróčnost -i *ž*
podrôv -óva *in* -ôva *m podkop*: ~ pri cesti
podŕsniti -nem, podŕsnjen -a -o: ~ z nogo po tleh, podrsnilo se mu je, podrsljáj -a *m*, podŕsati -am: ~ pot s sanmi, ~ s prstom po zidu, podrséti -ím *gl.* drseti: ~ navzdol
podrtína -e *ž*
pòdrubríka -e *ž*, pòdrubríčnica -e *ž tisk.* |*črta*|
podrugód *prisl.*, podrugódnji -a -e
podrúšen -šna -o *kar je pod rušo*: ~a šota
podrúžbiti -im, podrúžbljen -a -o: ~ premoženje, podružbítev -tve *ž*, podrúžbljati -am, podrúžbljanje -a *s*: ~ zemljo
podrúžnica -e *ž*: ~ banke, podrúžničen -čna -o: ~a cerkev, podrúžen -žna -o: ~i obrat, podrúžniški -a -o
podŕzati -am *in* -žem *gl.* drzati, podŕzan -a -o: z grebljo ~ blato s ceste
podržáti -ím *gl.* držati, podržán -a -o: ~ roko; podrži mi osla, dokler se ne vrnem! podrževáti -újem, podrževánje -a *s*, podržávati -am, podržávanje -a *s*
podržáviti -im, podržávljen -a -o, podržávljenje -a *s*: ~ trgovino, podržavítev -tve *ž*, podržavítven -a -o *[-tvən-]*
podsadíti -ím, podsádi -íte! podsádil -íla -o, podsajèn -ênа -o: koklji ~ jajca, ~ plug, podsàd -áda *m*: ~ jajc, podsád -i *ž* 1. *najspodnji tram pri ostrešju*, 2. *del pluga*, podsáden -dna -o
podsèd -éda *m* |*konjska bolezen*|: krvni ~ *podplutba*
podsêdeln -a -o *[-dəln-]*: ~a odeja = podsédlica -e *ž*, podsêdelnik -a *m* |*konj*|
podsékati -am, podsékan -a -o: ~ drevo, ~ drevesu korenine, podsèk -éka *m* |*bruno v ostrešju*|, podsekávati -am, podsekávanje -a *s*, podsekováti -újem, podsekovàl -ála -o, podsekovánje -a *s*
podsípati -am *in* -pljem, podsípanje -a *s*: pesek se podsiplje, podsíp -a *m*: cestni ~, podsípnica -e *ž* |*jama za repo, krompir*|, podsipalíšče -a *s*: ~ rude (v rudniku); podsipováti -újem, podsipovánje -a *s*, podsipávati -am, podsipávanje -a *s*
podsmèh -a *m*, podsmehováti -újem se *ironično se smejati*, podsmehljív -a -o *ironičen*: ~ glas, podsmehljívost -i *ž*, podsmehljívec -vca *m*, podsmehljívka -e *ž* |*oseba, beseda*|
Podsmréka -e *ž kr. i.*, v ~i, iz ~e, podsmréški -a -o
podsóden -dna -o: biti ~ v Ljubljano, društvo je ~o mestnemu sodišču, podsódnost -i *ž sodna pristojnost*
podsónčen -čna -o, podsónčnica -e *ž bot.*, podsónčnik -a *m zahodni veter*
pòdstarešína -a *in* -e *m*, pòdstárosta -a *in* -e *m*, pòdstarešínov -a -o, pòdstárostov -a -o, pòdstarešínski -a -o, pòdstarešínstvo -a *s* |*odbor, čast*|
podstát -i *ž fil. substanca, substrat*, podstáten -tna -o, podstátnost -i *ž*
podstáva -e *ž*, podstávek -vka *m*: namizni, stebrni, slamnat ~, ~ za note, ~ pri svetilki, pri stroju, podstávec -vca *m stativ, podstavek*, podstáven -vna -o *osnoven*, podstávka -e *ž* |*posoda*|, podstavína -e *ž podčepina*
podstáviti -im, podstávljen -a -o: ~ komu nogo, ~ škaf (pod pipo), ~ lemež, ~ se z obilno malico, podstávljenost -i *ž*, podstavítev -tve *ž*, podstávljati -am, podstávljaj -te *in* -ájte! podstávljal -a -o *in* -ála -o, podstávljanje -a *s in* podstavljánje -a *s*
podstebrôvje -a *[-stəb-] s znožje stebra*
podstènje -a *s hodnik pod streho ob zidu pri hiši, podič, estrada*: klop na ~u, podstènski -a -o
podstláti -éljem, podstêlji -íte! podstlàl -ála -o, podstlán -a -o, podstíljati -am, podstíljanje -a *s*
°**podstopíti** -stópim se *lotiti se česa, začeti kaj, upati si kaj, drzniti si*
podstráž -i *ž* = podstrážek -žka *m prostor pod streho, kjer se streha stika s podom*, podstrážnica -e *ž* 1. *podstrešnica*, 2. *tram, ki nosi streho*
podstréha -e *ž*: na ~i, podstrêšje -a *s*: na ~u, podstrêšen -šna -o: ~a soba = podstrêšnica -e *ž mansarda*, podstrêšina

-e *ž* 1. *prostor pod streho*, 2. *bruno v ostrešju*, podstrešek -ška *m*

podstríči -ížem *gl.* striči, podstrížen -a -o: ~ (si) lase, podstríženost -i *ž*; podstrigováti -újem, podstrigovàl -ála -o, podstrigovánje -a *s*

podsúti -újem *in* -spèm *gl.* suti, podsút -a -o: zemlja se podsuje, rudarje je podsulo, podsútje -a *s*, podsútost -i *ž*

podsvéčnik -a *m bot.*

podsvínče -ta *s odojek*

podšíti -íjem, podšíj -te! podšìl -íla -o, podšít -a -o: ~ podplate, čevlje, podšív -a *m poddel (pri čevlju)*, podšítek -tka *m*, podšívek -vka *m podloga pri obleki*, podšívati -am *gl.* šivati, podšívanje -a *s*: ~ obleko

pòdtájnik -a *m*, pòdtájniški -a -o: ~a služba, pòdtájništvo -a *s*

podtákniti -táknem, podtáknil -íte! podtáknìl -íla -o, podtáknjen -a -o *in* podtákniti -nem *s stal. poud.*: ~ komu kaj, ~ ogenj, podtáknjenost -i *ž*, podtáknjenec -nca *m* |*otrok*|, podtakljív -a -o, podtakljívost -i *ž* >*[-tak- / -tək-]*

podtálen -lna -o *[-ln-]*: ~i svet, ~a voda, ~a organizacija, ~o delo, rovarjenje, podtálnost -i *[-ln-] ž*

podtíkati -am, podtíkanje -a *s*: ~ komu kaj, podtíka -e *ž*: ~ pri oknu, pri vratih, podtikováti -újem, podtikovánje -a *s*, podtikovávec -vca *m*, podtikoválen -lna -o *[-ln-]*, podtikávec -vca *m*, podtikávati -am, podtikávanje -a *s*

podtísk -a *m tisk.*

podtrebúšje -a *s vet.*, podtrebúšen -šna -o: ~i ščit pri želvah, podtrebúšina -e *ž in* podtrebušína -e *ž meso in salo na trebuhu*

podučeváti -újem, podučíti -ím *star.*; *gl. tudi* poučevati, poučiti

podúhati -am, podúhaj -te *in* podúši -te! podúhan -a -o: ~ vrtnico, knjigo je komaj poduhal, dela še ne poduha ne, podúh -a *m*

poduhóviti -im, poduhóvljen -a -o, poduhóvljenje -a *s*, poduhóvljenost -i *ž*, poduhóvljenec -nca *m*; poduhóvljati -am, poduhóvljanje -a *s*

podúk -a *m star.*, podúčen -čna -o, podúčnost -i *ž*; *gl. tudi* pouk

pòdurádnik -a *m*, pòdurádnica -e *ž*, pòdurádniški -a -o

podúst -i *ž zool.* |*riba*|

podušésen -sna -o, podúšec -šca *m ušesna mečica*

podušíti -ím, podúši -íte! podúšil -íla -o, podušèn -ena -o: lisica je podušila vse kure, ~ ogenj, podušítev -tve *ž*

podúškati -am *oddahniti si*

podutóriti -im *podotoriti*

podvájati -am; *gl. tudi* podvojiti

podvàl *[-àl]* -ála *m nosilni hlod*, podvalíti -ím, podváli -íte! podválil -íla -o, podvaljèn -ena -o: ~ lego pod sod, podválek -lka *[-lk-] m stojalo za sode*, podvalítev -tve *ž*, podvaljeváti -újem

podvečér -a *m*, podvečéren -rna -o: ob ~ih urah, podvečérje -a *s*

podvéjati -am *z vejami podložiti*: ~ vlak sena

podvéz -éza *m*, podvéza -e *ž*: damska ~, ~ pri nogavicah, red hlačne ~e, podvézen -zna -o: ~a zaponka, podvezáti *in* podvézati -véžem *gl.* vezatí, podvézan -a -o: ~ nogavico, žilo, ~ konju rep, podvezováti -újem, podvezovánje -a *s*, podvezovávec -vca *m*, podvezovávka -e *ž*, podvezoválen -lna -o *[-ln-]*, podvezljív -a -o, podvezljívost -i *ž*, podvézanka -e *ž* |*čevelj*|

podvézniti -nem, podvéznjen -a -o: ~ kuro pod koš, ~ rake pod posodo, da se ne razlezejo

podvíg -a *m* → *vzdig*, *povzdiga*, *napredek*, *razvoj*

podvíg -a *m* → *veliko dejanje*, *početje*, *nastop*, *junaštvo*, *pustolovščina*

podvíhati -am *in* -šem *gl.* vihati, podvíhan -a -o: ~ hlače, rokave, list se podviha, podvihováti -újem, podvihovàl -ála -o, podvihovánje -a *s*, podvíhniti -nem, podvíh -a *m*

podvíti -íjem: nogo si ~, podvít -a -o, podvíjati -am, podvíjal -a -o *in* -ála -o, podvíjanje -a *s in* podvijánje -a *s*, podvítek -tka *m svitek*, *zavih*

podvízati -am *pohiteti*, *potruditi se*, podvízanje -a *s*: ~ (z) večerjo, ~ (se) prijatelju na pomoč

podvlačíti *in* podvláčiti -im *podbranati gl.* vlačiti, podvláčen -a -o, podvláčenje -a *s*: ~ korenje, podvléči -em *podbranati gl.* vleči, podvléčen -a -o

podvôden -dna -o: ~i mah, ~e živali, ~i lov, podvódnica -e *ž bot.*

pòdvódja -a *in* -e *m*, pòdvódjev -a -o: ~e dolžnosti

podvojíti -ím, podvôji -íte! podvójil -íla -o, podvojèn -êna -o: ~ stražo, podvójek -jka *m sestavljeno iz dveh pol*, podvojênost -i *ž*, podvojitev -tve *ž*, podvojítven -a -o *[-tvən-]*; podvójen -jna -o *na pare*: ~i udje, podvójnost -i *ž*; podvojljív -a -o, podvojljívost -i *ž*

podvomíti *in* podvómiti -dvómim *gl.* dvomiti: ~ o čem (°v kaj), podvòm -óma *in* -ôma *m*

podvóra -e *ž*: ~ pri plugu

podvóriti -im: ~ komu

podvòz -ôza *m vozna pot pod cesto, železnico ali stavbo*, podvózen -zna -o

podvrátek -tka *m* = podvrátnik -a *m podgrlina pri govedu*

podvréči -vžem *gl.* vreči: ~ si koga, kaj; ~ se komu, ~ komu kaj *podtakniti*; podvrgel se je izpitu → *šel je delat izpit*, ~ se operaciji → *dati se operirati*; podvržen -a -o *podtaknjen*: ~ boleznim → *nagnjen k boleznim*, dolina je ~a povodnjim → *izpostavljena*, blago je ~o carini → *zavezano*, podvržek -žka *m kar je podtaknjeno*, podvrženček -čka *m*

podvrníti -vrnèm, podvŕl -a -o: ~ kolo s coklo

podvŕnjen -a -o *med.*: ~a noga, ~ čevelj

pòdvršta -e *ž*

°podvzéti -vzámem *lotiti se, začeti, narediti kaj*: °~ korake, ukrepe *narediti, storiti, ukreniti, kar je potrebno*, °podvzétje -a *s podjetje*, °podvzémati -am *lotevati se, začenjati, voditi, delati*

pòdzakúp -a *m*, pòdzakúpnik -a *m*, pòdzakúpniški -a -o

pòdzavést -i *ž fil., psih.*: delati kaj v ~i, pòdzavésten -tna -o: ~a dejanja

podzémlje -a *s*: duše v ~u, pariško ~, podzémeljski -a -o *[-məlj-]*: ~i svet, ~a železnica, podzémski -a -o

podzgláv je -a *s*, podzgláven -vna -o: ~a blazina = podzglávnik -a *m*

podzídati *in* podzídati -am *gl.* zidati, podzídan -a -o: leseno hišo ~, podzídanost -i *ž*, podzíd -a *m*, podzídje -a *s*, podzídek -dka *m*, podzíden -dna -o; podzidávati -am, podzidávanje -a *s*, podzidáva -e *ž*; podzidováti -újem, podzidovánje -a *s*, podzidoválen -lna -o *[-ln-]*

podzímen -mna -o, podzímski -a -o, podzímek -mka *m pozna jesen*

podžágati -am, podžágan -a -o, podžagováti -újem, podžagovàl -ála -o, podžagovánje -a *s*, podžagovávec -vca *m*, podžagoválen -lna -o *[-ln-]*

podžéti -žánjem *gl.* žeti: vinograd, trstje, žito ~, podžínjati -am

podžígati -am, podžíganje -a *s*: ~ navdušenje, ~ koga pri teku, podžigávec -vca *m*, podžigávka -e *ž*, podžíg -a *m*, podžígalice -ic *ž mn. trske*, podžgáti -èm *gl.* žgati: ~ k delu

podžlébje -a *s*: ~ v mlinu

pòdžupán -ána *m*, pòdžupánski -a -o, pòdžupánstvo -a *s*

Poe *[pó]* -ja *m* |*amer. pisatelj*|, **Poejev** *[pójeu]* -a -o, poejevski -a -o

poedín -a -o → *posamezen*, poedínec -nca *m* → *posameznik*: sodnik ~, poedínsko *prisl.* → *posamez, posamič*

poém -a *m pesnitev*, poémski -a -o

poén -a *m* → *pika, točka*

poenáčiti -im, poenáčenje -a *s*, poenačítev -tve *ž*, poenačeváti -újem, poenačevàl -ála -o, poenačevánje -a *s*, poenačevávec -vca *m*, poenačevávka -e *ž*, poenačevávski -a -o, poenačeválen -lna -o *[-ln-]*

poenostávi ti -im, poenostávljen -a -o, poenostávljenje -a *s*: ~ uradovanje, delo, produkcijo, poenostavítev -tve *ž*, poenostavítven -a -o *[-tvən-]*; poenostávljati -am, poenostávljanje -a *s*, poenostavljálen -lna -o *[-ln-]*

poenôtiti -im, poenôtenje -a *s*: ~ postopek, upravo, pouk

poét -a *m pesnik*, poétov -a -o *pesnikov*, poétičen -čna -o *pesniški*, poetáster -tra *m zn. pesnikun*; poezíja -e *ž pesništvo*: ~ zadnjih 30 let; poétika -e *ž nauk o pesništvu*

pofúliti -im *vulg. izmakniti, ukrasti*

póga -e *ž hlačna guba*

pogáča -e *ž*: oljna, palmova, gorčična ~, ženitovanjska, cvetna, čebelna ~, pogáčica -e *ž* 1. *majhna pogača*, 2. *bot.*: kozja ~, 3. *anat. kost*, pogáčast -a -o

pogájati -am se, pogájanje -a *s*: ~ se s kom za kaj, o čem, pogajáč -a *m*, pogajávec -vca *m*; *gl. tudi* pogoditi

pogàn -ána *m*, pogánka -e *ž*, pogánski -a -o, pogánstvo -a *s*

pogánjati -am, pogánjanje -a *s*: ~ kolo, živino; motor poganja mlatilnico, ~ se za čast, ~ se za koga; ~ tožbo, ceno; drevje poganja (mladike), ~ se za službo; prvi puh mu poganja, poganjálen -lna -o *[-ln-]*, poganjič -íča *m*, poganjáč

-a *m*, poganjáčka -e *ž*, poganjáški -a -o, poganjáštvo -a *s*, poganjávec -vca *m*, poganjávka -e *ž*, poganjávski -a -o; pogánjek -jka *m*: drevesni ~i; *gl. tudi* pognati, pogon

pogasíti -ím, pogási -íte! pogásil -íla -o, pogašèn -ena -o, pogašênje -a *s*: ~ sveče, ogenj, žejo, ljubezen, pogasítev -tve *ž*, pogášati -am, pogášanje -a *s*

pogásniti -nem: sveče, luči so pogasnile; pogásel -sla -o: ~e luči, pogasnítev -tve *ž*

pogazíti *in* pogáziti -im *gl.* gaziti, pogážen -a -o, pogáženje -a *s*: ~ sneg, ~ čast

pogíbel *[-el]* -i *ž lit. poguba*, pogíbati -bljem *in* -bam: reši nas, pogibljemo

pogíniti -nem, pogíni -te! pogínil -a -o: ~ od lakote, živina je poginila; poginúl -a -o *prid.* = pogínjen -a -o: ~i pes je bil stekel, ~a živina, ~i konj, ~a miš; pogínek -nka *m* |*žival*|, pogín -a *m*; pogínjati -am, pogínjanje -a *s*

pogládjati -am *gl.* poglobiti

pogláditi -im *in* pogladíti -ím, pogládil -íla -o, poglájen -a -o *in* poglajèn -ena -o: ~ otroka po licu, ~ žival, ~ se po laseh, poglájenost -i *ž in* poglajênost -i *ž*; pogladítev -tve *ž*

poglavár -ja *m*, poglavárjev -a -o, poglavárka -e *ž*, poglavárski -a -o, poglavárstvo -a *s*

poglavíten -tna -o, poglavítnik -a *m*, poglávje -a *s*: prvo ~ v povesti, pogláven -vna -o: ~a koža

poglédati -am *gl.* gledati: jezno, pisano, srepo, debelo, skrivaj, od blizu, izpod čela ~ koga; palec pogleda iz čevlja, komolec iz rokava; ~ za kom, okoli sebe, ~ skoz okno, skozi prste komu ~, ~ v knjigo, ~ na uro, ~ po mestu, ~ po živini; kri pogleda iz rane; če prav pogledamo; ~ se v zrcalo; poglèd -éda *m*: temen, hud, mil ~, upreti ~ v koga, ~e pasti na čem, s ~om koga ošiniti, na ~ ubogati, ~ jemati, na ~ je zdrav, biti kratkega ~a *kratkoviden*, na prvi ~ se vidi, v tem ~u, v ~u higiene → *glede, kar se tiče higiene, kar zadeva higieno*; poglédkati -am *otr.*, pogledováti -újem, pogledovàl -ála -o, pogledovánje -a *s*: ~ za kom, po otrocih, jezno se ~

póglica -e *ž bucika, zapenec*

poglobíti -ím, poglôbi -íte! poglóbil -íla -o, poglobljèn -ena -o: ~ jašek, mísel, spis, ~ se v delo, v knjigo, vase, poglobítev -tve *ž*, poglobljênost -i *ž*, poglobítven -a -o *[-tvən-]*; poglábljati -am, poglábljanje -a *s*, poglabljáč -a *m*, poglabljálen -lna -o *[-ln-]*, poglabljávec -vca *m*, poglabljávka -e *ž*, poglabljávski -a -o, poglóbniti -nem: vol je poglobnil v močvirju; poglóbati -am: ~ žebelj v les

poglodáti *in* poglódati -glódam *in* -glójem *gl.* glodati, poglódan -a -o *in* poglodán -a -o: vse kosti ~, poglódanost -i *ž in* poglodánost -i *ž*, poglódek -dka *m*, *nav. mn.* poglódki -ov *gostija ob osmini poroke*, poglódanček -čka *m zadnji otrok, postržek*

pognáti požênem *gl.* gnati: ~ konja v dir, ~ kolo, ceno kvišku, pravdo, koga na cesto, od hiše; ~ se za koga *zavzeti se*, riba se požene iz vode, ~ se na konja, ~ se za kom; kali, korenine ~, ~ po grlu, ~ denar, čas, hišo, posestvo; cvet požene, drevje je pognalo iz korenin; *gl. tudi* poganjati, pogon

pognêsti -êtem *gl.* gnesti, pognetèn -ena -o: testo ~, v gneči se ~, pognetênec -nca *m kruh iz ostankov testa*, pognétati -am, pognétanje -a *s*

pogníti -íjem *gl.* gniti, pognít -a -o: vse sadje je pognilo, pognítje -a *s*

pognojíti -ím, pognôji -íte! pognójil -íla -o, pognojèn -ena -o: ~ njivo, travnik, ~ za krompir, za repo; gozd se pognoji z listjem; ~ z umetnim gnojilom; pognojênost -i *ž*, pognojítev -tve *ž*

pogódba -e *ž*: kupna, ženitna ~, ~o skleniti, izpolniti, prelomiti, razdreti, pogódben -a -o *[-bən-]*: ~e stranke, obveznosti, ~i pogoji, ~i uradnik, pogódbenik -a *[-bən-] m*, pogódbenica -e *[-bən-] ž*, pogódbeniški -a -o *[-bən-]*

pogodíti -ím, pogôdi -íte! pogódil -íla -o, pogojèn -ena -o *in* pogodèn -ena -o 1. ~ pravo pot, ~ kaj *zadeti, uganiti*, ~ se s kom za kaj, o čem; 2. ~ lan; pogojèn -ena -o: stranki sta ~i *vezani na pogodbo*, napredek je ~ s pridnostjo, uspeh je ~ *vezan na pogoje*, pogojênost -i *ž*: ~ strank, pogodítev -tve *ž*, pogodník -a *m vremenski prerok*, pogodljív -a -o

pogódu *prisl. všeč*: ~ biti komu

pogòj -ója *m*: prodajni, mirovni ~, postaviti ~e, sprejeti, narediti kaj s ~em *ali* pod ~em; živimo °pod najtežjimi ~i *v najhujših razmerah*; °v takih ~

ni zdržal *v takih razmerah*; °življenjski ~i *življenjske možnosti, okoliščine*; pogójno *prisl.*: koga ~ izpustiti; ~ sprejeti kaj, pogójen -jna -o: ~i stavki, ~a kazen, pogójnost -i *ž*, pogójnik -a *m slov. pogojni naklon*, pogójniški -a -o: ~e oblike

pogóltniti -nem, pogóltnjen -a -o: ~ jezo, solzo, žaljivko, pogóltati -am, pogóltan -a -o: ponikovalnica vso vodo pogolta, pogólten -tna -o *lakomen*: ~ človek, pogóltnost -i *ž*, pogóltnež -a *m*, pogoltljívec -vca *m* |*trnek*| >*[-ųt-]*

pogòn -ôna *m*: ročni, vodni, električni ~, lovski ~ na divje prašiče, pogónski -a -o: ~a moč, °~i inženir *obratni*, pogonič -íča *m pastir*

pogonobíti -ím, pogonôbi -íte! pogonóbil -íla -o, pogonobljèn -êna -o: ~ mrčes, podgane, pogonobljênost -i *ž*, pogonobítev -tve *ž*

pogoréti -ím *gl.* goreti: poslopje je pogorelo, sosed je pogorel, hiša je do tal pogorela, pogorel je *ni uspel*, pogorélec -lca *[-ųc-] m*, pogorélka -e *[-ųk-] ž*, pogorélski -a -o *[-ųs-]*, pogorélček -čka *[-ųč-] m* |*ptič*|, pogoríšče -a *s*, pogoríščen -ščna -o, pogorélščina -e *[-ųš-] ž*: ~o pobirati *prispevke za pogorelce*; pogorévati -am, pogorévanje -a *s*

pogórje -a *s*: rudno, razmejno ~, pogórski -a -o *kar se nanaša na pogorje*; pogôrski -a -o *kar je po gori*: ~e senožeti, pogórec -rca *m gorjanec*, pogórka -e *ž*

pogóršati -am *poslabšati*, pogóršanje -a *s*: bolezen se je pogoršala; pogorševáti -újem, pogorševàl -ála -o, pogorševánje -a *s*: položaj ~ s čim

pogospóditi -im, pogospóden -a -o: ~ sina, ~ se, pogospódenost -i *ž*, pogospódenec -nca *m*

pogósten -tna -o *in* pogóst -a -o, *prim.* pogóst(n)ejši -a -e: ~i obiski, pogóst(n)ost -i *ž*

pogostíti -ím, pogôsti -íte! pogóstil -íla -o, pogoščèn -ênа -o, pogoščênje -a *s*: ~ koga s čim, ~ se s kolinami, pogoščênec -nca *m*, pogoščênka -e *ž*, pogoščênost -i *ž*, pogostítev -tve *ž*, pogostítven -a -o *[-tvan-]*; pogoščeváti -újem

pogósto *prisl.* (°pogostno), *prim.* pogósteje, pogóstokrat, pogóstoma *prisl.*

pogovárjati -am, pogovárjanje -a *s*: ~ koga *miriti*, ~ se s kom o čem, pogovarjálen -lna -o *[-ln-]*, pogovarjávec -vca *m*, pogovarjávka -e *ž*, pogovarjávski -a -o

pogovéditi -im se *posuroveti*

pogovoríti -ím *gl.* govoriti, pogovorjèn -ênа -o: ~ koga *pomiriti koga*, ~ se s kom o čem, pogóvor -a *m*: telefonski ~, napeljati ~ na kaj, ~ se razplete, ~ se obrne, ~ teče, ~ nanese na kaj; pogóvoren -rna -o: ~i jezik, pogovorljív -a -o *zgovoren*, pogovorljívost -i *ž*

pogozdíti -ím, pogôzdi -íte! pogózdil -íla -o, pogozdèn -ênа -o: ~ poseko, pogozdênost -i *ž*, pogozdítev -tve *ž*, pogózden -dna -o: ~a trava, vila, pogózdnik -a *m* |*hostar*|, pogózdnica -e *ž zool.*; pogozdováti -újem, pogozdovàl -ála -o, pogozdovánje -a *s*, pogozdoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a dela, pogozdovávec -vca *m*, pogozdovávka -e *ž*

pográbiti *in* pográbiti -im *gl.* grabiti, pográbljen -a -o: ~ vse skupaj, ~ seno na travniku, ~ priložnost, jeza pograbi človeka, pograbítev -tve *ž*, pograbljív -a -o, pograbljívost -i *ž*, pograbljívec -vca *m*, pograbljívka -e *ž*, pograbljíne -ín *ž mn. drobno seno*

pógrad -a *m*: ležati na ~u

pográjati -am, pográjan -a -o, pográjanje -a *s*: ~ koga zaradi česa, pograjalo se mu je med jedjo, pográjanec -nca *m*, pográjanka -e *ž*

pográjski -a -o *gl.* Polhov Gradec

pográničen -čna -o *pomejen, obmejen*

pogŕčiti -im *napraviti grško, prevesti v grščino*

pogrèb -éba *m*: iti na ~ = iti k ~u, ~ pri kartah, ~ v tisku |*izpuščena beseda*|, imeti lep ~, iti za ~om, biti pri ~u *ali* na ~u, pogrében -bna -o: ~e slovesnosti, ~i zavod, voz, pogrébec -bca *m* 1. *kdor gre za pogrebom*, 2. *zool.*, pogrébnik -a *m pogrebec, grobar*, pogrébnica -e *ž* |*pesem in ženska*|, pogrébniški -a -o, pogrébščina -e *ž* |*pojedina, plačilo*|, pogrebnína -e *ž* |*plačilo*|

pogrêbsti -bem *gl.* grebsti: ~ pepel iz peči, ~ trto v vinogradu, pogrebèn -ênа -o, pogrébati -am, pogrébanje -a *s*

pogrenéti -ím, pogrenèl -éla -o: pijača v ustih malo pogreni, pogrenélost -i *ž*, pogrenévati -am, pogrenévanje -a *s*

pogreníti -ím, pogrêni -íte! pogrénil -íla -o, pogrenjèn -ênа -o: ~ pijačo, pogrenjênost -i *ž*, pogrenítev -tve *ž*

pogreníti -grénem *pogrebsti na kup, pograbiti*, pogrêni -íte! pogrênil -íla -o, pogrénjen -a -o: ~ denar z mize

pogrẹ́šati -am, pogrẹ́šan -a -o, pogrẹ́šanje -a *s*: ~ knjigo, ~ očeta, pogrẹ́šanost -i *ž*, pogrẹ́šanec -nca *m*, pogrẹ́šanka -e *ž*

pogrešíti -ím, pogréši -íte! pogrẹ́šil -íla -o, pogrešèn -ệna -o: to bom že še pogrešil *brez tega bom še strpel*, sicer dobro dela, pa še zmeraj kaj pogreši *napačno naredi*, pogrešẹ́nec -nca *m*, pogrešẹ́nka -e *ž*, pogrešítev -tve *ž*; pogrešljív -a -o, pogrešljívost -i *ž*, pogrẹ́šek -ška *m teh.*

pogréti -éjem *gl.* greti: ~ si roke pri peči, beseda ga je pogrela; pogrẹ́t -a -o: ~a jed, pogrẹ́tost -i *ž*; pogrévati -am, pogrévanje -a *s*: ~ stare zgodbe, pogrevávec -vca *m*, pogréjek -jka *m pogreta jed* = pogretína -e *ž*

pogrẹ́zniti -nem se, pogrẹ́znjen -a -o: ~ se v jamo, ~ se v molk; grob se pogrezne, pogrèz -gréza *m* = pogrezníte -tve *ž*, pogrẹ́zati -am, pogrẹ́zanje -a *s*: ~ se v blato, v sramoto, pogrezováti -újem, pogrezovánje -a *s*, pogrezoválen -lna -o *[-ln-]*, pogrẹ́zen -zna -o: ~a plošča, pogrezljív -a -o: ~ oder, pogreznína -e *ž* |*odprtina*|

pogrínjati -am, pogrínjanje -a *s*: ~ mizo, posteljo, pogrinjálo -a *s*, pogrinjálen -lna -o *[-ln-]*, pogrinjáč -a *m*, pogrinjávec -vca *m*, pogrinjávka -e *ž*, pogrinjávski -a -o, pogrín -a *m kolikor se enkrat pogrne*: en ~ lanu; pogrínjek -njka *m namizje*

pogrísti -ízem *gl.* gristi, pogrízen -a -o, pogrizováti -újem, pogrizovàl -ála -o, pogrizovánje -a *s*

pogrkováti -újem, pogrkúj -te! pogrkujóč -a -e, pogrkovàl -ála -o, pogrkovánje -a *s*, pogrkoválen -lna -o *[-ln-]*, pogrkovávec -vca *m*, pogrkovávka -e *ž*; pogŕkniti -nem, pogŕknjen -a -o; pogrkávati -am

pogrméti -ím *gl.* grmeti, pogrmévati -am, pogrmévanje -a *s*

pogrníti -grnem, pogŕni -íte! pogŕnil -íla -o, pogŕnjen -a -o *in* pogŕniti -nem *s stal. poud.*: ~ mizo, posteljo; ~ jo po tleh *pasti*, ~ preprogo po tleh

pogróbati -am, pogróban -a -o, pogróbanje -a *s*: trto ~

pogròm -ôma *m napad, naval*: ~ na Jude

pogrọ́šen -šna -o *poceni, malo vreden*: ~a modrost, cipa, šviglja, pogrọ́šnost -i *ž*

pogrozíti -ím, pogrôzi -íte! pogrózil -íla -o: ~ komu s čim, pogrozítev -tve *ž*

pogrúditi -im: cel kos kruha je pogrudil

***pogrúntati** -am *uganiti, pogoditi, zadeti v črno, najti*, pogrúntan -a -o, *pogruntávščina -e *ž domislek, rešitev, najdba* = *pogruntácija -e *ž*

pogúba -e *ž*: to mu je bilo v ~o, v ~o iti, v ~o koga pahniti, ~i uiti, pogúben -bna -o, pogúbnost -i *ž*; °pogubonôsen -sna -o *poguben*, °pogubonôsnost -i *ž pogubnost*

pogubíti -ím, pogúbi -íte! pogúbil -íla -o, pogubljèn -ệna -o, pogubljênje -a *s*: ~ koga s čim, pri natakanju se mnogo vina pogubi; kar ima, vse pogubi, pogubítev -tve *ž*, pogubljênost -i *ž*, pogubljẹ́nec -nca *m*, pogubljênka -e *ž*; pogúbljati -am, pogúbljanje -a *s*, pogubljív -a -o

pogúgati -am *in* -ljem, pogúgan -a -o; pogúncati -am: ~ se na gugalnici

pogúm -a *m*: levji ~, ~ zraste, upade, ~ izgubiti, ~ dajati, podžigati, vzeti komu, vliti komu novega ~a, pogúmen -mna -o, pogúmnost -i *ž*, pogúmnež -a *m*, pogúmnica -e *ž*, pogúmnik -a *m*

pohábiti -im, pohábljen -a -o, pohábljenje -a *s*: ~ si nogo, pohábljenec -nca *m*, pohábljenka -e *ž*, pohábljenost -i *ž*, pohabítev -tve *ž*, pohába -e *ž* 1. *telesna hiba*, 2. *pokveka*, pohában -bna -o, pohabljív -a -o, pohabljívost -i *ž*, pohábljati -am, pohábljanje -a *s*

pohájati -am, pohájanje -a *s*: ~ v krčme; nič ne dela, samo pohaja; blago pohaja, sapa mi pohaja; pohajáč -a *m postopač*, pohajáški -a -o: ~o življenje; pohajav -áva -o, pohajávec -vca *m*, pohajávka -e *ž*, pohajávski -a -o; *gl. tudi* pohoditi *in* poiti

pohájkovati -ujem, pohájkuj -te! pohájkoval -a -o, pohájkovanje -a *s in* pohajkováti -újem, pohajkúj -te! pohajkovàl -ála -o, pohajkovánje -a *s*, pohajkoválen -lna -o *[-ln-]*, pohajkováč -a *m*, pohajkováški -a -o, pohajkovávec -vca *m*, pohajkovávka -e *ž*, pohajkljív -a -o, pohajkljívec -vca *m*, pohajkljívka -e *ž*

pohámati -am *otr. pojesti*

°**póhati** -am *cvreti*, °póhan -a -o *ocvrt*, póhanec -nca *m piščanec za cvrtje*

pohčéríti -im, pohčérjenje -a *s*, pohčérjenka -e *ž*, pohčerítev -tve *ž*

pohíšje -a *s hišna oprava* = pohíštvo -a *ś*, pohíštven -a -o *[-vən-]*: ~i mizar, pohíšen -šna -o: ~i kramar, pohiševáti -újem *po hišah prodajati, beračiti*, pohiševàl -ála -o, pohiševánje -a *s*, pohiševávec -vca *m krošnjar*

pohitéti -ím *gl.* hiteti: ~ kam, ~ z delom, pohitévati -am, pohitévanje -a *s*

pohladíti -ím, pohládi -íte! pohládil -íla -o, pohlajèn -ěna -o, pohlajênje -a *s*: ~ vročo jed, jezo; peč, dan se pohladi; pohlajênost -i *ž*, pohladítev -tve *ž*, pohlájati -am, pohlájanje -a *s*

pohlastáti -ám *požrešno pojesti gl.* hlastati

pohlébnica -e *ž prt za pokrivanje hlebov ob peki*, pohlébničen -čna -o

pohlèp -épa *m*: ~ po zlatu, po dobičku, pohlépen -pna -o: biti ~ po denarju *ali* na denar, pohlépnost -i *ž*, pohlépnež -a *m*, pohlépnica -e *ž*, pohlépniški -a -o

pohléven -vna -o *krotek, miren, blag, vdan*: ~ človek, ~ dež, ~a beseda, pohlévnost -i *ž*, pohlévnež -a *m*

pohlévje -a *s |hlevska in gospodarska poslopja|*, pohléven -vna -o *kar je v hlevu*: ~o delo, ~a živina, pohlévski -a -o: ~e strehe

pohmkati -am *[-hàm-]*

pohodíti pohódim *gl.* hoditi, pohójen -a -o: ~ travo, črva, sovražnika, pohójenec -nca *m*, pohójenost -i *ž*; pohòd -óda *m*: vojni, roparski ~, vojaki na ~u, mraz, bolezen na ~u, pohóden -dna -o; *gl. tudi* pohajati

pohohnjáti -ám *gl.* hohnjati: besedo ~

Póhorje -a *s*, na ~u, Póhorec -rca *m*, Póhorka -e *ž*, póhorski -a -o, póhoršèina -e *ž narečje*

pohôten -e *ž*, pohôten -tna -o, pohôtnost -i *ž*, pohôtnež -a *m*, pohôtnik -a *m*, pohôtnica -e *ž*

pohrbtnik -a *m |jermen|*, pohrbtína -e *ž |meso|*

pohrkováti -újem, pohrkovàl -ála -o, pohrkovánje -a *s*, pohrkovávec -vca *m*, pohrkovávka -e *ž*, pohŕkniti -nem, pohŕkati -am *in* -ěem, pohrkávati -am

pohrustáněnica -e *ž med. |koža|*

pohrústati -am, pohrústan -a -o, pohrústanje -a *s*: ~ kos, skorjo kruha, ~ nasprotnika, pohrústek -tka *m*

pohrvátiti -im, pohrváten -a -o, pohrvátenje -a *s*, pohrvátenost -i *ž*

pohrz(k)ávati -am *rahlo hrzati*

pohújšati -am, pohújšan -a -o, pohújšanje -a *s*: ~ koga s čim, ~ se nad kom, pohújšanec -nca *m*, pohújšanka -e *ž*, pohujšljîv -a -o: ~a knjiga, ~o vedenje, pohujšljívec -vca *m*, pohujšljívka -e *ž*, pohujšljívost -i *ž*; pohujševáti -újem, pohujševàl -ála -o, pohujševánje -a *s*, pohujševávec -vca *m*, pohujševávka -e *ž*, pohujševávski -a -o, pohujševálnica -e *[-ụn-] ž*: ~ mladine

pohúliti -im se, pohúljen -a -o, pohúljenost -i *ž*, pohúljenec -nca *m*, pohúljenka -e *ž*

pohvaliti *in* pohváliti -im *gl.* hvaliti, pohváljen -a -o: ~ koga, kaj zaradi česa *ali* za kaj, ~ se s čim, pohváljenec -nca *m*, pohváljenka -e *ž*, pohváljenost -i *ž*; pohvála -e *ž*, pohválen -lna -o *[-ln-]*, pohválnost -i *[-ln-] ž*, pohválnica -e *[-ln-] ž |pesem|*

Póias -a *in* Poiánta *m mit. Filoktetov oče*, Póiasov -a -o *in* Poiántov -a -o

poigráti -ám se *gl.* igrati: ~ se s kom, poigrávati -am se, poigrávanje -a *s*

poiménoma *prisl. poimensko, po imenu*: ~ klicati, glasovati, poiménski -a -o: ~o glasovanje; poimenováti -újem, poimenován -a -o, poimenovánje -a *s*: samostalniki poimenujejo reči, ~ kaj po čem, poimenoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a vloga samostalnikov

pointilízem -zma *m |impresionistična slikarska tehnika|*: Groharjev ~, pointilíst -a *m |slikar| >[poanti-]*; *gl. tudi* poanta

poiskáti poíščem *gl.* iskati: ~ koga, ~ si česa, ~ si pravico, ~ si pomagača, ~ odlomek v knjigi

poitalijáněiti -im, poitalijáněn -a -o, poitalijáněnje -a *s*, poitalijáněnost -i *ž*, poitalijančeváti -újem, poitalijančevánje -a *s*: ~ prebivavce

poíti -ídem, poídi -te! pošèl pošlà pošlò *in* -ó: vino, žito, blago poide; pošla mu je potrpežljivost; *gl. tudi* pohajati

poizdáti -ám, poizdàj -ájte! poizdál -a -o, poizdán -a -o: vse je poizdal; poizdajáti -èm *gl.* dajati: po malem ~ ves denar

poizgotovíti -ím *gl.* izgotoviti, poizgotávljati -am *gl.* izgotavljati, poizgotávljanje -a *s*: ~ zadnje obleke

poizgubíti -ím *gl.* izgubiti: vse knjige je poizgubil

poizkúsiti -im *poskusiti*, poizkúšati -am *poskušati*

poizvédeti -vém *pozvedeti*

pojáčiti -im *okrepiti* (°pojáčati), pojáčenje -a *s*, pojačítev -tve *ž*, pojačeváti -újem, pojačújˊ -te! pojačeválˊ -ála -o, pojačevánje -a *s*, pojačevávec -vca *m*

pojágnjiti -im: ovce so dobro pojagnjile

pojáhati -am *in* -šem, pojáhan -a -o, pojáhanje -a *s*: ~ na sprehod

pojasníti -ím, pojásni -íte! pojásnil -íla -o, pojasnjèn -ênа -o *in* pojásniti -im *s stal. poud.*: ~ komu kaj, zadeva se je pojasnila, pojasnítev -tve *ž*, pojasnílo -a *s*: ~ k sliki, dati komu ~ o čem, pojasnílen -lna -o *[-ln-]*; pojasnjeváti -újem, pojasnjevàl -ála -o, pojasnjevánje -a *s*, pojasnjeválen -lna -o *[-ln-]*, pojasnjevávec -vca *m*, pojasnjevávka -e *ž*

pojáta -e *ž klonica, koliba, listnik, steljnik*: gromska ~ |*kletvica*|

pójati -am, pójanje -a *s* 1. psi pojajo zajca, otroci se pojajo *lovijo*, 2. živina se poja *goni*, pójav -a -o: ~a žival; pójavica -e *ž spolni nagon pri živalih*, pojálnica -e *[-un-] ž bot.*, pojálnik -a *[-un-] m bot.*; *gl. tudi* poditi

pojáv -áva *m prikazen*: naravni, kraški ~, pojáviti -im se *pokazati, oglasiti, prikazati se, priti*, pojávljen -a -o, °pojáva -e *ž prihod, navzočnost, nastop, prikaz*; pojávljati -am se *prihajati, prikazovati se, kazati se*, pojávljanje -a *s*

pójdem pójdeš, pójdi -te! pòjmo pòjte *medm.*: pojte, pojte, saj ni res!

pojecljáti -ám *gl.* jecljati: malo ~

pojédati -am, pojédanje -a *s*, pojédina -e *ž*, pojédež -a *m* = pojedúh -a *m* = pojedún -a *m*; pojéden -dna -o *ješč, požrešen*, pojédnost -i *ž*

pojédkati -am: ~ kliše

pojeklíti -ím *gl.* jekliti, pojéklil -íla -o, pojekljèn -ênа -o, pojeklítev -tve *ž*, pojeklenéti -ím *gl.* jekleneti, pojeklenélost -i *ž*; pojekleníti -ím

pôjem -jma *m in* pójem -jma *m*: osnovni, pravni ~, ~ hiše, ~a nima o tem *še sanja se mu ne, prav nič ne ve*, pôjmoven -vna -o *in* pojmóven -vna -o: ~o ime, ~o obravnavanje *abstraktno*, pôjmovnost -i *ž in* pojmóvnost -i *ž*, pôjmiti -im → *razumeti, doumeti*, pojmováti -újem → *razumeti, ustvarjati si pojme, razumevati*, pojmljív -a -o → *(raz)umljiv*

pôjem -eš *gl.* peti

pojémati -am *in* -jémljem, pojemáje, pojemajóč -a -e, pojémaj -te! pojémal -a -o, pojémanje -a *s*: mesec, vino, ogenj, voda, luč, vnema pojema, pojemálen -lna -o *[-ln-]*, pojémljaj -a *m*: v zadnjih ~ih, pojémek -mka *m*

pojemáti -jémljem, pojémlji -íte *in* pojemàj -ájte! pojemál -a -o: počasi mu je vse pojemal

pojénjati -am *ponehati*, pojenjeváti -újem *ponehavati*, pojenjevàl -ála -o, pojenjevánje -a *s*, pojenjávati -am, pojenjávanje -a *s*: mraz pojenjava *pojenjuje*

pojésti -jém *gl.* jesti, pojéden -a -o, pojédenost -i *ž snedenost, požrešnost*, pojédenec -nca *m kdor bi vse pojedel, snedenèc*; *gl. tudi* pojedati

pojézditi -im: ~ na sprehod, pojèzd -ézda *m*

pojézerje -a *s pokrajina ob jezeru*, pojezérec -rca *m*

pojíti -ím, pôji -íte! pojíl -a -o, pojênje -a *s*: ~ ovce, dež zemljo poji, ~ koga z vinom, ~ se z mlekom, pojílo -a *s*, pojítev -tve *ž*

pojúditi -im, pojúden -a -o, pojúdenje -a *s*

pojútrišnjem *prisl.*, pojútrišnji -a -e, pojútrnjem *prisl.*, pojútrnji -a -e

pojúžinati -am, pojúžinan -a -o, pojúžnik -a *m* |*malica*|

pòk *medm.*: ~ je reklo in žoga je šla

pòk -óka *m*: močan ~; *gl. tudi* pokati

pokacáti -ám *umazati gl.* kacati: ~ prt

pokadíti -ím, pokádi -íte! pokádil -íla -o, pokajèn -ênа -o: ~ sobo, ~ po hiši, ~ cigareto, pokadi se mu kaj pod nos, pokadilo se je iz dimnika, ~ z rožami, pokadítev -tve *ž*

pokáj *prisl. počemú*: ako so brusi, ~ so pa v vrečah? ~ si le prišel? *čemu*; *vendar*: po káj si prišel *po katero stvar*; včasih je po kàj prišel *po kakšno stvar*

pokákati -am *otr.*: v plenice se ~

pokál *[-ál]* -a *m dragocen vrč (za nagrado pri tekmah)*, pokálen -lna -o *[-ln-]*: ~e tekme

pokápati -am *in* -pljem, pokápan -a -o: ~ koga s čim, zadnje kapljice so pokapale iz posode; pokapljáti -ám, pokapljàl -ála -o, pokaplján -a -o, pokapljánje -a *s*

pokápati -am *gl.* pokopati

pokárati -am, pokáran -a -o, pokáranje -a *s*: ~ koga zaradi česa *ali* za kaj

pokašljeváti -újem, pokašljevàl -ála -o, pokašljevánje -a *s*; pokášljati -am: ~ se na kaj

pókati -am, pókanje -a *s*: zemlja poka od suše, drevje od mraza; v sklepih poka, led poka, popki pokajo, strune pokajo, srce poka od bridkosti, puške pokajo, pastirji pokajo z biči, pókec -kca *m priplet na biču*, póka -e *ž špranja*, pókica -e *ž*, pokálen -lna -o *[-ln-]*: ~i plin, pokáča -e *ž*, pókalica -e *ž* 1. bezgova ~, 2. *bič*, 3. *bot.*, 4. *zool.*, 5. *pijača*, pókalnik -a *[-ųn-] m*, pókalnica -e *[-ųn-] ž*: bezgova ~; *gl. tudi* póčiti

pokatoličániti -im, pokatoličánjen -a -o, pokatoličánjenost -i *ž*; pokatoličeváti -újem, pokatoličevánje -a *s*, pokatoličeválen -lna -o *[-ln-]*: ~o delo, pokatoličevávec -vca *m*; pokatoličiti -im, pokatoličen -a -o, pokatoličenje -a *s*

pokatrániti -im, pokatránjenje -a *s*

pókavec -vca *m* 1. vaški ~i *bosopetci, smrkavci*, 2. *bot.*

pokazáti *in* pokázati -kážem *gl.* kazati, pokázan -a -o: ~ komu hrbet, vrata, slabost, zobe, pete, ljubezen; ti bom že pokazal! (pravo) barvo ~, hvaležnega *ali* hvaležen se ~, mesec se pokaže izza oblakov, pokàz -áza *m* 1. *demonstracija*, 2. blago na ~, pokazováti -újem, pokazovàl -ála -o, pokazovánje -a *s*, pokazovávec -vca *m* (°pokazatelj) *kazavec, indeks*, pokazoválen -lna -o *[-ln-]*, pokazoválnik -a *[-ųn-] m*

pokazíti -ím, pokázi -íte! pokázil -íla -o, pokažèn -ena -o: vino ~ z mešanjem, to mu je pokazilo zdravje, vse se mu je pokazilo, pokažênost -i *ž*, pokáza -e *ž* 1. *pokaženost*, 2. *pokveka*, pokazljív -a -o, pokazljívost -i *ž*

póker -ja *m* |*hazardna igra na karte*|

pokesáti -ám se *[-kəs-] gl.* kesati se: ~ se česa

poketáti -ám: kostanj, kava poketa med praženjem

pokídati -am, pokídan -a -o, pokídanje -a *s*: ~ gnoj iz hleva, to si ga pokidal *polomil*, pokidanost -i *ž*, pokídanec -nca *m*, pokídanka -e *ž*

pokímati -am: ~ komu z glavo, pokimávati -am, pokimávanje -a *s*; pokimováti -újem, pokimovánje -a *s*, pokímniti -nem

pokínkati -am, pokínkniti -nem, pokinkováti -újem, pokinkovánje -a *s*, pokinkávati -am, pokinkávanje -a *s*

pokipéti -ím *gl.* kipeti: polovica mleka je pokipela

pokísati -am, pokísan -a -o: zelje, vreme, otrok se pokisa, pokísanost -i *ž*; pokisováti -újem, pokisovánje -a *s*; pokísniti -nem: vino pokisne

pokisléti -ím, pokísli -íte! pokislèl -éla -o, pokislênje -a *s*: vino pokisli; pokislévati -am, pokislévanje -a *s*

pokládati -am, pokládanje -a *s*: ~ deske, opeko, parket, ~ komu roke na rame, ~ živini (krmo), pokladávec -vca *m*, pokladávka -e *ž*; *gl. tudi* poklasti

poklája -e *ž klaja, živinska krma*: ~ za živino

poklánjati -am, poklánjanje -a *s*, poklanjávec -vca *m*, poklanjávka -e *ž*; *gl. tudi* pokloniti

poklápiti -im *pobesiti (ušesa, pogled)*, poklápljen -a -o, poklápljenost -i *ž*, poklapáti -ám, poklapán -a -o, poklapánost -i *ž potrtost, poparjenost, otožnost, pobitost*

poklásti -ádem *gl.* klasti, pokláden -a -o

pokláti -kóljem *gl.* klati, poklán -a -o: ~ vse prašiče, fantje so se poklali; *gl. tudi* pokol

poklatíti *in* poklátiti -im *gl.* klatiti, pokláten -a -o: ~ sadje, toča je vse poklatila, otrok se včasih malo poklati

poklečáti -ím *gl.* klečati, poklečán -a -o: malo ~, ~ hlače; *gl. tudi* poklekovati

poklejíti -ím, poklèjil -íla -o, poklejèn -ena -o: ~ papir, poklejítev -tve *ž*

poklekováti -újem, poklekovàl -ála -o, poklekovánje -a *s*; poklékati -am, poklékanje -a *s*; poklekníti -kléknem, poklékni -íte! poklèknil -íla -o *in* poklékniti -nem *s stal. poud.*: ~ pred kom, ~ pred koga, poklèk -éka *m*

poklénkati -am: zvon je poklenkal, poklenkávati -am, poklenkávanje -a *s*

poklepáti -épljem *gl.* klepati, poklepán -a -o: koso, mlinsko kolo ~, poklèp -êpa *m*, poklepávati -am, poklepávanje -a *s*: ~ koso

poklepetáti -ám *in* -éčem *gl.* klepetati

poklésti -im *gl.* klestiti, poklêščen -a -o: ~ veje z dreves, poklêščje -a *s*, poklést -i *ž*, *nav. mn.* poklésti -i *ž vejevje, okleščeno od posekanega drevja*

poklicáti *in* poklícati -ícem *gl.* klicati, poklican -a -o, poklícanje -a *s*: ~ koga k sebi, predse, pod orožje, na boj, domov, ~ po imenu, ~ na pomoč, ~ koga na odgovor, ~ koga k redu,

~ komu kaj v spomin, ~ koga po telefonu, poklícanec -nca *m*, poklícanka -e *ž*, poklícanost -i *ž*, poklíc -a *m*: učiteljski, svobodni ~, biti brez ~a, opravljati, zanemarjati ~, kaj je po ~u? imeti ~ za kaj; poklícen -cna -o: ~e dolžnosti, bolezni, ~o delo, poklícnost -i *ž*

poklína -e *ž špranja, reža*, póklja -e *ž*

poklják -ám, poklják -ájte! poklják, poklják, poklják -ála -o, poklánje -a *s*: ~ s prsti, suhljad poklja pod nogami, poklják -áva -o, poklávost -i *ž*

Poklúka -e *ž*, na ~i, poklúški -a -o, Poklúkarji -ev *m mn*.

poklúkati -am *potrkati*

pokloníčen -čna -o: ~ kozolec = pokloníca -e *ž* |*kozolec*|

pokloníti -ónim, poklôni -íte! poklônil -íla -o, poklónjen -a -o: ~ se komu, ~ komu kaj *darovati*, poklòn -ôna *m* 1. *priklon*, 2. *darilo*, poklónček -čka *m*, poklonítev -tve *ž*, poklonítven -a -o *[-tvən-]*: ~o poslanstvo, poklonljív -a -o; *gl. tudi* poklanjati

poklopíti -ópim *pokriti*, poklópi -íte! poklópil -íla -o, poklópljen -a -o *in* poklópiti -im *s stal. poud.*: pokrov se sam poklopi, poklopítev -tve *ž*, poklòp -ópa *in* -ôpa *m pokrov*, poklópec -pca *m in* poklôpec -pca *m*: škržni ~, poklópčič -a *m bot.*, poklópen -pna -o: ~a vrata, poklópljenost -i *ž*, poklópnica -e *ž pokrov*

pokmétiti -im, pokméten -a -o, pokmétenje -a *s*, pokmétenost -i *ž*, pokmétovati -ujem, pokmétoval -a -o *in* pokmetováti -újem *gl.* kmetovati: malo ~

poknéžiti -im, poknéžen -a -o, poknéženje -a *s*: ~ koga, poknežena grofija goriška, poknéženost -i *ž*

pókniti -nem *počiti*: suha veja pokne

pokój *in* pôkoj -ója *m*: v ~ iti, za ~ prositi, večni mir in ~, pokójen -jna -o: ~i oče *rajni*, otrok je ~ *miren*, pokójnost -i *ž*, pokójnik -a *m rajnik*, pokójnica -e *ž rajnica*, pokójniški -a -o, pokojnína -e *ž*: živeti od ~e, dobívati ~o, pokojnínski -a -o: ~i sklad, zavod

pokojíti -ím *miriti, tešiti, tolažiti*, pokôji -íte! pokójil -íla -o, pokojênje -a *s*, pokojílo -a *s*, pokojílen -lna -o *[-ln-]*, pokojítev -tve *ž*

pokòl *[-òl]* -ôla *m*; *gl. tudi* poklati

°**pokolébati** -am *omajati*

pokolênje -a *s zarod, rod*

pokônci *prisl.* (°pokoncu): ~ se držati, hoditi; skočiti ~, ~ spraviti koga, vse je ~, pokônčen -čna -o: ~a hoja, pokônčnik -a *m* |*steber*|, pokônčnost -i *ž*

pokončáti -ám *gl.* končati, pokončánje -a *s*: ~ ljudi, mrčes, ~ si zdravje, za vse življenje se je pokončal, pokončánost -i *ž*; pokončeváti -újem, pokončeval -ála -o, pokončevánje -a *s*, pokončevávec -vca *m*: angel ~, pokončevávka -e *ž*, pokončevávski -a -o, pokončeválen -lna -o *[-ln-]*; pokončávati -am, pokončávanje -a *s*, pokončáva -e *ž*

pokopáti -ópljem *in* -opám, pokôplji -íte! pokôpal -ála -o, pokopán -a -o: ~ mrliča, upanje; to ga je pokopalo, s tem se je za zmeraj pokopal; pokopánec -nca *m*, pokopánka -e *ž*; pokòp -ópa *m*, pokopališče -a *s*: na ~u, s ~a, pokopališki -a -o: ~a uprava, pokopališčen -čna -o: ~i zid; pokopávati -am, pokopávanje -a *s*; pokápati -am *in* -ljem, pokápanje -a *s*; pokopováti -újem, pokopoval -ála -o, pokopovánje -a *s*, pokopoválen -lna -o *[-ln-]*, pokopovávec -vca *m*

pokóra -e *ž*: delati ~o za kaj, za ~o kaj narediti, naložiti komu ~o za kaj, imeti ~o s kom, ti si mi prava ~, pokóren -rna -o: ~a živina, biti komu ~, ~ besedi *ali* na besedo, pokórnost -i *ž*, pokórščina -e *ž*: slepa ~, dolžan biti komu ~o

pokoríti -ím, pokôri -íte! pokorîl -a -o, pokorjèn -ena -o, pokorjênje -a *s*: ~ uporna plemena, bolezen pokori človeka, ~ otroka, ~ se sili, ~ se za grehe, pokorjênec -nca *m*, pokorjênka -e *ž*, pokorítev -tve *ž*, pokorívec -vca *m*, pokorívka -e *ž*; pokorávati -am se *ubogati*, pokorávanje -a *s*: ~ se komu, zakonu; *gl. tudi* pokora

pokosíti -ím, pokôsi -íte! pokósil -íla -o, pokošèn -ena -o: ~ travnik, žito, travo, smrt vse pokosi, pokošênost -i *ž*

pokósiti -im, pokosílce -a *[-lc-] s desert*

pokóstnica -e *ž* |*koža in bolezen*|, pokóstničen -čna -o; pokósten -tna -o *kar je po kosti ali kosteh*

pokòt -ôta *m vet. skot*

pokováti -újem, pokovál -a -o, pokován -a -o, pokovánje -a *s*: ~ vse srebro v denar, malo je pokoval pa šel

pokozláti -ám, pokozlàj -ájte! pokozlàl -ála -o, pokozlán -a -o: ~ si obleko, pokozlánost -i *ž*
pokóžnica -e *ž epidermis*
pokrájen -jna -o *stranski*, pokrájnik -a *m*
pokrájina -e *ž*: gorska, obmorska ~, pokrajínski -a -o: ~i slikar, ~a književnost, pokrajínstvo -a *s*, pokrajínar -ja *m* |*slikar*|, pokrajínarstvo -a *s*
pokramljáti -ám *gl.* kramljati: ~ s kom o čem
pokráspati -am *popraskati*
pokrásti -ádem *gl.* krasti, pokráden -a -o: ~ komu kaj
pokratkočásiti -im, pokratkočásen -a -o, pokratkočásenje -a *s*: ~ koga s čim, ~ se s knjigo
pôkrč pokŕča *m oklešček, poverek, krepelo, porajkelj*, pokŕčiti -im *s pokrčem pritegniti verigo*
pokŕčiti -im: ~ grmovje, hosto
pokrégati -am: otroke bo treba malo ~, ~ se nad kom
°**pokreníti** pokrénem *ganiti, začeti, sprožiti, storiti*
pokrepčáti -ám *gl.* krepčati, pokrepčán -a -o, pokrepčánje -a *s*: ~ se z mlekom, pokrepčílen -lna -o *[-ln-]*, pokrepčílo -a *s*; pokrepčeváti -újem, pokrepčeválen -lna -o *[-ln-]*, pokrepčeválnica -e *[-un-] ž*
pokrésen -sna -o: ~a vročina, košnja
°**pokrèt** -éta *m gibanje, delo za kaj*, °pokréten -tna -o *gibalen, obraten, preobraten, premičen, premaklj'v, gibčen*
pokrevljáti -ám *gl.* krevljati, pokrevlján -a -o: ~ čevlje
pokrevsáti -ám *gl.* krevsati, pokrevsán -a -o
pokristjániti -im, pokristjánjen -a -o, pokristjánjenje -a *s*, pokristjánjenec -nca *m*, pokristjánjenka -e *ž*, pokristjanjeváti -újem, pokristjanjeván -ála -o, pokristjanjevánje -a *s*, pokristjanjevávec -vca *m*, pokristjanjeválen -lna -o *[-ln-]*
pokríti -íjem *gl.* kriti: ~ streho s slamo, °~ klobuk = ~ se (s klobukom), ~ stroške; pokrít -a -o: ~ človek *hinavski* = ~a *rihta = pokrítec -tca *m*, pokritost -i *ž hinavščina*, pokritje -a *s*: ~ stroškov, pokrívati -am, pokríval -a -o *in* -ála -o, pokrívanje -a *s*, pokrivàč -a *m krovec*, pokriváča -e *ž pokrovka*, pokriválo -a *s*, pokriválce -a *[-lc-] s*, pokrivávka -e *ž*
pokrivíti -ím, pokrívil -íla -o, pokrívljen -a -o *in* pokrivljèn -ênа -o: ~ vse žeblje
pokrížati -am, pokrížan -a -o, pokrížanje -a *s*: ~ koga na čelo, ~ se od strahu, pokríž *prisl. navzkriž*; pokriževáti -újem, pokriževàl -ála -o, pokriževánje -a *s*
pokŕmiti -im, pokŕmljen -a -o: ~ deteljo, ~ repo prašičem
pokrómati -am, pokróman -a -o, pokrómanje -a *s*: ~ žlice, nože
pokrónati -am: pokronal ga je *polomil ga je*
pokropíti -ím, pokrôpi -íte! pokrópil -íla -o, pokropljèn -ênа -o: ~ koga z vodo, ~ mrliča, ~ se z dišavo, dež je malo pokropil, pokropítev -tve *ž*
pokróv -ôva *m*, pokróvov -a -o: ~ ročaj; pokróvast -a -o, pokróvec -vca *m*, pokróvček -čka *m*, pokróvčast -a -o, pokróvka -e *ž* 1. ~ za na lonec, 2. *trdo krilo pri hrošču*, pokróvkast -a -o, pokróvkar -ja *m kdor dela pokrovke*
pokrováča -e *ž zool.* |*školjka*|
pokrovítelj -a *m zavetnik, varuh*, pokroviteljica -e *ž*, pokrovíteljski -a -o, pokrovíteljstvo -a *s*: ~ nad prireditvijo
pokŕpati -am, pokŕpan -a -o: perilo ~, pokŕpanost -i *ž*, pokrpávati -am, pokrpávanje -a *s*
pokrtáčiti -im: ~ sukнjo, ~ se po rokavu
pokúhati -am, pokúhan -a -o: še malo se mora ~, ves krompir ~; golaž se je zelo pokuhal, pokuhávati -am, pokuhávanje -a *s*: ~ jedi
pokúkati -am: ~ skozi špranjo, ~ iz luknje
pokupíti *in* pokúpiti -im *gl.* kupiti: ~ vse izvode, vse vino, pokupítev -tve *ž*; pokupováti -újem, pokupovánje -a *s*, pokupovávec -vca *m*
pokuríti *in* pokúriti -im *gl.* kuriti, pokúrjen -a -o: vsa drva ~, še malo pokuri!
pokúsiti im, pokúšen -a -o: ~ jed, vina še pokusil nisem, pokúšnja -e *ž*: vino za ~o, vinska ~, ~e nesti komu; pokúšati -am, pokúšaj -te *in* -ájte! pokúšal -a -o *in* -ála -o, pokúšanje -a *s in* pokušánje -a *s*, pokušálen -lna -o *[-ln-]*, pokušávec -vca *m*, pokušávka -e *ž*, pokušáč -a *m*
pokuzmáti -ám *gl.* kuzmati: ~ koga za brado
pokvantáti -ám *gl.* kvantati: ni srečen, če malo ne pokvanta
pokváriti -im: ~ orodje, hrano, ~ si želodec, ~ komu veselje, jed se hitro pokvari, ~ otroka; pokvárjen -a -o: ~ stroj, do kraja ~, pokvárjenost -i *ž*:

moralna ~, pokvárjenec -nca *m*, pokvárjenka -e *ž*, pokvára -e *ž*, pokvarljív -a -o, pokvarljívost -i *ž*; pokvárjati -am, pokvárjanje -a *s*

pokvéčiti -im, pokvéčen -a -o: ~ klobuk, pokvéčenec -nca *m pohabljenec*, pokvéčenka -e *ž*, pokvéčenost -i *ž*, pokvéka -e *ž spaka, pohabljenec*, pokvékast -a -o

pól *[pôl]* -a *m* 1. *geogr.*: južni, severni, magnetni ~, 2. *fiz.*: pozitivni in negativni ~, poláren -rna -o: ~a noč, ~i sij, led, krog, ~a enačba, polárnost -i *ž*, polárnica -e *ž astr. severnica*, polárnik -a *m*; polarizírati -am *fiz.*, polarizíranje -a *s*, polarizácija -e *ž*: kemična ~, polarizacíjski -a -o: ~i tok, magnet, aparat, polaritéta -e *ž polarnost*, polarizátor -ja *m*, polariméter -tra *m*, polariskóp -a *m*

pòl *[pòu̯]* póla *m*: s ~om plati vodo iz čolna, poláča -e *ž pol*

pól *[póu̯] prisl.*: ~ dne, v ~ ure se vrnem, ~ leta je minilo, ~ petita, dobrega ~ dne, v slabe ~ ure, pred dobre ~ ure, od ~ litra vina, k ~ litru *ali* ~ litra vina je dodal še ~ hleba kruha, sedèl je pri ~ litra *ali* ~ litru vina in pri ~ pečene piške; živel je ves dan s ~ hlebom kruha in s ~ klobase; pred ~ ure je bil tu, pred ~ letom sem bil tam, v ~ leta ne naredi tega, pred ~ stoletjem *ali* ~ stoletja; ~ večji, ~ manjši, ~ slabši, ~ več, ~ manj, ~ bolj; ~ ptič ~ miš, ~ ptiča ~ miša, ~ riba ~ človek, ~ človek ~ konj; na ~ prazen, na ~ pota, na ~ prerezati, šlo je na ~; imetje so razdelili ~ na ~; čez ~ preklati; uro in ~, človek in ~

pôl *[pôl]*: od ~ ene do ~ dveh, o(b) ~ treh, po ~ osmih, ura je ~ devetih, ~ ene *in* enih, ob ~ polnoči; po pôl(i) brat *polbrat*, po pôl(i) sestra *polsestra*

pôla -e *in* -é *ž*: plačilna, krojna, avtorska, idealna, tiskovna, vprašalna ~, ~ papirja, platna, krilo v tri ~e

polágati -am, poláganje -a *s*: parket ~, °~ važnost na kaj *upoštevati kaj, imeti za važno, poudarjati, pripisovati važnost čemu*, °~ izpite *delati, opravljati*; **polagávec** -vca *m*: ~ parketov, ~ kavcije, ~ min, polagálen -lna -o *[-ln-]*; *gl. tudi* položiti

polágoma *prisl. počasi*: ~ spoznava svojo zmoto, ~ se boljša

poláhko *prisl.*: ~ hoditi, živeti, poláhkoma *prisl.*, poláhno *prisl.*

poláj -a *m bot.*: divji ~ *|meta|*, polájev -a -o

polájšati -am, polájšan -a -o, polájšanje -a *s*: ~ komu breme, trpljenje, bolečine, polajšílo -a *s*, polájšek -ška *m*, polajšílen -lna -o *[-ln-]*, polajšáva -e *ž*, polajševáti -újem, polajševàl -ála -o, polajševánje -a *s*: ~ življenje komu, polajševálen -lna -o *[-ln-]*, polajševálnost -i *[-ln-]* *ž*, polajševávec -vca *m*, polajševávka -e *ž*, polajševávski -a -o

polákomniti -im se: ~ se česa, polákniti -nem se: ~ se česa; poláknjen -a -o: ~ človek *lakomnež*, polákati -am se, polákanje -a *s*

Pólana -e *ž kr. i.*, v ~i, pólanski -a -o, Pólanci -ev *m mn.*

poláren -rna -o *gl.* pol

polasáti -ám *za lase potegniti, prijeti, pocukati*

pôlast -a -o *plastnat*: ~a gora; *gl. tudi* pola

polastíti -ím se, polásti -íte! polástil -íla -o: ~ se česa, obup se ga je polastil, polastítev -tve *ž*, poláščati -am se, poláščanje -a *s*, polaščeváti -újem se, polaščevánje -a *s*; polaščeválen -lna -o *[-ln-]*, polaščevávec -vca *m*, polaščevávka -e *ž*

polatíniti -im, polatínjen -a -o, polatínjenost -i *ž*

pólbog -á *[-ụb-] m*

polbràt -áta *[-ụb-] m*

polcilínder -dra *[-ục-] m |klobuk|*

pólčas -ása *[-ụč-] m*: v drugem ~u nogometne tekme

polčetŕti -a -o *[-ụč-]*

polčévlji -ev *[-ụč-] m mn.* → *nizki čevlji*

polčlôvek -éka *[-ụč-] m*

póldan *m in* póldne *s, rod.* póldne *in* póldneva *in* poldnéva: pred póldnem *ali* póldnevom moraš priti, poldánski -a -o, poldánji -a -e >*[-ụd-]*

Pólde -ta *m os. i.*, Póldetov -a -o, Póldek -dka *m os. i.*, Póldkov -a -o, Póldka -e *ž os. i.*, Póldkin -a -o >*[-ld-]*

poldesêti -a -o *[-ụd-]*

poldnéven -vna -o *[-ụd-]*: ~o delo, poldnévnik -a *[-ụd-] m*, poldnévniški -a -o *[-ụd-]*: ~a mreža

poldrúgi -a -o *[-ụd-]* (°poldrug): ~i Martin, ~i sto, ~i tisoč; poldrugoúren -rna -o *[-ụd-]*: ~a vožnja

poléči -žem *gl.* leči: vojaki so polegli po travi, travo ~, žito je poleglo, svinja

je polegla osem mladičev, morje se je poleglo, vihar, jeza se poleže; polégel -égla -o: ~o žito, ~a trava; poléžen -a -o: ~o žito, ~a trava; polêglost -i *ž* = poléženost -i *ž*; polégati -am, poléganje -a *s*: bolnik polega, ~ po klopeh, polèg -éga *m*, poléga -e *ž*: žito je podvrženo ~i, polegáč -a *m lenuh*, polegávec -vca *m*, polegávka -e *ž*

poledenéti -ím *postati leden gl.* ledeneti, poledenèl -éla -o, poledenênje -a *s*, poledenélost -i *ž*, poledeníti -ím *napraviti ledeno*, poledêni -íte! poledénil -íla -o, poledenjèn -ênа -o, poledenítev -tve *ž*; polédica -e *ž*, polédičen -čna -o, polédičnost -i *ž*, poledíti -ím, polédil -íla -o

poleg *[pólag | polag] prisl.* 1. *zraven*: on je bil ~, 2. *nepravi predl. z rod.*: ~ vasi, ~ gozda

polégati -am *gl.* poléči

polémika -e *ž peresni, časniški, slovstveni prepir, boj*: ~o sprožiti, ~ se vname med revijami, polémičen -čna -o *prepiren, zbadljiv, izzivalen, bojen*: ~ članek, ~o pisati; polemizírati -am, polemizíranje -a *s*: ~ s kom o čem, polémik -a *m*, polémičarka -e *ž*

poleníti -ím, poléni -ite! polénil -íla -o: vročina človeka poleni, polenítev -tve *ž*; polenúšiti -im se, polenúšenje -a *s*; polenáriti -im, polenuháriti -im

poléno -a *s*: metrska, seženjska ~a, metati komu ~a pod noge, polénce -a *s*, polénček -čka *m*, polénje -a *s*, poleník -a *m*: na ~ se pripne zaprežnica pri vozu

polénovka -e *ž |riba|*

polénta -e *ž |jed|*, poléntin -a -o, poléntar -ja *m* 1. *kdor rad jé polento*, 2. *zn̄č. Italijan*, poléntarica -e *ž*, poléntarski -a -o, poléntarstvo -a *s*, polentár -ja *m* 1. *posoda*, 2. *kuhalnica*

polepíti *in* polépiti -im, polépljen -a -o, polepljenje -a *s*, polépljenost -i *ž*, polepítev -tve *ž*

polépšati -am, polépšanje -a *s*, polepšáva -e *ž*; polepševáti -újem, polepševàl -ála -o, polepševávec -vca *m*, polepševávka -e *ž*, polepševávski -a -o, polepševálen -lna -o *[-ln-]*; polepšávati -am, polepšávanje -a *s*

poleseníti -ím *gl.* leseneti: steblo poleseni

polét -éta *m*: tekmovalni, jadralni, višinski, spustni ~, ~ čez ocean, ~ v stratosfero, na luno, poletéti -ím *gl.* leteti; polétati -am, polétanje -a *s*; poletávati -am, poletávanje -a *s*; polétovati -ujem, polétoval -a -o, polétovanje -a *s in* poletováti -újem, poletovàl -ála -o, poletovánje -a *s*

poléti polím *s plamenom goreti*, polèl -éla -o: plamen poli, kruh v peči poli *se prižiga*

polétje -a *s, mn.* polétja -tij: zgodnje, pozno, zrelo, indijansko ~, Martinovo ~, na ~, proti ~u, poléti *prisl.*, poléten -tna -o: ~a vročina, obleka, polétenski -a -o *[-tən-]*: ~a noša, ~o vreme, poletovàti -újem *preživljati poletje*, poletovánje -a *s*

poletúša -e *ž zool. leteča veverica*

poležáti -ím *gl.* ležati, poležán -a -o: malo bi še rad poležal, boš vso obleko poležal; poležávati -am, poležávanje -a *s*; poležkávati -ávam; poležkováti -újem *in* poléžkovati -ujem, poležkovánje -a *s in* poléžkovanje -a *s*, poležúh -a *m* = poležín -a *m*

pòlfabrikát -a *[-uf-] m*

polglásen -sna -o *[-ųg-]*, polglásnik -a *[-ųg-] m*, polglásniški -a -o *[-ųg-]*

pólh -a *m*: spi kakor ~, rejen kakor ~, pólhov -a -o *in* pólšji -a -e *[-uš-]*: ~a mast, ~a koža, ~a lov; pólhar -ja *m*, pólharka -e *ž*, pólharski -a -o, pólhovka -e *ž |kapa| >[-uh-]*; *gl. tudi* polšina

Pólhov Grádec -ega -dca *m kr. i.*, iz ~ega ~a, v ~em ~u, polhográjski -a -o *in* pográjski -a -o: Polhográjski Dolomiti, Polhográjci -ev *m mn. >[-uh-]*

poliandrija -e *ž mnogomoštvo*

Políbios -ia *m in* Políbij -a *m |gr. zgodovinar|*, Políbijev -a -o: ~a zgodovina

polica -e *ž*: stenska, knjižna, okenska, skalna ~, ~ pri plugu, pri brani, pri statvah, políčica -e *ž*, políčka -e *ž*, políčen -čna -o: ~a deščica

Polica -e *ž kr. i.*, na ~i, políški -a -o, Políčani -ov *m mn.*

polica -e *ž*: zavarovalna ~, številka ~e

policáj -a *m stražnik*, policájev -a -o, policájski -a -o; policíja -e *ž*, policíjski -a -o, policíjstvo -a *s*, policíst -a *m*

pôlič *in* polič -íča *m |stara mera|*, políček -čka *m*, políčkar -ja *m |pivec|*

Polidéukes -ka *m gr. mit. Poluks*, Polidéukov -a -o

poliéder -dra *m geom. mnogokotnik*, poliédrski -a -o

Polifém(os) -ma *m gr. mit.*, Polifémov -a -o: ~a jama, polifémski -a -o: ~a postava
polifón -a -o *mnogoglasen*, polifonija -e *ž mnogoglasje*, polifónski -a -o
poligamija -e *ž mnogomoštvo ali mnogoženstvo*, poligámen -mna -o *mnogozakonski*
poliginija -e *ž*, poligín -a -o
poliglót -a *m mnogojezičnik*, poliglótski -a -o *mnogojezičen*, poliglótstvo -a *s mnogojezičnost*
Polignót(os) -ta *m |grški slikar|*, Polignótov -a -o
poligón -a *m mnogokotnik*, poligonometrija -e *ž*, poligonométričen -čna -o
polihístor -ja *m vseznal*, polihistorski -a -o
Polikárp -a *m os. i.*, Polikárpov -a -o
políkati -am, políkan -a -o, políkanje -a *s*, políkanost -i *ž*
poliklínika -e *ž*, poliklíničen -čna -o: ~o zdravljenje
Polikrat(es) -ta *m os. i.*, Polikratov -a -o: ~a sreča, ~ prstan
polikróm -a -o *mnogobarven*, polikromija -e *ž mnogobarvnost*, polikromátičen -čna -o *mnogobarven*
polimerizácija -e *ž kem.*
Polímni(j)a -e *ž |muza|*, Polímnijin -a -o
polimórfen -fna -o *mnogoličen*, polimorfízem -zma *m mnogoličnost*
Polinéikes -ka *m*, Polinéikov -a -o
Polinézija -e *ž*, Polinézijec -jca *m*, polinézijski -a -o
polinóm -a *m mat. mnogočlenik*, polinómski -a -o *mnogočlenski*
poliomielítis -a *m med. otroška paraliza*, poliomielítičen -čna -o: ~a znamenja
políp -a *m* 1. *zool.*: morski ~, 2. *med.*: ima ~e v nosu, 3. *znč. policaj*, polípov -a -o, polipóza -e *ž med.*, polipózen -zna -o *med.*
poliptíhon -a *m* 1. *knjiga*, 2. *oltar*
polír -ja *m*, polírski -a -o, polírstvo -a *s*
polírati -am *(po)likati, (z)gladiti, (po)leščiti, ugladiti*, poliran -a -o *polikan, poleščen*, poliranje -a *s*, politúra -e *ž lešč*; politírati -am, politíranje -a *s*
polisíndeton -a *m mnogovezje*, polisindétičen -čna -o *mnogovezen*
politbíro -ja *m |politični urad, vrhovni politični organ|*
politéhnika -e *ž visoka šola za vse tehniške panoge*, politéhničen -čna -o, politéhnik -a *m*, politéhniški -a -o
politeízem -zma *m mnogoboštvo*, politeíst -a *m mnogobožec*, politeístičen -čna -o *mnogobožen*
políti -ijem *gl.* liti: ~ kaj s kropom, s smetano, ~ koga, solze so ga polile; polít -a -o: drži se kakor ~ cucek, polítje -a *s*, polív -a *m*; polívati -am, políval -a -o *in* -ála -o, polívanje -a *s in* poliváje -a *s*, poliváč -a *m*, polívalen -lna -o *[-ln-]*: ~o zdravljenje, polivávec -vca *m*, poliválo -a *s |kangla|*, poliválnik -a *[-ųn-] m*, polívka -e *ž |omaka|*, polívek -vka *m*: Kneippovi ~i z vodo
polítika -e *ž*: komunalna, notranja, zunanja, socialna, kolonialna, svetovna ~, ~ cen, političen -čna -o: ~a ekonomija, samostojnost, organizacija, polítik -a *m*, políticarka -e *ž*, politizírati -am, politiziranje -a *s*, políticar -ja *m znč.*, politikánt -ánta *m* = politikáster -tra *m*
politonálen -lna -o *[-ln-]*
polívati -am *gl.* políti
polivinil *[-il]* -a *m*: dežni plašč iz ~a, polivinílski -a -o *[-ls-]*: ~i izdelki, polivinílast -a -o, polivinílen -lna -o *[-ln-]*: ~a mreža
polizáti *in* polízati -žem *gl.* lizati: med ~, vse je polizal; polízan -a -o *gladek, sladkih besedi*, polízanec -nca *m*, polízanka -e *ž*, polízanost -i *ž*, polizováti -újem, polizovàl -ála -o, polizovánje -a *s*, polizovávec -vca *m*, polizovávka -e *ž*; polízniti -nem, políznjen -a -o, políznjenec -nca *m*, políznjenka -e *ž*
pòlizdélek -lka *[pòųizdélka] m*
poljána -e *ž*, poljánski -a -o, poljánec -nca *m*, poljánka -e *ž*
Poljáne Polján *ž mn. kr. i.*: na ~ah v Ljubljani, v ~ah se je rodil Tavčar, poljánski -a -o: ~o narečje, Poljanska dolina, Poljánci -ev *m mn.*
Poljčáne Poljčán *ž mn. kr. i.*, v ~ah, poljčánski -a -o, Poljčánčani -ov *m mn.*
Póljče Póljč *ž mn. kr. i.*: v ~ah pri Radovljici, póljški -a -o
pólje -a *s in* poljé -á *s*, na pólju, *mn.* pólja pólj: žitno, orno, riževo, diamantno, minsko, šahovsko ~, Ljubljansko, Sorško, Velo ~, na °~u gospodarstva, izobrazbe, leposlovja *v gospodarstvu, v izobrazbi, v leposlovju*, na bojnem ~u → *na bojišču*; na vseh °~ih *toriščih, področjih*, poljína -e *ž kompleks njiv*, póljce -a *s*

Pólje -a *s kr. i.*, v ~u, pôljski -a -o, Pôljci -ev *m mn.*

poljedélec -lca *[-lc-] m*, poljedélski -a -o *[-ls-]*, poljedélstvo -a *[-ls-] s*

pôljski -a -o: ~i pridelki = pôljščina -e *ž*

Póljsko -ega *s*, s ~ega, na ~em, Póljska -e *ž*, iz ~e, v ~i, póljski -a -o, Polják -a *m*, Poljákinja -e *ž*, póljščina -e *ž*

poljúben -bna -o: ~o število, ~a velikost, poljúbnost -i *ž*; poljúbiti poljúbi se, poljubílo se je: dela, kakor se mu poljubi

poljubíti poljúbim, poljúbi -íte! poljúbil -íla -o *in* poljúbiti -im *s stal. poud.*: ~ koga na lice, na čelo, ~ komu roko, poljubila sta se, poljúb -a *m*: ~ komu dati, vrniti; bratovski ~, Judežev ~; poljúbec -bca *m* = poljúbček -čka *m* = poljúbek -bka *m*, poljubováti -újem, poljubovàl -ála -o, poljubovánje -a *s*, poljubovávec -vca *m*, poljubovávka -e *ž*; poljúbljati -am, poljúbljanje -a *s*, poljúbčkati -am *otr.*

poljúden -dna -o: ~a znanost, ~o slovstvo, poljúdnost -i *ž*; poljudnoznánstven -a -o *[-tvən-]*

pólk -a *m*, polkóven -vna -o: ~a zastava, polkóvnik -a *m*, polkóvniški -a -o: ~a stopnja >*[-lk-]*

pólka -e *ž |ples|*: ~o plesati, ob ~i se zavrteti, pólkin -a -o: ~ takt >*[-lk-]*

***pôlkno** -a *[-lk-] s vetrnica, naoknica*, ***pólknice** -ic *[-lk-] ž mn. naoknice*

polkrêpek -pka -o *[-ųk-]*: ~i tisk = polkrêpko *[-ųk-] prisl.*

polkŕílci -ev *[-ųk-, -lc-] m mn. zool.*

polkróg -a *[-ųk-] m*, polkróžen -žna -o *[-ųk-]*, polkróžnost -i *[-ųk-] ž*, polkrógla -e *[-ųk-] ž*

polkŕven -vna -o *[-ųk-]*: ~a pasma

pollíten -tna -o *[-ųl-]*: ~i dopust, pollítje -a *[-ųl-] s*

pollítrski -a -o *[-ųl-]*: ~a steklenica

pólmer -éra *[-ųm-] m*

polmésec -a *in* polmésca *[-ųm-] m*, polmésečev -a -o *in* polméščev -a -o *[-ųm-]*, polmésečen -čna -o *[-ųm-]*: ~a vožnja

polmóž -á *[-ųm-] m*

polmrák -a *m*, polmráčen -čna -o >*[-ųm-]*

polmŕtev -tva -o *[-ųm-]*

póln -a -o *in* -ó -í -é: ~ sod, nos, obraz, glas, ~a hiša, luna, na ~em, iz ~ega, ~a lica, s ~imi jadri, ~o število, srce, ~a glava (skrbi, učenja), ~e roke dela, v ~o zadeti, ~a usta so ga *baha se*; nabito, natlačeno, zvrhano ~; ~ sadja, kamenja, dobrot, občudovanja, lepote, hudobije, uši, hvale; ~o ljudi, blaga, denarja, vse ~o knjig; s ~o pravico → *s popolno, z vso pravico*, pri ~i zavesti → *pri čisti, jasni, popolni zavesti*, s ~o močjo → *z vso močjo*, s ~o paro → *z vso paro, z vso močjo*, v ~em obsegu → *v celoti*, v ~i meri → *popolnoma*, voz je v ~em teku → *v največjem, najhujšem teku, sredi teka*, tovarna je v ~em obratu → *v celotnem obratu, tovarna vsa, popolnoma, v celoti dela*, ~o uro → *celo uro*, v ~em delu → *v največjem delu, sredi dela*, motor je ~o obremenjen → *do kraja obremenjen*; pólnost -i *ž*, polnôta -e *ž (pre)obilica >[-ųn-]*

polnág -a -o *[-ųn-]*

polníti pólnim, pólni -íte! pólnil -íla -o, pólnjen -a -o, pólnjenje -a *s in* pólniti -im *s stal. poud.*, polnílen -lna -o *[-ln-]*: ~a priprava, ~o pero → *nalívno pero*, pólnjenica -e *ž likof pri prodaji vina*, polnítev -tve *ž*, polnívec -vca *m*, polnívka -e *ž*, pólnik -a *m korec*, polnljív -a -o, polnljívost -i *ž* >*[-ųn-]*

polno- *[poųno-] v sestavi*: polnoglásje -a *s*, polnoglásen -sna -o, polnoglásnost -i *ž*; polnojármenik -a *m |žaga|*; polnokŕven -vna -o: ~ konj, polnokŕvnost -i *ž*, polnokŕvnež -a *m*; polnoléten -tna -o, polnolétnost -i *ž*, polnolétnik -a *m*, polnolétnica -e *ž*; polnolíčen -čna -o, polnolíčnost -i *ž*; polnomásten -tna -o: ~ sir; polnomóčje -a *s* → *pooblastilo*, polnomóčnost -i *ž*: ~ listine; polnopráven -vna -o *z vsemi pravicami*, polnoprávnost -i *ž*; polnoštevílen -lna -o *[-ln-]*, polnoštevílnost -i *[-ln-] ž*; polnoveljáven -vna -o → *veljaven*; polnovréden -dna -o, polnovrédnost -i *ž*

pólnoč -i *ž*: do ~i, proti ~i, pred ~jo, pólnočen -čna -o *in* polnôčen -čna -o: ~a ura, ~i kraji *severni*, polnôčnik -a *m |veter|*, pólnočnica -e *ž in* polnôčnica -e *ž* >*[-ųn-]*

pólo -a *m šp. igra na konjih z leseno žogo*

polóbla -e *[-ųó-] ž*

polobrát -áta *[-ųo-] m*

polodpŕt -a -o *[-ųo-]*

polodrásel *[-əų]* -sla -o *[-ųo-]*

pôlog -óga *m* 1. *klopotec, podložek*, 2. *depozit, depo*, 3. *položen, viseč svet*: travnati ~i

polojíti -ím, polôji -íte! polójil -íla -o, polojèn -ena -o, polojítev -tve *ž*
polójnik -a *m zool.* |*ptica*|
polókati -am *in* -lóčem *gl.* lokati, polókan -a -o: ~ vse vino
polokrógel *[-əu]* -gla -o: ~o železo, polokróglost -i *ž* >*[-ụo-]*
polòm -ôma *m*: denarni, finančni ~, ~ v gozdu, doživeti ~ v šoli, v službi, pri nastopu, to bo spet ~, polomija -e *ž*, polómek -mka *m kar je polomljeno*; polomíti -ómim *gl.* lomiti, polómljen -a -o: ~ veje, ~ komu rebra, kosti; ~ si zobe na čem, ~ ga *narediti kaj narobe*, pri smučanju se je ves polomil; polómljenec -nca *m*, polómljenka -e *ž*, polómljenost -i *ž*, polomítev -tve *ž*; polámljati -am, polámljanje -a *s*; polomljív -a -o, polomljívost -i *ž*
polomástiti -im, polomástenje -a *s*: medved je žito polomastil
Polóna -e *ž os. i.*, Polónin -a -o; Polón(i)ca -e *ž*, Polón(i)čin -a -o
polonéza -e *ž* |*ples*|
polónica -e *ž zool. pikapolonica*
polónij -a *m kem.* |*prvina*|, polónijev -a -o
polonístika -e *ž nauk o poljskem jeziku in književnosti*, polonist -a *m*, polonístka -e *ž*, polonístičen -čna -o, polonízem -zma *m poljska jezikovna posebnost*, polonizírati -am, polonizácija -e *ž*, polonofîl *[-íl]* -a *m*, polonofílski -a -o *[-ls-]*, polonofílstvo -a *[-ls-] s*, polonofób -a *m*, polonofóbski -a -o, polonofóbstvo -a *s*: nemško ~
polópica -e *[-ụó-] ž zool.*
polóščiti -im, polóščen -a -o, polóščenje -a *s*, pološčítev -tve *ž*, polòšč -ôšča *m*
polotíti -ím se, polótil -íla -o *in* polótiti -im se *s stal. poud.*: ~ se dela, ~ se brata *napasti ga*, obup se ga je polotil, polotítev -tve *ž*; polotévati -am se, polotévanje -a *s*
polotòk -óka *m*, polotóški -a -o, polotočàn -ána *m*, polotočánka -e *ž*
polovíca -e *ž*: boljša ~, polovíčen -čna -o: ~a vožnja, srečka, zaposlenost, cena, ~o nadstropje, polovíčnost -i *ž*, polovíčnica -e *ž* |*črta*|, polovíčar -ja *m* 1. *kmet s pol grunta*, 2. *kdor na pol, površno naredi*, 3. *star denar*, polovíčarica -e *ž* = polovíčarka -e *ž*, polovíčarski -a -o: ~o delo, polovíčarstvo -a *s*; polovíčka -e *ž* 1. *srečka*, 2. *cigareta*; polovíti -ím *na pol devati, razpolavljati*, polôvi -íte! polovíl -a -o, polovljênje -a *s*, polovítev -tve *ž*, polovílen -lna -o *[-ln-]*, polovívec -vca *m*, polovívka -e *ž*, polovljív -a -o; polovínka -e *ž glas.*, polovínec -nca *m tisk.*, polovínski -a -o, polovíčiti -im, polovíčenje -a *s*, polovíčnik -a *m*; polovnica -e *ž*, polovník -a *m* 1. *pol mernika*, 2. *pol gruntarja*, polovnják -a *m* 1. *votla mera*, 2. *sod*, polovnjáček -čka *m*
polovíti -ím, polôvi -íte! polóvil -íla -o, polovljèn -ena -o: ~ ribe, kokoši, tatove, ~ vse štrukeljce iz močnika, polòv -óva *in* polôva *m*
položáj -a *m*: službeni, dejanski, življenjski, svetovni ~, ~ delavskega razreda, biti na ~u *postojanki*; nisem v °~u, da bi plačal *ne morem plačati*, položájen -jna -o: ~a plača
položen -žna -o: ~ svet, ~a pot, ~e stopnice, položnost -i *ž*, položína -e *ž položno pobočje*
položíti -ím, polôži -íte! polóžil -íla -o, položèn -ena -o: ~ komu roko na ramo, ~ se na klop, ~ kabel, mine, temelj, vogelni kamen, pòd, preprogo po tleh, ~ na mrtvaški oder, ~ orožje → *vdati se*, ~ komu besede v usta, na jezik, ~ komu kaj na srce, ~ kaj na stran (za stara leta), ~ koga *vreči*, bolezen ga je položila; ~ denar v banki *deponirati (polog)*; °~ izpit *napraviti, narediti, opraviti*; °~ roko na kaj *začeti kaj, lotiti se česa*; °~ roko na koga *prijeti koga*; °~ račun o čem *poračunati, obračunati kaj, dati račun*; °~ odločitev komu v roke *prepustiti komu odločitev*; °~ prisego *priseči*; položítev -tve *ž*, polóžek -žka *m*, položljív -a -o, položljívost -i *ž*; *gl. tudi* polagati
polóžnica -e *ž*: plačati po ~i, polóžničen -čna -o, položník -a *m deponent*, položnica -e *ž* |*oseba*|, položnína -e *ž* |*pristojbina*|
polpergamènt -énta *[-up-] m*
polpéta -e *[-lp-] ž* |*jed*|
polpêti -a -o *[-up-]*
polplátno -a *[-up-] s*: vezava v ~
polpretékel *[-əu]* -ékla -o, polpretêklost -i *ž* >*[-up-]*
polpuščáva -e *[-up-] ž*
polsèn -snà *[-us-] m*
polsénca -e *[-us-] ž*
polsêstra -e *in* -é *[-us-] ž*

Polskáva -e *ž kr. i.*, na ~i, polskávski -a -o, Polskávci -ev *m mn.* >*[-ųs-]*
polspánje -a *[-ųs-] s*
pólst -í *ž klobučevina*, polstén -a -o: ~ klobuk, ~i škornji, polsténka -e *ž zool.* |*gosenica*| >*[-ųs-]*
polstolétje -a *[-ųs-] s*
pólšina -e *ž* |*luknja*|, polšína -e *ž* |*meso, koža*|, pólšnica -e *ž* |*past*|, polšíca -e *ž* |*samica*| >*[-ųš-]*; *gl. tudi* polh
Pólšnik -a *m kr. i.*, na ~u, pólšniški -a -o, Pólšničani -ov *m mn.* >*[-ųš-]*
pólt -í *ž* 1. *koža*, 2. *barva kože*: rjave ~i biti, kurja ~ me spreletava; do pólti moker; do pólti ostriči *na čisto*, pri pólti odrezati, pokositi, odsekati *pri dnu*; pólten -tna -o: ~a barva *barva polti*, poltén -a -o *čuten*: ~i mik, ~a ljubezen, polténost -i *ž čutnost* >*[-ųt-]*
Poltáva -e *ž* |*mesto*|, poltávski -a -o: ~a bitka >*[-lt-]*
poltédenski -a -o *[-ųt-]*
poltemà -è *[-ųt-] ž*
pólton -óna *[-ųt-] m glas.*, poltónski -a -o
poltrétji -a -e *[-ųt-]*
polúcija -e *ž med.*, polucíjski -a -o
Póluks -a *m gr. mit.*, Póluksov -a -o
polúlati -am *otr.*
poluráden -dna -o *[-ųu-]*
polúren -rna -o *[-ųú-]*: ~a predstava, ~o predavanje
polúsnje -a *[-ųú-] s*: vezava v ~
polúta -e *ž*: zeljna, zemeljska ~, polútast -a -o, polútek -tka *m* 1. *enkrat klan les*, 2. *pol zelnate glave*, 3. *pol grunta*, polútnik -a *m ekvator*, polútniški -a -o
polután -a *m mešanec (po plemenu)*, polutánka -e *ž*, polutánski -a -o
poluterániti -im, poluteránjen -a -o, poluteránjenec -nca *m*, poluteránjenka -e *ž*
Pólzela -e *ž kr. i.*, na ~i, pólzelski -a -o *[-ls-]*, Polzeljáni -ov *m mn.* >*[-ųz-]*
polzemlják -a *[-ųz-] m*
polzéti -ím, pólzi -íte! polzèl -éla -o, polzênje -a *s*: po cesti polzi, zemlja polzi po bregu, solze mu polzijo po licu; pólzek -zka -o *in* -ó, pólzkost -i *ž*, pólzen -zna -o *polzek*: ~o je, pólznost -i *ž*; pólza -e *ž del voza, mlina, kjer kaj polzi*; polzíca -e *ž*, polzílo -a *s* |*pripomoček*| >*[-ųz-]*
pólž -a *m* 1. *zool.*: leze ko ~, počasen ko ~, 2. *sveder*, 3. *krmilo pri avtu*, pólžek -žka *m* 1. morski ~, 2. ~ v ušesu, pólžev -a -o: ~a hišica, po ~o lesti, pólžji -a -e: ~a kri, pólževka -e *ž* |*samica*|, pólžar -ja *m* 1. *kdor nabira polže*, 2. *sveder*, pólžarica -e *ž*, pólžarka -e *ž*, polžína -e *ž* |*hiša*|, pólžast -a -o: ~e stopnice >*[-ųž-]*
Pólževo -ega *[-ųž-] s kr. i.*, na ~em
pomáda -e *ž* |*mazilo*|
pomagáti *in* pomágati -am, pomágaj -ájte *in* pomágajte! pomágal -ála -o *in* pomágala -o, pomágan -a -o, pomagánje -a *s in* pomáganje -a *s*: ~ komu s čim v stiski, zdravilo pomaga, ~ komu na nógе, z voza, ~ si naprej, nič ne pomaga; pomagáč -a *m*, pomagáčka -e *ž*, pomagáj -a *m*: klicati na ~ *ali* na ~e, pomagálo -a *s pomoček*, pomagálen -lna -o *[-ln-]*, pomagávec -vca *m*, pomagávka -e *ž*, pomagljív -a -o *kdor rad pomaga*
pomaháti *in* pomáhati -am *gl.* mahati: ~ komu z roko, pomahováti -újem, pomahovàl -ála -o, pomahovánje -a *s*; pomahljáti -ám *gl.* mahljati
pomajáti *in* pomájati -ájam *in* -em *in* -èm *gl.* majati: ~ z glavo, pomajeváti -újem, pomajevánje -a *s*
pomákati -am, pomákanje -a *s*: ~ pero v črnilo, kruh v omako; *gl. tudi* pomočiti
pomaknîti -máknem, pomaknì -íte! pomaknil -íla -o, pomáknjen -a -o *in* pomákniti -nem *s stal. poud.*: ~ mizo v kot, ~ uro naprej, ~ se više, pomáknjenost -i *ž*, pomaknítev -tve *ž* >*[-mak-* / *-mak-]*; *gl. tudi* pomikati
pomáljati -am, pomáljanje -a *s*: ~ jezik, roke, glava se mu je pomaljala iz vode *prikazovala*; *gl. tudi* pomoliti
pománjkati -am *zmanjkati*; pománjkanje -a *s*: ~ denarja, stanovanj, dokazov; občutiti, trpeti ~, pomanjkljiv -a -o: ~a priprava, ~o delo, znanje, ~o izdelan, pomanjkljívost -i *ž*
pománjšati -am, pománjšan -a -o, pománjšanje -a *s*: ~ sliko, krívdo, število, vrednost, pomanjšljív -a -o, pomanjšljívost -i *ž*, pománjšanost -i *ž*, pománjšanka -e *ž slov.* |*beseda*|, pomanjšáva -e *ž*: ~ originala; pomanjševáti -újem, pomanjševàl -ála -o, pomanjševánje -a *s*, pomanjševálen -lna -o *[-ln-]*: ~a beseda, pomanjševávec -vca *m*, pomanjševávka -e *ž*, pomanjševávski -a -o, pomanjševálo -a *s*, pomanjševálnik -a *[-ųn-] m*, pomanjševálnica -e *[-ųn-] ž slov.*

pomaránča -e *ž*, pomaráncen -čna -o: ~e lupine, pomaráncast -a -o: ~a barva, obleka, ~o rumen, pomarančka -e *ž*, pomaráncar -ja *m*, pomaráncarka -e *ž*, pomaráncarski -a -o, pomaráncevec -vca *m bot.*, pomarančnica -e *ž* |*hruška*|

pomastíti -ím, pomásti -íte! pomástil -íla -o, pomaščèn -êna -o: ~ si obleko, ~ se s kolinami, pomastítev -tve *ž*, pomaščênost -i *ž*

pomastíti -ím: ~ grozdje

pomašíti -ím, pomáši -íte! pomášil -íla -o, pomašèn -êna -o: ~ cunje po luknjah, ~ luknje s cunjami, vse je pomašil

pomazáti *in* pomázati -ážem *gl.* mazati, pomázan -a -o: ~ sobo, ~ se s črnilom, ~ si obleko, ~ potico, pomázanka -e *ž* |*potica*|, pomàz -áza *m* |*maža*|, pomázen -zna -o

pomazíliti -im, pomazíljen -a -o, pomazíljenost -i *ž*

pomečkáti -ám *gl.* mečkati, pomečkán -a -o, pomečkánje -a *s*: ~ travo, zadevo, besedo, ~ si obleko >*[-mač-]*

pomedíti -ím *gl.* mediti, pomédil -íla -o, pomedèn -ena -o: ~ sadje, hruške se hitro pomedé, pomedítev -tve *ž*

pomehkúžiti -im, pomehkúžen -a -o, pomehkúženje -a *s*, pomehkúženec -nca *m*, pomehkúženka -e *ž*, pomehkúženost -i *ž*

poméjen -jna -o: ~e čete, poméjnost -i *ž*, poméjnik -a *m* 1. *samotar*, 2. *graničar*, poméjnica -e *ž*, poméjništvo -a *s*

pomèn -ênа *m*: prvotni, pravi, preneseni, ožji ~, dober, slab ~ besede, v pravem ~u besede, beseda z več ~i; to ima zanj velik, zgodovinski ~; dati besedi drugačen ~; biti odločilnega, življenjskega, krajevnega, svetovnega ~a; biti brez ~a; nima ~a to delati; poménski -a -o: ~i obseg, premik; pomeniti *in* poméniti -im *gl.* meniti: ljudje se vse *ali* o vsem pomenijo, ~ se s kom o čem, to nekaj pomeni (°pomenja), kar lepo se pomeniva; pomenljiv -a -o, pomenljívost -i *ž*; poménben -bna -o: ~o znamenje, ~a izjava, ~ človek, življenjsko ~, poménbnost -i *ž*; pomenoslóvje -a *s slov. semaziologija*, pomenoslóven -vna -o; *gl. tudi* pomenek

pomencáti -ám *gl.* mencati, pomencán -a -o, pomencánje -a *s*: ~ perilo, ~ si oči, pomencávati -am, pomencávanje -a *s*: ~ z nogami >*[-mən-]*

pomendráti -ám *gl.* mendrati, pomendrán -a -o, pomendránje -a *s*: travo, žito, sovražnika ~, pomendránost -i *ž*, pomendrávati -am, pomendrávanje -a *s* >*[-mənd-]*

pomének -nka *m*: zbrati se na ~, začeti ~, ~e imeti s kom, ~ zasukati, napeljati na kaj drugega, poménkovati -ujem se *in* pomenkováti -újem se, poménkovanje -a *s in* pomenkovánje -a *s*

pomenîšiti -im, pomenîšen -a -o, pomenîšenje -a *s* >*[-mən-]*

pomenjáti *in* poménjati -am *gl.* menjati: ves denar ~

poménj -a *m območje mestne občine*

pomériti -im, poménjen -a -o: ~ obleko, ~ se s kom, ~ na oči, ~ s puško v kaj *ali* na koga, pes je fantu hlače pomeril, poménjati -am, poménjanje -a *s*; pomerljív -a -o, pomerljívost -i *ž*

pomesíti *in* pomésiti -im *gl.* mesiti, pomešen -a -o: vso moko ~ v testo, malo še pomesim

pomésten -tna -o *mesten*, poméstnost -i *ž*

pomêsti -êtem *gl.* mesti, pometèn -ena -o: ~ smeti, ~ sobo, ~ po sobi, ~ pred svojim pragom, ~ z metlo; °~ s čim *končati, odpraviti kaj, narediti konec čemu, enkrat za vselej obračunati s čim, s čim za zmeraj opraviti*; pometênost -i *ž*, pomèt -éta *m* |*ples*|; pométki -ov *m mn. smeti*; pométati -am, pométanje -a *s*: z menoj že ne boste pometali, pometáč -a *m*, pometáčka -e *ž*, pometáški -a -o, pometávec -vca *m*, pometávka -e *ž*, pometávski -a -o

pomésti -étem *gl.* mesti: vse mleko ~

pomésti -médem *in* pomêsti -êdem *gl.* mesti, poméden -a -o: veter je žita pomédel, pomédenost -i *ž*

pomešáti *in* poméšati -am *gl.* mešati, poméšanje -a *s*: ~ jed, ~ pesek med zrnje, ~ se med ljudi, pomešávati -am, pomešávanje -a *s*

pomeščániti -im, pomeščánjen -a -o, pomeščánjenec -nca *m*, pomeščánjenka -e *ž*, pomeščánjenost -i *ž*

pometáti -méčem *gl.* metati, pometán -a -o: vse na en kup ~, blago v morje ~, pometávati -am, pometávanje -a *s*: krompir ~

pométati -am *gl.* pomêsti

pométi pománem *gl.* meti, pomét -a -o: ~ si roke, oči, ~ proso

pomežíkováti -újem, pomežíkovàl -ála -o, pomežíkovánje -a *s*; pomežíkati -am, pomežíkávati -am, pomežíkávanje -a *s*; pomežíkniti -nem, pomežíkovávec -vca *m*, pomežíkovávski -a -o >*[-məž-]*; *gl. tudi* pomižíkovati

pomígati -am: ~ komu, ~ z repom, pomíg -a *m*; pomígniti -nem; pomigováti -újem. pomigovàl -ála -o, pomigovánje -a *s*; pomigávati -am, pomigávanje -a *s*, pomigljáti -ám, pomigljàj -ájte! pomigljàl -ála -o, pomigljáj -a *m*

pomíje -íj *ž mn.*: v ~ metati, pomíjnik -a *m*

pomikástiti -im, pomikásten -a -o, pomikástenje -a *s*: vse žgance ~

pomíkati -am *in* -čem, pomíkanje -a *s*: ~ stol nazaj, naprej, ~ se navzgor, navzdol, pomík -a *m*, pomikáč -a *m*, pomikávec -vca *m*, pomikálo -a *s*: ~ v uri; *gl. tudi* pomakniti

pomilostíti -ím, pomilôsti -íte! pomilóstil -íla -o, pomiloščèn -ena -o, pomiloščênje -a *s*, pomilostítev -tve *ž*, pomiloščênec -nca *m*, pomiloščênka -e *ž*, pomilostílen -lna -o *[-ln-]*: ~i odlok, pomiloščeváti -újem, pomiloščevàl -ála -o, pomiloščevánje -a *s*

pomilováti -újem *gl.* milovati, pomilován -a -o, pomilovánje -a *s*: ~ koga zaradi česa, ~ se med seboj, pomiloválen -lna -o *[-ln-]*: ~ pogled, ~a beseda, pomiloválnost -i *[-ln-] ž*, pomilovánec -nca *m*, pomilovánka -e *ž*, pomilovávec -vca *m*, pomilovávka -e *ž*, pomilovávski -a -o

pominíti -ínem *gl.* miniti, pominévati -am, pominévanje -a *s*

pomírati -am, pomíranje -a *s*: drug za drugim pomirajo

pomiríti -ím, pomíri -ite! pomíril -íla -o, pomírjen -a -o, pomírjenje -a *s*: ~ prepirljivce, živce, ~ se s kom, morje se je pomirilo; pomirítev -tve *ž*, pomírjenost -i *ž*, pomirílo -a *s*, pomirílen -lna -o *[-ln-]*: ~i praški

pomirjeváti -újem, pomirjevàl -ála -o, pomirjevánje -a *s*: ~ razdražene duhove, pomirjevávec -vca *m*, pomirjevávka -e *ž*, pomirjevávski -a -o, pomirjeválen -lna -o *[-ln-]*: ~ vpliv, prašek, pomirjeválnost -i *[-ln-] ž*, pomírjati -am, pomírjanje -a *s*

pomirljív -a -o, pomirljívost -i *ž*, pomirljívec -vca *m*, pomirljívka -e *ž*

pomísliti -im: ~ na kaj; pomísli, preden odgovoriš; pomísli, da si še mlad; pomíslek -a *[-slək-] m*: brez ~a odgovoriti, imeti ~e zoper koga

pomíšljati -am (se *ali* si), pomíšljanje -a *s*: preveč pomíšlja, dolgo se je pomíšljal, pomíšljáj -a *m* |*ločilo*|, pomišljávec -vca *m obotavljač*, pomišljávka -e *ž*, pomišljeváti -újem, pomišljevàl -ála -o, pomišljevánje -a *s*

pomíti -íjem, pomíj -te! pomìl -íla -o, pomít -a -o: ~ posodo, tla, pomítje -a *s*; pomívati -am, pomívaj -te *in* -ájte! pomíval -a -o *in* -ála -o, pomívanje -a *s in* pomívanje -a *s*, pomiválen -lna -o *[-ln-]*: ~a skleda, ~o korito, pomiválnica -e *[-ųn-] ž* |*prostor*|, pomivávec -vca *m*, pomivávka -e *ž* |*ženska, cunja*|, pomivávski -a -o, pomiválnik -a *[-ųn-] m* |*posoda*|, pomívnik -a *m pomijnik*

pomízje -a *s namizna oprava, namizje*, pomízen -zna -o, pomíznik -a *m etnogr. poprtnik*

pomižíkovati -ujem *in* pomižíkováti -újem *pomežíkovati*

pomlád -i *ž*: na pómlad, zgodnja ~, pomláden -dna -o, pomladánski -a -o, pomladánček -čka *m spomladi rojena žival*, pomladín -a *m*: sv. Valentin, prvi ~

pomladéti -ím, pomladèl -éla -o: lice pomladi *se pomladi*

pomládi *prisl. (kdaj?) spomladi*

pomladíti -ím, pomládi -ite! pomládil -íla -o, pomlajèn -ena -o, pomlajênje -a *s*, pomladítev -tve *ž*, pomlajênec -nca *m*, pomlajênka -e *ž*, pomlajênost -i *ž*; pomlájati -am, pomlájanje -a *s*; pomlajeváti -újem, pomlajevàl -ála -o, pomlajevánje -a *s*, pomlajeválen -lna -o *[-ln-]*: ~o zdravljenje, pomlajevávec -vca *m*, pomlajevávka -e *ž*, pomlaievávski -a -o

pomlatíti *in* pomlátiti -im *gl.* mlatiti, pomláčen -a -o *in* pomláten -a -o: za letos smo pomlatili, ~ nasprotnike, toča žito pomlati, pomlatílnica -e *[-ųn-] ž pojedina po mlatvi*

pomlésti -mólzem *pomolsti*

pomléti -éljem *gl.* mleti, pomlétje -a *s*, pomlévati -am, pomlévanje -a *s*

pómniti -im, pómnjenje -a *s*: ~ koga, kaj, pómnež -a *m*: od ~a *kar ljudje pomnijo*; pomljív -a -o: ~ svojega poklica, pomljívost -i *ž*, pomník -a *m spomenik*; pomnílen -lna -o *[-ln-]*: elektronska ~a naprava = pomnilnik -a *[-ųn-] m*

pomnožíti -ím, pomnôži -íte! pomnóžil -íla -o, pomnožèn -ena -o, pomnožênje -a *s*: ~ število s številom, ~ dohodke, družina se mu je pomnožila, pomnožênost -i *ž*, pomnožítev -tve *ž*; pomnoževáti -újem, pomnoževàl -ála -o, pomnoževánje -a *s*, pomnoževálen -lna -o *[-ln-]*, pomnoževávec -vca *m*, pomnoževávka -e *ž*, pomnoževávski -a -o, pomnožílo -a *s* = pomnožék -žka *m*, pomnožljív -a -o, pomnožljívost -i *ž*

pomóč -óči *in* -í *ž*: denarna, ekonomska, pravna, prva, dejanska ~, ~ pogorelcem, ~ za pogorelce, poklicati na ~, s tvojo ~o; 's ~o stroja *s strojem*, °s ~o zvez *po zvezah*; brez ~i biti, biti komu v ~, dajati komu prvo ~; ni bilo druge ~i *ni šlo drugače, ni bilo druge poti, rešitve*, pomóček -čka *m*: ~ za silo, pomočen -čna -o

pomôči -órem, pomôzi -íte! pomógel -ôgla -o: ~ komu iz vode, na noge, z voza, ~ komu v sili, pomogljív -a -o *kdor rad pomaga*, pomogljívost -i *ž*; *gl. tudi* pomagati, pomožen

pomočíti -óčim *gl.* močiti, pomóčen -a -o: ~ kaj z vodo, ~ kruh v vino, ves se je pomočil, pomočítev -tve *ž*; *gl. tudi* pomakati

pomočník -a *m*: krojaški, mizarski, trgovski ~, pomočnica -e *ž*, pomočníški -a -o: ~i izpit, pomočníštvo -a *s*

pomodréti -ím *gl.* modreti, pomodrênje -a *s*, pomodrélost -i *ž*; pomodríti -ím, pomódri -íte! pomódril -íla -o, pomodrèn -ena -o, pomodrítev -tve *ž*, pomodrênost -i *ž*

pomodrováti -újem *gl.* modrovati: včasih je rad malo pomodroval

pomoknîti -óknem *okopeti*, pomôknil -íla -o, pomóknjen -a -o: žito pomokne, pomóknjenost -i *ž*

pomòl *[-ò]* -ôla *m*, na pomólu *in* na pomôlu: pristaniški ~, pomólek -lka *[-lk-] m*: stopiti na ~e *na balkon*

pomolčáti -ím *[-ųč-] gl.* molčati: malo ~

pomoléti -ím *gl.* moleti, pomôlel -éla -o

pomolíti -ím, pomôli -íte! pomólil -íla -o, pomoljèn -ena -o: pomolil mu je roko pod nos, ~ glavo skozi okno, ~ obe roke v pozdrav, ~ komu jezik, pomolítev -tve *ž*; *gl. tudi* pomaljati

pomolíti -mólim *gl.* moliti: ~ k boginji, malo je pomolil

pomologíja -e *ž nauk o sadjarstvu*, pomológ -a *m*, pomológinja -e *ž*, pomológški -a -o

pomólsti -mólzem *gl.* molsti; pomólzen -a -o (°pomólžen): ~o mleko, ~a krava >*[-mou-]*

Pomóna -e *ž strim. boginja vrtov in sadja*

pomoríti -ím, pomôri -íte! pomóril -íla -o, pomorjèn -ena -o: ~ ljudi, živino, pomorjênec -nca *m*, pomòr -ôra *m klanje*, pomorítev -tve *ž*

Pomorjánsko -ega *s*, Pomorjánec -nca *m*, Pomorjánka -e *ž*, pomorjánski -a -o

pomôrski -a -o: ~a vojna, karta, pomorščák -a *m*, pomôrstvo -a *s*, pomórje -a *s*

pomostíti -ím *z deskami obložiti, tlakovati*, pomôsti -íte! pomóstil -íla -o, pomostèn -ena -o: ~ blatno cesto, močvirna tla, pomostítev -tve *ž*

pomóta -e *ž*: strokovna ~, po ~i priti, pomótoma *prisl. po pomoti*, pomotljív -a -o *zmotljiv*, pomotljívost -i *ž*; pomotíti *in* pomótiti -im *zmotiti gl.* motiti, pomóten -a -o *zmešan*, pomótenje -a *s*, pomótenost -i *ž*

pomotnéti -ím, pomotnèl -éla -o, pomotnênje -a *s*: blesk pomotni, pomotnélost -i *ž*, pomotníti -ím, pomótnil -íla -o, pomotnjèn -ena -o, pomotnjênje -a *s*: sopara pomotni naočnike, okno se pomotni *orosi*, pomotnítev -tve *ž*, pomotnjênost -i *ž*

pomóžen -žna -o: ~a služba, črta, ~e čete, ~o osebje, ~i glagol = pomóžnik -a *m*, pomóžnost -i *ž*, pomóžnica -e *ž pomožna črta*, pomóžniški -a -o; *gl. tudi* pomoči

pomoževáti -újem *gl.* moževati: ~ s sosedi

pomožíti -ím, pomôži -íte! pomóžil -íla -o, pomožèn -ena -o: vse hčere je pomožil, dekleta so se pomožila, pomožítev -tve *ž*

pómp -a *m sijaj, blesk, hrup*: z velikim ~om, brez vsakršnega ~a, pompózen -zna -o *sijajen, bleščeč, slovesen, veličasten, hrupen*, pompóznost -i *ž*

pompadúra -e *ž |ročna (damska) vrečica|*

Pompéius -ia *m in* Pompéj -a *m*, Pompéjev -a -o: ~a vojska; pompejánec -nca *m Pompejev vojak ali privrženec*, pompejánski -a -o

Pompéji -ev *m mn. |strim. mesto|*, pompéjski -a -o: ~e izkopanine, razvaline, Pompéjci -ev *m mn.*

pomračíti -ím, pomráči -íte! pomráčil -íla -o, pomračèn -ena -o, pomračênje -a *s*: um se mu je pomračil, v sobi se je vse

pomračilo, pomračênost -i *ž*, pomračítev -tve *ž*, pomračník -a *m netopir*

pomrázica -e *ž*: pomladanska ~

pomŕdniti -nem, pomŕda -e *ž* = pomŕdek -dka *m kremža*, pomŕdati -am

pomréniti -im, pomrénjen -a -o, pomrénjenje -a *s*, pomrénjenost -i *ž oblačnost*, pomrenítev -tve *ž*

pomréti -mrèm *in* -mrjèm *in* -mŕjem *gl.* mreti: vsi so pomrli

pomrežíti -im, pomrežèn -a -o, pomreženje -a *s*: pajek je vse pomrežil, pomreženost -i *ž*, pomrežítev -tve *ž*

pomŕzniti -nem, pomŕznjenje -a *s*; pomŕzel -zla -o = pomŕznjen -a -o: ~o cvetje, ~a tla, pomŕzlost -i *ž* = pomŕznjenost -i *ž*, pomrzováti -újem, pomrzovàl -ála -o, pomrzovánje -a *s*

pomudíti -ím, pomúdi -íte! pomúdil -íla -o: ~ se v mestu, ~ koga s čim, ~ se pri čem, pomúda -e *ž*: brez ~e kaj storiti, pomudljív -a -o *zamuden, mečkav*

pomulíti *in* pomúliti -im *gl.* muliti, pomúljen -a -o: ~ travo, ~ jo *izmuzniti se*

Pomúrje -a *s*, pomúrski -a -o

pomúzniti -nem, pomúznjen -a -o: ~ jo

ponagajáti *in* ponagájati -am *gl.* nagajati: ~ komu s čim

ponajéti -jámem *gl.* najeti: ~ vse delavce, ponajémati -am *in* -ljem

ponájveč *prisl. večinoma*: priseljenci so ~ iz Trsta; *vendar*: Tone naklada po nájveč, Tine pa po nájmanj; ponájvečkrat *prisl.*

ponarediti -ím *gl.* narediti, ponarejèn -ênа -o: ~ ključ, ponarédek -dka *m*, ponaréjek -jka *m*, ponarejênost -i *ž*, ponarejênec -nca *m*, ponarejênka -e *ž*, ponarédba -e *ž*; ponaréjati -am, ponarejanje -a *s*: ~ denar, listine, ~ se *kazati se drugačnega*, ponarejeváti -újem, ponarejeval -ála -o, ponarejevánje -a *s*, ponarejeválen -lna -o *[-ln-]*, ponarejevávec -vca *m*: ~ denarja, ponarejevávka -e *ž*, ponarejevávski -a -o: ~a družba

ponarodéti -ím, ponarôdi -íte! ponarodèl -éla -o, ponarodélost -i *ž*

ponášati -am, ponášanje -a *s*: ~ staro obleko, letos se sadje dobro ponaša, ~ se s pavovim perjem

ponášiti -im, ponášen -a -o, ponášenje -a *s*: ~ roman, fant se je čisto ponašil, ponášenost -i *ž*

ponatakníti *in* ponatákniti -nem *gl.* natakniti >*[-tak-] / [-tək-]*

ponatíkati -am *in* -čem, ponatíkanje -a *s*; ponatikováti -újem, ponatikovàl -ála -o, ponatikovánje -a *s*, ponatíški -a -o: ~i fižol = ponatíščak -a *m*

ponatís -a *m*, ponatísniti -nem, ponatísnjen -a -o; ponatiskováti -újem, ponatiskovàl -ála -o, ponatiskovánje -a *s*, ponatiskovávec -vca *m*

ponavádi *prisl. pô navadi*

ponávljati -ávljam, ponávljaj -te *in* -ájte! ponávljal -a -o *in* -ála -o, ponávljanje -a *s in* ponavljánje -a *s*, ponavljálen -lna -o *[-ųn-]*: ~i glagoli, ~a šola, ~i izpit, ponavljálnica -e *[-ųn-] ž*, ponavljávec -vca *m*, ponavljávka -e *ž*, ponavljávski -a -o, ponavljáč -a *m*, ponavljáj -a *m glas.* |*znamenje*|

ponazoríti -ím, ponazôri -íte! ponazóril -íla -o, ponazorjèn -ênа -o: ~ z zgledi, ponazorítev -tve *ž*, ponazorjênost -i *ž*; ponazárjati -am, ponazárjanje -a *s*, ponazorílo -a *s*: za ~, v ~ nam rabi podoba; ponazorílen -lna -o, ponazorílnost -i *ž*, ponazarjálen -lna -o, ponazarjálnost -i *ž* >*[-ln-]*; ponazarjávec -vca *m*, ponazarjávka -e *ž*

pónčo -a *m peruanski plašč*

ponečéditi -im, ponečéjen -a -o *in* ponečéden -a -o, ponečéjenost -i *ž in* ponečédenost -i *ž*, ponečéjenec -nca *m in* ponečédenec -nca *m*, ponečéjenka -e *ž in* ponečédenka -e *ž*; ponečéjati -am, ponečéjanje -a *s*

ponedéljek -ljka *m*: zaspani ~, ponedéljski -a -o, ponedéljkov -a -o: biti ~; ponedéljkar -ja *m kdor v ponedeljek praznuje*, ponedéljkarica -e *ž*, ponedéljkati -am, ponedéljkanje -a *s*

ponéhati -am, ponéhanje -a *s*: dež je ponehal, vročina, veter, bolečina poneha; ponehávati -am, ponehávanje -a *s*, ponehováti -újem, ponehovàl -ála -o, ponehovánje -a *s*: epidemija ponehuje

ponekód *prisl. tu in tam*, ponekódnji -a -e

ponemáriti -im *ponesnažiti*, ponemárjen -a -o, ponemárjenje -a *s*: otrok se ponemari, ponemárjenost -i *ž*, ponemárjenec -nca *m*, ponemárjenka -e *ž*

ponemčeváti -újem, ponemčevàl -ála -o, ponemčevánje -a *s*, ponemčeválen -lna -o *[-ųn-]*, ponemčeválnica -e *[-ųn-] ž*, ponemčevávec -vca *m*, ponemčevávka -e *ž*, ponemčevávski -a -o; ponémčiti -im, ponémčen -a -o, ponémčenje -a *s*, po-

némčenost -i ž, ponémčenec -nca m, ponémčenka -e ž

ponesnážiti -im, ponesnážen -a -o: ~ obleko, ponesnáženec -nca m, ponesnáženka -e ž, ponesnáženost -i ž

ponesréčiti -im se, ponesréčen -a -o, ponesréčenec -nca m, ponesréčenka -e ž

ponêsti -êsem *gl.* nesti, ponesèn -êna -o (°ponešèn): ~ denar na pošto, poneso ga na pokopališče

poneúmniti -im, poneúmnjen -a -o, poneúmnjenost -i ž, poneúmnjenec -nca m; poneúmiti -im, poneúmljen -a -o, poneúmljenje -a s: ~ koga, poneumnjeváti -újem, poneumnjevàl -ála -o, poneumnjevánje -a s, poneumnjeválnica -e *[-ụn-]* ž

pônev -nve ž: hladilna, livna, strelna, zidarska ~, pônvica -e ž *in* pônevca -e ž: sklepna ~, pônvičen -čna -o, pônvičast -a -o, ponvíčnik -a m |*jed*|, pônvičar -ja m |*krpač*|, pônvičarski -a -o

ponevédoma *prisl.*: ~ kaj zagrešiti

ponevériti -im, ponevérjen -a -o: ~ zaupani denar, ponevérba -e ž, poneverljív -a -o, poneverljívec -vca m; ponevérjati -am, ponevérjanje -a s

pónga -e ž *zool.*

póni -ja m |*konj*|, pónijev -a -o, pónijski -a -o: ~a vprega

poníglav -a -o *in* poniglàv -áva -o *zavraten, hinavski, navihan*, poníglavec -vca m, poníglavka -e ž, poníglavost -i ž, poníglavstvo -a s, poníglavščina -e ž, poníglaviti -im; *tudi* poniglàv-

poníkati -am, ponikanje -a s, ponikálen -lna -o *[-ụn-]*, ponikálnica -e *[-ụn-]* ž |*voda*|, ponikálnik -a *[-ụn-]* m |*jama*|, ponikniti -nem, poníkel -kla -o, ponikováti -újem, ponikovàl -ála -o, ponikovánje -a s, ponikoválnica -e *[-ụn-]* ž; ponikávati -am, ponikávanje -a s; poníkva -e ž *kraj, kjer voda ponikuje*

poníkljati -am, poníkljan -a -o, poníkljanje -a s, poníkljanost -i ž

Pónikva -e ž *kr. i.*, v ~i, pónikovski -a -o

Poníkve Poníkev ž *mn. kr. i.*, v ~ah, poníkovski -a -o

ponírek -rka m *zool.*: čopasti ~

ponížati -am, ponížan -a -o, ponižanje -a s: ~ koga, ~ se pred kom, ponižanost -i ž, ponížanec -nca m, ponížanka -e ž: ponížen -žna -o: ~a prošnja, ~ človek, ponížnost -i ž; poniževáti -újem, poniževàl -ála -o, poniževánje -a s, poniževálen -lna -o *[-ln-]*: ~o ravnanje, poniževálnost -i *[-ln-]* ž, poniževávec -vca m, poniževávka -e ž, poniževávski -a -o: ~a vnema

ponjáva -e ž *rjuha, plahta*

ponjúhati -am, ponjúhan -a -o

ponóči *prisl.*, ponôčen -čna -o, ponočnják -a m, ponočnjáški -a -o, ponočnjáštvo -a s; ponočeváti -újem, ponočevàl -ála -o, ponočevánje -a s, ponočevávec -vca m, ponočevávka -e ž, ponočevávski -a -o: ~o nagnjenje

ponorčeváti -újem se, ponorčevàl -ála -ó, ponorčevánje -a s: ~ se s kom

ponoréti -ím *gl.* noreti: včasih malo ponori; ponôrel -éla -o: ~ človek, ~a žival; ponorélost -i ž

ponòs -ôsa m: narodni ~, ponôsen -sna -o: ~ na uspehe, ponôsnost -i ž, ponôsnež -a m; *gl. tudi* ponašati se

ponosíti -ósim *gl.* nositi, ponôšen -a -o: ~ vsa drva v kuhinjo, ~ obleko, ponôšenost -i ž

ponosljáti -ám, ponosljàj -ájte! ponosljàl -ála -o: veliko tobaka ~, ponosljávati -am *skozi nos govoriti*, ponosljávanje -a s

ponotránjiti -im, ponotránjen -a -o, ponotránjenost -i ž

ponovíti -ím, ponôvi -íte! ponóvil -íla -o, ponovljèn -ênа -o: ~ stavek, pesem, predstavo, ponovítev -tve ž, ponóven -vna -o, ponovljiv -a -o, ponovljívost -i ž, ponovljênost -i ž, ponovítven -a -o *[-tvən-]*: ~a vaja

ponóvno *prisl. spet, na novo, znova, vnovič, večkrat*

ponsírati -am *(s plovcem) obrusiti*, ponsíran -a -o, ponsíranje -a s

pontifikálen -lna -o *[-ln-] ltg. škofov, škofovski*: ~a maša, pontifikát -a m *škofovanje, papeževanje*

pontón -a m *mostovni čoln*, pontónski -a -o: ~i most, pontonír -ja m

Pónt(os) -ta m *kr. i.*: Pisma iz ~a, póntski -a -o: ~a pokrajina

ponudíti ponúdim, ponúdi -íte! ponúdil -íla -o *in* ponúditi -im *s stal. poud.*: več ~, ~ se komu v službo, ~ komu pomoč; ponúden -a -o *in* ponújen -a -o: ~a roka, ponúdba -e ž: imeti na ~o, zakon ~e in povpraševanja, ponúdnik -a m: najnižji ~, ponúdnica -e ž, ponúdniški -a -o, ponúdništvo -a s

ponújati -am, ponújaj -te *in* -ájte! ponújal -a -o *in* -ála -o, ponújanje -a *s in* ponújanje -a *s*: ~ komu kruha, ~ koga z jedjo, ~ se za pomočnika, ~ se z žganci, ponujáč -a *m*, ponujàv -áva -o, ponujávec -vca *m*, ponujávka -e *ž*, ponujávski -a -o

pônva -e *ž ponev*

poobčutíti *in* poobčútiti -im *občutiti za kom gl.* čutiti, poobčúten -a -o, poobčútek -tka *m*

poobédovati -ujem *in* poobedováti -újem, poobédek -dka *m*, poobéden -dna -o: ~o vino

pooblačíti -í se, pooblačil -íla -o, pooblačên -êna -o: obraz se mu je pooblačil, pooblačilo se je, pooblačítev -tve *ž*: splošna ~ po državi

pooblastíti -ím, pooblásti -íte! pooblástil -íla -o, pooblaščèn -êna -o, pooblaščênje -a *s*: ~ koga za kaj; ~ koga, da podpiše; pooblastílo -a *s*: pismeno ~, pooblastílen -lna -o *[-ln-]*, pooblastívec -vca *m*, pooblastívka -e *ž*, pooblaščênec -nca *m*, pooblaščênka -e *ž*, pooblastítev -tve *ž*; pooblaščeváti -újem, pooblaščevàl -ála -o, pooblaščevánje -a *s*, pooblaščeválen -lna -o *[-ln-]*, pooblaščevávec -vca *m*, pooblaščevávka -e *ž*, pooblaščevávski -a -o; pooblàščati -am, pooblàščanje -a *s*

poóblati -am, poóblan -a -o, poóblanje -a *s*: ~ desko

poočítati -am, poočítanje -a *s*: ~ komu kaj, poočítki -ov *m mn.*

pooglenéti -ím *gl.* ogleneti, pooglenèl -éla -o, pooglenênje -a *s*, pooglenélost -i *ž*

pooglenîti -ím *gl.* ogleniti, pooglénil -íla -o, pooglenjèn -ênа -o: bukova drva se v kopi pooglene, pooglenjênost -i *ž*, pooglenítev -tve *ž*

poóljiti -im, poóljen -a -o, poóljenje -a *s*: ~ stroj, papir, pod, poóljenost -i *ž*, pooljítev -tve *ž*, poojleváti -újem, pooljevánje -a *s*, pooljeválen -lna -o *[-ln-]*

pooperacíjski -a -o: ~o zdravljenje

poopráviti -im: ~ vse opravke

pooráti -órjem *in* -ôrjem *gl.* orati: za letos smo poorali

poosébiti -im, poosébljenje -a *s*; poosébljen -a -o: ~a poštenost je, poosébljenost -i *ž*, poosébljenec -nca *m*, poosébljenka -e *ž*, poosebítev -tve *ž*: ~ pojmov, poosébljati -am, poosébljanje -a *s*

poostríti -ím, poôstri -íte! poóstril -íla -o, poostrèn -ênа -o, poostrênje -a *s*: ~ britev, ~ kazen, mraz se je poostril, poostrítev -tve *ž*: ~ položaja, poostrênost -i *ž*, poostrováti -újem, poostrovàl -ála -o, poostrovánje -a *s*

pootávek -vka *m druga otava, vnuka, vnučič*, pootáven -vna -o: ~a košnja

poótkati -am *z otko ostrgati zemljo z lemeža*, poótkan -a -o

pootróčiti -im se, pootróčen -a -o, pootróčenje -a *s*

pòp pôpa *m, mn. tudi* pôpje -pov 1. *pravoslavni duhovnik*, 2. *znč. duhovnik sploh*, pôpovski -a -o, pôpovstvo -a *s*, pôpovka -e *ž popova žena*

popacáti -ám *gl.* pacati, popacán -a -o: ~ zvezek, ~ se po obrazu, popackáti -ám, popackàl -ála -o, popackán -a -o

popáčiti -im, popačen -a -o, popačenje -a *s*: ~ kaj *ali* koga, ~ se komu; popačenost -i *ž*, popačenec -nca *m*, popačenka -e *ž*, popáček -čka *m*

popádati -am, popádanje -a *s* 1. psi popadajo otroke, jeza me popada, 2. na kolena ~, sadje je popadalo z drevja; popadávec -vca *m*, popadávka -e *ž*, popadáč -a *m zool.* |*komar*|

popáliti *in* popáliti -im *gl.* paliti, popáljen -a -o, popáljenost -i *ž*, popalítev -tve *ž*, popàl *[-ȁų]* -ála *m snet na žitu*

popáriti -im, popárjen -a -o: ~ kruh, mlince, klajo, ~ prašiča, ostra beseda ga je poparila *potrla*, slana popari cvetje, popárjenost -i *ž*, popárjenec -nca *m*, popárjenka -e *ž*, popára -e *ž poparjen kruh*, poparítev -tve *ž*, popárek -rka *m* |*čaj*|: bezgov ~

popásti popádem *gl.* pasti: jeza, pes ga popade, popàd -áda *m*, popádnik -a *m*, popadljív -a -o: ~ pes, popadljívost -i *ž*, popadljívec -vca *m*, popadljívka -e *ž*, popádek -dka *m*: porodni ~i, popadljáj -a *m*

popásti popásem, popásen -a -o (°popášen), popásenje -a *s*: živina je popasla deteljo, živina se je malo popasla, popásenost -i *ž*; popasováti -újem, popasovàl -ála -o, popasovánje -a *s*: ~ travnike, popáša -e *ž* |*škoda*|, popašnína -e *ž* |*odškodnina*|

popazíti *in* popáziti -pázim *gl.* paziti: malo ~ na otroka

popêči -êčem *gl.* peči, popečênje -a *s*: vso moko ~ *porabiti*, malo ~ meso,

popečênost -i ž, popékati -am, popékanje -a s, popéček -čka m *ognjilo*

pópek -pka m: drevo poganja ~e, otroku ~ zavezati, babji ~ *bot.* |*goba*|, ~ pri elektronki, pri žarnici, pópkov -a -o: ~a kila, žila, ~a jamica; pópje -a s = pópkovje -a s, popkàt -áta -o = pópkast -a -o, pópkovina -e ž = pópkovnica -e ž: snov, tkivo ~e, pópkati -am *poganjati popke, okulirati*, pópkanje -a s; pópček -čka m, pópnjak -a m: vodni ~ *bot.*, pópkovnik -a m *bot.*

popeljáti -éljem *in* -ám *gl.* peljati, popelján -a -o: ~ se v mesto

popénjati -am, popénjanje -a s; *gl. tudi* popeti popnem

pôper -pra m: črni, beli ~, suh, živ ko ~, turški ~ *paprika*, dati komu ~a *komu pod nos*, vodni, volčji, divji ~ *bot.*, pôprov -a -o: ~a meta, pôprast -a -o, pôprovec -vca m *bot.*, poprovína -e ž *kem. piperin*, poprovnica -e ž = pôprnica -e ž |*škatla*|, poprnják -a m |*mali kruhek*|; pôprati -am, pôpranje -a s

popéstovati -ujem *gl.* pestovati, popéstovan -a -o: malo ~ otroka, otrok se rad popestuje

popestríti -ím *lit. pisano napraviti, opisati*, popéstril -íla -o, popestrèn -ênа -o, popestritev -tve ž

popetériti -im, popetérjen -a -o

popéti popôjem *gl.* peti, popévati -am, popévanje -a s, popévka -e ž: radijska, poulična ~, popévkar -ja m, popévčica -e ž, popèv -éva m

popéti -pnèm *gl.* peti, popnì -íte! popél -a -o, popét -a -o: krojač popne prikrojene kose, preden jih začne šivati: ~ pas, ~ se na gorọ, na drevo; ~ voz sena z žrdjo

popezdévati -am *in* -vljem

popháti -phám *in* -pšèm *gl.* phati: ~ ves poper, ~ ajdo, proso

popíhati -am *in* -šem *gl.* pihati, popíhan -a -o: veter popiha, ~ juho, ~ jo *uiti, zbežati*, popíh -a m; popihávati -am, popihávanje -a s; popíhniti -nem, popíhnjen -a -o; popihljáti -ám, popihljàl -ála -o, popihlján -a -o, popihljánje -a s

popíjati -am: papir popija

popikáti -am, popíkanje -a s; popíkan -a -o: ~ od komarjev, popíkanost -i ž, popíkanec -nca m, popíkčati -am, popíkčan -a -o

popíliti -im, popíljen -a -o: ~ žeblje, ~ (si) nohte, popilítev -tve ž

popípati -am *in* -pljem, popípan -a -o, popípanje -a s: ~ repo, korenje; kocine si ~ iz brade

popisáti *in* popísati -íšem *gl.* pisati, popísan -a -o: ~ zvezek, ~ zalogo, ~ ves papir, ~ dogodek, ~ se pri ljudskem štetju, popís -a m: osebni ~, ~ zaloge, prebivavstva, popísen -sna -o: ~a pola, popísnica -e ž, popisnína -e ž |*stroški*|, popísnik -a m, popísniški -a -o, popisljív -a -o, popisljívost -i ž; popisováti -újem, popisovánje -a s, popisoválen -lna -o *[-ln-]*, popisovávec -vca m, popisovávka -e ž, popisovávski -a -o, popísek -ska m

popískati -am *gl.* piskati: ~ na piščalko, popiskávati -am, popiskávanje -a s

popítati -am: ~ vso koruzo

popíti -íjem, popít -a -o: ~ vse vino, papir popije tinto, popívati -am, popívanje -a s: pijanec vse dni popiva, popiváč -a m, popívka -e ž *gobica*

pópkar -ja m *pipec* = pópčnik -a m = pópkarica -e ž

poplačáti *in* popláčati -ačam *gl.* plačati, poplačan -a -o: ~ vse dolgove, lahkomišljenost je poplačal z boleznijo; poplačílo -a s: ~ stroškov, poplačeváti -újem, poplačeval -ála -o, poplačevánje -a s: ~ dolgove

poplàh -áha m *prestrašenost, panika, alarm*; *gl. tudi* poplašiti

poplakníti -pláknem, poplákniл -íla -o, poplákníjen -a -o *in* poplákníti -nem *s stal. poud.*: ~ si grlo, poplakováti -újem, poplakovàl -ála -o, poplakovánje -a s, poplakoválen -lna -o *[-ln-]*, poplakovávec -vca m, popláka -e ž |*voda*|

poplašíti -ím, poplàši -íte! poplášil -íla -o, poplašèn -ênа -o *in* poplášiti -im *s stal. poud.*, poplašênec -nca m, poplašênka -e ž, poplašítev -tve ž

poplávíti -im, poplávljen -a -o, poplávljenje -a s *in* poplavíti -ím, poplávil -íla -o, poplávljenost -i ž, poplávljenec -nca m, poplávljenka -e ž, popláva -e ž: ~ slabih knjig, poplavítev -tve ž, poplávljati -am, poplávljanje -a s

poplavíti -ím *gl.* plaviti: ~ perilo

poplemenítiti -im, poplemenîten -a -o, poplemenítenje -a s

poplesáti *in* poplésati -plésem *gl.* plesati, poplesováti -újem, poplesujóč -a -e,

poplesovánje -a *s*, poplesávati -am, poplesávanje -a *s*

popléskati -am, popléskan -a -o: ~ okna, stene

poplétati -am, poplétanje -a *s*: ~ raztrgane košare, poplêsti -êtem *gl.* plesti: ~ vse vitre, poplèt -éta *m*: ograjati drevesa z gostim ~om

popléti -plévem: ves plevel ~

poplevéliti -im se, poplevéljen -a -o

poplín -a *m* |*na pol svilena tkanina*|, poplínast -a -o

poplitvéti -ím, poplitvèl -éla -o, poplitvênje -a *s*, poplitvélost -i *ž*, poplitvíti -ím *gl.* plitviti, poplitvítev -tve *ž*

popljúčnica -e *ž* |*mrena*|, popljúčničen -čna -o

popljúvati *in* popljúvati -újem *in* -úvam *gl.* pljuvati, popljuván -a -o, popljuvánje -a *s*, popljuvánost -i *ž*

popôjčkati -am *otr. malo zapeti*

popojútrišnjem *prisl.*, popojútrišnji -a -e: ~i izlet

popókati -am, popókan -a -o: živi popokajo na rani, zemlja je od suše popokala, ~ od smeha, obroči so popokali

popóldan *m in* popóldne *s*, *rod.* popóldne *in* popóldneva *in* popoldnéva, popóldne *in* popóldan *prisl.*, popoldánski -a -o, popoldánji -a -e >*[-ọd-]*

popôli *po poli*: ~ brat

popóln -a -o: ~ človek, bedak, ~a univerza, ~i mrk, odpustek, popólnost -i *ž*, popólnoma *prisl.*: ~ nov, nor >*[-ọn-]*

popólnočen -čna -o *[-ọn-]*

popòn -ôna *m bot.*, popónec -nca *m bot.*

popôprati -am: ~ jed; popôpran -a -o: ~a zgodba, šala, ~ račun

poporóden -dna -o: ~e bolečine, ~a doba, ~i dopust, ~i popadki

popóten -tna -o: ~a palica, obleka, ~i ljudje, popótnik -a *m*, popótnica -e *ž* |*ženska, brašno*|: zadnja ~, popótniški -a -o, popótnja -e *ž brašno, denar za pot*

popotópen -pna -o

popótovati -ujem, popótovanje -a *s in* popotováti -újem, popotovánje -a *s*, popotoválen -lna -o *[-ln-]*, popotovávec -vca *m*, popotovávka -e *ž*

popráskati -am *gl.* praskati, popráskan -a -o: ~ omet z zida, ~ se za ušesi, popráskanost -i *ž*, popraskováti -újem, popraskovàl -ála -o, popraskovánje -a *s*, poprásniti -nem, poprásnjen -a -o

poprasketáti -ám *in* -éčem *gl.* prasketati, poprasketávati -am, poprasketávanje -a *s*

poprášati poprášam, poprášaj -ájte! poprášal -ála -o, poprášan -a -o *in* poprášati -am *s stal. poud.*: ~ koga zastran česa, ~ koga za kako reč; ~ koga kaj, ~ koga, če kaj želi, ~ koga za svet; popraševáti -újem, popraševàl -ála -o, popraševánje -a *s*: ~ po kom, ~ po blagu, popraševávec -vca *m*, popraševávka -e *ž*

poprášiti -ím, popráši -íte! poprášil -íla -o, poprašèn -ena -o: ~ drevje, ves se je poprašil, poprašênost -i *ž*

pôprati -am *gl.* poper

popráva -e *ž*, popráven -vna -o: ~i izpit, ~a pola, poprávek -vka *m*: časopisni ~, popravílo -a *s*: dati kaj v ~

popráviti -im, poprávljen -a -o: ~ streho, spis, krivico, ~ se po bolezni, ~ si ovratnico, ~ prašiča *rezati*, poprávljati -am, poprávljal -a -o *in* -ála -o, poprávljanje -a *s in* popravljánje -a *s*, popravljávec -vca *m*, popravljávka -e *ž*, popravljávski -a -o, popravljálen -lna -o *[-ọn-]*, popravljálnica -e *[-ọn-] ž*: ~ šivalnih strojev, popravljáč -a *m*, popravljiv -a -o, popravljívost -i *ž*

poprážiti -im, poprážen -a -o: ~ kavo, kruh

popréčen -čna -o: ~a vrednost, popréčnost -i *ž*, poprečnína -e *ž pavšal*, popréčnež -a *m*, popréčnik -a *m* |*tram*|, popréčnica -e *ž* |*deska, črta*|, popréčje -a *s*

popréd, popréj *prisl. pred, prej*: ~ je bilo tako, zdaj je drugače; popréjšnji -a -e, poprédnji -a -e; poprédle = popréjle *prisl. predle, prejle*

popredmétiti -im, popredmétenje -a *s*: Platon je popredmetil pojme

poprék *prisl. povprek*: ~ gledati *navzkriž*, ~ kupiti *počez*; popréka -e *ž* |*drog*|

poprêsti -prêdem *in* poprésti -édem *gl.* presti: vse predivo ~, malo je popredla

popŕh -a *m*: snežni ~, povrh srena je padel droben ~

poprijáteljiti -im, poprijáteljen -a -o: ~ koga s kom, ~ se s kom

poprijéti -primem *gl.* prijeti: ~ besedo, pošteno ~ pri delu, ~ za delo, ~ se dela, ~ se s kom, poprijétje -a *s*, poprijém -éma *m*, poprijémati -am *in* -mljem, poprijémanje -a *s*

°**popríšče** -a *s torišče*

poprodáti -ám *gl.* prodati, poprodán -a -o: vse blago ~, poprodájati -am, poprodájanje -a *s*: počasi ~ blago, poprodája -e *ž*, poprodájen -jna -o
poprosíti -ósim *gl.* prositi, poprošen -a -o: ~ koga česa, ~ za kaj
popŕsen -sna -o: ~a mrena = popŕsnica -e *ž*, popŕsničen -čna -o, popŕsje -a *s oprsje*
poprtník -a *m* = poprtnják -a *m* |*kruh*|
popúhniti -nem: veter popuhne, popúhati -am: vol popuha v človeka
popúkati -am, popúkan -a -o, popúkanje -a *s*: ~ repo, perje
populácija -e *ž prebivavstvo, poseljenost*, populacíjski -a -o: ~a politika, teorija, ~i podatki, zakoni
populáren -rna -o *ljudski, poljuden, priljubljen, znan*, populárnost -í *ž priljubljenost*, popularizírati -am *razširiti med ljudi, domače napraviti*, populariziranje -a *s*, popularizácija -e *ž*, popularizacíjski -a -o, popularizátor -ja *m*, popularizátorica -e *ž*, popularizátorski -a -o
populíti *in* popúliti -im *gl.* puliti, popúljen -a -o, popúljenje -a *s*: ptiču perje ~, lase (si) ~, populítev -tve *ž*
popustíti -ím, popústi -íte! popústil -íla -o, popuščèn -êna -o: ~ delo, službo, ~ pri ceni, ~ v vnemi; šivi popustijo, srce popusti; napetost, vročina, žebelj popusti, ~ konju uzde, ~ otrokom disciplino, popúst -a *m*: ~ v trgovini pri blagu, ~ pri ceni; desetodstotni ~, popústen -tna -o, popustljiv -a -o, popustljívost -i *ž*, popustljívec -vca *m*, popustljívka -e *ž*, popúščati -am, popúščanje -a *s*: mraz, prodajavec popušča
pòr póra *m bot.*, pórov -a -o: ~a juha
póra -e *ž*, *nav. mn.* póre pór *drobne luknjice v snovi, znojnice (na koži)*, porózen -zna -o *luknjičav*, poróznost -i *ž luknjičavost*
porabíti *in* porábiti -im *gl.* rabiti, porábljen -a -o: ~ milo, denar, čas; preveč se porabi; ~ priložnost, za vse ga lahko porabiš; porába -e *ž*: predmeti za splošno ~o, ~ električne energije, časa; poráben -bna -o: za vse ~ človek, ~ pri delu, porábnost -i *ž*, porábnik -a *m*, porábnica -e *ž*, porábniški -a -o, porabnína -e *ž*, porabljív -a -o, porabljívost -i *ž*, porábljati -am, porábljanje -a *s*
Porábje -a *s* |*pokrajina*|, porábski -a -o: ~i Slovenci, Porábci -ev *m mn.*
poračúnati -am, poračúnan -a -o, poračúnanje -a *s*: ~ s kom, ~ med seboj, ~ vse stroške, bova že še poračunala, poračunljív -a -o, poračunljívost -i *ž*, poračunávati -am, poračunávanje -a *s*: ~ med seboj
porahljáti -ám *gl.* rahljati, porahlján -a -o: ~ posteljo
porájati -am, porájanje -a *s*; porajajóč -a -e: ~e se življenje, ~a narava
porájkelj -klja *m krepelce, poverek, pokrč*, porajkljáti -ám *pokrčiti*, porajkljàj -ájte! porajkljàl -ála -o, porajklján -a -o, porajkljánje -a *s*: ~ voz drv
***porájtati** -am *misliti, upoštevati, marati za kaj*
porásti -rás(t)em *gl.* rasti; porás(t)el -(t)la -o *in* poráščen -a -o: mah je drevje gosto poras(t)el, drevje je gosto poras(t)lo, poráslost -i *ž in* poráščenost -i *ž*; poràst -ásta *m* = porástek -tka *m* 1. *mladje*, 2. *zvečanje*, poráščati -am, poráščanje -a *s*: mah porašča drevje
poravnáti -ám *gl.* ravnati, poravnán -a -o, poravnánje -a *s*: ~ žeblje, železo, ~ zmečkano obleko, ~ dolg, škodo, spor, ~ se z upniki, poravnánost -i *ž*, poravnáva -e *ž*: prisilna ~, poravnáven -vna -o: ~i postopek, ~i svet, poravnálnik -a *[-ųn-] m* |*stroj*|, poravnávati -am, poravnávanje -a *s*
poràz -áza *m*: zadel jih je hud ~, porázen -zna -o: ~o spoznanje, poráznost -i *ž*, poráziti -im, porážen -a -o, poráženje -a *s*: ~ nasprotnika, poráženost -i *ž*, poráženec -nca *m*, poráženka -e *ž*
porazdáti -dám *gl.* razdati: ~ knjige, porazdájati -am
porazdelíti -ím *gl.* razdeliti: ~ premoženje, vloge, hrano, podporo, ~ se na skupine, porazdeljênost -i *ž*, porazdelítev -tve *ž*: ~ pridelkov, porazdelílen -lna -o *[-ln-]*, porazdelílnost -i *[-ln-] ž*, porazdeljeváti -újem, porazdeljeval -ála -o, porazdeljevánje -a *s*, porazdeljeválen -lna -o *[-ųn-]*, porazdeljeválnica -e *[-ųn-] ž*: ~ pošte, porazdeljevávec -vca *m*, porazdeljevávka -e *ž*
porazdrobíti -ím *gl.* drobiti: ~ kamenje
porazgovoríti -ím se *gl.* govoriti: ~ se s kom o čem, ~ se kaj
porazgubíti -ím *gl.* razgubiti: ~ knjige, med potjo je vse porazgubil, po predstavi se ljudje brž porazgubijo, glas se

porazgubi, porazgubljênost -i *ž*, porazgubítev -tve *ž*

porazíti -ídem se, porazídi -te se! porazšèl -šlà -ò *in* -ó: ljudje se porazidejo

porazlésti -lézem se *gl.* lesti: črvi se porazlezejo na vse strani

porazmestíti -ím *in* porazméstiti -im *gl.* razmestiti: vojake ~, lovci so se porazmestili po prežah, porazmestítev -tve *ž*, porazméščati -am, porazméščanje -a *s*

poraznêsti -êsem *gl.* nesti, poraznosíti -nósim *gl.* nositi: pisma ~, poraznášati -am, poraznášanje -a *s*

porazpečáti -ám *gl.* pečati se: ~ blago, počasi se vse porazpeča, porazpečávati -am: knjiga se počasi porazpečava

porazpéti -pnèm *gl.* peti: vsa jadra ~

porazprodáti -ám *gl.* prodati: ~ knjige

poraztrésti -ésem *gl.* tresti, poraztrésen -a -o (°poraztrešen): ~ zrnje kokošim, po poti se zrnje rado poraztrese, poraztrosíti *in* poraztrósiti -im *gl.* trositi: ~ vse zrnje

porazvrstíti -ím *gl.* razvrstiti: ~ snov, porazvrščênost -i *ž*, porazvrstítev -tve *ž*, porazvrščati -am, porazvrščanje -a *s*

porcelán -a *m* |*snov*, *izdelek*|: sevrski, kaolinski ~, porcelánski -a -o = porcelánast -a -o, porcelánka -e *ž* |*prst*, *pipa*, *polž*|, porcelánovica -e *ž* |*prst*|, porcelánar -ja *m* |*delavec*|, porcelánarica -e *ž*, porcelanovína -e *ž* |*blago*|

Pórcia -ie *ž* *in* Pórcija -e *ž* *Brutova žena*, Pórcijin -a -o, Pórcius -ia *m* *in* Pórcij -a *m rim. os. i.*, Pórcijev -a -o

pórcija -e *ž* 1. *obrok jedi*, 2. *voj. posoda*, *porcijón -a *m*, *porcijónček -čka *m* *odmerek*, *obrok*

pordečíti -ím, pordéči -íte! pordéčil -íla -o, pordečèn -ena -o, pordečênje -a *s*, pordečítev -tve *ž*, pordečílen -lna -o *[-ln-]*, pordečeváti -újem, pordečeval -ála -o, pordečevánje -a *s*, pordečevávec -vca *m*, pordečeválen -lna -o *[-ln-]*

pordéti -ím *gl.* rdeti, pordélost -i *ž*, pordévati -am, pordévanje -a *s*

porébrn -a -o: ~a mrena = porébrnica -e *ž*, porébrnič en -čna -o, porébrje -a *s* *pobočje*

poréči -rêčem *gl.* reči: kaj poreko ljudje! porečèn -ena -o, porèk -éka *m* *slov.* |*del periode*|

poréčje -a *s*: ~ Save, poréčen -čna -o: ~a plovba, poréčnik -a *m* *bot.*

poréden -dna -o *nagajiv*, *nereden*, porédnost -i *ž*, porédnež -a *m*, porédnica -e *ž*

porédíti -im *razredčiti*, porédčiti -im, porédčen -a -o, porédčenje -a *s*: drevje je treba malo ~, porédčenost -i *ž*

poredíti -ím, porédi *in* porêdi -íte! porédil -íla -o, porejèn -ena -o: ~ vole, ~ se po bolezni, poredítev -tve *ž*

porédko *prisl.* = porédkoma *prisl.*: to se ~ zgodi; porédek -dka -o *redek*, porédkost -i *ž*

porêklo -a *s* → *rod*, *vir*

Porénje -a *s* *pokrajina ob Renu*, porénski -a -o, Porénci -ev *m mn.*, porénec -nca *m* *porensko vino*

porézati -rêžem, porézan -a -o: ~ nohte, kopita, mladike, ~ se po rokah, ~ se pri britju, porézanost -i *ž*; porezováti -újem, porezoval -ála -o, porezovánje -a *s*, porezovávec -vca *m* |*sveder*|, porezoválen -lna -o *[-ln-]*, porezílnik -a *[-ɥn-]* *m* *nož za rezanje kopit*, porezílnica -e *[-ɥn-]* *ž* |*sekira*|, porézanec -nca *m* |*tram*|

porézniti -nem: vino porezne

porfír -ja *m* *min.*, porfírjev -a -o, porfíren -rna -o, porfírjast -a -o, porfirít -a *m*

Porfírios -ia *m* *in* Porfírij -a *m* |*filozof*|, Porfírijev -a -o

pôrhant -a *m* |*blago*|, pôrhantov -a -o, pôrhantast -a -o; *gl.* *tudi* barhant

poríbati -am, poríban -a -o: ~ tla

poríniti -nem, porinjen -a -o: ~ komu nož v srce, ~ koga od sebe, v sobo, porínek -nka *m*

porísati -išem: ~ tablo

porívati -am, porívaj -te *in* -ájte! porival -a -o *in* -ála -o, porívanje -a *s* *in* porivánje -a *s*: ~ voziček pred seboj, porív -a *m*, poriváč -a *m*, porivávec -vca *m*, porivávka -e *ž*, poriválo -a *s*, poriválen -lna -o *[-ln-]*

porjavéti -ím *gl.* rjaveti; porjavèl -éla -o: ~o železo, ~a koža; porjavélost -i *ž*; porjavíti -ím *gl.* rjaviti, porjávil -íla -o, porjavljèn -ena -o, porjavítev -tve *ž*

pornográfija -e *ž* *opolzko*, *pohujšljivo pisanje*, *slovstvo*, pornográfski -a -o *opolzek*, *pohujšljiv*, *spotakljiv*, pornográf -a *m*

porobíti *in* poróbiti -im *obrobiti*, *posekati* *gl.* robiti, porób ljen -a -o, porób ljenje -a *s*, porób ljenec -nca *m*, porobítev -tve *ž*, poróbje -a *s*, poróben -bna -o *obroben*: ~i napis na stebru

poróbkati -am, poróbkanje -a *s*; poróbkan -a -o: ~a koruza
poročílo -a *s*: ~ z bojišča, ~ o sestanku, poročílen -lna -o *[-ln-]*: ~i obrazci; poróčati -am, poróčanje -a *s*: ~ komu o čem, ~ novice, poročeváti -újem, poročeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a agencija, poročevávec -vca *m*: vojni ~, ~ s sodišča, poročevávka -e *ž*, poročevávski -a -o: ~a služba
poročíti -ím, porôči -íte! poróčil -íla -o, poročèn -êna -o: ~ ženina z nevesto, ~ ženina in nevesto, ~ se s kom, poročil se je s sosedovo Anko (°poročil je sosedovo Anko), poročênec -nca *m*, poročênka -e *ž*; poróka -e *ž*: zlata ~, k ~i iti, biti pri ~i, poróčen -čna -o: ~i prstan, poročnína -e *ž* |*pristojbina*|; poróčati -am, poróčanje -a *s*: ~ koga s kom, poročeváti -újem, poročevávec -vca *m kdor ljudi poroča*, poročevávski -a -o
poróčnik -a *m* |*častnik*|, poróčniški -a -o, poróčništvo -a *s*
porodíti -ím, porôdi -íte! porodíl -íla -o, porôjen -ena -o, porojênec -nca *m*, porojênka -e *ž*; pôrod *in* pòrod -óda *m*: prezgodnji ~, ženska je na ~u, umreti brez roda in ~a *brez potomcev*; poródek -dka *m kar se rodi*, porodílnik -a *[-ụn-] m porodni stol*, poróden -dna -o: ~e bolečine, ~a soba, omotica, poródnica -e *ž in* porodníca -e *ž* |*ženska*|, porodníšnica -e *ž* |*zavod*|, porodníšničen -čna -o, porodníški -a -o: ~i dopust, porodništvo -a *s* |*nauk*|, porodníčar -ja *m pomočnik pri porodu*, porodníčarski -a -o: ~o orodje, porodníčarstvo -a *s*; porájati -am, porájanje -a *s*
poróg -óga *m*, poróga -e *ž*, porogljiv -a -o, porogljívost -i *ž*, porogljívec -vca *m*, porogljívka -e *ž*, porógati -am se: ~ se komu zaradi česa
pôrok -óka *m*: nisem ~, da bo to napravil, ~ov iskati za posojilo, biti ~ *ali* za ~a komu; poróštvo -a *s*: ~ dati komu, temeljita priprava je ~ za uspeh *ali* ~ uspeha, poróštven -a -o *[-tvən-]*: ~a izjava, porokováti -újem (°poroštvováti), porokovánje -a *s*, poróščina -e *ž*
poróka -e *ž gl.* poročiti
porómati -am: ~ po svetu
porópati -am: vse ~ komu; porópan -a -o: ~o blago, ~e hiše
poropotáti -ám *in* -ropóčem *gl.* ropotati, poropotávati -am, poropotávanje -a *s*
porosíti -ím, porôsi -íte! porósil -íla -o, porošèn -êna -o, porošênje -a *s*: ~ cvetje, dež porosi, okno se porosi, porošènost -i *ž*, porosítev -tve *ž*
poróta -e *ž*: priti pred ~o, poróten -tna -o: ~o sodišče, porótnik -a *m*, porótnica -e *ž*, porótniški -a -o: ~a klop, porótništvo -a *s*
porózen -zna -o *gl.* pora
porožljáti -ám *gl.* rožljati, porožljávati -am, porožljávanje -a *s*
pórta -e *ž* 1. *prostor pred vhodom v hišo*, 2. *veža*: samostanska ~, na ~i čakajo obiski; turška Visoka ~ = Porta; portál *[-ál]* -a *m* |*vhod v poslopje*|, portálen -lna -o *[-ln-]*, portír -ja *m vratar*, portírka -e *ž vratarica*, portírski -a -o *vratarski*
***pórta** -e *ž* |*trak*|: ves v *~ah *v trakovih*, *pórtek -tka *m* |*načelek*|
portepé -ja *m resast obesek pri sablji*
portfélj -a *m* → *listnica*: ministrski ~, minister brez ~a *brez določenega področja*
Pórtland -a *m* |*angl. otoček*|, pórtlandski -a -o: ~i cement = pórtlandec -dca *m*
pórto -a *m poštnina*
Pórto -a *m kr. i.*, pórtski -a -o: ~o vino = pórtovec -vca *m*
Portoríko -a *m* |*otok v Velikih Antilih*|, portoríški -a -o; portoríka -e *ž* |*cigara*|
Portoróž -a *m kr. i.*, v ~u, portoróški -a -o: ~i zaliv
portrét -a *m* 1. *podoba osebe*, 2. *obraz*, portrétен -tna -o, portretíst -a *m*, portretístka -e *ž*, portretírati -am, portretíran -a -o, portretíranje -a *s*, portretíranec -nca *m*, portretíranka -e *ž*
Portugálsko -ega *s*, s ~ega, na ~em, Portugálska -e *ž*, v ~i, Portugálec -lca *m*, Portugálka -e *ž*, portugálski -a -o, portugálščina -e *ž*; portugálka -e *ž* |*trta in vino*| >*[-ál-]*
porumenéti -ím *gl.* rumeneti, porumenèl -éla -o: papir, listje porumeni, porumenélost -i *ž*, porumenévati -am, porumenévanje -a *s*
porumeníti -ím *gl.* rumeniti, porumènil -íla -o, porumenjèn -ena -o, porumenjênost -i *ž*, porumenítev -tve *ž*, porumenílo -a *s*, porumenílen -lna -o *[-ln-]*; porumenjeváti -újem, porumenjeval -ála -o, po-

rumenjevánje -a *s*, porumenjevávec -vca *m*, porumenjeválen -lna -o *[-ln-]*

***porúngelj** -glja *in* -geljna *[-əlj-] m kladica, okleščék, pokrč*, *porúngeljček -čka *[-gəlj-] m*

Porúrje -a *s* |*nem. pokrajina*|, porúrski -a -o

porúsiti -im *rusificirati*, porúsen -a -o, porúsenje -a *s*

porušíti *in* porúšiti -im *razsuti, razdejati, podreti, posuti gl.* rušiti, porúšen -a -o

por(u)váti -rújem *gl.* r(u)vati, por(u)ván -a -o, por(u)vánje -a *s*: ~ repo, korenje, ~ plevel s koreninami

posabljáti -ám 1. *s sabljo posekati*, 2. *pojesti gl.* sabljati, posablján -a -o

posàd -áda *m* = posáda -e *ž delovna izmena*: delati v dveh ~ah, posáden -dna -o: ~o delo, posádka -e *ž*: ladijska ~

posadíti -ím, posádi -íte! posádil -íla -o, posajèn -ênа -o: ~ krompir, solato, ~ se za mizo *usesti se*, ~ otroka na stol, ~ goste za mizo, ~ koga na hladno, konj posadi jezdeca, ~ koga na koprive *vznejevoljiti ga*, ~ se na méhko, na górko; posajênost -i *ž*, posajênec -nca *m*, posajênka -e *ž*, posájati -am, posájanje -a *s*, posajálen -lna -o *[-ln-]*, posajávec -vca *m*

posahníti *in* posáhniti -nem *gl.* sahniti, posáhel -hla -o: voda v jezeru posahne >*[-sah- / -səh-]*; *gl. tudi* posihati

posámez = posámezno = posámič *prisl.*: ~ so prihajali, posámezen -zna -o = posámičen -čna -o, posámeznost -i *ž* = posámičnost -i *ž*, posámeznik -a *m*, posámeznica -e *ž*, posámezniški -a -o *[°posaméz-]*

Posárje -a *s* |*nem. pokrajina*|, posárski -a -o

Posávje -a *s*, na ~u, posávski -a -o, Posávci -ev *m mn.*

poscáti -ščím *in* -ščíjem *gl.* scati: ~ posteljo, ~ se v posteljo, poscánec -nca *m*, poscánka -e *ž*, poscanè -éta *m in s*, poscanéla -e *ž*, poscálo -a *s vet.*, poščívati -am, poščívanje -a *s*

posébej *prisl.*: prišla sta vsak ~, ~ komu kuhati, posében -bna -o: ~e pravice, ~a izdaja, ~o oznanilo, posébno *prisl.*: ~ veliko ne naredi, posébnost -i *ž*, posébnež -a *m*, posébnica -e *ž*, posébek -bka *m posebna jed*: nobenih ~ov nočem, posébkati -am = posébkovati -ujem *in* posebkováti -újem *posebne jedi si privoščiti*, posebkovánje -a *s*

poséči -séčem *posekati, pokositi gl.* seči, poséčen -a -o: ~ deteljo, travnik, poséčva -e *ž in* poséčev -čve *ž*: senožet za 12 koscev ~e; poséčen -čna -o, poséček -čka *m majhen posečen prostor*

poséči -sédem *gl.* seči, posédel -a -o: ~ po kos mesa, ~ z roko v žep, ~ v tuje pravice, ~ v prepir, nazaj ~, vmes ~; posèg -éga *m* = posegljáj -a *m*: zdravniški, operativni ~, poségniti -nem, poségnil -a -o; poségati -am, poséganje -a *s*, posézati -am, posézanje -a *s*

posédati -am, posédanje -a *s*: ~ po krčmah, pri peči, zemlja se poseda, poséda -e *ž*, posédaven -vna -o *kdor rad poseda*, posédavec -vca *m*, posédavka -e *ž*; posedéti -ím *gl.* sedeti, posedèn -ênа -o: še malo posedi; travo je posedel; posedévati -am, posedévanje -a *s*; posésti -sédem *gl.* sesti, poséden -a -o: ~ deželo, ~ hišo, ~ okoli peči, okoli mize; zemlja se je posedla; posédenost -i *ž*, posédek -dka *m čas posedanja*; °posedováti -újem *imeti (v posesti)*

posèg -éga *m gl.* poseči

posegamál *[-ạ́ / -ál] prisl. lit.*

Poséidon -óna *m mit.* |*bog morja*|. Poseidónov -a -o, poseidónski -a -o: *tudi* Pozejdon

posejáti -séjem *gl.* sejati, poseján -a -o: ~ njivo s koruzo, ~ žito po njivi, posejánost -i *ž*; poséjati -am *nedov.*, poséjanje -a *s*: ~ njivo

posejmíca -e *ž sejmulja, dan po sejmu*

posékati -am, posékan -a -o: ~ gozd, ~ koga z mečem, z besedami, ~ koga v matematiki *prekositi*, posèk -éka *m*: ~ na golo, prebiralni ~, ~ drevja, poséka -e *ž*: pasti na ~i, s ~o drevja so v zaostanku, posekávati -am, posekávanje -a *s*, posekováti -újem, posekovàl -ála -o, posekovánje -a *s*, posekljív -a -o *sečen*, posékovje -a *s poseka, rovt*

pôsel *[-ạ́]* -sla *m* 1. *služabnik*: s ~i jesti, 2. *opravek, opravilo, zadeva, delo*: trgovski ~i *opravki*, devizni, uradni ~i *delo, zadeve, stvari*, pôselski -a -o *[-səl-]*: ~i red, ~a knjižica; poslovódja -a *in* -e *m*, poslovódkinja -e *ž*, poslovóden -dna -o, poslovódstvo -a *s*, poslovódski -a -o: ~i tečaj; *gl. tudi* poslovati

poselíti -sélim *gl.* seliti, poséljen -a -o: ~ dolino, z leti se jih je veliko poselilo od tod, poséljenost -i *ž*, poselítev -tve *ž*; poseljeváti -újem, poseljevánje -a *s*,

poseljevávec -vca *m*, poseljevávka -e *ž*, poseljeválen -lna -o *[-ln-]*

posénčiti -im, posénčen -a -o, posénčenje -a *s*, posénčnica -e *ž silhueta*

posesáti -ám *gl.* sesati, posesán -a -o: ~ vse mleko, malo ~ *>[-sas-]*

posesíven -vna -o *svojilen*: ~i zaimki, posesívnost -i *ž svojilnost*

posést -i *ž*: zemljiška ~, vzeti v ~, sto let je že v naši ~i, posésten -tna -o: ~a diferenciacija, ~i list, ~e razmere, poséstnik -a *m*, poséstnica -e *ž*, poséstniški -a -o: ~a pravica, poséstvo -a *s*: fevdno, zakupno, kmečko ~, poséstevce -a *[-tauc-] s*

posésti posédem *gl.* posedati

posêstriti -im, posêstren -a -o, posêstrima -e *ž*, posêstrimstvo -a *s*

posétev -tve *ž*: pet mernikov ~e, posétven -a -o *[-tvən-]*: ~a površina

posétnica -e *ž vizitka*

posèv -éva *m*: žito za ~, posévek -vka *m*: tri mernike ~a, posévati -am *poséjati*, posévanje -a *s*; *gl. tudi* posejati

posézati -am *gl.* poseči

posezóna -e *ž*, posezónski -a -o: ~e cene

posíhati -am, posíhanje -a *s*: studenci posihajo, posihávati -am; *gl. tudi* posahniti

posihdôb *prisl.*, posihdôben -bna -o

posihmál *[-áu | -ál] prisl.*

posijáti -síjem *gl.* sijati, posíjan -a -o; posévati -am *tu in tam posijati*, posévanje -a *s*: sonce toplo poseva

posíli *prisl. po sili*: ~ kaj doseči, ~ kam priti, ~ znanstvenik, posíliživ -a *m bot.*

posíliti -im, posíljenje -a *s*: smeh, spanje, kašelj me posili, ~ žensko, ~ koga z jedjo, ~ se z jedjo *ali* pri jedi; posíljen -a -o: ~ jok *narejen*, ~o zelje, posíljenost -i *ž*, posíljenka -e *ž*, posílstvo -a *[-ls-] s*, posílnik -a *[-ln-] m*, posiljeváti -újem, posiljevánje -a *s*, posiljevávec -vca *m*, posiljeválen -lna -o *[-ln-]*

posíniti -nem: sonce posine

posíniti -im *posinoviti*, posínjenec -nca *m*

posinjéti -ím *sinji postati gl.* sinjeti; posinjèl -éla -o: ~ obraz, ~e ustnice, posinjélost -i *ž*, posínjiti -im *sinje napraviti*, posínjenost -i *ž*, posinjítev -tve *ž*

posinóviti -im, posinóvljen -a -o, posinóvljenje -a *s*, posinóvljenec -nca *m*, posinovník -a *m adoptivni oče*

posípati -am *in* -pljem *gl.* sipati, posípanje -a *s*: česte, potice ~, obrežje se posipa, ~ njivo z gnojilom, ~ kokošim, ~ s sladkorjem, posíp -a *m* 1. gramoz za ~, 2. *med. prašek*, posípa -e *ž* 1. *kamenje za posipanje cest*, 2. *začimba za potresanje testa*; posipávati -am, posipávanje -a *s*, posipálnik -a *[-ųn-] m |orodje|*, posipálnica -e *[-ųn-] ž |posoda|*, posípka -e *ž |prašek|*, posipálo -a *s*

°**posirovéti** -ím *posuroveti*

posivéti -ím *gl.* siveti, posivèl -éla -o, posivênje -a *s*: glava posivi, lasje posive, posivélost -i *ž*; posivíti -ím, posívi -íte! posívil -íla -o, posívljen -a -o *in* posivljèn -ena -o, posívljenje -a *s*, posivítev -tve *ž*

poskakováti -újem, poskakovàl -ála -o, poskakovánje -a *s*: srce od veselja poskakuje, poskakovávec -vca *m*, poskakovávka -e *ž*, poskakáti *in* poskákati -ákam *in* -čem, poskákaj -ájte *in* poskákajte *ali* poskáči -te! poskákal -ála -o *in* poskákala -o, poskakljáti -ám

poskóbljati -am, poskóbljan -a -o

poskočíti -óčim *gl.* skočiti: ~ od veselja, cena žitu je poskočila, žito je poskočilo v ceni, trgovec je poskočil s ceno *ali* pri ceni, poskòk -óka *in* -ôka *m*: godejo na ~, poskôčen -čna -o *in* poskóčen -čna -o: ~i ljudje, plesi, glasovi, ~a pesem, glasba, ~o dekle, poskôčnost -i *ž in* poskóčnost -i *ž*, poskóčnež -a *m*, poskóčnica -e *ž glas.*: gorenjska, alpska ~

poskopúšiti -im se

poskrbéti -ím *gl.* skrbeti, poskrbljèn -ena -o: ~ za koga; poskrbi, da bo vse v redu, poskŕba -e *ž*

poskríti -skríjem, poskrít -a -o: ~ živila, otroci se poskrijejo, poskrívati -am, poskrívanje -a *s*

poskúsiti -im: ~ kaj napraviti, ~ se s kom v čem, veliko je že poskusil na svetu, ~ puško, obleko, ~ zlepo, zgrdo: samo *ali* kar poskusi! poskúšen -a -o: ~ umor, poskús -a *m*: ~ z raketo, ~ na slepo, napraviti ~, ~e delati, poskúsen -sna -o: ~i kamen, ~i zajec, ~o leto; poskúšnja -e *ž*: vzeti kaj za ~o *ali* na ~o, poskúšati -am *gl.* skušati, poskúšanje -a *s*, poskuševávec -vca *m*, poskuševálen -lna -o *[-ln-]*, poskuševálnica -e *[-ųn-] ž*, poskuševališče -a *s*

poslabéti -ím, poslabèl -éla -o: večkrat mu poslabi, poslabélost -i *ž*

poslábšati -am, poslábšan -a -o, poslábšanje -a *s*: ~ vino, red, človeka, ~ se

v čem; vreme, položaj, bolezen se poslabša, poslabševáti -újem, poslabševánje -a *s*, poslabševálen -lna -o *[-ln-]*, poslabševálnica -e *[-ųn-]* *ž*, poslabševávec -vca *m*, poslabševávka -e *ž*

posladéti -ím *gl.* sladeti, posladênje -a *s*: v ustih posladi; posladíti -ím, posládi -íte! posládil -íla -o, poslajèn -ena -o: ~ (si) življenje, posladítev -tve *ž*, posládek -dka *m desert*: orehi za ~, posláda -e *ž* = poslája -e *ž*

posladkáti -ám *gl.* sladkati, posladkán -a -o: ~ se s čim, ~ si usta, ~ čaj, kavo, ~ se komu

poslanéti -ím, poslanèl -éla -o: morska voda poslani, poslanévati -am, poslanévanje -a *s*

poslánjati -am: ~ deske

poslastica -e *ž* = poslástek -tka *m posladek, desert*, poslásten -tna -o *sladkosneden*

posláti pôšljem, pôšlji -íte! poslàl -ála -o, poslán -a -o: ~ kaj komu v dar, ~ dar po kom, po pošti, z vlakom, ~ po vina, po voz, po zdravnika; ~ koga k vragu, ~ koga domov, poslánec -nca *m*: republiški, državni ~, deželni, nebeški ~, poslánka -e *ž*, poslánski -a -o, poslánik -a *m ambasador*, poslániški -a -o, posláništvo -a *s*: jugoslovansko ~ v Parizu, poslánica -e *ž* *|pismo|*, posláničen -čna -o; poslánstvo -a *s* 1. *poslanska služba*, 2. *misija*: ~ dobre volje

poslavíti -ím *star. odlikovati, počastiti*, poslávi -íte! poslávil -íla -o, poslavljèn -ena -o: ~ koga

poslédica -e *ž* *nasledek*: dobre, slabe ~e imeti za koga, poslédičen -čna -o: ~i stavki, poslédičnost -i *ž*

poslédnji -a -e: ~i dan, ~a volja, poslédnjikrat *prisl.* = poslédnjič *prisl.*, poslédnjica -e *ž rezultanta*

posléj *prisl. odslej naprej*, posléjšnji -a -e: ~i dogodki

poslíkati -am, poslíkan -a -o, poslíkanje -a *s*, poslíkanost -i *ž*

poslíniti -im, poslínjen -a -o, poslínjenje -a *s*: ~ omot, ves se je poslinil, poslínjenec -nca *m*, poslínjenka -e *ž*

poslonéti -ím *gl.* sloneti, poslonênje -a *s*: malo ~ na oknu

poslonîti -ím *in* -ónim *gl.* nasloniti: kosci so poslonili kose ob zid

poslópje -a *s*: stanovanjsko, šolsko, bibliotečno ~, v ~u

poslovániti -im, poslovánjen -a -o, poslovánjenje -a *s*, poslovánjenost -i *ž*, poslovánjenec -nca *m*, poslovánjenka -e *ž*

poslováti -újem, poslujóč -a -e, poslovàl -ála -o, poslovánje -a *s*: odbor posluje ves teden *dela*, posloválnica -e *[-ųn-]* *ž*: ~ številka pet; *gl. tudi* posel

poslóven -vna -o: ~ človek, ~i prostori, ~e zveze, ~i čas *uradne ure*, poslóvnost -i *ž*, poslóvnik -a *m*, poslóvniški -a -o

poslovéniti -im, poslovénjen -a -o, poslovénjenje -a *s*: ~ roman, pesem, dramo; v enem letu se je poslovenil, poslovénjenost -i *ž*, poslovenítev -tve *ž*

poslovíti -ím se, poslôvi -íte se! poslóvil -íla -o: ~ se od koga, s kom, pri kom, ~ se po francosko, poslovítev -tve *ž*, poslovílen -lna -o *[-ln-]*: ~i obisk, govor, ~o pismo, ~a večerja, poslávljati -am se, poslávljanje -a *s*, poslavljávec -vca *m*, poslavljávka -e *ž*

poslúh -a *m*: ~, prosim! ~ imeti, biti brez ~a za kaj, poslúhniti -nem

poslušáti poslúšam, poslúšaj -ájte! poslúšal -ála -o, poslušánje -a *s in* poslúšati -am *s stal. poud.*: ~ pesem, dober svet, ~ koga *ubogati*; poslušávec -vca *m*, poslušávka -e *ž*, poslušávski -a -o, poslušávstvo -a *s*, poslušálen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave; poslúšen -šna -o: ~ biti komu, poslúšnost -i *ž*, poslúšnež -a *m*, poslúšnica -e *ž*, poslúšek -ška *m*: ~e utepati *na ušesa vleči*

poslužíti *in* poslúžiti -im *gl.* služiti: ~ koga → *postreči komu*, ~ se česa → *(u)porabiti kaj*; poslúžite se → *prosim! vzemite! dajte! izvolite!* poslúževáti -újem se: ~ se česa → *rabiti, uporabljati kaj*

posméh -a *m*: v ~ zdravi pameti, biti vsem v ~, posmehljív -a -o, posmehljívec -vca *m*, posmehljívka -e *ž*, posmehljívost -i *ž*; posmehováti -újem se, posmehovàl -ála -o, posmehovánje -a *s*: ~ se komu, ~ se za kom; posmehovávec -vca *m*, posmehovávka -e *ž*, posmehoválen -lna -o *[-ln-]*: ~o govorjenje, pisanje; posméhniti -nem se

posmejáti -smêjam *in* -smêjem *in* -ím se *gl.* smejati se, posméjčkati -am se *otr.*

posmêšek -ška *m posmeh, zasmeh*

posmetíti -ím *gl.* smetiti, posmétil -íla -o, posmetèn -ena -o, posmetênje -a *s*: ~ po sobi, posmetítev -tve *ž*

posmíhati -am se, posmíhanje -a *s*, posmihávati -am se, posmihávanje -a *s*
posmodíti -ím, posmôdi -íte! posmódil -íla -o, posmojèn -êna -o: ~ vse vžigalice, ~ si kocine, slana posmodi rože, ~ se po rokah, to jo je posmodil *ucvrl, pobral*, posmojênost -i *ž*, posmojênka -e *ž prepečen, s smetano pomazan kruh*, posmójke -ójk *ž mn. kratke sani (s posmojenimi krivinami) za vlačenje hlodov*
posmolíti -ím, posmôli -íte! posmólil -íla -o, posmoljèn -êna -o
posmradíti -ím, posmrádil -íla -o *in* posmráditi -im *gl.* smraditi, posmrajèn -êna -o *in* posmrájen -a -o: ~ vso okolico
posmŕkati -am, posmŕkan -a -o, posmŕkniti -nem, posmrkávati -am, posmrkávanje -a *s*: ~ po joku
posmŕten -tna -o: ~a slava, ~i ostanki, ~a izdaja, posmŕtnost -i *ž*, posmŕtnica -e *ž po smrti rojena*, posmŕtnik -a *m*: Ladislav Posmrtnik, posmrtnína -e *ž* |*zavarovalnina*|
posmúkati -am *in* -čem, posmúkan -a -o: ~ listje s šibe, vsi so jo posmukali skozi vrata, posmúkniti -nem: veja ga je posmuknila po obrazu, z roko ~ vejo, posmúk -a *m*: sani se zaganjajo v ~u
posnažíti *in* posnážiti -im *gl.* snažiti, posnážen -a -o: ~ sobo, ~ si zobe, posnažítev -tve *ž*
posnehálja -e *ž kloča, teta na svatbi*, posneháljin -a -o >*[-snəh-]*
posnémati -am *in* -mljem, posnémanje -a *s*: ~ smetano z mleka, po tem posnemamo, ~ koga v hoji, v pisanju, slepo ~; posnemávec -vca *m*, posnemávka -e *ž* |*oseba, orodje*|, posnemálnica -e *[-ųn-] ž* |*orodje*|, posnemálo -a *s* |*priprava*|, posnemálen -lna -o *[-ln-]*, posnemáč -a *m*, posnemálnik -a *[-ųn-] m* |*priprava*|, posnemovávec -vca *m*: suženjski ~, posnemovávka -e *ž*
posnéti -snámem *gl.* sneti, posnét -a -o: ~ mleko, ~ smetano z mleka, voda posname breg, ~ robove z obličem, ~ (si) kožo, iz pisma se dá ~, ~ vsebino razprave, ~ napev po kom, ~ prizor (na film), ~ pesem na ploščo, ~ pokrajino, rokopis, ~ karte *privzdigniti*; posnétje -a *s*, posnétek -tka *m*: fotografski, filmski ~, trenutni ~, ~ razprave, ~ na daljavo, ~ na prostem, posnémek -mka *m*: ~ pri kartah, posnemljív -a -o, posnemljívost -i *ž*, posnemúlja -e *ž žlica posnemalnica*, posnémnica -e *ž*
Posóčje -a *s*, posóški -a -o
posóda -e *ž*: bakrena, aluminijasta, lončena, porcelanska ~, kuhinjska, namizna, čajna ~, ~ za mleko, posódica -e *ž*, posódje -a *s*, posódar -ja *m* |*prodajavec*|, posódarica -e *ž*, posódarski -a -o
posodíti -ódim, posódi -íte! posódil -íla -o, posójen -a -o *in* posóditi -im *s stal. poud.*: ~ komu denar, ~ si kaj pri kom, posója -e *ž* = posódba -e *ž*: na ~o dati, dobiti; posojílo -a *s*: državno, vojno ~, dati na ~, podpisati državno ~, imeti denar na ~u, vzeti ~, posojílen -lna -o *[-ln-]*: ~i pogoji, posojílnica -e *[-ųn-] ž*, posojílničen -čna -o *[-ųn-]*, posojílniški -a -o *[-ųn-]*: ~i prostori; posojílodajávec -vca *m upnik*, posojílojemávec -vca *m dolžnik*; posójati -am, posójanje -a *s*, posojeváti -újem, posojevàl -ála -o, posojevánje -a *s*, posojeválen -lna -o *[-ln-]*, posojeválnica -e *[-ųn-] ž*: ~ knjig, oblek, posojevávec -vca *m*, posojevávka -e *ž*, posojevávski -a -o, posojnína -e *ž* |*znesek*|
posolíti -ím, posôli -íte! posólil -íla -o, posoljèn -ěna -o, posoljênost -i *ž*, posolítev -tve *ž*
posónčiti -im se, posónčen -a -o
Posótlje -a *s*, posótelski -a -o *[-təl-]*
pospáti -ím *gl.* spati: v hiši je vse pospalo, pospánček -čka *m bot.*, pospáńčkati -am *otr.*: še malo pospančkaj
pospeševáti -újem, pospeševàl -ála -o, pospeševán -a -o, pospeševánje -a *s*: ~ kmetijstvo, pospeševálen -lna -o *[-ln-]*, pospeševálnik -a *[-ųn-] m*, pospeševávec -vca *m*, pospeševávka -e *ž*, pospeševávski -a -o; pospéšiti -im, pospéšen -a -o, pospéšenje -a *s*: ~ korak, rešitev prošnje, rast, pospešen utrip, pospéšenost -i *ž*, pospešítev -tve *ž*, pospešilo -a *s*, pospešílen -lna -o *[-ln-]*, pospéšen -šna -o *pospeševalen*, pospéšnost -i *ž*, pospéšnik -a *m pospeševalnik*, pospéšek -ška *m*: dati komu ~, ~ pri prostem padu, pospešljív -a -o, pospešljívost -i *ž*
posplôšiti -im, posplôšen -a -o, posplôšenje -a *s*: ~ sodbo, pravilo, dolžnosti, posplôšenost -i *ž*, posplošítev -tve *ž*; posploševáti -újem, posploševàl -ála -o, posploševánje -a *s*, posploševálen -lna -o

[-ln-], posploševávec -vca *m*, posploševávka -e *ž*

posprávíti -im, posprávljen -a -o, posprávljenje -a *s*: ~ pridelke s polja, ~ mizo, ~ z mize, ~ skledo žgancev, ~ po hiši, ~ denar, ~ koga (s poti) *ubiti*, posprávljenost -i *ž*, pospráva -e *ž*; posprávljati -am, posprávljal -a -o *in* -ála -o, posprávljanje -a *s in* pospravljánje -a *s*, pospravljávec -vca *m*, pospravljávka -e *ž*, pospravljávski -a -o, pospravljálen -lna -o *[-ln-]*: ~a dela

pospremíti *in* posprémiti -im *gl.* spremiti, posprémljen -a -o, posprémljati -am, posprémljanje -a *s*

posráti -sérjem *gl.* srati, posrán -a -o, posránec -nca *m*, posránka -e *ž*, posránče -ta *s*, posranè -éta *m in s*, posránček -čka *m*, posránski -a -o

posŕbiti -im, posŕbljen -a -o, posŕbljenje -a *s*

posŕčnica -e *ž* |*mrena*|

posrébati -am *in* -bíjem, posrében -a -o: ~ juho, posrebljáj -a *m*, posrébniti -nem

posrebríti -ím, posrêbri -íte! posrébril -íla -o, posrebrèn -êna -o, posrebrênje -a *s*, posrebrítev -tve *ž*: ~ nakita, posrebrílen -lna -o *[-ln-]*

posréčiti -im se, posréčenje -a *s*: kupčija se mu je posrečila, posrečilo se mu je prodati hišo; posréčen -a -o: ~a primera, ženska, ~ značaj; posréčenost -i *ž*

posréden -dna -o: ~ odgovor, ~o vplivati na koga, posrédnost -i *ž*, posrédnik -a *m*: borzni ~, posrédnica -e *ž*, posrédniški -a -o: ~i opravki, posrédništvo -a *s*, posrednína -e *ž* |*plačilo*|

posredováti -újem, posredúj -te! posredovàl -ála -o, posredovánje -a *s in* posrédovati -ujem: ~ v kaki stvari, ~ pri kom za koga, ~ med sprtimi, posredovávec -vca *m*, posredovávka -e *ž*, posredovávski -a -o, posredoválen -lna -o *[-ln-]*: ~ predlog, ~a vloga, posredoválnica -e *[-un-]* *ž*: ~ za službe, posredoválničen -čna -o *[-un-]*, posredovalnína -e *[-ln-]* *ž*

posŕkati -am *in* -čem, posŕkan -a -o, posŕkanje -a *s*, posrkávati -am, posrkávanje -a *s*, posŕkniti -nem, posŕknjen -a -o

pôst pôsta *m*, o póstu = v póstu *in* v pôstu: ~ za meso, pôsten -tna -o: ~a jed, postava, ~i dnevi, postíti póstim *in* postím, pôsti -íte! pôstil *in* postil -a -o, póstenje -a *s in* postênje -a *s*, postívec -vca *m*, postívka -e *ž*

postája -e *ž*: železniška, nakladalna, premikalna, končna, namembna ~, meteorološka, bencinska, nezgodna ~, radijska, televizijska, oddajna, sprejemna ~, na ~i, postájen -jna -o: ~a stavba, postájica -e *ž*, postajalíšče -a *s*, postajalíški -a -o; postajenačélnik -a *[-ln-]* *m* → *postajni načelnik*, *načelnik postaje*

postájati -am *postavati*, postájanje -a *s*: za vsakim voglom postaja, ~ po cestah, postajáč -a *m*

postájati -am: položaj postaja nevzdržen; ~ star, len, bled, rdeč, velik → *starati se*, *stareti*, *leniti se*, *bledeti*, *rdeti*, *večati se*, *rasti*; postaja mraz, krajši, slabši, tema → *mrazi se*, *krajša se*, *slabša se*, *temni se*; *gl. tudi* postati

postamènt -énta *m podnožje*

postánek -nka *m*: vlak ima tu ~, pet minut ~a

postárati -am, postáran -a -o, postáranje -a *s*: bolezen ga je postarala, postaral se je, postáranost -i *ž*; póstaren -rna -o: ~a žena, póstarnost -i *ž*

postát -i *ž* *pas*, *red*, *vrsta*, *leha*: žanjice žanjejo široko ~, deset ~i vinograda

postáti -stojím *gl.* stati, postál -a -o, postán -a -o: za hip ~ na cesti; postana jed; *gl. tudi* postajati

postáti -nem, postáni -íte! postàl -ála -o: z leti je postal siten; ~ ubog, bogat, zdrav, bolan, slep, star, nor, naveličan, len, bled, rdeč, prevzeten → *obubožati*, *obogateti*, *ozdraveti*, *zboleti*, *oslepeti*, *ostareti*, *postarati se*, *znoreti*, *naveličati se*, *poleniti se*, *(p)obledeti*, *zardeti*, *prevzeti se*; postane gorko, mrzlo, krajše, daljše, kislo → *ogreje se*, *zmrazi se*, *skrajša se*, *podaljša se*, *skisa se*; postane noč, dan, tema, mraz → *znoči se*, *zdani se*, *stemni se*, *zmrazi se*

postáva -e *ž* 1. človek velike, vitke, močne ~e *rasti*, 2. državne ~e, 3. *moštvo*, 4. literarne ~e pri Cankarju *osebe*, *junaki*, postáven -vna -o: ~a obrestna mera *zakonita*, ~o zavarovan, ~ fant *lepe postave*, postávnost -i *ž*, postávica -e *ž*: lepa ~

postávati -am, postávanje -a *s*, postaváje *prisl.*: ~ hoditi, postaváč -a *m*, postaváčka -e *ž*, postaváški -a -o

postáviti -im, postávljen -a -o: ~ hišo, streho, most, mejnik, šotor, spomenik,

~ stražo, skrbnika, ~ pogoj, vprašanje, teorijo, rok, dan, ceno, svarilen zgled, rekord; ~ koga nad *ali* čez druge, ~ na hladno, ob stran, pod nadzorstvo, na čelo, na poskušnjo, v kot, na sramotni oder, pred sodišče, ob zid, na laž; ~ koga za dediča, za sodnika, za poveljnika; ~ kaj na mizo, na glavo, v pravo luč, na izbiro, v senco, na ogled, pred oči, v račun, na dnevni red, v prejšnji stan; ~ na note *uglasbiti*; ~ piko na i, luč pod mernik; besedo prav ~, ~ kozla za vrtnarja; ~ se na svoje noge, na glavo, po robu, v bran, proti komu, na stališče; ~ se na zadnje noge *upreti se*, ~ se v vrsto, ~ se za koga *potegniti se zanj*; dobro se je postavil *izkazal*, pred vsemi se je postavila s svojim znanjem; da sem, postavim, umrl *recimo, na primer*; °~ svojega moža *izkazati se moža*; °~ izven obrata, rabe, prodaje *ustaviti, umakniti iz rabe, prodaje*; ~ koga izven zakona → *izobčiti, preklicati koga, vzeti komu vse pravice*; postavítev -tve *ž*: ~ drame na oder, postávec -vca *m omara*

postávka -e *ž*: tarifna, proračunska ~

postávljati -am, postávljaj -te *in* -ájte! postávljal -a -o *in* -ála -o, postávljanje -a *s in* postavljánje -a *s*: ~ keglje, ločila, mlaje, ~ se kakor petelin na gnoju, ~ se s čim *bahati, razkazovati se*, postavljáč -a *m* = postavljávec -vca *m* 1. ~ kegljev, 2. *bahač*, postavljávčev -a -o, postavljávski -a -o: ~a taksa, postavljáški -a -o: ~o izzivanje

postavodájen -jna -o, postavodajávec -vca *m*

postdatírati -am *napisati poznejši datum*

postdentálen -lna -o *[-ln-] fon. zazoben*: ~i glasovi, postdentálnost -i *[-ln-] ž*

posteklíti -ím *glazirati, položiti gl.* stekliti, postêkli -íte! postéklil -íla -o, postekljèn -êna -o, posteklítev -tve *ž*, postekljênost -i *ž pološč., glazura*, postekljína -e *ž*; **postekljeváti** -újem, postekljúj -te! postekljeválа -ála -o, postekljevánje -a *s*

póstelja *[°postélja] in* póstelj -e *ž*: bolniška, otroška, zakonska, smrtna, Prokrustova ~, ~ za dva, ~ na pasove, ~o postlati, pripraviti, odgrniti, v ~o iti, leči, zlesti, položiti koga, iz ~e vreči; pósteljica -e *ž*, pósteljen -ljna -o: ~o perilo, ~a omarica, končnica, stranica, ~a posoda, posteljnína -e *ž*, posteljnják -a *m postelјno stojalo*, postíljati -am, postíljanje -a *s*, postiljávec -vca *m*, postiljávka -e *ž*; postláti -stéljem, postêlji -íte! postlàl -ála -o, postlán -a -o: ~ komu na tleh, ~ si na rožicah *ali* z rožicami

posterióren -rna -o *kasnejši, poznejši*, posteriórnost -i *ž*

postíla -e *ž ltg.*

postiljón -a *m nekdanji poštni kočijaž*, postiljónski -a -o

postláti postéljem *gl.* postelja

postlúdij -a *m glas.*, postlúdijski -a -o

postnatálen -lna -o *[-ln-] po rojstvu*

postojánka -e *ž*: planinska, partizanska, vojaška ~, ~ na fronti, ~o držati, braniti, izpustiti, na ~i pasti, biti na sprednjih ~ah

postójna -e *ž kr. i.*, v ~i, iz ~e, postójnski -a -o: Postojnska jama, Postójnčani -ov *m mn.*, postójnčan -a *m* |*vlak, avtobus*

postopáč -a *m*, postopáčka -e *ž*, postopáški -a -o, postopáštvo -a *s*

postópati -am, postópanje -a *s* 1. ~ po mestu, ~ brez dela, 2. *pr.*: uradno, sodno ~ proti komu *uradno, sodno zasledovati, obravnavati, preiskovati koga*; °~ s kom *ravnati, delati s kom*

postópek -pka *m*: disciplinski, kazenski, sodni, merilni, preskusni, proizvodni ~

postópen -pna -o: ~o izboljšanje, postópoma *prisl. počasi, polagoma*, v *preslеdkih*, postópnost -i *ž*

postoríti -ím, postôri -íte! postóril -íla -o, postorjèn -êna -o: polagoma bom vse postoril *opravil*, večino sem že postoril, postorítev -tve *ž*

postotériti -im, postotérjen -a -o, postotérjenost -i *ž*

postóvka -e *ž zool.*, postóvkin -a -o: ~o gnezdo

postrahováti -újem, postrahovàl -ála -o, postrahován -a -o: ~ koga s čim

postránec -nca *m* = postránček -čka *m*, postránski -a -o: ~i otrok, ~a delavnost, to je ~ega pomena, ~i dohodki, postranica -e *ž* 1. *stranica pri panju, pri plugu*, 2. *piščalka*, 3. *zool.*, postranéti -ím, postranèl -éla -o: voz včasih postrani *se obesi na stran*

postráni *prisl. po strani*

postrašíti -ím, postráši -íte! postrášil -íla -o, postrašèn -êna -o *in* postrášiti -im *s stal. poud.*: ~ koga s čim

postréči -žem *gl.* streči, postrežen -a -o: ~ komu s čim, ~ koga, ~ si s čim, postréženost -i *ž*, postréženec -nca *m*, postréženka -e *ž*, postrežba -e *ž*, postrežnik -a *m*, postréžnica -e *ž*, postréžniški -a -o, postréžništvo -a *s*, postrežnína -e *ž*, postrežljív -a -o, postrežljívost -i *ž*, postréžček -čka *m*

postreliti -ím, postréli *in* postrêli -íte! postrélil -íla -o, postreljèn -ena -o: ~ talce, ~ ves smodnik, postrelítev -tve *ž*, postreljênci -cev *m*, postreljênke -énk *ž*; postrelják *in* postréljati -am *gl.* streljati, postréljan -a -o: ~ drugega za drugim, vso municijo ~, postreljeváti -újem, postreljevánje -a *s*

postrežba -e *ž gl.* postreči

postŕgati -am *in* -žem, postŕgan -a -o, postŕganje -a *s*: ~ omet s stene, ~ z nožem po mizi, ~ blato s ceste, ~ sklédo, postrgálnik -a *[-ųn-] m*, postrgúlja -e *ž*, postržèk -žka *m in* postržek -žka *m zadnji otrok v zakonu*

postríči -ížem *gl.* striči, postrížen -a -o, postríženje -a *s*: ~ komu nohte, lase, ~ (si) kocine, ~ se po glavi, postríženost -i *ž*, postríženec -nca *m*, postríženka -e *ž*, postrížki -ov *m mn.* |*volna*|

postŕn -í *ž kar se seje na strnišče*, postrnjáča -e *ž*: repa ~

postrojíti -ím → *urediti, postaviti v vrsto*

postrúšnik -a *m zool.*: severni ~

postrúžiti -im, postrúžen -a -o, postrúženje -a *s*, postrúženost -i *ž*, postrúžnik -a *m* |*sodarsko orodje*|; postrúgati -am *in* -žem, postrúgan -a -o, postrúganje -a *s*, postrúžek -žka *m postržek*

postŕv -i *in* -í *[-tərʊ] ž*: potočna, jezerska, soška ~, postŕvji -a -e, postŕvca -e *[-tərʊc-] ž*, postrvnják -a *m* |*ribnik*|, postrvník -a *m* |*potok*|

postržek -žka *m gl.* postrgati

postskríptum -a *m pripis, dostavek na koncu spisa*

postulát -a *m zahteva*, postulírati -am → *zahtevati, terjati*

postúmen -mna -o: ~ sin *posmrten, po očetovi smrti rojen*, ~o delo *po avtorjevi smrti izdano*, postúmnost -i *ž*

Póstumus -ma *m rim. os. i.*, Póstumov -a -o

posukáti *in* posúkati -am *in* -čem *gl.* sukati, posúkan -a -o, posúkanje -a *s*: vso prejo ~, nit ~, malo se ~ *poplesati*, posúkanec -nca *m* |*močnik*|, posúkljaj -a *m*: ~ preje, posukávati -am, posukával -a -o, posukávanje -a *s*

posurovéti -ím, posurôvi -íte! posurovèl -éla -o, posurovélost -i *ž*; posuróviti -im, posurôvljen -a -o, posurôvljenec -nca *m*, posurôvljenka -e *ž*, posurovítev -tve *ž*

posušíti -ím, posúši -íte! posúšil -íla -o, posušèn -ena -o: skrbi so ga posušile; seno, sadje, perilo ~, veter je posušil ceste, človek se posuši *shujša*, studenci so se posušili, drevo se posuši, mošnja se je posušila, posušítev -tve *ž*

posúti -újem *in* -spèm, posút -a -o: ~ cesto; jama, hiša se je posula, ~ testo s sladkorjem, posútje -a *s*

posvaljkáti -ám *gl.* svaljkati, posvaljkán -a -o: ~ blago, testo, obleka se posvaljka, posvaljkánost -i *ž*

posvaríti -ím, posvári -íte! posvàril -íla -o, posvarjèn -ena -o, posvarjênje -a *s*: ~ koga pred nevarnostjo, posvarílo -a *s*, posvarílen -lna -o *[-ln-]*, posvarjênec -nca *m*, posvarjênka -e *ž*, posvarítev -tve *ž*

posvéčati -am, posvéčanje -a *s*: ~ pozornost, pažnjo, misel, moči

posvečeváti -újem, posvečeval -ála -o, posvečevánje -a *s*: ~ praznik, posvečevávec -vca *m*, posvečevávka -e *ž*; *gl. tudi* posvetiti

posvèt -éta *m gl.* posvetovati se

posvéten -tna -o: ~a pesem, ~o veselje, ~i poklici, ~a opravila, posvétnež -a *m*, posvétnost -i *ž*, posvetnják -a *m*, posvetnjákinja -e *ž*, posvetnjáški -a -o, posvetnjáštvo -a *s*

posvetíti posvétim, posvéti -íte! posvétil -íla -o *in* posvétiti -im *s stal. poud.*: mesec je posvetil izza oblakov, ~ komu (z lučjo) v temi, ~ komu *neprijazno ga odpraviti, obračunati s kom*, posvetilo se mu je *spoznal je*

posvetíti -ím, posvéti -íte! posvétil -íla -o, posvečèn -ena -o, posvečênje -a *s*: ~ koga za kaj *ali* v kaj, ~ komu knjigo, ~ se glasbi, posvečênec -nca *m*, posvečênka -e *ž*, posvečênost -i *ž*, posvetítev -tve *ž*, posvetílo -a *s*: napisati komu ~ v knjigo, posvetilen -lna -o *[-ln-]*: ~i izvod, ~e besede, ~i verzi; *gl. tudi* posvečevati

posvétovati -ujem se *in* posvetováti -újem se, posvétovanje -a *s in* posvetovánje -a *s*: ~ se s kom o čem, posvèt -éta *m*:

imeti s kom ~ o čem, priti na ~, posvetoválen -lna -o *[-ln-]*: ~i glas, ~a pravica, posvetoválnica -e *[-ln-]* *ž*: šolska, zdravniška, vzgojna ~, ~ za matere, posvetoválničen -čna -o *[-ln-]*

posvinjáti -ám *gl.* svinjati, posvinján -a -o, posvinjánje -a *s*: ~ knjigo, ~ se pri jedi, posvinjánost -i *ž*

posvojíti -im, posvôji -íte! posvójil -íla -o, posvojèn -ena -o, posvojênje -a *s*: ~ otroka, posvojílen -lna -o *[-ln-]*: ~i postopek, posvojitev -tve *ž*, posvojítven -a -o *[-tvən-]*: ~o razmerje, posvojênec -nca *m posvojen otrok*, posvojênka -e *ž*, posvojênost -i *ž*, posvojítelj -a *m*, posvájati -am, posvájanje -a *s*

pošaliti *in* pošáliti -im se *gl.* šaliti se

pošást -i *ž*: morska ~, ti grda ~ ti, pošásten -tna -o: ~ prizor, človek, ~a zgodba, pošástnost -i *ž*, pošástnik -a *m*

poščebetáti -ám *in* -éčem *gl.* ščebetati: lastovka malo poščebeta *>[-šč-]*

poščegetáti -ám *in* -éčem *gl.* ščegetati, poščegetán -a -o: jed poščegeta nos *ali* v nos; poščegetávati -am, poščegetávanje -a *s* *>[-šč-]*; *gl. tudi* požgečkati

poščípati -am *in* -pljem *gl.* ščipati, poščípan -a -o, poščípanje -a *s*: ~ mladike, nohte, parklje, popke, izrastke; s kleščami ~ žebljem glave; poščípávati -am, poščipávanje -a *s*

poščívati -am *gl.* poscati

pošepetáti -ám *in* -éčem *gl.* šepetati, pošepetán -a -o, pošepetávati -am, pošepetávanje -a *s* *>[-šp-]*; pošepníti *in* pošépniti -nem *gl.* šepniti

pošépiti -im: čevlje ~, pošepávati -am

pošestériti -im, pošestérjen -a -o, pošestérjenje -a *s*

pošéškati -am; pošéškan -a -o: si že ~

pošév *prisl.*, pošéven -vna -o: ~i kot, ~a pisava, pošévnost -i *ž*, pošévnica -e *ž* *tisk.*, pošévnik -a *m* *tisk.*, pošéviti -im, pošévljen -a -o, pošévljenje -a *s*, poševítev -tve *ž*; pošévnokóten -tna -o, pošévnoók -óka -o: ~a lepotica

pošíbiti -ím, pošíbi -íte! pošíbil -íla -o, pošíbljen -ena -o *in* pošíbljen -a -o, pošíbljenje -a *s*: sneg pošibi drevje, noge se mu pošibe, pošibitev -tve *ž*

pošíkniti -nem: ~ z bičem *oplaziti*

pošíljati -am, pošíljanje -a *s*: ~ pisma, pošte, ~ otroka v šolo, ~ komu poljubčke, pozdrave, naročila, ~ koga k zdravniku *svetovati mu, naj gre*, pošiljátelj -a *m*, pošiljáteljica -e *ž*, pošiljávec -vca *m*, pošiljávka -e *ž*, pošiljávski -a -o, pošiljáč -a *m*, pošiljátev -tve *ž*, pošiljátven -a -o *[-tvən-]*, pošiljka -e *ž*: poštna, denarna ~, ~ po povzetju, pošiljáva -e *ž*

pošíniti -nem, pošínjen -a -o: drog ~, strop se je pošinil, to ga je pošinil *to jo je uganil*

pošíti -šíjem, pošíj -te! pošil -íla -o, pošít -a -o, pošítje -a *s*, pošívati -am *gl.* šivati, pošívanje -a *s*

poškíliti -im *križem, po strani kaj pogledati, pokukati*: ~ kam, ~ na koga

poškódovati -ujem *in* poškodováti -újem *gl.* škodovati, poškódovan -a -o *in* poškodován -a -o, poškódovanje -a *s in* poškodovánje -a *s*: ~ komu roko, ~ se pri delu, poškódovanost -i *ž in* poškodovánost -i *ž*, poškódovanec -nca *m in* poškodovánec -nca *m*, poškódovanka -e *ž in* poškodovánka -e *ž*, poškodovávec -vca *m*, poškodovávka -e *ž*, poškóditi -im, poškóden -a -o, poškóden -dna -o *škodljiv*: ~ otrok, poškódba -e *ž*: telesna ~, ~ od udarca; smrtna, huda, lahka ~

poškrípáti *in* poškrípati -pam *in* -pljem *gl.* škripati: z zobmi ~, poškripávati -am, poškripávanje -a *s*

poškróbiti -im, poškróbljen -a -o: ~ ovratnik, poškróbljenost -i *ž*, poškrobítev -tve *ž*; poškróbati -am, poškróban -a -o, poškróbanje -a *s*

poškropíti -ím, poškrôpi -íte! poškrópil -íla -o, poškropljèn -ena -o: ~ se z vodo, ~ grede na vrtu, ~ koga z blatom, poškropljênost -i *ž*, poškropítev -tve *ž*, poškropljênec -nca *m*, poškropljênka -e *ž*

pošlátati *in* pošlátati -am *gl.* šlatati, pošlátan -a -o, pošlátanje -a *s*: ~ koga, malo ga je pošlatal *udaril*, pošlatováti -újem, pošlatovánje -a *s*

pošólski -a -o *[-ls-]*: ~a vzgoja

pôšta -e *ž*: pisemska, paketna, pnevmatična, jutranja, letalska, cevna, carinska, vojna ~, na ~o iti, nesti pismo na ~o, po ~i poslati, s prvo ~o odgovoriti, dobiva dosti ~e *pisem*, poslati ~o *sporočilo*, ~e prenašati *prenašati govorice, opravljati*, pôšten -tna -o: ~i žig, urad, sel, voz, ~i konji, ~o poslopje, ~a služba, ~e znamke, ~o leže̋če; pôštar -ja *m*: biti komu za ~ja, poštarica -e *ž*,

pôštarček -čka *m*, pôštarski -a -o, pôštarstvo -a *s*, poštnína -e *ž*

poštèn -ênа -o: ~ človek, ~a duša, ~a beseda, ~e cene, nima ~e pijače, ~o si kaj zaslužiti, ~o si koga privoščiti, ~o se ga nabrati, ~o jo je skupil, ~o se je odrezal, ~o mu jih je povedal, poštênost -i *ž*, poštênje -a *s*: na vero in ~ komu kaj dati, poštenják -a *m*, poštenjákinja -e *ž*, poštenjákar -ja *m*, poštenjákovič -a *m znč.*, poštenjáški -a -o

***pošténgan** -a -o: ~a kaša

poštéti -éjem, poštét -a -o: ~ denar, ~ se pri skrivanju, ~ koga bolj ko druge *čislati*, poštétje -a *s*, poštétost -i *ž*; poštévati -am, poštévanje -a *s*: pri igri se poštevajo, poštévanec -nca *m*, poštévanka -e *ž*: ~ od ene do deset

poštèv *m neskl.*: to ne pride v ~, v ~ vzeti, jemati

***poštúpati** -am *posipati, posuti*: ~ s praškom, z diditijem

pošumẹ́ti -ím *gl.* šumeti, pošumévati -am, pošumévanje -a *s*, pošumljáti -ám, pošumljàj -ájte! pošumljàl -ála -o, pošumljánje -a *s*, pošúm -a *m*

pošvedráti -ám *gl.* švedrati, pošvedrán -a -o: ~ čevlje, pošvedránec -nca *m*, pošvedránka -e *ž* |*oseba, čevelj*|

pót póta *in* potú *m znoj*: smrtni ~, mrzel ~, ~ me obliva, ~ teče, kaplja od čela, moker od ~u, krvav ~ potiti, brez ~u ni medu; pridobiti si kaj v ~u svojega obraza, pôten -tna -o *in* potán *ali* potèn -tnà -ó, *dol.* pôtni -a -o: ~a sraga, ~o čelo

pót poti *ž*, s póti *in* s potí; pót póta *m*, s pótom, *v 1. in 4. skl. mn. tudi* póta *s*: morska, zračna ~a, strma, zložna, stranska, javna, poljska, vozna, življenjska, upravna ~, bóžja *in* bôžja ~, križev ~, peš ~, srednja ~ najboljša ~, trnova ~, uglajena, z rožicami postlana ~, srečno ~! ~ navzgor, ~ v šolo, ~ čez Zidani most v Zagreb; ~ drži v vas, ~ zavije na levo, ~ se vleče; iti po svoji ~i = iti svojo ~, svoj ~ isto goniti; imeti, hoditi svoja ~a; hoditi po krivih ~ih, iti rakovo ~ *nazadovati*, biti na pravi ~i, to mi na ~ hodi *mi dela napoto*, ostati na pol ~a, iti na pol ~a naproti; na ~ iti, na ~ se odpraviti, odriniti, kreniti, ~ ubrati, vzeti ~ pod noge, avto pobira ~, ~ zgrešiti, ta človek je s prave ~i *zmešane glave*, ~ si krčiti, pokazati komu pravo ~, komu ~ zastaviti, komu ~ prekrižati, komu prosto ~ dati, zaiti s póti, s prave ~i kreniti, koga spraviti s póta, delati komu ~a *in* ~i *opravke, sitnosti*, imeti ~a *in* ~i *opravke*, komu valiti kamenje na ~ *nagajati*; z gladkim ~om kaj opraviti, med ~om *ali* ~jo kaj opraviti, vso ~ je govoril, to ~ *in* ta ~ *tokrat*, vsako ~ *in* vsak ~ *vsakokrat*, pet ~ov *petkrat*, s tem ~om *takoj*, po tem ~u = po ti ~i (°tem potom, °tem potem); bolezen se širi °po krvni, limfni ~i *po krvi, po mezgi*; žolčna ~a v jetrih, limfna ~a v bezgavkah; pótka ¡-e *ž*, pótec -tca *m preča*

pót póta *m sel*, pótovka -e *ž*, pótovski -a -o

potacáti -ám *gl.* tacati, potacán -a -o: ~ cvetlično gredo

potájati -am *in* -em: ves led se je potajal, ~ sladkorčke v ustih

potajíti -ím, potáji -íte! potájil -íla -o, potajèn -ênа -o: hrošček se potaji, slišal je, da sem ga klical, pa se je potajil, potajítev -tve *ž*, potajênost -i *ž*, potajeváti -újem, potajeval -ála -o, potajevánje -a *s*: ~ se v čem, ~ nejevoljo

potákati -am *in* -čem, potákanje -a *s*: ~ krogle, kolesa, potakljáti -ám, potakljàl -ála -o, potakljánje -a *s*: vse kroge ~; *gl. tudi* potočiti

potaknìti -táknem, potaknì -íte! potaknìl -íla -o, potáknjen -a -o *in* potákniti -nem *s stal. poud.*: ~ prekle, kole po njivi, ~ sadike, begunci so se potaknili po hišah, potáknjenec -nca *m*, potáknjenka -e *ž*, potaknítev -tve *ž* >*[-tak- / -tək-]*; *gl. tudi* potikati

potaníti -ím, potáni -íte! potánil -íla -o, potanjèn -ênа -o *in* potánjen -a -o: ~ testo, novec se potani pod kladivom, potanítev -tve *ž* >*[-tan- / -tən-]*

potánjšati -am, potánjšan -a -o, potánjšanje -a *s*: ~ usnje, pločevino

°**potánkost** -i *ž nadrobnost, tančina, natančnost, podrobnost*

potápljati -am, potápljanje -a *s*: ~ trnek v vodo, ~ ladje; raca, ladja se potaplja, potapljávec -vca *m* |*oseba, ptič*|, potapljávček -čka *m* |*priprava*|, potapljávka -e *ž* |*oseba, raca*|, potapljávski -a -o, potapljálen -lna -o *[-ln-]*, potapljáč -a *m*, potapljáški -a -o: ~i zvon, ~a bolezen,

obleka, potápnik -a *m zool.* |*hrošč*|, potápka -e *ž zool.*

potapljáti -ám *gl.* tapljati, potapljánje -a *s*: ~ koga po rami, ~ se po nogi, po trebuhu

***potášelj** -šlja *m pepelika*

potéči -tečem *gl.* teči: vino, čas, menica poteče; potékel -tékla -o: ~i rok, ~a doba; *gl. tudi* potekati

potegníti potégnem, potégni -íte! potégnil -íla -o *in* potégniti -nem *s stal. poud.*: ~ koga za rokav, za ušesa, ~ ključ iz ključavnice, ~ koga s seboj, za seboj; tehtnica ne potegne, plaz potegne, vino potegne na kislo *cikne*, ~ jo kam *uiti*, ~ vrv na ladjo, ~ meč, ~ s čopičem po platnu, ~ vino iz soda, roko iz žepa, ~ (si) z roko po čelu, ~ koga iz vode, konj noče ~, ~ črto, mejo, veter potegne, ~ s kom *postaviti se na njegovo stran*, ~ koga (za nos) *ponorčevati se s kom, speljati koga*; fant se je potegnil *je zrasel*, dan se potegne, obraz se mu je potegnil, ~ se za koga *zavzeti se*, britev ~ *nabrusiti*, °koren ~ *koreniti*, koliko potegne ta vreča *tehta*; °~ (se) nazaj *umakniti (se)*, °~ za-ključke iz česa *narediti sklepe na podlagi česa, posneti iz česa*; potégnjen -a -o: ~ fant *dolgin*, potèg -éga *m*, potegljáj -a *m*: z enim ~em, potegón -a *m*, potégati -am *in* potézati -am, potéganje -a *s in* potézanje -a *s*, potegávščina -e *ž*; potegováti -újem, potegúj -te! potegovàl -ála -o, potegovánje -a *s*: ~ se za koga, za službo, za pravico, potegovávec -vca *m*, potegovávka -e *ž*

potehníti -nem *[-təh-]*: otrok je potehinil *potihnil*, ~ se mimo straž *potajiti se*

potehmál *[-máu̯ / -mál]* *prisl. potem, nato, odslej*

potéhtati -am *potežkati*, potéhtanje -a *s*: ~ kokoš, knjigo

Poteidája -e *ž* |*mesto na Halkidiki*|

potékati -am, potékanje -a *s*: vino, čas poteka; bolezen normalno poteka; zborovanje, delo poteka; volitve v redu potekajo; potèk -éka *m*: ~ meje, bolezni, volitev; *gl. tudi* poteči

potém *in* potèm *prisl. in vez. nato, kasneje, tedaj*: ti bom že ~ povedal, zdaj ne utegnem; če ne moreš danes, ~ ne hôdi; tožnik je utihnil, ~ se je oglasil obtoženec; sosed je spregledal šele ~, ko je bilo prepozno; ~ ko je bilo vse izgubljeno, je spoznal zmoto; sodil je ~, ko je dobil vse podatke; če je vse to res, ~ mi ni obstati; *vendar*: sodil je po tem, kar je vedel

potemnéti -ím, potemnì -íte! potemnèl -éla -o, potemnênje -a *s*: nebo je potemnelo, barve potemnijo, obraz mu je potemnel, potemnélost -i *ž*; potemnévati -am, potemnévanje -a *s*; potemníti -ím, potemnì -íte! potémnil *in* potemnîl -a -o, potemnjèn -êna -o, potemnjênje -a *s*: slikar je senco še bolj potemnil, nebo se je potemnilo, pogled se je potemnil, potemnjênost -i *ž*, potemnítev -tve *ž*, potemnjeváti -újem, potemnjeval -ála -o, potemnjevánje -a *s*, potemnjeválen -lna -o *[-ln-] >[-təm-]*

potempljáti -ám, potempljáj -ájte! potempljál -ála -o: ~ čevlje

potemtákem *prisl. torej, tedaj*: ~ si že vedel, ~ ti ne ostaja nič drugega, kakor da se umakneš

pôten -tna -o *gl.* pot

póten -tna -o: ~a torba, ~i list, ~i stroški

poténca -e *ž* 1. *mat.*: na peto ~o, dati na ~o, biti na ~i, 2. *spolna, umska, delovna zmožnost, zmogljivost*, potênčen -čna -o *mat. vzmnožen*: ~i eksponent; potencírati -am *vzmnoževati, stopnjevati, višati, množiti, vzdigovati*, potencíranje -a *s*: ~ pritisk; potencíran -a -o *izrazit, poudarjen, naglašen*

potenciál *[-ál]* -a *m zmogljivost*: vojni ~, ~ tovarne, potenciálen -lna -o *[-ln-] možnosten*: ~i pogojni stavek, potenciálnost -i *[-ln-] ž*

potenîti -ím *[-tən-] potaniti*

potentát -a *m mogočnjak, vladar, knez, oblastnik, samodržec*

poténten -tna -o *zmožen, pri moči*, poténtnost -i *ž spolna, umska, telesna zmožnost*

potépati -am se, potépanje -a *s*: ~ se po svetu, potêpsti -têpem se *gl.* tepsti, potepèn -êna -o: pes se je potepel, potepénec -nca *m in* potepênec -nca *m*, potepénček -čka *m*, potepénka -e *ž in* potepênka -e *ž*, potepênost -i *ž*, potèp -épa *m*: iti na ~, ti ~ ti, potepáč -a *m*, potepáča -e *ž*, potepáški -a -o, potepáštvo -a *s*, potépnja -e *ž*, potepín -a *m*, potepínka -e *ž*, potepínski -a -o, potepínstvo -a *s*; potepúh -a *m*, potepúšen -šna -o,

potepúška -e *ž*, potepúlja -e *ž*, potepúštvo -a *s*, potepúški -a -o: ~i otroci; potepíven -vna -o: ti otrok ti ~i, potepívnost -i *ž*, potepívnik -a *m*, potepívnica -e *ž*, potepljív -a -o, potepljívost -i *ž*

potepták -ám *gl.* teptati, poteptán -a -o: ~ žito, golazen, ~ komu pravice, čast, ~ koga v blato, poteptánost -i *ž*, poteptávati -am, poteptávanje -a *s*

potérjati -am, potérjan -a -o: ~ koga za kaj, potérjanec -nca *m*, potérjanka -e *ž*; poterjávati -am, poterjávanje -a *s*, poterjáva -e *ž*, poterjeváti -újem, poterjeválec -lna -o, poterjevánje -a *s*, poterjeválen -lna -o *[-ln-]*

potesáti -tésem *gl.* tesati, potesán -a -o, potesánje -a *s*, potesánost -i *ž*, potesávati -am, potesávanje -a *s*

potešíti -ím, potéši -íte! potéšil -íla -o, potešèn -êna -o *in* potéšiti -im *s stal. poud.*: ~ otroka, lakoto, bolečino, potešítev -tve *ž*

potéza -e *ž*: mojstrska, šahovska ~, obrazna ~, ~ na obrazu, ~ s čopičem, ~ pri črki, beli je na ~i → ima ~o, potézen -zna -o: ~a svetilka, potézica -e *ž*, potézati -am, potézanje -a *s*; *gl. tudi* potegniti

potéžkati -am, potéžkan -a -o, potéžkanje -a *s*: ~ knjigo, sadež; potežkováti -újem, potežkovánje -a *s*, potežkávati -am

potíca -e *ž*: medena, orehova, rozinova ~, konjska ~ *bot.*, potíčast -a -o, potíčevje -a *s nadev*, potíčnik -a *m* = potíčnica -e *ž model*

potíhniti -nem, potíhnil -a -o: hrup je potihnil, glasovi potihnejo, veter potihne, potíhel -hla -o, potihováti -újem, potihovánje -a *s*; potíšati -am, potíšanje -a *s*: ~ hrup, mati potiša otroka

potíhoma = potího *prisl. po tihem*: ~ govoriti, hoditi, potíhce *prisl.*: ~ stopiti

potíkati -am *in* -čem, potíkanje -a *s*: ~ kole v zemljo, ~ drva v ogenj, ~ se po svetu, kod si se potikal? potič -íča *m* = potík -íka *m potaknjena trta, sadika*; potikávati -am, potíkávanje -a *s*, potikávec -vca *m kdor se potika po svetu*, potikováti -újem, potikovánje -a *s*; *gl. tudi* potakniti

potípati -am *in* -pljem, potípanje -a *s*: ~ blago, ~ koga, če je kaj pri denarju, ~ komu žilo, pulz; malo preveč ga je potipal *udaril*, potíp -a *m*, potipávati -am, potipávanje -a *s*, potipljív -a -o, potipljívost -i *ž*

potípkati -am, potípkan -a -o: ves papir ~, malo na stroj ~, potipkávati -am, potipkávanje -a *s*

potírki -ov *m zadnje, najslabše predivo*

potísen -sna -o: ~a moč

Potísje -a *s*, potíški -a -o: ~a divizija

potískati -am, potískan -a -o: ves papir ~, ~ po eni strani

potískati -am, potískanje -a *s*: ~ komu voz, ~ koga v voz, ~ koga pred seboj, potiskáč -a *m*, potísk -a *m* 1. *postopač, potepenec*, 2. bil je ~ za stole; potiskávati -am, potiskávanje -a *s*; potiskováti -újem, potiskovàl -ála -o

potísniti -nem, potísnjen -a -o: naprej ~ kaj, ~ koga v kot, ~ komu voz, potísnjenec -nca *m*, potísnjenka -e *ž*, potísljaj -a *m in* potisljáj -a *m*

potisočériti -im, potisočérjen -a -o, potisočérjenje -a *s*, potisočérjenost -i *ž*

potíšati -am *gl.* potihniti

potíti -ím, pôti -íte! potíl -a -o, potênje -a *s*: jug čelo poti, krvav pot ~, po čaju se potiš, okna se potijo, stena se poti, potílo -a *s*, potílen -lna -o *[-ln-]*: ~i čaj, prašek, ~a kopel, potílnik -a *[-un-] m aparat za potenje*, potílnica -e *[-un-] ž soba za potenje*

Potjómkin -a *m* |*rus. minister*|, Potjómkinov -a -o: ~e vasi

potkáti potkèm *in* -tkám *gl.* tkati: prejo ~

potlačániti -im, potlačánjen -a -o, potlačánjenje -a *s*

potlačíti *in* potláčiti -im *gl.* tlačiti: ~ travo, ~ upor, preiskavo, ~ strah; bolezen, starost, slaba ocena ga je potlačila; potláčen -a -o: ~ nos, ~ klobuk, potláčenec -nca *m*, potláčenost -i *ž*, potlačítev -tve *ž*

potlákati -am, potlákan -a -o: ~ cesto, potlakováti -újem, potlakovàl -ála -o, potlakován -a -o

pôtlej *prisl.*, pôtlejšnji -a -e

potléti -ím *gl.* tleti: oglje je potlelo

pótnica -e *ž vložek, všivek za znoj*, potnica -e *ž pora, znojnica*; *gl. tudi* pot

pótnik -a *m*: svetovni, trgovski ~, pótnica -e *ž*, pótniški -a -o: ~i vlak, ~a družba, ladja, ~o letalo, potnína -e *ž denar za pot*

potóček -čka *m*, potóčkov -a -o: ~a struga, potóčen -čna -o: ~a voda, ~i pesek,

~i raki, ~a postrv, potóčnat -a -o: ~i hribi, potóčina -e ž *struga, jarek*, potóčič -a *m*, potočan -ána *m prebivavec ob potoku*, potóčnik -a *m zool., bot.*, potóčnica -e ž 1. *voda*, 2. *zool.*, 3. *bot.*, potóčarka -e ž *bot.*; *gl. tudi* potok

potočíti potóčim *gl.* točiti, potóčenje -a *s*: ~ solzo za kom, ~ vino, vodo, veliko se potoči; potóčen -a -o: ~ mošt, vino je ~o; potočítev -tve ž

potočíti -ím, potôči -íte! potóčil -íla -o, potočèn -êna -o, potočênje -a *s*: ~ kolo, zibel, solzo, potočil je kolo po bregu, potočítev -tve ž; *gl. tudi* potakati

potoglàv -áva -o *omahujoč, opotekajoč se*: ~ človek, ~a hoja, ~o kolo, potoglávost -i ž, potoglávec -vca *m*, potoglávka -e ž, potoglávski -a -o

pôtok -óka *m*: postrvji ~, ~ solzá, kri je tekla v ~ih; *gl. tudi* potoček

Pôtok -óka *m kr. i.*, s ~a *in* iz ~a, potóški -a -o, Potókarji -ev *m mn.*, Potočáni -ov *m mn. (različno po krajih)*

potolažíti *in* potolážiti -im *gl.* tolažiti, potolážen -a -o: ~ človeka, jezo, lakoto, potolážba -e ž, potolažljív -a -o, potolažljívost -i ž

potólči -em *gl.* tolči, potólčen -a -o: ~ po vratih, ~ sovražnika, ~ rekord, ~ vrstnika, toča je žito potolkla, ~ se pri padcu, potólčenost -i ž, potólčenec -nca *m*, potólčenka -e ž; potolkálo -a *s* |*kladivo*|, potolkljáti -ám, potolkljàl -ála -o, potolkljánje -a *s* >*[-oų-]*

°pótom ① *po, s (z)*: °~ dihál *po dihalih, z dihali*; °~ zasebnega pouka *z zasebnim poukom*; °~ sodišča *po pravni poti, s sodiščem*; ② *prisl.*: °mirnim ~ *mirno, po mirni poti*; °kemičnim ~ *kemično, po kemični poti, na kemični način*; °naravnim ~ *naravno, po naravni poti*

potómec -mca *m*, potómka -e ž, potómski -a -o, potómstvo -a *s*

potónika -e ž *bot.*, potónikin -a -o: ~ cvet

potoníti -tónem *gl.* toniti, potónjen -a -o: ladja potone, vsi so potonili, potónjenec -nca *m les, ki obleži na dnu struge*, potonítev -tve ž

potopís -a *m*, potopísen -sna -o: ~e črtice, potopísec -sca *m*, potopíska -e ž, potopísje -a *s*

potopíti -ím, potôpi -íte! potópil -íla -o, potopljèn -ênа -o: ~ ladjo, ladja se potopi, ~ se v delo, v knjigo, v premišljevanje, ~ se v žalostne misli, potopítev -tve ž, potopljênec -nca *m*, potopljênka -e ž, potopljênost -i ž, potòp -ópa *m*: vesoljni ~, potópen -pna -o, potopílo -a *s*: ~ na ribiških mrežah; *gl. tudi* potapljati

potováti -újem, potovàl -ála -o *in* pótovati -ujem, potovánje -a *s in* pótovanje -a *s*: počitniško, poslovno, krožno ~, ~ po morju, ~ z letalom, ~ okoli sveta, potoválen -lna -o *[-ln-]*: ~i urad; *gl. tudi* popotovati

pótovka -e ž 1. poslati pismo po ~i, 2. krvnička ~

potožíti *in* potóžiti -im *gl.* tožiti: ~ komu težave, ~ se komu; potóžen -a -o: bogu bodi ~o

potpurí -ja *m* 1. *mešanica, pisanost*, 2. *glas. venček*

potrackáti -ám *gl.* trackati, potrackán -a -o, potrackánje -a *s*: ~ denar za cunje

potrátiti -im, potráten -a -o: ~ denar za kaj, potráta -e ž: ~ v obleki, ~ s prostorom, potráten -tna -o: ~o življenje, ~ človek, ~ v jedi, v stanovanju, potrátnost -i ž, potrátnik -a *m*, potrátnež -a *m*, potrátnica -e ž, potrátniški -a -o, potratljív -a -o, potratljívost -i ž

potrdíti -ím, potŕdil -íla -o *in* potŕditi -tŕdim *gl.* trditi, potŕjen -a -o, potŕjenje -a *s*: ~ proračun, cene, ~ poročilo, izvolitev, ~ prejem, račun, ~ kaj s pričami, ~ koga v njegovi veri, pismeno ~, ~ koga za vojaka, k vojakom; potrditev -tve ž, potŕjenost -i ž, potŕjenec -nca *m*, potrdílo -a *s*: ~ o sprejemu, ~ o cepljenju, potrdílen -lna -o *[-ln-]*; potrjeváti -újem, potrjevánje -a *s*, potrjeválen -lna -o *[-ln-]*

potréba -e ž: po ~i, brez ~e, čez ~o, za ~o že imamo, biti v ~i; za domačo ~o, po službeni ~i, ~ po mlajših močeh, ~ po hrani, ~ je *treba je*, iti na (malo, véliko) ~o; potrében -bna -o: nujno, krvavo ~, ~ podpore, varstva, palice, potrébnost -i ž, potrébnik -a *m*, potrébice -ic ž *mn.* = potrebnína -e ž *žepnina*, potrébščina -e ž: vsakdanje, pisarniške, šolske ~e

potrebíti *in* potrébiti -im *gl.* trebiti, potrébljen -a -o, potrébljenje -a *s*: ~ blato iz jarka, ~ jarek, ~ travnik, ~ plevel, ~ med člani, krava se potrebi (po teletu), potrébljenost -i ž, potrebítev -tve ž

potrebováti -újem, potrebovàl -ála -o, potrebovánje -a *s*: ~ oddiha, ~ denarja, potrebujem to, česar nimam
potrebúšnica -e *ž trebušna mrena*, potrebúšen -šna -o: ~a dlaka, potrebúšina -e *ž in* potrebušina -e *ž* |*meso*|
potrépati -am *in* -pljem *gl.* trépati: ~ z očmi; potrepáti -ám *in* -épljem *gl.* trepáti, potrepán -a -o: ~ konja po vratu; potrepljáti -ám *gl.* trepljati, potrepljánje -a *s*: ~ koga po rami, ~ se po rebrih; potrepávati -am
potrepetáti -ám *in* -éčem *gl.* trepetati, potrepetávati -am, potrepetávanje -a *s*
potrésti -em *gl.* tresti, potrésen -a -o: ~ drevo, ~ z glavo, ~ pticam zrnja, hišo je potreslo, paglavca za ušesa ~, ~ potico s sladkorjem, hiša se je potresla, potrès -ésa *m*, potrésen -sna -o: ~i sunki, ~a postaja, ~a povest, ~o ozemlje; potresomér -a *m*, potresomérski -a -o; potrésati -am, potrésanje -a *s*; potresováti -újem, potresovàl -ála -o, potresovánje -a *s*, potresoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a akcija, potresáč -a *m kdor potresa z glavo*, potresovávec -vca *m*, potresovávka -e *ž*, potresávati -am, potresávanje -a *s*
potréti -trèm *in* -tárem *gl.* treti, potŕt -a -o *in* potrèn -ena -o, potrênje -a *s*: ~ igrače, kolo se je potrlo, nesreča ga je potrla, potŕtost -i *ž*: duševna ~, ~ zaradi izgube, potŕtje -a *s*
potŕgati -am *in* -tŕžem, potŕgan -a -o: ~ rože na vrtu, ~ veliko obleke, so že potrgali (grozdje), potŕganost -i *ž*
potŕkati -am: ~ na vrata, ~ po mizi; potŕkan -a -o: ~i ples; potrkováti -újem, potrkovánje -a *s*, potrkovávec -vca *m*, potrkovávski -a -o, potrkováč -a *m*, potrkávati -am, potrkávanje -a *s*: ~ z zvonovi, s kozarci; potrkljáti -ám *gl.* trkljati, potrklján -a -o, potrkljávati -am, potrkljávanje -a *s*
potrohnjáti -ám *po nepotrebnem porabiti gl.* trohnjati, potrohnjàj -ájte! potrohnjàl -ála -o, potrohnján -a -o: ~ veliko denarja
potrojíti -ím, potrôji -íte! potrójil -íla -o, potrojèn -ena -o, potrojênje -a *s*, potrojênost -i *ž*, potrojítev -tve *ž*; potrojeváti -újem, potrojevàl -ála -o, potrojevánje -a *s*, potrojevávec -vca *m*, potrojeválen -lna -o *[-ln-]*
potrositi *in* potrósiti -im *gl.* trositi, potrošen -a -o, potrošenje -a *s*: ~ gnoj po njivi, ~ veliko denarja, potròs -ósa *m kar se živalim v gozdu potrese*
potrošíti -trôšim *porabiti*, *izdati*, *razsuti*, *zapraviti in* potróšiti -im *s stal. poud. gl.* trošiti: ~ veliko (denarja) za nepotrebne reči, na poti se veliko potroši, ~ prihranke; potrôšnja -e *ž poraba*: blago za široko ~o *za splošno porabo*, potrôšek -ška *m*, potrošen -šna -o: ~o blago, ~i fond, potrošnína -e *ž* |*davek*|, potrôšnik -a *m* 1. *oseba*, 2. *bot. cikorija*, potrošnica -e *ž*, potrôšniški -a -o: ~o potrdilo, ~i svet
potrpéti -ím *gl.* trpeti: nič ne zna ~, ~ s kom, še malo potrpi, pa bo; potrpljênje -a *s*: ~ imeti s kom, ~ me je minilo, ~ železne duri prebije, potŕpen -pna -o *potrpežljiv*, potŕpnost -i *ž*, potrpljív -a -o, potrpljívost -i *ž*; potrpíga -e *ž hum. potrpljenje*: ~e so najej
potrpežljív -a -o: ~ biti s kom, pri čem, ~o kaj prenašati, potrpežljívost -i *ž*, potrpežljívec -vca *m*, potrpežljívka -e *ž*, potrpéžen -žna -o *potrpežljiv*
potrudíti *in* potrúditi -im se *gl.* truditi se: ~ se s čim, posebno ~ se za kaj, potrudítev -tve *ž*
potrúpati -am *in* -pljem *razbiti*, potrúpan -a -o: ~ krožnike, potrúpanost -i *ž*; potrúpiti -im, potrúpljen -a -o, potrúpljenost -i *ž*
potŕzati -am *pocukniti*
potúhniti -nem se: potúhnjen -a -o: ~o gledati, potúhnjenec -nca *m*, potúhnjenka -e *ž*, potúhnjenost -i *ž*, potúha -e *ž*: ~o dajati komu, potuhováti -újem se, potuhovánje -a *s*
potúhtati -am *uganiti*, *domisliti se*, *izmisliti si*, *zasnovati*
potújčiti -im, potújčen -a -o, potújčenje -a *s*, potújčenec -nca *m*, potújčenka -e *ž*, potújčenost -i *ž*, potujčeváti -újem, potujčevàl -ála -o, potujčevánje -a *s*, potujčevávec -vca *m*, potujčevávka -e *ž*, potujčevávski -a -o, potujčeválen -lna -o *[-ln-]*, potujčeválnost -i *[-ln-] ž*
potúliti -im se: maček se potuli k tlom
potúrčati -am *zmikastiti*, *pobiti*, *pojesti*
potúrčiti -im, potúrčen -a -o, potúrčenje -a *s*, potúrčenost -i *ž*, potúrčenec -nca *m*, potúrčenka -e *ž*, poturčeváti -újem, poturčevánje -a *s*; potúrica -e *ž odpadnik*

potvóriti -im *spačiti, znakaziti, popačiti, ponarediti,* °potvórba -e *ž ponaredek, falzifikat,* °potvórjenost -i *ž ponarejenost, zlaganost,* °potvárjati -am *pačiti, ponarejati*

poučeváti -újem, poučeváł -ála -o, poučevánje -a *s*: ~ koga v čem *ali* česa *ali* kaj, poučevávec -vca *m*, poučevávka -e *ž*, poučevávski -a -o

poúčiti -ím, poúči -íte! poúčil -íla -o, poučèn -êna -o, poučênje -a *s*: ~ koga o čem, ~ se o čem pri kom, poučênost -i *ž*, poučljív -a -o, poučljívost -i *ž*, poučílo -a *s*; *gl. tudi* pouk

poudáriti -im (°povdariti), poudárjen -a -o: ~ besedo, stavek, zlog, misel, poudárjenost -i *ž*, poudàr -ára *m* = poudárek -rka *m*: besedni, stavčni ~, s posebnim ~om povedati kaj, poudáren -rna -o: ~o znamenje, ~i prislovi, poudárnost -i *ž*; poudárjati -am, poudárjanje -a *s*, poudarjálen -lna -o *[-ln-]*

poúk -a *m*: šolski, nazorni, popoldanski, glasbeni, jezikovni ~, ~ biologije, ~ tujih jezikov, ~ v tujih jezikih, ~ v jahanju, ~ o ravnanju s stroji, poúčen -čna -o: ~ zgled, ~a zgodba, poúčnost -i *ž*; *gl. tudi* poučiti

poúličen -čna -o: ~i otroci, ~o vedenje, ~a drhal, popevka, poúličnost -i *ž*, poúličnik -a *m*, poúličnica -e *ž*

použíti -íjem, použít -a -o: ~ hrano, sveča se použije, použítje -a *s*, použíten -tna -o, použítek -tka *m*; používati -am *gl.* uživati, používanje -a *s*, používávec -vca *m*, používávka -e *ž*

povabíti *in* povábiti -im *gl.* vabiti, povábljen -a -o: ~ koga na kozarec vina, ~ v gosti, v svate, na ples, povábljenec -nca *m*, povábljenka -e *ž*, povabílo -a *s*

povalíti -ím, poválil -íte! poválil -íla -o, povaljèn -ênа -o: ~ se po travi, ~ travo; pováljati -am *gl.* valjati: ~ testo v moki, ~ se *umazati se*, ~ se po postelji, povaljúh -a *m lenuh*, povaljeváti -újem

poválnik -a *[-ụn-] m zavitek, pogača*: smetanov ~, poválnica -e *[-ụn-] ž potica*

povárovati -ujem *in* povarovàti -újem *gl.* varovati, povárovanje -a *s*: malo mi povaruj, da se vrnem, ~ otroke

povaşováti -újem *gl.* vasovati, povasovánje -a *s*: ~ pri dekletu

povéčati -am, povéčan -a -o, povéčanje -a *s*: ~ fotografijo, dohodek, posestvo, hišo, povéčanka -e *ž*, povéčanost -i *ž*, povečáva -e *ž*: ~ slik, povečeváti -újem, povečevánje -a *s*, povečevávec -vca *m*, povečevávka -e *ž povečevalna beseda*, povečeválen -lna -o *[-ln-]*: ~o steklo, ~a beseda, povečeválo -a *s*, povečeválnik -a *[-ụn-] m* |*naprava*|, povečljív -a -o; povečávati -am, povečávanje -a *s*, povečálo -a *s*

povečérjati -am, povečérek -rka *m jed po večerji*

povečíni *prisl. po večini, večinoma, večidel*: ~ vsak dan, ~ pride

povédati -vém, povéjo *in* povedò *in* povedó, povéj -te *in* povédi -te! povédal -a -o: kako smešno ~, svoje mnenje ~, na pamet, iz glave ~, po domače ~, po pravici ~, na kratko ~, na vsa usta ~, v zobe, v oči, v obraz ~, zlepo komu kaj ~, na uho ~, to veliko pove, to mu jih je povedal; povédan -a -o: robato ~o, po domače ~o, povéd -i *ž*, povédek -dka *m slov.*, povédkov -a -o: ~ stavek, povédkoven -vna -o *predikativen*; povéden -dna -o: ~o določilo, novica je ~a *ni skrivnost*, zelo ~ zgled, povédnost -i *ž*: ~ besede, povédka -e *ž pripovedka*

povéjati -jam *in* -jem: ~ žito

povelíčati -am, povelíčan -a -o, povelíčanje -a *s*, povelíčanost -i *ž*, povelíčanec -nca *m*, povelíčanka -e *ž*; poveličeváti -újem, poveličeváł -ála -o, poveličevánje -a *s*, poveličeválen -lna -o *[-ln-]*, poveličevávec -vca *m*, poveličevávka -e *ž*

povelikonóčen -čna -o: tretja ~a nedelja

povêlje -a *s*: dnevno, zaporno ~, ~ izreči, izdati, povêljnik -a *m*: vrhovni ~, povêljnica -e *ž*, povêljniški -a -o: ~i most, povêljništvo -a *s* = povêljstvo -a *s*: vrhovno, glavno ~; poveljeváti -újem, poveljeváł -ála -o, poveljevánje -a *s*: ~ komu, poveljeválen -lna -o *[-ln-]*: ~ glas

povérek -rka *m skleščèk, porajkelj, krepelo, pokrč, trkelj*

povériti -im: ~ koga s čim → *pooblastiti koga za kaj*, ~ komu kaj → *naročiti, zaupati komu kaj*, povérjenik -a *m zaupnik*, povérjenica -e *ž*, povérjeniški -a -o, povérjeništvo -a *s*, poverílen -lna -o *[-ln-]*: ~a pisma, ~a listina = poverílnica -e *[-ln-] ž*: diplomatska ~, °povérljiv -a -o *zaupen, skriven*

poveselíti -ím, poveséli -íte! poveselíl -íla -o: ~ koga, malo so se poveselili, poveselítev -tve *ž*, poveseljáčiti -im

povésiti -im, povéšenje -a *s*: ~ rokomavhe, ~ glavo, ušesa, nos se mu je povesil, povès -ésa *m* 1. *tel.*: ~ lahti, 2. ~ daljnovodnih žic; povéšen -a -o: ~ želodec, ~a maternica, povéšenost -i *ž*, povéšati -am, povéšanje -a *s*: glavo ~, od vročine se vse poveša

poveslàti -ám *gl.* veslati, poveslávati -am, poveslávanje -a *s*

povéslo -a *s zvit šop slame za povezovanje snopov, otepov*, povéselce -a *[-səl-] s*, povéselček -čka *[-səl-] m*, povéselski -a -o *[-səl-]*; *gl. tudi* povreslo

povésmo -a *s*: ~ prediva, detelje, živčno ~, povésemce -a *[-səm-] s*

povést -i *ž*: zgodovinska, poučna, ljudska, okvirna ~, zveza med povestma, povést(i)ca -e *ž*, povésten -tna -o: ~a knjiga

povẽsti -vẽdem *popeljati gl.* vesti

povésti -vézem *gl.* vesti, povézen -a -o, povézenje -a *s*: vso prejico ~

povéšavka -e *ž bot.*: smreka ~, povešávka -e *ž |mišica|*

povéza -e *ž*, povézen -zna -o: ~i voz, ~a preja, povézica -e *ž knjigoveška vrvca*, povézek -zka *m*: cevni ~, ~ pisem, povézka -e *ž*: ~ psov, povézje -a *s*: strešno ~, povéznik -a *m* 1. *bruno*, 2. *vrv, s katero se žrd povezuje*, povéznica -e *ž |veriga, vrv|*

povezáti *in* povézati -vézem *gl.* vezati, povézan -a -o: ~ žito v snope, ~ voz sena, ~ se s kom *zvezati se*; ~ se (za god) *godovati*, ~ culo, drva, poročni par, ~ glavo, povézanost -i *ž*, povézanec -nca *m*, povézanka -e *ž*, povezáva -e *ž*: prijateljska, bratovska, pogodbena, poštna, telefonska, električna ~; povezováti -újem, povezovàl -ála -o, povezovánje -a *s*: malo so se povezovali *godovali*, povezoválen -lna -o *[-ln-]*, povezovávec -vca *m*, povezovávka -e *ž*, povezovávski -a -o, povezílo -a *s |pripomoček|*, povezílnica -e *[-ụn-] ž* 1. *veriga za povezovanje na vozu*, 2. *povezka psov, konj*

povézniti -nem, povéznjen -a -o, povéznjenje -a *s*: ~ pokrov na lonec, oder se povezne *ušibi, povesi, usede, zniža*, ~ pisker, da se odteče, ~ si klobuk na glavo, ~ trto, povéznik -a *m fiz. posoda, poklopec*

povẽžiti -im *ukriviti*, povẽžen -a -o, povẽženje -a *s*: sonce poveži desko, na soncu se deska poveži, povẽženost -i *ž*

povíhati -am *in* -šem *gl.* vihati, povíhan -a -o: ~ liste, povihováti -újem, povihovánje -a *s*

povihráti -ám *gl.* vihrati: ~ koso, nož, rezilo; tanko rezilo se rado povihra

povíjati -víjam, povíjaj -te *in* -ájte! povíjal -a -o *in* -ála -o, povijanje -a *s in* povijánje -a *s*: ~ prejo, otroka, povijávka -e *ž ženska, ki otroka povija*, povijálen -lna -o *[-ln-]*, povijáča -e *ž preveza*, povijáč -a *m bot.*, povijávec -vca *m*; *gl. tudi* poviti

povír -a *m trst, loček*, povírje -a *s kisla krma, kisle trave, trstje*

povírje -a *s pokrajina ob izviru*

povíšati -am, povišan -a -o, povišanje -a *s*: ~ zid, hišo, plačo, cene, ~ koga v službi, povíšanec -nca *m*, povíšanka -e *ž*, povíšanost -i *ž*; povíšek -ška *m* (°povišica): ~ v plači, poviševáti -újem, poviševàl -ála -o, poviševánje -a *s*: kdor se sam povišuje, bo ponižan, poviševálen -lna -o *[-ln-]*, poviševávec -vca *m*

povíti -víjem: ~ se v rjuho, v odejo, ~ drevo s slamo, ~ otroka 1. *roditi*, 2. ~ v plenice, povít -a -o: ~o testo, lepo ~ konj *rejen*, povítost -i *ž*, povítje -a *s porod*, povítek -tka *m*: bolnik je v ~u, mrzel, topel ~, povitnják -a *m povalnik*, povítec -tca *m*; *gl. tudi* povijati

povlačíti *in* povláčiti -im *gl.* vlačiti, povlačen -a -o: ~ drva iz gozda, ~ njivo *pobranati*, povléči -em *gl.* vleči, povlečen -a -o: ~ črto, ~ njivo z brano, ~ koga za uho, za lase, za roko, za nos

póvlak -a *m* = póvlaka -e *ž tir, po katerem spravljajo drva v dolino*

povòd povóda *m prilika, priložnost*: dali so ~ za napad *sprožili so napad*; to je bil ~ za pretep *to je sprožilo pretep*; °povódom *prisl.*: °~ obletnice *ob obletnici, na obletnico*

povódec -dca *m*: živino s ~em voditi, na ~u koga imeti, povóden -dna -o: ~i jermen, povódnik -a *m |konj|*

povôden -dna -o: ~i mož, ~e živali, ~i konj, povódenj -dnji *ž*, pred povódnijo, povodnják -a *m* 1. hrošči ~i, 2. *povodni mož*

povodíti -ím *prekaditi, opražiti*, povódi -íte! povódil -íla -o; povojèn -ena -o *in* povójen -a -o: ~o meso, povójenost -i *ž*

povóhati -am: še pes ga ne povoha, povohljáti -ám, povohljàj -ájte! povohljàl -ála -o: malo ~ okoli voglov

povòj -ôja *m*, v povóju *in* povôju: otrok v ~u, mavčni ~, povójček -čka *m* 1. *majhen povoj*, 2. *bot.*, povójec -jca *m bot.*, povójen -jna -o, povójnica -e *ž* |*koža*|

povôjen -jna -o: ~a doba, ~e razmere

povóljen -ljna -o *ugoden*: ~e kupčijske možnosti, ~a ocena *povšečna, zadovoljiva*, povóljnost -i *ž*

Povólže -a *[-lž-] s*, povólški -a -o *[-lš-]*

°**povórka** -e *ž sprevod, obhod, vrsta*

povoščíti -ím, povôšči -íte! povóščil -íla -o, povoščen -ena -o, povoščênje -a *s*: ~ platno, povoščênost -i *ž*, povoščítev -tve *ž*, povoščílen -lna -o *[-ln-]*

povozíti -vózim *gl.* voziti, povožen -a -o: ~ človeka, ~ psa, povóženec -nca *m*, povóženka -e *ž*

povprašáti *in* povprášati -am *poprašati*

povprék *poprek*

povráčati -am, povráčanje -a *s* 1. *kozlati*, 2. ~ stroške, ne povračaj hudega za hudo! bolezen se rada povrača, povračáj -a *m mat.*, povračeváti -újem, povračeválen -lna -o, povračevánje -a *s*, povračevávec -vca *m*, povračevávka -e *ž*, povračeválen -lna -o *[-ln-]*, povračílo -a *s*: ~ stroškov, povračílen -lna -o *[-ln-]*: ~i dan, ~i ukrepi, povračník -a *m*, povračnica -e *ž*, povračljív -a -o, povračljívost -i *ž*

povrátek -tka *m* → *vrnitev*, povráten -tna -o: ~a mrzlica, ~i glagoli, s ~o pošto → *s prvo*, povrátnost -i *ž*: ~ glagolov, povrátnik -a *m*: ~ iz taborišča, iz vojske *povrnjenec*, rakov, kozorogov ~, povrátniški -a -o, povrátnica -e *ž*: poštna ~

povráz -áza *m locen pri košari, vrv*

povréči -vržem *skotiti gl.* vreči, povržen -a -o: psica, svinja povrže, povržek -žka *m*: kačji ~ *zalega*, povrg -a *m vet.*

povréslo -a *s poveslo*, povréselce -a *[-səlc-] s*, povréselski -a -o *[-səls-]*; *gl. tudi* poveslo

povréti -vrèm *gl.* vreti, povrét -a -o: vino je povrelo; naj še malo povre! juho sem povrela, preden sem jo dala na mizo; mleka se je veliko povrelo, povrétje -a *s*, povrétost -i *ž*, povrévati -am, povrévanje -a *s*: mošt povreva

povŕh *in* povŕhu ① *prisl.* a) *zraven, za nameček*: (za) ~ dati *navreči*, ~ je še to povedal, b) *površno*: to je zelo ~ narejeno, sem samo ~ pogledal; ② *predl.*: ~ vseh nadlog pa še te sitnosti, ~ vsega dela, kar ga ima, mora skrbeti še za mater

povŕhnji -a -e: ~e oblačilo, ~a suknja, ~a plača, povŕhnjica -e *ž povrhnja koža*

povrníti *in* povŕniti -vŕnem *gl.* vrniti, povŕnjen -a -o: škodo ~, v stari greh se ~, povrnítev -tve *ž*, povŕnjenec -nca *m*: ~ iz taborišča, povŕnjenka -e *ž*

povrstíti -ím *razvrstiti, v vrsto spraviti*, povŕsti -íte! povŕstil -íla -o, površčen -ena -o, povrstítev -tve *ž*

površáti -ím *gl.* vršati: sapa površi v drevju, v oblakih površi

povŕšen -šna -o: ~o delo, ~ človek, ~o znanje, ~a mera, ~i plašč, povŕšnost -i *ž*, povŕšnež -a *m*, povŕšnica -e *ž*, povŕšnik -a *m* |*plašč*|, povŕšje -a *s*: na ~u zemlje, na ~u se obdržati, povŕšna -e *ž*: vodna, izparilna ~, ~ kroga, površínski -a -o; povŕšiti -im: streho ~

povŕtati -am, povŕtan -a -o, povŕtanje -a *s*: premajhno luknjo je treba ~, povrtoválen -lna -o *[-ln-]*: ~i sveder, povrtávati -am, povrtávanje -a *s*

povŕten -tna -o: ~a rastlina, povrtnína -e *ž zelenjava z vrta*, povrtnínar -ja *m*

povrtéti -ím *gl.* vrteti: povrti se, dokler je še čas

povsèm *prisl. popolnoma, čisto*: ~ neznan, ~ ga je uničil

povsód *prisl.*: ~ je doma, od ~ prihajajo, povsódnji -a -e *in* povsóden -dna -o

povšéči, povšéč *prisl. všeč, po volji, pogodu*, povščen -čna -o, povščnost -i *ž*

povzdígniti -nem, povzdígnjen -a -o: ~ roke, oči, glas; ~ koga v plemiški stan, ~ se nad druge, povzdíg -a *m*, povzdíga -e *ž*, povzdignítev -tve *ž*, povzdígnjenec -nca *m*, povzdígnjenka -e *ž*, povzdígnjenost -i *ž*; povzdigováti -újem, povzdigovàl -ála -o, povzdigovánje -a *s*: ~ koga *hvaliti*, ~ se nad druge, povzdigoválen -lna -o *[-ln-]*, povzdigovávec -vca *m*

povzéti -vzámem *gl.* vzeti, povzét -a -o: fant je povzel, kjer je brat nehal; ~ vsebino; iz tvojih besed smo povzeli, da nas ne razumeš, ~ besedo; povzétje -a *s*: poštno ~, poslati po ~u, povzèm -éma *m* = povzétek -tka *m resume, rekapitulacija*: kratek ~, povzétnica -e *ž* |*list*|, povzétnik -a *m*, povzetnína -e *ž* |*plačilo*|; povzémati -am, povzémanje -a

s, povzemálen -lna -o *[-ln-]*, povzemálnik -a *[-ɯn-] m |sveder|*

povzpéti -pnèm se *gl.* vzpeti se: ~ se na goro, ~ se nad druge, povzpétje -a *s*, povzpénjati -am se, povzpénjanje -a *s*, povzpétnik -a *m*, povzpetín -a *m parveni*

povzročíti -ím, povzrôči -íte! povzróčil -íla -o, povzročèn -ena -o: ~ nesrečo, smrt; ~ komu škodo *storiti, napraviti, prizadeti*, povzročítev -tve *ž*, povzročênost -i *ž*; povzročítelj -a *m*: ~ bolezni, povzročíteljica -e *ž*; povzróčati -am, povzróčanje -a *s*, povzročeváti -újem, povzročeválec -vca *m*, povzročevávec -vca *m*, povzročevávka -e *ž*, povzročeválen -lna -o *[-ln-]*

póza -e *ž drža, stoja, vedenje, narejèn obraz*, pozêr -ja *m kdor se rad postavlja v pozo*, pozêrski -a -o, pozêrstvo -a *s narejenost, zlaganost, zanesenost*, pozírati -am *biti za model slikarju, kiparju*, pozíranje -a *s*

pozabávati -am: ~ koga, ~ se s čim

pozabávljati -am *gl.* zabavljati, pozabávljanje -a *s*: ~ čez koga

pozabíti pozábim, pozábi -íte! pozábil -íla -o, pozábljen -a -o, pozabljénje -a *s in* pozábiti -im *s stal. poud.*: ~ koga *ali* na koga, mož je že pozabil pisati; pozabívši *prisl.* = pozábeljši: ~ sem še tvoje rokavice vtaknil v žep; pozába -e *ž*: rešiti kaj ~e, priti v ~o, pozábljenost -i *ž*, pozábljenec -nca *m*, pozábljenka -e *ž*, pozábljenček -čka *m*; pozábljati -am, pozábljanje -a *s*, pozabljív -a -o, pozabljívec -vca *m*, pozabljívka -e *ž*, pozabljívost -i *ž*, pozabljívček -čka *m*

pozabíti -íjem, pozabíj -te! pozabil -íla -o: vse žeblje ~ v desko

pozajéti -zajámem *in* -zájmem *gl.* zajeti: ~ vso vodo iz posode, pozajétje -a *s*; pozajémati -am *in* -ljem, pozajémanje -a *s*; pozajemálen -lna -o *[-ln-]*, pozajemávec -vca *m*

pozájtrkovati -ujem *in* pozajtrkováti -újem *gl.* zajtrkovati, pozájtrkovan -a -o *in* pozajtrkován -a -o

pozakleníti -klénem *gl.* zakleniti: ~ vsa vrata, pozaklépati -am, pozaklépanje -a *s*

pozakóniti -im, pozakónjen -a -o: ~ otroka, pozakonítev -tve *ž*, pozakónjenost -i *ž*, pozakónjenec -nca *m*, pozakónjenka -e *ž*, pozakonítven -a -o *[-tvən-]*

pozalíti -íjem *gl.* liti: vse luknje ~ z asfaltom

pozapráviti -im, pozaprávljen -a -o

pozapréti -èm *gl.* zapreti: tatove so že pozaprli, pozapírati -am, pozapíranje -a *s*: počasi ~ trgovine

pozaspáti -ím: počasi so vsi pozaspali

pozastáviti -im, pozastávljen -a -o: pozastavil je vse, kar je bilo količkaj vredno, pozastávljati -am

pozaužíti -žíjem *gl.* užiti: počasi vse ~

pozavárovati -ujem *in* pozavaróvati -újem *gl.* varovati, pozavárovan -a -o, pozavárovanje -a *s*, pozavarovávec -vca *m*

pozavčín -a *m etnogr.*

pozávna -e *ž glas. |instrument|*, *rod. mn.* pozávn, pozavníst -a *m*

pozdráviti -im, pozdrávljen -a -o 1. zdravnik ga je dobro pozdravil, ne more se ~, 2. vsako jutro se pozdraviva, dati koga ~ (°pustiti koga ~), pozdravi ga v mojem imenu, rekel te je lepo ~; pozdràv -áva *m*: naročiti, izročiti, vrniti ~, mahati v ~, ~ z zastavo, pozdráven -vna -o: ~a pesem, pozdrávnica -e *ž*; pozdrávljati -am, pozdrávljaj -te *in* -ájte! pozdrávljal -a -o *in* -ála -o, pozdrávljanje -a *s in* pozdravljánje -a *s*: mati te pozdravlja (°te pusti pozdraviti), pozdravljávec -vca *m*, pozdravljávka -e *ž*

pozébsti -em: jarina rada pozebe, trta je pozebla, kopriva ne pozebe; pozébel -bla -o: o~ cvetje, drevje, pozéba -e *ž slana*, pozeblína -e *ž kar je pozeblo*; pozébati -am, pozébanje -a *s*, pozében -bna -o: ~a škoda

Pozéjdon -a *m gr. mit.*, Pozéjdonov -a -o; *gl. tudi* Poseidon

pozelenéti -ím *gl.* zeleneti, pozelenèl -éla -o, pozelenélost -i *ž*; pozeleníti -ím, pozelenîti -íte! pozelénil -íla -o, pozelenjèn -ena -o, pozelenítev -tve *ž*, pozelenílo -a *s*

pozémeljski -a -o *[-məlj-]* = pozémski -a -o, pozemljína -e *ž vrhnja plast prsti*

pôzen -zna -o, *dol.* pôzni -a -o: ~e ure, ~a jesen, ~o sadje, *prisl.* pôzno: ~ ponoči, ~ v noč, *prim.* poznéje; pozníca -e *ž pozna hruška*, pozník -a *m in* póznik -a *m*, poznìč -íča *m |žival, sad|*, poznják -a *m pozni lan*, poznéti -ím

pozíbati *in* pozíbati -am *in* -bljem *gl.* zibati, pozíban -a -o: ~ otroka; čoln, hiša se poziblje, pozibávati -am, pozibávanje -a *s*: ladja se pozibava na valovih

pozícija -e *ž položaj, stališče, postavka*, pozicíjski -a -o: ~i boji, ~a igra pri šahu, ~a dolžina *poet.*

pozidáti *in* pozídati -am *gl.* zidati, pozídan -a -o: ~ hiše, ~ vse kamenje, pozídanost -i *ž*, pozidáva -e *ž*; pozidávati -am, pozidávanje -a *s*; pozidováti -újem, pozidovánje -a *s*, pozidoválen -lna -o *[-ln-]*

pozími *prisl.*: ~ se smučamo, pozímski -a -o = pozímen -mna -o: ~o opravilo, ~i čas = pozímek -mka *m*

pozírati -am *gl.* poza

pozitíven -vna -o *in* pózitiven -vna -o: ~i pol, ~a bilanca, ~ odgovor, rezultat, ~ človek, ~i izmeček, biti ~ na bacile jetike, ~ izvid, pozitivnost -i *ž*; pozitív -a *m in* pózitiv -a *m slov. osnovnik, fot., trg.*, pozitíva -ív *s mn. knjig.*; pozitivízem -zma *m fil.*, pozitivíst -a *m*, pozitivístka -e *ž*, pozitivístičen -čna -o: ~a filozofija

pozitrón -a *m pozitívni elektron*

pozív -a *m povabilo, klic, vpoklic*: telefonski, sodni ~, ~ na dvoboj, poziven -vna -o, pozívnica -e *ž*; pozívati -am *in* -vljem (°pozívljam): ~ se na kaj → *sklicevati se*

pozlatíti -ím, pozláti -íte! pozlátil -íla -o, pozlačèn -ena -o, pozlačênje -a *s*, pozláta -e *ž*, pozlatítev -tve *ž*, pozlatína -e *ž* |*snov*|, pozlačênost -i *ž*; pozlatílo -a *s*: v ~ dati, pozlatílen -lna -o *[-ln-]*, pozlatár -ja *m*, pozlatárski -a -o, pozlatárstvo -a *s*, pozlačeváti -újem, pozlačevávec -vca *m*

pôzlu *prisl. po zlu*: iti ~ *v nič, v škodo*

poznamenováti -újem, poznamenovánje -a *s*, poznámovati -ujem, poznámovanje -a *s in* poznamováti -újem

poznáti -znám *gl.* znati: ~ koga po imenu, po hoji, ~ se s kom, ~ rastline, ~ po očeh; pozna se mu na glasu *ali* po glasu, da je prehlajen; leta se mu ne poznajo; poznánje -a *s*: ~ blaga, imeti ~, poznánstvo -a *s*: ~ s kom; poznàn -ána -o: ~i ljudje, to mi ni ~o; poznánec -nca *m*, poznánka -e *ž*, poznáten -tna -o *ki se da spoznati*; poznávati -am, poznávanje -a *s*: ~ svet, metode, poznávec -vca *m*: ~ ženske lepote, poznávka -e *ž*, poznavávski -a -o

pozno- *v sestavi*: poznogótski -a -o: ~i slog; poznojesénski -a -o; poznoklásičen -čna -o; poznolatínski -a -o: ~i jezik; poznopoléten -tna -o; poznorománski -a -o

pozobáti -zóbljem *gl.* zobati, pozobán -a -o: ~ grozdje, oves, koruzo; kokoši so zrnje pozobale; pozóbnica -e *ž pokostnica zobnih korenin*

pozòj -ója *m lit. zmaj*, pozójev -a -o: ~o žrelo

pozòr -óra *m*: v pozóru stati; ~ na vlak → *pazi, vlak*; ~, plazovi; pozóren -rna -o: ~o spremljati kaj, ~ biti na kaj, pozórnost -i *ž*: ~ zbujati, ~ obrniti na kaj, °pozórnica -e *ž oder, ospredje*

pozoréti -ím *gl.* zoreti, pozôri -íte! pozôrel -éla -o, pozorélost -i *ž*, pozorévati -am, pozorévanje -a *s*, pozórek -rka *m pozno zoreč sad*

pozoríti -ím, pozôri -íte! pozóril -íla -o, pozorjèn -ena -o: sonce žito pozori, pozorjênost -i *ž*; pozorítev -tve *ž*

pozrcálina -e *ž oblog na zrcalu*

pozvánjati -am *gl.* pozvoniti

pozváti pozôvem *poklicati, povabiti gl.* zvati, pozván -a -o: ~ koga na dvoboj; *gl. tudi* poziv

pozvédeti -zvém, pozvédi -te! pozvédel -a -o (°pozvédla -dlo), pozvéden -a -o, pozvédba -e *ž*: uradne, policijske ~e; pozvedováti -újem, pozvedovánje -a *s*: ~ po kom, po čem, ~ kaj o kom, pozvedoválen -lna -o *[-ln-]*, pozvedovávec -vca *m*, pozvedovávka -e *ž*, pozvedovávski -a -o; *tudi* poizvedeti

pozvoníti -ím, pozvôni -íte! pozvónil -íla -o, pozvánjati -am, pozvánjanje -a *s*, pozvončkáti -ám, pozvončkàj -ájte! pozvončkàl -ála -o, pozvončkljáti -ám, pozvončkljàl -ála -o

požágati -am, požágan -a -o: vsa drva ~, veje, kline ~

požár -a *m*: gozdni, svetovni ~, varen pred ~om, požáren -rna -o: ~i zid, red, ~a varnost, ~a bramba, ~e stopnice, požárni -ega *m* |*služba pri vojakih*|, požárnica -e *ž bot.*, požárovec -vca *m bot. vresje*, požárišče -a *s in* požaríšče -a *s kraj, kjer gori*; požarnovárnosten -tna -o: ~i predpisi *predpisi za varnost pred požarom*

poželéti -ím *gl.* želeti, poželèn -ena -o, poželênje -a *s*: ~ kaj *ali* česa, ~ vina, ~ komu kaj, ~, da bi prišel, poželenje po kavi, poželjív -a -o, poželjívost -i *ž*, poželjívec -vca *m*, poželjívka -e *ž*

Požének -nka *m kr. i.*, Požénčan -a *m*: Ravnikar ~

poženíti -žením *gl.* ženiti, poženjen -a -o: poženil je vse sinove, vsi moji vrstniki so se že poženili, poženjenost -i *ž*

poženitovánje -a *s etnogr.*, poženitovánjski -a -o: ~i obiski

poženščíti -im se: bojevniki so se poženščili

požerúh -a *m*, požerúhinja -e *ž*, požerúška -e *ž*, požerúha -e *ž*, požerúški -a -o, požerúštvo -a *s*

požéti -žánjem *gl.* žeti, požét -a -o: ~ žito na polju; požel je velik aplavz → *dobil, doživel, imel*, požétje -a *s*; požínjati -am, požínjanje -a *s*, požínjka -e *ž obed po žetvi*, požétnik -a *m kruh za žanjice*

požgáti požgèm *gl.* žgati, požgán -a -o: ~ grmovje, vas, vsa drva, požíg -a *m*, požgánost -i *ž*, požgánka -e *ž prežgana juha*, požgánje -a *s*, požganíca -e *ž* = požganína -e *ž* |*jasa v gozdu*|; požígati -am, požíganje -a *s*: ~ suhljad, grmovje, strnišče, požigávec -vca *m*, požigávka -e *ž*, požigávski -a -o: ~a strast, požigálen -lna -o *[-ln-]*, požigálništvo -a *[-un-] s*; požgár -ja *m kraj, kjer so hosto požgali*: na ~u raste ajda

požgečkáti -ám *gl.* žgečkati, požgečkán -a -o >*[-žgəč-]*; *gl. tudi* poščegetati

požírati -am, požíranje -a *s*: ~ hrano, ~ knjige, očitke; jama požira vodo, ~ slino, vodo, zrak; debelo ~, zidava požira denar, ~ koga z očmi, požirálnik -a *[-un-] m* 1. *med.*, 2. *ponor v zemlji*, požirálniški -a -o *[-un-]*: ~a jama, požirávec -vca *m*: ~ plamena, požirávka -e *ž*, požirávski -a -o, požirálen -lna -o *[-ln-]*: ~i jašek, ~a jama; požírek -rka *m*: ~ vode, kravji ~, napraviti ~, po ~ih piti, v dolgih ~ih piti, požírček -čka *m*: ~ žganja

požívéti -ím *gl.* živeti: malo bi še rad požível; požíviti -ím, požívi -íte! požívil -íla -o, požívljèn -ena -o *in* požívljen -a -o, požívljenje -a *s*: to me požívi, požívljênost -i *ž in* požívljenost -i *ž*, požívitev -tve *ž*, požívílo -a *s*, požívílen -lna -o *[-ln-]*: ~a pijača, požívljati -am, požívljanje -a *s*, požívljávec -vca *m*, požívljávka -e *ž*

požívíniti -im, požívínjen -a -o, požívínjenje -a *s*, požívínjenost -i *ž*, požívínjenec -nca *m*, požívinjenka -e *ž*

požlahtníti -ím *poplemenititi*, požláhtni -íte! požláhtnil -íla -o, požlahtnjèn -ena -o *in* požláhtnjen -a -o: ~ sadje; požlahtnjeváti -újem, požlahtnjúj -te! požlahtnjeval -ála -o, požlahtnjevánje -a *s*, požlahtnjevávec -vca *m*

požlampáti -ám *gl.* žlampati: krava požlampa pomije

požlédica -e *ž poledica*, požléditi -im se, požléjen -a -o: cesta se požledi

požlépica -e *ž plundra*

požoltéti -ím *gl.* žolteti, požoltênje -a *s*: koža požolti, požoltélost -i *ž*, požoltíti -ím, požólti -íte! požóltil -íla -o, požoltèn -ena -o: ~ se od zavisti; požoltítev -tve *ž* >*[-ut-]*

požrešen -šna -o: ~ na kaj, ~ kakor volk, požrêšnost -i *ž*, požrêšnež -a *m*, požrêšnica -e *ž*, požrêšnik -a *m*, požreševáti -újem, požreševánje -a *s*

požréti -žrèm *gl.* žreti, požŕt -a -o: ~ jagodo, jezo, žalitev; marsikatero grenko ~; ~ (dano) besedo *prelomiti, ne je držati*, zidanje požre veliko denarja, požŕtja -e *ž*, požŕten -tna -o *požrešen*: ~ na kaj, požŕtnost -i *ž*, požŕtnež -a *m*, požŕtnik -a *m*, požŕtnica -e *ž*

požŕtvoválen -lna -o *[-ln-]*, požŕtvoválnost -i *[-ln-] ž*

požúgati -am: ~ komu s prstom, s pestjo *zapretiti, zagroziti*

požúrgati -am: ~ posteljo, ~ se v posteljo

požúriti -im se → *pohiteti*

požvečíti -žvéčim, požvéči -íte! požvéčil -íla -o, požvéčen -a -o *in* požvéčiti -im *s stal. poud.*, požvéček -čka *m*; požvekováti -újem, požvekovàl -ála -o, požvekovánje -a *s*

požvenkljáti -ám *gl.* žvenkljati: ~ z denarjem

požvepláti -ám *gl.* žveplati: trte, sode, posodo ~

požvížgati -am *gl.* žvižgati: ~ komu, ~ si pesem, ~ se na kaj, požvižgávati -am, požvižgávanje -a *s*: ~ pesem, melodijo, požvižgováti -újem, požvižgovánje -a *s*, požvižgovávec -vca *m*

pra- *predpona, pomeni davno preteklost, prvotnost*; *ohrani svoj poudarek*: prâčlôvek, prádáven, prásíla; *včasih* pra- *ponavljamo in s tem stopnjujemo pomen preteklosti* prápra-: práprabábica, prápradéd

prábábica -e *ž*, prábábičin -a -o

prábítje -a *s*

prábivališče -a *s*

prácélica -e *ž*, prácéličen -čna -o

práča -e *ž*, práčar -ja *m kdor s pračo strelja*, práčnik -a *m kamen za pračo*; *gl. tudi* frača

práčlôvek -éka *m*, práčlovékov -a -o, práčlovéški -a -o

prádáven -vna -o, prádavnína -e *ž*

prádéd *in* pradéd -a *m*, prádédov -a -o

Prádo -a *m nacionalni muzej v Madridu*

prádôba -e *ž*, prádôben -bna -o

prádomovína -e *ž*

prádružína -e *ž*

práfáktor -ja *m mat.*, práfáktorski -a -o

práfára -e *ž*

pràg prága *m*, *mn.* prági -ov *in* pragóvi -óv: hišni ~, železniški ~ovi, dneprski ~ovi, na ~u odločilnih dogodkov, na ~u novega leta, nove dobe; pometati pred svojim ~om, čez ~ stopiti; prážen -žna -o: ~a deska, prážek -žka *m* = prážec -žca *m* = prážič -a *m* = prágec -gca *m*

Prága -e *ž kr. i.*, práški -a -o, Pražàn -ána *m*, Pražánka -e *ž*

prágermánski -a -o: ~ jezik, prágermánščina -e *ž*, Prágermáni -ov *m mn.*

pragmátika -e *ž opravilnik, službeni red*; pragmátičen -čna -o *stvaren, strokoven, posloven, vzročno zvezan*: ~o pisana zgodovina; ~a sankcija *zgodovinska listina Karla VI.* (1713); pragmatízem -zma *m fil.* |*smer*|, pragmatíst -a *m*, pragmatístičen -čna -o

prágmôta -e *ž*

prágórje -a *s*, prágôrstvo -a *s*

prágôzd -gôzda *m*, prágôzden -dna -o

práh -a *in* -ú *m*: cvetni, premogov, sončni ~, mleko v ~u, ~ pobrisati, v ~ zdrobiti, práhast -a -o *prahu podoben*; *gl. tudi* prašek *in* prašiti

práha -e *ž trznina, trzna njiva, ledina, trznica, prelog*: pustiti ~o *pustiti v prelogu*, na ~o orati, ~o delati *v prelog dati*; prášen -šna -o: ~a njiva *trzna njiva, trznica*, práhati -am *v prelog orati*

prájêzik -zíka *m*

prákámenje -a *s*, prákamnína -e *ž*

práksa -e *ž opravljanje (česa), poklic, vaja, spretnost, navada*: imeti ~o *privatno opravljati zdravniški poklic*, uriti se za ~o, biti na ~i *ali* v ~i *v poklicnem delu*, imeti (dolgo) ~o *vajo, spretnost*, stopiti v ~o *v službo*, ~ bo pokazala *delo*, zdravnik splošne ~e, ~ in teorija sta dvoje; práktičen -čna -o: ~ človek *izkušen, spreten, uporaben, (pri)ročen*, to je ~o nemogoče, daj mu kaj ~ega *uporabnega*; práktičnost -i *ž*, práktik -a *m izkušen, vajen, spreten človek*, práktika -e *ž način dela, spretnost, zvijača*, prakticirati -am *opravljati, vaditi se*: za zdaj še prakticira, tako smo doslej prakticirali, praktikánt -a *m začetnik*, prakticízem -zma *m samo na spretnost, prakso, trenuten uspeh preračunano dejanje, nenačelnost*, praktícističen -čna -o, práktikum -a *m*: fizikalni ~

Praksíteles -la *m* |*grški kipar*|, Praksítelov -a -o: ~a dela

praktikábel *[-əl]* -bla *m*: odrski ~i

prákultúra -e *ž*, prákultúren -rna -o >*[-lt-]*

prálen -lna -o *[-ln-]*: ~o blago, ~i **prašek**, ~i stroj, prálnica -e *[-ln-] ž*

prálica -e *ž* 1. *srpica*, 2. *podajač na vodni žagi*, práličen -čna -o

prálík -a *m prapodoba, prapostava*

praliné -ja *m* |*bonbon*|

prámáti -ere *ž*, prámaterínstvo -a *s*

prámen -éna *m*: vrv v tri ~e, kita na tri ~e, ~ svetlobe, praménec -nca *m*, praménček -čka *m*, praménast -a -o

práméra -e *ž*, prámerílo -a *s*

práméter -tra *m*

pránagòn -ôna *m*, pránagónski -a -o

pránečák -a *m*

práoblika -e *ž*

práôče -éta *m*, práočétovstvo -a *s*

práplodítev -tve *ž*

prápodôba -e *ž*

prápor -a *m zastava*, práporec -rca *m*, práporček -čka *m*, praporščák -a *m*, práporski -a -o: ~i drog

práprabábica -e *ž*, prápradéd *in* prápradéd -a *m*, prápravnúk -a *m*

práprot -i *ž*: vélika, orlova, sladka ~, práprotov -a -o *in* práproten -tna -o: ~o seme, práprotast -a -o: ~a hosta, práprotje -a *s*, práprotina -e *ž* |*nastil*|, práprotnica -e *ž*, práprotišče -a *s*

práptič -íča *m*

prárastlína -e *ž*

prásec -sca *m*: ~e na semenj peljati, práščev -a -o, prasíca -e *ž*, prasíčka -e *ž*, prasè -éta *s*, prasétina -e *ž*, prasíti -í se *in* prásiti -i se: svinja se prasi, prasád -i *ž*, prásji -a -e; *gl. tudi* prašič

prásíla -e *ž*

práskati -am, práskaj -te *in* -ájte! práskal -a -o *in* -ála -o, práskanje -a *s in* praskánje

-a *s*: pes praska po vratih, ~ se za ušesi, ne praskaj se, kjer te ne srbi; prásk -a *m*, práska -e *ž*: ~e po licu; ni bilo bojev, samo ~e; nekaj prask je dobil; práskav -a -o *hrapav*, práskavec -vca *m*, praskáč -a *m vino, ki po grlu praska*

praskèt -éta *m*: ~ rakete, prasketáti -ám *in* -éčem, prasketàj -ájte *in* praskéči -te! prasketàl -ála -o, prasketánje -a *s*: ogenj prasketa

práskrlúparji -jev *m zool.* |*členonožci*|

práskúpnost -i *ž*

práslovánski -a -o: ~i jezik, práslovánščina -e *ž*, Práslováni -ov *m mn.*

prásniti -nem: ~ v smeh, ~ žveplenko po škatlici, ~ jo čez mejo, čez plot

prásnov -í *ž*

prásoróden -dna -o, prásoródstvo -a *s*

práspôlen -lna -o *[-ln-] biol.*: ~e celice, práspôlnost -i *[-ln-] ž*

prástàr -ára -o, prástárost -i *ž*, prástárši -ev *m mn.*

prásvét -etá *m*

prašáti *in* prášati prášam *vprašati*

praščáti -ím, prášči -íte! prášča! -ála -o, praščánje -a *s*: drevje prašči, stol prašči pod težo *škriplje*, otrok prašči *se dere*

práščiti -im *planiti*: sokol prašči med kure

Práše Práš *ž mn. kr. i.*, v ~**ah, práški -a** -o, Prašáni -ov *m mn.*

prášek -ška *m* 1. *droben prah*, 2. *med. zdravilo v prahu*: milni, pecilni, posipalni. zobni ~, ~ za oči, ~ zoper molje; prašèn *ali* -šán -šnà -ó *in* prášen -šna -o, *prim.* bolj ~: ~a cesta, obleka, ~i čevlji, ~o olje; prášnost -i *ž*, prášnat -a -o: ves je ~; *gl. tudi* prah

prášič -íča *m* (°prešič): divji ~, ~ za zakol, ~ pitanec, prašičev -a -o, prašíček -čka *m*: morski ~, prašíčkov -a -o, prašičji -a -e: ~a kuhinja, prašíčevina -e *ž in* prašičevína -e *ž*; prašičerája -e *ž*, prašičerójec -jca *m*, prašičerójski -a -o

prašiti -ím, práši -íte! prašíl -a -o, prašênje -a *s*: kaj tako prašiš? *vzdigneš prah*; čebele se prašijo, čebele prašijo cvetje, prašítev -tve *ž*, prašílnik -a *[-ɥn-] m* = prašívček -čka *m čeb.*

prášnik -a *m bot.*, prášnikov -a -o, prášniški -a -o, prášnica -e *ž* 1. *bot.*, 2. ~ pri stari puški

práštevílo -a *s mat.*

Práter -tra *m* |*park na Dunaju*|, prátrski -a -o: ~e stojnice, ~a zabavišča

prátež -a *m* 1. *vojaško vozarstvo, tren*, 2. *prtljaga za na pot*, prátežen -žna -o: ~i voz, prátežnik -a *m vozar*

práti pêrem, pêri -íte! prál -a -o, prán -a -o, pránje -a *s*: ~ obleko, prejo, kam daješ prat? zamorca ~, reka bregove pere; svoje, tuje perilo ~; dež ga je pral, pralo ga je, dež je pral po nas; právec -vca *m* 1. *tolkač, perača*, 2. *oseba*

práti pórjem *parati*, pôrji -íte! prál -a -o: obleko porjem

prátika -e *ž*, prátikar -ja *m*, prátikarica -e *ž*, prátikarski -a -o, prátikarstvo -a *s*

prátvórba -e *ž*, prátvorívo -a *s protoplazma*

práúm -a *m*

prav *[pràu / praɥ] prisl. izraža* ① *pravičnost*: ~ mu je! *zaslužil si je, dobil je, kar je hotel* = ~ se mu godi; ② *pravilnost*: ~ delati, govoriti, izračunati; tako je ~, nič ne dela ~, nič se ne obrača ~; na ~ obrniti obleko, rokavico, besedo; meni je ~ *po volji*, ~! *velja*, obleka mi je ~, to mi ~ pride, ravno ~ si prišel *o pravem času*; nekaj mi ni ~ (v želodcu); imeti ~ (°pravo), vsak ima svoj ~; ~ dati komu *potrditi mu*; ~, le pojdi! ~ ~, samo da vem; že ~, še rad boš prosil; že ~, nič se ne plaši! ③ *poudarek*; *čisto, posebno, zelo, ravno*: ~ gotovo, ~ zares, ~ rad, ~ priden, ~ dobro, ~ dober, ~ tako, ~ tak; ~ nič ne dela, ~ nič se ne boji, ~ nič se ne obrača, ~ ti si bil, ~ to knjigo iščem, ~ nocoj je bil tu, ~ o novem letu je bilo, ~ pred menoj sedi, ~ pod oknom je ustrelil; ~ tam, ~ tu, ~ tisti; nič ~ mi ne gre *nič kaj, nič prida*; nič ~ se mu ne ljubi

právcat -a -o *lit. pravi*

právda -e *ž*: tiskovna ~, ~o začeti, pognati, izgubiti, ~ teče, zaplesti se v ~e; boj za staro ~o *pravico*; právden -dna -o: ~i doktor, red, spis, ~a pot, ~o dejanje, právdnik -a *m*: državni ~, právdnica -e *ž*, právdniški -a -o, právdništvo -a *s*: državno ~; právdati -am se, právdanje -a *s*, právdar -ja *m*, právdarski -a -o: ~a strast, právdarstvo -a *s*, pravdarija -e *ž*, pravdáč -a *m*: zakotni ~

právdanski -a -o *pravi, navaden, resničen*: ti nisi ~i človek

pravdo- *v sestavi*: pravdorèk -réka *m*; pravdoznánstvo -a *s*, pravdoznánec -nca *m*, pravdoznánski -a -o

právec -vca *m* → *smer, načelo, pravilo*
právék -a *m*, právéški -a -o
právi -a -o: ~i brat, ~i mož na ~em kraju, blago na ~i kraj *na lice*, imeti glavo na ~em koncu, ~a beseda, o ~em času = ~i čas; ~i kot, ~o zlato, ~a pot, ~a roka *desna*, nima ~ega zaupanja, nič ~ega veselja ni, nič ~ega ne bo iz tega, ta ni ~i, ~a; ~o zadeti, na ~ega naleteti, ti si mi ~i *iron.*, ~a škoda, ~a reč *kaj za to, nič ne de*
pravica -e *ž*: človeška, državljanska, sečna, avtorska ~, ~ do pokojnine, do samoodločbe, ~ veta; imeti, dobiti ~o do česa, po ~i govoriti, povedati *resnico*, to ni po ~i *pravično, resnično*; ~o komu kratiti, odrekati, jemati; imeti kaj na ~i; dati komu ~o do česa; ~o zahtevati, iskati, poiskati si; storiti, izkazati komu ~o; komu v ~o hoditi, segati; priti do ~e, ~ se je izkazala; priti v roke ~i *oblasti*, roka ~e; pravic veliko, ~e malo; imam ~o govoriti *ali* da govorim, nima ~e govoriti *ali* da govori; kje je tukaj ~?
pravicoljúben -bna -o, pravicoljúbnost -i *ž*, pravicoljúbje -a *s*
pravíčen -čna -o: ~ sodnik, ~a mera, biti ~ komu *ali* s kom *ali* do koga *ali* nasproti komu, pravičnost -i *ž*, pravíčnež -a *m*, pravičnik -a *m*, pravíčnica -e *ž*
pravílo -a *s*: jezikovno ~, društvena ~a, ~ desne roke, ~a o vedenju, ~a za igro, držati se ~a, to je postalo že ~, pravílen -lna -o *[-ln-]*, pravilnost -i *[-ln-] ž*, pravílnik -a *[-ln-] m*: ~ knjižnice, ~ za oddajo plina, pravíloma *prisl.*
právír -a *m*: ~ vseh dobrot
práviti -im, právi -te! právil -a -o, právljenje -a *s*: smešne ~, pravijo, da je bolan; Krpan mi pravijo; rad bi šel domov, se pravi, na morje; to se pravi delati
pràvkar *prisl. ravnokar, čisto pred kratkim*: ~ je bil tu, ~ je prišel; pràvkaršnji -a -e: ~e besede, ~a nesreča
právljica -e *ž*: ljudska ~, ~ o vilah, právljičen -čna -o: ~i svet, ~o lepo, právljičnost -i *ž*, právljiški -a -o, právljičar -ja *m*, právljičarski -a -o, právljičarka -e *ž*, právljičarstvo -a *s*
pravno- *v sestavi*: pravnomóčje -a *s*, pravnomóčen -čna -o: ~a pogodba, pravnomóčnost -i *ž*; pravnozgodovínski -a -o; *vendar* právno obvézen, právno veljáven, právno váren
právnúk -a *m*, právnúkinja -e *ž*
právo -a *s jus*: očetovsko, materinsko ~, civilno, kazensko, menično, pomorsko, mednarodno, avtorsko ~, študirati ~; práven -vna -o: ~a fakulteta, ~o predavanje, ~i postopek, ~a pot, ~a veda, ~a moč; právnik -a *m jurist*, právnica -e *ž*, právniški -a -o: ~a služba, naloga, dolžnost, právništvo -a *s*
pravo- *v sestavi* ① *pr.*: pravobranivec -vca *m*, pravobranívski -a -o, pravobranívstvo -a *s*; pravoslóvec -vca *m*, pravoslóven -vna -o, pravoslóvje -a *s*; pravosóden -dna -o, pravosódje -a *s*; pravoznánec -nca *m*, pravoznánski -a -o, pravoznánstvo -a *s*; ② pravočásen -sna -o, pravočásnost -i *ž*; pravokóten -tna -o, pravokótnik -a *m*, pravokótnica -e *ž*; pravopís -a *m*, pravopísen -sna -o: ~a pravila, pravopísje -a *s*; pravoréčen -čna -o: ~a znamenja, pravoréčje -a *s slov.*; pravosláven -vna -o, pravoslávje -a *s*, pravoslávnost -i *ž*, pravoslávec -vca *m*, pravoslávka -e *ž*; pravovéren -rna -o, pravovérnost -i *ž*, pravovérnik -a *m*, pravovérnica -e *ž*, pravovérski -a -o, pravovérstvo -a *s*
právost -i *ž pravilnost*
právšnji -a -e *in* právšen -šna -o *to, kar je prav*: ravno ~a velikost; právšnost -i *ž*
pràvzaprav *prisl. v resnici, natančno vzeto, če prav pomislimo*: beseda je ~ sestavljena iz treh delov; ~ pa škoda ni tako velika; napravil je predsednik, ~ njegov tajnik
právzòr -óra *m*
právzròk -óka *m*
prázen -zna -o, *prim.* bòlj prázen: ~a posoda, glava, ~ pogled, ~a beseda, ~ izgovor, ~a vera, ~ strah, ~ nič, ta ni ~a, ~o mesto, ~ih rok, ~o slamo mlatiti, ~a vreča ne stoji pokonci; zamahniti v ~o, ~e razdirati, ~ sod votlo doni; prazníti práznim, prázni -ite! práznil -íla -o *in* prázniti -im *s stal. poud.*: ~ sklede, dvorana se prazni, praznítev -tve *ž*; praznína -e *ž*, praznôta -e *ž*, prázност -i *ž*, praznôba -e *ž*
prázgodovína -e *ž*, prázgodovínski -a -o: ~e izkopanine, prázgodovínar -ja *m*
práznik -a *m*: ~ prvega maja, o ~ih, imeti vsak dan ~, prázniški -a -o: ~o

opravilo, ~i spomin, pomen, prázničen -čna -o: vse je bilo ~o, ~o napravljen, prázničnost -i *ž*; *gl. tudi* praznovati

prazno- *v sestavi*: praznoglàv -áva -o, praznoglávec -vca *m*, praznoglávka -e *ž*, praznoglávost -i *ž*; praznovéren -rna -o, praznovérnost -i *ž*, praznovérje -a *s*, praznovérec -rca *m*, praznovérka -e *ž*, praznovérski -a -o, praznovérstvo -a *s*

praznováti -újem, praznovàl -ála -o, praznovánje -a *s*: ~ obletnico, danes praznujemo *ne delamo*, ~ rojstni dan, praznovávec -vca *m*, praznovávka -e *ž*

prážič -a *m gl.* prag

pražíljka -e *ž bražiljka, brazilski les, iz katerega so kuhali rdečilo*

prážiti -im, prážen -a -o, práženje -a *s*: ~ krompir, jajca, kavo, sladkor, nekaj se praži, práženek -nka *m bob*, práženec -nca *m* |*jed*|, pražílen -lna -o *[-ln-]*, pražílnica -e *[-ųn-] ž*, pražílo -a *s*: ~ za kavo, pražárna -e *ž*

prážív -i *ž*, prážíval *[-áų]* -i *ž*, prážívalski -a -o *[-ls-]*

prážnji -a -e 1. *prazničen*: ~a obleka, srajca, ~e se obleči; 2. *boljša vrsta*: ~e predivo, ~a moka; prážnje -ega *s boljše blago za obleko*: v ~em hoditi po mestu

prážužélka -e *[-lk-] ž zool.*

pŕčiti -i se *prskati se*: koze se pŕčijo, pŕč -a *m*, pŕčevína -e *ž kozlovina*

prdéti -ím, prdì *in* pŕdi -íte! prdèl -éla -o, prdênje -a *s*, pŕdec -dca *m in* prdèc -dcà *m*; pŕdniti -nem, prdúljica -e *ž* 1. *piščalka*, 2. *hum. motor*, prdúljec -ljca *m*, prdúlja -e *ž*, pŕda -e *ž* |*piščalka*|, pŕdež -a *m*, prdún -a *m*, prdè -éta *m*, prdljív -a -o

prè *prisl. baje, menda*: ima ~ denar

pre- *predpona* I. *pri pridevniku in prislovu izraža stopnjo preseganja (elativ), in sicer v pomenu* ① *preveč*: premlád, prestàr, predóber, presvój; premálo, preblízu, predáleč, prezgódaj, prepôzno, prevróče, prepočási; *tudi pred zloženimi prislovi, čeprav jih sicer pišemo narazen*: prenaláhko, prenadróbno, prenadebélo, prenašírôko, prenadólgo, prenahítro; *pred samostalniki v prislovnem pomenu*: premràz, pretemà, preškóda; *pred medmeti*: prejòj, prejòh, prežàl; ② *zelo*: preljúba mati, presŕčni otrok, prelépa podoba, presládki moj; prenékikrat, prečúdno lep, preveč ga prosi; *vseh takih zvez ne navajamo, ker jih lahko delamo domala od vseh pridevnikov in prislovov*; II. *pri glagolih izraža* ① *premikanje (trajanje, razvoj)*: a) *skozi kaj*: prebíti, prebôsti, premočíti; b) *čez, prek*: preskočíti (jarek); c) *iz kraja v kraj*: prenêsti, prepeljáti, preselíti se, pretočíti, prevalíti, prelíti; č) *v času*: prečúti noč, prenočíti, prestáti ves večer, prespáti noč, leto pretéče, preminíti; ② *v načinu*: premeníti, prenovíti, preobrníti se, preslíkati, preobléči, predomísliti se, prelevíti, preoznaníti, predrugáčiti; ③ *dejanje čez mero*: preobjésti se, prevzdigniti se, preutrudíti, preobremeníti, prezaposlíti, pregnáti (konje z delom), preogréti se

preámbula -e *ž uvod (mednarodnih pogodb)*

preárati -am *preoravati*

prebádati -am, prebádanje -a *s*: papir ~ z iglo, ~ koga z očmi, prebadálo -a *s* |*priprava*|, prebadáč -a *m*

prebárvati -am, prebárvanje -a *s*

prebáviti -im, prebávljen -a -o: ~ jed, ~ snov v sebi, ~ knjigo, ~ sitnega človeka; prebávljati -am, prebávljanje -a *s*, prebavljávec -vca *m*, prebavljávka -e *ž*; prebáva -e *ž*: težava pri ~i *ali* v ~i, slaba ~, prebáven -vna -o: ~e motnje, ~a jed, ~i sok, ~i organ, prebávnost -i *ž*, prebavljív -a -o: ~a jed, prebavljívost -i *ž*; prebavílo -a *s*, *nav. mn.* prebavíla -il *[-il]*, prebávek -vka *m*

prebedéti -ím *gl.* bedeti, prebedèn -êna -o: ~ noč >*[-bad-]*

prebeliti *in* prebéliti -im *gl.* beliti, prebéljen -a -o: ~ stanovanje, prebelítev -tve *ž*, prebéljenost -i *ž*

prebénda -e *ž nadarbina*, prebénden -dna -o *nadarbinski*, prebendár -ja *m* = prebéndnik -a *m*, prebendárski -a -o

preberáčiti -im: vse mesto ~, vse svoje dni ~, ~ se *z beračenjem se preživiti*

prebésiti -im se: pot se prebesi v dolino

prebezgáti -ám *[-bəz-] gl.* bezgati: ~ pipo, cev, bezgovo palico

prebežáti -ím *gl.* bežati, prebéžnik -a *m*, prebéžnica -e *ž*

prebíčati -am, prebíčan -a -o: ~ koga

prebíjati -am *gl.* pobijati, prebíjanje -a *s in* prebijánje -a *s*: ~ železo, ~ se skozi življenje, prebijáč -a *m* = prebijálnik -a *[-ųn-] m* |*orodje*|, prebijálo -a *s* |*orodje*|, prebijálen -lna -o *[-ln-]*, prebijávec -vca *m*

prebírati -am, prebíranje -a *s*: ~ solato, fižol, jagode na molku, ~ si službe, ~ strune, knjige, prebiráč -a *m*, prebirálnik -a *[-un-] m devetogub*, prebirálnica -e *[-un-] ž luknja na piščalki*, prebirálen -lna -o *[-ln-]*: ~a sečnja *gozd.*, ~i stroj; prebír -a *m*: na ~ imeti, na ~ ponuditi; prebirávec -vca *m*, prebirávka -e *ž*, prebirljív -a -o, prebírek -rka *m izbirek, odpadki*

prebíti -íjem *gl.* biti: krogla mu je prebila kost, ~ led, ~ kaj na dvoje, ~ si glavo, potrpljenje železne duri prebije, ~ se skozi težave, ~ se na dan, skozi sovražne čete; prebít -a -o: ~ novec *preluknjan*; ni vreden ~e pare; ~i otrok, daj no mir! *presneti*, ~o trdo je šlo *zelo*, ~o mraz je bilo *zelo, močno, hudo*, ~o bo pogledal, prebítje -a *s*

prebíti prebíjem *in star.* prebóm *prenesti, pretrpeti, preživeti*, prebíl -a -o: ~ noč, mraz; lahko prebijemo brez tega, veliko hudega prebóm; prebit -a -o: ~a leta, ~o trpljenje, prebítek -tka *m ostanek, pretek*: imeti vsega na ~

prebívati -am, prebíval -a -o *in* -ála -o, prebívanje -a *s*: ~ v mestu, na kmetih, po kočah, prebivávec -vca *m*: mestni, gozdni ~, ~ gradov, prebivávka -e *ž*, prebivávski -a -o, prebivávstvo -a *s*, prebivališče -a *s*

preblagoróden -dna -o, preblagoródje -a *s*: vaše ~

prebledéti -ím *gl.* bledeti, prebledèl -éla -o: od strahu ~, prebledélost -i *ž*; prebledévati -am, prebledévanje -a *s*

preblisníti -nem: misel preblisne človeka, preblísk -a *m jasnina*: ~ na oblačnem nebu, ~ v glavi

preblízu 1. *prisl.*: ne hôdi mi ~, 2. *predl.*: ~ mene stojiš

preblodíti *in* preblóditi -blódim *gl.* bloditi

prebóbnati -am: vse večere prebobna, vso ulico prebobna, ves hrup prebobna

prebòd -ôda *m gl.* prebosti

prebòj -ôja *m*: ~ fronte, ~ izolanta, prebójen -jna -o: ~a moč, napetost, prebójnost -i *ž*

Prebóld *[-ld]* -a *m kr. i.*, v ~u, prebóldski -a -o *[-ld-]*, Prebólčani -ov *[-lč-] m mn.*

preboléti -ím *gl.* boleti, prebolênje -a *s*: ~ bolezen, nesrečo, škodo, prebolévnik -a *m rekonvalescent*, prebolévnica -e *ž*, prebolévati -am, prebolévanje -a *s*

prebôsti -ôdem *gl.* bosti, prebodèn -ena -o: ~ z nožem, s pogledom, z očmi, ~ se z bodalom, prebodênost -i *ž*, prebodênec -nca *m*, prebodênka -e *ž*, prebodljív -a -o, prebodljívost -i *ž*; prebòd -ôda *m*, prebodljáj -a *m*, prebodílo -a *s* *|orodje|*, prebóden -dna -o: ~a rana = prebodína -e *ž*

prebranáti -ám *in* prebránati -am *gl.* branati, prebranán -a -o *in* prebránan -a -o, prebranánost -i *ž in* prebránanost -i *ž*: ~ se detelji zelo pozna

prebráti prebêrem *gl.* brati, prebrán -a -o: ~ grah, ~ si službo, ~ knjigo, le preberi si, če si moreš; prebránost -i *ž*, prebránec -nca *m*

prebrázditi -im, prebrázden -a -o, prebrázdenje -a *s*

prebrêsti prebrêdem *gl.* bresti, prebredèn -ena -o: ~ reko, prebredljív -a -o

prebrídek -dka -o: ~o trpljenje, ~a smrt, ~o občutiti nesrečo

prebrísan -a -o: ~a glava, ~ odgovor, človek, prebrísanec -nca *m*, prebrísanka -e *ž*, prebrísanost -i *ž*

prebrodíti -ódim *gl.* brodíti, prebróden -a -o: ~ vodo, težave, prebroditev -tve *ž*, prebróden -dna -o *prebredljiv*

prebŕskati -am, prebŕskan -a -o: ~ žepe, sobo, knjige; kokoši prebrskajo gredo, prebrskávati -am, prebrskávanje -a *s*

prebrusíti *in* prebrúsiti -im *gl.* brusiti, prebrúšen -a -o

prebudíti -ím, prebúdi -íte! prebúdil -íla -o, prebujèn -ena -o, prebujênje -a *s*: ~ koga iz spanja, iz zamišljenosti, prebujênost -i *ž*, prebujênec -nca *m*, prebujênka -e *ž*; prebudljív -a -o, prebudljívost -i *ž*, prebúja -e *ž*; prebújati -am, prebújanje -a *s*: ~ človeku vest

prebúhati -am *z buhanjem predreti*, prebúhan -a -o: ~ koga *pretepsti*, prebuhávati -am, prebuhávanje -a *s*, prebúšiti -im, prebúšen -a -o: steno ~

prebúnkati -am: ~ koga zaradi česa

precédens -a *m prejšnji primer, ki se kdo nanj sklicuje*, precedénčen -čna -o: ~i primer, ~i prepir *za prednost*, ~i postopek

precedíti -ím, precédi *in* precêdi -íte! precédil -íla -o, precejèn -ena -o: mleko ~, vino skozi cunjo ~, precejênost -i *ž*; precéjek -jka *m in* precédek -dka *m*, precedljív -a -o; precéjati -am, precéjanje

-a *s*: ~ besede, ~ komarje, slone pa puščati; precejálo -a *s*: ~ za lug = precejálnik -a *[-ųn-] m*; precejeváti -újem, precejevánje -a *s*, precejeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a sita, precejevávec -vca *m*, precejevávka -e *ž*

precéj *prisl. veliko, dosti*: ~ ljudi, časa, denarja, ~ debel, ~ delaven, ~ nese, ~ govori, ~ več, ~ manj, ~ lepo, ~ daleč, ~ dolgo, ~ od tod; precéjšnji -a -e *in* precéjšen -šna -o: ~a družba, ~i dohodki

prècej *prisl. koj, takoj, brž*: ~ pridem, ~ naredi! ~ povej! ~ za oglom, ~ pri sosedu, ~ zjutraj; ~ ko prideš iz vasi, boš zagledal staro lipo; zagledal jo boš ~, ko prideš iz vasi

preceníti *in* precéniti -im *gl.* ceniti, precénjen -a -o: preden vse blago precenimo, bo noč; to ste dobro precenili *preračunali*, precénjenost -i *ž*, precenítev -tve *ž*, precenítven -a -o *[-tvən-]*; precenjeváti -újem, precenjúj -te! precenjeval -ála -o, precenjevánje -a *s*: ne precenjuj svoje moči! ~ sam sebe, svoje blago, zmožnosti; mož se precenjuje; precenjeválen -lna -o *[-ln-]*, precenjevávec -vca *m*, precenjevávka -e *ž*; precenó *prisl. prepoceni*

precèp -épa *m*: gleženjski ~, v ~ cepiti, v ~ ujeti, dobiti, s ~om kamenje metati; precepíti *in* precépiti -im *gl.* cepiti, precépljen -a -o: ~ poleno, drevesce, las, precépljenec -nca *m*, precépljenka -e *ž*, precepítev -tve *ž*; precépka -e *ž*; precépljati -am, precépljanje -a *s*; precepljeváti -újem, precepljevánje -a *s*

precijáziti -im: silo blaga precijazi, leto in dan precijazi

precіózen -zna -o: ~o vedenje, ~ slog, precіóznost -i *ž*; precіóza -e *ž*: Molièrove ~e

precipitát -a *m kem.*

precízen -zna -o *natančen, tanek, določen, tesen*: ~a mehanika, tehnika, precíznost -i *ž*, precizírati -am *natančno določiti, omejiti*, precizíran -a -o, precizíranje -a *s*: ~ misel, predlog, dohodke, podatke, precizíranost -i *ž*

precvréti -ém *gl.* cvreti: ~ maslo, slanino; maslo se precvre; precvŕt -a -o *in* precvrèn -ena -o: ~o maslo, ~a slanina; precvírati -am, precvíranje -a *s*

***prčč** *prisl. proč*

préča -e *ž*: na ~o počesati lase, napraviti ~o, préčka -e *ž*

prečakáti *in* prečákati -am *gl.* čakati: ~ ves teden; koliko sem prečakal, da sem te dočakal

prečán -ána *m*, prečánka -e *ž*, prečánski -a -o: ~i Srbi

prečastít -a -o, prečastíti -ega *m [naslov]*, prečastíta -e *ž*, prečastítost -i *ž iron.*: vaša ~

préčen -čna -o: ~i tram, ~a vez, préčnica -e *ž [črta, deska]*, préčnost -i *ž*, préčnik -a *m* 1. *tram*, 2. *del jambora*, 3. *tisk.*, préčno -a *s [pod vozom viseč zaboj]*

prečesáti -čésem *gl.* česati, prečesán -a -o: ~ volno, ~ pokrajino (v vojni), prečesávati -am, prečesávanje -a *s*

prečesníti -čésnem, prečésnjen -a -o *in* prečêsniti -nem *s stal. poud. gl.* česniti, prečesnítev -tve *ž*

prečésto *prisl. lit. prepogosto, prevečkrat, zelo pogosto*

prečiníti -ím, prečínil -íla -o: žito ~, prečinítev -tve *ž*; prečínjati -am, prečínjanje -a *s*, prečinjávati -am, prečinjávanje -a *s*: ~ zrnje za seme

prečístiti -im, prečíščen -a -o, prečíščenje -a *s*: ~ žito, besedilo, pojme, ~ obleko; voda se hitro prečisti, prečíščenost -i *ž*; prečiščeváti -újem, prečiščevánje -a *s*, prečiščevávec -vca *m*, prečiščeválen -lna -o *[-ln-]*, prečiščeválnica -e *[-ųn-] ž rafinerija*

prečítati -am *prebrati*

préčiti -im, préčenje -a *s*: ~ žago; préčka -e *ž* 1. *orodje*, 2. *tel.*, préčkati -am, préčkanje -a *s*: ~ cesto, ~ steno *alp.*

Préčna -e *ž kr. i.*, v ~i, préčenski -a -o *[-čən-]*, Préčenčani -ov *[-čən-] m mn.*

prečŕniti -im, prečŕnjen -a -o, prečŕnjenje -a *s*, prečrnítev -tve *ž*, prečrnjeváti -újem, prečrnjevánje -a *s*

prečŕtati -am, prečŕtan -a -o, prečŕtanje -a *s*: ~ besedo, stran, napis; prečrtávati -am, prečrtávanje -a *s*; prečrtováti -újem, prečrtovàl -ála -o, prečrtovánje -a *s*

prečúditi *in* prečúditi -im se *gl.* čuditi se: ne more se ~; prečúden -dna -o: ~a lepota, ~o lep

prečúti -čújem *prebedeti*: ~ noč; prečút -a -o: zdelan od ~ih noči

prečutíti *in* prečútiti -im *gl.* čutiti, prečúten -a -o: veliko ~

préd *prisl. prej*: ~ in potlej, ~ ta dan; ~ pomisli, potlej stori; kdor ~ pride, ~ melje, prédle *prisl.*: ravno ~ je bil tu; prédnji -a -e

pred *[pred | prèd] predl.* I. *s tožilnikom (kam?)*: ~ vás priti, ~ gozd postaviti, prédse gledati, prédme naj ne hodi, predenj vreči, ~ prag brskati; II. *z orodnikom kaže*: ① *kraj (kje?)*: ustaviti se ~ vasjo, stati ~ sodiščem, imeti ~ nosom, ~ seboj videti, hiša ~ vasjó, sedel je za mizo s knjigo ~ seboj; rogožnik za ~ vrata, ~ na stežaj odprtimi vrati; ② *čas (kdaj?)*: ~ letom, ~ našim štetjem, ~ kratkim, do ~ kratkim, ~ sončnim svitom, razmere ~ vojsko, čas ~ pustom, ljudje ~ sto leti, poezija ~ Prešernom; ③ *prednost (pred kom, čim?)*: odlikovati se ~ tovariši, doseči cilj ~ vsemi drugimi, v znanosti biti ~ sosedi, dati komu prostor ~ drugim, počastiti koga ~ vsemi drugimi, ~ vso javnostjo; ④ *navzočnost (pred kom, čim?)*: ponižati se ~ kom, umolkniti ~ očetom, zavarovati se ~ napadom, braniti se ~ nasilnežem, skriti se ~ ogleduhi, govoriti ~ veliko množico, obsoditi kaj ~ vsem svetom, biti odgovoren ~ narodom, ~ zgodovino, ~ sodnikom je bil mogočnež čisto majhen; ⑤ *vzročnost (pred kom, čim?)*: bežati ~ sovražnikom, umakniti se ~ nevarnostjo, tresti se ~ kaznijo, zgroziti se ~ kačo, strah ~ boleznijo, spoštovanje ~ oblastjo; spravite ga že kam, da bo mir ~ tem pijancem; križati se ~ pošastjo

pred- *v sestavi*: ① *domač in dober je* a) *pri pridevnikih iz predložnih zvez*: pred mestom — predmésten, pred pustom — predpústen, pred vôjno — predvôjen, pred aprilom — predaprílski, pred vrati — predvráten; b) *v samostalniških izvedenkah iz predložnih zvez*: predpúst, predpústnica *predpustna prireditev*, predprážnik *otirač pred pragom (predpražni)*, predmestje *kar je pred mestom*, predhíšje, predgórje, predmóstje, predstrẽšje; ② *večinoma pa je prevzet po tujih zgledih in ga rajši opisujemo s pridevniki* prejšnji, prednji, popréjšnji, prvi, osnovni: predstráža → *prednja straža*, predpripráva → *prva, poprejšnja priprava*, predizobrázba → *poprejšnja izobrazba*, °predpogòj *pogoj*, preddélavec *prvi delavec*, predpravica *posebna pravica*; *večkrat imamo za tak tuj vzorec domačo nesestavljeno besedo ali drugačno predložno zvezo z enakim pomenom*: °predstojẽč *bližnji, pred nami*, predplačilo → *naplačilo*; predpodóba → *podoba*; ③ *nekaj takih besed se je v knjižnem jeziku tako udomačilo, da jih ne moremo več pogrešati, čeprav niso dobre*: predložiti, predvidevati, predstaviti

predájati -am, predájanje -a *s*, predája -e *ž*: ~ poslov, predájen -jna -o: ~a seja, predájnik -a *m |oseba|*, predájnica -e *ž predajni list*, predajávec -vca *m*, predajávka -e *ž*, predajávski -a -o; predáti -ám *izročiti gl.* dati, predán -a -o: ~ zastavo, štafetno palico; ~ se → *vdati se, prepustiti se*, predánost -i *ž* → *vdanost, ljubezen*

predàl *[-àl]* -ála *m*: v ~ dati, zapreti, predálček -čka *[-lč-] m*, predálce -a *[-lc-] s*, predálčast -a -o *[-lč-]*, predálast -a -o, predálen -lna -o *[-ln-]*, predálnik -a *[-ln-] m* = predálčnik -a *[-lč-] m tisk. omara za predale*; predálčje -a *[-lč-] s*: leseno ~, predálčen -čna -o *[-lč-]*: ~a konstrukcija stavbe, mostu

predáleč *prisl.*: v tem greš ~, peš je ~, ~ segaš, ~ sklepa; daleč ~ nekje v deveti deželi

predaprílski -a -o *[-ls-]*: ~a Jugoslavija

predávati -am: ~ kaj, o čem; predávanje -a *s*: ~a na univerzi, iti k ~u *ali* na ~; imeti ~ *predavati, govoriti*; predávatelj -a *m*, predávateljica -e *ž*, predávateljski -a -o, predaválnica -e *[-ln-] ž*, predaválen -lna -o *[-ln-]*: ~a dvorana, ~i red, čas

°**predbacívati** -am *očitati, oponašati komu*

predčásen -sna -o *prezgodnji, pred (določenim) časom*: ~i porod, ~a smrt, ~a zrelost

predčlovéški -a -o *kar je bilo pred človekom*: ~a doba, ~o življenje

preddélavec -vca *m prvi delavec*

preddúren -rna -o: ~i prostor = preddúrje -a *s predrje, hodnik pred vežnimi vrati*; preddvérje -a *s veža*, preddvéren -rna -o: ~a lesa

preddvòr -ôra *m*: srčni ~, preddvórski -a -o, preddvórje -a *s*

Preddvòr -ôra *m kr. i.*, v ~óru, preddvórski -a -o, Preddvórčani -ov *m mn.*

predebatírati -am *pretresti, obravnati*
predejáti -dénem, predêni -íte! predejál -a -o, predeján -a -o: roko ~, ~ konje v drug hlev, ~ breme z desne rame na levo
prédek -dka *m sprednji del, ospredje*
predél *[-él]* -a *m* 1. *oddelek v vlaku, v hlevu,* 2. *gorski prelaz,* predélen -lna -o *[-ln-],* predélček -čka *[-lč-] m*
predél *[-él]* -a *m pokrajina, del, kraj, zona, okolica, okoliš*
Predél *[-él]* -a *m kr. i.,* predélski -a -o *[-ls-]*
predélati -am, predélan -a -o: ~ pohištvo, hišo, obleko, roman, ~ mleko v sir, predélanost -i *ž*; predelávati -am, predelávanje -a *s*, predeláva -e *ž*; predelováti -újem, predelovàl -ála -o, predelovánje -a *s*, predeloválen -lna -o *[-ln-]*: ~a industrija, predelovávec -vca *m*, predelovávka -e *ž*, predeloválnica -e *[-ųn-] ž*: ~ mesa
predelíti -ím, predéli *in* predêli -íte! predélil -íla -o, predeljèn -êna -o: ~ sobo, predelítev -tve *ž*, predeljênost -i *ž*, predélek -lka *[-lk-] m rubrika*; predeljeváti -újem, predeljevánje -a *s*, predeljevávec -vca *m*, predélnica -e *[-ln-] ž*, predélnik -a *[-ln-] m teh.*
préden *[-dən] vez.*: premisli, ~ zineš; vstal je, še ~ se je zasvitalo
prédenec -nca *m* = prédenica -e *ž bot. |zajedavka|*
prédeno -a *s štrena,* prédence -a *s*
predestinácija -e *ž naprejšnja določitev,* predestinacíjski -a -o, predestinírati -am *fil., teol.,* predestiníran -a -o: ~ koga za kaj *naprej določiti*
predéti -dénem, predêni -íte! predèl -éla -o, predét -a -o, predétje -a *s*; predévati -am *in* -évljem, predévanje -a *s*: bolnika ~ s postelje na posteljo, ~ se po klopi, predévek -vka *m*
predglásje -a *s ltg. prefacija, hvalnica,* predglásnica -e *ž antifona*
predgórje -a *s*: alpsko ~, predgórski -a -o
predgóvor -a *m uvod (v knjigah)*; °predgovórnik -a *m prejšnji govornik*: moj °~ *govornik pred menoj*
predgrádje -a *s |trdnjava|,* predgrájski -a -o
predhíšen -šna -o: ~i vrt, predhíšje -a *s prostor pred hišo, preddurje*
predhléven -vna -o, predhlévje -a *s*
predhóden -dna -o *poprejšnji*: ~a obravnava, ~o opozorilo, poročilo, predhódnost -i *ž*, predhódnik -a *m*, predhódnica -e *ž*
predíca -e *ž*, predíčin -a -o: ~o delo, ~ zaslužek
predígra -e *ž uvodna igra, preludij*
predíh -a *m preduh, luknja v ledu*
predikánt -a *m protestantovski (pomožni) pridigar,* predikánt(ov)ski -a -o, predikánt(ov)stvo -a *s*
predikát -a *m povedek,* predikátov -a -o: ~ stavek, predikáten -tna -o *povedkov, poveden*; predikatíven -vna -o *poveden,* predikatívnost -i *ž*
predílnica -e *[-ųn-] ž*: ~ bombaža, predílničen -čna -o *[-ųn-] in* predílniški -a -o *[-ųn-]*: ~i prostori, ~o delavstvo, predílstvo -a *[-ls-] s,* predílski -a -o *[-ls-]*
predírati -am, predíranje -a *s,* predíren -rna -o: ~ glas, predírnost -i *ž,* prediráč -a *m |orodje|,* predírnica -e *ž igla za prediranje,* predirljiv -a -o: ~ glas, pogled, predirljívost -i *ž*
predírjati -am, predírjan -a -o: ~ pot
prediskutírati -am *obravnati, pretresti,* prediskutíran -a -o: ~ predlog
predispozícija -e *ž dovzetnost, sprejemljivost, dostopnost, nagnjenje (k bolezni)*; predisponírati -am *naprej določiti*; predisponíran -a -o: ~ (biti) za kaj
predívo -a *s,* predívec -vca *m bot. |lan|,* predíven -vna -o, predívast -a -o, predívnat -a -o *prediven,* predívar -ja *m |trgovec|,* predívarica -e *ž,* predívovec -vca *m bot.*
predizobrázba -e *ž* → *poprejšnja izobrazba*
predizpít -a *m* → *poprejšnji, uvodni izpit*
predjéd -í *ž* → *prva, začetna jed*
predjém -éma *m in* predújem -jma *m,* predjémen -mna -o, predjémek -mka *m*
predjesénski -a -o: ~i čas, predjésen -éni *ž prva jesen, zgodnja jesen*: na ~ je bilo
predjúžnik -a *m* = predjúžnica -e *ž dopoldanska malica*
°**predkaznován** -a -o *že prej kaznovan*
predklásičen -čna -o: ~e drame
predkosílce -a *[-lc-] s zgodnji zajtrk, predjužnik,* predkosílen -lna -o *[-ln-]*: ~o pivo
predkrščánski -a -o: ~a doba
predkúpen -pna -o: ~a pravica, predkúp -a *m*: pravica ~a
predlágati -am, predlágan -a -o, predláganje -a *s*: ~ komu kaj, ~ koga za kaj, predlagávec -vca *m*, predlagávka -e *ž*, predlagátelj -a *m*

predláni = predlánskim *prisl.*, predlánski -a -o: ~o vino, ~i sneg
predlétiti -im, predléten -a -o, predlétenje -a *s*: ~ desko, luknjo
predlẹ́žje -a *s stroj.*, predlẹ́žen -žna -o: ~a os, gred
prẹ̑dlog -óga *m* 1. nasprotni ~, spreminjevalni ~, ~ za napredovanje, ~ sprejeti, zavrniti, odkloniti, na moj ~, 2. *slov. prepozicija*: ~ z rodilnikom, predlóžen -žna -o: ~a oblika, raba, zveza, ~i skloni
predložíti -ím, predlôži -íte! predlóžil -íla -o, predložèn -êna -o: ~ načrt za kaj, ~ nov odbor, ~ kaj v potrditev, v podpis, ~ komu kaj, ~ račune, predložítev -tve *ž*, predlóžek -žka *m* 1. *slov. prefiks*, 2. predolg ~ pri nogometu, 3. *tisk.*, predlóga -e *ž*: risalna ~, ~ za (predelano) pesem
predmárčen -čna -o: ~e razmere
predmésten -tna -o, predméstje -a *s*, predméščan -a *m*
prẹ̑dmet *in* predmẹ̀t -éta *m* 1. izvozni, potrošni, učni ~, ~ razprave, pogovora, napada; 2. *slov. objekt*, predméten -tna -o: ~i učitelj, ~i stavki, ~a obravnava, predmétnost -i *ž*, predmétnik -a *m* 1. šolski ~, 2. *stekelce za mikroskopiranje*
predmósten -tna -o: ~a ograja, predmóstje -a *s*: cesta na ~u
prednámci -ev *m mn. predniki*, prednámski -a -o: ~i svet
prednapẹ́t -a -o *teh.*: ~i beton *napeti*, prednapétost -i *ž*: mrežna ~ elektronske
prednášati -am: pesem ~ → *podajati, recitirati, deklamirati*
prednaznanílo -a *s* → *prvo, začetno, vnaprejšnje naznanilo*
prẹ́dnik -a *m*: naši slovanski ~i, moj ~ v uradu, prédnikov -a -o, prédnica -e *ž* 1. rodovna ~, 2. samostanska ~, prédničin -a -o, prédniški -a -o: ~a čast, prédništvo -a *s*
prednjeázijski -a -o: ~e države
prednjeíndijski -a -o
prẹ́dnji -a -e: ~a stran, ~a izba, ~i zobje, ~a straža, Prednja Azija, Indija, prednják -a *m* 1. *prvak*, 2. *veslač*, 3. *konj*, prédnjik -a *m* 1. *kdor stoji v vrsti pred kom*, 2. ~ pri čevlju, prednjáčiti -im *prvačiti*, prednjáčenje -a *s*
prédno *vez.* → *preden*
prednòs -ôsa *m tel.*
prẹ́dnost -i *ž*: ~ dati komu pred drugimi, imeti ~ pred kom, prédnosten -tna -o: ~a pravica
prednóžnik -a *m*, prednóžka -e *ž*, prednožíti -ím, prednôži -íte! prednóžil -íla -o, prednožênje -a *s*
predobčútek -tka *m* → *slutnja*
predóčiti -im, predóčenje -a *s*: ~ komu kaj, ~ si kaj, predočítev -tve *ž*; predočeváti -újem, predočeváł -ála -o, predočevánje -a *s*; predočljív -a -o, predočljívost -i *ž*
predojíti -ím, predôji -íte! predójil -íla -o, predojèn -êna -o: ~ otroka *preveč nadojiti*
prẹ̑dol *[-oụ]* -óla *m vmesna dolina*
predólbsti -em *gl.* dolbsti, predólben -a -o (°predólbljen) >*[-ụb-]*
predomináṇten -tna -o *prevladujoč, obvladujoč*, predomináṇca -e *ž prevlada, premoč*, predomínirati -am *prevladati, obvladati*, predomínacija -e *ž*
predomísliti -im se *ali* si *spremeniti misel, premisliti se ali si*, predomísel *[-əụ]* -sli *ž*; predomíšljati -am se *ali* si, predomíšljanje -a *s*
predọ̑r -ôra *m*, v predóru *in* predôru: jeseniški ~, predornína -e *ž geol.*
Prẹ́dosljе Prédoselj *[-səlj]* *ž mn. kr. i.*, v ~ah, iz Prédoselj, prédoški -a -o, Predosljáni -ov *m mn.*
predósti *prisl.*: imela sta dosti, ~ otrok
predpásati -pášem: ~ si predpasnik = ~ se, predpásnik -a *m*: operacijski, gumijasti ~, predpasováti -újem, predpasováł -ála -o, predpasovánje -a *s*
predpẹ́čen -čna -o, predpẹ́čje -a *s*, predpẹ́ček -čka *m*
predpekèl *[-pəkèụ]* -klà *m*
predpepelníčen -čna -o: ~i čas, ~a nedelja = predpepelníčnica -e *ž* >*[-ụn-]*
predpisáti *in* predpísati -píšem *ukazati, določiti, odločiti gl.* pisati: ~ komu delo, davke, red; predpís -a *m*, predpisováti -újem, predpisováł -ála -o, predpisovánje -a *s*
predplačílo -a *s* → *naplačilo*, predplačílen -lna -o *[-ln-]* → *naplačilen*, predplačník -a *m* → *naplačnik, naročnik, kdor naprej plačuje*
predpodóba -e *ž* → *podoba, simbol*
°**predpogòj** -ója *m pogoj, prvi pogoj*
predpoizvédba -e *ž* → *uvodno, začetno poizvedovanje*

predpóldan *m in* predpóldne *s*, *rod.* predpóldne *in* predpóldneva *in* predpoldnéva, predpóldne *in* predpóldan *prisl.*, predpoldánski -a -o, predpoldánji -a -e, predpóldnica -e *ž malica >[-ųd-]*
predpoléten -tna -o: ~a vročina, predpolétje -a *s zgodnje poletje*
predpólnočen -čna -o *in* predpolnôčen -čna -o *>[-ųn-]*
predpóna -e *ž prefiks*, predpónski -a -o: ~a oblika
predporóčen -čna -o: ~a večerja *večerja pred poroko*, ~e priprave
predporóden -dna -o: ~e slabosti
predposlédnji -a -e *predzadnji*, predposlédnjič = predposlédnjikrat *prisl.*
predpostáviti -im *domnevati*: predpostavimo, da → *postavimo, recimo*, predpostavítev -tve *ž* = predpostáva -e *ž domnevanje*, predpostávka -e *ž podmena, domneva*, predpostávljati -am *suponirati*, predpostávljanje -a *s*, °predpostávljeni -ega *m predstojnik*
predpósteljnik -a *m preproga pred posteljo*, predpósteljen -ljna -o: ~a preproga
predpôsten -tna -o: ~i čas, predpòst -pôsta *m*
predposvèt -éta *m* → *poprednji, začetni, uvodni posvet*, predposvétovanje -a *s* → *prejšnje, uvodno, začetno posvetovanje*
predpotópen -pna -o: ~a žival, ~e razmere, metode *staroverske, nazadnjaške*, predpotópnost -i *ž*, predpotópnež -a *m*
predpravíca -e *ž* → *posebna pravica, pravica, prednost, privilegij*
predpráznik -a *m* → *bedenji dan, dan ali večer pred praznikom, navečer, vigilija*, predprázniški -a -o
predprážnik -a *m otirač pred pragom*, predprážen -žna -o
predpréči -éžem, predprégel -gla -o, predprežen -a -o: ~ konja, predpréga -e *ž*
predpred- *v sestavi*: predpredvčérajšnjim *prisl.*, predpredzádnji -a -e
predpreiskáva -e *ž* → *uvodna, začetna, poprejšnja preiskava*
predpretékel -têkla -o: ~i čas *pluskvamperfekt*, predpretêklost -i *ž*
predpripráva -e *ž* → *prva, poprejšnja, uvodna, začetna priprava*
predprodája -e *ž*: ~ vstopnic, dobi se v ~i
°**predprôstor** -óra *m veža, prehodni prostor, sprednji prostor, priklet*
predpúst -a *m*, predpústen -tna -o: ~i čas
predračún -a *m vnaprejšnji, približen račun*
predramíti *in* predrámiti -im *gl.* dramiti, predrámljen -a -o: ~ koga iz zamišljenosti, ~ se iz spanja, predramítev -tve *ž*, predrámljati -am, predrámljanje -a *s*
predražíti -ím *gl.* dražiti, predrážil -íla -o: drugi kupci so me predražili, predražítev -tve *ž*, predraževáti -újem, predraževánje -a *s*
predrégati -am, predrégan -a -o *in* predrézati -am; predrégniti -nem, predrégnjen -a -o
predremáti *in* predrémati -émljem *in* -émam *gl.* dremati: ves dan predremlje
predréti -drèm *in* -dêrem *gl.* dreti: ~ mehur, kolo, pnevmatiko, jez, nasip; bula se predre; ~ (skozi) sovražne vrste; predŕt -a -o: ~o kolo, ~a reč, ~o všeč mi je, ~o lačen, ti ~o fantè! predŕtje -a *s*, predrtína -e *ž*
predrgníti *in* predŕgniti -nem *gl.* drgniti, predŕgnjen -a -o: ~ podplate, hlače, komolce; preproga se predrgne
predristíti -ím, predrístil -íla -o, predrísten -a -o: ~ bolnega *prečistiti mu črevo*
prédrje -a *s predduije*
predrobíti -ím, predróbi -íte! predróbil -íla -o, predrobljèn -ena -o: ~ komu žile in kosti, nasuto kamenje še enkrat ~
predrománski -a -o: ~a doba
predromántika -e *ž*, predromántičen -čna -o, predromántik -a *m*
predrožíti -ím, predróži -íte! predróžil -íla -o, predrožèn -ena -o: ~ reko, ~ prek Save, predrožítev -tve *ž*
predrugáčiti -im, predrugáčen -a -o, predrugáčenje -a *s*: ~ človeka, razmere; fant se je čisto predrugačil, predrugáčenost -i *ž*
predŕzen -zna -o: ~ fant, ~o dejanje, predŕznost -i *ž*, predŕznež -a *m*, predŕznica -e *ž*; predŕzniti -nem se *in* si: kako si se predrznil kaj takega storiti
predsédnik -a *m*: ~ države, društva, zadruge, predsédnica -e *ž*, predsédniški -a -o: ~e volitve, predsédništvo -a *s*: častno ~je odložil, predsedováti -újem, predsedovàl -ála -o, predsedovánje -a *s*: ~ društvu, zborovanju, predsédstvo -a *s*: delovno ~, predsédstven -a -o *[-tvən-]*: ~a seja
predsemènj *[-mənj]* -mnjà *m*, predsemánji -a -e: ~i dan *>[-səm-]*
predsezóna -e *ž*, predsezónski -a -o

predsinóčnji -a -e, predsinóčnjim *prisl.*
predsmŕten -tna -o: ~e slutnje, predsmŕtnica -e *ž*
predsnóčnji -a -e, predsnóčnjim *prisl.*
predsôba -e *ž prednja soba*, predsôben -bna -o: ~a oprava, predsôbje -a *s*
predsódek -dka *m vnaprejšnje mnenje, mišljenje o kom, pomislek, naprejšnje nezaupanje*: imeti ~ proti čemu *ali* proti komu, poln ~ov
predsrájčnik -a *m* |*del obleke*|
predstáviti -im, predstávljen -a -o: ~ komu koga, ~ se komu, predstáva -e *ž fil., gled.*: filmska ~, predstáven -vna -o: ~a moč = predstávnost -i *ž*, predstavljiv -a -o, predstavljívost -i *ž*; predstávljati -am, predstávljal -a -o *in* -ála -o: ~ se gostom, predsednik predstavlja svoje društvo; zadruge °predstavljajo važen činitelj v gospodarstvu *veliko pomenijo, so velikega pomena*, predstavljávec -vca *m*, predstavljávka -e *ž*, predstavljávski -a -o, predstavljálen -lna -o *[-ln-]*: ~a zmožnost
predstávnik -a *m zastopnik, reprezentant*, predstávnica -e *ž zastopnica*, predstávniški -a -o *zastopniški*, predstávništvo -a *s*
°**predstojéč** -éča -e *bližnji, sedanji, pred nami*
predstójnik -a *m*: ~ oddelka, predstójnica -e *ž*, predstójniški -a -o, predstójništvo -a *s*: ~ zavoda
predstôpnja -e *ž* → *prva, začetna, prednja stopnja, priprava*
predstráža -e *ž* → *prednja straža*
predstrẽšje -a *s* = predstrẽšek -ška *m*, predstrẽšen -šna -o
predškŕgar -ja *m zool.* |*polž*|
predsólski -a -o *[-ls-]*: ~a doba
predtákt -a *m* 1. *glas.*, 2. *uvod*
predtékma -e *ž šp. uvodna tekma*, predtekmovánje -a *s*, predtekmovávec -vca *m*, predtekmoválen -lna -o *[-ln-]*
predtelovádec -dca *m zgledni telovadec*
predtém *in* predtèm *prisl. prej*: dva dni ~, ~ je bil v mestu; ~ je bežal, ~ se je vrnil; *vendar*: zasleduje ga hudoben človek, pred tem beži
predtísk -a *m*, predtiskár -ja *m*, predtiskárija -e *ž*, predtískati -am
predúh -a *m* 1. *dušnik*: na ledu je že vse polno ~ov, 2. *gorska votlina, jama v gorah, gorska soteska*, predúšen -šna -o, predúšek -ška *m*: brez ~a popiti
predújem -jma *m gl.* predjem
predvája -e *ž* → *pripravljalna, uvodna vaja*
predvájati -am, predvájanje -a *s*: ~ film *vrteti*, predvajávec -vca *m*, predvajálen -lna -o *[-ln-]*
predvčéraj *prisl.*, predvčérajšnji -a -e, predvčéranji -a -e, predvčéranjim *prisl.*, predvčérajšnjim *prisl.*
predvečér -a *m* → *večer prej, prejšnji večer, navečer, vigilija*: na ~ praznika → *(z)večer pred praznikom*, predvečérek -rka *m popoldanska malica*
predvídeti -im *naprej videti, pomisliti, poskrbeti gl.* videti; predvíden -a -o *določen, preračunan, upoštet*: ~i stroški; predvidévati -am, predvidévanje -a *s*; predvídoma *prisl. kakor se zdi, vidi, kaže, po videzu (sodeč), najbrž, približno, nekako*
predvojáški -a -o: ~a vzgoja, predvojáščina -e *ž*
predvôjen -jna -o: ~e razmere
predvolílen -lna -o *[-ụn-]*: ~a agitacija
predvsém *[-dus-] prisl. dopolnjevanja in poudarjanja*: povabljeni so vsi, ~ starši; zdrav, živ, ~ pa delaven; vse leto, ~ pozimi
predzádnji -a -e, predzádnjič *prisl.* = predzádnjikrat *prisl.*
predzakónski -a -o *in* predzákonski -a -o: ~i otrok
predzaznámba -e *ž pr. prenotacija*, predzaznámben -bna -o, predzaznamováti -újem *pr. prenotirati*, predzaznámek -mka *m*: uradni ~
predzgodovínski -a -o: ~a doba, predzgodovína -e *ž*
predzídje -a *s*, predzíden -dna -o, predzídek -dka *m*: ~ hiše
predzímski -a -o: ~i čas, ~o vreme, predzíma -e *ž* = predzímek -mka *m*
predznák -a *m mat.*
predznámenje -a *s prvo znamenje*, predznámek -mka *m*, predznámba -e *ž pr.*, predznámben -bna -o *pr.*, predznamováti -újem, predznamovàl -ála -o, predznamován -a -o, predznamovánje -a *s*
preeksisténca -e *ž poprejšnje bivanje*: ~ duše, preeksistẽnčen -čna -o
prefácija -e *ž* 1. *uvod v knjigi*, 2. *ltg. predglasje*, prefácijski -a -o: ~i napev
prefékt -a *m načelnik, predstojnik, nadzornik*, prefèktovski -a -o: ~a služba, prefektúra -e *ž*

preferánsa -e *ž* |*igra na karte*|, preferánsen -sna -o, preferansírati -am, preferansíranje -a *s*, preferansíst -a *m*
preferénca -e *ž prednost*, preferénčen -čna -o: ~i spor
prefiks -a *m predpona, predložek*, prefigírati -am *slov.*, prefigíran -a -o: ~ glagole *dajati jim predpone*, prefigíranost -i *ž slov. sestavljenost s predpono*
prefínjen -a -o, prefínjenost -i *ž*
prefrígan -a -o *premetèn, pretkan, prebrisan, zvit, prevejan, nabrit*: ~ lisjak
prégа -e *ž zaponka*, prégica -e *ž*, prêžica -e *ž*, pregáča -e *ž*
preganíti pregánem, preganì -íte! preganìl -íla -o, pregánjen -a -o *in* pregániti -nem *s stal. poud.*: ~ polo papirja, ~ se na troje, pregánjenost -i *ž*, preganítev -tve *ž* >*[-gan- / -gən-]*; *gl. tudi* pregniti
pregánjati -am, pregánjanje -a *s*: ~ mrčes, tatove, dolgčas; nesreče me preganjajo, preganjáč -a *m*, preganjáški -a -o, preganjávec -vca *m*, preganjávka -e *ž*, preganjávski -a -o, preganjálen -lna -o *[-ln-]*, preganjávica -e *ž med.*
pregazíti *in* pregáziti -im *gl.* gaziti: ~ sneg, pot, °~ deželo, množico *pogaziti, poteptati, uničiti, zatreti*; pregàz -áza *m*: ~ reke je globok
prégelj -glja *m klin, ki veže jarem z ojesom*
Prégelj -glja *m*, Prégljev -a -o, prégljevski -a -o: ~i slog
pregíb -a *m gib, členek, guba, zgib*, pregíben -bna -o, pregíbnost -i *ž*, pregíbnik -a *m* |*stroj*|, pregíbnica -e *ž* |*mišica*|
pregíbati -am *in* -ljem *gl.* gibati, pregibanje -a *s*: ~ pole, bolnik se mora malo ~, pregibálo -a *s* |*orodje*|, pregibálen -lna -o *[-ln-]*: ~a mišica = pregibávka -e *ž*, pregibljív -a -o: ~e besedne vrste *pregibne*, pregibljívost -i *ž*, pregíbljaj -a *m in* pregibljáj -a *m pregib*
preglàs -ása *m slov.*, preglásen -sna -o: ~e spremembe, preglásnik -a *m po preglasu spremenjen samoglasnik*
preglásen -sna -o *in* preglasèn *ali* preglasán -snà -ó: ~o govoriti
preglasíti -ím, preglási -íte! preglásil -íla -o, preglašèn -êna -o: vpitje je preglasilo govornika, u se preglasi v ü, preglasítev -tve *ž*; preglášati -am, preglášanje -a *s*, preglaševáti -újem, preglaševánje -a *s*
preglasováti -újem, preglasovàl -ála -o, preglasován -a -o, preglasovánje -a *s*: ~ koga pri glasovanju, preglasoválen -lna -o *[-ln-]*: ~e metode
preglávica -e *ž*: imeti ~e s čim; delati, povzročati komu ~e
preglèd -éda *m*: zdravniški, tedenski ~, ~ blagajne, čet; dobiti ~ čez kaj, ~ čez pokrajino, podati ~ o delu, dati komu kaj v ~, kratek ~ zgodovine, pregléden -dna -o: ~ položaj, ~a cesta, preglédnost -i *ž*, preglédnik -a *m*: računski ~, preglédnica -e *ž tabela*, preglédničen -čna -o: ~a pomanjkljivost, preglédniški -a -o, preglednína -e *ž* |*plačilo*|
preglédati -am, preglédan -a -o: ~ račune, čete, naloge; ni mogoče vsega polja ~, ~ komu napako, pregledávati -am, pregledávanje -a *s*; pregledováti -újem, pregledovàl -ála -o, pregledovánje -a *s*, pregledovávec -vca *m*, pregledovávka -e *ž*, pregledovávski -a -o, pregledoválen -lna -o *[-ln-]*: ~i način
preglodáti *in* preglódati -ódam *in* -újem *gl.* glodati, preglódan -a -o *in* preglodán -a -o: miši so desko preglodale
preglušíti -ím, preglúši -íte! preglúšil -íla -o, preglušèn -êna -o: ~ govornika z vpitjem, bučanje valov je preglušilo grom, preglušítev -tve *ž*, preglúšljív -a -o, preglúšljívost -i *ž*; pregluševáti -újem, pregluševàl -ála -o, pregluševánje -a *s*: s truščem ~ vse drugo
pregnánten -tna -o *jedrnat, klen, izrazit*, pregnántnost -i *ž*: ~ izraza, ~ v izražanju
pregnáti -žênem *gl.* gnati: ~ koga iz hiše, s polja, ~ si skrbi; ~ živino z delom, ~ se z delom; pregnán -a -o: ~ iz domovine, ~ od dela, ~a kritika *hiperkritika, pretanka, prehuda kritika*, pregnánec -nca *m*, pregnánka -e *ž*, pregnánstvo -a *s*: v ~u živeti; pregnánost -i *ž prenapetost*
pregnêsti -tem *gl.* gnesti, pregnetèn -êna -o: ~ testo, pregnétati -am, pregnétanje -a *s*
pregníti prégnem *preganiti*, prêgni -íte! prêgnil -íla -o, prégnjen -a -o *in* prégniti -nem *s stal. poud.*: ~ pismo po dolgem, pregnítev -tve *ž*
pregníti -íjem *gl.* gniti, pregnít -a -o: deska na vlagi pregnije, pregnítje -a *s*
pregnojíti -ím, pregnôji -íte! pregnójil -íla -o, pregnojèn -êna -o: ~ njivo, gredo; bula se pregnoji, pregnojênost -i *ž*,

pregnojítev -tve *ž*; pregnôjen -jna -o: njiva je ~a *preveč gnojna*

pregodíti -ím, pregôdi -íte! pregódil -íla -o: ~ lan; pregodèn -ena -o: ~a konoplja; pregôden -dna -o, pregôdnost -i *ž*

pregodrnjáti -ám *gl.* godrnjati: ves dan ~

pregòn -ôna *m pr.*: sodni ~, pregónski -a -o; *gl. tudi* pregnati

pregoníti -gónim *gl.* goniti: ~ konja *sprevoditi, preveč gnati*, psi so pregonili ves gozd; živina se pregoni *prepoja*

pregorẹ̑č -éča -e, pregoréčen -čna -o, pregoréčnik -a *m*

pregoréti -ím *gl.* goreti, pregôrel -éla -o: žarnica pregori, pregorélost -i *ž*, pregòr -ôra *m*: gnoj na ~u *preveč na soncu*, pregóren -rna -o = pregorljív -a -o, pregorljívost -i *ž*

pregósti -gódem 1. vso noč ~, vse je pregodel, kar je znal, 2. *pregodrnjati*

pregovárjati -am, pregovárjanje -a *s*: ~ soseda, naj gre za poroka; vso noč sta se pregovarjala *pričkala*, ~ očetu preužitek *oporekati*, ~ se s kom, pregovarjávec -vca *m*

pregovoríti -ím *gl.* govoriti: ~ koga, ni se dal ~, ni besede pregovoril; naj reče, kar hoče, vse mu sin pregovori *ugovarja*, pregovorljív -a -o: ta človek je lahko ~; pregóvor -a *m*: v ~ priti, ~ postati, pregóvoren -rna -o: ~a resnica, zgoščenost, pregóvorski -a -o, pregóvornost -i *ž*

pregrabíti *in* pregrábiti -im *gl.* grabiti, pregrábljen -a -o: senožet ~, ves dan ~, pregrábek -bka *m*; pregrabljív -a -o 1. *kar se dá pregrabiti*: ~ travnik, 2. *preveč grabljiv*

prégrad -a *m*, pregráda -e *ž*: dolinska ~, ~ v hlevu, ~ za žito, pregrája -e *ž*, pregrádek -dka *m alkova*, pregráden -dna -o: ~i plot

pregráditi -ím, pregrádi -íte! pregrádil -íla -o, pregrajèn -ena -o: ~ hlev s paži, njivo s plotom, pregradítev -tve *ž*, pregradník -a *m etnogr.*: ~i pregradijo ženinu pot, da mora nevesto odkupiti, pregrájati -am, pregrajeváti -újem

pregrájati -am, pregrájanje -a *s*: vse nam pregraja *ogodrnja, prereče*

pregrébati -am, pregrébanje -a *s*: ~ prst, žito; pregrẹ̑bsti -em *gl.* grebsti, pregrebèn -ena -o

pregrebéniti -im = pregrebénati -am: ~ volno

pregréha -e *ž*: huda ~, pregrẹšen -šna -o: ~o življenje, ~a misel, ~o dejanje, pregrẹšnost -i *ž*, pregrẹšek -ška *m*, pregrešíti -ím se, pregrẹšil -íla -o: ~ se s čim zoper zapoved, ~ se nad kom, pregrešítev -tve *ž*, pregrẹšnež -a *m*, pregrẹšnica -e *ž*

pregréti -grẹjem *gl.* greti: sonce je zemljo pregrelo, ~ se na peči, pri delu, ~ konja; pregrét -a -o: ~a jed, ~ človek, pregrétost -i *ž*, pregrétje -a *s*; pregrẹvati -am, pregrẹvanje -a *s*, pregrẹven -vna -o, pregrevávec -vca *m*: dimnični ~

pregrínjati -am, pregrínjanje -a *s*: mize ~, pregrinjálo -a *s*: posteljno ~, pregrinjálen -lna -o *[-ln-]*

pregrísti -grízem *gl.* gristi, pregrízen -a -o: miši so vreče pregrizle, ~ se skozi knjigo, pregrizníti -nem, pregríznjen -a -o: ~ skorjo, vsako besedo komu ~, pregríz -a *m*; pregrizováti -újem, pregrizovàl -ála -o, pregrizovánje -a *s*

pregrníti pregrnem, pregrni -íte! **pregrnil** -íla -o, pregrnjen -a -o *in* pregrníti -nem *s stal. poud.*: sneg je čez in čez pregrnil svet, ~ se z rjuho, mizo ~ *pogrniti*, pregrnítev -tve *ž*

pregrupírati -am *preurediti, prevrstiti, drugače porazdeliti*, pregrupíranje -a *s*, pregrupácija -e *ž*

preguliti *in* pregúliti -im *gl.* guliti, pregúljen -a -o: ~ obleko na komolcih, ~ vezi ob kolu, vrv se ob lesu preguli

prehabáti -ám *prebutati gl.* habati, prehabán -a -o *>[-hab-] [-hab-]*

prehájati -am, prehájanje -a *s*: vojaki prehajajo na drugo stran (reke, k sovražniku), skozi naše dežele so pogostoma prehajale turške tolpe, ~ od roda na rod; ura prehaja *prehiteva*, mraz, groza me prehaja; barve prehajajo druga v drugo, glagolsko dejanje prehaja na predmet, prehajálen -lna -o *[-ln-]*, prehajališče -a *s*

prehistóričen -čna -o *predzgodovinski*: ~e najdbe

prehitéti -ím *gl.* hiteti, prehitèn -ena -o, prehitẹnje -a *s*: ~ koga z vozom, ~ koga s snubitvijo, dobro delo se ne dá ~ *posiliti*, prehítek -tka *m*; prehitévati -am, prehitévanje -a *s*: ~ koga, ura prehiteva, ~ po levi

prehláden -dna -o *ali* prehladèn *in* -dán -dna -o: v sobi je ~o, ~o vreme

prehladíti-ím, prehládi -íte! prehládil -íla -o, prehlajèn -ênа -o, prehlajênje -a *s*: ~ otroka, testo, kruh; ~ meso *preveč ohladiti*, v glavo se ~, prehlajênost -i *ž*, prehlajênec -nca *m*, prehlajênka -e *ž*, prehlàd -áda *m*: ~ dobiti, stakniti, zdraviti, prehláden -dna -o: ~a vročina, prehlájati -am, prehlájanje -a *s*

prehlapíti -ím, prehlápi -íte! prehlápil -íla -o, prehlapljèn -ênа -o, prehlàp -ápa *m*, prehlápen -pna -o: ~i proces, prehlapítev -tve *ž*, prehlapljív -a -o, prehlápnica -e *ž retorta*, prehlapína -e *ž sublimat*, prehlápljati -am, prehlápljanje -a *s*

prehòd -óda *m*: ~ čez mejo, ~ iz hiše v hišo, ~ v drugi del romana, ~ od pomladi na poletje, prehóden -dna -o: ~a doba, ~i glagoli, prehódnica -e *ž* 1. *listina*, 2. *bot.*, 3. *jalova telica*, prehódnik -a *m slov.*, prehódnost -i *ž tranzitivnost*, prehodíšče -a *s*, prehôden -dna -o: greben ni ~

prehoditi -hódim *gl.* hoditi, prehójen -a -o: ~ dolgo pot, ~ ves dan, ~ podplate, ~ se *s hojo se preutruditi*

prehraníti *in* prehrániti -im *gl.* hraniti, prehránjen -a -o: ~ otroke, družino, prehrána -e *ž*, prehrámben -bna -o → *živilski*: ~e težave → *s prehrano, s preživljanjem*, ~i stroški → *za preživljanje*, ~a industrija → *živilska*, prehranítev -tve *ž*, prehranítven -a -o *[-tvən-]*: ~i stroški; prehranjeváti -újem, prehranjeváti -ála -o, prehranjevánje -a *s*: ~ delavce, prehranjeválen -lna -o *[-ln-]*, prehranjevávec -vca *m*, prehranjevávka -e *ž*, prehranjevávski -a -o

prehvalíti *in* prehváliti -im *gl.* hvaliti, prehváljen -a -o: ne more ~ knjige, ne more se ~ z izletom, prehvaljeváti -újem, prehvaljevánje -a *s*, prehvála -e *ž*

preigráti -ám *gl.* igrati: vse igre je preigral, cele noči preigra, ~ se na levo krilo *šp.*, branivec preigra napadavca pri nogometu; preigrán -a -o: stokrat ~a skladba, ~ igravec

preimenováti -újem *gl.* imenovati, preimenovánje -a *s*: ~ ulice, naselja, ~ se *spremeniti ime*

preiskáti -íščem *gl.* iskati: ~ koga do obisti, ~ komu obisti, ~ hišo, vse mesto, bolnika; vse sem preiskal, pa nič našel, preiskáva -e *ž*: začetna, uvodna, znanstvena, hišna, disciplinska ~, preiskávati -am, preiskávanje -a *s*; **preiskováti** -újem, preiskovánje -a *s*, preiskoválo -a *s*, preiskoválen -lna -o *[-ln-]*: ~i sodnik, preiskovávec -vca *m*, preiskovávka -e *ž*, preiskovánec -nca *m* preiskovánka -e *ž*

preíti preídem *ali* préjdem, preídi -te! prešèl -šlà -ò *in* -ó: ~ na drugo stran, na drugo točko, v enem dnevu se veliko prejde, bolezen preide *ali* prejde na soseda, hiša je prešla v tuje roke, prešli so lepi časi; prêšel -šla -o: ~a leta *pretekla, minula*, ~o blago *pokvarjeno, preležano*, prêšlost -i *ž*

preizkúsiti -im, preizkúšen -a -o: ~ konja, motor, delovanje, ~ svoje moči, ~ se v čem, ~ seme na kalivost, preizkúšenost -i *ž*, preizkúšenec -nca *m*, preizkúšenka -e *ž*, preizkús -a *m*: ~ zavore, ~ z ognjem, ~ na slepo; preizkúsen -sna -o: ~i izpit, ~a vožnja, preizkúšnja -e *ž*: ~ prijateljstva, opraviti ~o; preizkúšati -am, preizkúšanje -a *s*: fantje se preizkušajo v skokih, preizkušálo -a *s*, preizkúšanec -nca *m* |*predmet*, *človek*|, preizkuševáti -újem, preizkuševánje -a *s*, preizkuševávec -vca *m*, preizkuševávka -e *ž*, preizkuševálen -lna -o *[-ln-]*, preizkuševálnica -e *[-un-] ž*: ~ parnih kotlov; *gl. tudi* preskusiti

préj *prisl.*: ~ je bilo tako, zdaj je drugače; ~ premisli, potem govôri; pridem ~ kakor ti; vse ~ ko bogat, vse ~ ko lep; malo ~, ~ ko (je) mogoče *čimprej* = ~ ko ~, slej ko ~ *zmeraj*, ~ ali slej ga bodo prijeli; čim ~, tem bolje; ~ ko prideš, bolje bo; oglasi se pri meni, ~ ko odideš *preden*, prišel je ~, ko sem pričakoval; ~, ko še ni bilo železnic

préja -e *ž*: volnena, lanena, svilena, pletilna, strojna ~, hoditi na ~o; pripoveduje, ko da je na ~i; préjica -e *ž*: šivalna ~, ~ za vezenje, préjen -jna -o, préjnat -a -o, préjast -a -o, préjec -jca *m*, préjka -e *ž*, préjevec -vca *m kdor pride na prejo*, préjnica -e *ž* |*prostor*|, prejnína -e *ž* = préjščina -e *ž* |*plačilo*|

prejádrati -am: ~ pol sveta

prejáhati -am *in* -šem: ~ mesto, ~ vse deželo, ~ konja, malo se ~

preječáti -ím *gl.* ječati: vse noči preječi

prejédkati -am

prejémati -am *in* -ljem, prejémanje -a *s*: ~ plačo *dobivati*, prejèm -éma *m*: ~

blaga, denarja, potrditi ~, **prejémen** -mna -o: ~o potrdilo, **prejémnik** -a *m* |*oseba, naprava*|, **prejémnica** -e *ž* |*oseba, potrdilo*|, **prejémniški** -a -o, **prejémek** -mka *m*: mesečni ~i, **prejémščina** -e *ž* |*pristojbina*|, **prejemávec** -vca *m*, **prejemávka** -e *ž*

prejénjati -am *prenehati*, **prejénjanje** -a *s*, **prejenljáj** -a *m*, **prejenjeváti** -újem, **prejenjevàl** -ála -o, **prejenjevánje** -a *s*, **prejenjeválen** -lna -o *[-ln-]*

prejésti -jém *gl.* jesti, **prejéden** -a -o: črvi so prejedli desko, kislina prejé kovino, blago, **prejéda** -e *ž*: želodčna ~; **prejédati** -am, **prejédanje** -a *s*: ~ komu besede

prejéti prêjmem, prêjmi -íte! **prejél** -a -o, **prejét** -a -o: ~ pismo, plačilo, denar; prejmi moje pozdrave! **prejétje** -a *s*

prejézditi -im: ~ mesto, ~ konja, ~ si hlače, ~ se *objahati se*

préjkone *prisl. najbrž*: pridem ~ jutri, ~ je bil sosed

préjle *prisl. pravkar, prej*: prišel sem ravno ~, malo pred teboj

prejòj, **prejòh** *medm.*: joj, ~!

prejokáti *in* prejókati -jókam *in* -čem (se) *gl.* jokati, **prejókan** -a -o: celo noč ~, **prejokováti** -újem, **prejokovàl** -ála -o, **prejokovánje** -a *s*

préjšnji -a -e: ~i mož, ~i rodovi, ~e čase, ~o soboto

prejudíc -a *m razsodba, ki vpliva za naprej, predsodek*: s to odločitvijo je ustvarjen ~, **prejudicírati** -am *naprej določiti sodbo*, **prejudiciránje** -a *s*

prék -a -o: ~ pogled *divji*, ~i sod → *nagla, hitra sodba*, **prékast** -a -o: ~o gledati *škiliti*

prék *prisl.*: ~ položiti, ~ iti, ~ se peljati; vse ~ leti *vprek*, ~ in ~, **prékoma** *prisl.*

prek *predl. z rod.*: iti, biti ~ Save, ~ hriba, ~ potoka, ~ ledenika, delati ~ leta, dobiti jo ~ glave

prek- *v sestavi*: **prekmôrski** -a -o *čezmorski*, **Prekmúrje** -a *s*, v ~u, iz ~a, **prekmúrski** -a -o, **Prekmúrec** -rca *m*, **Prekmúrka** -e *ž*, **prekmúrščina** -e *ž*; **prekoceánski** -a -o *čezoceanski*; **prékpot** -i *ž*; **prekrámnica** -e *ž bisaga*; **preks(i)nóčnji** -a -e; **preksónčen** -čna -o *prisojen*

prekadíti -ím, **prekádi** -íte! **prekádil** -íla -o, **prekajèn** -ênа -o, **prekajênje** -a *s*: ~ meso, ribe, čebele, **prekajênost** -i *ž*, **prekajenína** -e *ž*, **prekajênec** -nca *m prekajen roj*; **prekájati** -am, **prekájanje** -a *s*, **prekajeváti** -újem, **prekajevàl** -ála -o, **prekajevánje** -a *s*, **prekajevávec** -vca *m*, **prekajevávka** -e *ž*, **prekajeválen** -lna -o *[-ln-]*, **prekajeválnica** -e *[-ɥn-]* *ž*

prekálati -am *preklati, precepiti*, **prekálan** -a -o: ~ poleno

prekáliti -ím *vzkaliti*, **prekáli** -íte! **prekálil** -íla -o: fižol je prekalil *pokukal iz zemlje*

prekalíti -ím, **prekáli** -íte! **prekálil** -íla -o: ~ železo, ~ se v trdem življenju, ~ si kri z mrzlo vodo; **prekaljèn** -ênа -o: ~o železo, ~ značaj; **prekalítev** -tve *ž*, **prekaljênost** -i *ž*; **prekáljati** -am, **prekáljanje** -a *s*

prekaníti **prekánim, prekánjen** -a -o: ~ koga s čim, **prekánjenec** -nca *m*, **prekánjenka** -e *ž*, **prekánjenost** -i *ž*, **prekanljív** -a -o, **prekanljívost** -i *ž*

prekàp -ápa *m kem. destilacija*, **prekápati** -am *in* -pljem, **prekápan** -a -o, **prekápanje** -a *s*, **prekapálnica** -e *[-ln-]* *ž* |*aparat*|, **prekapína** -e *ž* = prekapnína -e *ž destilat*, **prekápnica** -e *ž retorta*, **prekapljív** -a -o, **prekapljívost** -i *ž*

prekápati -am *in* -ljem *gl.* prekopati

prekasèn -snà -ò *in* -ó *ali* **prekásen** -sna -o, *prisl.* **prekásno** *in* **prekasnó** >*[-kas-/-kəs-]*

prékast -a -o *prečno progast*: ~a krava, ~o mišičevje, **prékec** -kca *m* |*žival*|

prekášati -am, **prekášanje** -a *s*; *gl. tudi* prekositi

prekášljati -am: vso noč ~, **prekášljeváti** -újem, **prekášljevàl** -ála -o, **prekášljevánje** -a *s*

prekàt -áta *m oddelek*: ladijski, parni ~, srčni ~, **prekáten** -tna -o: ~a stena, **prekátnik** -a *m zool.*

prekídati -am, **prekídan** -a -o: ~ gnoj, sneg, pot skozi sneg, **prekidávati** -am, **prekidávanje** -a *s*

prekíniti -nem *pretrgati, prenehati, ustaviti, zapreti*, **prekinítev** -tve *ž prenehanje, pretrganje, ustavitev, zapora*, **prekínjati** -am *trgati, sekati, ustavljati, motiti, razdirati*, **prekínjálo** -a *s*: samodejno ~, **prekinjáč** -a *m teh.*

prekípéti -ím *gl.* kipeti, **prekípel** -éla -o: mleko prekipi, jeza množic prekipi, **prekipélost** -i *ž*; **prekipévati** -am, **prekipévanje** -a *s*: ~ od sreče; **prekipevajòč** -óča -e: poezija, ~a od podob

prekís -a *m hiperoksid*
prekísati -am, prekísan -a -o, prekísanje -a *s*: ~ solato, prekisováti -újem, prekisovánje -a *s*
prékla -e *ž*: fižolova ~, dolga ~ *dolgin*, s ~o orehe klatiti, préklica -e *ž*, préklar -ja *m visoki fižol*, préklovje -a *s*, preklovína -e *ž*, préklovnik -a *m*, préklast -a -o: ~e noge, ~ človek; préklati -am, préklanje -a *s*: ~ orehe *s preklo klatiti*, ~ se *prepirati se*, preklarija -e *ž*
prekládati -am, prekládanje -a *s*: ~ tovor iz vagona na voz, ~ breme z rame na ramo, komaj noge prekladam, celo noč se je prekladal z desne na levo, prekladáč -a *m* = prekladávec -vca *m*, prekladálen -lna -o *[-ln-]*, prekládek -dka *m signakel v knjigi*, prekláda -e *ž*: okenska ~, prekládnik -a *m |bruno|*, prekladalíšče -a *s*, prekladarína -e *ž |plačilo|*
preklápljati -am *gl.* preklopiti
preklàti -kóljem *gl.* klati: ~ deblo, jabolko, bučo; poleno se je preklalo na dvoje; preklán -a -o: ~ jezik pri kači, ~a ustnica *zajčja*, preklánost -i *ž*, prekòl -ôla *m*
preklečáti -ím *gl.* klečati: ure in ure prekleči; preklečán -a -o: vse hlače ima preklečane
prekléman -a -o: ~o delo, ~i fant, hudič, preklémano *prisl.*: ~ trdo mu gre, ~ res, preklémanski -a -o: ~i dedci, preklémansko *prisl.*
prekleníti -klénem, preklêni -íte! preklênil -íla -o, preklénjen -a -o: ~ živino na drug obroč *prepeti*, preklenítev -tve *ž*; preklépati -am, preklépanje -a *s*
preklepáti -klépljem *gl.* klepati, preklepán -a -o: koso ~, preklepávati -am, preklepávanje -a *s*
preklepetáti -ám *in* -éčem *gl.* klepetati: ves dopoldan ~
prekléstiti -im, prekléstil -a -o *in* -íla -o, prekléščen -a -o: ~ drevo *razredčiti veje*, ~ koga *pretepsti*, prekléstek -tka *m*, prekléšček -čka *m oklestek*, *oklešček*
prekléti -kólnem *[-un-] gl.* kleti, preklét -a -o: ~ koga, ~ komu bližnje, preklétnik -a *m*, preklétnica -e *ž*, preklétje -a *s*, preklétev -tve *ž*, preklétstvo -a *s*: ~ je nad kom
preklícáti *in* preklícati -klíčem *gl.* klicati: ~ besedo, ~ človeka *vzeti mu osebne pravice*; preklícan -a -o: ~i smrkavec, ~a smola, preklícanec -nca *m pr.*, preklícanka -e *ž pr.*; preklic -a *m*: ~ izgubljene osebne izkaznice, velja do ~a, preklícen -cna -o *pr.*: ~i postopek proti pijancu
preklicevàti -újem, preklicevàl -ála -o, preklicevánje -a *s*, prekliceválen -lna -o *[-ln-]*, preklicevávec -vca *m*
preklinjati -am, preklínjanje -a *s*: preklinja ko Turek, preklinjeváti -újem, preklinjevánje -a *s*, preklinjevávec -vca *m*, preklinjevávka -e *ž*, preklinjevávski -a -o
prekljuváti *in* prekljúvati -kljújem *in* -kljúvam *gl.* kljuvati: pišče prekljuje lupino
preklopíti -ópim, preklópljen -a -o *in* preklópiti -im *s stal. poud.*, preklopítev -tve *ž*, preklòp -ópa *in* -ôpa *m*, preklópen -pna -o, preklópnik -a *m*: večstopenjski, večpolni ~, valovni ~, preklopljív -a -o; prekláplјati -am, prekláplјanje -a *s*
prekmálu *prisl.*: ~ bo konec
preko → *čez, prek*
prekobacáti -ám *in* prekobácati -am *po vseh štirih prelesti gl.* kobacati: ~ se čez leso, prekobacevàti -újem, prekobácniti -nem (se)
prekobáliti -im, prekobáljen -a -o: ~ plot, prekobíliti -im
prekolébati -am, prekolèb -éba *m tel.*
prekontrolírati -am *pregledati*, *preskusiti*, prekontrolíran -a -o: ~ poslovanje
prekòp -ópa *m* 1. *kanal*: Sueški ~, 2. *delo*, prékopa -e *ž |odvodni jarek|*
prekopáti -kópljem *in* -pám *gl.* kopati, prekopán -a -o: ~ zemljo, vrt, vinograd, ~ potoku strugo, ~ mrliča; prekopávati -am, prekopávanje -a *s*; prekopováti -újem, prekopovàl -ála -o, prekopovánje -a *s*, prekopovávec -vca *m*, prekopoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a dela, prekápati -am *in* -pljem: ~ vinograd
prekopícniti -nem, prekopícnjen -a -o, prekopicávati -am, prekopicávanje -a *s*, prekopiceváti -újem: otroci se prekopicujejo po trati
prekopnéti -ím *gl.* kopneti: sneg prekopni, hribi so prekopneli; prekópen -pna -o: ~ kraj *kjer sneg prekopni* = prekópnja -e *ž*, prekópnjast -a -o: ~i grički, prekopnévati -am, prekopnévanje -a *s*
prekoráčiti -im, prekoráčen -a -o, prekoráčenje -a *s*: ~ mejo, proračun, pooblastila, pravice

prekosíti -ím, prekôsi -íte! prekósil -íla -o, prekošèn -ena -o: ~ koga v učenju, pri delu, z znanjem, ~ komu pot *prehiteti koga*; *gl. tudi* prekašati

prekotalíti -ím, prekotáli -íte! prekotálil -íla -o: ~ sod, sod se prekotali

prekótnica -e *ž diagonala*, prekóten -tna -o *diagonalen*: ~a črta

prekováti -újem *gl.* kovati, prekován -a -o: ~ konja, ~ sekiro v motiko, ~ pluge v meče, ~ srebro v denar, ~ dan in noč, ~ cele dni, prekòv -óva *m*

prekramljáti -ám *gl.* kramljati: marsikatero urico ~

prekrásti -ádem se: ~ se skozi gozd

prekŕčiti -im: ~ si pot skozi gozd

prekréhati -am *prekašljati*: vso zimo je prekrehal

prekrehníti -kréhnem, prekrêhni -íte! prekrêhnil -íla -o, prekréhnjen -a -o *in* prekrêhniti -nem *s stal. poud.*: ~ jabolko, oreh, prekrèh -êha *m*, prekrehljív -a -o, prekrehljívost -i *ž*

prekreníti -krénem *preobrniti gl.* kreniti, prekrénjen -a -o: se bo že prekrenilo na bolje, prekrenítev -tve *ž*; prekrétnica -e *ž preobrat, prelomnica*

prekričáti -ím *gl.* kričati, prekričán -a -o: ~ koga, otrok je vso noč prekričal

prekríti -jem *gl.* kriti, prekrít -a -o: ~ streho, ~ jamo z listjem, prekrítje -a *s*, prekròv -ôva *m*; prekrivati -am, prekríval -a -o *in* -ála -o, prekrívanje -a *s in* prekrivánje -a *s*, prekrivàč -a *m*, prekrivača -e *ž*, prekriválo -a *s*, prekriválen -lna -o *[-ln-]*: ~a dela

prekrížati -am, prekrížan -a -o: ~ roke, ~ komu pot, račun, načrt, ~ se; prekriževáti -újem, prekriževánje -a *s*

prekŕmiti -im, prekŕmljen -a -o, prekŕmljenje -a *s* 1. *preveč nakrmiti*, 2. ~ živino čez zimo, prekrmítev -tve *ž*

prekrojíti -krójim *in* prekrojím, prekrôji -íte! prekrôjil *in* prekrójil -íla -o, prekrójen -a -o *in* prekrojèn -ena -o: ~ obleko, prekròj -ôja *m precep*: v ~ cepiti, prekrojljív -a -o, prekrojeváti -újem, prekrojeval -ála -o, prekrojevánje -a *s*; prekrájati -am, prekrájanje -a *s*

prekrókati -am, prekrókan -a -o: ~ cele noči, cele dni

prekrstíti -krstim *in* -ím, prekŕsti -íte! prekŕstil -íla -o, prekŕščen -a -o; prekrščeváti -újem, prekrščeval -ála -o, prekrščevánje -a *s*, prekrščeválen -lna -o *[-ln-]*, prekrščevávec -vca *m*, prekrščevávka -e *ž*

prekršíti *in* prekŕšiti -im *gl.* kršiti, prekŕšen -a -o: zakon, zapoved ~, prekŕšek -ška *m*: kazenski ~, prekršítev -tve *ž*

prekrvavíti -ím, prekrvávil -íla -o, prekrvavljèn -ena -o: kri prekrvavi obvezo

prekrvíti -ím *s krvjo oskrbeti*, prekŕvi -íte! prekŕvil -íla -o, prekrvljèn -ena -o, prekrvítev -tve *ž*: kožna ~

prekúcniti -nem, prekúcnjen -a -o: ~ sod, ~ se z voza, prekúc -a *m*, prekucljáj -a *m in* prekúcljaj -a *m*, prekucljív -a -o, prekúcnik -a *m* |*voz*|, prekucúh -a *m*, prekucúhinja -e *ž*, prekucúški -a -o, prekucíja -e *ž*, prekucíjski -a -o; prekuceváti -újem, prekucevàl -ála -o, prekucevánje -a *s*: ~ se po travniku

prekúhati -am: ~ jed, žganje, brizgljo; riž naj se dobro prekuha; prekúhan -a -o: ~i instrumenti, ~o meso, ~a marmelada, prekúha -e *ž*; prekuhávati -am, prekuhávanje -a *s*; prekuhováti -újem, prekuhovàl -ála -o, prekuhovánje -a *s*, prekuhoválen -lna -o *[-ln-]*

prekupčeváti -újem *gl.* kupčevati, prekupčevánje -a *s*: ~ s sadjem, s poljskimi pridelki, prekupčevávec -vca *m*: ~ z žitom, prekupčevávka -e *ž*, prekupčevávski -a -o, prekupčíja -e *ž*

prekupíti *in* prekúpiti -im *gl.* kupiti: ~ kaj od koga, ~ komu kaj, prekúp -a *m*, prekúpec -pca *m in* prekupèc -pcà *m*, prekúpnik -a *m*, prekúpniški -a -o; prekupováti -újem, prekupovánje -a *s*: ~ blago, konje, prekupovávec -vca *m*, prekupovávka -e *ž*, prekupljív -a -o

prekuríti *in* prekúriti -im *gl.* kuriti: ~ peč, soba se ne dá ~

prekúžiti -im *do kraja okužiti*, prekúženje -a *s*: ~ ljudi, čredo, prekužítev -tve *ž*, prekúžen -žna -o

prekvasíti -im *s stal. poud. in* prekvasíti -ím, prekvási -íte! prekvásil -íla -o, prekvášen -a -o, prekvasítev -tve *ž*, prekvášati -am, prekvášanje -a *s*

prelágati -am, preláganje -a *s*: ~ breme, ~ verze, ~ z voza na voz *prekladati*, ~ iz nemščine v slovenščino, prelagávec -vca *m*, prelagávka -e *ž*

preláhek -hka -o *in* prelahèk *ali* -hák -hkà -ó, *prisl.* prelahkó: učenje jemlje ~o >*[-lah- / -lɔh-]*

prelámljati -am *gl.* prelomiti
prelát -a *m* |*cerkveni naslov*|, prelát(ov)ski -a -o, prelát(ov)stvo -a *s*, prelatúra -e *ž*
prelàz -áza *m in* prélaz -a *m*: gorski ~, železniški ~, prelazíti *in* preláziti -im *gl.* laziti: vse kote ~
prélec -lca *[-ųc-] m zool. prejec*: svileni, borov ~, prélčev -a -o *[-ųč-]*
preléči -lézem *gl.* leči: ~ se na drugo stran, na drugo posteljo, kokoš preleže, prelégati -am, preléganje -a *s*: bolezen se prelega po telesu
prelékniti -nem se *usločiti se*, preléknjen -a -o: kovinsko šibo ~; prelécati -am se *razgibati se*, prelécanje -a *s*, prelekávati -am se, prelekávanje -a *s*
prelén *in* prelèn -éna -o, prelenáriti -im, prelenárjen -a -o: celo leto ~
prelepíti *in* prelépiti -im, preléplјen -a -o, preléplјenje -a *s*: ~ naslov s čim, preléplјenost -i *ž*, prelepítev -tve *ž*, prelépek -pka *m*, prelépka -e *ž* |*papirnat trak*|; preléplјati -am, preléplјanje -a *s*
prelést -i *ž lit. čar, mik, omama*, prelésten -tna -o *lit. očarljiv, omamen, mikaven, čaroben*
prelésti -lézem *gl.* lesti, prelézen -a -o: ~ plot, polž preleze na dan malo
preletéti -ím *gl.* leteti: ptica preleti planjave in gore, letalo preleti na tisoče kilometrov; groza, mraz preleti človeka; z očmi ~ kaj; prelèt -éta *m*, preletávati -am, preletávanje -a *s*: ptiči se preletavajo; prelétati -am *dov.*, prelétal -a -o *in* -ála -o, prelétan -a -o: vso vas je preletal, otrok se je preletal; prelétati -am *nedov.*, prelétal -a -o: letala so ves dan preletala mesto *ali* nad mestom, vrabci se ves dan preletajo po vrtu; prelétovati -létujem, prelétovanje -a *s in* preletováti -újem, preletovánje -a *s*
prelevíti -ím se, prelévi -íte! prelévil -íla -o, prelevlјèn -ena -o: kača se prelevi, prelevil se je v Nemca, prelevítev -tve *ž*, prelévljati -am se
preležáti -ím *gl.* ležati: dneve preleži, noči prepije; bolezen ~, bolnik se preleži, blago se preleži; preležán -a -o: ~o blago, ~ bolnik *senast*, preležánost -i *ž*, preležánec -nca *m*, preležanína -e *ž sene*
prelíkati -am, prelíkan -a -o, prelíkanje -a *s*: ~ perilo
preliminâren -rna -o *uvoden, pripravljalen*: ~i mir, ~a pogajanja, ~e določbe
prelisíčiti -im *prekaniti*, prelisíčen -a -o, prelisičenje -a *s*: ~ koga; prelisjáčiti -im
prelístati -am, prelístan -a -o: ~ knjigo, prelistávati -am, prelistávanje -a *s*: ~ stare zapiske
prelíti -líjem, prelít -a -o: ~ vino, kri, železo, topove; tujo pesem ~ v domač jezik, povest se prelije v pesem, zlata barva se prelije na rdečkasto; prelítje -a *s*, prelítek -tka *m*
prelív -a *m* 1. morski ~, 2. barvni ~, 3. *barvanje las*: dala si je napraviti ~, prelíven -vna -o: ~o korito; prelívati -am, prelíval -a -o *in* -ála -o, prelívanje -a *s in* prelívanje -a *s*: ~ vodo, barve, glasovi se prelivajo; prelivávec -vca *m*, prelivávka -e *ž*
prélja -e *ž predica*
preljáb -a -o, preljúbek -bka -o, preljubézniv -a -o, preljúbljen -a -o
prélo -a *s*: prešernosti ob zimskem ~u, gremo na ~ *prejo*
prélog -a *m praha*: dati njivo v ~, pustiti njivo v ~u; préložen -žna -o: ~a zemlja; préložnica -e *ž bot.*
Préloka -e *ž kr. i.*, v ~i, préloški -a -o, Préločani -ov *m mn.*
prelomíti -lómim *gl.* lomiti, prelómljen -a -o: ~ palico, postavo, zapoved, besedo, prisego, post; °~ s kom *pustiti koga, spreti se s kom, odpovedati, odreči se komu, pretrgati (zvezo) s kom*; *opustiti, pretrgati stike s kom, ločiti se od koga*; *napraviti križ čez koga*, °~ z navado, s tradicijo *opustiti navado, tradicijo*, °~ s preteklostjo *odreči se preteklosti, obračunati z njo*; prelòm -ôma *m*: kostni, podolžni ~, ~ golenice, osi, na ~u *ali* ob ~u dveh dob, prelómnica -e *ž*: črta ~, prelómek -mka *m*, prelómen -mna -o, prelomítev -tve *ž*, prelómnik -a *m*, prelomína -e *ž in* prelomnína -e *ž* |*ploskev*|, prelámljati -am, prelámljanje -a *s*: ~ besedilo, ~ pesmi, prelamljávec -vca *m*, prelamljávka -e *ž*
prelopátiti -im *z lopato obrniti*, prelopátenje -a *s*: ~ vrt
preložíti -ím, prelôži -íte! prelóžil -íla -o, preložèn -ena -o: ~ tovor z ladje na ladjo, ~ strugo, ~ kaj na druge rame, ~ si kaj *olajšati si*, ~ razpravo, izpit *odgoditi*, ~ povest iz grščine, preložítev -tve *ž*, prelóžba -e *ž*, prelóžek -žka *m olajšanje*

prelúdij -a *m glas. uvodna igra*, prelúdijski -a -o, preludírati -am, preludíranje -a *s*
prelúknjati -am, prelúknjan -a -o, prelúknjanje -a *s*: ~ papir, komolec se preluknja; prelúknjanost -i *ž*, preluknjálo -a *s* *|orodje|*, prelúknjičati -am
Prém -a *m kr. i.*, na ~u, prémski -a -o
prém -a -o *raven*: ~a črta, prémost -i *ž*, préma -e *ž* *|del voza|*, prémica -e *ž* *|črta|*, prémičen -čna -o, prémnik -a *m* *žebelj pri vozu (pri premi)*, prémec -mca *m tram po sredi stropa*: ladijski ~ *kljun*
premágati -am, premágan -a -o: ~ sovražnika, skušnjavo, bolečino, jeza ga je premagala, ~ se v čem, premáganec -nca *m*, premáganka -e *ž*, premagávec -vca *m*, premagávka -e *ž*, premagljív -a -o, premagljívost -i *ž*; premagováti -újem, premagovàl -ála -o, premagovánje -a *s*: ~ se v pijači, ~ lenobo, ~ sam sebe, premagovávec -vca *m*, premagovávka -e *ž*
premagnétiti -im, premagnéten -a -o, premagnétenje -a *s*: ~ kotvo
premaháti *in* premáhati -am *pretepsti gl.* mahati, premáhan -a -o; premáhniti -nem *ravnotežje zgubiti*, premáhnjen -a -o: tehtnica premahne, premàh -áha *m* = premahljáj -a *m*; premahováti -újem, premahovàl -ála -o, premahovánje -a *s*
premajáti -jèm *in* premájati -jam *in* -jem *gl.* majati: ~ vse kole
premaknîti -máknem, premaknì -íte! premaknìl -íla -o, premáknjen -a -o *in* premákniti -nem *s stal. poud.*: ne premakne se z mesta, v glavi se mu je nekaj premaknilo, čas se nikamor ne premakne, premáknjenec -nca *m* *nekoliko neumen človek*, premáknjenka -e *ž*; premaknítev -tve *ž*, premakljív -a -o, premakljívost -i *ž* *>[-mak- / -mək-]*
premamíti *in* premámiti -im *gl.* mamiti, premámljen -a -o: zlato premami človeka, premámljenec -nca *m*, premámljenka -e *ž*, premamljív -a -o, premamljívost -i *ž*, premámnik -a *m*, premámen -mna -o, premámnost -i *ž*, premáma -e *ž* = premamítev -tve *ž*
premastíti -ím *premečkati*, *pretlačiti*, *preteptati*, premásti -íte! premástil -íla -o, premaščèn -ena -o: ~ grozdje, sadje, premastítev -tve *ž*
premazáti *in* premázati -mážem *gl.* mazati, premázan -a -o: ~ s firnežem, ~ smučke, premázanost -i *ž*, premàz -áza *m*, premázen -zna -o: ~a barva
prémec -mca *m gl.* prem
premečkáti -ám *gl.* mečkati, premečkán -a -o: ~ krompir, premečkánost -i *ž*, premečkánec -nca *m* *>[-məč-]*
premehčáti -ám *gl.* mehčati, premehčán -a -o, premehčánje -a *s*: ~ sadje, premehčánost -i *ž*
prémek -mka *m* *opremki*, *podrešetina*, *slabo žito*, *prazno zrnje*
premeníti -ím, preméni *in* premêni -íte! preménil -íla -o, premenjèn -ena -o: ~ obleko, stanovanje; preména -e *ž*: glasovna ~, premémba -e *ž*, premenítev -tve *ž*; premenjáti *in* preménjati -am *gl.* menjati, preménjal -a -o *in* -ála -o, preménjan -a -o, preménjanje -a *s*: obleko, konje, denar, jed ~, premenjálen -lna -o *[-ln-]*, premenljív -a -o: ~o vreme, premenljívost -i *ž*, premenljívec -vca *m*, premenljívka -e *ž*; premenjeváti -újem, premenjevàl -ála -o, premenjevánje -a *s*; premenjeválen -lna -o *[-ln-]*; premenjávati -am, premenjávanje -a *s*: ~ vprežne konje; premenjáva -e *ž*; preménoma *prisl.*
premér -a *m*: zemeljski, krogelni ~, ~ sonca, premérov -a -o, premérski -a -o, preméroma *prisl. poprečno*, *poprek*
premériti -im, premérjen -a -o: ~ stanovanje, ~ pot *prehoditi*, z očmi ~ cesto, ~ koga od nog do glave, premérjenost -i *ž*; premérjati -am, premérjanje -a *s*
premesíti *in* premêsiti -im *gl.* mesiti, premêšen -a -o: testo ~, premesítev -tve *ž*, premêšenost -i *ž*
premestíti -ím, premésti -íte! premêstil -íla -o, premeščèn -ena -o, premeščènje -a *s* *in* premêstiti -im *s stal. poud.*: ~ koga na drugo službeno mesto, premeščenec -nca *m*, premeščenka -e *ž*, premestítev -tve *ž*; premestítven -a -o *[-tvən-]*: ~i odlok; premeščati -am, premeščanje -a *s*: ~ uslužbence; premésten -tna -o: ~i izpiti, premestljív -a -o: ~o pohištvo, premestljívost -i *ž*
premešáti *in* premêšati -am *gl.* mešati, premêšan -a -o: ~ karte, ~ skuho, ~ zdravilo, vse se je premešalo; premešávati -am, premešávanje -a *s*
premešétiti -im, premešéten -a -o, premešétenje -a *s*: vse življenje je premešetil; premešetáriti -im, premešetárjen -a -o

premetáti -méčem *gl.* metati, premetán -a -o: ~ žito iz kota v kot, vse je premetal po hiši; premèt -éta *m slov., tel.*, premèten -tna -o *tel.*; premetávati -am, premetávanje -a *s*: ~ premog, seno, ~ se od bolečin, premetáč -a *m*, premetávec -vca *m*, premetávka -e *ž*: ~ pri puški, premetováti -újem, premetovánje -a *s*; premétati -am *premetavati*, premétanje -a *s*: ~ premog

premetèn -êna -o: ~ človek, ~a poteza, premetênec -nca *m*, premetênost -i *ž*

preméti -mánem *gl.* meti: ~ proso

premíčen -čna -o: ~ bolnik, ~a stena, ~ praznik, premíčnost -i *ž*, premíčnica -e *ž*: zvezda ~, premičnína -e *ž*: zarubiti ~e in nepremičnine

premier -a *[premjé -ja] m ministrski predsednik*, premierov -a -o

premiêra -e *ž prva predstava, prva uprizoritev*, premiêrski -a -o: ~i abonma >*[premjê-]*

prémija -e *ž* 1. *nagrada, darilo*, 2. *obrok zavarovalnine*, 3. *loterijski dobitek*, prémijski -a -o, premíirati -am, premiíran -a -o, premiíranje -a *s*

premík -a *m*: glasovni, prečni ~, ~ čet, premikáč -a *m* |*oseba, predmet*|: ~ na železnici; premíkati -am *in* -čem, premíkanje -a *s*: ~ vlake, čete, ~ se iz kraja v kraj, premikálen -lna -o *[-ln-]*: ~a lokomotiva, premikováti -újem, premikovàl -ála -o, premikovánje -a *s*

premikástiti -im *pretepsti*, premikásten -a -o: ~ pretepače

premíkati -am *in* -čem, premíkan -a -o: ~ lan, prejo, volno

premíl *[-íl]* -a -o: ~o soditi, premílosten -tna -o: ~i gospod, premílostljiv -a -o *in* premilostljív -a -o

preminíti -mínem *gl.* miniti: dež premine, preminil je čas zabave, oče mu je preminil *umrl*; preminúl -a -o *prid.*: ~i časi, ~i rodovi; preminévati -am, preminévanje -a *s*

premírati -am: ~ od groze, od mraza; prsti mu premirajo; *gl. tudi* premreti

premírje -a *s*: skleniti, podpisati, zavrniti, prelomiti ~, pogoji za ~

premísa -e *ž fil. prednji stavek v sklepu*, premísen -sna -o

premísliti -im, premíšljen -a -o: ~ kaj, premislil si *ali* se bo, preden bo to storil, ~ načrt, premišljenost -i *ž*, premíslek -a *[-lək-] m*: dati komu kaj v ~ *ali* na ~, s ~om kaj delati, dati komu časa za ~, v ~ih biti, premíšljati -am, premíšljanje -a *s*; premišljeváti -újem, premišljevánje -a *s*: ~ svoje življenje, premišljeválen -lna -o *[-ln-]*, premišljevávec -vca *m*, premišljevávka -e *ž*

premladíti -ím se, premládil -íla -o, premlajèn -ena -o, premlajênje -a *s*: luna se premladi; premlájati -am se, premlájanje -a *s*

premlatíti *in* premlátiti -im *gl.* mlatiti, premláčen -a -o *in* premláten -a -o, premláčenje -a *s*: snope ~, koga ~, ves dan ~, premlatítev -tve *ž*

premléti preméljem *gl.* mleti, premlét -a -o, premlévati -am, premlévanje -a *s*: kako reč ~ *vedno znova se vračati k nji*

premnóg -a -o: ~i lenarijo, ~o se govori, premnóžto -a *s*, premnógokrat *prisl.*

premóč -i *in* -í *ž*: imeti ~ nad kom, biti v premôči, premôčen -čna -o *ali* premočèn *ali* -čán -čnà -ó -í -é

premôči -mórem *gl.* moči: veliko, malo premore, tudi dinarja ne premore; jeza ga je premogla *premagala*; *gl. tudi* premagati

premočíti -móčim *gl.* močiti, premóčen -a -o, premočljív -a -o, premočljívost -i *ž*, premočítev -tve *ž*

premočŕten -tna -o, premočŕtnost -i *ž*

premodríti -ím, premódri -íte! premódril -íla -o: ~ koga v zvijači (°nadmodriti), premodrósť -i *ž*

premodríti -ím *prevleči z modro barvo*, premódri -íte! premódril -íla -o, premodrèn -ena -o: ~ stene

prêmog -óga *m*: črni, rastlinski ~, rudnik rjavega ~a, premógov -a -o: ~e plasti, ~ prah, premogóven -vna -o: ~ svet, ~i rudnik, premógast -a -o: ~ les, premógar -ja *m*, premogóvnik -a *m*, premogóvniški -a -o: ~a uprava, ~e naprave, premogóvništvo -a *s*

premojstríti -ím, premójstri -íte! premójstril -íla -o: ~ koga v čem

premòk -óka *m zmehčanje zaradi moče*, premokníti -móknem, premôknil -íla -o, premóknjen -a -o, premókel -ókla -o: stena je premoknila

premólk -a *m diereza, cezura, feding*: po kratkem ~u, premolkníti -ólknem, premólkni -íte! premólknil -íla -o *in* premólkniti -nem *s stal. poud.*: premolko-

váti -újem: radijski sprejemnik premolkuje >*[-ųk-]*

premonstratènec -nca *m* |*redovnik*|, premonstraténski -a -o

premòr -ôra *m prenehljaj, pavza*

premoróžec -žca *m zool.* |*glavonožec*|

premostíti -ím, premôsti -íte! premóstil -íla -o, premostèn -êna -o: ~ reko, prepad, jarek, vod, ~ težave *premagati*, ~ nasprotja *izravnati*, premostítev -tve *ž*, premoščeváti -újem, premoščevánje -a *s*, premoščeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a dela, premostováti -újem, premostovánje -a *s*, premostoválen -lna -o *[-ln-]*

premotíti *in* premótiti -im *gl.* motiti, premóten -a -o: ~ koga s čim, ~ se z delom, premotljív -a -o

premotríti -ím → *preudariti, premisliti, pretehtati, presoditi, pregledati*

premózgati -am *dodobra preštudirati*, premózgan -a -o: ~ knjigo

premóžen -žna -o, premóžnost -i *ž*, premožênje -a *s*: splošno ljudsko ~, premožênjski -a -o: ~e razmere, ~o pravo, premoženjskopráven -vna -o; premóžnež -a *m*

premràz *prisl.*: je bilo ~ za delo

premráza -e *ž*: čez reko je ~, čez ~o iti

premrazíti -ím *in* premráziti -im *gl.* mraziti, premrážen -a -o, premráženje -a *s*: ves se ~, vso sobo je premrazil, premrážênec -nca *m*, premráženka -e *ž*, premráženost -i *ž*; premrážati -am, premrážanje -a *s*, premraževáti -újem

premréti -mr(j)èm *in* -mŕjem *gl.* mreti; premŕl -a -o *in* premŕt -a -o: ~i prsti, ~e roke, premŕlost -i *ž in* premŕtost -i *ž*

premréžiti -im *zamrežiti*, premrežen -a -o, premréženje -a *s*: pajek vse premreži, premréženost -i *ž*, premreževáti -újem, premreževàl -ála -o, premreževánje -a *s*

premŕzniti -nem, premŕznil -a -o: reka je premrznila (od enega brega do drugega); premŕzel -zla -o *in* premŕznjen -a -o: ~a repa, ~a reka, ~o jezero; premŕznjenost -i *ž*

premúzati -am se *zmuzniti se skozi kaj*, premúzan -a -o; premúzniti -nem se

prenačudíti *in* prenačúditi -im se *gl.* čuditi se: ni se mogel ~

prenadáleč *prisl.*: ~ meriš

prenadebélo *[-ųg-] prisl.*: ~ pripoveduje, pleteniči, vleče, ~ je privezan

prenadróbno *prisl.*: ~ opisuje, ~ melje, ~ je razbito

prenágliti -im se, prenágljen -a -o, prenágljenje -a *s*: ~ se v čem, prenágljenost -i *ž*, prenágljenec -nca *m*, prenágljenka -e *ž*; prenágel *[-gəų]* -gla -o, prenáglost -i *ž*, prenáglica -e *ž*: v ~i kaj storiti; prenáglež -a *m*

prenagníti *in* prenágniti -nem *gl.* nagniti: ladja se je prenagnila, pot se prenagne

prenagósto *prisl.*: ~ sajeno drevje

prenahítro *prisl.*: ~ je narejeno

prenajésti -jém se *gl.* jesti, prenajéden -a -o: ~ se česa, prenajédenost -i *ž naveličanost*, prenajédenec -nca *m naveličanec*

prenakrátko *prisl.*: ~ razlagati, ~ privezati

prenakŕmiti -im: ~ živino *preveč nakrmiti*

prenaláhko *prisl.*: ~ vzame stvar

prenapéti -pnèm *gl.* peti, prenapét -a -o: ~ se, ~ lok, prenapétost -i *ž*, prenapétež -a *m*, prenapétnica -e *ž*; prenapénjati -am, prenapénjanje -a *s*: ~ vrv, žico, ~ se z delom

prenapíhniti -nem: ~ balon

prenapolníti *in* prenapólniti -nim *gl.* polniti, prenapólnjen -a -o: ~ kovček, ~ se s čim, prenapólnjenost -i *ž*; prenapolnjeváti -újem, prenapolnjevàl -ála -o, prenapolnjevánje -a *s* >*[-ųn-]*

prenapòn -ôna *m*, prenapónski -a -o

prenapòr -ôra *m*, prenapóren -rna -o

prenarávnost *prisl.*: ~ pove, govori

prenaredíti -ím *gl.* narediti: ~ obleko, fant se je čisto prenaredil; prenarějati -am, prenarějanje -a *s*: ~ se v čem *delati se, hinavčiti*, prenaréja -e *ž* = prenarédba -e *ž*, prenarejênost -i *ž*

prenaselíti -sélim *gl.* seliti, prenaséljen -a -o: ~ pokrajino, prenaséljenost -i *ž*: zaradi ~i nastane lakota, prenaselítev -tve *ž*, prenaseljeváti -újem, prenaseljevàl -ála -o, prenaseljevánje -a *s*

prenasítiti -im *gl.* nasititi: ~ se česa, ~ otroka s kolači, prenasíčenost -i *ž*: ~ zraka z vlago, prenasitljív -a -o, prenasitljívost -i *ž*

prenášati -am, prenášanje -a *s*: ~ tovore, ~ pošte, jezike, ~ risbo na ploščo, dobro ~ bolezen, ~ bolezen na druge, ~ opero po radiu, potrpežljivo ~ nesrečo, ni ga moč ~; prenašávec -vca *m*: ~ bolezni, prenašávka -e *ž*, prenašálen -lna -o *[-ln-]*

prenaširôko *prisl.*: ~ govoriti, pisati
prenatánčen -čna -o: ne bodimo ~i!
prenatánko *prisl.*: ~ obravnavati kaj
prenategníti *in* prenatégniti -nem *gl.* nategniti; prenatézati -am, prenatézanje -a *s*
prenavkréber *prisl.*: pot je ~ za moja leta
prenávljati -am, prenávljaj -te *in* -ájte! prenávljal -a -o *in* -ála -o, prenávljanje -a *s in* prenavljánje -a *s*: ~ hišo, kri se prenavlja, spomladi se vse prenavlja, prenavljávec -vca *m*, prenavljávka -e *ž*, prenavljálen -lna -o *[-ln-]*: ~a dela
prenavzdól *[-óu] prisl.*: pot gre ~
prenavzgòr *prisl.*: steza drži ~
prenažréti -žrèm se *gl.* žreti: ~ se vina
prenéhati -am, prenéhanje -a *s*: vročina bo prenehala, ~ delati *ali* delo *ali* z delom, prenéhoma *prisl.*, prenéhljaj -a *m in* prenehljáj -a *m*: brez ~a; prenehávati -am, prenehávanje -a *s*; prenehováti -újem, prenehovàl -ála -o, prenehovánje -a *s*, prenehoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a mrzlica
prenekatéri -a -o *ned. z. marsikdo, marsikateri*; prenekatérikrat *prisl. pogosto, velikokrat*
preném -a -o *ned. z. marsikdo, marsikateri*: ~emu je povedala; prenékikrat *prisl.*
prenêsti -nêsem *gl.* nesti: ~ neznanko na drugo stran *mat.*, ~ na nov račun, to se že še prenese, vse mirno ~, dosti ga prenese; prenesèn -ena -o: ~ pomen besede, v ~em pomenu, prenesljiv -a -o *prenosen*, prenések -ska *m prenos*
preneúmen -mna -o: to je že ~o! biti ~ za kaj takega; je ~a, da bi ji to zaupal
prenevédati -am se 1. *obotavljati, obirati se*, 2. *zanikrno, naveličano delati*, 3. *delati se nevednega, neumnega*, prenevédanje -a *s*, prenevédalo -a *s* = prenevédanec -nca *m*, prenevédanka -e *ž*, prenevédast -a -o *sprenevedast*
preníkati -am, preníkanje -a *s*: vlaga prenika skozi strop, prenikàv -áva -o: ~ razum *bister*, ~a tla, preníknití -nem, prenikováti -újem, prenikovánje -a *s*: do zadnjih globin ~ z razumom
prenočíti -ím, prenôči -íte! prenóčil -íla -o, prenočèn -ena -o: ~ v gostilni, ~ pri kom, ~ pod milim nebom, ~ koga pri sebi, prenočítev -tve *ž*; prenočeváti -újem, prenočevàl -ála -o, prenočevánje -a *s*; prenočíšče -a *s*: najti ~, dati komu ~, prenočevalíšče -a *s*, prenočevávec -vca *m*, prenočevávka -e *ž*, prenočnína -e *ž* |*prispevek*|
prenoréti -ím *gl.* noreti: noč in dan ~; prenoríti -ím, prenôri -íte! prenóril -íla -o: ~ koga *prevarati, oslepariti*
prenòs -ôsa *m*: ~ knjig iz skladišča v skladišče, ~ računa, ~ na drugo postavko, ~ premoženja, ~ po radiu, radijski ~, ~ sile, relejni ~, prenôsen -sna -o: ~i pisalni stroj, ~o premoženje, prenôsnost -i *ž*, prenosljiv -a -o, prenosljívost -i *ž*, prenosnína -e *ž* |*plačilo*|, prenosník -a *m*, prenosníca -e *ž transmisija*
prenosíti -nósim *gl.* nositi, prenóšen -a -o 1. koliko je že prenosil, 2. ~ otroka *predolgo nositi*, prenóšenost -i *ž*
prenotácija -e *ž pr. naprejšnja zaznamba*, prenotírati -am
prenovíti -ím, prenôvi -íte! prenóvil -íla -o, prenovljèn -ena -o: ~ hišo, prostore, ~ podobo, prenovítev -tve *ž*, prenóva -e *ž*, prenovítven -a -o *[-tvən-]*: ~a dela, ~i načrti
prenumerácija -e *ž naročilo, naplačilo*, prenumeránt -a *m naročnik, naplačnik*: ~ na knjigo, prenumerírati -am 1. *naročiti, naprej plačati*, 2. *spremeniti številke*
preobčúten -tna -o: ~ za bolezen, ~a izguba, preobčútnost -i *ž*, preobčutljív -a -o, preobčutljívost -i *ž*: živčna ~, ~ aparata, preobčutljívosten -tna -o: ~a reakcija
preobdávčiti -im, preobdávčen -a -o, preobdávčenost -i *ž*; preobdavčeváti -újem, preobdavčevánje -a *s*
preobílen -lna -o *[-ụn-]*, preobílnost -i *[-ụn-] ž*; preobíl *[-íụ]* -a -o, preobílica -e *ž*, preobílje -a *s*, preobílo *prisl.*, preobílokrat *prisl.*
preobjésti -jém se *gl.* jesti, preobjéden -a -o: ~ se česa, preobjédenost -i *ž*, preobjéda -e *ž bot.*, preobjéden -dna -o *objesten*, preobjésten -tna -o: ~i fantje, preobjéstnost -i *ž*, preobjédati -am se
preobkládati -am, preobkládanje -a *s*: ~ koga s čim, ~ se z delom
preoblačíti *in* preobláčiti -im *gl.* oblačiti, preoblačenje -a *s*: vsak dan se ~, preoblačílnica -e *[-ụn-] ž*, preoblačílo -a *s*: ~ za blazine
preoblágati -am, preobláganje -a *s*: ~ koga s čim, ~ se s knjigami

preobléči -em *gl.* obleči, preobléčen -a -o: ~ otroka, ~ posteljo, ~ se v kmeta, preobléka -e *ž* |*delo in stvar*|

preoblikováti -újem *gl.* oblikovati, preoblikovánje -a *s*: ~ si klobuk, preoblikoválen -lna -o *[-ln-]*, preoblikovávec -vca *m*, preoblikovávka -e *ž*

preobljúditi -im, preobljúden -a -o, preobljúdenost -i *ž*

preobložíti -ím *gl.* obložiti: ~ koga s čim, preobložítev -tve *ž*, preobloženost -i *ž*

preobráčati -am, preobráčanje -a *s*: ~ seno, obleko, vozove, ljudi, besede, pomen, preobračálnik -a *[-ụn-] m*

preobràt -áta *m*: ~ v zgodovini, v vojski, preobráten -tna -o: ~o leto

preobráziti -im, preobražen -a -o: življenje se je preobrazilo, preobrázba -e *ž*: ~ žabe, preobrázen -zna -o, preobrážati -am, preobražanje -a *s*, preobraževáti -újem, preobraževánje -a *s*, preobraževálen -lna -o *[-ln-]*, preobraževávec -vca *m*, preobraževávka -e *ž*

preobremeníti -ím *gl.* obremeniti: ~ koga z delom, ~ se z dolžnostmi, ~ števec, generator, motor, lokomotivo, preobremenítev -tve *ž*, preobremenílen -lna -o *[-ln-]*: ~o delo, preobremenjênost -i *ž*, preobremenjeváti -újem, preobremenjevánje -a *s*

preobrníti *in* preobŕniti -nem *gl.* obrniti, preobŕnjen -a -o: ~ vso hišo, vse se je preobrnilo, preobŕnjenec -nca *m*, preobŕnjenka -e *ž*, preobŕnjenost -i *ž*, preobrnítev -tve *ž*

preobširen -rna -o: ~a razlaga, preobširnost -i *ž*

preobtežíti -ím *gl.* obtežiti: ~ voz, most, živino, ~ se s tovorom, preobtežênost -i *ž*, preobtežítev -tve *ž*, preobtéžba -e *ž*: ~ mostu, preobtežljív -a -o, preobteževáti -újem, preobteževánje -a *s*

preobtovoríti -ím *in* preobtovóriti -im *gl.* tovoriti: ~ konja

preobúti -újem *gl.* obuti: ~ (si) čevlje, ~ se, preobútev -tve *ž*, preobúvati -am *gl.* obuvati, preobúvanje -a *s*

preobvezáti *in* preobvézati -vézem *gl.* vezati, preobvéza -e *ž*, preobvezováti -újem *gl.* obvezovati, preobvezovánje -a *s*, preobvezovališče -a *s*, preobvezoválnica -e *[-ụn-] ž*

preoddálеč *prisl.*: ~ sem poslušal, da bi bil razumel; sem ~ prišel

preokreníti -krénem *preobrniti, zasukati gl.* kreniti, preokrèt -éta *m*: ~ bolezni, ~ v zgodbi

preonégati -am, preonégan -a -o, preonéganje -a *s*: ~ koga s čim, preonegáviti -im, preonegávljen -a -o

preopásti -pásem, preopásen -a -o: ~ živino, živina se je preopasla

preoráti -órjem *in* -ôrjem *gl.* orati, preorán -a -o, preoránost -i *ž*, preòr -óra *m*, preorávati -am, preorávanje -a *s*

preorientírati -am *preusmeriti, preobrniti misli, smer*, preorientácija -e *ž*

preosnóva -e *ž*: šolska ~, preosnováti -újem *gl.* snovati: ~ življenje

preostáti -ánem *gl.* ostati: nič drugega mi ne preostane; °mi ne preostane drugega *drugo mi ne preostane*; preostàl -ála -o: ~i živi, sorodniki, preostánek -nka *m*; preostájati -am *in* -em, preostájanje -a *s*: kruha jim je preostajalo

preosvetlíti -ím *gl.* osvetliti, preosvetljèn -ênа -o: ~ sliko, preosvetljênost -i *ž*, preosvetlítev -tve *ž*

prepàd -áda *m*: globok ~, prepáden -dna -o *strm, poln prepadov*: ~e stene, ~a pokrajina, prepádnost -i *ž*, prepádnica -e *ž* |*jama*|

prepádati -am, **prepádanje** -a *s*: bolni vidno prepada

prepáden -a -o: ~ obraz *prepal*, bil je ves ~ *prestrašen, upadel, prepal, shujšan*, prepádenost -i *ž*

prepahníti *in* prepáhniti -nem *gl.* pahniti: ~ si želodec s čim, deske se prepahnejo, ~ živinče (pri krmljenju), prepahnítev -tve *ž*, prepàh -áha *m prebod*, prepahálnik -a *[-ụn-] m* |*oblič*|; prepahováti -újem, prepahovánje -a *s* >*[-pah- / -pəh-]*

prepàl -ála -o *gl.* prepasti

prepaliti *in* prepáliti -im *gl.* paliti, prepáljen -a -o, prepáljenost -i *ž*

preparácija -e *ž* 1. *zvezek za šolske vaje*, 2. *priprava*, preparacíjski -a -o: ~e opombe

preparánd -a *m učiteljiščnik*, preparándka -e *ž* = preparandístka -e *ž učiteljiščnica*, preparandíja -e *ž učiteljišče*, preparandíjski -a -o

prepárati -am, prepáran -a -o, prepáranje -a *s*: komu trebuh ~

preparírati -am *pripraviti, pripravljati*, prepaníranje -a *s*: ~ grščino, ~ žival *nagatiti*, preparát -a *m pripravek, pri-*

gotovek: kemični ~, mikroskopski ~; preparátor -ja *m*

prepáriti -im, prepárjen -a -o, prepárjenje -a *s*: ~ perilo

prepásati -pášem, prepásan -a -o, prepásanje -a *s*: ~ koga s čim, ~ si predpasnik, prepásanost -i *ž*, prepàs -ása *m*, prepásnik -a *m*, prepasíca -e *ž opasica*, prepasováti -újem, prepasovàl -ála -o, prepasovánje -a *s*

prepásti -pásem: dobro je prepasel čredo, vse poletje je prepasel, živina se je prepasla; prepásen -a -o: ~o leto, ~a čreda

prepásti -pádem *gl.* pasti -dem; prepádel -dla -o *in* prepàl -ála -o: ~ denar, ~a hiša, ~a kupčija, prepádlost -i *ž in* prepálost -i *ž*

prepážiti -im *pregraditi*, prepážen -a -o: ~ hlev, prepàž -áža *m*, prepážek -žka *m vmesna stena*; prepaževáti -újem, prepaževánje -a *s*

prepêči -pêčem *gl.* peči: ~ meso, prepečênec -nca *m*, prepéka -e *ž klinker*

prepelíca -e *ž*, prepelíčji -a -e: ~e gnezdo, prepelíčar -ja *m* |*fižol, pes*|, prepelíčarski -a -o, prepelíčica -e *ž*, prepelíčka -e *ž*, prepelíčjak -a *m* |*govno*|

prepeljáti -péljem *gl.* peljati, prepelján -a -o, prepeljánje -a *s*: ~ se, ~ koga čez reko, ~ kaj na ladji, prepeljávati -am, prepeljávanje -a *s*: orel se prepeljava nad vrhovi, prepeljáva -e *ž*; prepeljeváti -újem, prepeljevàl -ála -o, prepeljevánje -a *s*: pav se prepeljuje po dvorišču

prepeljúh -a *m*: golob ~

preperéti -ím *gl.* pereti, preperèl -éla -o: platno, les preperi, preperélost -i *ž*, preperína -e *ž* = preperelína -e *ž*; preperévati -am, preperévanje -a *s*; preperélast -a -o

prepíriti -im: ~ kolo, ~ grablje *oskrbeti z novimi zobmi*

prepésniti -im, prepesnítev -tve *ž*

prepéti -pnèm *gl.* peti pnem, prepét -a -o: ~ pas na zadnjo luknjo; prepétje -a *s*; prepénjati -am, prepénjanje -a *s*: tanka plast megle se prepenja po dolini

prepéti -pôjem *gl.* peti pojem, prepét -a -o: ~ vse pesmi, ves dan prepoje; tak glas ima, da vse prepoje; prepel se je *glas si je pokvaril s petjem*; prepévati -am, prepévanje -a *s*, prepèv -éva *m*, prepévek -vka *m*

prepetnájstiti -im *opehariti, prelisičiti*, prepetnájsten -a -o, prepetnájstenje -a *s*

prepíhati -ham *in* -píšem *gl.* pihati, prepíhan -a -o: burja nas je prepihala, prepíh -a *m*: biti na ~u, prepíšen -šna -o: ~a lega, prepíšnik -a *m slov. priporniški glas*, prepíšniški -a -o; prepihávati -am, prepihávanje -a *s*; prepíhniti -nem, prepíhnjen -a -o

prepíliti -im, prepíljen -a -o, prepíljenje -a *s*: ~ žico, križe v oknu, ~ žago, koliko se ta siromak prepili (za šolo)

prepír -a *m*: ~ med brati, ~ se vname, živeti v ~u s kom; prepírati -am se, prepíranje -a *s*: ~ se za prazen nič; prepirljív -a -o: ~ človek, prepirljívost -i *ž*, prepirljívec -vca *m*, prepirljívka -e *ž*

prepís -a *m*: overjen ~, prepísen -sna -o: ~o podjetje, prepísek -ska *m*

prepisáti *in* prepísati -píšem *gl.* pisati, prepísan -a -o: ~ na čisto, ~ nalogo od soseda, ~ posestvo na sina, ~ se na drugo ime, prepísnik -a *m kdor prepiše ali dá prepisati*, prepísnica -e *ž*, prepisnína -e *ž*, prepisníški -a -o, prepisún -a *m plagiator*, prepisováti -újem, prepisovánje -a *s*, prepisoválen -lna -o *[-ln-]*, prepisovávec -vca *m*, prepisovávka -e *ž*

prepítati -am: ~ prašiče *preveč spitati*, ~ prašiče čez zimo

prepíti -píjem *gl.* piti, prepít -a -o: vse noči prepije, prepijančeváti -újem

preplačáti *in* prepláčati -am *gl.* plačati: blago ~, preplačilo -a *s*; preplačeváti -újem, preplačevàl -ála -o, preplačevánje -a *s*: ~ pri nakupu

preplàh -áha *m strah in zmeda*: nastal je velik ~

preplahtáti -ám *gl.* plahtati: ~ koga s čim

preplakníti *in* preplákniti -nem *gl.* izplakniti: ~ perilo, preplakováti -újem, preplakovàl -ála -o, preplakovánje -a *s*

preplašíti -ím, prepláši -íte! preplášil -íla -o, preplašèn -ena -o *in* preplášiti -im *s stal. poud.*: ~ zajca, ptiča *prestrašiti, pregnati*, preplášenost -i *ž in* preplašênost -i *ž*, preplášenec -nca *m in* preplašênec -nca *m*, preplášenka -e *ž in* preplašênka -e *ž*, preplašítev -tve *ž*, preplašljív -a -o, preplašljívost -i *ž*

preplávati -am, preplávan -a -o: ~ reko, ~ koga *prekositi v plavanju*

preplavíti -ím, preplávi -íte! preplávil -íla -o, preplavljèn -ena -o *in* prepláviti -im

s stal. poud.: voda preplavi polja, prepláven -vna -o *poplaven*: ~o ozemlje; preplávljati -am, preplávljanje -a *s*: Sava rada preplavlja, prepláva -e *ž*

preplazíti *in* prepláziti -im se *gl.* plaziti, preplázen -a -o: ~ se skozi grmovje

preplesáti *in* preplésati -plésem *gl.* plesati, preplésan -a -o: ~ noč, ~ čevlje

prepléskati -am, prepléskan -a -o, prepléskanje -a *s*, prepléskanost -i *ž*, preplèsk -pléska *m*

preplêsti -plêtem *gl.* plesti: kite s trakovi ~, ves dan ~, kite so se prepletle, preplèt -éta *m*: živčni ~, preplétek -tka *m trak v laseh*; prepletèn -êna -o *zvit*, *pretkan*, prepletênec -nca *m*, prepletênka -e *ž*, prepletênost -i *ž*; preplétati -am, preplétanje -a *s*: ~ plot, ~ trakove, ~ govor s tujkami, prepletávec -vca *m*

prepléti -plévem *gl.* pleti; preplét -a -o 1. ~o korenje, 2. *poblažena kletvica*

preplézati -am, preplézan -a -o: ~ steno, ograjo, ~ čez plot, blago se prepleza, preplézanost -i *ž*

preplézniti -nem: rokav se preplezne

preplúti -plôvem *in* -plújem *gl.* pluti: ~ vsa morja, ladja je preplula tisoč milj

preplúžiti -im *preorati*

prepocéni *prisl.*: ~ prodati

prepočási *prisl.*: ~ dela, prepočásen -sna -o: ~ delavec

prepodíti -ím, prepôdi -íte! prepódil -íla -o, prepodèn -êna -o: ~ divjačino, prepodítev -tve *ž*

prepogníti -pógnem, prepôgni -íte! prepôgnil -íla -o, prepógnjen -a -o *in* prepógniti -nem *s stal. poud.*: ~ polo papirja, prepógnjenost -i *ž*; prepogíbati -am *in* -bijem, prepogíbanje -a *s*

prepogósto *prisl. prevečkrat* = prepogóstokrat *prisl.*, prepogósten -tna -o *in* prepogóst -a -o: ~o obiskovanje

prepójati -am, prepójan -a -o, prepójanje -a *s*: psi prepojajo jelena po gozdu, krava se prepoja

prepojíti -ím, prepôji -íte! prepójil -íla -o, prepojèn -êna -o: ~ torto z rumom, blago se prepoji z vlago, prepojênost -i *ž*, prepojítev -tve *ž*, prepòj -ôja *m prepajanje*, prepojína -e *ž med. infiltrat*, prepójen -jna -o, prepájati -am, prepájanje -a *s*

prepóka -e *ž*, prepókel -kla -o *režast*, prepóklost -i *ž*

prepolníti *in* prepólniti -im *gl.* polniti, prepólnjen -a -o: ~ kleti s sadjem, prepóln -a -o: ~ biti česa, prepólnost -i *ž*; prepolnjeváti -újem, prepolnjeval -ála -o, prepolnjevánje -a *s* >*[-ụn-]*

prepoloviti -ím, prepolôvi -íte! prepolóvil -íla -o, prepolovljèn -êna -o: ~ črto, travnik, prepolovítev -tve *ž*; prepolávljati -am, prepolávljanje -a *s*

prepóna -e *ž*: trebušna ~, prepónski -a -o: ~i živec, prepónec -nca *m* ⌊*trta*⌋

preporédko *prisl.*, preporédkoma *prisl.*

prepórek -rka *m*

preporòd -óda *m* → *prerod*, *renesansa*, *poživitev*, preporóden -dna -o → *preroden*, preporóditi -ím → *preroditi*, preporoditelj -a *m* → *preroditelj*, preporoditeljica -e *ž* → *preroditeljica*

Preporòd -óda *m* ⌊*napredno društvo*⌋, preporódovec -vca *m*

prepoténca -e *ž* *oblastnost*, *mogočnost*, prepotênten -tna -o *(pre)oblasten*, *(pre)mogočen*, prepotêntnost -i *ž*

prepotíti -ím, prepôti -íte! prepótil -íla -o, prepotèn -êna -o: ~ se v postelji, ~ obleko, prepotênost -i *ž*

prepotováti -újem, prepotovàl -ála -o, prepotován -a -o *in* prepótovati -ujem *s stal. poud.*: ~ dežele

prepovédati -vém *gl.* povedati: ~ komu kaj, ~ pod kaznijo; prepovédan -a -o: ~ čas za lov, ~ sad, ~o je kaditi; prepóved -i *ž*: uvozna ~, ~ dati, izdati, ~ kršiti, ~ tobaka, soli, ~ na tobak, na sol; prepovédanec -nca *m* *prepovedan gozd*, prepóveden -dna -o: ~i odlok, prepovedník -a *m*

prepovedováti -újem, prepovedovàl -ála -o, prepovedovánje -a *s*, prepovedoválen -lna -o *[-ln-]*, prepovedovávec -vca *m*

prepovíti -ím *znova poviti gl.* poviti, prepovíjati -am *gl.* povijati: ~ otroka

prepôzen -zna -o, prepôzno *prisl.*

prepozícija -e *ž* *predlog*, prepozicíjski -a -o, prepozicionálen -lna -o *[-ln-]* *predlôžen*: ~i skloni

prepoznáti -ám *spoznati gl.* poznati, prepoznán -a -o, prepoznánje -a *s*: ~ koga med drugimi, ~ se po čem

preprašáti *in* preprášati -am *gl.* vprašati: ~ koga *natanko izprašati*, *zaslišati*, ~ se do česa, ~ pol razreda, preprašal se je skozi neznane kraje; prepraševáti -újem; prepraševàl -ála -o, prepraševánje -a *s*

prepráti -pêrem *gl.* prati, preprán -a -o, prepránost -i *ž*; prepírati -am, prepíranje -a *s*: ~ perilo
preprážiti -im, preprážen -a -o: ~ kavo, prepráženost -i *ž*, prepráženec -nca *m*
preprêči -prêžem, preprézi -te *in* -íte! preprégel -gla -o, preprežen -a -o 1. ~ s pajčevino, 2. ~ konje, preprégati -am, prepréganje -a *s*, prepréga -e *ž*: konjska ~, preprežen -žna -o, prepregalíšče -a *s*
preprêčiti -im, preprêčen -a -o, preprêčenje -a *s*: ~ namero, tatvino, preprečítev -tve *ž*, preprečeváti -újem, preprečevánje -a *s*, preprečeválen -lna -o *[-ln-]*: ~i ukrepi, ~o zdravstvo, preprečílo -a *s*, preprečevávec -vca *m*
preprésti -prédem *in* preprêsti -prêdem *gl.* presti: pajki so vse kote prepredli; prepréden -a -o *pretkan, zvit, navihan*; preprédenec -nca *m*, preprédenka -e *ž*, preprédenost -i *ž*, preprédati -am
preprézati -am *prepregati*
prepríčati -am, prepríčanje -a *s*: na svoje oči se ~; prepríčan -a -o: biti ~ o čem (biti ~ v kaj); prepríčanost -i *ž*, prepríčljiv -a -o, prepríčljívost -i *ž*; prepričeváti -újem, prepričeval -ála -o, prepričevánje -a *s*, prepričeválen -lna -o *[-ln-]*, prepričeválnost -i *[-ln-]* *ž*, prepričevávec -vca *m*, prepričevávka -e *ž*
prepróga -e *ž*: bosenska, linolejska ~, bombna ~, preprógar -ja *m*, preprógarski -a -o, preprógarstvo -a *s*
preprosíti -prósim *gl.* prositi, preprôšen -a -o: ~ koga
preprôst -ôsta -o: ~a obleka, naloga, ~ človek, račun, ~o srce, preprôstost -i *ž* *in* preprostóst -i *ž*, preprôstež -a *m*, prepróščina -e *ž*
prepŕtiti -im: ~ breme
prepúkati -am: ~ perje, repo
prepustíti -ím *gl.* pustiti, prepuščen -ena -o: ~ komu svoj delež, svojo pravico, ~ koga njegovi usodi, ~ se valovom, žalosti; tur se prepusti, prepúst -a *m* 1. *prepustitev*, 2. ~ na cesti, prepustítev -tve *ž*, prepústen -tna -o: ~ za svetlobo, prepústnica -e *ž* *|listina|*: obmejna ~, prepústnik -a *m cedent*, prepústnost -i *ž*, prepustljív -a -o; prepúščati -am, prepúščanje -a *s*
preračúnati -am, preračúnan -a -o: ~ razdaljo, stroške, preračunljív -a -o, preračunljívost -i *ž*, preračunávati -am, preračunávanje -a *s*: ~ valuto; preračún -a *m pregled računa*, preračúnski -a -o
prerafaelizem -zma *m* *|umetnostna smer|*, prerafaeliti -ov *m mn.* *|skupina angleških slikarjev|*, prerafaelítski -a -o: ~a šola
prerahljáti -ám *gl.* rahljati, prerahlján -a -o: ~ zemljo, blazino, ~ komu kosti, prerahljánost -i *ž*; prerahljávati -am, prerahljávanje -a *s*
prerámen -mna -o: ~i koš, prerámnica -e *ž* *jermen, opŕta*, prerámnik -a *m naramnica*
prerást -i *ž bot. zajčje uho*
prerásti -rás(t)em *gl.* rasti: ~ druga zelišča, mah preraste kamen, ~ hlače, ~ otroška leta; *prid.* preráščen -a -o, preráščati -am, preráščanje -a *s*
prerêči -em *gl.* reči, prerečên -ena -o: vse mi je prerekel
prerédčiti -im, prerédčen -a -o, prerédčenje -a *s*: ~ gozd, vrste vojakov so se preredčile, prerédčenost -i *ž*; preredčeváti -újem, preredčevánje -a *s*; preréditi -im *razredčiti*
preredíti -ím, prerédi *in* prerêdi -íte! preredíl -íla -o, prerejèn -ena -o: čez zimo ~ vola, preréja -e *ž*, preréjek -jka *m*, preredítev -tve *ž*; preréjati -am, preréjanje -a *s*
prerédko *prisl.*: ~ sejan, ~ prideš, prerédkokrat *prisl.*
prerékati -am, prerékanje -a *s*: ~ komu kruh, ~ se s kom *prepirati se*; prerekováti -újem, prerekovánje -a *s in* prerékovati -ujem
prerés *prisl.*: le ~, vse ~
prerešétati -ám *gl.* rešetati, prerešetán -a -o: ~ žito, člane, prerešetánost -i *ž*, prerešetávati -am, prerešetávanje -a *s*
prerézati -rézem *gl.* rezati, prerézan -a -o: ~ blago, papir, palico, prerèz -éza *m*: podolžni, prečni ~, prerézen -zna -o *poprečen*, prerézek -zka *m*; prerezováti -újem, prerezovánje -a *s*
prerija -e *ž* *severnoameriška stepa*, preríjski -a -o: ~i volkovi, ~i bivol
preriníti -nem, prerínjen -a -o: ~ se skozi množico, ~ omaro v kot
prerísati -rišem, prerisan -a -o: ~ sliko, načrt, prerísanka -e *ž*, preris -a *m*, prerísen -sna -o, prerisováti -újem, prerisovàl -ála -o, prerisovánje -a *s*, prerisoválen -lna -o *[-ln-]*: ~i papir
preríti -rijem *gl.* riti, prerít -a -o: krt je vso gredo preril, ~ se skozi življenje, preritost -i *ž*; prerívati -am, prerívaj -te *in*

-ájte! prerîval -a -o *in* -ála -o, prerívanje -a *s in* preriváje -a *s*: krti prerivajo travnike, ljudje se prerivajo

prerodíti -ím, prerôdi -íte! preródil -íla -o, prerojèn *in* prerôjen -ena -o, prerojênje -a *s*: v gorskem zraku se človek ves prerodi; preròd -óda *m*, preróden -dna -o: ~e ideje, prerodítev -tve *ž*, prerodítelj -a *m*, prerodíteljski -a -o; prerojênec -nca *m*, prerojênka -e *ž*; prerájatí -am, prerájanje -a *s*, prerojevánje -a *s*

prerogatíva -e *ž posebna monarhova pravica*

prêrok -óka *m*: vremenski ~, krivi ~i, prerókinja -e *ž*, preróški -a -o: ~i dar; prerôštvo -a *s*, prerókba -e *ž*, prerokováti -újem, prerokovàl -ála -o, prerokovánje -a *s*: ~ komu (srečo) iz zvezd, iz kart, iz kavne gošče, preročíšče -a *s*

prerómati -am, preróman -a -o: ves svet ~

preruváti *in* prerváti -rújem *gl.* ruvati, preruván -a -o *in* prerván -a -o: ~ repo (če je pregosta), prer(u)vávati -am, prer(u)vávanje -a *s*

presadíti -ím, presádi -íte! presádil -íla -o, presajèn -ena -o, presajênje -a *s*: ~ sadike, drevo; ~ kost, kožo, organ; ~ kaj iz življenja v knjigo, na oder; presajênec -nca *m*, presajênka -e *ž*, presàd -áda *m*: rastline za ~, presádek -dka *m metastaza*, presadítev -tve *ž*; presájati -am, presájanje -a *s*, presajávec -vca *m*, presajávka -e *ž*; presáden -dna -o: ~a koža, presadljív -a -o, presadljívost -i *ž*

presahníti *in* presáhniti -sáhnem *gl.* sahniti: voda presahne; presáhel -hla -o *in* presahèl -hlà -ó *in* presáhnjen -a -o: ~i studenci, ~a voda; presáhlost -i *ž in* presáhnjenost -i *ž*; presíhati -am, presíhanje -a *s*, presihajóč -óča -e: ~ studenec, ~e jezero >*[-sah- / -səh-]*

presánjati -am *gl.* sanjati: vso noč ~, ~ vso mladost, kaj vse se človeku presanja

preséči -sežem *gl.* seči sežem, preséžen -a -o: ~ dolžino mize, ~ sam sebe, ~ normo, pričakovanje, presèg -éga *m*, presegljív -a -o, presegljívost -i *ž*, preséžek -žka *m*: proračunski, tržni ~i, preséžen -žna -o: ~a stopnja, mera, vrednost, preséžnik -a *m slov.*, preséžniški -a -o, preséžnost -i *ž*, preséžnosten -tna -o: ~a stopnja *elativ*; presegljáj -a *m presežek*; preséganje -a *s*: to presega vse meje, moje moči

preséči -séčem *presekati, prekositi gl.* seči sečem, preséčen -a -o: ~ travnik, ~ kosca, preséčen -čna -o: ~a debelina drv, preséčnica -e *ž geom.*, presečíšče -a *s geom.*, presečíščen -čna -o: ~a razdalja

presédati -am, presédanje -a *s*: ~ koga iz klopi v klop, preseda se od nestrpnosti, delo mu preseda; ta človek, to čakanje mi že preseda

presedéti -ím *gl.* sedeti: ~ hlače, več let ~ v ječi, ~ kazen, presedévati -am, presedévanje -a *s*

presedláti -ám *gl.* sedlati, presedlán -a -o, presedlánje -a *s*: ~ konja, s filozofije je presedlal na pravo, presedljáj -a *m preval*: hiša stoji na ~u, presedlávati -am, presedlávanje -a *s*, presedlávec -vca *m*; Presedljáj -a *m kr. i.*, na ~u

preségati -am *gl.* preseči

presejáti -séjem *gl.* sejati, preseján -a -o: ~ moko, pesek, preséjati -am *in* presévati -am, presévanje -a *s*, presévek -vka *m*: ~ na njivi, pekovski ~i, preseváč -a *m*, presevávec -vca *m*, presevávka -e *ž*, presevávski -a -o

presékati -am *in* -séčem, presékan -a -o: ~ poleno, kost, ~ (komu) pot, dovoz, presèk -éka *m geom., teh.*: podolžni ~, préseka -e *ž in* preséka -e *ž jasa v gozdu*; preséka -e *ž*: ~ na cesti *prekop*; presekávati -am, presekávanje -a *s*

preselíti -sélim *gl.* seliti, preséljen -a -o, preséljenje -a *s*: ~ se v mesto, ~ družino, preséljenec -nca *m*, preséljenka -e *ž*, preséljenost -i *ž*, preselítev -tve *ž*, preseljív -a -o, preseljívost -i *ž*; preseljeváti -újem; preseljevánje -a *s*: ~ narodov, preseljeválen -lna -o *[-ln-]*: ~i načrti; preseljevávec -vca *m*

présen -sna -o *in* prêsen -sna -o *opresen*: ~o maslo, sadje, zelje, na ~o slikati *al fresco, na moker omet*, présnec -a *[-nəc-] m in* prêsnec -a *[-nəc-] m* 1. *kruh*, 2. *cvetna butara*, 3. *bot.*, presnína -e *ž presna zelenjava*

presenétiti -im, preseněčen -a -o, preseněčenje -a *s*: ~ koga s čim, presenetljív -a -o, presenetljívost -i *ž*, preseněčati -am, preseněčanje -a *s*

Préserje -a *s kr. i.*, v ~u, préserski -a -o

preservatív -a *m*, preservatíven -vna -o *varovalen, varujoč*

presésti -sédem *gl.* sesti, preséden -a -o: ~ koga, ~ se drugam; jed, delo, govorjenje, človek mi presede; *gl. tudi* presedati
presévati -am *gl.* presejati *in* presijati
presézati -am *presegati*
preséžnik -a *m gl.* preseči
presíhati -am *gl.* presahniti
presíja -e *ž* → *pritisk, sila, nasilje*
presijáti -sijem, presijân -a -o, presijánje -a *s*: z žarki ~ človeka, presijáva -e *ž*, presijánost -i *ž*, presévati -am, presévanje -a *s*: luč preseva temo
presíliti -im, presíljen -a -o: ~ živino z delom, ~ se z oranjem, presíljenost -i *ž*, presílen -lna -o *[-ln-] premočan*, presílnost -i *[-ln-] ž*, presiljeváti -újem, presiljevánje -a *s*, presíla -e *ž*: ~ nikjer ni dobra
presípati -am *in* -pljem, presípanje -a *s*: ~ zrnje, ~ moko iz posode v posodo, presipávati -am, presipávanje -a *s*, presíp -a *m*, presipnína -e *ž*; presúti -spèm *in* -újem *gl.* suti, presút -a -o: ~ moko, presútje -a *s*
presìt -íta -o: ~ klobas, dobrot, učenja, presítost -i *ž*, presítež -a *m*
Préska -e *ž kr. i.*, v ~i, préški -a -o, Préskarji -ev *m mn.*
preskakáti *in* preskákati -áčem *dov.*, preskákaj -ájte! preskákal -ála -o, preskakováti -újem, preskakovánje -a *s*: misel preskakuje s predmeta na predmet
preskočíti -skóčim *gl.* skočiti, preskóčen -a -o: ~ jarek, oviro, ~ vrsto (pri branju), ~ koga pri napredovanju, preskòk -óka *in* -ôka *m*, preskóčen -čna -o: ~a vrvca, palica; preskočljív -a -o
preskrbéti -ím *gl.* skrbeti, preskrbljèn -ena -o: ~ si dovoljenje, ~ se s čim, preskrbljênec -nca *m*, preskrbljênka -e *ž*, preskrbljênost -i *ž*; preskŕba -e *ž*: ~ z živili, preskŕben -bna -o: ~i stroški, ~i dan, preskrbnína -e *ž*: pravica do ~e, preskrbováti -újem, preskrbovánje -a *s*, preskrbovánec -nca *m*, preskrbovánka -e *ž*, preskrboválen -lna -o *[-ln-]*, preskrboválnica -e *[-ųn-] ž*, preskrbovávec -vca *m*
preskúsiti -im, preskúšen -a -o: ~ srečo, motor, preskús -a *m*, preskúšati -am
presladíti -ím *preveč sladkati*, presládi -íte! presládil -íla -o, preslajèn -ena -o: ~ kavo, preslájati -am
préslec -a *[-lɔc-] m*: ~ pri stružnici, kozji ~ *bot.*
preslédek -dka *m*: ~ v ograji, v živi meji, ~ med besedami, med črkami, stopniščni ~ *podest*, dati poljščini tri leta ~a, preslédkast -a -o: ~a detelja, ~o blago *obrabljeno*, redko ~a ruda, preslédje -a *s*, preslédnica -e *ž* |*tipka*|
preslégast -a -o: ~a njiva ima presledke med žitom; zid je ~, če kamni ali les trgajo, motijo zidno ploskev
preslepíti -ím, preslépi -íte! preslépil -íla -o, preslepljèn -ena -o: ~ koga s čim, preslepljênost -i *ž*, preslepljênec -nca *m*, preslepljênka -e *ž*
préslica -e *ž* 1. *rastlina*, 2. *orodje*: sorodstvo po ~i, présličen -čna -o, préslička -e *ž bot.*, présličar -ja *m* |*izdelovavec*|, présličnina -e *ž bot.*, présličnice -ic *ž mn. bot.*
préslič -a *m*: ~ pri vinski stiskalnici
preslíkati -am, preslikan -a -o, preslíkanje -a *s*: ~ sobo; preslikávati -am, preslikávanje -a *s*, preslikováti -újem
preslíšati -im, preslíšan -a -o, preslíšanje -a *s*: preslišal je očetove besede *jih ni slišal (vsaj na videz)*; bil je gluh ko zemlja, pa je spet preslišal *dobil sluh*; koliko sem jih moral ~ zaradi tega; preslíševáti -újem, preslíševánje -a *s*
preslonéti -ím *gl.* sloneti: ure in ure je preslonel na ograji
preslúška -e *ž avdicija v gledališču*
présmec -a *[-mɔc-] m presnec, cvetna butara*
presmolíti -ím *s smolo prevleči*, presmôli -íte! presmólil -íla -o, presmoljèn -ena -o: ~ tla, presmolítev -tve *ž*
présnec -a *[-nɔc-] m in* prêsnec -a *[-nɔc-] m gl.* presen
presnémati -am *in* -ljem, presnémek -mka *m*
presnét -a -o: ~i otroci, ~a reč *vražja*, presnéto *prisl.*: ~ dobro vem, ~ dežuje, ~ daleč, ~ dobro mu gre, ~ je ljudi
presnéti -snámem *gl.* sneti: vino ~ *pretočiti*, ~ pesem na magnetofonski trak, presnétek -tka *m*: ~ s plošče na trak
presnína -e *ž gl.* presen
presnováti -újem *spremeniti (tkavsko) osnovo gl.* snovati, presnován -a -o
presnovíti -ím *spremeniti, predelati snov*, presnôvi -íte! presnóvil -íla -o, presnovljèn -ena -o: ~ hrano, v prebavilih se vse presnovi, presnovítev -tve *ž*, presnóva -e *ž metabolizem*, presnóvek -vka *m*

produkt presnove, presnóven -vna -o: ~e motnje, presnovílo -a *s organ za presnovo*; presnávljati -am, presnávljanje -a *s*, presnavljálen -lna -o *[-ln-]*

presoditi *in* presóditi -im *gl.* soditi, presójen -a -o: ~ položaj, človeka, presóden -dna -o *razumen, kritičen*, presódnost -i *ž*, presodljív -a -o, presodljívost -i *ž*, presodník -a *m*; presójati -am, presójanje -a *s*, presója -e *ž*: odločiti po prosti ~i, presojeváti -újem, presojevánje -a *s*, presojeválen -lna -o *[-ln-]*, presojevávec -vca *m*, presojevávka -e *ž*

presójen -jna -o: ~o steklo, presójnost -i *ž*

presolíti -ím, presôli -íte! presólil -íla -o, presoljèn -ena -o: ~ jed

presončiti -im: ~ posteljnino, obleko

presórtati -am *agr. spremeniti sorto*, presórtan -a -o, presórtanje -a *s*: ~ krompir

prespáti -ím *gl.* spati, prespán -a -o: ~ noč, ~ se *spočiti se*, medved prespi zimo; prespal se bo, pa bo spet dober; to reč moraš ~

presŕčen -čna -o *prisrčen*: ~o objeti, ljubiti koga, presŕčnost -i *ž*

presrédek -dka *m med. srednji del*

présta -e *ž*, préstica -e *ž*, préstar -ja *m*

prestaréti -ím, prestarèl -éla -o = prestárati -am se, prestáran -a -o

prestáti -stojím *gl.* stati: cele dneve prestoji pri štedilniku, vso vožnjo po navadi prestoji, ure in ure je prestal v čakalnici; prestán -a -o: ~a voda, jed; prestájati -am, prestájanje -a *s*

prestáti -stánem: ~ kaj hudega, ~ bolezen → *preboleti, prebiti, premagati*, ~ kazen → *prebiti*

prestáviti -im: ~ mizo, mejnik, ~ koga iz Kopra v Ljubljano, ~ se drugam, ~ iz nemščine v slovenščino *prevesti, preložiti*, prestávljenec -nca *m*, prestáva -e *ž*: ~e na motorju, prestavljív -a -o, prestavljívost -i *ž*, prestavítev -tve *ž*, prestavítven -a -o *[-tvən-]*: ~i dekret, prestávljati -am *gl.* nastavljati, prestávljanje -a *s in* prestavljánje -a *s*, prestavljávec -vca *m*: ~ mejnikov, prestavljávka -e *ž*, prestavljáč -a *m*

prestének -nka *m vmesna stena*

présti prédem *in* prêsti prêdem, prédi -te *in* prêdi -íte! prédel -dla -o *in* prêdel **prêdla** -o *in* **prèl** -éla -o, préden -a -o *in* predèn -ena -o, prédenje -a *s in* predênje -a *s*: pajek prede mrežo, predica prede, mačka prede

prestírati -am *gl.* prestreti

prestíž -a *m ugled, veljava*, prestížen -žna -o: ~o vprašanje *vprašanje veljave, ugleda*

prestláti -stéljem *gl.* stlati, prestlán -a -o: ~ živini, ~ posteljo, prestíljati -am, prestíljanje -a *s*

presto *[présto] it. prisl. glas. hitro, živo*; prestissimo *[prestísimo] prisl. glas. zelo hitro, zelo živo*

prêstol *[-ol]* -ôla *m*, na prestólu *in* prestôlu: kraljev ~, zasesti ~, ~u se odpovedati, s ~a koga pahniti, prestólen -lna -o *[-ln-]*: ~i govor, prestólnica -e *[-ln-] ž glavno mesto*, prestólničen -čna -o *[-ln-]*, prestolováti -újem, prestolovàl -ála -o, prestolovánje -a *s*; prestolonaslédnik -a *m*, prestolonaslédnica -e *ž*, prestolonaslédstvo -a *s*

prestopíti *in* prestópiti -im *gl.* stopiti, prestópljen -a -o: ne morem se ~ *napraviti koraka*, ~ prag, ~ (si) nogo *z napačnim gibom poškodovati*, ~ mero, postavo, ukaz, pooblastilo; ~ na levo stran, k drugi veri, v drugo stranko, na drug vlak; voda prestopi bregove; ~ se z noge na nogo; prestòp -ópa *m*, prestópen -pna -o: ~o leto, ~a postaja, prestópek -pka *m*: disciplinski, devizni ~, prestópnik -a *m*, prestópnica -e *ž*; prestópati -am, prestópanje -a *s*

prestrádati -am, prestrádal -a -o *in* -ála -o, prestrádan -a -o, prestrádanec -nca *m*, prestrádanka -e *ž*, prestrádanost -i *ž*

prestrán -a -o: ~a polja, prestránost -i *ž*, prestránstvo -a *s*

Prestránek -nka *m kr. i.*, v ~u

prestrašíti -ím, prestrášil -íla -o *in* prestrášiti -im *gl.* strašiti, prestrášen -a -o: ~ otroka, ~ se dogodkov, prestrášenec -nca *m*, prestrášenka -e *ž*, prestrášenost -i *ž*, prestrašítev -tve *ž*, prestrašljív -a -o, prestrašljívost -i *ž*

prestréči -strežem *gl.* streči, prestrežen -a -o: ~ udarec, žogo, pismo, ~ kaplje v kozarec, ~ vsako besedo, ~ komu pot, prestréga -e *ž*, prestrèz -éza *m*, *nav. mn.* prestrézi -ov 1. *naprave za prestrezanje snega na strehi*, 2. *lovina*; prestrézen -zna -o, prestrégati -am *in* prestrézati -am, **prestréganje** -a *s in* prestrézanje -a *s*, prestrezálo -a *s*: ~ za čebelni roj

prestrelíti -ím, prestréli *in* prestrêli -íte! prestrélil -íla -o: prestreljèn -ena -o: ~a pljuča, ~ tisk → *razmaknjen*, prestrél *[-él]* -a *m*, prestrélen -lna -o *[-ln-]*: ~a rana = prestrelína -e *ž*, prestrélki -ov *[-lk-] m mn. posamezni streli*

prestrẽšiti -im, prestrẽšen -a -o: z ledeno skorjo ~ grm

prestréti -strẽm, prestrì -íte! prestŕl -a -o, prestŕt -a -o: ~ mizo s prtom, prestírati -am, prestirálo -a *s*: platneno ~

prestríči -ížem *gl.* striči, prestrížen -a -o: ~ nit, ~ komu besedo, prestrigováti -újem, prestrigovàl -ála -o, prestrigovánje -a *s*, prestríg -a *m film.*

prestrójiti -ójim *in* -ím, prestrôji -íte! prestrójil *in* prestrôjil -íla -o, prestrójen -a -o *in* prestrojèn -ena -o, prestrójenje -a *s in* prestrojênje -a *s*, prestrojítev -tve *ž*, prestrójenost -i *ž in* prestrojênost -i *ž*, prestrojeváti -újem, prestrojevánje -a *s*

prestvárìti -im, prestvárjen -a -o, prestvaritev -tve *ž*, prestvárjati -am, prestvárjanje -a *s*

presukáti *in* presúkati -am *in* -súčem *gl.* sukati: ~ nit, se bo že še presukalo; presúkan -a -o *pretkan*, *navihan*, *prebrisan*, presúkanost -i *ž*, presúkanec -nca *m*, presúkanka -e *ž*; presukávati -am, presukávanje -a *s*; presúkniti -nem: ~ pogovor na drugo snov, presúk -a *m*

presumírati -am *pr. domnevati*, presúmpcija -e *ž pr. domneva*, presumptíven -vna -o

presúniti -nem, presúnjen -a -o: ~ koga z mečem, zgodba ga je močno presunila *ganila*, presúnjenost -i *ž*, presunljív -a -o: ~ jok, klic, presunljívost -i *ž*, presunítev -tve *ž*

presušíti -ím, presúši -íte! presúšil -íla -o, presušèn -ena -o: ~ seno, deteljo, obleko, kruh; krava (se) presuši pred telitvijo *neha dajati mleko*; presúšen -šna -o *ki se dá presušiti*, presušítev -tve *ž*

presúti -spèm *in* -újem *gl.* suti, presút -a -o: ~ žito iz vreče v vrečo, presútje -a *s*

presvetíti *in* presvétiti -im *gl.* svetiti: vse kote ~

presvétli -ega *m* |*naslov*|, presvétlost -i *ž*: vaša ~

presvetlíti -ím, presvétli -íte! presvétlil -íla -o, presvetljèn -ena -o: ~ pljuča, presvetlítev -tve *ž*, presvetljáva -e *ž*: ~ pljuč, presvetljeváti -újem, presvetljevàl -ála -o, presvetljevánje -a *s diaskopija*

***prẽšati** -am *stiskati*, *mastiti*, *préša -e *ž stiskalnica*, *préše préš *ž mn. tropine*, *prẽšanec -nca *m mošt*, *prešanína -e *ž*

prẽšce prẽšc *ž mn. dušice*, *hlebčki o vseh svetih*

preščeníti -ščênem, preščẽni -íte! preščẽnil -íla -o: ~ si prst; preščénjen -a -o *vitek*, *tanek čez pas*, *preščipnjen*: ~ kakor osa, preščénjenost -i *ž*

preščípniti -nem, preščípnjen -a -o: ~ listek, žico, ~ se v pasu, preščípnjenost -i *ž*, preščipnjenec -nca *m*, preščípnjenka -e *ž*; preščípati -am *in* -pljem *gl.* ščipati: vse listke ~

prešéren -rna -o: biti ~e volje, ~o dekle, prešérnost -i *ž*, prešérnež -a *m*

Prešéren -rna *m os. i.*, Prešérni -ov *m mn.* |*družina*|, Prešérnov -a -o: ~a poezija, prešérnovski -a -o; prešernoslóvje -a *s*, prešernoslóvec -vca *m*, prešernoslóvski -a -o, prešerniána -án *s mn. vse*, *kar zadeva Prešerna*, prešérnovci -ev *m mn. partizani Prešernove brigade*

prešíbati -am, prešíban -a -o: ~ koga

prešíniti -nem, prešínjen -a -o: občutek, groza me prešine, misel me je prešinila, prešínjenost -i *ž*, prešinljív -a -o; prešínjati -am, prešínjanje -a *s*

prešíti -šíjem *gl.* šiti; prešít -a -o: ~a odeja, prešív -a *m*, prešívati -am *gl.* šivati, prešívanje -a *s*, prešívavec -vca *m*, prešívávka -e *ž*, prešívávski -a -o

prẽšlost -i *ž gl.* preiti

preštéti -štéjem *gl.* šteti, preštét -a -o: ~ denar, jabolka, preštétje -a *s*; preštévati -am, preštévanje -a *s*: ~ zaslužek, preštéven -vna -o

preštudírati -am *premisliti*, *pregledati vso snov*, *vse možnosti*, preštudíran -a -o: ~ vprašanje, položaj, ~ cele kupe knjig

prẽšuštvo -a *s*, prẽšušten -tna -o, prẽšuštnik -a *m*, prẽšuštnica -e *ž*; prẽšuštvovati -ujem *s stal. poud. in* prešuštvováti -újem, prešuštvovàl -ála -o, prešuštvovánje -a *s*, prešuštvovávec -vca *m*, prešuštnína -e *ž* |*globa*|

pretájati -am *in* -em, pretájan -a -o: ~ plast ledu, led se pretaja

pretákati -am, pretákanje -a *s*: ~ vino, solze; kri se pretaka po žilah

pretakníti *in* pretákniti -nem *gl.* natakniti, pretáknjen -a -o: nit ~ skozi šivankino uho, ~ roko skozi rokav; ~ divjačino s slanino; vse pretakne *prebrska*, *pre-*

obrne, pretakljív -a -o, pretakljívost -i *ž* >*[-tak- / -tək-]*

pretaliti -ím *gl.* taliti, pretálil -íla -o, pretaljèn -êna -o: ~ železo, srebro; led se pretali

pretápljati -am, pretápljanje -a *s*: ~ železo, pretapljávec -vca *m*, pretapljávka -e *ž*, pretapljálnica -e *[-ɥn-]* *ž*

pretéči -em *gl.* teči: vso pot ~, ~ koga *prehiteti (v teku)*, zajec mu je pretekel pot, še veliko vode bo preteklo; pretékel -têkla -o: ~i čas, ~i teden, ~o leto; pretečên -êna -o: ~a pot; *lj.* ~i teden; pretèk -téka *m*: po ~u časa, roka; °po ~u osmih dni *po osmih dneh*, °po ~u enega leta *po enem letu*, °po ~u tega časa, roka *po tem času, roku*; blaga na ~; pretêklost -i *ž*

pretegníti *in* pretégniti -tégnem *gl.* tegniti: ~ si roko, kito; ~ se z delom, živina se pretegne, oblaki se pretegnejo; pretégnjen -a -o: ~ človek *suh dolgin*, od dela ~, pretégnjenec -nca *m*, pretèg -téga *m*: na vse ~e delati, pretegnína -e *ž*; pretégati -am *in* pretézati -am, pretéganje -a *s in* pretézanje -a *s*: ~ se po spanju, pretegováti -újem, pretegovàl -ála -o, pretegovánje -a *s*: lenuh se preteguje

pretéhtati -am, pretéhtan -a -o: ~ blago, besedo, dejanje, ravnanje; pretehtováti -újem, pretehtovàl -ála -o, pretehtovánje -a *s*, pretehtávati -am

pretékati -am *čez teči*

pretékst -a *m* → *pretveza, izgovor*

pretemà *prisl.*: sinoči je bilo ~, pretemèn -mnà -ò *in* -ó *in* pretèmen -mna -o, pretemnéti -ím *gl.* temneti: včasih mi pred očmi kar pretemni >*[-təm-]*

pretenciózen -zna -o *zahteven*, pretencióznost -i *ž*

pretendènt -énta *m kdor si lasti kako čast, oblast, pravico*: ~ na prestol

pretentáti -ám *premotiti, preslepiti, obnoriti*, pretentàj -ájte! pretentàl -ála -o, pretentán -a -o: ~ koga s čim, pretentánec -nca *m*, pretentánka -e *ž*

pretenzíja -e *ž zahteva, terjatev, veljava, namen*: imeti ~e na tuje ozemlje, delo z znanstvenimi ~ami

pretépati -am, pretépanje -a *s*: ~ otroke, jetnike; otroci se pretepajo; pretepáč -a *m*, pretepáški -a -o, pretèp -épa *m*, pretepávec -vca *m*, pretepávka -e *ž*; pretêpsti -têpem *gl.* tepsti, pretepèn -êna -o: do mrtvega koga ~

pretêritum -a *in* -ita *m slov. pretekli čas*, pretêrita -it *s mn. slov. pretekle glagolske oblike*; pretêritov -a -o: ~e oblike, pretêriten -tna -o: ~e oblike

pretét -a -o *preklenski, preklet*: ~a lažnivka, ~o čutimo vsi, ~o res je

pretézati -am *gl.* pretegniti

pretežák *in* -ék -žkà -ó *ali* pretêžek -žka -o: to je zame ~o, pretéžen -žna -o: ~a večina *velika*, pretéžnost -i *ž*

pretičáti -ím *gl.* tičati: ves dan pretiči pri knjigah

pretihníti -em: vihar pretihne

pretihotápiti -im: ~ kaj čez mejo, ~ se skozi kaj; pretihotápljen -a -o: ~o blago

pretíkati -am *in* -čem, pretíkanje -a *s*, pretikáč -a *m* |*žebelj, vzvod*|, pretikávec -vca *m*, pretikávka -e *ž*, pretikálo -a *s*: kljukasto, zvezdasto, viličasto ~; pretikálen -lna -o *[-ln-]*, pretikálnik -a *[-ɥn-] m*; pretík -a *m*, pretíčen -čna -o, pretikljív -a -o, pretikljívost -i *ž*; pretikováti -újem, pretikovàl -ála -o, pretikovánje -a *s*: ~ po stanovanju

pretín -a *m prekat*: ~ pri orehih, nosni ~

pretípati -am *in* -pljem, pretípan -a -o: ~ komu obisti, ~ bolnika, pretipávati -am, pretipávanje -a *s*

pretípkati -am, pretípkan -a -o: ~ rokopis, pretipkávati -am, pretipkávanje -a *s*; pretipkováti -újem, prètipkovàl -ála -o, pretipkovánje -a *s*: ~ rokopis, pretipkoválen -lna -o *[-ln-]*

pretírati -am; pretíran -a -o *prenapet, pregnan, prevelik*: ~a vnema, hvala, ~e cene, zahteve, ~i davki, pretíranost -i *ž presiljenost*; pretirávati -am, pretirávanje -a *s*: ~ v čem, ~ kaj

pretíriti -im: ~ zasneženo pot *splužiti, zorati*; pretírjen -a -o: cesta je ~a

pretískati -am, pretískan -a -o, pretiskávati -am, pretiskávanje -a *s*; pretiskováti -újem, pretiskovánje -a *s*, pretiskovávec -vca *m*, pretiskoválen -lna -o *[-ln-]*, pretisk -a *m tisk.*, pretiskár -ja *m tisk.*

pretísniti -nem, pretísnjen -a -o: ~ si roko, prst, pretísnjenost -i *ž*, pretís -a *m tisk. premočan tisk*, pretísen -sna -o, pretisnítev -tve *ž*

pretiščáti -ím *gl.* tiščati, pretiščán -a -o: ~ konja, ~ se skozi gnečo

pretíti -ím, prêti -íte! pretíl -a -o, pretênje -a *s*: ~ komu s čim, nevarnost jim preti, prétnja -e *ž*, pretívec -vca *m*, pretílen -lna -o *[-ln-]*: ~o pismo
pretkán -a -o *navihan, prebrisan*, pretkánost -i *ž*, pretkánec -nca *m*, pretkánka -e *ž*
pretkáti -tkèm *in* -tkám *gl.* tkati: z zlatom ~
pretlačíti *in* pretláčiti -im *gl.* tlačiti, pretlačen -a -o: grozdje ~, paradižnik skozi sito ~, pretlačítev -tve *ž*; pretlačeváti -újem, pretlačevàl -ála -o, pretlačevánje -a *s*: ~ krompir
pretočíti -tóčim *gl.* točiti, pretočen -a -o: ~ vino, vodo, ~ veliko solzá, pretočílo -a *s*; pretòk -óka *m preliv, prekop, prelitje*: ~ vode, električni, magnetni ~, pretokóven -vna -o, pretóka -e *ž in* prétoka -e *ž rake (pri žagi)*, pretóčen -čna -o: ~o jezero, ~a cev, ~a elektrarna; pretóčnica -e *ž*: voda ~, pretóčnost -i *ž*
pretólči -em *gl.* tolči, pretólčen -a -o: ~ koga s kolom, ~ zid, leto, šolo; s težavo se je pretolkel *preživil* >*[-ou-]*
pretopíti -ím, pretôpi -íte! pretópil -íla -o, pretopljèn -ena -o: ~ svinec, ~ denar v vino, ~ mleko, pretòp -ópa *m*, pretópeń -pna -o: ~a tehnika, pretópnost -i *ž*; pretopílen -lna -o *[-ln-]*
prétor -ja *m starorimski sodnik*, prétorski -a -o: ~o pravo, prétorstvo -a *s*, pretúra -e *ž* |*urad*|
pretorijánec -nca *m telesni stražnik rimskih cesarjev*, pretorijánski -a -o, pretorijánstvo -a *s*
pretovoríti -ím, pretovôri -íte! pretovóril -íla -o, pretovorjèn -ena -o *in* pretovóriti -im *s stal. poud.*: ~ blago z ladje na vlak *preložiti*, Krpan je pretovoril silo blaga, pretovorítev -tve *ž*; pretovárjati -am, pretovárjanje -a *s*
pretrésti -em *gl.* tresti, pretrésen -a -o: zdravilo pred uporabo ~, moko ~ (v mlinu), ~ se na vozu, novica nas je pretresla, vprašanje ~, pretrès -ésa *m*: ~ možganov, živčni ~, v ~ vzeti, pretresljív -a -o: ~a novica, ~o jokati, pretresljívost -i *ž*, pretresljáj -a *m*; pretrésati -am, pretrésanje -a *s*; pretresávati -am, pretresávanje -a *s*, pretresováti -újem, pretresovàl -ála -o, pretresovánje -a *s*, pretresovávec -vca *m*, pretrésica -e *ž del palice ali vzvoda, ki se najlaže zlomi*
pretréti -tárem *in* -trèm *gl.* treti, pretŕt -a -o: kosti komu ~
pretŕgati -am *in* -žem: ~ vrv, zvezo, molk, pogovor, pisanje, šolanje, študij, ~ list na dvoje, ta se že ne bo pretrgal pri delu; pretŕgan -a -o: od lakote ~ pes, ~a nit, ~a krava *upadlega trebuha*; pretŕganec -nca *m*, pretŕganost -i *ž*, pretŕg -a *m*: žico preskusiti na ~, pretŕgoma *prisl.*, pretŕga -e *ž*: na ~o delati, na vse ~e hiteti; pretrgováti -újem, pretrgovàl -ála -o, pretrgovánje -a *s*, pretŕžen -žna -o: ~a trdnost
pretŕkati -am, pretŕkan -a -o: prsi ~ bolniku; pretrkováti -újem, pretrkovánje -a *s*: ~ bolnika, pretrkoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a metoda *med.*, pretrkávati -am, pretrkávanje -a *s*
pretrpéti -ím *gl.* trpeti: veliko ~ od koga *ali* pred kom zaradi česa, ~ bolezen, operacijo, škodo; pretrpljèn -ena -o: ~a bolezen, bolečina; pretrpévati -am
pretúhtati -am *premisliti, pretresti, preudariti*, pretúhtan -a -o: ~ vso stvar, vso noč je pretuhtal, pretuhtávati -am *premišljati, razglabljati, preudarjati*, pretuhtávanje -a *s*
pretvárjati -am se *delati se, pačiti se, spakovati se*
pretvéza -e *ž*: narediti kaj pod ~o, s ~o, da..., to je le ~
pretvóriti -im → *spremeniti, predelati, prenarediti, presnovati*, pretvórba -e *ž* → *predelava, sprememba, presnova*, pretvárjati -am → *spreminjati*, pretvórnik -a *m*: fazni, frekvenčni, merilni ~
preubráti -bêrem, preubránje -a *s*: ~ organizem, da drugače reagira, preubránost -i *ž*; preubírati -am, preubíranje -a *s*
preučíti -ím, preúči -íte! preúčil -íla -o, preučèn -ena -o: ~ načrte, ves dan se preuči, ne dam se ~, preučljív -a -o, preučljívost -i *ž*; preučeváti -újem, preučevánje -a *s*
preudáriti -im, preudárjen -a -o: dobro vse ~, preudárjenost -i *ž*, preudárek -rka *m*: poslati v ~, govoriti s ~om, preudáren -rna -o: ~ človek, preudárnost -i *ž*; preudárjati -am, preudárjanje -a *s*: stôri, kaj boš toliko preudarjal
°**preuránjen** -a -o *prezgodnji, prenagel, prenagljen*
preuravnáti -ám *gl.* ravnati, preuravnán -a -o: ~ organizem, preuravnánost -i *ž*,

preuravnávati -am, preuravnávanje -a *s*, preuravnaválen -lna -o *[-ln-]*

preurediti -ím, preurédi *in* preurêdi -íte! preurédil -íla -o, preurejèn -ena -o: ~ hišo, preuredítev -tve *ž*, preuredítven -a -o *[-tvən-]*: ~i načrt, preurédba -e *ž*; preurejati -am, preurejanje -a *s*: ~ tovarno; preurejeváti -újem, preurejevánje -a *s*, preurejeválen -lna -o *[-ln-]*, preurejevávec -vca *m*

preusmériti -im: ~ promet na drugo progo, ~ proizvodnjo, ~ podjetje na novo produkcijo, preusmeritev -tve *ž*, preusmérjati -am, preusmérjanje -a *s*

preustrojíti -ím *in* -ójim *gl.* prestrojiti → *predelati*, *prenarediti*, *spremeniti*, *presnovati*

preustváriti -im *prestvariti*

preutrudíti *in* preutrúditi -im *gl.* truditi, preutrújen -a -o, preutrújenost -i *ž*; preutrújati -am, preutrújanje -a *s*

preužítek -tka *m*: ~ si izgovoriti, ~ imeti, na ~u biti, preužítkar -ja *m*, preužítkarica -e *ž*, preužítkarski -a -o, preužítkarstvo -a *s*, preužítnina -e *ž*

***prevágati** -am *pretehtati*, prevágan -a -o: vse blago ~, voz se prevaga, če ni prav naložen *prevesi*, *prevegne*

prevájati -am, prevájanje -a *s*: ~ koga iz kraja v kraj, ~ tok, dražljaje, toploto, elektriko; ~ knjigo, ~ iz angleščine v slovenščino, prevajávec -vca *m*, prevajávka -e *ž*, prevajávski -a -o: ~i honorar, prevajálen -lna -o *[-ln-]*

prevalíti -ím, preváli -íte! preválil -íla -o, prevaljèn -ena -o: ~ kamen, sod; cesta se prevali, ~ breme na drugega, °~ pot *prehoditi*, *premeriti*, *preteči*, *prevoziti*, prevàl *[-àl]* -ála *m tel.*, préval -a *in* -ála *m kraj*, *kjer se svet prevali*, *sedlo*, prevalítev -tve *ž*; preváljati -am *gl.* valjati, prevàljan -a -o: ~ sukno

Prévalje Prévalj *ž mn. kr. i.*, na ~ah, prévaljski -a -o

prevárati -am, preváran -a -o: ~ koga za kaj, ~ koga s čim, v čem, ~ se nad kom, ~ se ob čem, prevára -e *ž*: čutna, slušna, optična, vidna ~, preváranec -nca *m*, preváranka -e *ž*, preváranost -i *ž*; prevarljív -a -o, prevarljívec -vca *m*, prevarljívka -e *ž*, prevarljívost -i *ž*, prevarànt -ánta *m*

prevaríti -ím, prevári -íte! prevàril -íla -o, prevarjèn -ena -o: ~ železo

prevážati -am, prevážanje -a *s*: ~ blago iz kraja v kraj, ~ se po morju, ~ ljudi čez reko, prevaževálen -lna -o *[-ln-]*, prevaževávec -vca *m*, prevaževávka -e *ž*, prevaževávski -a -o

prevèč *prisl.*: ~ ljudi, ~ zapravlja, to je pa že ~! prevèčkrat *prisl.*

prevedríti -ím, prevêdri -íte! prevédril -íla -o, prevedrèn -ena -o: ~ nevihto pod hrastom, sever prevedri nebo, prevedrilo se je šele proti večeru

prevégniti -nem: voz se prevegne *prevesi*

prevéjan -a -o *navihan*, *pretkan*, prevéjanost -i *ž*, prevéjanec -nca *m*, prevéjanka -e *ž*

prevéjati -am: vso pšenico ~, prevejeváti -újem *vejati*, prevejevánje -a *s*

prevél *[-éu]* -a -o: ~a trava, detelja, otava, prevélost -i *ž*

preveličeváti -újem: ~ bolezen, junaštvo; preveličati -am

preventíven -vna -o *preprečevalen*, *varovalen*: ~o zdravstvo, ~i ukrepi, preventíva -e *ž preprečevalni pripomočki*, *preprečila*, *varovalno zdravstvo*

prevériti -im *pregledati*, *preskusiti*, prevérjen -a -o: ~ račun, podatke, pravilnost postopka, preverítev -tve *ž*, prevérjati -am, prevérjanje -a *s*, preverjálo -a *s kontrolna naprava*, preverjálnik -a *[-ln-] m*

prevésiti -im se, prevêšen -a -o: tehtnica, svet se prevesi, prevésa -e *ž*, prevésen -sna -o: ~a stena, ~i vzvod, prevések -ska *m*: maščobni, kožni ~, prevésica -e *ž*: njegova sreča je na ~i; prevéšati -am se, prevéšanje -a *s*: ~ se skozi okno

prevesláti -ám *gl.* veslati: ~ reko, ~ čez reko s čolnom

prevêsti -vêdem *gl.* vesti, prevedèn -ena -o: ~ nameščenca, ~ menico, ~ knjigo, ~ iz jezika v jezik, prevedênost -i *ž*, prevédba -e *ž*: ~ po prvem zakonu, ob ~i, prevedljív -a -o, prevedljívost -i *ž*

prevésti -vézem *gl.* vesti, prevézenje -a *s*; prevézen -a -o: lepo ~a tkanina

prevéti -véjem, prevét -a -o: ~ sobo; prevévati -am, prevévanje -a *s*: duh, moč, zaupanje ga preveva

prevetríti -ím, prevétri -íte! prevétril -íla -o, prevetrèn -ena -o: ~ stanovanje, razmere, prevetrítev -tve *ž*, prevetrováti -újem, prevetrovánje -a *s*

prevezáti *in* prevézati -vêžem *gl.* vezati: ~ odvodnico, z vrvco kaj ~, rano ~, ~ se čez pas, prevéza -e *ž*: popkova ~,

prevézanka -e *ž bot.*, prevezljáj -a *m preveza, motvoz*, prevéznica -e *ž preveza*, prevezávati -am, prevezávanje -a *s*; prevezováti -újem, prevezovánje -a *s*, prevezovávec -vca *m*, prevezovávka -e *ž*

prevézniti -nem, prevéznjen -a -o: lonec, skledo ~, pisker se je preveznil

previdèn -dna -o: ~o ravnati s čim, ~o stopati, previdnost -i *ž*: božja ~, iz ~i molčati, previdnosten -tna -o: ~i ukrepi, previdnež -a *m*, previdoma *prisl.*: ~ bo jutri dež, previdéti -im, previdèn -a -o: bolnika ~; kar jaz previdim, ~ se s hrano za zimo, že pred leti sem previdel, da bo nesreča *slutil, napovedal, naprej videl*, previdenec -nca *m*, previdenka -e *ž*, previdenost -i *ž*; previdévati -am, previdévanje -a *s*

previníti -nem: železo ~ *ukriviti*

previrati -am se, previranje -a *s*: ~ se med ljudmi, po stolu

previs -a *m*: skalni ~, previsen -sna -o: ~a skala, ~e stene; previséti -ím *gl.* viseti: danes bo vreme še previselo

previti -víjem *gl.* viti, previt -a -o: s trakom ~ prst, ~ otroka, ~ motor, ~ prejo, ~ se skozi grmovje *pretakniti se*; previt -i *ž šiba*, prévita -e *ž šiba, roč, trta*; previjati -am, previjaj -te *in* -ájte! previjal -a -o *in* -ála -o, previjanje -a *s in* previjánje -a *s*: ~ otroke, prejo; potok se previja mimo skal, previjávec -vca *m*, previjávka -e *ž*, previjališče -a *s*

prevládati -am: mnenje prevlada, prevladováti -újem, prevladujóč -a -e, prevladúj -újte! prevladoval -ála -o, prevladovánje -a *s*: ~ nad kom, prevláda -e *ž*

prevléči -em *gl.* vleči, prevléčen -a -o: ~ žico skozi cevko, ~ na to stran, ~ z lakom, danes se bo še prevleklo *še ne bo deževalo*, rana se prevleče z mrenico, nebo z oblaki, prevléčenost -i *ž*, prevléka -e *ž*: posteljna ~, ~ za blazino; prevlačeváti -újem, prevlačevánje -a *s*: ~ hlode, oblaki se prevlačujejo; prevlačíti *in* prevláčiti -im *na novo pobranati gl.* vlačiti: ~ njivo

prevòd *in* prêvod -óda *m*: ~ knjige, toplote; dober, slab ~ iz angleščine, prevóden -dna -o: ~o slovstvo, ~a motnja srca, prevódnik -a *m*: dober, slab ~ toplote, prevódnica -e *ž*: črta ~, prevódnost -i *ž*: električna ~; prevodíti -ódim *gl.* voditi: ~ konja, če se prenaje, prevodljív -a -o

prevóhati -am, prevóhan -a -o: vse kote ~, prevohávati -am, prevohávanje -a *s*

prevòj -ója *m* 1. *slov.*, 2. ~ motorja, prevójen -jna -o: ~e stopnje, ~i mehanizem

Prevóje Prevój *ž mn. kr. i.*, na ~ah, prevójski -a -o, Prevójci -ev *m mn. in* Prevójčani -ov *m mn.*

prevotliti -ím, prevôtli -íte! prevótlil -íla -o, prevotljèn -ênа -o, prevotljènje -a *s in* prevótljenje -a *s*: kaplja prevotli kamen, prevotljênost -i *ž in* prevótljenost -i *ž*, prevotlitev -tve *ž*

prevóza -e *ž trak, vrvca*: klobuk s ~o

prevozíti -vózim *gl.* voziti, prevožen -a -o: ~ sto kilometrov v eni uri, prevòz -ôza *m* 1. ~ blaga, 2. ~ na reki *brod*, prevóznik -a *m*, prevózniški -a -o, prevózništvo -a *s*, prevoznína -e *ž*, prevózen -zna -o: ~i stroški, ~o podjetje, prevôzen -zna -o: bolnik je ~ *ga je mogoče prepeljati*, prevôznost -i *ž*, prevozílo -a *s prevozni pripomoček*

prevpíti -vpíjem *gl.* vpiti, prevpít -a -o: ~ koga, hrup

prevráčati -am, prevráčanje -a *s*: burja prevrača vozove, oči ~, otroci prevračajo kozolce; besedo, pravico ~, vreme se prevrača; prevračeváti -újem, prevračevánje -a *s*, prevračevávec -vca *m*, prevračevávka -e *ž*, prevračljív -a -o, prevračljívec -vca *m*, prevračljívka -e *ž*

prevrát -áta *m*: državni ~, prevráten -tna -o: ~a doba, ~i elementi, prevrátnost -i *ž*, prevrátnik -a *m*, prevrátnež -a *m*, prevrátnica -e *ž*, prevrátniški -a -o: ~o gibanje

prevréči -vržem *gl.* vreči, prevržen -a -o: vse ~ po hiši; počasi vozi, da ne prevržeš; sunil te bom, da se boš dvakrat prevrgel; veter, vreme se prevrže; prevrgljív -a -o, prevrgljívost -i *ž*

prevréd *prisl. prezgodaj, prekmalu*

prevrednôtiti -im, prevrednôten -a -o, prevrednôtenje -a *s*, prevrednôtenost -i *ž*

prevréti -èm *gl.* vreti, prevrét -a -o: ~ juho, prevrétje -a *s*, prevrétek -tka *m dekokt*, prevrévati -am, prevrévanje -a *s*

prevrníti *in* prevŕniti -vŕnem *gl.* vrniti, prevŕnjen -a -o: ~ voz, pravico, besedo; čoln se prevrne, vso hišo je prevrnil; prevrnítev -tve *ž*, prevŕnjenost -i *ž*, prevŕnjenec -nca *m*, prevŕnjenka -e *ž*

prevrstíti -ím *drugače razvrstiti, pregrupirati*, prevŕsti -íte! prevŕstil -íla -o,

prevršèn -ena -o, prevrstítev -tve ž, prevršati -am, prevršanje -a s, prevršévanje -a s, prevršévalen -lna -o *[-ln-]*

prevŕt -a *m zool.* |*ramenonožec*|

prevŕtati -am, prevŕtan -a -o, prevŕtanje -a *s*: ~ luknjo, desko; črv se prevrta skozi les; prevŕtanost -i ž, prevrtína -e ž |*luknja*|; prevrtávati -am, prevrtávanje -a *s*; prevrtováti -újem, prevrtovánje -a *s*, prevrtoválen -lna -o *[-ln-]*, prevrtljív -a -o

prevŕtéti -ím se *gl.* vrteti: ta se je veliko prevrtel v življenju, prevrtíti -ím *gl.* vrtiti, prevŕtil -íla -o, prevrtèn -ena -o: ~ koga *presukati*, prevrtítev -tve ž

prevzdígniti -nem, prevzdígnjen -a -o: ~ karte; ~ se *pretežko vzdigniti in se s tem poškodovati*, *pri vzdigovanju dobiti kilo*; prevzdígnjenost -i ž, prevzdígnjenec -nca *m*, prevzdígnjenka -e ž; prevzdigováti -újem, prevzdigovánje -a *s*, prevzdíg -a *m*

prevzèm -éma *m*: ~ oblasti, dolga, posestva, prevzémen -mna -o: ~a listina, prevzémno-predájen -jna -o, prevzémnik -a *m*, prevzémnica -e ž, prevzémniški -a -o

prevzémati -am *in* -mljem, prevzémanje -a *s*: ~ pošto; strah me prevzema, fant se nekaj prevzema *postaja prevzeten*

prevzéten -tna -o: ~a ženska, ~o hoditi, prevzétnost -i ž, prevzétnež -a *m*, prevzétnik -a *m*, prevzétnica -e ž, prevzétniški -a -o, prevzetíja -e ž, prevzetováti -újem, prevzetovánje -a *s*

prevzéti -vzámem *gl.* vzeti: ~ nalogo, obveznost, gospodarstvo, dom, ~ komu nevesto; veselje, strah prevzame človeka; glasba ga je popolnoma prevzela; ~ se zaradi uspeha; prevzét -a -o: ~ od lepote; prevzétost -i ž *ganjenost*, *navdušenost*, prevzétje -a *s prevzem*

prevzgojíti -ím *gl.* vzgojiti, prevzgója -e ž, prevzgójen -jna -o: ~e metode, prevzgojítev -tve ž, prevzgojítven -a -o *[-tvən-]*, prevzgojítelj -a *m*, prevzgojíteljica -e ž; prevzgájati -am, prevzgájanje -a *s*, prevzgajališče -a *s*

prevzvíšen -a -o, prevzvíšeni -ega *m* |*naslov*|, prevzvíšenost -i ž

prezačása *prisl. prezgodaj*, *prekmalu*

prezadolžíti -ím *gl.* zadolžiti, prezadolžèn -ena -o: ~ hišo, ~ se, prezadolžítev -tve ž, prezadolžênec -nca *m* >*[-ųž-]*

prezaposlíti -ím, prezapôsli -íte! prezapôslil -íla -o, prezaposlèn -ena -o *in* prezapôslen -a -o, prezaposlênost -i ž *in* prezapôslenost -i ž, prezaposlênec -nca *m in* prezapôslenec -nca *m*, prezaposlênka -e ž *in* prezapôslenka -e ž, prezaposlítev -tve ž

prezasésti -sédem *gl.* sesti: ~ vlogo, ~ igravca, prezasédba -e ž

prézati -am (se), prézanje -a *s*: stroki (se) prezajo, grah, lan (se) preza *se odpira*; hlače (se) prezajo *se trgajo*; zemlja (se) preza *poka*; préza -e ž: ~ lanenih kapic, prézljaj -a *m lan*, *ki se preza*

prézati -am *oprezovati*, *na prežo hoditi*, *prežariti*, prézanje -a *s*: otroci prezajo pri svatovščinah; prézalica -e ž: hoditi k pojedinam na ~o, prezávec -vca *m*

prezaúpen -pna -o, prezaúpnost -i ž, prezaupljív -a -o: ~ človek, ~o naročilo, prezaupljívost -i ž

prézbiter -ja *m duhovnik*, prézbiterski -a -o, prezbitêrij -a *m del cerkve okoli velikega oltarja*, prezbitêrijski -a -o, prezbiterijánec -nca *m angleški kalvinec*, prezbiterijánski -a -o, prezbiterijánstvo -a *s*

prezébati -am, prezébanje -a *s*: ptički prezebajo, prezéba -e ž *prezebanje*, *prehlad*; prezebávati -am, prezebávanje -a *s*; prezebováti -újem, prezebovánje -a *s*; prezébsti -zébem: v roke sem prezebel; pojdi v hišo, da ne prezebeš; prezébel -bla -o *prid.*: ~e roke, ~i ptički

prezènt -énta *m* → *dar*, *darilo*

prézens -a *m slov. sedanji čas*, prézensov -a -o, prézent -a *m slov.*, prézentov -a -o: ~e oblike

prezénten -tna -o → *navzočen*: stvar mi ni ~a → *je nimam pred očmi*, prezéntnost -i ž → *navzočnost*; prezénčen -čna -o: ~a lista, ~a knjižnica

prezentírati -am 1. → *predložiti*, *predstaviti*, 2. ~ puško *izkazati komu vojaško čast*, prezentácija -e ž, prezentacíjski -a -o

prezgódaj *prisl.*: ~ si prišel, prezgódnji -a -e: ~i porod, ~a smrt, prezgóden -dna -o: danes si ~, prezgódnost -i ž, prezgódnik -a *m prezgodnji sad*, prezgódnica -e ž *telica*, *ki premlada teli*

prezidáti *in* prezídati -am *gl.* zidati, prezídan -a -o: ~ hišo, prezídanost -i ž, prezídek -dka *m*, prezidáva -e ž; prezidávati -am, prezidávanje -a *s*; prezidováti -újem, prezidoval -ála -o, prezidovánje -a *s*

prezidènt -énta *m predsednik*, prezidéntski -a -o *predsedniški*; **prezídij** -a *m pred-*

sedstvo, prezídijski -a -o *predsedstven*, prezidiálen -lna -o *[-ln-]*

prezímiti -im, prezimljen -a -o: pšenica je dobro prezimila; prezimováti -újem, prezimovánje -a *s*: ladje prezimujejo, prezímen -mna -o: ~e sorte, prezimovalíšče -a *s*

prezír -a *m zaničevanje*, prezíren -rna -o, prezírnost -i *ž*, prezirljiv -a -o *zaničljiv*: ~ pogled, prezirljívec -vca *m*, prezirljívka -e *ž*, prezirljívost -i *ž*; prezírati -am *zaničevati*, prezíranje -a *s*: ~ koga zaradi česa, prezirávec -vca *m*

preznojíti -ím *prepotiti*, preznôji -íte! preznójil -íla -o, preznojèn -ena -o, preznojênje -a *s*: ~ bolnika, dobro se ~, preznojítev -tve *ž*, preznojênost -i *ž*

prezoréti -im *prezoriti se*, *prezrel postati gl.* zoreti, prezórel -éla -o, prezorélost -i *ž*; prezoríti -ím *prezrelo narediti*, prezôri -íte! prezóril -íla -o, prezorjèn -ena -o *in* prezórjen -a -o

prezráčiti -im, prezráčen -a -o, prezráčenje -a *s*: ~ sobo, klet, prezračítev -tve *ž*; prezračeváti -újem, prezračeválo -ála -o, prezračevánje -a *s*, prezračeválen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave, prezračeválnik -a *[-ln-] m ventilator*

prezréti -zrèm *gl.* zreti, prezŕt -a -o: nalašč koga ~, prezŕtost -i *ž*

prezvánjati -am *zvoniti v kratkih presledkih*, prezvánjanje -a *s*: ~ nevihti, ~ meglo, prezvanjávec -vca *m*, prezvoníti -ím, prezvôni -íte! prezvónil -íla -o: veliko je prezvonil v življenju, prezvòn -óna *m*

prežaríti -ím, prežári -íte! prežáril -íla -o, prežarjèn -ena -o *in* prežárjen -a -o, prežarjênost -i *ž in* prežárjenost -i *ž*, prežarítev -tve *ž*; prežárjati -am, prežárjanje -a *s*, prežarjeváti -újem, prežarjevánje -a *s*

prežáti -ím, préži -íte! prézal -ála -o, prežánje -a *s*: ~ na dediščino, na priložnost, mačka preži na miš, preži kakor pajek na muho, otroci prežijo na svatovščinah; préža -e *ž*: biti, stati na ~i, iti na ~o, visoka ~ *lov.*, fantje gredo na ~o, kadar je kje gostovanje; prežališče -a *s* |*kraj*|; prézav -a -o: ~ pogled, prézaven -vna -o: ~ korak, ~o hoditi; prézavec -vca *m*, prézavka -e *ž*; prézar -ja *m*: ~ na svatovščini, prézarica -e *ž*; prežáriti -im, prežárjenje -a *s*: ~ na svatovščinah; prežún -a *m zn̆č.*

preždéti -ždím, preždi -íte! preždèl -éla -o, preždévati -am, preždévanje -a *s*

Prežék -éka *m kr. i.*, na ~u, prežéški -a -o, Prežéško -ega *s*, na ~em

prežéti -žmèm *in* prežámem, prežmì -íte! prežél -a -o: sok ~, ~ koga s čim; prežét -a -o: ~a čez pas, ves ~ z vero v boljše dni, prežétost -i *ž*; prežémati -am *in* -žémljem, prežémanje -a *s*

prežéti -žánjem *gl.* žeti, prežèl -éla -o, prežét -a -o: ~ koga *prehiteti pri žetji*, ~ pot na njivi, da lahko z vozom čeznjo peljejo, prežétje -a *s*, prežínjati -am, prežínjanje -a *s*

Prežgánje -a *s kr. i.*, na ~u, prežgánjski -a -o, Prežgánjci -ev *m mn.*

prežgáti -žgèm *gl.* žgati: ~ si suknjo, ~ moko; prežgán -a -o: ~ vinski cvet, ~ capin *prebrisan*, prežgánje -a *s prežgana moka*, prežíg -a *m*, prežgánka -e *ž* |*juha*|, prežigati -am, prežíganje -a *s*

prežíca -e *ž gl.* prega

Prežíh -a *m*, Prežíhov -a -o: ~ Voranc, Prežihovína -e *ž*

prežíti -žíjem *gl.* žiti *star. lit. preživeti*, prežít -a -o

preživéti -ím *gl.* živeti: oče je preživel sina *je živel dlje ko. sin*; ~ mladost doma, to se je že preživelo; preživét -a -o: doma ~a leta so najlepša; preživel -éla -o: ~a moda, ~i otroci

preživíti -ím, preživi -íte! preživíl -íla -o, preživljèn -ena -o: ~ družino z zaslužkom, ~ se z delom; preživítev -tve *ž*, preživítven -a -o *[-tvən-]*, preživnína -e *ž*

preživljati -am, preživljanje -a *s*: ~ mladost, hude čase, ~ družino z zaslužkom, ~ se z delom, s šivanko; ti nazori se že preživljajo, ta moda se preživlja; preživljávec -vca *m*, preživljávka -e *ž*

prežmíkati -am, prežmíkan -a -o: grozdje, sir, perilo ~

prežréti -žrèm *gl.* žreti, prežŕt -a -o: molji prežro obleko, ~ se skozi knjigo

prežvečíti *in* prežvéčiti -im *gl.* žvečiti, prežvéčen -a -o, prežvéčenost -i *ž*, prežvéček -čka *m*

prežvekováti -újem, prežvekovàl -ála -o, prežvekovánje -a *s*: goved prežvekuje, prežvekovávec -vca *m*, prežvekovávka -e *ž*, prežvekovávski -a -o, prežvekoválen -lna -o *[-ln-]*, prežvèk -éka *m prežveček*; prežvékati -am, prežvékanje -a *s*; pre-

žvekáti -ám, prežvekàj -ájte! prežvekàl -ála -o, prežvekán -a -o, prežvekálnik -a *[-ųn-] m* = prežvekoválnik -a *[-ųn-] m*

prežvížgati -am, prežvížgan -a -o, prežvižgávati -am, prežvižgováti -újem

prežvrkljáti -ám *gl.* žvrkljati, prežvrklján -a -o: ~ moko, jajce

pŕga -e *ž* 1. *zdrobljeno kamenje z ilovico in apnom*, 2. *oljne, makove tropine*, 3. *ovčje, kozje blato*, 4. *psovka*: sitna ~ ti!

pŕgast -a -o *siten*, **pŕgav** -a -o, **pŕgovec** -vca *m bot.*

prgíšče -a *s*: ~ moke, zrnja *kolikor drži odprta, votla dlan ali obe dlani skupaj*, prgíščen -čna -o; *gl. tudi* perišče

pŕha -e *ž*: mrzla, zračna ~, pršen -šna -o: ~a kopel

prhàj -a *m prhljaj*: ~ na glavi, prhájast -a -o, prhájav -a -o: ves je ~; prhút -a *m prhljaj*

pŕhati -am, pŕhanje -a *s*: ~ okoli sebe pri umivanju, konj prha (skozi nozdrvi), ptiči prhajo mimo s krili; pŕhniti -nem *šiniti, švigniti*

prhávica -e *ž* = prhávka -e *ž žareč pepel*, prhávičen -čna -o: ~ pepel, ~a kopa, prhál *[-áų]* -i *ž*

pŕhek -hka -o: ~a hruška, zemlja, prhčáti -ám, prhčàj -ájte! prhčàl -ála -o, prhčánje -a *s*: ~ zemljo

prhljáj -a *m*: imeti ~ po glavi, prhljàv -áva -o, prhljájast -a -o

prhnéti -ím, pŕhni -íte! prhnèl -éla -o, prhnênje -a *s*: les prhni, pŕhel -hla -o, pŕhlost -i *ž*, pŕhkost -i *ž*, prhlína -e *ž*, prhlíca -e *ž* |*zemlja*|, prhljád -i *ž*; prhlenéti -ím, prhlêni -íte! prhlenèl -éla -o; prhlèn -êna -o, prhlenína -e *ž*, prhkôta -e *ž*, prhljív -a -o, prhljívost -i *ž*, prhnôba -e *ž*

prhútati -am, prhútanje -a *s*: ~ s perutmi, prhútarji -ev *m mn. zool.*

pri *predl. z mestnikom izraža bližino* ① *v kraju*: ~ vratih stati, ~ stranskih vratih oditi, ~ korenini, ~ tleh, ~ cesti, ~ ognju, ~ peči, riba smrdi ~ glavi, ~ nas je navada, ~ sebi imeti, ~ srcu ga boli, ~ koncu hiše, ~ roki, ~ rokah, nesreča ~ sosedu, bitka ~ Stalingradu; ② *v času*: ~ času *zgodaj*, ~ letih biti *star*, ali si kaj ~ času? *utegneš*, ~ ti priči *takoj*, ~ polnoči bo *blizu polnoči*, ~ dne *in* ~ dnevu, ~ noči hoditi okoli, ~ svojih letih bi bil lahko pametnejši, ~ petdesetih letih *blizu, okoli*; ③ *v delu ali okoliščinah*: ~ delu, ~ igri, ~ zdravju, ~ moči, ~ pameti, ~ volji, ~ miru, ~ denarju, ~ sebi biti; stvar mi je ~ srcu, ~ duši; ~ takem vremenu, ~ dežju, snegu, mrazu, ~ taki vročini, temi hoditi, ~ belem dnevu, ~ soncu, ~ luči, ~ dnevni svetlobi brati; ~ takih razmerah, ~ takem neredu, pomanjkanju, ~ taki bedi; ~ vsem tem; ne vem, ~ čem sem, ~ vsem bogastvu, znanju; ~ moji veri, ~ moji duši

pri- *predpona*: I. *pri glagolih in njih izvedenkah pomeni*: ① *bližanje in prihod*: pribežati, priti, prihajati, prileteti, prikoračiti, prikričati kam, prižvižgati kam, prignati v hišo, privaliti kamen, prikrasti se; ② *da dejanje doseže določeno mejo*: pričakati, pribosti na dan, prikipeti do vrhunca, primorati koga; ③ *dodajanje*: priliti, prikupiti k posestvu, priključiti k čemu, priložiti na ogenj, prikuhati, prisuti; ④ *pridobivanje*: priberačiti, prigospodariti, pridelati, priigrati, prigoljufati, priskopariti, prikupčevati, primožiti, priženiti, prislužiti, privarčevati, prihraniti, priboriti; ⑤ *da je dejanje omejeno po kraju ali meri*: privzdigniti, privihati, prirezati, pripreti, prikriti, prigrísti, prigrabiti, prižagati, prilomiti, prismoditi; II. *pri samostalnikih in pridevnikih imamo le nekaj sklopov iz prislovnih zvez*: pridól -a, pridvòr -ôra, príklet -a, prílažič -a, prilésje -a, priímek -mka, pripótec -tca, prístreš -i, pristrêšje -a; pricésten -tna -o, priráren -rna, prihíšen -šna, prisŕčen -čna, priróčen -čna, privŕšen -šna -o

Príamos -ma *m gr. mit.*, Príamov -a -o, Priamíd -a *m Priamov potomec*, Priamídi -ov *m mn.*

Priápos -pa *m mit.* |*varuh vrtov*|, priapízem -zma *m med.*

príba -e *ž zool.* |*ptič*|, príbji -a -e: ~e perje

pribarantáti -ám *gl.* barantati, pribarantán -a -o: ~ si imetje

pribárvati -am: ~ si obrvi

°**pribáviti** -im *oskrbeti, priskrbeti*

priberáčiti -im, priberáčen -a -o: ~ do mesta, ~ si kosilo, ~ se do doma

pribežáti -ím *gl.* bežati: ~ kam, h komu, pribežalíšče -a *s*: najti ~ pri kom, pribéžnik -a *m*, pribéžnica -e *ž*, pribéžniški -a -o

Príbina -a *in* -e *m os. i.*, Príbinov -a -o
pribírati -am, pribíranje -a *s*: ~ zanke
pribíti -bíjem *gl.* biti bijem: desko ~, na steno ~, to sem hotel ~ *povedati s posebnim poudarkom*; pribít -a -o: drži kakor ~o, to je ko ~o *gotovo*, stoji kakor ~, pribítje -a *s*, pribítek -tka *m dodatek*: ~ k plači, k računu, k stroškom; pribíjati -am, pribíjaj -te *in* -ájte! pribíjal -a -o *in* -ála -o, pribíjanje -a *s in* pribijánje -a *s*: ~ s peto, ~ desko z žebljem, pribijáč -a *m*
priblížati -am, približanje -a *s*: ~ kaj komu, ~ se resnici; približeváti -újem, približevánje -a *s*; približen -žna -o: ~o število, približnost -i *ž*, približno *prisl.*: ~ kdaj prideš *ali* kdaj ~ prideš? ~ vem, ~ tak
pribóbnati -am: ~ do hiše
pribobnéti -ím *gl.* bobneti: voda je pribobnela
pribóčen -čna -o: ~o orožje, pribóčnik -a *m adjutant*, pribóčniški -a -o
pribojeváti -újem, pribojeván -a -o, pribojevánje -a *s*: ~ si svobodo, ~ se do pravice, do hiše
pribóljšati -am: ~ komu pri plači, pribóljšek -ška *m*: imeti, privoščiti si kaj za ~, doseči ~ pri čem, izgovoriti si ~ *ali* kaj za ~
pribór -óra *m orodje*: jedilni ~, namizni ~
priboríti -ím *pribojevati*, pribóri -íte! pribóril -íla -o, priborjèn -ena -o: ~ si kaj, ~ se do česa
pribósti -ódem *gl.* bosti: trava pribode na dan, ~ koga k tlom
pribráti -bêrem *gl.* brati: zanko ~
pribrêsti -brêdem *gl.* bresti: ~ do srede reke, do brega
pribrẽžen -žna -o: ~i otok, pribrẽžje -a *s*
pribučáti -ím *gl.* bučati: vihar je pribučal
pricapljáti -ám *gl.* capljati: bos ~ v hišo
pricésten -tna -o: ~a gostilna, pricéstje -a *s kar je pri cesti*
pricijáziti -im: ~ tovor, ~ se do doma
pricokláti -ám *gl.* coklati: ~ v sobo
pricúrniti -nem *priliti*, pricúrnjen -a -o: ~ vode v vino; pricuréti -ím *gl.* cureti: voda pricuri izpod skale, pricurljáti -ám *gl.* curljati, pricurljáj -a *m*
pricvfknìti -nem: ~ si lase na luči, slana pricvrkne liste; pricvfknjen -a -o *prismojen*: ~ list, ~ človek, pricvfknjenec -nca *m*, pricvfknjenka -e *ž*
príča -e *ž*: pri tisti ~i *tedaj*, pri ti ~i = pri tej ~i = pri ~i = to ~o *takoj*; bil je ~ nesreči, za ~o biti komu, ~o pripeljati, ~e imeti za kaj, s ~ami potrditi, dokazati; glavna, razbremenilna, kriva, zaprisežena, poročna ~, zanesljiva ~, ~e zapriseči, zaslišati; razvaline so ~ minulih časov
pričakáti *in* pričákati -am *gl.* čakati, pričákan -a -o: ~ gosta, zajca; ne morem ~, pričakováti -újem, pričakovàl -ála -o: ~ odgovora *in* odgovor, ~ prijateljico *in* prijateljice, ne pričakujem veliko od tega, za trdno ~; pričakovánje -a *s*: poln ~a, v napetem ~u, nad vse ~ dober
pričárati -am, pričáran -a -o: ~ komu kaj pred oči
príčati -am, príčanje -a *s*: ~ za koga, zoper koga, krivo, po krivem ~; to priča o njegovi lenobi; pričeváti -újem, pričevàl -ála -o, pričevánje -a *s*, pričevávec -vca *m*, pričevávka -e *ž*
pričelíti -élim *gl.* čeliti, pričéljen -a -o: ~ snop, hlod, robove, palico *gladko prirezati na koncéh*; pričélek -lka *[-lk-] m*, pričélje -a *s*
pričéska -e *ž frizura*
pričéti -čnèm *začeti*, pričnì -íte! pričél -a -o, pričét -a -o: ~ prepir, pretep; ~ delati, ~ dan z delom; predstava se prične ob osmih; boj se je pričel (°boj je pričel), pričeli so se dolgotrajni razgovori (°pričeli so); pričétek -tka *m začetek*, pričénjati -am, pričénjanje -a *s*
príčkati -am se *prerekati se*, príčkanje -a *s*: ~ se za kaj, príčkaven -vna -o *prepirljiv*
°**príčna** -e *ž pograd, leseno ležišče*
pričujóč -óča -e: povsod ~, ~i spis, ~i člani, pričujóčen -čna -o, pričujóčnost -i *ž*: °~ duha *prisebnost*
pričvrstíti -ím *pritrditi*, pričvfsti -íte! pričvfstil -íla -o, pričvrščèn -ena -o *in* pričvrstèn -ena -o: ~ desko, pričvrstítev -tve *ž*, pričvrščênost -i *ž*; pričvfščati -am, pričvfščanje -a *s*
príd -a *m korist*: njemu v ~ govoriti, sestri v ~ obrniti, na ~ obračati, svojega ~a iskati, s ~om delati, učiti se; kaj ~a, malo ~a, nič ~a človek, blago, delo, reč, ljudje; nič ~a ne bo iz njega; ali je kaj ~a blagá? ni bilo ~a ljudi, še za ~a sadja je bilo; ali kaj ~a zasluži? *dosti*, *veliko*; pridanič -a *m*

pridáti -dám *gl.* dati, *2. mn.* pridáste *in* pridáte, pridán -a -o: pridal je še 500 din; pridájati -am *in* -em, pridájanje -a *s*, pridátek -tka *m*, pridája -e *ž*

pridàv -áva *m*: menjal je konja na ~, koliko bo ~a? za ~ kaj dobiti, v ~ kaj dati, pridávščina -e *ž*

pridejáti -dénem, pridêni -íte! pridejál -a -o, prideján -a -o *in* pridéti -dénem, pridèl -éla -o: ~ soli k jedi, ~ priloge; pridévati -am, pridévanje -a *s*

pridélati -am: ~ veliko žita, ~ dobro vino, pridélek -lka *[-lk-] m*: poljski ~i, hektarski ~i, domač ~, vino domačega ~a; pridelávati -am, pridelávanje -a *s*, prideláva -e *ž*: ~ lanu

pridelíti -ím, pridéli *in* pridêli -íte! pridélil -íla -o, prideljèn -ênа -o: ~ koga kam v službovanje, prideljênec -nca *m*; prideljeváti -újem, prideljeválec -lca *m*, prideljevàl -ála -o, prideljevánje -a *s*

pridelováti -újem *gl.* delovati, pridelovánje -a *s*: ~ tobak, krompir, ~ sladkor iz pese, pridelovávec -vca *m*, pridelovávka -e *ž*, pridelovávski -a -o, prideloválen -lna -o *[-ln-]*

príden -dna -o: ~ kakor mravlja, ~ delavec, ~e roke, ~o študirati, prídnost -i *ž*

priderija -e *ž pretirana sramežljivost, preobčutljivost*

pridévek -vka *m*: Kuhar, po ~u Prežih; *gl. tudi* pridejati

pridéven -vna -o: ~a raba besede, pridévnost -i *ž*, pridévnik -a *m adjektiv*, pridévniški -a -o: ~e besede, ~a sklanjatev

prídiga -e *ž*: ~o imeti (°držati), pri ~i biti, narediti komu dolgo ~o, doma bo spet ~, prídigar -ja *m*, prídigarski -a -o: ~i ton, prídigarstvo -a *s*; prídigati -am, prídiganje -a *s*: ~ o čem, ~ pokoro, pogum, ~ gluhim ušesom; prídigovati -ujem, prídigoval -a -o, prídigovanje -a *s in* pridigováti -újem, pridigovàl -ála -o, pridigovánje -a *s star.*

pridíh -a *m* 1. ~ strahu, sovraštva, 2. *slov. spiritus, aspiracija*, pridíhniti -nem; pridíhnjen -a -o: ~ glas *fon. aspirata, aspiriran glas*

pridírjati -am: konji so pridirjali

prídiți -im, prídenje -a *s*: ~ koga *kvariti*, ~ se; prídovati -ujem *koristiti*, prídovanje -a *s*: ~ komu *biti koristen*

pridivjáti -ám *gl.* divjati: fašisti so pridivjali v vas

pridobíti -ím, pridôbi -íte! pridóbil -íla -o: ~ kaj, ~ si zaupanje koga, ~ koga zase, ~ težo *ali* teže *ali* nekaj teže *ali* pri teži *ali* pri vagi (°na teži), pridobítev -tve *ž*, pridobítek -tka *m*, pridobíten -tna -o: ~o podjetje, pridobitnik -a *m*, pridobítnica -e *ž*, pridobítniški -a -o: ~i krogi, pridobljív -a -o *ki zna pridobiti*, pridobljívost -i *ž*; pridobívati -am, pridobívanje -a *s*: ~ sol, rudo, železo, električno energijo; pridobiválen -lna -o *[-ln-]*, pridobnína -e *ž dohodnina*, pridobnínski -a -o: ~i davek

pridodáti -ám *gl.* dodati, pridodájati -am *in* -em, pridodájanje -a *s*

pridòj -ôja *m*: otroka dati v ~, pridojênec -nca *m*, pridojíti -ím *tuje dete k prsim vzeti gl.* dojiti, pridójil -íla -o

pridólje -a *s stranska dolina*

pridrdráti -ám *gl.* drdrati: voz pridrdra, ~ na vozu, z vozom

pridréti -dêrem *in* -drèm: sovražniki so pridrli v deželo, voda je pridrla s hribov

pridrevíti -ím, pridrêvi *in* pridrévi -íte! pridrévil -íla -o: ~ konja, ~ se kam, pridrevítev -tve *ž*

pridrobíti -ím, pridrôbi -íte! pridróbil -íla -o: otrok pridrobi k materi, ~ kruha v juho

pridružíti *in* pridrúžiti -im *gl.* družiti, pridružen -a -o: ~ koga skupini, popotnik se nam je pridružil, pridruženec -nca *m*, pridruženka -e *ž*, pridruženost -i *ž privrženost*, pridruževáti -újem, pridruževàl -ála -o, pridruževánje -a *s*

pridrvéti -ím *gl.* drveti: pridrvel je ves divji v hišo, ~ v dolino

pridržáti -ím *gl.* držati, pridržán -a -o: ~ koga na kosilu, v zaporu, na policiji, ~ si pravico do pritožbe, ~ kaj zase, za čez dan, pridržek -žka *m*: ustrežem s ~om, da...; pravni ~; pridrževáti -újem, pridrževàl -ála -o, pridrževánje -a *s*: ~ dih

pridúšati -am se, pridúšanje -a *s*, pridúševec -vca *m*, pridúševski -a -o; priduševáti -újem se, priduševánje -a *s*, priduševávec -vca *m*, priduševávski -a -o

pridušíti -ím, pridúši -íte! pridúšil -íla -o, pridušèn -ênа -o 1. ~ jok *glas malo potišati*, 2. ~ se *zakleti*, pridušênost -i *ž*, pridušítev -tve *ž*

prídvíg -a *m relief*, pridvížen -žna -o: ~a podoba

pridvòr -ôra *m*: srčni ~, pridvóren -rna -o: ~i hlapec, ~o gospodarstvo, pridvórje -a *s*, pridvorjàn -ána *m*

Priéna -e *ž* |*antično mesto v Mali Aziji*|, priénski -a -o, Priénci -ev *m mn*.

Prießnitz *[prísnic]* -a *m*, Prießnitzov -a -o: ~ ovitek

prifáren -rna -o: ~a cerkev, prifárec -rca *m*, prifárski -a -o

prifrčáti -ím *gl.* frčati: krogla prifrči, ~ na zemljo

priffkniti -nem *zavihati*: ~ hlače, priffknjen -a -o *prismojen*, *trčen*, *neumen*, priffknjenec -nca *m*, priffknjenka -e *ž*, priffknjenost -i *ž*

prigábiti -im: ~ komu kaj, jed se mi je prigabila

priganíti *in* prigániti -nem *gl.* ganiti, prigánjen -a -o: ~ list; prigíbati -am *in* -bljem *gl.* gibati, prigíbanje -a *s*, prigíb -a *m*: poslati v ~u, prigíben -bna -o

prigánjati -am, prigánjanje -a *s*: ~ koga k delu, priganjáč -a *m*, priganjáški -a -o, priganjávec -vca *m*, priganjávka -e *ž*, priganjávski -a -o

priglasíti -ím, priglási -íte! priglásil -íla -o, priglašèn -ena -o: ~ koga v uradu, ~ bivališče, ~ se na občini, ~ se v tečaj, ~ se k izpitu, na delo, priglašènec -nca *m*, priglašénka -e *ž*, priglasítelj -a *m*, priglasíteljica -e *ž*, priglasítev -tve *ž*, priglàs -ása *m*, priglásen -sna -o: ~i urad, priglásnik -a *m*, priglásnica -e *ž* |*list*|, priglasnína -e *ž* |*plačilo*|, priglášati -am, priglášanje -a *s*

prignáti -žènem *gl.* gnati: ~ živino na semenj, ~ fanta v šolo, oblaki se priženejo, ~ kakšno stvar do konca, prigòn -ôna *m*, prigónski -a -o

prignúsiti -im, prignúšen -a -o, prignúšenje -a *s*: ~ komu kaj, to se mi je prignusilo

prigodíti -ím se *zgoditi se*, prigódi -íte se! prigódil -íla -o, prigóda -e *ž* *nenavaden dogodek*, *avantura*: ~e čebelice Maje, prigóden -dna -o *priložnosten*: ~a pesem = prigódnica -e *ž*, prigódnost -i *ž*

prigoljufáti -ám *gl.* goljufati, prigoljufán -a -o: ~ (si) denar

prigórje -a *s* *pokrajina blizu gorá*, prigóren -rna -o: ~a zemlja, prigórec -rca *m* *prebivavec pri gori*, prigórka -e *ž*, prigórski -a -o

prigospodáriti -im, prigospodárjen -a -o: ~ veliko denarja

prigospodínjiti -im, prigospodínjen -a -o: ~ (si) prihrankov

prigovárjati -am, prigovárjanje -a *s*: ~ sinu, naj gre v šolo; ~ komu k čemu *pridobivati koga za kaj*; °~ komu zaradi česa *ugovarjati komu zaradi česa*; °prigóvor -a *m*: °brez ~á *brez graje*, *neoporečen*

prigrabíti *in* prigrábiti -im *gl.* grabiti, prigrábljen -a -o: ženske so prigrabile seno k vozu, prigrabile so do potoka, prigrábek -bka *m*

prigrájati -am *priskutiti*, prigrájan -a -o: ~ hčeri ženina, prigrájanost -i *ž*

prigrévati -am, prigrévanje -a *s*: sonce prigreva

prigrízniti -nem, prigríznjen -a -o: ~ slanino h kruhu, prigrísti -zem *gl.* gristi, prigrízen -a -o, prigrízek -zka *m*, prigrizováti -újem, prigrizovàl -ála -o, prigrizovánje -a *s*

prigrméti -ím *gl.* grmeti: nevihta prigrmi, vojaki prigrmijo v vas

prigrústiti -im *pristuditi*, prigrústen -a -o: ~ komu kaj, kuha se mi je prigrustila, prigrústen -tna -o *ogaben*

prihájati -am, prihájanje -a *s*: pozno ~ v šolo, voda prihaja *narašča*; ~ do veljave → *uveljavljati se*, ~ do izraza → *razodevati se*, *kazati se*, ~ v poštev, ~ na misel; noč, zima, vlak prihaja; dihanje je °prihajalo vedno močnejše *je bilo*, *je postajalo*, slabo mu prihaja; prihajáč -a *m*, prihajáški -a -o, prihajávec -vca *m*, prihajávka -e *ž*

prihíšen -šna -o: ~a žival, ~a zemlja *ohišnica*, prihíšje -a *s* *stransko poslopje*

prihitéti -ím *gl.* hiteti: ~ na pomoč, prihitévati -am, prihitévanje -a *s*

prihòd -óda *m*: ~ vlaka, ~ kam, od kod, ~ na svet, prihódnji -a -e: ~i mesec, ~i čas, ~i rodovi, v ~e bo drugače, prihódnjik -a *m* *slov. futurum*, prihódnjič *prisl.* = prihódnjikrat *prisl.*, prihódnja -e *ž* *dobrodošlica*: šilce žganja za ~o, prihódnost -i *ž*: misliti na ~

prihraníti *in* prihrániti -im *gl.* hraniti, prihránjen -a -o: ~ denar, čas; ~ komu stroške, pot; ~ si skrbi *ne jih doživeti*, ~ si žalost; prihranítev -tve *ž*, prihránek -nka *m*: ~ stroškov, ~ pri delu, živeti od ~ov, nalagati ~e v hranilnico, prihrána -e *ž* *rezerva*, prihranjeváti -újem, prihranjevánje -a *s*

prihrumeti -ím *gl.* hrumeti: nevihta prihrumi, Turki so prihrumeli v vas
prihrúti -jem *gl.* hruti: vihar prihruje, truma ljudi je prihrula
prihúliti -im se, prihúljen -a -o: ~ se k tlom, prihúljenec -nca *m potuhnjenec, hinavec*, prihúljenka -e *ž*, prihúljenost -i *ž*, prihúliv *prisl.*: ~ hoditi, sedeti
priigráti -ám *gl.* igrati, priigrán -a -o: ~ veliko denarja, solze priigrajo v oči, otrok se je priigral do šole
prilmek -mka *m*: ime in ~, ~e dajati komu
prijádrati -am: ~ v pristanišče, *iron.* daleč si prijadral
prijáhati -am *in* -šem: ~ na cesto, domov, do reke
prijátelj -a *m*: bližnji ~, ~ biti s kom *ali* komu, ~ glasbe, narave, prijateljica -e *ž*, prijateljček -čka *m*, prijateljski -a -o, prijateljstvo -a *s*: skleniti ~ s kom, ~ razdreti; prijateljiti -im se, prijateljenje -a *s*, prijateljeváti -újem, prijateljevánje -a *s*: ~ s kom
prijati -am *ugajati, všeč biti, dobro deti*
prijáviti -im *priglasiti*, prijávljen -a -o: ~ koga na matičnem uradu, ~ se na delo, ~ otroka v šolo, ~ telefonski pogovor; prijáva -e *ž*, prijáven -vna -o: ~i urad, prijávnica -e *ž priglasnica*, prijavnína -e *ž*, prijavítelj -a *m*, prijavíteljica -e *ž*, prijávljenost -i *ž*, prijávljenec -nca *m*, prijávljenka -e *ž*; prijávljati -am *priglašati*, prijávljanje -a *s*
prijázen -zna -o: ~ človek, ~o stanovanje, ~o se držati, biti ~ s kom, prijáznost -i *ž*, prijázniti -im, prijáznjenje -a *s*: ~ psa z mačko, ~ se s kom
prijémati -am *in* -mljem, prijémanje -a *s*: ~ kaj z roko, s kleščami, z rokavicami; ~ koga za ušesa, za besedo; ~ za orožje; riba prijema (za trnek); trdo, grdo ~ koga; spanec me prijemlje; zobje (na kolesu) dobro prijemljejo; ~ se med seboj, ~ se za mizo; prah se prijema obleke, rja se prijema železa; bolezen se me prijema; sadike, cepi se prijemajo; prijèm -éma *m*: pedagoški ~, prijemáč -a *m tisk.*, prijemávka -e *ž pinceta*: anatomska ~, prijemálnik -a *[-un-] m |orodje|*, prijemališče -a *s*
prijénjati -am *popustiti*: ~ komu v čem, prijenljív -a -o, prijenljívost -i *ž*, prijenljívec -vca *m*, prijenljívka -e *ž*, prijenjeváti -újem, prijenjevánje -a *s*
prijéten -tna -o: ~a družba, ~e počitnice, ~a vožnja, prijétnost -i *ž*
prijéti prímem, prími -te! prijél -a -o, prijét -a -o: ~ koga za roko, ~ za delo, za orožje, za meč, ~ prav, narobe; trdó, mehkó, zares ~; ~ tatu *ujeti, aretirati*, ~ koga za besedo, ~ koga v strah, v róke, v uk; krč prime človeka; zdravilo prime; ~ se dela, učenja, dobre družbe, ~ se za vejo, za glavo; ime se ga je prijelo; bolezen se prime človeka, presajena koža se prime, sadika se prime, nič se ga ne prime *nedostopen je opominom*, vse se ga prime *krade*, krpa na zračnici se prime, pijavka se prime; prijétje -a *s*, prijemljív -a -o: v teh besedah ni nič ~ega, prijemljívost -i *ž*
prijézditi -im *prijahati*: ~ na dvorišče
prijokáti *in* prijókati -am *in* -jóčem (se) *gl.* jokati: ~ na svet
prikazáti *in* prikázati -kážem *gl.* kazati, prikázan -a -o: ~ dogodke v lepi luči, rajni oče se mu je prikazal, da se mi ne prikažeš več pred oči, Reka se prikaže znova na dan kot Timava; prikáz -áza *m*, prikázen -zni *ž*: nenavadna, redka, prijetna ~, ~i in strahovi, prikazováti -újem, prikazovàl -ála -o, prikazovánje -a *s*: duh se prikazuje, kaj prikazuje podoba *kaj kaže, kaj je naslikano*, pisatelj dobro prikazuje kmečke značaje *kaže, riše, opisuje*
prikímati -am: ~ besedi, prikimala je starka zima, prikimljáj -a *m*, prikimávati -am, prikimávanje -a *s*
prikipéti -ím *gl.* kipeti: do vrha ~
prikládati -am, prikládanje -a *s*: ~ na ogenj; zmerjal je, drugi so pa prikladali, prikláden -dna -o *primeren*: ~ mladini, prikládnost -i *ž primernost*, prikláda -e *ž*: meso s ~o, kosti so za ~o
priklánjati -am, priklánjanje -a *s*, priklanjàv -áva -o: ~i dvorjani, priklanjávec -vca *m*, priklanjáč -a *m*
priklatíti *in* priklátiti -im *se gl.* klatiti: potepuh se je priklatil med nas
priklečepláziti -im: ~ si kaj, ~ se do česa
priklejíti -ím, priklèjil -íla -o, priklejèn -êna -o: ~ podplate
prikleníti -kléнem, priklêni -íte! priklênil -íla -o, priklénjen -a -o: ~ psa, ~ koga nase, ne smem se ~ z obljubo, priklénjenost -i *ž*, priklénjenec -nca *m*, priklénjenka -e *ž*; priklépati -am *in* -pljem,

priklépaj -te *in* priklépli -te! priklépal -a -o, priklépanje -a *s*
priklepáti -klépljem *gl.* klepati, priklepán -a -o: ~ srp *malo poklepati*
prikléstiti -im *nekoliko oklestiti*: ~ drevo
príklet -a *m veža, predrje, napušč, hodnik pred kletjo, vhod v klet, pristenek*, prikletje -a *s*
priklicáti *in* priklicati -čem *gl.* klicati: klical sem ga, pa ga nisem mogel ~, ~ strahove, ~ jezo, kazen nase
priklíti -jem: ~ iz zemlje
priključíti -im, priključen -a -o: ~ vodovod, telefon, radio; ~ pismo spisu, ~ koga centrali, ~ se komu v mnenju, ~ se predlogu, človeku se marsikaj priključi *primeri*, priključítev -tve *ž*, priključen -čna -o: ~a sponka, vrvca, priključek -čka *m*: stranski ~, ~ na omrežje, priključeváti -újem, priključevánje -a *s*
prikloníti -klónim *gl.* kloniti, priklónjen -a -o: ~ drevesce, vejo; ~ glavo pred kom, ~ se komu do tal, nizko, globoko; priklòn -ôna *m*; priklônček -čka *m otr.*
priklopíti -klópim, priklópi -íte! priklópil -íla -o, priklópljen -a -o *in* priklópiti -im *s stal. poud.*: ~ voz, priklòp -ópa *in* -ôpa *m*, priklópen -pna -o: ~i sedeži, ~i voz; priklópek -pka *m*, priklópnik -a *m* |*sedež, voz*|; priklápljati -am, priklápljanje -a *s*: ~ aparate
prikobacáti -ám *in* prikobácati -am *gl.* kobacati *po vseh štirih prilesti*
prikólica -e *ž priklopnik*
prikolovrátiti -im: ~ v krčmo
prikopáti -kópljem *in* -kopám *gl.* kopati, prikopán -a -o: ~ še nekaj njive, ~ k njivi nekaj travnika, ~ do srede njive, ~ se do česa *s trudom kaj doseči*, prikòp -ópa *m*
prikoráciti -im = prikorákati -am, prikoracáti -ám *gl.* koracati
prikováti -újem *gl.* kovati, prikován -a -o: ~ koga na kaj, prikòv -óva *m*
prikrájen -jna -o *obroben*: ~a deska, prikrájnost -i *ž*
prikrájšati -am, prikrájšan -a -o, prikrájšanje -a *s*: ~ koga za kaj *oškodovati*, prikrajšáva -e *ž*, prikrájšanost -i *ž*, prikrájšanec -nca *m*, prikrájšanka -e *ž*; prikrajševáti -újem, prikrajševánje -a *s*, prikrajševávec -vca *m*
prikrásti -krádem *gl.* krasti, prikráden -a -o: vse je prikradel, kar ima; ~ se v hišo, solza se prikrade v oko; prikrádenec -nca *m kdor se je kam prikradel*
prikrátiti -im, prikrátenje -a *s*: ~ komu pravico, ~ koga v čem *ali* za kaj, ~ palico, prikráta -e *ž*: brez ~e, prikráten -tna -o, prikratítev -tve *ž*
prikresáti -krésem *gl.* kresati: ~ jo kam
prikrevljáti -ám *gl.* krevljati: ~ v hišo
prikríti -íjem *gl.* kriti: ~ luč, ~ komu kaj *ne povedati*, ~ se komu; prikrit -a -o: ~ človek, ~a resnica, ~o povedati resnico; prikrívati -am, prikríval -a -o *in* -ála -o, prikrívanje -a *s in* prikrivánje -a *s*: ~ zaloge, ~ hudodelca, prikrivávec -vca *m*, prikriválen -lna -o *[-ln-]*: ~e metode
prikrivíti -ím *malo upogniti*, prikrívi -íte! prikrívil -íla -o, prikrivljèn -ênа -o *in* prikrívljen -a -o: ~ železen drog, prikrivljênost -i *ž in* prikrívljenost -i *ž*, prikrivítev -tve *ž*
prikrojíti -krójim *in* -ím, prikrôji -íte! prikrôjil *in* prikrójil -íla -o, prikrójen -a -o *in* prikrojèn -ênа -o: ~ obleko, zgodbo je prikrojil po svoje; prikrójenost -i *ž in* prikrojênost -i *ž*, prikrojítev -tve *ž*; prikrojeváti -újem, prikrojevánje -a *s*, prikrojevávec -vca *m*, prikrojevávka -e *ž*, prikrájati -am, prikrájanje -a *s*
prikúha -e *ž*: meso s ~o
prikupíti *in* prikúpiti -im *gl.* kupiti, prikúpljen -a -o: ~ njivo, ~ se komu, odkritost nam človeka prikupi; prikúp -a *m*, prikúpen -pna -o: ~ obraz, ~o vedenje, ~a zunanjost, prikúpnost -i *ž*; prikupljív -a -o, prikupljívost -i *ž*; prikupováti -újem, prikupovánje -a *s*
prilagájati -am, prilagájanje -a *s*: ~ se razmeram, prilagojeváti -újem, prilagojevánje -a *s*: ~ se čemu
prilágati -am, priláganje -a *s*: ~ drva k ognju, ~ listu položnice, ~ pri trijančenju; prilága -e *ž stopnica pri plotu*
prilagodíti -ím, prilagôdi -íte! prilagódil -íla -o, prilagojèn -ênа -o *in* prilagodèn -ênа -o, prilagojênje -a *s in* prilagodênje -a *s*: ~ knjigo za naše razmere *ali* našim razmeram, ~ se razmeram, ~ se okusu odjemavcev, prilagodítev -tve *ž*, prilagojênost -i *ž in* prilagodênost -i *ž*; prilagodljív -a -o, prilagodljivost -i *ž*, prilagodljívec -vca *m*, prilagodljívka -e *ž*
prílast -i *ž lizanje, boljša (zelena) krma*

prilástek -tka *m slov. atribut*, prilástkov -a -o: ~ odvisnik, prilástkoven -vna -o = prilásten -tna -o: ~a raba

prilastíti -ím si, prilásti -íte si! prilástil -íla -o, prilaščèn -ena -o, prilaščènje -a *s*: ~ si tujo stvar; prilastítev -tve *ž*; priláščati -am si, priláščanje -a *s*; prilaščeváti -újem si, prilaščevánje -a *s*, prilaščeválen -lna -o *[-ln-]*

priléči -lézem *gl.* leči: ~ h komu; obleka, počitek, pijača se mu prileže, to se prileže! prileže se mu! *prav mu je*; priléžen -žna -o: ~i kot *geom.*, priléžnost -i *ž*, priléžnica -e *ž konkubina*, priléžnik -a *m*, priléžništvo -a *s*; prilégati -am se, priléganje -a *s*: kost se prilega v skledico

prilepíti *in* prilépiti -im, prilépljen -a -o: ~ plakat na desko, ~ komu priimek, jezik se prilepi na nebo, prilèp -épa *m* |*obliž in riba*|, prilépek -pka *m* 1. *kar je prilepljeno*, 2. *zool. polž*, prilépka -e *ž*: pečatna ~ *bot.*, prilepítev -tve *ž*, prilepljív -a -o, prilepljívost -i *ž*, prilépljati -am

prilésje -a *s pokrajina ob gozdu*

prilésti -lézem *gl.* lesti: kača prileze izpod skale, starček je komaj prilezel do doma

priléten -tna -o: ~ možakar, prilétnost -i *ž*

priletéti -ím *gl.* leteti: lastovke so priletele, kamen je priletel v okno; krogla, klofuta, puščica prileti, prilèt -éta *m*: ~ na letališču; prilétovati -ujem, prilétovanje -a *s in* priletováti -újem, priletovánje -a *s*; priletávati -am, priletávanje -a *s* = prilétati -am, prilétanje -a *s*

príličen -čna -o: to mi ni ~o *ugodno, pripravno, na róke*, ~ biti za kaj *spreten, ročen, pripraven*, ~o malo zna → *bolj malo, primeroma*, ~o dolgo hodi → *precej dolgo*; príličnost -i *ž*

prilíčiti -im *prilagoditi*, prilíčenje -a *s*: ~ kaj čemu, ~ se razmeram, priličeváti -újem, priličevánje -a *s*

prílika -e *ž* 1. *parabola*: v ~ah govoriti, 2. *priložnost*: ~ nanese, nimam ~e, lepo ~o imeti, zamuditi, ~o popasti, ~o komu dati, ~e iskati, o ~i naredim, po ~i preceniti *približno*, koliko po ~i naredite na teden? po vsej ~i so imeli za seboj dolgo pot *po vsem soditi*, na ~o *na primer*; krčma je stala na ~i *pri roki*; °ob ~i kongresa *ob kongresu*; življenjske °~e *razmere*; príličica -e *ž*

prilikováti -újem *asimilirati*, prilikovàl -ála -o, prilikovánje -a *s*

prilíti -líjem, prilít -a -o: ~ vode (k) vinu, prilív -a *m*: ~ vode ni zadostoval, ~ tujcev *dotok*, prilítek -tka *m* = prilívek -vka *m kar se prilije*, prilívati -am, prilíval -a -o *in* -ála -o, prilívanje -a *s in* prilívanje -a *s*

prilízniti -nem se: ~ se komu s čim; prilíznjen -a -o: ~ človek, ~o vedenje, prilíznjenec -nca *m*, prilíznjenka -e *ž*, prilíznjenost -i *ž*; prilizáti *in* prilízati -lížem se *gl.* lizati: ~ se do česa, prilizljiv -a -o *prilizljen*, prilizljívost -i *ž*, prilizljívec -vca *m prilizljenec*, prilizljívka -e *ž*; prilizováti -újem se, prilizovánje -a *s*, prilizoválen -lna -o *[-ln-]*, prilizovávec -vca *m*, prilizovávka -e *ž*, prilizovávski -a -o: ~o vedenje; prilizún -a *m*, prilizúnski -a -o

priljubíti *in* priljúbiti -im *gl.* ljubiti: ~ komu kaj, ~ se komu; priljúbljen -a -o: biti ~ pri ljudeh, priljúbljenec -nca *m*, priljúbljenka -e *ž*, priljúbljenost -i *ž*, priljúbljati -am, priljúbljanje -a *s*

priljúden -dna -o: ~ biti s kom, ~o vedenje, priljúdnost -i *ž*

prilóga -e *ž*: posebna, umetniška ~, ~ k aktu, ~ knjigi, ~ k mesu, °prilog -a *m prid, korist*

prilomástiti -im: v hišo ~

priložíti -ím, prilôži -íte! prilóžil -íla -o, priložèn -ena -o: ~ komu par gorkih, ~ račun, denar, ~ čemu kaj, ~ kaj k čemu; prilóžnost -i *ž*: pri ti ~i, o(b) prvi *ali* pri prvi ~i, ~ za ples, prilóžnosten -tna -o: ~ nakup, ~a pesem, ~o delo, prilóžek -žka *m*; prilágati -am, priláganje -a *s*: ~ na ogenj, prilagávec -vca *m*, prilagávka -e *ž*

príma -e *ž glas.*

príma *neskl.* → *prvovrsten*

primadóna -e *ž prva pevka*, primadónin -a -o, primabalerína -e *ž* |*plesavka*|

primaháti *in* primáhati -am *gl.* mahati

primajáti -jèm se *in* -májati -jam *in* -jem se *gl.* majati: ~ se iz gostilne

primákati -am: dež dobro primaka setvi, primáka -e *ž*: travnikom manjka ~e, ~ za suho grlo, primakljáj -a *m*: zmeraj dobi kakšen ~ in grižljaj

primakníti -máknem, primakni -íte! primaknìl -íla -o, primáknjen -a -o *in* primákniti -nem *s stal. poud.*: ~ se bliže k mizi, primakni še ti kaj (denarja) >*[-mak- / -mək-]*

primamíti *in* primámiti -im *gl.* mamiti, primámljen -a -o: ~ koga k sebi, luč primami vešče

primánjkati -am, primánjkljaj -a *m in* primanjkljáj -a *m*: ~ v dohodkih, v teži, ~ v blagajni; primanjkováti -újem, primanjkovánje -a *s*: denarja mi primanjkuje, primanjkuje blaga, ljudi

primáren -rna -o *prvi, prvoten, prvenstven, osnoven*: ~i afekt, ~i stadij bolezni, primárnost -i *ž prvenstvenost, prvotnost, osnovnost*

primárij -a *m višji zdravnik*, primárijski -a -o: ~a služba, ~o mesto, primárijev -a -o: ~a pisarna

primarúha *medm. začudenja, jeze*

prímas -a *m* 1. *nadškof*, 2. ciganski ~, prímasov -a -o: ~e pravice

primát -a *m prvenstvo*

primazáti *in* primázati -žem *gl.* mazati: ti bom táko primazal, da boš vse zvezde videl; malo kolesa primaži

prímček -čka *m ročaj pri vratih*

primejdúnaj, primejdúš, primejdevét, primejkokóš [*kletvice*], primejdúnajski -a -o: ~a neroda, ~i smrkavec; primejdúševec -vca *m kdor se rad priduša*, primejdúševski -a -o

°**priméniti** -ménim *uporabiti, prenesti na kaj, aplicirati*; °priménjen -a -o: ~a umetnost *uporabna*; °priména -e *ž (u)poraba, aplikacija*

primér -a *m*: bolezenski, pravni, šolski, smrtni ~ (°slučaj), za vsak ~ (°slučaj), v tem, v najboljšem, v skrajnem ~u (°slučaju), za ~ navesti; v ~u slabega vremena → *ob ali pri slabem vremenu, če bo slabo vreme*, na prímer *in* na primér; primérek -rka *m eksemplar, izvod*, primérček -čka *m*

priméra -e *ž*: v ~i s čim, za ~o, po ~i, brez ~e boljši; priméren -rna -o: ~ biti za kaj; času, stanu ~, za to nimamo ~ega izraza, primérnost -i *ž*

primériti -im 1. *pomeriti*: ~ komu suknjo, 2. ~ kaj s čim, ~ kaj čemu, ~ koga komu, 3. živemu človeku se vse primeri, primérnik -a *m slov. komparativ*, primérniški -a -o: ~a obrazila, ~e oblike

primérjati -am, primérjanje -a *s*: ~ kaj s čim, ~ kaj čemu, ~ koga komu, to dvoje se ne dá ~, primerjálen -lna -o [*-ln-*]: ~o jezikoslovje, primerjáva -e *ž*, primerjávec -vca *m*

priméroma *prisl.*: narejenega je ~ malo, to je ~ z lani veliko, knjiga ni draga ~ z obsegom

primesíti *in* primésiti -im *gl.* mesiti, primešen -a -o: ~ še malo moke, primesítev -tve *ž*, primés -i *in* -í *ž*, primésen -sna -o, primések -ska *m*

primešáti *in* primêšati -am *gl.* mešati, primešan -a -o: ~ vode (k) vinu, primešávati -am, primešávanje -a *s*

primež -a *m primož*, prímežnica -e *ž čeljust*

Prímic -mca *m*, Prímčev -a -o: ~a Julija

primicija -e *ž nova maša*, primiciánt -a *m novomašnik*

primikati -am *in* -čem, primikanje -a *s*: ~ knjigo (k) sebi, ~ se (h) komu, primík -a *m*, primíčen -čna -o: ~a mízica, primíčnost -i *ž*

primitíven -vna -o *prvoten, preprost*, primitívnost -i *ž*, primitívnež -a *m* = primitívec -vca *m*, primitivizem -zma *m* 1. *preprostost*, 2. *zaostalost*

primogenitúra -e *ž prvorojenstvo*

primojdúševec -vca *m*, primojdúševski -a -o, primojdúnaj *medm.*

primoléti -ím *gl.* moleti: ~ iz tal, iz hiše; iz tal je primolelo steblovje

primóliti -mólim *gl.* moliti, primólil -íla -o, primóljen -a -o: ~ si kaj, ~ do doma, primóljenec -nca *m*

primopredájen -jna -o → *prevzemno-predajen*: ~a pogodba → *pogodba o prevzemu in predaji*, primopredája -e *ž* → *prevzem in predaja*

primórati -am *prisiliti*: ~ koga k čemu, ~ se k učenju; primóran -a -o: ~ kaj delati, primóranost -i *ž*, primóranec -nca *m*, primóranka -e *ž*

primórje -a *s pokrajina ob morju*, primórec -rca *m*, primórka -e *ž*, primôrski -a -o *kar je ob morju, obmorski*; Primórje -a *s*, iz ~a, v ~u, Primórska -e *ž*, iz ~e; Primórsko -ega *s*, s ~ega, na ~em; Primórec -rca *m*, Primórka -e *ž*, primórski -a -o: ~e značilnosti, ~o narečje = primórščina -e *ž*

primóstek -tka *m stranski most*, primóstje -a *s*, primósten -tna -o

primotovíliti -im *prikolovratiti*: pijan ~ domov

prímož -a *m primež*: ~ na vratih *primček*, kovaški, ročni, vzporedni ~, prímožek -žka *m bot.*

Prímož -a *m os. i.*, Prímožev -a -o

primožíti -ím, primôži -íte! primóžil -íla -o, primožèn -ena -o: žena se primoži v moževo hišo, primožila je dva otroka, primožénka -e *ž*, primožítev -tve *ž*

primráziti -im *in* primrazíti -ím: to mi je primrazil, delo se mu je primrazilo

primrzíti -ím, primŕzi -íte! primŕzil -íla -o, primržèn -ena -o: ~ komu kaj, ~ se komu s čim *ali* zaradi česa, ves svet se mu je primrzil; primrzéti -ím *gl.* mrzeti: kuha ji je primrzela

primŕzniti -nem, primŕzel -zla -o, primŕznjen -a -o: perilo primrzne na vrv, roka na kljuko, primrzlína -e *ž kar je primrznilo*; primrzováti -újem, primrzovàl -ála -o, primrzovánje -a *s*, primrzoválen -lna -o *[-ln-]*

Prímskovo -ega *s kr. i.*, na ~em, prímskovski -a -o, Primskovljáni -ov *m mn.*

prímši *prisl. oprijemáje se*: ~ hoditi

prímula -e *ž bot.*

Prímus -a *m os. i.*, Prímusov -a -o

prinagníti *in* prinágniti -nem *gl.* nagniti: ~ vejo, ~ se nad vodo

prinamériti -i se: prinamerilo se je, da...

prinášati -am, prinášanje -a *s*: kakšne novice prinašaš? prinašávec -vca *m*, prinašávka -e *ž*: ~ pošte, prinašálen -lna -o *[-ln-]*

princ -a *m*, s princem, prínčev -a -o, prínčevski -a -o: princésa -e *ž*, princésin -a -o, princésinja -e *ž*, princéska -e *ž*

princíp -a *m načelo, vodilo*, principiálen -lna -o *[-ln-] načelen* (°principiélen), principiálnost -i *[-ln-] ž načelnost*

principál *[-ál]* -a *m* 1. *gospodar, lastnik trgovskega podjetja*, 2. *glas. orgelski register*

principát -a *m prva perioda rimskega cesarstva*

prinêsti -nêsem *gl.* nesti, prinesèn -ena -o: ~ jed na mizo, ~ komu pismo, veselo novico, ~ komu kaj v dar, na uho ~, to ti prinese denarja, časti, prinések -ska *m prispevek*, prinesník -a *m*

prinòs -ôsa *m* 1. kosilo s tremi ~i *s tremi jedmi*, 2. *botrinski kruh*, prinosník -a *m* = prinosívec -vca *m*: ~ pisma

prinožica -e *ž zool.* |*organ*|

prióbčiti -im, prióbčen -a -o: ~ članek, pismo v listu, ~ kaj komu, priobčílo -a *s*: ustna ali pismena ~a, priobčeváti -újem, priobčevánje -a *s*: ~ članke črtice, priobčevávec -vca *m*, priobčevávka -e *ž*, priobčeválen -lna -o *[-ln-]*, priobčljív -a -o, priobčljívost -i *ž*

priokús -a *m dišek*: jed ima ~ po čem *okus, duh*

príor -ja *m samostanski predstojnik*, príorski -a -o: ~a čast = priorát -a *m* = príorstvo -a *s*

prioráti -órjem *in* -ôrjem *gl.* orati, priorán -a -o: ~ nekaj travnika k njivi, ~ do ozar, ~ njivo na konceh; priorávati -am, priorávanje -a *s*

prioritéta -e *ž* 1. *prednost po času*, 2. prioritéte -tét *ž mn. vrednostni papirji, akcije, obligacije*, prioritéten -tna -o: ~o načelo

priostríti -ím, priôstri -íte! prióstril -íla -o, priostrèn -ena -o: ~ konico, svinčnik, misel; govor je položaj še priostril

pripádati -am, pripadajóč -a -e, pripádanje -a *s*: ~ komu

pripahníti *in* pripáhniti -nem *gl.* pahniti: ~ brazdo, letev >*[-pah- / -pəh-]*

pripalíti *in* pripáliti -im *gl.* paliti: ~ žgance; pripáljen -a -o *prismojen, malo neumen*, pripáljenec -nca *m*, pripáljenka -e *ž*, pripáljenost -i *ž*, pripalítev -tve *ž*

pripásati -pášem, pripásan -a -o: ~ si meč, ~ konju sedlo, pripasováti -újem, pripasovánje -a *s*

pripásti -pádem *gl.* pasti; pripádel -dla -o *in* pripàl -ála -o: zadrugi ~i deli; pripàd -áda *m*: ~ posesti, pripáden -dna -o: ~i delež, ~a pravica, pripádnost -i *ž*: narodnostna ~, pripádnik -a *m*, pripádnica -e *ž*, pripádniški -a -o, pripádništvo -a *s*

pripásti -pásem, pripásen -a -o: ~ do meje, ~ deset ovac, ~ do trde noči

pripazíti *in* pripáziti -im *gl.* paziti: ~ na otroka

pripéči -pêčem *gl.* peči, pripečèn -ena -o: ~ hlebec, kruh; malo še pripeci; ~ se k hlebu *ali* na hleb; pripéček -čka *m del, kjer se je hlebec pripekel na drugega*

pripékati -am, pripékanje -a *s*: sonce pripeka, pripéka -e *ž*: sončna ~

pripeljáti -péljem *in* -ám *gl.* peljati, pripelján -a -o: koga s seboj ~, ~ se z avtom, vlak pripelje na postajo, ~ komu zaušnico, pripeljáva -e *ž*; pripeljávati -am, pripeljávanje -a *s*

pripéti -pnèm *gl.* peti pnem, pripét -a -o: ~ kaj z iglo, ~ psa na verigo, ~ se za obleko, pripénjati -am, pripénjanje

-a *s*, pripenjávček -čka *m pritiskavec, žebljiček, poglica*, pripénjec -njca *m sponka za lovske mreže*

pripetíti -i se, pripétil -íla -o: pripeti se, da... *zgodi se*, nesreča se pripeti, pripetljáj -a *s*

pripèv -éva *m refren* = pripévek -vka *m*, pripévati -am, pripévanje -a *s*

pripíhati -am *in* -šem *gl.* pihati, pripihljáti -ám *gl.* pihljati: sapica pripihlja

pripíra -e *ž*: okenska ~, pripírnik -a *m* |*skobelj*|, pripírnica -e *ž* |*letva*|, pripírati -am, pripíranje -a *s*

pripisáti *in* pripísati -píšem *gl.* pisati: ~ poglavju še dva odstavka, sam sebi pripiši, če se bo slabo izteklo, pripís -a *m*, pripísek -ska *m*, pripísen -sna -o: pripisováti -újem, pripisovánje -a *s*: ~ važnost, pomen čemu, pripisovávec -vca *m*, pripisovávka -e *ž*, pripisnik -a *m*, pripísnica -e *ž*

priplávati -am: ~ k bregu, na breg

priplavíti -ím, priplávi -íte! priplávil -íla -o, priplavljèn -ena -o *in* pripláviti -im *s stal. poud.*: drva ~

priplazíti *in* priplázíti -im *gl.* plaziti: ~ koga *udariti*, ~ se kam

priplêsti -plêtem *gl.* plesti: trak h kiti ~, priplèt -éta *m pokec na biču*, priplétati -am, priplétanje -a *s*

priplézati -am: ~ do vrha, visoko ~

priplúti -plôvem *in* -plújem *gl.* pluti: ladja priplove v pristan

pripodíti -ím, pripôdi -íte! pripódil -íla -o, pripodèn -ena -o: ~ ovce k hlevu; oblaki, otroci se pripodijo

pripogníti -pógnem, pripógni -íte! pripógnil -íla -o, pripógnjen -a -o *in* pripógniti -nem *s stal. poud.*: vejo, koleno ~, starček se težko pripogne, pripógnjenost -i *ž*; pripogibati -am *in* -ljem *gl.* gibati, pripogíbanje -a *s*, pripogíb -a *m*, pripogíbec -bca *m* |*mišica*|, pripogljáj -a *m*, pripogíben -bna -o = pripogíbljiv -a -o, pripogíbljívost -i *ž*; pripogibováti -újem, pripogibovánje -a *s*

pripojíti -ím, pripôji -íte! pripójil -íla -o, pripojèn -ena -o: ~ kaj k čemu, ~ svoji njivi še sosedovo, pripojênost -i *ž*, pripojítev -tve *ž*; pripájati -am, pripájanje -a *s*: ~ zmeraj nove dele

pripómniti -im, pripómnjen -a -o, pripómba -e *ž*, pripómnja -e *ž*: pripominjati -am, pripominjanje -a *s*

pripomôči -mórem *gl.* moči: ~ k uspehu, do uspeha, pripomóč -i *ž*, pripomóček -čka *m*, pripomogljív -a -o, pripomočník -a *m*, pripomočnica -e *ž*

pripóna -e *ž sufiks*, pripónski -a -o: ~i glagoli, pripòn -ôna *m vez za sprednje noge pri živalih na paši*

pripòr -ôra *m*, pripóren -rna -o: ~o povelje, pripórnik -a *m*, pripórnica -e *ž*, pripórniški -a -o

priporóčati -am, priporóčanje -a *s*: ~ komu kaj, koga, ~ se komu za kaj: priporočeváti -újem, priporočevánje -a *s*, priporočevávec -vca *m*; priporočíti -ím, priporôči -íte! priporóčil -íla -o, priporočèn -ena -o: ~ se komu, priporočênec -nca *m*, priporočênka -e *ž*, priporočník -a *m*, priporočnica -e *ž*, priporočljív -a -o, priporočljívost -i *ž*, priporočnina -e *ž*, priporočítev -tve *ž*, priporočílo -a *s*, priporočílen -lna -o *[-ln-]*: ~o pismo, priporočílnica -e *[-ln-]* *ž*

priposestvováti -újem, priposestvovàl -ála -o, priposestvován -a -o, priposestvovánje -a *s*: ~ si pravice do česa

pripótec -tca *m bot. trpotec*

pripóten -tna -o: ~o grmovje, pripótje -a *s*: bodeče ~ *bot.*

pripótovati -ujem *in* pripotováti -újem *gl.* potovati: ~ kam, ~ v mesto

pripóved -i *ž*, pripóveden -dna -o: ~i stavki, pripovéden -dna -o: ~a pesem, ~o pesništvo, pripovédnik -a *m*, pripovédnica -e *ž*, pripovédniški -a -o, pripovédništvo -a *s*; pripovédka -e *ž*, pripovédkar -ja *m*, pripovédkarski -a -o

pripovedováti -újem, pripovedovàl -ála -o, pripovedovánje -a *s*: ~ komu pravljice, ~ komu novice o čem, ~ komu, da..., ~ na dolgo in široko, pripovedoválen -lna -o *[-ln-]*, pripovedovávec -vca *m*: ~ pravljic, pripovedovávka -e *ž*

pripoznáti -ám *gl.* znati, pripoznán -a -o, pripoznánje -a *s*: ~ komu vrednost, zasluge, ~ koga za kaj, ~ krivdo; pripoznávati -am, pripoznávanje -a *s*, pripoznávalen -lna -o *[-ln-]*

priprávíti -im: ~ kosilo, ~ drobiž, zdravilo, ~ kaj za kosilo, ~ se za kaj, na kaj, ~ se k delu, k učenju, ~ komu kaj, ~ koga za šolo, za izpit, ~ koga do česa, ~ koga v smeh, ~ koga na pot, na smrt, ~ koga ob premoženje; pripráv-ljen -a -o: ~ za polet, na boj, za na pot,

kakor ~o, tako zapravljeno; danes je ~ (za šolo); priprávljenost -i *ž*, priprávljenec -nca *m*; pripráva -e *ž* |*delo in pripomoček*|: jedilna, merilna, ogrevalna ~, brez ~e govoriti, ~ za tisk, ~ vzame veliko časa; pripráven -vna -o: ~ človek, ~o mesto, ~ za delo, priprávnost -i *ž*, priprávnik -a *m*: učiteljski ~, priprávnica -e *ž* |*oseba, šola*|, priprávniški -a -o: ~a služba, priprávek -vka *m*

priprávljati -am, priprávljal -a -o *in* -ála -o, priprávljanje -a *s in* pripravljánje -a *s*: ~ kaj, k nevihti se pripravlja, pripravljálen -lna -o *[-u̯n-]*: ~i odbor, ~a dela, pripravljávec -vca *m*, pripravljávka -e *ž*, pripravljávski -a -o, pripravljálnica -e *[-u̯n-] ž*, pripravljáč -a *m*

pripréči -prèžem, priprézi -te *in* -íte! priprégel -gla -o, pripréžen -a -o: pod klancem je pripregel še en par, h konju kravo ~, pripréženec -nca *m* |*konj*|, pripréžen -žna -o: ~a živina, pripreţnína -e *ž* |*plačilo*|, pripréžnica -e *ž* |*vrv*|, pripréga -e *ž*: ~o dati; priprégati -am, pripréganje -a *s in* priprézati -am, priprézanje -a *s*

pripréti -prèm, pripri -íte! pripŕl -a -o, pripŕt -a -o: ~ si roko, ~ vrata, ~ se za rokav, ~ tatu, pripŕtje -a *s pripor*

priprôšnja -e *ž*, priprošnjík -a *m*, priprošnjica -e *ž*, priprošnjíški -a -o

pripustíti -ím *dovoliti gl.* pustiti: ~ koga k izpitu, ~ kobilo k žrebcu, tele h kravi; pripúst -a *m*, pripustítev -tve *ž*, pripústen -tna -o, pripústnost -i *ž*, pripústnica -e *ž* |*listina*|, pripustnína -e *ž* |*plačilo*|, pripúščati -am, pripúščanje -a *s*: ~ teleta

priračúnati -am, priračúnan -a -o: ~ stroške, priračunávati -am, priračunávanje -a *s*

prirásti -s(t)em *gl.* rasti: ~ k srcu, prirás(t)el -s(t)la -o *in* priráščen -a -o: ~a koža, prirást -ásta *m*, prirástek -tka *m*: naravni ~ prebivavstva, letni ~ lesa, prirastíšče -a *s*: ~ mišice, črevesa, mrene, priras(t)líka -e *ž*, priras(t)lína -e *ž*: srčna ~; priráščati -am, priráščanje -a *s*, prirásten -tna -o

priravnáti -ám *akomodirati gl.* ravnati: ~ robove rane, priravnáva -e *ž*, priravnávati -am

prirediti -im, prirédi *in* prirêdi -íte! prirédil -íla -o, prirejèn -ena -o: ~ povest, roman, ~ knjigo za tisk, ~ veselico, koncert, prirejênost -i *ž*, prirédje -a *s slov.*, prirêden -dna -o: ~i stavki, ~i vezniki, prirédnost -i *ž*, prirediteV -tve *ž*: dobrodelna ~, prirediteven -a -o *[-tvən-]*: ~i odbor, prirediteljа -a *m*, prirediteljica -e *ž*, prirediteljski -a -o, prirédba -e *ž*: ~ romana; priréjati -am, priréjanje -a *s*; prirejeváti -újem, prirejeváł -ála -o, prirejevánje -a *s*

prirédi -ím, prirédi *in* prirêdi -íte! prirédil -íla -o, prirejèn -ena -o: ~ pet telet, ~ pri volu za novo obleko, priréja -e *ž*: ~ živine, priréjen -jna -o, priréjek -jka *m*

prirépiti -im: ~ se komu, prirépek -pka *m*: biti komu za ~, prirépnik -a *m*

prirézati -rêžem *gl.* rezati, prirézan -a -o: ~ gosje pero, peruti, jezik, lase, ~ konju rep, prirèz -éza *m*, prirézen -zna -o; prirezováti -újem, prirezovánje -a *s*, prirezoválen -lna -o *[-ln-]*, prirezovávec -vca *m* |*krojač*|, prirezovávka -e *ž*

priríniti -nem: ~ se do blagajne, ~ voziček do hiše

prirobíti *in* priróbiti -im *gl.* robiti, priróbljen -a -o: ~ cev, priróbnica -e *ž*: cevna, nazobčana ~

priróčen -čna -o *in* priróčen -čna -o *pripraven*: ~a sekira, ~a knjiga, izdaja, ~i konj, priróčnik -a *m in* priróčnik -a *m*, priróčnost -i *ž in* priróčnost -i *ž*; priročíti -ím *tel.*, priróči -íte! priróčil -íla -o, priročèn -ena -o, priročênje -a *s*, priročítev -tve *ž*

priróda -e *ž narava, natura*, priróden -dna -o *naraven, naturen*

prirodo- *v sestavi*: prirodopís -a *m*, prirodopísen -sna -o: ~a ura, knjiga, prirodopísec -sca *m*; prirodoslóvje -a *s naravoslovje*, prirodoslóvec -vca *m naravoslovec*, prirodoslóvski -a -o, prirodoslóven -vna -o: ~e vede; prirodoznánstvo -a *s naravoznanstvo*

prirôjen *in* prirojèn -ena -o: to mu je ~o, ~a napaka, ~ dar, prirojênost -i *ž*

prísad -a *m in* prisàd -áda *m infekcija, gnojna okužba*: vranični, porodni, črni ~, prisáden -dna -o: ~a pika, ~a rana; prisadíti -ím, prisádi -íte! prisádil -íla -o: ~ še nekaj zelja na vrtu; prisadilo se mi je, rana se prisadi; prisajèn -ena -o: ~a rana, prisádnik -a *m*, prisádnica -e *ž med., bot.*; prisájati -am, prisájanje -a *s*

Prísank -a *m* |*gora*|

prisében -bna -o, prisébnost -i *ž*, prisébnež -a *m*
priséči -sežem, prisézi -te *in* -íte! priségel -gla -o: ~ komu zvestobo, ~ na ustavo, po krivem ~, prisežen -a -o *zaprisežen*, priséga -e *ž*: ~ zvestobe; službena, kriva ~; ~o držati, prelomiti; s ~o potrditi, zavezati se, pod ~o izpovedati; priségati -am, priséganje -a *s*: na žive in mrtve ~, ~ na vse svetnike, prisežen -žna -o: ~i obrazci, prisežnik -a *m*, prisežnica -e *ž*, prisežniški -a -o
prisédnik -a *m gl.* prisesti
prisékati -am: drevje ~, ~ rep, ~ jo od kod; prisékan -a -o: ~i stožec, prisek -éka *m*, prisékanost -i *ž*; prisekávati -am, prisekávanje -a *s*: ~ drevje; prisekováti -újem, prisekovàl -ála -o, prisekovánje -a *s*: ~ kolce
priseliti -sélim *gl.* seliti, priséljen -a -o: ~ se v mesto, priséljenec -nca *m*, priséljenka -e *ž*, priséljenski -a -o (°priséljeniški), priséljenost -i *ž*, priselitev -tve *ž*; priseljeváti -újem, priseljevánje -a *s*, priseljeválen -lna -o *[-ln-]*
prisesáti -ám se *gl.* sesati: pijavka se prisesa, prisesèk -ska *m* >*[-səs-]*
prisésti -sédem *gl.* sesti: ~ na voz, ~ h komu, ~ k mizi, k družbi, prisédnik -a *m*: sodni ~, prisédnica -e *ž*, prisédniški -a -o, prisédništvo -a *s*
prisézati -am *prisegati*
prisijáti -síjem *gl.* sijati: sonce je prisijalo izza oblakov, ~ v sobo
prisíliti -im, prisíljenje -a *s*: ~ koga k čemu, ~ se k učenju, ~ koga na kolena; prisíljen -a -o: ~i verzi, ~ smeh, ~o zelje, prisíljenec -nca *m*, prisíljenka -e *ž*, prisíljenost -i *ž*, prisílen -lna -o *[-ln-]*: ~i jopič, ~o delo, ~a uprava, ~a delavnica, prisílnost -i *[-ln-] ž*, prisílnik -a *[-ln-] m*, prisílnica -e *[-ln-] ž* |*hiša*|
prisípati -am *in* -pljem *gl.* prisuti
priskakáti *in* priskákati -skáčem *in* -kam *gl.* skakati: otrok je priskakal v hišo; priskakováti -újem, priskakovàl -ála -o, priskakovánje -a *s*: gospodinja priskakuje k delu na polju; priskakóma *in* priskákoma *prisl.*: ~ delati *priskakovaje*
prisklédnik -a *m*, prisklédnica -e *ž*, prisklédniški -a -o, prisklédništvo -a *s*
priskočíti -skóčim *gl.* skočiti: ~ komu na pomoč, priskòk -óka *in* -ôka *m*
priskrbéti -ím *gl.* skrbeti, priskrbljèn -ena -o: ~ komu službo, priskŕba -e *ž*; priskrbováti -újem, priskrbovánje -a *s*
Priskus -ka *m rim. os. i.*, Prískov -a -o
priskútiti -im, priskúten -a -o: ~ komu kaj, ta jed se mi je priskutila, priskúten -tna -o: ~o pisanje, vedenje, priskútnost -i *ž*, priskútnež -a *m*, priskútnik -a *m*, priskútnica -e *ž*, priskúta -e *ž*
prislepáriti -im, prislepárjen -a -o: ~ denar, povsod se prislepari zraven
prisliníti -im, prislínjen -a -o: ~ se (h) komu, prislínjenec -nca *m*, prislínjenka -e *ž*, prislínjenost -i *ž*
prisloníti -slónim *in* -ím, prislôni -íte! prislônil *in* prislónil -íla -o, prislónjen -a -o: ~ lestev k steni, ~ komu zaušnico, ~ se k peči, prislánjati -am, prislánjanje -a *s*, prislòn -ôna *m*
prislôv -ôva *m adverb*, prislóven -vna -o: ~a raba; °prislóvica -e *ž pregovor*, °prislóvičen -čna -o *pregovoren*
prislúh -a *m*: imeti privide in ~e, prislúšen -šna -o
prislúhniti -nem: ~ pogovoru, melodiji, prislúškati -am, prislúškanje -a *s*; prisluškováti -újem, prisluškovàl -ála -o, prisluškovánje -a *s*, prisluškovávec -vca *m*, prisluškovávka -e *ž*, prisluškoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a priprava, prislúški -ov *m mn.*: ~e otepati
prislužíti *in* prislúžiti -im *gl.* služiti, prislúžen -a -o: ~ (si) obleko, prislúžek -žka *m*, prislužljiv -a -o *pridobljiv*
prismejáti -smêjem *ali* -am *in* -ím se *gl.* smejati se: sonce se je prismejalo v sobo
prismodíti -ím, prismôdi -íte! prismódil -íla -o: mleko se rado prismodi, ~ si lase, prismojèn -ena -o: ~a jed, prismójen -a -o: ~a ženska, prismójenec -nca *m*, prismójenka -e *ž*, prismóda -e *ž*, prismodè -éta *m*, prismódež -a *m*, prismódek -dka *m*, prismódast -a -o; prismodáriti -im, prismodárjenje -a *s*; prismod(ar)íja -e *ž*, prismojênost -i *ž*, prismójenost -i *ž*
prismolíti -ím, prismôli -íte! prismólil -íla -o: ~ komu klofuto, ~ se h komu, se je že spet prismolil; prismoljèn -ena -o: tiči v hiši, kakor bi bil ~, prismoljênec -nca *m*
prismúkniti -nem: ~ koga z bičem; prismúknjen -a -o *prismojen, šemast*, prismúknjenec -nca *m*, prismúknjenka

-e ž, prismúk -a *m prismuknjenec*, prismúknjenost -i ž

prisoditi *in* prisóditi -im *gl.* soditi: ~ komu dedíščino, nisem mu prisodil toliko iznajdljivosti; prisójen -a -o: kakor je ~o; prisódba -e ž, prisóden -dna -o, prisódnost -i ž; prisójati -am, prisójanje -a *s*: ~ komu kaj

prisójen -jna -o *k soncu obrnjen*: ~a reber, prisójnost -i ž, prisóje -ój ž *mn.*

prisoliti -ím, prisôli -íte! prisólil -íla -o, prisoljèn -ênа -o: ~ premalo slano jed, ~ komu zaušnico

prisónčje -a *s perihelij*, prisónčen -čna -o

prisopíhati -ham *in* -šem: ~ na vrh

prisôten -tna -o *navzoč*, *navzočen*, *pričujoč*, prisôtnost -i ž *pričujočnost*, *navzočnost*: °~ duha *prisebnost*; prisostvováti -újem → *biti zraven*, *navzoč*

prispéti -spèm, prispì -íte! prispèl **-éla** -o: vlak prispe, ~ z vlakom

prispévati -am, prispévanje -a *s*: ~ v denarju, v blagu, ~ kaj k skupnosti, v skupno blagajno, prispévek -vka *m*: ~i k zgodovini *dopolnila*, ~i za zgodovino *gradivo*, prispéven -vna -o: ~i znesek, prispévčen -čna -o: ~a tarifa

prispodóba -e ž: govoriti v ~ah, prispodóben -bna -o; prispodóbiti -im, prispodóbljen -a -o: ~ koga čemu, prispodábljati -am, prispodábljanje -a *s*

prisŕčen -čna -o *presrčen*: ~ otrok, prisŕčnost -i ž

pristájati -am, pristájanje -a *s*: ladja, letalo pristaja, ~ z ladjo k bregu, ~ na pogoje, trditve, zahteve → *pritrjevati jim*, *sprejemati jih*, *privoljevati vanje*, pristajališče -a *s*, pristajališki -a -o: ~i most

pristájati -am (°pristojati -am): obleka mu pristaja, ne pristaja ti tako govoriti

pristáš -a *m* → *privrženec*

pristáti -stánem, pristáni -íte! pristàl -ála -o: ~ na bregu, ob bregu, pri bregu, na letališču, v pristanišču; ~ na ponudbo, na pogoje → *privoliti vanje*, *pritrditi jim*, *strinjati se z njimi*; pristánek -nka *m*: ~ v pristanišču, ~ na ponudbo → *privolitev*, *pritrditev*, *soglasje*; pristán -a *m*, pristaníšče -a *s*: morsko, rečno ~, pristaníški -a -o: ~e naprave

pristáti pristojím, pristój -te! pristál -a -o: obleka mu pristoji, ne pristoji ti tako govoriti *ne spodobi se ti*

pristáv -áva *m uradnik*, *oskrbnik*

pristáva -e ž: graščinska ~, živeti na ~i, pristávica -e ž, pristáven -vna -o, pristávnik -a *m*, pristávnica -e ž

pristáviti -im, pristávljen -a -o: ~ lestev, ~ stol k mizi, ~ nekaj besed, ~ lonec k ognju, ~ meso, pristávek -vka *m slov.*

pristávljati -am, pristávljal -a -o *in* -ála -o, pristávljanje -a *s in* pristavljánje -a *s*

pristen -tna -o: ~o vino, ~ Gorenjec, pristnost -i ž: ~ rokopisa

pristójen -jna -o: ~a oblast, pristójnost -i ž: sodna ~, pristójbina -e ž: carinska, cenilna ~, pristójbinski -a -o

pristopíti *in* pristópiti -im *gl.* stopiti: ~ k človeku, k društvu, °~ k reševanju vprašanja *lotiti se vprašanja*, °~ k delu *prijeti za delo*, *lotiti se česa*, *začeti*, pristòp -ópa *m*: ~ k društvu, ~ na vrh je strm, pristópen -pna -o: ~i obrazec, ~ človek *dostopen*, ~a izjava, polica, ~e molitve, pristópnost -i ž, pristopnína -e ž, pristópnica -e ž, pristópati -am, pristópanje -a *s*

pristoríti -ím *gl.* storiti: kar se tedaj ni storilo, se zdaj ne dá ~ *nadomestiti*

pristrádati -am *s stradanjem prihraniti*, *pridobiti*, pristrádal -a -o *in* -ála -o, pristrádan -a -o: to hišico si je pristradal

pristránski -a -o: ~i sodnik, pristránost -i ž

pristréšje -a *s stranska*, *sprednja streha*, pristrešen -šna -o, pristrešek -ška *m napušč*, pristréšina -e ž, pristrešnik -a *m* |*tram*|, prístreš -i ž *zastrešje*

pristríči -strížem *gl.* striči, pristrižen -a -o: ~ lase, ~ komu peruti, pristrigáč -a *m zool.* |*rilčkar*|; pristrigováti -újem, pristrigovánje -a *s*

pristúditi -im, pristúden -a -o: ~ komu kaj, jed se mi je pristudila, pristúden -dna -o

pristujèn -ênа -o *priskuten*, pristujênec -nca *m*

prisušíti -ím, prisúši -íte! prisúšil -íla -o, prisušen -ênа -o: blato se prisuši (na obleko), krava je prisušila *ne daje več mleka*, staremu se je duša prisušila *ne more umreti*

prisúti -spèm *in* -újem *gl.* suti, prisípati -am *in* -pljem, prisípanje -a *s*, prisipávati -am, prisipávanje -a *s*

prisvetíti *in* prisvétiti -im *gl.* svetiti: mesec je prisvetil

prisvojíti -ím, prisvôji -íte! prisvójil -íla -o, prisvojèn -ênа -o, prisvojênje -a *s*: ~ si pravico, prisvojênost -i ž, prisvojitev -tve ž, prisvojitven -a -o *[-tvən-]*, prisvojítelj

-a *m*, prisvojíteljica -e *ž*, prisvojljív -a -o, prisvojljívost -i *ž*, prisvojílen -lna -o *[-ln-]*; prisvájati -am, prisvájanje -a *s*

príšč -a *m*: gnojni ~, príščav -a -o *mozoljčast*: ~ obraz, príščavost -i *ž*, príščanica -e *ž bot.*, priščnjáki -ov *m mn. zool. |hrošči|*, priščílo -a *s mehurnik*

priščéniti -ščénem *priščípniti*, priščéni -íte! priščênil -íla -o, priščénjen -a -o: ~ si prst z vrati, priščénjenost -i *ž*

priščípniti -nem, priščípnjen -a -o: ~ sadiki korenino, ~ si prst, priščípnjenec -nca *m*, priščípnjenost -i *ž*

prišédši *prisl.*: ~ je pozdravil → *ko je prišel*

prišepetáti -ám *gl.* šepetati, prišepetán -a -o: ~ komu kaj na uho, prišepetávati -am, prišepetávanje -a *s*: ~ součencem, prišepetávec -vca *m*, prišepetávka -e *ž* >*[-šəpet-]*; prišepétniti -nem, prišepétnjen -a -o, prišepníti *in* prišépniti -nem *gl.* šepniti: ~ na uho

prišíliti -im *ošíliti*, *priostríti*

príšiti -šíjem, prišít -a -o: ~ gumb, zaplato, rokav, prišítek -tka *m*, prišív -a *m*, prišívati -am *gl.* šívati

priškŕniti -nem *odščípniti*, *priščípniti*, priškŕnjen -a -o: ~ komu plačo, ~ koga pri plačilu *prikrajšati*

príšlec -a *[-ləc-] m kdor je kam prišel*, príšlek -a *[-ləк-] m priseljenec*

prištéditi -im → *privarčevati*, *prihraniti*

prištéti -štéjem *gl.* šteti, prištét -a -o: bogovom ~ = med bogove ~, ~ kaj k računu, ~ spodnje število zgornjemu, prištétje -a *s*, prištéven -vna -o 1. *aditiven*, 2. *odgovoren za svoja dejanja* (↑prištevit), prištévnost -i *ž*; prištévati -am, prištévanje -a *s*: ~ se med nasprotnike, prištévanec -nca *m sumand*, prištévek -vka *m*

prištúliti -im se *vríniti se*, *vsíliti se*, *pritakníti se*, prištúljen -a -o: ~ se komu, ~ se med družbo, v družbo, prištúljenec -nca *m*, prištúljenka -e *ž*

pritájiti -ím *prikríti*, *skríti*, pritáji -íte! pritájil -íla -o, pritajèn -ênа -o: ~ blago, ~ dih, ~ čustvo; pritajênost -i *ž*, pritajljív -a -o, pritajljívost -i *ž*; pritajeváti -újem, pritajevánje -a *s*

pritákati -am, pritákanje -a *s*: ~ vodo vinu

pritakljáti -ám *gl.* takljati: ~ sod

pritakníti -táknem, pritakni -íte! pritaknìl -íla -o, pritáknjen -a -o *in* pritákniti -nem *s stal. poud.*: ~ komu priimek, ~ se kam, ~ se jedi, to se mu je kar tako, v sanjah pritaknilo, pritaknil mu je to zgodbo >*[-tak- / -tək-]*

pritanéj -a *m v grških državah mestna hiša*, *kjer je uradovala pritanija*, pritanija -e *ž upravna oblast*, *sestoječa iz pritanov*, pritán -a *m |oblastnik|*

pritéči -tečem *gl.* teči: ~ komu na pomoč, kri priteče iz rane, pritékati -am, pritékanje -a *s*: voda počasi priteka

pritegníti *in* pritégniti -tégnem *gl.* tegniti, pritégnjen -a -o: ~ koga k čemu, ~ koga s čim, ~ k sebi, ~ pas, vijak, ~ pozornost nase, ~ komu v čem *pritrdíti*, ~ v vas, na polje *pritísniti*, mraz pritegne, miši pritegnejo, le pošteno ga pritegni *udari*, *oplazi*, *pritísni*; pritegováti -újem, pritegovánje -a *s*, pritegovávka -e *ž |mišica|*, pritégati -am, pritéganje -a *s*

pritêpsti -têpem se *gl.* tepsti, pritepèn -ênа -o: od kod se je pritepel ta človek? pritepénec -nca *m in* pritepênec -nca *m*, pritepénka -e *ž in* pritepênka -e *ž*, pritepénski -a -o *in* pritepênski -a -o

pritézati -am, pritézanje -a *s*, pritézen -zna -o, pritéznost -i *ž*, pritéznica -e *ž |mišica|*, pritezálnik -a *[-ụn-] m*

pritéžek -žka *m balast (na ladji)*

príti prídem, prídi -te! prišèl *[-šəu̯] in* prišel -šlà -ó *in* -ò: leta pridejo; njena, njegova ura je prišla, ~ pravočasno, prepozno, tako je moralo ~; kdo je kriv, da je tako daleč prišlo? joj, kam smo prišli! prav ~ komu, navzkríž ~ s kom, slabó mu je prišlo *poslabelo mu je*, blizu ~ komu, ~ v navado, naprej ~ *napredovati*, skozi ~ → *zvoziti jo*, *odnesti jo*, *uiti*; °to mi drago pride *me veliko stane*; ~ na svet *roditi se*, ~ na obisk, na pomoč, ~ na vrsto, vse pride na dan, knjiga pride na svetlo *izide*, ~ na sled komu *zaslediti koga*, ~ na varno, na gorko, na zeleno vejo, na nič, na boben, na kant, na beraško palico, ~ na jasno, na čisto, na svoje (stroške), ~ na kaj *najti*, *spoznati kaj*, prišel sem na (pravo) misel *našel sem jo*, prišlo mi je na misel *po naključju sem se domislil*, na vsakega pride po 100 din, ~ na nos, na ušesa komu; praznik pride na četrtek, na nedeljo; ~ po zdravnika, po kruh(a), ~ po cesti, ~ po šoli, ~ po opravkih;

~ pred sodišče, pred poroto, pred sejo, pred oči; ~ nad koga, nesreča je prišla nadenj; ~ pod oblast, pod vlado, pod voz, pod kolesa; kaj mu v glavo ne pride, ~ v vas *na obisk*, ~ komu v roke, v pest, ~ v zapor, ~ v škripce, v zadrego, v zamero, v stisko, v nesrečo, v sramoto, v stroške, v jezo, ~ v leta, ~ v zobe komu, ~ v stik(e) s kom, v nasprotje s kom, ~ v poštev, v položaj, v tek; °~ v ókom *preprečiti, prepovedati, onemogočiti, zavreti*; ~ do dna, do jedra čému, ~ do sape, do živega, do zavesti komu, ~ do počitka, do pravice, do časti; prišlo je do tožbe, do krvi, do smrti, do ločitve, do odločitve; ~ do besede; prišlo je do tega, da...; ~ do izraza → *pokazati, izkazati se*; ~ ob vse, ob denar, ob čast, ob moč, ob zdravje, ob življenje, ob pamet, ob vid, ob spomin, ob oči; ~ k večerji, k jedi, k vojakom, ~ k pameti *spametovati se*, ~ °k nogam *priti peš*, ~ k sebi *zavedeti se, opomoči si, spregledati, spoznati*; ~ iz reda, iz navade, iz mode, iz ravnotežja, ~ iz srca, iz duše, iz ust, izpred oči; ~ z dežele, z Jesenic, ~ z dežja pod kap; ~ med ljudi, med kolesa; ~ za kulise, ~ komu za hrbet; ~ z vlakom, z avtom, z letalom, ~ s praznimi rokami *ali* praznih rok; to pride od kajenja → *prihaja, je prišlo*; °od kod pride, da... *od kod ali kako to, da...*

pritihotápiti -im, pritihotápljen -a -o: ~ blago, ~ se *priplaziti se*

pritikati -am *in* -čem, pritikanje -a *s*: daj mu, kar mu pritiče; pritiče mu čast, boljša soba; ne pritikaj se žice! *dotikaj*, pritičen -čna -o, pritíkljaj -a *m in* pritikljáj -a *m*

pritiklína -e *ž*: stanovanje z vsemi ~ami

pritískati -am: ~ koga ob zid, v zemljo, na mizo, ~ na odvodnico, ~ na gumb, na zvonec, kri pritiska v glavo; ~ se h komu; ~ koga *zatirati, trd biti s kom*; ~ na koga, ~ za kom *zasledovati koga*; voda, mraz, sonce, vročina, bolezen pritiska; delo, čas, noč pritiska; pritísk -a *m*: zračni, nizek, visok ~, krvni ~, ~ krvi v glavo, ~ v želodcu, ~ na možgane, ~ na podložne, na ~ kaj narediti, pritiskálnik -a *[-ųn-] m*, pritiskovávka -e *ž*: ~ črevesa

pritiskávec -vca *m žebljíček, pripenjavček*

pritísniti -nem: ~ prst na žilo, ~ koga ob zid, ~ pečat, ~ koga *udariti*; zima, mraz, vročina pritisne; kri pritisne v glavo; za prehladom je pritisnila še pljučnica, ~ na kaj, ~ za kom, ~ komu zaušnico, ~ h kraju, v mesto; miši pritisnejo v hišo, ~ roko na srce, ~ se ob zid; pritísnjen -a -o 1. ~ ob steno, 2. *prismojen*

pritlíčen -čna -o: ~o drevje, ~a hiša, ~i grah, pritličnost -i *ž*, pritlíčje -a *s*: visoko ~, pritličnik -a *m bot. nizki fižol*

pritlíka -e *ž nizka rastlina, nizko drevesce*, pritlíkav -a -o: ~o drevje, ~ rod, pritlíkavost -i *ž*, pritlíkavec -vca *m*, pritlíkavka -e *ž*, pritlíkavček -čka *m bot.*, pritlíkast -a -o *pritlíkav*: ~ fižol, pritlíkavje -a *s nizko drevje*, pritlíkavstvo -a *s*, pritlíkavski -a -o

pritočíti -točim *gl.* točiti, pritóčen -a -o: ~ malo vina, ~ vode k vinu; pritòk -óka *m*: ~ Save, pritóčen -čna -o, pritóčnica -e *ž pritočna cev*

pritočíti -ím, pritôči -íte! pritóčil -íla -o, pritočèn -ena -o: otroci so pritočili kolesa do konca vasi

pritovoríti -ím *in* pritovóriti -im *gl.* tovoriti: ~ kaj v hišo

pritožíti *in* pritóžiti -im se *gl.* tožiti: ~ se zoper koga, čez koga, ~ se pri kom, ~ se proti komu, ~ se zaradi česa, pritožba -e *ž*: vložiti ~o na sodišču, pri sodišču, ~ proti odloku *ali* zoper odlok, ~ gre na okraj, pravica do ~e na višjo instanco, pritožen -žna -o: ~a knjiga, pritóžnica -e *ž* |*listina*|, pritožnik -a *m*, pritožnica -e *ž* |*oseba*|; pritóžben -a -o *[-bən-]*: ~i postopek; pritoževáti -újem se, pritoževánje -a *s*, pritoževávec -vca *m*

pritrdíti -ím, pritŕdil -íla -o *in* pritŕditi -im, pritŕjen -a -o: ~ kaj z vijaki, ~ komu, pritrdílo -a *s*, pritrdílen -lna -o *[-ln-]*: ~ odgovor, pritrdítev -tve *ž*: dati ~ k čemu *pr.*; pritrjeváti -újem, pritrjevánje -a *s*, pritrjeválen -lna -o *[-ųn-]*

pritrésti -trésem *gl.* tresti 1. *prisuti*, 2. spet ga je vrag pritresel, 3. ~ se kam

pritŕgati -am *in* -žem, pritŕgan -a -o, pritŕganje -a *s*: ~ si kaj od ust; pritrgováti -újem, pritrgovánje -a *s*, pritrgávati -am, **pritrgávanje** -a *s*

pritrgováti -újem *pritržiti*, pritrgovàl -ála -o, pritrgován -a -o: ~ si hišo

pritrkávati -am, pritrkávanje -a *s*: pri fari pritrkava; pritrkováti -újem, pritrkovánje -a *s in* pritfkovati -ujem, pritfkovanje -a *s*
pritfžiti -im *pritrgovati, s trgovino pridobiti*, pritfžek -žka *m*
pritvésti -tvézem *privezati gl.* tvesti (°pritvéziti -im), pritvézen -a -o; pritvezováti -újem, pritvezovánje -a *s*
priučíti -ím, priúči -íte! priúčil -íla -o, priučênje -a *s*: ~ koga čemu, ~ se čemu; priučèn -ênа -o: ~ delavec, priučítev -tve *ž*
priušésen -sna -o: ~a slinavka
privabíti *in* privábiti -im *gl.* vabiti: z denarjem ~ koga, ~ ptice, goste; privábljati -am, privábljanje -a *s*
priváditi -im, privájen -a -o: ~ koga čemu *ali* česa *ali* na kaj, ~ konja na strel, ~ se podnebja, ~ se na vročino, privájenost -i *ž*; privájati -am, privájanje -a *s*, priváda -e *ž*
privága -e *ž*: meso s ~o
privalíti -ím, priváli -íte! priválil -íla -o, privaljên -ênа -o: ~ sod do voza, črni oblaki so se privalili
priváljati -am, priváljanje -a *s*
privaríti -ím, privári -íte! priváril -íla -o, privarjên -ênа -o: ~ ročaj, ~ kaj (k) čemu, privarílen -lna -o *[-ln-]*
priváten -tna -o *zaseben*: ~a lastnina, ~i docent, ~i sektor, privátnik -a *m zasebnik*, privátnica -e *ž zasebnica*, privatíst -a *m*, privatístka -e *ž*, privatizírati -am, privatizíranje -a *s*
privážati -am, privážanje -a *s*
privénček -čka *m bot.*
privériti -im se *zatrditi, zagotoviti, zarotiti se*: ~ se na kaj
privések -ska *m*: možganski ~ *med.*, čašni ~ *bot.*
priveslàti -ám *gl.* veslati: ~ na otok
privêsti -vêdem *pripeljati gl.* vesti, privedèn -ênа -o: ~ koga k čemu, privedite mi tega in tega, ~ koga k pameti, privedênec -nca *m*, privedênka -e *ž*
privétrje -a *s k vetru obrnjena stran ladje*
privezáti *in* privézati -vêžem *gl.* vezati, privézan -a -o: ~ kravi zvonček, ~ mreže na drevo, ~ konja k drevesu, na kratko koga ~, ~ se na vrv, ~ si dušo, privézanost -i *ž*, privézanec -nca *m*, privézanka -e *ž*; privezováti -újem, privezovàl -ála -o, privezovánje -a *s*, privezovávec -vca *m*, privezoválen -lna -o *[-ln-]*; privézen -zna -o: ~a vrv = privéznica -e *ž*
privíd -a *m prikazen*, privíden -dna -o *dozdeven*: ~e podobe, privídnost -i *ž*
privíhati -am *in* -šem, privíhan -a -o: ~ škornjice, rokave, ~ nos, privíhanost -i *ž*, privíhanice -ic *ž mn.* |*škornji*|; privíhniti -nem, privíhnjen -a -o, privíhnjenost -i *ž*; privihováti -újem, privihovánje -a *s*
privihráti -ám *gl.* vihrati: ~ v sobo
privilégij -a *m* = privilég -a *m posebna pravica, posebnost, prednost, izjemnost*; privilegírati -am: ~ koga v čem *dati komu posebne pravice v kaki stvari*; privilegíran -a -o: ~i stanovi, privilegíranost -i *ž*, privilegíranec -nca *m*
privíti -víjem, privít -a -o: ~ vijak, ~ luč, ~ človeka, stok se privije iz prsi, ~ koga k sebi, ~ se h komu, privítje -a *s*; privíjati -am, privíjal -a -o *in* -ála -o, privíjanje -a *s in* privijánje -a *s*, privijálo -a *s*: odcepno, razporno ~, ~ za cevi
privláčen -čna -o: ~a moč, ženska, knjiga, privláčnost -i *ž*
privléči -vléčem *gl.* vleči, privléčen -a -o: ~ drv iz hoste, koga za ušesa, iz žepa kaj ~, komaj se je privlekel do doma, za lase kaj ~; privlačíti *in* privláčiti -im *gl.* vlačiti; privlačeváti -újem, privlačúj -te! privlačeval -ála -o, privlačevánje -a *s*: to me privlačuje, knjiga, obleka privlačuje oči
privodník -a *m*, privodnica -e *ž*
privòj -òja *m privijalo*, privójen -jna -o: ~a čeljust = privójka -e *ž*, privójnik -a *m* |*priprava*|
privolíti -vólim *gl.* voliti, privoljênje -a *s*: ~ v kaj, k čemu, privolítev -tve *ž*; privoljeváti -újem, privoljevánje -a *s*
privoščíti *in* privóščiti -im *gl.* voščiti: ~ komu srečo, veselje, pogled, lepo besedo, ~ si (dobro jed), ~ si koga *sposoditi*, privoščljív -a -o, privoščljívost -i *ž*, privoščljívec -vca *m*, privoščljívka -e *ž*
privòz -vôza *m*, prívoz -a *m*: ~ na pod; privózen -zna -o: ~a pot; privoziti -vózim *gl.* voziti 1. ~ do doma, 2. *privozariti*, privozáriti -im *z vožnjo zaslužiti*: ~ si hišo
privréči -vŕžem *gl.* vreči: še kak dinar ~, ~ se h komu: privŕžen -a -o *vdan, naklonjen*: ~ biti komu, privrženec -nca *m*, pri-

vŕženka -e ž, privŕženost -i ž: ~ stvari, stranki, privŕžek -žka *m*

privréti -vrèm *gl.* vreti: voda privre iz zemlje, solze privro iz oči; privrèl -éla -o *prid.*: iz zemlje ~a voda

privršáti -ím *gl.* vršati: vihar privrši

privršen -šna -o *kar je pri vrhu*: ~a šota, privršnost -i ž

privzdígniti -nem, privzdígnjen -a -o: ~ pokrov, klobuk, ~ govor, ton pisanja; deska se rada privzdigne, privzdígnjenost -i ž, privzdížen -žna -o: ~i kot *elevacijski*, ~a mizica, polica, ~i most, ~a ročica; privzdíglјiv -a -o, privzdigljívost -i ž; privzdigováti -újem, privzdigovánje -a *s*, privzdigovávec -vca *m*, privzdigoválo -a *s*

privzéti -vzámem *gl.* vzeti: ~ si drugo ime, psevdonim, privzétje -a *s*; privzémati -am *in* -mljem, privzémanje -a *s*

privzgojíti -ím, privzgójil -íla -o: ~ komu kaj, privzgojênost -i ž, privzgojljiv -a -o, privzgojljívost -i ž

prizadéti -dénem, prizadêni -íte! prizadèl -éla -o: zelo ga je prizadelo, bog ne prizadeni, ~ komu škodo, silo, sitnosti, težave; kap ga je prizadela; sodba, nesreča, huda beseda človeka prizadene; vse so si prizadeli za to; prizadét -a -o: ~o govoriti, ~ biti, ~ v čem; ~ *ali* ~ega se čutiti, noga ni ~a *zadeta*, ~a škoda; prizadétost -i ž, prizadétje -a *s*; prizadejáti -dénem *prizadeti*, prizadejál -a -o: prizadejalo ga je

prizadévati -am, prizadévanje -a *s*: ~ si *ali* se za kaj, skrbi komu ~, nehvaležnost ga zelo prizadeva, prizadéven -vna -o: ~ gospodar, prizadévnost -i ž, prizadévnež -a *m*, prizadévek -vka *m*, prizadéva -e ž *prizadevanje*

prizanášati -am, prizanášanje -a *s*: ~ komu s kaznijo, prizanašávec -vca *m*, prizanašávka -e ž, prizanašálen -lna -o *[-ln-]*: ~a metoda

prizanêsti -nêsem, prizanesèn -ena -o: ~ komu kazen *ali* s kaznijo, prizanesljív -a -o: ~o ravnati, govoriti, prizanesljívost -i ž, prizanesljívec -vca *m*, prizanesljívka -e ž

prizémen -mna -o: ~i prostori

prizémlje -a *s astr.*, prizémeljski -a -o

prizemljika -e ž *del drevesa pri korenini*, prizemljíkov -a -o: ~ les = prizemljikovína -e ž

prizibáti *in* prizíbati -am *in* -zíbljem *gl.* zibati: ~ se domov, voz nas je prizibal, prizibal se je v hišo

prizidáti *in* prizídati -am *gl.* zidati: ~ hlev k hiši, prizíd -a *m škarpa*, prizídek -dka *m*, prizídje -a *s*; prizidávati -am, prizidávanje -a *s*

prizív -a *m ugovor, pritožba*: vložiti ~ proti čemu *ali* zoper kaj, ugoditi ~u, zavrniti ~; prizívati -am *in* -víjem: ~ se na višje sodišče, prizíven -vna -o *pritožen*: ~i rok, ~o sodišče, prizívnica -e ž *[listina]*, prizívnik -a *m pritožnik*

prízma -e ž, prizmátičen -čna -o, prízmast -a -o: ~a oblika, prizmatoid -a *m*

priznáti -ám *gl.* znati: ~ krivdo *pripoznati*, ~ dolg, ~ koga za svojega, ljudje ga ne priznajo, ~ komu zmožnost, znanje *pripoznati*, °~ koga za znesek = ~ znesek *zapisati komu v dobro*; priznán -a -o: ~a krivda, ~o dejanje, ~ dolg, ~o delo, ~ strokovnjak; priznánje -a *s*: ~ krivde, dejanja; dati komu ~ za kaj *ali* zaradi česa; °priznánica -e ž *pobotnica, potrdilo*, priznáva -e ž, priznáven -vna -o: ~a kritika

priznávati -am, priznávanje -a *s*: ~ koga za prijatelja, ~ se k Slovencem, ~ se za Slovenca; °~ živino (za pleme), žito, krompir (za seme) *potrjevati*, priznaválen -lna -o *[-ln-]*: ~a ocena, priznavalnína -e *[-ln-]* ž

prizòr -óra *m*: ~ za bogove, prizórček -čka *m*, prizoríšče -a *s*

prízvòk -zvóka *m*: beseda ima slab ~ *zvok, zven*

prižágati -am, prižágan -a -o: ~ desko; prižagováti -újem, prižagovàl -ála -o, prižagovánje -a *s*

prížast -a -o *progast*: ~a muca, ~a obleka, príža -e ž 1. *proga, pega*, 2. *progasta žival*; prížati -am, prížan -a -o, prížec -žca *m* *[žival]*

priželéti -ím *gl.* želeti: ~ komu kaj

príželjc -a *[-žəlj-] m*: telečji ~

prížema -e ž = prižémnik -a *m spona, stežajka*, prižémati -am, prižémanje -a *s*

priženíti -ženim *gl.* ženiti: ~ hišo, posestvo, ~ se na posestvo, k hiši, v hribe; priženjen -a -o: ~ gospodar, ~a hiša, priženjenec -nca *m*

prižéti -žánjem *gl.* žeti, prižét -a -o: ~ do srede njive, ~ rž (ob robu njive), ~ žito vršičke; prižínjati -am, prižínjanje -a *s*

prižéti -žmèm *pritisniti*, prižél -a -o, prižét -a -o: ~ koga k sebi, k srcu
prižgáti -žgèm *gl.* žgati, prižgán -a -o: ~ ogenj, luč, svečo, cigaro, radio; jed se prižge; luči, zvezde se prižgejo; prižígati -am, prižíganje -a *s*, prižíg -a *m*, prižigálnik -a *[-un-] m*: ~ v cerkvi, ~ pri topu, prižigálo -a *s*, prižigálen -lna -o *[-ln-]*, prižigávec -vca *m*
prížnica -e *ž*, prížničen -čna -o
prižvížgati -am: prižvížgal je čez polje, prižvižgávati -am: ptičica mu je lepo prižvižgavala
Príek -a *m*, príeški -a -o: ~o narečje = príeščina -e *ž*, Prlekija -e *ž* |*pokrajina*|
pro *lat. predl.*: ~ in kontra *za in proti*; ~ domo *lat. sebi v prid, zase*; ~ forma *lat. na videz, zaradi lepšega*; *v nekaterih novejših sestavah kot predpona*: prodekán, proréktor; profašíst, pronacíst
pro- *se je ohranil le v malo besedah* (prodáti, naprodáj, prôstor); *povečini ga je zamenjal* pre-, *ki je blizu istega pomena* (prêrok, preklét); *v novejšem času se je* pro- *po hrvaškem in srbskem vplivu spet začel pisati poleg* pre- *in so se pri tem včasih razvile pravopisne in pomenske dvojnice*: prepadel : propadel, preračun : proračun; *samo* pro- *se piše v novejših izposojenkah iz drugih slovanskih jezikov*
°próba -e *ž poskus, poskusni vzorec, poskusna vožnja, merjenje, po(s)kušnja*
probabilízem -zma *m fil.*, probabilíst -a *m*
probkovína -e *ž pluta*, próbkast -a -o, próbkov -a -o
problém -a *m vprašanje, naloga, sporna zadeva*: ~ postaviti, reševati; problemátika -e *ž* 1. *vprašanje*, 2. *skupek vprašanj o čem*, problemátičnost -i *ž spornost, nedognanost, nejasnost*, problemátičen -čna -o *sporen, dvomen, nejasen*: ~a rešitev; problémski -a -o: ~e naloge *mat.*, ~i šah, ~a rešitev, problemíst -a *m*
Próbus Próba *m* |*rimski cesar*|, Próbov -a -o
procájna -e *ž procka, košek, košara*
procedúra -e *ž postopek, obravnavanje*, procedúren -rna -o
procènt -énta *m odstotek, mn.* procénti -ov 1. *odstotki*, 2. *obresti*: ~e plačati, na ~e naložiti; procénten -tna -o: ~i računi, procentuálen -lna -o *[-ln-] odstoten* (procentuélen); procentnoprocénten -tna -o: ~i računi
procés -a *m* 1. *pr. postopek, pravda proti komu*: ~ proti izdajavski skupini, 2. *fil., nrsl. razvoj, napredovanje*: dialektični, kemični ~, dolg, naraven ~, ~ razpadanja, 3. *med.*: bolezenski ~ *razvoj, potek bolezni, bolezen*; procésen -sna -o: ~o gradivo; procesuálen -lna -o *[-ln-]*: ~i postopek, procesualíst -a *m*; procésus -a *m med. odrastek, podaljšek*
procésija -e *ž sprevod, obhod*: iti za ~o, v ~ah so hodili, s ~o priti, cela ~ otrok *dolga vrsta*, cela ~ jih je prišla *in* prišlo
prócka -e *ž procajna, košar(ic)a*
procvít -a *m razcvet, uspeh*, °procvítati -am *cvesti, uspevati*
pròč *prisl.*: ~ iti, ~ vzeti, vse je ~, ura je pet ~, ~ od mene, roke ~, ~ vreči *zavreči*, ~ poslati; °~ priti *poginiti, pokvariti se, izgubiti se*
pročélje -a *s fasada, ospredje, čelo, načelje, sprednja stran*, pročélen -lna -o *[-ln-] čelen*, pročélnica -e *ž*
pród -a *in* -ú *m*, na pródu *in* pródu, *mn.* pródi pródov *in* prodóvi -óv, pródnat -a -o: ~a zemlja, pródast -a -o: ~a zemlja, pródnik -a *m* 1. *okrogel kamenček*, 2. *zool.*, pródnica -e *ž* |*zemlja*|; pródec -dca *m prod, gruščič*, prodovína -e *ž prod*, prodíšče -a *s* |*jama*|
pródaj *m samo v zvezi s predl.*: za ~ rediti, imeti, biti; blago gre dobro v ~; na ~ postaviti, biti, imeti; prodája -e *ž*: prosta, nadrobna ~, ~ na debelo, na drobno, ~ lesa, tobaka, sreč̌k; v ~i biti, s ~o služiti, ~o voditi, pri ~i pomagati; prodájen -jna -o: ~a cena, ~o blago, ~i prostori, ~a mreža; prodajálna -e *[-ln-] ž*: juvelirska ~, ~ modnega blaga, svile, tobaka
prodájati -am, prodájanje -a *s*: ~ komu kaj, ~ na debelo, na drobno, po kosih, na vago, na meter, na merico, ~ pod ceno, pod nič; ~ dolgčas, sitnost, zijala; ~ se za denar; prodajávec -vca *m*: poulični ~, ~ časopisov, prodajávka -e *ž*, prodajávski -a -o; prodáti -ám, *2. os. mn.* prodáste *in* prodáte, prodán -a -o, prodánost -i *ž*, prodánec -nca *m kdor se je prodal*; *gl. tudi* predajati
prodekán -a *m dekanov namestnik*, prodekánov -a -o, prodekánski -a -o, prodekanát -a *m*
Pródikos -ka *m* |*grški sofist*|, Pródikov -a -o

prodréti -drèm: vojaki so prodrli čez Karpate, novica prodre do zadnje vasi, predlog ni prodrl; prodòr -óra *m*: ~ na fronti, prodóren -rna -o: ~ razum *bister*, ~ uspeh; prodírati -am, prodíranje -a *s*: ~ v sovražno deželo; *gl. tudi* predreti

producírati -am *izdelovati, pridelovati, pridobivati*: ~ na tekočem traku; ~ se *razkazovati se*; produkt -a *m* 1. *izdelek*, 2. *pridelek*, 3. *kem. pridobitek*, 4. *mat. zmnožek*; produkcija -e *ž* 1. *pridobivanje*: ~ premoga raste, 2. *izdelovanje*, 3. *pridelovanje*: ~ žita je večja, 4. *nastop*: ~ glasbene šole, ~ pevskih zborov, produkcíjski -a -o: ~i stroški; producènt -énta *m* 1. *izdelovavec, industrijec*, 2. filmski ~, producéntka -e *ž*, producéntski -a -o: ~a hiša, produktíven -vna -o *ploden, pridelovalen, delaven*: ~a zadruga, produktívnost -i *ž*: ~ dela

proémium -a *in* proémij -a *m uvod, uvodno posvetilo v epičnih pesnitvah*

profán -a -o *(po)sveten, vsakdanji, neposvečen, nepoučen*, profánost -i *ž*; profanírati -am *onečastiti, oskruniti*; profaníran -a -o, profaníranje -a *s*: ~ spomin, spomenik; profanácija -e *ž (o)skrunitev, onečaščenje, onečaščanje*

profašíst -a *m privrženec fašizma*, profašístičen -čna -o

profesíja -e *ž poklic*, profesionálen -lna -o *[-ln-] poklicen*: ~i športnik, profesionálec -lca *[-lc-] m*, profesionálka -e *[-lk-] ž*, profesionalízem -zma *m*; profesioníst -a *m*, profesionístka -e *ž*

profésor -ja *m*: vseučiliški, honorarni ~, profésorica -e *ž*, profésorski -a -o: ~i zbor, profesúra -e *ž*: redna ~

profil *[-il]* -a *m*: ~ stavbe, obraz v ~u, v ~u slikati, ~ prosvetnega delavca, železo ima tak in tak ~, profílen -lna -o *[-ln-]*: ~o železo, ~i noži; profilírati -am, profilíranje -a *s*

profiláksa -e *ž preprečitev bolezni, obvarovanje*, profiláktičen -čna -o *preprečevalen, obvarovalen*: ~o zdravljenje, cepljenje, ~i ukrepi

***profít** -a *m dobiček, korist*; *profitírati -am *imeti, narediti dobiček s čim*; *profítar -ja *m kdor dela samo za dobiček, dobičkar*, *profítarski -a -o *dobičkarski*, *profítarstvo -a *s dobičkarstvo*

profós -a *m vojaški jetničar*

próga -e *ž* 1. *črta, pas*: krvava ~ na koži *podplutba, klobasa, črnavka*, železniška, krožna, dirkalna ~, 2. *progasta krava*, prógast -a -o: ~o blago, ~ kakor zebra, ~e mišice, ~ hrbet, prógav -a -o, prógavec -vca *m*, prógar -ja *m* 1. *oseba*, 2. *jabolko*, progóven -vna -o: ~i mojster, progóvje -a *s*

prógla -e *ž past, zanka*, próglar -ja *m*

proglàs -ása *m* → *razglas*, proglasíti -ím → *razglasiti*

prognóza -e *ž* 1. *med. napoved nadaljnjega razvoja bolezni*, 2. *napoved sploh*: politična ~, prognóstičen -čna -o, prognóstik -a *m*, prognóstika -e *ž*, prognozírati -am, prognoziranje -a *s*

prográm -a *m načrt, načelna izpoved, spored*: ~ dela, ~ stranke, ~ prireditve, ~ koncerta; šolski ~i *poročila*; programski -a -o: ~i del prireditve, ~a glasba, programátičen -čna -o: ~e besede

progrés -a *m* → *napredek*, progresíven -vna -o *napreden*: ~e žene, ~a paraliza *napredujoča*, ~o obdavčenje *stopnjujoče se*, ~a lestvica, progresívnost -i *ž naprednost, stopnjevanost*, progresíst -a *m naprednjak*, progresístka -e *ž*, progresija -e *ž mat. zaporedje, vrsta*: aritmetična, geometrična ~

prohibícija -e *ž prepoved (alkohola)*, prohibitíven -vna -o *prepovedovalen*, prohibicíjski -a -o, prohibicionist -a *m*

proizvájati -am *izdelovati, pridelovati, producirati*, proizvájanje -a *s*, proizvajálen -lna -o *[-ln-]*: ~i proces, proizvajálnost -i *[-ln-] ž*, proizvajávec -vca *m*, proizvajávka -e *ž*, proizvajávski -a -o; proizvòd -óda *m izdelek, pridelek, produkt*, proizvóden -dna -o: ~i stroški, proizvódnik -a *m*; proizvódnja -e *ž produkcija*: ~ soli, proizvódnost -i *ž*; proizvêsti -vêdem *izdelati, pridelati, izpeljati gl.* izvesti

projékcija -e *ž*: ~ na platnu, filmska ~, slika v ~i, projekcíjski -a -o: ~a podoba, ~o risanje, ~i aparat = projéktor -ja *m*; projicírati -am, projiciranje -a *s*; projékt -a *m načrt, namera*, projektíven -vna -o: ~i urad, zavod; projektírati -am *delati načrte, snovati*, projektíranje -a *s*, projektánt -a *m*

projektíl *[-il]* -a *m izstrelek*

proklamácija -e *ž razglas, oglas*, proklamírati -am *razglasiti*

proklítika -e *ž beseda brez poudarka, ki se naslanja na naslednjo besedo*, proklítičen -čna -o: ~a stava, prokliza -e *ž*

prokónzul *[-ul]* -a *m* 1. *bivši konzul (pri Rimljanih), konzulov namestnik*, 2. *zool.*, prokónzulski -a -o *[-ls-]*, prokonzulát -a *m*

Prókop -a *m* |*husitski voditelj*|, Prókopov -a -o: ~e zmage

Prokópios -pia *m in* Prokópij -a *m* |*bizantinski zgodovinar*|, Prokópijev -a -o

Prokrást(es) -ta *m gr. mit.*, Prokrústov -a -o: ~a postelja

prokurátor -ja *m pooblaščenec, oskrbnik, varuh*, prokurátorski -a -o, prokuratúra -e *ž*, prokurist -a *m*, prokúra -e *ž*: imeti ~o

proláps -a *m med. izstop, zdrk (drobovja, maternice)*, prolápsen -sna -o

prolegómena -men *s mn. uvod, uvodna pojasnila*

proletárec -rca *m*, proletárka -e *ž*, proletárski -a -o: ~a revolucija, proletariát -a *m sk. i.*; proletarizírati -am, proletarizíranje -a *s*

prológ -a *m uvodna beseda, igra, uvod*

prolongírati -am *podaljšati*: ~ dovoljenje, potni list, prolongácija -e *ž podaljšava*

promemórija -e *ž spomenica*: izročiti komu ~o o čem

promenáda -e *ž*: iti na ~o, na ~i je vse živo, promenáden -dna -o: ~i lev, krov, koncert; promenírati -am *sprehajati se*, promeníranje -a *s*: ~ po promenadi

promèt -éta *m*: cestni, letalski, potniški, tujski, tovorni, poštni, telefonski, telegrafski, bančni, devizni ~, ~ z zemljo, s kmetijskimi pridelki, v ~ dati, iz ~a vzeti, ~ ovirati; prométen -tna -o: ~e nesreče, ~i davek, ~i uradnik, ~i predpisi; prométnik -a *m*, prométniški -a -o: ~a služba

Prométeus -ea *m in* Prométej -a *m gr. mit.*, Prométejev -a -o, prométejski -a -o: ~i duh, ~a misel

promíle -la *m in neskl. odtisoček*

prominénten -tna -o → *odličen, viden, izrazit, pomemben*, prominénca -e *ž*

promovírati -am: ~ koga *povišati koga za doktorja ali v čast doktorja*, je bil promoviran *ali* je promoviral za doktorja, promócija -e *ž povišanje*, promocíjski -a -o: ~i obred, promótor -ja *m kdor promocijo opravi*, promótorski -a -o, promovíranec -nca *m*, promovíranka -e *ž kdor je povišan*

prómpten -tna -o → *takojšen, uren, natančen, odrezav*, prómptnost -i *ž*

promulgírati -am *pr. razširiti, razglasiti, oznaniti*, promulgácija -e *ž*

pronacíst -a *m*, pronacístičen -čna -o

pronícati -am *in* proníkati -am → *prenikati*

pronómen -a *m zaimek, mn.* pronómina -in *s*, pronominálen -lna -o *[-ln-] zaimenski*: ~a sklanja

prononsíran -a -o → *znan, razvpit*

propàd -áda *m* (°propást -i *ž*): moralni ~, ~ gospodarstva, hiše, družine; propádati -am, propádanje -a *s*: blaginja propada; *gl. tudi* prepad

propagánda -e *ž*: ~o delati, propagánden -dna -o: ~ spis, ~i odsek, ~a brošura, propagandíst -a *m*, propagandístka -e *ž*, propagandístičen -čna -o; propagírati -am, propagíranje -a *s*: ~ kaj, propagátor -ja *m*, propagátorski -a -o, propagátorka -e *ž*, propagátorstvo -a *s*

propán -a *m kem.* |*plin*|

proparoksítonon -ítona *m slov. beseda z akutom na tretjem zlogu od zadaj*

propásti -pádem *gl.* pasti: ~ pri volitvah, pri igri, v boju; propádel -dla -o *in* propàl -ála -o 1. ~i domovi, ~a hiša, ~o gospodarstvo; 2. → *izprijen, pokvarjen, izgubljen*, °propálica -e *ž izprijenec, pokvarjenec, izgubljenec*; *gl. tudi* prepasti

propedévtika -e *ž uvodni, pripravljalni nauk*: filozofska ~ *uvod v filozofijo*, propedévtičen -čna -o, propedévtik -a *m kdor se ukvarja s propedevtiko*

propéler -ja *m*, propélerski -a -o

Propêrc -a *m in* Propêrcij -a *m in* Propêrtius -tia *m* |*rim. pesnik*|, Propêrcov -a -o *in* Propêrcijev -a -o

Propilêje -lêj *ž mn. vhod na Akropolo v Atenah*; propilêje -lêj *ž mn.* 1. *preddurje grških svetišč*, 2. *mogočen, slovesen, veličasten vhod*, propilêjski -a -o

Propóntis *in* Propóntida -de *ž Marmarsko morje*

propórcija -e *ž* = propórc -a *m sorazmerje*, proporcionálen -lna -o *[-ln-]* = propórčen -čna -o *sorazmeren*: ~i sistem, proporcionálnost -i *[-ln-] ž* = propórčnost -i *ž sorazmernost*, proporcionírati -am, proporcioníran -a -o *skladen*: ~e oblike

propozícije -ij *ž mn. šp. pravila*: ~ za turnir

proprétor -ja *m rimski upravnik province*, proprétorski -a -o
propúst -a *m* → *prepust*
proračún -a *m gospodarski račun za naprej*, proračúnski -a -o: ~a razprava, seja; *gl. tudi* preračun
prorèk -éka *m slov. prvi del periode*
proréktor -ja *m rektorjev prednik, rektorjev namestnik*, proréktorski -a -o, prorektorát -a *m*
prorogácija -e *ž podaljšanje (službene dobe)*, prorogacíjski -a -o, prorogírati -am *pr.*, prorogíranje -a *s*
prôrok -óka *m prerok*
proscénij -a *m sprednji del odra*, proscénijski -a -o: ~i zastori
Prôsek -éka *m kr. i.*, na ~u, proséški -a -o, Prosečàn -ána *m*, prosékar -ja *m* |*vino*| = prosečàn -ána *m*
proséktor -ja *m med.*, proséktorski -a -o, prosektúra -e *ž*
proselít -a *m spreobrnjenec, gorečnik, privrženec*, proselítski -a -o: ~a vnema, proselitízem -zma *m*
proseminár -ja *m pripravljalni seminar na univerzi*, proseminárski -a -o: ~a naloga
prosén -a -o: ~o zrno, proseníca -e *ž* 1. *prosena slama*, 2. repa ~, proseníčen -čna -o, prosénka -e *ž*, prosenják -a *m prosen kruh*
Prosêrpina -e *ž Persefona, Prozerpina*, Prosêrpinin -a -o
prosévati -am → *presevati, sijati skozi*
prosínec -nca *m januar*, prosínčev -a -o *januarski*
prósit *medm.* |*voščilo*|: ~! *na zdravje! srečno!*
prosíti prósim, prôsi -íte! prôsil -íla -o, prôšen -a -o: milo, ponižno, na kolenih, s povzdignjenimi rokami ~, ~ koga kruha, pomoči, odgovora, odpuščanja, milosti; ~ koga za nož, za kos platna, za svinčnik, za knjigo, za kozarec vina; mati prosi za sina milosti, delavec prosi za tovariša podpore *ali* podporo; Tone je prosil za roko sosedove hčere *jo je zasnubil*; sédite, prosim; prosim za zamero = prosim, ne zamerite; ali je to, prosim vas, življenje? Hvala. Prosim.
prosívec -vca *m*, prosívka -e *ž*, prosívčev -a -o, prosívski -a -o
prosjáčiti -im *sitnariti, moledovati, beračiti*; prosják -a *m* → *berač*
proskribírati -am, proskribíran -a -o, proskribíranje -a *s*: ~ koga *preganjati, pregnati, obsoditi*, proskribíranec -nca *m obsojenec*, proskribíranka -e *ž*, proskripcija -e *ž*, proskripcíjski -a -o: ~a lista
proslavíti -ím, proslávi -íte! proslávil -íla -o, proslavljèn -êna -o 1. *poveličati, obdati s slavo*: ~ domovino z junaštvom, ~ se z delom, z žrtvijo, 2. *praznovati, obhajati*: ~ dan zmage, spomin padlih, obletnico; prosláva -e *ž* 1. *poveličanje*: ~ domovine, junaka; 2. *praznovanje*: ~ obletnice; proslávljati -am, proslávljanje -a *s*
°**proslúl** *[-úl]* -a -o *razvpit*
prósnik -a *m zool.* |*hrošč*|, prósnica -e *ž zool., bot.*
prosó -á *s*, v prôsu *in* v prósu: ženske so v ~u, ~ meti, dobro se počuti ko vrabec v ~u, ptičje ~ *bot.*; prosíšče -a *s*, prósje -a *s* |*njiva*|, prosúlja -e *ž bot.*, prósast -a -o *miliaren*
prosójen -jna -o *presojen*, prosójnost -i *ž presojnost*
prosopopoíja -e *ž poosebitev*
°**prospèh** -éha *m rast, razcvet, uspevanje*; °prospévati -am *rasti, razvijati se, uspevati*
prospékt -a *m razgled, odrsko ozadje, pregled, cenik, seznam*, prospékten -tna -o
prosperírati -am → *uspevati*, prosperitéta -e *ž* → *blaginja*
pròst prôsta -o *in* -ó -í -é, *prim.* bòlj pròst, *prisl.* prostó *in* prôsto: ~ sedež, ~a soba, ~o mesto, ~ dan, ~ čas, imeti ~ó, dati ~ó, ~i tek stroja; ~ človek *svoboden*, ~ poklic, imeti ~e roke, izpustiti na prôsto *in* na prósto *iz ječe*, na prôsto *in* na prósto dano; ~ vstop, ~a prodaja, hoja; s ~im očesom *z golim*, s ~o roko risati *brez ravnila*, ~ spis, ~a beseda *nevezana*, ~o govoriti *brez predloge*; imeti ~o hrano in stanovanje; ~ davka, carine, poštnine, dela → *oproščen*; ~o polje, morje, nebo; hiša na próstem, iz gozda priti na prôsto *in* na prósto; prôsto! *naprej! noter!*
prosták -a *m*, prostáški -a -o: ~a šala, prostáštvo -a *s*, prostáščina -e *ž*
próstata -e *ž med. žleza obsečnica*
prostituírati -am *prodajati za spolne namene ali za grde posle*, prostitútka -e *ž vlačuga*, prostitúcija -e *ž vlačugarstvo*
prosto- *v sestavi*: prostodúšen -šna -o: ~o ravnanje, prostodúšnost -i *ž*, prosto-

dúšje -a *s*, prostodúšnež -a *m*; prostolístnice -ic *ž mn. bot.*; prostoróčen -čna -o *in* prostoróčen -čna -o: ~o risanje; prostorosníce -níc *ž mn. bot.* |*glive*|; prostovóljen -ljna -o: ~e akcije, prostovóljnost -i *ž*, prostovóljec -ljca *m* (°dobrovoljec), prostovóljka -e *ž*, prostovóljski -a -o, prostovóljstvo -a *s*; prostozidár -ja *m*, prostozidárski -a -o: ~a loža, prostozidárstvo -a *s*

prôstor -óra *m*: prazen, vmesni, zračni, življenjski ~, ~ za parkiranje, za posadko, tu je ~a dovolj, to ni tvoj ~, iti na svoj ~, dati, napraviti komu ~, knjige vzamejo veliko ~a; °vzeti ~ *sesti, usesti se*; tu ni ~ zanj *zanj primeren*, tu ni ~a zanj; prostóren -rna -o: ~a hiša, prostórnost -i *ž*, prostornína -e *ž*: ~ kocke, prostorninski -a -o: ~e mere, prostórček -čka *m*: ~ na soncu, prostórski -a -o: ~e oblike

prostóst -i *ž*: pesniška ~, ~ dati, vzeti komu, vzeti si ~, prostôta -e *ž*

prostrán -a -o: ~ svet, razgled, prostránost -i *ž*, prostránstvo -a *s*

prosvéta -e *ž omika*, prosvéten -tna -o: ~o delo, ~i delavci, ~i dom, prosvétar -ja *m*, prosvétarski -a -o

prosvetljèn -ênа -o *razsvetljen*, prosvetljênstvo -a *s razsvetljenstvo*

proščênje -a *s*: cerkveno ~, proščênjski -a -o: ~a nedelja

prôšnja -e *in* -é *ž*, *mn.* prôšnje -šenj *[-šənj] in* prošnjé -á: mila, pismena ~, ~ za odlog, za vknjižbo, za sprejem, za dopust, za podporo; ~ za sina, za družino; ~ na koga, na urad; ~o imam do tebe, ~o vložiti, ~o izpolniti, uslišati; ~o dobiti, odbiti, odreči, zavrniti, odkloniti; ~i ugoditi, po ~i prestavljen, na ~o kaj napraviti; prôšnji -a -e: ~i dan, ~i teden, ~a procesija; prošnjík -a *m prosivec*, prošnjica -e *ž*

prôšt prôšta *m*, prôštovski -a -o, proštíja -e *ž*, proštíjski -a -o

prót -a *m* 1. *šiba*, 2. *zool.*: suhi ~ *paličnjak*, prótast -a -o, prótec -tca *m*, protíca -e *ž prot*, *ribiška palica*, protič -íča *m*, prótje -a *s*: iz ~a plesti košare, zvezano ~, suh ko ~, protíka -e *ž šiba v plotu*

próta -a *in* -e *m pravoslavni višji duhovnik*

protagonist -a *m prvi igravec v grški drami, voditelj, vodilna oseba*, protagonístka -e *ž*

Protágoras -ra *in* -re *m* |*gr. filozof*|, Protágorov -a -o

prótaza -e *ž slov. prorek, prvi del periode*

protein *[-e-ín]* -a *m beljakovina*, proteínski -a -o: ~a snov, ~o zdravljenje

prótej -a *m proteus*

protékcija -e *ž varstvo, pokroviteljstvo*, protekcíjski -a -o: ~i sistem; protéktor -ja *m zavetnik, varuh, pokrovitelj*, protéktorski -a -o, protéktorstvo -a *s pokroviteljstvo*, protektorát -a *m*; protekcionízem -zma *m*; protežírati -am *varovati, zagovarjati, pospeševati, podpirati*, protežíranec -nca *m varovanec*, protekcionist -a *m*

protést -a *m ugovor*: ~ vložiti, protestírati -am *ugovarjati*: ~ zoper kaj *ali* proti čemu, ~ pri kom, protésten -tna -o: ~o zborovanje, ~a nota

protestánt -ánta *m*, protestántka -e *ž*, protestánt(ov)ski -a -o: ~a vera, protestánt(ov)stvo -a *s*, protestantízem -zma *m*

Próteus -tea *m in* Prótej -a *m gr. mit.*, Prótejev -a -o; próteus -a *m človeška ribica, protej*

protéza -e *ž* 1. *umetni nadomestek za izgubljeni del telesa*: zobna, nebna ~, stalna, snemna ~, 2. *slov. glasovni predložek*, protétičen -čna -o *slov.*: ~i glas, protézen -zna -o: ~a delavnica, protétika -e *ž nauk o zobnih protezah, protetični oddelek*

protežírati -am *gl.* protekcija

proti *predl. z daj. pomeni smer dejanja* ① *v kraju*: ~ jugu, ~ domu, ~ soncu, iti ~ koncu, ~ Ljubljani; ② *v času*: ~ večeru, ~ mraku, ~ začetku leta; ③ *v načinu*: a) *razmerje*: ena ~ pet, ena ~ petim, kaj sem jaz ~ tebi, kaj je včeraj ~ danes, ena ~ nič, dam blago ~ plačilu, eno ~ drugemu *počez, poprek*; b) *nasprotje*: plavati ~ toku, vodi; hoditi ~ vetru, delati ~ komu, iti ~ sovražniku, biti ~ komu

próti *prisl.* 1. pojdi mu ~ *naproti*, na pol pota mu je šel ~; 2. *nasproti*: glasoval je ~, govoril je ~, jaz sem že ~, ~ staviti

proti- *predpona po tujih zgledih*; 1. *v samostalnikih*: proticêsar, protidokàz, 2. *v pridevnikih iz predložnih zvez*: protidemokrátičen, protidržáven -vna -o; *v prvem primeru rajši razvezujemo*: nasprotni ce-

sar, nasprotni dokaz; *včasih tudi v drugem*: nasproten demokraciji, državi
proticêsar -árja *m nasprotni cesar*
protidemokrátičen -čna -o
protidokàz -áza *m nasprotni dokaz*
protidržáven -vna -o, protidržávnost -i *ž*
protifašíst -a *m*, protifašističen -čna -o
protiimperialíst -a *m nasprotnik imperializma*, protiimperialističen -čna -o
protijugoslovánski -a -o: ~a propaganda
protiklerikálen -lna -o *[-ln-]*
protikomunističen -čna -o
protikót -a *m nasprotni kot*
protikrálj -a *m nasprotni kralj*
protiletálski -a -o *[-ls-]*: ~o topništvo
protiljúdski -a -o
protín -a *m udnica, skrnina*, protínast -a -o
protinaráven -vna -o
protinároden -dna -o
protinožec -žca *m antipod*
protínščica -e *ž bot.*
protiokupátorski -a -o
protipápež -a *m nasprotni papež*
protipráven -vna -o
protireformácija -e *ž*, protireformacíjski -a -o: ~i tokovi
protirevolúcija -e *ž*, protirevolucíjski -a -o
protisíla -e *ž nasprotna sila*
protislovánski -a -o
protislóvje -a *s nasprotje*: ~a splošnega družbenega razvoja, zaiti v ~a, ~ v industriji, ~ med vztrajanjem in spreminjanjem *fil.*, protislóven -vna -o, protislóvnost -i *ž*
protísti -ov *m mn. enoceličarji*
protistrúp -a *m nasprotni strup*
protitôžba -e *ž nasprotna tožba*
protituberkulózen -zna -o: ~i dispanzer
protiuslúga -e *ž nasprotna usluga; vrnitev usluge*
protiustáven -vna -o
protiutéž -i *ž nasprotna utež*
protíven -vna -o *slov. adverzativen*: ~o priredje, ~i vezniki, protívnost -i *ž slov.*
°**protíviti** -im se *ustavljati se, upirati se, nasprotovati*, °protívnik -a *m nasprotnik*
protivrédnost -i *ž nasprotna vrednost*
protizakónski -a -o
protofít -a *m prarastlina*
protokól *[-ól]* -a *m uradni zapisnik o čem*: dati kaj na ~, šef ~a, protokolírati -am *uradno zapisati, na zapisnik dati*, protokolíranje -a *s*, protokoláren -rna -o: ~a ugotovitev, protokolíst -a *m zapisnikar*
próton -óna *m fiz. pozitivno nabito jedro vodikovega atoma*
protonotár -ja *m |cerkveni prelatski naslov*, protonotárski -a -o: ~a čast = protonotariát -a *m*
protoplázma -e *ž celična prasnov*, protoplázemski -a -o *[-zəm-]*, protoplazmátičen -čna -o: ~i strup
prototíp -a *m pralik*, prototípski -a -o
protozóon -a *m praživ, mn. tudi* protozóa protozój *s*, protozóonski -a -o *in* protozójski -a -o
protuberánca -e *ž med. štrlina, mn.* protuberánce -ánc *ž astr.*: ~e na soncu
proučíti -ím *preštudirati, do dna pregledati*, proúči -íte! proúčil -íla -o, proučítev -tve *ž*; proučeváti -újem *študirati*, proučevánje -a *s*, proučeválen -lna -o *[-ln-]*; proučávati -am, proučávanje -a *s*; *gl. tudi* preučiti
Proudhon *[prudón]* -a *m*, Proudhonov -a -o, proudhonízem -zma *m*
Provánsa -e *ž |franc. pokrajina|*, provansálski -a -o *[-ls-]*, Provansálec -lca *[-lc-] m*, provansálščina -e *[-lš-] ž |jezik|*
proveniénca -e *ž izvir, vir, rod*
proviánt -a *m živež*, proviánten -tna -o: ~i voz, častnik
provínca -e *ž pokrajina, podeželje, območje redovne enote*, provinciálen -lna -o *[-ln-] podeželen, pokrajinski*: ~a uprava, provinciálec -lca *[-lc-] m*, provinciál *[-ál]* -a *m predstojnik redovne province*, provinciálka -e *[-lk-] ž*, provincializem -zma *m* 1. *krajevna posebnost v jeziku*, 2. *podeželska zaostalost*
provitamín -a *m ergosterin*
provizíja -e *ž opravnina, nagrada*: koliko ~e imaš, provizíjski -a -o
provízor -ja *m oskrbnik*, provizóren -rna -o = provizóričen -čna -o *začasen*, provizórij -a *m začasni ukrep, začasna naprava, začasno poslopje*, provizóričnost -i *ž začasnost*
provokátor -ja *m izzivač*, provokátorski -a -o, provokátorstvo -a *s*, provokácija -e *ž izzivanje, med. izziv*, provocírati -am *izz(i)vati*, provocíranje -a *s*
próza -e *ž nevezana beseda*: suha ~, ~ vsakdanjega življenja, prózen -zna -o: ~i jezik, prozaíst -a *m kdor piše v prozi*, prozáik -a *m*, prozáičen -čna -o 1. *prozen*, 2. *suh, pust, dolgočasen*: ~ človek
prozelít -a *m proselit*

Prozêrpina -e *ž Proserpina*, Prozêrpinin -a -o
prozodija -e *ž nauk o kvantiteti zlogov*, prozódičen -čna -o *merosloven*
prozóren -rna -o: ~ papir, ~o steklo, ~a tekočina, ~ namen, prozórnost -i *ž*
prožiti próžim, próži -íte! próžil -íla -o, próženje -a *s in* próžiti -im *s stal. poud.*: ~ puščice z loka *ali* z lokom, ~ hlode po drči, ~ puške, ~ kamenje po pobočju, prst se proži v dolino, ~ ptičem *nastavljati past*; próžen -žna -o: ~a vzmet, deska, ~o telo, pero, próžnost -i *ž*, próžnik -a *m*: ~ pri puški, próžnica -e *ž*: ~ pri možnarju; prožilo -a *s*, prožílen -lna -o *[-ln-]*: ~i mehanizem, prožílnik -a *[-ụn-] m*: ~ pri pisalnem stroju, prožljív -a -o: ~o pero, prožljívost -i *ž*, proživec -vca *m*: ~ pri fotografskem aparatu, prožívka -e *ž*
pŕsi pŕsi *ž mn.* (°pŕsa pŕs *s*): kurje, ploske ~, na ~ pritisniti, na ~ se trkati, vzeti otroka k ~im, imeti otroka pri ~ih, mora imeti nekaj na ~ih; pŕsen -sna -o: ~i koš, ~a žleza, votlina, ~i čaj, ~o plavanje; pŕsnica -e *ž* |*kost*|, pŕsničen -čna -o, pŕsnik -a *m* 1. *modrček*, 2. *del srajce*, 3. ~ pri statvah |*jermen*|, prsàt -áta -o: ~a ženska, prsátost -i *ž*, pŕsca pŕsc *s mn.*, pŕsiti -im se *postavljati se*, prsobrán -a *m*
pŕskati -am, pŕskanje -a *s*: konj prska, koze se prskajo; pŕsniti -nem; pŕskav -a -o: ~a koza, pŕskavec -vca *m zool.*, pŕskavka -e *ž*, pŕsk -a *m*: kozji ~, pŕskáč -a *m kozel*
pŕst -í *ž*: črna ~, Črna ~ |*gora*|, prstén -a -o: ~a barva, ~a posoda, ves ~ *umazan od prsti*; prstnàt -áta -o: ~a ruda, prsténost -i *ž*, prsténast -a -o; prstenéti -ím, prstêni -íte! prstenèl -éla -o, prstenênje -a *s*: kamnina prsteni; prstenína -e *ž lončeno posodje*, prstnína -e *ž krompir, repa, korenje, pesa*, prsteníti -ím *delati kompost*, prsteníl -a -o
pŕst -a *m*: odmrli ~i, ~i me srbijo, ~e si obliznìti, na ~e šteti, žvižgati; ta ima to skladbo v ~ih, po ~ih jih dobiti; to ima v malem ~u; komu na ~e gledati, stopiti; okoli ~a oviti; gledati skozi ~e, po ~ih hoditi; pŕstek -tka *m*, pŕstec -a *[-təc-] m* 1. *prst*, 2. *bot.*, pŕsten -tna -o: ~i členki, odtisi, pŕstnik -a *m* 1. *rokavica*, 2. *naprstnik*, pŕstar -ja *m zool.*, pŕstnica -e *ž* |*kost*|, pŕstast -a -o
pŕstan -a *m*: briljantni, poročni, pečatni ~, pŕstanček -čka *m*, pŕstanec -nca *m* |*prst*|, pŕstančev -a -o, pŕstaničar -ja *m zool.* |*prelec*|, pŕstanka -e *ž zool.* |*gosenica*|
pŕšen -šna -o: ~a kopel
pršéti -ím, pŕši -íte! pršèl -éla -o, pršênje -a *s*: iz megle pŕši; pŕš -a *m*: ~ na siru, pršív -a -o: ~ sneg = pršič -íča *m*, pršec -šca *m* |*dež*|, pršíca -e *ž* |*zajedavec*|, pršíce -íc *ž mn. zool.* |*pajkovci*|, pršljiv -a -o: ~o vreme, ~a koža *garjava*; pršíti -ím, pŕši -íte! pršíl -a -o, pršênje -a *s*: škrjanec pŕši pesmi, raketa pŕši iskre, pršílnik -a *[-ụn-] m* |*priprava za pršenje*|, pršičàv -áva -o: ~a kokoš, pršínjak -a *m* |*iztrebek*|, pršávica -e *ž* |*dež*|
pršút -a *m*: kraški ~, ~ z jajci, pršútar -ja *m* |*prašič*|
pŕt -a *m*, *mn.* pŕti -ov *ali* prtóvi -óv: namizni, mrtvaški ~, prtìč -íča *m*, prtíček -čka *m*, prtén -a -o: ~e klobase, ~e hlače, prteníce -íc *ž mn. hlače iz hodnega platna*, prtenína -e *ž platno, perilo, platneno blago*
pŕtiti -im, pŕtenje -a *s*: ~ koga s čim, ~ komu kaj, ~ se s čim, prtóvnik -a *m majhen naramni koš*, prtóvnica -e *ž obramnica pri košu*
prtljága -e *ž*, prtljážen -žna -o: ~i voz, ~i listek, prtljážnik -a *m* 1. *držalo*: ~ na kolesu, 2. ~ v avtu, 3. *voz*, prtljážnica -e *ž* 1. *listek*, 2. *prostor*
prúčica -e *ž podnožek*, prúčka -e *ž*
Prúsija -e *ž* |*dežela*|, v ~i, iz ~e, Prús -a *m*, Prúsinja -e *ž*, prúski -a -o, prúsovski -a -o, prúsovstvo -a *s*; Prúsko -ega *s*, na ~em, s ~ega; Prúska -e *ž*, v ~i, iz ~e, Prusák -a *m znč.*
prvák -a *m*: šahovski ~, ~ v igri, v gledališču, v stranki, v politiki, prvákinja -e *ž*, prváški -a -o, prváštvo -a *s*, prváčiti -im, prváčenje -a *s*
Prváčina -e *ž kr. i.*, v ~i
prvénec -nca *m*, prvénka -e *ž*, prvénček -čka *m*, prvénstvo -a *s*, prvénstven -a -o *[-tvən-]*: ~a tekma, prvénski -a -o *primaren*, prvénstveno *prisl.* → *predvsem, zlasti, v prvi vrsti*
pŕvi -a -o: za ~o silo, plačo dobivamo ~ega, ~o je, da ubogaš; ta je ~a (reč), ~a pomoč, v ~o, v drugo, pŕvič *prisl.* = pŕvikrat *prisl.*, pŕvikraten -tna -o;

prvec -vca *m prvi roj*, prvésnica -e *ž*: žena ~, ovca ~, prvček -čka *m prvošolec*

prvína -e *ž* 1. kemične ~e, 2. *prvi pridelek, prva prireja*: ~ pridelkov, živine, darovati bogovom ~o, prvínski -a -o: ~e kamnine

prvo- *v sestavi*: prvobíten -tna -o: ~o stanje, prvobítnost -i *ž*; prvobórec -rca *m*; prvodôben -bna -o, prvodôbnost -i *ž*; prvolétnik -a *m*, prvolétnica -e *ž*, prvoléten -tna -o; prvomájski -a -o: ~i sprevod; prvoméstnik -a *m predsednik*, prvoméstniški -a -o, prvoméstništvo -a *s*; prvopís -a *m original*, *izvirnik*, prvopísen -sna -o; prvorazréden -dna -o: ~i klub; prvorôjen -ena -o, prvorojênec -nca *m*, prvorojénka -e *ž*, prvorojênček -čka *m*, prvorojênstvo -a *s*; prvosélec -lca *[-lc-] m prvotni naseljenec*; prvostópen -pna -o: ~o sodišče; prvošólec -lca *[-lc-] m*, prvošólski -a -o *[-ls-]*; prvotísk -a *m inkunabula*; prvovŕsten -tna -o, prvovŕstnost -i *ž*

prvôten -tna -o: ~i prebivavci, ~i pomen besede, prvôtnost -i *ž*

psálm -a *m*, psálmski -a -o, psalmíst -a *m*, psalmístovski -a -o, psalmodíja -e *ž petje psalmov*, psalmódičen -čna -o *>[-lm-]*; psaltêrij -a *m*, psálter -ja *m zbirka psalmov*, *del brevirja >[-lt-]*

psè pséta *s*, psíca -e *ž*, psíčji -a -e, psíček -čka *m*; psoglávec -vca *m*

psevdo- *v sestavi*: psevdoklasicízem -zma *m nepravi klasicizem*; psevdoním -a *m izmišljeno ime*, psevdonímen -mna -o

psí *m neskl. in* psí -ja *m |grška črka|*

psíha -e *ž duša, duh*, psíhičen -čna -o: ~i pojavi, psihiáter -tra *m zdravnik za duševne bolezni*, psihiatrija -e *ž znanost o zdravljenju duševnih bolezni*, psihóza -e *ž* 1. *duševna bolezen*, 2. *duševno stanje*, psihózen -zna -o: ~o stanje, psihótičen -čna -o: ~ bolnik = psihótik -a *m*

psíha -e *ž stoječe ogledalo*

Psíhe -e *ž gr. mit.*, Psíhin -a -o

psiho- *v sestavi*: psihoanalíza -e *ž*, psihoanalítičen -čna -o, psihoanalítik -a *m*; psihodráma -e *ž*; psihofízika -e *ž*, psihofízičen -čna -o; psihogimnástika -e *ž*, psihogimnástičen -čna -o: ~e vaje; psihológ -a *m duševoslovec*, psihologíja -e *ž duševoslovje*, psihológški -a -o *duševoslovен*; psihopát -a *m duševni bolnik*, psihopátinja -e *ž*, psihopátičen -čna -o, psihopatíja -e *ž*, psihopatológija -e *ž nauk o duševnih boleznih*; psihotéhnika -e *ž preskušanje duševnih zmožnosti za izbiro poklica*, psihotéhničen -čna -o; psihoterapíja -e *ž zdravljenje duševnih bolezni*, psihoterapévtičen -čna -o; psihovitalízem -zma *m*

psihrométer -tra *m vlagomer*, *hlapomer*, psihrométrski -a -o

psíka -e *ž bot.* = psíkovec -vca *m*, psíkov -a -o: ~ grm, psíkovina -e *ž in* psikovína -e *ž bot.*

psíkati -am *sikati*, psíkanje -a *s*, psíkav -a -o, psíkavec -vca *m*, psíkavka -e *ž*

psína -e *ž* 1. *pasje meso, pasja koža*, 2. *hudobija, nezvestoba*: temu gleda ~ iz oči, 3. *vse slabo in zanič*, psinják -a *m pasja uta, pasjica*

psitakóza -e *ž med. papigovka*

psováti psújem → *zmerjati*, *sramotiti*, psóvka -e *ž zmerljivka, žaljivka*, psovávec -vca *m zmerjavec, sramotivec*

pst *medm.*: ~! *tiho!*

pšenica -e *ž*: jara, italijanska, ozimna, resasta ~, ~ golica, ~ résnica, iz te ~e ne bo moke, pšeníčen -čna -o: ~a moka, ~i kruh, lasje ~e barve, pšeníčišče -a *s in* pšeničíšče -a *s*, pšeníčnica -e *ž* 1. *slama*, 2. *bot.*, pšeníčnik -a *m |kruh|*, pšeníčar -ja *m |jabolko|*

pšêno -a *s*: ječmenovo ~, babje ~, pšênast -a -o, pšenár -ja *m |kamen v mlinu|*; pšének -nka *m ličinka lasnice ali trihinele*, pšenàv -áva -o = pšenčàv -áva -o: ~o meso, pšenávost -i *ž |bolezen|*

pterodáktili -ov *m mn. pal.*

pterozávri -ov *m mn. pal.*

ptialín -a *m ferment sline*

ptíca -e *ž*: morska, povodna, nočna ~, ~ pevka, ~ selivka, ptíčica -e *ž*, ptíčka -e *ž*, ptič ptíča *m*: ne ~ ne miš, ima ~a pod klobukom *kdor se ne odkrije*, ptíček -čka *m*, ptíčji -a -e: ~e gnezdo, ~e mleko *bot.*, ~e petje, ~a bolezen; vsega ima, samo ~ega mleka ne; ptíčjak -a *m |blato|*, ptíčar -ja *m |lovec, trgovec, pes|*, ptíčarica -e *ž*, ptíčarski -a -o: ~a razstava, ptíčarstvo -a *s*, ptíčnica -e *ž* = ptíčnik -a *m*; ptičeslóvje -a *s ornitologija*; *vendar* tica

Ptolemáios -áia *m in* Ptoleméj -a *m |aleksandrinski matematik, astronom in zemljepisec|*, Ptoleméjev -a -o: ~ sistem, zemljevid, ptoleméjski -a -o: ~i svetovni

sistem, Ptoleméjci -ev *m mn.* |*egiptovski kralji*|
ptomaín -a *m mrliški strup*
Ptúj -a *m kr. i.*, v ~u *in* na ~u, ptújski -a -o: ~a gimnazija, Ptujska gora, Ptujsko polje, Ptújčani -ov *m mn.*
pubertéta -e *ž doba spolnega dozorevanja*, pubertéten -tna -o, pubertétnik -a *m mladostnik*, pubertétnica -e *ž mladostnica*, pubertétniški -a -o
púbič -a *m zool. urh*, púbičev -a -o
publicírati -am *objavljati, priobčiti*, publicíst -a *m*, publicístka -e *ž* = publicístinja -e *ž*, publicístika -e *ž časnikarstvo*, publicístičen -čna -o *časnikarski*
públika -e *ž občinstvo, javnost*: pred ~o, públikum -a *m*
publikácija -e *ž objava, priobčitev, časnik, tisk(anje)*, publikacíjski -a -o
púc, púci *medm. za draženje psov*: ~ ga!
Puccini *[pučíni]* -ja *m* |*it. skladatelj*|, Puccinijev -a -o: ~e opere, puccinijevski -a -o: ~a glasba
púč -a *m prevrat*, pučíst -a *m prevratnež, prevratnik*, pučízem -zma *m*
púd -a *m* |*utež*|, púdovski -a -o
***púdelj** -na *m koder*, *púdeljnov -a -o *[-dəlj-] kodrov*
púder -dra *m*, púdrn -a -o: ~a doza = púdrnica -e *ž*, púdrati -am, púdranje -a *s*
púding -a *m kipnik*
púdlati -am: ~ jeklo, púdlar -ja *m*, púdlarski -a -o: ~a peč = púdlovka -e *ž*, púdlarstvo -a *s*
Púgled -a *m kr. i.*, na ~u, púgleški -a -o
púh -a *m*: ~ iz razbeljene peči, ~ od žerjavice, ~ od strele, od eksplozije ga je ubil
púh -a *m*: porasel ga je prvi ~, ptičji ~, blazine so napolnjene s ~om, púhast -a -o: ~a blazina
púhati -am *močno sopsti, pihati, sopihati*, púhanje -a *s*: kovaški meh, lokomotiva puha; veter, mačka puha; puhálo -a *s*, puhálnik -a *[-ųn-] m*, puhálnica -e *[-ųn-] ž*, puháč -a *m*: ~ pri stopah, puháča -e *ž* |*orodje*|, puhávec -vca *m*; púhalica -e *ž bot.*; púhniti -nem: veter je puhnil, ~ v vodo *skočiti*, ~ komu dim v oči
púhel -hla -o: ~a repa, ~a glava, učenost, púhlost -i *ž*, puhlôba -e *ž*, puhlôta -e *ž*, puhlàt -áta -o: ~a repa, puhlíca -e *ž* 1. *pusta, neobdelana zemlja*, 2. *fraza, prazna beseda*, 3. *geol.*: rumena ~; puhlíčast -a -o, puhlíčar -ja *m*, puhlíčav -a -o; puhléti -ím, púhli -íte! puhlèl -éla -o, puhlênje -a *s*: repa puhli
puhloglávec -vca *m*, puhloglávka -e *ž*, puhloglávski -a -o, puhloglàv -áva -o, puhloglávost -i *ž*
puhtéti -ím, púhti -íte! puhtèl -éla -o, puhtênje -a *s*: vročina puhti od peči, kar puhti iz njega
pújs -a *m prašič*, púsjov -a -o, púsja -e *ž svinja*, púsjek -ska *m*
púk -a *m ploščica pri hokeju na ledu*
púkati -am, púkanje -a *s*: lan, repo, perje ~, pukávec -vca *m*, púkanica -e *ž*: ~ za obveze, púkež -a *m*
pulíti púlim, púli -íte! púlil -íla -o, púljenje -a *s in* púliti -im *s stal. poud.*: žeblje ~ iz stene, ~ si lase, ~ zobe, ~ se za kaj; puljáva -e *ž prerivanje, pretep*: na trgu je ~ za sadje; púljenica -e *ž* |*volna*|
Púlj -a *m kr. i.*, v ~u, púljski -a -o
púlman -a *m [-lm-]* |*železniški voz*|, púlmanski -a -o *[-lm-]*
pulóver -ja *m* |*jopica*|
púlpa -e *[-lp-] ž*: zobna ~, sadna ~ *sadno meso*
púlt -a *[-lt-] m pisalnik, stojalo za note, miza v trgovini*: stati za ~om, merilni, preskusni ~, púlten -tna -o *[-lt-]*
pulverizírati -am *zdrobiti v prah*, pulverizácija -e *ž* >*[-lv-]*
púlz -a *m utrip srca, žile*, pulzírati -am *biti, utripati*, pulzíranje -a *s* >*[-lz-]*
púma -e *ž zool.* |*zver*|
***púmpa** -e *ž sesavka, črpavka, tlačivka, zgoščevavka, brizgalna*: ~ za vodo, za bencin, ~ za kolo, ~ za gašenje; *púmpati -am *črpati, polniti*: ~ vodo, bencin, ~ kolo; púmparice -ic *ž mn. hlače hlamudrače*
púnca -e *ž*, púnčka -e *ž*, punčára -e *ž*, punčè -éta *s*, púnček -čka *m*
puncírati -am *žlahtne kovine preskušati, žigosati, zaznamovati*, puncíranje -a *s*, púnec -nca *m* 1. *znamenje*, 2. *orodje*, puncerézec -zca *m*, puncírka -e *ž* |*orodje*|
púnč -a *m* |*pijača*|
púnčica -e *ž zenica*: varuje jo ko ~o svojega očesa
***púnčoh** -a *m čevelj, mestva, vezanka*
Púnec -nca *m Kartažan*, púnski -a -o: ~a vojska

punktírati -am *med.*, punktíranje -a *s*: ~ v kamnotisku, púnkcija -e *ž med.*, punkcíjski -a -o: ~a igla

pùnt púnta *m upor, vstaja, prevrat*, púntar -ja *m*, púntarka -e *ž*, púntarski -a -o, púntarstvo -a *s*; púntati -am se *upirati se, ustavljati se*, púntanje -a *s*: ~ se zoper tlako, puntarija -e *ž*

púpa -e *ž otr. pijača*, púpica -e *ž*, púpati -am *otr. piti*, púpcati -am

***púpa** -e *ž punčka, punca*, *púpica -e *ž lutka*, *púpka -e *ž punčka, čeča*

púpek -pka *m zool.*: navadni, veliki, planinski ~

pupíla -e *ž zenica*, pupílen -lna -o *[-ln-]*: ~i refleks

pupilâren -rna -o *sirotinski*: ~o varen

púra -e *ž*, púrji -a -e: ~e meso, púrica -e *ž*, purán -a *m* = púrman -a *m*, puránček -čka *m* = púrmanček -čka *m*, puránov -a -o: ~ čampelj

purgatív -a *m čistilo, odvajalo*, purgatíven -vna -o: ~i pripomoček, purgírati -am: ~ koga s čim

puritánec -nca *m* 1. *privrženec protestantovske verske ločine*, 2. *nravno strog človek*, puritánka -e *ž*, puritánski -a -o, puritánstvo -a *s* 1. *protestantovska verska ločina*, 2. *moralna prenapetost, farizejstvo*, puritanízem -zma *m*

purízem -zma *m (prehuda) skrb za čistost v jeziku*, puríst -a *m*, purístičen -čna -o, purístovski -a -o

púrpelica -e *ž bot. divji mak* = púrpela -e *ž* = púrpalica -e *ž* = púrpala -e *ž*

púst -a *m*: pred ~om, o ~u, ~a pokopati, sežgati, ti si mi pravi ~, smeji se ko ~ v pratiki, pústen -tna -o: ~a šema, ~i torek, pustováti -újem, pustovánje -a *s*, pústnik -a *m*, pustovávec -vca *m*, pustovávski -a -o

púst -a -o *in* pustó -í -é, *prim.* pustéjši -a -e: ~ kraj, svet, ~a zemlja, njiva, prst, ~o meso, sadje, ~a jed, trava, ~ človek *dolgočasen*, ~o vreme, ~a beseda, pesem, ~o govorjenje; v ~o ceno dati *za nizko, sramotno ceno*; pústež -a *m*, pustúh -a *m*, pustúha -e *ž*, pustína -e *ž* 1. *neobdelana zemlja*, 2. *panj brez matice*, pustínja -e *ž*, pústost -i *ž*, pustôta -e *ž neobdelano zemljišče, zapuščena kmetija*, pustôten -tna -o, pustótnik -a *m prebivavec na pustoti* = pustôtar -ja *m*

pústa -e *ž ogrska stepa*

pustéti -ím *puščoben postajati*, pustèl -éla -o, pustênje -a *s*

pustíti -ím, pústi -íte! pústil -íla -o, puščèn -êna -o: ~ koga iz službe, ~ koga kam; ~ koga, da dela, kar hoče; ~ kaj pri miru, z mirom, vnemar, ~ koga samega; ~ koga doma, v šoli, zadaj, v stiski, na cedilu, v nevarnosti; ~ vsakemu svoje, ~ komu življenje, prostost, hišo; ~ delo, službo, kajo; ~ si brado rasti, pustim ga *ali* mu iti domov *dovolim, ne branim*, pustil te je pozdraviti *dal, rekel, velel, ukazal, naročil te je pozdraviti, pozdravlja te*; fašisti niso pustili gasiti *niso dovolili*

pustív *prisl.*: v ~ gre žena, če zapusti moža

pustolôvec -vca *m avanturist*, pustolóvka -e *ž*, pustolóvščina -e *ž avantura*, pustolóvski -a -o: ~i roman, pustolóvstvo -a *s*

pustóšiti -im, pustóšenje -a *s*: ~ deželo

púša -e *ž*: kolesna, mazna, osna, batna ~, púšica -e *ž*: ~ za peresa, cerkvena ~

púščа -e *ž*, puščáva -e *ž*: peščena ~, ladja ~e, spremeniti v ~o, ti si velika ~ *pustež*, puščávski -a -o: ~i pesek, veter, puščáven -vna -o, puščávnat -a -o, puščávnik -a *m*, puščávnica -e *ž*, puščávniški -a -o, puščávec -vca *m*

púščati -am: ~ vrata odprta, ~ koga kam, ~ koga na cedilu, ~ sled za seboj, ~ komu (kri), tebi bi bilo treba s krampom ~; sod, škaf pušča, streha pušča, vodo ~ *urinirati*; púščanje -a *s*: ~ krvi; puščálo -a *s priprava za puščanje*

puščíca -e *ž* 1. *orožje*, 2. *epigram*, puščíčen -čna -o: ~a konica, ~i šiv na lobanji, puščíčar -ja *m strelec*, puščíčast -a -o, puščíčica -e *ž*

puščôba -e *ž*: ~ duha, fant je prava ~, puščôben -bna -o, puščôbnost -i *ž*; puščobováti -újem, puščobovánje -a *s*, puščôbnež -a *m*

***púšeljc** -a *m šopek*, *púšeljček -čka *m*

púška -e *ž*: lovska, vojaška, zračna, strojna ~, ~ risanica, ~o v koruzo vreči; ~o (zadeti) na ramo, púškica -e *ž*, púškin -a -o: ~o kopito, ~a cev, puškár -ja *m*, puškáriti -im *postreljevati, streljavkati*, puškárjenje -a *s*, puškárna -e *ž*, puškárstvo -a *s*; puškomitraljéz -a *m*, puškomitraljézec -zca *m*

Púškin -a *m |ruski pesnik|*, Púškinov -a -o, púškinski -a -o

púšpan -a *m zelenika*, púšpanov -a -o: ~ grm, ~a mladika, púšpanka -e *ž pipa iz pušpanovine*, pušpanovina -e *ž* |*les*|
púta -e *ž kokoš*: jajce več ko ~ ve, pútka -e *ž*: ~ tutka, pút -a *m kurja golša*, pútast -a -o, pútav -a -o *golšav, kilav*
Pútifar -ja *m* |*egiptovski uradnik*|, Pútifarjev -a -o, Pútifarka -e *ž*
pútika -e *ž protin, udnica, skrnina*, pútikav -a -o: ~ bolnik, ~e bolečine, pútikast -a -o: ~e žmule
putrefákcija -e *ž* = putrescénca -e *ž smrdeče gnitje, smrdeča gniloba*
pútrh -a *m ročni sodček*, pútrhast -a -o, pútršek -ška *m*
***púža** -e *ž punčka*

Q

q *[kvà / kú], nav. z dodanim* u: qu *[kvà / kú] m neskl. ali* qu -ja *[kú -ja]m*: z malim q *[kvə / kú(jem)]* označujemo stot
Quaglio *[kváljo]* -ia *m* |*it. slikar*|, Quagliov -a -o: ~e freske
quai -a *[ké -ja] m nabrežje*: Quai d'Orsay Quai d'Orsaya *[kédorsé -ja] m* 1. *pariško nabrežje*, 2. *franc. zunanje ministrstvo*: posvetovanja s ~em, quaid'orsayski -a -o: ~a politika
quasi *[kvázi] lat. prisl. kakor da, skoraj, tako rekoč, na videz*: ~ učenjak *zlagan, prten, slab učenjak*, ~ marksist *marksist (samo) na jeziku*, ~ poet *pesmar*, ~ specialist *lažen, navidezen*, ~ literat *slab*, ~ optičen *podoben optičnemu*, ~ modrijan *prtén*
quattrocento *[kvatročénto]* -a *m 15. stoletje*: italijanski ~, pesnik ~a = quattrocentist *[kvatročentíst]* -a *m*, quattrocentističen -čna -o
Quebec *[kvibék]* -a *m* |*mesto in pokrajina*|, quebeški -a -o
quidproquo *[kvidprokvó]* -ja *m in neskl. zamenjava, nadomestek, zmešnjava*
Quisling *[kvísling]* -a *m* |*norv. kolaboracionist*|, Quislingov -a -o; *gl. tudi* kvizling

R

r *[rà / àr / èr] m neskl. in* èr -a *m* |*črka*|: mali r, véliki R, z erom
Rá -ja *m* |*egiptovski bog*|
Raabe *[rábe]* -ja *m* |*pisatelj*|, Raabejev -a -o
Ráb -a *m*: na (otoku) ~u, z ~a; v (mestu) ~u, iz ~a, rábski -a -o: ~o taborišče, Rábovci -ev *m mn.* |*prebivavci*|; rábovec -vca *m* |*ujetnik*|
Rába -e *ž* |*reka*|, rábski -a -o: ~i Slovenci
rába -e *ž*: govorna ~, napačna ~ besed, splošna, vsakdanja ~, iz ~e priti, je že iz ~e, to je že dolgo v ~i, za nobeno ~o ni; ráben -bna -o: ~a vrednost blaga, rábnost -i *ž*: ~ blaga
rabárbara -e *ž bot.*: kompot iz ~e, rabárbarov -a -o: ~ kompot, rabárbarin -a -o: ~ list
rabát -a *m popust, odbitek*: ~ dajati komu, ~ priznati, rabáten -tna -o, rabatírati -am *dati popust*
rabdomantija -e *ž bajaništvo*, rabdománt -a *m vedeževavec*
Rabelais -a *[rablé -ja] m* |*franc. satirik*|, Rabelaisov -a -o, rabelaisovski -a -o: ~i humor
rábelj -blja *m*: naj jim ~ sveti! rábljev -a -o: ~o orodje, rábeljski -a -o: ~o početje, rábeljček -čka *m*, rábeljstvo -a *s* >*[-balj-]*
Rábelj -blja *m kr. i.*, rábeljski -a -o *[-bəlj-]*: ~i skladi *geol.*, Rabeljsko jezero
rábi -ja *m hebr. moj učenik, mojster*, rábijev -a -o
rábies -a *m med. steklina*, rábičen -čna -o: ~i dispanzerji, rabiológ -a *m*; rabiáten -tna -o → *besen, divji, stekel, popadljiv*
rabín -a *m* = rabínec -nca *m* |*judovski verski učitelj*|, rabínski -a -o: ~i urad = rabinát -a *m*
rabiti rábim, rábi -íte! rábil -íla -o *in* rábiti -im *s stal. poud.*: ~ nož, pamet, slama rabi za nastil, noge mi ne rabijo, prislov se rabi kot predlog, mehka kreda se hitro rabi; to se več ne rabi *ni več*

v rabi; rabil bi konja → *potreboval*; rábljen -a -o: ~a obleka, ~o kolo, pomeni ~ih besed; rabljív -a -o = rában -bna -o: ~ slovar, ~ za delo, rabljívost -i *ž* = rábnost -i *ž*: ~ novih napeljav, ~ za delo; rabník -a *m*: upravičeni ~ ali uživavec

rabóta -e *ž* 1. *tlaka, davek v delu*: na ~o *ali* v ~o hoditi, ~o odslužiti, 2. *težko, malo donosno delo*, rabóten -tna -o: ~i dan, ~o delo, ~a dolžnost, rabótnik -a *m*, rabótnica -e *ž*, rabotnína -e *ž*, rabótati -am, rabótanje -a *s*

rabótovina -e *ž in* rabotovína -e *ž bot. dobrovita*

rabozél *[-ẹ́ú]* -a *m bot.*

rabúd -a *m trda trava, slaba krma*, rabúdje -a *s grmovje*

rabúka -e *ž trušč, vrišč, prepir, pretep*: nemiri in ~e, ~o delati, napraviti, pride do ~e, uganjati ~e, rabúkar -ja *m rogovilež, razsajač, zdrahar*

rabulíst -a *m spletkarski jurist*, rabulístičen -čna -o, rabulístika -e *ž*

rabútati -am *po tujem klatiti, krasti sadje*, rabútanje -a *s*, rabútar -ja *m*

ráca -e *ž*: gozdna, divja, turška ~, časnikarska ~ *potegavščina*, ~ na vodi! rácka -e *ž*, rácji -a -e: ~e meso, rácica -e *ž*, rácnica -e *ž mlaka za race*, rácen -čna -o, rácnik -a *m hlev za race*, racák -a *m* = rácman -a *m*, rácast -a -o: ~o hoditi, racáti -ám, racàj -ájte! racàl -ála -o, racánje -a *s*, racàv -áva -o: ~a hoja, ráčjak -a *m* 1. *racman*, 2. *govno*, račják -a *m* |*hlev*|, rácka -e *ž*

rácija -e *ž lov, policijski pogon*: narediti ~o, imeti ~o

Racine *[rasín]* -na *m* |*franc. dramatik*|, Racinov -a -o: ~e drame, racinovski -a -o: ~a dramaturgija

racionálen -lna -o *[-ln-] umen, razumen, razumski*: ~a števila, ~o gospodariti, racionálnost -i *[-ln-]* *ž*, racionalízem -zma *m fil. razumarstvo*, racionalist -a *m razumar*, racionalístka -e *ž*, racionalístičen -čna -o *razumarski*; racionalizírati -am *razumsko, umno, gospodarno urediti*, racionalizácija -e *ž*, racionalizátor -ja *m*, racionalizátorski -a -o: ~i predlog, racionalizátorstvo -a *s*

racionírati -am *na obroke preračunati*, racioníranje -a *s*; racioníran -a -o: ~o blago

racljáti -ám, racljàj -ájte! racljàl -ála -o, racljánje -a *s*: mlada račka racljа za kokljo

ráčar -ja *m zool.*

Ráče Ráč *ž mn. kr. i.*, v ~ah, ráški -a -o, Ráčanci -ev *m mn.*

ráčec -čca *m* = ráčič -a *m* = ráček -čka *m majhen rak*, ráčji -a -e: ~i lov, ~a kuga, ~e meso, ~i kamenčki, ráčina -e *ž* |*luknja*|, račílo -a *s sak za račji lov*, račica -e *ž* |*samica*|

ráčiti -im (se) *lit. zljubiti se, blagoloviti*: rači se mi *ljubi se mi*, rači stopiti v mojo hišo *blagovoli*

račún -a *m*: sklepni, bančni, tekoči, diferencialni, integralni, obrestnoobrestni ~, velik, majhen, slan, zasoljen, nesramen, ugoden ~, ~ se izide, ~ zahtevati, dati, predložiti; ~ narediti, pregledati, plačati, poravnati; (stare) ~e imeti s kom; midva imava še ~e; na ~u imeti; ostati, pustiti; ~e s svetom skleniti; ~ znese, znaša = ~a je; na ~ jemati, dajati, pošiljati, naročati, kupovati, sprejemati; na naročnikov ~ in nevarnost; delati kaj na svoj, tuj ~; to gre na moj ~ *se piše*; po mojem ~u to ni tako; vzeti kaj v ~; delati ~ brez krčmarja; ~ je napačen *načrt*; ~e komu pokvariti, prekrižati, prečrtati, to mi ne gre v ~; priti na svoj ~; °voditi ~a o čem *paziti na kaj, računati s čim ali na kaj, gledati, misliti na kaj*; računček -čka *m*, računski -a -o: ~a napaka, ~i stroj

računáti -am, računánje -a *s*: ~ z razmerami, z denarjem, z močmi; ~ dobiček in zgubo; ~ na pamet, iz glave, na prste, z ulomki, na papir, na stroj; nič ne tvega, samo računa; ~ na koga *ali* s kom; ~ na zaslužek, na obisk, na lepo vreme; računstvo -a *s*: ura ~a, danes imamo ~, računar -ja *m*: biti dober ~, ta človek je samo ~, računárica -e *ž*, računárski -a -o, računárstvo -a *s*, računálo -a *s*: tehnično ~, računica -e *ž* 1. *učna knjiga*, 2. to nam pokaže °~ *navaden račun*

računo- *v sestavi*: računodajávec -vca *m kdor daje račun*; računovódja -a *in* -e *m*, računovódkinja -e *ž*, računovódski -a -o: ~i tečaj, računovódstvo -a *s*, računovódstven -a -o *[-tvən-]*: ~a služba, ~ postopek

ràd ráda -o *in* -ó -í -é -á: od srca *in* iz srca ~, prav ~; ~ vidim, da pride; kaj bi ~; se ~o zgodi; v tretje gre ~o; ~ bi kruha; ~ bi, da bi sin ozdravel; ~ ga ima; ~ jé, ~a pride, ~a se imata; ~e volje, iz ~e volje kaj narediti; bog te nima ~; ~a ga vidi; ~ sem *vesel sem*, ~ bom, če prideš; sestra rájši *ali* ráje šiva; dete rado jé, pa še rájši *ali* ráje spi; učenke rájši *ali* ráje bero; rájši kot ne; bral je rájši *ali* ráje počasi ko hitro

Ráda -e *ž os. i.*, Rádin -a -o

Radamántis -a *m mit. sodnik v spodnjem svetu*, Radamántisov -a -o

rádar -ja *m* |*radiotehnična naprava*|, rádarski -a -o: ~i valovi, ~o dirigiranje letal, ~e naprave, ~o oko

Rádeče Rádeč *ž mn. kr. i.*, v ~ah, rádeški -a -o, Rádečani -ov *m mn.*

Rádenci -cev *ali* Rádinec *m mn. kr. i.*: Slatina ~, bil sem v Slatini ~ih, rádenski -a -o: ~a voda

Rádgona -e *ž kr. i.*, rádgonski -a -o, Rádgončani -ov *m mn.*; rádgončan -a *m* |*vino, avto*|

rádi *predl.* → *zaradi, zavoljo, zastran, zbog*

radiátor -ja *m grevec, grelnik (pri centralni kurjavi)*: voda v ~ju je kipela

radicírati -am *mat. koreniti*, radicíranje -a *s korenjenje*, radikánd -a *m število, ki se koreni*

radič -íča *m*: zeleni, rdeči ~, radíčev -a -o: ~a solata, ~o seme

rádij -a *m in* rádium -a *m kem.* |*prvina*|: zdravljenje z radijem *ali* z radiumom, rádiumski -a -o: ~i inštitut, rádijev -a -o: ~i žarki, ~o izžarevanje; radioaktíven -vna -o: ~a snov, voda, radioaktívnost -i *ž*

rádij -a *m in* rádius -a *m* 1. *polmer*, 2. *žarek*, 3. akcijski ~ letala, rádijev -a -o = rádiusov -a -o, radiálen -lna -o *[-ln-] v pramenih, izhajajočih iz središča*: ~i sistem, radiáren -rna -o *žarkast*: jajčeca imajo ~o strukturo *biol.*, radiánt -a *m fiz.*, radiácija -e *ž fiz. žarčenje, sevanje*; radiológija -e *ž*, radiológ -a *m*; radiográfija -e *ž rentgensko slikanje*, radiográfski -a -o, radiográm -a *m*, radioskopíja -e *ž rentgensko presvetljevanje*, radioskópski -a -o; radioterapíja -e *ž zdravljenje z žarki*; radiométer -tra *m*

radikálen -lna -o *[-ln-] korenit, odločen*: ~o zdravljenje, radikálnost -i *[-ln-] ž*, radikál *[-ál]* -a *m* = radikálec -lca *[-lc-] m član radikalne stranke*, radikalízem -zma *m* = radikálstvo -a *[-ls-] s*; radikalizírati -am, radikalizíranje -a *s*, radikalizácija -e *ž*

rádio -dia *m, mn.* rádii -diov: dati, razglasiti po ~u, v ~u nastopiti, govoriti po ~u, dati na ~; ~ prižgati, izklopiti; rádijski -a -o: ~i spored, ~a poročila, ~a antena, ~i orkester, ~a oddaja, ~i sprejemnik, oddajnik, naročnik, material; sprejemna in oddajna ~a postaja

radio- *v sestavi*: radioamatêr -ja *m*, radioamatêrski -a -o: ~i tečaj, radioamatêrstvo -a *s*; radioaparát -a *m radijski aparat*; radiodifuzíja -e *ž*, radiodifúzen -zna -o: ~a služba; radiofón -a *m*, radiofónski -a -o = radiofóničen -čna -o: ~i prenos, radiofonija -e *ž*; radiogoniométer -tra *m*, radiogoniométrski -a -o: ~a postaja; radiográm -a *m brezžična brzojavka*; radionavigácija -e *ž*, radionavigacíjski -a -o: ~e naprave, radionavigátor -ja *m*; radiooperátor -ja *m*; radiosónda -e *ž*; radiotéhnika -e *ž*, radiotéhnik -a *m*; radiotelegrafíja -e *ž*, radiotelegráfski -a -o, radiotelegrafíst -a *m*, radiotelegrám -a *m*; radiotelefonija -e *ž*, radiotelefónski -a -o: ~i pogovor; radiotelevizíja -e *ž*: pri ~i Ljubljana

radiolárij -jev *m mn. zool.*, radiolárijski -a -o: ~o blato, ~a teorija

radírati -am *strugati, (o)strgati, brisati (z gumo)*, radíran -a -o, radíranje -a *s*, radíranka -e *ž* |*slika*|, radírka -e *ž*

rádius -a *m anat.*; *gl. tudi* radij

rado- *v sestavi*: radodáren -rna -o: ~a mati narava, radodárnost -i *ž*; radoglèd -éda -o = radogléden -dna -o: ~e oči, ~e ženske; radojéden -dna -o: ~i otroci, radojédnost -i *ž*; radojémen -mna -o; radospráven -vna -o: skop in ~; radovéden -dna -o: ~i otroci, ~ biti na kaj, radovédnost -i *ž*: ~ pasti, radovédnež -a *m*, radovédnica -e *ž*; radovéren -rna -o *ki rad verjame*, radovérnost -i *ž*; radožívec -vca *m*, radožívka -e *ž*, radožívost -i *ž*

Rádomlje Rádomelj *ž mn. kr. i.*, v ~ah, rádomeljski -a -o *[-məlj-]*, Rádomljani -ov *m mn.*

radón -a *m* |*prvina*|
Rádoslav -a *m os. i.*, Rádoslavov -a -o, Rádo -a *m*, Rádov -a -o, Rádoslava -e *ž*, Rádoslavin -a -o
rádost -i *ž in* radóst -i *ž veselje*: ~ in žalost spita v eni postelji, ~i poln → *radosten*, *vesel*, rádosten -tna -o *in* radósten -tna -o *vesel*; radováti -újem se *veseliti se*, radovàl -ála -o, radovánje -a *s*: ~ se česa *ali* nad čim, radovávec -vca *m*, radovávka -e *ž*
radostíti -ím, radôsti -íte! radostíl -a -o: ~ koga *delati komu veselje*, ~ se počitnic *veseliti se*
Radóvljica -e *ž kr. i.*, v ~i, radóvljiški -a -o: ~i grad, Radóvljičani -ov *m mn.*
Rádvanje -a *s kr. i.*, v ~u, rádvanjski -a -o
rádža -a *in* -e *m* |*indijski knez*|
Ráfael *[-el]* -a *m os. i.*, Ráfaelov -a -o; Ráfko -a *m*, Ráfkov -a -o; Rafaéla -e *ž os. i.*, Rafaélin -a -o; Ráfelj -na *m*, Ráfeljnov -a -o >*[-fəlj-]*
rafál *[-ál]* -a *m*: ~ sprožiti, spustiti, v ~ih streljati, oster ~, ~ reskne, zareglja; rafálka -e *[-lk-] ž* |*puška*|
Raffaéllo -a *m in* Ráfael -a *m* |*it. slikar*|, Raffaéllov -a -o *in* Ráfaelov -a -o: ~e slike, rafaélovski -a -o: ~i slog, rafaelízem -zma *m*
ráfija -e *ž* |*liče*|: z ~o privezati
rafinírati -am *(o)čistiti*, rafiníranje -a *s*; rafiníran -a -o 1. *prečiščen*: ~o olje, 2. *prenes. premeten*, *pretkan*, *zvit*: ~ človek, ~a ženska, ~a tatvina, rafiníranec -nca *m*, rafiníranka -e *ž*, rafiníranost -i *ž*, rafinerija -e *ž*: ~ nafte, sladkorja, rafinêr -ja *m*, rafinâda -e *ž kem. semlet*, *prečiščen sladkor*, rafinát -a *m kem.*
ragáda -e *ž* |*kožna razpoklina*|
raglán -a *m* |*širok plašč*|
ráglja -e *ž ropotulja*: mrtvaška ~ drdra, lesena ~, ti ~ ti *klepetulja*; rágljast -a -o; ragljáti -ám, ragljàj -ájte! ragljàl -ála -o, ragljánje -a *s*: gosi, ženske ragljajo; ragljàv -áva -o, rágljica -e *ž*: tiho bodi, ~! ragljáč -a *m*, ragljáča -e *ž* |*priprava*, *ženska*|, ragljálo -a *s*
ragú -ja *m* |*jed*|
ráhel *[-aų]* -hla -o, *prim.* ráhlejši -a -e, *prisl.* ráhlo ráhlej(š)e: ~o perje, ~ dež, sneg, ~a podobnost, ~ kruh, ~a prst, ~ nasmeh, ~e vezi, je ~ega zdravja; ~o stopati, igrati, potrkati *narahlo*, ráhlica -e *ž rahla prst*, rahlína -e *ž*, ráhlost -i *ž*
Rahéla -e *ž os. i.*, Rahélin -a -o
rahítis -a *m angleška bolezen*, *krivíce*, rahítičen -čna -o: ~ otrok, rahítičnik -a *m*, rahítik -a *m*, rahítičnost -i *ž*
rahljáti -ám, rahljàj -ájte! rahljàl -ála -o, rahljánje -a *s*: ~ posteljo, zemljo, rahljáč -a *m*, rahljáča -e *ž* |*orodje*|; rahljálen -lna -o *[-ln-]*, rahljálnik -a *[-ųn-] m* |*priprava*|
rahlo- *v sestavi*: rahločúten -tna -o: ~ človek, rahločútnost -i *ž*, rahločútje -a *s*, rahločútnež -a *m*; rahlosŕčen -čna -o, rahlosŕčnost -i *ž*
rahtáti -ám, rahtàj -ájte! rahtàl -ála -o, rahtánje -a *s*: kokoši rahtajo, avtomobil rahta
raison d'être *[rezón dêtr] m neskl. upravičenost*, *smisel*, *pravica*, *potrebnost*: imeti svoj ~, izgubiti ~ *biti*, *ne biti upravičen*, *potreben*, *utemeljen*
ràj rája *m nebesa*: izgubljeni ~, živi kakor v ~u, rájski -a -o: ~a ptica = rájčica -e *ž*
ràj rája *m ples*: otroški ~, ~ pod lipo, rájati -am; rájanje -a *s*: otroško, ljudsko ~, rajávec -vca *m*, rajávka -e *ž*, rajávski -a -o; rajálen -lna -o *[-ln-]*: ~i pohod *tel.*, ~i nastop s petjem, ~e igre; rajalíšče -a *s*; rájanka -e *ž* |*ples*|; *gl. tudi* rej
rája -e *ž krščanski turški podložniki*: uboga, brezpravna ~, delati z ljudmi kakor z ~o
rájček -čka *m* |*goba*|
***rájda** -e *ž vrsta*: dolga ~ ljudi, *rájdati -am *obračati*, *ravnati*, *voditi*: voz ~, *rájden -dna -o: ~i kolesi *sprednji*, *rájdnik -a *m igla pri vozu*
rájfajznovka -e *ž* |*kreditna zadruga*|
rájh -a *m*: iz tretjega ~a, rájhovec -vca *m*, rájhovski -a -o: ~i Nemci
rájkelj -klja *in* -keljna *[-kəlj-] m pokrč*, rajkljáti -ám *z rajkljem povezovati*, rajkljàj -ájte! rajkljàl -ála -o, rajkljánje -a *s*
Rájmund -a *m os. i.*, Rájmundov -a -o, Rájko -a *m*, Rájkov -a -o
rájna -e *ž prečnik na jamboru*: spustiti jadro z ~e
rájni -a -o: ~i mož, ~a žena, je že ~i, rájnik -a *m*: ~ oče, rájnica -e *ž*: ~ mati; rájnki -a -o (°ranjki), *rod.* rájnkega
rájniš -a *m* |*star denar*|
rajón -a *m okoliš*, *okrožje*, rajónski -a -o: ~i monter, ~a pisarna; rajonírati -am

deliti na okrožja, rajoníranje -a *s*, rajonizácija -e *ž*

rájši -a -e *gl.* rad

rájtati -am *računati, misliti, hoteti, upoštevati*

rájželjc -a *[-žəlj-] m oporek, črevesje z vso tolščo pri mladem teletu*, rájželjček -čka *m |jed|*

ràk ráka *m*: ~e loviti, pojdi ~om žvižgat, ~ koščak, ~ mehkuž, ~ samotar, sonce stopi v znamenje ~a, rdeč ko kuhan ~, ráklja -e *ž* = rakúlja -e *ž* = rákovica -e *ž*: navadna ~; rákovka -e *ž račica*, rákov -a -o: ~e škarje, gre ~o pot = po ~o, rákovec -vca *m božja žabica*, rákovnik -a *m potok z raki*, rákar -ja *m kdor lovi rake*, rákec -kca *m*

ràk ráka *m |bolezen|*: želodčni ~ = ~ na želodcu, oboleti za ~om, imeti ~a, zdraviti ~a, rákav -a -o: ~a rana, ~ stržen, ~ bolnik, ~a bula, celica, ~o drevo, ~o tkivo; °ràkrána -e *ž rakava rana, huda, velika, nevarna rana*; rákavost -i *ž*, rákavina -e *ž rakavo tkivo*, rákavica -e *ž razpaseni rak*, rákast -a -o *raku podoben*: ~a bula, rákar -ja *m |bolnik|*; rakotvóren -rna -o: ~a snov

Ràk Ráka *m |potok|*, Rákov -a -o: ~a dolina

ráka -e *ž*, *nav. mn.* ráke rák *mlinski žleb*

Ráka -e *ž kr. i.*, na ~i, z ~e, ráški -a -o, Račáni -ov *m mn.*

Rákek -a *m kr. i.*, na ~u, z ~a, rákovski -a -o: ~i gozdovi, ~a postaja, Rákovci -ev *m mn.*

rákel *[-əl]* -kla *m tisk. |nož, posnemalnik|*

rakéta -e *ž*: zažigalna, svetilna ~, daljnostrelna, signalna ~, enostopenjska, dvostopenjska ~; izstreliti, spustiti ~o, rakéten -tna -o: ~o letalo, ~i pogon, ~i motor, rakétnica -e *ž puška za rakete*

rákev -kve *ž krsta*: lesena, kovinska ~, dati, položiti koga v ~, rákvica -e *ž*, rákvar -ja *m kdor dela rakve*, rákvast -a -o: ~ zaboj, rákevca -e *[-kəu-] ž*

rakíta -e *ž |vrba|*, rakítje -a *s* = rakítovje -a *s sk. i.*, rakítov -a -o: ~e šibe, rakítovec -vca *m* 1. *rakitov grm*, 2. *kraj, kjer raste rakita* = rakítnik -a *m*, rakítovina *ž in* rakitovína -e *ž |les, grmovje|*, rakítovka -e *ž rakitova šiba*, rakíten -tna -o

Rakítna -e *ž kr. i.*, v ~i, rakíški -a -o, Rakíčani -ov *m mn.*, Rakítnica -e *ž kr. i.*, iz ~e, rakítniški -a -o, Rakítničani -ov *m mn.*; Rakítovec -vca *m kr. i.*, rakítovški -a -o

rákla -e *ž palica, fižolovka, kolec za trte* = raklič -íča *m*, rákljovec -vca *m fižol preklar*

Rákovnik -a *m kr. i.*, na ~u, rákovniški -a -o: ~a postaja

rakún -a *m zool.*, rakúnov -a -o, rakúnji -a -e: ~i kožuh

rál *[ráu | rál]* -í *ž oranje, zorana zemlja*: globoka, plitva ~, zdaj je dobra ~, rálen -lna -o *[-ln-]*: ~i svet, rálnik -a *[-ln-] m črtalo*, ralnína -e *[-ln-] ž |plačilo|*, rálo -a *s* 1. *majhen plug*, 2. *kost v nosu* = rálnica -e *[-ln-] ž*; ráliti -im 1. *orati*, 2. *z nitjo delati po obleki barvne črte*: šivilja rali; rálček -čka *[-lč-] m plitva zareza*, rálka -e *[-lk-] ž otka*

rallentándo *prisl. glas. počasneje, zadrževaje, ustavljaje se*

ráma -é *in* -e *ž* = ráme -na *in* -éna *s*, *mn.* raména -én: pobita ~ena, čez ~o deti, vreči; na ~i, ~ah, ~enih nositi; zadeti si koš na ~e, na ~o; biti komu na ~enih; z ~o ob ~i (°~o ob ~i) se bojevati *složno*; vse je na mojih ~ah; rámica -e *ž*, rámen -mna -o: ~a žila, rámnica -e *ž nosilni trak, jermen*, rámast -a -o = ramát -áta -o, ramičnják -a *m naramni del srajce*, rámenski -a -o *in* raménski -a -o: ~i sklep, ~a stoja, rámence -a *s*, ramenjáča -e *ž teh.*, raménka -e *ž |puška|*; ramenonóžci -ev *m mn. |maločlenarji|*

ramazán -a *m |muslimanski post|*, ramazánski -a -o: ~i post

Ramóvš -a *m os. i.*, Ramóvšev -a -o: ~a Historična gramatika

rámpa -e *ž* 1. *vzvišeno nakladališče, poševna ravnina za dovoz, privoz, klančina*, 2. *robnik, robnica, sprednji del gledališkega odra z vrsto luči*: stopiti na ~o, pred ~o; govoriti, igrati na ~i, 3. *zapornica*

rámšelj -šlja *m bot.*

Rámzes -a *m |egiptovski kralj|*, Rámzesov -a -o: ~ kip, rámzesovski -a -o: ~a drža

rán -a -o: ~o sonce, jutro, sadje, ~a ura, za ~ega jutra, ráno *prisl. zgodaj*, raníca -e *ž zgodaj zrela češnja, češplja, hruška, trta*, ranína -e *ž* 1. *trta, grozdje*, 2. *zgodaj zrelo sadje*

rána -e *ž*: srčna, smrtna, nevarna, huda, lahka ~, ugrizna, strelna, odprta, globoka, krvava, prisajena, zaceljena ~, ~ zija, biti ves v ~ah, ~ na želodcu *ulkus*, ~ na pljučih, ~ od udarca, od padca; ~e sekati, zadajati, ~o izprati, razkužiti, zašiti, obvezati; ránica -e *ž*, ránar -ja *m ranocelnik*, ránarstvo -a *s*, ránarski -a -o: ~o orodje, ránast -a -o; rániti ránim, ránil -íla -o *in* ráníti -im *s stal. poud.*: ~ koga z nožem, z besedo; ránjen -a -o: ~ ponos, ~a ljubezen, ~o srce; ránjenec -nca *m*, ránjenka -e *ž*, ránjenski -a -o (°ranjeniški), ránjak -a *m* = ránjevec -vca *m bot.*, ranljív -a -o: ~ del telesa, ranljívost -i *ž*, ranítev -tve *ž*; ranocélnik -a *[-ln-] m*, ranocélniški -a -o *[-ln-]*, ranocélstvo -a *[-ls-] s*, ranocélništvo -a *[-ln-] s*

ránč -a *m |farma|*, ráněvski -a -o, ráněar -ja *m*, ráněarski -a -o

°**ráng** -a *m vrsta, red, stopnja*, °ranglísta -e *ž vrstni red, seznam*

Rangún -a *m kr. i.*, rangúnski -a -o

ránta -e *ž* 1. *dolg prečen drog*: ~e ob poti, ograja iz rant, 2. *prečnik*: ~ pod stropom, 3. ti ~ ti, kam pa raseš, rántast -a -o: ~ drog, rántež -a *m suh, neroden človek*

***ránta**ha -e *ž plahta, velika rjuha*

ranžírati -am *urediti, urejati, razvrščati, premikati, pripraviti*, ranžíranje -a *s*, ranžíren -rna -o: ~a postaja, lokomotiva, ranžírec -rca *m*

rápa -e *ž zool. ribica*, ráper ráp *ž mn. |bolezen pri živalih|*: konj dobi ~e *podsed, mahovnice*, rápast -a -o: les postane ~ *preperi*, rápav -a -o: ~a repa, redkev *puhla*

Rapállo -álla *m kr. i.*, v ~u, rapálski -a -o: ~a pogodba

rapíden -dna -o → *deroč, hiter, nagel*: ~o nazadovanje, hiranje, voda ~o narašča, rapídnost -i *ž*

rapír -ja *m |meč|*, rapírjev -a -o: ~ držaj, rapírček -čka *m*

rapórt -a *m (vojaško) poročilo*: na ~ poslati, k ~u iti, iti na ~, dati koga na ~, raportírati -am *poročati*, raportíranje -a *s*, rapórten -tna -o

rapsód -a *m potujoč pevec epskih pesmi*, rapsódski -a -o: ~a pesem, rapsodíja -e *ž*, rapsódičen -čna -o

rapúlja -e *ž bot. glistnik, paberek na trti*

raritéta -e *ž* → *redkost*: to je velika ~, raritéten -tna -o

rárog -a *m zool. |rak|*

rás -a *m etiopski knez*, rásovski -a -o

rás -a *m raš*

rása -e *ž pleme, pasma*: bela, rdeča, čista, temnopolta ~, rásen -sna -o: ~a teorija, diskriminacija, ~o sovraštvo, rasíst -a *m*, rasístičen -čna -o, rasízem -zma *m*

ráskav -a -o: ~a koža, ~o lice, ráskavost -i *ž*, ráskavec -vca *m |papir|*, ráskar -ja *m |oblič|*

rás̀ter -tra *m tisk. sito, mreža*: gost ~, rastrírati -am, rastríranje -a *s*, rástrski -a -o: ~i kliše

rásti rástem *in* rásem, rastóč -a -e, rástel -stla -o *in* rásel -sla -o: drevo raste, otroci hitro rastejo, hiše rastejo ko gobe po dežju; draginja, promet, zavest, moč, znanje raste; cena, ugled, jeza raste; mesec, dan raste; rás(t)el -s(t)la -o *in* ráščen -a -o: lepo ~, rastóč -óča -e *prid.*: ~e drevje, ~a intonacija, rást -í *ž*: biti močne ~i, mlada, bohotna ~, živa ~, les ima goste ~i, smreka lepe ~i, rásten -stna -o: ~i faktor, ~i hormon, ~a doba, ~o drevo *lepo rastoče*, rástnost -i *ž*, rastílo -a *s*: kupiti drevo na ~u *še neposekano*, rástje -a *s*: mlado ~ *rast*, rastljív -a -o, rastíšče -a *s*

rástiti -im, rástenje -a *s*: petelin kuro rasti, rastítev -tve *ž*, rastíšče -a *s kraj, kjer se rasti divja perjad*, ráščiti -im, ráščenje -a *s*: ~ se

rastlína -e *ž*: domače, zdravilne ~e, poljske, vrtne, sobne ~e, rastlínje -a *s sk. i.*, rastlínica -e *ž*, rastlínar -ja *m kdor nabira rastline*, rastlínast -a -o, rastlinják -a *m*, rastlínski -a -o: ~a prehrana, rastlínstvo -a *s*; rastlinojèd -éda -o = rastlinojéden -dna -o, rastlinojéd -a *m*; rastlinoslóvec -vca *m botanik*

ráš -a *m grobo domače sukno*, rášev -a -o *iz raša narejen*, ráševina -e *ž in* raševína -e *ž*, ráševnat -a -o, ráševnik -a *m raš*, rášar -ja *m* = raševínar -ja *m*

ràšč rášča -e *ki lepo ali rad raste, rastljiv*, ràšč -í *ž* = rášča -e *ž rast*

Ráščica -e *ž kr. i.*: na ~i pri Velikih Laščah, ráški -a -o, Ráščičani -ov *m mn.*

rašeljika -e *ž bot. |grm in sad|*, rašeljíkov -a -o: ~a gorjača, rašeljíkovina -e *ž in* rašeljikovína -e *ž |les, grmovje|*, rašeljíčje -a *s*

Rašica -e *ž kr. i.*: na ~i pri Ljubljani, rašíški -a -o: ~i raki
rášiti -im *rahljati*: ~ posteljo, ogenj, rašilo -a *s bezalo za ogenj, žeželj*, rašljív -a -o: ~a prst, ~a moka
rášpa -e *ž* = rášpla -e *ž pila za les, strguljec, strguljka, strgača*, rášplati -am, rášplanje -a *s*, rášpati -am, rášpanje -a *s strgati, piliti*, rášpar -ja *m*
ratár -ja *m lit.* = ratáj -a *m orač*
Ráteče Ráteč *ž mn.*, v ~e, ráteški -a -o
ratificírati -am *potrditi, priznati*, ratificíran -a -o, ratificíranje -a *s*: ~ pogodbo, ratifikácija -e *ž*, ratifikacíjski -a -o: ~a listina
ratiné -ja *m* = ratín -a *m |tkanina|*, ratinírati -am *kodrati sukno*
ratio *[rácio]* ratia *m tisk.*
ratíšče -a *s ročaj (sulice, kose)*
Ratítovec -vca *m kr. i.*, z ~a, ratítovški -a -o: ~a koča, planina
rátka -e *ž otka pri plugu*
raván -vní *ž*, za ravnjó = ráven -vni *ž*, pod rávnijo = raván -i *ž in* rávna -e *ž [°ravén] ravnina, vršina, višina, stopnja*: visoka, najvišja ~, Četena ravan, ravníca -e *ž*, ravníčica -e *ž*, ravánski -a -o *in* rávenski -a -o *[-vən-]*, ravánec -nca *m*, rávnik -a *m travnik na ravni*, rávniški -a -o
ráven -vna -o *in* raván *in* ravèn ravnà ravnó -í -é -á: vas na ~em, ~ kakor sveča, ~a pot, ~o polje, rávnost -i *ž*, ravnôta -e *ž*
Ravéna -e *ž |it. mesto|*, ravénski -a -o
ravnáti -ám, ravnàj -ájte! ravnàl -ála -o, ravnánje -a *s*: ~ žeblje, ~ perilo, veje, ~ žito *obravnavati, čistiti z rešetom*, ~ kosilo *pripravljati*, ~ žito za mlin, ~ čebele *gojiti jih, skrbeti zanje*, ~ grobove; ta ne ravna prav; ~ s kom grdo, lepo ~ s čim, ~ plug, stroj *voditi*, ~ koga na pravo pot; ~ se po plačilu, po delu, po vremenu, po nasvetu, po zakonu, ~ se po očetu, ~ se od doma, domov, na pot, po svetu, v Ameriko, v službo, ~ se k dežju, k lepemu; ~ se na ples, na lepo, na boljše; ravnáč -a *m*, ravnálo -a *s regulator |naprava|*, ravnávec -vca *m |oseba|*, ravnávka -e *ž*, ravnáva -e *ž*; ravnátelj -a *m*, ravnáteljica -e *ž*, ravnáteljski -a -o, ravnáteljstvo -a *s*, ravnateljeváti -újem, ravnateljevánje -a *s*
Rávne Ráven *ž mn. kr. i.*, na ~ah, rávenski -a -o: ~a železarna, Rávenčani -ov *m mn.* *>[-vən-]*
ravník -a *m ekvator, polutnik*: na ~u, ravníški -a -o *ekvatorski, polutniški*: ~i vetrovi
ravnína -e *ž*: dotikalna, projekcijska ~, ravnínica -e *ž*, ravninski -a -o: ~i kmetje, ravnínec -nca *m*
ravníti -ím *ravno delati*, rávni -íte! ravníl -a -o, ravnjênje -a *s*, ravnílo -a *s*
rávno *prisl.*: ~ ob desetih, ~ prav, ~ tak, ~ tam, ~ zdaj je prišel, ~ on ne, ~ spi, ~ tako
ravno- *v sestavi*: ravnočŕten -tna -o; ravnodúšen -šna -o, ravnodúšnost -i *ž*; rávnokar *prisl.*; ravnokrílci -ev *[-lc-] m mn. |žuželke|*; ravnoléžen -žna -o *kar leži na isti ravni*, ravnoléžje -a *s*; ravnotéžje -a *s*: moči so v ~u, ~ držati, ~ izgubiti, loviti, spraviti iz ~a, ravnotéžen -žna -o: ~o bruno, ravnotéžnica -e *ž drog za ravnotežje*; ravnovésje -a *s*, ravnovésen -sna -o
rávs -a *m pretep*: ~ in kavs, nočni ~, rávsati -am, rávsanje -a *s*: otroci se ravsajo, po perju ~, ravsáč -a *m*, rávsniti -nem, rávsnjen -a -o: ~ po kom, ob žebelj se ~, z žebljem se ~, fantje so se ravsnili
***rávš** -a *m bot. burja, ruševje, sleč, rododendron* = *rávšelj -šlja *m*, *rávšje -a *s*: ~ za klobukom
***rávšelj** -lja *m vrša, sak, mreža za ptice in rake*
ràz ráza *m greben* = ráz -í *ž*
raz *predl. s tož. s, z*: ~ mizo (°~ mize) vzeti *z mize*, ~ drevo (°~ drevesa) pasti *z drevesa*
raz- *predpona*; I. *pred imeni je redka*: ① razpótje, razpótnik, razoglàv, razoglávec, razkrížje, rázsoha; ② *v novih, knjižnih besedah po tujem* ex-: ràzkrálj, ràzfrančiškán; II. *zelo pogostna je pri glagolih in pomeni* ① *ločitev*: razvézati, razodéti, razbíti, razkríti, razgnáti, razíti se, raztŕgati; ② *razširitev, razmnožitev, okrepitev*: razblíniti, razváljati, razbéliti, razlágati, razuméti, razgréti, razjezíti, razváditi; ③ *začetek ali veliko mero dejanja*: razjókati se, razveselíti se, razkazováti, razpisováti se, razpihováti; *kadar* raz- *zaznamuje predvsem dovršnost in ni nevarnosti za*

dvoumnost, *pišemo tudi* z- *ali* s-: razjezíti — zjezíti, razjókati se — zjókati se, razveselíti se — zveselíti se, razgrísti — zgrísti, razmehčáti — zmehčáti

rája -e *ž gl.* raziti

razánten -tna -o: ~ smodnik, ~o strelivo, polet izstrelka mora biti ~

razapníti -ím, razápnil -íla -o *in* razápniti -im *s stal. poud.*: kislina razapni tla

rázati -am *zravnati*, *posneti kupček pri meri*, rázanje -a *s*; rázan -a -o: ~a mera, ráz -a *m*, razálo -a *s* |*priprava*|

razbegníti *in* razbégniti -nem se *gl.* pobegniti: ~ se na vse strani, otroci so se mu razbegnili po svetu; razbégel -gla -o: ~e družine *razseljene*, razbegávati -am se, razbegávanje -a *s*, razbežáti -ím se *gl.* bežati: otroci se razbeže

razbelíti *in* razbéliti -im *gl.* beliti: ~ olje, železo, peč; razbéljen -a -o: ~o železo, ~a peč, razbéljenost -i *ž*, razbélen -lna -o *[-ln-]*

razbeséditi -im se: na dolgo se ~

razbesnéti -ím se *gl.* besneti, razbesnèl -éla -o, razbesnélost -i *ž*, razbesnîti -ím, razbésnil -íla -o, razbesnjèn -ena -o: ~ koga

razbezáti -ám *gl.* bezati: ~ ogenj, žerjavico >*[-bəz-]*

razbíčati -am, razbíčan -a -o: vetrovi so razbičali morje, bil je ves razbičan, razbíčanost -i *ž*

razbíjati razbíjam *gl.* razbiti

razbírati -am *gl.* razbrati

razbistríti -ím, razbístri -íte! razbistril -íla -o, razbistrèn -ena -o: ~ pojme, položaj se je razbistril, razbistrítev -tve *ž*

razbíti -íjem, razbíj -te! razbil -íla -o, razbit -a -o: ~ steklo, lonec, pohištvo, kip, ladjo, pogajanja, shod, družino, enotnost; na drobne kose ~, razbítost -i *ž*, razbítje -a *s*: ~ atomov, razbítek -tka *m*, razbíten -tna -o: hitro ~ predmet; razbitína -e *ž*: ~e ladje, letala; razbíjati -am, razbíjal -a -o *in* -ála -o, razbíjanje -a *s in* razbijánje -a *s*: ~ po vratih, po hiši, ~ zid, ~ skale, ~ vrste *tisk.*, v glavi mi razbija, srce razbija, ~ enotnost; razbijálo -a *s*, razbijálen -lna -o *[-ln-]*, razbijáč -a *m*: ~i zborovanj, razbijáčka -e *ž*, razbijáški -a -o: ~o vedenje, razbijáštvo -a *s*, razbijávec -vca *m*, razbijávka -e *ž*, razbijávski -a -o: ~o delo; *vendar* zbiti, izbiti

razblebetáti -ám *in* -éčem *gl.* blebetati: starka vse razblebeta po vasi, starka se je razblebetala

razblíniti -im *razvleči*, razblínjenje -a *s*: ~ testo, megla se razblini, govorice se razblinijo, ~ se v nič; razblínjen -a -o: ~i nazori, razblínjenost -i *ž* *meglenost*: ~ in ohlapnost, razblínjati -am se, razblínjanje -a *s*

razbóbnati -am, razbóbnan -a -o: ~ po mestu, po listih; novica se razbobna

razbobnéti -ím se *gl.* bobneti: grom se razbobni med hribi

razbohátí -ám, razbohàl -ála -o: ~ svinjo

razbohotíti -ím se *gl.* bohotiti se, razbohótil -íla -o, razbohotèn -ena -o: slak se razbohoti po ograji, razbohotáti -ám se *gl.* bohotati: bula se razbohota

razbój -ôja *m kem.*, *fiz. razbitje*, razbójen -jna -o *razbiten*, razbójnost -i *ž* *razbitnost*: stopnja ~i *odpornosti proti razbitju*

razbójnik -a *m*: morski ~, ti ~ ti, razbójnica -e *ž*, razbójništvo -a *s*: cestno ~, razbójniški -a -o: ~i napad

razboléti -ím se *gl.* boleti: rana se razboli; razbôlel -éla -o: ~a rana, ~o čustvo, razbolélost -i *ž*, razbolèn -ena -o: ves je ~, razbolênost -i *ž*, razbolévati -am se

rázbor -óra *m razor na njivi*, *preča na glavi*

razbòr -óra *m pretres*, *kritičen pregled*, razborít -a -o → *pameten*, *bister*

razbranáti -ám *in* razbránati -am *gl.* branati: ~ travnik, ~ njivo

razbráti razbêrem *razločiti*, *pretresti gl.* brati, razbrán -a -o: ~ resnico in domišljijo, ~ dobro in slabo, ~ črke, ~ kaj iz besed, iz pisma; razbírati -am, razbíranje -a *s*: ~ šifre, razbirávec -vca *m*, razbirávka -e *ž*, razbírek -rka *m*

razbrázditi -im *gl.* brazditi: skrbi so mu razbrazdile čelo

razbŕbati -am *in* -bljem: razbrban obraz

razbrbráti -ám *gl.* brbrati: kar zve, vse razbrbra

razbŕcati -am: ~ odejo, čevlje, ~ kup sadja, otrok se razbrca v spanju; razbŕcan -a -o: ~a postelja, ~a slama

razbremeníti -ím, razbremêni -íte! razbremènil -íla -o, razbremenjèn -ena -o: ~ mater, učenje, delo, ~ elektrarno, ~ se s pomočnikom, sin razbremeni očeta, razbremenítev -tve *ž*, razbremenílen -lna -o *[-ln-]*: ~a priča, razbremenjeváti -újem, razbremenjeval -ála -o,

razbremenjevánje -a *s*: stroj razbremenjuje človeka, ~ starše, razbremenjeválen -lna -o *[-ln-]*

razbrízgati -am: ~ vodo, razbrízgniti -nem: voda, človeška reka se razbrizgne

razbŕkati -am *razmetati*

razbrozgáti -ám *in* razbrózgati -am *gl.* brozgati: ~ blato

razbŕskati -am: ~ kup smeti, papirje, ognjišče, premoženje; kokoši vse razbrskajo, razbrskávati -am, razbrskávanje -a *s*: ~ zrnje

razbrstèl -éla -o: ~a jablana

razbrstíti -ím se, razbŕstil -íla -o

razbrzdáti -ám *in* razbŕzdati -am *brzdo sneti gl.* brzdati: ~ konja; razbŕzdan -a -o: ~ konj, razbrzdán -a -o: ~ otrok, ~o živeti, razbrzdánec -nca *m*, razbrzdánka -e *ž*, razbrzdánost -i *ž*, razbrzdávati -am, razbrzdávanje -a *s*, razbrzdováti -újem, razbrzdovánje -a *s*

razbučáti -ím se *gl.* bučati: pesem se razbuči, zvonovi se razbuče

razbúhati -am se = razbúhniti -nem se; razbúhnjen -a -o: ~ krompir, ~a češplja

razbúriti -im, razbúrjen -a -o, razbúrjenje -a *s*: ~ koga s čim, ob vsaki besedi se razburi, ~ se zaradi česa, nad kom, razbúrjenost -i *ž*, razbúrjenec -nca *m*, razbúrjenka -e *ž*; razbúrjati -am, razbúrjanje -a *s*: ~ se za prazen nič, razburljív -a -o, razburljívost -i *ž*, razburljívec -vca *m*, razburljívka -e *ž*

razbúrkati -am: ~ vodo, množico; razbúrkan -a -o: ~o morje, razbúrkanost -i *ž*, razbúrkanec -nca *m*, razburkávati -am, razburkávanje -a *s*

razcapáti -ám *gl.* capati, razcapán -a -o, razcapánec -nca *m*, razcapánka -e *ž*, razcapánost -i *ž*, razcapánček -čka *m*

razcedíti -ím *gl.* cediti, razcédil -íla -o: pijača se razcedi iz posode, v solzah se ~

razcefedráti -ám *gl.* cefedrati; razcefedrán -a -o: ~e hlače, razcefedránost -i *ž* > *[-cəf-]*

razcefráti -ám *gl.* cefrati: ~ prejo, blago; razcefrán -a -o: ~a obleka, razcefránost -i *ž* > *[-cəf-]*

razcèp -épa *m*: ~ v stranki; razcepíti *in* razcépiti -im *gl.* cepiti: ~ poleno, las, dlako, ~ štor na dvoje, ~ enotnost, stranko; ~ se na dvoje, v dve stranki; razcépljenost -i *ž*: ~ v svetu, razcepítev -tve *ž*: ~ družbe, razcépen -pna -o *kar se dá razcepíti*, razcépek -pka *m*; razcépljati -am, razcépljanje -a *s*, razcepíšče -a *s*, razcepljív -a -o: ~a celica, razcepljívost -i *ž*

razcímiti -im se *razrasti se*, *razpasti se*, *razmahniti se*, *razširiti se*: gripa se razcimi

razcíniti -nim, razcínjen -a -o: cev se razcini

razcmériti -im se: otrok se razcmeri

razcvèt -éta *m*: drevo v ~u, razcvétje -a *s*: kobul je vrsta ~a, razcvéten -tna -o; razcvestì -tèm *[-cvə-] gl.* cvesti, razcvetênost -i *ž*; razcvetéti -ím se: roža se razcveti, razcvétati -am se = razcvítati -am se, razcvétanje -a *s* = razcvítanje -a *s*

razcvréti -cvrèm *gl.* cvreti: mast se s čebulo razcvre, razcváriti -im

razčehníti -čéhnem *gl.* čehniti, razčéhnjen -a -o *in* razčêhniti -nem *s stal. poud.*: sneg razčehne vrh, veja se razčehne; razčeháti -ám, razčehàl -ála -o, razčehán -a -o

razčemériti -im *razjeziti*: obraz se mu je razčemeril >*[-čəm-]*

razčepériti -im se *razšopiriti se*, razčepérjen -a -o: kokoš, človek se razčeperi, razčepérjenec -nca *m*, razčepérjenka -e *ž*, razčeperjeváti -újem se

razčesáti -čésem *gl.* česati, razčesán -a -o: ~ si lase, razčesávati -am, razčesávanje -a *s*: ~ goste lase, predivo, volno, razčések -ska *m*: ~ las

razčesníti -čésnem *gl.* česniti, razčésnjen -a -o *in* razčêsniti -nem *s stal. poud.*: glej, da se ne razčesneš, kar razčesnil bi ga, glavo ti razčesnem, razčésnjenec -nca *m kdor se hudo joka in dere*

razčetŕtiti -im *na štiri dele razdeliti*, razčetŕten -a -o, razčetŕtenje -a *s* = razčetvériti -im, razčetvérjen -a -o, razčetvérjenje -a *s*: človek bi se moral ~, obsojenca so razčetverili

razčístiti -im, razčíščen -a -o, razčíščenje -a *s*: zadevo, stvar, vprašanje ~, razčistítev -tve *ž*, razčíščenost -i *ž*; razčiščeváti -újem, razčiščevánje -a *s*, razčiščevávec -vca *m*, razčiščevávka -e *ž*, razčiščeválen -lna -o *[-ln-]*

razčléniti -im, razčlénjen -a -o: ~ stavek, celoto, vsebino, misli, razčlénjenost -i *ž*: ~ obrežja, vertikalna in horizontalna ~ *geogr.*, razčlenítev -tve *ž*,

razčlémba -e ž, razčlenjeváti -újem, razčlenjevàl -ála -o, razčlenjevánje -a s, razčlenjevávec -vca m, razčlenjevávka -e ž, razčlenjevávski -a -o, razčlenjeválen -lna -o *[-ln-]*

razčlovéčiti -im, razčlovéčenje -a *s*

razčúti -čújem se; razčút -a -o: ves sem ~ *ne morem zaspati*

razčvekáti -ám *gl.* čvekati: ~ kaj, ~ se v družbi

razdajáti -jèm *gl.* dajati: vse takoj razdaje

razdálja -e ž: medsebojna ~, zavorna ~, ~ od ceste, ~ petih metrov, ~ med vasema, obstal je v spoštljivi ~i, zadeti na veliko ~o, iz take ~e ga ne dosežem, razdáljnik -a *m teh.*, razdáljnica -e ž *fot.*

razdaríti -ím *gl.* dariti, razdáril -íla -o: svoje premoženje je razdaril

razdáti -dám *gl.* dati, *2. os. mn.* razdáste *in* razdáte: vse je razdal otrokom, vsega se je razdal, razdájati -jam *in* -jem, razdájanje -a *s*: ljudem ~ denar, na vse strani se ~, razdája -e ž: ~ večerje, razdájen -jna -o: ~i kraj, razdajávec -vca *m*, razdajávka -e ž, razdajávski -a -o

razdedíniti -im, razdedínjen -a -o, razdedínjenje -a *s*: ~ sina, razdedínjenec -nca *m*, razdedínjenka -e ž

razdehtéti -ím *gl.* dehteti: cvet se razdehti *>[-dəh-]*

razdejáti -dénem, razdêni -íte! razdejál -a -o, razdeján -a -o, razdejánje -a *s*: ~ mesto, razdejánost -i ž, razdejávec -vca *m*, razdejáven -vna -o

razdél *[-él]* -a *m*: premoženje bo šlo na ~, razdélek -lka *[-lk-] m del, oddelek, odstavek*

razdelíti -ím, razdéli *in* razdêli -íte! razdélil -íla -o, razdeljèn -ênа -o: ~ blago, premoženje ~ na dva dela, ~ med uboge, ljudem, na ljudi, po ključu, ~ se na dve strani, razdelitev -tve ž: ~ na kose, razdelítven -a -o *[-tvən-]*: ~i načrt, razdélba -e *[-lb-]* ž: ~ blaga, razdeljênost -i ž, razdelíšče -a *s*, razdélen -lna -o *[-ln-]*, razdélnost -i *[-ln-]* ž; razdeljív -a -o, razdeljívost -i ž, razdelívec -vca *m*, razdelílo -a *s*, razdelílen -lna -o *[-ln-]*: ~a skrinja, razdelílnik -a *[-ųn-] m |priprava|*; razdeljeváti -újem, razdeljevàl -ála -o, razdeljevánje -a *s*, razdeljevávec -vca *m*, razdeljevávka -e ž, razdeljeválen -lna -o *[-ln-]*, razdeljeválnica -e *[-ųn-]* ž, razdeljeválnik -a *[-ųn-] m*

razdéti -dénem, razdêni -íte! razdèl -éla -o, razdét -a -o: ~ stroj, uro, streho, posteljo, razdétje -a *s*, razdétost -i ž; razdévati -am, razdévanje -a *s*, razdéva -e ž, razdeváč -a *m*, razdevávec -vca *m*, razdevávka -e ž, razdéven -vna -o *kar se dá razdeti*

razdevíčiti -im, razdevíčenje -a *s*

razdíhati -am *in* -šem se: ~ se na zraku

razdírati -am *gl.* razdreti

razdíšati -ím se, razdíšal -ála -o, razdíšan -a -o: kava se razdiši

razdivjáti -ám *gl.* divjati, razdivján -a -o: muha razdivja konja, otroci se razdivjajo, razdivjánec -nca *m*, razdivjánka -e ž, razdivjánost -i ž

razdníti -dním *gl.* dniti: sod, škaf ~

razdóbje -a *s*: ~ desetih let, razdóben -bna -o: ~o leto 1848

razdolžíti -ím, razdólži -íte! razdólžil -íla -o, razdolžèn -ênа -o: ~ dom, ~ se z odplačevanjem, razdolžítev -tve ž, razdólžba -e ž, razdólžen -žna -o = razdolžítven -a -o *[-tvən-]*: ~i načrt; razdolževáti -újem, razdolževàl -ála -o, razdolževánje -a *s >[-už-]*

razdonéti -ím se *gl.* doneti: grom se je razdonel

razdòr -ôra *m gl.* razdreti

razdrábljati -am *gl.* razdrobiti

razdráhati -am = razdrásati -am *zrahljati, razplesti*: vozel ~

razdrápati -am *in* -pljem; razdrápan -a -o: ~a cesta, ~a koža, razdrápanost -i ž, razdrápanec -nca *m*, razdrápanka -e ž

razdražíti *in* razdrážiti -im *gl.* dražiti, razdražen -a -o, razdráženje -a *s*: ~ sršene, ose, psa, bika, živce, človeka, razdráženec -nca *m*, razdráženka -e ž, razdraženost -i ž, razdražljív -a -o: možakar je hudo ~, razdražljívost -i ž, razdražljívec -vca *m*; *tudi* zdražiti

razdréti -dêrem *in* -drèm, razdêri -íte *in* razdrì -íte! razdŕl -a -o, razdŕt -a -o: ~ omaro, uro, most, kolo, pot, kupčijo, dogovor, veselje, zaroko; kakšno smešno ~; vsa družina se nam je razdrla, razdŕtost -i ž, razdŕtje -a *s*, razdrtíja -e ž, razdrtína -e ž; razdírati -am, razdíranje -a *s*: ~ ure, žaltave ~, ali jih je razdiral! nikar praznih ne razdiraj! razdiràv -áva -o, razdirávec -vca *m*, razdirávka -e ž, razdiráč -a *m*, razdiráški -a -o, razdiráštvo -a *s*, razdirljív -a -o, razdir-

ljívost -i *ž*, razdirálen -lna -o *[-ln-]*: ~a moč, ~i zadržek, razdirálnost -i *[-ln-]* *ž*, razdòr -ôra *m*: ~ v družini, razdóren -rna -o *razdiralen*: ~o razstrelivo

razdrobíti -ím, razdrôbi -íte! razdróbil -íla -o, razdrobljèn -ena -o: ~ kruh, kamenje, denar, čas, delo, posestvo; ves dan se mi razdrobi, razdrobljênost -i *ž*, razdrobljênec -nca *m*, razdrobítev -tve *ž*, razdrábljati -am, razdrábljanje -a *s*, razdrobljeváti -újem *drobiti*, razdrobljevánje -a *s*

Razdŕto -ega *s*, na ~em, razdŕški -a -o

razdružíti *in* razdrúžiti -im *ločiti gl.* družiti, razdružítev -tve *ž razhod*, *ločitev*, razdružljív -a -o, razdružljívost -i *ž*, razdrúžba -e *ž*, razdruževáti -újem, **razdruževàl** -ála -o, razdruževánje -a *s*

razdvojíti -ím, razdvôji -íte! razdvójil -íla -o; razdvojèn -ena -o *ločen*: ves ~ je *razklan*, razdvojênost -i *ž*, razdvojênec -nca *m*, razdvojênka -e *ž*, razdvojítev -tve *ž ločitev*, razdvojljív -a -o *ločljiv*, razdvojljívost -i *ž*; razdvájati -am, razdvájanje -a *s*, razdvajávec -vca *m*

razedíniti -im *razcepiti*, *razdeliti*, *razbiti enotnost*

razeléktriti -im, razeléktrenje -a *s*, razelektrítev -tve *ž*; razelektrováti -újem, **razelektrovánje** -a *s*, razelektroválen -lna -o *[-ln-]*

razen *[rázan / razən]* 1. *predl. z rod.*: ~ mene so bili vsi; °~ mene so bili tudi drugi *zraven*, *poleg*, *z menoj vred*, *ob meni*; 2. *prisl.*: vsak dan ~ danes; velja, ~ če uprava drugače (ne) odloči

rázen -zna -o *različen*: ~i kraji, ~e smeri, ~i nazori, od ~ih strani, zadnja točka dnevnega reda je: ~o, ráznost -i *ž*: ~ misli

razenôtiti -im, razenôtenje -a *s*

razformírati -am, razformíranje -a *s*: ~ urad, čete

razfr(a)čkáti -ám *gl.* frački, razfr(a)čkán -a -o: ves denar ~, razfrčkávati -am, razfrčkávanje -a *s*

razfrčáti -ím se *gl.* frčati: otročad se je razfrčala

razgáditi -im *razjeziti*, razgáden -a -o

razgáliti -im, razgáljen -a -o, razgáljenje -a *s*: ~ nogo, hinavca, hudobijo, ~ se do dna duše, otrok se je razgalil, razgáljenec -nca *m*, razgáljenka -e *ž*, razgáljenost -i *ž*; razgalína -e *ž*: bele skalne ~e, razgalítev -tve *ž*: ~ tal; razgáljati -am, razgáljanje -a *s*, razgaljeváti -újem, **razgaljevàl** -ála -o, razgaljevánje -a *s*

razganíti *in* razgániti -nem *gl.* ganiti: ~ zemljevid, papir, razganítev -tve *ž* *>[-gan- / -gən-]*

razgánjati -am *gl.* razgnati

razgazíti *in* razgáziti -im *gl.* gaziti, razgážen -a -o: ~ sneg

razgíb -a *m*: ~ vzdolž knjige

razgíbati -am *in* -ljem *gl.* gibati: ~ peruti, ~ si ude, ~ družbo, delo, življenje, po dolgem sedenju se je treba ~; razgíban -a -o: ~ človek, ~o življenje, razgíbanost -i *ž*: duševna ~, razgibljív -a -o, razgibljívost -i *ž*, razgibálen -lna -o *[-ln-]*: ~e vaje; razgibávati -am, razgibávanje -a *s*: ~ si telo

razglábljati -am, razglábljanje -a *s*: ~ skrivnosti življenja, ~ o poštenosti, razglabljáč -a *m* *|orodje|*, razglabljávec -vca *m mislec*

razglasíti -ím, razglási -íte! razglásil -íla -o: ~ novico, ukaz, odločbo; ~ za mrtvega, za dediča; ~ se za predsednika; po okolici se je razglasilo; razglašèn -ena -o: ~a slava, ~a postava, ~ klavir, razglašênost -i *ž*: ~ klavirja, razglasítev -tve *ž*: ~ konkurza, zakona, razglás -ása *m*: ~ izdati, natisniti, nalepiti, razglásen -sna -o: ~a deska; razglásje -a *s disharmonija*; razglášati -am, razglášanje -a *s*: ~ laži, ~ se za dediča, ~ koga za norca, razglašávec -vca *m*; razglaševáti -újem, **razglaševàl** -ála -o, razglaševánje -a *s*; razglaševávec -vca *m*, razglaševávka -e *ž*, razglaševávski -a -o: ~o delo, ~a služba, razglaševálen -lna -o *[-ln-]*: ~i načini, pripomočki

razglèd -éda *m*: ~ s Triglava, ~ se odpre, ~ jemati, zapirati; človek širokih ~ov, nevesta gre na rázgledi; razgléden -dna -o: ~i stolp, ~a točka, razglédnik -a *m*, razglédnica -e *ž*, razglédniški -a -o, razgledíšče -a *s*; razglédati -am *gl.* gledati: ~ (si) pokrajino, ~ se po pokrajini, po snovi, po stroki; razglédan -a -o: zelo ~ mož, **razglédanost** -i *ž*: ~ po svetu, v literaturi; razgledováti -újem, razgledovàl -ála -o, razgledovánje -a *s*, razgledovávec -vca *m*, raz-

gledovávka -e *ž*, razgledávati -am, razgledávanje -a *s*

razglodáti *in* razglódati -am *in* -glójem *gl.* glodati, razglódan -a -o, razglódanje -a *s*: miši razglodajo sir, razglódanost -i *ž*, razglóda -e *ž med. rana, erozija*

razgnáti razžênem *gl.* gnati, razgnán -a -o, razgnánje -a *s*: ~ zborovanje, čredo, družbo, pivce; ~ krave na vse strani; razgnalo ga bo od jeze, vino razžene sode, pretepače so razgnali, veter je razgnal oblake, puško je razgnalo; razgnánec -nca *m*, razgnánka -e *ž*; razgánjati -am, razgánjanje -a *s*: ~ ljudi, živino, ga že spet razganja, veselje ga razganja; razganjávec -vca *m*; razgòn -ôna *m*: ~ shoda, društva, rázgon -óna *m razor na njivi, jamič*

razgnécati -am, razgnécan -a -o: vožnja razgneca cesto

razgnêsti -gnêtem *gl.* gnesti, razgnetèn -êna -o: testo ~, razgnetênost -i *ž*, razgnétati -am, razgnétanje -a *s*: ~ vprašanje, snov

razgnojíti -ím se, razgnôji -íte! razgnójil -íla -o, razgnojèn -êna -o: rana se razgnoji, razgnojítev -tve *ž*

razgomazéti -ím se *gl.* gomazeti: črvi se razgomazijo po tleh *>[-maz- / -məz-]*

rázgon -óna *m gl.* razgnati

razgoréti -ím se *gl.* goreti, razgôrel -éla -o: ogenj se je razgorel, razgorélost -i *ž*, razgorévati -am se: ogenj se razgoreva

razgórje -a *s geogr.*

razgóvor -a *m pogovor*, razgovoriti -ím se *gl.* govoriti: na široko se ~ o čem; razgovárjati -am se *pogovarjati se*, razgovárjanje -a *s*: ~ se o čem (°~ o čem)

razgrabíti *in* razgrábiti -im *gl.* grabiti, razgrábljen -a -o: ~ seno, denar; ~ premoženje, dediščino, prihranke, knjige; razgrábljenost -i *ž*, razgrábljati -am, razgrábljanje -a *s*

razgrájati -am, razgrájanje -a *s in* razgrajánje -a *s*: otroci razgrajajo, bolezen razgraja, razgrajáč -a *m*, razgrajáški -a -o: ~i fantje, razgrajálen -lna -o *[-ln-]*, razgrajàv -áva -o, razgrajávec -vca *m*, razgrajávka -e *ž*, razgrajávski -a -o: ~e navade, razgrajávost -i *ž*

razgrápati -am, razgrápan -a -o: ~ cesto

razgrêbsti -bem *gl.* grebsti: ~ zemljo, kure vse razgrebejo; razgrebèn -êna -o: po dvorišču ~e smeti, ~ kruh *z razpokano skorjo*; razgrébati -am, razgrébanje -a *s*: ~ žerjavico, pepel

razgréti -jem *gl.* greti, razgrèl -éla -o: ~ peč, železo, mast, sobo; ~ družbo, človeka, srce; ~ poslušavce z besedo, v debati se ~, ~ se za kaj, ~ se ob besedah, ~ se zaradi slabega ravnanja, njegove besede so ga razgrele; razgrét -a -o: ~a družba, kri, ~o govorjenje, ~e misli, od dela ~ človek, ves si ~, razgrétež -a *m*, razgrétost -i *ž*, razgrétje -a *s*; razgrévati -am, razgrévanje -a *s*: ~ peč, sobo s kurjavo, ~ koga z besedo, nikar se tako ne razgrevaj *razburjaj*, razgreválen -lna -o *[-ln-]*

razgrísti -grízem *gl.* gristi: ~ jed, apno razgrize kožo; razgrízen -a -o: ~e ustnice, razgrízenost -i *ž*; *gl. tudi* zgristi

razgrníti razgŕnem, razgŕni -íte! razgŕnil -íla -o, razgŕnjen -a -o *in* razgŕniti -nem *s stal. poud.*: ~ lan, posteljo, odejo, rjuhe, prt; ~ zemljevid, načrt, zamisel; ~ se pred kom; ~ volilne imenike; razgŕnjenost -i *ž*, razgrnítev -tve *ž*; razgrinjati -am, razgrínjanje -a *s*, razgrinjálo -a *s*

razgubáti -ám *in* razgúbati -am *gl.* gubati; razgúban -a -o *in* razgubán -a -o: ~ obraz, ~a lica

razgubíti -ím, razgúbi -íte! razgúbil -íla -o, razgubljèn -êna -o: pri selitvah sem vse razgubil, megle se razgubijo, otroci so se mu razgubili po svetu, razgúbljati -am

razgúgati -am *in* -gljem: vožnja po slabih potih vozove razguga; omara, polica se razguga, ladja se razguga; razgúgan -a -o: ~a miza

razhájati -am se *gl.* razhoditi

razhájkati -am, razhájkan -a -o: ~ čete

razhladíti -ím, razhládi -íte! razhládil -íla -o, razhlajèn -êna -o; razhláden -dna -o, razhládnost -i *ž*; razhlájati -am, razhlájanje -a *s*, razhlajeválen -lna -o *[-ln-]*; *gl. tudi* shladiti

razhoditi -hódim *gl.* hoditi: ~ stezo, pot čez travnik, ~ čevlje, ~ se po vrtu; razhójen -a -o: ~i čevlji, razhòd -óda *m ločitev, slovo*: na ~u, ob ~u, razhódnja -e *ž valeta*, razhóden -dna -o 1. *poslovilen*, 2. *prostoren*, 3. *divergenten*, razhodíšče -a *s*, razhódnica -e *ž*: pijemo ~o; razhájati -am se, razhájanje -a *s*: ljudje se počasi razhajajo, poti, nazori se razhajajo, razhajalíšče -a *s*

razhomotáti -ám, razhomotàj -ájte! razhomotàl -ála -o, razhomotán -a -o: konje ~, razhomotávati -am, razhomotávanje -a *s*

razhrébati -am; razhréban -a -o: ~a lopa

razhúditi -ím *zjeziti*, razhúdil -íla -o, razhudèn -ena -o *in* razhúditi -im *s stal. poud.*: ~ koga s čim, ~ se nad čim

razhúdnik -a *m bot.*

razigráti -ám *gl.* igrati: ~ družbo, srce, ~ se na odru, pri klavirju, misli so se mu razigrale; razigrán -a -o: ~ otrok, ~i svatje, razigránost -i *ž*: vesela ~, razigránec -nca *m*; razigrávati -am

razihtéti -ím se *gl.* ihteti: razihtel se je

razírati -am 1. → *do tal podreti*, 2. *~ se po obrazu *briti se*

raziskáti -íščem *gl.* iskati: ~ ozemlje, pokrajino, ~ zadevo, raziskánost -i *ž*, raziskáva -e *ž*: sodna, znanstvena ~; raziskávati -am, raziskávanje -a *s*: ~ stare listine, čase, zgodovino; raziskováti -újem, raziskujóč -a -e, raziskúj -te! raziskovàl -ála -o, raziskovánje -a *s*, raziskoválen -lna -o *[-ln-]*: ~o delo, raziskoválnica -e *[-ln-]* *ž*, raziskovávec -vca *m*, raziskovávka -e *ž*, raziskovávski -a -o: ~e metode

raziskríti -ím, razískril -íla -o: ~ kremen, kremen se raziskri

razíti razídem se *gl.* iti, razšèl -šlà -ò *in* -ó: množica se razide, ~ se po svetu, ~ se v mišljenju, naše poti so se razšle; društvo se razide; povodni mož se je razšel *razletel*, *razpočil*, razšla sta se v prijateljstvu; razíd -a *m*: ~ in likvidacija delniške družbe

ráziti -im *oprasniti*, *napraviti razo*, *prasko*, ráženje -a *s in* rázenje -a *s*: ~ rudnino, pri suhi igli ploščo razimo, ráza -e *ž* *praska*, *razpoka*, rázica -e *ž*, razílo -a *s*, razílen -lna -o *[-ln-]*: ~i nož = razílnik -a *[-ųn-]* *m*, razljív -a -o: ~ kamen, razljívost -i *ž*, rázkati -am, rázkanje -a *s*

razjáhati -am *in* -šem: ~ konja, jezdec je razjahal

razjáriti -im *razkačiti*, razjárjen -a -o: ~ koga s čim, ~ se za kaj, zaradi česa, ob čem, razjárjenost -i *ž*

razjasníti -ím, razjásni -íte! razjásnil -íla -o, razjasnjèn -ena -o, razjasnjênje -a *s in* razjásniti -im *s stal. poud.*: ~ komu vprašanje, položaj, nalogo, dolžnost; čelo, nebo, zadeva se razjasni; razjasnjênost -i *ž* *in* razjásnjenost -i *ž*, razjasnitev -tve *ž*, razjasnílo -a *s*; razjasnjeváti -újem *jasniti*, razjasnjevàl -ála -o, razjasnjevánje -a *s*, razjasnjeválen -lna -o *[-ln-]*; *gl. tudi* zjasniti

razjésti -jém *gl.* jesti, razjéden -a -o: ~ les, slamo, tkivo, kost; kislina razje kovino; rja razje železo, rak razje tkivo; razjedenína -e *ž*, razjédenost -i *ž*; razjéd -i *ž*, *nav. mn.* razjédi: od slame so ostale same ~i, razjéden -dna -o: ~a voda, razjedljív -a -o: ~ lug, razjedljívost -i *ž*, razjéda -e *ž*: ~ na želodcu, razjédati -am, razjédanje -a *s*: kislina, žolč, skrb ga razjeda, razjedávec -vca *m*, razjedávka -e *ž*, razjedávski -a -o, razjedálo -a *s*, razjedàv -áva -o, razjedálen -lna -o *[-ln-]*: ~i proces

razjeáiti -ím, razjézi *in* razjêzi -íte! razjézil -íla -o, razjezèn -ena -o: ~ koga s čim, ~ se na koga, nad kom; razjezênost -i *ž*; razjezljív -a -o, razjezljívec -vca *m*, razjezljívost -i *ž*

razjokáti *in* razjókati -am *in* -čem se *gl.* jokati: ~ se nad kom, ~ se zaradi česa, ~ se od žalosti, od jeze; *gl. tudi* zjokati se

razjúžiti -im se: vreme se razjuži

razkáčiti -im, razkáčen -a -o: ~ koga s čim, ~ se zaradi česa, ~ se ob čem, ~ se na koga, nad kom, razkáčenost -i *ž*, razkáčenec -nca *m*

razkadíti -ím, razkádi -íte! razkádil -íla -o, razkajèn -ena -o: ~ zakajen prostor; veter razkadi meglo; megla, dobra volja, pijanost, jeza se razkadi; glava se mu je razkadila, vino se mu je razkadilo, razkajênost -i *ž*; razkájati -am se: ~ sobo, megla se je začela ~; *gl. tudi* skaditi, izkaditi

razkálati -am, razkálan -a -o: vsa drva ~

razkápati -am *in* -kápljem se *gl.* kapati: vsak dan se razkapa več vina, družba se je počasi razkapala; *gl. tudi* skapati *in* izkapati

razkápati -am *in* -pljem *gl.* razkopati

razkavdráti -ám se: puran se razkavdra

razkazáti *in* razkázati -kážem *gl.* kazati: ~ komu hišo, ~ se v vsem sijaju; razkazováti -újem, razkazovàl -ála -o, razkazovánje -a *s*: ~ svojo revščino, ~ se s svojim bogastvom, znanjem, razkazovávec -vca *m*, razkazovávka -e *ž*, razkazovávski -a -o; *gl. tudi* skazati *in* izkazati

razkídati -am, razkídan -a -o: gnoj ~, razkidávati -am, razkidávanje -a *s*; *gl. tudi* skidati *in* izkidati
razkikiríkati -am se: petelini se razkikirikajo
razkipéti -ím se *gl.* kipeti: krop se razkipi
razkípniti -nem: testo razkipne
razkísati -am 1. *odvzeti kislino*: ~ vino, 2. repa se razkisa *preveč skisa*, razkisávati -am, razkisávanje -a *s*, razkísniti -nem: vino ~
razkísiti -im *kem. dezoksidirati*, razkísen -a -o, razkísenje -a *s dezoksidacija*, razkís -a *m dezoksidat*
razkislíti -ím, razkísli -íte! razkíslil -íla -o, razkislјèn -ênа -o, razkislítev -tve *ž*
razkládati -am, razkládanje -a *s*: blago ~, ~ z voza, z ladje, ~ komu pismo, pravice, dolžnosti; na dolgo in široko kaj ~, ~ sanje; razklàd -áda *m*, razkladáč -a *m*, razkladíšče -a *s*, razkladalíšče -a *s*, razkladávec -vca *m*, razkladávka -e *ž*, razkládеn -dna -o, razkladnína -e *ž* = razkladarína -e *ž*, razkladálen -lna -o *[-ln-]*: ~e baze, naprave
razkláti razkóljem *gl.* klati: ~ poleno; razklán -a -o: ~a drva, ~ in neenoten, v sebi ~, razklánec -nca *m*, razklánka -e *ž*, razklánost -i *ž*: ~ misli; razkòl *[-òl]* -ôla *m*: ~ v cerkvi, v stranki, razkólek -lka *[-lk-] m*; razkólen -lna -o *[-ln-]*: ~o gibanje, ~a volja, razkólnik -a *[-ln-] m*, razkólništvo -a *[-ln-] s*, razkólnost -i *[-ln-] ž*; *gl. tudi* sklati
razklécati -am: ~ stol, da se maje
razkleníti -klénem, razklêni -íte! razklênil -íla -o, razklénjen -a -o: ~ komu roke, prste, razklénjenost -i *ž*, razklenílen -lna -o *[-ln-]*: ~o držalo, razklèp -épa *m*, razklépati -am, razklépanje -a *s*
razklepáti -klépljem *gl.* klepati; razklepán -a -o: ~a kosa
razklepetáti -ám *in* -éčem *gl.* klepetati: ~ novico po okolici, ~ se o čem, vse je razklepetal, sosed se je razklepetal
razkléščiti -im: usta so se mu razkleščila
razklícáti *in* razklícati -čem *gl.* klicati: ~ diktaturo, razklicávati -am: ~ večerne liste, razkliceváti -újem, razklicevánje -a *s*
razkljuváti *in* razkljúvati -kljújem *in* -kljúvam *gl.* kljuvati, razkljuván -a -o, razkljuvánost -i *ž*
razklòn -ôna *m*: ~ svetlobe, razklónski -a -o: ~i kot, razkloníti -klónim *gl.* nakloniti: ~ žarke, razklonítev -tve *ž*
razklopíti *in* razklópiti -im *gl.* izklopiti; razklópljen -a -o: ~i stoli, razklópen -pna -o: ~a postelja, razklòp -ópa *in* -ôpa *m*, razklopítev -tve *ž*
razklopotáti -ám *in* -očem *gl.* klopotati, razklopotán -a -o: grda pot voz razklopota, stroj se hitro razklopota
razknjížiti -im: ~ dolg na posestvu, razknjížba -e *ž*
razkobáliti -im, razkobáljen -a -o: ~ noge, razkobáljenost -i *ž*
razkodráti -ám *in* razkódrati -am *gl.* kodrati, razkodrán -a -o *in* razkódran -a -o: lase ~, razkodránost -i *ž in* razkódranost -i *ž*, razkodránček -čka *m in* razkódranček -čka *m*
razkokodájsati -am *raznesti, razbobnati*, razkokodákati -am
razkòl *[-òl]* -ôla *m gl.* razklati
razkomatáti -ám *gl.* komatati, razkomatán -a -o: ~ konje, razkomatánost -i *ž*, razkomatávati -am, razkomatávanje -a *s*: ~ se, ~ konja
razkopáti -kópljem *in* -kopám *gl.* kopati, razkopán -a -o: ~ njivo, kopico sena, posteljo; voda razkoplje cesto, razkopánost -i *ž*, razkòp -ópa *m*; razkopávati -am, razkopávanje -a *s*; razkápati -am *in* -pljem, razkápanje -a *s*, razkopováti -újem, razkopovàl -ála -o, razkopovánje -a *s*, razkopovávec -vca *m*, razkopovávski -a -o; razkopávčen -čna -o: ~a ženska rada razmetava
razkoráčiti -im se, razkoráčen -a -o, razkoráčenje -a *s*: ~ se pred kom, razkoráčenost -i *ž*, razkoráčenec -nca *m*, razkoráčen -čna -o: ~a stoja *tel.*, razkorák -a *m tel.*
razkósati -am *in* razkosáti -ám *gl.* kosati: ~ njivo; razkósan -a -o *in* razkosán -a -o: ~a posestva, razkósanost -i *ž in* razkosánost -i *ž*, razkosávati -am, razkosávanje -a *s*
razkosmáti -ám *gl.* kosmati: ~ predivo; blago se rado razkosma; razkosmán -a -o: ~i brki *zmršeni*
razkošátiti -im se: drevo se razkošati, ~ se pred kom; razkošáten -a -o: ~e veje
razkôšen -šna -o *potraten, gosposki, zapravljiv, bogat, zelo udoben*: ~a obleka, hiša, ~o živeti *razsipno*, razkôšnost -i *ž velika udobnost, potratnost*, razkôšje -a *s*, razkôšnež -a *m*

razkotalíti -ím, razkotálil -íla -o: ~ obroče po vasi, zelnate glave so se razkotalile
razkrájati -am *gl.* razkrojiti
razkrákati -am: ~ po vasi, kavke so se razkrakale
ràzkrálj -a *m nekdanji, odstavljeni kralj*
razkramljáti -ám se *gl.* kramljati: ~ se o čem
razkrampáti -ám *gl.* krampati: ~ rano, ~ se po nogah
razkrápljati -am *gl.* razkropiti
razkréčiti -im, razkréčenje -a *s*: ~ noge; razkréčen -a -o: ~a stoja, razkréčenost -i *ž*, razkrečevávec -vca *m*, razkrečíšče -a *s anat.*, razkréka -e *ž tel.*: skok v ~o; razkrékniti -nem, razkréknjen -a -o
razkrehníti -kréhnem, razkrêhni -íte! razkrêhnil -íla -o, razkréhnjen -a -o *in* razkrêhniti -nem *s stal. poud.*: ~ rogovilo, krhko jabolko; saj se bo še razkrehnil, razkréhnjenost -i *ž*, razkréhnjenec -nca *m*, razkréhnjenka -e *ž*, razkrèh -éha *m*, razkréha -e *ž*
razkričáti -ím *gl.* kričati: ~ koga za nevarnega, birič razkriči razglas, ~ kaj po listih; razkričán -a -o: ~a ženska, razkričánost -i *ž*; razkričávati -am, razkričávanje -a *s*, razkričeváti -újem, razkričevánje -a *s*
razkrínkati -am: ~ tatu, ~ nepoštenost, nezvestobo, razkrínkanec -nca *m*, razkrínkanka -e *ž*; razkrinkávati -am, razkrinkávanje -a *s*; razkrinkováti -újem, razkrinkovánje -a *s*, razkrinkovávec -vca *m*, razkrinkovávka -e *ž*; razkrinkoválen -lna -o *[-ln-]*: ~e metode
razkristjániti -im, razkristjánjen -a -o, razkristjánjenje -a *s*, razkristjánjenost -i *ž*, razkristjanjeváti -újem, razkristjanjevánje -a *s*, razkristjanjeválen -lna -o *[-ln-]*: ~o delo
razkríti -íjem *odkriti gl.* kriti, razkrít -a -o: ~ hišo, streho, srce, razkrítje -a *s*; razkrívati -am, razkríval -a -o *in* -ála -o, razkrívanje -a *s in* razkrivánje -a *s*: ~ čustva, razkrivàč -a *m*
razkrížje -a *s razpotje*
razkrohotáti -ám *in* -hóčem se *gl.* krohotati se: ~ se na vsa usta
razkrojíti razkrójim *in* -ím, razkrôji -íte! razkrôji *in* razkrójil -íla -o: ~ palico na dvoje, ~ snov v njene sestavine, ~ blago po meri, ~ družbo, nravnost; želodčna kislina razkroji jedi, razkrojênost -i *ž in* razkrójenost -i *ž*, razkrojítev -tve *ž*, razkrojljív -a -o, razkrojljívost -i *ž*, razkrọ̀j -ója *m*: ~ krvi, razkrójek -jka *m* = razkroj(n)ína -e *ž*, razkrójen -jna -o, razkrójnost -i *ž*, razkrojílo -a *s*; razkrojeváti -újem, razkrojúj -te! razkrojevàl -ála -o, razkrojevánje -a *s*, razkrájati -am, razkrájanje -a *s*: organizmi se v zemlji razkrajajo, razkrajávec -vca *m*, razkrajálen -lna -o *[-ln-]* = razkrojeválen -lna -o *[-ln-]*: ~e snovi, razkrojevávec -vca *m*, razkrojevávka -e *ž*, razkrojeválnost -i *[-ln-] ž*
razkropíti -ím, razkrôpi -íte! razkrópil -íla -o, razkropljèn -ena -o: ~ čredo, množico, ~ vodo, ~ se po svetu, ~ sovražno vojsko, razkropljênec -nca *m*, razkropljênka -e *ž*, razkropljênost -i *ž*, razkropljtev -tve *ž*; razkrápljati -am, razkrápljanje -a *s*: kapljice se razkrapljajo, razkropljeváti -újem, razkropljevánje -a *s*: ~ sovražnike
razkúhati -am: ~ meso, fižol se razkuha; razkúhan -a -o: ~ krompir, razkuhávati -am, razkuhávanje -a *s*
razkuríti *in* razkúriti -im *gl.* kuriti: ~ novo stanovanje, ~ koga *razjeziti*, ~ se zaradi česa; razkúrjen -a -o: ~a soba
razkúštrati -am, razkúštran -a -o *in* razkuštráti -ám, razkuštrán -a -o *gl.* kuštrati: ~ komu lase, razkúštranec -nca *m in* razkuštránec -nca *m*, razkúštranka -e *ž in* razkuštránka -e *ž*, razkúštranček -čka *m in* razkuštránček -čka *m*; *tudi* skuštrati
razkuzmáti -ám *gl.* kuzmati, razkuzmán -a -o *in* razkúzman -a -o: ~ (si) lase, razkúzmanec -nca *m in* razkuzmánec -nca *m*, razkúzmanka -e *ž in* razkuzmánka -e *ž*; *gl. tudi* skuzmati
razkúžiti -im, razkúžen -a -o, razkúženje -a *s*: ~ sadje, hišo, rano, razkúženec -nca *m*, razkúženka -e *ž*, razkužítev -tve *ž*, razkúžba -e *ž*, razkužílo -a *s*, razkužílen -lna -o *[-ln-]*: ~a moč, razkužílnik -a *[-un-] m*, razkužljiv -a -o: ~o blago, ~a rana, razkužljívost -i *ž*; razkúžen -žna -o: ~a moč = razkúžnost -i *ž*; razkuževáti -újem, razkuževánje -a *s*: ~ obleko, razkuževálen -lna -o *[-ln-]*: ~i postopek, razkuževálnica -e *[-un-] ž*, razkuževávec -vca *m*, razkuževávka -e *ž*, razkuževávski -a -o: ~a služba

razkvasíti -ím *in* razkvásiti -im *gl.* kvasiti: testo se razkvasi; razkvášen -a -o: ~o testo, razkvášenost -i *ž*

razlágati -am *gl.* razložiti

rázlaka -e *ž razvlaka*

razlámljati -am *gl.* razlomiti

razlastíti -ím, razlásti -íte! razlástil -íla -o, razlaščèn -ena -o: ~ koga, ~ zemljišče, hišo, razlaščênec -nca *m*, razlaščênka -e *ž*, razlastítev -tve *ž*, razlastitven -a -o *[-tvən-]* = razlastílen -lna -o *[-ln-]*: ~i postopek; razlaščeváti -újem, razlaščevánje -a *s*, razlaščevávec -vca *m*, razlaščevávka -e *ž*, razlaščevávski -a -o, razlaščeválen -lna -o *[-ln-]*: ~e stopnje, razláščati -am, razláščanje -a *s*

razléči -ézem se, razlégel -lêgla -o: ~ se po vsej vasi, razlégati -am se, razléganje -a *s*: glas se razlega

razlediti -ím, razlédil -íla -o: ~ hladilnik

razlepíti *in* razlépiti -im: ~ zlepljene liste, oči, razlépljati -am, razlépljanje -a *s*

razlésti -lézem se *gl.* lesti: raki se razlezejo po košari, bolezen se razleze, hiša se bo zdaj zdaj razlezla, črvi so se razlezli po mesu, smeh se razleze po obrazu; mravljinci se razlezejo po telesu; blago se razleze; od dobre jedi se je ves razlezel; razlézen -a -o: ~o blago, razlezljiv -a -o

razlétati -am se, razlétanje -a *s*: otroci so se razletali

razletéti -ím se *gl.* leteti, razletèn -ena -o: steklo se (s treskom) razleti; ptiči, otroci se razletijo, letalo se razleti, razléten -tna -o: ~e snovi, razletljiv -a -o, razletljívost -i *ž*; razletávati -am se, razletávanje -a *s*; razletováti -újem se: bombe se razletujejo

razlika -e *ž razloček*: temeljna, višinska, stanovska ~, ~ med menoj in teboj, ~ med ljudmi, ~ v plačah, v vrednosti, v kakovosti, izravnati ~e, za ~o od danes → *v primeri*, *v nasprotju z danes*, razlíčen -čna -o: ~a dolžina, ~a miselnost, ~i nazori, različnost -i *ž*, razlíčica -e *ž variacija*, *varianta*, razlíček -čka *m*: ~i sadnih vrst; razlikováti -újem *ločiti*, *razločevati*, razlikovàl -ála -o, razlikovánje -a *s*: ~ pasmo od pasme, otroci se po značaju med seboj hudo razlikujejo, razlikoválen -lna -o *[-ln-]* *razločevalen*, *ločevalen*, *ločilen*: ~i ščitek, ~o znamenje

razlíti -líjem, razlít -a -o: ~ vino po mizi, ~ vodo; oko, žolč, slepič se razlije, reka se razlije čez bregove, razlítje -a *s*: ~ slepiča, razlítek -tka *m*; razlítost -i *ž*, razlívati -am, razlívaj -te in -ájte! razlíval -a -o *in* -ála -o, razlívanje -a *s in* razlivánje -a *s*, razlív -a *m*

razločíti *in* razlóčiti -im *razbrati*, *razpoznati* *gl.* ločiti: ~ človeka po glasu, ~ modro od zelenega, ~ barve; v temi nisem razločil, kdo je; ~ se od drugega; razločítev -tve *ž*, razlóčba -e *ž*, razločílen -lna -o *[-ln-]*: ~a znamenja, razločljív -a -o, razločljívost -i *ž*; razlóček -čka *m*: brez ~a vsi, velik ~, delati ~ med otroki, razlóčen -čna -o: ~o poudariti svoje pravice, komaj ~a črta, razlóčnost -i *ž*: ~ besede, razlóčnik -a *m*: mejnik in ~; razločeváti -újem, razločevàl -ála -o, razločevánje -a *s*: ~ med učenci, med rodovi; ~ moje in tvoje, ~ barve, razločeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a politika *diskriminacijska*, razločevávec -vca *m*, razločevávka -e *ž*; razlóčati -am, razlóčanje -a *s*

rázlog *in* razlòg -óga *m*: tehten ~ govori za to, imeti ~e za odstop, zaradi teh ~ov, iz takega ~a sem se odločil, brez ~a se ješiš *brez vzroka*

rázloka -e *ž poet. diereza*

razlomíti -lómim *prelomiti*, *zlomiti* *gl.* lomiti, razlómljen -a -o: ~ palico na drobne kose, ~ kruh med lačne, razlòm -ôma *m*, razlómek -mka *m*, razlómen -mna -o, razlómnost -i *ž*, razlomljív -a -o, razlomljívost -i *ž*; razlámljati -am, razlámljanje -a *s*

razložíti -ím, razlóži -íte! razlóžil -íla -o, razložèn -ena -o: ~ blago, ~ komu kaj, razložítev -tve *ž*, razlóžen -žna -o, razlóžnost -i *ž*; razložljív -a -o: ~ stroj, razložljívost -i *ž*; razlágati -am, razlágan je -a *s*: ~ komu stare spise, razlága -e *ž*: ~ berila, razlagávec -vca *m*: ~ sanj, razlagávka -e *ž*, razlagávski -a -o, razlagálen -lna -o *[-ln-]*

razlúščiti *in* razlúščiti -im *gl.* luščiti, razlúščen -a -o, razlúščenje -a *s*: ~ pomen besedila, ~ skrivnost, uganko

razlúžiti -im *kem.*: ~ snov

razmagnétiti -im, razmagnéten -a -o, razmagnétenje -a *s*: ~ železo, uro

razmahníti *in* razmáhniti -nem *gl.* mahniti: ~ peruti, mesto se je razmahnilo,

razmàh -áha *m*: ~ industrije, šolstva, ~ novih nazorov; velik, svoboden ~, razmahnítev -tve *ž*, razmáhnjenost -i *ž*; razmahováti -újem se, razmahovánje -a *s*; razmaháti *in* razmáhati -am *gl.* mahati, razmáhan -a -o: otroci so gada razmahali, voz se je razmahal, razmahljív -a -o, razmahljívost -i *ž*

razmajáti *in* razmájati -majèm *in* -májem *in* -májam *gl.* majati: ~ zob, voz, sklepe, vezi, jezik, ~ se v tečajih; ~ red, zvonovi so se razmajali, udje so se mi razmajali; razmajáan -a -o *in* razmájan -a -o: ~a vrata, ~i tečaji, sklepi, ~o gospodarstvo, razmajánost -i *ž*, razmajeváti -újem, razmajevàl -ála -o, razmajevánje -a *s*

razmákati -am, razmákanje -a *s*: ~ trd kruh, razmáka -e *ž*

razmaknîti -máknem, razmaknì -íte! razmaknìl -íla -o, razmáknjen -a -o *in* razmákniti -nem *s stal. poud.*: ~ stole, pohištvo, ~ vrste *tisk.*, ~ se pri telovadbi; razmáknjenost -i *ž*: ~ predmetov, razmaknítev -tve *ž*, razmakljív -a -o, razmakljívost -i *ž*, °razmàk -áka *m razmik, razdalja* >*[-mak- / -mək-]*

razmastíti -ím *mast odvzeti gl.* mastiti. razmástil -íla -o, razmaščèn -êna -o

razmazáti *in* razmázati -mážem *gl.* mazati, razmázan -a -o, razmázanje -a *s*: ~ kaj po čem, barva se hitro razmaže; razmázanost -i *ž*, razmàz -áza *m*: ~ na stekelcu, razmázen -zna -o: ~e barve, razmáznost -i *ž*, razmazováti -újem, razmazovánje -a *s*

razmečíti -ím, razmèči *in* razmêči -íte! razmêčil -íla -o, razmečèn -êna -o: voda razmeči trda tla, razmečitev -tve *ž*

razmeglíti -í se: obzorje se je razmeglilo

razmehčáti -ám *gl.* mehčati, razmehčán -a -o, razmehčánje -a *s*: ~ sadje, hruška se razmehča, v mleku ~ skorje, razmehčánost -i *ž*, razmehčávati -am, razmehčávanje -a *s*

razmehkúžiti -im, razmehkúžen -a -o: ~ otroka

razmejíti -ím, razmêji -íte! razmêjil -íla -o, razmejèn -êna -o: ~ polje, ~ moje in tvoje, ~ področja, pravice, razmejítev -tve *ž*, razmejítven -a -o *[-tvən-]*: ~a komisija, razmêja -e *ž*, razmejek -jka *m*, razmejíšče -a *s*, razmêjen -jna -o: ~o področje, razmêjnica -e *ž*, razmejilen -lna -o *[-ln-]*, razmejljív -a -o; razmejeváti -újem, razmejevàl -ála -o, razmejevánje -a *s*, razmejeválen -lna -o *[-ln-]*: ~o delo, razmejeválnost -i *[-ln-] ž*, razmejevávec -vca *m*, razmejevávka -e *ž*, razmejevávski -a -o

razmêriti -im, razmêrjen -a -o: ~ svet, razmerítev -tve *ž*, razmêrje -a *s*: službeno, časovno, aritmetično, ljubezensko ~, imeti ~ s kom, biti v ~u s čim, razmêra -e *ž*, *nav. mn.* razmére razmér: časovne, krajevne ~e, v dobrih ~ah živeti, po ~ah živeti, po ~ah se ravnati, ~am primerno, razmêren -rna -o: ~i delež, razmêrnost -i *ž*, razmêrnosten -tna -o, razmêroma *prisl.*: ~ malo

razmesáriti -im, razmesárjen -a -o: v pretepu koga ~, razmesárjenost -i *ž*

razmestíti -ím *razporediti, razdeliti, razvrstiti*, razmésti -íte! razméstil -íla -o, razmeščèn -ênа -o *in* razmeščáti -im: ~ ljudi, ~ se po prostoru, razmestítev -tve *ž*; razmeščáti -am, razmeščanje -a *s*, razmeščeválen -lna -o *[-ln-]*, razmeščevávec -vca *m*, razmeščevávka -e *ž*, razmeščevávski -a -o

razmešáti *in* razmêšati -am *gl.* mešati: ~ barvo v vodi

razmetáti -méčem *gl.* metati, razmetán -a -o: ~ denar, ~ kup sena, ~ kamenje, razmetánost -i *ž*, razmetáč -a *m*, razmèt -éta *m*; razmétati -am, razmétanje -a *s*; razmetávati -am, razmetávanje -a *s*: ~ premoženje, ~ stavek *tisk.*, razmetávec -vca *m*, razméten -tna -o: ~a leča = razmétnica -e *ž opt.*; razmetováti -újem, razmetovánje -a *s*: ~ denar, razmetovávec -vca *m*

razmígati -am: ~ si noge

razmíkati -am *in* -míčem, razmíkanje -a *s*: ~ pohištvo, ~ vrste *tisk.*, stene se razmikajo, razmik -a *m*: ~ med vrstami, časovni ~, ~ vrst, razmíčen -čna -o *razmakljiv*, razmíčnost -i *ž*, razmíčnica -e *ž* |*tipka*|, razmikálnica -e *ž* *[-ųn-] ž*

razmíliti -im *kem.*, razmíljenje -a *s*: ~ tolščo, ~ se, razmilítev -tve *ž*, razmilítven -a -o *[-tvən-]*

razmísliti -im *premisliti*, razmíšljati -am *premišljati*

razmísliti -im se *izgubiti se v mislih*, razmíšljen -a -o *v mislih zgubljen, nezbran*, razmíšljenec -nca *m*, razmíšljenka -e *ž*, razmíšljenost -i *ž*

razmnožíti -ím, razmnôži -íte! razmnóžil -íla -o, razmnožèn -ena -o: ~ besedilo, okrožnico, obrazec, ~ s tiskanjem na opalograf, na stroj; človeštvo se je razmnožilo, razmnožítev -tve *ž*, razmnóžek -žka *m*; razmnoževáti -újem, razmnoževàl -ála -o, razmnoževánje -a *s*: ~ tiskovine, bakterije se hitro razmnožujejo, razmnoževálen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj, razmnoževávec -vca *m*, razmnoževávka -e *ž*, razmnoževávski -a -o, razmnoževalíšče -a *s*; razmnoževálnik -a *[-ln-] m |priprava|*, razmnožljív -a -o, razmnožljívost -i *ž*

razmočíti -móčim *gl.* močiti, razmóčenje -a *s*: deževje je razmočilo pot, klej se razmoči in popusti; razmóčen -a -o: ~a tla, razmóčenost -i *ž*, razmočítev -tve *ž*; razmòk -ôka *m*, razmokníti -mókнem *razmočíti se*, razmôknil -íla -o, razmókel -ôkla -o

razmótati -am *in* razmotáti -ám *gl.* motati, razmótan -a -o *in* razmotán -a -o: ~ vrv, vprašanje; jezik se mu je razmotal, razmotávati -am, razmotávanje -a *s*: ~ vozle na vrvi

razmotríti -ím → *premisliti*, *pretehtati*, *preudariti*

razmrcvárіti -im *zmrcvariti*, razmrcvárjen -a -o

razmréžiti -im, razmréžen -a -o, razmréženje -a *s*: blisk se razmreži

razmŕšiti -im *zmršiti*: ~ lase, obrvi; razmŕšen -a -o: ~i lasje, ~i zapiski, razmŕšenost -i *ž*, razmŕšenec -nca *m*, razmŕšenka -e *ž*

razmrvíti -ím, razmŕvil -íla -o, razmrvljèn -ena -o *in* razmŕviti -im *s stal. poud.*: kruh ~, razmrvljênost -i *ž*

raznarodíti -ím, raznarôdi -íte! raznaródil -íla -o, raznarodèn -ena -o: ~ pokrajino, pod pritiskom se ljudje raznarodijo, raznarodítev -tve *ž*, raznarodênost -i *ž*; raznarodováti -újem, raznarodovàl -ála -o, raznarodovánje -a *s*, raznarodoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a politika, raznarodoválnost -i *[-ln-] ž*

raznášati -am, raznášanje -a *s*: ~ blago po hišah, ~ bolezen, ~ koga *obrekovati*, *opravljati*, napuh, jeza ga raznaša, raznašávec -vca *m*, raznašávka -e *ž*, raznašávski -a -o: ~a služba, raznašálen -lna -o *[-ln-]*: ~a moč vetra, ~o delo

raznêsti -nêsem *gl.* nesti, raznesèn -ena -o (°raznešen): ~ blago, novico na vse strani, novica se je hitro raznesla, granata ga je raznesla, rak se raznese po telesu; raznosíti -nósim *gl.* nositi, raznášen -a -o: ~ pošto po mestu; raznesljív -a -o, raznesljívost -i *ž*

raznetíti *in* raznétiti -im *gl.* netiti, raznéten -a -o, raznétenje -a *s*: ~ ogenj, prepir, ljubezen

raznéžiti -im, raznéžen -a -o, raznéženje -a *s*: ~ otroka, ~ se ob misli na dom, raznéženost -i *ž*, raznéženec -nca *m*, raznéženka -e *ž*; razneževáti -újem, razneževánje -a *s*

razno- *v sestavi*: raznobárven -vna -o, raznobárvnost -i *ž*; raznocvéten -tna -o; raznočásen -sna -o; raznočlèn -éna -o; raznodôben -bna -o; raznoglásen -sna -o, raznoglásje -a *s*; raznoimén -a -o, raznoiménski -a -o; raznojájčen -čna -o: ~i dvojčki; raznojezíčen -čna -o; raznokóten -tna -o; raznokrílec -lca *[-lc-] m |letalo|*; raznolíčen -čna -o, raznolíčnost -i *ž*; raznorámen -mna -o; raznoróden -dna -o; raznosméren -rna -o; raznospôlen -lna -o *[-ln-]*; raznostrán -a -o, raznostráničen -čna -o: ~i trikotnik; raznotér -a -o, raznotérost -i *ž*; raznovŕsten -tna -o: ~o blago, ~i prispevki, raznovŕstnost -i *ž*

raznosíti -nósim *gl.* raznesti

raznóžen -žna -o: ~a stoja, raznóžka -e *ž tel.*, raznóžje -a *s*, raznožíti -ím, raznôži -íte! raznožíl -íla -o, raznožèn -ena -o *s*: ~ pri telovadbi, raznóžnost -i *ž*

razobésiti -im: ~ zastavo; razobéšen -a -o: ~e slike, razobéšati -am, razobéšanje -a *s*: ~ perilo po grmovju, ~ oglase, ~ na veliki zvon napake, razobešávec -vca *m*

razočárati -am, razočáran -a -o, razočáranje -a *s*: ~ koga s čim, ~ se nad kom, razočáranec -nca *m*, razočáranost -i *ž*, razočarljív -a -o: ~o pojasnilo

razodéti -dénem *gl.* odeti, razodét -a -o: ~ se v spanju, ~ skrivnost, ljubezen, razodétost -i *ž*, razodétje -a *s*; razodévati -am, razodévanje -a *s*: otrok se razodeva, jezik te razodeva, počasi razodeva resnico, razodéven -vna -o, razodéten -tna -o *pr.*: ~a prisega, razodevávec -vca *m*

razoglàv -gláva -o: ~ hoditi, razoglávec -vca *m*, razoglávka -e *ž*, razoglávski -a -o, razoglávost -i *ž*
razonégati -am, razonegáviti -im
rázor *in* razòr razóra *m*: iti po ~u, razórek -rka *m*, razórast -a -o, razóren -rna -o: ~a njiva, ~i fižol; razoráti -órjem *in* -ôrjem *gl.* orati: ~ njivo, ledino; skrbi so razorale čelo; razorán -a -o: ~a cesta, ~ obraz, razoránost -i *ž*: divja ~ gorá, razórček -čka *m*
Rázor -óra *m* |*gora*|, na ~u, razórski -a -o
razorožíti -ím, razorôži -íte! razorôžil -íla -o, razorožèn -êna -o: ~ vojake, narodi naj se razorože; otročje početje ga je razorožilo, razorožênec -nca *m*; razorožênost -i *ž*, razorožitev -tve *ž*, razorožítven -a -o *[-tvən-]*: ~a konferenca; razoroževáti -újem, razoroževàl -ála -o, razoroževánje -a *s*, razoroževávec -vca *m*, razoroževávski -a -o
rázoven -vna -o *vodoraven*: ~a stoja, rázovno *prisl. tel.*, rázovka -e *ž tel.*: ~ na bradlji
razpacáti -ám *gl.* pacati: ~ blato, črnilo po zvezku, ~ si marmelado po obrazu
razpàd -áda *m gl.* razpasti
razpáhati -am: žito ~
razpahníti *in* razpáhniti -nem *gl.* pahniti: ~ okna, vrata, redí, razpahnítev -tve *ž*, razpahováti -újem, razpahovàl -ála -o, razpahovánje -a *s*: ~ seno, redi za kosci >*[-pah- | -pəh-]*
razpáliti *in* razpáliti -im *razkuriti, razvneti, razkačiti gl.* paliti: ~ ogenj, človeka, sovraštvo, fantazijo; razpáljen -a -o: ~ obraz, ~o čustvo, razpáljenost -i *ž*, razpaljeváti -újem, razpaljevánje -a *s*: ~ strasti
razpárati -am, razpáranje -a *s*: ~ obleko, blisk je razparal nebo; razpáran -a -o: ~ trebuh, razpáranec -nca *m* |*osat*|, razparáč -a *m*
razparcelírati -am *razkosati, razdeliti (na parcele)*, razparcelíran -a -o: ~ zemljišče, razparcelíranost -i *ž*
razpáriti -ím *ločiti, kar je na pare*, razpári -íte! razpáril -íla -o, razparjèn -êna -o *in* razpáriti -im *s stal. poud.*: ~ vole
razpásati -šem *odpeti pas*, razpásan -a -o, razpasováti -újem, razpasovàl -ála -o, razpasovánje -a *s*
razpásti -pádem *gl.* pasti: hiša, zid, kip, družina razpade, dom ne sme ~; razpádel -dla -o *in* razpàl -ála -o: ~e skale, razpá(d)lost -i *ž*, razpàd -áda *m*, razpádek -dka *m*, razpáden -dna -o 1. ~a doba urana, 2. ~a telesa, razpádnost -i *ž razpadljivost*, razpadlína -e *ž*, razpadljív -a -o, razpadljívost -i *ž*; razpádati -am, razpádanje -a *s*: organske snovi razpadajo, stare ustanove in kulture razpadajo
razpásti -pásem se *gl.* pasti, razpásen -a -o: bolezen, napaka, razvada se razpase, razpásenost -i *ž razširjenost*, razpášen -šna -o *objesten, razposajen*: ~o živeti, razpášnost -i *ž*, razpášnež -a *m*
razpečáti -ám *gl.* pečati se, razpečánje -a *s*: ~ blago, mleko; razpečávati -am, razpečávanje -a *s*: blago se dobro razpečava, razpečavalíšče -a *s*, razpečáva -e *ž*, razpečeváti -újem, razpečevàl -ála -o, razpečevánje -a *s*, razpečevávec -vca *m razdeljevavec*, razpečevávka -e *ž*, razpečevávski -a -o, razpečeválen -lna -o *[-ln-]*: ~i oddelek, razpečeválnica -e *[-ln-] ž*
razpečátiti -im, razpečáten -a -o, razpečátenje -a *s*: ~ zavitek, ~ pismo
razpeháti -ám *gl.* pehati: ~ pijance, ~ redi za kosci; razpehávati -am, razpehávanje -a *s* >*[-pəh-]*
razpeljáti -péljem *in* -ám *gl.* peljati, razpelján -a -o: ~ žago, ~ žice, elektriko, gnoj, ~ vodo po travniku, prepelica razpelje mladiče, listi se razpeljejo, razpeljánec -nca *m*, razpeljánček -čka *m*; razpeljeváti -újem, razpeljevàl -ála -o, razpeljevánje -a *s*: poti, jarke, ceste ~, razpeljáva -e *ž*; razpeljávati -am, razpeljávanje -a *s*
razpélo -a *s in* razpêlo -a *s*, razpélce -a *s in* razpêlce -a *[-lc-] s*
razpéniti -im, razpénjen -a -o, razpénjenje -a *s*: ~ vodo, milnico; pod slapom se voda razpeni, ~ se od jeze, razpénjenost -i *ž*, razpénjenec -nca *m*, razpénjenka -e *ž*
razpériti -im: ~ žago, razperítev -tve *ž*, razpéra -e *ž*, razpérek -rka *m*: ~i na žagi, razperílo -a *s*, razperílen -lna -o *[-ln-]*: ~e klešče
razpetelíniti -im se *zrepenčiti se*
razpéti -pnèm *gl.* peti pnem se: ~ dežnik, šotor, suknjo, mreže, jadra; ~ na kolo, na križ; razpét -a -o: ~o platno, z ~imi rokami, razpétost -i *ž*, razpétje -a *s*, razpetína -e *ž*; razpénjati -am, raz-

pénjanje -a *s*: krila ~; most, nebo se razpenja, razpenjáča -e *ž*, razpenjávec -vca *m*, razpenjávka -e *ž*; razpenjálnik -a *[-ụn-] m*, razpenljív -a -o: ~ šotor, razpenljívost -i *ž*

razpháti -phám *in* -pšèm *gl.* phati; razphán -a -o: ~o proso *pšeno*, ~a ajda

razpíhati -am *in* -šem *gl.* pihati, razpíhan -a -o: pleve, ogenj ~, veter razpiha oblake; razpihávati -am = razpihováti -újem, razpihávanje -a *s* = razpihóvanje -a *s*: ~ žerjavico, sovraštvo; razpíhniti -nem, razpihnjen -a -o: ~ milnat mehurček; veter je razpihnil meglo, ~ nepomembno malenkost

razpírati -am *gl.* razpreti

razpisáti *in* razpísati -pišem *gl.* pisati, razpisan -a -o: ~ volitve, nagrado, službo, ~ natečaj za štipendije, ~ se o čem, razpís -a *m*: ~ volitev, razpísen -sna -o: ~a deska, komisija, razpísnik -a *m*: ~ štipendij; razpisováti -újem, razpisovàl -ála -o, razpisovánje -a *s*, razpisovávec -vca *m*, razpisovávka -e *ž*, razpisovávski -a -o; razpisávati -am

razplájati -am *gl.* razploditi

razplájhati -am: vino ~, voda se v brénti razplajha

razplameníti -ím, razplaméni -íte! razplaménil -íla -o, razplamenjèn -ênа -o: ~ ogenj, čustva, navdušenje; strasti razplamene množice, strasti se razplamenijo, razplamenjênost -i *ž*

razplamtéti -ím → *razvneti, razgoreti, razplameníti se*

razpláti razpóljem *gl.* plati: ~ žito, ~ vodo v bazenu

razplatíti -ím, razpláti -íte! razplátil -íla -o, razplatèn -ênа -o: ~ breskev, zrel sad, zaklano svinče

razplazíti *in* razpláziti -im *gl.* plaziti: otrok si je obleko razplazil, mrčes se razplazi; razplážen -a -o *in* razplázen -a -o: ~e hlače *razplezane*, ~o blago

razplésti -plétem *gl.* plesti: ~ kito, misel, zgodbo, zadeva se srečno razplete, razpletênost -i *ž*, razplèt -éta *m* = razpléték -tka *m*: ~ igre; razplétati -am, razplétanje -a *s*: ~ lase, vrv, misel, razpletávec -vca *m*, razpletávka -e *ž*, razpletljáj -a *m*

razplézati -am se, razplézan -a -o: blago se razpleza; razplézniti -nem se: preperela srajca se razplezne

razplíniti -nim 1. *degazirati*, 2. *v plin spremeníti*, razplínjenje -a *s*: ~ tekočino, žareča krogla se je razplínila; razplínjen -a -o: ~o gorivo; razplínjati -am, razplínjanje -a *s*, razplinjáč -a *m*, razplinjevávec -vca *m*, razplinjeválen -lna -o *[-ln-]*: ~i postopek

razpljúskati -am: ~ vodo, razpljuskávati -am, razpljús(k)niti -nem

razplodíti -ím *zarediti*, razplôdi -íte! razplódil -íla -o, razplojèn -ênа -o: ~ ribe po vodah, človeštvo se je močno razplodilo, razplodítev -tve *ž*, razplodítven -a -o *[-tvən-]*; razplòd -óda *m*, razplóden -dna -o = razplodílen -lna -o *[-ln-]*: ~i organ = razplodílo -a *s*, razplódba -e *ž*; razplojeváti -újem, razplojevánje -a *s*, razplojevávec -vca *m*, razplojevávka -e *ž*, razplojeválen -lna -o *[-ln-]*: ~i načini; razplájati -am, razplájanje -a *s*

razpóčiti -im se, razpóčen -a -o: mehurček se razpoči, žaba se je razpočila, razpóčenost -i *ž*; razpòk -óka *m*: ~ mehurja, razpóčen -čna -o: ~e kroglice, rakete, razpóčnost -i *ž*, razpočína -e *ž razpoka*, razpóčnik -a *m* |*signalna priprava*|, razpókel -kla -o, razpóklost -i *ž*, razpoklína -e *ž*: ~ na koži, v skali, v zidu, razpoklínica -e *ž*, razpoklínast -a -o; razpóka -e *ž*, razpókast -a -o, razpókica -e *ž*, razpókati -am: sadje razpoka, koža razpoka od mraza; razpókan -a -o: ~e roke, razpókanost -i *ž*

razpodíti -ím *gl.* poditi, razpódil -íla -o: ~ vrabce, veter razpodi oblake, megle se razpodijo

razpolágati -am, razpoláganje -a *s*: ~ z veliko denarja, razpolága -e *ž*: to ti je na ~o *na uporabo*, *v rabo*, *na voljo*, *na uslugo*; razpložíti -ím, razpolôži -íte! razpolóžil -íla -o: ~ se v senco; razpoložèn -ênа -o: dobro, slabo ~ *dobre*, *slabe volje*; razpoložênje -a *s ubranost*, *volja*, *počutje*, razpoložênjski -a -o: ~a pesem, razpoložênost -i *ž*, razpoložljiv -a -o: ~ kapital; razpoložljívost -i *ž*

razpolovíti -ím, razpolôvi -íte! razpolóvil -íla -o, razpolovljèn -ênа -o, razpolovljênje -a *s*: ~ jabolko, hišo, pridelek, družbo, razpolovljênost -i *ž*, razpolovitev -tve *ž*, razpolóven -vna -o: ~a doba, razpolóvnica -e *ž črta*, *ki razpolavlja*, razpolovíšče -a *s*; razpolávljati

-am, razpolávljanje -a *s*, razpolavljávec -vca *m*, razpolavljávka -e *ž*

razpoložíti -ím *gl.* razpolagati

razpòn -ôna *m razpetina, okvir*: vezilni ~, ~ pri hlačah, ~ glasu, ~ (pisateljevih) motivov

razpòr -ôra *m*, razpórek -rka *m*

razpòr -ôra *m razprtija*, razpóra -e *ž* |*greda v ostrešju*|, razpóren -rna -o: ~i material, razpórnik -a *m tisk.*

razporèd -éda *m razvrstitev, razdelitev*: ~ dela, službe, razporedíti -ím *razvrstiti*, razporédi *in* razporêdi -íte! razporédil -íla -o, razporejèn -ena -o, razporejênost -i *ž*, razporeditev -tve *ž razvrstitev, razdelitev*, razporeditelj -a *m*, razporédba -e *ž*; razporéjati -am *razvrščati, razdeljevati*, razporéjanje -a *s*: ~ po sedežih, razporejeválen -lna -o *[-ln-]*, razporedljív -a -o, razporedljívost -i *ž*

razpórnik -a *m gl.* razpor

razporóka -e *ž*, razporočíti -ím *gl.* poročiti, razporóčen -čna -o: ~a obravnava, razporočljív -a -o, razporočljívost -i *ž*, razporočênec -nca *m*, razporočênka -e *ž*, razporočênski -a -o

razposadíti -im *gl.* saditi, razposádil -íla -o: ~ drevesca, sadike, ~ goste okrog mize, razposájati -am, razposájanje -a *s*: ~ goste

razposajèn -ênа -o: ~ otrok, razposajênost -i *ž*, razposajênec -nca *m*, razposajênček -čka *m*, razposajênka -e *ž*

razposésti -sédem se *gl.* sésti: gostje so se razposedli, razposédati -am se: zbrani se počasi razposedajo

razposláti -pošljem *gl.* poslati, razposlán -a -o: ~ vabila, knjige; razpošíljati -am, razpošíljanje -a *s*: ~ blago, razpošiljáč -a *m*, razpošiljáva -e *ž*, razpošiljátev -tve *ž*, razpošiljálen -lna -o *[-ln-]*, razpošiljálnica -e *[-ụn-] ž*, razpošiljávec -vca *m*, razpošiljávka -e *ž*

razposodíti *in* razposóditi -im *gl.* posoditi, razposójen -a -o: ~ ves denar, razposójati -am, razposójanje -a *s*: ~ knjige; razposojeváti -újem, razposojeválа -ála -o, razposojevánje -a *s*, razposojevávec -vca *m*, razposojevávka -e *ž*, razposojevávski -a -o, razposojeválen -lna -o *[-ln-]*: ~e knjige

razpostáviti -im, razpostávljen -a -o: ~ slike, ljudi, straže, šotore, lovci so se razpostavili, razpostávljenost -i *ž*, razpostáva -e *ž*, razpostavítev -tve *ž*, razpostavítven -a -o *[-tvən-]*; razpostávljati -am *gl.* postavljati, razpostávljanje -a *s*, razpostavljávec -vca *m*, razpostavljávka -e *ž*, razpostavljávski -a -o

razpotakníti *in* razpotákniti -nem *gl.* potakniti: ~ sadike po vrtu, naboje po žepih >*[-tak- / -tək-]*

razpotegníti *in* razpotégniti -nem *gl.* tegniti: ~ mreže, črte; blago, obleka se razpotegne; razpotégnjen -a -o: ~a njiva, ~o blago, razpotégnjenost -i *ž*, razpotegnítev -tve *ž*; razpotegováti -újem, razpotegovàl -ála -o, razpotegovánje -a *s*, razpotegovávec -vca *m*, razpotegovávka -e *ž*; razpotézati -am, razpotézanje -a *s*; razpoteglív -a -o: ~o merilo, razpotézen -zna -o

razpótje -a *s*, razpóten -tna -o: ~i kamen, kraj, razpótnica -e *ž*, razpótnik -a *m kdor prebiva na razpotju*

razpovédati -povém: ~ od hiše do hiše

razpoznáti -ám *spoznati, prepoznati, ločiti gl.* poznati: ~ stvar po njenih značilnostih, razpoznáva -e *ž prepoznava*: ~ bolezni *diagnoza*; razpoznávati -am, razpoznávanje -a *s*, razpoznáven -vna -o: ~a znamenja

razpráskati -am *gl.* praskati, razpráskan -a -o: ~ si rano, ~ komu nos, ~ se do krvi, razpráskanost -i *ž*, razprásniti -nem se, razprásnjen -a -o: popki se razprasnejo

razpršíti -ím, razpráši -íte! razprášil -íla -o, razpršèn -ena -o: ~ razkužilo po drevju; razpraševáti -újem, razpraševánje -a *s*, razpraševávec -vca *m*, razpraševávka -e *ž*, razpraševálen -lna -o: ~e priprave, razpraševálnik -a *[-ụn-] m*

razpráti razpórjem, razpôrji -íte! razprál -a -o, razprán -a -o: ~ rokav od rame do zapestja

razpráva -e *ž* 1. *obravnava (zadeve, vprašanja, pred sodiščem)*, 2. *študija*, razpráven -vna -o: ~a dvorana, ~i dan, razprávica -e *ž*

razpráviti -im *sleči*, razprávljen -a -o: ~ otroka, ~ se, razprávljenost -i *ž*, razprávljati -am *slačiti*

razprávljati -am *obravnavati*, razprávljal -a -o *in* -ála -o, razprávljanje -a *s in* razpravljánje -a *s*: ~ o vprašanju, razpravljávec -vca *m diskutant*, razpravljálen -lna -o *[-ln-]*

razpréčati -am *in* razpréčkati -am, razpréč(k)an -a -o: ~ lase *na prečo počesati*
razpréči -prežem, razprézi -te *in* -íte! razprégel -gla -o, razprežen -a -o: ~ konje, plevel se je razpregel po vsi njivi; razprégati -am, razpréganje -a *s*: goba se razprega po hiši; razpréga -e *ž*, razprézati -am, razprézanje -a *s*: noč razpreza krila
razprédati -am, razprédanje -a *s*: ~ misli
razpredelíti -ím *gl.* predeliti, razpredeljênost -i *ž*, razpredelítev -tve *ž*, razpredelítven -a -o *[-tvən-]*, razpredél *[-él]* -a *m*, razpredélek -lka *[-lk-]* *m*, razpredélen -lna -o *[-ln-]*, razpredélnica -e *[-ln-]* *ž*; razpredeljeváti -újem, razpredeljevàl -ála -o, razpredeljevánje -a *s*, razpredeljevávec -vca *m*, razpredeljevávka -e *ž*
razprégniti -nem se *razpočiti se, dobiti režo*, razprégnil -a -o: (grahov, fižolov) strok se razpregne; razprézati -am se, razprézanje -a *s*: lan, popje, grah se razpreza; razprézan -a -o: ~ strok, ~a zemlja, ~i čevlji *polni razpok*
razprésti -prédem *in* razprêsti -prêdem *gl.* presti: ~ niti, mreže, misli; razpréden -a -o *in* razpredèn -ena -o: gosto ~i jarki, razprédenost -i *ž* *in* razpredênost -i *ž*; *gl. tudi* razpredati
razpréti -prèm, razprì -íte! razpŕl -a -o: ~ oči, gobec, ~ dve deski v jarku; razpŕt -a -o: ~e stene, deske, ~ tisk, razpŕtost -i *ž*, razpŕtja -e *ž*: ~ med sinovi, razpŕtje -a *s* *in* razprtjè -à *s*: ~ sten v rovu; razpírati -am, razpíranje -a *s*: ~ dlani, oči, oblogo, vrste, vezilni razpon; razpiráč -a *m*, razpirávec -vca *m*, razpirálo -a *s*, razpirávka -e *ž*; razpirálen -lna -o *[-ln-]*: ~a letvica, razpirálnik -a *[-ųn-]* *m*
razprézati -am *gl.* razpregniti *in* razpreči
razpŕhniti -nem, razpŕhnjen -a -o: misli se razprhnejo, razprhávati -am
razprodáti -ám *gl.* prodati, razprodán -a -o: ~ blago, zemljo; razprodájati -am, razprodájanje -a *s*: ~ na drobno, na debelo, razprodája -e *ž*: prisilna ~, kupiti na ~i, razprodájen -jna -o: ~o blago, razprodajávec -vca *m*, razprodajávka -e *ž*, razprodajávski -a -o, razprodajálen -lna -o *[-ln-]*, razprodajálnica -e *[-ln-]* *ž*
razprostránjen -a -o *razširjen*, razprostránjenost -i *ž*
razprostréti -strèm, razprostrì -íte! razprostŕl -a -o, razprostŕt -a -o: ~ krila, pahljačo; noč se je razprostrla, razprostŕtost -i *ž*, razprostŕtje -a *s*, razprostírati -am, razprostíranje -a *s*
razpŕskati -am: ~ vodo, slino, razpŕs(k)niti -nem: ~ se kakor jajčna lupina; črepinja, oblak se razprsne
razpršíti -ím, razpŕši -íte! razpŕšil -íla -o, razpršèn -ena -o, razpršènje -a *s*: ~ kaplje, misli, sanje, dvome; trop ovac, jata ptic, svetloba se razprši; razpršênost -i *ž*, razpršítev -tve *ž*; razprševáti -újem, razprševal -ála -o, razprševánje -a *s*: ~ dišave, razprševávec -vca *m*, razpršílo -a *s*, razpršílen -lna -o *[-ln-]*: ~a leča, razpršívec -vca *m* *[orodje]*, razpršílnik -a *[-ųn-]* *m*, razpršívka -e *ž*; razpršen -šna -o, razpršnost -i *ž*, razpršljív -a -o: ~a tekočina, ~o škropivo, razpršljívost -i *ž*, razprševálnik -a *[-ųn-]* *m*
razpŕtiti -im = razpŕtati -am: ~ koga *odvzeti mu breme*, ~ breme; razpŕten -a -o *in* razpŕtan -a -o: ~ konj, razpŕtítev -tve *ž*, razpŕtávati -am, razpŕtováti -újem: ~ koš, krošnjo, breme
razpúhati -am, razpúhniti -nem, razpúhel -hla -o: ~ se
razpuhtéti -ím *gl.* puhteti: pijanost (se) razpuhti, razpuhtévati -am, razpuhtévanje -a *s*
razpúkati -am, razpúkan -a -o: ~ volno, razpukávati -am: ~ stare vrvi
razpustíti -ím *gl.* pustiti: ~ maslo, ~ obleko, lase, ~ skupščino, društvo, vojsko, zbor; cvet se razpusti; maslena hruška se v ustih razpusti; razpuščen -ena -o: ~i lasje, ~a mast, razpuščênost -i *ž*, razpustítev -tve *ž* *razpust*: ~ samostanov, razpúst -a *m*: ~ delniške družbe, razpustljív -a -o = razpústen -tna -o, razpustljívost -i *ž* = razpústnost -i *ž*, razpúščati -am, razpúščanje -a *s*
razrahljáti -ám *gl.* rahljati, razrahljánje -a *s*: ~ zemljo, pojme, vezi; razrahlján -a -o: ~o zdravje, razrahljánost -i *ž*; *tudi* zrahljati
razrásti -rás(t)em se *gl.* rasti: plevel se razraste po vsi njivi, drevo se košato razraste; razrástel -tla -o *in* razrásel -sla -o *in* razráščen -a -o: ~ grm, razráslost -i *ž*, razráščenost -i *ž*, razrást -i *ž*: ~ stebel in debel, razrástek -tka *m*: ~i gorovja, razráslek -a *[-ək-]* *m*, razrástniki -ov

m mn.: deblo se cepi v ~e; razráščati -am se, razráščanje -a *s*

rázred -éda *m*: prvi, osmi ~, draginjski, plačilni ~, šolski, družbeni, delavski ~, glagolski, botanični, zoološki ~, naravoslovni ~ pri akademiji, ~ končati, izdelati, ima štiri ~e, stopiti v ~, razréden -dna -o: ~i boj, pouk, razrédnik -a *m*, razrédniški -a -o: ~o delo, razrédnost -i *ž*, razrédnica -e *ž* |*oseba in dnevnik*|, razrédničen -čna -o

razrédčiti -im, razrédčen -a -o, razrédčenje -a *s*: ~ veje, vino, mleko, vrste, razrédčenost -i *ž*, razredčítev -tve *ž*, razredčína -e *ž* = razredčenína -e *ž*, razredčílo -a *s*; razredčeváti -újem, razredčeválen -lna -o, razredčevánje -a *s*, razredčeválen -lna -o, razredčevávec -vca *m*, razredčevávka -e *ž*, razredčevávski -a -o

razrédíti -im, razrédil -íla -o, razréjen -a -o: ~ gozd, smrečje se je razredilo, razredítev -tve *ž*

razrešíti *in* razrêšiti -im *gl.* rešiti: ~ koga službe *odvezati*, ~ vozel, mrežo *razvozlati*, razrešítev -tve *ž*, razrešítven -a -o *[-tvən-]*; razrêšen -šna -o *razrešljiv*, razrêšnica -e *ž*: dobiti, predlagati ~o, razrešljív -a -o, razrešljívost -i *ž*; razreševáti -újem, razrešujóč -a -e, razreševàl -ála -o, razreševánje -a *s*: sproti ~ težave, razreševávec -vca *m*, razreševávka -e *ž*

razrézati -rêžem, razrézan -a -o, razrézanje -a *s*: ~ meso, hlebec, ~ knjigo, palico, obraz, razrézanost -i *ž*, razrèz -réza *m*: zaceljeni ~i na obrazu, ~ platnene srajce, razrézek -zka *m*: list na tri ~e; razrezováti -újem, razrezovàl -ála -o, razrezovánje -a *s*, razrezovávec -vca *m*, razrezovávka -e *ž*; razrezávati -am, razrezávanje -a *s*

razrezljáti -ám *gl.* rezljati, razrezlján -a -o

razríniti -rínem, razrínjen -a -o, razrínjenje -a *s*: ~ hišo, ladja razrine valove, razrínjenost -i *ž*

razríti -ríjem *gl.* riti: krti so razrili vrt; razrít -a -o: ~a pokrajina, cesta, ~ obraz, razrítost -i *ž*, razríven -vna -o

razrívati -am *gl.* odrivati, razrívanje -a *s*, razriváč -a *m buldozer*, razriválen -lna -o *[-ln-]*

razrušíti *in* razrúšiti -im *razdejati*, *sesuti*, *podreti*, *razvaliti gl.* rušiti, razrušljiv -a -o, razrušljívost -i *ž*

razr(u)váti -rújem *gl.* ruvati; razruván -a -o: ~e ceste, razrván -a -o: živčno ~ človek, ~a mladina, ~o zdravje, razrvánost -i *ž*: notranja ~, razrvánec -nca *m*, razrvánka -e *ž*

razsadíti -ím, razsádi -ite! razsádil -íla -o, razsajèn -ênа -o: ~ drevje, trte, sekira se rada razsadi, razsajênec -nca *m*, razsajênka -e *ž*, razsajênost -i *ž*; razsàd -áda *m*: sadike so namenjene za ~ na vrtu, razsáden -dna -o, razsádnost -i *ž*, razsádnik -a *m*: bakterijski ~ *bakterijsko gojišče*; razsájati -am: ~ rastline; razsajeváti -újem, razsajevàl -ála -o, razsajevánje -a *s*, razsajeválen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj

razsájati -am, razsájaj -te *in* -ájte! razsájal -a -o *in* -ála -o, razsájanje -a *s in* razsajánje -a *s*: ~ po hiši, kuga razsaja po deželi, bolezen razsaja, razsajáč -a *m*, razsajávka -e *ž*, razsajávec -vca *m*

razsébnik -a *m bot.*

razsédati -am *gl.* razsesti

razsedláti -ám *gl.* sedlati, razsedlán -a -o: ~ konja, razsedlávati -am

razsèg -éga *m*: ~ časa, ~ rudne plasti, razsegljív -a -o, razsegljívost -i *ž*

razsejáti -séjem *gl.* sejati, razsejánje -a *s*: ~ veliko žita, denarja, moči; plevel se razseje; razseján -a -o: ljudje so ~i po vsej zemeljski obli, ~a čreda, razsejánost -i *ž*

razsékati -am: ~ poleno, na kosce ~; razsékan -a -o: ~o vejevje, razsekávati -am = razsekováti -újem, razsekovánje -a *s*: ~ vola; razsekljáti -ám *gl.* sekljati: ~ meso, špinačo

razselíti -sélim *gl.* seliti: ~ obmejno prebivavstvo, po vojni se veliko ljudi razseli; razséljen -a -o: ~e osebe, razséljenec -nca *m*, razséljenka -e *ž*, razséljenost -i *ž*; razseljeváti -újem, razseljevàl -ála -o, razseljevánje -a *s*, razseljevávec -vca *m*, razseljevávka -e *ž*, razseljeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a politika

razsésti -sédem: ~ učence; skala, kad se razsede, razsédati -am

razsèv -séva *m*: ~ klic, raka, razséven -vna -o, razsévnost -i *ž*, razsévek -vka *m metastaza med.*: ~i raka, bacilov, razsévati -am, razsévanje -a *s*, razsevalíšče -a *s*

razséžen -žna -o: ~ gozd, ~o mesto, razséžnost -i *ž*: prostorna ~, kubična ~

razsípati -am *in* -pljem, razsípanje -a *s*: ~ denar, moka se razsipa, ~ telesne moči; burja je razsipala sneg; razsipálen -lna -o *[-ln-]*, razsíp -a *m*: izguba blaga pri ~u, razsípen -pna -o: ~ človek, razsípnik -a *m* = razsípnež -a *m*, razsípnica -e *ž*, razsípnost -i *ž*, razsípništvo -a *s*, razsípčen -čna -o: ~a prst, ~o blago, ~ krompir, razsípčnost -i *ž*; razsipávati -am *razsipati*, razsipávanje -a *s*: ~ z denarjem

razslojíti -ím, razslôji -íte! razslójil -íla -o, razslojèn -ena -o, razslojítev -tve *ž*: ~ družbe

razsnováti -snújem *gl.* snovati, razsnován -a -o: tkavec razsnuje osnutek *podre*, dejanje se razsnuje, razsnóva -e *ž*, razsnóven -vna -o, razsnútek -tka *m*, razsnúten -tna -o

razsodíti *in* razsóditi -im *presoditi gl.* soditi, razsójen -a -o: ~ spor = ~ v sporu, ~ o čem, razsójenost -i *ž*, razsodljiv -a -o *ki se da razsoditi*, razsodljívost -i *ž*, razsóden -dna -o: ~i možje, razsódnost -i *ž*: po svoji ~i, ~ vzeti komu, svobodna ~, razsodník -a *m*, razsodníca -e *ž*, razsodníški -a -o: ~i izrek, razsodnína -e *ž*, razsôdba -e *ž*: ~ o čem, glede česa, razsódek -dka *m*: nima nobenega ~a, zdrav ~, razsodíšče -a *s*: društveno, častno, pokrajinsko ~, razsodílo -a *s*: stranki se podredita sodnikovemu ~u; razsójati -am, razsójanje -a *s*, razsója -e *ž*; razsojeváti -újem, razsojeválec -lca -o, razsojeváje -a *s*, razsojevávec -vca *m*, razsojeválen -lna -o *[-ln-]*

rázsoha -e *ž rogovila*, *nav. mn.* rázsohe *senene vile*, rázsohast -a -o *rogovilast*

razsoliti -ím, razsôli -íte, razsólil -íla -o, razsoljênje -a *s*: meso, ribe ~; razsoljèn -ena -o: ~ jezik, ~o meso, ~a zemlja ob morju, rázsol *[-ou]* -sóla *m*: meso v ~ dejati, ribice v ~u, razsóla -e *ž*; razsoljeváti -újem, razsoljevánje -a *s*

razsrdíti -ím, razsŕdil -íla -o, razsŕjen -a -o: ~ se nad kom zaradi česa, razsŕjenost -i *ž*, razsrdítev -tve *ž*, razsrdljiv -a -o, razsrdljívost -i *ž*

razstáti -nem se *raziti*, *ločiti*, *posloviti se*, °razstánek -nka *m slovo*, *ločitev*, *razhod*

razstáviti -im *razdeti*, *na ogled postaviti*, razstávljen -a -o: ~ stroj pri čiščenju; ~ število na prafaktorje, ~ blago, razstáva -e *ž*: umetniška ~, ~ knjig, odpreti, prirediti, napraviti ~o, razstávek -vka *m* = razstávka -e *ž*: žito je zloženo v ~e, razstáven -vna -o: ~a dvorana, razstavljív -a -o: ~a omara, razstavljívost -i *ž*; razstavítev -tve *ž*, razstavítven -a -o *[-tvən-]*, razstavíšče -a *s*: Gospodarsko ~ v Ljubljani; razstávljati -am, razstávljanje -a *s*: ~ števila, ~ blago, razstavljávec -vca *m*, razstavljávka -e *ž*, razstavljálen -lna -o *[-ln-]*: ~a dvorana, razstavljálnica -e *[-un-] ž |prostor|*

razstláti -stéljem *gl.* stlati: slamo, listje ~; razstlán -a -o: po hiši je vse ~o; razstíljati -am, razstíljanje -a *s*: jeseni se listje razstilja čez in čez, razstiljálnik -a *[-un-] m |stroj|*

razstôp -ópa *m tel.*: vaje v prostem ~u; razstopíti *in* razstópiti -im se *gl.* stopiti, razstópati -am se, razstópanje -a *s*

razstreliti -ím, razstréli *in* razstrêli -íte! razstrélil -íla -o, razstreljèn -ena -o: ~ skalo, hišo, most, razstrél *[-éu | -él]* -a *m*: z enim ~om pognati v zrak most, razstrelítev -tve *ž*, razstrélek -lka *[-lk-] m*, razstrélen -lna -o *[-ln-]*, razstrélnost -i *-ln-] ž*, razstrelilen -lna -o *[-ln-]*: ~e snovi, razstrelívo -a *s*, razstreljeváti -újem, razstreljeval -ála -o, razstreljevánje -a *s*, razstreljevávec -vca *m*

razstréti -strèm, razstrì -íte! razstŕl -a -o, razstŕt -a -o: ~ pregrinjalo, razstŕtost -i *ž*; razstírati -am, razstíranje -a *s*

razstríči -strížem *gl.* striči, razstrížen -a -o: ~ blago, papir, razstrižek -žka *m*

razsušiti -ím, razsúši -íte! razsúšil -íla -o, razsušèn -ena -o: sod se na soncu razsuši, razsušen škaf, razsušênost -i *ž*

razsúti -spèm *in* -újem, razspì -íte *in* razsúj -te! razsúl -a -o, razsút -a -o: ~ žito po tleh, škaf se razsuje, razsúlo -a *s*: ~ leta 1918, biti v ~u

razsvetíti *in* razsvétiti -im *gl.* svetiti: ~ prostor z lučjo

razsvetliti -ím, razsvétli -íte! razsvétlil -íla -o, razsvetljèn -ena -o, razsvetljênje -a *s*: ~ duha, um, ~ kaj z reflektorjem, prostor se razsvetli; razsvetlítev -tve *ž*, razsvetljênec -nca *m*, razsvetljênost -i *ž*, razsvetljênski -a -o, razsvetljênstvo -a *s*; razsvetljeváti -újem, razsvetljeval -ála -o, razsvetljevánje -a *s*, razsvetlje-

válen -lna -o *[-ln-]*, razsvetljevávec -vca *m*; razsvetljáva -e *ž*: cestna, plinska, neonska ~, razsvetljáven -vna -o: ~e težave *z razsvetljavo*

razsvít -a *m zora*: ob ~u, razsvítati -a se, razsvíten -tna -o *jutranji, ob svitu*

razšáriti -im: ~ peko okrog peči

razščepériti -im se; razščepérjen -a -o: ~ puran, vrabec, ~a koklja, razščepérjenost -i *ž*, razščepérnik -a *m bot.*

razširíti -im, razširjen -a -o, razširjenje -a *s*: ~ hišo, mesto, strugo, novico; mesto se je razširilo na vse strani, razširjenost -i *ž*, razširítev -tve *ž*, razširjati -am *širiti*, razširjanje -a *s širjenje*, razširjávec -vca *m širilo*; razširjeváti -újem *širiti*, razširjeval -ála -o, razširjevánje -a *s širjenje*, razširjevávec -vca *m*, razširjevávka -e *ž*, razširjeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a tožba

razškatláti -ám *razmajati gl.* škatlati, razškatlán -a -o

razškropíti -ím *gl.* kropiti, razškrópil -íla -o, razškropljèn -ena -o: ~ vodo

razšopíriti -im se *našopiriti se*

razštŕkati -am, razštŕkan -a -o, razštŕkanost -i *ž*, razštrkávati -am: ~ vodo

raztájati -am *in* -jem, raztájan -a -o: ~ sneg, sonce raztaja led, srce se raztaja

raztákati -am *gl.* raztočiti

raztaknîti -táknem, raztaknì -íte! raztaknìl -íla -o, raztáknjen -a -o *in* raztákniti -nem *s stal. poud.*: ~ igračo *razdeti*, ~ kole *potakniti* >*[-tak-/-tək-]*

raztalíti -ím, raztáli -íte! raztálil -íla -o, raztaljèn -ena -o: ~ železo, rudo, led, raztaljív -a -o, raztaljívost -i *ž*, raztalína -e *ž*

raztanîti -ím, raztáni -íte! raztánil -íla -o, raztánjen -a -o *in* raztanjèn -ena -o: ~ testo, pločevino; železo se z valjanjem raztani, raztánjenost -i *ž in* raztanjênost -i *ž*; raztanjeváti -újem, raztanjeval -ála -o, raztanjevánje -a *s*: ~ barvo, raztanjeválnik -a *[-ųn-] m* >*[-tan-/-tən-]*

raztápljati -am *gl.* raztopiti

raztéči -čem *gl.* teči: noge si ~ *ožuliti*, otroci so se raztekli ko piščeta, raztékati -am se, raztékanje -a *s*: vode se raztekajo pri razvodju, raztéčina -e *ž medosje*

raztegníti -tégnem, raztégni -íte! raztégnil -íla -o, raztégnjen -a -o *in* raztégniti -nem *s stal. poud.*: ~ usta na ves šir, ~ harmoniko, elastiko, blago, ~ obtožbo na pričo, ~ rok na leto dni; blago se raztegne, raztégnjenost -i *ž*, raztèg -éga *m*, raztegnítev -tve *ž*; raztégati -am = raztézati -am, raztéganje -a *s* = raztézanje -a *s*: ~ posest, oblast; gozd se razteza proti severu, raztegljiv -a -o: ~i pojmi, raztegljivost -i *ž*, raztézen -zna -o: ~a nit, ~i menjalnik, raztéznost -i *ž*, raztéznosten -tna -o: ~i koeficient, raztézek -zka *m*, raztèz -éza *m kričav otrok*, raztéza -e *ž*: vrata na ~e, raztezálo -a *s*, raztezávka -e *ž* |*orodje*|, raztezálnica -e *[-ųn-] ž*, raztezljív -a -o, raztegováti -újem, raztegovàl -ála -o, raztegovánje -a *s*: ~ harmoniko, raztegoválen -lna -o *[-ln-]*, raztegoválo -a *s* |*zdravniško orodje*|; *gl. tudi* stegniti

raztelésiti -im, raztelésen -a -o, raztelésenje -a *s*, raztelésenec -nca *m*, raztelésenka -e *ž*, raztelésba -e *ž*, razteleševáti -újem, razteleševáne -a *s*, razteleševávec -vca *m*, razteleševávka -e *ž*, razteleševálnica -e *[-ųn-] ž*; raztelešati -am, raztelešanje -a *s*

raztêpsti -têpem *gl.* tepsti: ~ (ubito) jajce v juho, veliko knjig se raztepe in pogubi, burja raztepe oblake, otroci se raztepejo po svetu; raztepèn -ena -o: ~a smetana; raztépati -am, raztépanje -a *s*: ~ jajca, mrvo; raztepávati -am, raztepávanje -a *s*: ~ kaj, ~ s čim *razsipati*; raztéplja -e *ž žvrklja*

razteptáti -ám *steptati gl.* teptati

raztézati -am *gl.* raztegniti

raztežáj -a *m*: ~ vrvi

raztíkati -am, raztíkanje -a *s*

raztírati -am *razgnati*: ~ ljudi

raztočíti raztóčim *gl.* točiti, raztóčen -a -o: ~ vino, na mizi se vino hitro raztoči, pet litrov je raztočil gostom, raztòk -óka *m* |*upadek*|, raztákati -am, raztákanje -a *s*: ~ vino v kozarce

raztogotíti -ím, raztogôti -íte! raztogótil -íla -o: ~ koga s čim, ~ se zaradi česa; raztogotèn -ena -o: ~i obrazi

raztólči -čem *gl.* tolči: ~ kamen >*[-oų-]*

raztolmáčiti -im *razložiti, obrazložiti*: ~ komu kaj >*[-lm-]*

raztopíti -ím, raztôpi -íte! raztópil -íla -o, raztopljèn -ena -o: ~ sladkor, sol, raztopítev -tve *ž*, raztòp -ópa *m*, raztopilo -a *s*, raztópen -pna -o, raztópnost -i *ž*, raztopína -e *ž*: solna, železova ~,

raztópnik -a *m topilni lonec*, raztopljív -a -o: ~e snovi, raztopljívost -i *ž*; raztápljati -am, raztápljanje -a *s*, raztapljávec -vca *m*, raztapljávka -e *ž*

raztovoríti -ím *in* raztovóriti -im *gl.* tovoriti: ~ žito, osla, ladjo; raztovorjèn -ena -o *in* raztovórjen -a -o: ~a ladja, ~o žito, raztovorítev -tve *ž*; raztovárjati -am, raztovárjanje -a *s*: ~ kamione, s kamionov

raztréskati -am, raztréskan -a -o, raztréskanje -a *s*: ~ vrata, raztrèsk -éska *m*: ~ mine, granate

raztrésti -em *gl.* tresti: ~ zrnje, seme; na poti v šolo se raztresem; raztrésen -a -o *razmišljen*: ~ profesor, ~ biti v šoli, raztrésenost -i *ž*, raztrésenec -nca *m razmišljenec*, raztrésenka -e *ž*; raztrésati -am, raztrésanje -a *s*: veter raztresa seme

raztréščiti -im, raztréščen -a -o: ~ lonec, ~ komu glavo, raztréščenost -i *ž*

raztŕgati -am *in* -tŕžem *gl.* trgati, raztŕganje -a *s*: ~ obleko, čevlje, papir; volk raztrga ovco; srajca se raztrga; raztŕgan -a -o: ~ čas, ~ berač, ~a srajca, ~o govorjenje, raztŕg -a *m*, raztŕganost -i *ž*, raztŕganec -nca *m* 1. *razcapanec*, 2. *preoblečen gestapovski vohun*, raztŕganka -e *ž*, raztrganína -e *ž*: ~ v mreži; raztrgávati -am, raztrgljív -a -o, raztrgljívost -i *ž*

raztrobéntati -am: ~ novico

ra ztrobezljáti -ám *gl.* trobezljati: ~ kaj

raztrobíti *in* raztróbiti -im *gl.* trobiti, raztróbljen -a -o: ~ skrivnost po vsej vasi *razklepetati*

raztrosíti *in* raztrósiti -im *gl.* trositi, raztrošen -a -o, raztrošenje -a *s*: ~ gnoj po njivi, mrvo po travniku, seme po brazdah, ~ novico po vasi, ~ listke, raztrósek -ska *m metastaza med.*, raztrosítev -tve *ž*; raztrôs -ósa *m*

raztrúpati -am *razbiti*, raztrúpan -a -o = raztrúpiti -im, raztrúpljen -a -o: ~ lonec, stol, malike, vprego, raztrúpanost -i *ž*

razúditi -im *secirati med.*, razúden -a -o, razúdenje -a *s*: ~ živalco, razúdba -e *ž*: ~ živega telesa, razudováti -újem, razudovánje -a *s*

razúm -a *m*: bister, oster ~, z ~om dojeti, računarski ~, človeški, zdrav ~, ~ bistriti, uriti, razúmen -mna -o: ~o bitje, ~ človek, razlog, ~o živeti, delati, govoriti, razúmski -a -o: ~i človek, ~i razlogi, razúmnost -i *ž*, razúmnik -a *m*, razúmnica -e *ž*, razúmniški -a -o, razúmništvo -a *s inteligenca*, razúmar -ja *m racionalist*, razúmarica -e *ž*, razúmarski -a -o: ~i nazori, ~a smer v filozofiji, ~i ljudje *brez srca*, razúmarstvo -a *s racionalizem*

razuméti -úmem, razúmi -te! razúmel -éla -o: ~ besedo, govor, ~ jezik, nemščino, francosko, ~ nalogo, vprašanje, stroko, delo, ~ človeka, njegove težave, napake; dobro, popolnoma, do dna, za silo, napak ~ koga; s kom se dobro, slabo, težko ~; se razume *seveda*, se samo po sebi razume; ~ se na kaj *umeti, znati, razumeti kaj*; °pod tem razumemo *s tem mislimo*; razúmljen -a -o: prav, slabo, napak ~a beseda, razumljív -a -o: ~o govori *razločno in umevno*, ~o piše, ~ jezik, ~ govor, njegova jeza je ~a, ~o *kajpak*, samo po sebi ~o, razumljívost -i *ž*; razumévati -am: začenjam te ~; razumévanje -a *s*: biti poln ~a, brez ~a za kaj, ~ pisem, stroke, vprašanja, razmer; razumévен -vna -o *razumljiv, uvideven, ki razume*: biti ~ za kaj, ~o kaj presojati, govoriti, samo po sebi ~o, razumévnost -i *ž*

°**rázun** *prisl. razen*

razúra -e *ž*: ~ v rokopisu

razústen -tna -o *gobezdav, bahav, opravljiv*: ~e kvante, besede, ~i fantini, razústnež -a *m*, razústnost -i *ž*

razušíti -ím, razúši -íte! razúšil -íla -o, razušèn -ena -o, razušênje -a *s*: ~ ušivo obleko, razušítev -tve *ž*; razuševáti -újem, razuševàl -ála -o, razuševánje -a *s*, razuševálen -lna -o *[-ln-]*: ~i postopek, razuševálnica -e *[-ųn-] ž*

razuzdán -a -o: ~ človek, ~o početje, razuzdánec -nca *m*: star ~, razuzdánka -e *ž*, razuzdánost -i *ž*: pijanost in ~

razúzdati -am *in* razuzdáti -ám *gl.* uzdati, razúzdan -a -o *in* razuzdán -a -o: ~ konja

razváditi -im: ~ otroka, ~ se v popivanju; razvájen -a -o: ~ edinček, razvájenec -nca *m*, razvájenček -čka *m*, razvájenka -e *ž*, razvájenost -i *ž*, razváda -e *ž*: grda, stara ~, pivska ~; razvájati -am, razvájanje -a *s*: mati razvaja hčere, ~ se v lenobi

razvàl *[-àl]* -ála *m*

razvalína -e *ž*: grajska ~, duševna, človeška ~

razvalíti -ím, razváli -íte! razválil -íla -o: ~ sode, hlode, kamenje; sadje se razvali po bregu; ~ se *zrediti se*; razvaljèn -êna -o: ~a ženska
razváljati -am *gl.* valjati, razváljanje -a *s*: ~ testo, železo
razvalóviti -ím, razvalóvil -íla -o, razvalovljèn -êna -o: vihar razvalovi morje, vino razvalovi strasti, jezero se razvalovi
Rázvanje -a *s kr. i.*, v ~u, rázvanjski -a -o
razvédeti -vém se *gl.* vedeti, razvédel -a -o (°razvédla -o): v majhnem kraju se vse hitro razvé, razvédenost -i *ž*
razvedríti -ím, razvêdri -íte! razvédril -íla -o, razvedrèn -êna -o: nebo, vreme se razvedri, razvedrilo se je, ~ bolnika; razvedrílo -a *s*: duševno ~, razvedrílen -lna -o *[-ln-]*: ~o branje, ~a igra, razvedrílnost -i *[-ln-] ž*, razvedrítev -tve *ž*: ~ neba, ~ duha
razvéjati -jam *in* -jem *gl.* vejati, razvéjan -a -o: veter razveja pleve, razvéti -véjem *gl.* veti, razvét -a -o, razvétost -i *ž*
razvejíti -ím, razvêji -íte! razvéjil -íla -o, razvejèn -êna -o *in* razvéjiti -im *s stal. poud.*: deblo se razveji, razvejênost -i *ž in* razvéjenost -i *ž*, razvejítev -tve *ž*; razvejíčiti -im, razvejíčenje -a *s*: rožmarin se razvejiči, žile se razvejičijo
razveljávíti -im, razveljávljen -a -o, razveljávljenje -a *s*: ~ odločbo, zakon, razveljavítev -tve *ž*, razveljavítven -a -o *[-tvən-]*: ~i odlok, razveljávljati -am, razveljávljanje -a *s*
°**razven** *prisl. razen*
razveselíti -ím, razvesêli -íte! razvesélil -íla -o, razveseljèn -êna -o: ~ koga s čim, ~ komu dušo in srce, ~ se pisma, darila, prijatelja, razveselítev -tve *ž*, razveseljív -a -o: ~ dogodek, razveseljívost -i *ž*; razveseljeváti -újem, razveseljeválen -lna -o *[-ln-]*
razvésiti -im, razvéšen -a -o: ~ perilo po vsem dvorišču, razvéšati -am, razvešálo -a *s vrv za sušenje perila*
razvêsti -vêdem *razpeljati gl.* vesti
razvéti -véjem *gl.* razvejati
razvezáti *in* razvézati -vêžem *gl.* vezati, razvézan -a -o: ~ zakon, čevelj se razveže, jezik se mu je razvezal, razvézanost -i *ž*: ~ gibov, razvéza -e *ž*: ~ zakonske zveze, ~ zakona, ~ delovnega razmerja, razvézanec -nca *m*, razvézanka -e *ž*, razvézanost -i *ž*, razvezáj -a *m glas.*, razvézen -zna -o, razvéznik -a *m*, razvezljív -a -o, razvezljívost -i *ž*; razvezováti -újem, razvezovánje -a *s*, razvezoválen -lna -o *[-ln-]*, razvezovávec -vca *m*, razvezovávka -e *ž*, razvezovávski -a -o; razvezáva -e *ž*, razvezávati -am, razvezávanje -a *s*
razvézniti -nem se: pisker se razvezne
razvéžiti -im, razvéžen -a -o: deska se razveži, vrata se razvežijo; *tudi* zvežiti
razvíd -a *m evidenca*: imeti kaj v ~u; razvíden -dna -o: iz tega je ~o *se vidi*, razvídnost -i *ž*, razvídnosten -tna -o: ~e številke, razvídnica -e *ž*; razvídeti -im se *biti razviden*, razvídel -a -o: iz tega se razvidí
razvihráriti -im: ~ komu duševnost, razvihárjenost -i *ž*
razvihráti -ám se *gl.* vihrati: zelnata glava, sapa, požar, množica se razvihra, razvihránost -i *ž*
razvíti -víjem *gl.* viti: ~ omot, papir, ~ zastavo, film, načrt, misel; metulj se razvije iz bube; ~ se v učenjaka; razvít -a -o: dobro ~ otrok, ~a kultura, razvítje -a *s*: ~ zastave, razvítost -i *ž*: ~ duha, razvôj -ôja *m*: telesni, duševni, gospodarski ~, razvójen -jna -o: ~a teorija, ~e možnosti, razvójnost -i *ž*; razvíjati -am, razvíjal -a -o *in* -ála -o, razvíjanje -a *s in* razvijánje -a *s*: ~ fotografske plošče, filme, ~ zavoj; °~ delavnost *biti zelo delaven*; svet se razvija; razvijálo -a *s fot.*, razvijávec -vca *m* |*človek in tekočina*|
razvléči -vléčem *gl.* vleči: ~ testo, tkanino, povest; blago se grdo razvleče; razvlečen -a -o: po sobi je vse ~o, ~ slog, razvléčenost -i *ž*, razvléka -e *ž*; razvlačíti *in* razvláčiti -im *gl.* vlačiti, razvláčenje -a *s*, razvláka -e *ž*: na podstrešju je precej ~e, razvlačeváti -újem, razvlačevánje -a *s*, razvlačen -čna -o
razvnéti -vnámem, razvnêmi -íte! razvnél -a -o, razvnét -a -o: ~ ogenj, pogovor, čustvo, strast, prepir, ljubezen, razvnétje -a *s*, razvnétost -i *ž*: od ~i ves rdeč; razvnémati -am *in* -ljem, razvnémanje -a *s*: ~ sovraštvo, ~ se za koga, razvnéma -e *ž*: živčna ~, razvnemljív -a -o

razvodeníti -ím, razvodénil -íla -o: ~ vino, razvodenéti -ím: vino razvodeni
razvódje -a *s*: ~ med Savo in Dravo, razvóden -dna -o: ~o gričevje, ~i greben, razvódnica -e *ž*: ta hrib je ~ med Savo in Sočo
razvódnik -a *m el.*, razvódnica -e *ž el.*, razvóden -dna -o: ~a puša
razvòj -ôja *m gl.* razviti
razvozíti -vózim *gl.* voziti: ~ gnoj, blago; razvožen -a -o: ~a cesta, razvòz -ôza *m*, razvôzen -zna -o = razvozljív -a -o, razvôznost -i *ž*, razvózen -zna -o *kar se nanaša na razvoz*; razvážati -am, razvážanje -a *s*, razvažálen -lna -o *[-ln-]*: ~i avtomobil, razvažávec -vca *m*
razvozláti -ám *gl.* vozlati, razvozlán -a -o, razvozlánje -a *s*: ~ vozel, motvoz, ~ težave, vprašanja, ~ uganko, dvome, vse se kar samo razvozla, razvozlánost -i *ž*, razvozláj -a *m*; razvozlávati -am, razvozlávanje -a *s*
razvpíti -vpíjem *gl.* vpiti: razvpili so ga za potepuha; razvpít -a -o: ~a hiša, ~ človek, razbojnik, razvpítost -i *ž*, razvpítež -a *m*
razvrát -vráta *m*: spolni ~, razvráten -tna -o: ~o živeti, ~ nauk, razvrátnik -a *m*, razvrátnica -e *ž*, razvrátniški -a -o, razvrátnež -a *m*, razvrátnost -i *ž*
razvrednôtiti -im: blago se hitro razvrednoti, ~ denar; razvrednôten -a -o: ~a valuta; razvrednôtenje -a *s*: ~ denarja, ~ sodobnih vrednot
razvréti -vrèm *odvreti*, razvrì -íte! razvŕl -a -o. ~ zavrt voz; razvŕt -a -o *neurejen, neugnan, razposajen*
razvréti -vrèm, razvrì -íte! razvrèl -éla -o: kaša naj se razvre; razvrét -a -o: ~a juha
razvrstíti -ím, razvŕsti -íte! razvŕstil -íla -o, razvrščèn -ena -o: ~ učence po velikosti, vojska se razvrsti ob meji, razvrščênost -i *ž*, razvrstítev -tve *ž*: ~ kadrov, ~ tonov, razvrstítven -a -o *[-tvən-]*, razvrstílen -lna -o *[-ln-]*: ~o sito; razvrščati -am, razvrščanje -a *s*: ~ figure pri šahu; razvrščeváti -újem, razvrščevàl -ála -o, razvrščevánje -a *s*, razvrščevávec -vca *m*, razvrščevávka -e *ž*
razvŕtati -am, razvrtáč -a *m* |*orodje*|
razzéba -e *ž*: ~e na ledeniku, razzébsti -em se: zemlja se čez zimo razzebe; razzébel -bla -o: ~ hrast, dimnik
razzibáti *in* razzíbati -zíbam *in* -zíbljem *gl.* zibati: potres razziblje hiše
razzlogováti -újem, razzlogovàl -ála -o, razzlogovánje -a *s*: ~ besede, razzlogoválen -lna -o *[-ln-]*
razžágati -am, razžágan -a -o: ~ hlod, drva, razžáganost -i *ž*, razžagováti -újem, razžagovàl -ála -o, razžagovánje -a *s*, razžagovávec -vca *m*, razžagovávka -e *ž*, razžagoválen -lna -o *[-ln-]*
razžáliti *in* razžáliti -im *gl.* žaliti: ~ koga s čim; razžáljen -a -o: ~a veličina, razžáljenost -i *ž*, razžalítev -tve *ž*, razžáljenec -nca *m*, razžáljenka -e *ž*; razžalíjen -lna -o *[-ln-]*: ~e besede, razžaljív -a -o, razžaljívost -i *ž*
razžalostíti -ím, razžalôsti -íte! razžalóstil -íla -o, razžaloščèn -ena -o: ~ koga s čim, ~ se ob čem, razžaloščênost -i *ž*, razžalostítev -tve *ž*
razžaríti -ím, razžári -íte! razžáril -íla -o, razžarjèn -ena -o *in* razžárjen -a -o: ~ železo, obraz se mu je razžaril, razžarítev -tve *ž*; razžárjati -am, razžárjanje -a *s*: ~ oglje, železo
razžéjati -am; razžéjan -a -o: ~o grlo, ~a zemlja
razžívéti -ím se, razžível -éla -o: družba se razživi, razživíti -ím, razžívi -íte! razžívil -íla -o, razživljèn -ena -o *in* razžívljen -a -o: ~ družbo, razživljênost -i *ž in* razžívljenost -i *ž*, razžívljati -am, razžívljanje -a *s*
razžréti -èm *gl.* žreti: kislina razžre kožo, od jeze bi se kar razžrl, nos ima razžrt od rane; razžírati -am: rak razžira tkivo
razžvečíti *in* razžvéčiti -im *gl.* žvečiti, razžvéčen -a -o, razžvéček -čka *m*
razžvepláti -ím *kem.*, razžvéplil -íla -o, razžvepljèn -ena -o
razžvrkljáti -ám *gl.* žvrkljati, razžvrklján -a -o: ~ jajce
ráža -e *ž* |*riba*|
ráženj -žnja *m*: na ~u peči, rážnjič -a *m* 1. *majhen raženj*, 2. *jed*: ~e peči, rážnjiček -čka *m*, rážnjast -a -o
rdéč -éča -e: živo, kričeče ~, ~ ko kuhan rak, ~a luč, ~a nit, kri, tinta, usta, armada, ~e nebo, ~e rumen, ~e oči, rože, ~ nos, ~i lasje, ~a Španija, beli in ~i v Španiji, Rdeče morje, Rdeči križ; rdéčkast -a -o: ~e pege, rdéčec -čca *m* |*ptica*|, rdéček -čka *m* |*jabolko*|, rdéčka -e *ž* 1. *rdeča žival*,

2. *rdeč sad*, *mn.* rdéčke rdéčk |*bolezen*|, rdéčkar -ja *m* 1. *iron. socialist*, 2. *golob*, rdéčko -a *m rdeč konj ali vol*, rdečica -e *ž*: živa, rahla ~ ga oblije, svinjska ~ |*bolezen*|, rdečína -e *ž* 1. ~ ustnic, vnete kože, 2. *lesna gniloba*, rdečilo -a *s* 1. *tinta*, 2. ~ za ustnice, rdéčnica -e *ž* |*figa*|, rdéčnik -a *m* |*ptica*|, rdečélka -e *[-ụk-] ž* 1. *jabolko*, 2. *užitna goba*, 3. *riba v Krki*, rdečúga -e *ž* 1. *riba*, 2. *hruška*, 3. *rjavo rdeča svinja*

rdeče- *v sestavi*: rdečearméjec -jca *m*, rdečearméjka -e *ž*, rdečearméjski -a -o; rdečebrád -áda -o, rdečebrádec -dca *m*: Friderik Rdečebradec; rdečebŕk -a -o; rdečedlàk -áka -o; rdečeglàv -áva -o, rdečeglávec -vca *m*, rdečeglávka -e *ž*; rdečehlâčar -ja *m* 1. *ptica*, 2. *moški, zlasti vojak*; rdečekljún -a -o; rdečekóžec -žca *m*, rdečekóžen -žna -o; rdečekrven -vna -o; rdečelàs -ása -o, rdečelásec -sca *m*, rdečeláska -e *ž*; rdečelíčen -čna -o, rdečelíčnost -i *ž*, rdečelíčnica -e *ž*, rdečelíčnik -a *m*; rdečenòg -óga -o; rdečenòs -ósa -o, rdečenósec -sca *m*; rdečeòk -óka -o; rdečepêcelj -clja *m* |*jabolko*|; rdečepérka -e *ž* |*riba*|; rdečerépka -e *ž* |*ptica*|; rdečerítec -tca *m* |*čmrlj*|; rdečeústka -e *ž* |*riba*|; rdečevráten -tna -o, rdečevrátka -e *ž* |*ptica*|

rdéti -ím, rdì -íte! rdé, rdéč -a -e, rdèl -éla -o, rdênje -a *s*: nebo rdi za goro, ~ od sramu, gore rdijo; rdíti rdím, rdì -íte! rdíl -a -o: češnje se že rde, sv. Vid češnje rdi; rdečíti -ím, rdéči -íte! rdečíl -a -o, rdečênje -a *s*: ~ si ustnice, nohte

Ré -ja *m Ra*

reagírati -am *odzivati se na kaj, odgovarjati, nasprotovati, upirati se čemu, kazati odpor*: živec reagira na dražljaje, kemične snovi reagirajo druga na drugo, reagènt -énta *m* = réagens -a *m snov, s katero ugotavljamo druge snovi*, *mn. tudi* reagéncije -ij, reagénca -e *ž*, reagénčen -čna -o: ~i papir, ~o steklo

reákcija -e *ž odziv, odgovor, nasprotno delovanje, odpor, nazadnjaštvo*: ukrep zbudi, sproži ~o, ~ na pritisk, na udarec, ~ na novotarije, ~ zoper predlog, boj z ~o, reakcíjski -a -o: ~i motor, pogon, ~o letalo, reakcionár -ja *m nazadnjak, zavirač*, reakcionárka -e *ž*, reakcionáren -rna -o *nazadnjaški*: ~i tisk, reakcionárnež -a *m*, reakcionárnost -i *ž*: ~ nazorov, miselnosti, reakcionárstvo -a *s*

reaktíven -vna -o: ~o letalo = reaktívec -vca *m*, reaktívnost -i *ž*

reaktivírati -am: ~ koga *znova sprejeti v službo*, čez leto dni se je reaktiviral *je spet stopil v službo*, tuberkuloza se reaktivira *se obnovi*, reaktivíranec -nca *m*, reaktivíranka -e *ž*, reaktivácija -e *ž*: ~a barv, ~ udov, reaktívnost -i *ž*: ~ organizma

reál *[-ál]* -a *m* |*denar*|

reálen -lna -o *[-ln-]* (°reélen) *stvaren*: ~e razmere *dejanske*, ~a zamisel, ~a vrednost, ~o število, ~a gimnazija, ~i dohodek, reálnost -i *[-ln-] ž stvarnost, resničnost*: duševna, trda ~; reálije -ij *ž mn. realni (stvarni) predmeti*, realízem -zma *m* 1. *čut za stvarnost*, 2. socialistični, kritični, idilični, poetični ~, realíst -a *m*: suhi, kritični ~i, pisatelj ~, realístka -e *ž*, realístičen -čna -o: ~a smer, ~i roman, realitéta -e *ž nepremičnina, zemljiška posest*, realitéten -tna -o: ~a pisarna

realgár -ja *[-lg-] m min.*

realizírati -am *uresničiti, uresničevati, uveljaviti, uveljavljati*, realizíran -a -o, realizíranje -a *s*: ~ program, idejo, realizácija -e *ž uresniče(va)nje*: ~ načrta

reálka -e *[-lk-] ž*, reálčen -čna -o *[-lč-]*: ~i prostori, razredi, reálec -lca *[-lc-] m učenec na realki*

reanimácija -e *ž med. oživljenje, oživitev*

reasumírati -am *obnoviti postopek*

Réaumur *[reomü'r]* -a *m* |*fizik*|, Réaumurov -a -o: ~a lestvica

rébec -bca *m*: ovčji ~ |*trta*|

rebél *[-él]* -a *m upornik*, rebelánt -a *m*, rebelírati -am *puntati se*, rebelíranje -a *s*

réber -bri *in* -brí *ž*, v rêbri *in* v rébri, za rebrjó *in* rébrijo, rebrjàn -ána *m* |*prebivavec*|, rebrína -e *ž reber*, rébrnat -a -o: ~ svet, rebrnica -e *ž* = rebrnína -e *ž polje v rebreh*

rebráče -áč *ž mn. vetrnice, žaluzije*, rebráči -ev *m mn. zool.* |*nečlenarji*|

rêbro -a *s*, *mn.* rébra réber: ~ si zlomiti, ~a kazati *biti suh*, dati komu pod ~a, dobiti jo pod ~a, streha kaže ~a, Adamovo ~, rêbrce -a *s*, *mn.* rébrca rébrc: ~a obirati, rébrčast -a -o,

rêbrast -a -o *rebru podoben*, rébrast -a -o *kdor kaže rebra*: ~o pobočje, rebrát -áta -o *kdor ima močna rebra*, rebrnàt -áta -o, rebrínec -nca *m bot. pastinak*, rébrje -a *s*, rébrn -a -o: ~a mrena, rébrnica -e *ž porebrnica*, rebrníce -íc *ž mn. lestve za na voz*, rebrnína -e *ž* |*meso*|, rébrnik -a *m* = rebrnják -a *m* |*bolniška priprava*|, rebrôvje -a *s*, rebrščák -a *m* |*hrast*|, rébrščica -e *ž* |*jabolko*|; rebríti -ím se *viti se, rvati se, repenčiti se, peteliniti se*, rêbri -ite se! rebríl -a -o, rebrênje -a *s*

rebúla -e *ž* |*trta in vino*|, rebúlica -e *ž*

rébus -a *m slikovna uganka, podobnica*

rêcelj -clja *m*: ~ žlice, ~ zelnate glave, ~ bučke, rêceljček -čka *[-cəlj-] m*, recljàt -áta -o

recénten -tna -o *nov, novejši, sedanji, današnji, zadnji, nedaven, sodoben, pravkaršnji*: ~a favna

recenzíja -e *ž ocena, presoja*: ~ knjige, pisatelja, recenzíjski -a -o: ~i izvod knjige, recenzírati -am *oceniti, ocenjevati, presoditi, presojati*, recenzènt -énta *m ocenjevavec, presojevavec*: gledališki ~, recenzéntka -e *ž*, recenzéntski -a -o

recépcija -e *ž prevzem, sprejem, sprejemališče*: ~ rimskega prava, hotelska ~, delati v ~i, biti na ~i v poslaništvu

recepís -a *m* |*potrdilo*|: pismo oddati na ~, podpisati ~, recepísen -sna -o: ~i blok, ~a knjiga

recépt -épta *m (zdravniški) predpis, navodilo*: ~ napisati, oddati, poznati; dobiti zdravila na ~, kuharski ~i, ideološki, politični ~i, recéptek -tka *m*, receptírati -am *z receptom predpisati*, receptíranje -a *s*, recépten -tna -o: ~a knjiga, receptúra -e *ž* 1. *pisanje*, 2. *pripravljanje zdravil po receptu*, 3. *oddelek v lekarni*, recéptarski -a -o, receptárij -a *m*

receptíven -vna -o *dovzeten, sprejemljiv*, receptívnost -i *ž dovzetnost, sprejemljivost*

recéptor -ja *m* 1. organi ~i |*čutila*|, 2. ~ v hotelu

recés -a *m pr. dogovor, pogodba*: cesarski ~ iz 1870, recésen -sna -o, recesíven -vna -o *odstopajoč, zakrit, neviden*: svetla barva je ~o dedna

recesíja -e *ž*: gospodarska ~, ~ v ameriškem gospodarstvu

recidíva -e *ž povrnitev, ponovitev bolezni*, recidíven -vna -o *povračajoč, ponavljajoč se, povraten*: ~ tat, grešnik, ~a bolezen, recidívnost -i *ž ponavljalnost*

recipiènt -énta *m* |*posoda*|

recipróčen -čna -o *medsebojen, vzajemen*: ~a vrednost, ~e koristi, ~i dogovor, ~o razmerje, recipróčnost -i *ž* = reciprocitéta -e *ž medsebojnost, vzajemnost*: ~ med številom in kvaliteto

recitírati -am, recitíranje -a *s*: ~ pesem, verze, ~ (iz) Prešerna, recitácija -e *ž*, recitacíjski -a -o: ~i spored, večer, recitatív -a *m*: stavek v ~u *glas.*, recitatíven -vna -o: ~i ton, patos, recitátor -ja *m*, recitátorica -e *ž*, recitátorka -e *ž*, recitátorski -a -o, recitándo *prisl. glas.*

réč -i *ž stvar, zadeva*: drobne ~i, vse ~i na svetu, to je moja ~, v vsako ~ se vtakne, za vsako ~ godrnja, ta človek ni za nobeno ~ *rabo, je zanič*, štiri poslednje ~i, grde ~i počenjati, uganjati, ~ dobro kaže, vso ~ je treba premisliti, lepo ~ si nam nakopal na glavo, to je prazna ~, lepo ~i slišim o tebi, prava ~ takle dež, prava ~, če te malo primejo, célo ~ je skuhal iz tega, celo ~ pisem sem dobil *veliko*; presneta ~! vražja ~! °častna ~ *beseda*; réčca -e *ž, rod. mn.* réčic

rêči rêčem, rêci -íte! rekóč -a -e, rékel rêkla -o: pojdi, če ti rečem; tako je, če ti rečem; kaj bodo rekli; kaj sem že hotel ~; recimo, da je tako; to se samo tako reče; ne rečem, da ne, da ni res; rekel mi je, naj pridem; nima pravice, da bi kaj rekel; kar tako (kaj) ~; rekli so mu Janez; reci.in piši; poslovil se je, rekoč, da še pride; tako rekoč (°takorekoč) nov klobuk; to je tako rekoč ukradel; rečèn -êna -o: ~o — storjeno, ~ega dne; s tem ni ~o, da si lep; kakor (že) ~o, med nami ~o

Rečíca -e *ž kr. i.*, na ~i, rečíški -a -o, Rečičáni -ov *m mn.*

réd -a *in* -ú *m, mn.* rédi -ov: delovni, dnevni, hišni, šolski, vozni, poslovni, družbeni, stavčni, besedni, novi ~; viteški, cerkveni, strogi, tretji ~ (*mn.* redóvi -óv); komu podeliti ~, prejeti višje, nižje redóve; v ~ stopiti, ~ zapustiti; odlikovati koga z ~om dela; dobiti dober, slab ~ *oceno*; priti iz ~a; napraviti ~, v ~ dejati kaj, v ~ spraviti, v ~u imeti kaj; vse v najlepšem ~u, z njim nekaj ni v ~u

prav, po ~u *po vrsti*, tri dni po ~u, vsi po ~u, rokavici sta v ~ *par*, ~a se držati, k ~u pozvati, k ~u biti *pripravljen biti*, v gosjem ~u; rédoma *prisl. po vrsti*; réden -dna -o: ~i profesor, ~i občni zbor; dijak je ~, ~o dobivati, ~o vsako leto, ~i študent, rédnost -i *ž*

réd -i *ž vrsta*, v rédi: ~i za koscem, trava je še v ~eh, ~i razstiljati

redákcija -e *ž uredništvo*, *uredítev*: ~ lista, cerkvenoslovanski rokopisi srbske ~e, redakcíjski -a -o *uredníški*: ~i prostori, ~i odbor, redaktêr -ja *m urednik*: ~ dnevnika, redáktor -ja *m*: ~ zbranih spisov, redáktorica -e *ž urednica*, redáktorski -a -o: ~o delo, redigírati -am *urediti*, *urejati*, redigíranje -a *s*: ~ list, ~ besedilo

rédčiti -im, rédčenje -a *s*: ~ sadike, repo, veje; prebivavstvo se redči, oblaki se redčijo, tema se je redčila, redčína -e *ž jasa*: ~ v gozdu, redčílo -a *s*

rédek -dka -o, *prim.* redkéjši -a -e, *prisl.* rédko, redkéj(š)e: ~a juha, stvar, ~e službe, ~i lasje, ~o sito, platno, ~ glavnik, ~ človek, ~i zobje, ~ ko bela vrana, kratke službe ~e suknje, na ~o saditi, po ~em se zgodi, rédkost -i *ž in* redkóst -i *ž*

redigírati -am *gl.* redakcija

redílen -lna -o *[-ɥn-]*: ~e snovi, ~a hrana *tečna*, redílnost -i *[-ɥn-] ž*: ~ moke, redílo -a *s*, redíšče -a *s*

redingót -a *m* |*površnik*|

rédis -a *m*: ~ pero

rediskontírati -am *ekon.*

redítelj -a *m*: šolski ~, redíteljica -e *ž*, redíteljski -a -o, redíteljstvo -a *s*

réditi -im *redčiti*, rédi -te! rédil -a -o, rédenje -a *s*

redíti -ím *hraniti*, *vzdrževati*, rédi *in* rêdi -íte! redéč -a -e, redé, redíl -a -o, rejênje -a *s*: ~ živino, otroke; fant se redi; ~ gada na prsih; rejèn -ena -o: ~ trebuh, ~a mošnja, redítev -tve *ž*, rejênost -i *ž*, redník -a *m*, redníca -e *ž*, rednína -e *ž*, redníštvo -a *s*

redíti -ím *v red devati*, *vrstiti*, rédi *in* rêdi -íte! redíl -a -o: kosci redijo travo *v redi kosijo*, snopi se redijo za žanjicami *vrstijo*

rêdkev -kve *ž*: rdeča, črna ~, rêdkven *[-vən]* -a -o, rêdkvica -e *ž in* ·rêdkevca -e *[-əɥ-] ž*, rêdkvišče -a *s in* redkvíšče -a *s*

redko- *v sestavi*: rédkokdo, rédkokoga, rédkokomu, o rédkokom se zmoti *redko o kom*, z rédkokom je zadovoljen *redko s kom*; rédkokaj, rédkočesa, rédkočemu, v rédkočem se moti *redko v čem*, z rédkočim je zadovoljen *redko s čim*; rédkokateri -a -o, rédkokdaj, rédkokje, rédkokrat; redkobeséden -dna -o, redkobesédnost -i *ž*; redkodlàk -áka -o; redkolàs -ása -o; redkolíst -a -o; redkozòb -óba -o, redkozóbci -ev *m mn. zool.*

redoljúben -bna -o, redoljúbnost -i *ž*, redoljúbje -a *s*

redoséja -e *ž reta*, *veliko rešeto za čiščenje žita*, rédos -a *m*

redováti -újem, redovàl -ála -o, redovánje -a *s*: ~ učence, odgovore, redoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a konferenca, redoválnica -e *[-ln-] ž* |*knjiga*|

redóvnik -a *m*, redóvnica -e *ž*, redóvniški -a -o: ~i poklic, redóvništvo -a *s*, redóven -vna -o: ~a obleka, ~a pravila

reducírati -am *zmanjšati*, *skrčiti*: ~ na najmanjše število, ~ nameščence, ~ podporo; reducíran -a -o: ~i vokali, redúkcija -e *ž zmanjšanje*, *skrčitev*: ~ plač, delavstva; vokalna ~, redukcijski -a -o: ~i vokal, zaslon, ventil, redúktor -ja *m teh.*

reduplikácija -e *ž slov. podvajanje (zloga)*, reduplicírati -am, reduplicíranje -a *s*

redúta -e *ž* 1. *utrdba*, 2. *plesno zabavišče*, 3. *ples v maskah*: aranžirati ~o, redúten -tna -o: ~a prireditev

reelegírati -am *znova izvoliti*, reelékcija -e *ž vnovična izvolitev*

reeskónt -a *m ekon.*, reeskontírati -am

refektórij -a *m obednica*, refektórijski -a -o: ~a miza

referírati -am *poročati*: ~ o nalogah delavstva, referát -a *m poročilo*: ~ o knjigi, literarni ~, ~ pripraviti, iti na ~ *poročanje*, imeti ~, referènt -énta *m poročevavec*: strokovni, cenzurni ~, ~ za šolstvo, referéntka -e *ž poročevavka*, referéntski -a -o, referéndum -a *m ljudsko glasovanje*, referénca -e *ž priporočilo*: imeti dobre ~e

refléks -a *m*: *fiz.* ~ sončnih žarkov, luči *odsev*, *odsevanje*; *prenes.* pesem je ~ njegovega doživetja *odsev*, *odsvit*; *med.* ~ mišice, živčni ~ *odziv*, *odgovor*, vokal o je včasih ~ nosnega o; refléksen -sna

-o 1. *fiz.*: ~a luč *odbojna, odsevna*, 2. *med.*: ~o središče, ~i gibi *neposredni, samohotni*, reflektóren -rna -o, reflektóričen -čna -o: ~a otrplost zenic

refleksíja -e *ž odbijanje (svetlobe), odsevanje, odsvitanje, premišljevanje*, refleksíven -vna -o 1. *slov. povraten*: ~i zaimki, glagoli, 2. *fil. premišljevalen*: ~ duh, človek, značaj, ~a poezija; réfleksiv -a *m, mn. tudi* refleksíva -iv *s povratni izraz (povratni zaimek, glagol, prislov)*, refleksívnost -i *ž* 1. *slov. povratnost*, 2. *fil. premišljevalnost*, refleksíjski -a -o: ~o steklo

reflektírati -am: ~ svetlobne žarke *odbijati*, žarki (se) reflektirajo *se odbijajo, odsevajo, se odsvitajo*; ~ na službo *potegovati se za službo, računati s službo, prositi za službo*, reflektánt -a *m prosivec, kdor se za čim poganja, na kaj čaka, računa*, refléktor -ja *m fiz. odbijalnik, žaromet*: z ~em razsvetliti, refléktorski -a -o: ~a luč, ~a razsvetljava, žarnica, refléktorka -e *ž fot.*

refórma -e *ž preosnova, rod. mn.* refórm: agrarna, šolska ~, ~ šolstva, refórmen -mna -o: ~a obleka, gimnazija, ~o gibanje, reformírati -am, reformíranje -a *s*: ~ šolo, družbo, podjetje, reformíranec -nca *m*, reformácija -e *ž*, reformacíjski -a -o: ~a doba, reformátor -ja *m*, reformátorica -e *ž*, reformátorski -a -o: ~a vnema, ~o delo, reformátorstvo -a *s*, reformízem -zma *m*, reformíst -a *m*, reformístičen -čna -o: ~a stranka

refóšk -a *m* |*vino*| = refóško -a *m*

refrákcija -e *ž lom žarkov*: atmosferska ~, refrakcíjski -a -o: ~a napaka, refraktométer -tra *m*, refraktometríja -e *ž*, refráktor -ja *m* |*daljnogled*|

refraktáren -rna -o *uporen, neobčutljiv, nesprejemljiv*: ~ za obsevanje, za zdravilo, ~a perioda, refraktárnost -i *ž med.*

refrén -a *m pripev, ponavljanje*: vedno isti ~, pesem ima ~

refundírati -am *nazaj plačati, vrniti*, refundácija -e *ž povrnitev*: ~ obratovalnih sredstev

réga -e *ž razpoka, zareza*: ~ med opekami, ~e v skalovju, ~ pri ventilu, régast -a -o, régati -am, régniti -nem *razpočiti se, zazijati, odpreti se*: zemlja regne, régica -e *ž*, réglja -e *ž kruh z navzkrižnimi regami*

réga -e *ž zelena drevesna žabica*, réga *medm.*, régica -e *ž*, regáča -e *ž*, regáčica -e *ž bot.*, régati -am = regetáti -ám *in* -éčem, regetàj -ájte *in* regéči -te! regetàl -ála -o, réganje -a *s* = regetánje -a *s*: žabe reg(et)ajo v mlaki, regèt -éta *m*, régelj -glja *m* 1. *žabica*, 2. *rastlina*, regetáča -e *ž* 1. *žaba*, 2. *ropotulja* = regeníca -e *ž* = regetúlja -e *ž* = réglja -e *ž raglja*, régljast -a -o; regljáti -ám, regljàj -ájte! regljàl -ála -o, regljánje -a *s*, regljáč -a *m klepetavec*, regljáča -e *ž klepetulja*, regljàv -áva -o, regljávec -vca *m*, regljávka -e *ž*, regljávski -a -o

regál *[-ál]* -a *m* 1. *vladarju pridržana pravica*, 2. *polica za knjige, za blago*, 3. *predalnik*: ~ za črkovnjake

regáta -e *ž* 1. *čoln*, 2. *tekma na vodi*: jadranska, blejska ~

regeldetrija -e *ž mat. sklepni račun*, regeldetríjski -a -o: ~e naloge

regenerácija -e *ž obnova, prerod*: ~ slovenskega jezika, regeneracíjski -a -o = regeneratíven -vna -o: ~a sila, regenerátor -ja *m teh.*, regenerírati -am *obnoviti, obnavljati, preroditi, poživiti*: ~ umetnost

regènt -énta *m vladar, vladarjev namestnik*, regéntski -a -o: ~i svet, regéntstvo -a *s*, regéntinja -e *ž* = regéntka -e *ž*; **régens** -a *m*: ~ chori *voditelj cerkvenega petja, zbora*

regésti -ov *m mn. in* **regésta regést** *s mn. pr. zg.*

regimènt -énta *m polk, veliko število*: bilo jih je cel ~, regimênten -tna -o: ~o hoditi, ~a ženska, regimêntski -a -o: ~a zastava, ~i boben

Regína -e *ž os. i.*, Regínin -a -o

regionálen -lna -o *[-ln-] pokrajinski*: ~a geografija, ~a literatura, regionálnost -i *[-ln-] ž*, regionalízem -zma *m*: kronovinski ~, regionalíst -a *m*, regionalístičen -čna -o: ~a poezija

regionáren -rna -o *krajeven*: ~a bezgavka; régija -e *ž* 1. *med. kraj, del*: prsna ~, 2. *zool.*

regíster -tra *m seznam, vpisnik*: ~i na koncu knjige *kazala*, ~ matičnih knjig, imenski ~, ~ pravnih predpisov, odpreti vse ~e, orgelski ~i, regístrski -a -o: ~a tona; **registrírati** -am *vpisati, za-*

znamovati, zapisati, registríranje -a *s*: ~ službena potovanja, ~ dogodek, knjigo; registríren -rna -o: ~i aparati, registrácija -e *ž*: ~ motornih vozil, podjetij, registracíjski -a -o: ~a metoda, **registrátor** -ja *m* |*oseba in priprava*|, registrátorica -e *ž*, registrátorski -a -o, registratúra -e *ž*, registratúren -rna -o

regléta -e *ž tisk. letvica*

regljáti -ám *gl.* rega

régrat -a *m*, régratov -a -o: ~a solata, régratnik -a *m bot.*

regrés -a *m*: država daje ~ na nakup gnojil, ~ na sindikalno vožnjo, regrésen -sna -o: ~i zahtevek, regresíven -vna -o *nazaj gredoč, segajoč, nazaj veljaven, spreminjajoč se na slabše, v nazadovanje*: ~a asimilacija, ~a palatalizacija, regrediénten -tna -o: bolezen je ~a, regrediénca -e *ž med.*

regulírati -am *uravnavati, ravnati*, regulíran -a -o, regulíranje -a *s*: ~ cesto, plače, reko, regulácija -e *ž*: ~ rojstev, mest, potokov, regulacíjski -a -o: ~i načrt, ~e naprave, reguláren -rna -o *pravilen, reden*, regulárnost -i *ž*, regulátor -ja *m ravnalo*, regulatív -a *m*: ~ življenja, regulatíven -vna -o *ravnajoč, urejajoč*: ~i ukrepi

Régulus -la *m rim. os. i.*, Régulov -a -o: ~o slovo

rehabilitírati -am *ugled vrniti, spet usposobiti*, rehabilitíran -a -o, rehabilitíranje -a *s*: ~ invalide, rehabilitíranec -nca *m*, rehabilitácija -e *ž*: ~ invalidov, rehabilitacíjski -a -o: ~i postopek

réhta -e *ž* 1. *veliko rešeto, reta, redoseja*, 2. *širok klobuk*, réhtar -ja *m kdor izdeluje rehte*; réhtati -am *z rehto pretresati*; réhtanje -a *s* |*delo in stvar*|

rèj réja *m etnogr.*: visoki ~, štehvanje in ~ pod lipo; *gl. tudi* raj

réja -e *ž*: v ~o dati, vzeti, ~ živine, **réjen** -jna -o, rejnína -e *ž*, rejáč -a *m kmet, ki jemlje živino v rejo*

réjec -jca *m*: ~ kokoši, ~ malih živali, **réjka** -e *ž*, réjski -a -o: ~i okoliš

rejênec -nca *m*, rejênček -čka *m*, rejênka -e *ž*, rejênčica -e *ž*

rèk réka *m*: ~i in pregovori, stari ~i, **rékoma** *prisl. v rekih*: ~ govoriti, rêklo -a *s fraza*

réka -e *ž*: ~ teče, valovi, šumi, se vali, ~ bolnikov, deroča ~, mesto je ob ~i, po ~i navzdol, vzdolž ~e, rečica -e *ž in* réčica -e *ž*, réčen -čna -o: ~a postrv, ~i parnik, ~a struga = rečíšče -a *s*, rečníca -e *ž rečna voda*, réčnat -a -o: ~a pokrajina

Réka -e *ž kr. i.*, z ~e, na ~o, Rečáni -ov *m mn.*, réški -a -o: ~o pristanišče

rekapitulírati -am *ponoviti, povzeti*, rekapitulácija -e *ž ponovitev, povzetek*: ~ izvajanj

rékati -am *praviti*, rékanje -a *s*

rekatolizácija -e *ž vnovično pokatoličenje*, rekatolizacíjski -a -o: ~a doba

rékcija -e *ž slov. vezanje*: ~ glagolov

réket -a *m teniški lopar*: ~ vihteti, z ~om udariti, réketen -tna -o

reklâma -e *ž*: dobra, slaba, vsiljiva ~, delati ~o za kaj (°reklamirati), reklámen -mna -o: ~i oddelek, ~a deska, ~o pisanje, reklámar -ja *m*

reklamírati -am *pritožiti se, ugovarjati, zahtevati, terjati*: ~ pismo, ~ časopis, ~ kaj zase, ~ vpis v volilni imenik, reklamácija -e *ž terjatev, pritožba*, reklamacíjski -a -o: ~i rok, odbor, ~i listek, reklamánt -a *m*

rêklo -a *s gl.* rek

rekognoscírati -am *pozvedeti, pozvedovati, razgled(ov)ati se*, rekognoscíran -a -o, rekognoscíranje -a *s*: ~ teren, rekognícija -e *ž*

rekomandírati -am *priporočiti, priporočati*, rekomandíran -a -o: ~ pismo

rekompenzírati -am *odškodovati*, rekompenzácija -e *ž odškodovanje, odškodnina*, rekompenzacíjski -a -o *odškodninski*, rekompenzátor -ja *m odškodovavec*

rekonstruírati -am *obnoviti*, rekonstruíran -a -o, rekonstruíranje -a *s*: ~ stavbo, ~ dinozavra, ~ potek dogodkov, ~ slovansko mitologijo, rekonstrúkcija -e *ž obnova*: ~ besedila, ~ oblik, ~ kmetijstva, rekonstrukcíjski -a -o: ~i načrt, ~e osnove

rekonvalescènt -énta *m prebolevnik*: biti ~, živeti kot ~, rekonvalescéntka -e *ž*, rekonvalescéntski -a -o, rekonvalescénca -e *ž prebolevanje*, rekonvalescénten -tna -o: ~i oddelek

rekórd -a *m največji dosežek*: potolči, postaviti ~ v teku, lov za ~i, ~ v hitri izdelavi, svetovni, državni ~, rekórden -dna -o: ~ čas, ~a višina, ~a žetev, rekordêr -ja *m*: državni ~, rekordêrka

-e *ž*, rekordêrski -a -o, rekordêrstvo -a *s*: golo ~
rekóven -vna -o *splošno znan, notoričen*: ~ pijanec, lažnivec
rekreácija -e *ž razvedrilo, oddih, odmor*, rekreacíjski -a -o, rekreatíven -vna -o: ~e možnosti
rekriminácija -e *ž (nasprotna) obdolžitev, nasprotna tožba*, rekriminírati -am
rekrút -a *m (vojaški) novinec*, rekrúten -tna -o: ~a komisija, rekrutirati -am *novačiti, nabirati (vojake)*, rekrutíranje -a *s*: članstvo se rekrutira iz delavskih vrst, rekrutácija -e *ž*, rekrút(ov)ski -a -o: ~o vriskanje
rektascenzíja -e *ž astr.*
rektificírati -am *popraviti*, rektificíranje -a *s*: teorijo je treba ~ s prakso; rektificíran -a -o: ~o olje, ~i špirit, rektifikácija -e *ž poprava*: davčna ~, rektifikacíjski -a -o: ~e knjige
réktor -ja *m vodja, ravnatelj, predstojnik (visokih šol, zavodov)*: vseučiliški ~, réktorski -a -o: ~i opravki, réktorstvo -a *s*, réktorica -e *ž*, rektorát -a *m predstojništvo, rektorski urad*, rektorátski -a -o: ~a pisarna
réktum -a *m danka*, rektoskóp -a *m med.*, rektoskopíja -e *ž med. ogledovanje danke*, rektálen -lna -o *[-ln-]*: ~a gonoreja, ~i vložki
rekuperátor -ja *m teh.*
rekúrz -a *m priziv*: ~ vložiti, rekurírati -am *pritožiti se, priziv narediti*, rekúrzen -zna -o: ~a pot
rékviem -a *m ltg., glas. mrtvaško opravilo, črna maša*
rekvirírati -am *zaseči, (za)pleniti*, rekvirírranje -a *s*: ~ živino, žito; rekvizícija -e *ž zasežba, zaplemba*: ~ voznega parka, živil, rekvizicíjski -a -o: ~a komisija
rekvizít -a *m orodje, priprava*: gledališki ~i, pesniški ~i, rekvizitêr -ja *m*, rekvizitêrka -e *ž*, rekvizitêrski -a -o
relácija -e *ž razmerje, proga*: matematična ~, telefonska ~, v ~i do česa, na ~i Ljubljana—Jesenice, relacíjski -a -o *razmernosten*: ~i člen
relatíven -vna -o *odnosen, oziralen*: ~i zaimek, prislov, ~a resnica, teža, krivica, višina, ~o dober, vse je ~o *kakor se vzame*, rélativ -a *m, mn. tudi* relatíva -ív *s oziralni zaimki in prislovi*, relatívnost -i *ž*: ~ teoretičnih shem, relatívnosten -tna -o: ~a teorija, relativízem -zma *m fil.*, relativíst -a *m*, relativístka -e *ž*, relativístičen -čna -o: ~a teorija, relativizácija -e *ž*
relé -ja *m posrednik*: časovni ~, toplotni ~, relêjen -jna -o: ~a postaja
relegírati -am *odsloviti, izgnati, izključiti*
reliéf -a *m*: upodobitev v ~u, ~ pokrajine, kredni ~ *tisk.*, reliéfen -fna -o: ~i tisk, ~i zemljevid, reliéfnost -i *ž*: umetniška ~
religíja -e *ž verstvo*, religiózen -zna -o *veren*, religióznost -i *ž vernost*
relíkt -a *m ostanek*, relíkten -tna -o: ~a favna, flora
relíkvija -e *ž svetinja, svetniški ostanek, nav. mn.* relíkvije -ij *svete moči*, relikviárij -a *m posoda za relikvije*
Rémbrandt -a *m |niz. slikar|*, Rémbrandtov -a -o: ~e slike, rembrandt(ov)ski -a -o: ~i obrazi
rémec -mca *m zool. plašica, sinička*
remedúra -e *ž (od)pomoč, poprava, odprava*: potreben ~e
***rémelj** -na *[-məlj-] m letva*, *rémeljček -čka *[-məlj-] m letvica*
remí -ja *m neodločen izid*: končati igro z ~jem, sporazumeti se za ~, rešiti se v ~, remizírati -am *neodločeno končati*: ~ s kom
reminiscénca -e *ž spomin na kaj*: literarna ~, v delu so očitne ~e iz znanih pisateljev, reminiscénčen -čna -o
remíza -e *ž klonica, vozarna*: tramvajska ~
remónt -a *m popravilo, obnova, popravljanje*: stroji so v ~u, ~ plavžev, remónten -tna -o: ~o podjetje
remórker -ja *m |ladja|*
Rémšnik -a *m kr. i.*, na ~u, rémšniški -a -o: ~o narečje, Rémšničani -ov *m mn.*
remunerácija -e *ž nagrada, odškodnina*, remunerírati -am *nagraditi, odškodovati*
Rém(us) Réma *m rim. os. i.*, Rémov -a -o
Rén -a *m |reka|*: promet po ~u *ali* na ~u, rénski -a -o: ~a pokrajina, ~i rizling, ~i goldinar
renčáti -ím, rénči *in* rênči -íte! renčé, renčéč -a -e, rénčal -ála -o, renčánje -a *s*: pes renči na tujca, rénča -e *ž kdor renči*, rénčast -a -o = renčáv -áva -o: ~a pošast, renčávost -i *ž*
renegát -a *m kdor kaj zataji, odpadnik*: narodni ~, renegátka -e *ž*, renegátski

-a -o *odpadniški*, renegátstvo -a *s odpadništvo*
renesánsa -e *ž in* renesánca -e *ž prerod*: doba ~e, italijanska ~, renesánsen -sna -o *in* renesánčen -čna -o: ~a doba, umetnost, renesánčnik -a *m*
renéta -e *ž* |*jabolko*|: francoska ~
reniténca -e *ž* → *upornost*, *trmoglavost*, reniténten -tna -o → *uporen*, *trmoglav*
renomé -ja *m* → *sloves*, *glas*, *ugled*, renomíran -a -o → *sloveč*, *na glasu*, *slaven*
renovírati -am *obnoviti*, *prenoviti*, renovíran -a -o, renovíranje -a *s*: ~ hišo, pohištvo, renovácija -e *ž obnova*, renovátor -ja *m*, renovátorski -a -o
rénta -e *ž dohodek iz obresti ali pravnih zahtevkov*: dobivati, imeti ~o, živeti od ~e, ob ~i, rénten -tna -o: ~i davek = rentnína -e *ž*, réntnik -a *m*, réntnica -e *ž*; rentírati -am se *izplačati se*, rentíranje -a *s*: hiša se rentira v 30 letih, to delo se ne rentira, rentabílen -lna -o *[-ln-] donosen*, *donašajoč obresti ali gmotno korist*: ~o podjetje, rentabílnost -i *[-ln-] ž donosnost*, rentabílnosten -tna -o *[-ln-]*: ~i račun
rentáčiti -im, rentáčenje -a *s*: ~ od jeze
réntgen -a *m* |*aparat*|: poslati koga na ~, iti na ~, pregledati z ~om *preiskati*, réntgenski -a -o: ~i žarki, ~o obsevanje, ~a preiskava, rentgenizírati -am, rentgenizíranje -a *s*: ~ zlomljeni ud, pljuča, rentgenografíja -e *ž*, rentgenográm -a *m*, rentgenologíja -e *ž*, rentgenológ -a *m*, rentgenolóški -a -o: ~i oddelek, rentgenoskopíja -e *ž*, rentgenoterapíja -e *ž*
reométer -tra *m teh. tokomer*
reorganizírati -am *preosnovati*, *preurediti*: ~ podjetje, ustanovo, družbo; zavod se reorganizira, reorganizácija -e *ž*: ~ šolstva, kmetijska ~, reorganizacíjski -a -o: ~i načrt, reorganizátor -ja *m*, reorganizátorica -e *ž*, reorganizátorski -a -o
reostát -a *m teh.*
rép *in* rèp répa *in* rêpa *m*: živalski ~, ~ pri ponvi, dolg ~ pred mlekarno, pet ~ov živine, z ~om opletati, obesiti se komu na ~, lisičji ~ 1. *žaga*, 2. *bot.*, 3. *zool.*, nima ne ~a ne glave, ~ med noge stisniti, komu na ~ stopiti, da zacvili; ~ pobesiti, ima jezik ko krava ~, biti na ~u dogajanja, répek -pka *m in* repèk -pkà *m*: grozdni ~, repìč -íča *m*, repáč -a *m žival z dolgim repom*, repáča -e *ž* 1. *krava*, 2. *bot.*, repíček -čka *m bot.*, répast -a -o, repàt -áta -o; répati -am, répanje -a *s*: konja ~ *pukati mu žimo iz repa*; repatíca -e *ž komet*: zvezda ~; repkáti -ám *z repom mahljati*, *paberkovati*, repkàl -ála -o, repkánje -a *s*, répen -pna -o: ~a plavut, repína -e *ž meso od repa*; répar -ja *m zadnji v vrsti*, répiti -im *iti za kom*, repíca -e *ž konec sore*
répa -e *ž*: divja, kisla, sladka, svinjska, puhla ~, répen -pna -o: ~o seme, perje, répar -ja *m* 1. *kdor trguje z repo in repnim semenom*, 2. *novec*, 3. *metulj*, réparica -e *ž* |*muha*|, répičar -ja *m* |*hrošč*|, répica -e *ž* 1. *jed*: sladka ~, 2. *bot.*: oljna, papeževa, laška ~, répičen -čna -o: ~o olje = répičnik -a *m*, repína -e *ž repna zel*, *perje*, repínje -a *s bot. repno seme*, répišče -a *s in* repíšče -a *s* |*njiva*|, répka -e *ž* |*jabolko*|, répnat -a -o, répnica -e *ž* 1. *repna voda*, 2. *jama*, répnik -a *m* 1. *repno perje*, 2. *ptič*, repúlja -e *ž divja repa*, repjè -à *s bot.*, repúšec -šca *m bot.*; reporéznica -e *ž*, repínec -nca *m bot.*, repínčev -a -o: ~o seme
repáljščica -e *ž* |*ptica*|
reparírati -am *popraviti*, reparácije -cij *ž mn. odškodnina*, *povračilo vojne škode*: plačati ~e, reparacíjski -a -o: ~a komisija, reparatúra -e *ž* → *popravilo*
repartícija -e *ž razdelitev*
repatriírati -am *vrniti*, *poslati domov*, repatriíran -a -o, repatriíranje -a *s*: ~ begunce, sam se ~, repatriácija -e *ž*: ~ vojnih ujetnikov, repatriacíjski -a -o: ~a komisija, repatriíranec -nca *m*, repatriíranka -e *ž*
repénčiti -im se, repénčenje -a *s*: ~ se za kaj, zavoljo česa, ~ se nad kom, repénčast -a -o
Repentábor -bra *m kr. i.*, na ~u, repentábrski -a -o
reperkusíja -e *ž odboj*, *udarec nazaj*
repertoár -ja *m spored*: biti na ~ju, dati na ~, vzeti z ~ja, repertoárski -a -o: ~a politika, repertoáren -rna -o: ~a gledališča
repertórij -a *m seznam*, *iskalnik*, *kazalo*: literarni, realni, matični ~, repertórijski -a -o

repetírati -am, repetíranje -a *s*: razred ~ *ponavljati, ponoviti*, puško ~, repetírka -e *ž*: ura ~, puška ~; repetènt -ênta *m ponavljavec, ponavljač*, repetêntka -e *ž ponavljavka*, repetícija -e *ž ponavljanje*, repetítor -ja *m kdor pomaga pri učenju*: služba ~ja, repetitórij -a *m knjiga za ponavljanje*

***repetnica** -e *ž perutnica*

repíga -e *ž bot. stoklasa*

replika -e *ž odgovor, zavrnitev*, replicírati -am *odgovarjati, zavrniti*

Répnje Répenj *ž mn. kr. i.*, v ~ah, répenjski -a -o: ~i gromovnik, Répenjci -ev *m mn. in* Répenjčani -ov *m mn.* >*[-pənj-]*

reportáža -e *ž poročilo*: radijska, literarna ~, reportážen -žna -o: ~i slog, roman, ~o pisanje, repórter -ja *m poročevavec, novičar*, repórterski -a -o: ~i slog, reportírati -am *poročati*

represálije -ij *ž mn. prisilni pripomočki*: ~ izvajati proti komu, represíven -vna -o *prisilen*: ~a carina, ~i ukrepi

reprezentánt -a *m zastopnik*, reprezentántka -e *ž*, reprezentánca -e *ž zastopstvo, predstavništvo, predstavniki*, reprezentáncen -čna -o: ~i fond; reprezentírati -am *zastopati, javno nastopati, predstavljati*, reprezentíranje -a *s*: ~ koga, ta zna ~, reprezentatíven -vna -o: ~i prostori, reprezentatívnost -i *ž*, reprezentácija -e *ž*, reprezentacíjski -a -o: ~i sklad

repríza -e *ž ponovitev (igre)*, reprízen -zna -o: ~i kinematografi, ~i filmi

reprobírati -am *zavrniti, odkloniti*, reprobíran -a -o: ~ kandidata za tri mesece, reprobácija -e *ž zavrnitev*: ~ za pol leta

reproducírati -am *obnoviti, obnavljati, posne(ma)ti*, reproducíranje -a *s*: ~ skladbo, glas, slike, ~ dogodek, reproducíran -a -o: ~a glasba, reprodúkcija -e *ž posnetek, odtis, obnovitev*: barvna ~ slike, fotokemična ~, reprodukcijski -a -o: ~a tehnika, ~i stroški, reproduktíven -vna -o: ~i umetniki, ~a fantazija, umetnost

reptíl *[-íl]* -a *m zool. plazivec*, reptílije -ij *ž mn. zool. plazivci*; reptílen -lna -o *[-ln-]*, reptílski -a -o *[-ls-]*

repúblika -e *ž*: ljudska ~, predsednik ~e, repúbliški -a -o: ~i proračun, zakon, ~a vlada, republikánec -nca *m*, republikánka -e *ž*, republikánski -a -o: ~a vlada, republikanízem -zma *m*: rimski ~, republikanizírati -am, republikánstvo -a *s*

repúlja -e *ž gl.* repa

reputácija -e *ž sloves, ime, glas, čast*

rés *prisl.*: vse je ~, to ni ~, ~ dela, ~ dobro vidim, ~ veliko ljudi, ~ lepo, ~ mi je žal; ~, takó je bilo; ~, tega ne vem, tega ~ ne vem; tega ne vem, ~ ne; pol za ~, pol za šalo; tega ne morem, ~ da ne; nè ~ da prideš? nè ~ da nè? *kajnè da nè*, (to je) ~, da je drago, pa je dobro; ~ (je), da tega ne vem, pa znam kaj drugega

résa -e *ž*: poln bodečih res, **résica** -e *ž majhna resa*: z ~mi okrasiti, v ~ah *v narekovajih*, résičast -a -o: ~e čipke, résast -a -o: ~o žito, ~a brada, ~o gledati, resàt -áta -o, résnat -a -o: ~a pšenica, résnica -e *ž resasta pšenica*, résnik -a *m |ječmen|*, résav -a -o: ~a gorska trava, résavec -vca *m pes ostrodlakec*, resína -e *ž resa, osina*, resínast -a -o, resínje -a *s*, réslja -e *ž ovca ali koza z resami pod brado*

résa -e *ž*: jesenska, pomladna ~, ~ cvete, ~o žeti

résda *prisl.*: to je ~ nevarno

reséda -e *ž bot.*, resédin -a -o, resédast -a -o

resékcija -e *ž med. izrez, odstranitev*: ~ želodca, resecírati -am *izrezati, odstraniti*

résen -sna -o, résnejši -a -e *in* resnéjši -a -e: ~ obraz, opomin, namen, položaj, tekmec, ~a nevarnost, smrtno ~, ~o se držati, govoriti, résnost -i *ž*: ~ besed, svarila, resnôba -e *ž*: življenjska ~, globoka ~, ~ časa, resnôben -bna -o, resnôbnost -i *ž*

resentimènt -énta *m* → *zagrenjenost*

resíduum -a *m usedlina, gošča, ostanek*, residuálen -lna -o: ~a olja, ~i zrak v pljučih

resignácija -e *ž odpoved, vdanost*: življenjska ~, resignírati -am *odpovedati se, obupati*: ~ na službo; resignìran -a -o: ~ odgovor, resignìranost -i *ž*

resína -e *ž resa pri žitnem klasu gl.* resa

resjè -à *s in* résje -a *s vresje*

rèsk *medm.*, rèsk réska *m*: jarem se je prelomil z glasnim ~om, résknìti -nem *in* rêsknìti -nem, rêsknil -a -o; reskáti -ám, reskàl -ála -o; resketáti -ám *in* -éčem, resketánje -a *s*

reskrípt -a *m (vladarjev) pismeni odgovor, odlok, ukaz*

résnica -e *ž* |*pšenica*| *gl.* resa

resníca -e *ž*: čista, gola, suha, žalostna ~, ~o govoriti, po ~i povedati *po pravici*, povedati komu ~o v obraz, v ~i je drugače, ~i na ljubo, ~ v oči bode, v oči kolje, resníčen -čna -o: ~ prijatelj, ~a zgodba, ~o res, resníčnost -i *ž*: ~ trditve, obtožbe; sanje in ~, dvomiti o ~i; resnicoljúb -a *m*, resnicoljúben -bna -o: ~ otrok, resnicoljúbnost -i *ž*, resnicoljúbje -a *s*

resolúcija -e *ž sklep*: ~o sestaviti, sprejeti, poslati, resolucíjski -a -o: ~i odbor

resolúten -tna -o *odločen*, *odrezav*: ~a ženska, resolútnost -i *ž*

resonánca -e *ž odzvok*: močna ~, prsna, lobanjska ~, resonáničen -čna -o *odzvočen*: ~i prostor, krog, spektrum, ~a tla, resonátor -ja *m fiz.*

resonóžec -žca *m zool.*; resoplavútnica -e *ž zool.* |*riba*|, *nav. mn.* resoplavútnice -ic

resór -a *m področje*: ministrski ~, ne sodi v moj ~, voditi ~, ~ za kmetijstvo = kmetijski ~, resóren -rna -o *področen*: ~i minister, organ

resorbín -a *m kem.*

resorbírati -am *vsrkati*, *posrkati*, *popiti*: kri se počasi resorbira; resorbíran -a -o: ~a svetloba, resórpcija -e *ž vpoj*: ~ vbrizganih snovi, resorpcíjski -a -o: ~a vročina, ~a površina

resorcín -a *m kem.*

respektírati -am *číslati*, *spoštovati*: ~ oblast, predstojnike, zakone, respékt -a *m* 1. *číslanje*, *spoštovanje*: z ~om gledati (na) koga, imeti ~ pred kom, z vsem ~om, pri vsem ~u, 2. *prazen rob*

respirácija -e *ž dihanje*: pljuča v ~i, respiracíjski -a -o: ~a priprava, ~i trakt, sistem, respiratóren -rna -o: ~i zrak, respirátor -ja *m* |*varnostna maska*|

respíro -a *m ekon.*: blagajniški ~

Ressel *[résəl]* Ressla *m* |*izumitelj*|, Resslov -a -o: ~ vijak

restavrácija -e *ž* |*boljša gostilna*|: jesti v ~i, iti v ~o, restavracíjski -a -o: ~i prostori, ~i vrt, restavratêr -ja *m*, restavratêrka -e *ž*, restavratêrski -a -o

restavrácija -e *ž* 1. *obnova*, 2. *zgodovinsko obdobje*: francoska ~, restavracíjski -a -o: ~a dela, ~i ukrepi, ~a doba

restavrírati -am *obnoviti*, *vzpostaviti*, restavríranje -a *s*: ~ vas, stavbo, sliko, restavrátor -ja *m* |*obnavljavec*|, restavrátorka -e *ž*, restavrátorski -a -o, restavrátorstvo -a *s*

restitúcija -e *ž* 1. *obnova*, *vrnitev*, *povračilo*: ~ posestva, zgodovinskega gradiva, 2. *biol. regeneracija*: patološka in fiziološka ~, restitucíjski -a -o: ~i edikt, ~e zahteve, ~a tožba, restituírati -am *obnoviti*, *popraviti*, *povrniti*: ~ tožbo

restringírati -am *omejiti*, *utesniti*: ~ proračun, restríkcija -e *ž omejitev*, *utesnitev*: ~ izdatkov, restriktíven -vna -o *omejitven*: ~i ukrepi

resumírati -am *povzeti*: ~ vsebino, resumé -ja *m povzetek*

rešetáti -ám, rešetàj -ájte! rešetàl -ála -o, rešetánje -a *s*: ~ žito, ljudi, vprašanja, rešetávec -vca *m*, rešetálo -a *s*, rešetáč -a *m*, rešetáriti -im *rešeta prodajati ali delati*, rešetárjenje -a *s*

rešêto -a *s*, *mn.* rešéta *in* rešêta: gosto, redko ~, dejati na ~ *pretresti*, *oceniti*, *prerešetati*, rešêtce -a *s*, rešêtka -e *ž*: okna z železnimi ~ami *križi*, *mrežami*, biti za ~ami *v zaporu*, rešetár -ja *m kdor dela rešeta*, rešetarica -e *ž*, rešetarija -e *ž* = rešetárstvo -a *s*, rešetárski -a -o: ~a obrt, rešetárka -e *ž bot.*, rešêtast -a -o: ~a tla, ~ spomin, ~o znanje, rešêtina -e *ž in* rešétina -e *ž* |*smeti*|

rešíti *in* réšiti -im, réši -íte! réšil -íla -o, réšen -a -o, réšenje -a *s in* rešênje -a *s*: ~ človeka, uganko, ~ komu življenje, ~ koga iz ječe, reši me tega človeka, ~ nalogo, vlogo, akt, zadevo, prošnjo, ~ se (pri tepežkanju), ~ se skrbi, dolgov, rešítev -tve *ž*, réšenec -nca *m*, réšenka -e *ž*, rešílen -lna -o *[-ln-]*: ~a misel, ~a bilka, ~a postaja, ~i voz, čoln, pas, rešílo -a *s*: prodati kaj na ~, rešítelj -a *m*, rešíteljica -e *ž*, rešíteljski -a -o, rešeník -a *m*: pričakovati ~a, rešenica -e *ž*: smrt ~, rešeníški -a -o; réšen -šna -o: iskati ~e poti, rešnína -e *ž* |*plačilo*|, rešljív -a -o: ~ račun, ~o vprašanje, rešljívost -i *ž*; reševáti -újem, reševàl -ála -o, reševánje -a *s*, reševálen -lna -o *[-ln-]*: ~a postaja, ekspedicija, reševálnik -a *[-ln-] m* |*voz*|, reševávec -vca *m*, reševávka -e *ž*, reševávstvo -a *s*, réšnji -a -e: ~a pot

rešó -ja *m kuhalnik*: plinski, električni ~

réšta -e *ž nabirek*: ~ česna, kostanja, čebule, fig, škafe v ~o naložiti, takih

šal ima še (za) celo ~o, réštica -e *ž kita*: ~ prepelic, réštati -am *v rešto skladati*, réštanje -a *s*

réta -e *ž veliko rešeto, rehta, redoseja*, rétar -ja *m kdor rete dela*, rétast -a -o, rétati -am *reto pretresati*

retardírati -am *zadrževati, zaustavljati*, retardácija -e *ž zadrževanje, zaustavljanje*, retardatíven -vna -o *zadrževalen*: ~i element, moment

Retéče Retéč *ž mn. kr. i.*, v ~ah, retéški -a -o, Retečáni -ov *m mn.*

Rétija -e *ž* |*strim. provinca*|, rétijski -a -o: Retijske Alpe, Retoromán -a *m*, retorománski -a -o: ~i jezik = retorománščina -e *ž*

rétina -e *ž očesna mrežnica*, retinítis -a *m vnetje očesne mrežnice*

Rétje Rétij *ž mn. kr. i.*, v ~ah, rétenski -a -o, Rétenci -ev *m mn.* >*[-tən-]*

rétor -ja *m govornik, učitelj govorništva*, rétorski -a -o: ~a služba, retórika -e *ž govorništvo*, retóričen -čna -o: ~ jezik, ~e figure, ~o vprašanje, retóričnost -i *ž*, retórik -a *m*

retórta -e *ž kem. prekapnica, prehlapnica*: steklena, železna ~, retórten -tna -o: ~o olje, steklo, ~a peč

retrákcija -e *ž skrčitev*

retribúcija -e *ž pr. povrnitev, povračilo*

retroaktíven -vna -o: zakon ima ~o moč *velja za nazaj*

retrodatírati -am *s starejšim datumom označiti*

retrospektíven -vna -o *nazaj zroč, s pogledom v preteklost*: ~a razstava, retrospektívnost -i *ž*

retúr *prisl. nazaj*: vozni listek tur in ~ *za tja in nazaj*, retúren -rna -o: ~i listek (°returkarta), ~o blago

retušírati -am *zabrisati, kar ne ugaja*; *popraviti, olepšati (sliko)*, retušíran -a -o, retuširanje -a *s*: ~ fotografijo, portret, oris, retúša -e *ž*: delo je izšlo z majhnimi ~ami, retušêr -ja *m*

réva -e *ž ubožtvo, pomanjkanje, siromak*: v ~ah živeti, starka je ~, uboga ~! révček -čka *m*, réven -vna -o: ~ vode *ali* z vodo, ~ otrok, ~a pesem, ~a vas, ~ ko cerkvena miš, ~o znanje, ~a zunanjost, révnost -i *ž*, révež -a *m*, révica -e *ž*: uboga ~, révišče -a *s*, révščina -e *ž*: duševna ~, v ~o zabresti, v ~i živeti, revše -éta *s zn̄č.*

revakcinácija -e *ž med. zopetno cepljenje*: ~ proti kozam, revakcinírati -am *vnovič cepiti*

revalorizírati -am *vzdigniti veljavo na prvotno vrednost*, revalorizácija -e *ž*

revánša -e *ž* (°revanža) *maščevanje, povračilo*: čakati na ~o, dati ~o, revanšírati -am se *maščevati se, povrniti, oddolžiti se*: ~ se komu za kaj, s čim, revánšen -šna -o: ~a tekma, politika

revêr -ja *m* → *zaslec, zavihek pri obleki*

revêrz -a *m* 1. *hrbtna stran, druga stran*: ~ na kovancu, 2. *pismena zaveza*: ~ napisati, dati, podpisati, revêrzen -zna -o: ~a stran medalje *hrbtna*

revidírati -am *pregledati, preskusiti, premeniti*: ~ prostore, spored, podjetje, poslovanje, revizíja -e *ž pregled, sprememba*: ~ učnih načrtov, revizíjski -a -o: ~i rokopis, zapisnik, ~a komisija, revízor -ja *m preglednik*: zadružni ~, revízorica -e *ž*, revízorka -e *ž*, revizorski -a -o, revidènt -énta *m preglednik, nadzornik*

revíja -e *ž* 1. *pregled*: ~ čet, 2. *časopis, obzornik*: literarna ~, 3. ~ v gledališču, reviálen -lna -o *[-ln-]*: ~i tisk, ~a strokovna literatura, revijski -a -o: ~a plesavka, ~o gledališče

revír -ja *m* 1. *okrožje, okoliš*: policijski, lovski, črni ~, 2. *taboriška bolnišnica*, revírski -a -o: ~i nadzornik, revíren -rna -o: ~i nadzornik

revizionízem -zma *m*, revizioníst -a *m*, revizionístičen -čna -o: ~o gibanje

révkati -am *režati*, révkanje -a *s*: ~ na koga, révk -a *m*, révkast -a -o *kdor revka, neprijazen*, révkniti -nem, révskati -am, révskanje -a *s*, révs(k)niti -nem

révma -e *ž*: ~ ga drži, revmatízem -zma *m med.* |*bolezen*|: sklepni ~, revmátičen -čna -o: ~e bolečine, ~i sklepi, revmátik -a *m*

revokácija -e *ž preklic*, revokacíjski -a -o: ~i zahtevek

revólta -e *[-lt-] ž upor, vstaja*, revoltírati -am *[-lt-] upirati se, upreti se*, revoltíranje -a *s*: ~ zoper krivice

revolúcija -e *ž*: ~ leta 1848, oktobrska, marčna ~, krvava, nekrvava ~, svetovna, francoska ~, ~ v literaturi, tehniki, ~o netiti, voditi, delati, ~ nastane, izbruhne, revolucíjski -a -o, revolucionár -ja *m*, revolucionárka -e *ž*,

revolucionáren -rna -o: ~ duh, ~o gibanje, delo, revolucionárnost -i *ž*, revolucionírati -am: ~ ljudi, podjetja

revólver -ja *[-lv-] m* 1. *samokres*, 2. *del stroja*, revólverski -a -o *[-lv-]*: ~i strel, ~i listi

révskati -am, révsniti -nem *gl.* revkati

révščina -e *ž gl.* reva

Reymont *[réjmont]* -a *m* |*poljski pisatelj*|, Reymontov -a -o: ~i kmetje, reymont(ov)ski -a -o

réz -a *m*: carski, cesarski ~, prozorni ~, prečni, zlati ~, čelni ~ (na lesu), réz -i *ž*: spomladna ~ v vinogradu, rézati rézem, rézanje -a *s*: ~ trte, kruh; vino, mraz reže, ~ kamen, šoto, rušo; prašiče, bikca ~; ~ jo kam, žaga dobro reže; godci jo divje režejo; ~ v baker; rézan -a -o: ~o vino, ~ kamen, ~a trta, ~a žival, rézanec -nca *m* 1. *rezana žival, skopljenec*, 2. *jed*: ~i na juhi, rézanica -e *ž* |*živinska krma*|, rézanka -e *ž rezana svinja*, rezàv -áva -o, rezáč -a *m*, rezák -a *m* |*orodje*|, rezávec -vca *m*: ~ pločevine, rezálo -a *s*, rezálen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj, rezár -ja *m*, rezárski -a -o: ~i nož, rezír -ja *m* |*orodje*|, rezátev -tve *ž*

Rêza -e *ž os. i.*, Rêzin -a -o; Rêz(i)ka -e *ž*, Rêz(i)kin -a -o

rezbár -ja *m*, rezbárski -a -o: ~i les, ~a žaga, rezbarija -e *ž*: umetna ~, rezbárstvo -a *s*: šola za ~, rezbáriti -im, rezbárjenje -a *s*

rézek -zka -o, *prim.* bòlj rézek: ~ žvižg, glas, okus, ~o odgovarjati, rézkost -i *ž*

rézen -zna -o = rezán *in* rezèn -znà -ó: ~ okus, vino je ~o, ~ zrak, réznost -i *ž*, rézniti -nem: vino, jabolko rezne; rezéti -ím, rezèl -éla -o, rezênje -a *s*: vino rezi

rezêrva -e *ž pridržek, prihrana, zaloga, nadomestilo, pomožne čete, pomožni voz*: ~ hrane, denarja, imeti ~o, v ~i, za ~o, železna ~, dati komu kaj z ~o, rezêrven -vna -o: ~i voz, sklad, ~i deli *nadomestni*, rezervíst -a *m* |*vojak*|

rezervírati -am *pridržati, prihraniti, naprej zagotoviti, naročiti*: ~ (si) sobo, ~ komu sedež, mizo, ~ vstopnico za brata; rezervíran -a -o *pridržan, zadržan, nepristopen, molčeč, vase zaprt, previden*: ~o se drži, biti ~ (nas)proti komu, glede česa, do koga, ~ sedež, rezervíranost -i *ž*, rezervát -a *m*: lovski ~, gozdni ~, indijanski ~, rezerváten -tna -o: ~o pravo, povelje, rezervácija -e *ž*: ~ vstopnic, ~ sobe

rezervoár -ja *m zbiralnik, (vodni) hranilnik*: straníščni ~, bencinski ~

rezéti -ím *gl.* rezen

rezgetáti -ám *in* -géčem, rezgetàj -ájte *in* rezgéči -te! rezgetàl -ála -o, rezgetánje -a *s*: konji rezgetajo, bedak rezgeta, rezgèt -éta *m*: ~ strojnice, rezgetálo -a *s*, rezgetéla -e *ž*; rezgétniti -nem, rezgáten -tna -o: ~i vranci, rezgetàv -áva -o: ~i konji, ~ krohot, rezgetávost -i *ž* >*[rəz-]*

rezidénca -e *ž prestolnica*: začasna ~, rezidénčen -čna -o, rezidenciálen -lna -o *[-ln-]*: ~i škof, rezidírati -am *stolovati, prebivati*, rezidènt -énta *m*

Rézija -e *ž* |*pokrajina*|, iz ~e, v ~i, rézijski -a -o: ~i Slovenci, rezijánski -a -o: ~o narečje = rezijánščina -e *ž*, Rezijàn -ána *m*, Rezijánka -e *ž*, rezijánka -e *ž* |*ples*|

rezílo -a *s* = rezálo -a *s*: trirobno, ostro, topo ~, rezílce -a *[-lc-] s*, rezílen -lna -o *[-ln-]*: ~i stol, ~o orodje, rezílnik -a *[-ųn-] m* |*nož*|, rezílnica -e *[-ųn-] ž* |*rezilni stol*|, rezílast -a -o: ~i listi

rezína -e *ž*: ~ buče, kruha; kremove, ocvrte ~e, rezínica -e *ž*: na ~e razrezati, rezínje -a *s* = rezjè -à *s trtni odrezki, trtne rezine*

rezisténca -e *ž odpor, upiranje*: francoska, pasivna ~, ~ vode, zraka, uradnikov, rezisténčen -čna -o: ~a moč, rezistênten -tna -o *uporen, odporen*: ~ proti penicilinu

rézkati -am *frezati*, rézkanje -a *s*, rezkálo -a *s*, rezkálen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj, rezkálnik -a *[-ųn-] m*: ~ za navoje, rezkár -ja *m frezar*, rezkávec -vca *m*, rezkáč -a *m*: čelni, kolutni, motorni ~

rezljáti -ám, rezljàj -ájte! rezljàl -ála -o, rezljánje -a *s*: ~ kipce, mizo, ~ podobo v les, rezljáj -a *m*, rezljáč -a *m*, rezljáča -e *ž* |*orodje*|, rezljávec -vca *m*, rezljanína -e *ž rezljačev izdelek*, rezljálnica -e *[-ųn-] ž* |*prostor*|

reznica -e *ž na tri očesa rezana enoletna trtna mladika*, rezník -a *m* 1. *nož za obrezovanje trt*, 2. *rezilni stroj*, 3. *reznica*, 4. *rezan kamen*

rezonírati -am → *modrovati*, rezonêr -ja *m* *modrovavec*, *modrijarh*, *modriha*
rezultát -a *m* *izsledek*, *izid*, *uspeh*, *končni račun*: ~ tekem, žrebanja, naloge, ~ preiskav, ~ pri množenju; rezultírati -am → *izvirati*, *izhajati*: iz tega rezultira → *iz tega sledi*, *posledica tega je*, rezultánta -e *ž mat.* >*[-lt-]*
rézus -a *m med.* *krvni faktor*
rézva -e *ž endivija*
réža -e *ž špranja*: sklepna, očesna, listna ~, ~ zija, režáti -ím, režéč -a -e, režé, réži *in* rêži -íte! réžal -ála -o, režánje -a *s*: rana reži, vrata režijo, v slabi volji samo reži, ~ se komu v obraz, ~ se na vsa usta, ~ na koga, nad kom; pes reži; brezno mu reži nasproti, reži se ko cigan belemu kruhu; režánec -nca *m* *zareza*, *žlebič v lesu*, režánja -e *ž* *jezikava*, *lajava ženska*, režónja -a *in* -e *m*, režálo -a *s* *kdor se reži*, režálnik -a *[-ụn-] m* *režanec*, režáv -áva -o *prepirljiv*: ~a mačeha, režávec -vca *m*, réžek -žka *m* 1. *kdor se rad smeje*, 2. *kukalnik na vratih*, 3. *otrok*, *ki se rad joka*, režún -a *m*, režúlja -e *ž* *kdor se rad smeje*
rêželj -žlja *m*, réženj -žnja *m* *rezina*, *krhelj jabolka*: ~ pljuč, réženjček -čka *m*: ~ slanine; režljáti -ám *v* *režnje rezati*, režljàj -ájte! režljàl -ála -o, režljánje -a *s*, režnják -a *m* |*kruh z režnji*, *s krhlji*|
réžija -e *ž*: ~ drame, v svoji ~i zidati, filmska ~, režíjski -a -o: ~i stroški, ~a vožnja, ~e vozne karte, režírati -am, režisêr -ja *m*, režisêrka -e *ž*, režisérski -a -o: ~i tečaj
režím -a *m*: diktatorski, avtoritarni, fevdalni, demokratični ~, nov ~ v zunanji politiki, žitni ~, priti v konflikt z ~om, režímski -a -o: ~i človek, režímovec -vca *m*, režímovka -e *ž*, režímovski -a -o: ~o pisanje
réžnja -e *ž* *obrezovanje trt*
ríba -e *ž* 1. *zool.*: morska, sladkovodna ~, ~ roparica, zdrav ko ~, molči ko ~, ~ pri glavi smrdi, velike ~e žro majhne, 2. *vet.* *dolga hrbtna mišica*, 3. *ledvična pečenka*, 4. policija je zajela veliko ~o, težka, debela ~ *veljaven človek*, ríbica -e *ž* 1. zlata ~, človeška ~ *moćeril*, 2. ~ v tisku, 3. *vet.*: ribice ríbic *ž mn.* *ledvene mišice*, ríbji -a -e: ~i zarod, ~i lov, ~e olje, ~a mreža, nebo je jasno ko ~e oko, ríbnat -a -o *poln rib*: ~ potok, ~e reke, ~o jezero, ribnína -e *ž* |*davek*|, ribnjáča -e *ž* *posoda za ribe*
ribáriti -im, ribárjenje -a *s*: v kalnem ~, ribárnica -e *ž*, ribárniški -a -o: ~i prostori; ribárstvo -a *s* → *ribištvo*
ríbati -am, ríbanje -a *s*: ~ pod, kuhinjo, zelje, repo, jabolka; ríban -a -o: ~a kaša *nastrgana*, ríbarica -e *ž* 1. *ščet*, 2. *ženska*, *ki riba*
ríbez -a *m* = ríbezelj -zlja *m*, ríbezov -a -o = ríbezljev -a -o: ~o vino, ríbeznik -a *m*, ríbezljevec -vca *m* |*sok*|
ríbežen -žna *m* *strgača*, *strgalo*, *strgalnik* = ríbež -a *m*: na ~ *ali* na ~u *ali* z ~nom *ali* z ~žem ribati zelje
ríbič -a *m* 1. poklicni, športni ~, 2. *zool.*, ríbičevka -e *ž*; ribištvo -a *s*: ukvarjati se z ~om, ríbiški -a -o: ~i čoln, ~a mreža, ~o društvo
ríbiti -im *ribariti*
Ríbnica -e *ž* *kr. i.*, v ~i, ríbniški -a -o: ~a suha roba, Ríbničani -ov *m* *mn.*, ríbničan -a *m* |*fižol*, *prodajavec*|
ríbnik -a *m*, ríbniški -a -o: ~a voda, ríbnikar -ja *m* |*oskrbnik*|, ríbnica -e *ž* |*priprava*|
ribo- *v sestavi*: ribogójen -jna -o, ribogójnica -e *ž*, ribogójstvo -a *s*; ribojéd -jéda -o, ribojédec -dca *m*; ribolòv -óva *in* -ôva *m*: imeti svoj ~, ukvarjati se z ~om, ribolóven -vna -o: ~a izkaznica, ribolóvski -a -o; riboslóvec -vca *m*, riboslóvje -a *s*
Richelieu *[rišəljé]* -ja *m* |*franc.* *državnik*|, Richelieujev -a -o: ~a politika
rícinus -a *m* |*grm*, *olje*|, rícinusov -a -o = rícinov -a -o: ~o olje, ~ list
Rícmanje Rícmanj *ž mn.* *kr. i.*, v ~ah, rícmanjski -a -o
ríčet -a *m* *ječmenček s fižolom*: čist ~, gost ~, jesti ~ *biti v zaporu*, ríčetov -a -o: ~a juha
rída -e *ž* *vijuga*, *okljuk*: cesta z ~ami *cesta z okljuki*, *v okljukih*, *zovinkana cesta*, cesta gre v ~e, kačje ~e, rídast -a -o: ~a cesta *v okljukih*, rídati -am *voditi*, *zavijati*, *ovinkati*, *ravnati voz*, rídovnik -a *m* *oje*
rígati -am, ríganje -a *s*: osel riga, riga se mu; kašlja, da kar riga; rig -a *m*, riga -e *ž* *bot.*; rígniti -nem: rigne se mu, rigavica -e *ž* *riganje*, rigáč -a *m*, rígavec -vca *m* *osel*, rígnja -e *ž* *lov.* *izbljuvek*, *svaljek perja ali dlake*

rígec -gca *m bot.*, rígeljc -a *[-gəlj-] m bot.*, rígeljček -čka *m bot.*

rigólati -am *globoko prekopati, paštnati*, rigólanje -a *s*: ~ vinograde, rigóla -e *ž*, rigólar -ja *m*, rigólen -lna -o *[-ln-]*: ~i plug = rigólnik -a *[-ln-] m*

rigoróz -a *m strogi izpit na visokih šolah*: ~e delati, rigorózen -zna -o *strog, oster, ozek, neizprosen*: ~o načelo, rigoróznost -i *ž*, rigorist -a *m kdor preostro, prenatanko sodi, ozkosrčnež*, rigorízem -zma *m*: srednjeveški ~, rigorístičen -čna -o: ~o presojanje, kritiziranje

***ríhta** -e *ž*: pokrita ~ *potuhnjenec, hinavec, zahrbtnež*

ríhta -e *ž pr. zg.*: krvava ~, ríhtar -ja *m pr. zg.*: mestni ~; ~ja biti *|igra|*

ríkati -am *in* -čem, ríkanje -a *s*: bik, osel riče, rík -a *m*

Ríko -a *m os. i.*, Ríkov -a -o

ríkša -e *ž voz na dve kolesi v vzhodni Aziji*, ríkšar -ja *m*, ríkšarski -a -o

ríl *[ríl / ríu̯]* -a *m odžagan kos debla, hlod*: smrekov, bukov ~, v ~e zagozde zabijati, ~e žagati, kalati

rílec -lca *[-u̯c-] m*: slonov, prašičev ~, ladijski ~, ~ kuhati *jezen biti*, drži ~! rílcati -am *[-u̯c-]*: ~ koga, prašiči se pri koritu rilcajo, rílčast -a -o *[-u̯č-]*: ~a ladja, ~a glava, rílček -čka *[-u̯č-] m*, rílčkar -ja *[-u̯č-] m |hrošč|*: borov ~; rílčar -ja *[-u̯č-] m*: medved ~

Rím -a *m |it. mesto|*: žena je šla v ~, zvonovi gredo v ~, rímski -a -o: ~e ulice (v Rimu), Rimska cesta (v Ljubljani), ~a cesta (na nebu), Rimljáni -ov *m mn.*; rimskokatóliški -a -o (°rimokatóliški): ~i obred

ríma -e *ž stik*: tekoče, zveneče, razširjene, notranje ~e, ženske, moške ~e, ~e delati, rímati -am, rímanje -a *s*: pesem se lepo rima, rímáč -a *m kdor dela slabe rime* = rímar -ja *m*

rimésa -e *ž ekon. poslana menica*

Rímske Toplíce Rímskih Toplíc *ž mn. kr. i.*, v ~ih ~ah

Rímski-Kórsakov -a *in* Rímskega-Kórsakova *m |ruski skladatelj|*

rímščica -ic *ž mn. |ozvezdje|*

ríng -a *m šp. tekmovalni oder*: stopiti v ~, v ~u se spoprijeti

ringarája -a *in* -e *m*: otroški ~, ringarájati -am

ríniti -nem, rinjenje -a *s*: voziček ~, rastline rinejo iz zemlje, kam pa rineš? v ospredje se ~, ~ (se) za kom

rino- *v sestavi*: rinóceros -a *m nosorog*; rinologíja -e *ž nauk o boleznih v nosu*, rinológ -a *m |zdravnik|*, rinológški -a -o: ~i oddelek, rinoplástika -e *ž med.*, rinoskóp -a *m*

Rio de Janeíro *[río de žanéiro]* -a *m |mesto v Braziliji|*, riodejaneirski -a -o

rípiti -im se *rdeti*: obraz se mu od jeze ripi, ripéti -ím, rípi -íte! ripéč -a -e, ripèl -éla -o, ripênje -a *s*; ripéč -éča -e *prid.*: ves ~ v obraz, ~a zlatica

ríps -a *m |tkanina|*, rípsast -a -o: ~a obleka

rís -a *m*: hudiča v ~ klicati, narediti ~ po zidu

rís -a *m*: puščavski ~, gleda ko ~ *jezno*, ima oči ko ~ *vse vidi*, rísji -a -e: ~e oči, rísov -a -o: ~a koža = risovína -e *ž*

rís -a *m |mera za papir|*

rísati ríšem, rísanje -a *s*: načrte ~, ~ po naravi, s prosto roko; rísan -a -o: ~i filmi, ~a puška = rísanica -e *ž*, rísanka -e *ž* 1. *zvezek*, 2. *film*, 3. *razglednica*; rísa -e *ž črta, poteza*, risálo -a *s*, risálen -lna -o *[-ln-]*: ~i papir, ~o orodje, ~a deska, risálnik -a *[-ln-] m |pero|*, risálnica -e *[-ln-] ž |prostor|*, rísar -ja *m*: tehnični ~, rísarka -e *ž*: ~ oblek, modna ~, rísarski -a -o: ~i tečaj, rísarstvo -a *s*, risarija -e *ž*, rísba -e *ž*: ~ z ogljem, ~ na kamen

riskírati -am *tvegati, v nevarnost se postaviti*; riskíran -a -o = riskánten -tna -o *tvegan, nevaren*, riziko -a *m tveganje, nevarnost*

rít ríti *ž*: po ~i jih dobiti, na ~ pasti, iti po ~i k maši *po gobe iti*, ríten -tna -o: ~a stran, rítast -a -o: ~a ženska, rítnica -e *ž*, ritka -e *ž*

ritardándo *prisl. glas. počasneje, zavirajoče, zadržujoče*

rítati -am, rítanje -a *s*: konji ritajo, rítniti -nem *brcniti*

rítem -tma *m*: plesni ~, pesnik se igra z ~om, ritmika -e *ž*, rítmičen -čna -o: ~a proza, ~e vaje, rítemski -a -o *[-təm-]*, ritmizírati -am: ~ prozo

rítenski -a -o *[-tən-]*: ~a hoja, ~o hoditi

ritenúto *prisl. glas. zadržano*

ríti ríjem, ríj -te! rijóč -a -e, *namen.* rít, ríl rila -o, rít -a -o: krt rije zemljo, ~ po

zemlji, samo po knjigah rije, rítje -a *s*, riváč -a *m* 1. *čekan*, 2. *orodje*

rítina -e *ž* = rítek -tka *m debelejši konec hloda, snopa*, rítinje -a *s* = rítovje -a *s sk. i.*: ~ pri snopu

ritopáš -áša -e *in* ritopášen -šna -o *kdor le dobro jé*

ritornéla -e *ž* 1. *instrumentalna uvodna ali sklepna igra*, 2. *kitica*

ritoznójčan -a *m* |*vino*|

rituál *[-ál]* -a *m obrednik*, rituálen -lna -o *[-ln-] obreden*, rituálnost -i *[-ln-] ž*, rítus -a *m obred*

rivál *[-ál]* -a *m tekmec, spodrivač*: ~a sta si, riválen -lna -o *[-ln-]*, riválinja -e *ž tekmica*, rivalitéta -e *ž nasprotje, tekmovanje*: ~ med tekmecema, rivalizírati -am, rivalizíranje -a *s*: ~ s kom v čem

riviêra -e *ž*: francoska in italijanska ~, riviêrski -a -o: ~i hoteli

ríziko -a *m gl.* riskirati

rízling -a *m* |*trta in vino*|: laški, renski ~, rízlinški -a -o: ~i duh

ríž -a *m*, rížast -a -o, rížev -a -o: ~ narastek, ~a juha, rížen -žna -o: ~o polje, ríževica -e *ž riževa slama*, rížíšče -a *s*, rížóta -e *ž*: telečja ~, rížárna -e *ž*, rížolíca -e *ž*

ríža -e *ž drča za spuščanje lesa, proga, črta*: po ~ah spuščajo hlode, rížast -a -o *progast, črtast*: ~o sukno

Rížána -e *ž* |*reka*|, rížánski -a -o

rížnica -e *ž bot. plešec*

rjà rjè *ž, mn.* rjè rjá *in* rjí: listna, žitna, železna ~, brez ~e, ~ se prime železa, ~ razjeda, sne železo; °~e prosto železo *nerjavno*, rjast -a -o

rjáv rjáva -o, *prim.* bòlj rjàv: ~a barva, obleka, ~o listje, rjávost -i *ž*, rjávkast -a -o: ~ vol, ~a prst, rjávec -vca *m* |*konj, vol*|, rjávček -čka *m rjava žival*, rjávka -e *ž*, rjavíca -e *ž* 1. ~ je snedla železo, 2. *prst*: gozdna ~, rjavíčast -a -o *rjast*: ~ nož, plug, rjavína -e *ž*: polja so še sama ~, rjávnica -e *ž rjasta voda*, rjavílo -a *s* |*barva*|; rjavoglávka -e *ž* |*raca*|

rjavéti -ím, rjávi -íte! rjavéč -a -e, rjavèl -éla -o, rjavênje -a *s*: listje, železo rjavi; rjavèč -éča -e *prid.*: ~ žebelj, rjáva -e *ž*: ~ železa, rjáven -vna -o: ~o železo; rjavíti -ím *rjavo delati*, rjavéč -a -e, rjávi -íte! rjavíl -a -o, rjavljênje -a *s*: slana rjavi listje

rjúha -e *ž*: bel ko ~, rjúhica -e *ž in* rjúšica -e *ž*, rjúšen -šna -o: ~i rob

rjúti rjôvem *in* rjújem *tuliti*, rjôvi -íte *in* rjúj -te! rjúl -a -o: rjuje ko jesihar, ko lev, ko bi ga na meh drl, rjútje -a *s*; rjovéti rjovím, rjôvi -íte! rjovéč -a -e, rjové, rjovèl -éla -o, rjovênje -a *s*: zver rjove; rjovèč *in* rjovéč -a -e *prid.*: ~ lev

rkèlj rkljà *m hlod*: ~e voziti na žago, rkljič -íča *m*, rkljíček -čka *m*

rmán -a *m bot.*, rmánov -a -o: ~ cvet, ~ čaj, rmánec -nca *m bot.*

ró -ja *m in neskl.* |*grška črka*|: z malim ~ zaznamujemo polmer včrtanega kroga

rób -a *in* -á *ali* -ú *m, dv.* robá *in* robóva, *mn.* róbi -ov *in* robóvi -óv *in* robjé, robóvom *in* robém, po robóvih *in* po robéh: v živ ~ rezati, ~ posneti, na ~ pasti, na ~ obrezati, po ~u se postaviti; po ~u postaviti opeko, v robéh *v pečinah, v skalah*; róboma *prisl. po robu*, róben -bna -o: ~i hlod, robník -a *m* 1. *oblič*, 2. ~ pri pločniku, 3. *rampa na odru*, robníčiti -im, robníčenje -a *s*: ~ smuči, robníca -e *ž* 1. *rampa*, 2. ~ pri pisalnem stroju, robíč -íča *m*; robíti róbim, róbil -íla -o, róbljen -a -o *in* róbiti -im *s stal. poud.*: ~ obleko, les, rjuho; debele ~ komu, robóvje -a *s*, robàt -áta -o: ~a skala, ~ človek, ~o govoriti, robátost -i *ž*, robíčniki -ov *m mn. smuči z železnimi robovi*

Rób -a *m kr. i.*, na ~u, róbarski -a -o, Róbarji -ev *m mn.*

rób -a *m* → *suženj*, róbski -a -o → *suženjski*, róbstvo -a *s* → *suženjstvo*

róba -e *ž blago*: suha ~

robáč -a *m* 1. *ovratna ruta*, 2. *jabolko*, robáčka -e *ž* |*grah*|, robáča -e *ž* |*srajca*|

robánka -e *ž* |*jabolko*|

robántiti -im, robántenje -a *s*: ~ nad kom, robániti -im *ropotati, razbijati, kričati, delati trušč*, robánjenje -a *s*

róbarica -e *ž* |*hruška*|

robávs -a *m neolikan človek*, robávt -a *m*, robávslja -e *ž*

róbec -bca *m*: žepni, naglavni ~, róbček -čka *m*

robída -e *ž* |*grm*|: skalna ~, robídje -a *s sk. i.* = robídovje -a *s*, robídov -a -o: ~ sok, ~o listje, ~ čaj, robídnica -e *ž* |*jagoda*|

robílnica -e *[-ụn-] ž velika sekira, helebarda*

robílo -a *s* |*kleparsko orodje*|

robínija -e *ž* |*akacija*|, robínijev -a -o: ~o cvetje, ~ med
Róbinzon -a *m os. i.*, Róbinzonov -a -o, róbinzonski -a -o: ~o življenje, robinzonáda -e *ž*
róbkati -am, róbkanje -a *s*: ~ turščico, robkovína -e *ž*, robkálnica -e *[-ụn-] ž stroj za robkanje*, róbkanec -nca *m iz zelene lupine olupljen oreh*, robkáč -a *m* |*človek, oblič*|
robník -a *m gl.* rob
robót -a *m* |*avtomat*|
robínjica -e *ž* |*hruška*|
roburít -a *m* |*razstrelivo*|
robústen -tna -o *krepak, močan, tršat*: ~ človek, robústnost -i *ž*
rócelj -clja *m in* rôcelj -clja *m ročaj*, rócljast -a -o *in* rôcljast -a -o: ~a posoda
ròč róča *m*: vrč ima dva ~a. za ~e držati, ~ napraviti k čemu, róča -e *ž*: koš ima ~e, ročáj -a *m*: nožev ~, ročník -a *m*: pipci brez ~a, ~ pri cepcu, rôčast -a -o: ~a kljuka, ročàt -áta -o: ~ lonec, róčec -čca *m*, rôček -čka *m in* ročèk -čkà *m*, rôčnat -a -o *kar ima roče*
róčen -čna -o *hiter, uren, spreten*: za delo ~, ~o skočiti, ~o pridi domov, róčnost -i *ž*; rôčen -čna -o: žensko ~o delo, ~a ura, torba, knjižnica, rôčnost -i *ž*
ročíca -e *ž* 1. *majhna roka*, 2. ~ pri vozu, pri plugu, pri stroju, ročíčnik -a *m oplen*, ročíčje -a *s bot.*
ročín -a *m*, ročíšče -a *s pr. zg. uradni dan, nalog*
róčka -e *ž* 1. *vrč z ročem*, 2. *telovadno orodje*: ~e vzdigovati, róčkast -a -o
ród -a *in* rodú *m*, v ródu *in* rôdu, *dv.* rodóva -óv, *mn.* rodóvi -óv: človeški, živalski, rastlinski ~, zdrav, dober, slab ~, istega ~u biti, v ~u (si) biti, to je že v ~u, ~ po očetu, po materi, po ~u je Čeh (°rodom), róden -dna -o: ~i brat *po rodu*; rodóven -vna -o: ~a posest, ~o plemstvo, rodóvnik -a *m*: ~ sestaviti, pes z ~om, rodóvnikar -ja *m*: ~ vodi plemenske rodovnike, rodóvniški -a -o: ~a knjiga, ~a živina
rodovína -e *ž*: dobra, stara ~, rodovínski -a -o: ~i spominek
rodovíten -tna -o: ~a zemlja, ~o drevo, rodovítnost -i *ž*
ród -a -o *pust, oster, raskav*: ~o meso, ~a polt, ~i žganci, ~a prst, ~a trava = ródina -e *ž*
Ródan -a *m* = Róna -e *ž* |*reka*|, ródanski -a -o = rónski -a -o
rodbína -e *ž družina, rodovina*: iz dobre ~e, rodbínski -a -o: ~e vezi
róden -dna -o *gl.* rod; rôden -dna -o *gl.* roditi
Ródine -in *ž mn. kr. i.*, v ~ah, ródinski -a -o, Ródinčani -ov *m mn.*
rodíti -ím, rôdi -íte! rodéč -a -e, rodíl -a -o, rôjen -êna -o: mati, zemlja, drevo rodi, žito, ajda, koruza rodi, otrok se rodi, rodil se je = rojen je bil, rojen pisatelj, ~ se pod srečno zvezdo, roditev -tve *ž*, rojênec -nca *m*, rojênka -e *ž*, rodítelji -ev *m mn. starši*, roditeljski -a -o: ~i sestanek, rôden -dna -o: ~a zemlja, ~a trta, rôdnost -i *ž*, rodník -a *m*, rodníca -e *ž*, rodílo -a *s*, *nav. mn.* rodíla -íl *[-íl] rodilni organi*, rodílen -lna -o *[-ln-]*: ~i organi, rodílnik -a *[-ụn-] m slov. genitiv*, rodílnost -i *[-ln-] ž*
rodníka -e *ž* |*češplja*|
rodo- *v sestavi*: °rodoizména -e *ž biol. metageneza, izmena rodov*; rodoljúben -bna -o: ~ človek, ~a prireditev, rodoljúb -a *m*: ~ z dežele, rodoljúbka -e *ž*, rodoljúbje -a *s*; rodomòr -ôra *m genocid*; rodopís -a *m*, rodopísen -sna -o, rodopísje -a *s genealogija*, rodopísec -sca *m*; rodoslóven -vna -o: ~a raziskava, rodoslóvje -a *s genealogija*, rodoslóvec -vca *m genealog*, rodoslóvski -a -o: ~i posvet
rododéndron -a *m bot. burja, ruševje, sleč*, rododéndronov -a -o
Ródopa -e *ž mit. Haimosova sestra, spremenjena v gorovje*, Ródopin -a -o, ródopski -a -o: Rodopsko gorovje = Ródopi -ov *m mn.*
Ródos -a *in* Róda *m* |*grški otok*|, ródoški -a -o, Rodošáni -ov *m mn.*
róg -a *in* -á *m*, v rógu *in* rôgu, *dv.* rogá *in* rogóva, rógoma *in* rogóvoma, *mn.* rogóvi *in* rógi, rogóv *in* róg, rogóvom, rogóve *in* rogé (na róge), na rogóvih *in* rogéh, z rogóvi *in* z rogmí: jelenov, lovski ~, tema kakor v ~u, ~e komu nastaviti, ~ na obliču, ~ na derezah; perilo, trdo ko ~; slana ko ~, v en ~ trobiti s kom *isto govoriti, ene misli biti*, zvit kakor kozji, ovnov ~, koga v kozji ~ ugnati *premagati ga, sapo mu zapreti, ugnati ga, pritisniti ob steno (po nemščini)*, komu ~e pokazati *so-*

vražno se postaviti proti komu, ~e kazati *postajati predrzen, oblasten*; koga za ~e prijeti; ~ od udarca *buška*; róga -e *ž krava z velikimi rogmi*, rógast -a -o, rógec -gca *m* 1. *majhen rog*, 2. *hudič*; rogát -áta -o: ~e živali, rogátec -tca *m* 1. *žival*, 2. *hudič*, rogátek -tka *m bot.*, rogáč -a *m* 1. *hudič*, 2. *zool.*, rogáča -e *ž krava*, rogáčka -e *ž*, rogačica -e *ž zool.*, *bot.*, rogačúlja -e *ž zool.*, rógar -ja *m*, *nav. mn.* rógarji -ev *zool.*; rogín -a *m* 1. *vol*, 2. *hrošč*, rogína -e *ž* 1. *govedo*, 2. *hrošč*, rogínček -čka *m vol*, rogóvje -a *s*: jelenovo ~, rogovína -e *ž*; rogozób -a *m* |*riba*|

Róg -a *m*, na ~u, v Kočevskem ~u, róški -a -o: ~a ofenziva

Rogátec -tca *m* |*gora in kraj*|, rogáški -a -o: ~a slatina |*voda*|, Rogaška Slatina |*kraj*|, Rogáčani -ov *m mn.*, rogáčan -a *m* |*vlak*|

rógati -am se, róganje -a *s*: ~ se komu za kaj, zaradi česa, rógavec -vca *m*

rôgelj -glja *m*: vilice s tremi ~i, rôgljast -a -o: ~a gora, rogljàt -áta -o, róglja -e *ž ostrv*, rogljáč -a *m* |*oblič*|, rogljič -iča *m* 1. *majhen rogelj*, 2. *pecivo*, rogljíčast -a -o, rogljíček -čka *m*: orehovi ~i; rogljíčar -ja *m* |*krompir*|, rogljíčiti -im *gozd.*

rogoličnik -a *m min.* |*kremenjak*|

rogováča -e *ž min.*, rogováčnik -a *m min.*, rógovec -vca *m min.*

rogovíla -e *ž*: drevesne ~e, ti si prava ~ *nerodnež*, rogovílast -a -o: ~a veja, ~ človek, rogovílček -čka *[-ųč-] m* |*fižol*|, rogovílež -a *m*, rogovílica -e *ž*, rogovíliti -im, rogovíljenje -a *s*: ponoči ~ po mestu, rogovílstvo -a *[-ls-] s*

rôgoz -óza *m bot.*: ozkolisti, širokolisti ~, z ~om oviti čep, rogózast -a -o: ~a trava, rogozíca -e *ž rogoz*, rogozína -e *ž suh rogoz*, rogóznica -e *ž*: kokosova ~, ~o plesti, na ~i ležati, rogozovína -e *ž*, rogóža -e *ž* 1. *pletenje iz rogoza*, 2. *pokrivalo iz rogoza*, 3. *cekar*, rogóžar -ja *m* 1. *pletar*, 2. *cekar*, rogožína -e *ž*: iz ~e plesti, rogóžje -a *s*, rogóžnik -a *m* |*predpražnik*|

rogúlja -e *ž* 1. *rogelj*: grablje imajo ~o, čeljust, zobe, 2. *metulj*, rogúljast -a -o, roguljàt -áta -o

rogúša -e *ž* 1. *rogovilast kol*, *razsoha*, 2. *svatovska potica*, 3. *mala ped*

rohnéti -ním, rohnì *in* rôhni -íte! rohnèl -éla -o, rohnênje -a *s*: ~ nad kom, na koga, rohnè -éta *m*, rohnív -a -o

ròj rôja *m*, v róju *in* rôju: ~ čebel, mušic, ~ se spusti, ~ ogrebati, v ~ih letati; rojíti -ím *in* rójim, rôji -íte! rojíl *in* rôjil -íla -o, rojênje -a *s in* rójenje -a *s*: čebele rojijo, nekaj mu roji po glavi, rojítev -tve *ž*, rojáč -a *m*: panj ~, rojévnica -e *ž bot. melisa*, rôjema *prisl. v roju, v rojih*

rója -e *ž*, *nav. mn.* róje rój 1. *vodni jarek*, 2. *mlinski žleb*, 3. *pust*, *rod svet*, 4. *pusta trava*

rojàk -a *m*: moj ~ je, ~a sva si, rojákinja -e *ž*, rojáški -a -o, rojáštvo -a *s*

rojalíst -a *m privrženec, zagovornik kraljevine*, rojalízem -zma *m*, rojalístičen -čna -o: ~a stranka

rójar -ja *m zool.*

rojenice -íc *ž mn. mit.*

rojévati -am: dan se rojeva

rôjstvo -a *s*: ~ človeka, ideje, umetnine, rôjsten -stna -o: ~i list, ~i dan, ~o mesto, ime

ròk *in* rók -a *m čas, doba*: plačilni, odpovedni ~, služiti vojaški ~ *biti pri vojakih*, ~a se držati, ob ~u, ~ postaviti, ~ je določen na sredo, v ~u 14 dni → *v 14 dneh*, izpit v predpisanem, v junijskem ~u, rokóven -vna -o: ~i račun, ~i zapisnik = rokóvnik -a *m koledar, knjiga rokov*

Rók -a *m os. i.*, Rókov -a -o: na ~o, Rókec -kca *m os. i.*, Rókčev -a -o

rôka -e *in* -é *ž*, *rod. mn.* rók: moška ~, v obupu ~e viti, križem rok stati = stati z ~ami navzkriž, ~e križem držati *brez dela biti, lenuhariti*; dobiti kaj iz prve, druge, tretje ~e, za róke *ali* za róko se voditi (°~o v ~i hoditi); biti dobrih, trdih, odprtih rok; ~ ~o umiva; voditi kaj s trdo, močno, mehko ~o, ima suho ~o *nerazvito*; imeti čiste, umazane, krvave ~e; dolga ~ *mogočna*, mrtva ~ *pr. zg.*, ~ pravice *oblast, sodišče*; črna ~ ga je vzela; ~o dati, stisniti, podati; prva, druga ~ pri pleskanju: ~e si umiti ob čem *odkloniti odgovornost*, ~e si umazati s čim *zagrešiti kaj hudega*; imeti proste, vezane ~e v odločanju *biti prost ali vezan*; imeti srečno, nesrečno ~o; odtegniti komu ~o *varstvo, pomoč, podporo*; pripraviti

si orodje k ~i, dekle gre iz rok v ~e; biti komu desna ~; delo gre od rok *se odseda*, biti pri ~i *prikladen*, biti od rok *neprikladen*; priti, oditi praznih rok *ali* s praznimi ~ami, dobiti koga v róke *ali* róko *v oblast*, *v pest*; biti komu na róke; to ima že sodnik v ~ah; na róke si biti s kom *dober si biti*, *ujemati se*; iti komu na ~o *pomagati komu*; nositi koga na ~ah *streči mu*, *razvajati ga*; na svojo ~o napraviti *na svojo odgovornost*; na ~ah živeti *od dela*, iz rok v usta živeti *sproti*, *od vsakdanjega zaslužka*, na róko dati *na račun*, na róke plačati *v gotovini*, *takoj*, na prvo ~o narediti *površno*; vzeti kaj v róke *začeti*, pljuniti v róke *poprijeti se*; vzeti koga v róke *prijeti koga zaradi česa*, *na odgovor poklicati*; pod ~o kaj narediti *skrivaj*; prositi za ~o *snubiti*; rôkica -e *ž ročica* = rôčka -e *ž*: otroška ~

rokáda -e *ž*: kratka in dolga ~ pri šahu, napraviti ~o, rokírati -am

rokáv -a *m*: dolgi, kratki ~i, mavčni ~, rečni, morski, suhi ~, ~e zavihati *pošteno poprijeti*, iz ~a stresati, koga za ~ potegniti, Rokáv -a *m Rokavski preliv*; rokávci -ev *m mn.* 1. *ženska srajca*: beli ~i, 2. *narokavniki*, rokávnik -a *m* |*suknja*|, rokavína -e *ž podloga za rokave*, rokávček -čka *m majhen rokav*

rokavíca -e *ž*: železna ~, vreči komu ~o, z ~ami koga prijeti, v ~ah kaj delati, ~e nositi, natakniti, obleči, sleči, rokavíčka -e *ž*, rokavíčica -e *ž*, rokavíčar -ja *m*, rokavíčarica -e *ž* = rokavíčarka -e *ž*, rokavíčarski -a -o: ~a obrt, rokavíčarstvo -a *s*

roko- *v sestavi*: rokobórec -rca *m*, rokobórba -e *ž*; rokodélec -lca *[-lc-] m*, rokodélstvo -a *[-ls-] s*, rokodélski -a -o *[-ls-]*: rokohítrc -a *m*, rokohítrski -a -o, rokohítrstvo -a *s*; rokomávh -a *m* = rokomávhar -ja *m rokovnjač*, rokomávharski -a -o, rokomávharstvo -a *s*; rokomèt -éta *m*: mali, véliki ~, rokometáš -a *m*; rokopís -a *m*, rokopísen -sna -o: ~i oddelek; °rokovódstvo -a *s vodstvo*, *ravnanje*

rokokó -ja *m arh.* |*slog*|, rokokójski -a -o: ~o okrasje

rokovát -i *ž šop*, *pest*: ~ cvetlic, sena, ~ prediva

rokováti -újem se, rokovánje -a *s*: ~ se s kom; °~ s čim *ravnati s čim*, °rokovávec -vca *m manipulant*

rokóvnik -a *m gl.* rok

rokóvnik -a *m muf*

rokovnjáč -a *m*, rokovnjáčka -e *ž*, rokovnjáški -a -o: ~a palica, baba, rokovnjáštvo -a *s*, rokovnjáščina -e *ž*

Róksana -e *ž žena Aleksandra Velikega*, Róksanin -a -o

roléta -e *ž*, *nav. mn.* roléte rolét *okenske navojnice*, *rebrače na navoj*, roló -ja *m*: ~ je spuščen

Róma -e *ž antični Rim*

Róman -a *m os. i.*, Rómanov -a -o, Romána -e *ž*, Románin -a -o

román -a *m*: srednjeveški, sodobni ~, zgodovinski, pastirski, družinski, socialni, kriminalni, viteški ~, ~ kronika, to je cel ~, romanski -a -o, romanopísec -sca *m* (°romansje), romanopíska -e *ž*, romanopísje -a *s*, romanopísen -sna -o: ~a tehnika; romansírati -am *poromaniti*, *preliti v roman*; romansíran -a -o: ~a biografija

románca -e *ž*: španska ~

Románi -ov *m mn.*, románski -a -o: ~i jeziki, ~a narečja, ~i narodi, románščina -e *ž*, romanízem -zma *m*; romanizírati -am, romanizíranje -a *s*, romanizácija -e *ž*, romanístika -e *ž nauk o romanskih jezikih in književnostih*, romaníst -a *m*, romanístka -e *ž*, romanístičen -čna -o: ~i študij

románika -e *ž um. zg.*

romántika -e *ž gibanje ali smer v umetnosti*: iskati ~o v pokrajini, na potovanju, v ljubezni; nič realnosti, vse sama ~, romántik -a *m pripadnik romantike*, *sanjač*, romántičen -čna -o: ~i nazori, ~a pokrajina, romántičnost -i *ž*: ~ v glasbi, literaturi, slikarstvu

rómati -am, rómanje -a *s*: ~ na božjo pot, ~ po svetu, rómar -ja *m*, rómarica -e *ž*, rómarski -a -o: ~e pesmi, ~a palica, rómarček -čka *m*, rómarstvo -a *s*

rómb -a *m*, rómben -bna -o, rómbast -a -o, rómbičen -čna -o, romboéder -dra *m*, romboédrski -a -o, romboíd -a *m*, romboíden -dna -o

Rombón -a *m* |*gora*|, rombónski -a -o

Rómeo Rómea *m os. i.*, Rómeov -a -o

Rómul(us) -la *m* |*ustanovitelj Rima*|, Rómulov -a -o

Romúni -ov *m mn.*, **Romúnija** -e *ž*, v ~i, Romúnsko -ega *s*, na ~em, Romúnska -e *ž*, v ~i, romúnski -a -o: ~i jezik = romúnščina -e *ž*

rondél *[-él]* -a *m* |*kitica*|

rondó -ja *m* 1. *okrogla greda, okrogel prostor*, 2. *ples*, 3. *poet.*

róndo -a *m glas.*

rónica -e *ž* = rónka -e *ž* |*hruška*|

Röntgen *[rǒ'ntgen]* -a *m os. i.*, Röntgenov -a -o: ~ aparat *rentgen*

róp -a *m*: velik ~, božji ~, ~a željen, ropár -ja *m*: morski ~, róparica -e *ž*: ptica ~, róparski -a -o: ~i napad, ~i roj, róparstvo -a *s*: od ~a, ob ~u živeti, ropáti -am, ropánje -a *s*; ropaželjnost -i *ž*

ropòt -ôta *m*: velik, oglušujoč ~ strojev, delati ~; ropotáti -ám *in* ropóčem, ropotàj -ájte *in* ropóči -te! ropotàl -ála -o, ropotánje -a *s*; ropotáč -a *m*, ropotáča -e *ž raglja*, ropotálo -a *s* |*orodje in človek*|, ropotàv -áva -o: ~e ženske, ropotávec -vca *m*, ropotávka -e *ž*, ropotávost -i *ž*, ropôtec -tca *m* 1. *oreh*, 2. *klepetec, klepetulja*: velik ~, pa malo melje, ropotéla -e *ž*, ropotúlja -e *ž raglja, klepetulja*, ropotúljica -e *ž*, ropotíja -e *ž navlaka, stara šara*: v sobi je bila sama ~, stara ~, ropotárnica -e *ž shramba za staro šaro, skladišče ropotije*

rôsa -e *in* -é *ž*: strupena ~ *peronospora*, medena ~, jutranja ~, mlad kakor ~, ponoči pade ~, rôsen -sna -o *ali* rosán *in* rosèn -snà -ó -í -é -á, *prim.* bolj rôsen, *prisl.* rosnó: ~o lice *mlado*, ~a mladost, rosíca -e *ž in* rôsica -e *ž*, rôsnat -a -o: ~a trava, senožet, rosnica -e *ž* |*žaba*|, rosíka -e *ž bot.*, rosíšče -a *s*: lan na ~u, rosomér -a *m*

Rosinánt -a *m don Kihotov konj*, rosinánt -a *m kljusa, mrha*

rosíti -ím, rôsi -íte! rosíl -a -o, rošèn -êna -o, rošênje -a *s*: (dež) rosi, rana, oko se rosi, iz megle rosi; lan ~, rosítev -tve *ž*; rosljáti -ám, rosljàj -ájte! rosljàl -ála -o, rosljánje -a *s*

rosomáh -a *m zool.*

róstbif -a *m* |*mesna jed*|

rosúlja -e *ž bot.*

roštáti -ám *ropotati*, roštàj -ájte! roštàl -ála -o, roštánje -a *s in* róštati -am *s stal. poud.*

rotácija -e *ž*, rotacíjski -a -o: ~i stroj, tisk, papir, ~a os, ~i magnetizem, rotacízem -zma *m slov.*

rotaprint -a *m* |*tiskarski stroj*|: tiskati na ~u

rotárijec -jca *m* |*član kluba Rotary*|

rotírati -am *vrteti se okoli lastne osi*, rotíranje -a *s*, rótor -ja *m stroj.*, rótorski -a -o: ~a izolacija, róto -a *m*

rotíti -ím, rôti -íte! rotíl -a -o, rotênje -a *s*: ~ koga na materino ljubezen *ali* pri materini ljubezni, kleti in ~ se na kaj, ~ se na žive in mrtve, rotítev -tve *ž*, rotívec -vca *m*, rotívka -e *ž*

rótovž -a *m mestna hiša*, rótovški -a -o: ~e sobe, ~i uradniki, ~o dvorišče

rotúnda -e *ž okrogla stavba, dvorana*

Rousseau *[rusó]* -ja *m* |*franc. pisatelj*|, Rousseaujev -a -o: ~a filozofija, rousseaujevski -a -o: ~i nazori, rousseaujevstvo -a *s*

ròv rôva *in* róva *m*: cestni ~, hrbtenični ~, v ~u delati, v ~e se zakopati, ~e delati, zasipati, róven -vna -o

rováča -e *ž kramp*; rovína -e *ž okopavina*

rovárìti -im, rovárjenje -a *s*: ~ v društvu, ~ proti čemu, rovár -ja *m prekucuh*, rovárstvo -a *s*

rováš -a *m palica z zarezami*: računski, glasovalni ~, imava še nekaj na ~u *na dolgu*, to gre na moj ~ *račun*

róvnica -e *ž* |*orodje*|, rôvec -vca *m* |*hrošč*|, rovíšče -a *s jarek*, róvka -e *ž* |*miš*|

róvt -a *m krčevina, trebež, laz, posekovje, jasa*: ~e delati, po ~ih kositi, *mn. tudi* rôvte róvt *ž*, róvtar -ja *m hribovec*, róvtarski -a -o, róvtarstvo -a *s*

Rôvte Róvt *ž mn. kr. i.*, v ~ah, Róvtar -ja *m*, Róvtarica -e *ž*, róvtarski -a -o: ~o narečje

róza *neskl. prid. rožen, bledo rdeč, rožnat*: ~ obleka, oblekla se je v ~

Rozálija -e *ž os. i.*, Rozálijin -a -o; **Róza** -e *ž*, Rózin -a -o, Rózka -e *ž*, Rózkin -a -o, Rózika -e *ž*, Rózikin -a -o

rozéta -e *ž* 1. *okrogel ornament v obliki rože*: ~e v oknih, 2. *okno*: ~ v gotski katedrali, 3. *oblika diamanta*

rózga -e *ž*: ~e rezati, krajšati, zlata ~ *bot.*, rózgovje -a *s* = rôžje -a *s suhe rozge*, rózgast -a -o

rozína -e *ž suha grozdna jagoda*: potica z ~ami, rozínov -a -o: ~a potica

rozólija -e *ž* |*liker*|

Róž -a *m*, v ~u, iz ~a, rožánski -a -o: ~o **narečje** = rožánščina -e *ž*, Rožánci -ev *m mn.*

róža -e *ž cvet*: zdravilne, šentjanževe ~e, ledene ~e, ima obraz ko ~, ~e piti, petelinova ~ *greben*, ~e trgati, nabirati, rožica -e *ž*: ni mu z ~ami postlano; govori, kakor bi ~e sadil, biti v ~ah, rožen -žna -o: ~i cvet, ~o olje, ~i venec, Rožna dolina, rožnat -a -o: vse ~o vidi, ~a obleka, rožnatost -i *ž*, rožast -a -o: ~o blago, ~a ruda, rožnica -e *ž*, *nav. mn.* rožnice |*rastline*|, rožnik -a *m* 1. *rožni grm*, 2. *junij*, 3. *krompir*, rožar -ja *m' kdor nabira zdravilne zeli, rože*, rožarica -e *ž* 1. *zeliščarica*, 2. *cvetličarka*, rožarka -e *ž*, roževka -e *ž*, roževec -vca *m* 1. *rožni grm*, 2. *kremenjak*, rožnovênski -a -o: ~a nedelja; Rožamarija -e *ž os. i.*; rožnopŕst -a -o: ~a zarja

rožánec -nca *m podboj*: med ~i, v ~ih

Rožánec -nca *m gl.* Rož

rožén -a -o: ~ glavnik, ~a žlica, rožénec -nca *m kamnina*, rožénast -a -o: ~a snov, roženica -e *ž*: ~ v očesu, roženína -e *ž roženi izdelki*, roženínar -ja *m*; roženéti -ím, roženèl -éla -o, roženênje -a *s*: koža roženi

róženkravt -a *m bot.*

rôžič -íča *m* 1. ~e staviti, 2. fige in ~i, rožíčev -a -o: ~a moka, rožíčevec -vca *m* |*drevo*|, rožíčevje -a *s*, rožíček -čka *m* 1. ~i mu rasejo, 2. rženi ~i *bot.*, 3. *med.*, rožíčkast -a -o

rožína -e *ž* |*hrošč*|

rôžje -a *s gl.* rozga

rôžka -e *ž* = róža -e *ž* 1. *krava*, 2. *ovca*, 3. *seme*

rožljáti -ám, rožljàj -ájte! rožljàl -ála -o, **rožljánje** -a *s*: verige rožljajo, z orožjem ~, rožljálo -a *s*, rožljánec -nca *m veriga za goved*

rôžmarín -a *m in* rožmarín -a *m*: nemški ~, vejica ~a, rôžmarinec -nca *m in* rožmarínec -nca *m* |*jabolko*|, rožmarínček -čka *m* |*jabolko*|, rožmarínovec -vca *m* 1. *žganje*, 2. *jabolko*, rožmarínov -a -o: ~a vejica

Rôžnik -a *m* |*hrib*|, rôžniški -a -o

rt -a *[ȁrt -a] in* rtà *m konica, vrh*: prvi, zadnji ~ (pri ladji), zemeljski ~, rtič -íča *m*: zemeljski ~, Rtič dobrega upanja, Debeli ~, rtíči -ev *m mn. in* rtíče rtíč *ž mn. kratke sani za vožnjo hlodov*, rtast -a -o, rtína -e *ž velik gorski vrh*

rtáč -a *m luknjač*

rúbelj -blja *m* |*denar*|, rúbljev -a -o: ~a vrednost, rúbeljski -a -o *[-bəlj-]*

Rúbens -a *m* |*flamski slikar*|, Rúbensov -a -o: ~e slike, rúbensovski -a -o: ~a tehnika, ~i obrazi

rubídij -a *m* |*kovina*|

Rúbikon -óna *m* |*it. reka*|: prestopiti ~ *napraviti kaj odločilnega, usodnega*

rubín -a *m* |*drag kamen*|: rdeč ko ~, ima oči kot dva ~a, rubínov -a -o: ~a kislina, ~o steklo, rubínast -a -o: ~o se sveti

rubíti rúbim, rúbi -íte! rúbil -ila -o, rúbljen -a -o, rúbljenje -a *s in* rúbiti -im *s stal. poud.*: ~ komu kaj, ~ koga zaradi česa, rúbež -a *m*, rúbežen -žni *ž*, rúbežen -žna -o: ~i stroški, ~i zapisnik, rubéžnik -a *m eksekutor*, rubežnína -e *ž stroški za rubež*, rubljív -a -o: vse premoženje je ~o, rubívec -vca *m*

rubríka -e *ž [°rúbrika] predelek, predpis*: vpiši v zadnjo ~o, ~ pravi, predpisuje; samo po ~ah delati, rubricírati -am *rubrike delati*, rubricíranje -a *s*, rubricíst -a *m*, rubricístika -e *ž nauk o liturgičnih predpisih*, rubríčnica -e *ž* |*črta*|, rubrikátor -ja *m*

rúda -e *ž*: žveplova, železova, bakrova ~, zlata, jalova, bogata ~, ~o kopati, taliti, iskati, plàti, drobiti, rúden -dna -o: ~a žila, ~o bogastvo, Rudno polje, rúdnik -a *m*: bakrov, srebrov ~, ~ rjavega premoga, rúdniški -a -o: ~a uprava, rúdnica -e *ž* |*voda*|

rudár -ja *m*: črni, beli ~ji, rudárček -čka *m*, rudárstvo -a *s*, rudárski -a -o: ~a bolezen, ~o orodje; rudáriti -im, rudárjenje -a *s*; rudarskosóden -dna -o

rudimẽnt -énta *m preprosta zasnova, začetek, ostanek, okrnek*, rudimentáren -rna -o *nepopoln, nerazvit, okrnjen, okrnel*

Rúdnik -a *m kr. i.*, z ~a, rúdniški -a -o, Rúdničani -ov *m mn.*

rudnína -e *ž*, rudnínast -a -o: ~e snovi, rudnínski -a -o: ~e snovi, rudnínar -ja *m mineralog*, rudnínarstvo -a *s*, rudnínstvo -a *s*, rúdnat -a -o: ~a gora, pokrajina, rúdnost -i *ž*, rudíšče -a *s*, rúdast -a -o

rudo- *v sestavi*: °rudokòp -ópa *m rudnik*, *rudar*; rudoróden -dna -o; rudoslédba

-e ž, rudosléden -dna -o: ~a pravica = rudosléd -a *m*, rudoslédec -dca *m* = rudoslédnik -a *m*, rudoslédnica -e ž; rudoslóvje -a *s metalurgija*; rudotópen -pna -o: ~e peči; rudožgávec -vca *m*, rudožgálnica -e *[-ųn-]* ž

Rudogórje -a *s |gorovje|*, rudogórski -a -o

Rúdolf -a *m os. i.*, Rúdolfov -a -o *>[-lf-]*; Rúdi -ja *m*, Rúdijev -a -o

Rúf(us) Rúfa *m |rim. pesnik|*, Rúfov -a -o

rugby *[ràgbi]* -ja *m |igra z žogo|*: ~ igrati

ruína -e ž → *razvalina, podrtija*, ruinírati -am → *ugonobiti, uničiti, pokončati*

rúj -a *m bot.*, rújev -a -o, rujevína -e ž

rújen -jna -o: ~o vince

rúkati -am *in* -čem *mukati, ruliti, rjoveti*, rúkanje -a *s*: bik, jelen ruka, kadar se poja, rúk -a *m rukanje jelena*, rukáč -a *m jelen, kadar se goni*

rúla -e ž *min. |gnajs|*

ruláda -e ž *|jed|*, ruláden -dna -o: ~a pečenka

ruléta -e ž 1. *igralna priprava*, 2. *hazardna igra*

rúliti -im *mukati, tuliti, rjoveti, rukati*: bik, burja ruli

rúm -a *m |žganje|*, rúmov -a -o: ~a esenca, ~ izvleček

rúmba -e ž *|ples|*

rumèn -ênа -o, *prim.* bolj rumèn, *dol.* rumêni -ega: ~o sonce, ~i lasje, ~a koža, ~o zelen, ~a nevarnost, ali si ~ *prismojen*; rumén -i ž: jesenska ~ listja, ruménec -nca *m zlatnik*, ruménka -e ž 1. *krava*, 2. *jabolko*, rumenják -a *m*: ~ zliti iz jajca, rumenica -e ž 1. *kem.*: kromova ~, svinčeva ~, 2. *med.*, rumeníčen -čna -o, ruménček -čka *m |čmrlj|*, rumênost -i ž; ruménkast -a -o, ruménkljast -a -o, ruménkljat -a -o

rumenéti -ím, rumêni -íte! rumenèl -éla -o, rumenênje -a *s*: listje rumeni, rumenílo -a *s |pripomoček|*, rumenílen -lna -o *[-ln-]*, rumenína -e ž; rumeníti -ím *z rumeno barvo barvati*, rumêni -íte! rumenîl -a -o, rumenjênje -a *s*

rumeno- *v sestavi*: rumenoglávka -e ž *penica*; rumenokljún -a -o, rumenokljúnec -nca *m*; rumenolàs -ása -o, rumenolásec -sca *m*, rumenoláska -e ž; rumenorépka -e ž *zool.*; rumenorítka -e ž *zool.*

rúne rún ž *mn. najstarejše pismenke Germanov*, rúnski -a -o: ~i napisi

rúnja -e ž *kosem, kušter, koder*, rúnjast -a -o, rúnje rúnj ž *mn. koze, osepnice*

rúnkati -am: prašiči runkajo

rúno -a *s ovčja koža, ovčje krzno*: zlato ~, rúna -e ž *|krava, ovca|*; runolàs -ása -o

rúpa -e ž: globoka, suha ~, rúpast -a -o: ~ kraški svet, rupáča -e ž, rúpnik -a *m brezno v močvirju*

Rúperč vrh Rúperč vŕha *m kr. i.*, na ~ ~u

Rúpert -a *m os. i.*, Rúpertov -a -o

rúpija -e ž *|denar|*

ruptúra -e ž *med. raztrg, raztrganje*

rús -a -o *rdeč*: ~a glava, ~a zemlja, Rusi most v Trstu, rús -a *m |vol|*: ~i *ščurki*, rúsa -e ž *rusa krava*, rúska -e ž *|žival|*, *mn.* rúske rúsk *ošpice, mravlje*, rusíca -e ž *rdeča mravlja*, rúsec -sca *m* 1. *človek z ruso glavo*, 2. *žival ruse barve*, 3. *rastlina*; rusoglàv -áva -o, rusolàs -ása -o

Rús -a *m*, Rúsinja -e ž, rúski -a -o: ~a zemlja, ~i ples, Rúsko -ega *s*, na ~em, z ~ega, Rúsija -e ž, iz ~e, v ~i, rúščina -e ž, rusofíl *[-íl]* -a *m prijatelj Rusov*, rusificírati -am *porusiti*; rúsovski -a -o *star. ruski*, Rúsovsko -ega *s*, na ~em, z ~ega, rusist -a *m*, rusízem -zma *m*, rusístika -e ž

rusálka -e *[-lk-]* ž *mit.*

rustikálen -lna -o *[-ln-]*: ~i slog = rústika -e ž *arh.*

Rústik(us) -ka *m os. i.*, Rústikov -a -o

rúš -a *m nizki borovec, pritlikavje*, rúšev -a -o: ~o olje, rúševec -vca *m* 1. *zool.*, 2. *bot.*, rúševka -e ž *zool.*, rúševje -a *s* = rúšje -a *s bot.*

rúša -e ž: pod ~o iti *umreti*, je že pod ~o *mrtev*, rúšina -e ž: ~e rezati, pobirati, rúšast -a -o, rúšnat -a -o: ~a njiva, rúšar -ja *m kdor ruše reže*, rúšarica -e ž *|orodje in oseba|*, rúšelj -šlja *m orodje za rezanje ruš*; rúšati -am *ruše rezati*

Rúše Rúš ž *mn. kr. i.*, v ~ah, rúški -a -o, Rúšani -ov *m mn.*

rušíti rúšim *podirati, posipati*, rúšil -íla -o, rúšenje -a *s in* rúšiti -im *s stal. poud.*: ~ zid, stavbo, slogo, ~ socialni red, rušítev -tve ž, rušílen -lna -o *[-ln-]*: ~a bomba, ~e naprave, rušívec -vca *m |človek in ladja|*: torpedni ~, ruševina -e ž → *razvalina, podrtija*, rušljív -a -o *krušljiv*: ~o kamenje, rušljívost -i ž

rúta -e ž *robec*: ovratna, opasna, naglavna ~, ~o zavezati, ~ za na glavo, ~o na glavo deti, rútica -e ž: žepna ~

rúta -e *ž* |*rastlina*|, rútica -e *ž*: dišeča, materina, vinska ~, rúten -tna -o: ~o olje, žganje
rutína -e *ž spretnost, ročnost, vaja*, rutiníran -a -o *vajen*, rutínski -a -o *med. navaden, vsakdanji*: ~a preiskava
r(u)váti rújem, rúj -te! r(u)vál -a -o, r(u)vánje -a *s*: ~ zobe, lase, lan, ~ se *pretepati se*, r(u)váč -a *m*, r(u)váča -e *ž* |*snop lanu ali konoplje*|, rváčast -a -o, r(u)vánka -e *ž pretep, prepir*, rvàn -ána *m* = rvár -ja *m pretepač*
rúž -a *m* → *rdečilo, črtalo za ustnice*
ružína -e *ž* 1. *zelena orehova lupina*, 2. fižolove ~e, 3. *oblakovina*, ružínje -a *s ružine*; rúžiti -im *luščiti, lupiti, ropkati*: ~ fižol, grah, zelene orehe, koruzo, ružílnica -e *[-un-] ž*
rváti rújem *gl.* r(u)vati
ržȇ *[ərž]* rží *ž*: ~ sejati, žeti, ržén -a -o: ~ kruh, ~i rožički, ~i cvet *junij*, rženíca -e *ž ržena slama*, rženják -a *m ržen kruh*, ržénka -e *ž* 1. *trava*, 2. *žganje*, ržíšče -a *s ržено polje po žetvi*, ržúlja -e *ž stoklasa*, ržáda -e *ž soržica*, ržádec -dca *m bot.*

S

s *[sə / ès] m neskl. in* ès -a *m* |*črka*|: mali s, z vélikim S, z dvema esoma
s *(pred zvenečimi glasovi* z*) predl.* ① *z rod. pomeni (v nasprotju s predl.* na*) od kod kaj izvira, prihaja*: ~ konja pasti : biti na konju, ~ Koroškega, ~ hribov priti : biti na Koroškem, na hribih, iti vsem ~ poti, začni ~ tega konca; ② *z or. pomeni*: a) *družbo, skupnost, hkratnost*: družiti se ~ tatovi, lasje ~ kožo vred, knjiga ~ podobami, žena ~ košaro, ta človek je ~ hudičem; pridna gospodinja je ~ prvim svitom na nogah, ~ potjo opraviti *spotoma*, ~ strahom kam pogledati; b) *sredstvo*: ~ kolom po glavi, ~ posmehom bi ga ubil, pisava ~ tinto, ves prostor je bil zastavljen ~ knjigami
s- *v sestavi*: I. *predpona pomeni*: ① *da se kaj s česa od zgoraj dol premika*: sneti klobuk z glave; ② *druženje*: sniti se, sprijeti se; ③ *dela iz nedovršnih glagolov dovršne*: snesti; *pred* s, š, z *in* ž *se rabi oblika* se- *[sə-]*: sesesti se, sešteti, sezidati, sežgati; *včasih tudi pred* g *in* m: segniti, semleti; II. *obrušeno iz predpone* iz-: izposoditi : sposoditi; III. *obrušeno iz predpone* vz-: stegniti, splezati na drevo; IV. *obrušeno iz predpone* raz-: strgati obleko, stresti po sobi, spraskati si kožo
Saara *[sára]* -e *ž* |*reka*|, saarski -a -o: ~o ozemlje *Posarje*
Sába -e *ž* |*dežela v Južni Arabiji*|: kraljica iz ~e, sábski -a -o
Sabína -e *ž os. i.*, Sabínin -a -o
Sabínci -ev *m mn.* |*staroitalsko ljudstvo*|, Sabélci -ev *[-lc-] m mn.*, Sabínka -e *ž*, sabínski -a -o
sáblja -e *ž* 1. *orožje*: svetla, bridka, turška ~, stara ~ *preskušen tovariš*, s ~o mahati, 2. *bot. perunika*, sábeljn -a -o *[-bəlj-]*: ~i ročaj; sábljast -a -o: ~e noge *jahaške*, sábljica -e *ž*, sábljičast -a -o: ~i listi; sabljáti -ám (se), sabljánje -a *s*, sabljáč -a *m*, sabljáški -a -o, sabljár -ja *m* 1. *kdor dela sablje*; 2. *bot. turški oves*; sabljárka -e *ž zool.* |*riba, ptica*|, sabljarica -e *ž zool.* |*riba*|, sablják -a *m* |*riba, ptica*|
sábor -a *m*: hrvaški ~
Sabotín -a *m* |*hrib nad Sočo*|, sabotínski -a -o: ~e postojanke
sabotírati -am *razbijati, motiti, ovirati (delo)*, sabotíranje -a *s*, sabotáža -e *ž*, sabotážen -žna -o: ~o dejanje, sabotêr -ja *m*, sabotêrka -e *ž*, sabotêrski -a -o, sabotêrstvo -a *s*
sáčiti -im *gl.* sak
sád -ú *in* sáda *m*, *mn.* sadóvi -óv: (ob)roditi žlahten, stoteren ~, prepovedan ~, ~ dolgega prizadevanja, sádek -dka *m*, sádež -a *m*; sádje -a *s in* sadjè -à *s*: koščičasto, pečkato, špalirsko, južno ~, zgodnje, rano, pozno, ozimno ~, suho, vkuhano, zimsko ~, ~ obrodi; sáden -dna -o: ~o drevje, ~i sok, ~i škodljivci, ~o leto, sadóven -vna -o: ~o leto, sadovnják -a *m*, sádjevec -vca *m mošt ali žganje iz sadja*
sadíti -ím, sádi -íte! sadéč -a -e, sadil -a -o, sajèn -êna -o, sajênje -a *s*: ~

krompir, solato, kapus, fižol, peso, rože, zelenjavo, pečke, drevesca, smreke, sadike; govori, kakor bi rožice sadil, sadítev -tve *ž*; sadíka -e *ž* = sajênec -nca *m* = sajenica -e *ž* = sajênka -e *ž*, sadílen -lna -o *[-ln-]*: ~i klin, sadílnik -a *[-ɯn-] m*: traktorski ~, sadívec -vca *m*, sadívka -e *ž*

sadízem -zma *m (spolna) naslada ob tujem trpljenju*, sadíst -a *m*, sadística -e *ž*, sadističen -čna -o

sadjár -ja *m*, sadjarica -e *ž* = sadjárka -e *ž*, sadjárstvo -a *s*, sadjárski -a -o: ~i tečaj, sadjáriti -im, sadjárjenje -a *s*

sádra -e *ž mavec*, sádrov -a -o, sadrén -a -o: ~a kaša, sádrovec -vca *m in* sadrénec -nca *m min.*, sadrénka -e *ž bot.*, sádrar -ja *m*, sádrast -a -o, sadrenína -e *ž* = sadrovína -e *ž*; sádrati -am = sádriti -im, sádranje -a *s* = sádrenje -a *s*

saducéj -a *m privrženec judovske verske stranke*, saducéjski -a -o, saducéjstvo -a *s*

safaláda -e *ž* |*klobasa*|, safaláden -dna -o

safe safa *[séf -a] m denarna omara, predal v bančni zakladnici, sef*

sáfian -a *m* |*usnje*|, safiánast -a -o, safiánski -a -o: ~a torbica

safír -ja *m* |*drag kamen*|, safíren -rna -o: ~o moder, safírast -a -o

ságа -e *ž staronordijska zgodba*

ságo ságа *m moka iz palmovega stržena*, ságov -a -o: ~a palma, ~o drevo = ságovec -vca *m*, sagovína -e *ž*

Sagúnt(um) -ta *m* |*antično mesto v Hispaniji*|, Saguntínci -ev *m mn.*, sagúntski -a -o = saguntínski -a -o

Sahalín -a *m* |*otok*|, sahalínski -a -o

Sáhara -e *ž in* Sahára -e *ž* |*puščava*|, sáharski -a -o *in* sahárski -a -o: ~i pesek

saharín -a *m*, saharínski -a -o, saharínov -a -o, saharóza -e *ž* |*pesni sladkor*|

saharométer -tra *m sladomer*, saharometrija -e *ž in* saharimetrija -e *ž*

sáhib -a *m indijski nagovor za Evropejca*, sáhibov -a -o

sahníti sáhnem, sahnì -íte! sahnìl -íla -o, sahnjênje -a *s in* sáhniti -nem *s stal. poud.*: voda, trava, roka, moč sahne >*[sah- / səh-]*

Sainte-Beuve *[sentbö'v]* -va *m* |*franc. kritik*|, Sainte-Beuvov -a -o: ~i eseji

Saint-Germain *[senžermên]* -a *m* |*franc. mesto*|, senžermênski -a -o: ~a pogodba

Saint-Saëns *[sensáns]* -a *m* |*franc. skladatelj*|, Saint-Saënsov -a -o

Saint-Simon *[sensimón]* -a *m* |*franc. filozof*|, Saint-Simonov -a -o: ~ nauk, saintsimonízem -zma *m* |*socialni nazor*|, saintsimonist -a *m*, saintsimonístičen -čna -o: ~i nazori

Sáis -a *m* |*mesto v starem Egiptu*|: zakrita podoba v ~u, sáiški -a -o

saj *[sàj / saj] prisl. in vez.*: ~ veš, ~ veš kako, ~ ga poznaš, ~ znam; naj dá, ~ ima, ~ si videl, kako je; *tudi kot samostojna pritrdilnica z dopustnim pomenom*: »Ta nič ne ve.« »Sàj, zato ga nikar ne poslušaj!« ~, kakor sem rekel; sàj, sàj, nisem pozabil; ~ res; *vendar* vsaj

sája -e *ž sajenje*: krompir za ~o

sáje sáj *ž mn.*: črn kakor ~, sájav -a -o: ~ lešnik, sájavec -vca *m* 1. *sajav človek*, 2. *min.*, 3. *bolezen pri živini* = sájavka -e *ž*, sájavost -i *ž* 1. *umazanost*, 2. *bolezen pri prašičih, na hmelju*, sajavína -e *ž*, sájast -a -o *sajav*: prašič s ~im izpuščajem, ~a snet na pšenici, ~o črn; sájiti -im, sajè -éta *m* |*vol*|

sajênec -nca *m gl.* saditi

sàk sáka *m* |*ribiška mreža*|, sáčec -čca *m* = sákec -kca *m*, sakovína -e *ž pletivo za sake*, sáčiti -im *s sakom ribe loviti, gosto vino precejati*

sakó -ja *m* |*suknjič*|

sákra *medm.* |*kletvica*| = sakrabòlt *[-lt]*, sakrabólski -a -o *[-ls-]*: ~i osel, sakramìš *medm.*, sakramôkra *medm.*, sakramènt *medm.*, sakraménski -a -o: ~i fant, to je ~o drago, ~a smola, sakramentírati -am, sakramentíranje -a *s*

sakrálen -lna -o *[-ln-] posvečen, bogoslužen* 1. ~o pravo, ~a umetnost, 2. *med. križničen*; sakralnopráven -vna -o

sakrárij -a *m prostor za odlaganje neuporabnih blagoslovljenih reči*

sakrilégij -a *m in* sakrilég -a *m božji rop, bogoskrunstvo*, sakrilégičen -čna -o *božjeropen, bogoskrunski*

sakrosánkten -tna -o *posvečen, nedotakljiv*, sakrosánktnost -i *ž*

saksofón -a *m* |*glasbilo*|, saksofónski -a -o, saksofonist -a *m*

Saksónci -ev *m mn.* |*narod*|, saksónski -a -o, Saksónsko -ega *s*, na ~em; *gl. tudi* Sasi

salabólski -a -o *[-ls-]*: ~i otroci, salabòlt *[-lt] medm.*: ~ nazaj *medm.*

saláma -e *ž*: ogrska, pasja ~, salámar -ja *m*, salámarica -e *ž*
salamánder -dra *m lit. močerad*
Salamánka -e *ž kr. i.*, salamánški -a -o, Salamáčan -a *m*, Salamáčanka -e *ž*
salaméнski -a -o: ~i paglavec, ti prikazen ~a, imaš ~o srečo, salamènt *medm.*
Sálamis *in* Salamína -e *ž*: bitka pri ~i, salamínski -a -o: ~a bitka
salamúr(j)a -e *ž razsol*
salangána -e *ž zool.*
°**saláta** -e *ž solata*
sáldo -a *m prebitek, ostanek*, saldírati -am *sklepati, skleniti račun, poravnati, plačati*, saldíranje -a *s*; saldíran -a -o: ~ račun *plačan*; saldakónti -ja *m knjiga tekočih računov*, saldakontíst -a *m*, saldakontístka -e *ž*, saldakontírati -am *>[-ld-]*
Salézij -a *m os. i.*, Saléški -ega *m*: Frančišek ~; salezijánec -nca *m*, salezijánski -a -o: ~i red, ~a vzgoja
salícil *[-il]* -a *m*, salicílov -a -o: ~o mazilo, salicílen -lna -o *[-ln-]*: ~a kislina
sálmiak -a *m*, sálmiakov -a -o: ~ cvet, sálmiakovec -vca *m >[-lm-]*
salmín -a *m zool.* |*riba*|, salmoníd -a *m*, salmoníden -dna -o: ~i ribniki *>[-lm-]*
sálo -a *s*, sálast -a -o, sálar -ja *m trgovec s salom*, sálovec -vca *m smukec*, sálovka -e *ž biol.* |*celica*|
Salóma -e *ž Herodiadina hči*, Salómin -a -o: ~ ples
Sálomon -a *m os. i.*, Sálomonov -a -o: ~a modrost, ~i otoki, salomonov pečat *bot.*, salomónski -a -o: ~a sodba
salón -a *m velika, sprejemna soba, dvorana*: modni, brivski ~, literarni ~, salónček -čka *m*, salónski -a -o: ~a suknja, ~i lev, ~i voz, salónstvo -a *s*, salónarji -jev *m mn.* |*ženski čevlji*|
salonít -a *m*: streha je krita s ~om, saloníten -tna -o: ~e plošče
salópen -pna -o → *nemaren, zanikrn, ohlapen*
sálto -a *[-lt-] m šp. skok*: odskočil je z imenitnim ~om
Salústius -tia *m in* Salúst -a *m* |*rim. zgodovinar*|, Salústov -a -o: ~i spisi
salutírati -am *po vojaško pozdraviti*, salutíranje -a *s*, salút -a *m*
sálva -e *[-lv-] ž pozdrav s streljanjem, skupno streljanje*: sprožiti, izstreliti ~o, ~ smeha
Salvadór -a *m* |*republika v Srednji Ameriki*|, v ~u, Salvadórci -ev *m mn.*, salvadórski -a -o *>[-lv-]*
salvarzán -a *[-lv-] m* |*zdravilo*|
Salzburg *[sálcburg]* -a *m* (°Solnograd), v ~u, sálzburški -a -o, Sálzburška -e *ž*, v ~i, Sálzburško -ega *s*, na ~em, Salzburžàn -ána *m*, Salzburžánka -e *ž*
Sám -a *m os. i. Samuel*: striček ~ *hum. severni Američan*
sám -a -o *ned. z., dv.* sáma -i *in* samá -é, *mn.* sámi -e -a *in* samí -é: en ~ človek, ~ kakor kamen na cesti; čisto ~, ~ samcat na svetu; ~a sem domá; tukaj sva sáma *ali* samá; človeku ni dobro biti ~emu; kakor že beseda ~a pove; ne puščaj otrók sámih; hiša stoji na ~em, saj to so ~i otroci, ob ~i vodi ne zdržiš dolgo, ~a kost in koža ga je, v ~i srajci, iz ~e trme je to naredil, od ~e jeze ga je zadela kap, ~a poštenost ga je, se mu kar ~o smeje; *kadar* sam *poudarja osebo ali stvar, ima prilastno obliko, navadno s poudarkom na osnovi, in stoji pred samostalnikom ali za njim*: od ~ega začetka je tam, ~ mojster *ali* mojster ~ se je zavzel zanj, segel je po ~i kroni *ali* kroni ~i *celó po kroni, nič manj ko po kroni*; ~ bognasváruj, ~ bog si ga védi, na ~em kraju, ~ osebno; ~ ne vem, kaj bi; saj ~a praviš tako, ~ se je obsodil; ti ~ si kriv, mene ~ega je iskal *prav, osebno mene*, z njo sámo sem govoril, on le ~ sebe išče; ~a sebe je vesela, ~ sebe zaničuje; uničuje ~ sebe, vsak ima ~ sebe najrajši, drugim je pomagal, ~ sebi ne more; vsak je ~ sebi najbližji; ne laži ~ sebi, ~ v sebi sem se smejal, ~ nad seboj osupne, ~ pri sebi misli, ~ vase zaljubljen, ~ s seboj zadovoljen, se pogovarja ~ s seboj; rana se zaceli ~a od sebe, vrata so se ~a od sebe odprla, to je naredil ~ od sebe, ~o ob sebi *ali* po sebi se razume, to ni ~o ob sebi, stvar je ~a na sebi dobra, ni ~ pri sebi, pogovorimo se ~i med seboj, živi ~ zase; govori ~ zase, hiša stoji ~a zase *stran od drugih*; *po rabi pred samostalnikom se sklanja tudi* sam *v zvezi s povratno osebnim zaimkom*: prepuščeni ~i sebi *ali* ~im sebi, prepustili so ga ~emu sebi, smili se ~ sebi *ali* ~emu sebi, premagaj

~ega sebe; strah, sram ga je ~ega sebe *ali* pred ~im seboj; zmaga nad ~im seboj, zaupanje v ~ega sebe *ali* v sebe ~ega; *ne smemo pa uporabljati* sam *za izražanje časovne ali krajevne neposrednosti*: bitka se je začela pred °~o zoro *tik pred zoro*; ves čas je tekel, pred vrati °~imi se je ustavil *šele pred vrati, tik pred vrati*; sam *v zvezi s povratnim svojilnim zaimkom*: ~ svoj 1. *neodvisen*: vaščani so bili ~i svoji *svobodniki*, 2. *svojeglav, samosvoj, trmast*: fant je preveč ~ svoj

Samaríja -e *ž kr. i.*, v ~i, samaríjski -a -o: ~e ulice, Samariján -a *m* |*prebivavec*|, Samarijánka -e *ž* |*prebivavka*|; samaritán -a *m*, samaritánka -e *ž kdor daje prvo pomoč*, samaritánski -a -o: ~a služba, samaritánstvo -a *s*

sámba -e *ž* |*brazilski ples*|

sámcat -a -o: sam ~ *in* ~ sam, sámčast -a -o: ~i kozolec

sámec -mca *m* 1. *neoženjen moški*, 2. ~ pri živalih, 3. *voz z eno vprego*, 4. *nevezan kozolec*, 5. *trnek z eno ostjo*, 6. *majhen splav*, samčè -éta *m in s*, sámček -čka *m* 1. *mlad samec*, 2. *enovprežni voz*, sámčič -a *m* 1. *edini otrok*, 2. *edini mladič*, sámčevski -a -o: ~a sobica, sámski -a -o: ~i stan, ~a soba, ~i davek, samíca -e *ž* 1. *neomožena ženska*, 2. ~ pri živalih, 3. *žaga z enim rezilom*, 4. *celica (posebno v zaporu)*, samíčica -e *ž*, samíčka -e *ž*, sámka -e *ž*, samíčji -a -e, sámstvo -a *s*, sámščina -e *ž*; sámši *prisl.*: ~ sam *popolnoma sam*

saméti -ím, samèl -éla -o: ulice samijo, ko jih ljudje zapuščajo; samévati -am *biti zase, živeti stran od drugih*, samévanje -a *s*; sámiti -im *ločiti, izolirati*, sámljenje -a *s*, samílo -a *s izolator*, samílen -lna -o *[-ln-]*

samíja -e *ž samota*: sit sem ~e, hiša v ~i *ali* na ~i, sámina -e *ž in* samína -e *ž kmetija na samem, pustota*

sámkrat *prisl.*: enkrat ~

Samníti -ov *m mn.* |*staroitalsko ljudstvo*|, samnítski -a -o, Sámnium -ia *m*

Sámo -a *m os. i.*, Sámov -a -o: ~a država

samó *prisl.*: ~ plevel raste tu, ~ kruha nima, ~ z njo govori, ~ pet dní, ~ toliko, ~ tukaj, ~ danes, ~ takó, ~ zato; ~ pije, nič ne jé; ~ pojdi! ~ da ne bi bilo dežja! ~ da ga vidim, že mi je laže pri srcu; ne ~ ti, tudi on lahko pride; ne ~ — ampak tudi; pridem, ~ če bo lepo vreme; pridem ~, če bo lepo; povem, ~ glej, da ne boš hud *vendar*; dam, ~ gorje ti, če si me nalagal; povedal bom, ~ tebi nè; vsem bom povedal, ~ tebi ne; ~ pridi mi, ti jih bom že napovedal

Samóa -e *ž* |*otočje v Tihem oceanu*|, Samoánec -nca *m*, samoánski -a -o: Samoanski otoki

samobíten -tna -o, samobítnost -i *ž*

samodéjen -jna -o *avtomatičen*: ~o živčevje, samodéjnost -i *ž*, samodéjnik -a *m avtomat*

samodisciplína -e *ž*

°**samodopadênje** -a *s zadovoljnost s samim seboj, samovšečnost, samozadovoljnost*

samodrúg -a -o: ~a ženska *noseča*

samodŕžec -žca *m*, samodŕžčev -a -o, samodŕžen -žna -o, samodŕštvo -a *s*; samodržávje -a *s*: rusko carsko ~ *absolutizem*

samogíben -bna -o *avtomatičen*, samogíbnost -i *ž*

samoglásnik -a *m*, samoglásniški -a -o: ~a posebnost, samoglásen -sna -o, samoglásnost -i *ž*

samoglàv -áva -o, samoglávec -vca *m*, samoglávka -e *ž*, samoglávost -i *ž*, samogláven -vna -o, samoglávnež -a *m*, samoglávnica -e *ž*, samoglávnost -i *ž*, samogláviti -im

samogólt -a *m*, samogólten -tna -o, samogóltec -tca *m* = samogóltnež -a *m* = samogóltnik -a *m*, samogóltnica -e *ž*, samogóltnost -i *ž* >*[-ųt-]*

samogóvor -a *m monolog*: Župančičevi Samogovori

samohódec -dca *m*: ~ v planinah, samohódka -e *ž*

samohôten -tna -o: ~ gib, ~o gibanje *refleksno*

samohvála -e *ž lastna hvala, hvala samega sebe*

samoindúkcija -e *ž*, samoindukcíjski -a -o: ~i aparat

samoiniciatíva -e *ž svoja, ne tuja pobuda, iniciativnost*, samoiniciatíven -vna -o: ~o kaj narediti

samoizobrázba -e *ž*, samoizobraževánje -a *s*, samoizobraževálen -lna -o *[-ln-]*: ~o delo

samojèd -éda *m in* samojéda -e *ž bot.*, samojéja -e *ž bot.*

Samojédi -ov *m mn.* |*uraloaltajski narod*|, samojédski -a -o
samokólnica -e *[-ln-]* *ž*
samokrès -ésa *m*, samokrésen -sna -o: ~a cev
samokritika -e *ž avtokritika*, samokrítičen -čna -o, samokrítičnost -i *ž*
samolásten -tna -o: ~a oprašitev, ~o ravnanje
samolèt -éta -o: preproga ~a
samoljúben -bna -o, samoljúbnež -a *m*, samoljúbje -a *s*
samomòr -ôra *m*: napraviti ~, poskušeni ~, samomorívec -vca *m*, samomorívka -e *ž*, samomorívski -a -o: ~a obsedenost, samomorílen -lna -o *[-ln-]*
samomúčilen -lna -o *[-ln-]*: ~a narava
samonémški -a -o: ~e šolske knjige, ~e šole, ~i besednjak
samonikel *[-ə̯u]* -kla -o *samorasel, izviren*
samonòg -óga -o, samonóg -a *m*
samoobdolžítev -tve *[-u̯ž-]* *ž obdolžitev samega sebe*
samoobnávljanje -a *s*, samoobnavljálen -lna -o *[-ln-]*
samooboževánje -a *s obo̍ževanje samega sebe*, samooboževálen -lna -o *[-ln-]*
samoobrámba -e *ž*, samoobrámben -bna -o: ~o dejanje
samoobsében -bna -o: ~i nasledki
samoobsôdba -e *ž obsodba samega sebe*
samoobtôžba -e *ž obtožba samega sebe*, samoobtoževánje -a *s obtoževanje samega sebe*: ~ pred sodiščem
samoobvládanje -a *s oblast nad samim seboj*, samoobvladovánje -a *s*
samoodlóčba -e *ž*: ~ narodov
samoodpóved -i *ž odpoved samemu sebi*
samoodsében -bna -o: ~i tur, ~a odločitev, ~o puščanje krvi
samoohranítev -tve *ž*, samoohranítven -a -o *[-tvən-]*: ~i nagon
samoók -a *m*: morski ~ *zool.* |*rak*|
samoóljnik -a *m*, samoóljen -ljna -o: ~e naprave
samooplódba -e *ž* = samooplodítev -tve *ž*, samooplojevánje -a *s*
samoopražítev -tve *ž*
samooskrba -e *ž*, samooskrben -bna -o, samooskrbovánje -a *s*, samooskrbovánec -nca *m*
samopádnica -e *ž* |*ključavnica*|
samopàš -áša -e = samopášen -šna -o: ~i graščaki, samopášnež -a *m* = samopášnik -a *m*, samopášnica -e *ž*, samopášnost -i *ž*
samopérka -e *ž bot.*
samopomóč -i *in* -í *ž*
samopostrežba -e *ž*: restavracija, trgovina s ~o, samopostrežen -žna -o: ~a trgovina = samopostrežnica -e *ž*
samopoveličevánje -a *s poveličevanje samega sebe*, samopoveličeválen -lna -o *[-ln-]*
samopozába -e *ž pozaba samega sebe, nesebičnost*, samopozában -bna -o *nesebičen*: ~a ljubezen, ~o delo
samopremagovánje -a *s premagovanje samega sebe*
samoprepričevánje -a *s*
samopreskrba -e *ž*
samopresója -e *ž presoja, ocena samega sebe*
samoprevára -e *ž prevara samega sebe, varanje samega sebe*
samoprîden -dna -o *sebičen*, samoprídnost -i *ž sebičnost*, samoprídnež -a *m*, samoprídnica -e *ž*
samoprodája -e *ž monopol*, samoprodájen -jna -o: ~o blago
samorásel *[-sə̯u]* -sla -o *divje, prosto rastoč, izviren*: ~ hmelj, ~a šiba, samorášč -a -e: ~ krompir, samoráslost -i *ž*, samorást -i *ž*, samorástnik -a *m*, samorástnica -e *ž*, samorástniški -a -o, samorástništvo -a *s*
samoróden -dna -o 1. *divje rastoč, necepljen*: ~a trta, 2. *naraven, naravno čist*: ~o zlato, samoródnik -a *m* 1. oreh ~, 2. *min. samorodna ruda*, samoródnica -e *ž*: trta ~, samoródnost -i *ž*
samoròg -óga -o, samoróg -a *m* 1. *mitična žival*, 2. *zool. kit*, samoróžec -žca *m*
samoròk -óka -o, samorókec -kca *m*
Sámos -a *m* |*otok v Egejskem morju*|, sámoški -a -o, Samošàn -ána *m*
samosévec -vca *m*: krompir ~, samosévček -čka *m*, samosévka -e *ž*, samoséven -vna -o, samosévski -a -o
samosílnik -a *[-ln-] m despot, tiran*, samosílen -lna -o *[-ln-]*, samosílje -a *s*
samoskrúmba -e *ž*, samoskrúnstvo -a *s*, samoskrunívec -vca *m*, samoskrunívka -e *ž*, samoskrúnski -a -o
samoslovénec -nca *m*, samoslovénski -a -o: ~i napisi, ~i besednjak, ~a politika, samoslovénstvo -a *s*
samosójen -jna -o
samospèv -éva *m solo*: ~ za tenor, samospéven -vna -o

samospoštovánje -a *s spoštovanje samega sebe*, samospoštljív -a -o
samosprožívec -vca *m fot.*, samosprožílen -lna -o *[-ln-]*: ~a past
samosrájčen -čna -o, samosrájčnik -a *m*, samosrájčnica -e *ž*, samosrájčnež -a *m*
samostálnik -a *m slov.*, samostálniški -a -o: ~e oblike *>[-un-]*
samostán -a *m*: iti v ~ *med menihe, nune*, samostánec -nca *m*, samostánka -e *ž*, samostánski -a -o
samostójen -jna -o: ~ človek, ~a obrt, samostójnost -i *ž*: kaže veliko ~, samostójnež -a *m*
samóstra -e *ž past za polhe* = samóstrina -e *ž* = samostrélina -e *ž*, samóstrel *[-eu]* -a *m lok, samostra*, samostrélec -lca *[-lc-] m*
samosvój -ôja -e *sam svoj, samostojen, izviren, poseben, svojeglav*: ~ narod. ~a umetnost, ~ star samec, samosvôjost -i *ž*
sámošen -šna -o *in* sámošnji -a -e *sam, osamljen*: ~a kmetija
samôta -e *ž*: hiša na ~ah, živi v ~i, samôten -tna -o: ~a kmetija, ~ človek, samôtnost -i *ž*, samôtnež -a *m*, samôtnik -a *m*, samôtnica -e *ž*: sani ~e *samotežnice*, samotnják -a *m* |*človek, skala*|
samotár -ja *m*: človek ~, véliki ~, mali ~ |*metulj*|, samotárec -rca *m*: rak ~, samotárka -e *ž*, samotárski -a -o, samotárstvo -a *s*, samotáriti -im, samotárjenje -a *s*
samotéčen -čna -o: ~ sok priteče sam, brez stiskanja, med je ~, samotòk -óka *m* |*sok, mošt*|
samótež *prisl.*: ~ voziti *brez vprege*, ~ delati *brez pomoči drugih*, samótež -a *m ročna kolca*, samótežen -žna -o: ~ voz, ~e sani, samotéžnica -e *ž samokolnica*, *mn.* samotéžnice *sani*, samotéžnik -a *m*
Samotráka -e *ž* |*otok v Egejskem morju*|, samotráški -a -o
samotrétji -a -e *tretji poleg dveh*
samotrpínčenje -a *s trpinčenje, mučenje samega sebe*
samotŕžec -žca *m*, samotŕški -a -o *monopolen*, samotŕštvo -a *s*
samoúk -a *m*, samoúka -e *ž*, samoúk -a -o: ~o raziskovanje, samoúštvo -a *s*
samouméven -vna -o *sam po sebi umeven*, samouméwnost -i *ž*
samoupráva -e *ž avtonomija*, samoupráven -vna -o: ~i urad, samouprávnost -i *ž*, samoupravljanje -a *s*: družbeno, delavsko ~
samovár -(j)a *m*, samovárček -čka *m*
samováti -újem, samovàl -ála -o, samovánje -a *s*: po cele dneve samuje
samoveličje -a *s poveličevanje samega sebe, megalomanija*, samovelíčen -čna -o *grandomanski*
samovéznica -e *ž* |*kravata*|
samovláda -e *ž diktatura*, samovladár -ja *m*, samovladárski -a -o, samovládje -a *s*
samovnják -a *m samotnjak, (eratična) skala na samem*
samovólja -e *ž*, samovóljen -ljna -o, samovóljnost -i *ž*, samovóljnež -a *m*, samovóljnica -e *ž*
samovrátec -tca *m bot.*
samovšéčen -čna -o, samovšéčnost -i *ž*, samovšéčnež -a *m*, samovšéčnik -a *m*
samovzgója -e *ž vzgoja samega sebe*, samovzgójen -jna -o: ~i vplivi
samovžíg -a *m*: stroj na ~, samovžigálnik -a *[-un-] m*
samozadôsten -tna -o, samozadôstnost -i *ž*, samozadóščanje -a *s*
samozadovóljen -ljna -o *zadovoljen sam s seboj*: ~ značaj, ~o dejanje, samozadovóljnost -i *ž*, samozadovoljevánje -a *s*: spolno ~
samozaganjálnik -a *[-un-] m avt.*
samozalóžba -e *ž*: knjiga je izšla v ~i, samozalóžnik -a *m*
samozapíren -rna -o: ~a vrata, samozapírnik -a *m*
samozatajevánje -a *s zatajevanje samega sebe*, samozatája -e *ž*, samozatajeválen -lna -o *[-ln-]*, samozatajevávec -vca *m*, samozatajevávka -e *ž*
samozaúpanje -a *s zaupanje vase*
samozavést -i *ž zavest samega sebe, gotovost, ponos*, samozavésten -tna -o: ~o vedenje, samozavéstnež -a *m*
samozaznáva -e *ž fil.*, samozaznávanje -a *s*
samoznák -a *m okrajšava v stenografiji, glasbi*
samozvánec -nca *m uzurpator, kdor si sam prilasti oblast*, samozvánčev -a -o, samozvánka -e *ž*, samozvánkin -a -o, samozvánski -a -o, samozvánstvo -a *s*
samožív -a -o, samožív -a *m*, samožívost -i *ž*
Sámson -a *m* |*judovski junak*|, Sámsonov -a -o: ~a moč, sámsonski -a -o: ~a moč

Sámuel *[-el]* -a *m os. i.*, Sámuelov -a -o
samúm -a *m* |*puščavski veter*|, samúmski -a -o: ~i pesek
samuráj -a *m japonski plemič, vojak*, samurájski -a -o
sanácija -e *ž ozdravitev, rešitev, ureditev, popravilo*: ~ denarnega zavoda, gospodarska, moralna ~, sanacíjski -a -o, **sanírati** -am, saníranje -a *s*: ~ gospodarstvo, ~ razmere; sanitáren -rna -o *zdravstven*: ~a inšpekcija, ~e naprave; **sanitárije** sanitárij *ž mn. higienske naprave v stavbi*, sanitéta -e *ž zdravstvena služba*, sanitéten -tna -o: ~i uslužbenci, ~i material, sanitéjec -jca *m*, sanitéjka -e *ž*, sanitéjski -a -o
sanatórij -a *m zdravilišče*, sanatórijski -a -o: ~o zdravljenje
Sancho Pansa *[sánčo pánsa]* -a -a *in* -a -e *m don Kihotov oprod*a, Sanchev -a -o
Sand = George Sandova *[žórž sándova]* *ž* |*franc. pisateljica*|: romani ~ ~e; sándovka -e *ž povest, podlistek, zgodba po zgledu Sandove*
sándal *[-al]* -a *m* |*tropično drevo*|, sándalov -a -o: ~ les = sandalovína -e *ž*
sandála -e *ž*, *nav. mn.* sandále -ál *[-ál]*, sandálen -lna -o *[-ln-]*: ~i jermen
sandolín -a *m plitev čolniček za enega*, sandolínček -čka *m*
San Domingo San -a *m* |*mesto in republika*|, sandomínški -a -o
Sándžak -a *m* |*pokrajina*|, sándžaški -a -o: ~a vojaška enota
San Francisco *[san fransísko]* San Francisca *m* |*ameriško mesto*|, v ~ ~u
sangvínik -a *m vročekrvnež*, sangvíničen -čna -o, sangvíničnost -i *ž*
saní -í *ž mn.*, sanínec -nca *m za sani pripraven sneg, gaz za sani* = sanénec -nca *m*, sanica -e *ž krivina za sani* = saníšče -a *s*, sánke sánk *ž mn.*, sánkati -am se, sánkanje -a *s*, sankáč -a *m* = sánkar -ja *m*, sankáški -a -o: ~e tekme, sankališče -a *s*
sanitéta -e *ž gl.* sanacija
sánja -e *ž lit.*, *nav. mn.* sánje sánj: imeti čudne, hude, puste ~e, prazne ~e, v ~ah kaj videti, ~e so se izpolnile, verjame v ~e, to mi še v ~ah ne pride na misel, sánjski -a -o: ~e bukve, ~i svet, ~a prikazen
sánjati -am, sánjal -a -o *in* -ála -o, sánjanje -a *s*: ~ hude sanje, ~ z odprtimi očmi, še sanja se mi ne o tem, nekaj se mi sanja *dozdeva, svita*; sánjan -a -o: ~ svet; sanjáriti -im, sanjárjenje -a *s*, sanjarija -e *ž*
sanjáv -áva -o: ~o gleda, v ~i daljavi, sanjávost -i *ž*, sanjávec -vca *m*, sanjávka -e *ž*, sanjáč -a *m fantast* = sanjár -ja *m*, sanjálo -a *s zn̄č.*, sanjárka -e *ž*, sanjáški -a -o = sanjárski -a -o, sanjáštvo -a *s* = sanjárstvo -a *s*
sánkcija -e *ž potrdilo, potrditev, poroštvo, zagotovilo*, *mn.* sánkcije -ij *ž prisilni pripomočki, zavarovanje zakona, kazen za kršitev*: kazenske ~e; sankcionírati -am *uzakoniti, potrditi*, sankcioníranje -a *s*: ~ postopek
sanktuárij -a *m najsvetejši del svetišča*, sánktus -a *m ltg.*: do ~a
sanskilót -a *m privrženec skrajnih prevratnežev v franc. revoluciji*, sanskilótski -a -o, sanskilótstvo -a *s*
sanskŕt -a *m*, sanskŕtski -a -o: ~i jezik *sanskrt*
San Stéfano San Stéfana *m kr. i.*, sanstéfanski -a -o: ~i mir
Santa Fé Santa Féja *m kr. i.*: iz ~ ~ja, industrija v ~ ~ju
Santiago de Chile *[santjágo de čile]* Santiaga de Chile *m čilska prestolnica*; Santiago de Compostela *[santjágo de kompostéla]* Santiaga de Compostela *m* |*špan. mesto*|, Santiago de Cuba Santiaga de Cuba *m*
santonín -a *m* |*zdravilo zoper gliste*|
Sántos -a *m* |*mesto v Braziliji*|, sántoški -a -o, sántos -a *m*: kava ~
Saôna *[sóna]* -e *ž* |*franc. reka*|, saônski -a -o: ~i bregovi
Sáp -a *m kr. i.*, iz ~a, v ~u, Sapljáni -ov *m mn.*, sapljánski -a -o
sápa -e *ž*: južna ~, ~ vleče; mrzla, hladna ~ potegne, vsaka ~ te podere, srečna ~ vas je pripeljala; zapihala je čisto druga ~; ima težko, kratko ~o *dih*; ~ me daje, ~ (mi) pojema, zastane (od začudenja), ~o mi je vzelo, ~o zapreti komu *usta zamašiti, jezik zavezati*; ~e *ali* ~o zajeti, iti po ~o, ~e mu zmanjkuje, biti ob ~o, brez ~e prihiteti, ne dá mi do ~e, ne pride do ~e, vse v eni ~i povedati *vse hkrati*, s pridržano ~o, sápica -e *ž vetrc*
sapêr -ja *m voj.*, sapêrski -a -o: ~i oddelek

Sápfo -pfe *ž*, Sápfin -a -o: ~e pesmi, sápfičen -čna -o: ~a kitica
sapíti -í: sapi me, sapilo me je
sapljáti -ám, sapljàj -ájte! sapljàl -ála -o, sapljánje -a *s*: vetrc saplja
sápnik -a *m* 1. *anat.*, 2. *oddušnik*, 3. ~ v orglah, sápnica -e *ž*: sapnik se deli v ~e, vnetje sapnic
saprabólt *[-lt] medm.*, saprabólski -a -o *[-ls-]*, sapralòt *medm.*, sapramènt *medm.*, sapraménski -a -o: ~i paglavec, sapramiš *medm.*
saprofít -a *m gniloživka*, *nav. mn.* saprofíti -ov |*nižji organizmi*|
Sára -e *ž os. i.*, Sárin -a -o
sarabánda -e *ž* |*starošpanski ples in glasba*|
Saracéni -ov *m mn.* |*Arabci*|, saracénski -a -o
sarafán -a *m* |*ruska ženska halja*|
Sárajevo -a *s kr. i.*, sárajevski -a -o, Sárajevčan -a *m*, Sárajevčanka -e *ž*
saránča -e *ž zool.* |*kobilica*|: ~ selivka, puščavska ~
Sárde Sárd *ž mn.* |*antično mesto v Mali Aziji*|, sárdski -a -o
sardéla -e *ž* |*riba*|, sardélji -a -e: ~e ikre, sardélen -lna -o *[-ln-]*: ~a pasta, omaka, sardélica -e *ž*, sardélar -ja *m* |*ribič*|
sardína -e *ž* |*riba*|: stisnjeni so kakor ~e v škatli, sardínji -a -e
Sardínija -e *ž* |*otok*|, Sardínec -nca *m*, Sardínka -e *ž*, sardínski -a -o
sardóničen -čna -o *krčevit* = sardónski -a -o: ~i smeh *med. režanje zaradi krča*
sardóniks -a *m* |*drag kamen*|
sargása -e *ž*: alga ~, sargáški -a -o: Sargaško morje
sári -ja *m* |*oblačilo*|
sarkázem -zma *m oster zasmeh*, sarkástičen -čna -o, sarkást -a *m*
sarkofág -a *m kamnitna rakev*
sarkóm -a *m med. huda, smrtna bula*
sárma -e *ž* |*srbska jed*|
Sarmáti -ov *m mn.* |*staro ljudstvo nad Črnim morjem*|, Sarmátsko -ega *s*, sarmátski -a -o
Sartre *[sártr]* -ra *m* |*franc. filozof in pisatelj*|, Sartrov -a -o, sártrovski -a -o, sártrovec -vca *m*
Sási -ov *m mn.* |*nemško pleme* , sáški -a -o, Sáško -ega *s*, na ~em, Sáška -e *ž*, v ~i, sáščina -e *ž*; *gl. tudi* Saksonci
Sáša -a *in* -e *m os. i. Aleksander*, Sášev -a -o, Sáša -e *ž os. i.*, Sášin -a -o, Sášek -ška *m*, Sáškov -a -o, Sáška -e *ž*, Sáškin -a -o
sát -a *in* -ú *m*, *mn.* satóvi -óv *in* sáti -ov, sátje -a *s in* satjè -à *s*, satóvje -a *s*, sátek -tka *m*, sátnica -e *ž osrednja stena sata*, sátnik -a *m* = satovnják -a *m okvir za sat*: panj s premičnimi ~i, satóvnica -e *ž zool.* |*žaba*|, sátast -a -o: ~ vzorec, ~a kost
sátan -a *m*, sátanov -a -o, sátanski -a -o: ~o početje, sátanček -čka *m*, sátanka -e *ž*, satanízem -zma *m*, satanist -a *m*
satelít -a *m* 1. *zvezda spremljevavka*: umetni ~, 2. *telesni stražnik*, 3. *zvest zaveznik*, *pripržnik*, *pomagač*, satelítski -a -o: ~e države
sátemski -a -o: ~i jeziki
satén -a *m na pol svilena tkanina*, saténast -a -o: ~a obleka, satinírati -am *zlikati*, *ugladiti*, satiníranje -a *s*; satiníran -a -o: ~ papir
sátir -a *m gr. mit.*, sátirski -a -o: ~a igra
satíra -e *ž* 1. *zbadljiva šala ali šaljiva bodica*, 2. *vrsta poučnega pesništva*, 3. *zabavljica*: ~ zoper koga, ~ na domače razmere, satíričen -čna -o *zbadljivo zasmehljiv*: ~a pesnitev, satíričnost -i *ž*, satírik -a *m*
satisfákcija -e *ž zadoščenje*, *zadostitev*
satráp -a *m namestnik staroperzijskih vladarjev*, *samovoljen magotec*, satrapija -e *ž*, satrápski -a -o
saturírati -am → *nasititi*, *zadovoljiti*, saturíranost -i *ž* → *nasičenje*, *nasičenost*
Satúrn -a *m* |*planet*|, Satúrnov -a -o: ~ kolobar, Satúrnus -na *m* |*starorimski bog*|, satúrnovski -a -o: ~i obraz: satúrnijski -a -o: ~i verz; saturnálije -ij *ž mn.* |*prazniki*|, saturnízem -zma *m zastrupljenje s svincem*
Saúd -a *m* |*arabski vladar*|, Saúdov -a -o: ~a Arabija, saúdski -a -o
Sáva -e *ž* 1. *reka*: v ~i se kopati, iti na ~o, v ~o vodo nositi, 2. *kraj*: na ~i, sávski -a -o: ~i breg, ~a postaja; Savíca -e *ž*, savíški -a -o
savána -e *ž travnata stepa v tropskih krajih*, savánski -a -o
Sável *[-əl]* -vla *m os. i.*, Sávlov -a -o, sávelski -a -o *[-vəl-]*
Savínja -e *ž* |*reka*|, savinjski -a -o: ~i splavarji, Savinjska dolina, Savinjske planine, Savínjčan -a *m*, Savínjčanka -e *ž*; savínjčan -a *m* |*vlak*, *avtobus*|
Sávlje Sávelj *ž mn. kr. i.*, v ~ah, sáveljski -a -o, Sáveljčani -ov *m mn.* >*[-vəlj-*

sávna -e *ž finska kopel v vročem zraku ali pari*
Savója -e *ž*, v ~i, Savójsko -ega *s*, na ~em, savójski -a -o, Savójec -jca *m*, Savójka -e *ž*
sávščica -e *ž zool.* |*divja gos*|
sávta -e *ž požrešnost*, savtáti -ám *naglo, hlastno jesti*, savtáj -ájte! savtál -ála -o, savtánje -a *s*, savtálo -a *s kdor savta*, savtáv -áva -o; sávtniti -nem
scáti ščíjem *in* ščím, ščíj -te! scál -a -o, scánje -a *s*: proti burji ~ *vulg. upirati se brez koristi*, krvavo ~, scálnica -e *[-ụn-]* *ž* = scanína -e *ž* = scalína -e *ž*, scálničen -čna -o *[-ụn-]*, scálo -a *m* |*organ*|, scálen -lna -o *[-ụn-]*: ~a kislina
scediti -ím *gl.* cediti, scédil -íla -o: ~ mleko, ~ se od hinavščine, scédek -dka *m*, scéjati -am: kaplje se scejajo na tla; *tudi* izceditì
scefedráti -ám *gl.* cefedrati: ~ knjigo
scefráti -ám *gl.* cefrati: ~ obleko, knjigo, platno
scéla *prisl. izcela, s celega*: obleka ~, roko ~ stegniti, ~ kaj požreti, ~ se obrniti, ~ izginiti; scéloma *prisl.*: ~ se zasukati
scelíti *in* scéliti -im *ozdraviti gl.* celiti: rana se sceli; *tudi* izceliti
scéna -e *ž oder, prizorišče, prizor*: za ~o *za odrom*, pri odprti ~i, postaviti ~o, množična ~, napravila mu je ~o, scénski -a -o = scéničen -čna -o: ~i okvir, ~a glasba; scenerija -e *ž prizorišče*, scenárij -a *m*: filmski ~, scenárijski -a -o: ~o izdelana postava, scenarist -a *m*, scenográf -a *m slikar gledaliških prizorišč*, scenografija -e *ž*, scenográfski -a -o
scepíti *in* scépiti -im *gl.* cepiti: ~ polena
scherzando *[skercándo] prisl. glas. šaljivo*, scherzando -a *m* |*skladba*|; scherzoso *[skercózo] prisl. glas. šaljivo*, scherzoso -a *m* |*skladba*|; scherzo -a *[skérco] m glas.*: od ~a naprej
Schiller *[šíler]* -ja *m* |*nem. dramatik*|, Schillerjev -a -o: ~e drame, schillerski -a -o: ~i patos
Schopenhauer *[šópənhauer]* -ja *m* |*nem. filozof*|, Schopenhauerjev -a -o, schopenhauer(jev)ski -a -o, schopenhauerjánski -a -o, schopenhauerjánec -nca *m*
scientízem -zma *m* |*nazor*|, scientíst -a *m*, scientístičen -čna -o
Scíla -e *ž Skila*
scímiti -im se *pognati kali*: seme, zrnje se scimi; scímljen -a -o: repa je ~a, zrnje je ~o; scímek -mka *m*; *tudi* izcimiti se
Scípio -óna *m rim. os. i.*, Scipiónov -a -o, scipiónski -a -o
Scít -a *m Skit*
scmáriti -rim, scmárjen -a -o: ~ kaj za večerjo, ~ se v lastni masti
scmériti -im se: otrok se scmeri, vreme se je scmerilo
Scott *[skót]* -a *m*: Walter ~ |*angl. pisatelj*|, Scottov -a -o: ~i romani, scottovski -a -o: ~a pripoved
scúrkoma *prisl.*: voda, kri teče ~
scurljáti -ám *gl.* curljati: voda scurlja skozi prste
scvetéti -ím *gl.* cveteti: češnja scveti, scvetéle rože, scvestì -tèm *gl.* cvesti: češnja scvete; scvítati -am
scvréti scvrèm, scvrì -íte! scvŕl -a -o, scvŕt -a -o: mast se scvre, scvírek -rka *m*; *vendar* izcvreti
scvŕkniti -nem se: list se scvrkne od vročine; scvŕknjen -a -o: ~ list *sfrknjen*, scvŕkati -am se
scvrléti -ím *scvrkniti se* = scvŕliti -im se, scvŕljen -a -o
sčájmati -am se *zavedeti se, opomoči se, znajti se, domisliti se*: sčajmaj se vendar in vstani!
sčákati *in* sčákati -am *gl.* čakati: zlepa te ni ~, sčakali so se pred hišo, sčakováti -újem se, sčakovàl -ála -o, sčakovánje -a *s*: ljudje se tu sčakujejo, sčakovališče -a *s*: ~ pri lovu, divjačini
sčásoma *prisl. s časom* = sčásoma` *prisl. polagoma, počasi, kdaj*: ~ se že unese, ~ bo še kaj iz njega
sčečkáti -ám *gl.* čečkati, sčečkán -a -o >*[sčəč-]*
sčéméríti -im se *[-čəm-]*: nebo se sčemeri
sčenčáti -ám *gl.* čenčati: koliko neumnosti je sčenčal *načenčal, spleteničil*; *vendar* izčenčati
sčeníti sčénem se, sčéni -íte se! sčénil -íla -o, sčénjen -a -o
sčesáti sčéšem *gl.* česati, sčesán -a -o: ~ prah z glave; *vendar* izčesati
sčísta *prisl.*
sčístiti -im: ~ obleko, želodec; kri, vino se sčisti; *tudi* izčistiti
sčŕtati -am: ~ papir; *tudi* izčrtati

sčvekáti -ám *načvekati gl.* čvekati; *vendar* izčvekati

se *povratni osebni zaimek brez imenovalnika*: 2. sêbe — se, 3. sêbi — si, 4. sêbe — se, 5. o sêbi, 6. s sebój *in* s sábo; ① *rabimo ga za vse osebe, števila in spole, kadar se osebni zaimek nanaša ali povrača na osebek istega stavka*: vsak najprej sebe vidi, jaz sêbe, ti sêbe; tako tudi ona le sêbi strže, kakor strežejo sêbi vse njene sestre; je le senca prejšnjega sêbe, ne dá do sêbe, je vsa iz sêbe, je grdo (samo) na sêbi, se razume ob sêbi, kar sámo od sêbe se mi poceja v pero; v tem smo si vsi edini; *stoji tudi za nedoločnikom, ki ima drug osebek kakor določni glagol, kadar raba ni dvoumna*: ukazal ga je pripeljati prédse *ukazal je, da ga pripeljejo predenj*; prepovedal jim je govoriti o sêbi *pa ima dvojen pomen→ da bi govorili o njem in da bi govorili o sebi*; učil ga je spoštovanja do sêbe→ *da spoštuje sebe ali njega (kakršen je pač pomen)*; ② *zaradi povratnega pomena nam rabi* se: a) *za izražanje medija (povratnega načina)*: umivam ga — umivam se, urezal jo je — urezal se je, skrivale so jih — skrivale so se, tepeta ju — tepeta se; *za nekaterimi povratnimi zvezami stavimo imenovalnik (upravičen po zgodovini in naročjih in knjigi) ali tožilnik (novejši čas bolj v navadi)*: dela se bolan *ali* bolnega, naredil se je neumen *ali* neumnega; *po tujih vplivih se včasih napačno rabijo nekateri prehodni glagoli kot neprehodni namesto s povratnim* se: nagibal se je na nasprotno stran (°nagibal je), tedaj se začne doba nasilja (°začne); b) *za izražanje trpnega načina v 3. os., zlasti pri nedovršnikih brez trpnega deležnika*: (krompir) kopljejo — se kóplje, (cesto) delajo — se dela, (drva) so nakladali — so se nakladala; *pasiv nam pove predvsem, kaj s kom jè, ne glede na povzročitelja; zato ga pišemo le po tujem vplivu*: od vseh odborov so se pošiljali dopisi → *vsi odbori so pošiljali dopise*; c) *za brezosebno izražanje (3. os. edn.), kadar se hočemo omejiti samo na glagolsko dejanje (osebek ni določen)*: veliko se zida, dela, bere, piše, tiska, govorí; vzame se že, a vrne se težko; slabo se vidi; lepo se orje, pleve, kosí; prijetno se hodi, sedi, leži, spi, počiva; *poleg takih ljudskih izrazov s* se *prihajajo v rabo drugi, le na videz brezosebni (osebek je znan)*: vabi se, razglaša se, naroča se, naznanja se, °naproša se *vabimo ali vabijo, razglašamo ali razglašajo, naročamo ali naročajo, naznanjamo ali naznanjajo, prosimo ali prosijo; taki izrazi so brezosebni, načina ne čutimo izrazito, a niso aktivni; zato tudi ne smemo po tujih vplivih postavljati v take zveze tožilniškega predmeta namesto osebka*: vsak dan se sliši kaka novica (°kako novico), sprejemajo se novi naročniki (°sprejema se nove naročnike); v službo se sprejme takoj (°se ga, °se jo sprejme); č) *nekateri glagoli se rabijo zmeraj s povratnim* se, *to so stalni povratni glagoli; po obliki so torej medialni (povratni), po pomenu pa aktivni*: bati se, čuditi se, kesati se, ozirati se, prepirati se, najesti se, smejati se, načakati se, naveličati se; *pri takih glagolih ni mogoča ne pasivna ne brezosebna raba*: °balo se je, °oziralo se je, °čudilo se je *bilo se je bati, ozirati se je, čuditi se je; pri teh glagolih v sedanjem deležniku praviloma ne izpuščamo* se: boječ se je gledal; smejoč se je rekel; čudeč se ni mogel do besede; s tresočo se roko; *v nekaterih izrazito prislovnih ali pridevnih zvezah* se *odpade*: igráje, smejé naredíš, oprimši hoditi; boječ človek; *opuščamo pa* se *pri trpnem deležniku*: začuden, skesan, sesédeno (mleko) *in kadar si sledi več izrazov s* se *v tesni zvezi*: ni se bal ne čudil, sosed se je oziral in prepiral na vse strani, tu se njegova nesreča začne in konča; *če je od povratnika odvisen nedoločnik drugega povratnega glagola,* se *lahko opustimo ali rabimo*: ne boj se najesti (se) do sitega, nič se ni ustrašil prepirati (se) z družbo, ni se bal ozirati (se) po ljudeh, še smejati (se) se mu ni ljubilo; d) *če kdaj v nepopolnih stavkih povratnega glagola ne ponavljamo, se navadno ponovi* se *in naslonica dobi poudarek*: »Bojiš se, bojiš.« »Pa se ne!« »Pa sè!« — »Nič se nisi smejal.« »Pa sem sè, in še kako!« »Naúči se!« »Saj sem sè.« ③ *pri nekaterih povratnih glagolih rabimo po navadi* si, *redkeje* se: upati si *ali* se, premisliti si *ali* se, odsopsti si *ali* se, opomoči si

ali se, oddahniti si *ali* se, prizadevati si *ali* se; *ponekod je* si *postal že členek brez povratnega pomena*: kar si bodi, blagor se *ali* si nam, gorje se *ali* si ga njemu

seánsa -e *ž*: spiritistična ~

Sebastián -a *m os. i.*, Sebastijánov -a -o

sêbe *gl.* se

sebénjek -njka *m osebenjek*, sebénjica -e *ž*, sebénjški -a -o, sebénjščina -e *ž*

sebíčen -čna -o, sebíčnost -i *ž*, sebíčnež -a *m*, sebíčnik -a *m*, sebíčnica -e *ž*

secernírati -am *izločevati*, *izločiti*

secesíja -e *ž* 1. *odločitev*, *odcepitev*, 2. *umetniška smer*, secesionist -a *m*, secesionístka -e *ž*, secesionístičen -čna -o: ~a umetnost, ~o stavbarstvo, secesíjski -a -o: ~a vojska

secírati -am *raztelesiti*, *nadrobno preiskovati*, *razčlenjevati*, secíren -rna -o: ~a miza *med.*, secírnica -e *ž med.* |*prostor*|

séč -a *m urin*, sečnína -e *ž*, sečevòd -óda *m*, séčen -čna -o: ~a kislina; séčnica -e *ž* |*cev*|, séčnik -a *m* |*mehur*|

séč -í *ž* = séča -e *ž živa meja*, *posekani del gozda*, *košnja*, *sečnja*: groba ~

séči séčem, séci -íte! sékel -kla -o; séčnja -e *ž sekanje*, *posekani del gozda*: ~ na golo, na oplod, ~ v pasove, prebiralna ~, séčen -čna -o: ~a zrelost, ~o dovoljenje, gozd je ~, trava je ~a, ~i mesec, ~a ploskev, séčnica -e *ž sekanta*, séčina -e *ž poseka*, sečíšče -a *s* 1. *križišče premic*, 2. *del gozda za poseko*

séči séžem, sézi -te *in* -íte! ségel -gla -o: njegova roka seže daleč, kamor sežejo oči *ali* seže oko, kakor daleč seže spomin, ~ mimo *zgrešiti*, (daleč) nazaj ~, dober glas seže v deveto vas, mraz seže do kosti, vino seže v glavo, seglo mu je v srce, do srca, ~ globoko v žep, ~ v tuje pravice, ~ vmes, ~ komu v besedo, ~ komu v lase, ~ (si) v roke, ~ v prazno, ~ pod mizo, ~ komu pod pazduho *pomagati*, ~ po orožju, knjigi, delu, kroni, denarju, priložnosti, ~ po šibo, ~ po sapo, ~ do dna, ne seže mu do gležnjev; ségljaj -a *m in* segljáj -a *m*

Sečóvlje Sečóvelj *[-vəlj] ž mn. kr. i.*, v ~ah, sečóveljski -a -o: ~i rudnik

sedàj *prisl. zdaj*: do ~ *doslej*, od ~ *odslej*, sedánji -a -e, sedánjost -i *ž*, sedánjik -a *m* 1. *človek današnjega časa*, 2. *slov.*, sedánjiški -a -o: ~a osnova *>[səd-]*

sédati -am, séda] -a -o, sédanje -a *s*: ~ za tujo mizo, sedávke sedávk *ž mn. zool.*, sedálo -a *s* 1. *sedež*, 2. *zadnjica*: široko ~, sedálce -a *[-lc-] s*, sedálnica -e *[-ln-] ž blazina*

sedatív -a *m in* sedatívum -a *m med. pomirilo*, sedatíven -vna -o *pomirjevalen*

sedéc -a *m tisk. šestnajstinka*

sédem *[-dəm]* sêdmih *glav. štev.*, pred sedmémi, proti sedmém *proti sedmi*: ob sêdmih *ob 7h*, čez ~ let vse prav pride, radio na ~ elektronk, četrt manjka do ~ih = do ~ *do sedme*, Marija ~ žalosti, pri ~ih tisočih, s ~imi tisoči; sédemkrat *prisl.*, sedemkráten -tna -o, sedemdnéven -vna -o, sedemdnévnica -e *ž*, sedemléten -tna -o, sedemlétka -e *ž* |*šola*| *>[sedəm-]*

sédemdeset -ih *glav. štev.*, sédemdeseti -a -o *vrst. štev.*: ~i dan, ~a leta *70. leta*, v ~ih letih *v 70. letih (od 70 do 80)*, sédemdesetič *prisl.* = sédemdesetikrat *prisl.*, sedemdesetína -e *ž*, sédemdesetkrat *prisl.*, sedemdesetkráten -tna -o, sedemdesetléten -tna -o *70-leten*, sedemdesetlétnik -a *m 70-letnik*, sedemdesetlétnica -e *ž 70-letnica* 1. *oseba*, 2. *obletnica >[sedəm-]*

sédemnajst -ih *in* sedemnájst -ih *glav. štev.*, sédemnajstkrat *in* sedemnájstkrat *prisl.*, sedemnajstkráten -tna -o, sédemnajstič *in* sedemnájstič *prisl.*, sédemnajsti -a -o *in* sedemnájsti -a -o *vrst. štev.*, sedemnajstína -e *ž*, sedemnajstínka -e *ž*, sedemnajstléten -tna -o *>[sedəm-]*

sédemsto *glav. štev.*, sedemstolétnica -e *ž 700-letnica >[sedəm-]*

sedemtisočák -a *m* |*gorski vrh*|, sedemtisočléten -tna -o *>[sedəm-]*

sedéti -ím, sêdi -íte! sedéč -a -e, sedé, sedèl -éla -o, sedênje -a *s*: ~ za mizo, za pečjo, ~ pri delu, pri knjigi, ~ na jajcih *valiti*, ptiči sedijo na vejah, kokoši na gredi, ~ okobalo *kakor na konju*, ~ kakor pribit, kakor prikovan, ~ ko štor, ko klada, kakor kup(ček) nesreče, (kakor) na trnih, na žerjavici, na šivankah, ~ med dvema stoloma, ~ komu (za slikanje), nerad sedi *nima potrpljenja pri sedečem delu*, ~ trdno na svojem stolčku, v sedlu, ~ v odboru, ~ zaradi tatvine, ~ na dolarjih, ~ na rokopisu *ne dati ga iz rok*, ~ komu na vratu, na grbi; banka sedi na njem, hudoba sedi na

njem, glava sedi krepko na ramenih, klobuk sedi na glavi, očala sedijo na nosu, obveza mora čvrsto ~; sedèč -éča -e *prid.*: ~e delo, ~ človek, ~ položaj, kip; sedévati -am, sedévanje -a *s*; séd -a *m tel.*: odnožni ~; séden -dna -o: ~a zanka *alp.*, ~a kost *sednica*; sedíšče -a *s*: ~a v amfiteatru

sédež -a *m*: galerijski, priklopni, zaklopni, sklopni ~, podjetje s ~em v Ljubljani, ~ modrosti, sédežen -žna -o: ~a deska, ~a kopel, ~i red = sédežnik -a *m*, sédežnica -e *ž* 1. *žičnica*, 2. *rezervacija na vlaku*, sedežnína -e *ž* |*znesek*|

sedigój -a *m bot.*

sedimènt -énta *m usedek*, *usedlina*, sedimênten -tna -o: ~e kamnine, sedimentáren -rna -o: ~a tvorba, sedimentírati -am *sesesti se*, *usesti se*, sedimentíranje -a *s*, sedimentácija -e *ž*: ~ rdečih krvniček, sedimentacíjski -a -o

sedlár -ja *m*, sedlaríca -e *ž*, sedlárka -e *ž*, sedlárnica -e *ž*, sedlárski -a -o, sedlarija -e *ž*, sedlárstvo -a *s*, sedláriti -im, sedlárjenje -a *s*

sedláti -ám, sedlàj -ájte! sedlàl -ála -o, sedlánje -a *s* 1. ~ konje, 2. *cepiti na sedlo*, sedláč -a *m*

sêdlo -a *s*: jahalno, turško, žensko, tovorno ~, gorsko ~ *preval*, skočiti, zavihteti se v ~, vreči koga iz ~a, čvrsto se držati v ~u, poda se mu kakor kravi, svinji ~; cepiti na ~, sêdelce -a *[-əl-] s*, sêdlast -a -o: ~ hrbet, sklep, sêdeln -a -o *[-dəln-]*: ~a torba, ~i glavič, sêdelnik -a *[-dəln-] m jahalni konj*, sêdelnica -e *[-dəln-] ž* |*shramba*|, sedlóvje -a *s*

sedmák -a *m* 1. *denar*, 2. *konj*, 3. *tram*, 4. *sod*, 5. *sedmi dan v mlaju*, sedmákinja -e *ž* 1. *kobila*, 2. *koruza*

sedmarica -e *ž bot.*

sedmér -a -o *loč. štev.*: ~o oken, sedmérica -e *ž*, sedméren -rna -o, sedmérnica -e *ž glas.*, sedmérnat -a -o: ~i listi, sedmérka -e *ž* |*ples*|

sedmero- *v sestavi*: sedmerobárven -vna -o; sedmerodélen -lna -o *[-ln-]*, sedmerodélnost -i *[-ln-] ž*; sedmerodnéven -vna -o, sedmerodnévje -a *s*; sedmerodôben -bna -o: ~i takt, sedmeroglásen -sna -o; sedmeroglàv -áva -o; sedmerokóten -tna -o; sedmerokràk -áka -o; sedmerokríl *[-íl]* -a -o; sedmerokfp -a -o: ~i listi; sedmerolíst -a -o; sedmeroógelnik -a *[-əun-] / [-əln-] m heptagon*; sedmeroplásten -tna -o; sedmeropŕsten -tna -o, sedmeropŕstnica -e *ž bot.*; sedmerorámen -mna -o; sedmeroròk -óka -o, sedmeroróčen -čna -o; sedmerospèv -éva *m*; sedmerostrán -a -o; sedmerotónski -a -o *glas.*; sedmerovŕh -a -o; sedmerovrstíčen -čna -o; sedmerozlóžen -žna -o; sedmerozvézdje -a *s plejade*

sêdmi -a -o *vrst. štev.*: ~a ura *od 6^h do 7^h*, ob ~i (uri) *ob sedmih*, sedmíca -e *ž* 1. *številka*, 2. *igralna karta*, 3. *oddelek*, sêdmič *prisl.*, sêdmikrat *prisl.*, sedmína -e *ž*: ~ pridelkov, v ~i po pogrebu *v tednu*, zbrati se na ~i, sedmínski -a -o, sedmínka -e *ž*

sedmo- *v sestavi*: sedmoglàv -áva -o; Sedmográško -ega *s kr. i. Erdelj*, na ~em, sedmográški -a -o *erdeljski*; sedmorojênček -čka *m*; sedmošólec -lca *[-lc-] m*, sedmošólka -e *[-lk-] ž*, sedmošólski -a -o *[-ls-]*; sedmovrstíčen -čna -o

sédnica -e *ž sedna kost*, sédničen -čna -o

sédno -a *s rana*, *vnetje od sedla*, *od ležanja ali od seča*, sédnjav -a -o, sédnast -a -o: ~ konj

séf -a *m safe*

ségati -am *sezati*, séganje -a *s*: njih število sega v milijone; ségniti -nem *seči*

Ségedin -a *m kr. i.*, v ~u, ségedinski -a -o: ~i golaž

segljáti -ám, segljàj -ájte! segljàl -ála -o, segljánje -a *s*: kača seglja z jezikom

segmènt -énta *m odsek*: krogov, pljučni ~, ~ kože, segménten -tna -o: ~o zdravljenje, segmentáren -rna -o, segmentácija -e *ž*: ~ telesa *biol.*

segnáti sežênem, sežêni -íte! segnàl -ála -o, segnán -a -o: ~ drobnico v ograd, ~ ljudi z zemlje; segánjati -am, segánjanje -a *s* >*[səg-]*; *vendar* izgnati

segníti segníjem *gl.* gniti, segnít -a -o >*[səg-]*; *tudi* zgniti

segregát -a *m*, segregácija -e *ž*, segregacíjski -a -o: ~i proces

segréti segrèjem *gl.* greti, segrét -a -o, segrétje -a *s*, segrévati -am, segrévanje -a *s*, segreválen -lna -o *[-ln-]*: ~a cev, segrevávec -vca *m stroj.*, segreválnik -a *[-un-] m*, segreválnica -e *[-un-] ž* |*oddelek*|, segréven -vna -o, segrévnost -i *ž*: ~ plinov >*[səg-]*

seizmográf -a *[sejz-] m potresomer*, seizmográm -a *m*, seizmológ -a *m*, seizmológija

-e ž, seizmológ -a -o, seizmométer -tra *m*, seizmoskóp -a *m*, séizmičen -čna -o *potresen*

séja -e ž: plenarna, spiritistična ~, iti na ~o *ali* k ~i, sedeti, biti na ~i, imeti, začeti ~o, pretrgati, končati, skleniti ~o, séjen -jna -o: ~i zapisnik, ~a dvorana, sejnína -e ž, sejáti séjem: sejali so dolgo v noč, vsak teden dvakrat sejemo

sejáti séjem, séj séjte! sejál -a -o, seján -a -o, sejánje -a *s*: ~ žito, denar, zmote, prepir, sovraštvo, strah in trepet, smrt; kdor veter seje, bo vihar žel; gosto, redko sejane šole; ~ moko, pesek, rudo; kolo seje *se maje, opleta, se opoteka*, fant pase po sejanju; sejátev -tve ž *setev*, sétven -a -o *[-tvən-]*: ~i načrt; sejávec -vca *m*, sejávčev -a -o, sejávček -čka *m*: božji ~i *škrjanci*, sejávka -e ž 1. *ženska*, 2. *košara*, sejáča -e ž = sévnik -a *m* 1. *košara*, 2. *sejalna rjuha*, sejálo -a *s močnica pri mlinu*, sejálen -lna -o *[-ln-]*: ~a cev, greda, ~i stroj, sejálnica -e *[-ųn-]* ž 1. *koš*, 2. *stroj*, 3. *greda*: gozdna ~, sejálnik -a *[-ųn-]* *m* 1. *sejalna košara*, 2. *plug*, sejánec -nca *m* = sejánček -čka *m*: ~e pikirati, sejánka -e ž

sêjem sêjma *m*, *mn.* sêjmi *in* sejmóvi: žitni, živinski, konjski, goveji, svinjski, vzorčni ~, študentovski, otroški ~ |*prireditev*|, poljski ~ |*parlament*|; gnati, postaviti na ~, iti na ~ *ali* v ~, prinesti ~a, prinesti s ~a odpustkov *darov*, kakšen ~ pa imate *hrup*, sêjemski -a -o, sejmár -ja *m*, sejmarica -e ž = sejmárka -e ž, sejmarína -e ž; sejmáriti -im, sejmárjenje -a *s*, sejmárski -a -o, sejmárstvo -a *s*, sejmíšče -a *s*; sejmováti -újem, sejmovàl -ála -o, sejmovánje -a *s*, sejmovávec -vca *m*, sejmovávka -e ž, sejmovávski -a -o, sejmúlja -e ž *dan po sejmu*

sèk séka *m*: širok ~ pri sekiri, les za ~, séka -e ž *sekanje*, sekáč -a *m* 1. *drvar*, 2. *kamnar*, 3. *orodje*: kramp, nož ~, zidarski ~, sekáški -a -o, sekáča -e ž: mesarska, podkovna ~

sèk *medm.*: mati ga je s šibo sèk sèk sèk

sekálo -a *s*, sekálce -a *[-lc-]* *s*: križno ~, **sekálen** -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj, ~a miza, sekálnica -e *[-ųn-]* ž 1. *ploh*, 2. *prostor za sekanje*, sekálnik -a *[-ųn-]* *m* *ploh, tnalo za sekanje*

sékanec -nca *m* 1. *jed*, 2. *sekan svinec*: streljati s ~i, 3. *nasekan žebelj za podplate, nav. mn.* sékanci -ev, sékanica -e ž |*krma, rezanica*|

sekánta -e ž *črta sečnica*

sékati -am, sékanje -a *s*: drva, meso, steljo, zelje, led, kamenje, pile, stopinje ~, glave, rane, pirhe, besede ~, seka v mojem gozdu, ~ s sabljo, s topom po sovražnikih, z besedo; krogle sekajo v pesek, cesta seka gozd, črti se sekata, besede sekajo po poslušavcih; luč, blisk seka temo, miši sekajo platno, svila se seka *cefra*, ~ jo kam *iti*, še ga bomo sekali *pili*, kaj ga pa sekaš? *lomiš*; prebíralno sekanje *gozd.*

sekávec -vca *m* |*zob*|

sékcija -e ž 1. *med. razteležênje*, 2. *oddelek, odsek*, sekcíjski -a -o: ~i načelnik

sékel *[-əl]* -kla *m* |*babilonska utež in denar*|; *gl. tudi* šekel

sekíra -e ž: kamnitna, dvorezna, bojna, mesarska, drvarska, rudarska, ladjarska, križna, zaznamna ~, ~o vihteti, nastaviti ~o na korenino, ~ ima ostrino, lice, uho in teme; sekírica -e ž: smeje se, kakor bi bil ~o našel; postaviti pesem na ~e *note*, srebrasta ~ |*riba*|, vodna ~ |*riba*|, sekírin -a -o: ~a glava, ~o uho, sekírast -a -o, sekírnik -a *m* |*tobolec, tok*|

***sekírati** -am *nagajati, zajedati, nadlegovati, sitnariti, sitnost stresati, gnjaviti*: *~ se *delati si skrbi*, *sekánten -tna -o *siten, zoprn*, *sekatúra -e ž *nagajanje, zajedanje, nadlegovanje, gnjavljenje, sitnarjenje, nadlega*

sekljáti -ám, sekljàj -ájte! sekljàl -ála -o, seklján -a -o, sekljánje -a *s*, sekljáč -a *m*, sekljanína -e ž |*jed*|

sekrécija -e ž *izločanje*: žlezna ~, sekrecíjski -a -o, sekretóren -rna -o *izločevalen*: ~i proces

sekrét -a *m* 1. *med. izloček*, 2. *vulg. stranišče*, sekréten -tna -o: ~i gnoj = sekrétovec -vca *m*: s ~em gnojiti

sekretár -ja *m* 1. *tajnik*, 2. *pisalnik*, sekretárka -e ž *tajnica*, sekretárski -a -o, sekretariát -a *m tajništvo*: ~ za prosveto, sekretariátski -a -o

seksagezimálen -lna -o *[-ln-]*: ~i številčni sistem

séksta -e ž 1. *šesti razred*, 2. *glas.*: vélika, mala ~, sékstakord -a *m*

sekstánt -a *m* |*merilna naprava na ladjah in v letalih*|
sekstét -a *m glas.*
sekstilijón -a *m*
Sékstus Séksta *m rim. os. i.*, Sékstov -a -o
séksus -a *m spol*, seksuálen -lna -o *[-ln-] spolen*: ~a nevrastenija, seksuálnost -i *[-ln-] ž spolnost*
sékt -a *m peneče se vino*
sékta -e *ž ločina, stranka, razkolniki*, sektánt -a *m razkolnik*, sektántski -a -o, sektántstvo -a *s*, sektáš -a *m*, sektáški -a -o, sektáštvo -a *s*
séktor -ja *m izsek, oddelek, področje*: družbeni ~ gospodarstva, séktorski -a -o: ~i zdravnik
sekuláren -rna -o 1. *stoleten, na stoletja se ponavljajoč, redek*, 2. *sveten*: ~a duhovščina *v svetu živeča*, ~i duh, sekularizírati -am *cerkveno posest podržaviti*: ~ se *iz redovne duhovščine preiti v svetno*, sekularizácija -e *ž*: ~ cerkvene posesti
sekúnda -e *ž* 1. *šestdeseti del minute*: oglaša se na ~o, vsako ~o, 2. *glas.*: mala ~, 3. *tisk.*, sekúnden -dna -o: ~i meter, ~i kazavec = sekúndnik -a *m*
sekundánt -a *m kdor komu sekundira, pomočnik, priča v dvoboju*, sekundánca -e *ž*: ~ pri športu
sekundáren -rna -o *drugoten, drugovrsten*: ~a bolezen, to je ~ega pomena, sekundárnost -i *ž*, sekundárij -a *m* |*zdravnik v bolnišnici*|, sekundárka -e *ž*
sekundírati -am 1. *glas. peti sekundo niže*, 2. *pritegovati, z besedo podpirati, pomagati*: ~ prijatelju, ~ pri dvoboju
sekvénca -e *ž* 1. *glas. ponavljanje motiva z druge tonske stopnje*, 2. *ltg. srednjeveška pesniška oblika v cerkveni pesmi*, 3. *film. vrsta v celoto zvezanih podob ali prizorov*, sekvéncen -čna -o
sekvéster -tra *m* 1. *oblastna zaplemba*, 2. *uprava takega premoženja*: priti pod ~, 3. *med.*, sekvestrírati -am *zaseči*, sekvestríranje -a *s*, sekvestríranec -nca *m*, sekvestrácija -e *ž*, sekvestracíjski -a -o
sekvója -e *ž bot.*
sèl *[sȁl / sȁu̯]* slà *m*: poštni, urni, hitri ~, poslati sporočilo po ~u
Séla Sél *[sél] s mn. kr. i.*, na ~ih, sélski -a -o *[-ȗs-]*
Seladón -a *m* |*junak d'Urfejevega pastirskega romana*|, seladón -a *m* 1. *koprneč, plašen ljubček*, 2. *bledo zelena barva*, 3. *glazura*, seladonít -a *m* |*rudnina*|
Sélca Sélc *s mn.*, v ~ih sélški -a -o: Selška dolina, Selčàn -ána *m*, Selčánka -e *ž* >*[-eu̯-]*
Seldžúk -a *m* |*turški vladar*|, *mn.* Seldžúki -ov |*vladarska rodovina*|, seldžúški -a -o
Séle Sél *[sél] ž mn. kr. i.*, na ~ah pri Slovenjem Gradcu, sélski -a -o *[-ȗs-]*, Seljáni -ov *m mn.*, seljánski -a -o
sélec -lca *[-lc-] m*: golob ~, sélka -e *[-lk-] ž*: kobilica ~
selékcija -e *ž izbira, odbira, odbiranje*: ~ rastlin, živine, selekcíjski -a -o: ~a postaja, selekcionírati -am; selekcioníran -a -o: ~o seme *izbrano*, selekcionist -a *m žlahtnivec*, selektíven -vna -o: ~ sprejemnik, selektívnost -i *ž*, seléktor -ja *m teh.*
selén -a *m kem.* |*prvina*|, selénov -a -o: ~a kislina, selénski -a -o: ~i ventil, selenít -a *m min.*, selenográfija -e *ž*
selfáktor -ja *[-lf-] m* |*predilni stroj*|
selfmademan *[sélfmeịdmen]* -a *m samorastnik, kdor je sam iz sebe napravil pomembno osebnost*
selíšče -a *s svet za zidanje*
selíti sélim, sêli -íte! sêlil -íla -o, séljenje -a *s*: ~ kmete, pohištvo, ~ se od hiše do hiše, ptiči se selijo na jug, selílen -lna -o *[-ụn-]*: ~i nagon, ~e poti, selítev -tve *ž*: ~ pohištva, ~ ptic, selítven -a -o *[-tvən-]*: ~i stroški = selnína -e *[-ln-] ž*, selívec -vca *m*: ~i vozijo pohištvo, sokol ~, selívka -e *ž* 1. ptica, riba, kobilica ~, 2. *bot.*: kranjska ~
seljánka -e *ž bot.*
sêlo -a *s*, *mn.* séla *in* sêla; *v pomenu vas*: Ivanje ~, Opatja ~a
Sêlo -a *s kr. i.*, na ~u, sélski -a -o *[-ȗs-]*, Seljáni -ov *m mn.*, seljánski -a -o
Sém -a *m* |*Noetov sin*|, Sémov -a -o: ~i otroci, semíti -ov *m mn.*, semítski -a -o: ~i jeziki, semitíst -a *m raziskovavec semitskih jezikov in literatur*, semitístika -e *ž*, semitízem -zma *m*, semitščina -e *ž*
sem *[səm]* si *gl.* biti
sèm *prisl.*: ~ gre, od okna ~, nekaj časa ~, ~ in tja, ~ pa tja, ~ ter tja
semafór -a *m drog za znamenje, signalna naprava, signal*, semafóren -rna -o: ~i signali, ~o opozorilo, semaforíst -a *m*

semántika -e *ž pomenoslovje*, semántičen -čna -o *pomenosloven*; semaziologíja -e *ž pomenoslovje*, semaziológski -a -o *slov.*

séme -na *in* seména *s*: bučno, deteljno, praprotno ~, gluho ~ *brez jedra*, ti si mi pravo ~, izprijeno, zanikrno, pasje, vražje, hudičevo, peklensko, zmajevo, beraško ~, cigansko ~, ptičje ~ *bot.*, trava gre v ~ = nastavlja ~, žito, krompir za ~, nekaj so jih pustili za ~, sejati ~ razdora; sémence -a *s in* seménce -a *s*, seménje -a *s sk. i.*, sémenski -a -o *in* seménski -a -o: ~a pšenica, repa, ~e nitke, celice, ~a vlakna, semenàt -áta -o *poln semen*

Sémela -e *ž gr. mit. Dionisova mati*, Sémelin -a -o

seménar -ja *m prodajavec in gojitelj semen*, seménarica -e *ž*, seménarka -e *ž*, semenárna -e *ž*, seménarski -a -o: ~a zadruga, seménarstvo -a *s*

seménčica -e *ž biol.*, seménčičen -čna -o

sémenica -e *ž rastlina za seme*: konoplja, bukev ~, sémenik -a *m* 1. *posoda za seme*, 2. *bot.*, semenják -a *m* 1. *posoda za seme*, 2. *semenica*, 3. *bik*, 4. *zool. ribji samec*, 5. *gojišče semena*, 6. *med.*, semenščák -a *m semenica*, semeníti -ím, semenil -a -o: jelka semeni

semeníšče -a *s*, semeníščnik -a *m*, semeníški -a -o

sémenj *[sə́mənj]* -mnja *m in* sèmenj -mnja *m [sə̀mnja] sejem*, semánji -a -e: ~i dan, semnjár -ja *m*, semnjevávec -vca *m >[-səm-]*

semeno- *v sestavi*: semenojèd -éda -o: ~a ptica = semenojédka -e *ž*; semenotòk -óka *m med. bolezensko izlivanje semena*; semenovòd -óda *m*

seménovka -e *ž bot. cvetnica*

seméster -tra *m polletje*, seméstrski -a -o = semestrálen -lna -o *[-ln-] polleten*: ~e počitnice

Sémič -a *m kr. i.*, iz ~a, Sémičani -ov *m mn.*, sémiški -a -o, sémičan -a *m |vino|*

semifinále -a *m šp. polfinale*, semifinálen -lna -o *[-ln-]*: ~e tekme, semifinalíst -a *m*

seminár -ja *m |prostor in tečaj|*: slavistični ~, ~ za družbene vede, seminárski -a -o: ~a knjižnica, naloga, seminaríst -a *m*, seminarístka -e *ž*

Semiramis *in* Semirámida -e *ž*, Semirámidin -a -o: ~i vrtovi

sémiš -a *m*: čevlji iz ~a, ~ čevlji, ~ usnje

semíti -ov *m mn. gl.* Sem

sèmkaj *prisl. sèm* = sèmle

semléti seméljem *[səm-] zmleti*

semperít -a *m*, semperíten -tna -o: ~a guma, ~i kliše *tisk.*

sèmtertja *prisl.*: ~ ga najdem doma *včasih*; *vendar*: hoditi sem tei tja

sèn *[sə̀n]* snà *m spanje, sanje, mn.* snì *in* snóvi snóv: v ~u govoriti, smrtni ~

Séna -e *ž |franc. reka|*, sénski -a -o: ~i mostovi

séna -e *ž |zdravilo|*, sénov -a -o: ~ čaj

senár -ja *m poet. |jambska mera|*

sénast -a -o *gl.* sene

senát -a *m*, senáten -tna -o: ~i odbor, senátski -a -o: ~e volitve, ~a zbornica, senátor -ja *m*, senátorica -e *ž*, senátorski -a -o, senátorstvo -a *s*

sénca -e *ž*: ostra, črna ~, blede ~e umrlih, drevo daje, meče ~o, očitki mečejo ~o na prizadevanje, koga v ~o postaviti, dela mi ~o; spremlja, drži se ga kakor ~, vleči se kakor ~ *megla*, bati se svoje ~e, v ~i vlade, vlada v ~i, je le še ~ prejšnjega človeka, séncica -e *ž*, séncka -e *ž*, séncen -čna -o: ~o drevje, ~a stran hiše, značaja, ~a igra, ~o gledališče, ~a podoba, ~e lutke; sénciti -im, séncenje -a *s*: ~ rastline, pot, risbo; séncen -a -o: ~e barve *tekst.*, sencílo -a *s*, sencína -e *ž* 1. *sencen kraj*, 2. *sencna pot*, 3. *fot.*, séncnat -a -o, séncnica -e *ž* 1. *uta*, 2. *bot.*, séncnik -a *m* 1. *sončnik*, 2. *sencilo pri svetilki*, 3. *ščitek pri čepici*

sencè -à *s*, *mn.* sencà sènc *[sə̀nc]*: po sencéh *ali* sencìh udariti koga, v ~ih mu je kljuvalo, kovalo; sencèn -čnà -ò *in* -ó: ~a kost = (kost) sencníca -e *ž >[sən-]*

séndvič -a *m obložen kruhek*

séne sén *ž mn. med. preležanina*: bolnik ima, dobi ~, sénast -a -o: ~ od ležanja

Sénegal *[-al]* -a *m* 1. *reka v Afriki*, 2. *del zahodne Afrike*, senegálski -a -o *[-ls-]*: ~i črnci, strelci, Senegálec -lca *[-lc-] m*, senegálščina -e *[-lš-] ž*

Séneka -a *in* -e *m |rimski filozof|*, Sénekov -a -o: ~a filozofija

senílen -lna -o *[-ln-] starčevski, ostarel, starikav, oslabel*, senílnost -i *[-ln-] ž*

sénior -ja *m starejši*, séniorski -a -o: ~o prvenstvo, seniorát -a *m*, senioráten -tna -o: ~i konvent

Sénj -a *m*, sénjski -a -o: Senjska vrata
senjór -a *m gospod*, senjóra -e *ž gospa*, senjoríta -e *ž gospodična*
senó -á *s*, sénu, v sénu: kositi, sušiti, obračati, trositi, razstiljati, spravljati, krmiti ~, vžgano, vneto ~, senén -a -o: ~ kup, ~ voz, trg, drobir, ~e vile, škarje, ~a košnja, žaga, senénec -nca *m zool. senena pršica*, seníca -e *ž*, seník -a *m lopa za seno*, senják -a *m senena kopica*, sénski -a -o *senen*: ~a mrzlica, ~i nahod
seno- *v sestavi*: senodólka -e *[-ụk-] ž bot.*; senokóš -i *ž košenica*; senomèt -éta *m odprtina za metanje sena*; senosèk -éka *m kosec*, senosèč -éča *m dolinski travnik*, senoséča -e *ž košnja*; senovlàk -áka *m vlečenje sena z gorskih senožeti*; senóžet senožéti *ž*, senožéten -tna -o, senožétka -e *ž |goba|*
señor *[senjór]* -a *m gospod*, señora *[senjóra]* -e *ž gospa*, señorita *[senjoríta]* -e *ž gospodična*
Senóvo -ega *s kr. i.*, na ~em, senóvski -a -o, Senóvčani -ov *m mn.*
Senožéče Senožéč *ž mn. kr. i.*, v ~ah, senožéški -a -o
senténca -e *ž razsodba, mnenje, duhovita misel*: moralna ~, senténčen -čna -o, senténčnost -i *ž*
sentimènt -énta *m čustvo*, sentimentálen -lna -o *[-ln-] čustven, mehkoben, osladen*, sentimentálnež -a *[-ln-] m*, sentimentálnost -i *[-ln-] ž*, sentimentalízem -zma *m*
senzácija -e *ž*, senzacionálen -lna -o *[-ln-]*, senzacionálnost -i *[-ln-] ž*
senzál *[-ál]* -a *m posrednik (na borzi)*, senzálski -a -o *[-ls-]*: ~i opravki
senzibílen -lna -o *[-ln-] občutljiv, čuten*: ~i živci, senzibílnost -i *[-ln-] ž občutljivost*, senzibílnosten -tna -o *[-ln-]*: ~a motnja, senzibilizácija -e *ž fot.*, senzibilizátor -ja *m fot.*, senzibilizírati -am *napraviti kaj občutljivo*, senzibilizíranje -a *s*
senzitíven -vna -o *zelo občutljiv, preobčutljiv, dražljiv, čuten*, senzitívnost -i *ž preobčutljivost, čutnost*, senzitometrija -e *ž fot.*, senzomotóričen -čna -o, senzoriálen -lna -o *[-ln-]* = senzóričen -čna -o *čute zadevajoč*: ~a afazija, senzórij -a *m zavest*
senzuálen -lna -o *[-ln-] čuten, telesen, mesén*, senzuálnost -i *[-ln-] ž čutnost*, senzualízem -zma *m fil. razlaganje duševnega življenja iz občutkov*, senzualíst -a *m*, senzualístičen -čna -o
senžermênski -a -o: ~a pogodba; *gl. tudi* Saint-Germain
sèp sêpa *m*, na sépu *in* sêpu: ~ v vinogradu
separácija -e *ž* 1. *ločitev, odbiranje*, 2. *odbiralnica, izpiralnica*: ~ pri rudniku, dela na ~i, 3. *osamitev, ločitev posameznikov ali skupin*: ~ v zaporu, separacíjski -a -o, separátor -ja *m teh.*, separát -a *m*, *mn.* separáti -ov *in* separáta -át *s posebni odtis*; separátim *prisl. ločeno, posebej*, separáten -tna -o *ločen, posebej, vsak zase*: ~o zasliševanje, obravnavanje, ~i mir, separatíst -a *m*, separatízem -zma *m*: politični, strankarski, verski ~, separatističen -čna -o: ~a miselnost; separé -ja *m ločen prostor*, separírati -am *ločiti*, separíran -a -o, separíranje -a *s*
sépija -e *ž* 1. *barva*, 2. *risba s tako barvo*, sépijast -a -o
sépsa -e *ž zastrupitev krvi, prisad*, séptičen -čna -o: ~o obolenje, ~i oddelek = séptika -e *ž*
séptakord -a *m septimski akord*
septêmber -bra *m*, septêmbrski -a -o
septét -a *m glas.*
septilijón -a *m mat.*
séptima -e *ž* 1. *sedmi razred*, 2. *glas.*, séptimski -a -o: ~i akord
septuagínta -e *ž grški prevod stare zaveze*
sér -a -o *siv*: ~a glava, sér -a *m*: brkati ~ *|jastreb|*, sérec -rca *m* 1. *starček*, 2. *sivec (konj)*, 3. *belec (konj)*, sérka -e *ž* 1. *sera raca*, 2. *samica brkatega sera*, sérost -i *ž*, sérast -a -o, sérček -čka *m*, seréti -ím *siveti*, serèl -éla -o, serênje -a *s*, sériti -im se, sérjenje -a *s*, serè -éta *m serec*
sêraf -a *m* = sêrafin -a *m*, serafínski -a -o, serafski -a -o; Serafína -e *ž os. i.*
seráj -a *m*: sultanov ~ *palača*, karavanski ~ *postaja*
serák -a *m kope ostrih ledenih blokov na ledeniku*, seráški -a -o
Serápis -a *m |egiptovsko boštvo|*, Serápisov -a -o, serápije -pij *ž mn. |prazniki|*, serápski -a -o: ~a pojedina
serbokroatíst -a *m srbohrvatist*, serbokroatístika -e *ž*
serenáda -e *ž podoknica*, serenáden -dna -o: ~i koncert
Sêrgij -a *m os. i.*, Sêrgijev -a -o

serif -a *m tisk.* |*del črke*|
seríga -e *ž* 1. *siten, nadležen, tečen človek,* 2. konjska ~ *figa,* serígast -a -o: seriga ~a, serížiti -im se *siten, nadležen biti*
sêrija -e *ž vrsta, red, skupina*: ~ znamk, avtomobilov, izdelovati v ~ah, sêrijski -a -o: ~a izdelava
serioso *[-ózo] prisl. glas. resno*
seriózen -zna -o → *resen, resnoben, upoštevanja vreden,* serióznost -i *ž* → *resnost, resnobnost*
serózen -zna -o *gl.* serum
serpentín -a *m* |*rudnina in kamnina*|
serpentína -e *ž cestna vijuga, okljuk, ovinek,* serpentínast -a -o *ovinkast*: ~a cesta *ovinkasta, v okljukih, v ključih, ovinkalica*
sêrum -a *m* 1. *sokrvca,* 2. *cepivo,* sêrumski -a -o: ~o cepivo, serózen -zna -o: ~a tekočina, serologíja -e *ž nauk o serumih,* serológ -a *m,* seroterapíja -e *ž*
Servácij -a *m os. i.,* Servácijev -a -o
serviéta -e *ž* → *prtiček*
servílen -lna -o *[-ln-]* → *hlapčevski, suženjski, klečeplazen,* servílnost -i *[-ln-] ž* → *hlapčevstvo, klečeplaznost*
servírati -am *streči, podajati,* servíranje -a *s postrežba, podajanje,* servíren -rna -o: ~a miza; servís -a *m posodje*: ~ za čaj, sêrvis -a *m* 1. *šp. začetno podajanje žoge*: ti imaš ~, 2. *storitvena delavnica*: avtomobilski ~ *avtoservis,* tehnični ~, sêrvisen -sna -o: ~o podjetje
servitút -a *m služnost,* servitúten -tna -o *služnosten*: ~a pravica
sêrvus *medm.* |*pozdrav*|
sêrž -a *m* |*tkanina*|, sêržast -a -o
seržánt -a *m narednik,* seržánt(ov)ski -a -o *narednìški,* seržénte -ja *m it. narednik*
sès -à *m*: mladič ni imel ~a, kozji ~ |*trta*|, sesèn -snà -ò *in* -ó -í -é: ~o tele, sescè -à *s,* sesèc -scà *m,* sesèk -skà *m*: prašički od ~a, sescezób -a *m zool.* |*prazgodovinski zobčar*| >*[səs-]*
sesáti -ám, sesàj -ájte! sesàl -ála -o, sesánje -a *s*: ~ pri materi, ~ mleko, sok iz pomaranče, svoj prst, sesáč -a *m* 1. *mladiček,* 2. *zool. riba,* sesálo -a *s* 1. *cucelj,* 2. *zool. organ,* sesálce -a *[-lc-] s,* sesálen -lna -o *[-ln-]*: ~a cev, ~i ventil, sesálnik -a *[-ųn-] m*: ~ za prah, zračni ~, sesávec -vca *m*: kiti so ~i, ~ za prah *sesalnik,* sesávka -e *ž* 1. *zool.,* 2. *stroj. sesalna naprava*: zračna ~, sesávski -a -o >*[səs-]*
sesékati -am, sesékan -a -o: ~ kosti, molji so sesekali obleko, seséka -e *ž,* sesekljáti -ám *gl.* sekljati: ~ slanino, peteršilj, sesekljánina -e *ž* >*[səs-]*
sesésti sesédem se *gl.* sesti, seséden -a -o: ~ se od strahu; hiša, zemlja, mleko, kri se sesede, sesédenica -e *ž* |*mleko*|, sesèd -éda *m*: pljučni ~, sesédek -dka *m*: ~ krvi, sesedlína -e *ž*; sesédati -am se, sesédanje -a *s* >*[səs-]*
sesíja -e *ž* → *zasedanje*
sesílen -lna -o *[-ln-] pritrjen, prirasel*: ~i način življenja *biol.*
sesípati -am *in* -pljem *[səs-] gl.* sesuti
sesíriti -im se; sesírjen -a -o: ~a kri, ~o mleko, sesírek -rka *m,* sesírjati -am se >*[səs-]*
seskočíti seskóčim *gl.* skočiti: ~ s konja, seskòk -óka *in* -ôka *m*: ~ pri plesu >*[səs-]*
Sesljàn -ána *m kr. i.,* v ~u, sesljánski -a -o: ~o kopališče, Sesljáńčani -ov *m mn.*
sesljáti -ám *po malem sesati, izgovarjati* s *namesto* š, sesljàj -ájte! sesljàl -ála -o, sesljánje -a *s*; sesljáč -a *m,* sesljàv -áva -o, sesljávec -vca *m* >*[səs-]*
sestáti sestánem se, sestàl -ála -o: ~ se s kom *sniti se, dobiti se s kom,* sestánek -nka *m shod, zmenek*: članski ~, sestánkar -ja *m,* sestánkarski -a -o, sestánkarstvo -a *s,* sestankáriti -im, sestankárjenje -a *s*; sestájati -am se *shajati se,* sestájanje -a *s* >*[səst-]*
sestáti sestojím *gl.* stati: voda sestoji (°se sestoji) iz vodika in kisika; sestájati -am (°sestojati) >*[səst-]*
sestáviti -im, sestávljen -a -o: ~ iz delov celoto, ~ slovar, pravila, komisijo, pravopis, vlado, sestavljeno število, **sestávljenka** -e *ž slov., rib.,* sestávljenost -i *ž*; sestàv -áva *m sistem,* sestávek -vka *m* 1. *spis,* 2. *tisk. forma*: barvni ~, sestáva -e *ž struktura, kompozicija*: ~ telesa, tal, vlade, vlaka, sestáven -vna -o: ~i del = sestavína -e *ž,* sestavljív -a -o *kar se dá sestaviti*; sestávljati -am, sestávljal -a -o *in* -ála -o, sestávljanje -a *s in* sestavljánje -a *s,* sestavljáč -a *m,* sestavljáški -a -o, sestavljávec -vca *m,* sestavljávka -e *ž,* sestavljávski -a -o: ~o delo, sestavljálen -lna -o *[-ln-]*: ~a računska operacija, sestavljálnica -e *[-ųn-] ž* 1. *igra,* 2. *oddelek za sestavljanje* >*[səst-]*

sestêrcij -a *m* |*strim. denar*|
sésti sédem, sédi -te! sést, sédel -dla -o *in sèl* *[sẹ̀ų]* séla -o: ~ v kočijo, na konja, na voz, na vlak, na górko, na méhko, na svoje, na limanice, v kašo, ~ v travo *ali* na travo, ~ komu na vrat *ali* za vrat, ~ za mizo, k večerji, plesen sede na les, skoraj bi bil sedel (od začudenja)
sestòj -ôja *m*: čisti, mešani ~, ~i kostanja, črnega bora >*[səst-]*
sestòp -ópa *m*: ~ z vrha, ~ čete, sestopíti *in* sestópiti -im *gl.* stopiti, sestópati -am >*[səst-]*
sêstra -é *in* -e *ž*, *rod. mn.* sêster *[-tər]* *in* sestrá: medicinska, samostanska ~, po pôli ~, ~ po mleku, sêstrin -a -o: ~o delo, ~a obleka, sestrínji -a -e, sestrínski -a -o, sestrínstvo -a *s*: biti si v ~u, sêstrski -a -o: ~a ljubezen, ~o delo v bolnišnici, sêstrstvo -a *s*, sestríca -e *ž in* sêstrica -e *ž*, sestríč -íča *m sestrin sin*, sestríčna -e *ž*, sestríčnin -a -o, sestrân -ána *m*, sestránec -nca *m*, sestrána -e *ž*
sestrádati -am *gl.* stradati, sestrádan -a -o: ~ koga, sestrádanec -nca *m*, sestrádanček -čka *m*, sestrádanka -e *ž*, sestrádanost -i *ž* *zlakotenost* >*[səst-]*
sestrelíti -ím, sestréli *in* sestrêli -íte! sestrélil -íla -o, sestreljèn -ena -o: ~ letalo, sestrelítev -tve *ž* >*[səst-]*
sesukáti *in* sesúkati -am *gl.* sukati: ~ vrv, rjuho; sesúkan -a -o: ~ močnik >*[səs-]*
sesúlja -e *[səs-]* *ž* *cucelj*
sesušíti -ím, sesúši -íte! sesúšil -íla -o: obraz se mu je še bolj sesušil; sesušèn -ena -o: ~e ustnice, ~ škaf, pod, ~ sad >*[səs-]*
sesúti sespèm *in* sesújem, sesúj -te! sesúl -a -o, sesút -a -o: ~ šipo, sod, država se sesuje, ~ se v prah, v nič, sesutína -e *ž*: ~ plazov; sesípati -am *in* -pljem *gl.* sipati, sesípanje -a *s*: razvaline se sesipljejo >*[səs-]*
sesvaljkáti -ám *gl.* svaljkati, sesvaljkán -a -o: ~ cigareto, testo, ~ kroglico iz papirja >*[səs-]*
sešíti -šíjem, sešíj -te! sešíl -íla -o, sešít -a -o: ~ obleko, knjigo, sešítek -tka *m* *zvezek*, sešívati -am >*[səš-]*
šteti -jem *gl.* šteti, šetétje -a *s*; šetévati -am, šetévanje -a *s*, šetévanec -nca *m*, šetévanka -e *ž*, šeteválen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj, šetevávka -e *ž* |*tipka na računskem stroju*|, šetevávec -vca *m*, šetéven -vna -o: ~a črta, šetévnica -e *ž* |*tabela*| >*[səš-]*
sét -a *m* *šp.*
séter -ja *m* |*pes*|
sétev -tve *ž*: ob ~i, strniščna, navzkrižna, presledkasta, strojna ~, ~ na roko, na stroj, ~ v vrste, v trakove, v pasove, na krpe; ~e lepo kažejo; sétven -a -o *[-tvən-]*: ~i načrt, ~a dela, ~a greda = sétveníca -e *[-tvən-]* *ž*; sétnica -e *ž* 1. *sejalnica*, 2. *ptič*
setína -e *ž* *žitna pleva*
sèv séva *m* *sij*, sévati -am, sévanje -a *s*, seválen -lna -o *[-ln-]*: ~a energija, ~i aparati
sév -í *ž* = séva -e *ž* *setev*, séven -vna -o: ~i stroj, sévec -vca *m* 1. *sejavec*, 2. *škrjanec*, 3. *sejalnica*, sévka -e *ž* 1. *sejavka*, 2. *pšenica*, 3. *škrjanec*, 4. *jabolko*, sévnica -e *ž* = sévnik -a *m* *sejalnica*
sévdah -a *m* *ljubezensko koprnenje*, sevdalinka -e *ž* |*ljubezenska pesem*|
sevéda = sevé *prisl.*; *vejico pišemo, kadar ga uporabljamo kot samostojno pritrdilnico*: ~, tega ti ni povedal; ~ ti tega ni povedal
séver -a *m*: biti na ~u, ~ brije, ščiplje v ušesa; séveren -rna -o: ~o od Celovca (°~o Celovca), ~a lisica, ~i tečaj, sij, Severno Ledeno morje, Severna Amerika, Severnoameričàn -ána *m*, severnoamêriški -a -o; severíšče -a *s* *astr.*, sévernica -e *ž* 1. *zvezda*, 2. *magnetna igla*, severnják -a *m*, severnjákinja -e *ž*, severnjáški -a -o
Séver -ja *m* |*priimek*|, Séverjev -a -o
Severín -a *m* *os. i.*, Severínov -a -o
severo- *v sestavi*: severoseverovzhòd -óda *m*; severoseverozahòd -óda *m*, severoseverozahóden -dna -o; severovzhòd -óda *m*, severovzhóden -dna -o, severovzhódnik -a *m* |*veter*|; severozahòd -óda *m*, severozahóden -dna -o, severozahódnik -a *m* |*veter*|
Sevêrus -ra *m* |*strim. cesar*|, Sevêrov -a -o; Sevêra -e *ž* *os. i.*, Sevêrin -a -o
Sevílla *[sevílja]* -e *ž* |*špan. mesto*|, sevíljski -a -o: Seviljski brivec |*opera*|
sévka -e *ž* *gl.* sev
Sévnica -e *ž* *kr. i.*, v ~i, sévniški -a -o, Sévničani -ov *m mn.*
Sèvres *[sêvr]* -a *m* |*franc. mesto*|, sèvrski -a -o: ~i porcelan

sex appeal *[seksəpíl]* -a *m čutna mikavnost, telesna privlačnost*
sézam -a *m bot.*, sézamov -a -o: ~o olje, ~e tropine
sézati -am *segati*, sézanje -a *s*: ~ na tuje, v tujo last, po tujem
sezidáti *in* sezidati -am *gl.* zidati, sezídan -a -o: ~ hišo, sezidávati -am, sezidávanje -a *s* >*[səz-]*
sezíja -e *ž letni čas, sezona*, sezíjski -a -o: ~o delo
seznàm -áma *[səz-] m* = seznámek -mka *m*: plačilni, volilni, rubežni ~, ~ članov, knjig, predavanj, izdatkov, izgub; dati, postaviti na ~ *ali* v ~
seznaníti seznánim, seznáni -íte! seznánil -íla -o, seznánjen -a -o, seznánjenje -a *s in* seznániti -im *s stal. poud.*: ~ koga s kom, ~ se z novimi nalogami, seznánitev -tve *ž*; seznánjati -am, seznánjanje -a *s* >*[səz-]*
sezóna -e *ž*: ~ je na vrhuncu, na višku; mrtva ~, turistična, gledališka, koncertna ~, sezónski -a -o: ~i obrat, ~i krediti, ~o delo, ~i delavec = sezónec -nca *m*
sezoréti -ím *gl.* zoreti, sezorîti -ím, sezôri -íte! sezóril -íla -o, sezorjèn -ênа -o: sonce sezori sadje >*[səz-]*
sezúti -újem, sezúj -te! sezúl -a -o, sezút -a -o: ~ čevlje, sezuj se! = sezuj si čevlje! sezúvati -am, sezúvanje -a *s*: ~ se, čevlji se mi sezuvajo, sezuváč -a *m* = sezuválnik -a *[-ųn-] m* |*hlapec, zajec*| >*[səz-]*
sežágati -am, sežágan -a -o: ~ drva, sežagováti -újem, sežagovàl -ála -o, sežagovánje -a *s* >*[səž-]*
sežáj -a *m*: približati se na ~, na ~ blizu, orožje ima na ~u
Sežána -e *ž kr. i.*, v ~i, sežánski -a -o, Sežánci -ev *m mn.*
séženj -žnja *m*: za ~ visoko, dober ~ stran, ~ drv, na ~e meriti, v ~e zlagati, séženjski -a -o *[-žənj-]*: ~i koraki, ~a polena
sežéti sežmem *in* sežámem, sežmì -íte! sežél -a -o, sežét -a -o, sežétost -i *ž jedrnatost, zgoščenost*, sežémati -am, sežémanje -a *s* >*[səž-]*
sežgáti sežgèm *gl.* žgati: ej, tat sežgani! sežíg -a *m*, sežígati -am, sežíganje -a *s*: ~ plevel, mrliče, sežigálen -lna -o *[-ln-]*, sežigalíšče -a *s*, sežigávec -vca *m* >*[səž-]*
sfabrícirati -am *(slabo) skovati*
sfanatízirati -am: ~ množice
sfantazírati -am *izmisliti si*
sfén -a *m* |*rudnina*|, sfenoíd -a *m* 1. *klinast kristal*, 2. *med. zagozdnica*, sfenoíden -dna -o, sfenoéder -dra *m bisfenoid*
sfêra -e *ž krogla, okrožje, obzor, področje, območje*: interesna, vplivna, kulturna, politična ~ *področje*, živi v višjih ~ah, sfêričen -čna -o: ~i odklon, ~a aberacija *fot.*, sfêrski -a -o: ~i prostor, sfêričnost -i *ž*, sferoíd -a *m* |*paobla*|, sferoíden -dna -o, sferolít -a *m*, sferológija -e *ž*, sferométer -tra *m* |*priprava za merjenje krivine*|
sfiltrírati -am
sfínga -e *ž* 1. *mit. pol človek, pol lev*, 2. *nerazvozljiva uganka, nerazumljiv, skrivnosten človek*: njegov obraz je ~, to ti je ~, sfíngin -a -o, sfíngovski -a -o: ~i smeh
sfižíti -im *vulg. skvariti*: ves načrt nam je sfižil, vreme se je sfižilo, sfížek -žka *m*
sfofotáti -tám *in* -óčem *gl.* fofotati
sfragístika -e *ž nauk o žigih, pečatih*, sfragístičen -čna -o
sfrčáti -ím *gl.* frčati: ~ s kozla, z drevesa, iz razreda; *gl. tudi* izfrčati
sfrfoléti -ím, sfrfôli -íte! sfrfolèl -éla -o
sfrfotáti -ám *in* -fóčem *gl.* frfotati, sfrfotávati -am
sfrfráti -ám *gl.* frfrati 1. *zleteti*, 2. *na hitro napraviti*, 3. *zmešati*
sfrizírati -am *pristriči, prikrojiti, prirediti, urediti, počesati*: ~ lase, park, članek
sfŕkati -am: ~ si lase, lasje se sfrkajo, sfŕkniti -nem se, sfŕknil -a -o: list se sfrkne; sfŕknjen -a -o: ~i lasje, ~a jetra *uskočena, zgrbančena*, sfŕknjenost -i *ž*; sfrkováti -újem se, sfrkovàl -ála -o, sfrkovánje -a *s*: trtni list se sfrkuje
sfrléti -ím *gl.* frleti: ptič sfrli mimo, dekle je malo sfrlelo *se je zaljubilo*
sfrúliti -im se: nebo v ustih se sfruli od vroče tekočine ali jedi *dobi mehurčke*
sgraffíto *[zgrafito]* -a *m* |*način slikanja*|
shájati -am, shájan -a -o, shájanje -a *s*: kruh, testo shaja; *gl. tudi* vzhajati
shájati -am: ne shaja samo s plačo *ne prebije, ne zdelava*, ne more ~ s pijancem *ne more živeti*; *tudi* izhajati
shájati -am se, shájanje -a *s*: ~ se v gostilni, rebra se shajajo v sklepniku, shajalíšče -a *s*; *vendar* vzhajati

Shakespeare *[šékspir]* -ra *in* -rja *m*, Shakespearov -a -o *in* Shakespearjev -a -o: ~e drame, shakespearski -a -o: ~a tehnika, shakespearológ -a *m*
Shaw -a *[šô -ja] m* |*angl. pisatelj*|, Shawov -a -o, shawovski -a -o
shéma -e *ž pregleden očrt, vzorec*: delati po ~i, držati se ~e, shemátičen -čna -o *pregleden, v glavnih črtah, suhoten*, shemátičnost -i *ž*, shematizírati -am *v glavnih potezah orisati*, shematizíranje -a *s*: ~ vprašanje
sherry *[šéri]* -ja *m* |*vino*|
shírati -am, shíran -a -o, shíranec -nca *m*, shíranost -i *ž*; *tudi* izhirati
shitéti -ím *gl.* hiteti: vse je shitelo v dvorano, vsa kri je shitela k srcu
shízma -e *ž razkol*, shizmátik -a *m razkolnik*, shizmátičen -čna -o *razkolniški*
shizofrénija -e *ž med.* |*duševna bolezen*|, shizofrén -a -o *duševno bolan*, shizofrénik -a *m*; shizoíden -dna -o, shizoídnost -i *ž*, shizotímen -mna -o: ~ temperament
shladíti -ím, shládi -íte! shládil -íla -o, shlajèn -ena -o: ~ meso, mleko; shladilo se je, shladítev -tve *ž*; shlájati -am, shlájanje -a *s*, shlajeváti -újem, shlajevàl -ála -o, shlajevánje -a *s*; *gl. tudi* razhladiti
shlapéti -ím, shlapèl -éla -o: voda je shlapela; *tudi* izhlapeti
shodíti shódim *gl.* hoditi 1. *začeti hoditi*: otrok je shodil, 2. *pohoditi*, 3. ~ se *razhoditi, nahoditi se*: shodil sem se, shójen -a -o: ~a pot, na vse strani ~a trava, ~i čevlji *obrabljeni*, shójenost -i *ž*; shòd shóda *in* shôda *m*: cerkveni ~ *proščenje*, volilni ~, shóden -dna -o: ~i govori, shodíšče -a *s*, shódnica -e *ž sinagoga*; *gl. tudi* izhoditi
sholár -ja *m srednjeveški študent*, sholárski -a -o, sholárstvo -a *s*
sholástika -e *ž fil.*, sholástik -a *m*, sholástičen -čna -o
shólija -e *ž in* shólion shólia *m opomnja, razlaga*, sholiást -a *m*
shraníti *in* shrániti -im *gl.* hraniti: shrani, da ne zgubiš, ~ denar za boljše čase, shranítev -tve *ž*, shrámba -e *ž*: ~ za orodje, jedilna ~, shrámbica -e *ž*, shranílo -a *s*: dati denar v ~, shránka -e *ž posoda, zaboj za embalažo*; shranjeváti -újem, shranjevàl -ála -o, shranjevánje -a *s*, shranjeválnica -e *[-un-] ž*: ~ za prtljago, shranjevávec -vca *m*
shrnéti -ím *gl.* hrumeti: plaz shrumi s hriba
shúda *in* shúdo *prisl.*: ali zlepo ali shudo; če zlepa ne, pa shuda
shudíti -ím *in* shúditi -im *razhuditi*
shújšati -am, shújšan -a -o, shújšanje -a *s*: v život ~, čez noč se je bolniku shujšalo, shújšanost -i *ž*, shujševálen -lna -o *[-ln-]*: ~a kura = ~o zdravljenje
shúliti -im, shúljen -a -o: ptič shuli glavico med perje, ~ se pod pernico; shúljen -a -o: ~a starka, ~o hoditi
si *členek v nekaterih stalnih zvezah*: lej ~ ga no, gorje ~ ga človeku, blagor ~ ga njemu, pojdi ~ kam, vrag ~ ga vedi, kdor ~ bodi, kjer ~ bodi, kar ~ bodi, koder ~ bodi, kakor ~ bodi
si *gl.* biti
Siam -a *m*, siamski -a -o: ~a dvojčka, Siamec -mca *m*, Siamka -e *ž*
Sibaris -a *m* |*grško mesto v južni Italiji*|, Sibaríti -ov *m mn.*; sibarít -a *m pomehkužen uživač*, sibarítski -a -o
Sibíla -e *ž rim. mit.* |*vedeževavka*|; sibíla -e *ž prerokinja*, sibílski -a -o *[-ls-]*: ~e bukve
sibilánt -a *m slov. sičnik*, sibilántski -a -o *sičniški*
Sibírija -e *ž*, sibírski -a -o: ~i mraz, Sibírec -rca *m*, Sibírka -e *ž*; sibirídi -ov *m mn.* |*rasa*|
sicèr *prisl.*: ~ je tako miren *drugače, po navadi*; ~ ne vem, kako misliš, vendar pridi, ~ te pa nihče ne sili; ~ je majhen, pa je hud *čeprav, res da*; (kako) pa ~? *drugače*; plačaj, ~ (bom tožil) *drugače, če ne*; sila je, ~ bi ne hodil; prihaja vsak dan, in ~ okoli dveh; sicèršnji -a -e *drugačen, drug*: s tem so vsa ~a določila razveljavljena
Sicílija -e *ž*, na ~i, sicílski -a -o: ~i žvepleni rudniki, Sicílska ožina, Sicílec -lca *[-lc-] m* |*prebivavec antične Sicilije*|, Sicilijánec -nca *m*, Sicilijánka -e *ž*, sicilijánski -a -o: ~a narečja, ~e večernice, sicilijánka -e *ž*: ~ pri šahu
sičáti -ím, síči -íte! síčal -ála -o, sičánje -a *s*: para siči; síč -a *m* |*glas*|, sičàv -áva -o, sičávec -vca *m*: gad ~, sičávka -e *ž* |*kača*|, sičnik -a *m slov.*, sičniški -a -o: ~i razred
siderálen -lna -o *[-ln-] zvezden*, siderít -a *m min.* |*železna ruda*|, siderítski -a -o
Sidónija -e *ž os. i.*, Sidónijin -a -o

sídro -a *s maček*: glavno, zasilno, malo, zidno ~, spustiti, vreči, vzdigniti ~, ladja stoji na ~u, sídrn -a -o: ~a veriga, ~o vreteno, ~i navor, sídrast -a -o: ~ križ, sidrár -ja *m izdelovavec sider*, sidríšče -a *s*, sídrati -am, sídranje -a *s*: ~ ladjo, čoln

Siéna -e *ž kr. i.*, siénski -a -o: Katarina Sienska, Siénci -ev *m mn.*; siéna -e *ž rdeče rjava barva*, sienít -a *m min.*

Sienkiewicz *[sjenkjévič]* -a *m os. i.*, Sienkiewiczev -a -o: ~i romani

siésta -e *ž (opoldanski) počitek*

sífilis -a *m*, sifilítičen -čna -o, sifilítik -a *m |bolnik|*, sifilidológ -a *m specialist za zdravljenje sifilisa*

sífon -a *m* 1. vino s ~om *s sodavico*, 2. kraška vodna jama se konča s ~om *s smrkom, podvodnim kolenom*, sifónski -a -o: ~e naprave za vsrkavanje mivke, ~a steklenica = sifónka -e *ž*, sifónar -ja *m* 1. *izdelovavec sodavice*, 2. *delavec pri sifonskih napravah*

síga -e *ž piskajoče dihanje*: ~ mu poje, ga daje, starec s ~o, sígav -a -o: ~o hropenje, sígavec -vca *m*, sígavka -e *ž*, sígavost -i *ž*, sígavica -e *ž*; sígati -am, síganje -a *s*: nadušljivo ~

síga -e *ž usedlina*: apnenčeva, kremenčeva ~, sígast -a -o: ~e stene, ~a voda = sígavica -e *ž*

sigilárije -rij *ž mn. bot. pečatnikovci*, sigiláten -tna -o: ~i kozarci *arh.*

sígma *m neskl. in* sígma -e *ž |grška črka|*: zaznamujemo s ~o, sigmátičen -čna -o *in* sigmátski -a -o: ~i aorist

signákel *[-əl]* -kla *m prekladek za v knjigo*

signál *[-ál]* -a *m znamenje*: dati ~, zvočni, svetlobni ~, signálen -lna -o *[-ln-]*: ~i zvonec, svetilnik, ~a zastavica, svetilka, raketa, hišica, ~e naprave, signálec -lca *[-lc-] m*, signalizírati -am *znamenja dajati, z znamenji sporočiti ali sporočati*, signalizíranje -a *s*, signalizácija -e *ž*, signalizátor -ja *m* 1. *oseba*, 2. *naprava*

signatár -ja *m podpisnik*, signatáren -rna -o: ~e velesile *velesile podpisnice*, signatúra -e *ž podpis, zaznamek*: ~ na knjigi, ~ pri poli, ~ blaga, kamnoseška ~, črke se ločijo po ~i *tisk.*, signét -a *m tiskarsko ali založniško znamenje*, signírati -am *podpisati, zaznamovati*, signíranje -a *s zaznamovanje*, signíren -rna -o: ~a kreda

signor *[sinjór]* -a *m gospod*, signora *[sinjóra]* -e *ž gospa*, signorija *[sinjorija]* -e *ž vlada beneške republike*

sigúren -rna -o → *trden, varen, gotov, zanesljiv*, sigúrnost -i *ž* → *trdnost, varnost, gotovost, zanesljivost*

sijáti síjem, síj -te! sijóč -a -e, sijál -a -o, sijánje -a *s*: sonce sije, oči sijejo, sreča sije iz oči, zdravje sije z obraza, ~ od zdravja, veselja, ponosa, ~ skozi steklo; síj -a *m*: sončni, severni *ali* polarni, svetniški ~, sijáj -a *m sij, blesk, bliš, imenitnost*: kovinski ~, zgubiti ~, ~ nepremagljivosti, odeti se s ~em; sijájen -jna -o: ~a misel *imenitna*, ~ stilist *bleščeč, imeniten*, ~o *imenitno*, sijájnost -i *ž imenitnost*, sijájnik -a *m* 1. *min.*: bakrov, srebrov, svinčev, železov ~, 2. *zool.*: repični ~ *|hrošč|*

sikati -am *in* síčem, síkanje -a *s*: kača, para, plamen sika; krogle, strele sikajo; kri sika iz rane, ~ kletvice, strup na koga; sík -a *m sikajoč glas*, síkast -a -o, síkav -a -o, síkavec -vca *m*, síkalica -e *ž brizgalica*, sikálo -a *s*, síkniti -nem, síknil -a -o, siketáti -ám, siketàl -ála -o, siketánje -a *s*, siketàv -áva -o, sikòt -ôta *m sikanje*

sikatív -a *m sušilo*

sikofánt -a *m ovaduh*, sikofántski -a -o *ovaduški*, sikofántstvo -a *s ovaduštvo*

sikomóra -e *ž bot.*, sikomórov -a -o: ~ les = sikomorovína -e *ž*

Síkst -a *m os. i.*: papež ~ IV., sikstínski -a -o: ~a kapela = sikstína -e *ž*

síla -e *ž*: naravne, elementarne ~e, vodna, sredobežna, gibalna, gonilna, pogonska, vlačna, privlačna, nasprotna, surova ~, višja ~, napredne, nasprotne, temne ~e, osrednje ~e *države*; oborožene, kopne, pomorske, letalske ~e; turška ~ *stiska, nadloga*, ~ kola lomi *nuja*, za vodo je velika, huda ~ *stiska, zadrega*; ni mu (nobene) ~e *mu ni hudega*, s tem (delom) ni ~e *težav*, zanj ni ~e, ni (take) ~e = ne bo ~e; ne delaj si ~e *ne ženi se*, ~i se umakniti, vdati, upreti; rabiti ~o, stvar trpi ~o *preganjanje*, ~o delati komu, ~o gnati *siliti v kaj*; napeti, zastaviti vse ~e za kaj, na ~o kaj delati = po ~i, za prvo ~o bo že *za prvo potrebo*, zna za ~o, po ~i jesti, po ~i razmer = pod ~o razmer, po vsi ~i hoče imeti; pomoč, izhod v ~i,

izhod za ~o, z vso ~o *ali* z vsemi ~ami se upreti, s podvojenimi ~ami; od ~e bogat, učen; od ~e ljudi; to je pa že od ~e *preveč*, od ~e ste nadležni; síla *ali* sílo *prisl.*: ~ *ali* ~o ljudi je bilo *veliko, dosti*, ~ *ali* ~o radoveden *zelo, močno*, ~ *ali* ~o blizu *zelo, hudo*

silábičen -čna -o *zlogoven*: ~a mera *poet.*

silák -a *m močan človek*, siláški -a -o, siláštvo -a *s*, sílež -a *m*

siláža -e *ž kisál, okisana krma*, silážen -žna -o: ~a koruza

síleks -a *m arh. obdelan kremen*

sílen -lna -o *[-ln-]*: ~ človek, vihar, požar, ~a bolečina, potreba, vojska, ~o bogat, žalosten, mi je ~o všeč, ~o ste mi ustregli, sílnost -i *[-ln-] ž*

Silén(os) -na *m mit. Bakhov vzgojitelj*, silén -a *m gr. mit.* |*gozdni demon*|, silénov -a -o, silénski -a -o: ~i zbor

sílf -a *m* |*zračni duh*|, sílfa -e *ž* |*vila*|, silfída -e *ž* >*[-lf-]*

silhuéta *[-lu-/-lhu-]* -e *ž (senčni) obris*, silhuéten -tna -o: ~a podoba

silícij -a *m kem.* |*prvina*|, silicijev -a -o, silikát -a *m*, silikáten -tna -o, silikóza -e *ž kremenčev prah v pljučih*

silína -e *ž bot. oblajst*

silírati -am *spraviti v silos, kisati*, silíran -a -o, silíranje -a *s*: ~ krmo

síliti -im, síljen -a -o, síljenje -a *s*: ~ kam, na dan, na površje, ~ (se) naprej, v ospredje, v prve vrste, v kaj, ~ iz hiše, po svetu, ~ k stricu, med otroke, za dekletom, ~ z glavo skozi zid, v pogubo; cvetje sili iz tal, žito v klas, mraz v sobo, voda čez breg, v usta, kri v glavo, srce v grlo; besede silijo na jezik, v pero, solze v oči, lasje na čelo, rebra skozi kožo; zdravilo sili na vodo; spanec me sili, to me sili na smeh *ali* v smeh; to me sili, da premislim; ~ komu kaj, ~ koga govoriti, delati, ~ koga k delu, na delo, v zakon; pojdi, če že tako siliš; ~ v koga, ~ koga z jedjo; ~ trte, ~ krompir *jariti, nakaliti*; ~ se jesti, ~ se na smeh, ~ se vmes, ~ se za predsednika

sílj -a *m bot.*: alzaški, močvirski, skalni, usnjasti ~

sílje -a *s sk. i. ozimina*: jelenovo ~ *bot.*

sílnež -a *m*, sílnica -e *ž* 1. magnetne ~e, 2. *topla greda*, 3. *komponenta*, 4. *močna ženska*, sílnik -a *m* >*[-ln-]*

silo- *v sestavi*: silobrán -a *m obramba v sili*: v ~u kaj narediti; silomér -a *m*, silomêren -rna -o

silogízem -zma *m* |*sklep*|, silogístičen -čna -o, silogístika -e *ž*

síloma *prisl. po sili, s silo*: ~ se premagovati

sílos -a *m veliko skladišče, velika kašča*, sílosen -sna -o: ~e naprave, ~a jama

silovít -a -o: ~ vihar, silovítost -i *ž*, silovítež -a *m nasilnež*

sílur -ja *m geol.*, silúrski -a -o: ~a doba, formacija

silvánec -nca *[-lv-] m* |*trta, vino*|

Silvéster -tra *m os. i.*, Silvéstrov -a -o: ~ dan, večer = Silvéstrovo -ega *s*, silvéstrovski -a -o: ~a volja, silvestrováti -újem, silvestrovàl -ála -o, silvestrovánje -a *s*; Sílvo -a *m os. i.*, Sílvov -a -o, Sílva -e *ž os. i.*, Sílvin -a -o, Sílvin -a *m os. i.*, Sílvinov -a -o >*[-lv-]*

silvín -a *m* |*mineral*|, silvinít -a *m kalijeva sol* >*[-lv-]*

simbióza -e *ž sožitje, skupno življenje*, simbiótičen -čna -o

simból *[-ól]* -a *m podoba, znamenje*: matematični ~i, ~i v poeziji, v fiziki, simbólen -lna -o *[-ln-]* = simbóličen -čna -o, simbólnost -i *[-ln-] ž*, simbólika -e *ž*, simbolízem -zma *m*, simbolíst -a *m*, simbolístičen -čna -o; simbolizírati -am, simbolizíranje -a *s*

simentálec -lca *[-lc-] m*, simentálka -e *[-lk-] ž*, simentálski -a -o *[-ls-]*: ~a goveja pasma *iz švicarske pokrajine Simmental*

Símeon -a *m os. i.*, Símeonov -a -o

simetrála -e *ž središčnica*, simetrija -e *ž somerje*, simétričen -čna -o, simétričnost -i *ž somernost*

simfonija -e *ž glas.* |*skladba*|, simfóničen -čna -o: ~i koncert, orkester, simfónik -a *m* 1. *skladatelj simfonij*, 2. *član simfoničnega orkestra*

Símon -a *m os. i.*, Símonov -a -o

simonija -e *ž kupčevanje s cerkvenimi častmi in službami*, simonist -a *m*, simonístičen -čna -o, simonízem -zma *m*

simpatija -e *ž*: to je moja ~ *ljubezen*; uživati, ohraniti si ~e občinstva *naklonjenost*; gojiti ~e do koga, kazati ~e za koga, njegove ~e so na moji strani, navdajati koga s ~ami; simpátičen -čna -o: ~ obraz *prikupen*, ~o pisanje, ~o

živčevje; simpatizírati -am: ~ s kom, símpatizêr -ja *m*, simpatizêrka -e *ž*, simpatizêrski -a -o, simpatizêrstvo -a *s*; simpátikus -a *m med. simpatični (od volje neodvisni) živčni sistem*; simpatétičen -čna -o: ~a tinta *nevidna*

símpleks -a *m slov. nezložena beseda*, símpleksov -a -o

simplicízem -zma *m preproščina*, simplificírati -am *poenostaviti*, simplifikácija -e *ž*

Simplón -a *m |alpski prelaz|*, simplónski -a -o: ~i predor, ekspres, ~a cesta; simplón -a *m |vlak|*

Simpósion -sia *m |delo|*: Platonov ~, simpózij -a *m popivka, obed, pogovor, shod znanstvenikov*

simptóm -a *m znamenje (bolezni)*, simptomátika -e *ž*: gospodarska ~, simptomátičen -čna -o: ~o zdravljenje, simptomatológija -e *ž*

simulírati -am *hliniti, delati se*, simulíranje -a *s*, simulánt -ánta *m*, simulántka -e *ž*, simulántski -a -o, simulántstvo -a *s*, simulácija -e *ž*

simultán -a -o *in* simultánski -a -o *hkraten, skupen*, simultánka -e *ž*: šahovska ~, simultaníst -a *m >[-lt-]*

sín -ú *in* sína *m*, *dv.* sína *in* sinóva, sínoma *in* sinóvoma, *mn.* sinóvi -óv: očetov ~, Adamov ~ *človek*, ~ pogubljenja, ~ božji = ~ človekov, ~ izvoljenega ljudstva *Jud*, pasji ~; sínov -a -o, sínovski -a -o *in* sinóvski -a -o: ~a ljubezen, sinóvstvo -a *m*: ~ božje; síne -ta *m*, sínek -nka *m*, sínček -čka *m*, sínko -a *m*, sínkov -a -o

sinagóga -e *ž judovska shodnica*

Sínaj -a *m*, na ~u, sínajski -a -o: ~i samostan, ~e zapovedi, ~i evhologij, Sinajski polotok

sinántrop -a *m kitajski človečnjak*

sindikát -a *m*: delavski, žolti ~, sindikálen -lna -o *[-ln-]*: ~a organizacija, podružnica, sindikalíst -a *m*, sindikalístka -e *ž*, sindikalízem -zma *m*, sindikalístičen -čna -o, sindikalizácija -e *ž*

sinédrij -a *m véliki zbor, skupščina*

sinékdoha -e *ž poet.*, sinekdóhičen -čna -o: ~a figura

sinekúra -e *ž služba brez dela*

sinergíja -e *ž sodelovanje različnih sil, organizmov*, sinergétičen -čna -o, sinergízem -zma *m*

Síngapur -a *m kr. i.*, singapurski -a -o

Sínger -ja *m os. i.*, Síngerjev -a -o: ~ šivalni stroj = síngerica -e *ž*

singular -a *m slov. ednina*, singularski -a -o: ~e oblike, singulárен -rna -o 1. *slov. edninski*: ~e oblike, 2. *redek, posamezen*: ~i primeri, singulárnost -i *ž redkost, posebnost, izrednost*

sinhrón -a -o *sinkron*

siníca -e *ž*: vélika, mala, čopasta, močvirska ~, siníčji -a -e, siníčka -e *ž*, siníčica -e *ž*, siníčar -ja *m lovec na sinice*, siníčarica -e *ž |piščalka|*, siníčnica -e *ž bot. |trava|*

sinicéza -e *ž poet., slov. zlitje, strnitev dveh zlogov v enega*

sinídi -ov *m mn. |rasa|*

síniti sínem, sínil -a -o: sonce, svit, dan, jutro, žarek, svoboda sine

sínj -a *m min.* = sínjec -jca *m*

sínji -a -e *višnjev*: ~i kamen, ~a lisica, ~e nebo, ~e višave, Sinje gore, ~e bel, ~e moder; sinjelàs -ása -o, sinjeòk -óka -o, sinjebrádec -dca *m*; sínjost -i *ž*, sínjast -a -o, sínjkast -a -o, sinjína -e *ž*: nebesna ~; sinjéti -ím, sinjèl -éla -o, sinjênje -a *s*: usta, gore sinjijo *postajajo sinje*, sínjiti -im, sínjenje -a *s*: večer sinji gore, češplje se sinjijo

sinklinála -e *ž kotanja, kadunja*, sinklinálen -lna -o *[-ln-]*

sínkopa -e *ž* 1. *glas.*, 2. *slov.*, 3. *med. huda nezavest, navidezna smrt, srčna kap*, sinkopírati -am, sinkopíran -a -o, sinkopíranje -a *s*

sinkretízem -zma *m mešanje različnih prvin, naukov*: verski ~, sinkretístičen -čna -o, sinkretíst -a *m*

sinkrón -a -o *sinhron, hkraten, sočasen*, sinkrónski -a -o, sinkrónost -i *ž*, sinkróničen -čna -o: ~a gonila *stroj.*, ~a metoda, sinkronízem -zma *m sočasnost, hkratnost*, sinkronístičen -čna -o: ~e oblike knjigovodstva, sinkronizácija -e *ž*: ~ slike in zvoka v filmu, sinkronizírati -am, sinkronizíranje -a *s*: ~ film; sinkronizíran -a -o: ~i menjalniki *stroj.*; *povsod tudi* sinh-

sinóči *prisl. snoči*

sinóda -e *ž škofijski cerkveni zbor*, sinodálen -lna -o *[-ln-]*; sinód -a *m*: sveti ~ *najvišja pravoslavna oblast*, sinódski -a -o: ~i sklepi

sinológ -a *m izvedenec za kitajski svet*, sinológija -e *ž*

sinonim -a *m soznačnica*, sinonímen -mna -o *soznačen*, sinonímnost -i *ž*, sinonimíja -e *ž*, sinonímika -e *ž*: geografska ~
sínopsis -a *m strnjen pregled*: ~ za filmski scenarij, sinóptičen -čna -o: ~o primerjanje evangelijev, zakonikov, ~e vremenske napovedi *za različne kraje hkrati*, ~a pripoved po štirih evangelistih, sinóptik -a *m*
sinóvec -vca *m bratov sin*, sinóvka -e *ž bratova hči*
síntagma -e *ž slov. pomenska zveza*, sintagmátik -a *m*, sintagmátičen -čna -o
sintáksa -e *ž slov. skladnja*, sintáktičen -čna -o: ~a napaka, ~a pravila, sintáktik -a *m kdor se ukvarja s sintakso*
sintéza -e *ž strnitev*: ~ več elementov, ~ različnih sodb, sintétičen -čna -o: ~ pregled *strnjen*, ~a pripoved, ~a drama, ~i bencin, kavčuk, ~a vlakna *umetno sestavljena, pridobljena*; sintétik -a *m*, sintétikon -a *m* |*lepilo*|, sintetizácija -e *ž*, sintetizírati -am, sintetizíranje -a *s*: ~ sodbe *strniti*, ~ vitamin, snov *umetno sestaviti*
sínus -a *m* 1. *mat.*, 2. *med.(obnosna) votlina*, sínusen -sna -o: ~a aritmija *med.*, ~a napetost, sínusov -a -o: ~a črta *mat.*, ~a tromboza *med.*
Sion -a *m* |*hrib*|, siónski -a -o: hči ~a, sionízem -zma *m gibanje za nacionalno združitev Judov*, sionist -a *m*, sionístičen -čna -o: ~a miselnost
sip -a *m*: grad vali se v ~ in prah, ~ zgrmi po melini; sípa -e *ž*: sladkorna, steklena ~, ~ za črnilo, vipavska ~ |*trta*|, sipáča -e *ž mel*, *mivka*, sípec -pca *m* = sípek -pka *m mivka*, sipína -e *ž*: ~e podrtih domov, gramozna ~, ladja naleti na ~o, sipíšče -a *s*; sipek -pka -o: ~ celec, sneg, ~a mivka, sípen -pna -o, sípast -a -o: ~ premog, sípkast -a -o, sípčen -čna -o: ~ krompir, sípčnost -i *ž*, sipljív -a -o *sipek*: ~a črvojedina, tla
sípa -e *ž zool.*: ~ svetivka, sípica -e *ž*, sípin -a -o: ~e lovke, sípji -a -e: ~a kost, ~a barva
sípati sípam *in* sípljem, sípaj -te *in* sípli -te! sípal -a -o, sípanje -a *s*: ~ moko, ~ pesek v oči, ~ denar, iskre, ogenj, bombe, smrt, ~ domislice, verze kar iz rokava; sipáč -a *m* |*delavec*|, sipálo -a *s*, sipálnik -a *[-ųn-] m* = sípnica -e *ž* |*pušica*|: ~ za sladkor, poper, sípnik -a *m sipalnik pri mlinski treslici*, sipališče -a *s krmišče za divjad*
sir síra *m*: domač, ovčji, kozji, kravji ~, pust, polmasten, masten ~, ementalski, liptovski, trapistovski ~, sadni, kutinov ~, ~ delati; sírček -čka *m majhen sir*: ~ za štruklje, sírek -rka *m*; sírast -a -o: ~o mleko, síren -rna -o: ~i kotel, ~a goščava, sírnat -a -o, sírov -a -o
sir *[sêr]* -a *m* 1. *gospod*, 2. *angleški plemiški naslov*
Sirakúze -kúz *ž mn. kr. i.*, sirakúški -a -o, Sirakužàn -ána *m*, Sirakužánka -e *ž*
sírar -ja *m*, sírarica -e *ž*, sírarka -e *ž*, sírarski -a -o *in* sirárski -a -o: ~a zadruga, sirarija -e *ž*, sirárna -e *ž*, siráriti -im 1. *biti za sirarja*, 2. *delati sir*, sirárstvo -a *s*
sírek -rka *m* 1. *koruzi podobna rastlina*, 2. *koruza*, ·sírka -e *ž*, sírkov -a -o: ~a metla, ~a polenta *koruzna*, sírkovec -vca *m*, sirkovína -e *ž*, sirkovíšče -a *s*; sírčje -a *s koruzna stebla*
Siréna -e *ž gr. mit.*, siréna -e *ž* 1. *zapeljiva ženska*, 2. *zool. morska krava*, 3. *zvočna naprava*: tovarniška, ladijska, gasivska, avtomobilska, ploščna ~, ~e tulijo, sirénski -a -o: ~i glasovi *zapeljivi*
Sírija -e *ž* |*dežela*|, sírski -a -o: ~a čebela, Sírec -rca *m*, Sírijec -jca *m*, Sírka -e *ž*
sírilo -a *s*: ~ sesiri mleko, siríšče -a *s* 1. *sirilo*, 2. *posušen telečji želodec*, siríščnik -a *m* |*del govejega želodca*|, siríščnica -e *ž* 1. *izvleček iz sirišča*, 2. *bot. prvenec*, siríščen -čna -o, síriti -im, sírjenje -a *s*: mleko se siri
siríinga -e *ž bot. majnica, španski bezeg*
Sírius -a *m astr.* |*zvezda*|
sírnat -a -o: ~a pogača, sírnica -e *ž* 1. *prostor*, 2. *planšarska kmetija*, 3. *sirotka*, sirnína -e *ž kazein*
siromàk *in* siromák -a *m*, siromáčka -e *ž*, siromačè -éta *s*, siromáški -a -o, siromášen -šna -o: ~ z rudami (°na rudah), siromačíja -e *ž* = siromáščina -e *ž* = siromáštvo -a *s revščina, revni ljudje*, siromášnost -i *ž*, siromašèti -ím *postajati siromašen*, siromašèl -éla -o, siromašênje -a *s*, siromášiti -im: ~ jezik
siróščina -e *ž uboštvo*: ~o tolči, otepati, siróštvo -a *s*
siróta -e *ž*: popolna, vojna ~, dobrota je ~, kaj boš, uboga ~! *človek brez moči*; v šoli je ~ *ne zna*, sirótica -e *ž*,

sirótek -tka *m*, sirótka -e *ž*, sirótej -a *m*, sirótišče -a *s sirota*, sirótnik -a *m*, siróten -tna -o, sirótnost -i *ž*

sirotéti -ím, sirotèl -éla -o, sirotênje -a *s*, sirotína -e *ž siroščina*, sirotínski -a -o: ~o delo, ~i denar = sirotnína -e *ž*, sirotínstvo -a *s*, sirotíšče -a *s*, sirotíšnica -e *ž*, sirotíšniški -a -o: ~i otroci, sirótništvo -a *s*: občinsko ~

sírotka -e *ž* (°síratka) 1. *sirasta voda po skuti*: ~ zelena *bledičnež*, jabolčna ~, 2. *žganje brez moči*, 3. *med.*: krvna ~ *sokrvca*, sírotkast -a -o

sírov -a -o: ~ štrukelj, sírovec -vca *m* 1. *bot.*, 2. *luknjičast kamen*, sírovka -e *ž*, sirovína -e *ž sirnina*

°**sirò̀v** -óva -o *surov*

sírup -a *m gosta sladkorna raztopina*: smrekov ~, sírupov -a -o: ~ kolač

Sísak -ska *m |mesto|*, síški -a -o

Sísifos -fa *m gr. mit.*, Sísifov -a -o: ~o delo; *gl. tudi* Sizif

sistém -a *m sestav*: živčni, zvezdni, filozofski, politični, gospodarski, finančni, davčni, volilni, denarni, merski, črkovni, metrski, notni, učni, decimalni, koordinatni ~, ~ enačb, ~ na več pogonov, zaporni ~, brez ~a *brez načrta*, **sistémček** -čka *m*; sistémski -a -o: ~a napaka *v sistemu*, ~o število *mat.*, sistemátičen -čna -o *znanstveno urejen, načrten*: ~a napaka *dosledna*, ~i katalog, ~a germanizacija, ~o delo, opazovanje, sistematičnost -i *ž*; sistemátika -e *ž*: tonska ~; sistemátik -a *m*, sistem(at)izácija -e *ž*: ~ delovnih mest, sistem(at)izírati -am

sistírati -am *ustaviti, odpraviti*, sistíranje -a *s*: ~ ustavo

sístola -e *ž skrčenje (srca)*, sistóličen -čna -o: ~ šum

sìt síta -o, bòlj sìt: bolj lačen ko ~, večkrat tepen kakor ~; narêdi tako, da bo volk ~ in koza cela *da bo vsem prav*, ~ ko boben; kruha, vsega ~, ~ sem že teh komedij, prepira, življenja; do grla (in čez) sem ga že ~, do ~ega se najesti, napiti, nagovoriti, ~ obraz, glas, ~a torba, ~e barve, sítež -a *m*, sítost -i *ž*, sitíšče -a *s kem., fiz.*, sititi -im, sítenje -a *s*: jed siti

sít -a *m* = síta -e *ž bot.*, sítka -e *ž*, sít(ov)je -a *s sk. i.*: pastirski plašč iz ~a, ležišče iz ~a

síten -tna -o, bòlj síten: ~ človek *nadležen*, ~o delo, ~ opravek *neprijeten*, ~ kakor podrepna muha, ~o mi je *nerodno*, sítnež -a *m*, sítnica -e *ž*, sitnôba -e *ž* 1. *sitnost*, 2. *sitnež*, sítnost -i *ž*: ~ prodajati, ~ delati komu, stresati ~ nad kom, boš imel še ~i z njim, je samo za ~ in nadlego, ~ sitna! sitnáriti -im, sitnárjenje -a *s*: ~ za podporo; sítiti -im se *siten biti*

síto -a *s*: redko, gosto, kosmato, zrnčasto ~, pretlačiti skozi ~, planktonsko, čebelno, valovno, zvočno, svetlobno ~, dejati koga na ~ in rešeto; sítce -a *s*: ~ na vratih, zidarsko ~, sítast -a -o: ~a kost, ~o platno, ~e cevi, stene, ~a okna; sítka -e *ž* 1. *med. sitasta kost*, 2. *biol. sitasta celica*, sítnica -e *ž* 1. *sito v mlinu*, 2. *shramba s sitastimi mrežami*, sítar -ja *m*, sítarica -e *ž*, sítarski -a -o, sitaríja -e *ž*, sítarstvo -a *s*

situácija -e *ž položaj, stanje, razmere*, situacíjski -a -o: ~i načrt, ~a komika; situírati -am: ~ poslopja *določiti lego, postaviti*; dobro situiran → *premožen*

sítula -e *ž arheol. vedro*: vaška ~ iz bronaste dobe, najdena na Vačah

sív -a -o *in* -ó -í -é -á, bòlj sív: ~a glava, ~a leta, ~o železo, ~a eminenca, ~a davnina, daljava, starost, ~a učenost, ~a teorija, ~ dan; delati komu ~e lase, ~i grodelj, ~e litine; mišje, podganje, prsteno ~, ~o črn, ~o pikčasta jajčeca, ~o zelen; sívkast -a -o: ~o bel, sívkljat -a -o; sivína -e *ž*, sívost -i *ž in* sivóst -i *ž*, sivôta -e *ž*

síva -e *ž |krava|*, sívec -vca *m* 1. *siv človek*, 2. *osel, vol, konj*, 3. *siv las*, 4. *ptič*, 5. *trta*, 6. *kamen*, sívček -čka *m* 1. *človek*, 2. *vol, konj, čmrlj*, sívka -e *ž* 1. *starka*, 2. *krava, ovca, raca, riba*, 3. kranjska ~ *|čebela|*, 4. *goba*, 5. *trta, rastlina*, sívkin -a -o: ~a voda, sívko -a *m*, sivíca -e *ž* 1. *glina*, 2. *trta*, sívnik -a *m |skrilavec|*

síven -vna -o *siten, nadležen, vsiljiv*, sívnost -i *ž*, sívnež -a *m*

sivéti -ím *siv postajati*, sívi -íte! sivèl -éla -o, sivênje -a *s*: lasje, gore sive; sivíti -ím *sivo delati*, sívi -íte! sivíl -a -o, sivljênje -a *s*: skrbi sivé glavo, jutro se sivi, lasje se sive

sivo- *v sestavi*: sivobrâd -áda -o, sivobrádec -dca *m*; sivodlàk -áka -o; sivoglàv

-áva -o, sivoglávec -vca *m*; sivolàs -ása -o, sivolásec -sca *m*, sivoláska -e *ž*; sivoòk -óka -o; sivoplàz -áza *m* |*kuščar*|; sivoúh -a -o

sivór -ja *m* 1. *znč. siv mož*, 2. *mrč*, 3. *gosta mokra megla*, sivóra -e *ž* 1. *starka*, 2. *megla*

Sízif -a *m*, Sízifov -a -o: ~o delo; sízif -a *m* |*hrošč*|; *gl. tudi* Sisifos

sížé -ja *m* → *predmet, snov*

skábies -a *m garje*, skabiózen -zna -o, skábičen -čna -o *med.*, skabióza -e *ž bot.*

skadénca -e *ž dospelost, dan zapadlosti kake terjatve*, skadénčen -čna -o: ~a knjiga *rokovnik. knjiga rokov*

Skáder -dra *m kr. i.*, skádrski -a -o: Skadrsko jezero

skadíti -ím, skádi -íte! skádil -íla -o, skajèn -ena -o: ~ cigareto, dim se je skadil, soba se je skadila, vino se mu je skadilo iz glave; *gl. tudi* izkaditi, razkaditi

skafánder -dra *m* |*potapljaška naprava, obleka*|

skakáč -a *m* 1. *skakavec*, 2. *ud verske sekte*, 3. *zool.*: egiptovski ~, hrošč ~, 4. šahovski ~, skakáčka -e *ž* 1. *vernica skakaške sekte*, 2. *zool. riba*, skakáški -a -o: ~a sekta, tekma

skakálen -lna -o *[-ln-]*: ~i stolp, ~a deska, ~e smuči, skakálnica -e *[-ųn-] ž*: smučarska, mamutska ~, skakalíšče -a *s*, skakálo -a *s lov.* |*naprava za zveri*|· skakalín -a *m mladič, frkolin*, skákalica -e *ž zool.* |*hrošč*|

skakáti skákam *in* skáčem, skákaj -ájte *in* skáči -te! skákal -ála -o, skakánje -a *s in* skákati -čem *s stal. poud.*: ~ v daljavo, s palico, čez plot, čez ojnice, ~ od jeze, ~ komu v hrbet, v besedo; to bo skakal *se jezil, tekal*, plug skače, srce mi skače od veselja, misli skačejo s predmeta na predmet, ~ okoli koga, ímam toliko skakanja zaradi tebe *opravkov, poti*

skakàv -áva -o: ~i otroci, skakávec -vca *m* 1. *športnik*, 2. *slap (v kraških jamah)*, skakávček -čka *m* 1. *slap*, 2. *žuželka*, skakávka -e *ž* 1. *športnica*, 2. *rib. muha*, skakávski -a -o, skakávstvo -a *s*, skákavica -e *ž* |*riba*|

skakljáti -ám, skakljàj -ájte! skakljàl -ála -o, skakljánje -a *s*, skakljáj -a *m*: s tremi ~i pridem do tebe, skakljáč -a *m*

skakóma *in* skákoma *prisl.*

skála -e *ž* 1. *glas. lestvica*: diatonična ~, za celo ~o višji, zaigrati vso ~o čustev, 2. *merska lestvica*: kromatična, barvna ~, linearna, kvadratna, recipročna, logaritemska, trigonometrijska ~

skála -e *ž*, *mn. tudi* skalé -á: granitna, koralna ~, vsekati stopnice v živo ~o, zidati na ~o, stati kakor ~, ~o zavaliti na srce; skálen -lna -o *[-ln-]*: ~i grad, ~i golob, ~a polica, duplina, Skalne gore, skálnica -e *[-ln-] ž* 1. kost ~, 2. *voda v skalah*; Skálnica -e *[-ln-] ž Sveta gora pri Gorici*; skálast -a -o, skálnat -a -o *[-ln-]*: ~a gora, skalovít -a -o *skalnat*, skalovítost -i *ž*, skálovnat -a -o; skálica -e *ž skril*: s ~ami krita hiša, skalína -e *ž*, skalóvje -a *s*, skálar -ja *m* 1. *prebivavec*, 2. *divji kozel*, 3. *slegur*, skálarica -e *ž bot. planika*, skalnják -a *[-ln-] m alpinetum*, skálnik -a *[-ln-] m*

Skála -e *ž*: milanska ~ |*gledališče*|

skáld -a *m* |*pevec*|, skáldovski -a -o >*[-ld-]*

skalíti -ím, skáli -íte! skálil -íla -o, skaljèn -ena -o: seme skali

skalíti -ím, skáli -íte! skálil -íla -o, skaljèn -ena -o: ~ vodo, vino, dušo; skali se pogled, pamet, veselje, sreča, notranji mir; skalijo se misli, oči, pojmi, skalítev -tve *ž*, skalítven -a -o *[-tvən-]*: ~a reakcija *med.*, skalnéti -ím *[-ųn-] gl.* kalneti

skalíti -ím, skáli -íte! skálil -íla -o, skaljèn -ena -o: železo ~

skálp -a *m*, skalpírati -am, skalpíran -a -o: ~ koga >*[-lp-]*

skalpél *[-lpél]* -a *m kirurški nož*

Skamánder -dra *m* |*reka v homerski Troadi*|, skamándrski -a -o

skamnéti -ím *gl.* kamneti: ~ od strahu, od groze; skamnèl -éla -o: ~ obraz, skamnína -e *ž*

Skandinávija -e *ž*, v ~i, Skandinávska -e *ž*, v ~i, Skandinávsko -ega *s*, na ~em, Skandinávci -ev *m mn.*, skandinávski -a -o, skandinávščina -e *ž*

skandírati -am *po metričnih stopicah izrazito poudarjati*, skandíranje -a *s*, skanzíja -e *ž*

skápati -pam *in* -pljem, skápaj -te *in* skáplji -te! skápal -a -o: voda je skapala s strehe, hruške so že vse skapale, počasi so se vsi skapali domov; skapljáti -ám, skapljàj -ájte! skapljàl -ála -o; *gl. tudi* izkapati, razkapati

skarabéj -a *m* 1. *hrošč*, 2. *arheol.*

skášljati -am se: ~ se nad kom; *gl. tudi* izkašljati
skát -a *m zool.* |*morska riba*|: električni, pegasti, marmornati ~
skát -a *m* |*igra na karte*|
skávsati -am: pošteno ga je skavsal, igravci so se skavsali; *vendar* izkavsati
skávt -a *m*, skávtka -e *ž* = skávtinja -e *ž*, skávt(ov)ski -a -o, skávt(ov)stvo -a *s*
skáza -e *ž*: to je prava ~ *ponesrečena reč*, *spaka*; storiti, delati ~o *kaziti*; videl boš, kdo je mojster, kdo ~; mojster ~, delo so prevzele ~e namesto stavkajočih
skazáti *in* skázati skážem *gl.* kazati, skázan -a -o: ~ komu pomoč, dobroto, ljubezen, čast, ~ se hvaležnega *ali* hvaležen, skazalo se je, da ima prav; kadar gre zares, se vselej skaže *se postavi*; ~ se pri plačilu *dobro plačati*, ~ se v nevarnosti, v nesreči pravega človeka *ali* pravi človek; skazováti -újem, skazovàl -ála -o, skazovánje -a *s*: očitno se ~ *postavljati*; *gl. tudi* izkazati, razkazati
skazíti -ím, skázi -íte! skázil -íla -o, skažèn -ena -o: ~ vino, lice, veselje; vse nam je skazil; kar v roke prime, vse skazi; ~ si spričevalo; obraz se skazi od jeze; to se mi je skazilo *ponesrečilo*; ~ se na duši in telesu, skazítev -tve *ž*, skažênost -i *ž*; *tudi* izkaziti
skéč -a *m lahkotna, kratka igrica, prizorček*
skedènj *[skədənj]* -dnja *m in* skèdenj -dnja *[skədnja] m*: ščurkov ~ |*otroška igrača*|, skèdenjski -a -o *[skədənj-]* = skednjén -a -o: ~a vrata
skelét -a *m* 1. *okostje, ogrodje*, 2. *okostnjak*: človeški, živalski, železobetonski ~, skelétast -a -o, skeléten -tna -o: ~a konstrukcija, ~i oporniki
skeléti -ím, skeléč -a -e, skelèl -éla -o, skelênje -a *s*: rana, vest, očitek me skeli, svetloba skeli v oči, v očeh; skeléč -éča -e *prid.*: ~ občutek, ~e bolečine, misli, skelína -e *ž* *>[skəl-]*
sképati -am se: otroci so se skepali
sképiti -im *napraviti kepe*, sképljenje -a *s*: ~ se *sprijeti se v kepe*, kri se skepi; sképljen -a -o: ~a moka, skepítev -tve *ž*: ~ molekul, skepítven -a -o *[-tvən-]*
sképsa -e *ž*, sképtik -a *m dvomljivec*, sképtičen -čna -o, sképtičnost -i *ž*, skepticízem -zma *m fil.*
skesáti -ám se *gl.* kesati se, skesán -a -o: skesano priznati; skesal se je in ni prišel *premislil se je*, skesánost -i *ž*, skesánec -nca *m*, skesánka -e *ž* *>[skəs-]*
skíca -e *ž načrt, osnutek, očrt, črtica*: ~ za sliko, stavbo; oljna, akvarelna ~, dramatska ~, skícen -cna -o: ~a knjiga, skicírka -e *ž zvezek za skiciranje*, skicírati -am *začrtati, osnovati*, skicíranje -a *s*
skídati -am: ~ gnoj, svinjak, ~ se od hiše *spraviti se*; *gl. tudi* razkidati, izkidati
skíf -a *m regatni čoln z enim veslačem*, skifíst -a *m*
skikjöring *[šijöring]* -a *m smučanje s konjsko ali motorno vprego, šijöring*
Skíla -e *ž gr. mit.* |*morska pošast*|: priti med ~o in Karibdo *med krnice in pečine*
skínk -a *m zool. rovec, kuščar*: progasti ali ameriški ~, bodičasti, srholuski, trnorepi, valjasti ~
skióptikon -a *m*, skióptičen -čna -o: ~e slike, ~o predavanje
skíp -a *m rudniška priprava ali posoda za vzdigovanje premoga*
skípek -pka *m*: svečni ~i
skipéti -ím, skípi -íte! skipèl *in* skípel -éla -o: mleko, morje, kri, jeza skipi, v jezi ~, rad, prehitro skipi *se jezno razvname*; skipljiv -a -o; skipniti -nem: testo skipne
skíro -ra *m* = skíra -e *ž* |*otroško vozilo*|, skírica -e *ž*
skísati -am: ~ repo, mleko se je skisalo, vreme se skisa, možgani so se ti skisali, v taki samoti se bom še skisal; skísan -a -o: ~ obraz, smeh *čemeren*, skísanost -i *ž*, skisanína -e *ž*; skísniti -nem se, skísnjen -a -o
Skíti -ov *m mn.*, Skítka -e *ž*, skít(ov)ski -a -o, skitosarmátski -a -o
sklád skláda *m*: ~ drv, ~i premoga, gorski ~i, zrnati ~; cerkveni, ubožni, podporni, pokojninski, plačni, obratovni, rezervni ~, ~ za hišna popravila, ~ napraviti, narediti, v ~ pobrati, dati; življenje spraviti v ~ z načeli, delati v ~u z zakoni, skládoma *prisl.*; skláda -e *ž kup*, skládast -a -o
skládati -am, skládanje -a *s*: drva z voza ~, blago v skrinjo, na kup, v krošnjo ~, denar, obleko, živila ~, ~ za sirote, ~ verze, ~ pesem, glasove, napev, ~ besede, ~ se s kom v čem; čudovito, do zadnje mrve se skladata *ujemata*, izpovedi prič se skladajo, cena se sklada

z vrednostjo; skladáč -a *m* = skladávec -vca *m*, skladávka -e *ž*, skládanec -nca *m* |*pecivo*|, skládanica -e *ž* 1. drva v ~o naložiti, ~ knjig, papirja, 2. *uganka*, skladátelj -a *m komponist*: operni ~, skladáteljica -e *ž*, skladáteljski -a -o, skládba -e *ž*: klavirska, zborovska, kitična, klasična, ~, skládbica -e *ž*; skládnja -e *ž slov. sintaksa*; skladarína -e *ž skladiščnina*; *vendar* izkladati

skládeн -dna -o: ~o s časom, z naročilom, skládnost -i *ž*: ~ z zakonom, ~ med vsebino in obliko = ~ vsebine in oblike, skládje -a *s skladnost*

skladíšče -a *s*: ~ blaga, soli, ~ za pesek, premog; lesno, zbiralno, trgovsko, carinsko, javno ~, blago je še v ~u, °na ~u imeti *v zalogi*, skladíščen -čna -o: ~i prostori, ~a postaja, ~i list, ~a knjiga, ~a pravica, ~o pravo, skladíščnik -a *m*, skladíščnica -e *ž*, skladiščnína -e *ž*

skládnica -e *ž*: bratovska, cehovska, rudarska ~ *blagajna*

skladóven -vna -o: ~a ploskev, ~a zrelost sadja *primerna za spravljanje v skladišče*, skladóvnica -e *ž skladanica*, skladóvje -a *s*, skladovít -a -o *skladast*, *plastast*, *polast*, skladovítost -i *ž*

sklánjati -am, sklánjanje -a *s*: ~ glavo, telo, ~ samostalnik *slov.*, ~ se nad papirji, k zemlji, skozi okno *ali* čez okno; sonce se sklanja k obzorju; sklánja -e *ž* = sklanjátev -tve *ž slov.*, sklanjátven -a -o *[-tvən-]*: ~a obrazila

sklápljati -am *zapirati*, *vezati*: ~ oči, železniške vozove, motor

sklasíti -ím (se), sklásil -íla -o: setev (se) sklasi, sklasítev -tve *ž*

sklásti skládem *zložiti*, skládi -te! skládel -dla -o, skládeн -a -o: seno v plaste ~, snopje v kup ~

skláti skóljem *gl.* klati: ~ drva, psi so se med seboj sklali; sklán -a -o: ~ les, glas; *gl. tudi* razklati

sklatíti *in* sklátiti sklátim *gl.* klatiti, sklátеn -a -o: ~ sadje z drevja, toča sklati listje, dosti neumnosti je sklatil

sklécniti -nem: pipec ~ *zapreti*, kolena mu sklecnejo, sklécno *prisl. tel.*, sklékati -am, sklékniti -nem

skléda -e *ž*: ~ za mleko, omako, solato, ~ z dulcem, ~ za pomivanje, brivska ~, sedeti, biti pri polni ~i, priti k ~i, vzeti k svoji ~i, poročiti se na prazno ~o, v sredi v zlati ~i, pljuvati v lastno ~o, prodati za ~o leče *zavreči*; sklédas: -a -o, sklédar -ja *m*, sklédarica -e *ž bot.*, sklédica -e *ž*: ~ za milo, ~ na svečniku, na tehtnici, pri sadežu, sklepna ~, božja ~ *patena*, sklédičast -a -o, sklédičar -ja *m bot.* |*lišaj*|, sklédička -e *ž* = sklédička -e *ž*, sklédičnica -e *ž bot.*, skléden -dna -o: ~i rob, ~o dno, sklédnica -e *ž* 1. *sklednik*, 2. *močvirna želva*, sklédnik -a *m stojalo za sklede*; skledolíz -a *m* = skledolíznik -a *m sladkosnednež*, *lizun*, *trot*

sklejíti -ím *zlepiti*, skléji -íte! skléjil -íla -o, sklejèn -ena -o, sklejeváti -újem, sklejeváł -ála -o

sklenína -e *ž lošč*, *emajl*: zobna ~, sklenínast -a -o; sklenolúskavke -avk *ž mn. zool.* |*ribe*|

skleníti sklénem, sklêni -íte! sklênil -íla -o: ~ obroč, kolobar, krog, verigo, roke, prste, ~ zakon, prijateljstvo, zvezo, pogodbo, kupčijo, premirje, mir, ~ sejo, račun, govor je sklenil s svarilom, ~ življenje, sklenil je *umrl je*, ~ svoje račune = ~ s tem svetom, (za) trdno ~, ~ se s kom, ~ se v vrsto; sklenil je počakati *ali* sklenil je, da bo počakal; sklénjen -a -o: ~ krog, sistem, mir, ~a vrsta, odhod je ~a stvar, kakor je bilo ~o, sklenítev -tve *ž*

sklèp sklépa *m*: kolenski, skočni, čeljustni, hrustančni ~, ohlapen, trd ~, kosti stopijo iz ~ov; pretegniti se, da pokajo ~i *ali* da v ~ih poka; v ~ih me trga; škarjasti ~, po ~ih teče iz soda, ~ doline, s ~om so zapirali stare knjige; ~ računov, slovesnosti, šolskega leta, konference, kongresa; računski ~; storiti, napraviti trden ~, ~e držati, zavreči; omajati ~, ~ dozori, ~i odbora, večine; sklépen -pna -o: ~i stol, ~i revmatizem, ~a ponvica, ~a seja, razprava, misel, beseda, slovesnost, ~i račun, sklépnica -e *ž* 1. *bot.*, 2. *zool. želva*, 3. *trg.*, sklépnik -a *m*: ~ spaja rebra obokov; sklépčen -čna -o: občni zbor je ~, sklépčnost -i *ž*

sklepáč -a *m zaskočni nož*, *nožič na zaskok* = sklépček -čka *m* = sklépec -pca *m*

sklépati -am, sklépanje -a *s*: ~ kaj, po čem, iz česa, na kaj, ~ kar na splošno; kosti, zobje se sklepajo, ~ verigo, roke,

~ pogodbe, mir, umsko ~, sklepálo -a *s pripomoček za sklepanje*, sklepálen -lna -o *[-ln-]*: ~o priredje

sklepáti sklépljem, sklêplji -íte! sklêpal -ála -o, sklepán -a -o: ~ koso, srp; sklepánec -nca *m etnogr. kovinski pas pri narodni noši*

sklepetáti -ám *in* -éčem *gl.* klepetati: ~ vse po vasi; *tudi* izklepetati

skleróza -e *ž otrdelost*, sklerótičen -čna -o, sklerótičnost -i *ž*, sklerozíran -a -o: skorja nadledvične žleze je ~a, sklerítis -a *m vnetje beločnice*

sklesáti sklešem *gl.* klesati: ~ kamen, blok; *gl. tudi* izklesati

skléstiti -im, skléstil -a -o *in* -íla -o, skléščen -a -o: drevje je sklestil, toča je vse sklestila, miši so sklestile slamo; skléšček -čka *m* = skléstek -tka *m*

sklícati *in* sklícati sklíčem *gl.* klicati, sklícan -a -o, sklícanje -a *s*: ~ družino k večerji, v hišo, ~ sestanek, občni zbor, skupščino, ~ ljudi na pomoč, ~ spečega, sklíc -a *m*: ~ upnikov; **skliceváti** -újem, sklicevál -ála -o, sklicevánje -a *s*: ~ se na svoje delo, na zakon, na paragraf; sklicéváje se; skliceválen -lna -o *[-ln-]*: ~i odbor, sklicevávec -vca *m* = sklicátelj -a *m*, sklicevávka -e *ž* = sklicáteljica -e *ž*; *vendar* izklicati

skljúčiti -im *upogniti, stisniti*, skljúčenje -a *s*: ~ roko, telo, ~ se vase; skljúčen -a -o: ~o hoditi, ~ od starosti, ~ starček; **skljúčenost** -i *ž*, skljúček -čka *m* |*nožič*|, skljúčnica -e *ž huda udnica*, sključeváti -újem, sključeval -ála -o, sključevánje -a *s*; *vendar* izključiti

skljuváti *in* skljúvati -am *in* skljújem *gl.* kljuvati; skljuván -a -o *in* skljúvan -a -o: od kokoši ~o zelje; *tudi* izkljuvati

sklobasáti -ám, sklobasàj -ájte! sklobasàl -ála -o, sklobasán -a -o: kaj vse je sklobasal v članek

sklobuštráti -ám *zmesti gl.* klobuštrati, sklobuštrán -a -o

sklôn sklôna *m slov.*: samostalnike uporabljamo v ~ih, odvisni ~i, glagoli se vežejo z različnimi ~i, sklónski -a -o: ~o obrazilo = sklonílo -a *s*, sklonljív -a -o, sklonljívost -i *ž*

skloníti sklónim *upogniti, pripogniti*, sklôni -íte! sklônil -íla -o: ~ glavo, hrbet, vejo, ~ se nad kaj, pod kaj, čez kaj, komu čez ramo, k ušesu, k tlom, ~ se naprej, nazaj, pokonci, ~ se nad svojo preteklost, dan se skloni k večeru; sklónjen -a -o: ~a glava, postava, sklónjenost -i *ž*, sklonítev -tve *ž*, sklôniv *prisl.*: ~ hoditi *sklonjeno*; sklônka -e *ž tel.*

sklòp -ópa *in* -ôpa *m*: gorski ~, besedni ~, gospodarski ~, ravni (tesarski), vzvratni ~, ~ za vzporedni telefonski govor, v ~u dolžnosti, nalog; sklópec -pca *m* |*past*|, sklópen -pna -o: ~i stol, sedež, umivalnik, ~a miza, postelja, sklópka -e *ž tel., stroj.*: avtomatična, centrifugalna, cevasta, čepna, kljukasta, obojčna, suha, torna ~, ~ na pažlje, ~ pri motorju

sklopíti sklópim, sklópi -íte! sklópil -íla -o, sklópljen -a -o *in* sklópiti -im *s stal. poud.*: ~ krila, sklopitev -tve *ž*, sklópljenec -nca *m stroj.*, sklópljenka -e *ž slov.*, sklopljív -a -o; *vendar* izklopiti

sklopotáti -ám *in* -očem *gl.* klopotati: vlak sklopota mimo, ~ na tla

skóba -e *ž* 1. *penja, penjača*: zaviralna ~, 2. *past*: loviti v ~e; skóbica -e *ž*, skóbka -e *ž*

skobácati -am se *in* skobacáti -ám se *gl.* kobacati: ~ se na noge, pokonci, čez prag, na voz, iz postelje; skobacljáti -ám se; *gl. tudi* izkobacati se

skobáliti -im se: ~ se na konja, očetu na kolena, z voza, z drevesa; *gl. tudi* izkobaliti se

skôbec -bca *m* 1. *past*, 2. *ptica*: kačji ~, skôbčev -a -o, skôbčevka -e *ž* |*ptica*|, skôbčji -a -e

skóbelj -blja *m oblič*: spahalni, gladilni, véliki ~, ~ za usnje, skóbljič -a *m*, skóblja -e *ž strugalo*, skóbeljn -a -o *[-bəlj-]*: ~i stroj = skóbeljnica -e *[-bəlj-] ž*: ~ za kamen, ploščinska ~, skóbeljnik -a *[-bəlj-] m*: kovinski, mizarski, pletarski ~; skóbljati -am *oblati*, skóbljanje -a *s*, skóbljanec -nca *m*, *mn.* skóbljanci -ev *oblanci*, skóbljar -ja *m*

skôčen -čna -o *in* skočèn *ali* skočán -čna -ó -í -é: ~i konji, ~a dekleta, ~e pete, ~ih nog, skóčen -čna -o: ~i sklep v stopalu, **skôčnost** -i *ž*, skóček -čka *m* 1. *skočen otrok*, 2. *psiček*, 3. *pajek*, 4. *kobilica*, skóčič -a *m* = skočílo -a *s majhen slap*, skočník -a *m* 1. *padec*, 2. *slap*, 3. *žleb nad mlinskim kolesom*, skóčnica -e *ž* |*kost*|, skočnína -e *ž* |*pla-*

čilo|; skôčimož -á *m* = skôčimožek -žka *m*, skôčirep -a *m zool.* |*žuželka*|

skočíti skóčim, skôči -íte! skôčil -íla -o: ~ na tla, na obisk, na požirek, po vode, v trgovino, ~ za kom, v zakon = v zakonski jarem, ~ na noge = ~ pokonci, ~ v vodo na noge, na glavo, na trebuh, ~ komu za vrat, v hrbet, v lase, v oči, v besedo, ~ čez plot, iz ojnic, vlak skoči s tira, ~ do stropa *od togote*; jezen, da bi iz kože skočil; roka skoči iz sklepa, kolo, os iz tečajev, srce skoči v grlo; skočiš, pa si tam *prav blizu je, hitro opraviš*, nekaj mu je v glavo skočilo *prevzel se je*

skodéla -e *ž*, skodélast -a -o, skodélica -e *ž*: brivska, čajna, kavna, kompotna ~, ~ na tehtnici, skodéličast -a -o

skódla -e *ž kalanica*: s ~ami krita streha, skódlast -a -o: ~a streha, skódelnik -a *[-əu̯n-] m žebelj za pribijanje skodel*, skódlica -e *ž*, skódlar -ja *m*, skodlárna -e *ž*, skódlarstvo -a *s*

skódrati -am *in* skodráti -ám *gl.* kodrati; skódran -a -o *in* skodrán -a -o: ~i lasje, listi, ~o morje; skódrčati -am *zmršiti*; skódrčan -a -o: ~a brada, ~e misli

Skój -a *m SKOJ*, skójevec -vca *m*, skójevka -e *ž*, skójevski -a -o

skòk skóka *in* skôka *m* 1. ~ z zaletom, z mesta, s palico, ~ naprej, v stran, na stran, v daljavo, v višino, na noge, na glavo, smrtni ~, z enim ~om, v dolgih ~ih; pognati, spustiti se, jahati, dirjati v ~, dirjati ~ na ~, pridirjati na ~, priti na kratek ~ *za hip*, delati na ~ *hitro*, ~ cen, topotni, miselni ~, prignati kravo na ~ *k biku*, 2. *stegno, bedro, krak*: meso v ~u, žabji ~i, 3. *skalni pragi*, 4. *mit. huda kača*; skókoma *prisl.*, skókica -e *ž* 1. *bolha*, 2. *žaba*; skókec -kca *m* |*priprava*|, skokonòg -óga -o, skokopèt -éta -o; skokovit -a -o: ~ razvoj *v skokih*

skokòt -ôta *m galop*, skokotáti -ám *in* -óčem *skakljati*, skokotàj -ájte *in* skokóči -te! skokotàl -ála -o, skokotánje -a *s*

skolêhati -am se *opomoči si*: ~ se na noge *spraviti se pokonci*

skolióza -e *ž med.* |*ukrivljenost hrbtenice*|: statična ~

skólke skólk *[-u̯k-] ž mn. mrtvaški oder*: na ~ah ležati

skomaráti -ám se *in* skomárati -am se *pokonci se spraviti, skolehati se gl.* komarati: ~ se z ležišča

skombinírati -am *sestaviti, narediti sklep, dognati, uganiti*

skomig -a *m skomizg*

skomína -e *ž, nav. mn.* skomíne -ín 1. *poželenje*: ~ mi je, ~e dobiti, imeti po čem, ~e delati komu, zbuditi; pregnati ~e po čem, ~e me obhajajo, me imajo, 2. *občutek v zobeh*: po grozdju dobiš ~e, lesnike mi delajo ~e, čutiti ~e, skomínast -a -o: ~i zobje; skomínati -am: skomina me po čem, skomina me zvedeti, skomina me po zobeh = zobje me skominajo, skomina se mi po čem

skomízg -a *m*, skomízgati -am: ~ z rameni, skomizgávati -am, skomizgováti -újem, skomizgovàl -ála -o, skomizgovánje -a *s*, skomízgniti -nem

skônca *prisl. skraja*: lepo ~ jemlji, skôncema *prisl. pri koncu, na koncu*, skončàn -ána *m* = skončár -ja *m kdor stanuje na koncu vasi*

skoncentrírati -am *združiti, zgostiti*: ~ čete, kapital, napetost, ~ napore, pozornost na kaj *obrniti*

skončáti -ám *gl.* končati, skončánje -a *s*: ~ delo, kosilo, nalogo, pismo, govor, šolo, študij, prakso, ~ v trpljenju, ne boš dobro skončal; skončávati -am, skončávanje -a *s*, skončeváti -újem, skončevàl -ála -o, skončevánje -a *s*

skônčen -čna -o: ~a hiša, ~a okna, skončníca -e *ž* 1. ~ pri postelji, 2. *panjska končnica*, skončník -a *m deščica, ki zadaj zakriva panj*

skonstruírati -am 1. *sestaviti, napraviti*, 2. *umetno, na silo narediti, si izmisliti*, skonstruíranost -i *ž (umetna, prisiljena) narejenost*

skónto -a *m fin. popust*, skontírati -am, skontíranje -a *s*

skontrírati -am *trg. primerjati, izravnavati, pregledovati*, skontríranje -a *s*, skontrácija -e *ž*, skóntro -a *m(knjiga) razvidnica*

skóp -a -o *in* skòp -ôpa -o *in* -ó -í -é, *prim.* bolj skop: ~ človek, ~a zemlja, ~o poročilo, ~ s hvalo, ~ z besedo, ~ v besedah, v ~ih besedah, obrisih; *prisl.* skopó *in* skôpo *in* skópo: ~o meriti, ~o odmerjeni grižljaji; prostor, čas, denar je ~o odmerjen; skopóst -i *ž*, skópec -pca *m* = skopúh -a *m*, skopú-

hinja -e *ž* = skopúlja -e *ž* = skopúška -e *ž*, skopúški -a -o, skopúštvo -a *s*, skopúšen -šna -o, skopúšnik -a *m skopuh*, skopúšnica -e *ž*, skopúšnost -i *ž*, skopáriti -im, skopárjenje -a *s*: ~ z denarjem, z vinom, s prijaznostjo, ~ pri jedi, skopárski -a -o, skopúšiti -im, skopúšenje -a *s*; skoporít -a -o, skoporítost -i *ž*, skoporítec -tca *m*, skoporítnež -a *m*, skoporítnik -a *m*, skoporítnica -e *ž*, skoporítiti -im, skoporítenje -a *s*

skopáti *in* skópati skópam *in* skópljem *gl.* kopati: ~ otroka, ~ se v morju

skopáti skopám *in* skópljem *gl.* kopati: ~ jamo, jarek, temelje, ~ se iz mivke, iz postelje, iz revščine, ~ se na noge, na peč, na koga; *gl. tudi* izkopati

skopčáti -ám *gl.* kopčati: ~ konju noge *speti, zvezati*

skôpec -pca *m skobec*

skopícema *prisl. zvrhano, s kopico*: ~ meriti, dajati, ~ poln, skopíčiti -im *zbrati v kopico*, skopíčen -a -o

skopíti -ím *in* skópim, skôpi -íte! skópil *in* skôpil -íla -o, skopljèn -êna -o *in* skópljen -a -o, skopljênje -a *s in* skópljenje -a *s*, skopítev -tve *ž*, skopljênec -nca *m in* skópljenec -nca *m* = skôpec -pca *m*, skôpčev -a -o, skopčevína -e *ž* |*meso*|, skopíca -e *ž* = skopílo -a *s* |*nož*|, skápljati -am, skápljanje -a *s*, skapljár -ja *m*, skapljarica -e *ž nož za skapljanje*, skapljávec -vca *m*

Skópje -a *s in* Skópje -a *s kr. i.*, iz ~a, v ~u, skópski -a -o = skopljánski -a -o, Skopljánci -ev *m mn.*

skopnéti -ím *gl.* kopneti, skopnèl *in* skôpnel -éla -o: sneg, denar, veselje, dobra volja skopni, skopnévati -am, skopnévanje -a *s*, skopníca -e *ž kraj, kjer je sneg skopnel*

skopolamín -a *m* 1. *kem.*, 2. *med. alkaloid*

skoprnéti -ím, skoprnèl -éla -o: ~ od žeje, strahu, sramu, nepotrpežljivosti, ~ od sreče, ljubezni, ~ po kom, za kom; skoprnévati -am, skoprnévanje -a *s*

skôraj *prisl.*: ~ pred hišo, ~ opolnoči, ~ trikrat toliko, ~ lepši kakor nov, da bi bil že ~ dan, ~ bi bil verjel, ~ še nikoli ni zajca ujel, skôrajda *prisl.*: hlebec je ~ cel, skôrajšnji -a -e: na ~e svidenje, skôro *prisl.*

***skorájžiti** -im se *opogumiti se, dobiti pogum*

skorbút -a *m med.*, skorbúten -tna -o

skôrec -rca *m košek za jagode*, skôrček -čka *m*

skórja -e *ž*: drevesna, krušna, zemeljska, možganska ~, skórjica -e *ž*: tepe se za ~o kruha, sladka ~, skórjast -a -o: ~i lišaj = skórjavec -vca *m*, skórjav -a -o, skorjevína -e *ž kraste po opeklinah*, skórnat -a -o

skorócelj -clja *m rman*, skorócljev -a -o

skosmáti -ám *gl.* kosmati, skosmán -a -o: ~ volno

skostenéti -ím *gl.* kosteneti, skostenítev -tve *ž*, skostenélost -i *ž*

skotaliti -ím, skotáli -íte! skotálil -íla -o, skotaljèn -êna -o *in* skotáljen -a -o: ~ hlod s hriba, ~ kroglo po kegljišču, ~ se z voza, sadje se skotali v dolino, ~ kolo po klancu; skotáti -ám *gl.* kotati: ~ sod

skotíst -a *m fil. privrženec šole Dunsa Scota*, skotístičen -čna -o, skotízem -zma *m*

skotíti -ím, skôti -íte! skótil -íla -o, skotèn -ênа -o: mačka skoti mlade, skotítev -tve *ž*, skòt -ôta *m vet.* 1. *mladič*, 2. *skotitev*; *tudi* izkotiti

skotrljáti -ám *skotaliti*, skotrljàj -ájte! skotrljàl -ála -o

skováti skújem *gl.* kovati, skován -a -o: ~ orožje, zaroto, pesem, besedo, pravilnik, skovánka -e *ž skovana beseda*

skovík -a *m* 1. *sovji glas*, 2. *čuk*, skovíkati -am, skovíkanje -a *s*, skovíkniti -nem: sova, čuk skovikne

skovír -ja *m sova*, skovírjev -a -o

skozi *in* skoz *predl. s tož.*: peljati se ~ mesto, pogled ~ okno, sonce sije ~ veje, moraš ~ šolo potrpljenja, skózenj *[-ənj]*, skóznjo, skóznje

skózi in skóz *prisl.*: žebelj je pogledal ~, kako se pride tod ~, glavo prinesti ~, podplati so ~ *preluknjani*, šel je ~ in ~ *do kraja*, ~ in ~ premočen, ~ poslušam tvoje godrnjanje *ves čas, zmeraj, venomer*, ~ več ima *zmeraj*, ~ bolj len je, ~ in ~ je pošten *do dna*

skozláti -ám *gl.* kozlati; *tudi* izkozlati

skóznjica -e *ž* 1. *figura pri kegljanju*: vélika, mala ~, 2. *igra pri marjašu*, skóznjik -a *m teh.*

skóznja -e *ž luknja*, skóžnjast -a -o, skóžnjik -a *m električni izolator v zidu*

skožúhati -am *in* skožuháti -ám *gl.* kožuhati: ~ koruzo

skrája *prisl.*: ~ je bil nezaupljiv *sprva*, začni ~ *od začetka*; skrájema *prisl. od krajev*

skrájen -jna -o *in* skrájnji -a -e: ~i čas *zadnji*, ~a sila *največja*, *najhujša*, ~a možnost *zadnja*, ~a teža, ~o nasprotje, ~i napori *najhujši*, do ~ih mejá, ~o previdno, ~o neprijetno, nevarno *sila*, *hudo*; skrájnost -i *ž*: zaganjati, zaletavati se iz ~i v ~, iti, gnati do ~i, pognati koga v ~, pripraviti koga do ~i, do ~i izrabiti; zoprn, zanemarjen do ~i; skrájnež -a *m*: prenapeti ~i; skrájnik -a *m* 1. *krajnik*, 2. *deska pri kraju hloda*, 3. *krajec*, skrájnica -e *ž* 1. *posteljna skončnica*, 2. *prva pod ljubjem odcepljena vitra*, 3. *geom. črta*: zgornja, spodnja ~

skrájšati -am, skrájšan -a -o, skrajšáva -e *ž*: perspektivna ~, skrájšek -ška *m*; skrajševáti -újem, skrajševàl -ála -o, skrajševánje -a *s*

skrák -a *m zadnja noga pri živali*

skránja -e *ž*, *nav. mn.* skránje *brada*, *čeljust*

skrátka *prisl. ob kratkem*: ~, ní mu za denar; to je ~ neumnost; dal mu je hišo, vrt in denar, ~ vse

skŕb -í *ž*, brez skrbí *in* brez skŕbi: huda, velika, moreča, glodajoča ~, ~ za uboge, za telo in dušo, za živež, za prihodnost, imeti ~ za koga *ali* za kaj, biti v (velikih) ~eh za koga, vrt ima on na ~i, to je moja ~, ves v ~eh biti, ~ ga mori, tare, grize, gloda, obhaja, ~ leže na koga, ~i prizadevati, delati komu, ~i si delati, (na glavo) nakopati, v ~i pripraviti koga, od samih ~i zboleti, osiveti, brez ~i živeti, brez ~i lahko pelješ čez most, poln ~i, ~i poln obraz, ničesar ga ni ~, ~ ga je snage

skŕben -bna -o *in* skrbèn *in* skrbán skrbnà -ó -í: ~a gospodinja, ~ jezik, ~a pisava, ~o oblečen, očiščen, skŕbnost -i *ž*, skrbník -a *m*: ~ nedoletnim otrokom, zapuščinski ~, skrbnica -e *ž*, skrbniški -a -o, skrbníštvo -a *s*, skrbnína -e *ž*

skrbéti -ím, skŕbi -íte! skrbèl -éla -o: ~ za otroke; skrbi ga, kako bo z otroki; otroci ga skrbijo; skrbi ga za otroke; skrbi, da bo otrok zdrav; začenja me ~, preveč se zame ne skrbite! skrbljív -a -o: ~ obraz, pogled, skrbljivec -vca *m*, skrbljivost -i *ž*

skŕbstvo -a *s*: otroško, mladinsko, socialno, zdravstveno ~, postaviti koga pod ~, biti pod ~om, skŕbstven -a -o *[-tvən-]*: ~o sodišče

skŕčiti -im: ~ pest, ~ noge *potegniti k sebi*, ~ stavek, spis, program, ~ na minimum; blago, želodec, število naročnikov se skrči, dohodki se skrčijo, srce se skrči od sočutja, strahu, ~ si pot; skŕčen -a -o: v ~em obsegu, ~ roman; skŕčenost -i *ž*, skrčítev -tve *ž*, skŕčenec -nca *m* 1. *stiskač*, 2. *v skrčenem položaju pokopan mrlič*, skŕčenka -e *ž* *skrčena beseda*, skŕčka -e *ž* *tel.*, skrčeváti -újem, skrčúj -te! skrčeval -ála -o, skrčevánje -a *s*, skrčljív -a -o, skrčljívost -i *ž*; *vendar* izkrčiti

skréčnik -a *m bot.*

skrégati -am se *spreti se*, *priti navzkriž*: ~ se na smrt, na žive in mrtve, ~ se s pametjo *ravnati neumno*; skrégan -a -o: ~ s pravico, z življenjem, ~i smo za zmeraj, do smrti, do grdega, ~ s kruhom

skrémžiti -im: ~ se, ~ se na jok; skrémžen -a -o: ~ obraz, ~a usta, ~ otrok *cmerav*

skreníti skrénem → *obrniti*, *zasukati*, *zaviti*

skrepenéti -ím *gl.* krepeneti: ~ od zime, od strahu, od začudenja, vse skrepeni od mraza *otrdi*, *otrpne*, lava skrepeni, skrepenélost -i *ž*, skrepenévati -am, skrepenévanje -a *s*

skresáti skrésem *gl.* kresati: ogenj, čevlje ~; skresán -a -o: ~e pete; *gl. tudi* izkresati

skŕgati -am *in* -žem, skŕganje -a *s*: skržat skrže, skrgútati -am *in* -čem

skŕhati -am, skŕhan -a -o: ~ britev, koso, ostrino, nožiček, pero; glas, prijateljstvo, ženitev se skrha, skrhanína -e *ž*, skŕhanost -i *ž*

skrhljáti -ám *v krhlje razrezati gl.* krhljati, skrhlján -a -o: ~ buče, repo, jabolka

skríl *[-íu̯]* -i *ž*, skríl *[-íu̯]* -a *m*, skríla -e *ž*, skrílast -a -o, skrílar -ja *m*, skrílav -a -o: ~o gorovje, skrílavec -vca *m*, skrílavost -i *ž*, skrílnat -a -o *[-ln-]*, skrilóvje -a *s*; skrilolòm -ôma *m*

skrínja -e *ž*: ~ za žito, ~ zaveze, kmečka ~, skrínjast -a -o: ~a streha, skrínjica -e *ž*: ~ za nakit, resonančna ~, skrínjičast -a -o

skrípta skrípt *s mn.*, skríptom, s skrípti, v skríptih

skríptor -ja *m*, skríptorski -a -o: ~a služba, skríptorstvo -a *s*; skriptórij -a *m pisarska delavnica*: rokopisi stiškega ~a
skríti -jem *gl.* kriti: ~ koga, ~ se komu, pred kom, stara Ljubljana se lahko skrije pred današnjo, sonce se skrije za oblak, mesto za hrib; skrít -a -o: ~ talent, ~i sovražniki *prikriti*, ~e sile, ~a dolina *odmaknjena*, skrítje -a *s*, skrítost -i *ž*
skritizírati -am *s sodbo, kritiko zdelati, raztrgati, obgodrnjati, zavreči*
skrito- *v sestavi*: skritokrílci -ev *[-lc-] m mn. zool.*; skritoškŕgarji -ev *m mn. zool.*; skritovrátka -e *ž zool.* |*želva*|
skrivač -a *m*: ~ žita, lovili so ~e *vojaške begunce*, igrati se ~e *skrivalnice*, skrivâški -a -o, skrivâštvo -a *s*
skrívaj *prisl. naskrivaj*, skrív = **skrívši** *prisl.*, skrívoma *prisl. na skrivnem*: ~ piti, odnašati
skrívalica -e *ž uganka, nav. mn.*: igrati se ~e, skrivalíšče -a *s*, skriválnica -e *[-ụn-] ž* 1. *uganka*, 2. *igra, nav. mn.*: iti, igrati se ~e, skrívanka -e *ž* |*igra*|
skrívati -am, skrívaj -te *in* -ájte! skríval -a -o *in* -ála -o, skrívanje -a *s in* skrivánje -a *s*: ~ denar, tatu, obraz, pogled, bolezen, jezo, skriva leta kakor kača noge; ne skriva nejevolje, sovraštva, ~ se komu, pred kom, ~ se za koga *in* za kom, nekaj se skriva za tem, ~ se |*otroška igra*|; skrivávec -vca *m skrivač*: ~ plamena pri puški, skrivávka -e *ž*, skrivávčica -e *ž kokoš, ki nese na skrivnem*
skríven -vna -o: ~a kupčija, zakladnica, ~a moč, ~a vrata, ~e stopnice, ~o društvo, shajati se na ~em *skrivaj*, na ~em sodelovati, simpatizirati s kom, skrívnost -i *ž*
skrivénčiti -im; skrivénčen -a -o: ~o drevo, na jok ~e ustnice, ~a podoba
skríviti -ím, skrívi -íte! skrívil -íla -o, skrívljenje -a *s*: ~ hrbet, usta v porog, še lasu mu ni skrivil, telo se skrivi od bolečine; skrívljen -a -o *in* skrivljèn -êna -o: ~ hrbet, nasmeh, pomen, ~a črta, ~o železo, skrívljenost -i *ž in* skrivljênost -i *ž*: ~ hrbtenice; *vendar* izkriviti
skrívnost -i *ž*: srčna ~, ~ razodeti, odkriti, izdati, izvabiti, skrivnósten -tna -o: ~ nasmeh, ~o početje, dejanje, ~o govoriti, skrivnóstnež -a *m*, skrivnóstnica -e *ž*, skrivnóstnost -i *ž*
skrížati -am: ~ vole v jarmu *skrižem jih pripreči*, ~ roke; skrížan -a -o: ~ rod, ~o pleme, seme, ~a okna *okna s križi*, skrížanec -nca *m*, skrížanka -e *ž*
skrížem = skrížema *prisl.*: ~ se bliska, vse ~ leti *na vse strani, brez reda*, svoj čas smo si hodili še v vas ~ *drug k drugemu*, roke ~ držati, oči ~, ~ gledati
skrížen -žna -o *kar je skrižem*: ~i obok, ~i ogenj *navzkrižni*
skŕkniti -nem se *strditi se*, skŕknjen -a -o: jajce, mast se skrkne (pri kuhanju)
skŕl *[skə̀ru]* -í *ž*, skŕla -e *ž*: s ~ami krita streha, skrlica -e *ž*; *gl. tudi* skril
skrlúp -a *m* 1. *smetana*, 2. *(umazana) skorja*, 3. *krasta*, 4. *drevesna bolezen*, skrlúpast -a -o, skrlúparji -ev *m mn. zool.* |*raki*|, skrlúpniki -ov *m mn. zool.* |*mehovci*|; *tudi* škrlup
skrnína -e *ž trganje po udih, udnica*: ~ ga šiva; ~ na svincu *jalovina, pepel*, skrnínast -a -o: ~e noge
skrnôba -e *ž* 1. *umazanija*, 2. *gniloba*: ~ sitna, skrnôben -bna -o, skrnôbnost -i *ž*
skrofulóza -e *ž bezgavčja jetika*, skrofulózen -zna -o; *gl. tudi* škrofeljni
skrojíti skrójim *in* skrojím *urezati gl.* krojiti, skrôjil *in* skrójil -ila -o, skrójen -a -o *in* skrojèn -êna -o: ~ obleko, laž, obroče, sodbo, ~ si pravico
skrókati -am se; skrókan -a -o: ~ človek, glas, skrókanost -i *ž*
skrômen -mna -o: ~ človek, talent, ~e potrebe, razmere, vrstice, ~i začetki, biti ~ proti komu, po mojem ~em mnenju, skrômnež -a *m*, skrômnost -i *ž*
skrótje -a *s razrito in raztrgano pečevje*, skrótina -e *ž strma razdrapana skala*, skrótast -a -o, skrótnat -a -o
skrotovíčiti -im, skrotovíčenje -a *s*; skrotovíčen -a -o: ~e niti, misli, ~i verzi, ~o ruševje, skrotovíčenost -i *ž*; skrotíčiti -im
skrožíti *in* skróžiti -im *zaokrožiti gl.* krožiti: smeti se v rešetu skrožijo, skrožína -e *ž*, skróžek -žka *m*, *nav. mn.* skróžki: ~ in podrešetina *slabo zrnje in smeti sredi rešeta, ko se žito vrši, obravnava*
skŕpati -am, skŕpan -a -o: ~ obleko, čevelj, ranjenca, pismo, mir, spravo, skrpanína -e *ž*
skrpúcati -am, skrpúcan -a -o, skrpúcanje -a *s*: ~ obleko, nalogo, skrpucálo -a *s*, skrpúcnik -a *m*

skrtáčiti -im, skrtáčen -a -o: ~ obleko, klobuk, pošteno ga je skrtačil *oštel*; *tudi* izkrtačiti

skrúniti -im, skrúnjen -a -o, skrúnjenje -a *s*, skrunítev -tve *ž*, skrunílen -lna -o *[-ln-]*, skrúmba -e *ž*, skrunívec -vca *m*: ~ mrličev, deklet, skrunívka -e *ž*

skrupulózen -zna -o *tankovesten, zbegan*, skrupulóznost -i *ž*, skrupulánt -ánta *m*, skrupulántka -e *ž*

skrušíti *in* skrúšiti -im *zmrviti, zdrobiti gl.* krušiti; skrúšen -a -o: ~o srce *potrto, strto, uničeno, skesano*, skrúšenost -i *ž strtost, skesanost*

skrutínij -a *m pregled, preizkušnja, štetje volilnih listkov, ugotovitev volilnega izida*, skrutinátor -ja *m*

skrvavéti -ím *gl.* krvaveti; *tudi* izkrvaveti

skŕzati -am *skrgati*, skŕzanje -a *s*: škarje skrzajo

skržák -a *m* = skržát -a *m*, skržatíca -e *ž*, skrževáti -ám, skrževàj -ájte! skrževàl -ála -o, skrževánje -a *s*: zobje skrževajo; *gl. tudi* škržat

skŕžek -žka *m* |*rečna školjka*|: biserni ~, skŕžkov -a -o

skubáč -a *m* |*oseba, orodje*|, skubáča -e *ž rovnica*, skubačíca -e *ž*, skúbec -bca *m* 1. *oseba*, 2. *strojarsko orodje*, skubenína -e *ž* |*volna*|, skubenína -e *ž*

skúbiti -im → *skubsti*

skúbsti skúbem, skúbi -te! skubéč -a -e, skúbel -bla -o, skúben -a -o, skúbenje -a *s*: ~ kokoš, ~ si brke, ~ koga *izžemati, vleči denar iz koga*

skúd -a *m* |*star denar*|

skúhati -am, skúhan -a -o: ~ kosilo, si že spet kaj skuhal; lepo reč, kašo, godljo ~, lepega vraga si nam skuhal, to se je skuhalo samo v njegovi glavi, nekaj se bo skuhalo iz tega; kar se doma skuha, naj se doma poje; vroče, da bi se skuhal; skúha -e *ž*: svinjska ~, graha je še za dve ~i, skúhljaj -a *m*: en ~ krompirja, skúhnja -e *ž* |*jed*|; *vendar* izkuhati

skújati -am se *skesati se, premisliti se gl.* kujati se: otrok se skuja, vreme se je skujalo *pokvarilo*

skulptúra -e *ž kiparstvo, kiparski izdelek*: oddelek za ~o, skulptúren -rna -o, **skulpturálen** -lna -o *[-ln-]* >*[-lp-]*

skúnk -a *m* 1. *severnoameriški dihur*, 2. *njegovo krzno*, skúnkov -a -o

skùp = skúpaj *prisl.*: ~ vstati, igrati, ~ z menoj je prišel, jesti ~ (s kom), smo že spet ~, zdaj sva ~ *se bova pomenila, bova poračunala*, imeti s kom kaj ~, ~ zvoniti *vabiti*, ~ priti, poklicati, to gre imenitno ~, nisva za ~, vsi ~ so krivi, to ni vse ~ nič, vse ~ prodati in iti, vsega ~ ni bilo dosti; °~ se vzeti *potruditi se, zavzeti se*; *kjer je pomen prislova izražen že v glagolu, prislov opuščamo*: °~ zbrati *zbrati*

skúpek -pka *m* = skúp -a *m*: ~ idej, laži

skúpen -pna -o: ~ grob, napor, ~i pojem, ~a last, ocena, volja, ~o ležíšče, gospodinjstvo, delo, ime; z njim nima nič ~ega, ~o delati, nastopiti, se učiti, se truditi, ~o biti odgovoren; skúpnik -a *m solastnik skupne posesti*, skúpnost -i *ž*: narodna, državna, premoženjska, stanovanjska, vodna, interesna ~, skúpnosten -tna -o: ~e vezi

skupína -e *ž [°skúpina]*: igravska, folklorna, črkovna, gorska, krvna, barvna ~, ~ soglasnikov; razdeliti v ~e, po ~ah, skupínica -e *ž*, skupínski -a -o: ~i ples, izlet, obísk, ~a vaja, razstava

skupíti *in* skúpiti -im *gl.* kupiti: ~ lepe denarce za sadje, ~ jo pri čem, od koga, zadosti jih je skupil, skupíček -čka *m* = skupílo -a *s*; *gl. tudi* izkupiti

skupljeváti -újem, skupljevàl -ála -o, skupljevánje -a *s*: ~ jajca

skúpoma *prisl.*: ~ razmetava denar, ~ nameriti, imajo vsega ~

skúpščina -e *ž* |*zbor in prostor*|: ljudska, ustavodajna, zakonodajna, zvezna ~, skúpščinski -a -o *in* skupščínski -a -o: ~i odbor, ~a dvorana

skurílen -lna -o *[-ln-]* → *norčav, smešen*

skuríti *in* skúriti -im *gl.* kuriti, skúrjen -a -o: vsa drva ~, vsa pisma, papirje ~

skúsiti -im: ~ se s kom, ~ pomanjkanje, ~ na svoji koži, dosti je skusil; skúšen -a -o: ~ možak, lovec, planinec, ~a babica, skúšenost -i *ž*; *tudi* izkusiti

skúša -e *ž* |*riba*|

skúšati -am, skúšaj -te *in* -ájte! skúšal -a -o *in* -ála -o, skúšan -a -o, skúšanje -a *s*: skušaj ga doseči, mož te samo skuša *preskuša*, ~ se s kom, ~ se v metanju, skúšanec -nca *m*; *tudi* izkušati

skúšnja -e *ž*: ~ uči, ~ te izuči, ~o si pridobiti, vsakdanja, življenjska ~, vedeti, poznati iz (svoje) ~e, govoriti

po ~i, imeti ~e, imeti slabe ~e s kom, po svojih ~ah, ~o napraviti, opraviti, zrelostna ~, skúšenjski -a -o *[-šənj-]*; *tudi* izkušnja

skušnjáva -e *ž*: ~ me obhaja, napada, imeti ~e, priti v ~o, ~o premagati, spravljati koga v ~o, upreti se ~i, skušnjávec -vca *m*, skušnjávka -e *ž*, skušnjávski -a -o: ~e besede, vabe; *tudi* izkušnjava

skúštrati -am *in* skuštráti -ám *gl.* kuštrati; skúštran -a -o *in* skuštrán -a -o: ~a glava, ~i lasje, skúštranec -nca *m in* skuštránec -nca *m*, skúštranka -e *ž in* skuštránka -e *ž*; *tudi* razkuštrati

skúta -e *ž* |*sir*|, skúten -tna -o, skútast -a -o, skútnica -e *ž jed iz skute*

Skúta -e *ž* |*gora*|: pot na ~o

skúter -ja *m* |*motorno kolo*|

skútiti -im: ~ komu kaj, jed se mu skuti

skuzmáti -ám *gl.* kuzmati: ~ prejo, lase; *gl. tudi* razkuzmati

skváčkati -am: ~ čipke, prtič

skvádra -e *ž četa*: fašistovske ~e, skvadríst -a *m*, skvadrízem -zma *m*, skvadrístičen -čna -o: ~e enote

skváriti -im *pokvariti*, skvárjen -a -o, skvárjenje -a *s*, skvárjenost -i *ž*

skvásiti -im, skvášen -a -o *in* skvasiti -ím, skvásil -íla -o, skvašèn -ena -o: ~ čenče, skvasítev -tve *ž*, skvášenost -i *ž*

skvéčiti -im *pokvečiti*: roko mu je skvečilo, slika se mu je skvečila; skvéčen -a -o: ~ klobuk, ~i prsti, ~a podoba, skvéčenost -i *ž*

slà slè *ž*: prazne ~e, čutna, spolna ~, ~ se zbudi, ~ ga žene; vdati se, streči ~i, ~ po jedi, po užitkih, po življenju

slàb slába -o *in* -ó -í -é -á, slábši -a -e *in* slabéjši -a -e, *prisl.* slabó, slábše *in* slabéj(š)e: ~ vojak, verz, zgled, dovtip, ~a žetev, kupčija, ~a navada, druščina, vzgoja, ~ spomin, ~o vino, vreme, leto, znamenje, ~i časi, ima ~e oči = ~o vidi, biti na ~em glasu, priti na ~ glas, v ~em spominu imeti koga, ~ namen, ima ~ dan *smolo*, *je nataknjen*, v šoli je ~, bolnik je prav ~, biti ~e volje, ~a mu prede, ta pa ni ~a, z obiskom je bolj ~a, ~o uro daleč, biti ~ega zdravja, po zdravilu ima ~a usta, to se mu zapiše v ~o; bili smo na ~em, pa smo še na slabšem, ~o oblečen, ~o gospodariti, se učiti, naleteti, se razumeti; kupčija, v šoli mu gre ~o, ~o govoriti slovensko, ~o govoriti o kom, ~o soditi koga, (reč) ~o kaže = ~a kaže, ~o se mu godi, ~o mi prihaja, ~o mu je postalo, mu je prišlo; slábo -ega *s slab red*: v latinščini ima ~; *vendar v mn. m*: v spričevalu ima tri slabe (rede)

slabéti -ím, slabèl -éla -o, slabênje -a *s*: bolnik, tok, moč, spomin slabi; slabíca -e *ž oslabljena čebela*, slabìč -íča *m* 1. *človek brez moči, odločnosti*, 2. *šibek panj, roj*, 3. *slab dijak*, slabíček -čka *m šibek otrok*, slabíčen -čna -o: ~ od bolezni, slabíčnost -i *ž*, slabíčevski -a -o: ~o čustvo, slabíčevstvo -a *s* = slabíštvo -a *s*, slabína -e *ž lakotnica*, *teščina* |*del telesa*|

slabíti -ím, slábi -íte! slabíl -a -o, slabljèn -ena -o, slabljênje -a *s*: s pitjem ~ udarno moč, bolezen slabi telo, slabílen -lna -o *[-ln-]*, slabítev -tve *ž*, slabívec -vca *m fot.*

slabo- *v sestavi*: slabokŕven -vna -o, slabokŕvnost -i *ž*; slaborásel -sla -o; slaboróden -dna -o; slaboúmen -mna -o, slaboúmnost -i *ž*, slaboúmnež -a *m*, slaboúmnica -e *ž*; slabovíden -dna -o *kdor je slabega vida*, slabovídnost -i *ž*; *vendar*: slabó víden satelit *se slabo vidi*

slabóst -i *ž*: ~ me obhaja, ~ v želodcu, človeške ~i, naredil je to v trenutku ~i *telesne ali duševne neodpornosti*, slabôta -e *ž*, slabôten -tna -o: ~ otrok, slabôtnež -a *m*, slabôtnost -i *ž*

slábšati -am, slábšanje -a *s*: ~ vino, iz dneva v dan se slabša, ~ komu ocene, uspeh; zdravje, bolezen, vreme se slabša, slabšálen -lna -o *[-ln-]*: ~i pomen besede

slačíti sláčim, sláči -íte! sláčil -íla -o, sláčenje -a *s in* sláčiti -im *s stal. poud.*: mati slači otroka, ~ obleko, koruzo, slačíca -e *ž bot.*, sláček -čka *m kačji lev*, sláčje -a *s* 1. *ličkanje*, 2. *bot.*, slačílnica -e *[-un-] ž*

slád -a *in* -ú *m*: ječmenov, ovsen ~, sláden -dna -o, sladár -ja *m kdor dela slad*, sladárn(ic)a -e *ž*, sladóven -vna -o: ~i beljak, sladóvnica -e *ž* |*tekočina*|, sladóvnik -a *m* |*prostor*|

sládek -dka -o *in* sladák, sladèk *[-dək]* -dkà -ó, *prim.* slájši -a -e *in* sladkéjši -a -e, *prisl.* sladkó, sláj(š)e *in* sladkéj(š)e: ~ sad, kruh, spomin, ~i glasovi,

govori s ~im glasom, ~ človek, se dela ~a = je (vsa) ~a, je ~a ko med, ga je prijel za (ta) ~e *za lase pri sencih*, ~a juha, ~a voda je v rekah, biti ~ih besedi, ~a groza, ~o vince, breme, spanje, ~e sanje, ~a usta, ~o mi je pri srcu, ~o spati, se (na)smejati, ~o dišeč, ~o opojen, ~o otožno, sládko -ega *s* |*srbska jed*|

sladéti -ím *sladek okus imeti, postajati sladek, sladiti se*, sladèl -éla -o, sladênje -a *s*: vino malo sladi *na sladko vleče*, v sončnem poletju grozdje sladi, ~ po čem

sladíca -e *ž sladka močnata jed, slaščica*, sladič -íča *m bot. sladka koreninica*, sladíka -e *ž bot.*, sladíkast -a -o: ~ okus, sladíkav -a -o, sladíkavost -i *ž*

sladíti -ím, sládi -íte! sladíl -a -o, slajèn -ênа -o, slajênje -a *s*: ~ čaj, mošt, komu življenje, sladílo -a *s*, sladílen -lna -o *[-ln-]*, sladívec -vca *m*, sladívka -e *ž*, sladína -e *ž*

sladkáti -ám, sladkàj -ájte! sladkajóč -a -e, sladkáje, sladkàl -ála -o, sladkán -a -o, sladkánje -a *s*: ~ kavo, ~ se s čim, ~ se komu; sladkáč -a *m*, sládkast -a -o: ~ vonj, okus, sladkàv -áva -o: ~ glas, **sladkávec** -vca *m*, sladkávka -e *ž*, sladkarija -e *ž*

sladko- *v sestavi*: sladkobeséden -dna -o, sladkobesédnost -i *ž*; sladkolíz -a *m zool. pršica*; sladkoséčen -čna -o, sladkoséčnost -i *ž*; sladkosnéd -a *m*, sladkosnéda -e *ž*, sladkosnèd -éda -o = sladkosnéden -dna -o, sladkosnédec -dca *m* = sladkosnédenec -nca *m* = sladkosnédež -a *m*, sladkosnédka -e *ž* = sladkosnédenka -e *ž* = sladkosnédnica -e *ž*, sladkosnéd(e)nost -i *ž*; sladkoústen -tna -o, sladkoústnež -a *m* = sladkoústnik -a *m*, sladkoústnost -i *ž*, sladkoústiti -im se, sladkoústenje -a *s*; sladkovôden -dna -o: ~a riba

sladkôba -e *ž*, sladkôben -bna -o: ~ duh, smeh, ~a govorica, sladkôbnost -i *ž*, sladkóst -i *ž* = sladkôta -e *ž* = sladkôča -e *ž*

sládkor -órja *m*: trstni, pesni, grozdni, sadni, mlečni, škrobni, ječmenov ~, kristalni, očiščeni, nepreočiščeni, denaturirani ~, prsni ~, kandisov ~, ~ v kockah, v čokih; sladkórček -čka *m*, sladkóren -rna -o: ~i trst, ~a pesa, ~a moka *zmlet sladkor*, ~a tovarna, industrija, ~a bolezen = sladkórna -e *ž* = sladkórka -e *ž*, sladkórnež -a *m bolnik s sladkorno*, sladkórnat -a -o, sladkórnica -e *ž* |*posoda*|, sladkornína -e *ž* |*snov*|

slado- *v sestavi*: sladokúsec -sca *m tankočuten uživač*, sladokúska -e *ž*, sladokúsen -sna -o: ~o se oblizovati; sladoléd -a *m*, sladoléden -dna -o, sladolédar -ja *m*, sladolédarka -e *ž*, sladolédarski -a -o; sladomér -a *m*; sladostrásten -tna -o *nasladen, pohoten*, sladostrástnež -a *m*, sladostrástnik -a *m*, sladostrástnica -e *ž*, sladostrástje -a *s pohota*

sláj -a *m*: vino prijetnega ~a, slájnica -e *ž* |*živinska bolezen*|

slájšati -am *sladiti*, slájšanje -a *s*: ~ komu življenje

slák -a *m*: njivski, plotni, bodeči ~, slákov -a -o: ~ cvet, sláčje -a *s*, slákar -ja *m bot.*, sláčji -a -e

slálom -a *m šp.*, slálomski -a -o

sláma -e *ž*: pšenična, riževa, ajdova, koruzna ~, nastilna ~, ~ za klajo, zmeta ~, ~o čeliti, vleči ~o za škopo, žito gre v ~o, mlatiti prazno ~o, imeti ~o v glavi; slámica -e *ž bilka*: piti s ~o, vleči ~o, slámka -e *ž*, slámčica -e *ž*, slámen -mna -o: ~a kolenca

slámnat -a -o: ~a streha, ~ih las, ~o rumen, ~a trava, ~a vdova, ~ vdovec, ~ mož *ali* možic 1. *strašilo*, 2. *mož, zastopnik, ki dela za drugega (skritega) moža*

slámnica -e *ž* = slamnjáča -e *ž* 1. *bot.*, 2. *vreča za na posteljo*, 3. *jerbašček*, slámnik -a *m*, slámnikar -ja *m*, slámnikarica -e *ž*, slámnikarski -a -o, slámnikarstvo -a *s*

slamo- *v sestavi*: slamoplétec -tca *m*; slamorézec -zca *m*, slamoréški -a -o: ~a kosa, slamorézen -zna -o, slamoréznica -e *ž*, slamorézničen -čna -o

slamovína -e *ž surovina za papir*, slámovka -e *ž predpražnik*

slán -a -o *in* -ó -í -é -á: ~a voda, beseda, šala, cena, ~ račun, ~o jezero; slanamúrja -e *ž salamur(j)a*, slaníca -e *ž slana voda*, slaník -a *m* 1. *riba*, 2. *pecivo*, slaníkov -a -o: ~a pojedina, slaníški -a -o, slaníkar -ja *m*; slánkast -a -o = slankljàt -áta -o: ~ okus, slánost -i *ž*, slánovka -e *ž bot.*

slána -e *ž*: huda, strupena ~, ~ pade, opari, (p)osmodi, pomori rože, ~ pobeli polje, lase, bel od ~e, ~ (trda) ko rog; slánast -a -o: ~a trava, plesen, slánica -e *ž*: pala je ~

slang *[slêng]* -a *m*: ameriški ~, slangovski -a -o: ~i izrazi

slanína -e *ž*, slanínski -a -o, slanínar -ja *m* 1. *prodajavec*, 2. *zool. hrošč*, slanínarica -e *ž*, slanínast -a -o, slaníniti -im *s slanino pretakniti*, slanínjenje -a *s*

slano- *v sestavi*: slanoljúb -a -o: ~a rastlina; slanovôden -dna -o: ~a žival; slanozòr -óra *m bot.*: planinski ~

sláp -a *in* slapú *m*, *mn.* slápi -ov *in* slapóvi -óv: ~ pada, ~ vode pljuskne čez čoln, zračni ~ovi, ~ besed, vprašanj, slápast -a -o: ~ ledenik, kapnik, ~ veter, ~e gube, slápček -čka *m*, slapník -a *m zool.* |*ptič*|, slapóvje -a *s*

slást -i *ž*: s ~jo jesti, jed zanj nima ~i, imeti ~ po čem, do česa, v ~ mu gre, prava ~ ga je poslušati, slásten -tna -o: ~ požirek, slástnost -i *ž*, slastíca -e *ž slaščica*, slastíti -ím se, slastíl -íla -o, slástnik -a *m sladkosnedež*

slaščica -e *ž*, slaščičar -ja *m*, slaščičarica -e *ž* = slaščičarka -e *ž*, slaščičarski -a -o, slaščičarstvo -a *s*, slaščičárna -e *ž*

slátina -e *ž kisla voda*: kozarec rogaške ~e, slátinski -a -o: ~a steklenica, ~i vrelec, slátinar -ja *m* |*oseba*|, slátinka -e *ž* |*zelenka*| = slatinščák -a *m*, slátinast -a -o: ~a zemlja

Slátina -e *ž kr. i.*, v ~i: Rogaška ~, ~ Radenci, slátinski -a -o

sláva -e *ž*: bojna, božja, (ne)zaslužena, nesmrtna ~, srbska (krstna) ~ |*praznik*|, pridobiti si ~o, ovenčati se s ~o, biti, živeti, sijati v ~i, ~ bledi, (za)temni, sláven -vna -o: ~ človek, kraj ~ega spomina

Sláva -e *ž* 1. *poosebljeno slovanstvo*: mati ~, sinovi ~e, 2. *os. i.*, Slávin -a -o, Slávica -e *ž*, Slávičin -a -o, Slávka -e *ž*, Slávkin -a -o; Slávko -a *m*, Slávkov -a -o, Slávec -vca *m*, Slávčev -a -o

slávec -vca *m zool.*: ~ gostoli, drobi, slávčev -a -o: ~ spev, slávček -čka *m*, slávčica -e *ž*, slávčji -a -e: ~i glas, jezik, slavič -íča *m*, slavíček -čka *m*, slávka -e *ž*

slavénka -e *ž* |*pšenica*|

Slávina -e *ž kr. i.*, v ~i, slávinski -a -o

slávina -e *ž rojstni ali godovni dan*

slavíst -a *m*, slavístka -e *ž*, slavístika -e *ž*, slavístičen -čna -o: ~i seminar, slávika -vik *s mn.*, s slávika

slaví́ti -ím, slávi -íte! slavíl -a -o, slavljèn -ênа -o *in* slávljen -a -o, slavljênje -a *s in* slávljenje -a *s*: ~ koga, ~ zmago, obletnico, slávljenec -nca *m*, slávljenka -e *ž*, slavílen -lna -o *[-ln-]*: ~a pesem, oda, slavívec -vca *m*, slavívka -e *ž*

slavizírati -am *poslovaniti*, slavizácija -e *ž*

slavjanofíli -ov *m mn.*, slavjanofílski -a -o *[-ls-]*, slavjanofílstvo -a *[-ls-] s* |*rusko gibanje*|

slávje -a *s*: prirediti veliko, šumno, bučno, ljudsko ~

Slávnik -a *m* |*gora*|: pot na ~

slávnost -i *ž*: spominska ~, slávnosten -tna -o: ~i govor, govornik, ~a koračnica, večerja, dvorana

slavo- *v sestavi*: slavohlépen -pna -o *željan slave*, *hlepeč po slavi*, slavohlépnost -i *ž*, slavohlépje -a *s*, slavohlépnež -a *m*; slavolók -a *m*: ~ zmage; slavospèv -éva *m* → *hvalnica*

slavofíl *[-íl]* -a *m prijatelj Slovanov*, slavofílski -a -o *[-ls-]*, slavofílstvo -a *[-ls-] s*, slavofób -a *m sovražnik Slovanov*, slavofóbski -a -o, slavofóbstvo -a *s* = slavofobíja -e *ž*

Slavónija -e *ž*, slavónski -a -o, Slavónci -ev *m mn.*

sléč -a *m bot. rododendron*, sléčnik -a *m bot.*

sléči -em, sléci -íte! slékel -kla -o, sléčen -a -o: ~ obleko, perilo, ~ otroka, ~ se do nagega, ~ koga do kože *obrati*, ~ duhovniško, oficirsko suknjo *pustiti stan*, ~ zajca = zajcu ~ kožo, ~ staro kožo, starega človeka *docela spremeniti življenje*

sléd -ú *in* -a *m*, *mn.* sledóvi -óv: iti po ~u, brez ~u izginiti, po njem ni ne ~u ne tiru; trpljenje zapusti, vtisne vidne ~ove, ~ovi razdejanja; sléd -í *ž*: zajčja, lisičja, krvava, stara, mrzla ~, ~ za kom; najti, dobiti, zgubiti, zgrešiti, zabrisati, zmešati ~, iti za ~jo, iti po ~i za kom, psa dati na ~, priti komu na ~, speljati koga na krivo, napačno ~, ~ drži, pelje k vodi, zginiti brez ~i, ~ barve = ~ po barvi; slédba -e *ž odkrivanje (rude)*, sléden -dna -o: ~e pravice, ~i pes = sledník -a *m*, sledníca -e *ž*, sledúh -a *m vohun*

sledíti -ím, slédi -íte! sledéč -a -e, sledíl -a -o, sledênje -a *s*: pes sledi zajca *gre po njegovi sledi*, ~ rudo, misel; ~ vodniku *iti za vodnikom*, ~ govorniku, predavanju *z razumevanjem spremljati*, ~ zgledu *ravnati se po zgledu*, ~ komu na prestolu, ~ komu z očmi, ~ komu za petami, povsod se sledi njegova roka, dogodki si sledijo, iz tega sledi *izhaja, izvira, se dá sklepati*, predavanju sledi debata; dalje °sledi *bo sledilo, naprej prihodnjič, naprej pride*; sledèč -éča -e: za zajcem ~ pes; °~i predpisi *tile*, sporočam °~e *tole*; sledílen -lna -o *[-ųn-]*: ~i pes, ~i jarek v rudniku, sledílnik -a *[-ųn-] m ravnilce pri prepisovanju*, sledíšče -a *s lov.*, sledítev -tve *ž*, sledívec -vca *m zasledovavec, privrženec*

slédnji -a -e *lit.* 1.: ~ večer *vsak večer*, 2. *poslednji*, slédnjič *prisl. lit. nazadnje, naposled*

slegúr -ja *m* |*ptič*|, slegúrček -čka *m*

sléherni -a -o *vsak*, sléhernik -a *m*, sléhernikov -a -o, sléhernikrat *prisl.*, sléhernič *prisl. vsakikrat*

slé *prisl.*: prej ali ~, ~ ko prej

slékati -am *sesljati, govoriti* s *namesto* š, slékanje -a *s*, slékavec -vca *m kdor sleka*, slékavka -e *ž*

sléme -éna *s in* sléme slémena *s*, *mn.* slémena *in* sleména: strešno, gorsko ~, ~ pri statvah, stiskalnici, sleménast -a -o: ~ vrh, ~o gorovje, slémenski -a -o *in* sleménski -a -o: ~o gorovje, ~i tram, ~a blazina, slemeníšče -a *s* 1. *vrh strehe*, 2. *slemenska črta*, slemenják -a *m* 1. *tram*, 2. *strešnik za sleme*, slemenéti -ím, slemenèl -éla -o: skladi slemenijo *se sločijo, so zloženi v obliki slemena, imajo obliko slemena*, slemenítev -tve *ž*: gorovje z vzhodno ~ijo

Slémena Slémen *s mn. kr. i.*, na ~ih, slémenski -a -o, Slémenčan -a *m*

slép -épa *m*: kurji ~ *teloh* = slepíca -e *ž*

slép -a -o *in* -ó -í -é: na pol ~, na eno oko, na obe očesi ~, ~ kakor krt; delati, narediti se ~ *ali* slepega, ~ za barve, za nevarnost, ~ in gluh za vse okoli sebe, ~a pega v očesu, ~o okno *nakazano*, ~a ulica *brez izhoda*, zaiti v ~o ulico, obtičati na ~em tiru, ~o črevo, ~o steklo *motno*, ~i potnik *skriti*, ~i strel *brez krogle*, ~a bomba *ki se ne razpoči*, ~o gradivo za praznine *tisk.*, ~i tisk *brez barve*, poskus na ~o, igrati na ~o, ígrati se ~e miši; na ~o (srečo) hoditi, kupiti; po ~i ceni dobiti *smešno poceni*, ~a ljubezen, vera, jeza, ~o sovraštvo, ~o naključje, biti ~o orodje v rokah drugih, ~o verjeti, zaupati, posnemati, ~o hoditi za kom, ~o zaverovan v koga, tudi ~a kura zrno najde, ~a varovavka *el.*

slepár -ja *m*, slepárček -čka *m*, sleparíca -e *ž* = slepárka -e *ž*, slepárstvo -a *s*, slepárski -a -o; slepáriti -im, slepárjenje -a *s*: ~ koga s čim, fant slepari ponoči okoli hiše, sleparíja -e *ž*

slépec -pca *m* 1. *slep človek*, 2. *zool.*, 3. *bot.*, 4. *pečnica*, 5. *črtan podložek za pisanje*, 6. *železen drog za vžiganje možnarjev*, slépček -čka *m*, slépčev -a -o, slépčevski -a -o

slepéti -ím *slep postajati*, slépi -íte! slepèl -éla -o, slepênje -a *s*

slepíca -e *ž* 1. *slepa ženska*, 2. *svetilka*, 3. *zool. riba*, 4. *slepič*, 5. *bot. teloh*, 6. rentgenska ~ *iris*, slepič -íča *m in* slépič -a *m* 1. *slepo črevo*, 2. *zool. slepec*, 3. *obložen zidak, opeka*, 4. *tisk.*, slépka -e *ž slepa ženska*

slepíti -ím, slépi -íte! slepéč -a -e, slepíl -a -o, slepljênje -a *s*: luč, sneg slepi (v) oči, ~ koga s čim *varati*, ~ se s čim; slepéč se z lepimi upi, je šel v svet; slepèč -éča -e *prid.*: ~a svetloba, ~ plamen, slepílo -a *s*: zračno ~ *fatamorgana*, slepílen -lna -o *[-ln-]*: ~i privid, ~e besede, obljube, ~ videz, slepljív -a -o: ~ sneg, slepívec -vca *m*, slepívka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *svetilka*, 3. *konjska plašnica za oči*

slepo- *v sestavi*: slepomíšiti -im *hinavčiti, tavati, izvijati se, neodkrito ravnati*, slepomíšenje -a *s*; sleporíli -ov *m mn. zool.* |*krkoni*|; sleporôjen -ena -o, sleporojênec -nca *m*

slepóst -i *ž*, slepôta -e *ž*: kurja, mesečna, črna, snežna, barvna ~, dušna ~, udarjen s ~o

sléz -a *m bot.*: rožnati ~, slezénec -nca *m bot.*, slézast -a -o = slezénast -a -o: ~a barva, obleka, slézov -a -o = slezénov -a -o: ~ čaj, slezeníčnik -a *m bot.*, slezénovec -vca *m bot.*: divji, moškatni ~, sléznice sléznic *ž mn. bot.*, slezéna -e *ž* 1. *vranica*, 2. *bot.*, slezenica -e *ž* |*bolezen*|, slezeníčast -a -o

slezéti -ím *mezeti*, slezèl -éla -o, slezênje -a *s*: kri slezi iz ran, med slezi

slíčen -čna -o→ *podoben*, slíčnost -i *ž*→ *podobnost*, slíčiti -im→ *podoben biti*

slika -e *ž podoba*: ~ na presno, na zid, na platno; mozaična, oljna(ta), prelepna, mrežna, brezžična, filmska, skioptična, rentgenska, krvna ~, stenska, stropna, čelna ~, pokrajinska, ženska ~, razpoloženjska, glasbena ~, živa ~ na odru; živa, ostra, motna ~, skupinska ~, ~ s strani, v profilu; je kakor na ~i *(zelo) lep*; slíčica -e *ž*, slíkica -e *ž otr.*, slíkanica -e *ž knjiga s slikami*: otroška ~

slikár -ja *m*: pokrajinski, dekorativni ~, ~ amater, diletant, slikárček -čka *m*, slikárjev -a -o, slíkarica -e *ž* = slikárka -e *ž*, slikárski -a -o: ~a delavnica, slikarija -e *ž*, slikárstvo -a *s*: zidno *ali* stensko, figuralno, abstraktno, intarzijsko, dekorativno, obrtno, sobno ~

slíkati -am: ~ na zid, na platno, na steklo, ~ na presno, ~ v olju = z oljnatimi barvami, ~ v pastelu, z iglo, s tempero, ~ po naravi, po predlogi, ~ z živo besedo, prihodnost si ~ v najlepših barvah, dati se ~ (pri) slikarju, fotografu; slíkanje -a *s*: ~ značajev, glasovno ~ *poet.*, tonsko ~ *glas.*, ~ po naravi

slíkoven -vna -o *in* slikóven -vna -o: ~o gradivo, ~e priloge, ~a razdalja *fot.*; slikovít -a -o *živo pisan*: ~a pokrajina, ~o izražanje, slikovítost -i *ž*, slikóvnica -e *ž* |*rebus*|

slína -e *ž*: teščá) ~, ~ se zbira, nabira v ustih, ~e cediti po čem, ~e komu delati, zbujati, ~e požirati ob čem, ~e tiščati od jeze, v božjasti; slínar -ja *m polž*: poljski ~, slínarica -e *ž zool.*, slínarka -e *ž zool.*, slínast -a -o: ~ otrok, ~ človek, značaj *priliznjen*, slínav -a -o: ~ gobec, ~a zemlja, slínavci -cev *m mn. zool.*, slínavica -e *ž sluz v stoječi vodi*, slínavka -e *ž* 1. *žleza*: obušesna, trebušna ~, 2. *vet. bolezen*, 3. *goba*, 4. *riba*, slínavost -i *ž*, slínec -nca *m znč.*, slínček -čka *m otroški podbradni(če)k*, slínež -a *m*, slinják -a *m* = slinovòd -óda *m*, slinolízec -zca *m*

slíniti -im, slínjenje -a *s*: ~ (si) prste, otrok se slini, ~ se komu, okoli koga, za kom

slípa -e *ž bot.*, slípav -a -o *lepljiv*, slípavka -e *ž bot.*

slíšati -im: na pol kaj ~, dobro, slabo, tanko, težko ~, nič ga ni ~, nič ni ~, pesem se slabo, nič ne sliši, ~ kaj dobrega, slabega o kom, ~ na svoja ušesa, o tem noče nič ~, to je lepo ~, to se slabo sliši *glasi*, sliši se marsikaj, kakor se sliši *kakor pravijo*, ~ govoriti, nekaj je slišal zvoniti *praviti*, ~ travo rasti *izmišljene stvari*, ali jih bo slišal (hudih besed)! pes sliši na ime Sultan, že tolikokrat slišane besede; slišáj -a *m*: približati se na ~, slíšen -šna -o: komaj ~a glasba, ~ v veliko daljavo, slíšnost -i *ž*: ~ glasov

sliva -e *ž* |*drevo in sad*|: rumena, bosenska, suha ~, slívica -e *ž*, slívar -ja *m* 1. *trgovec*, 2. *zagorski kmet*, 3. *zool.*: bakrenasti ~ |*hrošček*|, slívarica -e *ž* 1. *obiravka*, 2. *lupivka sliv*, 3. *goba*, slívast -a -o = slívkast -a -o: ~e oči, ~o moder, slívje -a *s* = slívnik -a *m* |*sadovnjak*|, slívov -a -o: ~ nasad, močnik, slívovka -e *ž* = slívovica -e *ž* |*žganje*|, slívnica -e *ž bot.*, slívovina -e *ž in* slivovína -e *ž* |*les*|

slívkati -am *na tiho jokati, ječati*, slívkanje -a *s*: otrok slivka

Slívnica -e *ž kr. i.*, v ~i, slívniški -a -o, Slívničani -ov *m mn.*

slíz -a *m*→ *sluz*

sljúda -e *ž min.*, sljúdast -a -o, sljúden -dna -o: ~i odpadki, sljúdnat -a -o, sljúdovec -vca *m min.*

slóčiti -im *upogibati, kriviti*, slóčenje -a *s*: ~ železo, hrbet se mu sloči, sločílnik -a [*-un-*] *m* |*kladivo*|, slóčnik -a *m* |*oblič*|, sločína -e *ž krivina, lok*

slóčji -a -e *gl.* sloka

slòg *in* slóg -a *m* 1. *sklad*: drva zložiti v ~, 2. *ogon*, 3. *tisk.*: zaprti ~, 4. *stil*: bizantinski, gotski, secesijski ~, pesniški, prozni, govorniški, pisarniški, telegrafski ~, njegov ~ je baročen, lapidaren, monumentalen, lep, trd; skočiti v lepem ~u, je brez ~a; slógoven -vna -o *in* slogóven -vna -o: ~a posebnost

slóga -e *ž*: živeti v lepi ~i, slóžen -žna -o, slóžnost -i *ž*, slogáš -a *m*, slogáški -a -o: ~a politika, slogáštvo -a *s*

slòj slôja *m plast, sklad, lega, vrsta*: iz delavskih ~ev *iz delavskih vrst*, ~i premoga *plasti, pole, skladi, lege*, slo-

jevít -a -o *plastast, plastnat, polast*, slojevítost -i *ž splastenost*

slók -a -o *suh, tanek, vitek, gibek*: ~ fant, vrat, ~a postava, slokàn -ána *m slok človek*, slókast -a -o *suh, ukrivljen*: žile tečejo ~o, slókost -i *ž*; slókniti -nem: ~ se *trebuh stisniti vase*; slokobéder -dra -o, slokokràk -áka -o, slokonòg -óga -o

slóka -e *ž* 1. *kljunač*, 2. *riba*: morska ~, slókica -e *ž*, slóčji -a -e: ~e jajce, slóčjak -a *m* |*iztrebek*|

Slómšek -ška *m os. i.*, Slómškov -a -o, slómškar -ja *m pripadnik Slomškovih vzgojnih metod ali Slomškove zveze*

slòn slôna *m*: afriški, indijski ~, morski ~ *zool.*, neroden (ko) ~, delati iz muhe ~a; slonáča -e *ž zool.* |*želva*|, sloníca -e *ž* = slônovka -e *ž slonova samica*, slonič -íča *m*, slônar -ja *m* |*vodnik*|, slônast -a -o: ~e noge, slônji -a -e: ~a glava, ~e oči, slônov -a -o: ima ~o kožo *debelo*, ~a kost = slonovína -e *ž*, slonovínast -a -o, slônovski -a -o: ~a ušesa; slonokoščén -a -o: ~a polt

slonéti -ím, slôni -íte! sloněč -a -e, slonèl *in* slônel -éla -o, slonênje -a *s*: vse breme družine sloni na njenih ramenih, na pravici sloni svet, poročilo sloní na podatkih, ~ na oknu, na stolu, ob zidu, vas sloni v rebri; slonè -éta *m in s lenuh*, sloník -a *m naslanjalo*, slonílo -a *s*: ~ pri klopi, pri stolu

slòp slôpa *m* 1. *(zidan) steber*, 2. *v steni nakazan opornik*, slôpen -pna -o: ~e arkade, slopič -íča *m*, slopóvje -a *s*

Slovák -a *m*, Slovákinja -e *ž*, slováški -a -o, Slováško -ega *s*, na ~em, Slováška -e *ž*, v ~i, slováščina -e *ž*

Slováni -ov *m mn.*: severni, južni ~i, slovánski -a -o: ~i jeziki, slovánstvo -a *s*, slovánščina -e *ž*: stara cerkvena ~, slovánskost -i *ž*, slovanofíl *[-il]* -a *m*

slovár -ja *m besednjak*: francosko-slovenski ~, ~ tujk, ~ rim, najti skupen ~ za sporazumevanje, slovárček -čka *m*, slovárski -a -o, slovárnik -a *m sestavljavec besednjaka*, slovárstvo -a *s*

slôvem slôveš *gl.* sluti

Slovénec -nca *m*, Slovénka -e *ž*, slovénski -a -o, slovénskost -i *ž*: ~ besede, napeva, slovénstvo -a *s*, slovénščina -e *ž*; slovéniti -im, slovénjen -a -o, slovénjenje -a *s*, slovenítev -tve *ž*; slovenízem -zma *m*, slovenizírati -am, slovenizíranje -a *s*: sloveníst -a *m*, slovenístka -e *ž*, slovenístika -e *ž*, slovenísticen -čna -o, slovénika -nik *s mn.*

Slovénija -e *ž*, v ~i: Beneška ~, slovenijàn -ána *m član društva »Slovenija«*; Slovénsko -ega *s*, na ~em

Slovénj Grádec -ega -dca *in* Slovénj Grádca *m kr. i.*, v ~em ~u *in* ~ ~u, slovenj(e)gráški -a -o

Slovénj Plájberk -ega -a *m kr. i.*

Slovénj Šmihèl *[-èu]* -ega -éla *m kr. i.*

sloveno- *v sestavi*: slovenobórec -rca *m*, slovenobórski -a -o, slovenobórstvo -a *s*; slovenofág -a *m*; slovenofób -a *m sovražnik Slovencev*

Slovénska Bístrica -e -e *ž kr. i.*, v ~i ~i, bístriški -a -o, Bístričani -ov *m mn.*

Slovénske gorice -ih -íc *ž mn.* |*pokrajina*|, v ~ih ~ah, slovenskogoríški -a -o, Goričáni -ov *m mn.*, Goričánci -ev *m mn.*, goričánski -a -o, Goríčko -ega *s*, na ~em

Slovénske Konjice -ih -íc *ž mn. kr. i. gl.* Konjice

Slovénsko primórje -ega -a *s*, v ~em ~u, primórski -a -o

slóves -ésa *m ime, glas, ugled*: dober, slab ~, pridobiti si, utrditi, imeti, uživati ~ velikega znanstvenika, knjiga mu je prinesla velik ~, delo svetovnega ~a, zlagan ~

slovésen -sna -o: ~ korak, nastop, ~a prisega, obljuba, prireditev, s ~im glasom, ~o obhajati, obljubiti, ~o oblečen, ~o resen; slovésnost -i *ž*: velika, spominska, cerkvena, pogrebna ~

slovéti -ím, slovéč -a -e, slovèl -éla -o, slovênje -a *s*: dežela slovi za bogato, slovi kot imeniten strelec, ~ po bogastvu, učenosti, ~ po vsem svetu; slovéč -éča -e *prid.*: ~ znanstvenik, ~e ime

slovít -a -o *sloveč*, slovítost -i *ž*

slovkováti slovkújem *črkovati, pobirati črke, počasi brati, zlogovati*

slóvnica -e *ž*, slóvničen -čna -o = slóvniški -a -o, slóvničar -ja *m*, slóvničarski -a -o; slovničáriti -im, slovničárjenje -a *s*

slovó -ésa *s*: ~ vzeti, jemati, po ~ priti, za ~ seči v roko, pomahati v ~, ob ~esu, brez ~esa oditi

slóvstvo -a *s*, slóvstevce -a *[-təuc-] s*, slóvstven -a -o *[-tvən-]*, slóvstvenik -a *m*

slóžen -žna -o *gl.* sloga

slučáj -a *m*: srečen, zanimiv ~ *naključje, primer*, prvi °~ kolere *primer*, kakor je to bil °~ takrat *kakor je bilo takrat*, za vsak °~ *primer*, za °~, da me ne bo *če me ne bo*, v nasprotnem °~u *sicer, drugače*; v °~u, da bo dež *če bo dež, ob dežju*, v °~u potrebe *če bo treba*; slučájen -jna -o *naključen, prigoden, nepričakovan*: ~ gost *gost po naključju*, slučájno *prisl.*: ~o je bil zraven *po naključju, ne da bi hotel, nehote*; slučájnost -i *ž naključnost, naključje*: zadnja točka seje so ~i *razno*

slúga -a *in* -e *m*: šolski, občinski, pisarniški ~, slúgov -a -o (°slugin), slúginja -e *ž*, slúginjin -a -o

slúh -a *m*: tenak ~ imeti, biti tankega, ostrega ~a; zapisati, igrati po ~u; živeti, umreti v ~u poštenja, ni ne duha ne ~a o njem, po njem, za njim; sluhovòd -óda *m*, sluhovóden -dna -o, slúšen -šna -o: ~i organ, živec, dražljaj, ~e koščice, ~a igra

slúšati -am, slúšanje -a *s*: ~ koga *poslušati, ubogati*, noge ga niso slušale *so mu odpovedale*, ~ na besedo, ~ nasvet *ravnati se po njem*, slušálo -a *s* 1. *slušni organ*, 2. *priprava*: dozno ~, slušálen -lna -o *[-ln-]*: ~i aparat, slušálka -e *[-lk-] ž |priprava|*: telefonska, radijska ~, slušátelj -a *m*: ~ prava, slušáteljica -e *ž*, slušáteljski -a -o, slušáteljstvo -a *s*

slúti slôvem *in* slújem *sloveti*, slúj -te! slúl -a -o: ~ daleč po svetu, ~ na daleč, ~ za dobrega zdravnika, ~ po čem, pismo slove *se glasi*; slútje -a *s sloves*

slutíti slútim *naprej čutiti*, slúti -íte! slutéč -a -e, slútil -íla -o, slúten -a -o, slútenje -a *s in* slútiti -im *s stal. poud.*: ~ nevarnost, nesrečo, smrt, nič hudega slutéč, je stopil v hišo; komaj sluteno bogastvo, slút -a *m*: preroški ~→ *čut, dar*, slútnja -e *ž*: nejasna ~, dobre, slabe, črne, hude ~e, smrtna ~, ~ obhaja, prevara koga, slútenjski -a -o *[-tənj-]*: ~o spoznanje *s slutnjo*

slúz -a *m in* slúz -i *ž*: rastlinski ~, rižev, zdrobov ~, slúzast -a -o: ~a plesen, ~o krvav, slúzav -a -o: ~ glen, slúzen -zna -o: ~a plast, slúznat -a -o, slúzavost -i *ž*, slúzavec -vca *m* 1. *oseba*, 2. *biol.*, slúzavka -e *ž* 1. *riba*, 2. *biol.*, slúzec -zca *m* = sluzína -e *ž |snov|*, slúznica -e *ž med.*, slúzničen -čna -o, slúznik -a *m med.*, slúznjak -a *m biol.*

sluzéti -ím, sluzèl -éla -o, sluzênje -a *s*: rana mi še zdaj sluzi; slúziti -im se, slúzil -a -o, slúzenje -a *s*: rana se sluzi

služábnik -a *m*: cerkveni ~, služábnica -e *ž*: dvorna ~, služábniški -a -o, služábništvo -a *s posli, družina*

slúžba -e *ž, rod. mn.* slúžb: državna ~, nočna ~, božja ~ = ~ božja, poročevavska, prometna, gorska reševalna ~, vojaška ~, ~ v redni vojski, zaupna ~, za ~o se potegovati, se gnati, se pehati, v ~o vzeti, priporočiti, stopiti, v ~i biti, ~o razpisati, dobiti, imeti, opravljati, delati, odpovedati, ~i se odpovedati, odreči, iz ~e stopiti, odpustiti; koliko ~e imaš vsak dan? koliko imaš že ~e? *službenih let*, danes nimam ~e, biti brez ~e, najprej ~, potlej družba, slúžbica -e *ž*

slúžben -a -o *[-bən-, °službén]*: ~a dolžnost, doba, ~o potovanje, razmerje, po ~i poti, potrebi

službo- *v sestavi*: službodajávec -vca *m*; službojemávec -vca *m*

službováti -újem *biti v službi, služiti*, službovàl -ála -o, službovánje -a *s*: službujoči preglednik *ki je ta čas v službi*; službóvnik -a *m službeni pravilnik*

slúžen -žna -o: ~o osebje

služínčad -i *ž posli, družina, služabništvo*, služítelj -a *m posel*, služíteljica -e *ž*, služíteljski -a -o: ~a soba, plača

služíti slúžim, slúži -íte! slúžil -íla -o, slúženje -a *s in* slúžiti -im *s stal. poud.*: ~ pri kmetu, pri vojakih, ~ cesarja, ~ vojake, vojaščino, v vojski, čez rok ~, ~ pod zastavo, pod poveljnikom, ~ v gostilni, v pisarni, ~ za pastirja, za raznašavko, ~ za denar, hrano, ~ si kruh, ~ (si) denar, ~ dvema gospodarjema *ali* gospodoma, ~ poželenju, strastem, namenu *streči*; zvesto, slabo ~, oči mu ne služijo, kuhinja služi tudi za spalnico → *rabi, se uporablja*, krtačka služi za čiščenje zob → *je, je namenjena, nam rabi*

slúžkinja -e *ž dekla, gospodinjska pomočnica*

slúžnik -a *m arh. polsteber*: rebra prehajajo v ~e

slúžnost -i *ž servitut, pravica za rabo tuje lasti*: zemljiška ~, slúžnosten -tna -o

smálta -e *ž modro barvilo*, smáltast -a -o, smaltít -a *m min.* >*[-lt-]*

smarágd -a *m* |*drag kamen*|, smarágdov -a -o, smarágden -dna -o: ~i prstan, ~o zelen, smaragdít -a *m*

smátrati -am: ~ koga za škodljivca → *imeti, šteti za škodljivca*, ~, da... → *meniti, misliti*

Sméderevo -a *s kr. i.*, v ~u, sméderevski -a -o: ~o grozdje, Sméderevčan -a *m*, sméderevčan -a *m* |*vino*|

smèh -a *m*: bučen, sproščen, posiljen, prisiljen, širok, porogljiv, bridek, krčevit ~, salve ~a, za ~ povedati *za šalo*, ni mi za ~ = ni mi do ~a, za ~ in kratek čas, na ~ se držati, na ~ mu gre, ~ me ima, sili, lomi, v ~ prasniti, bruhniti, planiti, udariti, ~ dušiti, koga v ~ pripraviti, spraviti, od ~a se zvijati, valjati, pokati, popokati, ~ zaigra na ustnicah, med ~om in jokom praviti; smèhec -hca *m*: pol jokca, pol ~a, smèšek -ška *m*

smehljáj -a *m*: prijazen ~, ~ (za)igra, trepeče, spreleti, huškne, smehljájček -čka *m*

smehljáti -ám se, smehljàj -ájte se! smehljáje se, smehljajóč -a -e se, smehljàl -ála -o, smehljánje -a *s*: sladko se ~, sreča se mu smehlja, s smehljajočim se obrazom; smehljàv -áva -o

smejačica -e *ž grlica smejavka*, smejálo -a *s kdor se rad smeje*, smejálen -lna -o *[-ln-]*: ~a mišica

smejáti smèjem *ali* -am *in* -ím se, smèj -te se *in* smèjaj -ájte se! smejé se, smejóč -a -e se, smejál -a -o, smejánje -a *s*: prijazno, prešerno, široko, na vsa usta, od srca *ali* iz srca, sladko, kislo, grenko, do solz, skozi solze, na tihem, v pest, prisiljeno, škodoželjno se ~; smeje se, kakor bi orehe stresal, ~ se nevarnosti, ~ se komu v obraz, temu bi se še krave smejale, vse se smeje na njem; obraz, oči se mu smejejo, človeku se kar srce smeje, kar samo se mu smeje, sreča se mu smeje; vince, kruhek, nebo, sonce se smeje, smejé se oditi; smèjčkati -am se *otr.*

smejàv -áva -o, smejávec -vca *m*, smejávka -e *ž*, smejávost -i *ž*, smèjavica -e *ž*

smél *[-él]* -a -o *lit. pogumen, drzen, predrzen*, smélost -i *ž drznost, predrznost*

smér -í *ž*: ~ določiti, kazati; spremeniti pot, obrniti pogovor v drugo ~ *drugam*, nove ~i v pisanju; v podolžni, prečni, navpični ~i, razcepna ~, ~ gibanja, letenja; smèren -rna -o: ~i koeficient, aparat, krog, ~o kazalo, krmilo; smerílo -a *s* |*del smernega aparata*|, smérnica -e *ž napotek, navodilo*, smérnik -a *m* 1. *gozdarska priprava*, 2. *opeka*, 3. ~ pri avtomobilu

Smêrdis -a *m* |*Kirov sin*|, Smêrdisov -a -o

smešen -šna -o: ~ človek, prizor, ~a obleka, beseda; pripoveduje same ~e, ne bodi no ~! dobiti po ~i ceni, ~o oblečen, na ~o obrniti, ~o majhen, ~e razdirati *praviti*, smêšnež -a *m*, smêšnica -e *ž*: praviti ~e, smêšnost -i *ž*

smêšiti -im, smêši -te! smêšil -a -o, smêšenje -a *s*: ~ koga, ~ se pred ljudmi, smešívec -vca *m*

smét -í *ž*: ~ pade v pijačo, v oko, to so same ~i *prazno, ničvredno blago*, ti si zanj ~ *brez pomena*, ti ~ ničvredna! smêten -tna -o *in* smetèn -tnà -ò *in* -ó: ~a klet, po tleh je ~o, smetár -ja *m*, smetárski -a -o: ~i voz, smetíšče -a *s*, smetíščen -čna -o: ~i kot, kup, smetíšnica -e *ž*, smetjè -à *s*, smetíti -ím, smêti -íte! smetíl -a -o, smetênje -a *s*, smetljívec -vca *m*; smetlíka -e *ž bot.*, smetníca -e *ž posoda za smeti*, smetnják -a *m*, smetnjákar -ja *m*

smétana -e *ž*: sladka, kisla, stepena, tolčena, spenjena ~, posneti, pobrati, pojesti ~o *najboljše*, ~ družbe, smétanica -e *ž*, smétanast -a -o: ~a pena, kava, smétanik -a *m* 1. *lonec*, 2. *jed*, smétanka -e *ž bot.*, smétanov -a -o: ~a juha, barva

Smetana *[smétana]* -a *in* -e *m* |*češki skladatelj*|, Smetanov -a -o: ~e opere

smêti smém, smèl -éla -o: smem reči besedo? to ne sme biti, ne sme se pozabiti; *za* smêti *radi izpuščamo nedoločnik, posebno glagolov premikanja*: to smeš, tega ne smeš, tako ne smeš, smem v mesto? ne smeš iz hiše, ne sme (iti) nabirat jagod

smícati -am *smukati*, smícanje -a *s*: klasje ~, ~ se okoli koga, smíčen -čna -o: ~a vrata

smíliti -im se, smíljenje -a *s*: v srce se mi smiliš, sam sebi se smili, denar se mu nič ne smili, naj se ti jed ne smili

smílj -a *m bot.*, smíljica -e *ž bot.*, smíljka -e *ž bot.*, smílje -a *s bot.*

smírek -rka *m* (°šmirgel), smírkov -a -o: ~ papir

Smírna -e *ž* |*mesto v Mali Aziji*|, smírenski -a -o *[-rən-]*: ~a preproga, Smírenčani -ov *[-rən-] m mn.*; smírenka -e *ž* |*volna*| = smírna -e *ž*

smísel *[-səu]* -sla *m*: ~ besede *pomen*, ~ življenja *pomen*, *namen*, ~ za družinsko življenje *čut*, *dar*, ~ za lepoto, za umetnost *čut*, *nagnjenje*, *razumevanje*; v nekem, v najširšem ~u *pomenu*, v ~u zakona → *po zakonu*, *v duhu zakona*; odgovoril sem mu nekako v tem ~u *nekako takole*; ta trditev je čisto brez ~a *vsebine*, *pomena*, to nima ~a *je brez pomena*, *ni pametno*; smíseln -a -o *[-səln-]*: ~a zmota *logična*, s ~o uporabo zakona, smíselnost -i *[-səln-] ž pomen*, *pomenljivost*, *logičnost*, *logika*

Smlédnik -a *m kr. i.*, v ~u, smléški -a -o *in* smléjski -a -o *in* smlédniški -a -o, Smléjci -ev *m mn.* = Smléjčani -ov *m mn.*

smód -a *m*, po smódu *in* smôdu 1. *duh po ožganem*, *palež*, 2. *zgrbančenost cvetnih popkov*, 3. *rdeči pikec*, *trtna bolezen*: diši po ~u, smóden -dna -o: ~i trs, smodíšče -a *s kraj*, *kjer smodijo prasce*, smodíka -e *ž palež*, smodníca -e *ž smojka*

smodíti -ím, smôdi -íte! smodíl -a -o, smojênje -a *s*: ~ prašiče, blago, jed; perilo se smodi, nekaj se smodi; slana, veter smodi; ali jo je smodil; bežal je, kakor bi smodil za njim; ~ za kom *žgati cunje*, *smraditi za kom*; smodljív -a -o: ~o sonce

smodník -a *m*: črni, drobni, razstrelilni, brezdimni ~, diši po ~u, zavohati, povohati ~, smodníkov -a -o: ~ prah, smodníšnica -e *ž*, smodníšničen -čna -o: ~a poslopja

smój -a *m* 1. *palež*, *smod*, 2. *zool. smuč*, smója -e *ž*: po ~i diši *po zažganem*, *zasmojenem*, smójka -e *ž v žerjavici pečena cela repa*: loška ~ *hum.*

smóking -a *m* |*suknjič*|

smokúlja -e *ž* |*nestrupena kača*|, smokúljin -a -o: ~ lev

smókva -e *ž*, smókvin -a -o, smókvica -e *ž* 1. *majhna figa*, 2. *jagoda*, 3. *riba*, smókvast -a -o, smókovec -vca *m bot.*

smôla -e *in* -é *ž*: drevesna, smrekova, cepilna, čevljarska, zemeljska ~, ~o nabirati, dreti, kuhati, s ~o prevleči, to je ~ *nesreča*, ~ se začne, ~o imeti, ~ se ga prime, drži, vražja ~! ta človek je prava ~ *nadležen*, *siten*, kdor za ~o prime, se osmoli

smolár -ja *m* 1. *kdor nabira ali kuha smolo*, 2. *čevljar*, 3. *kdor ima smolo*, *nesrečo*, 4. *sitnež*, smolarica -e *ž* = smolárka -e *ž*, smolárna -e *ž*, smolárski -a -o: ~o orodje, smolárstvo -a *s*, smoláriti -im *nabirati*, *kuhati smolo*, *biti siten*, smolárjenje -a *s*

smôlast -a -o, smolavíca -e *ž smolnata zemlja*

Smolè -éta *m os. i.*, Smolétov -a -o

smôlec -lca *[-lc-] m* 1. *smolar*, 2. *čevljar*, 3. *bot.*, smôlež -a *s*

smolén -a -o: ~a trska, ~o črn, smolénec -nca *m* 1. *bot.*, 2. *smolna trska*, *bakla*, smolenica -e *ž* 1. *bakla*, 2. *s smolo zalit pirh*, smolenják -a *m borov štor*

smôlen -lna -o *in* -ó -í -é *[-ln-]*: ~a kaplja, kislina, trska, ~a olja

smoličiti -im: čebele smoličijo satje *zalivajo s smolo*

smolíka -e *ž* 1. *konjska*, *drevesna bolezen*, 2. *bot.*, 3. *s smolo zalit pirh*, smolíkast -a -o, smolíkav -a -o: ~ konj, ~o drevje, smolíkavec -vca *m*, smolíkavost -i *ž*: ~ marelic

smolína -e *ž smolnat les*, smolínje -a *s*

smoliti -ím, smôli -íte! smoléč -a -e, smolíl -a -o, smoljênje -a *s*: ~ ladjo, ~ se okoli koga, smolívec -vca *m*, smoljênec -nca *m katran*, smoljênka -e *ž nepremočljiva obleka*

smôlnat -a -o *[-ln-]*: ~ les, cvet, ~e roke, ~o črn

smolnica -e *ž* 1. *bakla*, 2. *brin*, 3. *zool. brinovka*, 4. *bot.* = smolníčica -e *ž* = smolníčka -e *ž*; smolnik -a *m* 1. *smolnato poleno*, 2. *min.*, smolníkov -a -o: ~ porfir; smolnína -e *ž*: ~ v lesu >*[-ln-]*

smolotéčina -e *ž*, smolotòk -óka *m*

smôlov -a -o *brinov*, smôlovec -vca *m* 1. *smolnato olje*, 2. *bot.*, 3. *min.*, smolovína -e *ž smolnat les*, smôlovje -a *s brinje*

smóter -tra *m namen*, *cilj*, smótrn -a -o: ~o urejen *premišljeno*, *načrtno*, *namembno*, *po načrtu urejen*, ~o uporabljen, izkoriščen *premišljeno*, *za pravi namen*, smótrnost -i *ž*: ~ načrta *premišljenost*, ~ razvoja *urejenost*, ~ v naravi *premišljena urejenost*

smótka -e *ž* (°smodka) *star. cigara*

smotláka -e *ž in* smótlaka -e *ž navlaka, šara, sodrga, golazen*
smótra -e *ž pregled, revija*
smrád -a *in* -ú *m, mn.* smradóvi -óv: kužen ~, hud, neznosen ~ širiti, izpuhtevati, ~ prihaja od kod, od česa, ~ udari v nos, ~ po čem; smráden -dna -o: ~a žleza = smrádnica -e *ž*; smrádíti -ím, smrádi -íte! smradíl -a -o, smrajênje -a *s in* smráditi -im *s stal. poud.*: ~ kaj s čim, ~ po hiši, ~ se kje, smradljív -a -o *kar dela smrad*: ~a mlaka, smradljívec -vca *m*, smradljívka -e *ž*, smrája -e *ž* 1. *smrad*, 2. *smrdeča stvar*, smradúh -a *m*
smrčáti -ím, smŕči -íte! smrčé, smrčéč -a -e, smŕčal -ála -o, smrčánje -a *s*, smrčálo -a *s* = smrčávec -vca *m*, smrčávka -e *ž*, smrčáv -áva -o, smrčín -a *m*, smrčínka -e *ž*, smrčón -a *m*, smrčúh -a *m*
smŕček -čka *m*: pasji ~, dobiti jih po ~u, užitni ~ |*goba*|
smrdè -éta *m znč.*, smŕdec -dca *m min. smrdeči apnenec*, smrdéčec -čca *m bot.*, smrdéček -čka *m* = smrdéčka -e *ž trta izabela*, smrdečica -e *ž* |*stonoga*|, smrdèl *[-èu]* -éla *m bot.*, smrdéla -e *ž* 1. *znč.*, 2. *zool.*, 3. *bot.*, smrdelíka -e *ž bot.*, smrdílj -a *m bot.*, smŕdlja -e *ž zool.* 1. *krastača*, 2. *riba*
smrdéti -ím, smŕdi -íte! smrdéč -a -e, smrdèl -éla -o, smrdênje -a *s*: ~ po žganju, smrdi mu iz ust, smrdiš ko kuga, riba pri glavi smrdi, delo mu smrdi; smrdéč -éča -e *prid.*: ~ dim
smrdljíčka -e *ž bot.*, smrdljíka -e *ž bot.*, smrdljíkovina -e *ž bot.*
smrdljív -a -o: ~a sapa, smrdljívec -vca *m* 1. *kdor smrdi*, 2. *petrolej*, 3. *žganje*, 4. *izabela*, 5. *bot. pajesen*, smrdljivka -e *ž* 1. *ženska*, 2. *petrolejka*, 3. *zool. zelena stenica*, smrdljívost -i *ž*
smrdo- *v sestavi*: smrdokávra -e *ž* 1. *vdab*, 2. *znč. človek*; smrdovránka -e *ž zool.*
smrdúh -a *m* 1. *smrdljivec*, 2. *zool.*, smrdúha -e *ž*, smrdúhar -ja *m dihur*, smrdúlja -e *ž*
smréka -e *ž*: raven kakor ~, ~ sušica, smréčica -e *ž in* smrékica -e *ž*: zasaditi ~o na sleme, smréčje -a *s* 1. *vejevje*, 2. *smrekov gozd* = smrékovje -a *s*, smréčji -a -e: ~a bolezen, smréčnat -a -o: ~a grapa, ~o pobočje, smrékov -a -o: ~ les, sirup, prelec, smrékovec -vca *m* 1. *smrekov gozd*, 2. *žganje*, 3. *med*, smrékovci -ev *m mn.*, smrékovina -e *ž in* smrekovína -e *ž* |*les*|, smrekúlja -e *ž slabotna, zastala smreka*, smrekúša -e *ž bot. tuja*
smŕk -a *m* 1. *vrtinec*: morski, peščeni, vetrni ~, 2. *sifon*
smŕkati -am 1. *usekovati se*, 2. *hlipati, jokati*, smŕkanje -a *s*, smŕkelj -klja *m* 1. *sluz*, 2. *živinska bolezen*, 3. *smrkavec*, smŕklja -e *ž znč. punca*, smŕkljast -a -o: ~ sluz, smŕkež -a *m* |*riba*|, smŕkniti -nem: ~ njuhanca
smŕkav -a -o: ~ nos, otrok, konj, mi smo zanje ~ drobiž, smŕkavec -vca *m* 1. *znč.*, 2. *otrok*, 3. *robec*, smŕkavček -čka *m*, smŕkavka -e *ž smrklja*, smŕkavski -a -o: ~a leta, smŕkavost -i *ž*: ~ otrók, kónj |*nalezljiva bolezen*|, ~ krompirja
smrkolín -a *m*, smrkolínček -čka *m*, smrkolínka -e *ž*, smrkolínski -a -o, smrkolínstvo -a *s*
smŕt -i *ž*: nagla, naravna, nasilna, lahka, mučeniška, junaška, telesna, duševna ~, črna ~ *kuga*, bela ~ v snežnih zametih; nagle, neprevidene ~i *ali* z naglo, neprevideno ~jo umreti; na ~ bolan, na ~ zboleti, na ~ = do ~i utrujen; na ~ zaljubljen, prestrašen; na ~ se dolgočasi, za ~ zboleti, viseti med življenjem in ~jo, boj na življenje in ~, boriti se s ~jo, gledati ~i v oči, v obraz; pred obličjem ~i, iztrgati iz krempljev ~i, uiti ~i, ~ trka na vrata; tam te lahko čaka, zadene, zaloti, doleti, dohiti ~, sejati, sipati ~, ~ kosi, ~ za domovino, ~ od lakote, zaradi rane, udarca, zmrznjenja; ~i zapisan; nositi v sebi kal ~i; v ~ iti, gnati, poslati, pahniti, ~ nastopi, od ~i vstati *od mrtvih*; ta pijača, družba, to govorjenje je zame ~, ti boš še moja ~, pozabiti kakor na svojo ~, zvezan s kom na življenje in ~; kozja, pasja, lisičja, kurja, kačja ~ *bot.*, konjska ~ 1. *konjederec*, 2. *znč. suh človek*, 3. *bot.*
smŕten -tna -o: človek je ~ *umrljiv*, ~i dan, greh, krč, krik, strah, skok, sovražnik, ~a postelja, ura, zona, groza, sraga, maska, tišina, nevarnost, nesreča, obsodba, ~o spanje, ~o bled, resen, ranjen, razžaljen, ~o nevarno; smŕtnica -e *ž* 1. *ženska*, 2. *poosebljena smrt*, 3. *smrtni boj*: ~ jo trese, smŕtnik -a *m človek*: mi navadni ~i, smrtnják -a *m*

1. *čuk, sova*, 2. *poosebljena smrt*, 3. *bot. podlesek*, smŕtnost -i *ž*: ~ pri jetiki se je zmanjšala, smrtóvnica -e *ž potrdilo o smrti*

smrto- *v sestavi*: smrtoglávec -vca *m*, smrtoglávček -čka *m zool.*; smrtonôsen -sna -o *smrten*

smúč -a *m* |*riba roparica*|

smúč -í *ž*, *nav. mn.* smučí -í, smúčka -e *ž*, smúški -a -o: ~e tekme

smučáti -ím *drseti*, smúči -íte! smúčal -ála -o, smučánje -a *s*: sani smučijo po snegu

smúčati -am (se), smúčanje -a *s*, smúčkati -am, smúčar -ja *m*, smúčarka -e *ž*, smúčarski -a -o: ~i dom, tečaj, ~a oprava, ~e tekme, smúčarstvo -a *s*, smučína -e *ž sled smuči*, smučíšče -a *s*

smúk *medm.*: ~ v luknjo, ~ čez hrib! ~! in ga ni bilo; ~! *smučarski pozdrav*

smúk -a *m*: teren za ~, vrata, okno na ~, mačji ~, smúčen -čna -o: ~a vrata, okna; smúka -e *ž*: imenitna ~ 1. *smučanje*, 2. *sneg za smučanje*, smúke smúk *ž mn.* 1. *sani, sanice*, 2. *kola za vlačenje sena*

smúkati -am *in* -čem, smúkanje -a *s*: ~ listje, klasje, seme, jagode, ribja jajčeca; miši smukajo po hiši, ~ se okoli dekleta; smukáč -a *m*: ~ lanu, ribjih jajčec, smúkalica -e *ž grabljice za borovnice*, smukálnica -e *[-ųn-] ž*: ~ za koruzo, lan = smukálo -a *s*, smukávec -vca *m*, smukávka -e *ž*

smúkec -kca *m posip za vneto kožo, za obuvanje čevljev*

smúkniti -nem: ~ v hišo, v obleko, v posteljo, skozi vrata; srce smukne v hlače, ~ komu denarnico *suniti, ukrasti*

snága -e *ž*: red in ~, ~ v hiši, v obleki; skrbeti, paziti na ~o, vnet za ~o, snážen -žna -o: ~a hiša, gospodinja, ~o delo, ~o oblečen

snáha -e *ž* (°sinaha), snáhica -e *ž*, snáhin -a -o

snažíti snážim, snáži -íte! snážil -íla -o, snáženje -a *s in* snážiti -im *s stal. poud.*: ~ hišo, po hiši, snažílen -lna -o *[-ln-]*: ~a ščet, ~i prašek, snažílnica -e *[-ųn-] ž* = snažíšče -a *s* |*prostor*|, snažílnik -a *[-ųn-] m*: ~ za cevi, za nože, snažílo -a *s*, snažívec -vca *m*: ~ voz, čevljev, snažívka -e *ž*

snéd -í *ž požrešnež*: ~ snédena! = snéda -e *ž*: ~ snédasta! snédast -a -o, snédati -am, snédanje -a *s*: gosenice snedajo listje, ~ dobro ime, čast, snédenec -nca *m* = snédež -a *m* = snédenek -nka *m požeruh*, snédenki -ov *m mn. delež sira in skute za pastirje*, snédenka -e *ž požrešna ženska*, snéden -a -o = snéden -dna -o: ~a svinja, ~ biti na kaj, snédenost -i *ž*, snedljív -a -o: ~a rja, snedúh -a *m*, snedúlja -e *ž*

snég -á *m*, *mn.* snegóvi -óv: debel, velik, suh, moker, južen, zrnčast, poledenel ~, nov, star ~, zeleni, večni, suščev ~, se zmeni zanj kakor za lanski ~, zima brez ~a, diši po ~u, ~ pada, gre, naletava, zapade, pobeli, škriplje, se zasreni; ~ odmetavati, kidati, stepati, otepati; delati ~ iz beljaka; snégec -gca *m* = snéžec -žca *m* = snéžek -žka *m*; snegóvje -a *s snegovi*; snegolòm -ôma *m* → *škoda na drevju od snega, od snega polomljeno drevje*

Snegúljčica -e *ž*, Snegúljka -e *ž*

snegúljka -e *ž strnad*

snémati -am *in* -mljem, snémanje -a *s*: ~ rokavice, klobuk, tančice, krinke, zanke, okna, s križa, ~ prizor, zvok, film, ~ na magnetofonski trak, ~ vrata (za snemanje); žica mu snema kožo, snemálen -lna -o *[-ln-]*: ~a knjiga, kamera, naprava, ~i valj, snemálnica -e *[-ųn-] ž posnemavka, zajemavka*, snemálo -a *s*: ~ za jermenje, snemávec -vca *m*: filmski ~, ~ zvoka, snemávka -e *ž*, *mn.* snemávke snemávk |*klešče*|, snémek -mka *m* (°snímek) *posnetek, faksimile*, snemljív -a -o: ~a streha

snésti sném *gl.* jesti, snèj -éjte! snédel -dla -o, snéden -a -o: rja sne železo, kar snedla bi ga, snedel bi se od jeze, ljudje bi te še snedli, ~ komu zaslužek, dekletu ženina, ~ besedo, obljube še gorke ~, več velja prihranjeno jajce kakor sneden vol

snét -í *ž* = snét -a *m* 1. prašnata, trda, bulasta, sajasta, smrdljiva, pšenična, ječmenova ~ |*rastlinska zajedavka*|, 2. *med. gangrena*: mrzla, suha, mokra, plinska ~, snéten -tna -o: ~i madež, snetív -a -o: ~o žito, vnetje, snetívost -i *ž*, snetjàv -áva -o: ~o zrnje, snetjáva -e *ž snet*, snetjávec -vca *m znč.*, snetjávost -i *ž*, snetjè -á *s sk. i. med.*, snetljáj -a *m snet*, snetljív -a -o 1. ~a pšenica, 2. *med. gangrenozen*, snetljívec -vca *m snetni prah*, snetljívost -i *ž*

snétec -tca *m* |*riba*|
snéti snámem, snêmi -íte! snél -a -o, snét -a -o, snétje -a *s*: ~ rokavice, klobuk, krinko, obvezo, prstan, slušalko, zastavo, jadra, ~ komu mreno z oči, kožo, glavo, ~ koga na cesti, ~ besedo z jezika, ~ skozi prozoren papir; sekira, kolo se sname, junec se sname z verige, svet se ne bo snel s tečajev, saj se niso kar s klina sneli, od kod si se pa ti snel? kje si to (novico) snel?
snežák -a *m snežnjak, sneženi mož*
snežén -a -o: ~a kepa, odeja, ~i mož, sneženka -e *ž* 1. *zool.*, 2. ribiška ~ *umetna muha*, snéžen -žna -o: ~i metež, vrtinec, zamet, plaz, plug, ~a odeja, ~a plesen *biol.*, ~e razmere, ~o bel, snéžnat -a -o: ~a zima, snežína -e *ž*: bela ~, snežinka -e *ž*: ~e se lovijo, plešejo po zraku, snežíšče -a *s*: ~ pod Triglavom, snežíti -í, snežilo je, snežênje -a *s*; snéžka -e *ž severna kokoš*, *mn.* snéžke snéžk |*čevlji za sneg*|, snežnica -e *ž* 1. *voda iz snega*, 2. *zool. beli jereb*, 3. *bot.*, snežník -a *m*, snežnják -a *m sneženi mož*
Snežník -a *m* |*gora*|: pot na ~, snežníški -a -o: ~i gozdovi
sníčav -a -o *radoveden, vtikljiv*, sníčavost -i *ž radovednost*
°snímek -mka *m snemek, posnetek*
sníti snídem se, snídi -te se! sešél sešlà -ò *in* -ó *[səš-]*: ~ se s kom, sešli so se pod lipo, sodišče se je sešlo; snídenje -a *s*: prijetno, bežno ~
snób -a *m gizdalin, nadutež, domišljavec*, snobízem -zma *m*, snobístičen -čna -o, snóbovski -a -o
snóči *prisl. sinoči*, snóčnji -a -e: ~i shod, pogovor
snòp snôpa, *mn.* snôpi, snôpje *in* snopóvi, v snópu *in* snôpu, v snôpih *in* snopéh 1. ~ pšenice, konoplje, mišic, živcev, isker, žarkov, svetlobe; ognjeni ~, pasti kakor ~, premlatili so ga kakor ~, 2. *cvetna butara*, snôpar -ja *m fašist*, snôparski -a -o, snôpast -a -o: ~ pramen, ~o stebričje, snôpec -pca *m* = snôpek -pka *m* = snôpič -íča *m* 1. ~ bankovcev, 2. *zvezek knjige, časopisa*, snôpje -a *s in* snopjè -à *s*, snopóvje -a *s*; snopovéznik -a *m stroj za vezanje snopov*
Snós -a *m SNOS*
snóv -í *ž*: rastlinska, redilna, dedna, bolezenska, razstrelilna, učna, predelana, baladna, za pogovor hvaležna ~, snóven -vna -o: ~i svet, ~a vez, ~e sestavine, snóvnost -i *ž*: pisatelj ne vidi iz ~i, tiči v sami ~i
snováti snújem, snúj -te! snujóč -a -e, snoval -a -o, snován -a -o: koruza snuje lati, goba trose, domišljija snuje, ~ naklepe, načrte, zaroto, društvo, povest; snuje se nova zveza; snovánje -a *s*: ~ narave, duha, ~ zvez, umetniško ~; snováč -a *m*: ~ nemirov, snováče snováč *ž mn.* |*tkavska priprava*|, snovalen -lna -o *[-ln-]*: ~i navitek, snovalnica -e *[-ųn-] ž tkavski čolniček*, snoválo -a *s motovilo*, snovátelj -a *m*, snovávec -vca *m*, snovávka -e *ž*
snóvi snóv *m mn. gl.* sen
snubáč -a *m*, snubačica -e *ž* = snubáčka -e *ž*, snubáški -a -o: ~e pesmi, snubáštvo -a *s*, snúbec -bca *m*, snúbčev -a -o, snúbčevski -a -o, snubòk -ôka *m snubec*: iti v ~e
snubíti snúbim, snúbi -íte! snúbil -íla -o, snúbljen -a -o, snúbljenje -a *s in* snúbiti -im *s stal. poud.*: ~ nevesto, ~ koga zase; snubítev -tve *ž*, snubítven -a -o *[-tvən-]*: ~i ples, ~i običaji, snubívec -vca *m*
snútek -tka *m*: tkavski ~, ~ napenjati, snutkovína -e *ž verižno blago*
so- *predpona pomeni* ① *nepopolnost stvari*: sómrak, sópraznik, sódra *(iz ságrad, grad = toča)*, sódraga, sódolina; ② *skupnost s kako stvarjo*; *starejše in domače besede imajo enojen poudarek*: soróden, sošólec, soglásje, sovrážnik, sósed, sóržica; *v novejših sestavah po tujih zgledih ima* so- *dostikrat stranski poudarek*: sòmeščan, sòtrpín, sòučênec, sòkót, sòbojévnik
soaréja -e *ž večerja, večerna prireditev*
soáve *prisl. glas. prijetno, milo*
sôba -e *ž*: delovna, dnevna, otroška, bolniška, hotelska ~, tujska ~ = ~ za tujce, opremljena ~, podstrešna, dvoriščna, stranska ~, ~ na pomolih; sôbica -e *ž*, sobána -e *ž velika soba*, sôben -bna -o: ~a vrata, ~a oprava, rastlina, temperatura, ~i starešina; sôbar -ja *m*, sôbarica -e *ž*
sòbesédnik -a *m*, sòbesédnica -e *ž*
sòbítje -a *s* 1. *sočlovek*, 2. *sobivanje*: ~ in sožitje, sòbítnost -i *ž*, sòbívati -am *fil.*, sòbívanje -a *s*

sòbojévnik -a *m*, sòbojévnica -e *ž*, sòbojévništvo -a *s*
sóbolj -a *m*: sibirski ~, sobólji -a -e: ~i kožuh, soboljevína -e *ž* = soboljína -e *ž*, soboljár -ja *m*, sobóljevka -e *ž* |*kučma*|
sòbórec -rca *m sobojevnik*, sòbórka -e *ž sobojevnica*
soboslikár -ja *m* → *sobni slikar*, sobnoslikárski -a -o: ~i tečaj
sobóta -e *ž*: angleška, vélika ~, sobóten -tna -o: ~i večeri, sobótnik -a *m* |*član ruske verske ločine*|
Sóbota -e *ž kr. i.*, v ~i: (Murska) ~, sóboški -a -o: ~i grad, Sóbočan -a *m*, Sóbočanka -e *ž*
sobránje -a *s bolgarski parlament*
sobràt -áta *m*: duhovni ~
sòcêsar -árja *m*
sociáldemokrat -a *m socialni demokrat*, sociáldemokratski -a -o *socialnodemokratski*
sociálen -lna -o *[-ln-]*: ~ človek, ~i demokrat, red, realizem, ~a revolucija, demokracija, ekonomija, filozofija, indikacija, higiena, medicina, politika, struktura, pomoč, ~e razmere, razlike, ~o bitje, stanje, varstvo, vprašanje, skrbstvo, zavarovanje, ~o čuteč; sociálnost -i *[-ln-]* *ž*
socialíst -a *m*: narodni ~, socialístka -e *ž*, socialističen -čna -o: ~i humanizem, realizem, sektor, ~o gospodarstvo; **socializem** -zma *m*: utopični, znanstveni, državni, krščanski, nacionalni ~
socializácija -e *ž*: ~ podjetij, kmetijstva, **socializírati** -am, socializíranje -a *s*
socialno- *v sestavi*: socialnodemokratičen **-čna** -o = socialnodemokratski -a -o: **~a stranka**; socialnoekonómski -a -o; **socialnogospodárski** -a -o, socialno**kritičen** -čna -o; socialnopolítičen -čna -o; socialnorevolucionáren -rna -o; **socialnoskŕbstven** -a -o *[-tvən-]*; socialnozdrávstven -a -o *[-tvən-]*, socialnozgodovínski -a -o: ~a povest >*[-ln-]*
sociológ -a *m*, sociológinja -e *ž*, sociológija -e *ž*, sociológški -a -o
sòcvétje -a *s*: cveti žita so zbrani v ~
Sóča -e *ž* |*reka*|, sóški -a -o: ~a ofenziva, Soška dolina
sočásen -sna -o, sočásnost -i *ž hkratnost*, sočásnik -a *m sodobnik, vrstnik*
sóčen -čna -o: ~ sad, glas, dovtip, ~a trava, barva, zgodba, kletvica, pečenka, sóčnost -i *ž*, sóčnat -a -o: ~a jagoda, sóčnica -e *ž* |*hruška*|, sočiti -ím se *sočen postajati*, sočíl -a -o, sočenje -a *s*: drevje se soči
sočívje -a *s*, sočíven -vna -o: ~a konserva, ~i vrt = sočivnják -a *m*, sočívnat -a -o: ~a hrana
sòčlán -a *m*, sòčlánica -e *ž*, sòčlánstvo -a *s*, sòčlánski -a -o
sòčlôvek -éka *m*, *mn.* sòljudjé sòljudí
sočustvováti -újem *gl.* čustvovati, sočustvovánje -a *s*: ~ s kom, s čim
sočúten -tna -o: ~ pogled, ~a beseda, sočútje -a *s*: toplo, živo ~ s prijateljem *ali* do prijatelja v nesreči, zbuditi ~, s ~em brati, gledati, navdati koga
sód -a *m*: nagli ~ (preki ~), sodín -a *m pr. zg.*, sódja -a *in* -e *m vaški sodnik*, sódjev -a -o, sódjevec -vca *m* = sódovec -vca *m pr. zg.*, sódnost -i *ž sodna oblast*, sódstvo -a *s*: patrimonialno = graščinsko ~, rudarsko ~
sód -a *in* -ú *m*, *mn.* sódi -ov *in* sodóvi -óv: ~ za olje, za zelje; vinski, bencinski ~, imeti glavo kakor ~, bobni iz njega kakor iz ~a, to ti je ~ (brez dna), polniti ~e brez dna, nabiti ~ (z obroči), sódov -a -o: ~o dno, sódje -a *s* = sodóvje -a *s sk. i.*, sodár -ja *m*, sodarica -e *ž*, sodárna -e *ž*, sodárski -a -o: ~o orodje, sodárstvo -a *s*, sodáriti -im, sodárjenje -a *s*, sodárija -e *ž*; sódast -a -o: ~ obok, sódček -čka *m*: ~ vina, ~ za pivo, ~ z vodo, sódčkast -a -o: ~a celica, sódec -dca *m*: morski ~ *zool.* |*polž*|, sódčast -a -o; sodomér -a *m*, sodomérec -rca *m* |*oseba in priprava*|, sodomérka -e *ž* |*priprava*|
sód -a -o: ~o število *parno*, sódost -i *ž*
sóda -e *ž*: jedilna ~ = ~ bikarbona, sódav -a -o: ~a voda, sódavica -e *ž*, sódavičar -ja *m*, sódavičarka -e *ž*, sódavičarski -a -o, sódavičarstvo -a *s*
sôdba -e *ž*, *rod. mn.* sôdb: človeška, božja, poslednja, oprostilna, krvava, črepinska, logična, pravična, mila, trda ~, ljudska, ugodna, napačna, kriva ~ o čem *mnenje*, pred ~o priti, obstati, na ~i biti, ~o izreči, ~ nad kom *obsodba*, po moji ~i; narediti si, ustvariti si svojo ~o o kom; ~o zavrniti, ovreči; zoper ~o se pritožiti; ~o razveljaviti, preklicati
sòdédič -a *m*, sòdédinja -e *ž*

sòdeléžen -žna -o: ~ premoženja, oblasti, ~ pri dobičku, sòdeléžnik -a *m*, sòdeléžnica -e *ž*, sòdeléžnost -i *ž*

sodelováti -újem *gl.* delovati: ~ z oblastjo, ~ pri listu; sodelovánje -a *s*: politično, kulturno, mednarodno ~, sodélavec -vca *m*: znanstveni ~, stopiti med ~e lista, ~ pri glasilu, sodélavka -e *ž*

sóden -dna -o: ~i stol, dan, postopek, ~a pravica, pristojnost, obravnava, odpoved, medicina, lipa; v hiši je kakor na ~i dan *prepir, vse narobe*

sodíšče -a *s*: civilno, vojaško, kazensko, okrajno, okrožno, vrhovno, kasacijsko, naglo, ljudsko, častno, upravno, gospodarsko, obrtno ~

soditi sódim, sodéč -a -e, sódi -íte! sódil -íla -o, sójenje -a *s in* sóditi -im *s stal. poud.*: ~ koga, koga slabo ~, preostro ~ o kom *ali* koga *ali* kaj, ~ po postavah, po črki, po videzu, po obrazu; sodeč po vtisu, ni slab človek; vse sodi po sebi, po istem kopitu; sodim, da nimaš prav *mislim, menim*; to ne sodi v lepo knjigo *ni primerno, ne spada, ne gre*, to ne sodi sèm, sodi med staro šaro; sójen -a -o: ni mu ~a sreča, ni mu bilo ~o učakati starost

sodníja -e *ž*: tožiti koga na ~i, koga vlačiti po ~ah, imeti opravka s ~o, pri ~i, na ~i, iti na ~o, sodnijski -a -o: ~i stroški, prostori, ~i urad, ~o poslovanje, ~a praksa

sodník -a *m*: pravičen ~, mirovni, preiskovalni, kazenski, okrožni, vrhovni, športni, turnirski ~, ~ porotnik; stati pred ~om, ~ naj bo srce; sodníkov -a -o: ~a žena = sodníkovka -e *ž*, sodníca -e *ž*: ~ za mladoletne, vest ~, sodníški -a -o: ~i plašč, sodníštvo -a *s*

sodno- *v sestavi*: sodnomedicínski -a -o; sodnoupráven -vna -o: ~a služba; sodnouráden -dna -o: ~i dan, spis, ~a preskušnja; sodnozdravníški -a -o

sodóben -bna -o: ~a poročila, ~a umetnost, ~a šola, sodóbnik -a *m*, sodóbnica -e *ž*, sodóbnost -i *ž*

sódol *[-oụ]* -a *m* = sódolica -e *ž dolec, dnjača, dnika*, sódolina -e *ž* 1. *dolec*, 2. *stranska dolina*, sódolje -a *s dnika*

sòdoločíti -óčim *gl.* določiti, sòdolóčati -am, sòdoločeváti -újem *gl.* določevati

sòdolžník -a *m*, sòdolžnica -e *ž*, sòdolžníški -a -o *>[-ụž-]*

Sódoma -e *ž* |*svetopisemsko mesto pri Mrtvem morju*|: ~ in Gomora *kraj pohujšanja*, sódomski -a -o: ~i greh, sodomija -e *ž nečistovanje z živaljo*, sodomít -a *m*, sodomítka -e *ž*, sodomít(ov)ski -a -o, sodomít(ov)stvo -a *s*

sodopŕst -a -o: ~i kopitarji, sodopŕsti -ov *m mn. zool.*

sódovec -vca *m vinski kamen*

sòdoživéti -ím *hkrati doživeti gl.* doživeti, sòdožívljati -am, sòdožívljanje -a *s*

sódra -e *ž*: ~ gre, sódrica -e *ž*

sódraga -e *ž globel, tokava, soteska*, sódražica -e *ž*

Sódražica -e *ž kr. i.*, v ~i, sódraški -a -o, Sódražan -a *m*, Sódražanka -e *ž*

sódrga -e *ž* 1. *sodra*, 2. *drhal*: poulična ~, sódrgast -a -o

sodrúg -a *m tovariš med nekdanjimi socialnimi demokrati*

sòdržavljàn -ána *m*, sòdržavljánka -e *ž*, sòdržavljánski -a -o

sódstvo -a *s gl.* sod

Sófija -e *ž kr. i.*, v ~i, sófijski -a -o: ~e ulice, Sofijčani -ov *m mn.*

sofíst -a *m* 1. *učitelj modrosti*, 2. *sprevračavec besed*, sofístka -e *ž*, sofístika -e *ž* 1. *fil. smer*, 2. *sprevračanje besed*, sofístičen -čna -o = sofístovski -a -o, sofízem -zma *m varav sklep*

sofíta -e *ž* |*del gledališkega odra*|: sprednja ~, sofíten -tna -o: ~a žarnica

Sófokles -kla *m* |*gr. dramatik*|, Sófoklov -a -o: ~e drame

soglásen -sna -o: nismo vsi ~i → *enih misli*, ~o izvoliti, sprejeti, soglásje -a *s*: ~ v družini, v zboru, ~ med učenci, ~ med starši in otroki, ~ z okolico *ubranost, skladnost*, odpuščen brez mojega ~a → *brez moje privolitve, brez moje pritrditve*, soglásnost -i *ž ubranost*

soglásnik -a *m slov.*, soglásniški -a -o: ~i razred

soglášati -am: ~ s kom, s čim → *ujemati, strinjati se, pritrjevati, biti enih misli*

sogólten -tna -o *pogolten*, sogóltnež -a *m*, sogóltnost -i *ž >[-ụt-]*

sogóren -rna -o: ~e zidanice, sogórnik -a *m* 1. *sosed v vinskih goricah*, 2. *pr. zg.*, sogórnica -e *ž*, sogórje -a *s*, sogórski -a -o: ~a pravda

sôha -e *ž* 1. *kol, tram, lesen steber*: ostrešje na razpirnike in ~e, betonirane ~e v ograji, mostne ~e; 2. *vilice za vesla*.

3. *ostrv*, 4. *kip*, sôhica -e *ž*, sóhovje -a *s*: ~ pod streho se maje; *gl. tudi* sošen

sòigrávec -vca *m*, sòigrávka -e *ž*, sòigrávski -a -o

sòimenják -a *m imenjak*, sòimenjákinja -e *ž*

sòizdajátelj -a *m*, sòizdajáteljski -a -o

sój sôja *m*: sončni ~

sója -e *ž* |*vzhodnoindijski fižol*|, sójin -a -o: ~a moka

sojenica -e *ž*, *nav. mn.* sojenice -ic |*vile*|

sòjetnik -a *m*, sòjetnica -e *ž*

sók -a *in* -á *m*, *mn.* sokóvi -óv 1. drevesni, sadni, vinski ~, želodčni ~, drevo gre v ~, sad, pisanje brez ~a, ~ pri pečenki, 2. *močnik*: neslan ~, sókec -kca *m*, sokóvnik -a *m lonec za pridobivanje sadnega soka*; sokomér -a *m*

sôkol *[-ol]* -ôla *m* 1. belkasti, sivi ~ = ~ selec, ~ lovec, 2. *član Sokola*, sokôlov -a -o = sokôlji -a -e: ~e oči, sokolíca -e *ž* 1. *ptič*, 2. *članica Sokola*, sokolič -íča *m*, sokôlar -ja *m lovec s sokoli*, sokôlarstvo -a *s*, sokolárna -e *ž*, sokôlec -lca *[-lc-] m zool. golobar*, sokôlski -a -o *[-ls-]*: ~i kroj, ~a telovadba, sokôlstvo -a *[-ls-] s*

sòkót -a *m geom.*, sòkóten -tna -o

sòkrálj -a *m*, sòkraljíca -e *ž*

Sókrat(es) -ta *m* |*gr. modrijan*|, Sókratov -a -o: ~a filozofija, sokrátik -a *m*, **sokrátičen** -čna -o: ~a metoda, sókratski -a -o, sokrátika -e *ž sokratska filozofska doba*

sòkrív -a -o: biti ~ česa, sòkrívec -vca *m*, sòkrívka -e *ž*, sòkrívda -e *ž*

sókrvca -e *ž* 1. *krvavkast izcedek iz rane*, 2. *s krvjo pomešan gnoj*, sókrvčen -čna -o

sòkŕven -vna -o *po krvi soroden*, sòkŕvnost -i *ž krvno sorodstvo*, sòkŕvje -a *s* 1. *med.*, 2. *vet. ploditev med ožjimi sorodniki*

sól *[sóu]* -i *ž*, v sôli, s soljó 1. kamena = drobna ~, morska = debela ~, kuhinjska, živinska, Glauberjeva, grenka, jelenova, rudninska ~, ~ variti; ima komaj za ~, 2. ~ družbe, naroda, jezika; govorjenje, pisanje, pesmi brez ~i, ~ modrosti, imeti nekaj ~i v glavi

solamín -a *m strupen alkaloid v krompirjevih klicah*

solár -ja *m kopač*, *pridelovavec*, *prodajavec soli*, solárna -e *ž*: ~ v Sečovljah, solárstvo -a *s*

soláren -rna -o: ~o leto *sončno*

sòlastník -a *m*, sôlastnica -e *ž*, sòlastništvo -a *s*, sòlastníški -a -o, sòlastnína -e *ž*, sòlastnínski -a -o: ~a pravica

soláta -e *ž*: glavnata, kumarična, zelena, mešana ~, krompir, meso, jajčka v ~i, trebiti ~o, solática -e *ž*, solátarica -e *ž prodajavka solate*, soláten -tna -o: ~o seme

Solčáva -e *ž kr. i.*, v ~o, solčávski -a -o: ~e planine, Solčávci -ev *m mn.* >*[-lč-]*

sóld -a *m* 1. *star denarni drobiž*, 2. *denar*: brez ~a v žepu, sóldek -dka *m* >*[sou̯d-]*

***soldát** -a *m vojak*, soldátek -tka *m bot.*, *soldáški -a -o *vojaški*: ~i stan, *soldáščina -e *ž vojaščina* >*[-u̯d-]*, soldatéska -e *[-ld-] ž*

solecízem -zma *m in* soloikízem -zma *m sintaktična kršitev jezikovnih pravil*

solfatára -e *[-lf-] ž žveplena jama*

solfeggio *[solfédžo]* -a *m glas.*

solicitátor -ja *m odvetniški uradnik*, solicitátorjev -a -o

solidáren -rna -o: biti ~ s kom *držati s kom*, *podpirati koga*, ~a obveznost *pr. nerazdelna*; solidárnost -i *ž čut za skupnost*, solidárnosten -tna -o: ~a stavka, solidarizírati -am se *strinjati se*, *potegniti*, *povleči s kom*, solidarizíranje -a *s*, solidarizácija -e *ž*, solidarízem -zma *m*

solíden -dna -o 1. *trden*, *trpežen*, *reden*, *resen*, *zanesljiv*: ~o življenje *redno*, *zmerno*, ~a igra, izdelava, postrežba, ~o znanje, ~o oblečen, 2. *med. čvrst*, *scela*, solídnost -i *ž*

solína -e *ž*: morska ~, solínar -ja *m*

solipsízem -zma *m fil.*, solipsíst -a *m*, solipsístičen -čna -o

solíst -a *m*, solístka -e *ž*, solístičen -čna -o: ~e točke na sporedu

solíšče -a *s solni rudnik*, *solina*

solíter -tra *m*: čilski ~, solítrar -ja *m*, solitrárna -e *ž*, solítrast -a -o: ~a zemlja, solítrn -a -o: ~a kislina, ~o kisel, solítrnica -e *ž solitrova voda*, solítrov -a -o, solítrovka -e *ž solitrasta zemlja*

solitêr -ja *m* |*velik briljant*|

solíti -ím, sôli -íte! solíl -a -o, soljèn -ena -o, soljênje -a *s*: ~ jed, meso, besede, ~ komu pamet, ~ jih komu, pojdi se solit! soljênec -nca *m* |*pecivo*|, soljenína -e *ž* |*meso*|

sòljudjé sòljudí *m mn.*

Solkán -ána *m kr. i.*, v ~u, solkánski -a -o: ~i most, Solkánci -ev *m mn.* >*[-u̯k-]*

solmizácija -e *ž glas.*, solmizacíjski -a -o: ~i zlogi *>[-lm-]*

sólnat -a -o *[-ųn-]*: ~ travnik; odreveneti ko ~ steber; sólen -a -o *[-ln-]*: ~i rudnik, ~a raztopina, kislina, ~o kisel, solníca -e *[-ųn-] ž* 1. *posoda za sol*, 2. *voda*, solník -a *[-ųn-] m posodica za sol za na mizo*

sólo *prisl. sam*: poje, igra, pleše ~, sólo -a *m*, *mn.* sóli sólov: lep ~, od tega ~a naprej, s tenorskim ~om, vse ~e je zamudil; sólo *prid. neskl.*: ~ petje, s ~ petjem, ~ plesavec, ~ vložek

solomér -a *m* |*priprava*|, solotvóren -rna -o *halogen*

Sólon -a *m* |*gr. zakonodajavec*|, Sólonov -a -o: ~a zakonodaja, sólonski -a -o

solstícij -a *[-ls-] m sončni obrat*: zimski, poletni ~

solúcija -e *ž raztopina* (*zdravila*), *rešitev*, *odločitev*, *sklep*

Solún -a *m kr. i.*, iz ~a, v ~u, solúnski -a -o: ~a brata, ~a fronta, ~i proces, ~i prostovoljec = solúnec -nca *m*, Solunjáni -ov *m mn. in* Solúnci -ev *m mn.*

solvénca -e *ž zmožnost plačevanja*, solvénten -tna -o *plačila zmožen*: ~ dolžnik, solvéntnost -i *ž >[-lv-]*

sólza -e *in* -é *ž*, *mn.* sólze sólz *in* solzé -á: ~ kane, se utrne, zdrkne, ~e veselja; krokodílove ~e, to niso mačje ~e, bridke, grenke, vroče, krvave ~e točiti, pretakati; kakor lešnik debele ~e; ~e silijo, stopijo, privro, se uderejo iz oči, ~e stojijo, se lesketajo v očeh, ~e jo posilijo, oblijejo, v ~ah se topiti, dušiti, potok ~á, s ~ami v očeh pripovedovati, smejati se skozi ~e, do solz ganiti, se nasmejati, ne bo potočil ~e za njim, ~e ustaviti, premagati, dolina solz; solzíca -e *ž*, *mn.* solzíce solzíc *bot. šmarnice >[-ųz-]*

sólzast -a -o *[-ųz-]*: ~ obesek, ~i uhani

solzàv -áva -o: ~ otrok, ~o pisanje, solzávec -vca *m*, solzávost -i *ž >[-ųz-]*

sólzen -zna -o *in* solzèn *in* solzán -zná -ó: vse ~e oči ima, ~o lice, ~a dolina, solznodolínstvo -a *s >[-ųz-]*

solzéti -í, solzèl -éla -o, solzênje -a *s*: iz rane, zemlje solzi; trta solzi, hoja solzi *medi*; solzíti -ím se, sólzi -íte se! **solzíl** -a -o, solzênje -a *s*: oko se solzi, sol se solzi; trte, ledene sveče se solzijo *>[-ųz-]*

solzív -a -o: ~e oči, ~a komedija, bomba, ~i plin = solzívec -vca *m*, solzljív -a -o, solzljívec -vca *m*, solzljívost -i *ž solzavost >[-ųz-]*

sólznica -e *ž* 1. *žleza*, 2. *kost*, 3. *solzna jamica pri jelenu*, sólznik -a *m solzna vrečica*; solzovòd -óda *m >[-ųz-]*

sòm sôma *m* |*riba*|: rečni, morski, mačji, električni ~, somič -íča *m* = sômček -čka *m*, sômov -a -o, somovína -e *ž* |*meso*|

Somálija -e *ž*, Somálci -ev *[-lc-] m mn.*, somálski -a -o *[-ls-]*: ~i lev, somálščina -e *[-šs-] ž*

somátičen -čna -o *telesen*: ~i znaki, somatológija -e *ž nauk o sestavi človeškega telesa*, somatológ -a *m*, somatológski -a -o

sombrêro -a *m* |*širok klobuk*|

somérən -rna -o *simetričen*, somérnost -i *ž*, somérje -a *s*, somérnica -e *ž simetrala*, somernína -e *ž*, somernínski -a -o: ~a ravnina

sòmeščàn -ána *m*, sòmeščánka -e *ž*, sòmeščánstvo -a *s*

somíšljenik -a *m*, somíšljenica -e *ž*, somíšljeništvo -a *s in* somíšljenstvo -a *s*: obdolžen ~a s kom

somnambúlen -lna -o *[-ln-] mesečen*: ~o stanje, somnambulíst -a *m mesečnik*, somnambulístka -e *ž mesečnica*, somnambulízem -zma *m mesečnost*

somornica -e *ž s sladko vodo mešana mornica*

sòmovica -e *ž bot. jelenji jezik*

sómrak -a *m*, sómračje -a *s*, sómračen -čna -o, sómračnik -a *m*: metulji ~i, sómračnica -e *ž vešča*

sonánt -a *m slov. zlogotvoren glas*, sonántičen -čna -o: ~i zvočniki

sònarodnják -a *m*, sònarodnjákinja -e *ž*

sonáta -e *ž* |*skladba*|, sonáten -tna -o: ~a oblika, sonatína -e *ž majhna sonata*

sónce -a *s*: rumeno, polnočno, jesensko, višinsko ~, pod božjim ~em, fantovsko ~ *mesec*, ~ sreče se smeje, ~ sije, sveti, greje, žge, pritiska, pripeka, ~ vzhaja, zahaja, ~ stoji visoko, nizko, stoji na poldne, se nagiba, se nagne, se prevesi (čez poldne), se spušča za hribe, gre v zaton, v zamok; greti se, sedeti, stati na ~u, polje se koplje v ~u, hiša je obrnjena proti ~u, njiva leži, je od ~a, ni takega pod ~em, prostor

pod ~em *na svetu*, s ~em vstati, leči, pred ~em vstati, po ~u se ravnati, danes je malo ~a, posoda se sveti kakor ~, otroci ~a, primažem ti tako, da boš videl tri ~a; sónčece -a *[-čəc-] s*, sónček -čka *m*

sónčarica -e *ž*: ~ ga je zadela

sónčen -čna -o: ~ dan, smeh, značaj, ~i žarek, zahod, mrk, koledar, v ~i prah bi ga zmlel, zdrobil, ~a luč, ura, stran, kopel, krogla, pega; ~o je = ~o vreme je, ~i naočniki, sónčnost -i *ž*: ~ značaja, sónčnat -a -o: ~ svet, prostor, sónčevec -vca *m zool.*

sónčiti -im, sónčenje -a *s*: ~ otroka, ~ se na skali, ~ se v tuji slavi

sónčnica -e *ž bot.*, sónčničen -čna -o: ~o seme, olje, sónčnik -a *m*: svilen ~

sónda -e *ž med., teh. iskalo*, sondírati -am *s sondo preiskovati, preiskovati sploh*: ~ teren, sondáža -e *ž*, sondážen -žna -o: ~a dela

sonét -a *m [pesniška oblika]*, sonéten -tna -o: ~a oblika pesmi, ~i venec, sonetist -a *m*

sonométer -tra *m priprava za merjenje in primerjanje glasov in intervalov*

sonóren -rna -o *zvočen, zveneč, zvonek*: ~ glas, ~i soglasniki, sonórnost -i *ž*: ~ izgovora, sonórnik -a *m*

sònožen -žna -o: ~ skok

sòoblikováti -újem *gl.* oblikovati, sòoblikovávec -vca *m*

sòobtóženec -nca *m*, sòobtóženka -e *ž*, sòobtóžen -a -o

soóčiti -im, soóčil -a -o, soóčen -a -o, soóčenje -a *s*: ~ koga s kom; soočevánje -a *s*: ~ z resničnostjo

sòodgovóren -rna -o, sòodgovórnost -i *ž*: ~ za izdelavo

sòodlóčati -am, sòodlóčanje -a *s*: ~ o čem, sòodločeváti -újem *gl.* odločevati, sòodločevánje -a *s*

sòodnósen -sna -o *korelativen*: ~i zaimki, sòodnósnost -i *ž*

sòodvísen -sna -o, sòodvísnost -i *ž*

sopár -a *m*: gost ~ puhti od teles, žvepleni, ogleni, večerni ~, sopára -e *ž*: vodna, strupena ~, sopárica -e *ž*: popoldanska ~, sopáren -rna -o = sopáričen -čna -o: ~ dan, ~o je, sopárnost -i *ž*, sopáričnost -i *ž*

sopíhati -am, sopíhanje -a *s*: težko ~ navkreber, vlak sopiha

sopílo -a *s, nav. mn.* sopíla -il *[-il] dihala*; *gl. tudi* sopsti

sòpívec -vca *m*

sòplemenják -a *m*

sòplesávec -vca *m*, sòplesávka -e *ž*

sopníti sópnem *(težko) dihniti*, sôpni -íte! sôpnil -íla -o

sòpodpisáti *in* sòpodpísati -píšem *gl.* pisati, sòpodpís -a *m*, sòpodpísnik -a *m*, sòpodpisnica -e *ž*

sòpogódbenik -a *m*, sòpogódbenica -e *ž* >*[-bən-]*

sòpôrok -óka *m*

sòposést -i *ž*, sòposéstnik -a *m*, sòposéstnica -e *ž*, sòposéstniški -a -o

sópot *in* sopòt -ôta *m* 1. *šumot*, 2. *sopeč slap*, 3. *brzica*, 4. *med stene stisnjena koritasta struga, voda*

sopótnik -a *m*, sopótnica -e *ž*

sopŕán -a *m visok deški ali ženski glas*: dramatični, lirični, koloraturni ~, sopránček -čka *m*, sopranist -a *m*, sopranístka -e *ž*, sopránski -a -o: ~i glas

sópraznik -a *m*, sópraznični -čna -o

sòpriséžnik -a *m*, sòpriséžnica -e *ž*

sopróg -a *m mož*, sopróga -o, sopróga -e *ž žena*, soprógin -a -o

sòprosívec -vca *m*, sòprosívka -e *ž*

sôpsti sôpem, sôpi -íte! sopé, sopèč -a -e, sópel sôpla -o, sopênje -a *s*: težko ~, ~ kakor vol, kakor kovaški meh, ~ si v dlani, sopúh -a *m para, sopara, hlap*; *gl. tudi* sopihati

sóra -e *ž [del voza]*: na ~i sedeti *biti zadnji*, sóren -rna -o: ~i jezik = sórnica -e *ž*, sórnik -a *m* 1. *klin, ki gre skozi soro in veže oba dela voza*, 2. *vijak*

Sóra -e *ž [reka]*: Poljanska ~, sórski -a -o: ~i most; *vendar* Sorško polje; Sóra -e *ž kr. i.*, v ~i, sórski -a -o, Sórčani -ov *m mn.*; Sórica -e *ž kr. i.*, v ~i, sóriški -a -o, Sóričani -ov *m mn.*

sòrazmêren -rna -o: ~ s čim, ~o velik uspeh, sòrazmérnica -e *ž*, sòrazmérje -a *s*: ni ~a med krivdo in kaznijo, v obratnem ~u, sòrazmérnost -i *ž*, sòrazmérnosten -tna -o: ~i faktor

Sorbóna -e *ž pariška univerza*, na ~i, sorbónski -a -o

sordína -e *ž in* sordíno -a *m* 1. *dušilo glasu*, 2. *pridušenost*

sorédje -a *s koordinatni sistem*: ekliptično ~, soréden -dna -o, sorédnica -e *ž koordinata*

soróden -dna -o: ~ komu *ali* s kom, ~a duša, po duhu ~, duševno ~, bolj ~ = soródnejši -a -e, soródnica -e *ž*, soródnik -a *m*: daljni ~, soródniški -a -o: ~i občutki, soródnost -i *ž*: ~ s kom; krvna, duševna, jezikovna ~, soródstvo -a *s*: bližnje, daljno, stransko ~, ~ v prvem kolenu, krvno, duhovno ~, v ~u s kom = v soródu; soródstven -a -o *[-tvən-]*: ~e zveze, ~o razmerje

sórta -e *ž*: vino srednje ~e, dobra ~ sadja, človek stare, posebne ~e, fant moje ~e, ljudje so vsake ~e *ali* vseh sort, vse ~e dela, vsake ~e delo, sórten -tna -o: ~a vina

sórtati -am *razloček delati*: koklja sorta piščance *nima vseh enako rada*, ~ živino

sortimènt -énta *m* 1. *zaloga na izbiro*, 2. *blago določene mere in kvalitete*

sortírati -am *razbirati, razvrščati*, sortiran -a -o, sortíranje -a *s*: ~ les, sadje, seme, sortíren -rna -o: ~a deska, ~i stroj = sortírka -e *ž*, sortírnica -e *ž prostor za sortiranje*

sóržica -e *ž zmes pšenice in rži*, sóržičen -čna -o = sóržen -žna -o: ~i kruh

sósed *in* sôsed -éda *m*, *mn.* sosédi *in* sosédje: ~ pri mizi, sosédov -a -o: pri ~ih, soséda -e *ž*, soséden -dna -o *in* sosédnji -a -e: ~a miza, sosédnja -e *ž pr. zg. soseska, zborovanje soseske*, sosédovski -a -o: po ~o bomo napravili, sosédski -a -o: ~i stiki, sosédstvo -a *s*; živeti v dobrem ~u, sosédstven -a -o *[-tvən-]*: ~i stiki

soséska -e *ž* 1. *sosedstvo*, 2. *(vaška) skupnost*, soséskin -a -o: ~ župan, soséščan -a *m*, soséščina -e *ž*: ljudje iz ~e, nevarna ~, v ~i mesta, soséški -a -o: ~a zemlja

soslédica -e *ž* → *zaporedje*

sosréden -dna -o *koncentričen, z istim središčem*, sosrédnost -i *ž koncentričnost*, sosréditi -im *naravnati, napeti proti istemu središču, zgostiti*, sosréden -a -o

sòstanovávec -vca *m*, sòstanovávka -e *ž*

sostenúto *prisl. glas. zadržano*

sòsvèt -éta *m*

sòsvódnica -e *ž arh.*

sóšen -šna -o: ~o jadro *kratko jadro za nevihto*; *gl. tudi* soha

sošólec -lca *[-lc-] m*, sošólka -e *[-lk-] ž*

sòtekmovávec -vca *m*, sòtekmovávka -e *ž*

sotéska -e *ž*, sotéški -a -o, sotéščan -a *m* **Sotéska** -e *ž kr. i.*, v ~i, sotéški -a -o: ~i grad, Sotéščani -ov *m mn.*

Sótla -e *ž |reka|*, sótelski -a -o *[-təl-]*

sotóčje -a *s sovodenj*: ~ Save in Savinje, sotóčnica -e *ž*

sòtožník -a *m*, sòtožnica -e *ž*

sòtrpín -a *m*, sòtrpínka -e *ž*, sòtrpínski -a -o, sòtrpínstvo -a *s*

sotrúdnik -a *m* → *sodelavec*, sotrúdnica -e *ž* → *sodelavka*, sotrúdništvo -a *s* → *sodelovanje*

sòtržàn -ána *m*, sòtržánka -e *ž*

sòučênec -nca *m*, sòučênka -e *ž*

sòučinkováti -újem *gl.* učinkovati, sòučinkovánje -a *s*

sòudeležênec -êna -o *in* sòudeléžen -a -o: ~ pri tatvini, sòudeležênec -nca *m in* sòudeléženec -nca *m*, sòudeležênka -e *ž in* sòudeléženka -e *ž*, sòudeležênost -i *ž in* sòudeléženost -i *ž*, sòudeležba -e *ž*, sòudeleževáti -újem se *gl.* udeleževati se: ~ se zborovanja

sòujétnik -a *m in* sòujetnik -a *m*

sòuporába -e *ž*: soba s ~o kuhinje, sòuporáben -bna -o, sòuporábnik -a *m*, sòuporábnica -e *ž*, sòuporábljati -am, sòuporábljanje -a *s*

sòupravíčen -a -o, sòupravíčenec -nca *m*, sòupravíčenka -e *ž*

sòupravíteli -a *m*, sòupravljati -am, sòupravljanje -a *s*

sòuredník -a *m in* sòurédnik -a *m*, sòuredníca -e *ž in* sòurédnica -e *ž*, sòuredníštvo -a *s in* sòurédništvo -a *s*

sòusmériti -im: svoje delo ~ s kom *v isto smer naravnati*, sòusméritev -tve *ž*, sòusmérjenost -i *ž uravnanost*

sòustanovítelj -a *m* = sòustanovník -a *m*, sòustanovíteljica -e *ž* = sòustanovníca -e *ž*, sòustanoviteljski -a -o

sòustvárjati -am, sòustvárjanje -a *s*, sòustvarjávec -vca *m*, sòustvarjávka -e *ž*, sòustvarjálen -lna -o *[-ln-]*, sòustvarjálnost -i *[-ln-] ž*: prevajavčeva ~

sòužítek -tka *m*, sòuživávec -vca *m*, sòuživati -am

sôva -e *ž*: koconoga, lesna, pegasta, rjava ~, ~ skovika, sovka, huka, uka, vika; sôvica -e *ž*, sôvin -a -o, sôvast -a -o, sóvji -a -e: ~e oči, ~i obraz, sovjeòk -óka -o; sováč -a *m* = sovàn -ána *m sovji samec*, sovič -íča *m*, sovják -a *m velika uharica*, sóvka -e *ž sova*, *mn.* sóvke sóvk |*ponočni metulji*|: borova, ko-

ruzna, pšenična ~; sóvkati -am *sovo oponašati pri lovu*, sovolíčen -čna -o
sòvárovanec -nca *m in* sòvarovánec -nca *m*, sòváruh -a *m*, sòváruštvo -a *s*
sòvaščàn -ána *m*, sòvaščánka -e *ž*
sòvédec -dca *m*: napraviti koga za ~a svojih dejanj, sòvédka -e *ž*, sòvédnost -i *ž*: ~ pri kaznivem dejanju
sòvérnik -a *m*, sòvérnica -e *ž*
sovhóz -a *m sovjetsko državno gospodarstvo*, sovhózen -zna -o: ~a zemlja, sovhóznik -a *m*
sovísen -sna -o *med seboj zvezan, skladen, notranje odvisen*, sovísnica -e *ž*, sovísnost -i *ž medsebojna odvisnost, skladnost*
sovjét -a *m*, sovjétski -a -o: ~a republika, Sovjetska zveza, Sovjetíja -e *ž*, sovjetizácija -e *ž*, sovjetizírati -am, sovjetizíranje -a *s*, sovjetofílstvo -a *[-ls-] s*, sovjetofóbstvo -a *s*
sòvláda -e *ž* = sòvládanje -a *s*, sòvladár -ja *m*, sòvladarica -e *ž*, sòvladárstvo -a *s*
sovódenj -dnji *ž sotočje*
sovpàd -áda *m* → *ujemanje, enakost, hkratnost, sočasnost, istočasnost*, sovpádati -am: ~ s čim → *ujemati se, dogajati se hkrati s čim*; sovpádanje -a *s* → *ujemanje, hkratnost, sočasnost*, sovpásti -dem → *ujeti se, strniti se*: dva glasova sovpadeta → *se izenačita*
sovrág -a *m lit. sovražnik*, sovráštvo -a *s*: slepo, smrtno, strupeno, neizprosno, razredno, rasno ~, ~ med sosedi, ~ do ljudi, do tujcev, v ~u biti s kom; nakopati si, netiti, razpihovati ~; sovrážen -žna -o: ~ pogled, ~i tabor, ~o mišljenje, ~i nameni, ~ biti (nasproti) komu, sovrážnica -e *ž*, sovrážnik -a *m*: skrit, zaklet, stari ~, ~ napredka, ljudstva, žensk, sovrážnikov -a -o, sovrážniški -a -o, sovrážnost -i *ž*: začeti, pretrgati ~i *prepir, vojsko*
sovražíti sovrážim, sovráži -íte! sovrážil -íla -o, sovraženje -a *s in* sovrážiti -im *s stal. poud.*: smrtno, strupeno, iz dna duše, v dno duše koga ~, na smrt se ~
sòvrh -a *m*, sòvŕšen -šna -o: ~i kot *mat.*
sòvŕst -i *ž* = sòvŕsta -e *ž bot.*, sòvŕsten -tna -o
°**sòvrstnik** -a *m vrstnik*
sòzaklèp -épa *m*: ~ blagajne, biti pod ~om
sòzakúpnik -a *m*: ~ lovišča
sòzarótnik -a *m*, sòzarótnica -e *ž*
sòzavézanec -nca *m*
soznáčen -čna -o *sinonimen*, soznáčnica -e *ž sinonim*
sòzvenéti -ím *gl.* zveneti, sòzvenênje -a *s*: ~ s čim
sozvézdje -a *s*: ~ Device
sozvóčje -a *s harmonija*, sozvók -a *m soglasje, akord*, sozvóčen -čna -o
sožálje -a *s*: izreči ~, sožálen -lna -o *[-ln-]*: ~o pismo = sožálnica -e *[-ln-] ž*
sožítje -a *s*: človeško, mednarodno ~, harmonično ~ vseh narodov *ali* med vsemi narodi, ~ z naravo
spácij -a *m tisk. razmik*, spacionírati -am, spacioníranje -a *s*
spackáti -ám *gl.* packati, spackán -a -o, spackánost -i *ž*
spáčiti -im *gl.* pačiti, spáčen -a -o, spáčenje -a *s*: ~ obraz, ~ se komu; vreme, rast se spači *popači*; spáčenec -nca *m*, spáčenka -e *ž*: besedna ~, spáčenost -i *ž*, spáček -čka *m* 1. *spačenec*, 2. *avto*, spáčji -a -e: spaka ~a! spáčnik -a *m križanec med divjim petelinom in jerebom*
spádati -am: ~ pod drugo državo, pod agrarno reformo, v boljšo družbo, v kriminal, med staro šaro, k stvari; *vendar* izpadati
spàh -áha *m*: topi, utorni ~, ~ med deskami, pri oknih, pri vratih; položiti puščico na ~ loka, ~ na utor in greben, ~ na zakroj, spahálen -lna -o *[-ln-]*: ~i oblič, spahálnik -a *[-ɯn] m |oblič| >[spah- / spəh-]*; *gl. tudi* izpah
spáhati -am *gl.* pahati, spáhan -a -o; spahljáti -ám *gl.* pahljati; *tudi* izpahati
spáhi -ja *m* 1. *alžirski in tuniški konjenik*, 2. indijski ~ *zakupnik posestva*, spáhija -a *in* -e *m zakupnik*: upor ~ev
spahníti *in* spáhniti -nem *gl.* pahniti, spáhnjenje -a *s*: ~ rokav s stanom, ~ doge, deske, vrata, okna *zvezati, stakniti, spojiti*; spahováti -újem, spahovàl -ála -o, spahovánje -a *s*: ~ pod, spahuje se mi; spahoválnik -a *[-ɯn-] m |miza, stroj| >[spah- / spəh-]*; *gl. tudi* izpahniti
spájati -am *vezati, družiti*, spájanje -a *s*; spajálo -a *s*, spajálce -a *[-lc-] s*, spajálen -lna -o *[-ln-]*: ~i kositer, spajálnik -a *[-ɯn-] m*: ~ na plin, koničasti ~, spajávec -vca *m*, spajávka -e *ž* 1. *delavka*, 2. *luč*, *mn.* spajávke spajávk *|klešče|*, spajávski -a -o
spajdášiti -im se: ~ se s kom

spájka -e *ž*: kleparska ~, spajkálnik -a *[-un-] m*, spajkálo -a *s*, spájkati -am *lotati*, spájkanje -a *s*

spàk spáka *m škrat, spaček*: ni ~, da te ne bi našel, glej ga ~a! ti ~ ti! spáka -e *ž* 1. *spaček*, 2. *spačen obraz*, 3. *sitnež*: moralna, peklenska ~, ta ~ hoče vse vedeti, morska ~ *zool.*, spákast -a -o: ~ obraz; spákec -kca *m*, spákica -e *ž*

spakedráti -ám, spakedráj -ájte! spakedràl -ála -o; spakedrán -a -o: ~ jezik, ~a beseda = spakedránka -e *ž*, spakedránost -i *ž*, spakedránščina -e *ž*, spakedràv -áva -o

spakljív -a -o: ~ otrok, glas, posmeh, zmrdljaj, ~o ime, ~o oponašati, spakljívec -vca *m*, spakljívka -e *ž*, spakljívost -i *ž*

spakovàti -újem se, spakovàl -ála -o, spakovánje -a *s*: ~ se komu, ~ se v jeziku, ~ se po nemško, spakovávec -vca *m*, spakovávka -e *ž*

spálčiti -im *[-uč-] splesti, skrpati*

spálen -lna -o *[-ln-]*: ~i prašek, ~a bolezen, vreča, srajca, halja; spálnica -e *[-ln-] ž* 1. *soba*, 2. *del pohištva*, spálniški -a -o *[-ln-]*: ~a vrata, spálnik -a *[-ln-] m spalni voz*

spáliti *in* spáliti -im *gl.* paliti; spáljen -a -o: od sonca ~, spaljenína -e *ž ožganina*

spámetiti -im, spametováti -újem, spametovánje -a *s*: ~ koga, ~ se

spánec -nca *m*: rahel, trden, smrtni ~, ~ se me loteva, me sili, mi leze, leže na oči, me premaga, zazibati koga v ~, komu pregnati, odgnati ~, boriti se s ~em, spánček -čka *m*, spánčkati -am *otr.*, spánčkanje -a *s*

spáren -rna -o *soparen*, spárica -e *ž*, spáričen -čna -o: ~o je, sparína -e *ž*: dušljiva, puhteča ~

spáriti -im: vodo ~ *spremeniti v paro*, sparili se bomo v taki vročini; spárjen -a -o: ~ zrak, ~a trava, ~o vino, sparjenína -e *ž sparjena krma*; *vendar* izpariti

spáriti -im *v par spraviti*, spárjen -a -o *in* sparíti -ím, spáril -íla -o, sparjèn -ėna -o: dobro so jih sparili *ugnali, povlekli, nasankali, nasmukali, osleparili*; spároma *prisl. v parih (dvojicah)*: iti ~, ~ peljati, voziti

Spárta -e *ž kr. i.*, Spartánec -nca *m*, Spartánka -e *ž*, spartánski -a -o: ~a vzgoja, spartánec -nca *m trdo vzgojen človek*

Spártakus -ka *m |voditelj rimskih upornih sužnjev|*, Spártakov -a -o, spártakovec -vca *m |privrženec nemškega levičarskega krila|* = spartakíst -a *m*, spartakiáda -e *ž |tekme|*

spásti spádem: sadje spade z drevja, oči mu spadejo in zaspi, ~ na srenjo *do kraja obubožati*; *vendar* izpasti

spásti spásem, spásen -a -o: ~ komu travo *popasti*, živina naj se še malo spase, spášnik -a *m pašnik* = spášnja -e *ž*; *gl. tudi* izpasti

spáti spím, spì -íte! spé, spéč -a -e, spál -a -o: spravljati se spát; rahlo, trdno, sladko, stoje ~, spi ko polh, kakor ubit, ko klada; s soncem, s kokošmi spat iti, ~ v grobu; nesreča ne spi; mesto, ljudstvo spi; spi se mi *zaspan sem*, ne spi se mi *ne dá se mi spati*; spèč -éča -e *prid.*: ~a zemlja, ~e moči, ne budi ~ih; spánje -a *s*: rahlo, nemirno, trdno, sladko, zimsko, smrtno ~, noči brez ~a, pogrezniti se v ~, spi ~ pravičnega; sédite, da nam ~a ne odnesete, v ~u govoriti

spaváč -a *m*, spavávka -e *ž*, spávati -am *lit.*, spavalíšče -a *s*

spávec -vca *m*, spávka -e *ž*

spazíti *in* spáziti -im *gl.* paziti: ~ koga, kaj *opaziti, izslediti*

spázma -e *m krč*

speciálen -lna -o *[-ln-]*: ~a stroka, ~ primer *poseben, izjemen*, speciálnost -i *[-ln-] ž posebnost*, specialíst -a *m izvedenec, strokovnjak, strokovni zdravnik*, specialístka -e *ž*, specialitéta -e *ž posebnost*; specializácija -e *ž*, specializírati -am: ~ blago, ~ se za kaj, v čem, specializíranost -i *ž*; speciálka -e *[-lk-] ž |zemljevid|*

spécies *ž neskl. bot., zool. vrsta*: v to ~ štejemo

specifíčen -čna -o *poseben, vrsten, svoj, lasten*: ~a teža, specifíčnost -i *ž posebnost, svojevrstnost*, specificírati -am *nadrobno popisati, posamezno našteti*, specificíranje -a *s*; specifikácija -e *ž nadrobna določitev*; specifikum -a *m posebnost*

spécimen -a *m vzorec*

spečáti -ám *gl.* pečati se: blago dobro ~ (v denar), spečala se je s tujcem; spečávati -am: pridelke ~

spêči spêčem *gl.* peči: ~ kruh, beseda ga je hudo spekla, spečenína -e *ž*

speditêr -ja *m* (°špediter) *prevoznik, odpravnik*, speditêrski -a -o: ~o podjetje, spedicija -e *ž prevozništvo, odpravništvo*, spedicijski -a -o: ~i stroški

spéh -a *m hitrost, napredek*: delo nima ~a, delo gre v ~ *gre dobro spod rok, se dobro odseda*

spéhati -am *upehati koga*: ~ konja, spéhan -a -o, spéhanost -i *ž*

speháti -ám *gl.* pehati: ~ hlod z voza, ~ koga ven, ~ se naprej, spehávati -am, spehávanje -a *s* >*[spəh-]*

speketáti -ám *gl.* peketati: konj speketa po cesti

spektro- *v sestavi*: spektrográf -a *m*, spektrográfski -a -o; spektrométer -tra *m*; spektroskóp -a *m*, spektroskopíja -e *ž*, spektroskópski -a -o

spéktrum -a *in* spéktra *m*: sončni ~, spektrálen -lna -o *[-ln-]*: ~a analiza

spekulácija -e *ž fil. teoretično umovanje*, spekulatíven -vna -o: ~ duh, spekulatívnost -i *ž*; *vendar* špekulacija

speleológ -a *m raziskovavec jam, jamar*, speleológija -e *ž*, speleológški -a -o: ~a znanost

speljáj -a *m peljaj*: za dva ~a drv

speljáti spéljem *in* speljám *gl.* peljati, speljan -a -o: vsa drva ~ iz gozda, krompir ~ na kup, ~ vodo s travnika, ~ trto po zidu, pot čez hrib, most čez vodo, vodo na svoj mlin, ~ žico skozi zid, ~ stvar, zadevo do kraja, dobro smo jo speljali, toliko da jo je speljal, ~ besedo, pogovor v stran, drugam, na drug tir, ~ koga na napačno sled, na led; kar na lepem jo je speljal, da mu je vse zaupala; ne dá se ~ *preslepiti, zvabiti*, ženo mu je speljal *prevzel*; konj, vlak ne more ~; plaz se spelje po strmini, kar spelješ se po grušču, mladiči se speljejo *zapustijo gnezdo*; *tudi* izpeljati

speljávati -am, speljávanje -a *s*: ~ vodo, ~ komu dekle, ptiči se speljavajo, kaplje se speljavajo po šipí, solze po licu; speljáva -e *ž*; speljeváti -újem, speljeval -ála -o, speljevánje -a *s*: mladi kosi se speljujejo; *tudi* izpeljavati

spéniti -im *penasto napraviti*; spénjen -a -o: ~a voda, smetana, ~o mleko, ~ konj, beton, spénjenost -i *ž*, spenljív -a -o: ~o vino

spenjáča -e *ž spona pri železniškem vozu*, spenjálo -a *s*

spénjati -am, spénjanje -a *s*: ~ lase, obleko; ~ se na prste, ~ se po skalah; spenjávka -e *ž* 1. *sponka*, 2. vrtnica ~, eksotične ~e; *gl. tudi* vzpenjati se

spentljáti -ám *gl.* pentljati: ~ trak *zavozlati*, ~ koga s kom, ~ se s kom, s slabo druščino

speréti -ím *gl.* pereti: kol v zemlji speri

spêrma -e *ž biol. seme*, spêrmij -a *m*, spermatozóon -a *m*, *mn. tudi* -zóa *s*

spésniti spésnem *sneti, potegniti*: ~ sekiro z rame, ~ zapornico, spesne se mi *zdrsne mi, ponesreči se mi*, robata beseda se mu spesne, plaz se spesne

spésniti -im *pesem napraviti, zložiti*, spésnjen -a -o

spestíti -ím, spêsti -íte! spéstil -íla -o: lan ~ *velike snope v majhne snopiče (pesti) razvezati*, ~ se *s pestmi se sprijeti, stepsti*

spéstovanček -čka *m razvajen otrok*, spéstovanka -e *ž*, spéstovati -ujem, spéstoval -a -o, spéstovan -a -o: kar jih je tu, vse je spestovala pestunja 1. *varovala kot otroke*, 2. *razvadila*

speščenéti -ím *gl.* peščeneti = speščeníti -ím se *gl.* peščeniti se, speščénil -íla -o

spéšen -šna -o: ~ delavec, ~a hoja, ~o delo, ~o mu gre od rok, spéšiti -im: ~ domov, ~ korak, delo; bobni spešijo hitrost plesa, ~ se v šolo; spéšnost -i *ž*

spét *prisl.*: ~ in ~ je trdil, hoče ~ nazaj, kdo je pa ~ to naredil? ne debel, pa ~ ne suh

spéten -tna -o: ~a stoja *tel.*

spéti spèm *in* spéjem *lit. iti, hiteti*, spéj -te! spèl -éla -o

spéti spnèm, spnì -íte! spél -a -o, spét -a -o 1. ~ lase, jadro, hlače nad čevlji, vrata z verigo, obleko z bucikami; 2. ~ se na prste, čez koga, čez zid, konj se spne na zadnje noge; spétnica -e *ž |spona za konje|*; *gl. tudi* vzpeti se; *vendar* izpeti

spétka -e *ž* 1. *epilepsija govedi*, 2. *slabotnež*, spétkast -a -o *slaboten*, spétnik -a *m slabotnež*

spèv spéva *m*: žalni, labodji ~, spéven -vna -o: ~a igra, **spévnost** -i *ž pevnost*, spevoígra -e *ž spevna igra, igra s petjem*

spháti sphám *in* spšèm *gl.* phati: ~ proso, tla iz sphane zemlje; *tudi* izphati

spíhati -am *in* spíšem *gl.* pihati, spíhan -a -o: ~ drobtine z mize, sneg je spihalo

z robov, ~ lase z oči, listje na kup; spíh -a *m*: na ~u biti *na vetru*; spíhniti -nem, spihováti -újem, spihovánje -a *s*; *vendar* izpihati

spíker -ja *m napovedovavec*, spíkerjev -a -o: ~ glas, spíkerski -a -o: ~a služba

spíliti -im: ~ ključ, pesem, prevod, ~ rjo; *tudi* izpiliti

spinél *[-él]* -a *m min.* |*drag kamen*|

spinét -a *m glas.* |*starinsko glasbilo*|: igrati na ~

Spinoza *[spinóza]* -a *in* -e *m* |*filozof*|, Spinozov -a -o: ~i nauki, spinózovec -vca *m*, spinózovka -e *ž*, spinózovski -a -o, spinózovstvo -a *s*

spirála -e *ž viba*, *kotanec*, spirálen -lna -o *[-ln-]*: ~a črta, spirálast -a -o: ~o zavit, ovit, spirálnik -a *[-ln-] m spiralni sveder*: kovinski ~

spiránt -a *m slov. pripornik*, spirántičen -čna -o *in* spirántski -a -o *priporniški*

spírati -am, spíranje -a *s*: voda spira zemljo s hriba, ~ posodo, kozarce, čaj za spiranje; *tudi* izpirati

spírati -am *tisk.*, spiranje -a *s*: ~ matematični stavek, levo ~, spirávec -vca *m*

spiríla -e *ž svedrast mikrob*, spirohéta -e *ž tanek svedrast mikrob*

spiritízem -zma *m*, spiritíst -a *m*, spiritístka -e *ž*, spiritístičen -čna -o: ~a seansa, spiritizírati -am, spiritizíranje -a *s*

spirituál *[-ál]* -a *m*, spirituálen -lna -o *[-ln-] duhoven*, spiritualizírati -am *poduhoviti*, spiritualízem -zma *m*, spiritualíst -a *m*, spiritualístka -e *ž*

spirituóso *[-uózo] it. prisl. glas. navdušeno*

spirométer -tra *m naprava za merjenje izdihanega zraka*

spís -a *m*: prost, poučen, sramotilen, polemičen ~, uradni, sodni ~, zbrani ~i, mladinski ~i; spísek -ska *m seznam*, spísje -a *s*: prosto ~

spísáti *in* spísati spíšem *gl.* pisati, spísan -a -o: ~ pismo, nalogo, knjigo; spisávati -am, spisávanje -a *s*, spisováti -újem, spisovàl -ála -o, spisovánje -a *s*, spisovávec -vca *m*, spisovávka -e *ž*, spisóven -vna -o: ~i pouk *pouk o spisju*, spisóvnica -e *ž zvezek za spisje*, spisóvnik -a *m knjiga z zgledi za pisma*, *obrazce*: ljubezenski ~; *vendar* izpisati

spítati -am: ~ prašiča; *tudi* izpitati

spíti spíjem *gl.* piti: ~ (vse) vino, čaj; *gl. tudi* izpiti

splačáti *in* spláčati -am *gl.* plačati: dobro ga je splačal za žalitve, enkrat te je le splačalo, ne splača se odgovarjati, delati; to se ne splača; *tudi* izplačati

splahnéti -ím *gl.* plahneti = spláhniti -nem: voda, oteklina, bolečina, jeza, vnema, dobra volja splahni *ali* splahne, lica splahnijo *ali* splahnejo, ~ v nič; splahnèl -éla -o = spláhnjen -a -o: ~a lica

splahútati -am *in* splahutáti -ám *gl.* plahutati: ptič splahuta, splahutávati -am

splájhati -am: veter splajha morje, od vožnje splajhano vino

spláka -e *ž ploščat prod*, *skrlica*

splakníti spláknem, splákni -íte! spláknil -íla -o, spláknjen -a -o *in* splákniti -nem *s stal. poud.*: ~ posodo, steklenico, ~ si kri, solze z lica; splàk spláka *m kar (se) splakne*: stranišče na ~, splakováti -újem, splakovàl -ála -o, splakovánje -a *s*: ~ zlato, splakoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a voda, splakoválnik -a *[-ųn-] m posoda za splakovanje*, splakovávec -vca *m*, splakovávka -e *ž*; *tudi* izplakniti

splanírati -am: ~ teren *zravnati*

splapoláti -ám *gl.* plapolati: ogenj splapola

splástiti -ím, splásti -íte! splástil -íla -o, splastèn -êna -o *in* splástiti -im *s stal. poud.*: ~ seno; splastéti -ím: žito pod snegom splasti *poleže in segnije*

splašíti -ím, splášil -íla -o, splašèn -êna -o *in* splášiti -im *s stal. poud.*: ~ divjačino, ~ iz spanja, splašênec -nca *m in* splášenec -nca *m*, splašênka -e *ž in* splášenka -e *ž*

splát[2] spóljem *gl.* plati: ~ vodo iz čolna; *tudi* izplati

splàv -áva *m* 1. zbiti ~, ledeni ~, 2. povzročiti, narediti ~, imela je že tri ~e, umetni ~; spláv -í *ž* 1. *naval vode*: dirjati na skok in ~, 2. ~ ledu; splávček -čka *m*: zbiti ~, splávek -vka *m splavljeni plod*, spláven -vna -o: ~a zaporníca; splávar -ja *m*: savinjski ~, splávarski -a -o: ~o pristanišče, orodje, splávarstvo -a *s*, splaváriti -im, splavárjenje -a *s*

splávati -am: otrok je splaval *je začel sam plavati*, ladja je splavala, upanje je splavalo po vodi; ~ na vrh, na površje; pogled splava do hribov, čez hribe; pesem splava v daljavo; *gl. tudi* izplavati

splavíti -ím, splávi -íte! splávil -íla -o, splavljèn -ena -o, splavljênje -a *s in* spláviti -im *s stal. poud.*: ~ les, ladjo, otroka, zlato; morje ga je splavilo na suho; splavílo -a *s abortiv, pripomoček za splavljenje*, splavíšče -a *s*, splavitev -tve *ž*, splávljati -am, splávljanje -a *s*, **splávnica** -e *ž splavni bazen v prekopih*, **splavúh** -a *m kdor hudodelsko odpravlja*, splavúša -e *ž*

splazíti *in* spláziti -im se *gl.* plaziti se: ~ se skozi grmovje, okno; ~ se iz hiše, čez zid, na voz; *vendar* izplaziti

spleen *[splín]* -a *m čudaštvo, muhavost, zdolgočasenost*

splendíden -dna -o → *bleščeč, sijajen, darežljiv*

splesáti *in* splésati splêšem *gl.* plesati; splésan -a -o: ~i čevlji, ~e podnice

splesnéti -ím *gl.* plesneti: kruh je splesnel, doma ne bom splesnela, splesnelo črnilo; splésniti -nim, splésnjen -a -o

splêsti splêtem *gl.* plesti: ~ mrežo, gnezdo, lase v kito; ~ zaroto, ~ zgodbo okoli dogodka, junaka, ~ se s kom, nevesta še ni spletena; splétati -am, splétanje -a *s*; *vendar* izplesti

splèt -éta *m*: ~ žic, živčevja, splétek -tka *m*, spletenína -e *ž*, spleténka -e *ž družica*, spletênost -i *ž*; spletíčna -e *ž*: grajska ~; spletenîčiti -im; spleteníčen -a -o: ~o govorjenje

splétka -e *ž*: snovati, kovati, delati ~e, lažnive, politične, volilne ~e, spletkár -ja *m in* splétkar -ja *m*, spletkarica -e *ž in* splétkarica -e *ž* = spletkárka -e *ž in* splétkarka -e *ž*, spletkárski -a -o *in* splétkarski -a -o, spletkárstvo -a *s in* splétkarstvo -a *s*, spletkáriti -im, spletkárjenje -a *s*: ~ proti komu, zoper koga, ~ s čim

splevéti -ím *gl.* pleveti: vino je splevelo *je postdlo plehko*

splézati -am: ~ z drevesa, ~ na drevo, čez zid, drug drugemu čez glavo; visoko je splezal *dosegel ugledno službo, veliko čast*; *gl. tudi* izplezati

Split -a *m kr. i.*, v ~u, splítski -a -o: ~o pristanišče, ~a panorama, Splíčan -a *m*, Splíčanka -e *ž*

splitvéti -ím *gl.* plitveti: življenje splitvi v vsakdanjosti

splòh *prisl.*: pišejo o človeku ~, ne pa o današnjem *na splošno*; kaj je ~ resnica? *pravzaprav*; gre za odkritost, poštenost, ali kakor se ~ temu reče; tako so delali Prešeren, Župančič, ~ pravi pesniki; tedaj so še ~ mlatili s cepci; žal mi je, da sem ~ kaj spregovoril; ne vem, če te bo ~ sprejel; ~ pa ti povem, ne hôdi več blizu; tega ~ ne zna; naloga je ~ zanič; ~ ust ni odprl; to ~ mogoče ni; »Malo ti je pa le žal?« — »Sploh ne!« *prav nič ne*; »Ali jo daš za sto dinarjev?« — »Sploh ne, je ~ ne prodam!« *kratko in malo ne*

splôskoma *prisl.*: z mečem ga je ~ udaril po plečih, ~ pasti v vodo; splôska *prisl.*

sploščíti -ím, splôščí -íte! splôščil -íla -o; sploščèn -ena -o: ~ nos, obraz, sploščênost -i *ž*, sploščeváti -újem, sploščeválo -ála -o: krogle so se ob skali sploščevale

splôšen -šna -o: zgled je precej ~, ~a izobrazba, zgodovina, stavka, raba, spoved, volilna pravica; podoba, obravnava je nekam ~a; ~o zdravljenje, pooblastilo; ~o mnenje, prepričanje; ~o človeški, koristen, veljaven, priljubljen, razumljiv, znan; govori precej na ~o; na ~o precej govori, na ~o ni grd *nasploh*; na ~o vzeto; v ~em *na splošno*; splôšnost -i *ž*: ~ sodbe, sklepati iz ~i, splôšnica -e *ž splošno znana stvar*

°**splovíti** -ím *spustiti v morje, splaviti*, °splovítev -tve *ž splavitev*, °splovíšče -a *s splavišče*

splúti splôvem *in* splújem *gl.* pluti: ladja splove; *vendar* izpluti

splúžiti -im *izplužiti*

spo- *predpona* 1. *namesto* izpo-: sposoditi, spoved; 2. *namesto* vzpo-: sporednica; 3. *namesto* razpo-: spored; 4. *zveza* s *in* po: spogledati se

spočásniti -im: ~ korak, tek, vožnjo; spočasnováti -újem, spočasnovàl -ála -o, spočasnovánje -a *s*

spočéti spočnèm *gl.* početi: ~ otroka, ~ misel, načrt, hudobijo; spočétje -a *s*, spočétek -tka *m*: ~ življenja, spočéten -tna -o: ~i dnevi; spočétnik -a *m*: ~ novih idej, spočêlo -a *s*; spočénjati -am, spočénjanje -a *s*

spočétka *prisl. skraja, sprva*

spočíniti -nem se *spočiti se*

spočíti spočíjem *gl.* počiti počijem, spočít -a -o: ~ glavo; pustite vino, da se

spočije; ~ si oči; spočítek -tka *m*, spočítje -a *s*, spočítost -i *ž*; spočívati -am se

spod *predl. z rod. izpod*

spod- *predpona namesto* izpod-: spodbíti, spodbósti; *gl. tudi* izpod-

spód = spódaj *prisl.*: stanuje čisto ~, zmerom je ~, pogled od ~ *(od kod?)*; *vendar*: soba odspód, odspódaj *(kje?)*

spodbádati -am, spodbádanje -a *s*: ~ konja z ostrogo, ~ koga k delu, k dobremu; *tudi* izpodbadati

spodbírati -am: ~ zrelo klasje, grozdje

spodbíti -bíjem *gl.* biti, spodbít -a -o: ~ komu stol, nogo, roko, ~ koga na tla, ~ trditev, ugovor, oporoko, razsodbo, pravico, veljavo, dokaz; spodbítje -a *s*; spodbíjati -am *gl.* pobijati, spodbíjanje -a *s in* spodbijánje -a *s*, spodbijálen -lna -o *[-ln-]*: ~a tožba, spodbijávec -vca *m*; *tudi* izpodbiti

spodbóčiti -im: ~ roke

spodbósti -bódem *gl.* bosti, spodbodèn -êna -o: ~ konja v tek, pšenico v rast, ~ koga k delu, k vztrajnosti; *tudi* izpodbosti

spodbúda -e *ž*: ~ k delu, ~ za napredek, moralna ~, to mu bo v ~o, za ~o kaj povedati, po svoji ~i, po ~i oblasti; spodbúden -dna -o: ~e besede, misli, novice, ~o pokimati, se nasmehniti; spodbudílo -a *s*; *tudi* izpodbuda

spodbudíti -ím, spodbúdi -íte! spodbúdil -íla -o, spodbujèn -êna -o: ~ k še večji vnemi; spodbudníca -e *ž*, spodbudník -a *m*, spodbúdnost -i *ž*, spodbújati -am, spodbújanje -a *s*, spodbujeválen -lna -o *[-ln-]*: ~i klici, spodbujevávec -vca *m*, spodbujevávka -e *ž*

spódek -dka *m spodnji del česa*

spodglodáti *in* spodglódati -am *in* -glójem *gl.* glodati: ~ koreniko, drevo

spodgnáti -žênem *gl.* gnati: po slani je drevje spet spodgnalo, spodgánjati -am

spodgrísti -grízem *gl.* gristi, spodgrízen -a -o: rovka spodgrize korenine, termiti lahko spodgrizejo stavbo, spodgrizávati -am, spodgrizávanje -a *s*: medsebojno se ~, spodgrizováti -újem, spodgrizovàl -ála -o, spodgrizovánje -a *s*; spodgrízniti -nem; *tudi* izpodgristi

spodína -e *ž celina, spodnja plast zemlje*

spodíti spodím, spódi -íte! spódil -íla -o, spodèn -êna -o: ~ srno, ~ koga čez prag, ~ sina iz hiše, od doma

spodjédati -am, spodjédanje -a *s*: črv spodjeda korenine, rast; voda spodjeda breg; komu kruh ~, drug drugega ~; spodjéda -e *ž spodjeden kraj*; spodjésti -jém *gl.* jesti, spodjéden -a -o; *tudi* izpodjedati

spodkídati -am: ~ hlev, ~ živini, spodkidávati -am, spodkidávanje -a *s*

spodkopáti -kópljem *in* -kopám *gl.* kopati, spodkopán -a -o: ~ tla, temelje, zdravje, zaupanje; spodkòp -ópa *m*; spodkopávati -am, spodkopávanje -a *s*, spodkopovávec -vca *m*; *tudi* izpodkopati

spodkosíti -ím, spodkósi -íte! spodkósil -íla -o, spodkošèn -êna -o: padel je kakor spodkošen

spodkrepelíti -ím, spodkrepêli -íte! spodkrepélil -íla -o, spodkrepeljèn -êna -o: s polenom ~ kokoš

spodlésti -lézem *gl.* lesti, spodlézen -a -o: ~ koga v službi, spodlezljív -a -o: ~a potuhnjenost, spodlezováti -újem, spodlezovàl -ála -o, spodlezovánje -a *s*, spodlezovávec -vca *m*, spodlezovávka -e *ž*; *tudi* izpodlesti

spodletéti -ím *gl.* leteti: sekira spodleti ob trdem lesu, noga spodleti na ledu; poskus, načrt, napad spodleti; pri skušnji mu je spodletelo; spodlêtel -éla -o *prid.*: ~i načrti; spodlêt -éta *m*; spodlétati -am, spodletávati -am, spodletávanje -a *s*; spodletováti -újem, spodletovánje -a *s in* spodlétovati -ujem, spodlétovanje -a *s*; *tudi* izpodleteti

spodmákniti -máknem, spodmáknil -íte! spodmáknil -íla -o, spodmáknjen -a -o *in* spodmákniti -nem *s stal. poud.*: ~ komu nogo, stol, prestol, ~ komu tla, ~ koga >*[-mak-/-mək-]*; spodmíkati -am, spodmíkanje -a *s*: tla se mu spodmikajo pod nogami; *tudi* izpodmakniti

spodmléti -méljem *gl.* mleti: spodmlet breg; spodmlévati -am: prod se spodmleva pod nogami; spodmòl *[-òu]* -ôla *m*: Betalov ~

spodmočíti spodmóčim: mrlič navadno spodmoči

spodnêsti spodnêsem *gl.* nesti, spodnesèn -ena -o: ~ komu nogo, stolček, tla; koga ~, voda je spodnesla hišo; spodnášati -am, spodnášanje -a *s*: burja ga spodnaša; *tudi* izpodnesti

spódnji -a -e: ~i život, ~i svet *podzemlje*, ~a ustnica, ~e plasti, Spodnja Avstrija,

spodnjeavstríjski -a -o, spodnještájerski -a -o

spódnjica -e *ž spodnje žensko krilo*, spódnjice spódnjic *ž mn. spodnje hlače*, spódnjik -a *m* 1. *spodnji veter*, 2. *mlinski kamen*, 3. *fil.*

spodóben -bna -o: ~a obleka, ~o vedenje, povedati na ~ način, priti do ~ega kosila, živeti ~o, spodóbiti -i se, spodóbil -a -o: to se ne spodobi; meni, mojim letom, za moja leta se to ne spodobi; pozdravi, kakor se spodobi; počitek bi se nam spodobil; spodóbnost -i *ž*: pregrešiti se zoper ~

spodorâti -órjem *in* -órjem *gl.* orati: ~ krompir, mejnik; spodorávati -am, spodorávanje -a *s*

spodrást -i *ž*, spodrástek -tka *m novi poganjki, zarod*, spodrásti -rás(t)em *gl.* rasti, spodrás(t)el -s(t)la -o, spodráščen -a -o; spodráščati -am, spodráščanje -a *s*: mladina že spodrašča, robidovje spodrašča gozd; *tudi* izpodrasti

spodrécati -am, spodrécan -a -o: ~ krilo = ~ se, spodrecana ženska; spodréc -a *m in* spodrèc -éca *m trak za spodrecavanje*, spodrecávati -am, spodrecávanje -a *s*; *tudi* izpodrecati

spodredíti -ím, spodrédi *in* spodrêdi -íte! spodrédil -íla -o, spodrejèn -ena -o: ~ prašiča, spodréja -e *ž prireja*, spodréjek -jka *m*, spodréjati -am, spodréjanje -a *s*; *tudi* izpodrediti

spodrépiti -im: ~ konja 1. *skrajšati rep*, 2. *dati mu podrepni jermen*, ~ gizdalina; *tudi* izpodrepiti

spodrézati -rézem *gl.* rezati: ~ korenine, rast, peruti, kopito, moč, spodrèz -éza *m*: ~ za smolarjenje, spodrezávati -am, spodrezávanje -a *s*, spodrezováti -újem, spodrezúj -te! spodrezovàl -ála -o, spodrezovánje -a *s*: ~ satje, spodrezovávec -vca *m*; *tudi* izpodrezati

spodríniti -nem *gl.* riniti, spodrínjen -a -o: ~ koga v službi; spodrívati -am *gl.* odrivati, spodrívanje -a *s*: pri koritu drug drugega spodrivajo, ladja spodriva vodo, spodrív -a *m*: ~ ladje; *tudi* izpodriniti

spodríti -ríjem *gl.* riti: krt je spodril sadiko, voda spodrije breg

spodrkljáj -a *m*, spodŕkniti -nem: v steni je spodrknil, spodrknilo ji je in je padla, pri maturi mu je spodrknilo; spodrkováti -újem, spodrkovàl -ála -o, spodrkovánje -a *s*: slepec je spodrkoval, spodrkuje mu, spodŕk -a *m*

spodŕsniti -nem: tik pod vrhom ji je spodrsnilo; glej, da ti pri maturi ne spodrsne; spodrsávati -am, spodrsávanje -a *s*: na spolzkih tleh spodrsava; spodrsováti -újem, spodrsovàl -ála -o, spodrsovánje -a *s*; spodrséti -ím *gl.* drseti: spodrselo mu je, spodrsévati -am; spodŕsek -ska *m* = spodŕsljaj -a *m in* spodrsljáj -a *m*, spodrsljív -a -o: ~a tla

spodsékati -am: padel je kakor spodsekan, spodsekávati -am: padali so, kakor bi jim spodsekavalo noge, spodsekováti -újem, spodsekovàl -ála -o

spodvezáti *in* spodvézati -vézem *gl.* vezati: ~ hlače, krilo, žilo, bradavico, jadro, spodvezováti -újem; *tudi* izpodvezati

spodvíhati -am: ~ hlače, rokave, spodvihávati -am, spodvíhniti -nem: ~ ustnice

spodvíti -vijem *gl.* viti: ~ rjuho pod žimnico, noge (podse), ~ si krilo, ~ ustnice, pes spodvije rep

spodžágati -am: ~ drevo, vejo, most, ~ koga

spoglédati -am se: ~ se s kom, ~ se z resničnostjo; spogledováti -újem se, spogledovàl -ála -o, spogledovánje -a *s*: ~ se z modernostjo, zaljubljeno se ~; spogledávati -am se, spogledávanje -a *s*; spogledljív -a -o: ~o dekle, spogledljívka -e *ž*, spogledljívost -i *ž*

spòj -ôja *m*: prosti, zakovni, vijačni ~, spolni, pretrgani ~, kemični ~, ~ telesa in duha, ~ z zemljo; spójek -jka *m produkt spoja*

spojálnik -a *[-ụn-] m bot.*: ~ dajo živini

spójati -am se, spójanje -a *s*: otroci se spojajo *naletajo*, živina se spoja *izgoni*; *tudi* izpojati se

spójen -jna -o: ~i jarek, rov, vijak, ~a plošča, ~e kovine, ~o stikalo, vrtilo; spójnost -i *ž*

spojína -e *ž*: kemična, arzenova, dušikova ~, spojíšče -a *s*

spojíti -ím, spôji -íte! spójil -íla -o, spojèn -ena -o: ~ dva kosa, dela, ~ kaj s čim, na kratko ~, življenje ju je spojilo v eno; spojênka -e *ž slov.*, spojênost -i *ž*, spojítev -tve *ž*: ~ podjetij, spojljív -a -o

spójka -e *ž*: cevna, obročasta, stična, trda, zakovna, žična ~, ~ na gožnike

spójnica -e *ž*: sklopna, vtična, zatična ~, ~ na vijak, črta ~; spójnik -a *m*: ~ pri ceveh

spókati -am, spókan -a -o: koža spoka *razpoka*, spoklína -e *ž razpoklina*

spokójen -jna -o: ~ mir, ~a tihota, ~o obličje, ~o ležati, spokójnost -i *ž*

spokóren -rna -o: ~a obleka, ~o prositi odpuščanja, spokórnica -e *ž*, spokórnik -a *m*, spokórniški -a -o: ~a srajca, ~o življenje, spokórništvo -a *s*, spokórnost -i *ž*: svetniška ~

spokoríti -ím, spokôri -íte! spokóril -ila -o, spokorjèn -ênа -o, spokorjênje -a *s*: ~ koga, ~ se za kaj, spokorítev -tve *ž*: javna ~, spokorjênec -nca *m*, spokorjênka -e *ž*, spokorjênost -i *ž*

spòl *[-ȍl]* -ôla *m*: naravni, slovniški, šibki, moški, ženski ~, srednji ~ *slov.*; spolovílo -a *s*

spôlen -lna -o *[-ln-]*: ~i nagon, ~i organi, ~a sla, ljubezen, zdržnost, bolezen, morala, vzgoja, ~e žleze, ~o razmnoževanje, občevanje, izživljanje, spôlnik -a *[-ln-] m slov.*, spôlnost -i *[-ln-] ž*

spollácija -e *ž pr.*, spoliánt -a *m*, spolíirati -am *izropati, (o)pleniti*, spolíiranje -a *s*: ~ pisma

spolírati -am *zgladiti*, spolitírati -am *s polituro osvetiti*: ~ pohištvo

spolníti *in* spólniti -nim *gl.* polniti, spólnjen -a -o, spólnjenje -a *s*: ~ obljubo, željo, dolžnost, usoda se spolni, po spolnjenem šestem letu; spolnítelj -a *m*, spolnítev -tve *ž*, spolnítven -a -o *[-tvən-]*: ~a tožba; spolnjeváti -újem, spolnjúj -te! spolnjeválec -ála -o, spolnjevánje -a *s*: ~ zakone, spolnjevávec -vca *m*, spolnjevávka -e *ž* >*[-un-]*; *tudi* izpolniti

spolovína -e *ž*: vzeti kravo, njivo, vinograd na ~o, delati na ~o, na ~i imeti kaj, spolovínar -ja *m soudeleženec do polovice* = spolovár -ja *m*, spolóven -vna -o: ~a paša, ~o drevo

spolstíti -ím *skrotovičiti*, spólsti -íte! spólstil -íla -o: ~ prejo, spolščèn -ênа -o *in* spolstèn -ênа -o: ~a volna, dlaka, ~i lasje *sprijeti* >*[-oų-]*

spólzek -zka -o = spólzel *[-əų]* -zla -o: ~a riba, ~ človek, led, nasmeh, parket, ~a brv, pot, šala, ~a tla; spólzkost -i *ž* = spólzlost -i *ž* >*[-uz-]*

spolzéti -ím *gl.* polzeti: plaz, kaplja, solza spolzi; pogled spolzi po kom, po čem, spolzelo mi je, mrzlo mu je spolzelo po hrbtu >*[-uz-]*

spólzniti -nem (se): solza spolzne po licu, noga spolzne na tleh; riba, sekira (se) spolzne iz rok, spolznilo mu je na ledu >*[-uz-]*

spomenik -a *m*: nagrobni, narodni, kulturni, jezikovni ~, ~ padlim borcem, ~ zmage; zavod za varstvo ~ov, spomeníški -a -o: ~i urad, spomenica -e *ž*: vdanostna, pritožna ~ *listina*, ~ 1941 *spominsko odlikovanje*

spomigávati -am: ~ si *ali* se s kom, spomígniti -nem

spomín -a *m*: imeti dober, trden, slab, zanesljiv ~, živ, medel ~ na kaj, ~ za imena; krajevni, stvarni ~, ohraniti, obujati ~e na kaj, v ~u imeti, ohraniti; ljudem je še v ~u, v ~ si vtisniti; poklicati komu v ~, iz ~a zbrisati; ~ me zapušča, vara; lep, blag, trajen, večen, slab ~ pustiti za seboj, ~ iz mladosti, ~ na lepe čase, za ~ imeti, v ~ na očeta kaj napraviti; v moj ~, ~a vredno je, po ~u obnavljati; slišala je ~, spomíni -ov *m mn. memoari*: mladostni, popotni ~i, ~e pisati, izdati, pripovedovati

spomínček -čka *m*: ~ s popotovanja, dobiti svoj ~ *nauk*, *opomin*, ~e prodajati, spomínčica -e *ž bot.*, spominek -nka *m*: ~ od matere, ~ na starše, na mladost, z izleta

spomínjati -am, spomínjanje -a *s*: pismo me spominja na starše *ali* staršev; pisanje spominja na stare čase *je podobno pisanju v starih časih*; živo, bledo, nejasno, megleno se ~ otroških dni *ali* na otroške dni

spominski -a -o: ~i članek, dan, žig na znamki, ~a knjiga, plošča, slovesnost

spomlád -i *ž pomlad*: na spómlad, spomládan -dna -o, spomladánček -čka *m* = spomladánec -nca *m spomladanski mladič*: prašiček ~, spomladánski -a -o; spomládi *prisl.*

spómniti -im: ~ koga dane besede *ali* na dano besedo, ~ se znanca, spomnil se me je s pismom, z darilom, z voliłom v oporoki

spóna -e *ž vez*: nositi, pretrgati, zdrobiti ~e, rešiti, izviti se iz spon, krovska, ogelna, zidna, sklepna, vijačna, zatična ~; spónica -e *ž*

sponášati -am, sponášanje -a *s*: ~ hčeri fanta *očitati*; sponêsti -em *gl.* nesti: ~ komu kaj *očitati*, to se mu je dobro sponeslo *posrečilo*

spondéj -a *m poet.* |*stopica*|: ponarejeni ~, spondéjski -a -o: ~i verz

spónka -e *ž*: lasna, kožna, lestenčna, preskusna, vzmetna = prožna, žična ~; čevlji na ~e, ~ za jermen, za struno

spontán -a -o *samohoten, iz lastnega nagiba, sam od sebe*: ~ izraz, aplavz, spontánost -i *ž*: ~ čustev, gibanja, ~ preprostega človeka

spopád -áda *m*: oborožen, vojni ~, ~ na nož, ~ različnih mnenj, spopádati -am se, spopádanje -a *s*: vrabci se spopadajo za zrnje, ljudje za dediščino, za plen, ~ se s težavami, spopadljív -a -o; spopásti -pádem se *gl.* pasti: ~ se s kom za kaj, ~ se z življenjem

spopolníti *in* spopólniti -nim *gl.* polniti: ~ znanje, izobrazbo, stroj, izdelek, način dela; spopolnílo -a *s*, spopolnítev -tve *ž*, spopólnjenost -i *ž*; spopolnjeváti -újem, spopolnjúj -te! spopolnjeváł -ála -o, spopolnjevánje -a *s*: ~ sam(ega) sebe, spopolnjeválen -lna -o *[-ln-]*: ~i tečaj, spopolnjevávec -vca *m*, spopolnjevávka -e *ž* >*[-un-]*; *tudi* izpopolniti

spoprijáteljiti -im se: ~ se s kom

spoprijázniti -im se: ~ se z nasprotnikom, s sovražno usodo

spoprijèm -éma *m*: ~ dveh sil, ~ s sovražnikom, trd ~, spoprijémati -am se *in* -mljem se, spoprijéti -prímem se *gl.* prijeti: ~ se z medvedom, z delom, z življenjem, sosedje so se spoprijeli, ~ se na življenje in smrt

spòr spóra *m*: načelni, diplomatski, strankarski, kompetenčni ~, biti s kom v ~u; netiti, zgladiti ~, ~ se vname, poravna, spravi s sveta; spôrček -čka *m*

spóra -e *ž bot. tros*, sporángij -a *m trosnik*, sporofíl *[-il]* -a *m trosonosni list*

Sporádi -ov *m mn.* |*otoki*|, sporádski -a -o

sporádičen -čna -o *raztresen, redek, kdaj pa kdaj se prikazujoč, izjemen*: ~i primeri, ~e publikacije, ~a bolezen, sporádičnost -i *ž*

sporazúm -a *m*: klirinški, gentlemanski ~, delati kaj v ~u z vodstvom, sporazúmen -mna -o: ~a razveza zakona; napraviti kaj ~o s kom, sporazúmnost -i *ž*: izraz ~i, živeti v ~i s kom; sporazúmar -ja *m*, sporazúmarski -a -o, sporazúmarstvo -a *s*: politično ~

sporazuméti -úmem se, sporazúmi -te se! sporazúmel -éla -o, sporazúmljen -a -o, sporazúmljenje -a *s*; sporazumévati -am se, sporazumévanje -a *s*: medsebojno se ~; sporazumljív -a -o: ~a volja, sporazumljívost -i *ž*

sporêči -em se *gl.* reči: ~ se s kom, sporèk -éka *m*, sporékati -am se, sporékanje -a *s*

sporèd -éda *m*: gledališki, radijski, dodatni ~, ~ večera, koncerta, oddaje, predavanj; končati, skleniti ~, na ~ dati, vzeti, na ~u biti, imeti; umakniti s ~a; sporédje -a *s tisk.*

sporédnica -e *ž paralela*

spóren -rna -o: ~ nauk, ~a točka, ~o jabolko, vprašanje, ozemlje, spórnost -i *ž*

sporíš -a *m bot. železnjak*, sporíšev -a -o

sporočílo -a *s*: telefonsko, brzojavno ~, ohraniti ustno ~, po ~u starih kronik; ~ o smrti, ~ iz prve roke; prinesti, poslati ~, sporočílce -a *[-lc-] s*; sporočíti -ím, sporôči -íte! sporóčil -íla -o, sporočèn -ena -o: ~ veselo novico, pozdrav(e), želje, ~ kaj po kom; sporóčati -am, sporóčanje -a *s*; sporočljív -a -o

sposóben -bna -o *zmožen, prim.* sposóbnejši -a -e *in* bolj sposóben -bna -o: ~ za orožje, za službo, za življenje; vsega je ~; menično, opravilno ~; sposóbnost -i *ž zmožnost*: organizacijska, strokovna, opravilna, pravna, pridobitna ~; sposóbnosten -tna -o: ~i izpit

sposodíti *in* sposóditi -im si *gl.* posoditi: ~ si denar, knjigo; njegovo besedišče je sposojeno iz sovražnega tiska, pošteno si ga je sposodil *si ga je privoščil, mu jih je povedal, ga je oštel*, sposojena beseda = sposójenka -e *ž*, sposójati -am si, sposójanje -a *s*, sposojeváti -újem *gl.* posojevati, sposojevánje -a *s*, sposojevávec -vca *m*, sposojevávka -e *ž*, sposojeválen -lna -o *[-ln-]*, sposojeválnica -e *[-un-] ž*, sposojnína -e *ž*; *tudi* izposoditi

spostíti spóstim *in* spostím, spôsti -íte! spôstil *in* spóstil -íla -o: ~ koga; *tudi* izpostiti

spoštljív -a -o, *prim.* spoštljívejši -a -e *in* bolj spoštljív -a -o: ~o vedenje, biti ~ do koga, ~a višina, ~o pozdraviti, poslušati; spoštljívost -i *ž*

spoštovánje -a *s*: ~ pravice, samega sebe, ~ (do) staršev; do njega, pred njim,

zanj ima veliko ~, pred takimi stenami imam ~, poln ~a do koga, brez ~a; ne pozna, nima ~a, uživati splošno ~, gojiti ~ do koga; biti komu dolžan ~, skazovati ~, njegovo ime izgovarja s ~em, pozdravljam z odličnim ~em, ~ zbujajoč, ~a vreden

spoštováti -újem, spoštúj -te! spoštovàl -ála -o: ~ človeka, postave, starost; spoštován -a -o: ~ učitelj, ~i *v naslovu*; spoštovávec -vca *m*, spoštovávka -e *ž*

spotakljív -a -o, *prim.* bolj spotakljív *in* spotakljívejši -a -e: ~o vedenje, reči kaj ~ega, v tem ne vidim, ni nič ~ega, spotakljívost -i *ž* >*[-tak- / -tək-]*

spotakníti *in* spotákniti -nem se *gl.* potakniti: ~ se ob kamen, ob človeka, ob govorjenje, ~ se nad kom, nad čim >*[-tak- / -tək-]*

spotegníti *in* spotégniti -nem se *gl.* tegniti

spóti *prisl. s poti*: pojdi mi ~, to mi je malo ~ *od rok, stran*

spotika -e *ž*: to ime bo kamen ~e, biti vsem v ~o, za vse boš velika ~, govori brez ~e

spotíkati -am se, spotíkanje -a *s*: ~ se ob korenine, ob sosede, ob malenkosti, ~ se nad kom, nad čim, konj se spotika = konju se spotika, spotikávati -am se, spotikávanje -a *s*, spotikováti -újem se, spotikovàl -ála -o, spotikovánje -a *s*, spotikovávec -vca *m*, spotikovávka -e *ž*

spotíkljaj -a *m in* spotikljáj -a *m*: govori brez ~a, dovoliti si majhen ~, spotikljív -a -o, spotíkljívost -i *ž*

spotíti -ím, spôti -íte! spótil -íla -o, spotèn -êna -o: pot me je spotila, ~ se pri delu; sadje, šipa se spoti, spotênost -i *ž*

spótom(a) *prisl. s potom*: ~ se je oglasil

spóved -i *ž*: iti k ~i, povedati kakor pri ~i, spóveden -dna -o: ~a molčečnost, spovedník -a *m*, spovedníca -e *ž*; *vendar* izpoved

spovédati spovém, spovéj -te! spovédal -a -o, spovédan -a -o: ~ koga, ~ se komu, ~ se česa, pošteno sem ga spovedal *oštel*, spovédanec -nca *m*, spovédanka -e *ž*, spovedováti -újem, spovedovàl -ála -o, spovedovánje -a *s*; *vendar* izpovedati

spovíti spovíjem *(prezgodaj) roditi, splaviti gl.* viti, spovít -a -o, spovítje -a *s*, spovítek -tka *m*

spovráčati -am, spovráčanje -a *s*: tako slabo mu je, da bi spovračal *bruhal*; bolezen, burja, val, misel, podoba, prikazen, spomin se spovrača, ~ se v prejšnjo lego; spovrníti *in* spovŕniti -vŕnem se *gl.* vrniti: spomin se spovrne

spovréči -vržem *gl.* vreči: krava spovrže *zvrže*

spozabíti *in* spozábiti -im se *gl.* pozabiti, spozabljênje -a *s in* spozábljenje -a *s*: spozabil se je in povedal skrivnost, ~ se tako daleč, da...; dekle se je spozabilo, ~ se nad kom, ~ se s kom *spečati se*; spozába -e *ž*, spozábljati -am se, spozábljanje -a *s*, spozabljív -a -o

spoznánje -a *s*: umsko, razumsko, intuitivno ~, ~ resnice, samega sebe, priti do ~a, ~ me obide, boli; drevo ~a, za ~ prekratek, za ~ odpreti okno, spoznánjce -a *s*: za ~ prekisel

spoznáten -tna -o: ~ predmet *ki se dá spoznati*, spoznátnost -i *ž*, spoznátek -tka *m*

spoznáti -ám *gl.* znati, spoznán -a -o, spoznánje -a *s*: ~ koga po obleki, hoji, glasu, ~ krivico na svoji koži, do dna ~, ~ svojo zmoto, ~ koga za krivega, ~ kaj za pravilno, ni se dal ~; ne dá se ~, kje je bila prej hiša; sam sebe ne morem ~; ne ~ se v mestu, v zmešnjavi, ~ se v boleznih *ali* na bolezni; ~ se pri živini, ~ se z novimi gosti, s pravilnikom *seznaniti se*

spoznáva -e *ž*: umska ~, spoznáven -vna -o: ~a tablica, moč, zmožnost, kritika, teorija, ~o znamenje; spoznavnokritičen -čna -o, spoznavnoteorétičen -čna -o, spoznávnost -i *ž*

spoznávati -am, spoznávanje -a *s*, spoznavávec -vca *m*: ~ prave vere, islama, spoznavávka -e *ž*, spoznavávski -a -o

sprásen -sna -o: ~a svinja *svinja z mladimi*, sprasíti -ím, sprásil -íla -o *in* sprásiti -im *s stal. poud.*: ~ šest mladih

spráskati -am *gl.* praskati, spráskan -a -o: ~ barvo, do krvi se ~, spraskanína -e *ž*; *tudi* izpraskati

sprašáti *in* sprášati -am *gl.* vprašati: pošteno komu ~ vest; spraševáti -újem, sprašúj -te! spraševàl -ála -o, spraševánje -a *s*: ~ koga računstvo, iz angleščine, o domačem delu, po starših, poskusno spraševanje, spraševálen -lna -o *[-ln-]*: ~a komisija, spraševávec -vca *m*, spraševávka -e *ž*, spraševánec -nca *m*, spraševánka -e *ž*; *tudi* izprašati

sprašíti -ím, spráši -íte! sprášil -íla -o, sprašèn -ena -o: ~ kožuh; matica, mladica se spraši, sprašítev -tve *ž*; *tudi* izprašiti

sprášiti -im, sprášen -a -o: ~ vinograd po trgatvi *prekopati*, ~ strnišče za repo

sprát -a *m* |*riba*|

spráti spêrem *gl.* prati, sprán -a -o: ~ sol s telesa; *tudi* izprati

správa -e *ž*: lovska, ribiška, hišna, kuhinjska ~, buča za vodno ~o, ~ za seno; podati roko v ~o; ponuditi, skleniti, piti ~o, ~ med narodi; správen -vna -o: ~a daritev, ~i dan, spravnína -e *ž* |*znesek*|

spravílo -a *s* |*delo in prostor*|: ~ lesa, krompirja; les za ~, letos bo malo ~a *bo slab pridelek*, debla so na lahkem ~u, nimam nobenega ~a za svoje stvari

správiti -im, správljen -a -o: ~ sprto družino, ~ se z brati; ~ pridelek v kaščo, dobiček v žep, ~ žito pod streho, ~ ječmen v zemljo, ~ človeka v grob, pod zemljo, na drugi svet; stežka ~ jed vase; denar je dal ~ stricu; ~ besedo iz sebe, iz človeka, ~ koga k sebi, k zavesti, ~ na varno, na dan, na misel, na kolena, na tla, na boben, na beraško palico, ~ koga v službo, v ječo, v posteljo, v dobro voljo, v slabo luč, v zadrego, v kašo, v nevarnost, v nesrečo, v sramoto, v obup, ~ kaj v kraj, v denar, v tek, v red, v sklad, v zvezo, ~ koga h kruhu, ob službo, ob pamet, s poti, iz tira, iz ravnotežja, pod ključ, ~ se k delu, ~ domov, proč, pokonci; podse ~, ~ skozi cev, še poštenega taroka ne spravimo skupaj, skrivaj ~ pismo komu v roke, ~ se iz hiše, z doma, stran, spod nog, spat, ~ se na nedolžnega *ali* nad nedolžnega, ~ se nad klobase; správljenost -i *ž*

správljati -am, správljaj -te *in* -ájte! správljal -a -o *in* -ála -o, správljanje -a *s* *in* spravljánje -a *s*: ~ seno, spravljáč -a *m*: ~ pri senu

spravljív -a -o: ~o stališče, spravljívec -vca *m*, spravljívost -i *ž*

sprazníti *in* sprázniti -im *gl.* prazniti: ~ trg, dvorano, ulica se sprazni; *tudi* izprazniti

sprážiti -im *gl.* pražiti: ~ meso, krompir, kavo

sprebél *[-béu]* -a -o: ~a rutica, ptica

sprebístriti -ím se, sprebístril -íla -o, sprebístrek -a *[-ək-] m svetel trenutek v blodnji*; *tudi* izprebistriti se

spréči spréžem, sprézi -te *in* -íte! sprégel -gla -o, spréžen -a -o: ~ konja in vola v par; sprégati -am: ~ živino v par; *vendar* izpreči

spréd = sprédaj *prisl.*: piha od sprédaj = od spréd, otroci sedijo ~, goljufa me ~ in zad

sprédati -am, sprédanje -a *s*, sprédek -dka *m*: gosenica gre iz ~a

sprédek -dka *m*: ~ ladje, sani z visokim ~om

sprédnji -a -e: na ~i strani, najbolj ~i; sprednjenóžec -žca *m zool.*, sprednjáča -e *ž* = sprédovka -e *ž* *puška, ki se nabija od spredaj*, sprédnjica -e *ž*, sprédnjik -a *m*: opira se na ~a; sprednjeíndijski -a -o

sprégati -am, spréganje -a *s*: ~ glagole, spregátev -tve *ž* *konjugacija*, spregátven -a -o *[-tvən-]*, spréga -e *ž*

spreglèd -éda *m*: ni ga na ~, opozoriti na ~ napak, prositi za ~ oklicev, pristojbin, let

spreglédati -am, spreglédanje -a *s*: slepec spregleda, ~ v temi; komaj zjutraj spregledaš, te že kličejo; bil je v zmoti, pa je spregledal; koga do dna ~, ~ napako *prezreti*, ~ komu kazen, dolg, leta *odpustiti*, *ne šteti*; spregledováti -újem, spregledovàl -ála -o, spregledovánje -a *s*; *tudi* izpregledati

spregovoríti -ím *gl.* govoriti, spregovorjèn -ena -o: otrok je zgodaj spregovoril, moral bo tudi on ~ svojo besedo, ne dá mi ~, treba bo ~ z očetom, ~ samo nekaj besed, nazadnje so spregovorili topovi; *tudi* izpregovoriti

sprehájati -am, sprehájanje -a *s*: sprehaja jo rdečica, vročina, strah, groza; omedlevice me sprehajajo, ~ se po gozdu, po vrvi; s pogledom po ljudeh se ~, sprehajálen -lna -o *[-ln-]*: ~a veža, sprehajálnica -e *[-un-] ž*: ~ v gledališču, sprehajališče -a *s*, sprehajávec -vca *m*, sprehajávka -e *ž*; *tudi* izprehajati se

sprehòd *in* sprêhod -hóda *m*: iti, peljati se, jezditi na ~, sprehódek -dka *m*, sprehóden -dna -o: ~a obleka, palica, sprehodíti -hódim se *gl.* hoditi, sprehójen -a -o: kruljavec je sprehodil, ~ se po sobi, po vrtu; *tudi* izprehod

sprejèm -éma *m*: prijazen, slovesen, hladen ~, po zborovanju bo ~ pri predsedniku, ~ v šolo, v zavod; želimo vam dober (radijski) ~; sprejémen -mna -o: ~i izpit, list, ~a postaja, ~i aparat = sprejémnik -a *m*, sprejémnica -e *ž* 1. *sprejemna soba*, 2. orehova ~, sprejemnína -e *ž*

sprejémati -am, sprejémanje -a *s*: ~ obiske, goste, stranke, prtljago, ~ vtise; pošta, urad, predsednik danes ne sprejema, sprejemalíšče -a *s*, sprejemávec -vca *m*, sprejemávka -e *ž*

sprejemljív -a -o, *prim.* sprejemljivejši -a -e *in* bòlj sprejemljív -a -o: ~ za vlago, za bolezni, za nauke, za vtise, za lepoto; odgovor je ~, sprejemljívost -i *ž*

sprejéti spréjmem *gl.* prejeti, sprejét -a -o: ~ koga prijazno, domače, z odprtimi rokami; tóplo ~ knjigo, ~ koga pod streho, k sebi, medse; mirno ~ očitke, novico, sodbo, ~ nauk vase, ~ dar, denar, ponudbo, nasvet, zahtevo, sklep, predlog, boj, ~ odposlanstvo, ~ v službo, v šolo, v stranko, ~ na delo, ~ v dar; sprejétje -a *s*: ~ ustave

sprejòh = sprejòj *medm.*: jòh sprejòh = jòj sprejòj

sprelép -a -o *prelep*, sprelepôta -e *ž*

sprelèt -éta *m*: ~ nočnih ptic, spreletéti -ím *gl.* leteti: mraz, srh, strah, groza, slutnja, spoznanje spreleti človeka, smeh mu spreleti obraz, mrzlo ga je spreletelo po hrbtu; počakaj, da se spreleti *zvedri*; sprelétati -am *nedov.*: vročica ga spreleta, ptiči so se spreletali po vejah, sprelétati -am se *dov.*, sprelétal -a -o *in* -ála -o: otroci so se dobro spreletali *naletali*; spreletávati -am, spreletávanje -a *s*: muhe, misli se spreletavajo; mravljinci, vse barve ga spreletavajo; spreletováti -újem, spreletovàl -ála -o, spreletovánje -a *s*

spremémba -e *ž*: ~ hrane, zraka, položaja, imena, pravil; osebna, lunina, vremenska ~, velike, korenite ~e, brez ~e, poln sprememb, za ~o nekaj veselega; spremén -a *m register pri orglah*, spreména -e *ž premena, niansa, odtenek*: barve v vseh ~ah

sprémen -mna -o: ~i list, ~a beseda, ~o pismo; sprémnica -e *ž*: za svate so zaigrali ~o *spremno pesem*, zvezda ~, poštna ~

spremeníti -ím *gl.* premeniti, spremenjênje -a *s*: ~ zrak, načrt, smer, sodbo, ~ noč v dan, vreme se spremeni, spremenjene razmere, spremenítev -tve *ž*, spremenjênost -i *ž*; *tudi* izpremeniti

spremenljív -a -o: ~o vreme, ~a oblačnost, spremenljívec -vca *m*, spremenljívka -e *ž mat., astr.*, spremenljívost -i *ž*

spremešáti *in* spremẽšati -am *gl.* mešati; spremẽšan -a -o: ~o prebivavstvo, ~i lasje *melirani*, ~i koraki, spremešávati -am, spremešávanje -a *s*

spreminjati -am, spreminjanje -a *s*: ~ barve, ~ svet, listje se spreminja na rdeče, ~ mehansko energijo v električno; spremínjast -a -o: ~o blago, perje, ~a barva, spreminjàv -áva -o: ~a svetloba, spreminjávček -čka *m* |*metulj*|, spreminjávec -vca *m min.* |*kamen*|, spreminjávost -i *ž*, spreminjeválen -lna -o *[-ln-]*: ~i predlog, spreminjevánje -a *s*, spreminjevávec -vca *m*, spreminjevávka -e *ž*; *tudi* izpreminjati

spremísliti -im *preudariti*: ~ se, ~ si, spremíslek -a *[-ləк-] m*

spremíti sprémim, sprémi -íte! **sprémil** -íla -o *in* **sprémiti** -im *s stal. poud.*: ~ koga do vrat, ven, domov, na zadnji poti; sprémljati -am, sprémljanje -a *s*: spremlja vsak moj korak, ~ koga z očmi, ~ kulturno življenje, misel me spremlja, potres je spremljalo bobnenje, ~ pevca na klavirju, z orkestrom, spremljajoča melodija; spremljeváti -újem, spremljevàl -ála -o, spremljevánje -a *s*, spremljeválen -lna -o *[-ln-]*, spremljevávec -vca *m* = spremljávec -vca *m*, spremljevávka -e *ž* = spremljávka -e *ž*

spremljáva -e *ž*: glasbena, klavirska ~, zbor ob ~i orkestra; ladijska ~ *konvoj*

sprémstvo -a *s*: potno, častno, oboroženo ~, v policijskem ~u, sprémstven -a -o *[-tvən-]*: ~e čete

sprenevédati -am se *delati se nevednega*, sprenevédanje -a *s*, sprenevédast -a -o: ~a gos, sprenevédavost -i *ž*

spreobníti *in* spreobrníti -nem *gl.* obrniti, spreobrnjênje -a *s*: ~ koga k svojim nazorom, ~ se v gorečega vernika, žalost se spreobrne v veselje, ~ se na dobro, na slabo, spreobrnítev -tve *ž*, spreobŕnjenec -nca *m*, spreobŕnjenka -e *ž*; spreobráčati -am, spreobráčanje -a *s*, spreobračávec -vca *m*, spreobra-

čávka -e *ž*, spreobračevávec -vca *m*, spreobračevávka -e *ž*; *tudi* izpreobrniti

sprepeljávati -am: lastovke so sprepeljavale mladiče

spreperéti -ím *gl.* pereti: listje, kost spreperi

spreplésti -plétem *gl.* plesti; sprepletèn -êna -o: ~i prsti; resnost, ~a z ironijo; spreplétati -am: misli se sprepletajo, drevesa sprepletajo veje; *tudi* izpreplesti

sprésti sprédem *in* sprêsti sprêdem *gl.* presti, spréden -a -o *in* spredèn -êna -o: ~ nit, mrežo, zgodbo; *vendar* izpresti

spréten -tna -o, *prim.* sprétnejši -a -e: ~ govornik, ~a roka, postrežba, ~o pero; sprétnež -a *m*, sprétnica -e *ž*, spretnjákar -ja *m*, sprétnost -i *ž*: ročna, telesna, umska ~, ~ v igri, pisanju, streljanju, sprétnosten -tna -o: ~a igra, vaja

spréti sprèm, spri -íte! spŕl -a -o, spŕt -a -o: ~ prijatelje, ~ stavek, vrsto *tisk.*, ~ v prejšnjo, v naslednjo vrsto, ~ se s kruhom, s pametjo, ~ se do grdega, ~ se na živo *ali* za živo in mrtvo, sprtíja -e *ž*, spŕtost -i *ž*; *vendar* izpreti

spreuméti -ém *in* spreumévjem *in* spreúmem, spreúmi -te! spreúmel -éla -o: ~ življenje, spreumel je, spreumévati -am

sprevájati -am, sprevájanje -a *s*: ~ prijateljico, mladiče, konja, vrane se sprevajajo po njivi

sprevážati -am: ~ se okoli, ~ goste

sprevedríti -ím se, sprevédril -íla -o: sprevedrilo se je

sprevêsti -vêdem *gl.* vesti: ~ upehanega konja

sprevídeti -im, sprevíden -a -o: ~ napako, potrebo, hudobijo, človeka; sprevideli so, da je z njim konec; tudi ti boš še sprevidel, vrag jih sprevidi! sprevidévati -am, sprevidévanje -a *s*, sprevidéven -vna -o: ~ človek, ~a politika, sprevidévnost -i *ž*, sprevidljív -a -o: ~ pomen; *tudi* izprevideti

sprevòd *in* sprêvod -óda *m*: poročni, pustni, mrtvaški, pogrebni, slavnostni, zmagoslavni ~, iti v ~u, za ~om, ~ se razvije, sprevóden -dna -o: ~i prelec |*gosenica*|, sprevódnica -e *ž*: avtobusna ~, borova ~ |*gosenica*|, sprevódnik -a *m*: železniški, poštni, sklepni ~, sprevódniški -a -o

sprevrácati -am *pačiti, zavijati*, sprevráčanje -a *s*: ~ besede, pomen besed; *tudi* izprevračati

sprevréči -vržem *gl.* vreči: burja sprevrže vreme, vreme se sprevrže, ljubezen se sprevrže v sovraštvo, otroci so se sprevrgli (na hudo); živina, krompir, rod se sprevrže *degenerira*, fantu se glas sprevrže *fant mutira*; sprevrgljív -a -o: ~ značaj, ~e misli, sprevrženec -nca *m*, sprevrženka -e *ž*; *tudi* izprevreči

spŕh -a *m med. gobice*, spŕhniti -nem *izpahniti se*: osepnice so spŕhnile, jata ptičev spŕhne (na vse strani)

spŕhnéti -ím *gl.* prhneti: les, kost, usnje spŕhni, spŕhnela vrv, spŕhnélost -i *ž*, spŕhnína -e *ž zemlja črnica*: ~ listja, spŕhel -hla -o, spŕhlina -e *ž*; spŕhnévati -am, spŕhnévanje -a *s*; spŕhniti -nem: lapor, tram spŕhne

spŕhniti -nem: ptič spŕhne z drevesa, spŕhútati -am: divji petelin spŕhuta v dolino, spŕhutávati -am: ~ s krili, ~ mimo, spŕhútniti -nem

spričeválo -a *s*: šolsko, zrelostno, pomočniško, moralno, nravstveno, ubožno, zdravniško ~, ~ o cepljenju, o zmožnosti, o vedenju; spričeváti -újem, spričúj -te! spričeválo -ála -o, spričevánje -a *s*: korist priprave spričuje dolga skušnja, po spričevanju drugih; spríčati -am; spríčan -a -o: ~a nedolžnost, ~a bolezen; *tudi* izpričati

spríčkati -am se: ~ se s kom

spríčo *predl. z rod.*: ~ grdega vremena naj se odkritje spomenika odloži *zaradi*

spríditi -im, sprîjen -a -o *in* spríden -a -o, sprîjenje -a *s in* sprídenje -a *s*: ~ blago, otroka *pokvariti, pohujšati*, zelje se na zraku spridi, kri se mu je spridila; sprída -e *ž sprijen človek*, sprîjenec -nca *m*, sprîjenka -e *ž*, sprîjenost -i *ž in* sprídenost -i *ž*; *tudi* izpriditi

sprijáteljiti -im: ~ oba nasprotnika, ~ se s kom, sprijateljeváti -újem se, sprijateljeválo -ála -o

sprijázniti -im, sprijáznjen -a -o, sprijáznjenje -a *s*: ~ sprta soseda, ~ se s sošolci, z razmerami, z usodo, z mislijo (na smrt), sprijaznítev -tve *ž*, sprijáznjenost -i *ž*; sprijaznjeváti -újem, sprijaznjeválo -ála -o, sprijaznjevánje -a *s*

sprijém -éma *m*: ~ listov v knjigi, sprijémek -mka *m sprimek*, sprijémen -mna -o = sprijemljív -a -o *lepljiv*: ~a ilovica, sprijemljívost -i *ž* = sprijémnost -i *ž*, sprijémnosten -tna -o: ~i količnik

sprijéti sprímem se *gl.* prijeti: psi so se sprijeli za kost, ~ se z rokami, z ljudmi, ~ se za ples, v kolo; lasje, listi, prsti se sprimejo; sprijétost -i *ž*; sprijémati -am *in* -mljem se, sprijémanje -a *s*: kruh se sprijema, od sladkobe se prsti sprijemajo

sprímek -mka *m*: ~ dlak, kristalov, sprímkast -a -o

sprint -a *m šp.*, sprínter -ja *m tekmovavec na kratke proge*, sprínterice -ic *ž mn.* |*športni čevlji*|

spróga -e *ž*, *nav. mn.* spróge spróg |*tkavsko orodje*|

sproletarizírati -am: sproletarizírani kmetje, sproletarizíranost -i *ž*

sprosíti sprósim *gl.* prositi, sprošen -a -o: ~ si kruha, službo; *tudi* izprositi

sprostíti -ím, sprôsti -íte! spróstil -íla -o, sproščênje -a *s*: ~ roko, duha, trgovino, delovni polet, ustvarjalne moči, naravne sile, ~ vse mišice, ~ se v naravi, v družbi, ~ se vezi, ozirov, skrbi; sproščèn -ena -o: ~ kisik, ~o vedenje, govorjenje, ~o zadihati, se zasmejati; sprostílen -lna -o *[-ln-]*: ~e vaje, sprostílnik -a *[-ln-] m* |*vzvod pri pisalnem stroju*|, sprostítev -tve *ž*: ~ energije, ~ iz oklepov, sproščênec -nca *m*, sproščênost -i *ž*

sprostréti sprostrèm *razprostreti*, sprostírati -am *razprostirati*

sproščáti -am, sproščanje -a *s*, sproščeváti -újem, sproščeval -ála -o, sproščevánje -a *s*, sproščeválen -lna -o *[-ln-]*: ~i gibi

sproten -tna -o: ~a poraba, prodaja, ~e naloge *ki prihajajo sproti*

spróti *prisl.*: ~ plačujem, ~ vse pozabiš, ~ vse zapije *in* vse ~ zapije, še za ~ ne zasluži, še za ~ nimamo (denarja, kruha), kar ~ jih drobi *mimogrede*, zna ~ delati pesmi *improvizirati*; sprotína -e *ž*: zapisana je dota, ~ in dosmrtna preskrba; sprótoma *prisl. sproti*

°**sprovájati** -am *uresničevati*, °sprovêsti -vêdem *izpeljati*, *uresničiti*: °~ uredbo *v življenje uvesti*, *izvesti*, *izpeljati*, *uresničiti*, *dati uredbi življenje*

sprožílo -a *s* |*priprava*|: samogibno ~, sprožílen -lna -o *[-ln-]*: ~i gumb, vzvod, mehanizem, sprožílnik -a *[-ųn-] m*

sprožíti *in* spróžiti -im *gl.* prožiti, spróžen -a -o, spróženje -a *s*: ~ lok, puščico, petelina, puško, strel, vejo, korak, nakopičene moči, gibanje, postopek, pravni spor, plaz, vihar navdušenja, pogovor; pero, ura, past, skala se sproži, sprožítev -tve *ž*: prosta, samogibna ~, ~ napetosti, sprožljiv -a -o; sproževáti -újem *prožiti*

sprožívec -vca *m* |*oseba in priprava*|: ~ pri fotografskem aparatu, puški, mini, bombi, ~ pri padajoči napetosti; spróžljaj -a *m in* sprožljáj -a *m sprožilo*, sprožník -a *m sproživec*: toplotni ~, sprožnica -e *ž* |*past*|

sprstenéti -ím; sprstenèl -éla -o *prid.*: ~e snovi, ~ gnoj; sprstenína -e *ž*, sprstenínast -a -o: ~a tla

spŕva *prisl. s prvega, skraja*

spúhniti -nem se *zmehurčiti se*, spúhnjen -a -o; spúhel -hla -o: ~a repa, spúh -a *m izpuščaj*, spuhlína -e *ž mehurčast izpuščaj*; spuhováti -újem se

spuhtéti -ím *gl.* puhteti: znanje, jeza, imenitnost spuhti, sanje spuhtijo v nič, letnice spuhtijo iz spomina; *tudi* izpuhteti

spúntati -am: ~ množico v upor *pognati*, *shujskati*, ~ se staršem *upreti se*, ~ se proti oblasti *upreti se*, ~ se zoper gospodarje

spúrt -a *m šp. napon vseh moči pred koncem*, spúrtati -am, spúrtanje -a *s*

spúst -a *m*: ~ po vrvi, na smučeh, ~ kajakov na deroči vodi, spústen -tna -o: ~e duri, ~i let, ~i polet

spustíti -ím *gl.* pustiti, spuščèn -ena -o 1. ~ zapornice, vodo, vzdižni most, sidro, jadro, zastor, čoln v vodo, ~ z verige, z vajeti, ~ koga v hišo, ~ ceno *ali* pri ceni, ~ se v tek, v jok, v boj, v prepir, v pravdo, v pogovor, v pogajanja, v igro, ~ se z višine, po klancu, po vrvi, na tla, na kolena, na dolgo pot, v svet, čez morje, ~ se za kom, v koga, nad koga; mrak, noč se spusti, pentlja se je spustila, spuščene rame; 2. ~ koga iz rok, iz vida, iz oči, ~ besedo iz stavka, ~ dušo, ~ koga iz ječe; *gl. tudi* izpustiti

spúščati -am, spúščanje -a *s* 1. ~ les po drči, ~ podse; obrežje, pot se strmo spušča, sonce se spušča za gore, ~ se v jamo, v nevarnost, v podrobnosti; 2. ~ bika, žrebca; ~ ovce iz staje, zloge pri pisanju; spuščálen -lna -o *[-ln-]*: ~a postaja, ~i list, spuščalíšče -a *s*, spuščálnica -e *[-ųn-] ž viseča deska za*

odcejanje sirovih hlebcev, spuščávka -e *ž* |*žličnica*|; *gl. tudi* izpuščati

spútnik -a *m* |*umeten satelit*|, spútniški -a -o

spútum -a *m med. izmeček, pljunek*

spúžva -e *ž* → *morska goba*

sráb -a *m garje*, srábast -a -o = srábav -a -o = srabljív -a -o, srabljívost -i *ž*, srabljívec -vca *m*, srabljívka -e *ž*

srâčji -a -e *gl.* sraka

srâčka -e *ž driska*

srága -e *ž*: potne, krvave, smrtne, mrtvaške ~e, ~e na juhi *cinki*, kakšna ~ bo iz vina? za kakšno ~o bo še vina, srágica -e *ž*: sladka ~ *kapljica*

srájca -e *ž*: moška, poletna, športna, mašna, mrtvaška, mrežna, verižna ~, hoditi v sami ~i, stara navada železna ~, oglarji dajo kopi ~o, mestna, ljubljanska ~, črne ~e *fašisti*, srájčen -čna -o: ~i rokavi, srájčica -e *ž* = srájčka -e *ž*: roditi se v ~i, krompir v ~i, goba v ~i, ~ v hmeljevem cvetu *prosojna luska*, srájčnik -a *m* 1. *otrok*, 2. *kratka ženska srajca*, srájčar -ja *m otrok*, srájčarka -e *ž*

sráka -e *ž* 1. *ptica*, 2. *kričav človek*: vpije, se dere, krade ko ~, srákica -e *ž*, sráčji -a -e: njegovo pisanje je pravo ~e gnezdo *od vseh strani nakradeno*, ~a noga *bot.*, srákarica -e *ž* |*vodna ptica*|, srákast -a -o

srakolíca -e *ž kanja*

srakonóga -e *ž bot.*

srakopêr -pêr(j)a *m in* srakopér -(j)a *m*, srakopérka -e *ž* |*samica*|, srakopérji -a -e, srakopériti -im se, srakopérec -rca *m bot.*

srám -a *in* -ú *m* 1. *med.*, 2. občutek ~u, rdeč od ~u, zardeti, umirati od ~u, od ~u me oblije rdečica, od ~u bi umrl, bi se vdrl v tla, ~ me postane, ~ me je koga, česa, ~ me je pred kom, ~ me je zanj, ~ me je v dno duše, ~ jo bodi, da vas le ~ ni, zgubiti vsak ~, brez ~u; srámen -mna -o: ~a uš, kuga, ~a kost, srámnica -e *ž anat.*, srámničen -čna -o

sramežljív -a -o: ~o se skrivati, sramežljívec -vca *m*, sramežljívka -e *ž*, sramežljívost -i *ž*

sramôta -e *ž*: zakrivati svojo ~o, nakopati si ~o, pahniti, spraviti koga v ~o, narediti komu ~o, to jim je v ~o, zadene me ~, pokrit s ~o, v svojo *ali* na svojo ~o, hiša ~e, pečat ~e; sramôten -tna -o: ~i kamen, steber, oder, pečat, žig, ~ poraz, plača je ~o majhna, sramôtnež -a *m*, sramôtnik -a *m*, sramôtnica -e *ž*, sramôtnost -i *ž*

sramotíti -ím, sramôti -íte! sramotíl -a -o, sramotênje -a *s*; sramotílen -lna -o /*-ln-* : ~ spis, sramotíšče -a *s sramotni steber*, sramotítev -tve *ž*, sramotívec -vca *m*, sramotívka -e *ž* 1. *ženska*, 2. pesem ~, sramotljív -a -o: ~e besede

sramováti -újem se, sramúj -te se! sramoval -ála -o, sramovánje -a *s*: drug pred drugim se ~, ~ se koga, česa, ~ se v dno duše

sráti sérjem, sérji -te! srál -ála -o, sránje -a *s*: to so ga srali

Srb -a *m*: Lužiški ~, Srbkinja -e *ž*, Srbija -e *ž*, srbski -a -o, srbstvo -a *s*, srbščina -e *ž*, srbizem -zma *m*, Srbijánec -nca *m*, Srbijánka -e *ž*, srbijánski -a -o; srbofil /*-il-*/ -a *m*, srbofilstvo -a /*-ls-*/ *s*, srbohrváščina -e *ž*, srb(sk)ohrváški -a -o = srb(sk)ohrvátski -a -o

srbec -bca *m* 1. *pršica*, 2. *med.* = srbečica -e *ž*, srbečina -e *ž*; srbévka -e *ž šipek*, srbež -a *m srbenje*, srbežljív -a -o: ~a žilica

srbéti -í, srbéč -a -e, srbél -éla -o, srbênje -a *s*: koža, nos, v ušesu, po vsem telesu me srbi; ne praskaj se, kjer te ne srbi; kaj te to srbi; prsti me srbijo, da bi usekal; jezik ga srbi, da bi povedal; godejo tako, da te pete srbijo; podplati ga srbijo *nima obstanka, rad bi plesal*, srbljív -a -o: ~ prašek; srbéč -éča -e *prid.*: ~i izpuščaj

srbo- *v sestavi*: srbopèt -éta -o, srbopétec -tca *m*, srbopétka -e *ž*: srborít -a -o *vročekrven, za boj pripravljen*, srboríten -tna -o, srborít(n)ež -a *m*, srborítka -e *ž* 1. *srborita ženska*, 2. *šipek*, srborítnica -e *ž*, srborítiti -im, srborítenje -a *s*, srborítost -i *ž*

srbohrvatíst -a *m serbokroatist*, srbohrvatístka -e *ž*, srbohrvatízem -zma *m*

srcé -á *s*, na srce *in* na srcé, pri srcu, *mn.* srca src: ima zdravo, slabo ~, bolan na ~u, nositi pod ~em; ~ bije, utripa, razbija kakor kladivo, se stiska, zastane, obstoji, odpove, ~ zaigra, vriska, poskakuje, se od veselja širi, ~ mu rase *pogum*, (u)pade, zleze, skoči v hlače, ~ mi krvavi, se trga, poka, me boli, se taja, se vname za kaj, gori za koga; ~ me

vleče, žene; ima, kar mu ~ poželi; ~ mi ne dá, da bi molčal; ~ mi pravi, da to ni res; dati, podariti, ukrasti komu ~, ~ omrežiti, osvojiti, ganiti, vneti, ~ razkriti, izliti, si olajšati, ~ teži, greni, gloda skrb, žalost, ~ imeti na jeziku, ~ navezati na koga, k ~u prirasti, si gnati; besede so ji šle k ~u; iz vsega ~a sovražiti; iz ~a *ali* od ~a se smejati, imeti koga rad, želeti komu srečo; kamen se odvali s ~a; pove, kar ima, kar ji leži na ~u; pihati, trkati na ~, položiti komu kaj na ~, (dajmo) roko na ~! seči do ~a, v ~ videti, se ukrasti, vsaditi, segati, si vtisniti; v ~ se mi smili, v ~u nositi; prav z dna ~a, iz globočin ~a; stvar, človek mi ni po ~u *blizu, všeč*; ta človek, to delo mi ni pri ~u *ga nimam rad*; tesno mi je pri ~u, zazebe me pri ~u; s težkim, z lahkim ~em kaj gledati, storiti; z vsem ~em biti pri stvari; človek s ~em, brez ~a; imeti ~ za reveže; ali imate kaj *ali* količkaj ~a? mirnega ~a oditi; biti mehkega, trdega ~a; čisto, zlato, bratovsko, zvesto, čuteče, vroče, ledeno, prazno, levje, zajčje ~, gluho ~ (za bolečine drugih), kvišku ~a! ~ moje! v ~u Evrope, ~ v solati, ~ pri oglarski kopi; srcé -ta *s*: iz strdi pečeno ~, srčece -a *[-čac-] s*

srčast -a -o: ~ list, ščit, izrezek v oknicah, ~o jajčasti listi

srček -čka *m*: ~ moj, srčkan -a -o: ~ obraz, otrok, srčkanost -i *ž*, srčkast -a -o: ~a odprtina v oknici, srčkati -am, srčkanje -a *s*: ~ otroka, ~ se s kom, srčkovka -e *ž* |*čipkarski vzorec*|

srčen -čna -o, *prim.* srčnejši -a -e 1. *pogumen, odločen*: ~ ko lev, 2. ~i krč, ~i kralj, ~a dama pri kartah, ~a kri, ~a korenina *glavna*, ~a moč *bot.*, ~a hiba, kap, tesnoba *med.*, ~a rana, stiska, želja, omika, ~i izlivi, ~o dober, ~o rad to storim; srčnež -a *m*, srčnost -i *ž*; srčnik -a *m glavni ostrešni podpornik*, srčiti -im: ~ koga, ~ se *dajati si pogum*

srčevína -e *ž stržen rastline, debla*: v ~o zadeti, 2. *češnja*

srd -a *m jeza*: divji, plameneč ~ na koga, ~ kipi, skipeva, srdít -a -o, *prim.* srdítejši -a -e: ~ možak, boj, prepir, srdítež -a *m*, srdítnica -e *ž*, srdíti -ím, srdi -íte! srdíl -a -o: ~ koga, ~ se nase, srditost -i *ž*, srdorít -a -o *jeznorit*

srébati -am *in* -bljem, srébaj -te *in* srébljі -te! srébal -a -o, srébanje -a *s*: ~ juho, srebávec -vca *m*, srébkati -am *otr.*, srebljáj -a *m*; srébniti -nem, srébnil -a -o

srebrár -ja *m*, srebrárstvo -a *s*, srêbrast -a -o *srebru podoben*: ~a žica, luska, ~o pisani javor, srébrc -a *m* |*kunčja pasma*

srebrénec -nca *m min.*, srebrénka -e *ž* 1. *bot.*, 2. *puška*

srebrica -e *ž* |*riba*|, srebríkast -a -o: ~a svila, srebríkati -am se: megla se srebrika, srebrílo -a *s*

srebríti -ím, srêbri -íte! srebríl -a -o, srebrênje -a *s*: mesečina srebri vodo, lasje se srebrijo

srebŕn -a -o: ~ denar, glas, smeh, ~a struna, brada, lisica, jelka, breza, poroka, maša, ~o čist, bel, siv, lisast, luskinast, ~a svetlica *min.*, srebrnàt -áta -o: ~ ribji trebuh, srebrníca -e *ž* 1. *srebrna ruda*, 2. *puška*, 3. *ribiška blestivka*, srebrník -a *m* |*denar*| = srebrnják -a *m*, srebrníkast -a -o, srebŕnkast -a -o, srebrnina -e *ž*, srebrnînar -ja *m*

srebrno- *v sestavi*: srebrnolàs -ása -o; srebrnolísten -tna -o; *vendar*: srebrno sinji

srebró -á *s*, v srébru *in* v srêbru, s srébrom: čisto, suho, nitasto, kitajsko ~, plačati v ~u *ali* s ~om; ~ v palicah; ~ tula *in* tula ~; novo ~ |*zlitina*|, ribje ~ *srebrilo iz lusk*, mačje ~ *sljuda*, živo ~, pokalno, živo ~ |*strelivo*|, otrok je kakor živo ~; srêbrov -a -o: ~ bromid, ~a ruda *srebrna*, srebrovína -e *ž*, srebrovínast -a -o

srebro- *v sestavi*: srebronôsen -sna -o; srebroprélec -lca *[-lc-] m*, srebroréz -a *m*, srebrorézec -zca *m*

sréča -e *ž*: tiha, dozdevna, vojna, lovska, pasja, vražja ~, ~ je opoteča, kolo ~e se zavrti, ~ mi je bila mila, naklonjena, ~ se mi nasmehne, me doleti, ~ sije iz oči, žareti od ~e, skaliti ~o, dobre ~e biti, vsak je svoje ~e kovač, prinašati ~o, vso ~o želeti komu, poskusiti ~o, imeti več ~e ko pameti, ~o imeti pri igri, v službi; (delo) mi gre po ~i, če bo šlo vse po ~i; k ~i, na ~o ni bilo hudega; (še) ~, da te ni bilo zraven; slepa ~ *naključje*, hoditi na

slepo ~o; ~o dobro! |*pozdrav*|; sréčica -e *ž* = sréčka -e *ž otr.*: dati komu ~o *dati mu roko, pozdraviti koga*

sréčati -am: ~ koga, ~ se s kom, z očmi; ga bo že pamet srečala, ~ smrt v gorah, ~ se z Abrahamom *dočakati petdeset let*, ~ se v tekmi; sréčanje -a *s*: ~ na cesti, ~ vlakov, moštev, pri prvem *ali* ob prvem ~u, srečališče -a *s*; srečávati -am, srečávanje -a *s*, srečeváti -újem, srečeváł -ála -o, srečevánje -a *s*: ~ se s težavami, vprašanji, srečevávec -vca *m*

sreče- *v sestavi*: srečelòv -lóva *in* -lôva *m*, srečelôvec -vca *m*; srečenósec -sca *m*, srečenóska -e *ž*, srečenôsen -sna -o *srečen, srečo prinašajoč*

sréčen -čna -o: ~ otrok, človek, pogled, ~ domislek *posrečen*, ~e oči, ki te vidijo; imeti ~e roke pri čem, s ~o roko voditi, rojen pod ~o zvezdo, ~o naključje, ~o! |*pozdrav*|, ~o pot! ~o izdelati, pripotovati, sréčnež -a *m* = sréčnik -a *m*, sréčnica -e *ž*, sréčnost -i *ž*

sréčka -e *ž*: loterijska, prazna ~, ~ zadene, sréčkati -am, sréčkanje -a *s*

sréda -e *ž* 1. ~e se držati, v ~i v zlati skledi, stopiti na ~o ceste, vrata so ravno v ~i, v ~i *ali* na ~i stati, v ~o stopiti, zadeti; dati koga na ~o *ali* v ~o, imeti koga v ~i, izvoliti koga iz svoje ~e *izmed sebe*, po ~i presekati, po ~i ceste hoditi; °po ~i so še druge reči *vmes*, skozi ~o gozda, čez ~o prelomiti, do ~e stoletja; 2. *dan v tednu*: noč od torka na ~o, v ~o me ne bo, na pepelnično ~o, ob ~ah ima prosto; srédenski -a -o *[-dən-]*: ~a seja, pobožnost; **srédek** -dka *m srednji, vmesni del, člen*

sredgórje -a *s sredogorje*

srédi *prisl. in predl. z rod.*: ~ med Ljubljano in Trstom, pisanje je ~ med romanom in esejem, ~ vasi, dneva, govora, bil je ~ dela

sredica -e *ž*: krušna, možganska, listna ~

sredína -e *ž*: aritmetična, čepna, osna ~; ~ vojske *srednji del*; pripada zmerni, politični ~i, držati se zlate ~e *srede*, vživeti se v novo °~o *okolico*; sredínec -nca *m* 1. *prst*, 2. *privrženec politične sredine*, sredínček -čka *m* |*prst*|, sredínski -a -o, sredínstvo -a *s*

sredíšče -a *s*: kulturno, prometno, industrijsko, živčno, krivinsko ~, ~ kroga, občudovanja, sredíščen -čna -o: ~i kot, ~a točka, razdalja, stavba, tip ~e vasi, sredíščnica -e *ž mat.*, sredíščnost -i *ž*

Sredíšče -a *s kr. i.*, v ~u, sredíški -a -o, Sredíščánci -ev *m mn. in* Srejánci -ev *m mn.*, srejánski -a -o

srédíti -im *centrirati*, srédi -te! srédil -a -o, sredílen -lna -o *[-ln-] centriren*

sredmórski -a -o: ~i otoki

srédnik -a *m posrednik*: ~ milosti, ~ pri kom, ~ med oblastjo in ljudstvom, srédnica -e *ž*, srédniški -a -o: ~a vloga, srédništvo -a *s*

srednják -a *m srednji kmet*

srednje- *v sestavi*: srednjeamêriški -a -o; srednjeevrópski -a -o; srednjekrílnik -a *[-ln-] m* |*letalo*|; srednjelatínski -a -o; srednjeprogáš -a *m*; srednjerépci -ev *m mn. zool.*; srednjeróčen -čna -o: ~i krediti; srednješólec -lca *[-lc-] m*, srednješólka -e *[-lk-] ž*, srednješólski -a -o *[-ls-]*; srednjetlačen -čna -o: ~e naprave; srednjevalóven -vna -o: ~a postaja; srednjevéški -a -o, srednjevéštvo -a *s*, srednjevisokonémški -a -o; srednjevŕsten -tna -o: ~ umetnik *srednje vrste*

srédnji -a -e: ~i spol *slov.*, ~i kmet, človek, stan, ~i stanovi, oddaja na ~em valu, ~i vek, ~a mera, vrednost *povprečna*; letina je bila ~a, zasluži tako ~o reč, ~e poti ni, ~a šola, Srednja vas v Bohinju, ~e uho, človek ~ih let, ~e mehak svinčnik, ~e debel, dober, masten, velik, ~e pozno sadje

srédnjik -a *m* 1. *kdor je srednji*, 2. *srednji opornik*, srédnjica -e *ž* 1. *srednja črta*, 2. *srednja deska v sodovem dnu*, srédnjost -i *ž*

sredo- *v sestavi*: sredobéžen -žna -o, sredobéžnost -i *ž*; sredogórje -a *s*, sredogórski -a -o; sredotéžen -žna -o, sredotéžnost -i *ž*; Sredozémlje -a *s*, sredozémski -a -o: Sredozemsko morje; sredozímci -ev *m mn.*: mraz kakor ob (svetnikih) ~ih, vetrovi ~i, sredozímski -a -o: ~o vreme

srédpost -pôsta *m*, sredpôsten -tna -o: ~a nedelja

srédstvo -a *s pripomoček*: prometno, prevozno, plačilno, vzgojno, kazensko, pralno ~, lastna, osnovna, obratna, vsa razpoložljiva ~a, izrazno ~o *izrazilo, izraz*, družina brez sredstev *brez denarja*, uspavalno ~ *uspavalo*, ~ zoper bradavice, zoper golšo → *zdravilo*, ~ za v sili,

ne izbira sredstev; srédstven -a -o *[-tvən-]*, srédstevce -a *[-əu-] s*

sredzíma -e *ž*, sredzímski -a -o

srén -a *m zrnat, zmrzel sneg, ledena skorja*: po ~u hoditi, srénast -a -o, srénec -nca *m zrnat sneg*, sreníšče -a *s*: smučati po ~u

srénja -e *ž občina, soseska*: vaška, verska, literarna ~, na ~o priti, srénjski -a -o: pasti na ~em, srenjàn -ána *m* = srénjčan -a *m* = srénjec -njca *m*, srenjánka -e *ž*

srép -a -o *in* -ó: ~ pogled, ~a usoda, ~o gledati, srepéti -ím, srepèl -éla -o, srepênje -a *s*: ~ predse, v koga; srepoglèd -éda -o, srepoglèd -éda *m* |*kuščar*|: afriški, azijski ~; srepoòk -óka -o, srepóst -i *ž*, srepôta -e *ž* 1. *srepost*, 2. *groza, pošast*

sreténa -e *ž bot.*: gorska ~

°**sréz** -a *m okraj*, °sréski -a -o *okrajen*

Srezn|évski -ega *m* |*slavist*|: članki ~ega

sréž -a *m* 1. po snegu, na vodi se dela ~ *tanek led*, 2. vse je v ~u *ivju*, sréžast -a -o: ~a trava, srežén -a -o: ~ sneg, sréžnat -a -o: ~a voda, sréžiti -im se *s srežem se pokrivati*: reka se sreži = srež gre po reki

sŕh -a *m*: ~ me spreleti, ~i so šli po njem, po životu, hladen ~, sŕhek -hka -o: ~a groza, ~a skorja *hrapava*, ~i lasje *štrleči*, od dlačic ~o steblo, ~o kocinast, dlakav; srh(k)odlàk -áka -o, srh(k)olúsk -a -o, srh(k)olúski -ov *m mn. zool.* |*kuščarji*|, srh(k)olísten -tna -o, srh(k)olístnica -e *ž bot.*; sŕhniti -nem *nasršiti se*; sŕhel -hla -o: ~ sneg, pršič, ~i lasje, srhovína -e *ž raskavost*

sŕkati -am *in* sŕčem, sŕkaj -te! sŕkanje -a *s*: ~ vino, sok, hrano iz zemlje, med iz cvetlice, moč, življenje; ~ ga, ~ vase; sŕk -a *m srkljaj*, sŕka -e *ž*: vinska ~ *kdor rad pije*, srkálen -lna -o *[-ln-]*: ~a slama, cev, sŕkalica -e *ž črevesna mezgovnica*, srkálo -a *s*, srkálnik -a *[-un-] m* |*pripravа*|, srkávec -vca *m*, srkljáj -a *m*, srkljáti -ám, srkljàl -ála -o, srkljánje -a *s*, sŕkniti -nem: ~ požirek kave, ~ ga kozarček, ga rad srkne

sŕna -e *ž*, sŕnar -ja *m* |*pes*|, sŕnast -a -o |*barva*|, sŕnec -nca *m* |*konj, vol*|, sŕnica -e *ž*: biti gibčen, skočiti ko ~, srnič -íča *m*, sŕnin -a -o: ~ hrbet, srnína -e *ž* 1. *meso*, 2. *koža*, srnják -a *m*: ~ zalaja, srnjáček -čka *m*, srnjáčji -a -e, srnjád -i *ž*, srnjákovec -vca *m* |*šibra*|, srnji -a -e: ~a koža, barva, ~e oči, ~e rjav; srnjenòg -óga -o, srnjeòk -óka -o

srobót -a *m*: dišeči, planinski, togi ~, srobótast -a -o, srobóten -tna -o: ~a trta za butaro, srobotína -e *ž* = srobotovína -e *ž* = srobótje -a *s* = srobótovje -a *s*, srobótov -a -o: ~o listje, cvetje, srobótka -e *ž bot.*

Srómlje Srómelj *ž mn. kr. i.*, v ~ah, srómeljski -a -o, Srómeljčan -a *m*; srómeljčan -a *m* |*vino*| >*[-məlj-]*

sŕp -a *m*: ozek ~ meseca, srpáča -e *ž* 1. *srpast nož*, 2. *motika*, srpár -ja *m*, srpárstvo -a *s*, sŕpast -a -o: ~e obrvi, ~ mesec, srpàt -áta -o: ~ voz, sŕpec -pca *m* = sŕpek -pka *m* = srpìč -íča *m*, srpíca -e *ž* 1. *pralica, nož, majhen srp*, 2. *bot.*, srpíčje -a *s bot.*, srpíčnik -a *m* = sŕpnik -a *m bot.*

sŕp -a -o *in* -ó *srep*, sŕpež -a *m*; srpéti -ím, srpèl -éla -o, srpênje -a *s*: svila srpi pod prsti; srpèč -éča -e: panj je ~ *čebele so nemirne, jezne, hude*

srpàn -ána *m*: mali ~ *julij*, véliki ~ *avgust*, srpánov -a -o

sŕst -í *ž dlaka*: mačja ~

sršáti -ím *sršeti*, sŕši -íte! sŕšal -ála -o, sršánje -a *s*: ~ izpod čela, dlaka srši na vse strani, perje srši vsevprek, sršeči lasje, pogledi; iskre sršijo *se usipljejo*, iz oči sršijo bliski, ~ v koga *ali* na koga *jezno govoriti, režati v koga*; ogenj, jeza, sovraštvo kar srši iz njenih oči, od elektrike mu je kar sršalo iz las; sŕšast -a -o: ~a dlaka, brada, ~o perje, ~o pogledati, sršàt -áta -o: ~e obrvi, sršàv -áva -o: ~a ščet

sršèn *in* sršen sršéna *m*: gleda ko ~, sršénar -ja *m* |*ptič*|, sršénast -a -o: ~o gledati, sršénji -a -e = sršénov -a -o: dregniti v ~e *ali* ~o gnezdo, sršénka -e *ž* |*hruška*|, sršenják -a *m* |*gnezdo*|

sršéti -ím *sršati*, sršèl -éla -o, sršénje -a *s*, sŕšiti -im: ~ obrvi, petelin srši perje, dlaka na roki se srši od mraza, drevje se srši v ivju, ~ se proti komu, sršljív -a -o, sršljívost -i *ž*

sŕt -a *m* = sŕt -í *ž ribja koščica*, srtína -e *ž resa pri klasu*, srtínast -a -o *oster, zbadljiv*; srtíniti -im se: greben se mu srtini, sŕtast -a -o = srtljív -a -o: ~o klenovo meso

srtéti -ím, srtèl -éla -o: dlaka je živini srtela; ajda je tako polna, da zrnje kar

srti, sŕtiti -im, sŕtenje -a *s*: puran se srti, kadar je jezen
°**sŕž** -i *ž stržen, jedro, srčika*
st! *medm. tiho!*
stabílen -lna -o *[-ln-] stalen, stojen, trden*, stabílnost -i *[-ln-] ž stalnost, stojnost, trdnost*, stabilizírati -am *utrditi, ustaliti*, stabilizíranje -a *s*, stabilizácija -e *ž utrditev, ustalitev*, stabilizacijski -a -o, stabilizátor -ja *m stroj*.
staccato *[stakáto] prisl. glas. odsekano, pretrgano, v sunkih*; staccato -a *m*: v ~u
stacionáren -rna -o *stalen, mirno stoječ*, stacionárnost -i *ž*, stacionírati -am: ~ vojaštvo, železniške vozove v Ljubljano
stádij -a *m* 1. *grška dolžinska mera*, 2. *stanje, stopnja*: razvojni ~, stádijski -a -o: ~i razvoj
stádion -a *m prostor za tekme, igrišče*: iti na ~, nastopiti na ~u, stádionski -a -o: ~a arena
stafilokók(us) -a *m* |*mikrob*|
Stagíra -e *ž Aristotelov rojstni kraj*, stagírski -a -o, Stagirít -a *m* = Stagírec -rca *m*: Aristoteles ~
stagnácija -e *ž zastoj, mrtvilo*: ~ nastopi, ~ se kaže v prometu, v gospodarstvu, stagnírati -am *zasta(ja)ti, hirati, pojemati*, stagníranje -a *s*
stágne -gen *[-gən] ž mn. in* stágna stágen *s mn. gonje, steze za živino (med plotovi)*: prignati po ~ah *ali* po ~ih
Stahóvica -e *ž kr. i.*, v ~o, stahóviški -a -o, Stahóvičani -ov *m mn.*
stája -e *ž* 1. ~ za goved ali konje v hlevu, 2. ovčja ~ na prostem, 3. *hlev*, stájica -e *ž*: otroška ~, stajalíšče -a *s* 1. *lovska preža*, 2. *parkirni prostor*, stájnica -e *ž prostor, kjer se divjad najrajši ustavlja*
stájati -am *in* -jem *gl.* tajati: sonce staja sneg; srce se staja; stájan -a -o: ~a sol
stákati -am; *vendar* iztakati
stakníti stáknem, staknì -íte! staknil -íla -o, stáknjen -a -o *in* stákniti -nem *s stal. poud.*: ~ glave v posvet, ~ žice, ~ rokav s stanom, cepič se stakne s podlago; ~ kje kaj denarja, ~ bolezen, ~ otroka, ~ jo po glavi; stakljív -a -o: ~ otrok vse pretakne, stáknjenec -nca *m stroj.* >*[-tak- / -tək-]*; *gl. tudi* iztakniti
stalagmít -a *m kapnik navzgornjik*, stalagmíten -tna -o: ~i steber
stalaktít -a *m kapnik navzdolnjik*, stalaktíten -tna -o: ~i oboki
stálen -lna -o: ~ gost, ~a zveza, zaposlitev, ~o bivališče, omizje, ~o nastavljen, naseliti se za ~o, stálnica -e *ž*: zvezda ~, fizikalna ~ *konstanta*, stálnost -i *ž*: sodniška ~, ~ v službi, v značaju, stálnosten -tna -o: ~a teorija >*[-ln-]*
stálež -a *m*: ~ živine *številčno stanje*, osebni ~ *status*
Stálin -a *m os. i.*, Stálinov -a -o, stálinovec -vca *m*, stálinski -a -o, stálinovstvo -a *s*, stalinízem -zma *m*, staliníst -a *m*, stalinístičen -čna -o; Stálingrad -a *m Volgograd*, stálingrajski -a -o: ~e bitke
stališče -a *s*: načelno, odklonilno ~ do česa, najti skupno ~, imeti težko ~, zavzeti ~ do česa, postaviti se na ~ nasprotnikov, gledati z vzgojnega ~a; stati, biti, vztrajati na ~u, da... *soditi, meniti*, zastopati posebno ~ *mnenje*
stalíti -ím, stáli -íte! stálil -íla -o, staljèn -êna -o: ~ led, železo, stalítev -tve *ž*, staljív -a -o: ~a varovavka
stálo -a *m stojalo*, stálce -a *[-lc-] s*
stán -a *in* -ú *m, mn.* stáni stánov *in* stanóvi -óv, po staném *in* stanóvih: lep ~ *prebivališče*, iz glavnega ~a armade, pastirski ~i *in* ~ovi na planini; samski, zakonski ~, biti v drugem, v blagoslovljenem ~u; deželni ~ovi, tretji ~ *meščanstvo*, četrti ~ *delavstvo*, srednji ~, civilni, vojaški, delavski, kmečki ~, pravni ~, ugotoviti dejanski, stvarni ~, po ~u, ~u primerno oblečen, °nisem v ~u plačati *ne morem*; stánek -nka *m stanovanjce*, staníšče -a *s bivališče*; stanár -ja *m ovčar, planšar*, stanárina -e *ž najemnina za stanovanje*, stanárinski -a -o: ~i razred
stán -a *m*: ~ pri srajci, pri suknji
stánca -e *ž* |*kitica*|, stáncen -čna -o: ~a oblika
stándard -a *m enotna mera, merilo, navodilo, raven*: jugoslovanski ~i, življenjski ~ *raven*, stándarden -dna -o: ~o delo, letalo, vprašanje; standardizírati -am *spraviti na določeno mero*, standardizíranje -a *s*; standardizíran -a -o: ~o blago, standardizácija -e *ž*, standardizácijski -a -o
stánica -e *ž celica*, stáničen -čna -o *celičen*: ~a volna, staničevína -e *ž celičnina*: ~ za obveze, staníčje -a *s celičje*, staníčnica -e *ž celičnica*, staničnína -e *ž celičnina*

staniól *[-ól]* -a *m cin v listih*, staniólski -a -o *[-ls-]*, staniólen -lna -o *[-ln-]*

Stánislav -a *m os. i.*, Stánislavov -a -o, Stánko -a *m*, Stánkov -a -o; Stánislava -e *ž*; Stánka -e *ž*, Stánkin -a -o, Stáne -ta *m*, Stánetov -a -o

Stanislávski -ega *m* |*ruski režiser*|: sistem ~ega, ~ega Spomini

stanîti -ím *steniti*, stáni -íte! stánil -íla -o, stanjèn -êna -o *in* stánjen -a -o: ~ testo, žico, stanítev -tve *ž*, stanjênost -i *ž in* stánjenost -i *ž* >*[-tan- | -tən-]*

stánje -a *s*: to večno ~ v vrstah pred blagajno; visoko, nizko ~ sonca, vode, ~ blagajne, zaloge; premoženjsko, pravno, resnično, zdravstveno ~, bolníčino ~ se je zboljšalo, ~ delavstva je zadovoljivo, razglasiti obsedno ~, biti v vojnem ~u; spraviti, postaviti v staro, prvotno ~, železnica je v dobrem ~u

stánjšati -am, stánjšan -a -o, stánjšanje -a *s*: ~ nit, ustnice se stanjšajo, stanjšáva -e *ž*, stanjševáti -újem, stanjševàl -ála -o, stanjševánje -a *s*

stanodajávec -vca *m*, stanodajávka -e *ž*

stanovánje -a *s* |*prostor*|: kletno, pritlično, podstrešno, samsko, trisobno ~, stanovánjce -a *s*, stanovánjski -a -o: ~a skupnost, ~i blok, urad, ~a kasarna, kriza

stanováti -újem, stanovàl -ála -o, stanovánje -a *s*, stanovávec -vca *m*: hišni ~i, stanovávka -e *ž*, stanovávski -a -o, stanovávstvo -a *s*, stanovalíšče -a *s*

stanovíten -tna -o, *prim.* stanovítnejši -a -e: ~a volja, ~o vreme, ~ po značaju; barvno, lužninsko ~, ~ v svojem sklepu, ~o delati, se držati; stanovítnost -i *ž*: barvna ~, ~ volje, značaja

stanovníški -a -o → *prebivavski*

stanóvski -a -o: ~i tovariš, ~a zavest, pesem, organizacija, država

stápljati -am, stápljanje -a *s*: ~ več jezikov v enega, okolica se staplja z mestom, stapljáč -a *m* = stapljávec -vca *m*, stapljáški -a -o = stapljávski -a -o

stár -ja *m* 1. *nekdanja votla mera*, 2. *korec, mernik*, starîč -íča *m* |*davščina*|

stàr stára -o *in* -ó -í -é, *prim.* staréjši -a -e: silno ~, ~ ko zemlja, ko svet, ko greh, ~ sem 18 let, koliko si ~? dve leti ~ otrok, ~ prijatelj, ~ lisjak, ~i vek, ~i zakon = ~a zaveza, ~i svet *Evropa*, ~i oče *ded*, ~a mati *babica*, ~i starši, ~i časi, ~a pravda, navada, resnica, ljubezen, ~a devica, korenina, kost, ~a bajta na univerzi, ~a luna = ~i mesec *zadnji krajec*, ~o in mlado, na ~ega leta dan, na ~a leta sam, ljudje ~ega kova, ~i Grki, Slovani, ~a cerkvena slovanščina, starejši slovenski pisatelji, vse po ~em, po ~em ne gre več, naj ostane pri ~em; stári -ega *m mož, gospodar, šef*: za ~ega biti (pri hiši) *na preužitku*, stára -e *ž* 1. moja ~ *žena*, 2. *ptičja samica*

stárati -am, stáranje -a *s*: skrbi ga starajo, ~ vino za steklenice, oče stara sina *mu ne dá gospodarstva*, nekam hitro se stara; staréti -ím, starèl -éla -o, starênje -a *s*

Stárčević -a *m* |*hrvaški politik*|, starčevičánec -nca *m*, starčevičánski -a -o, starčevičánstvo -a *s*

stárec -rca *m*: panj ~, stárčev -a -o, stárčevski -a -o: ~i korak, ~a modrost, stárčevstvo -a *s*, stárček -čka *m*, stárčkov -a -o, stárka -e *ž* 1. *stara ženska*, 2. *ptičja samica v gnezdu*, stárkin -a -o, stárklja -e *ž*: ~ pri ptičih

starešína -a *in* -e *m*: vaški, občinski, cerkveni, sobni ~, ~ na svatbi, starešínka -e *ž*: ~ na svatbi, starešínski -a -o: ~i svet, starešínstvo -a *s*: mestno ~, starešíniti -im *za starešino biti na svatbi*, starešínjenje -a *s*

starica -e *ž starka*, staríha -a *in* -e *m*, staríka -e *ž starikavo drevo*, staríkast -a -o: ~ obraz, starikav -a -o: ~o lice, drevje, staríkavec -vca *m*, staríkavost -i *ž*

starín -a *m*: ~i in mladini, starínstvo -a *s*, starina -e *m*: častit ~, starína -e *ž* 1. *staro vino*: steklenica ~e, 2. ~o kositi, 3. mladika požene tudi na ~i, 4. prodajati ~o, prinesti obleko na ~o, 5. jezikovne ~e v rezijanščini, 6. od ~e *ali* iz ~e *od nekdaj*, starínski -a -o: ~i jezik, ~a ura, starínskost -i *ž*, starínar -ja *m*, starínarica -e *ž*, starínarski -a -o, starínarstvo -a *s*, starinárna -e *ž*; starinoslóvec -vca *m raziskovavec starin*, starinoslóvje -a *s*

Stári trg -ega -a *m kr. i.*, v ~em ~u pri Ložu, na ~em ~u v Ljubljani, starotŕški -a -o, Starotržáni -ov *m mn. in* Starotržánje -ov *m mn.*

stárka -e *ž gl.* starec

staro- v *sestavi*: staroavstríjski -a -o; starocerkvenoslovánski -a -o: ~i jezik;

starodáven -vna -o, **starodávnost** -i *ž* **starína**; **starodéden** -dna -o, **starodédnost** -i *ž*; **starodiluviálen** -lna -o *[-ln-]*; **starodôben** -bna -o; **staroegíptovski** -a -o; **starogŕški** -a -o; **staroitálski** -a -o *[-ls-]*; **starokatóliški** -a -o; **starokopíten** -tna -o, **starokopítnež** -a *m*, **starokopítnica** -e *ž*, **starokopítnost** -i *ž*; **starokrščánski** -a -o; **staroléten** -tna -o; **staromóden** -dna -o, **staromódnost** -i *ž*; **staronórdijski** -a -o; **staroobréden** -dna -o, **staroobrédnik** -a *m*; **starorímski** -a -o; **starorúski** -a -o; **starosélec** -lca *[-lc-] m* **prvotni prebivavec**, **starosélski** -a -o *[-ls-]*; **staroslóven** -vna -o; **staroslovánski** -a -o; **staroslovénec** -nca *m* **bleiweisovec**, **staroslovénski** -a -o: ~i jezik, ~a Karantanija, ~o drobtinčarstvo, **staroslovénstvo** -a *s*; **starosvéten** -tna -o: po ~o peti **starinsko**, **starosvétnost** -i *ž* **staro izročilo**; **starošégen** -gna -o; **staroupokojénec** -nca *m*; **starovérec** -rca *m*, **starovérka** -e *ž*, **starovérski** -a -o **po starem**, **starinski**: ~i klobuk; **starovéški** -a -o: ~i klasiki, ~a skrinja **starinska**; **starovíden** -dna -o, **starovídnost** -i *ž*; **starovisokonémški** -a -o; **starozakónski** -a -o = **starozavézen** -zna -o; **staroží̋tnost** -i *ž* **starosvetnost**, *nav. mn.* **staroží̋tnosti**

stárost -i *ž* **in** **starós** -i *ž*: siva, častitljiva, metuzalemska ~, v veliki ~i umreti, na ~ bo preskrbljen, pod ~ je začel piti, fant moje ~i **mojih let**, **stárosten** -tna -o **in** **starósten** -tna -o: ~a doba, stopnja, meja, pokojnina, ~o zavarovanje, ~o delo **v starosti napravljeno**, ~i pojavi

stárosta -a **in** -e *m* **starešina**, **stárostov** -a -o

stárši -ev *m mn.* **oče in mati**, **tudi** oba **stárša**: eden ~ev; krušni, adoptivni, stari ~, **stárševski** -a -o: ~a oblast, **stárševstvo** -a *s*

stárt -a *m*, **stárten** -tna -o: ~o mesto, ~a številka, **stártati** -am, **stártanje** -a *s*; **stárter** -ja *m*: ~ zamahne z zastavico, pritisniti na ~ v avtu **zaganjač**

staráh -a *m znč.*, **staráha** -e *ž*, **staráhast** -a -o, **starálja** -e *ž*, **staráša** -e *ž*

stás -a *m* → **postava**, **rast**, **život**, **stasít** -a -o → **postaven**, **zastaven**, **stasítost** -i *ž* → **postavnost**, **zastavnost**, **lepa postava**

státi stánem, stáni -íte! stàl stála -o: to stane; drago, veliko staneš očeta; to bi te glavo stalo; koliko stane ta **knjiga**; veliko truda, dela, žrtev, bojev, besed, časa me je stal sin

státi stojím, stój -te! stojéč -a -e, stojé, stál -a -o, stánje -a *s*: na svojih nogah ~, na sramotnem odru ~, vse stoji na glavi, stoji! **ne naprej**, ~ v pozoru, konji stoje kakor vkopani; stoji kakor pribit, kakor lipov bog, ko štor, s prekrižanimi rokami; ~ tesno drug ob drugem, mož pri možu, vsaksebi; mnenji si stojita nasproti, ljudje stojijo ob strani in se ne menijo za to, ~ komu ob strani **pomagati**, stoji na naši strani **je z nami**, **drži z nami**, miza stoji na treh nogah, vlada stoji na trhlih nogah; ~ na straži, ~ na stališču, na čelu, stoji z eno nogo v grobu, vojska stoji kakor zid, kakor gotovo tu stojim, z njim teorija stoji in pade, v knjigi stoji → **piše**, **je zapisano**, tam mora ~ vejica, drugi sklon stoji na vprašanje koga ali česa, mesto stoji ob reki, odkar svet stoji; sonce, voda, barometer stoji visoko, voda stoji po dolini, lasje stojijo pokonci, čas stoji in se ne gane; ura, mlin, žaga, tovarna, delo stoji, taka jed ne stoji dolgo; ~ komu na poti, preteklost mi stoji pred očmi, ~ na pragu novega časa, pred novimi odkritji, pred težavnimi nalogami; °dober ~ za koga **porok biti**, **za poroka biti komu**, °~ na razpolago **biti na voljo**, **na izbiro**, **pripravljen biti za kaj**, °~ v milosti pri kom **biti v milosti pri kom**, °~ pod nadzorstvom, varstvom, vtisom **biti**, vojska °stoji pod orožjem **je pripravljena**, **oborožena**; stojé pojesti, pozdraviti, streljati; stojé preboleti gripo; stojéč -éča -e: ~a ura, ~a voda se usmradi; dobro, visoko ~ človek, ~ mlin ne naredi veliko

státičen -čna -o: ~i vzgon *fiz.*, ~a zakonitost, ~i račun, ~i organ v glavi **ravnotežni**, ~o gospodarstvo **nenapredno**, **zmeraj enako**, ~o gledanje na svet **kakor da je večno enak**, drama je preveč ~a **negibna**, **nenapeta**, **státičnost** -i *ž*, **státika** -e *ž* **nauk o ravnotežju v mirovanju**, **státik** -a *m* **kdor računa trdnost in ravnotežje sil v konstrukciji**

statíst -a *m* 1. **negovoreča oseba na odru**, **v filmu**, 2. **brezpomembna oseba**, **statístka** -e *ž*, **statístovski** -a -o: ~a vloga, **statírati** -am, **statíranje** -a *s*

statístika -e *ž*, statístičen -čna -o: ~i urad, pregled, ~i podatki, ~o obdelati, dognati, dokazati, statístik -a *m*

statív -a *m stojalo, podstavek*: fotografski ~, ~ za aparat

státor -ja *m mirujoči del električnega stroja*, státorski -a -o: ~e tuljave

státua -e *ž soha, kip, podoba*, statuáričen -čna -o: ~a plastika, ~o zaokrožen, statuéta -e *ž kipec*

statuírati -am *določiti, jasno pokazati*, statuíranje -a *s*

státus -a *m pravni položaj, stanje*: ~ quo *[kvó] obstoječe stanje, rod.* ~a quo: postaviti kaj v ~ quo *v prejšnje, prvotno, staro stanje*

statút -a *m uredba, pravila, pravilnik*, statutáren -rna -o: ~o določiti

státva -e *ž, nav. mn.* státve -tev *[-tə̀u̯]*: tkati na ~e, na ~ah, sedeti za ~ami, trakarske, volnarske, bombažne, strojne ~e, státven -a -o *[-tvə̀n-]*, státvice -ic *ž mn. in* státevce -evc *ž mn.*: tkavske ~

stáv -a *m* → *stoja, lega, položaj*

stáva -e *ž*: prosta ~ besed, ~ v loterijo, športna ~, narediti, skleniti ~o; ~e rasejo, padajo; teči za ~o; dela, pije, kakor bi šlo za ~o, gre ko za ~o, ~o dobiti, zgubiti, plačati; žito je v ~ah *kopicah*, loviti v ~e *pasti*

stávba -e *ž*: dvoriščna, pritlična, zidana, lesena, opečna, skeletna ~, ~ na koleh, na stebrih, miselna ~, idejna, vrhnja ~; stávbica -e *ž*, stávbar -ja *m in* stavbár -ja *m*, stávbarski -a -o *in* stavbárski -a -o, stávbarstvo -a *s in* stavbárstvo -a *s*

stávben -bna -o *in* stávben -a -o *[-bə̀n-] [°stavbén]*: ~i les, načrt, delavec, ~a parcela, ~o dovoljenje, mizarstvo, stávbenik -a *[-bə̀n-] m [°stavbénik]*, stávbeništvo -a *s*, stavbínec -nca *m |delavec|*, stavbínski -a -o: ~a dela, ~i slogi, stavbínstvo -a *s*, stavbíšče -a *s*

stávec -vca *m*: ročni, strojni ~ *tisk.*, stávčev -a -o, stávski -a -o: ~i vajenci, stáven -vna -o: ~i stroj

stávek -vka *m* 1. ajda je v ~ih *razstavkah*, 2. tiskarski, ročni, notni, tabelarični, tretjinski ~, ~ v stolpcih, ~ za razmetavanje, ~ stisniti, razmakniti, lomiti, 3. *slov.*: glavni, odvisni ~, govori v pretrganih ~ih, 4. glasbeni, zborovski, plesni ~; stávčen -čna -o: ~i člen, ~a analiza, zveza, melodija

stáviti -im, stávljen -a -o, stávljenje -a *s*: ~ hišo, plotove, ovire, ~ list; knjigo že stavijo, ~ koze, pijavke in rožičke, ~ v loterijo, vse na eno karto, na kocko, ~ s kom za kaj, glavo stavim zanj, ~ tri litre vina, devet proti desetim; koliko stavimo, da ne zna; ~ na dirkača, na konja, ~ velike upe na koga *ali* v koga → *veliko pričakovati od koga*, ~ predlog *predlagati*, ~ na razpolago → *dati*

stávka -e *ž* 1. ~ snopov na njivi, 2. splošna, gladovna, lakotna, solidarnostna ~, razglasiti, začeti, zlomiti ~o, stopiti v ~o, ~ izbruhne; stávkoven -vna -o: ~i odbor, val, ~a straža, ~o gibanje, stávkar -ja *m*, stávkarski -a -o; stávkati -am, stavkajóč -a -e (°stavkujoč), stávkanje -a *s*: ~ snope, delavci stavkajo za povišanje mezd; stavkokàz -áza *m*, stavkokáški -a -o, stavkokáštvo -a *s*

stávnica -e *ž* 1. *polica za sušenje sira*, 2. *velika cerkvena sveča*, 3. *svetilka*, 4. *ribiška mreža s sakom*, 5. *učilo*, 6. *tisk.*: ročna, strojna ~, stávnik -a *m* 1. *ribiška vaba s trnkom*, 2. *obroč, ki se vanj stavi sod*, 3. *predali s črkami*, stávna -e *ž past iz količkov*

stáž -a *m* 1. *pripravniška služba*: opravljati ~ v bolnišnici, biti na ~u; 2. *službena leta*: delovni ~, stažíst -a *m*, stažístka -e *ž*, stažístovski -a -o

stearín -a *m* 1. *lojec*, 2. *snov za sveče*, stearínski -a -o: ~e sveče

steatít -a *m min. salovec*

stêbelce -a *s*: cvetno, lasno ~, ~ ključa, stêbelčast -a -o, stêbeln -a -o: ~a žila, ~a vlakna, stêbelnat -a -o, stêbelnica -e *ž bot.* >*[-bə̀l-]*

stebèr *[-ə̀r]* -brà *in* stèber *[stə̀bər]* -bra *m*: oporni, mostni, snopasti, jonski, solni, vodni, ognjeni ~, ~ dima, živega srebra, ~ države, reakcije

stêblast -a -o, steblič -íča *m*, steblíček -čka *m*: ~ pri vijaku, zakovici, snemalni ~ pri pisalnem stroju, steblíčica -e *ž*, steblíč(ev)je -a *s* = steblíkovina -e *ž in* steblikovína -e *ž* = steblíkovje -a *s*, steblíka -e *ž*: papirosova ~, steblíkast -a -o: ~o seno, steblíti -ím se, steblíl -a -o, stebljênje -a *s*: solata se stebli

stêblo -a *s*: rastlina brez ~a, v ~ iti, kupovati les na ~u, koruzno, pšenično ~, zakovično, ventilno ~, ~ svornika, **steblóvje** -a *s*, steblovína -e *ž*

stèbrast -a -o: ~e noge, stebŕc stebrcà *m*, stebrčék -čkà *m*, stèbrn -a -o: ~a dvorana, stebrìč -íča *m*: vratni ~, stebríčast -a -o: ~a ograja, ~ vrat, stebríček -čka *m*, stebríčkast -a -o, stebríč(ev)je -a *s*, stebríšče -a *s*, stebríščen -čna -o: ~a veža, stebrník -a *m* 1. ~ za koren ostrešja, 2. *stilit*, 3. *kolonada*, stebróven -vna -o: ~a lopa, ograja, stebróvje -a *s*, stèbrski -a -o: ~a struktura, stebrnàt -áta -o >*[stəb-]*

stečáj -a *m konkurz*: priti pod ~, razglasiti ~, stečájen -jna -o: ~o pravo, ~a masa, stečájnik -a *m*

stéči -em *gl.* teči: voda steče s ceste, ~ po zdravnika; ~ na pošto; železnica, stroj, delo, pogovor steče, premoženje je steklo po grlu, človeku se ure stečejo, vse se bo dobro steklo, zasluge si ~ → *pridobiti*, stečeni mlinski kamni *ki so se stekli*; *gl. tudi* izteči

stéči -em *gl.* teči: pes steče; *gl. tudi* stekel

stéčina -e *ž sled, steza, križišče divjačine*, stečíšče -a *s*: ~ rek, dolin, kultur

stečkáti -ám *zmečkati, zmrviti*: ~ steblo, jabolko

stéga -e *ž premerka, klešče za merjenje debeline*, stégati -am, stéganje -a *s*, stegováti -újem, stegovàl -ála -o, stegovánje -a *s*

stégati -am: ~ roke; *tudi* iztegati

stegnà stegèn *[stəgə̀n] s mn.* = stegnè stegèn *ž mn. gonje, steze za živino, navadno med plotovi*: po ~ih, po ~éh *in* ~àh prignati; *gl. tudi* stagne

stegníti *in* stégniti -nem *gl.* tegniti, stégnjenje -a *s*: ~ vrat, ~ roke po denarju, proti komu, ~ kremplje po čem, nisi mogel ~ jezika? *spregovoriti*, ~ se na prste, ~ se po postelji, ~ pete = ~ se *vulg. umreti, poginiti*; stégnjen -a -o: ležati ~, ~ kozolec, dom, stégnjenec -nca *m stari les pri trti*, stégnjenost -i *ž*, stegljáj -a *m*; *tudi* iztegniti

stêgno -a *s*: svinjsko ~, stêgence -a *[-gən-] s*, stêgenski -a -o *[-gən-]*: ~a mišica, stegnenica -e *[-nən-] ž |kost|*

stéhtati -am, stéhtan -a -o

stèk -éka *m*: ~ vodá, ~ tožb, pravic in zahtevkov, stekalíšče -a *s*: ~ cest, kultur

stékati -am se, stékanje -a *s*: deževnica se steka s strehe, dolina se steka v drugo, pot se steka na cesto, potoka se stekata, ljudstvo se steka od vseh strani, vse poti se stekajo v središču; poročila, podatki se stekajo, vse niti se stekajo v njegovih rokah; *gl. tudi* iztekati

stékel stêkla -o: ~ pes, ~a mačka, kakor ~ se je vrgel nanj, povest o ~em polžu, steklína -e *ž*: pasja ~, ~ ga je popadla, steklínski -a -o: ~i strup, steklóst -i *ž in* stêklost -i *ž*

steklár -ja *m*, steklaríca -e *ž*, steklárski -a -o: ~i demant, ~a industrija, ~o orodje, steklárstvo -a *s*, steklárna -e *ž*, steklárniški -a -o

stêklast -a -o: ~a volna, ~o predivo, ~ krompir

steklén -a -o: ~i biseri, ~a vrata, ~a dvorana, veranda, ~a gora, ~a volna, sipa; zgladiti s ~im papirjem, ~e oči, ~ krompir, ~o gledati, ~o čista voda, ~o gladek, ~o trdo jeklo, ~o zelen, steklénast -a -o: ~ pogled, steklénec -nca *m* 1. *min.*, 2. *steklen biser*, steklenéti -ím, steklenèl -éla -o, steklenênje -a *s*: oči steklenijo; steklenjáč -a *m |jabolko|*

steklenica -e *ž*: kristalna, otroška, zdravilska, vinska, slatinska ~, ~ za mleko, za olje, za pivo, ~ za urin, ogrevalna ~, stekleníčica -e *ž* = stekleníčka -e *ž*: dišavna ~, ~ za zdravila, steklenícast -a -o: ~a oblika, stekleníčen -čna -o: ~a vina, stekleníčnik -a *m spravilo za steklenice*

steklénik -a *m |riba|*

steklenína -e *ž*: beneška, brušena ~, steklenínar -ja *m |prodajavec|*, steklenják -a *m*: cvetje, sadike iz ~a, steklénka -e *ž* 1. *steklenica*: ~ slivovke, 2. *hruška*

steklína -e *ž gl.* stekel

steklíti -ím *glazirati*, stekljênje -a *s*

stêklo -a *s*: trimilimetrsko, pihano, brušeno, kristalno ~, vulkansko, svinčeno ~, barvasto, mlečno, motno, prejasto, okensko, zrcalno, žično, optično, konkavno, poveč(ev)alno ~, dvojno ~, ~ za šipe, za steklenice, marijino ~ *min.*, ~ zašklepeče, zazvenči, ~ se ubije, poči; stêkelce -a *[-kəlc-] s*

steklo- *v sestavi*: steklobrúsec -sca *m*; steklopihâč -a *m*, steklopihâški -a -o, steklopihâštvo -a *s*; steklorézec -zca *m*

steklóst -i *ž in* stêklost -i *ž gl.* stekel

steklovína -e *ž steklenina, staljena steklena snov*: ~ zrkla

stéla -e *ž prosto stoječ steber*: nagrobna ~

steláža -e *ž* → *polica*

stêlen -lna -o *[-ln-]*: ~a krava *krava s teletom*

stelít -a *m* |*trda zlitina*|

stélja -e *ž*: gozdna, bukova, praprotna ~, ~o žeti, kositi, grabiti, spravljati, stéljar -ja *m*, steljáriti -im *napravljati steljo*, steljárjenje -a *s*; stéljnica -e *ž* = stéljnik -a *m* 1. *lopa za steljo*, 2. *gozd, pašnik za steljo*, 3. *koš za steljo*, steljnják -a *m* |*lopa*|

stéljica -e *ž bot.*, stéljka -e *ž* 1. osat rase v ~ah *v gnezdih, v skupinah*, 2. *bot.*, stéljčen -čna -o: ~o rastlinstvo, stéljčnica -e *ž*, *nav. mn.* stéljčnice *bot.*

stemníti -ím se, stémnil *in* stemníl -a -o: obraz, čelo, oko, pogled se stemni, zunaj se je zgodaj stemnilo, stemni se mi pred očmi, stemnítev -tve *ž* >*[-təm-]*

sténa -e *ž*: sprednja, nosilna, požarna, stranska, vmesna, španska, trebušna, gorska ~, med štirimi ~ami, ~e imajo ušesa, pritisniti koga ob ~o, vse prigovarjanje je bilo bob ob ~o *ali* v ~o; sténarica -e *ž zool.*, sténast -a -o, stenàt -áta -o: ~i vrhovi; steník -a *m lesena stena pri podu ali senici*, sténski -a -o: ~i koledar, časopis, ~a podoba, preproga, ~o ogledalo, slikarstvo

stenica -e *ž*: posteljna, gozdna, rdeča, vodna, drevesna, zeljna ~, steníčast -a -o, steníčav -a -o: ~a hiša, steníčji -a -e: ~i pik, steníčnik -a *m bot.*

sténičen -čna -o *krepilen*: ~i afekt, stenija -e *ž napon*

stenîti -ím *gl.* staniti

sténj -a *m*: ~ pri sveči; odviti, priviti ~ pri petrolejki, sténjast -a -o: ~a preja

stenográf -a *m*, stenografija -e *ž*, stenografinja -e *ž* = stenográfka -e *ž*, stenografírati -am, stenografíranje -a *s*, stenográfski -a -o: ~i zapisnik, stenográm -a *m*, stenográmski -a -o: ~i zapis, stenodaktilografija -e *ž*, stenodaktilográf -a *m*, stenodaktilográfka -e *ž*

stenotipíja -e *ž stenografiranje na stroj*; stenotipíst -a *m stenograf in strojepisec*, stenotipístka -e *ž*

stenóza -e *ž med. zožitev, zožina želodca, žile*, stenózen -zna -o

sténski -a -o *gl.* stena

Sténtor -ja *m* |*grški glasnik pred Trojo*|, Sténtorjev -a -o, sténtorski -a -o: ~i glas *zelo močan*

stépa -e *ž*, stépen -pna -o: ~e rastline, stépnik -a *m prebivavec stepe*, stépski -a -o: ~o podnebje

stepáč -a *m*: jajčni ~, stepálen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj, ~i noži, stepálnik -a *[-un-] m* 1. *predilski stroj*, 2. *stepalo za sneg (iz jajc)*, 3. ~ za obutev, stepálo -a *s*

stépati -am *in* -pljem, stépanje -a *s*: ~ prašno krpo, žimnico, ~ (si) sneg z obleke, z obutve, ~ testo, jajce, maslo v pinji, beljak, ~ s perutnicami, ljudje se stepajo skup, stepanje pri masaži; stepávati -am; *gl. tudi* iztepati

stêpsti -pem *gl.* tepsti: ~ otroka, toča stepe cvetje na tla, ~ jajca, smetano, beljak v sneg, ~ se s kruhom, s pametjo, s poštenjem, ~ se za dobrega delavca, vetrovi se stepo, ~ si sneg z obleke, ~ si kaj iz glave, ~ se z vseh vetrov; stepèn -ėna -o: ~a smetana, ~a jajca, odšel je kakor ~ pes, stepênost -i *ž*, stépki -ov *m mn. sirotka*; *gl. tudi* iztepsti

steptáti -ám *gl.* teptati: ~ koga, kaj v prah; steptán -a -o: ~ sneg, ~a tla, zidovi iz ~e zemlje; *vendar* izteptati

stereo- *v sestavi*: stereometrija -e *ž nauk o telesih in njih likih*; stereoskóp -a *m priprava za prostorninsko kazanje podob*, stereoskópičen -čna -o: ~a slika, stereoskópski -a -o; stereotip -a *m tisk. odlitek*, stereotipen -pna -o *ustaljen, nespremenljiv, po enem kopitu*: ~ odgovor, ~o poročilo, stereotípnost -i *ž*, stereotipíranje -a *s*, stereotipíja -e *ž tisk.*, stereotipizírati -am *napraviti stereotipno*, stereotipizíranje -a *s*, stereotipizácija -e *ž*, stereotipêr -ja *m*

steri -í *ž mn. seneni drobir*, sterínje -a *s*

sterîlen -lna -o *[-ln-]* 1. *jalov, neploden*: ~ duh, ~a politika, 2. *nekužen, brezkličen*: ~a gaza, sterilnost -i *[-ln-] ž*, sterilizácija -e *ž*: ~ mleka, sterilizacijski -a -o: ~i aparat = sterilizátor -ja *m*, sterilizírati -am *zamoriti vse klice*, sterilizíranje -a *s*: ~ instrumente, mleko

stesáti stéšem *gl.* tesati: ~ krsto, kočo, čoln; stesán -a -o: surovo ~ obraz; *tudi* iztesati

stesníti -ím, stêsni -íte! stésnil -íla -o, stesnjèn -ėna -o: rov, obzorje, srce se stesni, spis ~ v en sam odstavek, stesnítev -tve *ž*, stesnjênost -i *ž*, stesnjeváti -újem, stesnjevánje -a *s*: ~ v stenografiji

stéti stmè *in* stáme se, stél -a -o: kri se stame *ali* stme; stét -a -o: ~a kri, stétje -a *s strjenje*
stetoskóp -a *m zdravniško slušalo*, **stetoskópski** -a -o
stévard -a *m strežnik, natakar na ladjah, v letalu*, stevardésa -e *ž*
stezà -é *in* -è *in* stèza -e *ž*, *mn.* stezé *in* stezè, stèz *in* stezá: lovska, tihotapska, kravja ~, kačja, mravljinčja ~, plezati po kozjih ~ah, ribja ~ *prehod čez jez*, tovorna, vlačilna, startna ~, stezíca -e *ž* 1. *pot*, 2. *preča v laseh*, stezíčar -ja *m* = stezoslédec -dca *m* >*[stəz-]*
stézati -am, stézanje -a *s*: ~ noge, vrat, prste, mišice, jadra, stezáj -a *m*: za ~ roke proč, stezávka -e *ž lovka pri hobotnici*; *tudi* iztezati
stéznik -a *m* |*modrc*|, stézniški -a -o: ~a drža, stézništvo -a *s*
stežáj -a *m*: vrata, okna, usta na ~ odpreti, stežájen -jna -o: velika ~a vrata *vhodna*
stežájka -e *ž* |*spona*|
stežíti -ím, stéži -íte! stéžil -íla -o, stežèn -êna -o: ~ komu jarem, življenje, steži se mi okrog srca, stežilo se ji je *slabo ji je prišlo*
stéžka *prisl. s težavo*: ~ hoditi, dohajati, prodati, govoriti, slediti, stéžkoma *prisl.*
stíčen -čna -o: ~i vijak, šiv, ~a ploskev; imeti, najti ~o točko s kom, stičíšče -a *s*: prometno, kulturno ~, ~ narodov, stíčnica -e *ž*: vijačna, zaščitna ~, **stíčnik** -a *m*: kablov ~, stíčnost -i *ž*
Stíčna -e *ž kr. i.*, v ~i, stíški -a -o: ~i rokopis, Stíčan -a *m*, Stíčanka -e *ž*
stígma -e *ž (vtisnjeno ali vžgano) znamenje*, stigmatizirati -am *za zmeraj zaznamovati*, stigmatizíranje -a *s*, stigmatizácija -e *ž*
stíh -a *m verz*, stihoslóvje -a *s*, stihotvórec -rca *m*, stihotvórstvo -a *s*
stíha *prisl.*: ~ se veseliti, govoriti ~, stíhoma *prisl.*
stihíja -e *ž* = stihíjnost -i *ž delovanje na slepo, elementarno nakljúčje, naključnost, nenačrtnost*, stihíjski -a -o *na slepo delujoč, nenačrten*: ~i razvoj *razvoj na slepo srečo*
stihomitíja -e *ž poet.* |*dvogovor v stari drami*|, stihomitíjski -a -o
stík -a *m*: cevni, ležajni, tirnični, zaporedni ~, navpični ~ (med opekami), samodejni, spajalni ~, zadelati ~e med deskami, radio ima ~ z zemljo, ~ na tri točke, napraviti kratek ~, ~ z ljudstvom; osebni, pismeni, tesni, prijateljski, trgovski ~i, navezati, pretrgati ~, stopiti, priti v ~ s kom, v ~ih biti s kom, stíkoma *prisl.*: glava gre ~ skozi okno, ~ zložene deske, ~ zagrnjeno okno
stík -a *m rima*: ~i konec verzov
stikálen -lna -o *[-ln-]*: ~i ključ, vzvod, ~a miza, plošča, puša, ~o vrtilo, stikalíšče -a *s*: ~ poti, kultur, stikálnica -e *[-ųn-] ž*, stikálnik -a *[-ųn-] m*: ~ pri motorju, pisalnem stroju
stikálo -a *s*: obrniti električno ~, pritisniti na ~, križno, krmilno, menjalno, oljno, signalno, varnostno, zračno, vžigalno, vrtilno, dnevno, klecno, potezno, daljinsko, mejno, preklopno ~, ~ na nogo, ~ na vzvratni tok
stíkati -am *in* -čem, stíkanje -a *s*: ~ kaj s čim, ~ glave, ~ po žepih, predalih, knjigah, ~ okoli hiše, ~ za gnezdi; nasprotja se stikajo, ~ se s kom, s čim, stikávke stikávk *ž mn.*, stikováti -újem, stikovàl -ála -o, stikávt -a *m*, stikljív -a -o: ~ otrok, pes; *vendar* iztikati
Stíks -a *m mit.* |*podzemeljska reka*|, stíksovski -a -o: ~e vode
stíl *[-il]* -a *m slog*: osebni, odrski ~, literarni, umetnostni ~i, politik velikega ~a, v ~u Ludvika XIV., plavati v prostem ~u, v odličnem ~u premagati, vse to je v ~u in spada zraven, stílen -lna -o *[-ln-]*: ~i izraz, ~i koncert, ~a analiza, označba, posebnost, sprememba, ubranost, ~a igra, obleka, ~o močan *po stilu*, stílnost -i *[-ln-] ž*: ~ pohištva, ~ igre
stilét -a *m bodalce*
stilíst -a *m*: dober, spreten ~, stilístka -e *ž*, stilístičen -čna -o: ~e vaje, napake, stilístika -e *ž nauk o slogu*, stilizírati -am, stilizíranje -a *s*: ~ odgovor, zapisnik *sestaviti, pretehtati besedilo*, ~ ples, igro, naravo, gube na podobi *ubrati v enotno podobo, prikrojiti*, stilizácija -e *ž*: nejasna ~ zakona, stilízem -zma *m stilna posebnost*
stilít -a *m stebrnik*
stilno- *[-ln-] v sestavi*: stilnokrítičen -čna -o; stilnorazvójen -jna -o; stilnozgodovínski -a -o
stimulácija -e *ž spodbuda*, stimulacíjski -a -o, stímulans -a *m poživilo, spodbuda*,

stimulatíven -vna -o *spodbuden, spodbudljiv*: ~e nagrade, stimulírati -am *spodbosti, spodbujati, priganjati, podžigati*, stimulíranje -a *s spodbadanje, podžiganje*

stípkati -am: ~ pismo, rokopis

stipulácija -e *ž pr. dogovor*, stipulacíjski -a -o, stipulírati -am, stipulíranje -a *s*

stírati -am: ~ ljudi skupaj

stíriti -im: dobro stirjena cesta; *vendar* iztiriti

stís -a *m*: ~ v stenografiji, stísk -a *m*: ~ rok(e), srca, ~ kovine *kompresija*

stíska -e *ž*: denarna, stanovanjska, časovna, duševna ~, ~ za živež, za denar, trpeti (hudo, veliko) ~o, v ~i biti; priti, zaiti, zabresti v ~o, v denarne ~e

stiskáč -a *m* 1. *skopuh*, 2. *gumb*, 3. *žebelj*, stiskáški -a -o *skopuški*, stiskáštvo -a *s*

stiskálen -lna -o *[-ln-]*: ~i prostor, ~a pletenina, stiskálnica -e *[-ųn-] ž*: vinska, sadna, knjigoveška, hidravlična, mokra ~, ~ za olje, za usnje; ~ na vijak, ~ z vretenom, stiskálnik -a *[-ųn-] m deblo za obtežitev*, stiskálo -a *s*

stiskáriti -im *skopariti*

stískati -am, stískanje -a *s*: ~ grozdje, mošt, seno, roko; jezno, krčevito ~ pesti, zobe, ~ denar *skopariti*, lakota stiska ljudstvo; žalost, strah stiska grlo *ali* v grlu, ~ kaj v pest, dolina se stiska, mesto se stiska k hribu, ob hrib, okoli hriba, otrok se stiska k materi, srce se mi stiska od groze, ~ knjigo *natisniti*, stískanec -nca *m sok*; *gl. tudi* iztiskati

stiskàv -áva -o *skopuški*, stiskávec -vca *m* 1. *skopuh*, 2. *oseba, priprava, ki stiska*, 3. *sir*, stiskávka -e *ž* 1. *skopulja*, 2. *oseba, priprava, ki stiska*: ~ za zrak, ročna ~, stískavt -a *m in* stiskávt -a *m skopuh*, stiskljáj -a *m stisk*: ~ rok, stískoma *prisl.*: ~ šivati, sešiti *da se rob ne vidi*

stísljiv -a -o: plin je ~, stisljívost -i *ž*: ~ zraka, stisljáj -a *m*

stísniti -nem, stísnjenje -a *s*: ~ pest, klobuk pod pazduho, figo v žepu, ~ komu roko, moraš mu kaj ~ (v roko) *dati denarja*, ~ glavo med pleča, ~ rep (med noge), ~ koga k sebi, tisti izpit boš že stisnil, ~ skozi zobe, suša stisne sadje, ~ koga za vrat, pljučnica ga je stisnila; srce, grlo mi stisne, pri srcu *ali* v srcu me stisne, ~ se k zidu, v kot, za mizo, srce se stisne; stísnjen -a -o: ~ zrak, ~ stavek *tisk.*, ~ človek *skopuh*, ~a slama, ~o usnje, s ~im glasom, s ~imi pestmi, zobmi, ustnicami; stísnjenec -nca *m skopuh*, stisnjenína -e *ž*, stísnjenost -i *ž*: ~ gospodinje; *gl. tudi* iztisniti

stíšati -am, stíšan -a -o, stíšanje -a *s*: ~ glas, stíšanost -i *ž*; stišávati -am, stiševáti -újem, stiševàl -ála -o

stiščáti -ím *gl.* tiščati: ~ voz v breg, ~ se skozi množico

stíva -e *ž* 1. *min. morska pena*, 2. *dno ladje*, 3. *pokončni hlod nad kobilico na dnu ladje*: nosna ~ *nosni gredelj pri ladji*, stívast -a -o: ~a pipa *penovka*

stkáti stkèm *in* stkám *gl.* tkati, stkán -a -o: ~ mrežo, platno, med ljudmi se stkejo vezi prijateljstva, ~ zgodbo

stlačíti *in* stláčiti -im *gl.* tlačiti, stláčen -a -o: ~ obleko v nahrbtnik, znanje v glavo, v učenca, ljudi v železniški voz, koga v uniformo, ~ se v avto, stlačeni smo kakor sl'aniki, sardine; *vendar* iztlačiti

stláti stéljem, stêlji -íte! stlàl -ála -o, stlánje -a *s*: ~ živini slamo, z listjem, ~ cvetje, listke na pot

stléti -ím *gl.* tleti: les stli v pepel, prah

stó stôtih *glav. štev.*: imam ~ drugih opravkov, v stotih dneh = v ~ dneh, poldrugi ~ mož, ~ in ~ let smo že tukaj, govori o ~ in ~ rečeh, (po) ~ in stokrat na dan, na ~ in stotisoče centov, ~ en milijon

sto- *v sestavi*: stodínarski -a -o: ~i bankovec; stodnéven -vna -o: ~a vlada, stodnévnica -e *ž* |*koruza*|; stofúnten -tna -o: ~a krogla; stoglásen -sna -o: ~a pesem ptičev; stoglàv -áva -o: ~i zmaj, ~a množica, stoglávež -a *m bot.*; stokílski -a -o *[-ls-]*: ~a vreča; stokilográmski -a -o; stokilométrski -a -o: ~i pas; stóklas -a *m* = stóklasa -e *ž bot.*; stókrat *prisl.*: sto in ~, stókraten -tna -o; stoléten -tna -o: ~i jubilej, koledar, ~a lipa, stolétje -a *s*: ~a stara skrinja, ~a trajajoč, ob prelomu ~a, stolétnica -e *ž* |*ženska, obletnica*|, stolétnik -a *m*; stolíst -a -o = stolísten -tna -o: roža ~a, stolístnica -e *ž bot.*; stomilijonín(k)a -e *ž*, stomilijónkrat *prisl.*, stomilijónski -a -o; stonòg -óga -o; stónoga -e *ž in* stonóga -e *ž zool.*; stoodstóten -tna -o: ~ invalid, uspeh, ~a udeležba, zanesljivost, ~o izplačilo vlog, ~o se pri-

glasiti; stoòk -óka -o: ~ velikan, ~i Argus, stoóka -e *ž zool.* |*riba*|; stoperésen -sna -o, stopérka -e *ž bot.*; storòk -óka -o: ~i velikani; stostòlp -ôlpa -o *[-lp-]*: ~a Praga; stotisočák -a *m*: služijo ~e, stotisočér -a -o, stotísoči -ev *m mn.*: na ~e napisov, ~i so ga gledali, stotisočglásen -sna -o, stotisočglàv -áva -o: ~a množica, stotisočína -e *ž*, stotisočínka -e *ž*, stotísočkrat *prisl.*, stotisočlétje -a *s*; stováten -tna -o: ~a žarnica; stovŕsten -tna -o, stovŕstnost -i *ž*

stóa -e *ž* 1. *stebrišče v Atenah*, 2. *šola in nauk stoikov*

Stóbi -ov *m mn.* |*mesto v Makedoniji*|, stóbski -a -o

Stockholm *[stókholm]* -a *m kr. i.*, v ~u, stockholmski -a -o

stočíti stóčim *gl.* točiti: vse ostanke vina je v en sodček stočil, stočíšče -a *s* = stóčje -a *s*: ~ rek, poti

stočíti stočím, stôči -íte! stóčil -íla -o: ~ obroč, kolo, ~ se čez kamen in brin, ohrovt se stoči v glave

stóg -a *m kol sredi kope, kopa, ostrv, kozolec, skedenj*, stogóvje -a *s*

stógla -e *ž* = stógelj -glja *m jermen pri čevljih*: čevlji na ~e, stógljaj -a *m jermen, vrvca*

stóik -a *m* 1. *Zenonov privrženec*, 2. *miren, ravnodušen človek*, stóičen -čna -o: ~a filozofija, mirnost, s ~im mirom sprejemati vse, stoicízem -zma *m mirnost, ravnodušnost*, stóiški -a -o: ~a filozofija

stója -e *ž*: široka, osnovna, tezna ~, ~ na glavi, v pokončni ~i, od ~e ga bolijo noge

stojálo -a *s*: cvetlično, fotografsko, slikarsko, garderobno, prevesno, sušilno ~, ~ za dežnike, za palice, za note, za puške, stojálce -a *[-lc-] s*

stójčkati -am *otr. stati*

stójen -jna -o: ~a polica za kipe; ~i vijak, obtežba napravi ladjo ~o *stabilno*, ~a trdnost drevja; stójnost -i *ž*: ~ stebra, čolna

stojíšče -a *s*: dijaško ~ v gledališču, lovsko ~, slepo ~ *kamor ne pride divjad*, ~ avtobusov, taksijev *parkirni prostor*, ~ za žrebeta v hlevu, za prašiče na sejmišču, stojíščen -čna -o: ~a enota v prebiralnem gozdu

stójka -e *ž opora (v rudniku)*

stójnica -e *ž*: branjevska, semanjska, tržna ~, postaviti, odpreti ~o, kupiti na ~i, stójniški -a -o: ~a miza

stojnína -e *ž*: plačati ~o na trgu, na tovorni postaji

stòk -óka *m*: ob ~u rek, ~ rebrovja na stropu, v ~ se stekajo jajčniki in izločila *biol.*, stókovci -ev *m mn. zool. živali s skupno telesno odprtino za izločila in spolovila*, stóka -e *ž kloaka*

stók -a *m*: globok ~, jok in ~, stókati -am *in* -čem, stókaj -te *in* stóči -te! stókanje -a *s*: ~ pod jarmom, ~ pri branju *zatikati se*, stokálo -a *s*, stókav -a -o, stókavec -vca *m*, stókavka -e *ž*, stókica -e *ž*: jokica ~

stòl *[stòu]* stôla *m*, na stólu *in* stôlu, *mn.* stôli -ov *in* -óv, na -ih *in* -éh: pleten, zložljiv, vrtljiv ~, sklopni, ležalni, gugalni ~, ~ na vreteno, na vrtilo; operacijski, električni, slamorezni, škarni, tesarski ~, vezani ~ za zvon, cerkveni ~ *klop*, sv. Petra ~ |*ozvezdje*|, sodni ~, ~ sedmerice, sedeti na ~ih, po ~ih, (ob)sedeti med dvema ~oma, stôlov -a -o: ~a noga, perut; stolár -ja *m*, stolárna -e *ž*, stolárski -a -o, stolárstvo -a *s*; stólnik -a *[-ln-] m* 1. *miznik*, 2. *dvorjan*, stolnína -e *[-ln-] ž*: pobirati pri maši ~o

stólček -čka *[-ųč-] m in* stôlček -čka *[-lč-] m*: ~ na vijak, tepsti se za vladne ~e, ~ se mu že maje, ~ spodnesti, stôlec stôlca *[-ųc-] m*: molzni, čevljarski, županski ~, božji ~ *mavrica*

stólči -em *gl.* tolči: ~ kaj, koga v prah, ~ kaj, koga na tla, ~ kaj s česa; stólčen -a -o: ~ sladkor, poper, ves ~ od pretepa, od dela >*[-ųč-]*; *vendar* iztolči

stólen -lna -o *[-ln-]*: ~o mesto *prestolnica*, ~a cerkev, ~i kapitelj, kanonik, pridigar

stolíca -e *ž stol*: tesarska ~, sesti na ~o pri mizi, ~ za kotel, podčepne ~e; stólica -e *ž* 1. *katedra*: ~ za slovenščino, 2. sveta ~ *papeška*, 3. imeti trdo ~o → *zapeko*, neredna ~ → *iztrebljanje*; stolič -íča *m*, stolíček -čka *m*, stolíčka -e *ž*

stólnica -e *[-ln-] ž katedrala*, stólničen -čna -o *[-ln-]*: ~a šola, stólniški -a -o *[-ln-]*: ~i zvonik

stolováti -újem *imeti sedež, prestol, vladati*, stolovàl -ála -o

stòlp stôlpa *m*: grajski, obrambni, stražni, razgledni, vrtalni, opazovalni, vrtljivi ~, oklepni ~ pri tanku, babilonski ~, Aljažev ~; stôlpast -a -o, stôlpec -pca *m*: ~ na ladji, polniti ~e v listu, korekture v krtačnih ~ih, ~i na tiskovini *rubrike*, *razpredelki*, stôlpek -pka *m*, stôlpen -pna -o: ~a ura, **stolpíca** -e *ž bot.*, stolpič -íča *m*: gotski, nastrešni, gorski ~i, stolpíčast -a -o: ~ pokrovček pri pipi, stolpíček -čka *m*, stolpíčiti -im se: gore se stolpičijo, stolpíčje -a *s*, stôlpnica -e *ž* |*hiša*|, stolpóvje -a *s* >*[-lp-]*

stomatológ -a *m zdravnik za ustne bolezni*, stomatologíja -e *ž*, stomatológški -a -o: ~a klinika

stòp *stoj! konec*, *pika*, stóparica -e *ž šp.* |*merilna ura*|, stópati -am, stópanje -a *s*: ~ čas pri tekmi

stòp -ópa *m*: v živo skalo vsekani ~i *stopnice*, varen, trden ~ v skalah, vrvni ~, stopán -pnà -ó *in* stópen -pna -o *kdor hitro stopi ali hodi*

stópa -e *ž*, *nav. mn.* stópe stóp: ~e phajo ječmen, proso, čreslo; ~e za lan, olje, papir, rudne ~e, v ~e dati, deti kaj, koga; noge (težke) kakor ~e, stópar -ja *m*, stópast -a -o: ~e noge, stópati -am, stópanje -a *s*: ~ proso, sukno, platno *obdelovati v stopah*, stópen -pna -o: ~o vreteno, ~a kaša; stópica -e *ž*, *nav. mn.* stópice -ic *majhne stope za čreslo*, stópič -a *m tolkač*

stopáj -a *m*: nekaj ~ev stran *korakov*, konj ima varen ~, ob vsakem ~u se ugreza, stopájnica -e *ž deska*, *ploh za stopnico*

stopálen -lna -o *[-ln-]*: ~i locen pri stremenu, stopálnik -a *[-ųn-] m*: ~ pri kolovratu, statvah, stroju, vozu, stremenu, stopálnica -e *[-ųn-] ž* 1. *stopalnik pri kolovratu*, *statvah*, 2. *stopnica pri vozu*

stopálo -a *s*: razmaknjeno ~, ~ pri nogi, nogavici; ~ pri vozu *stopnica*, ~ pri kolesu *pedal*, stopálce -a *[-lc-] s*, stopálčen -čna -o *[-lč-]*: ~i členki; stopálnica -e *[-ln-] ž* |*kost v stopalu*|

stópati -am, stopáje, stópal -a -o, stópanje -a *s*: težko, trdo, na ves podplat ~, rahlo, po prstih, kakor po jajcih ~, ~ komu na pete, komu na prste ~, kri stopa v lice, pijanost v glavo, ~ v ozadje, na plan, slika stopa iz okvira

stopávka -e *ž*: past ~

stópica -e *ž* 1. trohejska, jambska ~, 2. kočijska ~ *stopnica*, svet pada v ~ah *stopnicah*, *terasah*, stópičen -čna -o: ~a mera

stopícati -am, stopícanje -a *s*: otrok, ptič stopica, ~ sem ter tja, okoli koga, stopicljáti -ám, stopicljàj -ájte! stopicljàl -ála -o, stopicljánje -a *s*: ~ z noge na nogo, po taktu, stopícniti -nem

stopínja -e *ž*: delati ~e v snegu, sekati ~e v led; iti, hoditi po očetovih ~ah, pobirati ~e za kom; toplotna, dolžinska, širinska, ločna ~, pri petih ~ah mraza, od pet do šest stopinj alkohola; kraj je na 46. ~i severne širine, ob 10. ~i vzhodne dolžine, kot 90°, obrniti se za 180 stopinj, stopínjica -e *ž*, stopínjski -a -o: ~a mera

stopíti *in* stópiti -im, stópi -íte! stópil -íla -o: moraš ~, da ujameš vlak; pošteno ~ *pohiteti*; nerodno ~, ~ gor, dol, ven, naprej; stopi v hišo gledat! ~ za kom, po koga, k županu, k očetu, pred mater, pred sodbo, spomin stopi živo pred oči, voda stopi čez breg, ~ na stran *ali* ob stran, ~ komu ob stran *pomagati*, ~ na njegovo stran *pridružiti se*, ~ komu naproti, ~ komu na pot, ~ na trdna tla, na čelo gibanja, na plan, na prste, ~ komu na kurje oko, na prste, na rep, na jezik *trdo ga prijeti*, ~ komu za vrat, ~ na šolo vprašat; oblast stopi v glavo, vino stopi v noge, solze stopijo v oči, srce stopi v grlo, pot stopi na čelo, ~ v pozor, v ozadje, v 50. leto, v uk, v službo, v pokoj, ~ s kom v zvezo, v stike, ~ v zakon *poročiti se*, *skleniti zakon*, postava stopi v veljavo → *dobi veljavo*, *stopi v življenje*, *začne veljati*, *zaživi*

stopíti -ím, stôpi -íte! stópil -íla -o, stopljèn -ěna -o, stopljênje -a *s*: ~ led, vosek, prihranki se stopijo, ~ se s starim prebivavstvom v novo ljudstvo; stopítev -tve *ž*, stopljênost -i *ž*

stoplíti -ím se, stóplil -íla -o: zunaj se je stoplilo, pogled se stopli

stopnica -e *ž*, *nav. mn.* stopníce -íc: klinasta ~, na zavitih ~ah, lestvične, podstrešne ~e, enoramne, polžaste, tekoče, vretenčaste, ribje ~e, po ~ah pasti, stopníčast -a -o: ~a piramida, ~ oder, ~o pobočje, ~i vrtovi, stopníški

-a -o: ~i presledek, ~a ograja, ~i držaj, ~a preproga, stopničica -e *ž*, stopnička -e *ž*, stopníšče -a *s*, stopníščen -čna -o: ~a razsvetljava

stôpnja -e *ž*: v krhki skali nobena ~ ne drži, svet se spušča v ~ah, razvrstiti ljudi po družbenih ~ah, biti na isti ~i, stikalo na tri ~e, enačba druge ~e, ~ črk, izobrazbe; davčna, razvojna ~, šola osnovne ~e; stôpenjski -a -o *[-pənj-]*: ~i razloček, ~i menjalnik pri avtu, ~a števila *mat.*, stôpnjast -a -o, stopnjàt -áta -o, stôpnjema *prisl. po stopnjah*: ~ padati, rasti, se vzdigovati, spenjati

stopnjeváti stopnjújem, stopnjevàl -ála -o: svet se stopnjevaje vzdiguje, ~ hitrost; stopnjevánje -a *s*: ~ navzdol, ~ pridevnikov *slov.*, ~ potenc *mat.*, stopnjevánost -i *ž*, stopnjeválen -lna -o *[-ln-]*: ~o razločevanje, stopnjevína -e *ž terasast svet*, stopnjevínast -a -o: ~o obrežje, stopnjevít -a -o: ~o naraščati, stopnjevítost -i *ž*

stópoma *prisl. po stopnjah*: razvoj je šel ~

stopotáti -ám *in* -óčem *gl.* topotati: konj stopota z dvorišča

stopŕv = stopŕav *prisl. šele*

***stórija** -e *ž* = *stórja -e *ž zgodba, izmišljena povest, prazne marnje*: ljubezenska ~, izmislil si je lepo ~o, to so prazne ~e, *stórjica -e *ž zgodbica*

storílen -lna -o *[-ln-]*: ~i dan, storílnost -i *[-ln-] ž*: delovna ~, ocenjevati, plačevati po ~i, storítev -tve *ž*: dnevna, normalna, obvezna, umetniška ~, obrtniške ~e, plačilo za opravljeno ~, krava ima po ~i več mleka *po otelitvi*, storítven -a -o *[-tvən-]*: ~a obrt (°uslužnostna)

storíti -ím, stôri -íte! stóril -íla -o: stori, kar hočeš, kakor veš in znaš, kakor je treba, po svoji vesti; storil (se) je, kakor da ni slišal; tu se ne dá nič ~, zrak mi dobro stori, iz svoje nesreče si ni nič storil, ~ si kaj žalega, ~ žalostno smrt, nesrečen konec, ~ neumnost, greh, ~ svojo dolžnost, ~ kaj za koga, ~ kaj sinu na ljubo, ~ komu uslugo, dobroto, krivico, silo; ~ koga nesrečnega; krava stori *se oteli*; milo, inako se mi stori (pri srcu); tema se mi stori pred očmi *stemni se mi*; storjèn -êna -o: rečeno ~o, ~ sklep, kupiti ~o obleko, povrnitev ~e škode, ~o dejanje, ~a jagnjeta, ~o mu je bilo *urečeno, začarano*, storívec -vca *m*, storívčev -a -o, storívka -e *ž*; stórjati -am, stórjanje -a *s*: krava storja

stornírati -am *preklicati*, storníran -a -o, storníranje -a *s*: ~ naročilo; stórno -a *m preklic (naročila, vknjižbe)*

stôrž stôrža *m*: smrekov, pinijev, koruzen ~, ~ pri zelnati glavi *kocen*, koruza dela ~e, stôržast -a -o: ananas je ~, stôržek -žka *m*: hmeljev, karfijolni ~, stôrževje -a *s*, storžíč -íča *m*, storžíčast -a -o, stôržje -a *s*: koruzno ~, ~ ločja *štori, koceni*, stôržnat -a -o, stôržnik -a *m bot.*, storžnják -a *m žirafin rožiček, mn.* storžnjáki -ov *iglavci*

Stôržič -a *m in* Stôržec -žca *m |gora|*, stôržiški -a -o *in* stôrški -a -o

stót -a *m cent*: metrski ~, na ~e, **stoták** -a *m |denar|*

stotér -a -o: privezan s ~imi vezmi *ali* s ~o vezi, ~o vračati, stotéren -rna -o: ~ sad, odmev, stotérka -e *ž stotica*

stôti -a -o: po vrsti je ~i, ~i del, že v ~o ponavlja; vsako ~o leto, za vsa ~a leta je značilno, vsak ~i dan, ~a ura po mlaju; stotíca -e *ž |številka|*: loči ~e od desetic, stôtič *prisl.* = stôtikrat *prisl.*, stotíčen -čna -o: ~a mestna vrednost *mat.*, stotína -e *ž* 1. *stoti del*, 2. *skupina sto predmetov*: padlo je na ~e ljudi, stotínka -e *ž stoti del števila, denarne enote*

stótnik -a *m*: konjeniški ~, stótnica -e *ž*, stótniški -a -o; stotnija -e *ž*, stotnijski -a -o, stótništvo -a *s*

stožec -žca *m in* stôžec -žca *m*: ~ sladkorja, ~ svetlobe od žarometa, ~ z roglji, razsipni ~, prisekani ~ *geom.*, stôžek -žka *m*: vonjalni ~ pri kači, stôžčast -a -o *in* stôžčast -a -o: ~a streha, ~i zobniki, stôžčen -čna -o: ~i pogon pri stroju, stôžčev -a -o *in* stôžčev -a -o: ~a višina, stôžkast -a -o *in* stôžkast -a -o: ~ zvonik, šotor, zamašek, ~a bradavica

stožér -a *m* 1. *stožnik pri kopi, osrednji steber*: ~ vodstva, sodelavcev, 2. *tečaj*: duri sneti s ~ov, 3. *podstavek za veselnik na splavu*; stožéren -rna -o: ~i predmet, stožérnica -e *ž* 1. *tečaj*, 2. *geom.*, stožérnik -a *m stožnik*

stožína -e *ž* 1. *kol v kopi*, 2. *jambor*, stožínski -a -o: ~i jambor

stožíti *in* stóžiti stóži se *gl.* tožiti: stoži se mi po domu; *vendar* iztožiti

stóžje -a *s* 1. *kol v stogu*: ~ obložiti s slamo, dolg si ko ~, 2. ~ pri kozolcu, stóžka -e *ž bot.*

stóžnik -a *m steber v stogu, pri kozolcu*, stóžnica -e *ž stožnik*

strabízem -zma *m škiljenje*

Strábon -óna *m |grški geograf|*, Strabónov -a -o

strádati -am, strádal -a -o *in* -ála -o, strádanje -a *s in* stradánje -a *s*: umetnik v stradanju, ~ kruha, otroka stradajo, strád -a *m*: glad in ~, stradáč -a *m*, stradálen -lna -o *[-ln-]*: ~o zdravljenje, stradávec -vca *m stradač*, stradávka -e *ž*, stradávski -a -o: ~a plača *revna*, stradéž -a *m* 1. *stradanje*, 2. *stradač*

Stradivári -ja *m |izdelovavec gosli|*, Stradivárijev -a -o: ~e gosli = stradivárke -árk *ž mn.*

strágula -e *ž |linoleju podobna umetna snov|*

stráh -ú *in* -a *m*, *mn.* strahóvi -óv: ~ ima velike oči; ~ je v sredi votel, okoli ga pa nič ni; prazen ~, smrtni ~, brez ~ú, s svetim ~om se bližati, živeti v večnem ~u, v ~u božjem živeti, ves je v ~u, vsa je v ~éh, v ~u sem za otroka = ~ me je zanj, otroka ima zelo v ~u, pošteno ga je v ~ prijel, v ~ pripraviti, iz ~ú kaj napraviti, ~ pred ljudmi, ni me ~ smrti, ~ ga je teme, ~ me je iti ven, ~ me je brati taka poročila; pijanec, da je ~, ~ in groza, ~ in trepet vse pokrajine, boji se ~ov, povsod vidi same ~ove *nevarnosti*, ~ me spreleti, prevzame, otresti se ~ú, ~ pognati komu v kosti, od ~ú se tresti, trd od ~ú

strahо- *v sestavi*: strahopèt -péta -o, strahopétec -tca *m*, strahopétka -e *ž*, strahopéten -tna -o, strahopétnež -a *m*, strahopétnik -a *m*, strahopétnica -e *ž*, strahopétnost -i *ž*; strahopezdljív -a -o, strahopezdljívec -vca *m*, strahopezdljívost -i *ž*; strahovláda -e *ž teror*

strahóma *in* stráhoma *prisl. s strahom*

strahôta -e *ž*: pogled na razvaline je ~, ~e vojske, strahôten -tna -o: ~ smrad, strahôtnost -i *ž*; strahováti -újem, strahovàl -ála -o, strahován -a -o, strahovánje -a *s*: ~ okolico, strahoválen -lna -o *[-ln-]*: ~ nastop, ~a šiba, strahovávec -vca *m*, strahovávka -e *ž*; strahovít -a -o *strahoten, strašen*, strahovítost -i *ž strahota, strahotnost*

strákoš -a *m |ptič|*

stramín -a *m |tkanina|*

strán -í *ž*: desna, prednja, hrbtna, narobe ~, čelna, zunanja, večerna, prisojna, vetrna, gorenjska ~, ~ sveta, ~ neba = nebesna ~, naslovna, tiskana ~, moralna ~, stvar ima svetle in senčne ~i; gre na ono ~ reke, iti na ~ *na potrebo*, dajmo jezo na ~ *ali* ob ~ *ali* v ~, devati denar na ~, obrniti kaj na smešno ~, postaviti se na očetovo ~, ni na nobeno ~ = ni na nobeni ~i, pravico ima na svoji ~i, na vse ~i pogledati, na drugi ~i *ali* po drugi ~i, v ~ *vstran*, bolečine po eni ~i glave, po tehnični ~i je to novost, sorodstvo po materini ~i, biti, stati, držati se pri čem ob ~i, biti komu ob ~i *v pomoč*, potisniti koga ob ~, vzeti, sprejeti kaj z lahke ~i, z ene ~i je to prav, z druge pa ne, od ~i koga opazovati, od te *ali* s te ~i ga ne poznam, gledati gibanje od ~i, rod od očetove ~i = po očetovi ~i, z naše *ali* od naše ~i ni ovir, pritožbe °od ~i *ali* °s ~i gostov *pritožbe gostov*, pomoč °s ~i *ali* od ~i zaveznikov *pomoč (od) zaveznikov*

strán *prisl. proč*: iti, stopiti, spoditi, gledati, dati, spraviti ~, šel je daleč ~, nekaj korakov ~, obrnimo se ~, hiša je malo ~ od ceste, ~ z njim! ~ s pohlevnostjo!

stranéti -ím *na stran viseti*, stranèl -éla -o, stranênje -a *s*: voz strani

strangulácija -e *ž zadavitev*, strangulírati -am *med., pr. daviti, zadaviti*

stranica -e *ž* 1. ~ trikotnika, ~ pri postelji, pri vozu, pri čolnu, pri panju, opeko skladajo na ~o, 2. *riba*, 3. ~e pri statvah, straničar -ja *m* 1. *oblič*, 2. kozolec ~, straníčen -čna -o; straníčiti -im: čebele straničijo

straníšče -a *s*: angleško, turško, javno ~, ~ na vodo *na splak*, iti na ~ *ali* v ~, straníščen -čna -o: ~a školjka, ~i papir, straníščnica -e *ž |gnojnica|*, straníščnik -a *m straniščni gnoj*

stranív -a -o: ~a streha, ~a krava *s trebuhom na eno stran*

Stránje Stránj *ž mn. kr. i.*, v ~ah, stránjski -a -o, Stranjáni -ov *m mn.*

stránka -e *ž*: delavska, vladna, sredinska ~, pravdna ~, ~ pogodbenica, prepir

med ~ami v hiši *stanovavci*, streči stalnim ~am v trgovini *kupcem*, pisarna sprejema ~e dopoldne; stráničica -e *ž*, stránkin -a -o: ~ odbor, stránkar -ja *m*, stránkarica -e *ž*, stránkarski -a -o: ~i priganjač, zaupnik, boj, stránkarstvo -a *s*

°**stranpót** -i *in* -í *ž ovinek, pot po ovinkih, pot v stran, skok na stran, stranska, kriva, napačna pot*

stránski -a -o: ~i kot *geom.*, ~i pomen, produkt, tir, ~i otrok, ~a pot, veja sorodstva, ~a stoja *tel.*, ~a vrata, ~i oltar, prerez, predmet, vhod; stranskorísen -sna -o: ~a ravnina, stranskostíčen -čna -o: ~i motor

stranščica -e *ž* |*piščalka*|, *mn.* stranščice -ic *ž* |*del statev in trlice*|

strapáti -ám *gl.* trapati: fant je popolnoma strapal *ponorel*, ~ koga, strápiti -im, strápljen -a -o: ~ koga s čim

strást -í *ž*: igravska, lovska, pivska, spolna, strankarska, slepa ~, ~ za karte, knjige, ~ do igre, pijače, branja, ~ po maščevanju, ~ se zbudi, razganja, muči, žene, mori; goreti od ~i; razvneti, dražiti, brzdati ~, streči, vdati se ~em; strásten -tna -o: ~ lovec, boj, ~o sovraštvo, ~o se zanimati za kaj, strástnež -a *m*, strástnica -e *ž*, strástnost -i *ž*: ~ značaja

strášen -šna -o *in* strašèn *ali* strašán -šnà -ó -í -é, *prim.* strašnéjši -a -e: ~a smrt, nevarnost, govori ~ jezik *grozen*; strášno *in* strašnó *prisl*: ~ je videti, ~ mi je (pri srcu), ko ga gledam, ~ razmesarjen, ~ priden, lep *zelo*, ~ rad poje, ~ zgodaj, ~ veliko, ~ ljudi je bilo; strášnost -i *ž*; strašánski -a -o: ~a nevednost, ~o velik

strašíti -ím, stráši -íte! strašíl -a -o, strašènje -a *s in* strášiti -im *s stal. poud.*: ~ otroka s šibo, vreme nas straši; pravili so, da v gradu rado straši; po glavi, po možganih mu strašijo same številke, ne straši se dela, težav; strašílen -lna -o *[-ln-]*: ~ zgled, strašílo -a *s*: ptičje ~, strašílvec -vca *m*

strašljív -a -o: ~a ženska *boječa*, strašljívec -vca *m kdor se rad straši*, strašljívka -e *ž*, strašljívost -i *ž*

stráta -e *ž*: žito je šlo v ~o *je bilo uničeno*

stratég -a *m vojskovodja*: kavarniški ~, strategija -e *ž*: politična ~, stratéški -a -o: ~i načrt, položaj, pomen, umik, ~a točka

stratigrafija -e *ž* 1. *opis plasti*, 2. *med. slikanje v plasteh*, stratigráfski -a -o: ~i opis gradišča, ~a lega najdenega orodja, ~a metoda v jezikoslovju

stratiót -a *m nekdanji grški lahki konjenik*

stratosfêra -e *ž* |*zračna plast*|, stratosfêren -rna -o = stratosfêrski -a -o: ~a raketa, ~o letalo

strátus -a *m vodoravno ležeč oblak*

stráž -í *ž in* stráža -e *ž* |*spodnji del strehe*|: pod ~o *ali* ~jo

stráža -e *ž*: častna, telesna, taborna, nočna, prednja, vaška ~, na (mrtvi) ~i stati, ~e razpostaviti, biti pod ~o, strážen -žna -o: ~i stolp, ogenj, ~a ladja

Stráža -e *ž kr. i.*, v ~i, Stražáni -ov *m mn.*

stražár -ja *m*, stražárka -e *ž*, stražárski -a -o, stražárstvo -a *s*, stražárnica -e *ž*; stražáriti -im, stražárjenje -a *s*

stražíšče -a *s stražni, stražarski kraj*

Stražíšče -a *s kr. i.*, v ~u pri Kranju, stražíški -a -o, Stražiščáni -ov *m mn.*

stražíti strážim, stráži -íte! strážil -íla -o, stráženje -a *s in* strážiti -im *s stal. poud.*: ~ ujetnike, živino, trdnjava straži nad sotesko

strážmojster -tra *m poveljnik straže*, strážmojstrski -a -o

strážnik -a *m*: osebni, mejni, carinski, prometni ~, strážnica -e *ž* |*oseba in stavba*|, strážniški -a -o: ~i častnik, strážništvo -a *s*

strčáti -ím *štrleti*, strči -íte! strčal -ála -o, strčánje -a *s*: brki, ščetine, borove igle, bajoneti strčijo, rogovile strčijo iz tal, oči strčijo raku iz glave, čekani mu strčijo naprej, ušesa v stran, strčeče obrvi

stŕd -í *ž med*: čista, bela, kosmata, divja ~, strdén -a -o: ~ kruh, ~o žganje, kozarček ~ega (žganja), strdénec -nca *m medenjak*, strdenica -e *ž meden kolač*, strdênje -a *s*: srce iz ~a, strdénka -e *ž bot.*, strdica -e *ž medica*, strdina -e *ž strd s satjem vred*

stŕda *prisl.*: ~ udariti ob kaj, ~ kaj doseči

stŕdek -dka *m*: krvni ~, strdéti -ím: lava je strdela v kamenje; strdèl -éla -o: od mraza ~a zemlja, strdélost -i *ž*; strdévati -am, strdína -e *ž*, strdíšče -a *s*: ~ olja, strdítev -tve *ž*, strdíti -ím, stŕdi -íte! stŕdil -íla -o, strjèn -êna -o, strjênje -a *s in*

strditi -im *s stal. poud.*: burja strdi led, tla; med, sadni sok, kri se strdi, strjena kri, strjenost -i *ž*, strdljív -a -o

strebíti *in* strébiti -im *gl.* trébiti: ~ solato, njivo, ~ kamenje; *tudi* iztrebiti

stréči stréžem, strézi -te *in* -íte! strégel -gla -o, stréženje -a *s*: ~ gostom, bolnikom, stroju, poželenju, strastem, radovednosti; tolovaji strežejo popotne ljudi; dobro ve, kako se taki stvari streže; vreme nam streže *je po želji*, trta dobro streže *je po želji*, *dobro kaže*; ~ ženo, otroke *paziti nanje*, ~ pri maši, pri mizi, v gostilni, v bolezni, ~ komu v roke, ~ vodo pri vodnjaku, besede, ukaze, ~ z očmi na koga, ~ na zajca *prežati nanj*, ~ za kom, za glasom, ~ po kom, komu po življenju, premoženju, ~ se z vinom; stréga -e *ž*

strêha -e *ž*: deščena, skodlasta, slamnata, skrilasta, opečna, steklena ~, ~ iz lepenke; biti brez ~e, prositi ~e *ali* za ~o, dobiti, dati komu ~o, ima spet ~o nad glavo, biti, živeti s kom pod eno ~o, pod rodno ~o, ob dežju stopiti pod ~o, hiša je že pod ~o, pod ~o vzeti koga, spraviti žito pod ~o, spraviti koga pod ~o *preskrbeti mu stanovanje*, *kruh*, spraviti jed pod ~o *pojesti*, če le zinem, je že ogenj v ~i, ~ pri vozu, dežniku, ~ pri čepici *ščitek*; strma, dvokapna, dvostrana, prevesna, zaobrnjena, kolenčna, žagasta, krožna, kupolasta, stolpna, stožčasta ~, ~ na klešče, na lege, na škarje, na šope, na zatrep

stréhar -ja *m* 1. *krovec*, 2. *čoln s streho*, stréharica -e *ž* 1. *skodla*, 2. *zool. strigalica*, stréhast -a -o: ~e obrvi, stréhica -e *ž*: ~ na kolesu

stŕél *[-ẹ́ų / -é]* -a *m*: pozdravni, startni, mojstrski, ostri, odbojni, oplazni ~, slep ~ *brez zrnja ali krogle*, kazenski ~ *v nogometu*; ~ poči, zagrmi, sprožiti ~, ~ v črno, v glavo, v hrbet, ~ za strah, ~ izza vogala, iz šibrovke, puška na šest ~ov, s pištolo na ~ (pripravljeno), priti na ~ *ali* pred ~, s ~om podreti, goden za ~

strêla -e *ž* 1. ognjena, vodena ~, ~ šviga, ureže, prileti, udari; obstal je kot od ~e zadet, ~ z jasnega, kakor ~ planiti, iz oči letijo, sršijo ~e, da bi vas ~! ~ jasna! gromska ~! ~ božja! ta ~ je hotel od mene denar, 2. *min.*: kamena ~ *kristalna kopuča*, 3. kopitna ~ *jedro kopita*, 4. *steber pri stiskalnici*, 5. *del ostrešja*, 6. *bot.*; strelák -a *m*: o ti ~ ti!

strélec -lca *[-lc-] m*: ~ v tarčo, ~ v kamnolomu; povelje: v ~e! razviti se v ~e, pomikati se v ~ih *v bojni črti*; sonce stopi v znamenje ~a, riba ~ *zool.*, strélka -e *[-lk-] ž*, strélski -a -o *[-ls-]*: ~i jarek, ~e vaje, strélstvo -a *[-ls-] s*

strélen -lna -o *[-ln-]*: ~i bombaž, prah, jarek, stolp v letalu, ~a razdalja, kapica, ~o orožje, ~a lina

strelíca -e *ž* 1. *puščica*: ~ švistne, ~e sikajo, 2. *bot.*, strelína -e *ž rana od strela*, strelíšče -a *s*, strelíški -a -o: ~i nasip, strelívo -a *s*

strelják -a *m zn̄č. lovec, ki mu je le do streljanja*, streljáštvo -a *s*, strelják -a *m*: ~ pred nami, dober ~ od vasi, za ~ daleč, približati se na ~, zunaj ~a

streljáti stréljam, stréljaj -ájte! stréljal -ála -o, streljánje -a *s in* stréljati -am *s stal. poud.*: ~ ostro, na slepo, ~ v tarčo, proti toči, z lokom, iz topov, ~ na vrabce s topovi, ~ kozle, ~ v gol, oči streljajo bliske, ~ z očmi po ljudeh, ~ s pogledi po kom, na koga, postrvi streljajo po vodi *švigajo*, pri spopadu so se streljali; streljávkati -am *po malem streljati*, streljávkanje -a *s*

strélnica -e *[-ln-] ž strelna lina*, strelnína -e *[-ln-] ž* = strélščina -e *[-lš-] ž plačilo za ustreljene roparice*

strelovít -a -o *bliskovit*

strelovòd -óda *m*: ~ na plošče, strelovóden -dna -o: ~a žica

strelúša -e *ž bot.*

strême -éna *s* = strêmen -éna *m* 1. deti nogo v ~ pri sedlu, hlače na ~ *|jermen|*, ~a za smuči, vzmet pritrditi s ~i, 2. *pramen*: verižica v tri ~a, metla v dve ~i, strženovo ~, streménce -a *s slušna koščica*, streménast -a -o, streménec -nca *m* = streménka -e *ž pasek pri hlačnicah za pod nogo ali čevelj*, stremenica -e *ž jermen pri sedelnem ali smuškem stremenu in pri držaju za veslo*, *nav. mn.* stremeníce -íc: petne, bočne, prstne, nartne ~e, stremenják -a *m železen držaj na stremenu*, streménovec -vca *m min.*

streméti -ím: ~ za čim, po čem → *gnati*, *poganjati se*, *siliti za čim*, *hoteti kaj*, *truditi*

se, prizadevati si za kaj, skušati doseči, iskati kaj, stremljênje -a *s* → *prizadevanje, poganjanje za kaj,* stremljív -a -o → *prizadeven,* stremljívost -i *ž* → *prizadevnost,* stremúh -a *m znč.,* stremúški -a -o, stremúštvo -a *s*

strenírati -am: dobro so ga strenirali za nastop, za zasliševanje

strépati -am *in* -ljem: ~ cunje, strepáti -ám *in* strépljem *gl.* trepati: ~ perilo

strepetáti -ám *in* -éčem *gl.* trepetati: ~ od nog do glave; plamen, glas strepeta, strepetala bi od strahu *umrla,* strepetávati -am: ~ s krili

streptokók(us) -a *m,* streptokók(us)en -kók(us)na -o, streptokók(us)ov -a -o

streptomicín -a *m med.*

stresálen -lna -o *[-ln-]*: ~o rešeto, stresálnik -a *[-ųn-] m*: ~ pri mlatilnici, stresálo -a *s*

strésati -am, strésanje -a *s*: vihar stresa okno, jok telo; mraz, mrzlica, groza me stresa, ~ seno, ~ z glavo, s perutnicami, ~ koga za rame, ~ jarem s sebe, ~ sitnost, jezo nad kom; kar iz rokava stresa verze, telo se stresa od smeha, iz raztrgane vreče se stresa zrnje; stresávec -vca *m,* stresávka -e *ž* 1. *oseba,* 2. *priprava*: ~ za premog v rudniku; stresávati -am, stresováti -újem, stresovàl -ála -o, stresovánje -a *s*; *gl. tudi* iztresati

stresljáj -a *m*: ~ zemlje, krepak ~ prijateljske roke, telo v zadnjih ~ih

strésniti -nem: kar stresnilo ga je, ~ z rameni, ~ se od strahu

strésti strésem *gl.* tresti, strésen -a -o: ~ komu roko, ~ koga za lase, ~ koga iz hlač, ~ jezo nad kom, ~ odgovor iz rokava, mraz me strese, ~ se (od strahu); *gl. tudi* iztresti

strešen -šna -o: ~a lina, lepenka, opeka, strešica -e *ž*: nadzidna ~, kapa s ~o, božja ~ *bot.*, č ž š imajo ~o, o s ~o *ô slov.*, strešíčast -a -o, strešína -e *ž nosilni tram v ostrešju,* strešje -a *s,* strešnica -e *ž kapnica, slama, skodla,* strešník -a *m strešna opeka*: na utor zarezani, ploščati, stekleni ~

stréti strèm *in* stárem *gl.* treti: že marsikateri trd oreh je strl, ~ okove, odpor, kači glavo, ~ komu srce, ~ koga v prah, nesreča, samota ga je strla, živčno, moralno ~, strlo ga je, jajce se stre *ali* stare; stŕt -a -o: ~a kost, ~o srce, stŕtost -i *ž*

strézniti -nim, strézn|en -a -o, strézn|enje -a *s*: nesreča*ga je streznila, ~ se, streznítev -tve *ž,* strezn|jeváti -újem

stréža -e *ž lovsko stojišče*: biti na ~i

strežáj -a *m,* strežájka -e *ž,* strežájski -a -o, strežba -e *ž*: bolniška ~ = ~ bolnikov *ali* bolnikom; žival, stroj terja ~e, strežen -žna -o: ~a miza, ~o moštvo, ~o osebje, strežnica -e *ž*: bolniška ~, strežnik -a *m*: bolniški, kopališki ~, ~ pri maši, strežniški -a -o: ~o osebje, strežništvo -a *s,* strežnína -e *ž |plačilo|*

strgáč -a *m* 1. *oseba,* 2. *nož za strganje,* 3. *strgalo za čevlje pred vrati,* strgáča -e *ž* 1. *strgalo za zelenjavo,* 2. *krtača za blato,* strgálce -a *[-lc-] s,* strgálen -lna -o *[-ln-]*: ~i nožiček, strgálnik -a *[-ųn-] m*: ~ za sir, za hren, strgálo -a *s*: barvno, drevesno, kovinsko ~, ~ za saje, strgár -ja *m zool. |ptič|*

stŕgati -gam *in* -žem, stŕgan -a -o, stŕganje -a *s*: kobilice stržejo, ~ z žlico po skledi, ~ sir, hren, ~ komu korenček, strgávka -e *ž |oseba, priprava|*

stŕgati -am *in* -žem: ~ obleko s sebe, krinko z obraza, ~ kaj na kosce *raztrgati,* ~ se z verige, ~ se za kos kruha; stŕgan -a -o: ~ rokav, obraz, glas *raztrgan,* stŕganec -nca *m raztrganec,* stŕganost -i *ž*; *vendar* iztrgati

strgljáti -ám, strgljàj -ájte! strgljàl -ála -o, strgljánje -a *s*: ~ konje, krave *čohati,* ~ komu korenček

strgotína -e *ž ostružek,* strgúljec -ljca *m,* strgúlja -e *ž*: zidarska ~, ~ za saje, za smolo, za kožo, za zaboje, strgúljka -e *ž |pila|*: opetna, žličasta ~, ~ za kopita, strgón -a *m |priprava|*

strhlenéti -ím, strhlenèl -éla -o, strhlenína -e *ž* = strhlína -e *ž,* strhljív -a -o

stríc -a *m*: stari, mrzli ~, pasji, vražji ~ *bot.*, biti za ~a *ostati pri hiši neoženjen,* imeti ~e *podpornike, protekcijo,* ~ iz Amerike, stríčev -a -o, stríčevi -ih *m mn.* 1. *stričeva družina,* 2. *sosedovi,* stríček -čka *m,* stríčevski -a -o, stríčevstvo -a *s,* stríčko -a *m,* stríčnica -e *ž nečakinja,* stríčnik -a *m nečak*

stríči strížem, strízi -te! strígel -gla -o, stríženje -a *s*: ~ ovce, ~ tujce *odírati,* ~ volno, lase, proračun, ~ komu besede, kobilica striže v travi, ptič striže

z repom, konj z ušesi, ~ z nogami pri smučanju; stríg -a *m*: kosilnica na ~ *striženje*, ~ na konju, v levo *tel.*, ~ z nogami pri plavanju, strigáč -a *m*, strigávec -vca *m*, strigávka -e *ž*, strigálo -a *s*; strígniti -nem: zajec strigne z ušesi; *gl. tudi* striža

stríga -e *ž stonoga*: morska ~, strígalica -e *ž*: *prenes.* gosposka, mestna ~

strígoš -a *m zool. hrošč rogin*

strihnín -a *m* |*strup*|

strîkten -tna -o *trden, neovržen, neizpodbiten*: ~a navodila *natančna*, ~o se držati česa *natanko, trdo, po črki*

strína -e *ž očetova sestra, stričeva žena, teta, botra*, strínin -a -o, strínica -e *ž*, strinič -íča *m strinin sin, bratranec, nečak*, strinična -e *ž nečakinja, sestrična*

strínjati -am, strínjanje -a *s*: ~ vrste, črte se strinjajo, obzorje se strinja z nebom, ~ se s kom v čem, glede česa, ~ se s predlogom, prepis se strinja z izvirnikom

strîp -a *m risana zgodba z besedilom*

Strîtar -ja *m*, Strîtarjev -a -o: ~ jezik, strîtarski -a -o: ~o čustvo, stritarjánec -nca *m*, stritarjánski -a -o, stritarjánstvo -a *s*

stríža -e *ž striženje*: ovčja ~, strížec -žca *m*, strížlja -e *ž*, strížen -žna -o: ~a ovca, ~a napetost, sila, strižína -e *ž* 1. *dlaka, ki jo odbije strel na divjadi*, 2. *ozek kos zemlje med njivama*, strížnica -e *ž prostor za striženje*, *mn.* strížnice -ic *škarje za ovce*, strižnína -e *ž* |*plačilo*|

strjenína -e *ž* 1. *strdek*, 2. *jed*, stŕjenka -e *ž*: čokoladna, zdrobova ~

strjevâti -újem se, strjevàl -ála -o, strjevánje -a *s*: ~ se v kristale, strjeválen -lna -o *[-ln-]*: ~i prašek, sok, strjevalíšče -a *s*

strkati -am: ~ sneg s čevljev, pepel s cigarete, strkávati -am; *gl. tudi* iztrkati

strkljáti -ám *gl.* trkljati: kamen se strklja po bregu, solza po licu

stŕm -a -o *in* -ó -í -é -á, *prim.* bòlj stŕm -a -o: ~a pot, stena, streha, ~ pogled *trd, napet*, vas čepi ~o v bregu, svet se ~o spušča, pada v dolino, ~o (po)gledati; strmál *[-ȃ]* -i *ž*, stŕmec -mca *m*: reka, cesta ima velik ~, rastoč ~ hitrosti, lesti v ~, premagati ~ *strmino*

strméti -ím, stŕmi -íte! strmé, strméč -a -e, strmèl -éla -o, strmênje -a *s*: pot zmeraj bolj strmi *se strmo vzdiguje*, gore, zvoniki strmijo v višave, v nebo, ~ od začudenja, ~ ob novici, ~ spričo tolikšne laži, ~ nad mirom, ~ proti soncu, v daljavo, v strop, v prazno *nepremično gledati, bolščati*, strmé *ali* strméč obstati, poslušati

strmíca -e *ž strm obronek*, strmína -e *ž*: ~ strehe, strmínica -e *ž*, strmínski -a -o: ~i rigolni plug

strmo- *v sestavi*: strmocéven -vna -o: ~i kotel; strmoglàv *prisl.*: ~ pasti, se spustiti, vreči v globočino, strmoglàv -áva -o: ~ let, ~o *ali* strmoglav obesiti *z glavo navzdol*, ~o viseti, strmogláveč -vca *m* 1. *bombnik*, 2. *pilot*, strmogláven -vna -o: ~ let, strmogláviti -im, strmoglávljen -a -o, strmoglávljenje -a *s*: ~ vlado, veter (se) strmoglavi z gora, človek čez skale v prepad, strmoglávljenec -nca *m*, strmoglávljenka -e *ž*, strmoglávljati -am, strmoglávljanje -a *s*: galebi (se) strmoglavljajo v morje; strmoglèd -éda -o, strmoglédost -i *ž*

strmoléti -ím, strmolèl -éla -o: ~ v strop *strmeti*, strmolè -éta *m*

stŕmost -i *ž in* strmóst -i *ž*: ~ stene narašča, ~ pogleda, strmôta -e *ž*, strmôten -tna -o: ~ pogled

stŕn -í *ž* |*žito*|: sejati ajdo po ~i, tek čez drn in ~, stŕn -a -o: koruza po ~em (žitu), ~a in ajdova žetev, strnén -a -o: ~o polje, ~a žita, strnína -e *ž strn*, strníšče -a *s*: bodeče ~ na njivi po žetvi, ~ na obrazu, strníščast -a -o: ~a brada, strníščen -čna -o: ~a repa, ajda, strníščina -e *ž*, strníščnica -e *ž detelja pod žitom, na strnišču*, strníški -a -o: ~o korenje, strníščnik -a *m bot.*; strnokòs -ósa *m strniščna detelja*: sejati ~ v ječmen, strnokóš -i *ž pokošena strnina*

strnád -a *m*: mali, véliki, plotni, travniški, snežni ~, strnádek -dka *m*, strnádka -e *ž*, strnádji -a -e, strnádov -a -o

strníti stŕnem, stŕni -íte! stŕnil -íla -o *in* stŕniti -nem *s stal. poud.*: ~ oba konca obroča, ~ vrste, ~ misli v stavek, ~ se s čim, ~ okrog koga; stŕnjen -a -o: ~ pouk, pregled, sistem, krog, ~a vas, strnítev -tve *ž*, stŕnjenost -i *ž*, strnljív -a -o

stróček -čka *m*, stróčji -a -e: ~i fižol, stróčiti -im se: grah se stroči, stróčje -a *s in* stróčevje -a *s*: fižolovo ~, fižol v ~u, grah gre v ~, ~ nabojev *tulci*, stróčnat

-a -o, stróčnica -e *ž* 1. *bot.*, 2. ~e nabojev, ~ za cigareto *prazen tulec*

strófa -e *ž kitica pesmi*, strófičen -čna -o *kitičen*

stróg -a -o *in* -ó -í -é *trd, oster, prim.* stróžji -a -e: ~ obraz, ~a sodba, ~i redovi, ~i zapor, strogó *in* strógo *prisl. trdo, ostro*: ~ prepovedati, ~ veren, znanstven *dosledno*, ~ zaupno *zelo, zares, hudo*, strogóst -i *ž ostrost, resnost, togost*: moralna ~

strohljív -a -o: ~o telo, strohljívost -i *ž*, strohlína -e *ž*, strohnéti -ím *gl.* trohneti, strohnênje -a *s*; strohnèl -éla -o: ~ les, strohnítev -tve *ž*, strohnévati -am, strohnévanje -a *s*

strój -ôja *m*, v stróju *in* v strôju: dati kožo v ~, jamski ~, strojár -ja *m*, strojarica -e *ž*, strojarija -e *ž*, strojáriti -im, strojárna -e *ž*, strojárski -a -o: ~a volna, strojárstvo -a *s*

strój -ôja *m*: ~ za brušenje, mešanje, vrtanje, za visoko napetost, ~ na izmenični tok, parni ~ na bat; stavni, rotacijski, tiskarski, kosilni, šivalni, pralni, pisalni, računski ~, peklenski ~, državni, vojni ~, s ~em, na ~ delano, streči ~u, delati kakor ~, ~ poženemo, sprožimo, vodimo, ustavimo, strôjček -čka *m*: ~ za meso; strôjen -jna -o: ~i oddelek, park, stavec, ~a zadruga, ~o olje, ključavničarstvo, predenje; strôjnotráktorska postaja

stroje- *v sestavi*: strojegrádnja -e *ž* → *izdelovanje strojev, strojništvo*; strojepís -a *m*: lep ~, strojepisec -sca *m*, strojepísen -sna -o: ~i papir, strojepisje -a *s*: učiti se ~a, strojepíska -e *ž*; strojeslóvje -a *s nauk o strojih*; strojevódja -a *in* -e *m*, strojevódski -a -o: ~i tečaj

strojílen -lna -o *[-ụn-]*: ~i sod, ~a juha, kislina, strojílnica -e *[-ụn-] ž |prostor|*, strojílnik -a *[-ụn-] m strojilna miza*, strojílo -a *s*

strójiti strójim, strôji -íte! strôjil -íla -o, strójen -a -o, strójenje -a *s in* strojíti -ím, strojíl -a -o, strojèn -êna -o, strojênje -a *s*: ~ kožo, usnje, ~ na irh, ~ koga s palico

strójnica -e *ž* 1. *prostor za stroje*, 2. *strojna puška*: ročna, lahka, težka ~, prerešetati s ~o, ~ zareglja, strójničar -ja *m*: ~ v tanku, strójničen -čna -o: ~i pas, ogenj, ~o gnezdo, strójnik -a *m*: ~ pri lokomotivi, strójniški -a -o: ~o gnezdo, strójništvo -a *s*: zavod za ~

strók strôka *m*, v stróku *in* strôku: fižol dobiva ~e, ~ česna, lomiti koruzne ~e, strôkec -kca *m*, strôkast -a -o, strokàt -áta -o, strókovje -a *s*

stróka -e *ž*: gradbena, trgovska, znanstvena ~, strokóven -vna -o: ~i delavec, pouk, list, izraz, ~a ocena, organizacija, ~a nadaljevalna šola, ~o šolstvo, mnenje, strokóvničar -ja *m* = strokóvnik -a *m nepolitični sindikalist*, strokóvničarstvo -a *s* = strokóvništvo -a *s*; strokovnják -a *m izvedenec*: ~ za reklamo, ~ v medicini, glasbeni ~, ~ znanstvenik, strokovnjákinja -e *ž izvedenka*, strokovnjáški -a -o *izvedenski*: ~o ocenjevati, s ~im očesom ogledovati, strokovnjáštvo -a *s izvedenost*, strokovnjákarski -a -o *zn̄č.*, strokovnjákarstvo -a *s*, strokóvnost -i *ž*: delavci različnih °~i *strok, poklicev*, od njega zahtevajo ~ → *strokovno znanje*

stróncij -a *m kem.* |*prvina*|, stróncijev -a -o

strôp -ôpa *m*, na strópu *in* strôpu: prisekan, gredast, rebrast, obokan ~, ~ na traverze, v ~ gledati *dolgočasiti se*, strôpen -pna -o: ~i opaž, menjalnik, zidak, ~a svetilka, luč, stropnica -e *ž in* strópnica -e *ž podnica, deska za strop*, stropník -a *m in* strópnik -a *m stropna greda*: slepi ~, stropóvje -a *s*

Strossmayer *[štrósmajer]* -ja *m*, Strossmayerjev -a -o: ~a galerija

stróšek -ška *m, nav. mn.*: veliki, lastni, obratni, poštni, režijski ~i, ~i za hrano, ~i s popravilom, na svoje ~e potovati, delati si ~e, poravnati, kriti ~e, ~e nositi → *plačati*; stroškóven -vna -o, stroškóvnik -a *m*: predložiti ~

stŕpati -am *stlačiti, spraviti v kaj*, stŕpan -a -o, stŕpanost -i *ž*; strpávati -am, strpávanje -a *s*: ~ ljudi v avto

stŕpen -pna -o: ~ nasproti drugim, do drugih, strpéti -ím *gl.* trpeti: ne more ~ pri knjigi, ni ga strpelo doma, ni mogel ~, da ne bi bil rekel, strpi se! *potrpi*; stŕpnost -i *ž*: politična, verska ~

strpníčiti -im: strpničen obraz

strpléti -ím *splameneti*, strpelèl -éla -o, strpelênje -a *s*

stŕtost -i *ž gl.* streti

strúg -a *m* 1. *strugarsko dleto*, 2. *koritast žleb v gorah*, strúga -e *ž* 1. hudourniška,

mrtva ~, 2. *od živine shojena pot med grmovjem*

strugáč -a *m* 1. *oseba*, 2. *strugarsko orodje*: strojarski ~, strugáča -e *ž strgulja*, *pila*: ~ za les, žlebilna ~, mreža ~, strugálce -a *[-lc-] s*, strugálen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj, strugálnica -e *[-ųn-] ž |delavnica|*, strugálnik -a *[-ųn-] m |oblič|*, strugálo -a *s*, strúganice -ic *ž mn. nastržki*

strugár -ja *m*: kovinski ~, ~ za biserovino, strugárna -e *ž*, strugárski -a -o, strugárstvo -a *s*

strúgati -am *in* -žem, strúganje -a *s*: ~ les, kože, dlako s kož, skorjo z dreves, luskine z rib; srnjak struga rogovje, strúglja -e *ž strgača*, *strgulja*: sodarska ~, strugljáti -ám, strugljàj -ájte! strugljàl -ála -o, strugljánje -a *s*, strugotína -e *ž ostružek*

strúja -e *ž tok*: zračna ~, literarna ~ *tok*, *smer*, *gibanje*, strújati -am *pretakati se*; strújanje -a *s fiz.*: ~ zraka, vodno ~ *pretakanje*; strújar -ja *m pripadnik (literarne) smeri*, strújarstvo -a *s*

struktúra -e *ž sestava*, *sklad*, *ustroj*, strukturálen -lna -o *[-ln-]*: ~e spremembe, ~o ocenjevanje posameznosti, strukturalíst -a *m slov.*, strukturalízem -zma *m slov.*, struktúren -rna -o: ~a formula, posebnost, slika

strúma -e *ž med. golša*

strúmen -mna -o: ~ korak, ~a četa, ~o napeta vrv, ~o pozdraviti, strúmnost -i *ž*

strúna -e *ž*: srebrna, basovska, klavirska ~, ~ iz črev, konjska ~ *žima*, cesta (ravna) kakor ~, živci (napeti) kakor ~, ~e zvenijo, brnijo; zadeti (na) pravo ~o, v njem odmeva osebna ~, bo. treba druge ~e napeti; udariti na drugo, drugačno ~o; igra na eno ~o, na socialno ~o brenka, prenapeta ~ poči; hrbtenična ~ *zool.*, živa ~ *zool.*; strúnar -ja *m in* strunár -ja *m* 1. *izdelovavec strun*, 2. *godec*, 3. *zool.*, strúnast -a -o *vitek*, strúnica -e *ž*, strúnski -a -o: ~i pas

strúp -a *m*: kačji, rastlinski ~, ~ za podgane, ~ se nabira v človeku, sam ~ ga je, ~ v besedi, ~ kar brizga iz njega; strupár -ja *m*, strupárka -e *ž*, strupárski -a -o, strupárstvo -a *s*, strupén -a -o, *prim.* bòlj strupén -a -o: ~ jezik, mraz, veter, plin, ves ~ na sosede, ~a opazka, ~a rosa, ~o zelena barva, ~o govoriti, strúpen -pna -o: ~i zob, ~a žleza, strupénec -nca *m |človek|*, strupenica -e *ž strupena kača*, *rastlina*, strupenína -e *ž strupena snov*, strupenjáča -e *ž |kača*, *goba|*, strupenjáštvo -a *s*, strupénka -e *ž* 1. *ženska*, 2. *žival*, 3. *rastlina*, strupénost -i *ž*: ~ nekaterih rastlin, strupénski -a -o: škrat ~i! ~i pes, ~a sitnica, ~o mrzel, ~o laja name

strupíti -ím, strúpi -íte! strupíl -a -o, strupljênje -a *s in* strúpiti -im *s stal. poud.*: ~ vodo, divjačino, studence

strúpiti -im, strúpljen -a -o: od poka so se okna strupila *razbila*, strúpati -am

strúpnica -e *ž strupna žleza*, strúpnik -a *m* 1. *strupni zob*, 2. *bot.*, strupnína -e *ž strupena snov*, strupnják -a *m*, *nav. mn.* strupnjáki -ov *zool.*; strupovòd -óda *m*, struposlóvje -a *s*

strúž -a *m |žužek|*, strúžav -a -o: ~o žito

strúžec -žca *m* = strúžič -a *m oblič*, *skobelj*, *strugalo*: ~ za kolesa, za maslo, strúžen -žna -o: ~o dleto, stružílo -a *s*: sodarsko ~, stružína -e *ž* = strúžje -a *s oblanje*, *oblanci*, *ostružki*, strúžiti -im, strúženje -a *s*: ~ na debelo, ~ z mrežami vlačnicami, ~ po morskem dnu, ~ in lužiti koga, struži ga in zbada po sklepih, stružívka -e *ž |orodje|*, stružljív -a -o, stružljívost -i *ž*

Stružévo -ega *s kr. i.*, v ~em, stružévski -a -o, Stružévčani -ov *m mn.*

strúžnica -e *ž*: čelna, jamska, revolverska ~, ~ na nogo, ~ s sankami, ~ za poliranje, strúžnik -a *m* 1. *golilni ploh*, 2. *stružnica*

stŕžec -žca *m smola*, *ki se pri smolarjenju ostrga*

stržèk stržkà *m in* stŕžek -žka *m zool. kraljiček*, *palček*, stŕžkov -a -o

stržén -a *m*: bezgov, gnojni, rečni, cevni ~, ~ ogelne kope, fant zdravega ~a, zadeti ~ *jedro*, *mozeg*, do ~a priti, ~ življenja, vprašanja, stržénar -ja *m*: kapus ~, stržénast -a -o, stržénec -nca *m*, *nav. mn.* stržénci -ev *zool. |mehovci|*, strženína -e *ž* 1. *skozi stržen odžagana deska*, 2. *kol v strženu kope*, strženína -e *ž* 1. *les okoli stržena*, 2. *oglje iz stržena*, strženov -a -o: ~i žarki, strženovec -vca *m zool.*, stržénski -a -o, strženíka -e *ž |les|*

stŕžiti -im, stŕžen -a -o: ~ lep denar za sadje; *tudi* iztržiti

Stuart *[stjúart]* -a *m os. i.*: Marija ~, stúart(ov)ski -a -o: ~i ovratnik, Stúartovci -ev *m mn.* |*rodovina*|

stúd -a *m*: ~ pred jedjo, ~ do laži, s ~om se obrniti od koga, zbujati ~, tresti se od ~a, stúden -dna -o *ostuden*: ~a kača

studén -ênа -o *mrzel*, studênec -nca *m*: bister, arteški ~, voda iz ~a *ali* od ~a, ~ modrosti, studênčar -ja *m kopač studencev*, studênček -čka *m*, studênčen -čna -o: ~a voda, cev, studênčnat -a -o: ~ breg, ~a dežela, studênčnica -e *ž* = studênčina -e *ž*, *mn.* studênčine -in *studenčnat svet*

Studénec -nca *m kr. i.*, na ~u pri Ljubljani, studénški -a -o, Studenčáni -ov *m mn.*; Studeníce -níc *ž mn. kr. i.*, v ~ah pri Poljčanah, studeníški -a -o, Studenîčani -ov *m mn.*; Studéno -ega *s kr. i.*, na ~em, studénski -a -o, Studenčani -ov *m mn.*

stúdio -ia *m*, s stúdiom: v radijskem ~u, v filmskih ~ih, stúdijski -a -o

studiózus -a *m študent, dijak*

stúditi -im se, stúdenje -a *s*: jed, tako govorjenje se mi studi, studljív -a -o: ~o vedenje, studljívost -i *ž*, stúdoma *prisl. s studom*

stuhnéti -ím *pokvariti se, strohneti*; stuhnèl -éla -o: ~a repa; stúhel -hla -o *zatohel, plesniv*, stuhnôta -e *ž*, stuhlína -e *ž*

stúhtati -am: kaj si spet stuhtal? ti jo pa stuhtaš *uganeš, si izmisliš*; *tudi* iztuhtati

stúliti -im, stúljen -a -o: ~ zvezek v cev *zvitl*, list se stuli od mraza, ~ se v dve gubé, držati se stuljeno, stúlek -lka *[-lk-] m stuljen list, sad*

stupíden -dna -o *top, topoumen, neumen, omejen, bedast*, stupídnost -i *ž topost, topoumnost, omejenost*

Sturm und Drang *[štúrm und dráng]* -a *m viharništvo*, sturmunddrángovski -a -o *viharniški*, sturmunddrángovci -ev *m mn. viharniki*

stvár -í *ž*: zastaviti svoje ~i, napisal je veliko ~, prepir za drobne, preproste ~i, nobena ~ ga ne veže, denar je postranska ~, poberi svoje ~i in pojdi, ~ nima ne repa ne glave, to je ~ okusa, dela za slovensko ~, za ~ revolucije; druga ~ je, če ne zna; stanje ~i, narava ~i, ~ na sebi, to je ~ zase, to ne sodi k ~i, ostati pri ~i, preidimo k ~i, ne moreš soditi v svoji ~i *zadevi*, ni tvoja ~ soditi; dognana, sporna ~, stvárca -e *ž*, *rod. mn.* stváric: ura je drobna ~, čedna, sladka ~ to njegovo dekle, stvárčica -e *ž*

stváren -rna -o, *prim.* stvárnejši -a -e: v govorjenju je ~, ~i katalog, ~i svet, ~i stroški, ~a vrednost, ~o kazalo, pravo, stvárnost -i *ž*: držati se ~i, družbena, slovenska ~, nova ~

stvarílen -lna -o *[-ln-]*: ~a domišljija, moč *ustvarjalna* (°stvariteljna), stvarílnost -i *[-ln-] ž ustvarjalnost*, stvaritelj -a *m stvarnik, ustvarjavec*, stvaríteljica -e *ž*, stvaríteljski -a -o: ~o delo, stvaríteljstvo -a *s*, stvarítev -tve *ž*: umetniška, odrska ~, velika ~

stvarjálen -lna -o *[-ln-]*: ~a volja, moč, stvarjálnost -i *[-ln-] ž*

stvarjênje -a *s*: ~ sveta

stvárnica -e *ž*, stvárnik -a *m*, stvárniški -a -o: ~a moč, roka, ~o delo, stvárništvo -a *s*, stvárstvo -a *s*

stvòr -ôra *m* → *bitje, stvar*

sú -ja *m* |*franc. denar*|

sub- *v sestavi*: subakúten -tna -o *ne čisto akuten*: ~o vnetje; subalpínski -a -o *[-lp-]*: ~i pas; subaltêren -rna -o *[-lt-] pod kom drugim, odvisen, podložen*: ~i častnik; subárktičen -čna -o *pod Arktiko*; subdiákon -a *m*, subdiakonát -a *m*; subdominánta -e *ž spodnja dominanta glas.*; subfebrílen -lna -o *[-ln-] s temperaturo od 37 do 38° C*

subjékt -a *m* 1. *slov. osebek, osebkova beseda*, 2. *oseba*: sumljiv ~ *oseba, človek*, subjéktov -a -o *osebkov*, subjékten -tna -o *osebkov slov.*, subjéktnost -i *ž*: pravna ~, subjektíven -vna -o: ~a lirika, sodba *osebna*, ~o sem prepričan *osebno, zase*, subjektívnost -i *ž*; subjektivírati -am, subjektivíst -a *m*, subjektivístičen -čna -o, subjektivístka -e *ž*, subjektivizem -zma *m fil. osebno gledanje, ravnanje*

subkután -a -o *podkožen*: ~a injekcija *med.*

sublimát -a *m prehlapina*, sublimáten -tna -o, sublimírati -am *prehlapiti, razplinitl*, sublimíranje -a *s*, sublimácija -e *ž*: ~ sle, strasti

subordinácija -e *ž podložnost, pokorščina predstojnikom, podreditev, podrejenost*, subordinírati -am *podrediti*, subordiníranost -i *ž*

subréta -e *ž* = subrétka -e *ž pevka veselih vlog*

subsidiáren -rna -o *pomožen*, subsidiárnost -i *ž*, subsidiárij -a *m* = subsidiár -ja *m pomočnik*

subskribènt -énta *m podpisnik, naročnik*, subskribírati -am *podpisati*: ~ knjigo *naročiti*; subskribíran -a -o: ~ na knjigo, na delnico, subskrípcija -e *ž naročilo, naročanje, zbiranje naročnikov*: ~ za zbornik, izdati pesmi v ~i, subskripcíjski -a -o: ~i program, ~a lista, ~a cena

substánca -e *ž fil. podstat, bistvo, jedro, snov, osnova*, substanciálen -lna -o *[-ln-] bistven, osnoven*, substanciálnost -i *[-ln-] ž*, substáněen -čna -o, substancializem -zma *m fil.*

súbstantiv -a *m samostalnik*, súbstantiven -vna -o: ~a raba *slov.*, ~a barvila, substantivírati -am, substantivíranje -a *s*, substantivizírati -am, substantivizíranje -a *s*, substantivizácija -e *ž*, substantivácija -e *ž*

substitúcija -e *ž zamena, zamenjava, nadomeščanje*: fidejkomisna ~, ~ tujih glasov *slov.*, substitucíjski -a -o: ~i postopek v jeziku, substituírati -am *zameniti*, substitút -a *m namestnik*, substituènt -énta *m kem.*

substrát -a *m podlaga, osnova*: jezikovni ~, substráten -tna -o: ~a teorija

subtílen -lna -o *[-ln-] tanek, pretanjen, rahel, nadroben, prim.* subtílnejši -a -e *[-ln-]*, subtílnost -i *[-ln-] ž tančina, pretanjenost, tankočutnost, rahlost, nadrobnost*

subtrahírati -am *odšte(va)ti*, subtrahíranje -a *s odštevanje*, subtrahènd -énda *m odštevanec*, subtrákcija -e *ž odštevanje*, subtraktíven -vna -o *mat., fot.*

subtrópičen -čna -o = subtrópski -a -o: ~i kraji, ~o podnebje, ~e rastline

subvéncija -e *ž pomoč, podpora*, subvencíjski -a -o: ~i fond, subvencionírati -am, subvencioníranje -a *s*

subverzíven -vna -o *prevraten, prevratniški, razkrajalen, podtalen*: ~i elementi v družbi, gospodarstvu, subverzíja -e *ž*, subverzívnost -i *ž*

Sudán -a *m* |*država*|, Sudánec -nca *m*, Sudánka -e *ž*, sudánski -a -o: ~i črnci, ~a vlada, ~a trava *bot.* = sudánka -e *ž*, sudanídi -ov *m mn.* |*rasa*|

Sudéti -ov *m mn.* |*pokrajina*|, sudétski -a -o: ~i Čehi, Nemci, Sudetsko gorstvo, sudetskonémški -a -o

Suébi -ov *m mn.* |*germansko ljudstvo*|, suébski -a -o

Súez -a *m* |*mesto v Egiptu*|, súeški -a -o: Sueški prekop

suffocato *[sufokáto] glas. pridušeno*

sufiks -a *m pripona, obrazilo, končnica*, sufiksálen -lna -o *[-ln-]*: ~i poudarek

suflêr -ja *m šepetavec*, suflêrjev -a -o: ~a šoljka, suflêrka -e *ž šepetavka*, suflêrski -a -o: ~a knjiga, suflírati -am *prišepetavati*, suflíranje -a *s*

sufragán -a *m pomožni škof*, sufragánski -a -o: ~o področje

sufražétka -e *ž bojevnica za žensko volilno pravico*

sugerírati -am, sugeríranje -a *s*: ~ komu kaj *prišepeta(va)ti, vplivati na koga, vsiljevati komu svojo voljo*, sugestíja -e *ž*, sugestíven -vna -o *vpliven, prepričevalen, osvajalen*: ~a moč, igra, razlaga, ~o delovati, sugestívnost -i *ž*; sugéstor -ja *m*, sugestibílen -lna -o *[-ln-] kdor dá vplivati nase, vplivu dostopen, nesamostojen*, sugestibílnost -i *[-ln-] ž*

súh -a -o *in* -ó -í -é, *prim.* bòlj súh -a -o: ~ ko poper, trlica, trska, ~ priti domov, sem čisto ~ *brez denarja*, ~ človek po telesu, po duši, ~ kruh, kašelj, sneg, slog, ~i list |*metulj*|, ~i podatki, ~a hrana, zemlja, vročina, ~a roba, ~a juha *od suhega mesa*, ~a južina |*pajek*|, ~o meso, zlato, poročilo, ~a leta, ~e številke, stopiti na ~o, biti na ~em, na ~em in na vodi *ali* na morju, kuhati na ~o, na ~em, briti sè na ~o

Súha -e *ž kr. i.*: freske na ~i, súški -a -o, Sušáni -ov *m mn.*

súha -e *ž presihajoč potok*, suháč -a *m suh človek*, suháča -e *ž*, súhcen -a -o *[-cən-] droben in suh*: ~e roke, ~ deklič, súhec -hca *m* = súhelj -hlja *m*, súhlja -e *ž*, suhíca -e *ž suha veja*, suhíčar -ja *m ozki trpotec*, suhín -a *m*, suhljáč -a *m*, suhljád -i *ž drobljive suhe veje*, suhljàt -áta -o, suhljátost -i *ž*, suhljàv -áva -o, súhljež -a *m*, suhôba -e *ž*, suhôben -bna -o, suhál *[-ą́]* -i *ž*

Súha krájina -e -e *ž kr. i.*, v ~i ~i, Krájinčan -a *m*, krájinski -a -o

suho- *v sestavi*: suhocvétnica -e *ž bot.*; suholétnica -e *ž bot.*; suhomrázica -e *ž*

suh mraz; suhonòg -nóga -o; suhopáren -rna -o *suh, pust, dolgočasen*, suhopárnost -i *ž suhost, puščoba*, suhopárnež -a *m pustež*; suhopérnik -a *m bot.*; suhopèt -éta -o, suhopétec -tca *m*; suhopȓstnica -e *ž bot.*; suhoréber -bra -o: ~o kljuse; suhoróbar -ja *m*, suhoróbarski -a -o, suhoróbarstvo -a *s*; suhoròk -óka -o; suhozémec -mca *m*, suhozémen -mna -o = suhozémski -a -o: ~i promet, ~a vojska, suhozémnica -e *ž zool.*, suhozémnik -a *m zool.*

Súhor -ja *m kr. i.*, na ~ju pri Metliki, súhorski -a -o, Súhorčani -ov *m mn.*

suhóst -i *ž*: ~ kože, uradna ~, suhôta -e *ž* 1. *suhost*: ~ v hlevu, ~ duše, ~ v velikem srpanu *suša*, ti gosposka ~ *suhec*, 2. *pokrit prostor*: hiša z dvema ~ama, suhôten -tna -o: ~ starec, kašelj, glas, ~a lega, ~o pisanje, suhôtnost -i *ž*, suhotína -e *ž suh svet, atrofija*

suíta -e *[sųíta] ž* 1. *skladba*, 2. *spremstvo*: dvorna ~, suíten -tna -o: ~a oblika

súk -a *m sukanje*: na ~ jim gre *na ples*, sukáč -a *m* 1. *oseba*, 2. *zool. grozdni zavijač*, sukáčka -e *ž |delavka|*, sukálen -lna -o *[-ln-]*: ~i drsnik, sukálnica -e *[-ųn-] ž |stroj|*, sukálo -a *s |priprava|*, sukálnik -a *[-ųn-] m tkavski navijalnik*

súkanec -nca *m* 1. *sukana nit*: ~ na motkih, ~ za krpanje, vezenje; rahlo vit ~, dvojni, peteroprejni, čevljarski, čipkarski, pletivski, laneni, svileni ~, 2. *močnik*, súkančast -a -o: ~e rokavice, súkanček -čka *m, mn.* súkančki -ov *|jed|*, súkanica -e *ž |jed|*, súkanka -e *ž sukana svila*

sukáti súkam *in* -čem, súkaj -ájte *in* súči -te! súkal -ála -o, sukánje -a *s in* súkati -am *in* -čem *s stal. poud.*: ~ nit, volno, ~ kolo, kolovrat, raženj, pero, plesavko, jezik, meč, cigareto, moža je sukala ko preslico; dim, plamen se suka, ~ se okoli ženske, zna se ~ v boljši družbi, na parketu *ali* po parketu; pogovor se suče okoli česa, o čem; stvari so se začele hitro ~, trdo, v desno sukana preja, sukávec -vca *m*, sukávka -e *ž* 1. *ženska*, 2. *med.*: mišica ~

sukcesíven -vna -o *postopen*, sukcesívnost -i *ž postopnost*

sukljáti -ám, sukljàj -ájte! sukljàl -ála -o, sukljánje -a *s*: ~ nitko, kodre; dim (se) suklja; snežinke (se) sukljajo po zraku, sukljana vezava, sukljáčka -e *ž |ženska|*, sukljánka -e *ž |tkanina|*, sukljáj -a *m*: ~ las *koder*, sukljàv -áva -o

suknár -ja *m*, suknaríca -e *ž*, suknarija -e *ž*, suknáriti -im, suknárjenje -a *s*, suknárna -e *ž*, suknárski -a -o, suknárstvo -a *s*

súknja -e *ž*: zimska, kratka, vrhnja, salonska ~, vtakniti koga v vojaško ~o, sukníč -a *m* = súknjež -a *m* 1. *škric*, 2. *znč. gospod*, súknjica -e *ž*, súknjič -a *m*: **vrhnji**, enovrstni, dvovrstni, športni ~, ~ na en gumb

suknò -à *s in* súkno -a *s*: grobo, kosmičasto, klobučevinasto, škotsko ~, súkence -a *[-kən-] s*, suknenína -e *ž*, suknàt -áta -o, suknén -a -o: ~a obleka, ~i čevlji

Súla -a *in* -e *m |rimski državnik|*, Súlov -a -o

súlec -lca *[-lc-] m |riba|*, súlčar- ja *m ribič na sulce*, súlčarka -e *ž palica za lov na sulce*, sulčarija -e *ž*, súlček -čka *m*, súlčji -a -e: ~e meso *>[-lč-]*

sulfamíd -a *m |zdravilo|*, sulfamíden -dna -o: ~i prah *>[-lf-]*

sulfát -a *m kem.*, sulfáten -tna -o, sulfíd -a *m kem.*, sulfírati -am, sulfíranje -a *s*; sulfíran -a -o: ~o olje, sulfít -a *m kem.*, sulfíten -tna -o: ~a celuloza, sulfonamíd -a *m >[-lf-]*

súlica -e *ž*: lovska ~, ~ pri strelovodu, súličar -ja *m*, súličarka -e *ž |kača|*, súličast -a -o: ~ list, súličen -čna -o: ~a ost, súličica -e *ž* 1. *majhna sulica*, 2. *pero v kljunačevi perutnici*, 3. *riba*, súličnik -a *m stojalo za sulice*

Sulpícius -ia *m in* Sulpícij -a *m*, Sulpícijev -a -o *>[-lp-]*

súltan -a *m |(turški) vladar|*, sultanát -a *m*, súltanka -e *ž*, súltanov -a -o, súltanski -a -o: ~i dvorec, človek *>[-lt-]*

súm -a *m*: ~ za beg, ~ vstane, se zbudi, se razprši, ~ leti, pade na koga, ~ zbuditi, pregnati, ~ zvrniti na koga, odvrniti ~ od sebe, imeti koga na ~u

súma -e *ž* → *vsota, povzetek*, sumánd -a *m seštevanec*, sumáren -rna -o = sumáričen -čna -o *samo v poglavitnem posnet, splošen, okrajšan, kratek*, **sumírati** -am *seštevati*, sumíranje -a *s*

Sumátra -e *ž |otok|*, sumátrski -a -o

Sumêr -ja *m staro ime za pokrajino ob dolnjem Evfratu*, Sumêrci -ev *m mn.*, sumêrski -a -o, sumêrščina -e *ž |jezik|*

súmiti -im, súmil -a -o *in* -íla -o, súmljenje -a *s*: povsod ~ upor *slutiti, vohati*, ~ sosedovo poštenje, soseda ~ tatvine

dolžiti, ~ koga, na koga; sumim, da se nam je maščeval, sumljív -a -o, *prim.* bòlj sumljív -a -o *in* sumljívejši -a -e: ~ tip, ~o znamenje, naključje, stvar se mi zdi ~a, stekline ~ pes, ~ za raka, sumljívec -vca *m kdor sumi*, sumljívka -e *ž*, sumljívost -i *ž*; súmen -mna -o *sumeč*, *sumljiv*: ta človek je silo ~ *nagnjen k sumničenju*, *nezaupen*

sumníčiti -im, sumníčenje -a *s*: ~ koga tatvine, zaradi tatvine, da je kradel, sumníčav -a -o, sumnčavost -i *ž*, súmnja -e *ž sum*, sumnjív -a -o *kdor sumi in kogar sumimo*: ~ pogled, ~o vedenje, sumnjívec -vca *m*, sumnjívost -i *ž*

súna -e *ž mohamedansko ustno izročilo*, sunit -a *m privrženec sune*, sunítski -a -o

súnek -nka *m*: ~ vetra, ~ z bodalom, ~ pod rebra, veter piha v ~ih, dati, dobivati ~e, potresni ~, milostni, smrtni, ofenzivni ~

súniti -em: ~ ob kaj, ~ koga v rebra *ali* pod rebra, ~ koga z nožem, ~ komu nož v srce, ~ koga od sebe, ~ ga kozarček, ~ komu uro *ukrasti*, veter sune; súnkati -am: ~ z ribiško vrvco, sunljáj -a *m*

súnkoma *prisl.*: ~ vstati, govoriti, súnkoven -vna -o: ~i val, sunkovít -a -o: ~ gib, smeh, veter, ~o ihtenje, ~o dihati, sunkovítost -i *ž*

supé -ja *m mala večerja*, supírati -am

super- *v sestavi*: superarbitrácija -e *ž višji pregled*, superarbitrírati -am; superfosfát -a *m* |*umetno gnojilo*|; superintendènt -énta *m višji protestantovski duhovnik*; supernóva -e *ž astr.* |*zvezda*|; superoksíd -a *m kem.*: vodikov ~, beliti si lase s ~om; superrevizíja -e *ž višji pregled*

supêrior -ja *m redovni predstojnik*, superiórec -rca -o *močnejši*, *boljši*, superiórnost -i *ž premoč*, *vzvišenost*

súperlativ -a *m slov. presežnik*: govoriti v ~ih *zelo hvaliti*, *ceniti*, súperlativen -vna -o: ~a oblika pridevnika, ~a ocena *zelo pohvalna*

supín -a *m namenilnik*, supínski -a -o: ~a oblika

suplemènt -énta *m priloga*, *dodatek*, *dopolnilo*, supleménten -tna -o: ~i snopič, suplementáren -rna -o: ~i kot

suplénca -e *ž namestovanje*, *nadomeščanje*, suplènt -énta *m*, supléntski -a -o: ~o mesto, supléntka -e *ž*, supléntkin -a -o, suplentúra -e *ž*, suplírati -am, suplíranje -a *s*: ~ koga, ~ predavanje

suponírati -am *predpostavljati*: zakon suponira osebno svobodo; suponirajmo, da poravna dolg *vzemimo*, *recimo*, *denimo*, *štejmo*, *mislimo si*, *s tem pridržkom*, *da*...

supórt -a *m sankice na stružnici*

supozícija -e *ž domneva*, *osnova*, *temelj*

supranaturálen -lna -o *[-ln-] nadnaraven*, supranaturalízem -zma *m*

Supráseljski -slja *m*, supráseljski -a -o *[-səlj-]*: ~i kodeks

supremát -a *m vrhovna oblast*, *prvenstvo*

súra -e *ž poglavje korana*

súrka -e *ž jopič*, *suknjič*: ilirska ~

surogát -a *m nadomestek*

surôv -óva -o, *prim.* bòlj surôv -óva -o: ~ les, sladkor, krompir, ~ človek, glas, ~a preja, svila, teža, ~a miza *grobo obdelana*, ~a sila, beseda, ~e poteze, ~o maslo, železo, hiša v ~em stanju, ~o obtesan, surováč -a *m*, surôvec -vca *m* = surôvež -a *m*, surôvka -e *ž* |*goba*|, surôvost -i *ž in* surovóst -i *ž*, surovéti -ím, surovèl -éla -o

surovína -e *ž* 1. industrijska, strateška ~, 2. *surovež*: pusti to ~o, ta ~ me je usekal(a), surovínski -a -o: ~a baza, osnova

surrealíst -a *m*, surrealístičen -čna -o: ~o slikarstvo, surrealízem -zma *m* |*umetniška smer*| >*[sür-]*

súseks -a *m* |*kurja pasma*|, súseški -a -o

súslik -a *m zool. tekunica* |*glodavec*|

suspendírati -am *začasno odstaviti*, *razveljaviti*, suspendíranje -a *s*: ~ koga, ~ pravdo *ustaviti*, suspenzíja -e *ž* 1. *začasna odstavitev*: ~ ustave, 2. *ne do kraja raztopljena snov v tekočini*, suspenzíjski -a -o: ~i dekret, suspenzíven -vna -o: ~i pogoj, suspenzórij -a *m med. opornjak*

súš -í *ž*: sekati na ~ *posekati drevje in pustiti nerazžagano*

súša -e *ž*: bliska se za ~o *ali* k suši *ne bo dežja*, ob ~i, ~ v blagajni, ~ v žepu, ~ v grlu, v uredniški miznici

Súša -e *ž kr. i.*, v ~i, súški -a -o, Sušánci -ev *m mn.*

sušáč -a *m*: ~ sena, sušáva -e *ž suh svet brez vode*

Sušák *in* Súšak -áka *m kr. i.*, na ~u, sušáški -a -o: ~o pristanišče, Sušáčani -ov *m mn.*

súšec -šca *m* 1. *marec*, 2. *suh človek*, 3. *presihajoč vir*, 4. *suho drevo*, 5. *suh cepič*, súščev -a -o: ~ sneg, súšen -šna -o: ~o leto, vreme, ~a zima, ~a tla, ~i kraji

sušica -e *ž* 1. *jetika*, *sušeča bolezen*: ~ hrbtnega mozga, strelna ~ na kopitu, listna ~, 2. *posušeno drevo*, 3. *hudournik*, sušíčast -a -o, sušíčav -a -o, sušíčavost -i *ž*, sušíčen -čna -o: ~a lica, sušíčnica -e *ž*, sušíčnik -a *m*

sušílen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave, sušílnica -e *[-ųn-] ž*: sadna ~, ~ za perilo, meso, hmelj, sušílnik -a *[-ųn-] m* |*priprava*|, sušílo -a *s*: vreme je dobro za ~ *sušenje*, sadje za ~, meso v ~u, obešati perilo na ~ *na pripravo za sušenje*, sušína -e *ž* 1. *posušene stvari*, 2. *presušena rastlina*, 3. *agr.*, sušíšče -a *s*

sušíti -ím, súši -íte! sušíl -a -o, sušèn -êna -o, sušênje -a *s*: ~ lan, seno, ~ meso, kože na zraku, ~ sadje na soncu, v peči; veter, terpentin suši, zemlja se suši, človek se suši *hujša*, drevo se suši *odmira*, roka se mu suši, sušívec -vca *m*, sušívka -e *ž*, súšje -a *s* 1. *krhlji*, *suho sadje*, 2. *posušeno perje*, 3. *dračje*, súšnik -a *m suh veter*

Súšje -a *s kr. i.*, v ~u, súški -a -o, Sušjáni -ov *m mn.*, sušjánski -a -o

sutána -e *ž talar*, *dolga duhovniška suknja*

suterén -a *m podpritličje*, suterénski -a -o: ~o stanovanje

súti spèm *in* sújem, súj -te! súl -a -o: ~ žito, iskre, sútje -a *s*

suváti súvam *in* sújem, súvaj -ájte *in* súj -te! suvál -a -o, suván -a -o, suvánje -a *s in* súvati -am *s stal. poud.*: ~ s čevlji, ljudje se suvajo v gneči, paglavci se sujejo, suválnica -e *[-ųn-] ž tkavski čolniček*

suverén -a *m vladar*, suverén -a -o: ~a država *neodvisna*, ljudstvo ima ~e pravice *vrhovne*, ~ nasmeh *vzvišen*, ~ mojster besede *nedosežen*, ~ v svoji oblasti *neomejen*, ~ v izbiri snovi *samostojen*, ~o obvladati, podajati *zanesljivo in vsestransko*, *igraje biti kos čemu*, suverénost -i *ž neodvisnost*, *samostojnost*, *vrhovnost*, *zvišenost*

Suzána -e *ž os. i.*, Suzánin -a -o

súženj -žnja *m*: ne bom ti za ~a, trgovina s ~i, ~ navade, stroja, svojih strasti, súženjski -a -o *[-žanj-]*: ~o življenje, ~a morala, súženjstvo -a *[-žanj-] s*, súžnja -e *ž*, sužnjeposéstniški -a -o: ~i pravni red, ~a družba, súžen -žna -o, súžnost -i *ž*

svája -e *ž prepir*: živeti v ~i s kom

svák -a *m*, svákinja -e *ž*, sváški -a -o, svášTvo -a *s*: v ~ stopiti, v ~u sva si, svášČina -e *ž*

sváljek -ljka *m*: krompirjevi ~i, listni ~, ~ testa, papirja, piča v ~ih, sváljček -čka *m*, sváljčica -e *ž star. cigareta*, svaljkáč -a *m predilski valj*, svaljkálen -lna -o *[-ln-]*, svaljkálo -a *s*, sváljkar -ja *m* 1. *oseba*, 2. *hrošč*, sváljkast -a -o: ~i lasje; svaljkáti -ám, svaljkàj -ájte! svaljkàl -ála -o, svaljkán -a -o, svaljkánje -a *s*: ~ kroglice iz sredice, ~ vogal rute, ~ si cigareto med prsti, lasje se ji svaljkajo v kodre, ~ rob predpasnika, sváljnik -a *m bot.*

svarílen -lna -o *[-ln-]*: ~ glas, klic, napis, zgled, ~e besede, svarílo -a *s*, svaríti -ím, svári -íte! svaríl -a -o, svarjèn -ênа -o, svarjênje -a *s*: ~ koga pred kom, pred čim; svarèč -éča -e *prid.*: s ~im glasom, ~e pogledati, ~ klic, svarívec -vca *m*, svarívka -e *ž*

svástika -e *ž znamenje sonca*, *kljukasti križ*

svàt *in* svát -a *m*, *mn.* sváti *in* svátje -ov: vabiti, iti v ~e, ti si mi čuden ~, svátba -e *ž*: hrupna ~, svátben -a -o *[-bən-]*: ~ sprevod, ~a pesem, svátbica -e *ž*, svátevca -e *ž etnogr. družica*, svatováti -újem, svatovàl -ála -o, svatovánje -a *s*, svatovávec -vca *m*, svatovávka -e *ž*, svátovski -a -o: ~a obleka, pesem, ~o razpoloženje, svátovščina -e *ž*: napraviti ~o, biti na ~i

svéča -e *ž*: voščena, lojena, parafinska, stearinska, mrtvaška ~, ~e ulivati, ~o utrniti, upihniti, držati komu ~o ob smrtni uri, brati pri ~i, ledene ~e visijo od strehe, ~ pod nosom, raven kakor ~, papeževa ~ *bot.*, svéčica -e *ž*, svéčka -e *ž*: avtomobilska ~, ~ na dreveščku, zdravilo v ~ah

svečàn -ána *m februar*, svečánov -a -o: ~ mraz

svečán -a -o *slovesen*, svečánost -i *ž slovesnost*

svečár -ja *m kdor dela sveče*, svéčar -ja *m* 1. *kdor svečo nosi*, 2. *koledník*, svečárka -e *ž*, svečárna -e *ž*, svečárski -a -o, svečárstvo -a *s*

svečáva -e *ž*: olje za ~o, ~o in kurjavo plačaš posebej, mesec daje malo ~e
Svéče Svéč *ž mn. kr. i.*, v ~ah, Svečáni -ov *m mn.*, svečánski -a -o
svéčen -čna -o: ~i podstavek, ~a luč, **svéčnica** -e *ž*: na ~o, ob ~i, **svéčničen** -čna -o: ~a voščenka, **svéčnik** -a *m*: stenski, sedmeroramni, ročni ~, modri ~ *bot.*, svečínje -a *s bot.*
svečénik -a *m duhovnik*, **svečenica** -e *ž duhovnica*, svečeníški -a -o *duhovniški*, svečeníštvo -a *s duhovništvo*
svéder -dra *m*: globinski, kamnosečki, rezilni, rudarski, sodarski, sredilni, navojni, strojni ~, ~ platiščar, ~ za utore, za navoje, za pragove, živi ~ *zool.*, ne boš krave s ~om drl, listi se zvijajo v ~e, ~i las *kodri*
svedrár -ja *m izdelovavec svedrov*, svédrast -a -o: ~e bakterije, stopnice, oči, ~i ostružki, brki, ~o rogovje, svedráti -ám, svedrȁj -ájte! svedrȁl -ála -o, svedránje -a *s in* svédrati -am *s stal. poud.*: ~ kodre, misli, ~ v uho, bolečine svedrajo po udih, veter svedra žito; ribica na trnku svedra; vrtinci svedrajo, lasje se svedrajo, dim se svedra kvišku, svedrávka -e *ž*: ~ za lase
svédrc -a *m* 1. *majhen sveder*, 2. *koder*, 3. *zool. polž*, 4. *bot.*: pomladanski ~, velikocvetni ~, svédrčast -a -o, svédrček -čka *m*: naviti si ~e, lasje padajo v ~ih, svédrič -a *m*
svédrov -a -o: ~ ročaj, svédrovec -vca *m vlomivec*, svedrovína -e *ž |odpadki|*
svést -i *ž*, *nav. samo v zvezi*: biti si v ~i krivde, človek si ni nikdar v ~i življenja; v ~i sem si, kaj je moja dolžnost; nisem si prav v ~i, ali sem *ali* da sem prav storil; svést -a -o: ~a si je zmage *prepričana*, *gotova*, ~ sem si svoje nedolžnosti
svét -á *m*, *dv.* svetá *in* svetóva -óv, *mn.* svetóvi -óv: širni, vesoljni, zvezdni, vidni, rastlinski, notranji, pravljični, sanjski, omikani, slovenski ~, izseliti se v novi ~ *v Ameriko*, umetnost antičnega, današnjega ~a, živi v ~u lepote; naj bo prav za ta in za oni ~; ilovnat, peščen, gorat, podvoden ~, star ko ~, na občinskem ~u, tu ~ visi, kos ~a, ~ Tavčarjevih povesti, idejni ~, odkar ~ stoji, ~ se ne bo podrl, če greš; od vseh koncev ~a; delo, kakršnega še ni videl ~, spremeniti lice ~a, narobe ~, to je ~ zase, zdaj je v svojem ~u, pozabiti na ves ~, okno v ~, tebi je odprt ves ~, cesta na odprtem ~u, ~ se odpre, razgledan po ~u, pogledati po ~u, pustiti koga po ~u, iti v ~ *v tujino*, za ves ~ ne, za vse na ~u rad, za nič na ~u nočem tega, na ~u tak *prav tak*, priti na ~, zagledati luč ~a, spraviti koga s ~a, skleniti s tem ~om, poslati koga na oni *ali* drugi ~, dobro pozna ~, hoditi, priti med ~, ~ se moti, prišlo je dosti ~a *ljudi*, z vsem ~om sprt; lahkoživi, ženski, mladi ~, človek iz velikega ~a, od vseh strani dere ~ v mesto
svèt sveta *[°svèta, °svèta] m*: dati, dajati dobre ~e *nasvete*, prositi, vprašati koga ~a *ali* za ~, ni si vedel ~a; delavski, narodni, občinski, ministrski, šolski ~, ~ proizvajavcev, ~ za kulturo in prosveto
svét -a -o, *prim.* svetéjši -a -e *in* bòlj svét -a -o: ~ strah, ~i dan, večer, sinod, ~a groza, jeza, dolžnost, resnica, ~a aliansa, stolica, to je moja ~a pravica, Sveta dežela *Palestina*, ~o olje, mesto, opravilo, pismo, ~a nebesa! ~e knjige, ta nauk jim je ~, nič jim ni ~o, ~ega *ali* ~ se delati, na ~e čase *redko*; vsi sveti *|praznik|*; svetó *in* svéto *prisl.*: ~ verjeti, obljubiti
svétec -tca *m svetnik*, svétek -tka *m*: ista obleka za petek in ~, mrzli ~i *prazniki*, svetéšnji -a -e: ~a obleka; svetkováti -újem *praznovati*, svetkovȁl -ála -o, svetkovánje -a *s*
svetèl *[-èu] in* svetál *[-áu]* -tlà -ò *in* -ó -í -é *in* svêtel -tla -o *in* svètel -tla -o, *dol.* svêtli -a -o *in* svétli -a -o, *prim.* svetléjši -a -e: ~ dan, glas, plamen, trenutek, zgled, svétli *ali* svêtli knez, ~i lasje, ~a noč, obleka, edina ~a postava v zgodbi, ~e perspektive, ~ ko sonce, ko zlato, dati knjigo na svétlo, priti na svétlo; svetló *prisl.*: zunaj je ~, ~ mi je pri duši, ~ goreti, (po)gledati, ~ moder, siv, svetlóst -i *ž*: ~ dneva; vaša, njegova ~, svetlósten -tna -o: ~a stopnja
svéten -tna -o: ~i hrup, ~i duhovnik, ~a oblast, ~o veselje, življenje
svetílen -lna -o: ~i plin, ~a boja, ~e naprave, svetílnost -i *ž*: očesna ~, ~ meglenice, sonca, žarnice *>[-ln-]*

svetílka -e *[-lk-]* *ž*: acetilenska, karbidna, jamska ~, električna žepna ~, kremenčeva, plinska, namizna, stoječa, stropna, varnostna ~, ~ na živosrebrno paro, svetílčen -čna -o *[-lč-]*: ~e saje, ~o ohišje, svetílčica -e *[-lč-]* *ž*, svetílkar -ja *[-lk-]* *m*

svetílnica -e *ž*, svetílničar -ja *m*: ~ pri železnici, na svetilniku, svetilničárna -e *ž*, svetílnik -a *m*: cestni, morski ~, svetílniški -a -o: ~i čuvaj *>[-ln-]*, svetílo -a *s*, svetílce -a *[-lc-]* *s*, svetilonósec -sca *m* |*riba*|

svetínja -e *ž*: narodna, verska ~, zaslužiti si ~o za hrabrost, svetínjica -e *ž*

svetíšče -a *s*: pogansko ~, svetíščen -čna -o: ~i prostor

svetíti svétim, svéti -íte! svétil -íla -o, svétenje -a *s in* svétiti -im *s stal. poud.*: sonce, luč sveti, pozno v noč svetijo *imajo luč*, ~ komu pri delu, ~ ob smrti, kaj pa pri soncu svetiš? *brez dela gledaš*, ~ si z vžigalicami; ni vse zlato, kar se sveti; posoda, nos se sveti, ~ se kakor sonce, kakor zlato, oči se mu svetijo od pohlepa, hlače se svetijo na kolenih, svetívec -vca *m*: srebrasti ~ |*riba*|, svetívka -e *ž*: sipa ~, svetívo -a *s* |*snov*|

svetlíca -e *ž* 1. *min.*: cinkova, srebrnata, uranova ~, 2. *zool.*, 3. *bot.*, 4. *jabolko*, *hruška*, 5. *svetla lisa*: ~e med drevesno senco, svetlíčast -a -o

svetlika -e *ž* 1. *svetleča se stvar*, 2. *bot.*, svetlíkast -a -o, svetlíkati -am se, svetlíkanje -a *s*: megla, voda, riba se svetlika v soncu, kresnice se svetlikajo, upanje se svetlika, v glavi se mu svetlika, svetlikanje morja, zvezd, svetlíkav -a -o, svetlíkavec -vca *m* |*riba*|, svetlíkavost -i *ž*

svetlín -a *m* 1. *kresnica*, 2. *riba*, 3. *bot.*, svetlína -e *ž* 1. okenska, vratna, vrhnja, podna, kletna ~, ~ za šipo, ~ krvnih žilic, 2. *fot. najsvetlejša belina*, svetlíšče -a *s* 1. *fot.*, 2. *jasa*, *svetlobni jašek*

svetlíti -ím, svétli -íte! svetlíl -a -o, svetljênje -a *s*: ~ usnje, tema se svetli, začelo se je ~, svetleče se oči, svetlílen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj, svetljív -a -o: ~ organ

svetlo- *v sestavi*: svetlobéžen -žna -o; svetločúten -tna -o: ~a plast *fot.*, svetločútnost -i *ž*; svetlodlàk -áka -o; svetloglàv -áva *m*; svetlogrív -a -o; svetlokôžen -žna -o; svetlokríl *[-íl]* -a -o; svetlolàs -ása -o, svetlolásec -sca *m*, svetloláska -e *ž*; svetlolíst -a -o; svetlomér -a *m fotometer*, svetloméstvo -a *s*; svetloòk -óka -o; svetlopólt -a -o *[-ụt-]*; svetlorèp -épa -o, svetlorépka -e *ž*; svetlotéžen -žna -o; *vendar* svetló líkan, svetló zelèn

svetlôba -e *ž*: medla, ostra, dnevna, sončna, vrhnja ~, lina ima meter ~e *svetline*, dajati, jemati ~o, ~ lije, svetlôben -bna -o: ~i jašek, signal, učinek, ~i valovi, žarki, ~a hitrost, reklama, ~e naprave, ~o leto, ~o telo → *svetilo*, svetlôbnica -e *ž* 1. *odprtina*, 2. *vrh kupole z okni*, svetlôbnik -a *m* *svetlobni jašek*, svetlôbnost -i *ž*

svétnik -a *m*: dvorni, finančni, komercialni, računski, šolski, zdravstveni, znanstveni ~, svétnica -e *ž*, svétnikovka -e *ž*, svétniški -a -o, svétništvo -a *s*

svetník -a *m*: čuden ~ si, ledeni ~i, vse ~e klicati na pomoč, svetníca -e *ž*, svetníčica -e *ž*, svetníški -a -o: ~i sij, ~o živeti, svetníštvo -a *s*, svetníčiti -im se

sveto- *v sestavi*: svetobéžen -žna -o, svetobéžnost -i *ž*; svetobólen -lna -o *[-ln-]*, svetobólje -a *s*; svetomŕzen -zna -o, svetomŕznost -i *ž*; svetotéžen -žna -o; svetožálen -lna -o *[-ln-]*, svetožálje -a *s*

sveto- *v sestavi*: svetogôrski -a -o; svetohlínec -nca *m*, svetohlíniti -im, svetohlínka -e *ž*, svetohlínski -a -o, svetohlínstvo -a *s*; svetoivánski -a -o; svetokríški -a -o, Svetokríški -ega *m*: Janez ~i, ~ega pridige; svetoléten -tna -o; svetonôčen -čna -o; svetopèt -éta -o *pobožnjaški*, svetopétec -tca *m*, svetopétka -e *ž*, svetopétnica -e *ž*, svetopétnik -a *m*; svetopísemski -a -o *[-səm-]*: ~i prizor na freski, ~o besedilo, ~a družba; svetosávski -a -o; svetoskrúnec -nca *m*, svetoskrúnski -a -o, svetoskrúnstvo -a *s*; svetoštéfanski -a -o: ~a krona; svetováclavski -a -o

Svétopolk -a *m*, Svétopolkov -a -o: ~a oporoka *>[-lk-]*

svetóst -i *ž*: ~ kraja, materinstva, umreti v sluhu ~i, svetósten -tna -o

svétovati -ujem, svétuj -te! svétoval -a -o, svétovan -a -o, svétovanje -a *s in* svetováti -újem, svetúj -te! svetovàl -ála -o, svetován -a -o, svetovánje -a *s*: ~ v zakonskih zadevah, ~ komu zdravljenje, svetoválen -lna -o *[-ln-]*: ~i odbor,

~ glas, svetovávec -vca *m*, svetovávka -e *ž*, svetovávski -a -o, svetovávstvo -a *s*

svetóven -vna -o: ~i mir, požar, prvak, rekord, sloves, trg, ~i nazor, ~a vojska, literatura, zgodovina, ~o gospodarstvo, prvenstvo, znanstvenik ~ega slovesa, ~o znan; svetovnogospodárski -a -o, svetovnonazórski -a -o, svetovnopolítičen -čna -o: ~i položaj, svetovnozgodovínski -a -o: ~i okvir, pomen, ~o dogajanje, svetóvnost -i *ž*

svetóvje -a *m*: zemlja je le del ~a

svetovljàn -ána *m v svetu omikan človek*, svetovljánka -e *ž*, svetovljánski -a -o, svetovljánstvo -a *s*; svetovnják -a *m posveten, sveta vajen človek*, svetovnjáški -a -o, svetovnjáštvo -a *s*

svétski -a -o → *razgledan, olikan, omikan, svetovnjaški, svetovljanski*

svéž -a -e: kruh je še ~, ~ vtis, ~a hrana *presna*, ~a voda, rana, novica, ~e sadje, meso, perilo, ~ sneg *nov*, ~ zrak *čist, dober, oster, hladen*, ~ človek, obraz *spočit, čvrst, čil, živ, zdrav, mladosten*, ~e preorana njiva *pravkar*, svežílen -lna -o *[-ln-]*: ~a sapica, svežína -e *ž*, svežíti -ím, svéži -íte! svežíl -a -o, svežênje -a *s in* svéžiti -im *s stal. poud.*, svéžost -i *ž*: mladostna ~

svéženj -žnja *m*: ~ perila, pisem, ključev, vrbovega protja, žarkov, svéženjček -čka *[-žənj-] m*

svíba -e *ž bot.*, svíbov -a -o, svíbovec -vca *m*, svíbovina -e *ž in* svibovína -e *ž*, svíbovje -a *s*

svídenje -a *s*: na ~! prijetno ~ *snidenje*

svíla -e *ž*: naravna, surova, umetna, čista, kosmata, balonska, pukana, sukana ~, ~ šušti, svilár -ja *m*, svilárna -e *ž*, svilárski -a -o, svilárstvo -a *s*, svílast -a -o: ~a prevleka, ~o dlakav, sviláš -a *m |opica|*

svilén -a -o: ~ papir, sijaj, ~e nogavice, ~o mehek, svilen -lna -o *[-ln-]*: ~i prelec *|gosenica|*, ~i tkavec, ~a industrija, svilenína -e *ž*, svilenínar -ja *m*, svilénka -e *ž*: lanena ~ *|preja|*, svilénkast -a -o: ~ blesk, svílnat -a -o *[-ln-]*: ~i lasje, svílnica -e *[-ln-] ž* 1. *bot.*, 2. *svilena nit pri trnku*

svilo- *v sestavi*: svilogójec -jca *m*, svilogójstvo -a *s*; sviloprédec -dca *m* = svilopréjec -jca *m*, svilopréden -dna -o = svilopréjen -jna -o, svilopréja -e *ž*, svilopréjka -e *ž |gosenica|*, svilopréjnica -e *ž*, svilopréjstvo -a *s*; svilopréja -e *ž*, svilopréjec -jca *m*

Svína Svín *s mn. kr. i.*: freske na ~ih, svínški -a -o

svínčár -ja *m* 1. *livar svinca*, 2. *sveder za svinec*, svinčárna -e *ž*

svínčen -a -o: ~o nebo, ~a pločevina, plomba, teža, ~e noge, ~o moder, siv; svínčen -čna -o: ~a peč, svinčénast -a -o, svinčénec -nca *m |ruda|*: črni ~, svinčenína -e *ž |blago|*, svinčénka -e *ž*: ~ švistne, ~e sikajo, svínčev -a -o: ~ rudnik, ~ sijajnik, svínčnat -a -o

svínčnica -e *ž* 1. *merilo za navpičnost*, 2. *grezilo za merjenje globočine*, 3. *obtežitev na mreži*, svínčniški -a -o: ~a vrvca, svínčnik -a *m*: kopirni, tintni, patentni, barvni ~, ošiliti ~, konica ~a

svínè -éta *m*, svínče -ta *s*

svínec -nca *m*: ~ v kosu, v listih, v palicah, ~ za okna, čisti ~, s ~em zaliti, ~ ulivati za prerokovanje, ~ žvižga okoli ušes, dati medvedu ~a pod kožo

svínja -e *ž*: divja ~, morska ~ *|ribak|*, ~ kruli, svinják -a *m |hlev|*, svínjak -a *m bot.*, svinjár -ja *m* 1. *hlapec*, 2. *kdor svinjá*, svinjárček -čka *m*, svinjarica -e *ž*, svinjarija -e *ž*, svinjáriti -im *umazano delati, pisati, govoriti*, svinjárski -a -o, svinjárstvo -a *s*, svinjáti -ám, svinjál -ála -o, svinjánje -a *s*, svínjec -njca *m bot.*, svínjica -e *ž zool., bot.*, svinína -e *ž in* svinjína -e *ž* 1. *meso*, 2. *usnje*; svinjeréja -e *ž*, svinjeréjec -jca *m*, svinjerójski -a -o; svinjáč -a *m kdor svinjá*

svínjka -e *ž* 1. *igra*: ~o biti, pasti, 2. *zool.*: morska ~, svínjkati -am *svinjko biti*, svínjkanje -a *s*

svínjski -a -o: ~i goban *bot.*, ~a juha, mast, kuhinja, piča, kuga, rdečica, ~o delo, ~o preklinjati, svínjstvo -a *s svinjarija*, svínjščak -a *m* 1. *gnoj*, 2. *krompir*, svínjščica -e *ž bot. osat*

svíráč -a *m piskač, igrač, godec*, svirálo -a *s*, svírati -am *piskati, igrati, gosti*, svíranje -a *s*: kaj ga pa svíraš! *lomiš, počenjaš*, svirávec -vca *m*, svirávka -e *ž*, svirél *[-él-]* -i *ž lit. pastirska piščalka*, svírka -e *ž piščal*: igrati na ~o

svísli -i *ž mn.*: seno na ~ih *ali* v ~ih, svíslice -ic *ž mn.*

svíšč -a *m*: ~ kose, sviščáti -ím, svíščal -ála -o, sviščánje -a *s*: veter svišči,

sviščanje kopij, puščic, izstrelkov; *gl. tudi* švist

svíšč -a *m bot. encijan*: pritlikavi, planinski, snežni ~

svít -a *m*: jutranji, lunin, sončni ~, pred ~om, o prvem ~u, s prvim ~om vstati, ob ~u sveče, svítanice -ic *ž mn. zornice*, svítati -am (se), svítanje -a *s*: začelo (se) je ~, zarja, dan se svita, nekaj se mu svita *počasi razumeva*, svíten -tna -o: ~a maša = svítnica -e *ž*

svítek -tka *m*: ~ za pod škaf, za jerbas na glavi *blazinast obroč*, ~ vrvi, žice, obleke; plašč v ~u, kopitni ~ *venec*, roženi ~ |*polž*|, svítkarica -e *ž* |*kača*|, svítkast -a -o: ~ pas, svítkoma *prisl.*: močnik se uliva ~, svitkovína -e *ž venčni okras na poslopjih*

svíter -tra *m* |*pletena jopica*|

svítice -ic *ž mn. spodnje hlače*

svízec -zca *m zool.* |*glodavec*|: gozdni, prerijski, stepni ~, spi kakor ~, svížčev -a -o: ~a luknja, mast

svíž -a *m droben pesek, sipa*, svížec -žca *m*, svížast -a -o = svížnat -a -o: ~ svet, svížen -žna -o: ~a trava, svižnína -e *ž peščina*, svižnica -e *ž*: zemlja ~

svobôda -e *ž*: akademska, tiskovna, verska ~, zlata ~, ~ govora, mišljenja; omejevati, kratiti osebno ~o, uživati ~o, v ~i živeti, izpustiti na ~o, svobôden -dna -o, *prim.* svobôdnejši -a -e: ~ duh, poklic, ~a ljubezen, misel, trgovina, ~o morje, ~o misleč, svobôdica -e *ž*: moja hišica moja ~, svobôdnost -i *ž prostost*

svobodín -a *m pr. zg.*, svobôdnica -e *ž*, svobôdnik -a *m*, svobôdniški -a -o: ~a zemlja, svobôdništvo -a *s*

svobodnják -a *m* 1. *svobodnik*, 2. *liberalen človek*, svobodnjáški -a -o: ~o mišljenje, svobodnjáštvo -a *s*

svobodo- *v sestavi*: svobodoljúb -a *m*, svobodoljúben -bna -o, svobodoljúbnost -i *ž*, svobodoljúbje -a *s*; svobodomíseln -a -o *[-səln-]*, svobodomíselnost -i *[-səln-] ž*, svobodomíselstvo -a *[-səls-] s*, svobodomíslec -a *[-ləc-] m*; svobodoúmen -mna -o, svobodoúmje -a *s*, svobodoúmnik -a *m*, svobodoúmništvo -a *s*, svobodoúmnost -i *ž*

svobóščina -e *ž*: demokratične, tržne, meščanske, stanovske ~e, svobóščinski -a -o: ~o pismo

svòd -óda *m*: dolbinasti, rebrasti ~ *krožni obok*, nebesni ~ *nébes*, ~ na križ, svódast -a -o *obokast*, svóden -dna -o: ~i strop *obočen, obokan*, ~o rebrovje *obočno*, svodóvje -a *s*: banjasto, križno ~ *obok*

svój svôja -e *povratni svojilni zaimek za vse osebe, števila in spole lastnikov, kadar izraža svojino osebka v stavku*: jaz hvalim ~e blago, ti ~e, kakor hvali vsak berač ~o malho; vsak stori ~o dolžnost, moški ~o, ženske ~o; *kadar gre za splošno posest, ne rabimo povratno svojilnega zaimka, čeprav oblikovno merimo na svojino osebka*: bojevali smo se za našo svobodo (*skupno dobrino*), za ~o svobodo (*če imam v mislih predvsem osebno dobrino*); *izraža tudi svojino mišljenega, slovnično neizraženega osebka*: pustite vsakemu ~e, vsakemu se ~e najlepše zdi; sin moj, um ~; ~a glava, ~ svèt, sodnija odloča o ~em in tujem; *kadar bi bila raba povratno svojilnega zaimka dvoumna, se ji ognemo*: ukazal mi je rezati s ~im nožem→ 1. *ukazal je, naj režem z njegovim nožem*, 2. ukazal mi je, naj režem s ~im nožem; *zaimek* svoj *rabimo le tedaj, kadar je poudarjen in za razumevanje potreben*: v ~ih besedah ni bil previden → *v besedah*; bil je ves zatopljen v ~e delo→ *v delo*; *uporabljamo ga samostalno, pridevno in prislovno*: na ~e priti, začeti, delati, kupovati; na ~em biti, živeti, ob ~em biti *ob svoji hrani*, sesti na ~e, (do)dati, plačevati iz ~ega; počakaj, da povem ~o; zmerom žene ~o; vsak je povedal ~e, misli si ~e, šola bo opravila, storila ~e, po ~i volji ravnati, vsak po ~e, po ~e dela, živi, misli (*kako?*); po ~em dela, pase (*kje?*); po ~e dober človek = na ~ način, okolica vpliva po ~e, to šteje za najbolj ~e; je sama ~a *samostojna, nedružna, trmasta*, niso več ~i gospodarji, začeti na ~o roko; za ~e prodati *brez dobička, za svoj denar*; za ~ega *ali* za ~o vzeti *posinoviti, pohčeriti*, bila sta brez ~ega človeka *sorodnika*, sami ~i ljudje *domači*, ~i smo si *v sorodu*, ~i k ~im, hodi ~o pot, šteje ~ih dvajset let, ~ čas = ~e čase je bil doma *včasih, nekdaj*, ~e dni je bil doma, vsaka stvar ob ~em času, žival ima ~ čas (za razplod), ima spet ~ čas

napad, ~ živi dan = ~e žive dni ga nisem videl

svoját -i *ž sodrga, drhal*: razbojniška, zanikrna ~

svoje- *v sestavi*: svoječásen -sna -o; svojeglàv -áva -o, svojeglávec -vca *m*, svojegláviti -im, svojeglávka -e *ž*, svojegláven -vna -o, svojeglávnež -a *m*, svojegláv(n)ost -i *ž*; svojeróčen -čna -o: ~o pisanje; svojevóljen -ljna -o, svojevóljnost -i *ž*, svojevóljnež -a *m*; svojevŕsten -tna -o: najbolj ~o veselje, življenje, svojevŕstnost -i *ž*

svójec -jca *m, nav. mn.* svójci -ev *domači, sorodniki*

svojína -e *ž last, lastnina*

svojíti -ím si, svôji -íte! svojil -a -o, svojílen -lna -o *[-ln-] slov.*: ~i zaimki, svojílnost -i *[-ln-] ž*, svojítev -tve *ž*

svojóst -i *ž in* svôjost -i *ž posebnost, samostojnost, neodvisnost*: obleki je dala tisto zadnjo ~, ki jo je ločila od drugih

svójski -a -o → *svoj, sam svoj, samosvoj, samostojen, izviren, svojevrsten, izrazit, specifičen, značilen, poseben, po svoje*, svójskost -i *ž* → *svojost, samosvojost, izvirnost, posebnost, svojevrstnost*

°**svójstven** -a -o *[-tvən-] poseben, samosvoj, izviren*: °~ je bil njegov polet *nekaj posebnega, samosvojega, izviren*, ljubezen do staršev je °~a človeški naravi *lastna, prirojena, značilna*, °svójstvenost -i *ž samosvoja posebnost, izvirnost*, °svójstvo -a *s lastnost, posebnost*: v °~u predsednika *v službi, v časti, kot predsednik*

svóra -e *ž* 1. osna, vijačna ~ |*priprava za stiskanje*|, 2. *sora*, svóren -rna -o: ~i jezik = svórnica -e *ž*, svórnik -a *m zagozda, zatik, igla, žebelj, vijak*: ~ pri vozu, ~ s klinom, ~i na premiku, batni, prečni, zakovni, zatični ~

°**svôta** -e *ž znesek, vsota*

°**svŕha** -e *ž namen*: v to °~o *v ta namen, zato, zaradi tega*, v °~o zboljšanja travnikov *za zboljšanje travnikov, da se zboljšajo travniki*

svŕž -i *ž* 1. *stržen pri drevesu*, 2. *grča*, svŕžast -a -o: ~o drevo, **svŕžen** -žna -o: ~a luknjica, svŕžnat -a -o

Swift -a *m* |*angl. pisatelj*|, Swíftov -a -o, swiftovski -a -o

Sydney -a *[sídni -ja] m* |*avstralsko mesto*|, sydneyski -a -o

Š

š *[ša / èš] m neskl. in* šé -ja *m* |*črka*|: mali š, začeti z velikim Š, kakšni šeji so pa to

Šábac -bca *m kr. i.*, v ~u, šábski -a -o

šabéso -a *m* |*pijača*|, šabésovski -a -o: ~a steklenica

šablóna -e *ž vzorec, model, kopito*: kiparska, pleskarska, papirnata ~, vse po eni ~i, pisati po ~i, razmnoževati s ~ami, šablónar -ja *m*: birokrati in ~i, šablónski -a -o: ~a izdelava, pločevina, ~i socializem, ~i tipi v dramatiki, ~o računanje, delo, ~o se držati predpisov, šablónstvo -a *s*

šablonírati -am, šabloníranje -a *s*: ~ stene s pleskarsko šablono; šablonizírati -am, **šablonizíranje** -a *s*: ~ postopek, šablonizácija -e *ž*: ~ izdelave

Šafárik *[šáfarik]* -a *m* |*slovaški učenjak*|, Šafárikov -a -o; *po češkem pravopisu tudi* Šafařík *[šáfaržik]* -a *m*, Šafaříkov -a -o: ~a literarna zgodovina

šafhávznerica -e *ž* |*ura*|

šafót -a *m* → *krvavi oder, morišče*

šága -e *ž trščica, iver, zaderika*, šágica -e *ž*: ~o si zadreti v prst

šágra -e *ž etnogr. semenj, žegnanje, proščenje*

šagrén -a *m* |*usnje*|: vezati v ~, šagrénov -a -o: ~o usnje, šagrénski -a -o: ~a vezava, šagrenírati -am, šagreníranje -a *s*; *tudi* šagrin -a *m*, šagrínov -a -o: ~a koža, šagrínast -a -o

šáh -a *m* 1. perzijski ~, 2. *metulj*, 3. igrati ~, dati, napovedati komu ~, kralj je v ~u, držati, imeti koga v ~u, večni, dvojni ~, ~ mat, ~ šeh s konjem, problemski ~, slovenski ~ napreduje, kupiti žepni ~; šáhov -a -o: ~a palača, šahóvnica -e *ž*: igrati na prvi ~i, **šáhast** -a -o: ~ vzorec, šáhinja -e *ž*: perzijska ~

šahírati -am, šahíranje -a *s* 1. ~ z majhnimi narodi, 2. *šahasto dekorirati*, **šahíst** -a *m*, šahístka -e *ž*, šahístovski -a -o

šáhovski -a -o: ~a deska, figura, olimpiada
***šáht** -a *m jašek, jama*
šája -e *ž etnogr. žensko krilo iz mezlana*
šájka -e *ž* |*ladjica*|, šájčica -e *ž*, šajkáš -a *m*, šajkáški -a -o: ~i oddelek
šájkača -e *ž* |*vojaška čepica*|
šakál *[-ál]* -a *m*: rjavi ~, zavija kakor ~, šakálov -a -o: ~a koža, šakálji -a -e: ~i smeh, ~e drevo, šakálski -a -o *[-ls-]*: ~i lajež, šakálstvo -a *[-ls-] s*
šál *[šál]* -a *m* |*ruta, pahavka*|: svilen, volnen, karirast ~, ženski, moški ~, zaviti se v ~, vrat si zaviti s ~om, ogrniti si ~
šála -e *ž*: nedolžna, neslana, neumna, pustna, dobra, prvoaprilska, besedna ~, vzeti kaj za ~o, zasukati v ~o, v ~i kaj reči, ne pozna ~e, bolj za ~o kot zares, brez ~e, mi ni do ~e, ~e zbijati s kom, to ni ~, šálica -e *ž*: nedolžna ~, šálež -a *m pavliha*
Šálek -a *m kr. i.*, v ~u: Spodnji, Zgornji ~, šáleški -a -o: ~o učiteljstvo, Šaleška dolina
šáliti šálim se, šáli -íte se! šálil -íla -o *in* šáliti -im se *s stal. poud.*: z njim se ni ~, dekleta se šalijo s fanti, samo šalil sem se
Šaljápin -a *m* |*ruski basist*|, Šaljápinov -a -o: ~ bas, ~i spomini, šaljápinski -a -o: ~a barva glasu
šaljív -a -o: ~a žilica, povest, pošta, točka, ~ človek, obrniti na ~o plat, šaljivec -vca *m*: dvorni, neprostovoljni ~, šaljivka -e *ž* 1. *šala, uganka*, 2. *oseba*, šaljívski -a -o: ~i obraz, šaljivost -i *ž*
šalobárda -e *ž nemoški, nezanesljiv, aboten človek, šema*: neumna ~, šalobárdast -a -o *nemožat*, šalobárditi -im
šaloígra -e *ž vesela igra*, šaloígrica -e *ž*, šaloígrski -a -o
šalótka -e *ž bot.* |*čebula*|: olupljena, poparjena ~
šamán -a *m* |*vrač*|, šamánka -e *ž*, šamánski -a -o: ~i obredi, šamánstvo -a *s*, šamanízem -zma *m* |*vera*|
šamót -a *m*: industrija ~a, šamóten -tna -o: ~a opeka, tla, šamotárna -e *ž*
šampánjec -njca *m* |*vino*|: piti ~ *ali* ~a, šampánjka -e *ž* |*steklenica*|, šampánjski -a -o: ~o vino, ~i piškoti, ~a reneta, šampanjizírati -am
šampinjón -a *m kukmak*
šampión -a *m prvak*: svetovni ~ v boksu, teniški ~, šampiónov -a -o, šampiónka -e *ž*, šampiónski -a -o, šampiónstvo -a *s*, šampionát -a *m prvenstvo*: šahovski ~
šampón -a *m*: umiti si glavo s ~om, šamponizírati -am, šamponizíranje -a *s*: ~ si lase
Šanghái -a *m* |*mesto*|, v ~u, šanghájski -a -o: ~o blago = šanghái -a *m*
šánsa -e *ž* → *priložnost, možnost, upanje, prilika*: nima šans → *slabo mu kaže, nič se mu ne obeta*
šansón -a *m popevka*, šansonétka -e *ž* |*pevka*|: francoska ~, šansonjé -ja *m*
šántati -ám *šepati*, šantàj -ájte! šantàl -ála -o, šantánje -a *s* in šántati -am *s stal. poud.*, šántav -a -o *šepav*: ~ na eno nogo, na glavi ~, ~i verzi, šántavec -vca *m in* šantávec -vca *m*, šántavka -e *ž in* šantávka -e *ž*, šántavost -i *ž*, šántast -a -o, šantálo -a *s*, šantáč -a *m*
Šántel *[-əl]* -tla *m* |*slikar*|, Šántlov -a -o: ~e ilustracije
Šántung -a *m* |*mesto*|, v ~u, šántunški -a -o: ~a svila = šántung -a *m*
šápa -e *ž*: medvedova ~, priti komu v ~e, šápica -e *ž*: mačje ~e, šápast -a -o: ~e roke, ~i listi
šápa -e *ž kamnitna obloga*: ~ pri vodnjaku
šapáti -ám *tacati*, šapàj -ájte! šapàl -ála -o, šapánje -a *s*: medved šapa po smrečju
šápelj -plja *m načelek*: nevesta z belim ~em, šápljev -a -o
šapirográf -a *m*: na ~ razmnožiti okrožnico, šapirográfski -a -o: ~i odtis, šapirografírati -am, šapirografíranje -a *s*: ~ dijaški list
šár -a *m* |*trava*|, šárje -a *s ločje*, šarica -e *ž*
šára -e *ž*: svetle ~e pred očmi, krava ~, šárast -a -o: ~ marmor, pes, ~a barva
šára -e *ž* 1. stara ~, 2. *jed*
šaráda -e *ž* |*zlogovna uganka*|, šaráden -dna -o
šárec -rca *m* |*strojnica*|
šárec -rca *m* |*konj, jelen*|, Šárec -rca *m*: ~ kraljeviča Marka, šárka -e *ž* |*kobila, krava*|, šárko -a *s* |*pes*|
šarénec -nca *m* = šarénka -e *ž zool.*, šarenica -e *ž iris*: vnetje ~e, šareníčen -čna -o: ~a zaslonka, šarenják -a *m zool.* |*jelen*|
šarica -e *ž umetna muha*
šáriti -im, šárjenje -a *s*: ~ z imeni, z denarjem, ~ po grmovju, po spisih, po

predalu, po dvorišču, šarívec -vca *m* |*pes*|, šarívka -e *ž*

šárkelj -klja *in* -keljna *[-kəlj-] m*: ~ z rozinami, marmornat ~, šárkljev -a -o *in* šárkeljnov -a -o *[-kəlj-]*: ~ model

šarlatán -a *m mazač, slepar*, šarlatánka -e *ž*, šarlatánski -a -o, **šarlatánstvo** -a *s*, šarlatániti -im

Šarlóta -e *ž*, Šarlótin -a -o

šárm -a *m* → *čar, mik(avnost), očarljivost, milina*, šarmánten -tna -o: ~ gospod, kavalir, ~a družabnica, šarmántnost -i *ž ljubeznivost, mikavnost, očarljivost, milina*; °šarmírati -am *očarati, navdušiti, prevzeti, omamiti*

šarnír -ja *m škarnica, zapornica, zapora, tečaj*: sklep na ~, strešni ~ *strešne škarje*, šarnírski -a -o: ~i sklep *tečajast*, ~o nasadilo, šarnírен -rna -o *tečajen*

šarpíja -e *ž pukanina, nitje*

Šár planína Šár planíne *ž*, šárski -a -o: Šársko-píndsko gorstvo

šárža -e *ž* 1. *stopnja*: ~ poročnika, imeti visoko ~o, izgubiti ~o, višje ~e, 2. *naklad*: petnajst šarž koksa (v plavžu), **šaržér** -ja *m*: revolverski ~, ~ za pasom, v ~ju manjka naboj, šaržírati -am, šaržíranje -a *s*

šasíja -e *ž*: avtomobilska ~

šáš -a *m* |*trava*|, šášev -a -o: ~ plašč, šášje -a *s*, šášnat -a -o, šaševína -e *ž*

°**šatírati** -am *senčiti, seniti*

šató -ja *m šodo*

°**šátor** šatóra *m šotor*

šatráj -a *m bot.*, šatrájev -a -o: ~ med, šatrájka -e *ž bot.*

šatúlja -e *ž*: lesena ~, ~ za cigare, za nakit, šatúljica -e *ž*

Šávna péč Šávne pečí *ž kr. i.*, v ~i ~i, šávniški -a -o, Šávničani -ov *m mn.*

šávra -e *ž*, *mn.* šávre šáver *[-vər]* 1. *črna krava*: če ni mavra, je pa ~, 2. *neroda*, šávrast -a -o: ti šavra ~a ti, šávrica -e *ž*, šavráti -ám 1. *šepati, nerodno hoditi*, 2. *neumnosti počenjati, govoriti*, šavrȁj -ájte! šavrȁl -ála -o, šavránje -a *s*

Šavríni -ov *m mn. istrski Slovenci pod Trstom*, šavrínski -a -o: ~o narečje

šávs *medm.*: ~! po roki, šávs -a *m*, šávsati -am *hlastati*, šávsanje -a *s*, šávsniti -nem: ~ po otroku, ~ koga v nogo, pes šavsne za mesom *ali* po mesu, šávselj -slja *m med. zaskočka, kavselj*

šc *[ššc] medm.*: ~! mačka

ščávje -a *s bot.*, ščáven -vna -o: ~a kislina, sol

Ščávnica -e *ž* |*reka in kraj*|, iz ~e, ob ~i, ščávniški -a -o, Ščávničani -ov *m mn.*

ščebét -éta *m*: ~ lastovk, ščebetljív -a -o: ~i vrabci, ščebetáti -ám *in* ščebéčem, ščebetàj -ájte *in* ščebéči -te! ščebetàl -ála -o, **ščebetánje** -a *s*: otroci, siničke ščebetajo, ščebetávec -vca *m*, ščebetávka -e *ž*, ščebetàv -áva -o, ščebetálo -a *s*, ščebetúlja -e *ž* >*[ščəb-]*

ščegét -éta *m*: prijeten ~, ščegétec -tca *m*: ~ me ima, ščegetljív -a -o: ~a deklina, koža, bolečina, ščegetljívec -vca *m*, ščegetljívka -e *ž*, ščegetljívost -i *ž* >*[ščag-]*

ščegetáti -ám *in* ščegéčem, ščegetàj -ájte *in* ščegéči -te! ščegetàl -ála -o, ščegetánje -a *s*: ~ koga pod nosom, po nosu, po podplatih, k smehu, ščegeta me, ščegetávec -vca *m*, ščegetávček -čka *m med.*, ščegetávka -e *ž*, ščegetàv -áva -o: ~a igra, novica, groza, ščegetávost -i *ž* >*[ščag-]*; *gl. tudi* žgečkati

ščekét -éta *m*, ščekáti -ám *lajati, bevskati*, ščekàj -ájte! ščekàl -ála -o, ščekánje -a *s*: mladi psi ščekajo, ščekáč -a *m* |*pes*|; ščeketáti -ám *in* ščekéčem, ščeketàj -ájte *in* ščekéči -te! ščeketàl -ála -o, ščeketánje -a *s*: srake ščeketajo, ščeketúlja -e *ž zool.* >*[ščək-]*

ščemẽti -í, ščemẽč -a -e, ščemèl -éla -o, ščemẽnje -a *s*: luč ga ščemi, v očeh me ščemi, oči me ščemijo (od dima), vse me *ali* mi ščemi po krvi, pod kožo, obraz me ščemi od vetra, sonce me ščemi v oči; ščemẽč -éča -e *prid.*: ~e oči, ~a radovednost, podplutba, rana, svila, svetloba, ~ dím, ~e sonce, veselje >*[ščəm-]*

ščenè -éta *s pes*

ščẽp -épa *m* = ščẽpek -pka *m* = ščépka -e *ž trska, iver, trščica, drobec*

ščẽp -à *m* = ščepẽc -pcà *m*: zložiti prste v ~, ~ tobaka, soli, čaja, biti za ~ pametnejši, ~ resnice, ščepcè -à *s jemljaj* >*[ščap-]*

ščepériti -im *šopiriti*, ščepérjenje -a *s*: ~ perje, vrabci se ščeperijo, ščepérnik -a *m bot.* >*[ščap-]*

ščét -í *ž*: jeklena, žična, sirkova ~, ~ za blato, za obleko, ~ na bradi, gosta ~ las, ščétca -e *ž* 1. *ščetka*: tkavska ~, 2. *bot.*, ščetica -e *ž ščet*, ščetíce ščetíc *ž mn.* |*čebelja bolezen*|, ščétje -a *s*: ~ rže-

nega strnišča, ščetíšče -a *s* *leseni del ščeti*, ščétiti -im, ščétenje -a *s*

ščetár -ja *m*, ščetárski -a -o: ~i sveder, ščetárstvo -a *s*, ščetáti -ám *krtačiti*, ščetàj -ájte! ščetàl -ála -o, ščetánje -a *s*: ~ obleko, ~ na suho, ščetálo -a *s*: konjsko ~ *čohalo*

ščetína -e *ž*: svinjske ~e, ~ pri podrtem drevesu, ~e pod nosom, ščetínica -e *ž*, ščetínje -a *s*: s ~em streljati, ščetínar -ja *m* *prašič* = ščetínec -nca *m*, ščetínka -e *ž*, ščetínast -a -o: ~a trava, brada, narava, ~i lasje, brki, ~ obraz, ščetínav -a -o: ~a žival, ščetíniti -im, ščetínjenje -a *s*: ~ dlako, obrvi, dlaka se ščetini, lasje se ščetinijo, ščetínovec -vca *m* *pujsek*; ščetinonóžec -žca *m* *zool.*, ščetinozóbec -bca *m* *zool.*, ščetinočeljústnica -e *ž* *zool.*

ščétka -e *ž*: zobna, mazalna, kontaktna ~, ~ za nohte, za blato, ~ pri čebelah, ostrižen na ~o, ščétkar -ja *m*, ščetkárna -e *ž*, ščétkarski -a -o: ~a stroka, ščétkarstvo -a *s*, ščétkast -a -o: ~o ostrižen, ščétkica -e *ž*, ščétkati -am, ščétkanje -a *s*: ~ lase, blago, vole

ščetúlja -e *ž* *bot.*

ščí -ja *m* |*kisla juha*|

ščínk *medm.*, ščínk -a *m*, ščínkati -am, ščínkanje -a *s*: ščínkavec ščinka, ščínkavec -vca *m*: bronasti, pisani, pasasti ~, ~a (na nosu) imeti, ščínkavčev -a -o: ~a pesem, ščínkavček -čka *m*, ščínkavka -e *ž* = ščínklja -e *ž*: vesel ko ~, ščínkec -kca *m*, ščínkavčji -a -e: ~a družinica

ščíp -a *m* *polna luna*: luna gre v ~, je v ~u, bilo je o ~u, danes je ~, ščípov -a -o: ~o vreme, ščípast -a -o: ~ obraz

ščipáč -a *m* |*pajek*|, ščipáče ščipáč *ž mn.* |*klešče*|

ščipálen -lna -o [*-ln-*]: ~e spone, klešče, ščipálnik -a [*-ųn-*] *m* 1. ~ za ščipanje grozdja, kopitni ~, 2. ~ na nosu, ščipálnica -e [*-ųn-*] *ž*, *nav. mn.* ščipálnice ščipálnic [*-ųn-*]: žične, glavične ~e, ščipálo -a *s* |*orodje*|

ščípati -am *in* ščípljem, ščípaj -te *in* -ájte *in* ščíplji -te! ščípaje, ščípajóč -a -e, ščípal -a -o *in* -ála -o, ščípanje -a *s* *in* ščipánje -a *s*: zobe, nohte, parklje ~, ~ koga s prsti, z besedami, mraz ščiplje do kosti, po trebuhu ga ščiplje, ~ se v ušesa, veter ščiplje, ~ vozne listke; **ščípec** -pca *m* |*orodje*|, ščípa -e *ž*: ~ pri statvah

ščipávec -vca *m* |*oseba in žival*|: knjižni, navadni, balkanski ~, ščipávka -e *ž*: ~ na jelki, ~ za perilo, *nav. mn.* ščipávke ščipávk *ž* |*klešče*|

ščír -a *m* *bot.*: rdeči ~, ščírje -a *s* = ščírovje -a *s*

ščít -a *m* 1. viteški, grbovni ~, vzdigniti koga na ~, bojni ~, 2. kapar ima ~, čepica s ~om, ščítec -tca *m* 1. ~ pri čeladi, pri čepici, 2. *bot.*, ščítek -tka *m*: reklamni ~, pecljat ~ pri zrnu, ~ pri avtomobilskem motorju, čepica s ~om, ščítast -a -o: ~a oblika, ~a uš

ščítar -ja *m* 1. *ščitonosec*, 2. *kapar*, 3. *komar*, ščítarica -e *ž* |*riba, uš*|, ščítarka -e *ž* |*kača*|: egiptovska ~

ščíten -tna -o: ~i ovitek *varovalni*, ~i hrustanec, ~a žleza = ščítnica -e *ž* *med.*, ščítničen -čna -o: ~a vez, ovojka, ščítnik -a *m* 1. ~ pri ključavnici, ~ za rokave, 2. *med.* *kondom*, *preservativ*, 3. *kuščar*, *rak*

ščítiti -im *varovati*, *braniti*, ščítenje -a *s*: topovi so ščitili umik

ščito- *v sestavi*: ščitoglávec -vca *m* *zool.*, ščitoglávka -e *ž*: želva ~; ščitonósec -sca *m* = ščitonóša -a *in* -e *m*, ščitonôsen -sna -o: ~i Zeus; ščitorépka -e *ž* |*kača*|

ščŕk -a *m*, ščŕkati -am, ščŕkanje -a *s*: kobilica ščrka

ščrléti -ím, ščŕli -íte! ščrlèl -éla -o, ščrlênje -a *s*: lastovke ščrlijo

ščúka -e *ž*: morska, rečna ~, ujeti debelo ~o, ščúkar -ja *m* |*ribič*|, ščúkec -kca *m* *zool.*, ščúkica -e *ž*: rdečerepa ~, ščúkin -a -o: ~o meso, ščúkast -a -o: ~o gledati, ~ obraz, ščúkov -a -o, ščukovína -e *ž* |*meso*|, ščúkovec -vca *m* *zool.*

ščúrek -rka *m* *zool.*: kuhinjski, gozdni ~, ščúrkov -a -o: ~ skedenj |*lesena igrača*|, ščúrkovec -vca *m* |*fižol*|, ščúrkec -kca *m*, ščúrkast -a -o: ~i brki

ščúvati ščúvam *in* ščújem *hujskati*, ščúvaj -ájte *in* ščúj -te! ščúval -ála -o, ščúvanje -a *s* *in* ščúvati -am *s* *stal. poud.*: ~ koga zoper koga, ~ koga k vstaji, ~ psa na berača, ~ ljudi proti oderuhom *ali* zoper oderuhe, ščuváč -a *m* = ščuvávec -vca *m*, ščuvávka -e *ž*, ščuválen -lna -o [*-ln-*]: ~e besede

še [*še* / *šè*] *prisl.* ① *izraža dodajanje*, *nadaljevanje*, *ponavljanje*: ~ jutri, pa bo konec; ~ suknjo mi daj; ~ pet jih pride; ~ ti povej; zdaj pa ~ to; pa ~ to po-

misli; si ~ tam? ~ zmeraj leži; ~ kaj pridi; ~ malo posedi; ~ kaj? kaj pa ~? pa kaj ~? prihajali so ~ in ~, ~ in ~ je pil; ali ~ veš? ali boš ~? ~, ~; ~ enkrat boljši; ~ danes pride, potem pa ne več; ② *z nikalnim povedkom izvzema in omejuje*: danes ~ ne; danes ne ~; pri nas ~ ne; pri nas ne ~; ③ *poudarja razne stavčne člene*: ~ sanjalo se mi ni; ~ ne pogleda me; ~ malo ne; ~ tega ne ve; ~ pet let ni tega; ~ pozdravil me je; ~ kruha nima; ~ danes pojde, pa ~ (kako) rad; ~ besede ni rekel; ~ tak hrust nič ne more; ~ moški nič ne opravi, kje bi ženska; ~ malo ne zaleže; ~ iz mladosti se spominjam; ~ vprašaš; ~ prav posebej; ~ ravno prav; ~ precej velik; ~ otrok to zna; ~ bog, da si mlad; to si ~ poceni dobil; če ~ toliko vpiješ, nič ne pomaga; naj bo ~ tako težko; ④ *pritrjuje ali zavrača z nekim dopuščanjem*: kako ti gre? ~ kar; že ~, ~ nekam, ~ nekako; ali ni tako? kaj ~! šè kaj! to (naj) bi ~ bilo

šebeník -a *m rumena vijolica*, šebeníka -e *ž bot.*, šebeníca -e *ž bot.*

šebój -a *m levkoja, fajgelj*

Šebrélje Šebrélj *ž mn. kr. i.*, v ~ah, šebréljski -a -o

šéf -a *m glava, poglavar, gospodar, vodja, načelnik, predstojnik*: ~ podjetja, ~i evropskih držav, ~ inženir, s ~om inženirjem, ~ primarij, ordinacija ~a primarija, ~ zdravnik *prvi zdravnik*, šéfov -a -o: ~a tajnica, šéfovski -a -o: ~o vedenje, šéfinja -e *ž*

šéga -e *ž in* šêga -e *ž navada, običaj*: domača, tuja, prijateljska, utrjena, lovska, vojaška ~, ~o vedeti komu *poznati njegove muhe*, ta mož je svoje ~e *muhast*, po gosposki, po novi ~i, šegáv -áva -o: ~a beseda, popevka, ~o ime, ~ človek, značaj, šegávost -i *ž*, šegávec -vca *m*, šegávka -e *ž*

šéh -a *m*: ~ kraljici pri šahu, šah ~

Šeherezáda -e *ž |oseba iz Tisoč in ene noči|*, Šeherezádin -a -o: ~o pripovedovanje

šéjk -a *m |arabski poglavar|*, šéjkov -a -o

šêka -e *ž liska, breza, maroga*, šêkast -a -o *lisast, brezast, pisan, marogast*

šékel *[-əl]* -kla *m |babilonski in hebrejski denar in utež|*; *gl. tudi* sekel

šèl šlà šló *gl.* grem, iti

šélak -a *m |smola|*, šélakov -a -o: ~a politura

Šélda -e *[-ld-] ž |reka|*: pritoki ~e

šelè *prisl.*: ~ včeraj je pisal, kaj naj ~ jaz rečem, kaj ~ ljubezen, pa njegova mati ~, potem ~ je priden, tam ~ je lepo, ~ pet jih je, pet jih je ~

šelèst -ésta *m*: ~ bukovja, papirja, blaga, šelestéti -ím, šelêsti -íte! šelestéč -a -e, šelestèl -éla -o, šelestênje -a *s*: svila šelesti, listje šelesti; šelestèč -éča -e *prid.*: ~e blago

šéma -e *ž* 1. *krinka*: pustna ~, v ~o oblečen, 2. *prismoda*: ti ~ šemasta, šémica -e *ž*, šémež -a *m pavliha*, šémežen -žna -o: ~ babjak *gizdalinski*, šémar -ja *m*, šemarija -e *ž*, šemáriti -im, šemárjenje -a *s*: ~ se s čim, ~ koga, šémast -a -o: ~a ženska, prismoda; šémiti -im, šémljenje -a *s*: ~ koga s čim, ~ se s pavovim perjem, šémišče -a *s*

°**séma** -e *ž shema*

šematízem -zma *m imenik*: ~ ljubljanske škofije, uradniški ~

šémber *[-bər] medm.*: da te ~, ~ te vzemi; šémbraj *medm.*: da te ~, šémbrajte no! šémbran -a -o: ~a reč, ~o žalosten; *gl. tudi* hember

Šembíd -a *m kr. i.*, v ~u, šembíški -a -o, Šembídčani -ov *m mn.*

Šembílja -e *ž Sibila*: sveta ~, šembílja -e *ž vedeževavka, prerokinja*, šembíljski -a -o: ~e bukve, ~o prerokovanje, ~o hudi časi bodo prišli

šemizéta -e *ž |del obleke|*

Šempás -a *m kr. i.*, v ~u, šempáški -a -o

Šempável *[-əl]* -vla *m kr. i.*, v ~u, šempávelski -a -o *[-vəl-]*

Šempéter -tra *in* -pêtra *m kr. i.*, v ~u, šempétrski -a -o *in* šempêtrski -a -o: ~o predmestje, šempétrstvo -a *s*: Kozakovo ~

Šempoláj -a *m kr. i.*, v ~u, šempolájski -a -o, Šempolájci -ev *m mn.*

šên šêna *m |bolezen|*: mehurčavi ~, umreti za ~om, šênov -a -o: ~a rdečina, šenàv -áva -o: ~ bolnik, ~a koža, šênast -a -o *šenu podoben*

Šenčúr -ja *m kr. i.*, v ~ju, šenčúrski -a -o, Šenčurjáni -ov *m mn. in* Šenčúrci -ev *m mn.*

Šenklávž -a *m*, v ~u, šenklávški -a -o

Šénkov túrn Šénkovega túrna *m kr. i.*, v ~em ~u

Šénoa -a *in* -e *m* |*pisatelj*|, Šénoov -a -o: ~e povesti

šènt šénta *m*: da te ~, da te ~a, gre ko vsi ~i, ti ~ ti, lej (ga) ~a, živ je ko (sam) ~, prekleti koga s ~om; ne vem, kakšnega ~a sem jim storil; kakšnega ~a si pa prinesel; šéntati -am, šéntanje -a *s*; šéntaj -te! *medm.*: spak ga ~, ~ no, ~ *glej no, glej*; da te ~; šéntan -a -o: ~a reč, baba, ~ dedec, ~o drag; šentováti -újem, šentúj -te! šentovàl -ála -o, šentovánje -a *s*, šentovávec -vca *m*, šentovávka -e *ž*, šentovávski -a -o; *gl. tudi* hent

šentflorjánski -a -o: dolina ~a, šentflorjánstvo -a *s*

Šentílj -a *m kr. i.*, v ~u, šentíljski -a -o, Šentíljčani -ov *m mn.*

Šentjákob -a *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, šentjákobski -a -o

šentjákobščica -e *ž* |*hruška*|

Šentjánž -a *m kr. i.*, v ~u, šentjánški -a -o: ~i premog

šentjánžev -a -o: ~ kres, dan, ~o olje, ~a roža = šentjánževka -e *ž*, šentjánževec -vca *m* |*vino*|, šentjánževica -e *ž bot.*, šentjánževo -ega *s*: bilo je o ~em, na ~

Šentjêrnej -éja *m kr. i.*, v ~u, šentjernéjski -a -o, Šentjernéjčani -ov *m mn.*, šentjernéjčan -a *m* |*vino*|

šentjernéjski -a -o: ~a noč

Šentjóšt -a *m kr. i.*, na ~u, šentjóški -a -o, Šentjóštarji -ev *m mn.*

Šentjúr -ja *m kr. i.*, v ~ju, Šentjúrij -a *m*, v ~u, iz ~a, šentjúrski -a -o, Šentjúrci -ev *m mn.*

Šentlóvrenc -a *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, šentlóvrenški -a -o

Šentpável *[-əl]* -vla *m kr. i.*, v ~u, šentpávelski -a -o *[-vəl-]*: ~a občina

Šentpéter -tra *in* -pêtra *m*, v ~u, šentpétrski -a -o

Šentrúpert -a *m kr. i.*, v ~u, šentrúperški -a -o, Šentrúperčani -ov *m mn.*

Šentvíd -ída *m kr. i.*, v ~u, šentviški -a -o: ~a postaja, Šentvídčani -ov *m mn.*

šépati -am, šépanje -a *s*: ~ na levo nogo, ta primera šepa, dijak v znanju šepa, stran šepa *tisk.*, kupčija, predstava šepa. šépav -a -o: ~a ženska, logika, ~ jamb, šépavec -vca *m*, šépavka -e *ž*, šépavček -čka *m*, šépavost -i *ž*, šépast -a -o: ~ konj, verz, ~a noga, fraza, resnica, ~o pero, šépniti -nem *zašepati*, šépec -pca *m*, šépka -e *ž*

šepèt -éta *m*: rahel, skrivnosten ~, ~ groze, morja, šepetáti -ám *in* šepéčem, šepetàj -ájte *in* šepéči -te! šepetáje, šepetajóč -a -e, šepetàl -ála -o, šepetánje -a *s*: ~ komu kaj na uho, v uho, ~ si od ust do ust, veter šepeta, šepetaje govoriti; šepetajóč -óča -e *prid.*: ~ glas, šepetávec -vca *m*, šepetávčev -a -o: ~a kabina, šoljka = šepetálnica -e *[-ųn-] ž*, šepetávka -e *ž*, šepetálen -lna -o *[-ln-]*: ~a metoda, šepetàv -áva -o: ~ pogovor, glas

šepníti šépnem, šépni -íte! šépnil -íla -o *in* šépniti -nem *s stal. poud.*: ~ komu kaj, šepétniti -nem, šepetljív -a -o: ~ glas

šeriát -a *m*, šeriátski -a -o: ~o sodišče, ~i zakon, ~a šola

šêrif -a *m*: arabski ~, šerifát -a *m* |*pokrajina*|

šêrif -a *m* |*upravni uradnik v Ameriki in Angliji*|, šêrifov -a -o: ~ pomočnik, šêrifski -a -o: ~a služba

šêrpa -a *in* -e *m* |*nosač*|: himalajski ~i *ali* ~e; Šêrpi -ov *m mn.* |*himalajsko ljudstvo*|, šêrpovski -a -o

šêrpa -e *ž* |*ruta*|: volnena, žametna, svilena ~

šést šêstih: ob ~ih, pred ~émi ne pridem *pred šesto*, ~ deljeno s ~ je ena, ne pet ne ~ ni rekel *ne bev ne mev*; šêsti -a -o: v ~i klopi, ob ~i uri, ~i čut, ~i križ si je naložil, pred ~o (uro) ne pojdem, v ~o = šêstič = šêstikrat *prisl.*, šestindevétdeset, šestindvájset

šest- *v sestavi*: šestbrázden -dna -o: ~i plug; šestcénten -tna -o; šestcéven -vna -o: ~i top; šestcilíndrski -a -o: ~i motor; šestcólski -a -o *[-ls-]*: ~a deska; šestčéveljski -a -o *[-vəlj-]*; šestčlánski -a -o: ~a komisija; šestčlèn -éna -o: ~e noge pri žužkih, šestčlénski -a -o: ~i element; šestdnéven -vna -o: ~o potovanje; šestdejánka -e *ž*; šestdélen -lna -o *[-ln-]*: ~i takt; šestfázen -zna -o: ~i tok; šestfúnten -tna -o; šéstinpolkrat *[-ųk-]*, šestinpólkraten -tna -o *[-ųk-]*; šestkílski -a -o *[-ls-]*, šestkilográmski -a -o: ~i zaboj; šestkolésen -sna -o: ~i vozovi; šéstkrat, šéstkraten -tna -o: ~a pot, ~o plačilo, šestkrátnik -a *m mat.*; šestléten -tna -o: ~ fantek, šestlétnik -a *m*, šestlétnica -e *ž*; šestlítrski -a -o;

šestmésečen -čna -o: ~a zima, ~ otrok; šestmotóren -rna -o: ~o letalo, šestmotórnik -a *m*; šestnadstrópen -pna -o: ~a hiša; šestodstóten -tna -o: ~e obresti; šestoglàt -áta -o: ~a matica, ~ okvir; šestosmínski -a -o: ~i takt, šestosmínka -e *ž*; šestpálčen -čna -o *[-u̯č-]*: ~a baterija; šestperésen -sna -o; šestpolovínski -a -o: ~i takt; šestpŕsten -tna -o, šestpŕstnost -i *ž*; šestrazréden -dna -o: ~a šola = šestrazrédnica -e *ž*; šeststêvílčen -čna -o *[-lč-]*: ~o število; šesttédenski -a -o: ~i dopust, rok; šesttónski -a -o: ~i voz; šesttónski -a -o: ~a lestvica; šestúren -rna -o: ~a vožnja, seja, ~i delavnik; šestvêseln -a -o *[-səl-]*: ~a barka; šestvŕsten -tna -o, šestvŕstnik -a *m* |*ječmen*|; šestvrstíčen -čna -o: ~a kitica; šestvrstíčnica -e *ž*; šestzlóžen -žna -o, šestzlóžnica -e *ž*

šesták -a *m* 1. *platno*, 2. *naboj*, 3. *jelen*

šéstdeset -ih: ~ milijonov, šéstdeseti -a -o: v ~em letu, v ~ih letih prejšnjega stoletja, šéstdesetič, šéstdesetkrat, šéstdesetikrat, šestdesetér -a -o, šestdesetéren -rna -o, šestdesetérica -e *ž*, šestdesetérka -e *ž*, šestdesetica -e *ž*, šestdesetína -e *ž*, šestdesetínka -e *ž*: ~ minute, šéstdesetka -e *ž*, šestdesetínski -a -o: ~i ulomki, šéstdesetnica -e *ž* |*nedelja*|

šestdeset- *v sestavi*: šestdesetdnéven -vna -o; šestdesetkráten -tna -o; šestdesetléten -tna -o *60-leten*: ~ mož = šestdesetlétnik -a *m*, šestdesetlétnica -e *ž* 1. *oseba*, 2. *jubilej*: ~o obhajati; šestdesetmilijónski -a -o: ~i narod, šestdesetmilijónti -a -o: ~i delček; šestdesetodstóten -tna -o: ~ invalid; šestdesettónski -a -o; šestdesetúren -rna -o

šestér -a -o: ~e vaje, ~o čutov; šestér -i *ž* |*vprega*|: s ~jo voziti, šestérec -rca *m* 1. *poet.*, 2. *geom.*, 3. *čoln*, šesterák -a *m* |*jelen*|, šestérica -e *ž*: ~ fantov, šestérka -e *ž* 1. ~ konj, 2. *šesterna vprega*, šestéren -rna -o: ~ sad, šestérnost -i *ž*, šestérnat -a -o: ~a vprega

šestero- *v sestavi*: šesteroglásen -sna -o; ~a skladba, ~o peti, šesteroglásnost -i *ž*; šesteroglàv -áva -o: ~ zmaj; šesterokót -a *m*, šesterokótnik -a *m*, šesterokóten -tna -o; šesterokràk -áka -o: ~a zvezda; šesterokríl *[-íl]* -a -o, šesterokrílen -lna -o *[-ln-]*; šesterolísten -tna -o; šesteronòg -óga -o; ~e žuželke, šesteronóžen -žna -o, šesteronóžec -žca *m*; šesterooglàt -áta -o: ~ žig; šesteropŕst -a -o, šesteropŕsten -tna -o, šesteropŕstnik -a *m*, šesteropŕst(n)ež -a *m*; šesteroròb -óba -o: ~a cev, šesteroróbnik -a *m*; šesteroròg -óga -o; šesteroròk -óka -o; šesterospèv -éva *m*; šesterostêbeln -a -o *[-bəl-]*; šesterostòp -ópa *m*: hoditi v gostih ~ih; šesterostópen -pna -o: ~i verz; šesterostrán -a -o: ~a prizma, šesterostráničen -čna -o; šesterostrún -a -o: ~i instrumenti; šesterovprežen -žna -o: ~a kočija; šesterozlóžen -žna -o; šesterozòb -óba -o: ~i lubadar, šesterozobát -áta -o: ~i listi; šesterozvézdje -a *s*; šesterozvóčen -čna -o; šesterožáren -rna -o

šestica -e *ž* 1. *številka*: kako lepe ~e piše, 2. *red*: same ~e dobiva, 3. *hišna številka*: na ~i, *od tod* Šestica -e *ž*: pri ~i v Ljubljani, 4. *denar*: srebrna ~, 5. *zob*: ~ levo spodaj, 6. ~ pri balinanju *šiška*; šéstka -e *ž* |*številka*, *red*|

šestílo -a *s*: ~ z lokom, objemno, redukcijsko, risalno ~, šestílen -lna -o *[-ln-]*: ~a vzmet, šestílar -ja *m*, šestílce -a *[-lc-] s*

šestína -e *ž šesti del* = šestínka -e *ž*: ~ pri dajatvah, ~ kroga, šestínar -ja *m pr.* |*kmet*|, šestínec -nca *m tisk.*, šestínski -a -o: ~i kmet

šéstnajst -ih *in* šestnájst -ih: ~ let, leta ~, šéstnajsti -a -o *in* šestnájsti -a -o: ~o stoletje, v ~em letu, šéstnajstič *in* šestnájstič, šéstnajstka -e *ž in* šestnájstka -e *ž*, šéstnajstikrat *in* šestnájstikrat, šéstnajstkrat *in* šestnájstkrat, šestnajstér -a -o, šestnajstéren -rna -o, šestnajstérica -e *ž*, šestnajstérka -e *ž* 1. *glas.*, 2. *tisk.*, šestnajstica -e *ž*, šestnajstína -e *ž*, šestnajstínka -e *ž*, šestnajstínski -a -o: ~a triola, šestnajsterák -a *m* |*jelen*|, šestnajstérec -rca *m*

šestnajst- *v sestavi*: šéstnajstkraten -tna -o *in* šestnájstkraten -tna -o *in* šestnajstkráten -tna -o; šestnajstléten -tna -o: ~a lepotica, šestnajstlétnica -e *ž*; šestnajstmésečen -čna -o; šestnajstpólen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroji; šestnajsttákten -tna -o: ~a skladba; šestnajstvôzelski -a -o *[-zəl-]*: ~i parnik

šestnajstero- *v sestavi*: šestnajsterokóten -tna -o, šestnajsterokótnik -a *m*; šestnajsteroròg -óga -o

šesto- *v sestavi*: šestobòj -ôja *m*; šestojanúarski -a -o: ~i režim, ~a diktatura; šestolétnik -a *m*; šestomér -a *m*: slovenski ~, šestomérec -rca *m* |*pesnik*|, šestomérski -a -o: ~a vojska; šestopèr -éra -o: ~i kij = šestopér -a *m*; šestošólec -lca *[-lc-] m*, šestošólček -čka *[-lč-] m*, šestošólka -e *[-lk-] ž*, šestošólski -a -o *[-ls-]*

šéststo -ôtih: ~ šestnajst

šeststo- *v sestavi*: šeststokráten -tna -o *in* šéststokraten -tna -o; šeststoléten -tna -o, šeststolétnica -e *ž*; šeststotísoči -a -e

šéststoti -a -o *in* šeststôti -a -o, šéststotič, šeststôtikrat, šeststotíca -e *ž*, šeststotína -e *ž*, šeststotínka -e *ž*

šésttisoči -a -e *in* šesttísoči -a -e, šésttisočkrat *in* šesttísočkrat, šesttisočér -a -o, šesttisočínka -e *ž*; *vendar* šest tisoč

šéška -e *ž udarec*, šéškati -am, šéškanje -a *s*: ~ otroka, ~ na gostiji *prežati, beračiti*, šéškar -ja *m*, šéškarica -e *ž*, šéškalica -e *ž preža*

šešljáti -ám *govoriti na š*, šešljàj -ájte! šešljàl -ála -o, šešljánje -a *s*, šešljàv -áva -o: ~ glas, šešljávec -vca *m*, šešljávka -e *ž*, šešljávski -a -o

°**šétati** -am se *sprehajati se*

Ševčénko -a *m* |*ukrajinski pesnik*|, Ševčénkov -a -o

ševiót -a *m* |*blago*|, ševiótast -a -o: ~a obleka, ševiótен -tna -o: ~a preja, volna

ševró -ja *m kozlovina, koz(l)ina, kozličevina*

ševrolét -a *m* |*avto*|

šíba -e *ž*: vrbova, brezova ~, ~ božja, iti skozi ~e, obsoditi na ~e, dobiti jih s ~o, ~ poje, trepeta ko ~ na vodi, ~ za vse človeštvo; šíbica -e *ž* 1. leskova ~, 2. ~ na dežniku 3. *vžigalica*, 4. ~ za stepanje beljakov, 5. ~ za klobase *špila*, šíbje -a *s*: brezovo, vrbovo ~ = šíbovje -a *s*: ~ za metle, šíbast -a -o: ~a veja, šíbnat -a -o: ~a košara, šíbnik -a *m koš(ara)*

šíbati -am, šíbanje -a *s*: ~ kaznjenca, ~ po kom s čim, ~ napake, mehkužnost, dež šiba; šíbanec -nca *m*, šíbanka -e *ž*, šíbar -ja *m*

šíbek -bka -o *in* šibák -bkà -ó, *prim.* šibkéjši -a -e, *prisl.* šibkó, šibkéj(š)e: biti ~ v nogah, v matematiki, ~a **svetloba**, raztopina, pijača, točka, ~o **polje** pri šahu, ~ jug *veter*, ~i spol, ~i tok, ~ otrok, argument; socialno ~, ~e pameti, ~ega zdravja, šíbkost -i *ž*: telesna, tehnična ~, ~ sluha

šíbéti -ím *slabeti*, šíbèl -éla -o, šíbênje -a *s*: vrste, moči šibijo

šíbika -e *ž*: ~ srebra, železna ~, zlato, zdravilo v ~ah, šíbina -e *ž šiba*, šíbínje -a *s*

šíbiti -ím, šíbi -íte! šíbil -a -o, šíbljênje -a *s*: lakota mu šibi noge, miza se šibi pod jedmi *ali* od jedi, referat se šibi od številk, noge, kolena se mi šibijo, veje se šibijo pod snegom do tal; strop se šibi

šíbko- *v sestavi*: šíbkonòg -óga -o; šíbkotóčen -čna -o: ~e naprave; šíbkozóbec -bca *m zool.*

šíbra -e *ž (svinčeno) zrno, rod. mn.* šíber *[-bər]*: streljati s ~ami, šíbrovka -e *ž* |*puška*|, šíbrast -a -o, šibrína -e *ž drobček*

šifón -a *m* |*tkanina*|: svileni, bombažni ~, šifónast -a -o: ~a srajca

šífra -e *ž*: členek je podpisan s ~o, razreševati, izmišljati si ~e, moja ~, hranilna knjižica na ~o, šifrírati -am, šifríranje -a *s*: ~ brzojavke, šifrêrka -e *ž*: ~ iz glavnega štaba, šifríren -rna -o: ~i ključ, ~i oddelek = šifrírnica -e *ž*

***šíht** -a *m posad, izmena, pas, delo, služba*: delam dva *~a *dva posada*

šíit -a *m*, šíitski -a -o: ~a (muslimanska) sekta = šízem -zma *m*

šíja -e *ž* 1. *vrat, tilnik*: zgrabiti koga za ~o, 2. *greben*: skalnata ~, šíjen -jna -o, šíjnik -a *m*, šijnikovína -e *ž*; *gl. tudi* šinjek

šíje šíj *ž mn.*: ~ pred pečjo za prekajanje

šíjöring -a *m*: tekme v ~u

°**šík** -a *m okus, nošnja po modi*, °šík *neskl. čeden, ličen, brhek*

šikána -e *ž* → *nagajanje, sitnarjenje*, šikanírati -am → *nagajati, sitnosti delati*

šíkniti -nem *brizgniti, šiniti*

šílce -a *[-lc-] s*: ~ žganja

šíling -a *m* |*denar*|, šílinški -a -o: ~a valuta

šíliti -im, šíljenje -a *s*: ~ svinčnik, šílček -čka *[-lč-] m*: ~ za svinčnike, **šílek** -lka *[-lk-] m bodica, trn, ost, konica*

šílo -a *s*: gladilno, čevljarsko ~, tanek, slok kakor ~, s ~om dregniti, (vračati) ~ za ognjilo, sesti na ~, ~a ne skriješ v meh, pobrati ~a in kopita, kačje ~ |*riba*|, morsko ~ *zool.*; šílast -a -o: ~ kljun, lok, nos, stožec, ~e oči, ~a brada, glava, ~o okno, šílar -ja *m* |*srnjak*|, šílovje -a *s* = šilovína -e *ž*

iglasto drevje, gozd, igličevje; šilonòs -ósa -o: ~i krokodil, šílišče -a *s* |*ročaj*|

šímbas -a *m*: volovski ~

***šímelj** -na *[-məlj-] m*: uradni, pisarniški, birokratski ~

***šímelj** -na *[-məlj-] m* |*konj*|, *šímlja -e *ž*, *šímljast -a -o

Šímen -mna *m os. i.*, Šímnov -a -o, Šíme -ta *m os. i.*, Šímetov -a -o, Šímek -mka *m os. i.*, Šímkov -a -o

šimpánz -a *m*, šimpánzovka -e *ž* |*samica*|, šimpánzov -a -o

šíniti -nem: kri, misel šine v glavo, ~ pokonci, čez plot, mimo; ~ ko blisk, ~ v hosto, čoln šine po vodi; senca šine čez obraz, ~ na noge, za kom, kvišku; plamen šine proti nebu, jeza šine v človeka, blisk šine čez nebo, nekaj mu je šinilo v glavo

šínjek -njka *m svinina z vratu, prerasla s slanino*

šintoíst -a *m*, šintoístičen -čna -o: ~a vera = šintoízem -zma *m*, šínto -a *m* |*japonska vera*|

šípa -e *ž*: okenska, mlečna ~, ~e pobiti komu, ~e na komatu, ~e žvenketajo, pokajo, ~o utreti, šípica -e *ž*: ~ za naočnike, šípen -pna -o

šípek -pka *m bot.*: divji ~, šípkov -a -o: ~ grm, čaj, liker, šípkovec -vca *m*, šípkovina -e *ž in* šipkovína -e *ž* |*les*|, šíp(k)ovje -a *s* |*grmovje*|, šíp(k)ovka -e *ž* |*jagoda*|

šípon -a *m* |*trta in vino*|, šipónov -a -o: ~ trs, šipónski -a -o

šípovnik -a *m etnogr. obok pred kmečko pečjo*

Šíptar -ja *m*, Šíptarka -e *ž*, šíptarski -a -o: ~i jezik = šíptaršèina -e *ž*

šír -í *ž širjava*: iti v ~, na (vso) ~ odpreti, razmahniti se v ~ in dalj, šíren -rna -o: po ~em svetu, ~o polje, šírnost -i *ž*, širjáva -e *ž*: na ~o in daljavo, v ~o se razprostreti

širína -e *ž*: hrbtna, prsna, zemljepisna ~, ~ v pasu, po ~i, ~ sobe, črke, stolpca, stavka, strani, iti na ~o *ali* v ~o, imeti potrebno ~o, tovariška ~, ~ gledanja, filozofija je dobila ~o, širínski -a -o: ~a stopinja

šíriti -im, širjenje -a *s*: ~ roke, nosnice, obleko, navdušenje mi širi prsi, ~ smrad, ~ novice, laži, vpliv, kulturo, misel, krog bravcev, kaj širiš proti meni? ~ med ljudmi, ~ si obzorje; glas, vonj, pokrajina, požar, bolezen se širi, srce se (mi) širi od sreče *ali* v sreči, polja se širijo, smehljaj se širi po obrazu, govorice se širijo; širívec -vca *m*, širívka -e *ž* |*oseba in priprava*|: mišica ~, širítev -tve *ž*, širílen -lna -o *[-ln-]*: ~e priprave, širílo -a *s*: ~ širi zenico

širóčka -e *ž* |*sekira*|

širòk -ôka -o, *prim.* šírši -a -e *in* šírji -a -e, *prisl.* šírše *in* šírje: ~a cesta, pleča, usta, narava, ~ smeh, korak, človek, duh, ~o morje, ~e hlače, ~i svet; biti ~e duše, ~ih besed, ~e plasti ljudstva; padel je, kakor je dolg in ~; svet je ~, ženska je postala ~a *vulg.*, ~o se smejati, se razkoračiti, ~o ziniti, stopiti, hoditi, sesti, ~o odprtih oči, ust, ~o razkoračen, ~o znan, na ~o odpreti oči, usta, vrata, na dolgo in ~o razlagati, pripovedovati, opisovati, na ~o se mi zeha, živeti na ~o, otroci so polegli po dolgem in po ~em, otrok je širji ko dalji, širši pomen besede; ~e množice → *velike*; blago, predmet za ~o potrošnjo → *za splošno (po)rabo*; širokóst -i *ž*: zmeriti ~ blaga, ~ morja, duha; širokljàt -áta -o: ~a glava, širočína -e *ž*

širóko -a *m* |*veter*|

široko- *v sestavi*: širokočêlen -lna -o *[-ln-]*: ~ bik, ~a bazilika, širokočélec -lca *[-lc-] m*; širokoglàv -áva -o, širokoglávec -vca *m*, širokoglávost -i *ž*; °širokogrúden -dna -o *širokosrčen*; širokohlàč -áča -e, širokohláčar -ja *m*, širokohláčen -čna -o, širokohláčnik -a *m*; širokohŕbten -tna -o: ~o Pohorje; širokokljún -a -o; širokokrájen -jna -o: ~ klobuk, širokokrájnik -a *m*; širokokràk -áka -o; širokokrílka -e *[-lk-] ž*; širokokrížen -žna -o: ~i konji; širokolíčen -čna -o: ~ fant; širokolíst -a -o, širokolísten -tna -o: ~i hrast, lapuh, ~a detelja, palma; širokomôrski -a -o: ~i promet; širokonòg -óga -o, širokonóžec -žca *m*; širokonòs -ósa -o: ~e opice; širokopàs -ása -o: ~a debeluška; širokopéren -rna -o: ~e rastline, širokopérnost -i *ž*; širokopléč -éča -e: ~ moški, širokopléčnik -a *m*; širokopotézen -zna -o: ~a zasnova, ~ urednik, ~o reševanje zadev, širokopotéznost -i *ž*: ~ misli; širokopŕsen -sna -o, široko-

prsnost -i *ž*; širokopŕst -a *m*: egiptovski ~ *zool.*; širokorámen -mna -o; širokorásel *[-ạ̄]* -sla -o: ~a bukev; širokorẹ̑p -ẹ́pa -o, širokorépka -e *ž*; širokoríten -tna -o: ~ človek = širokorítnik -a *m* = širokorít(n)ež -a *m*, širokorítiti -im se, širokorítenje -a *s*; širokosŕčen -čna -o: ~a politika, ~o pojmovanje, ~a komisija, biti ~ do nasprotnika *ali* z nasprotnikom, širokosŕčnost -i *ž*; širokotíren -rna -o: ~a železnica, širokotírnost -i *ž*; širokoúst -a -o: ~ bahač, ~o hoditi; širokoústen -tna -o: ~a beseda, širokoústiti -im (se), širokoústenje -a *s*: ~ (se) o čem, širokoústnež -a *m bahač*, širokoústnica -e *ž*, širokoústnost -i *ž*; širokovẹ́jen -jna -o: ~ oreh; širokovésten -tna -o *široke vesti, površen, laksen*, širokovéstnost -i *ž*; širokovráten -tna -o

širom *prisl.* = šíroma *na široko*: ~ po deželi (°~ deželo), ~ odpreti oči, ~ odprta vrata, ~ zasloveti

širting -a *m* |*blago*|

šíška -e *ž* 1. hrastova ~, 2. *buška*, 3. ~ pri balinanju *šestica*, ~o narediti, šíškica -e *ž*, šíškar -ja *m*: hrast ~, šíškarica -e *ž zool.*: hrastova, listna ~, šíškov -a -o: ~a kislina, šíškast -a -o: ~a lobanja, oblika

Šíška -e *ž*, v ~i: Spodnja, Zgornja ~, šíšenski -a -o *[-šən-]*: ~a skakalnica, Šíšenski hrib, Šíškarji -ev *m mn.*, šíškarski -a -o

šív -a *m*: hlačni ~, trojni, verižni, križni, robni ~, lobanjski ~, halja brez ~a, po ~u se trga, čevlji na ~, ~ se razpara, zdravniški ~i, pobrati ~e iz rane, šívček -čka *m*

Šíva -a *in* -e *m* |*indijski bog*|, šivaíst -a *m*, šivaízem -zma *m* |*vera*|

šiváč -a *m* 1. *krpač*, 2. azijski ~ *zool.*, šiváčka -e *ž*

šiválen -lna -o *[-ln-]*: ~a košarica, blazinica, priprava, ~i dan, stroj, tečaj, šiválna -e *[-un-] ž šivanka*, šiválnica -e *[-un-] ž* |*prostor in podjetje*|, šiválnik -a *[-un-] m* |*stroj*|

šivánka -e *ž*: krojaška, sedlarska, tapetniška ~, ~o vdeti, umetnik ~e *ali* s ~o; sedeti ko na ~ah, šivánkica -e *ž* = šivánčica -e *ž*, šivánkin -a -o: ~o uho; šivánkar -ja *m* 1. *iron. krojač*, 2. *izdelovavec šivank*, šivánkarica -e *ž šivilja*, šivánkarski -a -o, šivánkarstvo -a *s*, šivánkast -a -o, šivánčnica -e *ž* |*blazinica*|

šivár -ja *m krojač*, šivárka -e *ž*, šivárski -a -o, šivárstvo -a *s*, šiváriti -im, šivárjenje -a *s*

šívati -am, šivaj -te *in* -ájte! šíval -a -o *in* -ála -o, šivanje -a *s in* šívanje -a *s*: ~ čevlje, perilo, obleko, ~ na stroj, na ometico, ~ hlače po drevju *trgati*, ~ s svilo, ~ knjigo, pole, dež šiva, bliski, krogle šivajo, skrnina mi šiva po sklepih, bolečine šivajo hrbtenico; šívan -a -o: ~o delo, na kveder ~ škorenj, ~i podplati, šivávec -vca *m*, šivávka -e *ž*

šíven -vna -o: ~o varjenje *zvarno*, ~e kosti, šivnína -e *ž* |*plačilo*|

šivílja -e *ž*: modna ~, ~ za belo perilo, šivíljica -e *ž*, šivíljski -a -o: ~a stroka, obrt, šivíljstvo -a *s*

***šjór** -a *m gospod, gospodar*, ***šjóra** -e *ž gospa*

škáf -áfa *m*: ~ za napajanje, lije kakor iz ~a, sedem ~ov žita, škáfec -fca *m* = škáfček -čka *m* = škáfek -fka *m* = škafíca -e *ž*, škáfar -ja *m*, škáfarica -e *ž* |*doga*|, škáfarski -a -o, škáfarstvo -a *s*, škáfen -fna -o, škáfnica -e *ž polica za škafe*

***škája** -e *ž*, *nav. mn.* škáje škáj *okujine, opilki*: ~e lete od železa pri kovanju

škandál *[-ál]* -a *m sramota, pohujšanje, spotika*: kulturni, znanstveni, politični, literarni ~, pretiti s ~om, napraviti ~, škandalózen -zna -o → *sramoten, spotakljiv, pohujšljiv*, škandalizírati -am se → *pohujševati, zgledovati, spotikati se*

škánt -ánta *m gosli*: škripati s ~om, na ~, v ~ metati (denar), škántek -tka *m* |*glasbilo*|

škapulír -ja *m*: tretjeredniški ~, škapulírski -a -o: ~a bratovščina

škár -ja *m* |*riba*|, škarica -e *ž* |*ptič*|: vodna ~ *bot.*

škárje škárij *ž mn.*, dvoje škárij 1. angleške, rezne, obvezilne ~, ~ za blago, za krojenje, za pločevino; striči s ~ami, ima v rokah ~ in platno *vso oblast, dela, kar hoče*, cenzurne ~, 2. rakove ~, 3. strešne ~, 4. ~ v gospodarstvu med cenami, odpirati ~ pri cenah, 5. *vilice v čolnu*: veslo zapeti v ~, 6. *tel.*: narediti ~, 7. *utrinjač*: usekniti svečo s ~ami,

škárjica -e ž *zool. strigalica*, škárjice škárjic ž *mn.*: ~ hrustavke, ~ brusiti *igra*|, škárjevec -vca *m* 1. *lemeznik*, 2. *zool.*, škárjevka -e ž *zool.*, škárjast -a -o: ~o ogrodje, zobovje, ~e noge, spone, ~i koraki, ~i daljnogled, škárjar -ja *m*, škarjerépec -pca *m zool.*

škárnik -a *m* 1. *lemeznik*, 2. *zool.*, škárnica -e ž 1. *pol škarij*, 2. ~ v ostrešju, 3. ~e pri ojesu

***škárp** škárpa *m star, ponošen čevelj, nav. mn.* škárpi -ov *m*; *gl. tudi* škrpet

škárpa -e ž *zid(ec)*: ~ nad cesto *ali* pod cesto, škárpen -pna -o, škárpar -ja *m* |*delavec*|, škárpast -a -o: ~ prizidek

škàrt škárta *m izvržek, izloček, prebirek, izbirek, slabo, izvrženo, izločeno blago*, škárta -e ž *kdor ni potrjen pri naboru, izvržek*, škartírati -am *izločiti, izvreči*, škartíranje -a *s*: ~ blago; škárten -tna -o: ~o blago

škárt *neskl.*: sem ~ v piku *nimam pika*

škátla -e ž, *mn.* škátle škátel *[-əl]*: pločevinasta, lesena ~, ~ za klobuke, ~ od cigar; okenska, vratna ~, konservna, fotografska ~, stara ~, škátlica -e ž: ~ za vžigalice, vse je kakor iz ~e *lepo, snažno, čisto*, škátlar -ja *m*, škátlarica -e ž, **škátlast** -a -o: moderne ~e hiše, škatláti -ám, škatlàj -ájte! škatlàl -ála -o, škatlánje -a *s*: razmajan avto škatla, votlo ~

Škédenj -dnja *m*, v ~u, škédenjski -a -o, Škédenjci -ev *m mn.* >*[-dənj-]*

škílast -a -o: ~ fant, ~e oči, ~o gledati, škílav -a -o: ~o gledati, škílavec -vca *m*, škílavka -e ž

škiléti -ím, škilèl -éla -o, škilênje -a *s*: otrok čedalje bolj škili *postaja škilast*, škílec -lca *[-lc-]* *m*, škilé -éta *m*, škílež -a *m*, škílka -e *[-lk-]* ž

škíliti -im, škíljenje -a *s*: otrok škili *je škilast*, ~ na eno oko, z enim očesom ~, navznoter, navzven ~, ~ za kom, na koga, ~ h komu v zvezek, ~ v knjigo, ~ po gruntu, Turek škili čez mejo

škís -a *m* 1. *karta, glavan*: vzeti s ~om, 2. *zmerljivka*

šklébniti -nem: pokrovec šklebne, šklebetáti -ám, šklebetánje -a *s*

šklefedráti -ám, šklefedràj -ájte! šklefedràl -ála -o, šklefedránje -a *s*: kolo šklefedra, šklefédra -e ž |*ura, voz*|, šklefédrast -a -o: ~ voz

šklefetáti -ám *in* šklefétčem, šklefetàj -ájte *in* šklefétči -te! šklefetàl -ála -o, šklefetánje -a *s*: stara škatla šklefeta, vso pot je šklefetalo

šklémfa -e ž: stara ~ *ura znč.*, **šklémfast** -a -o: ~ stroj, šklémfniti -nem: pokrovček šklemfne

šklepetáti -ám *in* šklepétčem, šklepetàj -ájte *in* šklepétči -te! šklepetàl -ála -o, šklepetánje -a *s*: ~ z zobmi, zobje, škarje, ponve, šipe, pisalni stroji šklepetajo *ali* šklepečejo, ~ od mraza, od strahu; šklepetajóč -óča -e *prid.*: ~ mlin, stroj, šklepetàv -áva -o, šklepèt -éta *m*, šklepetálo -a *s*, šklepetálce -a *[-lc-] s*: z lesenim ~em dajati znamenja; šklepétniti -nem, šklepníti šklépnem, šklêpnil -íla -o *in* šklêpniti -nem *s stal. poud.*: škatlica trdo šklepne

šklopotáti -ám *in* šklopótčem, šklopotàj -ájte *in* šklopótči -te! šklopotàl -ála -o, šklopotánje -a *s*: klopotec šklopota, ~ v coklah po stopnicah, ~ s coklami, šklopòt -ôta *m*, šklopotàv -áva -o: ~ klavir, šklopôtniti -nem, šklôpniti -nem: past, kljuka šklopne

Škócjan -ána *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, škocjánski -a -o: Škocjanske jame, Škocjánci -ev *m mn.*

škóda -e ž: gmotna, vojna, transportna, gozdna, poljska, denarna, moralna, požarna, kulturna, pomorska ~, prava, nepopravljiva, večna, velika ~, ~ na obleki, blagu, hiši, rokopisih, zdravju, vplivu, premoženju, ugledu; delati, trpeti, povrniti, poravnati, oceniti ~o, (za)iti, uhajati, hoditi komu v ~o, pijača je ljudem v ~o, za sol ni ~ denarja, ~ (zanj), da je tak; ~, da ni prišel; za (sámo) ~o je pri hiši, za tisoč dinarjev sem na ~i, ~ besedí, ni te ~, ti ~ ti, s teboj imam sámo ~o, ~ od divjačine, živina je v ~i, uhaja v ~o, ~ se dela, nič mu ne bo ~e, do ~e je namočilo, do ~e se napije, brez ~e odsekaš

Škóda -a *in* -e *m*, Škódov -a -o: ~e tovarne, škóda -a *in* -e *m* |*avto*|: vozi se s ~om *ali* s ~o

škóden -dna -o: ~i nagon, toliko smo vam ~i *toliko smo vam napravili škode*

škóditi -im: to ne more ~, delo ti ne bo škodilo; nič ne škodi, če prideš; ~ jedi in pijači; ne bi škodilo, če prideš

škodljív -a -o: ~ mrčes, vpliv, ~a motnja, ~o branje, to je ~o zanj, ~ zdravju, škodljivec -vca *m*: ljudski, poljski, sadni, trtni ~, škodljívka -e *ž*, škodljívski -a -o: ~i nagon, ~o delo, škodljívstvo -a *s*, škodljívost -i *ž*

škódovati -ujem *s stal. poud. in* škodováti -újem, škodúj -te! škodovàl -ála -o, škodovánje -a *s*: ~ komu na časti, ~ se za koga, ~ njegovemu imenu, ugledu, vplivu; nikar se toliko ne škodujte! škodovávec -vca *m*, škodovávka -e *ž*, škodovávski -a -o

škodožêljen -ljna -o: ~ obraz, ~o se smejati, škodožêljnost -i *ž*, škodožêljnež -a *m*, škodožêljnica -e *ž*

škòf škófa *m*, *mn.* škófi *in* škófje, škófov -a -o, škofóvski -a -o: ~a palica, škofóvstvo -a *s*, škofíja -e *ž*, škofíjski -a -o: ~a pisarna, škofíjan -ána *m*, škofováti -újem, škofovàl -ála -o, škofovánje -a *s*

Škófiče Škófič *ž mn. kr. i.*, v ~ah

škofíja -e *ž jurica*: kurja ~

Škofíje Škofíj *ž mn. kr. i.*, v ~ah pri Kopru, škofíjski -a -o

Škófja Lóka -e -e *ž kr. i.*, v ~i ~i, škofjelóški -a -o *loški*, Škofjelóčani -ov *m mn. Ločani*

Škóflje Škófelj *ž mn. kr. i.*, na ~ah pri Divači, škófeljski -a -o *[-fəlj-]*

Škófljica -e *ž kr. i.*, v ~i, škófljiški -a -o, Škófljičani -ov *m mn.*

Školástika -e *ž os. i.*, Školástikin -a -o

škòlj škôlja *m skala, čer, pečina*

škóljka -e *ž*: jezerska, potočna, morska ~, pomivalna, straniščna, suflerska ~, nosna ~, škóljčen -čna -o: ~a lupina, omaka, svila, ~i biser, okvir, marmor, škóljčica -e *ž* = škóljkica -e *ž*, škóljčnica -e *ž* |*kost*|, škóljčnat -a -o: ~o dno, škóljkast -a -o: ~a oblika, škóljkar -ja *m* 1. *lovec*, 2. *zool.*, škóljkarstvo -a *s*, školjkovíšče -a *s*, škóljkovec -vca *m zool.*

škómber -bra *m zool. plavka*

škópa -e *ž*: ~o delati, ~ za na streho, škópar -ja *m*, škópnat -a -o: ~a streha *slamnata*, škópen -pna -o: ~a slama, škópnik -a *m* 1. ~ slame, 2. *mit.*, škópnica -e *ž* |*slama*|, škópati -am *delati škopo*, škópanje -a *s*; škoporéznica -e *ž*

škôrec -rca *m*: planinski ~, škôrček -čka *m*, škôrčev -a -o, škôrčevka -e *ž* |*samica*|, škôrčji -a -e: ~a družinica, škôrčnik -a *m* = škôrčnica -e *ž* |*hišica za gnezdo*|

škórenj -rnja *m*: jahalni, kmečki ~i, španski, mornarski ~, mavčni ~, kilometrski, sedemmiljski ~i (v pravljici), par ~ev, ~e si obujem, sezujem, ~ iz celega; tlači, pritiska jih vojaški ~, v ~ih umreti *nahitroma*, italijanski ~ *polotok*, vtakniti jambor v ~, škórenjci -ev *m mn.*, škórenjček -čka *m* >*[-rənj-]*, škórnjica -e *ž* 1. *golenica*, 2. listna ~ pri steblu, 3. ~e *škornji*, škórnjevke škórnjevk *ž mn.* |*hlače*|, škórnjar -ja *m*

škorpijón -a *m*: skalni, strupeni ~, v znamenju ~a, škorpijónov -a -o: ~ pik, ~o olje, škorpijónček -čka *m*, škorpijónski -a -o, škorpijónka -e *ž* |*samica*|, škorpijónovka -e *ž* |*trava*|

Škót -a *m*: varčen ko ~, Škótov -a -o, Škótinja -e *ž*, škótski -a -o: ~i humor, ~o krilo, ~a polka, skopost, Škótska -e *ž*, v ~i, Škótsko -ega *s*, na ~em, škótščina -e *ž*

škrábati -am *in* -bljem, škrábanje -a *s*: ~ po skledi, po papirju; po malem kruh ~, miši škrabajo pod *ali* v podu, škrábniti -nem: ~ po škatli

Škrábec -bca *m* |*sl. slovničar*|, Škrábčev -a -o: ~i spisi

škrábica -e *ž pušica, tok, posodica*

škrabljáti -ám, škrabljàj -ájte! škrabljàl -ála -o, škrabljánje -a *s*: dež škrablja, kraguljčki, miši škrabljajo, ~ sladkorčke

škrabotáti -ám *in* -očem *ropotati*, škrabotàj -ájte *in* škrabóči -te! škrabotàl -ála -o, škrabotánje -a *s*, škrabotljáti -ám

škrápa -e *ž* = škráplja -e *ž razpoka, zareza, špranja, kraška jama*, škrápast -a -o = škrápljast -a -o: ~ svet, ~a skala

škrápljati -am, škrápljanje -a *s*: dež škraplja; škrápati -am, škrápanje -a *s*

škrápniti -nem: zapah škrapne

škrát -áta *m*, *mn.* škráti *in* škrátje: gozdni, hišni ~, da te ~, glej ga ~a, lepega ~a sem si nakopal, tiskarski ~, ti ~ ti *nagajiv otrok*, škrátov -a -o: ~a brada, škrátec -tca *m* = škrátek -tka *m* 1. *mit.*, 2. *oseba*, 3. *zool.*: rdeči ~, škrátelj -na *[-təlj-]* *m* = škráteljc -a *[-təlj-]* *m* = škráteljček -čka *[-təlj-]* *m*, škratíca -e *ž*, škrátast -a -o: ~ fant, ti škrat (ti) ~i, škrátovka -e *ž* |*čepica in oseba*|, škrátovski -a -o: ~e obrvi

škŕba -e *ž*: ~ sredi stene, ves je ena sama ~, ~ na sekiri, nožu; imeti ~o, škŕb -a -o: ~e čeljusti, ~a baba, škŕbast -a -o:

~ glavnik, nož, ~a ženska, čeljust, skleda, ~e grablje, škŕbav -a -o, škŕbavost -i *ž*, škŕbavec -vca *m*, škŕbavka -e *ž*, škŕbec -bca *m*, škrbè -éta *m*, škrbíca -e *ž bot.*; škŕbati -am *in* -ljem, škŕbanje -a *s*: ~ kruh

škrbína -e *ž*: ~e v ustih, ~e zob, zajčja ~ *preklana ustnica*, med grebeni so ~e, sekira ima ~e, ~e v gozdu, ~ sredi mesta *nezazidana parcela*, škrbínast -a -o: ~ zob, rob, list, lonček, nož, škrbínec -nca *m bot.*, škrbínica -e *ž*: ~ v ustih, škrbínka -e *ž* 1. *žaga*, 2. *bot.*, škrbínje -a *s*

Škrbína -e *ž kr. i.*, v ~i, škrbínski -a -o, Škrbínci -ev *m mn.*

škŕbiti -im, škŕbljenje -a *s*: ~ prihranke, sekiro, nož, škrbljáti -ám, škrbljàj -ájte! škrbljàl -ála -o, škrbljánje -a *s*: ščurki škrbljajo, ~ kruh

škrbozób -óba -o, škrbozóbec -bca *m zool.*

škrebetáti -ám *in* škrebéčem, škrebetàj -ájte *in* škrebéči -te! škrebetàl -ála -o, škrebetánje -a *s*: žlice škrebečejo po skledi, škrebèt -éta *m*, škrebetáča -e *ž* = škrebetávka -e *ž* = škrebetúlja -e *ž* 1. *ropotulja*, 2. *zool.*, škrebetávec -vca *m*, škrebêtec -tca *m*

škrebljáti -ám *rožljati*, škrebljàj -ájte! škrebljàl -ála -o, škrebljánje -a *s*: ~ z denarjem v pušici, konjiči škrebljajo, žlice škrebljajo, škrébljica -e *ž bot.*

škŕga -e *ž*: ribje ~e, dihati s ~ami, škŕgavec -vca *m*, škŕgar -ja *m*; škrgonósec -sca *m*, škrgonóžec -žca *m zool.*: navadni ~, škrgoústka -e *ž zool.*, škrgoústnica -e *ž*; *gl. tudi* škržen

škrgetáti -ám *in* -éčem, škrgetàj -ájte *in* škrgéči -te! škrgetàl -ála -o, škrgetánje -a *s*, škrgetávec -vca *m*, škrgetávka -e *ž*, škrgèt -éta *m*, škrgòt -ôta *m*

škric -íca *m* 1. suknja na ~e, prijeti koga za ~e, 2. mestni ~ *sukнjač*, škrícast -a -o: ~a suknja, škríčevski -a -o: ~e hlače, škríček -čka *m*

škŕl *[-ll]* -i *ž* → *skril*

škŕp -a *m*: škornji na ~, pri vsakem ~u se ozre, škŕp škráp *medm.*, škrípast -a -o: ~e orgle, škrípav -a -o: ~i čevlji, ~a pesem, ~ voz, škripòt -ôta *m*: ~ saninca, korakov, vrat, čevljev

škrípati škrípam *in* -pljem, škrípaj -ájte! škrípal -ála -o, škripánje -a *s in* škrípati -am *in* -pljem *s stal. poud.*: ~ na gosli, s peresom, ~ od jeze, z nožem, z zobmi; mraz, sneg, voz, čriček škriplje; kosti, vrata, sani, stopnice, kolesa, čevlji, zobje škripajo *ali* škripljejo; mraz, da vse škripje; v zadrugi še nekaj škriplje, predstava škriplje, škripálo -a *s*, škripáč -a *m* = škripávt -a *m znč. muzikant*, škripávec -vca *m*, škripávka -e *ž*: žagica ~, škrípniti -nem: v ključavnici škripne

škrípec -pca *m in* škripèc -pcà *m*: po ~u kaj vleči na streho, cvili ko ~, suh ko ~, biti v hudih ~ih, zaiti v ~e, pomagati si iz ~ev, škrípčev -a -o: ~ poteg, škrípčevje -a *s*: navadno, diferenčno, vijačno ~

škripljáti -ám, škripljàl -ála -o, škripljánje -a *s*: čevlji škripljajo

škrjánec -nca *m*: čopasti, poljski ~, ~ poje, drobi, gostoli, žvrgoli, škrjáněv -a -o, škrjánček -čka *m*: poje ko ~, škrjánčkov -a -o: ~a pesem, škrjáněji -a -e, škrjánka -e *ž* |*samica*|, škrjáněar -ja *m zool.*

škŕl *[škŕl]* -i *ž* → *skril*

škrlát -a *m* 1. *barva*: pridobivati ~, 2. *blago*: obleči si ~, obleči koga v ~, škrláten -tna -o: ~ plašč, ~a reproga, zarja, škrlátnik -a *m bot. in zool.*, škrlátnikov -a -o: ~ sok, škrlatnína -e *ž*, škrlátast -a -o: ~a odeja, kri, škrlátov -a -o, škrlatovína -e *ž*

Škrlatica -e *ž* |*gora*|, škrlatíški -a -o

škrlatin(k)a -e *ž* = škrlatica -e *ž* |*bolezen*|, škrlatínski -a -o: ~i streptokok, ~a rdečina, škrlatínast -a -o

škrlatíti -ím, škrláti -íte! škrlatíl -a -o: nebo se škrlati

škrléti -ím, škŕli -íte! škrlèl -éla -o, škrlênje -a *s*: škrjanček škrli, škŕlec -a *[-ləc-] m* = škŕl *[-ər/]* -a *m* = škrlič -íča *m* = škrlíca -e *ž zool. škrjanček*

škrlúp -a *m skrlup*

***škrnícelj** -clja *in* -celjna *[-cəlj-] m* 1. *vrečka*, 2. *bot.*, *škrníceljček -čka *m* |*vrečka*|

škŕniti -nem *zarezati*, *načeti*, škŕnjenje -a *s*, škŕnek -nka *m*: ~ na violini

škrnjáti -ám, škrnjàj -ájte! škrnjàl -ála -o, škrnjánje -a *s*: miš škrnja *škrablja*, škrnjávec -vca *m zapirica*: ~ pri oknu

škrób -a *m*: krompirjev, rižev, likalni ~, škróbov -a -o: ~a snov, škróben -bna -o: ~a rastlina, ~i sladkor, ~o lepilo, škrobovína -e *ž*, škróbnat -a -o: ~ krompir, škróbnatost -i *ž*, škróbast -a -o: ~a snov

škróbati -am, škróbanje -a *s*, škróbar -ja *m*, škrobárna -e *ž*; škróbiti -im, škróbljen -a -o, škróbljenje -a *s*, škrobívec -vca *m*, škrobívka -e *ž*, škrobílen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj, škrobílnica -e *[-ųn-]* *ž*, škróbnica -e *ž* |*voda*|

škrobòt -ôta *m*: ~ dežja, škrobotáti -ám *in* -óčem, škrobotàj -ájte *in* škróbóči -tel škrobotàl -ála -o, škrobotánje -a *s*: ~ z žlicami po skledi, seme škrobota v mešičku, škrobôtec -tca *m bot.*

škrófeljni -ov *[-fəlj-]* *m mn.*, škrófeljnast -a -o *[-fəlj-]*: ves je ~ po vratu; *gl. tudi* skrofuloza

škrópec -pca *m* |*dež*|, škropòt -ôta *m*: ~ dežja, škropílo -a *s* |*orodje*|, škropílen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj, voz, ~a zmes, naprava, cev, škropílnica -e *[-ųn-]* *ž*, škropilnik -a *[-ųn-]* *m*, škropívo -a *s* |*raztopina*|, škropívček -čka *m*

škropíti -ím, škrôpi -íte! škropéč -a -e, škropíl -a -o, škropljèn -ena -o, škropljênje -a *s*: ~ vrt, trto, drevje, cesto, ~ s krvjo, začelo je ~, dež, slina škropi, blato škropi do kolen, škropívec -vca *m*, škropívka -e *ž*, škrópniti -nem

škrpèt -êta *m in* škrpét -a *m* |*čevelj*|, škrpêtec -tca *m*; *gl. tudi* škarp

škŕt -a -o *skop(uški)*, škŕtost -i *ž*, škŕtav -a -o, škŕtavec -vca *m*, škŕtavka -e *ž*, škŕtavost -i *ž*, škŕtati -am, škŕtanje -a *s*: ~ pri čem, ~ s čim, škŕtež -a *m*, škrtáriti -im *skopariti, stiskati, varčevati*; škrtljàv -áva -o *skop*, škrtljávec -vca *m*, škrtljávka -e *ž*, škrtljávost -i *ž*, škrtljív -a -o, škrtljívec -vca *m*, škrtljívka -e *ž*

škŕtati -am, škŕtanje -a *s* 1. ~ z nožem, z zobmi; žaga, nož, zob, pero, ura, plug, ključ škrta; kobilice, škarjice škrtajo, pesek škrta pod nogami, 2. ~ kruh, **škrtávec** -vca *m*, škrtávka -e *ž*; škŕt -a *m* *škrtanje*: petelinji ~, škŕt *medm.*, **škŕta** -e *ž zareza, črta, špranja*, škŕtast -a -o, škŕtav -a -o; škrtína -e *ž zareza*, škrtínast -a -o, škrtíniti -im

škrtljáti -ám, škrtljàj -ájte! škrtljàl -ála -o, škrtljánje -a *s*: poškrobljena srajca škrtlja, škrtljáj -a *m*: ~ fotoaparata

škŕtniti -nem: nož škrtne ob kosti, kamen škrtne pod škornjem; ključavnica, ključ, žlica škrtne, v uri škrtne, duri škrtnejo

škržát -a *m in* škržák -a *m zool.*: ~ poje, **škržatica** -e *ž*, škržátov -a -o, škržátek -tka *m*; *gl. tudi* skržat, skržak

škŕžek -žka *m zool.*: slikarski, potočni, ledvičasti ~

škŕžen -žna -o: ~i poklopec, ~a špranja, brazda, ~i lističi, ~o črevo; *gl. tudi* škrga

škržólica -e *ž bot. kosmatica*

škúd -a *m* |*denar*|

škúna -e *ž* |*ladja*| = škúner -ja *m*

škúrh -a *m zool.*: modronogi ~

šlabéder -dra *m* |*čevelj*|, šlabédra -e *ž*, šlabédrast -a -o

šláger -ja *m* 1. *(modna) popevka*, 2. *geslo*

šláhta -e *ž* |*poljsko plemstvo*|, šláhčič -a *m*: poljski ~, šláhtovski -a -o: ~a Poljska

šlápa -e *ž* 1. *copata*, 2. *mevža*, šlápica -e *ž*, šlápka -e *ž*, šlápast -a -o: ~ mož, šlapáti -ám, šlapàj -ájte! šlapàl -ála -o, šlapánje -a *s*: ~ s copatami, v škornjih, po travi, šlápniti -nem

šlatáti šlátam *tipati, otipavati, švrkati*, šlátaj -ájte! šlátal -ála -o, šlatánje -a *s in* šlátati -am *s stal. poud.*

šlék *medm.*: ~ ~ ~! prav ti je, ~ ~ ~! mu je korenček strgala, šlékati -am, šlékanje -a *s*

šlém šléma *m* 1. *čelada*, 2. *polž*, šlémast -a -o: ~a oblika, šlémar -ja *m zool.*

šlép šlépa *m* → *priklopnik, rečni tovornjak na vlek*

šléva -e *ž mevža*, šlévica -e *ž*, šlévast -a -o: ~ dedec, glas, ~o ravnanje, ti šleva ~a ti

Šlézija -e *ž*, v ~i, iz ~e, šlézijski -a -o: ~a pesem, ~i premog = šlézijec -jca *m*, Šlézijec -jca *m*, Šlézijka -e *ž*

Šlézvík -a *m*, v ~u, šlézviški -a -o

šlíkniti -nem *oflikniti*, šlíkati -am, šlíkanje -a *s*: ~ z repom, z bičem

Šmárca -e *ž kr. i.*, v ~i, šmárski -a -o, Šmárčani -ov *m mn.*

šmáren -rna *m*: véliki, mali ~, šmárno -ega *s*: k ~emu zvoni, o ~em je bilo, šmáren -rna -o: ~i križ |*ozvezdje*|, ~i tolar, pajek, dan, ~a petica, detelja, ~o jutro, jabolko, ~e maše, ~o oblečen, teta je vsa ~a, ~o se držati

Šmárje -a *s kr. i.*, v ~u, šmárski -a -o: ~i klanec, Šmárčani -ov *m mn.*; *ponekod tudi*: Šmárje Šmárij *ž mn.*, v ~ah, Šmárci -ev *m mn.*

Šmarjéta -e *ž kr. i.*, v ~i, šmarjéški -a -o: ~o zdravilišče, Šmarješke Toplice, Šmarjéčani -ov *m mn.*; Šmarjétna gôra -e -e *ž*, na ~i ~i, šmarjéški -a -o

šmarjética -e *ž* |*hruška*|
Šmárna gôra -e -e *ž* |*hrib*|, na ~i ~i, šmarnogórski -a -o, šmarnogórci -ev *m mn.* |*izletniki*|
šmárnica -e *ž* 1. *bot.*: ~e nabirati, 2. *zool.*, 3. *pobožnost in knjiga*: ~e brati, imeti ~e, iti k ~am, 4. *trta in vino*: dolenjska ~, šmárničen -čna -o: ~a voda, polt, dišava, pobožnost, ~ cvet, duh, list, šmárničar -ja *m* 1. *jabolko*, 2. *pisec šmarnic*, šmárniški -a -o: ~a ruta
Šmártno -ega *s kr. i.*, v ~em, Šmártno -a *s kr. i.*, v ~u, šmártenski -a -o *[-tən-] ali* šmarčánski -a -o *ali* šmárški -a -o *ali* šmárski -a -o *(različno po krajih)*, Šmártenčani -ov *[-tən-] m mn. ali* Šmárčani -ov *m mn. ali* Šmárci -ev *m mn.*
Šmáver -vra *m kr. i.*, v ~u, šmávrski -a -o
šmènt šmênta *in* šménta *m*: ni ~, da bi ne znal; ne vem, kakšnega ~a bi še rad; kam ga nese (ta) ~, vsega ~a uganja, ~ te pocitraj, ribji ~; šméntaj -te *medm.*: ~ pa ta pipa, ~te no, jo boste vendar vzeli, šméntan -a -o: ~o dekle, ~a reč, ~e citre, ~o dobro dela, ~o imeniten je, ~o se mu mudi
Šmihèl *[-èų]* -éla *m kr. i.*, v ~u, šmihélski -a -o *[-ųs-]*: ~o polje, Šmihélčani -ov *[-ųč-] m mn.*
šmínka -e *ž ličilo*: suha, mastna ~, ~ se razmaže, šminkati -am, šmínkanje -a *s*: ženske, igravci se šminkajo, šmínkar -ja *m*, šmínkarica -e *ž*, šminkarski -a -o: ~i tečaj
°**šmír** -a *m kolomaz, zmazek, nič*
°**šmírgel** *[-əl]* -gla *m smirek*
Šmôhor Šmohórja *m kr. i.*, v ~u, šmohôrski -a -o, Šmohorjáni -ov *m mn.*
Šmónca -a *in* -e *m Simon*, Šmónčev -a -o
***šnóbrc** -a *m krc po nosu*
šóba -e *ž* 1. ~o nabrati, napeti, vihati, držati; daj mu jo po ~i, kravja ~, 2. predilna, sesalna, pršilna, gorilna ~; šóbica -e *ž*: zaničljiva, jezna ~, oblizniti si ~o, šóbice -ic *ž mn. ustnice*, šóbast -a -o: ~a usta, šóbček -čka *m*: mulast ~, šóbec -bca *m*, šóbarica -e *ž* |*riba*|, šóbiti -im, šóbljenje -a *s*: ~ usta, ustnice, otrok se šobi
šodó -ja *m*: ~ z limono, šodójev -a -o: ~ narastek, ~a krema
šofêr -ja *m*: ~ taksija, ~ kategorije C, šofêrka -e *ž*, šofêrski -a -o: ~i tečaj, sedež, izpit, priročnik, ~o dovoljenje, ~a izkaznica, šofêrstvo -a *s*, šofírati -am, šofíranje -a *s*: ~ avto
šója -e *ž* |*ptica*|, šójin -a -o: ~o perje, šójar -ja *m* |*lovec*|, šójec -jca *m zool.*, šójka -e *ž zool.*
šók -a *m pretres*: mrazni, električni, insulinski, živčni ~, šokírati -am *med. spraviti v šok*, šokíranje -a *s*, šokíranec -nca *m bolnik v šoku*, šokíranka -e *ž*
Šókci -ev *m mn.*, šókčevski -a -o: ~o narečje
šóla -e *ž* 1. osnovna, ljudska, srednja, visoka, višja (pedagoška), tehniška, ekonomska, delovodska, deška, dekliška, zadružna, dopisna, manjšinska, državna, plesna, meščanska, nedeljska, večerna, pomožna, industrijska, vajenska, kmetijska, trgovska, pomorska, politična, strokovna, glasbena ~, ~ za umetno obrt, za medicinske sestre, za babice; črna, nemška, judovska, turška, zasebna, javna, enajsta, utrakvistična, materina, slovenska ~, iz ~e vreči, v ~o hoditi, končati ~o, v ~e poslati, biti brez ~(e), ~o *ali* ~e imeti, ~i odrasti, fant je v ~ah, mož stare ~e, v ~o se vpisati, zapisati, ~ trpljenja, življenja, ~ za življenje, to naj mu bo ~ *ali* v ~o, ta ~ je bila draga, latinske ~e, vzeti koga v (svojo) ~o, ~ in dom, 2. *poslopje*: vaška, dvonadstropna ~, 3. *razred*: prva, druga, tretja, osma ~, 4. *smer*: Platonova ~, ~ realistov, nizozemska ~, 5. danes nimamo ~e *pouka*, 6. *učbenik*: pevska ~
šóla -e *ž* 1. *lj. otok na dlesni*: ~ v ustih, 2. *vet. otrdina sluznice*
šólar -ja *m*, šólarka -e *ž*, šólarica -e *ž*, šólarček -čka *m*, šólarski -a -o
šólati -am, šólan -a -o, šólanje -a *s*: otroke ~, ~ se v mestu, na akademiji, na tujem, šólanec -nca *m šolan človek*, šólanka -e *ž*, šólanost -i *ž*
šólen -lna *[-ln-] m*: ~ na sklep, **šólenček** -čka *[-lən-] m* 1. lakasti ~i, 2. *bot.*, šólenci -ev *[-lən-] m mn.*
šólnik -a *m*: slovenski ~i, šólnica -e *ž*, šólniški -a -o: ~e muhe, šolnína -e *ž* |*dajatev*| >*[-ln-]*
Šólohov -a *m* |*ruski pisatelj*|: romani ~a
šoloobvézen -zna -o: ~i otroci, šoloobvéznost -i *ž* → *šolska obveznost*
šólski -a -o: ~i okoliš, svèt, vrt, muzej, nadzornik, predmet, zvezek, sistem, čas,

film, pouk, uspeh, ~a reforma, knjiga, poliklinika, medicina, soba, izdaja, konferenca, kuhinja, klop, ura, obveznost, disciplina, naloga, učenost, torba, doba, mladina, oblast, ~o delo, spričevalo, omrežje, leto, poslopje, to je preveč ~o, še iz ~ih klopi, šólskost -i *ž* >*[-ls-]*

šólstvo -a *[-ls-] s*: strokovno ~, razvoj, oblika ~a

***šómošter** -tra *m znč. učitelj, šolnik*, *šómoštrski -a -o, *šomoštrováti -újem

šôp šôpa *m*, v šópu *in* šôpu, v šópih, šôpih *in* šopéh: ~ trave, slame, las, pisem, ključev, isker, denarja, kart, ~ trakov nad vrati, šôpek -pka *m*: ~ rož, uspavank; poviti, narediti ~, šôpast -a -o: ~a trava, šôpkast -a -o: ~ list, šópnat -a -o, šôpoma *prisl. v šopih*, šôpovje -a *s*

šopíren -rna -o *košat, bahav*: ~ cvet, ~a ženska, ~o vedenje, govorjenje, šopírnež -a *m*, šopírnica -e *ž*, šopírnost -i *ž*, šopirljív -a -o, šopirljívost -i *ž*

šopíriti -im, šopirjenje -a *s*: ~ perje, rep, ~ se s čim, ~ se v stanovanju, hudobija se šopiri, šopírec -rca *m bahač*

Šóštanj -a *m kr. i.*, v ~u, šóštanjski -a -o: ~a elektrarna, Šóštanjčani -ov *m mn.*

šóta -e *ž*: suha ~, ležišče ~e, žgati, požigati, kuriti, rezati ~o, kuriti s ~o, šotáriti -im, šotárjenje -a *s*, šótar -ja *m*: ižanski ~ji, šótarica -e *ž*, šótarka -e *ž*, **šótarski** -a -o, šotnica -e *ž* |*prst*| = šótovka -e *ž*, šóten -tna -o: ~a prst, stelja, ~i mah, drobir, šótast -a -o: ~a streha, šótnat -a -o: ~ breg, ~a zemlja, šotovína -e *ž šotnat svet*, šotíšče -a *s*: nad barjanskimi ~i, šotarija -e *ž*, šotenéti -ím, šotenèl -éla -o, šotenênje -a *s*

šótor šotóra *in* šotôra *m*: ciganski, taborniški, planinski, vojaški ~, ~e postaviti, razpeti, podreti; živeti v ~ih, **šotórček** -čka *m*, šotórast -a -o *in* šotôrast -a -o: ~a streha, šotoríšče -a *s*, **šotorovína** -e *ž* |*blago*|, šotórka -e *ž* |*plahta*|, šotórski -a -o *in* šotôrski -a -o: ~o krilo, platno, ~a obrt, ponjava

šotóren -rna -o: ~a plahta, vas, ~i hotel, ~i količki, ~i plašč, šotórnica -e *ž* |*ponjava*|, šotórnik -a *m* |*oseba*|, šotornína -e *ž* 1. *pristojbina*, 2. *blago*

šotoríti -ím, šotôri -íte! šotoríl -a -o, šotorjênje -a *s in* šotóriti -im *s stal. poud.*: ~ ob reki, pri morju, vojaki šotorijo

šovinízem -zma *m nestrpnost, zagrizenost, prenapetost, vsiljivost*: nacionalni ~, šovinist -a *m*, šovinístka -e *ž*, šovinističen -čna -o: ~a strast, ost, organizacija, ~ duh

°**špága** -e *ž vrvca, motvoz, konopec*

špagét -a *m, nav. mn.* špagéti -ov |*testenina*|

špájka -e *ž bot. kozlik, baldrijan*: rdeča ~, špájkov -a -o: ~ čaj, špájkovke špájkovk *ž mn. bot.*

špála -e *ž špila*: ~ pri klobasi, špáliti -im, špáljenje -a *s*: klobase ~

špaléta -e *ž*: ~e med okni, špaléten -tna -o: ~i zapah

špalír -ja *m*: postaviti se v ~, stati v ~ju, napraviti ~, častni ~, gost ~ ljudstva, skozi ~ iti, hruškov, breskov ~, marelice obrezati na ~, špalírski -a -o: ~e breskve, špalírka -e *ž* |*drevo*|

špána -e *ž* |*igra*|: ~o vleči, špánati -am, špánanje -a *s*

Špánija -e *ž* |*država*|, v ~i, Španско -ega *s*, na ~em, Španска -e *ž*, v ~i, špánski -a -o: ~i jezdec, škorenj, jezik, ~a stena, vas, ~a otvoritev pri šahu, ~a kita, muha, inkvizicija, ~a bolezen = španska -e *ž* = špánka -e *ž*: ~ razsaja, za ~o umreti, Španec -nca *m* |*prebivavec*|, španec -nca *m* |*konj*|, Španka -e *ž*, špánka -e *ž*: ~ pri šahu, špánščina -e *ž*

špánjel *[-él]* -a *m* |*pes*|

špánjólka -e *[-lk-] ž* |*trta*|, španjólski -a -o *[-ls-]*: ~i Jud

španovíja -e *ž*: stopiti v ~o, kupčevati v ~i s kom *skupaj*, v ~i še pes crka

špárgelj -glja *in* -geljna *[-gəlj-] m beluš*

šparón -a *m* |*trtna rozga*|: ~e vezati, ~ grozdja

***špárovček** -čka *m hranivček*, *špárovec -vca *m*: ~ zmeraj najde cerovca

Špárta -e *ž* → *Sparta*

***špás** -a *m*: to bo ~ *veselo*, ne pozna ~a *šale*, *špásen -sna -o: ~ dečko *smešen, čuden*, to se ~o sliši *čudno, smešno*

špeceríja -e *ž*: iti v ~o po ~o, špeceríjski -a -o: ~a trgovina, ~o blago, špecerist -a *m*, špecerístka -e *ž*

špedícija -e *ž* → *spedicija*

špèh -êha *m* 1. → *slanina*, 2. *debel, gladek rokopis*, 3. *stara knjiga*, 4. tepsti se za rakov ~ *za nič*, špehèk -hkà *m in* **špêhek** -hka *m bot.*, špehár -ja *m*: hrvaški ~ji, špêhast -a -o: ~ klobuk, špehàt -áta -o: ~ krompir, prašič,

šphov -a -o: ~i štruklji, ~a potica = špehóvka -e ž
špekulácija -e ž: umazana, delniška, divja, borzna, valutna ~, ~ z zemljišči, spuščati se v ~e, špekulacijski -a -o: ~i dobiček, ~o navijanje, ~a strast; *vendar* spekulacija
špekulánt -ánta *m*: tržni, borzni ~, ~ z zemljo, z delnicami, špekulántka -e ž. špekulánt(ov)ski -a -o: ~i duh, element, ~o geslo, kopičenje, ~o navijati cene, špekulánt(ov)stvo -a *s*
špekulírati -am, špekulíranje -a *s*: ~ s krompirjem, z zemljišči, ~ na borzi, ~ na kaj
Špéla -e ž *Elizabeta*, Špélin -a -o, Špélica -e ž, Špéličin -a -o
°**špelúnka** -e ž *beznica, brlog*
***špérovec** -vca *m škarnik, škarnica*
špíc -a *m* |*pes*|: bel ~, volčji, svilasti, samojedski, nemški, barjanski, železni ~, špícov -a -o: ~a dlaka
špíca -e ž *naperek, naperka*: ~e pri kolesu, pri dežniku
***špíca** -e ž *konica, osina, ost*: gnati kaj na ~o *na ostrino*; *špíčast -a -o 1. *šilast, oster, koničast, bodeč*, 2. ~ za jed *ali* pri jedi *izbirčen*; *špíčiti -im *ostriti, šiliti, koničiti*
***špícelj** -clja *in* -celjna *[-cəlj-] m vohljač, vohavt, ogleduh*: plačan ~, policijski ~, *špíceljstvo -a *[-cəlj-] s*
špíček -čka *m* = špíčmoh -a *m zool. rovka*, špíčka -e ž |*hruška*|, špíčke špíčk ž *mn.* |*bolezen*|, špíčkar -ja *m* |*jabolko*|, špičák -a *m* |*čevelj*|
špijón -a *m vohun, ogleduh*, špijónka -e ž *vohunka*, špijonáža -e ž *vohunstvo*: nemška ~, ~ za sovražnika *ali* v prid sovražniku, špijonážen -žna -o *vohunski*: ~i spor, ~a zadeva, v ~e namene, špijónček -čka *m kukalo v vratih*, špijónstvo -a *s ogleduštvo, vohunstvo*, špijónski -a -o *ogleduški, vohunski*: ~i center, ~a mreža, ~i podatki, špijonírati -am *vohuniti*, špijonírranje -a *s*: ~ za kom, ~ za koga, komu v prid, ~ proti komu, zoper koga
špík -a *m koničast vrh*: divji ~i med grebeni, stožčast ~, piramidni ~; Špík -a *m* |*gora*|
špíla -e ž: železna, lesena ~, ~ za klobaso, še za ~o ni drv, špíliti -im, špíljenje -a *s*: ~ kožo, klobase
špílja -e ž *jama, duplina*: skalnata ~, špíljast -a -o: ~ svet
Špílje Špílj ž *mn. kr. i.*, špíljski -a -o
špináča -e ž, špináčen -čna -o: ~o seme, ~a juha, ~e palačinke, ~i štrukeljčki, ~i kipnik, špinačnica -e ž *bot.*, špináčast -a -o, špináčar -ja *m hum.* |*slikar*|
špíncelj -clja *in* -celjna *[-cəlj-] m* |*jabolko*|
špírit -a *m*: salmiakov, gorilni, denaturirani, kafrni ~, svetilka na ~, dati pajka v ~, namočiti kaj s ~om, špíritov -a -o: ~a raztopina, ~ gorilnik, plin, špíritovka -e ž |*pečica*|: ~ za kavo, špiritárna -e ž |*podjetje*|, špíriten -tna -o: ~i duh, lak, gorilnik, ~o vrenje, špíritka -e ž |*luč*|, špirituózen -zna -o, špirituóze -óz ž *mn.* |*špiritno blago*|
***špitál** *[-áu]* -a *m lazaret, bolnišnica*, *špitálski -a -o *[-us-]*, špitálar -ja *m* |*bolnik*|, *špitálarica -e ž
špórt -a *m*: beli ~, vodni, jadralni, veslaški, gorski, jahalni, zimski, kolesarski ~, nedovoljen, drag, razburljiv ~, ~ na vodi, ~ zaradi ~a, ukvarjati se s ~om, gojiti vse vrste ~a
špórten -tna -o: ~o igrišče, letalo, orodje, društvo, ~a panoga, srajca, obleka, higiena, potrebščina, ~i voziček, avto, klub, park, plašč, list, poročevavec; špórtnik -a *m* (°športáš): vsestranski ~, tip angleškega ~a, špórtnica -e ž, špórtnikov -a -o, špórtniški -a -o: ~a oprava, vnanjost, športnohigiénski -a -o: ~o središče, športnoletálski -a -o: ~a skupina
špránja -e ž: škržna, varilna ~, veter piha skozi ~e v vratih, zamašiti, zamazati ~e, med ~ami se nabira prah, za ~o široko odpreti, špránjica -e ž: ~ v steni, špránjast -a -o: ~a deska, stena, vrata
***šprícati** -am *žarg.*, *šprícanje -a *s potepati se, ne priti v šolo*: ~ šolo, ~ v šoli, *šprícar -ja *m* 1. *dijak potep*, 2. °~ *brizganec*
špríkla -e ž *količek, paličica*: ~ pri lestvi *klin*, ~ pri kolesu *špica*, špríklast -a -o: ~a mrva
°**špúla** -e ž *motek, tuljava, posukljaj, vretence*
šrafírati -am *črtkati*, šrafíran -a -o, šrafíranje -a *s*, šrafúra -e ž
šrámel *[-əl]* -mla *m glas.*: venček pesmi za ~, šrámelski -a -o *[-məl-]*: ~i kvartet, ~a godba

šránga -e *ž* 1. *etnogr.*: ~ pri svatbi, 2. °~ *mitnica, pregraja, zapora, zapornica*, šrángati -am, šránganje -a *s* 1. *etnogr.*: ~ cesto ženinu, 2. °~ *pregraditi, zapreti*, šrángar -ja *m etnogr.*

šrapnél *[-él]* -a *m*: žvižganje ~ov, šrapnélski -a -o *[-ls-]*: ~i drobec, ogenj, ~i oblački, ~e krogle

°**šrót** -a *m zrnje, zdrob*

šš *medm.*: ~! puha vlak; zamahoval je s koso: ~, ~

št *[šštˑ] medm. tiho!*

štáb -a *m*: glavni, generalni, delovni ~, ~ sodelavcev, specialistov, cel ~ risarjev, ~ okrog poveljnika, štáben -bna -o: ~i zbor, častnik, zdravnik, trobentač, narednik, štábski -a -o: ~i zemljevid, štábnik -a *m* = štábovec -vca *m*

***štacúna** -e *ž trgovina, prodajalna*, *štacúnica -e *ž*, *štacúnski -a -o, *štacúnar -ja *m*, *štacúnarka -e *ž*, *štacúnarica -e *ž*, *štacúnarski -a -o, *štacúnarstvo -a *s*; *tudi* štacunár-; *štacunáriti -im

štafáža -e *ž*: biti le za ~o komu, ~ na odru, ~ za slikarsko ozadje, za ~o so bili kmetje, štafážen -žna -o: ~a figura, vloga, oseba

štaféta -e *ž* 1. *sel na konju*: ~e galopirajo, 2. *šp.*: ~ 4 × 100, plavalna ~, štaféten -tna -o: ~i tek, ~a palica

Štájer -ja *m |pokrajina|*: zeleni ~, v ~u, Štájerska -e *ž*, v ~i, Štájersko -ega *s*, na ~em: slovensko, nemško ~, Zgornje, Spodnje ~, Štájerec -rca *m*, Štájerka -e *ž*, štájerstvo -a *s*, štájerščina -e *ž*, štájerski -a -o: ~a dežela, zemlja, ~a narečja, štájerec -rca *m |vlak, vino|*: točiti ~a, zamuditi ~a, štájerka -e *ž |kokoš|*, štájersko-koróški -a -o: ~e planine

štampíljka -e *ž*: uradna ~

štánca -e *ž stroj.*, štáncati -am, štáncanje -a *s*, štáncar -ja *m*

Štándrež -a *m kr. i.*, v ~u, štándreški -a -o

Štánjel *[-eu̯]* -a *m kr. i.*, v ~u, štánjelski -a -o *[-u̯s-]*, Štánjelci -ev *[-u̯c-] m mn.*

°**štánt** štánta *m* 1. lectarski ~ na sejmu *stojnica*, 2. kozolec na pet ~ov *oken*, 3. vzeti kaj v ~ *v zakup, v najem*, 4. ~ pri lovu *stojišče, čakališče, preža, postojanka*

štátljiv -a -o: ~ konj *muhast, trmast*, štátljivost -i *ž*

Štében -bna *m kr. i.*, v ~u, štébenski -a -o *[-bən-]*, Štébenci -ev *m mn.*

štedílnik -a *[-ln-] m*: električni, plinski ~, ~ na drva, štedílniški -a -o *[-ln-]*: ~a plošča, ~i okvir, štéditi -im → *varčevati*, štedljív -a -o → *varčen*

Štéfan -a *m os. i.*, Štéfanov -a -o, Štéfanovo -ega *s*: na ~, štefánji -a -o: ~a sol, ~i dan = štéfanj dan, Štêf Štéfa *m*, Štéfek -fka *m*, Štefè -éta *m*, Štefanija -e *ž*, Štéfa -e *ž*, Štéfka -e *ž*; štéfan -a *m* = štefúr -ja *m dvolitrska steklenica*: ~ vina, mošta

štéhvati -am *etnogr.*, štéhvanje -a *s*, štéhvavec -vca *m*: ziljski ~i, štéhvan -a *m etnogr. |kij|*

štékati -am *lingv.*, štékanje -a *s*: v podjunskem in mežiškem narečju štekajo *govorijo npr. štukaj namesto tukaj*, štékar -ja *m*

štékelj -klja *m tečaj, zatič, žebelj, količek, osnik*: ~i na njivi *strnišče, štible*, štekljíček -čka *m*, štekljáča -e *ž palica s štekljem na koncu*, štekljáčar -ja *m* 1. *rokovnjač*, 2. *moški s štekljačo*, štekljáčarstvo -a *s razbojništvo, gorjačarstvo, rokovnjaštvo*

štekljáti -ám, štekljàj -ájte! štekljàl -ála -o, štekljánje -a *s*: ~ ječmen, štekljáč -a *m kdor šteklja*, štekljálnik -a *[-u̯n-] m |čistilnik|*

***štémpelj** -plja *in* -peljna *[-pəlj-] m kolek, žig, pečat*, °štempljáti -ám *žigosati*

štempíhar -ja *m močan človek*

Štepánja vás -e -i *ž kr. i.*, v ~i vási, iz ~e ~í, štepánjski -a -o: ~i most, Štepánjci -ev *m mn.*

štépih -íha *m vodnjak*

***štéra** -e *ž*: na ~o *ali* v ~o hoditi *po hišah, po domeh delati, v najete hoditi*

štêrling -a *m |denar|*: funt ~, v funtih ~ih, zlati ~, štêrlinški -a -o: ~i blok, ~a valuta

***štérna** -e *ž vodnjak*, *štérnati -am, *štérnanje -a *s*: ~ vodo *črpati, goniti*, štérnica -e *ž |igra|*: v ~o gledati

štéti štéjem, štéj -te! *namen.* štét, štèl štéla -o, štét -a -o: ~ denar, glasove, zvezde; gleda, kot bi ne znal do pet ~; oče mora sinu veliko ~, ~ komu v dobro, v slabo, njegova beseda veliko šteje, ~ na prste, ~ se za sina, le denar nekaj šteje, ~ za resnično, ta knjiga se šteje *ali* jo štejemo med najlepše, ~ si kaj v zaslugo, ženske pri njem nič ne štejejo, ~ komu grižljaje, žlice; vojska šteje milijon mož, fant

šteje dvajset let, ure so mu štete, ~ se srečnega *ali* srečen, ne štejem se mednje, ~ se k Slovencem *ali* za Slovenca, ~ komu kaj v greh *ali* za greh, ~ si v čast, v srečo; °služba mu šteje od lani *se mu šteje, mu teče*

štétje -a *s*: ljudsko ~, ~ glasov, pri ~u se je zmotil, leta tisoč po našem ~u, štétev -tve *ž*

štévec -vca *m* 1. *mat.*: ~ in imenovavec, 2. kilometrski, plinski, električni, maksimalni ~, ~ za vodo, ti si dober ~, ~ pôl, štévka -e *ž* |*oseba*|, štévčev -a -o, štévčen -čna -o: ~a tarifa, plošča, ~i sistem

štéven -vna -o: ~a mera, naprava, vaja, ~i ključ, stroj, štévnost -i *ž*, štévnik -a *m*: vrstilni, glavni, množilni ~, štévniški -a -o, števnína -e *ž* |*pristojbina*|

Števerjàn -ána *m kr. i.*, v ~u, števerjánski -a -o, Števerjánci -ev *m mn.*

štévílčen -čna -o: ~o soglasje, stanje, razmerje, ~a premoč, ~i sistem, številčnost -i *ž*, številčnik -a *m* |*del števca ali ure*|, številčnica -e *ž* 1. ~ ročne ure, 2. *uganka* >*[-lč-]*

štévílen -lna -o: ~ obisk, ~a udeležba, ~e nesreče, ~o občinstvo, zastopstvo, član ~ih društev, številnost -i *ž*, številnik -a *m*, številnica -e *ž* 1. *uganka*, 2. *številčnica* >*[-ln-]*

štévílka -e *ž*: hišna, zaporedna ~, jubilejna, posebna ~ lista, dvojna ~ revije; evidenčna, indeksna, telefonska, tombolska, arabska, rimska ~, okrogla ~ *približna*, ~o zaokrožiti, ~ čevljev, klobuka, srajce, preje, srečke, ~e govore, koliko je pri vas ~, človek je zgolj ~, suhe ~e, sovražnik ~ ena, številkar -ja *m*, številkarski -a -o: ~e metode, številkica -e *ž* >*[-lk-]*

štévílo -a *s*: liho, sodo, decimalno, nepopolno, oktansko, Ludolfovo, polno ~, veliko, majhno, lepo ~, ~ naročnikov, glasov, brez ~a ljudi, Slovanom ni ~a, vzeti v ~, velika ~a, biti samo za ~, ~ pada, raste, se manjša, se veča, številce -a *[-lc-] s*, številiti -im, številjenje -a *s* 1. na glas ~, 2. *numerirati*: ~ sedeže, vstopnice, 3. *paginirati*: ~ strani

***štíbála** -e *ž škornjica, mn.* *štíbále štíbál *[-ál] ž in* *štíbáli -ov *m mn.*, *štíbálar -ja *m*, *štíbálarski -a -o

štíbla -e *ž, mn.* štíble štíbel *[-əl] steblo*: krompirjeve ~e, štíblast -a -o *steblast, pust*: ~a trava, štíblovje -a *s*, štíblica -e *ž*, štíbličast -a -o

***štíbra** -e *ž, mn.* štíbre štíber *[-bər] davek*: dajati gosposki veliko ~o

štíftarji -ev *m mn.* |*ločina*|

°**štíh** štíha *m vzetek*, °štíhati -am 1. *lopatiti*, 2. *(pre)vzeti (pri kartah)*

***štímáti** -ám *ceniti, čislati*, štímàj -ájte! štímàl -ála -o, štímánje -a *s*: fant in dekle se štímata *se imata rada*, *štímán -a -o: ~o dekle *visoko*, ~i gostje se dado prositi, ~o se držati *zapeto*, *štímánost -i *ž prevzetnost, moškost*

štípéndija -e *ž*, štipendíst -a *m*, štipendístka -e *ž*, štipendírati -am, štipendíranje -a *s*: ~ koga

štíri -ih *ž in s mn.*, štírje štírih *m mn.*: na ~ oči, ob ~ih, o pol ~ih, ~ tisoč let, upirati se z vsemi ~imi; z vsemi ~imi podpišem, mu zvoni; po (vseh) ~ih se plaziti, kobacati; stegniti vse ~ od sebe, v ~ih letih, proti ~im pridem, proti ~im gre, ~ proti ~; štírica -e *ž*: pikova ~, ~ s krmarjem, lepa ~ |*številka in red*|, štírka -e *ž*: ~ proti trojki

štíri- *v sestavi*: štiribárven -vna -o: ~i tisk, napis; štiricéven -vna -o: ~i radio, top; štiricilíndrski -a -o: ~i motor; štiricólski -a -o *[-ls-]*: ~i ploh; štiričetrtínski -a -o: ~i takt; štiričlánski -a -o: ~a družina; štiričlèn -éna -o: ~a tipavka; štiričŕten -tna -o: ~i sestav; štiridejánka -e *ž*, štiridejánski -a -o: ~a drama; štiridélen -lna -o *[-ln-]*: ~ obrazec; štiridimenzionálen -lna -o *[-ln-]*; štiridnéven -vna -o: ~o potovanje; štirielemènten -tna -o: ~a teorija; štirifázen -zna -o: ~i tok; štiriglásen -sna -o: ~i zbor, ~o petje, peti ~o, štiriglásnost -i *ž*, štiriglásje -a *s*; štiriglàv -áva -o: ~a mišica; štiriinpolkráten -tna -o *in* štiriinpólkraten -tna -o *[-μk-]*, štiriinpolléten -tna -o *[-μl-]*: ~ otrok; štirikápen -pna -o: ~a streha; štirikŕtičen -čna -o: ~a pesem; štirikolésen -sna -o: ~ voziček, ~a kočija, štirikót -a *m*, štirikóten -tna -o, štirikótnik -a *m*; štirikóžen -žna -o: ~ ščit; štirikràk -áka -o; štírikrat, štírikraten -tna -o *in* štírikráten -tna -o: ~a premoč, štírikrátnik -a *m mat.*; štírikrôvnik -a *m*; štíriléten -tna -o:

~o šolanje, ~ fantiček, štirilétka -e ž: šolska ~, štirilétje -a *s*, štirilétnik -a *m*, štirilétnica -e ž; štirilísten -tna -o: ~i vijak; štirimatríčnik -a *m tisk.*; štirimésečen -čna -o: ~ dojenček, štirimésečje -a *s*; štirimétrski -a -o: ~a cev; štirimilijónski -a -o: ~i narod; štirimôčen -čna -o: ~i prašniki; štirimotóren -rna -o: ~o letalo = štirimotórnik -a *m*; štirinadstrópen -pna -o: ~a stavba = štirinadstrópnica -e ž; štiriníten -tna -o: ~a preja; štirinòg -óga -o, štirinóžen -žna -o, štirinóžec -žca *m*, štirinóžnik -a *m*; štirioddélkoven -vna -o *[-lk-]* = štirioddélčen -čna -o *[-lč-]*: ~a šola; štiriodstóten -tna -o; štiriógeln -a -o: ~a piramida, štiriógelnik -a *m* >*[-əɲ- / -əln-]*, štirioglàt -áta -o: ~o železo; štiriókec -kca *m zool.*; štiriósen -sna -o: ~i vagon; štiriosmínski -a -o: ~i takt; štiripálčen -čna -o *[-pč-]*: ~i top; štiriperésen -sna -o: ~a deteljica = štiriperésnica -e ž, štiriperésnik -a *m član take družbe*; štiripólen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj; štiripotézen -zna -o: ~ problem = štiripotéznik -a *m*; štiripréjen -jna -o: ~i sukanec; štiripŕst -a -o = štiripŕsten -tna -o; štirirazréden -dna -o: ~a šola = štirirazrédnica -e ž; štirirazsé̋čen -žna -o; štiriròb -óba -o: ~a piramida, štiriróben -bna -o, štiriróbnik -a *m*; štiriróčen -čna -o: ~o igrati; štirirôgeljn -a -o *[-gəlj-]*: ~e vile; štirisédežen -žna -o: ~a limuzina = štirisédežnik -a *m*; štiristòp -ópa *m*: v ~u stati, štiristópen -pna -o: ~i trohej, ~a veriga, ~e volitve; štiristrán -a -o, štiristránski -a -o: ~i pakt, štiristráničen -čna -o: ~a piramida; štirištéven -vna -o: ~ cvet; štirištevílčen -čna -o *[-lč-]*: ~o število; štiritákten -tna -o: ~i motor; štiritédenski -a -o: ~o prémirje; štiritónski -a -o; štiriúren -rna -o: ~o predavanje; štiriváljčen -čna -o: ~ kalander; štirivêdrn -a -o: ~a posoda; štirivézen -zna -o: ~i keper; štirivogálen -lna -o *[-ɥn- / -ln-]*, štirivógeln -a -o, štirivógelnik -a *m* >*[-əɥn- / -əln-]*, štirivoglàt -áta -o: ~a miza, črka; štirivpréga -e ž, štirivprézen -žna -o; štirivretênski -a -o; štirivfsten -tna -o: ~ ječmen, štirivfstnik -a *m*; štirivrstíčen -čna -o: ~a kitica = štirivrstíčnica -e ž; štirizlóžen -žna -o: ~a beseda = štirizlóžnica -e ž; štirizòb -óba -o; štirižílen -lna -o *[-ln-]*: ~ kabel, korobač; *gl. tudi* četvero-

štírideset -ih: vseh ~ let je delal, v ~ih letih je bil le enkrat srečen; štírideseti -a -o: v ~em letu je umrl, list je izhajal v ~ih letih prejšnjega stoletja, štíridesetič, štíridesetikrat, štíridesetkrat, štiridesetér -a -o, štiridesetéren -rna -o, štiridesetérica -e ž = štiridesetérka -e ž, štiridesetíca -e ž = štiridesétka -e ž, štiridesetína -e ž, štiridesetínka -e ž; štíriindvajset *ali* štiriindvájset, štiriindevetdesetléten -tna -o: ~ starček = štiriindevetdesetlétnik -a *m*

štírideset- *v sestavi*: štiridesetčlánski -a -o: ~i odbor; štiridesetdánski -a -o: ~i post, štiridesetdnéven -vna -o, štiridesetdnévnica -e ž; štiridesetkráten -tna -o; štiridesetléten -tna -o, štiridesetlétnik -a *m*, štiridesetlétnica -e ž 1. *oseba*, 2. *obletnica*; štiridesetmilijónski -a -o: ~i del, narod; štiridesettísočen -čna -o: ~a vojska; štiridesetúren -rna -o: ~i delovni teden

štírinajst -ih *in* štirinájst -ih: ~ let mu je, bilo je leta ~, vsakih ~ dni, čez ~ dni, štírinajsti -a -o *in* štirinájsti -a -o: ~o stoletje, v ~em letu, štírinajstič *in* štirinájstič = štírinajstikrat *in* štirinájstikrat, štírinajstkrat *in* štirinájstkrat, štírinajstka -e ž *in* štirinájstka -e ž, štírinajstkraten -tna -o *ali* štirinájstkraten -tna -o *ali* štirinajstkráten -tna -o; štirinajstér -a -o, štirinajstéren -rna -o, štirinajstérica -e ž = štirinajstérka -e ž, štirinajstíca -e ž, štirinajstína -e ž, štirinajstínka -e ž, štirinajstínski -a -o, štirinajstérec -rca *m*, štirinajsták -a *m* = štirinajsterák -a *m* |*jelen*|

štírinajst- *v sestavi*: štirinajstdnéven -vna -o: ~a mezda, odpoved, ~ list = štirinajstdnévnik -a *m*; štirinajstkaráten -tna -o: ~o zlato; štirinajstléten -tna -o, štirinajstlétnik -a *m*, štirinajstlétnica -e ž; štirinajstlóten -tna -o: ~o srebro; štirinajsttónski -a -o: ~i parnik; štirinajstúren -rna -o: ~a hoja

štíristo -ôtih *glav. štev.*: ~ pet, ~ sedeminosemdeset, štíristokrat; štiristoléten -tna -o, štiristolétnica -e ž

štíristoti -a -o *in* štiristôti -a -o, štíristotič, štíristotikrat, štiristotíca -e ž, štiristotína -e ž, štiristotínka -e ž

štiritísoči -a -e, štiritisočkrat *in* štiritísočkrat, štiritisočkráten -tna -o, štiritisočák -a *m*: alpski ~i, štiritisočér -a -o; *vendar* štíri tísoč

štírják -a *m kvadrat*, štirjáški -a -o: ~a milja, ~i čevelj, kamen, meter

štírje štírih *m*: ~ možje; *gl. tudi* štiri

Štiván -a *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, štivánski -a -o, Štivánci -ev *m mn. in* Štivánčani -ov *m mn.*

štóber -bra *m držalo, podstavek za trsko*: vtakniti luč v ~, trska stoji v ~u, štóbrski -a -o

štókati -am *suvati, drozgati*, štókanje -a *s*, štókalnik -a *[-ųn-] m*, štókniti -nem, štokálo -a *s*

štókavec -vca *m*, štókavka -e *ž*, štókavski -a -o: ~e posebnosti, ~o narečje = štókavščina -e *ž*

štóla -e *ž*: višnjeva ~, duhovniška, ženska ~, štolnína -e *[-ln-] ž |dajatev|*

štóparica -e *ž* → *stoparica*

štor -a *m in* štòr -óra *m, mn.* štóri, štôri *in* štoróvi 1. bukov, star, trhel ~, 2. jurček ima ~, 3. stati ko ~, gorjanski ~, štórček -čka *m*: zelnati ~, štórovje -a *s in* štoróvje -a *s*, štórast -a -o: ~a obleka, ženska, štórovka -e *ž |goba|*, štorovína -e *ž*

Štóre Štór *ž mn. kr. i.*, v ~ah, štórski -a -o, Štórovčani -ov *m mn.*

štórija -e *ž* → *storija*

štórja -e *ž rogoža*: ~e pleto iz bičja, štórjast -a -o, štórjica -e *ž*

Štôrje Štôrij *ž mn. kr. i.*, v ~ah, iz Štôrij, štôrovski -a -o

štórklja -e *ž* 1. *ptič*: črna, bela ~, 2. *neroda*, 3. pri nas je ~, ~ ga je prinesla, 4. *letalo*, štórkljin -a -o, štórkljež -a *m neroda*, štórkljast -a -o: ~ čevelj, ~o vedenje, štorkljàv -áva -o: ~a hoja, štorkljávost -i *ž*, štórkljica -e *ž*, štórkeljski -a -o *[-kəlj-]*: ~a teta *babica*

štorkljáti -ám, štorkljàj -ájte! štorkljàl -ála -o, štorkljánje -a *s*: ~ po sobi, ~ v težkih čevljih, štorkljávec -vca *m*, štorkljávka -e *ž*, štorkljáč -a *m*

štòrž štôrža *m storž*

štráca -e *ž*: blagajniška ~

štradón -a *m pot*: barjanski ~i

štrájk -a *m stavka*, štrájkati -am *stavkati*, štrájkanje -a *s*

štráma -e *ž* = štrámlja -e *ž tepec, neroda, motovilo*, štrámast -a -o, štrámljast -a -o, štramljáti -ám *kolovratiti*, štramljàj -ájte! štramljàl -ála -o, štramljánje -a *s*; štramljè -éta *m*

°**štránga** -e *ž zaprežnica, vprežnica*

štrapác -a *m* → *hud napor, utrudljivo delo*, štrapácen -cna -o: ~i čevlji *delovni*, ~o kolo *težko*

štŕbec -bca *m bot.*

štrbóncelj -clja *m |sliva|*

štrbúnk *medm.*: ~! v vodo, štrbúnk -a *m*, štrbúnkniti -nem: ~ v morje, štrbúnkati -am, štrbúnkanje -a *s*

štŕc *medm.*, štŕcati -am, štŕcanje -a *s*: zrnje štrca v obraz, mleko štrca v golido, štrcávka -e *ž brizglja*, štŕcniti -nem: ~ komu kaj v obraz, ~ (jo) v mesto, curek krvi štrcne iz rane, štŕcnica -e *ž*, štrcálo -a *s*

štŕcelj -clja *m*: zelnati ~, ~ suhe veje, amputacijski ~, ~ noge, štŕceljček -čka *[-cəlj-] m*: ~ repka, štrcljàt -áta -o, štŕcljast -a -o: ~a roka

Štrékelj -klja *m |sl. znanstvenik|*, Štrékljev -a -o: ~a zbirka narodnih pesmi

štréna -e *ž pramen, predeno*: ~ las, zmešana ~, ~e življenja so se zapletle, ~o vleči, zmanjkalo mu je ~e, ~a pripovedi, ~e zmešati komu, štrénast -a -o: ~i lasje, ~a megla, mreža, slina, štrénica -e *ž*: zlata ~

štŕk -a *m štorklja*, štŕkov -a -o: ~o gnezdo

štŕk *medm.*, štŕkati -am, štŕkanje -a *s*: vodometi štrkajo curke vode, štŕkalica -e *ž brizglja*, štŕklja -e *ž*, štrkljáj -a *m*, štŕkniti -nem: ~ komu vodo v obraz, štŕkavec -vca *m* 1. *otrok, paglavec, pokovec*, 2. *bot.*: pasji ~

štrléti -ím, štrléč -a -e, štŕli -ite! štrlèl -éla -o, štrlênje -a *s*: v nebo ~, iz tal ~; štrlèč -éča -e *prid.*: ~a spodnja čeljust, ~e ličnice, korenine, ~a ušesa, ~i zobje, štrlína -e *ž* 1. skalna ~, 2. *med.*

štrofotáti -ám *in* -óčem, štrofotàj -ájte *in* štrofóči -te! štrofotàl -ála -o, štrofotánje -a *s*: dež štrofota, ~ z vodo

štropòt -ôta *m*: ~ dežja, štropotáti -ám *in* -óčem, štropotàj -ájte *in* štropóči -te! štropotàl -ála -o, štropotánje -a *s*: vodometi štropotajo, štropôtniti -nem

štrúca -e *ž* 1. maslena, bela ~, 2. živa ~ *dojenček*, 3. zavezati ruto na ~o, 4. dati komu kaj za ~o, štrúčka -e *ž*: orehova ~, štrúčica -e *ž*, štrúčnica -e *ž* 1. *prt*, 2. *peharček*, štrúčast -a -o

štrúkelj -klja *m*: orehov ~, krompirjevi, jabolčni, sirovi, jajčni, makovi ~i, na ~e iti, se povabiti, štrúkljev -a -o: ~ hrib, štrúkljast -a -o: ~a moka, štrúkeljc -a *[-kəlj-] m*, štrúkeljček -čka *[-kəlj-] m*: špinačni ~, ti moj ~, štrúkeljčast -a -o *[-kəlj-]*, štrúkljar -ja *m*

štúčka -e *ž* |*jabolko, hruška*|

štučkoráčko *prisl.* = štučokráčo: ~ (se) prevrniti, prekucniti

študènt -énta *m, mn.* študénti *in* študéntje: ~ filozof, ~ prava, študéntka -e *ž*, študéntek -tka *m*, študéntov -a -o, študéntovstvo -a *s*, študentováti -újem, študentovánje -a *s*: ko je še študentoval, študéntovski -a -o: ~i dom, idealizem, ~a modrost, organizacija, soba, mati, ulica, brigada, razigranost, halja, ~o naselje, življenje, zatočišče, študéntski -a -o *študentovski*

študíj -a *m, mn.* študíje študíj *ž*: visokošolski, večerni ~, ~ na fakulteti, končati ~e, predložiti v ~, poglobiti se v ~, ~ medicine, fizike, ~ zgodovinskih virov, ~ vlog

študíja -e *ž*: literarna, kritična, znanstvena ~, ~ po naravi, ~ o Dostojevskem

študíjski -a -o: ~i načrt, tovariš, sestanek, način, ~a leta, zbirka, soba, knjižnica, ~o potovanje

študírati -am, študíranje -a *s*: ~ univerzo, na univerzi, za zdravnika, ~ kemijo, govor, knjigo, motive; naporno, dolgo ~, težko smo te študirali, dati koga študirat *poslati*; študirajôč -óča -e *prid.*: ~a mladina, študíran -a -o *prid.*: ~ človek, ~ biti za kaj, v čem, veliko ~a knjiga, študíranec -nca *m*, študíranka -e *ž*

štúk -a *m*: beli, zlati ~, umetnine v ~u, štúkast -a -o: ~ strop, štukatúra -e *ž*: obložiti s ~o, ~e po stenah, na stropu, bela ~, štukatúren -rna -o: ~i opaž, strop, okras, omet, ~a dekoracija, štukatúrnik -a *m* |*žebelj*|, štukatêr -ja *m*, štukatêrski -a -o: ~a dela, štukatêrstvo -a *s*, štukírati -am, štukíranje -a *s*: ~ steno, strop, venec, okvir

štúka -e *ž* |*letalo, strmoglavec*|

štúla -e *ž* 1. ~ pri klobuku, pri vreči, polna ~ jabolk, klobuk z visoko ~o, napeti ~o *šobo*, ošabna ~, prelivna, lesena ~, 2. *štrcelj*: ~ roke, gnojna ~, štúlica -e *ž*, štúlast -a -o: ~ klobuk, zvonik, ud, podaljšek, ~a kapa, ~o se šobiti, štúlav -a -o *štrcljast*, štúlar -ja *m zool.*

štúliti -im, štúljenje -a *s*: ~ koga kam, v službo, ~ nemščino v govor, ~ se med pesnike, ~ se kam, v vsako stvar se štuli, štúlež -a *m* = štúlec -lca *[-lc-] m*, štúlka -e *[-lk-] ž*

***štúpa** -e *ž prah, prašek*

štuporámo *prisl.*: ~ nositi koga *na hrbtu*, ~ si zadeti otroka

Štúrje Štúrij *ž mn. kr. i.*, v ~ah, štúrski -a -o, Štúrci -ev *m mn.*

Šúbic -a *m* |*sl. slikar*|, Šúbičev -a -o

Šúklje -ta *m* |*sl. politik*|, Šúkljetov -a -o

šúm -a *m* 1. lahen, močan ~, bolezenski ~ na srcu, mestni ~, ~ in hrum, soglasniški ~ *fon.*, ~ pripornikov *fon.*, 2. *slap*: ~ pod mlinom, spustiti vodo na ~, šúmček -čka *m*, šúmek -mka *m*, šumík -a *m* 1. *slap šumnik*, 2. *mošt*, šúmoma *prisl.*

šúma -e *ž gozd*: cela ~ reči *veliko*

Šumadíja -e *ž* |*pokrajina*|, šumadíjski -a -o: ~a vas, noč, Šumadínec -nca *m*, Šumadínka -e *ž*, šumadínski -a -o

šumastéti -ím, šumastênje -a *s*: ~ po suhem listju, ~ s papirjem

šúmen -mna -o: ~ potok, svet, ~i Pariz, ~a gostija, družba, ~o slavje, šúmnik -a *m* |*glas*|, šumník -a *m* |*slap*|: kraški ~i, ~ bobní, šúmnost -i *ž*, šúmnat -a -o

šuméti -ím, šúmi -íte! šumèl -éla -o, šumênje -a *s*: reka, samovar, gozd, veter, mesto, para, družba šumi, šumé(č) pada listje; v krčmi, v dvorani šumi ko v panju; vprašanja mu šumijo po glavi; po ušesih *ali* v ušesih mi šumi; po vasi, po hišah šumi *si šušljajo*; šumèč -éča -e *prid.*: ~ potok, slap, gozd, ~a govorica, veselica, limonada, pšenica, dobrava, obleka, ~i prisad |*bolezen*|, ~e vino, trstje, krilo, pet steklenic ~ega, šumévec -vca *m slov.* |*glas*|

šumljáti -ám, šumljàj -ájte! šumljajóč -a -e, šumljàl -ála -o, šumljánje -a *s*: dež šumija po strehi; veter, voda, potok šumlja; šumljajôč -óča -e *prid.*: ~a pesem, ~e čebele, ~i valovi, šumljàv -áva -o: ~a izgovarjava

šumòt -ôta *m*: ~ peruti, obleke, vetra, dežja, reke, šumotáti -ám *in* -óčem, šumotàj -ájte *in* šumóči -te! šumotàl -ála -o, šumotánje -a *s*: dež, papir, morje,

trava, žito šumota; valovi, glasovi šumotajo, šumotàv -áva -o, šumôten -tna -o: ~ gozd

šumotljáti -ám, šumotljàj -ájte! šumotljàl -ála -o, šumotljánje -a *s*: ~ s krili, s klasjem, šumotljív -a -o

šúnd -a *m* →*plaža*, šúnd *neskl.* →*plažast*: ~ literatura →*plaža*

šúnka -e *ž gnjat*: žemlja s ~o, šúnkica -e *ž*, šúnkar -ja *m* |*prašič*|, šúnkarica -e *ž* |*salama*|

°**šúntati** -am *ščuvati, hujskati, podpihovati, dražiti*

***šúpa** -e *ž lopa*

šúpelj -plja -e *votel*: ~ oreh *gluh, piškav*, šupljína -e *ž votlina*

šušljáti -ám, šušljàj -ájte! šušljàl -ála -o, šušljánje -a *s*: ljudje si šušljajo o novici, otrok šušlja *šešlja*, šušljàv -áva -o: ~ glas, šúšlja -e *ž* |*piščal*|: s ~o oponašati jerebe

šušmár -ja *m*, šušmárček -čka *m*, šušmárka -e *ž*, šušmárski -a -o, šušmárstvo -a *s*: kulturno ~, šušmarija -e *ž*, šušmáriti -im, šušmárjenje -a *s* 1. po službi malo ~, 2. *krpariti, površno delati*

šušnjáti -ám *šešljati*, šušnjàj -ájte! šušnjàl -ála -o, šušnjánje -a *s*, šúšnja -e *ž žužnjalo*

šuštávec -vca *m* |*živinska bolezen*|

šuštéti -ím, šúšti -íte! šuštèl -éla -o, šuštênje -a *s*: hrast, papir, obleka, veter šušti

šútast -a -o *prismójen, prismodast*

švábah -a *m tisk.*, švábaški -a -o: ~a pisava, gotica

Švábska -e *ž* |*pokrajina*|, v ~i, Švábsko -ega *s*, na ~em, Švábi -ov *m mn.*, Švábinja -e *ž*, šváb -a *m znč. Nemec*, švábica -e *ž*, švábski -a -o: ~a kapa, patrulja, švábščina -e *ž*

švadronírati -am →*bahati se, širokoustiti se, postavljati se*, švadronêr -ja *m* → *bahač, širokoustnež*

švapáti -ám *lingv.*, švapàj -ájte! švapàl -ála -o, švapánje -a *s*: Gorenjci švapajo *izgovarjajo šva namesto šla*

švéder -dra *m* |*čevelj*|, švédra -e *ž* = švedráč -a *m*, švédrast -a -o: ~o hoditi, švedrav -áva -o, švedráti -ám, švedràj -ájte! švedràl -ála -o, švedránje -a *s*, švedrávec -vca *m*, švedrávka -e *ž*, švedrálo -a *s*, švedrè -éta *m*

Švédska -e *ž državа*|, v ~i, Švédsko -ega *s*, na ~em, Švéd -a *m*, Švédinja -e *ž*, švédski -a -o: ~a kuhinja, telovadba, ~o platno, švédščina -e *ž*

Švéjk -a *m*, švéjkovstvo -a *s*, švéjkovski -a -o: ~a figura

Švíca -e *ž* |*država*|, v ~i, Švícar -ja *m*, Švícarka -e *ž*, švícar -ja *m* |*bik, lakaj*|, **švícarka** -e *ž* |*ura, krava, koza*|, švicarija -e *ž* |*hiša*|, švícarski -a -o: ~i puding, ~a ura, krava, tla, Švícarsko -ega *s*, na ~em

švigašvága -e *ž*: v ~ah teči, švigašvága *medm.*: ~ čez dva praga, švigašvágast -a -o: ~ značaj

švígati -am, švíganje -a *s*: z očmi ~ naokrog, ~ koga *tepsti*, ~ sem ter tja; plameni, pogledi, sence švigajo; misel šviga po glavi; ogenj, pogled šviga; bliski mu švigajo iz oči, ribe švigajo sem ter tja, bič šviga po hrbtih; zastonj se še mačke ne švigajo *gonijo*, švigávec -vca *m*, švigávka -e *ž*, švigàv -áva -o: ~ bič, švígalica -e *ž* |*šiba*|

švigljáti -ám, švigljàj -ájte! švigljàl -ála -o, švigljánje -a *s*: plamenčki švigljajo, švígljast -a -o *preklast*: ~o drevo, švíglja -e *ž lovača, cipa, vlačuga*, švígelj -glja *m* 1. *šiba*, 2. *fant*, švigljáj -a *m*: ~ z bičem

švígniti -nem: z očmi ~ po kom; v zrak, kvišku ~, misel švigne ko blisk, ~ (konja) z bičem, ~ po konju (z bičem); strela švigne v seno, v streho; misel švigne v glavo *šine*, riba švigne po vodi, ~ mimo okna

Švíligoj -a *m* |*Cankarjeva oseba*|, švíligójščina -e *ž*

švíst *medm.*, švíst -a *m*: ~ krogle, kose, biča, puščice, s ~om udariti, dihati, švístniti -nem: ~ z bičem, s sabljo; lastovka, kosa, plamen švistne, švistéti -ím, švísti -íte! švistèl -éla -o, švistênje -a *s*: krogle, puščice, peruti, kose švistijo, obleka švisti

švŕk *medm.*: ~! po konju, ~! čez mejo; švŕk -a *m*: ~ z bičem, švŕkati -am, švŕkanje -a *s*: ~ z očmi, ~ sem ter tja, ~ s šibo po vodi, po konju, ~ z bičem, ~ koga po ustih, pesek švrka na vse strani, krogle švrkajo, švrkávec -vca *m*, švrkávka -e *ž*, švŕkalica -e *ž*, švŕkec -kca *m pokec na biču*, švrkljáj -a *m*; švŕkniti -nem: ~ konja, ~ čez mejo, ~ mimo, ~ kozarček vina *na dušek izpiti*; gnoj, kri švrkne iz rane

T

t *[tə]* *m neskl. in* té -ja *m*: mali t, z velikim T, z malim tejem

tá tá tó *kaz. z.*: *edn. m, s* **téga** *in* tegà, **tému** *in* temù, pri tém *in* pri tèm, s **tém** *in* s tèm; *ž* tá té téj *ali* tì tó o téj *ali* tì s tó; *dv. m* tá (dvá) *ali* tádva, *ž* té *ali* tì (dvé) *ali* tédve, *s* té *ali* tì, *m ž s* pri téh *ali* pri tèh, s téma; *mn. m* tí, *ž* té, *s* tá, *m ž s* téh *in* tèh, tém *in* tèm, pri téh *in* pri tèh, s témi; *v sestavi*: tale, tole, tegale, temule, tele, tejle, o tehle, s temile *le-ta, le-to, le-tega, le-te, o le-teh, z le-temi*; pri téj priči, ta je lepa, ta je bosa, teden dni je tega; lep, da nikoli tega, ta in ta, ta pa ta! ta in oni, to je bilo hudo! to ti je junak! hodil je v mesto, in to trikrat na teden; °tem potem *s tem, tako*; °temu ni tako *to ni tako*; *predložne zveze rade prehajajo v prislove*: po tem potu, v tem času, na to besedo, ta čas : potem pridem, vtem je odšel, nato je rekel, tačas

***ta** *neskl. lj. okamnel kazalni zaimek pred določno obliko pridevnikov*: odkar je ~ mlada pri hiši *snaha*, sam ~ spodnji ga je dal *vrag*, pije samo ~ zelénega *žganje*, ~ lepo (roko) daj!

tabakóza -e *ž med. obolenje od tobačnega prahu*

tabéla -e *ž razpredelnica*: logaritmična, obrestna, temperaturna ~, tabeláren -rna -o: ~i pregled, tabeláričen -čna -o: ~i stavek *tisk.*, tabélski -a -o *[-ls-]*: ~a slika, tabelírati -am, tabelíranje -a *s*, tabélica -e *ž*

***tabêrna** -e *ž krčma*, *tabernáti -ám *krčmariti, kupčevati, pod vejo točiti*, *tabernánje -a *s*

tabernákelj -klja *m*, tabernákeljski -a -o *[-kəlj-]*: ~a vratca

tábes -a *m sušica hrbtnega mozga*, tabétik -a *m*, tábičen -čna -o

tábla -e *ž, rod. mn.* tábel *[-əl]*: šolska, izvesna ~, ~o zbrisati, po ~i pisati, na črno ~o zapisati, táblica -e *ž*: ~ čokolade, skrilnata ~, evidenčna ~ za motorje in avtomobile, logaritemske ~e, táblast -a -o: ~a skala

tabléta -e *ž*: zdravila v ~ah; tablét -a *m*: sluga prinese pismo na ~u

tábor -a *m*: obrski, sovražni, napredni ~, ~ okoli cerkve, doba ~ov, táborski -a -o: ~o gibanje, táboren -rna -o: ~i ogenj, tábornik -a *m*, tábornica -e *ž*, táborniški -a -o: ~a organizacija, táborništvo -a *s*; taboríšče -a *s*: cigansko, koncentracijsko ~, taboríščen -čna -o: ~o življenje, ~e bolezni, taboríščnik -a *m*; taborjàn -ána *m*, taborjánski -a -o: ~o narodnjaštvo; taboríti -ím, tabôri -íte! taboril -a -o, taborjênje -a *s*: vojska tabori; taboríti -ov *m mn.* |*husitska ločina*|, taborítski -a -o

Tábor -a *in* -bra *m ali* Táber -bra *m kr. i.*, na ~u, tábrski -a -o

tabú -ja *m* 1. *prepoved*, 2. *nedotakljiv predmet*: gora je ~, tabújski -a -o: ~i predmet

tabulátor -ja *m*: ~ pri pisalnem stroju, tabulatúra -e *ž glas.*, tabulárij -a *m pr. zg.*

taburét -a *m stolček brez naslona*

táca -e *ž*: že vem, kam pes ~o moli, táčica -e *ž*, táčka -e *ž*: ~o dati, medvedova ~ |*goba*|, tácar -ja *m*: medved ~, tácman -a *m*; tacáti -ám, tacàj -ájte! tacàl -ála -o, tacánje -a *s*, tackáti -ám: dete tacka

°táca -e *ž podstavek, pladenj*

Tácen -cna *m kr. i.*, v ~u, tácenski -a -o *[-cən-]*: ~i most

Tácit(us) -ta *m* |*rimski zgodovinar*|, Tácitov -a -o: ~i Anali

tačàs *prisl. takrat, tedaj*: ~ je bil še dijak, tačásen -sna -o *takraten, tedanji*: ~e razmere

táčna -e *ž rib. skalna muha, umetna ribica*

Tadéj -a *m os. i.*, Tadéjev -a -o; Tadéja -e *ž os. i.*, Tadéjin -a -o

tádva *ali* tá dvá téh dvéh *gl.* ta

táft -a *m* |*blago*|, táftov -a -o, táften -tna -o, táftast -a -o: ~o krilo

Tagliamento *[taljaménto]* -a *m* |*reka*|

tahikardíja -e *ž med. hitro utripanje srca*, tahikárdičen -čna -o: ~ pulz

tahiméter -tra *m*, taheométer -tra *m*, tahométer -tra *m*, tahimétrski -a -o: ~i poligon, tahimétričen -čna -o: ~a tabela, tahimetrija -e *ž*; tahigrafija -e *ž*, tahigráf -a *m*, tahigráfski -a -o

Tahíti -ja *m* |*otočje in otok v Tihem oceanu*|, tahítijski -a -o, Tahítijec -jca *m*, Tahítijka -e *ž*, tahítijščina -e *ž* |*jezik*|
Taíget(os) -ta *m* |*gr. gora*|
Taine *[tên]* Taina *m* |*franc. zgodovinar in filozof*|, Tainov -a -o: ~ nauk o okolju, tainovski -a -o: ~a analiza, tainovec -vca *m*, tainovka -e *ž*
taísti -a -o *kaz. z.*, *rod.* taístega *in* téga ístega
tájati -am *in* -jem, tájanje -a *s*: ~ led, srce se taja od miline
tájen -jna -o *skriven*: ~i agent, svétnik, družabnik, ~a družba, ~o glasovanje, tájnost -i *ž*: javna, uradna, pisemska, uredniška, državna ~, varovati ~, tájnosten -tna -o = tajínstven -a -o *[-tvən-]* → *skrivnosten*, tájna -e *ž* → *skrivnost*
tajfún -a *m* |*vihar v zahodnem delu Tihega oceana*|
tájga -e *ž močvirni gozdni pas na azijskem severu*
tajíti -ím, táji -íte! tajíl -a -o, tajênje -a *s*: ~ krivdo, bolezen, solze, vero, bogove; ne moreš ~, da ni res; taji ko gad noge, sapo ~, ~ se pred kom; tajív -a -o, tajívec -vca *m*, tajívka -e *ž*, tajívski -a -o: ~i značaj, tajítev -tve *ž*, tajílen -lna -o *[-ln-]*: ~a prisega
tájnik -a *m*: osebni ~, tájnica -e *ž*, tájniški -a -o: ~i opravki, tájništvo -a *s*: zglasiti se v ~u, tajnikovánje -a *s*: ~ mu je presedalo
tajno- *v sestavi*: tajnocvéten -tna -o, tajnocvétka -e *ž kriptogama*; tajnopís -a *m*, tajnopísen -sna -o, tajnopísec -sca *m*, tajnopísje -a *s*
Tájska -e *ž* |*dežela*|, v ~i, Tájsko -ega *s*, na ~em, tájski -a -o: ~i riž
ták -a -o *kaz. z.*: predrznost pa ~a, ~a tema, ~i smo pač, v ~em ne hodi ven, ~a je na svetu, kaj ~ega pa še ne, ~e uganjati, ~e mu je nabrenkala, da nikoli ~ega; kar ~ je šel na dež; tákle, tákale, tákole
tàk *prisl.*: ~ bodi pameten! ~ povej že! ~ nikar ne vpij! ~ kaj sta videla? ~ nehaj že! ~ tako
takaláti -ám, takalàj -ájte! takalàl -ála -o, takalánje -a *s*; takalíti -ím, takalíl -a -o, takalíkati -am, takalíkanje -a *s*; tákati -am *in* táčem, tákaj -te *in* táči -te! tákanje -a *s*: ~ kolesca, krogle, zibko; takljáti -ám, takljàj -ájte! takljàl -ála -o, takljánje -a *s*, takljáč -a *m* = tak(lj)ávec -vca *m kegljač*, takljávka -e *ž* = takávka -e *ž*, takljàv -áva -o
takísto *prisl. tako, enako, prav tako*: zdaj se pa ~ dela z menoj, ~ ti rečem, takístole *prisl.*
takó *prisl.*: prav ~, ravno ~, ~ pozno, ~ sam, ~ imenovan, ~ rekoč (°takorekoč); kar ~, ona ni kar ~, godi se mu bolj ~ ~, ~ nekako, saj ga ~ ni več, ~ in ~, domov mora ~ ali ~, to (°temu) ni ~; piše ~, da nihče ne zna brati; strahovito je treščilo, ~ da sem prebledel
takòj *prisl.*, takójšnji -a -e *in* takójšen -šna -o: ~a pomoč
takóle *prisl.*: ~ pa ne delaj z mano; ~ bo, pa nič drugače; ~ pod noč; ~ ti povem
°**takozván** -a -o *tako imenovan*
tákraj 1. *prisl. tokraj*: sovražnik je bil še na óni strani, naši pa že ~, 2. *predl. z rod.*: ~ reke, tákrajšnji -a -e: ~i breg, tákrajnji -a -e
takràt *prisl. tedaj*: ~ se spomni, ~ je bilo lepo; takráten -tna -o: ~i časi
tákrat *prisl. tokrat, to pot*: za ~ ti odpustim
táksa -e *ž pristojbina*: kazenska, prenosna ~, ~e prost → *brez takse*, táksen -sna -o *pristojbinski*: ~i papir, taksírati -am *(o)ceniti*; taksátor -ja *m cenivec*, taksácija -e *ž cenitev*, taksatíven -vna -o
táksi -ja *m*, taksiméter -tra *m in* taksaméter -tra *m*
tákšen -šna -o *kaz. z.*: ~i so, ~a predrznost! lenoba pa ~a! tákšnost -i *ž*; tákšenle tákšnale tákšnole: ~ čvekač bo mene učil
tákt -a *m glas.*: tričetrtinski ~, ~ bíti, dajati, po ~u *ali* v ~u stopati, plesati, veslati, ~ pri motorju, delovni ~; tákten -tna -o: ~e mere *glas.*, taktírati -am, taktíranje -a *s*: ~ pri petju, taktirka -e *ž*: pod dirigentovo ~o, taktomér -a *m*; táktnica -e *ž glas.*: črta ~, táktoven -vna -o = táktovski -a -o: ~i način
tákt -a *m obzirnost, olika*: pomanjkanje ~a, brez ~a, tákten -tna -o *obziren, olikan*: ~o vedenje, táktnost -i *ž*
táktika -e *ž*: spretna ~, ~o spremeniti, táktik -a *m*, táktičen -čna -o: ~ umik,

~a poteza, táktičnost -i *ž*; taktizírati -am, taktizíranje -a *s*

taktílen -lna -o *[-ln-] tipalen*, taktílnost -i *[-ln-] ž*

tál *[tál]* -a -o *kopen*: zemlja je ~a, tálen -lna -o *[-ln-] južen*: kure brskajo po ~em, sneg je ~, vreme je ~o; taléti -ím, talèl -éla -o, talênje -a *s*; talíca -e *ž južno vreme*, talína -e *ž tala zemlja*, tálov -a -o = táloven -vna -o *tal*: po prisojah je že ~o

talár -ja *m* |*obredna obleka duhovnikov, sodnikov, vseučiliških profesorjev*|, talárski -a -o

tálec -lca *m*: za ~a vzeti, ustreliti kot ~a, tálka -e *ž*, tálski -a -o, tálstvo -a *s*: v ~ jemati *>[tal-]*

tálen -lna -o: ~a voda, struga, ploskev, ~a renta, ~i led, načrt, ~i žlebniki, tálnica -e *ž*: vode ~e, talnína -e *ž*: ~ premogovih plasti, tálnik -a *m rib. talni trnek >[-ln-]*

talènt -ênta *m* 1. *bistroumnost, nadarjenost*: ~ imeti, zakopati, ~ za petje, biti brez ~a, 2. *nadarjen človek*: fant je ~, talentiran -a -o *nadarjen*, talentíranost -i *ž nadarjenost*

talènt -énta *m* |*stara denarna vrednost*|: pet ~ov srebra

Táles -a *in* Táleta *m* |*gr. modrijan*|, Tálesov -a -o *in* Táletov -a -o

Talía -e *ž in* Talija -e *ž* |*muza*|, Talíjin -a -o: ~ hram *gledališče*

talíga -e *ž*, *nav. mn.* talige *samokolnica*, talígar -ja *m*

tálij -a *m kem.* |*element*|, tálijev -a -o

talíkati -am *takljati*: jajca ~, kolo se talika

tálisman -a *m vražni obesek, ki naj prinese srečo*

tálíti -ím, táli -íte! talíl -a -o, taljèn -êna -o, taljênje -a *s*: ~ železo, sneg, vosek se tali, talílen -lna -o *[-ụn-]*: ~i lonec, ~a peč, toplota, talílnik -a *[-ụn-] m* |*posoda*|, talílnica -e *[-ụn-] ž* |*peč, oddelek*|, talílniški -a -o *[-ụn-]*; talílo -a *s pripomoček za taljenje*, talína -e *ž*: strjena ~, talíšče -a *s*, talítev -tve *ž*, talívec -vca *m*, talívka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *svetilka*, taljív -a -o, taljívost -i *ž*

Talleyrand *[talrán]* -a *m* |*franc. diplomat*|, Talleyrandov -a -o

tálmi *[-lm-] neskl. nepravi*: ~ zlato *zlatu podobna zlitina*, ~ izobrazba

tálmud -a *m judovska knjiga postav*, tálmudski -a -o, talmudíst -a *m*, talmudízem -zma *m >[-lm-]*

talón -a *m*: ~ vrednostnega papirja *odrezek*, ~ pri kvartanju

tàm *prisl*: ~ naokoli, ~ okrog božiča, sèm ter ~, tu pa ~, tàmkaj *prisl.*, tàmkajle = tàmle *prisl.*, tàmkajšnji -a -e (°tamošnji)

támar -ja *m obor, živinska staja po planinah*: zganjati ovce na ~, konji so v ~ju, tamáriti -im, tamárjenje -a *s*

Támar -ja *m kr. i.*, v ~ju, támarski -a -o

tamarínda -e *ž* |*tropsko drevo in njega sad*|, tamaríndov -a -o

tamaríska -e *ž* |*okrasni grm*|, tamarískin -a -o: ~ cvet, tamarískov -a -o: ~ grm, tamaríse -ís *ž mn.* |*družina*|

támbor -ja *m bobnar*, támbur -ja *m arh.*: ~ nosi kupolo

tambúrica -e *ž*: igrati na ~o, tamburáš -a *m*, tamburáški -a -o: ~i zbor, tambúrati -am, tambúranje -a *s*

tamburín -a *m* 1. *ročni bobenček s kragulječki*, 2. *okvir za vezenje*, tamburírati -am, tamburíranje -a *s*

Támerlan -a *m Timurlenk*, Támerlanov -a -o: ~i pohodi

tampón -a *m med. čep, šop vate ali gaze*, tampónski -a -o: ~a država; tamponírati -am, tamponíranje -a *s*, tamponáda -e *ž*, tamponáža -e *ž*

tamtám -a *m* 1. *konkavna kovinska plošča*, 2. *kitajski in indijski gong*, 3. *zamorski boben*, 4. *bučna reklama*: delati ~

Tánagra -e *ž* |*stgr. mesto*|, tánagrski -a -o, tánagra *neskl.*: ~ kipci

Tánatos -a *m mit. pooseblјena smrt*

tančica -e *ž*, tančičen -čna -o: ~o pokrivalo, tančíčje -a *s*, tančíčar -ja *m*, tančíčarka -e *ž*, tančíčarica -e *ž* 1. *oseba*, 2. *zool. >[tan- / tən-]*

tančina -e *ž drobnost, nadrobnost, niansa, odtenek, tanka plast prsti na skali >[tan- / tən-]*

tándem -a *m šp.* |*voz, bicikel z več sedeži*|, tándemski -a -o: ~i modeli

tánek -nka -o *in* tanèk -nkà -ó, *prim.* tánjši -a -e: ~ ko prekla, kot osa, ko jetika, ko jelka; ~ papir, nos, vid, sluh, voh, okus, čut, glas, zrak, jok, smeh; ~a šiba, preja, plast, juha, hrana, vest; ~o drevo, uho, oko; ~a mu prede, poje *hudo se mu godi*; na ~o razrezati;

~i konec palice, ~o črevo, pri nas smo bolj na ~o; z živežem smo precej na ~em; tánko *in* tankó *prisl., prim.* tánj(š)e: ~ vidi, sliši, čuti, piše, poje, cvili, piska, dežuje; ~ premisliti, izprašati, živeti *>[tan- / tən-]*

Tanganjíka -e *ž* |*jezero in dežela v Afriki*|, tanganjíški -a -o

tangénta -e *ž mat.*: nariši ~o na obod kroga, tangénten -tna -o, tángens -a *m*, tangenciálen -lna -o *[-ln-]*

Tánger -ja *m* |*mesto v severni Afriki*|, tángerski -a -o

tangírati -am → *zadevati, tikati se*

tángo -a *m* |*ples*|, tángov -a -o: ~ korak, tángovski -a -o: ~a melodija

tanín -a *m* 1. *izvleček iz črešlovine*, 2. *strojilo*, tanínov -a -o, tanínski -a -o: ~i les, tanínec -nca *m* |*delavec*|

tanîti -ím, táni -íte! tanîl -a -o, tanjênje -a *s*: kovine ~; tanjèn -ênа -o: testo je ~o, staniol je ~ kositer; tanîlo -a *s* |*orodje*|; tanéti -ím, tanèl -éla -o, tanênje -a *s >[tan- / tən-]*

Tánja -e *ž os. i.*, Tánjin -a -o

tánjšati -am, tánjšanje -a *s*: ~ testo *valjati, taniti*, bič, palica se proti koncu tanjša

Tánjug -a *m* |*tiskovna agencija*|, Tánjugov -a -o: ~a poročila

tánk -a *m*: bencinski ~, napad s ~i, tánkovski -a -o: ~i napad, tankíst -a *m*: dan ~ov, tankístovski -a -o: ~a čelada; tánkati -am, tánkanje -a *s*: ~ gorivo, tánker -ja *m* |*ladja*|

tanko- *[tan- / tən-] v sestavi*: tankočúten -tna -o, tankočútnost -i *ž*; tankoglásen -sna -o; tankoglávec -vca *m* |*zajedavec*|; tankokljún -a -o, tankokljúnec -nca *m*; tankokríl *[-íl]* -a -o, tankokrílec -lca *[-lc-] m*; tankolàs -ása -o; tankolíst -a -o; tankoníten -tna -o; tankonòg -óga -o; tankopŕst -a -o, tankopŕst -a *m*; tankorèp -épa -o, tankorépec -pca *m*; tankoslúšen -šna -o, tankoslúšnost -i *ž*; tankoúmen -mna -o; tankovésten -tna -o, tankovéstnost -i *ž*, tankovéstnež -a *m*; tankovíden -dna -o, tankovídnost -i *ž*; *tudi* tenko-

Tántal(os) -la *m gr. mit.*, Tántalov -a -o: ~e muke, tántalski -a -o *[-ls-]*: ~i napori, tántalstvo -a *[-ls-] s*: moderno ~; tántal *[-al]* -a *m kem.* |*prvina*|, tántalov -a -o: ~a kislina

tantiéma -e *ž* 1. *delež od dobička delniške družbe*, 2. *avtorjev delež od izvajanega dela*: avtorske ~e

taoízem -zma *m* |*vera*|, taoíst -a *m*, taoístičen -čna -o = taoístovski -a -o

tápati -am *tiho stopati*, **tápanje** -a *s*: ~ po temi, ~ bosih nog, tapáti -ám *postopati*, tapàj -ájte! tapàl -ála -o, tapánje -a *s*

tapéta -e *ž opna*, tapéten -tna -o: ~a vrata, ~i papir, tapétnik -a *m*, tapétniški -a -o: ~a dela, ~i žičniki, tapétništvo -a *s*, tapecírati -am, tapecíran -a -o, tapéster -tra *m* |*blago*|, tapestrína -e *ž* |*preproga iz jute*|

tápica -e *ž preprost, neumen, boječ človek*, tápka -e *ž*

tapióka -e *ž hranljivi škrob*

tapír -ja *m* |*kopitar*|: indijski, ameriški ~, tapírka -e *ž*: ~ samica, tapírjev -a -o: ~i mladiči

tapkáti -ám, tapkàj -ájte! tapkàl -ála -o, tapkánje -a *s*: ~ s prsti po mizi, po tipkah, ~ od hiše do hiše, lahni koraki tapkajo za menoj

tapljáti -ám, tapljàj -ájte! tapljàl -ála -o, tapljánje -a *s*: ~ po rami

tára -e *ž teža posode ali omota*, tarírati -am *določiti taro*, taríranje -a *s*: ~ železniške vozove

tarantéla -e *ž* 1. *južnoitalijanski ples*, 2. *pajek*

tárča -e *ž*: biti ~ *ali* za ~o komu, v ~o streljati, tárčar -ja *m kdor strelja v tarčo*, tárčen -čna -o

tardándo *prisl. glas. zadrževaje*

taréntul *[-ul]* -a *m* |*strupen pajek*|

Tarént(um) -ta *m* |*mesto*|, tarentínski -a -o, Tarentínci -ev *m mn.*

tarífa -e *ž cenik*: carinska, poštna, blagovna ~, tarífen -fna -o *ceniški*: ~a politika, postavka, ~i pravilnik

Tarkvínius -ia *m in* Tarkvínij -a *m strim. os. i.*, Tarkvínijev -a -o

tárnati -am, tárnanje -a *s*, tarnáč -a *m*, tárnav -a -o, tárnavec -vca *m*

tarók -a *m* |*igra na karte*|: vreči partijo ~a, tarokíst -a *m*, tarokístovski -a -o; tarokírati -am, tarokíranje -a *s*

tárpan -a *m divji stepni konj*

Tarpéius -ia *m rim. os. i.*, tarpéjski -a -o: ~a pečina

Tártar(os) -ra *m grško podzemlje*, tártarski -a -o

tartráti -ov *m mn. soli vinske kisline*
Tartuffe *[tartüf]* -ffa *m* |*oseba iz Molièrove komedije*|, Tartuffov -a -o; tartíf -a *m hinavec, svetohlinec*, tartíf(ov)ski -a -o, tartífka -e *ž*, tartífovstvo -a *s hinavstvo, svetohlinstvo*
Tárzan -a *m*, Tárzanov -a -o, tárzanski -a -o: ~o življenje, tarzaniáda -e *ž* |*povest, film*|
°**tása** -e *ž pladenj*
Tásilo -a *m* |*bavarski vojvoda*|, Tásilov -a -o
Tásos -a *m* |*otok v Egejskem morju*|, tásoški -a -o
Tasso *[táso]* Tassa *m* |*it. pesnik*|, Tassov -a -o: ~a pesnitev
tást -a *m*, tástov -a -o; tášča -e *ž*, táščin -a -o: ~a beseda
tastatúra -e *ž tipke*, táster -ja *m*
táščica -e *ž* |*ptica*|: modra, rjava ~, táščičin -a -o, táščičji -a -e: ~i spev
°**táška** -e *ž* 1. *torbica*, 2. *obešenka, žabica pri ključavnici*
tát tatú *in* táta *m*, *mn.* tatjé, tatóvi *in* táti, pri tatóvih, pri tatéh, s tatóvi, s tatmí: gozdni, kurji, lovski ~, plazi se kakor ~ v noči, primite ~u! tátov -a -o, tátovski -a -o, tatič -íča *m* 1. *oseba*: ~e obešajo, tatove izpuščajo, 2. *zool.*, **tatíca** -e *ž*, tatínski -a -o: po ~o se plazi, tatínstvo -a *s*, tatínščak -a *m panj roparskih čebel*, tatvína -e *ž*: žepna, konjska ~, tatvínski -a -o: ~a tožba, tatíniti -im, tatínjenje -a *s*
táta -a *in* -e *m* = tátej -a *m* = tátek -tka *m*, tátov -a -o, tátejev -a -o, tátkov -a -o
Tatár -(j)a *m*, Tatárka -e *ž*, tatárski -a -o: ~i šotor, ~a novica *neverjetna, strahotna*, tatáriti -im *rabiti tatarske besede*, tatárščina -e *ž*, Tatársko -ega *s*, na ~em
Tátra -e *ž in* Tátre Táter *[-tər]* *ž mn.* |*del Karpatov*|, tatránski -a -o; tátra -e *ž* |*avtomobil*|
tátrman -a *m* 1. *zgornji konec cevi pri vodnjaku*, 2. *strašilo v prosu*, 3. *stol za obrezovanje dog*, tátrmanski -a -o
Táuris Táuride *ž polotok Krim*, táuriški -a -o
Táurus -a *m* |*pogorje v Mali Aziji*|, táuruški -a -o: ~i vrhovi
távati -am, távanje -a *s*: ~ v temi, ~ sem ter tja, taváč -a *m*
Távčar -ja *m* |*sl. pripovednik*|, Távčarjev -a -o: ~ roman, távčarski -a -o: ~a košatost
***tavêrna** -e *ž taberna*, tavêrnik -a *m* |*ogrska častna služba*|, tavêrniški -a -o: ~o sodišče
tavoléta -e *ž* |*bukova ali jelova deska*|
Távrida -e *ž Tauris*: Ifigenija na ~i, távriški -a -o
tavtologíja -e *ž istorečje*, tavtológičen -čna -o *istorečen*, tavtológški -a -o: ~i izrazi
távžentróža -e *ž bot. zlati grmiček*
Taylor *[téjlor]* -ja *m* |*ameriški inženir*|, Taylorjev -a -o; tayloríst -a *m*, tayloríz em -zma *m*
team *[tím]* -a *m šp.* → *moštvo, družina*, teamski -a -o: ~o delo → *skupno*
teáter -tra *m gledališče*: delati ~, to ti je bil ~! teátrski -a -o: ~i človek, teatrálen -lna -o *[-ln-]*, teatrálnost -i *[-ln-] ž*, teatráličen -čna -o: ~ nastop, teatráličnost -i *ž*, teatrálika -e *ž*: poceni ~, teatrálik -a *m*
Tébe Téb *ž mn.* |*gr. mesto*|, tébski -a -o, Tebánec -nca *m*, Tebánka -e *ž*, tebánski -a -o
téč -í *ž tečaj pri kolesu*: ~ valja
tečáj -a *m* 1. ~i vrat, ~ pri zibki, okna na ~e, mlin ima tri ~e; vzdigniti, sneti vrata s ~ev, ~i pri kolesu, 2. *pol*: severni, magnetni, mrazni ~, 3. *stadij*: šestdeset ~ev od Jeruzalema, 4. *kurz*: borzni, devizni, menični ~, ~ dinarja, 5. prvi ~ *semester*, učni, gospodinjski, babiški ~, obiskovati ~, biti na ~u, priti s ~a; tečájen -jna -o: ~o morje *polarno*, višji ~i izpit *matura*, ~i stružniki *teh.*, tečájast -a -o: ~ sklep *med.*; tečájnica -e *ž* 1. *zvezda*, 2. *udeleženka, absolventka tečaja*, 3. *lista borznih tečajev*, tečájnik -a *m* 1. *udeleženec, absolvent tečaja*, 2. severni, južni ~, tečájniški -a -o
téčen -čna -o: ~a jed, ~o delo, ~a krmila, ~ človek, téčno *prisl.*: ~ jesti *s tekom*, ~ govoriti *pusto, nadležno*, téčnost -i *ž*: ~ jedi, ne prenesem njegove ~i
têči têčem, tekó *in* têčejo, *namen.* têč, têči -íte! tékel têkla -o: ~ pred psom, za tatom, domov; voz, kolo, zibel, ura, čas, stroj teče; solze tekó; znoj teče, kri bo tekla, med hišami teče klanec; beseda, pogovor teče; jezik mu teče; ~ kakor za stavo; laže, kakor pes teče; pritožba, pravda, preiskava teče, deseto leto že teče, ~ na vso sapo, iz noge

mu teče, posoda teče, čéz teče, oklici tekó, mejica teče ob tiru, obresti tekó, film teče, rok teče, boj za staro pravdo še teče, igra teče, voda teče v grlo, v curku ~, ~ skozi šibe, ~ ko po vrvci, denar teče v žepe, proizvodnja teče, priprave tekó

téčina -e *ž*: krt ima ~e pod zemljo, ~ valja, tečíšče -a *s* |*del ležaja*|

tečkáti -ám *mečkati*, tečkàl -ála -o, tečkán -a -o

tedàj *prisl.*: ~ je bilo prijetno; praviš, da vse veš: povej ~! ~ povej! tedàjci *prisl.*, tedánji -a -e, tedánjost -i *ž*, tedàjšnji -a -e >*[təd-]*

téden -dna *m*: ~ dni, danes ~, ~ za ~om, v treh ~ih, med ~om, križev ~, medeni ~i, ~ Rdečega križa, ~ otroka, cvetni ~, véliki ~, tédenski -a -o*[-dən-]*: ~i pregled, ~o dvakrat → *dvakrat na teden*, tédnik -a *m* |*časnik, film*|, tednína -e *ž* |*plača*|, tédnar -ja *m* |*delavec*|, tédnarski -a -o: ~a služba

tedéum -a *m* |*zahvalna pesem*|

tédve *ali* té dvé téh dvéh *gl.* ta

tég -a *m*: ~ mišic, ~ vrvi *alp.*, upirati se ~u

tegníti tégnem *dajati*, tégnil -íla -o *in* tégniti -nem *s stal. poud.*: lahko je čedno oblečen, saj mu oče obleko tegne; vse koj strgaš, kdo ti bo pa tegnil? *gl. tudi* tezati

tegôba -e *ž* *težava*: ~e in nadloge, tegôben -bna -o, tegôta -e *ž* *težava*, tegôten -tna -o, tegínja -e *ž* *težava, omedlevica, nuja*

Téharje Téharij *ž mn. kr. i.*, na ~ah, téharski -a -o: ~i plemiči, Téharčani -ov *m mn.*

Teherán -a *m* |*mesto v Perziji*|, teheránski -a -o: ~i sporazum, Teheránec -nca *m*, Teheránka -e *ž*

téhnika -e *ž*: slikarska, perorisna, punktirna, kompozicijska, plenerska ~; zakonodajna, gospodarska, Ljudska ~; vojna, odrska, zimska ~; ilegalna ~ *tiskarna*, ~ soneta, ~ dihanja, čaša je kovana v vzbokli ~i, téhničen -čna -o *kar se nanaša na tehniko*: ~a priprava, pomoč, zaostalost, ovira, baza, srednja šola, ~o vodstvo, železo, ~i les; téhnik -a *m*: zobni ~, téhniški -a -o *kar se nanaša na tehnika*: ~a šola, ~i ples, téhnikum -a *m*: glasbeni, ekonomski ~, téhnikumski -a -o; tehnicízem -zma *m*; tehnizírati -am: ~ življenje, tehnizácija -e *ž*: ~ kmetijstva

tehnikolór -ja *m*: film v ~u

tehno- *v sestavi*: tehnokratíja -e *ž*, tehnokrát -a *m*, tehnokrátski -a -o; tehnológija -e *ž*, tehnológičen -čna -o = tehnološki -a -o: ~i proces; tehnopedíja -e *ž* *gojenje poklicne izobrazbe*; tehnopsihológija -e *ž*, tehnopsihológ -a *m*

téhtati -am, tehtáje, tehtajóč -a -e, téhtanje -a *s*: ~ živino, na dlani kamen, ljudi, besede, korake; to veliko tehta, razlogi tehtajo, misliti in ~; v višini se tehta orel; tehtávec -vca *m*, tehtávka -e *ž*; téhten -tna -o: ~ dokaz, razlog, preudarek, ~a beseda, knjiga, ~o govoriti, téhtnost -i *ž*, tehtališče -a *s*: živina na ~u, tehtnína -e *ž* = tehtarína -e *ž* |*pristojbina*|, tehtarínski -a -o: ~i listek

téhtnica -e *ž*: javna, decimalna, mesarska, vodna, precizijska, pisemska, vzmetna, kuhinjska ~, v znamenju ~e, na ~i zgodovine, ježiček na ~i, vse je na ~i, ~ se nagne; téhtničen -čna -o, téhtničar -ja *m*, téhtničarski -a -o

teín -a *m* |*sestavina čaja*|, teínski -a -o

Teirésias -ia *in* -ie *m* |*grški vedež*|, Teirésiov -a -o

teízem -zma *m* *vera v stvarnika in vladarja sveta*, teíst -a *m*, teístka -e *ž*, teístičen -čna -o, teístovski -a -o

Téjček -čka *m os. i.*, Téjčkov -a -o

ték -a *m*: ~ vode, zvezd, časa, ~ čez drn in strn, ~ na dolge proge; ~ stvari, življenja; dober ~ dela, prazni, vzvratni ~, štafetni, maratonski ~, v ~ spraviti, pognati; spustiti se v ~; priprave so v ~u → *tečejo*, v ~u časa → *sčasoma*, na ~ *hitro*; v ~u enega tedna → *v enem tednu*

ték -a *m* *apetit*: jesti s ~om, v ~ mu gre, jed nima ~a, volčji ~; dober ~!

tekáč -a *m*: maratonski ~, ~ na dolge proge, poslati po ~u *kurirju*; konj, prašič ~, obrežni ~ |*ptič*|, turbinski ~ *rotor*, bobnasti ~ *tekst.*, ~ na šahovnici, kokosni ~ |*preproga*|, tekáški -a -o: ~a steza

tékati -am, tékanje -a *s*, tékica -e *ž* |*ptica*|, tekávci -ev *m mn.* |*ptiči*|, tekávka -e *ž*: noge ~e; tekalíšče -a *s*: športno ~, ~ mlinskega kamna, tekalíščen -čna -o: ~i hlevi; tékcati -am *otr.*; tekljáti -ám,

tekljàj -ájte! tekljàl -ála -o, tekljánje -a *s*, teklína -e *ž drevesna smola*; tekálen -lna -o *[-ln-]*: ~e smuči, tekálo -a *s*: jelenovim nogam pravijo lovci ~a

tékma -e *ž*: športne, lepotne ~e, tékmec -a *[-mə̀c-] m*: ~ za nagrado, pri dekletu, tékmečev -a -o *[-mə̀č-]*, tékmica -e *ž*, tékmičin -a -o, tekmováti -újem, tekmovàl -ála -o, tekmovánje -a *s*: ~ s kom v teku, v pridnosti, tekmovávec -vca *m*, tekmovávka -e *ž*, tekmovávski -a -o, tekmoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a proga, jadrnica, ~e smuči, ~i nastopi, ~i duh, tekmoválnost -i *[-ln-] ž rivaliteta*, tekmovališče -a *s*

tékniti -nem: jed mi ne tekne, tekovít -a -o → *teči*

tekóč -a -e: ~a voda, ~ zrak, ~e gorivo, ~a hrana, ~a številka → *zaporedna*, ~i stavek *tisk.*, ~i izdatki, dogodki, ~a izdelava *serijska*, ~i šiv, trak; gladko ~a francoščina, ~e prevajati; kapljivo ~ ; biti na ~em, ali imaš kaj ~ega? tekočína -e *ž*: jedka ~, tekočínski -a -o: ~a gonila, tekóčnost -i *ž*: ~ verzov

°**tekom** *predl.*: ~ leta *med letom*, ~ treh dni *v treh dneh*, ~ časa *s časom*, ~ dogodkov *z dogodki*

Téksas -a *m* |*amer. država*|, téksaški -a -o: ~a mrzlica govedi

tékst -a *m* 1. *besedilo*, 2. *tisk. stopnja črk*, téksten -tna -o: ~a kritika; tekstológija -e *ž*, tekstológ -a *m*, tekstológški -a -o: ~a analiza

tekstílen -lna -o *[-ln-]*: ~a industrija, kemija, ~e rastline, tekstíl *[-íl]* -a *m tkanine, pletenine*, tekstílec -lca *[-lc-] m* |*delavec*|, tekstílnica -e *[-ln-] ž* |*tovarna*|, tekstílije -ij *ž mn.*

tektónika -e *ž nauk o legi in o sestavi zemeljskih plasti*, tektónski -a -o: ~i potresi

tekút -a *m zool.* |*kožni zajedavec perutnine*|, tekúnica -e *ž zool.*

Télamon -óna *m gr. mit.*, telamón -a *m stvb. moški podporni lik*

Tel Avív -a *m* |*mesto v Izraelu*|, telavívski -a -o: ~a postaja

têle -éta *s*: pitano, morsko ~, ples okoli zlatega ~eta, gleda kakor ~ nova vrata, ti ~ neumno! têlce -a *[-lc-] s* = têlec -lca *[-ɥc-] m* = têlček -čka *[-ɥč-] m* = telič -íča *m* = teliček -čka *m*; telíca -e *ž* = telička -e *ž*, teličji -a -e; telétar -ja *m* 1. *mesar*, 2. *pastir*, teléčji -a -e: ~e meso, ~a leta, ima ~e noge *majave*, telétina -e *ž* |*meso in koža*|, teleč(n)ják -a *m*, telíti -í (se) = telétiti -i (se): krava (se) teli, (se) teleti, telítev -tve *ž*, telétnica -e *ž žival s teletom*, teléčnik -a *m* |*maternica*|, têlen -lna -o *[-ln-]*: ~a krava, košuta

teleavtomát -a *m* |*na daljavo delujoča priprava*|, teleavtomátičen -čna -o, teleavtomátski -a -o: ~i čoln

teléba -e *ž velik kos*, telebàn -ána *m neroden človek*, telébast -a -o = telebánast -a -o, telebánski -a -o, telebávost -i *ž*

telébiti -im: na tla ~, ~ koga ob zid, telébniti -nem: telebnil je, kakor je dolg in širok, telébati -am

telefón -a *m*: namizni, priklopni ~, ~ dvojček, ~ na kovanec, slušalka je na ~u, človek je pri ~u, klicati koga k ~u, govoriti po ~u, kdo je pri ~u (°na ~u), telefónski -a -o: ~i pogovor, naročnik, ~a centrala, telefóničen -čna -o, telefonírati -am: ~ komu, kam, s kom, telefonija -e *ž*, telefonist -a *m*, telefonístka -e *ž*, telefonogram -a *m*, telefonáda -e *ž znč.*: te tvoje večne ~e

telefotografija -e *ž*, telefóto -a *m*

teléga -e *ž*: ~ pri jarmu, ruska ~ |*voz*|, telége telég *ž mn. jarem*, teléžnik -a *m*: udaril ga je s ~om po glavi

telegráf -a *m brzojav*: brezžični, optični ~, telegrafija -e *ž*, telegrám -a *m brzojavka*, telegráfski -a -o: ~i drog, slog, telegrafírati -am *brzojaviti*, telegrafist -a *m*, telegrafístka -e *ž*

telekomunikácija -e *ž*, telekomunikacíjski -a -o

Telémah(os) -a *m* |*Odisejev sin*|, Telémahov -a -o

télemark -a *m* |*smučarski lik*|

telemehánika -e *ž*, telemeháničen -čna -o

teleobjektív -a *m fot.*

teleologija -e *ž nauk o smotrnosti*, teleológški -a -o: ~i dokaz, ~a razlaga

telepatija -e *ž psih.*, telepát -a *m*, telepátka -e *ž*, telepátski -a -o, telepátičen -čna -o: ~i vplivi

teleprínter -ja *m*, teleprínterski -a -o: ~a centrala

telésen -sna -o *gl.* telo

teleskóp -a *m daljnogled*, teleskópen -pna -o, teleskópski -a -o

televizija -e *ž*, televizíjski -a -o: ~i sprejemnik = televízor -ja *m*

teló -ésa *s*: človeško ~, z dušo in ~esom, zdrav duh v zdravem ~esu; upravno, predstavniško, astralno ~, svetlobno ~ → *svetilo*, nebeška ~esa, sv. rešnje ~; pri živem ~esu zgoreti, maternično ~ *med.*, ženi je ~ zaprto; telésce -a *s*: krvno ~ → *krvnička*, telésen -sna -o: ~a straža, vzgoja, teža, napaka, ~o perilo, ~e potrebe, ~o trpeti, telesnovzgójen -jna -o, telésnat -a -o *životen*; telésnost -i *ž*: ~ mrtvičiti, antična kultura ~i, telesnína -e *ž*: ~ stožca

têloh -a *m bot. kurjice, kurji slep*

télov -a -o = télovski -a -o: ~a procesija, télovo -ega *s*: o ~em, télovica -e *ž telovska cvetica*; telóven -vna -o *telesen*, telóvnik -a *m*

telovádіti -im, telovádba -e *ž*: orodna, talna ~, telovádec -dca *m*, telovádka -e *ž*, *mn. tudi telovadne hlačke*, telováden -dna -o: ~i učitelj, ~o društvo, telovádnica -e *ž*, telovádniški -a -o, telovadíšče -a *s*, telovádski -a -o

telúr -ja *m kem.* |*element*|, telúrski -a -o: ~o gojišče bacilov

telúrij -a *m priprava, ki ponazarja, kako se giblje luna okoli zemlje in ta okoli sonca*, telúričen -čna -o *zemeljski*: ~i vplivi

tem *vez., nasl.*: čim manj jih je, ~ rajši jih imamo *manj ko jih je, rajši jih imamo*

téma -e *ž predmet, naloga*: vodilna, uvodna, osnovna ~ *glas.*, kočljiva ~, temátičen -čna -o: ~i glagoli, ~a obravnava, poezija, temátski -a -o: ~i glagoli *korenski*, ~i vokal, temátika -e *ž*, tematológ -a *m*

temà *[təmà]* -é *in* -è *ž in* tèma *[tàma]* -e *ž*: gluha, trda, gosta, egiptovska ~ (°globoka ~), ~ je bilo ko v rogu, ko v mehu; ~, da svojega nosu ne vidiš, utoniti v ~o, ~ se zgrinja, gosti, trga; ~ se mi dela pred očmi, ~ obupa, kraljestvo ~e, ~ ga je vzela, ~ kobilic, témina -e *ž*, temáčen -čna -o: ~i hodniki, temáčnost -i *ž*, temôta -e *ž*, temôten -tna -o, temôtnost -i *ž*, temáčiti -im se *>[təm-]*

téme -ena *s in* tême -éna *s*: od podplatov do ~ena, skalno ~, ~ gore, parabole, loka, bata, peči, témence -a *s*, témenica -e *ž* |*kost*|, témeničen -čna -o: ~a žmula, mečava, témenice -ic *ž mn.* *krastaste luskine na temenu pri otrocih*, temeníšče -a *s*: sonce je v ~u, témenski -a -o *in* teménski -a -o: ~a kost, ~a enačba, temenàt -áta -o

têmelj -a *m podstava, osnova, vklada*: socialni, pravni ~i, ~ stavbe, družbe; ~ (spod)kopati, položiti; stavba se zamaje v ~ih, do ~ev podreti, spremeniti; v ~u je sebičnež, od ~a *ali* iz ~a različen, têmeljen -ljna -o: ~i kamen, ~a knjiga, plača, ~o načelo, zdravljenje, temeljit -a -o: ~a obravnava, temeljítost -i *ž*; temeljíti -ím, temẽlji -íte! temeljíl -a -o: ~ v čem *ali* na čem, têmeljnik -a *m temeljni kamen*, têmeljnica -e *ž*: ~ dnevnika, položnice, temeljáča -e *ž temeljni tram*

temèn *in* temán -mná -ò *in* -ó *in* tèmen -mna -o *s stal., poud., dol.* temnì -egà *in* tèmni -ega: ~ oblak, obraz, nagon, pogled, glas, ~a barva, preteklost, zadeva, kamera, ~e misli, moči, besede, duh ji je ostal ~, ~o se spominjati, ~o višnjev; temnáva -e *ž*, temnóst -i *ž*, temnôta -e *ž*, temnica -e *ž*: vreči v ~o, fotografska ~, dež trka na ~e, ~e so do polovice spuščene, temníčen -čna -o: ~a luč, ~i filtri, temníčar -ja *m ječar*, temníkast -a -o: ~a koža *>[təm-]*

Témenica -e *ž* |*reka*|, témeniški -a -o

Témis *in* Témida -e *ž gr. boginja pravice*

Temístokles -kla *m* |*gr. državnik*|, Temístoklov -a -o

temnéti -ím, temnèl -éla -o, temnênje -a *s*: gozd, obraz, barva, dan temni; temniti -ím, temni -íte! temníl -a -o, temnjénje -a *s*: ~ luč, izbo; pred očmi se mi temni, nebo se temni *>[təm-]*

temno- *v sestavi*: temnobárven -vna -o; temnobràd -áda -o, temnobrádec -dca *m*; temnoglèd -éda -o, temnoglèd -éda *m*, temnoglédec -dca *m*; temnokóžec -žca *m*; temnolàs -ása -o, temnolásec -sca *m*, temnoláska -e *ž*; temnoòk -óka -o; temnopólt -a -o *[-ụt-]*; *vendar*: temnó rjàv, temnó sív *>[təm-]*

Témpa Témp *s mn.* |*soteska v Tesaliji*|, témpski -a -o

têmpelj -plja *m*, têmpeljček -čka *[-pəlj-]*, têmpeljski -a -o *[-pəlj-]*: ~a straža, têmpljevec -vca *m* = têmpljar -ja *m* |*vitez*|, têmpljarski -a -o: ~i red

témpera -e *ž* |*barva in način slikanja*|: slikati s ~o; *tudi neskl.*: ~ slikanje

temperamènt -énta *m*: koleričen ~, različen po ~u, dva različna ~a, temperaménten -tna -o: ~ nastop, govor *živahen, odločen*, temperaméntnost -i *ž*
temperatúra -e *ž*: dnevna, telesna ~, bolnik ima ~o, temperatúren -rna -o: ~e krivulje, ~i list
temperírati -am *pogreti, ublažiti*: ~ pijačo; temperíran -a -o: ~a soba
tempírati -am: ~ peklenski stroj; tempíran -a -o: ~a bomba, tempíren -rna -o: ~i vžigalnik, tempírnik -a *m* |*vrvca*|
templjáti -ám, templjàj -ájte! templjàl -ála -o, templján -a -o, templjánje -a *s*: čevlje ~, templjánec -nca *m usnje za podplat*
témpo -a *m*, *mn.* témpi -ov 1. *časovna mera*, 2. *hitrost*: v takem ~u, ~ življenja, obnove, dela, teka, igre, plesa; divji, amerikanski ~; ~ v glasbi, izguba ~a pri šahu, tekač ne zdrži ~a
temporálen -lna -o *[-ln-] časoven*: ~i stavki, temporírati -am → *zavlačevati*
témprati -am: ~ litino; témpran -a -o: livarna za ~e odlitke
temvèč *in* tèmveč *prisl. ampak*
Témza -e *ž* |*angleška reka*|: bregovi ~e
tén -a *m barva obraza, kože, polti*
tenák -nkà -ó *tanek*
tencóna -e *ž* |*lirska pesem*|
tendénca -e *ž namen, nagnjenje*: ~ k čemu, tendénčen -čna -o: ~i roman, tendenciózen -zna -o *z določenim namenom*: ~o pisanje, tendencióznost -i *ž* = tendénčnost -i *ž naperjenost*
tènder -ja *m*, tènderski -a -o: ~i voz za lokomotivo
Ténedos -da *m* |*otok v Egejskem morju*|
tenétva -e *ž mreža lovnica*, tenetíšče -a *s ptičja lovnica*
ténija -e *ž* 1. *trak*, 2. *zool. trakast črv, trakulja*
ténis -a *m šp.*: namizni ~, igrati ~, téniški -a -o: ~i igravec, ~i laket |*poškodba*|, ~a flanela, ~i turnir, čevlji, tenisíšče -a *s teniško igrišče*
ténja -e *ž senca, silhueta*
tenko- *gl.* tanko-
tenór -ja *m glas.*: lirski, dramatski, junaški ~, tenórček -čka *m*, tenorist -a *m*, tenórski -a -o: ~i solo, ~i glasovi
ténor -ja *m* 1. *vodilni ton*, 2. *vodilna misel*: ~ govora, članka
tenúto *prisl. glas. zadržano*
ténzija -e *ž* 1. *napetost plinov*, 2. *med. nategovanje*, ténzor -ja *m* 1. *med. mišica nategovavka*, 2. *mat.*: krivinski, merilni, mestni ~i
teo- *v sestavi*: teocéntričen -čna -o: ~i srednji vek; teogonija -e *ž nauk o rodu bogov*; teokratija -e *ž bogovladje*, teokrátski -a -o; teologija -e *ž bogoslovje*, teológ -a *m bogoslovec*, teológski -a -o *bogosloven, bogoslovski*; teozofija -e *ž fil.*, teozóf -a *m*, teozófski -a -o
teodolít -a *m geol.* |*priprava za merjenje*|, teodolíten -tna -o: ~i poligon
Téodor -ja *m Božidar*, Téodorjev -a -o; Téo -a *m*, Téov -a -o; Teodóra -e *ž*, Teodórin -a -o; Téa -e *ž*, Téin -a -o; Téica -e *ž*; Téičin -a -o; Teódorik -a *m*, Teodózij -a *m*, Teófil *[-il]* -a *m*, Teófrast(os) -ta *m* |*gr. filozof*|, Téognis -a *m* |*gr. pesnik*|, Teókrit(os) -ta *m* |*gr. pesnik*|
teórba -e *ž glas. velika basovska lutnja*
teorija -e *ž*: ~ in praksa; gola ~, razvojna, relativnostna, descendenčna, kvantna ~, teorijski -a -o, teorétik -a *m*, teorétičen -čna -o: ~i študij, ~o je to prav, teorétski -a -o: ~o razpravljanje, teorém -a *m*; teoretizírati -am, teoretizíranje -a *s*
têpec -pca *m*, tepíca -e *ž*, têpast -a -o, têpčast -a -o, têpče -ta *s*, têpček -čka *m*: biti, imeti za ~a, têpčevski -a -o: ~o jecljanje
tepéž -éža *m in* tépež -a *m*: ~a vajen sivček, ~ v krčmi, tepéžen -žna -o: ~i dan, tepéžka -e *ž šiba*, tepéžkati -am, tepéžkanje -a *s*, tepéžkar -ja *m*, tepéžkarica -e *ž*, tepéžnik -a *m*, tepéžnica -e *ž* 1. *tepežni dan*, 2. *nabirek tepežkarjev*; tepežljív -a -o *kdor se rad tepe*, tepéžica -e *ž priprava za stepanje beljakov*
tepidárij -a *m* 1. *mlačna kopel*, 2. *rastlinjak*
tépka -e *ž*, tépkov -a -o, tépkovec -vca *m* |*mošt*|, tépkast -a -o: ~a pipa
têpsti -em, têpi -ite! *namen.* tèpst, tépel tépla -o: šiba, usoda tepe, dež tepe po licih, konkurenca nas tepe, tuja vrata ga tepejo, jajca ~, to se tepe s pametjo, ~ se za dekleta; barve, vetrovi se tepó; tepèn *in* têpen -ena -o: večkrat ~ ko sit, ~a vojska; tepáča -e *ž* |*sekira*|; tepljáti -ám, tepljàj -ájte! tepljàl -ála -o: po rami koga ~
teptáti -ám, teptàj -ájte! teptàl -ála -o, teptánje -a *s*: ~ travo, grozdje, svobodo,

pravice, obljube, postave, ~ z nogami po kom; ~ koga; teptán -a -o: ~o ljudstvo, teptávec -vca *m* >*[təp-]*

ter *vez.* 1. *v nekih zvezah*: sem ~ tja, 2. *pri naštevanju kot zadnji veznik med povedki*: stopical je in se prestopal in pokašljeval ~ si na vse načine prizadeval, da bi ga opazili; 3. *veže dva povedka, od katerih je drugi s prvim v rahli namerni zvezi*: pridi ter poglej! *pridi, da pogledaš*; *vendar ne veže imenskih dvojic*: °oče ~ mati *in*

têr -a *m kem.*: s ~om namazati

Têr -a *m* |*reka*|, têrski -a -o: ~o narečje

teráco -a *m* |*tlak*|

teráč -a *m*: ~ tare lan, teračica -e *ž terica*, teráča -e *ž* |*orodje*|: s ~ami odpravljajo pazderje

terakóta -e *ž* 1. *žgana glina*, 2. *keramika*, terakóten -tna -o: ~i lonci; terabóna -e *ž* |*zidni omet*|; teranóva -e *ž* |*zidni omet*|, terarósa -e *ž jerovica, rdeča zemlja*

terán -a *m* |*vino*|: kraški ~, teránov -a -o, teránski -a -o

terapíja -e *ž med. zdravljenje*, terapíjski -a -o: ~i aparat, ~i napotki, terapévt -a *m kdor zdravi*, terapévtika -e *ž* |*nauk*|, terapévtičen -čna -o = terapévtski -a -o

terárij -a *m steklena omara za gojenje rastlin in živali*

terása -e *ž gredina, polica v rebri, del stavbe*: vinograd v ~ah *v paštnih*, terásen -sna -o: ~i vrtovi, terásast -a -o: ~ svet

têrca -e *ž* 1. *glas.*: vélika, mala ~, 2. ~ v sabljanju, pri igri; têrčen -čna -o: ~i sestav, ~o dvoglasje; terckvartakórd -a *m*; tercét -a *m trospev*, tercéta -e *ž poet.*, tercína -e *ž poet.*, tercínski -a -o: ~i stavek; têrcija -e *ž tisk.* |*stopnja črk*|

terceróni -ov *m mn. mešanci belih z mulati*

terciána -e *ž tretjanka, malarija tretjednevnica*

terciár -ja *m geol.*, terciáren -rna -o 1. ~i skladi, 2. *med.*: ~i znaki

tercijál *[-ál]* -a *m* = tercijálec -lca *[-lc-] m pobožnjakar*, tercijálka -e *[-lk-] ž*, tercijálski -a -o *[-ls-]*, tercijálstvo -a *[-ls-] s*

terebínta -e *ž* = terebínt -a *m bot.*

terén -a *m*: na ~u biti, delati, ~ pripravljati, planirati, ljudje s ~a, smuški ~i, terénski -a -o: ~o delo, ~i dodatek, terénec -nca *m*, terénka -e *ž*

Teréntius -ia *m in* Terénc(ij) -a *m* |*rim. komediograf*|, Teréncijev -a -o *in* Terénc ov -a -o

Terêzija -e *ž os. i.*, Terêzijin -a -o; Terezínka -e *ž*, Terezínkin -a -o; terezijánski -a -o: ~a doba, ~e reforme

terica -e *ž* = terilja -e *ž*: ~e tarejo lan, teríčnik -a *m kruh za terice*, teríški -a -o, terílnica -e *[-un-] ž* |*prostor in priprava*|, terína -e *ž pazder*, terínje -a *s laneni drobir*, teríšče -a *s kraj, kjer tarejo lan in kjer se opravlja kakšno delo*, teríščen -čna -o: ~a jama, terílo -a *s* = terítev -tve *ž* |*delo*|, terílnik -a *[-un-] m*: ~ za barve, teríčnjak -a *m kruh za terice*

teriêr -ja *m* |*pes*|

teritórij -a *m ozemlje*, teritoriálen -lna -o *[-ln-] zemljiški, ozemeljski*: ~e vode, ~e zahteve, ~a armada

terják -a *m med.* |*srednjeveško zdravilo*|, terjákov -a -o, terjákovec -vca *m*

térjati -am: ~ dolžnika za dolg, ~ od dolžnika dolg, ~ pravico, terjávec -vca *m*, terjávka -e *ž*, terjávski -a -o, terjátev -tve *ž*: denarna ~, terjátven -a -o *[-vən-]*: ~o pravo

têrma -e *ž topel vrelec, nav. mn.* **têrme** **têrm** *toplice, kopališče s toplo vodo*, termálen -lna -o *[-ln-] topliški*: ~i vrelec, ~o zdravljenje; têrmika -e *ž* |*nauk*|, têrmičen -čna -o *toploten*: ~a centrala, energija, ~e nevihte, ~i zgornjik |*veter*|, ~o jadranje

termín -a *m rok*, **termínski** -a -o *na rok vezan*: ~o blago, terminálen -lna -o *[-ln-] končen*: ~o spanje, terminírati -am *določiti rok*: ~ kredit; **termi**níran -a -o: ~o naročilo

têrminus -a *m in* têrmin -a *m strokovni izraz*, terminológija -e *ž izrazoslovje*, terminológški -a -o: ~i besednjak

termít -a *m zool.*, termítski -a -o: ~a stavba, termítnik -a *m*

termít -a *m* |*varivo*|, termíten -tna -o: ~o varjenje, ~i postopek

termo- *v sestavi*: termobarométer -tra *m*; termocentrála -e *ž*; termodinámika -e *ž*, termodinámičen -čna -o; termoeléktrika -e *ž*, termoeléktričen -čna -o, termoelektrárna -e *ž*; termoelemènt -énta *m*; termofór -a *m ogrevača*; termokávstika -e *ž*, termokávter -ja *m žgalnik*; termokemíja -e *ž*, termokemíjski -a -o: ~a enačba; termométer -tra *m toplomer*,

termométrski -a -o; termonuklearen -rna -o; termoskóp -a *m*, termoskópski -a -o; termostát -a *m*; termoterapíja -e *ž* *zdravljenje s toploto*

Termópile -il *[-il]* *ž mn.* |*soteska v srednji Grčiji*|, termópilski -a -o *[-ls-]*

têrmovka -e *ž* = têrmos -a *m* (°termosteklenica)

têrna -e *ž* *trojica*: ~o zadeti, v ~o postaviti

têror -ja *m in* terór -ja *m nasilje*, terorist -a *m*, terorístka -e *ž*, terorízem -zma *m strahovlada*, terorístovski -a -o, terorístičen -čna -o *strahovalen*: ~a organizacija; terorizírati -am *strahovati, v strahu imeti*, terorizíranje -a *s*

terpentín -a *m*, terpentínov -a -o: ~o milo, olje, terpentínski -a -o, terpentínovec -vca *m bot.*

Terpsíhora -e *ž* *muza plesa*, Terpsíhorin -a -o: ~a umetnost

Tersítes -ta *m in* Terzít -a *m* |*oseba iz Homerjeve Iliade*|, Tersítov -a -o *in* Terzítov -a -o: ~o zabavljanje; terzít -a *m hudoben zabavljač*, terzítovski -a -o: ~a postava

Tertuliánus -na *m in* Tertulián -a *m* |*krščanski apologet*|, Tertulijánov -a -o, tertulijánski -a -o

terús -a *m tepec, teleban*, terúsov -a -o, terúsovski -a -o

Tesálija -e *ž* |*gr. pokrajina*|, Tesálec -lca *[-lc-]* *m*, tesálski -a -o *[-ls-]*

tesáti têšem, têši -íte! têsal -ála -o, tesánje -a *s*; tesán -a -o: ~o bruno, mož je ~ iz trdega lesa, tesánec -nca *m* |*lesni polizdelek*|, tesanica -e *ž* *trska*, tesáč -a *m*, tesár -ja *m* |*človek in hrošč*|, tesárski -a -o: ~a bradva, tesárstvo -a *s*, tesáški -a -o, tesalíšče -a *s*, tesárna -e *ž*, tesáriti -im, tesárjenje -a *s*, tesaríca -e *ž* |*sekira*|, tesálo -a *s* |*sekira*|, têsla -e *ž* = tesáča -e *ž* |*sekira*|, têslica -e *ž*, têslo -a *s* 1. *sekira*, 2. *štor*, 3. *neroden človek*, têslast -a -o

tesèn *in* tesán -snà -ó *ali* têsen -sna -o, *dol.* têsní -a -o: ~ kolovoz, ~a obutev, hiša, obleka, zveza, zmaga, ~o prijateljstvo, ~a je za denar, za prostor; na tésno zapreti, na tésnem biti, živeti, koga imeti; ~o pri srcu, ~o pri meni, ~o pod zimo, ~o mimo, ~o povezan; tésen -sní *ž* *sopot*, tésnec -a *[-əc-]* *m* |*pot ali struga*|, tesnica -e *ž* |*ulica med ograjama*|, tesnína -e *ž*: **rečna** ~, tesnôba -e *ž*, tesnôben -bna -o: ~ občutek, tesnôbnost -i *ž*, tesnôta -e *ž*, tesnôten -tna -o, têsnost -i *ž*; tesníti -ím, têsni -íte! tesníl -a -o, tesnjênje -a *s*: hribi tesnijo dolino, misel tesni prsi, bat tesni cevko, cesta se tesni; tesnítev -tve *ž*, tesnílo -a *s*: usnjeno, gumijasto, azbestno ~, tesnílen -lna -o *[-ln-]*: ~i obroč, ~a guma, tesnívka -e *ž*: bat s ~o

Téseus -ea *m Tezej*

Tésla -a *in* -e *m* |*izumitelj*|, Téslov -a -o: ~e žarnice, ~i izumi, téslovski -a -o: ~i motor; tésla -e *ž fiz.* |*enota*|

tesno- *v sestavi*: tesnopís -a *m stenografija*, tesnopísec -sca *m stenograf*, tesnopísen -sna -o *stenografski*, tesnopísje -a *s*; tesnopŕsen -sna -o, tesnopŕsnost -i *ž*; tesnosŕčen -čna -o, tesnosŕčnost -i *ž*; tesnoústka -e *ž*: žaba ~

Téspis -a *m*: ~ je uprizoril prvo tragedijo v Atenah, Téspisov -a -o: ~ voz |*potujoče gledališče*|

tést -a *m preskus*: napraviti ~ s kom, s ~om ugotoviti, tésten -tna -o = téstoven -vna -o: ~a ocena, ugotovitev, ~a vprašanja, testologija -e *ž*, testológ -a *m*, testológški -a -o, testírati -am, testíranje -a *s*: ~ kandidata

testamènt -ênta *m oporoka, zaveza, zakon*: ~ napraviti, stari ~, testamentáren -rna -o *oporočen*: ~o določilo, testátor -ja *m oporočnik*, testát -a *m spričevalo, volilo*, testírati -am *izpričati, potrditi*, testíranje -a *s*: ~ semester

testó -á *s*, v téstu: ~ shaja, ~ zamesiti; vlečeno, kaka(v)ovo, papirno ~, medeno ~ *čeb.*, mož je iz pravega, iz drugačnega ~a, testén -a -o: ~ obraz, testénast -a -o, testnàt -áta -o: ~a ilovica, testenína -e *ž*: jajčne ~e, testenínar -ja *m*, testeníca -e *ž pasteta*, testeníčka -e *ž*: rakove ~e, testeníčar -ja *m*, testeníčarka -e *ž*, testeníčarski -a -o: ~i mojster, testóvje -a *s*

testón -a *m bukova deska*

têšč *[tə̀šč]* -a -e *in* -à -è, *tudi neskl.*: deklè je še ~, na ~e; oči si je pomazala s ~ *ali* s ~o slino: ~a je ajda, kadar nima polnega zrnja *gluha*, teščína -e *ž lakotnica*, têščost -i *[tə̀šč-]* *ž*; teščáti -ám se, teščàj -ájte! teščàl -ála -o: teščali so se s pivom

tešíti -ím, téši -íte! tešil -a -o, tešèn -ena -o, tešênje -a *s* *in* téšiti -im *s stal.* *poud.*: ~ o otroka, tešílen -lna -o *[-ln-]* → *tolažílen*, tešílo -a *s*

têta -e *in* -é *ž*: stara, mala ~, ~ na ženitovanju, têtka -e *ž* = têtica -e *ž*; têtec -tca *m* *tetin mož*, têtič -íča *m* *tetin sin*, tetična -e *ž* *tetina hči*, têtin -a -o

tétanus -a *m* *otrpni krč*, tétanusen -sna -o: ~i bacil; tetáničen -čna -o: ~i krči, tetanija -e *ž* *mišični krči*

tétika -e *ž* *fil.* *nauk o sodbah*

Tétis *in* Tétida -de *ž* |*grška boginja*|, Tétidin -a -o

tetíva -e *ž* 1. puščice polagajo na ~o, 2. *med.* *kita*, 3. *geom.*: ~ loka, tetíven -vna -o: ~i četverokotnik

tetovírati -am *vrezati v kožo risbe in jih vdrgniti z barvilom*, tetovíranje -a *s* |*dejanje in izdelek*|

tétra -e *ž* |*blago*|: plenice iz ~e

tetra- *v sestavi*: tetraéder -dra *m* *četverec*, tetraédrski -a -o; tetragón -a *m* *četverovogelnik*, tetragónski -a -o, tetragonálen -lna -o *[-ln-]*; tetrakórd -a *m* *glas.*, tetrakórden -dna -o; tetralogíja -e *ž* |*drama, roman*|; tetrámeter -tra *m* *poet.*, tetrámetrski -a -o; tetrapódi -ov *m* *mn.* *zool.* *četveronožci*, tetrapodíja -e *ž* *poet.* *četverostopje*

tetrárh -a *m* *četrtnik*, tetrarhíja -e *ž*, tetrárhičen -čna -o

tetróda -e *ž* *fiz.*

tévje -a *s* *bot.*

tevljáti -ám *čenčati*, tevljàj -ájte! tevljàl -ála -o, tevljánje -a *s*

tevsáti -ám *krevsati*, tevsàj -ájte! tevsàl -ála -o, tevsánje -a *s*

Tévta -e *ž*, Tévtin -a -o

Tevtóni -ov *m* *mn.* |*starogermansko pleme*|, tevtónski -a -o: ~i napad, ~a okrutnost, ~i viteški red

Tévž -a *m* *os.* *i.* *Matevž*, Tévžev -a -o, Tévžek -žka *m*

téza -e *ž* *fil.*, *poet.* *trditev*, *stavek*, *razprava*, tézen -zna -o: ~a drama

tézati -am *vleči*, *natégovati*, téza -e *ž* = tezálnica -e *[-ųn-]* *ž*: na ~o dejati, tezálnik -a *[-ųn-]* *m*: kovaški ~, tezálo -a *s* |*orodje*|; *gl.* *tudi* tegniti

tezavrírati -am *kopičiti*, *spravljati*, tezavríranje -a *s*: ~ denar

Tézej -a *m* *gr.* *mit.* *Teseus*, Tézejev -a -o

tézen -zna -o: ~a moč, stoja

Tézno -a *in* -ega *s kr.* *i.*, na ~u *in* na ~em, s ~a *in* s ~ega, tézenski -a -o, Tézenčani -ov *m* *mn.* *>[-zən-]*

téža -e *ž*: ~ bremena, dela, pod ~o dokazov, beseda nima ~e, čista, surova, kosmata, živa, mušja, lastna, specifična, koristna ~, zelena, gozdna, skladiščna ~ lesa; téžen -žna -o: ~a enota, pristojbina, téžnost -i *ž*, téžnosten -tna -o: ~i zakon, ~a polja, težíšče -a *s*, težíščen -čna -o: ~a ravnina, težíščnica -e *ž* *geom.*

težák *in* težèk -žká -ó -í -é *ali* têžek -žka -o, *dol.* têžki -a -o, *prim.* téžji -a -e: ~ ko svinec, ~ zaboj, oblak, korak, porod, položaj, ~a kovina, voda, jed, glava, hoja, sapa, naloga, knjiga, ura, ~a služba, industrija, atletika; zemlja je ~a za oranje, ~a je za kruh, ~o orožje, delo, ~i denarji, ~e noge, trepalnice, ~e figure pri šahu, s ~im srcem, ~e pameti biti, ta človek je pa res ~, to ni ~o; ~a bolezen → *huda*, *nevarna*, ~a žalitev → *velika*, *huda*, ~a nesreča → *huda*, *velika*, ~ boj → *trd*, ~ poraz → *hud*, ~a žalitev → *huda*, *grda*, ~i bolniki → *hudo*, *nevarno bolni*; *gl.* *tudi* težko

težák -a *m* 1. *delavec*, 2. *hrošč*, težákinja -e *ž*, težáčiti -im, težáški -a -o: ~a dela, težáščina -e *ž*, težáštvo -a *s*

težáva -e *ž*: križi in ~e, prebavne, porodne, smrtne ~e, začetne, tehnične, finančne ~e, ~e delati, premostiti, prebroditi, imeti ~e z želodcem, ~e ga obhajajo, brez ~e, s ~o; težávica -e *ž*: srčne ~e, težáven -vna -o: ~o delo, težávnost -i *ž*, težávnosten -tna -o: četrta ~a stopnja

težec -žca *m* *min.* *barit*

težíti -ím, téži -íte! težíl -a -o, **težênje** -a *s*: butara teži rame, skrb mi teži srce, greh teži vest; ~ za čim, po čem, k čemu *iti*, *siliti za čim*, *prizadevati si za kaj*, téžnja -e *ž* *prizadevanje*, *tendenca*

težkáti -am, težkanje -a *s*: z roko, na roki ~ kamen

težkó *prisl.*, *prim.* též(j)e: ~ delati *s težavo ali težko delo opravljati*, ~ pisati, ~ je z njim, ~ bo kaj iz tega, ~ mu to rečem; ~, da bi prišel; ~, da bo prišel; ~, če pride; ~, če ne bo deževalo; ~ oborožen: ~ zboleti, se ponesrečiti → *hudo*, *nevarno*; *gl.* *tudi* težak

težko- *v sestavi*: težkoatlétski -a -o, težkoatlét -a *m*; težkoindustrijski -a -o; težkooborožênec -nca *m*
težkóča -e *ž* *težava*, **težkóst** -i *ž*, **težkôta** -e *ž*, težkôten -tna -o
Thómas -a *m*, Thómasov -a -o: ~a žlindra *Tomaževa*
ti têbe *ali* te *os. z.*, s teboj *in* s tábo: ~ boš narekoval, jaz pa pisal; ~ si kriv; ~ praviš tako, on pa drugače; ~ boš mene učil? ali me boš ~ učil? meni nič tebi nič je odšel; to ti je fant! pa ti pride domov šele zjutraj!
tiára -e *ž* 1. *visoko koničasto pokrivalo*, 2. *papeževa krona*
Tíbera -e *ž* |*it. reka*|, tíberski -a -o
Tibêrius -ia *m in* Tibêrij -a *m*, Tibêrijev -a -o, Tibêrijec -jca *m* |*član družine*|, tibêrijec -jca *m* |*pripadnik*|, tibêrijski -a -o: Tiberijsko jezero
Tíbet -a *m* |*azijska visoka planota*|, tíbetski -a -o *in* tibetánski -a -o, Tibetánec -nca *m*, Tibetánka -e *ž*, tibetánščina -e *ž*
tíbet -a *m* |*preja*|, tíbetov -a -o: ~o krilo, tíbetast -a -o: ~a ruta
tíbija -e *ž* 1. *glas. piščal*, 2. *med. kost*
Tibúl(us) -la *m* |*rim. pesnik*|, Tibúlov -a -o: ~e ode
tíca -e *ž* *prekanjenka*, *premetenka*, *navihanka*: to ti je ~, prava ~; tíčica -e *ž*, tíčka -e *ž*
tič tíča *m* *prekanjenec*, *premetenec*, *navihanec*, *zvita glava*: ti si pa ~, poznamo take ~e; vem, kakšnega perja ~ si, tíček -čka *m*: zrel ~
Tičarica -e *ž* |*gora*|
tičáti -ím, tíči -íte! tíčal -ála -o, tíčánje -a *s*: ključ tiči v vratih, zmeraj skupaj tičita, kje pa zmerom tičiš? v tem grmu tiči zajec; ~ v hiši, v računih, v dolgovih, v knjigah; strah tiči v kosteh
Tífon -óna *m* *gr. mit.* |*velikan*|
tífus -a *m*, tifózen -zna -o: ~ bolnik, tífusen -sna -o: ~i bacil, ~a baraka, tifoíden -dna -o: ~a mrzlica
tíger -gra *m*: bengalski, sibirski ~, nemški ~i |*tanki*|, tígrov -a -o: ~i kremplji, tígrski -a -o = tígrovski -a -o: ~a krvoločnost. **tígra** -e *ž*: ~ ima mlade, **tígrin** -a -o, **tígrica** -e *ž*, **tígrast** -a -o: ~ maček, konj, **tígrček** -čka *m*, **tígrič** -a *m*, tigrovína -e *ž* |*koža*|
Tígris -a *m* |*reka v Mezopotamiji*|, Tígrisov -a -o: ~i bregovi
tih -a -o, *prim.* tíšji -a -e, *prisl.* tího, tíš(j)e: ~ večer, človek, boj, sporazum; ~i teden, družabnik, Tihi ocean; ~a noč, nedelja, ura, sreča, voda, likvidacija, sezona; ~e želje, litanije, rezerve; na ~em, po ~em; ~o bodi! vsi so bili ~o, fant je bil ~o: fant je bil ~ *molčeč*; ~o kakor v grobu, kakor miška, ~o govoriti; tíhoma = tíhce *prisl.*; tihcen -a -o *[-cən-]*, tihôta -e *ž*: nočna ~, tihôten -tna -o, tihôtnost -i *ž*, tíhost -i *ž*; tíhec -hca *m* *otroška božjast*
tiho- *v sestavi*: tihohòd -óda *m* *zool.*; tiholázen -zna -o, tiholázec -zca *m*, tiholázka -e *ž*, tiholáznost -i *ž*; tihomôrski -a -o: ~i otoki; tihooceánski -a -o; tihotápec -pca *m*, tihotápka -e *ž*, tihotápski -a -o, tihotápstvo -a *s*, tihotápiti -im, tihotápljenje -a *s*; tihožítje -a *s*: ~ v slikarstvu
tík 1. *prisl.*: ~ pod gorami, za petami, ob cesti, pri meni; 2. *predl.*: ~ pota stoji jablana; tíkoma *prisl.*: ~ zaprta cev *nepredušno*
tík -a *bot.*, tíkov -a -o: ~ les = tikovína -e *ž*: ~ za ladje
tík -a *m* *med. trz(lj)aj*
tíkati -am, tíkanje -a *s*: ura tika, **tík** -a *m*: ~ ure, tikták -a *m*, tiktákati -am, tiktákanje -a *s*; tikatáka *medm.*
tíkati tíkam *in* tíčem, tíkanje -a *s*: poslej me boš tikal, ~ se s stricem
tíkati tíkam *in* tíčem, tičóč -a -e: polovica dediščine tiče sestri, njemu ne tika ta naslov, kar mene tiče; kar našo telesno potrebo tiče; kar se poštenja tiče
tíkva -e *ž* *in* tíkev -kve *ž* 1. *buča*, 2. *glava*, 3. *steklenica*, tíkvica -e *ž*, tíkevca -e *ž*, tíkven -a -o *[-kvən-]*, tíkvast -a -o: ~a glava, tikvínje -a *s* *bučno perje*, tikvenjáča -e *ž* |*kolač*|, tikvínec -nca *m* *bot.*
til *[til]* -a *m* |*tkanina*|, tilast -a -o: ~ zastor
tílda -e *[-ld-]* *ž* *tisk. vijuga*
Tílen -lna *[-ln-]* *m os. i. Egidij*, Tílnov -a -o *[-ln-]*; Tílka -e *[-lk-]* *ž*, Tílkin -a -o *[-lk-]*, Tílčka -e *[-lč-]* *ž*, Tílčkin -a -o *[-lč-]*, Tílih -a *m os. i.*
tílnik -a *[-ɯn-]* / *-ln-]* *m*: bikovski ~, ruta je zavezana na ~u, ~ upogniti, zlomiti, tílniški -a -o *[-ɯn-]* / *-ln-]*: ~e bezgavke, tílen -lna -o *[-ln-]*: ~a mišica; **til** *[til]* -a *m* *zadnja stran sekire*, *nožev hrbet*
Tímava -e *ž* *in* Timáva -e *ž* |*reka*|
timbre *[tẽmbr]* timbra *m* *zvok*, *barva glasu*

Timbúktu -ja *m* |*mesto v Afriki*|, timbúktujski -a -o

Times *[tájms]* -a *m* |*angl. časnik*|: ~ poroča, Timesov -a -o: ~ dopisnik

tímijan -a *m bot. materina dušica*, tímijanov -a -o: ~ duh, med

Timótej -a *m os. i.*, Timótejev -a -o

tímpanon -a *in* tímpana *m* 1. *arh. slemensko čelo pri starih svetiščih*, 2. *med. votlina srednjega ušesa*, 3. *glas. bobnica*; timpaníst -a *m*

Timurlenk -a *m Tamerlan*, Timurlenkov -a -o: ~i pohodi

tín -a *m* 1. *vmesna stena*, 2. *altana*, 3. *štrleče okence na strehi*

tín *medm. za oponašanje zvončka*, tínkati -am, tínkanje -a *s*, tínkniti -nem, tinkljáti -ám, tinkljàj -ájte! tinkljàl -ála -o, tinkljánje -a *s*: zvonovi tinkljajo; tínka tónka *medm.*

Tíne -ta *m os. i.*, Tínetov -a -o; Tínček -čka *m*, Tínčkov -a -o, Tínče -ta *m*, Tínčetov -a -o, Tínka -e *ž*, Tínkin -a -o

tingeltángel *[-əl]* -gla *m*: velikomestni ~, tingeltángelski -a -o *[-əls-]*: ~i hrup >*[-gəlt-]*

tínjec -njca *m min.* |*sljuda*|: smaragdni, uralski ~, tínjčev -a -o: ~a najdišča

tinktúra -e *ž*: opijeva, jodova ~, tinktúren -rna -o

tínta -e *ž črnilo*: rdeča ~ *rdečilo*, tíntast -a -o, tínten -tna -o: ~i madež, svinčnik, tíntnik -a *m*: pomočiti pero v ~, tintar -ja *m*: mož je pedantski ~, tíntnica -e *ž* |*goba*|, tintovína -e *ž bot.*: vejica ~e, tíntovje -a *s*: nalomil je ~a za limanice; tintomàz -áza *m* = tintomázec -zca *m*

Tintoretto *[-éto]* -a *m* |*it. slikar*|, Tintorettov -a -o: ~a šola, tintorettovski -a -o

típ -a *m značilna oblika, vrsta*: piknični, astenični, atletski ~, ~ nekdanjega graščaka, to ti je pravi ~, tipičen -čna -o *značilen*: ~ Nemec, tipičnost -i *ž*, tipika -e *ž*, tipizírati -am *po vzorcu delati, uvrstiti po značilnostih*, tipizíranje -a *s*; tipizíran -a -o: ~o blago, pohištvo, tipizácija -e *ž*: ~ oseb v drami, ~ v industrijski izdelavi, ~ tkanin

típ -a *m*, tipen -pna -o: ~i čut, dražljaj; típati -am *in* -ljem, típanje -a *s*: ~ žilo, ~ za resnico, v negotovost, ~ se za žep, ~ se proti izhodu, tipaje se pomikati v temi; tipajóč -óča -e: ~ korak, ~e lovke, tipljiv -a -o: ~ utrip žile, tapirjev rilec je zelo ~; tipáč -a *m*, tipálo -a *s*, tipálen -lna -o *[-ln-]*: ~e dlačice, ~a brbončica, tipálnica -e *[-ųn-] ž*: rakove ~e, tipálničarka -e *[-ųn-] ž* |*kača*|, tipávka -e *ž* |*ženska in organ*|: ~e reflektorja, žličasta ~ v predilstvu

típka -e *ž*: krmilna, stikalna ~, klavirske ~e, ~ pisalnega stroja, ~e prebirati; típkati -am, típkanje -a *s*: ~ po klavirju, na stroj, típkar -ja *m*, tipkarica -e *ž*, tipkarič in -a -o, tipkarski -a -o: ~a napaka, tipkopís -a *m*, típniti -em

tipográf -a *m tiskar*, tipografija -e *ž tiskarstvo*, tipográfski -a -o *tiskarski*: ~i zavod

tipológija -e *ž nauk o tipih*: letalska ~, ~ naših mest, ~ človeškega telesa, ~ žene, tipológ -a *m*, tipológki -a -o

tír -a *in* tirú *m*: železniški, slepi, stranski, industrijski ~, ~ za žago; priti, vrniti se v stari ~, spraviti iz ~a, v ~, stvar je v ~u, svet je iz ~a, v svoj ~ speljavati besede; ~ je širina, na katero speljemo zobe na žagah; ni sledú ne ~ú za njim; živinski ~; kolo teče po ~u, s plugom delati ~ po snegu; vlak stoji na drugem ~u, skočiti s ~a; tíren -rna -o: ~a železnica, tíriti -im *tir delati*, tírnica -e *ž*: železniška ~, gibljiva ~, tírje -a *s* = tirôvje -a *s*, tírničen -čna -o = tírniški -a -o: ~a vozila, tiríšče -a *s*: zastori teko med ~i, ~ tovorne postaje, raketna ladja je na ~u, dvojno ~ *fot.*

tiráda -e *ž dolg, nalíšpan odstavek v govoru, ploha besed, prazno govoričenje*

tirán -a *m trinog*, tiránov -a -o, tiránski -a -o, tiránka -e *ž*, tiránstvo -a *s*, tiranîja -e *ž trinoštvo*, tiranizírati -am *nasiljevati, silo delati*, tiranizíranje -a *s*

Tirána -e *ž* |*mesto v Albaniji*|, tiránski -a -o

tírati -am, tíranje -a *s*: ~ voz, konja, ~ pred sodišče, ~ v boj, v obup, v smrt, v zakol, ~ stvar predaleč, ~ ljudi pri delu *priganjati*, tír -a *m gon*, tirávec -vca *m*, tirávka -e *ž*, tirálica -e *ž*: izdati ~o za kom, tirálen -lna -o *[-ln-]*: ~o pero *fot.*

tiráža -e *ž* → *naklada, natis*

Tirénsko mórje -ega -a *s*

tireoidéa *[-o-idé-a]* -e *ž žleza ščitnica*, tireoíden -dna -o: ~a žleza

tírnik -a *m kruh iz mešanega žita*

Tíro -óna *m* |*rimski stenograf*|, tirónski -a -o: ~e note

tirocínij -a *m učna doba, učna knjiga za začetnike*
Tiróle Tiról *[-ól] ž mn.* |*avstrijska dežela*|, v ~ah, Tirólsko -ega *[-ls-] s*, s ~ega, na ~o, Tirólska -e *[-ls-] ž*, v ~i, tirólski -a -o *[-ls-]*, Tirólec -lca *[-lc-] m*, Tirólka -e *[-lk-] ž*, tirólec -lca *[-lc-] m* |*vino*|
tírs(os) tírsa *m*: bakhantka s ~om, tírsov -a -o: ~a palica
Tirtáios -áia *m in* Tirtéj -a *m* |*spartanski elegik*|, Tirtéjev -a -o
tísa -e *ž bot.*, tísje -a *s*, tísov -a -o: ~ les = tísovina -e *ž in* tisovína -e *ž*, tísovec -vca *m* |*drevo*|, tísovje -a *s*
Tísa -e *ž* |*reka*|, tíški -a -o: ~o porečje
tísk -a *m*: dnevni, periodični, mladinski ~, barvni, vodni, globinski, ofsetni, notni, suhi, oljnati, debeli ~, prvi ~i, svoboda ~a; dati v ~, delo je v ~u, zrelo za ~, tiskóven -vna -o: ~a pola, napaka, pravda; tískati -am, tískanje -a *s*: ~ na papir, na svilo, ~ s kamna; tískan -a -o: ~ vzorec, pisati s ~imi črkami, ~o kot rokopis, tiskanína -e *ž* |*blago*|, tiskovína -e *ž*: uradna ~, tiskálen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj, ~a plošča, tiskálnica -e *[-ųn-] ž* |*stroj*|, tiskálo -a *s* |*del stroja*|, tiskár -ja *m*, tiskárski -a -o: ~i škrat, ~o črnilo, tiskárstvo -a *s*, tiskárna -e *ž*, tiskárniški -a -o, tiskárnar -ja *m*, tiskárnarski -a -o
tísoč -a *m in glav. štev. neskl.*: živeti s petimi ~i, Tisoč in ena noč, prvi trije ~i, na ~e ljudi, stalo je lepe ~e; dva ~, pet ~, gornjih deset ~, napad s ~ bombniki; tisočák -a *m* |*bankovec*|, tísoči -a -e *vrst. štev.*, tisočíca -e *ž*, tisočína -e *ž*, tisočínka -e *ž*; tisočér -a -o, tisočéren -rna -o, tisočínski -a -o, tisočérnat -a -o, tisočníja -e *ž pr. zg. županija*, tísočnik -a *m poveljnik čez 1000 mož*
tisoč- *v sestavi*: tisočbárven -vna -o; tisočdínarski -a -o: ~i bankovec; tisočglásen -sna -o; tisočglàv -áva -o: ~a množica; tísočkrat, tisočkráten -tna -o, tisočkrátnik -a *m*; tisočléten -tna -o, tisočlétje -a *s*, tisočlétnica -e *ž*; tisočobrázen -zna -o; tisočòk -óka -o; tisočròk -óka -o; tisočsvéčen -čna -o; tisočváten -tna -o: ~a žarnica
tísti -a -o *kaz. z.*: tu so vaše lopate, ta je Jakova, tista je Matevževa, óna je Tončkova; to je prav ~a ženska od včeraj; to je (~o), kar me najbolj boli; ostali so ~i, ki še niso vedeli; klical je ~e, s katerimi bi šel na delo; najboljši so ~i iz Kamniških planin; dobili smo pametne predloge od več strani, a najboljši so ~i od mladinske brigade; tístile, tístale, tístole, rávno tísti, pràv tísti; tístikrat *prisl.*: to je bilo še ~, tístikraten -tna -o
tiščáti -ím, tíšči -íte! tíščal -ála -o, tiščánje -a *s*: čevelj ga tišči, groši ga tišče; ~ pene, sline, pest, vrata, denar; svojo ~, v nesrečo ~; peči se ~, matere se ~; ~ za kom, v koga, ~ ob steno, k tlom, ~ glave skupaj, ~ si ušesa, ~ glavo v pesek, besede tišče na jezik; v želodcu, v grlu me tišči, na vodo ga tišči; kri tišči v glavo, nekaj ga tišči; vsi tišče v Ameriko; tíšč -a *m*, tiščálo -a *s* = tiščín -a *m kdor venomer svojo tišči, vsiljiv človek*, tiščínast -a -o *trmast*, tiščàv -áva -o, tiščávec -vca *m*, tiščáven -vna -o *vsiljiv*, tiščávka -e *ž* |*konjska bolezen*|, tiščálen -lna -o *[-ln-]*: ~a obveza
tíšina -e *ž tihota*: smrtna, grobna, gluha ~, ~ zavlada, ~o pretrgati; tíšati -am *molčati, miriti*: mati tiša otroka, kaj zmerom tíšaš?
Títan -a *m* |*gr. bajeslovni velikan*|, titán -a *m velikan*, titánski -a -o: ~i napori, titánstvo -a *s*, titanízem -zma *m neukrotljiva upornost*, titán -a *m kem.* |*prvina*|, titánov -a -o: ~o belilo, titanít -a *m min. sfen*
títer -tra *m kem.*, titrírati -am, titríranje -a *s*, titrácija -e *ž*
Títo -a *m*: maršal ~, Títov -a -o: ~o Užice, títovka -e *ž* |*pokrivalo*|, titolízem -zma *m*, títovec -vca *m*, títovstvo -a *s*, títovski -a -o
titulírati -am *nasloviti, naslavljati*, tituláren -rna -o *nasloven, samo po imenu*, titulatúra -e *ž naslovje, naslavljanje*
Tít(us) -ta *m* |*rim. cesar*|, Títov -a -o
Tívat Tívta *m kr. i.*, tívtski -a -o
Tívoli -ja *m*, tívolski -a -o *[-ls-]*: ~i park, Tivolski grad
Tizian *[tícian]* -a *m* |*it. slikar*|, Tizianov -a -o: ~e slike, ~a šola, tizianski -a -o
tjà *prisl.*: ~ gor, dol, čez, ~ na grič, ~ na pomlad, sem in ~ hoditi, ~ grede, sem ter ~ nagaja; revež sem, revež ~, delal bi pa lahko; tjàkaj *prisl.*, tjàkajšnji -a -e: ~a pot; tjavdán *prisl.*: ziniti ~

brez premisleka, tja v tri dni; tjàle *prisl.*: ~ stopi! ~ o pustu bo poroka; tjàkajle

tjúlenj -a *m*, tjúlenjev -a -o, tjúlenji -a -e, tjulenjevína -e *ž* |*meso in koža*|

tkáti tkèm *in* tkám, tkì -íte! tkóč -a -e, tkál -a -o, tkánje -a *s*: ~ blago, mrežo; misli so neutrudno tkale, ptič tke svojo pesmico; tkán -a -o: oba sta na eno brdo tkana *enaka*, ~o s srebrom, tkánke tkánk *ž mn.* |*hlače*|, tkávec -vca *m* |*oseba in ptič*|, tkávčev -a -o, tkávka -e *ž*, tkávski -a -o: ~i stol, ~o vratilo, ~e statve, ~i vozel, tkávčič -a *m*, tkálen -lna -o *[-ln-]*: ~i stol, tkálnica -e *[-un-] ž*, tkávščina -e *ž* |*plačilo*|, tkávstvo -a *s* |*obrt*|, tkálja -e *ž tkavka*, tkánica -e *ž etnogr.* |*ženski pas*|, tkaničenje -a *s etnogr.*; tkanína -e *ž*: lanena, žična, vezna, živčna ~, tonska ~ *glas.*, ~ sukljanka, tkanínski -a -o: ~e mrežice, tkanínast -a -o: ~ papir, tkanínar -ja *m*

tkívo -a *s*: vezno ~ *vezivo*, mišično, živčno ~, glasbeno, tonsko ~, tkíven -vna -o: ~e kulture

tlà tál *[táu | tál] s mn.*, pod tlí *in* pod tlémi: peščena, glinasta, parketna, povoščena, cementna, ladijska ~, k tlom, do tal se prikloniti, ~ so vroča, rodovitna; na naših tleh; ~ spodnesti, izgubiti, pripraviti; iz tal pognati, rasti; v ~ gledati, ~ se mu majejo pod nogami; ob ~ tiščati, ~ mu gore pod nogami; na ~ podreti, rasti pri tleh, s tal pobrati, iz tal izkopati; tloris -a *m*, tlorísen -sna -o; *gl. tudi* talen

tlačíti tlačim, tláči -íte! tlačíl -íla -o, tláčenje -a *s in* tláčiti -im *s stal. poud.*: ~ zelje, grozdje, pipo, ~ v vrečo, ~ kmeta; ne bo več dolgo trave tlačil; skrbi, leta ga tlačijo, nesloga tlači; ~ se v avtobus, skozi vrata, ~ se z žganci; tláčen -a -o: ~i narodi, tláčenec -nca *m*, tláčenka -e *ž* |*klobasa*|; tlačívec -vca *m*, tlačívka -e *ž*: zračna ~, tlačitelj -a *m*, tlačiteljica -e *ž*; tlačitev -tve *ž*, tláčnja -e *ž* |*sok*|, tlačílo -a *s* |*pripomoček in delo*|, tlačílen -lna -o *[-ln-]*, tlačílnost -i *[-ln-] ž*, tlačílnica -e *[-un-] ž*; tláčej -a *m počasnè*

tlàk *in* tlák -a *m*: cestni, kamnitni, kockasti, opečni ~, tláčen -čna -o: ~a napetost, črpavka, cev, ~o mazanje; tlákati -am, tlákanje -a *s* = tlakováti -újem, tlakovánje -a *s*; tlákar -ja *m*: ~ polaga tlak, tlákarski -a -o: ~a motika, tlákovec -vca *m* |*opeka*|: opečni, stropni ~, tlakovína -e *ž* = tlakarína -e *ž* |*pristojbina*|, tlakovávec -vca *m*

tlák -a *m pritisk*

tláka -e *ž*: desetinska ~, na ~o hoditi, ~o komu delati, tlačàn -ána *m*, tlačánka -e *ž*, tlačánski -a -o, tlačánstvo -a *s*; tlačániti -im, tlačánjenje -a *s*, tláščina -e *ž denarna odkupnina za tlako*, tláški -a -o: ~a dela

tlésk tléska *m*, tleskòt -ôta *m*; tlés(k)niti -nem, tléskati -am, tléskanje -a *s*: ~ po vodi, ~ z ročico, z jezikom, s prsti; dež tleska po šipah, jermen tleska po jermenici, kvarte tleskajo po mizi

tléti tlím, tlì tlíte! tlèl -éla -o, tlênje -a *s*: ogenj, žerjavica, iskra, stenj, upor, strast, upanje tli; tlèč -éča -e *prid.*: ~ panj, tlívka -e *ž*

tloris -a *m gl.* tla

tnálo -a *s* = tnála -e *ž* 1. *panj, na katerem se seka*, 2. *prostor za sekanje*, tnálica -e *ž* = tnálce -a *[-lc-] s*, tnálovina -e *ž in* tnalovína -e *ž*: gnojiti s ~o

tó *prisl.*: ~ ga je lopnil! ~ boš revež! ~ je tam otrók! ~ so se smejali!

toaléta -e *ž* 1. večerna, vélika ~, ~o opraviti, delati *napraviti se*; potrebščine ženske ~e, 2. *stranišče*, toaléten -tna -o: ~a mizica, ~o milo, ~i papir

toast *[tóst]* -a *m* → *zdravica*

tobák -a *m*: cigaretni ~, ~ za kajo, za žvečenje, ~ kaditi, njuhati; zavojček, pipa, klobasa ~a; hudičev ~ |*goba*|, tobáček -čka *m*, tobákar -ja *m* |*kadivec in tihotapec*|, tobákarica -e *ž*, tobákarski -a -o; tobakárna -e *ž*: ~e so odprte, tobákov -a -o: ~ dim, ~o pero; tobáčen -čna -o: ~a doza, tovarna, industrija, ~o rjav, tobákast -a -o: ~e barve, tobáčnica -e *ž tok za tobak*, tobákovec -vca *m bot.*

Tobíja -a *in* -e *m*, Tobíjev -a -o: ~e bukve

tóbogan -a *m* |*drsalnica na igrišču*|, tóboganski -a -o

tobôlec -lca *[-lc-] m oselnik, tulec*, tobôlček -čka *[-lč-] m*

toccáta *[tokáta]* -e *ž gl. tokata*

tòč tóča *m gl.* točiti

tóča -e *ž*: ~ gre, se usuje, pobije, ~ krogel, zmerljivk, udarcev; svinčena ~, po ~i zvoniti, denarja ko ~e; tóčen -čna -o:

~i oblaki; točevína -e *ž vino od grozdja, ki ga je pobila toča*, točína -e *ž od toče poškodovano žito*; tóčnat -a -o *od toče poškodovan*: ~o grozdje, sadje, tóčnica -e *ž med. vneta žleza na notranjem robu trepalnice*

°**točásno** *prisl. zdaj, ta čas*

tóčen -čna -o *natančen*: ~a ura, ta človek je zmeraj ~; tóčno *prisl. natanko, natančno*, tóčnost -i *ž*: ~ je lepa čednost

točíti -ím, tôči -íte! točíl -a -o: ~ krogle, kolo, kamenje; ~ se po bregu, jabolko se toči po podu, predivo ~ *sukati*; tôč tóča *m*: trebušni ~, v dveh ~ih je podrl vseh devet; točílo -a *s strug*, točník -a *m rotor*, tóčke tóčk *ž mn. bonboni*, točíšče -a *s*: ~ pri stružnici

točíti tóčim, tôči -íte! tôčil -íla -o, tóčen -a -o, tóčenje -a *s*: ~ vino, vodo; ~ čez ulico, pod vejo; lonec, sod toči *pušča*; točáj -a *m*: dvorni ~, točájstvo -a *s*: dedno ~, točájka -e *ž*; točívec -vca *m*, točílo -a *s čeb. priprava za točenje medu*, točílen -lna -o *[-ln-]*: ~a pravica, miza, točílnica -e *[-ųn-] ž* |*soba*|, točílnik -a *[-ųn-] m točilna miza*, točnja -e *ž*: ~ pod vejo, točáriti -im, točarína -e *ž* |*pristojbina*|, točarínski -a -o: ~a taksa

tóčka -e *ž*: geometrijska, glasbena, izletna, sporna, slaba, triangulacijska, strateška ~, ~ sporeda, ~ v situ *fot.*, tekmovavec nabira ~e, zmagati po ~ah, z mrtve ~e se premakniti; tóčkica -e *ž*, točkóven -vna -o: ~i sistem ocenjevanja, točkováti -újem: ~ stanovanje, tóčkast -a -o: ~a črta *pikčasta*, ~o varjenje, ~i naboj

tód *prisl.*: ~ okrog je vse polno kač; od ~ (°od tu) prideš v dolino; do ~ so pridrli; tódle *prisl.*, tódkaj *prisl.*, tódkajle *prisl.*

tóda *vez. pa, vendar, ali*: pride že, ~ kdaj; ~ ko pride, mu povej = ~ povej mu, ko pride; ~ če bo dež, me ne bo = ~ ne bo me, če bo dež; ~ kdor ne misli resno, naj ne hodi = ~ naj ne hodi, kdor ne misli resno

tóg -a -o *okorel, odrevenel, trd*: ~a obleka, mišica, zenica, pravila; letalo s ~imi krili, hribovci so ~i kakor bukov hlod, gospa je ~a kakor prekla, ~o nategniti vajeti, ~o zravnan; togóst -i *ž*; togodlákav -a -o *bot.*, togonòg -óga -o: ~i birokrati; togolísten -tna -o: ~e rastline

tóga -e *ž* |*starorimska obleka*|

Tógo -a *m* |*afriška dežela*|, tógovski -a -o, Tógovci -ev *m mn.*

togóta -e *ž*, togóten -tna -o, togótnost -i *ž*; togotíti -ím, togóti -íte! togotíl -a -o, togotênje -a *s*; togotljív -a -o, togotljívost -i *ž*, togótnež -a *m*, togótnik -a *m*, togótnica -e *ž*

tóhel *[-əu] in* tôhel -hla -o: ~o žito, tohlína -e *ž*, tohljád -i *ž*, tohlôba -e *ž*, tohljív -a -o; tohnéti -ím, tohnèl -éla -o, tohnênje -a *s*: moka tohni

tòk tóka *m in* tóka -e *ž*: ~ za puščice *tul*, ~ za peresa, za samokres, za cigare, tókar -ja *m kdor dela toke*

tók *in* tók -a *m, mn.* tóki *in* tokóvi: vodni, zračni, morski, zalivski, električni, šibki, izmenični, trifazni, krvni. miselni, beli, mrežni ~, ~ zgodovine, plavati s ~om, proti ~u, tókoven -vna -o *in* tokóven -vna -o: ~i krog, ~i vodnik, ~i odjemnik; tokóvnica -e *ž*: zračna ~, tokóvničen -čna -o: ~a oblika žarometa; tokovína -e *ž*; tokomér -a *m*, tokovòd -óda *m*, tokovóden -dna -o, tokovódnik -a *m*

tokájec -jca *m* |*vino*|, tokájski -a -o: ~o vino

tokáta -e *ž glas.*

tokáva -e *ž grapa*, tokávast -a -o: ~ svet

Tókio -a *m* |*japonsko mesto*|, v ~u, nad ~om, tókijski -a -o

tókraj *takraj*

tókrat *prisl. to pot*, tókraten -tna -o; *gl. tudi* takrat

toksín -a *m strupeni presnovek bakterij*, toksíčen -čna -o, toksíčnost -i *ž*; toksikóza -e *ž*, toksikologíja -e *ž nauk o strupih*, toksikológ -a *m*, toksikomanija -e *ž*

tólar -ja *m* |*star denar*|: srebrni ~ji, tólarski -a -o: ~i novec, tólarček -čka *m*

tolažíti tolážim, toláži -íte! tolážil -íla -o, tolaženje -a *s in* tolážiti -im *s stal. poud.*: ~ žalostne, ~ žejo; tolážba -e *ž*: prazna ~, v ~o biti; tolažljív -a -o = tolažílen -lna -o *[-ln-]*: ~e besede, tolažílnost -i *[-ln-] ž*, tolažílo -a *s*, tolažník -a *m*, tolažnica -e *ž*

tólči -čem, tólci -íte! tólkel -kla -o, tólčenje -a *s*: ~ kamenje, orehe, poper, beljak, smetano, ~ na šipo, z roko ob mizo, z glavo ob zid; srce, žila, motor tolče; ~ revščino, dolg čas, črn kruh, pot, nemščino; ~ se skozi življenje; ~ sovražnika s topovi; ob boku tolče malha;

~ se po prsih *ali* na prsi; ~ se po kolenih, ~ se za pravico, ~ se s Turkom; tólčen -a -o: ~i gramoz, ~a smetana, tolkáč -a *m*: tlakarski ~, ~ v pinji, v možnarju, ~ za beton, ~ na vratih; tolkáča -e *ž*: ~ za lan, tolkálo -a *s bat*: punktirno ~, tolkála -ál *[-ál] s mn. glas.*, tolkálce -a *[-lc-] s*, tolkálnik -a *[-ųn-] m bat*, tolkálnica -e *[-ųn-] ž*: s ~o svinjam tolčejo hrano; tolkljáti -ám, tolkljàj -ájte! tolkljàl -ála -o: dež tolklja po strehi, tolkòt -ôta *m*; tolčáj -a *m*: ~ lanu; tólčenec -nca *m skopljen oven, žrebec*, tólčenica -e *ž iz gline stolčena koča*; tólkovec -vca *m* = tólkec -kca *m* = tólklja -e *ž* |*pijača*| >*[toų-]*

toleránca -e *ž strpljivost, strpnost*: ~ pri stroju, v računu, toleránten -tna -o *strpljiv*, toleràntnost -i *ž strpnost*, toleránčen -čna -o: ~a doza zdravila, ~i edikt, tolerírati -am → *trpeti*

°toli *prisl. toliko, tako, tolikanj*

tolíga -e *ž taliga*

tólik -a -o, tólikšen -šna -o, tolikér -a -o, tólikanj *prisl.*, tólikič *prisl.*, tóli(ko)krat *prisl.*; tóli(ko)kraten -tna -o, tólikaj *prisl.*; tólikajšnji -a -e

tóliko *prisl.*: kolikor ~, ravno ~; ~, kolikor; ~ bolj; ~ da sem se pokazal, že me je začel oštevati; ~ imaš prav, kolikor samo šibaš napake (° v ~ — v kolikor); ~ da ni prišel pod kolesa; voz s ~ kolesi *s takim številom koles* : voz s tolikimi kolesi *s tolikšnimi, s tako velikimi*; ob ~ težavah *tako številnih* : ob tolikih težavah *tako velikih*; po ~ (°tolikih) letih; tólikodane *prisl. skoraj*: ~ sto, segal je ~ do stropa

tolíti tólim *lit. tešiti*, tôlil -íla -o: otroka ~, tolívec -vca *m tolažnik, kdor tolaži*, tolívka -e *ž*

tolkálo -a *s gl.* tolči

tolmáč -a *m*: biti (komu) ~ *ali* za ~a, ~ angleškega jezika *ali* za angleški jezik, govoriti po ~u, tolmačíca -e *ž*, tolmáčka -e *ž*, tolmáštvo -a *s*; tolmáčiti -im *prevajati, razlagati*, tolmáčenje -a *s* >*[-lm-]*

Tolmín -a *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, tolmínski -a -o: ~a občina, ~a gastaldija, Tolmínec -nca *m*, Tolmínka -e *ž*, Tolmínsko -ega *s*, na ~em; tolmínec -nca *m* |*nož*|, tolmínščina -e *ž* |*govorica*|, tolmínstvo -a *s*: Pregljevo ~ >*[-lm-]*

tolmún -a *m*, tolmúnček -čka *m*, tolmúnski -a -o >*[-lm-]*

tolováj -a *m*, tolovájka -e *ž*, tolovájstvo -a *s*, tolovájev -a -o, tolovájkin -a -o, tolovájski -a -o, tolovájščina -e *ž*

tôlpa -e *ž*: tatinska, roparska ~, tôlpoma *prisl.* >*[-lp-]*

tólst -a -o: ~ človek, obraz, zalogaj, ~a jed, listnica, ~i četrtek *debeli*, ~a zemlja *mastna*, ~o rasti *bohotno*, Tolsti vrh; tolsták -a *m debel človek*, tolstíka -e *ž bot.*, tolstína -e *ž*: ~ okoli črev, tólstnica -e *ž*: ~ na trebuhu, kitova ~, tolstóst -i *ž*; tolstéti -ím *tolščo dobivati*, tólsti -íte! tolstèl -éla -o, tolstênje -a *s*; tolstíti -ím, tólsti -íte! tolstíl -a -o, tolstênje -a *s in* tolščênje -a *s*: na zimo se živali tolstijo >*[toų-]*

tolsto- *[-ųs-] v sestavi*: tolstokljún -a -o: ~i mladiči; tolstolíčen -čna -o, tolstolíčnik -a *m*; tolstorèp -épa -o: ~a ovca = tolstorépka -e *ž* = tolstogúza -e *ž*; tolstorít -a -o, tolstorítnik -a *m*, tolstorítnica -e *ž*, tolstorítka -e *ž*; tolstovrát -áta -o, tolstovrátnik -a *m*

Tólstoj -a *m* |*ruski pisatelj*|, Tólstojev -a -o, tólstojevski -a -o: ~i nazori, tólstojevec -vca *m* = tolstojánec -nca *m*, tólstojevščina -e *ž* >*[-ls-]*

tólšča -e *ž*: kitova ~, tolščák -a *m* |*človek, jelen, pingvin, rastlina, lipom*|, tolščáv -áva -o = tolščât -áta -o, tolščáva -e *ž*, tolščávost -i *ž*, tolščíca -e *ž* 1. *nagnjenje k debeljenju*, 2. papiga ~, tolščíčen -čna -o, tolščína -e *ž* |*tkivo*| = tolščevína -e *ž*, tolščôba -e *ž*, tolščôben -bna -o; tólščen -čna -o: ~a kislina, ~o tkivo, tólščnost -i *ž*: ~ mleka; tolščén -a -o, tolščénka -e *ž* |*plavut*|, tolščenik -a *m min. steatit* >*[-ųš-]*

Tomáčevo -ega *s kr. i.*, v ~em, tomáčevski -a -o: ~i breg

tomahávk -a *m indijanska bojna sekira*

Tomáj -a *m kr. i.*, v ~u, tomájski -a -o, Tomájci -ev *m mn.*

Tomáž -a *m os. i.*: nejeverni ~, Tomážev -a -o: ~a žlindra, Tomážek -žka *m*, Tomážkov -a -o, Tómo -a *m*, Tómov -a -o; tomáž -a *m podpora pod klopjo okoli peči*, tomážek -žka *m zelena žaba*

tómbak -a *m rdeča med*, tómbakov -a -o

tómbola -e *ž*: zadeti, dobiti ~o, igrati ~o, na ~i; to bi bila ~ *sreča*, tómbolski -a -o *[-ls-]*: ~i dobitek

tomíst -a *m privrženec filozofije Tomaža Akvinskega*, tomístika -e *ž*, tomístičen -čna -o, tomízem -zma *m* |*smer scholastične filozofije*|

Tómšič -a *m os. i.*, Tómšičev -a -o: ~a brigada = tómšičevci -ev *m mn.*

tón -a *m glas*: visok, nizek ~, dati ~ *intonirati*, ~ dajati → *usmerjati, uravnavati, voditi*; osnovni, vodilni ~, svetli, temni, topli, barvni ~i *tančine*, nasičeni ~ nebesne modrine; v šaljivem ~u, z menoj ne boš govoril v takem ~u; tónski -a -o: ~a višina, kompozicija, ~a risba, ~a slikarska upodobitev, ~o snemanje, tónovski -a -o: ~i način, ~a lestvica; tónika -e *ž*, tóničen -čna -o: ~i trozvok, tonálen -lna -o *[-ln-]*: ~a glasba, tonálnost -i *[-ln-] ž*; tonométer -tra *m*, °tóntílm -a *[-lm-] m zvočni film*

tóna -e *ž*: registrska ~, tónski -a -o: ~a bomba, ~i kilometer, tonáža -e *ž*: bruto ~, tonážen -žna -o, tonkilométráža -e *ž*: ~ prevoženih tovorov

tonalit -a *m min., geol. pohorski granit*, tonalíten -tna -o: ~i pas, ~e kocke

tónčič -a *m* |*hrošč*|: jabolčni ~

Tóne -ta *m os. i.*, Tónetov -a -o, Tónče -ta *m*, Tónčetov -a -o, Tónček -čka *m*, Tónčkov -a -o; Tónej -a *m*, Tónejev -a -o; Tóna -e *ž*, Tónin -a -o, Tón(i)ca -e *ž*, Tón(i)čin -a -o, Tónčka -e *ž*, Tónčkin -a -o, Tónka -e *ž*, Tónkin -a -o

tóničen -čna -o: ~i pripomoček *krepilo* = tónikum -a *m*, tónika tónik *s mn. in* tóniki -ov *m mn.* |*krepila*|

toníti tónem, tôni -íte! tônil -íla -o, tónjenje -a *s*: sonce tone, ~ v sreči, ~ v noč, v mrak, v pozabo, v večnost

tónja-e *ž palež, snet*: ~ je padla na pšenico, tónjav -a -o: ~a pšenica

tónkin -a *m* |*les za smučarske palice*|, tónkinski -a -o: ~i les

tonóvščica -e *ž galeb*: mala, bela, siva, morska ~

tonzíla -e *ž med. mandelj, drgal*, tonziláren -rna -o: ~o vnetje

tonzúra -e *ž*: duhovniška ~, tonzúren -rna -o, tonzurírati -am

tòp tôpa *m, mn.* topóvi -óv: lahki, težki, poljski, protiletalski ~, ~ nese, zagrmi, ~ uliti, ~ na šahovnici *trdnjava*, priletel je kakor iz ~a, topič -íča *m možnar*: ~i pokajo, topóvski -a -o: ~i streli; topničar -ja *m*, topništvo -a *s*, topniški -a -o: ~i ogenj, dvoboj, topnjáča -e *ž* = topníčarka -e *ž* |*ladja*|, topovína -e *ž* |*litina*|

tóp -a -o *in* tòp tôpa -o *in* topó -í -é -á, *dol.* tópi -a -o *in* tôpi -a -o: ~ nož, predmet, ~i kot, ~i zvar v varivstvu, ~a kosa, bolečina, vest, pamet, barva *motna*, ~o varjenje; moralno ~ človek; tôpast -a -o: ~ nos, topóst -i *ž*; topéti -ím *top postajati*, topèl -éla -o, topênje -a *s*; topíti -ím *delati topo*, tôpi -íte! topíl -a -o, topljênje -a *s*: zavesa, stena topi glas, topítev -tve *ž*

topáz -a *m min.*, topázov -a -o, topázen -zna -o: ~e oči

tópel *in* tôpel *[-pəu]* -pla -o *in* -ó -í -é -á, *prim.* topléjši -a -e, *prisl.* topló, topléj(š)e: ~ krožnik, veter, vrelec, nasmeh, človek, sprejem; ~a jed, voda, obleka, peč, greda, večerja, beseda, barva; ~o gnezdo, ~i kraji; na tóplem, ~o mi je pri srcu, ~o pozdraviti, priporočiti; še ~o na nos nesti; tôplek -a *[-ləк-] m* 1. *pogača*, 2. *južni veter*, toplica -e *ž* 1. *topel vrelec*, 2. *gorka greda*; topljenica -e *ž*, toplice -ic *ž mn.*, toplíčar -ja *m* |*gost*|; toplíčarka -e *ž*, toplíški -a -o: ~i zdravnik, toplína -e *ž*: srčna ~, toplínski -a -o, toplôta -e *ž in* toplóta -e *ž*: telesna, sončna, čustvena ~, toplôten -tna -o *in* toplóten -tna -o: ~i val, obrat, ~a razlika, energija, izolacija, toplárna -e *ž teh.*

topinambúr -ja *m bot. papeževa repica*

topíti -ím, topéč -a -e, tôpi -íte! topíl -a -o, topljênje -a *s*: ~ vosek, svinec, mast, mleko; hruška se kar topi v ustih; srce se topi od veselja; ~ se od prijaznosti, v solzah; topljèn -ena -o: ~o mleko, ~i zvočniki; topljív -a -o = tôpen -pna -o, topljivost -i *ž* = tôpnost -i *ž*; topíšče -a *s*, topilo -a *s*: ~a za lake, bencin je ~, kriolit je ~ za glinico; topílen -lna -o: ~a posoda, snov, topílnica -e *ž*: ~ glinice, ~ za glinico, topílniški -a -o: ~i obrat, topílničar -ja *m*, topílničarski -a -o, topílničarstvo -a *s* = topílništvo -a *s*, topílnik -a *m*: ~ za klej, za svinec; grafítni ~ >*[-ųn-]*; topívec -vca *m*, topívka -e *ž*, topljênec -nca *m topljena snov*

topíti -ím *potapljati*, tôpi -íte! topéč -a -e, topíl -a -o, topljênje -a *s*: žalost v vinu ~, dolgo se je topil

Toplíce -íc *ž mn. kr. i.*, v ~ah: Dolenjske, Rimske ~, toplíški -a -o: ~o zdravilišče, Toplíčani -ov *m mn.*

toplo- *v sestavi*: toplokŕven -vna -o, toplokŕvnik -a *m*, toplokŕvnica -e *ž*: živali ~e; toplomér -a *m*, toplomérski -a -o; toplovòd -óda *m*, toplovóden -dna -o *kar prevaja toploto*; toplovôden -dna -o: ~o ogrevanje *s toplo vodo*, toplovôdnica -e *ž ribica za akvarij*; toplozráčen -čna -o: ~o ogrevanje *s toplim zrakom*

topo- *v sestavi*: topočúten -tna -o; topoglàv -áva -o, topoglávec -vca *m*, topoglávka -e *ž*, topogláven -vna -o, topoglávost -i *ž*; topoglèd -éda -o, topogléden -dna -o, topoglédnost -i *ž*; topokóten -tna -o; topolísten -tna -o; toponòs -ósa -o, toponósec -sca *m*; toporòb -óba -o; topoúmen -mna -o, topoúmnost -i *ž*, topoúmje -a *s*

°topogléden -dna -o *zadeven*, °topoglédno *v tem pogledu*

topográf -a *m krajepisec*, topografíja -e *ž krajepis(je)*, topográfski -a -o *krajepisen*: ~i slovar, ~a anatomija *med.*, ~a karta, topográfičen -čna -o

tôpol *[-ol]* -ôla *m*: beli ~, tôpol *[-ol]* -óli *ž*: laška ~, topôla -e *ž*, topolínje -a *s* = topôlje -a *s* |*gozd*|, topôlov -a -o: ~ les, ~a zemlja *puhličasta*; topôlovec -vca *m* = topôlovje -a *s* |*gozd*|, topolóvec -vca |*fižol*|, topôlovina -e *ž in* topolovína -e *ž* |*les*|; topôlovka -e *ž* |*goba in žuželka*| = topólščica -e *[-ųš-] ž*; topolóvščica -e *ž puhličasta zemlja*

Topólščica -e *[-ųš-] ž kr. i.*, v ~i, iz ~e, topólski -a -o *[-ųs-]*, Topólčani -ov *[-ųč-] m mn.*

toponomástika -e *ž krajevno imenoslovje*, toponomástičen -čna -o, toponomástik -a *m*; toponím -a *m*, toponímičen -čna -o, toponimíja -e *ž*

tôpor -ôra *m*, toporíšče -a *s*: ima glavo na pravem ~u, toporíščen -čna -o, toporíščar -ja *m*

topòt -ôta *m*, topotáti -ám *in* -óčem, topotàj -ájte *in* topóči -te! topotàl -ála -o, topotánje -a *s*: ~ z nogami; topôtniti -nem: ~ s peto

topóvski -a -o *gl.* top

tòr tôra *m trenje*, tóren -rna -o: ~a ploskev, ~a elektrika, toplota, tórnica -e *ž kolut*

tóraks -a *m med. oprsje, prsni koš*, torakálen -lna -o *[-ln-] prsen*: ~o vretence, torakotomíja -e *ž*, torakoplástika -e *ž*, torakoskopíja -e *ž*

tórba -e *ž*: šolska, lovska, popotna, krušna, ročna ~, ~ za orodje, nositi glavo v ~i, ~ novic, tórbica -e *ž*: damska ~, tórbar -ja *m* 1. *izdelovavec*, 2. *malhar, rokovnjač*, tórbarstvo -a *s*

tórej *prisl., vez.*: ~ je bledo njih cvetje velo; kdaj ~! ~ kdaj? ~! dobro se bomo imeli, pridi ~! zbolel je, ~ ga ne bo

tôrek -rka *m*: pustni ~, v ~, **na** ~, ob ~ih, tôrkov -a -o: ~ večer

tóren -rna -o *gl.* tor

torêro -a *m in* toreadór -ja *m borivec z bikom*, torêrovski -a -o *in* toreadórski -a -o: ~a igra

tóri -ja *m pripadnik angl. konservativne stranke*, torízem -zma *m*, tórijec -jca *m*, tórijevski -a -o

torica -e *ž bot.* = toríka -e *ž bot.*

tórij -a *m kem.*

torílo -a *s (lesena) skleda*, torílce -a *[-lc-] s*, torílast -a -o, torílen -lna -o *[-ln-]*, torílnica -e *[-ln-] ž* 1. *tehtnica*, 2. *bot.*, torílovec -vca *m bot.*

Toríno -a *m* |*it. mesto*|, torínski -a -o; *tudi* Turin

toríšče -a *s prizorišče, področje, kraj*; *tudi* terišče

tórka -e *ž* = tórklja -e *ž* |*bajeslovno bitje*|

tornádo -a *m ameriški ciklon*

tornístra -e *ž in* torníster -tra *m nahrbtna torba s telečjo kožuhovino po vrhu* → *teleč(n)jak*

torpédo -a *m*: podmorniški, letalski ~, kolo na ~, torpéden -dna -o: ~i rušivec, torpédovka -e *ž torpedni čoln*, torpedírati -am, torpedíranje -a *s*: ~ ladjo, torpédovec -vca *m* |*letalo*|, torpedolôvec -vca *m*

Torricelli *[toríčéli]* -ja *m*, Torricellijev -a -o: ~ zakon, ~a praznina

tórta -e *ž*: čokoladna, jagodova ~, tórten -tna -o: ~i obod, tórtar -ja *m*, tórtarka -e *ž*, tórtica -e *ž*

tortúra -e *ž mučenje, natezalnica*

torzíja -e *ž teh. zasuk, (v)zvoj, sukanje*, torzíjski -a -o: ~i moment, ~a vzmet, ~o gibanje

tórzo -a *m okrnjen kip, nedokončano delo*: roman je ostal ~

Toskána -e *ž* |*pokrajina*|, Toskánec -nca *m*, toskánski -a -o, toskánščina -e *ž* |*govor*|

tóstran 1. *prisl.*: ~ še ni bilo videti volkov, 2. *predl.*: ~ gozda, tóstranski -a -o: ~i pogled, tostránstvo -a *s* = tostránost -i *ž*

totálen -lna -o *[-ln-] popoln*: ~a vojna, ~o pijan, nepripravljen *popolnoma, čisto, do kraja*, totálnost -i *[-ln-] ž (po)polnost, celotnost*; totalitáren -rna -o: ~ režim, ~e metode, totalitárnost -i *ž*, totalitarístičen -čna -o: ~e oblike; totál *[-ál]* -a *m celotni posnetek (pri filmu)*

totalizátor -ja *m stavno podjetje pri (konjskih) dirkah*

tótem -a *m*: indijanski ~ *plemensko znamenje*, tótemski -a -o, totemističen -čna -o: ~i nazori, totemízem -zma *m češčenje plemenskega totema*

tóti -a -o *narečni kaz. z. ta, ta, to*: Toti list, Toti teater

Toulouse *[tulúz]* -sa *m* |*franc. mesto*|, v ~u, toulouški -a -o

továriš -a *m*: stanovski, sobni ~, ~ v orožju, v nesreči, ~ iz mladosti; ~ učitelj, továrišev -a -o, tovarišíca -e *ž*, tovarišíčin -a -o, továriški -a -o, tovarišija -e *ž*, tovarišijski -a -o, továrištvo -a *s*; továrišiti -im = tovariševáti -újem, tovarišúj -te! tovariševàl -ála -o, tovariševánje -a *s*

továrna -e *ž, rod. mn.* továrn: tobačna ~, ~ za usnje, ~ verig, továrnar -ja *m*, továrnarica -e *ž*, továrnarski -a -o, továrniški -a -o: ~i delavec, dimnik, továrništvo -a *s*

tôvor -óra *in* -óra *m*: ~ platna, ladijski ~, tovôrek -rka *m* |*kosovna pošiljka*|, tovôren -rna -o *in* tovóren -rna -o: ~a živina, ladja, ~i promet, avto, vlak, list, tovornják -a *m tovorni avto*, tovoríti -ím, tovôri -íte! tovóril -íla -o, tovorjèn -êna -o, tovorjênje -a *s in* tovóriti -im *s stal. poud.*, tovorívec -vca *m*, tovórnik -a *m*: notranjski ~i, tovórnica -e *ž*, tovórniški -a -o, tovórništvo -a *s*, tovórščina -e *ž* = tovornína -e *ž* |*plačilo*|

tovŕsten -tna -o, tovŕstnost -i *ž*

tozadéven -vna -o → *zadeven*, tozadévno *prisl.* → *zadevno, v tej zadevi*

tožáriti -im, tožárjenje -a *s*

tôžba -e *in* -é *ž*: ujetega ptiča ~, ~ za ločitev, ~ na izpolnitev; odškodninska ~ zoper koga; ~o sprožiti, naperiti, gnati, vložiti, umakniti; pod ~o biti; tôžben -a -o *[-bən-]*: ~i obrazec, zahtevek, tôžbenica -e *[-bən-] ž tožno pismo*; tožbáriti -im se, tožbárjenje -a *s*: kar naprej se ~, tožbár -ja *m kdor se rad tožari*, tožbárka -e *ž*, tožbárski -a -o: ~i ljudje, tožbárstvo -a *s*

tóžen -žna -o *žalosten*: ~o srce, ~a misel, ~o mil, tóžnost -i *ž*

tožíti tóžim, tóži -íte! tóžil -íla -o, tóžen -a -o, tóženje -a *s in* tóžiti -im *s stal. poud.*: ~ koga na sodišču, pri učitelju, ~ za odškodnino, tožila se bosta, ~ se s kom zaradi česa; tóžen -žna -o: ~o pismo, ~i dan, tóženec -nca *m*, tóženka -e *ž*; tožník -a *m*, tožnica -e *ž*, tožnína -e *ž*: tožnik položi ~o; tožívec -vca *m*: javni ~, tožívstvo -a *s*: državno ~, tožílen -lna -o *[-ln-]*; tožljív -a -o: ~o dejanje, ~ otrok, tožljívec -vca *m*, tožljívka -e *ž*, tožljívost -i *ž*; tožílnik -a *[-ụn-] m akuzativ*; toževáti -újem, tožévánje -a *s*

tožíti tóžim: ~ komu svoje nadloge, ~ komu o težavah, ~ se na brata *ali* čez brata *pritoževati se*; toži se mi po domu; toži se mi vstati *ne ljubi se mi*; nocoj se mi tako toži *dremlje*; tožljív -a -o *dremoten*, tožljívost -i *ž*: ~ se ga loteva, tožljívec -vca *m*, tožljívka -e *ž*

°**tràb** -ába *m direk, dir*

trabákul *[-ul]* -a *m in* trabákula -e *ž* |*ladja*|

trabánt -a *m spremljevavec, oproda*, trabánt(ov)ski -a -o

trábje -a *s del voza med podvozjem in oplenom*

trabúka -e *ž* |*cigara*|: škatla za ~e, vonj po ~i

trackáti -ám *zapravljati*, trackàj -ájte! trackàl -ála -o, trackánje -a *s*, trackáč -a *m zapravljivec*

tráčen -čna -o: ~a žaga, zavora, ~i nož *usnj.*, ~o železo *v traku*

tráčnica -e *ž tirnica*: železniške ~e, tráčniški -a -o

tradènt -énta *m pr. odsvojitelj*

tradeskáncija -e *ž bot.*

tradeunion *[trejdjúnjon]* -a *m* |*angl. delavska zveza*|, tradeunionist -a *m*, tradeunionístičen -čna -o, tradeunionízem -zma *m*

tradícija -e *ž izročilo*: revolucionarna, umetniška ~, po ~i, tradicíjski -a -o,

tradicionálen -lna -o *[-ln-] običajen*, tradicionálnost -i *[-ln-] ž*, tradicionalízem -zma *m*, tradicionalíst -a *m*, tradicionalístičen -čna -o: ~o judovstvo

tradírati -am 1. *dedno izročati*, 2. *predavati na univerzi*

trafika -e *ž*, trafikánt -a *m*, trafikántka -e *ž*, trafikántinja -e *ž*; trafíški -a -o, trafikánt(ov)ski -a -o

tráfo -a *m*: ~ postaja → *transformatorska*

tragánt -a *m* 1. *smolasta snov*, 2. *bot.*, tragantovína -e *ž*

tragédija -e *ž žalna igra*, tragédijski -a -o, tragéd -a *m*, tragédov -a -o; trágik -a *m*, trágikov -a -o, trágiški -a -o: ~i spev, trágika -e *ž usodna nesreča, krivda, žalosten konec*, trágičen -čna -o *žalosten, ganljiv, pretresljiv*, trágičnost -i *ž*; tragikómičen -čna -o *žalostno smešen*: ~i prizori, tragikomédija -e *ž*

trahéja -e *ž sapnik pri žuželkah*

trahít -a *m min.*, trahíten -tna -o: ~e plošče = trahítičen -čna -o: ~a lava

trahóm -a *m egiptovska očesna bolezen*, trahómski -a -o: ~i bolnik, trahómec -mca *m*

Traiánus -na *m in* Trajan -a *m* |*rim. cesar*|, Trajánov -a -o

trájati -am, trajajóč -a -e, trájanje -a *s*: to traja že celo večnost; trájen -jna -o: ~ spomin, ~a vrednost, ~i ček *ekon.*, to bo za ~o, ~e celice *bot.*, ~a ondulacija = trájna -e *ž*, trájnost -i *ž*, trájnosten -tna -o: ~o jadranje, trájnica -e *ž več let rastoča rastlina*

trajékt -a *m prevozni splav, prevozna ladja*, trajékten -tna -o: ~i parnik, trajektírati -am, trajektíranje -a *s*

trák -a *in* -ú *m, mn.* trakóvi -óv *in* tráki -ov: pisan, barvni, gumijev, jeklen ~, žalni, čelni, merilni, izolirni, brusilni ~, modri ~ ladij, trošarinski ~ *banderola*, železo v ~ovih, šopek za ~om, rogljati ~ gada; filmski, magnetofonski, zvočni ~, posneti na ~, delo na tekočem *ali* po tekočem ~u, filmi na ozkem ~u, gre kakor po ~u, ~ zavleči živinčetu (za gnoj), morski ~ *zool.*, živi ~ *trakulja*; trákec -kca *m*, trakóvje -a *s*; trákast -a -o: ~a pločevina, ~i spektrum, jaspis, ~e čipke, ribe, ~i črvi *trakulje*, trákčast -a -o: ~i somi; trakóven -vna -o: ~e mere, verige, trakóvnik -a *m tisk.*; trákar -ja *m* |*oseba in vešča*|, trákarica -e *ž* |*oseba in riba*|, trákarski -a -o, trákarstvo -a *s*, trakárna -e *ž*, trákavec -vca *m min.*

Trákija -e *ž* |*pokrajina*|, trákijski -a -o, tráški -a -o, Tračáni -ov *m mn.*, tračánski -a -o

trákt -a *m*: južni ~ poslopja *krilo*, prebavni ~ *med.*

traktát -a *m razprava*; traktírati -am → *obravnavati*

tráktor -ja *m vlačivec*, tráktorski -a -o: ~a postaja, ~i plug, ~o obdelovanje zemlje, traktoríst -a *m*, traktorizácija -e *ž*: ~ kmetij, gospodarstva

trakúlja -e *ž zool.*: pasja ~, trakúljast -a -o *trakulji podoben, trakuljav*: ~ pes, ~a pripoved, trakúljav -a -o: ~ bolnik, trakúljavost -i *ž* |*bolezen*|

trálala *medm. veselja, razigranosti*

trám -a *in* -ú *m, mn.* tramóvi -óv *in* trámi -ov: obtesan ~, vezni, oporni, prečni ~; vzeti šibo izza ~a (v izbi), trámov -a -o: ~a peta, tramóven -vna -o: ~i strop, tramič -íča *m*, tramíček -čka *m*, trámček -čka *m*, tramíčevje -a *s*, tramóvje -a *s*; trámiti -im *trame polagati*

tráma -e *ž tekst. mehko vita preja*

tramínec -nca *m* |*trta in vino*|

tramontána -e *ž* |*severni veter*|

trámper -ja *m* |*tovorna ladja*|, trámperski -a -o: ~i tovor

trámvaj -a *m električna cestna železnica*, trámvajski -a -o *in* tramvájski -a -o, tramvájar -ja *m*, tramvájarski -a -o, tramvájarka -e *ž*

tránča -e *ž star. ječa*

tráns -a *m*: spiritistični ~, biti v ~u, medij pade v ~

transákcija -e *ž ekon.*: finančne, kreditne, devizne ~e

transatlántski -a -o *čezoceanski*: ~i parnik = transatlántik -a *m*

transcendentálen -lna -o *[-ln-] nadčuten, čutom nedostopen*, transcendentálnost -i *[-ln-] ž*, transcendénca -e *ž*, transcendénčen -čna -o, transcendénten -tna -o

transfêr -ja *m ekon. nakazilo v tuji valuti*, transfêren -rna -o: ~i moratorij, transferírati -am 1. *ekon. nakazati*, 2. *premestiti*

transformácija -e *ž preoblikovanje*, transformacíjski -a -o, transformírati -am *preoblikovati*, transformátor -ja *m*: tokovni, merilni ~, ~ na prostem (°prostozračni), transformátorski -a -o: ~a

postaja, hišica, ~o olje; transformízem -zma *m biol. nauk o evoluciji, razvojna teorija*

transfuzíja -e *ž pretok*: ~ krvi; dati, narediti, dobiti ~o, transfuzíjski -a -o: ~i aparat, transfundírati -am, transfundíranje -a *s*: ~ kri *med.*

transgresija -e *ž geol. preplava*

transibírski -a -o: ~a železnica

Transilvánija -e *ž*, transilvánski -a -o: Transilvanske Alpe >*[-lv-]*

transístor -ja *m fiz.*, transistorski -a -o: ~i sprejemnik

Transjordánija -e *ž*, transjordánski -a -o

Transkavkázija -e *ž*, transkavkáški -a -o

transkontinentálen -lna -o *[-ln-]*: ~a železnica

transkripcija -e *ž* |*prepis*|: fonetična ~, transkripcíjski -a -o: ~a znamenja; transkribírati -am *prepisati, opisati*, transkribíranje -a *s*

translácija -e *ž prenos*, translacíjski -a -o: ~a hitrost *prenosna*, translatíven -vna -o: ~o nasledstvo *pr.*

transliterácija -e *ž prečrkovanje*, transliterírati -am, transliteríranje -a *s*: ~ cirilico v latinico

Translitvánija -e *ž* |*dežela*|

transmisíja -e *ž*, transmisíjski -a -o: ~i jermen

transoceánski -a -o *čezoceanski, čezmorski*: ~i parnik

transparènt -énta *m (presojen) napis*, transparénten -tna -o

transpirírati -am *izpariti, izparjati, dihati, potiti se*, transpirácija -e *ž znojenje, izparèvanje*, transpiracíjski -a -o, transpiratóren -rna -o, transpiratórnost -i *ž*

transplantácija -e *ž presad*: ~ kosti, kože, žlez, transplantát -a *m med. presadek*, transplantírati -am *presaditi*

transponírati -am *glas.*, transponíranje -a *s spreminjanje*: ~ umetniško sliko, ~ tempo; transponíran -a -o: ~e lestvice, transpozícija -e *ž prestava*: ~ melodije, tonalna ~ *glas.*

transpórt -a *m prenos, prevoz, odprava*, transpórten -tna -o *prevozen*: ~i delavec, trak, ~o letalo, transportírati -am *prevažati*; transportêr -ja *m* 1. *prevoznik*, 2. *kotomer*, transpórter -ja *m tekoči trak*, transportácija -e *ž*

Tránsval *[-al]* -a *m* |*afriška dežela*|, tránsvalski -a -o *[-ls-]*

transverzálen -lna -o *[-ln-] prečen, poševen*: ~o valovanje, transverzála -e *ž železnica, cesta, črta prečnica*: planinska, slovenska ~

tránša -e *ž obrok (emisije vrednostnih papirjev)*: prva ~ posojila

tranzít -a *m prevoz skozi državo ali čezn jo*, tranzíten -tna -o: ~i promet, vizum, ~a trgovina, menica, tranzitóren -rna -o *prehoden*: ~a postavka *ekon.*

tranzitíven -vna -o *prehoden*: ~i glagoli, tranzitívnost -i *ž prehodnost slov.*, tránzitiv -a *m slov.*

tràp trápa *m*: ~e loviti, trápa -e *ž*: neumna ~, trápast -a -o; trápec -pca *m*, trápček -čka *m*, trapè -éta *m*, trápica -e *ž*, trápež -a *m*; traparíja -e *ž*, trapáriti -im; trapáti -ám, trapàj -ájte! trapàl -ála -o, trapánje -a *s*: peš ~ v mesto, ljubezen ga trapa, kaj pa trapaš? ~ po svetu; trapoglàv -áva -o: ~a prismoda, trapoglávec -vca *m*, trapoglávka -e *ž*, trapoglávski -a -o: ~o norenje

tráper -ja *m* |*amer. lovec na kožuhovino*|, tráperski -a -o

trapéz -a *m* 1. *geom.*, 2. *šp.*: mojstri na ~u, cirkuški ~, trapézast -a -o: ~a oblika, trapezoíd -a *m*, trapezoíden -dna -o; *tudi* trapéc -a *m*

trapíst -a *m* |*menih in sir*|, trapístovski -a -o: ~i samostan, sir

trápiti -im *mučiti*, trápljenje -a *s*: skrbi nas trapijo, glad me trapi, telo ~, ~ se s čim, nikar se ne trapi!

trará *medm. za oponašanje trobljenja*

trasát -a *m ekon.*, trasánt -a *m*, trasíran -a -o: ~a menica

Trasibúl(os) -la *m* |*atenski vojskovodja*|, Trasibúlov -a -o

trasírati -am *(od)meriti, zakoličiti*, trasíranje -a *s*: ~ cesto, progo, trása -e *ž*: ~ nove ceste, trasánt -a *m*, trasírka -e *ž* |*palica*|

tráta -e *ž*, trática -e *ž*, trátina -e *ž*, trátnik -a *m bot.*, trátnica -e *ž bot.*, trátar -ja *m kdor stanuje na trati*: jelen ~, tráten -tna -o: ~e ruše

Tráta -e *ž kr. i.*, na ~i, trátenski -a -o *[-tən-]* = trátarski -a -o, Trátenčani -ov *m mn.* = Trátarji -ev *m mn.*

tráta -e *ž ekon. tuja menica*

trátiti -im, trátenje -a *s*: ~ denar, besede, moč, čas, tráta -e *ž potrata*: v ~o gre, trátnik -a *m zapravljivec*

tráva -e *ž*, *mn.* tráve *in* travé: sočna, poležana ~; gosja, medena, pasja, šmarna, morska, kisla, trda, vražja, močvirska, klasasta ~, zdravilne ~e, ~e so že visoke; ~o kositi, ~o tlačiti *živeti*; Turka je ko listja in ~e, sliši ~o rasti; trávica -e *ž*: božja ~ *tobak*; traváča -e *ž* = travúlja -e *ž slaba trava*, trávje -a *s*, travíšče -a *s*: slaba rast na naših ~ih; trávar -ja *m*, travarína -e *ž pr. zg.* |*dajatev*|, trávarica -e *ž* |*oseba in žganje*|, trávast -a -o; ~e rastline, trávnat -a -o: ~ hrib, ~o zelen, tráven -vna -o: ~a bilka, preproga, mešanica, deteljina, ~o zelen, ~a pršica *zool.*; tráven -vna *m*: mali ~ *april*, véliki ~ *maj*, travnjáča -e *ž* |*orodje in žaba*|, trávnica -e *ž* |*hrošč*|; travnína -e *ž*; trávno-dételjen -ljna -o: ~a mešanica; trávno-póljen -ljna -o: ~o kolobarjenje

travertín -a *m min.*

travêrza -e *ž*: železna ~, travêrzen -zna -o

travestíja -e *ž preobleka*, *predelava na smešno*, travestírati -am

trávma -e *ž med. poškodba*, travmátičen -čna -o: ~e nevroze

trávnik -a *m*, trávniček -čka *m*, trávniški -a -o: ~a brana, detelja, kadulja, ~i kmet ima samo travnike, trávništvo -a *s*: ima več ~e kakor njiv, trávništvo -a *s*

Trávnik -a *m kr. i.*, na ~u trávniški -a -o, Trávničani -ov *m mn.*

travo- *v sestavi*: travojèd -éda -o: ~e živali, travojédec -dca *m*; travoróden -dna -o, travoródnost -i *ž*; travožérec -rca *m*

Trbíž -a *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, trbíški -a -o, Trbižáni -ov *m mn.*

Trbóvlje -velj *[-vəlj] ž mn. kr. i.*, v ~ah, iz ~elj, trbóveljski -a -o *[-vəlj-] in* trbóvski -a -o: ~i rudarji, Trbóveljci -ev *m mn. in* Trbóvci -ev *m mn.*; trbóveljčan -a *[-vəlj-] m* |*premog*|

trcati -am: med ~, ~ vreče, trcálnica -e *[-ụn-] ž čeb.*

trčíti -im, trčenje -a *s*: ~ ob skalo, ~ s kamionom, s kozarcem, ~ na partizane, ~ na zdravje; trčen -a -o *neumen*, trčenost -i *ž*

trd -a -o *in* trdó -í -é -á, *prim.* trši -a -e: ~ klobuk, korak, sklep, trebuh, vrat, oreh, kmet, boj, Nemec, denar, soglasnik, jezik, izgovor, ~a roka, pest, kost, koža, hoja, voda, noč, zima, stvarnost, litina, črta okrog ust, ~o blago, srce, nebo, delo, življenje, ~i tek valja, ~e glave biti, biti ves ~ na ribe *rad jesti*, ~a bo *ali* gre za denar, bil je že malce ~ *pijan*, ves ~ od strahu, od vožnje; je že ~ *mrtev*, biti ~ s fantom, do ubogih, ~a mu prede, napiti se do ~ega, v ~em rasti; (v) ~o skuhano jajce; (v) ~o prijeti, ~ kakor drenov les, kakor podplat, kakor kamen, ~ kakor metla *pijan*, ~ človek *skop*

trdè -éta *m okoren človek*, trdéž -a *m* |*človek in tla*|, trdín -a *m skopuh*, trdina -e *ž*: na ~o stopiti, ~o kositi, ~ vimena, trdínski -a -o: ~a zemlja, trdec -dca *m min.*; trdôta -e *ž*: ~ vode, trdôten -tna -o: ~a stopnja, lestvica, trdost -i *ž*: ~ tkanine, trdôba -e *ž*, trdóča -e *ž*; trdíka -e *ž bot.*, trdíkast -a -o *malce trd*, trdíca -e *ž* |*hruška*|

trden -dna -o, *prim.* trdnejši -a -e *ali* trdnéjši -a -e: ~ grad, most, sklep, človek, kmet, spanec, spomin, položaj, temelj, ~a tla, roka, obleka, kmetija, vera, volja, valuta, ~o zdravje, znanje, blago, poroštvo, prijateljstvo; ~ v nogah, v francoščini, za ~o vedeti, pričakovati, skleniti; biti na ~em, ~ ko zid, ko skala, ko dren; ~ proti ognju, ~ ko kamen kost, nič ~ega ne vemo, dogodek na ~o postaviti; trdnost -i *ž*: mehanska ~, moralna ~, ~ vojske, ~ odločitve, ~ na pritisk, na razcep, trdnosten -tna -o: ~i računi

trdéti -ím, trdèl -éla -o, trdênje -a *s*: blato trdi; trditi trdím, trdéč -a -e, tŕdi -íte! trdíl -a -o, trjênje -a *s in* tŕditi -im *s stal. poud.*: kri, med se trdi, otroku se trdijo kosti; čebele trdijo satove na stropnico; resnico, svojo, drugače ~; trdítev -tve *ž*; napačna, slepa, drzna ~, trdívec -vca *m*, trdílen -lna -o *[-ln-]*: ~i stavki, ~a kopel *fot.*, trdílo -a *s*: ~ za barve, škrob je ~

Trdína -a *in* -e *m* |*sl. pisatelj*|, Trdínov -a -o: ~i spisi

trdnjáva -e *ž*: leteča ~, s ~o dati šah, ~ reakcije, trdnjávica -e *ž*, trdnjávski -a -o: ~i pas, nasip, ~a ječa, trdnjávstvo -a *s*: študirati ~

tŕdno *in* trdnó *prisl.*, *prim.* tŕdnej(š)e *in* trdnéj(š)e: ~ stati, držati, postaviti, pribiti, zapreti, verovati; klub je ~ v vodstvu, ~ zapreti vrata, biti ~ prepričan o čem

trdó *prisl., prim.* trje *in* trše: ~ pasti, delati, spati, molčati, privijati, govoriti, prijeti, ravnati, se držati, zapreti vrata; ~ zaslužen denar, ~ sukana preja; ~ pri tleh, ~ do polnoči, sedel sem ~ ob njem, ta teden je ~ v postelji *nič ne vstane*

trdo- *v sestavi*: trdoglàv -áva -o, trdoglàv -áva *m kukec*, trdogláven -vna -o, trdoglávec -vca *m*, trdoglávka -e *ž*, trdogláv(n)ost -i *ž*; trdogóbčen -čna -o: ~ konj; trdokljún -a *m*, trdokljúnast -a -o, trdokljúnski -a -o; trdokóžec -žca *m*, trdokóžen -žna -o; trdokrílec -lca *[-lc-] m*; trdolés -a *m bot.*, trdoléska -e *ž bot.*; trdoplúta -e *ž zool.*; trdosŕčen -čna -o, trdosŕčnež -a *m*, trdosŕčnik -a *m*, trdosŕčnica -e *ž*, trdosŕčnost -i *ž*; trdovráten -tna -o, trdovrátnež -a *m*, trdovrátnik -a *m*, trdovrátnica -e *ž*, trdovrátnost -i *ž*; trdožív -a -o, trdožív -a *m*: sladkovodni ~, trdožívost -i *ž*, trdožívnjaki -ov *m mn. zool.*

tréba *prisl.*: ~ je poskusiti delati; ~ je, da ga spoznaš; če je *ali* če bo ~, mu priskočim na pomoč; ~ mu je denarja; tebe ni ~ tukaj; trébati -am → *treba je*

Trebeljévo -ega *s kr. i.*, na ~em, trebeljévski -a -o

trebíti trébim, trébi -íte! trébil -íla -o, trébljen -a -o, trébljenje -a *s in* trébiti -im *s stal. poud.*: ~ gozd, vinograd, drevje, travnik, solato, pot, jarek, zobe, nos; trebi se sadje, ptič, krava, ~ divjačino, ribe, ~ plevel, uši, kamenje z njiv, ptič si trebi perje, ~ napake iz jezika; trébljenka -e *ž* 1. *berivka*, 2. *nezrel sad, ki pred časom odpade*, trebílo -a *s*: ~ za ušesa, ~ gre od krave, trebílen -lna -o *[-ln-]*: ~a pila, trebívec -vca *m*, trebívka -e *ž*, trebílnik -a *[-ųn-] m*: usnjarski ~, trebílnica -e *[-ųn-] ž |bager|*: ladje ~e, tréba -e *ž* = trebítev -tve *ž*, trebáč -a *m kdor trebi trse, jarke*, trebír -ja *m* 1. *kar se iztrebi*, 2. *med.*, trebíšče -a *s |prostor|*, trébež -a *m*: ~ bo že potreben, ~ spraviti z njive, ~e žgati, po ~ih pasti, ~ je najzgornja šotna plast, trébežnica -e *ž |rovnica|*

trébnik -a *m |del obrednika v vzhodni cerkvi|*

Trébnje -ega *s kr. i.*, v ~em, trebánjski -a -o, Trebánjci -ev *m mn.*

°**trébovanje** -a *s naročilnica*

trébuh -úha *m*: ~ ladje, letala; napet ~, težki ~i oblakov, ~ me boli, po ~u lesti, ~ razparati, držati se za ~, ležati na ~u, iti s ~om za kruhom, skozi ~ se mu vidi; trebúšec -šca *m* = trebúšček -ščka *m*, trebúšen -šna -o: ~ možak, sod, ~i ples, ~a bula, votlina, prepona, kila, slinavka, vodenica, plavut, govorica; trebúhast -a -o: ~e glive, steklenice, ~o šestilo, trebuhàt -áta -o: ~a vreča, trebúšast -a -o: ~ trot, oštir, trebušàt -áta -o: ~a pletenka, trebúšnat -a -o: ~ nahrbtnik, meh, ~o razširjena nožnica, trebúšnost -i *ž*, trebušátost -i *ž*, trebúšnež -a *m* = trebúšnik -a *m* = trebuháč -a *m*, trebúhar -ja *m*, trebúharski -a -o: ~i materializem; trebúšnica -e *ž |oseba in mrena|*, trebúšarka -e *ž kjantarica*, trebuhljáč -a *m kdor govori iz trebuha*, trebúšje -a *s kar je ob trebuhu*, trebušína -e *ž* = trebušévina -e *ž |meso|*; trebušnják -a *m zool.*, trebušnjáča -e *ž osrednje živčevje žuželk*; trebúšiti -im se, trebúhati -am se; trebuhonóžci -ev *m mn. zool.*

trecénto -a *m 14. stoletje v italijanski književnosti in umetnosti*, trecentíst -a *m*, trecentístičen -čna -o: ~a kompozicija *>[treč-]*

tréf -a *m deteljica pri kartah* → *križ*

tréma -e *ž strah pred javnim nastopom, trepetec*: imeti ~o pred čim *bati se česa, trepetati pred čim*, tremíst -a *m kdor ima tremo*; tremométer -tra *m*: ~ kaže gotovost roke

tremolándo *prisl. glas. s tresočim se glasom*, trémolo -a *m*: ~ na goslih, tremolírati -am, tremolíranje -a *s*

tremolít -a *m min.*

trén -a *m*: pri ~u služiti, voziti ~, trénski -a -o: ~i voz, trénovec -vca *m* = trénar -ja *m |vojak|*

trénčkot -a *m |blago in površnik|*

trénda -e *ž ekon.*, trénden -dna -o: ~a relacija

trenírati -am *vaditi (se), uriti (se)*: kdo trenira moštvo? moštvo pridno trenira; trenêr -ja *m*, trenêrka -e *ž*, trenêrjev -a -o, trenêrkin -a -o, trenêrski -a -o; tréning -a *m vaja, urjenje*; trenáža -e *ž*, trenírka -e *ž*, *nav. mn.* trenírke -írk *|obleka|*

treníti trénem, trêni -íte! trênil -íla -o: kot bi trenil, ne da bi trenil, kar bi z očmi trenil, to te bom trenil *udaril*, trenil je z vajetmi po konju; da te treni! *medm.*; trèn tréna *m*: ~ očesa, ura mine

ko ~, na ~ *v hipu*, v ~u je bilo vse v ognju

trênje -a *s*: ~ lanu, makovih glavic, ~ koles, medsebojna ~a političnih skupin, notranje ~

Trénta -e *ž* |*alpska dolina*|, v ~i, iz ~e, Tréntarji -ev *m mn.*, tréntarski -a -o: ~i lovec

trenútek -tka *m*: kritični ~, svetli ~i, v ~u, za ~ se umakniti, trenúten -tna -o: ~i posnetek, ~e potrebe, ~o razpoloženje, ~o ga ni tu *zdajle, ta trenutek*, trenútnost -i *ž*

trepák -a *m* |*ukrajinski ples*|

trépang -a *m zool. užitni brizgač*

trepanírati -am *med. navrtati (lobanjo)*, **trepanácija** -e *ž*

trépati -am *in* -pljem: z očmi ~; trèp trépa *m*: ~ očesa, trepálnica -e *[-un-] ž*, trepálničen -čna -o *[-un-]*, trepálničarji -ev *[-un-] m mn.* |*gekoni*|; trépav -a -o: ~e oči *utripave*, trépavec -vca *m*, trépavka -e *ž*

trepáti -ám *in* trépljem, trêpal -ála -o, trepánje -a *s*: ~ perilo, jajca, mleko, konja po bokih, trepálo -a *s*, trepálce -a *[-lc-] s žvrklja*, trepálnik -a *[-un-] m*: iztolči perilo s ~om, trepálnica -e *[-un-] ž trepalo*, trepáča -e *ž* |*orodje*|, trépka -e *ž peračа*, trépkati -am: perilo ~; trepljáti -ám, trepljàj -ájte! trepljàl -ála -o, trepljánje -a *s*: ~ koga po hrbtu, pes treplja z ušesi, z repom; trepníti trépnem, trêpnil -íla -o: petelin trepne s perutnicami

trepèt -éta *m*: strah in ~, trepetáč -a *m*, trepêtec -tca *m*: ~ me obhaja, trepetàv -áva -o: ~a roka, trepetávec -vca *m*, trepetávka -e *ž* |*oseba in muha*|, trepetávost -i *ž*; trepetljív -a -o, trepetljívec -vca *m*, trepetljívka -e *ž*, trepetljívost -i *ž*; trepetún -a *m*, trepetúnstvo -a *s*: zajčje ~

trepetáti -ám *in* -éčem, trepetàj -ájte *in* trepéči -te! trepetàl -ála -o, trepetánje -a *s*: roka, srce, vročina, list v vetru, luč, žarek, spev trepeta, ~ kakor šiba na vodi; ~ od mraza, pred kom, za njegovo usodo; trepetajòč -óča -e: ~ glas, svit, plamenček, ~a sveča; trepetáča -e *ž lov. piščalka za posnemanje zajčjega vekanja*; trepetljáti -ám, trepetljàj -ájte! trepetljàl -ála -o, trepetljánje -a *s*: list trepetlike trepetlja

trepetlíka -e *ž bot.*: se trese kakor ~, trepetlíkov -a -o: ~ les = trepetlíkovina -e *ž in* trepetlikovína -e *ž*, trepetlíčje -a *s* = trepetlíkovje -a *s*

trésk -a *m*: ~ je padal na ~, grom in ~, da te ~! nagel ko ~, ima vsega ~a v košu; trèsk *medm.*, treskòt -ôta *m* = treskèt -éta *m*, treskетáti -ám *in* -éčem, treskетánje -a *s*; tréskoma *prisl.*; tréskati -am, tréskanje -a *s*: ~ po kom s šibo, ~ kozarce ob steno, granate treskajo, treskàv -áva -o *in* tréskav -a -o: ~a sapa = ~i plin = tréskavec -vca *m*, tréskavica -e *ž nevihta*; trés(k)niti -nem: ~ koga po glavi, ~ z vrati, tréščiti -im: ~ s pestjo po mizi, ~ knjigo v kot, ~ koga ob tla, fant je treščil v izbo, v smreko nerado trešči, kaj ti je treščilo v glavo; tréšniti -nem

tréska -e *ž in* treskà -é *ž*, *rod. mn.* trésk *in* tresák: goreča ~, suh ko ~, klati ~e, s ~ami svetiti, treščica -e *ž*, treščina -e *ž velika treska*, treščjè -à *s* = treščíčje -a *s*; treskóvec -vca *m les za treske*, treskálnik -a *[-un-] m* = treskílnik -a *[-un-] m držalo za treske*; *gl. tudi* trska

treso- *v sestavi*: tresoglàv -áva -o: ~e babnice, tresoglávec -vca *m*; tresonòg -óga -o; tresopèt -éta -o; tresorèp -épa -o, tresorépec -pca *m*, tresorépka -e *ž pastiričica*, tresorépiti -im: kaj tresorepi okrog mene? tresorítiti -im *sitnost stresati*, tresorítec -tca *m*, tresorítost -i *ž*

trésti trésem, trési -te *in* -ite! trésenje -a *s in* tresênje -a *s*: voz, mraz, mrzlica trese; trese me *imam mrzlico*; trese se zemlja, glas, roka; ~ se ko šiba na vodi, trstika v sapi; hlače se mu tresejo; ~ se od strahu, pred divjakom, za svojo kožo; tresóč -a -e se: ~e se roke; treslјáti -ám, treslјàj -ájte! treslјàl -ála -o, treslјánje -a *s*, tresàv -áva -o = treslјàv -áva -o: ~ starec, glas, tresávica -e *ž*: ~ ga grabi, tresávka -e *ž* |*orodje*|, treslјív -a -o, tresílnica -e *[-un-] ž*: ~ za lan, ~ v mlinu, otrobi ostanejo na ~i, tresáj -a *m* = treslјáj -a *m*: zadnji ~i, 60 ~ev na sekundo; tresetína -e *ž* = tresečína -e *ž zibajoča se močvirska tla, ozibi*, tresálo -a *s*: ~ za lan, tréslica -e *ž*: predivo gre skozi ~o, trésličar -ja *m*, tresíka -e *ž bot.*, tresúlja -e *ž bot.*, tresúljka -e *ž bot.*, tresétka -e *ž bot.*, trésljika -e *ž mrzlica*, trésljikav -a -o

treščáti -ím, trésči -íte! tréščal -ála -o, treščánje -a *s*: sonce trešči na obraz; treščéč -éča -e: ~a svetloba
tréščiti -im *gl.* tresk
tréti tárem *in* trèm, trì tríte! tŕl -a -o, trênje -a *s*: ~ orehe, mak, lan, gaz, uši; s kolesom ~, ljudi se tare, jeza ga tare; radovednost, naduha, skrb ga tare; rja tare žito, revščino taremo; kakor bi orehe trl
tretírati -am → *ravnati s kom, obravnavati kaj, med. zdraviti*
tretjáčiti -im *tretjo kop v vinogradu opravljati, v tretje kositi*, tretjáčnja -e *ž*
tretják -a *m* 1. *kmet*, 2. *tri leta staro živinče*, tretjákinja -e *ž*, tretjánka -e *ž* |*malarija*|, trétjevec -vca *m tretji roj čebel* = trétjec -a *[-ə̀c-] m*
tretje- *v sestavi*: tretjednévnica -e *ž* |*malarija*|; tretjelétnik -a *m*; tretjerazréden -dna -o; tretjerédnik -a *m*, tretjerédnica -e *ž*, tretjerédniški -a -o; tretjerojênec -nca *m*; tretješólec -lca *[-lc-] m*, tretješólka -e *[-lk-] ž*, tretješólski -a -o *[-ls-]*; tretjevŕsten -tna -o
trétji -a -e *vrst. štev.*: ~a oseba, ~i stan, red, rajh, ~a internacionala, republika, v ~e gre rado; trétjič = trétjikrat *prisl.*, tretjina -e *ž*, tretjínka -e *ž*, tretjínec -nca *m tisk.*, tretjica -e *ž*; tretjínar -ja *m* |*kmet*|; tretjínek -nka *m črednikov pomagač*, tretjíniti -im, tretjínjenje -a *s* 1. ~ na paši, 2. ~ v vinogradu
trézen -zna -o: ~ človek, trgovec, slog, ~a glava, ~o mišljenje, ~o misleč, ~o presojati, trézност -i *ž*; trézniti -nim, tréznjenje -a *s*: človeštvo se trezni, trézнež -a *m*, trêznosten -tna -o: ~o gibanje, trézev -zva -o
trezór -ja *m zakladnica, blagajna, skriven predal*
tŕg -a *m* 1. *kraj s tržnimi pravicami*: grem v ~, Stari ~, 2. *tržišče*: svetovni, domači, prosti ~; denarni, knjižni, zelenjadni, ribji, živilski ~; ~ za volno, ~ s sužnji, na ~ iti, postaviti; ~ osvojiti, ~ je mrtev, založen, živahen; Vodnikov, Novi ~, Trg revolucije, trški -a -o: ~a gospoda; tržàn -ána *m*, tržánka -e *ž*, tržánski -a -o; tržič -íča *m*
tŕgati -am *in* tŕžem: ~ hlače, čevlje, podplate, ~ cvetje, grozdje, blisk trga temo, voda trga bregove, ~ uho, srce, živce, ~ delavcem plačilo, ~ plen z zobmi; po udih, v križu, v kosteh me trga, besede se trgajo iz ust, megle se trgajo, pes se trga z verige, nit se trga predici; obleka se trga; mete, kakor bi se berači trgali; kupci se trgajo za blago; trgátev -tve *ž*: ~ bombaža, vinska ~, o ~i, trgátven -a -o *[-tvən-]*, trgáč -a *m* 1. ~ v vinogradu, 2. zob ~, 3. cinkov ~ *priprava*, trgávec -vca *m*, trgávka -e *ž*, trgávski -a -o, trgáški -a -o; trgálen -lna -o *[-ŋ-]*: ~i stroj, trgálnik -a *[-ŋ-] m*, trgálnica -e *[-ŋ-] ž*: ~ volne
trgováti -újem, trgovàl -ála -o, trgovánje -a *s*, trgovávec -vca *m*, trgovávka -e *ž*, trgóvec -vca *m*: ~ z belim blagom, ~ z lesom = lesni ~, trgóvka -e *ž*, trgóvčič -a *m*, trgóvski -a -o: ~i pomočnik, potnik, ~a akademija, ladja, morala; trgóvsko-finánčen -čna -o; trgóvstvo -a *s*: ~ cvete, bogato ~; trgovina -e *ž*: ~ s čevlji, ~ na debelo, na drobno; zunanja, prosta ~; trgovínski -a -o: ~a zbornica, politika, pogodba, ~o pravo, trgovínstvo -a *s*
tŕhel *[-əu]* -hla -o: ~ les, ~a veja, stavba, na ~ih nogah, trhlén -a -o *in* trhlèn -ênа -o: ~e stopnice, trhlénec -nca *m*, **trhlenína** -e *ž* = trhlína -e *ž*, tfhlost -i *ž*, **trhlôba** -e *ž*; trhljád -i *ž*, trhljív -a -o, trhljívost -i *ž*; trhléti -ím = trhlenéti -im, trhl(en)èl -éla -o, trhl(en)ênje -a *s*
tri tréh *glav. štev. gl.* trije
tri- *v sestavi*: tribárven -vna -o: ~i tisk, tribárvnica -e *ž*; tribrázden -dna -o: ~i plug; tricépen -pna -o; tricéven -vna -o, tricévka -e *ž* |*puška*|; tričetrtinski -a -o: ~i takt, profil; tričlánski -a -o: ~a komisija; tričlèn -éna -o; tridejánka -e *ž*; tridélen -lna -o *[-ln-]*: ~a omara, **tridélnost** -i *[-ln-] ž*; tridimenzionálen -lna -o *[-ln-]*: ~i film; tridnéven -vna -o, tridnévnica -e *ž*; trifázen -zna -o: ~i tok; trifúnten -tna -o: ~a sveča; triglásen -sna -o: ~o petje, triglásnost -i *ž*, triglásje -a *s*; triglàv -áva -o: ~a mišica; trigubàt -áta -o, trigúbnica -e *ž*: indijska ~ |*želva*|; trijámbornica -e *ž*; trijezičen -čna -o; trikljúk -a -o: ~i trnek; trikolésen -sna -o; trikót -a *m*, **trikóten** -tna -o, trikótnik -a *m*, trikótniški -a -o, trikótnikov -a -o: ~i koti; trikrájen -jna -o: ~ klobuk = trikrájnik -a *m*; trikráljevski -a -o: ~o koledovanje, ~a voda; trikràk -áka -o:

~e osti; tríkrat *prisl.*, trikráten -tna -o; trikrémpljičarka -e *ž* |*želva*|; trikrótnik -a *m* |*letalo*|; triléten -tna -o, trilétje -a *s*, trilétnica -e *ž*; trilísten -tna -o: ~a penuša *bot.*, ~i vijak, trilístnik -a *m bot.*; trimésečen -čna -o, trimésečje -a *s*; trimotórnik -a *m*; trinadstrópen -pna -o: ~a hiša = trinadstrópnica -e *ž*; trinítnik -a *m* |*blago*|; trinòg -óga -o = trinogàt -áta -o, trinóžen -žna -o, trinóžnik -a *m*, trínoga -e *ž trinožni stol*; triógeln -a -o, triógelnik -a *m* |*pokrivalo*| >*[-əųn- / -əln-]*, trioglàt -áta -o; triósen -sna -o: ~i koordinatni sistem; triosmínski -a -o: ~i takt; triósten -tna -o: ~i trnek; tripálčen -čna -o *[-ųč-]*: ~i top = tripálčnik -a *[-ųč-] m*; triperésen -sna -o: ~a deteljica; tripláten -tna -o, tríplat -a *m bot.*; tripóljen -ljna -o: ~o kolobarjenje; tripotézen -zna -o: ~i šahovski problem = tripotéznik -a *m*; tripredálen -lna -o *[-ln-]*: ~a plodnica *bot.*; tripŕsten -tna -o; trirámen -mna -o: ~i svečnik; trirazréden -dna -o: ~a šola = trirazrédnica -e *ž*; trirazséžen -žna -o: ~i film, trirazsežnost -i *ž*; triréden -dna -o: ~i listi, triréd -a *m*: stopati v ~ih; tríròb -óba -o; tríròg -óga -o: ~i klobuk = trirôgeljnik -a *[-gəlj-] m*, trirôgelj -glja *m*: Neptunov ~, trirôglja -e *ž bot.*, trirogljàt -áta -o; trisátar -ja *m čeb.*; trisôben -bna -o: ~o stanovanje; tristópen -pna -o: ~i verz; tristránski -a -o: ~o gospodarstvo, tristráničen -čna -o: ~a piramida; tristevílčen -čna -o *[-lč-]*: ~o število; tritédenski -a -o; triúren -rna -o; trivédrn -a -o; trivládje -a *s triumvirat*; trivŕsten -tna -o: ~a harmonika, trivrstíčen -čna -o, trivrstíčnica -e *ž*; trizlóžen -žna -o; trizób -a *m*, trizóbica -e *ž bot.*; trizvézdje -a *s*, trizvók -a *m*; *gl. tudi* tro-

triáda -e *ž trojica*

trializem -zma *m*, trialístičen -čna -o

triangulácija -e *ž merjenje na triogelnike*, triangulacíjski -a -o: ~a točka, triangulírati -am; triángel *[-gəl]* -gla *m glas.* |*tolkalo*|

Trianón -a *m* |*franc. gradič*|, trianónski -a -o: ~a pogodba

trías -a *m geol.*, **triasen** -sna -o: ~i skladi

tríbün -a *m*: ljudski, vojaški ~, tribúnov -a -o, tribúnski -a -o: ~a čast, tribunát -a *m*

tribúna -e *ž (govorniški) oder*: na ~i, svobodna ~, tribunál *[-ál]* -a *m sodišče*, tribunálen -lna -o *[-ln-]*

tribút -a *m davek*, tributáren -rna -o: ~a tožba *pr.*, ~e države, tribúten -tna -o: ~i zahtevki

tricíkel *[-əl]* -kla *m*, tricíklov -a -o, tricíkelski -a -o *[-kəls-]*

Trídent -a *m* |*južnotirolsko mesto*|, tridentínski -a -o: ~i zbor

trídeset *glav. štev.*, tridesetér -a -o, tridesetéren -rna -o, tridesetérica -e *ž*, trídeseti -a -o, trídesetič *prisl.*, trídesetkrat *prisl.*, trídesetikrat *prisl.*, trídesetkraten -tna -o *in* tridesetkráten -tna -o, tridesetíca -e *ž*, tridesetína -e *ž*, tridesetínka -e *ž*; tridesetléten -tna -o: ~a vojska, tridesetlétnik -a *m*, tridesetlétnica -e *ž* |*ženska in obletnica*|

triéder -dra *m daljnogled*, **triédrski** -a -o: ~a leča

triénij -a *m triletje*

triêr -ja *m vejalnik*, *čistilnik za žito*

triêra -e *ž ladja na tri vrste vesel*

trifurkácija -e *ž cepitev na troje*: ~ **gimnazij**

trigéminus -a *m med. triglava mišica*

Triglàv *in* Tríglav -áva *m* |*gora*|: ~ film, triglávski -a -o: ~e rože, Triglavska jezera; triglavàn -ána *m član društva Triglav*, triglávar -ja *m*: star ~; triglávka -e *ž* 1. *planika*, 2. *čepica*; triglavánka -e *ž* |*emblem*|

triglíf -a *m arh.*

trigonálen -lna -o *[-ln-] trikoten*, trigonometríja -e *ž*, trigonométrijski -a -o, trigonométer -tra *m*, trigonométričen -čna -o: ~a mreža

trihína -e *ž zool. lasnica*, trihínast -a -o: ~o meso, trihinóza -e *ž*, trihinózen -zna -o: ~o meso; trihinéla -e *ž med., vet.*, trihinelózen -zna -o

trijáki -ov *m mn.* 1. *binkošti*, 2. *ledeni možje, trojaki*, trijáški -a -o *binkošten*, triják -a *m* |*star denar*|

trijánčiti -im *potrkavati*, trijánčenje -a *s*

trijé *in* tríje *m*, **trí** *ž in s*, *rod.* **tréh** *glav. štev.*: ob treh, v treh biti, tja v tri dni govoriti; sveti ~ kralji, triintrídeset, tri in pol, triinpólkrat *[-ųk-]*, triinpólkraten -tna -o *[-ųk-]*

trijét -a *m* |*jed*|, **trijétov** -a -o

trík -a *m zvijača*, *zvijačen prijem*

triklínij -a *m rimska obednica*

triklínski -a -o: ~i sestav v kristalografiji

trikó -ja *m tesno se prilegajoča pletena obleka*: ~ perilo, trikójast -a -o: ~e hlačke, trikotáža -e *ž*
trikolóra -e *ž tribarvnica*
tríček -čka *[-lč-] m*: škrjančkov ~
trilijón -a *m glav. štev.*, trilijónski -a -o
trílja -e *ž zool.*
trilobít -a *m prarak*
trilogíja -e *ž*, trilogíjski -a -o
Trimálhio -óna *m |rimski bogataš|*, Trimalhiónov -a -o, trimalhiónski -a -o: ~i obed *>[-lh-]*
triméster -tra *m trimesečje*, trimestrálen -lna -o *[-ln-]*, triméstrski -a -o
trímeter -tra *m*: jambski ~, trímetrski -a -o: ~a shema
trinájst -ih *in* trínajst -ih *glav. štev.*, trinájsti -a -o *in* trínajsti -a -o *vrst. štev.*, trinájstkrat *in* trínajstkrat, trinájstikrat *in* trínajstikrat, trinájstič *in* trínajstič *prisl.*, trinájstka -e *ž in* trínajstka -e *ž*, trinajstér -a -o, trinajstéren -rna -o, trinajstérica -e *ž*, trinajstíca -e *ž*, trinajstína -e *ž*, trinajstínka -e *ž*; trinajstléten -tna -o
Trinákrija -e *ž gr. ime za Sicilijo*
trinitárec -rca *m |menih|*, trinitárski -a -o: ~i red
trinitrotoluól *[-ól]* -a *m |eksploziv|*
trinóg -a *m tiran*, trinóginja -e *ž*, trinóški -a -o, trinóštvo -a *s*
trinóm -a *m mat. tričlenik*, trinómski -a -o
trío tría *m* 1. *skladba za tri glasove*, 2. *srednji del nekaterih skladb*, triolét -a *m |pesem|*, trioléten -tna -o, trióla -e *ž glas. trojnica*
trióda -e *ž fiz.*
tripartíten -tna -o *tristranski*: ~i pakt
trípati -am *in* -pljem, tripanje -a *s*: z očmi ~, srce, roka, riba triplje; tríp -a *m*, trípavica -e *ž bolezensko utripanje z očmi*
tríper -ja *m kapavica*
triplán -a *m trikrovnik*
triplat -a *m bot.*
triplikát -a *m trojnik, tretji izvod*: natipkati v ~u, ~ listine
tripodíja -e *ž tristopje*: jambska ~
trípol *[-ol]* -a *m kremenčeva pena*
Trípolis -a *m |pokrajina|*, Tripolitánec -nca *m*, Tripolitánka -e *ž*, tripolitánski -a -o
tríptih -a *m tridelna oltarna podoba*
tríptik -a *m potni list za avtomobil*
triréma -e *ž ladja na tri vrste vesel*
trísto *glav. štev.*, tristôti -a -o, tristotér -a -o, tristotéren -rna -o, tristôtič, trístokrat, tristokráten -tna -o, tristotíca -e *ž*, tristotínka -e *ž*; tristolétnica -e *ž*
Tríton -óna *m gr. mit.*, Tritónov -a -o: ~ rog; tritóni -ov *m mn. Poseidonovi spremljevavci*
triúmf -a *m zmagoslavje*, triumfálen -lna -o *[-ln-]*: ~ sprejem, pohod, triumfálnost -i *[-ln-] ž*; triumfírati -am, triumfátor -ja *m*, triumfátorica -e *ž*, triumfátorski -a -o
triumvirát -a *m trivladje*, triúmvir -a *m*, triúmvirski -a -o, triumvirátski -a -o
trivalénten -tna -o *kem.*
triviálen -lna -o *[-ln-] vsakdanji, navaden, prostaški*, triviálnost -i *[-ln-] ž*, triviálka -e *[-lk-] ž |nekdanja šola|*; trívij -a *m* = trívium -a *m gramatika, aritmetika in geometrija na srednjeveških latinskih šolah*
trízna -e *ž bojna igra na čast mrtvemu junaku pri starih Slovanih*
trjáče -áč *ž mn. grobo platno*: v ~ah hoditi, trjačen -čna -o: ~o platno, trja -e *ž pezdir*
tŕk *medm.*, tŕk -a *m*: kozlov ~, tŕkati -am, tŕkanje -a *s*: ~ na duri, na srce, dež trka na okno, koštrun trka, ~ se na prsi, ~ s kozarci, s pirhi; luna ga trka; trkáč -a *m*: oven ~, žebelj ~, trkálo -a *s*: ~ na vratih, trkálce -a *[-lc-] s*; tŕkav -a -o: ~ kozel, tŕkalica -e *ž zool.*; tŕkelj -klja *m* 1. *poverek*, 2. ~ pri linotajpu; tŕkniti -nem, tŕknjen -a -o
trkljáti -ám, trkljàj -ájte! trkljàl -ála -o, trkljánje -a *s*: žoga se trklja, solze se trkljajo po licu, pirhe ~; trkalíkati -am, trkalíkanje -a *s*: ~ nike
tŕklje tŕkelj *[-əlj] ž mn. |starinsko glasbilo|*
trlèp -épa *m neroda*, trlépen -pna -o
tŕlica -e *ž* 1. suh ko ~, 2. *mučilno orodje*: na ~o deti, usoda ga je imela pod ~o, tŕlo -a *s |sodarsko orodje|*, trlíčnik -a *m*: ~ pri trlici in v mlinu, tŕlje -a *s odpadki pri teritvi*, tŕliti -im
tŕma -e *ž*: ~o pasti, kuhati, gnati, ~o komu izbiti; ti ~ trmasta! tŕmica -e *ž*, tŕmast -a -o, tŕmež -a *m*; trmoglàv -áva -o, trmoglávec -vca *m*, trmoglávka -e *ž*, trmoglávost -i *ž*, trmogláven -vna -o, trmogláviti -im
tŕn -a *m*: beli, črni, ognjeni ~ *bot.*, ~ v peti, v očesu, v srcu, na ~ih biti, tŕnov -a -o: ~ venec, ~a pot, krona, tŕnovec -vca *m |grm|*, tŕnovka -e *ž |palica|*,

tŕnast -a -o, trnàt -áta -o: ~o goščavje; trnína -e *ž* = trníka -e *ž* |*grm in sad*|, tŕnček -čka *m*; trníčje -a *s* = trníšče -a *s trnova goščava*; tŕnje -a *s*: v ~ sesti; trnóselj -slja *m* |*sliva*|, trnjáča -e *ž pasji ovratnik z bodicami*, trnjáš -a *m* |*kuščar*| = trnorép -a *m*

tŕnek -nka *m*: ribiški ~, ~ na vretencu; na ~ loviti, dobiti; tŕnkast -a -o, tŕnkar -ja *m kdor lovi s trnkom*, tŕnkarski -a -o: ~i dan, tŕnkarstvo -a *s*: razvoj našega ~a, trnkáriti -im *loviti s trnkom*, trnkárjenje -a *s*

Tŕnje -a *s kr. i.*, v ~u, tŕnski -a -o, Tŕnčani -ov *m mn.*

Trnóvo -ega *s kr. i.*, v ~em, trnóvski -a -o: ~i zvon, Trnovska planota, Trnóvčan -a *m*, Trnóvčanka -e *ž*

trnúlja -e *ž in* trnólja -e *ž*, trnúljica -e *ž in* trnóljica -e *ž*, trnúljec -ljca *m* = trnúljevec -vca *m* |*vino*|, Trnúljčica -e *ž*

tro- *v sestavi*: troból -ôja *m*; trobrátinski -a -o: ~i prašniki; troćeljústen -tna -o, ~a zavora; troćlèn -éna -o, troćlénik -a *m trinom*; trodélnost -i *[-ln-] ž*; trodôben -bna -o: ~i takt; troedín -a -o; troelektróda -e *ž*; trokrílnik -a *[-ln-] m* |*letalo*|; trokŕp -a -o: ~i list *bot.*; tromêja -e *ž*; tromóstje -a *s* = tromostóvje -a *s*; tropréjen -jna -o: ~i sukanec; tropŕst -a -o: ~i lenivec; troréznik -a *m* |*stroj*|, troskòk -óka *in* -ôka *m*; trospèv -éva *m*; trovpréžen -žna -o, trovpréga -e *ž*; trozvéza -e *ž*; trozvók -a *m*; *gl. tudi* tri-

tróba -e *ž cev, svitek, obojka*: govorna, vetrna, vodena ~, izklopna, okvirna ~, ~ hodničnega platna, tróbast -a -o

trobelíka -e *ž bot.*, trobelíkovec -vca *m*, trobelíkovina -e *ž in* trobelikovína -e *ž*

trobênta -e *ž* |*glasbilo in goba*|: igrati na ~o, jerihonska ~, trobéntica -e *ž bot.*, *zool.*, trobéntati -am, trobéntanje -a *s*: ~ slavo, na poplah, trobentáč -a *m* = trobéntar -ja *m*, trobéntast -a -o: ~ cvet, ~i polž, trobéntovci -cev *m mn. bot.*

trobezljáti -ám, trobezljàj -ájte! trobezljàl -ála -o, trobezljánje -a *s*: neumnosti ~, trobezljáč -a *m*, trobezljáčka -e *ž*, trobezljàv -áva -o, trobezljáški -a -o >*[-bəz-]*

trobíti tróbim, troběč -a -e, tróbil -íla -o, tróbljenje -a *s in* tróbiti -im *s stal. poud.*: ~ na trobento, na ušesa, v svet, v isti rog; kaj mi boš trobil! vsak svojo trobi, slon trobi; misli, da bo sodnemu dnevu trobil *večno živel*; trobívec -vca *m*, trobáč -a *m*, tróbež -a *m*, tróbka -e *ž* = tróblja -e *ž*: avtomobilska ~, ušesna ~, vélika ~ *zool.*, tróbljica -e *ž* 1. *glas.*, 2. *zool.*; trobljáj -a *m*: na prvi ~ so prihiteli; trobílo -a *s*: napraviti z rokami ~, zamašiti ~, strankarsko ~ |*list*|, trobíla -íl*[-il] s mn. glas.*, trobílce -a *[-lc-] s*, tróbec -bca *m* 1. *pastirsko trobilo*, 2. *trobentač*, 3. *gobec*, 4. *ustnik pri pipi*, 5. *slonov rilec*, tróbčarji -ev *m mn. zool.*, tróbčarke -ark *ž mn.* |*ribe*|

Trócki -ega *m*, trockízem -zma *m*, trockíst -a *m*, trockístičen -čna -o

tród -a *m vet.*, trodovíten -tna -o, tróden -dna -o: ~a kobila, trodljívka -e *ž bot.*

troféja -e *ž* 1. *znamenje zmage*, 2. lovska ~, troféjski -a -o

trófičen -čna -o *hranilen*: ~o živčevje; trofobióza -e *ž*

troglodít -a *m jamski prebivavec*, troglodítski -a -o: ~a stanovališča

trôha -e *ž*: ~ kruha, upanja, resnice, trôhica -e *ž* = trôšica -e *ž*: tudi ~e ne dobiš, na vse se ~o razume

trohéj -a *m poet.*, trohéjski -a -o: ~a mera, ~a stopica

trôhel *[-həɥ]* -hla -o *trhel*, trohlén -a -o, trohlína -e *ž*, trohljád -i *ž*, trohljáva -e *ž*, trohljív -a -o, trohljivost -i *ž*, trohlôba -e *ž*, trohlôta -e *ž*, trohnôba -e *ž*; trohnéti -ím, trôhni -íte! trohnèl -éla -o, trohnênje -a *s*

trohnjáti -ám *fračkati*, trohnjàj -ájte! trohnjàl -ála -o, trohnjánje -a *s*

Tróilos -la *m* |*Priamov sin*|, Tróilov -a -o

trój -a -e *loč. štev.*: ~e vino, ~i otroci, ~e rokavice, hlače; tróje: ~ živinčet, delavcev; trójen -jna -o: ~i šiv, trójnost -i *ž*, trójstvo -a *s*, trojína -e *ž* |*vprega*|, trojád -i *ž*: s ~jo bi komaj speljal, trojáča -e *ž* |*star denar*|: srebrna ~, trójnik -a *m* 1. prepis v ~u, 2. *sukanec*; trojíti -ím, trôji -íte! trojíl -a -o, trojênje -a *s*

Trója -e *ž* |*mesto*|, Trójec -jca *m in* Trojánec -nca *m*, Trojánka -e *ž*, trojánski -a -o: ~i konj

trojáki -ov *m mn. trijaki*

Trojáne -ján *ž mn. kr. i.*, na ~ah, trojánski -a -o: ~i klanec

trójček -čka *m* 1. *otrok*, 2. *trnek*, trójče -ta *s*, trójčica -e *ž*

trojica -e *ž*: čedna ~ je to, sv. Trojica, trojíški -a -o: ~a nedelja, ~o proščenje
trójka -e *ž* 1. *številka tri*, 2. dobiti ~o, 3. *ruska vprega*, 4. pikova ~, 5. ~o biti *na tri zvonove pritrkavati*
trokár -ja *m* |*medicinska priprava*|
trólejbus -a *m*, trólejbusen -sna -o: ~a proga, ~i promet, tróla -e *ž (tokovni) odjemnik*, *drsnica*: ~ je padla
trómba -e *ž*: vodna, morska, peščena ~ *zračni vrtinec tornada*, vodnjak na ~o, kupola na ~ah, trómbast -a -o: ~o ustje, trombón -a *m glas.*: igrati na ~
tromblón -a *m* |*orožje*|, tromblónski -a -o: ~a bomba
trombóza -e *ž med. sesedanje krvi v žilah*, trómbus -a *m žilni zamašek*
***trón** -a *m prestol*: nebeški ~, na ~u *ali* v ~u sedeti, na ~ posaditi, postaviti
tròp trôpa *m*: ~ koz, jelenov, trôpa -e *ž*: ~ psov, ljudi, trôpoma *prisl.*, trôpič -íča *m*, trôpica -e *ž*
tropína -e *ž*, *nav. mn.* tropíne -ín: vinske, lanene, oljne ~e, ~e na žgancih *maselnik*, tropínast -a -o, tropínov -a -o: ~o žganje = tropínovec -vca *m* = tropínovka -e *ž*; tropínščica -e *ž*, tróp -a *m tropinove pogače*, trópovica -e *ž* |*vino*|, trópovec -vca *m drožno žganje*, trópovka -e *ž*
tropízem -zma *m biol. na dražljaj usmerjeno gibanje rastlinskih organov*
troposfêra -e *ž spodnji del atmosfere*
trópski -a -o *in* trópičen -čna -o: ~a vročina, malarija, trópi -ov *m mn. tropski kraji*: sončni žar v ~ih
trópus trópa *m poet.*: ~i in figure
trós -a *m klično zrno tajnocvetk*: bakterijski ~i, trósek -ska *m*, trósje -a *s*, trósnik -a *m* = trosóvnik -a *m bot. pecljat mešiček*, trosíšče -a *s kupčki trosnikov*, trósen -sna -o: ~e glavice *trosniki*, trósnica -e *ž* = trosocvétka -e *ž bot.*, trosonósec -sca *m*, trósovci -cev *m mn.* |*praživali*|
trosíti trósim, trósi -íte! trósil -íla -o, trošen -a -o, trošenje -a *s in* trósiti -im *s stal. poud.*: ~ gnoj, ~ seno iz plasti, ~ denar, laži, govorice, trosívec -vca *m*, trosílen -lna -o *[-ln-]*: ~a akcija, ~i stroj = trosílnik -a *[-ın-] m*, trosílo -a *s*: ~ za zatiranje koloradarja
tróska -e *ž gošča*, *drožje*, *žlindra*, tróskast -a -o = tróskav -a -o, tróskva -e *ž* = tróskev -kve *ž* 1. *kovaške okujine*, 2. *maselnik*, *tropine*, tróskvast -a -o
trošíti tróšim, tróši -íte! trósil -íla -o, trošenje -a *s in* trósiti -im *s stal. poud.*: ~ moči, denar; trósnja -e *ž*: ~ strela v balistiki; troškóvnik -a *m seznam stroškov*, trošník -a *m*, trošljív -a -o *potraten*, trošarína -e *ž* |*davek*|, trošarínski -a -o
trót -a *m* 1. *zool.*, 2. *prisklednik*, *zajedavec*, trótov -a -o: ~a matica, trótji -a -e: ~a družina, trótovski -a -o: ~o satje, trótovka -e *ž* = trótnica -e *ž*: čebele imajo ~o za pravo matico, trótovec -vca *m panj*, *ki rodi same trote*, trótavost -i *ž* = trótničnost -i *ž*, trotovína -e *ž*: zaleči ~o; trótar -ja *m* 1. *panj*, 2. *prisklednik*, trótovstvo -a *s*: socialno ~; trotáriti -im = trótiti -im *priskledovati*
trotoár -ja *m* → *hodnik*, *pločnik*, trotoárski -a -o → *hodniški*, *pločniški*
tŕpati -am → *tlačiti*, *trcati*
tŕpek -pka -o *in* -ó -í -é -á: ~ okus, ~a resnica, ~o slovo, ~o se nasmehniti, tŕpkast -a -o: ~ nasmeh, trpkóst -i *ž in* tŕpkost -i *ž*, trpkôba -e *ž*
trpéti -ím, trpéč -a -e, tŕpi -íte! trpèl -éla -o: ~ žejo, lakoto, silo, bolečine, revščino, krivico, škodo, stroške, ~ za nespečnostjo, ob pomanjkanju, pred Turki, z duhom; učenje trpi zaradi igranja; ~ ko živa pokora; želodec ne trpi jedi, ne trpim pijancev, ne trpi ga doma; bolezen, obleka dolgo trpi; trpljênje -a *s*: duševno ~; tŕpen -pna -o: ~a vdanost, ~i način = tŕpnik -a *m pasiv*, tŕpnost -i *ž*; trpín -a *m*, trpínka -e *ž*, trpínčiti -im, trpínčenje -a *s*: ~ živali; tŕpež -a *m in* trpèž -éža *m*: krpež in ~ pol sveta držita, trpéžen -žna -o: ~o blago, trpéžnost -i *ž*
trpljénka -e *ž bot. pasijonka*
trpoléti -ím, trpolèl -éla -o, trpolênje -a *s*: plamenček trpoli
trpôtec -tca *m bot.*, trpôtčev -a -o: ~ sok
tŕs -a *m*: vinski ~, ~ obrezati, okopati, tŕsje -a *s*, tŕsov -a -o: ~a očesa, tŕsen -sna -o: ~o perje, tŕsast -a -o, tŕsnat -a -o, tŕsnica -e *ž* = trsóvnica -e *ž*: vzorna ~, tŕsničar -ja *m*, tŕsničarski -a -o: ~a zadruga, trsovína -e *ž* |*les*|
Trsát -a *m kr. i.*, na ~u, trsátski -a -o
tŕska -e *ž in* trskà -è *in* -é *ž* 1. *treska*: suh ko ~; ~e rezati, 2. *polenovka*, trščica -e *ž*,

trškast -a -o: ~a deska, trškar -ja *m* |*ribič*|; *gl. tudi* treska

tŕst -a *m*: sladkorni ~, tŕstje -a *s in* trstjè -à *s*, trstíčje -a *s* = trstíšče -a *s* |*goščava*|, tŕstov -a -o, tŕstovec -vca *m*: ~ rabi za iztepalnike, trstovína -e *ž*; tŕsten -tna -o: ~ stol, ~i drozg, tŕstnat -a -o, tŕstnica -e *ž zool.* |*ptič*|; trstén -a -o, trstenica -e *ž* |*piščalka*|, trsteníčen -čna -o: ~a streha, trstenína -e *ž*, tŕstast -a -o; trstíka -e *ž trst*: palica iz ~e, trstíkast -a -o, trstíkov -a -o: ~e pletenice, trstíkovica -e *ž* |*palica*|, trstíkovka -e *ž* |*palica*|, trstíkovina -e *ž in* trstikovína -e *ž* |*les*|; trstíti -im: strop ~, trstíčnik -a *m* |*hrošč*|

Tŕst -a *m* |*mesto*|, Tržáčan -a *m*, Tržáčanka -e *ž*, tržáški -a -o: ~o pristanišče, ~a okolica, ~e fige, Tržaški zaliv, tržáčan -a *m* |*vlak*|

Trsteník -a *m kr. i.*, na ~u, trsteníški -a -o: vitez Trsteníški, Trsteníčani -ov *m mn. in* Trsteníkarji -ev *m mn.*

tŕš -a *m parobek, šter*: govori, kot bi ~e cepil, tŕšje -a *s* = tŕševje -a *s*, tršàt -áta -o: ~ rod, ~a postava, tršátost -i *ž*; tŕšast -a -o: ~e obrvi, tršelj -šlja *m v rasti zaostalo, skrivljeno drevo ali žival*

Tŕška gôra -e -e *in* -e -é *ž*, na ~i ~i, tŕškogórski -a -o

tŕški -a -o *gl.* trg

tršljika -e *ž bot. kalina*, tršljíkov -a -o: ~a palica

tŕta -e *ž*: vinska, samorodna, divja ~, ~e jokajo, leskova ~ pri veslu; suh kakor ~, butare vežejo s ~o, iz ~e izviti; trtje -a *s in* trtjè -à *s*, trtíčje -a *s* |*ornament*|, tŕten -tna -o: ~e vitice, ~a uš; tŕtnik -a *m* |*nož*|, tŕtar -ja *m* |*hrošč*|, tŕtnica -e *ž trsnica*, tŕtničar -ja *m*, trtovína -e *ž*: ~o kuriti, tŕtast -a -o: ~e kite, tŕtica -e *ž* 1. *trta*, 2. *kost*, tŕtičen -čna -o: ~o vretence

trubadúr -ja *m srednjeveški potujoči pevec, zaljubljen pevec*, trubadúrstvo -a *s*, trubadúrski -a -o: ~a lirika, trubadúriti -im

Trúbar -ja *m*, Trúbarjev -a -o: ~ Katekizem, trúbarski -a -o, trúbarjevec -vca *m* = trubarjánec -nca *m*, trúbarščina -e *ž* |*jezik*|, trubariána -án *s mn. kar zadeva Trubarja*

trúd -a *m*: jalov ~, ~ je zaman, ~ prihraniti, s ~om = trúdoma *prisl.*; trúden -dna -o: ~ od hoje, od dela; na smrt ~, trúdnost -i *ž*: ~ kovin, trúdnosten -tna -o: ~i zlom; truditi trúdim, trúdi -íte! trúdil -íla -o, trúdenje -a *s in* trúditi -im *s stal. poud.*: ~ konja, ~ se s čim, trudljiv -a -o; trudoljúben -bna -o, trudoljúbnost -i *ž*; °trudapóln -a -o *[-ụn-] truda poln, utrudljiv*

***trúga** -e *ž*: ~ peska na vozu, mrtvaška °~ *rakev*, *trúžica -e *ž*: mlevska ~

trúma -e *ž*: v ~ah = trúmoma *prisl.* trúmica -e *ž*

trúp -a *m*: ~ letala, ladje, trúplo -a *s*, trúpelce -a *[-pəlc-] s*

trúpati -am *in* -pljem = trúpiti -im *tolči, razdevati*, trúpanje -a *s*

trúskati -am *ropotati*, trúskavec -vca *m* 1. *ropotač*, 2. *bot. dresen*, trúsniti -nem

trúst -a *m kapitalistična združba velikih podjetij z enotnim vodstvom*: jekleni ~, možganski ~, trústovski -a -o, trústnik -a *m*: lakomni ~i

trúšč -a *m*: hrušč in ~, bojni, peklenski ~, truščíti -ím *ropotati*, trúšči -íte! truščíl -a -o, truščênje -a *s*, trúščema *prisl. s truščem*

tŕzati -am, tŕzanje -a *s*: noga, ustnica, živec, obraz trza; ~ osla za uzdo, ~ se; tŕzniti -nem: mišica trzne, ~ z glavo, z očmi; trzàv -áva -o, trzáj -a *m* = trzljáj -a *m*: krčevit ~, tŕzalica -e *ž*: ~ pri tamburici

tŕzen -zna -o: ~a njiva, zemlja leži ~a *neobdelana*, trznína -e *ž*, tŕznica -e *ž* |*njiva*|

Tržáčan -a *m gl.* Trst

tržàn -ána *m gl.* trg

Tržíč -íča *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, tržíški -a -o: ~e ladjedelnice, ~i čevljarji, Tržíčani -ov *m mn.*, tržíčan -a *m* |*vlak*|

tŕžiti -im, tŕženje -a *s*: ~ z vinom, tržen -žna -o: ~a cena, ~i dan, mir, presežek; tržec -žca *m*: zakotni ~, tržíšče -a *s*: na svetovnem ~u, tržíščen -ščna -o: ~a trgovina, tržnica -e *ž*: mestna ~, branjevke v ~i, tržnína -e *ž*: občina pobira ~o

tù *prisl.*: ~ in tam, ~ pa tam, od °~ *od tod*, tùle *in* tulè *prisl.*, °tuurádno *prisl.*: °~ ni znan *temu, našemu uradu, v tem uradu ni znan*

túba -e *ž* 1. *glas. pihalo*: v taborišču se je oglasila ~, 2. *posoda*: ~ vazelina, zobne paste, barve v ~ah

tuberkulóza -e *ž jetika, sušica*: pljučna, kostna, kožna, odprta ~, bacil ~e,

tuberkulózen -zna -o *jetičen*: ~ bolnik; tubêrkulum -a *m* = tubêrkel *[-kəl]* -kla *m jetična bunčica*, tuberkulín -a *m*: vbrizgati ~, tuberkulínski -a -o: ~o zdravljenje, tuberkulinizácija -e *ž*: ~ krav

tuberóza -e *ž bot.*

Tübingen -a *m* |*nem. mesto*|, tübinški -a -o >*[tü'bin-]*

túdi *prisl.*: ~ ti pojdeš, ~ videl ga nisem; ne dovolim, ~ če se na glavo postaviš; takle ~ filozof nam že ne bo solil pameti

Túdor -ja *m* |*angl. kraljevska rodovina*|, túdorski -a -o: ~i slog

túf -a *m vulkanski groh*, túfast -a -o, tufít -a *m min.*, túfski -a -o: ~e kamnine

°túga -e *ž žalost, žalovanje*, °túžen -žna -o *tožen, žalosten*

Túgomer -a *m os. i.*, Túgomerov -a -o, túgomerski -a -o: ~a zaupljivost

Tuhínj -a *m kr. i.*, v ~u, tuhínjski -a -o: Tuhinjska dolina, Tuhínjci -ev *m mn.*

túhtati -am *(miselno) vrtati, premišljevati*, túhtanje -a *s*, túhtav -a -o, túhtavec -vca *m*, túhtavka -e *ž*, túhtavski -a -o, tuhtáč -a *m*: čemeren ~

Tuileríje *[tuilerije]* -íj *ž mn.* |*pariška palača in vrt*|, tuileríjski -a -o: ~i muzeji, ~i vrt, ~o okolje

túj -a -e: ti si mi ~, to mi je ~e, ~i ljudje so v hiši, ~ domovini, iti na ~e, ~e pogledati, tújec -jca *m*: soba za ~e, tújek -jka *m med., vet.*: ~ v očesu, túјka -e *ž* |*ženska in beseda*|, túјski -a -o: ~i promet, ~a legija; tujskoprométen -tna -o: ~a pisarna; túјost -i *ž*, túјstvo -a *s*, túјščina -e *ž*, tujína -e *ž*: odpotovati v ~o, tujínstvo -a *s*; túјčiti -im, túјčenje -a *s*: Nemci so nas tujčili, Goethe je v prozi veliko tujčil, tujčeváti -újem, tujčevánje -a *s*, tujčevávec -vca *m*, tujčevávka -e *ž*, tujčeválen -lna -o *[-ln-]*; tujíti -ím, túji -íte! tujíl -a -o, tujênje -a *s*: ~ se domači zemlji; túјkarski -a -o: ~i jezik, túјkarstvo -a *s*

túja -e *ž bot. klek*

tuje- *v sestavi*: tujejezíčen -čna -o; tujeróden -dna -o, tujeródec -dca *m*, tujeródnost -i *ž*; tujevérec -rca *m*; tujezémec -mca *m*, tujezémka -e *ž*, tujezémski -a -o, tujezémstvo -a *s*

túkaj *prisl.*: ~ smo, od °~ *od tod*, túkajle *prisl.*, túkajšnji -a -e: ~e razmere

túkalica -e *ž liska, vodna kokoška*

túkan -a *m južnoameriška žolna*

túkati -am se *početi, potuhniti se*, túkec -kca *m* 1. *duh po sodu*, 2. *potuhnjenec*, túkast -a -o *kisel*: ~ obraz, ~o vreme, túkniti -nem *duh po sodu dobiti*

Tukídid(es) -da *m* |*gr. zgodovinar*|, Tukídidov -a -o

túl *[túl]* -a *m*: puščice so v ~u, túlec -lca *[-lc-] m*: ~ naboja; stikalni, valjčni ~; ptičja peresa imajo ~ in kosmačo, ličinke so v ~ih, túlček -čka *[-lč-] m*, túlka -e *[-lk-] ž*: cigaretna ~, túlčen -čna -o *[-lč-]*: ~e vzmeti pri avtu, túlčast -a -o *[-lč-]*: ~i mikrofon; túlast -a -o, túlav -a -o *votel*, túlčar -ja *[-lč-] m zool.*

túlipan -a *m*: vrtni, cesarski ~, túlipanov -a -o, túlipanast -a -o: ~e zvončnice, túlipovec -vca *m*: vrtni ~ *magnolija*

tuliti túlim, túli -íte! túlil -íla -o, tuljênje -a *s in* túliti -im *s stal. poud.*: sirena tuli, z volkovi ~, tulívec -vca *m zool. vriskač*, túlež -a *m* 1. *oseba*, 2. *tuljenje*, túlba -e *[-lb-] ž*: ~ ponočnjakov

túliti -im se, túljenje -a *s*: tuli se otrok k materi, list se tuli

Túlius -ia *m in* Túlij -a *m* |*rimski patricij*|, Túlijev -a -o, Túlijci -ev *m mn.*, túlijski -a -o

tuljáva -e *ž*: žična, magnetna, indukcijska, primarna ~, ~ za navijanje sukanca, tuljávka -e *ž votel valj*: vložna ~, tuljáven -vna -o, tuljávnik -a *m*

túlje -a *s otre, zadnje predivo*, túlov -a -o: ~a srajca, ~a preja = túlovec -vca *m*

túlpa -e *ž tulipan*, túlpika -e *ž* >*[-lp-]*

túmba -e *ž* 1. *katafalk*, 2. *sarkofag*

túmor -ja *m med. oteklina, bula, goba*, tumorózen -zna -o, tumescénca -e *ž nabreklina, nabreklost*

tumúlt -a *[-lt-] m* → *vrišč, direndaj, nemir*

túmulus -a *m arheol. gomila*

tún -a *m in* túna -e *ž* |*riba*|, tunína -e *ž* |*meso*|, túnast -a -o: ~a riba, tunolòv -óva *in* -ôva *m*: v času ~a, tunolôvec -vca *m*, tunolôvka -e *ž* |*mreža in oder*|, tunolóvski -a -o

túndra -e *ž močvirna severna stepa*: sibirske ~e, túndrski -a -o

tunél *[-él]* -a *m* → *predor*: aerodinamični ~ *vetrovnik*, tunélski -a -o *[-ls-]*: ~a peč

túngsten -a *m min. volfram*, túngstenov -a -o: ~a ruda

Tungúz -a *m*, tungúški -a -o: ~i jezik

túnika -e *ž* |*starorimsko oblačilo*|
Túnis -a *m*, v ~u, Tunízija -e *ž*, túniški -a -o: ~i bej, Tunízijci -ev *m mn.*
túnja -e *ž kablica*, túnjka -e *ž*: mast iz ~e
Túnjice -ic *ž mn. kr. i.*, v ~ah, túnjiški -a -o, Túnjičani -ov *m mn.*
tupína -e *ž primorski eocenski lapor za izdelovanje cementa*
túr -a *m*, túrček -čka *m*, túrast -a -o, túrav -a -o, túravost -i *ž*, turóvje -a *s karbunkel*
túr -a *m zool.*: evropski ~ *zober*, ameriški ~ *bizon*, túrov -a -o, turíca -e *ž*, túrji -a -e: ~a koža
túra -e *ž (gorski) vzpon*: plezalna, smučarska ~, turíst -a *m*, turístka -e *ž*, turístovski -a -o: ~i vlak, turístika -e *ž*, turističen -čna -o, turízem -zma *m*, túren -rna -o: ~e smuči
túra -e *ž obrat*, túren -rna -o: ~i motor, turáža -e *ž*
Turán -a *m* |*pokrajina*|, turánski -a -o
túrban -a *m* |*orientalsko pokrivalo*|, túrbanski -a -o
turbína -e *ž*: parna, vodna, plinska ~, turbínski -a -o: ~o letalo, ohišje, kolo, olje, ~a postaja; turboagregát -a *m*, turbogenerátor -ja *m*, turbokompresor -ja *m*, turborótor -ja *m*
turbulénca -e *ž vrtinčenje*, turbulénten -tna -o *nemiren, razgrajav*
túrčati -am, túrčanje -a *s*: s pirhi *ali* pirhe ~
Túre Túr *ž mn.* |*gorovje*|: Visoke ~, túrski -a -o: ~a železnica
Túrek -rka *m*: kadi, sedi ko ~, Túrkinja -e *ž*, Túrško -ega *s*, na ~em, s ~ega, Turčija -e *ž in* Túrčija -e *ž*: v beli ~i; túrščina -e *ž* |*jezik*|, túrški -a -o: ~i sultan, med, ~e hlače, ~a kopel, ~a šola, po ~o sedeti, ~o stranišče; túrštvo -a *s*: ~ je bilo za kulturo ledena doba, turcízem -zma *m*, turkológ -a *m*, turkotatárski -a -o = turškotatárski -a -o; túrek -rka *m* 1. *osat*, 2. *goba*, 3. *konoplja*, 4. *mravlja*, 5. *nezvest mož*, túrkec -kca *m bot.*, túrka -e *ž bot.*
Turgénjev -a *m*: povesti ~a, turgénjevski -a -o: ~i slog
Turín -a *m Torino*, turínski -a -o
Turíngija -e *ž* |*dežela*| = Turínško -ega *s*, na ~em, turínški -a -o
Turják -a *m kr. i.*, na ~u, turjáški -a -o: ~i grad, Turjaška Rozamunda, Turjáčani -ov *m mn.*
turkíz -a *m* |*dragulj*|, turkízov -a -o, turkízen -zna -o: ~i nakit
turmalín -a *m* |*žlahten kamen*|
Túrn -a *m kr. i.*, na ~u, túrnski -a -o: ~a graščina, Túrnc -a *m*: plezalni tečaj na ~u
turnéja -e *ž potovanje, gostovanje umetnikov*: ~ po državi, biti na ~i
turnír -ja *m (viteška) tekma*: srednjeveški, šahovski ~, turnírski -a -o: ~o vodstvo, ~a rutina
Turnográjska -e *ž psevdonim Josipine Urbančičeve*
túrnus -a *m vrsta, red*: nočni ~, po ~u *po vrsti*
turôben -bna -o *žalosten, potrt*, turôbnost -i *ž*, turôba -e *ž*, turôbnež -a *m hipohonder*
túrščica -e *ž koruza*, túrščičen -čna -o: ~i žganci, túrščičevina -e *ž in* turščičevína -e *ž* |*slama*|; túrščišče -a *s in* turščíšče -a *s njiva, kjer je rasla koruza*, túrščičnjak -a *m* |*kruh*|
Túskulum -la *m Ciceronovo letovišče v Albanskih gorah pri Rimu*; túskulum -a *in* túskula *m udobno in mirno bivališče, zatišje*
túš -a *m*: prevleči s ~em, tušírati -am, tušíranje -a *s*; tušíran -a -o: ~a risba = tušíranka -e *ž*
túš -a *m glas.*: godba je končala s krepkim ~em, pozdravni ~
túš -a *m šp.*: zmagati s ~em, tušírati -am 1. *preiskati s prstom*, 2. ~ kovinsko ploskev *gladiti*, 3. ~ ikre, ~ nos *med.*, ~ ležaje pri avtu
túš -a *m* → *prha*, túšati -am se = tušírati -am se → *(o)prhati se, oškropiti se, biti pod prho*
Tutankámon -a *m* |*faraon*|
tútati -am *kujati se*, túta -e *ž*, tútast -a -o *kujav*, tútka -e *ž*: putka ~, to si mi ~! túta nína -e -e *ž uspavanka*
tútor -ja *m varuh, skrbnik*, tútorski -a -o *varuški*, tutéla -e *ž varuštvo*
tuzémec -mca *m*, tuzémka -e *ž*, tuzémstvo -a *s*, tuzémski -a -o
°**túžen** -žna -o *tožen*
tvár -í *ž materija, snov*: mrtva ~, tváren -rna -o *snoven*: ~i svet, ~e dobrine, tvárnost -i *ž*, tvarína -e *ž snov*, tvarínski -a -o
tvégati -am, tvéganje -a *s*: ~ življenje; tvégan -a -o: ~ poskus, ~a stvar,

tvéganost -i *ž*: ~ igre, tvégav -a -o, tvégavost -i *ž*, tvégavec -vca *m*, tvégavka -e *ž*

Tvér -a *m* |*rus. mesto*|, tvérski -a -o : ~a gubernija

tvésti tvézem (°tveziti) *pripenjati, obešati na kaj*, tvézi -te! tvézel -zla -o, tvézen -a -o, tvézenje -a *s*: debele ~, ~ o pravici; tvéz -í *ž pramen, pas*, tvéza -e *ž* 1. *pas*, 2. *viseča vrv*, 3. to so ~e *čenče*

tvíd -a *m* |*blago*|: plašč iz ~a

tvój tvôja -e *svoj. z.*: čisto po ~e se nosi, naj bo po ~e(m), po ~em (mnenju) je to drugače; ali je ~ (mož) doma? tvójec -jca *m*, *nav. mn.* tvójci -cev *m*

tvór -a *m tur*

tvóriti -im → *delati*: pet kovačev °tvori vse moje premoženje *je*, izjemo °tvori *izjema je*, besede °~ *delati*, vsi člani °tvorijo družino *sestavljajo*, tvórec -rca *m ustvarjavec*, tvórba -e *ž*: ~ besed, jurska ~ *formacija*, nova ~, tvóren -rna -o *ustvarjalen*: ~ duh, ~e sile, ~i način, tvórnost -i *ž ustvarjalnost*

tvórnica -e *ž* → *tovarna*

tvŕdka -e *ž* → *podjetje, firma*

Tyrš *[tírš]* -a *m* |*češki telovadni strokovnjak*|, Tyršev -a -o: ~ telovadni sistem

U

u *m neskl. in* ú úja *m*: mali u, véliki U, pri u začni, z malim ujem, újevski -a -o: ~e osnove

u- *predp. pomeni*: ① *odmik, odstranitev, umanjšanje*: uiti, ulomiti (vejo), urezati (si šibo), umanjšati, upasti, uleteti se, ušteti se, usušiti se; ② *dovršitev dejanja*: učakati, ubiti, udomačiti, ugledati, ukrasti, umreti, ustrašiti, ustrahovati, učlovečiti, uresničiti, utopiti, umesiti (kruh); ③ *pred začetnim* v- *pišemo z* u- *tudi prvotno predpono* v-: uvod, uvoz, uvezati; *v pisavi ločimo, v govoru pa največkrat ne*: ubiti (lonec) : vbiti (si kaj v glavo); udelati (zemljo) : vdelati (kaj v zlato); ustaviti (voz, motor) : vstaviti (besedo v stavek)

ubádati -am se, ubádanje -a *s*: ~ se z delom *ubijati se*; *vendar* vbadati

ubeliti *in* ubéliti -im *gl.* beliti: ~ platno, platno se ubeli

ubežáti -ím *gl.* bežati: ~ sovražniku, nevarnosti; ubéžen -žna -o: ~i kralj, vojak, ubéžnik -a *m*: vojaški ~, ubéžnica -e *ž*

Úbijci -ev *m mn.* |*germansko pleme ob Renu v Cezarjevem času*|, úbijski -a -o

ubírati -am, ubíranje -a *s*: ~ strune, glasove, sod s šestilom; zobje na (zobatih) kolesih se ubirajo; ~ nove poti, ubirávka -e *ž*: ~ na glasbilu

ubístriti -ím *zbistriti*, ubístri -íte! ubístril -íla -o, ubistrítev -tve *ž*

ubíti -jem *gl.* biti: lonec ~, ~ jajce v juho, strela ga je ubila, ~ komu veselje do česa, padel je po stopnicah in se ubil; ubít -a -o: ~ zvon, glas, ~o vino; spal je kot ~; ubítje -a *s*; ubíjati -am, ubíjaj -te *in* -ájte! ubíjal -a -o *in* -ála -o, ubíjanje -a *s in* ubijánje -a *s*: ~ se z delom, z otroki, po svetu se ~ *mučiti*; ~ si glavo → *beliti si*, ubijávec -vca *m*, ubijávka -e *ž*, ubijávski -a -o, ubijávstvo -a *s*; *vendar* vbiti

ublažíti -ím, ublážil -íte! ublážil -íla -o, ublažèn -ena -o: bolečine ~, ~ kazen, nasprotja, svetlobo; značaj se ublaži; ublažítev -tve *ž*; ublaževáti -újem, ublaževàl -ála -o, ublaževánje -a *s*, ublaževálen -lna -o *[-ln-]*

ubóg -a -o: ~ revež, ~a žival, ~ z žitom (°na žitu), ~ v duhu *ali* z duhom, ~o malo *bore*, ubóžen -žna -o: ~a hiša *ubožnica*, ~o spričevalo, ubóžnost -i *ž*, ubóžnosten -tna -o: ~o spričevalo, ubóžnica -e *ž*, ubóžniški -a -o; ubóžec -žca *m*, ubóžček -čka *m*, ubóžica -e *ž*; ubóščina -e *ž* = ubóštvo -a *s*

ubógati -am, ubóganje -a *s*, ubogljív -a -o, ubogljívost -i *ž*, ubogljívec -vca *m*, ubogljívka -e *ž*

ubój -ôja *m*: ~ iz maščevanja, ubójen -jna -o, ubójnik -a *m*

ubóren -rna -o *boren, ubog, reven*, ubórnost -i *ž*

ubôsti ubôdem se *zbosti se gl.* bosti: s šivanko se ~; *vendar* vbosti

ubraníti *in* ubrániti -im *gl.* braniti: ~ koga nesreče *ali* pred nesrečo, ~ deželo sovražniku *ali* pred sovražnikom; komaj

sem (mu) ubranil, da ni šel z doma; ~ se sitneža, sovražniku, nesreče *ali* nesreči; ubranítev -tve *ž*

ubráti ubêrem *gl.* brati: pot ~, ~ jo domov, ni mogel ~ prave besede, sod ~ *poiskati dnu polmer*; ubrán -a -o: ~i glasovi, ~o petje; ubránost -i *ž harmonija*: ~ barv

ubrejíti -í se: krava se ubreji

ubrisáti *in* ubrísati ubrîšem *zbrisati gl.* brisati: vino se ubriše *učisti*; vreme, nebo se ubriše; ~ koga po glavi *udariti*, ~ jo kam *oditi*; ubrísan -a -o: ~e glave biti *bistre*

ubríti ubríjem *pri britju raniti gl.* briti

ubrusíti *in* ubrúsiti -im *gl.* brusiti: kamen se v potoku ubrusi *zbrusi*, ~ se pri brušenju *urezati*

uceníti *in* ucéniti -im se *pri ceni se zmotiti gl.* ceniti: žena se je ucenila

uceníti -ím se *ceno zgubiti*, ucéni -íte se! ucénil -íla -o, ucenjèn -ênа -o: pšenica se je ucenila

ucvréti -èm *gl.* cvreti: ~ jo *pobegniti*, *steči*, *ubrati jo*; slanina se je ucvrla *je dala malo masti*

učakáti *in* učákati -am *gl.* čakati, učákanje -a *s*: kaj smo vse učakali, veliko starost ~, novega leta ~; učákan -a -o: ~a starost, obletnica

účen -čna -o: ~a ura, doba, ~i načrt, ~i jezik; fant je ~ *se lahko uči*, učnína -e *ž* |*prispevek*|

učèn -ênа -o *gl.* učiti

učênec -nca *m*: dober, slab ~, ~ osnovne šole, ~ starih Grkov, Plečnikov ~, ~ v gospodarstvu, učênčev -a -o, učênka -e *ž*, učênkin -a -o, učênček -čka *m*; **učeník** -a *m star. učitelj*; učenják -a *m*, **učenjákinja** -e *ž*, učenjáški -a -o, **učenjákar** -ja *m znč.*, učenjákarica -e *ž*; účbenik -a *[-bən-] m učna knjiga*

učínek -nka *m*: vzrok in ~, ~ eksplozije, brez ~a biti *ne pomagati*, *nič ne izdati*, *ne zaleči*; pravi, navidezni, razstrelni, svetlobni ~, pravni ~ *moč*, *veljava*; plača po ~u, učinkováti -újem *delovati*, *pomagati*, učinkovàl -ála -o, učinkovánje -a *s*; učinkovít -a -o: ~ ukrep, ~o zdravilo, učinkovítost -i *ž*

učiníti -ím *žito z rešetom očistiti*, *občiniti*, učíni -íte! učínil -íla -o, učinjèn -ênа -o; učínki -ov *m mn. občinki*, *kar se pri obravnavanju izloči*; učínjati -am

učístiti -im, učíščen -a -o: vino, nebo se je učistilo

učítelj -a *m*: domači, telovadni ~, ~ petja, jezikov, učiteljica -e *ž*, učíteljski -a -o: ~a plača, ~i poklic, učíteljstvo -a *s*: ~ v okraju *učitelji*, njegovo ~ *učiteljsko delovanje*; učiteljíšče -a *s*, učiteljíščnik -a *m*, učiteljíščnica -e *ž*, učiteljíščničin -a -o, učiteljeváti -újem, učiteljeválišče -a -o, učiteljevánje -a *s* >*[-elj-]*

učíti -ím, úči -íte! učíl -a -o: ~ otroka brati, konja voziti, ~ koga slovenščine *ali* slovenščino, ~ se slovenščine; izkušnja, življenje uči človeka; ~ se plesati, pri mojstru se ~, ~ se o trojanski vojni, ~ se pesem na pamet, ~ se za mehanika, dali so ga učit krojaštva, uči se klavir(ja), flavto *ali* flavte, petje *ali* petja; otroci se težko, lahko, dobro, slabo učijo; učèn -ênа -o: ~i možje, ~ biti v čem *izveden*, *podkovan*; učênje -a *s*: ~ v prvem razredu *poučevanje*, ima veliko ~a, ~ mu dela težave; učenóst -i *ž*: šolska ~; učílo -a *s učni pripomoček*, učílíšče -a *s* |*zavod*|, učílnica -e *[-ln-] ž učna soba*; učljív -a -o: fant je ~ *se rad*, *lahko uči*, učljívost -i *ž*

Účka -e *ž* |*gora*|

učlovéčiti -im se, učlovéčenje -a *s*, učlovečeváti -újem se, učlovečevàl -ála -o, učlovečevánje -a *s*

učúhniti -nem: bolečina učuhne *poneha*, vino v polnem sodu učuhne *se usede*, spomladi krompir učuhne

učvrstíti -ím, učvrsti -íte! učvŕstil -íla -o, učvrščèn -ênа -o *in* učvrstèn -ênа -o: ~ temelje, pridobljeno znanje; učvrstítev -tve *ž*; učvŕščati -am, učvŕščanje -a *s*; učvrščeváti -újem, učvrščevàl -ála -o, učvrščevánje -a *s*

úd -a *m*, *mn.* údi *in* údje: ~i človeškega telesa, zgornji, spodnji ~je, spolni ~, okrnjen, umeten ~, ~ Slovenske matice; údec údca *m*, úden -dna -o: ~e kosti, ~e bukve, údnica -e *ž protin*, udnína -e *ž članarina*, udníski -a -o: ~e cene, údast -a -o, údnat -a -o *z velikimi*, *močnimi udi*

udàr -ára *m*: državni ~, udárec -rca *m*: ~ s strani, ~ po hrbtu, ~ po mizi, ~ na gong, prenesel je vse ~e, zadel ga je hud ~, zadeti dve muhi na en ~, udáren -rna -o: ~a moč, ~e čete, ~a pesem, udárnik -a *m*, udárnica -e *ž*,

udárniški -a -o: ~o delo; udárnost -i *ž*, udarína -e *ž* |*rana*|

udáriti -im: ~ koga po glavi, po zobeh, za uho, v roko ~ komu, ~ z nogo ob tla, ~ (se) z glavo ob kamen, do krvi se ~, v hišo je udarilo *treščilo*, na sovražnika ~, usoda ga je udarila z boleznijo, ~ se s kom *spopasti se, sporeči se*, bolezen udari na pljuča, kri udari v lica, vino udari v glavo, voda udari na dan, duh udari v nos, voda udari čez breg, kri udari izza nohtov, barva udari v oči, ~ jo za kom *planiti*; udárjen -a -o: hudo je ~ *prizadet*, ta človek je ~ *trčen, prismojen*, na pijačo je ~, udárjenost -i *ž*, udarjenína -e *ž*; udárjati -am, udárjanje -a *s*

udàv -áva *m* |*kača*|, udávji -a -e

udebelíti -ím *zrediti*, udebêli -íte! udebélil -íla -o, udebeljèn -ena -o: ~ prašiča, prašič se je udebelil, udebelítev -tve *ž*; udebelèti -ím *udebeliti se*, udebelèl -éla -o, udebelélost -i *ž* = udebeljênost -i *ž*

udejstvováti -újem se → *delati, delovati, uveljavljati se*, °udéjstviti -im *uresničiti, uveljaviti*

udélati -am: ~ kožo, ~ njivo iz puščave, vreme se udela; udélan -a -o: ~a pot, cesta, ~ svet; udelávati -am: samo joka in udelava; udelováti -újem, udelovàl -ála -o, udelovánje -a *s*, udelovávec -vca *m*, udelovávka -e *ž*; *vendar* vdelati

udeležíti -ím se, udeléži -íte se! udeležil -íla -o, udeléžen -a -o *in* udeležèn -ena -o: ~ se zborovanja, natečaja, izleta, udeležen pri dobičku, pri delitvi dobička; udeleženec -nca *m*: ~ kongresa, udeléženka -e *ž*, udeléžba -e *ž*: ~ na zborovanju, pri volitvah, pri dobičku; udeleževáti -újem se, udeleževàl -ála -o, udeleževánje -a *s*

°**údica** -e *ž odica, trnek*

Údin bòršt -ega bôršta *m kr. i.*, v ~em bórštu *ali* bôrštu

udínjati -am: ~ delavce *najeti*, ~ se sovražniku, ~ se pri podjetju *zadati se, pogoditi se*

udírati -am *gl.* udreti

údnica -e *ž gl.* ud

udóben -bna -o: ~ sedež, ~a steza, ~o potovanje, ~a obleka, ~o stanovanje, udóbnost -i *ž*

udobíti -ím, udôbi -íte! udóbil -íla -o: kar med tednom udobi, v nedeljo zadrobi

udobrovóljiti -im: ~ koga *v dobro voljo spraviti*, ~ se

udolžíti -ím se *zadolžiti se*, udólži -íte! udólžil -íla -o, udolžèn -ena -o, udolžítev -tve *ž* >*[-už-]*

udomáčiti -im, udomáčen -a -o: ~ divjo žival, ~ se, udomačítev -tve *ž*

udréti udrèm *in* udêrem *gl.* dreti: ~ jo kam, solze se udero po licih, potok udre čez breg, kri se udre, led se je udrl, zemlja se udre pod kom; udŕt -a -o: ~e oči, ~ obraz; udrtína -e *ž*; udírati -am, udíranje -a *s*; udòr -óra *m*: ~ zemlje, krvi; udorína -e *ž usad*; *vendar* vdreti

udrihàti -am, udríhanje -a *s*: ~ po kom, po čem, udrihàč -a *m*, udrihàški -a -o, udrihàštvo -a *s*; udríhniti -nem: ~ koga, ~ po kom

údriti -im *star. udariti, samo v vel.*: údri ga!

udržáti -ím *gl.* držati: ~ konja, da ne uide, ni ga moči ~, ~ si *pridržati si, prihraniti zase*; udržán -a -o: ~o vedenje; udržljív -a -o *malobeseden, sam zase*, udržljívost -i *ž*; udrževáti -újem, udrževàl -ála -o, udrževánje -a *s*, udrževálen -lna -o *[-ln-]*

udušíti -ím *zadušiti*, udúši -íte! udúšil -íla -o, udušèn -ena -o: ~ upor, prepir, ~ se v dimu, udúšljiv -a -o

udvorljív -a -o, udvorljívost -i *ž*

úf *medm.*

ugájati -am *všeč biti*, ugájanje -a *s*: ~ komu s čim *ali* zavoljo česa

uganíti ugánem, ugáni -íte! uganil -íla -o, ugánjen -a -o *in* ugániti -nem *s stal. poud.*: ~ uganko, tujo misel, željo; ~ katero; zmeraj ugane kakšno pametno; uganítev -tve *ž* >*[-gan- / -gən-]*

uganíti *in* ugániti -nem se *ogniti se, umakniti se gl.* ganiti: ~ se komu *ali* čemu >*[-gan- / -gən-]*; ugíbati -am *in* -bljem se *gl.* gibati: ~ se delu, družbi

ugánjati -am *početi*, ugánjanje -a *s*: burke, neumnosti ~

ugánka -e *ž*: ~o zastaviti, besedna ~, ~ v slikah; ta človek mi je ~, ~ mi je, od kod jemlje denar; ugánkar -ja *m*, ugánkarica -e *ž*, ugánkarski -a -o: ~i kotiček, ugánkarstvo -a *s*

ugasíti -ím, ugási -íte! ugásil -íla -o, ugašèn -ena -o: svečo, ogenj ~, ugasítev -tve *ž*; ugášati -am, ugášanje -a *s*: ~ sveče, žejo; zvezde, oči ugašajo; ugaševáti -újem, ugaševàl -ála -o; ugasováti -újem,

ugasovàl -ála -o, ugasovánje -a *s*: žerjavica ugasuje, ugásniti -nem, ugásnil -a -o, ugásnjenje -a *s*: luč, življenje ugasne; oči ugasnejo; luč, radio ~; bolnik je kar ugasnil *mirno umrl*, pravica do poti ugasne; ugásel -sla -o *prid.*: ~i ognjeniki, ~ bolezenski proces; ugásek -ska *m*, *nav. mn.* ugáski -ov: premogovi ~i

ugíbati -am *in* -bljem, ugíbaj -te *in* -ájte *ali* ugíblji -te! ugíbal -a -o *in* -ála -o, ugíbanje -a *s in* ugibánje -a *s*: ~ pomen, o pomenu besede; ugiba, kaj naj napravi

ugíbčen -čna -o: riba je ~a, ~o blago, ugíbčnost -i *ž*

ugladíti -ím, ugládi -íte! ugládil -íla -o *in* ugláditi -im *s stal. poud.*: pot ~ komu; uglajèn -êna -o *in* uglájen -a -o: ~o vedenje, uglajênost -i *ž in* uglájenost -i *ž*

uglásbiti -im *dati napev*, *komponirati*, *postaviti na note*, uglásben -a -o, uglasbítev -tve *ž*

uglasíti -ím, uglási -íte! uglásil -íla -o, uglašèn -ena -o: ~ klavir, zvonove, violino, uglasítev -tve *ž*; uglaševáti -újem, uglaševàl -ála -o, uglaševánje -a *s*, uglaševávec -vca *m*: ~ klavirjev, ~ pri radijskem sprejemniku, uglaševálen -lna -o *[-ln-]*: ~e priprave

uglèd -éda *m*: ~ si pridobiti, ~ izgubiti, velik ~ imeti pri kom; ugléden -dna -o, uglédnost -i *ž*; uglédati -am *zagledati*

uglobíti -ím *poglobiti*, uglôbi -íte! uglóbil -íla -o, uglobljèn -ena -o, uglobljénje -a *s*: ~ vodnjak, uglobítev -tve *ž*; uglábljati -am, uglábljanje -a *s*; *vendar* vglobiti

ugnáti užênem *upehati*, *užugati gl.* gnati: nihče ga ne more ~; ugnán -a -o: ~a živina, ~ nasprotnik, ugnánost -i *ž*

ugnêsti ugnêtem *gl.* gnesti, ugnetèn -ena -o: ~ testo; ugnétati -am, ugnétanje -a *s*, ugnetáč -a *m*, ugnetávati -am, ugnetávanje -a *s*; *vendar* vgnesti

ugnézditi -im se: lastovke, miši se ugnezdijo; v hiši se je ugnezdil mlad par; napaka se ugnezdi *zakorenini*, *razpase*, *prime*, bolezen se ugnezdi v pljučih, v družini

ugnojíti -ím se, ugnôji -íte se! ugnójil -íla -o, ugnojèn -ena -o: rana se ugnoji *zagnoji*, listje se ugnoji *postane gnoj*, ugnojítev -tve *ž*

ugóden -dna -o: ~ čas, ~a ponudba, priložnost; bolezen se ~o razvija, ~i pogoji, ~e razmere, ugódnost -i *ž*: ~i uživati; ugodljív -a -o *postrežljiv*, ugodljívost -i *ž*

ugodíti -ím, ugôdi -íte! ugódil -íla -o, ugodèn -ena -o: ~ komu s čim *ali* v čem, želji ~, prošnji je bilo ugodeno; sadje se ugodi *umedi*, konoplja se ugodi; ugodítev -tve *ž*; ugódje -a *s*

ugonobíti -ím, ugonôbi -íte! ugonóbil -íla -o, ugonobljèn -ena -o: ~ koga, z delom se ~, ugonobítev -tve *ž*, ugonábljati -am, ugonábljanje -a *s*

ugostíti -ím se *ustaviti se*, *nastaniti se*, ugôsti -íte se! ugóstil -íla -o: ugostil se je v hotelu

ugotovíti -ím, ugotôvi -íte! ugotóvil -íla -o, ugotovljèn -ena -o: ~ napako, bolezen, dejansko stanje; ugotovítev -tve *ž*, ugotovítven -a -o *[-tvən-]*: ~i postopek, ugotovítelj -a *m*, ugotovíteljica -e *ž*; ugotovílo -a *s ugotovitev*, ugotóvek -vka *m med. izvid*; ugotávljati -am, ugotávljanje -a *s*, ugotavljálen -lna -o *[-ln-]*

ugóvor -a *m nasprotovanje*, *protest*, *pridržek*: ~ zoper kaj, ~ zavrniti, pobiti, izpodbiti; ugovoríti -ím *gl.* govoriti, ugovorjèn -ena -o: ~ si kaj *izgovoriti si*; ugovárjati -am, ugovárjanje -a *s*: ~ govorniku, trditvam; v tem, glede tega so mu vsi ugovarjali; ugovarjávec -vca *m*, ugovarjávka -e *ž*

ugrabíti *in* ugrábiti -im *gl.* grabiti, ugrábljen -a -o, ugrábljenje -a *s*: ~ nevesto; smrt ga je ugrabila; ugrabítev -tve *ž*, ugrábljenec -nca *m*, ugrábljenka -e *ž*, ugrabník -a *m*, ugrabítelj -a *m*, ugrabljív -a -o; ugrábljati -am, ugrábljanje -a *s*

ugréti ugréjem *segreti gl.* greti: pot ga je ugrela, ~ se s hojo; ugrévati -am

ugrézniti -nem se, ugréznjen -a -o; ugrézati -am se, ugrézanje -a *s*: svet se ugreza, ugrézen -zna -o: ~i travniki; ugrezljív -a -o, ugrezljívost -i *ž*; ugrèz -éza *m* 1. *udor*, *usad*, 2. ladja ima pol metra ~a, ugreznína -e *ž ugreznjen svet*

ugrízniti -nem *zagrizniti*, *odgrizniti*, ugríznjen -a -o: jabolko ~, v jabolko ~, do krvi se ~, v jezik se ~; ugríz -a *m*: kačji ~, ugrízek -zka *m kar se odgrizne*, ugrizljív -a -o *popadljiv*, ugrizljívost -i *ž*; ugrížljaj -a *m grižljaj*; ugrizováti -újem, ugrizovàl -ála -o, ugrizovánje -a *s*

Ugrofínci -ev *m mn.* |*narodnostna skupina*|, ugrofínski -a -o: ~i jeziki

ùh! *medm.*: ~, kako mraz je zunaj! ~, ta človek!
uhájati -am, uhájanje -a *s*: zrak uhaja, živina uhaja v škodo, ~ čez mejo, misli mu uhajajo drugam, misel mi uhaja k nji, smeh mi uhaja; uhajáč -a *m*: vojaški ~, uhajáški -a -o, uhajáštvo -a *s*, uhajávec -vca *m*, uhajávčev -a -o, uhajávski -a -o
uhàn uhána *m*: nositi ~e, uhánček -čka *m*
úharica -e *ž zool.*: vélika, mala ~
uháti -ám, uhàj -ájte! uhàl -ála -o, uhánje -a *s*: ~ koga, knjiga se grdo uha
úhelj úhlja *m* 1. *anat.*, 2. ~ pri škafu, pri škornjih, 3. *krhelj*, úheljček -čka *[-həlj-] m*, úheljnik -a *[-həlj-] m bot. netresk*, uhljáč -a *m* = uháč -a *m dolgoušec (zajec, osel)*, úhljast -a -o, uhljàt -áta -o; uhljáti -ám *uhati*, uhljàj -ájte! uhljàl -ála -o, uhljánje -a *s*
uhitéti -ím *uiti gl.* hiteti: ~ koga *prehiteti, prekositi, biti hitrejši*
uhó ušésa *s* 1. *anat.*: srednje, vnanje, notranje ~, 2. ~ pri šivanki, sekiri, 3. ~ pri posodi, 4. ~ pri kolesu *balansa*, 5. morsko ~ *zool.* |*polž*|, 6. mačje, zajčje ~ *bot.*; na ~ komu kaj povedati, za ~ udariti, počiti koga; v úho *in* *v úh me piši! ušesa me bole, to mi je prišlo na ušesa, te bom za ušesa, sama ušesa so ga, imeti jih za ušesi; ušesa nastavljati, na ušesa vleči, za ušesa zgrabiti koga, hrup bije na ušesa, pisk gre skozi ušesa, na ~ so mu pele sekire; uhàt -áta -o, úhast -a -o
uhodíti uhódim *gl.* hoditi, uhójen -a -o: ~ pot
uholàz -láza *m zool. strigalica*
uigráti -ám se *gl.* igrati; uigrán -a -o: igravci, tekmovavci še niso ~i
uistosmériti -im *v isto smer obrniti, izravnati, izenačiti*, uistosmérjen -a -o, uistosmérjenje -a *s*, uistosmérjenost -i *ž*, uistosmérjati -am, uistosmérjanje -a *s*
uíti uídem, uidi -te! ušèl ušlà -ó *in* -ò -ì: zajec je ušel, vrv uide iz rok, beseda mi uide, iz spomina ji je ušlo, otroku uide
ujáhati -am *in* ujášem: ~ konja
ujasníti -ím se *zjasniti se*, ujásni -íte se! ujásnil -íla -o, ujasnjèn -ênа -o *in* ujásniti -im se *s stal. poud.*: ujasnilo se je, nebo se ujasni, ujasnítev -tve *ž*
újcati -am, újcanje -a *s*, újckati -am = újčkati -am *gugati*
újec újca *m materin brat*, újčev -a -o, újna -e *ž materina sestra, ujčeva žena*
ujèd -éda *m ugriz, pik*, ujéd -i *ž med. kolika*
ujéda -e *ž zool.*: ptica ~
ujédati -am, ujédanje -a *s*: bolhe, uši ga ujedajo, po trebuhu me ujeda, ~ koga *pikati, zbadati*, ~ se zavoljo česa nad kom, na koga; ujedàv -áva -o *kdor se rad ujeda*, ujedávec -vca *m*, ujedávka -e *ž*, ujedávost -i *ž*; ujedljív -a -o *zbadljiv, oster, piker*, ujedljívost -i *ž*, ujedljívec -vca *m*, ujedljívka -e *ž*; ujedína -e *ž rana od ugriza*; ujédenka -e *ž* |*slika*|
ujémati -am se, ujémanje -a *s*: ~ se s kom, priče se ujemajo, zobje pri kolesih se ujemajo
ujésti ujém *gl.* jesti: mraz se je ujedel; ujéden -a -o: ~o zelje
ujéti ujámem, ujêmi -íte! ujél -a -o, ujét -a -o: tata, prehlad ~, v róko ~, ~ koga za roko, besedo ~; ~ na laži, pri kraji; taka ti ga zna ~; noč, dež nas je ujel, veter ~ v jadra, ~ vlak, ~ radijsko postajo, ~ koga pri učenju *dohiteti*, v past se ~, ~ se za korenino, na limanice se ~, pogleda se ujameta; ujétje -a *s*; ujétnik -a *m in* ujetnik -a *m*: vojni ~, ujétnica -e *ž in* ujetnica -e *ž*, ujétniški -a -o *in* ujetniški -a -o, ujétništvo -a *s in* ujetništvo -a *s*
ujezíti -ím, ujézi *in* ujêzi -íte! ujézil -íla -o: ujezilo ga je, ~ koga, ~ se zaradi česa, ~ se nad čim
újma -e *ž vremenska nesreča*: toča, slana in druge ~e, újmast -a -o: ~o leto
újna -e *ž gl.* ujec
ujúžiti ujúži se, ujúžilo se je, ujúženje -a *s*
úk -a *m*: dati koga v ~, ukažêljen -ljna -o, ukažêljnost -i *ž*; ukovína -e *ž učnina*
ukaníti -anim, ukánjen -a -o: ~ koga, ~ se pri čem, s čim, ukánjenec -nca *m*, ukánjenka -e *ž*, ukána -e *ž*: ~e snovati, ~ samega sebe, ukanljív -a -o *goljufiv, sleparski*, ukanljívost -i *ž*, ukanljívec -vca *m goljuf, slepar*
ukášati -am *gl.* ukositi
úkati -am, úkaj -te *in* -ájte! úkal -a -o *in* -ála -o, úkanje -a *s in* ukánje -a *s*, ukáč -a *m*, ukávec -vca *m*
ukàz ukáza *m*: na poveljnikov ~, ~ za mobilizacijo; ustavljati, ukloniti se ~u; ukazáti *in* ukázati ukážem *gl.* kazati, ukázan -a -o; ukazováti -újem, ukazovàl -ála -o, ukazovánje -a *s*: od tebe si že

ne dam ~, v takih rečeh ni mogoče ~, ukazovávec -vca *m*, ukazovávka -e *ž*, ukazoválen -lna -o *[-ln-]*: z ~im glasom kaj reči

ukíniti -nem → *odpraviti, razpustiti, razveljaviti*, ukinítev -tve *ž* → *odprava, razpust, razveljavljenje*

ukísati -am: zelje ~, zelje se ukisa; ukísniti -nem: moka ukisne; ukísel -sla -o: ~a moka

uklánjati -am *gl.* ukloniti

ukláti ukóljem *gl.* klati: pes je uklal otroka, komar me je uklal, tele se je uklalo za 15 kil

ukléščiti -im se *med. zadrgniti se*; ukléščen -a -o: ~a kila, ~o črevo, ukleščítev -tve *ž*

ukléti ukólnem *[-ụn-] gl.* kleti; uklét -a -o: ~i grad, uklétost -i *ž*; uklínjati -am, uklínjanje -a *s*

uklétiti -im *v klet spraviti*; ukléten -a -o: ~i pridelki

ukloníti uklónim, uklôni -íte! uklônil -íla -o, uklónjen -a -o: ~ koga, ~ se ukazu; uklòn -ôna *m*: ~ svetlobe, uklónski -a -o: ~i kot, ~a mreža; uklonítev -tve *ž*, uklonljiv -a -o *kar se dá ukloniti*, uklonljívost -i *ž*; uklánjati -am, uklánjanje -a *s*: ~ se javnemu mnenju

ukòr ukóra *m graja*: razrednikov ~, ukoríti -ím *izreči komu ukor*, ukôri -íte! ukóril -íla -o, ukorjèn -ênа -o: ~ koga, ukorítev -tve *ž*, ukorítven -a -o *[-tvən-]*: ~i odlok

ukoreníčiti -im se, ukoreníčenje -a *s*: sadika se ukoreniči; ukoreníčen -a -o: ~e trte; ukoreničeváti -újem se, ukoreničeval -ála -o, ukoreničevánje -a *s*

ukoreníniti -im se, ukorenínjen -a -o, ukorenínjenje -a *s*: navada se ukorenini, ukorenínjenost -i *ž*; ukoréniti -im se *pognati korenine*

ukosíti -ím *s koso urezati*, ukôsi -íte! ukósil -íla -o, ukošèn -ênа -o: zajca je ukosil, ~ se; ukášati -am, ukášanje -a *s*: ~ za živino

Ukrajína -e *ž*, v ~i, iz ~e, Ukrajínec -nca *m*, Ukrajínka -e *ž*, ukrajínski -a -o, ukrajínščina -e *ž*

ukrájšati -am *skrajšati*, ukrajševáti -újem, ukrajševal -ála -o, ukrajševánje -a *s*, ukrajševálen -lna -o *[-ln-]*

ukrás ukrása *m*, ukrásen -sna -o: ~i pridevnik

ukrásti ukrádem *gl.* krasti, ukráden -a -o: ~ komu blago, ~ se kam, ~ se iz hiše, čez mejo

ukrátiti -im, ukráten -a -o: dan se je ukratil, ukračeváti -újem, ukračeval -ála -o, ukračevánje -a *s*: ~ komu pravice

ukŕčiti -im se, ukŕčen -a -o, ukŕčenje -a *s*: blago se pri pranju ukrči, ukrčítev -tve *ž*, ukŕček -čka *m*

ukreníti ukrénem *zaviti, upogniti gl.* kreniti: vrat pod jarem ~

ukreníti ukrénem *skleniti, določiti, odrediti gl.* kreniti, ukrénjen -a -o: ~ kaj zoper pijančevanje, ~ kaj za splošno varnost, ~ komu v prid, ~ vse potrebno *storiti*, ukrenítev -tve *ž*; ukrèp ukrépa *m*: varnostni, prisilni, zdravstveni ~; ukrépati -am, ukrépanje -a *s*: ~ o čem, treba je hitro ~

ukresáti ukrésem *gl.* kresati, ukresán -a -o: ogenj ~

ukréten -tna -o *gibčen, okreten, ugibčen*, ukrétnost -i *ž*

ukŕhnití -nem: ~ vejo *odkrhniti*; ukŕhnjen -a -o: ~a veja

ukrívíti -ím *skriviti*, ukrívi -íte! ukrívil -íla -o, ukrivljen -a -o *in* ukrivljèn -ênа -o, ukrívljenje -a *s*, ukrívljenost -i *ž*, ukrivítev -tve *ž*

ukrojíti ukrojím, ukrôji -íte! ukrójil -íla -o, ukrojèn -ênа -o *in* ukrojíti ukrójim *gl.* krojiti: ~ obleko; ukrojítev -tve *ž*

ukrotíti -ím, ukrôti -íte! ukrótil -íla -o, ukročèn -ênа -o: ~ divjo žival, strast, jezo, ukrotítev -tve *ž*, ukrotljív -a -o, ukrotljívost -i *ž*; ukročeváti -újem, ukročeval -ála -o

ukúhati -am se, ukúhanje -a *s*: jed se ukuha *je je manj*; *vendar* vkuhati

ukuléla -e *ž havajska kitara*

ukvárjati -am se, ukvárjanje -a *s*: ~ se s slikarstvom, z ročnim delom

uláčniti -im *zlačniti*, uláčnjen -a -o: voda, delo človeka ulačni, ~ se pri delu

ulán -a *m* |*konjenik*| = ulánec -nca *m*, ulánka -e *ž ulanska suknja*, ulánski -a -o: ~i polk

ulcerózen -zna -o *[-lc-] gl.* ulkus

uléči uléžem se *gl.* leči: ~ se na tla, gošča se uleže na dno, seno se uleže, morje se je uleglo *poleglo*; ulégati -am se: povodenj se ulega *pojema*: svet se ulega *pada*, *se poseda*: obleka se lepo ulega po telesu; uleglína -e *ž usedlina*

ulékniti -nem *ukrivíti*, uléknjen -a -o: šiba se lepo ulekne; ~ hrbet, križ; če koga udariš, se ulekne; deska se je uleknila
uleníti -ím se *poleníti se*, uléni -íte se! ulénil -íla -o
uletéti -ím se *gl.* leteti: beseda, jeza se uleti; bil je hudo vroče krvi, pa se je uletel *unesel*; voda se je uletela, stroj se je uletel, pri presipanju se nekaj zrnja uleti
uležáti -ím se *gl.* ležati: sadje se uleži; uležán -a -o: ~o pivo, uležávati -am se
úlica -e *ž*: ~ v mestu, v tovarni, v stavnici, dekleta z ~e, stanovati v ~i, zaviti v ~o, iti čez ~o, otroci se igrajo na ~i, prodajati vino čez ~o, zaiti v slepo ~o, na ~i srečati koga; úlice -ic *ž mn. ozka ograjena ali obsajena (vaška) pot*, úličica -e *ž*, úličen -čna -o: ~i odbor
Ulíkses -ksa *m lat. Odisej*, Ulíksov -a -o
ulíti ulíjem *gl.* liti: svečo, zvon ~; dež se ulije, ulilo se je, solze se ulijejo (po licu), kri se mu je ulila; ~ jo *pobrisati jo*; ulít -a -o: obleka, kakor bi bila ~a; ulítje -a *s*, ulítek -tka *m*: jekleni, strojni, votli ~, ulívek -vka *m tisk.*; ulíjati -am: dež se ulija; ulívati -am, ulívaj -te *in* -ájte! ulíval -a -o *in* -ála -o, ulívanje -a *s in* uliváje -a *s*: ~ črke, vrste, zvonove; uliválo -a *s*: ročno ~, uliválen -lna -o *[-ln-]*: ~e priprave; uliválnik -a *[-un-] m tisk.*: ročni ~, uliváč -a *m* |*priprava*|, ulívanci -ev *m mn.*; *vendar* vliti
úlj -a *m votlo drevo, (čebelji) panj*, úljev -a -o: ~o žrelo, uljnják -a *m*
uljé -sa *s čir, ulkus*, uljésen -sna -o
úljec úljca *m* |*gumijasta cev*|: plinski ~
úlkus -a *m čir, razjeda*, úlkusen -sna -o: ~o obolenje, ~a dieta >*[-lk-]*; ulcerácija -e *ž razjedenost, razjedenina*, ulcerózen -zna -o *čirav, razjeden* >*[-lc-]*
ulomíti ulómim *odlomiti gl.* lomiti, ulómljenje -a *s*: ~ vejo, kos kruha, led se ulomi; ulómljen -a -o: ~o število, ulòm -ôma *m*: ~ kosti, ulómek -mka *m mat.*: pravi, nepravi, dvojni ~, ulómkov -a -o: ~a črta = ulómnica -e *ž*; ulámljati -am; *vendar* vlomiti
ulovíti -ím, ulôvi -íte! ulóvil -íla -o, ulovljèn -ena -o: ribo, žogo ~, sem ter tja kakšno besedo ~, ~ se za vejo (pri padcu), ta bo že ulovila moža; ulòv -óva -ôva *m* = ulóvek -vka *m lovski plen*, ulovítev -tve *ž*
Ulpiánus -na *m* |*rimski jurist*|, Ulpiánov -a -o >*[-lp-]*
Úlrik -a *m os. i.*, Ulríka -e *ž os. i.*, Ulríkin -a -o >*[-lr-]*
Úlster -tra *m* |*angl. pokrajina*|, úlstrski -a -o; úlster -tra *m* |*plašč*| >*[-ls-]*
ultimát -a *m zadnji poziv, zadnja beseda, zadnji pogoj*: ~ dati, postaviti, sprejeti, zavrniti, odbiti, ultimatíven -vna -o: ~e zahteve, ~o postaviti pogoje >*[-lt-]*
últra *[-lt-] prisl.*: ~ zvok, ~ žarki, ~ valovi, ~ kratki valovi, ~ vijoličen, ~ moderen
últra- *[-lt-] v sestavi*: ultramarín -a *m* |*modra barva*|; ultramikroskóp -a *m*; ultramontánec -nca *m*, ultramontánski -a -o *prepapeški*, ultramontánstvo -a *s*; ultrapás -a *m* |*umetna snov*|
úm -a *m*, *mn. tudi* umóvi: bil je ves iz ~a, brez ~a kaj delati, to mi ne gre iz ~a, na ~u imeti kaj, na ~u bolan, po ~ih delati *na slepo*; úmen úmna -o: ~a glava, ~o kletarstvo, ~o gospodariti, úmnost -i *ž*; úmski -a -o: ~o delo, ~e zmožnosti, úmstven -a -o *[-tvən-] umski*, úmstvenik -a *m intelektualec*
Umág -a *m kr. i.*, umáški -a -o
umákniti umáknem, umaknì -íte! umaknìl -íla -o, umáknjen -a -o *in* umákniti -nem *s stal. poud.*: ~ komu kaj, ~ tožbo, predlog, ~ se komu, vrsto v ~ *tisk.*, sovražnik se umakne, ~ se z vozom s ceste; umaknitev -tve *ž*; umaklíjv -a -o >*[-mak- | -mək-]*
umánjkati -am: domenila sva se za ceno, pa je umanjkal *ni držal besede*, noga mu je umanjkala *odpovedala*; umanjkováti -újem, umanjkovánje -a *s*
umánjšati -am *zmanjšati*, umánjšan -a -o: jetra, ledvice se umanjšajo *atrofirajo*, umanjšáva -e *ž*; umanjševáti -újem, umanjševàl -ála -o, umanjševánje -a *s*
umazáti *in* umázati umážem *gl.* mazati, umázanje -a *s*: ~ (si) hlače, ~ se s krvjo, ~ se z ovajanjem; umázan -a -o: ~ obraz, ~a kupčija, beseda, domišljija, prati ~o perilo pred ljudmi, ~o vedenje, pri plačevanju ni ~; umázanec -nca *m* 1. *umazan človek*, 2. *stiskač, skopuh*, umázanka -e *ž*, umázanost -i *ž*, umazanija -e *ž*
Úmbrija -e *ž* |*it. pokrajina*|, Úmbrijci -ev *m mn.*, úmbrijski -a -o
umécati -am, umécan -a -o: ~ sadje

umedíti -ím, umêdi -íte! **umédil** -íla -o, umedèn -êna -o: ~ sadje
umehčáti -ám *gl.* mehčati, **umehčán** -a -o; umékniti -nem *zmehčati se*
umériti -im: suknjo ~, **umeril** se je *zmotil pri merjenju*, blago se je umerilo; umérjen -a -o: ~ značaj, ~o vedenje; **umérek** -rka *m zguba pri merjenju*, umérjati -am, **umérjanje** -a *s*
umesíti *in* umésiti -im *gl.* mesiti: ~ mleko (v testo), ~ moko; **umêšen** -a -o: ~o testo
umésten -tna -o → *priličen, primeren, prikladen*, **umêstnost** -i *ž* → *prikladnost, primernost*
umésti umétem *gl.* mesti metem; **umêten** -a -o: ravnokar ~o surovo maslo, **umétenica** -e *ž umeteno mleko*; **umétati** -am, **umétanje** -a *s*, **umetáč** -a *m* |*motič*|, **umetálo** -a *s*: z ~om metemo mleko, **umetálnica** -e *[-ųn-] ž pinja*, **umétki** -ov *m mn. pinjeno mleko*
umestíti -ím *ustoličiti*, **umésti** -íte! **umêstil** -íla -o, **umeščèn** -êna -o *in* **umêstiti** -im, **umêščen** -a -o: ~ koga na kaj *ali* v kaj, **umeščênec** -nca *m in* **umêščenec** -nca *m*, **umestítev** -tve *ž*; **umêščati** -am, **umêščanje** -a *s*: ~ koroške vojvode; **umeščeváti** -újem, **umeščêval** -ála -o, **umeščevánje** -a *s*, **umeščevávec** -vca *m*, **umeščeválen** -lna -o *[-ln-]*: ~i obred
umételen -lna -o *[-ln-] zveden, spreten*: ~ vojskovanja, ~ z lokom, **umételnost** -i *[-ln-] ž zvedenost, spretnost*
umêten -tna -o: ~o oko, ~a svila, masa, osemenitev, ~e cvetice, ~i kovač, ~o hranjenje, oplajanje, dihanje, zobovje, ~a obrt, **umetnoobŕten** -tna -o; **umétnost** -i *ž*: upodabljajoča, črna, igravska, likovna, besedna, uporabna, kuharska ~, ~ branja in pisanja, **umétnosten** -tna -o: ~a zgodovina, **umetnostnozgodovínski** -a -o; **umétnik** -a *m*: gledališki ~, ~ v stradanju, **umétnikov** -a -o, **umétnica** -e *ž*, **umétničin** -a -o, **umétniški** -a -o: ~o delo, ~i užitek, **umétništvo** -a *s*; **umetnína** -e *ž*, **umetnínski** -a -o, **umetnija** -e *ž*; **umetníčiti** -im, **umetníčenje** -a *s*; **umetnjákar** -ja *m zně.*, **umetnjákarstvo** -a *s*
umẽti umánem *zmeti gl.* meti: proso se umane *zgubi pri metju ali z metjem*
umẽti umém *in* umêjem *razumeti, znati*, uméj -te! **umèl** -éla -o; **umljív** -a -o *razumljiv* = **umêven** -vna -o: ~o pisati, samo po sebi ~o, **umljívost** -i *ž* = **umévnost** -i *ž*; **umévati** -am, **umévanje** -a *s*
umíkati -am *in* -čem, **umíkanje** -a *s*: to se umika iz rabe, ~ se komu, sovražnik se umika, **umík** -a *m*: vojaški ~, ~ čet, ~ pri inicialki, ~ kriti, odrezati, **umikáj** -a *m* |*znamenje*|
umíliti -im *ublažiti, omečiti*, **umíljen** -a -o
umíliti -im *v milo spremeniti, z milom prepojiti*, **umíljenje** -a *s*, **umiljív** -a -o
umírati -am, **umíranje** -a *s*: od žeje, za jetiko ~
umiríti -ím, **umíri** -íte! **umíril** -íla -o, umírjen -a -o: ~ nemirnega otroka, ~ (si) živce, svet se je le počasi umiril; **umírjati** -am
umísliti -im si: ~ si bolezen; **umíšljen** -a -o: ~a bolezen, ~ bolnik; **umíšljati** -am si, **umíšljanje** -a *s*; *vendar* vmisliti se
umíti umíjem, **umíj** -te! **umìl** -íla -o, **umít** -a -o: ~ si roke, ~ se po obrazu, ~ se z milom, roka roko umije; **umívati** -am, **umívaj** -te *in* -ájte! **umíval** -a -o *in* -ála -o, **umívanje** -a *s in* **umívánje** -a *s*, **umiváč** -a *m*, **umívalen** -lna -o *[-ln-]*, **umívalnik** -a *[-ųn-] m*, **umívalnica** -e *[-ųn-] ž*, **umivalíšče** -a *s*
umladíti -ím, **umládi** -íte! **umládil** -íla -o, **umlajèn** -êna -o: ~ sadje, lan je umlajen, **umladítev** -tve *ž*
umléti uméljem se *gl.* mleti: žito se umelje *po mletju je teža manjša*, **mlinar** se umelje *se uračuna pri mletju*
umljív -a -o *gl.* umeti
umobólen -lna -o, **umobólnost** -i *ž*, **umobólnica** -e *ž* >*[-ln-]*
umočvíriti -im se, **umočvírjen** -a -o: travniki so se umočvirili
umolknìti umólknem, **umólkni** -íte! **umólknil** -íla -o *in* **umólkniti** -nem *s stal. poud.*; **umólk** -a *m*, **umolknítev** -tve *ž* >*[-ųk-]*
umòr **umôra** *m*: roparski, zavratni ~; **umoríti** -ím, **umôri** -íte! **umóril** -íla -o, **umorjèn** -êna -o, **umorjênec** -nca *m*, **umorjênka** -e *ž*, **umorítev** -tve *ž*
umotvòr -ôra *m* → *umetnina*
umováti -újem, **umovàl** -ála -o, **umovánje** -a *s*: ~ o čem, **umoválen** -lna -o *[-ln-]*: ~e metode
umréti umrèm *in* umŕjem *in* umrjèm *gl.* mreti: ~ nagle smrti *ali* z naglo smrtjo, ~ naravne smrti, nepričakovano, ~ od lakote, ~ od žalosti (°~ žalosti), ~ za

jetiko (°na jetiki), ~ od kapi *ali* za kapjo, ~ od morivske roke, ~ za domovino, ne more ne ~ ne živeti; umŕli -ega *m rajnik*, umŕla -e *ž rajnica*, umrljív -a -o = umrjóč *in* umrjóč -a -e, umrljívost -i *ž*: ~ narašča, zmanjšati ~, umŕtje -a *s*

umrtvíti -ím, umŕtvi -íte! umŕtvil -íla -o, umrtvèn -ênа -o: ~ meso, poželenje; umrtvíčiti -im, umrtvíčen -a -o, umrtvíčenje -a *s*: ~ živec, umrtvílo -a *s*; umrtvéti -ím, umrtvèl -éla -o: živec umrtvi, umrtvélost -i *ž*

°**unapréditi** -im *povišati v službi*

unciála -e *ž vélika črka*: grška, latinska ~, **unciálen** -lna -o *[-ln-]*: ~e črke

únča -e *ž* |*stara utež*|

Únec -nca *m kr. i.*, Única -e *ž* |*reka*|, únški -a -o: ~a koleševka

unejevóljiti -im, unejevóljenje -a *s*: ~ koga, ~ se, unejevoljítev -tve *ž*

Unesco *[unésko]* -a *m* |*mednarodna organizacija*|

unêsti unêsem *gl.* nesti, unesèn -ênа -o (°unešen): komaj sem jo unesel *ušel*; dober kup jo ~; je mislil, da bo brž naredil, pa ga je uneslo *goljufalo*; vreme se je uneslo *umirilo*, vihar se je unesel *ponehal*, človek se s časom unese *popusti*, *umiri*, bolečina se unese *popusti*; unések -ska *m kalo*; unášati -am, unášanje -a *s*; *vendar* vnesti

uničíti -im, uničen -a -o, uníčenje -a *s*: ~ listino, zalogo, sovražnika, ~ komu življenje, ~ se s pijančevanjem, vsa letina je uničena; uničljív -a -o, uničljívost -i *ž*; uničeváti -újem, uničujóč -a -e, uničeválec -ála -o, uničevánje -a *s*; uničujóč -óča -e *prid.*: ~a kritika, sodba; uničeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a vojna, strast, uničeválnost -i *[-ln-] ž*, uničevávec -vca *m*, uničevávka -e *ž*

unificírati -am *poenotiti*, *izenačiti*, unificíranje -a *s*, unifikácija -e *ž*, unifikacíjski -a -o: ~i načrti

unifórma -e *ž*: vojaška, paradna ~, unifórmski -a -o: ~i kroj, unifórmen -mna -o; uniformírati -am, uniformíranje -a *s*

unija -e *ž* *[°únija]*, uniát -a *m*: grškokatoliški ~, uniátski -a -o: ~a cerkev, uniátstvo -a *s*

unikát -a *m edini izvod kakega dela*

únikum -a *m posebnost*, *edina izjema*, *redkost*: tako ravnanje je pravi ~, ta človek je ~

unilaterálen -lna -o *[-ln-] enostranski*: ~a pogodba

unionist -a *m*, unionističen -čna -o

unisóno *it. prisl. enoglasno*, *soglasno*: peli so ~, ne večglasno

unitárci -ev *m mn.* |*verska ločina*|, unitárski -a -o: ~i obredi

unitarízem -zma *m*: ~ v državni politiki, v cerkvi, v medicini, unitaríst -a *m*, unitarístičen -čna -o

univêrza -e *ž vseučilišče*: na ~o se vpisati, hoditi, iti na ~o, vpisan na ~i; ljudska, delavska, radijska ~; univerzitéten -tna -o: ~a knjižnica, ~i profesor; univêrzen -zna -o: ~o poslopje

univerzálen -lna -o *[-ln-] splošen*, *vesoljen*, univerzálnost -i *[-ln-] ž*

univêrzum -a *m vesoljni svet*, *vesoljstvo*, univerzalízem -zma *m*

unóvčiti -im *v denar spraviti*, unóvčen -a -o, unóvčenje -a *s*: ~ bone, pridelke, unovčljív -a -o, unovčljívost -i *ž*; unovčeváti -újem, unovčeválec -ála -o, unovčevánje -a *s*, unovčeválen -lna -o *[-ln-]*, unovčeválnica -e *[-ln-] ž*, unovčevávec -vca *m*, unovčevávka -e *ž*

Únra -e *ž* |*mednarodna pomoč*|, Únrin -a -o: ~e pošiljke

uokvíriti -im *dati v okvir*, *napraviti okvir*, uokvírjen -a -o, uokvírjenje -a *s*: ~ podobo; uokvírjati -am, uokvírjanje -a *s*: ~ oglase

úp -a *m gl.* upati

upàd upáda *m*: ~ vode, živega srebra, ~ poguma, znanja, izobrazbe, moči; upádati -am, upádanje -a *s*: narasla reka, oteklina, pogum upada; upásti upádem *gl.* pasti padem, upádel -dla -o = upál -ála -o = upáden -a -o: ~o lice, ~ obraz, upá(d)lost -i *ž*, upádek -dka *m izguba pri meri*, *teži*: iti v ~; *vendar* vpad

upáliti *in* upáliti -im *vžgati gl.* paliti, upáljen -a -o: luč ~, ~ koga s palico

úpati úpam: ~ v koga; ~ na podporo; upam, da bom dobil; zdravja, pomoči upam, ~ komu denar; nisem si *ali* se upal ugovarjati, še dihati si *ali* se nisem upal, upam si *ali* se skočiti (°upam skočiti); upam knjigo dobiti *imam upanje*, upam si knjigo dobiti *ni me strah*, úp -a *m*: brez ~a zmage; dati, vzeti kaj na ~ *na kredit*; úpanje -a *s*: trdno, prazno ~, ~ dajati, zbujati, jemati komu, v ~u na kaj živeti, na ~ kupiti; dati blago na ~,

imeti ~ na kaj; malo, veliko, nekaj ~a je, da se mu posreči

upêči upêčem se *gl.* peči: kruh se je upekel *je pri peki izgubil nekaj teže*

upéhati -am *gl.* pehati, upéhan -a -o, upéhanje -a *s*: pot ga upeha, ~ se pri delu, z delom; upéhanec -nca *m*, upéhanka -e *ž*, upéhanost -i *ž*

upepelíti -ím, upepêli -íte! upepélil -íla -o, upepeljèn -ena -o, upepeljênje -a *s*: ~ hišo, truplo, upepelítev -tve *ž*; upepeljeváti -újem, upepeljevánje -a *s*

upériti -im *naperiti*: kolo ~ *s špicami*, *naperami opremiti*; upérjen -a -o: ~o kolo; *vendar* vperiti

upésniti -im, upésnjen -a -o, upesnítev -tve *ž*: ~e vreden junak

upíhati -am, upíhniti -nem: luč ~ *ugasiti*; *vendar* vpihniti

upijániti -im, upijánjen -a -o: ~ koga, ~ se, upijanljív -a -o: ~ človek, ~a pijača, upijanljívost -i *ž*

upíliti -im: ~ koga po glavi *udariti*, ~ koga za denar, pri plači, pri kupčiji *ukaniti*, *prevarati*

upírati -am, upíranje -a *s*: ~ oči v koga, v kaj; ~ se z nogami v kaj, jed se mu upira, otrok se upira staršem, ~ se skušnjavam, upira se mi govoriti o tem; upirávec -vca *m*, upirávka -e *ž*

uplahníti uplahnem, uplâhni -íte! uplâhnil -íla -o, uplâhnjen -a -o *in* uplâhniti -nem *s stal. poud.*: oteklina, voda uplahne; jeza, navdušenje, vnema uplahne; uplahováti -újem, uplahovál -ála -o, uplahovánje -a *s*

uplašíti -ím, upláši -íte! uplášil -íla -o, uplašèn -ena -o *in* uplášiti -im *s stal. poud.*, uplašênost -i *ž in* uplášenost -i *ž*

upleníti *in* upléniti -im *gl.* pleniti, uplénjen -a -o: ~ komu kaj, uplenítev -tve *ž*

uplíniti -nim *spremeniti v plin*, uplínjen -a -o, uplínjenje -a *s*, uplinjáč -a *m*: ~ pri avtu, uplínjati -am, uplinjanje -a *s*

úpnik -a *m*: menični, zastavni, hipotekarni ~, úpnica -e *ž*, úpniški -a -o

upočásniti -nim: ~ korak, vožnjo, tek

upodóbiti -im, upodóbljen -a -o: ~ obraze, prizore, ~ v kamnu, na platnu, upodobítev -tve *ž*, upodobljív -a -o, upodobljívost -i *ž*; upodábljati -am, upodábljanje -a *s*; upodabljajòč -óča -e *prid.*: ~a umetnost *likovna*, upodabljávec -vca *m*, upodabljávka -e *ž*, upodabljávski -a -o

upogíbati -am *in* -bljem *gl.* gibati, upogíbanje -a *s*: prste, hrbet ~; upogíb -a *m*; upogibljív -a -o, upogibljívost -i *ž*, upogíben -bna -o, upogíbnost -i *ž*; upogíbnica -e *ž* = upogibávka -e *ž* |*mišica*|, upogibálo -a *s*, upogibálnik -a *[-un-] m*: ~ za cevi, upogibálen -lna -o *[-ln-]*: ~a priprava

upogníti upógnem, upôgni -íte! upôgnil -íla -o *in* upógniti -nem *s stal. poud.*: ~ šibo, vejo, koleno, glavo, ~ voljo, ~ se komu; upógnjen -a -o: ~o pohištvo, upógnjenost -i *ž*, upógnjenec -nca *m*: janeževi ~i, upogljív -a -o, upogljívost -i *ž*

upokojíti -ím, upokôji -íte! upokójil -íla -o, upokojèn -ena -o: ~ otroka, uslužbenca, po tridesetih letih službe se je dal ~, upokojênec -nca *m*, upokojênka -e *ž*, upokojítev -tve *ž*, upokojítven -a -o *[-tvən-]*: ~a odločba

upòr upóra *m*: ~ zoper nasilje, kmečki ~i, vzporedni, zaporedni, torni ~ *fiz.*; upóren -rna -o: ~i kmetje; °~o se učiti *vztrajno*, *stanovitno*, upórnost -i *ž*, upórnik -a *m* 1. *kdor se upira*, 2. *fiz.*, upórnica -e *ž*, upórniški -a -o: ~o gibanje, upórništvo -a *s*, upórnež -a *m* *uporen človek*, upóroven -vna -o: ~a žica

uporábiti *in* uporábiti -im *gl.* rabiti, uporábljen -a -o: ~ ves denar, silo, ~ koga za delo, za pomoč, ~ kaj v ta *ali* za ta namen; uporába -e *ž*: ~ vode, mila, pravila, zakona, uporáben -bna -o: za vse je ~, ~a matematika, uporábnost -i *ž*: ~ novega izuma; uporábnik -a *m*: ~ popusta, olajšave, počitniškega doma, uporábnica -e *ž*; uporabljív -a -o, uporabljívost -i *ž*, uporábljati -am, uporábljanje -a *s*

upostáviti -im → *vzpostaviti*: red ~ → *red obnoviti*, *red napraviti*, upostavítev -tve *ž* → *obnova*, *uveljavljenje*, *postavitev*

upoštévati -am *v poštev jemati*, upoštévanje -a *s*, upoštéven -vna -o

upotíti *in* upótiti -im → *napotiti*

°**upoznáti** -ám *seznaniti*, *spoznati*

Uppsala *[úpsala / upsála]* -e *ž* |*švedsko mesto*|, uppsalski -a -o *[-ls-]*: ~a knjižnica

uprásniti -nem, uprásnjen -a -o: ~ žveplenko, ~ se s trnom; upráskati -am

upráti upêrem *gl.* prati: ~ si roke *s pranjem si roke obrahiti*, blago se upere *pri pranju uskoči*, *s pranjem uniči*

uprâva -e *ž*: državna, davčna, poštna, cestna, prisilna ~, ~ cest *ali* za ceste, ~ časopisa, upráven -vna -o: ~i odbor, aparat, ~o pravo, poslopje, ~a služba, uprávnik -a *m*: poštni ~, ~ gospodarstva, uprávnica -e *ž*, uprávniški -a -o, uprávništvo -a *s*: ~ časopisa; upravítelj -a *m*: šolski, prisilni ~, upravíteljica -e *ž*, upravíteljstvo -a *s*: šolsko ~, upravíteljski -a -o; upravnopráven -vna -o

upravíčiti -im: ~ koga do česa, za kaj *dati komu pravico do česa*; upravíčen -a -o: ~ biti do česa *ali* za kaj *imeti pravico do česa*; upravíčenost -i *ž*, upravíčenec -nca *m*: ~ do dodatka *ali* za dodatek, upravíčenka -e *ž*; upravičeváti -újem, upravičeválec -álca -o, upravičevánje -a *s*; *vendar* opravičiti

upráviljati -am, upráviljaj -te *in* -ájte! upráviljal -a -o *in* -ála -o, upráviljanje -a *s in* upravljánje -a *s*: ~ posestvo (° ~ s posestvom) *voditi, gospodariti, oskrbovati*, ~ avto→ *voziti*; družbeno upravljanje; upravljávec -vca *m*, upravljávka -e *ž*, upravljálen -lna -o *[-ln-]*

uprẽsti uprẽdem se *in* uprésti uprédem se 1. *raniti se pri preji*, 2. upredla se je *manj je napredla, kakor je bilo pričakovati*, 3. predivo se močno uprede, uprédek -dka *m* |*zguba*|; *vendar* vpresti

upréti uprẽm, uprl -íte! upŕl -a -o: ~ oči, pogled v kaj, v koga, ~ se z nogami ob kaj, ~ se komu, jed se mu je uprla; upŕt -a -o: ~a misel *fiksna ideja*

uprizorîti -ím, uprizôri -íte! uprizóril -íla -o, uprizorjèn -ẽna -o: ~ dramo, ~ gonjo zoper koga, uprizorítev -tve *ž*; uprizárjati -am, uprizárjanje -a *s*

°**upropástiti** -im *uničiti, ugonobiti, pogubiti*

úra -e *ž* 1. *priprava za merjenje časa*: žepna, stenska, ročna, zapestna, cestna, stolpna ~; peščena, sončna, električna ~; ~ na uteži, na nihalo, na pero; ~ bije, kaže; ~ gre prav, zaostaja, prehiteva, se izteče; ~ se mu je iztekla *umrl je*; ~o naviti, naravnati, naprej ali nazaj potisniti; ~o naviti komu *ušesa naviti*; mrtvaška ~ *zool.*, 2. *čas, časovna enota*: rana, pozna, huda, zadnja, smrtna ~; govorilna, učna ~, kilovatna, policijska ~, uradne ~e, ~ strahov, ~ ločitve; koliko je ~? dobro, debelo, slabo, pičlo ~o hodá; ~e in ~e, po cele ~e čakati; dati zdravila na (vsaki) dve ~i; ob dvanajsti ~i *zadnji čas*; prišel je natanko ob ~i; pridem deseto ~o *od devetih do desetih*; v eni ~i pridem; bridke ~e delati komu, dela ko ~, vse gre kakor ~; pridem okoli devete (~e), pred četrto (~o) me ne bo; úren -rna -o: ~i kazavci, ~a maša *za odvrnitev hude ure*, úrica -e *ž*; úrnik -a *m*: šolski ~; urnják -a *m škatla, hišica za uro*; urár -ja *m*, urárka -e *ž*, urárski -a -o: ~a delavnica = urárna -e *ž*, urárstvo -a *s*

Urach *[úrah]* -a *m kr. i.*, úraški -a -o: ~a tiskarna

uračúnati -am se *zmotiti se pri računanju*; *vendar* vračunati

urád -áda *m*: brzojavni, telefonski, stanovanjski, tiskovni ~, biti v ~u, iti na krajevni ~, uráden -dna -o: ~e ure, ~i dan, ~a tajnost, ~i spisi; urádnik -a *m in* uradník -a *m*: pisarniški, sodni ~, urádnica -e *ž in* uradníca -e *ž*, urádniški -a -o *in* uradníški -a -o, urádništvo -a *s in* uradníštvo -a *s*; uradováti -újem, uradovàl -ála -o, uradovánje -a *s*: tajnik uraduje vsak dan

uragán -a *m orkan*

Urál *[-ál]* -a *m* |*pogorje*|, urálski -a -o *[-ls-]*; uraloaltájski -a -o *[-lt-]*; uralít -a *m min.*

urán -a *m kem.* |*prvina*|, uránov -a -o: ~a ruda, smola, uránski -a -o: ~a baterija

Uránija -e *ž muza zvezdoslovja*

urásti urás(t)em *gl.* rasti: v pol leta vsako obleko uras(t)e; hlačam je uras(t)el; urásel -sla -o *in* uráščen -a -o: ~ les *lepo rasel*; uráščati -am, uráščanje -a *s*: hitro urašča otročjim razvadam, žito se lepo urašča *lepo raste*; *vendar* vrasti se

uravnáti -ám *gl.* ravnati, uravnán -a -o: ~ izpahnjen ud, ~ zadevo s sosedom, ~ delo dveh odborov *izravnati, koordinirati*; uravnáva -e *ž*, uravnáven -vna -o; uravnávati -am, uravnávanje -a *s*, uravnálen -lna -o *[-ln-]*

uravnotéžiti -im, uravnotéžen -a -o, uravnotéženje -a *s*, uravnotéženost -i *ž*

uravnovésiti -im *spraviti v ravnovesje*, uravnovéšen -a -o, uravnovéšenje -a *s*, uravnovéšenost -i *ž*

uráziti -im *napraviti razo, prasko, raniti*, urážen -a -o: z žeblji tlak ~, uràz -áza *m*, uražljáj -a *m*; urážati -am: z zobom se v jezik ~

Urbàn -ána *m os. i.*, Urbánov -a -o, Urbánček -čka *m*

urbanístika -e *ž nauk o zidavi in ureditvi mest in naselij*, urbanízem -zma *m*, urbaníst -a *m*, urbanístičen -čna -o: ~i načrt

urbár *[ˈúrbar]* -ja *m zemljiška knjiga*, urbárski -a -o: ~i zapisi, ~e dajatve

***úrbas** -a *m gornje usnje pri čevljih, oglav*

urêči urêčem *gl.* reči: živino ~; urečèn -ena -o: ~o mu je; urékati -am

uredíti -ím, urédi *in* urêdi -ite! urédil -íla -o: ~ knjižnico, zbornik, pravopis, promet, ~ knjige po velikosti, po abecedi, ~ si življenje; to bova že z očetom uredila; urejèn -ena -o: dobro ~a tiskarna, živeti v ~ih razmerah, urejênost -i *ž*, uredítev -tve *ž*: urbanistična ~ mesta; urédba -e *ž*: ~ o obveznem cepljenju, urédben -a -o *[-bən-]*: ~i del uradnega lista; uredník -a *m in* urédnik -a *m*: glavni, odgovorni, tehnični ~, urednica -e *ž in* urédnica -e *ž*, uredníški -a -o *in* urédniški -a -o, uredníštvo -a *s in* urédništvo -a *s*; uréjati -am, uréjanje -a *s*: ~ razmere, časopis; urejeváti -újem, urejeváł -ála -o, urejevánje -a *s*, urejevávec -vca *m*, urejevávka -e *ž*, urejeválen -lna -o *[-ln-]*

uremíja -e *ž med. krvosečnost*, urémičen -čna -o: ~e težave

úren -rna -o: ~ človek, ~o se gibati, úrnost -i *ž*; urnokríl *[-íl]* -a -o

uresníčiti -im, uresníčen -a -o, uresníčenje -a *s*: ~ načrte, predloge; želje, sanje se uresničijo; uresničeváti -újem, uresničeváł -ála -o, uresničevánje -a *s*, uresničljív -a -o, uresničljívost -i *ž*

uréter -ja *m med. sečevod*, uréteren -rna -o *sečevoden*, urétra -e *ž med. sečna cev*

urézati urêžem, urézan -a -o: ~ (si) kos kruha, palico v grmu, ~ črke *izoblikovati jim rez*, ~ komu obleko; ~ jo po cesti, godba jo ureže; ~ se v prst, pri prodaji se je pošteno urezal; blago se ureže (ko se kroji); urèz -éza *m* = urézek -zka *m odrezek*; urézanica -e *ž kos kruha po končanem delu za na pot*; urézniti -nem: vino urezne (kadar prevre in dobi kislino); urezováti -újem, urezováł -ála -o, urezovánje -a *s*: krojač urezuje obleke; *vendar* vrezati

urgírati -am *naganjati, pritiskati, opominjati*, urgénca -e *ž*

úrh -a *m* 1. *zool.*, 2. *bot.*, 3. ~a klicati *bruhati*

Úrh -a *m os. i.*, Úrhov -a -o; Úrh -a *m kr. i.*, pri ~u *ali* na ~u

urín -a *med. seč, scalnica*, urínski -a -o: ~a čaša, urinírati -am, urinírranje -a *s*

úriti -im, úrjenje -a *s*: ~ telo, duhá, ~ pevce, igravce za nastop, ~ se v govorjenju

úrna -e *ž* → *žara*

uróčen -čna -o: ~a živina ima uroke, ~ pogled začara, uročnica -e *ž bot.*, uročník -a *m bot.*, uročíti -ím, uróči -íte! uróčil -íla -o, uročèn -ena -o, uročênje -a *s*: ~ koga s pogledom; uročênost -i *ž*; uròk -óka *m*, *nav. mn.* uróki -ov: ~e dobiti, imeti, živine se primejo ~i od hudega pogleda

urológ -a *m*, urologíja -e *ž nauk o boleznih mokril*, urológški -a -o: ~a preiskava

urópati -am, urópan -a -o: ~ kaj

Úršula -e *ž os. i.*, Úršulin -a -o, Úrša -e *ž*, Úršin -a -o, Úrš(i)ka -e *ž*, Úrš(i)kin -a -o; uršulínka -e *ž*, uršulínski -a -o: ~i samostan

urtikárija -e *ž med. koprivnica*, urtikariálen -lna -o *[-ln-]*: ~i izpuščaj

Urugváj -a *m* |*južnoameriška država*|, urugvájski -a -o, Urugvájec -jca *m*, Urugvájka -e *ž*

usàd -áda *m udor*: zemeljski ~, ~ se je naredil, ~ razvažati; usadíti -ím se, usádil -íla -o, usajèn -ena -o: breg se je usadil; usadína -e *ž*; usájati -am se *ugrezati se*: nasip, svet se usaja; *vendar* vsaditi

usahníti *in* usáhniti -nem *gl.* sahniti: voda, domišljija usahne; usáhel -hla -o *in* usahèl -hlà -ó: ~a roka, ~e prsi, ~i vrelci, ~a trava >*[-sah- / -səh-]*

usájati -am se, usájanje -a *s*: ~ se nad kom

usápiti -im, usápljen -a -o: pot ga je usapila *v sapo spravila*, kar koj se usapi

uscáti uščíjem *in* uščím se *gl.* scati; uscán -a -o: ~o vreme *mokro*, uscánec -nca *m* = uscanè -éta *m*, uscánka -e *ž*, uscanéla -e *ž*

usékati -am: vejo ~, ~ koga po glavi, za uho, ~ se v nogo, ~ se s kom; pri kupčiji me je usekal *ociganil*; čez mejo jo ~; usèk -éka *m*: ledveni ~ *med.*; *vendar* vsekati

usékniti -nem, uséknjen -a -o: ~ svečo, otroka, ~ se v robec; usekováti -újem,

usekovàl -ála -o, usekovánje -a *s*; usekáč -a *m* = usek(ov)álnik -a *[-un-] m* |*priprava*|

usésti usédem se *gl.* sesti (°vsesti se): ~ se h komu; na stol, na tla, za mizo, v kot, v senco, na sonce se ~; gošča, mleko, kri, gnoj se usede; uséden -a -o: ~o mleko; usedlína -e *ž*: sečna, krvna ~; usédati -am se, usédanje -a *s*: breg se useda

usídrati -am: ladjo ~, ladja se usidra

usíhati -am, usíhanje -a *s*: voda usiha

usípati -am *in* -pljem: zrnje ~ iz peharja, igle se usipajo s smreke, toča se usiplje *ali* usipa; usipávati -am; usípčen -čna -o: ~ krompir se rad razkuha; *vendar* vsipati

usíriti -im se *sesiriti se*, usírjen -a -o: mleko se je usirilo

uskladíščiti -im, uskladíščil -a -o, uskladíščen -a -o, uskladíščenje -a *s*: ~ blago; uskladíščeváti -újem, uskladíščevàl -ála -o, uskladíščevánje -a *s*

uskláditi -im *spravitį v sklad, uravnati*, uskládi -a -o, usklájati -am = usklajeváti -újem *v sklad spravljati*

uskočíti uskóčim *gl.* skočíti: k sovražnikom je uskočil *zbežal, prešel*; sukno se uskoči, uskôčen -čna -o: ~o blago; uskòk -óka *m*: narodni ~, uskóštvo -a *s*, uskóški -a -o; Uskòk -óka *m*: žumberški ~i; *vendar* vskočiti

uslíšati -ím, uslíšan -a -o, uslíšanje -a *s*: ~ koga, ~ komu prošnjo

usločíti -im, usločen -a -o: ~ palico; hrbet se mu je usločil

uslúga -e *ž*: prijateljska ~, ~o storiti, vrniti komu, biti komu na ~o, obrtne °~e *storitve*; uslúžen -žna -o, uslúžnost -i *ž*, uslúžnosten -tna -o: °~a obrt *storitvena*

uslúžbenec -nca *m*: poštni ~, ~ trgovskega podjetja, uslúžbenka -e *ž*, uslúžbenski -a -o: °~o razmerje *službeno*; uslúžben -a -o: je ~ pri podjetju → *je v službi*

usmériti -im: ~ koga, ~ se kam; usmérjen -a -o: levo ~, usmérjenost -i *ž*, usmerítev -tve *ž*, usmerljív -a -o, usmerljívost -i *ž*; usmérjati -am, usmérjanje -a *s*: promet ~, usmerjeváti -újem, usmerjeválo -ála -o, usmerjevánje -a *s*, usmerjévec -vca *m* |*oseba, priprava*|, usmerjevávka -e *ž* |*oseba, priprava*|, usmerjeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a priprava = usmerjeválnik -a *[-un-] m*, usmérnik -a *m*: elektronski, polprevodniški ~

usmíliti -im se: ~ se koga, česa; hudo je, da se bog usmili; usmíljen -a -o: ~ biti s kom, do koga; usmíljenje -a *s*: ~ imeti s kom, ~ izkazati komu, brez ~a zavrniti koga, ~a vreden; usmiljenost -i *ž*, usmíljenka -e *ž*

usmodíti -ím, usmôdi -íte! usmódil -íla -o: usmodil ga je čez pleča

usmradíti -ím, usmrádi -íte! usmrádil -íla -o, usmrajèn -ena -o *in* usmráditi -im *s stal. poud.*: ~ sobo, stoječa voda se usmradi; usmradítev -tve *ž*, usmrájati -am, usmrájanje -a *s*

usmrtíti -ím, usmŕti -íte! usmŕtil -íla -o, usmrčèn -ena -o, usmrtítev -tve *ž*, usmrčênec -nca *m*, usmrčênka -e *ž*; usmrtítelj -a *m*, usmrtíteljica -e *ž*, usmrtílen -lna -o *[-ln-]*: ~ strup, ~o orožje

úsnje -a *s*: ovčje, svinjsko, podplatno, vrhnje, umetno, pralno ~, v ~ vezana knjiga, slikati na ~, usnjén -a -o, usnjàt -áta -o *in* úsnjat -a -o, úsnjast -a -o; usnjár -ja *m*, usnjarica -e *ž*, usnjárski -a -o: ~a industrija, usnjárna -e *ž*, usnjárstvo -a *s*; usnjáča -e *ž zool.* |*želva*|, usnják -a *m zool.* |*hrošč*|; usnjica -e *ž* |*plast kože*|, usnjína -e *ž* *usnjeno blago*, usnjeréz -a *m*

usóda -e *ž*: človeška, kruta ~, moč ~e, sprijazniti se z ~o, ~ ga preganja, prepustiti koga njegovi ~i, usóden -dna -o (°usodepoln): ~ korak, sklep, ~a odločitev, usódnost -i *ž*

usodíti *in* usóditi -im *prisoditi gl.* soditi, usójen -a -o: ~ komu kaj, usojeno mu je bilo; ~ si *ali* se *drzniti se, upati si*; usójati -am si *ali* se

usôpsti usôpem se *zasopsti se*, usópel usôpla -o: ~ se po stopnicah; usopíti -ím, usôpi -íte! usópil -íla -o, usopljèn -ena -o: ~ konja, stopnice me usopijo

uspávati -am, uspávanje -a *s*: ~ koga z lepimi besedami, ~ se s praznimi upi, uspávalo -a *s*, uspávalen -lna -o *[-ln-]*: ~a pijača, uspávanka -e *ž* |*pesem*|

uspẹ̀h uspéha *m*: delati z ~om, brez ~a, ~ imeti pri delu, uspéšen -šna -o, uspéšnost -i *ž*

uspéti uspèm, uspèl -éla -o: uspelo mu je dokazati (°uspel je dokazati) *posrečilo se mu je*, ~ s čim pri kom, na tekmah smo uspeli *dosegli uspeh*, uspelo delo;

uspévati -am, uspévanje -a *s*: žito uspeva *dobro rodi*, učenec ne uspeva v šoli, kupčija uspeva

usposóbiti -im, usposóbljen -a -o, usposóbljenje -a *s*: ~ koga za kaj, ~ se, usposóbljenost -i *ž*: strokovna ~, usposóbljenosten -tna -o: ~i izpit; usposobítev -tve *ž*, usposóbljenec -nca *m*, usposóbljenka -e *ž*; usposábljati -am, usposábljanje -a *s*

usráti usérjem se *gl.* srati, usrán -a -o, usránec -nca *m* = usranè -éta *m*, usránka -e *ž*

usréditi -im, usrédenost -i *ž centriranost*

ústa úst *s mn.*, ústom, z ústi (°z ustmi): na vsa ~ povedati, hvaliti, smejati se; komu na ~ gledati (kaj govori, koliko sne); imeti slaba ~ *slab okus v ustih*, ima polna ~ hvale; ne zna ust odpreti; komu ~ zapreti, zamašiti; prst na ~; od ust si pritrgati; lesnika veže ~ *dela skomine*; samo ~ so ga *samo govori*; sama ~ so ga *baha, usti se*; beseda v ~ih obtiči, besedo komu iz ust vzeti, v ~ položiti, iz rok v ~ živeti, gre od ust do ust; z odprtimi ~i zijati za kom, v koga, ústeca ústec *[-təc-] s mn.*; ústen -tna -o (°ustmen): ~a votlina, ~i izpit, dogovor, ~i samoglasniki; ústje -a *s*, *rod. mn.* ústij: ~ reke, cevi, matričnika; maternično ~; ústiti -im se *bahati se*, ústenje -a *s*, ústež -a *m bahač*

ustalíti -ím se, ustáli -íte se! ustálil -íla -o *in* ustáliti -im se *s stal. poud.*: navada se ustali; ustaljèn -êna -o *in* ustáljen -a -o: ~o mišljenje, ~a navada; ustaljênost -i *ž in* ustáljenost -i *ž*, ustalítev -tve *ž*

ustanovíti -ím, ustanôvi -íte! ustanóvil -íla -o, ustanovljèn -êna -o: ~ društvo, podjetje, družino, sklad; oženil se je in se ustanovil v sosednji vasi; ustanovitev -tve *ž*; ustanóva -e *ž*: dijaška, dobrodelna ~, kulturna, pravna ~, ustanóven -vna -o: ~i občni zbor, ~a listina, ustanovník -a *m*, ustanovníca -e *ž*, ustanovitelj -a *m*, ustanovíteljica -e *ž*, ustanovíteljski -a -o; ustanovnína -e *ž* |*denarni prispevek*|; ustanávljati -am, ustanávljanje -a *s*

ustáš -a *m*, ustáški -a -o, ustáštvo -a *s*

ustáva -e *ž*: ~o dati, sprejeti, preklicati, odpraviti, ustáven -vna -o: ~a država, ~o pravo, ~o vladati; ustávnost -i *ž*, ustavnopráven -vna -o; ustavodájen -jna -o: ~a skupščina, ustavovéren -rna -o, ustavovérnost -i *ž*, ustavovérec -rca *m*

ustáviti -im, ustávljen -a -o: ~ koga, ~ kolo, uro, voz, kri, preiskavo, debato, besedo, ~ se pri kom; na vratih, ob razpotju se ~, ustavil se je sredi besede, pogled se mu je ustavil na kipu; kolo, ura, kri se ustavi; beseda se mu ustavi; ~ se komu *upreti*; jed se mu je ustavila; ustavítev -tve *ž*, ustavítven -a -o *[-tvən-]*, ustavljív -a -o, ustavljívost -i *ž*; ustávljati -am, ustávljaj -te *in* -ájte! ustávljal -a -o *in* -ála -o, ustávljanje -a *s in* ustavljánje -a *s*; ustavljáč -a *m* |*oseba, priprava*|, ustavljálen -lna -o *[-ln-]*; *vendar* vstaviti

ustekleníčiti -im; ustekleníčen -a -o: ~o mleko *mleko v steklenicah*

ústna -e *ž* (°ustno -a *s*), *rod. mn.* ústen *[-tən]*, ústnik -a *m*: ~ za cigare, matrični ~ *tisk.*, ústnica -e *ž*: spodnja, zgornja ~, sramna ~, ústničen -čna -o: ~i glas *labial* = ústničnik -a *m*; ustnátice -tic *ž mn. bot.*

ustopíti *in* ustópiti -im se *gl.* stopiti: ~ se pred koga; konj se je ustopil *napačno stopil*; *vendar* vstopiti

ustrahováti -újem *gl.* strahovati, ustrahován -a -o, ustrahovánje -a *s*: ~ koga, ustrahoválen -lna -o *[-ln-]*, ustrahovávec -vca *m*, ustrahovávka -e *ž*

ustranjeváti -újem *tisk. metirati*, ustranjeval -ála -o, ustranjevánje -a *s*, ustranjevávec -vca *m*

ustrášiti -im, ustrášen -a -o: ~ koga s čim, ~ se koga, ~ se česa zaradi česa, ustrašítev -tve *ž*, ustrašljív -a -o

ustréči ustrežem *gl.* streči, ustrežen -a -o: prošnji, želji ~, s tem si mi zelo ustregel; s tem se mi nisi nič kaj ustregel *prikupil*; ustrežen -žna -o = ustrežljiv -a -o, ustrežljívost -i *ž*

ustrelíti -ím, ustréli *in* ustrêli -íte! ustrélil -íla -o, ustreljèn -êna -o: ~ koga, ~ se, ~ za kom; kozla ~ *neumnost, napako napraviti*; ustrelítev -tve *ž*: obsojen na smrt z ~ijo (°s streljanjem)

ustrézati -am, ustrézanje -a *s*: željam ~, to ne ustreza resnici, prošnja ne ustreza predpisom; ustrézen -zna -o: dobiti ~o plačilo, ustréznost -i *ž*

ustríči ustrížem *gl.* striči, ustrížen -a -o: ~ koga *raniti pri striženju*, ~ jo čez gore, ~ se, ustrížek -žka *m*

ustrój -ôja *m zgradba, organizacija*: ~ družbe, jezika; telesni, duševni ~, spodnji, zgornji ~ proge
ustrojíti -ím, ustrôji -íte! ustrójil -íla -o, ustrojèn -ena -o *in* ustrojiti ustrójim, ustrôjil -íla -o, ustrójen -a -o: kože ~, te bo že oče ustrojil *našeškal*, ustrojítev -tve *ž*
ustváriti -im, ustvarjênje -a *s*: svet, umetnino ~, dobiček ~ *doseči, napraviti*; ustvárjen -a -o: za to je kakor ~, ustvarítev -tve *ž*; ustvárjati -am, ustvárjanje -a *s*, ustvarjálen -lna -o *[-ln-]*: ~a moč, ustvarjálnost -i *[-ln-] ž*, ustvarjávec -vca *m*: besedni, glasbeni ~, ustvarjávka -e *ž*
usukáti *in* usúkati -am *in* -čem *gl.* sukati: nit ~, močnik ~, nit se usuka *ali* usuče *skrči*
usušíti -ím, usúši -íte! usúšil -íla -o, usušèn -ena -o: mrva, sadje se usuši, bolezen ga je usušila, usušítev -tve *ž*, usúšek -ška *m* = usušílo -a *s izguba pri sušenju*; usuševáti -újem, usuševàl -ála -o, usuševánje -a *s*; usuševálen -lna -o *[-ln-]*
usúti usújem *in* uspèm *gl.* suti, usút -a -o: zrnje ~ iz posode; dež, toča, ploha besed se usuje; *vendar* vsuti
usužnjíti -im *zasužnjiti*, usúžnjen -a -o: ~ koga, usúžnjenec -nca *m*, usúžnjenka -e *ž*, usúžnjenost -i *ž*
usvojíti -ím *asimilirati*, usvôji -íte! usvójil -íla -o, usvojèn -ena -o: ~ hrano, vodo, °~ predlog *sprejeti*, industrija je °usvojila nove proizvode *je začela izdelovati nove izdelke*, usvojitev -tve *ž*; usvájati -am, usvájanje -a *s*: rastline usvajajo vodo
úš uši *ž*: naglavna, bela, osramna, kurja, trtna ~, ~i imeti, dobiti, obirati, iskati, tolči; ~i se nalesti; to ti je prava ~ *zajedavec*; úšji -a -e: ~e jajce, ~i pik; úšica -e *ž*: listna, krvava, šipkova ~, úška -e *ž*; úšiv -a -o, úšivost -i *ž*, úšivec -vca *m* 1. *úšiv človek*, 2. *bot.*, 3. *prašek zoper uši*, 4. *gost glavnik*, 5. *zmerljivka*, úšivka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *bot.*, úšec -šca *m gnida*; úšenec -nca *m zool.*; úšenek -nka *m*, *nav. mn.* úšenki *mlade, drobne uši*, úšjak -a *m úšji iztrebek*, ušják -a *m bot.*, úšnik -a *m bot.*
uščéniti uščênem, uščêni -íte! uščênil -íla -o, uščênjen -a -o: klešče so ga uščenile za palec, v prst se je uščenil, uščíp -a *m prijem*, uščípek -pka *m*, uščípljaj -a *m*; uščípniti -nem *uščeniti*, uščípnjen -a -o: ~ koga v lice
ušésce -a *s*: beseda v ~ih *v narekovajih*; ušésen -sna -o: ~e bolezni, ~i oddelek (v bolnišnici), ~o maslo; ušésnica -e *ž* 1. *uhelj*, 2. *doga za uho pri škafu*, ušésnik -a *m sveder za vrtanje ušes pri posodi*
ušíbiti -ím, ušíbi -íte! ušíbil -íla -o, ušibljèn -ena -o *in* ušíbljen -a -o: hrasta sneg ne ušibi, deska se pod težo ušibi; ušíbčen -čna -o *upogljiv*; ušibováti -újem, ušibovàl -ála -o, ušibovánje -a *s*: telo se ušibuje; ušíniti -nem; ušínjen -a -o: ~ hrbet
ušíti ušíjem *s šivanjem skrajšati*, ušíl -íla -o, ušít -a -o: ~ rokav *ujeti*; *vendar* všiti
uštéti uštéjem se *zmotiti se pri štetju gl.* šteti: nanj se je zanašal, pa se je uštel, uštétje -a *s*, uštévek -vka *m*; uštévati -am se; *vendar* všteti
útа -e *ž senčnica, hladnica*, útica -e *ž*
utaboríti -ím se, utabôri -íte se! utabóril -íla -o, utaborjèn -ena -o: ~ se pod hribom, utaborítev -tve *ž*
utajíti -ím, utáji -íte! utájil -íla -o: ~ resnico, najdeni denar; utajèn -ena -o: ~a toplota, utajitev -tve *ž*, utája -e *ž*: davčna ~; utajeváti -újem, utajevàl -ála -o, utajevánje -a *s*
utápljati -am, utápljanje -a *s*
utéči -em *gl.* teči: ~ komu, kri uteče; voda, povodenj se uteče *se unese, uplahne*; mlinski kamen, stroj se uteče *obrabi, ugladi*, utèk -éka *m*: ~ krvi; utékati -am, utékanje -a *s*
utegníti utégnem, utégni -íte! utégnil -íla -o *in* utégniti *s stal. poud.*: ~ komu živež; ne utegnem *nimam časa*; pridi, če boš utegnil; to ti utegne še koristiti; utegováti -újem, utegovàl -ála -o, utegovánje -a *s*: ~ zaslužek
utêha -e *ž tolažba*: bilo mi je v ~o, utéšiti -im *s stal. poud. in* utešíti -ím, utéši -íte! utéšil -íla -o, utešèn -ena -o: ~ otroka, ~ se, utešítev -tve *ž*; utešítelj -a *m*, utešljív -a -o
utekočíniti -im, utekočínjen -a -o, utekočínjenje -a *s*: plin ~
utelésiti -im, utelešenje -a *s*: ~ misel; utelešen -a -o: ~a lepota, utelésba -e *ž*
utemeljíti -ím, utemêlji -íte! utemêljil -íla -o, utemeljèn -ena -o: sodbo, naziranje ~, utemeljeno nezaupanje; utemeljítev -tve *ž*, utemeljítelj -a *m*, utemeljíteljica -e *ž*;

utemeljeváti -újem, utemeljeval -ála -o, utemeljevánje -a *s*

utenzílije -ij *ž mn. orodje, priprave, potrebščine*

utépati -am *in* -pljem, utépanje -a *s*: utepa se mi, njegova trma se mu bo še utepala; utêpsti utêpem *gl.* tepsti; utepèn -ênа -o: ~a obleka; *vendar* vtepati

utesníti -ím, utêsni -íte! utésnil -íla -o, utesnjèn -ênа -o: ~ koga v stanovanju, v pravicah, ~ se v zahtevah, utesnitev -tve *ž*; utesnjeváti -újem, utesnjeval -ála -o, utesnjevánje -a *s*, utesnjeválen -lna -o *[-ln-]*, utesnjevávec -vca *m*, utesnjevávka -e *ž*

utéž -i *in* -í *ž*: ~i za drage kovine, utéžen -žna -o: ~a enota, utéžnica -e *ž* |*skodela na tehtnici*|, utéžje -a *s*: ~ pri stenski uri, utéžnik -a *m* |*vzvod*|

utíhniti -nem, utíhnil -a -o: otrok, glas, pogovor utihne; za zmeraj je utihnila; veter je utihnil

Útika -e *ž* |*mesto v Afriki*|, útiški -a -o, Utičàn -ána *m*

utilitárec -rca *m kdor gleda samo na korist*, utilitarízem -zma *m*, utilitarist -a *m*, utilitaristíčen -čna -o

utírati -am, utiranje -a *s*: pot komu, si ~

utíšati -am: ~ otroka (da utihne), ~ radio

utočíti utóčim se *gl.* točiti: veliko vina se utoči; pri pivu se je grdo utočil

utolažíti *in* utolážiti -im *gl.* tolažiti, utolážen -a -o: ~ koga, ~ (si) žejo, jezo, ~ (si) radovednost

utoliti utólim *lit.*, utôli -íte! utôlil -íla -o, utóljen -a -o: ~ otroka *utolažiti, utišati*

utoníti utónem, utôni -íte! utônil -íla -o: Čop je utonil v Savi, sonce utone za gorami, pesnik je utonil v pozabo, ~ v delu, kamen v vodi utone *se potopi*

utopíja -e *ž* 1. *deveta dežela, izmišljen svet*, 2. *slovstvena oblika*, utópičen -čna -o: ~i roman, utopist -a *m sanjar*, utopístka -e *ž*, utopístičen -čna -o

utopíti -ím, utôpi -íte! utópil -íla -o, utopljèn -ênа -o: ~ koga, v žlici vode bi ga utopil, ~ se *utoniti*, v misli se ~, utopljênec -nca *m*, utopljênka -e *ž*, utopítev -tve *ž*

utòr utóra *m žlebič v deskah, v dogah*: klinast ~, vehanje na ~e; utóriti -im, utórjenje -a *s*: sod ~; utórjen -a -o: ~e deske, utórnik -a *m* = utorílnik -a *[-un-] m*

utrakvístičen -čna -o *dvostranski, dvojezičen*: ~e šole, utrakvízem -zma *m*, utrakvíst -a *m pripadnik verske ločine husitov*

utrdíti -ím, utŕdi -íte! utŕdil -íla -o, utŕjen -a -o *in* utŕditi -im *s stal. poud.*: mesto, zdravje, prijateljstvo ~, utrdítev -tve *ž*, utŕdba -e *ž*; utrjeváti -újem, utrjeval -ála -o, utrjevánje -a *s*, utrjevávec -vca *m*, utrjeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a dela, ~e vaje

utréti utrèm *in* utárem *gl.* treti: šipo ~, pot si ~, lobanjo si ~, ~ se *raniti se pri trenju lanu*, lan se je letos hudo utrl; utŕt -a -o: ~a steza, ~a lobanja; *vendar* vtreti

utŕgati -am *in* utŕžem, utŕgan -a -o, utŕganje -a *s*: jabolko, jagodo, cvetico ~; nit se utrga; oblak, hrib se je utrgal; od ust si ~; utrgávati -am, utrgávanje -a *s*; utrgováti -újem, utrgoval -ála -o: plačo, pri plači komu ~, utŕžek -žka *m odtegljaj*

utríp -a *m*: ~ srca, žile, utrípen -pna -o: ~a količina krvi; utripati -am *in* -pljem, utrípanje -a *s*: srce, topel zrak utripa *ali* utriplje, oči utripajo *ali* utripljejo, z očmi ~, žarnica utripa, utrípálen -lna -o *[-ln-]*: ~o gibanje, utrípálnica -e *[-un-] ž*: žila ~

utrníti utŕnem, utŕni -íte! utŕnil -íla -o, utŕnjen -a -o *in* utŕniti -nem *s stal. poud.*: svečo ~, zvezda, misel se utrne, solza se mu je utrnila iz očesa; ~ koga s palico *oplaziti, usekati*; utrínjati -am, utrínjanje -a *s*: iskre se utrinjajo v snopih, misli so se mu kar utrinjale, utrínek -nka *m*: zvezdni ~i, miselni ~i, utrinjáč -a *m* = utrinjálo -a *s* |*priprava*|

utrpéti -ím *gl.* trpeti: ne utrpim te knjige *ne morem pogrešiti*, ne utrpi, da ne bi malo stopil v gostilno; sovražnik °je utrpel velike izgube *je imel*, sosed °je utrpel hudo škodo *je imel, pretrpel*

utrudíti *in* utrúditi -im *gl.* truditi, utrújenje -a *s*: pot ga je utrudila, hitro se utrudi; utrújen -a -o: ~ od dolge hoje; utrújenec -nca *m*, utrújenka -e *ž*, utrújenost -i *ž*, utrudljív -a -o, utrudljívost -i *ž*; utrújati -am, utrújanje -a *s*

utržíti -im: veliko ~ s prodajo zelenjave

utvárjati -am si → *domišljati si, slepiti se, delati si (prazne) upe, predstave*, utvára -e *ž* → *prazen up, slepilo*

uvájati -am *gl.* uvesti

uvážati -am *gl.* uvoz
uvaževáti -újem → *upoštevati, spoštovati*
uvedríti -ím se *zvedriti se*, uvêdri -íte se! uvédril -íla -o: mož se je uvedril, uvedrílo se je, uvedrítev -tve *ž*
uveljáviti -im, uveljávljen -a -o, uveljávljenje -a *s*: svojo voljo ~, ~ se med prijatelji, v stroki; uveljavítev -tve *ž*, uveljávljati -am, uveljávljanje -a *s*: ~ svoje pravice, ~ se v družbi, ~ se na vseh koncih
uvéniti -nem *gl.* veniti; uvél -a -o *in* uvénjen -a -o: ~ cvet, ~a trava, uvélost -i *ž in* uvénjenost -i *ž*
uvériti -im → *prepričati*; °uverênje -a *s potrdilo, spričevalo*
uvertúra -e *ž* 1. *uvodna glasba k operi*, 2. *začetek, uvod*, uvertúren -rna -o: ~a glasba
uvêsti uvêdem *vpeljati gl.* vesti, uvedèn -ena -o, uvédba -e *ž vpeljava*; uvájati -am, uvájanje -a *s*: ~ nove metode, ~ koga v delo, bravca v knjigo, uvajávec -vca *m*, uvajávka -e *ž*
uvésti uvézem *gl.* vésti, uvézenje -a *s*; uvézen -a -o: ime je ~o
uvezáti *in* uvézati uvéžem *gl.* vezati: ~ liste v platnice, v knjigo; knjigovez se je uvezal *je napačno zvezal*; uvezáva -e *ž*, uvezováti -újem, uvezovàl -ála -o, uvezovánje -a *s*, uvezovávec -vca *m*
uvézniti -nem: v blatu je uveznil *obtičal*; uvéznjen -a -o: ~a kila *med.*
uvídeti uvídim *videti, spoznati, sprevideti*, uvidévati -am, uvidévanje -a *s*; uvidéven -vna -o: ~ mož, ~o ravnati *z razumevanjem*, uvidévnost -i *ž*
uvíti uvíjem *gl.* viti: palica, žica se uvije; uvít -a -o: ~a preja *zvita, navita*, ~ vijak *zavit v kaj, privit*; uvíjati -am *gl.* odvijati: ~ žico
uvòd uvóda *m*: napisati knjigi ~, ~ v preiskavo, za ~ povedati, uvóden -dna -o: ~a beseda, glasba, ~i članek = uvódnik -a *m*, uvódničar -ja *m pisec uvodnikov*, uvódoma *prisl. v uvodu*
uvòz uvóza *m*: ~ na dvorišče, ~ in izvoz blaga, uvózen -zna -o: ~a vrata, ~o dovoljenje, uvóznik -a *m*, uvóznica -e *ž* |*oseba, listina*|, uvoznína -e *ž* |*pristojbina*|; uvoziti uvózim *gl.* voziti, uvožen -a -o: ~o blago, uvožen -zna -o *kar se lahko uvozi*: blago je ~o, uvážati -am, uvážanje -a *s*: ~ industrijske izdelke
uvrstíti -ím, uvŕsti -íte! uvŕstil -íla -o, uvrščèn -ena -o: ~ koga med prijatelje, med sodelavce, uvrstítev -tve *ž*; uvrščati -am, uvrščanje -a *s*; uvrščáj -a *m znamenje za uvrstitev*
úvula -e *ž mehkonebni jeziček*, uvuláren -rna -o: ~i glasovi
uzakóniti -im, uzakóni -te! uzakónil -a -o, uzakónjen -a -o: ~ novo ustavo, ~ pravopis, uzakonítev -tve *ž*
uzánca -e *ž*, *nav. mn.* uzánce uzánc *navade v trgovskem poslovanju*, uzáncen -čna -o
Uzbékistan -a *m* |*pokrajina v Aziji*|, Uzbéki -ov *m mn.* |*prebivavci*|, uzbéški -a -o
úzda -e *ž*: ~o natakniti, konja za ~o prijeti, na ~i imeti koga, úzdica -e *ž*, úzdast -a -o: ~a mišica; úzdati -am *s stal. poud. in* uzdáti -ám, uzdàj -ájte! uzdál -ála -o: ~ konja, strasti; úzden -dna -o: ~a veriga = úzdnica -e *ž*
uznojíti -ím, uznôji -íte! uznójil -íla -o, uznojèn -ena -o: klanec ga je uznojil, ~ se pri delu, uznojítev -tve *ž*
uzréti uzrèm *ugledati, zagledati gl.* zreti
uzurpátor -ja *m samozvanec*, uzurpácija -e *ž samozvanstvo, nasilna prilastitev*, uzurpírati -am *nasilno (si) prilastiti*
úzus -a *m navada, šega, običaj, splošna raba*, uzuálen -lna -o *[-ln-]* (°uzuelen)
užágati -am: ~ hlod po meri, ~ dno, ~ se *raniti se*, ~ se pri obžagovanju *krivo zažagati*, kakšno si spet užagal?
užalíti *in* užáliti -im *gl.* žaliti, užáljen -a -o: ~ koga s čim, užáljenost -i *ž*: storiti kaj iz ~i, užalítev -tve *ž*, užáljenec -nca *m*, užáljenka -e *ž*
užalostíti -ím, užalôsti -íte! užalóstil -íla -o, užaloščèn -ena -o, užaloščênost -i *ž*, užalostítev -tve *ž*
užéjati -am, užéjan -a -o: hoja me je užejala, ~ se
užéti užánjem *gl.* žeti 1. *raniti s srpom*, 2. ~ se *manj nažeti, kakor je kdo pričakoval*
užgáti užgèm *gl.* žgati: ~ koga čez hrbet; *vendar* vžgati
úžgec -a *[-gəc-] m pokvarjeno vino*
Úžice -a *s kr. i.*, v ~u: Titovo ~, úžiški -a -o, Úžičan -a *m*
užíti užíjem, užíj -te! užíl -a -o, užít -a -o: malo dobrega ~ na svetu; užítje -a *s*, užítek -tka *m*: ~ imeti od posestva, umetniški ~, užíten -tna -o: ~a jed, ~e gobe, užítnost -i *ž*; užitnína -e *ž*

|*davek*|; užítkar -ja *m*, užítkarica -e *ž*, užítkarski -a -o; užívati -am, užívaj -te *in* -ájte! užíval -a -o *in* -ála -o, užívanje -a *s in* užívanje -a *s*: hrano, veselje, lepoto, podporo, ugodnost ~, ~ v čem, ~ ob nesreči drugih, ~ pri mučenju, uživávec -vca *m*, uživávka -e *ž*, uživáč -a *m*, uživáški -a -o, uživáštvo -a *s*

užlébiti -im, užlébljen -a -o *in* užlebíti -ím, užlébi -ite! užlébil -íla -o, užlébljen -ena -o, užlebítev -tve *ž*, užlebína -e *ž*

užúgati -am: ~ koga *ugnati*

V

v *[và | vé] m neskl. in* vé véja *m*: mali v, véliki V, z malim vejem

v *[v | u̯ | u] predl. kaže* I. *s tož. smer*: ① *pri predmetu (v koga ali kaj?)*: zaupaj vase, ~ to ne veruje, zagledal se je ~ sosedovo; ② *pri prislovnih določilih*: a) *kraja (kam?)*: iti ~ hišo, ~ gozd, ~ mesto; pot pelje ~ góro, ~ hrib iti, ~ klasje iti, pasti ~ jamo, vzeti ~ róko, ~ oči pogledati, dati ~ kraj; udariti se, raniti se ~ nógo, ~ lice poljubiti; priti ~ leta, ~ svate iti; b) *časa (kdaj?)*: seja bo ~ sredo, dela ~ petek in svetek, ~ prvo ni uspel *prvič*, ~ drugo naj pride *drugič*; c) *namena (čemu?) in nasledka (kako?)*: dati ~ dar, ~ dober namen, prijeti koga ~ strah, ~ zakon vzeti koga, poslati dar ~ zahvalo, dati ~ najem, ~ zakup; prodati ~ škodo, biti ~ korist, ~ nadlego, ~ sramoto; spraviti ~ denar, ~ nič devati, ~ smeh obrniti; ~ greh, ~ čast (si) šteti, ~ kačo se spremeniti; č) *načina (kako?)*: ~ ceno dati *poceni*, teči ~ dir, ~ skok, ~ dve gubé se držati, ~ dva cepa se majati; oblačiti se ~ svilo, ~ obraz je lepa; ~ živo čutiti, zadeti; ③ *pri prilastku (kateri?)*: vrata ~ hišo so razbita, skok ~ višino, kita ~ tri pramene, ~ méhko kuhano jajce, poslopje ~ dve nadstropji, dar ~ korist pogorelcem; II. *z mest.* ① *pri predmetu (v kom ali čem?)*: ~ tem človeku sem se zmotil, ~ slogi je moč, ~ nagajanju je velik, ne dá se motiti ~ svojih mislih, ~ čem je prava vrednost? ② *pri prislovnih določilih*: a) *kraja (kje?)*: živi ~ mestu, ~ roki drži, kdor nima ~ glavi, ima ~ petah; ~ novi obleki, živi ~ svojem svetu, ~ kupu knjig; bil je ~ partizanih, ~ Slovencih ga ni takega; b) *časa (kdaj?)*: ~ mladosti, ~ dveh dneh, ~ razdobju, ~ kratkem; c) *načina (kako?)*: ~ podobah govoriti, ~ jatah leteti, ~ gotovini, ~ obrokih plačati, biti ves ~ svili, ~ kupih so vlačili iz hiše; ~ strahu živeti, ~ smehu resnico govoriti; č) *v prilastku (kateri?)*: hiša ~ bregu, napaka ~ računu, plačilo ~ gotovini, podobe ~ sanjah

v- *[v | u̯ | u] predp. izraža gibanje v kako stvar*: vdeti nit (v šivanko), vstaviti besedo (v stavek), vdihavati, vrasti se, vpisati (v knjigo), vpreči, vtakniti, vsiliti; *pred začetnim* v- *se piše* u-

vába -e *ž*: na ~o loviti, ~o nastaviti, vábnik -a *m* |*ptič*| = vábič -a *m*, vábnica -e *ž past z vabo*

vabíti vábim, vábi -íte! vabéč -a -e, vábil -íla -o, vábljen -a -o, vábljenje -a *s in* vábiti -im *s stal. poud.*: k sebi ~ koga, ~ na obed, v svate, je že vabilo (v cerkev); vabéč -éča -e *prid.*: ~ klic; vabílo -a *s*: ~ na prireditev, na svatbo, vabílen -lna -o *[-ln-]*: ~o pismo; vabívec -vca *m*, vabívka -e *ž*; vabljív -a -o: ~a ponudba, vabljívost -i *ž*

Váče Váč *ž mn. kr. i.*, na ~ah, váški -a -o: ~a situla

váda -e *ž*: ~ je nataknjena na trnek

vademékum -a *m priročnik, priročna, žepna knjižica*

vádij -a *m varščina*

váditi -im: ~ konja vožnje, ~ na klavirju, ~ se v petju; vájen -a -o: ~ dela, ~ delati, vájenost -i *ž*; vádba -e *ž*: telesna ~, vádben -a -o *[-bən-]*: ~a ura; vájenec -nca *m*: trgovski ~, vájenka -e *ž*, vájenski -a -o (°vájeniški): ~i dom, ~a šola; vádnica -e *ž* |*šola, knjiga*|, vádniški -a -o: ~i učitelj, vadíšče -a *s*, vadítelj -a *m trener*, vadíteljica -e *ž*, vadíteljski -a -o: ~i tečaj

vadljáti -ám *kockati*, vadljàj -ájte! vadljàl -ála -o, vadljánje -a *s in* vádljati -am

s stal. poud.: ~ za kaj, vadljáč -a *m* = vadljávec -vca *m*, vadljávka -e *ž*, vadljávski -a -o: ~a strast

váfelj -na *m skladanec*: torta iz ~ov, váfeljnov -a -o *>[-fəlj-]*

vága -e *ž*: pet kil dobre ~e, prodajati na ~o, dati na *~o *tehtnico*, žive *~e *teže*, ~ pri vozu, *vágati -am *tehtati*

vagabúnd -a *m* → *postopač, klatež, potep*, vagabúnd(ov)ski -a -o; vagabundírati -am → *postopati, klatiti se, potepati se*, vagánten -tna -o *blodeč, potepajoč se*

vagàn -ána *m mernik*

vagína -e *ž med. nožnica*, vaginálen -lna -o *[-ln-]*: ~a preiskava

vagón -a *m železniški voz*, vagónski -a -o: ~a pošiljka, vagónček -čka *m*, vagónar -ja *m* 1. *stanovavec v vagonu*, 2. *študent, ki se vozi*

váhnja -e *ž zool.* |*riba*|

váhti -ov *m mn. etnogr.*: o ~ih *o vseh svetih*, vahtíči -ev *m mn. prešce*, váhtnica -e *ž krizantema*

vája -e *ž*: bralna ~, ~ v branju, govorna ~, domača ~, z ~o kaj doseči, priti v ~o, iz ~e biti, orožne ~e, delati kaj za ~o; Váje Váj *ž mn.* |*dijaški slovstveni list*|, vájevci -ev *m mn.*, vájevski -a -o: ~i program

vájen -a -o *gl.* vaditi

vájet -i *ž* = vájet -a *m*, *mn.* vájeti -i *in* vájeti -ov: ~i napeti, popustiti; potegniti za ~e, vájeten -tna -o: ~i konj

vájin -a -o *svojilni zaimek za 2. os. dvojine*: ~ nasvet, ~i otroci

***vakánce** -ánc *ž mn. počitnice*

vakánten -tna -o *prazen, nezaseden*: ~o službeno mesto, vakánca -e *ž prazno službeno mesto*

vakcína -e *ž med. cepivo*, vakcinírati -am, vakciníranje -a *s*, vakcinácija -e *ž cepljenje, cepitev*

vákuum -a *m praznina*, *mn.* vákuumi -ov, vákuumski -a -o: ~a črpavka, cev

vál *[vál]* vála *in* valú *m*, *mn.* valóvi -óv *in* váli -ov: ~ove delati, gnati, ~ovi se poležejo, ~ se vzdigne, zažene; radijski, zvočni, svetlobni ~, dolgi, kratki, srednji ~ovi, morski ~ovi, ultra vijolični, infra rdeči ~ovi; válec -lca *[-lc-] m*, válček -čka *[-lč-] m*, válast -a -o; valóven -vna -o: ~a dolžina, valovít -a -o: ~ svet, ~o morje, valovítost -i *ž*; valovílnik -a *[-ųn-] m* |*čopič*|, valóvje -a *s*; valovéti -ím, valôvi -íte! valovèl -éla -o, valovênje -a *s*: morje valovi; valovíti -ím, valôvi -íte! valovíl -a -o, valovljênje -a *s*: veter valovi površino morja, valovítev -tve *ž*; valováti -újem, valovàl -ála -o, valovánje -a *s*; valolòm -ôma *m*

válček -čka *m*: počasni, dunajski ~, ~ plesati, válčkov -a -o: ~ večer *>[-lč-]*

valénca -e *ž kem.*, valénten -tna -o *kem.*, valénčen -čna -o: ~e črte, ~a doba

Valencia *[valéncia / valénsia]* -e *ž* |*špan. mesto*|, valéncijski -a -o

Válens -a *m os. i.*, Válensov -a -o; Valentín -a *m*, Valentínov -a -o; Valentína -e *ž*, Valentínin -a -o

valeriána -e *ž* |*zdravilo*|

Valêrius -ia *m in* Valêrij -a *m* |*rim. cesar*|, Valêrijev -a -o; Valerián -a *m*, Valêrija -e *ž*

valéta -e *ž slovo, pojedina ob slovesu, odhodnica*: na ~i, valéten -tna -o

valíti valím, váli -íte! valil -a -o, valjênje -a *s*: hlode ~, krivdo ~ na koga, s sebe *ali* od sebe; dim se vali iz dimnika, množice se valijo po ulicah; koklja vali; valítev -tve *ž*, valívec -vca *m*, valívka -e *ž*, valíšče -a *s*; valílen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave, valílnica -e *[-ųn-] ž*; valíž -a *m okroglo kamenje, prod, melišče*; valič -íča *m*: z ~em povalja kmet zorano njivo

válj -a *m cilinder*: barvni, gladilni, zaviralni ~, ~ na pisalnem stroju, váljec -ljca *m*, váljček -čka *m*: mlin na ~e, váljčen -čna -o: ~i mlin, valjčevína -e *ž* |*zlitina*|, váljek -ljka *m*, váljast -a -o

váljar -ja *m*: kuhinjski, kmetijski, parni ~, váljarček -čka *m*, valjárna -e *ž* |*tovarna*|

váljati -am, váljaj -te *in* -ájte! váljal -a -o *in* -ála -o, váljanje -a *s in* valjánje -a *s*: po tleh, po blatu ~ kaj, testo, železo ~, ~ se po postelji, otroci se valjajo po travi; váljan -a -o: ~o testo, železo; váljanec -nca *m*, valjálen -lna -o *[-ln-]*, valjávec -vca *m*, valjávka -e *ž* |*delavka, naprava*|, valjálnica -e *[-ųn-] ž*, valjálnik -a *[-ųn-] m*: suknarski ~, valjáč -a *m*, valjáča -e *ž zool.*

Valjhún -a *m* |*karantanski knez*|, Valjhúnov -a -o, valjhúnski -a -o: ~i nastop

Valkíra -e *[-lk-] ž* |*nem. mit. bitje*|

Valois -a *[valoá -ja] m* |*član franc. kraljevske rodovine*|, valoiski *[valoájski]* -a -o

Valónija -e *ž* |*pokrajina v Belgiji*|, valónski -a -o, Valónci -ev *m mn.*
valorizírati -am *določiti, zvečati pravo vrednost*, valorizácija -e *ž*
valováti -újem *gl.* val
válpet -pta *m*, válptov -a -o, válptovski -a -o >*[-up-]*
Valpúrga -e *ž os. i.*, Valpúrgin -a -o: ~a noč >*[-lp-]*
valúta -e *ž denarna vrednost, veljava, tečaj*: papirnata, zlata ~, valúten -tna -o: ~a reforma
Valvasor *[válvazor]* -ja *m os. i.*, Válvasorjev -a -o: ~a zgodovina, ~a koča
vàmp vámpa *m* 1. *vet.*, 2. ~i |*jed*|, *vampáč -a *m* = *vámpež -a *m trebušnež*, *vámpast -a -o *trebušen*
vampír -ja *m*, vampírski -a -o
vanádij -a *m kem.* |*prvina, kovina*|
Vandáli -ov *m mn.* |*germanski narod*|, vandál *[-ál]* -a *m uničevavec, razbijač, kdor hoče vse razbiti ali uničiti*, vandálski -a -o *[-ls-]*: ~o početje, vandalízem -zma *m uničevalna strast*
Van Dyck *[van dájk]* -a *m* |*slikar*|, Van Dyckov -a -o
vanílja -e *ž bot.*, vaníljevec -vca *m bot.*, vaníljin -a -o: ~ sladkor, vaníljev -a -o: ~ sladoled, vanilín -a *m* |*dišava*|
várati -am, váranje -a *s*: upanje ga je varalo, žena vara moža z drugim, ~ se s praznimi upi, bridko se vara *moti*, ~ se v čem, várav -a -o = varljív -a -o: ~ up, váravost -i *ž* = varljívost -i *ž*; váravec -vca *m*, váravka -e *ž* |*oseba, trnek*|
várčen -čna -o: ~ z denarjem, ~ pri jedi, várčnost -i *ž*; varčeváti -újem, varčeválnik -a -o, varčeváne -a *s*: ~ s hrano, pri gospodinjstvu, varčeválen -lna -o *[-ln-]*, varčevávec -vca *m*, varčevávka -e *ž*
Várdar -ja *m* |*reka*|, várdarski -a -o: ~a dolina; várdar *neskl.* |*cigareta*|: dajte mi deset ~, z ~ mi ni ustreženo, várdarka -e *ž* |*cigareta*|
vardévati -am *opravljati*, vardévanje -a *s*: živino, otroke ~, vardéva -e *ž*, vardevávec -vca *m*, vardevávka -e *ž*
váren -rna -o: ~ pred dežjem, ognja ~ = ~ pred ognjem, ni življenja ~, na ~em biti, ~o hoditi, prijemati *previdno*, várnost -i *ž*: javna ~, ~ življenja in premoženja, várnosten -tna -o: ~i ukrepi, ~e naprave
varieté -ja *m*, varietéjski -a -o: ~a predstava, ~i akrobat
variírati -am *menjavati (se), spreminjati (se)*, variránje -a *s*, variácija -e *ž menjava, sprememba*; vária *s mn. neskl. to in ono, mešanica*; variánta -e *ž različna oblika, različica, različek*, variabilen -lna -o *[-ln-] spremenljiv*, variabílnost -i *[-ln-] ž*, varietéta -e *ž različek, vrsta*
varíti -ím, vári -íte! varíl -a -o, varjèn -ena -o, varjênje -a *s in* várjenje -a *s*: železo ~, ~ na zvar, točkasto ~; vár -a *m*, varílen -lna -o *[-ln-]*: ~a vročina, varílnik -a *[-un-] m* |*kotel*|, varílnica -e *[-un-] ž* |*naprava, peč*|, varílo -a *s*; varívec -vca *m*, varívka -e *ž*, varívski -a -o, varívstvo -a *s*, varíšče -a *s*, varljív -a -o: ~a kovina se dá variti
várovati -ujem, váruj -te! vároval -a -o, várovan -a -o *in* varováti -újem, varúj -te! varovàl -ála -o, varován -a -o: otroke ~, ~ koga nesreče, bog varuj iti proč, ~ se bolezni, várovanec -nca *m in* varovánec -nca *m*, várovanka -e *ž in* varovánka -e *ž*, várovanski -a -o *in* varovánski -a -o; varoválo -a *s*: ~ na žagi, oklepno ~, varoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a barva, ~o cepljenje, varovávec -vca *m*, varovávka -e *ž* |*oseba, priprava*|: električna, svinčena, vložna ~, varoválnik -a *[-un-] m* |*priprava*|, varovališče -a *s*
várstvo -a *s*: dati, vzeti kaj v ~, pustiti otroke brez ~a, socialno, zdravstveno, pravno ~, ~ spomenikov, ~ živali, várstven -a -o *[-vən-]*: ~a znamka, ~a oblast
Varšáva -e *ž* |*poljsko mesto*|, varšávski -a -o: ~e ulice, Varšavska postaja v Moskvi, varšavjánka -e *ž* 1. *himna*, 2. *ples*
várščina -e *ž kavcija*: ~o dati
váruh -a *m*, váruhinja -e *ž*, váruška -e *ž pestunja*, váruški -a -o, váruštvo -a *s*
vás -í *ž*: vsa ~ se je zbrala, živeti v ~i, v ~ iti *na obisk*, na ~ iti *v družbo*, fantje pojo na ~i, po ~i priti, to mi je španska ~ *čisto tuje*; gorska, obcestna ~, vasica -e *ž*, váški -a -o, vaščàn -ána *m*, vaščánka -e *ž*; vasováti -újem, vasovàl -ála -o: ~ pri kom, hoditi vasovat h komu, vasovávec -vca *m*, vasovávka -e *ž*, vasoválen -lna -o *[-ln-]*

Vasco *[vásko]* da Gama, Vasca da Gama *ali* da -e, Vascov -a -o *ali* da Gamov -a -o
Vasílij -a *m os. i.*, Vasílijev -a -o, Vásja -a *in* -e *m*, Vásjev -a -o; Vasilísa -e *ž*, Vasilísin -a -o
vàš váša -e *svojilni zaimek za 2. osebo množine*
vát -a *m* |*električna merska enota*|, váten -tna -o: ~a sekunda
váta -e *ž*, vatírati -am, vatíranje -a *s*, vátar -ja *m izdelovavec vate*, vatelín -a *m*
vátel *[-tə̀ɥ]* -tla *m*: na ~e meriti, vátlar -ja *m*, vátlarček -čka *m*, vátelski -a -o *[-əl-]*: ~o blago
váterpolo -a *m šp.*, váterpolski -a -o *[-ls-]*: ~a tekma, ~o moštvo, vaterpolíst -a *m*
Vátikan *in* Vatikán -a *m kr. i.*, vatikánski -a -o: ~a država, knjižnica
vaudeville *[vodvil]* -lla *m* |*popevka, igra*|, vaudevilski -a -o: ~i vložki
Vávpča vás -e -i *ž kr. i.*, vávpški -a -o, Vávpčani -ov *m mn.*
Vávta vás -e -i *ž kr. i.*, v ~i ~i, vavtováški -a -o
váza -e *ž*, vázica -e *ž*, vázast -a -o
vazál *[-ál]* -a *m*, vazálski -a -o *[-ls-]*, vazálstvo -a *[-ls-] s*, vazálen -lna -o *[-ln-]*: ~a država
vazelín -a *m* = vazelina -e *ž*, vazelínski -a -o: ~o mazilo
vazomotóren -rna -o: ~i živci
váža -e *ž ruša*, vážast -a -o, vážnat -a -o
vážen -žna -o *pomemben*: ~ pogovor, ~ *ali* ~ega se delati, vážnost -i *ž*: ~ pripisovati, dajati, prisojati čemu (°polagati na kaj), *vážič -a *m*
vbádati -am *delati vbode*, vbádanje -a *s*, vbádar -ja *m zool.* |*hrošček*|; vbôsti vbôdem *gl.* bosti, vbodèn -êna -o; vbòd vbôda *m*: križni, robni, zančni, verižni ~, ~ z iglo, z nožem, vbodljáj -a *m*; vbóden -dna -o: ~a rana = vbod(l)ína -e *ž*; *vendar* ubadati
vbíti vbíjem *gl.* biti: ~ si kaj v glavo; vbíjati -am *gl.* nabijati, vbíjanje -a *s in* vbijánje -a *s*: ~ komu kaj v glavo; *vendar* ubiti
vbógajme *prisl.*: ~ prositi, dati, dobiti; to imaš za ~
vbókniti -nem, vbókel -kla -o = vbóknjen -a -o *konkaven*: ~a leča, vbóklost -i *ž* = vbóknjenost -i *ž*, vboklína -e *ž*, vboklínast -a -o
vbôsti vbôdem *gl.* vbadati
vbrízgniti -nem: ~ serum v žilo, vbrízg -a *m*, vbrizganína -e *ž* |*tekočina*|; vbrízgati -am, vbrízganje -a *s*; vbrizgávati -am, vbrizgávanje -a *s*, vbrizgováti -újem, vbrizgovàl -ála -o, vbrizgovánje -a *s*
vcepíti *in* vcépiti -im *gl.* cepiti: ~ bacile, ~ komu sovraštvo do česa, ~ komu kaj v glavo; vcèp vcépa *m*, vcépek -pka *m*, vcepnína -e *ž kar se vcepi*, vcepíšče -a *s*; vcépljati -am, vcépljanje -a *s*: ~ mladini disciplino
včásih *prisl. časih* = včási *prisl. časi*
včéraj *prisl.*: od ~, včéranji -a -e = včérajšnji -a -e
včlániti -im, včlánjen -a -o: ~ se v društvo, včlánjenost -i *ž*
včléniti -im, včlénjen -a -o, včlénjenje -a *s*, včlenítev -tve *ž*, včlénjenost -i *ž*; včlenjeváti -újem, včlenjevàl -ála -o, včlenjevánje -a *s*
včŕtati -am, včŕtan -a -o: krogu ~ trikotnik, včrtováti -újem, včrtovàl -ála -o, včrtovánje -a *s*, včrtávati -am, včrtávanje -a *s*
vdáb -a *m zool. smrdokavra*: smrdi ko ~, vdábji -a -e: ~e perje
vdahníti *in* vdáhniti -nem *gl.* dahniti, vdáhnjen -a -o >*[-dah-/-dəh-]*: ~ komu kaj; vdíhniti -nem: globoko ~; vdihnjen -a -o: ~i zrak, vdíh -a *m*, vdihljáj -a *m*; vdíhati -am, vdíhan -a -o; vdihováti -újem, vdihovàl -ála -o, vdihovánje -a *s*; vdihávati -am, vdihávanje -a *s*
vdáti vdám se, *2. mn.* vdáste *in* vdáte se: ~ se veselju, lenobi, v usodo, deska se je vdala; trdnjava se je vdala, koža se vda pod prstom, ~ se nasprotniku v boju, pri igri; vdán -a -o: ~ materi, pijači, vdánost -i *ž*, vdánosten -tna -o: ~a izjava; vdájati -am se, vdájanje -a *s*, vdája -e *ž*
vdejáti *in* vdéti vdénem *gl.* dejati, vdét -a -o: ~ nit v šivanko, šivanko ~, vdétje -a *s*, vdévati -am, vdévanje -a *s*
vdélati -am, vdélan -a -o: ~ kaj v zlato, čevlje ~ *sprednji del nov napraviti*, vdeláva -e *ž*, vdèl *[-èɥ]* vdéla *m kapicanje čevljev, poddel, podšiv*; vdelávati -am, vdelováti -újem *gl.* delovati; *vendar* udelati
vdíhniti -nem *gl.* vdahniti
vdílj *prisl. neprenehoma, dolgo*

vdólbsti vdólbem *gl.* dolbsti; vdólben -a -o: ~e črke, vdólbek -bka *m*, vdolbína -e *ž*: zidna ~ >*[-ụb-]*

vdóva -e *ž*: ~ po kom, ~ ob živem možu, vdôvec -vca *m*: slamnat ~, vdóvski -a -o, vdóvstvo -a *s*: v ~u živeti, vdóvščina -e *ž* |*preužitek*|, vdóvščica -e *ž bot. sončnica*

vdréti vdrèm *in* vdêrem *gl.* dreti: ~ v blagajno, v hišo; voda je vdrla v klet; izginil je, ko da se je v zemljo vdrl; sovražnik vdere v deželo; vdŕtje -a *s*, vdírati -am, vdíranje -a *s*: ~ v stanovanja, vdirálen -lna -o *[-ln-]*: ~o orodje; vdòr vdôra *m*: sovražni ~ v deželo, ~ mikrobov v telo, vdóren -rna -o; *vendar* udreti

vdrgníti *in* vdŕgniti -nem *gl.* drgniti, vdŕgnjenje -a *s*: ~ mazilo v kožo

vdrúgič *prisl. v drugo, drugič, prihodnjič*: ~ naprej

vé *ž in s os. z. za 2. osebo mn.*; védve *ž in s dv.*; *gl. tudi* vi

véč *prisl. mere*: veliko ima, pa bi rad še ~; zna ~ ko hruške peči; ~ ljudi ~ vidi; ~ ko ima, ~ hoče imeti; srečal sem ga pred ~ kot enim letom; dinar ~ ali manj, to ni taka reč; ~ ali manj težav bo zmeraj; zasluži ~ ali manj, kakor je pač delo; ~ ali manj so vsi krivi → *bolj ali manj*; ~ ali manj vsak človek → *bolj ali manj*, ~ ali manj vsi so tu → *bolj ali manj*; ali še? ne ~, nihče ~, nič ~, nikjer ~, nikdar, nikoli ~; še dela ne ~, ne doseže ~ jih naše oko; *napačno je* več *sklanjati*: od ~ (°večih) strani, ~ (°večim) hišam je streho odkrilo, po ~ (°večih) krajih, z ~ (°večmi) ljudmi sem govoril

več- *v sestavi*: večcvéten -tna -o; veččlénski -a -o; večdélen -lna -o *[-ln-]*; večdimenzionálen -lna -o *[-ln-]*, večdimenzionálnost -i *[-ln-] ž*; večimenski -a -o; večjezíčen -čna -o: ~i besednjak; večkrat *prisl.*, večkraten -tna -o, večkrátnik -a *m*; večkrílnik -a *[-ln-] m* |*letalo*|; večléten -tna -o, večlétnica -e *ž* |*rastlina*|; večplásten -tna -o; večrazrédnica -e *ž* |*šola*|; večsédežen -žna -o: ~o letalo; večsémenski -a -o: ~i plod; večstópenjski -a -o *[-pənj-]*: ~a raketa; večstránski -a -o; večštevílčen -čna -o *[-lč-]*: ~o število; večúren -rna -o: večzlóžen -žna -o

véča -e *ž pr.* 1. *ljudsko obče sodišče*, 2. *sečna davščina*, véčeven -vna -o: ~i postopek, ~o pravo

véčati -am, véčanje -a *s*: ~ se, škodo ~, premoženje ~, večálen -lna -o *[-ln-]*: ~o steklo = večálo -a *s*, večáva -e *ž*

večáti -ím *vekati*, véči -íte! véčal -ála -o, večánje -a *s*, večáj -a *m* = večálo -a *s*

véčen -čna -o: ~a luč, ~e tožbe, ~e maše, to ~o čakanje, ~i prepiri, véčnost -i *ž*: že celo ~ ga nisem videl, véčnosten -stna -o: ~a vprašanja

večér -a *m*: vsak ~, jutri ~, pod, na véčer, za véčera *in* ~a *zvečer*, sveti ~, družabni, plesni ~; večéren -rna -o: ~i tečaj, ~a gimnazija; večérnica -e *ž*: zvezda ~, *mn.* večérnice -ic: iti k ~am (v cerkev), sicilijanske ~e, Slovenske ~e, večérniški -a -o: ~a povest; večérka -e *ž pozno popoldne*, večérnik -a *m* 1. *večerni list*, 2. *zahodni veter*; večeríti večerí se, večerjênje -a *s*; večérja -e *ž*: na ~o povabiti, imeti sok za ~o, za ~o pripraviti, večérjati -am, večérjanje -a *s*

véčidel *[-dẹ̯ / -del] prisl.*: bolnik ~ leži, ~ dobro naredi, to so ~ delavci, ~ je doma; ~ je delal vse sam *v glavnem, večinoma*; *vendar*: večji del delavcev se vozi

večína -e *ž*: tričetrtinska ~, z ~o glasov, ~o leta je bil zdoma; ~ so bili delavci; večínoma *prisl. povečini, zvečine*, večinski -a -o: ~a stranka

véčji -a -e *prim. gl.* velik

véda -e *ž znanost*: družbene, pomožne ~e, vedoslóvje -a *s*, vedožêljen -ljna -o, vedožêljnost -i *ž*; Véda -e *ž* |*list*|, Védin -a -o: ~ urednik

véda -e *ž svete knjige Indijcev*, védski -a -o

védečen -čna -o *radoveden*, védečnost -i *ž*

véden -dna -o: v ~em nasprotju; védno *prisl. zmeraj*: za ~ se zavezati

vedênje -a *s gl.* vesti

véder vêdra vedró *in* véder -dra -o: ~o je, v ~em *ali* po ~em, pod ~im nebom, ~e misli, ~o razpoloženje, vedróst -i *ž*, vedrína -e *ž*; vedríti -ím, vêdri -íte! vedríl -a -o: ~ ob nevihti, nebo se vedri, se že vedri, obraz se mu vedri, vedrítev -tve *ž*, vedrílo -a *s*

vedéta -e *ž prednja straža, opazovavec na prednji straži*

védeti vém, véste, vedó *in* véjo *in* vedò, védi -te! vedóč -a -e, vedé, védel -a -o

(°védla), védenje -a *s*: nič ne vem o njem, vem za dobro kapljico, to vem od drugih, ne ve si mere, toliko vem zdaj ko prej, ne ve ne kod ne kam, to je storil vede; ne ve se kdo; vedi ga bog, vedi si ga bog; ni ne vem kako bogat; gre sam ne ve kam; védec -dca *m*; védnost -i *ž*: to je napravil z njegovo ~jo; védoma *prisl. vedé*

védež -a *m*: ko bi bil ~, bi ne bil revež, trojanski ~, védežen -žna -o: ~a ženska, védežka -e *ž*; vedeževáti -újem, vedeževàl -ála -o, vedeževánje -a *s*: ~ iz kart, iz zvezd, iz ptičjega leta, védeštvo -a *s*, vedeževávec -vca *m*, vedeževávka -e *ž*, vedeževávski -a -o, vedeževávstvo -a *s*

védno *prisl. gl.* veden

védomec -mca *m mit.*, védomčev -a -o, védomski -a -o

vêdro -a *s*, *mn.* védra véder *in* vêdra vêder: ~ vina, vedríca -e *ž*, védrn -a -o: ~i sodček, védrnica -e *ž vedrica*, védrnik -a *m* |*prostor*|, védroma *prisl. na vedra, po vedrih*: ~ je nosil pijačo, védrski -a -o, védrce -a *s in* vêdrce -a *s*

véga -e *ž naklon, nagib*, végast -a -o: ~a skleda, cesta; végati -am (se), véganje -a *s*: vinjen človek se vega, végalica -e *ž omahovanje*: stvar je še na ~i *še ni gotova*; végav -a -o, végavost -i *ž*; végniti -nem se: deska se vegne; *gl. tudi* vežiti se

Véga -a *in* -e *m* |*matematik*|, Végov -a -o: ~i logaritmi

vegetácija -e *ž rast, rastlinstvo*, vegetarijánec -nca *m*, vegetarijánka -e *ž*, vegetarijánski -a -o, vegetarijánstvo -a *s*; vegetabílen -lna -o *[-ln-] iz rastlinskega vira*; vegetatíven -vna -o: ~o živčevje; vegetírati -am *nedelavno živeti, životariti*, vegetíranje -a *s*

véha -e *ž*: ~ pri sodu, zelnata ~, pijan ko ~, véhovje -a *s*, véhica -e *ž*, véhast -a -o: ~o zelje, ~ slamnik; véhav -a -o *vehast*, véhavec -vca *m omahljivec*; véhati -am: pijan je bil, da je kar vehal; ~ deske na utor *vezati s čepom*; vehljáti -ám *majati se, zibati se*, vehljàj -ájte! vehljàl -ála -o, vehljàv -áva -o, vehljávec -vca *m*

vehemẽnten -tna -o *silen, strasten, silovit*, vehemẽnca -e *ž silovitost*

véja -e *ž*: drevo požene ~e, gre v ~e, cepiti se na ~e, drevesna, živčna ~, suha ~, glavna, stranska ~ rodu; véjica -e *ž*: oljčna ~, decimalna ~, ~ v stavku, ~o postaviti, *mn.* véjice -ic *trepalnice*; vejévje -a *s sk. i.*, vejevína -e *ž*; véjast -a -o, vejàt -áta -o = véjnat -a -o: ~o drevo, ~ les *grčav*, véjičica -e *ž*, véjičast -a -o; vejíčiti -im se *iti v vejice*, véjnik -a *m* 1. *kosir, krivec*, 2. *posušene veje za krmo kozam in ovcam*, véjnikar -ja *m drevo za vejnike*

véjati -am *in* -em, véjanje -a *s*: žito ~, vejáč -a *m* = vejávec -vca *m*, vejáča -e *ž* = vejálnica -e *[-ųn-] ž velnica*, vejalíšče -a *s kraj, kjer se veja*; vélnik -a *[-ųn-] m* |*stroj*|, vélnica -e *[-ųn-] ž*, vélničen -čna -o *[-ųn-]*: ~i ročaj; vějavica -e *ž*: snežna ~

vék -a *m*: stari, novi ~, iz ~a v ~, na vse ~e, na ~ov ~e; vékomaj *prisl.*: od ~ do ~, vekovít -a -o: ~o odkritje, vekovítost -i *ž*

véka -e *ž*: očesna ~, vnetje ~e

vékati -am, vékaj -te *in* -ájte! vékal -a -o *in* -ála -o, vékanje -a *s in* vekánje -a *s*: otroci vekajo, ~ za čim; vék -a *m*: ~ zagnati; vekáč -a *m*, vekálo -a *s*; vekàv -áva -o: ~i otroci, vekávec -vca *m*, vekávka -e *ž*, vékavt -a *m*, vekúlja -e *ž*

véktor -ja *m mat.*, véktorski -a -o: ~a teorija, ~i prostor

vél *[véų]* -a -o *gl.* veniti

velár -a *m slov. mehkonebni glas*, veláren -rna -o, velarizírati -am, vélum -a *m mehko nebo z jezičkom*

velblód -a *m kamela*, velblódka -e *ž*, velblódar -ja *m*, velblódji -a -e = velblódov -a -o, velblodovína -e *ž* >*[-lb-]*

vele- *v sestavi (po drugih slovanskih jezikih)*: veleblagoróden -dna -o, veleblagoródje -a *s*; veleblagóvnica -e *ž*; velečastít -a -o; veledélo -a *s*; veleelektrónka -e *ž*; velegórje -a *s*; veleindustrija -e *ž*, veleindustríjec -jca *m*; veleizdája -e *ž*, veleizdajávec -vca *m*, veleizdajávka -e *ž*, veleizdajávski -a -o; velekljún -a *m zool.*; velemésto -a *s*, velemésten -stna -o; velenémec -mca *m*, velenémški -a -o, velenémštvo -a *s*; veleposéstvo -a *s*, veleposéstnik -a *m*, veleposéstnica -e *ž*, veleposéstniški -a -o; velerílec -lca *[-ųc-] m zool.* |*somračnik*|; veleséjem -jma *m*, veleséjemski -a -o *[-jəm-]*; velesíla -e *ž*; veleslálom -a *m šp.*; veletòč -óča *m tel.*; veletòk -óka *m*; veletrgóvec

-vca *m*, veletrgovina -e *ž*; veleturíst -a *m*; veleúm -a *m*, veleúmnost -i *ž*; velevážen -žna -o; velezanimív -a -o, velezanimívost -i *ž*; velezaslúžen -žna -o

Velénje -a *s kr. i.*, v ~u, velénjski -a -o: ~i premog = velénjčan -a *m*

velésa -e *ž bot.*

Velésovo -ega *s kr. i.*, v ~em, velésovski -a -o, Velésovci -ev *m mn.*

velèti -ím, vêli -ite! veléč -a -e, vêlel -éla -o, velênje -a *s*: tega nihče ne veli, ~ komu, naj zapre vrata; velélen -lna -o *[-ụn-]*: ~i stavki, velélnik -a *[-ụn-] m*, velélniški -a -o *[-ụn-]*: ~a osnova; velévati -am, velévanje -a *s*: to mu veleva zdrava pamet

veličáti -am *poveličevati*, veličáv -áva -o = veličávski -a -o *megalomanski*, veličávost -i *ž*; veličánstvo -a *s*, veličásten -stna -o, veličástje -a *s*, veličástnost -i *ž*, veličástvo -a *s*, velíčiti -im se, velíčenje -a *s*: kaj se boš veličil!

veličína -e *ž*: duševna ~, pesniška ~, ~ duha, neznana ~

vêlik velíka -o, *prim.* véčji -a -e: ~ človek, sneg, denar, ~ ko pest, za pest ~, zunaj je že ~ dan, srednje ~, ~o mesto, ~a voda, noč, ~o vprašanje, otroci so že ~i *odrasli*, po večjem vse sam naredi, naredi vse le po večjem *povrhu*, *površno*; *dol.* véliki -a -o: ~i teden, ~i in mali hlapec, ~i in stranski oltar, ~i petek, srpan, traven; ~e in male črke, ~a maša, cesta, vrata; na ~o zapravlja, začel je takoj na ~o, na ~i zvon kaj obesiti; ~i voz *astr.*; Peter Véliki, Katarina Vélika; Vélika Nedelja, Vélika Loka, Vélike Lašče, Vélika Britanija, Vélika planina

velikán -a *m*: ~ po telesu, ~ duha, učenosti, velikánka -e *ž*: celice ~e *biol.*, velikánski -a -o, velikánstvo -a *s*

velikáš -a *m veljak*, velikáški -a -o, velikáštvo -a *s*

veliko *prisl.* ① *mere (koliko?)*, *prim.* véč: ~ ljudi, družina z ~ otroki, ~ zasluži, porabi, hodi; ~ dá nanj *ga ceni*, *čisla*, ~ lepši, ~ bolje mu je, ~ bolj zdrav je, ~ več hoče zanj, ~ manj; ② *načina (kako?)*: ne piši tako ~, če hočeš, da pojde vse na papir; *prim.* véč(j)e: piši ~, da bom mogel brati

veliko- *v sestavi*: velikodúšen -šna -o, velikodúšje -a *s*, velikodúšnost -i *ž*, velikodúšnež -a *m*; velíkokaj *prisl. mnogokaj*; velíkokrat *prisl.*, velikokráten -tna -o; velikoláški -a -o *iz Velikih Lašč*; velikolíst -a -o, velikolísten -tna -o; velikomésten -tna -o; velikonôčen -čna -o, velikonôčnica -e *ž* 1. *pesem*, 2. *bot.*; velikopotézen -zna -o, velikopotéznost -i *ž*

velikóst -i *ž*: ~ črke, kazni, papirja; srednja ~, podoba v naravni ~i, urediti knjige po ~i, velikósten -stna -o: ~a mera

Velikóvec -vca *m kr. i.*, v ~u, velikóvški -a -o, Velikóvčani -ov *m mn.*

veljáti -ám, veljàj -ájte! veljàl -ála -o, veljánje -a *s*: zakon velja od 1. januarja, bankovec ne velja več, njegova beseda dosti velja, on veliko velja pri ljudeh, njegova mora ~, že velja *že dobro*, velja za dobrega delavca; velja, da prideš *drži*; veljáva -e *ž*: zakon dobi, izgubi ~o, nima nič ~e pri ljudeh, pet goldinarjev avstrijske ~e, veljáven -vna -o: ~i predpisi, ~i možje *ugledni*, splošno ~, veljávnost -i *ž*: pravna ~, ~ denarja, velják -a *m*, veljáški -a -o, veljáštvo -a *s*

vélmož -á *[-lm-] m*, *mn.* velmožjé velmóž *star. veljak*

vélnica -e *[-ụn-] ž gl.* vejati

Vélo pólje -ega -a *s kr. i.*, na ~em ~u, velopóljski -a -o

vélter -ja *m šp.*, vélterski -a -o: ~a kategorija, teža >*[-lt-]*

vélum -a *m* 1. *ltg. ogrinjalo*, 2. *slov.*; *gl. tudi* velar

velúr -ja *m* |*žamet*|, velúren -rna -o: ~ klobuk

vèn *[vàn] prisl.*: vstal je in šel ~; ~ in ~ nagaja; šel je °~ iz sobe *šel je iz sobe*, vènkaj *[vànkaj] prisl.*

vénа -e *ž žila dovodnica*, vénski -a -o: ~a stena, venózen -zna -o: ~a kri

Vénceslav -a *m os. i.*, Vénceslavov -a -o; Vénčeslav -a *m os. i.*; Vêncelj -clja *in* -celjna *m*, Vêncljev -a -o *in* Vênceljnov -a -o; Véno -a *m*, Vénov -a -o; Vénceslava -e *ž*, Vénceslavin -a -o, Véna -e *ž*

vendar *[vàndar | vàndər | vəndàr]* 1. *prisl.*: povej ~, čemu vse to; 2. *protivni veznik*: dela, ~ ne s pridom; sicer zna, ~ ne razume dobro; vse ima, in ~ nima nič od tega; vèndarle *prisl.*: nazadnje je pa ~ prišel

vénec -nca *m in* vênec -nca *m*: ~ cvetja, cvetni ~ *venčni listi*, lovorov, mirtov ~, ~ čebule, fig, ~ zmage, nazidni ~, deviški ~, sonetni ~, ~ pripovedk, pesmi, ~e plesti, rožni ~ 1. *molek*, 2. *molitev*; vénček -čka *m in* vênček -čka *m*: poročni, plesni ~, vénčen -čna -o *in* vênčen -čna -o: ~i listi, ~a kost, vénčast -a -o; vénčati -am, vénčanje -a *s*; vencenósec -sca *m* → *nosivec venca, ovenčani*

venecijánka -e *ž* |*žaga za les*|

Vénera -e *ž gl.* Venus

Véneti -ov *m mn.* |*antično ljudstvo*|, vénetski -a -o

Venezuéla -e *ž* |*država ob Karibskem morju*|, venezuélski -a -o *[-ls-]*, Venezuélci -ev *[-lc-] m mn.* |*prebivavci*|

véniti -nem, vénil -a -o: trava vene od suše, vročine; vél *[vẹ́u]* -a -o: ~e rože, ~a koža, vélost -i *ž*; venéti -ím *veniti*, véni -íte! venèl -éla -o, venênje -a *s*; venljív -a -o, venljívost -i *ž*

vénomer *prisl. neprenehoma*: ~ me nadleguje, venoméren -rna -o: ~o gibanje

venózen -zna -o *gl.* vena

ventíl *[-íl]* -a *m zaklopka, oddušnik*, ventílen -lna -o *[-ln-]*: ~a cev; ventilírati -am *zračiti*, ventilíranje -a *s*: ~ vprašanje *načeti, sprožiti, pretres(a)ti*; ventilácija -e *ž zračenje, naprava za zračenje*, ventilátor -ja *m zračnik, prezračevalnik*

ventrálen -lna -o *[-ln-]* 1. *med. trebušen, sprednji, spredajšnji*; 2. *vet. spodnji*, ventrikulus -a *m med. želodec*, ventríkel *[-əl]* -kla *m med. prekat*, ventrikuláren -rna -o *prekaten*

Vénus *in* Vénera -e *ž* |*rimska boginja*|, Vénerin -a -o; Vénera -e *ž* |*planet*|; venêričen -čna -o: ~e bolezni, venerológ -a *m*, venerológški -a -o: ~i oddelek

véper -pra *m merjasec*, véprov -a -o, véprski -a -o

véra -e *ž*: ~ v bogove, v čudeže, v strahove, v usodo, v nezmotljivost; prava, kriva, državna ~, trdna, močna, živa, dejavna ~, slepa, prazna, babja ~; ~o sprejeti, imeti v koga, izgubiti, zapraviti, spremeniti; ~o obuditi, poživiti, utrditi, obnoviti, moliti; po ~i živeti, delati; v drugo ~o prestopiti, turške ~e je; na mojo ~o, pri moji ~i! |*vzklik*|, pasja ~! |*kletvica*|; na ~o komu kaj dati *na upanje*; narediti kaj v dobri ~i *v prepričanju, da je prav*; *ne vedé, da ni prav*; živeti v dobri ~i; njemu ne gre ~ *mu ni verjeti*, véren -rna -o: ~o ljudstvo, °~ prevod *zvest*, vérno *prisl.*: ~ koga poslušati *zavzeto, vdano, zaverovano*, vérnost -i *ž*, vérnik -a *m*, vérnica -e *ž*, vérniški -a -o; vérski -a -o: ~i pouk *pouk v veri*, ~a strpnost, vérstvo -a *s*, vérstven -a -o *[-vən-]*

Vêra -e *ž os. i.*, Vêrin -a -o, Vêrica -e *ž*, Vêričin -a -o

veránda -e *ž*: sedeti na ~i, veránden -dna -o: ~a ograja

verbéna -e *ž bot.*

vêrbum -a *m glagol*, verbálen -lna -o *[-ln-]* 1. *glagolski*: ~e oblike, 2. *dobeseden*: ~i prevod, verbalízem -zma *m (prazno) besedičenje, gostobesednost*, verbalístičen -čna -o: ~ slog, verbalíst -a *m*

Vêrd Vérda *m kr. i.*, na ~u, vérški -a -o, Vérjani -ov *m mn.*

Vêrdi -ja *m* |*it. komponist*|, Vêrdijev -a -o: ~e opere, vêrdij(ev)ski -a -o: ~a glasba

Verdun *[verdên / verdún]* -a *m* |*franc. mesto*|, verdunski -a -o

veréja -e *ž*: na ~o so nataknjena vrata v plotu

véren -rna -o *gl.* vera

Vergílius -ia *m in* Vergíl *[-íl]* -a *m in* Vergílij -a *m* |*rimski pesnik*|, Vergílov -a -o *in* Vergílijev -a -o: ~a Eneida, vergílski -a -o *[-ls-]*: ~a pesnitev

verificírati -am *overiti, potrditi, priznati*, verificíranje -a *s*: ~ glasove, listine, verifikácija -e *ž*, verifikacíjski -a -o: ~i odbor

veríga -e *ž*: ~ na kolesu, na vozu, gorska ~, suženjske ~e, podajati opeko v ~i, v ~e vkovati, psa prikleniti na ~o, spustiti z ~e, ~e suženjstva raztrgati; verížica -e *ž*: ovratna, zlata ~, ~ pri uri, varnostna, žvalna ~; verížen -žna -o: ~i račun, sklep, ~a črta, reakcija, verígast -a -o: ~i mikrobi, verígar -ja *m izdelovavec verig*, verígarski -a -o, verígarstvo -a *s*; verížnik -a *m* 1. *trgovec*, 2. *verižno kolo*, verížnica -e *ž* 1. *trgovka*, 2. *verižna črta*, verížniški -a -o: ~a trgovina, verížništvo -a *s*; verížiti -im *preprodajati*, verîženje -a *s*: ~ z blagom

vériti vérim se *zatrjevati*, vérjenje -a *s*: ~ se na kaj, ~ se pri čem *rotiti se*

verízem -zma *m um.* |*smer*|, veríst -a *m*, veríščen -čna -o

verjéti verjámem, verjêmi -íte! verjél -a -o: čisto nič mu ne verjame, v čudeže ~, sveto komu ~, svojim očem ne bi verjel, pa je le res; verjétje -a *s*, verjéten -tna -o: ~a domneva, to se mi ne zdi ~o, ~o je bolan *najbrž*, verjétnost -i *ž*: velika ~, verjétnosten -tna -o: ~i račun

vêrmut -a *m pelinkovec*

Verne *[vêrn]* Verna *m* |*franc. pisatelj*|, Vernov -a -o

vero- *v sestavi*: verodostójen -jna -o: ~a priča, verodostójnost -i *ž*; veroizpóved -i *ž*, veroizpóveden -dna -o; verolómen -mna -o *nezvest, izdajavski*, verolómnost -i *ž*, verolómnež -a *m*, verolómnica -e *ž*; veronáuk -a *m* = veroúk -a *m*, veroúčen -čna -o: ~a ura, veroučítelj -a *m*; veroslóvje -a *s*, veroslóven -vna -o, veroznánstvo -a *s*

Veronese *[veronéze]* -ja *m* |*it. slikar*|, Veronesejev -a -o: ~a šola

Verónika -e *ž os. i.*, Verónikin -a -o

vérovati -ujem, vérovanje -a *s in* verováti -újem, verovàl -ála -o, verovánje -a *s*: ~ v koga, v kaj (°na kaj), vse veruje, kar so ga naučili, nič mu ne veruje *zaupa*

Versailles *[versáj]* -a *m* |*franc. mesto*|, versájski -a -o: ~i grad, ~i mir

vérstvo -a *s gl.* vera

vêrthajmski -a -o: ~a ključavnica = vêrthajm -a *m* = vêrthajmovka -e *ž*

vertikála -e *ž navpičnica*, vertikálen -lna -o *[-ln-] navpičen*, vertikálnost -i *[-ln-] ž*

vêrz -a *m vrstica, stih*, vêrzen -zna -o, verzificírati -am, verzifikácija -e *ž*, verzifikacíjski -a -o, verzifikátor -ja *m*, verzifikátorstvo -a *s*

verzálka -e *[-lk-] ž mn. vélika črka*

vêrzija -e *ž*: različne ~e besedila, po eni ~i je bil Homer slep

verzíran -a -o: ~ v čem → *izvéden, učén, spreten*, verzíranost -i *ž* → *izvedenost, spretnost*

Veržéj -a *m kr. i.*, v ~u, veržéjski -a -o, Veržéjci -ev *m mn. in* Veržénci -ev *m mn.*

vès vsà vsè *[vàs, ụs- / us-]*; *edn. m, s*: vsèga vsegà, vsèmu vsemù, o vsèm, z vsèm; *ž*: vsè, vsèj vsi, vsò, o vsèj vsi, z vsò; *dv.* vsà vsi, vsèh, vsèma; *mn.* vsi vsè vsà, vsèh, vsèm, o vsèh, z vsèmi: ① *v edn. zaznamuje celoten obseg snovi in vse dele, vsoto*: *rabi se predvsem pri snoveh*: ~ kruh, ~ prah, ~a voda, ~a moka, ~e železo, ~e ozračje, ~e mesto, ~ plin; ② *v mn. kot nedoločni številnik povzema vsoto posameznih predmetov ali delov*: ~e knjige, ~i so tu, ~e dni in ~e noči, ~i udje me bolé, ~a okna so razbita, ~i prsti, ~i hlebi so še celi; ~i razredi so na delu, a nobeden ni ~ skupaj, torej niso celi; *v dv. rabimo v tem pomenu* obá obé; brez vseh težav *popolnoma, čisto brez težav*; ③ vsè *s edn. se rabi kot zaimek tudi samostalno in povzema v celoto najrazličnejše stvari ali dejanja*: imamo robce, rute, sukna, platneno in volneno blago, ~e; drva je vozil, živino opravljal, njivo kopal, kosil, oral, ~e je delal; *ustrezna nikalnica je zaimek* nič; *v tem primeru se zmeraj sklanja*: ~e ima, a ničesar ne dá; ④ *prislovni poudarni pomen ima pred pridevniki*: ~ trd od mraza, ~a pregreta od pota, ~a krvava sta po rokah, bile so ~e mokre, prišli so ~i raztrgani; ⑤ vsè *poudarni prisl. pred pridevniki in prislovi*: ~e večji, ~e lepši, ~e bolj in bolj, ~e več, ~e prezgodaj, ~e do danes, ~e naokoli, ~e dotlej; *gl. tudi* vse-

vesél *[-é̩]* -a -o: ~ človek, obraz, ~a družba, pesem, novica, ~ dogodek, ~a igra; življenja ~, prišel je ves ~, ~ega srca, iz srca ~; ~ sem, da te sploh še vidim; nič kaj ga niso bili ~i; veselóst -i *ž in* veselost -i *ž*, vesélje -a *s*: ~ do branja, posvetno ~, ima ~ za risanje; z vrtom ima ~, z njim je užil veliko ~a, z njim je ~ delati; veselíca -e *ž*: ~o napraviti, iti na ~o, biti na ~i, veselíčen -čna -o: ~i prostor = veselíšče -a *s*; vesèljak -a *m*, veseljákinja -e *ž*, veseljáški -a -o, veseljáštvo -a *s*; veseljáčiti -im, veseljáčenje -a *s*

veselíti -ím, vesêli -íte! veselíl -a -o: nobena reč ga ne veseli več, učenje ga veseli; veseli me, da si prišel, ~ se počitnic

veseloígra -e *ž vesela igra*

vésiti -im se *obešati se*, vêšenje -a *s*: kaj se vesiš tam po vejah; vésa -e *ž tel.*: most na ~o, vésen -sna -o *tel.*, vesína -e *ž viseč svet*

vêslo -a *s*: čoln na štiri ~a, z ~i ustavljati, vêselce -a *[-əlc-] s*, vêseln -a -o *[-səln-]*: ~i drog = vêselnik -a *[-səln-] m*, vêslast -a -o: ~e noge; vesláti -ám,

veslàj -ájte! veslàl -ála -o, veslánje -a *s*: čoln ~, naprej, nazaj ~, raca vesla z nogami, na vse kriplje ~; vesláj -a *m*: z nekaj krepkimi ~i, vesláč -a *m* = veslávec -vca *m*, veslávka -e *ž*, veslášk -a -o: ~i klub, ~e tekme; veslárit -im, veslárjenje -a *s*, veslárski -a -o; veslína -e *ž luknja za veslo*: vtakniti vesla v ~e; veslonóžec -žca *m zool.*

vésna -e *ž lit. pomlad*: boginja Vesna, društvo Vesna, vesnjáni -ov *m mn.* |*člani*|, vesnjánski -a -o

vesóljen -ljna -o: ~i svet, potop, vesóljnost -i *ž*, vesóljstvo -a *s* = vesólje -a *s*, vesóljski -a -o: ~i poleti, ~a ladja

véspa -e *ž* |*vozilo*|: voziti se z ~o, na ~i

Vespasiánus -na *m in* Vespaziján -a *m* |*rimski cesar*|, Vespazijánov -a -o

vést -i *ž*: čista, mirna, tenka, pekoča, kosmata ~, ta človek nima ~i, je brez ~i, nima dobre ~i, ima slabo ~, komu ~ buditi, na ~i imeti kaj, z ~jo navzkriž, po ~i *ali* z ~jo delati, živeti, napravil sem to po svoji najboljši ~i, ~ ga peče, grize; vésten -stna -o: ~ človek, prevod, ~o delo, je ~ pri delu, véstnost -i *ž*

vést -i *ž novica, sporočilo*, véstnik -a *m*: Planinski ~, véstniški -a -o

Vésta -e *ž rim. boginja domačega ognjišča*, vestálka -e *[-lk-] ž njena svečenica*

Vestfálija -e *ž* |*nem. pokrajina*|, vestfálski -a -o *[-ls-]*: ~i mir

vêsti vêdem *peljati*, vêdi -íte! védel *in* vêdel vêdla -o: lepo se ~ s kom, do koga, zna se ~ v družbi; vedênje -a *s*: lepo, uglajeno, nesramno ~

vésti vézem, vézi -te! vézel -zla -o, vézen -a -o; vézenje -a *s in* vezênje -a *s* |*delo in izdelek*|: ~ na platno, na svilo; ročno, strojno, umetno ~; vezenína -e *ž* |*izdelek*|, vezílen -lna -o *[-ln-]*: ~i vzorec, vezílstvo -a *[-ls-] s*, vezílja -e *ž*: ~ za perilo

vestibúl *[-úl]* -a *m veža*

vêstija -e *ž telovnik, brezrokavnik*

vešálo -a *s*: tesarsko, razporno ~, vešála -ál *[-ál] s mn. vislice*

véščˇ -a -e *izvéden, spreten, ročen*: ~ jeziku *ali* jezika, ~ svoje stroke *ali* v svoji stroki; veščák -a *m izvedenec, strokovnjak*: ~ za telovadbo, veščákinja -e *ž*; veščína -e *ž* → *izvédenost, spretnost, ročnost, umételnost*

véščaˇ -e *ž* 1. *nočni metulj*, 2. *čarovnica*, véščec -a *[-šč-] m zool.*: borov, smrekov, mlečkov ~

véšda *prisl. saj, seveda*: to ~ ni res; rad storim, ~; *vendar*: to veš, da ni res

véšiti -im se, véšil -a -o: vino se veši *cvet iz njega puhti*, vêšen -šna -o: ~i čepek, véšnik -a *m* |*sveder*|, véšnica -e *ž doga, v kateri je veha*

véter -tra *m, mn.* vetróvi -óv: severni, južni, pasatni ~ovi, mrzel, deževen, moker ~, ~ s strani, v bok, v hrbet; ~ piha, vleče, potegne, se poleže, se sprevrže, južni ~ prinaša dež, jadrati proti ~u, z ~om, obračati plašč po ~u, mlin na ~; mu bo že dal ~a, zdaj bo zapihal drugačen ~ *se bo spremenilo*; ~ovi so se mu zaprli, ~ovi ga napenjajo; z vseh vetrov so prišli, na vse ~ove so se raztepli; vétrc -a *m*, vétrič -a *m*, vétrček -čka *m*, vétrn -a -o: ~o vreme, ~a letva, ~i jopič, vétrnica -e *ž*: ~ na strehi, podlesna ~ *bot., mn.* vétrnice -ic *naoknice*, vétrnik -a *m* 1. *naprava za vejanje*, 2. *glavni steber v ostrešju*, 3. *bot.*, vetrnják -a *m vihravec, lahkomiselnež*, vetrnjáški -a -o, vetrnjáštvo -a *s*; vetróven -vna -o: ~o vreme, danes je ~o, vetróvnost -i *ž*, vetróvnica -e *ž*: ~ na kompasu, vétrovka -e *ž* 1. *bot.*, 2. *vetrni jopič*, 3. *puška*

veterán -a *m* dosłužen *vojak, starosta, zaslužen starejši delavec*, veteránski -a -o

veterína -e *ž živinozdravstvo*, veterinár -ja *m živinozdravnik*, veterinárski -a -o: ~i pomočnik, ~a služba, ~i izrazi, veterinárstvo -a *s*

véti véjem, véj -te! vèl véla -o: veter veje, žito ~ *vejati*, vétev -tve *ž*, vétje -a *s*

véto -a *m*: njegov ~ je odločil, s svojim ~om lahko vse podere; uporaba njegovega ~a je vse spremenila

Vetrínj -a *m kr. i.*, v ~u, vetrínjski -a -o

vetríti -ím *zračiti*, vétri -íte! vetríl -a -o, vetrênje -a *s*; vetrílo -a *s zračnik*, vetrílen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave

vetro- *v sestavi*: vetrocvétka -e *ž bot.*; vetrokàz -áza *m*; vetromér -a *m*; vetrovòd -óda *m*

Vêvče Vêvč *ž mn. kr. i.*, v ~ah *ali* na ~ah, vêvški -a -o

véverica -e *ž*, véveričji -a -e, véveričar -ja *m zool.* |*opica*|, véveričjak -a *m* |*samec*|

vêz -í *ž*: strešne, zidne ~i, družinske, prijateljske, krvne ~i, sklepna, mišična ~ *med.*, stavčna ~ *kopula*, ~ v vinogradu, ~i na smučeh, vézica -e *ž in* vezíca -e *ž* 1. *majhna vez*, 2. *spojnik (pri ceveh)*, vézen -zna -o: ~i samoglasnik, ~i steber, ~o tkívo = vezívo -a *s*, véznost -i *ž*, véznik -a *m* 1. *slov.*, 2. *steber v ostrešju*, 3. *opeka*, véznica -e *ž*: očesna ~, tesarska ~ |*sekira*|, vézničen -čna -o, veznína -e *ž* |*plačilo*|, vézniški -a -o: ~i stavki *slov.*, °véza -e *ž vez, zveza, stik*

vezáti vêžem, véži -íte! vežóč -a -e, vézal -ála -o, vezánje -a *s in* vézati vêžem *s stal. poud.*: ~ snope, trte, knjige, lonce; birmo ~ komu; dolžnost, beseda, obljuba, prisega me veže, postava veže vse ljudi, vežejo nas prijateljske vezi, tesna obleka me veže, trpek sadež usta veže, otrobe ~ *dolgovezno, prazno govoriti*, besede se v stavku med sabo vežejo, predlog se veže s tožilnikom; vézan -a -o: ~ les, ~e plošče, ~ kozolec, z delom je ~ na Ljubljano; ~a toplota se sprosti; vézanka -e *ž* 1. *čevelj*, 2. *solata*, vezálen -lna -o *[-ln-]*: ~o priredje, vezálnik -a *[-ųn-] m (tesarski) veznik*; vezáva -e *ž*: knjiga je v ~i, ~ v usnje, ~ besed v stavku, vezávec -vca *m*, vezávka -e *ž* |*oseba, trak*|, vezáč -a *m*: ~i v vinogradu, vezáča -e *ž* |*sekira*|, vezáčka -e *ž* = vezačíca -e *ž ženska, ki veže*, vezáj -a *m slov.*

Vézera -e *ž* |*reka*|, vézerski -a -o

vezíka -e *ž bot.* |*vrba*|, vezikovína -e *ž*

vezílo -a *s*: dati komu kaj za ~, vezílka -e *[-lk- / -ųk-] ž potica za vezilo*, vezílce -a *[-lc-] s*; vezováti -újem, vezovánje -a *s*: ~ koga *obhajati god, rojstni dan*, vezovávec -vca *m*, vezovávka -e *ž*

vezír -ja *m*, vezírski -a -o: ~a čast, vezírstvo -a *s*

vezívo -a *s gl.* vez

vezljív -a -o, vezljívost -i *ž*

vézniti véznem *obtičati*: v blatu sem veznil; véznjen -a -o: ~a kila *med.*

Vezúv -a *m* |*ognjenik v Italiji*|, vezúvski -a -o

vêža -é *in* -e *ž*: v vêžo stopi; hišna, mrliška ~, vêžen -žna -o *in* vézen -žna -o: ~a vrata, ~i ključ, vêžica -e *ž*

vêžbati -am → *vaditi, uriti*, vêžba -e *ž* → *vadba, vaja*, vežbališče -a *s*

vêžiti vêžim se, véženje -a *s*: deska se veži, vêžina -e *ž izvežen svet*; vêžen -žna -o: ~ les se rad veži; *gl. tudi* vega

vglobíti -ím, vglôbi -íte! vglóbil -íla -o, vglobljèn -ena -o: kost je vglobljena v kost, ~ se v pesem; *vendar* uglobiti

vgnêsti -tem *z gnetenjem spraviti v kaj gl.* gnesti, vgnetèn -ena -o: mazilo ~ v kožo; vgnétati -am, vgnétanje -a *s*; *vendar* ugnesti

vgozdíti -ím, vgôzdi -íte! vgózdil -íla -o, vgozdèn -ena -o *in* vgožèn -ena -o: klin ~, vgozdítev -tve *ž*

vgravírati -am, vgravíranje -a *s*: ~ napis na uro

vhòd vhóda *m*: glavni, stranski ~, slavnostni ~ v mesto; vhóden -dna -o: ~a postaja, ~a vrata, vhodíšče -a *s*

ví *m*, vé *ž*, *s osebni zaimek za 2. os. mn.*, vàs, vàm, vàs, pri vàs, z vámi; *dv.* vídva *m*, védve *ž*, *s*, vàs *in* váju (dvéh), váma, vàs *in* váju (dvá *ali* dvé), pri váma *ali* vàs *ali* váju (dvéh), z váma: to vam je mož

viadúkt -a *m*: ~ speljati čez dolino

víba -e *ž spirala*, víbast -a -o

vibríràti -am *tresti se*, vibríranje -a *s*, vibrácija -e *ž tresljaj*, vibracíjski -a -o: ~a masaža, vibrátor -ja *m*, vibrafón -a *m glas.*, vibrafoníst -a *m*

více víc *ž mn.*: duše v ~ah, vícati -am, vícanje -a *s*: ~ koga *mučiti*, ~ se s čim

vice- *v sestavi*: viceadmirál *[-ál]* -a *m*, viceadmirálski -a -o *[-ls-]*; vicedirèktor -ja *m*; vicedóm -a *m deželski namestnik*, vicedómski -a -o; vicekónzul *[-ul]* -a *m*, vicekonzulát -a *m*; viceprefékt -a *m*; viceprezidènt -énta *m*

Víchy *[víši]* -ja *m* |*franc. kraj*|, vichyjski -a -o

vicinálen -lna -o *[-ln-]*: ~a železnica = vicinálka -e *[-lk-] ž*

Víč -a *m* |*del Ljubljane*|, **na ~u**, víški -a -o, Vičáni -ov *m mn.*

víd -a *m*: blešči se, da mi ~ jemlje, ~ izgubiti, od ~a do ~a *od zore do mraka*, za ~a *zgodaj zjutraj*; °v ~u imeti kaj *v načrtu, pred očmi, misliti na kaj, nameravati kaj*; víden -dna -o: ~i živec; vídoma *prisl.*: ~ hira; *gl. tudi* videti

Vid Vída *m os. i.*, Vídov -a -o: ~ dan, zarje ~e, vidovdánski -a -o; vídovica -e *ž* = vídov plés *med. sv. Vida ples*; Vída -e *ž os. i.*, Vídin -a -o

vídalice -ic *ž mn.* |*pščal*|

Vídem -dma *m kr. i.*, v ~u *ali* na ~u, vídemski *[-əm-]* -a -o; Vídem-Kŕško Vídma-Kŕškega *s*, v Vídmu-Kŕškem
vídeo -dea *m |optični del televizije|*
vídeti vídim, víden -a -o, vídenje -a *s*: gledajo, pa ne vidijo; s svojimi očmi *ali* na svoje oči ~, vidim ga živo pred seboj; slabo, dobro, dvojno ~; v srce ~ komu; ali prav vidim? boš že videl! *ti bom že dal*, kdaj se vidimo; dajte se kaj ~, strahove ~; rajši vidim, če prideš popoldne; na desno oko ne vidi; od tod vidiš *ali* je ~ grad *ali* na grad; malo ga je ~, ne more me ~ *sovraži me*, zdrav je ~; vidi se mu, ~ mu je, da je bolan; po obrazu se mu vidi, da ni zadovoljen; reč je ~ lepa; se že vidi *je že svetlo, dan*; vidílo -a *s organ vida*; vídec -dca *m*; vidévati -am, vidévanje -a *s*, vidljív -a -o, vidljívost -i *ž*; víden -dna -o: ~ s prostim očesom, ~ uspeh, ~ kulturni delavec *ugleden, znan, veljaven*, vídnost -i *ž*
vídez -a *m*: lep, zunanji ~, ~ in resničnost, ~ varovati, na ~ zdrav, po ~u soditi
vídik -a *m razgled, pogled*: s pravega ~a presojati, na ~u so veliki dogodki
vidírati -am *gl.* vizum
vidomér -a *m optometer*
vídra -e *ž*, vídrica -e *ž*, vídrov -a -o, vídrar -ja *m |pes|*, vidrovína -e *ž |koža, meso|*, vídrovka -e *ž |čepica|*, vídrn -a -o: ~o meso, ~a koža, vidrína -e *ž |brlog|*
vídva, védve, váju *gl.* vi
Viétnam -a *m |država v Aziji|*, viétnamski -a -o
víg -a *m*, vígovci -ev *m mn. |angl. stranka|*, vígovski -a -o; *gl. tudi* whig
vígenj vígnja *m*, vígenjc -a *m*: žebljarski ~, vígenjski -a -o *[-gənj-]*
vigílija -e *ž večer pred..., navečer, bedenji dan*, vigílijski -a -o
vigónjka -e *ž |volna|*, vigónjski -a -o: ~a volna
vígred -i *ž lit. pomlad*, vígreden -dna -o
vígvam -a *m*: indijanski ~
vihár -ja *m*: snežni ~, ~ s točo, ~ na morju, ~ ugovorov; mir pred ~em, ~ divja, besni, razsaja, se poleže; viháren -rna -o: ~o vreme, ~a noč, ~o zborovanje; vihárnik -a *m* 1. *pripadnik literarne smeri*, 2. *jermen na čeladi*, vihárnica -e *ž |ptica|*, víhárništvo -a *s |lit. gibanje|*, vihárniški -a -o; viháriti -im, vihárjenje -a *s*: piš vihari, ~ po sobi
víhati -am *in* -šem, víhaj -te *in* -ájte *in* víši -te! vihal -a -o *in* -ála -o, víhanje -a *s in* vihánje -a *s*: ~ rokave, nos ~ nad čim, brke si ~, lasje se mu vihajo, listi v zvezku se vihajo; vihálast -a -o: ~i škornji = víhale -al *[-al] ž mn.*; vihálnik -a *[-ụn-] m zgibalnik*; vihljáti -ám, vihljáj -ájte! vihljàl -ála -o, vihljánje -a *s*
víher -hra *m vrtelj (na temenu), greben na konjskem vratu*
vihráti -ám, vihràj -ájte! vihràl -ála -o, vihránje -a *s*: zastava vihra, ~ kam, pri delu vihra *površno, vihravo dela*; žago ~ *periti*, koso ~ *ostrino pokvariti*; vihràv -áva -o: ~ človek = vihrávec -vca *m*, vihrávka -e *ž*, vihrávost -i *ž*, víhrast -a -o; vihrálo -a *s vihravec*, vihrálast -a -o; víhra -e *ž nevihta*: z ~o kaj delati *vihravo, z naglico*, v ~i kaj blekniti, ~ ti vihrasta! vihráč -a *m vihravec, nemirnež, površnež*, vihráčka -e *ž vihravka*
vihtéti -ím, víhti -íte! vihtèl -éla -o, vihtênje -a *s*: meč ~, ~ palico nad kom, vihtíti -ím *vihteti*, vihti -íte! vihtíl -a -o
vijáč -a *m* 1. *jama, v katero se po vinogradih voda steka*, 2. *orodje*, vijáčnica -e *ž voda v taki jami*
vijáča -e *ž vihra, metež, veter*: ~ s snegom, s točo; kam pa s tako ~o? *naglico*
viják -a *m*: lesni, zidni, zatični, prileżni, natezni ~, ~ z matico, z zarezo, na stežajke; ladijski, letalski ~, davčni ~; ~ priviti, pritegniti, popustiti, odviti, z ~om pritrditi; vijákec -kca *m*, vijákast -a -o; vijáčen -čna -o, vijáček -čka *m bot. |socvetje|*; vijáča -e *ž vitel*, vijáčnica -e *ž |črta|*, vijáčnik -a *m* = víjec -jca *m vijač, izvijač, privijač*
vijeglávka -e *ž zool. |ptica|*
vijólica -e *ž*: dišeča, pasja, konjska ~, po ~ah diši; vijóličen -čna -o, vijóličast -a -o: ~a barva
vijúgati -am se, vijúganje -a *s*: potok se vijuga; vijúga -e *ž*: ~ pri podpisu, cesta se vzdiguje v ~ah, vijúgast -a -o: ~a cesta, reka
vikár -ja *m namestnik*, vikárski -a -o, vikariát -a *m*, vikariáten -tna -o
víkati -am, víkaj -te *in* -ájte! víkal -a -o *in* -ála -o, víkanje -a *s in* vikánje -a *s*: ~ koga *ogovarjati z vi*, ~ se s kom

víkati -am *in* -čem *kričati*, vík -a *m*: ~ in krik, víkniti -nem
víkend -a *m weekend*
víkica -e *ž gorski ščinkavec*
Víkingi -ov *m mn.* |*nekdanji skandinavski rod*|, víking -a *m* |*drzen mornar, morski ropar*|, víkinški -a -o *in* víkingovski -a -o: ~e dogodivščine
vikónt -a *m* |*plemič*|
Víktor -ja *m os. i.*, Víktorjev -a -o; Víkec Víkca *m*, Víkčev -a -o; Viktórija -e *ž os. i.*, Viktórijin -a -o, viktorijánski -a -o: ~a doba, Víka -e *ž*, Víkin -a -o, Víkica -e *ž*, Víkičin -a -o; Viktorín -a *m os. i.*, Viktorínov -a -o
viktuálije -ij *ž mn. živila, jestvine*
vila -e *ž* |*bajeslovno bitje*|, vilínji -a -e = vilínski -a -o: ~o petje
víla -e *ž* |*hiša*|: ~e na Mirju, vílski -a -o *[-ls-]*: ~a četrt
víle víl *[vil] ž mn.*: gnojne, senene, gramozne ~, ~ za steljo, za krompir; pridem, pa če bi gnojne ~ padale; vílast -a -o, vílar -ja *m* |*jelen, srnjak*|; vílice -ic *ž mn.*: z ~ami jesti, ~ za solato; glasbene, merilne ~, ~ za vesla, víličke -ček *ž mn.*; víličar -ja *m jelen ali srnjak v drugem letu*, víličast -a -o; víličiti -im se, víličenje -a *s in* vilíčiti -im se, vilíčenje -a *s*: reka, veja, žila, živec se viliči, víliti -im se *viličiti se*; vílišče -a *s in* vilíšče -a *s* = vílnik -a *[-ln-] m* |*ročaj*|, víličnik -a *m* |*kmetijski stroj*|
Víljem -a *m os. i.*, Víljemov -a -o, víljemovski -a -o: ~a Nemčija; Viljemína -e *ž os. i.*; Vílko -a *m*, Vílkov -a -o; Vílček -čka *m*; Vílma -e *ž*, Vílmin -a -o >*[-il-]*
Villon *[vilón / vijón]* -a *m* |*franc. pesnik*|, Villonov -a -o, villonovski -a -o
Vílno -a *s* |*mesto*|, vílnski -a -o
víme -na *s*: kravje ~, vimenàt -áta -o, vímenast -a -o, vímence -a *s*, vímček -čka *m* 1. *majhno vime*, 2. *bot.*; vimenjáti -ám *polna vimena imeti*: krava vimenja, vimenéti -ním *vime dobivati*: junica vimeni
vínar -ja *m* |*star denar*|, vínarski -a -o: ~i novec
Vincêncij -a *m os. i.*, Vincêncijev -a -o, Víncenc -a *m*, Víncenčev -a -o; Vincêncija -e *ž os. i.*; Vínko -a *m*, Vínkov -a -o; Víncek -cka *m*, Vínckov -a -o
Vinci *[vínči]* -ja *m*: Leonardo da ~ pri Leonardu da ~ *ali* pri Leonardu da ~ju; da Vincijev -a -o
Vínica -e *ž kr. i.*, v ~i, víniški -a -o, Víničani -ov *m mn.*
vinika -e *ž divja trta*, viníčje -a *s*, viníčiti -im se: trs se viniči *ima drobne jagode*
vínjak -a *m* |*nož*|, vínjaček -čka *m*
vinjéta -e *ž* |*okrasna risba*|: ~ nad poglavjem, na koncu knjige, vinjéten -tna -o: ~i okras
vinkulírati -am *zavezati, obvezati*; vinkulíran -a -o: ~a hranilna knjižica *vezana*, vinkulácija -e *ž*
víno -a *s*: sladko, kislo, rezno, kipeče, pitno ~, belo, rdeče, črno ~, staro, novo, zdravo ~, mašno, kuhano, železno ~, lahka, težka, namizna, naravna, narejena, umetna ~a; ~ vre, kipi, rezne, cikne, cika, se veši, diši po sodu, ~ pretakati, piti, pokušati, mešati, pri ~u sedeti, ~a se nalesti, ~ leze v lase, ~ mu je udarilo v glavo, v nóge; vínce -a *s*: sladko, zlato ~, vínčece -a *[-čəc-] s*, vínček -čka *m*; vínski -a -o: ~a trta, klet, kapljica, ~e gorice, ~i kraji, ~a posoda, ~i kis, ~i bratec, ~i duhovi, bil je ves ~i *pijan*; vínstvo -a *s vinogradništvo*; vínščak -a *m vinogradnik*, vínščica -e *ž* |*jabolko*|; vínjen -a -o, vínjenost -i *ž*, vínjenec -nca *m*, vínjenka -e *ž*; vínek -nka *m čriček*, vínica -e *ž* |*hruška*|, víničar -ja *m*, víničarka -e *ž*, víničarski -a -o, viničarija -e *ž*; vinárski -a -o: ~a zadruga, vinárna -e *ž*, vinárstvo -a *s*; vinovína -e *ž trtno listje*, vínovka -e *ž vinika*
vino- *v sestavi*: vinógrad -a *m*, vinográden -dna -o, vinógraški -a -o, vinográdnik -a *m*, vinográdniški -a -o, vinográdništvo -a *s*, vinógradovka -e *ž* |*hruška*|; vinomérec -rca *m*, vinomérski -a -o: ~a pristojbina; vinopívec -vca *m*, vinopívka -e *ž*; vinóraz -a *m* |*nož*|; vinoróden -dna -o: ~i kraji; vinotòč -óča *m*; vinotòk -óka *m oktober*; vinotŕžec -žca *m*, vinotŕštvo -a *s*
°vínta -e *ž dvigalo, vitel, vreteno, kljuka (za poganjanje raznih strojev)*; °víntati -am *vzdigovati, goniti stroj, vrtiti vitel*
Víntgar -ja *m kr. i.*, v ~u: Iški ~, víntgarski -a -o
vióla -e *ž glas.*, violína -e *ž*: prvo ~o igrati, violínski -a -o: ~i ključ, ~i koncert,

violiníst -a *m*, violinístka -e *ž*; violončélo -a *m*: igrati (na) ~o

violénten -tna -o → *nasilen*, violénca -e *ž* → *nasilnost*

violéten -tna -o *vijoličen*

Vipáva -e *ž* |*kraj, reka*|, v ~i, ob ~i, vipávski -a -o: ~a vina, ~i grad, Vipavska dolina, Vipávska -e *ž*, v ~i, iz ~e, Vipávsko -ega *s*, na ~em, z ~ega, Vipávci -ev *m mn.* |*prebivavci*|; vipávec -vca *m* |*vino*|

Vípolže Vípolž *[-ųž-] ž mn. kr. i.*, v ~ah, vípolški -a -o *[-ųš-]*

vír -a *m izvir*: svetlobni, toplotni ~, ~ hrane, življenja, zgodovinski ~i, poročila iz prvega, zanesljivega ~a, iz ~a zajemati; ~e, po ~ih študirati; ~ usahne, se posuši; vírje -a *s svet z izviri*, vírščina -e *ž voda iz izvirka*, vírnat -a -o *poln virov*, vírček -čka *m*; viroslóvje -a *s fontologija*, viroslóvec -vca *m*

Vír -a *m kr. i.*, na ~u, vírski -a -o, Virjáni -ov *m mn.*

vír -a *m sova uharica*

Virgínija -e *ž* |*ameriška država*|, Virgínec -nca *m*, Virgínka -e *ž*, virgínski -a -o

virílen -lna -o *[-ln-] moški*: ~i glasovi, virílnost -i *[-ln-] ž*, virilíst -a *m*

virmán -a *m ekon.*: z ~om plačati, virmírati -am

virtuóz -a *m*: ~ na violini *mojster*, virtuózinja -e *ž*, virtuózen -zna -o: ~a igra, virtuóznost -i *ž umetniška spretnost, mojstrstvo*

vírus -a *m med.*, vírusen -sna -o: ~a bolezen, virulénten -tna -o *strupen, napadalen*, virulénca -e *ž*, virológ -a *m*, virologíja -e *ž nauk o virusih*

viržínka -e *ž* |*cigara*|, viržínkin -a -o: ~a slamica

Vís -a *m* |*otok*|, víški -a -o: ~i opolo

°vis-à-vis *[vizavi] prisl. nasproti*; °vis-à-vis *m neskl.*: °moj ~ je bil mlad gospod *meni nasproti je bil*, °moj ~ je venomer govoril *človek meni nasproti*

viséti -ím, vísi -íte! viséč -a -e, vísel -éla -o, visênje -a *s*: zastava visi na drogu, s strehe; ob strani mu visi meč, veje visijo čez plot, postovka visi v zraku, nad goro visi oblak, bolnikovo življenje visi na niti, obleka visi na njem *mahedra*, nad družino visi skrb, Damoklov meč; fant zmeraj visi pri sosedu; svet, cesta visi, voz visi na (eno) stran, igra še visi *ni še odločena*, vreme visi *se ne prevrže*, ta bo še visel; visi bolj na stricu ko na očetu → *ima rajši, bolj je navezan*; viséč -éča -e *prid.*: ~i vrtovi, ~ trebuh; víslice -ic *ž mn.*: na ~ah umreti, na ~ priti

víski -ja *m whisky*

viskóza -e *ž kem.*, viskózen -zna -o *žídek, lepljiv*: ~a tekočina, viskóznost -i *ž*, viskozimêter -tra *m kem.*

Vísla -e *ž* |*poljska reka*|, víselski -a -o *[-səls-]*

visočánstvo -a *m* |*naslov*|, visočína -e *ž*, visokóst -i *ž* 1. *visočina*, 2. *naslov*

visòk -óka -o, *dol.* visóki -a -o, *prim.* víšji -a -e: ~a gora, ~a planota, ~o čelo; ~ glas, standard, ~a stopnja, služba; ~ stan, ~ega rodu; ~a šola, ~a znanost, umetnost, Visoka pesem |*naslov*|; ~ obisk *odličen, imeniten*, ~ slog, ~ uradnik; ~i urad, ~a vlada, ~o sodišče, ~i naslov *(v nagovoru)*; ~ človek *ošaben, prevzeten, nedostopen*; *ugnezdile so se nekaj po stopnji na merski lestvici, nekaj po tujem vplivu nekatere zveze z* visok *namesto domačega velik, hud, močan*: ~a voda *velika*, ~ sneg *debel*, ~a kazen, čast, temperatura *velika*, ~ krvni pritisk *velik, močan, hud*, ~a starost, umrljivost *velika*, ~a plača *velika*, ~o število *veliko*, ~i stroški *veliki*, ~e obresti *velike*, ~a (električna) napetost, °~o morje *globoko, široko, odprto*, °~o spoštovanje *veliko, odlično*, °~o mnenje imeti o kom *(zelo) ceniti koga, dobro mnenje imeti o njem*, °~a peč *plavž*

visôko *prisl., prim.* víš(j)e: ~ skočiti, leteti, priti; sonce stoji ~ na nebu, ~ v hribih, ~ na severu, ~ gôri; ~ glavo nosi, ~ se nosi; ~ peti, ~ govoriti *vzvišeno*; ~ kvalificiran; °~ častiti, spoštovati *zelo*, °~ nadarjen, učen *zelo, nadvse*

Visóko -ega *s kr. i.*, na ~em, visóški -a -o, Visóčani -ov *m mn.*

visoko- *v sestavi*: visokodêbeln -a -o *[-bəln-]*: ~i les; visokofrekvénčen -čna -o: ~i tok; visokogôrski -a -o: ~i svet; visokoletêč -éča -e: ~e misli, ~i načrti; visokonémški -a -o: ~a narečja; visokonòg -óga -o; visokopêt -éta -o: ~i čevlji; visokoróden -dna -o, visokoródnost -i *ž*; visokostêbeln -a -o *[-əln-]*; visokošólec -lca *[-lc-] m*, visokošólka -e

[-lk-] ž, visokošólski -a -o *[-ls-]*: ~i študij; visokotráven -vna -o: ~a stepa
víst -a *m whist*
víš víte *medm. vidiš, vidite, lej, lejte*: ~ ga, no ~, ~ ga no; ~ no, ~; víte no!
Višárje -rij ž *mn. kr. i.*, na ~ah, višárski -a -o: ~i hrib
víšati -am, víšanje -a *s*: ~ glas, cene; stroški se višajo, višáj -a *m glas*.
višáva -e ž: v ~ah, iz ~e, mir na ~ah, višávje -a *s*, višávski -a -o: ~i čad, mrč
víšek -ška *m*: ~ doseči, ~ predrznosti, na ~u biti, z ~a (gore) gledati, v ~ gredo lasje; °víšek -ška *m presežek*
višína -e ž: nadmorska, absolutna ~, ~ gore, vode, sonca, glasu, vrtoglava ~, čista ~ predora, znesek v ~i 5000 din, letalo leti v ~i 8000 m, iz velike ~e pasti; višínski -a -o: ~o sonce, ~i zrak, ~a bolezen, ~o zdravljenje, višínica -e ž; višinomér -a *m*, višinomérski -a -o
víšji -a -e: ~a šola, ~a matematika, ~i krogi, ~e cene, ~a sila, na ~i ukaz; višješólec -lca *[-lc-]* *m*, višješólka -e *[-lk-]* ž
višnja -e ž |*drevo in sad*|, višnjev -a -o: ~ les, ~ sad; višnjev -a -o *in* višnjév -a -o: ~a barva, ~e ustnice, višnjévkast -a -o *modrikast*, višnjevec -vca *m* |*žganje*|, višnjevica -e ž |*voda*|, višnjevina -e ž *in* višnjevína -e ž |*les*|, višnjast -a -o; višnjéti -ím, višnjèl -éla -o, višnjênje -a *s*
Víšnja gôra Višnje goré *in* gôre ž *kr. i.*, v ~i ~i, višenjski -a -o *[-šənj-]*, višnjánski -a -o *in* višnjegórski -a -o: ~i gospodje, Višnjáni -ov *m mn. in* Višnjegórci -ev *m mn.*
víšnji -a -e: ~i bogovi
Víšnu -ja *m* |*brahmanski bog*|
vitálen -lna -o *[-ln-]*, vitálnost -i *[-ln-]* ž *življenjska moč, žilavost*, vitalízem -zma *m fil.*
vitamín -a *m med.*: ~ A, B *ali* A, B ~, vitamínski -a -o: ~i preparat, ~a hrana
Vítanje -a *s kr. i.*, v ~u, vitanjski -a -o
vítek -tka -o: ~a jelka, postava, vítkost -i ž
vítel *[-təɣ]* -tla *m*: vzdigovalni, sidrni ~, vítlar -ja *m*
vítez -a *m*: roparski ~, malteški ~, ~ častne legije, ~ žalostne postave, za ~a napraviti koga, v ~a povzdigniti koga; víteški -a -o: ~i stan, ~i roman, ~o vedenje; víteštvo -a *s* 1. *vitezi*, 2. *lastnost*
víti víjem, víj -te! víl -a -o, vít -a -o: prejo, vence, trte ~, piščali ~ (iz šib), roke ~, krč me vije, po trebuhu me vije; potok se vije po dolini, bolnik se vije od bolečin; vítje -a *s*, vít -i ž *vijak sadne stiskalnice*: na ~i visi kamen; vítica -e ž *bot.*: ovijavka se spenja z ~ami, vítičar -ja *m zool.*, vitičnjáki -ov *m mn. zool.* |*morski raki*|, vítičast -a -o
vítorôg -óga -o: ~i voli
vítra -e ž: ~e klati, iz viter se pleto koši, z ~o zvezati obroč, ~e v slamnati strehi, vítrica -e ž, vítričast -a -o, vítrnat -a -o *iz viter pleten*, vítrnik -a *m* |*nož*|
***vítrih** -a *m kljukec, odpirač*
vitrína -e ž |*steklena omara*|
vitriól *[-ól]* -a *m galica*, vitriólen -lna -o *[-ln-]*: ~a voda = vitriólnica -e *[-ln-]* ž; vitrióliti -im: ~ trte
vivárij -a *m*: živali v ~u
vívček -čka *m kratka pipica*
vívek -vka *m zool.* |*ptica*|
vivisékcija -e ž *rezanje na živem*
víza -e ž *zool. beluga*, vizína -e ž = vizovína -e ž |*meso*|
vizíja -e ž *videnje, prikazen*, vizionáren -rna -o, vizionárnost -i ž, vizionár -ja *m*, vizionárka -e ž
vízir -ja *m* 1. *naličnik*, 2. *muha, merek*, vizíren -rna -o: ~a črta; vizírati -am, vizíranje -a *s*
vizíta -e ž *pregled*: zdravniška ~, vizítka -e ž; vizitácija -e ž *uradni obisk, nadziranje, preiskava, pregled*, vizitacíjski -a -o: ~o poročilo, vizitátor -ja *m*, vizitátorica -e ž; vizitírati -am *preiskovati*, vizitíranje -a *s*
vizuálen -lna -o *[-ln-]* *viden*: ~i tip, spomin (°vizuélen)
vízum -a *m* (°víza -e ž), vízumski -a -o: ~a taksa, vidírati -am, vidíranje -a *s*: ~ potni list, ~ popravke nalog
***víža** -e ž *napev*
Vížmarje -rij ž *mn. kr. i.*, v ~ah, vížmarski -a -o, Vížmarci -ev *m mn.*
vjésti vjém se *gl.* jesti: ~ se v kaj
vkápati vkápam *in* -ljem *gl.* kapati: ~ zdravilo v oči
vkládati -am, vkládanje -a *s*: ~ stopnice, vklád vkláda *m*: pokončni ~; vkláda -e ž *to, kar se vloži, temelj*, vkladáč -a *m*, vkláden -dna -o: ~i kamen, vkladalíšče

-a *s*, vkladálnik -a *[-un-] m*: ~ na statvah

vkleníti vklénem, vklêni -íte! vklênil -íla -o, vklénjen -a -o: v verige koga ~, vola v jarem ~, vklenjenega so odgnali v ječo; vklénjenec -nca *m*, vklénjenka -e *ž*, vklenitev -tve *ž*; vklépati -am, vklépanje -a *s*: vezi vklepajo

vklesáti vklésem *gl.* klesati, vklesán -a -o, vklesánje -a *s*: ~ ime v kamen, vklések -ska *m*

vkljúb *prisl. in predl. kljub*: komu ~ delati, ~ obljubam

vključíti -im: ~ tok, zvočnik, drugo prestavo, ~ se v delovni proces; vključítev -tve *ž*; vključno *prisl. inkluzivno*: do 1848 ~ *do vštetega 1848*; soba stane 4000 din °~ postrežbo *s postrežbo vred*; vključeváti -újem, vključeválen -ála -o, vključevánje -a *s*

vklopíti *in* vklópiti -im *gl.* izklopiti, vklópljen -a -o: ~ stroj

vknjížiti -im, vknjížen -a -o, vknjíženje -a *s*: ~ dolg, ~ se na hišo, vknjížba -e *ž*, vknjiževáti -újem, vknjiževàl -ála -o, vknjiževánje -a *s*, vknjiževávec -vca *m*, vknjížljiv -a -o, vknjižnína -e *ž* |*pristojbina*|

vkopáti vkópljem *in* vkopám *gl.* kopati, vkopán -a -o: branivci so se vkopali, obstal je kakor vkopan; vkòp vkópa *m*; vkopávati -am, vkopávanje -a *s*

vkorákati -am, vkorákanje -a *s*: tuje čete so vkorakale v deželo

vkováti vkújem *gl.* kovati, vkován -a -o: v verige ~ koga

vkràj *prisl. v kraj, s poti, izpod nog*: pojdi ~, spravi to ~, ~ nêsi, deni; vkráju *prisl. v kraju*: otroci so ~

vkŕcati -am, vkŕcan -a -o, vkŕcanje -a *s*: ~ čete, ~ se na ladjo; vkrcevàti -újem, vkrcevàl -ála -o, vkrcevánje -a *s*, vkrcevališče -a *s*; vkrcávati -am, vkrcávanje -a *s*: ~ se v čolne

vkréber *prisl. navkreber*: ~ hoditi

vkúhati -am, vkúhan -a -o: ~ sadje, vkuhávati -am, vkuhávanje -a *s*; *vendar* ukuhati se

vkùp *prisl.*: smo vsi ~? to ni vse ~ nič, ~ spraviti, ~ živeti, stanovati; imava še nekaj ~

vlačíti vláčim, vláči -íte! vláčil -íla -o, vláčenje -a *s* *in* vláčiti -im *s stal. poud.*: ~ drva, les, sani, ~ po tleh, za seboj, po rokah, ~ kaj na dan, povsod ga s seboj vlači, ljudje ga vlačijo po zobeh; eden orje, drug vlači; megle se vlačijo po vrhéh; dekle se vlači z moškimi; bolnik se komaj vlači; vláča -e *ž*, *nav. mn.* vláče vláč |*sani*|, vlačáj -a *m*: ~ sena, vláčen -čna -o *vlečen*: ~ les, ~o železo, ~a zemlja, vlačnica -e *ž* |*mreža*|; vláčec -čca *m nitka v zadahlem kruhu*, vlačílo -a *s vlačenje*, vlačílen -lna -o *[-ln-]*: ~a steza (ob reki), vlačívec -vca *m* 1. *oseba*, 2. *ladja*, 3. *traktor*, 4. *čopič*, vlačívka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *mreža*

vlačúga -e *ž* 1. *razuzdanka*, 2. *vlačilna vrv*, vlačúge -úg *ž mn.*: na ~ah vlačijo seno, nastil, drva s hribov, vlačúgar -ja *m* 1. *razuzdanec*, 2. *vlačivec z vrvjo*, vlačúgarica -e *ž*, vlačúgarski -a -o: ~o življenje; vlačúgati -am se, vlačúganje -a *s*: ~ se po cestah

vlačúlja -e *ž vlaka*

vláda -e *ž*: ljudska, deželna, zvezna ~, ~o sestaviti, vreči, ~ je padla; stranka je na ~i; to se je zgodilo za njegove ~e; vláden -dna -o: ~i ukrepi, ~a palača, stranka, ~o glasilo; vládati -am, vládanje -a *s*: ~ nad pokrajino, ~ državo, ~ narodom, red vlada svet, mir vlada po svetu, smrtna tišina vlada; vladár -ja *m*: ~ sveta, vladarica -e *ž*, vladárski -a -o: ~a družina, hiša, pravica, vladárstvo -a *s*, vládanec -nca *m*; vladavína -e *ž* 1. *način vladanja*, 2. *oblika vladarstva*: parlamentarna ~

vladíka -a *in* -e *m cerkveni vladar*, vladíkov -a -o, vladikovína -e *ž*

Vládimir -a *m os. i.*, Vládimirov -a -o; Vládo -a *m*, Vládov -a -o; Vládimira -e *ž*, Vládimirin -a -o; Vládka -e *ž*, Vládkin -a -o

Vládislav -a *m os. i.*, Vládislavov -a -o

vlado- *v sestavi*: vladohlépen -pna -o, vladohlépnost -i *ž*, vladohlépje -a *s*; vladoželjen -ljna -o, vladoželjnost -i *ž*

vlága -e *ž*: ~ v zidu, ~ se zaje v steno, leze po steni, vlážen -žna -o: ~ zrak, ~o stanovanje, vreme, perilo, ~e oči, vlážnost -i *ž*, vlážnat -a -o *nekoliko vlažen*; vlážiti -im, vláženje -a *s*: koža, ekcem vlaži, zid se vlaži, vlažílnica -e *[-un-] ž* |*prostor*|; vlagokàz -áza *m higroskop*, vlagokázen -zna -o *higroskopski*; vlagomér -a *m higrometer*, vlagoméren -rna -o, vlagomérstvo -a *s*

vlágati -am, vláganje -a *s*: ~ papir v stroj, ~ sadje v zaboj, ~ jajca v kozarce, ~ prošnje, ~ denar v investicije, v banko, vlagávec -vca *m*, vlagávka -e *ž*, vlagátelj -a *m*, vlagálnik -a *[-ųn-] m*: ~ za pole, vlagálen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj

Vlàh Vláha *m*, Vláhinja -e *ž*, vláški -a -o, Vláško -ega *s*, na ~em; vlàh vláha *m* *|breskev|*, vláhovka -e *ž* *|hruška|*, vlášina -e *ž* *|trta|*

vlák -a *m*: železniški, motorni, električni ~, ekspresni, brzi, osebni, potniški, delavski, tovorni, posebni, oklepni ~, jutranji, večerni, nočni ~, ~ ob štirih; stopiti na ~ *ali* v ~, pripeljati se z ~om, iti na ~; iti s prvim ~om, ~ pripelje na postajo, ~ odpraviti; ~ rib, kobilic; na ~ voziti drva (s hribov) *na vlačugah*, na ~ ribe loviti *z vlačivko*; za sadje je velik ~ *se vlečejo zanj*; vlákoven -vna -o: ~o spremstvo, osebje; vlakovódja -a *in* -e *m*, vlakovódjev -a -o

vláka -e *ž* 1. *vlačenje, nav. mn.* vláke vlák *iz vej zloženo vozilo za vlačenje sena, drv s strmih pobočij*: na ~o *ali* na ~e voziti, na ~ah spravljati, štiri ~e sena; 2. *vožnja s sanmi*: ~ ni dobra, je premalo snega

vlákno -a *s*: rastlinsko, lesno, umetno, mišično ~, vlákence *[-ənc-]* -a *s*, vláknat -a -o: ~a korenina, vláknast -a -o: ~i apnenec, vlaknén -a -o: ~a tkanina, plošča; vlaknína -e *ž in* vlaknovína -e *ž* *vlaknena tkanina, fibrin*

vlásovci -ev *m mn.* *|vojaki|*, vlásovski -a -o: ~e surovosti

Vlásta -e *ž os. i.*, Vlástin -a -o

vlážen -žna -o *gl.* vlaga

vléči vlečem, vléci -íte! vlekóč -a -e, vlékel -kla -o, vlečenje -a *s*: voz, sani, vejo ~, ~ figuro pri šahu; za róko, za láse, za vrv ~, nogo za seboj ~, ~ koga (za nos), oči nase ~, na ušesa ~, barva vleče na zeleno, z njim vleče *drži*, skozi zobe ~ koga *opravljati*; peč, cigara, pipa vleče; veter vleče, v sobi vleče *je prepih*; domov ga vleče; igra, knjiga vleče *mika*; dreto ~ *smrčati*, ploh ~ *etnogr.*; pot se vleče *je ni konec*, vleče se ko megla, obleka se po tleh vleče, ~ se za kaj *potegovati se*; lepo plačo ~→ *imeti, dobivati*; vléčen -a -o: ~o testo, vléčen -čna -o: testo je ~o; vléčka -e *ž* 1. ~ pri obleki, 2. ~ na pisalnem stroju; vléčnica -e *ž* *|žičnica|*, vlèk vléka *m*: ~ natege, vléka -e *ž*: motorna ~

vlépiti -im, vlépljen -a -o, vlépljenje -a *s*: ~ fotografijo v legitimacijo, vlepítev -tve *ž*

vlésti vlézem se *gl.* lesti: mazilo se je vlezlo v kožo

vlíti vlijem *gl.* liti, vlít -a -o: ~ komu poguma, ~ vodo v sod, olja v rano, vlítje -a *s*; vlívati -am, vlívaj -te *in* -ájte! vlíval -a -o *in* -ála -o, vlívanje -a *s in* vlivánje -a *s*: pijačo kar vliva vase; vlív -a *m*: črevesni ~ *klistir*, vliválo -a *s*, vliválnik -a *[-ųn-] m*; *vendar* uliti

vljúden -dna -o: ~ biti s kom, do koga, ~o se vesti, vljúdnost -i *ž*, vljúdnosten -tna -o: ~i obisk

vlóga -e *ž*: denarna ~ v hranilnici, ~ v igri, ~ pri delu; glavna, naslovna, stranska ~, igrati ~o (v gledališču, v življenju), zasesti ~e, prevzeti ~o, nastopiti v ~i, v tej ~i se ne počuti dobro, ~e zamenjati, vložiti pismeno ~o, denar pri tem ne igra vloge *ni važen, je brez pomena, je postranskega pomena*; mož igra veliko ~o *je pomemben, vpliven*; vlóžen -žna -o: ~i zapisnik, ~a knjižica, vlóžnica -e *ž* *|pesem, kuplet|*

vlomíti vlómim *gl.* lomiti, vlómljen -a -o: ~ v hišo, vlòm vlóma *m*: tatvina z ~om, vlomívec -vca *m*, vlomívka -e *ž*, vlomívski -a -o: ~o orodje; vlámljati -am, vlámljanje -a *s*: ~ v blagajne; *vendar* ulomiti

vložíti -ím, vlóži -íte! vlóžil -íla -o, vložèn -ênа -o: ~ tožbo, prošnjo, pritožbo, ~ denar v hranilnico, ~ jajca, kumare, sadje, ~ biserovino v les, ~ s slonovo kostjo; veliko truda ~ v kaj → *zelo se potruditi, veliko si prizadeti za kaj*, vložítev -tve *ž* = vlóžba -e *ž*, vložník -a *m*, vložnica -e *ž*, vlóžek -žka *m*: ~ pri igri, pevski ~, žični ~, nožni ~, ~ v bolnem zobu, vložíšče -a *s*: pismene vloge sprejema ~

Vltava *[vəltava]* -e *ž* *|reka|*, vltavski -a -o

vmés *prisl.*: ~ dati, deti, postaviti, govoriti; nekaj je (prišlo) ~, da ne odgovori; vmésen -sna -o: ~i prostor, ~a vrsta, stena, igra, vmésnost -i *ž*, vmésnik -a *m*, vmésnica -e *ž*

vmešáti *in* vmẽšati -am *gl.* mešati, vmẽšan -a -o: ~ koga v prepir, ~ se v kaj; vmešávati -am se, vmešávanje -a *s*
vméti vmánem *gl.* meti: mazilo v kožo ~
vmísliti -im se: ~ se v položaj, vmíšljati -am se, vmíšljanje -a *s*; *vendar* umisliti si
vnánji -a -e *zunanji*: najeti ~e za košnjo, vnánjost -i *ž*, vnánjščina -e *ž*
vnapréj *prisl. naprej, za naprej*: že ~ določen, vnapréjšnji -a -e: ~a plača
vnébohod -a *m in* vnebohòd -óda *m*, vnebovzétje -a *s*; °vnebovpijòč -óča -e *v nebo vpijoč*
vnémar *prisl.*: ~ puščati, vnémaren -rna -o *nemaren, zanikrn*, vnémarnost -i *ž*, vnémarnež -a *m*, vnémarnik -a *m*, vnémarnica -e *ž*
vnémati -am *in* -mljem, vnémanje -a *s*: želje ~, želje, strasti se vnemajo, ~ se za kaj *navduševati se*, vnéma -e *ž*: ~ za učenje, z ~o se lotiti česa, ~ se ohladi, vnemávec -vca *m*, vnemávka -e *ž*, vnemljív -a -o, vnemljívost -i *ž*
vnẽsti -sem *gl.* nesti, vnesèn -ẽna -o: ~ v zapisnik → *zapisati*, ~ v proračun → *postaviti*, vnések -ska *m*, vnášati -am; *vendar* unesti
vnéti vnámem, vnẽmi -íte! vnél -a -o: ~ komu srce, ~ koga, ~ se za kaj; les, smodnik se vname, vname se boj; prepir, ljubezen, želja, koža se vname; takoj se vname *se navduši*; vnét -a -o: ~e oči, ~ biti za kaj, ~o zagovarjati kaj, vnétost -i *ž*; vnétje -a *s*: akutno, kronično ~, ~ možganske mrene, slepiča, ~ v grlu; vnéten -tna -o: ~i proces, vnetína -e *ž vneti del telesa*, vnetljív -a -o: ~a tekočina, ~i plini, vnetljívost -i *ž*: stopnja ~i
vníc *prisl.*: ~ vreči *čez glavo nazaj*, ~ natočiti *čez roko*, z roko ~ udariti *s hrbtno stranjo*, vníčnji -a -e: ~a stran *hrbtna*
vnóvič *prisl.*, vnóvičen -čna -o: ~a bolezen
vnúk -a *m*, vnúkinja -e *ž*, vnúček -čka *m*, vnúčka -e *ž*, vnúčič -a *m* 1. *sorodnik*, 2. *tretji roj*, vnúčica -e *ž*, vnúka -e *ž* 1. *vnukinja*, 2. *druga otava*
vóbče *prisl.*: ~ se govori, ~ je razširjeno mnenje, ~ znan, navaden, nevaren
°**vočigléd** *predl. spričo*
vòd vóda *m*: električni, telefonski, visokofrekvenčni, nadzemni, skupinski ~, žolčni, sečni ~, vojaški ~
vôda -é *in* -e *ž*: sladka, slana, morska, rečna ~, pitna, prestana, trda, mehka ~, tekoča, talna, nadanja ~, velika, majhna ~, živa ~ *studenčnica*, ~ za kuho, za pranje, za čaj; kraljéva, steklena, kolonjska, ustna, blagoslovljena ~, kisla ~ *slatina*; ~ naraste, prestopi bregove, upade, ponikne, ~ vre, zmrzne, hlapi, travnik je pod ~o; pod ~o, z ~o, proti ~i plavati; na ~i kuhan, mlin na ~o, iti na vódo, puščati ~o, vole na vódo gnati, na vódo ga žene, to je ~ na njegov mlin, dopust je šel po ~i, izlet je padel v vódo, pot za ~o, kozarec za ~o, zaprt ob kruhu in ~i, v vódo iti, skočiti, ~ mu v grlo teče, to ti je tiha ~ *potuhnjenec*, ~o v Savo nositi *nepotrebno, brezuspešno delo delati*; saj ne gori ~ *ni take sile*; tiha ~ globoko dere; ~e naraščajo, po vseh ~ah v deželi; vodíca -e *ž*, vodóvje -a *s*; vôden -dna -o: ~a moč, skupnost, ~a ptica, ~a turbina, ~o steklo, ~o gospodarstvo
vodén -a -o: ~ mehurček, ~o sadje, ~a glava, ~a juha, ~a barva, ~o mleko, vodénost -i *ž*; vodénec -nca *m vodik*, vodénka -e *ž bot.*; vodnàt -áta -o *in* vôdnat -a -o: ~a pokrajina; vodnár -ja *m astr.*, vodarína -e *ž* |*dajatev*|, vodnogospodárski -a -o: ~a skupnost
vodenéti -ím *vodén postajati*, vodenèl -éla -o, vodenênje -a *s*: bolniku kri vodeni; vodenîti -ím *vodéno delati*, vodêni -íte! vodenîl -a -o, vodenjênje -a *s*: pijača vodeni kri, krčmar vodeni vino, vodenítev -tve *ž*; vodenoglávec -vca *m*, vodenoglávka -e *ž*
vodenica -e *ž* 1. *med.*: trebušna, prsna, pljučna ~, 2. *divja mladika*, 3. *hruška*, vodeničen -čna -o: ~ bolnik = vodeníčnik -a *m*, vodeníčnost -i *ž*, vodeníka -e *ž bot.*
vodér -ja *m oselnik*
Vodíce Vodíc *ž mn. kr. i.*, v ~ah, vodíški -a -o, Vodíčani -ov *m mn.*
vodík -a *m*: klorov ~, vodíkov -a -o: ~ superoksid
vodíti -ím *sušiti, prekajati*, vódi -íte! vodíl -a -o, vojèn -êna -o, vojênje -a *s*: ~ meso, vojenína -e *ž*
vodíti vódim, vôdi -íte! vodéč -a -e, vôdil -íla -o, vódenje -a *s*: ~ otroka za róko, ~ tujce po mestu, ~ podjetje, račune, knjige, razpravo, za róke se vodita,

~ koga za nos, domači vodijo za dve točki; vóden -a -o: ~i izstrelki, ~o gospodarstvo; vodník -a *m*: gorski, električni ~, oven ~, ~ po muzeju, ~ v zdravstvenih zadevah, vodníca -e *ž*, vodníški -a -o: ~a služba; vodítelj -a *m*, vodíteljica -e *ž*, vodíteljstvo -a *s*; vodíč -íča *m* → *vodnik*; vodílo -a *s*: življenjsko, pravno ~, krožno, osišno, stružno ~, vodílen -lna -o *[-ln-]*: ~i uslužbenci, ~a misel, ~o načelo; vodljív -a -o: ~i izstrelki, vodljívost -i *ž*; vódja -a *in* -e *m*: šolski ~, ~ zemljiške knjige, ~ oddaje, vódjev -a -o, vódstvo -a *s*: ~ šole, vrhovno ~, ~ po razstavi, vódstven -a -o *[-ən-]*: ~i kader

vôdka -e *ž* |*žganje*|

Vódnik -a *m* |*pesnik*|, Vódnikov -a -o: ~e pesmi, vódnikovski -a -o

vodnják -a *m*: ~ na kolo, na vlak, vodnjáški -a -o: ~i mojster = vodnjákar -ja *m*, vodnjákarski -a -o: ~a dela, vodnjákarstvo -a *s*

vodo- *v sestavi*: vododŕžen -žna -o → *neprepusten*; °vodohràm -áma *m rezervoar, zbiralnik*; vodográdben -a -o *[-bən-]*: ~i inštitut; vodokàz -áza *m*; vodolístnice -ic *ž mn. bot.*; vodoljúba -e *ž bot.*; vodomér -a *m*, vodoméren -rna -o, vodomérec -rca *m*, vodomérski -a -o, vodomérščina -e *ž*; vodomèt -éta *m*; vodopívec -vca *m*, vodopívka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *bot.*; vodoráven -vna -o, vodorávnost -i *ž*; °vodopàd -áda *m slap*; °vodostáj -a *m stanje vode*; °vodotêsen -sna -o *za vodo neprepusten*; vodotôč -óča *m*; vodovòd -óda *m*, vodovóden -dna -o: ~e naprave, vodovódar -ja *m* |*delavec*|; vodozvézdnice *ž mn. bot.*

vodómec -mca *m zool.*, vodómčev -a -o: ~o pisano perje

vogál *[-áu̯]* -a *m in* vógel *[-əu̯]* vógla *m*, na vogálih, vóglih *in* vogléh: ~ hiše, kruha, okoli ~a zaviti, čakati koga za ~om, izza ~a gledati, vogálček -čka *[-ụč-] m*; vogálen -lna -o *[-ụn- / -ln-]*: ~a hiša, opeka, ~a deska = vogálnica -e *[-ụn- / -ln-] ž*; vógeln -a -o: ~i kamen = vógelnik -a *m*, vógelnica -e *ž*: pločevinska, poševna ~ >*[-əụn- / -əln-]*; voglár -ja *m*: ~ na svatovščini, vogláriti -im, voglárjenje -a *s*, voglíčkar -ja *m* |*žebelj*|; *gl. tudi* ogel

Vogézi -ov *m mn.* |*gorovje*|, vogéški -a -o

Voglájna -e *ž* |*rečica*|, voglájnski -a -o

vóh -a *m* |*čut*|: imeti oster ~, ~ mi pravi; vóhati -am, vóhanje -a *s*: nič ne voha, ~ denar, nevarnost; pes zajca voha, ~ za kom, vohávec -vca *m*; vohálo -a *s* |*organ*|, vohálen -lna -o *[-ln-]*: ~i živec; vohljáti -ám, vohljàj -ájte! vohljàl -ála -o, vohljánje -a *s*, vóhavt -a *m* = vohljáč -a *m vohun*

vohún -a *m*, vohúnka -e *ž*, vohúnski -a -o, vohúnstvo -a *s*; vohúniti -im, vohúnjenje -a *s*: ~ za koga, ~ za kom

voják -a *m*: k ~om iti, pri ~ih biti, k ~om so ga vzeli, potrdili, od ~ov priti, otroci se gredo ~e, vojáški -a -o: ~i kruh, ~a služba, suknja, vojákinja -e *ž*, vojáščina -e *ž*: odslužiti ~o, prost ~e, vojáštvo -a *s*, vojášnica -e *ž*, vojášniški -a -o: ~i žargon

vojčín -a *m etnogr. starešina na svatbi*

vojeváti vojújem (se), vojeval -ála -o, vojevánje -a *s*

vójka -e *ž vajet, nav. mn.* vójke *vajeti*

vôjna -e *ž, rod. mn.* vôjn: svetovna, državljanska, carinska, obrambna, napadalna, podmorniška ~, v ~i, med ~o, po ~i; vôjen -jna -o: ~i časi, ~a napoved, ~a odškodnina, ~o pravo, ~i invalid, ~a bolnišnica, ~a poškodba; vôjnica -e *ž vojni davek*; vojnopráven -vna -o

Vójnik -a *m kr. i.*, v ~u, vójniški -a -o

vôjska -e *in* -é *ž*: črna ~, pomožna, križarska ~, v ~i služiti, ~o služiti, na vójsko iti, ~ bo, v zadnji ~i, ~ v hiši, v družini, vôjskin -a -o: v ~em času; vojskováti -újem se, vojskovàl -ála -o, vojskovánje -a *s*: ~ se s kom, zoper koga, vojskovávec -vca *m*; vojskovódja -a *in* -e *m*, vojskovódjev -a -o; vojščák -a *m*, vojščákinja -e *ž*

Vójsko -ega *s kr. i.*, na ~em, vojskárski -a -o, Vojskárji -ev *m mn.*

vójvoda -a *in* -e *m*, vójvodov -a -o, vójvodski -a -o: ~i prestol; vójvodstvo -a *s* |*dežela, čast*|, vójvodina -e *ž* |*dežela*|, Vójvodina -e *ž*, vójvodinski -a -o; vójvodinja -e *ž* |*oseba*|, vójvodič -a *m*

vokabulár -ja *m slovar, besednjak*, vokabulárski -a -o *slovarski*, vokabuláren -rna -o

vokál *[-ál]* -a *m* 1. *samoglasnik*, 2. *pevski del skladbe*, vokálen -lna -o *[-ln-]*: ~a kvaliteta, ~a glasba; vokalizírati -am se, vokalizácija -e *ž*, vokalízem -zma *m*

vókativ -a *m slov. zvalnik*, vókativen -vna -o
Vóklo -ega *s kr. i.*, v ~em, vókelski -a -o *[-kəus-]*, Vokljáni -ov *m mn.*
vôl *[vòu]* vôla *m*, *mn.* vôli vôlov *in* volóv *ali* vôli vól *[vól]* volém vôli po volêh z volmí *[-lm-]*: vprežni, pitani ~i, ~i za zakol, par ~ov, z ~mi voziti, gleda ko zaboden ~; volóvski -a -o: ~a vprega, volóvji -a -e, volovína -e *ž |meso in koža|*, volóvec -vca *m bot.*, volóvjak -a *m* 1. *gnoj*, 2. *bot.*; vôlek -lka *[-lk-] m*: božji ~, volič -íča *m*, volíček -čka *m*, volè -éta *m*; volár -ja *m*, volarica -e *ž*, volárski -a -o, volarija -e *ž |pašniki|*
volán -a *m teh. krmilo*: sedeti za ~om
volán -a *m*: ~ pri obleki, volánček -čka *m*
volčič -íča *[-učˇ-] m* 1. *mlad volk*, 2. *bot.*
volčín -a *m bot.*: navadni, dišeči, Blagajev ~, volčínov -a -o: ~e jagode *>[-učˇ-]*
vólej -a *m šp.*: z ~em zabiti gol
vólfram -a *m kem.*, vólframov -a -o, volframít -a *m >[-lf-]*
Vólga -e *[-lg-] ž |ruska reka|*, vólški -a -o *[-lš-]*: ~i bregovi
vólhek -hka -o *vlažen*, volhkôta -e *ž*, volhkôba -e *ž*, vólhkost -i *ž >[-uh-]*
volínjski -a -o: ~a mrzlica
volíti vólim, vôli -íte! vôlil -íla -o, vóljen -a -o: poslanca ~, ~ v državni zbor, ~ komu kaj v oporoki, voljeni člani senata; volítev -tve *ž*, *mn.* volítve -tev: ~ cesarja, papeža; občinske, skupščinske, ožje, ponovne ~e, na ~ah zmagati, izgubiti; volílo -a *s*, volílen -lna -o *[-un-]*: ~o zborovanje, volílnost -i *[-un-] ž*: ~ velikega kneza, volívec -vca *m*, volívka -e *ž*, volívski -a -o, volíšče -a *s*
vólja -e *ž*: trdna, šibka, močna ~, prosta, svobodna ~, ~ me je kaj storiti, brez ~e delati, z ~o prenašati; rade, drage ~e kaj storiti; dobre, židane, slabe ~e biti, biti pri ~i, nobena reč mu ni po ~i, po mili ~i, imeti dobro, trdno ~o kaj storiti, na ~o biti komu, na ~o komu kaj dati, za božjo ~o koga prositi; vóljen -ljna -o *in* volján -ljnà -ó, *prim.* bolj ~: ~ ustreči, ~ kruh, ~a koža, ~i lasje; voljnó *prisl.*: ~ potrpeti, storiti, teči, vôljnost -i *ž*
vólk -a *in* -á *m*, *mn.* volkóvi *in* volcjé volkóv: ~ vrečar, morski ~, zeleni ~ *min.*, čebelni ~ *zool.*; ~a je videl, kdor je hripav; biti ~ na jed *močno rad imeti*; ~ sit pa koza cela; ~ se naredi, dobiti ~a (v koraku); ~a poditi, goniti *|otroška igra|*; volkáč -a *m znč. volk*, vólkec -kca *m |mravlja|*, volkúlja -e *ž*, volčíca -e *ž*; vólčji -a -e: ~i brlog, ~a lakota, ~e žrelo *med.*, volčják -a *m |pes|*, volčnica -e *ž bot.*, volčína -e *ž |meso in koža|*; volkodlák -a *m*, volkodláštvo -a *s*; volkostéčina -e *ž kraj, kjer se volkovi zbirajo >[vou-]*
volksdeutscher *[fólksdojčer]* -ja *m*, volksdeutscherski -a -o
volkswagen *[fólksvagən]* -gna *m |avto|*
vólna -e *ž*: domača, angorska, ovčja, kozja ~, dolga, kratka ~, lesna, steklena ~, pletilna, snažilna, strojarska ~, žabja ~, blago iz čiste ~e, ~o striči, mikati, presti; volnén -a -o: ~a obleka, odeja, vólnat -a -o, vólnast -a -o, volnína -e *ž volneno blago*; volnár -ja *m |delavec|*; volnolás -ása -o *>[-un-]*
volontêr -ja *m*: zdravnik ~, volontêrski -a -o, volontêrstvo -a *s*
Vólta -a *in* -e *m |fizik|*, vólt -a *m |enota za merjenje električne napetosti|*, vóltmeter -tra *m*, vóltamper -a *m >[-lt-]*
Voltaire *[voltêr]* Voltaira *in* Voltairja *m |franc. pisatelj|*, Voltairov -a -o *in* Voltairjev -a -o, voltairski -a -o, voltairjánec -nca *m*, voltairjánski -a -o, voltairjánstvo -a *s*
volúhar -ja *m*, volúharjev -a -o, volúharica -e *ž*, volúharski -a -o
volúmen -mna *m prostornina*, volúmenski -a -o *[-mən-] prostorninski*, voluminózen -zna -o *zajeten, obilen*
voluntarízem -zma *m fil.*, voluntatíven -vna -o *slov.*: ~i pomen oblik
vomitív -a *m* = vomitívum -a *m med. bljuvalo, mn. tudi* vomitíva -iv *s*
vónj -a *m*: vijolice imajo prijeten ~, ~ po vijolicah, po medu; vónjati -am: rože vonjajo, vonjàv -áva -o *dišeč*, vonjávost -i *ž*, vonjávka -e *ž bot.*, vonjív -a -o *vonjav*
vorník -a *m kamen ob cesti, odrivač, odpestnik*, voríti -ím *zavirati*, vôri -íte! voríl -a -o, vorjênje -a *s*
vós -a *m*, *nav. mn.* vósi -ov *brki*: kitovi ~i
vósek -ska *m*: cepilni, pečatni ~, mehak ko ~, ~ topiti, ulivati, vóskast -a -o *voščen, vosku podoben*, vóskar -ja *m*, voskárna -e *ž*, vóskarstvo -a *s*: vóskati -am *z voskom namazati, prevleči*, vóskanje -a *s*: voščén -a -o: ~i papir, ~ kipec, ~a sveča, voščenica -e *ž* 1. *sveča*,

2. *koža, ki pokriva golobu nosnice*, voščénka -e *ž* 1. *sveča*, 2. *jabolko*, voščeník -a *m čebelni iztrebki v panju*, voščína -e *ž sat (brez medu)*, *mn.* voščíne *voščeni odpadki*, voščínar -ja *m zbiravec, predelovavec voska*

voščíti -ím, vôšči -íte! voščíl -a -o, voščênje -a *s*: parkete ~, krojač vošči nit, voščílen -lna -o *[-ln-]*: ~a pasta, ~i pripomoček = voščílo -a *s*, voščívec -vca *m*, voščívka -e *ž*

voščíti vóščim, vóšči -íte! vóščil -íla -o *in* vóščiti -im *s stal. poud.*: dobro jutro, vesele praznike, srečo ~ komu, za rojstni dan ~, voščílo -a *s*: novoletno ~, ~ za god, voščílce -a *[-lc-] s*, voščílen -lna -o *[-ln-]*: ~o pismo, voščílnica -e *[-ųn-] ž*, voščívec -vca *m*, voščívka -e *ž*

vótek vótka *m*: tkani ~ in snutek; vótkati -am, vótkanje -a *s*

vótel *[-əų]* vótla -o: ~o deblo, ~ zob, glas, ~a mera, čevlji so ~i *imajo strgane podplate*, ~e očí ima; *prisl.* votló *in* vótlo, vótlej(š)e: ~ doni, vótlost -i *ž*; votlína -e *ž*: čelna, trebušna, ustna ~, votlínast -a -o, votlínski -a -o: ~o dleto, šestilo, votlínast -a -o; votlák -a *m votla opeka*, votlič -íča *m min. plovec*, votlíčast -a -o; votlíti -ím, vôtli -íte! votlíl -a -o, votljênje -a *s in* vótljenje -a *s*: ~ kamenje, votlílo -a *s*, votlílnik -a *[-ųn-] m*

votírati -am *glasovati, zaobljubiti (se), posvetiti, v oporoki zapustiti*, vótum -a *m glas, obljuba, volilo*, votíven -vna -o *zaobljubljen, posvetilen*, vótánt -a *m kdor odda glas, kaj voli, obljubi, podari, posveti*

vóz -á *m*, na vôzu *in* vózu, *mn.* vozóvi vozóv *in* vozjé vóz vozem vozé na vozéh z vozmí: gnojni, seneni, železniški ~, ~ gnoja, sena, drv; mrliški, pogrebni ~, spalni, salonski ~ *vagon*, ~ na pisalnem stroju, vrvarski ~, véliki, mali ~ *astr.*; ~ zapreči, na ~ sesti, na ~ naložiti, z ~a vreči, zmetati; priti pod ~, z ~om, na ~u odpeljati; vózek -zka *m*, vozič -íča *m*, vozíček -čka *m*; vozóven -vna -o: ~i park, ~i preglednik; vozóvnica -e *ž*: železniška, povratna, nedeljska ~; vozóvje -a *s vozni park*, vozír -ja *m znč. star, razmajan voz*

vóza -e *ž star. ječa*, vóznik -a *m jetnik*

vôzel *[-əų]* -zla *m*: dvojni, mornarski ~, vzdižni, padni ~ *astr.*, ladja vozi 18 ~ov na uro; naredi ~ na robec, da ne pozabiš; vozál *[-áų]* -a *m*; vozlàt -áta -o, vôzlast -a -o, vozlič -íča *m*, vozálček -čka *[-ųč-] m in* vôzelček -čka *[-zəųč-] m*, vozlíčast -a -o; vozlína -e *ž*: živčna ~, vôzlovka -e *ž |črta|*; vozláti -ám, vozláj -ájte! vozlàl -ála -o, vozlánje -a *s*: vrvco ~ *z vozlom zavezati*, nit se rada vozla, zadeva se čedalje bolj vozla *zamotava*, vozlíšče -a *s*: prometno ~

vózger -gra *m smrkelj*, vozgrív -a -o, vozgrívec -vca *m smrkavec*, vozgrívka -e *ž*, vozgrívost -i *ž*

vozíti vózim, vôzi -íte! vôzil -íla -o: drva, gnoj ~, kolo ~, šofer previdno vozi, avtobus vozi na postajo, po tej progi brzec ne vozi, ~ se s kolesom, s čolnom, s sanmi, na vrtiljaku; v službi dobro vozi, z ženo lepo vozita; pav vozi kočijo; pijanec vozi barko; vôžnja -e *ž*: brezplačna, krožna, posebna ~, ~ s kolesom, z vlakom, ~ po suhem, po morju; vôzen -zna -o: ~a pot, ~i list, listek, red, voznína -e *ž*; vozílo -a *s*: motorno, vodno ~; vozíšče -a *s*

voznik -a *m*: ~ avtomobila, voznica -e *ž*, vozníški -a -o: ~o dovoljenje, vozníštvo -a *s*; vozár -ja *m*: vojaški ~i, vozárstvo -a *s*, vozárna -e *ž*; vozáriti -im, vozárjenje -a *s*, vozarína -e *ž voznina*; vozáč -a *m*, vozatáj -a *m*

vôž -i *ž* = vôže -a *s |vrv|*

vôžnja -e *ž gl.* voziti

vpásti vpádem *gl.* pasti padem: ~ (v deželo) *pasti v deželo*; sredi stavka mu °je vpadel (v besedo) *segel, skočil*; vpád vpáda *m*: ~ Turkov, vpáden -dna -o: ~i kot, ~a cesta = vpádnica -e *ž uvozna cesta, uvoznica*; vpadíšče -a *s*; vpádati -am, vpádanje -a *s*; *vendar* upasti

vpeljáti vpéljem *in* -ám *gl.* peljati, vpelján -a -o: ~ koga v družbo, v delo; knjigo, novo metodo, modo ~, vpeljana trgovina, vpeljáva -e *ž*; vpeljeváti -újem, vpeljevàl -ála -o, vpeljevánje -a *s*: ~ porodnice, vpelj(ev)ánka -e *ž*, vpeljávati -am, vpeljávanje -a *s*

vpériti -im, vpérjen -a -o: ~ dreto, ~ misel v kaj, vpérjenost -i *ž*; *vendar* uperiti

vpéti vpnem *gl.* peti pnem: ~ vola v jarem; vpét -a -o: ves ~ v delo; vpénjati -am,

vpénjanje -a *s*, vpenjálen -lna -o *[-ln-]*: ~a glava na svedru

vpíčiti -im: ~ sekiro v čok, ~ se v kaj

vpihníti -nem: ~ zrak v cev, v balonček; vpihováti -újem, vpihovánje -a *s*; *vendar* upihniti

vpisáti *in* vpísati vpíšem *gl.* pisati, vpísan -a -o: ~ koga v šolo, ~ se v društvo, ~ predavanje (na univerzi), ~ posojilo, izdatek v blagajniško knjigo, ~ v spominsko knjigo, v dobro ~, ~ se na univerzo; vpís -a *m*: ~ v zemljiško knjigo, vpísek -ska *m*, vpísen -sna -o: ~a pristojbina = vpisnína -e *ž*, vpísnica -e *ž*, vpísnik -a *m*; vpisováti -újem, vpisovàl -ála -o, vpisovánje -a *s*, vpisovávec -vca *m*, vpisovávka -e *ž*

vpíti vpíjem, *namen.* vpít, vpíj -te! vpìl -íla -o: ~ na koga, nad kom, ~ za kom, na pomoč ~, to kar vpije po spremembi, vpije ko sraka, vpítje -a *s in* vpitjè -à *s*, vpíjat -áta *m kričač*

vpíti vpíjem *gl.* piti, vpít -a -o: razsušena zemlja vpije vodo; vpíjati -am, vpíjanje -a *s*; vpòj vpôja *m*, vpójen -jna -o: ~ papir, vpójnost -i *ž*

vplačáti *in* vpláčati -am *gl.* plačati, vpláčan -a -o: ~ delež, obrok, vplačílo -a *s*, vplačílen -lna -o *[-ln-]*: ~a blagajna, vplačílnica -e *[-ln-] ž* |*potrdilo*|; vplačeváti -újem, vplačevàl -ála -o, vplačevánje -a *s*

vplésti vplêtem *gl.* plesti: ~ trak v lase, ~ kaj v pripovedovanje, ~ se v zadevo, vpletênost -i *ž*; vplèt vpléta *m*, vplétek -tka *m*; vplétati -am, vplétanje -a *s*: ~ se v tuje zadeve, ~ tuje besede v govorico, ~ opise v povest

vplív -a *m*: ~ okolja, ~ imeti na koga, je popolnoma pod njegovim ~om; **vplíven** -vna -o: ~ mož, ~a beseda, ~o področje, vplívnost -i *ž*; vplívati -am, vplívanje -a *s*: ~ na priče, pomirjevalno ~ na koga, ~ na izid volitev

vpogléd -éda *m*: imeti, dobiti ~ v kaj, dobiti knjigo na ~

vpòj vpôja *m gl.* vpiti

vpoklícáti *in* vpoklícati -kličem *gl.* klicati: ~ k vojakom *poklicati*, vpoklíc -a *m*, vpoklícen -cna -o: ~i razglas

vprašáti vprášam, vprášaj -ájte! vprášal -ála -o, vprášan -a -o *in* vprášati -am *s stal. poud.*: učenca ~ pesem, ~ dekle (za roko), ~ koga za pot, svèt, ceno; po njem sem vprašal, danes je bil (v šoli) vprašan; vprašánje -a *s*: socialno, delavsko, žensko ~, nerešeno, načelno, odločilno, nagradno ~, ~ miru ali vojske, ~ razorožitve, to je še samo ~ časa; ~ dati, postaviti, zastaviti, načeti, sprožiti, rešiti, na ~ odgovoriti; razpravljati °po ~u prehrane *o prehrani, glede prehrane*; vprašálen -lna -o *[-ln-]*: ~a pola, ~i zaimki, ~a beseda = vprašálnica -e *[-ln-] ž*; vprášanec -nca *m*, vprašávec -vca *m*, vprašávka -e *ž*, vprašáj -a *m slov.*; vpraševáti -újem, vprašujóč -a -e, vpraševàl -ála -o, vpraševánje -a *s*, vpraševávec -vca *m*, vpraševávka -e *ž*

vpréči vprežem, vprézi -te *in* -íte! vprégel -gla -o, vprežen -a -o: konja ~ v voz, v delo se ~, preveč je vprežen, vpréga -e *ž*: konjska, volovska ~, vprežen -žna -o: ~a živina, vpréžnica -e *ž* (°štranga); vprégati -am, vpréganje -a *s*

vprék *prisl.* *počez*: ~ kupiti; vse ~ leti = vse leti ~

vprésti vprêdem *in* vprésti vprédem *gl.* presti: ~ rdečo nit v belo; vprédati -am, vprédanje -a *s*; *vendar* upresti se

vpríčo *prisl. in predl.*: ~ biti *navzoč*, ~ mene

vpŕvič *prisl. v prvo, prvič*

vrábec -bca *m*: ima ~a pod klobukom *noče pozdraviti*, vrábelj -blja *m*, vrábček -čka *m*, vrabič -íča *m*, vrabíca -e *ž*, vrábka -e *ž*, vrábčevka -e *ž*, vrabúlja -e *ž*, vrábčji -a -e, vráblji -a -e: ~e perje

vráč -a *m ljudski zdravnik, mazač*, vráčiti -im, vráčenje -a *s*

vráčati -am, vráčanje -a *s*: ~ živino na paši, ~ posojilo, ~ milo za drago, zdravje se mu vrača, ~ se po isti poti; vračílo -a *s*: brez ~a *zastonj*, na ~ delam, ne za plačilo; vračávka -e *ž* |*tipka*|, vračník -a *m*, vračnica -e *ž*; vračeváti -újem, vračevàl -ála -o, vračevánje -a *s*, vračevávec -vca *m*, vračevávka -e *ž*

vračúnati -am, vračúnan -a -o: ~ kaj v plačo, vračunávati -am, vračunávanje -a *s*, vračunljív -a -o, vračunljívost -i *ž*; *vendar* uračunati se

vrág -a *m*, *mn.* vrági -ov *in* vragóvi -óv: sam ~ ga je prinesel, ~ ga je obsedel, vse je šlo k ~u, to je od ~a, pojdi k ~u, ne kliči ~a, ni ~, kaj za ~a pa je to;

vragúlja -e *ž*, vráginja -e *ž*, vrágec -gca *m*, vražič *in* vrážič - iča *m*, vražíček -čka *m*, vrážji -a -e: ~a ženska, ~e delo, ~e težak

vrán -a *m*, vrána -e *ž*: črna, siva, poljska ~, ~ ~i oči ne izkljuje, vrán -a -o: ~ konj = vránec -nca *m*, vránji -a -e: črn ko ~e krilo, ~e gnezdo, vránjica -e *ž bot.* |*hruška*|, vránka -e *ž* 1. *žival*, 2. *rastlina*

vránglovec -vca *m privrženec generala Wrangla*

vránica -e *ž slezena*, vráničen -čna -o: ~i prisad, ~i žličniki, vráničnica -e *ž* |*bolezen*|, vráničnik -a *m bot.*

Vránsko -ega *s kr. i.*, na ~em, vránski -a -o, Vranščáni -ov *m mn.*

vrásti vrás(t)em se *gl.* rasti: noht se vraste v meso, vrástek -tka *m*, vráščati -am se, vráščanje -a *s*: ~ se v tla; *vendar* urasti

vrát -a *in* -ú *m*, *mn.* vratóvi -óv, na vrátih, vratóvih *in* vratéh: labodji ~, ~ na cvetu, ~ pri violini; maternični, stegnenični ~, ~ žarnice; nakopati si koga na ~, obesiti komu kaj na ~, stopiti komu za ~, sesti komu za ~, deti si ruto za ~, ~ stegovati, ~ komu zaviti, ~ si zlomiti, za ~ koga zgrabiti, pobegniti na ~ na nos → *na pete na glavo*, vrátec -tca *m*, vráten -tna -o: ~a žila, ~o vretence; vratína -e *ž* 1. *meso*, 2. *koža*, 3. *usnje*; vratolómen -mna -o: ~e vaje, vratolómnost -i *ž*

vráta vrát *s mn.*: dvoje vrat = dvoja ~, dvojna ~, vežna, sobna, vhodna ~, steklena, tapetna, sklopna, smučna ~, ~ na cesto, v hlev, ~ v kopi, ~ zapreti, pripreti, zaloputniti, ~ komu pred nosom zapreti, z ~i loputati, na ~ potrkati, za zaklenjenimi ~i se posvetovati, ~ si podajati; vrátca vrátec *s mn.*: dimniška ~, ~ pri peči, kočiji, panju; vráten -tna -o: ~a kljuka, ~o krilo = vrátnica -e *ž*, vrátnice -ic *ž mn.* = vratárnice -ic *ž mn. skedenjska vrata*, vrátnik -a *m podboj*; vratár -ja *m*: hotelski, nogometni, želodčni ~, vratárica -e *ž*, vratárski -a -o, vratarína -e *ž*, vratárnik -a *m* |*del svinjskega želodca*|; vratáriti -im, vratárjenje -a *s*: otroci vratarijo *neprenehoma odpirajo vrata*, vratíšče -a *s vratna vdolbina*

Vráta Vrát *s mn. kr. i.*, v ~ih

vrati -í *ž mn. ozare*: na ~éh se orač oddahne

vratič -íča *m bot.*, vratnik -a *m bot.*

vratílo -a *s*: tkavsko ~

Vráz -a *m* |*pesnik*|, Vrázov -a -o: ~e pesmi, vrázovski -a -o, vrázovec -vca *m*

vráža -e *ž*: v ~e verjeti, to so same ~e, vražen -žna -o: ~a vera, vrážast -a -o, vrážar -ja *m*, vrážarica -e *ž*, vrážarski -a -o, vrážarstvo -a *s*; vraževáti -újem, vraževál -ála -o, vraževánje -a *s*; vraževéren -rna -o = vražljív -a -o

vražič *in* vrážič -iča *m gl.* vrag

vŕba -e *ž*: bela, škrlatnolista ~, ~ žalujka, vŕbov -a -o: ~a šiba, piščal, mačica, vŕbovec -vca *m in* vrbóvec -vca *m* 1. *vrbov gozd*, 2. *bot.*, vŕbovica -e *ž* |*šiba*|, vrbovína -e *ž* |*les*|, vŕbovje -a *s in* vrbóvje -a *s* = vŕbje -a *s*, vrbíč(ev)je -a *s*, vrbínje -a *s*, vrbíšče -a *s*; vŕbar -ja *m* |*hrošček*|, vŕbast -a -o, vŕbica -e *ž*, vrbíka -e *ž* |*trta*|, vrbína -e *ž vrbovje*, *vrbinje*

Vŕba -e *ž kr. i.*, v ~i, iz ~e, Vrbnjáni -ov *m mn. in* Vrbóvci -ev *m mn.*, vŕbenski -a -o *[-bən-]*

Vrbàn -ána *m os. i. Urban*

Vŕbsko jézero -ega -a *s*, na ~em ~u

vrč -a *m*: lončen ~, ~ za vodo, vrček -čka *m*: pivo v ~ih, vrčast -a -o: ~a buča, vrčíca -e *ž*

vréča -e *ž*: ~ za moko, ~ moke, zadeti ~o na ramo, vreči ~o čez ramo, kilna ~ *med.*, vréčka -e *ž* = vréčica -e *ž*: papirnata ~, vrečast -a -o, vrečevína -e *ž*; vréčar -ja *m zool.*; vrečenósec -sca *m* 1. *človek*, 2. *nočni metulj*

vréči vŕžem, vŕzi -íte! vŕgel -gla -o, vŕžen -a -o: sidro ~, ~ kaj od sebe, karte ~, vino ga je vrglo, ~ kaj v kot, med staro šaro; ~ kocko, ~ koga iz ravnotežja; na tla, ob tla ~, s konja, s prestola ~ koga, iz šole, iz hiše, na cesto ~, ~ pismo v ogenj, zločinca v ječo, ~ komu očitek v obraz; stran, proč, venkaj ~, ~ komu vrečo čez glavo, ~ presežke na trg, puško v koruzo; ves se je vrgel po očetu; na nasprotnike, na učenje se ~; božjast ga je vrgla, profesor vrže dijaka; vržáj -a *m met*

vréd *in* vrèd *prisl. hkrati, obenem, skupaj*: z nočjo ~, oče s sinom ~

vrèd vréda *m* |*bolezen*|, vredník -a *m* = vredníca -e *ž zel, ki celi vred*

vréden -dna -o: spoštovanja, zlata, branja ~, ~ hvale, hvale ~, ni ~, da ga zemlja nosi; delo je plačila ~o, ta reč

je ~a svojega denarja; ni ~o, da bi govoril; fant je vseh ~; vrédnost -i *ž*: imenska, resnična, kupna, hranilna, približna ~, mestna ~ številke; vrédnosten -tna -o: ~i papirji, vrednôta -e *ž*: lestvica vrednot; vrednôtiti -im, vrednôtenje -a *s*, vrednôtnica -e *ž*: poštna ~

vrélec vrélca *m*: petrolejski, slan, zdravilen ~, vrélček -čka *m*, vrélčina -e *ž* = vrélčnica -e *ž voda iz vrelca*, vrélka -e *ž bot.* >*[-el-]*

vrême vreména *s*: deževno, aprilsko, nestanovitno, kislo, pusto, pasje ~, ~ se dela, kisa, kuja, ~ se bo naredilo; vreménski -a -o: ~i prerok, ~a napoved, ~o poročilo, ~a hišica; vremenik -a *m barometer*, vreménstvo -a *s*; vremeníti -ím, vremenil -a -o: kakor Jernej vremeni, vsa jesen drži; vremenokàz -áza *m*; vremenoslóvje -a *s*, vremenoslóvski -a -o, vremenoslóven -vna -o, vremenoslóvec -vca *m*; vremenoznánstvo -a *s*

Vréme Vrém *ž mn. kr. i.*, v ~ah, vrémski -a -o: Vremska dolina, Vremski Britof, Vrémci -ev *m mn.*, Vrémščica -e *ž* |*hrib*|

vrés -a *m bot. resa*, vrésa -e *ž*, vrésje -a *s in* vresjè -à *s*, vrésast -a -o, vrések -ska *m*, vrésica -e *ž*, vresíšče -a *s*; vrésnice -ic *ž mn. bot.*, vrésnat -a -o: ~a trava, ~o seno, vrésov -a -o: ~ cvet; *gl. tudi* resa

vreščáti -ím, vrésči *in* vrêšči -íte! vréščal -ála -o, vreščánje -a *s*: srake, otroci vreščijo; vreščálo -a *s*, vreščáj -a *m*, vrésč -a *m*, vreščáv -áva -o, vreščávec -vca *m*

vretêno -a *s*: palčno, lončarsko, sidrno, cvetno ~, vretênast -a -o, vretênce -a *s*: prsno, trtično ~, ~ v hrbtenici, pšenica gre v ~a *klasi*, vretênčast -a -o: ~i listi (na steblu), vreténčar -ja *m zool.*, vreténčnica -e *ž* |*hruška*|, vreteníca -e *ž* 1. *vitel na stiskalnici*, 2. *riba*, vreteníce -ic *ž mn. položaste stopnice*, vreteníčast -a -o, vreténka -e *ž preslica v mlinu*; vreteníti -ím se, vreteníl -a -o: žito se vreteni *klasi*

vréti vrèm, vrì vríte! vróč -a -e, vrèl vréla -o: voda, mleko, krompir vre, mošt vre, voda vre iz tal, vse vre po meni, po deželi vre, ljudje skupaj vro; vrèl vréla -o *prid.*: ~a voda, vrélost -i *ž*, vrelíšče -a *s*, vrelíščen -čna -o, vrélen -lna -o *[-ln-]*: ~a vročina; vrétje -a *s* = vrênje -a *s*: ~ mošta, ~ med ljudmi

vrézati vrêžem *gl.* rezati, vrézan -a -o: ~ črke v les, vrèz vréza *m*: ~ v les, vrézek -zka *m*, vrezílo -a *s*, vrézen -zna -o: ~a rana = vreznína -e *ž*; vrezováti -újem, vrezovàl -ála -o, vrezovánje -a *s*, vrezovávec -vca *m*, vrezovávka -e *ž*, vrezávati -am; *vendar* urezati

vŕh -a *in* -á *m*, *mn.* vŕhi -ov *in* vrhóvi -óv, vŕhe *ali* vrhóve *ali* vrhé, na vrhéh, z vrhmí: ~ gore, vinski ~ *vinska gorica*, ~ se je odlomil, od ~a do tal, do ~a napolniti, do ~a priti, fant je (do) ~a dorasel, prav na ~u biti, ležati; z ~a gledati, z ~om nameriti, po ~u se osušiti; konferenca na ~u, stopiti na ~ gore; vŕhast -a -o, vrhàt -áta -o: ~o drevje, vrháč -a *m vrhnji del drevesa*, vŕhek -hka *m*; vŕhnji -a -e: ~a obleka, ~a koža = vŕhnjica -e *ž povrhnjica*; vŕhnje -a *s smetana*, vrhnják -a *m vrhnji mlinski kamen*, vŕhan -a -o: ~a mera

Vŕh -á *m kr. i.*, na ~u, vrhóvski -a -o, Vrhóvci -ev *m mn.*

vrh *in* vrhu *predl.*: ~ tega *povrh*, z ~ planine se sliši

Vŕhnika -e *ž kr. i.*, na ~i, vŕhniški -a -o, Vŕhničani -ov *m mn.*, vŕhničan -a *m* |*vlak*|

vrholíka -e *ž bot.*

vrhóven -vna -o: ~a oblast, ~o sodíšče, vrhóvnost -i *ž*; vrhóvec -vca *m* 1. *vrhač*, *deblo pri vrhu*, 2. *preklada nad vrati*, vrhóvski -a -o; vrhóvje -a *s* = vrhovína -e *ž veje*, *okleščki*, *hosta*, vrhovàt -áta -o *vrhat*, vrhovátiti -im, vrhovátenje -a *s*: na kupe devati in ~

Vŕhpolje -a *s kr. i.*, v ~u, vŕhpoljski -a -o, vŕhpoljec -ljca *m* |*trta*|

vrhúnec -nca *m*: biti na ~u svoje moči, vrhúnčast -a -o, vrhúnski -a -o: ~i uspehi, ~i telovadec, ~a telovadba

vríniti vrínem *gl.* riniti, vrínjen -a -o: ~ komu kaj, napaka se je vrinila v besedilo; ~ se v odbor, vrinil se je mednje; vrínjenec -nca *m*, vrínjenka -e *ž*; vrínek -nka *m* = vrívek -vka *m*; vrívati -am *gl.* odrivati, vrívanje -a *s in* vrivánje -a *s*

vrísati vríšem, vrísan -a -o: trikotniku ~ krog: vrisováti -újem, vrisovàl -ála -o, vrisovánje -a *s*

vrísk -a *m*: ~ slišati, vino je kislo ko ~, vrískati -am, vrískaj -te *in* -ájte! vrískal -a -o *in* -ála -o, vrískanje -a *s in* vriskánje -a *s*: od veselja ~, vriskáč -a *m* 1. *človek*, 2. *opica*, vriskálo -a *s*; vrísniti -nem: ~ od strahu, vríšč -a *m*: ~ zagnati

vŕl *[vȁrl]* -a -o *lit.*, vrlína -e *ž krepost*, *čednost*: telesne in duševne ~e, vŕlost -i *ž in* vrlóst -i *ž*

vrníti vŕnem, vŕni -íte! vŕnil -íla -o, vŕnjen -a -o *in* vŕniti -nem *s stal. poud.*: knjigo, dolg, obisk, pozdrav ~ komu, ~ živino iz detelje, ~ se domov, v domačo vas, k materi; vrnil mu je, kar mu je hudega storil; ~ komu milo za drago, šilo za ognjilo; vrnítev -tve *ž*, vrnila -e *ž* = vrnílo -a *s lesa*, *ki se sama zapira*

vróč *in* vróč -a -e: ~e železo, čelo, ~e roke, ~e sonce, poletje, ~ boj, ~a debata, kri, želja, prošnja; vročína -e *ž*: poletna, opoldanska, suha ~, huda ~ je, letos ni prave ~e, bolnik je brez ~e, ima veliko, visoko, hudo ~o, ~ ga kuha, ~ pritiska, ~ in mraz me spreletava; vročínski -a -o: ~a kap, ~a (bolezen) = vročníca -e *ž*, vročníčen -čna -o; vročíca -e *ž vročina*, *mrzlica*, vročíčen -čna -o: ~e oči; vročekŕven -vna -o, vročekŕvnost -i *ž*, vročekŕvnež -a *m*, vročekŕvnica -e *ž*

vročíti -ím *v roke dati*, vróči -íte! vročíl -íla -o, vročèn -ėna -o, vročènje -a *s*, vročítev -tve *ž*, vročítven -a -o *[-tvən-]*; vročílo -a *s*, vročílen -lna -o *[-ln-]*: ~i list = vročílnica -e *[-un-] ž*; vročník -a *m*, vročnína -e *ž*; vročeváti -újem, vročevánje -a *s*, vročevávec -vca *m*

Vŕsno -a *s kr. i.*, na ~em, vŕsenski -a -o, Vŕsenci -ev *[-sən-] m mn.*

vŕsta -e *ž*, *mn. tudi* vrsté -á: bojna, napadalna ~, aritmetična, končna, neskončna ~, nepretrgana ~, dolga ~ let, zgledov; ~ zob, hiš; uvodna, začetna, prazna, korekturna, ulita ~; besedna, pesniška, sadna, živalska, rastlinska ~, ~ rim, vin; po ~i vstopati, pripovedovati, na ~i biti, na ~o priti, v ~i biti, čakati, v ~o stopíti, v prvi ~i sedeti, to je v prvi ~i potrebno *predvsem*, *zlasti*, ljudje moje ~e, ljudje vseh vrst, vsake ~e blago, blago prve, srednje ~e, °na tebi je ~ *ti si na vrsti*, iste, različne ~e šol, kritika iz lastnih vrst; vŕsten -tna -o: ~i red, ~e hiše, vrstica -e *ž*, vrstíčen -čna -o: ~i konci; vrstíčnik -a *m tisk.*; vrstník -a *m*: midva sva ~a, njegov ~ sem, z njim sva ~a, vrstníca -e *ž*; vŕstoma *prisl.*; vrstomér -a *m tisk.*, *agr.*

vrstíti -ím, vŕsti -íte! vrstíl -a -o, vrstênje -a *s*: dnevi in noči se vrstijo, pri delu se ~ s kom; vrstílen -lna -o *[-ln-]*: ~i števniki, vrstílnik -a *[-ln-] m*: ~ na pisalnem stroju

vŕša -e *ž* |*ribiška priprava*|, vršúljek -ljka *m* |*del vrše*|

vŕšaj -a *m gl.* vršiti

vŕšen -šna -o *kar je pri vrhu*: ~i koti, vršič -íča *m*: ~ na drevesu odtrgati, vršíče -a *s*, vršíčevje -a *s*, vršíček -čka *m*: smrekovi ~i, pljučni ~i; vršíčkati -am, vršíčkanje -a *s*: krompir, trte ~; vršác -a *m*

vršéti *in* vršáti -ím, vŕši -íte! vršèl -éla -o *in* vŕšal -ála -o, vršênje -a *s in* vršánje -a *s*: v lipi je vršelo *ali* vršalo; vršélo -a *s jata*: ~ škorcev

Vršič -íča *m*: pot na ~, na ~u

vršína -e *ž stopnja*, *raven*, *gladina*, *višina*: ~ vode, izobrazbe, omike

vršíti -ím, vŕši -íte! vršíl -a -o, vršênje -a *s*: žito ~, vršáj -a *m* 1. *nasad žita*, 2. *kup zrnja*, vršenj -šnja *m avgust (ko se mlati)*, vršník -a *m žitna desetina*

vršíti -ím *opravljati*, vŕši -íte! vršíl -a -o, vršênje -a *s*: °~ popisovanje, nadzorstvo *popisovati*, *nadzorovati*; zborovanje se vrši v novi dvorani → *zborovanje je ali zborujejo*, dejanje se vrši → *se godi*, *dogaja se*; seja °se vrši popoldne ob 4^{h} *seja bo*; vršítev -tve *ž*, vršívec -vca *m*: ~ dolžnosti, vršívka -e *ž*

vŕt -a *m*, *mn.* vŕti -ov *in* vrtóvi -óv, po **vrtéh**, z vrtmí: sadni, zelenjavni, cvetlični, **zimski** ~, živalski ~, ~ na strehi, v terasah, viseči ~ovi, na ~u rase drevje, na ~u *ali* v ~u delati; vŕten -tna -o: ~a vrata, greda, ~e rože, vrtnína -e *ž*; **vŕtnat** -a -o: ~o mesto, vŕtec -tca *m*: otroški ~, korenje iz ~a, vrtič -íča *m*, vrtíček -čka *m*, vrtíčkar -ja *m*

vrtáča -e *ž*: kraška, ledeniška ~, ~ pri lesi

Vrtáča -e *ž kr. i.*, na ~i, vrtáški -a -o

vrtánj -a *m zavinek*, *zavoj*, *pleten kolač*, vrtánja -e *ž vrtinec*, vrtánjek -njka *m pleten kolač*

vŕtati -am: luknjo, predor, zob ~, za vodo ~, po nosu ~, v živo ~, ~ in

premišljevati; vŕtanje -a *s*: poskusno, globinsko ~; vrtáč -a *m*, vrtáčka -e *ž sveder*, vrtálo -a *s*, vrtálen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave, ~i stroj = vrtálnik -a *[-ųn-] m*, vrtálnica -e *[-ųn-] ž*; vrtanína -e *ž* = vrtína -e *ž*: ~ za nafto; vrtávec -vca *m*, vrtávka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *priprava*: zobna ~, 3. *igrača*: se suče ko ~, vrtàv -áva -o *kdor se rad vrti* = vrtávčen -čna -o: ~ otrok = vrtávek -vka *m*, vrtávkast -a -o

vrtávica -e *ž vet.* |*bolezen ovac*|, vrtávičen -čna -o *metljav* = vrtàv -áva -o

vrtélj -a *m* = vrtélja -e *ž vrtača (pri lesi)*, vrtéljec -ljca *m* 1. *strugarsko orodje*, 2. *zool. bičkar*, vrtéljčen -čna -o: ~i sveder; vrtelják -ám se *vrteti se*, vrteljàl -ála -o

vrtéti -ím, vŕti -íte! vrtèl -éla -o, vrtênje -a *s*: kolo, film, plesavko ~, mlinska kolesa se vrtijo, fant se vrti okoli dekleta, pari se vrtijo po plesišču, kar naprej se vrti po hiši, vrti se ko muha v močniku, vrti se mi (od slabosti), od samih številk se mi v glavi vrti; vrtíti -ím, vŕti -íte! vrtíl -a -o, vrtênje -a *s*: ~ plesavko, delo ga vrti, to nas je vrtilo, pri zasliševanju ~ koga; vŕtež -a *m vrtenje*, vrtenína -e *ž*: izračunati prostornino ~e, vrtívec -vca *m*, vrtívka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *mišica*, vrtílen -lna -o *[-ln-]*: ~i moment, vrtílnica -e *[-ųn-] ž*; vrtilják -a *m*, vrtljív -a -o: ~ most, vrtljívost -i *ž*; vrtljáj -a *m fiz. obrat*, vrtljáji -ev *m mn. metljavost*, vrtíšče -a *s*

vrtínec -nca *m*: savski ~i, ~i prahu, v ~u življenja, lasni ~, v reki se delajo ~i, ~ požre plavavca, v ~ zaiti, vrtínčast -a -o: ~ vihar; vrtínčiti -im, vrtínčenje -a *s*: veter vrtinči prah, v kótli se reka vrtinči, vrtínčarji -ev *m mn. zool. turbelarije*

vrtnár -ja *m*, vrtnarica -e *ž*: otroška ~, vrtnárski -a -o, vrtnárstvo -a *s*, vrtnáriti -im, vrtnárjenje -a *s*

vŕtnica -e *ž*: stolista ~, vŕtničen -čna -o: ~i duh

vrtoglàv -áva -o: vrtil se je, da je bil ves ~, ~a višina, ~o početje, vrtoglávost -i *ž*, vrtoglàv -áva *m*, vrtoglávec -vca *m* 1. *oseba*, 2. *pasja trakulja*, vrtoglávka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *ptica*, vrtoglávica -e *ž*: ~ se me loteva, vrtoglávičen -čna -o: ~a ženska

vrtorépec -pca *m prilizovavec*, vrtorépka -e *ž* |*ptica*|, vrtorépiti -im: ~ okoli koga *prilizovati se*

vŕv -i *ž*: jeklena, žična ~, ~ za perilo, po ~i hoditi, na ~ navezati, z ~jo, po ~i potegniti; vŕvca -e *ž* = vrvíca -e *ž*: vžigalna ~, vrvjè -à *s sk. i.*, vrvíšče -a *s*: ~ na odru, na ladji, vrvnják -a *m* |*prostor*|, vrvnica -e *ž*: skozi ~o teče vrv, vrvenica -e *ž* 1. *vrvarska priprava*, 2. *jermenica za vrv*, vrvár -ja *m*, vrvarica -e *ž*, vrvárna -e *ž*, vrvárstvo -a *s*; vrvohódec -dca *m*; vrvíti -ím *alp.*, vŕvi -íte! vrvíl -a -o; vrvítev -tve *ž*: ~ v skalah

vrvéti -ím, vŕvi -íte! vrvèl -éla -o, vrvênje -a *s*: po ulicah vrvi vse polno ljudi, na trgu vse vrvi, vŕvež -a *m vrvenje*: v ~u na ulici, v ~u življenja, vrvívček -čka *m* 1. *kanarček*, 2. *glas*.

vrvráti -ám, vrvrâj -ájte! vrvrajóč -a -e, vrvràl -ála -o, vrvránje -a *s*: v loncu vrvra voda, potoček vrvra iz zemlje

Vrzdênec -nca *m kr. i.*, na ~u, vrzdênški -a -o, Vrzdenčáni -ov *m mn.*

vrzél *[-éų / -él]* -i *ž*: ~ v plotu, v znanju, ~ izpolniti, zadelati; vrzéla -e *ž vhod v zidani ogradi*, vrzélast -a -o, vrzélca -e *[-ųc- / -lc-] ž*, vrzelják -a *m* |*zob*|; vŕzniti -nem *odpreti*: plot ~; vŕzel *[-əų]* -zla -o *vrzelast, luknjast*

vrzúkati -am, vrzúkanje -a *s*: ~ z vrati *ves čas jih odpirati*

vsadíti -ím, vsádi -íte! vsádil -íla -o, vsajèn -ênа -o: ~ sadiko, drevesce, sekiro v tnalo, ~ kruh v peč; vsadítev -tve *ž*; vsàd vsáda *m*: ~ kruha, vsádek -dka *m med.*; vsájati -am, vsájanje -a *s*; *vendar* usaditi se

vsáj *prisl. omejuje*: ~ kruha mi dajte (če ne drugega), ~ miren je (če nič drugega), ~ pet *najmanj*, ~ piši (če že ne prideš), ~ tukaj (če ne povsod), ~ danes (če ne zmeraj), ~ malo, ~ zaradi otroka; ko bi ~ znal; *vendar* saj

vsák -a -o *nedoločni zaimek*: ~ dan, na ~e pol ure, ~ čas pride, ~ se ga boji, na ~a dva koraka se je ustavil, na ~a vrata je potrkal, ~e hlače strga; prišel je iz boja brez ~e rane → *brez najmanjše*; brez ~ega vzroka → *čisto brez vzroka*; pisal je brez ~e napake → *brez napake*; siromak je brez ~e obleke → *popolnoma, čisto brez obleke*; °~o toliko *od časa do časa*

vsakdánji -a -e, *prim.* bòlj vsakdánji -a -e: ~i kruh, ~a obleka *za vsak dan*, ~e skrbi, ~i obisk, ~i rek *nepomemben, obrabljen*, vsakdánjost -i *ž*, vsakdánjež -a *m povprečnež*

vsákdo vsákogar *nedoločni zaimek*: ~ naj prinese potrdilo, za vsakogar ista postava; vsakomur ni mogoče dati, z vsakomer noče iti; *pogostoma ga nadomešča pridevni zaimek* vsak

vsákikrat = vsákokrat *prisl.*, vsakokráten -tna -o, vsákič *prisl.*

vsako- *v sestavi*: vsakodnéven -vna -o *vsakdanji*; vsakoléten -tna -o; vsakoúren -rna -o; vsakovŕsten -tna -o, vsakovŕstnost -i *ž*

vsákršen -šna -o *vsakovrsten*: ~e nevarnosti

vsaksêbi *prisl. narazen*: šla sta ~, pisati besede ~; on je spravljal skupaj, ona pa brskala ~

vsaktéri -a -o *vsak (posebej)*

vse- *v sestavi*: vsebóštvo -a *s panteizem*; vsemír -a *m* = vsemírje -a *s* → *vesolje, vesoljstvo*, vsemírski -a -o → *vesoljski*; vse(ga)mogóč -a -e, vse(ga)mogóčen -čna -o, vse(ga)mogóčnost -i *ž*, vse(ga)mogóčnež -a *m*, vse(ga)mogóčnik -a *m*; vseóbči -a -e, vseóbčen -čna -o; vseobséžen -žna -o; vseslovénski -a -o: ~o gibanje; vsesplôšen -šna -o; vsestránski -a -o, vsestránost -i *ž*; vsesvéten -tna -o *in* vsesvêten -tna -o: ~a roža = vsesvétnica -e *ž in* vsesvêtnica -e *ž*; vseučilíšče -a *s*, vseučilíščen -čna -o, vseučilíščnik -a *m*, vseučilíščnica -e *ž*, vseučiliški -a -o; vsevéd -a *m*, vse(ga)véden -dna -o, vse(ga)védnost -i *ž*; vse(ga)víden -dna -o; vsevíšnji -a -e: ~i bogovi; vseznávec -vca *m*, vseznál *[-ạų]* -ála *m*

vsebína -e *ž*: ~ pošiljke, knjige, govora, besed; lepe besede brez ~e, vsebínski -a -o, vsebínskost -i *ž*; vsebováti -újem *v sebi imeti, obsegati*, vsebovàl -ála -o: voda vsebuje sol *v vodi je sol*, vsébnost -i *ž*: ~ rude, strojila

vsečno *prisl.*: ni ~, kako pišemo svoj jezik; meni je ~ *ni nič mar*; dolgo sem premišljeval, nazadnje sem se pa ~ odločil → *le, vendar(le)*

vsejáti vséjem *gl.* sejati, vsejánje -a *s*: ~ korenje, deteljo v žito; ~ prepir med ljudi, nož ~ *izgubiti*

vsèkakor *in* vsekàkor *prisl.*: naj bo že tako ali tako, ~ je žalostno; kdor hoče, jaz ~ ne; pomladi ali poleti, ~ pa letos mislim iti

vsékati -am, vsékan -a -o: ~ stopnice v skalo, ~ rano, ~ črke v kamen; vsèk vséka *m*: železniški ~, vsekováti -újem, vsekovàl -ála -o, vsekovánje -a *s*, vsekávati -am, vsekávanje -a *s*; *vendar* usekati

vsèkdar *lit. prisl. zmeraj, vedno, vselej*: resnica ~ zmaga

vsèlej *prisl. zmeraj, vedno, vsakikrat*: ni ~ prijetno; vsèlejšnji -a -e

vselíti vsélim *gl.* seliti, vséljen -a -o: stranka se je vselila v novo stanovanje; vselítev -tve *ž*: ~ je mogoča z novim letom, vselítven -a -o *[-tvən-]*: ~i rok, vséljenec -nca *m*, vséljenka -e *ž*, vséljenost -i *ž*; vseljeváti -újem, vseljevàl -ála -o, vseljevánje -a *s*; vseljív -a -o: ~o stanovanje, vseljívost -i *ž*

vsèpovsod *prisl.*: kamor prideš, ~ sama žalost in obup; vsepovsódnji -a -e: ~a razvada

vsesáti -ám *gl.* sesati, vsesán -a -o: goba vsesa vodo, ~ kri, z materinim mlekom ~, klop, pijavka se vsesa v kožo; vsesávati -am, vsesávanje -a *s* >*[-vsəs-]*

vseskóz(i) *prisl.*: sledil ga je ~ od doma do postaje, ~ je bil pošten *zmeraj*, bil je ~ pošten *popolnoma, čisto, do konca, v vsem*

vsevdílj *prisl. venomer*

vsevprék *prisl. na vse strani*: zrnje leti ~

vsíliti -ím, vsíljen -a -o: ~ komu slabo blago, ~ se komu; vsíljenec -nca *m*, vsíljenka -e *ž*, vsíljenost -i *ž*; vsiljeváti -újem, vsiljevàl -ála -o, vsiljevánje -a *s*; vsiljív -a -o, vsiljívec -vca *m*, vsiljívka -e *ž*, vsiljívost -i *ž*

vsípati -am *in* -pljem *gl.* sipati, vsípanje -a *s*: ~ žito v vreče, vsíp -a *m*; vsipávati -am, vsipávanje -a *s*; *vendar* usipati

vsi svéti *in* vsi svéti *m mn.*: od vseh svetih, k vsem svetim, za vse svete, o vseh svetih, pred vsemi svetimi; *tudi* od vseh svêtov, k vsem svêtom, pred vsemi svêti

vskočíti -óčim *gl.* skočiti: namesto bolnega igravca je vskočil namestnik; sredi stavka mu je vskočil sosed in ga ustavil; vskòk -óka *in* vskôka *m*; *vendar* uskočiti

°vsled *predl. zaradi*

vsôta -e *ž ešteveк, znesek*, vsôtica -e *ž*

vsŕkati -am *in* -čem, vsŕkan -a -o; vsrkávati -am, vsrkávanje -a *s*; vsrkljív -a -o, vsrkljívost -i *ž*

vstáti vstánem, vstáni -íte! vstàl -ála -o: zgodaj, pred svitom ~, s stola, iz postelje, od mize, od jedi ~, od mrtvih, iz groba ~, prvič ~ po bolezni, z levo nogo ~, ~ zoper koga; vstajênje -a *s*, vstajênjski -a -o; vstája -e *ž*: ljudska ~, vstájnik -a *m*; vstájati -am, vstájaj -te *in* -ájte! vstájal -a -o *in* -ála -o, vstájanje -a *s in* vstajánje -a *s*, vstajávec -vca *m*: zgodnji ~, vstajávka -e *ž*; vstajáč -a *m*: možicelj ~ *|igrača|*

vstáviti -im, vstávljen -a -o: ~ zaplato, ~ nekaj besed (v pismo), ~ motor (v avto), vstáva -e *ž*, vstáven -vna -o: ~i deli, vstávek -vka *m*; vstávljati -am, vstávljaj -te *in* -ájte! vstávljal -a -o *in* -ála -o, vstávljanje -a *s in* vstavljánje -a *s*: ~ črke v kvadratke, vstavljív -a -o; *vendar* ustaviti

vstopíti *in* vstópiti -im *gl.* stopiti: ~ v društvo, v podjetje, v stranko; vstópati -am, vstópanje -a *s*; vstòp -ópa *m*, vstópen -pna -o: ~i listek = vstópnica -e *ž*: ~ za kino, brezplačna ~, ~ za na ples; vstopnína -e *ž*: ~ je 100 din, vstopnínski -a -o; *vendar* ustopiti se

vstrán *prisl. v stran, stran*: ~ govoriti

vstrélen -lna -o *[-ln-]*: ~a rana = vstrelína -e *ž rana pri vstopu krogle v telo*

vsúti vspèm *in* vsújem *gl.* suti: ~ žito v škaf; *vendar* usuti

vščč *prisl. povšeči*: knjiga mi ni ~, vsi so mi ~; vščč -i *ž*: ni po moji ~i, všččen -čna -o, všččnost -i *ž*

vščv *prisl. pošev, poševno*, vščven -vna -o: ~a lestva *tel.*

vščti vščjem, vščj -te! vščl vščla -o, vščt -a -o: ~ cekin v podlogo, vščv -a *m*; vščvati -am *gl.* ščvati; *vendar* ušiti

vštéti vštéjem *gl.* šteti: ~ komu vojaška leta v pokojnino, preiskovalni zapor se mu všteje v kazen; vštévši *prisl. inkluzivno*: ves teden, ~ nedeljo; vštét -a -o: do ~ega 1948. leta; vštétje -a *s*; vštévati -am, vštévanje -a *s*; vštévek -vka *m*, vštéven -vna -o, vštévnost -i *ž*; *vendar* ušteti se

vštríc *prisl. in predl. z rod.*: ~ sva hodila, ~ tebe; vštrícati -am se: ~ se s kom *v korak hoditi*, vštrícema *prisl.*, vštrícnji -a -e: ~i korak, ~a hoja

vštúliti -im, vštúljen -a -o: ~ koga kam, ~ se v prvo vrsto, ~ se med odbornike, vštúljenec -nca *m*, vštúljenka -e *ž*

vtakníti *in* vtákniti -nem *gl.* dotakniti se: ~ ključ v ključavnico, nit v šivanko, prst v usta, dobiček v žep, glavo v zanko, tata v ječo; v trgovino ~ veliko denarja; v vsako reč se ~, v vsako reč ~ nos *>[-tak-] / -tək-]*; vtík -a *m*, vtikljáj -a *m*, vtíkati -am, vtíkanje -a *s*, vtikáč -a *m* 1. *oseba*, 2. *priprava*, vtikálo -a *s*: električno ~; vtikljív -a -o 1. *kar se dá vtakniti*, 2. *kdor se rad vtika*, vtikljívost -i *ž*; vtikováti -újem, vtikovàl -ála -o, vtikovánje -a *s*; vtič -iča *m*, vtíčnica -e *ž*

vtèm *in* vtém *prisl. medtem*: jaz pojdem na trg, ti se ~ uči; mi smo delali, ~ ko je on lenaril; *vendar*: v tém se motiš

vtêpsti vtêpem *gl.* tepsti, vtepèn -êna -o: ~ komu kaj v glavo, v glavo si je vtepel; vtépati -am *in* -ljem, vtépanje -a *s*, vtepávati -am, vtepávanje -a *s*; *vendar* utepsti

vtihotápiti -im *gl.* tihotapiti, vtihotápljen -a -o: ~ blago, v besedilo se je vtihotapila napaka; vtihotápljati -am, vtihotápljanje -a *s*

vtikati -am *gl.* vtakniti

vtís -a *m*: močan, neizbrisen, porazen, celoten ~, popotni ~i; dober, slab ~ napraviti na koga, dela ~ neresnega človeka; zbuja ~, kakor da se nečesa boji; biti pod ~om nesreče; vtísk -a *m* 1. ~ kovanca v vosek, 2. *vtis*; vtísniti -nem, vtísnjen -a -o: ~ kamenček v ilovico, v spomin si ~ kaj, vtísnjenost -i *ž*; vtískati -am, vtiskováti -újem, vtiskovàl -ála -o, vtiskovánje -a *s*

vtkáti vtkèm *in* vtkám *gl.* tkati, vtkán -a -o: vzorec, podobo ~

vtlačíti *in* vtláčiti -im *gl.* tlačiti, vtlačen -a -o

vtréti vtrèm *in* vtárem *gl.* treti, vtŕt -a -o: ~ olje v kožo; vtírati -am, vtíranje -a *s*; *vendar* utreti

vtrétjič *prisl. tretjič, v tretje*: ~ gre rado

Vúhred -a *m kr. i.*, v ~u, vúhredski -a -o

vulfénija -e *[-lf-] ž bot.*

vulgáren -rna -o: ~o govorjenje *prostaško*, ~a latinščina *ljudska*, vulgárnost -i *ž navadnost, prostaščina*, vulgarizem -zma *m preprost, ljudski izraz*, vulgarizírati -am *>[-lg-]*

vulgáta -e *ž latinski prevod sv. pisma*, vulgátin -a -o: ~o besedilo *>[-lg-]*

vúlgo *[-lg-] lat. prisl. po domače*: Prešernov dom v Vrbi, ~ pri Ribiču

Vulkán(us) -na *m* |*rimski bog*|, vulkán -a *m ognjenik*: živ, ugasel, blaten ~, ~ dela, bruha, izbruh ~a; vulkánski -a -o: ~e kamnine, vulkáničen -čna -o; vulkanizírati -am: ~ kavčuk, vulkanizácija -e *ž*, vulkanizacíjski -a -o, vulkanizêr -ja *m* >*[-lk-]*

vúzem -zma *m velika noč*, vúzemski -a -o, vúzemnica -e *ž* 1. *pesem*, 2. *bot.* >*[-zəm-]*

vz- *[uz- us-| uz- us-] predp., pomeni*: ① *gibanje navzgor*: vzdigniti, vzhajati, vzleteti; ② *začetek dejanja*: vzljubiti; *popolna oblika* vz- *se danes rabi zlasti v novih besedah in izposojenkah iz drugih slovanskih jezikov ali po njih narejenih*; *v domačih se je zvečine obrusila v* z- / s-

vzajémen -mna -o: ~a pomoč, zavarovalnica, vzajémnost -i *ž*

vzbóčiti -im; vzbóčen -a -o: ~o steklo, ~a leča, vzbóčenost -i *ž*; vzbókniti -nem *vzbočiti se*, vzbókel -kla -o = vzbóknjen -a -o, vzbóklost -i *ž* = vzbóknjenost -i *ž*, vzboklína -e *ž*; *tudi* zbočiti

vzbrstéti -ím *gl.* brsteti, vzbŕst -í *ž*

vzbúriti -im, vzbúrjen -a -o, vzbúrjenje -a *s*: ~ živce, vzbúrjati -am; *tudi* zburiti

vzcvestì vzcvetèm *gl.* cvesti, vzcvetèn -êna -o >*[-cvə-]*; vzcvetéti -ím *gl.* cveteti; vzcvétati -am, vzcvèt -éta *m*

vzdahníti *in* vzdáhniti -nem *vzdihniti gl.* dahniti: globoko ~

vzdáti vzdám: ~ dober dan; vzdájati -jam *in* -jem, vzdájanje -a *s*: priimke ~

vzdéti vzdém *in* vzdénem *gl.* deti: ~ komu ime, priimek, vzdévek -vka *m porogljiv, šaljiv priimek*; vzdévati -am, vzdévanje -a *s*: ~ komu priimke

vzdígniti -nem, vzdígnjen -a -o: ~ roko, glavo, sidro, jadra, prah, tovor na voz, ~ cene, ~ plačo, denar v banki, ~ tožbo, ~ hišo za nadstropje, pes vzdigne zajca, ~ se zoper koga *upreti se*, z vojsko se ~ nad koga, zoper koga, letalo se vzdigne (od tal, z vode); čas je, da se vzdignemo *odpravimo*, vzdignilo se mi je *bruhati se mi hoče*; vzdigováti -újem, vzdigovàl -ála -o, vzdigovánje -a *s*: bremena ~, vzdiguje se mi, hrib se vzdiguje nad mestom; vzdigovávec -vca *m*, vzdigovávka -e *ž*, vzdigáč -a *m*, vzdigálo -a *s*, vzdigálnik -a *[-ɯn-] m*; vzdig -a *m*, vzdigljáj -a *m*; vzdigljiv -a -o: ~ sedež, ~a hiša, vzdigljívost -i *ž*; vzdížen -žna -o: ~i most, ~i kot *elevacijski*, vzdížnica -e *ž* |*mišica*|

vzdihníti -nem: iz srca ~, vzdih -a *m*, vzdíhljaj -a *m in* vzdihljáj -a *m*; vzdihováti -újem, vzdihovàl -ála -o, vzdihovánje -a *s*: ~ za čim, po čem, zaradi česa; vzdihovávec -vca *m*, vzdihovávka -e *ž*; vzdíhati -am, vzdíhanje -a *s*; *tudi* zdihniti

vzdólž 1. *prisl. po dolgem*: pretrgal ga je ~, 2. *predl. z rod. ob*: ~ reke teče cesta; vzdólžen -žna -o: ~a razpoka >*[-ɯž-]*

vzdražíti *in* vzdráživati -im *gl.* dražiti: ~ živce, vzdraŽljiv -a -o

vzdržáti -ím *gl.* držati: ~ pritisk, preskušnjo, ~ se pokonci, ~ se mesa, glasovanja; vzdrževáti -újem, vzdrževàl -ála -o, vzdrževánje -a *s*: ~ družino, ~ kaj v dobrem stanju, ~ se pijače; vzdržen -žna -o: ~ človek, ~e razmere, vzdržnost -i *ž*, vzdrževávec -vca *m*, vzdrževávka -e *ž*; vzdrŽljiv -a -o, vzdrŽljívost -i *ž*; *tudi* zdržati

vzdúšje -a *s* → *ozračje*

vzéti vzámem, vzêmi -íte! vzél -a -o, vzét -a -o, vzétje -a *s*: knjigo komu ~, pod streho ~ koga; za ženo, za moža ~, vzela sta se, ~ za svojega, za zgled si ~ koga; komu kaj za zlo, za hudo ~ *zameriti*; zlahka ~ kako delo, za res, za šalo ~, posledice nase ~, na stanovanje ~ koga, na znanje ~, na muho, piko, merek ~ koga, blago ~ na upanje, delo v róke ~, v róke ~ koga *ošteti*, ~ kaj v delo, v misel ~ kaj, k srcu si ~ kaj; v vojake, k vojakom so ga vzeli, njivo v najem ~, kruh iz peči ~, izpred nosa mu je vzel, besedo komu z jezika ~, z adutom ~ (pri kartanju), medse ~ koga, sneg je hitro vzelo, glavo komu ~, trdnjavo ~, življenje si ~, zdravilo ~, vzelo ga je *umrl je*; noč, bolezen ga je vzela, hudo ga je vzelo *zelo je shujšal*, krojač vzame mero, nova hiša nam je vzela sonce, razgled; vzemimo, da je v resnici tako *recimo*; od kod si se vzel; vzémek -mka *m*: ~ zdravila, vzétek -tka *m*: ~ pri kartah; vzéten -tna -o: med je ~, žganje je ~o *hitro gre*

vzgíb -a *m*: ~ duše, vzgíbati -am *in* -ljem *gl.* gibati, vzgíbanje -a *s*, vzgibávati -am, vzgibávanje -a *s*

vzglàs -ása *m začetni glas*, vzglásen -sna -o *začeten*: ~i samoglasnik, soglasnik *slov.*, vzglásje -a *s*
vzgojíti -ím, vzgôji -íte! vzgójil -íla -o, vzgojèn -ena -o: otroke, rože, okus ~, dobro vzgojen otrok; vzgója -e *ž*: domača, šolska ~, otrok ima dobro ~o, vzgójen -jna -o: ~o delo, ~e metode, ~o vplivati na koga, vzgójnost -i *ž*; vzgojítelj -a *m*, vzgojíteljica -e *ž*, vzgojíteljski -a -o: ~a šola; vzgojeslóvje -a *s*, vzgojeslóven -vna -o, vzgojeslóvec -vca *m*, vzgojeslóvski -a -o; vzgájati -am, vzgájanje -a *s*, vzgajalíšče -a *s*
vzgòn vzgôna *m fiz.*, vzgónski -a -o: ~a moč
vzhájati -am, vzhájanje -a *s*: sonce vzhaja; *gl. tudi* shajati
°vzhíčen -a -o *zamaknjen, navdušen, prevzet, zavzet*, °vzhíčenje -a *s zamaknjenje, navdušenje, zavzetost, prevzetost*
vzhòd vzhóda *m*: sončni ~, na ~u, z ~a, vojska na Daljnem ~u, nasprotja med Vzhodom in Zahodom, vzhóden -dna -o: ~i blok, ~e države, ~a Evropa, Vzhodna Nemčija; ~i veter = vzhódnik -a *m*, vzhodnják -a *m*, vzhodnjáški -a -o: ~e navade; vzhodoseverovzhòd -óda *m*
vzhodno- *v sestavi*: vzhodnoázijski -a -o; vzhodnoevrópski -a -o; vzhodnofránkovski -a -o: ~a država; vzhodnogótski -a -o; vzhodnoíndijski -a -o; vzhodnonémški -a -o; vzhodnorímski -a -o: ~o cesarstvo
vzidáti *in* vzídati -am *gl.* zidati, vzídan -a -o: ~ ploščo v steno, vzídek -dka *m*, vzidljív -a -o: ~ štedilnik, vzidávati -am, vzidávanje -a *s*, vzidováti -újem, vzidovàl -ála -o, vzidovánje -a *s*
vzíti vzídem, vzídi -te! vzšèl vzšlà -ò *in* -ó: sonce vzide
vzkipéti -ím *gl.* kipeti: voda, kri vzkipi, ~ od jeze, v jezi, vzkipljív -a -o, vzkipljívost -i *ž*; *tudi* skipeti
vzklíc -a *m pr. priziv, pritožba*: ~ na višje sodišče; vzklícen -cna -o: ~a cena, ~o sodišče
vzklík -a *m*: z ~om izvoliti, vzklíkoma *prisl.*, vzklíkniti -nem, vzklíkati -am, vzklíkanje -a *s*
vzklíti vzklíjem *gl.* kliti: seme vzklije; vzklíl -a -o: ~o seme
vzkríž *prisl. navzkriž*: ~ si biti s kom, vzkrížema *prisl. križem*: ~ položiti, vzkrížen -žna -o: ~i obok, ogenj, vzkrížnost -i *ž*
vzlèt vzléta *m*: ~ letala (z letališča), vzléten -tna -o; vzletéti -ím *gl.* leteti: letalo vzleti *se vzdigne od tal*; vzlétati -am, vzlétanje -a *s*, vzletávati -am, vzletávanje -a *s*: čebele pridno vzletavajo
vzlíc *predl. z daj. navzlic, kljub*: ~ temu, ~ opominu je šel
vzljubíti *in* vzljúbiti vzljúbim *začeti ljubiti gl.* ljubiti: ~ otroka
vzmàh vzmáha *m tel.*
vzmèt vzméta *m tel.*: ~ naprej, nazaj; vzméten -tna -o: ~i gib, ~a vaja
vzmét -í, *ž*: žična ~, ura, voz na ~i, vzméten -tna -o: ~o pero, vzmétnica -e *ž žimnica z vzmetmi*
vzmnožíti -ím, vzmnôži -íte! vzmnóžil -íla -o, vzmnožèn -ena -o, vzmnoževálec -lca *m*, vzmnoževálka -e *ž*, vzmnoževálski -a -o
vznák *prisl. znak, nazaj, na hrbet*: ~ pasti, ležati
vznemíriti -im, vznemírjen -a -o, vznemirjenje -a *s*, vznemírjenost -i *ž*; vznemirljív -a -o: ~ človek, ~e novice, vznemirljívec -vca *m*, vznemirljívka -e *ž*; vznemírjati -am, vznemírjanje -a *s*, vznemirjevávec -vca *m*, vznemirjevávka -e *ž*, vznemirjevávski -a -o
vznesèn -ena -o: ~a pesem, ~o razpoloženje, vznesênost -i *ž*
vznikníti -nem: voda, seme vznikne, vznik -a *m*, vznikati -am
vznóžje -a *s znožje*
vzór vzóra *m zgled, ideal*: ~ pridnosti, ~ moža, imeti svoj ~, imeti koga za ~, biti brez ~ov, vzóren -rna -o *zgleden*, vzórnik -a *m*, vzórnica -e *ž*; vzórec -rca *m*: ~ blaga, ~ brez vrednosti, risati po ~ih, krojni, slikarski ~, vzórčen -čna -o: ~i semenj, vzórčast -a -o: ~o blago, vzórčnica -e *ž album z vzorci*, vzórčiti -im; vzórčenje -a *s*: metoda ~a
vzpéti vzpnèm se, vzpnì -íte se! vzpél -a -o: na prste se ~, ~ se po stopnicah, ~ se na drevo, vzpét -a -o: ~ svet, vzpétost -i *ž*, vzpetína -e *ž strmina, klanec*; vzpénjati -am se, vzpénjanje -a *s*, vzpenjáča -e *ž žičnica*: ~ na Krvavec
vzplamenéti -ím, vzplamêni -íte! vzplamenèl -éla -o: vzplamenela čustva; vzplamenítev -tve *ž*; vzplamenévati -am,

vzplamenévanje -a *s*; vzplamtéti -ím → *vzplameneti*
vzplávati -am: riba vzplava, kadar se požene z dna na vrh
vzpòn vzpôna *m*: železnica ima velik ~, ~ na Triglav, vzpónski -a -o
vzporéden -dna -o: ~a črta, ~i razredi, cesta in železnica tečeta ~o, vzporédnost -i *ž*: ~ dogodkov *in* ~ med dogodki, vzporédje -a *s*, vzporédnica -e *ž*: ~e se ne sekajo, razred ima tri ~e *paralelke*, vzporédnik -a *m geogr.*: oba kraja ležita na istem ~u, vzporédniški -a -o; vzporediti -ím, vzporédi *in* vzporêdi -íte! vzporédil -íla -o, vzporejèn -ena -o, vzporedítev -tve *ž*; vzporéjati -am *primerjati*, vzporéjanje -a *s*, vzporejeváti -újem, vzporejeválec -vca *m*, vzporejevánje -a *s*, vzporejevávec -vca *m*, vzporejevávka -e *ž*, vzporejeválen -lna -o *[-ln-]*
vzpostáviti -im: red ~ *napraviti, uveljaviti*, vzpostáva -e *ž*, vzpostavítev -tve *ž uveljavljenje, obnova, postavitev*; vzpostávljati -am *gl.* postavljati, vzpostávljanje -a *s in* vzpostavljánje -a *s*, vzpostavljávec -vca *m*
vzradostíti -ím *razveseliti*, vzradôsti -íte! vzradóstil -íla -o, vzradoščèn -ena -o, vzradostítev -tve *ž*, vzradoščênost -i *ž*; vzradóščati -am, vzradóščanje -a *s*
vzrojíti -ím *zrojiti*, vzrôji -íte! vzrójil -íla -o *in* vzrojíti vzrójim *gl.* rojiti: ~ nad kom
vzròk vzróka *m*: glavni, postranski, neposredni ~, ~ in posledica, ~ smrti, ~ za razvezo zakona, nobenega ~a nima za pritožbo, da bi se pritoževal, brez ~a ga je napadel; temu je ~ bolezen *vzrok tega je, tega je kriva*, vzróčen -čna -o: ~a zveza, vzróčnost -i *ž*
vztrájati -am, vztrájanje -a *s*: ~ na postojanki, ~ pri svoji trditvi, ~ na tem, da ga izključijo → *pri tem*, vztrájen -jna -o, vztrájnost -i *ž*, vztrájnosten -tna -o: ~i moment *fiz., teh.*, vztrájnik -a *m stroj.*
vzvalováti -újem *gl.* valovati, vzvalován -a -o = vzvalovíti -ím, vzvalôvi -íte! vzvalóvil -íla -o, vzvalovljèn -ena -o: veter je vzvalovil morje, morje se je vzvalovilo, vzvalovítev -tve *ž*
vzvíšen -a -o *zvišen*, vzvíšenost -i *ž*: ~ nad vsakdanjostjo
vzvòd vzvóda *m navor*: premikalni, izklopni, zaviralni ~, vzvóden -dna -o: ~o prijemališče
vzvòj vzvôja *m torzija*, vzvójen -jna -o, vzvójnik -a *m* |*sveder*|
vzvrát -áta *m reakcija*, vzvráten -tna -o: ~o delovanje, vzvrátnost -i *ž*
vžgáti vžgèm *gl.* žgati: ~ znamenje v kožo, luč ~, strela je vžgala *zažgala*, senik se je vžgal, zvezde se vžgejo, za vsako reč se hitro vžge; vžígati -am, vžiganje -a *s*, vžíg -a *m* 1. *žig, znamenje*, 2. *prižig*: ~ na daljavo, motor na električni ~, vžígalo -a *s*, vžígalica -e *ž*, vžigávka -e *ž vžigalna kapica*, vžigálen -lna -o *[-ln-]*: ~a vrvca, bomba, vžigálnik -a *[-ųn-] m*; vžigljív -a -o, vžigljívost -i *ž*; *vendar* užgati
vžívéti -ím se *gl.* živeti: ~ se v čustva koga drugega, vživétje -a *s*

W

w *[vè | vé] m neskl. ali* vé -ja *m*: z W *[dvojnim vé]* označujemo zahod
Wagner *[vágner]* -ja *m* |*nem. skladatelj*|, Wagnerjev -a -o: ~a opera, wágnerjevec -vca *m* = wagnerjánec -nca *m*, **wagnerjánstvo** -a *s*, wagnerjánski -a -o: ~i duh, wagnerízem -zma *m*
Wagram *[vágram]* -a *m* |*kraj v Avstriji*|, wagramski -a -o
Wakefield *[wékfild]* -a *m* |*kraj v Angliji*|, wakefieldski -a -o
Waldeck *[váldek]* -a *m* |*nem. pokrajina*|, waldeški -a -o
Wales *[wéls]* -a *m* |*angl. pokrajina*|, waleški -a -o: ~i princ
Wallace *[wôləs]* -cea *m*, Wallaceov -a -o
Wallenstein *[válənštajn]* -a *m* |*nem. vojskovodja*|, Wallensteinov -a -o
Wall Street *ali* Wallstreet *[wôlstrit]* -a *m* 1. *ulica v New Yorku z bankami*, 2. *finančna oblast kapitala*, wallstreetski -a -o: ~i magnat
Walzel *[válcəl]* -zla *m* |*nem. literarni zgodovinar*|, Walzlov -a -o: ~i nazori
Washington *[wôšington]* -a *m* |*amer. državnik*|, Washingtonov -a -o

Washington *[ụ̑ošington]* -a *m* |*amer. mesto*|, washingtonski -a -o
Wassermann *[vásərman]* -a *m* |*nemški zdravnik*|, Wassermannov -a -o: ~a reakcija *med.*
Waterloo *[vaterló / váterlo]* -ja *m*: bitka pri ~ju, waterloojski -a -o
Watson *[ụ̑otson]* -a *m*, Watsonov -a -o: ~i članki o Jugoslaviji
Watt *[ụ̑ot]* -a *m* |*angl. izumitelj*|, Wattov -a -o; *gl. tudi* vat
Watteau *[vató]* -ja *m* |*franc. slikar*|, Watteaujev -a -o
Weber *[vébər]* -bra *m* |*nem. fiziolog*|, Webrov -a -o: ~ zakon; wéber -bra *m enota magnetnega pretoka*
Webster *[ụ̑ébstər]* -tra *m* |*amer. založnik*|, Webstrov -a -o: ~ slovar
Wedgwood *[ụ̑édžvud]* -a *m* |*angl. keramik*|, Wedgwoodov -a -o, wedgwoodski -a -o: ~i porcelan
weekend *[ụ̑ikend]* -a *m vikend*
wehrmacht *[vêrmaht]* -a *m nemška vojska*, wehrmachtovski -a -o, wehrmann *[vêrman]* -a *m* |*vojak*|
Weimar *[váịmar]* -ja *m* |*nem. mesto*|, weimarski -a -o: ~a republika
Weismann *[váịsman]* -a *m* |*nem. biolog*|, Weismannov -a -o, weismanizem -zma *m*, weismanist -a *m*
Wellington *[ụ̑elington]* -a *m* |*državnik*|, Wellingtonov -a -o
Wells *[ụ̑els]* -a *m* |*angl. pisatelj*|, Wellsov -a -o: ~a zgodovina
Wendel *[véndəl]* -dla *m* |*nem. publicist*|, Wendlov -a -o: ~i potopisi
Werfel *[vêrfəl]* -fla *m* |*nem. pisatelj*|, Werflov -a -o
Werther *[vêrter]* -ja *m* |*Goethejev junak*|, Wertherjev -a -o, wertherski -a -o: ~i značaj, wertherjánec -nca *m*, wertherjánstvo -a *s*, wertheriáda -e *ž*
Wester *[véstər]* -tra *m*, Westrov -a -o: ~e čitanke
western *[ụ̑éstərn]* -a *m* |*film*|
Westminster *[ụ̑éstminstər]* -tra *m*, westminstrski -a -o: ~a opatija
whig *[hụ̑ig / ụ̑ig]* -a *m* |*pripadnik angleške stranke*|, whigovec -vca *m*, whigovstvo -a *s*, whigovski -a -o: ~a politika, oligarhija; *gl. tudi* vig
whisky *[ụ̑iski]* -ja *m viski*
whist *[ụ̑ist]* -a *m*: karte za ~, igrati ~, partija ~a; *tudi* vist
Whitman *[hụ̑itmen]* -a *m* |*amer. pesnik*|, Whitmanov -a -o, whitmanski -a -o: ~a podoba
Whitworth *[hụ̑itụ̑ort]* -a *m*, Whitworthov -a -o: ~ navoj
Wieliczka *[vjelička]* -e *ž* |*polj. mesto*|, wieliški -a -o: ~i rudniki soli
Wiener Neustadt *[vínər nójštat]* Wiener Neustadta *m Dunajsko Novo mesto*, wienerneustadtski -a -o
Wiesbaden *[vízbadən]* -dna *m* |*nem. mesto*|, wiesbadenski -a -o *[-ádən-]*
Wiesthaler *[vístalər]* -ja *m*, Wiesthalerjev -a -o: ~ latinski slovar
Wilde *[ụ̑áịld]* -da *m* |*angl. pesnik*|, Wildov -a -o: ~e pesmi, wildovski -a -o: ~e poteze
William *[ụ̑iljem]* -a *m angl. os. i.*, Williamov -a -o; Williams *[ụ̑iljems]* -a *m* |*amer. dramatik*|, Williamsov -a -o
Wilson *[ụ̑ilson]* -a *m* |*amer. državnik*|, Wilsonov -a -o, wilsonizem -zma *m*
Wimbledon *[ụ̑imbləd̩on]* -a *m* |*angl. mesto*|, wimbledonski -a -o: ~i teniški turnir
Windischgrätz *[vindišgrec]* -a *m*, Windischgrätzov -a -o: ~a posestva
Windsor *[ụ̑índzor / ụ̑ínzor]* -ja *m* |*angl. grad in mesto*|, windsorski -a -o: Vesele žene ~e, vojvoda Windsorski
Winkler *[vínkler]* -ja *m*, Winklerjev -a -o: ~a politika
Wisconsin *[ụ̑iskònsin]* -a *m* |*amer. država*|, wisconsinski -a -o
Wittenberg *[vítənberg]* -a *m* |*nem. mesto*|, wittenberški -a -o: ~a tiskarna
Wolf *[vólf]* -a *m*, Wolfov -a -o: ~ slovar
Wolf-Ferrari *[vólf-ferári]* -ja *m* |*skladatelj*|, Wolf-Ferrarijev -a -o: ~e opere
Wolker *[vólkər]* -kra *in* -kerja *m* |*češ. pesnik*|, Wolkrov -a -o *in* Wolkerjev -a -o: ~a balada
Worcester *[vústər]* -tra *m* |*angl. mesto*|, worcestrski -a -o: ~a omaka
Worms *[vórms]* -a *m* |*nem. mesto*|, wormški -a -o: ~a katedrala
Wotan *[vótan]* -a *m germ. mit.*
Wrangel *[vrángəl]* -gla *m* |*rus. general*|, Wranglov -a -o; *gl. tudi* vranglovec
Wright *[raịt]* -a *m* |*angl. pilot*|, Wrightov -a -o: ~ stroj
Wundt *[vúnt]* -a *m* |*nem. filozof*|, Wundtov -a -o, wundtovec -vca *m*
Württemberg *[vü̑rtəmberg]* -a *m* |*nem. pokrajina*|, v ~u, iz ~a, Württemberško

-ega *s*, na ~em, Württemberška -e *ž*, v ~i, württemberški -a -o, Württemberžáni -ov *m mn.*

Würzburg *[vü'rcburg]* -a *m* |*nem. mesto*|, würzburški -a -o: ~a šola

Wyclif *[ujklif]* -a *m* |*angl. cerkveni reformator*|, Wyclifov -a -o, wyclifovec -vca *m*, wyclifovski -a -o

Wyspiański *[vispjánjski]* -ega *m* |*polj. pesnik*|: drame ~ega

X

x *[iks] m neskl. in* iks -a *m* 1. črka: pri x *[iks / iksu]* začni; *v besedah ima glasovno vrednost [ks]*; 2. *mat. neznanka*: 5 x *[iks]*; 3. *fiz.*: žarki x *in* X *[iks] ali* x *[iks]* žarki; 4. *neznanec*: prišel je s tovarišem X *[iks / iksom]*; 5. *oblika*: noge na x *in* X *na iks*

Xeres *[hêres]* -a *m Jerez, Heres*

Y

y *[ípsilon] m neskl. in* ípsilon -a *m* 1. *črka*: beseda se konča z y *[ípsilon / ípsilonom]*; *v besedah ima po različnih jezikih različno glasovno vrednost*; 2. *mat. neznanka*: 5y *[ípsilon]*, na abscisni osi y *[ípsilon]*

Yale *[jéil]* -la *m* |*uradnik*|, Yalov -a -o: ~a univerza v Connecticutu, yalski -a -o: ~a univerza

yankee *[jénki]* -ja *m* |*posmehljivka za Američana*|, yankeejev -a -o, yankeejevski *[jénkijevski]* -a -o: ~o vedenje, yankeejevstvo -a *s*; *tudi* jenki

yard *[járd]* -a *m jard*

Yeats *[jéits]* -a *m* |*angl. pesnik*|, Yeatsov -a -o

Yellowstone *[jélouston]* -na *m* |*ameriška reka*|, yellowstonski -a -o: ~i narodni park

York *[jórk]* -a *m* |*angl. mesto*|, yorški -a -o: ~i vojvoda

Yorkshire *[jórkšir]* -ra *m* |*angl. pokrajina*|, yorkshirski -a -o: ~a pasma; *tudi* jorkširski

Young *[jàng]* -a *m*, Youngov -a -o: ~ reparacijski načrt

Ypsilanti *[ipsilánti]* -ja *m* |*grški borec za svobodo*|, Ypsilantijev -a -o

Yucatan *[jukatán]* -a *m* |*amer. polotok*|, yucatanski -a -o

Yukon *[júkon]* -a *m* |*kanadska reka*|, yukonski -a -o

Z

z *[zə / zé] m neskl. in* zé -ja *m* |*črka*|: mali z, z vélikim Z, od zeja nazaj

z *predl. (pred nezvenečimi glasovi* s*) pomeni*: ① *z rod. gibanje* a) *v kraju*: ~ mize vzeti (kar je na mizi), zmetati seno ~ voza (ki je na vozu), ~ Gorenjskega priti, ~ doma iti; b) *v času*: ~ nedelje na ponedeljek je bilo; ② z *or.* a) *družbo, skupnost*: kdor se ~ volkovi druži, mora ~ njimi tuliti; ~ nočjo je zmeraj doma, ~ grozo spoznati; b) *pripomoček*: ~ roko prijeti, delo ~ glavo, mesto je obdano ~ vodo (°od vode), dvorana je bila nabita ~ dijaštvom (°dijaštva); *vendar*: v dvorani je bilo nabito dijaštva; *pred nekaterimi oblikami osebnega zaimka smemo pisati tudi* ž: ž njim, ž njima, ž njimi, ž njo

z- *v sestavi pomeni* ① *druženje*: zbrati, zbirati, zbor, zlágati hlode, zložiti na kup, zlog, združevati, zvezati, zviti; ② *gibanje od zgoraj navzdol*: zbiti klobuk z glave, zlesti z voza, zmiti madež; ③ *dovršitev*: zgoreti, zdrobiti, zmrzniti, zbosti; ④ *obrušeno iz drugih predpon*: a) iz-: zbrisati, zvedeti, zračunati, zravnati; b) vz-: zbuditi, zdihovati, zdramiti, zdržati, zmnožiti, zvi-

šati; c) raz-: zjokati se, zdražiti, zdrapati, zmlinčiti

za *predl. izraža* ① *z rod. čas(kdaj?)*: ~ dne. ~ hlada priti, ~ mladih dni, ~ turških vpadov, ~ cesarja Avgusta; ② *s tož.* a) *kraj (kam?)*: ~ mizo sesti, ~ plot se skriti, ~ vogal stopiti, sonce gre ~ góro, ~ vas ženem past, ~ nohte mu gre; b) *čas*: ~ uro je bil že nazaj *čez uro*, ajda je bila ~ teden dni že zunaj; če je na sv. Uršule lepo, bo ~ tri dni dež; ~ poletje ostani doma; *(kako dolgo?)*: ~ dobro uro je zadremal, prišel je ~ mesec dni na počitnice, padel je ~ pol leta, list je naročen ~ celo leto, vrnil se je ~ zmeraj; *rok (kdaj?)*: ~ rojstni dan te obiščem, ~ novo leto pričakuje denar, napovedal se je ~ jutri, ~ včeraj sem te prosil, ne ~ danes; c) *vzrok (zakaj?)*: ~ to besedo me toži, ~ greh se pokori, sram ga je ~ tisto spozabo, kazen ~ tatvino, ~ vsako malenkost zroji; č) *namen (čemu?)*: ~ denar delati, ima veselje ~ čevljarja, živi ~ umetnost, umirajo ~ prostost, učiti se ~ tehnika, truditi se ~ druge, umreti ~ malike, trepetati ~ svoje, tako delo ni zame, denar ~ šolanje, kost ~ psa, palica ~ na pot, čevlji ~ v hribe, to imaš ~ pod zob, prošnja ~ sina, mleko ~ opoldan, šola ~ medicinske sestre; d) *mero, način (koliko? kako?)*: tudi ~ ped se ne umaknem, ~ decimeter daljši, ~ las je ušel smrti, snega je ~ čevelj visoko, ~ silo bo že, ~ potrebo bi že bilo, povečati produkcijo ~ trikrat, ~ sto ton, zaleže ~ pet drugih, peha se ~ žive in mrtve, govori sam zase *po tihem*, bolan je ~ smrt; *v takem pomenu se dodaja tudi prislovom, ne da bi se spremenil pomen*: ~ trdno, ~ gotovo kaj vedeti, ~ čudo velik kos; e) *zamenjavo*: zamenjati hišo ~ vrt, kravo ~ vola, prodati konja ~ drag denar, milo ~ drago, ~ ves svet je ne dam; f) *predmet ali povedno določilo*: pes ga je popadel ~ meča, otroci so se prijeli ~ roke, dolgo ga je vodila ~ nos, ~ besede se ne bova lovila; zagrabil ga je ~ ušesa, ~ láse privleči kaj; obvisel je ~ láse, oven je ~ roge tičal v trnju, prepirati se ~ kaj, bati se ~ kaj, prositi koga ~ kaj, vprašati koga ~ svèt, zahvaliti se ~ kaj, slišati ~ nesrečo, vedeti ~ mlade kose, vedeti ~ njegove grehe, nevarno ~ požar, slep ~ sinove napake; jaz sem ~ to, jaz sem ~ (ta predlog), kaj ~ to, nič ~ to, ne morem ~ to; vzeti jo ~ ženo, biti ~ pričo, izvoliti ~ župana, koga ~ norca imeti, dobiti kaj ~ doto, kaj ~ zlo vzeti, nekaj besed ~ uvod napisati; prijem ~ roke, strah ~ domače; g) *predmet rotenja in zaklinjanja*: ~ božji čas, ~ božjo voljo, ~ primoj, ~ ves svet ne, ~ vraga, ~ hudiča; *v zvezi z nedoločnikom za ni dovoljen v knjižni slovenščini*: ~ hojo (°~ hoditi) se še nikogar ne ustrašim, daj mi kaj (°~) brati, veliko ima (°~) povedati, ni (°~) govoriti *da bi govoril*, imaš kaj (°~) jesti, piti? to vino ni (°~) piti *pitno*; ③ *z or.*: a) *kraj (kje? kod?)*: ~ pečjo je toplo, ~ vasjo se zbirajo, ~ ljudmi leta, ~ ušesi jih ima, ~ morjem se ustavi, otrok je šel ~ glasom, zapirati vrata ~ seboj, bil je prvi ~ cesarjem, hoditi ~ delom; b) *čas (kdaj?)*: dan ~ dnem je bil nad mano, noč ~ nočjo prevpije, ~ pomladjo pride poletje; c) *vzrok (zakaj? zaradi česa?)*: umreti ~ rakom, bolehati ~ sušico, trpeti ~ vodenico, zboleti ~ tifusom, žalovati ~ sinom

za- *v sestavi*: ① *pri glagolih pomeni*: a) *premik(anje) za predmet ali bivanje za njim*: zaiti za góro, zalezovati, zaslediti, zatoniti, zaostati, zatakniti, založiti, zapogniti, zavihniti; b) *oviro*: zadržati roko, zagraditi, zakleniti, zajeziti, zakriti, zapreti, zasuti, zavesiti, zavirati; c) *odklon od prave poti ali mere*: zabresti, zaiti s poti, zakositi, zakrojiti, zapeljati, zaplezati se, zareči se, zavoziti; č) *izgubo ali porabo*: zapiti, zakvartati, zapraviti, zaležati kosilo, zamuditi šolo; d) *poglobitev ali dovršitev*: zadolžiti se, zagledati se, zamisliti se, zaklepetati se, zasedeti se, zasejati se, zabiti, zabosti, zamočiti, zasoliti, zastrašiti, zavezati; e) *začetek*: zatrobiti, zadihati, zaspati, zagoreti, zajahati, zalajati, zasmejati se, zazdeti se; *pri istem glagolu ima lahko v različnih zvezah različne pomene*: zaigrati na klavir (*e*), zaigrati veliko denarja (*č*), zaigrati se dolgo v noč (*d*); zadeti koš na hrbet (*a*), zadeti premo-

ženje (*č*), zadeti koga v živo (*d*); ② *imenske sestavljenke imajo pomen, ki ga daje* a) *predložna zveza*: zadolje, zagorje, zaimek, zakraj, zaledje, zapeček, zaušnica, začasen, zahrbten, zakožen, zaploten, zasilen, zaseben; *pogosto ga srečujemo v kr. i.*: Zaboršt, Zabrdo, Zabrdje, Zabreznica, Zabukovje, Zadobrova, Zadraga, Zagaj, Zagorica, Zagorje, Zagozd, Zagrad, Zahrib, Zakal, Zalog, Zaloka, Zapotok, Zavrh; b) *glagolski koren*: zaboj, zakol, zamah, zarod, zastoj, zabela, zadrga, zagozda, zastava, zanimanje, zavidanje, zamašek, zaprtek, zaklopka, zaderika, začimba, zagrinjača, zabavljiv, zajeten, zamerljiv, zapeljiv, zastaven; ③ *nahajamo ga tudi v prislovnih okamninah*: zamož, zarana, zanaprej, zaradi, zares, zavoljo, zaman, zadosti, zato

zaárati -am: ~ kaj *dati aro za kaj*, ~ koga *koga z aro obvezati*; zaáran -a -o: ~ svet, ~ prodajavec

zabádati -am, zabádanje -a *s*: ~ iglo v blazinico, trnje se zabada v kožo

zabara(n)táti -ám *z barantanjem zapraviti gl.* bara(n)tati, zabara(n)tán -a -o: ~ hišo, ~ premoženje

zabarikadírati -am, zabarikadíran -a -o: cesto ~, ~ se za zidom, v hiši, z zaboji, ~ se pred kom

zabárvati -am, zabárvan -a -o: ob zorenju se žita zabarvajo, belina se rahlo zabarva

zabasáti *in* zabásati -ášem *zatlačiti gl.* basati: ~ špranje, ~ cev s cunjo, blato zabaše črevo, odtok se zabaše z umazanijo; zabásan -a -o: za gorami je vse ~o (z oblaki, z meglo), zabásanost -i *ž*

zabáva -e *ž*: plesna ~, sošolcem v ~o *ali* za ~o, vabiti na ~o, delati komu ~o, hoditi po ~ah, delati kaj za ~o, imeti ~o s čim; zabáven -vna -o: ~ človek, ~o delo, ~i večer, ~a prireditev, zabávnost -i *ž*, zabávnik -a *m časopis za zabavo*, zabávica -e *ž*; zabavíšče -a *s*; zabávati -am: ~ koga s čim, ~ se

zabávljati -am, zabávljaj -te *in* -ájte! zabávljal -a -o *in* -ála -o, zabávljanje -a *s in* zabavljánje -a *s*: ~ zoper koga *ali* čez koga, ~ komu, ~ na kaj, zabavljáč -a *m*, zabavljáški -a -o: ~i značaj, tip, zabavljíca -e *ž*: pesem ~, huda ~ zoper župana, zabavljíčar -ja *m*, zabavljiv -a -o: ~ jezik, ~a ženska, pesem, zabavljívost -i *ž*, zabavljívec -vca *m*, zabavljívka -e *ž* 1. *ženska*, 2. *pesem*

zabéla -e *ž*: ~ na žgancih, zelje brez ~e; zabelíti *in* zabéliti -im *gl.* beliti: ~ jed (z mastjo, z mlekom), ~ govor (z dovtipi), ~ nalogo, ~ jo komu; zabéljen -a -o: ~a jed, naloga, ~ odgovor, ~o vprašanje, zabéljenost -i *ž*

zabeléžiti -im *zapisati*, zabeléžen -a -o: ~ novico, naslov, ime, ~ uspeh *zaznamovati*, zabeléžba -e *ž*, zabeleževáti -újem *beležiti*, zabeleževàl -ála -o, zabeleževánje -a *s*

zabesnéti -ím *gl.* besneti: vojska zabesni

zabévkati -am: pes zabevka; zabévskati -am: nekaj je zabevskal in šel

zabíčati -am, zabíčan -a -o: ~ komu kaj; mati mu je zabičala, naj pazi nase; zabíčiti -im, zabíčen -a -o; zabičeváti -újem, zabičevàl -ála -o, zabičevánje -a *s*: ~ komu kaj, komu v živo ~, naj bo pameten

zabingljáti -ám *gl.* bingljati: ~ v vetru

zábiti -im *lit. pozabiti*

zabíti -bíjem *gl.* biti: ~ žebelj v desko, ~ vrata z žeblji, ~ veho v sod, ~ sod, ~ gól, ~ koga (z besedo), ~ denar, premoženje v kaj, ~ čas z zabavo, ~ komu kaj v glavo *dopovedati*, ~ se (v skrivališče); zabít -a -o: ~a vrata, ~ človek = zabítež -a *m*, zabítost -i *ž*, zabítje -a *s*; zabíjati -am, zabijaj -te *in* -ájte! zabijal -a -o *in* -ála -o, zabíjanje -a *s in* zabijánje -a *s*, zabíjač -a *m* |*priprava*|, zabijálo -a *s*: ~ za pilote, zabíjavec -vca *m*, zabijávka -e *ž*, zabijávski -a -o: ~o delo

zablátiti -im, zabláten -a -o: voda travnike zablati, odtočna cev se zablati, zablátenost -i *ž*

zablebetáti -ám se *gl.* blebetati: ~ se pozno v noč, zablebetalo se mu je

zableščáti -ím *gl.* bleščati: ~ v vsej lepoti, ~ (se) v novem snegu, na vzhodu je zableščalo sonce, povsod se je zableščalo

zablískati -am *gl.* bliskati: zabliska se in zagrmi, v temi se zabliska luč, za gorami se je zabliskalo, zablísniti -nem: oči so (se) mu zablisnile

zablóda -e *ž*: umska, nravna, mladostna, spolna ~; zablodíti zablódim, zablôdi -ite! zablôdil -íla -o *in* zablóditi -im *s stal. poud.*: ~ na kriva pota, ~ s prave

poti, ~ v zmoto, v nesrečo; svínjam ~ *zamešati moko, otrobe v krmo*; zablójen -a -o *in* zablóden -a -o: ~a krma

zabóbnati -am: bobni so zabobnali, zabobnína -e *ž med. bobnična votlina*

zabobnéti -ím *gl.* bobneti: v daljavi je zabobnelo

zabóga *medm.*

zabogatéti -ím *obogateti gl.* bogateti: hitro ~ s čim, pri čem

zabój -ója *m*: ~ za sadje, za premog, za pivo, za pepel, ~ piva, zabójček -čka *m*: ~ cigar, zabójnica -e *ž obod za spodnji mlinski kamen*, zabojník -a *m* |*velik žebelj*|

zaboléti -ím *gl.* boleti: v prsih, v srce me je zabolelo; zabolévki -ov *m mn. poporodne bolečine*

zabósti -bôdem *gl.* bosti: ~ koga z nožem v prsi, ~ si iglo v prst; zabodèn -ena -o: ~a igla, ~o gledati, gleda ko ~ vol; zabòd -óda *m*: ~ igle v žilo, zabódek -dka *m zabod*

zabranáti -ám *in* zabránati -am *gl.* branati: ~ zrnje na njivi, ~ njivo

zabraníti *in* zabrániti -im *gl.* braniti: ~ komu kam; s pregrajo je zabranil živini pot čez travnik *zagradil*

zabrazdáti -ám *gl.* brazdati, zabrazdán -a -o: ~ vodo *skaliti, umazati*, ~ si obleko, ves se je zabrazdal

zabrázditi -im: ~ čez mejo, ~ na tuje področje

zabrazgotíniti -im se, zabrazgotínjen -a -o: rana se zabrazgotini

zabrékniti -nem: noge zabreknejo; zabrékel -kla -o *in* zabréknjen -a -o *prid.*: ~i gležnji, prsti, ~e žile, zabréklost -i *ž in* zabréknjenost -i *ž*; zabreklína -e *ž*, zabrékati -am, zabrékanje -a *s*: čez dan noge zabrekajo

zabrenčáti -ím *gl.* brenčati: muhe, čebele zabrenče, nekaj je zabrenčal in šel, fant je prezgodaj zabrenčal

zabrénkati -am: ~ na kitaro, na citre, ~ jo komu s čim, ~ si pesem, zabrenkljáti -ám *gl.* brenkljati, zabrenketáti -ám *in* -éčem *gl.* brenketati: pokrov zabrenketa po tleh

zabrêsti -brêdem *gl.* bresti: ~ v vodo, v dolgove, v nesrečo, v pomanjkanje, s prave poti; (nravno) globoko ~

zabréžje -a *s pokrajina za bregom*, zabréžnik -a *m*

zabrisáti *in* zabrísati -brîšem *gl.* brisati: ~ sled za seboj, ~ poteze, ~ kamen čez vodo, čez streho, ~ koga iz hiše, ~ komu kaj v obraz *naravnost povedati*; zabrísan -a -o: ~e poteze, ~a slika, zabrísanost -i *ž*, zabrís -a *m*; zabrisováti -újem, zabrisovàl -ála -o, zabrisovánje -a *s*: obrisi se hitro zabrisujejo

zabrléti -ím *gl.* brleti: luč, oko zabrli

zabrlízgati -am: ~ na piščalko, na prste; zabrlízgniti -nem

zabrnéti -ím *gl.* brneti: bron zabrni, po vsej dolini so zabrneli motorji, letalo zabrni

zabrodíti -ódim *gl.* brodíti: ~ v najhujši tok, ~ v hude težave

zabŕskati -am, zabŕskan -a -o: ~ zrno s prstjo, zabŕsniti -nem, zabŕsnjen -a -o: taka jed človeka zabrsne *zapahne*

zabrstéti -ím *gl.* brsteti: popje zabrsti; zabrstíti -ím se, zabŕstil -íla -o: drevje se zabrsti

zabrtníti -ím *zatesniti*, zabŕtvil -íla -o, zabrtvèn -ena -o: ~ sod

zabrúndati -am: ~ si napev

zabrusíti *in* zabrúsiti -im *gl.* brusiti, zabrúšen -a -o: ~ koso *z brušenjem pokvariti*, ~ kamen v okno, ~ kletvico, ~ komu kaj v obraz, ~ jo komu

zabúbiti -im se, zabúbljen -a -o: gosenice se zabubijo; v sobo, v delo se ~, zabúbek -bka *m*

zabučáti -ím *gl.* bučati: veter zabuči, v panju je zabučalo

zabúhati -am, zabúhan -a -o: ~ okna z drvmi, zabúhniti -nem: trebuh zabuhne; zabúhel -hla -o *in* zabúhnjen -a -o: ~a lica, v obraz je ves ~, zabuhlína -e *ž*, zabúhlost -i *ž*

zabúnec -nca *m etnogr.* |*dolga ženska zimska suknja*|

***zabušávati** -am *lenariti, delo zanemarjati*, *zabušávanje -a *s*, zabušánt -ánta *m lenuh, zmuznè*

zacaríniti -im, zacarínjen -a -o: blago, pošiljatev ~

zacelíti *in* zacéliti -im *gl.* celiti, zacéljen -a -o: rano ~ komu, rana se hitro zaceli, zacelítev -tve *ž*, zaceljív -a -o

zacementírati -am: ~ kavelj v zid, ~ zob

zacepetáti -ám *in* -éčem *gl.* cepetati: ~ z nogami po tleh

zacímiti -im se: repa se zacimi, zacímek -mka *m poganjek, kal, cima*

začingljáti -ám *gl.* cingljati: srebrnik, zvonček začinglja
začíniti -im: posodo, krsto ~; zacínjen -a -o: ~a cev, zacinítev -tve *ž*
***začóprati** -am *začarati*; *zacópran -a -o *začaran*: kakor da je vse ~o
zacvesti -cvetèm *gl.* cvesti: pomladi vse zacvete *>[-cvə-]*
zacvíliti -im *gl.* cviliti: pes zacvili, vrata zacvilijo
zacvŕčáti -ím *gl.* cvrčati: ptički zacvrčijo, v ponvi zacvrči mast
zacvŕkati -am: težak voz zacvrka, čevlji zacvrkajo; zacvŕkniti -nem: slana listje zacvrkne, ob ognju se list zacvrkne; zacvŕknjen -a -o: ~o listje
začakáti *in* začákati -am *gl.* čakati: ves dan sem začakal
začárati -am, začáranje -a *s*: ~ koga *ali* kaj; začáran -a -o: ~a kraljična, vrteti se v ~em krogu
začása *prisl. o pravem času, zgodaj, zarana*: prišli smo ~
začásen -sna -o: ~a nezmožnost za delo, ~a rešitev, vlada, odsotnost, ~ prehod, začásnost -i *ž*
začečkáti -ám *gl.* čečkati, začečkán -a -o: nekaj je začečkal v zvezek, začečkalo se mi je *>[-čəč-]*
začeliti -élim *na koncu prirezati gl.* čeliti, začéljen -a -o: ~ tram, hlod, začélnik -a *[-ln-] m ob debelem koncu odsekani kos debla*
začélje -a *s zadnja stran poslopja*, začélen -lna -o *[-ln-]*: ~i nadzidki, balkoni
začénjati -am *gl.* začeti
začepíti začépim *gl.* čepiti, začépljen -a -o: sod, steklenico ~, žila se začepi, začépen -pna -o: ~a priprava = začépnik -a *m*, začépek -pka *m zamašek*, začepítev -tve *ž*
začésniti -čésnem *in* začêsniti -nem *gl.* česniti: rogovilo je začesnil, veja se rada začesne; začésnjen -a -o: ~ noht, začések -ska *m*: ob nohtu je polno ~ov
začétek -tka *m*: dober ~ pol dela, ~ šole, lova, verza, poletja, v ~u *ali* na ~u besede, leta, poti, dela, knjige, od ~a do konca, °začétkom *prisl. v začetku*
začéten -tna -o: ~o delo, ~a dela, ~a črka, ~e težave, začétnik -a *m*: ~ v šoli, pri delu; je še pravi ~, začétnica -e *ž*: besedo pišemo z malo ~o, bral je iz ~e, uradnica je še ~, začétniški -a -o: ~i tečaj, ~e težave, ~o delo, ~e napake, ~e pesmi
začéti -čnèm, začnì -íte! začél -a -o: ~ novo leto, novo delo, ~ z novo vrsto, ~ z majhnim; začeli so s pitjem, končali s petjem; ~ košnjo, delo, prodajo, ~ ne zna, si ne upa, ~ je treba, ~ delati, pisati, brati; ~ kaj na novo, znova; ne ve kaj ~; šola, delo, teden, leto se začne; beseda se začne s samoglasnikom (beseda °začne), zima se je začela (°je začela); začét -a -o: delo je šele ~o, ~o je treba dokončati; začénši *prisl.*: ~ z novim letom; začétje -a *s*; začénjati -am: zmeraj znova ~, ~ šolo, prepir, ta mesec °začenjajo šole, obiski *se začenjajo*; kraški svet °začenja pri Vrhniki *se začenja*
začíniti -im: ~ jed s soljo, z mastjo, ~ govor z domislicami; začínjen -a -o: močno ~a jed, hudo ~a napitnica; začínjenost -i *ž*, začínek -nka *m*, začínjati -am, začínjanje -a *s*; začímba -e *ž*, začímben -a -o *[-bən-]*: ~e dišave
začívkati -am: boječe ~
začŕčkáti -ám *začečkati*
začrnéti -ím *gl.* črneti: na zraku hitro začrni; začrnèl -éla -o: ~i zidovi, začrnélost -i *ž*
začŕniti -im, začŕnjen -a -o: belo liso ~, zidovi se hitro začrnijo; v daljavi se začrni oblak, začŕnjenost -i *ž*
začŕtati -am, začŕtan -a -o: mejo, rob ~, ~ komu pot, drevo ~ *zasekati mu lub, da smoli ali usahne*, začŕt -a *m*: ~ dela
začŕtíti -ím, začŕtil -íla -o *in* začŕtiti -im *zasovražiti gl.* črtiti: ~ koga
začudíti *in* začúditi -im se *gl.* čuditi se: ~ se komu ali čemu, nad kom ali čim, ob čem; °~ koga s čim *presenetiti, zbuditi mu začudenje, spraviti ga v začudenje*, °to me je začudilo *temu sem se začudil, to me je presenetilo*; začúden -a -o: ves ~ vpraša, vsi so bili ~i ob tej novici, nad to lepoto; začúdenost -i *ž*: prebuditi se iz ~i, od ~i ves prevzet
začúti -čújem *gl.* čuti: ~ klic na pomoč
začutíti *in* začútiti -im *gl.* čutiti, začúten -a -o, začútenje -a *s*: ~ bolečino v križu, ~ mraz, ~ ost v besedi, ~ otroka, denar; začúten -tna -o: komaj ~a bolečina
zád, zádaj *prisl.*: ~ sédi (*kam?*), ~ sedí *(kje?)*; od zád, od zádaj sem prihaja,

vleče *(od kod?)*; *vendar*: odzad(aj) stoji; zádajšnji -a -e: ~i sedeži

zadahníti *in* zadáhniti -nem *gl.* dahniti: kruh v vročini zadahne; zadáhel -hla -o *in* zadahèl -hlà -ò *in* zadáhnjen -a -o: ~ zrak, ~a soba *premalo zračena*, zadáhlost -i *ž*: v ~i je težko delati, zadàh -áha *m*: ~ po mrliču, ~ razkužil, zadahlína -e *ž* >*[-dah- / -dəh-]*

zadájati -am *in* -em, zadájanje -a *s*: ~ komu udarce

Zádar -dra *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, zádrski -a -o, Zádrčani -ov *m mn.*

zadáti -ám *gl.* dati, *2. mn.* zadá(s)te, zadán -a -o: ~ komu hude rane, ~ komu smrtni udarec, ~ komu vprašanje *staviti*, ~ se za pomočnika *udinjati se*

zadáviti -im, zadávljen -a -o: ~ koga z roko, z vrvjo, ~ se s čim; zadávljenec -nca *m*, zadávljenka -e *ž*, zadavítev -tve *ž*

zadebeléti -ím *gl.* debeleti: noga zadebeli; zadebelèl -éla -o *in* zadebelèn -ena -o: ~ organ, zadebelína -e *ž*; živčna, sklepna ~, zadebelélost -i *ž in* zadebelênost -i *ž*; zadebelíti -ím, zadebêli -íte! zadebêlil -íla -o, zadebeljèn -ena -o: ~ prašiče, repa se zadebeli, zadebeljênost -i *ž*

zadegáti -ám *gl.* degati, zadegán -a -o: ~ kamen čez streho, ~ čevlje pod klop; zadegávati -am, zadegávanje -a *s*, zadegováti -újem, zadegovàl -ála -o, zadegovánje -a *s*

zadehtéti -ím *gl.* dehteti: roža zadehti, po sobi zadehti >*[-dəh-]*

zadejáti -dénem *zapraviti gl.* dejati, zadejáh -a -o: denar in hišo ~

zádek -dka *m*: osa ima v ~u želo

zadélati -am: ~ luknjo, odprtino z deskami, s peskom, ~ se z odejo; zadélan -a -o: ~ nos, zadeláva -e *ž*, zadelávati -am, zadelávanje -a *s*, zadelováti -újem, zadelovàl -ála -o, zadelovánje -a *s*

zadelíti -ím se, zadéli *in* zadêli -íte se! zadélil -íla -o, zadeljèn -ena -o: ~ se pri kartah *napačno razdeliti*

zádenjski -a -o *[-dənj-]*: ~i *ali* ~o hoditi *z zadnjim delom naprej*, ~a vožnja

zaderíka -e *ž treščica, iver, zadirčnež*, zaderíkast -a -o *zadirčen*: ~o odgovarjati, zaderíkav -a -o: ~ les, dedec, zaderíkavost -i *ž*

zadétek -tka *m*: ~ v črno pri streljanju, ~ (dobitka) pri igri, pri srečolovu

zadéti -dénem, zadêni -íte! zadèl -éla -o, zadét -a -o 1. ~ koš na hrbet, škaf vode na glavo, 2. ~ komu kaj hudega, ~ srcu rane, komu žalost; bog ne zadêni! 3. ~ z glavo v strop, z nogo ob kamen, z vozom v avto; ~ na živec, pri kopanju na vodo, na skalo *naleteti*, pri delu ~ na težave, ~ na rudo, na zlato; ~ se ob zid, v strop; 4. ~ zajca, ~ v črno, ~ jo, pravo ~, dobro ~ značaj, terno ~; koga v živo ~, hudo ~ koga, nesreča zadene koga, vojska je zadela deželo; ~ milijon na srečko; zadétje -a *s*, zadétost -i *ž*

zadéva -e *ž*: osebna, častna, družinska, človeška ~, notranje in zunanje ~e, ~ volje, razuma, vzgoje; kočljiva, preprosta, zamotana, huda, nedolžna ~; ~ je opravljena, imeti ~o na srcu, izveden v gospodarskih ~ah; pišem vam °v ~i sina *zastran*, prišel sem °v ~i posojila *zaradi*, zadéven -vna -o: vse ~e informacije *vse potrebne, vse informacije o tem*, zadévica -e *ž*, zadévščina -e *ž*: sitna ~

zadévati -am *in* -ljem *gl.* devati, zadévanje -a *s in* zadevánje -a *s*: ~ motiko na ramo, komu koš na hrbet, ~ si kaj, ~ z nogo ob kamen, to mene zadeva, to zadeva vso hišo; nesreča za nesrečo ga zadeva

zadíhati -am *in* -šem: prosto ~, ~ sobo; hoja ga je zadihala; pri hitri hoji se koj zadiha; zadihan -a -o: okna so ~a, prišel je ves ~; zadíhniti -nem, zadíhnjen -a -o; zadihávati -am, zadihávanje -a *s*

zadímiti -im: sobo ~, obzorje se zadimi; zadímljen -a -o: ~i obrisi gorá, zadímljenost -i *ž*, zadimítev -tve *ž*

zadírati -am, zadiranje -a *s* 1. kol ~ v zemljo, grablje se zadirajo v rušo, les se zadira, 2. ~ se nad kom, na koga; zadírek -rka *m*: ~i pri nohtu, zadirčen -čna -o: ~a gospodinja, ~o govorjenje, zadírčnost -i *ž*, zadírčnež -a *m*, zadírčnica -e *ž*, zadirljív -a -o, zadirljívost -i *ž*, zadirljívec -vca *m*, zadirljívka -e *ž*; zadírkast -a -o: ~ les *zaderíkav*

zadírjati -am: ~ po areni, nasproti zdaj zadirjata

zadíšati -ím *gl.* dišati: po polju je zadišala ajda, iz čebelnjaka je zadišalo po medu, denar mu je zadišal

zadívjáti -ám *gl.* divjati: nevihta, vojska, ogenj zadivja

zadnáti -ám *napraviti dno*, zadnàj -ájte! zadnàl -ála -o, zadnán -a -o: sod, škaf ~, zadnîti -ím, zadnì -íte! zadníl -a -o, zadnjèn -ena -o

zádnji -a -e: ~i v vrsti, ~a beseda, novost, ~i Mohikanec, imeti ~o besedo, ~a cena, ~e kolo, ~i konec voza, ~e noge, na ~e (noge) se postaviti, ~i krajec (lune), ~a pot *pogreb*, ~a volja, ~a ura mu bije, izkazati komu ~o čast, v ~em času, do ~ega moža, do ~e pare, kaplje; vztrajati, vzdržati do ~ega, ~i vzdihi, ~a vrata, ~a vrsta, do ~ega vsi, ~ega v mesecu, v letu; zádnjič = zádnjikrat *prisl.*: ~ ti povem, zakaj ~ nisi prišel?

zádnjica -e *ž*: dobiti jih po ~i, zádnjičen -čna -o: ~i jarek *med.*, ~o mišičevje, zádnjik -a *m* 1. *tel.*, 2. *med.*, 3. ~ pri čevlju, zadnjína -e *ž zadnje žito*, zádnjak -a *m mož pri zadnjem veslu na splavu*

zadobíti -ím, zadôbi -íte! zadóbil -íla -o: ~ milost pri kom, ~ moč, veljavo; zadobljèn -ena -o: ~a slava, ~e rane, zadobítev -tve *ž*, zadobívati -am, zadobívanje -a *s*: ~ zmeraj večji vpliv

zadojíti -ím *z dojenjem pokvariti*, zadôji -íte! zadójil -íla -o; zadojèn -ena -o *topoglav*, zadojênost -i *ž topoglavost*

zadólje -a *s pokrajina za dolinami*

zadolžíti -ím, zadólži -íte! zadólžil -íla -o: ~ posestvo, ~ se za velike vsote, ~ se na posestvo, °~ koga za kaj *naložiti komu kaj, da kaj naredi*, ~ se v banki; zadolžèn -ena -o: ~a hiša, čez glavo ~, tajnik °je ~ *je zavezan, ima nalogo*, zadolžênost -i *ž*, zadolžítev -tve *ž*; zadólžen -žna -o: ~o pismo, zadólžnica -e *ž*, zadolževáti -újem, zadolževàl -ála -o, zadolževánje -a *s*: po malem se je ves čas zadolževal >*[-už-]*

zadómski -a -o *kar je določeno za dom, ne za kupčijo*: ~a posoda, ~o orodje

zadonéti -ím *gl.* doneti: pesem zadoni, zadonévati -am, zadonévanje -a *s*

zadôsti *prisl. mere*: ~ imeti česa, zdaj mi je ~, ~ velik, močan, da ..., ~ zasluži zase, ~ daleč zame; zadôsten -tna -o: ~ znesek, ~a vnema, ~o znanje; zadôstno -ega *s |ocena|*, zadôstnost -i *ž*

zadostíti -ím, zadósti -íte! zadóstil -íla -o: ~ predpisom, zahtevam, ~ komu za žalitev; zadoščèn -ena -o: pravici je ~o, želji je ~o; zadoščênje -a *s*: iskati, zahtevati, najti ~, dati komu ~ za žalitve, z ~em sprejeti izvolitev, v veliko ~ mu je bilo; zadostítev -tve *ž*, zadostílo -a *s*, zadostílen -lna -o *[-ln-]*: ~o dejanje, zadostljív -a -o

zadostováti -újem, zadostovàl -ála -o, zadostovánje -a *s*: plača komaj zadostuje za vsakdanje potrebe, to ne zadostuje za poravnavo, njegovo znanje ne zadostuje, zadostoválen -lna -o *[-ln-]*

zadóščati -am, zadóščanje -a *s*: ~ zahtevam, predpisom; izdelava komaj zadošča potrebam; zadoščeváti -újem, zadoščevàl -ála -o, zadoščevánje -a *s*

zadovóljen -ljna -o: z majhnim ~, ~ biti s čim, ~ sam s seboj, zadovóljnost -i *ž*, zadovóljnež -a *m*, zadovóljstvo -a *s zadovoljnost*, zadovóljščina -e *ž*

zadovoljíti -ím, zadovôlji -íte! zadovóljil -íla -o, zadovoljèn -ena -o, zadovoljènje -a *s*: ~ koga (°komu) s čim, ~ potrebe, želje, radovednost, ~ se s čim; zadovoljítev -tve *ž*, zadovoljív -a -o: ~ odgovor, ~o rešiti nalogo, zadovoljívost -i *ž*; zadovoljeváti -újem, zadovoljevàl -ála -o, zadovoljevánje -a *s*: njegovo delo zadovoljuje le nekatere

zadrdráti -ám *gl.* drdrati: ura, voz zadrdra, ~ lekcijo, pesem

zadréga -e *ž*: biti v veliki, hudi ~i, priti v ~o, spraviti koga v ~o, pomagati komu iz ~e, laž iz ~e

zadremáti *in* zadrémati -am *in* -ljem *gl.* dremati: po kosilu malo zadremlje, se mu rado zadremlje

zadréti zadêrem *in* -drèm *gl.* dreti 1. ~ nož v prsi, ~ si trščico za noht, ~ si kožo, noht; trščica se zadre v meso, ~ kremplje v kaj, 2. ~ se nad kom, na koga, otrok se je zadrl *je zajokal*; zadŕt -a -o: ~ človek, ~a koža, ~ lub, ~a trščica, ~i kremplji, zadrtína -e *ž*, zadŕtje -a *s*, zadŕtost -i *ž nestrpnost*

zadrevíti -ím, zadrévi *in* zadrêvi -íte! zadrévil -íla -o: ~ sovražnika, veter zadrevi ladjo na breg, ~ se proti komu, za kom, na koga, nad koga

zadrgníti *in* zadŕgniti -nem *gl.* drgniti: ~ zanko, mošnjiček, ~ komu vrat; zadŕgnjen -a -o: ~o črevo, zadrgnítev -tve *ž*, zadrgávati -am, zadrgávanje -a *s*; zadŕg -a *m*, zadŕga -e *ž in* zádrga -e *ž*: zapeti na ~o, jopica na ~o, zanka na ~o, loviti na ~o; zadrgnína -e *ž*:

~ celičnega jedra *zaŽetina*, zadrgávka -e *ž zadrga, zanka*; zadrgálo -a *s*; zadrgováti -újem, zadrgovàl -ála -o, zadrgovánje -a *s*: ~ zanke, mošnje, zadrgoválen -lna -o *[-ln-]*

zadrhtéti -ím *gl.* drhteti: v strahu ~

zadrlés(k)niti -nem *in* zadrlês(k)niti -nem, zadrlés(k)njen -a -o *in* zadrlês(k)njen -a -o: ~ vrata *ali* z vrati, zadrléskati -am, zadrléskal -a -o; zadrléščiti -im, zadrléščen -a -o

zadŕsati -am: ~ z nogo po podu, ~ se po ledu

zadruga -e *ž*: kmečka, delovna, obrtna, nabavna, čevljarska, splošna kmetijska, mlekarska ~, zadružen -žna -o: ~a šola, zveza, lastnina, ~i dom, odbor, sistem, sklad, ~o obdelovanje, ~a pravila, ~e ekonomije, zadružnost -i *ž*, zadružnik -a *m*, zadružnica -e *ž*, zadružniški -a -o, zadružništvo -a *s*, zadrugar -ja *m*, zadrugarski -a -o: ~a enotnost, vzajemnost, zadrugarstvo -a *s* >*[zádru- / zadrú-]*

zadrvíti -ím *zadreviti*, zadŕvil -íla -o

zadržáti -ím *gl.* držati: ~ koga na poti, doma, na kosilu, pri delu; ~ odlok, pismo, sapo, nesrečo; ~ se pri sosedu, na vasi, v uradu *pomuditi se, ustaviti se*; lepo, grdo se ~→ *vesti se*; zadržán -a -o: ne morem priti, sem ~, ~o govoriti, se vesti; zadržánost -i *ž*: v vedenju je čutiti ~; zadržánje -a *s* → *vedenje*; zadržáj -a *m glas.*, zadŕžek -žka *m*: pravni, zakonski ~, to pojde brez ~a, zadržen -žna -o: ~o opravilo, zadržljív -a -o, zadržljívost -i *ž*; zadrževáti -újem, zadrževàl -ála -o, zadrževán -a -o, zadrževánje -a *s*, zadrževálen -lna -o *[-ln-]*: ~a taktika, politika, zadrževávec -vca *m*, zadrževávka -e *ž*; zadržávati -am, zadržávanje -a *s*

zadúhati -am: ~ jed, ~ denar, priložnost, nevarnost

zadúšen -šna -o: ~ prostor, zrak

zadúšen -šna -o: ~o opravilo *za dušo*, zadúšnica -e *ž*

zadušíti -ím, zadúši -íte! zadúšil -ila -o, zadušèn -êna -o, zadušênje -a *s*: ~ mačka, ogenj, upor, ~ vest, čustvo, ~ se s plinom, kašelj me hoče ~; zadušítev -tve *ž*, zadušênost -i *ž*, zadušênec -nca *m*, zadušênka -e *ž*, zadušljív -a -o: v sobi je ~o, zadušljívost -i *ž*

zafofotáti -ám *in* -óčem *gl.* fofotati: golob, zastava zafofota

zafračkáti -ám *gl.* fračkati, zafračkán -a -o: premoženje, denar ~, čas, dan ~ z nepotrebnimi opravki

zafrfotáti -ám *in* -óčem: ~ s čim

zafŕkniti -nem: ~ konec žice, ovratnik; list v knjigi ~, koga ~ *ostro zavrniti*; list se zafrkne; zafŕknjen -a -o: ~i lasje, listi, ~ nos; zafŕknjenost -i *ž*, zafŕknjenec -nca *m*; zafŕkljív -a -o: ~ odgovor, ~ človek, zafrkljívec -vca *m*, zafrkljívka -e *ž*, zafrkljívost -i *ž*; zafrkávati -am, zafrkávanje -a *s*: ~ liste, ovratnik, ~ koga, ~ se v družbi, zafrkácija -e *ž*; zafrkováti -újem, zafrkovánje -a *s*, zafrkànt -ánta *m*

zafrléti -ím *gl.* frleti: fant zafrli, zafŕliti -im: slana liste zafrli; zafŕljen -a -o: ~o listje, ~i lasje, ~ nos

zagábiti -im: ~ komu kaj, jed se mu je zagabila

zagágati -am: gosi zagagajo

***zagáman** -a -o: ~ človek *zabit, neumen, butast*, ***zagámanost** -i *ž zabitost*, ***zagámanec** -nca *m*

zaganíti *in* zagániti -nem *gl.* ganiti: list papirja, rob ~, zagánjen -a -o: ~ papir >*[-gan- / -gən-]*

zagánjati -am, zagánjanje -a *s*: ~ živino na pašo, ~ kolo, ~ se pri hoji, govorjenju, veter se zaganja v hišo, pes se zaganja v tujca, kritik se zaganja v pisatelja, zaganjáč -a *m*: tekočinski ~, zaganjávec -vca *m*, zaganjálnik -a *[-ən-] m*

zagáta -e *ž in* zágata -e *ž*: priti v ~o, biti v ~i; zagáten -tna -o: ~a jed hitro nasiti, vzame tek in se upre, ~o vreme, ~ zrak, ~o ozračje v politiki, ~o besedo človek težko požre, zagátnost -i *ž*

zagátiti -im, zagáčen -a -o: razpoko, cev ~, vodo ~ *zajeziti*, pretok se zagati z blatom, zagáčenost -i *ž*, zagatítev -tve *ž*

zagazíti *in* zagáziti -im *gl.* gaziti, zagážen -a -o: v sneg ~, v dolgove ~, v hudobijo ~

zagíbati -am *in* -ljem *gl.* gibati 1. *nedov.*: ves dan samo žico zagiblje, listi se neprenehoma zagibajo; 2. *dov.*: voz se je nevarno zagibal, zagíb -a *m*: šivanka je tekla po ~u = zagíbek -bka *m* = zagíbina -e *ž*, zagíbljaj -a *m*, zagíbica -e *ž bicelj*

zagláditi -im, zaglájen -a -o *in* zagladíti -ím *gl.* gladiti, zagládil -íla -o, zaglajèn

-êna -o: stopinje ~, ~ spor, nesoglasja, mati očetove trdote zagladi, zaglajênost -i *ž in* zaglájenost -i *ž*; zaglájati -am, zaglájanje -a *s*

zaglávje -a *s* 1. *med. zatilje*, 2. *rubrika, naslov*: pod tem ~em beremo, zagláven -vna -o 1. *med. zatilen*: ~i deli, 2. *pr.*: ~a pravda *kadar gre za glavo*, zaglávnica -e *ž med. zatilnica*, zaglávničen -čna -o *zatilničen*: ~a lina, zaglávnik -a *m* = zaglávec -vca *m zglavnik*

zaglédati -am: ~ koga, kaj, ~ se v koga, v kaj; zaglédan -a -o: vase ~, zaglédanost -i *ž*

zagleníti -ím, zaglénil -íla -o, zaglenjèn -êna -o: povodenj zagleni travnik, zaglenjênost -i *ž*

zaglobíti -ím se, zaglôbi -íte se! zaglóbil -íla -o, zaglobljèn -êna -o: ~ se v delo, v knjigo, v vprašanje, zaglobítev -tve *ž*

zaglodáti *in* zaglódati -am *in* -jem *gl.* glodati, zaglódan -a -o: ~ se v kaj

zaglušíti -ím, zaglúši -íte! zaglúšil -íla -o: ~ korake, obloga na steni zagluši ropot; zaglušèn -êna -o: ~i klici na pomoč, zaglušítev -tve *ž*, zaglúšen -šna -o: ~ trušč

zagnáti -žênem *gl.* gnati: ~ kamen čez streho, ~ proč ogrizek, ~ knjigo od sebe, ~ krik, ~ stroj, kolo, ~ se v delo, v koga, na konja, na voz; korenine zaženejo; zagnán -a -o: ~ človek *prenapet, prevnet*, zagnánost -i *ž vnema*: ~ v delo, zagnánec -nca *m* 1. *zaguljek, žulj*, 2. *(pre)vnet človek*, zagnánka -e *ž*

zagnêsti -tem *gl.* gnesti: gospodinja je za kruh zagnetla (testo), ~ rozine v testo, pri vratih se je zagnetlo; zagnetèn -êna -o: prostor je čisto ~, zagnétati -am, zagnétanje -a *s*

zagnézditi -im: lastovke so zagnezdile ves kot

zagnída -e *ž zanohtni prisad, nav. mn.* zagníde -íd

zagnojíti -ím, zagnôji -íte! zagnójil -íla -o, zagnojèn -êna -o: njivo dobro ~, za krompir ~, repi ~, vsaka rana se mu zagnoji, zagnójek -jka *m*, zagnojítev -tve *ž*, zagnojênost -i *ž*

zagnúsiti -im: ~ komu kaj, pijača se mu zagnusi; zagnúšen -a -o: ~e jedi, zagnusítev -tve *ž*, zagnúšati -am, zagnúšanje -a *s*: ~ pijancu pijačo

zagódnica -e *ž godovno voščilo, pesem*

zagodrnjáti -ám *gl.* godrnjati: nekaj je zagodrnjal, ~ nad kom

zagólsniti -nem (se): jed (se) mu je zagolsnila, cev se zagolsne, zagolsnilo se mu je, zagolsnítev -tve *ž* >*[-ųs-]*

zagòn -ôna *m*, v zagônu *in* zagónu: ~i vetra, brez ~a delati, zagónski -a -o

°**zagonétka** -e *ž uganka*, zagonéten -tna -o → *skrivnosten, nejasen, nedoumen, zapleten, nepojasnjen, težko razrešljiv*, zagonétnost -i *ž* → *nedoumnost, skrivnostnost, nejasnost, nepojasnjenost, nedognanost, zapletenost*

zagórec -rca *m*, zagórje -a *s*, zagórski -a -o *in* zagôrski -a -o

zagoréti -ím *gl.* goreti: slama hitro zagori, hiša je zagorela s plamenom, v srcu zagori ljubezen; zagôrel -éla -o: ~a polt, koža, zagorélost -i *ž*, zagorélec -lca *[-ųc-] m zool.*; zagorévati -am, zagorévanje -a *s*: polt zagoreva

Zagórje -a *s*, iz ~a, v ~u, zagórski -a -o, Zagorjáni -ov *m mn. in* Zagórci -ev *m mn.*, zagorjàn -ána *m* |*premog*|

Zágorje -a *s* |*pokrajina*|: (hrvaško) ~, zágorski -a -o, Zágorci -ev *m mn.*

zagospodáriti -im: še mlad je zagospodaril na domu, v kratkem je vse zagospodaril *zapravil*; zagospodárjen -a -o: ~o posestvo

zagospodínjiti -im

zagospodováti -újem *gl.* gospodovati: ~ novim pokrajinam *ali* nad novimi pokrajinami

zagósti -gódem *gl.* gosti: godci so zagodli koračnico, ~ jo komu

zagostíti -ím, zagôsti -íte! zagóstil -íla -o, zagoščèn -êna -o: ~ močnik, klej, ~ gozd, ljudje so se zagostili pri izhodu, zagoščênost -i *ž*, zagostítev -tve *ž*

zagostolétí -ím *gl.* gostoleti: **slavček** zagostoli, prijazno ~

zagotávljati -am, zagotávljanje -a *s*: ~ komu kaj, zagotavljamo vam (°vas), ~ sinu hišo, ~ sinu, da bo dobil hišo, ~ si službo

zagotovíti -ím, zagotôvi -íte! zagotóvil -íla -o, zagotovljèn -êna -o: ~ komu kaj, mož zagotovi ženi vso oskrbo, ~ si pravico do česa, ~ se za stara leta; zagotovljênost -i *ž*, zagotovítev -tve *ž*, zagotovílo -a *s*: dobiti ~, imeti ~ pravic, zagotovílen -lna -o *[-ln-]*: ~a pisma, zagotovílnica -e *[-ln-] ž*

zagotóvo *prisl. za gotovo*: ~ pridem
zagovárjati -am, zagovárjanje -a *s*: ~ bolezen, kačji pik, zagovornik zagovarja obtoženca, mati zagovarja sina, fant se zagovarja z nevednostjo, ~ se zaradi prometne nesreče, zagovarjávec -vca *m kdor zagovarja*, zagovarjávka -e *ž vedeževavka*, zagovarjávski -a -o
zagovéden -dna -o *neotesan, okoren, surov*: ~o se vesti, ~ človek, zagovédnež -a *m*, zagovédnica -e *ž*, zagovédnost -i *ž*
zagóvor -a *m*: ~ kačjega pika, ~ zoper otòk, odvetnikov ~, obtoženčev ~, zagóvoren -rna -o: ~i obrazci, ~i spis *apologija*, zagovórnik -a *m*, zagovórnica -e *ž*, zagovórniški -a -o: ~e pravice, zagovórništvo -a *s*
zagovoríti -ím *gl.* govoriti, zagovorjèn -ênа -o: ~ bolezen, rano, kačji pik, ~ se dolgo v noč, ~ se v pijanosti *izdati*, zagovorilo se mu je, zagovoril se je, zagovorjênec -nca *m*, zagovorjênka -e *ž*, zagovorjênost -i *ž*
zagózda -e *ž*: čepna, drvarska, kamnoseška ~, z ~o razgnati rkelj, ~o izbiti, ~ kruha, zagózdica -e *ž*, zagózden -dna -o: ~i klin, ~a kost = zagózdnica -e *ž*, zagózdast -a -o
zagozdíti -ím, zagôzdi -íte! zagózdil -íla -o, zagozdèn -ênа -o *in* zagózden -a -o *in* zagožèn -ênа -o: toporišče ~, drevo se zagozdi v rogovilo, ljudje so se zagozdili med vrati, zagozdítev -tve *ž*, zagozdênost -i *ž in* zagózdenost -i *ž*, zagozdováti -újem, zagozdovánje -a *s*
zagozdíti -ím se, zagôzdi -íte se! zagózdil -íla -o, zagozdèn -ênа -o: v desetih letih se je pašnik čisto zagozdil
zagrabíti *in* zagrábiti -im *gl.* grabiti, zagrábljen -a -o: z grabljami seno ~, polno pest zrnja ~, ~ koga za roko, za vrat, ~ koga pri dejanju, stroj zagrabi roko, strast zagrabi človeka, ~ se za glavo, ~ se za žep, zagrábek -bka *m*: ~ sena
zagradíti -ím, zagrádi -íte! zagrádil -íla -o: ~ komu pot čez travnik, ~ vrt, ~ vodo; zagrajèn -ênа -o: ~a pot, ~ prehod, ~o lovišče, zagradítev -tve *ž*, zagràd -áda *m*, zagráda -e *ž*
zagrájati -am, zagrájanje -a *s*: ~ vrt, vodo, pot komu; zagrajeváti -újem, zagrajeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a dela
zagrájati -am *zastuditi, zagnusiti*, zagrájan -a -o: ~ komu jed, jed se mi zagraja
zagrčáti -ím *gl.* grčati: pes zagrči
Zágreb -a *m kr. i.*, iz ~a, v ~u, zágrebški -a -o: ~i velesejem, Zágrebčani -ov *m mn.*; zágrebčan -a *m* |*vlak*|
zagrêbsti -em *gl.* grebsti, zagrebèn -ênа -o: ~ seme v zemljo, ~ koga v grob, ~ se v delo, v knjige, zagrèb -éba *m*; zagrébati -am, zagrébanje -a *s*, zagrebávec -vca *m kdor zagreba*, zagrébnjak -a *m leha, grob*
zagrenéti -ím *grenek postati gl.* greneti, zagrenèl -éla -o: vino malo zagreni v ustih, zagrenélost -i *ž*
zagreníti -ím, zagrêni -íte! zagrénil -íla -o: razmere so mu zagrenile delo, življenje; ves se je zagrenil; zagrenjèn -ênа -o: ~o življenje, ~ človek, zagrenjênost -i *ž*, zagrenjênec -nca *m*, zagrenítev -tve *ž*
zagreníti -énem, zagrêni -íte! zagrénil -íla -o, zagrénjen -a -o: ~ krompir
zagré se: stori, kakor se ~!
zagrešíti -ím, zagréši -íte! zagrešil -íla -o, zagrešèn -ênа -o: ~ kaj zoper koga, ~ prometno nesrečo, kaznivo dejanje, zagrešítev -tve *ž*, zagréšek -ška *m*
zagréti -grejem *gl.* greti, zagrét -a -o: ~ izbo, pri delu se zagreješ, zagrétje -a *s*, zagrévati -am, zagrévanje -a *s*
zagrézniti -nem se: kolo se je zagreznilo globoko v zemljo; zagréznjen -a -o: ~o kolo, ~ voz
zagrgráti -ám *gl.* grgrati: malo ~
zagrgútati -am: grlica zagrguta
zagrinjati -am, zagrínjanje -a *s*: posteljo ~, s plaščem se ~, zagrinjáč -a *m*, zagrinjáča -e *ž plahta, ponjava*, zagrinjálo -a *s*: gledališko ~, ~ prihodnosti, zagrinjávec -vca *m*, zagrinjávka -e *ž*, zagrinjálen -lna -o *[-ln-]*
zagrísti zagrízem se: psa sta se zagrizla drug v drugega, ~ se v delo, v sovraštvo, mleko se zagrize *sesiri*; zagrizen -a -o: ~o mleko, ~ nasprotnik, zagrízenec -nca *m*, zagrízenka -e *ž*, zagrízenost -i *ž*; zagrízniti -nem, zagrízniem -a -o: ~ sad, zagriznite z nami! ~ v jabolko, zagrizljív -a -o: ~o mleko; zagrizováti -újem, zagrizovàl -ála -o, zagrizovánje -a *s*
zagrljen -a -o *hripav*, zagrljenost -i *ž*
zagrméti -ím *gl.* grmeti: v daljavi je zagrmelo, topovi zagrmijo, ~ nad kom

ali na koga, vsa četa zagrmi proti hiši; zagrmévati -am, zagrmévanje -a *s*

zagrníti -grnem, zagŕni -ite! zagŕnil -íla -o, zagŕnjen -a -o *in* zagŕniti -nem *s stal. poud.*: ~ kip, podobo, mrliča, ~ se z rjuho, ~ se v skrivnosten molk

zagrozíti -ím, zagrôzi -íte! zagrózil -íla -o: ~ komu s kaznijo, ~ komu, da bo tožen; hiši zagrozi nova nevarnost; zagrožèn -ena -o: ~a kazen, ~o mu je bilo, zagrozítev -tve *ž*

zagrulíti zagrúlim, zagrúlil -ila -o *in* zagrúliti -im *s stal. poud.*: golob zagruli

zagúgati -am *in* -ljem: ~ ladjo, ~ gugalnico, ~ se na nogah

zaguliti *in* zagúliti -im *gl.* guliti: kožo, nalogo, obleko ~, pri delu se koža zaguli; zagúljen -a -o: ~a naloga, zagúljenost -i *ž*, zagúljek -ljka *m zagnanec, žulj*: ~ od kose, od sekire

zahahljáti -ám se *gl.* hahljati: ~ se komu

zahájati -am, zahájanje -a *s*: sonce zahaja za goro, ~ v gostilno, v škodo ~ komu, v tuje pravice ~, s pravega pota ~, zahajajòč -óča -e *prid.*: ~e sonce, ~a mladost, zahajalíšče -a *s*, zahajávka -e *ž strešna lina, izhod na streho*

zahihitáti -ám se *gl.* hihitati: ~ se ob čem

zahírati -am: bolnik je zahiral; zahíran -a -o: ~ otrok *nedohranjen*; zahiréti -ím, zahirèl -éla -o, zahirênje -a *s*: roka zahiri *atrofira, se začne sušiti*, sad zahiri

zahíšje -a *s prostor za hišo*, zahíšen -šna -o

zahlápen -pna -o *zatohel, dušljiv*, zahlápnost -i *ž*

zahlepéti -ím *gl.* hlepeti: ~ po časti in oblasti

zahlípati -am *in* -pljem *ihteč zajeti sapo*: krčevito ~, zahlípniti -nem

zahòd -óda *m*: sončni ~, na ~u, od ~a piha veter, proti ~u, napetost med Zahodom in Vzhodom, zahóden -dna -o: ~i Slovani, ~i veter, ~o od Ljubljane (°~o Ljubljane); zahódnik -a *m* |*veter*|, zahodnják -a *m* |*človek*|, zahodíšče -a *s*: ~ sonca, zahodnjáški -a -o, zahodnjáštvo -a *s*; zahodojugozahòd -óda *m*, zahodoseverozahòd -óda *m*; zahodnoslovánski -a -o, zahodnoevrópski -a -o, zahodnoíndijski -a -o

zahodíti -hódim *gl.* hoditi, zahójen -a -o: krtino ~, cel dan ~

zahohotáti -ám *in* -hóčem se *zasmejati se gl.* hohotati se: ~ se na vse grlo

zahomotáti -ám *gl.* homotati, zahomotán -a -o: vrvi ~, v cunje se ~, vprašanja, zadeve ~, v kako zadevo, obveznosti, dolgove se ~, zahomotánost -i *ž*

zahotéti -hóčem *gl.* hoteti: komaj je zahotel, že je odnehal; ~ si graščine, zahoče se mi lepe knjige

zahŕbten -tna -o: ~a stran, ~o vedenje, ~ človek = zahŕbtnež -a *m*, zahŕbtnost -i *ž*: ~i uganjati, zahŕbtje -a *s kar je za hrbtom*

zahrčáti -ím *gl.* hrčati, zahŕkati -am

zahrepenéti -ím *gl.* hrepeneti: ~ po domu

zahreščáti -ím *gl.* hreščati: pod nogami zahrešči lupina

zahripéti -ím *hripav postati gl.* hripeti, zahrípniti -nem; zahrípel -pla -o: ves ~ je, zahrípiti -im se, zahrípljen -a -o

zahrôpsti -em *gl.* hropsti, zahropéti -ím *gl.* hropeti: zahropelo mu je v pljučih

zahŕskati -am

zahrumẽti -ím *gl.* hrumeti: množica zahrumi

zahrústati -am: žemlja zahrusta pod zobmi, pod čevlji zahrusta pesek

zahŕzati -am *in* -hŕžem *gl.* hrzati: konj zahrza, zahrzováti -újem, zahrzovánje -a *s*: konj zahrzuje

zahtéva -e *ž*: upravičena, drzna, pretirana ~, tožbena, pravna ~, postaviti, priglasiti, sporočiti svoje ~e, ~ po prostosti, ~ po spremembi; zahtéven -vna -o: ~ človek, ~o delo, ~a naloga, zahtévnost -i *ž*, zahtévek -vka *m*: povedati svoje ~e, dedni ~i

zahtévati -am, zahtévanje -a *s*: denar ~ od koga; kruha, dela ~; ~, da vrne knjigo = knjigo nazaj ~; zahtévan -a -o: ~i znesek

zahudíčati -am *s hudičem zakleti*

zahudíti -ím se, zahúdi -íte se! zahúdil -íla -o *in* zahúditi -im se *s stal. poud.*: ~ se nad kom *ali* na koga, zahudováti -újem se *gl.* hudovati se: ~ se nad kom

zahúkati -am *gl.* hukati: ~ v prezeble prste

zahúpati -am: šofer zahupa

zahvála -e *ž*: ~ za voščilo, v ~o *ali* za ~o ti dam, zahválen -lna -o *[-ln-]*: ~o pismo, ~a pesem, zahválnica -e *[-ln-] ž*

zahvalíti *in* zahváliti -im *gl.* hvaliti: ~ koga za kaj, ~ se komu za kaj; zahvali soseda, da ni tožil; zahvali se mu, da ti je pomagal; iz srca se ~, za tako čast se zahvalim; komu se imam ~ za ta dar? za to nesrečo se imamo tebi ~; zahváljen

-a -o: ~ bodi za lepo delo; zahvaljeváti -újem, zahvaljeválˈ -ála -o, zahvaljevánje -a *s*; zahvalibógca -e *ž zool.*

zaigráti -ám *gl.* igrati, zaigrán -a -o: ~ koračnico, ~ tarok, ~ na klavir, ~ veliko denarja, hišo, posestvo; si že zaigral *opravil, zgubil, zapravil,* ~ se dolgo v noč; solza v očesu zaigra, srce od veselja zaigra

zaihtéti -ím *gl.* ihteti: ~ od veselja, od žalosti

zaímek -mka *m*: osebni, svojilni, oziralni, vprašalni ~, zaímkov -a -o, zaiménski -a -o: ~a sklanja

zainteresírati -am: ~ koga za kaj → *pridobiti, zbuditi komu zanimanje za kaj*; ~ se za kaj → *pozanimati se*; zainteresíran -a -o *zavzet*: biti ~ pri kaki stvari (°na čem), ~ sem za to *zanimam se za to, do tega mi je,* zainteresíranost -i *ž zanimanje*

zaiskríti -ím se, zaískril -fla -o: rosa se v soncu zaiskri, solza se zaiskri v očesu, kar zaiskrilo se je

zaíti -ídem *in* zájdem *gl.* iti, zašèl -šlà -ò *in* zašló: sonce zaide *ali* zajde za gore, otrok zaide *ali* zajde v gozdu, ~ na kriva pota, v dolgove

zajádrati -am: ~ na odprto morje, ~ v tuje vode

zajáhati -am *in* -šem: konja ~

zajámčiti -im *zagotoviti,* zajámčen -a -o *zagotovljen*

zajávkati -am: ~ od bolečine

zájček -čka *m*: morski ~, z ogledalom ~e delati *sončne lise,* zájčkati -am se: sonce se zajčka na »tropu *miglja, se svetlika*

záje záj *ž mn. podrešetina*

zájec -jca *m*: domači, divji, poljski, planinski ~, morski ~ |*polž*|, ~ v omaki; ~e loviti, streljati; razumeti se na kaj kakòr ~ na boben, v tem grmu tiči ~, to ti je ~ *strahopetec, bojazljivec*; z ~em si čevlje sezuvati; zájčji -a -e: ~a reja, ustnica, ~a ušesa, čeljust, deteljica, dlaka, koža, ~i mak *bot.*, zajčevína -e *ž* |*meso in koža*|; zájčar -ja *m* |*pes*|, zájčarski -a -o: ~a pasma, zájčjak -a *m* 1. *zajčji odpadki,* 2. *klobuk iz zajčevine,* zájčnik -a *m* 1. *naboj s šibrami za zajce,* 2. *klobuk iz zajčevine,* 3. *hlevček za zajce,* zájčnica -e *ž* |*prostor*|; zajčeréja -e *ž,* zajčeréjec -jca *m,* zajčerejski -a -o; zájka -e *ž in* zájklja -e *ž*

zajecljáti -ám *gl.* jecljati: otrok zajeclja

zaječáti -ím *gl.* ječati: ~ od bolečine

zajédati -am, zajédaj -te! zajédal -a -o, zajédanje -a *s*: lenuh zajeda družbo, voda se zajeda v bregove, morje se zajeda v kopno, okovi se zajedajo v meso; zajéda -e *ž*: ~ na koži, ~ v zobu pri konju, na bregu, ~ v travnik, zajedàv -áva -o, zajedávica -e *ž* |*ščipanje po trebuhu*|, zajedávost -i *ž,* zajedávec -vca *m prisklednik, parazit,* zajedávka -e *ž zool., bot.*, zajedávski -a -o, zajedávstvo -a *s,* zajedljív -a -o: ~ značaj, ~o govorjenje, zajedljívost -i *ž,* zajedljívec -vca *m,* zajedljívka -e *ž,* zajedálen -lna -o *[-ln-] zajedav*

zajémati -am *in* -mljem, zajémaj -te *in* zajémlji -te! zajémal -a -o, zajémanje -a *s*: ~ vodo iz škafa, z žlico ~ iz sklede, ~ vednost, modrost iz knjig, iz dna srca ~, čoln vodo zajema; zajemáča -e *ž žlica za zajemanje,* zajemálen -lna -o *[-ln-]*: ~a posoda, zajemálo -a *s,* zajemálce -a *[-lc-] s,* zajemáč -a *m* |*oseba in posoda*|, zajemálnik -a *[-ųn-] m* |*posoda*|, zajemávec -vca *m,* zajemávka -e *ž* 1. *oseba,* 2. *zajemača,* zajemališče -a *s*

zajéra -e *ž prečnost, preka,* zajérek -rka *m prečni prisek, zarez*; zajérati -am *prečno prirezati, prižagati, prečno stakniti,* zajéran -a -o, zajerálen -lna -o *[-ln-]*, zajerálo -a *s* |*orodje*|, zajerálnica -e *[-ųn-] ž miza, prostor za zajeranje*

zajésti -jém *gl.* jesti, zajéden -a -o: močan pujsek zajé slabšega, vso plačo ~, v les, v kožo se ~, voda se zaje v bregove, misel se zaje v možgane, zajédenost -i *ž*

zajéten -tna -o *obsežen, obilen, debel, kar zajame precejšen prostor, obseg*: ~ človek, ~ v život, ~a postava, rast, ~a knjiga, zajétnost -i *ž*

zajéti -jámem *in* zájmem, zajêmi -íte *in* zajmì *ali* zájmi -íte! zajél -a -o: ~ vodo *ali* vode s korcem, ~ potok za pogonsko moč, ~ sapo, žlico močnika, ~ snov iz domače zgodovine; čevelj zajame vodo; dež, nevihta zajame izletnike; vojska zajame sovražno četo, mesto, pokrajino; ogenj zajame vso vas; beseda tega ne zajame; zajét -a -o: ~a voda, reka, ~a snov, ~ sovražnik, zajétje -a *s*: ~ reke, studenca

zajézditi -im: konja ~, neznano kam ~, s pota ~, zajezdáriti -im: ~ vso mezdo

zajézerje -a *s*, zajézerski -a -o, zajézeren -rna -o
zajezíti -ím, zajêzi -íte! zajézil -íla -o, zajezèn -ena -o: ~ vodo, ob skali se je voda zajezila, ~ dotok prebivavcev v mesta, zajezítev -tve *ž*, zajezítven -a -o *[-tvən-]*; zajèz -éza *m*, zajéza -e *ž*, zajezováti -újem, zajezovánje -a *s*
zájka -e *ž gl.* zajec
zajokáti *in* zajókati -am *in* -jóčem (se) *gl.* jokati: otrok zajoka
zájtrk -a *m*: angleški, mesni ~, zájtrkovati -ujem *in* zajtrkováti -újem, zajtrkovàl -ála -o, zajtrkovánje -a *s*: ~ mleko in kruh, zajtrkoválnica -e *[-ųn-] ž*
zakacáti -ám *gl.* kacati: ~ (si) obleko, pri jedi se je ves zakacal; zakacán -a -o: ~o oko
zakadíti -ím, zakádi -íte! zakádil -íla -o: ~ sobo s tobakom, veliko denarja ~, iz dimnika se je zakadilo po hiši, dež se zakadi čez goro; ~ se v sovražnika *ali* med sovražnika *ali* nad sovražnika, v delo se ~; zakajèn -ena -o: ~a soba, ~ denar, zakajênost -i *ž*, zakájati -am, zakájanje -a *s*: peč zakaja; zakajeváti -újem, zakajevàl -ála -o, zakajevánje -a *s*
zakáj *prisl. vprašuje po vzroku*: ~ si se včeraj zlagal?
zakaj *vzročni vez., veže in utemeljuje*: ne morem tja, ~ sosed me sovraži; ne verjamem ti, ~ včeraj si se zlagal; ne pridem k vam, ~ vaša vrata so zmeraj zaprta
zakàj *prisl.*: biti ~, ded je komaj še ~
zakápati -am *in* -ljem, zakápan -a -o: z voskom ~ zamašek, s svečo se je ves zakapal
zakápati -am *in* -ljem *zakopavati* zakápanje -a *s*: ~ plen
zakasnéti -ím *biti prekasen, zamuditi gl.* kasneti: vlak je malo zakasnel; zakasnèl -éla -o: ~i gostje, zakasnélost -i *ž*, zakasnélec -lca *[-lc-] m* 1. *oseba*, 2. *strel*; zakasnévati -am, zakasnévanje -a *s*: ura zakasneva >*[-kas- / -kəs-]*
zakasníti -ím, zakásni -íte! zakásnil -íla -o: ~ vlak *zamuditi*, ~ napovedano uro, ~ na predavanje, na sestanek, ~ se na poti, v delavnici; pot me je zakasnila; prijatelj me je zakasnil; zakašnjèn -ena -o *in* zakásnjen -a -o: ~ vlak >*[-kas- / -kəs-]*; zakašnjeváti -újem, zakašnjevàl -ála -o, zakašnjevánje -a *s*
zakášljati -am
zakídati -am: vrata s snegom ~, z umazanijo se ~; zakídan -a -o: ~e oči, ~ nos, Krim je ~; zakidávati -am, zakidávanje -a *s*
zakikiríkati -am: petelin zakikirika
zakímati -am: starka zakima
zakínkati -am: ~ v vročini
zakipéti -ím *gl.* kipeti: mlado vino zakipi, po njem je vse zakipelo
zakísati -am, zakísan -a -o: mošt ~, vino se zakisa, zakísniti -nem, zakísnjen -a -o
zakítati -am: ~ okno, steklo
zaklàd -áda *m*: državni, kronski ~, besedni ~, ~i duha, ~ zakopati, vzdigniti, zakláden -dna -o, zakládnica -e *ž*: državna ~, zakládničen -čna -o: ~i prostori, zakládnik -a *m*: državni ~
zakládati -am, zakládanje -a *s*: ~ prostor z blagom, ~ koga z denarjem, ~ vojsko z živežem, list z novicami, s članki, ~ se z živili, zakladávec -vca *m*: armadni ~, zakladávka -e *ž*
zaklánjati -am *gl.* zakloniti
zakláti -kóljem *gl.* klati: žival ~, deska se je zaklala, noht se zakolje; zaklán -a -o: ~a žival, deska; zakòl *[-ȍl]* -ôla *m*: živina za ~
zaklejíti -ím, zaklêjil -íla -o, zaklejèn -ena -o: spah, okvir ~, zaklejênost -i *ž*
zaklenîti -énem, zaklênil -íte! zaklênil -íla -o: vrata, sobo, hišo ~, denar v blagajno ~, koga v celico ~, ~ skrivnost v srce, ~ se pred kom; zaklénjen -a -o: ~a hiša, vrata, ~ denar, v sobo ~
zaklépati -am, zaklépanje -a *s*: vrata, shrambo ~, v sobo se ~, vrata se zaklepajo od znotraj, zaklepálen -lna -o *[-ln-]*, zaklepávec -vca *m*, zaklèp -épa *m*: nož na ~, zaklépec -pca *m*, zaklépček -čka *m* |*nož*|, zaklépen -pna -o: ~i nož, zaklépnica -e *ž* 1. *zool. školjka*, 2. *mišica*, zaklépnik -a *m*, zaklepljív -a -o
zaklepáti -épljem *gl.* klepati, zaklepán -a -o: koso, srp ~, žeblje ~, zaklépek -pka *m*: ~e žebljev s sekiro poravnati
zaklepetáti -ám *in* -éčem se *gl.* klepetati: ~ se dolgo v noč
zakléščiti -im se → *zagozditi se*: žolčni kamen se zaklešči → *se zagozdi*
zakléti zakólnem *[-ųn-] gl.* kleti: ~ nad kom; zaklel se je, da bo zmagal; ~ se na dušo; kakor da se je vse zaklelo zoper nas; zaklét -a -o: ~ grad, ~a kraljična,

~ sovražnik; nagaja, kakor da je vse ~o, zaklétje -a *s*

zaklicáti *in* zaklícati zaklíčem *gl.* klicati: ~ na pomoč, ~ koga, ~ komu

zakláti -im, zaklínjen -a -o, zaklínjenje -a *s*: ~ pot *alp.*, v špranjo se ~ *zagozditi*, med dva kamna se ~, zaklinítev -tve *ž*, zaklínek -nka *m*: ~ njive, ~ pri rimskem nagrobniku

zaklínjati -am, zaklínjanje -a *s*: mater ~, naj kaj dá; zaklinja se, da ga ne bo domov; zaklinjeválen -lna -o *[-ln-]*, zaklinjevávec -vca *m*, zaklinjevávski -a -o

zaključíti -im → *končati, skleniti*: ~ kaj iz česa → *skleniti, posneti, povzeti*; zaključèn -a -o: ~a družba; °zaključèk -čka *m konec, sklep*, zaključèn -čna -o → *sklepen*

zakloníti -klónim *zavarovati, obraniti, skriti, zasloniti gl.* kloniti, zaklòn -ôna *m zavetje, varstvo, skrivališče*, zakloníšče -a *s*: ~ pred letalskimi napadi, zaklánjati -am, zaklánjanje -a *s*

zaklopíti -klópim, zaklópi -íte! zaklópil -íla -o, zaklópljen -a -o *in* zaklópiti -im *s stal. poud.*: vrata se sama zaklopijo; zaklopítev -tve *ž*, zaklòp -ópa *in* -ôpa *m*: pokrov na ~, režasti, trenutni ~, zaklópec -pca *m*, zaklópen -pna -o: ~a veha, zaklópka -e *ž teh. ventil*: batna, cevna, zračna, prožna ~, 2. *zool.*, zaklópnica -e *ž loputa*: srčna ~

zakmášen -šna -o: ~a obleka

zakòl *[-ôl]* -ôla *m gl.* zaklati

zakolíti -ím *in* -ólim, zakôli -íte! zakólil *in* -ôlil -íla -o: vinograd ~; zakoljèn -ena -o *in* zakóljen -a -o: na novo ~a trta, zakolítev -tve *ž*; zakolíčiti -im, zakolíčen -a -o, zakolíčenje -a *s*: novo cesto ~; zakoličeváti -újem, zakoličevàl -ála -o, zakoličevánje -a *s*

zákon -óna *in* zákona *m* ① *postava, zaveza*: stari in novi ~ sv. pisma, ~ o gledališčih, o taksah; nravni, človeški ~, fizikalni, jezikoslovni ~i, osnovni ~, kazenski, tiskovni, pokojninski ~, okvirni ~, po ~u se ravnati, po ~u soditi, ~ spoštovati, izpolnjevati, ~a se držati, ~ prestopiti, zoper ~ se pregrešiti; ② ~ skleniti, razvezati, v ~ stopiti, vzeti; divji, mešani ~, otroci prvega ~a, v ~u živeti; zakónski -a -o *in* zákonski -a -o 1. ~a osnova za pregon, ~o besedilo, ~i osnutek, 2. ~i par, ~i prstan, zadržek, ~o življenje, pravo, ~a zveza, zakonít -a -o: ~i dediči, ~a sodba, zakonítost -i *ž*, zakoník -a *m*: državljanski ~, kazenski ~; zakónec -nca *m*, zakónčič -a *m zakonski otrok*, zakónstvo -a *s*

zakono- *v sestavi*: zakonodája -e *ž*, zakonodájstvo -a *s*, zakonodájen -jna -o: ~i odbor, zakonodajávec -vca *m*; zakonolòm -ôma *m*, zakonolómec -mca *m*, zakonolómka -e *ž*, zakonolómski -a -o, zakonolómstvo -a *s*

zakonspirírati -am: ~ tiskarno

zakopáti -kópljem *in* -ám *gl.* kopati: ~ kaj v zemljo; mrliča, jamo, talente ~, v strelske jarke se ~, v listje, seno se ~, v študij, knjige se ~; zakopán -a -o: ~ zaklad, talent; zakòp -ópa *m*, zakopávati -am, zakopávanje -a *s*

zakoreníniti -im se: drevo, plevel se zakorenini, navade se zakoreninijo; zakoreníjen -a -o: ~e navade, zakoreníjenost -i *ž*, zakoreníjenje -a *s*

zakosíti -ím, zakôsi -íte! zakósil -íla -o: zakosili so nove redi, sosed (se) je zakosil daleč čez mejo; zakošèn -ena -o: ~a meja

zakosteníti -ím *gl.* kosteneti; zakostenèl -éla -o: ~i hrustanec, ~a mišica, zakostenélost -i *ž*, zakostenítev -tve *ž*, zakostenévati -am, zakostenévanje -a *s*

zakotalíti -ím, zakotáli -íte! zakotálil -íla -o, zakotaljèn -ena -o: ~ kolo, ~ sod; jabolko se zakotali, zakotalíkati -am: obroč ~

zakotíti -ím, zakôti -íte! zakótil -íla -o, zakotèn -ena -o: ~ bolezen, mrčes se je zakotil, zakotítev -tve *ž*

zakótje -a *s*, zakóten -tna -o: ~ kraj, ~a ulica, pisarna, zakótnik -a *m zapečkar*, zakótnica -e *ž*

zakováti -újem *gl.* kovati, zakován -a -o: ~ koga v železje, ~ vrata *zabiti*, konja ~ *napačno podkovati*, kovaču se včasih zakuje, zakòv -óva *m*: strojni ~, zakóvica -e *ž*: kolesna, verižna ~, ~o na čevelj pribiti, zakóvičen -čna -o: ~a glavica, ~o železo, zakovíčiti -im, zakovíčen -a -o, zakovíčenje -a *s*, zakóvičar -ja *m*, zakóvnik -a *m* |*žebelj*|

zakóžen -žna -o: ~i črv, ~o vnetje, zakóžnik -a *m*: ~ se mu je naredil

zakrájen -jna -o: ~a pot, ~e njive

zakrákati -am: vran zakraka

zakraljeváti -újem *gl.* kraljevati: ~ nad pokrajino, ~ narodom
zakramènt -ênta *m*: ~e deliti, prejemati, zakramentál *[-ál]* -a *m*, zakramentálen -lna -o *[-ln-]*: ~i obred, zakramentálnost -i *[-ln-] ž*
zakrásiti -im se: svet se zakrasi, zakrasítev -tve *ž*, zakrasováti -újem se *spreminjati se v kras*, zakrasovánje -a *s*
zakrástiti -im se, zakrásten -a -o: rana se zakrasti *med.*
zakréčiti -im *zaviti*: voz zakreči na dvorišče
zakreníti -krénem *gl.* kreniti, zakrénjen -a -o: konja ~, na stran jo ~, plug zakrene iz brazde, konec žice ~, zakrenítev -tve *ž*
zakričáti -ím *gl.* kričati: od bolečine ~, nad kom ~
zakríliti -im: človek zakrili z rokami
zakrínkati -am: obraz si ~, topove ~, spretno se ~; zakrínkan -a -o: ~ tat
zakristíja -e *ž*, zakristíjski -a -o: ~a oprava, zakristán -a *m cerkovnik*, zakristánka -e *ž*, zakristánski -a -o: ~o opravilo, delo
zakríti -kríjem *gl.* kriti, zakrít -a -o: ~ si obraz z rokami, pred vetrom se ~, zakritje -a *s*; zakrívati -am *gl.* pokrivati, zakrívanje -a *s in* zakrivánje -a *s*, zakriválo -a *s*, zakriválce -a *[-lc-] s*, zakrivávec -vca *m*, zakrivávka -e *ž*
zakrivíti -ím, zakrívi -íte! zakrívil -íla -o, zakrívljenje -a *s*: ~ palico, ost se na koncu zakrivi, ~ škodo, karambol, nesrečo, smrt; zakrívljen -a -o *in* zakrivljèn -êna -o: ~ nos, ~e noge, ~o hudodelstvo, ~a palica, zakrívljenost -i *ž in* zakrivljênost -i *ž*, zakrivítev -tve *ž*: ~ osi, ~ hudobije, zakrívljati -am, zakrívljanje -a *s*
zakrížati -am, zakrížan -a -o: drevesa za posek ~, zakriževáti -újem, zakriževàl -ála -o, zakriževánje -a *s*, zakrížiti -im, zakrížen -a -o: okno ~
zakŕkniti -nem, zakŕknjenje -a *s*: jajce, mleko zakrkne, v sovraštvu ~, sovraštvo človeka zakrkne, v jezo se ~; zakŕknjen -a -o: na masti ~o jajce, ~ grešnik, ~o mleko, zakŕknjenost -i *ž*, zakŕknjenec -nca *m*, zakŕknjenka -e *ž*
zakŕmiti -im: ~ k bregu, ~ na pesek; zakŕmljen -a -o: ~ brod
zakŕmiti -im: dekla je zakrmila prašiče, koliko zakrmiš na leto?
zakrnéti -ím: ud, zob zakrni; prsti na nogah zakrnijo; zakrnèl -éla -o: ~ ud, ~a jetra, ledvica, zakrnélost -i *ž*, zakŕnek -nka *m*, zakŕniti -nim *zakrneti*
zakrohotáti -ám *in* -očem se *gl.* krohotati se: v obraz se komu ~
zakrojíti -krójim *in* zakrojím *gl.* krojiti, zakrôjil *in* zakrójil -íla -o: palico na koncu ~, krojač obleko zakroji, deska se zakroji; zakrójen -a -o *in* zakrojèn -êna -o: ~ noht, zakrojítev -tve *ž*, zakròj -ója *m*
zakrókati -am: vran zakroka, ves denar ~, fant se bo čisto zakrokal; zakrókan -a -o: ~ denar, čas
zakrožíti *in* zakróžiti -im *gl.* krožiti, zakróžen -a -o: konec tramu ~, pesem ~, zakróženost -i *ž*; zakroževáti -újem, zakroževàl -ála -o, zakroževánje -a *s*
zakŕpati -am: obleko, streho ~, zdravje za silo ~; zakŕpan -a -o: ~e hlače, ~o perilo, ~a sloga, zakrpávati -am, zakrpávanje -a *s*
zakrulíti *in* zakrúliti -im *gl.* kruliti: prašič zakruli, po trebuhu zakruli
zakržljavéti -ím, zakržljavèl -éla -o, zakržljáti -ám, zakržljàl -ála -o, zakržlján -a -o, zakŕžek -žka *m* 1. *nerazvita, v rasti zaostala rastlina*, 2. *atrofiran ud, sfižek*, 3. *zahiran otrok*
zakúhati -am *gl.* kuhati: ~ kaj v juho, ~ juho, sadje, ~ sod z vinom, s kropom, zakúhan -a -o: ~a juha, zakúha -e *ž*
zakúkati -am: kukavica zakuka
zakulísen -sna -o: ~e spletke
zakúp -a *m*: v ~ dati, vzeti, v ~u imeti; letni, lovski, dedni ~, zakúpen -pna -o: ~a pogodba, zakúpnik -a *m*: davčni, carinski ~, zakúpnica -e *ž*, zakúpniški -a -o, zakúpništvo -a *s*, zakupnína -e *ž*; zakupodajávec -vca *m*, zakupojemávec -vca *m zakupnik*
zakupíti *in* zakúpiti -im *gl.* kupiti: koliko zakupiš na mesec? zakúpljen -a -o: ~ denar, zakupítev -tve *ž*, zakupčeváti -újem, zakupčevàl -ála -o, zakupčevánje -a *s*
zakuríti *in* zakúriti -im *gl.* kuriti: ~ peč, ~ v peči, ogenj ~; zakúrjen -a -o: ~a peč, v sobi je ~o, ~a soba
zakúska -e *ž* → *prigrizek*
zakvartáti -ám *gl.* kvartati: denar ~, dolgo v noč se ~

zakvasíti -im, zakvásil -íla -o, zakvašèn -ena -o *in* zakvásiti -im *s stal. poud.*: testo ~, testo se zakvasi

zál *[zál]* -a -o, *dol.* záli -a -o, *prim.* záljši -a -e: ~ fant, ~o dekle, ~a nevesta

zalágati -am, zaláganje -a *s*: knjige ~, ~ se s krompirjem, ~ koga z blagom, zalagávec -vca *m*, zalagávka -e *ž*

zalájati -am *in* -em: pes zalaja nad kom, na koga, v koga

zalàz -áza *m* |*lov*|, zalázen -zna -o: ~i lov, ~o napasti koga, zaláznik -a *m*; zalázovati -ujem *in* zalazováti -újem: ~ dekleta, ~ žival, divjačino, zalazovávec -vca *m*, zalazovávka -e *ž*

zaléči -lézem *gl.* leči: denar nič ne zaleže, noben opomin ne zaleže, metulj zaleže jajca, miši so se zalegle; zalégen -a -o: ~e miši, ~a jajca, zaléga -e *ž*: ~ v satovju; kačja, gadja ~, tatinska ~; zalégati -am, zaléganje -a *s*

zaledenéti -ím *gl.* ledeneti: jezero zaledeni; zaledenèl -éla -o: ~a okna, zaledenélost -i *ž*, zaledíti -ím, zalédi -íte! zalédil -íla -o, zaledèn -ena -o

zalédje -a *s ozadje*: biti v ~u fronte, zaléden -dna -o

zalèk -éka *m*, *nav. mn.* zaléki -ov *zavihki na suknji*, zalékniti -nem, zaléknjen -a -o: rokav ~

zalepíti *in* zalépiti -im, zalépljen -a -o: ~ pismo, v vlagi se omoti zalepijo; zalépka -e *ž pismo*, zalépek -pka *m obliž*

zalésje -a *s pokrajina za gozdom*

zalesketáti -ám *in* -éčem se *[-ləsk-] gl.* lesketati: solza se zalesketa

zalésti -lézem *gl.* lesti, zalézen -a -o: ~ divjačino, ~ koga pri čem, ~ v dolgove, v skalovje, v steni se ~; zalezováti -újem, zalezovàl -ála -o, zalezovánje -a *s in* zalézovati -ujem, zalézovanje -a *s*, zalezovávec -vca *m*, zalezovávka -e *ž*, zalezovávski -a -o, zalezoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a strast

zaletéti -ím se *gl.* leteti: ~ se za skok, ~ se v zid, v drevo, v človeka, ~ se z avtom, z besedami v kaj, v koga; pes se je zaletel *zgrešil dom*, jed se človeku zaleti, zaleti se mu; zalêtel -éla *m*: ne bodi no tak ~! zaletéla -e *ž*, zaletélost -i *ž*, zaletélast -a -o; zaletèn -ena -o: tako je ~, da se ne more ustaviti; ~ avto *karamboliran*; zalèt -éta *m*: z ~om skočiti, biti v ~u pri delu, zaletàv -áva -o, zaletávost -i *ž*, **zaletávec** -vca *m*, zaletávka -e *ž*; **zaletíšče** -a *s*; zaletávati -am se, zaletávanje -a *s*, zaletováti -újem, zaletovánje -a *s*

zaležáti -ím *gl.* ležati: šolo, zaslužek ~, nogo si ~, v nedeljo se je predolgo zaležal; zaležán -a -o: ~o blago, zaležánost -i *ž*, zaležánec -nca *m*, zaležánka -e *ž*, zaležúh -a *m znč.*

zalíjavica -e *ž tekočina, pripravljena za zalivanje, zalivka*

Záli lóg -ega -a *in* -á *m kr. i.*, z ~ega ~a, na ~em ~u, zalolóški -a -o, Zaloložáni -ov *m mn.*; Zála -e *ž kr. i.*, v ~i

zalísten -tna -o: ~i poganjek, zalístnik -a *m* |*brst*|, zalístje -a *s*: ~ na trtah

zalíti -líjem *gl.* liti: ~ cvetlice z vodo, ~ razpoko z betonom, solze zalijejo oči, oči se zalijejo s solzami; ~ zob, vino z vodo ~, sod do vrha ~, kosilo, izpit ~ z vinom; zalít -a -o: ~a špranja, ~a črka, poteza, barva, ~a lica, ~o vino, ~ človek *rejen, debel*, zalítje -a *s*, zalítek -tka *m*

zalív -a *m*: morski ~, zalívski -a -o: ~i tok, ~e naprave

zalívati -am, zalívaj -te *in* -ájte! zalíval -a -o *in* -ála -o, zalívanje -a *s in* zalívanje -a *s*: ~ vrt, vino, ~ luknje, zob; papir zaliva, črte se zalivajo, oči se zalivajo s solzami, zalívanček -čka *m umetno hranjen dojenček med.*, zaliváč -a *m*, zaliváča -e *ž kangla, škropilnica*, zalivek -vka *m plomba*, zalivka -e *ž vino za zalivanje*, zaliválen -lna -o *[-ln-]*

zalízati *in* zalízati -lízem *gl.* lizati: pes si rano zaliže, polž se zaliže; zalizan -a -o: ~ polž, zalíz -a *m*, zalizávati -am, zalizávanje -a *s*, zalizováti -újem, zalizovàl -ála -o, zalizovánje -a *s*

zalízki -ov *m mn. kotleti*

zaljšati -am, záljšan -a -o, záljšanje -a *s*: dvorano, opravo, nevesto ~ s čim, za nastop se ~, zaljšáva -e *ž*

zaljubíti *in* zaljúbiti -im se *gl.* ljubiti: ~ se v koga, v kaj; zaljúbljen -a -o: biti slepo, do ušes ~ v koga, ~o gledati, zaljúbljenec -nca *m*, zaljúbljenka -e *ž*, zaljúbljenost -i *ž*, zaljúbljati -am se, zaljúbljanje -a *s*, zaljubljív -a -o: hitro ~ človek

Zálog -a *m kr. i.*, iz ~a, v ~u, záloški -a -o: ~a postaja, Zaloška cesta, Záložani -ov *m mn.*

zálog -óga *m zastavek, založek, poroštvo, varščina, kavcija, hipoteka*: dati kaj kot ~, v ~, za ~
zalóga -e *ž*: imeti (°držati) ~o šolskih knjig, imeti v ~i (°na ~i), v ~i je še dosti blaga, na ~o delati, zalóžen -žna -o: ~i prostori, ~a pravica
zalogáj -a *m*: tolst ~, ~ mesa, kruha, zalogájček -čka *m*
záloka -e *ž travnik ob gozdu*, záloški -a -o: ~o seno
zalomíti -lómim *gl.* lomiti, zalómljen -a -o: palico ~, ost se je zalomila; kost, noht se zalomi, zalòm -ôma *m*, zalómek -mka *m*
zalôpniti -nem *gl.* lopniti: vrata ~, vrata se sama zalopnejo, zalopútniti -nem, zalopútnjen -a -o: vrata ~
zalótati -am *zaspajkati*, zalótanje -a *s*: posodo ~; zalótan -a -o: ~ lonec, ~a luknja
zalotíti -ím, zalôti -íte! zalótil -íla -o, zalotèn -êna -o *in* zalótiti -im *s stal. poud.*: ~ koga pri čem, na poti ga je zalotila ploha, ~ se pri misli; zalóten -a -o: ~ pri dejanju
založíti -ím, zalôži -íte! zalóžil -íla -o, založèn -êna -o: ~ prostor z blagom, knjigo kam ~, knjigarna, založba založi knjigo, sedi in založi z nami! dobro besedo ~ za koga, kos kruha ~, z blagom se ~; založítev -tve *ž*, zalóžek -žka *m*: zapiralni ~, ~ pri kartah, ~ v stavnici, zalóžba -e *ž*: knjižna ~, zalóžben -a -o *[-bən-]*, založník -a *m*, založnica -e *ž*, založníški -a -o: ~i svet, založníštvo -a *s*
zalúbnik -a *m zool. lubadar*
zalučáti *in* zalúčati -am *gl.* lučati, zalúčan -a -o: kamen ~
zalúska -e *ž trščica*: ~ se zadere za noht
zálust -ústi *ž kavelj na trnku ali sidru*
zamahníti *in* zamáhniti -nem *gl.* mahniti, zamáhnjen -a -o: z mečem ~, z roko ~ po kom, proti komu, zamàh -áha *m*: z ~om udariti, v ~u biti, zamahljáj -a *m*, zamahováti -újem, zamahovàl -ála -o, zamahovánje -a *s*
zamajáti *in* zamájati -ájam *in* -ájem *in* -jèm *gl.* majati: drevo ~, glavo ~, stavba, voz se zamaje, tla se zamajejo pod nogami; zamájan -a -o *in* zamajàn -a -o: ~a veja
zamajíti -ím, zamájil -íla -o *in* zamájiti -im *s stal. poud.*: drevo ~, skorjo, lub ~, vrba se zamaji; zamajèn -êna -o *in* zamájen -a -o: ~a smreka
zamákati -am, zamákanje -a *s*: travnik ~, streha zamaka, (skozi) strop zamaka
zamakníti -máknem se, zamakni -íte! zamaknil -íla -o, zamáknjen -a -o, zamáknjenje -a *s in* zamákniti -nem se *s stal. poud.*: ~ se v koga *zagledati se*, ~ se v delo; zamáknjenost -i *ž*, zamáknjenec -nca *m*, zamáknjenka -e *ž* >*[-mak-/ -mək-]*
zamálo *prisl. za malo*: ~ se mi zdi
zamamíti *in* zamámiti -im *gl.* mamiti, zamámljen -a -o, zamámljenje -a *s*: ~ koga s čim, družba ga je zamamila, zamáma -e *ž*, zamámen -mna -o, zamámljati -am, zamámljanje -a *s*
zamàn *prisl.*: ~ se trudi
zamastíti -ím, zamásti -íte! zamástil -íla -o, zamaščênje -a *s*: knjigo ~, obleko si ~, pri jedi se ~; zamaščèn -êna -o: ~o srce, ~i listi, zamaščênost -i *ž*, zamastítev -tve *ž*
zamašíti -ím, zamáši -íte! zamášil -íla -o, zamašèn -êna -o: luknjo s čim ~, steklenico, nos ~, cev se je zamašila, najhujše potrebe ~, komu usta ~; zamašítev -tve *ž*, zamašljív -a -o, zamášek -ška *m*, zamáškar -ja *m*
zamašnják -a *m teh. vztrajnik*
zamazáti *in* zamázati -mážem *gl.* mazati, zamázan -a -o: špranjo z ilovico ~, knjigo, obleko ~, pri delu se ~, smučar se zamaže *napačno namaže smuči*, zamázanec -nca *m*, zamázanka -e *ž*, zamázanost -i *ž*, zamàz -áza *m*, zamázek -zka *m*, zamazílo -a *s*: čebelje ~, zamázka -e *ž kit*; zamazováti -újem, zamazovàl -ála -o, zamazovánje -a *s*
zamegléti -ím, zameglèl -éla -o, zameglênje -a *s*: oko mi včasih malo zamegli, zameglélost -i *ž* >*[-məg-]*
zameglíti -ím, zameglì -íte! zaméglil *in* zameglíl -a -o, zamegljèn -ênа -o, zamegljènje -a *s*: umetno ~ pokrajino, bojišče, postojanko, pred očmi se mu je zameglilo, zameglítev -tve *ž*: umetna ~, zamegljeváti -újem, zamegljevàl -ála -o, zamegljevánje -a *s* >*[-məg-]*
zaméjen -jna -o *kar je za mejo*, zaméjnik -a *m* = zaméjec -jca *m*, zaméjski -a -o: ~i Slovenci, zaméjstvo -a *s*: živeti v ~u
zamejíti -ím, zamêji -íte! zamêjil -íla -o, zamejèn -êna -o: travnik, vrt ~, zame-

jítev -tve *ž*; zamejníčiti -im, zamejníčen -a -o, zamejníčenje -a *s*

zamenjáti *in* zaménjati -am *gl.* menjati: prstan ~ za uro, koga ~ s kom drugim; dežnik, klobuk ~ z drugim; denar, tujo valuto ~, v službi se ~; zaménjan -a -o: ~a ura, zaména -e *ž*: dobiti kaj za ~o *ali* v ~o, čakati na ~o, zamenjáva -e *ž*: ~ denarja, zamenjávati -am, zamenjávanje -a *s*; zamenjeváti -újem, zamenjeváti -ála -o, zamenjevánje -a *s*, zamenjevávec -vca *m*, zamenjevávka -e *ž*, zamenjeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a vrednost, ~i postopek

zamenljív -a -o: ta denar ni več ~, zamenljívost -i *ž*

zamériti -im, zamérjen -a -o: za cel meter se je zameril, ~ komu kaj, grdo se komu ~ s čim *ali* zaradi česa, saj ne zamerite, če vprašam; ne zameri, stvar je čisto drugačna; pa nič kaj ne zameri, zaméra -e *ž*: boljša prva ko zadnja ~, prosim za ~o *ali* ~e prosim *prosim, ne zamerite*, pa brez ~e, v ~o priti pri kom, zamerljív -a -o, zamerljívost -i *ž*, zamerljívec -vca *m*, zamerljívka -e *ž*; zamérjati -am, zamérjanje -a *s*

zamesíti *in* zamésiti -im *gl.* mesiti, zamešen -a -o: kruh ~, ali si spet kaj zamesil? *skuhal*, zamesítev -tve *ž*

zamêsti -mêtem *gl.* mesti: sneg je vsa pota zametel; zametèn -ena -o: ~a okna, zamèt -éta *m*: snežni ~i

zamésti -tem *gl.* mesti: mleko ~; zaméten -a -o: ~o mleko *posneto, brez smetane*

zamésti -dem *n* zamêsti -êdem *gl.* mesti, zamédel -dla -o *in* zamêdel -dla -o: prejo, korak, ritem ~; zaméden -a -o: ~a preja

zamešáti *in* zamêšati -am *gl.* mešati: ~ kaj med druge stvari, žgance ~, ~ kaj s čim *zamenjati*, tat se je zamešal med ljudi, pri kartah se ~; zamêšan -a -o: vse je ~o

zamèt -éta *m gl.* zamesti

zametáti -méčem *dov. gl.* metati: prostor s senom ~; zametán -a -o: suknjič je bil s travo ~, s peskom ~e luknje

zamétati -am *nedov.*, zamétanje -a *s* 1. ne zametaj ugodne priložnosti, denar za nepotrebne reči ~, svoje moči za prazen nič ~, ne zamétaj se! 2. sneg sproti zameta gazi; 3. *zabloditi*: ~ svinjam pičo z otrobi; zametávati -am, zametávanje -a *s*, zametováti -újem, zametováti -ála -o, zametovánje -a *s*, zametovávec -vca *m*, zamétčen -čna -o: ~ človek *kdor rad zametuje*

zamétek -tka *m* → *zarodek, spočetek, embrio*

zamežáti -ím *gl.* mežati, zamežáj -a *m med.* *>[-məž-]*

zamežíkati -am: luč zamežika v temi, človek z očmi zamežika, oko je slabotno zamežikalo *>[-məž-]*

zamígati -am: po mravljišču je vse zamigalo, zamigljáti -ám *gl.* migljati

zamijávkati -am *in* -čem: mačka zamijavka

zamíkati -am *in* -čem *dov.*: stvar me je koj zamikala, denar ga je zamikal; zamíkati -am se *nedov.*, zamíkanje -a *s*: ~ se v kaj, v koga, v deveta nebesa, zamikávati -am se, zamikávanje -a *s*

zamírati -am, zamíranje -a *s*: veselje, vnema zamira

zamísliti -im: velike načrte ~ *zasnovati*, v svojo preteklost se ~; zamíšljen -a -o: ~a dela, ~ človek, zamíšljenost -i *ž*, zamíšljenec -nca *m*, zamíšljenka -e *ž*, zamísel *[-səu̯]* -sli *ž misel, načrt, zasnova*: ima velike ~i, uresničiti ~, zamíslek -a *[-ləк-] m*; zamíšljati -am, zamíšljanje -a *s*

zamízen -zna -o: ~e klopi, zamízje -a *s* *prostor za mizo*

zamižáti -ím *gl.* mižati: ~ na eno oko, zamižáj -a *m med.*

zamláda *prisl.*: ~ se uči, ~ mu je trdo šlo

zamlakúžiti -im se, zamlakúžen -a -o: pot, življenje se zamlakuži

zamléti -méljem *gl.* mleti, zamlét -a -o: stari mlin je spet zamlel, kaj je le zamlel med pšenico? mlinar veliko zamelje

zamôči -mórem → *moči, premoči, zmoči*

zamočíti -móčim *gl.* močiti: dež njivo zamoči, sod ~, zid se hitro zamoči; zamóčen -a -o: ~ zid, ~a pšenica, zamòk -óka *m*, zamokniti -móknem; zamókel -ókla -o: ~a zemlja, zamokljív -a -o, zamokljívost -i *ž*

zamočvíriti -im se; zamočvírjen -a -o: ~ travnik

zamolčáti -molčím *gl.* molčati, zamolčánje -a *s*: komu kaj ~; zamolčán -a -o: ~ greh, zamólk -a *m aposiopeza*, zamolčljív -a -o, zamolčljívost -i *ž*, zamolknîti *in* zamólkniti -nem *gl.* premolkniti: glas zamolkne; zamólkel -kla -o: ~o grlo, ~ glas, odmev, grom, zamólklost -i *ž*, zamolklína -e *ž med.* *>[-moų-]*

zamomljáti -ám *gl.* momljati: v brado ~

zamórec -rca *m*: ~a prati, zamórka -e *ž*, zamórče -ta *s*, zamórček -čka *m*, zamórski -a -o: ~e dežele, zamórje -a *s*
zamoríti -ím, zamôri -íte! zamóril -íla -o: življenje, rast ~, veselje do česa komu ~; zamorjèn -êna -o: ~ cvet, ~ od dela, od nevšečnosti, zamorjênec -nca *m*, zamorjênka -e *ž*, zamorjênost -i *ž*, zamorítev -tve *ž*
zamotáti -ám *in* zamótati -am *gl.* motati: prejo, zavoj ~, metulj se zamota v bubo; vprašanje, nalogo ~, zadeva se zamota, v pravdo se ~, koga v pravdo ~; zamotán -a -o *in* zamótan -a -o: ~a zadeva, stvar, ~o črevo, zamotánost -i *ž in* zamótanost -i *ž*, zamòt -óta *m*, zamotávati -am, zamotávanje -a *s*
zamotíti *in* zamótiti -im *gl.* motiti: ~ koga s čim, ~ se pri čem
zamozníčiti -im *z mozniki speti*
zámož *prisl.*: ~ iti, (v) ~ dati, zámožen -žna -o: ~a deklica *godna, zrela za možitev*, zámožnost -i *ž*
zamožíti -ím *za doto prinesti*, zamôži -íte! zamóžil -íla -o, zamožèn -êna -o: komu kaj ~, zamožítev -tve *ž kar prinese nevesta k hiši*
zamračíti -ím, zamráči -íte! zamráčil -íla -o, zamračèn -êna -o: oblaki so zamračili pokrajino, ob teh besedah se mu je obraz zamračil; zamračênost -i *ž*, zamračítev -tve *ž*; zamračeváti -újem, zamračeválo -ála -o, zamračevánje -a *s*
zamŕdati -am se *spačiti (obraz)*, zamŕdniti -nem se, zamŕdek -dka *m*
zamréniti -im, zamrénjen -a -o: nebo se zamreni
zamréti -mr(j)èm *in* -mŕjem *gl.* mreti: veselje zamre, spomin nanj je zamrl; pesem, odmev zamre v daljavi; zamŕl -a -o: ~i odmevi, zamŕtje -a *s*
zamréžiti -im, zamrežèn -a -o: pajek muho zamreži, pajek se zamreži, okna ~, zamreževáti -újem, zamreževálo -ála -o, zamreževánje -a *s*
zamrmráti -ám *gl.* mrmrati, zamrmrán -a -o: nekaj besed ~
zámrtev -tva -o *med. na videz mrtev*, zámrtvost -i *ž*
zamrzéti -ím *gl.* mrzeti: človek, jed, stvar komu zamrzi, zamŕzen -zna -o: ~a jed, zamŕza -e *ž zamrzlost, sovraštvo*: ~ škoduje betonu, ~ do človeka, ~ do sladkih jedi; zamrzíti -ím, zamŕzi -íte! zamŕzil -íla -o: ~ koga zaradi česa, sinu se je oče zamrzil; zamrzèn -êna -o: ~a jed, ženska, zamrzítev -tve *ž*
zamŕzniti -nem: reka, bančna vloga zamrzne; zamŕzel -zla -o *in* zamŕznjen -a -o *prid.*: ~a okna, ~i kapitali, krediti, zamŕzlost -i *ž* = zamŕznjenost -i *ž*; zamrzováti -újem, zamrzovàl -ála -o, zamrzovánje -a *s*
zamúda -e *ž*: neopravičena ~, vlak ima ~o, priti z ~o, usodna ~ ene minute, zamúden -dna -o: ~o delo, ~e obresti, zamúdnik -a *m*, zamúdnica -e *ž*, zamúdniški -a -o: ~i narodi, zamudnína -e *ž*
zamudíti -ím, zamúdi -íte! zamúdil -íla -o, zamujênje -a *s*: vlak, šolo, priložnost ~, ~ koga na poti, pri delu; pri obisku se ~; zamujèn -êna -o: ura ~a ne vrne se nobena; zamudljív -a -o, zamudljívost -i *ž*, zamudljívec -vca *m*, zamudljívka -e *ž*; zamújati -am, zamújanje -a *s*
zamúkati -am: krava zamuka
zamúšnica -e *ž v planinskih kočah skozi steno vsekana luknja namesto okna*
zanádejati -am se: ~ se česa *ali* čemu
zanalášč *in* zanálašč *prisl.*: to si ~ naredil, kakor ~ si prišel ravno danes, zdaj pa ~ pojdem
zanámec -mca *m*, *nav. mn.* zanámci -cev, zanámstvo -a *s*
zanaprêj *prisl. naprej*: za zdaj naj bo, ~ bo pa drugače; *vendar*: to ni račun za nazaj, ampak za naprej; ta drva niso za tukaj, ampak za naprej
zanášati -am, zanášanje -a *s*: voda zanaša k nam vso umazanijo, vino ga zanaša, voz je malo zanašalo na stran, mati otroku preveč zanaša *prizanaša*, na svojo moč se ~
zánčica -e *ž gl.* zanka
zanemáriti -im: ~ polje, gospodarstvo, hišo, delo, dolžnosti, otroke, sam sebe, čisto se je zanemaril; zanemárjen -a -o: ves ~ hodi okoli, zanemárjenost -i *ž*, zanemárjenec -nca *m*, zanemárjenka -e *ž*; zanemára -e *ž*: pri hiši je velika ~, zanemáren -rna -o *površen*; zanemárjati -am, zanemárjanje -a *s*, zanemarjávec -vca *m*, zanemarjávka -e *ž*
zanêsti -nêsem *gl.* nesti: pismo na pošto ~, veter je zanesel listje v vežo, včasih ga pijača malo zanese, vihar je zanesel ladjo daleč proč, na nikogar se ne moreš ~; zanesèn -êna -o: ~ govor, ~ nastop.

zanesênost -i *ž*: ~ v igri, na odru; **zanesênec** -nca *m*, **zanesênka** -e *ž*, **zanesenjàk** -a *m*, **zanesenjáški** -a -o: ~i tip, značaj, **zanesenjáštvo** -a *s*; **zanesljív** -a -o: ~o poročilo, ~ človek, ~a postrežba, zveza, ~o pridem, **zanesljívost** -i *ž*, **zanések** -ska *m med. metastaza*

zanetíti *in* zanétiti -im *gl.* netiti, zanéten -a -o, zanétenje -a *s*: ogenj, prepir ~

zanič *prisl.*: to vino je ~, ~ kupčija, knjiga, papir, ~ piše; **zaníček** -čka *m*: ti ~ ti

zaničeváti -újem, **zaničevàl** -ála -o, **zaničeván** -a -o, **zaničevánje** -a *s*: koga ~, delo, umetnost ~, sam(ega) sebe mora ~, **zaničeválen** -lna -o *[-ln-]*, **zaničevávec** -vca *m*, **zaničevávka** -e *ž*, **zaničevávski** -a -o: ~a družba, ~i značaj, **zaničljív** -a -o: ~e sodbe, besede, ~ pogled, **zaničljívost** -i *ž*, **zaničljívec** -vca *m*, **zaničljívka** -e *ž*

zaníhati -am: zvon ~, zvon zaniha

zaníkati -am, **zaníkanje** -a *s*: trditev, besede ~; **zaníkan** -a -o: ~i stavki, **zanikávati** -am, **zanikávanje** -a *s*, **zanikováti** -újem, **zanikovàl** -ála -o, **zanikovánje** -a *s*, **zanikoválen** -lna -o *[-ln-]*, **zanikovávec** -vca *m*, **zanikovávka** -e *ž*

zaníkniti -nem: sonce zanikne

zaníkrn -a -o: biti ~ pri delu, v obleki, za izpolnjevanje dolžnosti, **zaníkrnost** -i *ž*, **zaníkrnež** -a *m*, **zaníkrnik** -a *m*, **zaníkrnica** -e *ž*

zanímati -am: tehnika ga je zmeraj zanimala, za tehniko se je zanimal; ~ se za jezik; **zanímanje** -a *s*: imeti, kazati ~, budíti komu ~ za kaj, biti brez ~a; **zanímiv** -a -o, **zanímivost** -i *ž*

zánka -e *ž*: redke, široke ~e, merilna, lovska ~, ~e pri nogavici se spustijo, komu ~o nastaviti, ~o zadrgniti, sprožiti, vreči okoli vratu, v ~o se ujeti, v ~i tičati, ~e spuščati, pobirati pri pletenju; **záničen** -čna -o: ~i osnutek, **zánkica** -e *ž*, **záničica** -e *ž*, **zánkar** -ja *m*, **zánkati** -am, **zánkanje** -a *s*

zanočíti -ím se *v noč se zamuditi*, **zanôči** -íte se! **zanóčil** -íla -o, **zanočítev** -tve *ž*

zanóhtati -a se, **zanóhtanje** -a *s*: zanohtalo se mu je, **zanóhten** -tna -o, **zanóhtnica** -e *ž*: ~ se naredi; **zanohtováti** -újе se, **zanohtovánje** -a *s*

zanôs -ôsa *m*: z ~om igrati, dela brez ~a, **zanôsen** -sna -o: ~o govoriti, **zanôsnost** -i *ž*

zanosíti -nósim *gl.* nositi, **zanóšen** -a -o, **zanóšenje** -a *s*: ~ obleko, čevlje; žena je zanosila, **zanosítev** -tve *ž*, **zanosítven** -a -o *[-tvən-]*

zaobjéti -jámem *gl.* objeti, **zaobjét** -a -o: v kratkem članku je vse zaobjel; **zaobjémati** -mljem *in* -mam: to poglavje zaobjema grško dramo

zaóbliti -im, **zaóbljen** -a -o: robove ~, ravne ploskve so se zaoblile, lica so se zaoblila, **zaóbljenost** -i *ž*

zaobljubíti *in* **zaobljúbiti** -im *gl.* ljubiti: koga ~ komu, ~ se na božjo pot; **zaobljúbljen** -a -o: ~ dar, ~a pot, **zaobljúba** -e *ž*: napraviti ~o, ~o držati, **zaobljúben** -bna -o: ~i praznik, ~a cerkev, ~i dar

zaobrníti *in* **zaobŕniti** -nem *gl.* obrniti, **zaobŕnjen** -a -o: voz ~, vse se je zaobrnilo drugače, **zaobŕnjenost** -i *ž*, **zaobrnítev** -tve *ž*

zaobséči -sézem *gl.* seči: v tem je vse zaobseženo

zaodéti -dénem *gl.* odeti, **zaodét** -a -o: mati otroka zaodene, v skrivnosten molk se ~, **zaodétost** -i *ž*; **zaodévati** -am, **zaodévanje** -a *s*

zaokreníti -krénem *gl.* kreniti, **zaokrénjen** -a -o: voz ~ na levo, pred mostom se je treba ~

zaokrožíti *in* **zaokróžiti** -im *gl.* krožiti, **zaokróženje** -a *s*: vogale ~, račun, število ~ navzgor, navzdol; pripoved ~, posestvo ~, kapljica se zaokroži; **zaokróžen** -a -o: ~o posestvo, **zaokróženost** -i *ž*, **zaokrožítev** -tve *ž*; **zaokroževáti** -újem, **zaokroževàl** -ála -o, **zaokroževánje** -a *s*, **zaokroževálen** -lna -o *[-ln-]*: ~a politika

zaóljiti -im, **zaóljen** -a -o: ležaje ~, **zaóljenost** -i *ž*

zaoráti -órjem *in* -ôrjem *gl.* orati, **zaorán** -a -o: prvo brazdo ~, v tuje ~, brazda se mu je zaorala, krompir ~, **zaorávati** -am, **zaorávanje** -a *s*

°**zaóriti** -im *razleči se, zadoneti, oglasiti se*

zaosník -a *m klin, ki zatika kolo na osi*

zaostáti -stánem *gl.* ostati: na poti ~ za drugimi, v šoli ~, v omiki, gospodarstvu ~; **zaostàl** -ála -o: ~i narodi, ~o gospodarstvo, **zaostálost** -i *ž*: ~ na deželi, ~ v razvoju, v nazorih, **zaostánek** -nka *m*: davčni ~, ~ v obrestih, biti v ~u s plačílom; **zaostájati** -am *in* -jem:

~ za drugimi, ~ pri igri, v učenju; zaostájanje -a *s*, zaostajávec -vca *m*

zaostríti -ím, zaôstri -íte! zaóstril -íla -o, zaostrèn -ênа -o, zaostrênje -a *s*: ~ razmerje, spor med sosedi; prepir, položaj se zaostri, zaostritev -tve *ž*, zaostrênost -i *ž*; zaostrováti -újem, zaostrovàl -ála -o, zaostrovánje -a *s*

zapackáti -ám *gl.* packati, zapackán -a -o, zapackánost -i *ž*

zapáčiti -im se: malo se je zapačil

zapád -áda *m*: ~ menice, roka, zapáden -dna -o: ~i rok menice, zapádec -dca *m* = zapádka -e *ž* |*kavelj*|; *gl. tudi* zapasti

zapàd -áda *m* → *zahod*, zapáden -dna -o → *zahoden*, zapádnik -a *m* → *zahodnik*, zapadnjàk -a *m* → *zahodnjak*, zapadnjáški -a -o → *zahodnjaški*, zapadnjáštvo -a *s* → *zahodnjaštvo*

zapàh -áha *m*: okenski ~, zaskočni ~, biti za ~i *zaprt*, ~ zariniti, zatakniti; **zapáha** -e *ž*: lesena ~, zapahníti *in* zapáhniti -nem *gl.* pahniti: ~ vrata, želodec si z jedjo ~, zapahnilo se mu je; zapáhnjen -a -o: ~e duri, ~ želodec, zapahnítev -tve *ž*, zapáhnjenost -i *ž*; zapahováti -újem, zapahovàl -ála -o, **zapahovánje** -a *s* >[-pah- / -pəh-]

zapalíti *in* zapáliti -im *gl.* paliti, zapáljen -a -o: grmado, hišo, pipo ~, slama se je zapalila, zapáljenost -i *ž*, zapaljív -a -o, zapaljívost -i *ž*

zapáriti -im, zapárjenje -a *s*: sod ~, mleko ~, da se usiri; zapárjen -a -o: ~ sod, zapárjenost -i *ž*, zapára -e *ž*, zapárica -e *ž* 1. *soparica*, 2. *živinska bolezen*, zapáričav -a -o = zapáričen -čna -o; zapárjati -am, zapárjanje -a *s*

zapásti -pádem *gl.* pasti: sneg zapade (poti, vrtove); menica, rok zapade; slabostim, globi, kazni ~; ~ v letargijo, znova ~ v stare napake; zapádel -dla -o *in* zapàl -ála -o: ~i sneg, ~a menica, zapáden -dna -o: ~i most, ~a mreža *draga*, ~i sneg *sneg, ki obleži*, zapádlost -i *ž in* zapálost -i *ž*; *gl. tudi* zapad

zapásti -pásem: ovco ~ *zgubiti*, ovca se je zapasla daleč proč, raki so se spet zapasli *zaredili*; zapásen -a -o: ~a krava, ~a čebelja zalega

zapazíti *in* zapáziti -im *gl.* paziti, zapážen -a -o: ~ napako, zapazítev -tve *ž*, zapázen -zna -o: ~ vpliv *opazljiv*, zapazljív -a -o

zapážiti -im *z deskami obiti*, zapážen -a -o, zapaženje -a *s*: prostor za praprot ~, ~ s praprotjo, zapàž -áža *m*, zapážen -žna -o: ~e deske, zapážnik -a *m* |*bruno*|, zapaževáti -újem, zapaževàl -ála -o, zapaževánje -a *s*

zapečátiti -im, zapečátenje -a *s*: ~ pismo z voskom, s krvjo ~, zapečáten -a -o: njegova usoda je ~a, zapečátenost -i *ž*

zapéček -čka *m*: sedeti na ~u, zapéčkar -ja *m*, zapéčkarica -e *ž*, zapéčkarski -a -o *omejen*: ~a politika, zapéčkarstvo -a *s omejenost*, zapéčje -a *s*, zapéčnik -a *m zapečkar*

zapêči -em *gl.* peči: ~ kaj v kruh, žemlje trdo ~, ta jed me zmeraj zapeče, se mi rado zapeče, v srce me je zapeklo; zapečèn -ênа -o: lepo ~ kruh, ves sem ~ *zaprt*, ~o blato, zapečênost -i *ž*, zapéka -e *ž*: bolnika muči ~; zapékati -am, zapékanje -a *s*

zapeketáti -ám *in* -éčem *gl.* peketati: ~ po cesti

zapeljáti -péljem *in* -peljám *gl.* peljati: ~ (se) po strmini; koga, kaj v mesto ~, koga v laž, tatvino ~, k zdravniku se ~; zapelján -a -o: otrok je bil ~, zapeljánost -i *ž*, zapeljánec -nca *m*, zapeljánka -e *ž*, zapeljáva -e *ž*; zapeljávati -am, zapeljávanje -a *s*, zapeljeváti -újem, zapeljevàl -ála -o, zapeljevánje -a *s*; **zapeljív** -a -o: ~a prijaznost, ~a jed, ~i pogledi, ~o zlato, zapeljívost -i *ž*, zapeljívec -vca *m*, zapeljivka -e *ž*

zapênec -nca *m*: ~ pri obleki, pri knjigi, ~ na jermenu, zapénčati -am, zapénčar -ja *m* |*izdelovavec*|, zapénka -e *ž*

zapénjati -am, zapénjanje -a *s*: obleko, gumb si ~, zapenjálo -a *s* |*orodje*|, zapénja -e *ž* |*sponka*| = zapenjáča -e *ž*, zapenjávček -čka *m*, zapenjávka -e *ž*

zapentljáti -ám *gl.* pentljati, zapentlján -a -o, zapentljánje -a *s*: trakove ~, vse se mu je zapentljalo

zapéstje -a *s*: prijeti koga za ~, v ~u si izpahniti roko, zapésten -tna -o: ~a ura, zapéstnica -e *ž* 1. *verižica*, 2. *obroček*, 3. *kost*, zapéstnik -a *m manšeta*

zapetáč -a *m znč. slep posnemač, privrženec, epigon*, zapétek -tka *m peta pri škorenju*, zapétnik -a *m usnje za peto*

zapéti -pnèm, zapni -íte! zapél -a -o: suknjo, gumb ~, kavelјček se je zapel v mrežo, ~ se v molk; zapét -a -o: ~a

obleka, ~ človek, sam vase ~, nasproti nam je zelo ~, zapétost -i *ž*, zapétež -a *m*

zapéti -pôjem *gl.* peti: pesem ~, trobenta, zvon zapoje; zapét -a -o: ~a pesem

zapháti -phám *in* -pšèm *gl.* phati: ~ drevesce, kol v zemljo

zapíčiti -im, zapíčen -a -o: ~ nož v mizo, pogled v koga ~, ~ se v delo, v nasprotnika, misel se zapiči v možgane, zapíčenost -i *ž*

zapíhati -am *in* -píšem *gl.* pihati, zapíhan -a -o: ~ od jeze, maček je zapihal, zapihal je drugačen veter, zapihal je veter in vse jarke zapihal s snegom, z listjem, zapíh -a *m* 1. *zamet*, 2. *ohlip, sunek vetra*, zapíhniti -nem, zapíhnjen -a -o; zapihljáti -ám *gl.* pihljati: lahen veter zapihlja

zapíjati -am *gl.* zapiti

zapík -a *m*: ~ pri otroški igri, drevo je ~, tukaj je ~ *konec*, generalni ~

zapíkati -am *zapikovati*: ost ~ v drevesa, njegov pogled se zapika vame; zapikováti -újem, zapikovàl -ála -o, zapikovánje -a *s*; zapík -a *m*: ~ noža

zapíliti -im: nož ~ *preveč opiliti*, železo ~ *napiliti*, ~ kepo v koga

zapíra -e *ž*: slaba ~ pri oknih, zapiráč -a *m*: samodejni ~ pri puški, zapirálo -a *s* |*naprava*|, zapírica -e *ž*: ~ na jezik, zavita ~, zapírka -e *ž*: ~ pri knjigi

zapírati -am, zapíranje -a *s*: vrata ~, trgovine zapirajo čez poldne; komu ~ pogled na hrib, ~ ljudí, pot ~, ta jed me zapira, voda se mu zapira, sam vase se ~, zapírálen -lna -o *[-ln-]*, zapirálnik -a *[-ųn-] m*: ~ pri vodni žagi, zapirávec -vca *m*, zapirávka -e *ž* 1. *oseba*, 2. ~ želodca, zadnjika, zapiráč -a *m*

zapís -a *m*: napraviti ~, uradni ~i, zapísen -sna -o: ~i sedanjik *slov.*, zapisnína -e *ž*, zapísek -ska *m*: delati si ~e, ~ na robu, ~i iz bojev

zapisáti *in* zapísati -píšem *gl.* pisati: besedo, ime ~, ~ učenca v razrednico, ~ hišo sinu, ~ si kaj, ~ kaj med stroške, ~ se v šolo, v tečaj, hudiču se ~, ~ komu zdravilo, zapisalo se mi je; zapísan -a -o: biti dobro, slabo ~ pri kom, smrti ~

zapískati -am *gl.* piskati: ~ na piščalko

zapísnik -a *m*: ~ zadnje seje, sejni ~, ~ o prometni nesreči, o zaslišanju, ~ napraviti, v ~ *ali* na ~ dati, na ~ vzeti, zapísnikar -ja *m*, zapísnikarica -e *ž*, zapísnikarski -a -o: ~a služba, ~o mesto, zapísniški -a -o

zapisováti -újem, zapisúj -te! zapisovàl -ála -o, zapisovánje -a *s*: ~ ljudske pesmi, predavanje si ~, zapisovávec -vca *m*, zapisovávka -e *ž*, zapisovávski -a -o, zapisoválen -lna -o *[-ln-]*

zapíti -píjem *gl.* piti: denar, čas ~, čisto se je zapil; zapít -a -o: ~ denar, ~ človek, zapítje -a *s*, zapítek -tka *m*: plačati ~, zapítost -i *ž*, zapíjati -am

zaplahútati -am *in* zaplahutáti -ám *gl.* plahutati: jadro zaplahuta v vetru, splašena jata golobov je zaplahutala

zaplájati -am *gl.* zaploditi

zaplájhati -am: vodo ~

zaplákati -am *in* -áčem *lit. zajokati*

zaplamenéti -ím *gl.* plameneti: ogenj zaplameni

zaplánec -nca *m kdor prebiva za planino*; Zaplánci -cev *m mn. prebivavci na osojnih straneh Pohorja*; Zaplána -e *ž kr. i.*: v ~i nad Vrhniko

zaplapoláti -ám *gl.* plapolati: kres zaplapola

záplata -e *ž*: ~ na hlačah, ~o prišiti, ~ snega, tista ~ svetá, záplaten -tna -o, záplatnat -a -o, záplatast -a -o, záplatica -e *ž*, záplat(ov)je -a *s*; *povsod tudi* zaplá-; zaplátiti -im *zakrpati*, zapláten -a -o

zaplávati -am: na globoko ~

zaplavíti -ím, zaplávi -íte! zaplávil -íla -o, zaplavljèn -êna -o *in* zaplávíti -im *s stal. poud.*: voda travnike zaplavi z blatom, zaplavljênost -i *ž in* zaplávljenost -i *ž*; zaplávljati -am, zaplávljanje -a *s*

zapléček -čka *m spredníji del živinske kože*, zapléčje -a *s*: junec s polnim ~em, zapléčen -čna -o, zapléčnik -a *m*, zapléčkar -ja *m komar*, zapléčnica -e *ž*

zapléčevati -ujem, zapléčeval -a -o *in* zaplečeváti -újem, zaplečevàl -ála -o: ~ na gostiji, na svatbi, zaplečevávec -vca *m*, zaplečevávka -e *ž*, zaplečevávski -a -o

zapleníti *in* zapléniti -im *gl.* pleniti: ~ komu kaj; zaplénjen -a -o: ~o premoženje, zaplémba -e *ž*, zaplémben -bna -o: ~i postopek, zaplenítev -tve *ž*, zaplèn -éna *m*; zaplenjeváti -újem, zaplenjevàl -ála -o, zaplenjevánje -a *s*

zaplesáti *in* zaplésati -plešem *gl.* plesati: ~ polko, ~ po podu; zadel se je v luč, da je zaplesala; suho listje zapleše v vetru; ali bova zaplesala! ves denar ~

dolgo v noč se ~; zaplésan -a -o: ~o zdravje

zaplésniti -im, zaplésnjen -a -o: sir je čisto zaplesnil

zaplêsti -plêtem *gl.* plesti: cvet v lase ~, stremena ~, ~ košaro z vitrami, ~ koga v zadevo, ~ se v zanke, v sitnosti; med govorom se mu je zaplelo; zapletèn -êna -o: ~a zadeva, ~o vprašanje, zapletênost -i *ž*, zaplèt -éta *m*: ~ v drami, bolezni, zaplétek -tka *m*, zapletljív -a -o, zapletljáj -a *m*: vojni ~i; zaplétati -am, zaplétanje -a *s*: stare koše ~, mreže ~, v nasprotja se ~, jezik se mu zapleta, noge se mu zapletajo, zapletávec -vca *m*, zapletávka -e *ž*

zaplevelíti -ím se, zaplevélil -íla -o: njiva se zapleveli; zapleveljèn -êna -o: ~a rž

zaplézati -am se *v steni zaiti, obtičati*

zaplíniti -im, zaplínjen -a -o: sobo ~; zaplinjeváti -újem, zaplinjevàl -ála -o: množično ~ ljudi

zapljúnek -nka *m zaplod, ličinka*, zapljúnkarica -e *ž zool.*

zapljúskati -am: voda zapljuska čez rob

zaplodíti -ím, zaplôdi -íte! zaplódil -íla -o, zaplojèn -êna -o *in* zaplodèn -êna -o: ~ potomce, muha zaplodi ličinke v mesu; bolezen, mrčes se zaplodi; zaplòd -óda *m*, zaplódek -dka *m*, zaplóden -dna -o, zaplódnost -i *ž*; zaplájati -am, zaplájanje -a *s*

zaplôskati -am: dež njivo zaploska *stepe, zbije*, ~ govorniku

zaplóten -tna -o: ~o vedenje, ~ značaj, zaplótnik -a *m zahrbten človek*, zaplótnica -e *ž*, zaplótništvo -a *s*, zaplótje -a *s prostor za plotom*; zaplotíti -ím, zaplôti -íte! zaplótil -íla -o: pot ~; zaplotèn -êna -o: ~ vrt; zaplótar -ja *m znč. strahopetec*, zaplótarica -e *ž*

zaplúti -plôvem *in* -plújem *gl.* pluti: ladja zaplove, ~ v mirne vode

zapnéti -ím *gl.* apneti; zapnèl -éla -o: ~e žile, zapnélost -i *ž*; zapníti -ním, zápnil -íla -o *in* zápniti -nim *gl.* apniti; zapnjèn -êna -o *in* zápnjen -a -o: ~a pljuča, zapnítev -tve *ž*, zapnévati -am, zapnévanje -a *s*

zapodíti -ím, zapôdi -íte! zapódil -íla -o, zapodèn -êna -o: ~ kure z dvorišča, vrabce iz prosa, koga iz hiše, ~ koga v beg, ~ psa za kom, ~ se za kom, v koga, zapodítev -tve *ž*

zapogníti -pógnem *gl.* prepogniti, zapógnjen -a -o *in* zapógniti -nem *s stal. poud.*: ~ žebelj, list v knjigi, veja se zapogne, zapógnjenost -i *ž*, zapógnjenec -nca *m* |*pecivo*|, zapognítev -tve *ž*, zapóga -e *ž zagib*; zapogíbati -am *in* -bljem *gl.* gibati, zapogíbanje -a *s*

zapókati -am: ~ z bičem, zapokljáti -ám *gl.* pokljati: suh strok zapoklja

zapolníti *in* zapólniti -im *gl.* polniti, zapólnjen -a -o: ~ posodo, prostor ~, zapolnjeváti -újem, zapolnjevàl -ála -o, zapolnjevánje -a *s* >*[-un-]*

zapómniti -im si: ~ si obraz, dan, letnico, berilo; te besede si je za zmeraj zapomnil; zapómnjen -a -o: dobro ~o; zapomljív -a -o: ime je lahko ~o

zapòn -ôna *m* = zapóna -e *ž*, zapónar -ja *m* |*obrtnik*|, zapónec -nca *m*, zapónka -e *ž*: pasna ~, ~ na čevljih, varnostna ~, zapónkar -ja *m*

zapopásti -pádem *zagrabiti, obseči, razumeti, doumeti gl.* pasti padem: ~ pomen besed; zapopáden -a -o: v tem je ~ih več vprašanj, zapopádek -dka *m star.*: brez ~a *nedoumljivo*, zapopadljív -a -o: ~ otrok hitro razume

zapòr -ôra *m*: preiskovalni, samotni ~, biti v zapóru *in* zapôru, imeti hišni ~, obsojen na ~, dobiti tri leta ~a, priti v ~, zapóren -rna -o: ~o povelje, ~a kazen, ~a psihoza, zapórnik -a *m* 1. *slov.*: zveneči ~, 2. *oseba*, zapórnica -e *ž* 1. ~ v kaznilnici, 2. ~ pri železniškem prehodu, ~ pri jezu, zapóra -e *ž*: ustnična, nosna ~, prijemavka na ~o, celinska ~ za sol, žitna ~, plombna ~, ~ ceste, vode, zapórek -rka *m glavica*, zapórčen -čna -o: jed je ~a

zapóred, zaporédoma *prisl.*: tri leta ~, trikrat ~, zaporéden -dna -o: ~e hiše, številke, črke, ~o umivanje, zaporédnost -i *ž*, zaporédje -a *s*: časovno, matematično ~

zaposlíti -ím, zapôsli -íte! zapóslil -íla -o: ~ koga s čim, ~ se v tovarni; da bi zabil čas, se je zaposlil z ogledovanjem okolice; zaposlèn -êna -o *in* zapôslen -a -o: ~ v tovarni, hudo, na pol ~, zaposlênost -i *ž in* zapôslenost -i *ž*: polna ~, zaposlítev -tve *ž*: ~ dobiti, zaposlítven -a -o *[-tvən-]*: ~a nervoza; zaposlováti -újem, zaposlovàl -ála -o, zaposlovánje -a *s*: ~ same moške

zapostáviti -im: ~ koga; zapostávljen -a -o: povsod je ~ *prezrt, postavljen na slabše mesto,* zapostávljenost -i *ž,* zapostávljenec -nca *m,* zapostávljenka -e *ž,* zapostávljati -am *gl.* postavljati, zapostávljanje -a *s in* zapostavljánje -a *s*: zmerom ga zapostavljajo *v nič devajo, spregledujejo, odrivajo, gredo mimo njega, ga puščajo zadaj*

zapovédati -vém *gl.* povedati: ~ komu kaj, ~ komu, naj govori; zapovédan -a -o: ~ praznik, ~a tlaka, zapovéden -dna -o: ~ oblika stavka *velelna,* zapóved -i *ž*: pismena ~, ~ o ljubezni do bližnjega, zapóveden -dna -o: ~i list, zapovednik -a *m,* zapovedníca -e *ž,* zapovedníški -a -o, zapovedníštvo -a *s*; zapovedováti -újem, zapovedovàl -ála -o, zapovedovánje -a *s,* zapovedoválen -lna -o *[-ln-]*: ~ glas, zapovedoválnost -i *[-ln-] ž,* zapovedovávec -vca *m,* zapovedovávka -e *ž,* zapovedovávski -a -o: ~a vnema

zapovrstjó *prisl. po vrsti*: ~ so nas klicali v urad, zapovŕsten -tna -o: ~e številke, zapovŕstnost -i *ž,* zapovŕstje -a *s*

zapoznéti -ím *zakasniti se*: zima je letos zapoznela; zapoznèl -éla -o: ~i obiski, ~a pomlad, zapoznélost -i *ž*; zapoznévati -am, zapoznévanje -a *s*: ura zapozneva

zapozníti -ím, zapózni -íte! zapóznil -íla -o: ~ šolo, na poti sem se zapoznil, opravek me je zapoznil; zapoznjèn -ênа -o: ~o predavanje, zapoznítev -tve *ž,* zapoznjeváti -újem, zapoznjevàl -ála -o, zapoznjevánje -a *s*

zaprasketáti -ám *in* -éčem *gl.* prasketati: ogenj zaprasketa

zaprašíti -ím, zapráši -íte! zaprášil -íla -o: ~ sobo, za avtom se zapraši, ~ se v koga, v kaj; zaprašèn -ênа -o: ~a soba, ~e knjige, ~a učenost, zaprašênost -i *ž*; zapraševáti -újem, zapraševánje -a *s*: ~ gozdove, trte

zapráti -pérem *gl.* prati: ~ belo perilo, vsako leto se nekaj perila zapere; zaprán -a -o: ~e rjuhe *ne bele,* zapránost -i *ž*

zaprávdati -am: ~ premoženje

zapráviti -im, zaprávljen -a -o: ~ denar, čas, zdravje, ~ priložnost, ~ otroka *splaviti,* zaprávljenec -nca *m* = zaprávljenček -čka *m* |*voz*|

zaprávljati -am *gl.* popravljati, zaprávljanje -a *s in* zapravljánje -a *s*: ~ na debelo, zapravljív -a -o: ~o gospodariti, ~ otrok, zapravljívost -i *ž,* zapravljívec -vca *m,* zapravljivka -e *ž,* zapravljivček -čka *m* |*voz*|

zapréči -prežem, zaprézi -te *in* -íte! zaprégel -gla -o: ~ konje, ~ v voz, ~ voz; zaprežèn -a -o: je že ~o, zaprégati -am, zapréganje -a *s,* zaprega -e *ž*: nima ~e doma, zaprežèn -žna -o: ~a vrv = zaprežnica -e *ž*

zaprédati -am, zaprédanje -a *s*: pajek mreže zapreda, gosenice se zapredajo

zapréka -e *ž* → *ovira*

zaprepáden -a -o (°zaprepáščen) *osupel, prepaden, zbegan,* zaprepádenost -i *ž* (°zaprepáščenost) *osuplost, groza, zbeganost*

zaprésti zaprédem *in* zaprêsti zaprêdem *gl.* presti, zapréden -a -o *in* zapredèn -ênа -o: ~ koga v svoje mreže, pajek zaprede pajčevino, ~ se v tožbe, v pravde, v sitnosti, gosenica se zaprede *zabubi,* zapredénost -i *ž in* zapredênost -i *ž,* zapredek -dka *m*

zapréti zaprèm, zapŕi -íte! zapŕl -a -o: ~ okno, vrata, usta, oči, skrinjo, nož, knjigo, gostilno, razstavo, cesto, elektriko, ~ komu vodo, ~ koga v ječo, ~ živino v hlev, ~ tata, ~ srce usmiljenju; taka jed te zapre, to mu je sapo zaprlo, ~ se v sobo, ~ se vase, nebo se je zaprlo, voda se mu je zaprla; zapŕtje -a *s zapeka*: trpi zaradi ~a, ~ razstave, zapŕt -a -o: ~a vrata, ~ voz, ~o nebo, morje, zapŕtost -i *ž*: ~ vase, zaprtèk -tkà *m in* zapŕtek -tka *m klopotec*; zaprtotrósnice -ic *ž mn. bot.* |*glive*|

zapretíti -ím, zaprêti -íte! zaprétil -íla -o: ~ komu s kaznijo; zapretèn -ênа -o: ~a kazen, zapretítev -tve *ž*

zapriséči -séžem *gl.* priseči: ~ koga; zapriséžen -a -o: ~e priče, zapriséženec -nca *m,* zapriséženka -e *ž,* zapriséga -e *ž,* zapriséžen -žna -o: ~i obrazec, zapriségati -am, zapriséganje -a *s*

zaprosíti -prósim *gl.* prositi: ~ za dopust, za pokoj; zaprošen -a -o: ~a podpora

zaprtèk -tkà *m in* zapŕtek -tka *m gl.* zapreti

zapúhati -am: ~ sobo z dimom, vlak zapuha

zapustíti -ím, zapústi -íte! zapústil -íla -o: ~ pravo pot, ~ komu kaj po smrti,

čisto se je zapustil; zapuščèn -ênа -o: ~a vdova, ves je ~, povsem ~o živi, zapuščènec -nca *m*, zapuščènka -e *ž*, zapuščènost -i *ž*, zapuščína -e *ž*, zapuščínski -a -o: ~a obravnava, zapústnik -a *m*: ~ dedíščine, zapústnica -e *ž*, zapúščati -am, zapúščanje -a *s*

zaračúnati -am, zaračúnanje -a *s*: ~ sinu šolanje v doto, kosilo mu je drago zaračunal, pri seštevanju se ~; zaračúnan -a -o: ~a vsota, zaračunávati -am, zaračunávanje -a *s*

zaradi *in* zarad *predl. z rod.*: ~ bolezni je ostal doma

zarájati -am *gl.* zarod

zarájati -am *zaplesati*: ~ od veselja

zarána *prisl.*: ~ vstati, oditi, zaránci -ev *m mn. čas pred svitanjem*

zarásti -rás(t)em: rana, ruša se hitro zaras(t)e, trava je zaras(t)la pot, stezice do doma se zaras(t)ejo; zaráščen -a -o *in* zarásel -sla -o: ~o pobočje, lepo ~ gozd, zaráščenost -i *ž*, zarást -i *ž* = zarástek -tka *m*, zaras(t)lína -e *ž*; zaráščati -am, zaráščanje -a *s*

Zaratústra -a *in* -e *m* |*verski reformator*|, Zaratústrov -a -o; *gl. tudi* Zoroaster

zaravnáti -ám *gl.* ravnati, zaravnán -a -o: razore ~, sledi so se zaravnale, zaravnáva -e *ž*, zaravnávati -am, zaravnávanje -a *s*

zardéti -ím *gl.* rdeti, zardênje -a *s*: od sramu ~, v zadregi ~; zardèl -éla -o: ~ obraz, zardélost -i *ž*, zardévati -am, zardévanje -a *s*

zarébrn -a -o: ~a pečenka = zarébrnica -e *ž*, zarébrnič en -čna -o

zarêči -rêčem se *gl.* reči: zareklo se mi je, ~ se, da... *zavezati, zaobljubiti se*; zarečèn -ênа -o: ~ega kruha se več sne kakor zapečenega; zarékati -am se, zarékanje -a *s*: se mu rado zareka; zarekováti -újem se, zarekovàl -ála -o, zarekovánje -a *s*

zaréčje -a *s kraji za reko*, zaréčen -čna -o: ~i prebivavci

zaredíti -ím, zarédi *in* zarêdi -íte! zarédil -íla -o, zarejèn -ênа -o: veliko živine ~, mrčes se hitro zaredi; zaredítev -tve *ž*, zared -i *ž gozd, ki se je zaredil na poseki*, zaréja -e *ž*; zarájati -am, zarájanje -a *s*: znova ~ kri

zaregljáti -ám *gl.* regljati: žabe, strojnice, klepetulje zaregljajo

zarenčáti -ím *gl.* renčati: pes je zarenčal, ~ nad kom *ali* na koga

zarentáčiti -im: ~ nad kom, na koga; nekaj je zarentačil

zarés 1. *prisl.*: kaj ~ vzeti *ne za šalo*, zdaj gre ~, čisto ~ so se stepli, pa ne misliš ~, 2. *poud. prisl.*: ~ lep kraj, ~ dobro govori, ~ veliko zna, 3. *pritrdilnica*: ~, lep kraj; ~, dobro govori; ~, veliko zna; zarésen -sna -o = zarêšnji -a -e: ~a bolezen

zarév(s)kati -am: ~ nad kom, na koga, zarév(s)kniti -nem: ~ nad kom, na koga

zarézati -rêžem, zarézan -a -o, zarézanje -a *s*: ~ črte v palico, brazdo ~, obroč ~, globoko v meso ~, prašiča ~ *zaklati*, v živo ~, guba se zareže v čelo, skrb se zareže v dušo; zaréza -e *ž*, zarézica -e *ž*, zarézen -zna -o, zarezník -a *m rovaš*, zarezávati -am, zarezávanje -a *s*, zarezováti -újem, zarezovàl -ála -o, zarezovánje -a *s*

zarezgetáti -ám *in* -êčem *gl.* rezgetati: konj zarezgeta

zarežáti -ím *gl.* režati: v lesu je zarežala špranja, zarežal je nad sosedom, glasno se je zarežal mojemu strahu, ~ se komu v obraz

zaríniti -nem, zarínjen -a -o, zarínjenje -a *s*: zapah ~, trska se zarine pod noht, zarínek -nka *m* |*zapah*|

zarípiti -im se *močno zardeti*, zaripljen -a -o, zaripljenost -i *ž*; zaripniti -nem; zaripel -pla -o *in* zarípnjen -a -o: ~ obraz, ves ~ v obraz, zaríplost -i *ž in* zarípnjenost -i *ž*

zarísati -ríšem, zarísan -a -o: krog ~, skrb se mu je zarisala v obraz *in* na obrazu, zaris -a *m*, zarísen -sna -o: ~a vrvca pri tesarjih, zarisávati -am, zarisávanje -a *s*, zarisováti -újem, zarisovàl -ála -o, zarisovánje -a *s*

zaríti -ríjem *gl.* riti, zarít -a -o: ~ prste v lase, misel se zarije v možgane; v zemljo se ~, v delo, sam vase se ~, zarítje -a *s*, zarívek -vka *m* |*zapah*|; zarívati -am *gl.* odrivati, zarívanje -a *s in* zarívanje -a *s*

zárja -e *ž*, *rod. mn.* zárij: večerna, jutranja ~, ~ zagori, ob ~i, zárjast -a -o, zarnice -ic *ž mn.*: ~e igrajo *pobliskava se*

zarjavéti -ím, zarjavênje -a *s*: železo zarjavi, koža na soncu zarjavi; zarjavèl -éla -o: ~a kosa, koža, devica, ljubezen, ~o

prijateljstvo, ~ žebelj, zarjavélost -i *ž*, zarjavítev -tve *ž*

zarjavíti -ím *rjavo narediti*, zarjávil -íla -o, zarjavljèn -ena -o: sonce zarjavi pšenico

zarjúti -rjôvem *in* -rjújem *gl.* rjuti: ~ od bolečine, ~ nad kom

zarobántiti -im: ~ nad kom

zarobíti *in* zaróbiti -im *gl.* robiti, zarobljenje -a *s*: obleko ~, komu jo ~, debelo ~; zarobljen -a -o: ~a palica, obleka, ~o govorjenje, ~ človek *robat, surov, neolikan*, zarobljenost -i *ž*, zarobljenec -nca *m*, zarobljenka -e *ž*, zarobítev -tve *ž*, zaróbek -bka *m*

zaročíti -ím, zarôči -íte! zaróčil -íla -o, zaročèn -ena -o: hčer ~, ~ se s kom, zaročênec -nca *m*, zaročênka -e *ž*, zaróka -e *ž*, zaróčen -čna -o: ~i prstan, zaročníca -e *ž*, zaročník -a *m*, zaróčki -ov *m mn. zaročna slovesnost*, zaróčati -am, zaróčanje -a *s*

zaročíti -ím *tel.*, zarôči -íte! zaróčil -íla -o, zaročèn -ena -o, zaročênje -a *s*

zárod -óda *m potomstvo*: ~ pri trti lepo kaže; zarodíti -ím, zarôdi -íte! zaródil -íla -o: zarodil je cel narod, veliko živine se je zarodilo; drevje je zarodilo; zaróden -dna -o: cvetni ali ~i prah, ~a mladika, ~a pola, klica, zarodníca -e *ž*: trta ~, zarodník -a *m*: ~ celega rodu, zaródek -dka *m*: ~ živih bitij *embrio*, miselni ~ dela, ~ bolezni

zarogóziti -im *z rogozom zamašiti*, zarogôžen -a -o

zarohnéti -ím *gl.* rohneti: ~ nad kom *ali* na koga

zaróka -e *ž gl.* zaročiti

zaróki -ov *m mn. zavihani rokavi*

zaropotáti -ám *in* -óčem *gl.* ropotati: pokrov zaropota, oče in sin sta zaropotala

zarotíti -ím, zarôti -íte! zarótil -íla -o, zarotèn -ena -o: ~ koga, da kaj napravi, ~ se pri spominu na mater, ~ se zoper koga, kakor da se je vse zarotilo proti meni; zarotítev -tve *ž*, zaróta -e *ž*: ~ zoper vladarja, zarótnik -a *m*, zarótnica -e *ž*, zarótniški -a -o: ~a družba, ~o geslo, zarotílo -a *s*, zarotílen -lna -o *[-ln-]*: ~a moč; zarotováti -újem, zarotovàl -ála -o, zarotovánje -a *s*

zaroženéti -ím *gl.* roženeti: tkivo zaroženi; zaroženèl -éla -o: ~o tkivo, zaroženélost -i *ž*, zaroženítev -tve *ž*, zaroženévati -am, zaroženévanje -a *s*

zarožljáti -ám *gl.* rožljati: ~ z verigami, z orožjem

zarubíti *in* zarúbiti -im *gl.* rubiti, zarúbljen -a -o, zarúbljenje -a *s*: ~ komu kaj, ~ koga, zarubítev -tve *ž*, zarúbljenec -nca *m*, zarúbljenka -e *ž*, zarubljív -a -o: ~o blago

zarúliti -im: lev zaruli, ~ nad kom *ali* na koga

zarumenéti -ím *gl.* rumeneti: ob zorenju žito zarumeni, pražena moka zarumeni; zarumenèl -éla -o: ~o klasje, zarumenélost -i *ž*; zarumenévati -am, zarumenévanje -a *s*; zarumeniti -ím, zarumêni -íte! zarumênil -íla -o, zarumenjèn -ena -o: moko ~, žito se je že zarumenilo; zarumenjênost -i *ž*

zasáčiti -im, zasáčen -a -o: ~ koga pri dejanju, ~ se pri čudni misli, zasáčnik -a *m kdor koga zasači*

zasadíti -ím, zasádi -íte! zasádil -íla -o, zasajèn -ena -o: ~ drevje, zelje, ~ vrt s sadjem, ~ vile v zemljo, ~ zobe v jabolko, ~ nohte, kremplje v kožo; nož se mu je zasadil v roko; zasadítev -tve *ž*, zasàd -áda *m*, zasáden -dna -o: ~e površine, rastline; zasájati -am, zasájanje -a *s*, zasajalíšče -a *s*, zasajávec -vca *m*, zasajávka -e *ž*; zasajeváti -újem, zasajevàl -ála -o, zasajevánje -a *s*, zasajeválen -lna -o *[-ln-]*

zasánjati -am se *gl.* sanjati: ~ se v preteklost; zasánjan -a -o: ~ pogled

Zasávje -a *s* |*pokrajina*|, zasávski -a -o: ~i govor, ~i rudniki

zasében -bna -o: ~a zadeva, ~o podjetje, pravo, zasébnik -a *m*, zasébnica -e *ž*, zasébniški -a -o, zasébništvo -a *s*; zasebnopráven -vna -o

zaséči -sézem *gl.* seči sežem: ~ komu hišo; zasežen -a -o: ~o blago, zaséženost -i *ž*, zaséga -e *ž*, zasèg -éga *m*, zasegljív -a -o, zasegljívost -i *ž*; zaségati -am, zaséganje -a *s*; zasegováti -újem, zasegovàl -ála -o, zasegovánje -a *s*

zasédati -am, zasédanje -a *s*: konje ~, zbornica zaseda *ima seje*, sovražnik zaseda deželo, zaséda -e *ž*: iz ~e napasti, v ~i koga čakati, v ~o zvabiti, ~o pripraviti komu; zaséden -dna -o, zasédnik -a *m*

zasedéti -ím se *gl.* sedeti: dolgo v noč se ~; zasedèn -ena -o: ves ~ biti *trd*, zasedênost -i *ž*

zasejáti -séjem *gl.* sejati, zaseján -a -o: ~ njivo z žitom, ~ pšenico, plevel se hitro zaseje; kuga, bolezen se zaseje; predolgo smo se zasejali; zasèv -éva *m*, zasévek -vka *m metastaza*: ~ pri raku, zaséven -vna -o; zasévati -am, zasévanje -a *s*

zasékati -sékam: smreko ~, ~ sekiro v drevo, ~ pot proti tankom, pri mesu se ~, sekira se zaseka globoko v les; zasékan -a -o: meja je ~a, zasèk -éka *m*, zaséka -e *ž in* záseka -e *ž*: z ~o žgance beliti, zaséka -e *ž*: na ~i raste grmovje, zasekáč -a *m* |*sodarski nož*|, zasekljív -a -o, zasekljívost -i *ž*; zasekávati -am, zasekávanje -a *s*; zasekováti -újem, zasekovàl -ála -o, zasekovánje -a *s*

zaseliti -sélim *gl.* seliti, zasélek -lka *[-lk-] m skupina hiš*

zasénčiti -im, zasénčenje -a *s*: ~ luč, hišo, ~ si oči z roko, ~ komu čast, koga ~ z boljšim uspehom; zasénčen -a -o: ~a pljuča, zasénčenost -i *ž*, zasenčeváti -újem, zasenčevàl -ála -o, zasenčevánje -a *s*

zasésti -sédem *gl.* sesti; stol, prostor ~, vloge v igri ~, z vojaštvom ~ vse prehode v mesto; zaséden -a -o: ~a dvorana, ~ prostor, vse je ~o, zasédba -e *ž*: ~ vlog, ~ na odru, ~ dežele, pokrajine, zasédben -a -o *[-bən-]*: ~a oblast, ~e čete

zasídrati -am, zasídran -a -o, zasídranje -a *s*: ~ ladjo, ladja se zasidra v zalivu, ~ se v novi okolici, v znanosti

zasígati -am: sapa zasiga

°**zasigúrati** -am *zagotoviti*

zasijáti -síjem *gl.* sijati: sonce, obraz, oko zasije, nova zvezda je zasijala na nebu

zasíkati -am *in* -čem: kača zasika, ~ v koga

zasílen -lna -o *[-ln-]*: ~ izhod, ~a nosila, ~a zavora, obveza, opornica, zasílnost -i *[-ln-] ž*

zasípati -am *in* -ljem, zasípanje -a *s*: ~ jarek, ~ koga z delom, s častmi, z dobrotami, puščavski pesek zasipa prekop, jama se zasipa, zasíp -a *m*, zasípen -pna -o: ~a jama = zasípnica -e *ž*: repa iz ~e, zasipávati -am, zasipávanje -a *s*, zasípljaj -a *m*: ~ oglja, žita

zasíriti -im, zasírjenje -a *s*: kislina mleko zasiri; mleko, kri se zasiri; zasírjen -a -o: ~o mleko, zasírjenost -i *ž*, zasirítev -tve *ž*, zasírek -rka *m*

zasítiti -im, zasičen -a -o

zaskeléti -ím *gl.* skeleti: rana človeka zaskeli; očitek, krivica v srce zaskeli; zaskelelo me je *>[-skə-]*

zaskočíti -skóčim *gl.* skočiti: ~ komu pot, beg, ~ sovražnika, bik zaskoči kravo, nogo si ~, ~ se pri plezanju v skalah; čeljust, ključavnica se zaskoči; zaskóčen -a -o: ~a noga, čeljust, ključavnica, pot, žival; zaskóčen -čna -o: ~i nož, ~a čeljust, ~a ključavnica, zaskóčnik -a *m*: okrogli ~, ~ pri posteljni omarici, zaskočítev -tve *ž*, zaskòk -óka *in* -ôka *m*, zaskóčka -e *ž zatik*: zaskočno kolo z ~o; zaskakováti -újem, zaskakovàl -ála -o, zaskakovánje -a *s*

zaskomínati -am: zaskominalo ga je po grozdju

zaskórjiti -im se, zaskórjen -a -o: rana, lub se zaskorji, zaskorjítev -tve *ž*, zaskórjenost -i *ž*

zaskovíkati -am

zaskrbéti -ím *gl.* skrbeti: bolezen ga je zaskrbela, mater je zaskrbelo; zaskrbljèn -ena -o: biti ves ~, ~a mati, ~ obraz, ~o gledati, zaskrbljênost -i *ž*

zasladílnik -a *[-ųn-] m posoda za mešanje sladu*

zaslánjati -am, zaslánjanje -a *s*: ~ komu luč, ~ koga pred udarci, zaslanjal se je z roko, zaslanjáč -a *m*, zaslanjálo -a *s*: pečno, lučno ~

zaslèc -éca *m zavihek*: ~ pri suknji, zaslécati -am; zaslécan -a -o: ~i rokavi; zaslékniti -nem, zasléknjen -a -o: ~ rokave, ovratnik

zasledíti -ím, zaslédi -íte! zaslédil -íla -o, zasledèn -ena -o: ~ krivca, zasledítev -tve *ž*, zasledováti -újem, zasledovàl -ála -o, zasledován -a -o, zasledovánje -a *s*: ~ sovražnika, morivca, dogodke, šport, literaturo; zasledoválen -lna -o *[-ln-]*: ~e čete, zasledovávec -vca *m*, zasledovávka -e *ž*

zaslepíti -ím, zaslépi -íte! zaslépil -íla -o: ~ koga s čim; zaslepljèn -ena -o: ~ od slave, spričo uspehov, zaslepljênost -i *ž*, zaslepljênec -nca *m*, zaslepljênka -e *ž*, zaslepítev -tve *ž*

zaslíniti -im, zaslínjen -a -o: polž se zaslini

zaslíšati -im, zaslíšan -a -o: ~ glas, govorjenje, obtoženca, priče; glas, zvonec se zasliši; zaslíšanje -a *s*: iti na ~ *ali* k ~u, biti na ~u *ali* pri ~u, ~

voditi, zaslíšanec -nca *m*, zaslišanka -e *ž*, zasliševáti -újem, zasliševàl -ála -o, zasliševánje -a *s*: ~ obtoženca, navzkrížno ~, zasliševánec -nca *m*, zasliševánka -e *ž*, zasliševálen -lna -o *[-ln-]*: ~i zapisnik, zasliševálnica -e *[-ųn-] ž |soba|*, zasliševávec -vca *m*, zasliševávka -e *ž*, zasliševávski -a -o: ~e metode

zasloníti -slónim *in* zaslonim, zaslôni -íte! zaslônil *in* zaslónil -íla -o, zaslónjen -a -o: luč, peč ~, ~ koga pred napadi, zaslonítev -tve *ž*, zaslómba -e *ž*: oče je naša ~, imeti ~o v kom, pri kom, zaslòn -ôna *m*: rentgenski, televizijski ~, zaslónka -e *ž fot.*, zaslonílo -a *s*

zaslovéti -ím *gl.* sloveti: ~ po svojih delih *ali* s svojimi deli

zaslúga -e *ž*: imeti ~e pri čem *ali* za kaj, po tvoji ~i smo zmagali, zaslúžen -žna -o: ~o dejanje, delo, ~ človek, biti ~ za kaj, pri čem, zaslúžnost -i *ž*

zaslúti -ôvem *in* -slújem *gl.* sluti: hitro ~

zaslutíti *in* zaslútiti -im *gl.* slutiti: ~ nevarnost

zaslúziti -im se, **zaslúzen** -a -o, zaslúzenost -i *ž*

zaslužíti *in* zaslúžiti -im *gl.* služiti: ~ kaj s čim; veliko, malo (denarja) ~, kazen ~, pri sadju ~, v denarju, v blagu, z delom ~; zaslúžen -a -o: trdo, težko, lahko ~ denar, ~a kazen, ~o sedi; zaslužênje -a *s*: imeti ~ pri čem, biti brez ~a pri kakem delu, zaslúžek -žka *m*: lahek, majhen, pičel ~, stranski ~, biti brez ~a, zaslúžkar -ja *m*: dvojni ~, zaslúžkarica -e *ž*, zaslúžkarstvo -a *s*, zaslúžkarski -a -o

zasmehováti -újem, zasmehovàl -ála -o, zasmehován -a -o, zasmehovánje -a *s*: ~ koga zaradi česa, zasmehovánec -nca *m*, zasmehovánka -e *ž*, zasmehoválen -lna -o *[-ln-] zasmehljiv*: ~ izraz, zasmehovávec -vca *m*, zasmehovávka -e *ž*; zasmèh -a *m*, zasmêšek -ška *m*, zasmehljiv -a -o, zasmehljívec -vca *m*, zasmehljívka -e *ž*, zasmehljívost -i *ž*

zasmejáti -smêjem *ali* -smejím *ali* -smêjam se *gl.* smejati se: ~ se komu

zasmetíti -ím, zasmêti -íte! zasmétil -íla -o: ~ sobo s čim; zasmetèn -êna -o: ~o dvorišče, zasmetênost -i *ž*

zasmíliti -im se: ~ se komu zaradi česa, v srce se mi je zasmilil

zasmodíti -ím, zasmôdi -íte! zasmódil -íla -o: obleko ~, hišo ~ *zažgati*, jed se zasmodi; zasmojèn -êna -o: ~a obleka, ~o mleko, zasmòd -óda *m*, zasmóda -e *ž*, zasmodína -e *ž*: ~ po jedi v loncu

zasmolíti -ím, zasmôli -íte! zasmólil -íla -o: ~ sod, špranjo; zasmoljèn -êna -o: ~ čoln, zasmolítev -tve *ž*

zasmradíti -ím, zasmrádil -íla -o *in* zasmráditi -im *gl.* smraditi, zasmrajèn -êna -o *in* zasmrájen -a -o: ~ prostor s tobakom, zasmrajênost -i *ž in* zasmrájenost -i *ž*, zasmradítev -tve *ž*, zasmrájati -am, zasmrájanje -a *s*

zasmrčáti -ím *gl.* smrčati: komaj leže, že zasmrči

zasmrdéti -ím *gl.* smrdeti: ~ po žveplu

zasmŕkati -am, zasmŕkan -a -o: iz navade ~, obleko ~

zasmúčati -am (se) *gl.* smučati: prvi (se) ~ po progi, zasmučal (se) je mimo hiše

zasnežíti -í, zasnéžil -íla -o; zasnežèn -êna -o: ~a pot, vas, zasnežênost -i *ž*

zasnováti -újem *gl.* snovati: ~ načrt, nakano, upor, zasnován -a -o: ~a dela, zasnóva -e *ž*: dedna ~, ~ za organ, slabotna ~ *med.*, ~ dramskega zapleta, zasnóven -vna -o: ~a oblika

zasnubíti *in* zasnúbiti -im *gl.* snubiti, zasnúbljen -a -o, zasnúbljenje -a *s*: ~ nevesto, zasnubítev -tve *ž*, zasnúbljenka -e *ž*

zasnútek -tka *m zasnova*

zasolíti -ím, zasôli -ite! zasólil -íla -o: ~ jed *s soljenjem pokvariti*, račun ~, komu jo ~; zasoljèn -êna -o: ~a jed, ~a naloga

zasolzíti -ím, zasólzi -íte! zasólzil -íla -o, zasolzèn -êna -o: oči se zasolze, trta se je zasolzila; zasolzítev -tve *ž* >*[-ųz-]*

zasopíhati -am: kar zasopihal je od jeze

zasopíti -ím, zasôpi -íte! zasópil -íla -o, zasopljèn -êna -o: stopnice so ga zasopile, zasopljênost -i *ž*

zasôpsti -sôpem *gl.* sopsti: čez čas je spet zasopel, po hribu se ~; zasópel -ôpla -o: ves ~ je stopil v hišo, zasôplost -i *ž*

zásova -e *ž |zapah|*

zasovražíti *in* zasovráżiti -im *gl.* sovražiti: ~ gospodarja, učenje; zasovražen -a -o: biti ~ pri kom

zaspáti -spím *gl.* spati: dolgo ne ~, za večno ~, šolo ~; pravda, društvo, noga zaspi; zaspán -a -o: ~ človek, ~o delati, govoriti, ~i ponedeljek, zaspánost -i *ž*, zaspánec -nca *m* I. *človek*,

2. *dremotnost*, 3. *bot.*, zaspánček -čka *m* 1. *človek*, 2. *krmežljavost*, 3. *bot.*, zaspanè -éta *m*, zaspánka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *bot.*, zaspánčkati -am *otr.*

zasramotíti -ím, zasramótil -íla -o, zasramočèn -ena -o *in* zasramotèn -ena -o: ~ koga

zasramováti -újem *gl.* sramovati, zasramován -a -o, zasramovánje -a *s*: ~ koga zaradi česa, ~ koga s čim, zasramovánec -nca *m*, zasramovánka -e *ž*, zasramovávec -vca *m*, zasramovávka -e *ž*, zasramoválen -lna -o *[-ln-]*: ~o vedenje, govorjenje

zasráti -sérjem *zamazati, popackati gl.* srati: muha zaserje zarod, ~ se komu *zameriti, zasuditi*, dobro ga je zasral; zasrán -a -o: od muh ~ zid

zasrbéti -ím *gl.* srbeti: roke so me zasrbele, da bi udaril; vse me je zasrbelo

zastájati -am *in* -jem, zastájanje -a *s*: ~ za drugimi, ~ na poti, ~ z delom, z blagom, s plačilom, ~ v rasti; voda, blago, delo, kupčija zastaja; ura zastaja; kri, srce, sapa zastaja komu; zastajávec -vca *m*, zastajávka -e *ž*, zastajalíšče -a *s*: ~ vode v kanalu

zastárati -am, zastáranje -a *s*: pravica zastara; človek, bolezen se zastara; zastáran -a -o: ~ grešnik; ~a pravica, bolezen, zastáranost -i *ž*, zastarljív -a -o *kar lahko zastara*, zastarljívost -i *ž*, zastarálen -lna -o *[-ln-]*: ~i rok

zastarétí -ím; zastarèl -éla -o: ~i nazori, zastarélost -i *ž*, zastarítev -tve *ž*, zastarévati -am, zastarévanje -a *s*

zastáti -stojim se *gl.* stati stojim, zastál -a -o: otrok se pred izložbo kar zastoji, se je že s kom na poti zastal, živina se je zastala, celo dopoldne sem zastal

zastáti -stánem *gl.* stati -nem: ~ za drugimi, ~ na poti; z delom, s plačilom ~, voda, kupčija, pogovor zastane; srce, kri, sapa komu zastane; zastàl -ála -o: ~o delo, ~a kri, zastán -a -o: ves sem ~ *trd*, zastálost -i *ž*, zastánost -i *ž*; zastánek -nka *m*: ~ plačila, dela, kupčije, vode

zastáva -e *ž* 1. ladijska, žalna ~, ~o spustiti na pol droga, z ~ami okrasiti, ~e razviti, obesiti, ~i priseči (zvestobo), na ~o priseči, 2. trs ima dobro, lepo ~o *obeta dober obrod*; zastávica -e *ž*, zastáven -vna -o *postaven*: ~ fant, život, ~a rast, zastávnost -i *ž*, zastávnik -a *m* *praporščak*, zastavíšče -a *s* *|drog|*; zastavonóša -a *in* -e *m*, zastavonóšev -a -o

zástava -e *ž* *|oblaki, megle|*: ~ nad Čavnom napoveduje burjo

zastáva -e *ž*: v ~o dati, vzeti, iz ~e rešiti, biti v ~o, ~o odkupiti; zastáven -vna -o: ~i listek, ~o pravo, ~a listina; zastavnopráven -vna -o, zastávnik -a *m* *kdor zastavi*, zastávnica -e *ž* 1. *ženska*, 2. *potrdilo o zastavi*, 3. *urad*, zastavnína -e *ž* *|znesek|*

zastávica -e *ž* *uganka*: iti se ~e, ~e reševati

zastáviti -im, zastávljen -a -o: ~ komu pot, ~ komu nalogo, uganko, vprašanje, ~ glavo, čast za kaj, uro ~, hišo, delo, razpravo prav *ali* napačno ~; ves svoj vpliv ~ za kaj, zastávljenost -i *ž*, zastavljív -a -o, zastavljívost -i *ž*, zastavítev -tve *ž*: ~ naloge, vprašanja, ~ dela, zidanja, ~ glave, časti, denarja

zastávljati -am *gl.* postavljati, zastávljanje -a *s* *in* zastavljánje -a *s*, zastavljálen -lna -o *[-ln-]*, zastavljálnica -e *[-ln-]* *ž*, zastavljávec -vca *m*, zastavljávka -e *ž*, zastavljávski -a -o

zastavo- v *sestavi*: zastavodája -e *ž* *pr. dajanje v zastavo*, zastavodájen -jna -o, zastavodájnik -a *m*; zastavojèm -éma *m* *pr. jemanje v zastavo*, zastavojémen -mna -o, zastavojémnik -a *m*

zastéklíti -ím, zastêkli -íte! zastéklil -íla -o, zastekljèn -ena -o: ~ stavbo, okno, zastekljênost -i *ž*, zasteklítev -tve *ž*

zasteníčiti -im, zasteníčen -a -o, zastenímčenje -a *s*: tujci so hišo zasteničili

zastírati -am, zastíranje -a *s*: ~ luč, oči si ~ z roko, objektiv se sam zastira *fot.*, zastírálo -a *s*, zastirálen -lna -o *[-ln-]*, zastirálce -a *[-lc-]* *s*

zastòj -ôja *m* *zastanek*: ~ kupčije, krvi, ~ v pogajanjih, v kupčiji, v obrti, v prometu, biti v ~u s plačilom

zastókati -am *in* -čem: ~ od bolečine

zastónj *prisl.*: ~ delati, ~ je vsako upanje, vse na pol ~, vse ~, zastónjski -a -o: ~o delo, ~a vožnja, **zastónjkar** -ja *m* *kdor zastonj dela ali na račun drugih živi*, zastónjkarica -e *ž*

zastópati -am, zastópan -a -o, zastópanje -a *s*: pot komu ~, ~ koga pri čem; vlado ~ pred svetom; zastópnik -a *m*, zastópnica -e *ž*, zastópniški -a -o, zastópništvo -a *s*; zastòp -ópa *m*, zastóp-

stvo -a *s*: ~ društva, zavoda, zastópstven -a -o *[-vən-]*

zastopíti *in* zastópiti -im *gl.* stopiti, zastópljen -a -o: ~ komu pot, noga se mi zastopi, nogo si ~

***zastopíti** -stópim *razumeti*: ~ nemško, med seboj se ~, *zastópen -pna -o *razumljiv, razločen, jasen, razumen*: ~o govoriti, ~ človek, ~o razložiti, *zastópnost -i *ž razumevanje*

zástor -ôra *m zavesa*: gledališki, odrski, železni ~, ~ pade, se spusti, zastórček -čka *m*: ~ na oknu

zastran *predl. z rod. zaradi*: prišel sem ~ hiše, plačevanja, vašega sina, ~ mene lahko ostaneš *kar se mene tiče*

zastrašíti -ím, zastráši -íte! zastrášil -íla -o, zastrašèn -êna -o *in* zastrášiti -im *s stal. poud.*: ~ koga s čim, zastrašênost -i *ž in* zastrašenost -i *ž*, zastrašítev -tve *ž*, zastrašílen -lna -o *[-ln-]*, zastraševáti -újem, zastraševàl -ála -o, zastraševánje -a *s*, zastraševálen -lna -o *[-ln-]*

zastráža -e *ž zastrešje*, zastrážnica -e *ž |izba|*

zastražíti *in* zastrážiti -im *gl.* stražiti, zastráženje -a *s*: ~ koga; zastrážen -a -o: vojaško ~, ~o poslopje, zastráženost -i *ž*: popolna ~

zastrél *[-él]* -a *m*, zastrélek -lka *[-lk-] m*, zastrélen -lna -o *[-ln-]*: ~a rana, zastreljáti *in* zastréljati -am *gl.* streljati: veliko časa, denarja ~

zastrêšek -ška *m napušč*, zastrêšje -a *s*, zastrêšina -e *ž*

zastréti -èm *gl.* streti: oblaki zastro nebo, z roko si ~ oči, nebo se zastre z oblaki, objektiv se zastre; zastŕt -a -o: ~a luč, daljava, ~e oči, ~o nebo, zastŕtje -a *s*, zastŕtost -i *ž*

zastríči -ížem *gl.* striči: ~ v mejo, ~ se

zastrméti -ím se *gl.* strmeti: ~ se v kaj, ~ se kam

zastrúpiti -ím, zastrúpi -íte! zastrúpil -íla -o, zastrupljênje -a *s in* zastrúpiti -im *s stal. poud.*: ~ koga s plinom, ~ komu srce, kri se zastrupi, ~ se z mesom, z alkoholom, z gobami, z lizolom; zastrupljèn -ena -o *in* zastrúpljen -a -o: ~o meso, ~o ozračje, ~a družba, zastrupítev -tve *ž*: ~ krvi, ~ pljuč, zastrupljênost -i *ž in* zastrúpljenost -i *ž*

zastrúpljati -am, zastrúpljanje -a *s*; zastrupljeváti -újem, zastrupljevàl -ála -o, zastrupljevánje -a *s*, zastrupljevávec -vca *m*, zastrupljevávka -e *ž*, zastrupljevávski -a -o, zastrupljeválen -lna -o *[-ln-]*

zastúditi -im, zastúden -a -o, zastúdenje -a *s*: ~ komu jed, učenje se mu je zastudilo, zastúdenost -i *ž*

zasukáti *in* zasúkati -am *in* -čem *gl.* sukati: ~ vrv, nit, rokav, plesavko, ~ kaj za 180°, minutni kazavec se zasuče 24-krat na dan, brke si ~, pri delu se ~, po podu se ~, rokave ~ *pošteno poprijeti, pridno delati*, besedo ~ *dati ji drug pomen*, plašč po vetru ~, ~ govorico na kaj, po svoje kaj ~, na levo, na desno se ~, vse se je čisto drugače zasukalo; zasúkan -a -o: ~a zadeva, po svoje ~ človek, ~i stavki, ~ slog, zasúk -a *m*, zasúkljaj -a *m in* zasukljáj -a *m*; zasukávati -am, zasukávanje -a *s*, zasúkniti -nem, zasúknjen -a -o

zasúmiti -im *gl.* sumiti: ~ kaj (°v kaj), ~ nizkotnost za čim, zasumil je, da prijatelj ni pošten

zasúniti -nem, zasúnjen -a -o: zapah ~, zasúnek -nka *m zapah*: vodni ~, zaklopni ~; zasuváč -a *m zapah* = zasuválo -a *s*

zasušíti -ím, zasúšil -íla -o, zasušèn -ena -o: vime se zasuši

zasúti -spèm *in* -sújem *gl.* suti: ~ jamo s peskom; mlinski kamen ~, grod ~ z žitom, plaz je zasul smučarje, ~ koga z dobrotami, s ponudbami, z dopisi, jame se same zasujejo, zasút -a -o: ~a pot, ~ travnik, z delom ~, zasútje -a *s*, zasútost -i *ž*

zasúžnjiti -im, zasúžnjenje -a *s*: ~ narod, pokrajino, človeka; zasúžnjen -a -o: ~e dežele, zasúžnjenost -i *ž*, zasužnjeváti -újem, zasužnjevàl -ála -o, zasužnjevánje -a *s*, zasužnjeválen -lna -o *[-ln-]*

zasvetíti *in* zasvétiti -im *gl.* svetiti: luč je zasvetila po vasi, v pesku se je nekaj zasvetilo

zasvínčiti -im *s svincem zaliti, plombirati*, zasvínčen -a -o, zasvínčenje -a *s*: steklje ~ v kamen

zasvítati -a se: dan se zasvita, malo se mi je že zasvitalo

zašáriti -im *gl.* šariti, zašárjen -a -o: podstrešje ~ s čim, voda zašari travnike z navlako, zašárjenost -i *ž*

zaščebetáti -ám *in* -čem *gl.* ščebetati

zaščeméti -í *gl.* ščemeti: po nogi mi zaščemi, pri srcu me zaščemi, ~ v oči *>[-šč-]*

zaščítiti -im *zavarovati*, zaščíten -a -o, zaščítenje -a *s*: ~ hišo pred plazovi, zaščítenec -nca *m*, zaščítenka -e *ž*, zaščítenost -i *ž*, zaščíta -e *ž varstvo*: vzeti koga v ~o, protiletalska ~, zaščíten -tna -o: ~a sestra, ~a carina, ~o cepljenje *med.*, zaščítnica -e *ž* 1. *zavetnica*, 2. *vojaška enota*, zaščítnik -a *m zavetnik*

zašepetáti -ám *in* -éčem *gl.* šepetati, zašepetán -a -o: ~ komu kaj na uho *>[-šepet-]*

zašíliti -im, zašíljen -a -o: ~ ost, zašílek -lka *[-lk-] m*

zašíti -šíjem, zašíj -te! zašìl -íla -o: obleko, trebuh, rano ~, koga ~ *zapreti*, denar v obleko ~; zašít -a -o: ves ~ hodi okoli, zašítje -a *s*, zašívati -am *gl.* šivati

zašklepetáti -ám *in* -éčem *gl.* šklepetati: streha na kolesu zašklepeta

zaškrebljáti -ám *gl.* škrebljati: ~ po lesu

zaškŕgar -ja *m*, *nav. mn.* zaškŕgarji -ev *|polži|*

zaškrípáti *in* zaškrípati -am *in* -pljem *gl.* škripati: čevelj je zaškripal pri vsakem koraku, zaškripal je z zobmi, pri spraševanju je nekajkrat zaškripalo; zaškrípniti -nem: pod čevljem mu je zaškripnil pesek

zaškŕniti -škŕnem, zaškŕnjen -a -o: ~ pipo pri vodovodu, ~ kljuko pri oknu

zaškŕtati -am: pod plugom je zaškrtal kamen, z zobmi ~, zaškŕtniti -nem

zašpáliti -im *in* zašpíliti -im, zašpáljen -a -o *in* zašpíljen -a -o: ~ klobaso

zašpekulírati -am, zašpekulíran -a -o: denar ~, vse je zašpekuliral, ~ se

zašpíliti -im *gl.* zašpaliti

zašumẹ́ti -ím *gl.* šumeti: veter zašumi, med ljudmi je zašumelo ob novici

zatajíti -ím, zatáji -íte! zatájil -íla -o, zatajèn -ena -o: ~ svoje besede, prepričanje, mater, smeh, jezo, sebe; zatajitev -tve *ž*: ~ poroda, zatajênost -i *ž*, zatája -e *ž*, zatajljív -a -o, zatajeváti -újem, zatajevàl -ála -o, zatajevánje -a *s*: ~ svoja čustva, nagnjenja, ~ se, zatajevávec -vca *m*, zatajevávka -e *ž*

zatakljáti -ám *gl.* takljati, zataklján -a -o: ~ kolesce, dinar; zatakalíkati -am

zatakníti *in* zatákniti -nem *gl.* dotakniti se, zatáknjen -a -o: ~ leso, okno, vrata, lopato ~ v zemljo, ~ si lasnice v lase, ~ (si) kaj za pas, za klobuk, zalogaj se zatakne v grlu, na koncu si ~ še kos kruha *založiti, prigrizniti*; pri deklamaciji, nastopu se mu je zatakníło *>[-tak-] / -tək-]*

zatalíti -ím, zatálil -íla -o, zataljèn -ena -o

zatápljati -am, zatápljanje -a *s*: ~ se v misli, v delo

zatárnati -am

zatẹ́či -em *gl.* teči: ~ koga pri kraji, toča ga je zatekla na poti, pes se je zatekel; noga, rana zateče, domov se ~, ~ se h komu po pomoč, po nasvet; zatékel -ékla -o: ~a noga, zatečèn -ena -o: ~ pri kraji, ~ pes, zateklína -e *ž*

zatégadelj *prisl. zaradi tega, zato*

zatégati -am, zatéganje -a *s*: po ribniško ~; *tudi* zatezati

zategníti *in* zatégniti -nem *gl.* tegniti: ~ zanko, vozel, mošnjiček, pas, usta, obraz, besede, glas; malo na rdeče zategne; zatégnjen -a -o: ~ glas, ~a zanka, zatégel -gla -o: ~ kruh, zatéglost -i *ž*, zatégnjenost -i *ž*; zategnítev -tve *ž*, zategljív -a -o, zategljívost -i *ž*, zategljáj -a *m*

zategováti -újem, zategovàl -ála -o, zategovánje -a *s*, zategovávec -vca *m*, zategovávka -e *ž*, zategoválen -lna -o *[-ln-]*

zatékati -am, zatékanje -a *s*: skozi streho zateka, domov se ~ po pomoč, noga zateka

zatelebáti -ám se, zatelebàj -ájte se! zatelebàl -ála -o, zatelebán -a -o: ~ se v koga, zatelebánost -i *ž*, zatelebánec -nca *m*, zatelebánka -e *ž*

zatém *in* zatèm *prisl. nato, potem*: najprej je govoril predsednik, ~ tajnik

zatemnẹ́ti -ím *gl.* temneti: nebo je zatemnelo, obraz mu je zatemnel; zatemnèl -éla -o: ~a polt, zatemnélost -i *ž*; zatemnévati -am, zatemnévanje -a *s*; zatemníti -ím, zatemnì -íte! zatémnil *in* zatemníl -a -o, zatemnjèn -ena -o: ~ sobo, luč, ~ koga z ugledom, vzori so se mu zatemnili, nebo se je zatemnilo, zatemnítev -tve *ž*, zatemnítven -a -o *[-tvən-]*: ~i predpisi; zatemnjeváti -újem, zatemnjevàl -ála -o, zatemnjevánje -a *s*, zatemnjeválen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave *>[-təm-]*

zatêpsti -pem *gl.* tepsti: ~ obleko, dež zemljo zatepe, ~ juho z moko, ~ komu kaj v glavo; zatepèn -ena -o: biti ~e

postave *čokat, tršat*; zatépati -am *in* -pljem, zatépanje -a *s*

zateptáti -ám *gl.* teptati, zateptán -a -o: ~ luknjo v tleh, ~ travo v zemljo, ~ svoje sledove; ko je stopil v razred, so vsi zateptali >*[-tǝp-]*

zatesáti -tésem, zatesán -a -o: ~ smreko, ~ pregloboko v tram, tesar se včasih zateše, zatès -ésa *m*, zatések -ska *m*: ~i v lesu

zatesníti -ím, zatêsni -íte! zatésnil -íla -o, zatesnjèn -ênа -o: ~ špranjo, popolnoma ~, zatesnjênost -i *ž*, zatesnjeváti -újem, zatesnjevàl -ála -o, zatesnjevánje -a *s*: ~ čoln po spojih

zatéti -tnèm, zatnì -íte! zatél -a -o, zatét -a -o: noč me je zatela, sekiro je zatel v tnalo

zatézati -am, zatézanje -a *s*, zatéza -e *ž*, zatezáj -a *m*, zatezálen -lna -o *[-ln-]*: ~a past, zatezljív -a -o, zatezljívost -i *ž*, zatezováti -újem, zatezovánje -a *s*

zatič -íča *m gl.* zatik

zatík -a *m zamašek, klinček*, zatíka -e *ž*: ~ pri oknu, zatikáč -a *m*: ~ pri pisalnem stroju, zatikáča -e *ž* 1. *zatikalna palica*, 2. *mreža*, 3. *žica*, zatič -íča *m* 1. ~ za hmelj, 2. ~ za steklenico *zamašek*, zatíčen -čna -o: ~i zob, zatíček -čka *m*, zatíčnik -a *m čepnik*

zatikálo -a *s*, zatikálce -a *[-lc-] s*, zatikálen -lna -o *[-ln-]*: ~a pinceta, ~i vzvod = zatikálnik -a *[-ųn-] m*; zatikávka -e *ž veja, ki zatika pot po travnikih*

zatíkati -am *in* -tíčem, zatíkanje -a *s*: ~ okna, fižol ~, jezik se mu zatika *jeclja*, beseda se mu zatika; ~ se ob koga *zadevati, obregovati se*

zatílek -lka *[-lk-] m tilnik*, zatílen -lna -o *[-ln-]*: ~a lega plodu *med.*, ~o mišičje, zatílnik -a *[-ųn-/-ln-] m*, zatílnica -e *[-ln-] ž |kost|*, zatílničen -čna -o *[-ln-]*: ~a lina, zatílje -a *s*

zatípati -am *in* -pljem: ~ oteklino, bulo

zatípkati -am, zatípkan -a -o: prsti so zatipkali po stroju; ta beseda se mi zmeraj zatipka

zatírati -am, zatíran -a -o, zatíranje -a *s*: ~ človeka, narod, ~ mrčes, bolezen, zatíranec -nca *m*, zatíranka -e *ž*, zatirálen -lna -o *[-ln-]*: ~i pripomočki, zatirávec -vca *m*, zatirávka -e *ž*

zatísniti -nem: oči ~ *zaspati*, oči ~ komu ob smrti, eno oko ~ *spregledati komu kaj*; zatísnjen -a -o: ~ nos, zatískati -am: ~ si oči pred resnico, zatiskováti -újem, zatiskovàl -ála -o, zatiskovánje -a *s*: ~ si ušesa

zatíšje -a *s*: ~ pred viharjem, hiša je v ~u, živeti v ~u, zatíšen -šna -o: ~ kraj, ~o delo

zatlačíti *in* zatláčiti -im *gl.* tlačiti: ~ prostor s slamo, ~ luknjo, ~ si hlače za škornje, ~ zamašek v steklenico

zató *prisl. utemeljuje* ① *sam zase*: ~ pa rečem vam: najlepša je mladost; prišli ste, da se česa naučite, ~ se primite dela; ② *v posredni ali neposredni zvezi s podrednim veznikom*; a) *z vzročnim* ker: ~ sem ostal doma, ker sem bil bolan; ostal sem doma (~), ker sem bil bolan; (~) ker sem bil bolan, sem ostal doma; b) *z namernim* da: ~ so ga dali v šole, da bi se česa naučil; v šole so ga dali (~), da bi se česa naučil; (~) da bi se česa naučil, so ga dali v šole

zatočíšče -a *s zavetje, pribežališče*

zatočíti -tóčim *gl.* točiti: veliko ~, zatočil se je, zatočilo se mu je veliko piva; zatočen -a -o: ~o vino

zatočíti -ím, zatôči -íte! zatóčil -íla -o, zatočèn -ênа -o: ~ kolo, kroglo, ~ sod z brega; sod se zatoči po bregu

zatóhniti -nem: kruh, moka zatohne; zatóhel -hla -o: v dvorani je ~o, po ~em diši, zatóhlost -i *ž*, zatóhlica -e *ž*, zatohlína -e *ž*: ~ pred nevihto

zatòk -óka *m zaliv*: morski ~

zatólči -em *gl.* tolči, zatólčen -a -o: ~ krtino v zemljo, ~ komu kaj v glavo, ~ žebelj s kladivom >*[-ųč-]*

zatoníti -tónem *gl.* toniti: sonce, leto zatone; slava, spomin na kaj zatone; zatòn -óna *m*: sonce, pesniška moč, slava gre v ~

zatopíti -ím se, zatôpi -íte se! zatópil -íla -o: ~ se v misli; zatopljèn -ênа -o: ~ v premišljevanje, zatopítev -tve *ž*, zatopljênost -i *ž*

zatòr -óra *m gl.* zatreti

zatórej *prisl. zato*: ~ dobro vem, Slovenec sem; ~ je bledo njih cvetje velo

zatóréj *in* zatoréj *prisl.*: fant ni ~, da bi vzdignil tako težo *ni tako močan*

zatožíti *in* zatóžiti -im *gl.* tožiti: ~ koga komu *ali* pri kom; zatožen -a -o: ~i učenci, ~ denar *s tožbami zapravljen*, zatoženec -nca *m*, zatoženka -e *ž*,

zatóžen -žna -o: ~a klop, zatožáriti -im, zatožárjen -a -o: premoženje ~
zatrackáti -ám *gl.* trackati, zatrackán -a -o: čas, denar ~
zatrapáti -ám se *zaljubiti se gl.* trapati: ~ se v koga
zatrátiti -im, zatráten -a -o: ~ denar, čas
zatrdéti -ím *gl.* trdeti: zaguljek zatrdi, noga je čisto zatrdela; zatŕditi -im *in* zatrdíti -ím, zatŕdil -íla -o, zatŕjen -a -o: ~ komu kaj, zatŕjenost -i *ž*, zatrdítev -tve *ž*, zatrdílo -a *s*, zatrdílen -lna -o *[-ln-]*, zatrdína -e *ž*: vnetna, mišična ~ *med.*; zatrjeváti -újem, zatrjeváł -ála -o, zatrjevánje -a *s*, zatrjeválen -lna -o *[-ln-]*: ~i stavki
zatŕdno *prisl. za trdno, gotovo*
zatrèp -épa *m hišno čelo*, zatrepán -a -o *čokat, zbit*: ~o telo
zatrepetáti -ám *in* -éčem *gl.* trepetati: ~ ob novici
zatréskati -am se, zatréskan -a -o: ~ se v koga
zatréščiti -im, zatréščen -a -o: vrata ~
zatréti -trèm *in* -tárem *gl.* treti, zatŕt -a -o: ~ človeka, rod, ~ mrčes, bolezen, zatŕtje -a *s*, zatòr -ôra *m* |*poguba*|
zatŕgati -am *in* -žem: ~ uho, zobna korenina se zatrga, šiv se zatrga; zatŕgan -a -o: ~ noht, ~ list, ~o blago
zatrjeváti -újem *gl.* zatrdeti
zatrkljáti -ám *gl.* trkljati: ~ se po bregu
zatrobíti *in* zatróbiti -im *gl.* trobiti, zatróbljen -a -o: ~ v rog, v trobento, ~ komu kaj *glasno povedati*, ~ umik, ~ na odhod, zatrobéntati -am
zatrosíti *in* zatrósiti -im *gl.* trositi, zatrošen -a -o: bolezen, uši, ogenj ~, zatrósek -ska *m*: bolezenski ~, zatrošati -am, zatrošanje -a *s*
zatulíti *in* zatúliti -im *gl.* tuliti: sirena zatuli, ~ od bolečine, od jeze, komu kaj na uho ~, ~ nad kom
zatvórnica -e *ž zapornica*: mlinska ~, zatvórničen -čna -o: ~i prag, zatvórničar -ja *m uslužbenec*, zatvórničarski -a -o: ~a služba
zaudárjati -am *imeti duh, dišati, smrdeti*, zaudárjanje -a *s*: kamra zaudarja po plesnobi
zaúkati -am *gl.* ukati: veselo ~
zaukazáti *in* zaukázati -kážem *gl.* kazati, zaukázan -a -o: ~ komu kaj, zaukàz -áza *m*, zaukazováti -újem, zaukazovál -ála -o, zaukazovánje -a *s*, zaukazoválen -lna -o *[-ln-]*: ~ ton
zaúp -a *m zaupanje*, zaúpen -pna -o: ~i možje, ~a služba, ~o mesto, sporočilo, ~o komu kaj povedati, zaúpnost -i *ž*, zaúpnik -a *m*: ~ stranke, društva, zaúpnica -e *ž* 1. ~o izglasovati, 2. *oseba*, zaúpniški -a -o: ~a služba
zaúpati -am: ~ komu kaj, ne morem mu ~, ~ sam(emu) sebi, ~ sam vase, ~ se komu; zaúpan -a -o: ~o blago, ~a novica; zaúpanje -a *s*: ~ si pridobiti, ~ zapraviti, izgubiti, poln ~a do koga, v ~u do koga, uživati ~ pri kom, ~ v samega sebe, ~ v očeta; zaupljív -a -o: ~ človek *kdor rad zaupa*, ~o se komu približati *z zaupanjem*, zaupljívost -i *ž*: prevelika ~ se rada maščuje
zaupogníti *in* zaupógniti -nem *gl.* upogniti, zaupógnjen -a -o: ~ žebelj, list se zaupogne, zaupogíbnik -a *m stroj.*; zaupogíbati -am *in* -ljem *gl.* gibati, zaupogíbanje -a *s*
zaustáviti -im *gl.* ustaviti, zaustávljen -a -o: ~ koga na poti, ~ krvavitev, kri, ~ se sredi stavka, zaustavítev -tve *ž*, zaustavljív -a -o, zaustavljívost -i *ž*: zaustávljati -am *gl.* postavljati, zaustávljanje -a *s in* zaustavljánje -a *s*
zaušíti -im, zaúšil -íla -o: berači so vso hišo zaušili; zaušèn -êna -o: vsa vas je ~a, zaušênost -i *ž*
zaúšnica -e *ž*: ~o komu dati, prisoliti, primazati, pritisniti, zavezniti, ~o dobiti, odnesti, zaúšje -a *s*, zaúšen -šna -o
zautóriti -im, zautórjen -a -o: ~ sod, zautorílnik -a *[-un-] m* |*orodje*|
zaužíti -íjem *gl.* užiti: bolnik le malo zaužije, zdravilo ~, ~ le malo veselja v življenju; zaužít -a -o: ~a jed, ~o veselje, zaužítje -a *s*, zaužívati -am, zaužíval -a -o *in* -ála -o, zaužívanje -a *s in* zauživánje -a *s*
zavájati -am, zavájanje -a *s*: ~ koga na kriva pota, v zapravljanje
zavaliti -ím, zavàli -íte! zaválil -íla -o: ~ sod v klet, ~ se na posteljo; zavaljèn -ênа -o: ~ kamen, sod; ~ človek, konj *debel, zalit, okrogel*, zavaljênec -nca *m*, zavaljúh -a *m*, zavaljúšen -šna -o *debelušen, zavaljen*, zavaljênost -i *ž*
zaváljati -am: ~ obleko, ves si se zavaljal; zaváljan -a -o: ~a obleka, ~ maček, zaváljanost -i *ž*

zavaríti -ím, zavári -íte! zavàril -íla -o: ~ cev; zavarjèn -ena -o: ~a razpoka, zavarítev -tve *ž*

zavárovati -ujem *in* zavaróvati -újem *gl.* varovati, zavárovan -a -o *in* zavarován -a -o: ~ hišo proti ognju, za ogenj, ~ se pred nevarnostjo, z nasipom ~ travnik pred povodnijo, ~ mejo proti sovražniku, ~ se zoper očitek, ~ se za življenje, za stara leta, za starost; zavárovanje -a *s in* zavarovánje -a *s*: bolniško, socialno, nezgodno, prometno, požarno, starostno, življenjsko ~, ~ proti nezgodam, proti vlomu, zavárovanec -nca *m in* zavarovánec -nca *m*, zavárovanka -e *ž in* zavarovánka -e *ž*, zavaroválen -lna -o *[-ln-]*: ~a premija, zavaroválnica -e *[-ln-] ž*: vzajemna, požarna ~, zavarovalnína -e *[-ln-] ž*, zavarovávec -vca *m*, zavarovávka -e *ž*, zavarovávstvo -a *s*

zavbòd -óda *m*: ~ pri ročnem delu

zavdáti -ám *gl.* dati: ~ komu *zastrupiti ga*, zavdán -a -o: ~o mu je bilo, zavdája -e *ž zastrupitev*; zavdájati -am, zavdájanje -a *s*, zavdajávec -vca *m*, zavdajávka -e *ž*

zavečáti -ím *zakričati, zavekati gl.* večati: zajec zaveči

zavéčiti -im: sod ~ *dno vstaviti, tesno zapreti*; zavéčen -a -o: ~ sod

zavédati -am se, zavedajóč -a -e se, zavédanje -a *s*: ~ se svoje dolžnosti, časti; ~ se, da...

zavédeti zavém se *gl.* vedeti: ~ se sam(ega) sebe, ~ se resnosti, nevarnosti; dolgo se ni zavedela (°zavédla); zavéden -dna -o: ~ Slovenec, politično ~ človek, ~o kaj storiti; zavédoma *prisl.*

zavékati -am *gl.* vekati: otrok zaveka

záver závra *m pal.*

zavérovati -ujem se *in* zaveróvati -újem se *gl.* verovati: ~ se v koga; zavérovan -a -o: vase ~, ves je ~ v knjigo, čisto je ~a vanj, zavérovanost -i *ž*, zavérovanec -nca *m*, zavérovanka -e *ž*

zavésa -e *ž*: okenska, železna, gledališka ~, ~ se vzdigne, pade, se razdeli, zavésiti -im: okno ~; zavéšen -a -o: ~a vrata, zavéšati -am, zavéšanje -a *s*

zaveslàti -ám *gl.* veslati, zaveslán -a -o: vsi hkrati so zaveslali, ~ daleč proč od določene proge, v megli so se zaveslali; zaveslják -a *m*

zavést -i *ž*: razredna, politična ~, ~ dolžnosti, krivde, nedolžnosti; biti popolnoma pri ~i, ~ izgubljati, ~ ga zapušča, spraviti koga k ~i, prihajati k ~i, zavésten -tna -o: ~o dejanje, ~i faktor, ~o storjeno *zavedno*, zavéstnost -i *ž*

zavêsti -vêdem *zapeljati gl.* vesti: ~ koga

zavéti -véjem *gl.* veti: drug veter je zavel, stopinje v snegu ~; zavét -a -o: ~e stopinje

zavétje -a *s*: poiskati, najti ~ pri kom, ~ pred viharjem, dajati komu ~, zavéten -tna -o: ~ kraj, ~a lega; zavétnik -a *m varuh, patron*, zavétnica -e *ž*, zavétniški -a -o, zavetíšče -a *s*: otroško ~, zavetíški -a -o: ~i dom, ~a ustanova

zavétrje -a *s zavetje*, zavétrn -a -o *zaveten*

zavéza -e *ž*: stara in nova ~, pismena, ustna ~, zakonska, vojaška, politična ~, ~o skleniti s kom, v ~i biti s kom, imeti ~o s kom; zavézen -zna -o: ~i pogoji, zavéznik -a *m*, zavéznica -e *ž*: države ~e, zavézniški -a -o: ~i posvet, odgovor, ~e države, zavézništvo -a *s*

zavezáti *in* zavézati zavéžem *gl.* vezati: ~ čevelj, vrečo, usta, oči, prst, rano, ~ komu jezik; birmo ~, ~ se za plačevanje (°k plačevanju, °na plačevanje), ~ koga za organizacijo izleta, ~ se za 1000 din na mesec; zavezal se je, da pride; zavézan -a -o: davku ~, ~ za pobiranje prispevkov, ~a usta, ~ jezik imeti, biti ~ komu, zavézanost -i *ž*, zavézanec -nca *m*: davčni ~, zavézanka -e *ž*; zavézek -zka *m*: vreča ima tri ~e, zavezováti -ujem, zavezúj -te! zavezovàl -ála -o, zavezovánje -a *s*, zavezovávec -vca *m*, zavezovávka -e *ž*

zavézniti -nem: ~ skodelico z loncem *pokriti*, ~ peč s poveznikom; zavéznjen -a -o: ~o nebo *oblačno*, zavezálo -a *s poveznik, pokrov pri peči*

zavídati -am: ~ komu srečo, uspeh *biti nevoščljiv*, ~ koga zaradi sreče, uspeha; vsi so ga zavidali, mačeha zavida pastorka *ga ne mara, ga sovraži*; zavídanje -a *s*: ~a vredni uspehi

zavíden -dna -o *nevoščljiv*: ~ človek, zavídnost -i *ž nevoščljivost*: sama ~ ga je, zavidljív -a -o *zavidanja vreden*: ~i uspehi, ~a višina, zavidljívost -i *ž*, zavidljívec -vca *m*, zavidljívka -e *ž*; zavideti -vídim: ~ komu kaj

zavíhati -am *in* -šem *gl.* vihati, zavíhanje -a *s*: ~ hlače do kolen, ~ ovratnik, ~ si rokave *krepko poprijeti*, nos se mu je zavihal; zavihan -a -o: ~ rokav, ~ nos, zavih -a *m*: ~ pri suknji, zavíhljaj -a *m*, zavíhanice -ic *ž mn. zavihani škornji*, zavíhniti -nem, zavíhnjen -a -o, zavihováti -újem, zavihovánje -a *s*

zavihráti -ám *gl.* vihrati: veter zavihra po dolini, zastave so zavihrale po mestu

zavihtéti -ím *gl.* vihteti = zavihtíti -ím, zavihti -íte! zavíhtil -íla -o: ~ meč, vrečo na ramo, ~ se čez zid, na konja; zavihtèn -ena -o: ~o kolo se ni ustavilo

zavíjati -am, zavijaj -te *in* -ájte! zavíjal -a -o *in* -ála -o, zavíjanje -a *s in* zavijánje -a *s*: ~ knjige v papir; v plašč se ~, gosenice se zavijajo v mešičke, s prave poti ~, oči (hinavsko) ~, po trebuhu me zavija, pot (se) zavija na desno, po dolenjsko jo ~, besede ~ *dajati jim drugačen pomen*; volk, pes zavija; zavijáč -a *m zool.*: jabolčni ~, zavijáča -e *ž* |*ruta*, *ogrinjalo*|, zavijávec -vca *m* 1. *oseba*, 2. *zool.*: trsni ~ |*hrošč*|, zavijávka -e *ž*, zavijálen -lna -o *[-ln-]*: ~i papir

zavijúgati -am se, zavijúgan -a -o: pot se zavijuga

zavínek -nka *m*, zavínkast -a -o *ovinkast*

zavírati -am, zavíranje -a *s*: ~ kolo, voz, delo, napredek, zavíra -e *ž*, zaviráč -a *m*: železniški ~, zavirávec -vca *m*, zavirávka -e *ž*; zavirálo -a *s* |*priprava*|, zavirálen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave, ~i moment v drami, ~a veriga = zavirálnica -e *[-ųn-] ž* = zavirálnik -a *[-ųn-] m*; zavíren -rna -o: ~a veriga = zavírnica -e *ž* = zaverílnik -a *[-ųn-] m*

zavírati -am: voda zavira *začenja vreti*

°**zavísen** -sna -o *odvisen*, °zavisẹ́ti -ím: °~ od česa *biti odvisen*, vse °zavisi od tega *vse je odvisno od tega, vse je na tem*

zavíst -i *ž nevoščljivost*: sama ~ ga je, bleda ~ ga razganja, počil bo od ~i, biti zelen od ~i, zelena ~, zavísten -tna -o *nevoščljiv*

zavíti -víjem *gl.* viti: ~ knjigo v papir, v plašč se ~, kraj se zavije v meglo, v molk se ~, ptiču vrat ~, s pota kam ~, v gostilno jo ~, pot (se) zavije na desno, besedo ~ po dolenjsko; poslušaj ga, kako jo on zavije! zavit -a -o: ~a knjiga, ~a pot, beseda, črta, ~ list, les, slog; zavítost -i *ž*, zavítek -tka *m*: ~ tobaka, knjiga v ~u, jabolčni, sirov ~, križni ~; zavitína -e *ž* |*vijuga*|, zavítnica -e *ž zool. spiralna guba v črevesu*

zavlačeváti -újem, zavlačúj -te! zavlačeval -ála -o, zavlačevánje -a *s*: odločitev se zavlačuje iz leta v leto, zavlačevávec -vca *m*, zavlačevávka -e *ž*, zavlačeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a politika

zavlačíti *in* zavláčiti -im *gl.* vlačiti, zavláčen -a -o: ~ pšenico *zabranati*, zavláčnik -a *m zeleni teloh*, zavláka -e *ž* 1. *brananje*, 2. *zdravljenje živine*

zavládati -am, zavládanje -a *s*: povsod je zavladal mir, ~ narodu, nad ljudstvom, nad deželo

zavléči -vlečem *gl.* vleči: ~ voz v klonico, pšenico ~ *zabranati*, živini kaj ~ *zdravilo pod kožo spraviti*, pravdo ~, stvar se je zavlekla, nebo se zavleče z oblaki, ranjenec se je zavlekel za hišo, nevihta se je zavlekla drugam, zavleklo me je v družbo; zavléčen -a -o: hiša je vsa ~a, kravi je ~o, pšenica je ~a

závod -óda *m*: učni, denarni, zdravstveni, pogrebni, znanstveni ~, ~ za umetno obrt, za kulturo jezika; zavóden -dna -o: ~a uprava, zavódski -a -o: ~i prostori, ~i gojenci, zavódar -ja *m* |*gojenec*|, zavódarica -e *ž* = zavódarka -e *ž*

zavóhati -vóham, zavóhan -a -o: pes zavoha divjačino, ~ dobiček, nevarnost, smodnik, o pravem času kaj ~

zavòj -ója *m*: ~ spisov, knjig, rokopisov, ~ pri pisavi, pri reki, možganski ~i; zavójen -jna -o: ~i papir, zavojnína -e *ž* |*izdatek*|, zavójnik -a *m* |*priprava*|, zavójek -jka *m*, zavójček -čka *m*: ~ tobaka, cigaret, zavójci -ev *m mn. ovojke*, zavojíca -e *ž spirala*

zavojeváti -újem *z vojsko osvojiti gl.* vojevati; zavojeván -a -o: ~e dežele, zavojeválen -lna -o *[-ln-]*: ~i nameni, ~a politika, zavojevávec -vca *m*

zavojskováti -újem *z vojsko zgubiti, zapraviti*: Avstrija je zavojskovala vse nemške dežele

zavóljo *predl. z rod. zaradi*: ~ sina trpi, ~ tatvine sedi

zavóra -e *ž*: nožna, parna, zračna, vakuumska, čeljustna, potezna ~, ~ na sprednji kolesi, na zračni pritisk, na vijak, na nasprotno paro, ~ v sili, ~o priviti, odviti; pritisniti na ~o, ~ prime, drži, ustavi,

popusti, zavóren -rna -o: ~e naprave, ~i moment v drami; zavoríti zavórim, zavôri -íte! zavôril -íla -o, zavórjen -a -o, zavórnica -e *ž*: ~ pri vozu, na cesti, zavórničen -čna -o, zavórnik -a *m cokla pri vozu* = zavorílnik -a *[-ụn-] m*

zavozíti -vózim *gl.* voziti: ~ s ceste, v jarek; temeljito si jo zavozil, veliko denarja ~ na poti; zavožen -a -o: ~a stvar, ~o gospodarstvo, življenje, zavoženost -i *ž*

zavozláti -ám *gl.* vozlati, zavozlánje -a *s*: nit ~, zgodba se lepo zavozla, ~ se s kom, zadeva se je zavozlala; zavozlán -a -o: ~a zgodba, ~a popkovnica, ~a črevа, zavozljáj -a *m*

zavpíti -vpíjem *gl.* vpiti: ~ na pomoč, ~ nad kom, na koga; na ves glas ~

zavráčati -am, zavráčanje -a *s*: ~ živino, vodo s travnika, ~ predloge, nazore, zmote, zavračávec -vca *m*, zavračávka -e *ž*, zavračílo -a *s*, zavračeváti -újem, zavračeválec -lca *m*, zavračevánje -a *s*, zavračeválen -lna -o *[-ln-]*

zavráten -tna -o: ~ človek *zahrbten, hinavski*, ~a bolezen, ~o koga umoriti, zavrátnost -i *ž*, zavrátnež -a *m*, zavrátnik -a *m*, zavrátnica -e *ž bot.*

zavréči -vržem *gl.* vreči: ponudbo, predlog ~, oče zavrže sina, lepo priložnost ~, fant se je čisto zavrgel; zavržen -a -o: kaj smo res tako ~i? *ničvredni, prezrti, pod nič*, zavrženost -i *ž*, zavrženec -nca *m*, zavrženka -e *ž*, zavržek -žka *m*

zavreščáti -ím *gl.* vreščati: kura, otrok, babnica zavrešči

zavréti -ẽm, zavrì -íte! zavrèl -éla -o: juha, vino zavre, mleka si zavri! kri zavre, v njem je zavrelo, po deželi je kar zavrelo; zavrét -a -o: ~o mleko, vino, zavrétje -a *s*, zavrélica -e *ž pokvarjeno vino*, zavrétek -tka *m*: kavni ~, zavrévati -am, zavrévanje -a *s*

zavŕéti -vrèm, zavrì -íte! zavŕl -a -o, zavŕt -a -o: kolo, delo, napredek, naravni razvoj ~, zavŕtost -i *ž*: duševna ~

zavrískati -am *gl.* vriskati, zavrísniti -nem: od veselja ~

zavrníti *in* zavŕniti -nem *gl.* vrniti, zavŕnjen -a -o: ~ živino, vodo; koga zlepa, zgrda ~, ~ koga na pravo pot; prošnjo, predlog ~, besede, zmote, nazore ~, zavrnítev -tve *ž*; závrniki -ov *m mn. resasti konec snutka (na statvah), resasti konci platna*

zavrstjó *prisl. zapovrstjo, po vrsti*: 30 dni ~

završáti -ím *gl.* vršati: burja završi po drevju, po vasi je završalo

završíti -ím → *končati, opraviti, skleniti*; završèn -ẽna -o → *končan, opravljen*, završen -šna -o → *končen, sklepen*

zavŕtati -am, zavŕtan -a -o: ~ sveder v les, (bolečina) zavrta v zobu, v knjige se ~, zavrtáč -a *m zool.* |*metulj*|: jesenov, bukov ~, zavrtálnik -a *[-ụn-] m* |*sveder*|

zavrtéti -ím *gl.* vrteti, zavrtèl -éla -o = zavrtíti -ím, zavŕtil -íla -o: dekle, kolo ~, pošteno ga je zavrtela *zmešala, se poigrala z njim*, na eni nogi se ~, po podu se ~ *zaplesati*, zavrtelo se mu je v glavi; zavrtèn -ẽna -o: ~o kolo

zavŕti -ov *m mn.*: pot po ~ih *ali* ~éh, zelnik na ~ih *ali* ~éh

zavŕžek -žka *m gl.* zavreči

zavzdígniti -nem, zavzdígnjen -a -o: klado malo ~, zavzdíg -a *m*; zavzdigováti -újem, zavzdigovánje -a *s*

zavzdíhniti -nem, zavzdíh -a *m*; zavzdihováti -újem, zavzdihovàl -ála -o, zavzdihovánje -a *s*

zavzémati -am, zavzémanje -a *s*: veliko prostora ~, ~ se za koga

zavzéti -vzámem *gl.* vzeti: ~ deželo *osvojiti, zasesti*; ob dogodku se ~ *začuditi se*, ~ se nad čim; ~ se za prijatelja, za predlog, za izboljšanje; zavzét -a -o: ~o poslušati, ves ~ biti za kaj *navdušen*, ~ za čisto resnico; tisto uro sem °~ *oddan, zaposlen, ne utegnem*; prostor je °~ *oddan, zaseden*; zavzétost -i *ž*, zavzétje -a *s*; zavzẽm -ẽma *m zavzetje*, zavzéten -tna -o: mesto je ~o *se dá osvojiti*

zazánkati -am, zazánkan -a -o: nit ~, žival se je zazankala *ujela v zanko*, zazankljáti -ám, zazankljàl -ála -o

zaz(d)éhati -am: zaz(d)éhal je *ali* zaz(d)éhalo se mu je

zazdéti -ím se *gl.* zdeti se: vzemite kruha, če se vam zazdi; zazdelo se mu je, da ga nekdo kliče; zazdévati -am se, zazdévanje -a *s*

zazdrávіti -im, zazdrávljen -a -o: rano ~, jetika se zazdravi, rana se je počasi zazdravila *zacelila*

zazébsti -zébe: zazeblo ga je, ob tej misli me zazebe pri srcu

zazelenéti -ím, zazelenèl -éla -o: pomladi vse zazeleni

zazévati -am: razpoka, rana zazeva, ~ od dolgega časa
zazibáti *in* zazíbati -am *in* -bljem *gl.* zibati, zazíban -a -o, zazíbanje -a *s*: mati zazibljе otroka, ~ koga v prijetna čustva, v sanje, hiša se je ob potresu močno zazibala, zazibávati -am, zazibávanje -a *s*, zazibávka -e *ž uspavanka*
zazidáti *in* zazídati -am *gl.* zidati, zazídan -a -o, zazídanje -a *s*: okno, luknjo, parcelo ~, veliko (denarja) ~ *izdati za zidanje*, v utrdbe se ~, zazidáva -e *ž*, zazidávati -am, zazidávanje -a *s*: ~ vrzeli, razpoke, zazidálen -lna -o *[-ln-]*: ~i načrt, zazidljív -a -o: ~a parcela, zazidljívost -i *ž*
zazijáti -ám *gl.* zijati, zaziján -a -o: špranja, raztrgan čevelj zazija, ~ ko pečen kostanj, ~ ob novici, prepad zazija med ljudmi, vsi so zazijali proti meni *zavpili*, ~ se v koga
zazímek -mka *m pozna zima*
zazíniti -nem se *tako zazdehati, da se spodnja čeljust zaskoči*
zaznám(en)ovati -ujem *s stal. poud. in* zaznam(en)ováti -újem, zaznam(en)ovàl -ála -o, zaznam(en)ován -a -o: ~ koga s sramoto, koga za vselej ~, ~ (spremembe) v zemljiški knjigi, zaznámovanec -nca *m in* zaznamovánec -nca *m*, zaznámovanka -e *ž in* zaznamovánka -e *ž*, zaznámek -mka *m*: ~ v zemljiški knjigi, zaznámba -e *ž*, zaznámben -bna -o: ~i red *pr.*, zaznámen -mna -o: ~i koledar
zaznáti -ám *gl.* znati, zaznán -a -o, zaznánje -a *s*: utrip, šum, bolečino ~, dan se zazna, zaznáva -e *ž*, zaznáven -vna -o = zaznáten -tna -o: komaj ~i šumi, ~e bolečine, zaznávnost -i *ž*, zaznátnost -i *ž*; zaznávati -am, zaznávanje -a *s*: dan se zaznava, počasi ~ življenje okoli sebe, zaznávalo -a *s čutilo*
zazóbek -bka *m teh.*: ~ preprečuje vrtenje nazaj
zazób(n)ica -e *ž med. absces za zobom*, zazóben -bna -o *postdentalen*
zazoréti -ím *gl.* zoreti: oves je že zazorel, zazorévati -am, zazorévanje -a *s*: žita lepo zazorevajo
zazoríti -ím, zazôri -íte! zazóril -íla -o: letos se je žito prehitro zazorilo, huda vročina ga je zazorila; zazorjèn -êna -o: žita so lepo ~a
zazréti -zrèm *gl.* zreti, zazŕt -a -o: ~ kaj, koga, ~ se kam, v daljavo, zazŕtost -i *ž*
zazvenčáti -ím *gl.* zvenčati: veriga zazvenči
zazvenéti -ím *gl.* zveneti: kovina, okno, beseda, pesem zazveni
zazvoníti -ím, zazvôni -íte! zazvónil -íla -o: sluga je zazvonil, dan je zazvonilo, po ušesih mu je zazvonilo; zazvončkáti -ám *gl.* zvončkati, zazvončkljáti -ám *gl.* zvončkljati: zvonček zazvončklja
zažágati -am, zažágan -a -o: deske malo ~, vrvca se je zažagala v sir, grdo si se zažagal, dno si zažagal *pokvaril, napačno užagal*; zažagováti -újem, zažagovàl -ála -o, zažagovánje -a *s*
zažaréti -ím *gl.* žareti, zažarèl -éla -o: železo v ognju zažari, obraz zažari od sreče, ta mast malo zažari; zažarévati -am, zažarévanje -a *s*
zaželéti -ím *gl.* želeti, zaželênje -a *s*: ~ si česa *ali* kaj; zaželèn -êna -o: slovar je hudo ~, ~a pomoč je prišla, zažélek -lka *[-lk-] m posebna želja (nosečnic)*
zaženíti -ženim *dati za doto gl.* ženiti, zaženjen -a -o: ~ nevesti kmetijo, zaženítev -tve *ž*, zaženílo -a *s*: ženinovo ~
zažéti -žánjem *gl.* žeti, zažét -a -o: ~ v sosedovo žito, ob meji se je zažela
zažéti -žmèm *in* -žámem *gl.* izžeti: vrvco ~, vrvca se zažme v meso; zažét -a -o: ~ čez pas, ~o črevo, zažetína -e *ž med.*, zažétost -i *ž*, zažèm -éma *m*, zažémek -mka *m*, zažémati -am, zažémanje -a *s*
zažgáti -žgèm *gl.* žgati: hišo, kopo, kres ~, ~ si obleko; skorja, kruh, meso se zažge pri prehudem ognju; zažgán -a -o: bilo je ~o; zažgalína -e *ž* = zažganína -e *ž*; zažígati -am, zažíganje -a *s*: komu kadilo ~, včasih se kope zažigajo; zažíg -a *m*, zažigáč -a *m*, zažigálo -a *s [priprava]*, zažigálen -lna -o *[-ln-]*: ~a vrvca, bomba, raketa, zažigálnica -e *[-ųn-] ž*, zažigálnik -a *[-ųn-] m*, zažigávec -vca *m*, zažigávka -e *ž*, zažigávski -a -o
zažíva *prisl.*: ~ komu kaj dati *še živ*
zaživéti -ím, zažível -éla -o: komaj je zaživel, pa ga je pobralo, o počitnicah bomo šele zaživeli
zažlebíti -ím, zažlébil -íla -o *in* zažlébiti -im *s stal. poud.*, zažlebljèn -êna -o *in* zažlébljen -a -o: ~ streho
zažréti -žrèm *gl.* žreti, zažŕt -a -o: vse zažre in zapije, barva se zažre v obleko, vrvca se mu je zažrla v meso, zažírati

-am, zažíranje -a *s*: močan prasec zažira manjše, ves dan me je zažiral
zažúgati -am, zažúganje -a *s*: ~ komu s prstom, ~ komu s požigom; komu ~, da pojde
zažvenketáti -ám *in* -éčem *gl.* žvenketati: steklo zažvenketa po tleh
zažvepláti -ám *gl.* žveplati, zažveplán -a -o: ~ sod, čebele
zažvížgati -am *gl.* žvižgati, zažvížgan -a -o: na prste ~, zažvižgala je šiba, ~ znano popevko, zažvížg -a *m*, zažvížgniti -nem
zažvrgoléti -ím *gl.* žvrgoleti: ptiček zažvrgoli
zbádati -am, zbádanje -a *s*: ~ koga s šivanko; v križu, v prsih, v pljučih ga zbada, med seboj se ~, z besedo ~ koga, pri šivanju se ~; zbadljív -a -o: ~a ost, beseda, pesem, zbadljívost -i *ž*, zbadljívec -vca *m*, zbadljívka -e *ž* 1. *ženska*, 2. *beseda*, 3. *pesem*
zbara(n)táti -ám *gl.* bara(n)tati: za kravo sta zbarantala
zbasáti *in* zbásati -šem *gl.* basati, zbásan -a -o: ~ vse v eno vrečo, v avto se ~; *vendar* izbasati
zbáti zbojím se *gl.* bati se: težav se ~, očeta se ~, ~ se pred sovražnikom, sovražnika se ~
zbébiti -im, zbébljen -a -o: vino človeka zbebi, ves se je zbebil
zbégati -am: vprašanje jo zbega, njegov pogled ga je zbegal, ~ se ob čem *ali* zaradi česa; dati se komu ~; zbégan -a -o: ~o gledati, govoriti, ~a vest, ves je ~, zbéganost -i *ž*, zbéganec -nca *m*, zbéganka -e *ž*
zberáčiti -im, zberáčen -a -o: ves živež si zberači; *vendar* izberačiti
zbérsati -am se *izbersati se* = zbérsiti -im se, zbérsenje -a *s*
zbeséditi -im se *spreti se*, *spričkati se*, *sporeči se*: pri tem vprašanju sta se zbesedila, zbesedováti -újem se, zbesedovàl -ála -o, zbesedovánje -a *s*
zbesnéti -ím *gl.* besneti, zbesnélost -i *ž*, zbesnélec -lca *[-ųc-] m*, zbesnélka -e *[-ųk-] ž med.*; *vendar* izbesneti se
zbezáti -ám *izbezati gl.* bezati >*[-bəz-]*
zbezljáti -ám *gl.* bezljati: krave so zbezljale
zbežáti -ím *gl.* bežati: od doma ~, ~ komu, ~ pred sovražnikom, izpred očeta ~
zbíčati -am: do krvi ga je zbičal
zbíjati -am, zbíjaj -te *in* -ájte! zbíjal -a -o *in* -ála -o, zbíjanje -a *s in* zbijánje -a *s*: deske, dno ~, svinjko, žogo ~, šale ~, ~ klobuke z glav, ~ ceno *ali* pri ceni, ~ pri balinanju; *vendar* izbijati
zbírati -am, zbíranje -a *s*: ~ knjige, znamke, denar, vojsko; fantje se zbirajo, oblaki se zbirajo, gnoj se zbira v rani; zbiralíšče -a *s*, zbirálo -a *s [priprava]*, zbirálen -lna -o *[-ln-]*: ~a leča, zbirálnik -a *[-ųn-] m*: vodni ~ *rezervoar*, zbirávec -vca *m*: ~ znamk, zbirávka -e *ž*, zbíra -e *ž*, zbíren -rna -o: ~i center, zbírka -e *ž*: pesniška ~, prirodopisna ~, ~ pregovorov; *vendar* izbirati
zbistríti -ím *izbistriti*, zbístril -íla -o
zbíti zbíjem *gl.* biti bijem: z žeblji ~ pod, zaboj, ~ komu klobuk z glave, ~ ceno, toča zbije žito, fantje se zbijejo *stepejo*, človek se z delom zbije; zbít -a -o: ves sem ~, zbítost -i *ž trudnost*, zbítje -a *s*; *vendar* izbiti, razbiti
zblazníti -ím; zblaznèl -éla -o: ~a ženska, zblaznélost -i *ž*; zblázniti -im, zbláznjen -a -o: pijača človeka zblazni
zblebetáti -ám *in* -éčem *izblebetati gl.* blebetati: vse zblebeta
zbledéti -ím *gl.* bledeti: barva na soncu zbledi, spomin nanj je zbledel; zbledèl -éla -o: ~e barve, ~a podoba, zbledélost -i *ž*
zblésti zblédem *gl.* blesti, zbledèn -êna -o: kaj vse bolnik zblede, čisto se mu je zbledlo
zblíza *prisl.*: ~ streljati na zajca *od blizu*
zbližáti -am, zbližan -a -o: oba konca ~, nasprotnika sta se zbližala, nazori so se zbližali; zbližanje -a *s*: ~ stališč; zbliževáti -újem, zbliževàl -ála -o, zbliževánje -a *s*: ~ narode
zblodíti *in* zblóditi -im *gl.* blodíti: vino in vodo ~, vino z vodo ~, vsega so zblodili; zblójen -a -o: ~a jed, ~ človek, ~a pamet, ~i nazori; zblója -e *ž in* zblóda -e *ž*, zblójenec -nca *m*, zblójenka -e *ž*, zblodník -a *m*
zbóbnati -am, zbóbnan -a -o: ljudi (skupaj) ~; *vendar* izbobnati
zbobnéti -ím *gl.* bobneti: plaz je zbobnel v dolino
zbóčiti -im: mačka zboči hrbet, mokra deska se zboči *zboka*; *gl. tudi* izbočiti *in* vzbočiti
zbog *predl. z rod. zaradi, zavoljo*

zbógati -am: sprta soseda sta se zbogala, nesreča ju je zbogala
zbógom *medm.* |*pozdrav ob odhodu, ob slovesu*|
zbókati -am *izbokati*, zboklína -e *ž*
zboléti -ím *gl.* boleti: ~ na želodcu, na pljučih, na jetrih, na srcu, ~ za vodenico, za pljučnico, zbolélost -i *ž*; zbolévati -am, zbolévanje -a *s*
zbóljšati -am *izboljšati*
zbòr zbóra *m*, v zbóru *in* zbôru: pevski, učiteljski, občni ~, državni ~ *parlament*, cerkveni ~ *koncil*, telovadce, vojake sklicati v ~, ~ volivcev, proizvajavcev; iti k občnemu ~u *ali* na občni ~, govoriti v državnem ~u, na cerkvenem ~u; zbórov -a -o: ~e vaje, zbórovski -a -o: ~e skladbe, ~o petje, ~i vložki, zbóren -rna -o: ~i govor, ~a recitacija, zbórnica -e *ž* 1. *konferenčna soba*, 2. obrtna, trgovinska, odvetniška ~, zvezna, republiška ~, zbórničen -čna -o: ~a uprava; zbórnik -a *m*: ~ znanstvenih razprav, zbórniški -a -o, zboríšče -a *s*; zboróvati -újem, zboróvàl -ála -o; zborovánje -a *s*: politično ~, zborovávec -vca *m*, zborovávka -e *ž*, zboroválen -lna -o *[-ln-]*: ~a pravica
°**zboríst** -a *m korist, član zbora*
zborovódja -a *in* -e *m*, zborovódjev -a -o, zborovódski -a -o: ~i tečaj
zbosíti -ím, zbôsi -íte! zbósil -íla -o, zbošèn -ena -o *in* zbosèn -ena -o: konja ~, konj se je zbosil, zbosítev -tve *ž*
zbôsti zbôdem *gl.* bosti, zbodèn -ena -o: s šivanko, z besedo koga ~, v srce te zbode, zbodel se je v nogo, zbodljáj -a *m*, zbodljív -a -o; *vendar* izbosti
zbráti zbêrem *gl.* brati: ~ svoje stvari; denar, ljudi ~ za kaj, misli ~, vse moči ~, ljudje se zberejo, gnoj se zbere (v oteklini), oblaki se zberejo na nebu; zbrán -a -o: ~o delo, ~i spisi, ~ človek, ~o misliti, govoriti; zbránost -i *ž*: ~ duha; *vendar* izbrati
zbrátiti -im: nesreča nas je zbratila
zbrazdáti -ám *gl.* brazdati: vodo ~
zbrbráti -ám *gl.* brbrati; *vendar* izbrbrati
zbŕcati -am: ~ odejo s sebe, otrok se v spanju zbrca *odgrne*; *vendar* izbrcati
zbrísati *in* zbrísati zbrîšem *gl.* brisati: ~ madež z obleke, s sebe; tablo, posodo, dolgove, sramoto ~, ~ besedo z radirko, mošt se zbriše, nebo se zbriše; zbrísan -a -o: ~o steklo, ~a glava *prebrisana*, zbrís -a *m*: ~ v zemljiški knjigi, ~ na odprtem svetu, kjer burja odnese sneg, zbrísen -sna -o: ~i stroški, zbrisováti -újem, zbrisovàl -ála -o, zbrisovánje -a *s*; *tudi* izbrisati
zbrodíti zbródim *gl.* broditi: ~ vodo v kalu, ~ jed, misli; zbrójen -a -o *in* zbróden -a -o: ~a voda, vse je ~o, zbrója -e *ž in* zbróda -e *ž zmešnjava, nered, umazanija, čorba*, zbródi -ov *m mn. zjedi, ostanki živinske krme*
zbrójevka -e *ž* |*orožje*|
zbrózgati -am *in* zbrozgáti -ám *gl.* brozgati: vodo, mošt ~, zbrózga -e *ž*
zbŕskati -am: raztreseno slamo ~ na kup, kure vse zbrskajo *razbrskajo*; *vendar* izbrskati
zbrstéti -ím *vzbrsteti gl.* brsteti
zbrusíti *in* zbrúsiti -im *gl.* brusiti: ~ oslo, kamen; kamen, človek, okus se zbrusi; zbrúšen -a -o: ~ biser, ~ slog, **zbrúsek** -ska *m*; *tudi* izbrusiti
zbudíti -ím, zbúdi -íte! zbúdil -íla -o, zbujênje -a *s*: ~ koga iz spanja, iz lenobe, ~ komu vest, zanimanje, radovednost, ~ sum, pozornost, ~ komu kaj v zavest, ~ koga v zavest, iz spanja se ~; zbujèn -ena -o: ~ človek, ~a zavest, vest, zbujênost -i *ž*, zbudítev -tve *ž*; zbújati -am, zbújanje -a *s*: ~ komu tek, poželenje, zbujálen -lna -o *[-ln-]*
zbúrkati -am, zbúrkan -a -o, zbúrkanje -a *s*: ~ vodo, čutnost, čustva, dušo; morje se zburka, veter zburka morje; zburkávati -am, zburkávanje -a *s*
zdaj *[zdàj | zdaj] prisl.*: ~ ~ *takoj*, ~ pa ~ *včasih*, ~ pà ~ = ~ pa bo; ~ tu, ~ tam; za ~ naj bo, od ~ (naprej) bo drugače; zdàjle, zdàjci *takoj*, zdánji -a -e: ~i časi, zdàjšnji -a -e: ~i ljudje
zdajáti zdájem *in* zdajèm, zdajàj -ájte! zdajál -a -o: vse jim je zdajal
zdáleč *prisl.*: še ~ ne toliko kakor lani
zdávnaj *prisl.*: že ~ sem ga kupil, zdávnji -a -e: ~i časi
zdebelína -e *ž*
zdecimírati -am *zdesetkati, zdesetiti*: ~ razred, četo
zdéhati -am *zehati*, zdéhniti -nem
zdélati -am: pot, bolezen človeka zdela, učenec je zdelal, šola ga je zdelala; zdélan -a -o: ves ~ je, zdelávati -am, zdelávanje -a *s*; zdelováti -újem, zdelo-

vàl -ála -o, zdelovánje -a *s*; *gl. tudi* izdelati

zdélo -a *s začarana stvar, čar, prikazen, pošast, grdoba*

zdesétkati -am = zdesétiti -im *(z)decimirati*

zdéti zdénem *gl.* deti denem: snopje ali slamo ~ okoli kola; zdét -a -o: ~o žito; zdévati -am *in* -vljem *gl.* devati, zdévanje -a *s*, zdévek -vka *m* |*priimek*|

zdéti zdím se, zdèl -éla -o: grd, lep se mi zdi, fant se mi ne zdi zdrav, tebi se le tako zdi; zdi se mi, da je bilo lani; zdétje -a *s*

zdevetkáti -ám: koliko neumnosti je zdevetkala *napleteničila*

zdič zdíča *m*: ~ pri kmečki peči

zdihniti -nem: iz srca ~; *gl. tudi* vzdihniti *in* izdihniti

zdírjati -am: jezdeca si zdirjata nasproti

zdíšati -ím se *izdíšati se gl.* dišati

zdivjáti -ám *gl.* divjati: otrok je kar zdivjal k sosedu; zdivjal je in razbijal vse vprek; zdivján -a -o: ~ konj, zdivjánost -i *ž*; *vendar* izdivjati se

zdóbra *prisl. zlepa, z dobro voljo*: ~ ga opomni, ~ nam pomaga *rad*

zdôlaj *prisl*: ~ še ne spe, od ~ se sliši k nam, zdólnji -a -e: ~i konec, svet, ~i stanovavci, zdôlajšnji -a -e: ~e stanovanje

zdólec zdólca *[-ųc-] m spodnjak, veter od spodnje strani*

zdolgočásiti -im; zdolgočásen -a -o: ~a družba, zdolgočásenost -i *ž* >*[-ųg-]*

zdóma *prisl.*: ~ biti; *vendar*: z doma iti; zdómar -ja *m krošnjar*

zdráha -e *ž*: ~e delati; zdráhar -ja *m*, zdrahljív -a -o, zdrahljívec -vca *m*, zdrahljívka -e *ž*

zdramíti *in* zdrámiti -im *gl.* dramiti, zdrámljen -a -o, zdrámljenje -a *s*: ~ koga iz spanja, iz zamišljenosti, iz omedlevice, dolgo se ni zdramil; zdrámljenost -i *ž*, zdramítev -tve *ž*

zdrápati -am *in* -ljem: ~ hlače; zdrápan -a -o: ~ obraz, ~a pot, ~a gorska stena, zdrápanost -i *ž*; *tudi* razdrapati

zdráv zdráva -o, *prim.* bòlj zdráv -áva -o: ~ človek, les, sad, ~a jed, ~e razmere, ~ kraj, ~ ko riba, živ in ~, ostani ~; zdráv! zdrávo! |*pozdrav*|; zdrávje -a *s*: biti slabega, rahlega, trdnega ~a, komu na ~ piti, ~ se poslabša, se vrača, popravi, zboljša; na ~! kurje ~ *bot.*, zdravíca -e *ž*, zdravíčka -e *ž*, zdravíčar -ja *m*, zdrávstvo -a *s*, zdrávstven -a -o *[-tvən-]*: ~a ustanova, ~i delavec, dom, ~e razmere, ~o stanje, varstvo, zdrávjiče -a *s*: ljubo ~

zdravamarija -e *ž*: tri ~e, ~o zvoni

zdravílo -a *s*: ~ zoper bolezen *ali* za bolezen, ~ za pljuča, za potenje, zdravílen -lna -o *[-ln-]*: ~a zelišča, ~e snovi, ~a moč, ~i čaj, vrelec, ~o spanje, zdravilnost -i *[-ln-] ž*, zdravílski -a -o *[-ls-]*: ~a industrija, ~a veda, ~o zdravljenje *z zdravili*, ~i izpuščaj *od zdravil*, zdravílstvo -a *[-ls-] s*; zdravilíšče -a *s*: vodno, klimatično, višinsko ~, biti v ~u, zdraviliški -a -o: ~a uprava, ~o zdravljenje

zdraviloslóvje -a *s*, zdraviloslóven -vna -o; zdraviloznánstvo -a *s*, zdraviloznánec -nca *m*, zdraviloznánski -a -o

zdráviti -im: ~ bolnika, ~ komu rano, bolezen, ~ z obsevanjem, z zdravili, z antibiotiki, pljuča ~, v bolnišnici se ~, z vodo se ~; zdrávljenje -a *s*: dietno, rentgensko, klimatsko, debelilno, shujševalno, redilno ~, ~ z mrzlo vodo, z mlekom, s serumom, z obsevanjem, zdravítev -tve *ž*

zdravník -a *m*: ladijski, sodni, šolski, telesni, ušesni, vojaški ~, ~ za ženske bolezni, za duševne bolezni, ~ specialist, zdravníca -e *ž*, zdravníški -a -o: ~a pomoč, ~i poklic, ~i posvet, ~o spričevalo, zdravníštvo -a *s*

zdrážba -e *ž*: ~e delati, zdrážbar -ja *m*, zdrážbarica -e *ž*, zdrážbarski -a -o

zdražíti *in* zdrážiti -im *gl.* dražiti: njegova beseda vsakega zdraži; zdražèn -a -o: ~ pes rad popade, zdražljív -a -o *razdražljiv*; *tudi* razdražiti

zdražíti -ím, zdráži -íte! zdrážil -íla -o, zdražèn -ena -o: ~ na dražbi, blago nam je zdražil, čez noč se vse zdraži, zdražítev -tve *ž*

zdrčáti -ím *gl.* drčati: ~ po strmini, po ledu

zdrdráti -ám *gl.* drdrati: ~ pesem, voz zdrdra po klancu

zdrgníti *in* zdŕgniti -nem *gl.* drgniti, zdŕgnjen -a -o: ~ posodo s peskom, ~ packo z nožičem, ~ (si) hlače, ~ denar na kup, zdŕgnjenec -nca *m skopuh*, zdŕgnjenost -i *ž lakomnost*

zdríz -a *m*, zdrízast -a -o: ~a jed, zdríznica -e *ž*, *nav. mn.* zdríznice -ic *zool.*; zdrízati -am se, zdrízanje -a *s*, zdrizovína -e *ž*, zdrízav -a -o: ~a snov, zdrízavost -i *ž*

zdŕknіti -nem: ~ za nekaj klinov navzdol, zdrknilo mu je na ledu, zdrknil je v prepad, zdrknil je po strmi skakalnici, zdŕk -a *m*; zdrkljív -a -o: ~a pot, zdrkljívost -i *ž*; zdrkováti -újem, zdrkovàl -ála -o, zdrkovánje -a *s*: ~ po ledu

zdrobíti -ím, zdrôbi -íte! zdróbil -íla -o: ~ kamen, kruh, število, denar, v pesti bi ga zdrobil, ~ koga v sončni prah, ves dan se mi zdrobi; zdrobljèn -ênа -o: ~a kost, zdrobljênost -i *ž*, zdrobítev -tve *ž*; zdrób -a *m*: pšenični, ríževˇ ~, seneni ~ *drobir*, zdróbov -a -o: ~a juha, ~i cmoki

zdŕsniti -nem: zdrsnilo mu je, riba mu je zdrsnila iz roke, zdrsnil je čez rob; zdrsljáj -a *m*, zdrséti -ím, zdrsèl -éla -o: ~ po strmini

zdrúščina -e *ž konventikel*

zdrúzgati -am *zmečkati*, zdrúzgan -a -o: ~ grozdje, zdrúzniti -nem; zdrúznjen -a -o: ~a pomaranča, zdrúzek -zka *m*

združíti *in* zdrúžiti -im *gl.* družiti: ~ dele v enoto, ~ ljudi za skupno delo; zdrúžen -a -o: ~e države, Združene države Amerike, Združeni narodi, z ~imi močmi, združítev -tve *ž*: spolna ~, zdrúženje -a *s*: ~ učiteljev, zdrúženci -cev *m mn.*, zdrúžba -e *ž združitev*, združljív -a -o: to ni ~o s teboj, združljívost -i *ž*; združeváti -újem, združevál -ála -o, združevánje -a *s*, združevávec -vca *m*, združevávka -e *ž*, združeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a prizadevanja

zdrvéti -ím *gl.* drveti: avto je zdrvel mimo nas, plaz zdrvi v prepad, vse je zdrvelo nanje

zdŕzniti -nem se: ob vsakem poku se je zdrznil, zdrzljáj -a *m*, zdrzováti -újem se, zdrzovàl -ála -o, zdrzovánje -a *s*

zdržáti -im *gl.* držati, zdržánje -a *s*: ~ napor, preskušnjo, napad, ~ do konca, ~ se vina, mesa; zdŕžek -žka *m*, zdŕžen -žna -o: ~ napor, ~e razmere *ki se dado prenesti*, ~ človek *kdor se česa zdržuje*, *kdor veliko zdrži*, zdŕžnost -i *ž*: ~ od pijače, zdŕžnosten -tna -o, zdržljív -a -o, zdržljívost -i *ž*

zdŕžema *prisl.*: hodil sem ~ 12 ur

zdrževáti -újem, zdrževánje -a *s*: ~ cesto, šolo, dijaka, ~ se mesa, vina, sodbe o čem; zdrževávec -vca *m*: ~ zvez, zdrževávka -e *ž*, zdrževálen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroški, zdrževalnína -e *[-ln-] ž*

zdúhati -am *izduhati*

zdvojíti -im *razdvojiti*, zdvôji -íte! zdvójil -íla -o, zdvojèn -ênа -o: ~ pare

°**zdvojíti** -ím *obupati*, *zdvomiti*

zdvomíti *in* zdvómiti -im *gl.* dvomiti: ~ nad čim, o čem

zéba -e *ž zool. ščinkavec*, zébica -e *ž*, zébji -a -e

zébra -e *ž zool.*, zébrin -a -o, zébrast -a -o: ~o progast

zébsti zébe me: v roke te zebe, zeblo jih je skozi suknjo, do kosti me zebe

zébu -ja *m zool.* |*prežvekovavec*|

zedíniti -im: ~ narod, sprte stranke, ~ se v boju za prostost, ~ se s kom v čem, glede česa, za kaj, o čem; zedínjen -a -o: ~a Slovenija, zedínjenost -i *ž*, zedinljív -a -o; zedinjeváti -újem, zedinjevàl -ála -o, zedinjevánje -a *s*, zedinjevávec -vca *m*

zefír -a *m* 1. *vetrc*, 2. *blago*, zefírast -a -o: ~a srajca, zefírka -e *ž* 1. *volna*, 2. *peč*; *gl. tudi* cefír

zéhati -am *zdehati*, zéhanje -a *s*: zeha se mi, ves dan že zeham, zéh -a *m*: ~ gre po ljudeh, zéhav -a -o, zéhavica -e *ž*, zéhavec -vca *m*, zéhavka -e *ž*; zéhniti -nem *zdehniti*: zehnilo se mi je

zèl *[zə̀ɥ]* zlà -ò *in* -ó, *rod.* zlégа zlè, *daj.* zlému zlì, *mn.* zlì zlè zlà, zlìh, zlìm, zlími: zli duh *hudobni*

zél *[zéɥ]* zelí *ž*: krčna ~, zdravilne ~i, z zelmi *[zelmí]* zdraviti; zélen -lna -o *[-ɥn-]*: ~a bolha, ~a veha

Zelándija -e *ž*: Nova ~, Zelándec -dca *m*, zelándski -a -o

zelèn -ênа -o, *dol.* zelêni -a -o, *prim.* bòlj zelèn -ênа -o: ~a trava, žolna, ~ človek *neizkušen*, *začetnik*, kar ~ je v obraz *bolan*, *jezen*, *bled*, ~ od jeze, zelénec -nca *m* 1. *zool. kuščar*, 2. *neizkušen začetnik*: takle ~ me ne bo učil, zelénček -čka *m*, zeléna -e *ž* |*kozje ime*|, zelenína -e *ž*, zelén -i *ž*, zelenílo -a *s*: listno ~ *klorofil*, zelênje -a *s*, zelénka -e *ž* |*steklenica*|: ~ vina, slatine, zelénkast -a -o: ~o rumen, zelénko -a *s* 1. *konj*, 2. *jabolko*

zélena -e *ž bot.*

zelenéti -ím, zelêni -íte! zelenèl -éla -o, zelenênje -a *s*: trava že zeleni; zeleníti -ím, zelêni -íte! zelenîl -íla -o, zelenjênje -a *s*: gozd se je hitro zelenil

zelenica -e *ž* 1. *oaza*, 2. bakrova ~, 3. ~e v planinah, zeleníčen -čna -o

zeleníka -e *ž* 1. *bot. pušpan*, 2. *trta in vino*, 3. *zool.*, zeleníkov -a -o: ~ les, zelenikovína -e *ž*

zelenjáva -e *ž*: kuhinjska ~, gojiti ~o, z ~o zalagati, zelenjáven -vna -o: ~a juha, hrana, ~i trg, vrt, sok, zelenjávar -ja *m*, zelenjávarica -e *ž*, zelenjávarski -a -o, zelenjád -i *ž*, zelenjádar -ja *m*, zelenjádarica -e *ž*, zelenjáden -dna -o *zelenjaven*, zelenják -a *m* 1. *žolna*, 2. *trta*, 3. *min.*

zeleno- *v sestavi*: zelenokljún -a -o; zelenonòg -óga -o; zelenoòk -óka -o; zelenoríčkar -ja *[-ųč-] m zool.*; *vendar* zeleno progast

zélišče -a *s in* zelíšče -a *s*: zdravilna ~a, pasje ~ *bot.*, zéliščen -ščna -o *in* zelíščen -ščna -o, zéliščnat -a -o *in* zelíščnat -a -o: ~a juha, zéliščevec -vca *m in* zelíščevec -vca *m* |*žganje*|, zéliščevka -e *ž in* zelíščevka -e *ž* |*potica*|, zéliščar -ja *m in* zelíščar -ja *m*, zéliščarica -e *ž in* zelíščarica -e *ž*

zélje -a *s*: kislo, posiljeno, presno, sladko ~, ~ v glavah, ~ sadíti, zéljen -ljna -o: ~a solata, zéljce -a *s*, zéljar -ja *m*: ~ oskrbuje zelje, pošilja ga v ~ih *sodih za zelje*, zéljarica -e *ž* 1. *ženska*, 2. *doga za zeljarsko kad*, zéljarski -a -o, zéljarstvo -a *s*

zélnat -a -o *[-ųn-]*: ~a glava, solata, zélnik -a *[-ųn-] m*: komu v ~ hoditi, to ni zraslo na tvojem ~u, zélníček -čka *[-ųn-] m*, zélnica -e *[-ųn-] ž* |*voda*|

zeló *in* zelò *prisl.*: ~ priden je, ~ zapravlja, ~ zgodaj, res, blizu, ~ ~ rad

zelót -a *m gorečnež*, *prenapetež*, zelótski -a -o, zelótstvo -a *s prenapetost*, *prevelika gorečnost*

zémeljski -a -o *[-məlj-]*: njegov pogled na svet je zelo ~i, ~a dela, ~a obla, ~i tečaj, ~a ožina, zemljarína -e *ž davek od zemlje*, zêmljast -a -o *kakor zemlja*, zemljàt -áta -o: tla so ~a *imajo veliko prsti*

zêmlja -é *in* -e *ž*, *rod. mn.* zêmelj *[-məlj] in* zemljá: star ko ~, obdelovati ~o, na svoji ~i, pod zémljo spraviti, pod zemljó leži; črna, orna, rodovitna, peščena ~, koliko ~e imaš? ~ se vrtí okoli sonca, gibanje ~e, v naši °~i *deželi*, *državi*; nikógaršnja ~, Nova ~ |*otok*|; zêmljica -e *ž*, zemljár -ja *m*: čmrlj ~

zemlják -a *m gruntar*, *posestnik*, zemljákinja -e *ž*, zemljàn -ána *m prebivavec zemlje*, zemljánka -e *ž* 1. *ženska*, 2. *koča*, 3. *jama*: bivati v ~ah, zemljánski -a -o: ~a usoda, zemljína -e *ž* 1. *prst*, 2. *celina*

zemlje- *v sestavi*: zemljemérec -rca *m*, zemljemérski -a -o, zemljemérstvo -a *s*: zemljepís -a *m*, zemljepísec -sca *m*, zemljepísen -sna -o: ~a širina, dolžina, zemljepísje -a *s*; zemljevíd -a *m*, zemljevíden -dna -o: ~a knjiga

zemljíšče -a *s*: gozdno, zakupno ~, ~ za hišo, kupiti nekaj ~a, zemljíščen -ščna -o, zemljíški -a -o: ~i davek, ~a knjiga, ~a posest, lastnina, renta, površina, ~i fond, maksimum; zemljiškoknjížen -žna -o: ~a sprememba, ~i vpis; zemljiškogospóski -a -o *dominikalen*; zemljiškolastníški -a -o: ~a diferenciacija; zemljiškoposésten -tna -o: ~e razmere

zenáčiti -im *izenačiti*

zendavésta -e *ž komentirano sveto pismo Zoroastrove religije*

zenica -e *ž*: otrpla, toga ~, zeníčen -čna -o: ~a reakcija, razdalja, optika

zenít -a *m nadglavišče*, *vrh*: sonce v ~u, zenítен -tna -o

Zénodot -a *m* |*gramatik*|, Zénodotov -a -o

Zénon -óna *m* |*gr. filozof*|, Zenónov -a -o

Zeppelin *[cepelin]* -a *m* |*izumitelj*|, Zeppelinov -a -o

zèt zéta *m* 1. *sorodnik*, 2. *zool.*, zétov -a -o, zétovski -a -o

Zéta -e *ž* |*reka*|, zétski -a -o: ~i pritoki; zéta -e *ž* |*cigareta*|

Zéus -a *m poglavar grških bogov*, Zéusov -a -o: ~a hči

zèv zéva *m* = zév -í *ž hiat*; zévati -am, zévanje -a *s*: brezno, žrelo, rana zeva, usta zevajo, zeváč -a *m zehavec*, zeválo -a *s*, zévka -e *ž* |*šoljka*|, zévčica -e *ž zool.* |*šoljka*|; zévniti -nem

zévgma -e *ž poet. vezava*

zezljáti -ám *sesljati*, zezljàj -ájte! zezljàl -ála -o, zezljánje -a *s*, zezljàv -áva -o, zezljávec -vca *m*, zezljávka -e *ž*, zezljávski -a -o: ~a govorna napaka

zgága -e *ž*: ~ me dere, peče, ~o delati komu, za sámo ~o si, ti ~ ti! zgágar -ja *m*, zgágast -a -o: ~ človek

zganiti *in* zgániti -nem *gl.* ganiti, zgánjen -a -o: zgani se vendar, življenje se zgane; papir, zemljevid ~, prav nič se ne zgane *>[-gan-] [-gən-]*

zgánjati -am, zgánjanje -a *s*: živino ~ na sejmišče; komedije, hrup, neumnosti ~, oblaki se zganjajo; zganjalíšče -a *s*, zganjávec -vca *m*; *vendar* izganjati

zgaráti -ám se *gl.* garati: ves se je zgaral; zgarán -a -o: ~a ženska, čisto ~ pride domov, zgaránost -i *ž*; *tudi* izgarati

zgíb -a *m* 1. ~ ustnic, ob vsakem ~u me zaboli *pregibu*, *zgibljaju*, 2. dimeljski, komolčni, podkolenski, knjižni, pisemski ~, po ~u likati, v ~u me boli, ~ pri hlačah, zgíben -bna -o: ~a stran sklepa, zgíbljaj -a *m in* zgibljáj -a *m*, zgibljív -a -o, zgibljívost -i *ž*

zgíbati -am *in* -bljem *gl.* gibati, zgíbanje -a *s*: ~ perilo, pole, ~ prste, ustnice; po sedenju se je treba ~, zgibálen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj, zgibávati -am, zgibávanje -a *s*, zgibávec -vca *m*, zgibávka -e *ž*, *nav. mn.* zgibávke -ávk *|klešče za žico|*

zgíniti -nem *izginiti*: ~ spred oči, ~ v pozabo

zgladíti -ím, zgládi -íte! zgládil -íla -o, zglajèn -ena -o *in* zgláditi -im *s stal. poud.*: kamen, les, papir, nasprotja ~, pot komu ~, nesoglasja ~, z vajo se jezik zgladi, zglájenost -i *ž in* zglajênost -i *ž*; *tudi* izgladiti

zgládka *prisl.*: ne gre vse ~

zglasíti -ím se, zglási -íte se! zglásil -íla -o, zglašèn -ena -o *in* zglásiti -im se *s stal. poud.*: osebno se ~ pri kom, v službo se ~; zglasítev -tve *ž*; zglášati -am se, zglášanje -a *s*, zglaševáti -újem se, zglaševàl -ála -o, zglaševánje -a *s*

zglávje -a *s*: nahrbtnik imeti za ~, imeti kaj pod ~em, zglávnik -a *m* 1. *zglavje*, 2. ~ pri ognjišču, na ~ nalagati drva

zglèd -éda *m*: ~ junaštva, ~ mladini, ~ za druge, za ~ *in* v ~ biti komu, svarilen ~, lep ~ *ali* lepe ~e dajati komu, po tujih ~ih narejeno, ~i vlečejo, za ~ kaj povedati, pokazati; zgléden -dna -o: ~o gospodarstvo, ~a šola, zglédnost -i *ž*, zglédnik -a *m vzornik*

zgledováti -újem se, zgledovàl -ála -o, zgledovánje -a *s*: ~ se po kom *ravnati se po kom*, *za zgled imeti koga*, ~ se nad kom *pohujševati se*; zgledovávec -vca *m*, zgledovávka -e *ž*

zglodáti *in* zglódati -am *in* -jem *gl.* glodati, zglódan -a -o: miši slamo zglodajo, stopnice se zglodajo; *tudi* izglodati

zgnáti sežênem *gl.* gnati: ~ živino v hlev, ~ s planine, ljudi ~ na shod; *vendar* izgnati

zgnêsti zgnêtem *gl.* gnesti, zgnetèn -ena -o: testo, papir, stavek, zgodbo ~, rjuho podse ~, ljudi ~ v majhen prostor, veliko ljudi se je zgnetlo v avtobus, zgnetênost -i *ž*; zgnétati -am, zgnétanje -a *s*: ~ ilovico

zgníti zgníjem *gl.* gniti: ~ pri živem telesu, hruška zgnije, v taki luknji boš še zgnil; *tudi* segniti

zgnojíti -ím se, zgnójil -íla -o, zgnojèn -ena -o: listje se zgnoji, stelja se je zgnojila, rana se najprej zgnoji, potem pa izgnoji; *vendar* izgnojiti se

zgódaj *prisl.*: ~ zjutraj, ~ pomladi, ~ vstati; zgódnji -a -e, *prim.* bòlj zgódnji -a -e: ~i krompir, ~e sadje, ~i srednji vek, ~a ura, ~e pisateljevo delo, zgódnjica -e *ž* 1. *zgodnja hruška*, 2. *maša*, zgódnjik -a *m kdor zgodaj vstaja*

zgódba -e *ž*: čudežna, ropárska ~, ~ o strahovih, ~e svetega pisma; vsak ima svojo ~o, zgódbica -e *ž*, zgóda -e *ž*

zgoditi -ím, zgôdi -íte! zgódil -íla -o: lan ~, sadje se zgodi; zgodèn -ena -o: lan je ~, ~a hruška

zgoditi -ím se, zgôdi -íte se! zgódil -íla -o: zgodi se tvoja volja; naj se zgodi po tvoji volji; nesreča se je zgodila; to se je zgodilo leta 1941

zgodovína -e *ž*: narodna, občna, politična, slovstvena, kulturna, pravna, umetnostna ~, ~ umetnosti, prava, ~ našega naroda, fant ponavlja ~o, ~ se ponavlja, pisati ~o, kupiti ~o *|(šolsko) knjigo|*, vpisal se je na ~o, zgodovínski -a -o: ~i dogodek, pouk, časopis, ~a ura, zgodovínskost -i *ž*, zgodovínar -ja *m*, zgodovínarica -e *ž*, zgodovínarka -e *ž*, zgodovínarski -a -o: ~o zborovanje; zgodovinopisje -a *s*, zgodovinopísen -sna -o, zgodovinopisec -sca *m*

zgòlj *prisl. samo*: ~ iz sebičnosti kaj delati *iz gole sebičnosti*

Zgoník -a *m kr. i.*, v ~u, zgoníški -a -o, Zgoníčani -ov *m mn.*

zgoníti zgónim *gl.* goniti: živino ~ skupaj; zgónjen -a -o: živina je vsa ~a *shojena, trudna*; *vendar* izgoniti

zgór *in* zgôraj *prisl.*: strop je ~, od ~ je prišel *(od kod?)*, zgórnji -a -e: ~a čeljust, ~a hiša, ~i dom *zbornica*, ~ih deset tisoč, zgôrajšnji -a -e: ~i stanovavci; zgórnjica -e *ž* |*izba*|, zgórnjik -a *m*, zgórec -rca *m veter z gornje strani*

zgoréti -ím *gl.* goreti: les, hiša zgori, človek bi zgorel od vročine; zgôrel -éla -o: ~a hiša, zgorelína -e *ž* |*produkt*|, zgorljív -a -o: ~i deli hiše, zgorljívost -i *ž*; zgorévati -am, zgorévanje -a *s*: kisik zgoreva v telesu; *tudi* izgoreti

zgostíti -ím, zgôsti -íte! zgóstil -íla -o, zgoščênje -a *s*: ~ vodo, jed, pripoved, hlapi se zgostijo v roso; zgoščèn -êna -o: ~ zrak, ~a pripoved, ~ slog, zgoš(en)ína -e *ž*, zgoščênost -i *ž*, zgostítev -tve *ž*, zgóstek -tka *m*; zgostljív -a -o, zgostljívost -i *ž*; zgóščati -am, zgóščanje -a *s*; zgoščeváti -újem, zgoščeválec -álca -o, zgoščevánje -a *s*, zgošč(ev)álo -a *s* |*pripomoček*|, zgoščeválen -lna -o *[-ln-]*: ~e priprave, zgoščevávec -vca *m*: plinski ~, zgoščevávka -e *ž* |*sesavka*|

zgotovíti -ím *izgotoviti*, zgotôvi -íte! zgotóvil -íla -o, zgotovljèn -êna -o

zgovoríti -ím se *gl.* govoriti: ~ se s kom o čem, treba se je ~ zaradi izleta, za skupen nastop; zgovorjèn -êna -o: tako je bilo ~o *zmenjeno*, če je tako, potem sva ~a; zgóvor -a *m*: ~ imeti s kom; zgovóren -rna -o: vino naredi človeka ~ega, zgovórnost -i *ž*: ~ v družbi, nekateri govorniki slove po ~i, vso ~ uporabiti za kaj; zgovárjati -am se, zgovárjanje -a *s*: ~ se o vojski; *vendar* izgovoriti

zgrábiti *in* zgrábiti -im *gl.* grabiti: ~ seno, listje na kup, ~ za orožje, za palico; ~ palico; strah, jeza te zgrabi, za glavo se ~, psa sta se zgrabila, koga za vrat ~; zgrábljen -a -o: seno, listje je ~o, zgrábek -bka *m*: seno na ~ih *ali* v ~ih; zgrabljív -a -o, zgrabljívost -i *ž*, zgrabljívec -vca *m*, zgrábljati -am, zgrábljanje -a *s*: ~ seno v plaste, zgrabljína -e *ž*

zgradíti -ím, zgrádi -íte! zgrádil -íla -o, zgrajèn -êna -o: hišo ~ *sezidati, postaviti*, most ~ *narediti, napraviti*, cesto ~ *potegniti, utrditi, napraviti*, zgrajênost -i *ž*, zgrádba -e *ž*: gledališka ~ *poslopje, stavba*, dramatična ~ povesti, zgradítev -tve *ž*, zgradarína -e *ž stavbnina*

zgrážati -am se *gl.* zgroziti se

zgrbáńčiti -im, zgrbáńčen -a -o, zgrbáńčenje -a *s*: ledvice, jetra se zgrbančijo, čelo ~, obraz se mu je zgrbančil, zgrbáńčenost -i *ž*

zgŕbiti -im: bolezen je starko zgrbila, koža se zgrbi; zgŕbljen -a -o: ~o čelo, ~a starka; zgŕbljenost -i *ž*, zgŕbati -am, zgrbanína -e *ž*

zgŕda *in* zgŕdo *prisl.*: ~ koga odsloviti

zgrébsti -bem *gl.* grebsti: ~ pepel na kup; zgrebèn -êna -o: pesek je ~ na kup; zgrébati -am, zgrébanje -a *s*; *vendar* izgrebsti

zgrešíti -ím, zgréši -íte! zgrešil -íla -o: pot, cilj ~, ~ koga na poti *ne srečati*, ~ koga *ne več spoznati*, zgrešila sva se; zgrešèn -êna -o: ~a sled, ~i nazori *zmotni, napačni*, zgrešênost -i *ž*, zgrešljív -a -o, zgrešljívost -i *ž*

zgrézniti -nem se; zgréznjen -a -o: ~a pljuča

zgrínjati -am, zgrínjanje -a *s*: rjuhe ~ *poravnavati*, ljudstvo se zgrinja na ceste

zgrísti zgrízem *gl.* gristi, zgrízenje -a *s*: meso ~, mleko se zgrize *sesede, zgosti*, od jeze se ~; zgrízen -a -o: ~o mleko, zgrízek -zka *m*; *vendar* izgristi

zgrméti -ím *gl.* grmeti: ~ na tla, na kup, v brezno, zgrmévati -am, zgrmévanje -a *s*

zgrníti zgŕnem, zgŕni -íte! zgŕnil -íla -o, zgŕnjen -a -o *in* zgŕniti -nem *s stal. poud.*: ~ jadra, odejo, zemljevid, zgrnil se je po tleh *zvrnil, padel*

zgrozíti -ím se, zgrôzi -íte se! zgrózil -íla -o: ob tem pogledu se je zgrozil, ~ se nad čim; zgrozítev -tve *ž*, zgrozítven -a -o *[-tvən-]*: ~a nevroza; zgrážati -am se, zgrážanje -a *s*

zgrúčiti -im se, zgrúčenje -a *s*, zgrúček -čka *m*

zgrúditi -im: mraz je zgrudil skalo *razjedel*, kost ~, prst se zgrudi *sprime v grude*; na tla se ~; zgrúden -a -o: ~a kost, ~a prst *v grude sprijeta*, zgrúda -e *ž drevo, ki ga je podrl vihar*

zgubáńčiti -im *zgrbančiti*

zgubáti -ám *in* zgúbati -am *gl.* gubati: ~ čelo, koža se je zgubala; zgubán -a -o *in* zgúban -a -o: ostro ~o čelo, zgubánost -i *ž in* zgúbanost -i *ž*: drobna ~

zgubíti -ím, zgúbil -íla -o, zgubljèn -ena -o: ~ pri igri, ~ denar, ~ otroka *splaviti*, ~ se izpred oči; *tudi* izgubiti

zibáti zibam *in* -bljem, zíbal -ála -o, zibánje -a *s in* zíbati -am *in* -bljem *s stal. poud.*: ~ otroka, zibali bodo *dobili otroka*, ladja se ziblje, zíbav -a -o: ~e ladje, ~a hoja, zibávec -vca *m*, zibávka -e *ž*, zibljív -a -o: ~a tla, zibljívost -i *ž*, zíb -a *m tel.*, zíben -bna -o: ~o stikalo

zíbel *[-eu̯]* -i *ž in* zibél *[-éu̯]* -i *ž*: od ~i do groba, zíbelka -e *[-beu̯k-]* *ž*, zíbka -e *ž*, zíbkati -am *otr.*, zíbkanje -a *s*

zíd -a *in* -ú *m*, *dv.* zidóva *in* zída, *mn.* zidóvi zidóv po zidóvih *in* zídih *in* zidéh: opéčni, oporni, požarni, prečni, kitajski ~, suhi, mokri, mešani ~, stati ko ~, bled kakor ~, koga ob ~ postaviti, pritisniti; iti z glavo skoz ~, prinesi tistega (vina) od ~a; zíden -dna -o: ~a opeka = zidák -a *m*: votel ~, zídec -dca *m* 1. *majhen zid*, 2. *ograja*, 3. *opasek*, zídček -čka *m*, zídek -dka *m*, zidína -e *ž zidovje*, *zid*, zídovje -a *s*: oporno, mestno, grajsko ~

Zídani móst -ega -a *ali* -ega -ú *m kr. i.*, v ~em môstu *in* móstu

zidár -ja *m*, zidárka -e *ž*, zidárski -a -o: ~i mojster, ~a dela, ~a žlica, lopatica, zidárstvo -a *s*

zidáti zídam, zídaj -ájte! zídal -ála -o, zidánje -a *s in* zídati -am *s stal. poud.*: ~ hišo, most, ~ gradove v oblake; zídan -a -o: ~a hiša; to je ~o na pesek; z opeko, apnom, cementom ~o; **zidáva** -e *ž*: letos bo veliko ~e, ~o nadzirati, voditi; zídanica -e *ž*: ~ v vinogradu, zidalíšče -a *s stavbišče*

zijáti -ám, zijàj -ájte! zijajóč -a -e, zijáje, zijál -ála -o, zijánje -a *s*: ~ od čudenja, kaj pa zijaš? *vpiješ*, ~ v koga, zemlja od suše zija; prazen prostor, vrzel, noč zija vame; zijálo -a *s*: neumno ~, ~a prodajati, zijálast -a -o: ~ otrok, ~o dekle; zijáliti -im *zijala prodajati*, zijáljenje -a *s*; zijàv -áva -o: ~i otroci, zijávec -vca *m*, zijávka -e *ž*: Potočka ~, zijávost -i *ž*, ziják -a *m zijalo*: ~e prodajati, ~e delati iz koga *norce*

Zílja -e *ž* *|reka|*, zíljski -a -o: Ziljska dolina, Zíljani -ov *m mn.*

zíma -e *ž*: huda, ostra, trda, mila ~, na ~o gre, čez ~o prerediti, ~ me trese, ~ pritisne, popusti, zímen -mna -o: ~o je *mraz*, zímast -a -o: ~o drevje *pozebło*, zímec -mca *m* 1. *januar*, 2. *zool. vodomec*; zimíka -e *ž* 1. *zimska hruška*, 2. *jabolko*, zímščica -e *ž zimsko jabolko*, zímščak -a *m zimski lan*, zímski -a -o: ~i šport, ~i meseci, ~o vreme; zimováti -újem, zimovàl -ála -o, zimovánje -a *s*, zimovalíšče -a *s*

zímzelen -a *m bot.*, zimzelèn -ena -o: ~o drevje, ~i hrast

zníti -nem: pošteno ~ *odpreti usta*, kakor zine, se zlaže; ves večer ni zinil, čevelj zine pri prstih

zíza -e *ž* = zíz -a *m*: ~o *ali* ~e dati otroku, zízec -zca *m* = zízek -zka *m*; zízati -am, zízanje -a *s*; zízen -zna -o: ~ otrok, ~o tele, zizník -a *m odojek*

zjáhati -am *in* -šem: ~ konja *zdelati*

zjasníti -ím se, zjásni -íte se! zjásnil -íla -o: (nebo) se je zjasnilo, oči se zjasnijo, čelo se zjasni, zjasnítev -tve *ž*

zjecljáti -ám *izjecljati gl.* jecljati

zjéd -i *in* -í *ž izjed*

zjeklenéti -ím *gl.* jekleneti, zjeklenèl -éla -o, zjeklenélost -i *ž*, zjeklenîti -ím, zjeklêni -íte! zjeklénil -íla -o, zjeklenjèn -ena -o: voljo ~, kakor da so se mu udje zjeklenili, zjeklenítev -tve *ž*

zjezíti -ím *razjeziti*, zjézi *in* zjêzi -íte! zjézil -íla -o, zjezèn -ena -o

zjokáti *in* zjókati -am *in* -čem se *zajokati gl.* jokati; *vendar* izjokati

zjútraj *prisl.*: danes ~ *davi*, včeraj ~, zgodaj ~, zjútranji -a -e: ~e mleko, delo, ~i listi, zjútrajšnji -a -e

zláčniti -im *izlačniti*, *napraviti lačnega*

zlágati -am, zláganje -a *s*: ~ pole papirja, pesmi ~, ~ perilo v omaro, seno z voza, ~ se s kom v nazorih, izpovedi se ne zlagajo z resnico, zlagálen -lna -o *[-ln-]*: ~i stroj, zlagáč -a *m*, zlagávec -vca *m*, zlagávka -e *ž*; *vendar* izlagati

zlagáti zlážem se *gl.* lagati: ~ se komu, da ...; zlagán -a -o: ~e solze, zgodba je ~a, to je vse ~o, zlagánost -i *ž*

zlágoma *prisl. počasi*, *zložno*, *lagodno*: ~ delati, živeti

zláhka *prisl.* = zláhkoma *prisl.*: ~ zaslužiti

zlájšati -am *olajšati*, zlájšanje -a *s*: ~ komu breme, bolečine so se mu zlajšale, zlajšáva -e *ž*, zlájšek -ška *m*; zlajševáti -újem, zlajševánje -a *s*

zlákati -am *izlakati*, *zlačniti*

zlámljati -am *lomiti*, zlámljanje -a *s*
zlasáti -ám *gl.* lasati, zlasán -a -o: koga ~
zlásti *poudarni prisl.*: ~ Janez pridno dela, Janez je ~ priden, ~ riše rad, ~ danes ne, ~ tukaj ne; govori se mnogo, ~, da pride cesta v vas
zlát -a -o *in* -ó -í -é 1. *iz zlata*: ~ križec, ~a pena, ruda, obreza, črka, ~ okvir, ~o tele *bogastvo*, 2. *zlatu podoben*: ~i lasje, ~a zarja, zvezda, ribica, vrana, ~o sonce, 3. *vrednost*: ~ človek, nauk, ~i vek, jubilej, ~i časi, ~e gradove obetati komu, ~a duša, prostost, knjiga, mati, poroka; rana ura ~a ura, ~o srce, jedro; dokler prosi, ~a usta nosi; 4. ~a tehtnica *za zlato*, ~a žila *hemoroidi*, Zlati rog; zlát -a *m*: tri ~e vreden, polno pest ~ov
zlatár -ja *m*, zlatárka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *zool. hrošč*, zlatárski -a -o: ~a dela, ~a oslica, zlatárna -e *ž*, zlatárstvo -a *s*
zlatén -a -o *zlat*, zlaténkast -a -o: ~ sijaj, zlaténka -e *ž bot.*, zlatenica -e *ž med.* |*bolezen*|: nalezljiva ~, ~ novorojenčkov, zlatenîčen -čna -o
zlatica -e *ž* 1. *bot.*: ripeča ~, 2. *zool.*: kuna ~, zlatič -íča *m bot.*, zlatíčnica -e *ž bot.*, *nav. mn.* zlatíčnice -ic
zlatíti -ím, zláti -íte! zlatíl -a -o: verižico ~, sonce zlati vrhove; zlačên -ena -o *in* zlatèn -ena -o: v ognju ~o; zlatênje -a *s*: galvansko ~, zlatílo -a *s*, zlatílen -ina -o *[-ln-]*: ~a tehnika, zlatílnica -e *[-ųn-] ž* |*prostor*|
zlatník -a *m* |*denar*|: tri ~e vreden, zlatnína -e *ž*: prodati vso ~o, trgovina je založena z ~o, zlatnínar -ja *m*, zlatnínarski -a -o, zlatnica -e *ž zool.*
zlató-á *s*: čisto, suho ~, mačje, belo, 18-karatno ~, ~ v palicah, prodati kaj za čisto ~, biti ~a vreden, plačati v ~u, z ~om, suščev sneg gre z ~om na vago, z ~om natovorjen osel preleze vsak zid
zlato- *v sestavi*: zlatoglàv -áva -o, zlatoglávec -vca *m*, zlatoglávka -e *ž*; zlatogrív -a -o, zlatogrívec -vca *m*, zlatogrívka -e *ž zool.*; zlatokljún -a -o; zlatokòp -ópa *m*; zlatokríl *[-íl]* -a -o, zlatokrílec -lca *[-lc-]* *m*, zlatokrílček -čka *[-lč-]* *m zool.*; zlatolàs -ása -o, zlatoláska -e *ž*, zlatolásec -sca *m*; zlatolíka -e *ž* |*vrba*|; zlatolíst -a -o, zlatolísten -tna -o; zlatomášen -šna -o, zlatomášnik -a *m*, zlatomášniški -a -o; zlatoníten -tna -o; zlatonôsen -sna -o: ~a reka; zlatoòk -óka -o: ~a ribica, deklica; zlatopèr -éra -o: ~a ptica, zlatopér -a *m*: ptica ~, zlatopérka -e *ž*: ptica ~; zlatoprédec -dca *m*, zlatopréjka -e *ž*, zlatopréjstvo -a *s*; zlatorépka -e *ž zool.*, zlatorèp -épa -o; zlatorézec -zca *m*, zlatoréžčev -a -o, zlatoréški -a -o: ~o orodje; zlatorítka -e *ž zool.*; zlatoròg -óga -o: ~ kozel, zlatoróg -a *m*: pravljični ~, perem z ~om; zlatoslédec -dca *m*; zlatotópka -e *ž kem.*, zlatotópen -pna -o: ~a voda; zlatotráčnica -e *ž* |*lilija*|; zlatoúst -a -o *kdor ima zlata usta*; zlatoúst -a *m*; zlatovézec -zca *m*, zlatovézen -zna -o, zlatovéznica -e *ž* |*delavnica*|, zlatovézka -e *ž*; zlatovránka -e *ž*
zlécati -am *pretegniti*, zlécan -a -o: ~ odrevenele ude, s hojo v hrib se je kmalu zlecal
zléči zlézem *izleči*: ~ jajce
zlèk -éka *m invaginacija*
zlékniti -nem: ~ trudne ude po travi, ~ se po klopi, na klopi; zléknjen -a -o: ~ križ
zlépa *in* zlépo *prisl.*: ~ povedati, ~ ne bo več take priložnosti
zlepíti *in* zlépiti -im, zlépljen -a -o: dva lista, konca ~, znamki sta se zlepili; zlépljenost -i *ž*, zlépljenec -nca *m min. konglomerat*, *labora*, zlepljenína -e *ž*, zlépek -pka *m*; zlépljati -am, zlépljanje -a *s*, zlépen -pna -o, zlépnost -i *ž kohezija*, zlepljív -a -o, zlepljívost -i *ž*
zlesenéti -ím *gl.* leseneti: koruzno steblo zleseni; zlesenèl -éla -o: ~o celičje, zlesenélost -i *ž*
zlésti zlézem *gl.* lesti: ~ na drevo, z drevesa, na tla, v posteljo, iz luknje, skozi ograjo; ~ od groze na kup; v službi visoko ~, od starosti vkup ~, v luknjo ~; zlèz zléza *m tel.*
zletéti -ím *gl.* leteti: ~ s stolčka, iz službe, iz šole, ob poku ptiči zlete, posoda zleti na tla, zlèt zléta *m vzlet*: ~ zrakoplova; zlétati -am: letala zletajo z letališča, otroci naj se le pošteno zletajo; zletávati -am, zletávanje -a *s*: ptiči so zletavali z veje na vejo, ptiči se zletavajo, zletàv -áva -o *nestalen*; *gl. tudi* izleteti
zlíkati -am: obleko ~; zlíkan -a -o: ~a guba na hlačah, zlíkanost -i *ž*, zlíkanec -nca *m*
zlíkovec -vca *m*: ~i so razbili šipe

zlíti zlíjem *gl.* liti: ~ mleko v kotel; ploha, dež se zlije; z vse vasi se je voda zlila v log, na tla ~, zlítje -a *s*; zlít -a -o: barve so lepo ~e, zlítek -tka *m*: železo v ~ih, zlitína -e *ž*: bakrova, kovinska, zlata ~; *gl. tudi* izliti

zlívati -am, zlívaj -te *in* -ájte! zlíval -a -o *in* -ála -o, zlívanje -a *s in* zlívánje -a *s*: ~ vodo v morje, barve se lepo zlivajo, zlívanke -ank *ž mn. pogača*, zlív -a *m*, zlívek -vka *m*, zliváč -a *m*

zlízáti *in* zlízati zlížem *gl.* lizati: ~ med s kruha, ~ sladkorček, ~ se *ozdraveti, rešiti se*, zlízek -zka *m*: ~ mila; *tudi* izlizati

zljubíti *in* zljúbiti zljúbi se mi: ni se mu zljubilo

zlò zlà *s*, v zlù z zlòm, *mn.* zlà zèl *[zəl]* zlòm: kaj za ~ vzeti, vse gre po ~u, za ~ se mi zdi, pod ~ iti *na nič priti*

zlôba -e *ž*, zlôben -bna -o *hudoben*, zlôbnost -i *ž*, zlôbnež -a *m*

zločést -a -o *hud, maligen* = zločésten -tna -o: ~a bula

zločín -a *m hudodelstvo*, zločínec -nca *m hudodelec*, zločínka -e *ž hudodelka*, zločínski -a -o *hudodelski, hudodelen*

zlódej -a *m*: fant je od ~a, da bi te ~! kaj ~a čenčaš, ~a *ali* za ~a, ali boš tiho! zlódejev -a -o: ~ smrkavec, zlódejevec -vca *m*, zlódej(ev)ski -a -o: ti ~i potepuh!

zlòg zlóga *m* 1. ~ drv, snopja, 2. *slov.*: razdeliti besedo na ~e, korenski, poudarjeni ~, zlogóven -vna -o: ~a meja *meja zloga*, zlogóvnica -e *ž* |*uganka*|, zlogováti -újem, zlogovàl -ála -o, zlogovánje -a *s*: ~ besedo; ne bere gladko, še zloguje *trga besede na zloge*, zlogoválen -lna -o *[-ln-]*: ~a metoda branja; zlogomérje -a *s poet.*, zlogoméren -rna -o

zloglásen -sna -o *na slabem glasu, razvpit*, zloglásnost -i *ž*

zlohôten -tna -o *hudoben, slabonameren*, zlohôtnost -i *ž*

zlómek -mka *m*: glej ga ~a, ti ~ ti! za ~a ga ne spraviš kam; kaj, za ~a, se še obiraš! zlómkov -a -o: ~ fant

zlomíseln -a -o: ~o dejanje, zlomíselnost -i *ž* >*[-səln-]*

zlomíti zlómim *gl.* lomiti, zlómljen -a -o: ~ palico na kom, roko si ~. prej si zlomiš vrat, kakor prideš gor; ~ komu pogum, trmo, živce, moralno ~ koga, z delom se ~ *zdelati, utruditi se*, ~ stavek *tisk.*, zlómljenost -i *ž*, zlòm zlôma *m*: ~ roke, kosti, volje, živčni ~; zlómek -mka *m* 1. *tisk.*, 2. *del zlomljene kosti*, zlomljív -a -o, zlomljívost -i *ž*

zlonaméren -rna -o, zlonamérnost -i *ž*

zlorába -e *ž izrabljanje*: ~ imena, orožja, zaupanja; zlorábiti -im, zlorábljen -a -o: ~ talente, položaj, vpliv za kaj, zlorábljati -am, zlorábljanje -a *s*

zlót -a *m* |*denar*|

zlovéšč -a -e *grozljiv, nesrečo znaneč*: ~a poročila, ~a ptica

zlovóljen -ljna -o *nejevoljen, slabe volje*, zlovóljnost -i *ž nejevoljnost, slaba volja*, zlovóljnež -a *m sitnež, nataknjenec*

zlóžen -žna -o: ~a pot, ~e stopnice, ~o delati, zlóžnost -i *ž*

zložíti -ím, zlôži -íte! zlóžil -íla -o: ~ obleko, perilo, ~ vse v kovček, ~ meter *mero*, ~ drva na metre, v skladovnico, ~ denar za dober namen, ~ pesem, povest, ~ besedo iz dveh besed, ~ zemljišča v skupno gospodarstvo; oba dela sta se zložila v enoto; za ceno se nisva mogla ~, z njim se ne morem ~ *ujeti, (spo)razumeti*; zložèn -ena -o: ~i stavek, ~a beseda, zložênka -e *ž* 1. *beseda*, 2. *zložena gaza*, zložênost -i *ž*, zložítev -tve *ž*, zlóžek -žka *m blok*, zložljív -a -o: ~ meter, stol, ~a miza, postelja; *vendar* izložiti

zmágati -am, zmágan -a -o: ~ sovražnika, pot, vzpon, težave, strast, zmága -e *ž*: ~ nad kom, Pirova ~, °odnesti ~o *zmagati*, zmagávec -vca *m*, zmagávka -e *ž*, zmagljív -a -o, zmagljívost -i *ž*

zmagováti -újem, zmagovàl -ála -o, zmagovánje -a *s*: komaj še zmaguje delo, zmagoválen -lna -o *[-ln-]*: ~e čete, ~o veselje, zmagovít -a -o: ~ pohod, ~e bitke, čete, zmagovítost -i *ž*, zmagovávec -vca *m*, zmagovávka -e *ž*, zmagovávski -a -o: ~i ponos, zmagoslávje -a *s*, zmagosláven -vna -o

zmaháti *in* zmáhati -am *gl.* mahati: ~ koga *nabunkati*

zmàj *in* zmáj -a *m*: ~a spuščati, leteči ~, zmájev -a -o, zmájevka -e *ž*, zmájevec -vca *m bot.* |*drevo*|, zmájski -a -o: Zmajski most

zmajáti *in* zmájati -am *in* -em *in* -ėm *gl.* majati: drevo ~, z glavo ~, drevo se je zmajalo; zmaján -a -o *in* zmájan -a -o:

~a vrata, ~ voz; zmajeváti -újem, zmajevàl -ála -o, zmajevánje -a *s*: ~ z glavo

zmakníti zmáknem, zmaknì -íte! zmaknìl -íla -o *in* zmákniti -nem *s stal. poud.*: zmakni prst! fant rad kaj zmakne; zmáknjen -a -o: ~o vretence, ~a ledvica >*[-mak- | -mək-]*; *tudi* izmakniti

zmála *prisl.*: ~ ga uči *ko je še majhen*, ~ ga poznam

zmaličíti -im *izmaličiti*, zmaličen -a -o, zmaličenje -a *s*: družba je otroka zmaličila, ~ pomen besede, dogodka, stvar se je zmaličila; zmaličenost -i *ž*

zmamíti *in* zmámiti -im *gl.* mamiti, zmámljen -a -o: vročina, pijača zmami človeka, ~ dekle k sebi, ~ koga ven, zmámljenec -nca *m*, zmámljenka -e *ž*, zmámljenost -i *ž*; zmáma -e *ž*: ~e me obhajajo *slabosti, omedlevice*, zmámen -mna -o: ~ svet, duh, zmamljív -a -o, zmamljívost -i *ž*; *vendar* izmamiti

zmánjkati -am, zmánjkanje -a *s*: kruha, ljudi, denarja, dela se ne zmanjka; piva večkrat zmanjka, človek je zmanjkal *izginil*; zmanjkalo mu je sape; zmanjkováti -újem, zmanjkovàl -ála -o, zmanjkovánje -a *s*

zmánjšati -am, zmánjšan -a -o, zmánjšanje -a *s*: ~ razdaljo, izdatke za polovico; ~ merilo, ~ napetost; teža, vrednost, kup se zmanjša, zmánjšanka -e *ž* *manjšalna beseda*, zmánjšanost -i *ž*, zmanjšáva -e *ž*; zmanjševáti -újem, zmanjševàl -ála -o, zmanjševánje -a *s*: postopno ~ izdatke, razdalja se zmanjšuje, zmanjševánec -nca *m*, zmanjševávec -vca *m*, zmanjševávka -e *ž*, zmanjševálen -lna -o *[-ln-]*: ~e pripone, ~a beseda = zmanjševálnica -e *[-ln-] ž*

zmastíti -ím, zmásti -íte! zmástil -íla -o, zmaščèn -ena -o: grozdje ~, zmaščênost -i *ž*, zmastítev -tve *ž*

zmašíti -ím, zmáši -íte! zmášil -íla -o, zmašèn -ena -o: ~ nekaj perila, stvari v torbo; členek na hitrico ~, v avto se ~, zmašênost -i *ž*, zmašítev -tve *ž*, zmašílo -a *s*

zmazáti *in* zmázati zmážem *gl.* mazati, zmázan -a -o, zmázanje -a *s*: nalogo si grdo zmazal, zmázek -zka *m*: to delo je ~; *vendar* izmazati

zmečíti -ím, zméči *in* zméči -íte! zméčil -íla -o, zmečèn -ena -o: ~ skorjo v mleku, hruška se zmeči, zmečênost -i *ž*, zmečítev -tve *ž*

zmečkáti -ám *gl.* mečkati, zmečkán -a -o, zmečkánje -a *s*: ~ obleko, papir, krompir, členek; prst si ~, na poti se obleka zmečka; zmečkánost -i *ž*, zmečkanína -e *ž* *|rana|* >*[-məčk-]*

zméda -e *ž*: ~ v hiši, v glavi, v mislih, ~ med ljudmi, na svetu, ~ nastane, ~o povzročiti, narediti, ta človek je prava ~

zmedíti -ím, zmêdi -íte! zmédil -íla -o: sadje ~, hruške se zmede; zmedèn -ena -o: ~o sadje, zmedítev -tve *ž*

zmedléti -ím *medel postati gl.* medleti: med boleznijo je čisto zmedlel, zmedlélost -i *ž*, zmedlíti -ím, zmédlil -íla -o: bolezen ga je zmedlila >*[zməd-]*

zmehčáti -ám *gl.* mehčati, zmehčán -a -o, zmehčánje -a *s*: sadje ~, človeka ~, da popusti; bula se zmehča; zmehčánost -i *ž*, zmehčanína -e *ž*: možganska ~

zmehúriti -im: koža se zmehuri; zmehúrjen -a -o: obleka je vsa ~a

zmencáti -ám *gl.* mencati, zmencán -a -o: klas, lat prosa ~, perilo ~, v zadregi je zmencal opravičilo >*[zmənc-]*; *gl. tudi* izmencati

zmendráti -ám *gl.* mendrati: travo ~; zmendrán -a -o: ~o polje >*[zmən-]*

zmenè -éta *m podtaknjenec, podvržen otrok, podmenčič*

zmeníti *in* zméniti -im se: ~ se s kom za delo, za plačilo; s kom se ~, da pojdeta skupaj v mesto; zmenili so se zaradi skupne poti, paše; to se boste pa med seboj zmenili; za delo se še zmeni ne; zménjen -a -o: ~ sestanek, to je že vse ~o; biti ~ s kom zaradi česa *ali* za kaj; zmenítev -tve *ž*, zménjenost -i *ž*, zmének -nka *m*: imeti ~ s kom, biti v ~u s kom, ~ ni veljaven, po veljavnem ~u

zmenjáti *in* zménjati -am *gl.* menjati: ~ denar, vloge, blago; *tudi* izmenjati

zméraj *prisl.* (°zmíraj) *zmerom*: za ~

zméren -rna -o: ~a cena, stranka, ~o delo, ~o delati, živeti, biti ~ v pijači, pri igri, zmérnost -i *ž*, zmérnež -a *m*

zmériti -im *gl.* meriti, zmérjen -a -o: mizo, vročino ~, ob zidu se ~; zmérjenost -i *ž*, zmerítev -tve *ž*; *gl. tudi* izmeriti

zmerjáti zmérjam, zmérjaj -ájte! zmérjal -ála -o, zmerjánje -a *s* *in* zmérjati -am *s stal. poud.*: grdo koga ~, ~ z grdimi

priimki, ~ koga s tatom, med seboj se ~, zmerjávec -vca *m*, zmerjávka -e *ž*, zmerjávski -a -o: ~e navade, zmerjálen -lna -o *[-ln-]*: ~i priimki, zmerljív -a -o, zmerljívost -i *ž*, zmerljívec -vca *m*, zmerljivka -e *ž*

zmérom *prisl.* (ẑmírom) *zmeraj*: ~ in ~ me sprašuje, še ~ ga ni

zmés -i *ž*: ~ rži in pšenice *soržica*, zmésen -sna -o: ~ kruh, ~ gnoj *kompost*, zmések -ska *m*, zméska -e *ž mešano zrnje*; zmésoma *prisl. povprek*: ~ kaj prodati

zmesíti *in* zmêsiti -im *gl.* mesiti, zmêšen -a -o: vodo in moko ~ v testo

zmésti zmédem *in* zmêsti zmêdem *gl.* mesti medem: prejo, korak, kupčijo ~, vprašanje ga je zmedlo; štreno, glavo komu ~, ves se je zmedel; zméden -a -o: ~o govorjenje, ~a glava, ~ človek, ~o gledati, govoriti, zmédenost -i *ž*, zmédenec -nca *m*, *nav. mn.* zmédenci -cev *[pecivo]*, zmédenka -e *ž*

zmésti zmétem *gl.* mésti métem, zméten -a -o: mleko, smetano ~, zmétek -tka *m*, *nav. mn.* zmétki -ov *pinjeno mleko*

zmêsti zmêtem *in* zmêdem *gl.* mêsti mêtem, zmetèn -êna -o: prah s police, smeti na kup ~, ~ spod postelje, zmétati -am, zmétanje -a *s*; *vendar* izmesti

zmešáti *in* zmêšati -am *gl.* mešati: vino z vodo ~, pšenico in rž ~, prejo ~, vse mi je zmešal, glavo komu ~, koga čisto ~, pamet se zmeša, zmešalo se mu je; zmêšan -a -o: ~o vino, ~a glava, pamet, vse je ~o, ~o govoriti, ~ človek, zmêšanost -i *ž*, zmêšanec -nca *m*, zmêšanka -e *ž*

zmešétiti -im: ~ za vola

zmešnjáva -e *ž*: ~o delati, za samo ~o si, ta človek je prava ~, zmešnjávec -vca *m*, zmešnjávka -e *ž*

zmetáti zméčem *gl.* metati, zmetán -a -o: ~ obleko s sebe, ~ vse na tla, seno z voza, ~ komu kaj v obraz; zmétati -am = zmetávati -am, zmetávanje -a *s*; *vendar* izmetati

zmétek -tka *m gl.* zmésti zmétem

zméti zmánem *gl.* meti: proso ~, oči si ~, suh list ~, v roki se klas kar zmane; zmét -a -o: ~o proso

zméziti -im *zganiti*: nogo ~, v temi se je nekaj zmezilo, zmézi se! kri se zmezi po zaspani nogi

zmigati -am, zmígan -a -o: ~ s prstom, ~ se pri delu, se boš že zmigal *zganil*

zmígniti -nem *gl.* migniti: ~ z ramo, zmigováti -újem, zmigovàl -ála -o, zmigovánje -a *s*: kar zmigoval je z glavo

zmikástiti -im, zmikásten -a -o: ~ koga

zmíkati -am *in* zmíčem, zmíkanje -a *s*: denar ~, kaj zmikaš glavo? sekira se zmika *snema*, delu se ~, z izgovori se ~ *izmikati*, zmikávec -vca *m*, zmikávka -e *ž*, zmikávt -a *m*; *tudi* izmikati

zmínec -nca *m bot.*; Zmínec -nca *m kr. i.*, iz ~a, v ~u, zmínški -a -o, Zmínčani -ov *m mn.*

zmíriti -ím, zmíri -íte! zmíril -íla -o, zmírjen -a -o, zmírjenje -a *s*: ljudi ~, nasprotnika sta se zmirila, ~ koga s kom; zmírjenost -i *ž*, zmirljív -a -o, zmirljívost -i *ž*

zmísliti -im si *ali* se, zmíšljen -a -o: ob teh besedah se zmisli svojega prijatelja *ali* na svojega prijatelja; zmíslek -a *[-lək-] m*; zmíšljati -am si *ali* se, zmíšljanje -a *s*; zmišljeváti -újem si *ali* se, zmišljevàl -ála -o, zmišljevánje -a *s*; *gl. tudi* izmisliti si

zmíti zmíjem *gl.* miti, zmít -a -o: ~ kri z obraza, ~ rano, veter zmije gore; nebo, obzorje se zmije, zmívati -am *gl.* umivati, zmívanje -a *s*; *tudi* izmiti

zmláda *prisl. iz mladega*, *od mladih nog*: ~ se uči

zmladíti -ím, zmládil -íla -o, zmlajèn -ênа -o: sadje ~, sadje se zmladi

zmladlétek -tka *m* = zmladlétje -a *s pomlad*, zmladlétен -tna -o, zmladléta *prisl. spomladi*

zmlatíti *in* zmlátiti -im *gl.* mlatiti: toča zmlati polje, neusmiljeno je zmlatil tatu; zmlačen -a -o: ~a slama *stolčena*, *zbita*, *zmeta*; *tudi* izmlatiti

zmléti zméljem *gl.* mleti, zmlét -a -o: kavo, žito, rudo, kamenje ~, na drobno ~, v sončni prah ~ koga, kamenje se zmelje čez zimo; zmlétje -a *s*, zmlétek -tka *m*

zmléziti -im se *postati mlekast*, zmléziva -e *ž mleziva*, zmlézivo -a *s med.*

zmlínčiti -im, zmlínčenje -a *s*: testo ~, novec se pod kolesom zmlinči; zmlínčen -a -o: ~o truplo, zmlinčenína -e *ž zmlinčeno mišičevje*, zmlínčenost -i *ž*

zmnožíti -ím, zmnôži -íte! zmnóžil -íla -o, zmnožèn -ênа -o: dve števili ~, zmnóžek -žka *m*

zmôči zmórem *gl.* moči: toliko zmorem (denarja, dela, dati), ne zmore davkov, bo zmogel težave? jeza ga je zmogla
zmočíti zmóčim *gl.* močiti, zmóčen -a -o: ~ zrnje, obleko si ~, kje si se zmočil? dež je le malo zmočil
zmodríti -ím, zmódri -íte! zmódril -íla -o, zmodrèn -êna -o: skušnja ga je zmodrila, zmodrítev -tve *ž*; *tudi* izmodriti
zmogljív -a -o, zmogljívost -i *ž*: ~ podjetja, stroja, človeka
zmolíti zmólim *gl.* moliti: ~ molitev; *vendar* izmoliti
zmólsti zmólzem *gl.* molsti >*[-oụ-]*; *tudi* izmolsti
zmóta -e *ž*: huda, velika, usodna ~, to je ~, biti, živeti, delati v ~i, iz ~e kaj napraviti, v ~i kaj storiti, v ~o zavajati; zmotnjáva -e *ž*, zmótnja -e *ž*, zmótica -e *ž*, zmóten -tna -o: ~a misel, zmótnost -i *ž*
zmotáti -ám *in* zmótati -am *gl.* motati, zmotán -a -o *in* zmótan -a -o: prejo ~ v klobčck, ~ se skozi vrata, skozi množico; vse se je zmotalo skupaj, nit se je zmotala z vretena; zmótek -tka *m*; *vendar* izmotati
zmotíti *in* zmótiti -im *gl.* motiti, zmóten -a -o, zmótenje -a *s*: vodo ~ *skaliti*, koga ~ pri računu, delu, branju; komu glavo ~, v računu, načrtu, pisanju se ~, ~ se z delom, z otroki, ~ se v kom
zmozníčiti -im *z mozniki zbiti*: dno, posodo ~; zmozníčen -a -o: ~e doge, zmozník -a *m moznik*, zmozníca -e *ž moznica*
zmóžen -žna -o: ~ dela *ali* dela ~, ~ človek, biti ~ za gospodarja, za delo, ~ junaških del, ~ življenja, zmóžnost -i *ž*: ~ zaznavanja, ~ za delo, imeti lepe ~i, duševne in telesne ~i, ~ mišljenja
zmračíti -ím, zmračil -íla -o, zmračèn -êna -o: skrb mu je zmračila čelo, um se zmrači, dan se je zmračil, zmračilo se je, zmračilo se mu je čelo, zmračítev -tve *ž*
zmrazíti -ím, zmrázil -íla -o *in* zmráziti -im, zmrážen -a -o: boš vso hišo zmrazil, zmrazilo ga je *mraz ga je stresel*, na straži se je zmrazil; zmráženost -i *ž*, zmrazítev -tve *ž*
zmrcvárити -im, zmrcvárjen -a -o: z nožem koga ~, kritika je delo zmrcvarila, zmrcvárjenost -i *ž*
zmŕdati -am se *spačiti se*, *obraz zgubančiti*, zmŕdek -dka *m*, zmrdljáj -a *m*, zmrdljiv -a -o, zmrdljívost -i *ž*, zmrdljívec -vca *m*, zmrdljívka -e *ž*; zmŕdniti -nem se, zmrdováti -újem se, zmrdovàl -ála -o, zmrdovánje -a *s*: ~ se nad čim, ob čem, zaradi česa
zmršávéti -ím *shujšati*, zmršavèl -éla -o, zmršavélost -i *ž*
zmŕšiti -im: ~ komu lase, brada se zmrši; zmršen -a -o: ves ~ je, ~o perje, zmršenost -i *ž*, zmršenec -nca *m*, zmršenka -e *ž*, zmrš -a *m*: ti ~ ti!
zmŕviti -im *in* zmrvíti -ím, zmŕvil -íla -o, zmrvljèn -êna -o: ~ koga v sončni prah
zmrzál *[-ạ́]* -i *ž*: pomladanska ~ je uničila sadje, na vrtu je sama ~
zmŕzniti -nem: v snegu ~, pri izpitu ~; zmŕzel -zla -o *in* zmŕznjen -a -o: ~a voda, ~i prsti, zmŕznjenec -nca *m kogar rado zebe*, zmŕznjenka -e *ž*, zmrzlè -éta *m*, zmrznè -éta *m*, zmrzlák -a *m*, zmŕzlež -a *m*, zmŕzlikar -ja *m*: véliki in mali ~ |*vešča*|, zmŕznjenost -i *ž*, zmŕzlost -i *ž*, zmrzlína -e *ž*, zmrzljiv -a -o, zmrzljívec -vca *m*; zmrzováti -újem, zmrzovàl -ála -o, zmrzovánje -a *s*
zmúčiti -im *gl.* mučiti, zmúčen -a -o: delo človeka zmuči, pri delu se ~, zmúčenost -i *ž*, zmúčenec -nca *m*, zmúčenka -e *ž*; *tudi* izmučiti
zmudíti -ím, zmúdil -íla -o, zmujèn -êna -o: ves dan je zmudila zaradi opravkov, dve uri sem se zmudil na poti; zmúda -e *ž*
zmúzati -am se *izmuzati se*: mimo vseh straž in ovir se je zmuzal, zmúzniti -nem se: iz zanke se ~, mimo hiše se ~, dolžnosti se ~, posoda se mu je zmuznila iz roke *izmuznila*; zmuznè -éta *m*; *tudi* izmuzati se
***znabíti** *prisl. morda*, *morebiti*
značáj -a *m*: mračen, trden, omahljiv, odkrit, zahrbten, hinavski ~, podjetje republiškega ~a → *pomena*, *vrste*, *narave*; raziskovanja znanstvenega ~a → *narave*, *znanstvena raziskovanja*, človek brez ~a; značájen -jna -o: ~ mož, ~a žena, ~o vedenje, ravnanje; značájnost -i *ž*, značájnež -a *m*, značájka -e *ž* = značájevka -e *ž drama*, *rastoča predvsem iz značajev*, značájski -a -o: ~a komedija
značíti -im → *pomeniti*, značílen -lna -o *[-ln-] pomemben*, *poseben*: ~e poteze, ~i dogodki, ~e misli; značílnost -i

[-ln-] ž *pomembnost, posebnost*: ~ kraja, časa, ~i sloga, pisanja; značka -e ž *znamka, signatura*: knjižna ~, tovarniška ~, značnica -e ž *geslo (v slovarju)*

znájti znájdem se *gl.* najti: nepričakovano sem se znašel na cesti, v gneči, ~ se v novih razmerah, ~ se v svojem delu; znájden -a -o = znajdljív -a -o: ~ človek se povsod znajde, znájdenost -i ž = znajdljívost -i ž; *vendar* iznajti

znák -a *m znamenje*: članski, društveni ~, matematični, kemični ~

znák *prisl. vznak*: ~ pasti, vreči

znakazíti -ím *iznakaziti*, znakázil -íla -o: ~ komu obraz; znakažèn -ênа -o: ~a roka, znakažênost -i ž; *tudi* iznakaziti

znamenít -a -o *pomemben, slaven*: ~ umetnik, dogodek, ~a podoba; znamenítost -i ž: stavba je ~ kraja *posebnost*, ~ dogodka, dela

známenje -a *s*: vaško ~, nebesna, vremenska ~a, bolezenska, prometna, notna, korekturna, vodna, svéta, pisna, ločilna, diakritična, naglasna ~a, materino ~, ~ bolezni, ~ z zastavo, v sili, s trobljo; to je dobro, slabo ~, dati komu ~ za kaj, dati v ~ ljubezni, spoštovanja, sočutja; sonce stoji v ~u raka, ~ za napad dati; to je ~, da ne znaš; známenjce -a *s*

známka -e ž: pisemska, tovarniška, varstvena, poštna, igralna, pasja ~, dobra ~, známkica -e ž, známkar -ja *m*, známkarstvo -a *s*, známkoven -vna -o: ~i katalog

známovati -újem *in* znamovàti -újem

znán znána -o: biti ~ s kom, komu, po čem; daleč, splošno, svetovno ~, dobro ~i tatovi, kakor je ~o; znánec -nca *m*: star ~, ~i iz šole, znánka -e ž: osebna ~, znánstvo -a *s znanje*: imeti, skleníti ~ s kom, veliko ~a imeti *znancev*

znanívec -vca *m*: ~ pomladi, znanívka -e ž, znanílen -lna -o *[-ln-]*; znaníti znánim, znáni -íte! znánil -íla -o *in* znániti -im *s stal. poud.*

znánost -i ž: naravoslovna, matematična ~, znánstven -a -o: ~o delo, ~i sodelavec, ~a dognanja, raziskavanja, znánstvenik -a *m*, znánstvenica -e ž, znánstvenost -i ž *>[-stvən-]*

znášati -am, znášanje -a *s*: ~ na kup, ~ gnezdo, naliv znaša na travnik blato, račun znaša 100 din, nad kom se ~, znašávec -vca *m*, znašávka -e ž; *vendar* iznašati

znáten -tna -o *precejšen*: ~ del dneva, ~o boljši, lažji, ~o drugače *precej, občutno*, ~o napreduje, ~ razloček, znátnost -i ž

znáti znám, znàj znájte! znàl znála -o: ~ jezike, zgodovino, ~ francosko, angleško, ~ brati in pisati, računati, ~ na pamet, iz glave, vse ~, ne zna domov; naredi, kakor veš in znaš; znánje -a *s*: ~ jezikov, ~ na pamet, mož razsežnega ~a, na ~ dati, vzeti kaj; imeti ~ s kom, v mestu ima veliko ~a *znancev*, ljubezensko ~; tam vas °zna zadeti nesreča *vas utegne zadeti, vas lahko zadene, vas mogoče zadene*, to ti °zna še prav priti *to ti morda še prav pride, ti utegne še prav priti*

znebíti -ím se, znêbi -íte se! znébil -íla -o: ~ se sitneža, ~ se dolgov, se je pa že take znebil, ~ se kakšne prav popoprane, znebítev -tve ž; *tudi* iznebiti se

znémar *prisl.*: ~ pustiti kaj

znemôči znemórem *iznemoči gl.* moči

znêsti -em *gl.* nesti: kokoš znese jajce, vse skupaj ~, račun znese 100 din, od povsod je znesel, ~ se nad kom; znesèn -ênа -o (°znešèn): z vseh vetrov ~o, znesênost -i ž, znések -ska *m*: velik, celotni, čisti, dolžni ~; *vendar* iznesti

zníc *prisl. vnic*: ~ točiti vino, ~ udariti

zníčiti -im: materija se ne zniči

znížati -am *gl.* nižati, znížanje -a *s*: plačo, ceno, standard, raven, zahteve, glas ~, voda se zniža; znížan -a -o: ~e cene, znížanost -i ž, znižéváti -újem, znižéval -ála -o, znižéválen -lna -o *[-ln-]*: ~o znamenje *glas. nižaj*, znižévávec -vca *m*, znižévávka -e ž, znižévánje -a *s*

znočíti znoči se: hitro se je znočilo, znočítev -tve ž

znój -a *m in* znòj -ôja *m*, znôjen -jna -o: ~e kaplje, ~o čelo, ~a luknjica, znôjnost -i ž, znójnica -e ž

znojíti -ím se, znôji -íte se! znojíl -a -o, znojênje -a *s*, znojílo -a *s* |*pripomoček*|, znojílen -lna -o *[-ln-]*: ~i čaj, znojílnik -a *[-un-] m* |*priprava, aparat*|, znojílnica -e *[-un-]* ž |*kraj*|

znoréti -ím, znôri -íte! znôrel -éla -o, znorélost -i ž; znorîti -ím, znôri -íte! znóril -íla -o: čisto ga je znorila; znor-

jèn -ênа -o: ves ~ se je vrnil domov; *vendar* iznoreti se

znòs znôsa *m naplavina, blato, ki ga znese naliv s ceste*

znôsen -sna -o: ~a vročina, ~o razmerje, znôsnost -i *ž*, znósec -sca *m zool.* |*čebela*|

znosíti znósim *gl.* nositi, znóšen -a -o, znóšenje -a *s*: vse skupaj ~, z mize ~ v **shrambo**, ~ se nad kom; *vendar* iznositi

znótraj 1. *prisl.*: ~ biti, ~ zaprto, na ~, 2. *predl.*: ~ hiše, znótrajšnji -a -e, znótranji -a -e, znótranjost -i *ž*, znótranjščina -e *ž*, znotrína -e *ž*

znóva *prisl.*, znóvič *prisl.*

znóžje -a *s vznožje*: ob posteljnem ~u, ob ~u gore

zób -a *in* -á *m*, *dv.* zobá, *mn.* zobjé zób *ali* zobóvi -óv, zobém, v zobéh, z zobmí: mlečni, modrostni, zatični, prvi, drugi ~je, ~e dobivati, izgubljati, čistiti; ~e dreti; ~ pri kolescih na uri, pri žagi, na grabljah; ~ za ~, po ~eh jo dobiti, komu na ~e gledati, v zóbe se dati ljudem, v ~e priti komu, ta ni na zóbe padel *zna govoriti, je odrezav*, ~e dobivati *predrzen postajati*, ~e kazati *smejati se, upirati se*; ~e si brusiti ob čem, ~e si polomiti ob čem, jezik za zóbe! jezik za ~mi držati *molčati*, povedati kaj v zóbe *naravnost, izzivalno*, dobiti koga v zóbe *ali* med zóbe *ali* pod zóbe, dobiti kaj za pod ~ *jesti*, na ~ ga deti, dejati *piti*, vlačiti koga po ~éh *ali* čez ~e *ali* skozi ~e, knjigi se pozna ~ časa; pasji, babji ~ *bot.*

zób -í *ž zrnje za zobanje*

zobár -ja *m dentist*, zobárski -a -o: ~a šola, ~o delo, zobárstvo -a *s*

zobàt -áta -o: ~a žival, ~o kolo, zobátost -i *ž*, zobátec -tca *m* 1. *riba*, 2. *mn.* žobátci -ev *m zool.* |*črevesni zajedavci*|, zobátka -e *ž bot.*, zobátnik -a *m zobato kolo*, zóbast -a -o *zobu podoben*, zobáč -a *m zool.*, zobáča -e *ž zobčast drog*, zobáče -áč *ž mn. grablje*

zobáti zóbljem, zóblji -íte! zôbal -ála -o: češnje, grozdje ~; zobánje -a *s*: pusti konja med ~em *ko zoblje*, dati konju ~a; zobávec -vca *m*, zobávka -e *ž*; zobálnica -e *[-un-] ž zobnica* = zobálnik -a *[-un-] m*

zóbec -bca *m*: ~i pri grabljah, pri žagi, na kolesu, zóbčast -a -o: ~ nož, ~a palica, zóbček -čka *m*, zóbek -bka *m*, zóbčati -am, zóbčanje -a *s*: ~ žago, rezilo, čipke, zobčálnik -a *[-un-] m stroj.* |*priprava za zobčanje*|

zóben -bna -o: ~i kamen, mostič, tehnik, ~a korenina, zóbnik -a *m slov. dental*, zobník -a *m* 1. *stroj. zobato kolo*, 2. *bot.*, zobníček -čka *m* |*kolesce*|, zóbnica -e *ž zobna jamica*, zobnica -e *ž zobalnica, torba z zobanjem*

zóber -bra *m zool. evropski tur*, zóbrov -a -o

zobíti -ím, zôbi -íte! zobíl -a -o, zobljênje -a *s*: kolo ~ *zobčati, delati zobe*, otrok se zobi *dobiva zobe*, zóbina -e *ž dlesna*

zóblati -am: ~ desko

zoblikováti -újem *izoblikovati gl.* oblikovati: ~ kip

zóbliti -im *izobliti*

zobo- *v sestavi*: zoboból *[-ól]* -ôla *m*; zobodèr -éra *m znč. zobar*, zobodérski -a -o; zobokljún -a *m zool.*; zoboslóvje -a *s stomatologija*; zobotéhnik -a *m*, zobotéhnica -e *ž*, zobotéhniški -a -o: ~a dela; zobotrébec -bca *m*, zobotrébnica -e *ž* |*posoda*|; zobozdravník -a *m zobni zdravnik*, zobozdravníca -e *ž*, zobozdravníški -a -o, zobozdrávstvo -a *s*

zobóvje -a *s*: mlečno, stalno, umetno ~, zóbovec -vca *m zobni kamen*: ~ se nabira na zobeh, zobovína -e *ž dentin*

zóbrna -e *ž dlesna, nav. mn.* zóbrne zóbrn

zodíak -a *m astr. živalski krog*, zodiakálen -lna -o *[-ln-]*: ~a svetloba

zófa -e *ž blazinjak*

Zofíja -e *ž os. i.*, **Zofíjin** -a -o, Zófka -e *ž*, Zófkin -a -o

zogíbati -am *in* -ljem se *izogibati se gl.* gibati: ~ se komu *ali* koga

zoglenéti -ím *gl.* ogleneti: les v kopi zogleni; zoglenèl -éla -o: ~o truplo, zoglenélost -i *ž*, zoglenína -e *ž*, zoglenítev -tve *ž*; zoglenévati -am, zoglenévanje -a *s*; zogleníti -ím, zoglénil -íla -o, zoglenjèn -ênа -o: bukov les v kopah ~, zoglenjênost -i *ž*

Zóilos -la *m* |*grški retor in kritik*|, Zóilov -a -o; zóilos -la *m malenkosten kritik, kritikaster*

Zois *[cójz]* -a *m*, s Zoisom, zoisit -a *m min.*

zokrogliti -ím, zokróglil -íla -o *in* zokrógliti -im *izokrogliti*

Zola *[zolá]* -ja *m* |*franc. pisatelj*|, Zolajev -a -o: ~i romani, zolajevski -a -o: ~i naturalizem

zòlj zôlja *m zool.*, zôljast -a -o *poln zoljev*

zóna -e *ž groza*: ~ me obhaja, spreletava
zóna -e *ž podrešetina, opremki, izvevki*, zónast -a -o: ~a ajda *gluha, prazna*
zóna -e *ž cona, zemeljski pas*
zonégati -am *in* zonegáviti -im: kaj si zonegal, zonegavil? čisto ga je zonegal, zonegavil *zmešal, preusmeril, predrugačil*; zonégan -a -o = zonegávljen -a -o: fant se je vrnil ves ~
zóo zóa *m živalski vrt*
zoogeografija -e *ž*, zoogeográf -a *m*, zoogeográfski -a -o
zoologija -e *ž nauk o živalstvu*, zoológ -a *m*, zoológinja -e *ž*, zoológski -a -o: ~a veda, ~o zborovanje, ~i vrt
zootéhnika -e *ž agr.*, zootéhničen -čna -o
zóper 1. *predl. s tož.*: ~ brata se vzdigniti, ~ naravo delati, 2. *prisl.*: biti ~, delati komu ~, postaviti se komu ~ = °zoperstáviti -im se komu *upreti se, ustaviti se*, zóprvati -am, zóprvanje -a *s*
zópet *prisl. lit. spet*, zópetnji -a -e *in* zópeten -tna -o: ~i napad bi bil usoden
zóprn -a -o: ~ človek, občutek, ~a misel, zóprnost -i *ž*, zóprnik -a *m*, zóprnica -e *ž*, zóprniški -a -o, zoprnija -e *ž*, zóprstvo -a *s*
zòr zôra *m in* zór -a *m*: ob prvem ~u, s prvim ~om; zôra -e *ž in* zóra -e *ž jutranja zarja*, zorè -éta *m kdor rad zgodaj vstaja*, zóren -rna -o: ~a mladost, ~ih lic, zorníca -e *ž*, *nav. mn.* zorníce -íc, zorníški -a -o, zorníčar -ja *m*; zóriti -im se: dan se zori, zórica -e *ž zool.* |*metulj*|
zorâti zórjem *in* zôrjem *gl.* orati: njivo ~; *vendar* izorati
zóren -rna -o: ~i kot, ~o polje
zorêti -ím, zôri -íte! zôrel -éla -o, zorênje -a *s*: sadje zori, gnoj v oteklini zori, ajda zori; zorîti -ím, zôri -íte! zorîl -a -o, zorjênje -a *s*: sonce žito zori, v poletni vročini se žito hitro zori, zorítev -tve *ž*, zorílo -a *s*
Zoroástер -tra *m gr. Zaratustra*, Zoroástrov -a -o: ~ nauk
zostríti -ím *izostriti*, zóstril -íla -o: ~ leče
zovčín -a *m etnogr.*: ~ vabi na svatbo
zóžiti -im, zóženje -a *s*: strugo, obleko ~, zenica se zoži; zóžen -a -o: ~o področje, območje, zožítev -tve *ž*: ~ venčnih žil, zóženost -i *ž*, zožína -e *ž*: črevesna ~; zoževáti -újem, zoževál -ála -o, zoževánje -a *s*: dolina se zožuje
zráčen -čna -o: ~i tlak, ~i prostori, ~a kopel, prha, soba, ~o zdravljenje, ~a refrakcija, ~i napad → *letalski*, zráčnost -i *ž*, zráčnica -e *ž pnevmatika*, zráčnik -a *m ventilator*, zračnják -a *m med. pnevmotoraks*
zráčiti -im, zráčen -a -o, zráčenje -a *s*: ~ sobo, obleko, vso noč se je zračilo, zračílen -lna -o *[-ln-]*: ~e naprave, zračína -e *ž* |*snov*|
zračúnati -am, zračúnan -a -o: ~ obresti, razdaljo, vse skupaj ~; *gl. tudi* izračunati
zradírati -am: ~ z gumico
zrahljáti -ám *gl.* rahljati, zrahljánje -a *s*: zemljo, blazine, vezi ~, živci se zrahljajo; zrahlján -a -o: ~i živci, ~o zdravje, prijateljstvo, zrahljánost -i *ž*
***zrájtati** -am: vse troje skupaj ~ *zračunati*, ni se mogel ~, kdaj je bilo to *spomniti*, *zrajtálo -a *s*: fant nima ~a
zràk zráka *m*: gorski, višinski, morski ~, oster, dušeč, opojen ~, stisnjeni ~, pomanjkanje ~a, iti na ~, pognati kaj v ~, zleteti v ~, ~ dajati pri pnevmotoraksu, zrákast -a -o, zrakovína -e *ž*; zrakomér -a *m*
zrakoplòv -plóva *m*, zrakoplóven -vna -o: ~a vožnja, zrakoplóvec -vca *m*, zrakoplóvstvo -a *s*, zrakoplóvski -a -o: ~a služba, ~a postaja
°**zrakotêsen** -sna -o *zatesnjen za zrak*
zrásti zrás(t)em *gl.* rasti: do vrha ~, velik ~, kar v enem letu zras(t)e, ~ kot kopriva za plotom, kot konoplja, ~ v očeh ljudi; ugled, vpliv, zaupanje zras(t)e komu; greben mu je zras(t)el *postal je predrzen, uporen, oblasten*; ob teh besedah je fant zras(t)el *nastopil, zrojil*; drevesi sta se spodaj zrasli; zrás(t)el -s(t)la -o *in* zráščen -a -o: vrha, dvojčka sta ~a; zrás(t)lost -i *ž in* zráščenost -i *ž*; zràst zrásta *m in* zrást -i *ž*, zrastílo -a *s* |*pripomoček*|, zráslek -a *[-slək-] m in* zrástek -tka *m*, zrastíšče -a *s*: ~ kosti; zráslice -ic *ž mn. mln.* |*kristali*|, zraslíka -e *ž*; zrastína -e *ž*: ~ kosti; zráščati -am, zráščanje -a *s*; zraslolístnice -ic *ž mn. bot.*; *vendar* izrasti
zráven 1. *prisl.*: ~ stati, saj si bil ~; nič ne zna, ~ je pa še predrzen; 2. *predl. z rod.*: ~ hiše, klobaso ~ kruha jesti, ~ tega; zrávnji -a -e: ~i konj

zravnáti -ám *gl.* ravnati: ~ tla, papir, knjige, črke v vrsti, glavo, hrbet; mesto ~ z zemljo, tedaj se je zravnal in rekel; zravnán -a -o: z ~o glavo se je ozrl po njih, zravnáva -e *ž*, zravnávati -am, zravnávanje -a *s*: ~ perilo, obleko; *gl. tudi* izravnati

zrávsati -am se: otroci se večkrat zravsajo, ~ se zaradi deklet

zrcáliti -im se, zrcáljenje -a *s*: nebo se zrcali v jezeru, v vodi se zrcali drevo, zrcalovína -e *ž*

zrcálo -a *s ogledalo*: ravno, kotno, paraboličnо ~, ~ pri knjigi *tisk.*, zrcálce -a *[-lc-] s*, zrcálen -lna -o *[-ln-]*: ~a podoba, ~i obok, sekstant, zrcálast -a -o, zrcálnat -a -o *[-ln-]*, zrcálar -ja *m*, zrcálarstvo -a *s*

zrêči zrêčem *gl.* reči: vse mi je zrekel; *gl. tudi* izreči

zredčíti -im *razredčiti*: ~ gozd

zrediti -ím, zrédi *in* zrêdi -íte! zrédil -íla -o, zrejèn -ena -o: prašiča ~, veliko družino ~, lepo se je zredil, zréja -e *ž*; zréjati -am, zréjanje -a *s*, zrejalíšče -a *s*

zrèl *[-èu]* zréla -o: ~o žito, sadje, ~a leta, ~ za življenje, ~ človek, tiček, tur, les, ~o delo, ~o za natis, zrélost -i *ž*: prezgodnja ~, zrélosten -tna -o: ~o spričevalo

zrésniti -im, zrésnjen -a -o: nesreča ga je zresnila, pozno se je zresnil, zrésnjenost -i *ž*, zresnítev -tve *ž*

zréti zrèm *gledati*, zrì zríte! zrl -a -o, zrênje -a *s*: ~ komu v oči, °zrelíšče -a *s stališče, gledišče*

zrézati zrežem, zrézan -a -o, zrézanje -a *s*: ~ papir, knjigo, drva, les, meso, krompir, kruh, zrézek -zka *m*: telečji, naravni, dunajski, pariški ~, zreznína -e *ž*; *vendar* izrezati

zrezljáti -ám *gl.* rezljati, zrezlján -a -o: ~ les; *vendar* izrezljati

zrežírati -am: ~ igro

zrigávati -a se: po jedi se mu zrigava *spahuje*

zríniti -nem, zrínjen -a -o, zrínjenje -a *s*: ~ klopi skupaj, na rob kaj ~, v prve vrste se je zrinil, v avto se ~; *vendar* izriniti

Zrínjski -ega *m os. i., mn.* Zrínjski -ih, zrínjsko-frankopánski -a -o: ~a zarota

zrísati zríšem, zrísan -a -o: načrte ~, zrís -a *m*, zrísek -ska *m*; *tudi* izrisati

zríti zrîjem, zríl zríla -o, zrít -a -o: krt je vse zril, zrítost -i *ž*; zrívati -am, zrívaj -te *in* -ájte! zrîval -a -o *in* -ála -o, zrívanje -a *s in* zrívanje -a *s*: krti zrivajo po logu; *gl. tudi* izriti

zŕklo -a *s med.*, zŕkeln -a -o *[-kəln-]*: ~a mišica, zrklovína -e *ž med.*

zŕno -a *s*: žitno, peščeno, zlato ~, kosa ima ~, v tem je ~ resnice, pesem nima ~a, ~ soli, fižol v ~u, zŕnje -a *s sk. i.*, zrnàt -áta -o *in* zŕnat -a -o: ~o železo, ~i raster, granit, zrnátec -tca *m min.*, zŕnovec -vca *m* 1. *zrnat sneg*, 2. *premog*, zŕnast -a -o: ~a oblika, velikost; zŕnce -a *s*, zŕnčast -a -o, zŕnec -nca *m granit*; zrnéti -ím *zrno delati*, zrnèl -éla -o, zrnênje -a *s*: ajda že zrni; zŕniti -im se, zŕnjenje -a *s*: ajda se že zrni; zrnojédec -dca *m*, zrnojédka -e *ž*, zrnojèd -éda -o: ~e živali

zrojíti zrójim *in* zrojím, zrôji -íte! zrôjil *in* zrójil -íla -o: čebele zrojijo, ~ nad kom zaradi česa, ob teh besedah je fant zrojil

zropotáti -ám *in* -óčem *gl.* ropotati: ~ na tla; *vendar* izropotati

zrušíti *in* zrúšiti -im *podreti, sesuti, razdejati gl.* rušiti, zrúšen -a -o: letalo se zruši *strmoglavi, pade, trešči na tla*, zrúšenost -i *ž*, zrušítev -tve *ž*

zúbelj -blja *m plamen*: iz dima je planil ~, zúbljast -a -o: list ~e oblike, zúbeljček -čka *[-bəlj-] m*

zuháti -ám *gl.* uhati, zuhán -a -o: mož ga je pošteno zuhal, fanta sta se zuhala

Zúlu -ja *m*, zúlujski -a -o, Zulukáfri -ov *m mn.*; *tudi* Culukafri

zúnaj 1. *prisl.*: ves teden nisem bil ~, na ~, ~ veter brije, od ~ gleda v hišo, 2. *predl. z rod.*: ~ hiše, mesta, zunánji -a -e: ~a raba, ~a okna, ~e zadeve, ~i svet, Zunanja Mongolija, zunanjemongólski -a -o *[-ls-]*, zunánjost -i *ž*, zunánjščina -e *ž*

Zürich *[cü'rih]* -a *m*, v ~u, züriški -a -o

zvabíti *in* zvábiti -im *gl.* vabiti, zvábljen -a -o: ~ koga v gostilno, na ples, k sebi, zvabítev -tve *ž*; *gl. tudi* izvabiti

zvádíti -im se: ~ se s kom, fant se z dekletom zvadi; zvájen -a -o: ~a sva si

zvájati -am, zvájanje -a *s*, zvajáč -a *m zvodnik*; *vendar* izvajati

zvalíti -ím, zváli -íte! zválil -íla -o, zvaljèn -ena -o: ~ sod z voza, ~ koga na tla,

vse na en kup ~, krivdo ~ na koga, ~ se na posteljo, na tla, kamen se s srca zvali; *vendar* izvaliti

zváljati -am *gl.* valjati: testo, železo ~; *tudi* izvaljati

zválnik -a *m slov. vokativ*, zválniški -a -o: ~e oblike, zválnica -e *ž* |*členek*| >*[-un-]*

zvaríti -ím, zvári -íte! zvàril -íla -o, zvarjèn -êna -o, zvarjênje -a *s*: strup ~, dva kosa železa ~, zvarítev -tve *ž*, zvár -a *m*, zvárek -rka *m*, zvarljív -a -o, zvarljívost -i *ž*; zvárjati -am, zvárjanje -a *s*

zváti zôvem *lit. klicati, imenovati*, zôvi -íte! zvál -a -o; tako zván -a -o → *tako imenovan*, °zvánje -a *s poklic, naziv*

zvážati -am, zvážanje -a *s*: ~ les na žago, od vseh koncev so se zvažali na slovesnost; *vendar* izvažati

zvéčati -am, zvéčanje -a *s*: število, obrat ~, promet se je zvečal; zvéčan -a -o: ~ načrt, ~a proizvodnja, zvéčanost -i *ž*

zvéčer *prisl.*, zvečérnji -a -e, zvečéršnji -a -e: ~e mleko; zvečeríti -í se: zvečerilo se je, zvečerítev -tve *ž*

zvečeváti -újem, zvečevàl -ála -o, zvečevánje -a *s*: obrat ~, promet se zvečuje, zvečeválen -lna -o *[-ln-]*: ~a beseda = zvečeválnica -e *[-ln-]* *ž*, zvečevávec -vca *m*, zvečevávka -e *ž*

zvečíne *prisl. izvečine, povečini*, zvečínoma *prisl. večinoma*

zvedáv -áva -o: ~ otrok, zvedávost -i *ž*

zvédeti zvém *gl.* vedeti: ~ kaj od koga, ~ novico, ~ (za) naslov; zvéden -a -o *izveden*, zvédenost -i *ž izvedenost*; *tudi* izvedeti

zvedríti -ím se, zvêdri -íte se! zvédril -íla -o: nebo, vreme, noč se zvedri

zvelíčati -am, zvelíčanje -a *s*; zvelíčan -a -o: ~e duše, duše ~ih, zvelíčar -ja *m*, zvelíčáven -vna -o: ~i nauki, zvelíčávnost -i *ž*; zveličeváti -újem, zveličeválen -lna -o *[-ln-]*

zvèn zvéna *m*: prsni ~, ~ v grlu, šum brez ~a, ime nima pravega ~a, zvènk zvénka *m*: novec nima ~a

zvenčáti -ím, zvénčal -ála -o, zvenčánje -a *s*: po ušesih mi je zvenčalo od udarca, ob napadih so okna zvenčala; zvenčèč -éča -e *prid.*: ~ bron; zvenčé: ~ je novec padel na tla

zvenéti -ím, zvenèl -éla -o, zvenênje -a *s*: strune, glasivke zvenijo; zveněč -éča -e: ~i glasovi *fon.*, ~a kovina, ~e ime, zveněčen -čna -o, zveněčnost -i *ž*: ~ glasov *fon.*

zvéniti zvénem, zvénil -a -o, zvénjen -a -o: cvetlica, trava, mladost, lepota zvene, zvénjenost -i *ž*

zvér -i *ž* 1. *zool.*, 2. ta človek je prava ~, zvérski -a -o: ~a narava, zvérstvo -a *s*; zverják -a *m* |*samec*|, zverjáčina -e *ž star. zverina*, zverjád -i *ž*; zverozóbec -bca *m*, *nav. mn.* zverozóbci -ev *m zool.* |*izumrli plazivci*|, zvérca -e *ž*, zvérčica -e *ž*

zverína -e *ž*: vsa ~ je izginila iz kraja, vseh vrst ~ se je natepla v gozdove; ta človek je prava ~, ljudje so ~e, zverínski -a -o: ~i napad, umor, zverínstvo -a *s*, zverínica -e *ž*, zverínar -ja *m*, zverinják -a *m*

zverížiti -im: žico, členek ~, vse se mu zveriži; zverížen -a -o: stati ~o ko paragraf, ~ členek, ~e misli *neurejene*, zveríženost -i *ž*, zverížence -nca *m*, zverížek -žka *m*

zveselíti -ím, zvesêli -íte! zvesélil -íla -o: ~ koga, ~ se ob novici

zvést -a -o *in* -ó -í -é, *prim.* zvestéjši -a -e, *prisl.* zvestó, zvestéj(š)e: ~ biti komu, ~o izpolnjevati dolžnosti, ~o poslušati, delati; ~o po izvirniku, ~o (po) zapisniku; zvestôba -e *ž*: moška ~, ~ prepričanju, narodu, ~ do rojakov

zvéza -e *ž*: osebna, uradna, poslovna, prometna, telefonska, zakonska, družinska, obrambna ~, vzročna, miselna ~, ~ držav, mest, narodov; Sovjetska ~; vlak, avto ima ~o (z ekspresom), ~o skleniti, držati, kršiti, prelomiti; imeti dobre, slabe ~e s kom, ~e med sosedi, sorodniki, sošolci; biti v ~i s kom, biti brez ~e s čim; pisati, misliti, govoriti brez ~e; oficir za ~o

zvezáti *in* zvézati zvéžem *gl.* vezati: ~ pole v knjigo, žito v snope, ~ koga s kom (po telefonu), ~ radio z zemljo, z vodovodom, ~ lonec, ~ komu roke, noge, ~ se s kom za kaj; zvézan -a -o: imeti ~e roke, biti ~ s kom, zvézanost -i *ž*

zvézda -e *ž*: ~ stalnica, premičnica, ~ velikanka, ~ repatica, po ~ah segati; kovati koga v ~e, astrologi so brali v ~ah, v ~ah je zapisano; nebo je posejano z ~ami, pod nesrečno ~o rojen, biti ~ na kakem področju,

filmska ~, morska ~ je mornarjem ~ vodnica, morska ~ *zool.*; zvézdast -a -o: ~ cvet, ~a oblika, zvézden -dna -o: ~o nebo, zvézdnat -a -o: ~o nebo, zvézdnatost -i *ž*, zvézdnik -a *m*, zvézdnica -e *ž* 1. *oseba*, 2. *bot.*, zvezdíšče -a *s*, zvezdáš -a *m zool.* |*koralnjak*|, zvezdárna -e *ž*, zvezdárski -a -o, zvezdár -ja *m astronom*; zvézdica -e *ž majhna zvezda*: ~ v tisku, ~ v šoli, ~ pri filmu

zvezdo- *v sestavi*: zvezdoglèd -gléda *m* 1. *astronom*, 2. *zool.* |*riba*|; zvezdoslóvec -vca *m astronom*, zvezdoslóvje -a *s*, zvezdoslóven -vna -o, zvezdoslóvski -a -o; zvezdoznánec -nca *m astronom*, zvezdoznánstvo -a *s*, zvezdoznánski -a -o

zvézek -zka *m*: šolski ~, knjiga v desetih ~ih, dopolnilni ~ kakega dela, zvéžček -čka *m*, zvéžčič -a *m*

zvézen -zna -o: ~i izvršni svet, ~i urad, ~a država, ~i oficir, zvéznost -i *ž*, zvéznik -a *m zvezni člen*, zvéznica -e *ž*

zvézníti -nem: sneg je streho zveznil *pokvečil*, klobuk se je ves zveznil *izgubil pravo obliko*; zvéznjen -a -o: ~a deska, posoda

zvezováti -újem, zvezovàl -ála -o, zvezovánje -a *s*, zvezovávec -vca *m*, zvezovávka -e *ž*

zvéžíti -im *upogniti*, *zaviti*, *ukriviti*, zvéženje -a *s*: dež in sonce sta zvežila les, deska se na soncu zveži; zvéžen -a -o: ~a deska *zvita*; *tudi* izvežíti

zvíhati -am *in* zvíšem *gl.* vihati, zvíhan -a -o: veter je žito zvihal, vogali listov so se zvihali, zvíhi -ov *m mn.*: ~i novih škornjev segajo čez koleno

zvihráti -ám *gl.* vihrati: nevihta je žito zvihrala, kamen kosi ostrino zvihra, ta človek kar koj zvihra; zvihrán -a -o *zmeden*: ~o žito, ~i lasje

zvijáča -e *ž*: po ~i, z ~o kaj doseči, ~o plesti, zvijáčen -čna -o, zvijáčnost -i *ž*, zvijáčnež -a *m*, zvijáčnik -a *m* |*človek*|, zvijáčnica -e *ž*, zvijáčast -a -o

zvíjati -am, zvíjaj -te *in* -ájte! zvíjal -a -o *in* -ála -o, zvíjanje -a *s in* zvíjanje -a *s*: ~ prejo, papir, perilo, trte, palice, roke; ~ se od smeha, od bolečin; črv, kača, potok se zvija; zvija ga po trebuhu; v precepu, v zadregi se ~; zvijávec -vca *m*, zvijávka -e *ž*; *vendar* izvijati

zvíniti -nem *izviniti*: ~ si nogo, zvín -a *m*, zvínek -nka *m*

zvírati -am se *pretezati se*, *zvijati se*, *lecati se*, zvíranje -a *s*: otrok se grdo zvira, zvírav -a -o: ~ otrok, zvíravec -vca *m*, zvíravka -e *ž*

zvíšati -am *povišati*, zvíšan -a -o, zvíšanje -a *s*: ~ zglavje, ~ glas za terco, ~ plačo, cene, normo, zvíšek -ška *m*: ~ ni velik; zviševáti -újem, zviševàl -ála -o, zviševánje -a *s*, zviševálen -lna -o *[-ln-]*: ~i predlogi

zvíšen -a -o *vzvišen*

zvíška *in* zvíškoma *prisl.*: ~ je padel na tla *(kako?)*, ~ presojati vse okoli sebe, ~ je gledal na tovariše; *vendar*: z viška je gledal v dolino *(od kod?)*

zvíti zvíjem *gl.* viti: ~ jadra, vrv, trto; roko si ~, pravico ~, spanec, utrujenost koga zvije *zmore*, *premaga*; kača, črv se zvije, deska se zvije; revma ga je vsega zvila, hitro ga je zvilo *je umrl*; zvít -a -o: ~ človek, ~a misel, zvítje -a *s*, zvítost -i *ž*, zvítek -tka *m*: penašti, papirni ~, zvítec -tca *m zvit človek*, zvítkarica -e *ž bot.*; *vendar* izviti

zvitorépka -e *ž*: lisica ~, zvitorépec -pca *m zvit človek*, *lisjak*, zvitorépiti -im *zvijačno kaj delati*

zvléči zvléčem *gl.* vleči: vse je zvlekla domov, ~ se skozi ograjo, skozi žico; megle so se zvlekle okoli vrha; zvléčen -a -o: po hiši je vse ~o; *vendar* izvleči

zvóčen -čna -o: ~a igra, ~e kulise, ~i film, zid, zvóčnost -i *ž*: večja ali manjša ~ glasov *fon.*, zvóčnik -a *m* 1. radijski ~, izključiti ~, 2. *fon.*: ~i med glasovi, zvóčniški -a -o

zvodenéti -ím *postati voden*, *nezanimiv*: kri zvodeni, žganje zvodeni *izgubi moč*; povest, zadeva, zgodba zvodeni *postane plehka*, *nezanimiva*; zvodenèl -éla -o: ~e oči, ~a pijača, zvodenélost -i *ž*

zvodník -a *m zapeljivec*, zvodníca -e *ž*, zvodníški -a -o, zvodníštvo -a *s*, zvodljív -a -o, zvodljívost -i *ž*, zvodljívec -vca *m*, zvodljívka -e *ž*

zvóhati -am *izvohati*

zvòj zvôja *m*: cevni ~

zvók -a *m*: ob ~ih violine, zvokomér -a *m*

zvoliti zvólim *izvoliti gl.* voliti

zvón -a *in* -á *m*, *dv.* zvoná *in* zvonóva, *mn.* zvonóvi: potapljaški ~, ~ poje, brni; na véliki ~ kaj obesiti, udariti na ~ *raznesti*, *razglasiti*, poslušati oba ~a, plat ~a biti *na pomoč klicati*, glas ko

~ čist, pod našim ~om *v naši soseski*, zvónast -a -o: ~a oblika; zvonár -ja *m*, zvonárna -e *ž*; zvonovína -e *ž* |*zlitina*|

Zvón -a *m* |*list*|, Zvónov -a -o: ~ urednik, zvónovci -ev *m mn.*

zvonč(lj)áti -ám, zvonč(lj)àj -ájte! zvonč-k(lj)àl -ála -o, zvonč(lj)ánje -a *s*: ~ z lepimi besedami

zvônec -nca *m*: kravji, električni, hišni ~, ~ nositi, zvônček -čka *m*: mrtvaški ~, zvončár -ja *m*: oven ~, zvončarica -e *ž* |*krava*|, zvončárka -e *ž*, zvôčnica -e *ž bot.*, zvončica -e *ž* 1. *zool.*, 2. *bot.*, zvôčast -a -o: ~ cvet, ~o krilo

zvônek -nka -o *zveneč*: ~ glas, ~o se smejati, zvônkost -i *ž*; zvonkljáti -ám, zvonkljàj -ájte! zvonkljàl -ála -o, zvonkljánje -a *s*: ~ z lepimi besedami

zvoník -a *m*, zvoníca -e *ž* |*prostor*|, zvoníkar -ja *m zvonar*, zvoníšče -a *s*

zvoníti -ím, zvôni -íte! zvonîl -a -o, zvonjênje -a *s*: vkup ~, marijo zvoni, z vsemi (zvonovi) ~, psu ~ (z nogami), komu zvoni? zvonílo -a *s*: pri vas imate lepo ~

zvotlíti -ím *izvotliti*, zvôtli -íte! zvótlil -íla -o, zvotljèn -ena -o

zvozíti zvózim *gl.* voziti: ~ strmino, klanec; zvozil jo je, ~ les na žago, na vse strani; zvožen -a -o: ~a pot; *gl. tudi* izvoziti

zvráčati -am, zvráčanje -a *s*: ~ vozove, ~ krivdo na koga, brazde se lepo zvračajo, zvrát -í *ž*: ~i so trde za oranje, zvrátnik -a *m ozare*

zvréči zvŕžem *gl.* vreči, zvržen -a -o: komisija zvrže blago, nabornika, krava zvrže, zvŕg -a *m*, zvŕžek -žka *m*; *tudi* izvreči

zvŕhati -am: mero ~, zvŕhan -a -o: ~a mera; zvŕhoma *prisl.*: ~ nameriti, nasuti, zvŕhnji -a -e: ~a suknja; zvrhovátiti -im, zvrhováten -a -o

zvrníti *in* zvŕniti -nem *gl.* vrniti: ~ voz, kozarček, ~ krivdo na koga, pijanec se zvrne; zvŕnjen -a -o: ~a podoba *opt.*, ~ avto, zvrnítev -tve *ž*

zvŕst -í *ž vrsta*, zvŕsten -tna -o

zvrstíti -ím, zvŕsti -íte! zvŕstil -íla -o, zvrščèn -ena -o: učence ~ *v vrste postaviti*, vsi so se zvrstili *so prišli na vrsto*, zvrstítev -tve *ž*, zvŕstoma *prisl. po vrsti*

zvršíti -ím *izvršiti*, zvŕšil -íla -o

zvŕtati -am *izvrtati*

zvrtéti zvrtím *gl.* vrteti: zvrtelo se mi je

zvŕžek -žka *m gl.* zvreči

Zwingli *[cvíngli]* -ja *m* |*verski reformator*|, Zwinglijev -a -o; *gl. tudi* cvinglijanstvo

Ž

ž *[žə / žé]* *m neskl. in* žé -ja *m* |*črka*|: od a do ž, začeti pri ž, kakšne žeje pa pišeš

ž *predl. z*: ~ njim, ~ njo, ~ njima, ~ njimi

žába -e *ž* 1. *zool.*: leteča, zelena, morska ~; ~ kvaka, reglja; napihuje se, skače ko ~; napihnjen ko ~, majhna ~ daleč skoči; ostal sem ko ~ v suhi mlaki *sam, zapuščen*, pojdi mi ~am gost; se spravlja k delu ko ~ nad oreh, 2. Mirko, ta naša ~, naša ~ *punčka*; te sosedove ~e *otroci, paglavci*, 3. *obleka*: otroške ~e, obleci si ~o, šoferska ~, 4. *stroj.*: nasip nabijajo z ~ami, 5. *potapljač in potapljaška priprava*; žábast -a -o: ti žaba ~a ti

žábar -ja *m* 1. *lovec in prodajavec žab*, 2. *potapljač*, 3. *kljukica, spenjavka*, žábarski -a -o: ušivec ~i; žabáriti -im *loviti žabe*, žabárjenje -a *s*

žábec -bca *m* 1. *žabji samec, žabovec*, 2. *žabji paglavec*, žábček -čka *m žabica*, žabè -éta *s*

žáber -bra *m bot. madronščica*, žábrov -a -o: ~ čaj zoper napenjanje

žábica -e *ž* 1. *majhna žaba*: zelena, božja ~, 2. *bot.*, 3. *igra*: metati, delati ~e na vodi, ~o spodbijati, 4. *otroška obleka iz trikoja*: ~e z nogavicami, 5. *ključavnica*: varnostna ~, zapreti z ~o, imeti ~o na ustih, 6. *najmanjša dereza*: ~ na štiri zobe, 7. *zobec na podkvi in pri ojnicah*, 8. *metelčica*, 9. *pasja bombica*: pokajoča, goreča ~, 10. *rana v ustih*, 11. *bolezen živali*: ~ ga napenja, ~o rezati živini; prašiču ~o tolči *narezati uho in rep*

žábičast -a -o = žábičav -a -o = žábičen -čna -o: ~a krava ima vneto vime, žábičnica -e *ž bot.*

žábina -e *ž* 1. *alge na mlaki*, 2. *bot. preslica*, žabínec -nca *m bot.*, žabínka -e *ž bot.*

žábjak -a *m* 1. *žabji samec*, 2. *žabja mlaka*, 3. *bot.*, žabljíka -e *ž bot.*

Žábjak -a *m kr. i.*, na ~u, žábjaški -a -o

Žábja vás -e -í *ž kr. i.*, v ~i ~i, žábarski -a -o, Žábarji -ev *m mn.*

žabjeglávec -vca *m med.* |*spačeк*|

žábji -a -e: ~a mlaka, druščina, juha, ~a jajca, ~i krak, kralj, ~e regljanje; poslati koga po ~o dlako, volno; gledati iz ~e perspektive, menda nimaš ~e krvi, ~e seme *bot. alge*, ~a trava *bot.*, ~a usta *široka*, po ~e plavati

žábnica -e *ž* 1. *mlaka*, 2. *sparjena voda*, 3. *bot.*, žábnik -a *m* 1. *žabja jajca*, 2. *bot.*, 3. *ribnik*, žabnjáča -e *ž bot.*

Žábnica -e *ž kr. i.*, v ~i, žábniški -a -o, Žábničani -ov *m mn.*

žabó -ja *m*: nabran ~ iz čipk *naprsni del obleke*

žabo- *v sestavi*: žabodèr -éra *m zool. bobnarica*; žaboglàv -áva *m zool.*, žaboglávec -vca *m med.*; žabogòlt -ólta *[-ụt-] m štorklja*; žabojédka -e *ž zool.*; žabokréčina -e *ž okrak*; žaboúst -a -o *z žabjimi usti*

žabón -a *m* 1. *žabji samec*, 2. *otrok*, žabónka -e *ž*; žábovec -vca *m* 1. *žabji samec*, 2. *poreden otrok*, žábovka -e *ž zool.*; žabúra -e *ž grda žaba*, žabúrica -e *ž*

žád -a *m nefrit*: uhani iz ~a, žádast -a -o: polje riža je ~o zeleno, žádov -a -o: ~i uhani, žáden -dna -o: ~i okraski, žadeít -a *m min.*

žafrán -a *m bot.*: pravi, divji, spomladanski ~, drag ko ~, žafránov -a -o: ~o cvetje, žafránček -čka *m* 1. *žafran*, 2. *jabolko*, žafránovec -vca *m* 1. *sok*, 2. *jabolko*, žafránar -ja *m*, žafránast -a -o: ~a barva, obleka

žága -e *ž* 1. *orodje*: drvarska, kamnoseška, krožna, tračna, valjčna ~, ~ na lok, na locen; ~ cepivka, ~ za kamen, ~ škrta, poje, ~o piliti, brusiti, prečiti, naperiti, vihrati, napeti; 2. *podjetje*: mlin in ~, parna ~, voda žene ~o, delati na ~i, peljati hlode na ~o; 3. *priprava*: vodnjak na ~o; 4. ~o vleči *smrčati*; žágin -a -o: ~i zobje; žágen -gna -o: hlod se pomika po ~em vozu; ~i list; žágast -a -o: ~ rob na znamki; žágica -e *ž*, žágišče -a *s in* žagíšče -a *s*

Žága -e *ž kr. i.*, na ~i, žágarski -a -o

žágar -ja *m* 1. *delavec*, 2. *zool.*, žágarica -e *ž* 1. *delavka*, 2. *riba*, žágarski -a -o: ~o podjetje, žágarstvo -a *s*, žagarína -e *ž* |*dajatev*|

žágati -am: ~ desko, sneg, vodo, vlado, babo; žaga, da se vse trese *smrči*; kobilica in muren žagata; poskočne, okrogle ~; žagaš si vejo, ki na nji sediš; žágan -a -o: ~ les, ~a peč, skala; žáganica -e *ž* |*deska*|; žáganje -a *s* 1. *delo*: ~ hlodov, z ~em drv si služi kruh, ~ kobilic, ~ vode, snega, ~ pijancev *smrčanje*, 2. *odpadek*: z ~em kuriti, nastiljati, peč na ~, jed, pusta ko ~, kakor bi ~ žvečil; žagínje -a *s žaganje*

žágovec -vca *m* 1. *hlod*, 2. *žagar*, žágovina -e *ž in* žagovína -e *ž*, žagovínast -a -o: ~e plošče, žágovnat -a -o: ~ kruh, ves močnat in ~ po obleki

***žágrad** -a *m zakristija*: v ~u, nad ~om, *žágraden -dna -o: ~a vrata

žájbelj -blja *in* -beljna *m bot. kadulja*, žájbljev -a -o *in* žájbeljnov -a -o *[-bəlj-]*: ~ čaj, grm

žakár -ja *m* |*tkanina in stroj za tkanje*|, žakárjev -a -o, žakárski -a -o: ~e statve, ~i stroj

***žákelj** -klja *m vreča*: deti koga v ~ *ugnati ga*, prazen ~ ne stoji pokonci, kupiti mačka v ~u, naj se oblečem v ~, *žakljevína -e *ž vrečevina*

žakét -a *m*, žakéten -tna -o: ~i gumbi

žál *[žạ̀ụ]* 1. *prisl.*: ~ mi je, dekletu je ~ po fantu; ~ mi je fanta, ker se je spridil; iz srca mi je ~ zanj, (mi je) prav ~, ni mi bilo ~ ne dela ne denarja, 2. *medm.*: ~, ni tako; ~, da ni tako; to, ~, ni tako; ~, (da) sem bolan; tega ti, ~, ne morem dati; Triglav so mi, ~, megle zakrivale

žàl *[žàụ]* žála -o *ali* žàl *[žàụ] neskl.*: ~a beseda *in* ~ beseda, ni bilo ~ besede *ali* ~e besede iz njegovih ust, ne stori mu nič ~ega

Žále Žál *[žál] ž kr. i.*: grem na ~, počivati na ~ah, žálski -a -o *[-ls-]*

Žálec -lca *[-ục-] m kr. i.*, v ~u, iz ~a, žálski -a -o *[-ụs-]*, Žálčani -ov *[-ụč-] m mn.*

žálen -lna -o *[-ln-]*: ~a igra, pesem, ~a obleka, koračnica, ~i govor, trak,

~o oblečen, žálnica -e *[-ln-] ž žalostinka*, žalnína -e *[-ln-] ž žalna obleka*
°**žálibog** *medm. žal, na žalost*
žálik žêna žálik žêne *ž, nav. mn.* žálik žêne
žálik žên *mit.*
žáliti žálim, žáli -íte! žálil -íla -o, žáljen -a -o, žaljênje -a *s in* žáliti -im *s stal. poud.*: s tem bi žalil njegov spomin, ta popevka žali uho in okus, ~ rajnega spomin *ali* spomin na rajnega; žalèč -éča -e *prid.*: v tem pismu je nekaj ~ega, žáljenec -nca *m*, žáljenka -e *ž*; žálilen -lna -o *[-ln-]*, žálitev -tve *ž*: krvava, osebna ~, vreči komu ~ v obraz, ~ požreti, prizadejati, ~ časti; žálivec -vca *m*, žálivka -e *ž* |*oseba*|
žáljív -a -o: ~ izraz, način, ~o ravnati s kom, ~a beseda = žáljivka -e *ž*, žáljívost -i *ž*
Žálna -e *[-ln-] ž kr. i.*, iz ~e, v ~i, žálenski -a -o *[-lən-]*
žalôba -e *ž*, žalôben -bna -o: ~a misel, vrba, žalôbnost -i *ž*
žaloígra -e *ž žalna igra, tragedija*
žálost -i *ž*: bridka, črna, globoka, živa, huda, velika, srčna ~, hiša ~i, ~ me obide, obhaja, mi leže na srce, te ~i mi ne boš napravil, zaviti se v ~, hoditi v ~i, ~ preganjati v krčmi, dati duška ~i, od ~i umreti, navdati z ~jo, na (mojo veliko) ~, ~i poln = poln ~i *žalosten*
žálosten -tna -o: ~ konec, napev, glas; do solz ~, ~a slika, pot, posledica, ~o se držati, biti ~ česa; sam sebe sem ~, igrati ~o vlogo, kazati ~o podobo, ~ nad čim, zaradi česa, na smrt ~, Žalostna gora
žalostíti -ím, žalôsti -íte! žalostíl -a -o: ~ koga s čim, žalosti me misel na izgubo, ~ se nad kom; žalostítev -tve *ž*, žalostívec -vca *m*, žalostívka -e *ž*; žalostílen -lna -o *[-ln-]*, žalostínka -e *ž*
žalováti -újem, žalúj -te! žalovàl -ála -o, žalovánje -a *s*: ~ po možu, po domu, ~ za sinom, za izgubljeno mladostjo, ~ nad kom, zaradi koga; nehati ~; čas, hiša žalovanja; žalujòč -óča -e *prid.*: ~a duša, ~i ostali; žalovávec -vca *m*, žalovávka -e *ž*
žáltav -a -o: ~ oreh, lešnik, ~a mast, zabela, ~o maslo, olje, ~ domislek, zame je ~a *ali* ~o, nikar ~ih ne razdiraj, brez kruha je ~a *ali* ~o, žáltavost -i *ž*, žáltavina -e *ž in* žaltavína -e *ž*; žaltéti -ím *na žaltavo vleči*, žaltèl -éla -o: mast žalti; žaltavéti -ím, žaltavèl -éla -o, žaltavênje -a *s >[-ųt-]*
žalújka -e *ž bot.*: vrba, breza ~, planinska ~
žaluzíja -e *ž, nav. mn.* žaluzíje žaluzíj 1. rebračaste, paličaste ~e *(med)oknice, vetrnice, rebrače*, 2. *avt.*: ~ na radiatorju, žaluzíjski -a -o: ~o krilo, ~i čepnik
žámati -am *deske robiti, obžagovati*; žáman -a -o: ~e deske; žámanje -a *s* 1. *delo*, 2. *odpadki*, žámanec -nca *m*, žámanka -e *ž*, žámarica -e *ž*: žaga ~, žámovec -vca *m okrajek*
žámet -a *m*: laneni, volneni, pralni ~, pamet je boljša ko ~, mehak ko ~, žámetast -a -o: ~o blago, ~i travniki, ~ životnik, lesk, klobuk, glas, ~a roka, ~a lica, žámetov -a -o: ~ telovnik, žámetek -tka *m*: na ovratnem ~u, žámetar -ja *m*, žámetarstvo -a *s*
žámeten -tna -o: ~ list, bas, ~a noč, obleka, tihota, ~a črnina |*vino*|, ~i jetrnik, ~e oči, ~o mehka polt, ~o črn, žámetnik -a *m bot.*, žámetnica -e *ž bot.*, žámetnost -i *ž*: ~ glasu
žándár -ja *m orožnik*: iti po ~je, igrati se ravbarje in ~je, njegova žena je cel ~, žándárski -a -o: ~a služba, ~o oko, žándárstvo -a *s*, žándárček -čka *m*; žándárm -a *m*, žandarmerija -e *ž* 1. *poslopje in urad*: iti na ~o, 2. *orožništvo*: ~ je večkrat prišla premetavat, žandarmerijski -a -o: ~i kordon, polkovnik, ~a postaja
žánjec -njca *m in* žanjèc -njcà *m*, žanjíca -e *ž*, žánjski -a -o *in* žanjski -à -ò: ~i klobuk, venec, žánjevec -vca *m bot. >[žan- / žən-]*
žánr -a *m način, vrsta*: komični, epski, lirski, dramski ~, v tem ~u ni težko pisati, žánrski -a -o: ~i motiv, ~o slikarstvo, žanríst -a *m slikar žanrov*; *gl. tudi* genre
žár -a *in* -ú *m*: ~ puhti, meso na ~u, razpihati ~, razžariti železo do belega ~a, večerni ~, ~ okrog glave *sij*, ~ gorečih sveč, ~ v očeh, ustvarjalni, mladostni ~, z ~om mladega srca, ~ strasti, ljubezni, zdravja, moči, ~ osipa *koprivnica*, pravljična ~ ptica, žarína -e *ž vročina*

žára -e *ž*: ~ s posmrtnimi ostanki, volilna ~, žáren -rna -o: ~i grobovi, žárast -a -o, žárica -e *ž*

žárčen -čna -o *žarek, žaltav*

žárčiti -im *sevati, oddajati žarke*, žárčen -a -o, žárčenje -a *s*, žarčílo -a *s*, žarčílen -lna -o *[-ln-]*: ~a toplota, energija, žarčívec -vca *m*

žárek -rka *m*: sončni ~, lomljenje ~ov, ~ svetlobe, svobode, upanja, prvi ~ kulture, ~i beta, gama *ali* beta, gama ~i, svetlobni, toplotni, elektronski, kozmični, infra rdeči, ultra vijolični, rentgenski ~i; žárkast -a -o: ~ obroček, ~e gubice, glivice, zvezde, koža se ~o nagubanči; žárčič -a *m*

žárek -rka -o *in* žarèk -rkà -ò *in* -ó, *prim.* bòlj žárek -rka -o *in* bòlj žarèk -rkà -ò *ali* žárkejši -a -e *in* žarkéjši -a -e: ~a mast, beseda, ~ okus, duh, žárkost -i *ž*: ~ masla, žarčína -e *ž*: ~ v grlu

žárek -rka -o *žaren*: ~o sonce, ~a luč, ljubezen, ~i pogledi, žárkost -i *ž*: ~ sončne pomladi

žáren -rna -o, *prim.* žárnejši -a -e, *prisl.* žárno, žárnej(š)e: ~o sonce, ~e oči, ~o lice, ~a ljubezen, ~i dolenjec iz Gadove peči, žárnost -i *ž*, žárnat -a -o *pramenast*; žarnoòk -óka -o

žaréti -ím, žári -íte! žarèl -éla -o, žarênje -a *s* 1. ogenj, nebo, obraz žari, planine žarijo, od peči kar žari, otrok ves žari *ima vročino*, prstan žari, lice mi žari, ~ od sreče, z lic mu kar žari veselje, lica mu žare v veselju, iz oči mu žari mladost; 2. maslo žari, po grlu mi žari; žarèč -éča -e *prid.*: ~e oči, otrok je ves ~, belo ~, ~e sonce, ~a gmota, cigareta, iskra, ~e bel, tekoč, ~ od veselja, ~ ko zlato; žarečína -e *ž* 1. na ~i pečejo janjca, 2. poletna ~, 3. ognjenik izbruhne ~o, 4. ~ me peče po grlu

žargón -a *m jezikovna posebnost posameznih družbenih plasti*: predmestni, branjevski, potepuški, dijaški, politični, lovski, gledališki, vojaški, rudarski, literarni ~, žargónski -a -o: ~a govorica, posebnost, ~o izražanje

žaríti -ím, žári -íte! žarîl -a -o, žarjèn -ena -o, žarjênje -a *s*: ~ oglje, železo, jeklo: ~ kovinsko nit, sonce žari hribe, na vzhodu se žari, oko (se) žari; žarívec -vca *m*: ~ v železarni, žarílo -a *s*, žarílen -lna -o *[-ln-]*: ~a nitka, cevka, peč, snov; žarílnik -a *[-ųn-] m |priprava|*, žarílnica -e *[-ųn-] ž |oddelek v železarni|*, žarišče -a *s*: ~ okužbe, bolezni, upora, idej, kulture, elipse, žariščen -čna -o: ~a razdalja, žariščnica -e *ž |leča|*; žariv -a -o: ~e substance *radioaktivne*, žarívost -i *ž*; žarljív -a -o, žarljívost -i *ž*

žárja -e *ž magma, žarečina*

žárkoven -vna -o: ~a energija, toplota, žárkovje -a *s*: radioaktivno, kozmično ~, žárkovnica -e *ž zool.*, žárkovec -vca *m zool.*, *nav. mn.* žárkovci -ev

žárnica -e *ž*: električna, kremenčeva, opalna, plinska ~, ~ na žarilno nitko, na kovinsko paro, štiridesetvatna ~, ~ z nitko, žárničen -čna -o

žaro- *v sestavi*: žaromér -a *m*; žaromèt -éta *m reflektor*: ~ na obločnico, ~ reže v temo, delati v svetlobi ~ov; stožec ~a, duševni ~, žarométen -tna -o: ~e svetilke

***žátlaka** -e *ž tesla, tesarska sekira*

žbíca -e *ž*: nageljnove ~e *|dišava|*, žbíčen -čna -o: ~e glavice, žbíčar -ja *m* = žbíčevec -vca *m |drevo|*, žbíčnica -e *ž bot.*, žbíčnik -a *m bot.*, žbínec -nca *m bot.*

ždánovščína -e *ž |posegi oblasti v umetnost ali znanost|*, ždánovski -a -o: ~e tendence v literaturi

žděti ždím, ždi -íte! ždé, žděl -éla -o, žděnje -a *s*: tiho, mirno, topo ~, dan žди nad mestom, vas žди v grozi, v soteski; ždélo -a *s*: lovec čaka v svojem ~u

že *[žé | žè | že] prisl. izraža*: ① *čas*: ali je ~ prišel? ~, je ~ tukaj; pri drugih ~ ni tako; **sel bi** ~ moral biti tam, ~ včeraj; ~ vem; ② *dopuščanje*: če ~ hočeš, pa pojdi; ~ res, a vendar; ~, ~, ali pomisli; bo ~ še prišel; ③ *način*: kako se pa uči? ~ še *še kar*; ④ *poudarjanje*: ta je ~ eden tistih; povej temu kovaču ali kar ~ je; podarim, če ~ ne prodam; kdor koli ~, kdor ~ koli, kdor si ~ bodi; kdo je bil? jaz ~ ne; najdem tajnika ali kogar ~; mene ~ ne bo, naj sem ~ zdrav ali ne; ~ dobro, ~; vendar ~, to me pa ~ tako veseli; ~ večkrat, večkrat ~; ko se je ~ tako zasukalo; misliš, da se mu posreči? jaz bi dejal, da ~; jaz bi ~ dejal, da; tebi je ~ vsako delo odveč

žebẽlj -bljà *m in* žẽbelj -blja *m*: kovaški, ladijski, vijačni ~, ~ zabiti v desko,

~ zadeti na glavo, ~ nasekanec, z ~i obiti steno, na ~ obesiti kaj; žébljev -a -o *in* žebljèv -éva -o: ~a glava, žebljíca -e *ž*: ~o zadeti na glavíco, žebljìč -íča *m*, žebljíček -čka *m*: ~e nastavljati, risalni ~, žebljíčje -a *s*: z zlatim ~em okovan prestol; žébeljnik -a *[-bəlj-] m* |*sveder*|, žébljast -a -o: ~o orodje; žebljáti -ám, žebljàj -ájte! žebljàl -ála -o, žeblján -a -o, žebljánje -a *s*: ~ čevlje, ~ zlomljeno kost *med.*

žebíca -e *ž*: čevljarska, pariška, petna ~, žebíčar -ja *m*, žebíčarka -e *ž*, žebíčarstvo -a *s*, žebník -a *m* |*sveder*|

žebljár -ja *m*, žebljárka -e *ž* = žebljarica -e *ž*, žebljárna -e *ž*, žebljárski -a -o: ~i ceh, ~a babica, žebljárstvo -a *s*, žebljáriti -im, žebljárjenje -a *s*

***žebráti** -ám *moliti, drdrati*, žebràj -ájte! žebràl -ála -o, žebránje -a *s*: ~ molitve; *žebrávec -vca *m*, *žebrávka -e *ž*, *žebrálo -a *s* = *žebráč -a *m*

***žégen** -gna *m* 1. *blagoslov*: Blažev, Kolomonov ~, 2. *jed*: velikonočni ~, 3. *butarica*, *žégenček -čka *[-gən-] m* = *žégnanček -čka *m kropivček*, *žégnanje -a *s proščenje, semenj*: imeti ~, iti na ~, hoditi po ~ih, *žégnanjski -a -o: ~a nedelja

***žéhta** -e *ž pranje, perilo, parnja*: velika ~, imeti ~o, ~o namočiti, v ~o deti koga, priti iz ~e, *žéhten -tna -o: ~i kotel, čeber, *žéhtati -am, *žéhtanje -a *s* 1. ~ perilo, 2. ~ ga *piti*, *žéhtnik -a *m čeber*

***žéhtar** -ja *in* -árja *m golida, korec, kablica, molznjak, dojilnik*: piti iz ~a, *žéhtarček -čka *m in* *žehtárček -čka *m*, *žehtárec -rca *m*

žehtéti -ím, žéhti -íte! žehtéč -a -e, žehtèl -éla -o, žehtênje -a *s*: ~ od vročine, iz peči žehti vročina; zrak, peč kar žehti, ~ po maščevanju; žehtéč -éča -e *prid.*: ~a strast, vročina, ~e lice, ~e sopsti komu v uho

žéja -e *ž*: pekoča, žgoča ~, od ~e (u)mreti, slana jed ~o dela, ~o pogasiti, potolažiti; piti na ~o, za ~o, čez ~o, ~ po zlatu, trpeti ~o, ~ pritisne, me tare; uka ~; žéjen -jna -o: ~ biti, poezije ~o srce, ~e oči, ~a leta, ~ ko duša v vicah, ~ ko kepa na njivi, ~ ko kapelj, ko žolna; žéjast -a -o, žéjav -a -o: ~a jed, ~o vino, žéjavec -vca *m*, žéjavka -e *ž*, žéjica -e *ž*, žéjnost -i *ž*, žéjavost -i *ž*

žéjati -am *žejo delati*, žéjanje -a *s*: človeka žeja po resnici, po krvi; sol živino žeja, žeja me dobre besede

žékno -a *s in* žeknò -à *s*: naložiti v ~ polen, ognjeno ~, ~ vulkana, žéknast -a -o: ~a pipa *žlindrasta*

želár -ja *m kočar*, želarica -e *ž* = želárka -e *ž*, želárski -a -o: ~a hči, želarija -e *ž*, želárstvo -a *s*

želatína -e *ž* |*zdriz, klej*|: jedilna ~, tisk z ~e, želatínast -a -o: ~a juha, želatínski -a -o: ~i tisk, ~i lističi, ~o lepilo; želatinírati -am, želatiníranje -a *s*, želatinózen -zna -o: ~a usedlina

želé -ja *m strjenka*: sadni, jabolčni, pomarančni ~, želírati -am, želíranje -a *s*: ~ sadne sokove, sok (se) želira; želíran -a -o: ~i bonboni, želíren -rna -o: ~i pripomoček *za želiranje*

Želéče -ga *s kr. i.*, v ~em, iz ~ega

želélen -lna -o: ~i stavki, želélnik -a *m optativ* >*[-ųn-]*

želéti -ím, žêli -íte! žêlel -éla -o, želèn -êna -o, želênje -a *s*: ~ komu srečo, ~ (si) stran, na deželo, ~ si bogastva, ~ komu dobro jutro, sto sreč ti želim, goreče kaj ~; ~ je, da prideš; ~ komu vse najboljše za rojstni dan, ob rojstnem dnevu, ~ si v službo, želim ga videti; želim, da bi ga videl

železár -ja *m delavec v železarni*, železárski -a -o: ~a industrija, ~i izdelki, železárstvo -a *s*, železárna -e *ž*, železárniški -a -o: ~i dimniki, ~i urad, železárništvo -a *s*

železen -zna -o: ~a ruda, žila, litina, toča, postelja, doba, kača, ~a cesta *železnica*, ~a palica, rezerva, metla, konstrukcija, industrija, ~a kačica *zool.*, ~a roka, volja, disciplina, potrpežljivost, maša, narava, ~a trava *bot.*, ~i kancler, ~i konj *vlak*, ~i mir, repertoar, ~i ptič *letalo*, ~i nosivci, živci, ~ objem, ~o zdravje, vino, stara navada je ~a srajca, ~a pljuča

Železna Kápla -e -e *ž kr. i.*, v ~i ~i, kápelski -a -o *[-pəl-]*; Železne dvéri -ih -i *ž mn. kr. i.*, Železna vráta -ih vrát *s mn. kr. i.*

železnica -e *ž*: lokalna, ozkotirna, gozdna ~, cestna ~ *tramvaj*, podzemeljska ~ *metro*, jamska, električna ~, jugoslo-

vanske, zvezne ~e, iti na ~o, k ~i, biti pri ~i, voziti se z ~o, po ~i, ~ na žično vrv; železničen -čna -o, železničar -ja *m*, železničarka -e *ž*, železničarski -a -o: ~a uniforma, godba, železničarstvo -a *s*

Železniki -ov *m mn. kr. i.*, v ~ih, iz ~ov, železniški -a -o, Železnikar -ja *m*, železnikarski -a -o

železnína -e *ž*: trgovina z ~o, železnínski -a -o, železnínar -ja *m*, železnínarski -a -o

železniški -a -o: ~i promet, delavec, nadzornik, ~ most, tir, prag, prelaz, nasip, voz, ~a uprava, služba, delavnica, tarifa, mreža, postaja, nesreča, ~o križišče, železnik -a *m zool.*, železnikar -ja *m bot.*, *zool.*, železništvo -a *s*

železo -a *s*: ~ v palicah, profilirano, betonsko, surovo, kotno, kovno, lito, valjano, kovano, vlečeno, staro ~, imam še eno ~ v ognju; kuj ~, dokler je vroče; pomanjkanje ~a v krvi, nisem iz ~a, vroče ~ *likalnik*, ~ pri plugu; železa železa *s mn. kladivo in babica za klepanje*, železce -a *s* = železek -zka *m* 1. *grebljica*, 2. *podkvica na čevlju*, **železca** železc *s mn.*: ~ na smučeh; železje -a *s*: vkovati v ~, staro ~; železast -a -o: ~a prst, železàt -áta -o: ~a deželа, železnat -a -o: ~a vrv, voda, lisa, ~e toplice, železnják -a *m bot.*; železnomášnik -a *m*, železnomášniški -a -o: ~i jubilej

železo- *v sestavi*: železobetón -a *m*, železobetónski -a -o: ~i most; železokrívec -vca *m*, železokrívski -a -o: ~i tečaj, ~a brigada; železolivár -ja *m*, železolivárna -e *ž*, železolivárski -a -o, železolivárstvo -a *s*; železostrugár -ja *m*, železostrugárski -a -o: ~i vajenec, železostrugárstvo -a *s*

železov -a -o: ~ klorid, oksid, cvet, rudnik, ~a sol, železovína -e *ž*, železovec -vca *m*: rdeči, rjavi ~, železovka -e *ž* (°železénka -e *ž*) *tekst.*, *geol.*

Želímlje -ga *s kr. i.*, v ~em, iz ~ega, želímeljski -a -o, Želímeljci -ev *m mn.* >*[-məlj-]*

žélja -e *in* -é *ž*: srčna, vroča, gorka, pobožna ~, tiha, zadnja ~, živa ~ po čem, češenj bo le za ~o, odgovor po ~i, plošče po ~ah, imeti ~o, ~ me je iti, ~ me je po domu, po šoli, ~ me obide, mine, ~ se mi zbudi, vznikne; ~ tli, zori, se izpolni, se uresniči, ~o uslišati, izraziti; žêljica -e *ž*

žêljčen -čna -o *željen*: biti ~ jedi, žêljčnost -i *ž*: ~ zverine

žêljen -ljna -o *ali* željèn *in* želján -ljnà -ò *in* -ó -í -é, *prim.* bòlj žêljen -ljna -o *in* žêljnejši -a -e: ~a usta, ~o oko, biti ~ miru, krvi ~ *ali* ~ krvi, te nisem nič ~, ~o čakati, gledati, ~o pričakovan dan; žêljnost -i *ž*

žêlo -a *s*: čebelje, strupeno ~, ~ sovraštva, z ~om v srcu, čutim ~ v odgovoru, puščica brez ~a, žêlce -a *[-lc-] s*

žêlod želóda *m* 1. hrastov ~, 2. pračarji so jih obsuli z ~om, 3. *anat.*, želódov -a -o: ~a kava, paša, želóden -dna -o: ~a piča, želódček -čka *m bot.* |*goba*|, želódek -dka *m* 1. *bot.*, 2. *zool.*, 3. *gumb*, želódje -a *s*, želodovína -e *ž*, želódast -a -o: ~e oči, želódar -ja *m* 1. hrast ~, 2. *nabiravec ali prodajavec želoda*, želódarka -e *ž*, želódnik -a *m zool.*, **želódina** -e *ž* |*trta*|, želódnjak -a *m* |*hrast*|

želódec -dca *m* 1. pokvarjen, povešen ~, po ~u kruli, ~ poči, se mi obrača, se oglaša, ~ si pokvariti, imeti rano na ~u, bolan na ~u, na prazen ~ piti, ljubezen gre skozi ~, s pajčevino v ~u, v ~u mu je obležalo, v ~ človeku ne moreš videti, 2. nadet, nadevan ~ |*jed*|, 3. sam ~ ga je, lačni ~i, imeti koga v ~u, ta ima dober ~; želódček -čka *m*, želódčen -čna -o: ~a kislina, razjeda, bolezen, ~e kapljice, ~i sok, vratar, krč, rak, čir, katar, ~o bolni *bolni na želodcu*, želódčev -a -o: ~a krivina, ~e žleze, želódčnica -e *ž* |*sok*|, želódčar -ja *m* |*bolnik*|, želódčarka -e *ž bot.*, *zool.*

žélva -e *ž* 1. morska, močvirna ~, ~ sklednica, 2. *nav. mn. bramorji, bezgavke*, žélvin -a -o = žélvji -a -e: ~a glava, juha, omaka, žélvica -e *ž*, žélvast -a -o: ~a obveza, želvína -e *ž* |*oklep*|, želvovína -e *ž*: glavnik iz ~e, želvovínast -a -o: ~i naočniki, želvenína -e *ž bot.* >*[-lv-]*

žémati -am *stiskati*, žémanje -a *s*; žéman -a -o: ~ beton, žéma -e *ž* |*stiskalnica*|: hidravlična ~

žémlja -e *ž*: pečena, suha ~, žémljica -e *ž*, žémljar -ja *m*, žémljev -a -o: ~e krvavice, žémeljn -a -o *[-məlj-]*: ~i kipnik,

~i cmoki, žémljast -a -o: ~a oblika, žémljevec -vca *m bot.* |*goba*|
žémper -ja *m* |*jopica, pulover*|: obléči (si) ~
žêna -é *in* -e *ž*: zakonska ~, mož in ~, ~ zadružnica, ~ mati, bela ~ *smrt*, bele, divje ~e *vile*, žalik ~e, vzeti za ~o, za ~o ima sosedovo mlajšo; žênin -a -o: ~a dota, ženica -e *ž*: stara ~, ženička -e *ž*, ženka -e *ž* 1. moja ~, 2. *hruška*, ženkica -e *ž*, ženíčica -e *ž*
žênem žêneš *gl.* gnati
Ženéva -e *ž kr. i.*, v ~i, iz ~e, ženévski -a -o: ~i pakt, ~a konferenca, konvencija, Ženevsko jezero
°**žení** -ja *m genij*, °ženiálen -lna -o *[-ln-] genialen*
ženíjec -jca *m*, ženíjski -a -o: ~e čete, ~i stotnik
ženílja -e *ž* |*tkanina*|, ženíljen -ljna -o: ~a brisača, ženíljast -a -o: ~a ruta, ženíljski -a -o: ~i votek, ženíljka -e *ž*
ženílo -a *s*: biti (zrel) za ~, fant na ~u; še sreča, da so mu odrekli ~
žénin -a *m*: ~ in nevesta, večni ~, ženínov -a -o: ~ drug, ženínček -čka *m* 1. *ženin*, 2. *bot.*
ženírati -am se → *sramovati se, biti v zadregi*: to me ženira → *moti, draži, nerodno mi je*
ženíti žénim, žêni -íte! žênil -íla -o: ~ koga, svojega sina ~, ~ se v deveto vas, ~ se pri kom, ~ se na nič, na hlače, na roke; o Gregorjevem se ptički ženijo; ženítev -tve *ž*: zrel, goden za ~, ženítven -a -o *[-tvən-]*: ~a kavcija, ponudba, ~i oglasi; ženíten -tna -o: ~o pismo, ~a pogodba, ženitnína -e *ž*: ~ se obhaja, ~o imeti, ženitnínski -a -o: ~a pesem, ~i kolač
ženitováti -újem, ženitúj -te! ženitovàl -ála -o: letos misli ~; ženitovánje -a *s*: vabiti na ~, ženitovánjski -a -o: ~a pogača, pesem, ~o oblačilo, ~i obredi, običaji
ženska -e *ž*: moški in ~, ~ zadružnica; vražja, javna ~, ženskin -a -o, ženstvo -a *s*: naše napredno ~, ženstvò -à *s*: na nji ni bilo sledu ~a
ženski -a -o: ~a domača obrt, ~a spolna celica, ~o delo, ~a obleka, logika, muha, zvestoba, rima, ~i spol, jok, svet, glas, ~e bolezni; večno ~o, pri njem ne živi nič ~ega, na nji ni nič ~ega, po ~o odgovoriti, čutiti; ženskost -i *ž*: ženska brez ~i, ženskar -ja *m*: velik, hud ~
ženšče -ta *s in* ženščè -éta *s znč.*, ženščina -e *ž*, ženščak -a *m babjak, babji gregor, ženskar*, ženščúra -e *ž*, ženščád -i *ž*
žèp žêpa *m*, v žépu *in* v žêpu: notranji, hlačni ~, ~ na suknji, ~ pri hlačah; poln, prazen, nenasiten ~, ~e prazniti, seči globoko v ~, poznam deželo ko lastni ~, ne dam iz svojega ~a, obkolitveni ~ |*strateška operacija*|, imeti kačo v ~u, na račun tujih ~ov živi, obrniti vse ~e, ~ brez dna, tega ne mislim mirno vtakniti v ~, dobiček gre v ~e kapitalistov; zmago, izpit imam že v ~u; saj ne gre iz tvojega ~a; žêpek -pka *m in* žepèk -pkà *m*: ~ na telovniku, zgornji ~ pri suknjiču; žepovína -e *ž* |*blago*|, žêpast -a -o: ~ medovnik, ~a oblika
žêpar -ja *m*, žêparica -e *ž* = žêparka -e *ž* 1. *tatica*, 2. *ura*, žêparski -a -o, žêparstvo -a *s*
žêpek -pka *m bot.*
žêpen -pna -o: ~i robec, nož, denar, format, koledar, ~a ura, izdaja, podmornica, svetilka; žepnica -e *ž poklopec na žepu*, žepnína -e *ž drobiž*
žerávec -vca *m bot. roženkravt*, žerávčev -a -o
žérec -rca *m*: ta človek je velik ~, žérka -e *ž zool.* |*črviček*|, žerún -a *m*
žerjàv -áva *m* 1. vrešči ko ~, 2. pristaniški, ladijski, plavajoči, parni ~, postaviti ~, 3. *past*, žerjávov -a -o: ~o pero, ~a ročica; žerjávast -a -o, žerjávec -vca *m zool.*, žerjávček -čka *m*, žerjávji -a -e: ~a noga, hoja, perut; žerjáven -vna -o: ~a proga, konstrukcija
žerjávica -e *ž* = žerjávka -e *ž*: živa ~, ~o razpihati, krompir zagrniti v ~o, iti za koga po kostanj v ~o, biti kakor na ~i, nasuti komu ~e na glavo; žerjávičast -a -o = žerjávkast -a -o = žerjávičen -čna -o: ~a plast, pepel je še ves ~, žerjávnica -e *ž* |*posoda*|, žerjávnik -a *m* |*lonec*|
žétev -tve *ž*: pšenična, ajdova, čajna, riževa, strna ~, obilna, druga ~, ob ~i, biti zrel za ~, ~ rži, toča je uničila vso ~, spraviti ~ pod streho, ~ črne smrti, pesniška, literarna ~; žétven -a -o *[-tvən-]*: ~i stroji, žetvenica -e *ž* |*jabolko*|

žéti žánjem, žnjì -íte *in* žánji -íte! žèl žéla -o, žét -a -o: ~ pšenico, travo, praprot, ~ za kom; kdor veter seje, bo vihar žel; ~ pohvalo, zahvalo, aplavz, priznanje, uspehe → *biti deležen, doseči, pridobiti, zaslužiti si*; žétje -a *s*; žétnik -a *m* |*stroj*|, žetnína -e *ž* |*plačilo*|

žetón -a *m* 1. *kovinska (igralna) ploščica*, 2. *kartonček*

žêzlo -a *s*: z ~om v roki, vladarsko ~, združiti narode pod eno ~, žêzlast -a -o: ~a ličinka; žezlonósec -sca *m*

žéželj -žlja *m grebljica, kavelj za pepel in žerjavico*

žgálen -lna -o *[-ln-]*: ~i dar, oltar, ~o varjenje, ~e kocine pri koprivi, žgálo -a *s* |*priprava*|, žgalína -e *ž*: pekoča ~, žgalínec -nca *m* |*vino, žganje*|, žgalnína -e *[-ln-] ž* |*plačilo*|, žgálnica -e *[-un-] ž*: ~ za špirit, za žganje, žgálnik -a *[-un-] m med.* |*priprava*|, žgalíšče -a *s*

žgán -a -o: ~ sladkor, koks, ~a pijača, kava, opeka, ruda, barva, ilovica, ~o apno, kozarček ~ega

žgánec -nca *m*, *nav. mn.* žgánci -ev: ajdovi, koruzni, koroški, krompirjevi, zabeljeni ~i, ~e kuhati, zdrobiti v skledo; govori, kakor bi imel ~ v ustih; žgánek -nka *m*, *nav. mn.* žgánki -ov, žgánček -čka *m*, žgánčen -čna -o: ~a polivka, **žgánčnica** -e *ž* = žgánkovka -e *ž* |*voda*|, žgánčevski -a -o: na vrhu ~e gore čepijo ocvirki, žgánčev -a -o: ~ lonec = žgánčnik -a *m*

žganíca -e *ž*: ~o kuhati, prekapati, žganíčica -e *ž* = žganíčka -e *ž*: mlada ~, žganíčen -čna -o, žgánec -nca *m*: brinov ~, žganína -e *ž sežgana stvar*

žgánjar -ja *m* 1. *krčmar*, 2. *pijanec*: vpije ko ~, 3. *kuhar žganja*, žgánjarica -e *ž* = žgánjarka -e *ž*, žgánjarček -čka *m pijanček*, žganjárna -e *ž*, žganjarína -e *ž* |*dajatev*|, žganjarija -e *ž*, žgánjarski -a -o: ~i bratec, kotel, obraz, ~o vpitje, žgánjarstvo -a *s*; žganjáriti -im *kuhati žganje*, žganjárjenje -a *s*

žgánje -a *s*: ~ oglja, opeke, keramike, kave, primitivno zdravljenje z ~em ran

žgánje -a *s in* žganjè -à *s*: vinsko, sadno, žitno, riževo, pesno, figovo, krompirjevo ~, francosko ~, ~ kuhati, piti, davek na ~, ~ ga je ugonobilo, šilce ~a, žgánjev -a -o: ~ cvet, žgánjce -a *s in* žganjcè -à *s*, žgánjček -čka *m*

žganje- *v sestavi*: žganjekúha -e *ž kuhanje žganja*; žganjetòč -óča *m* 1. ~ so zaprli, 2. Miha je bil krčmar in ~

žgáti žgèm, žgi -íte! žgál -a -o: ~ luč, tropine, češplje, opeko, kavo, rudo, travo, gozd, rano, lase, ~ se na soncu; sonce, žganje, kopriva, gorčica, srčna rana, krivica žge; Nemci so jo žgali po dolini, po njih so žgale strojnice; to smo **ga** žgali! podplati, ramena nas žgejo, z železom so mu žgali hrbet, v prsih me žge; žgòč *in* žgóč -a -e *prid.*: ~ veter, pogled, humor, ~a zlatica *bot.*, ~a kislina, satira, želja, vest, skrb, ~e popoldne, sonce, vprašanje, ~e koprive

žgečkáti -ám, žgečkàj -ájte! žgečkàl -ála -o, žgečkánje -a *s*: rado ga žgečka, ~ koga po podplatih, ta misel žgečka njegovo slo; žgečkáv -áva -o: ~ pogled, žgečkljiv -a -o: ~a zavest >*[žgəč-]*

žgoléti -ím, žgôli -íte! žgôlel -éla -o, žgolênje -a *s*: slavček žgoli

žíbrc -a *m bot.*, žíbrica -e *ž bot.*, žíbrje -a *s bot.*, žíbrt -a *m bot.*: rdeči ~

žíca -e *ž*: jeklena, bakrena, pocinkana, valjana, vlečena, brzojavna, telefonska ~, biti za ~o *ali* za ~ami, žíčica -e *ž*, žíčje -a *s* = žíčevje -a *s*: srebrno ~, žičevína -e *ž* |*izdelki*|, žíčast -a -o: ~a mreža, ograja, vrv, ~e jasli, žíčar -ja *m*, žičárna -e *ž*, žíčarke žíčark *ž mn.* |*ščipavke*|

***žícati** -am: ~ koga, ~ (za) kruh in cigarete; ***žícanje** -a *s*: živeti od ~a, samo ~ ga je, ***žícar** -ja *m*

Žíče Žíč *ž mn. kr. i.*, v ~ah, žíški -a -o; *vendar* **Žička** gorca

žíčen -čna -o: ~a mreža, ograja, ovira, pnevmatika, železnica, vrv, ~i kabel, navoj, ~o steklo, žíčnica -e *ž*: ~ na Krvavec, žíčnik -a *m* |*žebelj*|, žičnína -e *ž* |*izdelki*|, žíčničar -ja *m delavec pri žičnici*, žíčničarski -a -o: ~i mojster, žíčničarstvo -a *s*; žíčnat -a -o: ~a mreža, rogovila, ograja, ~ koš, ~o sito

Žíd -a *m Jud*, Židinja -e *ž Judinja (po narodnosti)*, Žídovka -e *ž*; žìd žída *m* 1. ~ po veri, 2. *stiskač, oderuh*, židinja -e *ž*, žídovka -e *ž*, žídovski -a -o *judovski*: ~a četrt, vera, ~i rod, tempelj, po ~o govoriti, delati, žídovstvo -a *s judovstvo*, žídovščina -e *ž*, žídek -dka *m judek* = žídič -a *m*

***žída** -e *ž svila*: oblačiti se v ~o, v ~i in žametu, žídan -a -o: ~a ruta, ~ glas, ~o krilo, imeti ~ čas, biti ~e volje

žídek -dka -o *redek, plitev, šibek, viskozen*: ~a jed, zemlja, ~o blato, ~ človek, ~a palica, žídkost -i *ž*

žíg -a *m*: poštni, vodni, sončni, mokri, suhi, spominski, varstveni ~, ~ vtisniti, ~ sramote, tlačanstva; žígar -ja *m zbiravec žigov*, žígec -gca *m* 1. *žig*, 2. *zool.*: alpski ~; žignína -e *ž |dajatev|*, žigovína -e *ž |pristojbina|*, žigóven -vna -o: ~o pretiskavanje

Žíga -a *in* -e *m os. i.*, Žígov -a -o

žigažága *medm.*: ~ — glavo preč, žigažágati -am, žigažáganje -a *s*

°žígica -e *ž vžigalica, žveplenka, klinček*

žigósati -am, žigósanje -a *s*: ~ pisma, bankovce, merila, znamke, ~ koga za nizkotnega; ~ laž, napake, grdo ravnanje *šibati, obsojati*

Žihpólje Žihpólj *ž mn. kr. i.*, na ~ah, žihpóljski -a -o, Žihpóljani -ov *m mn.*

žíla -e *ž*: krvna, krčna, mezgovna, mlečna ~, zlata ~ *hemoroidi*, bakrova, živosrebrna ~, prometna, vodna ~, tatinska, pevska ~, ~ v lesu, v kamnu, na listu, v rudniku, ~ dovodnica, odvodnica, ~ utriplje, bije, nabrekne, ~o tipati, potipati bolnika za ~o, direktorju bo treba nekoliko ~o potipati, zadeti na ~o rude, po ~ah se mu pretaka potepuška kri, puščati komu ~o, na ~i; žílast -a -o: ~e roke, noge, ~ marmor, žilàt -áta -o: ~ vrat, ~a roka

žíla -e *ž kita*: suha, bela ~, delati na vse ~e, vse ~e napeti, kabel ima več žil; jelenova, konjska ~, bikova, volovska ~ *korobač*; žílast -a -o: ~o meso *kitasto*, ~a ženska *mišičasta*, žílav -a -o: ~ les, človek, narod, boj, ~a roka, narava, ~o meso, delo, ~o se upirati, žílavost -i *ž*, žílavec -vca *m* 1. *človek*, 2. *bot.*, žílavka -e *ž |bikovka|*

žílen -lna -o: ~o živčevje, žílnica -e *ž* 1. *možganska opna*, 2. *kožica v zrklu*, žílnat -a -o *žilat*: ~o listje, ~e roke, žílnatost -i *ž*, žílnik -a *m bot.* >*[-ln-]*

žilét -a *m* = žilétka -e *ž |britvica|*

žílica -e *ž*: žile se cepijo v ~e, potepuška, pretepaška ~, ~ mu ne dá miru, človek pustolovske ~e, listna ~, žíličast -a -o = žíličav -a -o, žíličnjak -a *m bot.*; žíliti -im se: vode se žilijo, žílina -e *ž bot.*; žílje -a *s*: ~ v telesu, ~ kabla, ~ lista, žíljak -a *m bot.*

žíma -e *ž*: konjska ~, sito, past iz ~e, žímast -a -o: ~i lasje, žímavec -vca *m zool.*, žímnica -e *ž*, žimovína -e *ž*, žímar -ja *m*, žímarica -e *ž* 1. *postelja*, 2. *past*, 3. *izdelovavka*, žímárna -e *ž*, žímarstvo -a *s*, žímarski -a -o; žímen -mna -o, žímnica -e *ž* 1. vzmetna ~, 2. ~ za strnade, žímniški -a -o, žímničar -ja *m |izdelovavec|*, žímničarka -e *ž*, žímničarstvo -a *s*, žímničarski -a -o, žímnat -a -o: ~ divan, ~a mreža, ~o platno, sito, žímnast -a -o, žímnik -a *m*: posteljni ~

žír -a *m*: bukov, hrastov ~, imeti svinje v ~u, goniti svinje v ~, žírika -e *ž bot.*, žíren -rna -o: ~a paša, žírnica -e *ž bot.*, žírnína -e *ž |dajatev|*; žíriti -im, žírjenje -a *s* 1. bukev žiri vsakih pet let, 2. pastir žiri svinje, prašiči se žirijo

žirafa -e *ž*, žirafin -a -o: ~e noge, žiráfji -a -e: ~i vrat, žirafast -a -o: ~a kamela

Žíri Žírov *m mn. kr. i.*, v ~éh, žírovski -a -o: ~i čevlji = žírovci -ev *m mn.*, Žírovski vrh, Žírovci -ev *m mn.*

žirija -e *ž razsodišče*: natečajna ~, žírijski -a -o

žirírati -am, žiríranje -a *s*: ~ menico komu *biti porok*, žiránt -a *m porok*, žirát -a *m*: na ime ~a se glasi žiro, žíro žíra *m poroštvo za menico*: ~ račun = žirokónto -a *m*, žíroven -vna -o: ~i promet, ~a banka

žirónda -e *ž sredinska stranka v franc. konventu*, žirondíst -a *m*, žirondístovski -a -o: ~i poslanec; *gl. tudi* Gironda

°žiroskóp -a *m giroskop*

žírov -a -o: ~a kava, ~o leto, žirovína -e *ž*, žíroven -vna -o: ~o leto, žírovnost -i *ž*; *gl. tudi* žir

Žiróvnica -e *ž kr. i.*, v ~i, žiróvniški -a -o, Žirovničani -ov *m mn.*

žítar -ja *m |hrošč|*, °žítarice -ic *ž mn. žita, žitne rastline*, **žítarka** -e *ž*, žítarski -a -o, žítarstvo -a *s*

Žitára vés -e -í *ž kr. i.*, iz ~e ~i, žitárski -a -o, Žitárci -ev *m mn.*; žitárec -rca *m |vino|*

žíten -tna -o: ~i molj, hrošč, monopol, trg, ~a kava, borza, ~o polje, leto, zrno, žganje; žítnica -e *ž* 1. *shramba za*

žito: v ~o spravljati, 2. Vojvodina je ~ Jugoslavije, žítničar -ja *m*, žitnik -a *m* 1. *kruh*, 2. *kašča*, žítnat -a -o: ~o leto, žitnína -e *ž*

žíti žíjem *lit. živeti*, žíl -a -o: vse, kar žije in klije, žítje -a *s lit.*: ~ in bitje, žítek -tka *m lit. življenje*: ~ in bitek

žíto -a *s*: krušno, belo, ozimno, jaro, semensko ~, ~ zori, plenja, gre v klasje, poleže, ~ žeti, spraviti, mlatiti, čistiti, vršiti, ~a lepo kažejo, žítišče -a *s in* žitíšče -a *s |njiva|*, žitíka -e *ž bot.*, žítovka -e *ž |žganica|*; žitoróden -dna -o: ~i kraji

žív -í *ž*: vse vrste ~i, zarodna, semenska ~, v zemlji je polno drobnih ~i, žíva -e *ž protoplazma*

žív -a -o *in* -ó -í -é -á, *prim.* bòlj žív -a -o, *prisl.* živó, bòlj živó: ~ ogenj, ogel, govor, otrok, les, pesek, promet, studenec, zgled, ~a barva, beseda, bolečina, domišljija, govorica, meja, pagina, narava, potreba, predstava, priča, prst, resnica, skala, slika, vera, voda, žerjavica, želja; ~o apno, ~o blago *sužnji*, ~o nasprotje, pripovedovanje, meso, srebro, zanimanje, ~e oči, ~i inventar, ~i ogenj *|drevesna bolezen|*, ~i sveder *zool.*, ~ mrlič, ~i jeziki, ~o zelen, ~o čutiti, prepričevati, sanjati, se spominjati, sekati skalo na ~i rob; svoj ~i dan, svoje ~e dni, blago je ~o *uhaja iz rok*, berač je ves ~ *ušiv*, še ~ dan ne take nesreče, za ~e in mrtve se dreti, plavati, piti na ~e in mrtve, ~e duše ni blizu, krčme so zmeraj ~e; misel, beseda je ~a še danes, zarezati v ~o (meso), v ~em spominu, ~ krst = ~a duša, za ~ svet ne pridem, ~ega vraga se ne bojim, ~ duh, ~ človek se ne zmeni zanj, ne more me ~ega videti, bolj mrtev ko ~, ne ~ ne mrtev, ~ pokopan, dokler bom ~, ~ ostati, da si le ~ in zdrav, ~ega sežgati, stric je še med ~imi, priti čemu do ~ega, gre mi do ~ega, mraz mi ne more do ~ega, vejo odrezati do ~ega; kamor pogledaš, je že vse ~o; vse ~o otrok, kakor resnično sem ~, pred ~im bogom, ~ ko iskra, ko poper, ko srebro; je ko ~o srebro; rana je še ~a, to mi sega v ~o

živád -i *ž* 1. pernata, domača, hostna ~, 2. poln je ~i *uši* = živáden -dna -o

živáhen -hna -o *živ*: ~ otrok, pogovor, promet, ~a barva, domišljija, ulica, ~o vrvenje, v razredu je ~o, živáhnost -i *ž*: mladostna ~, ~ gibov, domišljije, pisanja

živák -a *m*, *nav. mn.* živáki -ov *žive korenine na trti*

živál *[-áų]* -i *ž*: domača, tovorna, divja ~, male ~i, kralj ~i, delam ko ~, ti ~ ti pijana, v njem se je oglasila ~, živálji -a -e: po ~e spačeno lice; živálca -e *[-lc-] ž*, *rod. mn.* živálic: krvoločna ~; živálski -a -o: ~i svet, vrt, pohlep, magnetizem, mladič, ~o življenje, telo, oglje, ~a koža, maščoba, duša, narava, živálskost -i *ž animalnost*: ~ njegove narave, živálstvo -a *s*: ~ in rastlinstvo *>[-ls-]*

Živána -e *ž slovanska boginja flore in favne*

živčen -čna -o, *prim.* bòlj živčen -čna -o: ~ človek, obraz, govor, ~o iskanje, ~a proga, celica, ~a izčrpanost, bolezen, ~a vojna, ~i končiči, ~i pletež, pretres, oddelek, vozel, zlom, ~o vlakno, vnetje, ~o mežikati, hoditi, ~o oslabel, zelo je ~; živčnost -i *ž*, živčnež -a *m*, živčnjak -a *m med.*

živčevje -a *s*: čutno, gibno, osrednje ~, živčevína -e *ž živčna substanca*, živčeven -vna -o: ~e celice

živec -vca *m* 1. *min.*: pohorski ~, 2. zadeti koga v ~, priti komu do ~a, vohalni, slušni, gibalni, vidni ~, bedrni, zobni ~, močni, zrahljani, jekleni ~i, ~ mesta, to mi gre na ~e *me draži*, mi žre ~e, biti brez ~ev, prenapetost ~ev, zgubiti ~e

živelj -vlja *m*: naš, delavski, slovenski ~ *naši ljudje, delavci, Slovenci*, tuj ~ na naših tleh *tujci*

živen -vna -o: ~a moč, živnost -i *ž vitalnost*

živéti -ím, živi -íte! žível -éla -o, *namen.* živét: ~ od zraka, od dela svojih rok, iz rok v usta, ~ ob plači, ob svojem, ~ na dolg, na rokah, v pomanjkanju, v obilju, iz dneva v dan, tjavdan, v tri dni; nimam od česa ~, ~ v spominu, na papirju, od izgube, ~ s časom, ~ za žico, za zapahi; ~ čez svoje razmere, v dobri veri, svojemu poklicu *ali* za svoj poklic, za svojo družino, ~ v vnukih; ~ v srečnem, divjem zakonu, na koruzi, na nizki stopnji, v peklu,

na račun drugih; ~ v prepričanju; redno, dobro, slabo ~, z njim se ne dá ~, vsi morajo ~, ne more ne ~ ne umreti; živi ko ptiček, ko vrabec v prosu, ta ženska živi z vsemi, ~ dvojno življenje, ~ svobodne dni; ~ zase, na tésnem, po gosposko, po svoje, po pasje, ~ ob kruhu in vodi, v mestu, na kmetih, ~ v višjih sferah, v strahu božjem; lahko se mu je živelo

živéž -a *m*: iskati si ~a, ~a nam primanjkuje, ~ kupovati, sam pridelovati

živica -e *ž hladetina, žolca*

živíca -e *ž* 1. *živa korenina*, 2. *šiba, mladika, poganjek, grebenica*, 3. *živa meja*: bukova, gabrova ~, 4. *studenec*, živíka -e *ž* 1. *živa meja*, 2. *potaknjenec*, živíčiti -im *grobati*, živíčenje -a *s*

živílo -a *s*: založiti se z ~i, živílski -a -o *[-ls-]*: ~a karta, industrija, ~i trg

živína -e *ž*: goveja, domača, pitana, pitovna, klavna, plemenska, vprežna, tovorna ~, ~ za zakol, za pleme, trgovina z ~o, pet glav ~e *govedi*; on je velika ~, visoka ~, garam ko (črna) ~, ~o zavračati, goniti, nesreča pri ~i, pijan ko ~, z ~o voziti, ~o opravljati, živínica -e *ž*, živínče -ta *s*: tovorno ~, v hlevu je šest živinčet; živínski -a -o: ~i voz, mešetar, potni list, ~a krma, kuga, ~o se napiti, ~o delati s kom, živínstvo -a *s*

živino- *v sestavi*: živinoréja -e *ž*: zadružna ~, živinoréjec -jca *m*, živinoréjski -a -o: ~a zadruga; živinozdravník -a *m*, živinozdravníški -a -o, živinozdravníštvo -a *s*, živinozdrávstvo -a *s*

žívio *medm.*: ~ klici, živel živéla -o *naj živi*: ~a svoboda, živéli *medm.*

živíti -ím, živi -íte! živíl -a -o: ~ veliko družino, ~ se s šivanjem, bog te živi

življênje -a *s*: človeško, pasje ~, ~ rastlin; duhovno, rajsko, notranje, družabno, cigansko, posmrtno, lahko, novo ~, brez ~a, Prešernovo ~, tvegati ~, rešil si je le golo ~, veselje do ~a, sposoben za ~, gre za ~ ali smrt, je še pri ~u → *je še živ*, že za ~a postati slaven, boj na ~ in smrt, ~ dati za koga, ~ pustiti, zagreniti, vzeti komu, ~ (si) vzeti, končati, ~ zgubiti; prinesel je ~ v hišo; prebuditi koga v ~; kakršno ~, takšna smrt; to me veže na ~, ~ visi na nitki, spreti se z ~em, vse ~, za vse ~, imeti dovolj za ~, streči komu po ~u, pustiti koga pri ~u → *živega, pustiti komu življenje*, biti sit ~a, ~ v mestu, na kmetih, plačati z ~em

življenjepís -a *m*: lastni ~, življenjepísen -sna -o: ~i podatki, življenjepísje -a *s*, življenjepísec -sca *m*

življênjski -a -o: ~a doba, modrost, moč, pot, potreba, ~e potrebščine, ~i prostor, minimum, ~o delo, vprašanje, zavarovanje, bodi malo bolj ~i, ~o važen, nevaren; °~a nevarnost *smrtna*; življênjskost -i *ž*: izraz ~i, močna ~, pristnost in ~ oseb, ~ nauka

živo- *v sestavi*: živobárven -vna -o: ~o blago, cvetje, živobárvnost -i *ž*; živoglêd -éda -o: ~i otroci; živoók -óka -o; živoróden -dna -o: ~a kuščarica, kalužnica, živoródka -e *ž* = živoródnica -e *ž zool.*, živoródnost -i *ž*, živorojênec -nca *m*; živosrebŕn -a -o: ~i rudnik, ~i usmerniki, ~ prah, ~a žila; *vendar*: živó bárvan

živost -i *ž*: ~ duha, dramatična ~ oseb

živòt -ôta *m*, po življótu *in* po živôtu: spodnji, zgornji ~, biti polnega ~a, umeriti obleko po ~u, po vsem ~u ga je spreletelo, živôten -tna -o: ~ dedec, živôtnost -i *ž*, živôtek -tka *m*: to ti je ~, živôtec -tca *m*: ~ iz ribje kosti, jekleni ~

životáriti -im, životárjenje -a *s*

živžáv -a *m*: vesel, velik ~, gnezdo, polno mladega ~a, živžávast -a -o, živžávček -čka *m* |*otrok*|

žížek -žka *m žužek*

žlabudráti -ám, žlabudrâj -ájte! žlabudrál -ála -o, žlabudránje -a *s*: žlabudra ko voda v mlinu, žlabúdra -e *ž* = žlabudráč -a *m* = žlabudrávec -vca *m* = žlabudrè -éta *m in s*, žlabúdrast -a -o, žlabudrálo -a *s*, žlabudrâv -áva -o: ~ fant, ~a govorica, žlabudrávka -e *ž* = žlabúdrica -e *ž*, žlabudrávščina -e *ž*: ciganska ~; *gl. tudi* žlobudrati

žláhta -e *ž*: biti s kom v ~i *v sorodu*, ožja ~ *sorodstvo*, vražja ~, midva sva si še v ~i *imava še neporavnan dolg med seboj*, ~ raztrgana plahta; žlahtáti -ám se *za žlahto se imeti*, žlahtánje -a *s*

žláhten -tna -o *plemenit*: ~a kovina, gospa, trta, kapljica, ~o drevje, sadje, srce, vino, ~ gospod, kamen, kostanj, biti ~ega rodu, žlahtnína -e *ž* |*trta in*

vino|, žláhtnost -i *ž*: ~ značaja, žlahtnôba -e *ž*

žlahtníti -ím, žláhtni -íte! žlahtníl -a -o, žlahtnjênje -a *s*: ~ kovine, žlahtnítev -tve *ž*

***žlájdra** -e *ž zavirnica*, *žlájdrnica -e *ž*

žlámbor -(j)a *m duplo v drevesu*: spi ko polh v ~ju, žlámbor(j)ast -a -o: ~o deblo, ~a vrba

žlampáti -ám *lokati*, žlampàj -ájte! žlampàl -ála -o, žlampánje -a *s*: ~ vodo, svinje žlampajo pičo, voda žlampa v sodu, čevlji žlampajo po brozgi; žlampávec -vca *m* = žlampáč -a *m*, žlámpast -a -o, žlampàv -áva -o, žlámpa -e *ž*

žléb -a *in* -á *in* -ú *m*, *dv.* žléba *ali* žlebá *ali* žlebóva, *mn.* žlébi *ali* žlebóvi, po žlebóvih *ali* žlebéh *ali* žlébih, z žlebóvi *ali* z žlébi *ali* z žlebmí 1. odtočni, strešni ~, 2. ~ v hlevu, klasti krmo v ~ove, 3. ~ v planinah *kamin*, 4. mlinski ~ *rake*; žlebák -a *m* |*opeka*|, žlebàt -áta -o: ~ steber, ~a opeka, žlebátost -i *ž*, žlébast -a -o: ~o dleto, kolesce, žlebàv -áva -o, žlebávost -i *ž*: ~ papirja, žlébček -čka *m* = žlébec -bca *m* = žlébek -bka *m*, žlébčast -a -o: ~ obod, žlébje -a *s* = žlebóvje -a *s*: kamnitno ~, žlebovína -e *ž* |*snov*|, žlebína -e *ž žleb*, žlebínast -a -o: ~a skala

žlében -bna -o: ~a pločevina, žlébnik -a *m* = žlebnják -a *m* 1. *opeka*, 2. *oblič*, žlébnat -a -o

žlebíč -íča *m* = žlebíček -čka *m*: okenski ~i, ~ za oljenje, za odtok vode, žlebíca -e *ž med.*, žlebíčast -a -o: ~a opeka, žlebíčar -ja *m* |*dleto*|, žlebíčje -a *s*: skalnato, kraško ~, žlebíčnik -a *m* |*oblič*|; žlebíčiti -im, žlebíčenje -a *s*

žlébiti -im, žlébljenje -a *s in* žlebíti -ím, žlébi -íte! žlebíl -a -o, žlebljèn -ena -o, žlebljênje -a *s*, žlebítev -tve *ž*, žlebílo -a *s*, žlebílnik -a *[-un-] m*, žlébljenka -e *ž*; žlebkáti -ám, žlebkàj -ájte! žlebkàl -ála -o *in* žlébkati -am, žlébkanje -a *s*

žléd -a *m* 1. *poledica*, 2. *babje pšeno*, žledíca -e *ž poledica*, žlédnat -a -o: ~o drevje, žledíti -ím se: žledi se *poledica se dela*

žléviti -im, žlévi -te! žlévil -a -o, žlévljenje -a *s* 1. *piti*, 2. *leno žvečiti*: tobak, kruh ~, usta se žlevijo, 3. *nejasno govoriti*; žléva -e *ž*: ~ pijana, žlévek -vka *m*: ~ na licu; *gl. tudi* gleviti

žléza -e *ž*: ščitna, solzna, mlečna ~, ~ znojnica, strupnica, slinavka, lojnica, ~ z notranjim izločevanjem; otekle ~e; žlézen -zna -o: ~o tkivo, ~a bula, žléznica -e *ž*, žleznína -e *ž*, žlezník -a *m adenom*, žlézica -e *ž*, žlézec -zca *m bot.*, žlézje -a *s* = žlézovje -a *s*, žlézovnik -a *m* |*del ptičjega želodca*|, žlezovína -e *ž*: ~ prsnih žlez, žlézast -a -o, žlézav -a -o, žlézavost -i *ž*, žlezàt -áta -o, žlezátost -i *ž*, žléznat -a -o: ~o vime, ~o tkivo

žlíca -e *ž*: lesena, srebrna, vrtnarska, čebelarska, livarska, zidarska ~, ~ za obuvanje, ena ~ več pri hiši se nič ne pozna, v ~i vode bi me utopil; zajemati znanje s polno ~o, z veliko ~o; danes jemo z veliko ~o *imamo gostijo*, brez tople ~e v želodcu; jed je gosta, da stoji ~ v nji; vse ~e mi prešteje, vsako ~o mi oponese, po ~i, z ~o pitati koga

žličar -ja *m* 1. *rokodelec*, 2. *zool.*, žličarica -e *ž* = žličarka -e *ž* 1. *izdelovavka žlic*, 2. *čaplja*, žličarski -a -o: ~a obrt, ~i mojster, žličarstvo -a *s*

žličast -a -o: ~a kotlina, ~ sveder, žličák -a *m* |*oblika ušesa*|

žlíčen -čna -o: ~i recelj, rep, ročaj, žlíčnik -a *m* 1. *jed*: zdrobovi, krompirjevi ~i, 2. *bot.*, 3. v ~u so *ali* vise žlice, 4. *sveder*

žlíčica -e *ž* 1. *majhna žlica*: čajna ~, 2. *anat.*, 3. *bot.*, žlíčka -e *ž* 1. jemati zdravilo po ~ah, kavna ~, 2. *anat.*: stisnilo me je v ~i, dobiti sunek v ~o, 3. ušesna ~, žlíčkast -a -o

žlikrof -a *m* = žlínkrof -a *m*: idrijski ~i

žlíndra -e *ž izvarek*: tobakova, Thomasova, železarska ~, žlíndrast -a -o: ~a volna, žlíndrav -a -o: ~e razvaline, žlíndravost -i *ž*, žlindrát -áta -o: ~a ruda, žlíndrovec -vca *m* |*pesek*|, žlíndrnica -e *ž*: ~ pri plavžu, žlíndrnik -a *m* |*kamen*|

žlindráti -ám, žlindràj -ájte! žlindràl -ála -o, žlindrán -a -o, žlindránje -a *s*: železo se žlindra, ~ kovinske okside; žlíndrati -am *z žlindro gnojiti*, žlindranje -a *s*

žlobudráti -ám *žlabudrati*, žlobudràj -ájte! žlobudràl -ála -o, žlobudránje -a *s*

žlóta -e *ž sodrga*, *glota*: umazana ~, žlótek -tka *m* |*otrok*|

žmèk *medm.*: ~ ~, poje voda v čevljih, žmèk žméka *m* |*del stiskalnice*|, žméčiti -im = žmékati -am

žmériti -im *mežikati*, žmérjenje -a *s*: ~ z očmi, oči žmerijo, v sonce ~; žmerèč -éča -e *prid.*: ~ pogled, ~e oči; žmeríkati -am, žmeríkanje -a *s*: ptiči žmerikajo z očmi

žmíkati -am, žmíkanje -a *s*: ~ perilo, sir; voda v škornjih žmika, žmík -a *m*, žmítek -tka *m* 1. *sir ožemček*, 2. kri brizga v ~ih, 3. *štrukeljček*

žmúkelj -klja *m kepica, štrukeljček*: ~ sluza, krvi, žmúkeljček -čka *[-kəlj-] m*, žmúkljast -a -o

žmúla -e *ž grča, nabuhlina*: skalna ~, ~ pod brado, žmúlast -a -o: ~a ustnica, pnevmatika, žmúlav -a -o: ~o deblo, žmúlavost -i *ž*

žmúriti -im *mežikati*, žmúrjenje -a *s*, žmúrka -e *ž* |*kožica na ptičjem očesu*|

žóga -e *ž*: gumijasta, medicinska, nogometna ~, ~o zbijati, nabijati; brcati ~o, igrati se z ~o, predolga ~ *predložek*, ~ je v mreži, žógica -e *ž*: ~ za namizni tenis, žógast -a -o: ~a oblika, žógar -ja *m* |*izdelovavec*|, žogobŕc -a *m hum.*; žógati -am se, žóganje -a *s*: ~ se z žogo, z ljudmi, žogálen -lna -o *[-ln-]*: ~a igra, žogalíšče -a *s*

žóhar -ja *m kuhinjski ščurek*: gledajo me ko črnega ~ja v skledi

žókati -am *suvati, phati*, žókanje -a *s*: živina se žoka, ~ s palico v sneg, v osir, žókavec -vca *m zool.*, žókalnik -a *[-ųn-] m*; žókniti -em: ~ koga v hrbet, z nogo ~ v sneg

žólca -e *ž*: klejna, sadna, betonska ~, tresti se ko ~, žólčast -a -o: ~a juha, raztopina *>[-ǫų-]*

žólč -a *m*: goveji, črni ~, imeti ~ na jeziku, ~ se mi razlije, izbruhal je ves svoj ~, okusil je ves ~ domačih zamer, ~a polna brošurica; žólčast -a -o: ~i goban, ježek, žolčáv -áva -o, žolčávost -i *ž*, žolčíca -e *ž med.*, žólčevje -a *s*, žolčevòd -óda *m med. >[-ųč-]*

žólčen -čna -o: ~ obraz, pogovor, ~a debata, bolezen, kislina, ~i mehur, napad, kamen, ~o pisati; žólčnik -a *m* |*mehur*|, žolčnják -a *m ganglion*, žólčnost -i *ž*: ~ glasu, iz tebe govori ~, ves rumen je od ~i, žólčnica -e *ž bot.*, žólčnat -a -o *>[-ųč-]*

žólčiti -im, žólčenje -a *s*: to me žolči, avtor se žolči; žolčljív -a -o: ~ ton, temperament, ~a beseda, ironija, ~o misliti, žolčljívec -vca *m*, žolčljívka -e *ž*, žolčljívost -i *ž >[-ųč-]*

žólhek -hka -o *grenkljat, trpek, žarek*: ~o maslo, žólhkost -i *ž >[-ųh-]*

žólna -e *ž*: črna, zelena ~, ~ trka, tolče s kljunom, žejen ko ~, ~ pije ko ~, ti ~ pijana ti, žólnast -a -o, žolnína -e *ž* |*duplo*|, žólnji -a -e: ~e gnezdo, perje *>[-ųn-]*

***žólnír** -ja *m star.* |*vojak*|, *žolnírski -a -o *star. >[-ųn-]*

žólt -a -o: ~ cekin, ~o lice, ~a polt, žóltost -i *ž*, žoltovína -e *ž bot.*, žoltnják -a *m bot.*; žóltéti -ím, žólti -íte! žoltèl -éla -o, žoltênje -a *s*: trava žólti; žoltíti -ím, žólti -íte! žoltíl -a -o, žoltèn -êna -o, žoltênje -a *s*: luč temo žólti, zrnje se žólti, žoltítev -tve *ž*; žoltílo -a *s*: brezovo, cinkovo ~, žoltína -e *ž*: ~ pomaranče, žoltíca -e *ž* 1. *zool.*, 2. *bolezen*, 3. *bot. fižol >[-ųt-]*

žolto- *[-ųt-] v sestavi*: žoltobràd -áda -o; žoltoglàv -áva -o: ~a papiga; žoltokljún -a -o; žoltokóžec -žca *m*; žoltokróg -a *m zool.* |*gad*|; žoltoklàs -ása -o; žoltolíčen -čna -o; žoltolíst -a -o; žoltonóžec -žca *m zool.*; žoltoòk -óka -o, žoltoplàz -áza *m zool.*; žoltopólt -a -o *[-ųt-]*

žonglêr -ja *m glumač*: besedni ~, žonglêrjev -a -o: ~a spretnost, žonglêrski -a -o: ~a predstava, ~o poigravanje, žonglêrstvo -a *s*: ~ v cirkusu; časnikarsko, miselno ~; žonglírati -am, žonglíranje -a *s*: ~ z žogami, z besedami, ~ z idejami

žónta -e *ž* 1. *jed*, 2. *gošča v žganjarskem kotlu*, 3. *slaba pijača*, žóntast -a -o

Žórž -a *m os. i. Jurij*, Žóržev -a -o

žoržét -a *m* |*blago*|: obleka iz ~a, volneni ~, žoržétast -a -o: ~a obleka, žoržéten -tna -o: ~i votek

Žóvnek -a *in* -éka *m kr. i.*, na ~u, žóvneški -a -o *in* žovnéški -a -o

žŕd -í *ž*: ~ na senenem vozu; dolg, suh, raven ko ~, stoji ko ~, z ~jo povezati; žŕdast -a -o, žŕdica -e *ž* = žŕdka -e *ž*, žrdnica -e *ž* |*vrv*|; žŕdati -am, žŕdanje -a *s*: ~ voz

žréb -a *m*: muhasti ~, vreči ~, ~ naj odloči, z ~om odločiti, ~ ga je zadel, žrében -bna -o: ~i listek, boben; žrébati -am, žrébanje -a *s*: ~ številke, ~ za kaj; žrébavec -vca *m*, žrébavka -e

ž, žrebóven -vna -o: ~i postopek, žrebóvnica -e ž *posoda za žrebanje*

žrebè -éta *s*: skače ko ~ na paši, žrebíček -čka *m*, žrebíca -e ž, žrebíčka -e ž: gre ko mlada ~, žrebétek -tka *m*: razposajen ko ~

žrébec -bca *m*: plemenski ~, žrébčev -a -o, žrébček -čka *m*, žrébčevski -a -o: ~i rezget, žrébčji -a -e: ~e meso, žrébčar -ja *m*, žrebčárna -e ž, žrebčárniški -a -o: ~o pleme, žrebčárski -a -o: ~a postaja, ~i strežaj, žrebčárstvo -a *s*, žrebčáriti -im, žrebčárjenje -a *s*, žrebčevína -e ž |*dajatev*|

žrebétiti -i (se), žrebétenje -a *s*: kobile (se) žrebetijo; žrebéten -tna -o: ~a kobila, žrebetíšče -a *s*; žrebíti -í (se), žrébi -íte (se)! žrebíl -a -o, žrebljênje -a *s*: kobila (se) je žrebila; žrében -bna -o: ~a kobila, žrebíšče -a *s*

žrec -a *m lit.*: poganski, Molohov ~, žrečev -a -o

žrêlo -a *s*: človeško, živalsko, zmajevo, peklensko, topovsko, vulkansko, skalno, nenasitno, zevajoče ~, ~ pri plavžu, ~ dimnika, panja, ulice, mlatilnice; iti volku v ~; žrêlen -lna -o *[-ln-]*: ~o mišičevje, žrêlnica -e *[-ln-]* ž 1. *bezgavka*, 2. *odprtina pri panju, pri plavžu*, žrêlce -a *[-lc-]* *s*: ~ pri panju, žrêlast -a -o, **žrêlnat** -a -o *[-ln-]*: ~a pokrajina

žréti žrèm, žrì žríte! *namen.* žrét, žŕl -a -o: žre ko uš, svinje lakotno žro, vso noč so žrli, voda žre bregove, srajca me žre, v sili hudič muhe žre, rja žre železo, močni žrejo slabe; razprtija, zemlja, grunt žre, to mi žre živce, ~ knjige, ~ pri šahu, ~ se zaradi česa, sosedje se žro

žŕmlja -e ž, *nav. mn.* žŕmlje žŕmelj *[-məlj]* |*ročni mlin*|: mleti s praznimi ~ami, mleti na ~e, na ~ah, žŕmelj -mlja *m* |*mlinski kamen*|; žrmljáti -ám, žrmljáj -ájte! žrmljàl -ála -o, žrmljánje -a *s*: kamni žrmljajo; žŕnve žŕnev *[-nəu̯]* ž *mn. žrmlje*

žŕtev -tve ž: človeške, gmotne, vojne, smrtne ~e, to bo za vas velika ~, padel je kot ~, nedolžna ~, izbirati si ~e med taboriščniki; postati, biti ~ prevare, razmer, plazov; nesreča je terjala pet žrtev; nobene ~e se ne ustraši, ~e v krvi in v imetju; žŕtvica -e ž *in* žŕtevca -e *[-təu̯-]* ž

žŕtje -a *s in* žrtjè -á *s* = žrétje -a *s* 1. ~ za svinje, vreči psom za ~, 2. ~ je trajalo vso noč, 3. *igra*: partija ~a

žŕtven -a -o: ~i dar, ~a gostija, žrtvenik -a *m*: položiti dar na ~, žrtvenica -e ž |*posoda*|, žrtveníški -a -o >*[-tvən-]*

žrtvováti -újem, žrtvúj -te! žrtvovàl -ála -o, žrtvovánje -a *s*: ~ bogovom, ~ življenje, ~ se za koga, ~ komu pol ure časa, ~ veliko denarja za kaj; žrtvovávec -vca *m*, žrtvovávka -e ž, žrtvovánec -nca *m*, žrtvovánka -e ž

žuboréti -ím, žubôri -íte! žuborèl -éla -o, žuborênje -a *s*: voda žubori v strugi, dekleta žuborijo; žuboríž -a *m*: vrabčji, otročji ~

žúgati -am *groziti, pretiti*, žúganje -a *s*: ~ s palico komu, nevarnosti mi žugajo, plaz žuga podreti hišo, žúgavec -vca *m* 1. *človek*, 2. *prst*, žúgavka -e ž, žúgljaj -a *m in* žugljáj -a *m*

žúgniti -em *migniti, ganiti se, ziniti*: blisk žugne, tudi besedice ni žugnil, naj le s prstom žugne, tudi žugnil ni

žúka -e ž, žukovína -e ž *bot.*

žuléti žúlim, žúli -íte! žúlil -íla -o, žúljenje -a *s in* žúliti -im *s stal. poud.*: čevelj žuli nogo, ~ perilo, pipo, ~ dva deci, ~ in odirati ljudi; že vem, kje ga čevelj žuli; kaj ga neki žuli; jarem, sedlo, tovor, skrb žuli

žúlj -a *m*: prisaden, krvav ~, ~ se naredi, se predre; dobiti ~e, živeti od delavskih ~ev, to so moji ~i; žúljast -a -o: ~a roka, koža, žúljnat -a -o: ~a dlan, žúljav -a -o: ~a roka, žúljavost -i ž, žúljavec -vca *m*, žúljavka -e ž; žúljiti -im se: roke se žuljijo, žúljec -ljca *m* = žúljček -čka *m*

Žúmberk -a *m kr. i.*, v ~u, žúmberški -a -o: ~i Uskoki

žúpa -e ž: staroslovanska, sokolska ~, žúpen -pna -o: ~i starešine, ~a uprava, ~i zlet

župàn -ána *m*: véliki, mestni ~, izvoliti, imenovati koga za ~a, župánja -e ž: mati ~, župánjin -a -o, župánov -a -o: ~a hiša, žena, župánji -a -e: ~i dvorec, ~a hči, župánski -a -o: ~a oblast, dolžnost, ~i stolček, župánstvo -a *s* 1. grem na ~, bil je zaprt na ~u, 2. *županska oblast*: prevzeti ~, županija -e ž: koroška ~, župánijski -a -o: ~o uradništvo

župàn -ána *m* |*oblačilo*|: s krznom obrobljen ~, **župánec** -nca *m*: prišiti ~ na čevelj, ~ pri ~u *krpa pri krpi*, **župánek** -nka *m*

Župáničič -a *m* |*pesnik*|, **Župáničičev** -a -o: ~e pesmi, ~i prevodi, **župáničičevski** -a -o: ~a primera, ~i zanos, jezik

župániti -im, župánjenje -a *s*: ~ mestu, županováti -újem, županúj -te! županovàl -ála -o, županovánje -a *s*: ~ srenji

župljàn -ána *m*, župljánka -e *ž*, župljánski -a -o: ~a ubožnica

župnija -e *ž*, župnijski -a -o *in* žúpen -pna -o: ~i urad, ~a knjiga, pisarna, cerkev, župnijstvo -a *s*, župnišče -a *s*, župniščen -čna -o: ~a vrata

žúpnik -a *m*, žúpnikov -a -o, žúpnikovski -a -o: ~a oblastnost, žúpničev -čka *m*, žúpniški -a -o: ~i izpit, žúpništvo -a *s*; župnikováti -újem, župnikúj -te! župnikovàl -ála -o, župnikovánje -a *s*

žúpnjak -a *m etnogr.* |*hlebček*|: božični ~

žúr -a *m* → *dan*: ob četrtkih imamo svoj ~ → *zmenek, sestanek*, žurfiks -a *m*: hoditi na ~e → *na zmenke, pomenke, sestanke*

žurnál *[-ál]* -a *m* 1. modni, tedenski ~, 2. filmski ~, 3. knjigovodski, ameriški ~, žurnálček -čka *[-lč-] m*, žurnalíst -a *m časnikar*, žurnalístka -e *ž časnikarka*, žurnalístika -e *ž*, žurnalízem -zma *m časnikarstvo*, žurnalístičen -čna -o *časnikarski*: ~ duh, jezik, ~a kariera, spretnost, žurnalístovski -a -o: ~i shod

žúža -e *ž*: ta ~ žužasta, žúžast -a -o *len, počasen*: ~ glas, žužáv -áva -o, žužávost -i *ž mečkavost*, žužamáža -a *in* -e *ž mečkač*, žužamážast -a -o *mečkav*

žúžek -žka *m*: rižev, črni ~, črn ko ~, žúžkov -a -o, žúžkast -a -o

žužélka -e *[-lk-] ž*: kljunata ~, žužélčji -a -e *[-lč-]*: ~a ličinka, ~a jajčeca, žužélkar -ja *m*, žužélkast -a -o: ~e noge, žužélkica -e *ž* >*[-lk-]*

Žúžemberk -a *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, žúžemberški -a -o, Žúžemberčani -ov *m mn.*

žužko- *v sestavi*: žužkocvétka -e *ž* = žužkocvétnica -e *ž bot.*; žužkojèd -éda -o: ~e rastline, žužkojédi -ov *m mn. bot.*

žužljáti -ám *žužnjati*, žužljàj -ájte! žužljàl -ála -o, žužljánje -a *s*

žužnjáti -ám, žužnjàj -ájte! žužnjàl -ála -o, žužnjánje -a *s*: žuželke žužnjajo, ne žužnjaj sebi pod nos; žužnjàv -áva -o: ~ roj čebel, žužnjávost -i *ž*, žužnjávec -vca *m*, žužnjávka -e *ž*, žužnjáva -e *ž*: ~ mrčesa, žužnjálast -a -o: ~ glas, starec, žužnjáč -a *m* = žúžnja -e *ž* = žužnjálo -a *s*, žúžnjast -a -o

žvála -e *ž*, *nav. mn.* žvále žvál *[-ál]* 1. *del uzde, brzda*: konjske ~e, 2. *gnojna razpoka v ustnem kotu*, žválast -a -o *cmokast*, žválen -lna -o *[-ln-]*; žváliti -im, žváljenje -a *s* 1. konja ~, 2. ~ kaj po ustih

žváriti -im *težko žvečiti*, žvárjenje -a *s*, žvárast -a -o *kitast, žilav*: ~o meso, žvárovina -e *ž in* žvarovína -e *ž trdo, žilavo, slabo meso*, žvárav -a -o, žváravost -i *ž*

žvečíti žvéčim, žvéči *in* žvêči -íte! žvéčil -íla -o, žvéčen -a -o, žvéčenje -a *s in* žvéčiti -im *s stal. poud.*: ~ tobak, skorjo kruha, cigaro; ~ svojo jezo, ~ z ustnicami, žvéček -čka *m*: ~ tobaka *čik*, daj mi za en ~ *grižljaj*, žvéčen -čna -o: ~i tobak, gumi, žvéčenj -čnja *m grižljaj, čik*; žvečívec -vca *m*, žvečívka -e *ž*, žvečívski -a -o, žvečítev -tve *ž*, žvečílo -a *s*, žvečílen -lna -o *[-ln-]*: ~e mišice, ~i gumi

žvégla -e *ž*, *tudi mn.* žvégle žvégel *[-ə]* *piščalka*: vrbova, bezgova, pastirska ~, žvéglica -e *ž*, žvéglast -a -o, žvegláč -a *m*; žvegláti -ám, žveglàj -ájte! žveglàl -ála -o, žveglánje -a *s*: ~ na piščalko, žveglávec -vca *m*, žveglávka -e *ž*

žvekáti -ám *žvečiti*, žvekàj -ájte! žvekàl -ála -o, žvekánje -a *s*, žvekálo -a *s*, žvekálen -lna -o *[-ln-]*: ~i organi, žvekáč -a *m*, žvekávec -vca *m*, žvekávka -e *ž*: mišica ~, žvékast -a -o: ~ kruh, glas; žvékniti -nem

žvénk *medm.*: ~! je zapela šipa, žvénk žvénka *m*: kovinski ~, ~ kozarcev, cerkvene ure, meča ob meč; ta denar nima pravega ~a; pil bo, dokler bo še kaj ~a v žepu, ~ in cvenk

žvenkáti -ám, žvenkánje -a *s in* žvénkati -am, žvénkanje -a *s*: kozarci žvenkajo; žvénkniti -em: ~ s kozarcem ob kozarec, z mečem ob meč; šipa žvenkne, v linah je žvenknilo, kap ga je žvenknila

žvénkelj -klja *m*: zvon ima ~, žvenkljáti -ám, žvenkljàj -ájte! žvenkljàl -ála -o, žvenkljánje -a *s*: ~ s tolarji, s posodo, zvončki žvenkljajo, ~ z besedami,

žvenkljáj -a *m*: ~ verige, žvenkljàv -áva -o: ~e besede, ~o blago

žvenkèt -éta *m*: ~ orožja, železa, denarja, kozarcev, zlata, sulic, mečev; žvenketáti -ám *in* žvenkétem, žvenketàj -ájte *in* žvenkéči -te! žvenketàl -ála -o, žvenketánje -a *s*: ~ s cekini, z orožjem, okna žvenketajo *ali* žvenkečejo, šipe v oknih žvenketajo *ali* žvenkečejo

žvepláti -ám, žveplàj -ájte! žveplàl -ála -o, žveplánje -a *s*: ~ trte, sode, vino zoper plesen, ~ čebele; žveplán -a -o *prid.*: ~o vino; žveplávec -vca *m*, žveplávka -e *ž*, žveplávski -a -o; žveplálen -lna -o *[-ln-]*: ~a brozga, naprava, žveplálnica -e *[-ụn-] ž*, žveplálnik -a *[-ụn-] m*: ročni ~; žveplár -ja *m* 1. *rudar*, 2. *žveplavec*, 3. *zool.*, žveplárski -a -o, žveplárna -e *ž*

žvêplec -a *[-ləc-] m*: ogljikov ~, žveplíca -e *ž*: sicilske ~e

žveplén -a -o: ~a sol, kopel, kislina, barva, voda, ~o apno, ~i cvet, vrelec, ~ vonj, žveplénka -e *ž vžigalica*; žveplénast -a -o, žveplénec -nca *m*: ogljikov ~, žveplénček -čka *m bot.* |*fižol*|, žveplenica -e *ž* 1. *trak za žveplanje*, 2. *slatina*, žveplenjáča -e *ž bot.* |*goba*|; žveplenoapnén -a -o: ~a brozga; *vendar*: žvepleno kisli amoniak

žveplíti -ím, žveplíl -a -o, žvepljênje -a *s*

žvêplo -a *s*: samoraslo, kosmato ~, ~ v palicah, po ~u dišati, z ~om kaditi čebele, bruhati ogenj in ~ na koga, žvêplov -a -o: ~ balzam, oksid, vodik, žvêplovec -vca *m*, žvêplast -a -o: ~ zrak, smrad; žveploglávka -e *ž bot.*, žveplovodík -a *m*→ *žveplov vodik*

***žvérca** -e *ž zgaga(r)*: suha, sitna, zoprna ~, siten ko ~

žvížg -a *m*: oster, presunljiv ~, ~ na prste, signalni ~, žvížga -e *ž*: vesela ~, ustnice se krožijo na ~o, danes mi ~ slabo poje, vse zna eno samo ~o, žvížgica -e *ž* |*piščal*|, žvižgáč -a *m*: ameriški ~ *zool.*, žvížgec -a *[-gəc-] m* 1. *žvižg*, 2. *cviček*, *kislo vino* = žvížgavec -vca *m*

žvížgati -am, žvižgaj -te *in* -ájte! žvížgal -a -o *in* -ála -o, žvižganje -a *s in* žvižgánje -a *s*: ~ v dva cepa *dvoglasno*, ~ na prste, na piščalko, ~ kakor kos; melodijo ~; krogle, granate žvižgajo; kos, burja žvižga; kakor bom žvižgal, tako boš plesal; sliši prekle ~, bič žvižga okrog ušes, pojdi rakom žvižgat, ~ si za kratek čas, ~ si okrogle; žvížganka -e *ž*: poulična ~, žvižgávec -vca *m* 1. *človek*, 2. *zool.*, žvižgávka -e *ž* 1. *ženska*, 2. *zool. raca*, žvižgávski -a -o: ~i koncert; žvižgàv -áva -o: ~a raca, ~ glas, žvížgalica -e *ž* |*piščalka*|; žvížgniti -nem: ~ konju, psu, krogla žvižgne mimo glave

žvižgljáti -ám, žvižgljàj -ájte! žvižgljàl -ála -o, žvižgljánje -a *s*: po tihem ~, žvížglja -e *ž* 1. *piščal*, 2. *raca*, žvížgljica -e *ž*

žvrgljáti -ám, žvrgljàj -ájte! žvrgljàl -ála -o, žvrgljân -a -o: voda žvrglja v čevljih; žvrgljánje -a *s*: ~ vode, snega, plundre, blata, žvrglja -e *ž*

žvrgoléti -ím, žvrgôli -íte! žvrgolèl -éla -o, žvrgolênje -a *s*: ~ kolorature; slavček, mladina žvrgoli, žvrgolín -a *m* = žvrgolínček -čka *m* |*ptiček*|, žvrgolínka -e *ž*, žvrgolíšče -a *s*: ~ vrabcev

žvŕk *medm.*, žvŕkati -am: s palico po vodi ~, v čevljih mi žvrka, čevlji žvrkajo; blato, plundra pod nogami žvrka

žvrkljáti -ám, žvrkljàj -ájte! žvrkljàl -ála -o, žvrkljánje -a *s*: ~ jajce, v kotlu žvrklja, čevlji mi žvrkljajo od mokrote, voda žvrklja, v čevljih mi žvrklja; žvŕkelj -klja *m štrukelj*: ~ v močniku, žvŕklja -e *ž* |*orodje*|, žvrkljáč -a *m*, žvrkljávec -vca *m*, žvrkljávka -e *ž*

žvrléti -ím *žvrgoleti*, žvŕli -íte! žvrlèl -éla -o, žvrlênje -a *s*: ptički žvrlijo

DODATEK

KRATICE IN ZNAMENJA

Kratic in krajšav je čedalje več, pa se tudi hitro menjavajo: ene tonejo v pozabo, druge nastajajo. Iz nepregledne množice sedanjih in preteklih, domačih in tujih, navajamo nekaj pogostnejših. (Priložnostne, za to knjigo sestavljene, so spredaj na straneh 9—10.)

Za kratico je najprej navedena izvirna, neskrajšana oblika besede ali imena, potlej pa bodisi prevod ali pa v pokončnem oklepaju približna razlaga. S podpičjem so ločeni med seboj različni pomeni iste kratice. Kratice so urejene po abecednem redu; pri tem imajo prednost male črke pred velikimi in kratice brez pik in posebnih znamenj pred kraticami z istimi črkami, pa s pikami ali kakšnimi drugimi pristavki.

a: ar
a.: anno, leta
A: amper
Å: angström
a. a.: ad acta, med akte
ABC: Argentina, Brazilija, Čile; American Broadcasting Company |*ameriška radijska družba*|
abl.: ablativ
abs.: absolvent
accel.: accelerando, čedalje hitreje
A. D.: anno Domini, v letu Gospodovem
ADIT: Agencija demokratičnega inozemskega tiska
adj.: adjektiv, pridevnik
adv.: adverb, prislov
AEG: Allgemeine Elektrizitätsgesellschaft |*nemška industrijska družba*|
AF: Air France |*francoska letalska družba*|; Allied Forces, zvezne čete; Air Force, letalske sile
AFP: Agence France Presse |*francoska tiskovna družba*|
AFŽ: Antifašistična fronta žena
AG: Akademija za glasbo; Aktiengesellschaft, delniška družba
AGFA = Agfa: Aktiengesellschaft für Anilin-Fabrikation |*nemška industrijska družba*|
agitprop: agitacijski propagandni oddelek
agr.: agronom
AIU: Akademija za igravsko umetnost
akad.: akademik
AMD: avto-moto društvo
amp.: amper
angl.: angleški
ANSA: Agenzia Nazionale Stampa Associata |*italijanska tiskovna družba*|
aor.: aorist
AP: avtonomna pokrajina; Associated Press |*ameriški tiskovni urad*|
app.: appendix, dodatek, priloga
apr.: april
APZ: Akademski pevski zbor
ar.: arabski
arch. = arh.: arhitekt
As: ampersekunda
AslPh: Archiv für slavische Philologie
astr.: astronomija, astronomski
AŠK: akademski športni klub
at: (tehnična) atmosfera
ata: absolutna atmosfera
ATC: avtomatska telefonska centrala
atm: fizikalna atmosfera
avg.: avgust
AVNOJ = Avnoj: Antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Jugoslavije

b: bar
BBC *[bibisi]*: British Broadcasting Corporation |*angleška radijska družba*|
BCG *[bešežé]*: bacillus Calmette Guerin
BeNeLux = Beneluks: Belgija, Nizozemska, Luksemburg
BiH: Bosna in Hercegovina
biv.: bivši
BMW: Bayerische Motorenwerke |*nemška industrijska družba*|
bot.: botanika
bp: brez posebnosti
br.: brat
broš.: broširan
brt = BRT: brutoregistrska tona
bto: bruto, kosmata teža

c: cent; centim; centavo; celeritas, hitrost; karat

c.: cesta; citiran, naveden
C: centum, sto; Celzij; coulomb
ca: cancer, rak
ca.: circa, približno, okoli
cal: mala kalorija
Cal: velika kalorija
cand.: candidatus, kandidat
Car.: Carinthia
CARE *[kêr]*: Cooperation for American Remittances to Europe |*zveza za ameriško pomoč Evropi*|
Carn.: Carniolia
CC: Corps Consulaire, konzularni zbor
C. C.: Code Civile, civilni zakonik
ccm: kubični centimeter
cd: candela, kandela
CD: Corps Diplomatique, diplomatski zbor
cf. = **cfr.**: confer, primerjaj
cg: centigram
cgs: centimetergramsekunda
CHZ: Centralni higienski zavod
cic: cicero
Cie = **Cie**: compagnie, družba
cit.: citiran, naveden
civ.: civilen
CK: centralni komite
c. kr.: cesarsko-kraljevski
CKSKJ: Centralni komitet Saveza komunista Jugoslavije
cl: centiliter
CLN: Comitato di Liberazione Nazionale, narodnoosvobodilni odbor
cm: centimeter
cm²: kvadratni centimeter
cm³: kubični centimeter
CMD: Ciril-metodijsko društvo; Ciril-Metodova družba
cmm: kubični milimeter
Co.: company, družba
Cod.: codex, star rokopis; zbirka zakonov
Comp. = **comp.**: company, (trgovska) družba
conf.: confer, primerjaj
copr. = **copy.**: copyright, založniška pravica
corr.: correxit, korigiral, popravil
cos: kosinus
cosec: kosekans
cotg: kotangens
cresc.: crescendo, čedalje močneje
csl.: cerkvena slovanščina; cerkvenoslovanski
CZ: Cankarjeva založba
CZNG: Centralni zavod za napredek gospodinjstva

č.: čas
čeka: črezvyčajnaja komissija po borbe s kontrrevoljuciej i spekuljaciej, izredna komisija za boj s kontrarevolucijo in špekulacijo
čet.: četrtek
ČJKZ: Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino
čl.: člen
ČP: časopisno podjetje
ČSSR: Češkoslovaška socialistična republika
ČZN: Časopis za zgodovino in narodopisje
ČZP: časopisno in založniško podjetje

d.: desni
D: petsto; dama pri šahu; debet, dolg
3D: tridimenzionalni film
daj.: dajalnik
DAS: Državni arhiv Slovenije
dat.: dativ
d. c. = **D. C.**: da capo, od začetka
D. C. al F.: da capo al fine, od začetka do konca
dct.: decoctum, zvarek
d. d.: delniška družba
DDT *[dídití]*: diklordifenil-trikloretan
dec.: december
decresc.: decrescendo, čedalje tiše
dek.: dekanija
del.: delavski; deleatur, naj se črta; deležnik; delegat
dem.: deminutiv
DES: Državne elektrarne Slovenije
DFJ: Demokratična federativna Jugoslavija
dg: decigram
dia: diapozitiv
DiD: dom igre in dela
dim.: diminuendo, pojemajoče
din = **DIN**: jugoslovanski dinar
DIN: Deutsche Industrie-Norm, nemška industrijska norma
dipl.: diplomiran
dir.: direktor
DIT: Društvo inženirjev in tehnikov
dkg: dekagram
dkl: dekaliter
dkm: dekameter
DKW: Deutscher Kraft- *ali* Klein-Wagen |*nemška tovarna avtomobilov*|
dl: deciliter
Dlm: dekalumen
dm: decimeter
DM: nemška marka
DNB: Deutsches Nachrichten-Büro |*nemški tiskovni urad*|
do.: detto, isto, ravno tako
doc.: docent
Dol.: Dol(e)nji
Donbas(s): doneckij bassejn, doneški bazen
DOZ: Državni osiguravajući zavod, državni zavarovalni zavod
DP: Domači prijatelj
DPM: Društvo prijateljev mladine
dr.: doktor
DR: demokratična republika
dr. h. c.: doctor honoris causa, častni doktor
dr. jur.: doctor juris, doktor prava
dr. jur. utr.: doctor juris utriusque, doktor obojnega prava

dr. med.: doctor medicinae, doktor medicine
dr. med. univ.: doctor medicinae universae, doktor vsega zdravstva
dr. phil.: doctor philosophiae, doktor modroslovja
dr. rer. oec.: doctor rerum oeconomicarum, doktor gospodarskih ved
dr. sc. nat.: doctor scientiae naturalis, doktor naravoslovne vede
drž.: državen
DS: Dom in svet
D. S.: dal segno, od znamenja
DSM: Družba sv. Mohorja
DSNZ: državni sekretariat za notranje zadeve
DUR: delavsko-uslužbenska restavracija
d. z o. j.: družba z omejenim jamstvom
d. z o. z.: družba z omejeno zavezo
DZS: Državna založba Slovenije

E: east, v hod
e. c.: exempli causa, na primer
ECOSOC: Economic and Social Council, gospodarski in socialni svet Združenih narodov
ECŽ: električna cestna železnica
ed.: edidit, izdal, založil
edn.: ednina
e. g.: exempli gratia, na primer
EJ: Enciklopedija Jugoslavije
EKG: elektrokardiogram
eksp.: odpošilja, pošilja
el.: element
ELES: Elektro gospodarska skupnost Slovenije
em.: emeritus, doslužen
Emka: Mladinska knjiga
err.: erratum, napaka
Esq.: esquire, spoštovani gospod
ESŠ: ekonomska srednja šola
etc.: et cetera, in tako naprej
EURATOM: *evropska skupnost šestih držav za uporabo atomske energije v miroljubne namene*
ev.: eventualno, mogoče
eV: elektronski volt
EV: Elektrotehniški vestnik
excl.: exclusive, ne všteto
ex offo: ex officio, uradno, po službeni dolžnosti
exp.: expedit, pošilja

f: forte, močno; femininum, ženskega spola
f°: folio
F: Fahrenheit; farad
fa.: firma, podjetje
faks.: faksimile, posnetek
FAO: Food and Agricultural Organization, organizacija za prehrano in poljedelstvo
FAP: Fabrika automobila Priboj
fasc.: fasciculum, zvezek, snopič
fco: franco, poštnina in prevoznina plačana
FD: filharmonična družba; fizkulturno društvo
fec.: fecit, naredil, naslikal
febr.: februar
fem.: femininum, ženskega spola
ff: fortissimo, zelo močno, zelo glasno
FIAT: Fabrica Italiana Automobili Torino |*italijanska tovarna avtomobilov*|
FIDE: Fédération Internationale des Échecs, mednarodna šahovska zveza
FIFA: Fédération Internationale de Football Associations, mednarodna zveza nogometnih društev
fig.: figura, figurativen
fin.: finančen
FIS: Fédération Internationale de Ski, mednarodna smučarska zveza
FISA: Fédération Internationale des Sociétés d'Aviron, mednarodna zveza veslaških društev
fizkultura: fizičeskaja kultura, telesna vzgoja
fl: florint, forint
FLN: Front de la Libération Nationale
FLRJ: Federativna ljudska republika Jugoslavija
fol.: folio
fr.: francoski, frank
fut.: futur, prihodnji čas

g: gram; pospešek zaradi težnosti
γ: mikrogram
g.: gospod
ga.: gospa
gdč.: gospodična
gen.: general; generalen; genetiv
Gestapo: Geheime Staatspolizei |*tajna državna policija*|
gg.: gospodje
GG: gozdno gospodarstvo
GIL *[džil]*: Gioventù italiana del Littorio |*fašistična mladinska organizacija*|
gimn.: gimnazija
gl.: glej
gld.: goldinar
GM: Glasbena matica; General Motors |*ameriška avtomobilska tovarna*|
GMD: Goriška Mohorjeva družba
GMDS: Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo
GO: glavni odbor
gor.: goriški; gorenjski
GPU: gosudarstvennoe političeskoe upravlenie, državna politična uprava
gr.: grški; gros; groš
GR: Gospodarsko razstavišče
GRS: Gorska reševalna služba
GS: Gorska straža
GU: gozdna uprava
GV: Geografski vestnik

h: hora, ura
ha: hektar
harm.: harmoniziral
h. c.: hišna centrala; honoris causa, zaradi počastitve, v počastitev, po zaslugah
HE: hidroelektrarna
HJ *[hajót]*: Hitlerjugend
hl: hektoliter
hon.: honoraren
hp = **HP**: horsepower, konjska moč
HS: hišni svet
h. št.: hišna številka
Hz: herc

I: ena
Ia: prima, prvovrstno
ib. = **ibid.**: ibidem, ravno tam
id.: idem, isti, isto
ide.: indoevropski
idr.: in drugi
i. e.: id est, to je, to se pravi, to pomeni
I. I.: ime in priimek
im.: imenovalnik
IMK: Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko
imp.: imperativ, velelnik; import, uvoz
imperf.: imperfektiven
impf.: imperfekt
impr.: imprimatur, naj se natisne
incl.: inclusive, všteto
inf.: infinitiv
ing.: ingénieur, inženir
inkl.: inkluzivno, všteto
Interpol: internacionalna policija
Inturist: internacionalna izletniška družba
inž.: inženir
IOC: International Olympic Committee, mednarodni olimpijski odbor
IOOF: izvršni odbor Osvobodilne fronte
ipd.: in podobno
IRO: International Refugee Organization, mednarodna begunska organizacija
IS: Izvršni svet
it.: italijanski
itd.: in tako dalje
itn.: in tako naprej
izd.: izdal
izg.: izgovôri!
izv.: izvod

j.: jug, južen
J: joule; jug
JA: Jugoslovanska armada
jan.: januar
JAT: Jugoslovanski aerotransport
JAZU: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti
JiS: Jezik in slovstvo
JLA: Jugoslovanska ljudska armada
JNS: Jugoslovanska nacionalna stranka
jr.: junior, mlajši
JRT: Jugoslovanska radiotelevizija
JRZ: Jugoslovanska radikalna zajednica
jsl.: jugoslovanski
j. š.: južna širina
jul.: julij
jun.: junij; junior, mlajši
jv.: jugovzhod
jz.: jugozahod
JŽ: Jugoslovanske železnice
jžsl.: južnoslovanski

K: kralj pri šahu; krona
kA: kiloamper
kal.: mala kalorija; kaliber
Kal.: vélika kalorija
kart.: kartoniran; kartografiral
kat.: katoliški; kategorija
KB: komunalna banka
kc: kilocikel
Kcal: kilogramska kalorija, vélika kalorija
KČ: Kranjska čbelica
Kčs: československá koruna, češkoslovaška krona
kg: kilogram, kila
kgcal: kilogramska kalorija
kgm: kilogrammeter
kgms: kilogrammeter-sekunda
kHz: kiloherc
k. k.: kaiserlich-königlich, cesarsko-kraljevski
kl: kiloliter
KLO: krajevni ljudski odbor
km: kilometer
km²: kvadratni kilometer
km³: kubični kilometer
KM: konjska moč
KNOJ: Korpus narodne obrambe Jugoslavije
ko = **K. O.**: knockout
kΩ: kiloohm
kolhoz: kollektivnoe hozjajstvo, kolektivno posestvo
Kominform: Kommunističeskij informacionnyj bjuro
Komintern: Kommunističeskij internacional, kominterna
komsomol: kommunističeskij sojuz molodjoži, komunistična zveza mladine
konj.: konjunktiv
Kosmet: Kosovo in Metohija
kp: kilopond
KP: Komunistična partija
KPD: kulturno-prosvetno društvo
KPPZ: kmetijska proizvajalna poslovna zveza
KPS: Komunistična partija Slovenije
kr.: kraljevski; krajcar
kub.: kubičen
KUD: kulturno-umetniško društvo
kV: kilovolt
kv.: kvadraten
kVA: kilovoltamper
kW: kilovat
kWh: kilovatna ura
KZ: kmetijska zadruga; Konzentrations-Lager, koncentracijsko taborišče

l: liter; lumen
l.: leto; leta; levi
L: petdeset; lira; lovec pri šahu
L.: Linné
£: funt šterling
lat.: latinski
lb.: libra, funt

l. c.: loco citato, na navedenem kraju
leg.: legato, vezano
Leica: Leitz-Camera, fotoaparat Leitzove tovarne
LIP: lesnoindustrijsko podjetje
Lit = LIT: italijanska lira
l. l.: lanskega leta, lani
lm: lumen
LM: Ljudska milica
LMS: Ljudska mladina Slovenije; Letopis Matice slovenske
log: logaritem
LPS: Ljudska prosveta Slovenije
LRS: Ljudska republika Slovenija
L. S.: locus sigilli, prostor za pečat
Ltd.: limited, omejen
LTS: Ljudska tehnika Slovenije
lx: luks
LZ: Ljubljanski zvon

m: meter; minuta; masculinum, moškega spola
m.: mesec; mater, mati
m²: kvadratni meter
m³: kubični meter
μ: mikron
M: tisoč; marka
M. = m.: monsieur, gospod
mA: miliamper
μA: mikroamper
mag.: magister
mag. pharm.: magister pharmaciae
MAN: Maschinenfabrik Augsburg-Nürnberg |*nemška tovarna strojev*|
mar.: marec
masc.: masculinum, moškega spola
mb: milibar
Mc: Mac
MD: Mohorjeva družba
mf: mezzo forte, srednje glasno
μF: mikrofarad
mg: miligram
μg: mikrogram
MH(A)T: Moskovskij hudožestvennyj (akademičeskij) teatr |*moskovsko gledališče*|
min: minuta
MK: Mladinska knjiga
mkg: meterkilogram
mkp: meterkilopond
mks: meterkilogram-sekunda
ml: mililiter
ml.: mlajši
μl: mikroliter
Mlle. = Mlle = mlle.: mademoiselle, gospodična
MLO: mestni ljudski odbor
mm: milimeter
mm²: kvadratni milimeter
m. m.: minulega meseca
mμ: milimikron
μμ: mikromikron
μm: miriameter
Mme. = Mme = mme.: madame, gospa
mod.: moderato, zmerno
MOL: mestna občina ljubljanska
motel: motorists' hotel, hotel za motorizirane (goste)
mp: mezzo piano, srednje tiho
m. p.: manu propria, svoječročno, s svojo roko
Mr. = mr.: mister, gospod
mr. ph.: magister pharmaciae
Mrs. = mrs.: mistress, gospa
ms: manuskript, rokopis
m. s.: manu sinistra, z levo roko
m/s = m/sek: meter na sekundo
MS: Matica slovenska
msgr.: monsignore, monsignor
Mt.: mount, gora, vrh
MUDr.: medicinae universae doctor, doktor vsega zdravstva
mV: milivolt
μV: mikrovolt
MV: megavolt
MW: megavat
MWh: megavatna ura

n: neutrum, srednjega spola
N: north, sever; newton
N.: ime
N°: numero, številka
nam.: namesto
NATO: North Atlantic Treaty Organization, organizacija severnoatlantskega pakta
NB: Narodna banka; nota bene, pazi, ne pozabi
NDH: Nezavisna država Hrvatska
n. e.: naše ere
ned.: nedelja
Nep.: Novaja ekonomičeskaja politika, nova gospodarska politika
NG: Narodna galerija
NKVD: narodnyj komissariat vnutrennih del, ljudski komisariat za notranje zadeve
n. m.: navedeno mesto
N. N.: nomen nescio, ne vem imena
n. n. m.: na navedenem mestu
No.: numero, številka
NOB: narodnoosvobodilni boj
Nolit: Nova literatura
nom.: nominativ, imenovalnik
nov.: november
NOV: narodnoosvobodilna vojska
npr.: na primer
NSU: Vereinigte Fahrzeugswerke AG. Neckarsulm |*nemška tovarna motorjev*|
n. š.: našega štetja
NUK: Narodna in univerzitetna knjižnica

o.: občina; oče; otok
Ω: ohm
obč.: občina, občinski
obj.: objekt
ObLO: občinski ljudski odbor
o. c.: opus citatum, navedeno delo
odg. ur.: odgovorni urednik

OF: Osvobodilna fronta
OFM: ordo fratrum minorum, red manjših bratov
ok.: okoli, okrog, približno
O. K.: okay, all correct, že dobro, že v redu, prav, drži
okr.: okrajšava; okrajšano; okrog
okt.: oktober
OLO: okrajni ljudski odbor
op.: opus, delo; opomba
orig.: original, izvirnik
OUZD: okrožni urad za zavarovanje delavcev
OZN: Organizacija združenih narodov
OZNA = Ozna: Odeljenje za zaštitu naroda
OZSZ: okrajni zavod za socialno zavarovanje
OZZ: okrajna zadružna zveza

p: para; piano
p.: pater; pošta; pagina, stran
pag.: pagina, stran
part.: particip, deležnik
PAZ = Paz: protiavionska zaščita
PEN: International Association of Poets, Playwriters, Editors, Essayists and Novellists |*mednarodna zveza književnikov*|
perf.: perfektiven
pet.: petek
pf.: perfekt
pinx.: pinxit, naslikal
pk: polkrepko
PK: Prešernova knjižnica; pokrajinski komite; propagandna komisija
pl.: plural, množina; plemeniti
plpf.: pluskvamperfekt
p. m.: prejšnjega meseca
p. n.: pleno nomine, s popolnim naslovom
PNOO: pokrajinski narodnoosvobodilni odbor
p. o.: posebni odtis
PO: pionirski odred
pod.: podoben
pog.: pogovoren
POJ: partizanski odredi Jugoslavije
pok.: pokojni
po Kr.: po Kristusu
politbiro: političeskoe bjuro, politični urad
politdelegat: politični delegat
pon.: ponedeljek
po n. š.: po našem štetju
pop.: popoldne
port.: portugalski
pos.: poseben
POS: partizanski odredi Slovenije
pp: pianissimo, zelo tiho; progresivna paraliza
p. p.: poštni predal
ppa.: per procura, s pooblastilom
prev.: prevedel
pribl.: približno
prim.: primerjaj, primeri
print.: printed, natisnjen
prir.: priredil
priv.: privaten
pr. Kr.: pred Kristusom
pr. n. š.: pred našim štetjem
prof.: profesor
proletkult: proletarskaja kultura, proletarska kultura
prov.: provinca
ps.: psevdonim
P. S.: post scriptum, pripis
p. t.: pleno titulo, s popolnim naslovom
ptcp.: particip
PTT: pošta, telegraf, telefon
ptt: poštno-telegrafsko-telefonski
p. v. = pv: politisch verdächtig, politično sumljiv
PV: Planinski vestnik
PZS: Počitniška zveza Slovenije; Planinska zveza Slovenije

q: quintal, stot, cent, kvintal
q/ha: kvintal na hektar

r: radij, polmer
r.: razred; rojen
R: Réaumur; river, reka; rekomandirano, priporočeno
RAF: Royal Air Force |*angleška aviacija*|
RAI: Radiotelevisione Italiana |*italijanski radio in televizija*|
rall.: rallentando, počasneje
RDHV: Razprave Znanstvenega društva za humanistične vede
red.: redakcija
ref.: referent
reg.: registriran, registrski
resp.: respective, pravzaprav
Rev. = rev.: reverend, častiti
rež.: režiral; režiser
RF: République Française, republika Francija
rfz: rinforzando, čedalje močneje
Rh: rhesus, faktor rhesus
rimkat.: rimskokatoliški
R. I. P.: requiesca(n)t in pace, naj počiva(jo) v miru
rit. = ritard.: ritardando, zadržujoče
riten.: ritenuto, zadržano
r. k.: rimskokatoliški
RK: Rdeči križ
rkp.: rokopis
RKS: Rdeči križ Slovenije
RM: Reichsmark, nemška marka
Rp: recipe, recept
r. t.: ravno tam
RT: registrska tona
RTV: radiotelevizija

s.: sever; sestra; sekunda
S: sud, jug; skakač pri šahu
$: ameriški dolar
SA: Sturmabteilung
SANU: Srpska akademija nauka i umetnosti
SAP: slovenski avtopromet
SAZU: Slovenska akademija znanosti in umetnosti
SBL: Slovenski biografski leksikon
sc.: scilicet, namreč
SD: Slavistično društvo

SE: southeast, jugovzhod; Slovenski etnograf
SEATO: South East Asia Treaty Organization |*organizacija držav v jugovzhodni Aziji*|
sek: sekunda
sen.: senior, starejši
sep.: separat
sept.: september
sfz: sforzando, čedalje močneje
sg.: singular
SG: Slovenski glasnik
sh: srbskohrvaški
SHS: kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev
Sig. = sig.: signore, gospod
Sig^a = sig^a: signora, gospa
sign.: signatura
sing.: singular, ednina
SJ: Slovenski jezik
skand.: skandinavski
SKJ: Savez komunista Jugoslavije
SKOJ = Skoj: Savez komunističke omladine Jugoslavije
skr.: skrajšan
SKUD: sindikalno kulturno-umetniško društvo
SKZ: Slovenski knjižni zavod; Srpska književna zadruga
sl.: slika; sledeč; slovenski
slov.: slovenski; slovanski
SLS: Slovenska ljudska stranka
SM: Slovenska matica
Sn: Slovan
SN: Slovenski narod
SNG: Slovensko narodno gledališče
SNOS: Slovenski narodno-osvobodilni svet
SNP: Slovenske narodne pesmi
SNPJ: Slovenska narodna podporna jednota
sob.: sobota
soc.: socialen
SOS = S. O. S.: Save Our Souls, rešite naše duše
sost.: sostenuto, zadržano
sovhoz: sovetskoe hozjajstvo, sovjetsko državno posestvo
sovj.: sovjetski
sp.: spol
Sp.: Spodnji
SP: Slovenski pravopis
SPD: Slovensko planinsko društvo
spec.: specialen
SPor: Slovenski poročevalec
s. r.: svojeročno
SR: Slavistična revija
ss: strani; sequentes, sledeče (strani)
SS: Schutzstaffel |*hitlerjevska policija*|; Skrbniški svet
SSSR: Sojuz Sovetskih Socialističeskih Respublik, Zveza sovjetskih socialističnih republik
s. š.: severna širina
SŠM: Slovenska šolska matica
st.: stoletje; starejši; stolpec
St.: Sanct, Sveti; Stari
stacc.: staccato, sekano
Stalag: Stammlager für kriegsgefangene Unteroffiziere und Mannschaften |*taborišče za vojne ujetnike*|
star.: starejši
stenčas: stenski časopis
STO: Svobodno tržaško ozemlje
str.: stran
string.: stringendo, čedalje hitreje
stud.: studiosus, študent
stud. arch.: študent arhitekture
stud. jur.: študent prava
stud. med.: študent medicine
stud. phar.: študent farmacije
stud. phil.: študent filozofije
stud. rer. nat.: študent naravoslovja
stud. rer. oec.: študent ekonomije
stud. rer. pol.: študent državoznanstva
stud. rer. techn.: študent tehnike
subj.: subjekt, osebek
suppl.: supplementum, dodatek
sv.: severovzhod; sveti
s. v.: sub voce, pod besedo, pod geslom
SV: Slovenske večernice
SW: southwest, jugozahod
sz.: severozahod
SZ: Sovjetska zveza
SZDL: Socialistična zveza delovnega ljudstva

š.: štetje
ŠD: športno društvo
št.: številka
štev.: število
štok.: štokavski
ŠZS: Športna zveza Slovenije; Šahovska zveza Slovenije

t: tona
t.: točka
T: trdnjava pri šahu
ta: tara
tab.: tabela
TAM: Tovarna avtomobilov Maribor
TANJUG = Tanjug: Telegrafska agencija nove Jugoslavije
TASS: Telegrafnoe agentstvo Sovetskogo sojuza |*sovjetska tiskovna agencija*|
tbc = TBC: tuberkuloza, jetika, sušica
tč.: točka
t. č.: tačasen
tek. št.: tekoča številka
tel.: telefon; telefonski
term.: terminološki
term. techn.: terminus technicus, strokovni izraz
tg: tangens
t. i.: tako imenovan
tj. = t. j.: to je
t. l.: tega leta
t. m.: tega meseca
TNZ: tajništvo za notranje zadeve

TOI: trgovina, obrt in industrija
TOMOS = Tomos: *prvotno* Tovarna motorjev Sežana, *danes* Tovarna motornih vozil v Kopru
tor.: torek
tov.: tovariš(ica)
trafo: transformator
trg.: trgovski
trig.: trigonometrija
TSŠ: tehnična srednja šola; trgovska srednja šola
TT: Tedenska tribuna
TVD: telesnovzgojno društvo
TZ: Tiskovna zadruga; trgovinska zbornica

u.: umrl
UDBA = Udba: Uprava državne bezbednosti
UDV: Uprava državne varnosti
UKV: ultra kratki val(ovi)
ul.: ulica
UNESCO = Unesco *[unésko]*: United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization, organizacija Združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo
UNICEF: United Nations International Children's Emergency Fund, mednarodni fond Združenih narodov za pomoč otrokom
univ.: univerziteten
UNO: United Nations Organization, Organizacija združenih narodov
UNRRA = Unrra = Unra: United Nations Relief and Rehabilitation Administration, uprava Združenih narodov za pomoč in obnovo
UP: Umetniška propaganda; United Press *[ameriška tiskovna agencija]*
ur.: urednik
USA: United States of America, Združene države Amerike
ust.: ustanovljen

v.: vzhod; verbum, glagol; vrsta; verz; verte, obrni; von, plemeniti; vide, glej
V: pet; volt; volumen; videl
VA: voltamper
v. d.: vzhodna dolžina; vršivec dolžnosti
Vel.: Véliki
vert.: verte, vertatur, obrni
vet.: veterinarski
VKP(b): Vsesojuznaja kommunističeskaja partija (bolševikov), Vsezvezna komunistična partija (boljševikov)
vol.: volumen, prostornina, zvezek
VOS: varnostno-obveščevalna služba
v p.: v pokoju
VPŠ: višja pedagoška šola
VS: Varnostni svet
vulg.: vulgaren

WC: watercloset, angleško stranišče
Ws: vatna sekunda

X: deset; rentgen
X. Y.: neznanec

z.: zahod
ZAR: Združene arabske republike
ZAVNOH: Zemaljsko antifašistično vijeće narodnog oslobođenja Hrvatske
ZB: Zveza borcev
ZČ: Zgodovinski časopis
z. d.: zahodna dolžina
ZD: zdravstveni dom; zbrano delo
ZDA: Združene države Amerike
ZDHV: Znanstveno društvo za humanistične vede
Zg.: Zgornji
ZKJ: Zveza komunistov Jugoslavije
ZKS: Zveza komunistov Slovenije
ZMS: Zbornik Matice slovenske
ZN: Zveza narodov; Združeni narodi
ZO: Založba Obzorja
zoo: zoološki, živalski vrt
zool.: zoologija
ZSS: Zveza sindikatov Slovenije
ZSSR: Zveza sovjetskih socialističnih republik
ZTS: Zveza tabornikov Slovenije
zv.: zvezek
z. z o. j.: zveza z omejenim jamstvom
z. z o. z.: zveza z omejeno zavezo

ž.: ženski
žel.: železnica; železniški
ž. p.: železniška postaja

°: (kotna) stopinja
′: (kotna) minuta
″: (kotna) sekunda
>: večji kakor
<: manjši kakor
+: in, plus; pozitiven
—: manj, minus; negativen
∞: neskončen
⌀: premer
*****: rojen
†: umrl
§: člen, paragraf
%: odstotek, procent
‰: odtisoček, promile
&: et, in

KOREKTURNA ZNAMENJA

Tiskana beseda mora biti ne le jezikovno izbrušena, temveč tudi tiskarsko čista. Zato naj bo že rokopis zgleden, pred natisom pa odpravimo še vse grafične spodrsljaje in upoštevamo morebitne piščeve izboljšave.

Pri popravljanju besedila se držimo ustaljenih znamenj, da se olajša delo in ne nastanejo nepotrebni nesporazumi. Priporočljivo je že v šoli pri popravljanju nalog uporabljati podobna znamenja, da tako preidejo učencu v meso in kri, saj se pozneje marsikdo srečuje z njimi.

Na odtisu je treba popraviti vse, kar bi motilo poznejši tisk, in stavek natanko primerjati z rokopisom.

Znamenja za popravke naj bodo razločna, pisana z dobro vidnim svinčnikom ali z nezalivajočim se črnilom.

Vsako znamenje ponovimo na desnem robu odtisa. Nekatera govorijo že sama zase, ob drugih pa je treba napisati popravek.

Če je postavljena napačna črka, jo prečrtamo in na robu ob znamenju pripišemo pravo.

Če je v vrsti več napačnih črk ali če stoji črka po strani ali ne glasi, vsako prečrtamo z drugačnim znamenjem. To velja tudi za napačne delitve.

S pokončnima črticama omejimo in z vodoravno ~~črto~~ zvežemo večji kos napačno postavljenega besedila in ga na robu nadomestimo s pravilnim.

Če je izpuščena posamezna črka ali del besede, prečrtamo prejšnjo črko, na robu pa pripišemo dopolnilo.

Kjer manjka beseda, ločilo ali stavka, naredimo in besedilo na robu dopolnimo.

Če so izpuščeni večji deli besedila (temu pravijo tiskarji »pogreb«), na robu ob znamenju pripišemo »gl. rok.«, se pravi: »Glej rokopis!«

Nepotrebno črko, ločilo ali besedo ~~beseda~~ prečrtamo in ob robu pripišemo znamenje (deleatur = naj se črta, izpusti). To velja tudi za odvečne vrstice in večje odstavke besedila ~~odvečne vrstice in večje odstavke~~ (temu pravijo stavci »ohcet«).

Znamenje pomeni, da je zamenjati treba vrstni red sosednjih črk ali besed.

Če je besed več treba zamenjati, napišemo nad njimi številke in te na robu ponovimo. Kadar so zamenjane kam drugam, pokažemo to s puščico ali opišemo z vrstice, pripišemo številke na rob. Če mora ves odstavek besedami.

Znamenje napravimo, če manjka presledek med besedama, znamenje pa pomeni, da ne sme biti presledka.

Če so posamezne vrstice postavljene s premajhnim ali prevelikim razmikom, uredimo to z znamenji na robu.

Premajhen ali prevelik umik za odstavek ali za vrstico uravnamo z znamenjem ali pa z znamenjem in puščico. Znamenje pove, da je tam treba narediti nov odstavek.

Če pa ne sme biti odstavka, zvežemo konec prejšnjega odstavka z začetkom novega z znamenjem .

Besedilo, ki naj bo natisnjeno polkrepko, podčrtamo in na robu pripišemo pk (polkrepko). Kar želimo imeti natisnjeno ležečc, valovito podčrtamo in pripišemo na robu ležeče (kurzivno).

Če je beseda po pomoti postavljena *ležeče* ali **polkrepko** ali v napačni velikosti, jo podčrtamo in na robu

pripišemo, kako naj bo postavljeno: navadno ali pokonci ali borgis ipd.

Če je treba besedilo razpreti, ga podčrtamo in na robu dodamo znamenje ⟊.

Če beseda ne sme biti razprta, jo podčrtamo s polkrožci in ponovimo znamenje na robu.

Če se zameša v stavek črka iz druge ali drugačne pisave (temu pravijo stavci »riba«), jo prečrtamo, ob robu na novo napišemo in enkrat podčrtamo.

Če je črka sicer pravilna, a pokodrana, jo na robu dvakrat podčrtamo.

Če je črka ali beseda slabo vidna, jo pikčasto podčrtamo, na robu pa dodamo znamenje ⟃ (oči). Tudi krog nam pove, da je besedilo slabo odtisnjeno.

Na neizravnano vrstico opozorimo z vodoravnima črticama.

Če je v vrsti več črk oškrbljenih, naredimo na koncu znamenje, da jo je treba na novo postaviti.

Če je v besedilu zablokiranih (slepo postavljenih) več sušh črk, pripišemo na rob samo: deblokirajte! Če pa ni razvidno, kaj naj stoji [redacted] blokade, je treba na robu izpisati korekturo za vsako blokado posebej.

Če je razpiralo (spacij) previsoko in se odtiskuje, opozorimo nanj z znamenjem ⟊.

Če pri korekturi po pomoti kaj prečrtamo, prečrtano podpikčajmo in na robu prečrtajmo deleatur. Ničesar ne smemo radirati.

Pri lomljeni korekturi pazimo, da se ne začne nova stran z zadnjo vrstico odstavka (temu pravijo stavci »pankrt«) in da se stran ne neha s prvo vrstico novega odstavka.

POPRAVKI

geslo	**ne**	**prav**
bakrén	bakrenica	bakreníca
celín	**celin**	**celín**
gròb	grobič	grobìč
Ópčine	ópenci	Ópenci
plód	~ *pisatelj*	~ pisatelj
pozébsti	o~ cvetje	~o cvetje
preiskáti	preiskovánec -nca *m*	preiskovánec -nca *m*,
ukaníti	**ukaníti** -anim	**ukaníti** -ánim
vsesáti	*>[-vsəs-]*	*>[vsəs-]*
zakápati	*zakopavati*	*zakopavati*,

PROŠNJA

Pravopisna komisija pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani bo hvaležna za vse utemeljene pripombe, koristne predloge in potrebne popravke v zvezi s to izdajo Slovenskega pravopisa; pošiljajte jih Slovenski akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani, Novi trg 3.

VSEBINA

Navodila za uporabo 5
Seznam kratic v Slovenskem pravopisu 10

UVOD

Govor in pisava. § 1—26 13
§ 1. Splošno o črkah in glasovih 13
2. Samoglasniki (splošno) 14
3. Samoglasnik i 15
4. Samoglasnik e 16
5. Samoglasnik a 17
6. Samoglasnik o 17
7. Samoglasnik u 18
8. Polglasnik 19
9. Zvočniki (splošno) 19
10. Jezičniki (splošno) 20
11. Jezičnik l 20
12. Jezičnik lj 21
13. Jezičnik r 21
14. Nosniki (splošno) 22
15. Nosnik m 22
16. Nosnik n 22
17. Nosnik nj 23
18. Zvočnika v in j (splošno) 23
19. Zvočnik v 23
20. Zvočnik j 25
21. Soglasniki (splošno) 25
22. Zaporniki 25
23. Priporniki 26
24. Soglasniki po zvenu 26
25. Prilikovanje 26
26. Soglasniški sklopi 27

O pogovornem jeziku. § 27 27

Poudarek. § 28—32 28
§ 28. O poudarku na splošno 28
29. Posebnosti pri poudarku samostalnikov 28
30. Posebnosti pri poudarku pridevnikov 30
31. Posebnosti pri poudarku zaimkov 30
32. Posebnosti pri poudarku glagolov 30

Deljenje. § 33 32

O rabi vélikih in malih črk. § 34—42 33
§ 34. Splošno o rabi vélikih in malih črk 33
35. Pisava začetnice pri prvi besedi v stavku 33
36. Splošno o pisavi lastnih imen 34
37. Pisava osebnih imen 34
38. Splošno o pisavi zemljepisnih imen 36
39. Pisava zemljepisnih imen, sestavljenih z občnim imenom 36
40. Pisava zemljepisnih imen, sestavljenih z lastnim imenom 37
41. Pisava zemljepisnih imen, sestavljenih s predložno zvezo 38
42. Pisava stvarnih lastnih imen 38

Raba domačih lastnih imen. § 43—54 39
§ 43. O domačih lastnih imenih na splošno 39
44. Imena naselij 40
45. Imena pokrajin 42
46. Imena gorá in pogorij 43
47. Imena vodá 43
48. Pridevniki iz krajevnih imen 44
49. Osebna imena (splošno) 46
50. Rojstna imena in priimki (splošno) 46
51. Imena za moške 47
52. Imena za ženske 48
53. Pridevniki iz imen 49
54. Imena za prebivavce 49

Tuja lastna imena. § 55—68 49
§ 55. O pisavi tujih lastnih imen na splošno 49
56. O pisanju tujih lastnih imen, vzetih iz jezikov, ki jih pišejo v latinici 50
1. Stara latinščina. 2. Hrvaščina. 3. Češčina in slovaščina. 4. Poljščina. 5. Lužiška srbščina. 6. Italijanščina, nizozemščina in angleščina. 7. Francoščina. 8. Španščina. 9. Portugalščina in brazilščina. 10. Romunščina. 11. Albanščina. 12. Turščina. 13. Madžarščina. 14. Švedščina. 15. Norveščina in danščina.
57. O pisanju tujih lastnih imen, vzetih iz cirilice 51
1. Srbščina. 2. Makedonščina. 3. Bolgarščina. 4. Ruščina.
58. O pisanju tujih lastnih imen, vzetih iz drugih pisav 53
1. Stara grščina. 2. Nova grščina. 3. Arabščina in druge afriške in azijske pisave.
59. O pregibanju tujih lastnih imen na splošno 54
60. Podomačena lastna imena 56
61. O spolu in številu pri tujih lastnih imenih 56
62. O sklanjatvi tujih lastnih imen na splošno 56
63. O sklanjatvi imen iz modernih jezikov 56
64. O sklanjatvi imen iz grščine in latinščine 59
65. Posebnosti v sklanjatvi tujih lastnih imen 62
66. Ženska osebna imena 64
67. Zemljepisna imena 65
68. Pridevniki iz tujih lastnih imen 65

O rabi in pisavi tujk. § 69—72 67
§ 69. O tujkah na splošno 67
70. O pisavi tujk v tuji obliki 67

71. O pisavi tujk po domači izgovarjavi 68
72. Tujke iz latinščine in grščine 69

O rabi in pisavi pripon. § 73 72

1. Pripone -avec, -ivec, -avka, -ivka. 2. Manjšalne pripone -ica, -ca, -ce. 3. Pridevniške pripone -in -ina -ino, -en -na -no. 4. Pripona -ov -ova -ovo. 5. Pripona -ski -ska -sko. 6. Pripona -ast -a -o. 7. Pripona -ičen -čna -o. 8. Tuja pripona -ian(us). 9. Pripona za primerniški prislov.

Pisava sestavljenih besed. § 74—82 75

§ 74. Samostalniki 75
75. Pridevniki 76
76. Zaimki 76
77. Števniki 77
78. Sestava z nikalnico *ne* 77
79. Prislovi 77
80. Predložne zveze 78
81. Vezniki 80
82. Členki 80

Ločila. § 83—96 81

§ 83. O ločilih na splošno 81
84. Pika 81
85. Vprašaj 82
86. Klicaj 82
87. Podpičje 82
88. O vejici na splošno 83
89. Vejica v nezloženem stavku 83
90. Vejica v zloženih stavkih 85
91. Dvopičje 87
92. Pomišljaj 87
93. Narekovaj 88
94. Oklepaj 89
95. Vezaj 89
96. Opuščaj 89

Kratice. § 97 90

SLOVAR

A 95
B 116
C 154
Č 165
D 174
E 222
F 233
G 242
H 273
I 286
J 322
K 332
L 393
M 414

N 451
O 498
P 558
Q 712
R 712
S 760
Š 857
T 880
U 914
V 931
W 961
X 963
Y 963
Z 963
Ž 1019

DODATEK

Kratice in znamenja 1037
Korekturna znamenja 1045
Popravki 1049
Prošnja 1049

SLOVENSKI PRAVOPIS

Sestavili

Anton Bajec, Rudolf Kolarič, Lino Legiša,
Janko Moder, Mirko Rupel, Anton Sovrè,
Matej Šmalc, Jakob Šolar, Francè Tomšič

Izdala
Slovenska akademija
znanosti in umetnosti

Založila
Državna založba Slovenije

Za založbo
Ivan Bratko

Natisnila
tiskarna ČZP »Ljudska pravica«

Ljubljana 1962